IX. évfolyam. Kassa, péntek 1893. évi julius 7. 76. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czímzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynök urak: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogle Bécs: Eckstein Bernát Városház-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Janius Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Benedek Ferencz.

A lelki tenség elbüvölő varázsa az a nagy hatalom, a mely milliárdok fölé képes kerekedni anélkül, hogy azok, a kik alant állanak, a nyomást éreznék.

Ez a gondolat kapta meg lelkünket ma, a midőn láttuk, miként ünnepli egy nagy, tekintélyes, történelmi multjában fényesen ragyogó város diszes polgársága azt a férfiut, a kit a hir sohasem kapott szárnyaira, a ki nagy tettek által sohasem szerepelt a nyilvánosság fóruma előtt, a ki sohasem kereste a könnyen lángra és lelkesedésre lobbanó nagy tömeg pillanatig tartó olcsó és utóizében sokszor nagyon is keserü tapsait, a ki ellenkezőleg, majdnem egy emberöltőt meghaladó időszakon által csak csöndes visszavonultságban élt és cselekedett és sáfárkodott azok számára, a kiknek megadatott mellette élni és őtet munkálni látni.

Benedek Ferencznek ez volt az egyetlen és éppen mert lelkének fenségéből sugárzott elő, mondhatjuk keresetlen, nem is sejtett fegyvere, a melylyel ezt a nagy várost egyénisége számára és minden nagyhangu frázis nélkül meghóditotta.

A ki tudja — és ezt e városnak összes intelligens elemei tudták — hogy mily közös ohajtását képezte a város polgárságának a választásnak ma már a felség által is szankcziónált kimenetele ott ős Jászó szép várában és aztán látta azt a végnélküli lelkes örömöt, a midőn a telegráf meghozta a hirt, hogy a közös ohajtást a rendi tagok döntése megpecsételte, csak az tudja, hogy mit érez e város Benedek Ferencz iránt.

De hát csoda-e ez?

Valóban az isteni Gondviselésnek világállás óta örködő szellemét az emberiség javára látjuk meg-megujulni abban a tagadhatlanul örökigazságban, hogy az folyton folyvást gondoskodik arról, hogy az ő képmására teremtett emberiség soraiban a sokaságból kimagasló alakokban mintegy önmagát testesiti meg, a ki mint ő, hiba nélkül való, a ki itt a földön minden tettében a felebaráti önzetlen szeretet melegét ajzolja föl a szivek hurjaiban és megtanit rá miként kell cselekedni, hogy szeretve, tisztelve legyünk, hogy szeretni megtanuljuk egymást kölcsönösen.

Mert Benedeket az életből meritett nagy bölcsesség hozta oly közel ama magas szférához, a honnan a melegségnek éltető sugárai terjednek szét, a melyek ellenállhatatlan erővel vonzanak magukhoz, hogy életet és üdülést meritsünk belőlük.

Kérdeztünk száz és száz helyen, és mindott, a hol a prémontrei rend mai főpapját teljesen megismerni tanulták és mindenki csak azt erősitette, a mit rövid nehány sorban lapunk más helyén a tiszteletreméltó rendnek egyik jeles tudósa, dr. Stöhr Szárd oly klassikus kifejezéssel mond meg és ebben a legékesebb jellemzése rejlik Benedek Ferencz nagyságának, a mely annyival nagyobb, minél élesebben képes betekinteni a szem a mai világfolyás menetébe, a melyet oly találóan jellemez Nordau az ő konvencziónális hazugságok czimü könyvében.

Igy ismerve a velünk lelkileg és szellemileg egybeforrt ma már méltóságos urat, lehet-e még a legzordabb lelkületü pessimismusnak is csodálkozni a fölött, hogy mi kassaiak miért ragadtuk meg az alkalmat, hogy ezt a férfiut — szerinte meg nem érdemlett módon — ugy ünnepeltük ma, mint a miképen azt megtettük?

Nem és jellemző Kassa város polgárságának az a keresetlen ösztönszerüsége, a melylyel ez ünnepséget rendezte, a melylyel az első szózatra sorompóba lépett és közös erővel felépitette azt a nagyszerü ovácziót, a mely Benedek szemeibe a meghatottság igaz és jóleső könyüit csalta fel.

Mert Kassa városa ódon földjén réges régóta nem visszhangzott olyan lelkesültség, a milyen a tegnapi napon tört elő a szivekből, a midőn a városháza termében az inditvány felolvasása utáni pillanatban dörgő éljenzés adta hirül, hogy Benedek Ferencz nevét méltónak itéli a törvényhatóság képviselete, hogy a város aranykönyvében örök időkön át ott tündököljön mint e város diszpolgára.

A legszebb, a mit egy város polgársága adhat jutalmazásul a polgári erénynek, a mely a dicsőség gloárjával veszi körül azt, a kit a megérdemlett közös szeretet a vállaira emel. —s.

A királyi kézirat.

Benedek Ferencz prépostta való kinevezését a hivatalos lap most keddi száma hozta és ez igy hangzik:

Vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterem előterjesztésére Benedek Ferencz premontrei kanonokrendi áldozárt és kassai konviktusi kormányzót, a keresztelő szt. Jánosról nevezett jászóvári és az ezzel egybekapcsolt szt. keresztről czimzett leleszi, végre a szt. István első vértanuról nevezett nagyvárad előfoki egyesült valóságos prépostságok prépostja és főpapjává kinevezem.

Kelt Bécsben, 1893. évi junius hó 20-án.

Ferencz József s. k.
Gróf Csáky Albin s. k.

Benedek ünneplése.

Szép napra virradt tegnap Kassa polgársága. A mit akart, e napon valósitotta meg zaj és lárma nélkül, méltón az ünnepelt egyszerü szerénységéhez, a miképen az öntudatos, intelligens komoly polgársághoz illik.

Nem kérte senki és mégis a kora reggel verőfénye már zászlódiszben találta a várost, külsőleg is megmutatva, hogy ma Kassa egy jeles férfiát ünnepli, a melynek lefolyását hiven itt irjuk le.

Benedek Ferencz Kassa diszpolgára.

A város polgársága által megindított mozgalom nagyarányu alakot öltött már, a midőn a mozgalom vezetői azon magasztos eszmét kezdték pengetni, hogy mi módon kellene a polgárságnak legbensőbb érzelmeit az ünnepelttel szemben legbecseseben tolmácsolni és igy jött létre egyhangu elhatározással a törvényhatósághoz beterjesztett következő

Inditvány.

Tekintettel arra, hogy a jászói prelátusnak legkegyelmesebben kinevezett Benedek Ferencz ur ő méltósága életének javát Kassa városa tan- és nevelésügyének szolgálatában töltötte; — tekintettel arra, hogy harminez évet meghaladólag ugy is mint tanár, ugy is mint igazgató, ugy is mint a királyi konviktus kormányzója, kötelességen, ügybuzgóságon felül magasan kiemelkedve, hervadhatlan érdemeket szerzett; — tekintettel arra, hogy ez érdemek méltatásában, a jeles férfiu iránti tisztelet és szeretet nyilvánitásában vetélkedik e város közönségének minden tagja; — tekintettel arra, hogy e város törvényhatósága, mint e város közönségének képviselete, annál kevesbé zárkózhatik el a kitünő érdemek méltatásától, mert Benedek Ferencz ur 1878. évtől kezdve folyton lelkismeretes tagja volt törvényhatósági közgyülésünknek, kezdettől fogva iskolaszékünknek, muzeum-egyletünk választmányának, ipariskolai bizottságunknak — és e sokoldalu minőségében is városunk javának előmozditására tevékenyen közreműködött:

a tekintetes közgyülésnek egyhangu ohajával vélünk találkozni, a midőn javaslatba hozzuk, hogy Benedek Ferencz jászói prelátus ur őméltóságát imént vázolt érdemei elismeréseül Kassa szab. kir. város diszpolgárává megválasztani méltóztassék.

Kassán, 1893. junius 25-én.

Aranyossy László, Angyal Gábor, Stekker Károly, dr. Hevesy Károly, dr. Moskovics, Benczúr-Géza, Gallik Géza, Sudy K. János, dr. Senka József, Korányi Károly, Krotkovszky Ferencz, Timkó József, dr. Fényes Samu, Herzfeld Gyula, Türst Vendel, Berzáczy Mihály, dr. Klekner Alajos.

Az inditványt tárgyaló rendkivüli közgyülés.

A közgyülési terembe egynegyeddel 10 óra előtt kezdtek gyülekezni a diszben és fekete szalonruhában öltözött bizottsági tagok, tarkitva ezuttal előkelő világunk vezérelemeivel, a kik eljöttek, hogy ők is kivegyék részöket a mai ünnepségből. Számosan voltak ott a vidékről és a prémontrei rend tövéről egybesereglett tagjainak arczáról az öröm sugárzott le. Hogyne! Hiszen ma történt meg a prémontrei rend annáleseiben az az egyedül álló esemény, hogy egy prémontrei, egy előkelő, nagy és történelmi fényes multtal biró város diszpolgárául választott meg.

Pont 10 órakor Péchy főispán lépett a terembe és elfoglalva elnöki széket, a rendkivüli közgyülés egybehivásának czélját hangsulyozva, kijelentette, hogy ezen közgyülést annyival is szivesen hivta egybe, mert egy oly férfiu iránt érzett hálaadójának lerovásáról van szó, a kinek érdemei előtt ő is meghajlik. Ezután a fent különálló inditványt olvassa föl Kozora főjegyző, a melynek elhangzása után a közgyülés egyhangu lelkes éljenzéssel adja meg a felelletet, hogy mit határoz.

A főispán az egyhangulag kifejezett ohajtást konstatálja és azt mondja, hogy addig is, a mig az erről szóló polgári diszoklevél kiállittatnék, mindjárt e közgyülésből küldöttség vigye hirül a megválasztottnak a közgyülés határozatát, szivesen ajánlkozva, hogy a küldöttséget elvezeti. Tagokul jeléltettek Münster polgármester, a tanács tagjai, Deil Jenő, Jakab Péter, dr. Senka, Aranyossy László, Novelly Sándor, Sipos A. Gyula, dr. Hevessy Károly, Lesskó kanonok, dr. Klekner Alajos, Viszlóczky Gyula, Eder Ödön, Polinszky Emil. Péchy főispán még a jegyzőkönyv hitelesitését rendeli el és berekesztve a közgyülést, a küldöttség élén nyomban elmegy Kassa legujabb diszpolgárát meggratulálni.

Az éles gratulácziót a prelátus meghatottan köszönte meg, biztositván a várost, hogy sorsa iránt a jövendőben ép oly melegen fog érdeklődni, mint a mily nagy örömmel szentelte tehetségét eddig is a város javára.

Az ünneplés a kaszinóban.

A nagy zászlódisz, melyben a város magánházai és középületei fel voltak diszitve, nagy ünnepség hirdetői valának. A közönség már kora reggeltől nagy tömegekben hullámzott fel s alá és várta a városi közgyülés végét. Még alig volt egy negyed tizenegyre, mikor a városi atyák elvégezték a közgyülésnek ama valóban lélekemelő aktusát s a közönség már kezdett gyülekezni a kaszinó termeiben, hol az ünnepség fenypontja volt lefolyandó. Már kora reggeltől, sőt még a tegnapi napon impozáns módon diszitették fel a kaszinó nagytermét és a feljáratokat. Zöld fenyő galyak boritották a falakat s a lépcsőket, mig a padlózatot friss gyeppel hintették be. Három negyed tizenegyre már zsufolásig meg volt telve a terem, de közönség még egyre érkezett. A buzgó

rendezőségnek valóban nagy fáradságába és figyelmébe került, hogy még a későbben érkezőknek is tudott egy kis helyet szoritani.

Az előcsarnokok is tömve voltak, hol fehérruhás leánykák foglaltak, állást, hogy az érkezendő prépostot virágszórással fogadják. Benn a teremben pedig a diszes közönség sorai közt a város összes notabilitásait ott láttuk.

Pont tizenegy órakor lépett az emelvényre az ünneprendező bizottság elnöke: Timkó József tanácsos diszmagyarban és nehány szóval jelezte az ünnepély nagyszerü czélját, s reflektált ama érdemekre, melyeket Benedek a város és a köz érdekében kifejtett. Ajánlotta, hogy az ünnepeltet egy öttagu bizottság kérje fel a megjelenésre. A bizottság tagjai a következők valának: Deil Jenő, Sudy K. János, Korányi Károly, Klekner Alajos dr. és Aranyossy László.

Körülbelül egy félóra mulva jelent meg az ünnepelt a küldöttséggel, s a terem bejázatánál virág szórással fogadták a fehérruhás leánykák. Mikor a terembe lépett Benedek Ferencz, az uj prelátus, a közönség hosszas és lelkes éljenzéssel fogadta. Mikor a prépost elfoglalta helyét az emelvényen s az éljenzés csillapultával a »Dalkör« szép preczizitással elénekelte Kölcsey »Hymnusá«-át, melyet ugy a közönség, mint az ünnepelt állva hallgatott végig. A dalkör éneke után Timkó József városi tanácsos az ünnepelt elé lépett s a következő éljenzésekkel gyakran megszakitott szép beszédet mondá:

Méltóságos praelátus ur!

»A mathematika csalhatatlan.« Igy tanultam ezt méltóságodtól harminez év előtt, mikor még a szeretett tanárban a deli ifjukor a hatalmas férfikorral ölelkezett, mikor még a szerető tanitvány a gyermekévek virágos mezejéről az ifjuság kalandos berkébe csak épen hogy belépett.

Ősz haj koszorúzza a tanár érdemes fejét; idő és gond kopaszra tarolta a tanitványét, s harminez év multán adva van a nehéz mathematikai tétel: osszam el az egyet a harminczezer közt akkép, hogy mindegyiknek az egész jusson.

És az élet megczáfolja még a mathematikát is, és a nélkül, hogy a szomszédtól kérnék kölcsön: megtalálom a harminczezeret az egyben, sőt marad is belőle, mint a bibliai ősi kenyérből, még az utánunk következő nemzedéknek is. (Tetszés.)

Az az egy: méltóságodnak nemes szive, az a harminczezer: Kassa város közönsége. (Lelkes éljenzés.)

Bölcs államférfiak, avatott és mükedvelő politikusok vitáznak s döntetlenül hagyják a kérdést, hogy választás-e, vagy kinevezés?

Méltóságodat megválasztotta rendtársainak bizalma, kinevezte ő felségének kegyelme. És e kettős adományhoz sorakozik még a harmadik ajándék is, ha nem oly nagy, ha nem oly értékes, de nem kevésbbé becses, mert ha Isten sugalmazta a rendtársakat a választásnál, mert ha Isten ihlette királyunkat a kinevezésnél: Isten szava szól a harmadik rendből, a nagy közönségből is, midőn ez a lelkesedés legmagasabb fokán hirdeti, hogy Benedek Ferencz a miénk, s mi az övéi vagyunk.

Nincs különben. Mikor méltóságod e város falai közé érkezett: nyomban megnyerte a gyermekifju seregnek hódoló tiszteletét és rajongó szeretetét. És bizony, abban az időben kevesebb volt a ragályos betegség, de több volt a ragadós szeretet. Még a komma is, mely azóta baczillussá fejlődött, nemde akkor még csak egy m-mel szerepelt? Derültség.)

Hát nagyapák, szép anyák lettek azok a szülők, a kikbe gyermekeik a Benedek Ferencz iránt való szeretet és tisztelet nemesitő érzetét oltották, magok az egykor gyermekek pedig immár apákul hajtanak fejet a férfiu előtt, ki mert mindig igaz volt, az igazak közt elsőnek találtatott.

Innen van tehát, hogy most már nem egyes nagygyá lett családok, de a családok összessége: kicsinyek, nagyok, hajlott koruak, egyszóval Kassa város közönsége hódol Benedek Ferenczuek.

Méltóságos praelátus ur!

Jól tudjuk, hogy méltóságod nem szive szerint fogadja az ajándékot, a melynek tartalma arany s a melynek kerete csillogó fény.

És Kassa város közönsége mégis aranyat és csillogó fényt ajándékoz méltóságodnak praelátussá történt megválasztatása és kineveztetése ünnepére.

Aranyat sziveinkben, csillogó fényt az örömkönyekben, melyeknek oly jól esik szabad folyást engednünk.

Ez a kereszt, ez a láncz, ez a gyürü csak jelkép, addig drága, a mig méltóságod viseli, azontul értéküket az aranymüves a grammok és az ékkövek mennyisége szerint állapitja meg.

Még sem. És ezerszer nem!

Kassa város szeretetének és tiszteletének ez az értékben csekély, jelentőségében annál gazdagabb jelképe jó helyet talál a Rendnél, melynek méltóságod kiválasztott tagja lett s illő becset talál az utódoknál, kik méltóságodat a diszes állásban követni fogják.

És hogy a késő korban is, midőn az itt tisztelgők rég porladozni fognak s midőn Benedek Ferencz neve csak a történelemből fog lelkesiteni: »Macte nova virtute sic itur ad astra!« ezt a történelmet a gyermekek már az elemi iskolában tanulják, fogadja méltóságod szintoly kegyesen ezt az 500 korona alapitványról szóló okleveL, mely szerint az alapitvány évi kamatai a kassai községi elemi iskolába járó szegény, jóerkölcsü és jómenetelü, egy évben fiu, más évben leánygyermek jutalmazására fognak fordittatni.

Ily alkalmakkor szokás, de én eltérek a szokástól, hogy méltóságod érdemeit akkor és abban a gyülekezetben, mikor és a melyben méltóságodat ünnepeljük, szemtől-szembe felsoroljam. Eltérek pedig azért, mert amaz érdemeket betetőzi az a kiváló, az az egyedüli tulajdon, melyet megosztani nem lehet: a szerénység.

De van nekem tolmácsul egy feladatom, melynek teljesitésénél imára kél az én megbizóm: ez az ünneplő nagy közönség, s azokból a szivekből, melyekben tengernyi érzelem váltakozik, most csak egy fohász szakad Ég felé, mely szavakban kifejezve akként hangzik:

hogy Benedek Ferencz, Isten jóvoltából, a Rend bizalmából, ő felsége kegyelméből kiszemelt, megválasztott, kinevezett jászói prelátus, Isten dicsőitésére, a haza üdvére, a Rend diszére, nekünk kassaiaknak — ugyan mit is mondjak? — egy meleg kézszoritásra, sokáig éljen! (Perczekig tartó lelkes éljenzés és taps.)

Ez emelt hangon tartott szép beszéd láthatólag meghatotta ő méltóságát. A hallgató közönség pedig, mely a saját kivánságát látta e beszédben méltóan tolmácsolva, lelkes éljenzéssel jutalmazta a szónokot s éltette Benedeket, ki látható meghatottsággal vette át a város nevében átnyujtott ajándékokat: a nyaklánczot, keresztet, gyürüt és 500 koronás alapitvány oklevelét s az elérzékenyedés hangján a következőleg válaszolt:

Méltóságos főispán ur, tisztelt közönség!

Kevés embernek adatik meg a szerencse, hogy polgártársai részéről oly megtiszteltetésben részesüljön, mint minő ez alkalommal nekem jutott osztályrészül. Lehetnek az életben pillanatok, melyek boldogsága sokáig, igen sokáig emlékünkben marad, de oly pillanat mint a mai, midőn azt látom, érzem, hogy egy hosszu élet küzdelmei, jóakaratu fáradozásai elismerésre találnak, az ily pillanat boldogsága kifejezhetlen. Ha csupa hála lennék, még sem volnék képes meghálálni azon megtiszteltetést, melyben engem e nemes város polgársága részesiteni méltóztatott és azon sok jó kivánságot, melyet ma voltam szerencsés élvezhetni. Én Uraim nem kételkedtem soha az Önök szeretetében, de most, hogy itt perczről-perczre az őszinte szeretet legmeghatóbb jeleiről vehetek tanuságot, ez érzelmeim még fokozottabbá válnak s elhalni soha sem fognak.

Most engedjék meg, hogy nem telelek hosszabban, mert az igazi mély érzelm k szavai kevesek. Engedjék meg, mondom, hogy rövid szavakban köszönjem meg az emléket, melylyel megtiszteltek s melyet előttem legbecsesebb kincsnek tesz a szeretet, melylyel azt nyujtották, s az, hogy annak kapcsában e nemes város diszpolgárává megválasztattam. (Éljenzés.)

Majd ha az isteni gondviselés ugy végzendi, hogy az élők soráből kilépjek, emlékül hagyandom azt a rend ifjabb generaciójának, hogy tanulja meg abból, hogy azt, a ki a közjóért fárad, érhetik ugyan csapások, de ott van az embert érhető legnagyobb jutalom, a polgártársainak, barátainak szeretete, melynek emlékéül fog az nekem szolgálni. Midőn Isten áldását kérem önökre és családjaikra, egyszersmind szivem mélyéből hangoztatom: éljen a mi szeretve tisztelt főispánunk, éljen a polgármester ő nagysága, éljen a nemes városi tanács, éljen a mélyen tisztelt képviselő testület, éljen a nemes városi közönség. Ajánlom magamat továbbra is szives jóindulatukba és szeretetökbe (Lelkes éljenzés.)

Benedek Ferencz, az uj prépost szünni nem akaró s meg-megujuló éljenzés közt fejezte be szavait. Mire a »Dalkör« ujból Rieger »Fohász«-át gyönyörü szabatossággal énekelte el. Az ünnepség ezzel véget érvén, a közönség lassan oszladozni kezdett. Megkoszoruzása az ünnepségnek az esti bankett volt, melynek lefolyásáról vasárnapi számunkban referálunk.

Albumsorok Benedek Ferenczről.

Szerkesztőnk a mai nap emlékét aforizmákban is megörökiteni ohajtotta, városunk számos előkelőségeit kérte föl, hogy a mai, Benedek Ferenczuek szentelt Kassai Szemle számára albumsorokat irjanak.

Felkérésünknek a következő urak engedtek, a kiknek jellemző sorait itt adjuk.

—

Nem áll hatalmunkban, hogy szenvedélyeink legyenek-e vagy ne, de igen is az, hogy azokat uralkodni hagyjuk-e magunk felett vagy ne?

Csak az lehet erkölcsös, ki vágyait legyőzni képes.

Ki jó embereket akar ösmerni, ügyeljen kikhez van a szerencsétleneknek bizalma.

Ne kérdezd a madártól, honnan jött, hanem mit énekel.

Lesskó István.

—

Az uj praelatus.

1893. julius 6.

A vendégszerető Jászóvár nyert ime uj főt,
A fő nem más lőn, mint a szelid Benedek.
Boldog rend! vezetőt választhat az önkebeléből;
Nem csoda aztán, ha a feje egyre jeles!

Kovács Zsigmond.

—

Benedek.

Kassa országos hirü protestáns papja, Alvinczi Péter (1606—1634.) egyszer a többek közt a nevek értelmét és jelentését magyarázta egyik prédikácziójában.

A Benedek névről ezt mondja: »Bezzeg igen nagy jó, mert annyit teszen, mint áldott. Ugy éljetek azért — igy inté e név viselőit — hogy az áldás helyett fejetekre átok ne szálljon. Éjjel nappal az Isten törvényére, szent Evangéliumára figyelmezzetek; lelki és testi áldást Istentől buzgó imádságokkal nyerni igyekezzetek, mivel minden jó adomány és tökéletes ajándék, onnan felyül, a világosságnak Atyjától adatik.«

Kassa város most ünnepelt Benedek-e valóban egy Istennek kiváló áldottai közül. Éjjel nappal az Isten törvényére és szent Evangéliumára figyelmezett; buzgó imádságokkal járult naponként a világosságnak Atyjához; nyert is tőle lelki és testi áldást, nagy méltóságot, s ami ennél nem kisebb dolog: megnyerte és birja polgártársai osztatlan szeretetét és tiszteletét.

Legyen azért ezentul is, még igen sokáig, testben, lélekben Istennek áldotta!

Révész Kálmán
református lelkész.

—

Én Benedek Ferenczet 40 év óta, az élet minden viszonyaiban, a szó társadalom-bölcsészeti értelmében vett egész embernek ismerem.

Dr. Stöhr Szilárd.

—

Honnan van az, hogy Benedek Ferencz őméltóságának jászóvári prépostá történt kineveztetése fölött oly általános és osztatlan az öröm és hogy más felekezetüek is sietve hozzájárulnak a tisztelet re rendezett ovaziókhoz? Erre a felelet egyszerüen az, hogy az ünnepeltben ünnepeljük a kitünő embert, a ki ezen magas papi polczra emeltetvén, fényes emberi erényei által, magasztos főpapi missiója teljesitésében nemcsak felekezete, de egy egész emberiség szolgálatába lép, azt szive egész hevével átölelve és lelki nagyságával fölemelve, mint a ragyogó napsugár, mely egyszerre melegit is, világit is.

Dr. Reismann Simon
a kassai izr. hitközség elnöke.

—

Ismerve főtisztelendő Benedek Ferencz ur szerénységét s a kereszténysi szeretettől áthatott nemes gondolkozását, meg vagyok győződve arról, hogy őméltósága azon tüntető bizalmat és megtiszteltetést, melyben őt Kassa sz. kir. város nemes polgársága jászóvári prépositá történt kineveztetése alkalmával részesiti — zálogképen fogadja arra nézve, hogy ezentul több alkalma és módja légyen Kassa város kulturális fejlődését és virágzását előmozditani s nékünk e város polgárainak itt békés és a haza közjaván egyetértve müködő társadalmi életet biztositani.

Homola István
ev. lelkesz.

—

Az erkölcseiben tiszta, jó szív, a józan, világos, nyugodt értelem, ezeknek a birtoka adja meg a férfiunak a társai felett valóság mélő jellegét, nem pedig a leszármazás vagy a társadalmi konvencziók nyomán elért kincs, rang avagy hatalom. Azért Benedek Ferencz nem most lett nagy, mikor az egyházfejedelmek s az ország főurai közé emeltetett, hanem nagy volt már akkor, amikor még tanár- és rendtársaitól csak erkölcsi és értelmi kinceiben való gazdagsága különböztette meg!

Bizonyos, hogy az anyagi javaknak és a hatalomnak birtokában ő, csak fokozottabb mértékben és nagyobb hatáskörben lesz az, ami egész életén át volt idáig: elapadhatatlannak látszó erő arra, hogy minden valódi nemesség szilárd mintaképe maradhasson és kimerithetlen jóságosság nemcsak arra, hogy az ily nemességre törekvő gyarlóbbaknak a haladás igaz utját megmutassa, hanem arra is, hogy az erről olykor-olykor letérteket erre az utra fölsegélje.

Kozora Vincze.

A vendéglátó prémontreiek.

Volt nekem egy diákkori pajtásom, a ki mint kálomista supplikáns állitott be egyszer a jászói papokhoz.

Ezek a derék, vendégszerető papok nem nézték azt, hogy az én barátom nem az ő vallásukhoz tartozó. Ott marasztották maguknál s fürösztötték tejbe, vajba — majdnem egy egész álló hétig.

Mikor aztán már nem maradhatott tovább, csupán annyit kérdeztek tőle: hát tulajdonkép merre szándékozik venni az utját? S befogatván, elküldték őt kocsin a szomszéd város, vagy faluig.

És az én barátom (a ki ma már maga is pap soká, nagyon soká-nem volt képes betelni a jászói fehér papok dicséretével. Bizonyosan jó emlékkel van ma is felőlük!

Ismertem aztán egy zsidó vallásu embert, (él ma is), a ki nagy böjtben csikot szokott szállitani a jászói fehér papoknak.

Ez meg azt beszélte, hogy ő soha se látott olyan embereket, mint ezek a jászói papok. Nemcsak hogy a részükre szállitott csikért gavallérosan meglizettek, hanem odaültették maguk közé az asztalhoz, s majdhogy meg nem ölték a szivességükkel. Valahogy félre ne tessék magyarázni! Magyar em-

ber azt ugy szokta mondani, ha valahol jól megvendégelik, hogy »majd megöltek a szivességgel.« Ez szintén alig volt képes tőlük megszabadulni.

Nos hát ennek a derék, nagytudományu szerzetesrendnek lett a fejévé mostanság Benedek Ferencz kassai volt konviktusi kormányzó. Mindenki ugy ismeri ezt a kiváló tulajdonokkal felruházott férfiut, hogy hivatásának minden tekintetben teljes magaslatán áll. Hisszük, hogy őt sem fogja soha vezérelni vallásos elfogultság s épen ugy felebarátjaul fogja tekinteni a zsidót, kálvinistát s bármely más valláshoz tartozót, mint a saját hitvallásán levőket. Tartsa meg az ég őt annak a derék, hazafias, felvilágosult szerzetnek az élén sok, sok ideig!

K. Zs.

—

Akkor történt, mikor Benedek Ferencz jászói növendékpap volt. A Jászóhoz közel fekvő rudnoki fürdőben a növendékeknek majálest rendeztek. Török Mátyás, az akkori hilyói plébános az asztal körül ülő kispapokat sorra vizsgálván, egyszerre csak megállt Benedek előtt s rámutatva igy kiáltott fel: »Ebből prelátus lesz!«

És ugy is történt! Benedek Ferencz fellépett a fényes polczra, a melyre nagy érdemek nélkül fölemelkedni nem lehet. Főérdeme, hogy rendtársai szeretetét és bizalmát ki tudta vivni. Mert hogy tiszteljenek és becsüljenek, arra rákényszeritheted embertársaidat; de, hogy szeressenek és irányodban bizalommal legyenek, azt külön ki kell érdemelned.

Dr. Kell.

—

A kedélyvilág termékei közt egy sincs oly megnyugtató mint az a tudat, hogy: emelkedésünket kiváltkép szelidségünknek s szivjóságunknak köszönjük; egy sincs lélekemelőbb s boldogitóbb mint az a második tudat, hogy társadalmilag elért s netán még elérhető legmagasabb állásunkat csak arra forditjuk, hogy csak annál nagyobb körre s csak annál hathatósabban terjeszszük ki szivünk jóságát és tudományunkat.

Én, ki a jászói uj prépost személyét közel ötven esztendő óta vagyok szerencsés ismerni, azt hiszem, hogy főtisztelendő Benedek Ferencz őméltósága ez idő szerint a sok között főleg ezt a két nagy tudatot hordozza nemes jó keblében.

Kassa, 1893. julius 6.

Dr. Klekner Alajos.

—

A fizikai világban minél távolabb esnek tőlünk a testek, annál kisebbekké lesznek. Az erkölcsi világban ellenkezően van a dolog, jeléül annak, hogy a nagyság, ha érdeme szerint az illő polczra jut, csak annál inkább kitünik.

Ifj. Kemény Lajos.

—

Benedek Ferencz.

1893, jul. 6.

Mint a nevelésnek
Egyszerü munkása,
Nem voltál a zajnak
Sohasem barátja.

A nagyhangu lármát,
Hühós czifraságot
Nem szeretted soha,
S mindig is utálod.

Jóságodnak hire
Mégis szárnyon szállott,
Eszeddel, sziveddel
Hóditál világot ;

A szivek világát,
A hol a te képed
Istápolja, védi
Benn' a szerénységet.

Im' most hogy társaid
Urukká tevének,
Az a hő kivánság
Száll a magas égnek :

Maradjon a prépost
Az a ki volt eddig,
Hiszen az ő lelke
Igy tetszett, igy tetszik ;

Béke olajága
Illik a kezébe,
Ezt vigye magával
Jászó örökébe.

Ladányi Béla.

—

A gratulácziók.

Benedek Ferencz kineveztetése óta állandó központja az érdeklődésnek és a kik távol innen szóval nem járulhatnak elébe szivök érzelmeinek kifejezést adni, nap-nap mellett sürgöny utján keresik fel üdvözleteikkel.

A Benedekhez érkezett számos — a százakat is meghaladó — sürgönyökből reprodukáljuk a következőket:

Ő csász. és apost. királyi felsége méltóságodat jászóvári nagyprépostta legkegyelmesebben kinevezni méltóztatván, fogadja méltóságod legmelegebb üdvözletemet.
Budapest. Gr. Csáky.

Őszinte szivből üdvözlöm méltóságodat jászóvári préposttá történt megválasztatása alkalmából és nagyfontosságu állásának betöltésére Isten mindennemü áldását kivánom.
Kalocsa. Császka, érsek.

Távollétem miatt habár későn, fogadd őszinte szivből eredő üdvkivánataimat megválasztatásod alkalmából.
Belényes. Pável, püspök.

Legmagasabb kineveztetése alkalmából fogadja legőszintébb üdvkivánatim kifejezését.
Eperjes. Vályi, püspök.

Igaz örömmel, őszinte lelkesedéssel üdvözöljük méltóságodat. Az érdemdús kanonokrend élén a mindenható tartsa sokáig méltóságodat s tegye áldásossá működését.
Rozsnyó. A rozsnyói káptalan.

Fogadja méltóságod őszinte szerencsekivánataimat.
Budapest. Berzeviczy Albert.

Fogadja méltóságod hálás tanitványának szivből jövő üdvkivánatait.
Budapest. Csőke, osztálytanácsos.

Mély tisztelettel üdvözlöm méltóságodat Jászóvár főpapi székén. Isten áldása fedezze nagyrabecsült személyét s kormányát.
Nagyvárad. Nátafalussy.

A zircz-cisterci testvér tanitórend szive melegével üdvözli főtisztelendőségedet kijelölését a jeles jászóvári kanonokrend élére.
Szt-Gotthárd. Vajda Ödön, apát.

A legmélyebb hódolat és legbensőbb örömmel üdvözli méltóságodat, mint legkegyelmesebben kinevezett praelatusát a jászóvári konvent.
Jászó. Kussinszky.

A legkegyelmesebb kinevezés alkalmából fogadja méltóságod kegyesen a rozsnyói társasház mély hódolatát. Ad multos annos!
Rozsnyó. Tóth Lőrincz.

A kassa-tornai h. é. vasut igazgatósága mai üléséből nyert megbizás folytán van szerencsém méltóságodnak jászói préposttá történt kineveztetése alkalmából igazgatóságunk legőszintébb üdv- és szerencsekivánatait átküldeni.
Budapest. Dr. Münnich Aurel, igazgatósági elnök.

Fogadja méltóságod préposttá történt kineveztetése alkalmából hódoló üdvözletünket s szerencsekivánatunkat.
Nagyvárad. Kukoly Bálint.

Kineveztetése alkalmából tiszteletteljesen üdvözli méltóságodat
Budapest. Ivankovits, osztálytanácsos.

Fogadja méltóságod legőszintébb szerencsekivánataimat kineveztetése alkalmából.
Budapest. Ifj. Báró Schell Rudolf.

Fogadja méltóságod tiszteletteljes szerencsekivánatainkat.
Budapest. Gr. Szirmay István.

Benső örömmel és köszönettel vettem a kegyes értesitést, kérem üdvözletemet főtisztelendő Benedek Ferencz urhoz juttatni, szivből kivánván neki a nagy és nemes hivatáshoz erőt és egészséget.
Budapest. Horánszky.

Fogadja méltóságod a nagyérdemü kinevezéshez legmélyebb üdvkivánatainkat.
Eperjes. Nyékhegyi és neje Fejérváry Stefánia.

A szerencsés kinevezéshez fogadja legbensőbb üdvkivánataimat.
Budapest. Kunz Adolf, praelatus.

Fogadja a főtisztelendő ur tiszteletteljes szerencsekivánatait hálás tanitványától
Budapest. Hodossy Imrétől.

Engedje méltóságod, hogy méltán kiérdemelt kitüntetése alkalmából magam és családom nevében kifejezzem méltóságod előtt őszinte szivből jövő szerencsekivánataimat és mély tiszteletemet hálás tanitványa
Alsó-Kubin. Idősb Szmrecsányi György.

Szivem mélyéből gratulálok nőmmel együtt.
Rimaszombat. Hányi.

Örömmel és szivből gratulálunk
Szikszó. Dr. Szentleleky.

A várva várt legmagasabb kinevezést a váradi társház a legnagyobb lelkesedéssel veszi hirül a lapokból, már ez uton is szivből és tiszta szeretettel üdvözli méltóságodat, mint rendünk főpapját. A társasház nevében
Nagyvárad. Kotunovis Sándor, házfőnök és igazgató.

Jászói nagypréposttá történt legkegyelmesebb kineveztetése alkalmából fogadja méltóságod legbensőbb szerencsekivánatomat
Baja. Dr. Hegedüs Aladár, polgármester.

Rendtársad bizalmi koszorújához fogadd baráti üdvözletem zöld levelkéjét.
Ungvár. Zoltsak.

Fogadja méltóságod legőszintébb szerencsekivánataimat
Sárospatak. Szekerák.

Igaz szivből sok szerencsét kiván hálás tanitványa
Szepsi. Olchváry Elek.

Fogadja szivből fakadó szerencsekivánatainkat a megérdemlett magas álláshoz. Őszinte tisztelői
Gálszécs. a Fischer család.

Fogadja méltóságod szivem mélyéből fakadó üdvözletemet főpréposttá történt megválasztatása alkalmából. Legyen méltóságod boldog s élvezze azt a legmagasabb korig.
B.-Gyarmat. Berzeviczy Béla Kozárdról.

Praelatusi kinevezése fölötti örömemben tisztelettel jesen és őszinte szivvel üdvözlöm.
N.-Becskerek. Kaczvinszky Kálmán.

A nagyváradi kir. kath. jogakadémia tanári kara méltóságodnak az érdemdús prémontrei kanonokrend prépostjává történt kineveztetése alkalmából legőszintébb szerencsekivánatait tolmácsolja
Nagyvárad. Dr. Bozóky Alajos, kir. tan., igazgató.

Ujdonságok.

Nátafalussy Kornél a nagyváradi tankerület főigazgatója s a prémontrei rend tagja — egy Nagyváradról vett hirünk szerint — legközelebb kilép a prémontrei kanonok rend kebeléből s világi pappá lesz. Forrásunk szerint Nátafalussyt megkinálták az egyik nagyváradi kanonoki stallummal.

Történeti hangverseny. A régmult idők emléke szállt vissza a hajdani kurucz város falai közé. Ujból felcsendültek a régi kurucz dalok fájdalmas, bús melódiái s megszólalt a tárogató is, épen ugy, akárcsak ha Rákóczy Ferencz labancz verő vitézei jöttek volna elő vissza sirjukból, hogy felelevenitsék a multak emlékeit. Káldy Gyula a fővárosi magyar zeneiskola igazgatója ismét meglátogatta városunkat az ő hazafias missziót teljesitő társaságával. Szerdán e hó 5-én volt a városi szinházban a Káldyféle történeti hangverseny, s a közönség csaknem teljesen megtöltötte a szinházat. A programmok, a közönséget pontos megjelenésre kérték és a publikum tőle telhetőleg eleget is tett a direktor e kivánságának. Oly momentum tehát, mely a rendet zavarta volna, nem adta elő magát, ha csak azt nem vesszük annak, hogy az inspekcziós rendőrtisztviselő egy már jogosan elfoglalt zártszéket követelt a maga számára, mi némi kellemetlenséget okozott az érdekelteknek. Ami azonban a hangversenyt illeti, annak a sikeréről, nagyszerü hatásáról aligha lészünk képesek hiven beszámolni. Az első szakaszba osztott ének számok: a tábori dal, a magyar gályarabok éneke és a Rákóczy Sámuel czimü XVII. századbeli ballada bánatos s egy ország sorsát sirató fájdalmas melódiája elvarázsolta a hallgató közönség szivét, lelkét. A magyar gályalyarabok éneke tetszett különösen, melyet György Zsófia operai tag énekelt. A Veress Sándor gyönyörü bariton hangja pedig minden számban frenetikus tapsokat aratott. A második csoportban, melyben a Rákóczy Ferencz idejéből való kurucz dalok voltak összegyüjtve, még fokozódott a hatás. A kurucz dal Veresstől és különösen a gyönyörü hangu Csiszér Irén éneke a kurucz tanyáról, tősgyőkeres és erőteljes magyar szinezetükkel, dallamuk és hangjukkal egész ihlettel szállták meg a közönséget s mikor már a Rákóczy Ferencz dala, csendül meg a György Zsófia és a Veress Sándor kettősében, majd meg a tárogatón, e régi nemzeti hangszeren, melyet Maier ur, az operai zenekar tagja kezelt, a Rákóczy nóta ütemei zendültek meg, benne ama ismeretes motivumokkal, melyek a Rákóczy-indulóban is benn találhatók, akkor az e dalokban és hangokkan megnyilatkozó nemzeti géniusz hatása a legfelsőbb fokra hágott. Ezután Kuliffay Izabella bámulatos precizitással játszta zongorán a Rákóczy indulót, majd meg Káldy; ki oly buzgó apostola a nemzeti zenének, a Rákóczy nótát adta elő szintén zongorán. Nagyon remek volt a harmadik csoportban előadott magyar nóta: Czinka Pannától, mely e titokzatos és zseniális czigány leány legszebb szerzeményei közé tartozik. Hanem az est sikerét a legszebb hatással tetézték be a német tánczra, ruházatra és szokásokra vonatkozó gunydalok, melyeket Kuliffay Izabella főherczegnői és a magyar zeneiskolai tanár, György Zsófia az opera tagja, Csiszér Irén énekesnő, Veress Sándor operai tag és Maier Adolf opera zenekari tag együttesen adtak elő. Különösen tetszett a németekre vonatkozó rapszodikus, bár nem etikettszerü kitörés és az Árpád apánkkoz intézett fohász, miket négy izben ismételtettek, megszünni nem akaró tapsok közepette. A hangverseny után a közönség ama szokatlan inspipiráczió hatása alatt hagyta oda a termet, melyet csak a magyar géniusz remekeinek remek interpretáczióban való élvezése után érezhet a magyar ember.

Apró községek. A belügyminiszter rendeletet küldött a vármegye alispánjához, a melyben általános közigazgatási érdekből a mai szervezet keretében is, de különösen az általa czélbavett községi szervezet reformja érdekében, annak kideritését látja szükségesnek, vajjon azon kis községek, a melyek jelentéktelen voltuknál fogva inkább akadályai, mint tényezői a helyi közigazgatásnak, nem volnának-e az 1886. évi községi törvény 158. §-a alapján valamely szomszédos községgel egyesithetők? S miután e reformot fontos és mélyreható intézkedésnek jelzi, utasitja az alispánt, hogy erre vonatkozó jelentésében az egyesitendő szomszéd községek helyzetére, azok vagyoni, népességi és kulturális fejlettségi fokára, valamint lakosságaiknak foglalatosság és felekezeti tekintetből viszonyaira is kiterjeszkedjék. E rendeletet a vármegye alispánja azon felhivással közölte a főszolgabirákkal, hogy e kérdés érdemében a junius 26-án tartott tanácskozmányban foglalt megallapodásokhoz képest tárgyszerü jelentéseiket e hó 10-ig beterjeszszék hozzá. Vármegyénk területén járások szerint a következő 200-on aluli lakossággal biró községek vannak s pedig a cserháti járásban Apathi 114 lakos 391 kath. hold területen; a füzériben Alsó-Csáj 174 l. 514 k. hold, Felső-Kéked 189 l. 722 k. h., Filkeháza 164 l. 787 k. h., Herlány 161 l. 1007 k. h., Kis-Bózsva 120 l. 1326 k. h., Nádaska 168 l. 1145 k. h., Sompataki-Kishuta 161 l. 6999 k. h., Sompataki-Nagyhuta 175 l. 6999 k. h., Zsir 177 l. 711 k. h.; a gönczi-ben Sima 188 l. 850 k. h., Vilmány-Kisfalu 197 l. 384 k. h.; kassaiban Kokső-Baksa 136 l. 654 k. h., Lőrinczke 121 l. 1094 k. h., Bocsárd 159 l. 511 k. h.; — a szikszóiban Alsó-Fügöd 188 l. 505 k. h., Alsó-Szend 197 l. 854 k. h., Berencs 193 l. 934 k. h., Felső-Szend 163 l. 741 k. h., Puszta-Radvány 168 l. 1.40 k. h.; a tornaiban Kápolna 160 l. 690 k. h., Keresztéte 151 l. 689 k. h., Méhész 144 l. 695 k. h., Dobodél 145 l. 531 k. h.

Vizy Domonkos kereskedőnek körlevéllel kisért árjegyzékét, a melyet vidéki t. olvasóink a mult számhoz csatoltan kaptak meg, helybeli t. olvasóink a mai számmal veszik. Ez élénk üzleti tevékenységről tanuskodó melléklet tartalmát ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Az abauj-szántói bünteny rejtélyéről — irja levelezőnk — végre a lepel lehullott. A még mindig vizsgálati fogságban levő kéményseprő, Rangli felesége és egy inasa e hó 3-án bevallották, hogy látták, midőn Rangli és egy szintén fogságban levő Kriskó nevü czinkostársával a szerencsétlen Kovásit megfojtották és aztán vizbe dobták. A felesége és inasa már többször lettek ugyan kihallgatva, de mit sem vallottak, mert féltek Rangli boszujától, a ki különben is nagyon roszul bánt velök; sőt, hogy az

asszony férjétől a gyanut elháritsa, és a vizsgálatot tévutra vezesse, ő irta volna a szolgabirósághoz azt a nevezetes levelezőlapot. Legalább az ő irását ismerték meg rajta. Azonban asszony nem tud állhatatosan hallgatni, a mit ha megtesz vala, soha sem derült volna ki az éj sötét leple alatt elkövetett büntény. Szomszédok előtt elejtett nehány szava a vizsgáló biró füleibe is eljutott, a ki előbb az inast vette vallatóra s miután ez mindent megvallott, az asszony sem tagadhatott többé. Azon végzetes éjjelen Rangli egyszer haza látogatott, de azonnal ismét távozott. Az asszony és inasa utána sompolygott, hogy megtudja hova megy. Az utczán Rangli találkozott Krisköval, a ki reá — ugy látszik — várakozott s ekkor kérdezé Kriskót: »Hát hol van az az ur?« Ez felelé, hogy a korcsmából távozott, de ott kell neki lenni még a korcsma környékén. »No, hát gyerünk!« kiált Rangli s evvel mind a ketten a korcsma közelében levő sötét és szük köz felé vették utjokat. Itt megtalálták a szegény Kovásit, midőn a tulságosan élvezett italt kiadta magából, mely alkalommal kalapja is földre esett, melyet másnap reggel ott meg is találtak. A két czinkostárs minden szó nélkül megfogta Kovásinak két karját és vonszolni kezdték. Ez most könyörgött, hogy hagyják békében, adják oda a kalapját. »Ugy sem kell többé kalap az urnak ez életben« felelt Rangli és tovább vonszolták egészen a város végén folyó, most azonban megáradt patakig. Itt földre teperték és mindaketten reá feküdve, fojtogatták. Midőn már nem adott életjelt magából, felhagytak a fojtogatással és Rangli kérdezé czinkostól, hogy vajjon él-e még? »Már ugy látszik nem él« felelt ez. Erre felemelték és bedobták a vizbe. Azután még sokáig bolyongtak az utczán, alkalmasint Csencs kapitányt keresték, s ha megtalálják erre is végzetessé válhatott volna ez a találkozás. Végre haza ment Rangli s csak utána ment haza a felesége is. Nem mert szólni. Csak reggel mondá Rangli a feleségéhez: »No, az éjjel roszat cselekedtem! Ennyi volt az egész lelkifurdalás. Többet nem is szólt, mig elfogták. A czinkostársak már előre megbeszélték borzasztó tettöket, de ugy látszik a konok tagadást is megállapították egymás között. De ily két tanuval szemben, ily vallomások terhe alatt, lehetetlen, hogy abban kitartsanak.

Plágium. Dr. Klein Simon ur volt szives hozzánk két verset közlés végett mint sajátját, a saját aláirásaival ellátva beküldeni. A két versnek egyike »Az én álmom,« a másik »Utom« czimen rithmikus szépségeivel bilincselte le szerkesztői ridegen biráló természetünket és vártuk alkalomra vártunk, hogy azokat egymás alatt a világ szine elé bocsássuk. Ezt az alkalmat junius 23-iki lapunk nyujtotta, a melyben meg is jelentettük és ime tegnapelőtt egy fiatal uri ember állit be hozzánk és felmutatja Kiss József költőnk »A hét« czimü lapjának márczius 12-én megjelent számát, a melyben szórul-szóra ott diszlik az a két csinos költemény, csak hogy nem a dr. Klein Simon ur aláirásával, hanem az egyik Czóbel Minka, a másik Telekes Béla nevével. Már most igen tisztelt dr. Klein Simon ur csak egy pár szavunk van önhöz, t. i., hogy az ilyen eljárást a tisztességes irodalom berkeiben kalózmesterségnek tartják és az ilyen kalózokat mi a saját reputációnk megóvása szempontjából is kötelességünknek ismerjük kikergetni abból a berekből. Végeztünk. Ries Lajos.

Uj találmányok és müszaki közlemények.

Közli Bergl Sándor mérnöki és szabadalmi irodája, Budapesten, VI. Andrássy-ut 30.

Egy vasépület és pedig egy nagy iskolához készült el az siseani vasmüvel Belgiumban, s a napokban rakták azt hajóra, hogy Costa-Ricába szállitsák, hol a kormány akarja felállitani. Az épület 20 m. hosszu és 15 m. széles, van benne 16 iskolaosztály, 4 szoba az iskola-igazgató számára, ezenkivül egy diszterem és szobák a többi tanitók számára, ruhatár könyvtár stb.

Uj elem. Poplin tanár, állami vegyész az Egyesült-Államokban egy uj elemet talált egy általa vegyelmezett meteoritban. A szinképvegyelmezés alkalmával vonalakat figyelt meg, melyek a Heliuménak bizonyultak meg. Ez utóbbi vonalat tudvalevőleg Angström figyelte meg a nap spectrumában.

CSARNOK.

Az atheista.

Ő papnak készült, én meg tanárnak. Ő tanár lett, én meg — nem lettem se pap, se tanár, de azért jóbarátok maradtunk mindekkoráig.

Mindketten természetbarátok voltunk, csakhogy én a természetrajzot, ő meg a természettant szerette s e kettő közt lévő különbség volt meggyőződéseink közt is a különbség.

En láttam az Istent a keresztes pók müvészetében, ő a villámlásban holmi surlódások eredményét hitte.

Egyébiránt, akik hivatással végzik tanulmányaikat, mindazokban ugy a huszas évek körül föltámad valami hivalkodó skepticizmus, s ennek fejlődését nagyon elősegiti tanitási rendszerünk enciklopedikus iránya. A vegytanban ismeretlen az Isten szó, a fizikában a mindenhatóság szintugy, a biblia átsiklik az őskoron; de a saturált lélek mindezt egybeveti s létrejön kételye.

Az élet megpróbáltatásai aztán visszavisznek a vallásos meggyőződések meleg szigetére, de ezt nem hitte Fábián Gábor professzor. Skeptikus nézeteink nyomán huszas éveink hamvával uj meggyőződések épültek sziveinkben, de különbözők. Letkemet a megnyugvás és hit uralja a létező irgalomban. Gábor positiv hite: a hitetlenség maradt. Nem szemtelen vallástalanság volt ez, nem a tudatlánság henczegése, nem az elbizakodottság charlatánsága, hanem meggyőződés, melyre hatni lehetetlen volt.

Egyszerre szerettünk; szeretteink barátnők voltak, azok ma is. Titok nem volt közöttünk, hisz szerettük egymást, az ellenkező pólusok vonzalmával. Sokszor elandalogtunk együtt, ha elváltunk menyasszonyainktól.

— Ugy-e Gábor, most már csak elhiszed, hogy a szív imádni kénytelen?

— Imádni? No igen, szeretni. Ez egyszerü természeti kényszer, mint akár az éhség.

— Mégis jó az Isten, Gábor.

— Még az egészséges fizikum, s képességünk érezte, hogy emberek vagyunk, erővel rendelkezünk föladataink teljesitésére; ez bizonyosan boldogság.

— És mit tartasz te emberi föladatodnak?

— Nos, élni becsületes munkával, dolgozni az emberiségért és gondoskodni önmagunk folytatásáról.

— Boldog ember lehetsz, fiam, de még sem cserélném boldogságomat veled. Nincs magasabb hited?

— De igen; az én hitem a legmagasabb. Mindent hiszek, mit emberértelem igaznak mond. Vallásomnak két czikkelye van: a tudás és a társadalmi becsületesség. Azt hiszem, sohasem szorulok egyébre.

Aztán megházasodtunk. Barátságunk sohasem változott, összejártunk, közösek voltak örömeink, közösek voltak szenvedéseink. Csak egy örömünk nem volt közös. Minket évről-évre meglátogatott a jó Isten egy-egy barna-piros fiucskával, egy-egy szőke kis leánynyal. Gáborék még mindig ketten gügyögtek kis tészkükön. En hálát adtam az örök gondozónak, hogy olyan sokfelé kell szeletelni kis kenyerünket, Gábor nem tett szemrehányást, mert nem volt kinek; de mindig elkomolyodott, ha felesége térdén ringatta egyik-egyik szöszi buhámat.

— Majd ád még az isten nekünk is — sohajtott Evelin, a szelid, áldott angyal.

A férj lemondóan jegyezte meg:

— Hiába az édes madaram. Ez a tér jóeskán homályos a tudomány előtt. A komplikált organum hibái helyre nem hozhatók, már csak titokzatos szerkezetük miatt sem.

— No csak beszélj te, tudom én, hogy ád az Isten nekem is! Ugy-e lelkem? — fordult könyben uszó szemével feleségemhez a deli, üde asszony.

És adott. A szép asszony leányos, hamvas arczán uj kifejezés támadt. Az a kifejezés, amit a festő oly nehezen tud visszaadni a Madonnák arczain. Szőke sürü selyemfürtös kis lány hozott uj hangot, uj szint, uj meleget a Fábián Gáborék kényelmes kis lakába. A boldog asszonyka odasimult a felségem nyakához.

— Ugy-e galambom, mondtam, hogy jó az Isten.

Gábor meg nekem mormogott.

— Evelin nagyon fiatal volt még. Korával megerősödött s kifejlett szervezete. Igen egyszerü dolog.

És nőtt a kis Margit, mint áprilisban a virág; és boldog volt a szép asszony, mint juliusban a rigó és megelégedett volt Fábián Gábor mint ki megtette kötelességét.

Ősz lett. Városunkban vészes arczu fekete angyal suhant házról-házra; a diftiritisz. Rózsikám, az én édes kicsi leányom elment angyalnak. A megmaradottak várják, mikor jön vissza rózsaszin szárnyakkal, napsugaras fejecskével.

Gábor zugolódott.

— Nem vigyáztatok a kicsire. Micsoda gondatlanság volt szomszédba vinni, óvodába küldeni ilyen időben.

— Szabad az Isten velünk fiam! Kellett odafönn.

— Persze, könnyen tulteszitek magatokat rajta, maradt még.

Ez a kiméletlenség bántott.

- Letörhetik még a te kevélységed sudara is. A szemmel nem lehet a hajra menni.

Gábor elment.

Pár nap mulva történt. Együtt üldögéltünk csendes kis familiámmal. Csendesen beszélgettünk Rózsikámról, a fiuk meg ott lesekedtek a szürkülő ablaknál s lestek egy hófehér angyalka érkezésére.

És az ablak megzördült. A Gáborék cselédje szólt be nagy ijedten.

— Jaj, tekintetes uram, kéreti a tanár ur, jöjjenek hamar, a Margitka oda van.

Átmentünk. Evelin jajgatva ölelte át feleségemet. — Végünk van édes, jaj végünk van!

Gábor kezet fogott velem.

— Igazad volt. E baj csirái nemcsak közvetlenül ragadnak át. A levegőben van valami.

A kicsi hervadtan feküdt lerácsozott kis fészkén. Szeme lecsukva, ajka nyitva, olykor szaggatott hortyogás reszketteté meg a vérpiros ajkat.

Az öreg doktor leeresztette két kezét maga elé, csak kéziejét emelte föl; fejét félrehajtotta és hallgatott. Ez a lemondás jele.

— Uram — rohanta meg Gábor, — hát az önök tudománya absolute tehetetlen?

Az orvos rátekintett az ingerült apára, aztán a horkoló kicsire és felsóhajtott:

— Az Istennél egyéb nem segit!

Az Isten! Hát elhiszi ön, hogy az Isten, akit önök irgalmasnak neveznek gyönyörködjék egy parányi pille kinján! Hát miért teremtette, ha ez volt előre tudott szándéka?

Gábor, te káromkodol — szóltam én, pedig az Isten jelen van.

— Segitsen hát, ha jelen van — fuldokolt a tudós.

A két asszony odaborult a vergődő galambra. Az anya összekulcsolta a kezét, ugy rimánkodott.

— Istenem, ne büntess engemet!

Most megmozdult a kicsi. Erőszakos köhögésroham emelgette kis mellét, a rohamok közben a felszakadt lob váladéka ömlött a patyolat vállakra.

A vén doktor megfogta a Fábián Gábor két vállát, megrázta a tudóst és rákiáltott.

— Uram, az Isten talán segitett; de nem az ön szitkát, hanem ez asszony zokogását hallotta meg.

A lob felszakadása felmentette a halálra váltat a megfulladástól. Segitett az irgalom.

... Margitka most már az én kis játszó czimborám. Itt vagyok épen nálunk. Jól kijátszotta magát az én kutyafejü botommal. Most meg Gábor vette térdére; álmosan hunyorgat. Apja mondja előtte:

— Miatyánk Isten...

Margit mondja utána:

Mi atánt Isten...

Móra István.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

HIRDETÉSEK.

Épitési telkek

szabad kézből eladók:

A Pesti uton 1 sarok 405 □ öl bepalánkolt, 1 sarok 300 □ öl és 3 telek à 138 □ öl.

Bővebb felvilágositást ad a tulajdonos

Stenczel Mihály

malom-utcza 6. szám.

208—4

Tüzifa eladás.

A méltóságos gróf Forgách István ur nagyszalánczi uradalmában készletben levő 4616 méteröl (4 ürköbméter) bükkhasáb, 364 méteröl (4 ürköbméter) tölgyhasáb, és 1318 méteröl (4 ürköbméter) galyfa **Nagy-Szalánczon 1893. évi augusztus hó 3-ik napján délelőtt 10 órakor** nyilvános árverésen el fog adatni, mely árveréshez a venni szándékozók meghivatnak.

Az eladásra szánt s ez év telén vágott tüzifa készlet 7 pagonyban az erdőben lekszik, s pagonyok szerint külön fog árverés alá bocsáttatni.

Érdeklődőknek bővebb értesitéssel szolgál a nagy-szalánczi uradalmi erdészeti hivatal.

Kassán, 1893. évi julius 5-én.

Szalay László

uradalmi ügyész.

209 1—3

Berkshire-Polaud China

8 hetes elválasztott **malacok Pethő-Szinyén páronkint 16 forintjával,** (egy kan és egy koczamalacz) bármikor kapható a pethő-szinyei uradalom intézőségénél Pethő Szinyén, u. p. Bőd, Kassa mellett. Előzetes tájékozás szerezhető **Kassán Zajitsek** grófi erdésznél, Halász utcza 1. szám alatt.

196 6—6

Siemens és Halske

villamos világitási és erőátviteli gyárak

Budapest, VIII. Kerepesi-ut 9/a sz.

Elvállalják: **villamvilágitási és erőátviteli, telefonok, vasuti biztonsági és tüzjelző állomások berendezését. Szállitanak: vizmérőket, viszállagmérő készülékeket, mérőeszközöket mint galvanometereket stb. izzólámpákat, szénpálczákat stb.**

Csillárok stb. villamos világitáshoz. Különösen felhivjuk a közfigyelmet városi raktárunkra, hol villamos czikkekben dús választéku minta-raktárt tartunk.

Figyelemre méltók a 176 5—16

szab. Hellesen-féle száraz elemek,

melyek 6 nagyságban elkészitetnek és hivatva vannak a folyadékos savakkal működő elemeket kiszoritani.

Költségvetések és ajánlatok díjmentesen.

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, vasárnap 1893. évi julius 9. 77. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény.
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogler Bécs: Eckstein Bernát fürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bermentes levelek fogadtatnak el.

Kassa, julius 8.

Soha igazabbul nem teljesült be a közmondás, — irja a Magyar U. — hogy „a ki másnak vermet ás, maga esik bele“ mint most, látva azt az óriásilag szánandó gabalyodást, a melybe az összes ellenzéki pártok az ország gunyos kaczajától kisérve, belepottyantak és a melyet nagy kárörömmel, közös erővel és avval a hires fegyverbarátsággal ástak meg — ma is a fülünkbe cseng a Schalkház termében felhangzott menetekkel uffarzin — a szabadelvü pártnak.

Akkor nevettük ezt a kihirdetést, ma tisztelettel csak konstatáljuk, hogy igazunk volt a nevetésre.

A hajbakerülés oka az egyházpolitika. Ez volt az ellenzék tervezett verme a szabadelvü pártra nézve.

S mi tagadás, az ellenzék látszólag jól okoskodott.

Látta a mindinkább tornyosuló fellegeket, melyek a villámot magukkal hurczolták. Látta felzavartatni a kedélyeket, a lelkiismereti meggyőződéseket; látta, mily kevéssé lehet a legjobb intenczióval kiadott kormányrendeletnek kellő foganatot szerezni, (ha mindjárt e rendelet nem is czélozott egyebet, mint csak egy rég fennálló törvénynek szigoru megtartását), ha azzal szemben egyszerre a dogmák, a hitelvek állittatnak ki a csatasikra.

Bizony bevalljuk, nem volt a kormánynak csak másfél évvel ezelőtt is egy cseppet sem irigylendő helyzete. Ha nem tudja vala magát gyökeres kibontakozásra elhatározni, ugy mihamarább le kellett volna vonnia határozatlanságának konzekvencziáit.

Ez a bizonytalan helyzet kétségkivül legkellemesebb volt az örökségre áhitozó ellenzékre és legkellemetlenebb a kormányra és pártjára.

Ez időt és alkalmat fel is használta az ellenzék — tutti quanti — a halált okozó verem megásására.

S mikor a Wekerle-kormány egyszerre arra határozta el magát (a mit, beismerjük, magunk sem hittünk,) hogy az egyházpolitikai kérdéseket pedig meg fogja oldani radikálisan, lehetőleg az egész vonalon, s be fogja hozni most már nem a részleges, de az általános állami anyakönyvvezetést; a házassági jogot pedig a kötelező polgári házasság formája és lényege alapján fogja szabályozni (a zsidók reczepcziójáról szóló törvényjavaslatokat külön nem is hangsulyozva): — az ellenzék szentül hitte, hogy a megásott verembe belebukik a kormány és pártja.

S ime, a veremásók maguk vesztették el fejüket és kezdenek szédülni jobbra-balra. A kormányt és pártját fenyegető fellegekből lecsapott villámot felfogta a politikai pártok leghatalmasabb villámháritója: a párt-egység és a bizalom a pártvezér iránt. Egy-ketten kiváltak a szabadelvü pártból; ez volt az egész krizis; — más nem következett be. Az ellenzék által felfedezett klikkek nem ugrasztották ki egymást a Lloyd-épület nagyterméből, mint a hogyan ezt urbi et orbi hirdették ellenzéki laptársaink; a szabadelvü párt korántsem vállott és mállott szét, mint ezt az országgyülés tárgyalásai alatt a mellüket nagy büszkén verdeső s „egyetértő“ ellenzéki szónokaink hirdették és jósolgatták.

A szabadelvü párt sem megfogyva, sem megtörve nem, de áll (hogy egy elkoptatott, de most helyén való frázissal éljünk) feladata magaslatán. E magaslat: az egyházpolitika és az állami közigazgatás reformja. Mindkét óriási müvet el akarja és Isten segitségével s nemzetünk kitartó és lelkes támogatásával el is fogja végezni. S e czélból teljesen közönyösen nézi, mint teljesült be lassankint a verem ásásról szóló közmondás a vermet ásó ellenzéken. Közönyösön nézi, mint hurczolja meg és csufolja ki az egyik ellenzéki a másik ellenzékit, mint nevezik el az egykori per tu barátot „Bizay“-nak, majd a másikat „nyomorék“-nak, „szerencsétlen“-nek.

Közönyös előttünk az ellenzékiek csúf versenygése egymás lepiszkolásában, mint a hogy közönyös volt előttünk a fegyverbarátság napsugaraib n sütkérező ellenzékek egykori egyesülése. Nem ártott a szabadelvü pártnak az ellenzék egyesülése sem; hát akkor hogy árthatna az egymás közti mulatságos czivakodásuk?

Nekünk és e pártnak, melyet tollunkkal önzetlenül és büszkén szolgálunk, elég, ha reá mutatunk ez illetlen veszekedésre; elég ha jelezzük, hogy önmagukról az ellenzékiek miként nyilatkoznak? S elég, ha mind ezzel szemben a nemzet elé terjesztjük a kérdést, hogy mindezek után, melyik politikai pártnál és embereinél talál több megnyugvást és melyik pártnál látja a haza sorsát és jövőjét biztositva?

A szabadelvü pártnál-e, mely vermet ás, de hogy abba az államépület egy uj erős és szükséges oszlopzatának biztos alapkövezetét rakja le; vagy az össze-vissza szakadt és egymást kigunyoló ellenzéki frakcziókban e, melyek kárörvendve ástak egy vermet másnak és most maguk estek belé?!

A hétről.

Benédek Ferencz ünneplése. — Ünnep után. — Díszpolgárság. — Kaszinó. — Két öreg ur. — Bankett. — A Kassai Szemle díszszáma. A Kassai Szemle a banketten. — Lapunk sikere. — A mi jutalmunk. — A plagizator orvosságon.

Kassa, jul. 8.

Mint valami kedves muzsikának rég hallott kellemes akkordja, itt zsong még füleinkben ma is annak az ünnepi hangulatnak visszhangja, melyet e héten élt át Kassa lelkesedni tudó közönsége.

Még halljuk az éljenzést s utána a Benedek nevét s még latni véljük az uj prépost jóságos alakját a kaszinó termének azon a pódiumán, melyről prémontrei pap még nem beszélt ily sok, őt ünneplő közönséghez.

De az ünnep külső diszeit már letarolta ugyanaz a munkás kéz, a mely összehordta volt ezeket.

Beszedték már a zászlókat, melyeket némely épületre tuczatszámra is telrakott az öröm és lelkesedés.

A zöldgalyak a kaszinó épületben lonyadásnak indultak s elszáradtak a templom oltárát diszitett zöld galyak is, de nem szünt meg ám az a szeretet és tisztelet, mely egy ünnepelt férfiu ünneplésére rakta ezeket össze szimmetrikus egymásutánba.

Az utczak képe nem mutatja már azt a jelképes diszt, de a szivek vonzalma a régi, intenziv maradt.

*

TARCZA.

Egy plagizátorhoz.

Ne sutor ultra crepidam!

Irj e g y s z e r ü e n, úgy a hogy Isten
Ész dolgában megáldott;
De a m a s t ó l elorzott kincsesel
Ne ámitsd a világot.

Fényes l á n g é s z n e k minden egyes
Halandó nem születhet;
De hasznossá az is lehet, kit
Nem szállt meg égi-ihlet.

Ám hogyha m á s t o l l á r a vágyol,
Szégyent hoz az fejedre,
S még mielőtt sirodba szállnál,
Már meghaltál örökre!

Nem hallottál tán a meséről,
Melyben elő van adva:
Egy idegen madárra mily vészt
Hozott a p á v a t o l l a!?...

Csak érjük be saját eszünkkel
S tiltott úton ne járjunk,
Nehogy mocsár s iszapba jutva,
Ott leljük rút halálunk!

Tégy, munkálj, irj: a mint az isten
Észszel, szivvel megáldott...
De a m á s t ó l elorzott kincsesel
Ne ámitsd a világot.

Kovács Zsigmond.

Kilökve a nagyvilágba.

— Cherchez la femme. —

Irta: **Köpeczi Boér József.**

S még bemerted várni hazajövetelemet? s még szemeim közé mersz nézni?... Nyomorult! Ez is elvetemültséged mellett tanuskodik, te — te — mert azt se tudom, hogy minek nevezzelek! És most szedd magadra ruháidat s egyszer s mindenkorra lépd át e mai napig volt közös hajlékunk küszöbét.

De — Feri! Feri az Istenért!

Csitt! egy szót se! egy szót se többet! amugy is nagy küzdelmembe került lecsendesitenem dühömet, fájdalmamat meggyalázott becsületemért. Elhatároztam, hogy nem bántalak, nem érintelek egy ujjal sem, daczára, hogy megérdemelnéd, hogy összetiporjalak, érintetlenül foglak kilökni a nagyvilágba s légy boldogabb mint velem voltál, azzal — azzal a kivel akarsz, engem s a két kis neveletlen árvámat, gyermekemet, óh! mert árváknak kell őket neveznem daczára, hogy apjuk s anyjuk van, Igen! apjuk! apjuk!... óh! nyomorult lét, nyomorult lét, nyomorult is... Mit higyjek most ezek után!... Kitakarodj! eltakarodj szemeim elől, hogy többé ne lássalak soha, mert ha még egyszer szemeim elé kerülsz, érzem, hogy nem fogom legyőzni tudni szenvedélyemet, dühömet s Isten engem ugy segélyen, ott lesz halálod.

De Feri! az Isten szent nevére s mindenre a mi szent előtted, kérlek, hallgass meg s engedd meg legaláb azt, hogy gyermekeimet még egyszer megcsókolhassam.

Rá sem nézett, az elfojtott zokogástól nem birt szólani, csak ujjával az ajtóra mutatott s ugy tárta karját, mintha megmerevedett volna, mig fogait irtóztatóan csikorgatá.

A rossz asszony megsemmisülve állott az ajtó mellett halálsápadtan, egyik kezével az ajtó kilincsét fogta, mig más kezével arczát fedé el. Az Isten szent nevére kérlek, csak engedd meg, hogy gyermekeimet még egyszer s utoljára megcsókoljam. Mint egy kötelékét széttépő vadállat rohant a rossz asszonyhoz s a kezét vaskapocs gyanánt ragadá meg s menydörgésszerü hangon ordítá, nézz a »szemeim közé,« nézzen a szemeim közé asszonyom, ha nyomorult, ha bünös lelke megengedi!

A szegény fiatal, alig 20 éves asszony eszméletlenül rogyott a tulszigoru, de önérzetes férj lábaihoz, s ez mintegy undorral löké el magától. Az asszony ott hevert a földön eszméletlenül, megsem misülve.

*

Künn deczemberi orkán dühöngött, az utczán didergő emberek rohantak családjuk, meleg otthonuk felé, kik között bizonyára a legnyomorultabb is boldogabb volt mint a szegény megcsalt férj. Az orkán meg megujult erővel csapkodta a havat az ablakok közé, s megrázott ajtót, ablakot, mintha sarkaiból akarta volna kitépni, zugott, tombolt, mintha sarkaiból akarná kimozditani az egész világot.

Az asszony megmozdult fekvő helyéből, félkezére tamaszkodva felült, szemeit mint őrült körül jártatá a szerény, de csinos kis lakáskában s alig hallható hangon felsóhajtott: hatalmas Isten! mi történt velem?

A férj baltenyerébe hajtva fejét s ujjai között nézte hogy miként vergődik, miként küzd az őrjöngéssel az, a kiért ő életét, mindenét föláldozta s akit még a tavaszi langyos szellőtől is oltalmazott, s akit most tél közepén s ilyen pokoli éjjelen kénytelen kilökni, ellökni magától örökre. Az asszony fölvánszorgott, fölkelt s közeledni akart kérlelhetetlen férjéhez. De ez dühösen ugrott föl helyéről s szóhoz sem engedte jutni, ismét megragadta karját s az ajtó felé vezette. Az asszony engedelmeskedett, szótlanul követte, mert látta s tudta, hogy nincs számára irgalom, nincs kegyelem.

A férj félig kinyitotta a már félig befagyott ajtót, s kivezette volt boldogságát, volt mindenét, még egyszer megcsókolta de csak homlokon, szótlanul hagyta ott, szótlanul, mert a mély fájdalomtól nem birt szóhoz jutni.

Visszatért kis lakásába olyan érzelemmel, mintha siralomházba ment volna be.

Kétszer reáforditotta a kulcsot, hogyha vissza akarna térni ne tudjon bemenni a hütlen, a rosz asszony.

Az asszony hallotta még a kulcs nyikorgását.

*

Talán nem is volt ő rosz asszony, csak kaczér!?

Igen kaczér... kaczér, hisz ez a lejtő felső része s azután jön a többi.

Mikor kedden reggel megkondultak a prémontreiek templomának harangjai s az ércnyelv ütődésének nyomán fakadt komor kongás végig zugott a város utczái felett, nagyon kevesen tudták ennek a jelentőségét.

Alig egynehány jól értesült polgára Kassa városának tudta csak, hogy ez ünnepies harangzugás a prémontrei kanonokrend fehér taláros papjainak legjelentőségteljesebb napját hirdeti.

Az utczán járkálók is csak akkor lettek figyelmessé, mikor a püspök kocsija ott állt meg a fehérpapok háza előtt.

A templom csak nehezen telt meg.

A fin' de siècle könnyüvérü közönsége nem igen gyülekezett.

Pedig ha tudták volna, hogy ez a keddi közönséges nap foglalja magában azt a nevezetes pillanatot, a midőn a rendtársak választottját s a király kinevezett főpapját az egyház fogja főpapjai sorába igtatni, bizonyára szük lett volna három ilyen templom a hivek, hivők és hitetlenek befogadására.

Bár az ünnepség végefelé jóckán meg volt már telve a szentegyház tágas csarnoka, mégis sokáig váltig sajnáltam magamban, hogy a Kassai Szemle nem szokott hétfőn, avagy kedden is megjelenni, hogy ez érdekes hirről előzetesen informálhattuk volna a mi hálás olvasó közönségünket.

*

A mily kis közönség nézte végig aránylag véve a keddi benedikcziót, annyival többen jelentek meg a csütörtöki ünnepélyre, a kaszinó nagy termébe.

Itt már csakugyan nem lett volna rosz, ha a termet valami varázsmódszer segélyével meg lehetett volna duplázni.

Az a tenger sokaságu nép, mely ott szorongott a terem meleg levegőjében, igen-igen hálás lett volna érte. De talán mégse mindnyájan.

Mert a szorongás kellemetlenségét némelyik vendégnél, valakinek a teljes közelléte tette kellemetessé!

*

A kaszinói ünnepet megelőzött városi közgyülésnél népesebbet nem láttam még akkor sem, mikor az egyházpolitika magas kérdése volt napirenden.

Akkor pedig ugyancsak nagy volt az asszonyias kiváncsiság a kis és nagy politikusok köreiben város szerte.

A gyülés kimenetelének eredményét, ha gyanitotta is mindenki, de azért még mindenki kétkedett akkor a saját gyanitásában is.

Csütörtökön pedig mindenki tudta a gyülés lefolyását és eredményét.

Még pedig a legnagyobb bizonyossággal.

Tudta mindenki, hogy azt az indítványt, melyet a Benedek díszpolgársága tárgyában fognak a közgyülés szine elé terjeszteni, egyhangu lelkesedéssel s a legnagyobb örömmel fogják elfogadni.

És azért mégis tömve volt a közgyülés terme.

Tömve volt a terem és még a karzatnak nevezett elrekesztett állóhely is, melyet az érdeklődő nem város atyja honpolgárok töltöttek meg teljesen.

De hát tulajdonképen minek is jöttek ide akkor a hallgatók, ha az egész aktus lefolyását tudták előre?

Kiváncsiságból?

Aligha.

Aligha jöttek ezek ide puszta kiváncsiságból, hanem ama hálás szeretet vonta őket ide, mely minden iránt érdeklődik, ami az uj prelatus érdemes személyéhez füzödik.

Ebből a nagy érdeklődésből is kitünt, mily példátlan szeretettel vise-tetik Kassa közönsége a volt tanár, direktor és kormányzó iránt.

A csütörtök délelőtti ünnepélyről csoszogott le két öreg uri ember is kaszinó zöld füvel behintett lépcsőin.

A Timkó beszédét dicsérték.

— No, a Timkó öcsém ma kitett magáért.

— Ki hizony.

— Melyik rész tetszett a beszédéből magának a l gjobban?

— Melyik? Hát az egész. Szép volt, jó volt az *mindvégig*?

— Igen, igen, csakhogy mégis, forszirozta tovább a kiváncsi öreg ur.

— Hát nagyon eredeti ötlet volt az, ott a komma baczillusokról. Tudja? Mikor azokat a régi jó időket emlitette.

— Mikor az a pa riarhális komázás járta még utcn, utfelen. Bizony szép idők voltak ezek!

— Haj, haj, — sohajtott erre a másik idős, de mindazáltal délczeg állásu uri ember és a következő verssorokat czitálta:

„Nem ugy van most, mint volt régen
Nem az a nap süt az égen!"

Tolongás volt a lépcsőn. A lassan csoszogó két uri ember mellett sebesebben haladtak el a lejövő vendégek s épen egy csinos fiatal bakfis-leányka szökött le a mamájával. Es annak az öreg urnak, ki a *fenti ezitátumot mondta egy perczczel előbb, mint* valami üde áramlat czirogatására, megcsillámlottak szemei.

— Te öreg — felelj gyorsan — nem ismered ezt a gyönyörü leánykát? Ki lehet?

— Nincs igazad — válaszolt ez, kinek még mindig a czitátum csengett a füleiben:

„A régi nap süt az égen,
De más nincs ugy, mint volt régen."

Az előbbi válasz nélkül hagyott kérdés azonban nem lett megismételve.

A két urat gondolatokba merülve, szótlanul láttam tovább ballágni az utczán.

*

Este a banketten gyülekezett össze az ünneplő közönség.

Aki nem mehetett el a bankettre, az lenn az utczán hallgatta a fent játszó czigányok lábideg-csiklandozó zenéjét.

E mellett a zene mellett sétált a korzó közönsége egész éjbe nyuló késő estig.

Hallgatta a tósztozókat is.

Azaz azt nem hallgathatta, mert nem hallatszott le egész az utczára, de azért mindig tájékozva volt a felől, hogy most tósztoznak-e vagy nem?

Egynémely unatkozó kritikusi szellem pedig az éljenzések erejéből igyekezett a pohárköszöntők sikerére, jóságára következtetni:

— Ejha! ez hatalmas éljen volt. Vajjon ki beszélt?

— Izé...

— Soh'se találgasd, majd megmondom én rögtön; s pár percz mulva már tudják, hogy Stekker Károly, a szent Jánosként aranyszájunak nevezett fiskális, egy nagyon szép pohárköszöntőt tartott odafent a kaszinóban.

*

A Kassai Szemle pénteki száma ünnepi köntösben és tendenczre vonatkozó gazdag tartalommal jelent meg.

A lapnak mind a négy oldala kék keretbe volt foglalva jelképzvén a papirnak fehér alapján a prémontrei papok fehér kék szineit.

Benne volt az egész csütörtöki ünnepségnek a lefolyása a tartott beszédek szószerinti szövegével egyetemben.

És a lap tulajdonképen nem is pénteken jelent meg, hanem még csütörtökön este, akkor, mikor még élénken a fülében csengett mindenkinek a hallott beszédek szövege s tisztán éltek a még lelkében az aznapi impressziók.

Kilencz óra előtt küldtük fel valamivel a disznben a megjelent ünnepi Kassai Szemle mintegy százötven példányát a bankett termeibe szétosztás végett.

Ez a müvelet megbizottunknak alig egy nehány perczébe került.

A finom papirra nyomott s szépen kiállitott ujságlapok hatalmas csomagját, melyet hóna alatt szorongatott a kiadóhivatal egy tagja, alig egynehány percz alatt szétkapdosták a banketten levők.

Olyan lett egyszerre az étkező-terem, mint rendesen szokott lenni, mikor, mint kaszinó felel meg hivatásának. Szétbontott ujságlapok mellé temetkeztek az emberfők s azok, akik nem kaphattak ujságot, a szomszédjuk fölé hajolva olvasták lapunkat.

S valóban nem veheti tőlünk senki sem rosz néven azt a jutalmunkul szolgáló örömet, melyet az itt hallott dicsérő nyilatkozatok keltettek bennünk, látván lapunk körül kifejtett fáradozásaink méltányását.

A Kassai Szemle ezentul is haladni fog!:

*

Azonban egy kellemetlen inczidens is adta elő magát e héten.

Egy oly kellemetlen inczidens, mely bennünket közelebbről érdekel.

Klein Simon dr. valamelyik fővárosi orvosprofesszor segéde és jelenlegi uj czime szerint plagizator provokálta ezt a kis inczidenst.

Két verset kiirt a „Hét"-ből, annak ugyanegy számából, két különböző szerzőtől és azt közlés végett nekünk küldte be az ő doktori névaláirásával.

Ugy-e szép dolog?

Nos, és mi — miután gyarlandó ember voltunk miatt minden verset át nem olvashatunk — eredeti versnek tartva a doktor urét, — kiadtuk.

S kisül a plágium. Olyannyira, hogy az napnál világosabb, *mert ki van zárva az az eset*, hogy Klein ur szokta volna ellátni Czóbel Minkát is, meg Telekes Bélát is az ő elmeszülemányeivel, s továbbá ki van zárva az az eset is, hogy azt más küldte volna be a doktor neve alatt, mert egyrészt ismerjük az irását, másrészt pedig nem hisszük, hogy ne tiltakozott volna a neve alatt megjelent költemények szerzősége ellen. A lapot melyben az megjelent, meg kellett kapnia, mert nem reklamálta, mint a hogy szokta.

Tagadás volna hát a plagizálásra?

Ez lehetetlen.

A való tény itt áll megdönthetetlenül. Klein ur hiába nyilatkozik akárhogyan, minden ellene szól.

Plagizátor, mert másnak szellemi termékét eltulajdonitotta, lemásolta s a saját neve alatt közölte.

Csak: plagizátor, mert a magyar nyelvnek nincs erre külön szava, mint annak az embernek a megjelölésére, aki másnak az arany óráját tulajdonitja el.

Lorgnet.

Ujdonságok.

Az installáczió. Benedek Ferencz jászóvári prépost-prelátus bevonulása Jászóvárra julius hó második felében, daczára annak, hogy Benedek a legnagyobb csöndességet ohajtja, igen nagy

---

Sokan rajongtak ő érte, sok főkalikó és kéjsóvár, nyegle vetette reá a szemét, nemcsak mint leányra, de mint asszonyra is, ő meg kaczérkodott evvel is, avval is, szóval a mit keresett, megkapta.

Szigeti Annát mindenki, minden számottevő fiatal ember ismerte, ha személyesen nem is, de hiréből. Ismerték csinosságáról, kaczérságáról, chikkes csárdás táncáról és ismerték apja virágos s szép hirnevének örvendő asztalos üzletéről.

A József-városban nem sok asztalos üzlet volt, mely kiállotta volna a versenyt mindenféle tekintetben a Szigeti András uram üzletével. Büszke is volt üzletére, nemkülönben leányára, a kire nem mindennapi hozomány várt. Sokan járták a házhoz, nyitva állott az ajtó minden kinyalt, fent s minden szemre való főkalikó előtt. Anna mindenkivel kaczérkodott. Az a nagy forgalom s nagy látogatottság s egyetlen leányok virgoncsága, kaczérsága tetszett, hizelgett a máskülönben eszes és köztiszteletben álló szülőknek.

Anna szive, csapongó érzelme nem volt állandó, azt sem tudta, hogy kit szeret.

A sok közül egy monoklis fővárosi földhitelintézeti hivatalnokot tüntetett ki lepke szerelmével. Ez nagyban udvarolt neki, csapta a szelet s ugy látszott, hogy ő ezt látta legszivesebben, ez pedig egy blazirt Don Juan, egy nyegle élvhajhász volt, ki nem feleséget, de pénzt keresett. Anna, mint kaczér nő, igen szeretett czifrán, divatosan járni. A sok divatnak, czifrálkodásnak, kaczérságnak s apja szerencsétlen vállalatainak bukás lett a vége, az Anna részéről dupla bukás. Egy napon arra ébredtek fel, hogy semmijök sincs, hogy dobra került a legutolsó szál deszka és a legutolsó gyalu is. A vagyonnal együtt eltüntek az udvarlók is, eltünt a földhitelintézeti nyegle is és eltünt ifju korának legszebb része.

Apja első segédje, ki náluk inaskodott, ki apja mühelyében tanulta meg a mesterséget, s a ki még inas korában titkos érzelmeket táplált iránta, most, mikor már senki se volt, semmi se volt, megkérte kezét... s ő, ő hozzá ment nőül.

Egy ideig szépen boldogan éltek, de egyszer a véletlen összehozta avval a fővl. földhitelintézeti monoklis nyeglével s az asszonyka, a kiben még volt valami a régi kaczérságból, szivesen, nyájasan s mosoly kiséretében fogadta a boldogságának, becsületének és élete tönkretevőjének ravasz fondorlattal párosult bókjait. Az amugy is rosz hajlandóságokkal biró asszonynak szive ujból megdobbant s eszébe jutottak azok a perczek, órák, szerelmeskedésük.

Szerelmeskedésükhöz megszokott zene volt a mühely folytonos zugása, kopácsolása, stb. Egy pillanat alatt az az ördögi gondolata támadt, miért ne folytathatná ez idők szerint is titokban, hisz férje kora reggeltől késő estig amugy is távolban izzad szegény mint egy igavonó barom, nem tudhat meg semmit.

Titkos tervét tett követte s a mit kereset, megkapta.

Két kis neveletlen gyermeke volt otthon, azért ő mig szegény férje izzadt a munkában, addig ő gond nélkül élvezett a léhütő a nyegle karjai között, s lelkében nem rezzent meg egy hur sem, szivében nem dobbant meg egy hang sem, mely azt mondta volna, bünös vagy asszony! el vagy veszve asszony!

A korsó addig járt a kutra, mig nyaka szakadt, a mit kereset, megkapta.

Most itt áll a nagyvilágba kilökve, eltaszitva e tomboló viharban és 12° fok hidegben. Nem tudja, hogy merre menjen, nem tudja mitévő legyen, a nyüzsgő néptömeg nem ad tanácsot, sőt egyik-másik olyan monoklis fajta nekimennek, s meg-meglökik, mivel az utczán támolyog, s még olyan is akad, a ki szemtelenül kendője alá tekint, piszszegnek, fütyentnek neki.

Egy kapu alá betántorgott s a falhoz támaszkodott, hogy le ne roskadjon, pár perczig eszméletlenül volt a falnak dülve, mikor magához tért, hirtelen fölkapta fejét s rohant ki a kapun, rohant az utczán mint egy őrült. Elmegy ahoz gondolá, a ki végett kikergette, ellökte magától férje, igen elmegy most ahoz, hogy vegye oltalmába, hogy védelmezze meg.

Ilyen gondolatok között a József-körtön egy három emeletes épület diszes kapujához ért, berohant a lépcsőházba s ott ismét megállott, megtámaszkodott, lélegzete elszakadt, szemei előtt elsötétült a világ.....

Midőn ismét magához tért, föltámolygott a lépcsőkön egészen a II. emeletig, hol titkos szeretőjének lakása volt s hol a járást fájdalom igen jól tudta. Az ajtót mintegy belökte s megállott a monoklis előtt mindkét karját ölelésre kitárva.

Annám! Kedves Annám!... össze-vissza csókolta s karjai közé vonta s lehuzta maga mellé a pamlagra. Annám! édes Annám! hogy el vagy fáradva, alig birsz lihegni, mi baj? mi tör ént?

Az elveszett, a tönkre tett asszony csak fuldokolva birta mondani, hogy mindjárt... azonnal..... elmondom... csak... meg... pihenek... csak... megszusszanok.....

Halotti csend állott be, a nyegle megrémülve nézte áldozatát s midőn azokba az őrjöngő s lánggal telt szemekbe tekintett, megdöbbent egész valójában s remegni kezdett.

De Annám! de asszonyom! beszéljen! beszéljen az Istenért mi történt! Az asszony összefüggésnélküli szóáradatot hallatott, zavart beszédéből nem lehetett érteni semmit, azonban a beszéd vége a lett, hogy most itt van s itt is akar maradni.

De ugyan miért? mi történt? nem értem, beszéljen világosan asszonyom.

Most meg hogy gyanitotta a veszélyt a nyomorult nyegle, hát csak per asszonyom szólitotta a még pár percz előtt is kedves Annát.

Hogy nem érted... hogy nem akarod érteni... mi történt... velem? Férjem... szegény... jó férjem, s itt elakadt szava.....

Nos mi van a férjével asszonyom? Nos beszéljen.....

Férjem meg... tudott mindent, tud már mindent... s engem... s engem kilökött, el... ellökött magától örökre, óh!..... hatalmas Isten ö... ö... örökre.

ünnepséggel fog végbemenni. Az installáczió napja **ma még azért nem határozható meg, mert a prépost-prelátusi diploma, a mely művészi kéz által készitendő remekmü, még munka alatt van és elkészülte után Csáky gróf miniszter és felséges királyunk által iratik alá. A diploma a kinevezés mellett tartalmazza a kinevezett prelátus jogait és kötelességeit, a melyeknek pontos betartására esküt tesz. E diploma teljes szövegezésben az installáczió alkalmával a gyülekezet előtt fel lesz olvasva. Jászóváros az installáczió nagy napjára már javában folynak az előkészületek és az uj prelátus otthona székhelyén fejedelmi pompával van már berendezve, a hol környezve rendtársai meleg szeretete által, ápolhatja majd az uj méltóságából folyó nagy feladatok teljesitését hazája, egyháza és rendje javára.**

Benedek Ferencz tiszteletére csötörtökön este a polgárság a társalgási-egylet termébe fényes lakomára gyült egybe, hogy ezzel tetözze be az ünnepeltnek szentelt egy napnak örömmel áldozott fáradalmait és munka-szünetet. Mert ez a nap ünnepe volt Kassának külsöleg is. Az ünnepeltet a zsufolásig megtelt terem diszes közönsége lelkes éljenzéssel fogadta. Az általa elfoglalt föhelyen mellette Péchy föispán, Say altábornagy, Münster polgármester ültek. A harmadik fogásnál Péchy föispán állott föl és a haza legelsö emberére, felséges urunkra mondott pohárköszöntöt, melyet a vendégsereg állva hallgatott végig. Majd S u d y K. János dicsöitve az ünnepeltet, mint uj prelátusra üritette poharát. Péchy föispán, Deil Jenö, Münster polgármester, Krotkovszky Ferencz, ipartestületi elnök, Antalffy ny. ezredes, dr. Klekner, dr. Hegedüs bajai polgármester, ifj. Hammersberg László megyei föjegyzö mind-mind az uj prelátust köszöntötték föl. Benedek Ferencz a felhangzott -ok szép tósztra négy izben reflektált. Felköszöntötte e város polgárságát, a polgármestert, a vármegye közönségét és annak fejét Péchy föispánt, majd a hadsereget éltette. Say altábornagy remekül konczipiált beszédben a tanitó-rendeket dicsöitette, mint a melyek a hazafias tanitás, a szellemi és tudományos nevelés nagy missióját viszik és soha nem pihenve, annak mély forrásához vezetik a nemzet ifjuságát, a mely csak igy lesz hatalmas tényezöje a hadseregnek, a melybe eszmei tartalmat, lelkesültséget önt. Ezt dicsöitve, élteti a derék tanitó-rendeket. Beszédje nagy lelkesültséggel, éljen és brávó kiáltasokkal talalkozott. Ismét P é c h y föispán a hazafias prémontrei rend tagjait éltette. S t e k k e r Károly, a kassai ügyvédi kar klassikus szónokát akarták volna hallani és Stekker, a több felöl felhangzott h a l l j u k Stekkert! engedve, felállt és szó szerint a következö remek beszédet rögtönözte, a melyet szépségénél fogva egész terjedelmében ideirunk:

Tisztelt uraim! Nagyon megtisztelö reám nézve, hogy méltóztatnak megengedni. felbátoritani engem arra, hogy leküzdjem magamban a tartózkodást, bárminö szerény alakban cselekvö részt venni ez ünnepélyen, melynek méltósága, fénye, nem függ ugyan sem a tulzó felekezeti loyalitástól, sem a pohárköszöntök tartalmától, vagy nagy számától, de a melynek bensöségét és komolyságát mégis megronthatná egy szükség és oknélkül aggályoskodó birálat, ha önök, a birák, ki nem mondanák, hogy a szeretet oltárán áldozni nemcsak az jogosult, aki hirdeti, hanem az olyan is, a ki szivében hordja azt az Istenséget, a kiben én is hiszek s a kinek tanitása szerint én is cselekszem.

Méltóságos prelátus ur! Én nem vállaltam hivatalos megbizatást arra, hogy e diszes társaságban, a hol az ékes szólásnak, a kiváló értelmi és szellemi képességeknek oly sok kitünösége van jelen, méltóságodat egy programm szerinti beszéddel üdvözöljem.

A második, harmadik sorbeli embereknek másféle mértékük van, mint a *nagyoknak: könnyen rájuk* talál a gáncs; már pedig én ugy gondolkodtam, hogy amit én mondok, ahoz sem a kétkedésnek, sem a rosszalásnak hozzá férnie nem szabad.

Az en szabad lelkemnek nyiltságát és öszinteségét méltóságod csak akkor fogja megérteni, szavaim benső értékét csak akkor megbecsülni, ha tudja, hogy a szó, mely ajkaimról elhangzik, nem erőltetett, üres, a levegöben rezgö és ott elhaló lehellet, hanem a tiszta szeretet igaz megnyilatkozása, a melylyel nem a prelátusnak hódolok, hanem annak az alázatos erények ben nagy embernek, kit nem a méltóság tett nagyobbá, hanem ö tette a méltóságot érdemessé arra, hogy szellemi és jellemkincsekben gazdag és nemes lelkének méltó kerete lehessen.

Elfogadja tehát méltóságod hitelesnek abbeli tanubizonyságomat, hogy én láttam már Kassán fényes bevonulásokat, hallottam harangzugásokat, láttam fáklyás menetek rendezését, diszebédeket és vacsorákat, de a keresetlen örömnek, az önkénytelenül fellángoló lelkesedésnek oly általános megnyilatkozását nem láttam soha, mint akkor, midön Kassara hire jött, hogy méltóságod derék rendtársainak bizalma által prelátusnak jelöltetett. (Lelkes éljenzés.)

Az ilyen örömet, az ilyen lelkesedést, mely támad magától és terjed tovább mint a szellö, mint a láng, nem lehet megrendezni; arra a közönséget meg kell hóditani, mint méltóságod meghóditotta azt; nem a hatalom csillogó parancsoló káprázatával, nem vitagra szóló nagy tettek erejével, hanem a szelidség, az alazatosság fegyverével; meghóditotta azzal a mindenkit egyaránt magához ölelö emberszeretetével, melyröl azt irta a nagy apostol: „hogy ha az angyalok nyelvén szólanék is s ha oly hittel birnék, mely a hegyeket kimozditaná sarkaikból, de szeretetem nem volna, olyan lennék mint a zengö ércz és a pengö czimbalom."

Most már méltóságod nem sokára eltávozik közülünk. Az a szeretetreméltó nyájas alak, mely nagyokkal és kicsinyekkel, gazdaggal és szegénynyel egyformán szives beszédbe ereszkedett, el fog tünni utczainkról. Változott életkörülményeivel változni fog eddigi tevékenységi köre, kétségtelenül változni fog gondolkodásának iránya is. Uj gondokkal jönnek uj emberek; a nagyobb felelösséggel magasabb kötelmek, mig az érintkezési pontok mindinkabb gyérülni fognak azokkal, akik aztán „a régiek" elnevezése alatt lassanként az emlékezet tárába kerülnek. Én is ezek között leszek; megmaradok egy vizcseppnek a közönség nagy tengerében, egy paránynak azon az emlék tárgyon, melyet a közönség szeretete méltóságodnak ma átadott s mely parányka, ha nem is bir igénynyel arra, hogy méltóságod öt külön is észrevegye, de azért ott él és ott marad figyelmeztetésül, hogy ily apró vizcseppekböl alakult az a tenger, mely örömmel és büszkeséggel hordozta hullámain méltóságod kormány hajóját s mely tengerröl ha most már te is száll méltóságos uram, annak barátságosan mosolygó képéröl jusson eszébe, hogy ennél a közönségnél tisztelgöbbet, hódolatosabbat találhat és fog is találni méltóságod mashol is, de hálásabbat és szeretöbbet nem fog találni sehol és soha. (Éljenzés.)

Bucsuzásul engedje meg tehát méltóságos uram, hogy ennek a közönségnek a nevében is azt kivánjam: adjon az uristen méltóságodnak erőt és képességet arra, hogy méltóságának soha se érezze hideg, elszigetelö terheit, hanem csakis kellemét és örömeit, jótékony melegségével együtt annak a mindig elöszeretetnek, melylyel méltóságodnak azt kivanjuk, hogy méltóságodat az ur Isten *áldja meg és éltesse sokáig.* (Szünni nem akaró lelkes éljenzés, taps.)

A kedélyes és lelkes hangulatban lefolyt lakoma éjféltájon ért véget, a mikor az ünnepelt a föispánnal távozott, mindenkitöl meleg kézszoritással elbucsuzva.

Az ezredéves kiállitás legérdekesebb része kétségkivül a történeti kiállitás lesz, mely iránt Lukács Béla *kereskedelmi miniszter* kiváló szeretettel érdeklödik. Mint értesülünk, B u b i c s Zsigmond kassai püspök gyönyörü akvarell-képeket készittetett és küldött be a miniszternek a felsömagyarországi városok 14., 15. és 16. századbeli remek müemlékeiröl: épületekröl, fafaragasu szobra és templom-berendezések ról, kovácsolt vasmütárgyakról stb, melyek annyira megnyerték tetszését, hogy azokat a regi berendezések et és mütárgyakat a kiallitáson fogja elhelyezni, a gyönyörü képekkel együtt. Az általános mütörténeti érdeken kivül müiparosainknak alkalma fog nyilni e tárgyakat a kiallitas tartama alatt tanulmanyozni, lerajzolni, mintázni és igy regebb müiparágakat ismét életre kelteni.

Nagyfeltünést keltö nagyváradi hirünket, melyet csütörtökön este megjelent pénteki számunkban minden mas lapot megelözve közöltünk, a fövárosi lapok is megerösitik. A „M a g y a r H i r l a p" például önérzetes szerzetes czim alatt a következöket irja: Megbizható forrasból értesülünk, hogy N á t a f a l u s s y prémontrei kanonokrendi szerzetes, mert a rend prépostjává meg nem választották, a r e n d b ö l k i f o g l é p n i. Ez esetre a kormány a nagyváradi káptalan egyik kanonokságát fogja neki adomanyozni.

Nátafalussy czáfolata. A fenti hirrel szemben ugyancsak Nagyváradról kapjuk az esti órákban ama hirt, hogy N a t a f a l u s s y Kornél nagyvárady tankerületi föigazgató megczáfolja lapunknak kilépési szándékáról közölt hirét, mely több fövárosi lapban is megjelent.

Eljegyzés. F e r t á l y József elemi iskolánk tanitókarának egyik kiváló tagja eljegyezte F ö l d e s s y Mariska kisasszonyt, Földessy József gálszécsi ügyvéd bájos leányát.

Angster pécsi orgona-gyáros Kassára jött, hogy a dómépitö-bizottsággal a székesegyház uj orgonájának kérdését m e g g y ö z ö v i l á g o s s á g g a l megbeszélje — magyarul. A konferenczia ma délelött 11 órakor lesz a polgármesternél.

Bubics Zsigmond kassai megyei püspök egy értékes karneol és egy obszidiántömböt ajándékozott a magyar nemzeti muzeumnak.

Halálozás. G l e v i c z k y Sándor kir. mérnök és mérnökkari tart. hadnagy e hó 7-én 37 éves korában és Topscher Etelkával eltöltött 11 évi boldog házaság után Kassán elhalálozott. Temetése a felsömagyarhoni elsö temetkezési intézet (Maurer udvar) rendezésében e hó 9-én délután 4 órakor a Klobusiczky-utcza 6. számu házából lesz. Az elhunytat fiatal neje és két gyermeke zokogja. Béke poraira!

Fürdök. A B a r l a n g l i g e t szép fürdöt julius hó 4-éig az eddigi tartós rossz idöjárás daczára, már 381 vendég látogatta meg. — B á r t f a-fürdö igazgatóságától vett hirünk szerint a bártfai vasut, a melynek munkálatait Jupiter pluvius annyira hátráltatta, julius hó második felében átadható lesz a közforgalomnak.

Juliusi tréfa. Igen tisztelt laptársunk, a Felvidéki közlöny szombati számában érdekesen tréfálja meg olvasó közönségét. Ugyanis egy nehány soros tudósitást közöl valami közgyülésröl, melyet Abauj-Tornavármegye törvényhatósága tartott valaha még a régmult idökben — notabene junius 26 án. A dologban különben nem ez a mulatságos, söt még az sem, hogy ez a tudósitás szórul-szóra olvasható az Abauj-Kassai Közlönynek csötörtöki számában közölt s a Kassai Szemle egy régebbi, három hasábos referádája után készült ujdonság alakjában, hanem az, hogy már maga a Felvidéki Közlöny is megjelentetett lapjában erröl a közgyülésröl szóló nehány soros értesitést, egyik mult heti számában, a nélkül azonban, hogy megjegyezte volna azt, hogy: közli a Pesti Napló, melynek hire szintén a K a s s a i S z e m l e referádája alapján iródott. A mulatságos esemény, mely redakcziónkban hosszas és szünni nem akaró derültség okozójává lön, tulajdonképen nem is olyan különös dolog, mert már hozzá vagyunk szokva, hogy a F. K. minden száma az egy héttel elöbb megjelent Kassai Szemle háromnegyedrészének hü tüköre, meg aztán munkatársainak elökelö sorában ott látjuk rendesen a Budapesti Hirlap, Pesti Napló, Magyar Hirlap, Egyetértés stb. nevezetü tekintélyes fövárosi urakat is. Most pedig kérünk egy kis általános derültséget.

Az ezredéves kiállitás zenemüvészeti és szinmüvészeti elöadója: Dr. Váli Béla, a Szinmüvészeti Lapok szerkesztöje, a kereskedelmi minister megbizásából kiküldetett az ország nevezetesebb levéltárai és muzeumainak átkutatására. Dr. Váli, mint értesülünk legközelebb városunkba jönni szándékozik a zene és szinmüvészeti ereklyék megtekintése végett. Nevezett kiállitas teljessége érdekében dr. Váli felkéri ezennel mindazon mükedvelöket, akiknek valamely zene avagy szinmüvészeti ereklye, és pedig régi hegedü, zongora, hangjegyiratok, levelek, naplók, szinlapok stb. effélék birtokában vannak, hogy azok felöl nevére czimezve egy levelezö lapon értesitsék (Budapest, Aréna-ut 4. szám alá czimezve) avégböl, hogy ideutazása alkalmával azokat megtekinthesse, esetleg megvásárolhassa.

Talált és elveszett tárgyak. Még a mult év novemberében találtatott egy értékes egykövü gyémánt-gyürü, melyet tulajdonosa kellö igazolással a kapitányságnál vehet át. Csötörtökön egy kigyó alaku karperecz s ma egy hete pedig egy ezüstkeretü pápaszem veszett el tokkal. A tárgyak megtalálója a rendörségnél legyen szives ezeket deponálni.

Az „ördög." Eddig azt tartotta a közmondás hogy „Ne fesd az ördögot a falra, mert megjelenik." Eddig az ördögöt az emberek bizonyos respektussal emlegették. Eddig az ördög a családok réme volt és most legjobb házi barátja, a svéd, mint a házibarátokkal szokás, szintén az asszony foglalkozik legtöbbet. Most már nemcsak a falra festik az ördögöt hanem a bútorra, söt az agyakra is, ha emlegetik, akkor csak dicséretet zengenek fölötte. És ezt az óriási változást a kedélyekben egy budapesti vállalat idézte elö, mely „Poloska-ördög" elnevezés alatt oly kitünö szert hozott forgalomba, a mely végre alaposan véget vet bizonyos tolakodó és kellemetlen házi állatok uralmának. A Poloska-ördög nem buz is, mint a többi hasonló szer és évenkint csak kétszeri használat után nemcsak teljesen kipusztitja az állatkákat, hanem alaposan megóvja minden butordarabot e kellemetlen látogatóktól. Egy palaczk ára csak 30 kr. és kapható Budapesten máris minden drogistánál és füszerkereskedönél. Ohajtandó volna, hogy e már eddig is kitünöen bevált szert városunk kereskedöi is meghonositanák nalunk.

A szulini savanyuvizröl szóló hirdetést figyelmébe ajánljuk olvasóinknak.

Gazdák figyelmére érdemes lapunknak egy mai számában olvasható hirdetése, a melyben a jónevü Bayer és Bauernebl sörgyár törköly-termelését kinálja eladásra.

Uj találmányok és müszaki közlemények.

Közli: Bergl Sándor mérnöki és szabadalmi irodája, Budapesten VI. Andrássy-ut 30.

C s i l l a p i t ó s z e r l o v a k s z á m á r a. Az olyan lovak számára, melyek nem engedik magukat megpatkolni, a „Pharm. Ztg." petrezselyemolajat ajánl csillapitó szerül. Ez olaj, a kezen szétdörzsölendö és a lónak orra alá tartandó vagy fölötte bedörzsölendö, ami az állatot biztos eredménynyel lecsillapitja. Ezt használta csillapitó szerül Rarey ismert lószeliditö is.

F o n a l m e t s z ö v e l e l l á t o t t g y ü s z ü. A mióta fém tükkel varrnak, azóta van a gyüszü is je-

---

Mit! Férjed eltaszitott? Kilökött? s most hozzám jösz? enyém akarsz lenni? mit? Enyém? most? Ha-ha-ha, ez nem rosz.

A szerencsétlen asszonyt ez a gunyos nevetés egészen megörjitette.

Dühösen ugrott fel a választékos, monoklis gavallér elött s ember feletti erövel ragadta torkon, éles körmeit torkába mélyeszté és ujjai mint vaskapocs szorultak össze.

A gavallér ... hiába védekezett. Egy két hörgö hang volt hallható, arcza kékülni, szemei kidülledni kezdettek, karjaival a levegöben kapkodott, s egy pár másodpercz után élettelenül bukott a földre.

Az örült asszony felkaczagott s nehányat rugott a már hülö félben lévö hullán, s örült kaczaj közepette *rohant ki az utczára s ott a nagy fergeteg és hófuvásban eltünt.*

. . .

Szép tiszta deczemberi reggel van. Künn az ablakon levö fokmérö 18° mutat.

Valaki kopog ajtómon, szabad!

A levélhordó lépett be, több vidéki és fövárosi lapot hozott.

A Magyar Ujság napi hirei között olvasom, hogy tegnap este rejtélyes gyilkosság történt a József-köruton. Egy gavallért gyilkoltak meg, rablásnak semmi nyoma, a tettest a rendörség nyomozza.

A rendöri hirek között pedig azt olvastam. Tegnap este ugy 10—11 óra között egy 20—21 évesnek látszó leány, vagy asszony a Margit-hid közepéröl a Dunába ugrott, s nyomtalanul eltünt a jégtáblák és a habok között.

Olvasom tovább a lapot.

A veselényi-utcza ... szám alatt egy köztiszteletben álló fiatal iparos 1 éves és 2 és fél éves két kis gyermekét megfojtotta, magát pedig halántékon lötte, a hállákat a törvényszéki boncztani intézetbe szállitották.

Négy friss hulla feküdt a törvényszéki bonczoló terem asztalán, az ötödik a Duna fenekén.

Cherchez la femme!

jelenlegi alakjában használatban. Hogy a gyüszü lényegileg javitható azt senkisem gondolta volna. Legfölebb csak alakja változott az idők folyásában, vagy az anyaga, ékitménye stb. éppen ugy, mint a fej oltalmára szolgáló társáé. Egy angol mindamellett csinos és praktikus javitást tett az uj pánczélján, amelyet hölgyeink, a szabók és valamennyi tüvel dolgozó iparos alkalmasint örömmel fog üdvözölni és amelynek czélja, hogy a fonalat éppugy a gurigáról, mint a bevégzett varrás után a szöveiről levágja. E müvelet, miként mindenki tudja, mindezideig az ollóval, vagy a fogakkal történt, tehát időt vesztegető és különösen az utóbbiakra káros hatásu is. A javitott gyüszü ném áll egyébből, mint a régiből, amelyre egy gyürü lesz tolva. A gyürüre kapocsszerüen egy parányi, éles késecske lesz egy kissé ferdén megerősitve, ugy hogy az uj egy gyengéd nyomása elegendő arra, hogy a fonal elmetszessen. Ezen valóban praktikus és minden államban szabadalmazott ujitás hivatva van arra, hogy általa a feltaláló nagy vagyonhoz jusson.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

HIRDETÉSEK.

Tüzifa eladás.

A méltóságos gróf Forgách István ur nagyszalánczi uradalmában készletben levő 4616 méteröl (4 ürköbméter) bükkhasáb, 364 méteröl (4 ürköbméter) tölgyhasáb, és 1318 méteröl (4 ürköbméter) galyfa **Nagy-Szalánczon 1893. évi augusztus hó 3-ik napján délelőtt 10 órakor** nyilvános árverésen el fog adatni, mely árveréshez a venni szándékozók meghivatnak.

Az eladásra szánt s ez év telén vágott tüzifa készlet 7 pagonyban az erdőben lekszik, s pagonyok szerint külön fog árverés alá bocsáttatni.

Erdeklődőknek bővebb értesitéssel szolgál a nagy-szalánczi uradalmi erdészeti hivatal.

Kassán, 1893. évi julius 5-én.

Szalay László
uradalmi ügyész.

209 2—3

Budaméri tejgazdaság.

Budaméri tejgazdaság.

Tisztelettel hozzuk a n. é. közönség becses tudomására, hogy t. é. augusztus hó 1-től naponként már reggel 5 órától kezdve házilag kezelt friss tejet, szedett tejet, tejszint stb. fogunk házhoz hordva szállitani. Megrendelések **Mandl Jenö ur helybeli kereskedőnél fö-utcza 114. sz. a.** elfogadtatnak, a hol egész napon át is friss és szedett tej, nemkülömben tejszin stb. lesz kapható.

A tej tiszta valóságáért kezeskedik

a budaméri tejgazdaság
kassai képviselősége.

208 2—3

Budaméri tejgazdaság.

Fontos a gazdáknak!

BAYER és BAUERNEBL sörgyárában Kassán az összes

törköly-termelés

augusztus hó 1-től kezdve egy, esetleg több évre a legtöbbet igérőnek eladatik.

211 1—3

Bővebb felvilágositást a gyárban.

A legrégibb és elismert legkedveltebb magyarországi savanyuviz a

Szulini Korona-forrás

mely jelenleg szép erős legujabb alaku üvegekben hozatik forgalomba.

Borral vagy **gyümölcs-nedvvel** legnagyobb közkedveltségnek örvend, nemcsak mint **kitünő hü sitő ital** ismeretes, hanem mint **gyógyital, idült gyomorhurut, dugulások, gégehurut, sápkór, angolkór és mindennemü köszvényes betegségeknél kitünő sikerrel alkalmaztatik.**

Főraktár Kassa és Abauj-Tornamegye részére

POLLÁK RÓBERT ásványviz üzletében

Kassán, főutcza 23.

KAPHATÓ: minden jobb füszer kereskedésben és vendéglőben. 210 1—10

Csakis azon viz **friss töltésü**, a mely uj alaku üvegekben — kék czimkékkel — van.

A legmagasabb kitüntetésekben részesült és legélénkebb keresletnek örvendő

COGNAC

Gróf Keglevich István

Promontor

(alapitva 1882-ben)

mely gyár az osztrák-magyar monarchiában nemcsak a legrégibb, hanem a legjelentékenyebb is — eredeti töltésü palaczkokban mindenütt kapható. 202 2—3

Elismert legtisztább alkalikus

KRONDORFI SAVANYUVIZ

Asztali- és gyógyviz

orvosi tekintélyek tapasztalata szerint **kiváló gyógyhatással** bir **köhögés és rekedtségnél, tüdő-, gyomor- és hólyag-hurutnál.**

Borral vegyitve felséges ital.

Kapható Kassán: Minden füszerkereskedésben és vendéglőben.

Magyarországi főraktár:

Bauer Lajos és testvére Budapest, Arany János-utcza 9. sz. 201 2—4

Legjobb védőszer járványos betegségek ellen. 109 7—10

Előmozdítja az emésztést.

Ingert csillapító.

Olcsó árak.

Leirások ingyen.

Igazgatóság: **Bad Radein, Styria.**

Főraktár Budapest, V. ker., Lipót-körut 21-a.

Kassán kapható: ifj. Novelly Sándor és Pollák Róbert uraknál.

JAKOBOVITS ÁRMIN

első kassai butor-minta-termei és butorgyári raktára

Kassán, főutcza 39-ik szám, a székesegyházzal szemben.

A t. cz. butorvásárló közönség kényelmére és jobb áttekintés czéljából butorraktáramat jelentékenyen bővitettem és az első emeleten **minta-termeket** rendeztem be, melyek szives megekintésére vagyok bátor a magas uraságokat és a t. cz. közönséget felhivni.

Nagyszerü áruraktáram és

minta-termeim (Intèrieurs)

oly **látványosságot** nyujtanak, hogy e tekintetben bármely fővárosi áruteleppel a versenyt mindenben bátran kiállják.

Raktáromon mindig a legnagyobb választéku szilárd butorokból minden most divatban levő fában és stylben, ugyszinte **luxus-butorok**, teljes **háló-, ebédlő- és salon-berendezésekből**, garniturák arany- és bronz-betétekben, **fantasia-** és más **ülő butorokból, szőnyegdiványok, ottomások**, mindennemü **matráczokból** tartok, ugyszinte elvállatok **diszitési és kárpitos-munkákat** is.

Szolgáljon továbbá a nagyérd. közönség becses tudomására, hogy általam a ftdő papság, tisztikar, magasabb hivatalnokok és magánosok részére, ugyszinte teljes **menyasszonyi berendezések** ugy helyben, mint a vidékre is **kedvező fizetési feltételek mellett szállittatnak.**

Hol vasuti állomás nincs, vagy kisebb távolságra a butorok szállitását jótállás mellett saját kocsimon teljesitem és a legkisebb megbizásnak is legnagyobb figyelemmel és **pontossággal** törekszem megfelelni.

Tisztelettel meghivom tehát a nagyérd. közönséget, hogy a fentiek valóságáról meggyőződni és nagyszabásu **butor-raktáromat és minta-termeimet**, melyek egész napon át s este kivilágitás mellett állanak nyitva, szives látogatásában részesiteni kegyeskedjék és midőn becses megrendeléseit tovább is várom, maradok

mély tisztelettel

328 33—52

Jakobovits Ármin.

Képes árjegyzékek kivánatra bérmentve küldetnek.

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa. szerda 1893. évi julius 12. 78. szám.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.,
hova a lapot érdeklő küldemények czimzendők.

Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbba a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogle Bécs: Eckstein Bernát fürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Hogy őszintén szóljunk!

Ne henczegjenek a nemzetiek a katolikusokkal; ne azonositsák a katolikus közönséget a katolikus papokkal és ultramontán mágnásokkal: ne akarják a katolikus közönségre ráfogni, hogy az vallásilag fanatikus, a czivilizáczióban elmaradott, a pap-imádásban bigott és buta. Ne akarják a kath. közönséget ugy tüntetni föl, mint amely mindenre igent mond és mindent szentesit amit a papi lapok irnak, vagy amit a főpapok a főrendiházban, az alpapság a vidéken beszélget. Ne akarják elhitetni a világgal és kiváltképpen ne ámitsák magukat, hogy a kath. közönségnek az ő papságáért vagy az ő ultramontán mágnás kotériájáért rajong és ezeket az elkeresztelési meg házassági kérdéseket, melyek amint szőnyegre vannak hozva s amint Kossuth Lajos is megjegyzi, merőben polgári és közigazgatási ügyek, vallási kérdéseknek tekintse, miután hogy az ultramontán lapok, papok és ultramontán mágnások, hogy a közönséget fanatizálhassák, vallásiaknak akarnak feltüntetni.

Ne akarják a „nemzetiek“ a kath. közönséget az ő nemzetiségéből kivetkőztetni és ugy tüntetni föl, mintha az valóban nem magyar, hanem „sváb“ volna, mint azt oly helyeken hiszik, ahol a katolikusok mind svábok, s a kath. papot „sváb papnak,“ a ref. papot magyar papnak nevezik. Hogy fel kell világositani az embereket: Ne higyjék, hogy a kath. mind sváb. Olyan szabadelvü magyar ember a katolikusság nagy többsége mint akár a református, sőt a magyarság többsége katolikus. De ha az állna, amit az ultramontán sajtó a katolikus közönségről hirdet, hogy az a czivilizáczió követelményei elé a vallási fanatizmus nehézségeit gördíti, s az egész müvelt világ felfogásával szembe állva, magát a papok érdekében a papok uszályát hordó eszközzé alacsonyitja, akkor csakugyan igazsága volna ama feltevésnek, hogy a katolikusok nem magyarok. Magyar ősöktől származott unokát nem lehet já目romba fogni!

Sőt többet mondunk! Papságával egy vallásfelekezet sincs ugy jól lakva mint a magyar katolikus közönség. (?) Ez tudja, ez látja, ez érzi legjobban azt a rettentő igazságtalanságot, hogy mig a főpapság a papi javak rengetegében duskál és a vallási czélokra hagyományozott iszonyu kincset saját hatalma terjesztésére használja az állam, tehát a hazával szemben; hogy mig vagyoni befolyásánál fogva a szabadelvüséget terrorizálja s a választásokat engedményektől teszi függővé éppen mint a koronás királyok vagy trónkövetelők támogatását azelőtt, honnan gazdagsága nagy része datálódik, — addig a nép a stólák és párbérek fizetésének nagy adója alatt nyög, de amely adót bezzeg nem emlegetik az ultramontán lapok. Nem emlegetik, hogy a legkegyetlenebb adóvégrehajtó az egyházfi, aki még a párnát is kihuzza a hátrálékos feje alól: Mivel hogy a papnak is élnie kell!

Nagyon természetesen, hogy élnie kell. De hát azokból a milliókból és milliókból, melyet a kath. főpapság, az ország egy tizedrészét birva, az óriási birtokokból bevesz, aránylagosan felosztva, nem tudna az egész kath. papság bőségesen megélni? Szükséges az, hogy nehány főpap duslakodása miatt a kath. szegénység százezreinek szájából legyen kivéve a falat kenyér. A szegény béres sovány konvencziójának egy jó része is a telhetetlenség javára vándoroljon? Hogy a keresztelést, temetést, stb. ne végezze addig a pap, mig az a szegény nyomorult ember föl nem kajtatja és le nem fizeti azt a verejtékes vallási adót?

Hát azt hiszi a nemzetiek sajtója, hogy a kath. közönség mindezt nem tudja, érzi? Hogy nem a kath. közönség ohajtaná legjobban hogy a kath. papi vagyonok ne pusztán a főpapság uraságának félelmetessé tételére, hanem az egész kath. papság fizetésére fordittatván, ne a szegény népnek kelljen a főpapok fényességeért böjtölni, ne a szegény népnek kelljen a főpapok helyett fizetni.

Hát ne henczegjenek a nemzetiek a kath. közönség ama szörnyüséges rokonszenvével, mely lyel a dusgazdag papok és dusgazdag ultramontánok uszályát hordani és érdekeit támogatni kész. Csak egy merész kormány kell, mely a kérdéseket bolygatni meri és megmozdul a föld az egész ultramontán frekvenczia alatt: Hát jó lesz egy kissé hátrabb állani az agarakkal!

(—y—)

*

Tisztelt munkatársunk ütni akar egyet és ez egy ütéssel valamennyit üti annyira ok nélkül, hogy mi sem álljuk meg szó nélkül, tiltakozván a katholikus papságot sorravégig egy kalap alá csapni azokkal és olyanokkal, a kik a n e m z e t i — az Egyetértés szerint o m n i b u s z — párt minden eszköz jó politikáját dicsőitik és sajtójának féktelenségét imádattal rajongják körül. A kath. papság, a hogyan mi ismerünk ezek közül jelentékeny számot, arról a f e l f u j t hólyagról azt tartja, hogy csak puffanásra vár, hogy meglapuljon. Kár tehát édes jó barátom üveg alól nézvést — itélni és elitélni a nagyvilág nyüzsgő piaczán élőket, a kiknek talán kevés ugyan a sütni valójuk, de annál nagyobb a hazához való szeretetök, semhogy hitelvekbe nem ütköző államérdekek ellen csatérozzanak. Itt nincs csata sehol, sem fanatizáczió, a mi jó papjaink java része Constantin abbé módjára végzi tisztét és szolgálja az urat, hogy méltó legyen urához, mesteréhez, a ki a mi Tanitónk is. Egyért az egészet pedig nem lehet vádolni.

Szerk.

Aratáskor.

A földmivelő néposztályra nézve alig lehet örvendetesebb körülményt képzelni, mintha a gondviselés bő aratással jutalmazza meg egész évi fáradozását. A bő aratás, koronája a gazdálkodásnak, teljesülése a gazdálkodó reményének, öröme a kenyeret nem nélkülözhető embereknek. Avagy nem a legteljesebb örömet, nem a legmélyebb hálát érzi-e azon gazdálkodó, aki az aratásra megérett gabonájába meriti sarlóját, kaszáját? Lehet-e a szép természetben nagyobb ékességet látni, mint a megtelt kalászu gabonatáblát, vagy a letarlott barázdákon elvonuló keresztek hosszu sorát?

A gazdálkodó a vetés idejétől sokat dolgozik, arczának verejtékével sokszor öntözi földjének barázdáit, sokat remeg, mig eljön a várvavárt aratás ideje. Annyi fáradságos munkát és annyi tápláló reményt a mostoha időjárás, fagy, aszály, sok eső, jégverés nem tönkre teheti-e s ha mindettől megóvta a gondviselő a barázdákon fejlődő vetést, ha kedvező időjárás mellett bőaratásra érik meg a gabona, nem örömmel takarhatja-e vetését keresztekbe a gazda?!

Ismét eljött az aratás, a gazda sarlója, kaszája megindult. Ha nem is valami gazdag aratást értünk, de a termés közepes, sokkal jobb, mint aminőt a mostoha tavasz idején remélhettünk. A munka folyik, ezer és ezer munkás kéz kötözi kévébe, rakja keresztekbe a levágott veteményt. Vajha a gondviselés kedvezőre forditaná az időt s alkalmas napok szolgálnának az aratási munkára, hogy a megmutatott aratáskor ne veszitenénk el, midőn azt már biztosra vehetjük.

Midőn vidékünkön a kedvező aratás áldásainak örvendünk, hány határ van olyan, melyet elemi csa-

TÁRCZA.

Irma kisasszony.

Irta: **Chriastélyi Béla.**

Irma szinésznőnek született. Már kis korában oly nagyszerü taktikával élt anyjával szemben, mikor valami csinyt elkövetett, hogy bámulatra ragadta ösmerőseit.

— Ez a leány szinésznő lesz, — mondták ilyenkor.

Ha szerét tehette, összehordta bátyja és nénje ruháit s próbálgatta magán, és ha valamelyik jól állt neki, odafutott nénjéhez megmutatni magát.

— Ugy-e fess vagyok? Ugy e jól áll nekem?

Ez csak bámult rajta, az anyja meg elverte.

— Mi lesz belőled, Irma, mi lesz belőled?

Ilyenkor visitott, mint a kis malacz, azután meg olyan szent arczot vágott, hogy azt hitték, most már biztosan megjavul; de pár percz mulva megint különféle arczfintoritások és valamelyik ösmerőse karrikaturázása miatt vonta magára anyja haragját. Egy izben valami ur volt náluk, ki selypitett s egyik válla alacsonyabb volt kissé, mint a másik. Irma ezt is utánozta s csak egypárszori elverés után hagyott fel vele.

Egyszer meg nénje egyik kérőjét kergette el a háztól avval, hogy elkapva annak egyes többször használt szavait, azokat előtte éppen ugy használta, a miért az sértve érezvén magát, többé még csak házuk tájékára sem jött.

Valami vándorszinészek voltak a városban s egyszer őt is elvitték a szinházba. Csak nézte az ujdonságot s azután a végén azt mondta:

— Ezt én is megtudnám csinálni.

Másnap már produkálta magát otthon s szavalta a szinházban eltanult mondatokat komolyan, nagy pathosszal. Az egyik kuplét pedig egész nap folyton énekelte:

„Imádom mindazt a mi pikáns
és nem ordináré;
Regényesebb az ablakon, mint
az ajtón bejarni.
A csók engem csak érdekel,
Ha tilos s ha lopni kell.
A mi szabad, a mi igaz
Mind únalmas nékem az.“

Persze megint irgalmatlanul elverték ezért, de neki esze ágában sem volt felhagyni vele.

Mikor az anyja meghalt, atyja nem birt vele. Hiába beszélt neki, hogy a mit csinál, az nem szép, ő durczásan felelt.

— Hát a szinházban miért teszik?

Nénje férjhezmenetele után ő lett a házi kisasszony. Lehetett vagy tizenhét éves. Akkor meg azt a stiklit követte el, hogy minden pénzt, a mi tej és tojás eladásából befolyt, szinházra forditott. Minden este a szinházban ült. Atyjának meg azt mondta, hogy valamelyik ösmerőséhez megy eldiskurálni.

Az még örült, legalább ráragad ott valami jó; csak akkor bámult el, mikor egyik barátja figyelmeztette reá, hogy minek engedi esténkint leányát egyedül a szinházba? S arról is már mindenki beszél, csak ugy látszik az atyja nem tud róla, hogy egy szinészszel látták az előadás után sétálni. Bizonyára leczkét vett tőle a szinművészeti tudományokból

Azon este iszonyuan elverte az apja.

— Hát szégyent akarsz hozni fejemre? Hát azt akarod, hogy az egész város csak gonoszságaidról beszéljen? Hiszen kilöknek a társaságból, ha ilyen maradsz. Térj magadba leányom, térj meg, még nem késő, az én kedvemért tedd meg!

Szidta is, meg kérlelte is.

A leány csak türte, nem szólt semmit, hanem másnap, mikor apja a hivatalból haza jött, nem találta otthon. A takaréktüzhely hideg, ebédről szó sincs, a szekrények meg átforgatva. A cselédtől kérdezett Irma felől.

— A kisasszony elment valami urral s nekem semmitsem szólt.

Az öreg mindjárt tudta, honnan fuj a szél. Felült a vonatra s utána indult. Ha megtalálja, még nem lesz késő; haza hozza s a világ nem fog még semmiről tudni.

Valahol a szomszéd megyében találta meg a vándortruppnál. Benyitott a szobájába s kifakadt. Soká szidta őt s a mikor már kibeszélte magát, megszólalt a leány is.

— Elvégre én nem tudom, mit avatkozol te dolgaimba. Már untatni kezdel oktalan üldözéseddel. Igy van és másként nem lesz. Este szerepem van, kérlek hagyj magamra, mert kihozol hangulatomból s nem sikerül játékom, — evvel otthagyta a szobában.

Az öreg meggondolta magát.

— Hátha mégis igaza van e leánynak. Segiteni már ugysem lehet a dolgon.

Elkotródott a szobából és este elment a szinházba meghallgatni leányát. Legalább lássa, milyen talentuma van neki.

Csiky „Vasember“-ét adták s Irma Szentgáli Edith szerepében oly nagyszerüen szavalt, hogy egészen elragadta a közönséget. Minden felvonás után kitapsolták s különösen a fiatalság rajongott érte.

Azon jelenésben, a mikor bevallja Andornak szerelmét, de Bárky bankár előtt visszautasitja, még az öreget is megrikatta.

— Hisz ez a leány angyal! Mily szépen tud az

pások látogattak meg és tették tönkre szépen fejlődő termését ?! Itt nincs aratás, nincs öröm, a gazdák reményvesztetten, örömtelenül néznek a jövő elé és kérdvekérdik önmaguktól, mit eszünk, miből fed-szük a tetemez kiadásokat, melyek vállainkra nehezednek.?

Tény az, hogy a jó aratás első sorban a gazdálkodó osztályra nézve legnagyobb jótétemény, de mindnyájunk örömére van az, mert mindannyiunk boldogulására szolgál a bő termés. Az éhező természet felteritett asztalánál megelégszik, a pénzből élők könnyeben jutnak a mindennapihoz; az iparos, kereskedő csak bő termés idején forgalmazhat. Nem lehet azt elmondani, hogy miként és mily okokból van hasznára a *jó aratás a különböző állásu és foglalkozásu embereknek*. Kenyér alapja mindennek, ezt nem nélkülözheti sem a bölcs, sem a tudatlan, sem polgár, sem katona. Ezért imádkoznak a nép milliói naponként mint legszükségesebbért.

Igaz, hogy a jó aratás legtöbbnyire a kedvező időjárástól függ, de az is igaz, hogy a jó munka, édes anyja a bő termésnek. Dolgozni és jól dolgozni, nagy különbség. A természet csak a szorgalmat jutalmazza. Az az ember, aki rosszul dolgozik, ocsut arat, mert megesalta földét, de megesalta ezáltal önmagát is.

Egy tekintetet kell vetnünk a bevetett földtáblákra, legott szemünkbe fog tünni, hogy melyik miként van munkálva, melyiknek milyen ember tulajdonosa. A jól munkált földben diszlik, szépen fejlődik, bő *termést igér a vetemény, mig a* roszul munkált, sovány talaj növényzete sanyarog, meddő hozamra nyujt kilátást. Ma már a természettől ingyen, vagy könnyen nem nyerünk semmit.

Ezt nem akarja sok gazdálkodó megérteni, s ha másnak, a hanánál szorgalmasabbnak jó termése van, azt az illető szerencsés voltának igyekszik betudni, pedig a földmivelésnél az idejében való jó munka-, a föld kövérítése- és nem a véletlen játszik szerepet. Sajnálni való az olyan gazda, aki gazdálkodásánál csak a véletlenre, vagy a szükmarku természetre és nem saját szorgalmára bizza a földjébe elszórt magvakat és az abból kifejlő veteményt.

Ha birtokosaink eredményes gazdálkodást akarnak folytatni, alkalmazniok kell mindazon előnyöket, melyeket a tudomány és tapasztalat e téren felmutatnak. Mint minden, ugy a gazdálkodás is halad, vajha *gazdálkodónk e haladást teljogni, saját javukra* fordítani tudnák. Az okszerü gazdálkodás elsajátitása tekintetéből, különféle intézmények létesülnek, gazdasági irodalmunk hasznos, becses termékeket mutat fel. Van tehát alkalom, hogy képzett gazdálkodóink legyenek, van sok eszköz, melyeknek segélyével a gazdálkodó képezheti önmagát. Hisszük, hogy a gazdaképzés még nagyobb arányokat fog ölteni, mert földmivelő ország, képzett gazdák nélkül nem állhat tenn.

Szeretjük hinni, hogy gazdálkodóink megértik a kor intő szavát és igyekeznek önmagukat képezni, mert az értelmes gazdálkodó osztály képes a tanulás hasznát felfogni, a társulásból folyó előnyöket saját javára értékesiteni. Ha valahol, ugy gazdáink körében van szükség egyesületet alkotni embernek, egyes birtokosnak lehetetlen.

Vannak gazdasági egyleteink, a gazdálkodók sok dologban közös erővel, közös hozzájárulással érnek czélt, de mindez csak a kezdet-kezdetén van, mert a társulási szellem nem hóditotta még meg gazdáinkat. Azon sok előny közül, amit felhozni tudnánk, csak egyet emlitünk fel: a gépek használatát, mely maig sem foglalt a gazdálkodásban olyan teret, mely a mai teljett viszonyok között megilletné. Honnan van mindez? Nem onnan-e, hogy gazdáink nem tarsulnak a jó és aránylag gyors olcsó munkat teljesitő gépek beszerzésére.

De magának az államnak, a törvényhozásnak is *egyik szent kötelessége* a gazdálkodók érdekeit támogatni, mert hazánkban az állam háztartásának alapja a földmivelés.

Most, midőn az aratási munkálat kezdetét vette, midőn közepes termésnek örül az, aki helyesen gazdálkodik, nagyon időszerü az elmondottakról gondolkodni. Orüljünk tehát az aratás áldásának, de ne feledjük, hogy a gazdálkodás terén mutatkozó előnyöket felhasználni kötelesség, mert *csakis okszerü gazdálkodás* mellett számithatunk jó termésre s ebből kifolyóleg a *gazdálkodást* terhelő soknemü kiadások fedezhetésére.

Iskolai értesitők.

— Nyolcz iskola évi jelentése. —

Kassa, julius 11.

Az iskola szük négy fala közül kiszabadult tanulók javában vakácziózának *már*; élvezik az aranyszabadság évközben sokszor ohajtott napjait.

Itt fekszik szerkesztői asztalunk polczain egynehány összegyülemlett iskolai értesitő, mely a lezajlott iskolai esztendő munkásságáról számol be az arany szabadság napjait élvező diákok szüleinek és a tanügybarátoknak.

Érdekes dolgokat tartalmaznak ezek a különböző vastagságu füzetek.

Érdekeseket nemcsak a jelentőségteljes klasszifikáczió áldásaiban részesült tanulókra nézve, hanem az iskolák keretén kivül álló egyénekre nézve is.

Egyik-másik évi jelentés elején az értekező professzor fejteget valami érdekes thémát, sőt tán olyat is, ami a pedagógia keretébe vág s a szülők részére esetleg hasznos ismereteket tartalmaz. Akit pedig ez nem érdekel, az bizonyára talál azért bennük olyan adalékokat, a melyek iránt esetleg érdeklődéssel viseltetik.

Hogy mi minden van egy ilyen értesitőben, azt az ilyen kivonatos hirlapi ismertetésnek volna teladata rövideden előszámlálni.

A hirlapoknak különben is az a czéljuk, hogy *minden felől tájékoztassák* az *olvasó közönséget*, más különben bármily csekélységeknek tünjenek is fel.

Lássuk hát azt az asztalunkon heverő hat értesitőt — sorban ? .

*

I. Főgimnázium. A jászóvári prémontrei kanonokrend főgimnáziumának évi jelentése az 1892—93-ik iskolai évről. Közli: dr. Stöhr Szárd igazgató. Nyom. Ries Lajosnál Kassán.

Ez a legvaskosabb legtartalmasabb könyvecske valamennyi közt.

Az elején nekrolog olvasható Kaczvinszky Viktor, az elhunyt jászói prelátus felett.

Ez után értekezik Heffler Konrád „A test és lélek kölcsönös hatásairól.“ A mintegy huszonnyolcz oldalra terjedő csinos kis munkálat a tapasztalati élet példáiból s egyes filozófusok tanuságtételéből vezeti le, *illetve bizonyitja ama hatást, melylyel a test és lélek* kölcsönösen *hatnak* egymásra.

A tanári személyzet 19 *egyénből áll, kik közül* 14 a prémontreiek rendjéhez tartozik, 5 pedig világi, kik közül *ketten a rajzot és mértant, egy a tornázást*, egy a müéneket s egy a franczia nyelvet tanitotta.

A *tanárok elfoglaltsága* általában véve az állami tanrend szerint megkivánt órák számának megfelel, csak épen Szekeress Odön r. tanár heti óráinak száma haladja meg a 20-at.

Nem kötelezett tárgyak: a franczia nyelv, gyorsirás és müének.

Tanitási eszközökül szolgáltak: a társasház tanári könyvtára, a tógimnázium tanári könyvtára, az ifjusági könyvtár, a filológiai muzeum, a természet és vegytani szertár, természetrajzi szertár, rajzoló eszközök gyüjteménye, az érem és pénzgyüjtemény és végre a földrajzi szerek gyüjteménye.

Az ifjuság leginkább a Bajza kör kebelében fejtette ki önfevékenységét, melynek tanár elnöke Heffler Konrád, ifjusági elnöke pedig Grosschmid Károly VIII. o. t. volt. Az *egyesület több rendbeli pályázatot* hirdetett és márczius 15-én nyilvános ünnepséget is rendezett.

Tizenhat gyülésén pedig önálló dolgozatok felolvasása, szavalatok tartása és megbirálása által mozditotta elő a tanulók önképzését.

A segélyező egyesület, melynek teljes czime: „Kassa egyházmegyei szegény tanulókat segélyező egyesület“, fővédnöke pedig Bubics Zsigmond megyés püspök. Vagyona részint a kegyes alapok gondozóságának közvetlen kezelése alatt letett alapitványokban, részint ugyanott megőrzés végett letett értékpapirokban, részint a pénztáros kezeinél levő magán kötelezvényekben s egy darab hitelbanki könyvecskében összesen 8655 forintot t sz ki.

Az iskola történetéből az alakuló értekezlet, főigazgatói látogatások, iskolai ünnepek, kirándulások *és tornaversenyek emelkednek leginkább ki.*

Résztvett a főgimnázium a pünkösdi ünnepek alkalmával rendezett tornaversenyen is, melyen 17 felgimnáziumi tanuló vett részt Horváth Lajos és Takács Menyhért tanárok vezetése alatt. Budapest fővárosát megnézték tehát a mi derék gimnazistáink, de azért nem mondhatták el Julius Caesarral ama ismeretes három szót, mert bizony látni láttak ott sokat, de győzelmi babért nem hozott haza egyikök se. A junius 17-én tartott helyi tornaversenyen, melyre a miniszter rengeteg diszoklevél blanketát küldött a direktorhoz, azonban már voltak nyertesek is.

Érettségi vizsgálatok több izben tartattak.

Igy szeptember 7-én, deczember 19-én és végre a rendes évvégi érettségi vizsgálatok, melyeknek irásbeli része május hó 15—19. napjain, szóbeli része pedig junius 5—9. napjain lőn megtartva.

A rendes érettségi vizsgálatokra a VIII. osztály 44 tanulója közül 43 jelentkezett.

Az irásbeli érettségin nem bukott meg senki.

Csak a szóbelin estek el 9-en, a csak a többi 34 állotta ki kellő sikerrel.

Jelesen érettek: Goldmann Lipót, Grosschmid Károly, Ivancsó István, Keltz Sándor és Kluzsinszky Károly.

Jó érett: 10, a többi pedig egyszerüen érett.

A magánvizsgálatok junius 22 és 23-án voltak megtartva. A bejegyzett 8 magántanuló közül azonban csak 6 jelent meg.

Az egyes osztályokban a következők nyertek általános jeles osztályzatot:

I. A) osztályból: Gável Ernő, Czibur Andor, Windischgrätz Lajos herczeg (magántanuló.) B) osztályból: Baumann Jenő és Erm *József*.

II. osztályból: Baros *József*, Figula János, Hedry István, Orosz *János*, Semsey Olivér, Vay Kázmér, Winkler Bertalan és Zimmermann Lajos.

III. osztályban: Kállay Tibor, Klein Gaston, Schurger Elek és Szkicsák István.

IV. osztályban: Ambrózi Agoston, Bányász Béla, Csorba István és Steer Guido.

V. osztálybar: Jaeger Béla, Laczkó András, Máriássy Mihály és Strasser Sándor.

VI. osztályban: Farkas Gyula, Farkas Mihály és Mesko Rudolf.

VII. osztályban: Eibel Tibor, Grigercsik Géza és Groszmann Jakab.

VIII. osztályban: Goldmann Lipót, Grosschmid Károly, Ivánczó István, Keltz Sándor, Kluzsinszky Károly és Parcher Bódog.

A *főgimnázium tanulói* közül többen részesültek különböző jótéteményekben és jutalmakban.

Ösztöndijasok voltak: *Ambrózy Ágoston*, Antalffy Sándor, Batthay Dezső, Bányász Béla, Buttykai Béla, Demeczky János, Forgách Dezső, Forgách Tivadar, Gerevich Aladár, Grosschmid Károly, Homér Imre, Jaeger Béla, Meskó Rudolf, Podhorányi Miklós és Thassy Miklós.

Az osztályzások statisztikája legérdekesebb képe az iskola tanulmányi állapotának.

E szerint az intézet 423 nyilvános tanulója közül (magántanulókkal: 429; az év elején pedig 463-an voltak) mindenből jeles volt összesen: 28, vagyis a létszám 8·09%-a, legalább jó: 64, vagyis a létszám 18·49%-a, legalább elégséges: 254, vagyis az egész létszám 73·99%-a.

A bukottak állománya következőleg alakul: egy tárgyból *nyertek elégtelen* osztályzatot összesen 39-en, vagyis a létszám 46·98%-a; kettőből 13-an, perczentekben 15·66%; több tárgyból 31, azaz a létszám 37·47 százaléka.

Legtöbb jeles volt a II. osztályban (5.), legtöbb jó ugyanott (11), elégséges szintén, (42).

Arány szerint a legtöbb jeles volt a VI. osztályban, (10·71%); legtöbb jó a VII. osztályban, (22·85% és legtöbb elégséges a III. osztályban, (66·03%).

Számszerint legnagyobb számmal bukták egyből: a II., IV. és V. osztályokban, (7—7.) kettőből a III-ban, (4), *többől* a II. oszt. ban (9.). Aránylag véve legtöbben nyertek elégtelen osztályzatot egyből: az V. osztályban (12·96%), két tantárgyból a VI ban (10·71%), többől a II. osztályban, hol a tanulók 22·50%-a végleg bukott el.

*

II. Főreáliskola. A kassai állami főreáliskola értesitője az 1892—93. évről. Közli: Gerevich Emil, kir. igazgató. *Nyom. Ries Lajosnál Kassán.*

A főreáliskola értesitőjében dr. Schmiedt Attila *értekezik a cannaei ütközetről*. Az ó-kor történetéből eléggé ismert, nevezetes csatát nemcsak *történeti szempontból, hanem kimeritő forrás* tanulmány alapján hadtudományi és topografiai szempontból is méltatja tanulmányában az értekező tanár. Arra nézve, ki a rómaiak és Hannibal között vivott véres ütközetről ma már nem tud egyebet annál, hogy Hannibal mintegy három véka gyürüt szedetett össze a csatamezőn elesett római szenátorok ujjairól, olvasmánynak is eléggé érdekes. A szakember azonban, mint tanulmány a legalaposabbak közül valónak fogja találni, ha végigolvassa.

A tanári személyzet a tornatanitóval egyetemben 16 egyénből áll, kik közt a tanórák eléggé arányosan oszlanak meg.

A *rendes tantárgyakon kivül rendkivülieket is* adtak elő. Ily rendkivüli tantárgy volt a latin nyelv, melyet Schmiedt Attila adott elő a *négy* évfolyamban a latin auktorok közül Cicerot, Tacitust és Horatiust is olvasták.

Ugyancsak rendkivüli tantárgy volt a müének is, melyet Bittner József tanitott.

Két kirándulásról emlékezik meg az értesitő, melyet a főreáliskola tanulói a budapesti országos tornaversenyre és a szalánczi várba tettek.

Május 20-án voltak a fővárosban. A tanulók Schmiedt és Bittner tanárok vezetése alatt időzték odafenn a nagy metropolban, de az a különös pech érte, — látták ugyan a láncshidat, meg a Gellérthegyet — de a versenyben részt nem vehettek, mert kiszorultak a korlátok mellől. Dehát sebaj! Gombház...

Amig a Pest városában járó insurgenseket az a nagy malőr érte, azalatt az itthon maradottak praktikus dologra adták magukat. Miután az iskolában ugy is szünet volt, elhatározták a professzorok, hogy kirándulást rendeznek e napra Kassa közeli környékére. Igy született meg a nagyszalánczi kirándulás terve. Baczoni Albert a természetrajz tanára vezette a 77 *turistából* álló csoportot Szalánczra s egyuttal meg is tekintették az eperjestokaji hegység keleti oldalában fekvő *regényes tájéku Izra-tavat is.*

Ezek voltak a kirándulások.

Az ifjuság érdekében működtek az intézet kebelében levő egyesületek is.

---

ember szivéhez férközni. Sohsem hittem volna, hogy meg sirni is tudok.

A mikor meg a tragédia végén Edith meghal, szinte sietett a szinpadra vezető ajtóhoz, megnézni, hogy csakugyan nem lett-e valami baja az ő Irma Iványának. Egészen kiengesztelődött.

Az előadás után találkoztak.

— Hát nem bánom, maradj szinésznő, de azután teremts babért magadnak, — mondta neki elérzékenyedve.

A leány megölelte őt s tapsolt örömében.

— Ne féljen papa, három négy év mulva már Pesten leszek. Ugy terveztem én azt; annak igy kell lenni.

Ugy is lett. Nem mult el még négy év s már a nemzeti szinhazban játszik, mint elsörendü csillag.

Mikor telvitték Pestre s látta a szép palotákat, egész elbámult.

— Ah, ha nekem is volna ilyen!

És mikor az Andrássy uton látta végigrobogni a könnyü Phätont, melybe két kis ponny ló volt befogva s a magas ülésen ülő kartársnője hajtotta, soká nézett utána s aztán felsóhajtott.

— Ha *én is hajthatnék oly szép fogatot.*

Megtudta-e valaki, hogy áhitozik a kedves uj müvésznő oly szép palota s oly kedves fogat után s teljesitette-e kivánságát nem tudni; annyi bizonyos, hogy ma már ő is egy köruti palotában lakik s a mikor kikocsizik budakeszi villájába, szint- oly ügyesen *hajtja a könnyü kis kocsit, — mely elé két kis szürke* ponny ló van befogva, mint egykor előbbi kartársnője.

A segitő egyesület, mely anyagi segélyben részesitette a tanulókat, mintegy 5359 frt 43 kr. alaptőke felett rendelkezik. Kezelője dr. Lúcs Ignácz tanár.

Szellemi tevékenységét az Eötvösről nevezett önképző-kör kebelében fejtette ki az intézet növendék serege. Vezetője az önképző-körnek Görög Gyula tanár volt s az ifjuság részéről, mint ifjusági elnök Pallavicini Alfréd örgróf VIII. o. t. volt megbizva. A kör 78 tagja közül: 32 rendes, 45 rendkivüli. A tanitás sikerének előmozditására szolgáló szertárak közül az ifjusági könyvtár szaporulata 98 mü, 110 kötetet tesz ki, összesen 105 frt 92 kr. értékben. A tanári könyvtárra, könyvek beszerzésére, folyóiratok, szaklapok és ujságok járatására összesen 347 frt 51 krt forditottak, mely összegbe azonban a kötések dija nincs beleszámitva. Ajándék utján is nagyon sok kötettel szaporodtak a könytárak.

A természettani szertár gyarapitására 556 frt 15 krt, a természetrajzi szertárára pedig 6 frt 60 krt forditottak. A többi szertárakra forditott költségek eként oszlanak meg: vegytani 1 frt 60 kr.; mértani: 58 frt 80 kr.; földrajzi: 30 frt 70 kr.; tornaeszközökre: 44 frt; házi butorokra pedig 31 forintot költöttek.

Az iskola történetéből a következő személyi ügyek emlithetők meg: Agoths Imre rajztanár a fővárosba helyeztetvén, helyette Greguss Gyula jeles festőmüvész lőn áthelyezve Nagy-Kallóról. A fizetés rendezés folytán előállott változások folytán a közokt. miniszter az igazgatót a VIII. fizetési osztály második fokozatába osztotta be. Három tanárt a harmadik fokozatba, hat tanárt a IX. fizetési osztály első fokozatába, hármat pedig a második fokozatba osztott be.

A tanárok irodalmi müködéséről is beszámol az értesitő.

E szerint: Gerevich Emil igazgató tankönyveket birált a közoktatási tanács számára és irt a fővárosi lapokba.

Myskovszky Viktor az archeologiai értesitőbe irt régészeti czikkelyeket, egy munkája horvát nyelven is *megjelent és ugyancsak archeologiai* czikkeket irt több sárosmegyei lapba.

Dr. Schmiedt Attilának pedig az értesitőbe irt értekezésére hivatkozik az értesitő.

Valló Vilmos a franczia *professzor*, franczia tankönyvet irt iskolai használatra, melyet ez évben engedélyezett a *miniszter*.

Az iskolai év történetében van emlités téve a latin nyelv *tanitásáról is, mely mint* rendkivüli tantárgy tanittatik a reáliskolában, hogy a reáliskolát *végzett tanulók* a latin nyelvben való járatlanságuk miatt ne legyenek kizárva a tudomány egyetemre való lépéstől. Hogy pedig a tanulók ne legyenek tulterhelve, a miniszter aként intézkedett, hogy „ezentul a latin nyelvi tanfolyamra a reáliskolák V. osztályától kezdve mindazok a tanulók felvehetők, kik mult tanévi bizonyitványaikban a többi tárgyakból legalább is elégséges érdemjegyet kaptak."

A testi nevelésre vonatkozólag a rendezett helyi tornaversenyről és a bankói majálisról is megemlékezik az értesitő. A tankerület főigazgatója február 23—28-ik napjain látogatta meg hivatalosan a tanintézetet.

A rendes érettségi vizsgálatok irásbeli része május 16—18-ik napjain, szóbeli része pedig junius 2 és 3 án lön megtartva Sziebér főigazgató elnöklete alatt.

Érettségire jelentkeztek 15-en. Az irásbeli vizsgát mindnyájan *sikerrel* állvan ki, a szóbelit a következő eredménynyel tették le:

Jelesen érett nem volt egy se.

Jól érettek: Breuer Sándor, Éder Rikárd, Pallavicini Alfréd *örgróf*, Szabó Vladimir, Wirtschatter Áron.

A *többi* osztályokban mindenből jeles osztályzatot nyertek:

I. osztályban: Gerevich Tibor és Vadász Lóránt.

II. osztályban: Geiger Izidor.

III. osztályban: Waldmann Nándor.

IV. osztályban: Bogsch Zsigmond, Szedlácsek László és Wagner Manó.

VII. osztályban: Bogsch Andor és Waldmann Dávid.

Jó osztályzatot nyertek az I. oszt. 4 en; *II.* oszt. 12-en; III. oszt. 4-en; IV. oszt. 7 en; V. oszt. 6-an; VI. oszt. 4-en; VII. oszt. 2 en; VIII. oszt. 4-en, vagyis összesen 43-an. Elégséges van összesen 144. Egyből kaptak elégtelent 31-en, kettőből 17-en, többől 27-en.

Mindenből jeles volt a főgimnáziumban 28, a reálban 9. Végleg buktak a *főgimnáziumban* 31-en, a főreálban 27.

A *főreáliskola* növendékeinek száma 271; a főgimnáziumé 423, tehát épen nem kétszerese.

Nagyon tanulságosak ezek a numerusok egymás mellett. (Folytatjuk.)

Ujdonságok.

A kolerának Beregvármegyében történt **kiütéséről — irja ujhelyi levelezőnk — már f. hó 9 én vasárnap értesült városunk közönsége. Hétfőn a város táviratilag intézett kérdést Beregszászra a kolera járvány fölléptének megállapitása tárgyában, melyre az a szomoru válasz érkezett, hogy Beregvármegyében máris nagy arányokat kezd ölteni, amennyiben 18 megbetegedés közül 6 haláleset fordult elő. Ennek a válasznak az alapján járt el — dicséretére legyen megemlitve — városi képviselő-testületünk, mert még az nap tartott testületi gyülésén elhatározta az óvintézkedések gyors megtételét. Miután a kolera föllépte nemcsak Beregszászon, de a vármegye többi részén is, igy Tisza Kelecsény, Hetény és Tisza Adony községekben is konstatáltatott, kötelességünknek vélünk eleget tenni, midőn Kassa város hatóságát az óvintézkedések sürgős megtételére figyelmeztetjük, annyival is inkább, mert a fenyegető veszély közel van hozzánk is.**

A maláta-gyár tervezése már közel jutott az aktuális befejezéshez. Az alapitók által megválasztott bizottság legközelebb tartott ülésében a világhirü Ringhofer gyári czéggel folytatott levélbeli tárgyalás kapcsán e napokban egy szakmérnököt vár ide, a kivel — a gyári czéggel szemben a munkálatokra nézve minden kötelezettség nélkül — személyesen fog tárgyalni a hely és a belső berendezés modern alapon való kivitel kérdése fölött. A bizottság a kérdés minden legkisebb részletére nézve a legnagyobb ovatosságot fejti ki ugy, hogy ha ez a *vallalat létesül*, az alapitók és részvényesek szilárd alappal fognak szemben állani. Péchy főispán mértéke a lehető legszigorubb és körültekintése igazán bámulatos. Az alapitók az előzetes kiadások fedezésére már megszavazott részvényenkint egy-egy forint befizetésére legközelebb fel fognak kéretni a takarékpénztár részéről, mint a mely intézet ezt az anyagi részt szivességből vállalta el.

Kicsinyek záróvizsgája. A kassai jótékony nőegylet által fentartott Józsefváros kisdedóvó intézetben (Flórián-utcza) az évi zárvizsga f. hó 15 én d. e. 9 órakor tartatik meg, melyre az egylet elnöksége minden gyermekbarátot tisztelettel meghiv.

Áthelyezés. Lehoczky Sándor trencséni kir. alügyész Kassára helyeztetett át.

Körjegyző. Bresztovszky Károly eddig tornai jegyzőt Felső-Gagyban egyhangulag az ottani körbe körjegyzőnek választották meg.

A közuti vasut már a legközelebbi napokban eltérőleg az eddigi menetrendtől, a Báránykára való közlekedést gözmozdonynyal a szinház előtti állomástól fogja rendszeresiteni, mig a *szinháztól* a vasutig, illetve onnan a szinházig lófogatu kocsi tartja fen az *összeköttetést*.

Amor postája. A kassai jeunese d'orét egy pikáns kis história tartja nagy izgatottságban. A történet hőse egy erősen őszbecsavarodott öreg uri ember, ki talán már egy negyedszázaddal ezelőtt haladta tul a hatalmas férfi kor ötödik X-ét. Hősnője nincs s az egész eseményben csak mint mellékszereplők veszik ki részüket a csinos kis feleség — ki persze nem az öreg ur felesége — és a fiatal menyecske férje-ura, ki hivatásszerüleg szokta vala beutazni Felső-Magyarország nagy vidékeit, lévén ö utazó. Ezeken a fő- és mellékszereplőkön kivül egy nélkülözhetetlen ember pedig a ferencziskánusok nagynevü ala*pitójának keresztnevéről elnevezett* hordár, ki mindenkor nagyon alkalmatosnak mutatkozik arra, hogy Amor istenke szolgálatában a postai közlekedést eszközölje. Ezt a Ferit a multkor az öreg ur, kinek tragikus históriáját a jeunesse d'oré az oszlopok alatt kaczagva meséli egymásnak, magához, a lakására hivatta. Megkérdezte töle, hogy vajjon ismeri e azt a szép asszonyt, annak az Y. urnak a feleségét? Hogyne ismerné Feri? Feri ismerte látásból, hiszen mindig ott szokott állni a korzó asztaltján. Feri ismeri egész Kassa városát és annak minden lakóját.

— Tehát el fogsz menni hozzá, most ugy sincs otthon az ura, szólt az öreg ur.

A többit már csak sugva mondta a *vén* fülébe, hogy a falak, melyeknek köztudomásulag még a regényekben is van fülük, *meg ne* hallják. Valami szóbeli üzenetet, valami ajánlat felét mondott, — ez volt a *szerelmes* levél. Feri hallván a dolgot, elő-zör komoly eszmecserét folytatott titokban önmagával aziránt, vajjon valamelyik önfeledt pillanatában nem iratkozott-e be az erkölcs nemesitő egyesületbe? De nem! A lelkiismeret meg lévén nyugtatva, Feri tehát elindult. Elindult, bekopogtatott — persze mikor már megérkezett és beszélt. Feri beszélt a szobában, de a beszédét csak az utczán fejezte be teljesen. Az ajtó becsukódott s odabenn a szalmaözvegy szép asszonyka levetette magát a díványra és sirt keservesen, sirt nagyon, igen nagyon. Sirt sokáig és zokogott. Mikor pedig kisirta magát, elsietett a *telegrafhivatalba* és a következő sürgönyt adta fel az urának:

— *Siess haza rögtön*; baj van!

Éjjel a férj haza jött és szerfölött meg volt ijedve. Mikor azonban meghallotta a történteket, szerfölött fel volt háborodva. Ha az öreg ur keze ügyébe jön akkor éjjel, bizonyára nem szavazott volna érte köszönetet. Hanem az éj is elmult, jött a reggel. Másnap egész nap ott lehetett látni az egyik utczán egy dühös férjet fel s alá sétálni, hóna alatt egy sétapálczával. Az öreg urat kereste, ki nem soká váratott magára. Szembe jött épen. A férj látta, látta és nem szólt semmit, hanem mikor hozzá ért az idős ur, akkor... De hát, hadd boruljon erre a j lenetre a diskréczió áthatolhatatlan sürüségü fátyola, hadd legyen ez a feledésé. Annyi tény, hogy eredeti jelenet volt, melyen a szögleten álló Feri nagyokat röhögött. Folytatása is lesz — *mint halljuk* — ennek a dolognak, még pedig a biróság előtt.

Előadás a szinházban. Hegyi Gyula magyar szinész, a nemzeti szinháznak volt tagja, augusztus hó 5-én a kassai szinházban előadást fog tartani. Hegyi Gyula kiváló szinészi talentum és mint utánzó majdnem páratlanul áll a magyar szinészetben. Müsora annyira meglepő, hogy szinte kételkednünk kellene vajjon a mit jelez, be is tartja-e a közönség előtt, hogy ha az előttünk fekvő ujságok magasztaló birálatai másutt tartott előadásairól meg nem győznének állitása igaz voltáról. A Pécsi Figyelő például igy ir róla: A müvész ugy mimika, valamint a nyelv és annak különböző dialektusai tekintetében valóban nagy mester. A közönség nem tudott hová lenni majd a sok nevetéstől, majd pedig az igaz benső meghatottságtól; de nem is maradt adós, mert minden szám után frenetikus tapsban nyilvánitotta tetszését. — Bátran mondhatni, miszerint több lapnak a müvészre mondott kritikája, elismerő dicsérő nyilatkozata legkevésbbé sem tulzás; mert a *mester pompásan* kezeli tárgyát s bármily kényes müizléssel biró közönség is megnézheti. Előadására jegyekre nézve előjegyzések Kocányi és Vitéz könyvkereskedésében tehetők.

Nyilvános köszönet. A kassai jótékony nőegylet bála köszönetét nyilvánosan fejezi ki Aranyossy Gusztávné urhölgynek és id. Wandraschek Károly urnak, kik az egyletnek jótékonyczélokra 5—5 frtot kegyesen adományoztak.

A kassai feketeruhás asszony. Az a titokzatos, még ruházatára nézve is annyira misztikus asszonyszemély *ez egyszer* nem Kassán jelent meg. Innen *ment el, minket hagyott el*, hogy Ungvár városát boldogitsa megjelenésével. Ezzel pedig egy különös lopási eset van kapcsolatban, mely előttünk egy nemrégiben történt s ehez nagyon hasonló históriát elevenit fel. A dolog különben — mint Ungvárról irják — igy történt: Andrejko András hentesmester betegen feküdt ágyában s helyette felesége árulta a piaczon a disznóhust. Egyszer csak a betegre rányitja az ajtót egy feketeruhás asszony, a ki egészen ismeretlen volt Andrejkonak. A betegnek arra a kérdésére, hogy hova való és mit akar, azt felelte az ismeretlen hölgy, hogy most érkezett *Kassáról, nemrég Ungvártt* szolgált s most Andrejko felesége a piaczról vele küldött orvosságot. A beteg mit sem *sejtve*, elfogadta a folyadékot és nagyot ivott belőle. Csakhamar rá mélyen elaludt. A feketeruhás asszony csak azt várta, föltörte a szekrényt és 80 forintot, meg két aranygyürüt felemelve, eltünt a lakásból. A nemsokára hazaérkező feleség mélyen alvó férjét halottnak gondolta és rögtön orvost hivatott, kinek hosszu dörzsölés után sikerült az öreget fölébresztenie. Ekkor vették csak észre a lopást, s az álomital mindent megmagyarázott. A feketeruhás asszony kivoltát most sem tudják. Ez a *furgangos* lopási história egy, még május 24-iki lapunkban közölt esetet juttat e*zünkbe*. Itt egy Kirisovics Erzsébet nevü tolvajnő hasonló furfang al csapott be egy könnyen hivő *férjet*. A tettes különben messze környéken nagyon ismert tolvajnő, s nem valószinütlen, hogy Kirisovics Erzsébet vagy egy hasonló társnője Deutsch Margit volt az a rejtélyes feketeruhás asszony, kinek kikutatása az ungvari rendőrségnek most oly nagy gondokat okoz.

A jókedvü tiszti szolga története. Vasárnap délután egy közös hadseregbeli tiszti-szolga ugyancsak betalált venni a jóból, mert a forgalmas utczán menvén, minden járókelőt elkezdett ütlegelni a *kezében* levő bottal. A czivil ruhában levő tisztiszolgát a rendőrök *párttogásukba vették és bekisérték* a rendőrsége. Azonban nemcsak utközben garázdálkodott, hanem a rendőrségen is olyan perpatvart csapott, hogy a rendőrök alig tudtak vele birni. Végre is kirántotta magát a kezükből és megszökött, de az időközben értesitett katonai őrjárat mihamar elfogta. Nagy népcsődület vette körül a Ferencz József-tér 1 számu házat a hova a jókedvü tisztiszolga menekült. Innen vonszolták elő a szuronyos puskás katonák a mindenáron ellenkező, rugni, kapálni és harapni kezdő szolgát, ki a szuronyok szurásától több sebből is vérezett és egy darabon valóban brutális *módon*, a kikövezett *földön* vonszolták. Később a lábánál és kezénél fogva vitte *négy katona kisérve* az ujjongó népcsődülettől, melyben az állatvédő egyesületnek aligha volt vagy egy tagja. Igazán elszomoritó, ha az ember ily brutális elbánásról hallani is kénytelen. A büntetésnek más alakban kell nyilvánulnia.

Vizbefult. Az e hó 6-án fürdésközben vizbefult Grünberg Izsák holttestét tegnap fogták ki a Hernádból Széplak-Apáti határában.

Elveszett. Egy arany karperecz veszett el a mult napokban, egy arany Szent-György tallér és egy arany sziv volt rajta. Megtalálója a kapitány urnál legyen szives átadni.

Vonat kisiklás. A közuti vaspálya társaságnak a gazdasági tanintézettől Báránykáig *vezető* vonalán vasarnap délután három izben siklott ki a gözmozdony. *Hétfőn hat óra tájban* ugyanesak azon a helyen — a Maurer-téle szölö közvetlen közelében — ismét kisiklott a gözmozdony és a mig valahogy betudták emelni, majd két óra telt bele. Báránykatelé szünetelt a közlekedés s a tramway utasai gyalog tették meg a hátralevő utat. E gyakori kellemetlenségen, melynek oka csak a rosz sinlerakás, olykép lehetne csak segiteni, ha a Maurer-szölö menti síneket felszednék és ujból raknák le, de pontosabb kiszámitással.

Utonállás. A mult napokban egyik éjjelén Sima Mihály Kavecsányi parasztot két paraszt *legény* az uton megtámadta és a kezők ügyében levő kövekkel ugy *elnyomoritották*, hogy a szegény embert félholtan szállitották otthonába, a hol még most is a halállal vivódik. Magához térve, elmondta, hogy a tettesek a Regimunt testvérek, a kiket a csendőrség nyomban le is tartoztatott. Tettöket vallomásuk szerint boszuban követték, a melyet régtől ápoltak szivökben Sima ellen, a kit — ugy mondják — halálosan gyülölnek.

Henneberg G. (*cs. kir. udvari szállitó*) **selyemgyára Zürichben. privátmegrendelöknek közvetlenül** szállit: **fekete, fehér** és **szines** selyemszöveteket, **méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig** postabér- és vámmentesen, sima, csikos, koczkázott és mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző *minőség és 2000* különböző szin s árnyalatban.) Minták postafordulóval küldetnek. Svájczba czimzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó. 9–19

Művész estély. Carmellini M. ma este 8 órakor a Sciffbek szállodában nagy illusionista és spiritiszta előadásokat bemutatni.

CSARNOK.

Az orvosi tanácskozás.

Humoreszk. — Irta: **Mártonffy Imre.**

Dr. Flastrom Jeremiás egészségügyi tanácsos és a fővárosi kórházak főorvosa, nagy tekintélynek örvendett és a nagy betegekhez mindig őt hívták konzultációra. De anélkül is szívesen ment, sőt kollegái ajánlták mindenüvé. És a tanácsos készséggel ment, mert ilyenkor mindig 20 frt ütötte a markát.

Egyrészt nagyon befolyásos ember levén, kollegái sulyt fektettek megjelenésére, másrészt pedig a betegeknél *sohase hozta rossz hirbe kartársait.*

Ha az egészségügyi tanácsos ur egyik nagyrabecsült kollegájánál valami alaki hibát fedezett fel, a nagyrabecsült kartárs nyugodt lehetett — mert a doktor igy szólt a beteghez:

— Ön jó kezekben van, ismerem dr. X-et!

Ha pedig az orvosságot megcserélte, s talán egészen más gyógymódot követett és azt a másik kartárs nem tudta, a beteg pedig rosszabbul lett tőle, akkor ismét azt mondá a betegnek:

— Ön nagyon jó kezekben van, legyen nyugodt!

A „nagyrabecsült kartárs“ pedig addig járt a beteghez, mig végre az egészen „nyugodt volt — de már békében.“

Egyszer dr. Koporsóffy — különben a főorvos urak „nagyrabecsült kollegája“ — meghitta a tanácsos urat orvosi tanácskozásra egy nagy beteghez.

Előtte való este dr. Koporsóffy az „Orvosi klub“-ban találkozott dr. Flastrom főorvossal és közölte vele a dolgok tényállását. Az egészségügyi tanácsos nagyon barátságos és nyájas volt iránta, hogyne, hiszen ezenkivül még három konferenciára kapott meghivást.

— Nos mi ujság, kedves kollega ur? kérdé szeretetreméltó mosolylyal.

— Egy veszélyes tüdőbajoshoz kell mennünk, válaszolá dr. Koporsóffy.

— Jól van. Ugy 3 s ¼ órakor, nemde?

— Jó lesz tanácsos ur, és most ha ideje engedi, evvel kapcsolatban érdekes dolgot fogok elmondani.

— Ha nem vesz sok időt igénybe, szivesen.

— Oh nem! Azt tudja hogy a munkások betegsegélyző-egyletének orvosa vagyok; tegnap elmentem egyik beteg taghoz, ki többször kért pénzsegélyt, de engem, mint egyleti orvost egyszer se hivott el. Végre elmentem, mit tapasztaltam? A szegény embert legalább is hatféle betegség gyötri. És ki gyógyitja? Dr. Küpülyözö, hasonszenvi orvos!

Amint a tanácsos ur e nevet hallá, vörös arcza vérpirossá lett, s roppant izgatottá lön.

— Mi··· micsoda!? Dr. Küpülyözö, az a hasonszenvi orvos?! Az a haszontalan gézenguz, az a sarlatán?

— Ugyanaz, a ki nemrég tanácsos urat oly mélyen megsértette.

— Igen, emlékszem, a kezelésem alatt álló összes kórházak gyógyitási módjáról is becsmérlőleg nyilatkozott.

— A szemtelen ficzkó, szekondált dr. Koporsóffy.

— És ön azt mondja kedves kollega ur, hogy az az egyleti tag hat nehéz betegségben sinlődik — és az a kontár — az a··· ah ez borzasztó.

— Ugy van tanácsos ur.

— Kedves kollega ur, én önnel megyek és szükség esetén a hatóságnál kötelesség mulasztás czimen feljelentést teszünk. Tehát *holnap háromnegyed négy* órakor népszinház-uteza 19. szám, hogy is hivják a beteget?

— Létrányi Barnabás, tanácsos ur.

— Létrányi. Helyes, népszinház-uteza 19., ah, nézze csak a tanár ur itt van.

Ez örömkiáltással dr. Flastrom egy térfiuhoz fordult, ki mély hajlongások közt közeledett. Néhány pillanat multva a két orvos a sarokba huzódott, hol igen fontos beszélgetésbe merültek. Az idegen, kit tanár urnak szólitottunk, hires fürdőorvos és a budapesti egyetem rendkivüli tanára volt. Minden évben gondoskodott a tanácsos ur arról, hogy nehány száz beteget a fürdőorvos fürdőjére küldje és viszont a tanár ur se feledkezett meg arról, hogy a fürdőből visszatért betegeket a tanácsos urhoz ne utasitsa.

Másnap pontban háromnegyed négy órakor a tanácsos ur kocsija megállt a népszinház-utcza 19. számu ház előtt. A bires orvos a második emeletre ment fel, hol egy kis ajtó előtt, melyen Létrányi Barnabás neve volt látható egy jói elkopott réztáblán, megállott. Alacsony, kisirt szemü asszony nyitott ajtót s reszketve vezette be a tanácsost.

— Én dr. Koporsóffy ur megbizásából jöttem el.

— Igenis··· nagyságos ur···

A következő pillanatban a tanácsos ur belépett a szük, szegényes, de tiszta szobába. Az ágyban egy korosabb ember feküdt, halaványy, mélyen beesett szemekkel, s lesoványodott arczczal, az ágy fejénél pedig egy fiatal ember állott, kék munkásöltönyben.

A tanácsos ur az ágyhoz lépett, felemelte a takarót és a beteg mellén mustártapaszt vett észre.

— Mi··· micsoda? mustártapasz! Lehetetlen — az az ember örült.

Ezzel a mustártapaszt nem épen gyöngéden eltávolitotta. A beteg orditott a fájdalomtól.

— Fáj ugy-e? Láthatja, hogy a mustórtapasz nem használ.

A tanácsos ur haragja ily fonák gyógykezelés miatt határt nem ismert és káromkodva hajitotta el a tapaszt. A hálátlan beteg folyton orditott és felesége hangosan zokogva födte el kezével arczát.

— Milyen kontár! kiáltott fel dr. Flastrom. Miért van bekötve a feje, kérdé a betegtől.

— *A doktor ur mondta*, felelt helyette a zokogó asszony, ha a férjemnek láza van, akkor···

— Ah mily bolondság! A maguk doktora van lázban. Vegye le azt a rongyot és tegye a beteg jobb oldalára!

— A doktor ur azt mondta, hogy férjem nyugodtan és hanyat feküdjék.

— Hát azt nem mondta, hogy a fejére álljon? Fektesse a jobb oldalára! Igy.

A tanácsos ur elővette a hallócsövet és a szivnek s a többi szerveknek müködését hallgatta. Ezután eltette a zsebébe és röviden mondá:

— El van rontva. Az ön férjét rosszul gyógyi *tották!*

— Látod anyám, mondá az ágy mellett álló fiatal ember. Ezt Csontosné, a nagynéni mindjárt mondta. E szavakra a főorvos 0.09 rész megvető és 0.10 rész helybenhagyó pillantást vetett a fiatal emberre. Majd a zokogó asszonyhoz fordult.

— Orvosságot vett be a férje?

— Igenis, nagyságos ur.

— Mutassa a receptet.

E pillanatban a lépcsőn gyors léptek hallatszottak, az ajtó nagy robajjal kinyilt és dr. Koporsóffy lépett a szobába.

— Már itt van tanácsos ur! Ezerszer bocsánatot *kérek*, hogy *annyi ideig késtem. Nem jöhettem* korábban, bocsánatot kérek, hogy drága idejét···

— Hm, hm, — jól van kollega ur. Ez idő alatt a beteget vizsgáltam meg. Valóban hajmeresztő! El van rontva, vége van.

Koporsóffy halotthalvány lön.

— Nincs semmi reménység, folytatá a tanácsos.

A zokogó asszony székre roskadt.

— Az Isten szent szerelmére, tanácsos! nyöge Koporsóffy hisz az az én betegem.

— Az öné? Hát a másik?

— Oda majd együtt megyünk.

— Hm, hm, ugy ugy··· hát mondja csak kedves *jó asszony, hogy is hivják* az urat?

— Létrányi Barnabás.

— Ugy ugy — és hogy hivják azt a másikat kollega ur?

— Látrányi, tanácsos ur.

— Ah! pardon kedves jó asszony, itt egy kis tévedés forog fönn, eszerint ön örülhet, hogy férjét nem Létrányinak hivják, mert··· mert akkor nem volna semmi reménysége, éppen-séggel semmi reménysége. De hát kérném azt a receptet.

Miközben az asszony a receptet kereste elő, azalatt a tanácsos ur ujból közeledett a beteghez, kezét homlokára téve mondá:

— Legyen nyugodt kedves barátom, jobban lesz — fejére hideg borogatást —, hol van? Száraz egy kissé. Annak mindig nedvesnek kell lennie, jól összehajtani, mártsa be fiatal ember; ugy, a mustártapaszt 24 óra hosszáig hagyjuk rajta, ugy-e bár kollega ur?

Az asszony előhozta a receptet. A tanácsos ur fontos arczczal nézte át.

— Egészen jó, nagyon helyes, ugy van! Most pedig hadd nézzem meg még egyszer a beteget. Oh kedves barátom, ne féljen, igy ni, jól van. Jobban fogja magát érezni nemsokára, ön dr. Koporsóffy urnál nagyon jó kezekben van, igen jó kezekben! On is jön kollega ur? Majd útközben beszélünk. Magamat ajánlom asszonyom.

Koporsóffy a tanácsos urral kocsiba ült és heves vitatkozást folytattak, végre a tanácsos mondá:

— Kollega ur, ön majdnem blamirozta magát.

— Tanácsos ur, ujból *bocsánatot kérek*, én···

— Jól van kollega ur, a hasonszenvi orvost annál jobban a sarokba szoritjuk. Megmondta a kocsisomnak, hogy hova megyünk?

— Igen, itt is vagyunk.

Szegényes kis házba lépett a két orvos. A lakók egy része költözködött. Butorok, edények és egyéb ócskaságok hevertek szanaszét. Egy izmos asszony az urakat egy piszkos szobaba vezette, a midőn dr. Koporsóffyt megismerte. lesütötte szemét.

— Hol van a férje? — kérdé Koporsóffy nyersen.

— A férjem? A férjemet tetszik keresni? Itt van.

E pillanatban egy óriás alak jött ki a másik szobából, izmos kezekkel és széles vállakkal. Hatalmas székeket czipelt, melyek néhány mázsát nyomhattak, s játszva tette le a földre.

— Doktor ur felelt az asszony, bocsánatot kérek, a férjem *holnap* már a munkába megy. A házban egy keveset mozoghat, tehet-vehet, hisz a doktor is mondta.

— Dr. Küpülyözö.

— Ah, az a *bizonyos?!*

— De hisz tegnapelőtt a férjét az ágyban láttam feküdni, s ha megtapogattam, orditott és fájlalta a derekát; mondá Koporsóffy.

E vallomás után Koporsóffy és Létrányiné ugy zavarba jöttek és lesütötték szemüket a padlóra.

— Mit csinált dr. Küpülyözö önnel? Hogyan gyogyitotta, akkor a hatóságnál jelentást teszek, hogy viszgálatot inditson.

— Oh uram, könyörgött most az óriás, dr. Küpülyözö csak azt mondta nekem···

— Nos, nos?

— Azt mondta, hogyha az ágyból azonnal ki nem ugrom, akkor az istennyila-görcsöt fogom megkapni.

— Mit? Mit fog megkapni.

— Istennyila-görcsöt.

— Igen, felelte Létrányiné együgyüen, azt mondta, de azt csak nem kivánhatja senki, hogy az *én uram az istennyila-görcsöt megkapja.*

— De nem ám, ezt nem szereti senki, én se akartam volna, ha megragad, hát inkább kiugrottam az ágyból.

— Mi az? Milyen betegség az az istennyila-görcs?

— Azt nem magyarázta meg dr. Küpülyözö ur, én bizony nem tudtam mi fán terem. Hála Istennek hogy elkerültem!

— Ez pompás kontár-stikli a tisztelt hasonszenvi orvostól! kiálta felindulva a tanácsos.

— Magamonkivül vagyok dühömben! kiáltá Koporsóffy és aztán kemény szavakkal dorgálta meg a *házaspárt, amiért az egyletből segélyt vettek fel a* betegségre, holott beteg se volt a férj.

A tanácsos összeránczolta a homlokát és e szavakkal indult kifelé.

— Kollega ur, ha velem akar jönni, menjünk — regényes históriákra nem vagyok kiváncsi, — még három konczultácziom van.

Kassai vasuti menetrend.

Érvényes 1893. évi május hó 1-től.

Indulás Kassáról.

Budapest felé:

reggel (gyorsv.)	7 óra	46	perez
délben ··· ···	12 „	31	„
délután (gyorsv.)	3 „	55	„
délután szerdán	4 „	20	„
este ··· ···	10 „	35	„

S.-A.-Ujhely felé:

reggel ··· ···	4 óra	55	perez
délután ··· ···	12 „	35	„
délután ··· ···	4 „	30	„

Torna felé:

Kassáról ind.	7 óra	51	p. reg.
Kassáról „	1 „	50	„ délb.
Kassáról „	8 „	20	„ este

Oderberg felé:

reggel ··· ···	6 óra	25	perez
reggel (gyorsv.)	8 „	25	„
Jul. 1-tol—aug. 31-ig			
délután (gyorsv.)	1 „	30	„
délután ··· ···	4 „	—	„
este ··· ···	9 „	—	„

Eperjesre:

reggel ··· ···	6 óra	35	perez
délután gyorsv.	1 „	30	„
délután ··· ···	4 „	10	„
este ··· ···	9 „	—	„

Erkezés Kassára.

Budapest felől:

reggel ··· ···	6 óra	2	perez
reggel szerdán	7 „	20	„
délután (gyorsv.)	1 „	16	„
délután ··· ···	3 „	33	„
este (gyorsv.)	8 „	15	„

S.-A.-Ujhely felől:

reggel ··· ···	10 óra	3	perez
délután ··· ···	2 „	37	„
este ··· ···	11 „	2	„

Torna felől:

Kassára „	6 „	12	„ reg.
Kassára „	12 „	30	„ délb.
Kassára „	7 „	40	„ este

Oderberg felől:

reggel ··· ···	7 óra	35	perez
délben ··· ···	11 „	55	„
delután (gyorsv.)	3 „	34	„
este gyorsv.	8 „	45	„
Juli 1-tol—aug. 31-ig			
este ··· ···	10 „	20	„

Eperjesről:

reggel ··· ···	7 óra	35	perez
délben ··· ···	12 „	10	„
délután gyorsv.	3 „	34	„
este ··· ···	10 „	02	„

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

HIRDETÉSEK.

Tüzifa eladás.

A méltóságos gróf Forgách István ur nagyszalánczi uradalmában készletben levő 4616 méteröl (4 ürköbméter) bükkhasáb, 364 méteröl (4 ürköbméter) tölgyhasáb, és 1318 méteröl (4 ürköbméter) galyfa **Nagy-Szalánczon 1893. évi augusztus hó 3-ik napján délelőtt 10 órakor** nyilvános árverésen el fog adatni, mely árveréshez a venni szándékozók meghivatnak.

Az eladásra szánt s ez év telén vágott tüzifa készlet 7 pagonyban az erdőben lekszik, s pagonyok szerint külön fog árverés alá bocsáttatni.

Érdeklődőknek bővebb értesitéssel szolgál a nagy-szalánczi uradalmi erdészeti hivatal.

Kassán, 1893. évi julius 5-én.

Szalay László
uradalmi ügyész.

209 3—3

38 kitüntetés, ezek között 14 diszoklevél és 18 érem. Számos bizonyit-ványa első erdészeti és gazdasági kiállitáson 1890. és a nemzetközi higienikus kiállitáson 1891. a legmagasabb kitüntetéssel — a diszoklevél különös feltüntetésével — dijazva.

Nestlé Henrik gyermek-tápliszt.

26 éves eredmény.

Újszülöttek, a kik anyáik által egyáltalában nem, vagy csak tökéletlenül táplálhatók, a **Nestlé Henrik gyermek-tápliszt**jével racziónálisan felnevelhetők. Iratok, a melyekben a készitési mód, valamint elsőrangu tekintélyek, lelenczházak és gyermek-kórházak bizonyitvái foglaltatnak, kivánságra ingyen küldetnek. 158 7—12

1 dobox Nestlé Henrik-féle gyermekliszt 90 kr.
1 dobox Nestlé Henrik-féle kondens. tej 50 kr.

Központi raktár Ausztria-Magyarország részére:

F. Berlyak, Wien, Stadt, Naglergasse 1.

Eladás minden gyógytár és füszerkereskedésben.

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, péntek 1893. évi julius 15. 79. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimzendők.
Előfizetési dij:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre … … 6 frt — kr.
Félévre … … 3 „ — „
Negyedévre … 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre … … 6 frt — kr.
Félévre … … 3 „ — „
Negyedévre … 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor … … … 5 kr
nyilttérben … … … … 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvetel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogle Bécs: Eckstein Bernát Fürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Varz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

A kisvárdai levél.

(*) Játszott már szerepet a szőnyegen levő egyházpolitikai kérdések megvitatásában Kecskemét, Szolnok, Sopron, Pozsony, Szathmár, Komárom; sőt más városok is. De hogy Kisvárda is ezek közé tartozzék, ez a másodrendü mezőváros: ezt eddigelé nem igen hitte volna senki.

Pedig tény, hogy játszik. S hogy a szerep nem is *egészen jelentéktelen*: bizonyitják a főváros nagy napilapjai s közöttük első sorban a nemzeti párt egyik elsőrangu szócsöve — a „Pesti Napló."

Ez a magát pártonkivülinek valló, de valójában legbuzgóbb nemzetipárti lap ugyanis f. hó 8 iki számában egy Kisvárdában lakó „Nemzeti szabadelvü" uri embertől egy terjedelmes levelet közöl, a melyben igen sok érdekes dolgok vannak elmondva, elannyira, hogy a „Napló" maga is bevallja, miszerint „ebben a levélben mindazok a fontos és kényes politikai és taktikai kérdések fel vannak vetve, melyeket a saitó terén teljes nyiltsággal és őszinteséggel feltétlenül tisztázni kell még az országgyülés megnyitása előtt."

A levél mindjárt az elején igy szól:

„Valljuk meg az igazat, a nemzeti pártnak *e kérdésben* (t. i. az egyházpolitikai kérdésben) nem valami fényes szerepe volt, s magatartása sem hasznára, sem dicsőségére nem válik. A za folytonos ingadozás, habozás, melyről még senki sem tudja, hogy a pártot melyik oldalra fogja vezetni, még alig félévvel ezelőtt jóformán kormány buktató népszerüségét teljesen aláásta s a pártot bizonyára lehetetlenné is fogja tenni, ha magatartását meg nem változtatja és határozott álláspontot nem foglal el."

Mily szatirája rejlik e sorokban a nemzeti párt politikájának! Maga egy tőzsgyökeres nemzetipárti ir igy, abbeli töprengésének adván kifejezést, hogy „ha a nemzeti párt eddigi habozó politikáját tovább is folytatja, öngyilkosságot követ el."

A kisvárdai levéliró, bár csak olyan csizmadiapolitikusnak mondja magát hosszadalmas levelében nem egy helyen nagyon is fejére üt a szögnek. Oly igazságokat mond el, a miket tudott ugyan már nagyon sok ember eddigelé is, de ily őszintén és leplezetlenül nem tárt még fel talán senki. A levélből levonható konzekvenczia a nemzeti pártra valósággal lesujtó. Ha eddig nem tudtuk volna, most már tudjuk, hogy ez a párt, a mely annyi sok mindenféle vajudáson ment keresztül, örökös habozása, örökös szintelensége miatt teljességgel nem életképes, s hogy ennek a pártnak, miut ilyennek, előbb utóbb szét kell züllenie.

De *hogy ne mondhassa* senki, mintha a kisvárdai levéliró által hangoztatott fejtegetések csak olyan légből kapott dolgok lennének: ime közlök abból mutatványul a már idézetteken kivül többet is.

Levélirónak különösen érdekes az a fejtegetése, a hol azt mondja, hogy annak, mikép a Szapáry-kabinet utolsó napjaiban az egyházpolitikai programmot a piaczra dobták, „sok egyéb között talán egyik legfontosabb oka volt a nemzeti pártnak már már tulságos népszerüsége és programmjának folytonos térhóditása; hogy ennek ellensulyozására más mód nem volt kigondolható, mint Apponyinak és programmjának tulliczitálása „egy olyan programmal, mely természeténél fogva az ország minden polgárát kivétel nélkül érdekli és mellette vagy ellene való állásfoglalásra kényszeriti.

Elmondja aztán, hogy a jelenlegi kormánynak az egyházpolitikai kérdésekben történt határozott állástoglalása a nemzeti pártot rendkivül meglepte, elannyira, hogy ez a párt „alig pár hónappal később már nincs tisztában teendőivel s határozatlanságával népszerüségét és programmját veszélyeztett."

Alábbi fejtegetései Kisvárda aggodalmaskodó levélirójának még érdekesebbek.

„Kétszeres hibának tartom — ugymond — ha a nemzeti párt az egyházpolitikai kérdések megoldását elodázni törekszik;" és *pedig* — mint helyesen jegyzi meg — azért, mert „már eddig is sikerült szabadelvüségét az országban diszkreditálni s ezzel népszerüségét alapjában megrendíteni. Az ország — igy folytatja tovább — higyjék el, figyelemmel kiséri, hogy a többi pártok mindegyike igyekezik e kérdésben minél szabadelvübb álláspontot elfoglalni, s látja azt is, hogy a nemzeti párt az egyedüli, mely tartózkodik minden határozottabb nyilatkozattól;" s hogy e miatt „annyira klerikális szinezetet kezd már a nemzeti párt az ország szemében nyerni, hogy sokan már ebben sem hisznek." „Ez a szereplés — hangsulyozza levéliró — az ország szemében nagyon is kétszinünek látszik, s Apponyira nézve igen könnyen végzetes lehet."

Szóval levéliró a nemzeti párt örökké habozó, szintelen politikája miatt szerfölött aggodalmaskodik, s ajánlja Apponyinak, hogy tartson mielőbb beszédet Jászberényben s fejtse ki ott a nemzeti párt határozott álláspontját, nehogy az a gyanu verjen gyökeret a közvéleményben, hogy a nemzeti pártiak „a látszat kedveért támogatják ugy a hogy az egyházpolitikai programmot, de épenséggel nem bannák, ha ez a napirendről letünne a nélkül, hogy ők e miatt kompromittálva lennének." Mert csupán Apponyi az, a kit ily kijelentésre hivatottnak tart, mint oly férfiut, a ki „egyedül képviseli a nemzet szemében a nemzeti part nyilatkozatát."

Megjegyzendő, hogy a *nemzeti* párt kisvárdai levelirója az ő levelét Apponyinak még „Szatmári állásfoglalása" előtt irta meg. „De — mint megjegyzi — konzekvencziáján a szatmári beszéd sem változtatott semmit, mert Apponyinak ez a beszédje ugyanazon csapáson halad, mint az eddigiek s csak folytatása annak a szerencsétlen politikának, melyet a nemzeti párt már egy év óta követ."

Nos hát, ezekhez a megjegyzésekhez alig kell kommentár! Elesebb kritikát Apponyinak

---

TÁRCZA.

Mit beszél az egyforintos?

Midőn az uj pénz forglomba kezdett jönni, magam is törekedtem belőle hacsak egy darabot is megkeriteni. Az uj egy koronást tárczámba helyeztem, gondolva: milyen jó volna ebből egy néhány száz darab! Jámbor teljesülhetlen óhajtás volt ez, mert akinek a bankóból kevés jutott, koronák dolgában sem fog bővelkedni.

Az uj egy koronás közelében, ott szerénykedett zsebemben a havi csekély fizetésemből még meglevő egy forintos bankó is. Gyorsan lépdeltem haza, hogy az uj pénzt megmutathassam családomnak. Utközben azonban beszédet és pedig különös beszédet véltem hallani. A tárczámban levő két pénzdarab diskurálni kezdett egymással.

— Napjaid meg vannak számlálva, ekként szólitá meg az uj pénz a kopott kinézésü, elrongyosodott forintot!

— Tudom, felelé szomoruan a forint.

— Lásd, én és az én kollegáim mily kedvesek, az emberek mindenáron megszerezni törekszenek. Hja mi szép pénz vagyunk, de ti, az egy forintosok s általában a többi papirpénz csak olcsó papirból vagytok készitve, szinetek elhagy, rongyokba máltok szét…

— Nyugtával dicsérd a napot…

— Az én külsőm a maga csinosságában olyannak marad, mint aminőt a pénzverdében kapott.

— Elismerem, hogy nem vagyok szép pénz, szinem elhagyott, elrongyosodtam, maholnap megsemmisitenek, hogy helyettem te és testvéreid, a koronák hozassanak forgalomba pen azért, ifju barátom, hallgasd meg történetemet, hallgasd meg mennyit láttam, tapasztaltam rövid létezésem alatt…

— Én is szép pénz voltam, mikor a forgalomba jutottam, én is kapós voltam s azt hittem, hogy létezésem az emberek boldogitására van szánva, mint lyet megbecsülnek, de csalódtam, keserüen tapasztaltam, hogy az egyik ember megbecsül, a másik könnyen tul ad rajtam, semmi, legfölebb papirdarabnak tart. Sokat vándoroltam egyik zsebből a másikba, mig eddig kuitam s most a megsemmisülésnek nézek elébe.

— Emlékszem rá, hogy első tulajdonosom egy gazdag ur volt. Ez a szivtelen ember amint sajátjává tett, pénztárába csukott. Hónapokon keresztül voltam szomoru rabságban. Igaz, eme gyászos napokat sokan sinlettük, mert több ezeren voltunk a pénztár fogságára kárhoztatva. Tulajdonosunk időnként elővett, megszámlált bennünket, örült hogy sajátjának mondhatott s ismét régi helyükre tett vissza. Azt hittem, hogy e pénztárban élem le éltem minden napját, pedig nagyon vágytam ki a forgalomba, hol kézből-kézbe adva lássam, ki miként tudja megbecsülni, értékesiteni a pénzt.

— Első tulajdonosom végre tultett mindannyiunkon. Egy könnyelmü ifju kezébe jutottunk. Az ifju felkezelt bennünket, összenyalábolt, ölös tárczájába csömöszölt. Ime, apai örökségem ára! Az ifju tehát, apai örökségét adta el érettünk. Már aznap a közeli városba vitt az ifju, ki a legelső vendéglőt kereste fel. Amint megérkezett, pinczérek, szolgák vették körül az uj tulajdonost. Száz torok kiáltá egyszerre: mit parancsol a nagyságos ur?

— Tulajdonosunk drága étkeket rakatott az asztalra, a legjobb borokból hozatott fel. Czimborák és zenészek jöttek. Megindult a korhelykedés, tivornyázás, a banda koptatta a vonót. A bor folyt, a zene harsogott, a jókedv áradozott, urunk zsebére ütve felkiáltott: sose halunk meg! Szörnyü éjszakám volt. Láttam, hogy az emberek mily könnyelmüek. Reggelre tulajdonosunk teljesen elázott, tehetetlenül hanyatlott egy diványra. Délfelé lehetett az idő, mikor a vendéglős előjött, felmutatta a számlát, mely 350 forintot tett ki. Háromszázötvened magammal kerültem a vendéglős bö bugyellárisába, gondolva, hogy az ifju örökségének egész ára csakhamar az én és a mi sorsunkra jut.

— A vendéglős egy elhizott, alacsony, csunya férfi volt, kinek szeméből a kéjvagy tüze lobogott. Ez az ember vigyorgott, kaczagott, midőn halmaz pénzéhez beraktározott minket is. Ez a „derék" ur ostobának nevezte, kigunyolta azokat, akik könnyelmüek, tecsérlik, elmuzsikáltatják vagyonukat, de szemükbe hajlongott, alazatoskodott, kedvükbe jart.

— A következő éjjel ismét előkerültem. Egy kártyajátékosnak adott át a vendéglős. Hallottam, mikor a vendéglős odasugta a játékosnak, vigyazz, azt az urat meg kell tánczoltatni, van annak elég pénze.

— A játék megkezdődött. Bámultam, hogy némely ember mily könnyelmüen játszik, a pénzt dobálja. A játékos reggelre összes pénzétől kifosztotta az uri embert. A játékos és a vendéglős dus nyereségen osztoztak. Pár óra mulva az áldozat sziven lőtte magát. A lapok azt ujságolták, hogy öngyilkosságának oka ismeretlen.

— Ha megemlitem még, hogy a kéjvágyó ember egy szerencsétlen nő becsületét *vásarolta meg* általam, fogalommal lehetsz, hogy egy pénzdarab mennyi viszontagságon megy keresztül, mig a megsemmisitéshez eljut.

— A szerencsétlen *nő* a késő éjjeli órában még a varrógépet pörgette. A csábitó ekkor lépett be a leány szobájába és ostromolni kezdte őt. A leány borzadálylyal hátrált a rut férfi elől és eltakarta szemeit.

— Kisasszony, ön nyomorog, mondá a kéj után sovárgó ember. Ön szegény, mert beteg anyját tartani, orvosoltatni, apròs testvéreiről gondoskodni két keze munkája után nem képes. E nyomornak, a kétségbeejtő nélkülözésnek véget vethet, hallgason rám, eme tömött erszényt átadom, legyen enyém, pénzzel böven el fogom látni. Ahol pénz van, ott becsület, jólét is van.

— A leány felindult, az ajtóra mutatott és kiutasitá a tolakodót, de az elvetemült férfi nem hallgatott rá. Tárczájának tartalmát a leány ölébe szórta, a leány ingadozni kezdett a pénz láttára és elesett.

és a nemzeti pártnak legriválisabb ellenfele se mondhat ennél. A kisvárdai csizmadia politikus mindenesetre nagy szolgálatot tett vele a közügynek, hogy levelét megirta s közzététette. Legalább kénytelen lesz a nemzeti párt határozott szint vallani; mert az az örökös habozás, a melyben ez a párt mai napság leledzik — mint a levéliró nagyon találóan jegyzi meg — „a pártot minden bizonynyal lehetetlenné fogja tenni.“

De hogy az elvek valódi tisztázása mit fog hozni a nemzeti pártra? azt nem nehéz elképzelni. Ennek a vége, oly heterogén elemekből álló pártban, mint a nemzeti párt, semmi egyéb nem lehet, mint — bomlás!

*

Ez érdekes czikknél nem kevésbé érdekes az azt kisért levél, a mely nyilvánvalóan igazolja tisztelt munkatársunk éles megfigyelő tehetségét.

Legutóbb megigértem, — irja levelében — hogy küldök egy vezérczikknek valót. A czikk ime itt van. Thémája azt hiszem érdekes s nagy horderövel biró következményeket vonhat maga után. Különösen Kassára nézve birnak az ily dolgok nagy jelentőséggel, a hol a többféle ellenzék által vallott elvek a legutóbbi időkben valósággal összezavarodtak. Szerintem nem árt ily dolgokat — főkép ily exponált helyen — minél gyakrabban emlegetni. En részemről végtelen kiváncsi vagyok reá: hogy fog a nemzeti párt a saját maga által szőtt hálóból kifontakozni? Az tény, hogy Apponyi szabadelvünek vallja magát s ezen felül hive a polgári házasságnak, habár olykor-olykor vissza-vissza is lép egyet. De az is tény, hogy egyik tekintélyes fegyvertársa, a kassai mandátumot nagy erővel lefoglalt — Beöthy Akos nem rég irt levelet Timkónak, a melyben jelezte, hogy a tanácsos ur álláspontját mindenben helyesli. Hogy fognak ezek majd a pártban összeférni? s mit fog tenni a kassai nagyobbrészt klerikálisokból álló ellenzék, ha Apponyi csakugyan szint vall minden kétséget kizárólag? En azt hiszem, rövid időn nagyon érdekes dolgoknak leszünk szem és fültanui.

Hol a hiba?

Sok ember van, aki olyan dolgokhoz szól hozzá, aminőhöz egyáltalában nem ért. Sok ember csak azért beszél, hogy beszéljen. Vannak emberek, akik folyton okoskodnak és azt akarják, hogy az ő ferde nézetüket az egész világ a magáénak elfogadja.

Többek közt én azt is különösnek tartom, hogy azon emberek, akik nagy városokban születtek, ott nőttek fel, ott élik le napjaikat, gyakran foglalkoznak a kisvárosi és falusi állapotokkal. Természetes dolog, hogy az az ember, aki — utazása közben — csak a vonatból látja, hogy falu is van a világon, de annak egyszerü, talán tudatlannak is mondható népével soha nem érintkezik, csak képzelt dolgokról beszélhet. Azonban a tollat nem azért találták fel, hogy vele csak okos és helyes dolgokat irjanak meg.

Innen van aztán, hogy a nagy városi szobabölcs, szemüvegen át, sok mértföldnyi távolságból szemléli a kisvárosi és falusi nép szokásait, fogyatkozásait. Az ilyen ember aztán „saját tapasztalatai után“ megirja vagy ékes szavakkal elbeszéli, hogy ilyen, meg olyan rossz szokásai vannak a kisvárosi és falusi népnek, melyen ekként, vagy akként lehet segiteni. Uramfia, van elég ember, aki az ilyen álokoskodásnak helyt ad, felette gondolkozik, talán osztja is; sőt megtörténik, hogy az ilyen képzelődésen alapuló okoskodást fontosabb intézkedések alapjául is elfogadják.

Ezeket előre kellett bocsátanom, hogy megértessem magamat. En falusi ember vagyok. Ismerem a népet, annak szokásait, tudom mi válik a nép javára és kárára. Ugyanazért, az igen sok dolog közül, arra akarok ezuttal rámutatni, hogy a nép között, honnan van az a nagymérvü halandóság, pusztulás, melynek okát sokan különféle uton keresik és vélik feltalálni? Ez pedig onnan származik, mert a falusi halottkémnek a másvilágra szóló utleveléből okoskodják ki a gyakori halálozások okát, pedig a halál okát a falusi halottkém, aki annyit tud ebbeli mesterségéhez, mint hajdu a rangüntéshez, saját tetszése és belátása szerint állapitja meg.

En szerintem a nép pusztulásának a mértéktelen életmód az oka, mert a köznép sem evésben, sem ivásban, sem a dolgozásban, szóval semmiben sem tart mértéket. Ha a nép nélkülöz, az elerőtlenedésig nélkülöz; de ha módjába esik, dőzsöl, mulat a maga módja szerint, melynek mindegyike egészségének rovására esik.

Különösen a nép gyermeke pusztul, melynek meggátlására törvényt alkottak, rendelet rendeletet ér, az eredmény mégis csak az, ami azelőtt volt. Itt kell ismételnem, hogy azok, akik a rendeleteket, meghagyásokat kibocsátják, csak papiron okoskodnak, de a gyermekek pusztulásának valódi okát nem is sejtik.

A nép, ha egyébre nem okos is, de a birságtól való félelmében talál módot, melylyel a törvényt kijátsza. Ezen állitásom igazolására elég felhoznom, hogy a 7 éven alól elhalt és nem gyógykezelt gyermekek szülei az ellenük meginditott eljárás során rendesen azt mondják jegyzőkönyvbe: a gyermek hirtelen lett rosszul s pár órai betegség után meghalt!

A gyermekekről nem birságot kiszabó §-okkal, hanem a róluk való gondviseléssel kell gondoskodni, tessék elhinni, hogy egy nyári gyermekmenhely több és nagyobb eredménynyel fog járni, mint a kötetekre menő törvénykönyv összes paragraphusa. Gyermekmenhelyekről kell tehát minden községben gondoskodni. Ezt kell a néppel megkedveltetni. Igy aztán többet fogunk elérni, mintha untalan czitáljuk, birságoljuk azt a népet, mely saját javát sem tudja. Természetes, hogy ezen áldásos intézmény hasznos voltát is nehezen érti meg a tudatlan nép, de a papok, tanitók, elöljárók amugy szépszerével megbarátkoztathatják ezzel a népet s ha egyszer megszokták, befogják látni, hogy ez olyan szükséges, mint a falat kenyér.

Csak szét kell néznünk falvakon, midőn minden munkabiró ember a mezőn van elfoglalva, azt fogjuk tapasztalni, hogy a gyermekek a legkisebb felügyelet nélkül kószálnak össze-vissza az utczákon. Igy következik be aztán, hogy most kutba, vizbe fal, magát összeégeti a gyermek, majd igen sok elő nem számlálható ok miatt pusztul el a folyton önvesztébe rohanni akaró apróság.

Könnyü erre azt mondani, vagy azt gondolni, hogy a szülők mért nem ügyelnek kicsinyeikre. A szegény nép munkára jár, mert ha nem dolgozik, éhen hal el, nem képes fizetni a soktéle tartozást.

De nemcsak azért, mert a gyermekeket sok veszély fenyegeti, hanem azért is, mert sok gyermek csinál bajt, okoz szerencsétlenséget másoknak, minden községben be kellene mielőbb hozni a gyermekmenhely hasznos intézményét.

Sok szüle nyugodtabban dolgozhatnék, ha gyermekeit biztonságba tudná; sok szerencsétlenségből, véletlenül bekövetkezett gyermekhalálnak vétetnék elejé; sok gyermekjátékból származó tüz maradna el, ha a gyermekek nyáron át, legalább a munkaidőn keresztül ovódákba, gyermekmenhelyekbe járhatnának. Igy kell a dolgot csinálni, nem büntető §-okkal szoritani a népet szülei kötelességének teljesitésére.

A gyermekmenhely felállitása ügyében a közigazgatási bizottság és megyénk tanfelügyelője dicsérendő buzgalmat fejt ki, mely ez ügy haladására engedi következtetni.

— A leány kezei között maradtam, mint becsületének ára! A szerencsétlen leány másnap anyja orvosságáért a gyógytárba adott át. Később hallottam, hogy e nő szégyene elől mérgezés által menekült.

— Ki volna képes elmondani, hogy egy hányatott életü egy forintos mennyi mindent tapasztal? Itt a fukar éhen halni kész mellette, amott a préda könnyelmüen dobálja, most jótékonyságra forditják, majd igazságot, becsületet, erényt vásárolnak rajta…

— Sokat, nagyon sokat tudnék beszélni, de minek, hiszen te is fogod mindazt tapasztalni, amit elmondhatnék. Most itt vagyok; egy csekélyül fizetett kis hivatalnok zsebében, aki szorgalmának megérdemlett jutalmaként, becsülettel szerzett meg. Ez az ember napok óta tart erszényében, elkölteni nem mer, hogy családjának nélkülözését enyhitse általam, ha a szükség igy kivánja.

— Lásd, én azt tapasztalom, hogy mostani tulajdonosom megbecsül, mert nehéz munkája árán szerzett meg; de azok, akik majdnem semmi dologért jól fizetvék, vagy könnyen jutnak pénzhez, azok a pénzt megbecsülni nem tudják s csak akkor veszik észre, hogy maguk és övéik ellen vétettek, midőn prédaságuk végnyomorba taszitja őket!

— Nos, édes barátom, te avult szinemre, megrongyolt állapotomra gyanusan tekintettél és azt mondád, napjaim megszámlálvák. En annyi kézen mentem már keresztül, annyi visszásságot tapasztaltam az életben, hogy szivesen veszek bucsut a forgalomtól és nem irigylem sem külsődet sem tartósságodat, sem azon pályát, melynek elején állasz.

A korona nem tudta mit feleljen emez őszinte, de sokatmondó szavakra. Erezte, hogy balgaság volt tőle a megfakult, megszakadozott forintosat ugy lenézni és közeli megsemmitését jósolni.

En azt állitom, hogy a forintos sok igazságot beszélt el, csak legyen kinek megérteni. —s.

Iskolai értesitők.

— Nyolcz iskola évi jelentése. —

Kassa, julius 13.

III. Felsőbb leányiskola. A kassai m. kir. állami felsőbb leányiskola és vele összekapcsolt női kereskedelmi, rajz- és festészeti továbbképző tanfolyamok értesitője az 1892—93. iskolai évről. Közli Lakos Károlyné igazgató. Nyomatott Ries Lajosnál Kassán.

Egy értesitő, mely lányokról, azok szorgalmáról, tanulásáról szól és asszony-direktor bocsátja közé.

A mai viszonyok között — értve ezalatt különösen pedagógiai viszonyainkat — hatványozott érdeklődéssel olvastam, illetve lapoztam végig ezt a halvány kék boritéku füzött könyvet. Nagyobb érdeklődéssel, mint a többit, nem azért, mintha családapa volnék és egy tuczat leánynyal áldott volna meg az ég, hanem azért, mert tán egy szakmája se ismeretes előttem a hirlapczikkekben elhangzott a pro és kontra nyilvánitott véleményekből a pedagógia szép és gyakorlatias tudományának, mint épen a nőnevelés. Ez iránt aztán nem csoda, ha nekem is van, akárcsak Hook Jánosnak, aki aligha fogja valaha ennek hasznát venni, bizonyos megállapodott véleményem, mely szerint sem azt nem szeretném, hogy leányainkat csak a kétség-kivül nagyon praktikus konyhamüvészetre művelnék ki, sem pedig azt, hogy a tudományos nevelés oly arányokat öltsön, hogy leányaink valóságos Molière-i tudósnőkké váljanak a tudományos dresszurában.

De hát most nem erről van szó.

A felsőbb leányiskola programmjában kétségkivül még nem láttuk az abban előadottakból, ama nőnevelési ideálnak a megközelitését se egészen, melyet a modern irányzatok tulhajtásától el nem vakult pedagógusok, köztük Hock János képviselő, is hangoztatnak, de miután az államilag előszabott tanulmányi rendszernek — már ez magában is gépszerü — a megvalósitása, épen nem szándékunk ezzel sem bővebben foglalkozni. Mert hiszen hát a jelenlegi hiányos nőnevelésnek sokkal kiáltóbb példáit tapasztaltuk más intézetnél s ez egyáltalán nem ok, hogy e kétségkivül nagyon derék iskola programmjának ismertetéséről szóljunk az általános tanulmányi bibákról.

Sok tekintetben osztjuk az igazgatónak épen ebben az értesitőben hangoztatott elveit. (A rajz és festészeti továbbképző tanfolyamok szervezéséről. Irta: Lakos Károlyné.) Osztjuk pedig leginkább abban a tekintetben, hogy a praktikumokra, illetve az olyan tárgyak tanitására kivánja fektetni a fősulyt, melyeknek az önállóságra utalt nő bármikor hasznát veheti. Magunk szeretnők a legjobban, ha bonyolódott kémiai és fizikai képletek helyett az egyszerü kémiát adnák elő, minek ugyancsak kevés nő veheti jelenleg hasznát, a sztenografiát, távirda-betüket és hasonló gyakorlatias dolgokat tanitanának. Ilyen különben ez a festészeti tanfolyam is, melyről a direktornő igen szépen czikkezik.

Közöljük belőle a következőket:

„A nőnevelés Magyarországon csak a legutolsó két-három évtized müve és mintha századok mulasztását akarnók helyrehozni, oly lázas tevékenység és intenziv munka folyik e téren mindenütt. A magánintézeteket a községi és állami, mig az egyoldalu képzést az egységes nemzeti irányban való haladás váltja fel.

Nőiskoláink évről-évre szaporodnak és a nőképzés már nemcsak abból áll, hogy leányainkat a háztartás vezetésén kivül helyesen irni és olvasni megtanitsuk, hanem a modern pedagógia minden fegyverével odatörekszünk, hogy a nő a társadalomnak hasznos, önálló tagja is lehessen. Törekvésünk ma már oda irányul, hogy a nő szellemi müveltsége semmiben se maradjon a férfié mögött s hogy a létért való küzdelemben annak necsak méltó társa legyen, hanem ha kell: egyéniségének és képességének megfelelő téren maga is meg tudjon állani.

De hogy e czélt elérjük, a nőt a tudomány szeretetére és a munka becsülésére kell tanitanunk.

A „tudomány és munka“ — e két szó magában foglalja az összes müvelődés tartalmát. A munka értelmet és ügyességet kiván s e tényező képezi a népek szabadságának, felvilágosodottságának és jólétének alapját. A tudomány az anyagvilág kincseit kutatja; az értelem és a kézügyesség saját hasznára forditja s jólétet, boldogságot teremt. Az értelem és ügyesség helyes irányban való fejlesztése tehát arra a meggyőződésre juttat, hogy a munka nem teher, hanem kötelesség, söt ennél több: élvezet. A modern társadalmi követelmények növekedésével szükségessé vált a kézügyességnek, izlésnek, müvészetnek tökéletesbitése. Millió kezek dolgoznak milliókért, hogy megteremtsék egymásnak a hasznost, a jót és szépet.

A tudomány és munka a nőknél három irányban nyer nagyobb mérvü érvényesülést. 1. A nőt öntudatra ébreszti tulajdonképpen való hivatása felől; hogy mint nő, mint anya saját háztartásában értékesithesse mindazt, a mi lelki tulajdonságainak, testi erőinek birtokában van. 2. Keresetforrása oly nőknek, kik arra vannak utalva, hogy általuk megélhessenek. 3. A müvelt nőnek, — ki a megélhetési gondokkal nem küzd, — a tudomány és munka életszükséglet, mely arra szolgál, hogy az illető nemesen szórakozzék, hogy a szivet, lelket gyönyörködtető munka által haszonnal foglalkozzék.

„A munka az ima után a legszebb isteni tisztelet“ — mondja Jókai. „A munkás kéz és szellem sikere a világon a legszebb diadal; a munka a legjobb eszköz a megélhetésre, a legbiztosabb a függetlenség megalapitására. A munka a legnagyobb tisztesség s a legszebb nemesi czimer.“ S van e világon müvelt ember, ki ne tudná méltányolni a munkára törekvő nő erényeit? A munkára törekvőét, ki egészen más elődeinél! A romantika a nő bájairól zengett, a lovag dicső csaták után a nőért lelkesült és csillogó pompával vette körül; de megfelejtkezett őt szellemileg magához emelni s megtagadta tőle a magasabb müveltség fényét, elvonta tőle a lélek jogosultságát, a szellem értékét.

A müveltség hatalma: a tudomány és munka a nő helyzetét teljesen megváltoztatta. Belátták, hogy a nő nemcsak eszményiség és nem csupán a sziv gyönyöreire született. A mai kor a reális, a tudományos müveltséget kivánja a nőtől s oly munkakört jelöl ki számára, mely anyagi és szellemi előnyeivel erkölcsi lételét is biztositja. Mindenütt, a hol a társadalmi viszonyok a modern eszmék hatása alatt szabadabb fejlődésnek indultak, legkomolyabban merült fel a kérdés: mire jogosult a nő? Melyre csak az lehet a felelet, hogy a nőt a modern társadalom szinvonalára kell emelnünk és az egyéniségének megfelelő kiképeztetést kell neki nyujtani. Csak igy biztosithatjuk a nő számára az őt megillető munkakört s ha azt feltalálja, ha természetéhez illő foglalkozás jut osztályrészeül: akkor lelkesedni fog a nő is a munkáért, hivatásává teszi majd s eléri rendeltetését, végczélját, mert lelkéből és erőiből a közjónak is áldozott!“

Ezután a festészeti szakiskolák czéljával és eszközeivel foglalkozik még bővebben.

A Lakosné czikke után találjuk a felsőbb leányiskolák szervezetének ismertetését, mely jobbára helyeselhető, bár nem teljesen korrekt és kielégítő alapelvekből fejti ki a tanmenet mai rendszerét. Kár azonban — és itt nemcsak a kassai felsőbb leányiskoláról szólunk, hanem általánosan — valóban kár, hogy az eként is nagyon jól hangzó alapelvek a gyakorlati alkalmazásban nem igen szoktak olyan jól sikerülni, mint azt a teória emberei gondolnák.

Hanem mint valóban praktikus dolgot, a szintén közölt női kereskedelmi tanfolyami szervezetet kivonatosan mi is közöljük.

A női kereskedelmi tanfolyamok feladata: nőknek alsóbbfoku kereskedelmi foglalkozásokra való előkészítése. E feladat szerint az ily tanfolyam az alsóbbfoku kereskedelmi iskolákkal lép párhuzamba s mint ilyennek ugy a tanitandó tárgyak, mint az elérendő czél tekintetében szerényebb intézménynek kell lennie.

Tanitandó tárgyak:

1. Könyvvitel.
2. Kereskedelmi számtan.
3. Kereskedelem- és váltóisme.
4. Irodai munkálatok és levelezés.
5. Áruisme kereskedelmi földrajzzal.
6. Szépirás.

Mint rendkivüli tantárgy a magyar és német gyorsirás is tanitható.

A tanitás ideje teljes 8 hónap, október 1-étől május 31-éig.

A tanév történetéből kiemelendők a tanári személyzet kebelében történt némely változások s a festészeti tanfolyam felállitása, melynek vezetésével Kövér János tanár lőn megbizva. A tanitás sikerének előmozditására a tanév folyamán 12 rendes, 14 rendkivüli és 3 módszeres tanácskozást tartottak a leányiskola, 6 rendes, 2 rendkivüli a női kereskedelmi tanfolyam és 3 ülést a rajz és festészeti továbbképző tanfolyam érdekében tartattak.

Kirándulásban is volt részük a leány-diákoknak. Az I. és II. osztályu növendékek kétszer, a III. osztályuak pedig a geologiai tanulmányaik gyarapitása végett pedig egyszer tőnek kirándulást egy tanáruk és egy tanitónő vezetése alatt.

Azt a november 22-iki határozatát a tanári testületnek, hogy a növendékeknek az intézet keretén kivül nem engedi meg a táncz tanulást, egyáltalán nem tartjuk szerencsés intézkedésnek. Ez is egyik fészegsége a mai nöneveléai, ugynevezett zárdarendszernek.

A tanmenet ellenőrzése az igazgató részéről teljesen kielégitő. Az egyes tanárok óráit 118 izben látogatta meg, mi kétségkivül nagy hasznára vált az oktatásnak, lévén a direktor maga is nő, ki eléggé kompetens a nőoktatás menetének, illetve helyességének vagy helytelenségének megbirálására.

Mindenben helyeslijük az értesitő ama intelmét, hogy 14—15 éves leánykákat kár gyakran a felnőttek mulatságába vagy pedig szinházba vinni, mert ez értve az itt nyert impressziók hatását, szórakozottakká teszi csak a leánykákat. Ellenben a legeltévesztettebb dolognak tartanók, ha az ezekben való részvétel egyenesen meg volna nekik tiltva, mint a hogy el volt tiltva például egy izben a kassai női preparandiában a családi mulatságokban való részvétel. Az ilyen már kvalifikálhatatlan tultengése a korlátolt egyoldalusságnak.

Fegyelmi ügy nem adta elő magát, ámbátor 12 növendék szülője kapott irásbeli figyelmeztetést, 36-an pedig meg lőnek intve hanyagságuk miatt.

Az egészségügyről szóló rovatban találjuk az óramulasztásokat és a betegségi eseteket. Négy növendék hosszabb ideig lévén beteg, 745 órát mulasztott összesen. Oten voltak ragályos betegségben. Rosszullét miatt az óráktól 37 leányt küldtek haza. Jellemzi a pontosan összeállitott értesitő szerkesztőjének pedáns rendszeretetét, hogy még az orrvérzésekről is beszámol, mely 17 esetben fordult elő. A fitos leányorrocskák elé tizenhét esetben tartottak szép fehér zsebkendőt azzal a kivánsággal, hogy most tanár urtessék kiereszteni. Hogy hány esetben lehetett ez csak fortély, arról bizony nem kivánhatjuk, hogy beszámoljon az értesitő.

A könyvtárak szaporodása meglehetős kevés s e tekintetben az állam ugyancsak bőkezűbben láthatná el iskoláját. A lapok között, mint minden iskolánál ott találjuk a Kassai Szemlét, melynek t. példányát kapták.

Tandijmenteségben 60 növendék részesült összesen 1016 frt 74 kr. erejéig, mig tavaly csak 27 folyamodónak engedték el 270 frt értékben.

A tanári kar a hitoktatók nélkül özv. Lakos Károlyné-Caveggia Anna igazgatósága alatt 14 tagból állott, kik közül 9 nő tanárnő, 5 pedig középiskolai tanár.

A női kereskedelmi tanfolyam tanitókara 7 tanerőből állott.

A rajz és festészeti tanfolyamot Kövér János vezette s mellette Meissner Regina, mint felügyelő működött.

A tanulási eredmény a következő:

Mindenből kitünő az I—IV. osztályokban összesen 4, jeles tisztán nincs, hanem van kitünő és jeles 20, kitünő, jeles és jó 49, kitünő, jeles, jó és elégséges 61, jeles és jó 6, csupa elégséges 1, (még pedig az I. A-ban). Egy tárgyból elégtelen 13, kettőből 9, többől 16. A tanulók összes száma különben 230.

A női kereskedelmi szaktanfolyam 13 hallgatója közül minden tárgyból jeles osztályzatot nyert 4, jót 2, jeles és jó 7.

Betegség miatt mulasztottak a felsőbb leány iskolában 7938 órát, egyéb igazolt ok miatt 892 órát, vagyis összesen 8830 órát.

Az egész VI osztályu iskola nyolcz osztályának növendékei közül csak nagyon kevesen vannak, kik egy órát mulasztottak az egész esztendőn keresztül, mindössze 20-an.

Az iskolába járt legidősebb növendék 1874-ben született és a VI. osztályba járt. A legfiatalabbak 1883-ban s közülök 5 az I. A), 2 az I. B) osztályba járt.

Vallásra nézve legtöbb volt az izraelita 111, katholikus 102, evangelikus 15, református 14, legkevesebb görög katholikus 1.

Nemzetiségre magyar 233, tehát a legnagyobb rész, német 8 és szláv nemzetiségü tanuló 2 volt.

(Folytatjuk.)

Ujdonságok.

A jászói prépost, Benedek Ferencz a legközelebbi napokban uj otthonába, Jászóvárra fog kimenni, hogy a számára tett intézkedéseket megtekintse; továbbá, hogy a rendben előfordult változások folytán felmerült személyi dolgokra nézve az előzetes munkálatokat előkészitse, mivel többek között a kassai konviktusban a kormányzói állás is betölteudő lesz, melyre nézve a jelölt kinevezés végett ő felsége elé lesz terjesztve.

A kassai gazdasági tanintézetben most folyó érzáró vizsgálatok alkalmával Péchy főispán és Münster polgármester e hó 11-én megjelentek a tanintézetben, hogy a tanulási eredményről meggyőződést szerezzenek. Vett értesülésünk szerint a két minden iránt érdeklődő vendég a hallott és tapasztalt eredmény fölött teljes elismerésüknek adtak kifejezést és megtekintve az intézet belső berendezését, örömmel tapasztalták, hogy ott a gazdag felszerelés mily gondos és szakszerü gondozásban részesül.

Halálozás. Ludrovai Moys Bertalan, megyei bizottsági tag e hó 12-én családi otthonában Györgyiben 55 éves korában Batek Johannával eltöltött 14 évi boldog házasság után hosszas szenvedés után meghalt. Ravatala fölött hitvese és nyolcz gyermek zokog fájó szivvel a legjobb családfő elvesztén. Temetése ma pénteken a felsőmagyarhoni első temetkező-intézet (Maurer-udvar) rendezésében megy végbe. Béke hamvaira!

A kolera felléptéről szóló hirek — jóllehet aláhagytak — még sem szünteknek meg. Ezért kötelességünknek tartjuk figyelmeztetni a városi és megyei hatóságokat, hogy mihelyt az első eset hivatalos megállapitása megtörténik a kolera járvány hazánkban való felléptének, alakitsanak járványbizottságokat és a legmesszebb menő óvóintézkedések megtételére már most tegyék meg az előkészületeket. Ezt követeljük a közönség nevében s mi a magunk részéről nem fogunk egyszerüen azzal megelégedni, ha egyszerüen lesz kit vádolnunk kötelesség mulasztással.

Kolera. A belügyminiszter táviratban rendeletet küldött Péchy főispánhoz, a melyben tekintettel a közelben felépett kolerára, sürgös intézkedések megtételére utasitja a hatóságokat. Péchy főispán még tegnap este összehivatta az egészségügyi bizottságot az akczió gyors megtétele végett. A megtétel tárgyában nekünk is lesz egy és más elmondani valónk tájékoztatásul, hogy hová nézzen a hatóság.

Földbirtokosaink figyelmébe ajánljuk a fökapitánynak egy legujabb rendeletét, mely szerint az egész város belső területén behordott életnemüeket, szénát és szalmát tüzrendőri szemponthói tilos lesz bogiyákba, illetve kazlakba terakni.

Feri hordárt — kit a Kassai Szemle ujdondásza e lap 78-dik számának „Ujdonságok" czimü rovatában „Amor postásának" jelzett — a kassai rendőrfőkapitányság mint kihágási biróság az 1884. évi XVII. t. cz. 155. § ba ütközö kihágásban, melyet az által, hogy egy öreg ur nevét egy Kassán lakó családnál jogtalannul roszhiszeműleg felhasznalta, vétkesnek itélvén, a hordári alkalmazás és erre vonatkozó ipar-engedély elvesztésére itélte.

Ritka szárnyas. A minap egy gyönyörüen kifejlett vadkacsa repült keresztül Kassán a főutcza házai fölött. Valahonnan messze tájékról jöhetett, mert egy izben látták valamelyik épületre leszállani — pihenni. Mikor a nagytemplom irányába jött, Karzsinszky Ferencz 16. számu hordár egy hirtelen s jól czélzott lövéssel leteritette. Lassan, hukfenczet hányva esett le a gyönyörü szárnyas. A Karzsinszky zsákmányát először a mi redakczió-ban mutatták be s mi eleinte azt hittük, hogy valódi vadkacsát látunk, azonban egy szakértő véleménye szerint a szárnyas ritkább madár, mert csak valahol Grönland és Észak-Amerika havas mezőin szokott tartózkodni s ide hozzánk megmagyarázhatatlan véletlen folytán vetődött.

Nyilvános köszönet. Minthogy a jót, nőegylet által eszközölt évi kegyes adomány-gyüjtés befejeztetvén; a kassai szegények, árvák, polgárik és a sok más hazi szegényeknek fentartása s támogatására; kivéve a III. negyed városrészt, hol az illető hölgyek akadályozva lévén a gyüjtésben, csakis összel eszközölhetik. Kötelességének tartja a jót. nőegylet elnöksége legmélyebb köszönetét mindazon nemes emberbarátnak kifejezni, kik jótettökkel hozzá járulni kegyeskedtek. Egyidejüleg köszönetét fejezi ki az elnökség mindazon nőegyleti tagoknak és Vincze Mihályné urnőnek a gyüjtés alkalmával bebizonyitott fáradozásáért.

Felderitett betörés. Maschke bankigazgató kovács-utczai házában nem régen nagyobb mérvü betöréses lopás történt, a melyről annak idején hirt adtunk. A kassai rendőrség kapitánya Mihalik Béla azóta szorgosan nyomozta a tett elkövetőjét, mig végre most szerdán kézrekerült a tolvaj Körtvélyesi András most gázgyári munkás, előbb kassai rendőr személyében. A tolvajnál tartott kutatás eredménye az lett, hogy a lopott tárgyak nagyrészt előkerültek.

Tüzijáték a ligetben. Vasárnap e hó 16 án este 9 órakor fényes tüzijátékot fog rendezni a Széchényi ligetben Emmerling Adolf budapesti pyrotechnikus. Délután 5 órától kezdve csak belépti jegyekkel lehet a ligetbe jutni.

Carlsbadi legjobb minőségü és elsőrendünek elismert férfi, női és gyermek-lábbeli egyedül Aufricht H. főutczai üzletében bő választékban kaphatók.

A szerdai zivatar. Nem volt még négy óra szerdán délután, midőn a város déli szemhatárán félelmetes feketeségü fellegek mutatkoztak. Hatalmas zivatarnak az előjele. A kik az utczán jártak ez időtájban sietve vonultak vissza biztos menhelyül szolgáló lakásaikba, csak a tapasztalati meteorologiai észleleteket tett időjósok mondogatták:

— Nem lesz ebből semmi, mert az eső felülről szokott jönni, nem alulról.

Ugy látszik ezt a nézetet is sokan osztották, mert azok a hatalmas sötét fellegek már ott lebegtek az égnek a zenitjén, épen a város felett, mikor a Széchényi-tér javában kezdett megtelni közönséggel. Világos ruhás asszonyok, lenge szövetbe öltözött lányok, kezükben csak egy gyenge napernyővel és sétapálczás urak járkáltak a névtelen alléken, minden nagyobb aggodalom nélkül. A felhők mélyében forrongó zivatar azonban veszedelmet hozott magával. Egy másodperczig tartó sürü esőcsepp roham és az orkán teljes erővel kitört. A kép megváltozott. Futó és rohanó hölgyeket lehetett volna mindenfelé látni, ha··· ha a magas égboltozatig kavargó sürü porfellegek, melyek az utczán levők szemét, száját, orrát és fülét megtöltték, csak két méternyire is engedtek volna látni. Mikor ez a sok portömeg végig nyargalt a város felett, némelyek, kik a mészáros-utczán járkáltak, egy teljesen felszerelt csizmadia sátort láttak lelebegni a levegőből, melyet tudj' isten honnan hozott oda a szél; néhol meg kicsiny gyerekek — mindmegannyi kis angyal — repdestek a házak felett s mikor lekerültek a magasból, csodadolgokat tudtak mesélni az édes mamának. A zivatar szerencsére minden nagyobb baj nélkül vonult el a város felett. Eső nem esett s este már teljesen megtisztult, triss levegő fogadta a liget lombjai közt a sétáló közönséget.

Levél a császárhoz. Szegény örült ember szokta bejárni Kassa varos utczáit, legtöbbnyire magához beszél, sokszor azonban a vele szembejövőket oktatja. Ez a csendes bolond öreg ember a multkor egy nagy pecsétes levelet adott tel a postára, mely levél ő felségére a „császár"-ra volt czimezve. Ezt a czimet azonban csak nagy vizsgálódás és betüzés után tudta kivenni a postatiszt, kinek először akadt kezébe a levél. Az egész czimlapja tele volt irva kacskaringós, nyomtatott alaku német betükkel, melyek a mindenható istentől és minden szentektő, kezdve mindent emlegetett, csak épen a czimet nem. A legvégére volt odairva, hogy ez a levél a császárnak adandó át Bécsben. A levélben különben azt kéri a szerencsétlen ember, hogy a császár szállitsa le a zöldség árát, mert a petrezselyem már türhetetlenül drága. Most pedig bizonyára várja a felség gyors intézkedését, fogalma sem lévén arról, hogy a nagy pecsétes levél soha se fogja látni Bécs városát.

Elveszett tárgyak tulajdonosit kéresik a rendőrségnél nap-nap után. R-ndőri hirein referense révén majd minden számunkban publikáljuk, már ama bizonyos formára öntött sablon szerint, az elveszett és a kapitányságnál letett értéktárgyak leirását. Ugy látszik azonban, hogy amint a rendőrileg keresett tárgyak nem igen szoktak megtalálhatni, azonképen a megtalált tárgyaknak se akad mindig gazdájuk. Legalább azt mutatja egy imént kiadott hirdetmény, mely a rendőrségnél levő gazdátlan értéktárgyak árverési napjául e hó 17-ét tüzi ki.

CSARNOK.

Erős akarat sikert arat.

— Elbeszélés. —

Mikor a miniszterium által kiküldött bizottság elvégezte a Bernáthfalvi védgát munkálatait, Bernáth Gazsi urambátyám karonfogta a fiatal főmérnököt és azt mondta neki: uramücsém ma vacsorára az én vendégem lesz!

Lassan haladtak el a virágzó rétek és zöldelő buzaföldek között, melyekre a leáldozó nap vegsugarait vetette. A közeli faluból hallatszék az esteli harangszó és a Bernáth-kastély tornyocskái nyájasan tekintettek gazdájuk elé.

A nagy, homokkal behintett udvaron gyönyörü virágágyak diszlettek, és két kertészlegény éppen ezek öntözésével volt elfoglalva; egy sugár leány pedig ott állt a kezeit összerakva és nézte a kertészek munkáját.

A mérnök végignézte lehuzott kalapja alól először a leányt, aztán a saját iszappal födött csizmáira, száros ültönyére pillantva, önkénytelen elmosolyodott.

— Édes urambátyám, az ön igen szives meghivásának még sem tehetek eleget.

— Miért?

— Nem vagyok estebédhez öltözve.

— Hisz nem kivánhatja senki, hogy kaiser kabátban és Aguár-féle lakkczipökben gázolja a Tisza lápjait.

— De hölgyek között még sem illik···

— Micsoda? Nincsenek itt semmiféle hölgyek. Az egész hölgyszemélyzet, melylyel én vacsoráini

szoktam egy öreg franczia kisasszonyból, a lányom nevelőnőjéből és a leányomból áll. O azonban ez esetben nem számit. Mihelyt Mártának bemutatom, oly ellenséges állásba helyezkedik, mintha párbajra akarná provokálni, hallatlan merényleteért; és a legközelebbi alkalomkor megszökik, elbuvik kis szobájába mint a csiga, aztán nem is jön elő addig, mig a vendég alakja le nem tünik a láthatárról.

— Hja, édes öcsém., sohajtott az öreg ur, sok gondot ad nekem ez az akaratos leány. De mi vagyunk az okai. Egyetlen gyermek lévén, dédelgettük, kényeztettük, ugy, hogy nem is vettük észre, mire mindnyájan a rabszolgái lettünk. De nem csoda, oly szépen tud kérni. Mindenkit elbájol a kedves modorával; és ha mégis akad valaki, aki e kérésnek ellenáll, akkor egy kissé összevonja a szemöldeit, villogó szemével végigméri az embert és lassan nyomatékkal azt mondja: De én akarom! Es higyje meg édes öcsém, ho yha Márta azt mondja valamire, hogy én akarom, hát mérget vehet rá, hogy ő azt a dolgot hamarább keresztül viszi, mint Wekerle a polgári házasságot.

A háziur nyájasan megölelte vendégét és belépett vele a tágas udvarra.

Engedelmet kérek a kitérésért, de Bernáth Mártára vonatkozólag nekem is volna egy két megjegyzésem. Bernáth Márta messze földön hires leány volt. Nemcsak arról volt hires, hogy aranyszőke haja a térdét veri, meg hogy az ő fekete szemének a ragyogása mellett minden leány szem csak imitáczió, sem pedig hogy olyan gazdasszony, hogy a Fehér hattyu szakacsa akár tőle járjon székely gulyást, meg ludmajpástétomot késziteni tanulni; (és szavamra mondom, hogy a tiszaháton, a nagyehetők hazájában ez sokkal nagyobb dicséret, mintha valakiről azt mondják, hogy preczizen játsza Beethoven, vagy Liszt szonatáit); hanem hires volt még arról is, hogy mennyasszonyi ruhájának selyméhez uszály gyanant kerek két millió forint van varrva.

Törték is utána magukat szertelenül. Kikopott mágnások, kik vagyonukat a kártyaasztalon, a turfon felejtették, eljöttek lerakni hódolatuk adóját a tiszaháti nábob leányának lábai elé és tulboldogok lettek volna, ha a Marta áldásthozó szép kezeit megnyerhetik.

De az okos Bernath Márta, aki látta, hogy szegénysorsu barátnéi a sutton maradnak; mig az ő kérői tuczatszámra jelentkeznek, meggyülölte a férfiakat összeségben, a kérőket pedig különösen...

Amint a két férfi léptei megzizzentek a puha homokban, Márta gyors mozdulattal megfordult. Üde arczára ismét kiült a sértett büszkeség pirja, mint mindannyiszor, ha fiatalembert látott az édes apjával betérni a házba.

Éles megfigyelő képességével rögtön kitalálta, hogy a jövevény nem az, akinek elhanyagolt állapotában látszani akar. Büszke tartása, elegáns, szilárd léptei, mind az ellen szóltak és az a gyanu villant agyán keresztül, hogy kijátszották taktikáját; és most ez az egyszerünek látszó ember — kihez majd ő egész gyanutlanul fog közeledni — kiveti a hálót, hogy a Bernáth-féle milliókat megfogja benne.

Ezt az ötletet fölötte ravasznak találta és kevésbe mult, hogy föl nem kaczagott rajta, mig édes apja boldogan szoritá karjaiba mosolygó szép leányát.

— Egy kedves vendéget hoztam vacsorára Márta, szólt az öreg ur bemutatólag. Szentendrey Géza kir. fömérnök urat, aki ma fejezte be a Bernáthfalvi töltés és védgát munkálatait.

— Hogy mondta édes apám? Szentendrey Géza? Igazán? fordult aztán a fiatalemberhez, ez az ön neve és a pestmegyei Szentendrei Tamás fia? Atyja aranykulcsos a király belső tanácsosa és egy pár ezer kunsági föld birtokosa.

— Ugyanaz kisasszony, ugyanaz, — mondá irónikus mosolylyal a mérnök, kinek lángesze rögtön átlátta, hogy a leány meg akarja értetni vele, hogy fölfedezte incognitóját és egyszerü polgári ruhája alatt is a mágnás Szentendreyt látja benne, és valószinüleg kérőt is.

— Hát mióta szokták a Szentendreyek a mások földjeit védgátakkal ellátni a Tisza árja ellen?

— Mióta saját földjeik nincsenek. A mérnök hangja remegett, mikor e lakónikus választ adta. Kimondhatlan fájdalom látszott sötét szemében és Márta megbánással latta, mint görnyed meg a daliás alak az ő kemény szavainak a sulya alatt. Minden további kérdés helyett bevezette az érkezetteket az ebédlőbe, maga pedig besurrant kis szobájába, fölrántott egy kertre nyiló ablakot és kinézett a tavaszi szürkületbe.

Szükségét érezte, hogy kissé rendbeszedje gondolatait. Hát ez a Szentendrey csakugyan mérnök és nem kérő. Mert a kérők nem hozakodnak rögtön elő az ő nagy szegénységükkel. Ezt ő, Márta, már a saját tapasztalataiból is tudta. Es ha nem kérő, akkor minden veszély nélkül lehet vele társalogni.

— Igen velük vacsorálok és megkérdezem tőle, ha lehet-e Bernáthfalváról Aporra veszély nélkül eljutni. Hisz ő csinaltatja az utat. Haha Szentendrey Géza csinaltatja az utat, hogy Bernáth Márta az ő pompás fogatán végigroboghasson rajta! Milyen jó is ha az ember leány. Legalább nem verheti el a millióit. És Márta olyan jóizüen tudott ezen kaczagni, hogy egészen belepirult.

De a mosoly megtagyott ajkain, midőn a homályos ebédlőbe lépve a mérnök gunyos hangja ütötte meg fülét, melyet most metsző fajdalom rezegtetett meg.

Márta egész testében borzongott ettől a szatirikus hangtól, mely most rekedten, tompan hangzott a bolt ives nagy szobaban és fazósan támaszkodott a kandalóhoz, melyben a hüvös tavaszi estén még vigan pattogott a bükkfatüz.

A két férfi elmélyedve ült egymás mellett a sarokban egy kis márványasztal mellett, melyen diszkönyvek hevertek, mig egy sudar pálma meg-megzizgette fölöttük kisérteties fényü zöld leveleit.

— Igen, igen édes urambátyám; az én sorsomat az égiek még akkor határozták el, mikor az apám a büszke Szentendrey Gida otthagyta a faképnél a mennyasszonyát, az ön szép hugát Juditot azért, mert vagyonilag tönkrementek. Ezt a vétkét aztán a végzet följegyezte a megtorlás könyvébe. És bizonyisten uzsorakamatokkal fizeti nekem vissza. Szerettem egy leányt, aki elhagyott, mert akadt egy emberre, aki herczegi koronát kinált a fejére. Csaknem megőrültem bánatomban és szégyenemben. Eltékozoltam a vagyonomat és szegényen neki iramodtam egy ismeretlen világrésznek. Két esztendeig bolyongtam Afrika rengetegeiben. Szivemet csak akkor érzém megdobbani, mikor az oroszlán menydörgő hangja megremegtette a levegőt.

Egy forró délben ismét ott ültem egy fa enyhet nyujtó ágai között elrejtőzve, várva az oroszlánt, mely ilyenkor szokott hazajönni a közeli bozótban levő lakására. E napon fásultságom elérte tetőpontját. Es ott a fa ágainak enyhet nyujtó hüsében elnyomott az álom. Irtózatos bömbölés riasztott föl álmomból. Az állat óriás ott állott a fa alatt és czirogatta fiait, mar t. i. oroszlán mód szerint.

(Folytatjuk.)

Szerkesztől üzenetek.

Engen Kassa. A „Pater Emericus" czimu beküldött elbeszélést nem fogjuk közölni. Olyan ez, mint a többi kezdetleges kisérlet, miket reménydús diákjainktól szoktunk naponkint kapni. Erősen kiérezni belőle különben azt is, hogy ön tulajdonképen önmagát szeretne rajzolni, meg azt is, hogy ön még nem ügyvédjelölt, mert, ha az volna, ugy bizonyára tudna, hogy az ugyvédjelöltek manap nem szoktak trappista kolostorba menni azért, hogy a katonai karmester papa elcsempészi a lányának irt leveleket, sem pedig bele nem ugranak a Balatonba, kivált ha a Hernád partján laknak.

G. S. A csinos elbeszélésnek legközelebb sorát ejtjuk.

H. K. Kassa. Elismeréssel adózunk önnek az érdekes produktumért. Ön bizonyára azzal a szándékkal ült le iróasztalához, hogy valami abszurdumot ir a papirosára. És ez fan reményen felül sikerült is. Még egyszer gratulálunk.

Fürdőző. Intézkedtunk, hogy a lapot oda kuldjék.

Kétség között. Sajnaljuk, de vigasztalasul azt se tehetjük meg, hogy versét közreadjuk, mert ezt olvasó közönségünk venné zokon.

Vidéki olvasó. Ad 1. Igen. Ad 2.) Benedek életrajzát mi közöltuk leghamarább még pedig mauus 20-iki lapunkban. Tessék utána nezni. Ad 3.) Köszonjuk az elismerest. Hasonló dicséretnyilatkozatokat mostanság nagyon sokat hallottunk s ez csak buzditásunkra szolgál. Ad 4.) Elkuldtuk.

M. D. Budapest. Köszonjuk.

Tanitó. Tudósitásait szivesen vesszük s a tiszteletpéldányt megindítjuk. Leginkább a gyorsaságot és a hir megbizhatóságát tessék szem előtt tartani. Elvunk az, hogy közönségünket minél pontosabban értesithessuk a megyében történt eseményekről. Es ezért kevésbé pontosnak látszó dolgokról is kérunk értesitést minél gyakrabban. Azon a vidéken van ugyan tudósitónk, de annak nem igen vesszuk hasznát.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

HIRDETÉSEK.

Több lakás

kisebb-nagyobb, a **főutczai 33. számu** most ujonnan restaurált Vitéz-féle házban a vármegye székháza mellett **augusztus hó elsejétől** bérbe kiadó. Bővebbet az ugyanott lakó házfelügyelőnél.

216 1—3

Kereskedelmi akadémiát

végzett ifju, ki a gyakorlati kereskedésben is jártas, e szakban vagy más szakbeli irodai alkalmazást keres.

213 1—2

Czim megtudható a kiadóhivatalban.

JAKOBOVITS ÁRMIN

első kassai butor-minta-termei és butorgyári raktára

Kassán, főutcza 39-ik szám, a székesegyházzal szemben.

A t. cz. butorvásárló közönség kényelmére és jobb áttekintés czéljából butorraktáramat jelentékenyen bővitettem és az első emeleten **minta-termeket** rendeztem be, melyek szives megtekintésére vagyok bátor a magas uraságokat és a t. cz. közönséget felhivni.

Nagyszerü áruraktáram és

minta-termeim (Intèrieurs)

oly látványosságot nyujtanak, hogy e tekintetben bármely fővárosi áruteleppel a versenyt mindenben batran kiallják.

Raktáromon mindig a legnagyobb választéku szilárd butorokból minden most divatban levő fában és stylben, ugyszinte **luxus-butorok, teljes háló-, ebédlő- és salon-berendezésekből**, garniturak arany- és bronz-betétekben, **fantasia** és más **ülő butorokból, szőnyegdiványok, ottománok**, mindennemü **matráczokból** tartok, ugyszinte elvállatok **diszitési és kárpitos-munkákat** is.

Szolgáljon továbbá a nagyérd. közönség becses tudomasára, hogy általam a ftdő papság, tisztikar, magasabb hivatalnokok és magánosok részére, ugyszinte teljes **menyasszonyi berendezések** ugy helyben, mint a vidékre is **kedvező fizetési feltételek mellett** szállittatnak.

Hol vasuti állomás nincs, vagy kisebb távolságra a butorok szállitását jótállás mellett saját kocsimon teljesitem és a legkisebb megbizásnak is legnagyobb figyelemmel és pontossággal törekszem megtelelni.

Tisztelettel meghivom tehát a nagyérd. közönséget, hogy a fentiek valóságáról meggyőződni és nagyszabásu **butor-raktáromat és minta-termeimet**, melyek egész napon át s este kivilágitás mellett állanak nyitva, szives látogatásában részesiteni kegyeskedjék és midőn becses megrendeléseit tovább is várom, maradok

mély tisztelettel

328 34—52

Jakobovits Ármin.

Képes árjegyzékek kivánatra bérmentve küldetnek.

Vadászati jog bérbeadás.

Abauj-Csány község tulajdonát képező vadászati jog 1894. január hó elsejétől hat egymásra következő évre nyilvános árverés utján **f. hó 15-én délután 2 órakor** a körjegyzői irodában bérbe fog adatni.

Az árverési feltételek a körjegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Abauj Csány, 1893. évi julius hó 8-án.

Ifj. Eckerdt József,
körjegyző.

215—1

Siemens és Halske

villamos világitási és erőátviteli gyárak

Budapest, VIII. Kerepesi-ut 9/a sz.

Elvállalják: villamvilágitási és erőátviteli, telefonok, vasuti biztonsági és tüzjelző állomások berendezését. Szállitanak: vizmérőket, vizállagmérő készülékeket, mérőeszközöket mint galvanometereket stb. izzólámpákat, szénpálczákat stb.

Csillárok stb. villamos világitáshoz. Különösen felhivjuk a közfigyelmet városi raktárunkra, hol villamos czikkekben dús választéku minta-raktárt tartunk.

Figyelemre méltók a — 176 6—16

szab. Hellesen-féle száraz elemek

melyek 6 nagyságban elkészittetnek és hivatva vannak a folyadékos savakkal müködő elemeket kiszoritani.

Költségvetések és ajánlatok díjmentesen.

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, vasárnap 1893. évi julius 16. 80. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutca 58. sz. a.
hova a lapot érdekló küldemények czímzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Készpénz vissza nem adatik.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynök égek: Oppelik A., Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogle Bécs; Eckstein Bernát fürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

A vidéki irók és irodalmi körök.

(K. Zs.) Scossa Dezső a „Fővárosi lapok“ f. é. jul. 11-iki számában „Irók a vidéken“ czim alatt egy elmés és sok tekintetben találó czikket, tett közzé.

A czikk bennünket, a kik nem sportból, hanem hivatásból foglalkozunk az irodalommal, közelebbről érdekel s igy szükségesnek látjuk annak fejtegetéseivel tüzetesebben foglalkozni.

Scossa a vidéki irókat két csoportra osztja. Az egyik osztályba sorozza azokat, a kik helyi érdekeket képviselő lapok körül csoportosulva, csak annyiban sorozhatók az irók osztályába, a mennyiben ők is tudnak irni, vagyis tudnak annyit, hogy „pénzért dicsérjenek vagy ócsároljanak és helyi kajmakámoknak zengjenek dicshymnuszt.“ A másik osztályba tartozókul ellenben azokat mondja, „a kik más geurebau dolgoz-nak.“ Ez — szerinte — „csak egy kicsiny töredék, de a melyet hivassása, életpályája köt a röghöz s a melynek kétfelé is küzdenie kell a nagy tömeg által megrontott reputáczióért, másrészt a fővárosi irók fel sem vevésével, közönyével, sőt féltékenységével.“

Hát Scossának sok tekintetben igaza van. Igaza van különösen abban, hogy „a vidéki irónak a fővárosban elő irók körülbelől ugy néznek, mint valami elmaradt vidéki prókátorra a fővárosi fiskális.“

S ennek az okát nem is szükséges valami mélyebben fürkészni. A főváros irodalmi tekintetben teljesen uralja a vidéket. Mint valaha Róma központja volt a világnak: épen olyan központja ma mindenben s igy irodalmi tekintetben is Budapest Magyarországnak. Nagyon természetes aztán, hogy mindazon egyének, a kik magukat az irói gárdához kivánják soroztatni, ha csak arra mód és alkalom kinálkozik, minden lehetőt elkövetnek, hogy a fővárosba, mint góczpontba bejuthassanak: mivelhogy ott sokkal tágabb tere nyilik tevékenységüknek, mintha erejüket ott künn a vidéken forgácsolnák el. Igy jutott be a vidékről nem rég — hogy csak egy-kettőt emlitsünk — a főváros irói légkörébe: Kozma Andor, Pósa Lajos, Endrődy S., Gárdonyi Géza stb.

Hanem persze, a mint Scossa is megjegyzi: „nem mehet mindenki oda még sem, s igy mindig lesznek vidéki irók olyanok, a kik a maguk helyén igen nagy szolgálatokat tehetnek az irodalomnak.“

S a Scossa értekezésének aztán az ezután elmondottak képezik a legbecsesebb és legmegfigyelendőbb részét.

Mint ugyanis nagyon helyesen és alaposan jegyzi meg: „A mai állapotok sajátossága az, hogy az irók, de kiváltképen a vidéken élő irók voltaképen nem is ismerik egymást.“ Ez tökéletes és szent igazság. Ezen kellene mindenekelőtt segiteni; mert e nélkül bizony csak vajudás marad az a vidéki iróskodás s alig vezet egyébre, mint az irói erők szétforgácsolódására.

Szerencsére a nagyobb városokban az az eddigelé tapasztalt lethargia kezd már hova-tovább szünni! Oly helyeken mint Kassa is, a hol nagy az intelligenczia, s a hol ennélfogva mindnagyobb számban akadnak ügyes és valódi képzettséggel biró tollforgató emberek, valóságos életszükség az irodalmi társulás. S ez, a mint tudjuk, itt nálunk épen most van forrásban, sőt tul van már a forráson is, habár nem tudni mi okból? a megvalósulás stádiumáig még mindig nem képes eljutni.

Ha majd elkövetkezik az az idő, a mikor az irói kör, vagy a mint azt az alakuló gyülés hivatalos czimül elfogadta „irodalmi társaság“ valósággal megalakul; ha majd tanubizonyságot fog tenni életképességéről s tömöriteni fog minden odavaló erőt: bizonynyal meg fognak győződni a főváros irodalmi matadorjai arról, hogy nem csupán Budapesten, hanem más előkelőbb vidéki városokon kivül, Kassán is vannak számbavehető irói erők s nem fognak többé oly lenézéssel és kicsinyléssel viseltetni azok iránt, a kik nem tartoznak az ő magasabb légkörben mozgó csoportjukhoz. És talán meg fog szünni az az igazán boszantó és szégyenletes állapot, a mit Scossa is hangsulyoz egy helyen, hogy ha egy vidéki iró arra szánja magát, „hogy a maga szakállára kinyomatja munkáját, annak halálos itélete már benne van abban a körülményben, hogy vidéken jelent meg.“

A vidéken már megalakult s még megalakulandó irodalmi köröknek, szerintünk, egyik főhivatását mindenesetre annak kell képeznie, hogy a voltaképeni irói gárdából kiküszöbültetsenek oly elemek, a mik nem oda valók, mert tekintélyük csak az esetben lehet a vidéki iróknak, ha nem vállalnak szolidaritást holmi „kicsapott diák vagy nyiltabb szemü kereskedőségéd.“ „katekizmust csináló káplánok,“ ábécét gyártó tanitók“-kal stb. a milyenekül Scossa a vidéki lapok egyrészének munkatársait feltünteti; mert az ilyenek aztán, szó sincs róla, routjuk a többi, valódi hivatással biró vidéki irók renommeját is.

A vidék, ha az irodalom kultiválásában kizárólag arra hivatott egyének foguak részt venni, okvetlenül impolálni fog a főváros irói gárdájának is. S az a kicsinylés és lenézés, a mely most a mi szép és hatalmas fővárosunkban divatozik, hogy jót, nagyot és szépet csak a főváros irodalmi légkörében lehet produkálni, rövid időn szünni fog; csak az a fő, hogy a vidék irói lehetőleg összetartsanak s kölcsönös jóakarattal igyekezzenek a kibontott zászlót minél magasabbra emelni.

A kassaiak leendő múzeumépülete.

A mig évek során át mi gazdag kassaiak azon évődünk, hogy a mi gyönyörü és gazdag muzeumunk számára milyen nagy és égető szükségünk lenne már egy czélszerü és a czélnak megfelelő épületre, hogy szép kincseinket oda rendszeresen elhelyezhessük, addig a kis Marosvásárhely kurtán és hosszulére ereszteti ankettirozás nélkül állit nagyszabásu muzeumot a székelyföldi ipar számára. Teszi ezt pedig olyképen,

TÁRCZA.

Szezón históriák a hétről.

— Két török mese. —

Kassa, julius 15.

Ali Ben Jusszuf Musztafa aga derék, becsületes férfiu és a mellett bölcs is, annyira, hogy mind az öt világrészben alig akad Alinak párja a bölcsességben. A multkoriban Magyarországon járt, hogy tapasztalatainak tárházát ujabb adatokkal gyarapitsa, akkor hallottam tőle ezt a két szezón históriát.

I. A hatalmas kalifa.

— Kolera történet. —

Hatalmas kalifa élt valamikor a Ganges szent habjainak partjainál.

Az a kalifa tulajdonképen most is él. Él és uralkodik.

Hatalma azonban nemcsak a Ganges mosta szent vidékek tájaira, sőt nem is csak a Tigris és Eufrates regényes partközére szoritkozik, hanem épen ugy uralkodik ő a gyaurok csordái fölött, valamiképen az igazhivők nyájain.

Ezt a hatalmat pedig egyenesen Allah adta a kalifának, ki azóta lelkiismeretesen teljesiti uralkodói tisztét.

Miután birodalma ez az egész földkerekség, gyakran szokta ő azt beutazni.

Többnyire inkognitó, mint a modern Európa fejedelmei, de azért őt is megismerik, akárcsak a modern Európa királyait.

Egyszer, mikor Ali Ben Jusszuf Musztafa aga is uton volt, ott valahol a Tigris és Eufrates regényes vidékén találkozott egy szegény dervissel.

A dervis őt szólitotta meg először, köszöntvén a következőképen:

— Allah adjon rózsapárnát a fejed alá bölcs aga.

— Neked is, — felelt a bölcs.

— Hát hová és merre?

— Nagy Magyarország felé megyek, a gyaurok hazájába, hogy lássam a szent Gül-Baba sirját és imádkozzam mellette.

— Gül-Baba szent porhüvelye ugy tudom Budán van.

— Igen. Mért kérded?

— Nem kérdem, hisz ugyis tudom, mert tavaly voltam ott.

— Tán most is oda tartasz?

— Igen, de nem egyenesen.

— Hát előbb hova térsz?

— Másutt van egy kis dolgom. De hát mért kérded?

— Mert ismerlek szegény dervis.

— Ismersz?

— Igen, ismerlek. Te nem vagy szegény dervis, hanem hatalmas kalifa. Ott székelsz a napkeleti Azsia szent birodalmaiban s a gyaurok rettegett fejedelme vagy, ki halált hozol a számukra.

— Eltaláltad bölcs Ali Ben Juszuf. Én halált szoktam hozni a gyaurok istentelen fejére.

— De az igaz hitüeket sem kiméled!

— Nem.

— Miért?

— Azért, mert azok sem tisztelnek meg eléggé, mint akárcsak a gyaurok. Nézd.

És ezzel kivett a hatalmas kalifa százrétü és százránczu piszkos kaftánjának egyik zsebéből valami ujságpapirost. A Timesnek egy összegyürődött száma volt, melyben az ujságolvasó közönségnek tudtára adatik, hogy az örökváros Róma, a hatalmas metropol hány százezer lirát költött el fejedelmi vendégeinek a fogadtatására.

— Látod bölcs aga. Ezért!

— De hisz ebben nincs semmi különös, — szólt Ali Ben Juszuf, — szabad volt nékiek ezt megcselekedniök a fejedelmeik tiszteletére.

— Helyesen beszélsz. Mindazáltal nem ebben van a hiba, hanem abban, hogy miért nem cselekszik azt meg irányomban is, holott én hatalmasabb vagyok valamennyi gyaur királynál? Ha mindenütt megcselekednék a fogadtatásomra szükséges intézkedéseket, Allahra mondom, nem lakolnának annyian halállal ott, ahová lábamat beteszem.

Eddig tartott az Ali Ben Juszuf Musztafa aga elbeszélése, arról a párbeszédről, melyet az áldervissel folytatott.

Ti ezt a hatalmas kalifát a ti nyelveteken — végzé intelmét az aga — kolerának nevezitek.

Nos tehát már itt jár Beregben a kolera.

Már közeledik.

Siessetek, a mily gyorsan csak tudtok, fogjatok hozzá ama előkészületekhez, melyek a fogadtatására szükségesek.

Egy percznyi késedelem már veszélyt jelenthet, mert ha esetleg megtalálna haragudni a kalifa...

Mi pedig tovább adjuk a bölcs Juszuf intelmét és mondjuk a következőket:

Jön a kolera! Elővigyázati intézkedéseket kérünk.

II. Szulejka a fürdőben.

— Fürdői történet. —

A másik szezón história, melyet Ali Ben Juszuf Musztafa aga mondott el, valamivel érdekesebb, mint az előbbi.

Szulejkáról, a liliomszálról és Szulejmánról szól, aki nagy tajték csibukjáról volt hires.

Az egész történetben az a meglepő, hogy a kezdete és a lefolyása egészen keleties, nagyon kevés európai árnyalattal, de a befejezése az teljesen modern szinezetü.

Szulejman is, meg Szulejka is ott laktak valahol a zajgó bullámos Bosporus félhold alaku partján.

Az az emeletes faház, melyben Szulejmán lakott, a városnak egyik végén volt.

A másik meg, ahol Szulejka, a liliomszál töltötte napjait, az a másik végén feküdt.

Szulejmán soha se látta még eddig Szulejkát.

Valamiképen Szulejka se látta eddig Szulejmánt.

Azonban, miután az égi hatalmasságok már régtől fogva elvégezték azt a megmásithatatlan dolgot, hogy az olyan históriákból, melyekben Szulejkákról és Szulejmánokról van szó, kik sohase látták egymást, tulajdonképen história se lehet, azért a történet eddigi folyásában bizonyos változásnak kellett beállania.

Ez a változás ebben az esetben megtörtént.

Szulejka egyszer bent ült a szobában.

Mellette ült a mamája is.

hogy bámulatunkat költi föl, mert a mig mi itt Kassán bármit épitünk is a közjó és a közmüvelödés számára, a 80—100 ezer forintokon alul nem is állunk szóba senkivel, addig az a székely metropólia azt a muzeumot oszlop-csarnokaival olasz-reneszánsz stilben görögrészletekkel tartott szép falazatával, tágas termeivel alig 30 ezer forint költséggel létesitette és át is adta már nagy ünnepséggel czéljának.

E muzeumot ismerteti irásban és rajzban a Vasárnapi Ujság most vasárnapi száma és miután nekünk itt szükségünk van a kitanitásra, ez elökelö lap nem fogja nekünk rossz néven venni, hogy ha e muzeumnak szentelt szép sorait részben átveszszük, mert mi azt a reményt tápláljuk, hogy a felsömagyarországi muzeum palotás épületéröl ábrándozó derék hazafiakat ezzel némileges tettre serkentjük, kifejezvén abbeli ohajtásunkat, hogy hamarabb látnók megvalósitva az ápolt czélt, hogy ha a lehetöségest tüznék ki a napirendre a lehetetlen ábrándozás helyett.

Az ismertetö czikk elsö részében a székelyföld népéröl beszél, majd az iparmuzeum hasznát ecsetelve, elmondja hogyan fogamzott meg az eszme Hajós János, nyug. min. tanácsos és Thuróczy Adolf fövámigazgató vezetése alatt, aztán a muzeumépités mozgalmat leirva, elmondja:

Ez adományok és gyüjtések mintegy 19,000 forintra emelvén a muzeumi alapot, meg lehetett tenni az épitkezéshez a kellö elökészületeket. Maros Vásárhely sz. kir. város alkalmas telkeket adott mind a muzeum, mind az állami ipariskola számára, Kiss István budapesti épitész és müegyetemi magántanár pedig elkészitette a végleges terveket és a részletes költségvetést, magára vállalván egyuttal az épitkezésnél a müvezetést és a felülvizsgálást is, s mindezt oly lelkes hazafisággal, hogy a négy évig tartott épitkezés és berendezés körül öt megilletö dijak és költségek megtéritéséröl, vagyis 3500 frtról lemondván, az épület létesitésén kivül egyik legnagyobb alapitója lett az intézetnek.

Az épités költségei 31,920 frt 54 krra rugtak volna: azonban minthogy Maros-Vásárhely városa százezer téglát, továbbá Kiss István müépitö közbenjárására több jeles budapesti iparos, név szerint Szabó Antal szobrász, Sturm Gyula bádogosmester, Thék Endre butorgyáros, Bartolfy János asztalosmester, Sirch Antal lakatosmester, Forgó és társai üveggyáros, Götz Adolf szobafestö és ezek mellett Sattler testvérek budweisi kályhagyáros tetemes értékü ingyen munkával járultak a muzeum berendezéséhez, a költségek végösszege csak 27,500 frtra ment, holott az épület tényleges értéke közel 40,000 frtra tehetö.

S immár készen áll a derék és czélszerü épület, mely Maros-Vásárhely városának is egyik ujabb disze. Az épület részben földszintes, részben egyemeletes. A földszint részei: 6 kiállitó-terem fülke-rendszerben oly elrendezéssel, hogy a középen nyiló tágas elöcsarnoknak mindkét oldalán 3—3 terem van. Az elöcsarnok hátterében nyilik az emeletre vezetö diszes kölépcsö, melynek egyik oldalán ruhatárul, meg a muzeum hivatalos helyiségeül szolgáló szoba van elhelyezve. A lépcsöház mögött van a muzeumörnek két szobából, elöszobából és konyhából álló lakása. Emelet egyelöre csak az elöcsarnok és a lépcsöház fölött van, s az egy szükebb elöcsarnokon kivül a disztermet, a könyvtárszobát és a lomtárt foglalja magában. De különösen a földszinti részek ugy vannak épitve, hogy esetleg szintén emelet rakható rájuk.

Az épület szigoru olasz-renaissance stylben (görög részletekkel) van szerkesztve. Az oromzatot egy szép alakcsoport ékesiti. Róna József szobormüve, mely az Attila alakjában megszemélyesitett népvándorlást, a székelyek honfoglalását, az idövel kifejlödött államalakulást, Magyarország és Erdély egyesülését s végül az ipar fejlödését ábrázolja, amazokat, egy-egy allegorikus nöalakban, emezt vagyis az ipar fejlödését egy-egy kecses gyermekalakban.

Bent a diszes lépcsöházban egy föliratos márványtábla hirdeti az épités korát és fö részeseit. A márványtáblán ez a föliráz van: „A székelyföldi ipar felvirágoztatására emelte a Székely Müvelödési és Közgazdasági Egylet MDCCCXCIII. I. Ferencz József ca. és ap. király uralkodása idejében. Hozzáfogtak az épitéshez MDCCCXC Baross Gábor m. kir. kereskedelemügyi miniszter támogatásával Hajós János tiszt. elnök, Turóczy Adolf elnök és Kovács Ferencz vidéki válaasztmányi elnök vezetése alatt. Befejezték MDCCCXCIII Wekerle Sándor m. kir. miniszterelnök és Lukács Béla m. kir. kereskedelemügyi miniszter támogatásával. Tervezte és az épitést vezette Kiss István müépitész és müegyetemi magántanár. Epitette Soós Pál könüvesmester."

Fölépült tehát és készen áll a „Székelyföldi iparmuzeum". Csarnokában márványba van vésve az épitettö egyesület hazafias jó szándéka, hogy e hajlékot a székelyföldi ipar fölvirágoztatására emelte. De egyszersmind teljesen be is van tetözve a nevezetes alkotás, a mennyiben f. hó 2-ikán megtörtént az uj intézet ünnepies fölavatása is a fényes megnyitó szertartással végleg átadatott rendeltetésének.

Ebböl lehet tanulni azoknak, a kiket a merevség még le nem nyügözött.

Itt vannak megemlitve azok a nagyarányu épitkezések is, miket az iskolafenntartó város az elmult esztendökben tett. A Fröbel-kert északi végén épült iskolaépület, melynek alapozásához 1890. tavaszán fogtak, s 1891. május havában már használható volt 55.000 frtba került,

A Hunyady-utczai iskolaépület elkészülte után fogtak csak hozzá a kovács-utczai lebontott iskolaépület helyén történö épitkezésekhez. Az épitkezések oly gyorsan haladtak, hogy a következö év szeptemberében már itt is megkezdhették az eloadásokat. Ez az iskolaépület 94.000 frtba került.

Az iskola-látogatás ellen sok panasz merült fel. Járvány nem igen fordult elö, de a tulszigoru tél sokszor akadályozta a kicsinyeket az eloadásokon való pontos megjelenésben.

Felszerelés dolgában tetemesen gyarapodtak ez év folyamán elemi iskoláink. Butorsatra 6000 frtot, 1000 frtot taneszközökre és természetrajzi meg szemléltetö készülékekre 300—300 frtot adtak ki.

A tanitótestület 14 tanácskozmányt tartott az év folyamán. Egy-ily tanácskozmányon lön elhatározva, hogy a téli hónapok alatt, tekintettel a zónaidöre, meg a rövid napokra, a délutáni eloadások 2 óra helyett ½ 2-kor legyenek kezdendök.

A statisztikai kimutatások szerint anyanyelvre nézve volt a kovács-utczai fiu-iskolában magyar: 511, német: 32, tót: 201, mindazonáltal beszéltek magyarul: 727-en. A Hunyady utczai iskolában volt a tanulók közt magyar: 212, német: 18, tót: 123, magyarul beszéltek: 353-an. A kovács-utczai leányiskolában anyanyelv szerint a következökép oszlott meg a tanulók száma: magyar anyanyelvü volt összesen: 318, német: 27, tót: 120, beszélt magyarul: 452. A Hunyady-utczai iskolában magyar volt: 251, német: 11, tót: 85, beszélt magyarul 321.

Ez a statisztikai kimutatás legeklatánsabb bizonyitéka Kassa rohamos magyarosodásának.

V. Polgári iskola. A kassai magy. kir. állami polgári fiu-iskola 1892—93-ik tanévi értesitöje. XX-ik értesités. Közli: Lévay István. Nyom. Bernovits G.

Ez az értesitö egyike ama keveseknek, melyben egy tanártól se találunk alkalmi avagy tudományos értekezést.

Legelején a könyvnek az igazgató számol be az 1892—93-ik tanév lefolyásáról. A tanáritestületben lefolyt változások közt egy haláleset is fordult elö. A tantestület ellenörzö müködése 25 iskolai tanácskozmányon nyilvánult, melyen az iskola ügyeit mindenkor tüzetesen megbeszélték. A növendékek erkölcsi magaviselete kielégitö volt; fegyelmi eset nem fordult elö. Az iskola-látogatás tekintetében itt oly panaszok mint az elemi iskolákban, természetszerüleg nem fordultak elö.

A tantestület kilencz tagból állott, élükön az igazgatóval, Lévay Istvánnal.

Az elvégzett tananyag teljesen felöleli az elöirt tudományszakokat, ebböl kitünik, hogy praktikus tárgyak dolgában a hazai középoktatásnak mindenesetre jelentös tényezöi a polgári iskolák. Ep azért nagyon sajnálatraméltó volna, ha a polgári iskolák az egységes középiskola ideájának áldozatául esnének. Inkább fejlesztést és középiskolai rangraemelést igényelnének a polgári iskolák.

A tanulók közül jelesek voltak az:

I. A) osztályban: Gulyás Imre. I. B) osztályban: Kohn Dezsö és Palásthy Kálmán.

II. osztályban: Glück Mór.

IV. osztályban: Jakabfalvy Ferencz.

A tanulók száma összesen 237.

Véglegesen buktak összesen 35-en; javitóvizsgát tehetnek 30-an. (Folytatjuk.)

Iskolai értesitök.

— Nyolcz iskola évi jelentése. —

Kassa, julius 15.

IV. Elemi iskolák. Kassa szab. kir. város községi iskoláinak értesitöje az 1892—93. tanévröl. Közli: Sudy Kapisztrán János igazgató. Nyom. Ries Lajosnál.

A Kassa városi fiu- és leányelemi iskolák értesitöje elé Sudy igazgató irt csinos kis értekezést, melyben „Kép a nevelésböl" czim alatt a szülök kötelességeit gyermekeik irányában és a nevelés módszereiben dominálo ferdeségek ellen kikelve, a helyes nevelési alapelvekkel foglalkozik. A czikk annyira érdekes és annyira aktuális ma, midön a szülök könynyelmüsége sokszor megbénitójává lesz, sokszor akaratlanul is, a jövö nemzedék erkölcsi és szellemi épségének, hogy szolgálatot vélünk teljesiteni olvasó közönségünk irányában, hogy legközelebb — ha terünk engedi — átvegyük e talpraesett czikkelyt egész terjedelmében.

A tanitó személyzet harminczhárom tagból áll, kik között több tanitónö a leánynövendékek tanitásával foglalkozik.

Az iskolák helyiségei három épületben vannak elhelyezve, még pedig: kovács, Hunyady-utczákon és a Ferenczvárosban.

Az iskola történetéhez irt ez idei adatok legelején nagyon meleg hangon emlékezett meg Sudy igazgató a korán elhunyt Teplánszky Béla hitoktatóról és Vincze Mihály s Imre Béla tanitók halálról.

Ujdonságok.

Bubics Zsigmond kassai megyés püspök a nemzeti muzeum régiségtárának ismét érdekes ajándékokat küldött. Csak nem régiben emlékeztünk meg ama két rendiviili nagyságu karneol és obszidián tömbről, melyet a nemzeti muzeumnak ajándékozott a püspök, most ujból olvassuk a nemzeti muzeumnak katalógusában, hogy 12 darab római kori és ujabb korbeli ezüst, meg arany érem birtokába jutott a régiségtár Bubics püspök ajándéka folytán.

Egyházi kinevezések. A kassai egyházmegyében következö elhelyezések történtek: Hankó Gyula, monoki káplán Girincsre plébánosnak; Lipták József Hernád-Kércsre káplánnak; Rainer József Szinyére káplánnak; Payer Ferencz Sárospatakra káplánnak; Schwartz Gyula Vásárhelyre káplánnak; Galyavszky György Regete-Ruszkára káplánnak; továbbá a most felszenteltek káplánokul elhelyezettek: Bélafi Bálint Tarczalra, Csupák Rezsö Koksó-Mindszentre, Fagulya Lajos Örmezöre, Hedry Lajos Sirokára, Kiss József Szepsire, Kaminszky Sándor Tokajra, Magyar János B.-Köváraljára, Tamássy Mátyás Radványra, Thain István Varannóra.

Hymen. Mészáros Lajos zombori fögimnáziumi tanár ma egyhete vezette oltárhoz Gerevich Ilonát, Gerevich Gusztáv fögimnáziumi igazgató szép leányát. Tanuként Gerevich Emil dr. a kassai föreáliskola igazgatója és Szondy Mátyás törvényszéki biró szerepelt.

A halott generális. Szombaton ment végbe Munkácson Paliczin orosz ezredes exhumáltatása, melynek kérdése a legtulzóbb ellenzékiek körében oly nagy port vert fel. Az ünnepélyhez Kassáról tegnapelött érkezett oda az ungvári 66-ik gyalogezred parancsnoka: Hablicsek ezredes. Tegnapelött este pedig Uexküll Ghyllenbrand Sándor hadtestparancsnok jött meg Munkácsra, kit nagy katonai diszszel fogadtak az ott állomásozó összes katonaságok. A hadtestparancsnok Schönborn Ervin gróf kastélyában szállt meg.

Künn igen meleg volt.

De mivel a szobának a falai fából valának, a fa meg könnyen átmelegszik, hát a szobában is igen-igen nagyon meleg volt.

Szulejka, daczára a rajta levö egy szál öltözetnek, melynek nevét nem igen szokás elárulni, már alig tudta türni a meleget.

Ezt meg lehetett tudni a mamához intézett szavaiból:

— Mama!? — szólt elkényeztetett nyafogással, akárcsak a modern Irénke vagy Margitka.

— Mi az lányom?

— Mama, meleg van.

— Erzem, leányom, és ezzel a kezébe adta a nagy páva legyezöt a szintén benlevö szolgálóleánynak, ki csak nagyon gyenge levegö mozgást tudott vele eröidézni.

— Tudod mi volna jó, mama?

— Nem én kedves leányom, liliomszálom.

— Én tudom.

— Nos hát halljuk.

— Hát fürdeni.

— Hisz meleg a viz nagyon a fürdömedenczében.

— Oh nem ott.

— Hát hol?

— A tengerben, a nagy és hullámzó Bosporus habjaiban.

A mama, török mama létére, épen ugy ellenkezett elöször, mint a modern mamák szoktak.

De épen oly könnyen is engedett, mint a hogy a modern mamák szoktak.

Szulejka meg a mama szépen felöltözködtek. Arczukat beboritták a sürü és áthatolhatlan fátyollal és elindultak a Bosporus fürdö kabinjai felé.

Szulejmán, a kit a történet elején emlitett az elbeszélö s a kiröl még mi egyáltalában nem feledkeztünk meg, történetesen ugyanily gondolatok közt szivta hires nagy tajték csibukját a lakásául szolgáló faház emeletének egy meleg fülkéjében.

És ugyanugy cselekedett, miként Szulejkáék tettek vala.

Elindult ö is a bosporusi tengeri fürdök felé.

A Bosporus partján a fürdö-épületek jó mélyen belenyulnak a tengerbe és teljesen fedettek.

E szerint a berendezésük meglehetös czélszerü, mert a kiváncsi szemek elöl minden oldalról el vannak zárva.

Hanem a török bácsik még tovább mentek a különféle igények kielégitésében, mert a hölgyek kabinjait egy jó tengeri mértföldnyire helyezték el a férfiak kabinjától.

Ezen gondolkozott utközben Szulejmán.

Hogy mi lett gondolkodásának az eredménye, azt nem tudni.

Elég az hozzá, hogy mikor a fürdöházakhoz ért, akkor a hölgyek osztálya felé tartott és az ott levö eunuchoknak bekiáltott:

— Kinek kell baksis?

Erre pedig meg kell jegyeznem, hogy a baksis szó török szó és annyit tesz magyarul: borravaló.

Miután pedig ritka ember az, akinek nem kell borravaló, az ott levö tizenkilencz eunuch hanyathomlok rohant ki a folyósóra, ezt orditva:

— Nekem! nekem! nekem kell!

Tehát mindeniknek kellett baksis.

Szulejmán ennek következtében a hölgyek osztályában kapott egy kabint.

Mohamed próféta, ki a magas menyekböl nézte hivének cemek fortélyát, jólesöen mosolygott az égben. Még jobban nevetett pedig akkor, mikor meglátta, hogy Szulejkáék is fürdeni mentek és épen a szomszédos kabinba.

Szulejmán is mosolygott, mikor hallotta a szomszédban a lubiczkolást.

Ekkor mindjárt az ötlött agyába, hogy jó volna a deszkafalon valami hasadék után nézni.....

*

Ali Ben Juszuf Musztafa aga még tovább is beszélt.

De nekünk ezt szükségtelen végig czitálni.

Elég az hozzá, ha megemlitjük, hogy Szulejmánról a nagy tajték csibuknak hirneves tulajdonosáról a Konstantinápolyi Szemle, a Hymen hirek között alig pár hét mulva azt ujságolta, hogy Szulejmán ur, Szulejka kisasszonyt oltár elé vezette volna, ha a törökök lenne oltáruk.

Igy azonban csak háremébe vezette.

A vén Ali Ben Juszuf Musztafa aga azonban az ö furcsa czinikus mosolyával még a következöket mondta morál gyanánt:

„Ez csak olyan keleti história. Azonban nem minden fürdözés szokott házassággal végzödni."

Lorgnet.

Kassa város fejlődik. Pár nap mulva a kőszti vasut két uj mozdonya, két-két elegáns kocsival, a szinhástól Bárányéig jár fel és alá, pontos menetrend szerint. Magyarország kevés városában van gőzüzemü vasut és azok közt sincs egy se — még a fővárost sem véve ki — mely ily diszesen kiállitott mozdony és kocsikkal rendelkeznék. Elismerés illeti a vállalatot, hogy nem riad vissza nagyobb áldozatoktól sem, hogy a közönségnek a lehető kényelmet megszerezze. Ez a kalommal figyelmeztetjük a közönséget, hogy a vonat csakis a megjelölt megállóhelyeken áll meg, fel- és le-szállás csak e helyeken történhetik, mert menetközben veszélyes és tiltva van. A bárányi vonalon a gazdasági intézet felőli oldalon a kocsikból kihajolni szintén veszélyes. A menetrendet hirdetéseink között hozzuk.

Különben a . . . törvényes következmények terhe lép előtérbe. Előre bocsátottuk ezt, hogy snlyt adjunk e hirnek. A kassai ipartestület elnöksége az a nagy hatalom, a mely e napokban megcselekedte, hogy számos kiskoru leánykát czitált magas szine elé azért, hogy ezeknek a leánykáknak, a kik az otthon csöndes magányában a kézi munkában találják gyönyörüségöket, megparancsolja, hogy mert ez olyan kvázi iparüzés; iparengedélyt váltsanak és az ezzel járó taksákat megfizessék. Az ipartestület elnökségének ugy látszik nagyon téves felfogása van arról, hogy mit szabad iparüzésnek kvalifikálni, mert akkor alig vetette volna el oly messzire a snlykot, a mikor ezeket a törvényes következményekkel terhelt **megidézésekét** bocsátotta ki olyanokhoz is, a kik tiszteletreméltó polgári családokhoz tartoznak és kiskoruságuknál fogva szülői felügyelet alatt állanak. Azt pedig feltételezzük az iparhatóság elnökségének humánus észjárása felöl, hogy a leányok munkaszeretetét — még ha azért esetleg, de adó-alapot nem képezhető pénzt is kapnak — többre becsüli, mint a mutogatás renyheségét olyankor, mikor köztudomásu dolog ideje van minden szegény vagy gazdag uri háznál. Azt meg alig lehet elhinni, hogy az ipartestületi elnökség törvénytudói e kutató eljárást valamelyes létező jogalapon inscenálták, mert hisz ez csak személyes passzióból kerülhetett ki a fényes napvilágra minden helyes és jogos alap nélkül, hogy megblamirozza azokat, a kiknek ily erős tévedést nem szabadna megkoczkáztatniok, de mert a történtek nagyon is rászorulnak az objektiv megvilágitásra, az ipartestület elöljáróságának e tekintetben szives készséggel adunk tért, hogy alkalma legyen a fellázadt kedélyeket — a szülőket — megnyugtatni.

Éjjeli táborozás. A kassai 65. gyalogezred péntekről szombatra eső éjjelen Széplak és környékén éjjeli táborozásra vonultak ki, hogy a legénység izmait egy kissé megaczélozzák.

A Kolera a nyakunkon van, életkérdés tehát, hogy a nagyrabecsült hatóság fáradhatlan buzgalommal és körültekintéssel lásson hozzá a köztisztaságot mind az egyesekkel, mind pedig a közzel a legszigoruabban ellenőrizni és fentartani. A mult évben is volt veszedelem, de ez tőlünk akkor távolabb lévén, a kevésbé erős szigor megjárta, de most kérlelhetlenül parancsol velünk a kötelesség, a melylyel polgár polgárnak tartozik. A mult évben nem kiméltük a fáradozást és bejárva a város legrondább helyeit, kértük a hatóságot a megfelelő intézkedéseket megtenni. Most is hasonlóképp fogunk cselekedni, felkérve azonban lapunk barátait és a közönséget, hogy a hol orvosolni valókat tapasztal, legyenek szivesek a hiányokat velünk közölni, hogy felszólalásaiknak érvényt szerezzünk illetékes helyen.

Első alkalom lévén, itt mindjárt felhivjuk a hatóság figyelmét a Bethlen körtona Francsek telek (jelenleg Répászky épitész faraktára) és a Keczer-ház között levő **zsákutczára**, a hol egy kut áll, a melyet számosan vesznek igénybe. E kut előtt a tölösleg kitolyó viznek lefolyása nem lévén, állandó miazmákat fejlesztő rondaság van. Kié ez a kut? A városé? Ha igen, tessék a városi hatóságot utasitani, hogy ott rendet csináljon, ha nem az övé, akkor azt, a ki elég gondatlan ilyen ronda állapotokat közönynyel nézni. — **A másik** gyalázatos állapot a **Klobusiczky-utcza** 10. számu háza előtt csavarja meg az arra haladók orrát. Itt az udvarról a kloáka folyik az utczára és miután a ház előtti tér mélyebben fekszik az utvonalnál, hát ez a rondaság ott reked meg és pestissel teliti a levegőt. — A harmadik a mit már tavaly is felhoztunk, a Klobusiczky-utcza felső **raktárával** levő kis házikó környékén van, a hol egy undort gérjesztő békanyállal teli nagy pocsolya van, a melynek büzös párázata az egész körnéknek levegőjét inficziálja. Mindezt a hatóság éberszemü közegei nem igen látják és a miről ki sem tud, hogyan lehessen azt megjavitani. A **főkapitány** ur czimére bátorkodunk egyelőre ezeket adresszálni.

A megcsipett betörő. Mult számunkban megemlékeztünk róla, hogy a régebben lapunkban is tüzetesen megemlitett **Maschke**-féle betöréses lopás tettese **Körtvélyessy** Drotár András kiérdemült rendőr és jelenlegi gázgyári munkás személyében már kézrekerült. Multkori hirünkhöz azonban a legutóbbi napok sok hozzátenni valót deritettek ki. Kiderült ugyanis, hogy Körtvélyesi András, már legalább is két esztendeje üzi a betörés és lopás nemteles mesterségét s hogy e két év alatt sok mindenfélét harácsolt össze tolvaj fészkébe. Rettentő raffineriával üzte különben a mesterségét. Rendőr létére tudta a rendőrségi cselfogások minden csinját-binját, ismerte az éjjeli őrjáratok czirkálásának idejét s e mellett maga is annyira ügyes volt, hogy sem a kárvallottak, sem pedig a rendőrség nem tudták kézrekeriteni. **Mihalik** Béla rendőrkapitánynak azonban már régebben gyanusnak tünt fel az a körülmény, hogy bizonyos helyeken, nevezetesen a róka és szent László utczák környékén mindinkább gyakoriak lesznek a lopási, sőt betörési esetek is. Éjjelenkint ezért gyakran tett e tájon kisebb-nagyobb kirándulásokat vagy egymaga, vagy pedig egyik-másik ügyes detektiv kiséretében, de e czirkálások mindez ideig nem igen tudtak nagyobb eredményt felmutatni. Szerdáról-csütörtökre virradó éjjel ugyanily kirándulást tett Mihalik rendőrkapitány két kipróbált ügyességü detektivjével, névszerint **Palyó** és **Molcsány** detektivekkel. Ekkor látták meg Körtvélyesi Drotár András gázgyári munkást az utczákon kószálni s mivel a rendőrkapitány már régebbi idő óta gyanu pörrel élt irányában, előfogták tüstént, hogy mi járatban van. Körtvélyesi a legártatlanabb hangon adta elő meséjét, hogy éjjeli munkája közben rettenetesen megfájult a feje s ezért ugy élféjtájban elhagyta a gázgyárt, hogy a Széchényi ligetbe mehessen kissé friss levegőre. Eleinte sétált, később azonban — azt mondja — erőt vett rajta az álmosság és lefeküdt s aludt akkorig, körülbelül reggeli három óráig. Mihalik rendőrkapitány tüstént tisztában volt a helyzettel s a detektivek is látták, hogy az merő hazugság, amit Körtvélyessi beszél s azonnal erősebben fogták elő Körtvélyessit. Ez azonban mindent tagadott. Csakhogy a lakásán megtartott házkutatás teljesen ellene bizonyitott. Annyi összelopott holmit, összeharácsolt rühanemüeket, ékszereket s egyéb értékes tárgyakat találtak a Körtvélyessi lakásán, hogy az magában véve kitesz egy jókora áruraktárt. Ennek a sok előkerült holminak a révén nem kevesebb mint hat betöréses lopás és ugyanannyi, sőt még több lopás derült rá ki. Ezenkivül azonban, nagyon valószinü, hogy a vizsgálat folyamán, felmerült ujabb adatok során e számok meg fognak kétszereződni, sőt háromszorozódni is. A fent emlitett betöréses lopáson kivül reábizonyultak a következő betörések is a közelmultból, igy a róka-utczai **Gruber**-féle, ugyanottani **Fáy**-féle és **Szövényi** Gusztáv-féle lakásokon elkövetett betörések, a Hernád-soron **Czitónénál** és a **Halyk**-féle szőlőben elkövetett betörések, és egy csomó lopási eset. A vizsgálat tulajdonképen csak most van még folyamatban s napról-napra ujabb adatok jutnak a rendőrség kezére, bár a vádlott maga következetesen tagad. Egy asszony például azt a felfedezést tette a detektivek előtt, hogy ő tudja, hol vannak a Körtvélyessy által elrablott ékszerek elhelyezve s ő azt előfogja keriteni. A vizsgálat sikerének érdekében közöljük a következő adatokat e lopási eset kapcsán. Ugyanis többféle jelzésü fehérnemüt találtak a Körtvélyessy lakásán, melyekről nem tudják, hogy mitéle gaztettel állanak kapcsolatban. Ezeknek betüjelzése tán utba fogja igazitani a kárvallottakat s a rendőrség további vizsgálódására is egy-egy vezető szál kerülhet majd igy elő. E fehérnemüek a következők: szerrétákat találtak: S. Z. — S. M. — T. F. jelzéssel, törülközőket: P. J. — A. Gy. — S. D. E. jelzéssel, párnahajakat pedig: H. R. jelzéssel, végre egy csomó lepedőt: Ks. — Od. jelzéssel. Ez utóbbiak, nagyon valószinü, hogy a vasuti állomásról kerültek elő s még pedig a Kassa-Oderbergi vasuttársaság tulajdonából. A vizsgálat a rendőrségen még mindig folyik a legnagyobb erélyylel s **Molcsány** meg **Palyó** detektivek is megteszik azt a mit a további siker érdekében meg kell még tenniök. Az esetleges orgazdák után kutatnak.

Bucsuzás Lodytól. A Pierrit és Bamboulát, a görög és néger versenybirkozókat utánzó helyi atléták arénája már megszünt. A kék darázs fulánkjáról nevezett vasmarku sörös legények nem fognak már Kassán birkózni a Lody-féle czirkuszban, ama egyszerü ok miatt, mivelhogy **Lody ellódult** Kassáról. Keserü könnyeket hullatnak a sugár termetü és erős karu Mariskák s könyük belépotyog a szivarrá sodort dohányba, mert kitudja jön-e még, vajjon vagy egy Lody nevü olasz, ki hölgy-birkózást rendezzen a a czigaroskák, no meg a trikók kedveért valamelyik szép estén. Nincs már Lody czirkusz. Elbucsuztak tőle az összes földhöz vert atléták és el az adó végrehajtók is. Szomoru nóta biz ez. De hát az adóvégrehajtók is érdeklődnek czirkusz-művészet iránt. Igaz ugyan, hogy csak ama jövedelem iránt, melyet a czirkusz-művészet hajt, de hát ez mindegy. Tegnapelőtt volt az érzékeny bucsu Lody és a végrehajtók közt. Tegnapelőtt ugyanis a Lody-féle hippodrom pénztárát adóhátralék fejében három végrehajtó le akarta foglalni. Már magukhoz is vették a pénzt, mikor a hippodrom tagjai kijelentették, hogy ha a pénzt vissza nem adják, — sztrájkolnak, és a játékot rögtön abba hagyják. A végre hajtók erre meghökkentek, mert ha a játék megszünik, nekik a lefoglalt pénzt vissza kell adniok a bent már erősen türelmetlenkedő közönségnek. Már esti fél tizre járt az idő, és a hippodrom tagjai még mindig nem folytatták az előadást. A három végrehajtó végre meggondolta a dolgot és kiegyezett az igazgatóval; a művészeknek pedig, hogy szüntessék meg a sztrájkot, vacsorát fizettek. Tiz óra felé azután az előadást ujra megkezdték. Másnap azonban már nagy élénkség uralkodott a czirkusz tájain. Olyan nagy élénkség, hogy a hippodrom falai szinte ingadoztak bele. Ingadoztak és szét is hullottak. Szédszedték a deszkákat! Elbordták a szután elbordták maguk is az irhájukat. Vége van tehát Kassán — legalább egy időre — a hölgydiák-gyerek- és atleta-birkózási szezónnak.

Köszönet-nyilvánitás. A kassai czipészek önképző egylete julius hó 2-án a Lajos-forrásnál tartott mulatsága alkalmával felülfizettek: Rotter Engelbert 5 frt; T. J., Pindroch Mihály 3—3 frt; Pusgkás János, Zajicz Venczel, Schiller Leo, Brodli N. 2—2 frt; Kodrony Lajos 1 frt 80 kr., Megay Olivér 1 frt 40 kr., Somogyi N. 1 frt 40 kr., Hilesz Mihály 1 frt 20 kr., A kassai nyomdász egylet, Stehlik Orbán, Lang Ferencz, Weimann Jakab, Krausshaar Ignácz, Parada András, a Lajos-forrási vendéglős, Szekerák N. és Havenyecz József 1—1 frt; Ladics János, Tóth Ferenczné 80—80 kr.; Mrasz János, Kiszella Endre, P. P., Leskó József, Lándo B., Brauer Sámuel, Kutrony Mihály, Franczia H., Komolcsák Katalin, Hegyi Erzsébet, Korfantá V., Szakács János, Mindek Endre 40—40 kr.; Wurm Miklós, N. N., Micserics Rudolf 20—20 kr.; Feczkó József 10 kr. összes bevétel 164 frt 88 kr. kiadás 99 frt 63 kr. tiszta jövedelem 71 frt 25 kr. melyért is fogadják a tisztelt pártolók az önképző-egylet nevében hálás köszönetünket. Ugyszintén a postás kisasszonyok is, kik szivesek voltak az egylet érdekében közreműködni, a postát közvetitették a következő kisasszonyok: Bogsch Margit, Szerédy Ilonka, Andrássi Mariska és Micserics Mariska. A kassai czipészek önképző-egylet rendező-bizottsága.

Csarnok rovatunk térszüke miatt kimarad.

Irodalom.

Siófokról a csak nemrégiben hirnevessé vált kezdő balatoni fürdőről érdekes kis füzet ismertetés jelent meg a Budapesti Eggenberger-féle könyvkiadó czég kiadásában, dr. **Preisz** Kornéltól. A könyvecske különben a csak most fellendülni készülő balneologiai irodalom terméke s minden jelentéktelensége mellett is nagy szolgálatot tehet az üdülni óhajtó közönségnek. Ismerteti a Balaton-vidék felvirágoztatására alakult részvénytársaság intenczióit s eme bevezetésül szolgáló sorok után teljes, pontos és hiteles leirását találjuk benne az egész siófoki fürdőtelepnek, mely eddig **Balatonfüreddel** szemben jobbára el volt hanyagolva. Siófok jövőjét biztositva látja **Preisz** ama körülményekben, hogy a tóvároshoz nagyon közel fekszik s hogy a szél állandóan a tó felől fuván, levegője teljesen pormentes. E kis könyv mindenesetre szolgálatot tesz azoknak, kik a Balaton vidéket meglátogatni akarván, a Balatonról egyetmást tudni akarnak. Erre pedig minden magyar ember szivesen vállalkozik, ha körülményei engedik. A 30 oldalas füzet ára nincs megjelölve.

Közgazdaság.

Hol kaphatók a legolcsóbb és legmagasabb törlesztéses kölcsönök? Eme kérdés, valamint az arra való felelet, véleményünk szerint nem kis mértékben érdekeli földbirtokos osztályunkat, főleg miután gyakran legnagyobb kárunkra meg nála és különben is mindig a földbirtokos osztály legvitálisabb érdekeit és előnyeit érinti, tehát nem lehet közömbös előttünk, vajjon ama kölcsön, melyet elnyerni óhajt, javitja-e gazdasági és financziális viszonyait, vagy pedig azokat nehány év mulva azon hátrányos törlesztési feltételek és a birtok értékének meg nem felelő csekély kölcsönösszeg annyira rosszabbitják-e, hogy menthetetlenül atünk szélére jut. Ily körülmények közt földbirtokos osztályunknak nem csekély szolgálatot vélünk tehetni, a midőn figyelmét felhivjuk oly tényekre, melyek, csak a közel mult időben nyertek befejezést és földbirtokos osztályunk, valamint Magyarország községeinek és városainak figyelmét a legnagyobb mérvben megérdemlik. *Tót-Komlós* község törvényhatósági bizottságának jelentése szerint ugyanis *Csáka, Orosháza* és *Tót-Komlós* községeknek megadatott az engedély arra nézve, hogy nagyobb kölcsönöket vehessenek fel részint a fennálló drágább kölcsönök konvertálására, részint közczélu intézmények létesítésére *Csáka* és *Orosházán* kölcsönöket felvettek az „Első Hazai Takarékpénztár“-nál Budapesten: az előbbi 100,000 frtot, 5% evi 4.75% tőke- és kamattörlesztés mellett 975% torgalmi papirokban, utóbbi 300,000 frtot 4.85% szinten 50 évi annuitás mellett 99% árfolyama papirokban. *Tót-Komlós* községe pedig, mely kölcsönét a budapesti „*Ingatlan- és Jelzálog-forgalmi-Intézet*.“ Budapest, váczi-körut 39. által kapta meg, a három város közül a legolcsóbb feltételu kölcsönt vette fel, a mennyiben 203,000 frtot *5%-os* szinten kapott és ezen összegből 5%-os annuitás mellett 45 év alatt fogja törleszteni. Az „*Ingatlan- és Jelzálog-forgalmi-Intézet*“ által nyert 203,000 frtnyi kölcsönből első sorban ki lettek fizetve:

az „Első Hazai Takarékpénztár Budapesten 35,000 frt.
az „Osztrák magyar Bank Bécsben . . . . 28,000 frtnyi

követelések, a többiet a község rendelkezésére bocsáttatott. Ezen kölcsönügylet elnyerhetése iránti versenyben résztvett a „Magyar Jelzálog-Hitelbank“ is, de ennek ajánlata az „*Ingatlan- és Jelzálog-forgalmi-Intézet*“ ajánlatával szemben mint hevésbé előnyös el nem fogadtatott. *Kis-Szeben szab. kir. város*, Sáros megyében szintén, még pedig 150,000 frtos kölcsönt 5%-os 45 évi annuitás mellett kapott ugyanesak az „*Ingatlan- és Jelzálog-forgalmi-Intézet*“ által, mely kölcsön több hitelodli pénzintézet ajánlatával szemben a *Nagy-szombat m. kir. Pénzügyminister* urnak által *jóváhagyatott*. Ez utóbbi két hitelmüvelet kommentárra, vagy egyéb felvilágositásra nem szorulnak, a tény maga beszéli itt a legélénkebb nyelvet. Kivánatos volna ha Magyarország többi községi és városai is követnék *Tót-Komlós* és *Kis-Szeben* példáját és külsőneik konvertálása végett a fentemlitett „*Ingatlan- és Jelzálog-forgalmi-Intézethez*.“ Budapest, váczi körut 39. fordulnának.

Szerkesztői üzenetek.

Pillangók — igen gyöngén röpültek, tehát nem bocsáthatuk szárnyra. Szivélyes üdvözlet az otthonból.

Bártfára.

— — — —

Kassa sz. kir. város polgármesterétől.

3798. sz. 219—1

a. h. 1893.

Hirdetmény.

Közhirré teszem, hogy az **1893., 1894. és 1895. évre kivetendő III-ad osztályu keresetl adóra vonatkozó kivetési adójavaslatok** közmegtekintés végett **8 napon át, folyó julius hó 17-től 24-ig bezárólag** a városi adóhivatalban a hivatalos órák alatt nyitva állanak,

Figyelmeztetem egy alkalommal az érdekelt adókötelezetteket, hogy jogukban áll a tárgyalás alá bocsátandó adójavaslatokra nézve netaláni észrevételeiket irásban a kassai m. kir. pénzügyigazgatósághoz beterjeszteni.

Közhirré teszem továbbá, hogy az adókivető bizottság működését **folyó julius hó 25-én délután 2 órakor** a városház épületében levő városi adóhivatalban megkezdi s naponként **délután 2 órától 6 óráig** folytatja a kivetési tárgyalást.

Az adókötelezettek adójának tárgyalására nézve a következő sorrend állapittatik meg: a kivetési lajstrom tételei közül:

1893 julius	25-én	1	tételtől	60	tételig
»	26-án	61	»	120	»
»	27-én	121	»	167	»
»	28-án	168	»	220	»
»	29-én	221	»	270	»
»	31-én	271	»	319	»
1893 aug.	1-én	320	»	368	»
»	2-án	369	»	420	»
»	3-án	421	»	470	»
»	4-én	471	»	530	»
»	5-én	531	»	590	»
7	7-én	591	»	650	»
»	8-án	651	»	700	»
»	9-én	701	»	758	»
»	10-én	759	»	790	»
»	11-én	791	»	830	»
»	12-én	831	»	870	»
»	14-én	871	»	900	»
»	16-án	901	»	940	»
»	17-én	941	»	980	»
»	18-án	981	»	1010	»
»	19-én	1011	»	1037	
»	21-én	1038	»	1100	»
»	22-én	1101	»	1160	»
»	23-án	1161	»	1220	»
» 24 s 25-én		1221	»	a lajstrom végéig	

» 26-án pedig a nyilvános számadásu egyletek és vállalatok adójavaslata kerül tárgyalás alá, mely alkalommal az érdekelt adókötelesek észrevételeiket az adókivető bizottság előtt szóval is megtehetik.

Kelt Kassán, 1893. évi julius hó 15-én.

Münster Tivadar,
kir. tanácsos, polgármester

Budaméri tejgazdaság.

Budaméri tejgazdaság.

Tisztelettel hozzuk a n. é. közönség becses tudomására, hogy t. é. augusztus hó 1-től naponként már reggel 5 órától kezdve házilag kezelt triss tejet, szedett tejet, tejszint stb. fogunk házhoz hordva szállitani. Megrendelések **Mandl Jenö ur helybeli kereskedőnél fö-utcza 114. sz. a.** elfogadtatnak, a hol egész napon at is triss és szedett tej, nemkülömben tejszin stb. lesz kapható.

A tej tiszta valódiságáért kezeskedik

a budaméri tejgazdaság
kassai képviselősége.

206 3—3

Fontos a gazdáknak!

BAYER és BAUERNEBL sörgyárában Kassán az összes

törköly-termelés

augusztus hó 1-től kezdve egy, esetleg több évre a legtöbbet igérőnek eladatik. 211 2—3

Bővebb felvilágositást a gyárban.

KASSAI KÖZUTI VASUT RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

MENETRENDJE

érvényes 1893. julius hó 17-től a hétköznapok délutánjaira.

Indóháztól szinházig lóvonatu, szinháztól Báránykáig gőzmozdonyu kocsikkal.

Indulás Indóház	Szinház	Érkezés Bárányka
1^{50}	2	2^{22}
2^{15}	2^{23}	2^{47}
2^{40}	2^{50}	3^{12}
3^{05}	3^{15}	3^{37}
3^{30}	3^{40}	4^{02}
3^{55}	4^{05}	4^{27}
4^{20}	4^{30}	4^{52}
4^{45}	4^{55}	5^{17}
5^{10}	5^{20}	5^{42}
5^{35}	5^{45}	6^{07}
6	6^{10}	6^{32}
6^{25}	6^{35}	6^{57}
6^{50}	7	7^{22}
7^{15}	7^{25}	7^{47}
7^{40}	7^{50}	8^{12}
8^{05}	8^{15}	8^{37}
8^{30}	8^{40}	9^{02}
8^{55}	9^{05}	9^{27}

Indulás Bárányka	Szinház	Érkezés Indóház
2^{25}	2^{47}	3
2^{50}	3^{12}	3^{25}
3^{15}	3^{37}	3^{50}
3^{40}	4^{02}	4^{15}
4^{05}	4^{27}	4^{40}
4^{30}	4^{52}	5^{05}
4^{55}	5^{17}	5^{30}
5^{20}	5^{42}	5^{55}
5^{45}	6^{07}	6^{20}
6^{10}	6^{32}	6^{45}
6^{35}	6^{57}	7^{10}
7	7^{22}	7^{35}
7^{25}	7^{47}	8
7^{50}	8^{12}	8^{25}
8^{15}	8^{37}	8^{50}
8^{40}	9^{02}	9^{15}
9^{05}	9^{27}	9^{40}
9^{30}	9^{52}	10^{05}

A délelőtti forgalom ugy mint eddig a városban 10 perczes, Báránykára 6—9-ig félórai, 9—2-ig 1 órai.

218—1

Nyereménytulajdonosok kerestetnek!!

Gazdátlanul hever 20 millió frt.

Az 1887. óta megjelenő „Telegraph" sorsolási lapnak az a programmja, hogy a még most is gazdátlanul, parlagon heverő, esedékes sorsjegy-nyereményeket, melyek a **husz millió forintot meghaladják**, tulajdonosaik jogos birtokába juttassa.

Ebbeli törekvésünket eddig is oly siker koronázta, hogy a legnagyobb örömmel konstatálhatjuk, hogy a hozzánk beküldött tömeges kérdezősködések folytán teljesitett kutatások meglepő eredményre vezettek, amennyiben igen nagy összegeket juttattunk ily módon a sorsjegytu ajdonosok kezeihez.

A sok millió azért hever parlagon, mert a sorsjegytulajdonosok nem törődnek sorsjegyeik számaival és nem tartanak meghizható sorsolási közlönyt.

Mindamellett, hogy lapunk előfizetési ára

egész évre csak 1 frt,

előfizetőink között évenkint még

20 darab Jósziv-sorsjegyet

is sorsolunk ki, és pedig minden év január, április, julius és október 1-én 5—5 darabot. E sorsjegyeknek okvetlenül nyerniök kell és van a nyeremények között **40,000, 30,000** és **20,000** koronás főnyeremény is.

Oly sorsjegy-birtokosoktól, kik a lapra elő nem fizettek, és sorsjegyeik számának kihuzása iránt kérdezősködnek, a válaszra egy 10 kros bélyeget kérünk.

Előfizetést az év bármely napjan postautalványok utján elfogadunk. 203 2—10

TELEGRAPH sorsolási közlöny kiadóhivatala

Budapest, Váczi-körut 43.

A legrégibb és elismert legkedveltebb magyarországi savanyuviz a

Szulini Korona-forrás

mely jelenleg szép erös legujabb alaku üvegekben hozatik forgalomba.

Borral vagy gyümölcs-nedvvel legnagyobb közkedveltségnek örvend, nemcsak mint **kitünő hüsitő ital** ismeretes, hanem mint **gyógyital, idült gyomorhurut, dugulások, gégehurut, sápkór, angolkór és mindennemü köszvényes betegségeknél kitünő sikerrel alkalmaztatik.**

Föraktár Kassa és Abauj-Tornamegye részére

POLLÁK RÓBERT ásványviz üzletében

Kassán, főutcza 33.

KAPHATÓ: minden jobb füszer kereskedésben és vendéglőben. 210 2—10

Csakis azon viz **friss töltésü**, a mely uj aluku üvegekben — **kék czimkékkel** — van.

Kereskedelmi akadémiát

végzett ifju, ki a gyakorlati kereskedésben is jártas, e szakban vagy más szakbeli irodai alkalmazást keres. 213 2—2

Czim megtudható a kiadóhivatalban.

A legmagasabb kitüntetésekben részesült és legélénkebb keresletnek örvendő

COGNAC

Gróf Keglevich István

Promontor

(alapitva 1882-ben)

mely gyár az osztrák-magyar monarchiában nemcsak a legrégibb, hanem a legjelentékenyebb is — eredeti töltésü palaczkokban mindenütt kapható. 202 3—3

Elismert legtisztább alkalikus

KRONDORFI SAVANYUVIZ

Asztali- és gyógyviz

orvosi tekintélyek tapasztalata szerint kiváló gyógyhatással bir **köhögés** és **rekedtségnél, tüdő-, gyomor-** és **hólyag-hurutnál.**

Borral vegyitve felséges ital.

Kapható Kassán: Minden füszerkereskedésben és vendéglőben.

Magyarországi föraktár:

Bauer Lajos és testvére Budapest, Arany János-utcza 9. sz. 201 3—4

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, szerda 1893. évi julius 19. 81. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czímzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogle Bécs: Eckstein Bernát fürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vácz utcza 11. sz., Janius Gyula Budapest; Hamburgban: Danbe G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Társadalmi bajok.

(***) Hát bizony nehéz élni! Nehéz pedig az emberiség $^{9}/_{10}$-ed részének.

Mert a sors, gondviselés, végzet, vagy nem tudom minek nevezzük? ugy osztotta be, hogy az emberek egy része — és pedig nagyon jelentékeny része — csak azért éljen, hogy annak a másik — és pedig nagyon jelentéktelen — résznek nagyobb kényelme végett éljen, ugy szólván arra dolgozzék.

Egy kedélyes természettel biró, magasabb állásban levő uri ember, a ki birt érzékkel a szegényebb sorsban éldegélők helyzetének megfigyelése iránt, igen találóan jegyezte meg egy alkalommal, a midőn a társadalmi állások különbözőségéről volt szó, hogy: „Az igás lovakat főkép azért szokás tartani, hogy azok a parádés lovakra dolgozzanak!“ talán drasztikus kissé a hasonlat, de a társadalmi állások különbözőségének jellemzéséül aligha lehetne ennél megfelelőbbet kigondolni.

Ez a különbözőség egyébként nem volna annyira bántó (mert hiszen elvégre egyforma minden embernek a helyzete semmiképen sem lehet), ha azok, a kiket jó szerencséjük tulságos földi javakkal áldott meg, kedvező anyagi helyzetüket akként használnák ki, hogy a kihasználás másoknak is javára szolgálna. De a vagyonos osztálybeliek nagyobb részéről tudva van, hogy azok bizony nem igen törődnek a mások dolgával. Monopóliumnak tekintik a vagyont, a melynek kiaknázásához csupán nekik van joguk. S arról ugy szólván, még csak tudni sem akarnak, hogy azoknak, a kik még csak megközelithető jövedelem felett sem rendelkeznek, mily nehéz élni s mily küzdelmet kell a létért folytatniok!

Ismerek nem egy vagyonos embert, a ki élire rakja a pénzt; a ki nap-nap mellett nem törődik egyébbel, mint azzal, hogy tőkéjét mint növelhesse folyton nagyobbra; a ki jóformán maga sem tudja, mennyivel? De ugyanez a dus gazdag ember jajgat, ha közczélra csak nehány fillérnyi összeget kell is fizetnie.

Azonban ne beszéljünk a fősvényes és zsugoriakról. Ezek, miután ritka kivételképen maguk szerzik össze vagy tulságos takarékossággal vagy valami szerencsés vállalkozással vagyonuk nagy részét, a közélet terén nem birnak valami sulylyal. Legfölebb antipathiát keltenek maguk iránt érzéketlen lelkületükkel.

Hanem annál inkább szó tér azokhoz, a kik nem ily uton, vagyis nem a maguk emberségéből jutottak nagy vagyon élvezetéhez, s a kiket csakis a sors véletlen szeszélye juttatott oly helyzetbe, hogy a költővel szólva „fumigálhatnak minden földi bajt.“ Ezek azok, a kiken a világ szeme függ, s a kiktől méltán elvárná a közvélemény, hogy kóz- és jótékony czélokra minél többet áldozzanak isten adta nagy vagyonukból.

Ezen ugynevezett felsőbb régióhoz kell számitanunk a mágnási és főpapi osztályt, — no meg aztán a dusgazdag bankár urakat s más e czimen szereplő többszörös milliomosokat.

Hanem hát éppen ezek az osztályok azok — tisztelet a kivételeknek — melyek nem valami nagy érdeket szoktak tanusitani a közdolgok iránt. Hiszen van mágnás is, van főpap is, van bankár is, a ki megnyitja erszényét, ha p. tüz, vagy vizkárosultak felsegéléséről van szó. De a legnagyobb rész bizony nem igen törődik mások bajaival. Azok az áldozatkész emberek, a kik leginkább kitesznek magukért, ha embertársaikat valami baj éri, még aránylag is sokkal nagyobb számmal találkoznak az u. n. középosztályban, mint ott fönn a magasabban. Egy gr. Széchenyi, vagy gr. Kun Kocsárd csak a ritka kivételek közé tartozik. A főpapok meg ha áldoznak is valami közczélra, az majdnem kivétel nélkül felekezeti szempontból történik; arról, hogy ez vagy amaz a nemzet valamely közintézményének felvirágoztatása czéljából tett volna áldozatokat: vajmi kevés tudomással birunk, — daczára annak, hogy azt az óriási vagyont, melylyel birnak, királyaink nem csupán magán czéljaikra való felhasználás végett adományozták nekik.

Jó, ha egy ország gazdag, ha vannak vagyonos emberei. Csakhogy az a felfogás, a melyet Bismark a gazdag emberekkel szemben tanusit, s a melynek e napokban a német kereskedelmi kamara titkárai előtt ily szavakban adott kifejezést, hogy t. i. „Az volna legjobb, ha még 10-er annyi milliomosunk volna, mint a mennyi van“ s hogy „szükség van oly emberekre, a kik fényüzési czikkekre költenek“ stb. a mai moderu felfogás szerint nem igen bir már kellő jogosultsággal, — mert nem ohajtandó az, hogy a tulságosan gazdag emberek tulságosan szaporodjanak. Inkább az lenne ohajtandó, ha a vagyon minél többek közt oszlanék meg, mivel ily uton a közvagyonosodás inkább lenne előmozditható. Tapasztalás bizonyitja, hogy azoknak a községeknek a lakosai legszerencsésebbek, a melyekben egy-egy nagyobb földbirtokostól a község lakossága vette meg az eladóvá tett birtokot. Ily helyeken a proletárság megszünik s eszükbe sincs az embereknek, hogy, a szocziálismust még csak meg is ismerjék.

Hát azok, kiket az isten különös kegyelme nagy földi javakkal áldott meg, fel birnának emlékedni hivatásuk kellő magaslatára: megszünnének mind azok a társadalmi bajok, a mik mai napság európaszerte rettegésben tartják a kedélyeket. De hát az emberek tulságosan önzők, s nem igen hajlandók másokkal megosztani azt, a melyből nekik oly bőven jutott. Lehet, hogy a jövő század talán átfogja alakitani majd az emberek önző gondolkozását. Tehát csak türelem! várjuk a jobb időket!

Semmelweis Ignácz Fülöp.

1818—1865.

Semmelweis I. F., a budai egyszerü szatócsnak — S. Józsefnek — a fia, 1818. évi julius 17-én született Budán, a mostani apród-utczában, a 3-ik számu házban.

Iskoláit Budán és Pesten végezte, majd Bécsbe került jogásznak, hogy hadbirává képezze magát. Igazán a gondviselés ujmutatása lehetett, hogy bonczolati előadást látván, az orvosi pályára szánta magát. Az első évet Bécsben, a másodikat és harmadikat Pesten, a két utolsó évet megint Bécsben végezte, a hol 1844-ben doktorrá avatták, 1846-ban pedig, a régi

TÁRCZA.

Viszontlátás.

Irta: **Chriastélyi Béla.**

„A multkor voltam Abonyiéknál. Igen kérdezősködtek utánad; csudálkoztak, miért nem látogatod meg őket s különösen Margit hugomnál vettem olyasmit észre, mintha már vágyódnék látásodra. Azt mondta, hogy félreértetted, ő azt nem ugy gondolta. Hogy mit és hogyan, azt nem tudom, szért siess s magyarázd ki magad hugomnál.

Arthur.

N. B. Holnapután kikocsizom hozzájuk; nem jösz velem?“

E szavakkal végződött az a levél, melyet Thaly Barna most a kezében tartott s ujból és ujból elolvasott.

— Hm, tehát szeretne látni; most már mentegeti magát. No lám, pedig akármit is mond, mégis csak nekem volt igazam, igen, nekem.

Haragudni akart volna s mindenképen bebizonyitani maga előtt, hogy a mit ő tett, az jó volt, de nem ment sehogyan. Valami megbánásféle édes melegség futotta át tagjait s végül arra jutott, hogy nem kellett volna ugy elhirtelenkedni a dolgot.

— Megfontolatlanul tettem; hisz Margitnak akkor még joga volt arra, a mit csinált.

És oda lyukadt ki az okoskodásával, hogy mégis csak ő a hibás s Margitnak van igaza.

Hogy is volt csak?

Hát egy nyári mulatságon részt vett ő is Arthur barátjával s akkor ösmerkedett meg annak unokahugával, a szép Abonyi Margittal. Csakhamar megösmerték egymást, lelkeik rokonságát s a mulatság után már mint jóbarátok váltak el.

Arthur bemutatta őt a házánál is s azontul mindennapos vendég lett náluk. A kötelék mindinkább szorosabb lett köztük s érezni kezdték, hogy ők egymásnak vannak szánva.

Barna elárasztotta öt szerelme jeleivel, gondos figyelemmel kisérte s Margit szivesen vette udvarlását. Olyannyira ösmerték gondolataikat, hogy Barna feleslegesnek tartotta szerelmét bevallani s csak alkalmas időre várt, hogy megkérje kezét.

A következő tavaszszal azután a fiatalság valami mükedvelői előadást akart tartani s a rendezőség Margitot is felkérte közreműködésre. Valami főbb szerepet szántak neki.

Thaly Barna éppen ott volt akkor s mikor a látogatók elmentek, határozottan ellenezte a fellépést.

— Ott fog majd bolondozni velük a szinpadon.

— De hisz jótékonyczélból történik — nevetett Margit.

— Adjon nekik pár forintot s meglesz; azért nem kell ott mutogatnia magát a szinpadon.

— De ha már megigértem nekik; azután ez meg emelni is fogja az előadást.

— Lári-fári, bolondság. Megtörténik az maga nélkül is, fakadt ki Barna s kivörösödött a bosszuságtól.

Margit ránézett s büszkén vágta neki vissza.

— És én nem tudom, mi köze van ehhez Thaly urnak? Fellépek és megvan.

Erre a „megvan“-ra azután Thaly ur fogta a kalapját s elment.

Hanem a mulatságon ott volt ő is. Margit kitünően játszott és sokszor kitapsolták. Az előadásra táncz következett. Margit kézről-kézre járt s különösen a partnerével feltünő vigan mulatott.

Barna egy sarokból nézte s dult-fult magában. A leány sokszor nézett feléje, mintha várná, mikor fog már közeledni. Bátoritásul még mosolygott is reá, de Barna olyan arczot vágott erre, mintha vadalmába harapot volna.

— Most ingerkedik velem. Azért sem hajlom meg.

Az ivószobába ment s egy asztal mellé ülve, borozgatott. Rövid vártatva Arthur lépett hozzá.

— Te nem táncolsz? Margit vár reád; a következő csárdást neked szánta.

E szavakra egy nagyot nyelt Barna, mintha valami a torkán akadt volna. Ott hagyta az asztalt s Margithoz indult. Az már messziről észrevette s haragot szinlelt és legyezőjével lázasan csapkodott kipirult arczához.

— Magáért kellett küldenem, hogy eljöjjön? Menjen, haragszom magára.

Barna erre valami nagyot akart mondani; hadd lássa a leány, hogy nem nagyon törődik a haragjával.

— Azt hittem nincs reám szükség. Nélkülem is kitünően mulat.

— Ugyan menjen, gondolja elhiszem, a mit mond? — nevetett az.

Azután elhallgattak. Mindkettő egykedvünek akart látszani, de egyiknek sem sikerült. A férfi összefont karokkal, dühös arczczal nézte a táncolókat, a leány pedig idegesen fészkelődött helyén s ruhája csipkefodrai közt babrált.

Egy férfi táncra kérte fel Margitot.

— Köszönöm, már eligérkeztem.

Barna megértette a czélzást, ez neki szólt, de nem veszi észre; hadd lássa a leány, hogy nem érdekli az egész dolog.

Margit idegesen toppantott lábával.

— Milyen rosz kedve van máma, Barna.

— Ugy hiszem van okom reá, — fakadt ki a férfi.

Ismét elhallgattak s ismét jött egy táncos Margithoz.

Most már felkelt s ellejtett annak karján.

Barna érezte, hogy illetlenlenség volt tőle, a mit tett, de mentette magát.

— Okom van reá; nem fog velem játszani.

De többet nem beszéltek egymással. Mikor elmentek Abonyiék, Margit még a Barna köszöntését sem fogadta el.....

Azóta elmult a tavasz s a nyár nagyrésze is, Abonyiék falusi birtokukra mentek s ők nem talál-

rendszer szerint, külön szerezte meg a szülészeti és sebészeti doktorságot. Professzorai közül leginkább a hirneves Rokitánszky és Skoda buzditották, de ő a szülészet iránt érzett legtöbb kedvet s 1846-ban a bécsi közkórház szülészeti osztályán Klein professzornak lett a segéde. Ebben az állásban 1849. márczius 20-ig maradt.

Méltatlan bánásmód, a melyben Bécsben részesült, arra birta, hogy 1849-ben Pesten telepedjék meg, s két evvel átköltözése után a Sz. Rókus kórház szülőosztályára nevezték ki osztályos főorvosnak (1851. május 20.) s egyuttal ez osztályt, mely a sebészetihez volt csatolva, önállóvá tették; végre 1855. jul. 18. az egyetemen a szülészeti tanszéket nyerte el, a melyet haláláig töltött be (1865. aug. 14.)

Tanarsegédi müködésének kezdetén Semmelweis a bécsi szülőházban szomoru viszonyokat talált: az intézet apoltjai között a gyermekágyi láz ijesztő módon pusztitott. Ős időktől ismerték e betegséget, mely különösen századunk huszas éveitől kezdve télelmes mértékben ütötte fel fejét és első sorban európaszerte a szülőin ézetekbe fészkelte be magát dühöngésével, rémes döghalál módjára ezer meg ezer áldozatot ragadva el a fiatal anyák sorából. Megrenditők azok az adatok, a melyeket az orvosi évkönyvek gyászlapjai e korszakból megörökitettek. Voltak évek, melyekben Párisnak némely szülőintézetében 100 anya közül nyolcz, kilencz, söt tizenkettő esett áldozatul; s voltak hónapok, melyek alatt a bécsi nagy szülőházban 100 anyára tizenhat, husz, huszonöt haláleset jutott, söt a melyeknek egyikében a halalozás 31%-ra emelkedett. Es e veszedelemmel csaknem tehetetlenül állott szemben az orvosi világ: senki nem ismerte keletkezésének módját, senki nem tudta elejét venni, senki nem tudott ellene védekezni.

E szomoru tényeknek lesujtó hatása alatt Semmelweis minden törekvése odairányult, hogy a gyermekágyi láz keletkezésenek módjat kifürkészsze. Mert hathatósan csak akkor küzdhetünk valamely betegség ellen, ha természetét megismertük. Es fáradhatatlan kutatássainak csakhamar meglett az áldásos eredménye: már 1847-ben bátran kimondhatta, hogy a gyermekágyi láz keletkezésének módját felfedezte, s nyomban reá be is bizonyithatta, hogy bámulatos módon védekezhetni ellene. A gyermekágyi láz Semmelweis szerint nem egyéb fertőzési betegségnél. A fertőzést minden bomlásban levő szerves állati anyag okozhatja, mely a szülőknek vagy gyermekágyasoknak szervezetébe jut. A gyermekágyi láz keletkezésének ezért legbiztosabban vehetni elejét, ha ugy intézkedünk, hogy bomló szerves állati anyagok ne juthassanak a szülőknek vagy gyermekágyasok szervezetébe. Ezek azok az igazságok, melyeknek további bizonyitására és terjesztésére szánta hátralevő életét Semmelweis itt körünkben, a hol alapvető munkáját irta meg, mely a gyermekágyi láz keletkezését és az ellene teendő óvó intézkedéseket targyalja, s a honnan apostol módjára hirdette tanitványainak és a tudományos világnak tanának megdönthetetlen tételeit.

Azonban megrögzött fogalmak, természetté vált előitéletek s a megsértett emberi hiuság ellen vajmi gyakran küzd hasztalanul az egyes ember. Habár kortarsainak legjobbjai közül találkoztak is, kik Semmelweis tanának messzeható befolyását a szülészeti kórtanra teljesen feltogták s lelkesen igyekeztek e tannak tért hóditani, mégis a bécsi orvosi világnak zöme s az akkoriban irányadó szülészeti corypheusok és körök elutasitó, söt ellenséges és támadó állást foglaltak az uj tannal szemben, s buvárunkat mind elkeseredettebb küzdésre kényszeritek. A sors nem akarta, hogy e harcznak diadalmas kimenetelét megérje Semmelweis; megtört lélekkel fejezte be 1865. aug. 14. Bécsben áldásos életét.

Hosszu, a szülő emberiségre nézve igen hosszu idő telt el, ezer meg ezer fiatal anya szállott kora sirba, mig Semmelweis tanának igazsága teljes érvényre jutott; s alig másfél évtizede, hogy az orvosi világ közös tulajdonává lett. S az utolsó évtizedeknek az orvosi tudományok terén történt bámulatos haladása oly biztos épületté alakitotta már a mai napig is Semmelweisnak tanát, hogy a betegségek ellen való küzdésünkben egyik leghatalmasabb védőbástyánknak méltán mondható; söt bátrán állithatni, hogy kevés betegség ismeretes, melynek keletkezése ellen oly biztosan védekezhetni, mint a félelmes gyermekágyi láz ellen, ha Semmelweis tanának megfelelően cselekszünk. Százezrekre rug azoknak a viruló fiatal anyáknak a száma, kik egyedül az ő töle eredő intézkedéseknek köszönhetik azt, hogy életüknek nehéz óráin sérelem nélkül estek át s megmaradtak az életnek, családjuknak s a társadalomnak. S nincs is manapság czivilizált ország, melynek orvossi ne ismernék el és ne dicsöitenék Semmelweis halhatatlan érdemeit; s tanát orvosi rendünk legkiválóbb férfiai hirdetik és terjesztik.

Semmelweis J. Fülöpöt manapság az orvosok már az egész világon a gyermekágyi láz kóroktana és gyógyitása lángeszu megalapitójának ismerik. Ismerik és nagyrabecsülik tudományos munkásságát és tanitásának messze kihatását az emberiség javára. Semmelweis az emberiség jöltevője lett, mert az ő tanitása életeket ment meg. Ö a fiatal anyák védőangyala. A mióta az ő tanitását követjük a vajudás nehéz óráiban, a gyermekágyi lázban való megbetegedés és elhalálozás elenyészően csekély azokhoz a hekatombákhoz képest, a miket még ő elhullani látott, korszakot alkotó fölfedezése szinhelyén, a bécsi közkórházban: a halál pusztitása ily természetes aktusnál az ő lelkét annyira elszomoritotta, hogy nyugtot nem talált, a mig fáradhatatlan kutatásában e szörnyü baj igazi okának — a f e r t ő z é s n e k — a nyomára nem jött.

A lángész sorsa azonban rajta is beteljesedett.

Semmelweisnak az életben nagy fölfedezéseért vajmi kevés elismerés jutott; de jutott annál több küzdelem, mert tanitásáért sokat kellett harczolnia, heves támadásokkal, bántó kritikákkal kellett szembeszállnia, a minek izgalmai időelőtt megtörték lelki erejét és korai sirba döntötték.

Egy negyed századig idegenben porlottak hamvai. Két éve kerültek a hazai földbe, szülőhelyére, székes fővárosunk temetőjébe, a hol a főváros tanácsa az ő emlékének megörökitésére alakult bizottság kérésére már is diszes sirhelyet jelölt ki és engedélyezett porainak utolsó nyugvó-helyül. Semmelweis emlékének méltó megörökitésén müködő végrehajtó-bizottság a budapesti tud. egyetem orvosi karának kiküldött képviselőiből és a budapesti kir. orvosegyesület kijelölt néhány tagjából alakult meg. E bizottság a megállapitott programm keresztülvitelén már régebben dolgozik és egy internaczionális, a világ előkelő orvosaiból alakitott komité segitségével a külföldön a gyüjtést Semmelweisnak Budapesten felállitandó emlékszobrára már meginditotta. Most itthon kivánja ugyanazt tenni és első sorban az orvosokhoz, Semmelweis kartársaihoz fordul azzal a kérelemmel, hogy karolják fel lelkesen ezt az ügyet, az ő saját ügyüket — mert Semmelweisban a tudós orvost fogja dicsérni az emlékére állitott szobor, a sirjára emelt kő és a szülőházára alkalmazott emléktábla, a miknek létrehozatalán fáradozik a bizottság — és nemcsak az ő fillereikkel járuljanak Semmelweis alakjának megelevenitéséhez, de müködésük körének minden családjában is legyenek szivesek a mellékelt gyüjtő-ivet köroztetni, hogy az anyák hálájuk egy csekélyke részét leróhassák ama férfiu emlékének, a kinek köszönhetik, hogy nyugodtan nézhettek és nézhetnek a szülés nehéz órája elé.

Ámde az orvosokon kivül egyenesen a nagy közönséghez is fordul a végrehajtó-bizottság, mert jól tudja, hogy örömmel fog adózni fillereiből ama legnagyobb m a g y a r o r v o s n a k, a kit messze földön mindenütt — a magyar nemzet dicsőségére — az egész emberiség jóltevőjének ismernek el.

A gyüjtött összegeket a végrehajtó-bizottság pénztárosához: Elischer Gyula dr. urhoz, Petőfi-tér 1. sz. a. méltóztassék juttatni.

A gyüjtés eredményéről a végrehajtó-bizottság a lapokban részletes kimutatást fog adni s egész müködéséről az 1894-dik évben Budapesten tartandó VIII. nemzetközi közegészségi és demografiai kongresszus alkalmával remél leszámolhatni, a mikor Semmelweis nagy jelentőségét is internaczionális részvétel mellett óhajtja megünnepelni.

Az országos nagy-bizottságban Kassáról szerepelnek: Bernolák J. dr., Csorba Gyula dr., Moskovics Jalab dr., Polinszky Béla dr., Szent-Imrey A. dr., a kik e czélra szintén fogadnak el adományokat.

---

koztak. És most jött barátjától ez a levél. Margit szeretné látni.

Czigarettára gyujtott, hátradölt székében és elgondolkodott. Azután hirtelen papiros és toll után nyult s a következő sorokat irta:

„Kedves Arthur! Ha Abonyiékhoz mégy, engedelmeddel szivesen csatlakozom hozzád. Barna.“

Harmadnap gondosan felöltözködött s a mikor Arthur kocsija megállt a ház előtt, már készen volt. Be sem varta, mig barátja feljön érte; gyorsan leszaladt elébe.

— Megirtad nekik, hogy jövünk? — kérdé öt a kocsiban.

— Nem, meglepjük őket.

— Tulajdonképen miert is haragusztok ti? kérdé később.

— Magam sem tudom; valami nézeteltérés volt köztünk, felelt neki s azután elmondta a dolgot.

— Daczosak vagytok mindketten, mondta azután Arthur, pedig a szerelemben nem jó bolondozni. Neked engedned kellett volna.

— Ugyvan s latod, én már megtörtem a jeget.

Gyorsan haladt a kocsi s rövid idö alatt a szép udvarház tornácza előtt allt meg. Lármás hangok hallatszottak belülről s pár percz mulva az öreg Abonyi, a neje s a szép, de most feltünően halavány Margit léptek ki a tornáczra, üdvözölni az érkezett vendégeket.

Alig ismerték meg Thalyt s Margit, a mikor meglátta, megállt és sötét pir öntötte el halovány arczát, de mikor Barna feléje közeledett, már boldogan lépett elé s mindkét kezét nyujtá neki.

— Szivesen látnak? — kérdé öt ekkor Barna.

— Csakhogy eljött. Soká váratott magára; nagyon megbüntetett, sugta neki vissza a leány.

— Én bünhödtem, felelt a férfi, de megtörtem, látja.

Az öreg is nagyon örült a látogatásnak.

— De most már nem eresztjük el egyhamar. Margit hozzájárult atyja szavaihoz és erősen fogódzott Thaly Barna karjába.

Az pedig szivesen marasztotta ott magát.

Iskolai értesitők.

— Nyolcz iskola évi jelentése. —

Kassa, julius 18.

VI. G é p é s z e t i i p a r i s k o l a. A kassai m. kir. gépészeti középipariskola és a vele kapcsolatos ipartanfolyamok értesitője az 1892—93 ik XXI-ik tanévről, szerkesztette P. Tetmayer Károly igazgató. Nyom. Werfer K.

Százharmincznyolcz oldalas vaskos kis könyv a gépészeti ipariskola értesitője.

Az intézet rendes tanfolyamának rendes tanári testülete az igazgatóval Przerva Tetmayer Károlylyal az élén hat tagból áll. Kiegészitik még az intézeti orvos, mühelyfőnök és mesterek.

A tanévről szóló jelentés mindjárt egy nagyon sajnálatraméltó kijelentéssel kezdödik. Ugyanis megtudjuk belőle, hogy a felvétel iránt ez idén is annyi sokan jelentkeztek, mint a mult tanévben s ezért a jelentkezettek nagyobb részét vissza kellett utasitani.

Jelentkezett ugyanis a szabályszerü időben 36 tanuló, azontul 7, tehát összesen 43 uj tanuló az első évfolyamra s ezek közül csak 29 tanuló, vagyis az összes jelentkezettek 67·5%-a volt felvehető.

Ez a mi körülményeink közt, midőn általános hazánkban a panasz, hogy ifjaink nem igen vonzódnak a technikai pályához, nem igen akarnak mérnökök, gépészek s más technikus pályán levők lenni, nem igen megszivlelendő körülmény.

A Budapesti Hirlapnak mult szombati számában panaszkodik egy „földmérő“, hogy kevés a mérnök, kevesen mennek arra a pályára, mert a magyar ember irtózik a technikai pályától s nem adná fiát arra, még ha kedve is volna hozzá a gyereknek.

És ime itt van egy értesitő, mely meghazudtolja az általános panaszt, azt a már megszokott frázist.

A gépészeti ipariskola technikus iskola s mégis többen jelentkeztek a felvételre, mint a mennyinek felvételét megengedte volna az intézet terjedelme.

Legalább mi azt hisszük, hogy ilyesféle ok az, mely nem engedte azt, hogy 29 tanulónál egygyel se vegyenek fel többet.

Ha az csakugyan igaz, akkor e helyütt hivjuk fel a kereskedelmi miniszter ur figyelmét, avagy a sajtóirodáét, mely a vidéki lapok figyelmét érdemlő czikkeit szokta megkékplajbászozni, hogy a kassai gépészeti ipariskola kibővitése iránt sürgős intézkedések szükségesek. Szükségesek már csak azért is, mert ilynemü iskola mint ez, — tudtunkkal — nincs egész nagy Magyarországon. Nekünk pedig most ugyancsak érdekünkben áll az, hogy módot nyujtsunk ifjainknak a technikai pályára való lépésre.

A tanulók száma különben a kassai gépészeti ipariskolában ez évben a következő volt: az I. tanfolyamot hallgatták: 29-en, a II. 23-an, a III. pedig 27-en vagyis összesen 79 rendes tanuló, egy pedig mint rendkivüli tanuló vett részt a tanmühelyi gyakorlatokban.

Az ujtanulók előképzettsége tizenegynél magasabb volt annál, mint ahogy azt a szervezeti szabályzat megkivánja, de azért — mondja a direktor — a tanulók általában véve nem igen feleltek meg ama kivánalmaknak, mit a számtan, mértan, de legfőkép a rajz tekintetében szab elé a tanitott tananyag.

Az ifjusági egyesületek legelseje az önképzőkör, melynek czélját az értesitő következően jellemzi:

„Mintán az iskola szervezeténél s czéljánál fogva az ipari szakismeretek ápolására van hivatva, a nem mellőzhető humanisztikus irány fejlesztése, a hazai irodalom ismertetése, valamint az önálló fellépés és beszéd, ugy a hazafias szellem ápolása, másfelől az ifjuság közötti barátságos viszony fejlesztése az önképzőkör osztályrészeül jutott.“

Tanár-elnöke L e k l y Gyula volt, mig ifjusági elnök H ö f l e Gyula III. éves és alelnök S z ö n y e i Kálmán III. éves tanuló volt.

Tagjainak száma 79, s 2 közgyülést, 14 tudományos összejövetelt és 3 ünnepélyt tartottak az önképzőkör keretén belül.

Az önsegélyző-egylet szintén Lekly vezetése alatt müködött és 7 tanulót részesitett 50 forintnyi pénzsegélyben.

Ez ismertetések után az értesitő legtekintélyesebb részet teszi ki az iskola szervezeti szabályzata és az elvégzett tananyag felsorolása.

Végezetül pedig az iskola kebelében levő, illetőleg a vele egybekapcsolt ipartanfolyamok szervezete és tananyaga van elősorolva, még pedig a vasárnapi ipar-rajztanfolyam szervezete és az épitő-ipari szakiskola szervezete és tananyaga.

Az egész értesitőben az a szokatlan, hogy a tanulók névsorát nem találjuk benne közölve.

Ujdonságok.

Személyi hirek. Dr. S c h m i d t Attila, a kassai állami főreáliskola latinnyelvi rendkivüli tanára a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter által a nagyszebeni állami fögimnáziumhoz végleges minőségü rendes tanárrá neveztetett ki. — L a d á n y i Béla (Lorgnet) lapunk belső dolgozótársa a Kassai Szemle fömunkatársa lett s ezentul fokozottabb mértékben szenteli nekünk tevékenységet.

Köztisztaság. A fenyegető koleraveszély által indokolt szigoru óvatosság a hatóságot a legnagyobb mértékben tettre serkenteni. A veszedelem ha nem is elháritására, de legalább csökkentésére lényeges befolyással van a köztisztaság folytonos ellenőrzése és keresztülvitele, miért is a közegészségügyi bizottság legutóbb tartott ülésében a köztisztaság fentartását városnegyedenként egy egy biztos és mellé rendelt rendőr-altiszt ellenőrzésére bizta. Az első városnegyed C s e l é n y i Béla tb. alkapitány, a második negyed K o s s u t h Lajos rendőrfogalmazó, a harmadik M i h a l i k kapitány és a negyedik V a r g a Ferencz rendőrfogalmazó által állandóan fog ellenőriztetni, hogy igy az esetleg tapasztalt rendellenességek azonnal orvoslást nyerjenek.

Szegényt, hogy ütik! Van nekünk itt Kassán állatvédő egyletünk, a mely paragrafusok alapján, a közhatóság védpajzsa alatt őrködik a felett, hogy kegyetlen lelkü, sintér természetü emberek igavonó állatjaikat ne gyötörjék és ha ez mégis megesik, a rendőrhatóság az illető barbárokat kegyetlen szigorral megbünteti. A katonaságnál a lóanyag féltett kincse az ellenőrző közegeknek és jaj annak a szerencsétlen lénynek, a kire esetleg ló bizatott, hogy ha ezt a állatját nem ugy gondozza, fésüli, keféli, a hogy azt a reglamá előirja! Csak a katonai legénység az, a mely nem numerál, mert leszedve róla a csakumpakot, összes pénzbeli értéke alig ér föl annak a lónak a patájáról lepattogó körömporczával, a mely azonnal orvos kéz által applikált vazelinnel lesz adjusztálva. Nem szeretjük a katona urék dolgát ide nyilvánosság elé hordani, mert azt tartjuk, hogy a békesség nem izgatja a vért se itt, se ott és jól esik tudnunk, hogy az urak szivesen assimilálódnak a polgári társadalommal, ha ez utóbbi előzékenyen defiliroz minden tekintetben, de elvégre is még sem egészen azért vagyunk mi itten, hogy a hallgatás bő köpenyegébe burkoljunk minden dolgot. Ilyen dolog az, a mit minden sértő szándék nélkül azért hozunk csupán a nyilvánosság elé, hogy annak orvoslását reméljük S a y altábornagy urtól, a kinek ékes szólását és szive meleg érzéséről tanuskodó szavait éppen az imént tartott banketten tapsoltuk meg. Többször láttuk, de most hétfőn szem és fültanu nézte künn a Rá-

kóczy-körutou a honvédhuszárok oktatását, a melyet egy főhadnagy ur teljesitett, hogy az miképen folyt le. A pofozás, a rugás, a kardlapozás teljes erővel játszotta ott a főszerepet, valószinüleg, hogy ezekkel az argumentumokkal öntse a főhadnagy ur azokba a szerencsétlen páriákba azt lángoló hazaszeretetet, a melyet Say altábornagy ur annyira dicsőitett, de más — fényesen ragyogó — szellemben. Valóban itt van az ideje, hogy a katonai szabályokba — papiron — letett humánus szellemnek a főbbek érvényt szerezzenek, hogy kiküszöböljék azt a furkosbottal való nevelési és oktatási modort, a mely már annyi emberanyagot a halálba kergetett.

Halálozás. Özv. iványi Fekete Istvánné szül. Adaskovich Terézia urnő f. hó 16-ikán déli 1 órakor élete 88 ik évében végelgyengülésben halt el. Temetése a megboldogultnak f. hó 18 napján kedden d. u. 3 órakor ment végbe nagy diszszel s a közönség nagy részvétével.

A vendégszereplő dalkör. A kassai dalkör folyó hó 23-án Gálszécsen fog vendégszerepelni. A hangverseny iránt — mint nekünk irják — Gálszécsen és egész felső Zemplénben nagy az érdeklődés.

Primiczia. Kaminszky Sándor Tállyára kinevezett káplán, ki csak az imént került ki a kassai szemináriumból és lön felszentelve — mint Tállyáról irják — a mult vasárnap tartotta első szent mise áldozatát. A primiczánsnak több környékbeli plébános segédkezett s mise közben, evangélium után Bessenyei István tartott szép alkalmi beszédet. Mise végeztével az ifju pap külön-külön részesitette első áldásában a templomot zsufolásig megtöltött hivőket.

Bravo Kassa! Ezalatt a czim alatt a Budapesti Hirlap vasárnapi száma a következőket irja: Kassáról beküldték nekünk az ott vendégszereplő német társulat julius 12-diki szinlapját, melyen — mint örömmel látjuk — Freund Alfréd igazgató busan kijelenti, hogy nem maradhat oly sokáig Kassán, mint tervezte, mert „minden várakozás ellenére nagyon gyengén látogatják.“ Reméljük, hogy ez volt Kassán az utolsó német társulat. Hogy azonban a bravót még jobban megérdemeljük, az igazság érdekében azt is hozzá kell tennünk, hogy a Freund direktor társulata, bár német darabokat adott ugyan elő, még se hozta be Kassára a tizenöt esztendő óta itt nem látott és kiküszöbölt német szinház kultuszt, hanem csak olyan féle volt biz az, hol a muzsa teritett asztalok mellett ülő közönségnek hirdeti az igét s ilyen a magyar székes-fővárosban is van, böven ugyan csak germán nyelvü.

Fürdő. Bariangliget fürdőben e hó 15-éig bezárólag összesen 699 vendég fordult meg. Az időjárás ott igen enyhe és kellemes.

Az elmaradt tüzijáték. Messze feltünő kék és piros plakátok hirdették a házakon, utczaszögleteken a mult hét utolsó napjain, hogy Emmerling a pyrotechnikus vasárnap Kassára jön. Eljön a pyrotechnikus és hoz rakétákat, amiket a Széchényi-liget lombsátora fölé fog feleregetni épen ugy, mint ahogy megcselekedte ezt a székesfővárosban most egy éve, mikor a felség koronázási jubileumát tartották és ünnepelték meg. Mindenki kiváncsi volt rá, milyen lesz ez a fényes rakétázás? Milyenek lesznek azok a földre varázsolt napok, holdak és csillagok, melyek pazar fénynyel sziporkázzák tele a levegőeget. Még némelyik szegény bakagyerek is ott szorongatta a negyven fillérré fölemelt két hatost a markában, hogy le gye majd mivel leszürni az igazságot a malomarok hidjára kitett asztalkanál. Szóval olyan volt az érdeklődés, hogy azt a legbátrabban nevezhetjük a lehetőlegszélesebb körünek is. Hah, de az égi hatalmasságok másképen végeztenek. Komor és bizonytalan fellegek uszkáltak a szürkén beboltozott magas égen, ott hordták magukban a veszedelmet, az esőt. És még el sem érkezett a kitüzött óra, mikoron megnyilatkozának az ég csatornái... Esett, de nem: — zuhogott. Oda a szép remények, oda a raketák, az Emmerling rakétái és reményei. Az lett a jelszó, hogy: haza. Haza ment a korzón sétáló közönség s hazajött a ligetből az oda kirendelt rendőr diszörség is. Az eső ugyan mihamar elállt, de a hazasiető közönséget meg nem állithatta. Igy maradt el a tüzijáték. — Hogy mennyire érdeklődött a közönség az elmaradt tüzijáték iránt, legjobban bizonyitja az a körülmény, hogy majdnem minden órájában a napnak kérdezősködnek szerkesztőségünkben — többnyire a csillingelő telefon utján: hogy mikor lesz megtartva az elmaradt tüzijáték. Kijelenthetjük itt is olvasóinknak, hogy e hó 29-én, azaz a jövő szombaton gyönyörködhetnek benne, de csak ugy, ha — szép idő lesz.

A zsujtai veszedelem. Nagy veszedelemben voltak e hó 13-án — mint egy tudósitónk irja — a zsujtaiak. Tüz és viz, e két veszedelmes elem pusztitott egyszerre, s azonkivül a fellegek is ellene esküdtek a falu népének, mert a jég ugyanaz nap verte el a vetéseket. Komor fellegek kezdtek egyszerre tornyosulni — irja levelezőnk — a község felett. Hirtelen nagy zápor kerekedett, s utána a jég, mely az egész falut, mezőséget ugy belepte, hogy minden fehér volt, merre a szem látott. A vetések földhöz verve s félig-meddig tönkre lőnek téve. Azalatt pedig mig a zápor, meg a jég esett a villámcsapások egymást érték. Az egyik villám Kovács József nevü gazda házába csapott, mely rögtön felgyujtotta a zsupfedelet. Hirtelen összefutott erre a megrémült nép, hogy a lángok pusztitásának elejét vegye. Alig oltották el azonban a Kovács gazda házát s térték megnyugodva a rettenetesen megrémitett zsujtaiak, mikor nagy zugással tört be a faluba a viz. Zsujta határában két oldalról is folyik a viz. Az egyik oldalról a Hernád, a másik oldalról meg egy kis patak csendes hullámai törekednek — mindegyik a maga czélja felé. Most a Hernád és a kis patak piszkos vize lépte át a medernek alacsony partját s az egész felvéget elöntötte. A lakásokba behatolt a viz, a sokhelyütt alacsonyabban fekvő istállók is megteltek a piszkos áradattal s a marhák odavesztek, belefultak. A ki menthetett valamit, az menteni törekedett, de ez nagyon kevésnek sikerült. A falu kerékgyártója különösen, aki épen a patak partján lakik, elvesztette mindenét még egyetlen gyermekét is fuldokolva huzták ki az iszapos patakvizből. A kár igen nagy s a zsujtaiak veszedelmes nappá jelölték ki julius 13-át.

Kis gyermekek vizsgája. Szombaton tartották meg a Flórián utczai kisdedóvó intézetben, melynek fentartója a helybeli jótékony nőegyesület, az évzáró vizsgálatokat. Nagy számu érdeklődő közönség s ennek élén Münster Tivadarné nőegyleti alelnöknő jelenlétében folyt le a kicsinyek záró vizsgája, melynek kezdetekor a kis Kicsiny Vilma szépen betanult köszöntő beszéddel üdvözölte a megjelent alelnöknőt és a diszes közönséget. Ezután folyt le a vizsga tulajdonképeni része, mely imádság, szavalás, játszással telt el és a közönséget a legkellemesebben lepte meg az ott hallott helyes és szabatos feleletekkel. E szerfölött fényes pedagógia, eredmény pedig a minden tekintetben jeles és szakképzett óvónő. Lengyel Georgine érdeme, kit a vizsgálat eredménye által elragadtatott papák és mamák szivélyesen meggratuláltak.

Csekély helyreigazitás a mult számunkban hozott „Bucsuzás Lodytól“ czimü ujdonságra vonatkozólag, melyben többek közt arról van szó, hogy „keserü könyeket hullatnak a sugár termetü és erős karu Mariskák s könyük belépotyog a szivarrá sodort dohányba, mert ki tudja jön-e még vajjon vagy egy Lody nevü olasz, ki hölgybirkózást rendezzen a czigaroskák, no meg a trikók kedvéért valamely szép estén.“ A czigaroskákra nézve tévedés az egész, mert tény ugyan, hogy az első hölgykirkózásra az élhetetlen hyppodromista négy dohanygyári munkásnőnek a nevét hirdettetté falragaszain, de tény az is, hogy sem akkor, sem utánna dohánygyári munkásnő a hyppodromban nem birkozott; mivel nem egy — habar erős karu, de hivatásaban állhatatos és erényes — Mariska már előzőleg panaszra ment a dohánygyár derék aligazgatójához, a ki tapintatos eljárásával az összes dohánygyári munkásnők jó hirneve érdekében a Lody hyppodromában botrányos müveletet a gyárból való kilóditás terhe alatt egyszer s mindenkorra betiltotta. Tehat mint ebből is kivehető, a kassai czigaroskák nem hogy könyeket hullajtanának utánna, de nagyon is örülnek, hogy Lody ellódult. A mi elvégre a czigaroskákról terjengő rosszhiszemüséget és a különféle mende mondákat illeti, ugy vagyunk vele, mint a tiszta buzával, a mely közt konkoly is terem!

Kis angyal a templomban. Vasárnap délelőtt 11 óra táján, éppen midőn odakint hatalmasan dörgött az ég és zugva zuhogott alá a zápor, a Domonkos atyák templomában — melyben a hivek mindenkor szép számmal vannak jelen — valóban meses szinezettel biró és álomképnek is beillő jelenetnek lehetett szemtanuja minden gyermekbarát. A baloldali gyóntató fülkék lépcsőjén egy alig 3 éves kisded leányka foglalt ülőhelyet és levetvén széles szalmakalapját, elővette papája esernyőjét, ruhájába kezdé göngyölgetni és babuként dédelgeté. Atyja pár lépésnyi távolban térdelt tőle, ájtatos imájába mélyedett s igy nem figyelt a gyermekre. A kisded pedig akár csak otthon, de egész hallgatagon, csupán piciny piros ajkait pajzán mosolyra nyitogatva tovább folytatta a játékot. A bábut (illetve az esernyőt) elaltatni akarván, kis kacsóival gyöngéden megemelé és himbalva sétára kelt vele a lépeső hosszaban fel s alá; de ugy tetszett neki, mintha az a mozdulatlan jószág rosszul viselné magát, mintha pityeregne, tehát — mit tett légyen? — meg is dadazta. Azután elaludt valahogy a piciny piczije s odatámasztatek egyik gyóntatófülke ajtajához, a mely müvelet nem csekély nyikorgást idézett elő. Mialatt pedig az esernyő ugy aludt, mint a fa, addig a mama széjjel nézett a templomban: látta, hogy a szomszéd bácsi könyvből olvas, tehát melléje térdelt és s gitett neki lapozgatni. A bácsi azt se tudta, imadkozzék-e vagy gyönyörködjék a szép kis teremtésben! De ismét hirtelen fordul a koczka s a kép változik, mert a kis mama sirni hallja csecsemőjét, hozzafut, felkapja, csicsisül vele a lépcsőre, összecsókdossa, enyeleg... és mindezt oly megkapóan teszi, hogy édeni gyönyör volt reá tekinteni. Hanem mindeme játék még hagyján lett volna bár templomban is, ha a kis ártatlan másként nem folytatja; ugyanis amint ott teküdt bábujával a lépeső hosszaban, egyszerre csak meggondolja magát és gömbörgözni kezd vele egyetemben a lépesőről a padok mellettí átjáróra. Nagykésőre észrevevén ezt atyja, megintette, hogy ne helytelenkedjék, s ekkor a kisded mintegy bünbánattól magába szallva jól körültekintett s a latottakból okulva, ő is letérdelt szépen, keresztet vetett magára és körülbelül egy negyedóra hosszat verdeste kicsiny mellkasát. Olyan meghatóan komikus volt e jelenet, hogy egy szemtanu sem fojthatván vissza nevetését, és inkább távozott az Isten házából.

A kolera elleni védekezés czéljából a belügyi kormány körrendeletet intézett valamennyi vármegyei törvényhatósághoz, a mely igy szól:

Több külföldi európai államban szórványosan előfordult koleraeset és a hazánkban helyenkint fellépett heveny gyomor- és bélhurut gyanus és aggasztó esetei arra inditanak, hogy a melegebb nyári időszak közeledtével ismételve felhivjam a törvényhatóságot az általam f. évi február hó 28 án kiadott 5856. számu körrendelet erélyes és gyors végrehajtására.

Ezen felhivásommal kapcsolatosan további intézkedések végett a következőket rendelem el:

Tegye a törvényhatóság a járási főszolgabiráknak és járási orvosoknak, illetve a rendezett tanácsu városok polgármestereinek, rendőrkapitányainak és városi orvosoknak a legszigorubb felelősség terhe alatt teljesitendő kötelességükké az alábbi intézkedések haladéktalan foganatositását, u. m.:

1. A város, illetve községek területén az 1876: XIV. t.-cz. 141. §-ának végrehajtása s általában a köztisztaság megőrzése a lehető legnagyobb szigorral és pontossággal eszközöltessék.

E czélból városok a rendőrkapitány, községekben a községbiró, mindegyik az elöljáróság egy tagjával hetenkint egyszer helyszini vizsgálatot tartson, az utczák, terek, nyilvános épületek, nevezetesen vendéglők, korcsmák, kávéházak, czukrászdák stb., nemkülönben a magánépületek helyiségeiben és udvaraiban a tisztaság és az egészségügyi rendszabályok megtartásának ellenőrzése végett s az e téren tapasztalt hiányok és mulasztások pótlásáról azok köztörvényi megtorlásának fentartásával az illető mulasztók költségére gondoskodjék.

Különönös figyelemmel legyen a rendőrkapitány, illetve községbiró arra, hogy az árnyékszékek, pöczegödrök tartalma hetenkint kétszer megfelelő mennyiségü mésztejjel (1 kiló mész 4 liter vizben megoldva) fertőtlenittessék.

2. A mennyiben a városban vagy községben rosz vizet szolgáltató kut lenne, az hatóságilag elzárandó.

A folyam mentén vagy álló viz mellett épült községek lakói minden héten falragasz vagy dobszóval való közhirré tétel utján figyelmeztetendők, hogy a folyók vagy tavak vizéből meritett vizet előbb forralják fel, azután hütsék le, és csak az ilyen felforralt és lehütött vizzel éljenek.

3. A községi elöljáróság és a városi piaczi rendőrség fokozott erélylyel és szigorral ügyeljen fel a husszemlére és az ártalmas italokat és ételeket kobozza el; a korcsmai zárórára fennálló szabályzatot pedig szigoruan tartassa be.

4. A városi és községi elöljáróságok gondoskodjanak fertőtlenitő szerekről, az 1000 lakoson felüli községek járványkórház, a kisebbek pedig elkülönitő helyiségek, — s minden község ezek felszereléseinek, ápoldáknak és hullaházaknak készenlétben tartásáról.

5. A város, illetve járás területén lévő minden hatósági és magánorvos és minden szülésznő, külön egyénenként, a lakosság pedig közhirré tétel utján felhivandó arra, hogy általuk a legelső alkalommal észrevett gyanus, hasmenéssel vagy hányással járó megbetegedéseket a polgármesternél, illetve a községi birónál azonnal bejelentsék.

A községi birák kötelesek azon gyanus megbetegedéseket küldöncz utján vagy táviratilag azonnal a főszolgabiró tudomására hozni.

A főszolgabiró vagy rendőrkapitány minden ily esetet hatósági orvos közbejöttével megvizsgálni s arról az alispánnak táviratilag jelentést tenni tartozik, kinek feladata leend ezt nekem táviratilag bejelenteni.

6. Ugy ezen rendeletem, mint a fentebb emlitett 5856/93. számu körrendelet végrehajtásáért első sorban a polgármestert, illetve alispánt, az egészségügyi szakfelügyeletet igénylő intézkedésekért a városi, illetve megyei tiszti főorvost, másodsorban a járási főszolgabirákat, rendezett tanácsu városok polgármesterét és járási, illetve városi orvosokat; továbbá a a községi és körjegyzőket s az összes elöljárókat teszem felelőssé.

A községi (kör) jegyzők és községi birák különösen az 1886: XXII. t.-czikk 95. §-ára hivatkozással felelőssé teendők, ugy ezen rendeletem, mint a fent idézett 5856/93 számu rendelet tartalmának az összes lakossággal való megismertetéséért.

Jelen rendeletemet több példányban kinyomva a végből küldöm meg a törvényhatóságnak, hogy azt a rendezett tanácsu városok polgármestereivel, a főszolgabirákkal, a hatósági, községi a körorvosokkal, a községi és körjegyzőkkel haladék nélkül közölje.

Abauj-Tornavármegye alispánja e rendeletet megismertetve a vármegye közönségével, közegeit utasitja:

Ezen és a f. évi ápril hó 28-án 7856. a. i. sz. a. közölt belügyminiszteri körrendeletekben foglalt intézkedések szószerint és azonnal leendő foganatositását rendelem, s felhivom a járások főszolgabiráit, hogy a részükre kellő számu példányokban megküldött körrendelet minden községi és körorvosnak, községi és körtisztviselőket arra kötelezem, hogy jelen rendelet vételével azonnal kezdjék meg, s a befejezésig szakadatlanul teljesitsék az óvintézkedések foganatositására irányuló vizsgálatot, — s minden községben e rendeletnek miként történt foganatositásáról szóló jegyzőkönyvet vegyék fel, — a hetenkinti vizsgálat teljesitésről az eljáró közegek névszerinti megnevezésével lajstromos kimutatást vezessenek, hogy a felülvizsgálat a községi élet vezetésében mulasztást ne találjon, mert ellenesetben az 1886. XXII. 95. §-ából folyó intézkedéseket kérlelhetetlen szigorral fogom alkalmazni.

E rendeletem foganatositásának ellenőrzését a járások főszolgabiráira bizom, kötelezvén a járásorvosokat is, hogy az ellenőrzésben a főszolgabiráknak segitségére legyenek.

A vármegye tiszti főorvosát pedig felhivom, hogy az egészségügyi szakfelügyeletet igénylő intézkedések tárgyában a felmerülő szükséghez képest javaslatait előterjeszsze, s a külszolgálat kérdéseit körutjában ellenőrizze, végre

megkeresem a kerületi csendőrparancsnokságot, hogy őrcsapatait utasitani sziveskedjék a községi szolgálat ellenőrzésére.

Egész selyem, mintázott Foulardokat (mintegy 450 különböző fajban), méterenként 85 krtól egész 3 frt 65 krig — valamint fekete, fehér és színes selyemszöveteket 45 krtól 11 frt 65 krig — sima, kockás, csíkos, virágos, damaszolt minőségben, (mintegy 240 féle dispositió és 2000 különböző szín és árnyalatban) szállít: postabér és vámmentesen **Henneberg** (cs. kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben.** Minták postafordulóval küldetnek. Svájczba czímzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.
8—15

Tanügy.

A tisztelt szülők és gondnokok figyelmébe! Nem mulaszthatom el, hogy a tisztelt szülők és gondnokok figyelmét fel ne hívjam arra a körülményre, hogy a kassai gazdasági tanintézetét végzett fiatal emberek nagyobb uradalmak részéről oly keresletnek örvendenek, hogy mindannyian biztosan kapnak jó állást. Az a 27 fiatal ember, a ki a jelen tanévet végezte, már a vegbizonyitvány elnyerése előtt kapott állást, sőt az igazgatóság abban a nem éppen kellemes helyzetben volt, hogy két nagy uradalom kívánságának már nem tehetett eleget, a melyek 5 fiatal embert kedvező fizetési feltételek mellett kivántak volna alkalmazni.

El lehet ma már bátran mondani, hogy a gazdasági pálya az, a hol legrövidebb idő alatt legbiztosabban szerezhet magának a fiatal ember tisztességes megélhetést biztositó állást. Az intézetünket csak közepes sikerrel végzett fiatal emberek teljes ellátás, lakás, fütés és világitás mellett 150—350 frtnyi fizetésben részesülnek mint uradalmi irnokok vagy gazdasági segédek; sem a jogi, orvosi, de egyébb pályakon sem szerezhet magának az életet most kezdő azonnal olyan állást, mely neki tisztességes megélhetést biztositana, s a diploma elnyerése után még éveken keresztül kénytelen a szülői segélyt igénybe venni.

Ne habozzunk tehat; adjuk fiainkat — a menynyiben abhoz kedvük van — a gazdasági pályára.

Kassa, 1893. julius hó.

Kovácsy Béla.
a kassai m. kir. gazdasági intézet
h. igazgatója.

Irodalom.

Jogász évkönyv. A kassai kir. jogakadémia egyleteinek ez idei évkönyve is mostanában jelent meg az akadémiai egyesületek kiadásában. A könyv terjedelme 48 oldal s tartalma első sorban a professzorok alorizmáiból, egyesületi jelentésekből és szakdolgozatokbo, áll, melyek közt egy-egy költeményre is bukkanunk. A jelentések közt első az olvasó köré, melyben a pályatételek meddőségének fejtegetésénél a következő sorokat találtuk: „E sajnos s kétségkivül megdöbbentő jelenség okai azonban nem a jogakadémiai ifjuságnak a mélyebb kutatást igénylő tudományos buvárkodás iránt való érzéketlenségében keresendők, hanem ama, az ifjuságí társasélet kollegiális és egységes fejlődésére homlasztólag ható meghasonlásban, mely nemcsak hogy külön érdekeket tápláló pártokra osztá az akadémia polgárságát, hanem az ellentéteket oly téren is érezhetővé tevé, a hol épen nem kivanatos." Ez ugyan elég burkoltan adja elő a jogászok bajait, de mi, kik régóta figyelemmel kisérjük az akadémia mozgalmait, megértettük belole, hogy ez ama kaczagtató arisztokrata és demokratának nevezett szétható s egymástól idegenkedő pártokra vonatkozik, melyek minden létjogosultság nélkül is tényleg léteznek a jogász urak kör-ben. Igazan sajnálatramélto, ha a kassai jogakadémiában, melynek nemcsak jelenlegi helyiségei hasonlitanak a maguk materia is mivoltában korhadt oduhoz, ilyen hivatalosan is sajnos megemlitésre szoruló jelenségek fordulnak elő. Az évkönyv szakdolgozatait: Ladányi Béla, Kobilitz Elek, Engländer Béla és Bálint Lajos irták. Találunk benne ezenkivül két költeményt: Hegyi Józseftől és egyet Kemény Bélától. A „Nemzeti szellem a jogtudományban" czimü közleményt, (irta Ladányi Béla) aktuális és megszivlelésre méltó fejtegetései miatt alkalomadtán egész terjedelmében közölni fogjuk.

Zola legujabb regénye. Zola husz kötetes regényciklusának, a Rougon-Macquarts ciklusnak befejező kötete a „Le Docteur Pascal" most jelent meg franczia nyelven Párisban.

A „Századok" czimü történelmi folyóirat legutóbbi számban elismerő hangon nyilatkozik dr. Farkas Róbert kassai tanárnak „Kassa árumegállító jogáról" irt müvéről. Ha terünk engedi e birálatot is közölni fogjuk.

CSARNOK.

Erős akarat sikert arat.

— Elbeszélés. —

(Folytatás.)

Sohasem nyilt alkalmam a puszták királyát egy mesterkéletlen lövéssel ily könnyen földreteriteni mint most, de legnagyobb sajnálatomra a puskám nem volt nálam. Lenn hagytam a fa törzséhez támasztva. Csupán buldogrevolverem volt az egyedüli öldökő szerszám, melylyel vadászszenvedélyemet kielégithetém. Már kirántottam, hogy a nemes állatot prédajává tegyem szenvedélyemnek és ekkor csoda történt. Ereztem, hogy szivemről levált a jégkéreg, mely abban minden jobb érzést megfagyasztott; éreztem, hogy kábultságom óta most van az első világos pillanatom; éreztem, hogy megtudom szánni ha nem is a számító embert, hát legalább a beszámithatlan állatot.

Mikor a kis buldogrevolvert visszatettem a kabátom zsebébe, valami uj ropogós papirosban akadt meg a kezem. A mérnöki oklevelem volt. Rövid idő mulva Pesten valék. A többit tudja urambátyám··· Es most itt vagyok, hogy a mások földjét védgátakkal lássam el, annál az egyszerü oknál fogva, hogy saját földjeim nincsenek. Hanem megfogadtam, hogy soha nem kérem meg egy leány kezét. Hahaha mégis csak szép ez az élet ugy-e urambátyám kaczagott a fiatal ember és iszom annak a herczegnőnek az egészségére, aki velem az egész nőnemet meggyülöltette. Unottan emelkedett föl a kis zsölyiyéből és megcsörrent a pohár.

Ekkor mély fájdalmas sóhaj üté meg a két férfi fülét, mintha ettől az erőltetett kaczajtól valakinek a szive szakadt volna meg. Szentendrey kezéből kiesett a pohár.

— Ki sohajtott itt? Aztán vis à vis-já pillantott, mintha tőle várna magyarázatot. De az öreg ur kétkedőleg rázta fejét.

— Édes fiam ha nem is bizonyitgatta volna az imént hogy társultsága elmult, ugy is elhinném, hisz oly aranyosan tud képzelődni.

A mérnök türelmetlen mozdulatot tett, aztán a kandallóhoz közeledve, kiváncsian pillantott a védő mögé.

De a rejtekhely ürü volt. Csak a padlón jártak a lángok oly örületes tánczot, mint künn az esti szél, mely a félig nyitott ajtón behatolva megiengeté a szomszéd szoba függönyének rojtjait.

A fiatal ember elnevette magát és gondolkozva tért az asztalhoz. Eppen a vacsorát hordták fel és ez egyelőre félbeszakitotta a beszélgetést. Se Márta, sem a nevelönő nem étkeztek velük.

Az öreg kisasszony ott szundikált a török kereveten, a fiatal leány pedig gondolkozva bámult bele a lámpa világába. Aztán elindult. Lassu léptekkel haladt végig a szobán, hogy föl ne keltse az öreg nőt, ki nála születése óta az anyát helyettesité, de az ajtónál már elragadta a heves Bernáth vér.

— Akarom, — mormogta, — akarom, — hangoztatta, — én akarom! — kiáltotta.

A zajra az öreg kisasszony fölkapta fejét.

— Mi, mi, mit akar már megint kedves Márta?

A leány megszégyenülten rejtette el kipirult arczát.

— Semmit, rebegé.

Az öreg nő aggódva pillantott izgatott arczába. Ugy szerette ezt a leányt. Magához vonta sovány karjaival és megcsókolta lázas ajkát.

— Márta kedves, igérje meg, hogy nem fog oktalanságot elkövetni.

— Ez attól függ, hogy ki minek deklarálja.

A nevelönő meghökkent. Egyenesen a szemébe nézett a leánynak, és anyai hangon kezdett a lelkére beszélni:

— Az istenért Márta, gondolja meg, hogy mabolnap husz éves, tehát oly korban van, mikor az ember komolyan veszik.

— Ezt el is várom mindenkitől!

— Aztán én neveltem; a világ minden lépéseért engem tesz felelőssé.

— Mától fogva nem törödöm azzal, hogy mit mond rólam a világ.

De ekkor az öreg kisasszony már talpon volt.

— Márta, kedves gyermekem, maga beteg. Nagyfoku izgatottsága, talán láza is van? — és a leány ütere után nyult. De ez félreugrott.

— Nem, nem, nem akarok most beteg lenni! Most, mikor olyan szép az élet; künn pacsirták énekelnek; minden bokron virág nyilik; a verőfény besüt az ablakon; az árviz veszély elmult örökre; Szentendrey Géza megcsinálta a védgátat. Ah Szentendrey Géza mily örületen szeretlek!

A láz kitört rajta és fázósan dideregve huzódott a pamlagra.

Az öreg nő elsiklottta magát. De a leány lelki ereje daczolt a hitvány fizikai alélttsággal; lassan föltápászkodott és az ajtóhoz vánszorogva becsukta azt. Azután térdre rogyott nevelőanyja előtt és elkezdett suttogni a fülébe.

Nem szabad tudni senkinek, hogy beteg vagyok. Nincs nagy bajom, csak szörnyen izgatott vagyok.

Hisz máskor is beszélek én bolondokat.

Aztán bolnap okvetlenül Aporra kell mennem. Szentendrey Géza is velem jön. Itt van ő.

Aztán mintha tudta volna, hogy neki most meg kell látni azt, akit szeret, az ablakhoz huzódott, szétvonta kissé a függönyt; és csakugyan a kastély másik szárnyán, ott hol a vendégszobák vannak, egy ablakból világ látszik. Egy fej kihajlik az ablakon és égő szivarral szájában belebámul a sötét éjszakába.

Márta tudja, hogy ez a Szendendrey Géza feje; és odavonja az öreg kisasszonyt a ablakhoz.

— Nézd! Ott van ö. Tudod mit csinál? Hallgatja, hogyha tud-e a szél ugy sohajtani mint én.

A nevelönő csak mind jobban meggyözödik, hogy kedvencze félrebeszél. Lefekteti ágyába, hideg borogatást rak lázas fejére és ott virraszt mellette. De a beteg igen csendesen és igen mélyen alszik és az öreg ápolönő is elalszik mellette mélyen, csöndesen···

Szentendrey Géza pedig csak hallgatja a szél zugását, mely a Bernáth kastély fait meg-megrázza, és a fák meghajolnak mélyen csöndesen···

Reggel felé aztán megszünt a zivatar. Meleg tavaszi nap sütött be az ablakon és egy kiváncsi sugár átszürödvén a függöny pókhálószövetén, vidám tánczot járt a melegtakarón, meg a rózsás leányarczon, mely mosolyogva feküdt a párnák között. Egy csintalan sugár aztán megcsiklandozza ajkát és az alvó fölébred. Egy székkessel a csöngetyünél terem. Szobalánya megjelenik és kis idő mulva a Márta elegáns sportkosztümjének uszálya végigsöpör az előszoba parkettjén. De az ebédlő küszöbén meglepetve állapodik meg.

(Vége köv.)

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Több lakás

kisebb-nagyobb, a **főutczai 33. számu** most ujonnan restaurált Vitéz-féle házban a vármegye székháza mellett **augusztus hó elsejétől** bérbe kiadó. Bővebbet az ugyanott lakó háztelügyelőnél.
216 3—3

HIRDETÉSEK.

A kassai takarékpénztár

elfogad: **betéteket kamatozás végett,**

leszámitol: **váltókat, kisorsolt záloglevéleket és sorsjegyeket,**

engedélyez: **jelzálogkölcsönöket házakra** és **birtokokra, kézi-zálogokra** és **értékpapirokra,** különösen kedvező feltételek mellett,
7 13—24

megőrzés végett elfogad: **értékpapirokat, okmányokat, ékszereket** és **ezüstnemüeket,**

vesz és elád: **értékpapirokat tőzsdei árfolyam szerint.**

Postai megbizások azonnal elintéztetnek.

38 kitüntetés, ezek között 14 diszoklevél és 18 érem. Számos bizonyit. A bécsi rangu orvosi tekintélyektől, vány első erdészeti és gazdasági kiállitáson 1890. és a nemzetközi higienikus kiállitáson 1891. a legmagasabb kitüntetéssel — a diszoklevél különös feltüntetésével — dijazva.

Nestlé Henrik gyermek-tápliszt.

26 éves eredmény.

Ujszülöttek, a kik anyáik által egyáltalán nem, vagy csak tökéletlenül táplálhatók, a Nestlé Henrik gyermek-tápliszttel racionálisan felnevelhetők. Iratok, a melyekben a készitési mód, valamint elsőrangu tekintélyek, lelenczházak és gyermek-kórházak bizonylatai foglaltatnak, kivánságra ingyen és bérmentve küldetnek. 158 8—12

1 doboz Nestlé Henrik-féle gyermekliszt 90 kr.
1 doboz Nestlé Henrik-féle kondenz. tej 50 kr.

Központi raktár Ausztria-Magyarország részére:

F. Berlyak, Wien, Stadt, Naglergasse 1.

Eladás minden gyógytár és füszerkereskedésben.

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, péntek 1893. évi julius 21. 82. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvetel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Tovabba a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogle Bécs: Eckstein Bernát fürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bermentes levelek fogadtatnak el.

Névtelen levelek.

— Leleplezett leleplezők. —

Kassa julius 20.

A székes főváros közönségének csak az imént volt alkalma a korumpált erkölcsök felfedett gaz tetteiben közvetlenül gyönyörködni. mi kassaiak csak a fővárosi lapokból meritettük szomoru tapasztalatainkat.

Most azonban, mi is mutathatunk olvasóink nak egy olyan panamát, mint amilyet láttak a boldog pestiek a minapában.

Lapunk olvasói részéről, több helyről kaptunk az utóbbi napokban panaszt, hogy bizonyos titkos részvénytársaság részéről gyakori és meglepő kedveskedéseknek vannak kitéve.

Ezek pedig azok a czimben megnevezett névtelen levelek:

Ah igen — kérem — névtelen levelek, csakhogy milyenek? Mert hiszen az a kis fruska, kinek titkos imádója a papától való félelmében nem mert teljes nevével szerepelni az imádott részére utnak inditotta levélen, szintén titkos, névtelen leveleket ir.

Névvel alá nem irt leveleket ir az az ember is, kinek nagyobb a becsületérzése, mint a merészsége és valami általa ismert s másoknál ismeretlen gaztettről, bünös üzelmekről akarja lerántani a leplet a — morál nevében.

De névtelen leveleket ir az emberi tisztesség érzetéből kivetközött sepredék nép, az a Panama kloakájában fetrengő s a tisztesség szinvonala alá bukott ember is, ki alaptalan vádakkal, titkos denuncziálásokkal akar másokat is olyanná festeni, mint a milyen ő maga.

Ime sokféle névtelen leveleket ismerünk.

Hogy milyen névtelen levelekről emlékezünk meg mi itt itélje meg a józan olvasó.

Tehát van Kassán egy — alig néhány tagból álló társaság, mely névtelen levelek gyártásával foglalkozik.

(Ez a foglalkozás pedig: — iparszerü (?!) notabene felhivjuk rá az iparhatóság buzgó figyelmét is.)

Tisztességes családok, köztiszteletben álló urak és hölgyek, férj és feleség kapják ezeket a névtelen leveleket.

E héten három ilyen levelet volt alkalmunk látni.

Nem szóltunk volna erről semmit, nem hoztuk volna a nyilvánosság széke elé, ha e gaz manipulácziókban nem nyilvánulna a nyira a tervszerüség, nem volna oly nagy raffineriával keresztül vive és nem volna olyan szembeszökő bennük a szemtelen hazugsággal párosult roszakarat.

Bocsánatot kérünk olvasóinktól, ha tollunkat kissé erősebben találtuk megnyomni, de vajjon jellemezhető-e az olyan tervszerü és huzamosabb idő óta gyakorolt müködés enyhébb szavakkal, midőn ugyanegy kéz levelet ir köztiszteletben álló, férjezett asszonyoknak, találkozóra hivja őket és a férjnek is, melyben nejét a legcsunyább szinekkel festve állitásainak bizonyságául ép az általa kért, de soha meg nem történt randevura utal?

Három ilyen levelet láttunk pedig e héten, melyet olvasóink közül hárman mutattak be nekünk.

Olvastuk azokat a galád megrágalmazásokat, melyek nyilván azzal a szándékkal valának megirva, hogy egyes családok boldogságát dulják fel és tegyék tönkre s megundorodtunk attól a Panama szagtól, mely még a gyártó mühelyében ragadt rájuk.

Hát ilyen is lehetséges?

Akadhatnak emberek, kik ilyen manipulácziókban hivatást látnak, kik névtelen levelek gyártásában, mások hazug megrágalmazásában utaznak?

Mert hiszen az még nem volna oly különös dolog, mert hiszen kinek-kinek erkölcsi érzéke olyan mint ő maga egészben. Akadhat ember, ki valakit ellenségének gondol és annak befeketitésére törekedve a legtisztességtelenebb eszközök segélyéhez folyamodik de az már arczába kergeti az embernek a vért, ha azt kell látni, hogy nem csak egyesek, hanem széles Kassa városában sok-sok család van kitéve a névtelen levelek megrágalmazásának és ráfogásainak.

Nem egy ember, nem egy család tagjai kapják azokat a névtelen leveleket, melyekről mi szólunk: és nemcsak az a három család, mely segélyért hozzánk folyamodott, hanem sokan; mások is.

Biztositottak ugyan bennünket afelől, hogy e levelek nem érték el czéljukat. Hitelt a nyilvánvaló hazugságoknak sehol sem adtak. De mi azért nem hagyhatjuk annyiba a dolgot. Nemcsak azért, hogy e tisztességtelen üzelmekről végre-valahára lehullván a lepel, megakadályozuk e névtelen firkáknak néhol esetleg bekövetkezhető rosz hatását, hanem azért is, hogy alapot szolgáltassunk e bizonyára több tagból álló „leleplező“ társaság tagjainak kinyomozására.

Mi meg felkérjük igen tisztelt olvasóinkat, hogy az ilyen levelekből egy-egy példányt kezünkhöz juttatni sziveskedjenek, ha esetleg részesültek a névtelen levelek áldásában.

A szoczializmus terjedése.

A szoczialdemokrata párt a német birodalomban a legutóbbi választásoknál feltünést keltő eredményeket ért el. Szavazatainak száma jelentékenyen szaporodott. A párt tömörségét nem ingatta meg az erősödése, pedig a szelső pártok rendszerint nem birják megrázkódtatás nélkül a számszerinti nagy növekedést. A német birodalmi gyülésen az ottani pártok közt negyedik, söt esetleg harmadik. Befolyása a népre szembetünő és csakis a régi társadalmi alapon álló pártok kompromisszuma a pótválasztásoknál tudta megakadályozni továbh szaporodásukat.

Ha a szoczializmusnak terjedése csupán a német birodalomra szoritkoznék, már az is elég komoly jelenség volna. De a terjedés nem speciális német jelenség, hanem konstatálható Európának összes nyugati országaiban, s konstatálható főkép az ujabb világrészekben is, mint az amerikai Egyesült-Allamokban.

Hazánkban a szoczializmusnak nincs gyökere, de tagadhatatlanul megvannak már a csirái. A magyar munkásosztály józanságát megóvja a nemzetköziség mételyétől az az erős ellenszer, melylyel a nemzeti érzületben bir. Azok a szólamok, melyek a nyugati országok munkásosztályát lelkesitik, nem hatnak a magyar munkásra, vagy

TÁRCZA.

Gubi Gyuri fejszéje.

— Én édes szent Józsefem, mennyi töméntelen katona! Már csak sok népet láttam tavaly is a szent kuti bucsunál, de még ennyit soha! soha! Ott ni! hogy egyszerre lépnek. Hopp! most megálltak! ni! már meg hogy lett a négy sorból egyszerre két sor! No csak ki vannak tanulva! Ilyet nem látni a bucsun, pedig oda még a Szepességről is jönnek!

Gubi Gyuri gazduram szólalt meg:

— Ugyan ne beszéljék már kend annyit, no nem hiába, hogy vén asszony, még azt kivánná, hogy a mi jó urunk Jézus Krisztus keresztfájáról is ekzeczéroztatná a bucsusokat? Menjék már?

— Csak jó vitézek lehetnek ezek, olyan csendbe állanak ott a Tormás gazduram tarlóján...

Major ur kilovagolt a hosszu gléda elé, ott parancsolt egyet. A kapitány urak tovább parancsoltak. Egyszerre mozdult, csörömpölt a sok fegyver, a második pillanatban már gulába állt a puska; megint végig hangzott egy szó: s lerepült a „richtung.“ Aztán megint úgy álltak ott mint a fal.

Megszólalt a parasztok között a vén Golyós is:

— Hej! csak érzi a golyós lábam, hogy puskapor van közelb! Bezzeg nem olyan legények ám ezek, mint a mi idönkben? Akkor csak három embernek volt egy fegyvere, mégis, hogy megvertük a németet Königgräcznél...

Még egy kommandót morgott a major ur:

— Oszolj!

S abban a pillanatban ugrott széjjel a mundurfal s kapkodtak a vitézek a bádog kulacs után, s nagy csörömpöléssel rohantak a falu felé, a kutakhoz. Erre a nagy csörömpölésre s rohamra ugy megijedt a falu végén bámészkodó népség, hogy bizony megiramodott. A königgräczi vén Golyós volt legelöl, az ő golyós lábával.

Ez a viz, ez a szomjuság! Ezek ölik meg a legszebb manövereket. Ha szomjuzik az Intanterist Giligan, kidül, bele is hal, de ha teleszivja magát, akkor megrohanná még a szülő faluját is. S ha egy szomjuzó csapat kutat talál, nincs hatalom, mely a had sorban tartaná, hogy a kuthoz ne rohanjon. S ha kartácscsal lönek közéjük, annál több tódul a kuthoz, hisz az elesettek helyet csinálnak......

A mi falunkban is, éppen, hogy ki nem itták a vizet, de tán a Bugyekék kutjába nem is maradt! A másik 10 perczben már a szilvafán voltak. Szabad, nem szabad, azt nem kérdezték. Legfölebb a haragosabb tisztur ak vágtak végig egy-egy felmászó lábaszárán a kardlappal, ha feljebb kusztak a gyümölcsfán. Bizony megsajnálták őket az asszonyok.

— Jöjjön le katona bácsi! ne rontsa magát azzal a zöldséggel! akad még nálunk egyéb harapni való is! No csak ebből a krumpli-lángosból.

— Hej! bizony jó lesz édes hugom, kivált ha kigyelmed kinálja.

Ez már tetszett a menyecskének, oda is szól Gubi Gyurinak, már mint a férjének:

— Van még egy kis szalona a tüstön?

De alig fordul ki gazduram a pitvarba, már megöleli a menyecskét a jó vitéz.

— No-no-no!... nem hogy enne, mit incselkedik kigyelmed... ebből a szalonnából...

A nagy lakomához azonban, aki csak a káplárpálczát gondolhatta oda a tarsolyába, (néha-néha a hátára), gunyosan zörgette a kulacsot:

— Csak viz!

Ütögette a mellét Gubi Gyuri gazduram, — hogy akad azért itt még egy kis ispiritus is! — Ki is ment keresni...

— Hogy ne akadna, hogy ne vóna, a hol ilyen szép virágszál a gazdasszony! — De már akkor magához ölelte a menyecskét, a képit meg is csókolta, de éppen a közepét. A mit különben gazduram nem látott.

— No de sietek a lógerbe, kitisztitom a puskám, ezt a fejszét meg elviszem, majd visszahozom, ha megtoztünk, csak reám ismernek, imhol erről, hogy csak a jobb galléron van egy csillagom! De meg hogy ne jönnék vissza, ahol ilyen szives a háznép.

Nagy hamis volt a fräjter ur Szappanos, mert hogy egy csillag a Mars alatt szakadozott le, igy hát csak egy maradt. A minek mindig hasznát lehet venni!

*

No de meg is örült a fejszének a Szappanos örmestere. Azonkép meg is igérte neki, hogy káplár lesz husvétra. A mit meg is ér ez a jó gondolat.

Csakhamar lerakták a nyers elemózsiát a szekérről, megrakták a tabori konyhát, s egy lopott deszkadarabon pompásan feltranchérozták a hust a Gubi Gyuriék fejszéjével. Aztán fát hasogattak vele, meg a sót törték porrá, aztán meg a zvibakot aprózták darabokra. Hej! csak ügyes fiu ez a Szappanos! A többi kompánia csakugy kinlódott, bicsakkal a hust vagdosni, a mieink meg csak nevették. Mi már a sálkákat raktuk a tüzhely mellé, a zweite kompánia akkor hányta bele az üstbe a hust. Csak azután mutatta meg nekik a fejszét az örmester ur, hogy nem kell-e kölcsön? No csak megis örült a kapitány ur e trétának, majd hogy meg nem dicsérte a Szappanost.

Ugy délután szembe jön a félcsillagos Szappanossal Gubi Gyuri gazduram.

— No jó vitéz uram! Kell még a fejszénk?

— Igaz, komám uram! nem kell már, mindjárt is visszahozom, — s szaladt a táborba.

Tyüh! a fejsze nem került meg. Nem volt az sehol, de sehol! Ki is találta az örmester ur mindjárt, hogy valamelyik irigy század lopatta el és eldugták. No nem is lett meg. Igy vált a Szappanos dicsösége csunya veszedelemmé.

Hősi elhatározással nyult a bornyuba, s kihuzott onnan egy kis zsacskót. Aztán beosont a szomszéd ku-

legalább nem hatnak annyira, hogy elnyomják hazafiságát. A franczia szocialisták e tekintetben máskép állnak. A franczik lelkét betölti a revanche eszméje. Elégtételt, sőt boszut szerezni Metzért és Sedánért, az eszme, melylyel a legtöbb franczia este lefekszik és reggel felkel. De a franczia szocialisták a nemzeti boszu nagy reményének teljesedését is alárendelik annak a másik nagy vágyuk, a világ gazdasági alapjának felforgatására irányzott vágynak. A gyülölet, mely egymástól elválasztja a francia és a német nemzetet, nem terjed ki a szocialistákra. Ok szolidárisnak érzik magukat egymással és támogatják egymás törekvéseit.

Midőn ezelőtt nehány évvel a nagy strájkok álltak Németországban, akkor a franczia munkás is segitette, kitartásra biztatta német társát. Nem volt ennek rugója az olyan machiavellista hátsógondolat, mely szerint a belzavarok támogatásával gyengiteni kivánták volna a hatalmas ellenség politikai ellentállási erejét. Az érdekközösség érzülete ösztönözte őket áldozatokra. Erősebb volt az érdekközösségnek összekapcsoló tudata, mint a politikai gyülölség szétválasztó feszereje.

Most is a német választási szocializista diadalokat örömujongással fogadta a franczia munkás. Elszász-Lotharingiában választották meg a szociáldemokráczia nehány főbajnokát. Szóval, a szövetség a társadalmi rend ellen erőt meritett a lefolyt hetek eseményeiből.

E tényeket ignorálni nem szabad. Nekünk magyaroknak is, bármily távol álljunk is szerencsénkre e veszedelmes mozgalmaktól, figyelni kell a fejleményeket és megtenni a megfelelő intézkedéseket.

A német birodalomban eddig alkalmazott óvszerek, sajnos, nem bizonyultak hatékonyaknak. A balesetbiztositás, a segélypénztárak szervezése és az öreg, munkaképtelen munkás biztositása aggkorára az inség marczangolásai ellen — kevésnek mutatkoznak. A szocializmus elfogadja az alamizsnát, de nem ezt kéri. Neki felfogása szerint jogai vannak a társadalommal szemben, oly jogai, melyek kielégitésére senki sem gondol, de nem is gondolhat, mert azokat kielégiteni a társadalom és állam mai szervezetének keretén belül teljesen lehetetlen.

A munkás egyénileg akar érvényesülni. Az egyéni érvényesülés alatt azonban nem csupán, sőt nem is főkép politikai jogok gyakorlatát érti. Franczia országban. Németországban fennáll az általános szavazati jog. Belgiumban e jogért forradalmat csinál a szocializmus, de ott, a hol birja, más jogczimet keres a forradalomra. Ugyanazt tapasztaljuk a munkástőzsdék intézményével. A franczia köztársaság megadta a munkásoknak a szervezett munkás-tőzsdét. A czél az volt, hogy a munka utáni kereslet és kinálat központositassék s igy megjavitassanak a munkás versenyfeltételei, a midőn munkáját értékesiti, eladja.

A munkástőzsde intézménye azonban még a radikális franczia köztarsaság intézményeivel sem ért össze. A munkások nem a lehetőt keresték ott, hanem csak felhasználták a nekik nyujtott intézményt a társadalmi forradalom további előkészitésére, szálainak fűzésére és komplikálására. A franczia radikális köztársaság fölosztotta a munkástőzsdét és tette a törvényhozás helyeslésével.

Nálunk a szocializmus most még az általános szavazati jog zászlaja alatt harczol. Az általános szavazati jog sehol sem vált be. Nem a szabadságnak szolgál, hanem az agitácziónak a pedig jöjjön az akár felülről, akár alulról. Hét millió szavazattal támogatta III. Napoleont és felhatalmazta a gyászos végü német háborura. Támogatta a mérsékelt, támogatta Németországban a szepteunatust s támogatja most a militarizmust, a reakcziót, az antiszemitizmust, a szociáldemokráczia't, szóval minden irányt, a mely ügyesen fejt ki agitácziót. Az általános szavazati jog meghizhatatlan intézmény és lehetetleniti a haladó fejlődést.

Nincs tehát semmi okunk megadni az általános szavazati jogot, nem volna még akkor sem, ha nem szólnának ellene a legnagyobb nemzeti államérdekek. A mig nincs meg — kérik. Ha meg van, nem elégit ki senkit. A forradalom erőt merit belőle s forradalmat nem odáz el. Magyarország ápolja munkásosztályában a hazaszeretetet, a ragaszkodást a szabad és magyar államhoz. Nevelje munkásait! Ez a legbiztosabb szer az ellen, hogy a szocializmus nálunk is terjedjen.

M. U.

Iskolai értesitók.

(Befejező czikk.)

VII. Alsófoku kereskedelmi iskola. A kassai kereskedelmi testület által fentartott három osztályu alsófoku kereskedelmi iskola 1892—93 ik évi értesitője. Közzé teszi: Lévay István L. igazgató. Nyom. Bernovits G.

Az értesitő terjedelme 15 oldal.

Tanulók száma az I. osztályban 35. a II. oszt. 35. és a III. oszt. 31, vagyis összesen 101. Ezek közt tömérdek az elégséges, sok a bukott, de nagyon kevés a jeles. Osztály ismétlésre lön utasitva összesen 19, javító vizsgát tehet 3.

Annak a négy derék ifjunak, kik jelesen vizsgáztak, ideirjuk a nevüket is. Még pedig az I. osztályból Klein Gyula füszeres és Weinberger Adolf divatáru.

II. osztályból Bálint József füszeres.

III. osztályból Sichert Károly üveg és porczellánkereskedő tanuló.

VIII. Izraelita elemi iskola. A kassai izraelita elemi iskola értesitője az 1892—93. tanévben. Közli Schwartz Lipót e. isk. igazgató. Nyom. Bernovits G.

Ebben a 22 oldalas terjedelmü értesitőben az igazgató Schwarcz Lipót közli az iskolai esztendőről szóló jelentését, ezután pedig az izr. népiskola szervezeti szabályait találjuk.

A tanitó-testület négy osztálytanitóból (egyik közülök a választott igazgató) és egy kisegitő tanitónőből áll, ki a kézimunkát tanitotta a leányoknál is esetleg helyettesitette a beteg osztály-tanitót.

A tanulók száma az I. osztályban 34 fiu, 22 leány, a II. oszt. 24 fiu, 23 leány, III. oszt. 30 fiu, 25 leány, IV. oszt. 21 fiu, 27 leány, vagyis összesen 109 fiu és 97 leány.

E szerint a tanulók teljes száma 206.

Előmenetelre nézve kitünő rendü volt 14, jeles 50, elsőrendü 108, másodrendü 22.

Az értesitőben az előfordult kimaradások és hallózás is az előmenetelről szóló statisztikai kimutatásban van felemlitve — bizonyára tollhibából.

Ujdonságok.

Rendet kérünk! Miután a köztisztaságot szivén viselő hatóság előtt a biró-utcza helyrajzi fekvése ismeretes lesz, habár ott talán egy emberöltő óta Kriszt köztisztasági adminisztrátor uron kivül hatósági közeg alig vagy épen nem fordult meg, tehát csak röviden az ott lefektetett kolera-ingrediencziákra ohajtjuk felhivni a figyelmet, mert ha Péchy főispán egyrészt a saját inicziativájából, de másrészt a belügyminiszteri rendelet értelmében a legszigorubban kivánja a rendet, ezt kétségkivül nemcsak a papiron ohajtja látni, hanem a gyakorlatban való kivitelt még inkább kivánja. Már pedig a biró utczai nyilt árok még a legrózsásabb szinü szemüvegen át tekintve is a legsürgősebben megkivánja éppen a fenti intenczionk alapján a rendezést, de nem ugy, a mint azt nem régiben tették, t. i. hogy az abból kiemelt dögleletes és büzös anyagokat az árok szélére rakosgassák nyaralás végett megfertőzésül az utczai és környék levegőjének. A második negyedre Kossuth Lajos rendőrfogalmazó van kiküldve és igy remélhető, hogy a köztisztaság érdekében legelső teendője lesz, hogy a város hatóságát beidézteti a rendőrség elé, hogy ez megbirságolás terhe mellett utasitsa a polgári épség fölött őrködni hivatott hatóságot elsőben a maga feladatát szigoruan és komolyan venni.

Szent Anna napján, szerdán az ország összes szeretetreméltó és bájos Annáinak tiszteletére a bártfai és alsó-kékedi kies türdő helyeken Annabált fognak rendezni.

Havazás nyárban. Késmárk és Poprád vidékén és a Tátra hegységben, szerdán óriási havazások voltak. A hőmérséklet ennek okáért az egész felvidéken hirtelen megcsappant s oly hideg szél fujt, hogy a temperatura a legzordabb téli időjárásnak is beillett volna. Ennek a havazásnak a hatását éreztük meg mi itt Kassán, mert szerdán annyira lehült itt a levegő, hogy a hőmérő a reggeli órákban 8° C. mutatott, este felé pedig ugyancsak elkelt a felöltő, sőt a fázékonyabbak napközben is dideregtek felöltő nélkül.

A tüzérség lőgyakorlatai. A cs. és kir. 6. tüzérdandár parancsnoksága a következő magyar nyelven szerkesztett átiratot intézte a polgármesterhez, a melynek figyelmeztető részét a közönség érdekeinek szempontjából kiváló figyelmébe ajánljuk mindenkinek: A lakosság értesitése czéljából tudósitom, hogy a 6. tüzérdandár ez évi lőgyakorlatait a Kassa melletti lőtéren a f. é. augusztus 2-tól 21-ig

---

koriczába. A kis zsacskóból tüt, czérnát s egy rezerva-csinagot vett ki.

S a mikor megint kijött, már két csillaga volt a gallérón. No most már kereshette a fejszés paraszt az egy csillagu Szappanost!

•

A hogy végig nézett major ur a négy század gidáján, a baka arczokról a pihentség, a jóllakotság rózsái viritottak elébe. Végig villámlott a szeme a batalionon.

— Ha ennek az atyafinak elő nem kerül a fejszéje, hát··· bezáratom minden tizedik embert! Hol a fejsze?

Nagyon nagy csend volt egy darabig, a rózsák kezdtek eltünedezni. A századok szélén a kapitány urak betelé nevettek, hogy szoról most a kamerád, a Bicskás.

Ő szegény ugy állt ott, mint aki fejsze nyelet nyelt. Eh! végre is kilép.

— Alássan jelentem! az örmesterem talán tud róla valamit···

— Ahá! gondoltam, hogy a dritte-nál van a bibi, mindig itt van, elő örmester!

— Tartozom kijelenteni, hogy nem mindig a mi századunknál van a bibi; de már szokása az öregnek, hogy apropos zudit mindent egy-egy századra.

— Melde gehorsamst! nálunk volt, de ellopták···

— Dász··· lépj ki fejsze-tolvaj, mert mindjárt lelőlek! — De már ekkor ugyancsak sarkantyuzta a derest s ott toporzékolt a front előtt. Nem mozdult ott senki.

— Senki? Ne féljen kend semmit, meg lesz a fejszéje, mert a mig meg nem lesz, addig nem minden tizedik, de valamennyi ember kaszárnya áristomba lesz··· értette?

• • •

Hát az bizonyos, hogy mikor falukon átmasirozás közben egypár óráig megpihen a katonaság, hát elvesz biz ott szalonna, liba, kenyér, füstölt hus, fejsze, de veszendőbe megy egy pár leány s menyecske szive is. Biz azt elviszik a vitéz urak, de a magukét, mást ritkán hagynak cserébe.

Fel is lázadt a Boriskák s Zsuzsikák szivecskéje, hogy — oh! de borzasztó csak elgondolni is! hogy annyi tömtelen ember kaszárnya áristomba legyen becsukva, mig csak az a fejsze meg nem kerül; már hogy a Gubi Gyuriék fejszéje··· pusztult volna el a nyele is! de meg ki merné állitani, hogy igazán katona vitte el? kinek is kellett volna az a girhes fejsze? nem is tudom, minek hánytorgatta az a jó bolond Gubi Gyuri, nem lett volna koldus! igy meg csak szégyent hozott a falura, jaj! ki mossa le···

Bizony ott zugott az asszonynépség, de még a férfiak is a Gubi Gyuri portája előtt, nem is tudom, hogy mi lett volna, ha hamarosan ki nem jön közibök a gazdasszony···

Könyezett mint a zápor, nem győzte törülgetni két baraczkszin orczáját a kötényével. Aztán mondani kezdett valamit.

— Jó emberek! ne bántsatok minket, nem vagyunk egészen hibásak. Meg aztán csak a magam jószágát kerestem! Ugy volt··· de csak megint elfogta a zokogás, szinte csuklott is. Bizony ni! az egész gyülekezet törülgeti már a szemét vagy mi? De csak megint elkezdte a menyecske:

— Ugy volt, hogy ott néztem a kertünk sövénye mellől, hogy főznek a katonák. Egyszer csak látom, hogy jön egy vitéz a kertünk felé, s a köpönyegje alatt tart valamit. Nézem, hát ép akkor hajitotta át a sövényen s aztán visszaosont. A fejszénk, a mi fejszénk esett át. En biz azt bevittem a házba, s a dolgom után láttam, főztem, mert katona vendégünk is igérkezett··· Csak később szaladtam ki a nagy trombitálásra, hát ott láttam az uram, a mellett a nagy ur mellett, s csak később tudtam meg, hogy biz ott a mi fejszénket vallatták. Hát láthatják kigyelmetek, hogy nem hibáztam, hogy ártatlan vagyok, mit kell hát tennie?

A vén Golyós szólalt meg.

— Hát azt tudod hugom, hogy a fejszéd miatt az egész regiment be van csukva, ki tudja, hány ember balt meg már azóta, nem marad más hátra, mintha kiszabaditod őket, elviszed hozzájuk a fejszét s megmutatod, hogy meg van már.

— Igaz, ugy lesz, jó lesz, — helyeselte a gyülekezet.

•

Oh! de dobogott a Gubi Gyuri menyecske szive, mikor megállott a kaszárnya rácsos kapuja előtt. Mennyi ablak? S mennyi katona? S jaj! ott is járkál egy, szuronyos puska a vállán. De borzasztó fényes a holmija. Istenem! hát ez az egy őrzi azt a tömtelen népet? hát csakugyan beváltotta az obester ur a fenyegetését? hát becsukta a fél regementet?

Szorongatta a szivét a bánat, hogy ennek mind ő az oka, meg ez a nyeletlen fejsze, a mit itt hoz a kosárba. De megy is a tekintetes fővitéz ur elé···

Káplár ur Gabi volt a várta-komandáns, mindjárt eléje állott a menyecskének. Ertett az effélékhez, tudta, hogy nem szabad megriászatni a madarat, közel van a kapu.

— Hová, hová aranyos tubiczám, lelkem! Ej, ej! csak ugy hajigálja felénk az Isten a szerencsét, hogy hugomasszonyomat ide hozta.

Tetszett a fogadtatás a menyecskének. Vigan vannak ám itt; még a silbak is megállt egy helyben···

— Hát biz épen ide fordultam vitéz uram, egyenesen az obester urral akarnék beszélni, tudja, azt a fejszét hozom, ami miatt maguk most is be vannak zárva···

— Tyüh, galambom! nem lehet ám csak ugy egyszeribe beszélni az őrnagy urral, oda meldung kell nekem, a mit maga ád, én adok meldungot az örmester urnak, ő a kapitány urnak, aztán jön a rapport, s még egy rapport a „Herr Major“ előtt. De hát jöjjék csak be a várta czimmerbe.

Szegény jószág! meg volt ijedve, hogy hol vegyen ő annyi meldungot.

— Édes jó katona ur! megkövetem alásan nincs

beszárólag, — vasár- és ünnepnapok kivételével — naponként reggeli 6 órától körülbelül délutáni 1 óráig tartja meg. A lőtér balesetek elháritása végett örök által el! z zárva, kik utasitva vannak ¾ órával a lőgyakorlat kezdete előtt, valamint annak tartama alatt senkit a lőtéren át nem bocsátani. Egyuttal felkérem a lakosságot odautasitani, hogy minden meglelt lövedéket vagy annak darabjait rögtön a Zeininger major mellett levő munkahelyre szállitsa s ott lovag Borota főhadnagy urnak a kincstár által fizetendő megtérités fejében adja át. A lövedékek megkeresésénél a személyes biztonság érdekében a legnagyobb ovatosság ajánlatik. A lövedéken levő csavarokat feszegetni vagy kicsavarni nem szabad, mert ez a lövedék szétrobbanását s ez által életveszélyes sérüléseket okozhatna. A meglelt lövedékeket mindig csucscsal fölfelé forditva kell vinni azokat kocsin szállitani nem szabad.

Nagy-Károlyról irják lapunknak: Ezen a vidéken az aratást már a mult héten megkezdték. A kalászosok igen szépek voltak, de mert minden megkésett, még nem voltak teljesen megérve. Azonban nem győzték várni, s különben is azt tartják, hogy ha már egyszer érni indult, megérik az levágva is. Csakhogy azóta meg nap-nap mellett esik az eső; sőt nem is eső, de olyan záporok, hogy bezzeg nincs most itt por. Hogy ez minő hátrányos az aratásra, s arra is, a mi már le van aratva, de még nem száraz, elképzelhető. A tengeri ellenben és a dohány eddigelé igen szép.

A kolera. Ugyancsak nagy-károlyi levelezőnk irja: Örvendetesebb ujság az, hogy a kelerából, a mely a lapok szerint Szatmárban grasszálna, semmi sem igaz. Ezen a vidéken legalább hire sincs. Lehet, hogy Szatmáron előfordulhatott egy-két cholerin, vagy nostras, de hihetőleg ott is csak felfujták a dolgot. Ez pedig azért van, mert Szatmár mindenáron hires akar lenni, s csak hogy beszéljenek róla, még a kolerát is magára veszi.

A maláta-gyár ügyében kedden délután az alapitók által kiküldött bizottság Péchy főispán elnöklete alatt ülést tartott, a melyben részvett a világhirü Ringhofer-czég kiküldött szakmérnöke is. Ennek világos és minden kétséget kizáró előadása a tervezett gyár és annak hasznothajtó üzeméről meggyőzte a bizottság minden egyes tagját, hogy a létesitendő gyár nemcsak közgazdaságilag fontos tényezője lesz vidékünknek, hanem a részvényesekre nézve is fölötte előnyös és jövedelmező vállalatnak mondható. A gyár hovaépitése fölött folytatott eszmecsere után a szakértő mérnök Ruzsicska sörgyáros, Jakab épitész és Slachta Kálmán takarékpénztári h. igazgató társaságában a jelenleg épités alatt lévő Frankféle gyár szomszédságában levő földek megtekintése czéljából helyszini szemlét tartottak és miután ez a hely előnyösen s a vasut mentén fekszik, továbbá a gyárhoz megkivántató 6—8000 négyszög-méter ott könnyen kisajátitható és megvásárolható, valószinü, hogy a gyártelep ott fog létesülni, feltéve, hogy az onnan teendő viz az analizis által maláta-gyárrási czéloknak megfelelőnek fog találtatni. Legközelebb a részvényaláirási felhivás már közre lesz bocsátva.

Halálozás. Mándy Istvánné szül. Edelény Irén asszony e hó 19-én hosszu szenvedés után 23 éves korában alig 3 évi boldog és a szerelem édes frigyében eltöltött házasság után szerető férje, két gyermeke és a többi mély fájdalmára elhalálozott. Lelkünk sajgott e szomoru hir vételekor, de hogy is ne, mikor a kérlelhetlen halál ily ifjan, alig az élet örömeihez szoktatott derék nőt rabol el a leghivebb odaadással szeretö férj karjaiból! A korán elhunytnak temetőse tegnap délután a felsőmagyarhoni első temetkező-intézet (Maurer-udvar) rendezésében nagy részvét mellett ment végbe. Béke hamvaira!

Szegényt, hogy ütik! A f. hó 19-én meg jelent 81. számu lapunkban nyilvánosságra hozott azon állitás, hogy egy honvéd huszár főhadnagy a lovardában a legénységet pofozta, rugta és kardlapozta volna, valótlannak bizonyult, mert az illető főhadnagy ur csak egy makacslovat ostorozott meg, mit a szemtanu félre magyarázott. S hisszük is, hogy a fent emlitett eset derék honvédeinknél nem fordul elő.

Eltünt postaszolga. Kacsmarik János, a kassai főpostahivatalnál alkalmazva volt postaszolga, tegnapelőtt nyomtalanul eltünt lakásáról, sőt a város egész területén nem volt feltalálható. Tegnap, csütörtökön azonban egy helyben feladott levelezőlap érkezett a posta és távirdahivatali igazgatóság czimére, melyben Kacsmarik a szolgálatból való elbocsáttatását kéri. Hogy mi történt az eltünt postaszolgával, azt sejteni lehet, amennyiben, némelyek szerint az a nő, akivel ő közös háztartást folytatott, szintén e napokban hagyta el nyomtalanul a Kacsmarik házát. Ebből sokan azt következtetik, hogy a férfi bubánatában keresni indult volna a hütelen asszonyt. Kacsmarik körözteteését már elrendelték.

Carlsbadi legjobb minőségü és elsőrendünek elismert férfi, női és gyermek-lábbeli egyedül Aufricht H. főutczai üzletében bő választékban kaphatók.

Irodalom.

Italmérők kátéja. Ezen a czimen Aradon egy kis könyvecske jelent meg, melyet szerzője 32 kr. előleges beküldése mellett bárkinek szivesen megküld. A szerző neve különben Zboray Jenő és számellenőr az aradi pénzügyigazgatóságnál. Korcsmárosok, vendéglősök s hasonló üzlettel birók nagy hasznát vehetik e házagokat pótló füzetnek, mert összegyüjtve és érthetően feldolgozva találják benne a szerfölött nagyterjedelmü és szétszórt italjövedéki törvények és rendeletek fontos szabályait, melyek egy része a közönség előtt ugyszólván hozzáférhetetlen.

CSARNOK.

Erős akarat sikert arat.

— Elbeszélés. —

(Vége.)

Egy fiatal ember áll a nagy terem közepén, kinek napbarnitott arczát csak érdekesebbé teszi a világos utiruha, meg az a merengő kifejezés, mely a komoly metszésü vonásokon elterül. Zsebkönyvet tart a kezében és abba rajzolgatja bele az egyedüli képet, mely az ebédlő falát disziti: A kép Mártát ábrázolja lóháton, a rajzoló pedig Szentendrey Géza.

Az uszály tovább suhan, a svédkeztyüs kis kéz ránehezedik a mérnök erős vállára és Marta halkan mondja:

— Jó reggelt Szentendrey.

A mérnök lassan leveszi a vállára nehezedő kis kezet, odavonja égő ajkához, és azt a kis helyet, melyet a gombolás nem bir eléggi elfödni, megcsókolja.

— Jó reggelt Bernáth Márta.

Aztán a négy türelmetlenül kapáló paripa nyeritése megtörte a varázst.

— Márta kisasszony, szólt a mérnök, édes atyja tegnap este megkért kisérjem el azon a rövid uton, mely innen Aporra visz és mely a tavaszi áradásoktól oly sokat szenvedett. Nem tudtam a kedves öreget meggyőzni arról, hogy a veszély immár elmult és mivel megigértem, ha ugy tetszik mehetünk.

A fogat előállt és négy ló neki iramodott a végtelen rónának.

Az apori kastély udvarán már számos uraságí hintó vesztegelt, mikor a Szentendrey erős keze által fékezett lovak bevágtattak az udvarra.

Márta könnyedén ugrott le a homokfutó magas bakjáról és az ismerős lakosztálynak tartott, honnan most vig nevetés, lakodalmi lárma hallatszott ki. A mérnök nyomon követte.

A lárma a csodálat morajának adott helyet, mikor az ajtónálló az ujonnan érkezetteket bejelentette.

— Ah, ah, hát már a büszke erényhősnő is elkocsikázik egy röpke félóráig egy fiatal emberrel?!...

Márta nem hallotta a sértő megjegyzést. A menyasszonyhoz sietett és a két leány meghatottan borult egymás nyakába.

— Hát aztán kivel jöttél Márta? kérdé a menyasszony, nem látok itt közöletek senkit.

A leány elpirult, mikor a barátnő őszinte tekintetét magára irányulni látta. Először életében jött most zavarba és zavarát nagyon fokozta az a gunyos nevetés, mely a terem egyik sarkából hallatszott hozzá.

Most már tudta, érezte, hogy azok ott most öt neveték és élénk vágy támadt benne azt a gunyolódó csoportot elhallgattatni. Szép szeme könyörögve fordult a fiatal mérnökhöz, aki szintén azt a gunyos kaczajt hallgatta, miközben keze ökölbe szorult. aztán oly hangon, mely egy csepet sem remegett, adta meg a választ:

— A ki engem ma Bernáthfalváról Aporra kisért, az Szentendrey Géza, a vőlegényem.

E szavak leirhatatlan meglepetést idéztek elő, és e meglepetés egy pillanatra még a Szentendrey halványarczán is visszatükröződött, melyet vérvörösre festett a szégyen, a meglepetés, az öröm, vagy a fájdalom? Ki tudná megmondani?

A jelenvoltak azt hitték, hogy az öröm. Hát hogy is lehetne másképp? Mikor ez a leány grófné, herczegnő lehetne, és elmegy feleségül ehhez az egyszerü mérnökhöz. De hát miért?

A férfiak végignézték és nem találtak rajta semmit. A nők nem nézték végig és mégis találtak rajta valamit.

Ott az idegesen rángatódzó ajak fölött van egy kétségbeesett, egy leirhatatlanul fájdalmas vonás. Mosolynak lehetne nevezni, de nem az. Talán az imitációja egy mosolynak, de ez sem. A paródiája egy mosolynak. Igen az.

A férfiak nem értik, hogy mire való ez a méltó kifejezője az életunt ágnak ez a megvetése mindenek, ami öröm, de a nők tudják az ily mosolyról, hogy az a szerelem őrületébe visz.

Mikor a Bernát fogat az apori mezőségről az uj országutra kanyarodott Szentendrey átadta Mártonnak a gyeplő szárat.

— Csak egy pillanatig hajtson kérem amig zsebemből valamit elökeresek.

Márta kiváncsian várta, hogy mi lesz az a valami. A mérnök három ivet vett ki oldalzsebéből és odatartotta a leány elé.

— Hallgasson ide kérem. Ma kegyed általam olyan kellemetlen helyzetbe jutott, melyből nem volt más menekvés, mint a melyet kegyed oly ügyesen megragadott. Csodáltam bátorságát, erélyét és tettét, bár megtepett, kénytelen voltam helyeselni. Ebből kifolyólag azok most azt hiszik, hogy csakugyan a jegyese vagyok és most ismét kellemetlenségei lesznek, mig e tévhitet eloszlatja.

A leány tiltakozó mozdulatot tett, de a mérnök nyugodtan folytatta.

— Ez a három iv arra való, hogy mindenkit meggyőzzön arról, hogy kegyed sohasem lehet a Szentendrey Géza felesége.

A leány eltolta magától a papirt és elnézett a Tisza fölött zöldelő erdőre, honnan most a vadgalamb édes bugása hallatszott ki. A lovak pedig csak vágtattak tovább. Mig Szentendrey kérelhetlenül folytatta és hangja most már ismét gunyos volt.

— A ki ilyen bizonyitványokkal rendelkezik, ahoz nem szoktak férjhez menni. Látja ez például egy értesités, melyben azt adják tudomásomra, hogy a mágnáskaszinó kizár tagjai sorából, mert nem élek rangom szerint. — Ez a második azt adja hirül a világnak.

Márta hevesen kapta el a megsárgult papirokat és beledobta a Tiszába.

— Nem vagyok én arra kiváncsi, hogy mit mond magáról a világmunda, és mindinkább elhaló hangjában annyi gyöngédszó volt, hogy a mérnök kiváncsian fordult feléje.

Márta csak nem akar komolyan a feleségem lenni.

Bernáth Mártha szenvedélyesen rántotta meg a gyeplőt, ugy hogy a lovak meghorkantak; és az elkényeztetett gyermek elszántságával kiáltá:

Igen, én akarok!

Szentendrey átölelte a remegő leányt, és erős karjának egy rántásával megzabolázta a megvadult állatokat. És elhajtott lépésben haza.

Mikor Bernáth Gazsi urambátyám a történtekről értesült, csaknem sóbálványnyá meredt a csodálkozástól.

Hogyan! Az ő Mártája, ez az okos leány, aki minden fiatal emberben egy vagyonhajhászó szédelgőt látott, most egyszerre beleszeret ebbe a mérnökbe, akinek minden vagyona az eklevele. Hiszen ő is szereti ezt a fiut. De hm. ő Mártának egész más férjet gondolt. Nem tudta megtürni, hogy meg ne leczkéztesse leányát.

— Hát aztán tudod-e te Márta, hogy ez a Szentendrey egy példás korhely, egy kitünő lump, egy jeles kártyás, jó asszonycsábító, elégséges hüségü és elégtelen pénzkereső, mig elverni elvert már háromszor annyit, mint a mennyi a te hozományod.

---

nekem annyi meldungom, hanem itt van ez a jó üveg törköly, magyar emberek között ez is megteszi tán?

— Ej no! üljön le ide mellém a bankra, eredj ki hornist, s beszélje el nékem a meldungját, hogy hogyis volt az a fejsze-dolog?

Hát elbeszélte a menyecske. Káplár ur is csak szippantott egyet-egyet a törkölyből, biz utoljára már ott volt a keze a galambom derekánál.

— Ez biz nagy eset galambom, hanem ha egy csókot ad, — de már akkor ott égett a menyecske ajakán a csók, — hát jó utra viszem a dolgát! jöjjön az őrmester urhoz, az jó emberem, meg nagy szava van a kapitánynál...

A menyecske meg volt elégedve, csak hogy ez ölelés, meg csók vagy mi! ez ojan furcsa volt? No! rosz nem volt! de furcsa, véghetetlen furcsa! Hej! ezek a vitézek!

— Őrmester urnak alássan jelentem! egy meldung! s tuszkolta a menyecskét az őrmester urhoz.

De ment tovább is a meldung. Mindenütt kereste a szegény katonák igazságát. Mindenütt megvigasztalták, már utoljára csupa fővitéz urakkal volt dolga, mutogatta a fejszét, hogy ez az! Finom jó nép az, mind. Mennél fényesebb a gallérja, annál kedvesebb. Hej! jó élet ez a katona élet. Azután ez a sok finom ur mind igérte, hogy kikeresi az igazságot.

— Jaj Istenem! csak ne lelnék meg hamar, hiszen nem sürgös neki a dolga otthon! hadd szalmaözvegykedjen a Gubi Gyuri...

— Ez már beszéd aranyom, szólalt meg a Gabi káplár, mert ő megmaradt mindvégig pártfogónak, ok tatónak. Ha nem sietős a dolga otthon, hát mulasson még, a mig kisül a fejsze históriája. Üljék le, itt a tenta, penna, papir, én meg diktálok.

„Kedves jó uram! Gubi Gyuri! Én már megérkeztem életben, szerencsésen. Nincs is semmi bajom. A fejsze igazságát is keresik, de muszáj is annak kisülni. Csak azt mondják a jó vitéz urak, hogy nincs ott a nyele. Küldenék ezt hát be, mert igen szenved a sok katona a rabságban, ugy csörömpöl lábukon a lánczuk, mint otthon a zsidó szekerén, csókollak a babot ültesd el, Zsuzsit.“

— Hej! de kifundálta katona uram a hamisságot!

— Nono! ijen szép asszonyért kifundálnám még az ördögöt is!

— — — — — — — — — — — —

No csak szerencsés ember a Gubi Gyuri, nem kell otthagyni a tavaszi vetést, hogy bevigye katonákhoz a fejsze nyelét, mert im négy leány a Turi Borcsa, Füz Zsuzsi, Kajki Sári, meg a Molnárék Paunija éppen készülték a varosba, a szent papokhoz gyóni áldozni, majd beviszik ők a fejsze nyelét.

S vitték is, de soká vitték. Meg is gyóntak, meg is áldoztak, de ugylátszik legjobban megtetszett nekik a katona élet, vagy hogy az igazságot keresik?

Jött helyettök megint egy levél:

„Igen tisztelt biró uram! Már mink itten jól keresük az igazságot a fejszével meg a nyelével, a katonák mind nagy rabságban vannak még, mert nem hiszik el az urak, hogy a fejsze az igazi, a riktig volna. Azt mondják, hogy még sok tanu kell. Hát küldenétek el kigyelmetek. Csókoljuk mindnyájokat.

Átkozott fejszéje! Épp most van a szénakaszálás ideje, hogy most menjen be az ember tanuságtételre. No, leányok ki megy be?

Mind. Ismerték azok valamennyien a Gubi Gyuriék fejszéjét. Már hogy is ne ismerték volna. Ismerik ők mind a tizenegyen. És elmentek katonáékhoz tanuknak. Hej! de sokáig is oda voltak.....

Egyszer aztán, ugy ősz felé egy csomó ember vagy asszony kanyarodott lefele a szőlők között. Négy zsandár kisérte őket. A tanuzni volt asszonyok voltak torongyosan, piszkosan, betegesen, éhesen. Kiderült a fejsze-igazság, őket meg megunta a katonaság, s igy jöttek most busán szülőfalujokba suppan az igazságkeresők. Isten! isten! sohse hallunk jót!

Czérer Lajos.

Márta mosolyogva hallgatta végig a gyönyörű bizonyitvány felsorolását, aztán nyugodtan mondta:

— Tudom. De a ki az én férjem lesz, az nem lesz sem lump, sem kártyás, sem nem fog más asszonyok után járni, hanem szeretni fog engem, mert én akarom!

— Ahá, te akarod. Hát nem látod-e, hogy annak az embernek több akarata van a kisujjában mint te benned összesen?!

Márta elgondolkozott, de aztán a szerelem büvösvarázsával arczán oda fordult édesapjához és halkan nyomatékkal mintha önmagához beszélne adta meg a választ.

— Éppen azért szeretem én Szentendrey Gézát, mert azzal az akarattal a mi a kisujjában van, az én összes akaratomat meg birja törni.

Szentendrey szép nejével Pestre költözött. Nem jár már többé a mások földjét védgáttal ellátni. A miniszteriumban magas állást foglal el. Föllebvalói becsülik, alattvalói imádják. Csak néha rándul el valamely fontos vizmüvet megtekinteni. Ebben ő szaktekintély.

Örületes gyorsasággal lett számottevő nagy ember, és pedig nem a vagyona segélyével. Ha igy halad, ki tudja? — Manapság mérnökökből is vannak miniszterek: aztán meg a közmondás is azt tartja hogy: „Erős akarat, sikert arat"

Irta: Gotzégen Stefánia.

Uj találmányok és müszaki közlemények.

Közli: Bergl Sándor mérnöki és szabadalmi irodája, Budapesten VI. Andrássy-ut 30.

Rovarirtószer. Föképpen a levéltetvek és hasonlók irtására szolgáló szer Lake H. szerint két oldatból állitható elő, melyekből az egyik a lógesztenye gyümölcsének kifőzéséből, mig ellenben a másika fenyőgyantának szodaoldatban való feloldásából nyeretik. Miudkét folyadék szekevertetik és az illető növényekre tecskendeztetik.

Rudak sodronyból. Vékony és könnyü rudakat, melyek különösen szivattyu rudakul használhatók, Koetz günnigfeldi cég oly módon állit elő sodronyokból, hogy ez utóbbiak megolvasztott cinnel, ólommal vagy cinkkel itatva lesznek, ugy hogy az egyes sodronyok közti hézagok fémmel kitöltetnek, amiálltal az oszlopok elvesztik hajlékonyságukat.

Szerkesztői üzenetek.

Ne csipj, ne! Van róla tudomásunk, de kérjük szeretettel, ne kivánja tőlünk, hogy olyan belső ügyekbe avatkozzunk és pláne még szatir-hangon publikáljuk. Nemde hogy ez csunya dolog lenne és ha akár velünk, akár önnel esnék meg és mi megénekelnők ezt, mit mondana hozzá, ugy-e gyönyén kifejezve azt, hogy ez — nem szép?

S. J. Zsujta. A küldött ujdonság, mint láthatta, bevált. Köszönjük, és máskor is kérjük szives értesitését.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**
Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

HIRDETÉSEK.

5362. sz. Tk. 1893. 228—1

Árverési hirdetményi kivonat.

A kassai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Bernovits Gusztáv végrehajtatónak Feldmann Sáli férj. Stern Jakabné és társai végrehajtást szenvedők elleni 463 frt 37 kr. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a kassai kir. törvényszék területén levő Szkáros községében fekvő a szkárosi 26. számu telekjegyzőkönyvben foglalt 1 sorszámu 72. hr. 39. öl számu; Feldmann József, Feldmann Aron, Feldmann Sáli férj. Stern Jakabné, Feldmann Mária férj. Schnitzer Ferenczné, Feldmann Ignácz, kisk. Feldmann Dávid és kisk. Feldmann Vilmos nevén álló ház, udvar és kertre az árverést 488 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a tennebb megjelölt ingatlan az **1893. évi szeptember hó 29-ik napján délelőtt 10 órakor** Szkáros község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át vagyis 48 frt 80 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában. kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kir. törvényszék. mint telekkönyvi hatóság
Kassán, 1893. évi julius hó 10-én.

Horváth,
kir. tvszéki biró.

Bead. 1893. évi junius hó 3-án.

1715. sz. tk. 1893. 222—1

Árverési hirdetmény.

Az abauj-szántói kir. járásbiróság. mint telekkönyvi hatóság közzé teszi, miszerint a m. kir. kincstár végrehajtatónak özv. Horváth Mihály elleuében fenálló 10 frt 16 kr. s járulékai iránti követelés kielégitése végett a birói árverés a végrehajtást szenvedőnek a keri 85. sz. tjkvben foglalt:

1. A I. 90. hr. és 15. öl sz. házhelyére és 560. hr. sz. szantóföldjére 240 frtban;

2. A 829. hr. sz. szőlőjére 70 frtban megállapitott kikiáltási ár mellett elrendeltetvén, annak Kér község házánál leendő foganatositása végett határidőül **1893. évi október hó 16-ik napjának délelőtti 10 órája** azon hozzáadással tüzetik ki, hogy a jelzett ingatlan ezen határidőben a kikiáltási áron alól is el fog adatni, s hogy az árverelni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt a birói kiküldött kezéhez bánatpénz gyanánt ad 1. 24 frtot. ad 2. 7 frtot készpénzben vagy ovadékképes értékpapirokban letenni, vagy annak birói letétbe helyezését igazolni.

Kir. járásbiróság. mint telekkönyvi hatóság
Abauj-Szántón. 1893. évi junius hó 6-án.

Dr. Kalocsay,
kir. aljárásbiró.

1501. szám. tk. 1893. Bead. 1893. évi május hó 13-án. 221—1

Árverési hirdetmény.

Az abauj-szántói kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közzé teszi, miszerint a m. kir. kincstár végrehajtatónak özv. Lukács Andrásné és társai elleuében fenálló 20 frt 63 kr. s járulékai iránti követelés kielégitése végett a birói árverés: 1. kk. Juhasz Mária, özv. Lukács Andrásné szül. Lengyel Mária, kk. Lukács Mária, Czél András és neje Juhász Maria, Putnóczki Györgyné szü., Juhász Borbalának az arkai 275. sz. tjkvben A + 825. hr. sz. a. foglalt szőlőjére 68 frtban; 2. kk. Lukács István. kk. Lukács József. özv. Lukacs Andrásné szül. Lengyel Mária, kk. Lukács Mária, kk. Juhász Mária. Czél András és neje Juhász Mária és Putnóczki Györgyné Juhász Borbalának az arkai 276. sz. tjkvben + 711. hr. sz. a. foglalt szőlőjére. és pedig az 1881. évi LX. t.-cz. 156. §-nak alkalmazásával ezen ingatlannak azelőtt Lukács András illetett s a 3411 172 tk. sz. teljegyzés szerint per alatt lévő 1/4-ed részére is 152 frtban; 3. kk. Lukács István. kk. Lukács József. özv. Lukacs Andrásné szül. Lengyel Mária, kk. Lukács Mária, kk. Juhász Mária. Czél András és neje Juhász Mária és Putnóczki Györgyné szül. Juhász Borbála és kk. Juhász Istvánnak az arkai 302. sz. tjkvben A + 684. hr. sz. a. foglalt dézsmás szőlőjére 122 frtban megállapitott kikiáltási ár mellett elrendeltetvén, annak Arka község házánál leendő foganatositása végett határidőül **1893. évi október hó 27-ik napjának délelőtti 10 órája** azon hozzáadással tüzetik ki, hogy a jelzett ingatlan ezen határidőben a kikiáltási áron alól is el fog adatni s hogy az árverelni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt a birói kiküldött kezeihez bánatpénz gyanánt ad 1. 6 frt 80 kr., ad. 2. 15 frt 20 kr., ad. 3. 12 frt 20 krt készpénzben, vagy ovadékképes értékpapirokban letenni, vagy annak birói letétbe helyezését igazolni.

Kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság
Abauj-Szántón, 1893. évi május hó 17-én.

Dr. Kalocsay Kálmán,
kir. aljárásbiró.

1890. sz. 1893. vh. 220—1

Árverési hirdetmény.

Alólirt biróság végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a szepsii kir. járásbiróság 1893. évi 1975/p. számu végzése következtében Barkasz János javára özv. Lieszkovszky Károlyné ellen 713 frt 50 kr. s jár. erejéig foganatositott kielégitési végrehajtas utján lefoglalt és 573 frt 90 krra becsült különféle szobabutor stb. bőrálló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szepsii kir. járásbiróság 2088. 1893. számu végzése folytan 713 frt 50 kr. tőkekövetelés, ennek 1893. évi marczius hó 14. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 70 frt 40 krban biróilag már megállapitott költségek erejéig Jászó-Varaljan alperes lakásan leendő eszközlésére **1893. évi augusztus hó 2-ik napjának délelőtti 9 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsaron alul is el fognak adatni.

Kelt Szepsiben, 1893. évi julius hó 18.

Hosztek,
kir. jbirósági végrehajtó.

Előnyös

törlesztéses kölcsön

földbirtokokra,

a birtok valódi értékének háromnegyed részeig és nem adóalapon, mint az a hazai pénzintézeteknél szokásos. **Csak a telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv küldendő be.** Ezen kölcsönok a birtokos tetszése szerint 20—60 évre adatnak. Csekély kamattal egyuttal a tőke is törlesztetik. Betáblázott adósságokat az igazgatóság egyenesen fizet ki a megszavazott tobblet **készpénzben** lesz megkuldve a birtokosnak. Intézetunk az egész birodalomban az egyedüli, melyet hatóságok és tekintélyes földbirtokosok az ország minden megyéjéből elismernek és ajánlanak. Előleget vagy előleges költséget elvből el nem fogadunk. Részletes felvilágositásokat a telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv beérkezte után készséggel és **dijmentesen** ad a

217 2—3

budapesti hatóságilag engedélyezett

„Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet"

Budapest, csak: váczi-körut 39.

Siemens és Halske

villamos világitási és erőátviteli gyárak

Budapest, VIII. Kerepesi-ut 9/a sz.

Elvállalják: **villamvilágitást és erőátvitelt, telefonok, vasuti biztonsági és tüzjelző állomások berendezését.** Szállitanak: **vizmérőket, vizállagmérő készülékeket, méröeszközöket** mint **galvanometereket** stb. **izzolámpákat, szenpálczakat** stb.

Csillárok stb. **villamos világitáshoz.** Különösen felhivjuk a közigyelmet városi raktárunkra, hol villamos czikkekben dús választéku minta-raktárt tartunk.

Figyelemre méltók a 176 7—16

szab. Hellesen-féle száraz elemek

melyek 6 nagyságban elkészittetnek és hivatva vannak a folyadékos savakkal működő elemeket kiszoritani.

Költségvetések és ajánlatok dijmentesen.

JAKOBOVITS ÁRMIN

első kassai butor-minta-termei és butorgyári raktára

Kassán, főutoza 39-ik szám, a székesegyházzal szemben.

A t. cz. butorvásárló közönség kényelmére és jobb áttekintés czéljából butorraktáramat jelentékenyen bővitettem és az első emeleten **minta-termeket** rendeztem be, melyek szives megtekintésére vagyok bátor a magas uraságokat és a t. cz. közönséget felhivni.

Nagyszerü áruraktáram és

minta-termeim (Intèrieurs)

oly **látványosságot** nyujtanak, hogy e tekintetben bármely fővárosi áruteleppel a versenyt mindenben bátran kiállják.

Raktáromon mindig a legnagyobb választéku szilard butorokból minden most divatban levő fában és stylben, ugyszinte **luxus-butorok,** teljes **háló-, ebédlő- és salon-berendezésekből,** garniturák arany- és bronz-betétekben, **fantasia-** és más **ülő butorokból, szőnyegdiványok, ottomások,** mindennemü **matráczokból** tartok, ugyszinte elvállalok **diszitési és kárpitos-munkákat** is.

Szolgáljon továbbá a nagyérd. közönség becses tudomására, hogy általam a ftdő papság, tisztikar, magasabb hivatalnokok és magánosok részére, ugyszinte teljes **menyasszonyi berendezések** ugy helyben, mint a vidékre is **kedvező fizetési feltételek mellett szállittatnak.**

Hol vasuti állomás nincs, vagy kisebb távolságra a butorok szállitását jótállás mellett saját kocsimon teljesitem és a legkisebb megbizásnak is legnagyobb figyelemmel és pontossággal töreksem megfelelni.

Tisztelettel meghivom tehát a nagyérd. közönséget, hogy a fentiek valóságáról meggyőződni és nagyszabásu **butor-raktáromat és minta-termeimet,** melyek egész napon át s este kiviláglás mellett állanak nyitva, szives látogatásában részesiteni kegyeskedjék és midőn becses megrendeléseit tovább is várom, maradok

mély tisztelettel

328 35—52

Jakobovits Ármin.

Képes árjegyzékek kivánatra bérmentve küldetnek.

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa föntcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi ipari érdekeket képviselő lap.

—*—

Megjelenik minden szerdán pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogle Bécs; Eckstein Bernát fürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levélek fogadtatnak el.

Apponyi és a szabadelvü egyházpolitika.

Kassa, julius 22.

(a) A kisvárdai „nemzeti szabadelvü“ aggodalmai ijesztő mértékben kezdenek beteljesedni. A leleplezett, kisvárdai „nemzeti“ fakereskedésben — ugy látszik — vannak emberek, kik nyitott szemmel és elfogulatlan egyoldaluság nélkül birálják az idők folyásán gyenge naszádként ingó nemzeti párt minden mozdulatát.

Apponyi veszti népszerüségét. Az a beszéd, melyet a nemzeti párt vezére tartott az imént Szempczen, saját pártjának törzsökös hiveibe se tudta a fanatikus lelkesedésnek azt a mértékét fölkelteni, mely eddig Apponyit kisérte utain.

Az a harangzugás, melynek megemlitését oly zokon veszi némely laptól a „Magyar Hirlap,“ csak elhaló csendes kongás volt, mely a fogadtatás diszének emelésére akart ugyan szolgálni, de ki tudja nem-e egy haldokló párt lélekharangja volt-e az az elhaló csendes kongás?

Az a nehány összecsőditett paraszt ember, ki a szempczi beszéd meghallgatására gyült össze, bizonyára birt arra megfelelő organummal, hogy éljenzésekkel szolgáljon a nyilatkozó hadvezérnek, de a hatás, az az általános hatás, mely a beszédet dicsőitő nemzeti párti lapok hasábjain szokott volt olyankor megnyilatkozni, mikor Apponyi a politikai helyzet tisztázásához járul hozzá — szokása szerint — egy monstre szolnoklattal, az az eksztázissal határos lelkesedés, most valami csodás véletlen folytán nincs meg sem egyik, sem másik pártlapban.

Maga a „Pesti Napló“, a főorganum is, csak köznapi sablónos szavakban rójja le a maga dicséretének hálaadóját.

A fővezér ellenséges területre akart átcsapni, hóditani akart és ellenséget vágni.

Vágott ellenséget, de a hóditás már nem ütött ki olyan jól, mint a hogy ki volt számitva, nem különösen a — visszahóditás.

Ez tény, melyet az idők jele kérlelhetetlenül bizonyit.

Es ez nem is lehet másként, mert ez a virtuózitással kikészitett szónoklat, melyet a szempcziek hallottak s a pesti laok közöltek, lehet elég jó orátori mü, de a pitikai helyzet által megkövetelt őszinteségnek épn ugy hijával van, mint az egész nemzeti pártuk sokszorosan szemére hányott politikai müköése.

Apponyi pedig tulajdonképen azért nyilatkozott Szempczen, az Eszterázy gróf beszámolóján, hogy a kisvárdai levl őszinte tanácsát megfogadva, saját és pártja ngadozó pozicióját megerősitvén, épen az őszinteég hiányának vádját gyengitse meg.

És ép ezért — azt mondta — világosan fog nyilatkozni.

Világosan fog nyilatkoai az egyházpolitikai kérdések támogatás kérdsében, és ezért azt mondá, hogy ő feltétlenü oblig ót vállal a szabadelvü egyházpolitika táıogatásaért és csak annyiban lesz feltételes, amnyiben, ha a javaslatok nem fognak megfelelnia kitüzött czélnak, azokat visszautasitania kötelesség.

Nos — kérem — hol van itt a világosság? hol az őszinteség?

Hogy lehet a föltételest. föltétlennel összeegyeztetni? Hogy lehet valamt föltétlenül kivánni és föltételesen is kivánni eyszerre, ugyanegy pillanatban?

Ime itt kisért a kétszin játék. Itt kisért mindegyre.

Mert hiszen, ha valaki gy politikát, egy a jövőben benyujtandó konkré javaslatot, illetve annak elfogadását, — jóllehe maga kivánja azt a legjobban saját szavai szemi — mégis attól teszi függővé, hogy annak egyik-másik paragrafusa miként fog az ő becse izlésének konveniálni, az, kérem, a legkétszinbb dolog volt, marad és lesz mindég és mindenhol.

Ebben az őszinteségnek egy kicsiny, szikráját se fedezheti fel senki.

Azok a törvényjavaslaok, melyek, a törvényhozás asztalára kerülnel, gyarló ember elme szülöttei lévén, bizonyára nm lehetnek annyira tökéletesek, hogy az bárkinek és igy Apponyinak tetszését is megnyerhesék a maguk teljes egészében. Lehetnek és lesnek benne törvényszakaszok, melyek a simitás átidomitás és javitás jótékony proczesszusán kell hogy előbb átmenjenek és csak ugy lehetnek majd törvénynyé.

Ezt tudja a törvényhozó ugy, mint az ujságolvasó lajkus politikus.

Nos tehát, ha valaki valamit elvből helyesel, mint a hogy helyesli, sőt kivánja Apponyi a szabadelvü egyházpolitikát, hogy lehet az mégis, hogy egy nem tetsző paragrafus miatt — amint azt a szempczi beszédben kijelenti — kész lesz majd az egész szabadelvü egyházpolitika ellenzőjévé válni?

Hol van ebben a ráczió?

Hol találunk ebben őszinteséget?

Ki meri ezek után azt mondani, hogy ez nem játszás a szavakkal, hanem józan és őszinte politika?

Bizony nagyon nehezen lehet ebből az ujabb szempczi megnyilatkozásból Apponyinak és pártjának tetsző magyarázatot venni. Sőt lehetetlen.

Maguk a nemzetiek is; azok, a kik igazán szabadelvüek érzik ezt.

Es alábbhagya az a lelkesedésük, mert látják, hogy a próféta, nem igaz próféta.

A beteg hadügyminiszter.

— A Kassai Szemle eredeti távirata. —

Kassa, julius 22.

Váratlanul, egész meglepőleg érkezik a hir Bécsből, hogy Bauer báró hadügyminisztert, a hatalmas férfiut s törhetetlen katonát egy vértolulási roham az ágyba döntötte.

Bauer báró hadügyminisztert ma már a negyedik szélhüdés érte.

Most érkezik a hir Bécsből, mely azt jelenti, hogy Bauer közös hadügyminiszter állapota annyira aggasztó, hogy orvosai lemondtak minden reményről. Egy hajszálon függ a hatalmas ember élete. Ha ez a hajszál elszakadt, a monarhia közös hadügyminisztere nincs többé.

Nekünk, mint telivér osztrák katona, ki a nemzeti aspiracziók iránt nem birt valami nagy érzékkel, nem igen volt a legjobb barátunk. Nem tudta a magyar nemzet tradiczióin alapuló nemzeti törekvések horderejét átérteni. Sokszor jött ellenkezésbe a magyar törvényekkel is, de azért, mikor a megdöbbentően váratlan hirt kapjuk, mélyen sajnáljuk benne a szerencsétlenül járt embert, a derék katonát, az uralkodó, a mi uralkodónk, felséges királyunk hü katonáját.

TÁRCZA.

A hétről.

(Eötvös, Polónyi. — Párbajok. — Oh tempora, oh mores! — Párbaj-mánia. — Egy párbeszéd. — Jelenet az utczán, — jelenet a törvényszéken a jövőben. — És a többi.)

Kassa, julius 22.

Manap már többé nem szokatlan mód az — épen ugy, mint kishirdetések utján házasságot kötni — hogy a párbajt üldöző ügyész és az itélő birák előtt születnek meg a párbajok, anélkül, hogy a párbaj höseinek ez külön-külön nagyobb foku páratlan bajt zuditana a nyakába.

Igy cselekedtek legalább Eötvös és Polónyi.

Mikor a Vásonkeő-váltók hirhedt pörében keresték az igazságot, egymást gyalázták, egymást becsmérelték az igazság szent nevében.

És aztán párbajozni akartak, de nem párbajoztak, hanem ezen a réven ujabb alkalmat vettek maguknak arra, hogy egyik a másikát befeketitse.

És igy születtek meg ennek a hétnek politikai eseményei.

A holt szezón stagnáló politikai müködése közepette ez a huzavona, veszekedés adja meg a vidék politikával foglalkozó laikusainak a témát.

Igen, kérem, veszekedés és verekedés.

Olyan pedig, a mely tulajdonképen a sérthetetlen és szent igazságot szolgáltató biróság szine előtt kezdődött és át lön vive a mostani csendes politikai élet kihalt mezejére.

Még pedig ama szép és ideális függetlenségi politikába, mely a mily szép nemzeti szempontból, a mai viszonyok közt annyira tarthatatlan.

Itt tart most a veszekedés, a fegyveres verekedést azonban bizonyos szitkozódások közt elhalasztották.

Milyen ez a kép, milyen az a benyomás a mit erről a különös afférról vez magának a távoli szemlélő.

A döblingi házban szerencsétlen véget ért nagy magyar: Széchenyi, ha telkene sirjából, bizonyára másodszor és most utoljára esnék kétségbe a haza sorsa felett.

Nem azért — óh koránsem azért — mintha a két derék viadornak, Polónyiak és Eötvösnek huzavonája jelentené a haza végé. Óh nem! mert egyik sem az az Atlasz, ki nagy Iagyarország széles égboltozatát tartja a vállain, nem ország sorsát intéző hatalmasságok a kicsinyek, hanem, mert megszomoritaná az a széleskörü korrupció, mit e hét sajnálatraméltó eseményei kavartak é kavarnak folyton felszinre.

És mert eszébe jutnánai azok a szavak, melyekkel a költő Rómát siratván, mondja:

„...minden állam támasza, talpköre,
A tiszta erkölcs, mly ha elvész,
Róma ledül s rabigba görnyed!“

*

Budapesten egy csomó párbaj született a Vásonkeöy-váltók pöréből, azaz inkább az Eötvös és Polónyi ügyvédi szerepléséből.

Igaz ugyan, hogy csak nagy része születése pillanatától kezdve mindezideig csak szópárbaj maradt, de a hatásuk azért horribilis.

Egy egész párbaj-mána epidemikus felléptének volt az okozója.

Nemcsak a széles fővárosban, hanem Kassán is.

Egyről a pesti lapok is megemlékeztek — mi elvből csak kivételes alkalmakkor közöljük a párbajhireket — és ez volt a hét összes párbajai közt a legvéresebb kimenetelü.

Ez volt az első, a kezdet.

A következő napokon, mindennapra esett egy összeszólalkozás, melynek differencziáit vérrel mosták le az összeszólalkozó gazdász, jogász és irnok urak.

Egy kis karczolás esett mindegyiknél, de minden komolyabb veszedelem nélkül.

Az ember azt hinné, hogy ebben az altató és álmositó nagy melegben egyáltaiában lustákká és lomhákká lesznek az emberek, hogy az a hirtelen lobbanékonyság, mely a szangvinikusokat jellemzi, teljesen kialszik. Pedig lám ép ellenkezőleg, az emberek szangvinikusokká lesznek, akárcsak a délvidék lobbanó haragu taliánjai, és harczkedvelők, akárcsak az örökös harczban álló nemzetek.

*

Valamelyik napon ilyenféle párbeszédeknek leszünk tanui a kassai korzón:

— Uram!

— Kérem!

— A becses névjegyét...

— Tessék. De miért, ha szabad kérdeznem.

— Ön rám nézett.

— Igen.

— Ön csunyán nézett rám.

— De, kérem, én nem szoktam csunyán nézni.

— Ismétlem, ön csunyán nézett rám, nevezze meg segédeit.

— X. Y. X. Z.

— Jó napot.

— Alászolgája.

Pár óra mulva segégek kölcsönös vizitje. Megállapodások. Másnap kocsin orvos, segédek. Egy erdőben, szép tisztáson: puff, paff. Két lövés, azután minden csendes. Kocsi vissza.

A tragikus rövidségü előadás után azt hiszi a szives olvasó, hogy itt valami trágédia játszódott le?

Pedig dehogy, mennyire csalódik!

*

A törvényszék előtt pedig — egy megtörtént preczedensre utalva — a védő egy panaszos ügyvéd között ilyenféle párbeszédek fognak lefolyni.

— Kérem az elnök urat, méltóztassék a panaszos ügyvédjét rendreutasitani.

Sajnáljuk Bauert, a hadügyminisztert, ki most ott fekszik a bécsi hatalmas, négy emeletes palotában, tehetetlenül, mozdulatlanul. bénán.

Vajjon azok a merően öntudatlanul révedező szemek, felfognak világósodni? Megéli-e még a holnapot Bauer?

Ki tudja? Mi azért sajnálnók, ha meghalna.

*

Táviratunk a következőleg szól:

Bécs, julius 22. (Eredeti sürgöny) Bauer báró közös hadügyminisztert ma éjjel ujabb szélhüdés érte. A hadügyminisztert állapotáról ma reggel kiadott orvosi jelentés a következőket mondja:

„Féloldalu bénulás; teljes öntudatlansági állapot, — a legnagyobb mértékben aggasztó."

Ujdonságok.

Személyi hir. Benedek Ferencz jászói praelátus tegnap uj székhelyére Jászóvárra utazott.

Hymen. Gróf Hadik János eljegyezte Zichy Márta grófnőt. — Nadherny Benjamin cs. és kir. főhadnagy jegyet váltott Zgólay Klára kisasszonynyal. — F. hó 15-én tartotta esküvőjét Hensch Ernö kassai kereskedö Roxer Irma kisasszonynyal Rozsnyón.

A harmadosztályu kereseti adóra vonatkozó adókivetési javaslatok, melyek az 1893 ik és rá következő két évre birnak hatálylyal, e hó 25-töl kezdve a városi adóhivatalnál megtekinthetők. Az arra vonatkozó javaslatok a délutáni órákban 2 órától kezdve tehetők meg. A törvénynek ide vonatkozó rendelkezései értelmében, mindenkinek jogában áll azon a napon, melyre az ö kereseti adójának tárgyalása van kitüzve — megtudhatni naponkint a városháza kapujára kifüggesztett iven — a bizottság előtt személyesen vagy megbizottja által megtenni a maga észrevételeit. Ha esetleg ezt valaki elmulasztaná a tárgyalási napon a hozott határozat ellen felebbezési joggal élhet, még pedig egy a Pénzügyigazgatósághoz 15 napon belül intézendö kérvénynyel. A kassai városházán julius 25-én az 1—35-ig terjedő tétellel a szülésznők s a 36—60-ig terjedő tételekkel a kenyérsütők és pékek kerülnek sorra.

A pennybank — mint lapunk más helyén részletesen olvasható — szeptember hó 4-én délután 3 órakor a vármegyeháza termében tartja meg ez évi az intézet fenállása óta 19. rendes közgyülését.

Eötvös és Polonyi Kassán 1631-ben. Érdekes okiratot közöl a Pesti Napló csütörtöki számában, mely Kassa város levéltárából került ki s arró. tesz országnak-világnak tanubizonyságot, hogy ennekelötte kétszázhatvan esztendövel is akadtak már olyan prókátorok, kik „igen-igen elmentenek volt az istentelenségben" és „mint vizet, ugy itták az nagy álnokságot." Akkor ám azonban a város electa jusata communitása olyan erélyesen vette a dolgot, hogy azt a két prókátort, kik az nemes Tanács széke előtt annyira mentek az istelenségben, hogy a nagy álnokságot ugy itták. miként a vizet, eltiltotta az ügyvédségtől. Az érdekes okirat 1631-ben kelt és a képviselőtestület felterjesztését tartalmazza, az város Nemes Tanatsához. A Pesti Napló közlése szerint különben a következöképen hangzik:

„Ennek előtte egy néhány esztendővel a városban levő prókátorok igen-igen elmentenek volt az istentelenségben ugy annyira, hogy mint vizet ugy itták az nagy álnokságot; melyért az Nemes Tanács le is tötte vala öket. Most is azért az mint eszükbe veszszük, szarvat kezdenek emelni. melyet az Betsületes Község meg akarván gátolni legfőképe az kettőt, Győri Jánost és Fekete Jánost prálja és degradálja, hogy soha itt az Nemes Tnács széki előtt ne agálhassanak. Ezenkivül a kiket az N. T. eszébe venne, az kik ily istentelenek volnának ő Kegyelmek megzabolázza, hogy igy is az Istennek haragja engeszteloődjék. Mivelhogy pedig városunk ugyan nem lehet prátor nélkül, azt a N. Község az N. Tanácsra agyta, kiket akarnak arra rendelni, csakhogy legyenek hitesek."

Mily jó dolog, hogy ma már nem igy gondolkodnak a városok nemes tanácsai.

Végzi közlését a Pesti Napló és gondolták bizonyára Polónyi és különösen Eötvös, mikor nemes Kassa város képviselőtestületének kétszázhatvan éves érdekes határozatát olvasták a pesti lap közlésében.

Takonykór. A Sterpka-féle lóistállóban, az eperjesi uton, e héten a takonykór ütött ki, minek következtében hat darab ló menthetetlenül elpusztult. Veszedelmessé teszi a dolgot az a körülmény, hogy a fentnevezett istállóban alig pár nappal előbb az állami ménes hat darab igen szép s nemes faju ménje volt ideiglenesen elhelyezve. s ezek most Eperjesre vitettek. A kassai rendőrség emiekokáért a kassai térparancsnokság utján sürgősen intézkedett, hogy a jelenleg Eperjesen levő hat darab mén megfigyelés alá vétessék.

Eltünt postaszolga. Megemlékeztünk pénteki lapunkban Kacsmarik János postaszolga esetéről, ki egy szép reggelenbucsut mondott Kassa városának, mintán egy nyilt levelező-lapot megirt és még itt helyben feladott apostára. Abban a levelező-lapban Kacsmarik a hivatalszolgálatából való elbocsáttatását kérte. De mitán az elbocsáttatás nem megy olyan rövid uton, formalitásokhoz lévén kötve minden hivatalos dolog, hát Kacsmarik se lön tüstént elbocsátva a posta és távirda szolgálatából. Söt ellenkezőleg. Hivatali tönökei épen nagy érdeklödést kezdének tanusitani. hollete iránt és meginditották a nyomozást. A postaszolga eltünésének oka, bár meglehetösen magán viselte a gyanut eltünésének körülményei folytán, eleintén — mint jeletettük is — aként került forgalomba, mintha azt családi viszályok okozták volna. Pedig ez — bár nem valóság is van a dologban — nem bizonyult egésze igaznak. Kacsmarik azért szökött meg, mert több rendbeli váltót hamisitott. Ez a tenye pedig most napfényre került. Minek okozója azonban már csakugyan az az emlegetett családi viszály volt. A nö ugyanis, kivel Kacsmarik közös háztartást folytatott, egy összekoczczanás alkalmával, épen aznap, mikor Kacsmarik a kassai takarékpénztárhoz egy váltót mutatott be, leszámitolás végett, boszuból elárulta a takarékpénztár előtt a váltó hamisitott voltát. A váló ugyan még nem volt kifizetve, de az árulás annyira megijesztette és felbőszitette Kacsmarikot, hogy az mivel attól is tartott, hogy a népbanknál elhelyezett váltójának hamis volta is kiderül, bujdosásnak ada magát. Megelözöleg azonban egy revolverrel szerette fel magát, melylyel először az árulót, majd m gá akarta föbelőni. Kacsmarik, ki váltóit a házigazdája nevére hamisitotta, még eddig nem került meg. Azt hiszik, hogy fenyegetését magán váltotta be.

Honvédelmi rovatában a Pesti Napló pénteki száma egyik kassai tudósitója nyomán a következőket közli: Javtják a Mannlichereket. Feltünö hirröl értesit bennünket kassai levelezönk. E szerint, mint az ottani magasangu katonai körökben beszélik, a közös hadügyminisztérium intézkedésére az öszszes Mannlicher puskákat rövid idö alatt átalakitják. Nem mintha a puskák rosszak volnának, hanem mert azt akarják, hogy meszebbre vigyenek. A puskák ugyanis jelenleg csak 2600 lépésre visznek s most ugy akarják átalakitani, hogy 3000 lépésnyire vigyenek. A kassai legénység fegyverei közül a legtöbbet már át is alakitották." Utánna jártunk a dolognak, hogy mi igaz e hiresztelésből s teljesen autentikus forrásból vett értesülésünk szerint jelenthetjük, hogy a Pesti Naplóban emlitett magas katonai körökben egy szót se tudnak a hadügyminiszternek olyan rendeletéről, mely a Mannlichereknek ily valószinütlen átalakitását rendelte volna el. S miután a Mannlicher fegyverekkel semmiféle manipulácziók nem történtek sem a budapesti fegyvergyárban, s annál kevésbé Kassán, igen különös, hogy miként szivároghatott ki közbaka körökből ilyes hiresztelés.

Szulini. A sárosmegyei még csak nem is olyan régen országszerte hirneves szulini savanyuviz, a mely a bérlök kezében egészen elhanyagolt állapotba jutott, most a tulajdonos által vétetett kezelésbe; uj és tetszetős üvegekbe téve ez a viz, a mely borhoz véve kellemesen üditő, tisztán élvezve a legjobb gyomor-gyógyitó hatással bir, most ujra helyet kér a maga számára, a mit remélhetöleg csakhamar ki is fog vivni, mert a forrás-tulajdonos — az olcsó reklámot mellözve, a melyre ez a viz nem szorul — mindent megtesz, hogy Szulin vize hajdani dicsőséges utját ismét folytassa.

Késnek a levelek. Jászóról kapjuk egy olvasónknak azt a panaszát, hogy a Kassán feladott levelek csak harmadnapra érnek Jászóra, mig ellenben a Budapesten feladott levelek és ujságok már a következő napon lesznek kézbesitve. Miután mi nem tudtunk olvasónknak e kérdésére kielégitő választ adni, kérjük a postafönökség megfejtését.

Kertészeti szakiskola Kassán. Az a szakiskola, melynek felállitását az ujonnan alakult kertészeti egyesület elhatározta, már jövőre fel lesz állitható. A szakiskola, mely némileg kapcsolatban volna a gazdasági tanintézettel, tujdonképeni czélja az volna, hogy a kertészettel gyakorlatilag foglalkozók szakszerü kiképeztetést nyerjenek, s miután az ide beiratkozó kertésznövendékek az intézet kertjében tanulásközben végzett munkájukért fizetést kapnának, egész esztendei szaktanulmányuk ugyszólván semmijükbe se kerülne. A kertészeti egyesület és gazdasági tanintézet, eme valóban üdvös intencziói iránt csakis elismeréssel adózhat a kertészet iránt érdeklödéssel viseltető müvelt közönség.

Irodalom.

Legujabbkori népies elbeszélőink.

Irta: **Kovács Zsigmond.**

(Két czikk.)

Voltaképeni népies elbeszélőink között a lefolyt évtizedekben különösen Vas Gereben s a még most is élő Abonyi Lajos és Tolnay Lajos tüntek ki, mint olyanok, a kik tárgyban, ugy mint nyelvben határozottan a népies irány hiveiül szegődtek.

Jókai, a magyar elbeszélö költészet fejedelme, szintén kultiválta ugyan a népies irányt; de csak ugy mellékesen. Igaz, hogy a miket e nemben irt, azok csaknem felülmulhatlanok. Jobban a magyar népet nála nem jellemezte még talán soha senki.

Mikszáth már inkább az ujabbkori irók közé tartozik; hanem azért a legujabbak közé már öt sem lehet soroznunk. Müveinek legnagyobb része a népies irányt képviseli, és pedig oly kitünően, hogy e nemben vele Jókain kivül egyetlen egy magyar iró sem versenyezhet.

Legujabbkori népies elbeszélöink között foglal helyet mindenekelött Baksay Sándor; jóllehet ez a minden izében magyaros észjárással biró irónk nem épen tartozik az ugynevezett ifju nemzedék tagjai közé. De hat egy irót, a ki a közélet terén müködik, nem mindig a kor, a születési év közelsége, vagy távolsága szerint kell megitélnünk, hanem a szerint, a mint müveivel a nagy közönség elött megjelenik. Már Baksay „Szederindák" czimü elbeszélö kötetét a legközelebb lefolyt idökben adta ki,*) s igy öt okvetlenül a legujabbkori népies elbeszélök sorában kell felemlitenünk. Igaz, hogy „Gyalogösvény" czimü elbeszélő kötete, melyet a Kisfaludytársaság adott ki, még 1887 ben jelent meg; de ez az idő sem oly távol esik még tölünk, hogy arra a „legujabbkor" kifejezés ne lenne alkalmazható.

A mi Baksay irályát illeti, e tekintetben nem lehet legkisebb kétség sem arra nézve, hogy öt határozottan népies irók közé sorozzuk. A ki az ö munkáit olvassa, első pillanatra meggyöződik a felöl, hogy oly iróval van dolga, a ki a magyar nép körében nem csak teljesen otthon van, hanem a ki meg is tudja rajzolni annak mindenféle alakjait.

Nincs szándékom tüzetes tanulmányt irni Baksay irói müködéséről. Czikkem keretét ez tulhaladná. De legyen szabad röviden megjegyeznem annyit, hogy Baksay nemcsak népies iró, hanem egyike ez időszerinti elbeszélöink legjelesebbjeinek. Már maga az, hogy „Gyalogösvény" czimü könyvét a Kisfaludytársaság adta ki, bizonyság arra nézve, hogy Baksay nem tartozik azok közé a sablonos irók közé, a minök ma tuczat számra találhatók minden nemzet irodalmában. A hogyan ö ir, ugy csak a valódi, hivatott irók irhatnak.

S a mi fö: valami sajátos iz érezhető ennek az irónak minden munkáján. Nem olyan ez, mint a Vas Gereben irálya, nem is olyan mint a Jókaié, de még a Mikszátéhoz se hasonlit. Adhatnánk neki valami „különleges" czimet. Hanem egyet, azt t. i., hogy ez az irály a legkisebb porczikájáig magyar, elvitatni töle semmiféleképen nem lehet.

A ki erről meg akar győződni, olvassa el Baksaynak föntebb emlitett munkáit. Bizonyosan nem fogja megbánni; föként nem az esetben. ha különös

*) Megjelent a Franklintársulat kiadásában 1891.

K. Zs.

— Figyelmeztetem a védö urat, hogy a panaszos ügyvéd ur nem mondott semmi olyat, amiért rendre kellene öt utasitanom.

— (Hevesen.) De, kérem, folyton az ellenkezöjét mondja annak, amit én állitottam.

— Ez természetes.

— Én igazat szoktam mondani, ö tehát hazudik.

— (Panaszos ügyvéd felugrik) mit mondott ez a rágalmazó?

— (Ismételve.) Azt, hogy hazudik.

— Kérem a nagyságos elnök urat, méltóztassék feltüggeszteni a további tárgyalást.

— A tárgyalást holnap kilencz óráig felfüggesztem.

Védö és panaszos ügyvédek a hallgatóság közé mennek. Mindegyik választ magának két segédet és két orvost is találnak.

A fentebbi jelenet ismétlödik.

T. i. segédek kölcsönös tárgyalása; kint az erdöben piff-paff. Azután minden csendes.

Azonban itt se tessék mindig tragikus kimenetelre gondolni.

Csak éppen néha.

*

Ezek ugyan nem történtek meg e héten, de bátran megtörténhettek volna.

Hanem annálinkább lehetett akármely családban ilyenféle párbeszédeket hallani.

(A szinhely a családi szoba. A butorzat mellékes. Férj hazajön a hivatalból, megöleli és megcsókolja kicsi feleségét, kinek két szeméből két könycsepp szivárog alá.)

— Mi bajod van drágám?

— Semmi.

— De mégis.

— Ime nézd Kálmán! (Levelet mutat.)

— Levél? a mamától?

— Dehogy a mamától, olvasd csak el. (A két könycsepp legördül.)

— (A férj olvas és mosolyog.) És aztán? Hisz én is kaptam ugyanilyet. Ep ily nyomtatott alaku betükkel. Téged rágalmazak benne drágam. No ne sirj, ne sirj, kis mókusom. Talán csak nem hiszel olyan fejreesettnek, hogy névtelen rágalmaknak hitelt adjak.

*

(Szinhely: más uteza, más szoba. Személyek: más férj és más feleség.)

— Ez már mégis rettenetes!

— Mi bajod van Ödön? mi bánt?

— Hagyj békén! Nem látod? haragos vagyok.

— Ödönkém?!

— Ne hizelegj, ne ölelgess, hisz ugyis olyan rettenetes melegem van hogy majd megfulok.

— De Ödönkém, mégis, miért haragszol? Tán felbosszantott valaki a hivatalban? És most rajtam töltöd ki a boszudat? Ez nem szép töled Ödön. (Sir.)

— Miért? No, ha szabad tudni, hát lásd. (Ugyanoly levelet mutat, mint a fentebbi férj.)

— Jesszusom, hát megtaláltad? (Sirva.) Pedig eldugtam egy csésze alá.

— Mit beszélsz össze vissza. Ezt el nem dughattad, mert azt az elébb hozta a levélhordó. Most már tudok mindent.

— (Zokogva.) Én a kaptam ilyet.

— Mutasd?

— (Olvas és elsápad.) Gyalázat! Bocsáss meg mamusom. Bolond voltam, vak voltam, hogy hittem a rágalomnak. (Kalapját veszi és ki akar rohanni.)

— Hova mégy Ödönkém?

— Megölöm azt, aki irta?

— Tudod?

— Igazad van, hisz nem tudom. (marad, ölelés és csók.)

Lorgnet.

érdeklődéssel viseltetik a tőzsgyökeres magyar nép életviszonyainak hű rajzolása iránt.

Valamivel kisebb jelentőséggel bíró, de szintén a népies irók jelesebbjei közé sorozható egy másik irónk — Szalóczy Bertalan.

Róla épen ugy elmondhatjuk, mint Baksayról, hogy van benne valami sajátosság; a mit legmegszokottabb nyelven — eredetiségnek szokás nevezni. Bár épen nem tartozik Szalóczy se az u. n. reményteljes fiatal emberek osztályához, mint irót határozottan az ujabb nemzedék tagjai közé kell sorolnunk. „Elbeszélések“ czimü könyve, mely a „Szépirodalmi könyvtár“ kiadásában jelent meg, csakis egy pár évvel ezelőtt látott napvilágot, vagyis egy időben a Baksay „Szederindák“ czimü kötetével. Más önálló kötettel, tudomásom szerint, Szalóczy eddigelé nem igen lépett fel; de ez a kötet az ismert irók közé emelte szerzőjét. Akadt ugyan kritikus, a ki becsmérelni kezdte „A szép jegyzőné“ stb. iróját, elmondván felőle, hogy közönséges faluśi históriák megirásával bibelődik. Hanem erre aztán nem kisebb tekintély szólalt meg egyik nagyobb szépirodalmi lapunkban, mint a jelenlegi kultuszminiszter neje, a ki habár nem „hivatásos iró“, avagy „kritikus“, szava mégis oly nagy sulylyal birt, hogy a Szalóczyt kisebbitők egyszerre elhallgattak.

Szalóczynak épen olyan nagy érdeme az, mint Baksaynak, hogy nem ujságból, vagy hallomásból s nem is mások által megirt könyvekből, hanem közvetlen szemlélődés utján ismeri a valódi nép életét. Olyanok az ő leirásai, hogy a mikor azokat olvassuk, odaképzeljük magunkat az események szinhelyére s azt hisszük, mi is közvetlen szemlélői vagyunk azoknak az életben oly gyakran előforduló, majdnem köznapias történeteknek, a miket az iró tollára vesz. Nem történik ezekben a faluśi történetkékben semmi rendkivüli. De a leirás közvetlensége oly megkapóvá teszi azokat, hogy a mikor egyiket-másikat eloivassuk közülök, önkéntelenül is igy sóhajtunk fel: „Istenem! milyen is az élet!“... S ez adja meg azoknak a művészieségét.

Szalóczy nem ölel fel nagy tért az általa rajzolt alakok szemléltetése végett. Alakjai majdnem kivétel nélkül ott szerepelnek a — Mátra környékén. Borsod, Heves: ez a két tőzsgyökeres magyar megye szolgáltatja az alakokat elbeszéléseihez s a háttért nem egy esetben Miskolcz és a Bikkhegység képviselik. Baksay mar inkább a valódi alföld, a végtelen sikságon néz szét, „amelynek határai északra a zöldellő Cserhát (helyesebben Cserehát), a kékellő Mátra, a sárgálló Nyirség és a feketéllő Hajduság; keleten Debreczen, Gyula, Temesvár; délen Nagy-Kikinda és a telecskai dombok; nyugaton a pécsi püspökség, székesfehérvári püspökség és Bogyiszló.“ Más tájék: de tipuszai ugyanazok ennek is, mint a Szalóczy vidékének; — vagyis igazi hamisitatlan magyar alakok egytül-egyik, mindannyian.

Még közelebbi időből való a két előbb emlitett irók könyveinél egy korra nézve is egészen fiatal iró kötete, a mely a mult évben jelent meg Veszprémben. Szerzője — Babay Kálmán. Egészen ismeretlen név volt a mult évig, vagyis addig, a mig „Balaton-melléki történetek“ czimü elbeszélő kötetét ki nem adta. Könyve azonban mindjárt kezdetben magára és irójára vonta a közönség figyelmét. A kötetén elömlő sajátosság miatt érdemes arra, hogy vele szintén foglalkozzunk befejező czikkünkben.

Közgazdaság.

Az aratás.

Kassa vidéke, julius 20.

(P. J.) A Kassai Szemle felszólitására a következőket jelenthetem az aratásról. Vidékünkön épen e napokban kezdődött meg az aratás. Az eső, mely a mult hét végén és e hét elején itt-ott esett nagyban akadályozta a rozs aratásának megkezdését s ép ezért csak tegnap, meg tegnapelőtt kezdték el nagyobbára az aratást. Az a kiméletlen szél, mely tegnap egész nap fútt, néhol a legszebb, legkövérebb táblákat megdöntötte, de azért általában véve jó termés igérkezik. Szalmára ugyan nem mondható a termés kielégitőnek, mert 1200 ölével számitott magyar holdankint csak 18—25 keresztjével fizet, de az idei aratás szemre nézve kedvezőbbnek mondható a tavalyinál. A zab, árpa és kukoricza fejlődésének az utóbbi esőzés nem ártott, sőt használt s a sarjutermés pedig rendkivüli használt látta. A burgonya kitünőnek mondható. Peronospora terjedését még ez idén nem észleltem. A jég azonban az elmult héten a mi vidékünkön is nagy kárt okozott s nem csak a vetésekben hanem a gyümölcsfelékben és a szőlőkben is.

—

Forróról jelentik, hogy a megye alsó részén is már elkezdték az aratást. Szalmára ugyan alacsonyak a vetések, de magra szintén jól fizetnek. Egy kereszt rozsnak maghozama 30 kilogramm körül van.

Kassai piacz. (A Kassai Szemle tudósitójának jelentése.) A szombati hetivásár nagyon sikerült. Alakulások meglehetős kedvezők s a kinálat és kereslet épen kiegyenlitődtek. A marhavásáron leginkább a borjunak volt meglehetős kereslete s ára 8—15 frt között váltakozott, a gabonapiaczon: Buza 8 frt 50 kr. Rozs 6 frt 50 kr. Zab 7 frt 80 kr. Arpa 6 frt 50 kr. Kukoricza 5 frt 80 és 6 frt 20 kr. között váltakozott. Gyümölcsnemüek közül leginkább baraczkot hoztak sokat az Alföldről és Hevesmegyéből.

A takarmány kiviteli tilalom, mely megtiltja a széna, szalma és szecskanemüeknek a monarhia határon tul szállitását, julius 20-áról keltezve pénteken jelent meg.

—

Mai számunkban közöljük a „**Gresham**“ életbiztositótársaság legujabb mérlegét. A lefolyt év üzleti eredményéről szóló kimutatás fényes tanuságot tesz ez intézet folyton emelkedő virágzásáról. Szigoru szolidság, a legnagyobb szabadelvüséggel párosulva vezérlik ez intézetet üzleti működésében. E tényezők szerezték meg a „Gresham“-nek azt a rendkivüli bizalmat, melyben őt a biztositó közönség részesiti, ez a szabadelvü és szolid üzleti eljárás hóditotta meg részére a nagy közönséget és szerezte meg számára évek hosszu során át azt a közkedveltséget, melynek ma örvend s amely az intézetek sorában a legmagasabb polczra emeli. Egyiőlegyig szabadelvü feltételei közül szuttal azon jelentékeny uj határozmányát emeljük ki, mely szerint a biztositott összeg halálesetekénél még azon esetben is minden levonás nélkül fizettetik ki az illetékes félnek, ha az elhalálozott **öngyilkosság, párbaj** vagy **birói itélet** folytán mult volna ki, egyetlen feltételül kötvén ki, hogy ily esetekben a biztositás **13 hónapig** érvényben volt legyen. Hasonló fontosságu továbbá a „Gresham“ azon legujabb határozmánya, mely szerint valamennyi nála kötött biztositás, ha a korbizonyitás megállapittatott és a díjak rendesen beszettettek, **tényleg a biztositás napjától kezdve megtámadhatlan.** Figyelemreméltó végre azon előny is, melyet a „Gresham“ az összes konkurrens-intézetekkel szemben nyujt a biztositottjainak az által, hogy mától fogva oly kötvényekre, melyeknél a biztositás 15 éven aluli tartamra köttetett, **már két évi fennállás után kölcsönt ad,** vagy az ily kötvényeket hasonmértékben **visszavásárolja.** Azon állandó progressió, mely a „Gresham“ óriási fejlődésében évről-évre észlelhető, biztos alapot nyujt arra nézve, hogy ezen intézet a jövőben is folytonos haladásra számithat.

Szerkesztől üzenetek.

Az aratásra vonatkozó tudósitásaikat olvasóinknak és lapunk rendes levelezőinek köszönjük és máskorra is kérnők hetenkint legalább egy nehány sornyi értesitést.

N. E. Kassa. Sajnálatunkra, nem közölhetjük.

Psyche. A kis levélre, kivánatára, levélileg válaszoltunk.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

4518. sz. 234—1
Tk. 1893.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kassai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy a m. kir. kincstár végrehajtatónak Roszner Farkas végrehajtást szenvedő elleni 34 frt 50 kr. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a kassai kir. törvényszék területén levő Garbócz-Bogdány községében fekvő, a garbócz-bogdányi 27. sz. telekjegyzőkönyvben Roszner Farkas és neje nevén álló A I. 54. hr. sz. a. foglalt korcsma felül épitményre az árverést 441 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a tennebb megjelölt ingatlan az **1893. évi augusztus hó 29-ik napján délelőtt 10 órakor** Garbócz-Bogdány község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsarának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a'att kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában. kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kézihez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság
Kassán, 1893. évi junius hó 9-én.

Horváth,
kir. tvszéki biró.

Birtok vétel miatt eladó.

Az erdőbényei legjobb fekvésü szőlőhegyen termett, kitünő izü, nagyszerü zamatu és szinü eredeti állapotában levő **1890. termett 50 hordó forditás**, szomorodni borom hordónkint 60 frt számitva és 20 hordó aszu borom 150 frttal számitva, bármikor megnézhető **a Molnár Dániel**-féle pinczében. A borok saját szőlőm termései. Vannak 1891 ben termett borok 40 forint árban.

Hernád Szent-András, 1893. julius 16.

Nikházy László.

Van szerencsém a nagyérd. közönségnek és az épitész uraknak gazdagon berendezett

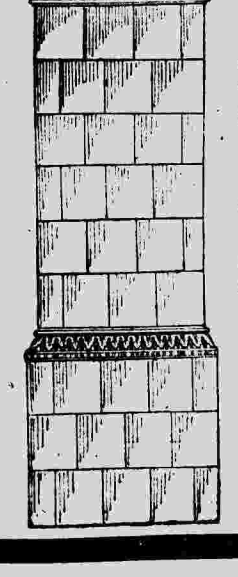

kályha-raktáramat

a hirneves **Hardtmuth C. L.**-féle **Budweis** és **Tatatóvárosi** fehér porczellán, zöld, barna és majolika ó-német

cserép-kályhákban

a legjobban becses figyelmébe ajánlani.

Továbbá átveszek mindenféle **javitást** és tartós **szakszerü felállitását** már használatban volt kályháknak és tüzhelyeknek.

Kályhák 35 frttól fölfelé.

Költségvetések és árjegyzékek dijmentesen küldetnek.

Tisztelettel

Pausz Tivadar
Kassán.

237 1—3

Bead. 1893. évi május hó 31-én. 224—1
1690. szám.
tk. 1893.

Árverési hirdetmény.

Az abauj-szántói kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közzé teszi, miszerint a m. kir. kincstár végrehajtatónak Lengyel Imre ellenében fenálló 245 frt 3½ kr. s járulékai iránti követelés kielégitése végett a biróí árverés:

1. a hejczei 18. sz. tjkvben A I. 2—8. sorsz. alatt foglalt ²/₄. urbéri kültelek és közüslegelő illetményből Lengyel Imrét illető ¹/₃. részre 220 frtban;

2. a hejczei 415. sz. tjkvben 2—8. sorsz. a. foglalt ²/₄. urbéri kültelek és közös legelő illetményből Lengyel Imrét illető ¹/₃. részre 220 frt;

3. a hejczei 607. sz. tjkvben foglalt A + 1296. uj. 1693. r. hrj. sz. dézsmás szőlőből Lengyel Imrét illető ¹/₃. részre 162 frtban;

4. Lengyel Imrének a hejczei 606. sz. tjkvben A 1. 21. hrj. 22. öi sz. ház, udvar és kertjére 180 frtban;

5. Lengyel Imrének a hejczei 606. sz. tkjvben A + 223. hr. sz. a. pinczére 15 frtban megállapitott kikiáltási ár mellett elrendeltetvén, annak Hejcze község házánál leendő foganatositása végett határidőül **1893. évi október hó 20-ik napjának délelőtti 10 órája** azon hozzáadással tüzetik ki, hogy a jelzett ingatlan ezen határidőben a kikiáltási áron alól is el fog adatni s hogy az árverelni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt a biróí kiküldött kezeihez bánatpénz gyanánt ad. 1. 22 frt, ad. 2. 22 frt, ad. 3. 16 frt 20 kr., ad. 4. 18 frt, ad. 5. 1 frt 50 krt készpénzben, vagy ovadékképes értékpapirokban letenni, vagy annak biróí letétbe helyezését igazolni.

Kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság
Abauj-Szántón, 1893. évi junius hó 3-án.

Dr. Kalocsay Kálmán.
kir. aljárásbiró.

Bead. 1893. évi május hó 16-án.
1529. sz. 223—1
tk. 1893.

Árverési hirdetmény.

Az abauj-szántói kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közzé teszi, miszerint a m. kir. kincstár végrehajtatónak özv. Korhut Jánosné ellenében fenálló 39 frt 74½ kr. s járulékai iránti követelés kielégitése végett a biróí árverés az arkai 17 sz. tjkvben a Popovics András nevén álló:

1. A I. 21. hr. 2. öi sz. ház, udvar, kertre és 843. s 844. hr. sz. közösbeli legelő és erdő illetményre 177 frtban;

2. A + 774. hr. sz. dézsmás szőlőjére 304 frtban megállapitott kikiáltási ár mellett elrendeltetvén, annak Arka község házánál leendő foganatositása végett határidőül **1893. évi október hó 12-ik napjának délelőtti 10 órája** azon hozzáadással tüzetik ki, hogy a jelzett ingatlan ezen határidőben a kikiáltási áron alól is el fog adatni, s hogy az árverelni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt a biróí kiküldött kezeihez bánatpénz gyanánt ad. 1. 17 frt 70 krt, ad. 2. 30 frt 40 krt készpénzben vagy ovadékképes értékpapirokban letenni, vagy annak biróí letétbe helyezését igazolni.

Kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság
Abauj-Szántón, 1893. évi május hó 19-én.

Dr. Kalocsay,
kir. aljárásbiró.

Elismert legtisztább alkalikus

KRONDORFI SAVANYUVIZ

Asztali- és gyógyviz

orvosi tekintélyek tapasztalata szerint kiváló gyógyhatással bir **köhögés** és **rekedtségnél, tüdő-, gyomor-** és **hólyag-hurutnál.**

Borral vegyitve felséges ital.

Kapható Kassán: Minden füszerkereskedésben és vendéglőben.

Magyarországi főraktár: 201 4—4

Bauer Lajos és testvére Budapest, Arany János-utcza 9. sz.

Fontos a gazdáknak!

BAYER és **BAUERNEBL** sörgyárában Kassán az összes

törköly-termelés

augusztus hó 1-től kezdve egy, esetleg több évre a legtöbbet igérőnek eladatik. 211 3—3

☛ Bővebb felvilágositást a gyárban. ☚

Zongora-hangolás.

A Kassavárosi zeneiskolában a zongorák hangolására és általában az előfordulható javitásokra pályázat nyittatik, a melyben való részvételre a kassai zongora-hangolók felkéretnek. **A hangolások évi száma 75—80,** melyekre nézve átlagár kéretik. Ajánlatok e hó végéig bezárólag czimzendők **Kerner József** zeneiskolai vezető-tanár Kassán czimre. 235—1

Fertőtlenitésre ajánlok:

Carbolsav tisztitott jegeczes
Carbolsav nyers folyadék
Carbolmész rozsa és fekete
Zöldgálicz
Chlormész

☛ **legolcsóbb árakon** ☚

Vizy Domonkosnál

Kassa, főutcza 53. sz. 230—1

Világhirü

a

„Les Dernières Cartouches és Lohengrin"

féle szivarkapapir

Braunstein frères gyárából. **Párizsban**

65 Boulevard Exelmans 65.

A **Braunstein frères** czég csakis **Gassicourtban** (S. és O.) **franczia országban** létező saját **papirgyárának** készitményét hozza forgalomba.

Ezen nagyszerü a legüjabb elveken alapuló berendezett telep készitményei a papirpar diadalának tekinthetők.

A szivarkapapir és szivarkahüvely elárusitására szánt gyáriraktár helysége

Bécsben, I. Schottenring 25. sz. a.

Az általunk a **„Les dernières Cartouches"** féle papirból készitett valódi franczia **szivarkapapir, valamint** valódi franczia **szivarkahuvely,** melynél minden papirtok a **„Braunstein Frères"** czéget viseli, **Kassán, Falk Károly és Emil** uraknál kapható. 159 5—25

Árverési hirdetmény.

Alólirt kiküldött birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy az abauj szántói kir. járásbiróság 1893. évi 888/polg. sz. végzése következtében György Béla abauj-szántói ügyvéd által képviselt Rosenberg Salamon vilmányi lakos javára, Letkovics Abrahámné ugyan ottani lakos ellen 95 frt 's jár. erejéig foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 348 frt 40 krra becsült különféle bolti rőfös áruczikkekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az abaujszántói kir. járásbiróság 948/p. 1893. számu végzése folytán 95 frt tőkekövetelés s járulékai erejéig Vilmány községében alperes lakásán leendő eszközlésére **1893. évi julius hó 28-ik napjának délelőtti 10 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Abauj-Szántón, 1893. évi julius hó 14.

Szmetány Péter,
kir. jbir. végrehajtó.

A legrégibb és elismert legkedveltebb magyarországi savanyuviz a

Szulini Korona-forrás

mely jelenleg szép erős legujabb alaku üvegekben hozatik forgalomba.

Borral vagy gyümölcs-nedvvel legnagyobb közkedveltségnek örvend, nemcsak mint **kitünő** hüsitő ital ismeretes, hanem mint **gyógyital,** idült **gyomorhurut, dugulások, gégehurut, sápkór, angolkór** és **mindennemü köszvényes betegségeknél kitünő sikerrel alkalmaztatik.**

Főraktár Kassa és Abauj-Tornamegye részére

POLLÁK RÓBERT ásványviz üzletében

Kassán, főutcza 23.

KAPHATÓ: minden jobb füszer kereskedésben és vendéglőben. 210 3—10

☛ Csakis azon viz **friss** töltésü, a mely uj alaku üvegekben — kék czimkékkel — van.

„THE GRESHAM"

életbiztositó-társaság Londonban.

Magyarországi fiók:	Vezérügynökség:
Budapest, Ferencz József-tér 5—6, a társaság házában.	**Kassán, főutcza 45.** (Haydu-ház.)

A társaság vagyona 1892. decz. 31-én	Frk.	125.305,151·—
Évi bevétel biztositások és kamatból 1892. decz. 31.	„	22.840,056·—
Kifizetések, biztositási és járadéki szerződések s visszavásárlások stb. után a társaság fenállása óta (1848.)	„	271.905,620·—
A legutóbbi tizennyolcz havi üzleti idő alatt a társaságnál értékig nyujtattak be ajánlatok, miáltal a társaság fenállása óta benyujtott ajánlatok összértéke	„	125.732,950·—
	„	1.853,916.605·—

értékre megy. — Prospektusokkal és díjtáblázatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket kiállit, továbbá ajánlatokkal, díjmentesen szolgálnak az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb városában az ügynök urak és **„GRESHAM"-kassai vezérügynöksége főutcza 45.** 231 1—3

MEGHIVÓ.

A felsőmagyarországi népgazdászati kölcsönös hitel- és takarék-egylet mint szövetkezet

XIX-ik évi rendes közgyülését

1893. év szeptember hó 4-én délután 3 órakor a megyeház nagytermében fogja megtartani, melyre a t. cz. részjegytulajdonosok ezennel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a lefolyt 1892—93. üzletévről.
2. Az előterjesztett mérleg megállapitása, az üzleti nyeremény felosztása iránt való intézkedés és a felmentvények megadása.
3. A közgyülési jegyzőkönyv hitelesitésére két szövetkezeti tagnak az elnök által való kinevezése.
4. Az alapszabályok 26. §-a értelmében három igazgatósági tanácsosnak 3 évre, továbbá elhalálozás folytán üresedésbe jött egy igazg. tanácsosnak 2 évre és két felügyelő bizottsági tagnak 3 évre való megválasztása.

Kelt Kassán, 1893. év julius hó 17-én.

Darvas Imre s. k.
szövetkezeti elnök.

Figyelmeztetés. Az alapszabályok 17-ik §-a értelmében a közgyülésen szavazattal csak azon üzletrésztulajdonosok, illetve meghatalmazottjaik birnak, kik a megelőző üzletév bezártáig (1893. junius 30.) a szövetkezet könyveibe mint olyanok be vannak vezetve.

Az irásbeli meghatalmazást az üzletrésztulajdonos, vagy kiskoruság esetében a szülő vagy gyám állitja ki két tanu előttemezése mellett. Ha valamely hitelcsoport mint olyan állit ki meghatalmazást, ugy azon hitelcsoportnak egyes tagjai külön szavazattal nem birnak. A hitelcsoport meghatalmazásához az eredeti üzletrészek mellékelése nem kivántatik.

A szavazati igazolványok a közgyülést megelőző 8 napon át a hivatalos helyiségben reggeli 8 órától 11-ig adatnak ki, az eredeti üzletrészek bemutatása mellett.

A mérleg és az évi jelentések a közgyülés előtti 8 napon át a szövetkezet hivatalos helyiségében, a hivatalos órák alatt megtekinthetők. 229—1

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, szerda 1893. évi julius 26. 84. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogle Bécs: Eckstein Bernát Fürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Janius Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

A bomlás utján.

Nyugódt lélekkel nézzük, mit művel a függetlenségi párt. Nem a mi bajunk, ha bomlanak. Sőt ha a szabadelvű párt nem volna erejének teljes tudatában s több volna benne kárörvendés, mint a hogy nincs, még örülni is tudnánk e hercze-hurczának. De ha már létezik a viszály, nem kicsinyelhetjük még sem a függetlenségieket, hogy egykedvűek is legyünk irántuk. Utoljára is tekintélyes ellenzéki párt, bár nem tagadhatjuk, inkább számra, mint erőre nézve. Számot tesznek a magyar közéletben és szivesen konstatáljuk sok tiszteletre méltó tekintélye is van.

Ha a viszály, mely a párt kebelében dul, csak a pártkör falai között maradt volna, ha még tudtuk volna is, hogy mi foly a szinfalak mögött, egy szóval sem emlékezünk meg róla. Utóljára sem kellemes és diszkrét dolog belső családi dolgokat nyilvánosságra hozni. De ha a viszály tullépi a családiasság szük körét, mikor a viszálykodó felek maguk hozzák a nyilvánosságra belső ügyeiket, akkor jogos a közbeszólás.

A függetlenségi párt viszálya, a szakadás, mely az egyházpolitikai kérdések napirendre kerültével felszinre került, sokkal ismertebb a nagy közönség előtt, semhogy annak ismétlésébe érdemes volna belebocsátkozni. Konstatálhatjuk azonban, — hogy az elvi kérdéseken felül, a személyi momentumok, a megférhetetlenség és uralomvágy is nagy szerepet játszottak a szakadás előidézésében. Polónyi és Eötvös két ellenlábas, hogy hétköznapiasan fejezzük ki magunkat, két olyan dudás, a kik nem férnek meg egy csárdában. Ez a személyi antagonizmus az utóbbi napokban oly éles jelleget öltött, a minőhöz foghatót a parlamentek történetében alig találni.

A harcz e két férfiu között nemcsak hogy kiméletlen, hanem késhegyig menő. Az egyéni jellem és tisztesség mindkét fél részéről pellengére van állitva. Itt nincs menekvés, valakinek e harczban bukuia kell, de meglehet, hogy mind a kettő elvérzik e rettenetes gyilkolásban. Az ország figyelmét magukra irányitották, a közvéleményt kihivták biróul s várják annak pártatlan, de szigoru itéletét. Es ez az itélet be fog következni mulhatatlanul, biztosan és kérlelhetetlenül. Mert nem lehetséges, hogy a közélet két férfia, a kik szerepet játszanak a nagy világ előtt, a kik bizonyos mértékig magának a közvéleménynek szülöttei, megsérthessek viszályukkal a közmorált a nélkül, hogy azért meg ne lakolnának. A magyar közvélemény nagyon elnéző tud lenni, de vannak határok, melyeken tul nem terjed közömbössége. Ez a határ el van érve, sőt tul van haladva.

De nem erről van szó, — bár ez is lényegesen belejátszik a dolgok megitélésének körébe. Tudvalevő dolog, hogy a függetlenségi párt kivált tagjai s az anyapárt között most indultak meg a kölcsönös tanácskozások, hogy mint lehetne a közöttük támadt szakadást áthidalni, illetőleg Kossuth tanácsa értelmében az egész pártot ismét egygyé forrasztani. A kiváltak és az anyapárt között most folynak a tanácskozások, titokban, a becsületszó pecsétje alatt. Hétfőn kezdték meg a tanácskozásokat, kedden folytatták és állitólag befejezték. Nem tudjuk, hogy mi volt e tanácskozások eredménye, bár sok mindenféle kalandos hirt kolportáltak, mi egyiknek sem adunk hitelt. Ki tudná megmondani, hogy mit és miről beszéltek, minő propoziciók kerültek tanácskozásra? A becsületszó alatt kötött titoktartás tudatában vissza kell utasitanunk minden hiresztelést.

De az eredményt mindezek daczára nem nehéz kitalálni. Nem kell a kulcslyukon hallgatózók indiskrécziójához és tulélelmességéhez folyamodnunk, hogy egész bizonyossággal meg tudjuk mondani a tanácskozások eredményét. Nos tehát, ez az eredmény az — eredménytelenség. Lehetetlen dolog, hogy ez a két elszakadt párt még egyszer összeforradjon. A szakadás teljes és végleges. Eötvös Károly és társai a kik oly határozottan körvonalozták álláspontjukat, nem foglalhatnak egy pártban helyet azokkal, a kik játékot üznek az elvekkel, a kik rezervátákat állitanak fel kelepczéül, a kik kaczérkodnak mindenkivel, csak a szabadelvüség nyilt tekintetét kerülik. Mit kereshetnének Eötvösék azok táborában, a kik megengedik az elvek megtagadását, amaz elvekét, melyeket évek hosszu sora óta a magukénak vallottak?

De ha az elvek terén lehetséges volna is a kompromisszum, a személyi momentumok utját állják a kiegyenlitésnek. Az ujabb szakadás kikerülhetetlen volna. De nem hisszük, hogy az ideig-óráig való kibékülés is lehtséges legyen. Kossuth tekintélye nem elég nagy arra, hogy a két pártot egygyé olvaszsza. Nem baj, — igy kellett ennek történnie. A függetlenségi párt keletkezésének első perczétől fogva a bomlásra volt kárhoztatva. Soha se volt egységes. Tisza, Ghyczy más voltak, mint a nem koronázó Patay, Csiky és Csanády. Azóta nagy párttá nőttek, de minél nagyobbak voltak, annál nagyobb szakadások támadtak kebelében. Kivált az Ugron frakczió, mely jobbfelé közeledett s most a megmaradt párt is két részre szakadt. Erre van ez a párt predesztinálva. A meddő ellenzékiség nem lehet tartós, nem lehet örök. A történelem logikája nyilatkozik meg benne.

Ez a szakadás csak egy régóta folyó küzdelemnek a folyománya. Lesz még szerencsénk hasonló viszályokhoz. Nem tagadhatjuk azonban, hogy némi sajnálkozást érzünk, nem a párt, hanem az elv felett, a mely e viszály következtében sok támogatóját veszti el. Jobb szerettük volna, ha a megegyezés létre jön, mert ez csak az Eötvös nyilt szabadelvüsége alapján lett volna lehetséges. De igy se baj. A kormány és pártja, s az az elv, az a program, melyet képvisel, sokkal erősebb, semhogy azt megbuktathatnák. Merészség kell, ahoz, hogy valaki szembeszálljon a korszellemmel!

Ám próbálják meg a lehetetlen harczot, a kik akarják, a nemzet többsége nyugodtan fogadja a támadást a szabadelvüség géniuszának oldalán?

† **Bauer Ferdinánd** báró, közös hadügyminiszter, kinek aggasztó betegségéről egy bécsi táviratunk nyomán vasárnapi lapunkban megemlékeztünk.

TÁRCZA.

Talány.

Irta: **Chriastélyi Béla.**

Mikor Lidi néni, a vén szakácsné valami nagy koppanásra a plébános ur szobájába lépett, elhült benn a vér.

— Jézus Mária! A plébános urat megütötte a guta!

Borzasztó is volt az, a mit ott látott.

A fiatal plébános, ki alig két hete, hogy elfoglalta itteni paróchiáját, ott hevert az asztal előtt a földön, nyitott szájjal és kimeredt szemekkel, mozdulatlanul.

Lidi néni, ki mint szakácsné most már a harmadik urat szolgálja e parókián, hosszu praxisa alatt sokat tapasztalt, de ilyesmi egész életén át nem fordult elő. Nem is tudta tehát, mit csináljon hamarjában a főtisztelendő urral; azért legjobbnak látta, ha összecsődíti a fél falut, majd csak akad valaki, a ki fog tudni segiteni e szörnyü bajon.

Nagy lármája hallatára ott is volt rövid idő alatt egy rakás gyerek és asszony s szörnyen óbégattak a látottakon, mig aztán egynek eszébe jutott, hogy talán legjobb volna a beteget felemelni és ágyba fektetni. Hozzá is nyultak azután vagy tizen s Lidi néni hamar felvetvén a puha ágyat, lassan lefektették s bepólyázták.

Azután siettek neki bodzatheát főzni, téglát melegiteni s tanácskozni, mittevők legyenek azontul. A bodzathea és meleg tégla nem használt, de mikor még keserü üröm és szikfü forrászatot is beléöntöttek, magához tért.

A gondos Lidi néni odaült ágya szélire és sajnálkozva, simogatta fejét.

— Mi baja lett, plébános ur?

— Ah, szörnyü látományom volt! Ott... ni... az ajtóban láttam boldogult elődömet. Juj, milyen borzasztón nézett reám.

Lidi néni odanézett s ijedtében háromszor is vetett keresztet.

És mintha most is látna a fiatal plébános ur az elődjét, összerázkódott s ugy kilelte a hideg, hogy alig birt utána mozdulni.

A szomszédasszonyok, mikor meghallották, hogy a tisztelendő atya már jobban van, elszéledtek s csakhamar csendes lett a ház. Csak a Lidi néni czipőjének egyhangu kopogása hallatszott, a mint sietett a folyósón, hol a konyhából a szobába, hol ismét a betegtől a tüzhelyhez.

Este, miután még beadott a betegnek egy köcsög hársfavirágtheát (hátha még ez is jó lesz), gondosan bepólyázta azt s becsukván az ajtókat, egy széket vont elő s a főtisztelendő ur ágya mellett foglalt helyet.

A plébános ur nem tudott aludni. Nyugtalanul hánykódott ágyában s nyögött, sóhajtozott, mintha egy torony nyomná a mellét.

Egyszerre, ugy éjfél felé, csak elkezdett beszélni. De hogyan beszélt! Borzalom volt hallgatni.

— Minek jöttél? Elakarsz vinni? Mit akarsz tőlem? Eredj, nem akarlak látni.

Egy kis szünet állt be. Lidi néni feljebb huzta a lámpa kanóczát; félni kezdett.

— Gyere ide te, te másik! Óh jer hozzám, keblemre, te üdvöm, te boldogságom! Mária, édes Máriám!

Azután kiterjesztette karjait s magához vonta, mintha ölelne valakit. Lidi néni bizton hitte, hogy a plébános ur a boldogságos szüzet hivja segitségül, ki megoltalmazza a látomány ellen.

Szinte felléleкzett. Megigazitotta rajta a paplant, mely hánykódásai között lecsuszott testéről.

Ekkor megmozdult a beteg s felnyitotta szemeit.

— Itt vagy? Óh jer közelébb, jer ide hozzám; vigasztalj meg, te drága jó Máriám! s a gazdasszonyt egész erejével magához vonta, hogy az alig birt kezei közül kiszabadulni.

— De plébános ur!

A beteg eleresztette s csüggedten mondá:

— Nem te vagy. Én Máriát hivom, az én Máriámat.

Lidi néni odébb tolta székét az ágytól s onnét nézte a beteget, ki állandóan beszélt és mormogott érthetetlenül.

Szinte felléleкzett, mikor reggel lett.

A beteg felől kérdezősködőknek elmondta a hallottakat és látottakat s nagyon csóválta a fejét. Ilyet ő még nem ért meg, pedig már két szentatyát ápolt e házban.

— Mi lesz ebből, mi lesz ebből?

Hiába főzte neki a legjobb ételeket, hiába gondozta hüen, hiába próbálta ezt-azt, a plébános ur se első, se második, de még a harmadik napon sem akart meggyógyulni.

Negyednap azután behivatta kocsisát, mindenkit kiküldött a szobából s azt mondta neki:

— Fogj be a kocsiba fiam, s eredj el Tarlósra, a hol én azelött káplán voltam. Ott keresd fel Varga uramékat; becsületes emberek, ne félj, jól fognak fogadni. Azoknál hagytam én valamit. Eredj el fiam, s hozd el azt nekem, mert a mig az itt nem lesz, addig én meg nem gyógyulok. Egy napi ut oda, egy napi ut vissza, holnap után itthon lehetsz. Isten áldása veled, eredj békével.

A kocsis összeszedte magát s elment.

Mikor Talósra ért, felkereste Vargáékat, hol már vártak reá. Meghallgatták s nagy sajnálattal hallották, hogy a volt jó káplán uruk beteg.

Szépen megvendégelték s mikor kipihente magát a kocsis és a ló, másnap reggel utra keltek...

Mikor este hazaért a kocsis, a kocsiról egy üde, fiatal, czifra parasztleány ugrott le, Varga uram édes leánya, kit mikor beeresztettek a plébános urhoz, hogy átadja neki, a mit hozott, az rögtön felugrott ágyáról s elé menve, szivesen fogadta.

— Csakhogy eljöttél édes Máriám! Oly soká vártam reád. Csakhogy itt vagy!...

Mikor Lidi néni a szobába lépett, az egészséges főtisztelendő ur bemutatta vendégét.

— Ime Mária, az uj szakácsném.

Találja el a kedves olvasóm, mit hagyott a fiatal plébános ur Tarlóson s mitől gyógyult meg oly hirtelen?

hétfőre virradóra kiszenvedett. Az elhalt miniszter temetésére ő felsége személyesen résztvevendő Bécsbe érkezett.

Nemzeti szellem a jogtudományban.

Irta: **Ladányi Béla.**

I.

Az államalkotó népek és nemzetek társadalmi fejlődésének folyamát regisztráló történelem tanusága szerint kevés oly mozzanata van a nemzetek életének, mely annyira benne gyökereznék azok szellemi életében, mint a társadalom külső rendjeként szereplő jog és annak a tudománya.

Mert hiszen a jog, mely az egyes embercsoportok sajátlagos életviszonyainak szükségletéből fakadt, csak épen olyan individuális szellemi terméke az illető népnek vagy nemzetnek, mint karakterisztikus gondolkodásmódjuk s életnézetük és költészetük, mely őket más, fajra nézve különböző vagy távolabb lakó népektől megkülönbözteti.

És bár lehet bizonyos értelemben a jogról, mint általános emberi viszonyokat meghatározó szabályokról beszélni, amennyiben egyes életviszonyok csakugyan általánosak, mégis az életviszonyok parciális módosulásainak megfigyelése után — mint azt a történelem és a jelen egyaránt bizonyitják — aligha járnánk helyes utón, ha a természetjog eme általános érvényünek tartott szabályát az elvi jelentőségen kivül szélesebb körü hatálylyal akarnók felruházni.

Az általános érvényünek hirdetett jogszabályok csak annyiban általánosak, mint a modern pszihologia szabályai.

A pszihologia ugyanis, mely matematikai pontossággal irja elénkbe egy egy lelki funkcziónak vagy emócziónak keletkezését és lefolyását, valójában csak absolut képét tárja elénk egy emberi lélek általános gondolkodásának és mozgalmának, anélkül, hogy tekintettel volna ama viszonyokra, melyek az egyéni idegállapot, faji karakter és a környezet hathatós befolyása következtében az általános szabályok szerint való lefolyását e funkcziónak sokszor igen jelentékenyen módositják.

Már pedig a gyakorlatiasságra való törekvés szempontjából mindenkor jobb, czélszerűbb vizsgálódásunknak tárgyát relative, más dolgokhoz való viszonyában tekinteni.

Igy az általánosnak tartott jogszabály is, ha néha nem is teljesen lényeges, de azért még se lényegtelen módosulásoknak van kitéve bizonyos viszonyok között.

Ezek a viszonyok pedig mindenkor az azzal a joggal élő népek s nemzetek faji jellegében és szellemi életében lelik magyarázatukat.

A nemzeti szellem sajátlagos befolyása épen oly mértékben nyer kifejezést a népek jogában és annak tudományában, mint ahogy a nemzetek viselkedésére, gondolkodásmódjára, életnézeteire és foglalkozására rájuti jellegzetes bélyegét a faji eltérés.

Az egyes népcsoportok, társadalmak viszonyait külső, ség szabályozó jog épen olyan szellemi tulajdona valamely népnek, mint akár annak költészete.

És a mint a költészetben is sokszor közösen általános igazságok nyernek kifejezést más és más feldolgozásban, azonképen az általános jogszabályok is más és más formában szoktak jelentkezni.

Hogy pedig ez a hasonlat nemcsak olyan esetlegesen felmerült képes beszéd, bizonyitja a jogtörténetnek amaz állitása, mely az ősgermánok versbeszédett kezdetleges jogáról beszél, mely mintegy azt látszik bizonyitani, hogy a népek költészete és joga egy törzről fakadt ikertestvér. És bár eme látszólagos bizonyitékot csak annyiban fogadhatjuk el, amennyiben a germán nemzetek szelleme volt egynek is, másnak is a szülő anyja, megis hathatós bizonyságot nyerünk e körülményben ama fentebb tett állitásunkra vonatkozólag, hogy kevés oly mozzanata van a népek életének, mely annyira benne gyökereznék azok szellemi életében, mint a társadalom külső rendjeként szereplő jog és annak a tudománya.

A középkorban divatos jogi személyszerüség elve is emellett szól. Mellette bizonyit az a kor, midőn a nehéz közlekedési viszonyok mellett az egyént végkép nemzetéhez torrottnak, annak állandó tartózkodási helyéhez csatoltnak képzelé a közvélemény, annyira, hogy amint eltörülhetetlennek tartá a származás jellegét az egyénről, olyan módon megfoszthatatlannak jelenté azt ki saját nézeteinek megfelelő nemzeti jogával való élettől, bármely idegen nép körében is.

És amint volt akkor a szó valódi értelmében vett góth jog, frank jog, keleti-góth-jog, sali-frank-jog, szlávlengyel-jog, magyar-jog és a többi, azonképen beszélhetünk most is ugyancsak a szó igazi jelentése szerint vett értelemben nemzeti franczia-jogról vagy akár franczia nemzeti jogról, spanyol nemzeti jogról, porosz nemzeti jogról, svájczi nemzeti jogról, száz nemzeti jogról és még egy csomó más élő nemzet szellemből fakadt nemzeti jogról.

De vajjon magyar nemzeti jogról és magyar nemzeti jogtudományról beszélhetünk-e?

Ez a dolog, az, mely bennünket kissé közelebbről érdekel.

Van egy általános frázis, mely minduntalan azt hangoztatja, hogy hiszen mi magyarok jogász nemzet vagyunk, mely frázis nemcsak hogy annyira átment a köztudatba, hogy szinte bizonyitásra alig szoruló axiomaerővel bir, hanem még a tréfás közhiedelem szerint egy rólunk szóló külföldi etnográfiai munka osztályozásainak alapjául is szolgál.

Es ha ennek a frázisnak jelentőségét abból a szempontból vizsgáljuk, hogy mennyiben szolgálhatott alapjául a valóság, a jelennek szemmel látható s közvetlen tudomású jelenségein kivül a mult tradicziójának hathatós erősségét látjuk e tétel támogatására kelni.

E frázis valamint a mi véleményünk jogászságunk a mult tradicziójában leli alapját. Annak a multnak hagyományaiban, melynek minden esztendeje, hónapja, napja nehéz fegyveres harczok és a jogokért folytatott alkotmányos küzdelmek közepette tölt el; midőn a minden oldalra önvédelmet folytató magyarságnak csak az a két teendője volt a kön, a haza érdekében, hogy vagy a védelmet nyujtó fegyverek hatalmas argumentácziójához folyamodott, vagy pedig a vármegyeház termeiben és a néha napján összehivott országgyülés szine előtt tette alapos diszkussió tárgyává a jogot, melyen sérelem esett s a jogtalanságot, melylyel e sérelmet ejté a tulkapásaiban önhitt hatalom.

S csakugyan, ha a magyar jogtörténelemben sajnos csak kis mértékben és kevés számmal kiemelkedő egyes jelentékenyebb mozzanatok eredményei felett szemlét tartunk, a magyar nemzeti jogtudomány nem egy jelentősebb emléke ötlik szemünkbe.

Verbőczy Tripartituma már akkor kodifikálja a magyar szokásjogot, mikor még csak kevés nemzet dicsekedhetik hasonló fontosságu jogk nyvekkel. Es ez a Tripartitum, bár a római jog alapján nyert elméleti képzettség segélyével készült, mégse lesz idegen jognak a halvány utánzata, annál kevésbé reczepczió, hanem valódi nemzeti jog.

Ezt a nemzeti jogtörténetünkben leginkább kiemelkedő momentumot megelőzőleg és azután is több jelentősebb fázisa ötlik szemünkbe a hazai, nemzeti, köz és magán dolgokra egyaránt vonatkozó jogtudomány alakulásának, fejlődésének. Igy az aranybulla a legrégibb és az országbirói értekezlet szabványai a legujabb időkből.

Van tehát elég emlékünk a multból, — hiszen maga az egész Corpus juris is az — mely a hazai jogtudománynak és jognak tisztán nemzeti jellegét bizonyitja.

A mult a nemzeti géniusz dicsőségét hirdeti a jugalkotás terén.

De vajjon igy a jelen is?

Ujdonságok.

Személyi hir. Ries Lajos lapunk felelős szerkesztője jelenleg Bártfa fürdőben időzik, honnan csak pár nap mulva fog visszatérni.

Benedek Ferencz jászói prépost — mint jelentettük — a mult héten uj székhelyére, Jászóvárra utazott. A prépost bevonulása, Benedek saját kivánsága szerint, minden nagyobb tény és pompa kifejtése nélkül ment végbe. Maga a kocsi is, melyen az uj főpap utazott, csak egyszerü kétlovas uti hintó volt s kiséretében csak egynehány kassai prémontrei pap-tanár utazott Jászóra. A kis város bejáratánál, a lakosság mindazáltal egy egyszerü, fenyőgalylyal feldiszitett diadalkaput készitett, melynél a község plébánosa szép üdvözlő beszéddel fogadta az érkező prelátust. Bevonulás után a prépostsági székesegyházban ünnepélyes Te Deum volt. Az installáczió maga pedig csak e héten lesz meg.

A prépost beigtatás napja — mint nekünk jelentik — még nem volt megállapitható. Az okot, mely ily bizonytalanná teszi az időpontot, emlitettük egyik közelebbi lapunkban, mely t. i. nem más, mint az ünnepélyes oklevél müvészi elkészitésének késedelme.

Az uj jászói prépost tiszteletére, azon alkalommal, midőn Benedek Ferenczet Kassa szab kir. város törvényhatósága és közönsége a szeretet és lelkesedésnek annyi jóleső jelével halmozta el, lapunk szerkesztősége, a „Kassai Szemle“ julius 7-iki számából — tudvalevőleg diszkiadást rendezett. Ennek a diszkiadásnak két emlékpéldányát küldtük el minapában Jászóvárra, Kussinszky Arnold dr. a rend priorja czimére, azzal a kérelemmel, hogy azt a prémontrei rend jászói levéltárában legyen szives — a nagy nap emlékéül — elhelyezni.

Kussinszky Arnold dr. prior kérelmünk szives teljesitéséről a következő, lapunk felelős szerkesztőjére czimzett sorokkal értesitett bennünket:

Tek. és mélyen tisztelt Szerkesztő Ur!

A „Kassai Szemlé“-ből beküldött 2 példányt szivesen és köszönettel vettem; emlékül a jászóvári levéltárban helyeztem el.

A jó Isten áldja meg üdvös munkásságát.

Fogadja ezért őszinte tiszteletem nyilvánitását, melylyel vagyok

Jászóvárban, 1893. jul. 22-én.

Tekintetes urnak kész szolgája:
K. Arnold.

Hymen. Hanusovszky Ferencz adótiszt eljegyezte Chrzanovszky polgártársunk szép leányát Lujzát. — Rodakovszky Pál lovag, dzsidás főhadnagy és a helybeli hadtestparancsnok hadsegéde Lamezan grófkisasszonyt, az osztrák főtörvényszék elnökének leányát jegyezte el. — Dobák Péter kereskedő Andrejkovics Gyula háztulajdonos szép leányát, Annát eljegyezte.

Halálozások. Pocsátko Gyula helybeli kereskedő f. hó 21-én élete 36. évében meghalt. Temetése vasárnap volt, nagyszámu résztvevő közönség jelenlétében. — Hilgersperger Adolf cs. és kir. katonai számtiszt f. hó 23-án este, élete 65-ik s boldog házassága 28-ik évében, hosszas szenvedés után meghalt. Temetése tegnap, kedden délután ment végbe hivatalos katonai diszszel. — Malinovszky Lajosné szül. Nagy Anna asszony f. julius hó 24-én este élete 79 évében meghalt. Temetése ma délután lesz s a megboldogult hamvai a kalvária családi sirboltba fognak tétetni.

Az ág. ev. egyházKözség f. hó 23-án, vasárnap tartotta közgyülését, melynek egyik tárgya a Bártfán tardandó conventre küldendő tagok megválasztása volt. Megválasztottak tagokul: Maléter Vilmos és Beller Károly, póttagokul: Deil Jenő és Bogsch Albert. A Tátrafüreden tartandó kerületi gyülésre, miután meg van határozva, hogy kik vehetnek azon részt, választás szüksége nem forogván fel a közgyülés a lemondott egyetemes felügyelői állásra ujból és egy hangu lelkesedéssel Prónay Dezső báró jelöltsége mellett nyilatkozott. Nevezetesebb mozzanata a gyülésnek még az volt, hogy a francia nyelvet az állami leányiskolával való paritás kedvéért az ev. felsőbb leányiskola kötelező tárgyai közé is felvételni rendelték.

Az adókivető-bizottság, mely tegnap kezdte el működését a városházán, a következőleg van megalakitva: elnök Hevessy Károly dr. ügyvéd, Blázy Kálmán dr. ügyvéd, elnökhelyettes, Sipos A. Gyula, Barts Pál és Szémann József bizottsági tagok.

Uj hivatalos közlöny. Az eperjesi és kassai ügyvédi kamarák a Kassán, dr. Glück Lipót ügyvéd szerkesztésében megjelenő „Kassai Jogi Közlöny“ czimü szaklapot a kamarák hivatalos közlönyévé választották. A legközelebbi szám, már mint ilyen jelent meg negyedivnyi tartalommal.

A felsőmagyarországi muzeum helyiségeit az elmult vasárnapi napon 120-an látogatták meg. Ez arányilag kis szám az az esős időjárásnak tulajdonitandó.

Városi közgyülés. Julius 27-én d. u. városi közgyülés lesz a következő tárgysorozattal:

1. Havi jelentés.
2. Polgármesteri jelentés a törvényhatóság 1892. évi működéséről.
3. Miniszteri rendelet a Párisban kiállitott székesegyházi kézi munkák kitüntetéséről.
4. Benedek Ferencz-féle 500 koronáról kiállitott alapitvány-oklevél helybenhagyása s a nevezett jászóvári prépostnak bucsulevele.
5. Jogakadémia-épitési határidő meghosszabbitása és bevezetendő légszeszberendezési költség engedélyezése.
6. Polgári iskolai tanitók támogatást kérő kérvénye rangsorszámok helyesbbitése iránt.
7. Főutczai 106. sz. házban a 6-ik huszérezred pótkeretének elhelyezése.
8. Kath. legényegyesület felfolyamodása egyháztelek adományozása ügyében.
9. A falazó- s burkoló-tégla és fedél-cserép méreteire vonatkozó szabályrendelet tervezete.
10. A foglalkozást közvetitő és cselédszerző iparüzletről szóló szabályrendelet módositása.
11. Országos és hetivásárok helyrendjének ujbóli szabályozása.
12. Jogügyi-bizottság véleménye a forrói bérlő által fizetendő utiadó megtéritése iránt.
13. A 1893. évi XXII. t.-cz. 110. és 164. §§-ai értelmében II., illetve III. határidőre kitüzött megszavazása:
   a) miszlókai malom,
   b) forgács-utczai 3 rózsa-épület,
   c) nyul-telek eladása és
   d) egy uj vámház épitésére telek megvétele ügyében.
14. Vereskereszt-egylet kérvénye 10 frankos arany évi elismerési dij elengedése iránt.
15. Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegye körlevele a járványok elleni védekezést szabályozó törvény alkotása iránt.
16. Varga Kálmán aljegyző és Kossuth Lajos rendőrkapitányi segédfogalmazónak 4 heti szabadságidő engedélyezési kérvénye.
17. Megüresedett szülésznői állomás választás utjáni leendő betöltése.

A kassai dalkör vasárnapi vendégszereplése Gálszécsen — mint bennünket értesitenek — ismét a legszebb sikerrel koszorúzta a dalkör diadalmas zászlóját. A dalkör minden egyes programmpontját lelkesen megtapsolták és megujrázták s minden egyes tagja lelkes óvácziók részese volt. A hangversenyt követő mulatság és táncz messze vidék, egész felső Zemplén és Abauj szépeit gyüjtötte egybe harmonikus koszoruba. A nagyszerü ünnepség számba menő vendégszereplés a jelenvoltak emlékezetében sokáig fog élni s a dalkör egyik legszebb emléke lesz.

Szenzácziós bünper a kassai törvényszéken. Országos hirü bünperről az ugynevezett „tarczali földosztásról“ irnak mostanában a fővárosi lapok. E bünper egyes jelenetei a kassai törvényszéken játszódnak le s fognak lejátszódni. Maga az eset különben a következő: Gombos József tarczali földbirtokos képviseletében Szappanos Gerő dr. fővárosi ügyvéd a mult hónap elején, csalás, magán- és közokirathamisitás, megvesztegetés büntette és hivatali visszaélés vétsége miatt bünvádi följelentést tett Major István sátoraljaujhelyi törvényszéki biró és Kottán György megyei- és Holló Kálmán kincstári mérnök, Barsy Rikhárd kincstári ügyész és Csendes József, Tarczal község ügyésze ellen, amely feljelentéshez később száz más tarczali birtokos is csatlakozott. A följelentés — mint megirtuk — kifejti, hogy a nevezettek, mint az 1887. évben Tarczalon működött tagositó-bizottság tagjai, a tagositás tárgyát képezett közös legelőből 1444 holdat, mely több, mint negyedmillió forint értéknek felel meg, eltüntettek. A följelentő az illetékes, de érdekelt sátoraljaujhelyi törvényszék helyett más biróság del-gálását kérte s a megkerett törvényszék arról értesitette Grubert, hogy az igazságügyminiszter a kassai törvényszéket dele-

gálta; a jogi képviselőt meg arról értesitette Battlay ügyvéd, hogy a kérést megtagadták. — Major István és társai, mielőtt az ellenük emelt panasz tárgyában jogerős itélet vagy határozat keletkezett volna — hamis vád és rágalmazás miatt jelentette föl a kassai törvényszéknél Gombos Józsefet és annak ügyvédjét, Szappanos Gerő dr-t is, a ki azonban kijelentette, hogy az ügy érdemében nem fog nyilatkozni. Képviseletében most Guthi Somma dr. hatóság előtt való rágalmazás miatt panaszolta be Majort és társait.

A német szintársulat, mely a Schalkházszálló nagytermeben, teritett asztaloknál ülő publikum előtt tartotta előadásait, szombaton akarta tartani bucsu előadását, mely alkalommal a Giroflé-Giroffla czimü operette került volna szinre. Azonban a kassai hazafias s müvelt közönség, mely a magyar Muzsa előadásaiban több élvezetet talál, mint a kóbor bécsi Thália érthetetlen operette dalaiban tüntetőleg távol tartotta magát. A tüntetés oka egy német laptársunknak furcsa modorban történt kirohanása volt, melyet a Budapesti Hirlapnak lapunkban is reprodukált „Bravo Kassa!“ feliratu czikkében hangoztatott igazságok iránt való érzéketlenségében s e felett való mérgelődésében követett el. A német operette-társulat direktora háromnegyed kilenczig halasztotta az előadás megkezdését, de mivel a közönség csak nem akart gyülekezni, a megjelent tiz vendégnek visszaadatta a jegyek árát. A bucsu előadást csak vasárnap tartották meg, mely alkalommal a Fatinicza került szinre.

Mulatság a Lajos-forrásnál. Vasárnap tartották meg az asztalos-ifjak a mult vasárnapra tervezett és elhalasztott nyári mulatságukat. Délután két órakor egy rövid, esőmentes időközben volt a disze kivonulás. Kocsik hosszu sorain hajtattak ki a mulatni vágyó ifjak a Lajos-forráshoz s mindegyik hintó bakján egy nagy nemzeti, vagy városi lobogót lengető zászlótartó ült. A kivonulás után ugyan mihamar „megeredtek az égnek csatornái“ és sürü, vastag cseppekben, talán megszakitás nélkül esett az eső. A szépen felderült este azonban vigan és jól mulató csoportokat s kitartással tánczoló párokat talált már a Lajos-forrásnál.

Könyvviteli tanfolyam. A kereskedő ifjak egyletének érdemes elnöke L e k l y tanár mindig gondoskodik arról, hogy a tagok az egyletben ne csak szórakozást találjanak, hanem hogy a ki valami hasznosat tanulni akar, annak erre mód is nyujtassék. E czélból évek óta esti tanfolyamokat tart fen a könyvvitel, levelezés, váltóisme és más — s a kereskedőre nézve nélkülözhetlen — ismeretek elsajátitására. A mult őszszel egy képzett szakférfiut, ifj. R i s c h á k Lajos takarékpénztári könyvelőt sikerült az olasz kettős könyvviteltan előadására megnyernie. A tanfolyam tavaly a rendesnél később vette kezdetét és ennélfogva befejezve is csak most lett. Eredetileg 25 hallgató jelentkezett, mely szám azonban az idők folyamán 8-ra csappant le, de e 8 azután tisztában is van a „Tartozik“ és „Követel“ szabályaival és a kereskedelmi és iparkamara valamint, a kereskedelmi ipartestület elnökeinek, alelnökeinek és titkárának közremüködése mellett a vizsga a távollevő Lekly tanár megérkezése után meg is fog tartatni. A vizsga sikeres kiállása után (mire mind a 8 derék fiatal embernek alapos kilátása van) a hallgatók a fentemlitett hivatalos személyek aláirásával ellátott bizonyitványt kapnak és ennek alapján irodaszolgálatra is képesitve lesznek. Magunk részéről csak azt jegyezzük meg, hogy a könyvvitelt nemcsak kereskedő ifjak, hanem iparosok és hivatalnokok is (mellékkereset vállalása czéljából) szivesen tanulnák meg és ennélfogva nagyon kivánatos volna, ha a tanfolyam előadója szakismereteit szélesebb köröknek is hozzáférhetővé tenné.

A ligeti tüzijáték. Vasárnap megint megjelentek a falakon azok a váratlan falragaszok, jelentve, hogy ma vasárnap tüzijáték lesz a ligetben. Amde Emmerling pyrotechnikus ellen — ugy látszik — Kassán összeesküdtek az égi hatalmasságok, mert vasárnap egész nap esett ismét az eső. A föld átázott, a liget lombjairól hullott a rajtuk gyöngyöző vizcsepp s a lóczák, székek mind nedvesek lettek töle. Persze ily szomoru körülmények közt a tüzijáték ismét elmaradt. Most már bizonyára szombatra, julius 29-re lesz elhalasztva az a fényes tüzijáték, melynek élvezésétől kétszer fosztotta már meg Kassát az — eső.

Tüzoltó-ünnep Metzenzéfen. Szépen szervezett tüzoltó csapatjuk volt eddig is a meczenzéfieknek, ők azonban még jobban szerették volna derék tüzoltóikat kiképezni s ezért a jóhirü kassai tüzoltóság főparancsnokához: M i h a l i k Bélához fordultak nemrégiben, azzal a kéréssel, hogy küldjön nekik Metzenzéfre egy professzionátus tüzoltót, aki az övéiket mégjobban belegyakorolja a mesterségükbe. B a l l a Mihály tüzoltótiszt, a kassaiak küldöttje a mult hétig foglalkozott a metzenzéfi kollegák oktatásával. Vasárnap kellett megtartaniok a vizsgálatot M i h a l i k kassai főparancsnok jelenlétében, ki csakugyan meg is jelent a meczenzéfiek vizsgálati ünnepélyén s lelkes ováczíókban volt része megérkezésekor. A vizsgálat eredménye a legkitünőbb sikerről tanuskodott. A tüzoltók B a l l a parancsnoksága alatt kitünően oldották meg a legnehezebb gyakorlati feladatokat, söt az elöljáróság által egész váratlanul jelzett vak tüzilármára a legvizszegényebb helyen is gyors oltásimitáczió alá vették a vörös zászlóval jelzett házat. Itt is a legkitünőbben oldották meg feladatukat a derék metzenzéfi tüzoltók. Este azután a városi hatóság által jutalmul adományozott pénzen csinos tüzoltó mulatságot rendeztek a B á r á n y vendéglőben. Javában járta a táncz s szólt a zene, mikor egyszerre a Bárány vendéglővel szemben levő ház tetőzete kigyuladt s most már igazi tüzilárma zavarta meg a derék tüzoltókat mulatságukban. Azonban nem telt bele egy félóra s a lángok, melyek félelmesen csapdostak a magasba, lassan kialudtak a vizsgázott tüzoltók oltása következtében, s azután ismét folytatták a mulatságot az első igazi tüzpróbát is sikeresen kiállott meczenzéfi tüzoltók.

Munkás népünnepélyt fog rendezni augusztus 6-án a Lajos-forrásnál a helybeli czipészönképző egyesület. A n é p ü n n e p programmját a legérdekesebb s mulatságosabb pontokból fogja összeválogatni a rendezőség.

Köszönet nyilvánitás. A kassai czipészek önképző egyesülete által julius 2-án tartott nyári tánczmulatságon még a következő felülfizetések történtek: Herdiczky Géza 1 frt 40 kr., és Lesko Mihály 80 kr. — miért fogadják az önképző egyesület nevében hálás köszönetünket. — Különösen hálával tartozunk még L á s z l ó Johanna és Mariska kisasszonyoknak, kik díjtalanul voltak szivesek a rendezői szalagokat elkésziteni. Fogadják ezért legőszintébb köszönetünket.

A választmány.

A Kassán állomásozó honvédség részére szükséges termény és anyagjárandósági czikkek biztositása végett, a helybeli III. honvédkerületi parancsnokság hirdetményei szerint f. évi augusztus hó 2-án két ajánlati tárgyalást is fog tartani. Az egyik ajánlati versenytárgyalás — a szükséges széna és tüzifa biztositására — augusztus 2-án d. e. 10 órakor lesz a mészáros-utczai uj honvédkaszárnyában megtartva, hová az ajánlatok 350, illetve 100 frt bánatpénz melléklése mellett küldendők be. A másik tárgyalás ugyanaznap reggeli 9 órakor a cs. és kir. élelmezési raktárnál fog megtartatni, még pedig az alom- és ágyszalma biztositása végett. Ez ajánlatokhoz 65, illetve 25 frt bánatpénz mellékelendő.

Keleti kirándulás. A magyar kir. államvasutak fővárosi menetjegyirodája szeptember 3 án kezdődőleg nagy keleti kirándulást fog rendezni. Az utirány következőleg van kijelölve. Indulás Budapestről szept. 3-án innen Fiuméba, Zára, Raguza, Kattaró, Patrasz városokba, a korintusi csatornán keresztül Athén, Konstantinápoly és Szmyrnán át Roduszba, innen Beyruth és Jaffán át Jeruzsálembe, honnan Port Szaidon és a szuezi csatornán keresztül Alexandria, Kairó Szirakuzába fognak menni a kirándulók. Innen Katanián, Korfun, Zárán és Fiumén keresztül vissza fognak jöoni Budapestre. A kirándulás körülbelül másfél hónapot fog igénybe venni, mely idő alatt a fizetendő I. oszt. 600 frtért és II. oszt. 450 frtért az utasok teljes ellátásáról a fővárosi menetjegyiroda fog gondoskodni. A nevezetesebb helyeken öt-hat napi időzés van felvéve a programmba. A mindenesetre nagyon tanulságos és kellemes keleti utazás programmját kivánatra megküldi a budapesti menetjegyiroda (Hungária-szálló) lapunk olvasóinak.

A hernádparti kisértet. Egy félelmetes kisértet ijesztette meg derék honvédbakáink vasárnap esti örjáratát a Hernád parton. Egy tetőtöl talpig fehérbe öltözött csuklyás alak bolyongott az éj felé hajló sötét este misztikus homályában. S mig a derék honvédek bakkancsainak ritmikus kopogása visszhangzott a kongó éjszakában, addig ez a titokzatos alak nesztelenül surrant tova, miként a testetlen szellemek, a kisértetek szoktak. János honvéd látta a kisértetet s Miska honvéd is, és mindkettőnek összevaczogott a foga. Miska volt a bátrabb, ő kiáltott rá harsány hangon, miként az előirás parancsolja:

— Állj! ki vagy?

A kiáltó hang elveszett a nagy éjszakában.

— Miska! lőjj, szólt János.

— Ki vagy? ember vagy kisértet? mert lelőlek.

És most valami emberhang féle süvitett a derék honvédek felé, mondván:

— Ember vagyok.

— Nem hiszém azt neked gondosz lélek — szóltak a legények és a ritmikus kopogás, mely az őrjárat lépéseit jelezte, most ismét folytatódott volna, ha birták volna oly feszesen kivetni lábaikat, mint előbb. De hát kisértetet látni, nem kicsiny dolog. Félelemmel érkezett meg az őrjárat a kaszárnyába, jelentvén, nagy buzgón a kisértetszerü látomány eltünését. Itt persze nem valami szivesen fogadták a legényeket — kisértet nélkül, de ők megvigasztalták a káplár urat, hogy hiszen hát kár lett volna a kisértetet behozni, mert az — ha akar — hát ugyis eltünik.

Kassa város egészségügye. Most, hogy a nemrégiben felhangzott „kolera ante portas!“ kiáltások a veszedelmes járvány felléptéről beszélnek, nem lesz tán érdektelen, ha Kassa város egészségügyét összehasonlitjuk a többi magyar városokéval. A megbetegedések statisztikája nincs ugyan birtokunkban minden városból, de birjuk a halálozások statisztikáját, a mely szinte hü tükre az egészségi viszonyoknak. E szerint a halálozások számaránya eként alakult az egyes városokban pro mille, vagyis ezer emberre a következő számu halálozások estek a mult esztendőben: Ezer lakosra elhalt:

Sopron	23·5	Pécs	34·6
Brassó	23·6	Miskolcz	34·8
Debreczen	26·2	Versecz	35·1
Kassa	**26·3**	Arad	35·6
Kolozsvár	26·7	Zombor	35·8
Nagy Kőrös	27·3	Temesvár	36·1
Győr	27·5	Makó	38·2
Budapest	28·0	Békés-Csaba	38·5
Szathmár-Németi	28·7	Czegléd	38·9
Szeged	28·8	Szabadka	41·8
Székes-Fehérvár	30·4	Kun-Félegyháza	42·8
Pozsony	30·8	Baja	42·9
Kecskemét	33·0	Nyiregyháza	43·2
Békés	33·5	Jászberény	49·6
Nagy-Várad	33·6		

Vagyis Kassán 26 ember halt el ezer közül, s városaink sorában a negyedik helyet foglalja el. Előtte vannak még Sopron, Brassó és Debreczen. Legkevesebben haltak el Sopronban, hol az arányszám 23. Budapesten jóval kedvezőtlenebbek az egészségügyi viszonyok, mert az Kassánál is hátrább áll négy helylyel. A statisztika azt bizonyitja, hogy legegészségtelenebbek a nagy alföldi magyar városok s ezek közt leginkább Jászberény, hol 49 halálozás esik 1000 emberre. A mi egészségügyi viszonyaink tehát, a többi magyar városokéhoz hasonlitva meglehetős kedvezők volnának, hanem, ha tekintetbe veszszük, hogy maga Budapest, melynek halálozási koëfficiense csak kettővel nagyobb mint K a s s á é, hatvan európai nagy város között az ötvenharmadik helyet foglalja el, nem igen van okunk a büszkeségre. Ebből tünik ki, hogy mennyire hátra vagyunk még az egészségügy dolgában s mennyi vár még ránk, hogy e kedvezőtlen viszonyok csak némileg is kedvezőbbekké alakuljanak.

Késnek a levelek. Lapunk legutóbbi számában e czimen emlékeztünk meg lapunk egy jászói olvasójának panaszáról, mely szerint a Kassán feladott levelek később érkeznének Jászóra, mint azok, melyek Budapesten lesznek feladva. Erre vonatkozólag a posta és távirdaigazgatóság részéről azt a nyilatkozatot kapjuk, hogy olvasónk bizonyára egy téves irányitás miatt késő levél miatt tette meg panaszát, mert a Kassán esti 8 óráig feladott levelezések a Budapesten déli 12 óráig postára adott levelezésekkel együtt a következő napon reggel 5 óra 30 perczkor érkeznek Jászóra s reggeli 8 órakor kézbesitve lesznek.

Henneberg G. (cs. kir. udvari szállitó) **selyemgyára Zürichben. privátmegrendelőknek közvetlenül** szállit: **fekete, fehér** és **szines** selyemszöveteket, méterenként **45 krtól 11 frt 65 krig** postabér- és vámmentesen, sima, csikos, koczkázott és mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szin s árnyalatban.) Minták postafordulóval küldetnek. Svájczba czimzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó. 10—19

Irodalom.

Legujabbkori népies elbeszélőink.

Irta: **Kovács Zsigmond.**

(Befejező czikk.)

B a b a y, mint könyvének czime is mutatja, a Dunántul szerepelteti az ő alakjait. Az általa elbeszélt apró történetek ott játszanak a „szépséges Balaton“ körül, mint a hogy ő is nevezi azt a kis tengert. Ha ezt a könyvet abból a szempontból, veszszük, hogy az abban foglaltak mennyiben felelnek meg a voltaképeni elbeszélői müvészet kellékeinek? talán szükebb mértékkel kellene mérnünk. De ha az egyes darabokban szemlélhető leirásokat s a tőzsgyökeres, törülmetszett magyar alakokat, ugy nem különben azt a szépen csendülő magyar nyelvet veszszük figyelembe, a mely az egész kötetet oly üdévé, oly élvezhetővé teszi: más szempontból fogjuk elbirálni Babay irói müködését. E tekintetben, mondhatni, Babay semmivel sem marad hátra előbb emlitett két társa mögött. Hallottam ugyan már kifogásként felhozni, hogy Babay feltünőleg használja könyvében a Dunántulon divó „tájszók“-at s hogy ezek a tájszók zavarják elbeszéléseinek kellő megérthetését. De én ezekkel a kifogást tevő urakkal nem vagyok egy véleményen. En ha tulságosan nagy előnyeül nem vagyok is hajlandó betudni az irónak ezt a sajátlagosságát: de hátrányául se tekintem. Söt a mennyiben egy valódi irónak czélja az, hogy azon népnek, a melynek nyelvén ir, észjárását, szokásait, nyelve különlegességeit a való életnek megfelelő hüséggel tüntesse fel: ebből a szempontból nagy hajlandóságot érzek Babaynak még elismerészt is szavazni. Mert ha nem kivánatos is a dunántuli köznép által használt „cihék,“ „léhés,“ „bugyli,“ „lazsnak,“ „vezeres“ stb. szavaknak irodalmunkban való végleges meghonositása: de az, hogy ezek, mint különlegességek, a nép életéből meritett elbeszélésekben emlitésbe hozassanak, szerintem nagyon is helyén való dolog, s az irónak nem hogy szemrehányást kellene érte tennünk, söt inkább azt érdemeül kell betudnunk.

B a b a y t tehát én, a könyvében rejlö sok kiváló tulajdon miatt, nemcsak hogy a számbavehető irók közé sorolom, hanem mint népies elbeszélőink egyik kiválóbbjának jövöt is merek jósolni.

Negyedikül emlitem fel, mint szintén határozottan népies-irót a csak legujabban feltünt — T ö m ö r k é n y István t. A főváros lapjai s ezek között a „Fővárosi Lapok“ valódi elismerés hangján szólnak Tömörkény irói képessége felöl. Többek közt az imént emlitett lap igy jellemzi a „S z e g e d i p a r a s z t o k é s e g y é b u r a k“ czimü e napokban megjelent könyv szerzőjét:

„A rajzolt alakok, az elmondett történetek megkapnak bennünket egyszerüségük által, majdnem fotográfiai hüséggel.“

Egy fiatal, ismererlen iróra nézve ez igazán nagy dicséret, főként oly lap részéröl, a mely nem igen szokta a dicséretet bö marokkal osztogatni.

Tömörkény majdnem ugyanazon a tájon szerepelteti alakjait, mint Baksay. Ir ugyan más dolgokról is, s nem csupán a magyar alföld az, a mely leköti figyelmét. A szegedi puszták lakóin kivül a Bosznia területén lezajlott események is tápot adnak irói fantáziájának. De fö thémája mégis Szeged. Ott érzi magát legotthonosabban, s a miket a „szegedi parasztok“-ról czimü könyvében összeir, azok igazán jól, talpraesetten vannak megirva. Minden során meglátszik, hogy nem csupán ismeri az általa rajzolt nép jellemét, szokásait, hanem előszeretettel is foglalkozik a tolla hegyére vett thémákkal.

Csak azt nem helyeslem Tömörkénynél, hogy könyvének czimeül ezt a kifejezést választotta: „Szegedi p a r a s z t o k“ stb. Mert hiszen igaz, hogy sok helyen a köznépet még ma is p a r a s z t n a k szeretik nevezni, de ennek az elnevezésnek nincs többé se értelme, se helye. P a r a s z t s á g volt az urbériség megszünte előtt; ma polgár minden ember, egyforma a törvény előtt akár subát, akár mentét, vagy más fajta felöltőt visel. Aztán hát kik legyenek azok a parasztok? Azok a kik nem járnak nadrágban? Hiszen akkor az is paraszt, a ki az előtt nemes ember volt, de nadrágban sem most nem jár, sem azelőtt

nem járt. Sokkal helyesebben tette volna Tömörkény, ha könyvét ily czimmel látta volna el: „Szegedi pásztoremberek“ stb., mert alakjait legföképen különben is pásztoremberek: juhászok s más e fajta emberek képezik. Könyvének mai czíme csakis fogalom-zavart idéz elő, s nem igen felel meg a jelen idők modern felfogásának.

Eltekintve ily csekélyebb hibáktól, Tömörkényt hátrán lehet népies íróink jelesebbjei közé sorozunk. A ki ily tömören ir s oly édes megfigyelő képességet árul el, mint ő, az nem közönséges tehetség s alkothat több maradandó becscsel biró művet is.

A felsorolt négy, határozottan népes írón kivül lehetnek, sőt vannak is még többen az ifjabb írói nemzedék tagjai között, a kik többé-kevésbé e téren kivánják érvényesiteni istenadta képességüket. De a magyar nép jellemének, szokásainak, észjárásának oly hü visszatükröztetőiül másokat aligha lehet rajtuk kivül tekintenünk. Nem találunk ennek a négy irónak a munkájában semmi idegenszerüséget; magyar abban mindon: a nyelv, a leirás, az alakok, események, szóval minden, elejétől-végig. S épen azért kell őket nagyra becsülnünk, mert irodalmunkban talán soha sem burjánzott fel ugy az idegennek, a kül földinek utánzása, mintnapjainkban. Ez pedig, ha tulságba megy, helytelen irányba terelendi irodalmuk fejlődését.

Mint kuriózumot, felemlitem itt, hogy a bemutatott 4 népies iró közül a 3 első, t. i. Baksay, Szalóczy és Babay református papok. S e pár szóval, hogy ugy szóljak, meg van fejtve az ő tőszgyökeres magyarságuknak az oka, mivelhogy ők folyton törzsökös magyar nép közvetlen közelében élnek. Tömörkényi polgári, illetve társadalmi állását nem ismerem. Tény, hogy ő is ott él rajzolt alakjai közvetlen közelében.

—

„A közszellem ébredése“ czimü s hazánk egyházpolitikai] mozgalmát irásban és képben ismertető nagyszabásu mü — mint a „M. G.“ szerkesztősége értesit bennünket — a közeli napokban fog megjelenni. A mü országos vagyis kettős érdekü, mert a mellett, hogy azt letükrözi az egész nemzet egyházpolitikai mozgalmát, részletezi is az tehát külön-külön tárgyal minden megyét. A mü közelebbről érdekel bennünket is, mert az megyénk több kitünőségének arczképét fogja bemutatni. A tartalom gazdagságára pedig csak azon körülményt hozzuk fel, hogy a könyvhez Beksics Gusztáv, Magyarország első publicistája irt előszót. A mü, mely közel 400 arczképet tartalmaz és diszes kiállitásban jelenik meg, ára 1 frt 50 kr., mely összeg szerző, Keleti Ö. Lajos hirlapiró czimére (Budapest, Erzsébet-körut 18.) küldendő.

Szerkesztői üzenetek.

Uj-Pestre. A köldöttet megkaptuk, köszönjük. A szerkesztő jelenleg Bártfán időzik, a fürdőn, de kérdésére, azt hisszük az ő nevében is, igennel válaszolhatunk. — Mégsürgették.

Ilonka. Elolvasás után még egy szakember birálata alá bocsátottuk, azzal a határozott utasitással, hogy vissza ne hozza többé szerkesztőségünkbe.

Kassa vidéki. Igen.

Maturus. A postai szaktanfolyamnak és az egyetemnek nem lehet egyszerre hallgatója, mert ez ellenkezik mindkét intézet törvényeivel. Mi ugyan tudunk rá több esetet, hogy egyszerre iratkoztak be némelyek mindkét helyre s ez ideig semmi hátrányos következményekkel nem járt rájuk nézve.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

HIRDETÉSEK.

Többféle asztali boraim

nagyobb mennyiségü leüvegelése szükségeért, kérem igen t. vevőim, kiknél

üres 1 literes üvegek

vannak, szives tudósitását, hogy azokat elhozathassam.

230—2 Kiváló tisztelettel

Vizy Domonkos

füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete

Kassán, főutcza 53. sz.

Friss erdélyi csemege **dinye** érkezett.

841. szám. 238—1
vh. 1893.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alólirott kiküldött birósági végrehajtó ezennel közhirré teszi, miszerint a kassai kir. tvszéknek 1893-ik évi 4240/p. számu kiküldő végzésével vagyonbukott Literáty Gyula csődtömege javára a csődleltár 883, 885, 888, 893, 895, 899, 900, 909, 922, 924, 926, 929, 930 és 933 tételek alatt összeirt, összesen 440 frt 23 krból álló aktiv követelések, mindazonáltal a csődtömeg, tőmeggondnok és csődválasztmány minden szavatosságának kizárása mellett nyilvános árverés utján eladandók, minek Kassán főutcza 8. h. sz. a. a kir. járásbiróság 9. sz. a. szobában leendő ezközlésére határidőül **1893-ik évi augusztus hó 3-ik napjának délutáni 3 órája tüzetik ki**, a mikor a biróilag összeirt fentnevezett követelések a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt Kassán, 1893. junius hó 29 én.

Tahy Konrád,
kir. birósági végrehajtó.

Bead. 1893. évi junius hó 3-ik napján.

1706. sz. 226—1
Tk. 1893.

Árverési hirdetmény.

Az abauj-szántói kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közzé teszi, hogy a magyar kir. kincstár végrehajtatónak özv. Horosné Répás Borbála és társai ellenében fenálló 159 frt 44 kr. s járulékai iránti követelés kielégitése végett a biróí árverés özv. Horosné szül. Répás Borbála, Horos János, kk. Horos István, Horos Erzsébet és Kissné szül. Horos Annának a bkváraljai 110. sz. tkjkben foglalt:

1. A I. 175. hr. sz. és 107. ói sz. ház, udvar és kertjére és 434. és 435. hr. sz. közöbeli legelő és erdőilletményére 171 frtban;
2. A + 537. hr. sz. szőlőjére 192 frtban;
3. A + 653. hr. sz. szőlőjére 136 frtban;
4. A + 743. hr. sz. szőlőjére 88 frtban megállapitott kikiáltási ár mellett elrendeltetvén, annak Bkováraljai község házánál leendő foganatositása végett határidőül **1893. évi október hó 19-ik napjának délelőtti 10 órája** azon hozzáadással tüzetik ki, hogy a jelzett ingatlan ezen határidőben a kikiáltási áron alól is el fog adatni, s hogy az árverelni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt a biróí kiküldött kezeihez bánatpénz gyanánt ad. 1. 17 frt 10 kr., ad. 2. 19 frt 20 kr., ad. 3. 13 frt 60 kr., ad. 4. 8 frt 80 krt készpénzben vagy ovadékképes értékpapirokban letenni, vagy annak biróí letétbe helyezését igazolni.

Kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság
Abauj-Szántón, 1893. évi junius hó 6-án.

Dr. Kalocsay,
kir. aljárásbiró.

Bead. 1893. évi május hó 31-én. 225—1

1689. szám.
tk. 1893.

Árverési hirdetmény.

Az abauj-szántói kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közzé teszi, miszerint a m. kir. kincstár végrehajtatónak Szemán István ellenében fenálló 94 frt 90 kr. s járulékai iránti követelés kielégitése végett a biróí árverés:

1. a perei 7. sz. tjkvben A I. 7. hr. és 63. ói sz. ház, udvar és kert, 9. hr. sz. kert és 3—6. sorsz. a. foglalt $^1/_4$. urbéri kültelekből Szemán Istvánt illető $^1/_{10}$-ed részre 243 frtban;

2. az 1881. évi LX. t. cz. 156. §-ainak alkalmazásával Szemán Borbála, Szemán István, Szemán Mária, Szemán Katalin, kk. Szemán Terézia és Szemán Máriának a perei 7. sz. tkjvben A + 328. r. 490 uj. hr. számu szőlőjére 66 frtban megállapitott kikiáltási ár mellett elrendeltetvén, annak Pere község házánál leendő foganatositása végett határidőül **1893. évi október hó 26-ik napjának délelőtti 10 órája** azon hozzáadással tüzetik ki, hogy a jelzett ingatlan ezen határidőben a kikiáltási áron alól is el fog adatni s hogy az árverelni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt a biróí kiküldött kezeihez bánatpénz gyanánt ad. 1. 24 frt 30 kr., ad. 2. 6 frt 60 krt készpénzben, vagy ovadékképes értékpapirokban letenni, vagy annak biróí letéthe helyezését igazolni.

Kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság
Abauj-Szántón, 1893. évi junius hó 3-án.

Dr. Kalocsay Kálmán,
kir. aljárásbiró.

Bead. 1893. évi május hó 30-án.

1682. sz. 227—1
tk. 1893.

Árverési hirdetmény.

Az abauj-szántói kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közzé teszi, miszerint a m. kir. kincstár végrehajtatónak Fedor János és neje Dvorák Anna ellenében fenálló 131 frt 41 kr. s járulékai iránti követelés kielégitése végett a biróí árverés a végrehajtást szenvedőknek a bodóköváraljai 144. sz. tjkvben foglalt:

1. A I. 42. hr. és 150. ói sz. ház, udvar, kertjére és 434. és 435. hr. sz. legelő és erdő illetményére 176 frtban;
2. A + 735. hr. sz. dézsmás szőlőjére 48 frtban;
3. A + 951. hr. sz. dézsmás szőlőjére 122 forintban megállapitott kikiáltási ár mellett elrendeltetvén, annak Bodóköváralja község házánál leendő foganatositása végett határidőül **1893. évi október hó 30-ik napjának délelőtti 10 órája** azon hozzáadással tüzetik ki, hogy a jelzett ingatlan ezen határidőben a kikiáltási áron alól is el fog adatni, s hogy az árverelni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt a biróí kiküldött kezeihez bánatpénz gyanánt ad. 1. 17 frt 60 krt, ad. 2. 4 frt 80 krt, ad. 3. 12 frt 20 krt készpénzben vagy ovadékképes értékpapirokban letenni, vagy annak biróí letétbe helyezését igazolni.

Kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság
Abauj-Szántón, 1893. évi junius hó 3 án.

Dr. Kalocsay,
kir. aljárásbiró.

Birtok vétel miatt eladó.

Az erdőbényei legjobb fekvésü szőlőhegyen termett, kitünő izü, **nagyszerü zamatu** és szinü eredeti állapotában levő **1890. termett 50 hordó forditás**, szomorodni borom hordónkint 60 frt számitva és 20 hordó aszu borom 150 frttal számitva, bármikor megnézhető a **Molnár Dániel** féle pinczében. A borok saját szőlőm termései. Vannak 1891-ben termett borok 40 forint árban.

Hernád-Szent-András, 1893. julius 16.

236 2—2 **Nikházy László.**

88 kitüntetés, ezek között 14 diszoklevél és 13 érem. Számos bizonyitvány. A bécsi rangu orvosi tekintélyektől, vány első erdemeti és gazdasági kiállitáson 1890. és a nemzetközi higienikus kiállitáson 1891. a legnagyobb kitüntetéssel — a diszoklevél különös feltüntetésével — díjazva.

Nestlé Henrik gyermek-tápliszt.

26 éves eredmény.

Ujszülöttek, a kik anyák által egyáltalában nem, vagy csak tökéletlenül táplálhatók, a **Nestlé Henrik gyermek-tápliszt**jével racziónálisan felnevelhetők. Iratok, a melyekben a készitési mód, valamint elsőrangu tekintélyek, lelencházak és gyermek-kórházak bizonyitvány foglaltatnak, kivánságra ingyen küldetnek. 158 9—12

1 doboz Nestlé Henrik-féle gyermektápliszt 90 kr.
1 doboz Nestlé Henrik-féle kondens. tej 50 kr.

Központi raktár Ausztria-Magyarország részére:

F. Berlyak, Wien, Stadt, Naglergasse 1.

Eladás minden gyógytár és füszerkereskedésben.

Előnyös

törlesztéses kölcsön

földbirtokokra,

a birtok valódi értékének háromnegyed részig és nem adóalapon, mint az a hazai pénzintézeteknél szokásos. **Csak a telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv küldendő be.** Ezen kölcsönök a birtokos tetszése szerint 20—60 évre adatnak. Csekély kamattal egyuttal a tőke is törlesztetik. Betáblázott adósságokat az igazgatóság egyenesen fizet ki, a megszavazott tőbblet **készpénzben** lesz megküldve a birtokosnak. Intézetünk az egész birodalomban az egyedüli, melyet hatóságok és tekintélyes földbirtokosok az ország minden megyéjéből elismernek és ajánlanak. Előléget vagy előleges költséget elvből el nem fogadunk. Részletes felvilágositásokat a telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv beérkezte után készséggel és **dijmentesen** ad a

217 3—3 **budapesti hatóságilag engedélyezett**

„Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet“

Budapest, csak: váczi-körut 39.

„THE GRESHAM“

életbiztositó-társaság Londonban.

Magyarországi fiók: **Budapest, Ferencz József-tér 5—6,** a társaság házában.

Vezérügynökség: **Kassán, főutcza 45.** (Haydu-ház)

A társaság vagyona 1892. deczember 31.-én	Frk.	125.305,151·—
Évi bevétel biztositások és kamatból 1892. deczember 31.	„	22.840,056·—
Kifizetések, biztositási és járadéki szerződések s visszavásárlások stb. után a társaság fenállása óta (1848.)	„	271.905,620 —
A legutóbbi tizennyolcz havi üzleti idő alatt a társaságnál	„	125.732,050·—
értékig nyujtattak be ajánlatok, miáltal a társaság fenállása óta benyujtott ajánlatok összértéke	„	1.853,916.605·—

értékre megy. — Prospektusokkal és dijtáblázatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket kiállit, továbbá ajánlatokkal, dijmentesen szolgálnak az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb városában az ügynök urak és **„GRESHAM“ kassai vezérügynöksége főutcza 45.** 231 2—3

Legjobb védőszer járványos betegségek ellen. 100 8—10

Előmozdítja az emésztést.

Ingert csillapító.

Olcsó árak.

Leirások ingyen!

Igazgatóság: **Bad Radein, Styria.**

Főraktár Budapest, V. ker., Lipót-körut 21-a.

Kassán kapható: ifj. Novelly Sándor és Pollák Róbert uraknál.

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, péntek 1893. évi julius 28. 85. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdekli küldemények czímezendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Késiratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bées Schalek Henrik Bées, Haasenstein & Vogle Bées; Eckstein Bernát fürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vaczi utcza 11. sz., Julius Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Akik oláhjaink nevében beszélnek.

Kassa julius 27.

(a) Kassa messze van Nagy Szebentől s még messzebb Bukaresttől, mely tul van a hérczeken s tul a hazán.

De Nagy-Szeben Magyarországon van épen ugy akár csak Kassa.

Nincs a világnak azaz igazi, hü mappája, melyre Erdély és benne Nagy-Szeben a szép magyar haza határain kivülre volna felpingálva. Ilyen csak szerencsétlen észjárásu oláhjaink bomlott fantáziájában ekzisztál.

És mivelhogy Magyarországon, a mi édes mindnyájunk szép hazájában történnek azok a vérlázitó dolgok, melyekkel a nagyszebeni országgyülést megtartott vadmóczok hiuan tetszelegnek önmaguknak, bizony egy cseppet se közömbös dolog ránk nézve, mit müvelnek ott, a gyülekezési szabadság szép eszméjének hamis örve alatt, szeretett polgártársaink, oláhjaink.

Nem nagyitjuk az ő dolgaikat, de nem is kicsinyeljük.

Meggondolatlan könnyelmüség volna tőlünk, ha semmibe se vennők azokat a naponkint jelent kező, időszakonkint elementáris erővel előtörő oláh mozgalmakat! Nem volna bölcs belátásról tanuskodó dolog, ha nem kisérnők Trajan bocskoros ivadékainak tetteit az azt megillető figyelemmel!

De kétségbe se esünk ám ezért a haza sorsa miatt.

A románok benünket meg nem ijesztenek.

Tartsanak ők bár tizszer annyi meetinget, mint a mennyit tartottak eddig, s százszor ismételjék bár a szebeni országgyülést, Magyarország-Ausztriával, az európai nagy hatalom fenn fog állani sérthetetlenül, s az a kis diszharmonikus akkord, mely az erdélyi hegyek közt fenhangzik a legnagyobb mértékben önző és hiu demagógok, a Ratiuk, Broték, meg Sucziuk és a mérsékelteknek nevezett Mocsonyik ajkain, az nem fogja azt az összhangot megzavarni, mely a nagy hatalmasságok európai helyzetének jelenlegi szignaturája.

Hiába ráncolja össze homlokát Ratiu, az elnöki emelvényen trónoló fiskális elnök, a földteke, vagy Európa, de sőt még Kis Kukutyin sem fogja ennek a homlokösszeránczolásunak valami hátrányos hatását észrevenni.

A föld forog tovább huszonnégy óránkint.

Magyarország fennáll tovább és sérthetetlenül, mint ennek előtte, még pedig szilárd unióban a Királyhágón tuli szép magyar földdel, mint ennekelőtte, melyet dühös beszédekkel nem birnak megdönteni az oláhok.

Az oláhok?

Vajjon ugy van-e?

Felkeltek e Trajan bocskoros ivadékai kivétel nélkül a havasok rejtekéből, hogy nagy Dáczia érdekében emeljék fel „Szetreaszka!“ kiáltásaik hatalmas szavát?

Igaz volna ez a komédia? Vagy tán nem is komédia?

Az összes románság hő óhajai nyilvánultak volna-e abban a nagyszebeni komoly képü vigjátékban?

A Juon Marosának és Demetriuk összes seregei kritizálták volna meg ott, Szebenben a királyt, s minden magyarországi oláh fejezte ki rosszalását a felett, hogy a felség, a magyar király, az ő uralkodójuk, nem fogadta a törvénytelen deputácziót? Ki hiszi ezt?

A Magyarországon lakó oláhság nevében csinálták ezt a küldött képviselőkkel szemfényvesztően országgyülést imitáló szebeni csődületet, az tény, de hol vettek erre a vezetők kizárólagos szabadalmat?

Nem ismerjük az erdélyi viszonyokat közelebbről, de azt hisszük, nem járunk messze a valóságtól, ha azt hisszük, hogy az oláhságnak ugyancsak számbavehető része lehet az, mely távol tartja magát ez áldatlan s eredmény helyett csak rosz vért szülő mozgalmaktól.

Az analogia vezet erre.

Nekünk nincsenek oláhjaink itt a felvidéken, de vannak tótjaink.

Vannak tótjaink, kik derék becsületes emberek s legnagyobb részben kipróbált hüségü hazafiak. Tótok nemzetiségre, nyelvre nézve, de magyarok érzelemre nézve és magyar honpolgárok. Tehát hüek a hazához.

Hüek a hazához és nem zugolódnak, mert hiszen hát nincs is rá okuk s a miért tán volna is, azt épen ugy megsinyli a magyar, mint a német, vagy a tót, az oláh és a szerb.

És mégis vannak pánszlávok.

Vannak lelketlen agitátorok, izgatók, kiknél az egyéni feltünés viszketege sarkalja a beteges, demoralizált ambicziót s kik a szláv eszmének nevezett lehetetlen törekvések soha megnem valósitható elméletének csinálva veszedelmes propagandát, büntetésre méltó ténykedéseiket a nagy Magyarország felső vidékén lakó összes tótság nevében elkövetett dolgoknak szeretik feltüntetni.

Pedig ez hazugság, otromba hazugság

Sok, igen sok tót atyánkfia lakik itt a Kassa vidékén elterülő megyék földjein, az északi és északkeleti felföldön, de mutasson ki nekem egy Daxner vagy Hurban, kiknek neveit sajuálom, hogy emlékezete tárházában találom, mutasson ki nekem valamelyik, pánszláv eszmék szolgálatába szegődött agitátort. Kassa messze vidékén egy oly falut, melynek népére, ha tótul beszél is, rá lehetne sütni a hazaellenes törekvések fekete bélyegét.

Nem egy és nem is két vármegyéről van itt szó.

Egyszerüen arról, hogy a felvidék tótságának felét, vagy annál is többet nem tudna semelyik Daxner megnyerni arra, hogy álda lan törekvéseiket, frázis teljes panaszaik és kifakadásaikat tudomásul vegye, meghallgassa és a szerint cselekedjék.

A pánszláv mozgalom nem olyan általános mint a milyennek hirdetik maguk a pánszlávok.

Nincs annyi államellenes, tehát hazaáruló tanokat követő tót, mint a hogy a „Národny Listi“ czimü cseh lap és a többi társai szeretnék azt hinni.

Csak nehány lelketlen agitátor müve az egész pánszláv mozgalom.

Egy nehány turóczszentmártoni, tiszolczi és nagyrőczei unatkozó állampolgár ezer tanitót, s miért talál mindenféle süket fülekre a tanitóság jogos panasza s méltányos követelése?

A fülembe hangzott szavak megrázkodtatták egész valómat; az igényetlen tollazatu, de mélyen érző madár nemcsak eltalálta, hanem önté a gondolataimat s önkéntelen intéztem hozzá e kérdést: — honnét tudod, hogy gondolataim tárgya az, a mit elmondottál?

— Lelkedbe látok, — volt kérdésemre a felelet, s a nélkül, hogy szünetet tartott volna a gerle, tovább folytatá: — Otthon boldog családi körben élsz, szerető nő, szeretett gyermekek vesznek körül s lelked mégis suly nyomja, szived mégis fáj, mert önmagad és kartársaid nem találtok méltányást a társadalomban.

Igaza volt szószerént; csak most tudtam magam is, mi fáj szivemnek! mi nyomja lelkemet, csak most, midőn azt kifejezve tárta föl előttem a gerle, most tudtam, hogy a tanitóság ügye az, mi boldogságomra oly zavarólag hat. S mély sóhaj kelt ki keblemből.

A szürke tollu madár megértette a sóhajt s vigasztalni kezdett: — de, — mondá, — de ne essél kétségbe, nincs oly rosz, mi jóra nem fordulhat, nincs oly nehézség, melyet az erős tetterő leküzdeni nem képes, nincs oly akadály, melyet a férfias és szilárd kitartás el nem háritana utatokból, s nincs oly törekvés, mely diadalmas eredményhez nem jutna, ha az egyesült erő küzd azért; hallgass reám, fogadd meg tanácsomat, közöld azt kartársaiddal, álljon össze a 25 ezer tanitó, s követve azt, egyesülterő vel küzdve kifogjátok vivni a diadalt s tiétek lesz a jövő, kárpótlásául a mult szenvedéseinek, hallgass reám, s követsétek tanácsomat.

— Hallgatlak, — biztositám a beszélőt s iskolai gyermek figyelmével kisértem minden szavát, egyetlen egy hangot sem ejtve el abból.

— Az tagadhatatlan, — kezdé tanácsadását az engem egyik ámulatból a másikba ejtő filozofus madár, — tagadhatatlan, hogy a mig az egyesült erő

TÁRCZA.

A szabadban.

— A tanitók helyzetének allegóriája. —

(Fantázia és valóság.)

Rajongok a természetért s annak szinpompában ragyogó gyermekeiért: az illatozó mezei virágokért.

Fel is keresem őket, ha hivatásszerü kötelességem teljesitése után pár percznyi szabad időm van; de különösen a nagy szünidők alatt egyetlen délután sem mulasztom el, hogy fel ne keressem a mezőt, el ne menjek az érdő árnyas fái alá s ne gyönyörködjem a természet nagyszerüségében, az illatozó virányos térekben; hogy nagy lélekzetvétellel ne szivjam az üde, frissitő léget s megpihenve a haragos zöld lombkoszorus fák alatt, ne hallgassam a természet egyszerü dallosainak harmonikus zenéjét.

Ugy el tudok ilyenkor merengeni, hogy észre sem veszem, mikor a nap a távol hegyek között lehanyatlik s az alkony szürke köpenyegébe burkolja a látókört. Gondolataim — „e sebes szárnyu sasok“ — megindulnak, bebarangolják a távolt messze, messze felkeresik azokat, a kiket a sors szétválasztott tőlem s sokszor elfáradnak mire oda érnek, a hol feltalálják azokat, a kiket keresnek.

Igy ültem egy forró juliusi nap délutánján egy százados tölgy árnyékában az erdő tisztásán, kifáradva a mező virágainak szemlélésében, melyeknek illata kábitólag hatott egész idegzetemre.

A tölgy egyik zöldelő lombján bus gerle turbékolt, várva a párját; a mélabus hangok ugy egybeillettek kedélyhangulatommal, hogy szinte rosszul esett, mikor a busuló madár párja megérkezett s a bus hangokat, az az örömet kifejező nevetés váltotta fel, melyet a természet madarai közül egyik sem tud ugy jelezni, mint a gerlicze.

A boldog pár a dobogó kis szivnek boldogságát jelentő csókot váltott, együtt nevettek egy pár perczig, aztán együtt étették meg a kis fészek pelyhező magzatait; ugy elnéztem őket s szinte irigyeltem a boldogságot tőlük, pedig ily boldogak vagyunk mi is otthon kis családi körünkben, mint ez a gerlepár. Boldogok s mégis oly nehéz kő nyomja az én szivemet, oly sulyosan nehezedik valami kimondhatatlan lelkemre, hogy szeretnék tőle minden áron menekülni, de nem tudok.

A gerlemama felváltotta a gerlepapát s most ő röpült el, hogy a papa felügyelete alatt visszamaradt piczikék számára az elfogyott mag helyet uj készletet szerezzen be.

A — him erősebb természetü lévén, — nem bugott bánatos hangon eltávozott párja után; csendesen elaltatta magzatait, aztán széttekintett, láttam unatkozik, s keres valakit, a kivel társaloghasson.

Egyszerre észre vett engem a fa tövében, s megszólit: — mit merengsz egyedül s mért szegzed tekintetedet az előtted elvonuló semmiségbe?

— Gondolkozom, — volt rövid feleletem, azt hivén, hogy a gerle megérti, hogy nincs szándékom társalgásba merülni vele.

Tévedtem. Az erdők szende gyermeke nem vett tudomást elutasitó rövid válaszomról, hanem tovább beszélt; — Tudom, hogy gondolkozol, sőt azt is tudom, mint mindjárt meggyőzlek róla, azt is tudom, hogy miről gondolkozol; pedig kár gondolkoznod, mert a gondolat nem elég ott, a hol tenni kell, s egy ember nem tehet ott semmit, a hol 25 ezer ember változtatott munkája vezethet csak eredményre; tudom jól, hogy a falu tanitója vagy, ismerlek rég, hisz sok szor pihensz itt fészkünknek védelmet nyujtó tölgyfánk tövénél, s mindannyiszor azon gondolkozol, miért kell annyit türnie a népnevelés szent ügyéért busgólkodó apostoloknak, — a tanitóknak, mért kicsinyli az emberi társadalom a nemzet jövő támaszait nevelő 25

és a „Národny Noviny“ tótlap fantazmagóriája az egész panszlavizmus, mely már tagadhatatlanul megmételyezett tanaival egy nehány északnyugati tót megyét, de nem vette be azért az egész felvidéket.

Nem vehette be és nem is fogja bevenni.

Mert nem engedjük.

Nem engedjük az oláhoknak se. Nem fogjuk eltürni az oláh agitátorok pusztitó munkáját se! Nem fogjuk eltürni, hogy egynehány feltünési vágytól üldözött s pangó ügyvédi irodájából kiélni nem tudó fiskális, a békés oláh néppel azonositva magát, galibákat csináljon. Nem engedi a magyar nemzet s megakadályózza a magyar állam!

Kétségtelenül nagyon helyes utra lépett a kormány akkor, midőn a Lukácsiuk és Hurbánok fajtáját vád alá helyeztette, miként a törvények kivánják és parancsolják. Helyesen cselekedett akkor is, mikor e nagyszebeni gyülés megtartását megengedte.

Most legalább tudjuk, hányadán vagyunk oláhjainkkal?

Az a leplezetlen versengés a fő-főmuftik között megmutatta, kitárta egész meztelenségében a dákó román propagandát készitő műhely összes ügyvéd és pópa munkásainak fekete lelkületét.

A kormány ujból tudhatja a további teendőket.

Mert hiszen most már nem lehet engedékenységgel segiteni a dolgon. Ezt megfutamodásnak vennék.

Hanem büntetni kell azokat, kik azonositva magukat románjainkkal a törvény alapján álló király tetteit kritizálják.

Ezt rendeli a törvény, kivánja a haza érdeke, s követeli a nemzet.

Nemzeti szellem a jogtudományban.

Irta: **Ladányi Béla.**

II.

A jelenre vonatkozólag azonban eléggé nem fájlalható módon ama kijelentéssel kell élnünk, hogy: nem!

A magyar nemzetnek jelenleg érvényes, csaknem tenger sokaságu, tételes jogalkotásai között egy alig szembeötlő kis rész az, mely a speciális magyar észjárás terméke, a magyar viszonyok követményeinek fejleménye, szóval speciálisan magyar nemzeti jog lenne. A magyar magánjognak az osztrák polgári törvénykönyv idegen viszonyok közt alakult szabványai által még nem szaturált nagyon kicsi része és a magyar államjog volna tisztán nemzeti jog a maga egészében; a többi tételes jogaink azonban csak idegen földön nőtt növények, melyeknek magyar földbe került hajtásai is csak a régi, idegen növények maradtak. A mi tel volna — mert hát van — emez általános állitás kivételét alá eső törvényeink között, azokban sem találjuk meg az átidomitásnak, átalakitásnak azt a fokát, melyet a hazai különös viszonyok s különösen a csak előtt érthetetlen nemzeti génius, az észszerüségnek egyik legtöbb követelménye gyanánt szab az idegen minták után induló törvényhozó elé.

Veszedelmes irány kezd a mi jogi életünkben lábrakapni egy idő óta.

Ugy az elméleti, mint a gyakorlati jogtudomány terén nagyon veszedelmes irány az a mai nap egyaránt domináló s minden czélszerünek látszó dolgot reczipiálni törekvő irány, mely derüre-borura, minden egészséges kritika alkalmazása nélkül vesz át idegen tudósok által kifejtett, esetleg vitás elvet gyakorlati alkalmazás czéljából, vagy pedig ugyancsak kritika és helyes módositás nélkül fogad el külföldön, idegenek számára hozott törvényeket avégből, hogy a magyar társadalom tevékenységét e nem reá szabott korlátok közé terelje.

Nem a sovinizmus feljajdulása az e miatt való aggodalom.

A nemzet legféltettebb kincsének elrozsdásodásáért, elromlásáért való aggódást nem lehet a sovinizmus némileg kishitüségre valló vádjával illeti.

Bármely nemzet létének alapfeltétele társadalmi alakulatának egészséges volta; ott pedig beteg, sulyos beteg, söt halálosan beteg a társadalom, hol a nemzeti szellem a közre való hatásában elvesztette erkölcsi rugóit, ahol nem a nemzeti szellem szabja meg a jogot, azokat a szabályokat, melyek szerint a társadalom keretébe foglalt nemzet tevékenysége igazodik.

Jogi életünk terén tapasztalható eme visszás állapotok, melyek a törvény reczepcziók észszerüségébe vetett hitet épen tulságba vivésük miatt is mar-már megingatják mindazok előtt, a kik a történelmi fejlődés nyujtotta tanulságokra is adnak valamit, bizonyára nem egészséges s a magyar géniusznak nem épen dicsőségére való állapotok; mindazáltal épen a történelem példái alapján hajlandó vagyok ezt a természetes fejlődésmenet átmeneti időszakának tekinteni a magyar jog életében. Olyan átmeneti időszaknak, midőn a megujhodott s ezerfelé igénybevett nemzeti erő egyik-másik téren stagnál, néhol pedig teljesen kibontva szárnyait csudákat müvel, de azért — sehol se teljesen segitség nélkül.

Vajjon ki ne érezné amaz eszmék forrongását, melyek az önállóvá lett ifju Magyarország életereit hozzák koronkint erősebb lüktetésbe?

Itt folyik és folyt le előttünk az a lázas tevékenység, mely — mióta az abszolutizmus és a harczok nyomasztó terhe alatt anyagilag és szellemi produktumok dolgában hátramaradt Magyarország ismét belelépett a télig-meddig független államok sorába — a szellem, az emberi szellem annyi csodaszamba menő vivmányával tette gazdagabba s emelte a modern államok szinvonalára hazánkat.

És vajjon csuda-e, ha csak átmeneti időszaknak tekintjük a dolgot, hogy a hátramaradt Magyarország az emberi szellem annyi czélszerü és haladást jelentő vivmányát, köztük némely czélszerü jogalkotást átvett ugy sebtiben, ahogy kivülről kapta, anélkül, hogy azt a saját viszonyaihoz próbálta volna simitani, vagyis átreszteté volna a nemzeti szellem retortáján?

Aligha lehet ugyan e felett megütközni; ez azonban nem zárja azt ki, hogy a puszta reczepcziót ne tartsuk veszedelmes valaminek.

Vastag tudatlanság volna emez állitást oly értelemmmel ruházni fel, mintha idegen jogot reczipiálni nem lehetne a nemzeti jelleg fenntartása nélkül.

Dehogy nem! Nagyon is lehet, söt épen az benne a tökövetelmény, hogy a reczipiális és speciális honi viszonyok figyelembevételével, illetve a nemzeti jelleg teljes keresztülvitelével történjék.

Hiszen maga az a magyar, valódi magyar nemzeti jog, mely a Corpus juris-ok régiségtárában már csak a mult idők joga iránt érdeklődő — sajnos — nagyon kevés jogtörténet-buvárnak szolgál megbecsülhetetlen tananyagul, de pozitiv jelentőséggel nem bir ez a nemzeti jog is bizonyos részben idegen elemek felhasználásával lett azzá a mi.

Maga állami életünknek a történelem folyamán legerősebb és hathatósabb védőbástyájául szolgáló vármegyei rendszer felállitása is némi szláv, másrészben germán elemek czélszerü felhasználásával történt, de oly módon, oly körültekintő figyelembevételével a hazai viszonyoknak s az alkotni képes egyéniség oly zseniálitásával átalakitva, szinte teljesen ujonnan alkotva, hogy az az idők folyamán teljesen átment a nép, a nemzet vérébe*)

Az ilyen reczepczió azonban nem oly jogalkotó proczesszus eredménye, mint például a képviselőházhoz csak legközelebb benyujtott s az összes anyakönyvek állami vezetéséről intézkedő törvényjavaslat, mely legnagyobb részében nem egyéb mint egy külföldi hasonló tárgyu törvény szeószerinti forditása, holott a hazai viszonyokból, például a közigazgatás sajátszerüségéből sokkal egyszerübben és helyesebben lehetett volna kiindulni a törvény szövegének megállapitásánál.

Nem ez a módja a reczepcziónak.

Nem a törvényszöveg-másolást nevezi a tudomány sem reczepcziónak, hanem az idegen jogalkotások olyan átültetését a hazai földbe, mely abszolute nem zárja ki, söt követeli a czélszerü módositásokat.

De hát milyenek legyenek azok a czélszerü módositások?

Ennek a kérdésnek a helyes megoldásánál van a bökkenő. Ez az, a mi nehézségeket okoz minden magyar jogásznak e kérdés elbirálásánál, mert itt más utbaigazitója, más forrása aligha lehet a törvényhozónak a saját helyes, magyaros észjárásánál és ép nemzeti érzékénél. De — Uram fia — hol? hányadik magyar elméleti jogásznál találjuk meg e kivánatos s dicséretre méltó tulajdonságait?

Valóban elszomoritó jelenség ez egy államalkotó nemzet körében, ha a feltett kérdésre adott válaszszal kell előállanunk.

Elméleti jogászaink, törvényhozóink nagy részében, kik idegen tudományosság emlőin szivták magukba a magyar jog ismereteit, nincs meg a helyes nemzeti érzék.

Ennek oka a jelenlegi magyar jogtudomány tökéletes idegen volta s a mi ezzel jár, az oktatás czélszerütlensége.

Magyar jogtudományról a mai viszonyok között, midőn önálló tudományos munkák, a komoly vizsgálódás látszatát egész nagyképüséggel maguknak vindikáló szakdolgozatok olyan születési proczessuson mennek keresztül, mely harmincz-negyven darab, több köteles német jogi szakmunka tartalmának egyszázkétszáz oldalas vékony füzetbe való konprimálásában áll, ily viszonyok között valódi magyar jogtudományról beszélni is alig lehet. Pedig igy készülnek a jogi szakoktatás szükségleteinek szánt tankönyveinek nagy része és a tudományos czélra szánt többi munkák is.

*) „Midőn Szent István az országot az európai államok sorába igtatni kivánván, látta, hogy az ősföldről behozott intézmények teljes érvényukben többé fel nem tarthatók, a Karolingek államrendszere felé irányulván tekintete, annak alapján meghonositotta a vármegyei rendszert, nem törülte el mindenestől a fennálló intézményeket s nem ültette át a „Gauverfassung“-ot olyképen, mint ma sokan a külföldi intézményeket átültetni akarják, hanem beillesztette azt a fennálló rendszerbe, alkalmazta azt a hazai viszonyok és szokásokhoz, s azért átment a nép vérébe s egy speciális magyar intézmény fejlődött belőle“ mondja egy helyütt Zlinszky: A magyar örökösödési jog és az európai jogfejlődés 326–327. lap) és e kiváló jogászunk eme véleményére, már csak azért is, mivel a tudományos munkásság, a jogirodalom terén is öt tartom a legnemzetiesebb, legmagyarabb irók egyikének, saját állitásaim támogatásánál különös sulyt fektetek.

---

a lehetetlennek látszó eszméket is eredményhez tudja juttatni. addig a széttorgácsolt erő, a már létező eredményeket is tönkre teszi, s e tapasztalatból indulva ki, tanácsos az, hogy a tanitóságnak, ha eredményhez akar jutni, össze kell tartania s vállat a vállhoz téve kell küzdeni igaziért, jogos követkeményeiért; de a küzdelem csak akkor vezethet eredményhez, ha annak helyesen megválasztott eszközei vannak. Ez eszközök a következők: mindenekelőtt tömörülni kell a tanitóságnak, le kell vetköznie az egyéni ambicziót, mely válaszfalat képez a tanitó és tanitó között s fölébe akarja emelni a székesfővárosit, a vidékinek, a városit a falusinak, az igazgatóvagy vezértanitót az osztálytanitónak, az államit a felekezetinek; a tanitóságnak egy tömör falánxnak kell lennie, a mely behatolhat oda, a hová be kell hatolnia, s a melynek sorait szét nem verheti sem hatalom, sem ellenszenv, sem társadalmi kicsinylés. A tömöritett falánxnak fel kell emelnie szavát és pedig nyilt homlokkal, az öntudat adta bátorsággal s követelnie kell a megéltetéshez szükséges minimumot, követelnie kell a tanitói szolgálati pragmatikát, s követelnie kell a szakszerü járásköri felügyelet gyakorlását; s e három egység követelésének érvényesitéséhez szükséges az az eszköz, melyet eddig ti tanitók egészen figyelmen kivül hagytok. Meg kell ugyanis a tanitóságnak tudnia, kik azok az országos képviselők, a kik a tanitóság igazi barátai s ezek körül kell csoportosulnia, ezeknek megválasztatását kell egész erkölcsi erejével támogatni s ez az erkölcsi erő messze kiható, hisz 25 ezer értelmes embernek ereje ez: törekednie kell a tanitóságnak, hogy a saját kebeléből minél több szakférfi kerüljön a törvényhozó testületbe, mert csak az tud kellően védeni valamely ügyet, a ki azt ismeri, a ki azt átérzi; nem szabad visszariadnia a tanitóságnak a szellemi munka mellett még az anyagi áldozatoktól sem, hisz csak pár fillért kell áldoznia minden tanitónak s a 25 ezer pár fillér nagy dolgokra elég lesz, hisz a tenger maga is cseppekből áll. Terjesztenie kell a tanitóságnak az eszmét, hogy miként a „pap is oltárról él,“ a tanitónak is hivatása után kell megélnie és pedig a társadalom által tőle megkövetelt módon s ha ezt a társadalom tehetővé nem teszi, oda kell hatnia a tanitóságnak, hogy a jövő nemzedéke e hálátlan s még csak a megélhetést sem biztositó pályától távol maradjon, mert csak akkor fog a tanitóság értéke valóban méltányoltatni, ha hiányát fogja érezni a társadalom a tanitóságnak. De hozzáteszem: ez legyen küzdelmeteknek a legutolsó fegyvere s csak akkor vegyétek kezetekbe, a mikor a kényszerhelyzet fog arra utalni, a mitől jó szellemetek meg fog őrizni, ha előbb elmondott tanácsaimat pontosan teljesiteni fogjátok.

Elhallgatott. E perczben érkezett meg a gerle mama s a viszontlátás édes örömei között turbékoltak együtt, nevettek együtt s étették meg felébredt pelyhes kicsinyeiket, én pedig felállottam, széttekintettem, a nap sugarai már rég eltüntek a hegyek között s az alkony szürkülete elzárta szemeim elől a látóhatárt; megindultam hazafelé, egész uton gondolkozva a hallottak felett s lelkem megkönnyebült, midőn szerető enyéim közé léptem.

Azóta minden perczben hallom a gerlepár turbékolását, minden perczben hallom az adott jó tanácsot s minél tovább hallgatom, minél többször hallom, annál inkább meggyőződöm azok helyességéről, csupán azzal nem vagyok tisztában, hogy valóban gerle szájából hallottam-e, vagy lelkem sugalma által felvert fantáziám hangjai voltak-e a szavak; azt azonban biztos tudom, hogy akár a madár mondta el, akár képzeletem, de mindenesetre a való lett elmondva s igy mondtam én is el a kartársaimnak, ha rege alakunak látszik is az, igy mondám el nekik: „A való fantáziáját.“

Erős Sallárd.

Ujdonságok.

Gyanus megbetegedések. Nagy Idán és Buzinkán, mint levelezőink irják, eddig több koleragyanus kolerin-eset fordul elő. Nagy-Idán ugyanis hárman, Buzinkán pedig ketten betegedtek meg ama gyanus tünetek között, melyek a kolerához hasonlitanak ugyan, de ilyenkor nyárban, gyümölcsérés idején szórványosan mindig elő szoktak fordulni. Ugy irják nekünk, hogy e gyanus megbetegedések folytán a lakosságot az egész környéken felhivták az óvó rendszabályok pontos és szigoru betartására, azonban arról már nincs tudomásunk, vajjon a hatóságok a kellő ellenőrzésről gondoskodtak-e? Ez esetek kapcsán felhivjuk az illetékes körök figyelmét ama, levelezőnk által megemlitett visszásságra hogy az abauj-szinai körorvos székhelyén Szinán nincs gyógyszertár, mert az Nagy-Idán van, ahol meg patika nincs. Igy a körbeli községek orvosra és patikára szoruló lakói egyszerre két, egymástól meglehetős távol eső községet kénytelenek bejárni, vagy bejáratni. Nem kevésbé érthetetlen és czélszerütlen dolog az, hogy a kör legnagyobb községe a kör szélén van, holott e körül kellene alakitani a kört. Különben a körorvosi járások czélszerütlen voltáról több izben kaptunk már panaszt, de ezek gyökeres orvoslását már csak ama üdvös mozgalomtól várjuk mely — ugy látszik — előbb-utóbb a körorvosi állások államositására fog vezetni.

A gálszécsi hangversenyről s annak sikeréről szerdai lapunkban emlékeztünk meg. Most abban a helyzetben vagyunk, hogy a jelenvolt hölgyek névsorát közölhetjük. Jelenvoltak, asszonyok: Andrejkovicsné, Ardüzerné, Bogyénszkyné, Dienesné, Görgey Gyuláné, Görgey Pálné, Dudinszkyné, Ferderberné, Földesiné, Kochné, Kovácsné, Lakatos Istvánné, Molnár Béláné, Micsákné, Pekáriné, Schwarzné, Stick

Kálmánné, Sárkányné, Szirmay Béláné; — leányok: Földessy Mariska, Dienes növérek, Kende növérek, Koch növérek, Kovács Mariska, Krasznopolszky növérek, Lakatos Vilma, Marikovszky Margit, Romáthkay növérek, Szirmay Margit és Voboril Margit.

Az eperjes-bártfai vasut menetrendjét olvassuk azzal a hivatalos megjegyzéssel: „megnyittatott julius 15-én." A menetrendek — tudvalevőleg — soha se szoktak leüni poétai alkotások, mindazáltal, olvasván a fentebbi megjegyzést az eperjes-bártfai vasut menetrendjének élén, lehetetlen, hogy ezt szatirának ne tartsuk. Különben a bizonytalan időben megnyitandó vasut a következő menetrend szerint fogja az uj ma még meglehetősen lazán álló sintestet befutni. Eperjesről indul reggel 8 óra 54 p. — d. u. 2 óra 35 p. — Bártfára érkezik déli 12 óra 9 p. és d. u. 5 óra 50. — Bártfáról indul d. u. 4 óra 35 p. és este 10 óra 35 perczkor. — Eperjesre érkezik este 7 óra 40 perczkor és éjjel 1 óra 49 perczkor.

Iparkiállitás Liptó-Szent-Miklóson. E kis felvidéki város iparosai előhaladásukról s versenyképességükről beszámolni óhajtván, a kereskedelmi miniszter engedélyével két hétre terjedő iparkiállitást rendeznek, melyen csakis liptószentmiklósi iparosok vesznek részt. A kiállitás védnökségét Kürthy Lajos Liptóvármegye buzgó főispánja vállalta el s ugyancsak ő fáradozik abban is, hogy a törekvő iparosok ezen kiállitása a nagy közönség és az irányadó körök részéről is kellő méltánylásban részesüljön. A kiállitott tárgyak megbirálása az orsz. iparegylet és a beszterczebányai ipar- és kereskedelmi kamara két-két tagja kéretett fel. A kiállitás megnyitása augusztus 6-án, délután lesz s ezen nemcsak a vármegye intelligenciája fog megjelenni, de az iparügyek iránt érdeklődő országos hirü férfiak, köztük gróf Zichy Jenő is, megigérték megjelenésüket. Minden esetre örvendetes jelenség, hogy a felvidéken az ipar ma már ily szép haladást tett s éppen azért annak támogatása is kivánatos.

A ranki fürdő, vármegyénk eme kiváló nevezetességü helye — mint nekünk irják — tömegesen népesedik. Sokfelől, a vármegye és a szomszéd vármegyék közeli, távoli részeiből mindegyre érkeznek a vendégek; eddig mintegy ötven család érkezett Rankra állandó nyaralás végett. Borbély Sándor a fürdő vendéglőse pedig, minden lehetőt elkövet, hogy a fürdő vendégek jól találják magukat e szép fekvésü fürdő helyén vármegyénknek. Folyó hó 30-án, vasárnap fényes Anna bált fog rendezni, mely alkalommal Kassáról is sokan ki fognak menni Rankra. A vendégeket jó magyar konyha és kitünő czigányzene várja. Vasárnap — irja levelezőnk — a hires artézi kut 3—4 óra között fog szökni.

Uj-Tátra füreden eddig 684 állandó és ujabban 22 napivendég, összesen: 706 vendég tordult meg. A vendégek lisztájában több kassai névvel is találkozunk.

A kassai czipészek önképző egyletének ideiglenes vezetői lelkes felhivást bocsátottak ki szaktársaikhoz, melyben felhivják őket az egyesület végleges megalakitására. Az alakuló gyülés f. hó 30-án, vasárnap d. u. 3 órakor lesz megtartva a városi téli tornahelyiségben (kovács-utcza 21. sz. alatt). Az alakuló gyülés tárgyai: az ideglenes működésről szóló jelentés, az alapszabályok s házirend megállapitása, az ideiglenes tisztviselők leköszönése s ujak megválasztása és végre az interpellációk és inditványok.

Freund direktor, ki a Schalkházban működő német operett szintársulatnak volt az igazgatója, a bucsu előadás után Kassáról csufosan megszökött. Itt nem hagyott egyebet, csak egy csomó adósságot és meglehetős müvészi nivón álló társulatának tagjait — gázsi nélkül. Egy havi járandóságaikkal adósunk maradt a direktor, két színésze kivételével, az egész társulatnak. O maga már Bécsben jár, mig társulatának szerencsétlenül járt tagjai a legkritikusabb helyzetben néznek a kétes jövő elé.

A megszökött postaszolga, Kacsmarik János még ez ideig meg nem került, bár a körözés elrendelése folytán a nyomozás országszerte folyamatba lőn véve. Ez alkalommal megjegyezzük még, hogy egynehány helybeli és fővárosi laptársunk tévesen minősiti Kacsmarikot levélhordónak, mert ő már huzamosabb idő óta a posta igazgatóságnál volt szolgálattételre beosztva s levélhordással egyáltalában nem foglalkozott.

Szigoru rendeletet bocsátott ki a főkapitány, melyben a belügyminiszter egy rendeletére, s a fenyegető kolerajárványra hivatkozással az árnyékszékek s emésztő gödrök pontos fertőtlenitésén kivül elrendeli a meszelt házak, szobák ujbóli meszelését s meghagyja, hogy a házak kapui nappal folyton nyitva legyenek s a kutak a kitüzendő határidőn belül kitisztittassanak. A rendelet meghagyásai ellen vétőket meg fogják birságolni.

Vádak a volt kassai püspök ellen. A váczi egyházmegye jelenlegi püspöke: Schuster Konstantin ellen, a hirhedt csongrádi plébánus, a választások idejéből jól ismert Hegyi Antal, most ujabb vádaskodásokkal állott elő. A „Tiszavidék" czimü lapban egy dörgedelmes nyilt levelet tesz ujbóli közzé, melyben felebbvalóját a legkiméletlenebb s legdurvább kifejezésekkel s különféle koholt vádakkal illeti. Egyik legsulyosabb vádja különben az, hogy a püspököt szabadkőmüvesnek mondja. Erre vonatkozólag a Pesti Hirlap egy levelezője kérdést intézett a váczi egyházmegye egyik legtekintélyesebb kanonokjához, ki a vádakra ekép nyilatkozott: Biztosithatom, hogy üres mende-monda az egész, mely még feltevésnek is képtelenség és a püspök rosszakarói által lett forgalomba hozva, tekintélyének alázására papsága előtt. Hisz annak idején Bubics Zsigmond kassai püspöknek is szabadkőmüves hirét koholták, a kik ez által Rómában meghiusitani iparkodtak püspöki prekonizációját. Haynald bibornokot is szabadkőmüvesnek kürtölték ki az antiszemiták boszuból, a miért az antiszemitizmus további terjedésének 1885-ben kelt főpásztori körlevelével bevágta az utját. A váczi püspök ellen is vallásos türelméből varrnak némelyek a rágalom fonalával hirmet. Hogy Verőczén, a hol földesur, a reformátusok szegény iskoláját megajándékozta és a Vereségyházán lévő református iskola termét a délutáni órákra szabad rendelkezésükre bocsátotta: im ezekből faragták ki Schuster Konstantin ellen ama vádat: „calumniare audacter semper aliquid haeret!".

Szép kirándulások. A magyarországi Kárpátegyesület Keleti Kárpátok osztálya által Kassán f. évi augusztus hó 13-án d. e. 10 órakor a városház tanácstermében tartandó összeülés befejezése után, a következő sorrendben kiviendő kirándulások tartatnak: Vasárnap, augusztus hó 13-án: Délután 1 óra 50 perczkor indulás Tornára, a megérkezés 3 óra 43 perczkor s felmenet a tornai várromokhoz, este 8 órakor társas-vacsora. — Hétfőn, augusztus hó 14-én: Reggel 6 órakor indulás az Aggteleki barlanghoz, bemenet az uj bejáratnál, megtekintése a barlangnak, kimenet a régi bemenetnél, társesebéd a touristaházban a régi bemenetnél; délután 5 órakor visszaindulás Tornára. — Kedd, augusztus hó 15-én: Kirándulás a Szádelői és Aji völgybe. Este részvétel a tornai nőegylet által rendezendő táncestélyen. A kirándulason résztvenni szándékozók, sziveskedjenek magukat legkésőbb f. hó 8-ig a tornai helyi bizottság elnökénél tek. Gedeon Aladár főszolgabiró urnál bejelenteni s egyidejüleg az Aggteleki barlanghoz, továbbá a szádelői és aji völgybe szállitókocsi fuvarbérből személyenként esedékes három forintot posta-utalványnyal megküldeni.

A tüzérség lövésgyakorlatai — mint a pénteki számunkban jelentettük — augusztus 2-től 21-ig fognak a város melletti lövőtéren megtartatni. A kapitány ez alkalommal hirdetmények alakjában figyelmezteti a lakosságot az esetlő szerencsétlenségekre és azok elkerülésére. Mi itt is felhivjuk olvasóink figyelmét a hirdetményben és lapunk pénteki számában megirtakra.

Mikor a maczkónak nobel spiczcze van. Egy medvetáncoltató oláh járt itt e napokban Kassán. Egy szürkére kopott medve ballagott nagy lomhán a vezető zsineg után, kisérve a kivancsi gyerekek s félénken ugató kis kutyák seregétől. Tegnap még a mészáros-utczán járta a csárdást s lehet, hogy még ma is itt produkálja müvészetét a külváros zegzugos utczáin. Egy érdekes kalandon esett tul Kassán a derék maczkó, az őserdők czivilizált lakója. Ideérkezésének első estéjén egy jószivü külvárosi polgár volt ugyanis szives a maczkó gazdájának megengedni, hogy a sertés ól egyik extra kabinját a derék táncos hálószobájául rendezzék be. Egész kényelemmel helyezkedett it el a medve, miután gazdája egy darab kenyérrel elégitette ki korgó gyomrának vadállati éhségét. Sötét éjjel volt. A csillagos égboltozat nyugati peremére kiült már a fényesen ragyogó Sziriusz csillag is, mikor a házigazda kivilágitott ablaku szobájának ajtaja kinyiltott s egy bizonytalan léptekkel tántorgó alak közelitette meg a medve hálószobáját. Egy üveg volt a hóna alatt, mely Héjcze hegyének zamatos nedüjével volt megtöltve. A sötét alak óda surrant a sertés ólhoz, tenyitotta annak ajtaját s a flaskó tartalmát kiöntötte a sertések étkező edényébe, — nesze igyál te is, — csak ennyit mormogott. Hogy a medvének vagy a gazdájának szólt-e ez a szives kinálás, az mellékes, elég az hozzá, hogy az erdők czivilizált lakóját éjtetőjában a szomszédház tetején lehetett látni, hol iszonyu bömböléssel ijesztette az uteza lakóit s mint kicsiny kavicsokkal ugy dobálózott a kéményt alkotó téglák darabjaival. A medve alaposan berugott. Csak vagy egy óra mulva — mikor már a maczkó józanodni kezdett kissé — akkor tudta csak lecsalni valahogy a haztetőről a medvetáncoltató oláh. Amde akkor már nem volt a háznak kéménye. Megijedt az oláh s még aznap éjjel elakarta hagyni a házat, Kassát és Felsőmagyarországot, de a maczkó engedetlen volt s nem jött a zsineg után, hanem betört a kertjébe. Vagy két órahosszat tanyázott a kert sürü bokrai közt a maczkó, mikor egy vékony és egy vastagabb hangu segélykiáltás ütötte meg a szegény tüleit. Megijedt az oláh, hogy a fenevad megint valami skandalumot csinál s már nem is akart a segélykiáltás irányába menni, ha egy sötét ruhás hölgy nem botlik beléje. Az oláhban felkült ekkor az udvariasság s a hölgy kérésére segiteni ment a kiabálónak. Egy szerencsétlen férfi volt a medve ölelő karjai közt, ki már azt hitte, hogy most utolsó órája ütött. És már-már ütött az a bizonyos óra, mikor az oláh egy szavával megakadályozta az uri ember szomoru vesztét. A medve elbocsátotta áldozatat, ki egynehány ingadozó lépés után egész fürgén vetette át magát a palánkon. Ez első éjjel történt s az oláh még mindig itt jár a város utczáin. A medve egykedvüen járja a csárdást s se az oláhnak, se pedig medvéjének nincsen oka még itt bagyni Kassát, mert az elpusztitott kémény árát nem követelik.

Tanügy.

A gépésziskola igazgatóságától kapjuk a következő sorokat: A kassai m. kir. gépészeti közép ipariskolában a beiratás szeptember hó 1—4-ik napján d. e. 8—11 óra között történik. Az iskola rendes tanulói lehetnek, kik a 14 éves életkort betöltötték és munkaképes testalkattal birnak és legalább négy gimnázium, négy reál vagy négy polgári osztályt jó sikerrel végeztek, vagy a fenálló szabályzat értelmében leendő felvételi vizsgálat utján tanuságot tenni képesek arról, hogy ezen iskolában a sikeres haladáshoz megkivántató előismeretekkel birnak. A fölvételre való jelentkezés, az iskola igazgatójához intézett és minden évi augusztus hó 20-ig beterjesztendő irásos jelentkezés utján történik. Ehhez csatolandó a keresztelő levél, illetve születési bizonyitvány, a szülék, vagy gyám beleegyezése, a középiskolából nyert utolsó bizonyitvány, esetleg a gyakorlatban nyert bizonyitványok és az ujraoltás megtörténtéről szóló bizonylat. A rendes tanulók a fölvételről minden évi augusztus 25-én értesittetnek, mely alkalommal a fel nem vett jelentkezőknek okmányaik is visszaküldetnek.

A vasuti tisztképző tanfolyam a fővárosban ez év szeptemberében is meg fog nyilni. A felvétel iránt folyamodók igazolni kötelesek, hogy megfelelő előképzettséggel, éretségivel birnak, vagy tiszti vizsgát tettek, avagy valamely középkereskedelmi iskolát, gazdasági tanintézetet sikerrel végeztek s gyógyszerész-gyakornoki vizsgálatot tettek. A kik ezeknél magasabb előképzettséget tudnak kimutatni, önként érthetőleg, felvételt nyernek, sőt előnyben részesülnek. A kisebb képzettségüek csak abban az esetben tarthatnak igényt a felvételre, ha a miniszter által előirt létszám nem volna eként betölthető, de felvételi vizsgálatot kötelesek tenni. Ki kell mutatniok továbbá a felvétel iránt folyamodóknak, hogy 18-ik életévüket már betöltötték, vagy a tanfolyam bevégeztéig, illetve a képesitő vizsga letételéig befogják tölteni, hogy magyar állampolgárok s beszélnek, irnak magyarul; fedhetlen előéletüek, mi erkölcsi bizonyitványnyal igazolandó és a vasuti szolgálatra testileg alkalmazhatók. A folyamodások kellően felszerelve, a vasuti tisztképző tanfolyam igazgatóságának czimére (VIII. Luther-uteza 3 sz.) Budapestre küldendők, hezárólag arguszius 25-ig. Személyes jelentkezések ideje augusztus 28-ától szeptember 2-ig. Tandij egész évre 60 frt, s a beigtatási dij 10 frt. A jeles és jó érettségivel birók, kellően felszerelt s a kereskedelmi miniszterhez intézendő folyamodásuk révén tandij elengedésben is részesülhetnek. Ennyiben közöljük kivonatosan — az érdeklődők részére — az igazgatóságnak hozzánk beküldött értesitését. A további felvilágositásokat megadja maga a tanfolyam igazgatósága, ha ezirant, a kellő postadij beküldése mellett, levélben hozzáfordulnak.

Irodalom.

Utóhangok: „Legújabb kori népies elbeszélőink" czimü közleményemhez.

A „Kassai szemle" f. évi julius 23-iki számában tentebbi czim alatt megkezdett közleményemben Szalóczy Bertalanra vonatkozólag többek közt ezt irtam:

„Más önnálló kötettel („E.beszélések") tudomásom szerint, Szalóczy eddigelé nem igen lépett fel."

S ime emlitett közleményem első részének megjelenése utáni napon Siposs A. Gyula helybeli gyáros és kereskedő ur azzal lep meg, hogy elküld hozzám egy csinos kiállitásu, zöld vászon boritékba kötött könyvet, a mely „Képek" czim alatt Miskolczon 1885-ben jelent meg, s amelyet annak kiadója, Szombati László ur Siposs ur szellemes neje „Dapsy Erzsike" urhölgynek tisztelete jeléül ajánlott fel még a könyv megjelenése évében.

Ennek a könyvnek a szerzőjéül „Veresköví" van megnevezve. S ez a Veresköví — mint a könyv átadója arról felvilágositott — senki más, mint Szalóczy Bertalan, az 1881-ben megjelent „E.beszélések" irója.

Ez a felfedezés természetesen megdönti abbeli állitásomat, hogy Szalóczy eddigelé a nyilvánosság terére önállólag csupán „E.beszélések" czimü kötetével lépett ki. S hogy én ezt a könyvet nem ismerem, annak oka nem csupán az iró álnevüségében rejlik, hanem abban is, mivel szerző mint azt a kiadó is mondja előszavában — sok időn át „az ismeretlenség homályából kilépni semmi áron sem volt hajlandó"; s igy a könyv még ma is, ugy szólván, csak egy „kis csoport" kezén forog.

Még nem volt alkalmam a könyvet végig lapozni De annyit arról már futólagos bepillantás után is mondhatok, hogy sok dus kincset rejthet, — s hogy nyelvezete olyan, melyet gyönyörüséggel élvezhet mind az, a ki a mi szép magyar nyelvünk zengzetessége iránt érdeklődéssel viseltetik. — E kötetben is Miskolcz és vidéke játsza a fő-főszerepet. Nem vagyok képes megállani, hogy az iró stilusának jellemzésére izleltetőül ide ne irjak egy rövidke passzust. A „Hegyköz"-ről, mely Miskolcztól Egerig nyulik, igy ir egy helyen:

„Bora kitünő, buzája nyirokban termett, piros és mázsás, népe a legmagyarabb a világon és erdeje a Bikk."

A Bikk! mindenek felett ezt szereti az iró. Erről azt mondja, hogy ott még a dalos madár is jobban szeret fészkelni, a hegyi patakok vidámabban csörögnek s a szálló felhők jobban suhognak, ott „minden bokorban egy-egy népdal terem s minden tengerszem, minden százados fa, minden rom minden elhagyott zárda és templom felől csudás regéket mond a költői, kedélyes dallal ébredő és dallal fekvő nép ajka."

Az az iró, a ki igy ir, a kinek oly éles megfigyelő képessége van a természet költői szépségei iránt, nem tartozik a közönséges, mindennapi jelenségek közé. Kár, hogy müve nincs jobban elterjedve! Ha egyébért nem, nyelvezete zamatos voltáért nagyon megérdemelné azt, hogy minél szélesebb körben olvastassék.

Részemről köszönettel tartozom Siposs Gy. urnak, hogy ezzel a kedves, általam eddig nem is sejtett könyvvel megismertett.

Kovács Zsigmond.

Uj találmányok és müszaki közlemények.

Közli: Bergl Sándor mérnöki és szabadalmi irodája, Budapesten VI. Andrássy-ut 30.

Gyémántot tartalmazó meteorkő. A geologusok közt a gyémánt keletkezésére vonatkozólag több nézet uralkodik. Igen elterjedt az, amely szerint e tisztán szénből álló nemeskő szerves szénből keletkezett, tehát egy eltünt növényvilág maradványa, éppenugy mint a kőszén. Ha a nézet igaz, ugy akkor minden gondolkodó ember agyában sajátságos következtetéseknek és kérdéseknek kell felmerülni, ha megtudja, kogy az Arizonában talált meteorkőben apró gyémántokat fedeztek fel. A követ, melynek felületén apró fénylő pontok valának láthatók, egy franczia vegyészketté törte és vegyelemezte, miközben kiderült, hogy a fénylő pontok egyrésze korund másrésze pedig gyémánt.

Női asztalossegéd. A napokban a kopenhágai asztalos szövetkezet egy fiatal leányt, Chistensen Zsófi kisasszonyt, egy hajóskapitány leányát, vett fel kebelébe, miután segédi darabját elkészitette. Ez a legelső eset, hogy nősegédet nyilvánosan elismertek. A 16 éves leány, aki már kora ifjuságában nagy kedvet érzett magának önálló existencziát bizbistositani, egy asztaloshoz állt be tanulónak, nagy szorgalmat és buzgóságot mutatott és a választott hivatásban igen hamár kiképezte magát. Chistensen kisasszony most Chikágóba utazik, hogy az amerikai asztalos mesterséget tanulmányozza,

A feltalálók mindinkább merészebbek lesznek. Miután röviddel ezelőtt egy kocsival, melyet petroleummal hajtottak, Berlinben kisérletet tettek és egy ilyent elektromos világitással üzembe vettek, most az hallatszik, hogy egy oly kocsit, szerkesztettek, melynél a vonó erőt bensin pótolja. Az utasban, aki ezen „fin de siecle" kocsit használja, mindensetre a biztonság felemelő érzete lép fel, ha a kocsiban ül, melyen elül egy bensinnel telt léggömb, hátul egy kanna petroleum és az ülés alatt egy elektromos telep van. Londonban, hol az öngyilkosság megkisérlését bünteti, az utast valószinüleg a kocsibol való kiszállás alkalmával megbünteti.

Fogaskerekeket bőrből, melyek zaj nélkül müködnek, már Németországban is állitanak elő, még pedig Lowe A. C. berlinicség. — E kerekek már azért is figyelemre méltók, mivel nagyobb erők áttételére is alkalmasak, igy pl. az elektromos utczai kocsik elektromotorjainak horgony-hajtó-kerekei gyanánt, valamint malmokban, papirgyárakban, sörházakbán is használhatók, hol is ezáltal a vaske rekek által okozott terhes zajt mellőzzük. De használhatók teherkocsi kerekül is, melyek lakott térségén vonulnak keresztül.

Uj kőragaszt áliit elő Hirsch & Com. bécsi czég, amelyről a cs. k. technikai és adminisztrativ bizottság elismerőleg nyilatkozott. E ragasz tele részben kénből, azután vasból, kovasavból és agyagból áll, és megolvasztott állapotban használtatik. E ragasz a savnak kőbe való öntésére használtatik.

Közgazdaság.

Kassa, jul. 27.

A kassai gabonapiacz (A Kassai Szemle tudósitójának jelentése). Az aratási kilátások, melyek meglehetős kedvezőknek mondhatók, a gabonanemüek árát változatlanul hagyták. Az áralakulásoknál csak itt-ott észlelhető némi ingadozás. A szerdai heti vásáron buza és különösen rozs volt nagyobb mennyiségben képviselve. Idei termés még nem igen sok volt képviselve, jóllehet az aratási munkálatok a megye alsó részein már befejezésük felé közelednek. Általános az a nézet, hogy a buza s még a gabona is az uj termésben sokkal kövérebb szemü, mint a tavalyi s talán épen ennek tulajdonitandó, hogy a régiben a kereslet aránylag lanyha. Az árak hektoliterenkint következők voltak:

Buza	hlit.	6 frt 80 kr.	—	6 frt 50 kr.	
Kétszeres	„	6 „ — „		—	
Rozs	„	4 „ 80 „	—	4 „ 50 „	
Árpa	„	4 „ — „	—	3 „ 40 „	

Métermázsánkint:

Buza	mmázsa	8 frt 50 kr.	—	8 frt 20 kr.
Rozs	„	6 „ 50 „	—	6 „ 30 „
Árpa	„	6 „ 50 „	—	6 „ 10 „
Zab	„	7 „ 70 „	—	7 „ 50 „
Kukoricza	„	6 „ — „	—	5 „ 70 „

A gyümölcsnemüek közül sok baraczkot hoztak az alföldről és Hevesmegyéből, melyek nagyrészét a kereskedők összevásárolták s Galiczia felé szállitották. A baraczk s egyéb gyümölcs e szerint Kassán meglehetősen drágul. Darabonkint krajczárjával adják.

Kassai vasuti menetrend.

Érvényes 1893. évi május hó 1-től.

Indulás Kassáról.

Budapest felé:

reggel (gyorsv.)	7 óra	46	percz
délben	12 „	31	„
délután (gyorsv.)	3 „	55	„
délután szerdán	4 „	20	„
este	10 „	35	„

S.-A.-Ujhely felé:

reggel	4 óra	55	percz
délután	12 „	35	„
délután	4 „	30	„

Torna felé:

Kassáról ind.	7 óra	51	p.	reg.
Kassáról „	1 „	50	„	délb.
Kassáról „	8 „	20	„	este

Oderberg felé:

reggel	6 óra	25	percz
reggel (gyorsv.)	8 „	25	„
Jul. 1-től—aug. 31-ig			
délután (gyorsv.)	1 „	30	„
délután	4 „	—	„
este	9 „	—	„

Eperjesre:

reggel	6 óra	35	percz
délután (gyorsv.)	1 „	30	„
délután	4 „	10	„
este	9 „	—	„

Erkezés Kassára.

Budapest felől:

reggel	6 óra	2	percz
reggel szerdán	7 „	20	„
délután (gyorsv.)	1 „	16	„
délután	3 „	33	„
este (gyorsv.)	8 „	15	„

S.-A.-Ujhely felől:

reggel	10 óra	8	percz
délután	2 „	37	„
este	11 „	2	„

Torna felől:

Kassára „	6 „	12	„	reg.
Kassára „	12 „	30	„	délb.
Kassára „	7 „	40	„	este

Oderberg felől:

reggel	7 óra	35	percz
délben	11 „	55	„
délután (gyorsv.)	3 „	34	„
este gyorsv.	8 „	45	„
(Juli 1-től—aug. 31-ig			
este	10 „	20	„

Eperjesről:

reggel	7 óra	35	percz
délben	12 „	10	„
délután (gyorsv.)	3 „	34	„
este	10 „	02	„

Felelős szerkesztő: Ries Lajos.

Fömunkatárs: Ladányi Béla.

HIRDETÉSEK.

Többféle asztali boraim

nagyobb mennyiségü leüvegeése szükségeért, kérem igen t. vevőim, kiknél

üres 1 literes üvegek

vannak, szives tudósitását, hogy azokat elhozathassam.

230—3 Kiváló tisztelettel

Vizy Domonkos

füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete

Kassán, főutcza 53. sz.

Friss erdélyi csemege **dinye** érkezett.

Siemens és Halske

villamos világitási és erőátviteli gyárak

Budapest, VIII. Kerepesi-ut 9/a sz.

Elvállalják: **villamvilágitási és erőátviteli, telefonok, vasuti biztonsági és tüzjelző állomasok berendezését.** Szállitanak: **vizmérőket, vizállagmérő készülékeket, mérőeszközöket** mint **galvanometereket** stb. **izzolámpákat, szénpálczakat** stb.

„Csillárok stb. villamos világitáshoz. Különösen felhivjuk a közügyelmet városi raktárunkra, hol **villamos czikkekben** dús valasztéku minta-raktárt tartunk.

Figyelemre méltók a 176 8—16

szab. Hellesen-féle száraz elemek

melyek 6 nagyságban elkészittetnek és hivatva vannak a folyadékos savakkal működő elemeket kiszoritani.

Költségvetések és ajánlatok dijmentesen.

„THE GRESHAM"

életbiztositó-társaság Londonban.

Magyarországi fiók:	Vezérügynökség:
Budapest, Ferencz József-tér 5—6,	**Kassán, főutcza 45.**
a társaság házában.	(Haydu-ház)

A társaság vagyona 1892. deczember 3-án .	Frs.	125.305.151·—
Évi bevétel biztositások és kamatból 1892. deczember 31.	„	22.840.056·—
Kifizetések, biztositási és járadék szerződések s visszavásárlások stb. után a társaság fennállása óta (1848) . . .	„	271.965.620·—
A legutóbbi tizennyolcz havi üzleti idő alatt a társaságnál	„	125.732.050·—
értékig nyujtattak be ajánlatok, mivoltal a társaság fennállása óta benyujtott ajánlatok összértéke	„	1.853,916.605

értékre megy. — Prospektusokkal és dijtáblázatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket kiállit, továbbá ajánlatokkal, dijmentesen szolgálnak az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb városában az ügynökségek és **„GRESHAM" kassai vezérügynöksége főutcza 45.**

231 3—3

Bead. 1893. évi junius hó 14-ik napján.

1858. sz.
Tk. 1893. 239—1

Árverési hirdetmény.

Az abauj-szántói kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közzéteszi, hogy a magyar kir. kincstár végrehajtatónak Lakatos János és társai ellenében fenálló 290 frt 44 kr. s járulékai iránti követelés kielégitése végett a birói árverés:

1. Lakatos János és neje Orda Erzsébetnek a bköujfalusi 293. sz. tkjkben A I. + 799/a. hr. sz. szőlőjére 200 frtban;

2. Scsavnyiczki József és neje Kitka Katalinnak a bköujfalusi 294. sz. tjkvben A + 799/b hr. sz. szőlőjére 200 frtban;

3. Molnár János és neje Orosz Annának a bköujfalusi 295. sz. tjkvben 799/c hr. sz. a. foglalt szőlőjére 200 frtban;

4. Hedervári László és neje Szabó Zsuzsannának a bköujfalusi 296. sz. tjkvben 799/d hr. sz. a. foglalt szőlőjére 200 frtban;

5. Acs János és nejét Major Máriát a bköujfalusi 100. sz. tjkvben foglalt 149. hr. és 111. öi sz. ház, udvar, kertből és 1025. és 1026. hr. sz. közösbeli legelő és erdő illetményből illető földtér haszonélvezeti és felülépitményre 198 frtban megállapitott kikiáltási ár mellett elrendeltetvén, annak Bkőujfalu községházánál leendő foganatositása végett határidőül **1893. évi november hó 2-ik napjának délelőtti 10 órája** azon hozzáadással tüzetik ki, hogy a jelzett ingatlan ezen határidőben a kikiáltási aron alól is el fog adatni, s hogy az árverelni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt a birói kiküldött kezeihez bánatpénz gyanánt ad. 1. 20 frt, ad. 2. 20 frt, ad. 3. 20 frt, ad. 4. 20 frt, ad. 5. 19 frt 80 krt készpénzben vagy ovadékképes értékpapirokban letenni, vagy annak birói letétbe helyezését igazolni.

Kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság Abauj-Szántón, 1893. évi junius hó 19-én.

Dr. Kaloosay,
kir. aljárásbiró.

JAKOBOVITS ÁRMIN

első kassai butor-minta-termei és butorgyári raktára

Kassán, főutcza 39-ik szám, a székesegyházzal szemben.

A t. cz. butorvásárló közönség kényelmére és jobb áttekintés czéljából butorraktáramat jetentékenyen bővitettem és az első emeleten **minta-termeket** rendeztem be, melyek szives megekintésére vagyok bátor a magas uraságokat és a t. cz. közönséget felhivni.

Nagyszerü áruraktáram és

minta-termeim (Intèrieurs)

oly **látványosságot** nyujtanak, hogy e tekintetben bármely fővárosi áruteleppel a versenyt mindenben bátran kiállják.

Raktáromon mindig a legnagyobb választéku szilárd butorokból minden most divatban levő fában és stylben, ugyszinte **luxus-butorok**, teljes **háló-, ebédlő- és salon-berendezésekből**, garniturák arany- és bronz-betétekben, **fantasia**- és más **ülő butorokból, szőnyegdiványok, ottománok**, mindennemü **matráczokból** tartok, ugyszinte elvállatok **diszitési és kárpitos-munkákat** is.

Szolgáljon továbbá a nagyérd. közönség becses tudomására, hogy általam a ftdő papság, tisztikar, magasabb hivatalnokok és magánosok részére, ugyszinte teljes **menyasszonyi berendezések** ugy helyben, mint a vidékre is **kedvező fizetési feltételek mellett** szállittatnak.

Hol vasuti állomás nincs, vagy kisebb távolságra a butorok szállitását jótállás mellett saját kocsimon teljesitem és a legkisebb megbizásnak is legnagyobb figyelemmel és pontossággal törekszem megfelelni.

Tisztelettel meghivom tehát a nagyérd. közönséget, hogy a fentiek valóságáról meggyőződni és nagyszabásu **butor-raktáromat és minta-termeimet**, melyek egész napon át s este kivilágitás mellett állanak nyitva, szives látogatásában részesiteni kegyeskedjék és midőn becses megrendeléseit tovább is várom, maradok

mély tisztelettel

328 36—52

Jakobovits Ármin.

Képes árjegyzékek kivánatra bérmentve küldetnek.

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, vasárnap 1893. évi julius 30. 86. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogle Bécs: Eckstein Bernát fürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Fizess magyar!

Nagy a panasz ma nálunk és ez a panasz nagyon is jogosult. Az okot a kincstár által ujabban kivetett és az adókivető-bizottság által most tárgyalt és a l a p o s a n felfelé kalkulált adók adják meg.

A kincstár képviselője az eddigi adókat csak ugy odavetőleg összegezve, összesen 12—14 ezer forintocskákkal emelte föl, vagyis ennyivel többet akar iparos és kereskedelmi osztályunk zsebéből az állami kincstár javára kipréselni.

Az általánosra elosztva ezt az összeget, az adó-emelés 40—60 perczentnyi összeget tesz ki az egyes adófizetők rovására.

Azt kikutatni, hogy honnan és miképen szerzi be adatait a kincstári képviselő, kétségkivül nagyon bajos, és mégis, ha azt nem akarjuk föltételezni, hogy az illető uri ember a levegőből kapja ihletét a száraz számok csoportositásának tömöritett poézisára, el kell fogadnunk azt az állitást igazságnak, hogy nálunk az adó alap kombinálását a polgári becsületszó otromba negligálásával olyan módon szerzik be, mint hajdanán a szent Hermandád szerezte be az inkviziczió számára adatait.

Aztán csudálkozik a kormány, hogy ez a mameluk Kassa miért állt be nemzetinek a legutóbbi választás idején, a mit triumfusnak kiáltott ki ország-világ előtt az ellenzék, hogy ez a kormánypárti főfészek egyszeriben megtagadta az imádott kormányt, a melynek kitünő politikája országunk hitelét oly magasra emelte a külföld előtt.

Hogy ez igaz, senki sem tagadja, de viszont nem térünk el mi sem az igazságtól, a mikor ezt a hitelképesség-emelést, a pénzügyi egyensuly fényes sikereit abban keressük, hogy a kormány e czél eléréséuél már odáig ment el, hogy ennél tovább mennie nem szabadna egy hajszálnyival sem, ellenkezőleg csak vissza, ha csekélységgel is, mert közmondásos, hogy a tulságosan megfeszitett hur, megpattan.

Adó dolgában pedig mi itt Kassán már odáig jutottunk el, hogy a ki a viszonyokat ismeri, minden további perczent fokozást egyenes fosztogatásnak kell hogy tartson és ha a kincstár tisztelt képviselője önkényes számitásait a polgárságnak sans gène a nyakába varrhatná, e városra az ujabbi 12—14 ezer forintnyi sarczot valóságos szerencsétlenségnek tartanók, a mely ellen minden törvényesen megengedett fegyverrel küzdeni a polgári összetartozóságnak erkölcsi kötelessége.

A most tárgyaló adókivető, illetve a kivetést ellenőrző-bizottság okossága és méltányossága elég garanczia nekünk arra nézve, hogy a mit a kormány közege, hisszük és tudjuk, hogy a kormány tudta nélkül, az adóemelés körül rosz vért okozott ujabban a kormány politikáját azelőtt védelmezett, de most megtagadott polgárság körében, azt ez a bizottság a lehetőségig a tényleges állapotoknak megfelelően, redukálja daczára, hogy az öt nap óta folyó tárgyalásoknál a polgárságnak köréből, egy nehány kivétellel, valószinüleg csupa kényelemből, alig jelent meg valaki hogy jogos reklamálás által sérelmeit megvédelmezze.

Igy ápolva a polgárság érdekeit, hiu álom még csak gondolni is arra, hogy a Kassán megbomlott és az ellenzéki erős taktika által elhóditott szabadelvü párt ujra összeilleszthető lesz olyan tömör erővé, a melylyel a vezérek a z e l ő t t játszva vezethették győzelemre a kormány politikáját képviselő jelöltet.

Jó lesz tehát az intéző köröknek a poézist alaposan megrostálni és inkább elősegiteni, hogy az alapjaiban megingatott erősséget, a mely a polgári elemben gyökerezik, inkább visszahódithassuk, semmint még inkább elidegenitsék.

Ti polgártársak pedig, a kik bármelyik párthoz tartoztok is, nézzétek meg ott a rátok kivetett adót és reklamáljatok, nehogy késő bánkódás után hiábavaió szitkozódással jelezzétek, hogy a kormány préseli ki zsebeitekből az arczotok verejtékével keresett garasokat, holott a kormány a ti sérelmeitekről nem tud semmit éppen ugy, miként most nem régen a budapesti polgárság deputácziója hasonló ügyben Wekerle előtt megjelent és ez a jogos sérelmek felől értesülve, a baj orvoslását rögtön a budapesti polgárság lelkes örömére el is igazitotta.

Az adóprést kezelő kincstári képviselő urnak pedig mindezek után azt a tanulságos utmutatást bátorkodunk adni, hogy az adótételeket felsrófolni ma még a kormány előtt is csak a pyrrhusi győzelem karakterét jelenti, mert meg vagyunk győződve, hogy Wekerle a nemzeti erőkifejlést nem ugy értelmezi, hogy a dolgozó nemzet vérét vipera-módra ki kell szipolyozni akár ágyura, akár füsttelen lőporra kell is a pénz az osztrák molochnak.

Azért kérünk mi rezervátát az adók megállapitása körül a mi dolgozó és küzködő polgártársaink érdekében az igazság szent nevében.

Nemzeti szellem a jogtudományban.

Irta: **Ladányi Béla.**

III.

Hogy pedig az idegen jogtudomány ily nagymérvü térfoglalása nem válik a magyar tudományosság hasznára, azt azzal az egyszerü argumentáczióval nem lehet megdönteni, hogy a tudomány általános és emberi, mire nincs befolyással az, hogy Péter müveli-e vagy Pál, magyar ember fedez-e fel segélyével valami ismeretlen igazságot, vagy német? mert hiszen az igazság általános igazság marad mindig és mindenütt. — Ez az argumentáczió, ha meg is áll a matematikára, mint tudományra vonatkozólag, melynek vizsgálódás-tárgya a számok rideg legiója, vagy ha meg is állhat a fizika tudományával szemben, melynek tárgya az egy és állandó természet, de a tudományokra vonatkozó emez általános okoskodással nem lehet élni a jogtudományt illetőleg, melynek tárgya a társadalmakra, nemzetekre tagolt emberiséggel együtt és külön-külön élő jog, mely létének okát nem egy általános eszmében vagy tárgyban leli — bár teoretice oda is visszavezethető — hanem abban a sajátságos és különösen nemzeti szellemben, mely minden élő és fejlődő jognak történelmileg bebizonyitható szülő-anyja.

Egy ága volna tulajdonképen a jogtudománynak, mely az általánositott észszerüségi jogszabályokkal foglalkozván, épen ugy mint a pszihologia az általános l é l e k t a n i jelenségekkel, épen nem törődik, vagy nagyon keveset a különössel és ez a természetjog, melynek Ulpianus a digestákban eme merész definiczióját adja: „Ius naturale est, quod natura

TÁRCZA.

Gleichenbergből.

Julius 24.

Mikor a junius előreveti árnyékát, a köd egyre nehezebb lesz a fejünk fölött. Mi, akik idegeinkkel szolgáljuk a társadalmat, érezzük, hogy az óra lejárt, azt fel kell huzni. Valami uj világ után vágyódunk, mely belőlünk a tizenegy havi port kiáztatja, hogy az óra ismét tovább ketyeghessen. Egy nap a „nagy órás“ ugyis földhöz fogja csapni.

Csupa melanköliával terhelten értem ide a tüdővészesek IV-ed rangu Mekkájába, mert hiszen az ő végső Curiájuk: Görbersdorf, a hol körülbelül már a kegyelem az Istennél van.

Különben alaposan csalódik, aki azt hiszi, hogy tüdőbajosok jönnek csak Gleichenbergbe.

Magam is egy csomó kollégával egyetemben egyedül a nervusaimat tatarozom, s meg kell vallanom, hogy dr. Rotschild ur Párisban, Londonban és Frankfurtban sokkal sikeresebben gyógyitana az ő „nervus rerum“-aival, mint az itteni legkedveltebb magyar orvos, dr. Szigeti Márton. Szigeti urról hizelgés nélkül mondhatom el, hogy a fiatalok gavallériáját s az öregek tudományos okosságát egyesiti magában.

Gleichenberg egyike Európa legszebb fekvésü helyeinek; balzsamos fenyő-levegője igazi üditő oázis. A fürdő-igazgatóság is csupa szeretetreméltóság. De maguk a benszülöttek is lépten-nyomon csak rokonszenveket ébresztenek — s az itteni pinczérek és egyéb alkalmazottak előzékenységéről valóságos apotheozist kellene zengenem.

Orvosi rendelet értelmében, a madarakkal egyidejüleg volna a felkelésem, de akárhányszor megesik, hogy a későbbi szinházi zenekart se hallom. Valósággal aludni és álmodni jöttem ide. Mire 10 órakor leérek a gyógykuthoz, a vizek nymphája (egy szőke stájer démon) már agyon van virágozva s a boldog Delila büszkén tekint maga körül, mert nincs olyan nap, hogy az összes európai nemzetek képviselői ne akarnák őt csábos igéretekkel hazájukba vinni.

Ő azonban hideg és rideg, mert hiszen a stájer erények a mi szemeinkben máris általánosan ismert ellenszenvre tettek szert.

Maga a fürdő-közönség eléggé kedélyes s azokból a baczillus-osztogató tüdővészesekből alig látni egynehányat.

Jókedvüek, mikor megjelennek az első számu istállónál (én igy neveztem el a gargarizáló kabineteket) s még vidámabbak, midőn a valódi istállókban adnak találkozót, ahol a sans gène tejet osztogató tehenek „emlőiből“ nyomban eredeti italokat importálnak. Egyik-másik német gouvernante pirul ugyan a „tehén-boudoiréban,“ mindaztáltal, ha az esti órák lombjai susogni tudnának, bizonyitnák eskü alatt, hogy a miss — kétségtelenül elvei fenntartása mellett — sokszor kilép tartozkodó álláspontjából.

Gleichenberg hölgy-publikuma a mai helyzet szerint, rendkivüli kellemes. Van közöttük négy remek szépség: magyar, olász, szerb és szlavoniai. Mindenikre épen egy esik. A mikor az esti szerenádnál „tout Gleichenberg“ együtt van, ez a kép csodálatos panoráma.

Eleganczia, izlés, toilettek fényes egyszerüsége váltakozik kápráztatólag szemeid előtt.

Egyébként azonban minden ugy van, mint odahaza. A pénzvilág uralkodik minden vonalon s nem imponálnak se a köhögő lángelmék, se a gyalogos exczellencziások.

A legnevezetesebb „valami“ itt a Sever pasa fogata, mely mindenek felett áll és „vezet.“

A másik az egy óránvira lévő pasai kastély, ahol keleti kincsek, megbüvölő velenczei tükrök, süppedő smyrna szőnyegek és selyem ottománok kivánatos ingere remegteti meg az asszonyokat.

Hiába minden bölcselkedés! Archimedes, Franklin, James Watt, Edison — s a többi, mind csak eltörpülnek néha egy apró köristáné lábai mellett, melyekért vagyonukat vert atléták vetik le magukat a modern Tajgetosz hegyéről.

Számos hibái daczára is a 19-ik század legnagyobb hatalma: az „isteni asszony“ — s a türdők brabanti csipkéi és boutonjai igazolják, hogy a „fin de siécle“ geniális ficzkói a feleségeikben már nem szakácsnét, hanem törvényes szeretőt keresnek.

S a bóditó illatok e khaószában — parfume is van közte elég — érzem igazán csak, hogy nincs bennem több jóság, mint a mennyit lelkem tragédiái meghagytak s nincs bennem több rosszaság, mint a menynyit az emberek rontottak rajtam.

Mosolylyal látom a hizelkedők frakkos szolgaságát, melyekhez képest a restaurantok frakkos pinczérei igazán fegyverképes gentlemanek.

A szórakozásokból böven kijut. Zene, szinház, koncertek váltogatják egymást — s a már hazulról gyülöletes tombola e virányokon sem szün meg üldözni ádáz kezével.

Ez utóbbi napoknak két nevezetes eseménye volt. Az egyik Lewinsky reczitácziója. Az osztrákok nagy müvésze valósággal elragadott bennünket. De már ő is a praktikus uton halad — s érti, hogy Hamerling komoly „Correggió“-ját jó lesz megtoldani a Hamerling és a Heine pikantériával. A szellemes müvészi előadás után az itt időző magyar hirlapirók ünnepelték.

A másik, a miről itt legtöbbet beszélnek: az Erdélyi Náczi primás halála, a ki régi typikus alakja volt Gleichenbergnek. Sok sóvárgó asszonyi sziv emlékszik reá tisztelettel — a ki oly kitünö négyes tánczos volt. Mikor az utolsó négyesre ráhelyezték öt most — legalább hamisitatlan valczereket huztak hozzá.

Miről beszéljek még?

Vannak itt magyarok szép számmal, sőt — no de nem fecsegek. Innét félórányira csak maradjon diskréczióban az a kis villa, a hol mult saisonunk egy bájos müvésznője rejtőzik. A házunk terraszáról éppen oda látok — s a távolból ugy tünik fel előttem, mintha ott az ég és a föld ölelkeznének...

Zelei Imre.

omnia animalia docuit; nam ius istud, non humani generis proprium, sed omnium animalium...« etc.“ de a mely definiczió, ha azt csupán a „humanus genus“-ra vonatkoztatjuk, teljesen megállja helyét. Tehát ez a tudomány, mely azzal a ius-szal foglalkozik, „quod natura humanum genus docuit“, mint általános kivül áll a nemzeti jog körén. Természetszerüleg az ezzel nagyon rokon nemzetközi jogtudomány sem lehet speciális nemzeti jog.

Ezeken kivül azonban minden ága a jogtudománynak, minden alkotása törvényhozónak kell, hogy érezze a nemzeti szellem, a magyar géniusz befolyását s szükséges, hogy érzékelhető legyen bennünk az a magyaros szin és zamat azonképen, a mily módon élvezhetetlenné, idegenszerüvé teszi a meg nem romlott érzékü magyar elme előtt az a speciális német észjárás, német okoskodás és teljesen megromlott, magyartalan nyelv azokat a tudományos jogi munkáinkat, melyek a germán szellem muzsájának csókjától ihletetten szakadtak a magyar ég alá.

És veszedelmes — mint már fentebb is emlitettem — nagyon veszedelmes, söt végzetes irányzatuvá válhatnék ez az idegen tudományt és idegen tételes jogokat reczipiálni törekvő ujabb iranyzat hazai jogunk fejlödésében, ha eme retrográd fejlemények további előhaladása nem volna megakadályozható; ha kiirthatatlan szokássá válnék nálunk az idegen törvények másolatait eszmeszegénységre valló egyszerü kópia alakjában terjeszgetni be a törvényhozó testület elé, ha az eredetileg adott és szabályozandó viszonyokat nem volnánk képesek, vagy nem akarnók tekintetbe venni és alapul tekinteni a jogalkotás terén és ha összes tudományosságunk külföldi szakemberek kifejtett elveinek széthigatásában, vagy német jogi munkák eredményeinek összeszüréséből állana.

Ez az irányzat, bár nem kizárólagos, de még mindig domináló.

Domináló azóta, mióta az önállóvá lett magyar állam, magyar tudományosság teremtéséhez fogott és magyar müveltséget kezdett teremteni a Kárpátok félkörében körülzárt nagy térségen.

Teremtett is tudományosságot olyat, a milyet, müveltséget is, szintén olyat a milyet, az tény, de hogy ez a tudományosság és müveltség nem magyar, az is tény.

Természetes folyománya az a természet törvényeinek, hogy a tanulatlan tanul a tanultabtól és hogy a kinek nincs valamije, attól vesz a kinek van.

És mi is, abban a már felhozott lázas munkában, melyet a hátramaradottság jeleinek eltüntetésében oly nagy erövel fejtettünk ki a közelmultban, csak természetszerüleg cselekedtünk, midön azoktól vettük azt át, a mi nálunk nem volt meg, a kikre rá voltunk utalva mindenféleképen.

Akkor gyengék voltunk minden téren; hátramaradottak: most erösek és elöhaladottak.

Akkor volt benne ráczió, most már nincs többé benne semmi ész- és czélszerüség.

Hanem én meg vagyok róla gyözödve, hogy ez nem fog igy maradni sokáig.

Majd megjön erre is az egészséges reakczió.

Söt talán már meg is érkezett az ideje.

A jelek legalább arra mutatnak.

Tavaly, az 1892—93-ik egyetemi év elején hallottam a budapesti tudományegyetem falai között az első érdekes nyilatkozatokat, melyek a mai reczepcziónális állapotok tarthatatlanságát vitatták.

A baj felismerése, a diagnozis megállapitása pedig egyik leghathatósabb lépés már a gyógymódban elérendő siker biztositására.

Timon Ákos drtól az egyetemi egyik legfiatalabb professzorától hallottam tavaly, bár csak hozzávetőleges megjegyzésben is némileg kifejtve a nemzeti jogtudomány követelményeit.

A hétrol.

[illegible] Mondá nékie a mester: „Beszélj ezeknek istenes dolgokról, hogy hallgatván téged, épüljenek.“
Máté. XII. 31. 4.

Kassa julius 29.

Mi a meleg?

Egy összesült levegőtömeg, mely lankasztó terhével nyomja a földet s rajta a mozgó és élő embereket.

Künn az árnyékos lombok enyhülést adó menhelyén igy definiáltam magamnak azt a kánikulai, hőséggel telitett levegőbeni állapotot, mely ránehezedett ólomsulyával a vállamra, letelé huzta fejemet s lecsukta szempilláimat.

Tehát: összesült levegő.

Forró, mint a tüzön izzó vasdarab és füllesztö, mint a párolgó viz szürke göze.

Itt éreztem csókját arczomon, itt égett az a forró érintés homlokomon s ajkamat meg a szomjuság érzetének sovárgása kezdte ki. Olyan volt, mint az édes leányesók, mely nem oltja az ajkaknak ajkak után való szomju sovárgását, hanem fokozza. De nem a kánikulai forróság meleg legyintése, hanem a kábult álom ostoba csalódása volt olyan.

Ott láttam a görög-világ csodás mithószának, minden tündérképét.

Fenn a lombok között, elrejtözve a levél ernyöje alatt; künn a napvilágos pázsit puha gyepén, a füszálak, bokrok között mindenütt a mithószi lények piczíny seregei népesitették be a napsugaras levegőt.

Altató zsongás, csendes suttogás és bűvös beszédek. Beszédek — igen a kis mithószi lények beszédei — töltötték be a tüllédt levegő csendes némaságát s a halk suttogás és pletyka a régi istenkék és istenasszonykák szerelméről.

Ott beszéltek hangtalanul a kikapós menyecskéről: Junóról és az ő csapodár férje uráról Jupiterről.

Meg Európáról is, a szép bűvös szemü ifju leányról.

Szóval a szerelemről, a boldogitó szerelemről.

De jött egy nagy hangu veréb, mely elkergette a zöld lombok közt tanyázó és a napsugaras zöld pázsiton ugrándozó nimfa-kosztümös kis képzeleti tündéreket és megszünt a nóta a szerelemről.

Szétrebbentek a mithósz fehérkeblü nimfái.

Eloszlott az álom, tarka szövetü fátyla eloszlott, szétszakadt.

Megszünt a dal a szerelemről.

Megszünt s nem maradt körül a napsugaras légben semmi, semmi.

De mégis...

Valami maradt.

A nagy meleg, az az összesült levegő tömeg, mely lankasztó terhével nyomja a földet s a rajta mozgó és élö embereket.

*

És a valóságban a helyett a dal helyett, melyet a klasszikus kor mesés nimfái zengnének a szerelemről, a kolera szomoru nótáját hirdetik a fekete betüs fehér plakátok.

A fökapitány hirdeti rajtuk a fenyegető halált — a kolerát.

Az az, hogy miképen meneküljön töle az ember fia. Hirdeti, hogy meszelje be a házát, mert a hosszunyelü meszelötől fél a halál, fél a kolera.

Ott meg messze Azsiában csak grasszál, csak fenyeget a kolera.

Fenyeget már itt is a megyében.

Holmi fia-kolerin esetek ijesztik az éretlen gyümölcsöt evő emberiséget.

A kolerin-esetek, melyek Buzinkán, meg a czigányok nevezetes fellegváráról országos hirnevü Nagy-Ida községben fordultak elö, már szepegésben tartják a gyengébb idegzetüeket, kik akaratuk minden szálával görcsösen ragaszkodnak ehez a golyóbishoz, a földgolyóbishoz.

*

Mily csunya próza ez igy.

Mennyire hijával van ez minden poézisnek.

Rettegés a csunya kolerától, félelem a haláltól s ragaszkodás az élethez, nem-e iszonyatos dolgok ezek?

Mennyivel szebb s felségesebb valami, ha az ember azt kérdezi önön magától, hogy:

Mi is tulajdonképen a meleg?

S erre a kérdésre eként definiálja maganak a meleg fogalmát, hogy a meleg tulajdonképen csak egy sült levegő tömeg; sült akárcsak a rostélyos.

Es ezen az otromba megfejtésen örülve, hosszasan elgondolkozik az emberfia s valami lehetetlen asszocziáczió folytán a régmult idök fantasztikus mithószának pirinyó képviselöit érzi füle körül röpködni, melyek a valóságban talán csak szunyogok, és belerin gatja magát abba a jólesö ábrándhangulatba, melyet az olthatlan sovárgás és ki nem elégithetö vágyakozás érzete nyujt az egyedüllévőnek.

*

Ah igen!

Anna napja is most volt e héten.

Az Annák szép napja, vagy a szép Annák napja! Mindegy. A hogy tetszik.

A hétnek egyszerü krónikása is kénytelen tudomásul venni a szép Annák napját, már ha a napilapok is egy hét óta folyton emlegetik.

Ime tudomásul veszi a krónikás és elkésve bár, de azért öszinte szivvel járul hozzá az Annuskák meggratulálóinak minden jó kivánatához.

*

Önök pedig, kik nem Annák, nehogy esetleg megapprehendáljanak mellöztetésükért, ime fogadják szintén hódolatát a krónikásnak, mert hiszen az Anna nap nem csupán az Annáké.

Az öreg kalendárium-csináló bácsi ugyan Annát irt bele a kalendáriumba, de a kaczkiás bajuszu bálrendezők meg az Anna bálokat rendezték meg és fogják megrendezni.

A kalendárium-csináló bácsi — vén már a szegény nagyon — csak az Annáknak kedvezett most.

De hát a valóságban — mint mondtam — nem csak az övék az.

Nem, mert az Anna bálokban a női nemnek hódoló térfi nemzedék a Mariskákat meg Etelkákat is megtánczoltatja.

Nos hát nincs igazam?

*

Meghiszem azt, hogy igazam van, mert a hétnek krónikása csak igazat ir és beszél.

Mert hát, ha a valóságnak meg nem felelö dolgokat tálalna ide a kedves olvasó elé, bizonyára megharagudnék az olvasó is, meg a krónikások muzsája, Klio kisasszony.

Kisasszony, vagy asszony?

Már — higyjék el — biztosan nem tudom.

Lehet, hogy már tán férjhez is ment azóta, mikor első csókját ide nyomta a homlokomra. Na igen, akkor, mióta a krónikákat irom.

Lehet, hogy asszony már. Szép menyecske. Van valami zsémbes ura, ki naphosszant a menyei korcsmákban sörözik és a menybeli sihederekkel lumpol, de azért az asszonyt nem ereszti otthonról.

Nem jöhet le most szegény Klio.

Es ezt mi szegény krónikásai a hétnek nagyon megérezzük.

Hogyan?

Tessék kitalálni.

*

Vagy talán történik valami nevezetesség mostanában?

Nem kérem semmi.

A kolera még itt sincs és már rettentően kopott dolog.

A nagyszebeni román gyülés meg már a magas politikába vág, miről a férj urak napilapjaiból szereznek tudomást. De hát már azt is megunták.

Az asszonyok és leányok nem szeretik a magas politikát.

Bauert, a minisztert elsiratni?

Hisz ha fiatal ember, szép ember lett volna? Akkor tudom, versenyt sirnának velem szép hölgy olvasóim, de igy — igazán — nem fizeti ki magát.

Söt kettöt mernék tenni egy ellenében, hogy még ezt se olvassák el.

Pedig itt nem irok sem a magas politikáról, sem pedig Bauer Ferdinand báróról, az elhalt hadügyminiszterről.

És még se olvassák el. Félredobják.

Nem tudom, nem volna-e jó a kedves olvasókkal egy próbát tenni.

Felkérni önöket, hogy a ki el nem szokta önök közül olvasni a heti krónikát, az küldjön be egy levelező lapot a redakczióba, azzal a megjegyzéssel, hogy: „Nem szeretem az unalmas dolgokat!“

És mi volna akkor jobb?

Sok levelet kapni, vagy egyet se?

Tessék megfejteni.

*

Kedves olvasók!

Nem irok önökhöz ugyan most levelet, hanem egy kis leleplezést teszek végezetül.

Onök csunyán be voltak pénteken csapva.

Ki csapta be önöket? Hát mi. A redakczió, meg ha ugy tetszik, én is.

Nem kaptak mindnyájan egyforma ujságot.

A „Kassai Szemle“ kétszázötven példányából hiányzott egy érdekes hir. Még pedig az, melyben az volt megmondva, hogy mikor lesz a jászói prépost installácziója.

Ez pedig ugy esett meg, hogy nyomtatás közben, az esti órákban kaptuk már a hirthozó telegrammot.

Kétszázötven példányt nyomott már ki ekkorára a nagy gép, mikor bejött a hir a lapba.

De hát ez nem nagy baj? ugy-e?

Itt találják a hirt a mai számunkban is.

Lorgnet.

Ujdonságok.

A jászói prépost beigtatása. Ismételten közöljük olvasóinkkal lapunknak egy telegrammját, melyet a Kassai Szemle pénteki számában közöltünk már. E telegramm szerint Benedek Ferencznek, az uj premontrei rendi prelátusnak ünnepélyes installácziója augusztus hó 8-án lesz fénynyel és pompával megtartva Jászóvárában. Az ünnepség előkészületei már most javában folynak s ezekből következtethető már, hogy a jászói ünnep augusztus 8-án rég látott nagyszerü fénynyel fog lefolyni. — Mindezeknek ismételt közlése pedig azért vált szükségessé, mert a Kassai Szemle pénteki számával egy kis furcsaság esett meg. Ez pedig az volt, hogy e hir nem volt benne lapunknak mi denik példányában. Hogy miként esett ez meg lapunkkal, azt ime eláruljuk. Javában nyomták már csütörtökön este a másnapi ujságot, mikor a távirat kihordó ismeretes alakja bekopogtatott, hozva az érdekes ujdonságot, melyet napok óta lesett Kassa város és a megye közönsége. Tüstént megállitottuk a nyomda hátsó helyiségében müködő nagyságos urat: a gépet, de a kinyomott pár száz példányba már bele nem tétethettük az érdekes jászói telegrammot. Igy esett meg azután, hogy csak egy némelyik pénteki Kassai Szemle hozta a hirt. S ez volt a többség, de némelyikben nem volt benn található.

Halálozás. Báró Luzsénszky Józsefné szül. szirma bessenyői és tarkői Szirmay Lujza grófnő f. hó 27-én életének 69-ik évében szivszélhüdés következtében a megyebeli Krasznik Vajda községben meghalt. A megboldogult grófné hamvait tegnap szentelték be Krasznik-Vajdán a róm. kath. egyház szertartásai szerint s csak ma helyezik — saját kivánsága szerint — örök nyugalomra a nagysárosi Erzsébet temetőben a felsőmagyarhoni első temetkezési intézet (Maurer-udvar) rendezésében.

Halmay Balatonfüreden. Lapunk egy dunántuli barátja irja a következőket: A Balatonfüredi haute saisonbeli fürdöi élet megszokottságába a kassai szinház direktorának a társulata hoz egy kis elevenséget. Halmay mostani társulata, bár csak a nyári idény kevesebb igényü szükségleteinek megfelelöleg van összeállitva — tagadhatatlan a vidéki szinházak társulatainak szokott nivóján áll legalább is. Ep ezért szokatlan pártolásnak örvend itt az önök szintársulata. Az az elkopott viczcz, hogy a balatonfüredi szinkörbe elvetödni szokott szinészek rendesen nem csak passzióból üzik a halászatot a Balaton partján, bizony most elvesztette ezt az aktuálitását, melylyel még tavaly is birt. A szinkör mindig tömve van. Halmay pedig ezért — háladatosságból — nem csak a müsort teszi a legváltozatosabbá, hanem a nemzeti s népszinházak müvészeinek vendég-

szereplésével is változatosságot hoz a fürdői élet egyhangúságába. Hétfőn este az itt időző Splényi báróné, az aranyos Blahánné lépett fel jótékonyczélra s az előadás iránt oly nagy volt az érdeklődés, hogy még a karzatokból is páholyokat kellett rögtönözni a buzgó direktornak. Kedden este pedig premiérében is volt részünk. Akkor mutatták be az itteni Mangold-villa fiatal tulajdonosának Mangold Gusztávnak „a sors“ czimü egy felvonásos vigjátékát, mely alkalommal a szinkört ismét zsufolásig tölötte meg az érdeklődő közönség. Az uj darab előadásakor, kedden szerepelt még Hevesi Janka is, a Den-vérben, talán mondanom se kell, a legnagyobb sikerrel. E napokban fog még vendégszerepelni a nemzeti szinháznak két fiatal hölgy tagja, még pedig: Keczeri Irén és Palotai Piroska. Ezeken a vendégszerepléseken kivül még nagy látványosságokban is lesz részünk a közeljövőben a Halmay jóvoltából. Augusztus 13-án ugyanis némajátékot fog rendeztetni a nyilt Balatonon, mely valóságos tengeri ütközettel lesz kapcsolatban. E nagy tüzijátékos látványosság az akkor itt időző „Földrajzi Társaság tiszteletére lesz megtartva. Szóval Halmay mindenképen kitesz magáért s önök meglehetnek elégedve társulatuk füredi szerepléseivel, mert bizonyára hasonló törekvéssel fog közreműködni az önök szórakoztatására is a téli saisonban.

Személyi hirek. Uexküll Gyllenband Sándor gróf hadtestparancsnok a miskolczi katonaság megvizsgálására Miskolczra utazott. — Deil Jenő kamarai titkár a bártfai papirmaché gyárban fenálló ipari tanfolyam záróvizsgálatára Bártfára utazott. Ugyanoda utazott Rejthő iparisk. felügyelő, kormánybiztos is.

Városi közgyülés. A csütörtök délutáni közgyülés magán viselte az ukorkuszezónbeli megcsappant érdeklődésnek minden hátrányos tünetét. Félig üres terem, üres karzat, unatkozó, asitozó városatyák, ez volt a helyzetnek szignaturája. Nincs sehol semmi érdekesség, elevenség. Maga a gyülés tárgysorozata is csak holmi unalmasságból van összeválogatva, egyik pontja se olyan, melynek tárgyalásánál egy kis vitára volna kilátás. De ime interpellácziók vannak készülőben. Most nem Kesztka dr. interpellált, hanem Halmos ügyvéd. O interpellálta meg a polgármestert az iránt, hogy a belügyminiszteri kolerarendeletek szigoru végrehajtásáról mennyire gondoskodtak s egynémely kolerateleptel, milyen a Szerencsiház előtti kolera-telepitvényes csatorna, a további intézkedések szempontjából a városi hatóság figyelmébe ajánlott. Münster polgármester Deilnak egy mult havi interpellácziójára, mely a Domonkos-atyák kálvária-utczai kertjében felhalmozott több ezer szekér szalma tüzveszélyes voltáról szólt, azt válaszolta, hogy az e czélra kiküldött bizottság nem találta azt tüzveszélyesnek. A gyülés azonban több hozzászólás után, nem vette tudomásul a polgármesternek a bizottság jelentéséről szóló válaszát, hanem utasitotta, hogy a szabályoknak haladéktalanul érvényt szerezzen. A napirend első pontja gyanánt a polgármester havi jelentése olvastatott. Második pont gyanánt pedig a mult évi müködéséről szóló jelentést olvasták, melynek kinyomtatását és a bizottsági tagok közt való szétosztását rendelték el. Ezután ama miniszteri rendelet került napirendre, mely a Párisban kiállitott székesegyházi keztmunkák kitüntetéséről tudatta a várost. A leirat tárgyát, mely tudomásul szolgált, lapunkban már körülményesebben ismertettük. Olvasták ezután a Benedek Ferencz-féle 500 koronás alapitványi oklevelet, melynek évenkénti kamataiban oly elemi iskolai fiu- és leánynövendékek lesznek részesitendők, kik a magyar nyelvben legjobb előhaladást tették. Zugó éljenzéssel fogadták azután Benedek Ferenczmek az uj jaszói prépostnak bucsu-levelét a város közönségétől és sajnálattal bár, tudomásul vették lemondását a képviselőtestületi tagságról. A jogakadémia épitésének határidejét meghosszabbitották 1894. julius haváig. Nagyobb vitát keltett a jogakadémia épületébe bevezetendő gázvezetékek kérdése. Deil határozottan ellenezte, hogy a város vállalja el a gázbevezetésnek költségeit. A gyülés többsége azonban 500 frtot megszavazott a gázvezetékek költségeire, azonban a lámpák s csillárok költségeit az államnak kell viselnie. A polgári iskolai tanitók kérvényét és a tőutczai 106. számu házba ideiglenesen beszállásolandó huszárok elhelyezésének kérdését tárgyalták még. A napirend 8—15-ig terjedő pontjait és a 17-ik pont tárgyalását a höségtől zaklatott város atyák a következő gyülésre halasztották, csak ép a 16-ik pontot tárgyalták és Varga Kálmán aljegyzőnek és Kossuth Lajos segédfogalmazónak a kért négyheti szabadságidőt engedélyezték.

Az adókivető-bizottság csütörtöki tárgyalásán Péchy főispán is megjelent, hogy meggyőződést szerezzen magának arról, hogy a bizottság miként felel meg törvényszabta kötelességeinek és hogy tudomást vegyen arról, hogy az adózó polgárok méltányossági tekintetből figyelembe veendő érdekei menynyire nyernek védelmet a kincstár esetleges tulkapásaival szemben.

A nyeregtorony, melynek épitését még kora tavaszszal kezdték el, már egy hónap óta ott pompázik a dóm remek tetőzetének keresztező pontján. Büszkén nyulik karcsu testével a magas egeknek s apró gótikus czirádáinak kiszögellései önként kinálkoznak az ég fáradt madarainak pihenőhelyül. Ennek a karcsu, szép toronynak a fotografiája, Jungfer fővárosi mübádogos remekmüvének képmása látható most pár nap óta a főutczai Mildner-féle kirakatban. A képet Letzter kassai jónevü fényképész készitette, tanujelét s fényes bizonyságát adván ez alkalommal is annak, hogy elismert jó hirneve a fotografálás terén a legmegérdemeltebb jutalma müködésének. Maga ez a kis kép is valódi müvészi alkotás. A legtisztábban látható rajta minden legapróbb s elenyészőnek látszó kiszögelés, vagy hajlás. A perspektiva, a mit a kép nyujt, egész festői a környezet. A házak teteje, a füstölgő kémények s a főutczának tisztánlátszó keleti házsora képezik a kilátás keretét, mely délfelé — itt a képen — egészen a Bárcza-felé fekvő akasztó domb környékéig terjed. Szóval a fénykép nagyon szép, mesteri megörökitése a góthikus arányaival kellemes benyomást keltő uj nyeregtoronynak.

A dómépület tetőzetét, mely nemrégiben a bádogosok kemenczéjéből kipattant szikra folytán oly veszélyben forgott, hetvenezer forintnyi összeg erejéig biztositották.

Fekete szinben festi le városunkat a „Fővárosi Lapok“ csütörtöki számában egy kassai levelező. Nem jó volna ha a levelező állitásai teljesen megfelelnének a valóságnak. Oly ázsiai állapotok nincsenek itt, mint a hogy az ország müvelt közönsége számára azt megirták „Koleratészkek Kassán“ czim alatt, mely ujdonság a következőket mondja: Mig a kormány és hatóságok dicséretes buzgalommal tesznek meg minden intézkedést, hogy a koleravészt elháritsák az országról, vagy hogy ha mégis ellátogat hozzánk, ne találjon bennünket készületlenül, addig Kassa szab. kir. város tanácsa ázsiai nyugalommal tart nyári sziesztát. Legalább arra engednek következtetni azok a kolerafészkek, a melyekkel tele van a város. Igy az Erzsébet-tér s az ugynevezett Glazzi alsó része tele vannak büzös trágyadombokkal, melyeknek leve egész tavakat képez s büzével elárasztja az illető városrészeket. Az ugynevezett Tibor pedig szintén telve van rondasággal. A városon keresztülkasul folyó nyilt csatornák is várják a tisztitó vállalkozást, a mely pedig olyan nehézkesen akad. Ily állapotok mellett be sem kell hurczolni a kolerát ide; kiüt az magától is ezekben a baczillustenyésztőkben. Végül pedig mi: ne te, ne! Ennyi diszkreditálást tán csak még se érdemlünk meg éd's Szna Tmás uram!

Készülő sztrájk. A bádogos iparos-segédek és munkások egy memorandummal járultak munkaadóik elé, melyben hat pontban foglaltan a következőket kérik: Először a 12 órai munkaidőnek leszállitását 10 órára, másodszor azt, hogy a vasárnap délelőtti munka háromnegyed napi munkának vétessék, harmadszor, hogy minden különóra egy harmaddijjal javitassék, negyedszer mühely-szabályzatokat kérnek, ötödször pedig arra kötelezik magukat, hogy a munkából való igazolatlan kimaradás esetén kártéritést adnak a munkaadónak. A hatodik pont pedig a legrövidebb, de legfontosabb, mely azt mondja, hogy kérésök meg tagadása esetén beszüntetik a munkát, vagyis sztrájkolni fognak. Mi azt hisszük, hogy a bádogos ipari munkások eme kérelme egyáltalán nem szab elé teljesithetetlen kivánságokat s ép ezért a sztrájk el is fog maradni. A munkaadók teljesiteni fogják már csak azért is munkásaiknak a kivánságát, mert a tiz órai munkaidő a Deutsch Mór-féle galamb utczai nagy bádogos-mühelyben, hol huszonnyolcz egyén van elfoglalva, máris be van hozva és semmi hátrányát nem tapasztalják.

Kékeden a gyógytürdő termében augusztus 5-én az idén a régi tényt visszaverő nagyszabásu Anna-bálra készül az ottani előkelőség. A megyebeli pezsgő vérü fiatalság lépett itt sorompóba, hogy abba a kedves és nevezetes türdőbe összegyüjtse a vidék legszebb virágait e vigalomra, a melynek sikere érdekében a rendezőség, élén Pallaghy János zsadányi birtokossal buzgólkodik. A báli rendezőségben szerepelnek Koós Béla, Schmidt Dezső, Váczy József alelnökök. Füzessery László, Gedeon Gellért és Zoltán, Husz János, Kovács Géza, dr. Nagy Béla. Najmann Béla, Pallaghy Andor, Gyula, Odön, Putnoky Sándor, Soltész József, Steller Béla, Szakrajda Ferencz, Szent-Iványi László. Az elegáns meghivók, a melyek belépőül szolgálnak, ma küldetnek szét.

A höség. Az asztalt olvadás még a legjelentéktelenebb tünete volna a mostani kánikulai napok torrongásának, oly nagy a meleg. Hanem vannak ennél figyelemreméltóbb jelenségek is. Ilyen az például, hogy a közmondásbeli sült galambok helyett valóságos sült verebek repdesnek a levegőégben. Nem hiszik kedves olvasóink? Hiszik, hogy ne hinnék, hisz talán maguk is látták, vagy legalább hallották a „Szabadságtér“ vagy a liget zöld lombjai alá meghuzódó ártatlan madárkak keserves panaszát: Jaj de meleg van, jaj de meleg van, jaj, jaj! Az emberek is panaszkodnak egymásnak. Egy részük pedig beleveti magát a Hernád büs habjaiba és fürdik. A baka káplár pedig, mikor végig megy a vasárnapi bakakorzó árnyékos asztaltján, mélabusan suttogja oda szive választott hölgyének:

— Jaj de kutya fene meleg van Julesa!

Hogy milyen nagy a kánikulai höség mostanában, arról élénk bizonyságul szolgál az a számadat, hogy tegnap a déli órákban a Brósz-féle ház erkélyén levő Reaumur hőmérő 41 fokot, mutatott. E szerfölött nagy höség miatt hagyták különben abba a csütörtöki városi közgyülést is, mert az olvadási fok oly intenziv erővel deprimálta a városi atyákat, hogy távozva onnan, a szolgák nem győzték kiigazitani az ott maradt zsirfoltokat.

A megszökött operette-direktor. Nem operettbeli direktor volt ugyan Freund Alfréd a megszökött német ur, hanem valóságos igazgató ki nek operette társulata volt. Es e valóságos direktori minőségében is szökött meg, itt hagyván a sok adóssagot, meg a társulatát. A hoppon maradt szinészek és szinésznők ugyan estély-rendezéssel próbálják a csorbát kiköszörülni, mit a szivtelen direktor a tárczájukon ejtett, de a többi hitelezők már csak a nyomát üthetik. Ezek sorába tartozik különben a m. kir. államkincstár is, melynek az adójával tartozik. Az itteni pénzügyigazgatóság ugyanis megidéztette Freund Alfréd direktort még akkoriban, mikor idejött, hogy jövedelme szerint az adókivetést eszközöltethesse. Az igazgató ur azonban akkor még nem volt abban a helyzetben, hogy itteni átlagos jövedelméről számot adjon, hát becsületszavát adta arra, hogy majd eltávozása előtt fogja a dolgot rendbehozni. Hogy menynyire volt ura a direktor ur adott szavának, mutatja az a körülmény, hogy a Freund Alfrédot a kincstár nevében körözi a kassai rendőrség.

Irodalom.

Szécsi (ifj. Számmer) Imre, lapunk ügyes tollu és olvasóink előtt kedves munkatársa, kötetbe gyüjtötte tárczaczikkein-k egy részét, melyek a vidéki elsőrendü lapok hasábjain és fővárosi élczlapokban megjelentek.

Igaz Históriák czime alatt — irja felhivásában — tizenkét tárczát adok át a nyilvánosságnak e kötet foglalatában.

Ezt a czimet adtam a kötetemnek, mert a való életből vettem alakjaimat. Nem a sötétséget kerestem, inkább a derült, napfényes életből hoztam szereplő személyeimet, a kik nem csinálnak nagy dolgokat, hanem egész igazságában bemutatják erényeiket és fonásságaikat. Szóval a humor és karrikatura, az egyszerüség és az együgyüség járnak azoknak az embereknek a nyomába, a kik az én tárczáimban életet nyernek; olyan alakok, a milyenekkel lépten-nyomon találkozhatunk.

A több mint 100 oldalos kötet rendkivül diszes kiállitásban, még az év október havában jelenik meg. Ara 1 korona lesz. (Csinos vászonkötésben aranyozva 2 korona.)

Szives megrendelések czimzendők: Szécsi (ifj. Számmer) Imre, Székes-Fejérvár.

Uj találmányok és müszaki közlemények.

Közli: Bergl Sándor mérnöki és szabadalmi irodája, Budapesten VII. Erzsébet-körut 38.

Ruha kerékpározó nők számára. Amily egészséges és áldásos volna némely nőre a kerékpározás által hasznos és egyuttal kellemes mozgást tenni, mégis irtóznak attól a sokféle tökéletlenség miatt, különösen pedig a nem esthetikus kinézéstől, melyet a nők jelegi ruházata idéz elő. Nem egyedül a nem szép, hogy a kerékpározás alkalmával a nők alsó lábszára a ruha alól kilátszik, tartja vissza a nőket e nemes sporttól, hanem azon körülmény is, hogy ez alkalommal a fölkavart por belepi az alsó testét. Eme hátrányok igen előnyös elmellőzésére Meissner Szidoni kisasszony Dresdában egy uj kabátot talált fel, amelyiyel tisztességes és tetszetős külső mellett a fenti hátrányok elmellőztetnek. E kabát nadrágszerü részben végződik, amely alul gummiszinórral van ellátva. Ha a kabát a kerékpározó nő testét fedi, akkor a ruha felső része a nadrágszerü részt elfedi, és ha a térdig felcsuszik, ott a gummiszinor meg tartja és azt ugy eltakarja, hogy a nézö azt hiszi, miszerint a kerékpározó nő közönséges szabásu kabátot visel.

Gummikitt. 18 sulyrész kaucsuk, 10 sulyrész guttaperga és 6 sulyrész vizahólyag 66 sulyrész szénkénegben feloldatik. A törési felület piszoktól és portól aznposan letisztitatik és az oldat rétegesen rá lesz kenve.

Olajfestmények tisztitása. Poros olajfestményeket a legbiztosabban megtisztithatjuk, ha azt szappangyökér-főzetbe mártott igen puha szivaccsal lemossuk. Mivel régi képek vastagon vannak firnásszal bevonva, azért elegendő a régi tényt néhány csepp mákolajjal visszaadni, a mit a kéz ujai egyikének végével lehető vékonyan a kép felületén szétmázolunk.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

Nyilt tér.

Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Köszönetnyilvánitás.

Mindazon szeretett rokonoknak, ismerősöknek és barátoknak, a kik feledhetlen emlékü kedves hitvesünk, édes jó anyánk és áldott lelku anyósunk

Malinovszky Anna

szül. Nagy

bennünket mélyen lesujtott elhalálozása alkalmával részvétükkel felkeresték és fájdalmunkat enyhiteni igyekeztek, továbbá a temetési szertartásnál megjelenni kegyesek voltak, fogadják ez uton szivünk mélyéből fakadó köszönetünket.

Kassa, 1893. julius 28.

A gyászoló család.

HIRDETÉSEK.

192. sz. 241—1
1893. vh.

Árverési hirdetmény.

Alólirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a szepsii kir. járásbiróság 1893. évi 1215/p. számu végzése következtében dr. Neumann Bertalan ügyvéd által képviselt Rizenberg Farkas javára Landsmann Sámuel ellen 86 frt s jár. erejéig foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 320 frtra becsült 2 drb ökörből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szepsii kir. járásbiróság 2183. 1893. számu végzése folytán 86 frt — kr. tőkekövetelés, ennek 1890. évi október hó 8. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 64 frt 14 krban biróilag már megállapitott költségek erejéig Buzitán alperes lakásán leendő eszközlésére **1893. évi augusztus hó 14-ik napjának délelőtti 10 órája** határidőül kitüzetik és abhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Szepsiben, 1893. évi julius hó 28.

Hosztek,
kir. jbirósági végrehajtó.

1824. sz. 240—1
Tk. 1893.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szepsii kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy özv. Dávid Andrásné végrehajtatónak özv.-Lechner Györgyné és társai végrehajtást szenvedők elleni 26 frt 40 kr. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a szepsii kir. járásbiróság területén lévő Him községben fekvő a 41. sz. tjkvben foglalt Lechner György, Lechner Borbála, Lechner András, Lechner Teréz és Lechner Jakab nevén álló A) I. 1—11. sorsz. alatti urbéres ingatlan 1270 frt, A) + 1. sorsz. 418. hrszámu parlag szőlőre 12 frt és az A) + 2. szorsz. 419 ből hrszámu legelőre az árverést. 6 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1893. évi szeptember hó 25-ik napján délelőtti 10 órakor** Himben a biró házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 127 frt, 1 frt 20 krt és 60 krajcsárt készpénzben vagy az 1881. 60. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes érték papirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság
Kelt Szepsiben, 1893. évi julius hó 28-án.

Olchváry,
kir. járásbiró.

Szives tudomásul van szerencsém adni, hogy az eddigi

szamorodni asztali bor

kifogyott s ennek helyébe kitünő

erdélyi Traminer

érkezett, 1 liter 60 kr.

Kiváló tisztelettel
Vizy Domonkos
füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete
Kassán, főutcza 53. sz.
230—3

A kassai takarékpénztár

elfogad: **betéteket kamatozás végett,**

leszámitol: **váltókat, kisorsolt záloglevéleket és sorsjegyeket,**

engedélyez: **jelzálogkölcsönöket házakra** és **birtokokra, kézi-zálogokra** és **értékpapirokra,** különösen kedvező feltételek mellett,
7 14—24

megőrzés végett elfogad: **értékpapirokat, okmányokat, ékszereket** és **ezüstnemüeket,**

vesz és elád: **értékpapirokat tőzsdei árfolyam szerint.**

Postai megbizások azonnal elintéztetnek.

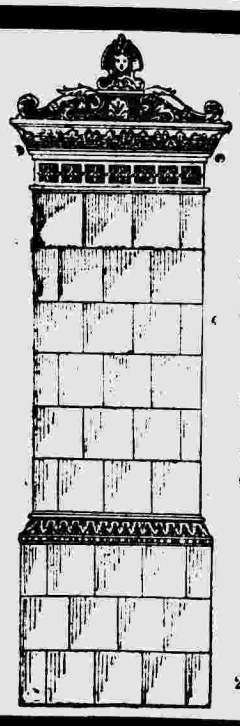

Van szerencsém a nagyérd. közönségnek és az épitész uraknak gazdagon berendezett

kályha-raktáramat

a hirneves **Hardtmuth C. L.**-féle **Budweis** és **Tatatóvárosi** fehér porczellán, zöld, barna és majolika ó-német

cserép-kályhákban

a legjobban becses figyelmébe ajánlani.

Továbbá átveszek mindenféle **javitást** és tartós **szakszerü felállitását** már használatban volt kályháknak és tüzhelyeknek.

Kályhák 35 frttól fölfelé.

Költségvetések és árjegyzékek dijmentesen küldetnek.

Tisztelettel
Pausz Tivadar
Kassán.
237 2—3

Ideiglenes üzlet-elhelyezés.

Tisztelettel van szerencsém tudatni a nagyérdemü hölgyközönséggel, hogy a főutczai a püspöki palota mellett levő

hölgydivat-üzletemet

a ház átépitése következtében augusztus hó elejétől rövid időre a **főutcza 70. sz. a. levő Dorner-féle ház nyilt bolthelyiségébe** (Apácza utcza sarkán) helyezem át.

A midőn ennek szives tudomásul vételét kérem, bátorkodom jelezni, hogy raktáram az ideiglenes helyiségben is a legnagyobb választékot nyujtja a mindennemü hölgydivathoz tartozó áruczikkekuek.

Teljes tisztelettel
Grossmann Sa. utóda.
282—1

Mühely-áthelyezés.

Hálával emlékezve meg a magas arisztokrácziá és a nagyérdemü közönség részéről élvezett kitüntető bizalomról, tisztelettel van szerencsém értesiteni, hogy **nagyobbitás** czéljából eddig a lakatos-utczában volt

diszitő- és kárpitos-mühelyemet

a főutcza 65. sz. házba

(a városháza mellett) helyeztem el.

A midőn az eddigi bizalmat hálásan megköszönöm, kérem engem továbbra is kegyeiben részesiteni, a melynek reményében vagyok

mély tisztelettel
Zierlich Antal,
kárpitos és diszitő, főutcza 65. sz.
244 1—3

A legrégibb és elismert legkedveltebb magyarországi savanyuviz a

Szulini Korona-forrás

mely jelenleg szép erős legujabb alaku üvegekben hozatik forgalomba.

Borral vagy **gyümölcs-nedvvel** legnagyobb közkedveltségnek örvend, nemcsak mint **kitünő hüsitő ital** ismeretes, hanem mint **gyógyital, idült gyomorhurut, dugulások, gégehurut, sápkór, angolkór** és **mindennemü köszvényes betegségeknél kitünő sikerrel alkalmaztatik.**

Főraktár Kassa és Abauj-Tornamegye részére
POLLÁK RÓBERT ásványviz üzletében
Kassán, főutcza 23.

KAPHATÓ: minden jobb füszer kereskedésben és vendéglőben.
210 4—10

Csakis azon viz friss töltésü, a mely uj alaku üvegekben — kék czimkékkel — van.

Nyereménytulajdonosok kerestetnek!!

Gazdátlanul hever 20 millió frt.

Az 1887. óta megjelenő „Telegraph" sorsolási lapnak az a programmja, hogy a még most is gazdátlanul, parlagon heverő, esedékes sorsjegy-nyeremenyeket, melyek a **huss millió forintot meghaladják**, tulajdonosaik jogos birtokába juttassa.

Ebbeli törekvésünket eddig is oly siker koronázta, hogy a legnagyobb örömmel konstatálhatjuk, hogy a hozzánk bekiildött tömeges kérdezősködések folytán teljesitett kutatások meglepő eredményre vezettek, amennyiben igen nagy összegeket juttattunk ily módon a sorsjegytu ajdonosok kezeihez.

A sok millió azért hever parlagon, mert a sorsjegytulajdonosok nem törődnek sorsjegyeik számaival és nem tartanak megbizható sorsolási közlönyt.

Mindamellett, hogy lapunk előfizetési ára

egész évre csak 1 frt,

előfizetőink között évenkint még

20 darab Jószív-sorsjegyet

is sorsolunk ki, és pedig minden év január, április, julius és október 1-én 5—5 darabot. E sorsjegyeknek okvetlenül nyerniök kell és van a nyeremények között **40,000, 30,000** és **20,000** koronás főnyeremény is.

Oly sorsjegy-birtokosoktól, kik a lapra elő nem fizettek, és sorsjegyeik számának kihuzása iránt kérdezősködnek, a válaszra egy 10 kros bélyeget kérünk.

Előfizetést az év bármely napján postautalványok utján elfogadunk.
203 3—10

TELEGRAPH sorsolási közlöny kiadóhivatala
Budapest, Váczi-körut 43.

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, szerda 1893. évi augusztus 2. 87. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 55. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimezendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 55. sz.
Továbbá a következő ügynök ségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogle Bécs: Eckstein Bernát fürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Danbe G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Jókai és Kassa

Kassa augusztus 1.

Volt idő, mikor ez a két név egymással összetorrottnak látszott, mikor Jókai képviselte Kassát az országházban, Kassa pedig Jókai hírének tündöklő fényében tetszelgett önmagának.

Az idők matematikai pontossággal lezajló folyásának változó eredménye az is, hogy ez az idő már a multé.

Jókai már nem képviseli Kassát, s Kassa városa pedig, mintha már kiábrándult volna abból az öntetszelgésből, sőt még továbbra is ment.

Igen, mintha háládatlanná is kezdene lenni ama nagy embergirá t, kit hódoló lelkesedés, fény és pompa övezett körül valahányszor csak itt időzött a felvidék metropólisában.

Nem Kassa, a törvényhatóság, mert hiszen az épen ez év tavaszán mutatta ki, hogy méltányolja és tiszteli Jókaiban a nagy embert, a költőt, az által hogy diszpolgárává tette volt képviselőjét, hanem a közönség és az alvó társadalom, az kezd háládatlan lenni.

Miért? Hát egyszerüen azért, mert nem tudok és nem tud más se az ellenkezőnek bizonyitására példákkal előállani.

Ez év tavaszán, sőt talán még a télen lett felvetve az az eszme, hogy Jókai iróI működésének ötvenedik évfordulóján országos ünnepséggel tisztelje meg a magyar élő legnagyobb költőjét. Azóta multak a honapok s teltek a napok és a terv még csak a tervelés kezdetleges stádiumában leledzik. Vannak bizottságok, melyek működni, előkészíteni volnának hivatva a nagy ünnepet, de a bizottságok alszanak. Szóval nagyon kevés történik az őszi Jókai-ünnep érdekében. De hát az országos lanyhaságot felrázni nem a vidéki lap dolga. Azt megtette a „Magyar Hirlap“ vasárnapi száma.

Nekünk csak az a feladatunk jut, hogy a mi helyi terveinkkel s azok megbirálásával foglalkozzunk. Amde vannak-e ilyenek?

Van-e valami tervünk, melylyel az országos ünnep nagyszerü keretébe beleilleszthetjük a magunk helyi ünnepét?

Hiába keressük, nincs sehol semmi.

Hónapok előtt indult meg a mozgalom országszerte, de nálunk nem történt semmi.

Az irodalmi társaság már megkapta az alapszabályait, de a Jókai ünnepre nem gondol.

Pedig az volna hivatva a mozgalom élére állani.

Nem szándékunk most részletesebb javaslatokkal előállani arra vonatkozólag, hogy miként szeretnők, a kassai ünnepséget a megvalósitás medrébe terelni, erre lesz elég alkalmunk a legközebbi jövőben elégszer, csak épen a „Magyar Hirlap“-nak egy nagyon aktuális és érdekes czikkelyére felhivni, melynek egészséges alapeszméjét föltétlenül helyesnek és megvalósitandónak tartjuk.

A czikkely, melynek czime: „Jókai és a vidék“ az alábbiakban következik:

*

Mit csinál Jókai? Nyaral a Svábhegyen. A mi azt jelenti, hogy többet dolgozik, mint rendesen. Hát jubileumának rendezői mit csinálnak? Nyaralnak szintén, a mi azt teszi, hogy még kevesebbet munkálkodnak, mint különben. Az olvasó kérdezi, hogyan lehet ez? ugy, hogy a szezónban legalább szép hireket kaptunk arról, mi mindent fognak ők csinálni és mi mindent nem! Most már a hir e kis czédulái is elmaradnak, csend van az országban ebben a dologban és mi a némaságban egyedül a Jókai tündértollának perczegését halljuk, a poézis perpetuum mobilejét. De hát örök mozdony-e csakugyan? A magy. tud. akadémia kimondta határozatilag, sőt alapszabályilag, hogy ilyen nincs és nem lesz. Már pedig az akadémiának csak tudni kell a dolgot.

Jókai irja jubileumos regényét, egy nagyszabásu hisztoriko-mithológiai munkát, amelyben neki magának is öröme telik. Nagy nemzeti ajándék a jubileumra tehát lesz, hanem ő maga adja. Mit ád neki a nemzet, mit végeztek a nagy ünnep tárgyában azok, akik elvállalták, vagy magukra ruházták a nemzet képviseletét? Mindezt ebben a pillanatban nem tudjuk. Sőt — bevalljuk nyiltan — azt sem tudjuk, hogy meg tartatik-e a jubileum az őszszel vagy elhalasztatik a télre. Legyen szabad kijelentenünk, hogy e tudatlan ságunk nem tájékozatlanságunkon mulik, hanem inkább azoknak az uraknak a határozatlanságán, akik a Jókai-ünnepet rendezni óhajtják. Valószinünek tartjuk, hogy az ünnep elhalasztódik, de nem lehetetlen, hogy megtartódik a rendes időben. De történjék bárhogyan, a diadalmas nap előtt pár hónappal a bizottságnak már konkrét dolgokat kellene produkálnia.

De hát most nyár van, nincs itthon csak a jubiláns, az ötszázas bizottság feredőzik. Fő az egészség, az igaz, és mi szivesen üdvözöljük az urakat és kérjük őket, ne vegyék tőlünk rossz néven, ha beszélgetünk a témáról, hogy és mint lesz?

A rendező bizottság jó akaratában, buzgóságban és ötletes voltában nem kétkedünk. Tudjuk, hogy vannak kisebb nagyobb ideái; nagyszabásu meglepő, a Jókai nagyságához méltó ugyan körükben nem merült föl eddig. De senki sem gondolkodhatik a más fejével és az akadémia elnökét kár volna arra kényszeriteni, hogy ünnepi stanzákat irjon ez alkalomra. Eötvös báró helyén van ott; ő a tekintély. Komócsi József is — amint mondani szokták, — ürt tölt be, szép szavu férfiu és maga is kiállott már egy fiók-jubileumot. A hivatalos élet kitünőségei, a város urai és elei mind hasznosak, a szabadelvü párt férfiai is mind helyén valók.

Mi nem szivesen szüköldnénk akármelyikük nélkül, sőt ellenkezőleg, ugy találjuk, hogy legalább két-három emberre volna ott szükség, a ki még nincs ott és a ki isten igazában dolgoznék. De ha a sok száz, már meglevő rendező közül valaki magára vállalná a dolgot, ebbe is bele nyugodnánk.

De nem nyugodhatunk bele ezekbe:

Nem látunk senkit, a ki a jubileum aranszálásának élén állana.

Attól tartunk, hogy a szabadelvü-párt agyonprotezsálja Jókait, mint a hogy a mélyen tisztelt főispánnékkal elpolitizálták a vöröskereszt egyesületet.

Tartunk attól, hogy a kormány még jubileuma alkalmából is kihasználja Jókait. Es a magyar állam egyik legfőbb épitőjét félszázados munkája után azzal fogja honorálni, hogy Wekerle ur, a premier, kiáll a szinre és kezet fog Jókaival, amely látvány az ország szine előtt megint csak nagy hasznára lesz — Wekerlének és kabinetjének.

*

Az ünnepre egyetlen egy pozitiv dolog van eddig. Kilátás arra, hogy a Jókai összes munkáit kiadják és neki azért kiadják a rendes honorariumot. Hát ez igen hasznos és igen okos dolog lesz, a közönség örvendeni fog neki.

De az egész ország hogyan fogja kifejezni mély hálaját, forró szeretetét, a melyet e roppant ember iránt érez. Miféle szerep jut az ünnep körül a vidéknek, a mely épp ugy tartja Jókaihoz való jussát, mint Budapest.

A mi véleményünk szerint sürgős szükség bevonni a vidéket az ünnep előkészitésébe. Az jelölje

TÁRCZA.

Bártfa fürdóről.

A boszorkányság napjait éljük, de nem azokét, a melyek nyomán máglyák fakadtak, hogy rajtok a korbeli emberek némelyikét esetleg csak azért süssék meg, mert egy szobaczicczust bünös szerelemre gerjesztettek, vagy mert egy kas méhet megboszorkányoztak, hanem azokat a boszorkányságteli napokat, a melyekben egy-egy évszázadok óta majdnem parlagon hevertetett mérhetlen becsü kincset néhány hónap alatt uj köntösbe öltöz a gyorseszü tudomány és gyorskezü munka.

Bártfa város góthikus városházán levő kis muzeumában, a hol a polgármester adja ki a ciceronét, láttuk az elmult napokban az évszázadok előtti kor számos nagybecsü történelmi ereklyéik között az elől emlitett boszorkányság és erkölcstelenségekre horott pallós-jogu rövid teketória nélkül hozott és végrehajtott itéletek pergaméneit és ugyancsak láttuk megelevenedni a modern boszorkányságot, a mely egykettő mint a villám, rá igyekszik nyomni bélyegét a Bártfa tulajdonát képező egy éjen át világfürdővé varázsolt fenyves rengetegét az ő vért és életerőt ajándékozó vasas vizével.

Mi az a bártfai fürdő? erre a kérdésre elsőnek is le kellene rajzolnunk, hogy topografiai fekvése egy mindenfelől hatalmas sziklás hegyek által védett völgykatlan, a melyet közös-körül nagy messzeségre olyan hatalmas fenyvesek szegélyeznek be, a minők ma ezen a kontinensen legalább is páratlanul állanak. Ott bolyongtunk az erdő-rengetegben fél napokon által, ott andalogtunk a függő ágyon pihenve és a miközben tüdönk tágra nyilva, szivta azt a balzsamot, a melyet semmiféle eau de cologne nem ad vissza, a messzeségtől elzárt tekintetünk, méregette körben és magasságban azokat a fenyü óriásokat, a melyek között akad még a multban rengeteg és ma már csak ritkán látható tiszafa is elpusztithatlan finom sejtjeivel.

Bártfa város az ő fürdőjét a legujabb napokig maga kezeltette és ez ugy értendő, hogy a dolgok csöndes mederben folytak. A ki jött az ott volt; a ki nem jött, azt nem édesgették a jövetelre és a fürdőnek mégis nagy volt a hire, de a városnak nem volt abból a hirből haszna, mert a kik jöttek is, elsiettek. Elüzte őket a komfort-hiány, az ázsiai állapot, a mely még kánikulai időben is ott abban a rengetegben fagyasztotta a kedélyt és elriogatta még a legbetegebb embereket is.

Ma ez az állapot kezd lehámlani Bártfa fürdőről, a melyet milliós pénzü konzorczium vett át, hogy uj köntöst varrva a fürdőre, ezt megnyissa Európa vérszegény és sápadt képü népessége számára.

Az ősi csöndbe burkolt vidéket száz és száz munkás zaja népesiti meg. Alig hogy Eperjest elhagyjuk a rozzant sánta és vak gebék által vontatott eperjesi fiakeren, látjuk a bártfai vasut sintestét, a melyen rövidre vigan fognak zakatolni a vonatok, hogy ezentul megszabaditsák a fürdőbe igyekezőket az eddigi kinszenvedéstől és a szebelétől, a melyet az eperjesi fiakeresek követtek el a védtelen publikumon, a mely Bártfa fürdőre igyekezett.

És ez a vasut uj korszakot, uj határkövet jelent e fürdőre, a melyet csak arra a puszta hirre, hogy ott ujitások, hasznos befektetések történtek, az idei szezónban tömegesen keresett föl a szenvedő és erőt kereső közönség olykép, hogy igen sokan voltak és vannak ma is, a kik a keserves utat haszontalanul tették meg, mert még drága pénzen sem kaphat hajlékot.

A konzorczium épittetett ugyan már egy hotelt, a melynek Deák nevet adott, és ez a hotel alig hogy készen lett, azon nyirkosan átadatott a forgalom számára, a mi a vállalkozók tág lelkiismeretére vall, mert azokban a szobákban a gyanutlanul beköltözők kész betegség csirát szedik magukba és dacára e könnyelmü eljárásnak, a hotel taksái olyan szemérmetlenül magasak, hogy ezek párjukat ritkitják. Ugy értesültünk, hogy egy szük lélekzetü szobácska egy hétre 40 frt és ha az ember kérdést tesz, hogy miért rontják le a fürdő renommeját ily hallatlan vakmerőséggel, a felelet az, hogy a bérlő-konzorczium nem reflektál a magyar publikumra, mert az később más-kép lesz, ezt a fürdőt Európa és Amerika fogja kinczeivel telkeresni, ha a tervbe vett nagyszabásu épitkezések elkészülnek.

Ezeknek az alapját most azzal keresik a vállalkozók, hogy az ott levők nagy gyönyörüségére reggeltől estig sziklákat robbantanak és ez a kellemes robaj csak hogy épen a fürdőbokat is nem repeszti meg olyan siketitő.

Van ott a fürdőben egy ur, a kit igazgató néven szól anak a viszonyokkal ismerősök és ennek az urnak az a jogczime van, hogy rendelkezik, de nem a fürdő-közönség javára, hanem az ismerősei és tisztelői gusztusa szerint.

Fürödni például ott csak v é l e t l e n ü l lehet és akárhogy preskribálja a fürdő-orvos a fürdőt, ha nincs protekcziód, ép ugy meg nem fürdöl Bártfán, mint a miképen nem leszel ez vagy az a gyakorlati életben, akár ha csupa eminens tündököl is a diplomádon.

Ennyi az egész és ha nem tetszik, ki kérdi és ki segit a bajodon, hisz az a direktor ott uristen, a kivel perbe hiába állasz törpe!

Hogy milyenek ott a fürdők? Nem kérdi ugyan senki, de meg kell mondani, nehogy a ki mostanában ott nem volt, higyje, hogy fényes, elegáns helyre váltott 80 krajczáron — ruha nélkül — jegyet. Korántsem. A kabinokat rothadt deszkák boritják, a melyre remegve lépsz, mert alattad inog minden. Penész szag csiklándozza orrodat és ha a kádba szerencsésen eljutottál, még nem vagy tul a veszélyen csak ugy, ha nyugton ülsz, mert eviczkélve, könnyen megesik, hogy a kád feneke szakad le.

De hát ez, mert uj fürdőházakat épitenek, nemsokára, tán már a jövő évi szezónra máskép leszen az európai és amerikai kincses publikum számára, a mely fizetni fog tetszés szerint, a magyarnak ez is jó. A fürdőnek nevezetes ujitása a villamos világitás, a mely ha az estalkonyat köde a szemhatárra száll és egyszerre kigyulnak a magas póznákra helyezett tüzgolyók, a fürdő valóságos ezeregyéji varázst gyakorol lelkünkre, a piszok egyszere el van felejtve és képzeletünk csapongva száll föl a fenyvesek örökzölden álló világába.

ki magának a teendőit és ne innen rovassék ki rá, hogy mit kell majd tennie.

Ha a városok felszólittatnának, hogy válasszanak küldötteket, akik már most, akár Budapesten, akár egyebütt tanácskoznának a tennivalók fölött.

Az ország nőegyesületei is delegálhatnának egy-egy tagot, akik aztán összeülnének tanácskozni, hogy micsoda nagy dolgot kellene tenniök az ő legkedvesebb emberük ünnepére.

•

Ha a bizottság tagjai közül néhányan nem lennének fürdőn, avagy már hazajöttek volna: kérjük őket szivesen, gondolkozzanak a mi jámbor beszédünk fölött.

De különösen azt gondolják meg, hogy a Jókai jubileuma nemcsak a Jókai dolga, hanem a nemzeté is. Egy igazán nagyszabásu, fényes és hatalmas ünnep: nemzeti siker; egy jól, rosszul, hevenyében összetütött jubileum pedig: szégyen az egész hivatalos és nemhivatalos Magyarországra.

A rente talán nem fog szért esni; de jó isten, — talán még se minden a rente!

A szerencs-hidasnémeti vasut.

Ezen már több év óta tervezett helyiérdekü vasut közigazgatási bejárása engedményes gróf Pejacsevich János kérelmére a miniszterium által elrendeltetvén, Lakatos Aladár miniszteri titkár, Pulszky Garibaldi miniszteri mérnök, Novák Gusztáv, Sztarkóczy Mihály államvasuti felügyelők, Aledy Hugó, Kolos Manó, Veber Antal, Domokos A. mérnökök, Dókus Gyula zemplénmegyei főjegyző és Matolay Béla szolgabiró Zemplénmegye képviselői, végre Rakovszky abaujtornamegyei tb. főjegyző, Pünkösty főmérnök, Berzeviczy Egyed, Puky Bertalan főszolgabiró és Berzeviczy Gyula szolgabiró Abauj-Tornamegye képviselőiből alakult bizottság julius hó 26, 27 és 28-án Szerencsen, Abauj-Szántón és Gönczön végzé müködését a lakosság nagy érdeklődése mellett. E közigazgatási bejárással az e vidékre életkérdést képező vasut ügye egy lépéssel előbbre haladt. De mikor épül az tel s vajjon egyáltalában fog e valaha felépülni? a jövő titka. Minden attól függ természetesen, hogy a hivatott és tehetős körök elegendő részvényt jegyeznek majd, illetve elegendő pénzt teremthetnek-e e vasut épitésére?

Az egész ország előtt ismeretes, hogy az egész hegyaljai vidék a phylloxera csapása következtében teljesen tönkre jutott. A hol évekkel ezelőtt vig kedély, boldogság honolt; a hol a föld legnemesebb borát szürték s messze külföldről összegyültek a borkereskedők, milliókat osztva ki a nép között: ott most nyomor lakozik. A nép, melynek egyedüli vagyona, egyedüli életforrása a szőlő volt, elszegényedett és sokan, és mindig többen nem kereshetvén meg itthon, szülőtöldjén kenyerét, vándorbotot ragadnak és elmennek Amerikába. Pedig mily édes örömest maradnának itthon, az anya ölén, ha csak valami kilátásuk volna a megélhetésre. Az utolsó népszámlálásból kitünt, hogy csak Abauj-Szántó közel 1000 lélekkel kevesbedett. Mentő angyalként tünt tehát fel három évvel ezelőtt a vasut kérdése s éledni, ujból reményleni kezdett a nép, hogy élénkebb forgalom és közlekedés keletkezvén, nyithat magának uj jövedelmi forrásokat, ha a gyors közlekedés folytán veritékének gyümölcsét jobban, gyorsabban értékesitheti. S e mellett lassanként az elpusztult szőlőhegyek uj beültetését is eszközölhetik. Itt van első sorban a gyümölcs, a czukorrépa stb. termelés, mit ha vasut van helyben, gyorsan értékesithet. A községek erdeje pang, fát, csert félárért is alig értékesithetnek, mert nincs közlekedés, nincs vállalat. A kereskedelem pang, mert szegény a nép, nincs keresete s hol ez szegény, bizony a kereskedő is csak vegetál. Némely kereskedő azon ellenvetést teszi, hogy a vasut hátrányukra lesz, mert egyesek bevásárlásaikat Miskolczon vagy Kassán eszközlik majd. Pedig ez téves állitás, mert a jobb módut most sem alterálja legkevésbé a vasut hiánya, ha ott akarja bevásárlásait tenni, de a legnagyobb rész jól tudja, hogy a városban való utazásnál nemcsak az utiköltség csekélysége, hanem sokkal többe kerül. S végre mutatja a tapasztalás, hogy nem egyesek, hanem a nép jóléte ad lendületet a kereskedelem és mindennek. Ha tehát a nép jólétét emeljük, saját javunkat mozditjuk elő. Érdekében van tehát e vasut a népnek, a kereskedőségnek, a nagybirtokosoknak, a szerencsi czukorgyárnak egyaránt. Azért fölötte szomoru volna, ha e vasut a vagyonos osztály részvétlensége folytán dugába dülnet De egészen üzleti szempontból tekintvén a dologra, a részvényjegyzés egy krajczár veszteséggel sem járhat, mert e vasutnak, melyi hivatva van az Alföldet egyenes vonalban összekötni Kassa, Oderberg s Galicziával, szép jövője van. Az összes forgalom és személyszállitás az Alföldről e vidékre e vonalon menne, mert ugy Miskolcz mint S.-A.-Ujhely felé nagy kerülőt tenne. De még hadászati szempontból is igen fontos vonallá lehet ez, midőn Erdélyből s az alföldről gyorsan kell hadtestet Galiczia felé szállitani. Kövessünk tehát el mindent, mindenki saját hatáskörében, s tehetsége szerint, hogy valósuljon. Hivjuk fel a kormányt, a megye figyelmét e körülményekre s egyesült erővel sikerülni fog, sikerülnie kell.

Lővy Izidor.

Ujdonságok.

Benedek Ferencz jászóvári prépost-prelátus levele, a melyben Kassaországától elbucsuzik:

Nagyságos királyi tanácsos, polgármester ur!

Prépostá történt legkegyelmesebb kineveztetésem Jászóra való átköltözésemet igényli. Majdnem 32 évi müködésem alatt Kassán az általános szivélyesség és rokonszenv annyi tanujelét vettem, hogy e perczben, midőn ezen annyira és egész szivemből szeretett városnak bucsut mondanék, a fájdalom érzetét elnyomni alig birom. Legyen szabad köszönetemet kifejeznem azon biztositással, hogy a térbeli elválás soha sem lesz képes engem akárcsak egy pillanatra elidegeniteni azon várostól, melyet én annyira szeretek. Ennek a városnak erőmtől kitelhetőleg bármikor és bárhol csak lehető lesz használni: ezt fogom Jászón is a legkiválóbb kötelességemnek tartani.

És most engedje meg mélyen tisztelt uram, hogy ez uton ajánljam magamat tisztelt képviselőtársaim szives emlékébe, a kik az évek hosszu sora alatt irántam annyi kegyet tanusitottak, hogy örökké hü lekötelezettjüknek fogom magam érezni.

Maradtam hazafiui üdvözlettel és legmélyebb tiszteletem kifejezésével

Kassán. 1893. julius 18-án

alázatos szolgája
Benedek Ferencz,
legk. kinev. jászói prépost.

Az uj színházra a terv pályázat julius 31-én lejárt. Beérkezett három mü a következő jeligékkel: Kisfaludy, Kassa és három pont. A részletesen kidolgozott müvek könnyed franczia reneszánsz stilben vannak tartva és az előirt feltételeknek, a melyek között a főpont az, hogy a régi szinházi épület területe szolgál zsinórmértékül, teljesen megfelelnek. A nagy hühös fapiaczra tervezet drága szinháztól ez uj tervek abban is eltérnek, hogy a költségek teljesen, villámos világitással együtt összesen alig érik el a 240000 frtot, mig a fapiaczi szinház 400000 frt körül kisértett. A pályamüvek legközelebb szakértő bizottság elé terjesztettnek felülbirálás és itélet végett. Beavatott körök véleménye szerint az uj szinház 1884 tavaszán már épités alá és 1896-ban őszre elkészül.

Ischiből kapjuk a hirt, hogy augusztus első napjaiban lesz a Schafbergre vezető fogaskerekü vasut megnyitása. Ezen 1780 méter magasságig vezető vasut, tehát a legmagasabb Ausztria és Magyarországban, könnyen hozzáférhetővé teszi a hegy csucsát, honnan némelyek szerint a Rigi panorámáját is felülmuló kilátás nyilik. — A vasut folytonosan 250 pro mille emelkedik, óriási akadályokkal épült s minket azért is érdekel, mert Soós Jenő magyar technikus és migléczi birtokos vezetése alatt épült.

A megyebeli utbiztosok szombaton Pünkösty állami főmérnök és Hammesberg vármegyei főjegyző előtt szakvizsgát tettek képzettségök felől. Az összbecsavarintott és tarfejü diákok a kánikulai hőségtől fokozott vizsgálat alatt izzadtak is, fáztak is, de elvégre a végeredményben mindegyik fölötte kitünően állotta a sarat az utellenőrzés mély tudománya körül és most már uz utbiztosok oklevéllel elátvá fogják a megyebeli utvonalakon a kavicsoltatást rendben tartani.

A tüzérség lövésgyakorlatai közbejött akadályok miatt csak augusztus hó 8-án veszik kezdetüket.

Bártfa fürdőben az uj és előirt tárczánkban emlitett nagy termet most szombaton ének, szavalat és zenével avatták föl dilettáns müvészek. Az előadás után tánczfürzérkét rögtönzött a társaság, a mely szépen sikerült. Az Anna-bál augusztus 5-én lesz ott és ennek nagy eredményt jósolnak azok, kik a bártfafürdői korzón sétáló hölgyek szemeiből kisugárzó lelkes örömöt erre koncentrálják.

Jégbarlang kutatás. Nehrer Mátyás rozsnyói lakos, részes a dobsinai jégbarlang felturásában, az iráut folyamodott a m. kir. belügyminiszteriumhoz, hogy az általa Görgő község határában sejtett nagyobbszerü barlang kikutathatására engedélyt, s befektetendő költségeinek kárpótlásául bizonyos előjogokat kapjon; mely kérvény a vármegye közönségéhez törvényszerü intézkedés végett leküldetvén, az alispán a kérvényt és a belügyminiszteri leirat másolatát a tornai járás főszolgabirájának adta ki, oly felhivással, hogy a kérvényező meghivása mellett tartasson Görgő község képviselő testülete által közgyülést, s annak folyamán személyes közbenjárása által igyekezzék odahatni, hogy közmüvelődésünk mezejére oly kiváló fontosságot képviselő vállalkozás részletei tekintetében az érdekeltek között megegyezés jöjjön létre, a megállapodásról felveendő jegyzőkönyvet pedig terjeszsze a vármegye közgyülése elé.

Alakulás. Julius 30-án tartotta a »Kassai czipészek önképző-egylete« alakuló gyülését. Az egylet, melynek hatvannál több tagja van, elnökül a nagy tiszteletben álló Balla Mihályt választotta meg egyhangulag.

A kassai közkórház. Most jelent meg a kassai alapitványi közkórház ezidei évi jelentése az igazgatóság által közölve. A füzet adatai a humánus intézmény meglehetős forgalmáról tanuskodnak. Ezekből közöljük a következőket: az 1891-ik év végével ápolásban maradt 126 egyén, az év folyamán felvételt nyert 1961 egyén, vagyis összesen 2087 egyén. Ezekből gyógyult: 1223, javult: 472, nem javult: 148, meghalt: 137 ápolt. Bezárólag pedig mintegy 3000 beteg részesült orvosi segélyben. A házi ápoltak összesen 37705 napot töltöttek az intézetben, mibe a csecsemőket illető 521 nap betudva nincs s igy átlagosan egy ápoltra kerek számban 18 nap esik. Az ápoltak napi átlaga 78 legkisebb és 148 legnagyobb napi létszám mellett 103-at tett ki. A mintegy 2545 frt 05 krnyi tényleges szükséglettel szemben ez év folyamán 25754 frt és 22½ kr. tényleges fedezet állott. A bevételek 27682 frt 04 krt s a kiadások 26753 frt 95 krt tettek ki. Az intézet törzsvagyona 159809 frt 45 kr., melylyel szemben 1141 frt adósság van. Ezután a jelentés megemlékezik az intézet volt elnökének Koretko Antalnak haláláról, kinek helyére Bernolák József m. kir. honvéd-főtörzsorvost választották. A betegségek különböző nemei szerint csoportositott esetek következők voltak: belgyógyászati eset: 17528; sebészeti: 13886; szemészeti: 4058; szülészeti esetek száma: 1725; megfigyelés alatt van még 491 eset s haldokolva vettek fel 17 egyént. Ezek után a statisztikai adatok után az alapszabályok kivonatát és a házrendet mutatja be a Senka dr. igazgató szerkesztésében megjelent áttekinthető s tanulságos adatokat szolgáltató kis könyv.

Kassai hirlapirodalom. Hohenauer Ignácz dr. a „Felvidéki Közlöny“ czimü s Eperjesen megjelenő kassai laptársunk eddigi felelős szerkesztője a szerkesztéstől visszalépett s a Felvidéki Közlöny legközelebbi száma már a kiadótulajdonos: Hedry Bertalan szerkesztésében jelent meg.

Személyi hirek. Keglevich István gróf, az opera volt intendása vasárnap Kassára érkezett s innen ugyanaznap Enyiczkére utazott a Zichy család látogatására. — Uexküll-Gillenband had-testparancsnok tegnap este székhelyére érkezett.

Hymen. Zmeskál Barna, nógrádi földbirtokos eljegyezte Kassán Varga Gizellát. Varga János kedves és müvelt leányát.

Hymen. Klökner József székesfehérvári cs. és kir. udvari könyvkereskedő eljegyezte Horalek Ferencz polgártársunk szép leányát Mariskát.

Uj doktor. Garbinszky dr. itt megtelepedett fiatal orvosnak (lakik Kovács-utczán) doktori diplomáját a mult városi közgyülésen hirdették ki.

Szent-Imrey dr., vármegyénk főorvosa lakását a forgács-utcza 11. számu házba helyezte el.

Készülő sztrájk. E czimen emlékeztünk meg multi lapunkban a bádogos iparosok és munkások mozgalmáról, melynek egyik lényeges törekvése a tizenkét órai munkaidőt tizre redukálni. A mozgalom azonban — mint értesitenek — aligha fog a kilátásba helyezett sztrájkkal végződni, mert a munkaadók hajlandóknak mutatkoznak munkásaik kivánságainak eleget tenni. Az ügyük azonban még nincs eldöntve s az ellentétes igények kiegyeztetése most folyik.

Nincsen bélyeg. A bostoni kikötőben vállalkozó fiatalemberek a tengerbe hányták hajdanán az olyan portékát, mely meg volt bélyegezve. Forradalmat csináltak a stemplik miatt, olyan nagy ellenségei voltak a bélyegnek. Azóta nagyot fordult és haladt már a világ. A derék bostoni fiatalemberek kivivták az amerikai szabadságot s a stemplik pedig elvesztették ellenszenves s forradalmat okozó voltukat. Ma a bélyegnek egyik-másik fajtája a legszükségesebb valami. Eszközlője a czivilizáczionak s előmozditója a szellemi forgalomnak. Ha nem volna bélyeg a világon, levélbeli közlekedésünk se volna annyira könnyü s annyira elterjedt. Szerelmes leveleinket, üzleti, hirlapi tudósitásainkat nem tudnók oly egyszerüséggel s biztosan elszállittatni. Szóval a bélyeg s különösen a levélbélyeg manap elsőrendü szükséglet. Nagyon különös s valóban paradicsomi szinezetü patriarhális módszert tapasztaltunk mindazonáltal Kassa egynémely bélyegelárusitó helyein ez első rendü szükséglet ki-

---

Ez szép, remek!

Emeli ezt a délután 5 óra után tel sem tünt korzó publikuma, a mely igy a villámos fényben egészen másképen formálódik és rajzolódik be lelkünk dercsipte mohara. Mintha elevenebbek lennének egyszerre és ez a misztikus félhomály mintha vágyakat gerjesztene a titokzatos rejtelmességek csábos ingerével, a melyek olyan — hogy is mondjuk csak? — keserüek utóizökben.

A vendéglő felől morajló hang és elmosodó czigányzene hallik telénk, mig a messzeségből az öserdői élet kék szárnyra czirpelve, huhogva és az esti szél egyenletes szép morgása kavarodik telénk.

A vendéglőben. Schubert Ferencz, a kassai Schifbeck volt bérlője, dominál és egy sereg pinczés áll szolgálatkészen a vendég-sokadalom igényeit kielégiteni és itt eleven pezsgő élet uralkodik, mert a ki fürdőbe utazik, az jó vendég, fogyaszt és szivesen fizet, ha jót kap és Schubert konyhája jó.

A vendéglő tágas termei és nagy fedett terraszával 4—500 embert képesek befogadni, már arra számitva, hogy a vasut megnyiltával, Bártfa fürdőben a mostani egyezer vendéget két-háromszor annyi fogja meghaladni és ezek mind enni fognak kérni.

A vendéglővel kapcsolatosan van a nagy terem magas szép kupolával, a melynek allegorikus festményei épen hogy elkészültek. Ezt a gyönyörü és harmóniájában is müvészi munkát a mi kassai Szabó Jánosunk teljesitette, hogy hire neve ide is elhatott e kitünő mesternek, nekünk szolgál örömünkre.

A fürdő többi épületei már magánházak, stilnélküli egyszerü villák, a melyek közül a Myskovszkié szimmetrikus arányaival magasan domborodik ki.

S ime, ezek után rábizzuk a szépülő Bártfa fürdőt uj sorsára, bizva a jövendőkben, hogy a mi sötéten látó szemeink daczára is Bártfa fürdő a konzorczium kezeiben mégis csak el fog jutni nagyszerü ásványos vizével a világ hirnévre, mig ha a régi stádiumban hagyatik vala meg, egészen elkorhad az idők emésztő vasfogán.

Azért hüt csak hadd robbanjon az a dinamit, egyszer csak vége szakad ennek is és akkor uj és uj szép épületek fognak előbujni a földből, hogy a modern szépség az ősidők rengetegjeivel ölelkezve, annál kellemesebb látványt nyujtsanak az ámuló szemeknek.

Philemon.

szolgáltatása körül. Több izben akartuk már emiatt elpanaszolni jeremiádjainkat, de az elnéző jóakarat mindannyiszor lebeszélt róla. Egy főutczai nagy trafikról (109. sz.) szólna az ének, melyben minden második héten elfelejtenek a postára küldeni bélyegért és levelező-lapért, amiért azután a levelező közönség, legnagyobb boszuságára, egyik péntektől a másikig kellemetlen elutasításoknak van kitéve, ha véletlenül levélbélyeget keres. Igy van ez most is, s igy lesz talán péntekig, amikor majd ujból kapnak bélyeget az elárusítók, feltéve, ha ismét meg nem feledkeznek utána küldeni. Hogy mennyire visszás és kellemetlen az ilyen gyakran ismétlődő állapot a nagy közönségre, azt fejtegetnünk felesleges. Azt hisszük, hogy lehet e bajon segiteni s felhivjuk rá a posta és távirdaigazgatóság figyelmét.

Tüzijáték a Széchenyi-ligetben. Azok az esőt hozó ominózis pirosbetüs plakátok szombaton ismét megjelentek a falakon s hirdették az örökké peches pyrotechnikás mutatványainak este leendő lefolyását. Es amint megjelentek a falakon a pirosbetüs plakátok, azon pillanatban egy tengernyi fellegecske mutatkozott a nyugati látóhatáron, mely kicsi kődburok nőtt, növekedett azonképen, miként a hegytetőn esőért imádkozó Illés próféta esőt hozó felhőcskéje. Es amint megnövekedett a felhő, az ég teljesen beborult. Zugva szakadt le a záport a kánikulai forróságban kiaszott föld kebelére. Orülve szemlélte a zuhogó zápor ömlését a földnek napokon átizzasztott minden teremtménye, csak egy volt azok között ki boszus pillantásokkal vakarta a fületövét. Ez egy embernek a neve pedig Emmerling volt, és foglalkozására nézve pyrotechnikus, azonos azzal a pyrotechnikussal, kinek leendő mutatványait hirdették a falakon pompázó piros plakátok. De ime, az ég kegyes volt és estére a magasban kavargó fellegek beszüntették nedves ostromukat. A feryegető felhőállás ellenére is sokan jöttek el az Emmerling hidfői büvészasztalkájához, mely egész boskói varázstudománynyal nyelte és tüntette el az adózó polgárok negyven filléreit és koronáit. A felcsigázott várakozásu jámbor közönség pedig egyre özönlött a sötéten tátongó liget komor feketeségü homályába. Sehol semmi utbaigazitó lámpa, csak épen tompa puffogtatások visszhangot keltő dörrenései jelezték, hogy hol, mely részen a ligetnek szándékozik a pyrotechnikus produkalni a milleniumot és a koronázási jubileumot. Boritsunk fátyolt arra a sötétben való odysszeuszi bolyongásra, mely hosszas vergődés után a lucskos gyepre, a mutatványok szinhelyére vezetett, hanem emlékezzünk meg az előlegezett milleniumi ünnepélyről. Mit láttunk ott? Hat, uramfia, egyszerü tüzkigyókat, melyek sziszegve repültek fel a levegőbe és nagyokat pattanva, pukkantak szét és egy nehány forgó tüztányért láttunk mindössze, meg egy szökő tüzkutat, de a milleniumnak jövendő és a koronázási jubileumnak elmult pazar tényéből és pompájából még a tüzoltók késön felgyujtott fáklyáinál sem tudtunk egy szemernyit is felfedezni. A fölös számu tüzkigyó és egyéb puffogó portéka együttvéve nem volt képes annyi hatást elérni, mint a néha fölharsanó tüzoltó trombita hamisan visszaverődő mélabus akkordja, melyet zajos derültséggel és tapssal fogadott a nedves füben álló sönkéntelenül kneippoló közönség. Boszankodva is oszlott szét a müélvezetben egy negyedóra hosszat részesült közönség s az elért hatást jellemző nyilatkozatok közül elég, ha két tekintélyes susztermasnak ellesett párbeszédét igtatjuk ide. A társalgás egy hátbaütéssel és a következő szavakkal kezdődött: Mit te lattal Pripicska? — Semmit in nem meglattam. Hat te talan meglattal! — En se megláttam semmit is. Furcsa egy Emmerlaj, in is niztem, te is nizted is mig se nem lattunk semmit is. — Hat trasz vigye el dolgat.

Kleopatra leghitelesebb arczképe. A Shakespeare által világhirre vergődött és Heine által „kitartott királynő“-nek nevezett világszép aszszony megint divatba jön, mióta azt állitják, hogy sirját megtalálták. Sok vita folyt eddig arczképe iránt, de magának a hires királyasszony vonásairól hozzávetőleges fogalmat alkotni senki sem tudott. Most végre találtak egy érmet, mely a hires Kleopatrát ábrázolja és az akkori idők szokásához képest kétségkivül arczképnek tekinthető. Az illető érem ama gyüjteményből ered, melyet egy Oroszországban élő dusgazdag görög hazának ajándékozott, és mely jelenleg az athéni akadémia épületében van elhelyezve. Az éremből, mely eddig semmiféle éremtani munkában közölve nem volt a gyüjtemény őre, Szvoronosz tanár, szivességből adott egy lenyomatot Latkóczy Mihály tanárnak, a ki azt a görögországi tanulmányutjából mint érdekes emléket hozta magával. Az érem egyik oldalát az egyiptomi pénzeken szokásos keselyü foglalja el, a másikon Antonius barátnőjének arczképe látható profilban. Az arczél határozottan keleti, alacsony homlok, hosszukásan hajlott orr, keskeny ajak és hegyes áll egészben véve a csalódás érzetét keltik fel bennünk. Ha még eszünkbe vesszük, hogy az érmen a hires királyasszony nyaka hosszu és sovány, sőt ugynevezett „Adám csutkát“ mutat föl, méltán kérdezhetjük, vajjon mi vonzotta lábaihoz egymás után a világ urait: Caesart és Antoniust. Erre megfelel az arczot még a hideg érmen is átható szenialitás, élénk arczél és a szenvedély nyomait képező szenvedő vonás, a mi mindazok ajka körül megjelenik, a kik az élvezet italát a rajongó, a meggondolatlan, a bolond szerelem poharából iszszák. Bármint álljon a dolog, az athéni érem egyike a legérdekesebbeknek.

Gyilkos suhancok. Mészáros István és Csabala János csizmadia inasok, jóllehet még nem voltak önálló kisiparosok, nagyban foglalkoztak már a portéka árulással. A gazdájuk csizmakészletét dézsmálták meg s egyéb holmiját lopkodták el és ezt árulták potom pénzen. A két gazneázió bünös manipulácziói azonban nem kerülték ki egy kollegájuknak a mintegy tizenkét éves Fedor Laczkónak figyelmét s ez mihamar be is sugta a gazdának, hogy Mészáros és Csabala csunyául meglopták őt. A felfedezés jutalmául Fedor aznap a mesternétől egy fél tányérral több zöldbabot kapott, mig a másik két inas a lábszijnak szörnyüséges volta fölött étlen-és szomjan töprengett a kuczkóban. Ezalatt azonban egy rettenetes bünös terv fogamzott meg a csizmadia inasok sötétbe gyászba borult lelkében. Elhatározták, hogy az áruló Fedort elteszik láb alól. Szombaton délután, mikor a vásári talyigát közös erővel hazaczipelték már, a kis Fedort kicsalta a két bünös a Hlinikre s itt azzal az ürügygyel, hogy Mészárosnak pénze van elrejtve a domboldalon, gödröt ásattak a gyanutlan Fedor fiuval. Ezt a pillanatot akarták felhasználni az áruló megölésére, de előbb szertartásos bucsuzásra szólitották fel, össze-vissza csókolták és megölelték, azután földre teperve, fojtogatni kezdték a derék pajtások Fedort. Meglehetős dulakodás támadt a három inas-suhancz között, kik közül kettő volt egy ellen, és eme dulakodás közben történt, hogy a kétségbeesett Fedor gyerek megharapta a Mészáros kezét. Erre ez elbocsátotta s igy sikerült valahogy kiszabadulnia s segitség után kiabálnia, de ekkor meg aztán Csabala vetett egy hurkot a Fedor nyakába s tán meg is is fojtja, ha a szerencsétlen inas előbbi segélykiáltására elő nem jönnek az ott közelben dolgozó munkások.

Tolvaj czigányasszony. Egy Soltész Johanna nevü czigányasszony a minap Genczkó Katalin bárczai parasztasszonytól 36 frtot lopott. A pénznek azonban nem vehette hasznát, mert mihamar elfogták.

Egész selyem, mintázott Foulardokat (mintegy 450 különböző fajban), **méterenként 85 krtól egész 3 frt 65 krig** — valamint **fekete, fehér** és **színes selyemszöveteket 45 krtól 11 frt 65 krig** — sima, kockás, csikos, virágos, damaszolt minőségben (mintegy 240 féle dispositió és 2000 különböző szin és árnyalatban) szállit; postaber és vámmentesen **Henneberg** (cs. kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben.** Minták postafordulóval küldetnek. Svájczba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.
9—15

CSARNOK.

Nem lövök többé szarvast.

Öreg este volt, mikor régi iskolatársamhoz és barátomhoz ott lejebb az ecsedi láp közelében megérkeztem.

Az én régi barátom pedig egyik nagynevü és gazdag főurunknak gazdatisztje és főerdésze is egy személyben. Vezeti a gazdálkodást, mintegy kétezer holdnyi területen, s termel pompás gabonát, dohányt, tengerit. Mig az illatos szénát, sást és nádat meg maga a jó isten termeli, barátom minden közvetlen beavatkozása nélkül, s neki csak az a gondja, hogy az elsőt idejében betakarittassa, az utóbbiakat meg a hogy lehet értékesitse. Aztán kezeli a körülbelől ötszáz holdnyi erdőt. Télen vágatja a tüzi fát az évek hosszu sorára megállapitott rendben, s felügyel annak lakóira, a vadakra.

Mert az egész erdőség egy nem csak egészében, de egyes részleteiben is körül keritett nagyszerü vadas kert. Van abban fácán, vadpulyka, páva, őz, vaddisznó, szarvas, dámvad. Semmiből sem tulságos sok, de elég arra, hogy a tulajdonos, a mikor kedve tartja, mindig vadászhasson, s olykor barátait is meg vadasztassa.

Barátom lakása valóságos klimatikus gyógyhely. Kivált olyan embereknek a minő én is vagyok; a kiknek idegeit a városi zaj s a hónapokon át tartó szellemi munka megviselte s a kiknek, hogy jobban érezzék magukat, nincs másra szükségük mint csendre, jó levegőre, tiszta vizre és nyugodt sétákra.

Nos, pedig hát ezekből itt, a hová mondom, megérkeztem, volt mindből bőven. De volt egyéb is. Volt barátság, s a mi azzal jár. Bezzeg nem vert itt fel legjobb izü álmomból a posta teherkocsi vagy hajnali szunyadásomból a sulyos ágyuk dühörgése sohasem, mert jóllehet az országut — a ház előtt végig nyuló tornácztól, melynek árnyas fedele alatt pipázgatva üldögéltünk, nem egyszer már a mult időkben is, alig vonult el tiz-husz méternyire s attól csak élő sövény által volt elválasztva, a mély és puha homokban ugy elhalt minden kocsi és szekérzörgés, hogy csakis a kocsisok lovaikat biztató szava, vagy a lovak csengője juttatja vala eszünkbe, hogy Nagy-Károlyban vagy Máté Szalkán még mindig megtartják a heti vásárokat. A többi zaj pedig, a rovarok és méhek zümmögése, a madarak éneke, a fáczánkakas rikantása, este felé egy-egy ózbak kurjantása, a faluból idehallatszó kutyaugatás, marhabögés, a fák-leveleinek susogása, vagy olykor a szél zugása, nem hogy izgatólag hatna az idegekre, de azokat még elcsendesiti, elszenderiti.

A levegő is kifogástalan. Mert nem igaz az, hogy minden lápvidék egészségtelen. Ez legalább nem az. Nem olyan mint a maremnák vagy a pontini mocsárok, fészkei a maláriának. Növényzet boritja az egészet, s a szemhatárig elterjedő erdőségektől, müvelt földektől megszakitott nádasok feldolgozzák és ártalmatlanná teszik a járványoknak talán veszélyes csiráit. Hozzá a Kraszna folyó átszeli az egész lápot, s annak vize ennek következtében, tulajdonképen nem holt, de élő viz.

E helyen az ivó viz is kitünő. Hiszen a talaj homokos, s a homokos vidék rendesen nemcsak gazdag forrásokban, hanem valamint a levegő finom homokrétegen keresztül szürve megszabadul összes mikroorganizmusaitól, ugy a vizet sem szüri meg jobban semmi a homoknál. Tudták ezt már régen. James Gimpson Londonban már 1839-ben állitott össze homokszüröket, s az ő elvei szerint szerkesztett ilyen fajta szürőket, a viznek nagyban való szürésére különösen a vizvezetékeknél ma is használnak.

Sétahelyek meg minők vannak! Az erdőnek minden irányban haladó széles kocsi, vagy keskeny cserkész utai vagy tisztásai, az erdő alatt elterjedő kaszálók, a napfénytől eláraszt ott, s a vadmentától és borsfütől illatos legelők, ott vannak mind, válogathatunk bennük tetszésünk szerint.

En könnyü puskámat vállamra vetve, félnapokon át el szoktam barangolni ezeken a kedves helyeken. Járok, kelek, leülök vagy lefekszem, olvasok vagy gondolkozom, s eszembe jut, hogy a mire Horatius áhitozott, én elértem:

„O rus quando ego te aspiciam, quandoque licebit,
Nunc veterum libris, nunc somno et inertibus horis,
Ducere sollicitae jucunda oblivia vitae?“

Vagy szabadon forditva:

Mikor látlak mező?
Mikor lesz majd szabad könyveket olvasva, ülve,
szunyadozva, vagy semmit sem téve,
Feledni a gondot, élni kellemesen?
Vadászom is, nem is.

A zárt területeken soha, mert ez a tulajdonos jog, s ott tudta nélkül idegen nem vadászhatik. De nincs is nagy kedvem hozzá. Nekem ugy tetszik, mintha nem lenne humanus dolog a szegény vadakat oly helyen üldözni, a honnét nem menekülhetnek. Pedig hát nincs igazam, mert hiszen a terület oly nagy, hogy ha véglegesen nem is, de legalább egyelőre a vadász elől itt is elmenekülhetnek, s azért a vadászat itt is lehet eredménytelen. Kivételképen azonban megesik, hogy néha a zárt területen is vadászom. Olyankor, ha az uraságtól rendelet érkezik, hogy a konyhára vadat kell küldeni, s barátom annak elejtésével engemet akar megtisztelni.

Most is vacsora után azt kérdezte tőlem:

— Nem volna-e kedved holnap szarvast löni. Holnap ugyanis vagy holnapután legkésőbb, a grófi konyhába egy szarvast kell küldenem. Ha tetszik meglőheted.

— Hány szarvasotok van most?

— Tudod, hogy a szarvasok a szomszédos uradalomban vannak, s itt csak azért tartunk néhányat, hogy szükség esetén, kéznél legyen ez a vad is. Most a szarvaskertben három bika, négy tehén s egy borju van. Az egyik bikát kell meglőni.

— Nem bánom — feleltem neki. De meglőhetem-e az én serétes fegyveremmel?

— Meglőheted azzal is. Adok hozzá jó golyós töltényt. Vagy vidd el az én puskámat.

— Ha a magamét használhatom, jobban szeretem. Annak a fogásához vagyok szokva.

Sokáig elbeszélgettünk, s mikor lefeküdtünk a gönczöl szekerének rudja már lefelé állott, a szüz csillagzat közel járt hozzá, hogy a látóhatár alá merüljön. Másnap sem keltem fel korán.

Nyolcz óra lehetett reggel, mikor a kocsi előállott, hogy az ózondus erdőn keresztül a mintegy fél órányira fekvő szarvas kertbe vigyen. Oda érve, ott találtam az erdészsegédet s a kerülőt, a kik főnökükre vártak, de a ki helyett én jöttem. A kocsit visszaküldtem azon meghagyással, hogy délre jöjjön érettem, s aztán bementünk a szarvaskertbe.

Ez a szarvaskert a rendes erdőnek mintegy harmincz holdnyi, s ágasok küzé huzott sodronynyal elkeritett része. Az erdő jó régi, s legnagyobb részben tölgyes, de van benne szórványosan nyár-, nyir-, szil- és gyertyánfa is s az alját helyenkint kecskerágó, rekettye és csipkebokrok boritják; más helyt meg tisztás, itt-ott füvel boritott kisebb terekkel.

Cserkészve s nagy csendesen indultunk neki a szarvasok felkeresének, s megis találtuk őket nemsokára. Elég távol állodgáltak tőlünk, hogy ne lőhessek, de elég közel voltak, hogy jól láthassuk őket. Együtt voltak mindnyájan. Kiválasztottuk az áldozatra szánt bikát. Közép termetü, nyulánk állat volt, hatos agancsával, a melynek bogait, mint a többieket is, még a szörös felhám boritotta.

Megkisérlettük közelebb lopózkodni hozzájok, de szelet kaptak és elinaltak. S aztán igy folyt ez tovább is. Nem voltak megközelithetők.

Végre tizenegy óra után abban állapodtunk meg, hogy én majd meglapulok valahol, s az erdészsegéd a kerülővel a falnál felém tériti. Ugy is tettünk, s a csel csaknem sikerült. A szarvasok előttem ügettek el lőtávolban. Céloztam és löttem, de hiába. Láttam a szarvast a cső végén, de nem láttam a közte és köztem lévő ágakat és fákat. A lövés eldördült s a golyó kirüpült. Szétzuzott egy ujnyi vastagságu ágat, s beléfuródott egy vastagabb fába; a szarvas pedig elmenekült.

*

A lövésre hozzám jövő segéd jelenti, hogy a kocsi itt van. De nekem nem volt kedvem ebédelni. Jöjjön mondám vissza 3—4 óra körül, addig meglőjük a szarvast.

Pedig éhes voltam, s pihennünk is csak kellett. Leültünk. A kerülő kenyeret vett elő tarisznyájából, megkinált vele, s én letörtem belőle egy darabot. Fekete volt a kenyér és száraz, de azért izlett. Aztán rövid vártatva megint neki indultunk.

Azonban löni csak nem tudtam. Majd messzire kerültek el a szarvasok, majd ugy haladt a többiek között a kiszemelt bika, hogy löni nem mertem, mert tehenet lőhettem volna.

Jóval három óra után végre aztán a csorda csakugyan ugy szaladt el előttem, mintegy harmincz lépésnyire, hogy az én állatom a többieket kissé megelőzte. Most már itt volt az idő vagy soha. Nagyon nyugodtan irányoztam s löttem ki fegyveremet. Az állat e lövésre megrokkant, térdre esett, de aztán elszaladt a többi után, nem mint első most már, de mint utolsó.

— Szent Hubertus! — kiálték fel, — te ugyan elhagytál.

Pár perez mulva azután megint ott volt mellettem a segéd, a kerülő, de ott volt barátom is, a ki maga jött ki a koosival megnézni, hogy már mit csinálunk.

Desperatus voltam és panaszkodtam. Ő azonban csak mosolygott s azzal vigasztalt, hogy ilyesmi velök is megtörténik, pedig gyakorlott vadászok.

A helyet azonban a hol az állat összeroskadt, mégis csak meg kellett vizsgálnunk, s barátom jártas szeme egy füszálon vércseppet vett észre. A golyó tehát csakugyan talált, de hol?

Megindultunk nyomozni, s ez nem kis mesterség. A le-le taposott fü, egy-egy vércsep, s egy-egy valóságos nyom, a mi a puha földben megmaradt, volt a vezetőnk.

— Itt a sok vér, — kiáltott fel, szinte fél óra után az erdész segéd. Oda rohantunk, s láttuk, hogy egy sürü bokros helyen, áttörő résen, mintegy méternyi magasságban, a bokrok levelei a rés mindkét felén véresek; de a földön is feltünően sok vér volt.

A megsebzett vad itt megállhatott, s bizonyos volt, hogy a golyó egész testén áthatott. Miért nem esett tehát el? Mert a lövés ugynevezett magas lövés volt. A golyó gerincze alatt furta keresztül, de nemesebb részeket nem ért. Az ilyen sebbel az állat néha rövidebb vagy hosszabb idő alatt elpusztul, de abból néha ki is épül.

Barátom azt inditványozta, hogy most menjünk haza, s reggel jöjjünk ki ismét. Akkor vagy elvérezve fogjuk megtalálni a szarvast, vagy ha még él, meglőjük.

Ráállottam, de nagyon kedvetlen voltam. Még pedig nemcsak a sikertelenség miatt, de olyan ellágyulásféle vett erőt rajtam. Sajnáltam a szegény állatot. Mi is az a vadászat? Nem gyilkolás-e? Nem vagyok érzelgős, nem vagyok babonás, s nem hiszem mint a hinduk, hogy az ember lelke halála után valamely állatba száll, de különösen a megsebzett állatot mindig sajnálom. Még éjjel is megjelent álmomban a megsebzett szarvasbika. Ott kinlódott egy csipkebokor tövében, reám emelte megtörő szemeit, s azt kérdezte tőlem: mit vétettem neked, miért löttél meg?

De azért másnap reggel és pedig már most korábban, megint ott voltunk a szarvaskertben. Két uj embert is vittünk magunkkal, hogy segitsenek a vadat felkeresni, s ezek a kerülővel azt nem sokára meg is találták. Csakugyan ott feküdt egy bokorban de közeledtükre felugrott, a többiekhez csatlakozott, s azokkal együtt elszaladt.

— Nincs annak uram — mondák ezek nekem — semmi baja.

S aztán megint megkezdődött a hajsza, mert a szarvast estére küldeni kellett. Most már a barátom kitünő fegyvere volt nálam, s egy vastag fa mellé lapulva vártam a szarvasokat.

Jöttek is csakhamar. A három bika elől, a tehenek s a borju utánnok. Mind deli volt, mint ugy haladt, mint a hogy csak a szarvas szokott.

Melyiket löttem én meg tegnap? kérdeztem magamtól, mert még egy másikat is megsebezni csakugyan nem akartam. Vagy csalódtunk volna mindnyájan? Ez lehetetlenség. Végre az egyiknek oldalán észrevettem a sötét nyomot már behegedt vérfoltot. Minden egy pillanat alatt történt. Reá fogtam a fegyvert és elsütöttem. Az állat összerogyott, a többiek elmenekültek.

Odamentünk. Az állat még élt, s tekintetét reám vetette. Ugy nézett reám, mint a hogy azt álmomban tette. Sokszor hallottam, hogy a haldokló szarvas sirni szokott. En soha sem láttam. De ennek szeméből csakugyan egy könyescsepp gördült ki, s aztán kiszenvedett.

Nem lövök többet szarvast.

Az első lövés csakugyan magas lövés volt, olyan a minőnek látatlanban megállapitottuk, de a második szivét érte.

Föltették a szekérre s haza vittük. Otthon agancsát homlokcsontjával együtt lefürészelték, felbontották, beleit elásták, máját és vesepecsenyéjét bevitték a konyhába, mert ez ősi szokás szerint az elejtőt illeti, a többit pedig egészben letették a jégveremhe, hogy kihüljön, s estére küldeni lehessen.

A máj paprikásan, s a vesepecsenye igen jól volt elkészitve, s jó is lehetett, de én nem tudtam belőle enni.

Nem, én nem lövök többé szarvast. Dr. L.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

HIRDETÉSEK.

Üzlet-áthelyezés.

Tisztelettel van szerencsénk a nagyrabecsült közönség tudomására hozni, hogy eddig a Forgách grófi palotában volt

férfiruha-üzletünket

a mai naptól kezdve a **főutcza 3. szám alatt levő Münster polgármester ur házába** helyeztük át.

Ezzel kapcsolatban megjegyezzük, hogy műhelyünket megnagyobbitottuk és raktárunkat a legujabb **angol, brünni, gácsi és belföldi** legjobb minőségü posztók és szövetekkel meggazdagitottuk ugy, hogy bármely igénynek a legjobban és a legolcsóbban megfelelhetünk. Ezenkivül saját műhelyünkben máshonnan vett posztókat is mérték szerint elegánsan feldolgozunk.

A t. közönség szives pártfogását kérik

Alper S. és társa

246—1 férfi-müszabók.

Fiatal leány uri családnál

havi 30 frtért teljes ellátást külön szobával keres.

Czim a kiadóhivatalban. 245—1

38 kitüntetés, ezek között 14 diszoklevél és 18 érem. Számos bizonyitvány első erdészeti és gazdasági kiállitáson 1890. és a nemzetközi higienikus kiállitáson 1891. a legmagasabb kitüntetéssel — a diszoklevél különös feltüntetésével — díjazva.

Nestlé Henrik gyermek-tapliszt.

26 éves eredmény.

Tisztelettel, a kik annak által egyáltalában nem, vagy csak tökéletlenül táplálhatók, a **Nestlé Henrik gyermek-tápliszt**jével racionálisan felnevelhetők. Iratok, a melyekben a készitési mód, valamint elsőrangu tekintélyes felnevezhazák és gyermek-kórházak bizonyitvány foglaltatnak, kivánságra ingyen küldetnek. 158 10—12

1 doboz Nestlé Henrik-féle gyermektapliszt 90 kr.
1 doboz Nestlé Henrik-féle kondens. tej 50 kr.

Központi raktár Ausztria-Magyarország részére:

F. Berlyak, Wien, Stadt, Naglergasse 1.

Eladás minden gyógytár és füszerkereskedésben.

5604. sz. 247—4
Tk. 1893.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kassai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy a zsadányi evang. reform. egyház végrehajtatónak özv. Pajzoss Ferenczné sztl. Pilissy Hedvig végrehajtást szenvedő elleni 210 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a kassai kir. törvényszék területén levő Csány községében fekvő, a csányi 12. sz. telekjegyzőkönyvben kk. Pajzoss Ferencz és kk. Pajzoss János nevén álló 76. hr. sz. ház, udvar és kertből álló részbirtokra a végrehajtási törvény 156. §-ának d) pontja alapján 160 frtban és a csányi 225 ik számu tjkönyvben Pajzoss Ferencz nevén álló 420/a/3. hr. számu részbirtokra az árverést 406 frt 50 krban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1893. évi október hó 18-ik napján délelőtt 10 órakor** Csány község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 16 forint és illetve 40 forint 65 krajczárt készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ban jelzett **árfolyammal számitott** és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság
Kassán, 1893. évi julius hó 19-én.

Horváth,
kir. tvszéki biró.

Tudatom igen tisztelt vevőimmel, hogy még augusztus hóban az üzlet vasárnap d. e. 10 órakor záratik, minek szives figyelembe vételét kérem.

Kiváló tisztelettel

230—4 **Vizy Domonkos**

füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete
Kassán, főutcza 53. sz.

Mühely-áthelyezés.

Hálával emlékezve meg a magas arisztokrácziáról és a nagyérdemü közönség részéről élvezett kitüntető bizalomról, tisztelettel van szerencsém értesiteni, hogy **nagyobbitás** czéljából eddig a Lakatos-utczában volt

diszitő- és kárpitos-mühelyemet

a főutcza 65. sz. házba

(a városháza mellett) helyeztem el.

A midőn az eddigi bizalmat hálásan megköszönöm, kérem engem továbbra is kegyeiben részesiteni, a melynek reményében vagyok

méltyl tisztelettel

Zierlich Antal,
kárpitos és diszitő, főutcza 65. sz.

Koczkázott és lópokróczok | Ágy- és asztaltakarók | Flanelltakarók | Kocsi és utazási takarók | Lamberquinek | Butorszövetek

Futó-szőnyegek

Butorkelmék és szőnyegek

Kókus szőnyeg és lábtörlők

Legkitünőbb gyártmányok

Ujdonságokat a legpompásabb kivitelben, rendkivül olcsó szabott árak mellett ajánlanak

Nagyszerü választék

Függönyök

Portiérek

Széman Testvérek.

Divántakarók

Legolcsóbb szabott árak

248 1—30

Smyrna szőnyegek | Perzsa szőnyegek | Velour szőnyegek | Brussel szőnyegek

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, péntek 1893. évi augusztus 5. 88. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogle Bécs: Eckstein Bernát Fürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Mi itt a kivánnivaló?

(***) Boldog emlékezetü Beőthy László „A kék macskához“ czimü regényének egyik fejezetét ilyformán kezdi:

„Pest szép város, Pest nagy város“ stb. (Megjegyzendö, ezt az 50-es évek vége körül irta igy, a mikor Pest még nemcsak fő- és székváros nem volt, hanem még Budapest főváros nevet sem viselt). Szóval kidicsérte a mi kedves fővárosunkat, de csak azért, hogy annál inkább elmondhassa felőle, mikép ez a szépséges főváros mennyire el van maradva mégis más országok fővárosaihoz képest.

Kassát ugyan olyformán lehetne karakterizálni, mint Beőthy László tette azt az 50 es évek vége körüli Budapesttel.

Mi is elmondhatjuk Kassáról, hogy szép, hogy évről-évre halad, izmosodik, terjed. Még azt is elmondhatjuk felőle, hogy hovatovább modernebbé válik utczáival, járdáival, sétányaival, kiránduló helyeivel, középületeivel, szóval sok mindennel. De aztán hozzá tehetjük épugy, hogy bizony van még itt kivánni való elég, — daczára az érdemes tanács jóakaratu igyekezete és kitartásának.

A sok kivánni valót azonban — bár özönnel akadna ilyesmi — én sorra venni nem szándékozom. Csak egyet emelek ki a többi közül, mint olyat, a melynek megvalósitása, lehet mondani, közérdekkel biró.

Alig van ugyanis valamire való város, még nálunk is, nem csak külföldön, a melynek legalább a jelentényebb utczáit diszes fák sora ne ékesitené. S Kassa nem tartozik azon városok közé, a melyek a mindenképen való diszitést meg ne érdemelnék.

Már pedig azt elvitatni nem lehet, hogy egy rendezett, jókarban tartott városnak azon utczái mutatnak legtöbbet, a melyek nemcsak fényes palotákban bővölködnek, hanem a melyeknek járdáit gondosan ápolt, s szemnek tetsző disz-fák szegélyezik Ez adja meg annak a kellő csint. Fák nélkül az utcza mondhatni, többé-kevésbé rideg benyomást kelt a szemlélőben, — s főként idegenek előtt tünik fel az ily utczák hiányossága.

S hogy csak Budapestnek Andrásy-utját emlitsem: nemde véghetetlen kedves benyomást tesznek az ott több sorban elhelyezett fák ind azokra, a kik csak ott több vagy kevesebb időre megfordulnak? Azok nélkül a fák nélkül az Andrássy uton is hiányoznék valami. A fényes paloták sora mindenesetre nyer azzal, hogy előttük ezek a gonddal ápolt fák ott diszlenek.

S ha Kassát nem lehet is egészen párhuzamba tennünk Budapesttel: annyit azt hiszem, a sok mindenféle kiadás mellett Kassa város budgetje is megbirna még, hogy legalább főbb utczáinak befásitására forditana néhány száz, vagy akár nehány ezer forintot is. — Es ezt nemcsak a szépészeti, de a czélszerüségi szempontok is megkivánnák.

A szépészeti szempontról már szólottam. Czélszerüségi oknak legyen elég annyit felhoznom, hogy habár Kassán nincsen is valami nagyon tartós nyár s nincsen is oly óriási hőség, mint más délibb városokban: annyira meleg napok azért itt is fordulnak elő, hogy főleg a főutcza délfelé néző oldalán járóknak bizony jól esnék a pörkölő napheve ellen olykor egy kis árnyék ott az izzó aszfalton!

De hát azt mondják erre némelyek, hogy még a főutczának is van olyan része, a mely szük voltánál fogva nem engedi meg a befásitást. Ez a kifogás azonban nem állja meg a kritikát. Ha a nagy templom két végén s a malom utczának ugyancsak a nagy templomhoz szögellő végén szük is erre a tér: egyébütt bátran elfér minden gázlámpa oszlop közt egy, két sőt három darab fa is. S elvégre egy fának a dereka, még ha meg nő is a fa, sohasem foglal el nagy térséget, de még a törzse sem olyat, hogy az a közlekedést bármi tekintetben megakasztaná.

Kassa város hires arról, hogy valami 35.000 hold erdeje. Hát ebből a rengeteg erdőségből nem lehetne össze szedni annyi elültetni való fát, a mennyi a belváros főbb utczáira elégséges volna. Majdnem képtelenségnek látszik ilyet még csak föltételezni is!

Hisszük, hogy a városnak szakavatott erdőmestere, a ki megmutatta a Bankó ujjáalakitásánál: mit tud? s mire képes? megfogja ragadni e téren is a kezdeményezést. Hálával emlegetné nevét bizonynyal a későbbi nemzedék!

Kassának vannak már diszes kaszárnyái, egy pár csinos népiskolai épülete, — ma holnap felépül jogakadémiai palotája, — s ezeket sorra fogják követni: az uj szinház, felsőbb-leányiskola és polgári iskola, majd aztán a kir. tábla és talán a muzeumnak való helyiség is. Szóval lesznek csinos, monumentális középületeink. De az utczák befásitása nélkül még mindig nem fogjuk elmondani, hogy: Kassa igazán csinos, modern város! A szépészeti és czélszerüségi szempontok okvetlenül befásitást követelnek.

Tüz a városházán.

— A Kassai Szemle tudósitójától. —

Kassa, aug. 3.

A városháza épületében lévő egyik üzlethelyiségben kedden este kilencz óra tájban bolti tüz ütött ki. Rövid idő leforgása alatt ez már a harmadik bolti tüzeset. Nemrégiben történt, hogy a főutczai Dörner-féle üzletben az ott készletben levő rakéták explodáltak, majd Berger Pinkász gazda boltjában tört ki éjjel a gonosz elem, most pedig a városház épületében levő Weisz A. divatárus czég üzletében okozott károkat a vigyázatlanság nyomán támadt tüz. A tüzesetről következőket jelenti tudósitónk:

Kedden este, nyolcz óra után alig pár perczczel, hogy a boltott becsukták, a városház épületében levő Weisz-féle masamód üzletben tüz ütött ki. A tüz hihetöleg hirtelen nagyobb arányokat öltött, mert három perczczel boltcsukás után már az üzlet ajtajának hasadékain kitóduló füsttömeg állitotta meg a korzón sétáló közönséget. A füst egyre nagyobb mennyiségben tódult ki a szük hasadékokon s hirtelen nagy tömeg néző verődött össze a városháza előtt. Ezek közt volt egynehány rendőr is, kik kényelmes lassusággal siettek a hirt a tüzoltóságnak hirül vinni. A tüzoltók azonban nem igen jöhettek gondolatsebességgel a tüz szinhelyére s igy az ott álló s mindinkább szaporodó közönség mintegy félóra hosszat nézte tétlenül a bent mindinkább harapódzó veszedelem fojtó füstjének kitódulását s a vasajtók felett levő ablakon átszürödö világosságát.

Nemsokára annyira felszaporodott a tömeg, hogy a főutcza ide eső felén megakadt a közlekedés.

A tüz ezalatt folyton nagyobb mennyiségben produkálta a kitelé tóduló füstöt.

A tüzoltóságot becsmérlö publikumnak pedig nem jutott eszébe az, hogy az irgalmasságnak cselekedetét gyakorolhatná az által is, ha valaki a lassan mozgó tüzoltóság megsürgetésére átszaladt volna a szomszédba.

Egy nehány vállalkozó szellemü suhancz, ki odavetődött tüznézni, hajlandónak mutatkozott volna a vas rolló feltörésére, de miután e tervnek aligha az

TÁRCZA.

Tompa Mihály emlékezete.

(Halálának negyedszázados fordulójára.)

— 1893. jul. 30. —

Ki irtad egykor azt a sok regét
S a szép virágokat megénekelted:
Hazám bübájos ajku dalnoka!
Im én is áldozok nagy szellemednek.

Mert azt a léget szittam egykoron
Melyben te éltél, én is — gyermekévvel;
Járván-kelvén a szép Sajó vidék
Völgyén és számos halmán szerte-széjjel.

És láttam a kőhalmazt, melyet a
„Szakálos farkas“ őrült, bősz dühében
Egy csúcsives hegy ormán összehányt —
S melyről oly ékesen zengesz regédben.

Jártam „Pogánykut“ és „Lófő“ körül
S meséik báján ugy el-elmerengtem . . .
S a szép „Virágregék“ langy illata
Már épenséggel elbüvölte lelkem.

Gyönyört találtam én, édes gyönyört
Minden müvedben, óh nagy halhatatlan!
„Az én lakásom“ és „Gólyá“-n kivül
Hány volt, óh hány, miket hévvel szavaltam?!

És még mostan is, hogyha olvasom,
A mik könyvedben összeirva vannak:
A lelkem mély áhitat fogja el . . .
Mert hő varázsa van minden dalodnak.

Neved dicsőség és fény környezi,
Fény, a melynek nem szünend meg varazsa.
Arany, Petőfi — e két óriás
Mellé bátran illesz te a triaszba.

Egy országnak voltál nagy dalnoka
Egy ország népe lelkesült dalodra!
De ott leltél, hol bölcsőd ringaták
Te mégis édes — szükebb otthonodra.

És a szülőföld tömjént gyujt neked;
Lakói összegyülnek hamvaidhoz.)*
Tud lelkesülni még a jó Gömör!
Oh tudja jól, mi illik a nagyokhoz?

Fenkölt szellem! te lánglelkü dalos!
Rászolgáltál te száz sorjával arra:
Hogy honfitársid ünnepeljenek
És áldást mondjanak szent hamvaidra.

Te fényt árasztál szét magad körül
S hagytál sok drága kincset nemzetedre.
Méltó vagy rá: hogy szent emlékedet
A honfiak nagy száma ünnepelje!

Kovács Zsigmond.

*) Tudvalevőleg f. é. jul. 30-án folyt le Hanván az az ünnepély, melyet Gömör-megye intelligencziája, de főként az elhunyt nagy költő paptársai rendeztek, s melyre az ország minden részéből érkeztek vendégek.

Utban Stambul felé.

A „Daphin“ hajó fedélzetén.

A „Kassai Szemle“ számára irta: **Latkóczy Mihály.**

Alkonyra hajlott a nap és azt a sajátságos narancsszinü fényt hintette reánk, melyet a magyar piktorok közül csupán az öreg Markó és Ligeti tudtak megtesteni. A háttérben már csak az örökszép Pantheon ütött el a kék égtől, körülöttünk pedig bárkák százai siklottak fel és alá, kiki a maga utasait szállitván egy-egy induló hajó fedélzetére. Mert — amit szinte elfelejtettem megmondani — Piraeusban vagyunk, Athén egyik kikötö városában, mely egészen visszahóditotta régi hirnevét.

Athénnek három régi kikötővárosa: a Piraeus, Alumidria és Phalaeron közül ma már csak az első és utolsó létezik. De mig az utóbbi nyaraló és üdülő helylyé nötte ki magát, addig az első hatalmas kereskedelmi és hajózási empóriummá fejlödött, m lynek mólója mellett valóságos árbóczerdő jelzi kereskedelmi fontosságát és minden nemzet lobogójával találkozunk. Hogy milyen gyorsan, valóban amerikai módon fejlödött ezen város, annak megmondhatója néhány adat, melyeket bucsuzásunk alkalmával hallottam Fodor barátunktól, a ki szereti a magyarokat és a kit szeretnek a görögök.

Piraeusnak a görög szabadságharcz idejében a 20-as években mindössze 2 lakója volt; 1842-ben már 2600, 1853-ben 5472, 1870-ben 11,000, 1879-ben 22000, ez idö szerint 30000-en fölül.

Házai abban a kellemes hatású modern görög stilben épültek, mely a régi emlékek motivumainak és a modern házépitésnek szerencsés kombinácziójából állott elő és melynek legjellemzőbb képviselője Schliemann háza Athénben, melyről e sorok irója a „Pester Lloyd“-ban megemlékezett. Az emeletes házak fedele félig lapos, közepén egészen lapos nézőfedél (Plattform) van; az emeleteket erkélyek és balustrádok diszitik; az egésznek uralkodó anyaga a márvány, az a gyönyörü szép fehér márvány, a melylyel a természet a görögöket a világ első templomépitöivé tette.

Valóban jól esett még egyszer visszatekinteni arra a felejthetetlen kék tengerre, melynek habjaiban

irgalmasság volt a szülőanyja, az ott körüllévők lebeszélték a suhanczokat emberbaráti szándékukról.

Negyedóra mulva jött meg a tűzoltóság, élén derék főparancsnokával s előbb a folyósóról hatoltak be, majd a zárt vasajtót, és belső ajtót is felfeszitették.

Alig kapott szabad nyilást a bezárt füsttömeg, oly nagy mennyiségben tódult az utczára, hogy az összecsődült nép ijedten rebbent szét a nagy füst elől pár perczre.

Éppen javában folyt az oltási munkálat, vastag vizsugar mosta a finom női kalapokat, kecses blouseokat, drága strucztollakat és virágokat rejtő szekrények falait, mikor a Báránykа felől érkező gözvasut robogott az arra vezető sintesten. Amde a sineket oly nagy közönség állta el, s különben is a tűzoltó szivattyu csöve a sineken keresztül feküdt, s igy a vasut be nem robioghatott rendes állomás helyére és az állomástól jövő lóvonattal se csatlakozhatott.

Hátralva és folyton csengetve sietett tehát vissza a gözös olyan váltóhelyre, hol ismét eléjükbe kerülhetett a kocsiknak.

Ezalatt a vizsugár szakadatlanul szakadt be az elegáns üzlethelyiségbe, mignem sikerült a tüzet elfojtva, a füstölésnek véget vetni.

Ekkor már volt vagy fél tiz óra is.

Tegnap ejtették meg ez ügyben az elővizsgálatot.

Az elégett holmik, miknek nagyobb része papirnemű s egy egész pud i és egy szekrény, önmagukban véve nem képviselnek nagy értéket, hanem a tűz folytán fejlődött rettentő füst teljesen tönkretette az üzletben felhalmozott drága női kalapokat, csipkéket és ruhakat.

Csunyán megbarnult minden.

A kár tehát igy is igen nagy.

A tűz keletkezését illetőleg két verzió van. Az egyik az, hogy a távollévő tulajdonosnő édes atyjának pipájából kihullott szikra okozta volna azt, a másik szerint az üzletben volt két leány, egyike távozás előtt spirituszon melegitette fodoritó vasát a hajgöndöritéshez s az eltuvásnál kifröcscsent égő szesz gyujtotta volna meg a közeli papirosokat, melyeknek kicsiny lángját a rögtön távozó lány észre nem vette.

Ez a verzió annyiban is valószinűnek látszik, mert a hajgöndöritő készlet azon a helyen áll, a honnan a tűz származott.

Sürgönyök.

Egy nagykövet halála. A keleti államok udvarainál rendszeresitett követi állások között kétségtelenül egyik legjelentékenyebb a teheráni követség. Nem azért, mintha jelentékeny államérdekek nyernének a persa sah birodalmában ekként védelmet és képviseletet, hanem a monarchiának ama természetszerü rendeltetésénél fogva, mely szerint a nyugati czivilizáczió empóriuma a kelet részére Ausztria Magyarország. Eme inkább általános humanitási szempontokon kivül fontos kereskedelmi érdekek is utalnak bennünket arra, hogy a keleten méltóan legyünk képviselve. E keleti követségi állások betöltése tehát a legnehezebb, nemcsak azért, mert sok nyelvismeretet feltételez, hanem mert a legnagyobb tapintatot igényli.

E keleti követi állások jelentékenyebbjei közül való a teheráni, melynek élén huzamosabb idő óta egy derék magyar ember állt.

Rosty a teheráni osztrák magyar követ, kinek elismert és ügyes diplomata neve legközelebb a berlini nagykövetі állás betöltésénél is kombináczióba került, mint egy mai bécsi telegrammunk jelenti, Bécsben ma hirtelen meghalt.

E váratlan hir méltó megdöbbenést kelthet a politikai körökben is, mert Rosty neve ismert volt itthon is. Nem voltunk ugyan olyan helyzetben egyszer se, hogy a sah birodalmával komolyabb konfliktusba keveredtünk volna, de azért Rosty működése megbecsülhetetlen. Ő neki köszönhetjük többi közt azt is, hogy a monarchia termékei Teheránban most már épen ugy a piaczra talál, mint előbb angol és orosz áruk.

Táviratunk különben igy szól:

Bécs augusztus 3. Rosty teheráni követünk, ki szabadság idejének nagy részét itthon töltötte, ma váratlanul meghalt. Rosty halála az itteni diplomata körökben nagy megdöbbenést keltett.

Ujdonságok.

Rákóczy Ferencz hamvai Kassán. Mily szokatlanul, mily váratlanul cseng ez a mondat a kassai polgár fülébe. Rákóczy Ferencznek, a kurucz vezérnek, a magyar fejedelemnek hamvai Kassán! — a hajdani kurucz fővárosban. A rodostói nagy halott hamvai Kassán. — Pedig ez a kérdés nagyon aktuális dolog. Most hogy a Rákóczy-hamvak hazaszállitásának eszméjét felvetették s a mozgalom, mely a hazából exkommunikált fejedelem porait a haza szent földjébe akarja visszahozni, megindult; most ugyancsak alkalomszerü terv és eszme nyilatkozik meg ebben a czimbeli rövid mondatban. Nem mi vetettük fel azt a tervet. Mi, ha esetleg eszünkbe is ötlenék ily irányu mozgalom kezdeményezése, az itteni lanyha társadalmi élet s lassan lelkesedő szocziális viszonyok közepette nem mernők a kezdeményezés csufos kudarczának ódiumát magunkra venni. Tehát nem miénk a jelszó. Thaly Kálmán hazánk veterán történettudósa s a Rákóczy-kor buzgó apostola adja ki a jelszót az Egyetértés keddi számában. Itt irja Thaly, hogy a felvidék fővárosánál Kassánál alkalmasabb helyet a Rákóczy hamvak nem találhatnának. Nemcsak azért, mert Kassa hajdan a kuruczok kedves városa volt, hanem mert fővárosa Abauj megyének is, melyben a Rákóczyak ősi fészke Alsó-Vadász is fekszik. Itt vannak eltemetve különben Rákóczy atyja, meg nagyanyja is. Igy végzi azután „Rákóczy-muzeum Munkácson“ czimü czikkét veterán történettudósunk: „lehetne-e fenségesebb mauzoleum Rákóczy hamvai számára a magasztos kassai székesegyháznál?!... Ha a nemzeti pantheon létre nem jő: mi ennek adnók az elsőséget.“ — A jelszó ki van adva s a terv keresztül nem vihetetlen. Mi tehát felhivjuk a kassai muzeum egyesület és irodalmi társaság figyelmét Thaly javaslatára nem azért, hogy azt hallgatással mellőzék, hanem hogy az országos mozgalomhoz csatlakozva, alakitsanak egy helyi külön egyesületet, mely Rákóczy hamvainak hazaszállitásánál városunkat képviselje, nem az ekként nyerendő látványosság kedveért, hanem kegyeletből és hazafiságból.

Pókay János altábornagyot a budapesti honvédkerület főparancsnokát, kit alig egy hónapja helyezett el ő felsége kegye, Kassáról az ország első honvédkerületének élére — mint irják — tegnapelőtt a király telegraficze Ischlbe hivatta. A kiszivárgott hirek szerint az altábornagy utazása a közös hadügyminiszter halála következtében küszöbön álló változásokkal van összefüggésben. Es a félhivatalos izü magyarázat pedig annyit jelent, hogy Pókaynak vagy a hadügyminiszteri tárczát, vagy pedig Fejérváry esetleg kineveztetése esetén a magyar honvédelmi miniszteri tárczát fogja felajánlani a korona. Pókay altábornagy, ki Kassán léte alkalmával a legnagyobb mértékben birta az itteni polgári és katonai körök rokonszenvét s meglehetős népszerüségnek örvendett, a király előtt is grata persona s köztudomásu dolog, hogy három év előtt, mikor Fejérvári báró a hirhedt 25. §. vitája s a heves parlamenti harczok miatt lemondani készült, ő is komoly honvédelmi miniszter jelölt volt.

Pezsgő élet uralkodik egy-két napja a kassai gazdasági tanintézet falai között. Az épületet diszitik, felzászlózzák, a főépület előcsarnoka valóságos élő parkká van átalakitva, maguk a tanárok Kovácsy igazgatóval az élén ünnepi hangulatot táplalnak és hangulatos pose-ban várják az alkalom első beköszöntét, a mely mindezen ünnepi előkészitésre az okot megadta. Ugyanis a kassai intézet meghivása folytán az ország összes gazdasági intézeteinek egy és több tanárja és az igazgatók tegnap este ideérkeztek. Az összejövetel első főczélja barátságos megbeszélése a gazdasági oktatás ügyének, továbbá pedig összeismerkedés alapján a baráti kollegialitás ápolása és megerősitése. Az érkezettek a tanintézetnek a vendégei, kik szombatig itt maradnak Kassán, hogy városunk nevezetes néznivalóit megismerjék. A gazdasági professorok a vendégek tiszteletére a Schalkház szállóban bankettet rendeznek, mig másrészt egy estén a Bankón lesz barátságos vigasság. A vendégeket szombaton a délután 4 órai vonattal felviszik a Szepességre, hadd lássák meg ennek is a természeti nagyszerüségét, és megtekintik a dobsinai jégbarlangot.

Kritika Kassáról. A „Magyar Hirlap“ következőket közli f. évi augusztus 1-én megjelent számában: „A kassai németek. Megbotránkoztató hirt kapunk Kassa városából. A mikor az összes hatóságok, az egész ország elhatározta, hogy megtöri a cs. és kir. hadsereg makacsságát, melylyel feledve a törvényt, feledve a hadügyminiszter rendeletét, egyremásra német átiratokat küld a magyar hatóságokhoz, ugyanakkor a kassai közhivatalnokok védelmükbe veszik azokat a derék katonákat és segédkezet nyujtanak nekik a törvénysértéshez, a jogtipráshoz. A kassai 6. hadtest térparancsnoksága bámulatos következetességgel küldözgeti szét a német átiratokat és épenséggel nem jut eszébe, hogy felsőbb rendelet szerint magyarul kell leveleznie. Ugy a városi, mint a megyei hatóságok rendre kapják a német átiratokat, de arra még nem volt eset, hogy ilyet visszaküldöttek volna. Söt a kassai közhivatalnokok ugy nyilatkoznak, hogy: hadd küldjenek német leveleket és iratokat, tudunk mi németül is! Nos, ha Kassán igy beszélnek, akkor igazán kár bantani azokat a derék katonákat. De az az egy bizonyos, hogy most épen roszkor kérkedtek a kassaiak németségükkel.“ Hát erre a Kassát meglehetősen sujtoló

---

annyiszor hüsitünk és mely tagjainknak hüvös érzést, izmainknak ruganyosságot adott. Meg néhány perczig beszélgettünk szives jó barátunkkal. Fodorral, aztán az ő sarkaja is visszasiklik a parthoz és magunkra maradtunk a „Daphin“ hajón, mely eddig Kina felé szállitotta az embereket és szinte csodálkozva nézett kajütt ablak szemeivel a szép kék tengerre. Egyébként a hajó igen tiszta és rendes, kényelmes; kellemetlen látogatóknak, melyek keleti hajókon dijtalanul nem épen ritkán szoktak utazgatni, semmi nyoma.

A mi utitársainkat illeti, azok bizony keletieknek elég keletiek. Mert bár Görögország és különösen Athén dicséretére legyen mondva, még csak előre vetett árnyékait mutatja keletnek, Piraeusban már telitti a fejét az a csodás fényü virág, melynek fehérsége vetélkedik a Verescsagin hires képein a Verescsagin hires havával, de mely határozottan gyenge szaglásu emberek számára teremtődött. Mert nem képzelek érzékeny szaglásu halandót, a kinek ma el nem tintorodnék attól az olaj, izzadt bocskor, avas élelmiszerek, kátrány és nyugaton egészen ismeretlen anyagok szagának keverékétől, mely felénk a magasba áradt, midőn a „Daphin“ fedélzetéről lenéztünk a középhelyre, a hol a zónás atyafiak tanyáznak. Mert zónás atyafiak itt is vannak, sőt tarisznyás bácsi is akad, a kinek tarisznyája ugyan nem olyan jóizü, mint a debreczeni szeredás, hanem annál tarkább. Legyőzve a szagló érzékeink által támasztott reakcziót, figyelni kezdtünk utitársainkra, kik albánok, szigetlakó görögök és törökök vegyest.

Az albánokat, kik legnagyobb számmal voltak a hajó parasztutasai között, nem annyira ruhájokról lehetett felismerni, lévén az a szigetlakó görögökéhez hasonló, mint inkább azokról a panaszos hangu, mélabus nótákról, melyeket egy-egy hegedüsnek, geszlárnak kisérete mellett körben ülve énekelnek és melynek minden strófhája jajszerü, vontatott refrainnel végződik. Százados elnyomatást lehell ez a dal és ugy árad felénk, mint a kripták levegője Isten szabad, szép levegő egébe.

Mikor már megelégeltük ezeket a nótákat s a tengerről tekintetünk megint csak a tengerre téved, más kép vonja magára figyelmüket. A fedélzet egy részét ponyvákkal és nagy kendőkkel elkeritették, s ott egy török ember helyezte el feleségeit. Ime az első hárem, a melylyel találkoztunk. Mihelyt valamelyikünk ezt észrevette, tüstént egy tuczat kiváncsi operai látcsó szegződött a ponyvákra, melyeknek a szél által lengetett hasadékain keresztül egy-egy barna profil és tarka kaftán látszott. Egyszerre azonban a ponyvák mögött is észrevették látrésünket, mintegy parancsszóra megfordult valamennyi asszony és csak a turbános török arcz meresztette ránk haragos fekete szemeit.

Az asszonyok közül az öregebbek ki-kijöttek a ponyva mögül, ott mosakodtak a kut mellett, mely a fedélzetre szivattyuzza az édes vizet. Ugy látszik villámháritókul jöttek és czéljokat el is érték, öt percz mulva senki sem törődött velök többé. Figyelmünk ismét az albánok felé fordult, a kik nagy buzgalommal kártyáztak, de e közben is dudolgatták szomoru nótáikat.

Ilyen impressziókkal telt el az est, melynek késöbbi egyhanguságáért gazdagon kárpótolt bennünket a hajnal szépsége. Hajnal a tengeren! Hogy is mondja Willy a „Szodoma pusztulásá“-ban: „Oh felséges nap, a ki téged igy le tudna fösteni!“ Valóban egy kiváló müvész ecsetjére méltó kép. Először egy lilaszin-bibor sáv a tenger szinén, majd a nap tányér metszete, végül maga a tüzgömb, mely haragosan bukdácsol a hullámok felett. Körülte semmi felhö, semmi sugár, forrón és szüzen merül ki Phoebus tengeri hullámágyából, melyben álmait aludta.

A Konstantinápoly felé vezető utat olyan sokan megirták már, hogy a vidék jellemzését bátran elhagyhatom, de talán nem lesz érdek nélkül való, hogy közvetlen a part mellett, Csanak-Kalessziben fenyegetett az egyetlen komolyabb baleset, mely meglehetősen hosszu utunkon társulatunkat megközelitette. Epen arról beszéltünk, milyen kár, hogy a megtekintendő régészeti állomások sorába fel nem vehettük Tróját, a hol Dörpfeld tanár Schliemann özvegyének megbizásából ásatásokat eszközöl, midőn hajónk félgőzzel haladva Csanak-Kalesszi csinos házaival szemben megállni készült. Vártuk az orvost, a ki hajónkról a társasági lobogót levonva, ezzel tovább bocsátott. Egyszerre csak azt látjuk, hogy hajónk csak alig egy pár arasznyira van egy angol gőzöstől, a melynek sikerült is valahogy megugrania, mig a mienk az utolsó pillanatban hatalmas ellengőzt adott a kitérésre; de mindkét hajó majdnem elkésett vele. Egy két másodpercz határozott a felett, hogy a „Viktória“ sorsára jutunk-e vagy sem. Sokan maig se tudják, milyen veszélyben forogtak.

Olvasóim közül bizonyára sokan fognak akadni, a kik pálczát törnek a „Daphin“ és az angol hajó kapitányai felett, pedig egyik sem hibás, mert a bajt a Dardanellák tengeráramlatai okozzák. Azok a hamis áramlatok, melyek hol innen, hol onnan ragadják magukkal a hajót és a mily erősek, ép oly kiszámithatatlanok. Am e tárgyilagos magyarázat daczára, be kell vallanom, hogy nem a legjobban aludtam utána. Az „ánglius“, a ki szerencsésen kisiklott, folyton utánunk jött. Láttuk vörös orrát (már mint a hajóét) a mig világos volt, később (mikor besötétedett) láttuk vörös lámpáját. Az bántott éjjel is és csak a Bosporus remek panorámája üzte el e sötét képeket. Cook magyar dragománja magyarul kiáltott fel a bárkából és a delfinek játéka hajónk körül elszórakoztatott mindenkit. Volt olyan is, a kit elszomoritott. Mert hisz az eperjesi Kerényi-házon is delfinek vannak, melyeket egy hónapig nem látni, nem ér fel még magával a fényes portával sem. No de se baj; lesz még szölő, lágy kenyér!

közleményre annyit jegyzünk meg, hogy sok abban az igaz, mert tényleg vannak hivatalok, a hol egyes tisztviselő urak egész előszeretettel — majdnem állandóul németül diskurálgatnak. A tulzás benne csak az, hogy általában van szó „kassai közhivatalnokokról"; holott tudvalevőleg van itt igen sok minden izében magyar hivatalnok is, de mindamellett a föstés nagyon is sötét, mert a kassai katonai hatóság a hadügyminiszteri ismert rendelet előtt is, a körülményekhez képest számos ügyben magyarul irta átiratait a hatósághoz és ha a „Magyar Hirlap" közleménye azó szerint igaz volna, Kassa egyátalán nem érdemelné meg, hogy II. Rákóczy Ferencz hamvai — Thaly Kálmánnak legközelebb Munkácson kifejezett kivánságához képest — itt helyeztessenek el.

A jászói prelátus installációjára a meghivókat e napokban küldték szét. A meghatározott programm szerint az augusztus 8-iki ünnepélyes beigtatási szertartás d. e. 10 órakor kezdődik a jászói székestemplomban. A beigtatás után pedig, déli egy órakor ünnepélyes ebéd lesz, melyet az uj prépost Benedek Ferencz ad, tisztelői és vendégei számára a préposti lakban.

Uj miskolczi közjegyzők. Az igazság ügyminiszter a miskolcziak kivánságára Miskolczon a második közjegyzői állást is rendszeresitette s ez állásokra Eder Elek abauj-szántói kir. közjegyzőt és az üresedésben volt helyre Szaffka Pál miskolczi ügyvédet nevezte ki.

Zemplénvármegye törvényhatósági bizottsága által f. évi augusztus hó 1-én tartott népes rendkivüli közgyülésén a többi érdekes tárgyak között szóba került a vármegye gazdaközönségének az Első magyar általános biztositó-társaság kassai főügynöksége részéről kiküldött közegek ellen emelt panasza, mely szerint a társulat közegei nem járnak el méltányosan és igazságosan, holott a miskolczi főügynökség müködése alatt ennyi elégedetlenség elő nem fordult. A tömeges panaszok következtében vármegyénk igazságos és köztiszteletben álló főispánja ezuttal is magára vállalta a gazdaközönség érdekeinek nem épen kellemes képviseletét és orvoslásának teljesitését.

Népünnepély. A „Kassai czipészek önképzőegylete", mely alapszabályainak szentesitése után még csak a mult vasárnapon alakult meg véglegesen, életvalóságának, ügybuzgó és nyilvános ténykedés által adja tanujelét olyformán, hogy az alakulástól számitott első, azaz a most közelgő vasárnapon már alapforrásnal jótékonyczélu népünnepélyt rendez, melynek tiszta jövedelmét könyvtári alapra és a vándor szaktársak szállójának berendezésére kivánja forditani. Eltekintve azonban attól, hogy e népünnepély való ban a nemes törekvés és a hathatós jótékonyság örömnapja leend, gondoskodott a rendezőség olyan bő élvezettel kecsegtető és nagyszabásu müsorról, mely nálok mint a kezdett nehézségeivel küzdőknél annyival is inkább méltánylandó, mert bizonyara csak az erőmegfeszitett munka, önmagtagadó áldozatkészség, a szebb jövő reménye és mindenekelőtt a nagyközönségbe helyezett édes bizalom révén jutottak hozzá. A kiáltó talragaszokról különben álljon itt a szemheötlő müsor: „1. Térzene a cs. és kir. 65. gyalogezred zenekara által. 2. Táncz a teremben d. u. 3 órakor, melyhez talp alá valót egy közkedveltségü népzenekar fog szolgáltatni. 3. Dijkuglizás 3 dijjal, 1-sö dij 10 koronás arany, 2-ik dij 6 korona, 3-ik 4 korona; kezdete 3 órakor. 4. Nemzetközi világposta versenycsokonyal. 5. Kalács-harapás 1 koronás dijjal, 3 és fél órakor. 6. Fazéktörés 3 dijjal; 1-sö dij 1 korona, 2-ik dij 60 fillér, 3. dij 40 fillér; kezdete 4 órakor. 7. Zsákbafutás 3 dijjal; 1-sö dij 1 korona, 2-ik dij 60 fillér, 3-ik dij 40 fillér; kezdete 4 és fél órakor. 8. Léggömb felbocsátasa 5 órakor. 9. Versenyfutás tojással, 3 dijjal; 1-sö dij 1 korona, 2-ik dij 60 fillér, 3-ik dij 40 fillér; kezdete 6 órakor. 10. Villanyos vezeték 2 koronás dijjal. 11. Hogyan ül le a katona háború idején, ha eső esik. 12. Záradékul: fényes tüzijáték Emmerling gyártmányaiból." — Az ünnepély kezdete d. u. 3 órakor. Belépti dij a kerti helyiségbe 10 kr., a táncszerembe 50 kr. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Kedvezőtlen idő esetén az ünnepély aug. 13-ára halasztatik.

Kinevezés. Hammersberg Miklós dr. budapesti kir. törvényszéki joggyakornokot a miskolczi kir. törvényszékhez aljegyzővé nevezte ki az igazságügyminiszter.

Esküvő. Nyulászi János dr. fiatal ügyvéd és a helybeli jogi szaklap segédszerkesztője, f. hó 14-én vezeti oltárhoz Budapesten Kéthely Ilona kisasszonyt.

Iparkiállitás. A liptószentmiklósi ipartestület kiállításának megnyitása e hó 6-ára volt tervezve, de a kiállitandó tárgyak oly nagy számban jelentettek be, hogy a rendezőség kénytelen volt e czélra csinos és fákkal beültetett tágas pavillonokat épittetni. Ez és azon körülmény, hogy Liptó-Szent-Miklóson e hó 22-én kezdődik az egyházkerületi közgyülés, mikor nagyobbszámu látogatóra lehet számitani, arra indította a rendező ipartestületet, hogy a kiállitás megnyitását augusztus 15-ére halaszsza. A kiállitás ezen uj helyiségekben való elhelyezéssel csak nyerni fog és sokkal terjedelmesebb lesz a szokott helyi kiállításoknál, igy méltán megérdemli azt az érdeklődést, melylyel minden oldalról kisérik.

Virágvölgy fürdőhelyen — irják lapunknak — a mult hó 30-án este koncerttel egybekötött táncmulatság rendeztetett, melyben nagyobbára kassai mükedvelők vettek részt. A szép számmal megjelent közönség nagy élvezettel hallgatta végig a programmot, mely következő számokból állott: 1. Ének. Mignon dala. Thomastól. Előadva Sikorszky Camilla k. a. által (Kassa), Kende Arnold ur (az operaház 5-ik primása) kiséretе mellett. A szépen iskolázott hang a szinpad deszkáiról hallva is nagy hatást ébresztett volna, mükedvelőről hallva azonban teljesen meglepő volt és méltán érdemelte meg az óriási tapsvihart. 2. Zongora-szóló. Rhapsodie hongroise, Liszt F.-től. Előadva Kertész Emma k. a. által. A bravourral és vervvel előadott darab után a leikesedés leirhatatlan volt, Kertész Emma k. a. zenei talentuma a jövőben bizonyára jelesül érvényesülne; ujjai rendkivüli könynyüséggel fejezik ki a zenei érzések legnehezebb árnyalatait. 3. Szavalat. Pókainé. Előadva Sikorszky Camilla k. a. által. A kisasszony rendkivüli előadó tehetsége, valamint az énekben, ugy itt is meglepő módon nyilvánult. Pókainé panaszát, könyörgését és fájdalmát nagyobb érzelemmel és ügyességgel, de egyuttal nagyobb harmóniával előadni lehetetlen. 4. Hegedü-szóló, Csárda-jelenet, Hubaytól. Előadva Pick A. ur, Kende A. ur fiatal tanitványa által, ki mint vendég volt jelen Tátrafüredről. Fiatal erő, hatalmas tehetség, kinek játéka csak a mestere müvészi szeniálitását dicséri. A közönség szép ovációja után még egy magyar ábrándot is hallottunk tőle. 5. Zongora négykezes, „Faust", Thomastól. Előadva Paksy Ella k. a. és Kende Arnold ur által. A fiatal müvésznő játékával rendkivüli hatást tett és nagy elragadtatást szült. A „Faust"-nak elbüvölő akkordjai a gyakorlott kezek által előadva, remekül olvadtak össze az egyes melódiákban. 6. Szavalat. A monológ ellen. Abrányi Emiltől. Előadva Schreiber Miklós által (Szolnokról.) A szép jövedelem jótékonyczélra, a virágvölgyi könyvtár javára fordittatott. A zene-estélyt követő táncmulatság várakozáson felül sikerült.

Köszönet nyilvánitás. A helybeli asztalos-ifjuság nyári mulatsága julius hó 3-án az esős-lucskos időjárás daczára ugy erkölcsi, mint anyagi tekintetben kiválóan sikerült. Összes kiadás 113 frt 30 kr. volt, a tiszta bevétel pedig 38 frt 3 krral zárult. Felülfizettek: Legányi Sámuel buto gyáros ur 5 frtot; Zaver István asztalos-mester ur 2 frt 80 krt; továbbá: Munster Tivadar polgármester, Lang épitész, Kaiser József asztalos-mester, Frankovszky a.-m., Ur György, Sztojka Péter a.-m., Zsoltér Fábián czipész-m., Szopkó Mihály és B. I. urak s a helybeli nyomdász-egylet 1—1 frtot; Persmán István ur 80 krt; Pak Rudolf és Sebjan Ignácz urak 40—40 krt; N. N. ur 50 krt; Vihegyi Mariska k. a. 40 krt. Ugy ezen nemeskebü adakozóknak, valamint a mulatságon rendezett világposta-játék körül buzgólkodó Kolbay Lujza, Krupa Ilona, Szopkó Margit és Fekser Karinka kisasszonyoknak táradhatlan müködésükért és végül Paroda Andrásné urnőnek a jelvények és szalagok szives kiképzéséért és Faix Mihály egyleti elnök urnak áldozatkész érdeklődéséért ez uton mond forró köszönetet a rendezőség.

Szenzációs bünper a kassai törvényszéken. Julius 26-iki számunkban e czimen emlékeztünk meg a Fővárosi Lapok nyoman arról a szenzációs bünperről, mely „a tarczali földosztás" czimen ismeretes. Az volt ez ujdonságban megirva, hogy Gombos József tarczali földbirtokos képviseletében Szappanos Gerő dr. fővárosi ügyvéd a mult hónap elején csalás, magán- és közokirathamisitás, megvesztegetés büntette és hivatali visszaélés vétsége miatt bünvádi feljelentést tett Major István sátoralja-ujhelyi törvényszéki biró és Kottán György megyei és Holló Kálmán kincstári mérnök, Borsy Rikhárd kincstári ügyész és Csendes József tarczali ügyesz ellen. E hirünkre vonatkozólag Borsy Rikhárd urtól nyilatkozatot kaptunk Budapestről, melyben „megvetéssel utasitja viszsza" a neki imputált vétséget és kijelenti, hogy ő a tagositás idejében 1887-ben már nem volt Tarczalon s igy nem vehetett részt sem a földosztásban, sem az ekként származott visszaélésekben sem lehetett része, a feljelentők ellenében pedig hamis vád és rágalmazás miatt jogorvoslattal fog élni. Ezekben közöljük Barsy ur nyilatkozatát s csak azt jegyezzük meg, hogy nem mi voltunk az egyedüliek, kik e Budapestről származó hirt közöltük s mi is ugyanugy óhajtjuk, mint ő, hogy igaza mielébb kiderüljön.

Szülők és gyámok figyelmébe. Intelligens családnál jó házból való — akár felsőbb, akár középiskolákba járó — fiatal emberek f. évi szeptember 1-től teljes ellátásra feltogadtatnak. További felvilágositásért érdekelt felek e lap szerkesztőségéhez forduthatnak.

Weinstein kassai zálogos üzletében — a lapunkban olvasható hirdetés szerint — a lejárt zálogok el tognak árveretni. A zálog-intézet humánus tulajdonosa azonban — mint mindig — ezuttal is szives készséggel hajlandó a pénznélküliség nehézségein segiteni annak, a ki tárgyát meg akarja őrizni és hozzá fordul.

Nagy tűz pusztitott — mint levelezőnk irja — mult hó 29-én zemplénmegyei Sztarina községben. A pusztitó elemnek 8 ház, köztünk a gör. kath. lelkészi lak is, martalékául esett. A tuz egy asszony gondatlanságából eredt.

Felhőszakadás volt — irja tudósitónk — f. hó 1-én Sátoralja-Ujhelyben és környékén. A hegyekből vehemens erővel lerohanó ár csakhamar elboritott nehány utjába álló utczát s a város szélén fekvő Ronyva-patakot is annyira megdagasztotta, hogy csaknem kiszorult medréből. Ugyancsak aznap nagy felhőszakadás volt Sztakcsin, Kolonicza, Szt.-Rosztoka, és Kálna községekben. A sok és gyakori esőzés az életnemüekben tetemes kárt okozott. Ha az időjárás ezután is annyi esőt hoz, mint eddig, akkor különösen a szénatermés, igen silány lesz.

Kolera-hirek Zemplénben. A kolera réme immár nem is fenyegeti vármegyénket, de tényleg föl lépett egy helységben. Tárkányban, a bodrogközi járás egyik virágzó községében 6 óra alatt 3 ember halt el. Legujabban Szerencsről is érkeznek kolera-hirek.

Beszüntetett korcsmák. A helybeli korcsmák száma százhuszban volt eddig tudvalevőleg megállapitva, de miután az e létszámon kivül esők felfolyamodással éltek, a miniszter még tizennégy korcsmát engedélyezett Kassának s csak négynek a beszüntetését rendelte el.

Vigyázatlan kocsis. Ruscsák Emil tizennégy éves bádogos-inas tegnap déltájon az Andrássyféle ház tetőzeténél egy magas létrán állva dolgozott, mikor a helybeli Imenschek-szálló kocsisa arra ment. A létrát tartó három ember figyelmeztette a kocsist, hogy kerülje ki a létrát, de ő ennek daczára kereszttül hajtatott s a létra felébillent, a fiu a széditő magasságból a földre zuhant és most a halállal vivódik.

Carlsbadi legjobb minőségü és elsörendünek elismert férfi, női és gyermek-lábbeli egyedül Aufricht H. főutczai üzletében bő választékban kaphatók.

Tanügy.

A rozsnyói ág. h. ev. felső-leányiskola. A nyári iskolaszünet javarésze elmult és a szülőket és gyámokat egyre élénkebben foglalkoztatja az a gondolat, hogy a közeledő uj tanévben hova jutassák gyermekeiket iskolába. A választás nem mindig könnyü. Ezért ugy hisszük szolgálatot teszünk olvasóink egy részének, ha ráirányozzuk figyelmöket egy aránylag nagyon fiatal, de már is szép sikerrel müködő leánynevelő-intézetre. Ez a rozsnyói ág. h. ev. felső-leányiskola. Rozsnyó 330 m. tengerszin feletti magasságban fekszik erdők boritotta hegyektől körülvett kies völgyben. Klimatikus viszonyai nagyon kedvezők; idegerősitő, testedző hegyi levegője van, mely azonban zordnak még sem mondható, hegyekből fakadó források kitünő vizet szolgáltatnak; hideg és meleg vasas fürdő van a város közvetlen közelében. A közlekedés vasuton Budapest felé naponkint háromszor történik. A kisvárosnak aránylag nagy intelligenciája van, mire már nevelő és tanintézeteinek nagyszámából is lehet következtetni (2 főgimnázium, községi és felekezeti elemi iskolák, zárdai iskola és év. felső-leányiskola.) A rozsnyói ág. h. ev. kerületi felső-leányiskola egyelőre csak két osztálylyal bir, melyek a polgári leányiskola III. és IV. osztálynak megfelelően vannak berendezve. Az intézetben végzök a polgári leányiskola IV. osztályát végzettekkel egyenlő törvényes kedvezményekben részesülnek p. o. I. tanitóképző-intézetbe léphetnek. A felvétel vagy bizonyitvány, vagy felvételi vizsgálat alapján történik. Csak polgári iskolákra képesitett tanitók és főgimnáziumi tanárok — mint bejáró óraadók — tanitanak. A növendékek mérsékelt dijért alapos oktatást nyerhetnek egyes rendkivüli tantárgyakban is, nevezetesen a franczianyelvben és zongorázásban; külön kézimunka-tanfolyama is van az intézetnek leányok számára, különös tekintettel a tehérnemü varrásra és ruhaszabásra. Az intézet élén igazgatónő áll, a közvetlen felügyeletet a helybeli iskolaszék — kiegészitve női bizottsággal — a főtelügyeletet pedig a tiszakerületi ev. püspök gyakorolja, ki minden évben személyesen vagy megbizottjai által megvizsgálja az intézetet. A jövő tanévben ugy, mint eddigelé, ez intézet internátussal lesz egybekötve; a bennlakó növendékek havi 20 frtért teljes ellátásban részesülnek. Szegényebb sorsu tanitványok tisztes magánházaknál megfelelően olcsóbb ellátást is nyerhetnek. Az internátust az igazgatónő vezeti, ki az intézeti épületben lakik, két szintén bennlakó tanitónő segédkezése mellett; a növendékek tehát a legnagyobb gondozás és felügyelet alatt állanak. Az intézeti épület egészséges helyen fekszik, száraz és világos háló, ebédlő és dolgozószobákkal, tágas udvara télen jégpályául, őszszel és tavaszszal játszóterül szolgál; melegebb időben a növendékek az intézet kertjében üdülhetnek, kertészkedéssel és virágápolással foglalkozhatnak. Az internátusba való felvétel czéljából bármikor lehet, kellő tájékozás végett azonban czélszerü aug. 20-ig jelentkezni. A jövő tanévben a beiratások szept. első három napján tartatnak. Mindennemü egyéb felvilágositást készséggel nyujt az intézet igazgatósága Rozsnyón. (Gömörm.) kivánatra iskolai értesitőt is nyujt.

Szerkesztői üzenetek.

P. urnak Kassán. Philemon pseudonim alatt kozel tiz éve egy és ugyanaz szokott néha irni és ez az egy nem Lévy ur.

Felelős szerkesztő: Ries Lajos.

Főmunkatárs: Ladányi Béla.

HIRDETÉSEK.

Szép lakás Kassán.

Főutcza 65. szám alatt I. emeleten az Adriai biztositó-társaság irodahelyisége **1 szalón és előszoba, november 1-vel kiadó.**

Bővebbet az Adriai biztositó társaság irodájában vagy **Holländer Jenő** urnál **Szepes-Nádasdon.** 250 1—3

Nagy fekete tiszta faju uj fundlandi két éves kutya eladó. Értesitést ad a kiadó-hivatal. 252—1

A kassai kir. itélő tábla elnökétől.

1201. sz. 249 2—2
eln. 1893.

Árlejtési hirdetmény.

A kassai kir. itélő tábla hivatali helyiségének fütésére 1894. évben szükséges **tüzifa és kőszén szállításának** biztositása czéljából, **folyó évi szeptember hó 15-ik napján délelőtt 10 órakor, a kir. itélő tábla elnöki irodájában** zárt ajánlattal egybekötött szóbeli árlejtés fog tartatni.

Feltételek:

1. A szállitandó tüzifának egészséges, teljesen száraz bükkfának kell lenni; az évi szükséglet körülbelül 386 köbméter, a kőszénnek jó minőségü porosz kőszénnek kell lenni, az évi szükséglet 170 méter mázsa. Szükség esetén tartozik a vállalkozó a szerződésben meghatározott egységi árakért nagyobb mennyiséget is szállitani.

2. A tüzifának válogatott, ép és sima egy méter hosszu hasábokból kell állani, és a kir. itélő táblai iroda igazgató által kijelölendő helyen hézag és keresztrakás nélkül köbméterekben lesz felállitandó és átadandó, a kőszén pedig kosarakban vagy zsákokban lesz szállitandó s minden kosárnak vagy zsáknak 50 klgr kőszenet kell tartalmaznia.

3. A szállításnak a megrendeléstől számitott 8 nap alatt kell történni.

4. A mennyiben a vállalkozó kifogástalan minőségü tüzifát vagy kőszenet nem szállitana, vagy őt a szállitási időben késedelem terhelné, a tüzelő-anyag kárára és költségére bárhonnan beszerezhető lesz.

5. Bánatpénz fejében, az árlejtés megkezdése előtt 100 frt készpénzben vagy ennek megfelelő ovadékképes értékpapirban a kir. itélő tábla elnökségénél leteendő.

6. A szállitással az fog megbizatni, a kinek ajánlata legkedvezőbb; a megbizott vállalkozó bánatpénze óvadék czimén visszatartatni, a többiekké ellenben azonnal visszaadatni fog.

7. A szállitott és kifogás nélkül átvett tüzifa és kőszén ára a vállalkozónak április és deczember hó végével szabályszerü számlára s az 1881. évi XXVI. t.-cz. 6. és 10. §-ai értelmében bélyegzett nyugtára fog kifizettetni.

8. A kötendő szerződés két példányban lesz kiállitva, a mely jogügylettel járó minden bélyeg költséget és egyéb kincstári illetéket vállalkozó tartozik viselni.

9. Az irásbeli ajánlatok, — a melyekhez 100 frt bánatpénz csatolandó — a szóbeli árlejtés óráig adandók be, s az ajánlatban kiteendő, hogy az ajánlatot tevő az árlejtési feltételeket ismeri és magát azoknak aláveti.

Az irásbeli ajánlatokban a szállitási ár összege betükkel is kiteendő.

10. Per esetére sommás eljárásra nézve a budapesti IV. ker. kir. járásbiróságnak, amennyiben pedig a sommás eljárás ki volna zárva, a budapesti kir. törvényszéknek illetékessége köttetik ki.

Kassán, 1893. julius hó 28-án.

FEKETE ÖDÖN,
tanácselnök.

Árverési hirdetmény.

Tisztelettel tudomásra hozom, hogy a **lejárt** és nem prolongált zálogok

augusztus 9-én

és 10-én nyilvános árverésen eladatnak.

Tisztelettel

Weinstein R.
fő-utcza 87. sz.

Azok kivánságára, kik zálogtárgyaikat most képtelenek prolongálni, a tárgyak készségesen félretétetnek és nem adatnak el. 251 1—2

Tudatom igen tisztelt vevőimmel, hogy még augusztus hóban az üzlet vasárnap d. e. 10 órakor zárátik, minek szives figyelembe vételét kérem.

Kiváló tisztelettel

Vizy Domonkos
füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete
Kassán, főutcza 53. sz.

230—5

Siemens és Halske

villamos világitási és erőátviteli gyárak

Budapest, VIII. Kerepesi-ut 9/a sz.

Elvállalják: villamvilágitási és erőátviteli, telefonok, vasuti biztonsági és tükjelző állomások berendezését. Szállitanak: vizmérőket, viszállagmérő készülékeket, mérőeszközöket mint galvanometereket stb. izzólámpákat, szénpálczákat stb.

Csillárok stb. villamos világitáshoz. Különösen felhivjuk a közfigyelmet városi raktárunkra, hol villamos czikkekben dús választéku minta-raktárt tartunk.

Figyelemre méltók a 176 9—16

szab. Hellesen-féle száraz elemek

melyek 6 nagyságban elkészitetnek és hivatva vannak a folyadékos savakkal muködő elemeket kiszoritani.

Költségvetések és ajánlatok dijmentesen.

Mühely-áthelyezés.

Hálával emlékezve meg a magas arisztokrácziáról és a nagyérdemü közönség részéről élvezett kitüntető bizalomról, tisztelettel van szerencsém értesiteni, hogy **nagyobbitás** czéljából eddig a lakatos-utczában volt

diszitő- és kárpitos-mühelyemet

a főutcza 65. sz. házba

(a városháza mellett) helyeztem el.

A midőn az eddigi bizalmat hálásan megköszönöm, kérem engem továbbra is kegyeiben részesiteni, a melynek reményében vagyok

mély tisztelettel

Zierlich Antal,
kárpitos és diszitő, főutcza 65. sz.

244 3—3

JAKOBOVITS ÁRMIN

első kassai butor-minta-termei és butorgyári raktára

Kassán, főutcza 39-ik szám, a székesegyházzal szemben.

A t. cz. butorvásárló közönség kényelmére és jobb áttekintés czéljából butorraktáramat jelentékenyen bővitettem és az első emeleten **minta-termeket** rendeztem be, melyek szives megtekintésére vagyok bátor a magas uraságokat és a t. cz. közönséget felhivni.

Nagyszerü áruraktáram és

minta-termeim (Intèrieurs)

oly **látványosságot** nyujtanak, hogy e tekintetben bármely fővárosi áruteleppel a versenyt mindenben bátran kiállják.

Raktáromon mindig a legnagyobb választéku szilárd butorokból minden most divatban levő fában és stylben, ugyszinte **luxus-butorok**, teljes **háló-, ebédlő- és salon-berendezésekből**, garniturák arany- és bronz-betétekben, **fantasia**- és más **ülő butorokból, szőnyegdiványok, ottománok**, mindennemü **matráczokból** tartok, ugyszinte elvállalok **diszitési és kárpitos-munkákat** is.

Szolgáljon továbbá a nagyérd. közönség becses tudomására, hogy általam a ftdő papság, tisztikar, magasabb hivatalnokok és magánosok részére, ugyszinte teljes **menyasszonyi berendezések** ugy helyben, mint a vidékre is **kedvező fizetési feltételek mellett** szállittatnak.

Hol vasuti állomás nincs, vagy kisebb távolságra a butorok szállitását jótállás mellett saját kocsimon teljesitem és a legkisebb megbizásnak is legnagyobb figyelemmel és pontossággal törekszem megfelelni.

Tisztelettel meghivom tehát a nagyérd. közönséget, hogy a fentiek valóságáról meggyőződni és nagyszabásu **butor-raktáromat** és **minta-termeimet**, melyek egész napon át s este kivilágitás mellett állanak nyitva, szives látogatásában részesiteni kegyeskedjék és midőn becses megrendeléseit tovább is várom, maradok

mély tisztelettel

328 37—52

Jakobovits Ármin.

Képes árjegyzékek kivánatra bérmentve küldetnek.

Kocskázott és lópokróczok | Ágy- és asztaltakarók | Flanelltakarók | Kocsi és utazási takarók | Lamberquinek | Butorszövetek

Butorkelmék és szőnyegek

Futó-szőnyegek | Legkitünőbb gyártmányok | Nagyszerü választék | Függönyök

Ujdonságokat a legpompásabb kivitelben,
rendkivül olcsó szabott árak mellett ajánlanak

Széman Testvérek.

Kókus szőnyeg és lábtörlők | Pertiérek

Legolcsóbb szabott árak

248 2—30

Smyrna szőnyegek | Perzsa szőnyegek | Velour szőnyegek | Brussel szőnyegek | Divántakarók

---

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, vasárnap 1893. évi augusztus 6. 89. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdekli küldemények czímzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi; kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogler Bécs: Eckstein Bernát Árdó-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Danbe G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Pánszláv agitátorok.

Az egész országot bejárta a nemzetiségi izgatós láza, kezdték az olához és folytatják a pánszlávok. Azonban mint minden mozgalom ugy ez is egy helyről jön, s egy helyre megy vissza. Mindenütt a zavarosban halászó főkolomposok kezdenek propogandát csinálni, olyan exiztenczják, kik a társadalmi életben megélni nem tudnak, lejárták magukat és igy akarnak zöld ágra vergődni, esetleg egy kis olcsó martiromság árán is. A pánszláv mozgalmak egyik lelke Hurbán, jelenleg a szegedi fogházban tünődik Szvatopluk szlávjainak szomoru sorsán. A többi szabadon járkáló agitátorok nem nyugosznak és bolonditják a tót népet.

Hazánkban 1 millió 910 ezer tót lakik. Ezek azonban hüek a magyarhoz, jó hazafiak, nem elégedetlenek. A feltünni akaró agitátorok ezek közül alig birnak nehány százat elbolonditani, s a különböző gyülések, ünnepélyek, stb. örve alatt csak az elvakultakkal csinálnak hangulatot maguk mellett.

A kormány eljárását csak helyeselni tudjuk, hogy a Kollár ünnepélyt betiltotta. Minek bolonditották el még jobban a tulzó Dula, Mudron és Stefanovits-féle agitátorok a jó tót népet! Hisz ha egyszer felvilágositanók a tót nép zömét, hogy ne hallgasson a népbolonditókra és ámitókra, ugy kirántanák ezek a dicshymnuszban tetszelgő politikai frondeurök lábai alól a gyékényt, hogy többé kedvök sem volna annyit összehazudni és vadabbnál dolgokkal előállni.

Az önmaguknak tetszelgő agitátorok azt állitják, hogy a tótok régibb lakói e földnek, mint a magyarok, s hogy Árpád erőszakkal vette el azt tőlük. A történelmi igazság kedveért megjegyezzük, hogy Szvatopluk szlávjai vagy tótjai itt voltak már akkor, de idők multán beolvadtak a magyarságba. A mai tótság a XV. században bevándorolt csehek és morvák ivadékai; később is főleg a csehországi ellenreformáczió alatt ujabb letelepedőkkel gyarapodtak és Pozsonytól kezdve Szepesig és Sárosig lassankint benépesiték az ország felvidéki vármegyéit.

A nyitrai és abaujmegyei tótok előtt mindenkor kalapot emelünk, mert ezek semmiféle megélni nem tudó agitátorra nem hallgatnak; simulnak a magyarhoz, jó polgárai a hazának. Bár azt mondhatnánk az elvakitott turócz megyeiekről is! De mig a Dula-Mudron-Hurbán féle triamvirátus viszi ott a vezérszerepet és mig a felbérelt „Narodny Noviny“ czimü ujság az ő szekerüket tolja, addig a mozgalmak bajosan szünnek meg. A pánszlávizmus veszélye kivülről fenyeget. Egyrészről az orosz szitja a tüzet, másrészről a hálósipkás cseh izgatja békés tótjainkat.

A pánszláv agitátoroknak nagy szálka szemükben a E. M. K. E. Pedig ez az egylet eddig — sajnos — pénzhiány miatt vajmi keveset tehetett. Hogy a tótfinkat levitte az Alföldre, ezzel nagy szolgálatot tett nem annyira a hazának, mint magának a tótságnak, mert az árva fiu bizony odafenn hamar elzüllik és akárhány szülő, ki gyermekeit eltartani nem birja, Amerikába vándorol, hogy ott elveszszen. Hány marad meg künn? Erre vajmi könnyü a felelet. Egy negyedrésze sem.

A kormánynak, alispánnak és főszolgabiráknak tehát kettős kötelességük legyen, hogy az oktalan izgatásokat szemmel tartsák, mert a hivatalos közegek nem törődömsége által nehány evre arra ébredünk, hogy itt a pánszláv kérdés melyen éppen ugy nem lehet segiteni mint most az oláh elvadulásokon.

Karczfalvi.

Nemzeti szellem a jogtudományban.

(Befejező czikk.)

IV.

Eme ex cathedra tett enunciácziónak alaposságát senki el nem tagadhatja s én csak a hangoztatott ügynek vélek szolgálatot tenni, ha eme fontos nyilatkozatokat egy stenografikus feljegyzés alapján egész terjedelmükben idézem:

„Lassankint — mondja Timon emlitett egyetemi előadásában — egy féltudós jogászvilág kezd kifejlődni, mely sem a nemzeti individualitás alapján fejlődött társadalmunkat, sem ahoz füződő jogintézményeinket alapos vizsgálódás tárgyává nem tevén, gépszerüleg s önálló tudományos feldolgozás nélkül törekszik alkalmazni a nyugati cziviliszáczió által fejlesztett s általuk csaknem kizárólag a német jogtudományból meritett jogi fogalmakat és jogi alakzatokat.

Az idő elérkezett, hogy az eddig tett tapasztalatokon okulva, más utra térjünk és a további reformokat nem az idegen intézmények egyszerü átültetése, hanem saját intézményeink czélszerü átalakitása által eszközöljük. Amde ez csak ugy leend megvalósitható, ha figyelmünket első sorban saját régibb jogintézményeink megismerésére fordítjuk. A nemzeti és a jogtörténelmi iránynak nálunk is épen ugy uralomra kell jutni a minden áron reczipiálni törekvő észleges irány felett, mint a hogy érvényre jutott Németországban már e század eleje óta és legujabban Franczia-országban is, mert csak ugy lehet utját állanunk az idegen jog könnyelmüen eszközölt, káros hatásu reczepcziójának. Saját nemzeti jogintézményeink multját kell felkutatnunk, ugy, a mint az a nemzeti társadalommal egész napjainkig együtt fejlődött, mert csak ugy juthatunk ama mérték birtokába, melylyel a jogélet terén nyilvánuló reformszükségletet biztosan mérlegelhetjük.“

Viszonyaink között axiomaszerüleg megdönthetetlen igazságu állitások ezek.

Mert hiszen ama napról-napra felmerülő reformszükségletek, melyek a körülmények teljesen uj alakulásai, vagy a régibb viszonyok transformácziója folytán állanak elő, csakis olykép oldhatók meg sikeresen, — ez pedig minden jogalkotás kritériuma — ha ismerjük azokat az állapotokat, melyek azt a reformot elodázhatatlanná tevék s ha ismerjük az alapul szolgálandó intézmények történelmi fejlődését a társadalommal, minden fázisaikban, valaminthogy az orvosdoktor is csak akkor gyógyithat sikeresen, sőt gyógyitó orvos is csak ugy lehet, ha ismeri az emberi organizmus legapróbb sejtjeit is s ama proczeszusokat, melyeket e sejtek, idegek és izmok az ő természetes működések közben szoktak elérni koronkint. Csak a hazai jogfejlődésnek ismerete minden fázisában, multjában, jelenében lehet ama biztos irányitó tü, mely után igazodhatik a nemzeti szellem követelményének eleget tenni akaró jogalkotó.

Es ép eme természetszerüleg igaz és fontos követelmények megfontolása vezet ama meggyőződésre, hogy a mai állapotok csak átmeneti időszaknak tekintendők és hogy e mai egészségtelen s mindent reczipiálni törekvő irány nem lehet már hosszu életü.

Állandóság nem lehet jellemvonásuk az olyan intézményeknek, melyek idegen talajból lőnek a hazai földbe ültetve s itt nem fejlődnek, csak tengenek-lengenek.

Azokat az idegenből átvett törvényeket és intézményeket mind reformálni fog kelleni előbb-utóbb.

Innen s nem csupán az elhamarkodottság szülte

TÁRCZA.

Igló-Füred.

(Fürdői eszmefuttamodás.)

Keresztelő!

Pap nélkül, keresztszülők nélkül?...

Hát ez csak a jó Igló-Füreden eshetik meg, hol az ilyen dolgok mostanság épen napirenden vannak: fiatal házas lévén, nála a keresztelés nem valami csodaszámba menő ritkaság.

Bizony: keresztszülők és reverenda nélkül, de még sem nagy parádé nélkül.

De hát hogyis készülhettünk volna komagyüjtésre, mikor a születés is olyan váratlanul és féligmeddig véletlenül is esett meg, hogy arról magának a napvilágot látott éjjeli kedves bujdosónak is csak megkeresztelése után volt vagyis lett biztos tudomása.

Üstökös, melyet nem Flammarion jövendölt meg s fedezett fel.

Mert tudni illő dolog, hogy erre a csillagfényes névre matrikulázták Igló-Fürednek egyik legszebb erdei szabad terét, melyet a fürdő közelében a vizvezetéki sétány és vizvezeték oszt két egymással egyesülni vágyó pártra, vagyis igazabban mondva részre, a mely vágyuk menten és sokkal jobban sikerül is mint a vajudó 48-as pártoknak, egy barátságosan kövétitő áthidalás által.

De hogy milyen czimen és jogon nyerte eme ritka égitestnek nevét e tér, azt bizony mondom még a magyar delegácsiónak ékes szavu honvédelemügyi előadója dr. Münich Aurél orsz. képviselő aranyszavu glossatóriuma során sem sikerült volna megtudnunk, ha ezt nekünk maga a — mint egy deus ex machina alápotytyant — Üstökös, no persze, hogy Szabó Endrének sajátkezü személyében minden késedelem nélkül ott helyben ki nem pletykálta volna.

Atvevén tehát a „szép szót“ az Üstökös, a saját maga árnyékában — egy három méternyi átmérőjü és 12 méternyi hosszu farku rögtönzött papiros üstökösnek jótékony árnyékában — hozzá illő költői ékes csillagnyelvén eldiskurálta, hogy miféle nexus nincsen meg az ő „Ustökös“-e közt, a kinek a mi aranyszáju Jókaink a keresztapja és ezen uj „Ustökös“ között, a kinek a tiszteletére ma vele együtt jó nagyokat ittunk és tán ettünk volna is, ha szeretetreméltó igazgatónk Münich Kálmán valamiképen eltalálta volna annak az irigylendő fináncminiszteri csudának a nyitját, melynek segélyével názáreti Jézusunk 6 hallal és 12 kenyérrel 4000 embert az agyonevésig megtraktált a menü után összekosarazatt hulladék pedig még egymagában véve is többet tett ki az eredeti summánál — perczent nélkül.

No de birjuk ünnepélyes, s valamennyiünket egy asztal magasságával felülszárnyaló igérétét, hogy a legközelebbi ilyfajta nyilvános elkeresztelésen, ha nem több, de legalább is annyi hal és kenyér lészen, a hány elég lészen.

Csakhogy aztán kedves igazgató ur nagyon jó lészen, ha az angáriás konkurrenseket a potyavendégektől legalább is holmi uzsonna-bárczák kiosztása által méltóztatik könnyen felismerhetővé tenni, a fizetéses mükedvelők érdekében és előnyére.

Igy aztán igazán annyi lészen a kolbász a menynyi a nap.

Előre is gratulálunk — magunknak.

De hogy apprehendáló gyomorral és illetéktelen bendőkben olvadásnak indult jeges-kávé és fagylalt hiján is jól lehessen mulatni és mulattatni, azt az Ustökös és a két Münich testvér igaz tisztelői, most is megbizonyitottuk.

A milyetén franczia-négyeshez mi üres gyomruak is hozzájárulhatunk jó hajlandóságainkkal a rekkenő hőség daczára, olyant s ugy többé Münich Károly nem egyhamar fog aranzsirozni Igló-Füreden, de másutt sem.

Különösen az a figurája, a hol Allah-t és nagy prófétáját — Mahomedet rebegték a körben ficánkoló páratlan párok s a mikor a nőknek kellett férfi szerepben s viszont remekelniök.

Annyi nevetés, hogy sok is!

Eder honvéd kapitány elől vitte a zászlót jó példájával.

Hires imitator veszett el benne.

Vége az Ustökös ünnepségnek.

A kik jóllaktak, azok annyi mozgolódás után gyarapodott étvágygyal láthattak a vendéglói vacsorához; azok ellenben, a kik sóvárgó gyomorral bucsuztattuk az Üstököst, azok bizony nem valami irigylendő állásba helyeztettünk mogorva fortunánknak általa, — lévén tulnyomó nagy többségünk a la karte szerint étkező. Vélünk tudniillik Pohm tőtraktamenteros ur köztudomás szerint nagyon mostohán érezteti a tabledós-, kásás- és kihordó-kosztosok tulszárnyalhatlan előnyeit, kaphatván és kapván magunkfajta speis-czetli szerint táplálkozó gyatra halandó csakis azt, a mi a fényes bölcsőben született tabledós urasággok után még fönmarad és akkor, ha már mind három előttünk soroló kategóriabeli különleges bendő, kellő garancziáit tünteti elő az éhhalás lehetetlenségének.

Kritikus helyzet.

Hát ez bizony sanyaru vigasztalás máskor is, most pedig épenséggel elviselhetetlen leendett, ha az „Orleánsi szüz“-nek mindig nyilt bökezüsége az iglóhutai „Vendéglő“-ben nyiltan hozzánk nem pártol s egy pillanat alatt jó kövérré hizott zsiros reménysugarakkal be nem aranyozza, hangtalanul kongó horpaszunknak összeesett oldalfalait.

Most már nem tartunk haragot senkire sem.

Az „Orleánsi szüz“-nél tisztességesen bevacsorálván, tiszta szivből fakadt az a jó éjszakát, melylyel a „Hungária“-ban aluvóra hajtva napsütötte fejünket, minden jótét lelkes Münichiás fürdőszentnek állandó kegyelmébe szép csöndeskén bekomendáltuk.

hiányok miatt van az a napról-napra, évről-évre tapasztalható különös jelenség, mely az ujonnan alkotott reformoknak alig egy évtized alatti ujabb meg ujabb megreformálásából áll. Természetes dolog, hogy a czélszerü átalakitással és módositásokkal a magyar nemzeti szellem honának talajához hozzá nem szoktatott reformintézményeinek mindig lesz valami szemeöttlő, de azért általán fel nem fedezett hiányuk, melyeken az ujabb reformálásokkal is csak akként lehetne segiteni, ha azok nemzeties irányban történnének.

Es ez a feladat: a nemzeti szellemet dominálóvá tenni a jogban, a jövő feladata.

„Önöknek fog jutni tisztelt uraim — mondá Timon Ákos dr. a tentidézett beköszöntő beszédét hallgató jogászságot apostrofálva — önöknek fog jutni tisztelt uraim jó részben a nehéz feladat, hogy összes köz- és magánjogi szervezetünk további reformját keresztül vigyék s részben az eddig elkövetett ballépéseket is korrigálják. E feladat sikerének szükségképeni feltételéül jelentkezik a jogtudományok nemzeties irányu müvelése."

A joghallgatóságot, a jövőnek nagyarányu remények várakozását magukkal hordó nemzedéket eme egyenesen a magyar haza érdekében való müködésre buzditá felhivásra Timonnak a mily mértékben helyén való és dicséretet érdemlő dolog, olyanképen magában viseli annak a kétségét, hogy vajjon lesz-e ennek sikere?

Mert a mai magyar jogi szakoktatás nem olyan, hogy az a nemzeti érzéstől, a nemzeti jogi érzéstől annyira áthatott jógászságot neveljen, mint a német vagy különösen az angol egyetemek, vagy pedig a franczia szakiskolák: a facultés de droit.

A mai tanulmányi s különösen egyetemi rendszer, mely alapjában véve a német rendszer meghonositása, kimondva a valót, nem egyéb, mint a jogi kozmopolitizmus melegagya. A mig a fiatal jogászt arra fogják kényszeriteni, hogy az egyetemes európai jogtörténelemnek csufolt mozaikszerü alkotásból a fuerò juzgók, scaccariumok és hasonló idegen szavak legiói s egy csomó érthetetlen nyelvü idegen jogkönyv puszta czimét tanulja meg a vizsgáig tartó alig pár napi szükségletre, amig száraz statisztikai adatok betanulásával fecsérlik a drága időt, vagy pedig Ulpianus kétséges hitelességü életrajzán és más egyébb fölösleges tárgy magolásával törik magukat, addig ennek a jogi oktatásnak nem primitivségét, de a lehető legnagyobb részszerütlenségét vitatni is felesleges, mert az napnál világosabb. Es ha hozzá veszszük ezzel szemben ama tényt, hogy a magyar jogtörténelemnek a tanulása az egyetemen a mult évig nemcsak hogy nem volt kötelező, hanem még rendes tanszékkel sem birt, ha hozzáveszszük, hogy a magyar magánjog nem tárgya a két jogi alapvizsgálatnak, miként a közjog és a mi a legfontosabb jelenség, hogy az egész jogoktatás a mai tanulmányi rendszer mellett és a jogtudománynak épen e munkában hangoztatott nemzetietlen irányzata miatt nélkülözi az egészséges nemzeti szellemnek mindent átható befolyását, akkor lehetetlen be nem látnunk, hogy ama gyökeres reformoknak sora, melyeket a háttérbe szoritott nemzeti géniusz követel, ab ovo Ledae, a tanulmányi rendszernél kezdendö.

Az embereket nem lehet reformálni, az intézményeket kell a végből, hogy az uj nemzedék uj szellemben nyerje regeneráczióját.

A reformszükséglet érzete napjainkban közérzet.

Hadd jöjjön hát el az átalakulás, az ujjászületés órája a jogoktatás terén is, hadd legyenek radikálisan kikuralva ezek a beteg viszonyok is.

A bajokat élesen látó értelmi hatalom körültekintésével és a vissza nem rettenő erkölcsi erő határozottságával kell e reformokat keresztülvinni, mert a tapogatózás, a megrozzant épületek toldozása, foldozása nagyon kétséges kimenetelü s végeredményében sem tartós, sem pedig jó nem lehet.

A magyar nemzetnek magyar jog kell, magyar jogtudomány és magyaros jogi nevelés.

Kell pedig első sorban az utóbbi:

Mert magyar nemzeti szellemben vezetett jogoktatás nélkül annak a már mutatkozó egészséges reakczionak a munkája is nagyon kétes eredményü vagy legalább nagyon lassu menetü proczeszus volna.

A magyar nemzeti jogtudomány a magyar nemzet állami és társadalmi önállóságának legfőbb és legszükségesebb követelménye.

Mert állam és társadalom jog nélkül, saját magából fejtett individualis jog nélkül meg nem állhat; csak ott lehet egészséges jogélet, hol a jog és a nemzeti társadalom egymással a legszorosabb kapcsolatban állanak.

Már pedig a magyar államnak meg van a saját nemzeti joga a multból, meg van karakterének az a sajátságos jellege, mely őt teljes önállóságra utalja, veszedelmes dolog tehát máshová külföldre fordulnia akkor, midőn jogát fejleszteni akarja, holott az egyenes irány arra utaló, hogy visszatérjen saját mult jához és nemzeti géniuszához.

A hétről.

Tompa-ünnep. — Tompa végrendelete Jászón. — A jászói ünnep. — Idegenek Kassán. — Rákóczy emlékezete. — Egy kurucz név. — Pókai. — Jókai. — A jó somogyiak.

Kassa, aug. 6.

Szép ünnepet ült a hét elején az egyik szomszédvármegye.

A száz bérczü Gömör egy kis községében gyült össze a virágregék fantasztikus meséinek ábrándos, méla poétáját tisztelők serege, hogy az emlékezés oltárán áldozzanak Tompa nevének.

Egy negyed százada annak, hogy Tompa, ki alig egy évig látta az elmetszett szárnyu gólyának tollait ujból kinöni, a hanvai sir üregében aluszsza örök álmát.

Most, huszonöt év mulva összegyültek azok, kik szeretik, tisztelik Tompát és olvassák is azt amit irt; összegyültek a hanvai gyepboritott sirnál.

Vajjon mennyi tisztelője fog majd összegyülni még huszonöt év mulva — Jászón.

Igen, Jászón!

Egy cseppet se botlott meg a tollam, mikor ezt irom.

Ah tudom, vannak önök közt olyanok, kik meg nem tudják hirtelen érteni, hogy a hanvai kálomista pap és annak az ünneplése, miként jöjjön a katholikus Jászóra, majd huszonöt év mulva.

Pedig lám-e, itt nem a kálvinista papról van szó, hanem a poétáról.

Ennek a poétának pedig huszonöt év mulva ünnepe lesz a jászói vár falai közt.

Ekkor fogják felbontani a költönek a jászói levéltárban elhelyezett irodalmi hagyatékát, melyet némelyek a naplójának vagy más személyes feljegyzések gyüjteményének gondolnak.

Azért csak akkor, mert maga Tompa irta rá az azt tartalmazó csomagra: „Tompa Mihály halála után ötven év mulva bontandó fel!"

Addig csak örzik tovább a jó prémontreiek s az emlékezet virraszt mindegyre a nemzeti géniusz egyik legjelesebb költője felett.

*

Most is ünnep lesz Jászón.

Kedden kapja a préposti hatalmat végleg a kezébe a szerény Benedek Ferencz.

Összegyülnek ujból a tehérpapok és a felvidék minden részéből érkezett vendégek, hogy a jászói vár uj urát üdvözöljék.

Megszendülnek a kéttornyu székesegyház kórusán az orgona sipjai és az „Ecce sacerdos" hangjai mellett elfoglalja az egyházi és világi hatalom trónját a szerény szerzetes.

*

Kassán mostanában megszaporodtak az idegen arczok.

Itt ott felbukkan egy-egy professzionátusan felöltözött turista-ember, kinek ábrázata többé-kevésbé az angliusokhoz erősen hasonlit, s a kassai, ki itt kénytelen nyaralni a Széchényi-ligetben s turista-utat csak a Bankó felé tesz, erősen megnézi az idegeneket, azt hiszi angliust lát.

Ez az idegen forgalom az aggteleki, meg a dobsinai barlangok most felkapott hirnevének tulajdonitandó.

A tornai vasuton sokan mennek Aggtelek felé.

A gazdász-professzorok is most ráindultak fel ide a szép felvidéki nagy városba.

Nagy részük itt van feleségestül, némelyik meg a gyönyörü kis lányát is magával hozta.

Bejárják Kassát. Megnézik minden nevezetességét; a dómot, az utczákat…

Vajjon mit látnak itt?

*

Ha Thaly Kálmánnak kiadott jelszava nem lesz a pusztában elhangzott szó, akkor Kassa majd az lesz a magyarnak, mi most Turin; vagy Mekka a töröknek.

Rákóczynknak szentelt hamvai fogják Kassára vonni az idegent.

Nem fog akadni magyar ember, ki el ne jöjjön, el ne zarándokoljon legalább életében egyszer a szabadság nagy bajnokának sirjához.

Kassa, a hajdani kurucz város, mely hajdani kuruczságát immár régen elvesztette, ime most visszaszerezheti régi dicsöségének ragyogó nevét.

Rákóczy hamvai, kell, hogy Kassán találjanak végleges nyugodalmat.

Kassán, a hajdani kurucz fővárosban, a felföld fővárosában.

*

A kurucz idők régmult emlékei közül való ez a név is: Pókay.

Három poéta énekelte meg a magyar fejedelem ellen lázongó két Pókay-fiu szomoru vesztét és az özvegy Pókayné kegyetlen sorsát.

Annak a régi törzsökös magyar névnek örököse volt, s lelkében is annyira magyar, Jókai a generális.

A derék honvédek fő főgenerálisa volt itt Pókay János Kassán.

Egy hónappal ezelőtt vitték el innen Budapestre. Sajnáltuk, mert szerettük, mert derék ember volt s mert magyar volt.

Most meg kapjuk a hirt a székesfővárosból, hogy mi a jovialis, kedves kegyelmes urunk — miniszter lesz.

Adja Isten!

Mi szivből gratulálunk hozzá.

*

A Pókay névtől csak egy betüvel külömbözik a Jókayé.

Ő ugyan már olyan magas rangot foglal el a költök között, hogy már itt előléptetésnek nincsen helye.

Ő a mi élő legnagyobbjaink közül való.

Nincs tehát kilátása semmi kinevezésre, melyhez gratulálhatnánk, hanem van mégis valami, amiért a hét eseményei közt meg kell emlékeznünk róla.

Egyszerüen csak azért, hogy itt regisztráljuk a jubiláni készülő költő koszorus neve kapcsán a mi szégyenletes lanyhaságunkat, a mi szégyenünket, hogy:

a Jókay ünnep érdekében itt még nem történt semmi!!

*

Amde nem minden anyaszülte tart a tyukokkal és pedagrás nagynénekkel.

„Üstökös"-ek — a mihez itt már mindig hozzá szokás érteni a „Divat Szalon" édes kedves szerkesztője Szabóné-Nogall Jankát is — tehát Szabóék verandáján éppen most gyulladt ki rózsaszinben három óriási lampagolyó azt jelezvén, hogy julius egyik legbájosabb holdvilágos éjjelén egy kicsi, de világokat magába ölelő lelkes társaságnak még csak most kezdődik igazán napja e szeretetre oly méltó nő s e bámuló tiszteletünkre annyira rászolgált férfijellem inigyendő társaságában.

Miről is lehetett volna itt szó, ha nem a legnemesebb valóról költői magaslatra emeltetve s tüszerezve, mind ez élőszavu „Üstökös"-ek után mondhatlan élczeivel.

A közel szomszédos Nagyfürdőházban visszhangja kél ennek a kaczagtató szóbeszédnek a hol Schmidt budapesti gymnasiumi tanár sziporkáztatja közkeletüségre és gyöngéd női sikoltásokkal spékelt röppentyüit, rakétáit dr. Klug Nándor egyetemi tanárék ablaka alatt összeverödött nagykiterjedésü kedves család és hozzájuk szitó diszes asztal társaságnak.

Hogyis maradhatna ilyenekben adós Peterdy beregszászi „nagyaságos-tekintetes szolgabiró ur," a ki br. Purczeléknek vendéglátó erkélyén a „Hungária" ban hányja a czigányadomákban bukfenczező czigánykerekeket, ugyancsak nagyon hálás publikumnak egész lelke-füle ballatára.

A „Társalgó"-ban pedig ezalatt a polkát és keringőt járták Pacsur Alexi magyar bandájának lejtveszökö hangjai mellett, melyhez Balog Sándor sipos — klarinétos — fujja ugyancsak fegyelmezett orgánummal a fülbemászó s szivbefészkelő primet.

Mikor még nálam ezt a klarinétet a tárogató személyesitette….

Hejh-hajh!… Áldva szálljon felleged…!

És hálás munkát végeznek mindnyájunk kiváló kedvencze Egner Gizella urhölgy Iglóról és szini képezdénk igazgatója Pauli Rikhárd is, kik gyönyörü, tiszta zongorajátékukkal ugy a kézzel-lábbal érző és gondolkozó tánczkedvelő fiatalságot, de a klaszikus müzene iránt kellő érzékkel biró komolyabb közönséget is az elragadtatásig meghatni, lelkesiteni képesek és szivesek.

Hát ez mi!…

E felséges illat…

Mintha Perzsiának rózsakertjeit varázsolták volna érzékeink elé… vagy tán nem?… de hiszen saját szemünk is csodálkozással telt meg a gyermektej nagyságu tearózsákból készült bokrétának szemléleténél!

Csakugyan!

A mi Kapácsy Juliskánk épen most tért meg pösztyéni vendégszerepléséről.

Hát onnét került ide Perzsia.

Megérdemelte a — zultánért, melylyel a pösztyéni közönséget az ottani uj szinkörben most első izben hangoztatott magyar szónak varázsával s a bájos melódiával valosságosan lázba ejtette.

Ennek a rózsabokrétának illatárjában fürdik itt a léghullám és általa minden a „Hungária"-szálló és környékén. Ragyog is belé a „Lemondás" szerzőjének boldog arczulatja. Miért volna képes erről — lemondani?…

A kuglizópálya, kroket, torna és zuhany pedig hüséges testedzőül szegődik, de van még más is.

A ki valaha olasz egek alatt a lagunákon gondolázott, annak itt is kijut ilyen fajta jóból, bárha csak homeopatikus dózisban a magyar hold fényénél egy pár hegyes orru, andalgós bordáju szolidka szandolinon.

A tó-partok a közbül férközött kis szigettől nincsenek ugyan félórányira, de azért lehetővé tesznek egy diófejbe foglalt kisebb arányu szöktetést.

Még nem akadt vállalkozó.

Nem a tó hibája.

Ha Pluvius isten Eurussal egyesülvén, istentelenül állandósitott zápor- és szélviharral közeliti meg nemes oldalunk tájékát, hát mi azért mentsisten hogy kétségbeessünk s kereket oldva faképnél hagyjuk ezt a szép pátriát.

Hát mire való ilyen istencsapással szemben az „Olvasó terem!"

Igen! mert van ám itt kaszinónk is, mely ha nem is annyira tagas, hogy ez az abban derült égbolt és veröfényes nap szakán át is sürün meg-megjelenő hölgy-, férfi- és gyermekvilágot a nem anzágolt karamboloknak sokaságával az áthatlanság törvényére komoly károsodás nélkül ne figyelmeztesse, ámde a legjelesebb politikai-, képes- és vidéki lapok bőségében nyilvánuló tényes butorzatánál fogva, a testi mozgásban beállható időszaki rövid pangást, e szellemiekben rejlő kövér anyagcsere kellő arányban rehabituálja.

No hát édes lófő- és gőzvasutas kassai polgártársaim! ha megtakaritott garasod, de ám bőven — van, akkor szekerkézzel le ide három rövid óra alatt, s minden komolyabb elhatározás késleltető gondolkozás nélkül foglald el legelőször is „Hungária"-t, mert habár vannak itt még a „Tátra", „Turista-ház", „Fürdőház" az „Erdőlak" és több más emberelhelyező igenrangos és diszes porták, ámde „extra „Hungaria"-m non est vita; si est vita non est-ita."

Harmadfélheti tapasztalásból tudjuk és hirdetjük ezt én és a — piros bugyillárisom.

Legolcsóbb és mégis igen jó.

Még csak keveset.

Szavazzunk még hálás köszönetet Bene Róbert kassai postaigazgató uri barátomnak azon jó indulatu és bölcs intézkedéseért, hogy honfelejteni kényszerült kedveseinkkel a legélénkebb és legbizalmasabb nyilt kártyás korrespondenczíát egész kényelmesen schlafrokban és az ágyból tarthatjuk fen: épen idáig küldetvén utánunk az ujságlapok és levelek…

Az „Üstökös"-sel üstökön fogott ezen fürdőből kiöntött eszmefutamodásomat ugyancsak az „Üstökös"-nek itten márványba foglalandó mottójával reszkesztem be:

Mennyi üde szépség az erdőn, a pásztón,
Nem kell ide csak szem, mely mindent meglásson,
És a néma csendben, mily eleven élet —
Nem kell ide vers, csak szállni tudó lélek!

És a felséges table d'hote-on önelégülten hullámzó hasko.

Édes Andor.

Vivat Somogy-megye.

Somogyban hozták ujabban a legszenzáczóbb keltöbb határozatot.

A világ valamennyi kupaktanácsai, köztük a lepéndi, is élén az igen tisztelt G ö r e Gábor biró urral, ugyancsak le vannak főzve.

A legbölcsebb választmányi határozatot nem a tihanyi szépségverseny zsürijén hozták, hanem Somogyban.

Itt ugyanis a vármegye tiszteletreméltó állandó választmánya, a kiküldött Jókay-jubileumi bizottság inditványára azt határozta, hogy:

Somogy-vármegye ne vegyen részt a Jókay-jubileumon és a megyeházán ne csináljanak semmiféle jubileumos ünnepségeket.

Miért?

Hát csak azért, mert bizony egy mamelukot nem fog tisztességes magyar ember dicsőiteni?

Igen, igen. Olvassák csak. Somogy csakugyan ily értelemben határozott.

Mit szóltok ehez kassaiak?

Lorgnet.

Ujdonságok.

Mentő-egyesület Kassán. A tüzoltók derék főparancsnoka: Mihalik Béla rendőrkapitány egy nagyon humánus és szerfölött égető hiányt pótló terv megvalósitásán fáradozik. Kassának ugyanis nincs mentő-egyesülete, mert hát nincs egyeteme, és azon orvosi fakultása. Nincsenek vállalkozó medikusok, kik a baleset folytán szenvedő emberiségnek rögtön segélyére siessenek. E hiány azonban vissza nem riasztja M i h a l i k kapitányt és egy mentő-egyesület összeállitását tüzte ki feladatául. W a n d r a s c h e k dr. városi orvos vállalkozott arra, hogy az ügyesebb tüzoltók közül be fog gyakorolni egy kis csapatot, hogy az első segély megadására vagyis mentői szolgálatra alkalmasak legyenek. A legszükségesebb mentőszerek beszerzésére kivántató pénzösszeg összegyüjtése végett a mi redakcziónk is felállit egy perzselyt ezzel a mentői jelszóval: „Mindnyájunkat érhet baleset!“ a mint azt a lapunkban is ismertetett Szakall-féle eset eléggé bizonyitja.

Higiena. A kolera távoltartása okából a közegészségügyi hatóság most azzal a dicséretes munkával foglalkozik, hogy a város területén levő kutakból egy-egy üveg vizet összehordat és azt a vizet megkóstolgatják vajjon lehet-e attól kolerát kapni vagy nem? Az analizis preparáczió ugy ejtetik meg, hogy a viz pepecseltetik és ha a pepecselés közben szabad szemmel látható mikrobák jelentkeznek, a viz ihatatlannak kvalifikáltatik hatóságilag. Hogy aztán azzal a kuttal mi történik, a honnan az a diszkvalifikált viz kikerült, arra nézve a polgármester nem adhat felvilágositást, de pusztán csak azért, mert a felől a közegészségügyi hatóság is homályban tapogatódzik. Hát ez furcsa egy állapot, a mely fölött nem is nevetni, de röhögni kell, mert az ördög se látott olyat, hogy mindennemü apparátus nélkül csak ugy hevenyészve vegyelemezzenek, feltétlenül a legegyszerübb elfogadható feltételek minden hiányával olyan fontos anyagokat, mint a viz, a mely nélkül nincs élet a természetben. De talán nem is sok haszna van ennek nagyképüskődésnek a gyakorlati életben és talán sokkal nagyobb szükség lenne arra, hogy ha a közegészségnek Kassán tisztelt főképviselete karöltve a rendőrhatósággal élesebb szemekkel szétnézne a város egyes olyan pontjain, a hol hetekre menő seperni való van, hogy legalább csak részben is eltakaritva legyenek a kolerát ápoló rondaságok. Aztán a piaczi élelmiszerek üdvös kontrollja most a gyümölcshordás évadján, a mikor a leglaikusabb szem is látja, hogy mennyi rothadt, éretlen gyümölcs áll ott sorjában a főutcza egész vonalán! Az egyik városi orvos tényleg tartja is a kontrollt és mi bámuljuk benne a kitartó szorgalmat, a mely nem nézi a hivatalos órát mikor kezdődik, végződik, hanem kora reggeltől, sötét estig viszi a dolgát, de hát az az egy orvos ilyenkor tudja-e győzni azt a tenger munkát és képes-e még hozzá arra is, hogy a hamisitott vagy gyanus portékát meg is vizsgálja részleteire hamar? Mi sem, más sem hiszi el és ha igy van és a város komolyan akarja venni feladatát, akkor miért nem vetnek már véget egyszer ennek a nevetséges, boszantó és nyomoruságos állapotnak? Hát olyan óriási áldozatot követelne az, ha a városi hatóság a maga kebelében egy hatósági vegyészt alkalmazna, mikor itt e tekintetben állandóan akad munka bőven? A városi k é p v i s e l e t tagjai valóban kezökbe vehetnék ezt a dolgot ép ugy, mint a hogyan érdemes már azzal a kérdéssel is foglalkozni, a mely csak most ujabban is önként és konkrét esetek által indokoltan előtérbe lépett. Ez pedig az az anomália, hogy itt nálunk a kereskedésekben megszoritás nélkül vehet mindenki méreganyagu czikkeket, a melynek a kiszolgáltatása viszont a hivatott gyógyszerészeknek szigoru törvény és rendeletek alapján meg van tiltva és ott azoknál r e c z e p t nélkül be sem szerezhetők és igy persze — mint a hogy most volt rá eset — megtörténik, hogy az egyik boltos é l e t e s s e n c z i a helyett e c z e t e s s e n c z i á t ád ki a jóhiszemü vevőnek és a vevő élethalállal vivódik; a másik meg ad egy üveg a r z é n - v i z e t és a jóhiszemü vevő egy pohárral élvez és csak a gyors ellenszer menti meg a biztos haláltól; a harmadik meg elmegy a droguistához és ez nyugodt lélekkel ad ki olyan szereket, a melyeket ismét csak törvény tilt kiadni vény nélkül a gyógyszerésznek. Es ezt nevezik nálunk a közegészségügy fölött való éber őrködésnek és ez ellen a város közegészségének főellenőre nem tud remédiumot, holott szép hivatása, nemes foglalkozása mintegy ráutalja, hogy ily förtelmes állapotoknak mily eszközökkel van jussa neki véget vetni és ha nincs, ott a kormány, a mely provokálva, mindig megtalálja azt az utat, a mely a közérdek szempontjából kivánatos, mert ha törvény valami az egyiknek, annak a törvénynek szólni kell mindenki számára. C h y z e r Kornél dr. czimére irjuk mindezt és hisszük, hogy ő meghallja a mit itt elő hozunk.

Névváltoztatás. N á j m a n n Béla vármegyénk derék tisztviselője, nevét belügyminiszteri engedélylyel E n y i c z k e i névre változtatta.

Tisztelettel felebbezek. Az adókivető-bizottság részéről az adókat megjavasló kincstári képviselő munkálatai alaposan meg lesznek rostálva. Ez a bizottság jó érzékkel és tájékozottsággal bir arra nézve, hogy a kassai ipari és kereskedelmi viszonyokra mily arányban alkalmazható ma az a tágitható felfogás, hogy „üzleti viszonyai javultak,“ a mit a kincstári képviselő minden további indokolás és bizonyitás nélkül odailleszt a 68—100 perczentel felszöktetett adótételhez és hogy mennyi igaz van abban, hogy mert adóköteles részletes kimutatást nem adott, tehát az arányositás alapján, az adótétel ennyi és ennyi. Csodálatos dolog azonban az a feltünes nélkül elmosódó körülmény, hogy az adó avaslatok bázisául a kincstár t. képviselőjének milyen szerfelett pangó tudás szolgált, t. i. az üzleti viszonyok javultak, és mert az ellenőrző-bizottság egyetlen esetben még a látszatát sem képes kiókumlálni, hogy ez a „javulás“ be is van bizonyitva, a javaslatot az adót fizetők javára helyesbiti, a mely ellen a kincstár t. képviselője mereven ragaszkodva pangó tudásához, majdnem kivétel nélkül a kincstár javára felebbez a második fórum elé jogorvoslatért. Ugy értesülünk, hogy a kincstár t. képviselője a felebbezések olyan tömeget zuditotta a második fórumra, hogy ez két-három hónapig élvezheti majd azt a gyönyörüséget, a melyet az efajta száraz munka nyujtani szokott pláne azoknak, a kik rendes életöket egész más légkörben töltik el. Tehát a „javulás“ után a „tisztelettel felebbezek!“ következett, a mire az első helyen „leszállitottak“ talán nem is gondolva, azzal a nyugodt meggyőződéssel vannak, hogy az adóügyük rendben van. Jó lesz tehát nem hinni és még egyszer figyelni - majd ha a felebbezések tárgyalásának sora kezdetét veszi.

Az ének. A városi zeneiskolában a jövő tanévben a zongora-tanfolyam mellé az énektanitás is próbaképen be lesz vezetve. Az inicziativát az iskola elnöke, A n t a l Emil adta meg és a próbát K e r n e r József jeles zenetanar, a kinek tudása az énektanitás mesgyéjén közismert és e téren itt Kassán kiváló eredményeket tud felmutatni, lelkes örömmel fogja megtartani. Lapunk már a multban többször hangoztatta, hogy a városi zeneiskola az énektanitast is czélszerüen és nagy haszonnal illeszthetné be tananyagának keretébe, mert mi a lélek és szivnemesség kimüvelésére, a kedély fejlesztésére az éneket mindenekfölé helyezzük és a mai idő sivárságában csak melegen üdvözölhetjük ezt a kezdeményezést, a melynek kinálkozó alkalmat a szülők kétségkivül lelkes örömmel fogják megragadni. A tanitás itt is tanfolyamok szerint fog történni. Az érdeklődő szülők e tekintetben már most beszélhetnek Kerner tanárral.

Eltünt ügyész. N o g á l l Károly, kassai közalapitványi ügyész par nap óta nyomtalanul eltünt, vagyis, mint a hivatalos rendőri körözési irat mondja: Kassáról ismeretlen helyre távozott. Miután manap már nagyon gyanut keltő körülmény az, ha valaki csak ugy suttyomban szökik meg valahonnan, tehát a dolog inditó oka után kezdtek kutatni. És ime kitünt, hogy a közalapitványi pénzek nem voltak a legtisztább kezekre bizva. A defraudálást és a hiányzó összeg nagyságát jó ideig titokban tartották s most még csak annyit sikerült megtudnunk, hogy az elsikkasztott összeg az eddigi vizsgálatok után itélve, meghaladja 4000 forintot. Hogy mi vitte Nogállt a sikkasztásra, annak analógiáját találják a K y t k a féle esetben. Nogáll Károlyt mindenki könnyelmü, kártyás embernek ismerte, ki mindenképen nagyon különös életet élt. Ismerték öt ezenkivül a helybeli lutris boltokban is, hol kifejlett lutrizó szenvedélye gyakran tiz, tizenkét forintokkal is adózott a m. kir. lottógyüjtődéknek. Persze ily körülmények közt nem is igen jöhetett váratlanul a közalapitványi pénzek megdézsmálása. Nogállt most körözni fogják.

Hymen. S o l t é s z János birtokos e hó 12-én vezeti oltárhoz az alsó-mislyei r. k. templomban P a l l a g h y Jolánt, Pallaghy János zsadányi birtokos kedves és szép testvérét.

Az abosi állomás vendéglője most kiváló vendéglős kezére jutott, a ki azt a kedves kiránduló helyet felkereső közönséget pompás ellátásban fogja részesiteni. N i k o d e m Nándort jó hirnév vitte oda Abosra vendéglősül, a kinek tevékenysége által sikerülni fog azt magas szinvonalra emelni. Hirdetését a mai számban figyelembe ajánljuk.

A bádogosok sztrájkja minden nagyobb izgalom nélkül, békés uton véget ért, a mennyiben a mesterek az ipartestület előtt a legények küldötteivel folytatott tárgyalások során, belátva az emberileg jogos kivánságot, megadták a munkásoknak a 10 órai munkaidőt. Helyes!

Nagy élvezettel olvastuk a Felvidéki Közlöny legközelebbi számát, mert feltámadni láttuk benne a Kassai Szemle régebbi számaiba temetett ujdonságaink légióit. Tehát ime: nem hal meg az többé, mi a lapunk hasábjain jelenik meg, hanem él és élni fog! Nemde felemelő egy tudat ez? Már-már megnyugodtunk eme lélekemelő büszke öntudatban, mikor lapunk egy barátja — ki a fin de siècle anyagias érzelmü fiai közé tartozik — amaz inditványt tevé, hogy kollegánkkal szemben, ha már a mi irásunkat használja el, kártéritési igénynyel éljünk legalább az elfogyasztott tinta erejéig. Mi azonban — kijelentjük — egyelőre lemondtunk eme tervről, várván a következendőket.

Halálozás. Imre Lőrinczné Petrogalli Antónia, Imre Lőrincz kir. tanácsos, ny. kir. tanfelügyelő szerető hitvese hosszu szenvedés után augusztus 2-án 62 éves korában 44 évi felhőtlen égü boldog házasság után meghalt. Közszeretetben és becsülésben álló barátunk a legjobb feleségét zokogja és a gyermekek és unokák a legszeretőbb anyát gyászolják az elhunyt derék nőben, a ki csupán azért élt, hogy családját, övéit gondozza, szeresse. Temetése pénteken nagy résztvét mellett ment végbe. Béke hamvaira, áldás emlékének!

Barlangliget fürdőt julius hó végeig 1263 vendég kereste föl. Oly magas szám ez, a melylyel a régi szepesi klimatikus fürdők közül alig dicsekedhetik csak egy is. Magyarázata az, hogy Barlangligetet a kincses természet remek köntösbe öltöztette, mig az emberi okosság ezt pazarul aknázza és kalmármódra állitotta föl a számtani tétel legföbbjét, az egyszeregyet, hogy jusson is, maradjon is. Szóval szép Barlangligetben az élet kellemes és nagyon olcsó.

Hegyi Gyula, a jeles imitátor tegnapra a városi szinházban hirdetett előadását ma v a s á r n a p t a r t j a m e g. Igaz, hogy kánikulai napokat izzadunk, de hát a valódi müvészeti élvezetért rajongani tudó lelkes közönségnek ez nem lehet akadály akkor, a midőn egy a magyar szinpadon majdnem egyedül álló kitünő szinész mutatja be országszerte nagy elismerést aratott jeles alkotásait, a melyeken a humor derüje és a drámai hangulat szoros egymásután térközik hozzánk. Hegyi Gyulát érdemes meghallgatni!

Amerikaiasan. Egy kis tiz éves fiucska utazik ma Kassáról Budapestre. Őt idevetette valahogy a sors, anyja meg Budapesten maradt. A rendörség vette pártfogásába a kis fiut és elküldi ma az anyjához. A nyakában egy kicsi táblácska lóg, az van ráirva, hogy V i c z e s Gyula 10 éves kis fiu Budapestre akar menni az anyját R é p a y Mártonnét, született S o l t é s z Máriát felkeresni, tehát a jó utitársak legyenek olyan jók és viseljék gondját a kicsikének. Budapesten majd a VIII. kerületi kapitányság veszi gondjai alá. A kis fiu ma indul utnak és este ér majd oda a nagy város zajába Budapestre, a hol a rendörség jóakaratu oltalma már var reá.

Baleset az Opáczkán. S z a k a l l Kálman volt szepsii ügyvédet, ki jelenleg a vármegyei ügyészség tisztviselője volt, tegnapelőtt szomoru baleset érte az Opáczkai erdőben. Az öreg ur künn járt egy kicsit mulatni Opáczkán és mikor este felé haza felé ballagott — meglehetös derült hangulatban — egy előtte vonuló mély árokba bukott és mind a két lábát kitörte. Hozzátartozói, kik értesültek róla, hogy Szakall már este elindult Opáczkáról, a reggelig haza nem jövő öreg urról azt hitték, hogy öngyilkossá lett s a rendőrséghez folyamodtak hollétének felkutatása végett. Délelött akadtak a szerencsétlenül járt öreg urra az arra czirkáló rendörök, amint tehetetlenül haldokolva feküdt ott abban az árokban, ahol a baleset érte.

A lezuhant bádogos inas Rusesák Emil állapotában, ki — mint megirtuk — az Andrássy féle háznál dolgozva kétemeletnyi magasságból esett le Schröll Péter Schiffbeck szállodai kocsis vigyázatlansága folytán, most már némi javulás állott be. Orvosai remélik, hogy a fiu erös természete, vagyis inkább őrangyala legyözi az ágyánál leskelödö halált.

D'arcon lovag, a derék Darkon Dezsö sikkasztó neve meglehetös birnévnek örvend még most is Kassán. A becses személye iránt érdeklödök részére ime egy személyi hir: Darkon Dezsö e napokban a kassai törvényszék fogházába egy évi tartózkodásra megérkezett.

A rettenetes kérdés. M o l n á r Ferke itteni fiatal legény — mint Jászóról irják — csak a minap jött meg Amerikából, hova meggazdagodni ment ki, hogy elvehesse szépséges aráját, az egyik V ö r ö s leányt, a gyönyörüséges K a t i c z á t. Nem volt még ugyan a zsebe megrakva csengö dollárokkal, de egy bün száradt a lelkére és egy rettenetes kérdés üldözte haza Amerikából. Egy nap ugyanis egy magyar felvidéki honfitárs vetődött oda Amerikába, ki egyszer borozás közben eldicsekedett vele, hogy mily kellemes pásztorórákat töltött ő nemrégiben az egyik Vörös lánynyal Jászón. Molnár a dicsekvő embert leütötte. Később jutott csak eszébe, hogy meg se kérdezte töle, hogy voltaképen melyik Vörös lányról beszélt. Molnárt ezután egész éjjel rémképek üldözték. Másnap elmenekült onnan és átvitorlázott a tengeren. Kétségbeesett lelkiállapottal tartott haza. Jászón a menyasszonya, a szépséges Vörös Katicza, meg a leendő sógorasszonya Éva tárt karokkal és igaz szeretettel fogadták. Egö, forró csókot nyomott Katiczája a homlokára épen akkor, mikor ez a rettenetes kérdés volt

az ajkán: „Igaz-e?...“ Ekkor elhallgatta. Eljött máskor és aztán még tizszer, husszor is, de a honfitárs igazsága felöl nem mert, nem tudott kérdezösködni. Ez a tulfeszitett és lélekölö idegállapot végre teljesen megtörte és e héten örülten szállitották be a kórházba.

Talált és elveszett tárgyak. Egy L. E. monogrammos s recsés fogóju ezüst kávés kanál vehetö át a rendörségnél. Elveszett egy egyközü s ezüst foglalatu gyémánt fülbevaló. Megtalálója a kapitányi hivatalban adhatja át.

Szerkesztöi üzenetek.

Upostre. A küldeményt birtokában tudva már, kérjük az emlitett regényt, a melynek a Kassai Szemle hasábjain igen kellemes tartózkodási helye lesz. Tisztelet és szerető kéz szoritás.

Felelös szerkesztö: **Ries Lajos.**
Fömunkatárs: **Ladányi Béla.**

HIRDETÉSEK.

Szép lakás Kassán.

Főutcza 65. szám alatt I. emeleten az Adriai biztositó-társaság irodahelyisége **1 szalón és előszoba, november 1-vel kiadó.**

Bővebbet az Adriai biztositó társaság irodájában vagy **Holländer Jenő** urnál **Szepes-Nádasdon.** 250 2—3

A kassai kir. itélő tábla elnökétől.

1201. sz. 249 2—2

eln. 1893.

Árlejtési hirdetmény.

A kassai kir. itélő tábla hivatali helyiségének fütésére 1894. évben szükséges **tüzifa és köszén szállitásának** biztositása czéljából, **folyó évi szeptember hó 15-ik napján délelőtt 10 órakor, a kir. itélő tábla elnöki irodájában** zárt ajánlattal egybekötött szóbeli árlejtés fog tartatni.

Feltételek:

1. A szállitandó tüzifának egészséges, teljesen száraz bükkfának kell lenni; az évi szükséglet körülbelül 386 köbméter, a kőszénnek jó minőségü porosz kőszénnek kell lenni, az évi szükséglet 170 méter mázsa. Szükség esetén tartozik a vállalkozó a szerződésben meghatározott egységi árakért nagyobb mennyiséget is szállitani.

2. A tüzifának válogatott, ép és sima egy méter hosszu hasábokból kell állani, és a kir. itélő táblai iroda igazgató által kijelölendő helyen hézag és keresztrakás nélkül köbméterekben lesz felállitandó és átadandó, a kőszén pedig kosarakban vagy zsákokban lesz szállitandó s minden kosárnak vagy zsáknak 50 klgr kőszenet kell tartalmaznia.

3. A szállitásnak a megrendeléstől számitott 8 nap alatt kell történni.

4. A menyiben a vállalkozó kifogástalan minőségü tüzifát vagy kőszenet nem szállitana, vagy öt a szállitási időben késedelem terhelné, a tüzelő-anyag kárára és költségére bárhonnan beszerezhető lesz.

5. Bánatpénz fejében, az árlejtés megkezdése előtt 100 frt készpénzben vagy ennek megfelelő ovadékképes értékpapirban a kir. itélő tábla elnökségénél leteendő.

6. A szállitással az fog megbizatni, a kinek ajánlata legkedvezőbb; a megbizott vállalkozó bánatpénze óvadék czimén visszatartatni, a többiekké ellenben azonnal visszaadatni fog.

7. A szállitott és kifogás nélkül átvett tüzifa és köszén ára a vállalkozónak április és deczember hó végével szabályszerü számlára s az 1881. évi XXVI. t.-cz. 6. és 10. §-ai értelmében bélyegzett nyugtára fog kifizettetni.

8. A kötendő szerződés két példányban lesz kiállitva, a mely jogügylettel járó minden bélyeg költséget és egyéb kincstári illetéket vállalkozó tartozik viselni.

9. Az irásbeli ajánlatok, — a melyekhez 100 frt bánatpénz csatolandó — a szóbeli árlejtés óráig adandók be, s az ajánlatban kiteendő, hogy az ajánlatot tevő az árlejtési feltételeket ismeri és magát azoknak aláveti.

Az irásbeli ajánlatokban a szállitási ár összege betükkel is kiteendő.

10. Per esetére sommás eljárásra nézve a budapesti IV. ker. kir. járásbiróságnak, amennyiben pedig a sommás eljárás ki volna zárva, a budapesti kir. törvényszéknek illetékessége köttetik ki.

Kassán, 1893. julius hó 28-án.

FEKETE ÖDÖN,
tanácselnök.

Tudatom igen tisztelt vevőimmel, hogy még augusztus hóban az üzlet vasárnap d. e. 10 órakor záratik, minek szives figyelembe vételét kérem.

Kiváló tisztelettel
230—6 **Vizy Domonkos**
füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete
Kassán, főutcza 53. sz.

Abosi vasuti vendéglő.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemü közönséget, hogy az

abosi állomás vendéglőjét

átvettem és azt a legszebben berendezve, kiváló gondot forditottam arra, hogy az Abos szép vidékére kiránduló t. közönség vendéglőmben mindenkor a legjobban elkészitett ételeket és hamisitatlan italokat pontos kiszolgálat és olcsó számitás mellett kaphasson.

A nagyérd. közönség szives látogatását kéri

mély tisztelettel
Nikodem Nándor
253 1—2 vasuti vendéglős Abodon.

Legjobb védőszer járványos betegségek ellen.

Előmozditja az emésztést. Ingert csillapító.

Olcsó árak.
Leirások ingyen!
Igazgatóság: **Bad Radein, Styria.**
Főraktár Budapest, V. ker., Lipót-körut 21-a.
100 9—10

Kassán kapható: ifj. Novelly Sándor és Pollák Róbert uraknál.

Van szerencsém a nagyérd. közönségnek és az épitész uraknak gazdagon berendezett

kályha-raktáramat

a hirneves **Hardtmuth C. L.**-féle **Budweis** és **Tatatóvárosi** fehér porczellán, zöld, barna és majolika ó-német

cserép-kályhákban

a legjobban becses figyelmébe ajánlani.

Továbbá átveszek mindenféle **javitást** és tartós **szakszerü felállitását** már használatban volt kályháknak és tüzhelyeknek.

Kályhák 35 frttól fölfelé.

Költségvetések és árjegyzékek dijmenteseu küldetnek.

Tisztelettel
Pausz Tivadar
237 3—3 Kassán.

A legrégibb és elismert legkedveltebb magyarországi savanyuviz a

Szulini Korona-forrás

mely jelenleg szép erös legujabb alaku üvegekben hozatik forgalomba.

Borral vagy gyümölcs-nedvvel legnagyobb közkedveltségnek örvend, nemcsak mint **kitünő hüsitő ital** ismeretes, hanem mint **gyógyital, idült gyomorhurut, dugulások, gégehurut, sápkór, angolkór** és mindennemü **köszvényes betegségeknél kitünö sikerrel alkalmaztatik.**

Főraktár Kassa és Abauj-Tornamegye részére
POLLÁK RÓBERT ásványviz üzletében
Kassán, főutcza 33.

KAPHATÓ: minden jobb füszer kereskedésben és vendéglőben. 210 5—10

☛ Csakis azon viz **friss töltésü**, a mely uj alaku üvegekben — kék czimkékkel — van.

Árverési hirdetmény.

Tisztelettel tudomásra hozom, hogy a **lejárt** és nem prolongált zálogok

augusztus 9-én

és 10-én nyilvános árverésen eladatnak.

Tisztelettel
Weinstein R.
fő-utcza 42. sz.

☛ Azok kivánságára, kik zálogtárgyaikat most képtelenek prolongálni, a tárgyak készségesen félretétetnek és nem adatnak el. 251 2—2

Világhirü
a
„Les Dernières Cartouches és Lohengrin“
féle szivarkapapir
Braunstein frères gyárából, Párizsban
65 Boulevard Exelmans 65.

A **Braunstein frères** czég csakis **Gassicourtban** (S. és O.) **franczia országban** létező saját **papirgyárának** készitményét hozza forgalomba.

Ezen nagyszerü a legujabb elveken alapuló berendezett telep készitményei a papiripar diadalának tekinthetők.

A szivarkapapir és szivarkahüvely elárusitására szánt gyáriraktár helysége
Bécsben, I. Schottenring 25. sz. a.

Az általunk a **„Les dernières Cartouches“** féle papirból készitett valódi franczia szivarkapapir, valamint valódi franczia szivarkahüvely, melynél minden papirtok a **„Braunstein Frères“** czéget viseli,
Falk Károly és Emil uraknál kapható. **Kassán.** 159 6—25

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa szerda 1893. évi augusztus 9. 90. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czímzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogle Bécs: Eckstein Bernát Gurdó-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jánus Gyula Budapest; Hamburgban: Danbe G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Jászóvár ünnepe.

A prémontréi rend annáleseiben fényes betükkel lesz megörökitve az augusztus nyolczadiki nap.

Már a kora reggeli órákban élénk pezsgő élet uralkodott a rendnek várszerü tágas épületében. Mindenütt és mindenkin az ünnepi hangulat tükröződött vissza.

A szép haza minden tájékáról jöttek el, hogy a prépost-prélátusi installácziót magasztos ünnepét fényessé tegyék, hogy meglássák miképen ünneplik a hazafias prémontréiek uj prélátusukat, a kit az ő nagy ragaszkodásuk emelt föl az egyszerü szerzetes csöndes müködése köréből a rend főnökévé és egyben az ország számottevő főpapi méltóságára, a mely törvényhozói hatalommal ruházza föl.

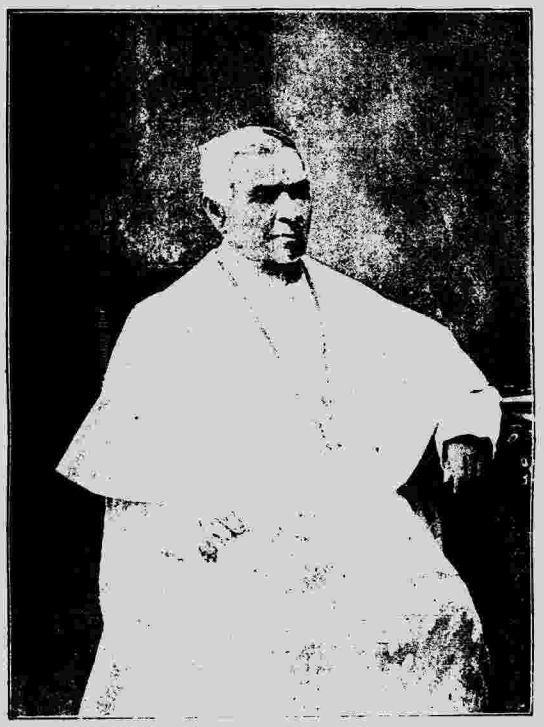

És Benedek Ferencz a ciceroi ékességgel szónokolni tudott egyszerü rendi tag, mint prelátus nagy kört fog ezentul ezen kitünő tulajdonsága által is berajzolni és a mi, kassai tanárkodása ideje alatt, hallva őt beszélni, lebilincselte és magával ragadta a mi szerény körben mozgó lelkünket, azzal a jövendőben feltünést fog kelteni az ország szine, az ország nagyjai előtt és ha az ország első főpapja a pax szóval győzött a legválságosabb időben a kereszt ékes jelében és a magyar nemzetet individuális szerénységével mintegy varázsütésre valláskülömbség nélkül meghóditotta, a jászóvári uj prelátusról is elmondhatjuk, hogy habár kisebbrendü méltóságában hasonló nyomdokot foglal el, mert az ő férfias szilárd jellemét, az ő magasan szárnyaló gondolatvilágát, a Krisztus vallásából meritett eszményi ihletét ugyanaz az egy szó, a pax táplálta, termékenyitette odáig, a hová a mai napon a csornai prépost megható fényes czeremóniája által eljutott.

Benedek igaz bensőséggel sugározta vissza a primásnak egy egyszerü szóban megnyilatkozott hatalmasan csengő jelszavát a jászóvári székesegyház ősrégi falai között az augusztus nyolczadiki napon és ő is e jelszóval szivében vette át azt a nehéz méltóságot, a melyet a rendi tagok fiui szeretete és a felség kegyelme vállaira rakott föl, hogy a midőn az ő korában annyian már a nyugalom édes csöndjét élvezik egy hosszu életuton befutott fényes pálya után, ő lelkének egész hevével és szivének gazdag melegével uj és uj győzelemre vezesse dicső multtal biró rendjét a nemzeti szellem és tudás áldásos küzdelmében a haza javára.

Nagy események, az életkörülmények hirtelen átalakulásai legnehezebb próbakövei a férfi jellemnek. Ilyenkor a kedélyvilág egy pillanat alatt átmódosul, — sajnosan tapasztaljuk — a legtöbbször olykép, hogy a felemelkedett az alant maradt előbb egyenrangu kortársakat nem látja többé a régi szinben.

Benedek Ferencz ebben is kimagaslik és azok a nagy események, az életkörülményeknek hirtelen átalakulásai, a melyeket az ő szeretetteljes egyénisége átélt, nyom nélkül surrantak el fölötte.

Nagy ur, méltóságos ur lett, de Benedek Ferencz maradt, tudatában magas hivatásának a ráterméltség minden tökélyével és mi ezt ismét csak lelke klassikus müveltségének tudjuk be, a mely tekintetével belát a szivek rejtekeibe és a mely a saját szivét sem zárja el azok elől, a kikkel egy utat futott be mint egyszerü szerzetes.

A jászóvári nagy napon lezajlott ünnepi hangulatot ez a tudat és ez a tapasztalat még bensőségteljesebbé tette és az az éljenzaj, a mely az ünnepeltnek szólott minden ajkról, a szivek mélyéből fakadt föl.

A székesegyház melódikus zsolozsmáinak megható akkordjai, az ünnepi tisztelgések örömperczei és a diszes fejedelmi lakoma fénye mind egy teljes harmónikus egésszé olvadtak össze és e gyönyörü harmónia minden mozzanata csak azt hangoztatta vissza, hogy az Ég Ura sokáig tartsa meg Benedek Ferenczet a jászóvári prémontréiek javára éppen ugy, mint a haza üdvére, a mely kettős hivatásra Benedek Ferencz a választott jól lön kiválasztva.

Eljen Benedek Ferencz, a jászóvári prélátus!

r—s.

Benedek diszpolgári oklevele.

Kassaváros a jászói fejedelmi ünnep fényességét egy — Münster polgármester, Saád főkapitány, Timkó tanácsos, dr. Moskovits tiszti főorvos és Kozora Vincze főjegyzőből álló — küldöttsége által tette még impozánsabbá. A küldöttség az ünnepség keretében tisztelgett a praelátus előtt, hogy átadja neki a diszpolgárságát igazoló oklevelet, a mely örökidőkre szóló pergaménre ékesen irva és gyönyörü kivitelü szines keretbe foglalva, a következően hangzik:

Mi Kassa sz. kir. város törvényhatóságának a közgyüléséből tudtára adjuk mindenkinek, a kit illet, hogy, midőn a mai alulirt napon a közügyek elintézése céljából udvarházunk nagytermében egybegyültünk és tanácsot tartottunk, ugy találtuk, hogy Méltóságos és Főtiszteletü

Benedek Ferencz ur

a keresztelő szent Jánosról nevezett jászóvári és az ezzel egybekapcsolt, a szent keresztről czimzett lelkészi, végre a szent István első vértanuról nevezett nagyváradelőfoki egyesült valóságos prépostságoknak ujonnan megválasztott s illetőleg királyilag legkegyelmesebben kinevezett prépostja és főpapja,

városunk területén három évtizedet meghaladó időn át, kezdetben, mint tanár, később, mint igazgató, utolsó időkben, mint a kassai királyi konviktus kormányzója, továbbá az 1878. évtől kezdve, mint városunk törvényhatósági bizottsági tagja, és tagja a községi iskolaszéknek, az ipariskolai bizottságnak, valamint a muzeumegylet választmányának kötelességén és ügybuzgóságán felül magasan kiemelkedve, városunk közjavának előmozditására fáradhatatlanul működvén közre, ezzel magának városunkkal és közönségével szemben elévülhetetlen érdemeket szerzett;

amiért is őszinte és igaz érzéssel és lelkesedéssel egyhangulag abban egyeztünk meg, hogy őt emez érdemeinek hálás elismeréséül a város

diszpolgárává

megválasztjuk.

Ehhez képest Ő Méltóságát ezen sz. kir. város polgárai sorába beiktatjuk, részesitvén őt mindama jogokban, amelyre a többi kebelbeli polgárok, az alkotmányos törvények és az előbbi idők dicső királyai által adott kiváltságlevelek szerint jogositvák.

Minek bizonyságául ezt a polgári oklevelet, hatósági szokott pecsétünkkel megerősitve, kiadtuk

Kassán az 1893. évi julius hó 6-án e végre megtartott városi törvényhatósági rendkivüli közgyülésből.

Kozora Vincze főjegyző. **Münster Tivadar** kir. tanácsos, polgármester.

Benedek Ferencz

jászóvári prépost-praelátus.

Hazánk művelődéstörténetében a többi szerzetesrendek között igen előkelő helyet foglal el a fehér és kiváltságos prémontréi kanonokok hazafias rendje.

A szent Norbert által 1115. alapitott rend nevet a régi Picardiában, a coucyi erdőségnek vad regényes Prémontre völgyében 1121. épült első monostorából nyerte, honnan rövid idő alatt terjedt el Francziában, Németországban, Csehországban, Morvaországban és Lengyelországban. Magyarországba is az első monostorból nyert tagokat telepitett meg már 1130. II. István árpádházi királyunk a dus javadalmazással ellátott s szent István első vértanuról nevezett várad-hegyfoki prépostságban. Ez volt tehát bölcsője a magyarországi prémontreieknek, kiket maga István király annyira kedvelt, hogy mint a legenda mondja — végső napjaiban ő is magára öltötte a fehér talárt s mint szent Norbert fia halt meg Váradhegyfokon.

A rend hazánkban mihamar teljesen megmagyarosodott s kulturális feladata mellett fontos nemzetiségi missiót teljesitett a különböző nemzetiségu népeket igyekezett a magyar állam geniuszában egybeolvasztani, talán éppen ennek köszönhette azon magas pártfogást, melyben királyaink s az ország egyházi és világi nagyjai részesitették, talán éppen ez volt oka gyors elterjedésének is, annyira, hogy egy évszázad leforgása alatt a Magyarországon alapitott prémontréi prépostságok száma az ötvenet meghaladta.

A nép csakhamar megkedvelte a fehér papokat, mert megtanulta tőlük a föld okszerü munkálását, a terméketlen talajnak hasznositását, a szőlőmüvelést, a bányászatot, vas- és kézmüipar; az épitészet, szobrászat s festészet terén is utánzásra méltóknak tartotta őket. Templomaik s iskoláik ter-

josztették a keresztény műveltséget, kórházaik áldást árasztottak a népre.

Árpádházi királyaink alatt nöttön-nött a rend tekintélye. Mint királyi tárnokmesterek, kanczellárok, hiteles jegyzők, köz- és magánjogi ügyek vezetésével voltak megbizva, s mint ilyenek a törvényhozás és törvénykezésben elsőrendü szerepet töltöttek be.

Története egybeforrott a nemzet, az ország történetével. Nem kerülhette el ennélfogva sem a tatárjárás pusztitásait, sem a husziták garázdálkodásait, sem a hatalmaskodó főurak féktelenségeit. S midőn a mohácsi vész fellege futja be hazánk egét, a legtöbb prépostságban, mely ha meg is marad, nem prémontrei papok, hanem világi káptalanok lelnek menedéket. Csaknem egy századon át tart ez, mignem I. Lipót fölelevеniti a rendet, mely újból átveszi magasztos hivatását s eddigi munkakörét az oktatás-nevelés felkarolásával tágitja. E munkájában éri a halálos csapás: II. József 1787. a többi szerzetesrendekkel együtt eltörli. I. Ferencz apostoli királyunk szólitja újból életre az 1802. kiadott »Diploma restitutionale«-val, melynek a jászóival egyesitett leleszi és várad-hegyfoki, s a csornaival egyesitett horpácsi, jánoshidai és türjei prépostságok köszönik létüket. Mint tanitó-rend a jászói prémontreiek vezetése alatt áll a kassai, nagyváradi és rozsnyói főgimnázium s a kassai királyi konviktus, a csorna-prémontreiekre pedig a szombathelyi és keszthelyi gimnáziumok vannak bízva.

A keresztelő szent Jánosról nevezett jászói, a szent Keresztről czimzett leleszi, s a szent István első vértanuról nevezett várad-hegyfoki egyesitett prémontrei prépostságok Kaczvinszky Viktornak f. é. február 5. történt elhalálozásával most nyert új főpapot.

A rend kiváltságánál fogva praelatusát önmaga választja annyiban, hogy általános szavazattöbbséggel három jelöltet terjeszt föl ő felségéhez. A május hó 25. Bubics Zsigmond mint királyi biztos elnöklete alatt tartott rendi káptalan három jelöltje közül a királyi kinevezés az első helyen kandidált Benedek Ferenczet, a kassai királyi konviktus kormányzóját érte.

Benedek Ferencz Szepesmegye Tepliez községében született 1826. évi november hó 19. A szomszédos Szepes-Szombathan szerzett elemi ismereteivel gondos szülői a tehetséges és szorgalmas ifjút a lőcsei gimnáziumba adták, hol minden osztályt kitünő eredménynyel végezve, szerezte meg középiskolai képzettségét, melyet a kassai akadémián egészitett ki.

Mint pályavégzett ifjút szive sugállata Jászóvárra vezette, hol az akkori nagynevü praelatus, Richter Alajos készséggel vette föl a szép reményekre jogositó ifjút a rend növendékei közé 1847. szeptember 26-án.

Növendéktársai között nemes szerénysége, szivjósága, distingvált külsője, lankadatlan szorgalma, mély értelme által tünt ki; e tulajdonságokkal érdemelte ki elöljárói nagyrabecsülését, társai baráti szeretetét.

Hittudományi tanulmányait Jászón végezte, mely után a rend a bécsi tudomány-egyetemre küldte, hogy ott magát a természettan és mennyiségtan tanárává képesitse.

Pappá 1851. évi szeptember hó 26-án szenteltek, mely idő óta aztán folytonosan a hazai oktatás-nevelésügy munkása volt 1868-ig mint tanár Lőcsén, Rozsnyón, Eperjesen, Nagy-Váradon és Kassán, 1868-tól mint a kassai főgimnáziumi igazgatója, 1886-tól pedig mint a kassai királyi konviktus kormányzója. És Benedek Ferencz mindeme állását a haza s rend érdekében olyan hiven, méltóan, közelismerést aratva töltötte be, mint kevés ember, ki a nagy társadalomban hasonló állást foglal el.

A legjobb tanárok egyike volt. Előadásait az egyszerüség, világosság s értelmesség jellemezte. Az igazságos szigort bámulatos módon tudta párositani az atyai szeretettel. A rideg mathematikával is megtudta találni az utat tanitványai szivéhez. Legjobban jellemezte őt ez irányban az a tanitványa, ki szülői előtt igy beszélt: »a számtant jól kell tudni, mert azt Benedek tanitja«, s az az életrajzirója, ki igy nyilatkozott róla; »Benedektől még az árva is megtanulja, hogy van apja.«

Mint igazgató rendszeretete, pedantériáig menő pontossága, jeles adminisztrácziónális képessége, körültekintő gondossága által ő emelte a kassai főgimnáziumot azon szinvonalra, melyen jelenleg áll, hazai középiskoláink elsőrangu intézetévé. Tanártársaiban az ügyszeretetet, a növendékekben a munkakedvet senki sem tudta ugy fokozni mint ő: Aggódó szülők vigasztalanul, megnyugtatás nélkül sohasem távoztak tőle. Szülők s az intézetnek országszerte elszéledt volt növendékei még most is visszaemlékeznek a szónoki beszédek azon nemes gyöngyeire, melyekkel a kitünő igazgató az iskolai éveket berekesztette, melyekkel oly mesterileg hatni tudott jóra, roszra, mert lelke mélyéből meritette s az önzetlen atyai szeretet meleg hangján tudta mindenkor előadni azokat. Tanári s igazgatói érdemeinek hire nem maradt szükebb körre szoritva, elterjedt az mindenfelé, földjutott a magas trónig, s ő felsége a Ferencz-József-rend lovagkeresztjével diszitette föl elismerésеül a jeles pedagógust 30 éves tanári jubileuma alkalmából.

Paedagógiai ügyessége miatt lett az 1886. uj életre szólitott királyi konviktus kormányzójává. Szerencsésebb kezekre alig lehetett volna ez intézetet mindjárt kezdetén bízni. Övé itt a szervezési érdem. A példás rend, melyet benne megteremtett, oly hirnévre emelte e fiatal intézetet, hogy egészen távollakó nagynevü családok vetekedve kérelmezik fiaiknak fölvételét fizetéses helyekre.

Benedek Ferencz tevékenysége nem maradt kizárólag az oktatás-nevelésügy határai között, tehetségének hasznát vette a közügy is. Két évtized óta tagja Kassa sz. k. város képviselőtestületének, iskolaszékének, ipariskolai bizottságának. Pártfogásába vette a kulturegyesületeket, nem zárkózott el a jótékonyság elől sem szükkeblüen. A felső-magyarországi muzeum, a szegény tanulókat segélyező egyesület, a dalkör, a legényegylet stb. alapitó tagját tiszteli benne.

Ennyi nemes érdem elismeréseül, alighogy megjelent a hivatalos lapban préposttá kinevezése, Kassa város lobogódiszben julius hó 6-án ünnepet ült: rendkivüli közgyülésén diszpolgárrá választotta, közönsége diszes kivitelü főpapi kereszttel s gyürüvel ajándékozta meg, nevére szóló alapitványt tett, fényes bankettet rendezett, hogy méltóan bucsuzzék el attól, kinek harminczkét éves ottmüködése alatt ellensége nem támadt, de a kihez minden embert a szeretet, tisztelet és hála köteléke füz.

Kit Isten a jászóvári praelatusságra rég idők óta kiszemelt, kit rendtársai meleg szeretete s bizalma május 25. oly lelkesedéssel megválasztott, kit a királyi kegy junius 20. készséggel kinevezett, — Bubics Zsigmond benedikálta préposttá julius 4. a prémontreiek kassai templomában s dr. Kuncz Adolf csorna-prémontrei prépost igtatta ünnepélyesen székébe augusztus 8.

Benedek Ferencz prépost-praelatusi müködése elé bizalommal tekint minden szem. Nagy és fényes tulajdonságokat vitt magával préposti székébe. Nem tudjuk megitélni, hogy nemes szerénysége nagyobb-e mint szívjósága, fennkölt gondolkodásmódja-e avagy munkakedve, — de azt tudjuk, hogy szeretete nagyobb mindennél, hogy kiterjed mindenre, mindenkire. Jó pap volt mindig a nélkül, hogy szükkeblü vallási türelmetlenség bántotta volna; garanczia, hogy főpapnak is beválik. Jó gazda hirében állott mindenha, — ilyenek szoktak lenni jó földbirtokosok. Az oktatás-nevelésügynek mindig serény munkása volt, — mennyit tehet, midőn egy tanitórend élére áll! Résztvett tevékenyen a közügyekben, — méltó helyet fog elfoglalni a főrendek házában, melynek a várad-hegyfoki prépost 1775 óta tagja.

Kisérje bő áldás munkáját, környezze folyton övéi s a nagy közönség állandó szeretete!

A beigtatás ünnepe Jászón.

— A Kassai Szemle eredeti tudósitása. —

Derült égboltozaton mosolygó napvilág üdvözölte a mai ünnep felderült reggelét. Szétvonultak az esővel fenyegető komor fellegek és ünnepiesen szép idő támadt a felhők nyomán. Az a gyengén fujdogáló szellő is, mintha csak a napnak különben égető hevét ellensulyozni akarta volna, csak annyira hütötte le a levegőt, hogy az épen elviselhetővé lett.

És mintha valami turista mánia szállta volna meg a felvidék e szép vármegyéjének valamennyi lakóját, a Jászóra torkolló országutak ma és tegnap olyan képet mutattak, mint mikor a bucsujárás kegyes mesterségét gyakorló istenfélő turisták lepik el az utakat.

Gyaloglók, döczögő parasztszekerek s a fövenyes, kavicsos országuton könnyedén gördülő uri fogatok, és a jászói prépostságnak vendégszállitó hintai, bricskái zörögtek, gördültek mind egy irányban, Jászónak négyszögü vára felé.

Ünnepelni mentek mindnyájan.

Jászóra mentek, a fehérpapok ünnepére.

Összegyült a »hetvenkettő«-k rendjének valamennyi tisztelője, hogy Benedek Ferencznek a »kegyelmesen kinevezett« és a rendtársak szerető bizalmából megválasztott jászói prelátusnak beigtatásánál jelen legyenek.

Nagyszerü és a maga nemes, egyszerü díszében is fényes ünnepség volt ez a mai, midőn az egyszerü, pap-tanár a szelid lelkü Benedek a szeretet tündöklő glóriájától övezetten fogadta a hódolók seregét.

A szepes-tepliczi kicsi ház fenkölt szellemü szülötte, vajjon megálmodta-e, hogy élete alkonyán az őszinte tisztelet és lelkesed és fogják munkásságban eltöltött napjainak hátralevő részét megédesiteni.

Mágnás lett, az ország főrendeinek kiváló állásu tagja lett immár a tepliczi kis ház szülöttéből és az egyszerü pap-tanárból, direktorból és konviktusi régensből.

A munka, szorgalom és a hosszu élet fáradságával összegyüjtött érdem helyezték őt erre az állásra, melynek trónján őt ma üdvözöltük.

Zugtak a harangok és a kis város polgárainak mozsarai dörögtek, mikor a jászói prépost

Folytatás a mellékleten.

TARCZA.

Örömdal

[illegible] Méltóságos és főtisztelendő **Benedek Ferencz** urnak, a jászóvári premontrei kanonokrend főpapjának, a jászóvári Keresztelő Szent Jánosról, a leleszi Szent Keresztről és a nagyváradhegyfoki Szent István első vértanuról czimzett egyházak [illegible] prépostjának, a magyar főrendiház tagjának, a Ferencz József-rend lovagjának, Kassa szab. kir. város diszpolgárának, [illegible] prépost székébe ünnepélyes beiktatása [illegible] augusztus hó 8-ik napján, hódoló tisztelettel [illegible] szerető rendtársai, engedelmes fiai.

Ki mennyet alkotál és földi létet,
Kitől az üdv fakad s a könyözön,
Kinek szempillantása öl vagy éltet
S kinek kezét látjuk minden kövön:
Legyen nevednek hála és dicséret
S a föld porának béke és öröm!
Im leborulva áld a kis család,
Mert teljesitéd szive óhaját.

S Tenéked, istenküldte jó vezérünk
Áldás, dicséret és magasztalás!
Áldás Reád, kit esdekelve kértünk,
S kit megjelölt az égi látomás:
Alázatos dicséret a mi részünk
S szivünkből önként jő a vallomás:
Dicső neveddel áldás szállt reánk,
Légy üdvözölve tőlünk jó Atyánk!

Lépj hát a nagynevü ősök sorába!
Nem vár, igaz, Reád örök tavasz,
De küzdeni az Urnak árnyékába,
Ez a Tied, a hősök sorsa az.
Mi esdeklénk az Urnak templomába
S leküldeték a mennyei vigasz:
Erős vezérünkül adott az Ég,
S erő erőt szül, minden tudja rég.

Örök törvény uralkodik felettünk,
Melyet a gyönge félre nem vezet;
A mit a szent ügy érdekében tettünk,
Belőle lásd a látatlan kezet.
Sugalmazást a végtelentől nyertünk,
Ki bölcsen oszt jutalmat s terheket;
Vedd hát Atyánk, a terhet bármi nagy,
Hiszen az Urnak választottja vagy.

Nyolcz százados kisded magyar családunk
Átélte szép hazánk történetét;
Derűt borúval váltakozni láttunk,
De most is állja emberül helyét.
S csupán azért, mert mindig megtaláltuk
A hűséges család méltó fejét:
Oh jó Atyánk, a méltók nagy sorát
Vezesd tovább az új századba át.

A mult idők zajos történetének
Véres betükkel irott lapjain
Látjuk kezét az élet Mesterének
A nagy elődök alkotásain.
Küzdés, viszály, majd győzedelmi ének,
És ismét harcz és fájdalomra kín. —
De bár családunk sokat szenvede,
Megőrizé a kornak szelleme.

De ah! közel jövőnk sötét ködébe
Merész tekintetet ha vet szemünk,
Borongós, felhős ég tünik elébe:
Velünk kevés, az ezrek ellenünk.
Hogy lépjen új erő a dült helyébe,
Ha új csatákban kell majd küzdenünk,
Vezér! használd a múló perczeket,
Teremts belőlünk edzett sereget.

Erősits meg jó Pásztorunk hitünkbe!,
Nyisd meg szivednek nagy mélységeit;
Hullasd a hévtől szomjazó szivünkbe
Élő hitednek harmateseppjeit,
Hogy majd, ha gyáva kisértés köszönt be,
Fegyver legyen a törhetetlen hit,
Hiszen tudjuk: ha Isten van velünk,
Ugyan ki van, ki van hát ellenünk?

Tanits, hogy a hon ifjú sarjadékit
Igaz tudásra birni kész legyünk;
Oktass, hogy a hon zöldelő reményit
Virúlni lássa egykor nemzetünk.
Éleszd bennünk a drága hon szerelmit,
Hogy mindenek hevüljenek velünk:
A régi oszlopoknak dőltivel
Választanunk a sarjadékból kell.

S mi minden földi czélt magába foglal,
S a küzdelmekre hint mennybéli fényt:
Oh járj előttünk jó Atyánk! malaszttal,
S terjeszd köztünk a szerzetes erényt,
Hogy elmondhassuk ihletett ajakkal
A nemzetek apostola szerint:
»Hiven küzdénk a földi élten át,
Várjuk a méltó égi koronát.«

Im jó Atyánk, szelid körödben állnak
Munkára kész, szerette gyermekid.
Oszd el közöttünk a közös munkának
Önkényt magunkra vállalt terheit.
Vezére légy hivőid kis hadának,
Kiket a szent ügynek tüze hevít:
Ha Istentől kegyelt vezér vezet,
A kis csoport is nagy csodát tehet.

Bocsáss bennünket, Mester, szerte-széjjel,
Miként azt égi Mesterünk tevé,
Bocsáss bennünket, Mester, az igével
Az éhező hivő sereg közé;
Miként a »hetvenkettő« küldeték el,
Ki Mesterének üdvét hirdeté:
Légy jó Atyánk! tanitó Mesterünk,
S veled az új »hetvenkettő« leszünk.

képezi. A világhirre jutott fürdőink között is alig akad olyan, melynek ez évi báli krónikája kedélyességre és látogatottságra különb és szebb mulatságról emlékezhetnék meg, mint a minőnek szinhelye az a szerény, kis kékedi fürdő volt. Az egész vármegye és a távolabbi vidék előkelő szép hölgyeit láttuk ott együtt derült hangulatban, vidám kedélylyel fesztelenül mulatni, még akkor is, amidőn a kelő nap sugarai már elbágyasztották a lámpák és a gyertyák fényét. A négyeseket 40 pár tánczolta, oly magas szám ez, ami a városi elite bálok sikerét is biztositja. A jelen volt hölgyek névsorát igy vettük: Benke Lászlóné, Botka Lajosné, Darvas Ferenczné, Fekete Bertalanné, Hegedüs Aladárné (Baja), Husz Józsefné, dr. Kálmán Béláné, Kovács Gyuláné, Liszkay Istvánné, Melczer bárónők, Nagy Béláné, Putnoky Józsefné, Schvarcz Mihályné, Sebők Sándorné (Békés), Soós Pálné, Soltész Gáborné, dr. Szádeczky Gyuláné (Budapest), dr. Szántó Bertalanné, Vendéghy Gáborné, Bódy Lenke, Botka Ottil, Csöke nővérek, Darvas nővérek, Kende nővérek (Ungvár), Karsa Ilona, Jakabfalvay nővérek, Kálnay Anna, Liszkay Irén, Okruczky Ilona, Pallaghy Kornél, Soltész nővérek, Soós nővérek, Szádeczky Mariska, Szegheő Piroska, Tassy Bella stb.

Minden Demosthenesnél fényesebben beszél a tett. Ez az ismert mondás ötlött elénk, a midőn a mai postával egy 40 frtról szóló utalványt vettünk szerkesztőségünk czimére, a melynek irásra szánt helyén röviden jelzi a beküldő, hogy a Kékeden e hó 5-én tartott Anna-bálon a s z o m o l n o k-h u t a i égettek javára gyüjtöttem, kérem ez összeget illetékes helyre eljuttatni és nyugtázni a lapban. Nyugtázzuk és jelezzük, hogy a pénzt a szerdai postával elküldjük. A gyüjtő dr. N a g y Béláné, komlósi orvos neje, a kit e tettért külön megsüvegelünk és köszönetet mondunk a szerencsétlen tüzkárosultak nevében.

Rákóczy Ferencz hamvai Kassán. T h a l y Kálmán veterán történettudósunknak az Egyetértésben megpenditett tervét széles körökben fogadják rokonszenvvel. A „Zemplén" legutóbbi számában azt irja, hogy Zemplénben is örömmel látnák, ha a nagy szabadsághős hamvai itt pihennének a régi kuruczváros székesegyházában. Városunk hazafias köreiben — mint halljuk — mozgalom indul meg e czél elérésére.

A tornai ev. ref. egyházmegye őszi közgyülését Tornán folyó évi augusztus hónap 21-én d. e. 9 órakor kezdi meg, a mely közgyülésen L ü k ö Géza egyházmegyei volt gondnok felett az emlékbeszéd fog felolvastatni. A r d a y Dániel zsarnói lelkész és egyházmegyei főjegyző által. — A mely közgyülésre az egyházmegye mindazokat, kik az egyházi ügyek és boldogult Lükö Géza emléke iránt érdeklődnek, ezennel meghivja. Vécsey József egyházmegyei gondnok.

Mentő-egyesület Kassán. Lapunk legutóbbi számában megemlékeztünk ama mozgalomról, melyet M i h a l i k Béla kapitány kezdeményezett s melynek czélja egy szakképzett mentőegyesület szervezése. A humánus czél, mely ez eszmét sugallta, szélesebb körökben élénk viszhangra talál s akadnak, kik nemes szivük sugallatát követve tőlük telhetőleg hozzá járulnak az emberbaráti törekvések anyagi támogatásához is. A szerkesztőségünkben felállitot perselybe, mentőeszközök beszerzésére G á c s y Arthur ur egy o. é. frtot volt szives beküldeni, mely összeget a mai napon M i h a l i k Béla ur rendelkezésére bocsátottunk. A gyüjtést a humanus czél érdekében továbbra is folytatjuk, mert hisz „m i n d n y a j u n k a t é r h e t b a l e s e t !"

Visszaélés. Szombaton tárgyalták D u b e z kassai drognista ügyét a rendőrfőkapitányság előtt, a ki szigoru megszoritása daczára méreganyagu szereket magánvevőknek kisebb-nagyobb adagokban szolgáltatott ki és e törvényellenes tettében véletlenül rajta kapatott. A főkapitány a tiszti főorvos közbenjötte mellett és szakértők jelenlétében tárgyalta le a szabálytalan cselekményt és miután ez első esete Dubeznek, a hatóság 50 frtnyi pénzbirságban marasztalta el, a mely itélet jogerős lett. E tárgyalásnak érdekes momentuma volt dr. M o s k o v i c s tiszti főorvos nyilatkozata, a mely szerint a Dubez féle droguista-üzlet felől ma, t. i. a tárgyalás napján hall először és igy a főorvos a törvény által megkövetelt előzetes vizsgálatot sem tarthatta meg az üzlet berendezése és megnyitása előtt, vajjon az a törvényes követelményeknek megfelel e? Ez persze nagy hiba, a mely a törvényhatóság rovására irandó, mert a belügyminiszter Dubez üzletéről a törvény által előirt köteles alakban jelentést küldött le a hatósághoz és e jelentést a polgármester urnak nemcsak tudomásul kellett vennie, hanem azt további eljárásra a főorvosnak is ki kellett volna adnia és ha ez megtörténik, Dubez ur aligha lehetett volna olyan merészen bátor, hogy droguista üzletét detail-orvosszerek eladása által élenkiti a receptek szerint dolgozó gyógyszertarak kárára. A főorvost tehát nem terheli az a vád, a melylyel ez esetben a köteles ellenőrzés elhanyagolásából folyólag, mult számunkban terheltük, mert a miről h i v a t a l o s tudomása nincs, azt h i v a t a l b ó l nem ellenőrizheti. A vizek vegyvizsgálatára nézve pedig egy szakember nyilatkozik, hogy a vizsgálat alaposságához kétely nem fér és hogy a tiszti főorvos ebbeli munkálatait oly időben teszi, a mikor egyátalában semmit sem kellene kötelezőleg a közegészség érdekében tennie. A város területén levő mintegy 1200 kut alig egy pár kivételével, a melyek rendőrhatóságilag már betiltattak, a közegészség mértékének teljesen megfelelő vizet szolgáltatnak.

Áthelyezés. S z é n á s y György a máv. kassai állomásának alfőnöke Miskolczra helyeztetett át az üzletvezetőséghez. Kartársai kollegiális s a magánéletben derék és kedves embert veszitenek benne s mindnyájuk szerencsekivánatai kisérik uj állomáshelyére, hová már a legközelebbi napokban átköltözködik. — A távozása folytán megüresedő alfőnöki állás egyelőre betöltetlen marad.

Esküvő. J á s z a y Pál hernádnémeti jegyző szombaton vezette oltárhoz G y i s k ó Margit kisasszonyt Nyiregyházán.

Hegyi Gyula előadása. Ugy van az, hogy télben a hideg öli ki belőlünk a szép iránt való lelkesedést, nyárban meg a meleg. Mi magunk pedig ezenközben pedig olyan langy meleg érdeklődést mutatunk minden változatosság iránt. A Hegyi előadása se tudott felmelegedni a közönségünk. Pedig a jó reménység megtétette vele azt a próbát, hogy szombatról áttette az előadás napját vasárnapra. De igy még tán kevesebben jöttek. Ures volt a szinház; a szó valódi értelmében üres. A páholyok közül csak két felső-páholy volt elfoglalva mindössze. Pedig Hegyi müvészete megérdemelte volna a telt házat. Boszorkánymesterség volt az, a mit nekünk mutatott Hegyi. Egy ember negyven alakban. Mindenik más tipus, más alak, szóval egészen más ember volt ugyanegy személyben. A félénk szerelmes szinész természethü utánzásától kezdve az öreg diurnistáig annyi változatban láttuk az embert, mintha külön-külön egy tipus vonult volna el szemeink előtt a maga sajátos egyéniségével. A diurnista könyekre inditó jelenetének kapta Hegyi az első frenetikus tapsot, mely megujult a palócz-fiu remek imitácziójánál s a zeneszerzők minden számánál. A budai sváb háziur, a czigány-apa és a zsidó honvéd mind oly remek utánzat volt, hogy a közönség, mely Hegyit látta szemei előtt, nem hitt senkinek és az ábrázolt alakot képzelte oda testileg is a szinpad deszkáira. Szóval Hegyi Gyula az imitátor igazi müvész és ép ezért rösteljük, hogy a valódi müvészet nálunk ily kis pártfogásra talál.

Baleset Opáczkán. Szakáll Kálmán ügyvéd, kinek balesetéről lapunk mult számában emlékeztünk meg, hozzánk intézett levelében helyreigazitólag kijelenti: hogy csak az egyik lábszárcsontja szenvedett sulyosabb sérülést és hogy szerencsétlenségének okozója nem jó kedve volt, sem pedig arra a feltevésre nem adott okot, hogy öngyilkosnak gondolják. Szivesen konstatáljuk továbbá azt is, hogy saját hiradása folytán jött érte sógora Gerenday Géza, ki hazaszállitotta a szerencsétlenül járt ügyvédet.

A Nogáll-féle sikkasztás részleteiről egy félhivatalos utján következőkről értesülünk: A Nogáll ügyész által elkezelt pénz ámbár magasabb összeg, a közalapokat még sem éri veszteség, mert az illetőnek előkelő és gazdag rokonai már régebben érintkezésbe tették magukat a közalapok igazgatóságával és mindent meg fognak tériténi. Ezért is nem történt birói intézkedés kérése, daczára, hogy a most nyilvánosságra jutott esetről már 6 hét óta van tudomása az illetékes hatóságnak. Nogáll különben már nem is volt rendszeresen alkalmazva, de rendelkezési állapotba helyeztetett már régebben; jelenleg pedig — hir szerint — Chicagóban van. E hirrel kapcsolatban — ugyancsak a közalapokra vonatkozólag — megemlitjük, hogy a központi igazgatás végleges szervezése legközelebb fog megtörténni, és a királyi jogügyi igazgatósághoz hasonló állások szervezése iránt a közoktatási miniszter már el is fogadta az ügyigazgató javaslatait. Ezek szerint lesz egy aligazgató, egy tőügyész, két jogtanácsos (a mostani ügyészekből) és ügyészek (a mostani alügyészekből). A segédhivatalok is megfelelő átalakitáson mennek át, melyek jóváhagyása amint ő felségétől leérkezik, e nagy fontosságu hivatal is modern köntösbe fog öltöztetni és nehéz munkát végző tisztikara a megfelelő dotáczióban részesülni.

Legbiztosabb koleramentes hely az osztrák-magyar monarchia területén ez időszerint a s z o b r á n c z i g y ó g y f ü r d ő; mivel kénes kigőzölgései a kolerabaczillusok hatását megsemmisitik. Ily értelemben nyilatkozott már 1873-ban dr. Korányi Frigyes egyetemi tanár s vele együtt több tekintélyes orvos, midőn a novemberig meghosszabitott fürdőidény tartamán zsufolva volt s z o b r á n c z i f ü r d ő területén e g y e t l e n k o l e r a e s e t s e m f o r d u l t e l ő. Tekintettel az ország egyes részeiben fellépett járványra, a fürdőidény a s z o b r á n c z i f ü r d ő b e n a szükséghez képest ez évben is meg fog hosszabbittatni.

Elgázolás. Tegnap egy üres, egy lovas szekér egy kis leánygyermeket gázolt el a főutczán. A gyermek kinek hasán ment keresztül az egyik kerék, szerencsére csak kisebb karczolásokat szenvedett.

Henneberg G. (cs. kir. udvari szállitó) **selyemgyára Zürichben privátmegrendelőknek közvetlenül** szállit: **fekete, fehér és szines** selyemszöveteket, **meterenkent 15 krtól 11 frt 65 krig** postabér- és vámmentesen, sima, csikos, koczkázott és mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különbözö minőség és 2000 különbözö szin s árnyalatban.) Minták postafordulóval küldetnek. Svájczba czimzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó. 11 - 19

Carlsbadi legjobb minőségü és elsőrendünek elismert férfi, női és gyermek lábbeli egyedül Aufricht H. főutczai üzletében bő választékban kaphatók.

A fürdőkből.

Annabál Igló-Füreden.

Ha való az, hogy a kalendáriumba naplózott mártirok fejedelmi udvartartást nyernek saját szférájukban a fényes menyországban, akkor a most eltánczolt Annabal valóságos udvari elit báli méltóságra lesz emelve ő szentsége Anna királyné által.

Az is volt ez — udvari — a legszorosabb értelemben véve, nemcsak a nagyszámu, de a szép hölgy közönség által, mely a magyar fürdők ezen jókedvü szentjét összetett kézzel nézés helyett szétvetemedett lábakkal már oly régtől fogva imádja.

A ki valaha a saját maga lábán volt tanuja a máriapócsi, radnai és lurdesi bucsujárásoknak, az mind még csak suviksz számba sem veszi e lelki foltokat kiradirgummizó papi intézményeket, a papák által melegen istápolt azon testi javaik legkedvesebbjei iránt szélés konkurrencziát nyitó intézménynyel szemben, melyet a mai Annabál felé irányuló testi bucsujárás oly fényesen reprezentált.

És urak!

Korszakot alkotni van hivatva a mai Annabál, melyhez a hölgyek nem a sablonos divatlapok holt bötüit, de a legbizalmasabb s egyuttal a legőszintébb házibarátjukat, a — tükröt kérdezték meg, hogy miképen emeljék természetadta szépségüket még szebbé, s férfibolonditásig ágaskodó és felemelkedő hatásuvá.

Hát biz ez szerencsés ötletből kiindult reformot képvisel a tetszeni vágyó angyali praktikások szövevényes és örvényekben gazdag utain és terein; óh! imádásra született drága hölgyeim és még nálad is édes-kedves feleségem, a ki aranyszin máslis bakfischképében most másodizben hóditottad meg öregségében is fiatalos hajlandóságokkal bélelt szivemet, de óh nagy baj! még sok másokét is, s csak az a szerencsém, hogy nekik baj ez és nem nekem.

Nagy ideje is már, hogy minél terjedtebb és maradandóbb állhatatosságban az képezze a helyesen divatosat, a mi egyuttal jól is áll — illik — és nem kizárólag csak az, a mit például (édes sógornőm meg ne neheztelj!) s kétségen kivül nagyon előkelő és tisztult izlésü „Divat Szalon" jól sikerült „irásban és képben" szépséges szépeink szemei elé tár.

Hát ez az Annabál, ezt a — csalhatatlan és eredményeiben minden eddigi netán kételkedőt fényesen lefőző — divatszabályt, ma minden forradalom nélkül, szelid lámpafénynél erősen köztársasági érzelmü trónra emelte. Igen! forradalom nélkül, hacsak ilyennek nem osztályozzuk azt az általános fölkelést, mely a 60-on még jóval tullépett férfikebleket is hadilábra állitotta, az első franczia négyest két csataoszlopban meginditott ifj. Klug Nándor doktoráns és Matolcsy honvédfőhadnagy tánczedzett kommandója alatt.

Olyan csetepáté, a hol a karültve egymásnak neki nekirontó párok hirtelen sarkonfordulva ölelkeznek s a hol voltaképen az a rész is győzedelmesen kerül ki a keresett veszedelemből, a melyik kegyelemre megkapitulált nálánál kegyelmetlenebből szerelmetes ellenfele meglepő fordulatokban gazdag taktikájának, hát az ilyen hadviselés bizony mondom kárörőm helyett csak irigységgel töltheti el a semlegesen ásitozni látszó gardedámokat, kivált ha a kérdéses pontnak bevétele rohammal történik s nem szorul évek hossza sorára kinyuló kétes eredményü parlamentirozásra.

Ez alkalommal kivételesen hinni akarunk a sajátkezüleg beszerzett csatabuletinoknak, melyek szerint némely biztosra vett győzelem, nem vart meghátrálás folytán még csak golyóváltásra sem szolgáit alkalmat, s hogy a tartalékban vélt támogatásnak elmaradása a késedelmes intervenczió sok szép és előnyös állásnak abbanhagyására kényszerité az egyik részt, söt horribile dictu! édes kedves szövetséges társak váratlan árulása a harcznak mezején, a bevenni szándékolt pontnak cernirozását vonta maga után, máshelyt pedig az erőknek gyengesége halogató harczra bizta a czélbavett szándéknak elérését.

Hogy mily ádáz csata — tánez — szenvedély dul odabent a vesékben, azt a hevületben kipirult arczok, a vágtatva ziháló keblek viharos emelkedése, szemvakitóan szemlélteti az általános lelkesedés.

Hötokán pezseg az explodáló örömmámor, s egetverő „hogy volt! hogy volt"-okban konkludál az egymást kellően megbecsülni kezdő szivek hadi jeligéje, a mely felhangzik száz torokból is.

Ilyen csata hevében egyszerre csak megjelennek a parlamentairek s nagy nehezen fegyverszünetet kunyorálnak ki — mert ezt formálisan ki kell kunyorálni — a tüzbe jött tábor tővezéreitől, hogy aztán ujra hangozzék föl az előre!

Nehány kurta szempillantás alatt már zseniális csatarendben találjuk a jófajta kedvderitőktől erőben ifjult s animóban gyarapodott már kissé nehéztejü, de még elég könnyülábu dalıákat s a kedvükre való csetepáté közben vezérlőleg hangzó „itt a párok," „ott a párok" s az ezután visszahangzó lelkes „ihajja!" és „csuhajja!" hadi jelszók egymás karjában, egymás keblén találják a banda közvetlen nyakában dubajkodó párokat.

Már a hajnal is pitymalik és ők még se engedik a zászlót kivilágos kivirradtig.

Hogy az utánunk következő nemzedék az idei Annabál hősnői taktikáján okulva, biztos támpontokat leljen, ime kezükre adom őket; a kinek bővebb informaczióra lesz szüksége, tessék egyenest hozzájuk fordulni.

Fővezérek — kettős számban szólok, mert hiszen ellenfelekkel állunk szemben — tehát mint mondják, bálkirálynék magaslatára Ederné-Nogáll Böske és Windt Margit emeltettek, a többi jogos trónkövetelővel szemben, a kiknek erre való igényét teljes szivből és készségesen elismervén, ezennel kedves feladatomnak tartom név- és abéczérendbe foglalva nyilvános hozzászólás tárgyává tenni.

Alpár Vilma, Arányi Margit, Bartsch Gusztávné, Békey Imréné, dr. Beer Mórné és leánya, Buday Jánosné, Ederné Nogáll Böske, Egner Gizella, Hamvay Sándorné, Jantner Margit, Koller Klara, Klug Ottóné, Klug Nándorné, K. Kopácsy Juliska, Korpássy Menyhértné és leánya, Keller Klara, Kerner Péterné s leánya, Lorbach Gusztávné, Langfeld Gézáné, Madarász Ilka, Münich Aurélné, dr. Neubauer Vilma, Nádas Béláné, Novák Lajosné, Rechter Bauer Zsófia és leányai Széll Regina, Széll Margit, Széll Elza, Sável Kálmánné és leánya, Szacsvay Sándorné, Sártly Ala

dárné, Szunyogh Sándorné, Szatmáry Györgyné, Szabóné Nogáll Janka, Scholcz Valeria, Scholcz Malvin, Topscher Anna, Ujlaky Jenőné, Károlyi Ilona, Wlad Katinka, Windt Margit, Windt Anna.

Egy egész kis ármádia — generálisnak született — angyaltésztából gyurt közvitéz.

Édes Andor.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

HIRDETÉSEK.

Zene- és ének-oktatás.

Van szerencsém Kassa sz. kir. város t. közönségének b. tudomására hozni, hogy ez idén is, szeptembertől kezdve a kassai városi zeneiskolában, fiuk részére zongora tanítási tanfolyamot nyitok.

A beiratások mai naptól kezdve d. e. 11—12-ig lakásomon sörház-utcza 9 sz. I. em. eszközöltetnek.

Tandij félévenkint előre 15 frt.

Csak **15 tanitvány vétetik** fel.

Miután pedig **ugyanezen intézetben,** a zeneiskolai bizottság és tek. elnök ur szives jóváhagyása folytán **leányok** részére az ének-tanitás is ez évre (próbaképp) behozatik, felhivom a n. érdemü t. közönség és szülők figyelmét ez iránt minél számosabb nálam való jelentkezésre, hogy az év kezdetéig tanitványok száma és az órák miként beosztása miatt kellőleg tájékozva legyek.

A tandij félévenkint 15 frt. Minden egyéb felvilágositás lakásomon: sörház-utcza 9. I. em. nyerhető.

Mély tisztelettel.

258 1—3 **Kerner József,**
városi zeneiskolai vezető-tanár.

Legjobb és legolcsóbb üditő ital

a Szlatvini savanyuviz

mely dus szénsav tartalma s elismert jóságánál fogva méltán nevezhető

magyar Gieshüblinek

1 liter szlatvini magyar gieshübli 11 kr.
0.5 „ „ „ „ 7 kr.
előbbi üvege 7 kr., utóbbi 3 krért fel és leszámittatik.

Kapható mindenütt.

Kiváló tisztelettel

230—7 **Vizy Domonkos**
füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete
Kassán. főutcza 53. sz.

Szép lakás Kassán.

Főutcza 65. szám alatt I. emeleten **az Adriai** biztositó-társaság irodahelyisége **1 szalón és előszoba, november 1-vel kiadó.**

Bővebbet az Adriai biztositó társaság irodájában vagy **Holländer Jenő** urnál **Szepes-Nádasdon.** 250 3—3

38 kitüntetés, ezek között 14 diszoklevél és 18 érem. Számos hizonyitvány első rendészeti és gazdasági kiállitáson 1890. és a nemzetközi higienikus kiállitáson 1891. a legmagasabb kitüntetéssel — a diszoklevél különös feltüntetésével — dijazva.

Nestlé Henrik gyermek-tápliszt.

26 éves eredmény.

Használtatik, a kik anyáik által egyáltalában nem, vagy csak tökéletlenül táplálhatók, a **Nestlé Henrik gyermek-tápliszt**jével tökéletesen táplálhatók. Iratok, a melyekben a készité i módszeresen alkalmazásban felnevelhetők

jogainak teljébe lépett és a szent zsolozsma, melyet a kéttornyu székestemplom tömjénfüsttől telitett levegőjében a beigtató főpap ajkain elhangzott, a hivők seregének ezreiben talált visszhangra s mint istennek tetsző illatos áldozat szállt a magasba, az egek hatalmas urához.

Jászóvárának, a jeles prémontréi kanonokrendnek kiváló ünnepéről a Kassai Szemlének kiküldött képviselője a következő részletes tudósitással a keddi ünnepről számol be lapunk olvasóinak:

—

Az ünnepség lefolyása.

Jászó, augusztus 8.

A jászóvári monostornak ma zajos, népes napja volt, a mely élénken visszahangozta azt a momentumot, a mely az ünnepségre az alkalmat megadta. A kora reggeli órákban kocsi kocsit ért és a szepsi vasuti állomáson is türelmetlenül várakoztak ez egyszer vagyis inkább rendszerint 15—20 perczenyi késedelmezéssel berobogó vonatra, hogy az azon érkező ünnepi vendégeket nyilsebességgel bevigyék az uri határokon.

Az ünnepélyes beigtatás délelőtt 10 órakor vette kezdetét és ezt az aktust élénk 10—10 perczenként ismétlődő mozsár durrogás kisérte, hogy a messze vidék is megtudja, hogy Jászóvár ősi papirendje ma igtatja be uj prépostját.

Benedek az uj prépost fényes segédlettel és fejedelmi ornátusban nyitotta meg az ünnepséget nagy vokális miséjével, a melynek offertoriumánál pauza állott be, miközben dr. Kunz Adolf csornai prémontréi prépost lépett a székesegyházba és felöltöztetése után a főoltár jobbján elhelyezett székbe ült; mig Benedek vele szemközt a baloldalon felállitott székbe helyezkedett, mire érezes baritón hangon a csornai prépost mondotta el üdvözlő beszédét.

A csornai prépost üdvözlő beszéde.

Méltóságos és Főtisztelendő Praelatus-Prépost Ur, Főtisztelendő Káptalan!

Az isteni gondviselés kegyelmes végzéséből nekem jutott azon szerencse, hogy mint a magyar prémontréi rendnek kinevezésre idősb praelátusa, ez idő szerint főhelynöke, prémontréi rendünk tekintélyét képviselve, Méltóságodat fényes főpapi állásában hivatalosan üdvözöllhessem. Üdvözlöm pedig Méltóságodat a szív legbensőbb örömérzetével azért, hogy oly jeles rendnek lehet feje, vezére, mely példás vallásossága, tudománykedvelése és hazaszeretete által országszerte méltán nagy elismerésnek örvend; de üdvözlöm azért is, mert minden nemesen gondolkodó embernek jól eső érzés az, midőn látja, hogy oly férfiu érdemei részesülnek méltányláshan, ki áldásos munkában töltött hosszu életpályáján egyedül csak a jónak és nemesnek gyakorlatában kereste örömét és jutalmát — és soha más elismerés után nem vágyott, mint a melyet a hiven teljesitett kötelesség boldogitó öntudata nyujt. Ámde ha már — és pedig joggal — szerencsekivánatainkkal üdvözöljük Méltóságodat azért, hogy vezére, atyja lett azon testületnek, melynek eddigelé a férfikor legszebb munkaéveit szentelve, — a vallás ápolásában, a tudományok müvelésében és a hazaszeretet erényeinek fejlesztésében mintaképe volt, — mennyivel inkább kivánhatni szerencsét Önöknek főtisztelendő Káptalan, hogy szomoru árvaságuk után oly fertiuban nyertek legjobb atyát, kinek fényes szellemi tulajdonsagai és szivjósága a főtiszt testvérrend további virágzásának és boldogulásának legbiztosabb zaloga.

Hosszu volna mind elősorolni áldásos életének érdemeit, a melyek különben is mindenkori állásának sikereivel, fényes eredményeivel messze kiszárnyaltak ugy a rendi közvélemény, mint az őt büszkén magának vallo város és megye határain tul, hogy részt követeljenek maguknak az ország szine előtt a közelismerésből. De erre nincs is szükség, mert hiszen erényeinek legékesebb hirdetője azon tény, hogy annyi jeles és oly sok kiváló férfiut számláló testület éppen őt választotta meg arra, hogy valamennyiök közt ő legyen az első, a vezér.

Méltóságos és Főtisztelendő Praelatus Ur! Az isteni gondviselés mérhetlen bölcseségétől illeltett rendtársi bizalom és Felséges Urunk, koronás Királyunk érdemeket jutalmazó kegyessége Méltóságodat rendünk egyik legfényesebb és legfontosabb kiváltságokkal felruházott főpapi székébe helyezte — és ezzel oly férfiu foglalja el a jászóvári praelátusok diszes széket, kinek dicső és fényes pályája a főpapi székre csak fényt, a jeles jászó-prémontréi kanonokrend nagyérdemü tagjaira pedig áldást és boldogságot fog árasztani. — Méltóságos Praelatus Ur! jól tudom én azt, hogy magas főpapi állásának terheivel és kötelességeivel lelke eltelt, mégis kegyes engedelmével arra fogom kérni, hogy azt a fenséges erényt, melyet élte eddigi folyamához nagyszámu generációk áldására és ezek tanusága szerint oly igazán evangeliomi lelkülettel gyakorolt — a szeretet erényét rendkormányzata alatt törvénynyé tegye és legyen uralkodása e renden szelid és atyai. Vezérelje szilárd kézzel és szeretetteljes atyai gondoskodással azon nagy czélok megvalósitása felé, melyeknek követésében a rend eddigelé annyi dicsőséget aratott; óvja a gondjaira bizott nyájat minden veszedelmektől és háritsa el tőle bölcsesége erejével a balszerencse minden árnyait.

Hogy azonban a legnemesb atyai szivből eredő törekvéseknek mindenkor meg legyen sikere, szükséges, hogy önök is Főtisztelendő Káptalan Ő méltóságát, praelátusukat legjobb igyekezetében támogassák és egyházi szellem ápolása és a rendi intézmények fejlesztése által oda közreműködjenek, hogy a rendnek minden egyes tagja Isten szent szolgálatában az engedelmesség erénye által tökélyesbedve ugy a maguk, mint embertársaik üdvösségéért eredménynyel fáradozhassanak. Ennek okáért Krisztusban kedves testvéreim szivből kérem önöket, hogy rendünk több mint nyolcz százados emlékein buzdulva, dicsőült elődeink példái szerint odaadással szolgálják e rendet ugy, hogy még az egyház ellenei is elismeréssel meghajolni kénytelenek legyenek életük és tanitásaik tiszta erkölcsi tartalma előtt. E rend Praelátusának pedig, kitől a mindenható Isten egykoron valamennyiök lelkét számon fogja kérni, szivbeli hajlandóság szerint adják meg a tisztelet és engedelmesség adóját; mindenekfelett pedig lakozzék szivökben az a mindenható szeretet, mely a tökélyetességre vezet, és legyen velük az Ur Jézus békéje.

Mivelhogy pedig minden áldás felülről vagyon, azért emlékeztetem önöket kedves testvéreim szent Norbertben, hogy el ne mulasszák hálás lélekkel felemelkedni a magasságbelihez, hogy imával kössönjék az Urnak azt a kegyességét, melylyel árvaságukat ily jó atyával áldotta meg; a minthogy én is hálatelt szivvel imádom az isteni Gondviselést azért, hogy prémontréi rendünket ily jeles főpappal ajándékozta meg.

Most pedig midőn Méltóságodat fényes főpapi állásában ujból köszöntöm, a prémontréi rend nevében szivem egész melegével kivánom: áraszsza Isten Méltóságodra szent lelkének ajándékait, hogy főpapi hivatását betölthesse, szentelje meg az Ur Méltóságod minden nemes törekvéseit, melyekkel rendjének dicsőségét emelni kivánja, adja Isten, hogy Méltóságod atyai kormánya liainak szivében a megelégedés, bizalom és szeretet bő forrása legyen.

Midőn ez ünnepi alkalomból a Mindenhatót kérem, hogy Méltóságod üdvös törekvéseit mennyei kegyelmével támogassa s óhajtott sikerhez vezesse, egyszersmind szivem mélyéből kivánom: adjon a kegyelmes Ég Méltóságodnak boldogságteljes hosszu életet, hogy láthassa dicső alkotásainak sikereit és élvezhesse boldogító müködésének édes gyümölcseit. Ugy legyen. Amen.

A szép beszéd elhangzása után Richnavszky préposti titkár olvasta föl elsőnek a Benedek Ferencz kinevezéséről szóló és gyönyörüen kiállitott, függő aranypecséttel ellátott királyi diplomát.

—

A diploma.

Mi első Ferencz József Isten kegyelméből Ausztriai császár, cseh stb. ország királya és Magyarország, Dalmáczia, Horvátország, Szlavonia apostoli királya.

Emlékezetül adjuk, ezennel jelentvén mindeneknek, kiket illet, hogy minekutánna néhai Kaczvinszky Viktor, a szent, fehér és kiváltságos prémontréi rendü szerzetes kanonokok főpapja és a keresztelő szt. Jánosról nevezett jászóvári, nemkülömben a szent keresztről czimzett leleszi, végre a szent István első vértanuról nevezett nagyvárad-előfoki Conventek prépostjának halála által a most emlitett prépostságok törvényesen megürültek volna és minekutánna a mi hiveink a jászóvári és leleszi konventek tisztes perjele és az összes szerzetes tagjai az 1802. évi márczius hó 12-én kegyelmesen kibocsátott visszaállitási királyi oklevelünk határozványához képest saját rendtagjaikból kijeléltjeiket megválasztották s felségünknek a fentebb idézett kegyelmes oklevél feltételéhez képest legalázatosabban felterjesztették volna, ennek következtében mi indittatván azon erények, szép tulajdonok, tudomány és tanultság, példás erkölcsi jámborság s egyéb jeles tehetsége által, melyeknel fogva kedvelt hivünk Benedek Ferencz, az emlitett prémontréi rend szerzetes kanonoka, a kassai konviktus kormányzója, részint a most nevezett rend tagjai, részint más hiteltt érdemlő hiveink által királyi kegyelmünkbe ajánltatott, ugyanőt főpárthfogói jogunk erejével, melylyel és a melyet ugy mikent dicső emlékü elődeink, a boldogult magyar királyok, Magyarországunk és a hozzá kapcsolt Részek valamennyi egyháza s egyházi javadalma adományozására nézve teljes joggal birunk és gyakorlunk és ugyanazon fennevezett prépostságoknak, valamint az egész szerzetnek visszaállitása, ujbóli alakitása iránt az 1802. évi márczius hó 12-én kiadott királyi oklevelünk értelmében történt beigtatása alkalmával a törvényes magyar királyoknak s igy Nekünk és Utódainknak fentartott, eme főpap és prépostnak az emlitett szerzet kebeléből leendő választása, kinevezése és megerősitésére vonatkozó jog erejénél fogva főpapul és prépostul tartottuk kegyesen választandónak, kineveztendőnek s annak, kit illet, egyházi megáldás végett bemutatandónak s azon prépostságokat a többször emlitett királyi oklevélben bővebben kifejtett jogok és hasznok, az azokhoz tartozó s tartozni kellő visszacsatolt jószágokkal, mezővárosok, falvak, helységek és pusztákkal, általában pedig minden haszonvételek, illetmények, és jövedelmekkel együtt nevezett

Benedek Ferencznek

tartottuk kegyesen adandóknak és adományozandóknak azon különös kötelezettség mellett, hogy az isteni tiszteletet, az emlitett prépostsági egyházakban megtartani, az egyházi szolgálatot teljesiteni, elégséges számu rendbeli szerzeteseket a jászóvári és leleszi monostorokban tartani és azoknak javait, javadalmait és örökösödéseit fentartani és gyarapitani, ezenkivül pedig azon gimnáziumoknak, melyek ellátására a rend köteles és azon mérvben mint a tanulmány érdekei azt megkivánják, elégséges számu alkalmas tanároknak a prépostságok jövedelmeiből fentartásáról gondoskodni tartozzék; s őt kiválasztjuk, kinevezzük s bemutatjuk és ezen prépostságokat azok minden jövedelmeivel, hasznaival és felsorolt kötelességeivel együtt neki adjuk és adományozzuk jelen levelünk erejénél és tanuságánál fogva.

Kelt Bécsben, szent-Iván hava 20. napján az üdv 1893. esztendejében, magyar, cseh stb. országi uralkodásunk 45. évében.

Ferencz József s. k.
Gróf Csáky Albin s. k.

Ezután ugyanesak a préposti titkár olvasta dr. Rubics Zsigmond kassa-egyházmegyei püspök gyönyörü latinsággal irott levelét, a melyben a benedikálás tényét illusztrálja.

Ennek elhangzása után az uj prépost beszélt.

—

Benedek beszéde.

Krisztusban szeretett Testvéreim!

A mindenható Isten, ki az emberek sziveit vezérli, kijelölés alkalmával méltatlan személyemben pontositá össze bizalmukat s ő es, és ap. Felségnek szivét oda inditá, hogy engem a jászói s vele egyesült leleszi es nagyvárad-hegyfoki prépostságok főpappává legkegyelmesebben kinevezzen.

Eddig inkább az aranyközépszerüségben müködtem, de sokféleképen azon meggyőződésre jutottam, hogy minél alárendeltebb állásunk, tisztünknek teljesitése annál könnyebb, szivünk nyugodalma annál biztosabb s földi pályánk nehézségei annál könyebben elviselhetők. Engem tehát Istennek hála, a főpapi méltóság külsőnye valamint nem kecsegtetett, ugy nem is vakit meg s jól felfogom sz. Bernárd szavainak fontosságát: »Látom, ugymond ő, hogy magasabb helyet nyertem, de nem bátorságosabbat, hogy tündöklőbbet, de nem csendesebbet.«

Érzem pedig ezen gyenge vállaimra szállt uj hivatalomnak terhét annál mélyebben, minél inkább ismerem tehetségeimet, korunk szellemének irányát és az előmbe mért ösvényre gördülő akadályokat. Ha pedig eszembe juttatom azon felelősséget, melyet a préposti hivatallal együtt magamra veszek, félelem és elesüggedés hatja át egész valómat. Hiszen bár a sz. Társulatunk javának előmozditása miatt végzendő munka sokaságától és annak eszközléséhen mellőzhetlen fáradozásoktól annyira nem tartok, hogy kész vagyok e tekintetben életemet is feláldozni, de kényes a felelősség, melylyel Önök bizalmának, terhes a felelősség, melylyel éles hazánk és felséges királyunknak, — nagy, melylyel szentegyházunk és Istennek tartozom. És jöllehet e felelősségnek minden neme elegendő arra, hogy bensőmet aggodalommal eltöltse, azon borzasztó felelősség átgondolása mindazonáltal, melylyel Ur Istennek tartozom, egész valómat megrendíti. Nekem az élő Isten szine előtt, hol semmi mentségnek helye nincs, számolnom kellend nemcsak személyemről, hanem minduyájok cselekedeteiről, szavairól, sőt némileg gondolatairól is, — de még mindazok üdvéről is, kik általam Önök gondviselésére bármi tekintetben is bizattak. Ott az élő Isten szine előtt, kinek szeibe esni sz. Pál szerint rémületes dolog, képzeljenek engem és siessenek ez ünnepies percztől fogva a nagy, a veszélyes felelősség terhet, mely rajtam nehezedik, szives és buzgó közreműködések által könnyiteni.

De érzem, hogy a szeretet és bizalom, melylyel már előzetesen megtisztelni sziveskedtek, viszonzásra éppen oly jogosult; mint a mily világos lelkemben a kötelesség tudata. »Szeretet lesz jelszavam.« Legyenek tehát meggyőződve, hogy valamint a vallás érzelmei és a hazám iránti szeretet együttesen honolnak szivemben, ugy müködésem önök közt bármily sokszoros is legyen az, csak egy elvből fog kiindulni: a szeretetből. De törekedjenek Önök is Társulatunk tettleges szeretetét, az egymás iránti testvéri szeretetet sziveikben keltem, ápolni, egész az önfeláldozásig fokozni. Hiszen Isten maga a legtisztább szeretet. Ő e törekvésektől nem fogja megvonni szent áldását. És ez az áldás sz. Társulatunkra át fog ömleni. Társulatunk erényben s tudományban fel fog ragyogni. Isten diesősége. Rendünk legfőbb czéljához képest elő fog mozdittatni; igy aztán, de csakis igy minden, még felelősségterhem is édessé fog válni.

És ezek azok, mikre ez ünnepélyes órában Önöket itten szeretett testvéreim testvérileg, atyailag emlékeztetni, kérni el nem mulaszthattam.

Midőn tehát jelenleg elfoglalom ezen főpapi széket, melyre az Önök bizalma és ő Felsége kegye felemelni tetszett, midőn jelen perczben a frigy, mely bennünket egymáshoz füz, ünnepélyesen megköttetik, folyamodjanak velem a mennyei Atyához, hogy küldjön nekem sz. Lelket a magasságból és adja nekem az Ő bölcseségét, mely velem maradjon és munkálkodjek, hogy tudjam, mi kedves Előtte, mi egyez meg az Ő parancsolatival, mi legyen az Ő tökéletes akaratja. Imádkozzunk tovább, hogy szentegyházunk láthatatlan főpásztora és feje Jézus Krisztus annak látható fejét és a földön helytartóját, az egység központját, annak minden előjáróit az egész egyházi rendet a sz. Lélek ur Isten malasztja által világositsa, vigasztalja és erősitse meg, hogy szóval és tettel, oktatásban és példában világosság gyanánt tündököljenek az emberi nemnek. Imádkozzunk, hogy a hit és jó erkölcsök szelleme át hassa az egész keresztény népnek szivét, hogy az Isten igéjének szorgalmas hallgatása, a szentségek gyakori használata, az Isten és az anyaszentegyház parancsainak megtartása által a keresztény hitben és erkölcsökben naponként gyarapodjék és erősödjek s méltóvá tegye magát az örök üdvösségre. Imád-

kozzunk koronás Királyunk boldog állapotjáért, hogy bölcs, atyailag szelid kormányzása által még soká áraszszon áldást édes hazánkra és egykor hü népével egyetemben a hervadhatlan koronát elnyerhesse. Imádkozzunk a dicső uralkodó házért, melynek keresztényi és polgári erényei három századon túl őrködnek hazánk fölött s tartják fön nemzetünket, mely, kérjük Isten ő Felségét, soha ne essék zsákmányul idegen népeknek, hanem az ő utjain járván, boldog legyen az idők végeig. — Imádkozzunk minden polgári elöljáróságért és felsőségért, hogy a kiknek kezébe Isten hatalmat adott, azt a keresztény hit és erkölcsök védelmére, ápolására, gyarapitására használja. — Isten szent oltáránál leborulván, az általam most bemutatandó szeplőtelen áldozatban ajánljuk fel a mennyei Atyának szivből fakadt ezen buzgó imáinkat, hogy azokat meghallgatni méltóztassék szent fia érdemei által. Amen.

Benedek szónoki remekének elhangzása után a csornai prépost háromszor megcsókolta az uj prépostot és a főoltár előtt meghajolva, elvezette a sanctuarium jobbján álló remekmivü préposti székbe és abba a következő latinul elmondott szavakkal helyezte el, átadván neki a jelvényeket:

Fogadd kötelességedül az uralkodás és kormányzás hatalmát és ennek a prépostságnak minden jogait és kiváltságait az ur nevében való gyakorlásra. Amen.

Benedeket ez aktus után a főoltárhoz kisérte vissza, mire a rendi tagok sorra kézcsókra jelentkeztek, mig Benedek külön-külön kétszer megcsókolta rendtársait.

E megható jelenet után a csornai prépost imazsámoly elé térdelt, mig az immár beigtatott uj prépost bevégezte a nagy misét, a mely néhány perczczel 12 óra után ért véget.

—

A tisztelgések.

A nagymise után az uj prépostot a fényes segédlet és az ünnepi közönség felkisérte a palota első emeletén levő fényes lakosztályáig, a hol nyomban megkezdődtek a tisztelgések. Tisztelgett elsőnek Abauj-Tornavármegye Péchy főispán vezetése mellett, majd Kassaváros törvényhatósága, a melynek nevében Münster polgármester adta át a lapunk más helyén olvasható diszpolgári oklevelet. Bernáth Elemér kassai kir. itélőtáblai tanácselnök, a kir. tábla, törvényszék, járásbiróságok és kir. ügyészség nevében vezette ő méltósága elé a küldöttséget. Páxy altábornagy egy katonai küldöttség élén a hadsereg nevében fejezte ki hódolatát. A községi iskolák nevében Zágróczky tanfelügyelő és Sudy K. János igazgató tisztelgett, majd a középiskolák és végül a jogakadémia küldöttsége adott kifejezést ő méltósága iránt táplált őszinte szeretetének. Tisztelgett még Meczenzéf és Jászó hatósága.

—

A diszebéd.

A fejedelmileg pompázó nyári ebédlőben déli 1 órakor vette kezdetét a diszebéd, a melyen 120 meghivott vendég vett részt. A prelátus a csornai kollegával lépett a terembe és beléptekor perczekig tartó harsány éljenzés üdvözölte. A főhelyen ülve, mellette és környezetében láttuk Péchy főispánt, Paxy altábornagyot, dr. Kunz csornai prépostot, Münster polgármestert, Fábián alispánt, Szieber tankerületi főigazgatót, Bernáth tanácselnököt stb.

A harmadik fogás után felállott az uj prépost és poharat emelt a dicsőségesen uralkodó pápára, [illegible] felségére, királyára és uralkodói házára. E két pohárköszöntőt állva hallgatták meg, majd éltette a kormányt és annak minden egyes tagját és a csornai prépostot, a kinek külön hálatelt szivvel mond köszönetet a fáradalmakért, a melyeknek ez ünnepség [illegible] annak fényt adjon, alávetette magát. Zajos éljenzés és taps. — A [illegible] prépost szép [illegible] az uj prépostot [illegible] a rend [illegible] nyolcz százados multján épült [illegible] ma be[illegible] letéteményesét [illegible] Benedek praelátust [illegible] a főispánt és [illegible] köszönti [illegible] a főispán [illegible] a praelátust és a rendi tagokat élteti [illegible] József kanonok a kassai egyházmegye nevében emel poharat az uj praelátusra [illegible] Benedek praelátus a katonaságot [illegible] honvédséget aposztrofálja és azt [illegible] magyarok csak egy politikát kell [illegible] és ez a politika a [illegible] taps és perczekig tartó éljenzés [illegible] klassikus beszédet, a mely [illegible] ragadta a hallgatóságot.

[illegible] dr. Károly Gy. Hugó rendi [illegible] tanár szólalt fel. Mint a rend [illegible] intézetekben szerte mü[illegible] adott viszhangot a központi [illegible] üzetére. Visszatekintett a rend im[illegible] történelmi multjára. A száza[illegible] és ismételve együtt sujtották [illegible] egyházzal ez ősintézményt is. [illegible] hamvaiból a békésebb idők beálltával [illegible] tagok hüséges munkája s buz[illegible] ugyannyiszor helyreállott. Sajnos, [illegible] ősök a középkor e tiszteletre[illegible] munkásai, csak névtelen hősei maradtak a rend krónikájának. Még a prépostok neveit is csak [illegible] nehezen keresgélhette meg a tallózgató történelembuvár a rend őrizetére bizott levéltárak régi okmányaiból, s állithatta össze az elsőtől, Albert préposttól, az ősi monostornak a tatárdulás után való helyreállitójától. Az isteni gondviselés után az ő érdemök első sorban, hogy ez ősi kultur telep fennmaradt a jelenkorig, sőt 123 évvel ezelőtt a dicső emlékezetü Szauberer András prépost, a jászóvári prépostság e második alapitója az ősi falakat s barnult bástyákat és tornyokat művészi uj alakokban s fényben varázsolta elő. Majd áttért szónoki fordulattal jelenlegi utódjára, az uj prépost s prelátusra. Méltatta a rendben, az egyház s hazai tanügy terén szerzett érdemeit, feltüntette erényeit, melyek mellén a Ferencz József rend lovag, s a jászóvári prépost keresztjeinek fényében ragyognak. Biztositotta a rendtársak fiui kegyelete s őszinte szeretetéről, nemkülönben az odaadó munkásságról a rend, egyház s haza kultur-ügyének reá várakozó nehéz, de nemes szolgálatában. Végül az ima szárnyain égbe emelkedik, s hőn ohajtja hogy a jászóvári prémontréiek uj prépostja s prelátusa, hármas prépostsága védszentjeinek erényeiben: sz. István első vértanu hithüségében, ker. sz. János jellemszilárdságában, s a sz. kereszt isteni példaadójának türelme s szeretetében, az egyház, rend s haza érdekeinek szolgálata terén kivivott üdvös eredmények nemes önérzetével, a boldog megelégedés karjain Isten jövoltából sokáig éljen! (Zajos és lelkes éljenzés.)

Ismét csak Benedek a prélátus állott föl, hogy kassai vendégeit, a város polgármesterét éltesse, mondván többek között, hogy nemes Kassa városának a szeretetéért szeretettel adósa marad haláláig. — Kozora Vincze városi főjegyző a törvényhatóság nevében köszönti föl a prélátust, majd a vármegye nevében Fábián alispán mond pohárköszöntőt.

Fodor szepsii esperes-plébános többszörösen zajos éljenzésektől megszakitva a következő ékes pohárköszöntőt mondotta a tanitványok nevében:

A szellemi haladás: rombolás, mely vagy megsemmisiti a régit, hogy helyébe egészen ujat állitson — vagy javitott s bővitett kiadást rendez: a haladás szelleme, a keretébe beillő régi világnézlet s eszmékből. Korunk szellemének ezen romboló müködését én főleg azon pusztitásban ismerem fel, melyet az a régibb időkből ránk szakadt aforizmák, axiómák, közmondások s több e fajták terén művel, elpusztitván ezen szólamokkal azon, hogy ugy mondjam, müheleyeket is, melyeknek e szólamok oly hosszu ideig czégül szolgáltak.

Én a kornak szelleme által ilyen módon kivégzett szólamok közül csak egygyel akarok foglalkozni.

Jól emlékszem rá, hogy nemcsak mint ifju, hanem mint meglett ember is csaknem dogmaszerüen igaznak tartottam azt a mondást, hogy: Quem dii odere, paedagogum fecere. És ma? Ma ugyanezen mondás csaknem blaszfémiaként hangzik minden kulturember fülének, a ki ugyanazért nem is késik ott kötni ki a maga itéletével, hogy ennek a mondásnak szerzője e alkalma-int valami desperatus pogány peripathetikus bölcsész-professzor lehetett, a ki kétségbe esett a fölött: hogy fejlett eszü s előhaladt tudásu hallgatókkal kényelmes sétálgatás közepett folytatott társalgó oktatás helyett, arra lett kárhoztatva, hogy a gyermekeknek az iskolában az abc-t tanitsa.

Igen, az az abc, s az a gyermek — e kettő fejezi ki a mai pedagóg megszentelt hivatásának mivoltát: e kettő illusztrálja egyszersmint azon heroizmust is, a melybe kerül annyi korlátolt, annyi renyhe, szóval annyi mindenféleképen constituált ifjunak szellemi kiképzése, szellemi előállitása.

Nemhogy gyülölné tehát, miként a régiek hitték, mert hogy ilyesmit hittek, mutatja az, hogy ilyetén felfogásukat axiomaszerü mondásba kögitették, nemhogy gyülölné, tehát, ellenkezőleg nagyon szeretheti Isten azokat, kiket az emberi nem szellemi s erkölcsi kiképzése terén munkájának osztályosává kiválasztá mert hogy nehéz feladatukat teljesithessék, a legszebb erényt, az emberszeretetet, az ifjuság iránti szeretetet a szokottnál nagyobb mértékben kell, hogy beoltotta legyen szivökbe.

Kimondván a szót, megneveztem az emberszeretet, az ifjuság iránti szeretet egyik legkiválóbb képviselőjét, az ünnepelt praelátus ur ő méltóságát.

Annyian vagyunk egykori tanitványai között, kik tanuságot tehetnénk azon imperturbabilis nyugalom, vagyis azon szeretet mellett, a melylyel értelmi fogyatkozásaink, akaratbeli elegtelenségünket a hivatásszerü buzgóság többletével pótolta s födözte egykor ő méltósága, annyian vagyunk, kik nagyrészt ennek a szeretetnek köszönhetjük, hogy a társadalomban valamicske kis számot tehetunk, ugy hogy szinte fájdalmas reánk nézve, hogy ő méltósága végleg megvált a kathedrától s hogy mindenkorra ott hagyta azt a helyet, a melyen annyi ideig oly áldásosan müködött s melyen az emberek annyi ezreinek szivét nyerte meg maganak elválaszthatlanul. De hát csakugyan ott hagyta volna ő méltósága a kathedrat? Nem nem hagyta oda. Sem a kathedra meg nem szünt, sem ő méltósága nem szünt meg továbbra is tanitani. Mert az a magas polcz, melyre a közbizalom alapján emelte ő méltóságát a legmagasabb királyi kegy, az csak egy uj, habár a réginél fényesebb és sublimisabb, csak egy uj kathedra ő méltóságára nézve, melyről, mig azon a másikon kizárólag az ifjuságot tanitotta, melyről ma a legszebb erényt, az alázatosságot [illegible] hirdeti nemcsak az ifjuságnak, hanem a megnőtteknek is, lényének egész valójával igazolván sz. Jeromos ama szavait: »Rectoren te posuere, noli extolli, esto in illis quasi unus ex illis.« Igen, ő méltósága nem szóval, miként azt annyian teszik, hanem tettleg valósitja azon elvet, hogy mennél magasabbra emeltetik valaki rangfokozatban mások fölé, annál mélyebben kell alázatosságban leereszkednie alárendeltjeihez s ugyanakkor az emberiséghez is, mert ilyen modor által egyenlittetik ki a társadalmi állások különbözősége.

Azután tudnék még én ezen kivül egyébről is tanuskodni, hanem fájdalom mindennek elősorolását tiltják a tekintély követelményei, melyek nem engedik nekem szerény állásu lelkésznek itéletet mondani egy főpap felett, már pedig: »Qui laudet jam judicavit. De ezen alázatosság egymagában elég arra, hogy az ő méltósága iránti tiszteletet a végletekig fokozza.

Nem nyertem ugyan ő méltósága tanitványaitól mandátumot arra, hogy nevökben e perczben a tisztelet poharát emeljem, de meg vagyok róla győződve, hogy ha megtettem, ők utólag meg adják nekem a mandátumot, mert hiszem erősen, hogy ők lélekben mindannyian jelen vannak s hogy ők lélekből csatlakoznak azon szivbeli kivánatomhoz, hogy ő méltóságát hazánk diszére, a föt. prem. kanonok rend dicsőségére és annyi őszinte tisztelőjének igaz örömére a Mindenható Isten sokáig éltesse.

Végezetül felköszöntötték még a prélátust Bernáth tanácselnök, Vécsey József, Roxer Vilmos Antalffy ny. ezredes. A fényes lakoma délutáni 5 óráig a legvigabb hangulatban ért véget és ezzel a jászói nagy nap befejezést nyert.

A lakoma közben a vendégek között szétoszották a lapunk más helyén közölt örömdal diszes példányait és a növendék-papoknak alkalmi költeményét.

Ma már minden csöndes ott és az ünnepi hangulatot a serény munka váltotta föl, a mely bőségesen nehezedik az uj prélátus — szerinte gyönge — vállaira. Isten adjon neki erőt, hogy birja, sokáig birja azt a nehéz munkát!

Ujdonságok.

Benedek Ferencz arczképe. Bizonyára kellemes meglepetéssel szolgálunk kedves olvasóinknak a mai ünnepi számmal. Nemcsak hogy benne találják a tegnapi eseménydus napnak összes Jászón történt eseményeit, Benedek Ferencz jászói prépost-praelátusnak beigtatásáról szóló tudósitásainkat és lapunk kiküldött képviselőjének jelentését, hanem az ünnepeltnek jól sikerült arczképe is diszíti lapunknak első oldalát. A kép a praelátus legujabb fenyképe után Budapesten készült s mint láthatják olvasóink, kitünően sikerült. E kép kellemes meglepetés lesz azoknak, akik vidéken lakván, nem ismerik Benedeket, de jól eső ajándék lesz azoknak is, kik kedves emlékre tesznek szert régi tanáruk avagy ismerősük arczképében. A mai ünnepi szám kiadása körül különben semmi fáradságot és áldozatot nem kimélve, ismételten czáfolatát akartuk részünkről adni ama általában hangoztatott vádaknak, melyek a vidéki zsurnalisztika elhetetlenségéről, lassuságáról szólanak. A Kassai Szemle mai száma — mint mindig — ime most is frissen, gyorsan és ujonnan találja olvasói ele az ujságot. Erre buzdit bennünket nagy közönségünk pártfogása, mely a jövőre is zalogul szolgal.

A jászóvári ünnep lezajlása nyomán érdekesnek tartjuk megörökiteni azt a körülményt, hogy Benedek a jászóvári prémontréi rendnek számszerint nem egy számu prépostja, ugyanis a rendnek 1802. évben történt ujra jogaiba való visszahelyezése és a jászói, leleszi és nagyvárad-hegyfoki prépostságok egyesitése folytán Benedek mint jászóvári a 70, mint leleszi a 60. és mint nagyvárad-hegyfoki a 48. prépostja a rendnek. — A prémontréiek közül eddigelé a préposti süveget három konviktusi kormányzó viselte es pedig az első volt Bernáth Miksa 1816-ban, Richter Alajos 1829-ben és Benedek Ferencz, a kit most szólitott el a konviktusból a rendi tagok bizalma a préposti székbe.

A Békés-Gyulán létesitendő főgimnáziumot — mint értesülünk — a gyulaiak a prémontrei rend mindenütt kiválónak ismert vezetésére óhajtanák bizni. S hogy erre a jászóvári prémontrei rendet megnyerhessék, legközelebb több tagu küldöttség jön Békés-Gyuláról Kassára, mely innen Jászóra utazik, hogy az uj prépostot, Benedek Ferenczet felkérje az ügy támogatására. Azt hisszük, hogy az alapitványokkal már is böven ellátott iskolának prémontrei tanárokkal való ellátása nem fog nagyobb nehézséget okozni a mostani létszám mellett sem.

Az örömdal, melyet a jászói augusztus 8-iki nap örömére a premontrei rend Benedek Ferencz praelátus tiszteletére kiadott és a mely lapunk más helyén teljes szövegében olvasható, teljesen góthikus stilben tartott és gyönyörü kivitelü tipografiai munka, a mely a magyar nyomda-iparnak diszére válik és könyvnyomó müheljét dicséri. A költői lendülettel irott szép dal Tóth Albin, a prémontrei rend fiatal tagjának munkája, a ki jelenleg a rozsnyói főgimnáziumban tanárkodik és jelessége által, fiatalsága daczára szélesebb körben méltó figyelmet kelt.

A Péchy család levéltára. A péchujfalusi Péchy család, melynek ugy a jelenben, mint a multban több jeles tagja müködött a közélet terén, és mely család mindig a haza legjobbjai közé tartozott, e napokban jeles főispánnak péchujfalussy Péchy Zsigmond és Péchy Elemér cs. és kir. kamarás kezdeményezésére elhatározta, hogy középkori oklevelekben gazdag levéltárát, mely a felvidéken véghezment történeti események nem egy homályos mozzanatára fényt deritő adatokat tartalmaz, a magyar nemzeti muzeumban fogja elhelyezni. A muzeum igazgatósága az ősz folyamán fogja átvenni a levéltárat, melylyel a muzeumban elhelyezett családi letétemények száma huszra emelkedett.

A kékedi Anna-bál. Két évvel ezelőtt Kéked jelenkori első báljáról egy tárczával számoltunk be, melynek jóslata azóta gyakran teljesedésbe ment; de az ujkori „kékedi Anna bálok“-nak koronáját mégis a legutóbb f. hó 5-én lezajlott mulatság

IX. évfolyam. Kassa. péntek 1893. évi augusztus 11. 91. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdekli küldemények czímzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynök ségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Hassenstein & Vogle Bécs: Eckstein Bernát Ürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Danbe G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Michailu Pavelu.

Kassa, augusztus 10.

Már hetek óta érezhető annak a zuzmarás levegőáramlatnak a szele, mely az északi és déli Kárpátok felől fű és Budapestnél keresztezik egymást.

A nemzetiségi mozgalmakat értjük alatta.

Az uborkaszezón pangó politikai életének fel-felujuló ckimérája ez az ugynevezett nemzetiségi kérdés és mozgalom.

Más államok szerencsésebb viszonyok közt vannak látszólag, mint mi. Franczia országban például nincsenek nemzetiségi mozgalmak, ott franczia ember, franczia állampolgár mindenki, ki a határok között állandóan lakik. Ott beszél mindenki francziául, bár a provencei vagy normandi dialektus szerint ejti is ki a szavakat.

A franczióknak tehát nincs nemzetiségi kérdésük, melylyel a morte saison politikátlan politikáját feleleventsék.

Magyar specziálitás ez csak. Csak Magyarországon lehet e fajta kérdések felől vitatkozni és hiábavalóan aggódni miattuk.

De hát ha másoknak nincs meg a belviszály magvát elhintő nemzetiségi kérdésük, azért az ő belső viszonyaik sem aranyak. A hol az Arton nevével összekapcsolt és a Norton-féle okmányhamisitó históriák tesznek tanubizonyságot ama korrumpált állapotokról, melyek egy nagy nemzet belső életfáján vertek gyökeret, ott sem valami rózsásak az állapotok.

Es ha Franczia országban az erkölcsi korrupczió felburjánzását meg tudja torolni és el tudja fojtani az igazságszolgáltatás vas keze, akkor ama meglombosodott és megizmosodott gazt is, melyet mi nemzetiségi kérdés neve alatt ismerünk s ismer a külföld, ki fogja tudni tépni gyökerestől az igazság, mely büntető hatalmának hatását érezhetővé fogja tudni tenni azokkal, kik nem átalják tulajdon anyaföldjük, hazájuk elleu felemelni káromló szavukat.

Ebben a kérdésben, mely a monarchia ellenségei szemében nemcsak a magyarság, hanem Ausztria-Magyarország jól ismert gyengéje gyanánt szerepel és ép ezért folytonos istápolásuk és támogatásuk tárgya, nem tudom én micsoda jogczimen humanitásnak, avagy igaz szabadságszeretetnek nevezett gyengeség miatt nem lehetünk elnézőek.

Ebben a kérdésben a kormánynak olyan álláspontot kell elfoglalnia, mely megegyezik és összefér a magyar állam tekintélyével és komolyságával.

A szabadelvüség itt nem lehet elnéző jóakarat.

A szabadelvüség és ennek a magasztos elvnek elismert képviselői a kormányon levő férfiak vegyék már napirendre eme nemzetiségi kérdést és folytassák azokat a már megkezdett lépéseket, melyek elébb-utóbb, de bizonyára nem rövid idő alatt orvoslóivá foguak válni e fel-felujuló chimérának.

A nemzetiségi izgatók ellen a törvény szigorával kell fellépni.

Mert nemzetiségi kérdés nincsen, ha nincsenek izgatók. Az oláh-paraszt nem politizál, ha mások nem politizálnak helyettük a maguk hasznára, zsebére A tót paraszt se politizál, hanem a Dulák és Hurbánok üzik az ő ábrándos politikájukat egy millió mit sem sejtő tót parasztember. asszony és gyerek nevében.

Ezek ellen az izgatók ellen kell fellépni.

És mivelhogy, ha a törvény mostani szigorát alkalmazzuk ellenük, nevetséges dolgot követünk el és többet ártunk magunknak, mint használnánk, ebben a dologban törvény hozási intézkedésre van szükség.

Ezt kivánja a jog, az igazság és a szükség.

Mert hiszen, ha valakit a veszett kutya megmart, az életfentartási ösztöne arra viszi rá, hogy a saját testét beoltván, kerülje ki a jelen és jövendő veszedelmet, épen ugy jogában és kötelességében áll az államnak az, hogy az izgatók nagy hühóval járó mérges csipései ellenében előleges védekezéseket tegyen.

A mostani viszonyok nagyon nevetségesnek tünnek fel előttünk. Mert hiszen hát a Lukácsius meg Hurbánok könnyen leülik azt az egy esztendei urias fogságot, mely még megbecstelenitő nyomokat se hagy rajtuk, hisz az ország első gavallérjai ülnek ugyanabban a fogházban és még lázitó vezérczikkek és levelek irására is van idejük, meg módjuk.

Ez nem orvosság, ez nem gyógyszere a nemzetiségi kérdésnek.

Hanem oly szigoru törvényhozói intézkedést kérünk, mely preciziroza az állam és haza ellen elkövetett vétségeket és mint az államrend legveszedelmesebb megbolygatóit, nemcsak vétségnek minősitett izgatások czimén itéli el a nemzetiségi izgatókat, hanem a büntény fokához mérten egész a hazaárulást büntető halálbüntetésig fokozható fegyházbüntetéssel (minimum három esztendő) sujtja a vétkeseket.

Ezt tartottuk szükségesnek elmondani a napirenden levő nemzetiségi kérdések ujabb és ujabb felbukkanása alkalmával, most különösen midőn az ország egyik főpapja Pável Mihály ellen olyan vádak hangzanak el a fővárosi lapokban, melyek, ha igazak, következményeikben igen veszedelmesek lehetnek.

Es felhivjuk Abauj-Tornavármegye meg Kassa-város összes hazafias lelkületü közigazgatási bizottsági tagját, hogy a legközelebbi, vagy egy rendkivülileg összehivandó közgyülésen az az indilvány tétessék meg és tárgyaltassék, hogy a kormányt és a társ törvényhatóságokat kérje fel a megye és a város az itt hangoztatott és követelt törvényjavaslat benyujtására.

Ezt elvárjuk a várostól és vármegyétől. Es felelőssé tesszük érte itt a nyilvánosság itélőszéke előtt.

Községi élet.

Megirtuk annak idején, hogy a belügyminiszter leiratot intézett a vármegyéhez, a melyben javaslatot kér, hogy mily alapon lehetne a vármegye területén a kis községeket a területi arányhoz képest például kettőt egygyé olvasztani. Az alispáni hivatal engedve a kormány óhajtásának, augusztus 5-én 12913. szám alatt a következő fontos érdekkel biró javaslatot terjesztette a belügyminiszter elé, s pedig: Folyó évi junius hó 20-án 52793. szám alatt kelt rendelete értelmében a járási főszolgabirák véleményének meghallgatása mellett az 1886. XXII. 158. § alapján teszem a következő felterjesztést.

TÁRCZA.

A mamák politikája.

Igy nyár derekán minden lény igyekszik oda hagyni a főváros fojtó légkörét és főleg, akit teendői állandóan odakötnek, annak szerfelett jól esik csak egy pár órát is a város olvadó aszfaltja után, hüvösebb talajon, szabadabb levegőn tölteni el. Igy voltunk mi is. Gyönyörü vasárnapra ébredtünk, a nap teljes ragyogó pompájában kelt fel, s talán igen melegen is sütött volna, ha a budai hegyek üde szellője nem enyhiti némileg. Délutánra a városligeti élet megfigyelését tüzte ki czélul vig társaságunk, csakhogy midőn a Stefánia-uti diszes fogatok örületes vágtatásait megszemléltük és onnan a verklik, trombiták s mindenféle muzsikák tülsiketitő zajába jutottunk, hol torkaszakadtából kinalja függét, datolyáit a Mehemed basának öltözött mózeshitü atyafi, hol a Paprika Jancsik, börember, Barrokaldi czirkusz, hullámvasut, Variéte szinház, gyors photograph, czéllövölde, pofbábu, ringlspiel stb. mindmegannyi unikumnak a megtekintését sorra vettük volna; érdekesnek igérkező mulatságunkat megrontotta egy hirtelen jött zápor, mi kényszeritett, hogy a villanyost igénybe véve, pár percz alatt otthon legyünk. Az egész uton az akkomodáczió törvényeit fejtegettük, hiszen most nincs semmi szükség a zivatarra, hát akkor mért nem akkomodálja magát hozzánk az időjárás?

Hazaérve a szobaleány azzal kezdi, hogy sürgősen keresték a tekintetes urat e levéllel, (mivel nem vagyok diurnista, hát megtiltottam a nagyságolást.)

Felszakitom a boritékot és mint azt hiszem ily körülmények között más is szokta, először a levélirónak a nevét olvasom s csak aztán kezdem az elején.

Tisztelt uram!

Sziveskedjék azonnal, de lehetőleg azonnal kijönni hozzám Szent-Mihályra. Okvetlen várjuk önt!

Szives üdvözlettel Kalmár Geröné.

A kávénénk tanyája a Kalmárné villája. Ugyan mi bajuk lehet velem? Miért irja, hogy azonnal, de lehetőleg azonnal? Fél öt. Gondoltam hatra künn vagyok. A viczinálison mentem, mely egészen a kertjök alatt áll meg. A vadszőllővel sürün befuttatott filagóriából csak vékony női hangokat hallottam.

Ne féljetek, ő jó fiu! Ő okvetlen belemegy!

Na ez rólam szól — gondolám, — azért sem megyek bele!

Nagyon köszönjük, hogy mégis csak eljött, igen lekötelezett bennünket. Lássa tervünk tönkre megy, ha el nem jön, pedig csak magában van minden reményünk, de foglaljon helyet, most már a kávét is készittetem, velünk tart nemde?

Köszönöm, délután nem szoktam lumpolni.

Hát gyujtson rá, itt van szivar, czigaretta. Ülljön le ide mellém. Hallgasson meg minket, rövidek leszünk. Igen nagy kéréssel forduljunk önhöz. Ugye megteszi amire kérjük, szavát adja?

Szavamat adhatom, hisz nőkkel szemben ugy sincs adott szó.

A kávéskanalak csörögtek, az asszonyi nyelvek peregtek, a női szónoklatoknak egész árja zudult felém e kifejezésre, mig végre nagy nehezen becsületszavammal megtudtam őket nyugtatni.

Lássa magában mi igen megbizunk, mint komoly, jellemes férfiban, ki hivatva van testi bajainkon segiteni, segitsen egyszer egy leánynak lelki betegségén. Mi ezennel arra kérjük fel, — mire becsületszavát is birjuk, hogy irjon nekünk egy szerelmes levelet.

De hiszen én nem vagyok egyikőjökbe sem szerelmes!

Letromfoltak azzal, hogy ugysem találna náluk szerelmem visszonzásra, legyek afelől nyugodt. En azonban e nyilatkozatot nem vettem komolyan és be tudtam a női büszkeségnek, hiába minden ember önző.

Ismeri maga Jankát?

Egyszer láttam.

Hogy tetszik?

Csinos.

Nem venné el feleségül?

Arra nem is gondoltam.

Ő tökéletes leány, mi kifogása van ellene?

Ismétlem, hogy még csak egyszer láttam, tehat nem szabad felőle még se jót, se rosszat mondanom, máskülönben is nők felől csak jót mondok, hibáikat elhallgatom.

Igen ambiczióz maga nőkkel szemben, ugyan mondja kérem, micsoda tulajdonságokkal kell annak birnia, ki neje lesz?

Szépnek, müveltnek s jó kedélyünek kell lennie, aztán hogy szerelmének én legyek első és kizárólagos tárgya, továbbá a női luxusnak megfelelő vagyona is legyen, mert szeretem a nőket, ha szépen öltözködnek.

Beh, kár, beh kár! sopánkodának egyszerre mind a hárman.

Hiába, ebből egy hajszálat sem engedek!

Ej hiszen nem az a kár; az kár, hogy Jankának már vőlegénye van, Szentesi Ernő, talán ismeri is?

Nem ismerek mindenkit Budapesten.

Igen előkelő állásu férfi, a Generalinál. Szép termet, délczeg mozdulat, határozottság tettben és beszédben jellegzik öt. Imponál ő minden ember fiának és leányának, — a nőknek tulságos kegyeltje. — a női körökben mindig a favorit szerepét játsza s nagy könnyedséggel győzi le vetélytársait, de sajnos már Jankát kezdi negligálni, (a nők szeretik az idegen szavakat használni) szeretnénk öt feltékenynyé tenni. Irjon ön Jankának egy szerelmes levelet, adja fel holnap reggel, délután megkapja, épen ott lesz a vőlegénye. Ha elfajul a dolog, hát legfeljebb egy párbaj lesz belőle. Tudjuk, ön nem ijed meg senkitől sem, kivált pedig, ha nő érdekében cselekszik. Kitünő lövi ön, ott lövi át a kártyát, a hol előre megjelöli, hi-

Az általános közigazgatás érdekében állónak, sőt szükségesnek tartom, hogy a községi szervezet mai keretében a fent idézett törvény §. értelmében a törvényhatóság területén a községek létszámában átalakítások eszközöltessenek, részint azért, mert némely községek összeépült voltuknál fogva erre alkalmasak, s másrészt pedig azért, mert jelenlétöktelen voltuknál fogva valóban inkább akadályai mint tényezői a helyi közigazgatásnak, — nevesetesen

I. A kassai járásban.

1. Buzinka 446 lakossal; össze van épülve Sacza községgel, melynek lakossága 532 lélekből áll; Buzinkának 250 frt, Saczának 150 frt értékü cselekvő vagyona van. Buzinka 23·6, Sacza 18% községi pótadóval tartja fenn háztartását. Mindkét község lakossága földmiveléssel foglalkozik. Saczán van róm. kath. lelkész. Buzinka mint leány-egyház hozzá tartozik. Buzinkán pedig van ev. ref. fiókegyház s tartozik N.-Idához.

2. Buzafalva 352, Bernátfalva 223, Csontosfalva 284, Gecse 503, Koksó-Baksa 136, Koksó-Mindszent 251. Összesen 1739 lakossal, külön-külön s önálló kis községeket képeznek, helyzetük és fekvésüknél fogva azonban összeépülteknek tekintendők, amennyiben csekély közök és illetve utak által vannak egymástól elválasztva. E községek lakossága földmiveléssel foglalkozik, törészben róm. katholikusok, s tartoznak a Koksó-Mindszenten levő plébánia hivatalhoz.

Buzafalvának törzsvagyona 1000 frt. községi pótadója 25·5% tóli				
Bernátfalvának	—	„	„	40 „ „
Csontosfalvának	200	„	„	33·3% „
Gecsének	—	„	„	20 „ „
Koksó-Baksának	„	„	„	56 „ „
Koksó-Mindszentnek	100	„	„	40 „ „

3. Szina 1334, Kenyhecz 447. Miglécz 406 lakossal. Szintén külön községet képeznek. Szina Kenyheczczel össze van épülve, s Miglécz község Kenyheczhez 1½ kilométernyire fekszik. E községek lakossága általában földmiveléssel foglalkozik. Szina községben azonban országos vásár tartási jog is gyakoroltatik, van szeszgyára és jelentéktelen kézi és szatócs ipara is.

Felekezetiség tekintetei szerint vannak róm. katholikusok, s tartoznak a kenyheczi plébániai hivatalhoz. vannak ev. reformáltak, s tartoznak a szinai lelkészi hivatalhoz, s ugyancsak Szinán van egy rabbinatus, s ezen egyházi hivatalokhoz tartozik e községek mózes vallásu lakossága.

Szinának törzsvagyona 4220 frt. községi pótadója 2·9 — tóli				
Kenyheznek	120	„	„	17·8 „ „
Miglecznek	519	„	„	24·4 „ „

4. Alsó-Olcsvár 307. és Felső-Olcsvár 390 lakossal összeépült községeknek tekintendők. Lakosai földmüveléssel foglalkoznak, törészben róm. katholikusok s tartoznak a felső-olcsvári plébániai hivatalhoz. Vannak ev. reformáltak is, ezek a beszteri lelkészhez tartoznak.

Alsó-Olcsvárnak törzsvagyona 272 frt 50 kr., közs. pótadója 71 % tóli				
Felső-Olcsvárnak	283	„ 50	„	„ 50 „ „

5. Széplak 1029. és Széplak-Apáti 370-lakossal szintén össze vannak épülve. Lakosságuk földmüveléssel foglalkozik, törészben róm. katholikusok, ellátva a széplaki plébániai hivatal által, vannak azonban görög-katholikusok, mindkét rendü protestánsok és mózes vallásuak is, kik a zdobai, beszteri, kassai és illetve a zsadányi lelkészi hivatalokhoz tartoznak.

Széplaknak törzsvagyona 1703 frt 86 kr., közs. pótadója 32·3 tóli				
Széplak-Apátinak	203 frt 92 kr.	„	„	19·5 „ „

Széplak tartozása 316 frt 68 kr., Széplak-Apátinak pedig 158 frt 35 kr.

II. A cserehati járásban.

6. Jaszó 1387. Jászó-Váralja 250 lakossal, mint összeépült községek egyesitésre alkalmasak; mezőgazdasággal és kézmü és szatócs iparal foglalkoznak. Jaszó városában országos vasár tartási jog is gyakoroltatik, s a 251 mózes vallásu lakoson felül levő lakosság általában róm. kath. s tartozik a jászói plébániai hivatalhoz, s ott van iskolája, postája, távirdája és piacza is.

Jászónak törzsvagy. 142356 frt 42½ közs. pótadója nincs

Jászó-Váraljának nincs semmi vagyona, de pótadója sincsen, amennyiben háztartási szükségleteit a jászóvári prépostság fedezi.

7. Aranyidka 673, Réka 532 lakossal szórványos épitkezés folytán majdnem összeépülve, mert elenyészően csekély az egymástóli távolságuk. Réka községnek nincsen saját határa, s Aranyidka határában van épülve, lakosai bánya és kohó munkások, templomuk, lelkészük és iskolájuk is Aranyidkán van.

Aranyidka lakosságának jelentéktelen mezőgazdasága van, főfoglalkozásukra nézve szintén bánya és kohó munkások, felekezetileg nehány munkást kivéve róm. katholikusok.

Aranyidkának törzsvagyona 150 frt közs. pótadója 34·3% tóli				
Rékának	150 frt	„	„	30·8% „

8. Semse 451, és Hatkócz 253 lakossal egymástól fél kilométernyire fekszik. Mindkét község lakossága földmüveléssel foglalkozik, róm. kath. és tartozik a jászó-ujfalusi plébániai hivatalhoz.

Semse törzsvagyona 380 frt. közs. pótadója 32·5% tóli				
Hatkócz	150 frt.	„	„	38% „

III. A szikszói járásban.

9. Alsó-Vadász 1206, Jánosd 300 lakossal összeépült községek. Földmüveléssel foglalkoznak, törészben ev. reformáltak, lelkészi hivatallal Alsó-Vadászon.

Alsó-Vadász törzsvagyona 4585 frt 5 kr., közs. pótadója 43·8% tóli				
Jánosd	429 frt	„	„	27·6% „

Alsó-Vadásznak van 2692 frtnyi tartozása.

10. Alsó-Novaj 326, Felső-Novaj 300, Idrány 345 lakossal össze vannak épülve. Földmüveléssel foglalkoznak. Vegyest laknak róm. katholikusok Alsó-Novajban és ev. reformáltak Felső-Novajban lelkészi hivatalokkal.

Alsó-Novaj törzsvagyona 2800 frt. közs. pótadója 5·1% tóli				
Felső-Novaj	1000 frt	„	„	27·8% „
Idrány	800 frt	„	„	30·6% „

11. Hernád-Vécse 675, Hernád-Szőled 387 lakossal, jelentéktelen távolsággal összeépülve. Lakosai földmüveléssel foglalkoznak, az ág. reformáltaknak lelkészük van Hernád-Vécsén, a róm. katholikusoknak Hernád-Petriben.

Hernád-Vécse törzsvagyona 1363 frt 35 kr., közs. pótadója 28% tóli				
Hernád-Szőled	1085 frt	„	„	25·1% „

12. Alsó-Fügöd 188. Felső-Fügöd 272 lakossal, egymástól 800 méternyi távolságban fekszenek, földmüveléssel foglalkoznak, törészben ev. reform. vallásuak, lelkészi hivatallal Szent-Andráson.

Alsó-Fügöd törzsvagyona 709 frt 50 kr., közs. pótadója — tóli				
Felső-Fügöd	122 frt 50 kr.	„	„	18·6 „ „

13. Rásony 282. Saáp 223 lakossal összeépült községek, ezektől Berencs 193 lakossal 1·2 kilométernyire fekszik. Lakosságuk földmüveléssel foglalkozik. Főrészben ev. reformáltak, lelkészi hivatallal Rásonyban.

Rásonynak törzsvagyona 33 frt 40 kr., közs. pótadója 28·6% tóli				
Saápnak	829 frt 20 kr.,	„	„	3·8% „
Berencsnek	110 frt	„	„	20·9% „

14. Alsó-Kázsmárk 342. Felső Kázsmárk 357 lakossal, egymástól 800 m-ternyi távolságra. Lakosságuk földmüveléssel foglalkozik, törészben ev. reformáltak. Felső-Kázsmárkon lelkészi hivatallal.

Alsó-Kazsmark torzsvagyona 264 frt 95 kr., kozs. pótadója 15·1 tóli				
Felső Kázsmárk	153 frt 50 kr.,	„	„	29·4 „

15. Alsó Szend 197, Felső Szend 163 és Szala 352 lakossal, egymástól 7, illetve 800 méternyi távolságra. Lakosságuk földmüvelséssel foglalkozik, törészben ev. reformáltak. Szalán lelkészi hivatallal.

Alsó-Szend törzsvagyona — közs. pótadója 29·2 tóli				
Felső-Szend	„	„	„	37·5 „
Szala	„	„	„	50·2 „

IV. A gönczi járásban.

16. Vilmány 831, Vilmány-Kisfalu 197 lakossal, egymástól csak egy árok által választatván el, miután a törvényhatósági átvezető utvonalon összekötő hid létezik, nem forog fenn semmi akadálya sem annak, hogy az összeépült községek beligazgatása egységesen szerveztessék.

E községek lakosai részben róm. katholikusok, részben ev. reformáltak, a róm. katholikusok lelkészi hivatala Hejczén, az ev. reformáltaknak pedig Vilmányban.

Vilmánynak törzsvagyona 5978 frt, közs. pótadója 10·3% tóli				
Vilm.-Kisfalunak	666	„	„	13·7% „

V. A füzéri és tornai járásokban

van még 3 oly apró község, melyeknek lakossága a 200 lélekszámot meg nem haladja, azonban ezeknek több más jelentéktelen községeknek egybeolvasztása iránt javaslatot azért nem teszek, mert e községek egymástól és illetve a szomszéd községektől helyrajzi fekvésüknél, közlekedési nehézségeiknél fogva azon fogalom körbe nem vonhatók, melyet a ma érvényben levő törvény alapelvei a községek keretei gyanánt megállapitanak, sőt e tételnél különlegesen meg kell emlitenem még azon körülményt is, hogy a tornai járás főszolgabirájának jelentése szerint, az általa megkérdezett kisebb községek lakossága ellene nyilatkozott annak, hogy összecsatolás utján községeik önállásukat feladják.

VI. A fennebb 16 pont alatt javaslatba hozott összecsatolás elrendelése iránt az 1886. 22. 158. §-a alapján teszek felterjesztést, a következő okok alapján:

1-ször mert habár az idézett törvény §. a. pontjában körülirt tényálladék esete a csatolásra ajánlott községek egyikére nézve sem forog fenn, mindazáltal javaslatomat a körülirt keretben meg kell tennem, azért

2-szor mert a csatolásra kijelölt kis községeknél nincsenek meg azon szellemi és anyagi kellékek, melyekhez eddigi szervezetünkben való fenmaradásuk elengedhetlenül kötve van, nevezetesen gyakori az eset, hogy a bíró állására oly embert, ki feladatainak eleget tenni képes volna, vagyoni tehetségénél fogva a szükséges biztositékokkal birna kapni nem lehet;

3-szor mert a kimutatott adatokból egészen nyilvánvaló, hogy a községek háztartását sokszor szükségtelen nyomja a teljes berendezés költsége, s ez az oka annak, hogy az 1892. évi háztartásból kimutatott községi pótadó annyira aránytalanul magas.

4-szer. Az egyesités következtében eröteljesebbé vált uj község beléletében egészségesebb irány fog kifejlődni, mert senkiben sem lehet kétely a felett, hogy ezek a kis községek épen nem alkalmasak külön szervezettel biró életre, és nem az önkormányzati jog gyakorlatára, holott pedig a csatolás következtében az összetartozandóság érzete önmagától fejlődni, s oly irányba terelődni fog, hogy a községi élet szükségletei lehetőleg minden irányban megvalósittassanak.

5-ször. A most még önálló kis községek megengedett apasztása kétségtelen előnyöket fog nyujtani ugy a helyi, valamint a járási, de a központi beligazgatásban is, s különösen fontos kivánalom ez az oly törvényhatóságokban, mint ezen vármegye, melynek 264 községe van.

6-szor. Az összeépült és illetve csatolásra kijelölt községek vagyoni viszonyainak elrendezése, a különbségek kiegyenlitése, jövőbeli egymáshoz való helyzetük feltételeinek megállapitása, a csatolást megelőző tárgyalások során egyezségileg, vagy pedig a községi törvény 159. §-a értelmében lenne megoldás elé viendő.

Kassán, 1893. évi augusztus hó 5-én.

Fábián János,
alispán.

Egy jászközségnek kettős jubileuma.

Jász-Alsó Sz.-György nagyközsége és vele az egész Jászság f. hó 6-án ritka nevezetességü kettős ünnepet ült. Megülte ugyanis templomának 100 éves jubileumát egybekötve azt a község nagynevü szülöttjének Törőcsik József egri prépost kanonoknak 50 éves áldozári jubileumával.

A kettős ünnepély, melyre a község lakossága hetek, sőt hónapok óta készül már f. hó 5-én kezdődött meg, midőn a jubiláris prépost-kanonok a községbe való ünnepélyes bevonulását tartotta, kisérve a község elöljárósága és nagyszámu papságtól. A tulajdonképeni ünnepély vasárnap reggel vette kezdetét, még pedig programmszerüleg a derekasan restaurált templom jubileumával. A jubiláris misét az érsek megbizásából Jusztus József t. kanonok, kerületi esperes végezte nagy assistenciával. A szt. beszédet Lippay Lajos helybeli plébános tartotta, még pedig tekintettel a hallgatóság nagy számára a templomon kivül. A talpraesett beszéd magában foglalta a templomnak jelentősége mellett annak 100 éves történetét, megnevezésével mindazon hiveknek és mecénásoknak, kik a templom modern restaurálásához jelentékeny összegekkel járultak.

A szép barok stilü templom, mely arányos összhangzatával a szemlélőre kellemes benyomást gyakorol, a nagyközség közepén fekszik, 46 m. hosszu, 13 m. széles és 16 m. magas. Homlokzatával, karcsu, vörösrézzel födött, aranyozott gombban végződő tornya keresztjével együtt 46 m. magas. A templom belsejét 9 ablak világitja meg szines üvegekkel, különösen a templom hajója közepén lévő két főablak az üvegfestészet remekével dicseleg, Ráth Miksa az ország müfestője készitvén szines festett üveg mozaik darabokból egy remek Szentháromságot, mint az egyház védelmezőjét az egyik ablakra, a másikra pedig a sárkányölő vitéz Szt. Györgyöt lóháton a község koronás czimerével, legfelül a jászok kürtjével diszitve.

Az utókor bámulatára is érdemes templom belsejét remek festmények diszitik. A főoltár képe, mely 4 m.-nél jóval magasabb hatalmas fekete-márványtáb-

---

tora veszi a repülő gonyót, a leghíresebb czélüvöket is amulatba ejti. A kard, a rapir is iszonyu tegyver az ön kezében. Mi ezt, mind tudjuk, ezért fordultunk önhöz. Holnapután átmegyünk Jankákhoz, ön is ejjön, — reggel megüzenem Jankának, hogy hozassa vehető az ön levelét. A többi az ő dolga. Az egész csak a tétlenység felébresztésére van igy kicsinálva és Janka az ön levelét nem fogja komolyan venni.

Annyit ismertem Jankában első találkozásunkkor, hogy nagyon szentimentális leány, ennélfogva levelemben csupa hasonlatokkal éltem, mert a szentimentális nőket az hóditja meg legjobban. Tekintetét a delejét éghez, szemeit a ragyogó naphoz, ajkait a lekadó bimbóhoz, egész lényét pedig Praxiteles Vénuszhoz hasonlitottam, gondolván hogy levelemnek csak szépnek kell hogy legyen, ugy sem terem számomra babért; csak szavakat kell adnom, de érzést nem. Miért ne tettem volna meg közkivanatra! Nekem az egész dologhoz tulajdonképen semmi közöm. A levelet megirtam, feladom és avval quitt. Még holnapután is elmegyek, hogy jól megnézzem, mert még arra sem emlékeztem tisztán, hogy kékek e a szemei, avagy savó szinüek, esetleg kökénybarnák. Máskülönben a kibe szerelmesek vagyunk abban minden szép és jó összpontosulva van. Fantáziámat egy kissé megerőltettem, és mint csinos leány tünt elém Janka kisasszony.

Már a jó kávénénikék mind ott voltak, mire én megérkeztem. Janka kisasszony épen a zongoránál ült, igen kedvesnek találtam, pompásan tudott engem mulattatni, még a nótámat is elkalimpálta, hogy:

Ez a kis lány nem lesz soká árva,
Szüret után én leszek a párja.

Majd lementünk a parkba sétálni, a nénikék meg a mama hátvéd gyanánt követtek. Ők elfáradtak s leültek egy padra, mi pedig mentünk a halastóhoz, amely messze, a virágos kert megett levő sürünyárfák között van. Közömbös themáról beszélgettünk s csak azt nem emlitettük, hogy mily szép idő van ma.

Ujból, ujból megnéztem és már csak irigyelni tudtam azt a Szentesi Gerőt, mert tapasztaltam, hogy minden tekintetben megfelel izlésemnek, erre eszembe jutott a jó nénikék megjegyzése:

Ő jó fiu! O okvetlen belemegy!

Ritka szép termete volt, fejét csodaszép aranyszőkehaj ékité, tündöklő két, nagy kék szemének nyilt kifejezése pedig arról tanuskodott, hogy szeliden is tudnak tekinteni arra, akit szeretnek. Különben egész arczkifejezése kedves gondtalanságot árult el és mindenből határozottan lehetett következtetni arra, hogy mily forró szerelemre képes. Jelenleg még csak egyszerüen oly ártatlan leány, ki nem elég együgyü arra, hogy ne sejtse mily sok bün terheli a világot, de igen tiszta és szüzies arra, hogy gyanitsa mily mérvben lehet rossz és gonosz a világ.

Ő törte meg a csendet, levelemet huzva elő zsebéből.

On irta ezt a levelet?

Én.

És tényleg ugy érez ön, mint a mily szépen tud itt gondolatainak kifejezést adni?

Érzelmeim kifejezésére nincsenek szavak, mert szeretem önt forrón és végtelenül.

Meglepőleg hatottak rá szavaim, mert ingadozott, mire én megfogtam és karjaimba zártam és hogy mit beszéltünk még, arra világosan nem emlékszem, csak utolsó szavait jegyeztem meg jól:

Ha már elrabolta a szivemet, kérem ne ölje meg azzal, — hogy visszadja.

Később jöttem rá, hogy az a Szentesi Ernő tényleg nem létezett, csak a mamák politikája volt.

Liszkay József.

lára Van Dick nyomán Sajossy Alajos akad. festész ecsete alul került szentháromság disziti s méltán dicséri mesterét.

A remek kupola-festmények között feltaláljuk a vallásos festészetnek összes remekeit, a többi között ott diszelegnek pompás kivitelben: „Krisztus születése," „Krisztus az olajfák hegyén," „Krisztus megostoroztatás," „Krisztus a kereszfán," „Krisztus temetése a sziklába vájt sirba," stb. e csoportozatok közepén áll Munkácsynak „Krisztus Pilátus előtt" hires festménye.

A szentély elötti kupolában találjuk Leonardonak utolsó vacsoráját életnagyságu alakjaival. Végül a szentélyben illetve annak menyezetén ott látjuk Krisztus menybemenetelének remek festményét. Szóval a templom menyezete olyan mint egy nyitott evangéliumos könyv, melybe beletekintve, még az avatatlan is tájékozódást nyer vallásunk főbb momentumairól.

Szt. György büszke lehet templomára és főleg derék lelkészére, ki a templom restaurálását igazi buzgalommal és páratlan szakértelemmel vezette. Bátran mondhatjuk, hogy ehhez hasoló diszes templomot a vidéken hiába keresünk.

Az ünnepély második, nem kevésbbé nevezetes részét Törőcsik József prépost-kanonok 50 éves áldozári jubileuma képezte, a ki félszázaddal ezelőtt ugyanebben a templomban mutatta be az Urnak első miséjét. A jubiláns 10 órakor fényes ossistenczával lépett az oltár elé, hálát adandó az egek Urának különös kegyeiért. Erdekes megemliteni, hogy manuduktora ugyanaz volt, a ki félszázaddal előtt mint első misés áldozárt vezette, névleg Ficzek Károly jákóholmi plébános és t. kanonok. Az ünnepi beszédet Boros Pál egri káplán s ez időszerint dorogházi adminisztrátor végezte. Költői lendületü beszédében a lelkész magasztos hivatásáról és az ünnepeltnek áldásos müködéséről beszélt, lebilincselve és magával ragadva a nagyszámu hallgatóságot.

A diszisteni tisztelet után következett a község előljáróságának tisztelgése, a mely a jubilánsnak a diszpolgári oklevelet és egy remek kivitelü ezüst kézi keresztet nyujtott át a nap emlékére. Ünnepi lakoma fejezte be a kettős jubileumot, melyen az egész Jászság szine-java részt vett s mely a hivek emlékezetében még sokáig fog fennmaradni.

Este 9 órakor a polgárság a jubiláló főpapnak fáklyás zenét adott, ujólag is kifejezést adandó a nagy szülöttje iránti határtalan tiszteletének és ragaszkodásának.

Bóbita Endre.

Ujdonságok.

Személyi hirek. Dr. Kunz Adolf csornai prépost tegnap nehány napi itt tartózkodas után székhelyére utazott. — Bolla Mihály földmivelésügyi miniszteri osztálytanácsos nagyszámu barátainak látogatására Kassára érkezett.

Széchenyi Ödön pasa az „Epetjesi Széchenyi-kör"-nek. Az emlitett egyesület évkönyvéből egy példányt átküldött a titkár Széchenyi pasának, a ki mint a konstantinápolyi magyarság lelkes barátja és párttogója, külföldön is nagynevü atyja szellemében müködik. A pasa egy az egyesület titkárához intézett meleg hangu levélben köszönte meg a megemlékezést és midőn magát az egyesület tagjai közé felvetetni kérte, egyuttal kijelenté, hogy az atyjáról elnevezett egyesület müködését „mint drága kincset fogja ügyelemmel kiséri és czéljait a mennyire töle telik a távolból elősegiteni."

Helyiérdekü vasut. A Szepsitól Jászó és Meczenzéfre vezető vasut épitésének munkálatai már a legközelebbi időben veszik kezdetöket. E vasut létesitése által Meczenzéf iparvállalatokban gazdag vidéke a vasuti forgalom keretébe illesztetik be, a mely körülmény nemcsak jelentékeny fontossággal bir az általánosság szempontjából, hanem fontos tényezőnek mondható a vasiparra nézve, a mely ott ezáltal tokozatosan versenyképessé lesz téve és kétségtelenül anyagi javára fog szolgálni a jóraváló munkásságnak. A vasutat Gerster, a tornai vasutnak is épitője, munkálja és ez biztositék arra nézve, hogy az üzembevétel az igért időre — jövő évi juniusra — lehetséges lesz.

A vármegyei közutakról szóló számadások. A vármegyei közigazgatási bizottság kiküldött választmánya, mely Fábián János alispán, küldöttségi elnökből és Fluck Gusztáv, Szalay László és Pünkösti Ferencz küldöttségi tagokból állott, az Abauj-Tornavármegyei közutaknak 1891. és 1892 esztendőkben eszközölt kezelési, épitési és fentartási kiadásairól, másrészt e kiadások fedezésére szolgáló bevételekről szóló számadások felülvizsgálásával már elkészült, és e számadások felülvizsgálásánál felmerült észrevételeit a közigazgatási bizottság előtt is megtevén, a számadások legközelebb a tartandó vármegyegyülésen is napirendre fognak kerülni. A részletes gonddal összeállitott számadások különben a következő végösszegeket mutatják: 1891-ben az utalapok összes bevétele a mult évi maradvány hozzászámitásával 157,083 frt 46½ kr. volt, kiadása pedig 129,837 frt 97 kr. Eszerint a pénztári maradvány 27,245 frt 49½ krnyi öszeget tesz ki. — 1892-ben az utalapok bevétele az 1891. évi maradvány hozzászámitásával 254,330 frt 95 krt tesz, mig a kiadások 213,361 frt 47 krra rugnak, vagyis e szerint a pénztáriamaradvány 40,969 frt 48 kr. Ezzel kapcsolatban a számadás anyagának széttagolása és a küldöttségi jelentésben eszközölt részleges felszámitás szerint az utalapnak cselekvő állaga, vagyis értékpapir és követelésekben tesz 78,721 frt 66 krt, szenvedő állaga, vagyis tartozási 64,138 frt 75 krt, tehát az 1891. évre átviendő utalapérték 14,577 frt 91 krt tesz ki. Ez itt feltüntetett 64.138 frt 75 krnyi tartozásba azonban a gibárti hid költségei még nincsenek beszámitva, tehát a leszámolás végleges eredménye, a tartozási összeg még emelkedni fog. Ugyancsak ide vágó jelentős rubrikát tesz ki az is, hogy a kassa-tornai helyiérdekü vasut törzsrészvényeire felvett kölcsön összege a kötelező feltétel szerint az 1889. évtől kezdve 2000 frttal törlesztendő lett volna, de ezt csak egy izben teljesitették. A 78,721 frt 66 krnyi követelésben benne van a községeknek az átkelési utszakaszokhoz való hozzájárulásából eredő tartozásuk, mintegy 3,346 frt 80 kr., különféle előirások czimén 531 frt 35 kr., az utadó természetbeni lerovásából 1,180 frt, a három kézi és egy igás minimum, valamint a százalék szerinti előirásból fenálló hátralék 29,255 frt 77 kr., visszatérités és elszámolás mellett adott előlegek 3,438 frt 26 kr., az 1892. év végével maradt pénztári készlet 15,969 frt 48 kr., végre a kassa-tornai helyiérdekü vasut törzsrészvényei 25,000 frt. Összes fedezet tehát 78,721 frt 66 kr. Ebből levonva a kiadások 64,143 frt 75 kr. összegét, marad a fent kimutatott pénztári maradvány, mely 14,577 frt 91 krt tesz ki. Azonban a számadások megvizsgálására kiküldött bizottság e pénztári maradványt a következő kommentárral kiséri: Ezen maradvány jelentősége azonban elenyészik azért, mert benne van a holt tőkét képező 25000 frt törzsrészvényekben (az abauj-tornai vasut törzsrészvényei. Szerk.) és mert kérdéses az is, hogy a hátralékok behajtása mily mérvben fog sikerülni? A végeredmény szerint tehát az 1893. évi közuti haztartás szükségleteinek ellátására tulajdonképen egy fillér készlet sincsen, hanem ellenkezőleg, tetemes hátralék!" E szomoru kommentárhoz külön kommentár felesleges s csak épen azt emlitjük meg, hogy a közuti törvényben megkivánt községi u. n. viczinális utak megállapitásával három év óta még el nem készültek s ez a jövő sürgősen megoldandó feladatai közé lőn sorolva.

Kinevezés. Steller Árpád járásbirósági albiró a nagyváradi törvényszékhez birónak lett kinevezve.

Családi ünnep Haltenberger Péter derék polgártársunk családjában szép jubileumra készülnek, hogy megünnepeljék azt a nevezetes napot, a melyen egy negyedszázaddal ezelőtt a család feje oltárhoz vezette Kozák Zsófia asszonyt, a kinek szerető szive megteremtette számára az otthon édes örömeit, a családi boldogság megbecsülhetlen kincseit és benne folyton gyermekeinek önteléadozó édes anyját látta a ház körül serénykedni. Az ezüstkorig eljutott derék és boldog házaspárt mi is örömmel gratuláljunk meg ünnepségük alkalmával, a melyet a gyermekek rendeznek a jó szülőknek.

A bártfai vasut vett értesülésünk szerint most már minden kétséget kizárólag e hó 16-án át lesz adva a személyforgalomnak. A mütanrendőri bejárás 14-én lesz és ez alkalommal Bártfatürdőben ennek az örömére nagy lakomát rendeznek az engedményes vállalkozók a Schubert vendéglőben.

A magyarországi Kárpátegyesület f. évi augusztus hó 6-án tartotta XX. közgyülését Tátrafüreden gróf Migazzy Vilmos elnöklete alatt. Az igen látogatott gyülésen részt vett gróf Tisza Lajos miniszter is. Felolvasásra került Károly Lajos cs. és kir. főherczeg ő fenségének az egyesület protektorának távirata, melyben köszönetét fejezi ki az egyesületnek a 60-ik születésnapja a kalmából küldött jó kivánatokért; valamint gróf Csáky Albin miniszter urnak, az egyesület örökös tiszteletbeli elnökének átirata, melyben köszönetét fejezi ki a közgyülésnek örökös tiszteletbeli elnökévé való megválasztásáért. Mindkettőhöz a közgyülés üdvözlő táviratokat küld. Felolvastatik az elnöki jelentés, mely kimeritő képet nyujt az egyesület 1892. évi sokirányu működéséről. Az egyesület bevétele volt: központé 6397 frt 50 kr., osztályoké 6214 frt 80 kr., összesen 12612 frt 30 kr., kiadás a központé 6397 frt 50 kr., az osztályoké 4118 frt 97 kr., összesen 10516 frt 47 kr. Alapitványainak összege 8348 frt 85 kr. Az egyes. muzeum bevétele volt 770 frt 91 kr., kiadása 470 frt 44 kr., az egész muzeum jelenleg 32,060 frtnyi értéket képvisel, 15102 tárgygyal. Ruth Márton jelentést tesz a Magas Tátrában végzett és folyamatban levő munkálatokról, elhatároztatik, hogy a Zöldtónál 5000 frt költség erejéig egy menedékház fog épittetni; gróf Csáky Gynia főispán előadást tart a Magas Tátrában létesitendő nyaraló és turista telepekről. özv. Schürger Tivadarné a „Toronyhegyen" vasszerkezetü kioszkot épitett, dr. Vámbéry Armin ajánlatát, hogy a Magas Tátrát külföldi, különösen angol és amerikai lapokban ismertetni fogja, köszönettel fogadja a közgyülés; örvendetes tudomásul szolgál gróf Keglevich Béla kijelentése, melyet gróf Bethlen András földm. minister ur nevében tesz, hogy mindenkor hajlandó lesz az egyesület törekvéseit anyagilag is előmozditani. Ezek után megválasztja a közgyülés az 50 tagból és 10 pótlagból álló uj választmányt, valamint a számvizsgáló bizottságot, a muzeum elnökét és a szerkesztő bizottság elnökét. A közgyülés elfogadja a választmány inditványát, hogy az egyesület vegyen részt az 1896-iki országos kiállitáson és feltogja kérni a nagymélt. földmiv. m. kir. minister urat, hogy annak turistikai szakosztályába vegyen be egy magyar Kárpát-egyesületi tagot. A közgyülés köszönetet szavaz Vámbéry Armin és Bercsényi Béla uraknak, valamint Hilgermann Laura urhölgynek, hogy az egyesület javára hangversenyt rendeztek. Végül óvást emel a közgyülés Kolbenheyer Károly: „Die Hohe Tátra" czimü müvének uj kiadása ellen, mely a vitás „Halastó" határ kérdésében Magyarország ellen foglal állást s mely az egyesület tudta és megbizása nélkül jelent meg.

Kolerin. Kedden Jászón egy kolerin-eset fordult elő, a melynek lefolyása azonban semmi aggályra okot nem adott. A beteget dr. Szentimrey megyei főorvos ellenőrizte.

Több fizetés. A kassai alapitványi közkórház közgyülése a kórházban munkálkodó tiszti személyzet fizetését tekintettel a kassai drágaságra, jelentékeny perczenttel felemelte. Dicséretes egy határozat ez, a melynek felsőbb helyen leendő jóváhagyását óhajtjuk.

Halálozások. Illés István Kósch Arthur városi tehetséges rajzolónk jó apósa e hó 6-án 66 éves korában meghalt. — Göllner Lajosné szül. Loga Leopoldina néhai Göllner erdőbiró özvegye e hó 7-én 83 éves korában elhunyt. Mindkét temetést az első kassai disztemetésrendező-intézet (főutca 55.) diszesen rendezte.

A gönczi takarékpénztár augusztus hó 27-én délután 3 órakor az intézet helyiségében tartja XXI. üzletévi rendes közgyülését, a melyre a részvényeseket tisztelettel meghivja az igazgatóság.

Halmay Imre szintársulata, mely Balaton-Füreden jó auspiciumok közt indult neki a szezónnak, de az évad vége felé már küzdeni kénytelen a füredi fürdőközönség részvétlenségével, e hó 16-án fogja bevégezni a balatonfüredi szini idényt. Innen Egerbe megy, hol 19-én kezdik meg az előadásokat s ott fog tartózkodni társulatával, mig Kassán be nem köszönt a szezón.

A — — — törvényszék fogházában két fogolynő abba a szerencsés helyzetbe jutott, hogy anyasági örömöknek néz eléje. Illik reá nagyon ez esetre a német sógor közmondása: erkläret mir Graf Oerindur — diesen Zwiespalt in der Natur?

A P — — nak, a mely tegnap csötörtöki számában a mi vasárnapi számunkban „Higiena" czim alatt irott közleményünkbe törölközik — viszonzásul röviden ennyit: a kutya ugat — a karaván halad. Mi tovább megyünk, végezze az előbbit ő.

CSARNOK.

Margit regénye.

Irta: **Benedek Árpád.**

A beteg lassan feltolta dagadt, vörös szempilláit. Töröttfényü, ködösödő, mély, de üres szemeit ráemelte az orvosra, aki zsibbadt nyugalommal a morfiumfecskendőt tartotta.

— Megfojt ez a vastag, lomha csöndesség. A halál szagát issza minden porusom. Ne bántsatok. Ne fülleszétek el bennem az érzéseket. A tépett idegeket elaltathatjátok, de a gondolat él. Az agyamban kóválygó és nem tud megpihenni. A lelkemen uszik a kétség és kiszáritja az álmokat.

A hangja megroppant. A szempillái nehezen jártak. A erőtlen gondolat szakadozott hangokban bódorgott ki a szürke árnyéktól telepettyezett szobában, azután meghasadt az ajkán. A beteg elhallgatott. A puha nyugalom a lágy némaság tompa álmot vitt neki.

Margit kibámult a vakuló világosságba. A város vastag, otromba vonalu teste áttört a szürke, gyorsan sürüsödő alkony-ködön. Nehéz, kinos lélekzete is elhallatszott a valami fornátlan dönögéssel olvadt el a mezőt beszegő lucztenyök között. A párkányt lilaszinü viráglóval szórták tele a vastag, erős lombszakállas orgonaták. Az almafa fehér virága ugy megfeküdt rajtuk, mintha fehér fátyollal akarná befödni a meztelen kékséget.

A könnyü tejfehér mousselinruhájában ugy nézett ki, mint a gyerekleány, akit most bérmált meg a tisztetetes. Szüz tiszta, kerek arczán édes nyugalom látszott, mintha most aludná a lelke az aranypárás lányálmokat. Szelidnézésü, barna szemeinek hosszu selyem pillái eltogták az eleven mélységből feltörő meleg tekintetet. Csönd volt benn a sápadt levegőjü, szomoru szobában. Ott kün a sárgászöld táblás, mereven nyujtózkodó rétek hátából is kiszedett a csöndesség minden életet. A beteg nyugtalan lett ujra. A nyugése szavakba formálódott. Penészes arczával nekifordult a világosságnak.

— Margit mindenem, ne hagy el. A koponyámat izzó parazs teszegeti. Szoritsd le a halántékomon az ütőereket. Szétpattannak. A láz a husomat vágja. Sötét gondolatcsomók szaladnak a tejemben. A mult összehordja az életem minden borját, hogy gyötörjön. Fáj, megöl. Te azt hitted, alszom. Csak mozdulni nem tudtam. A lelkemmel néztelek. Eszembe jutott valami. Ne haragudj, ne sirj. Várj. A gondolatom eltárad odáig. Igen. Te édes baba voltál. Emlékszel? A mi svadrónunk Endrédre ment akkor. Lármás trombitákkal, nagy puczczosan, kényes kedvvel mentünk Endrédre. A ti csöndes falutoknak fanyar volt a kedve. A leányokat féltették, az asszonyokat félték. Hányaveti kasznár urak, krajczárokból házat épitő boltosok, hatszázforintos telekkönyvvezetők és sza onkabátos, roncsos dijnokok, mind az ellenségeink voltak. A tiszturak éhesek leányra, asszonyra. Csak lopni jöttek az édességből, a szerelemből. Most is látlak sárga-vadvirágos kék kartonruhádban. Nagyon falusi voltál benne, édes, de nem szép. Nem volt semmi kivánatos rajtad. Hamar eltelejtettelek volna; bizonyosan hamar. Nem volt bennem semmi intenziv vágy, hogy az enyim legyél. Semmi.

A beteg idegei megfeszültek. Elfogyott lélegzettel elharapta a beszédjét. A szemeiben több volt a törés. Keskeny sötétkék szájszéleit vékony tehér hab futotta be.

Az orvos friss jégzacskót tett a fejére. Margit lassu remegéssel, mintha csukló zokogás rázná a testét, kifeszitett térdekkel az ablakhoz feküdt. A horizon szürkésfekete aczéllapján még opálfehér fényvonalak látszottak s beszöktek a nyitott ablakszemen. Margit gömbölyü, csupasz, fényes fehér nyaka, mint valami

alabastromdarab vált ki a sötét ködből. A rózsaszínű mellfodor ugy tapadt hozzá akár magnoliával tüsték volna körül.

A betegen átborzongott megint valamicske erősség. Mintha megérett volna benne ujra a vágyódás, hogy beszéljen. A könyökére akart támaszkodni, de petyhüdtizmu karja megbotorkázott s lecsuszott a gyöngyházsgombos pamut-takaróról.

— Margit, az a fehér éjszaka jutott megint az eszembe, mikor az enyém lettél. Pap nélkül, áldás nélkül az enyém lettél, mert nekem adott a véred szerelme, vagy a szégyened, mit tudom én.

Minden moczczanása az eszembe maradt annak a fehér éjszakának. Beziguet játszottunk nálam. A Kosztolányi kadét dühös kedvében volt. Egyre mondogatta, hogy érez valamit. Fatalista volt a bolond. Mi játszottunk, meg ittunk komisz csigert, mert elfogyott a pénzünk. Köstünk volt a Walter herczeg is, még sem volt pénzünk. Egyszerre előttünk álltál. Az ijedtség a szemedbe fagyott. Az arczod mészszinü volt a borzalomtól. Soha sem felejtem el. Fehércsipkés hálókabátban, alsószoknyában, mezitlább. Nem tudtál szólni, nem tudtál sirni, de az egész testeted zuzta a kétségbeesés.

A pajtások fölkeltek némán; csak a szemünkben foszforeszkált valami komoly csintalanság. A vérem bódított, de a szivem a pártodra állott. Kértem a kis kadétot, hogy maradjon velem.

Az ajtónál visszanézett. Az arcza komoly volt, de a szava nevetett.

— Herr Oberleidnand, du bist ein Narr!

Magam maradtam. Te odabuktál a szofámra. Nem beszéltél sokáig, csak sirtál száraz sirással. A könyek a szivedben maradtak. Egettek. Ereztem, hogy égettek. Elmondtál mindent, hadarva dobtad szét a szavakat. Alig tudtam annyira összegereblyélni, hogy megértsem, ki bántott, miért bántott az apád.

A csendes mozdulatlanságban valami zsibbasztó keserüség fogott el. Nem hallgattam már a beszédedet, csak a hangod édes, szomoru zöngését. Ott künn valami kamerád éjjeli muzsikával boszantotta a homokszinhaju Sándory Terka apját, a vénségére erkölcsbakterrá lett rouét. A vastag jázminbokrok között lassan ömlött szét a hegedü hangja a puha, tejpárás éjszakában.

Téged éjjel dobott ki az apád. Előbb megkorbácsolt. Láng futott az ereimben, mikor elbeszélted. A nyomorult, a kutya megkorbácsolt egy leányt, a maga leányát. Megmutattad a vörös csikokat. A válladon, a karodon, a melleden, a nyakadon véres fonalak csusztak. Megtudta, hogy velem voltál sokáig, egyedül. Meggyalázott téged, te édes, te drága, te szent.

A feleségem lettél. Koldusok lettünk. Az attila helyett kopott ferencz józsef-kabátban jártam és másoltam az adóhivatalban naponként nyolczvan krajczárért.

Egyszer rossz voltam hozzád, te édes, te jó. Akkor nagy öröm ért. A vörös, ragyás, puffadképü adótárnok magához hivatott. Irodatisztnek neveztetett ki s bocskszivarral kinált meg. Napsugaras, virágos nap volt az. Az ablak alatt a juharfák közt mosolyogva bólogattak az imbolygó árnyak. Aranyos pöhölyiyel volt tele a levegő. Vagy csak az én bolond szivem nézte ugy. Eszembe jutott, hogy otthon a fonott veszszőbölcsőben édes baba ringatódzik. Jó lesz most nekünk, jó lesz annak is. A bőség szaruja a kezemben van. Nem koplalunk többet. Neked uj ruhát veszek, puha, tapadó rózsaszin failleből, meg narcissevirágos kalapot, ami után mindig kivánoztál. Igyen gondolkodtam én és kibotorkáztam a szobából.

Az iróasztal-szomszédom, a kopasz, száraz-csontu dijnok rám nevetett fakó szürke, karczolónézésü szemeivel.

— Köszönje meg, kolléga ur.

— Megköszöntem.

— A feleségének is?

Ereztem, hogy vibrál előttem a napsugár; vérbeborult az arczom.

Akkor rossz voltam hozzád, de te jó maradtál. A főnök ur sem csapott el, de meglátogatott. Beteg voltam sokáig. Bolondos voltam Margit, édes, bocsáss meg. Hazugság volt, amit mondtak, hazugság volt, gyalázatos hazugság.

Margit lehajtotta a fejét, valami bünbánás féle szorongott az agyában. A vezeklést hamar megroppantotta az orvos. Melléje ment. Fényes, tömött; fekete szakálla mestelen vállát érte. A szemét beleakasztotta a szemébe.

— Önző bolond az ura — mondta szárazon.

Margit nem felelt, de lassanként érezte, hogy a szánalom elmálló pára lett a szivében. A sötétséget eltakarta valami fényesség. Ez az acélhang elevenséget vitt a lelkébe, megcsiklandozta a szivét.

Az orvos a langyos sötétségben lassan megcsókolta a duzzadó, kivánatos karját. Megcsókolta a nyakát is, a szemét, a haját.

Margit érezte, hogy az érzései megszibbadtak. Az erősvállu, szélesmellü, száraz ember átkarolta, brutális szerelemmel a szemében.

A beteg csöndes volt immáron egészen. A feje hátracsuszott, az álla megnyult, a sasorra hegyes lett.

A kis leánya, a barnahaju, kékszemü pütty baba odacsuszott csöndesen, hangtalanul s megfogta a lelogó kezét. A lenhajas bábuját a markába akarta szoritani.

— Apa édes, apa édes, ne, játszál, ne légy szomoru, játszál — s las an dünnyögte muzsikáló hangon:

— Aludj babus, babuska, csókot hoz az apuska.

Margit odanézett a jegeczes-szemü emberre.

A doktor az orosz-nipp császárbe rázta a szivar hamuját.

Köves hangon mondta:

— Meghalt.

Margit lehajolt a halotthoz, de elfelejtett sirni.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

Legjobb és legolcsóbb üditő ital

a Szlatvini savanyuviz

mely dus szénsav tartalma s elismert jóságánál fogva méltán nevezhető

magyar Gieshüblinek

1 liter szlatvini magyar gieshübli 11 kr.
0.5 „ „ „ „ 7 kr.
előbbi üvege 7 kr., utóbbi 3 krért fel és leszámittatik.

Kapható mindenütt.

Kiváló tisztelettel

230—8 **Vizy Domonkos**

füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete
Kassán, főutcza 53. sz.

Siemens és Halske

villamos világitási és erőátviteli gyárak

Budapest, VIII. Kerepesi-ut 9/a sz.

Elvállalják: villamvilágitási és erőátviteli, telefonok, vasuti biztonsági és tüzjelző állomások berendezését. Szállitanak: villamérőket, vizállagmérő készüléket, mérőeszközöket mint galvanometereket stb. izzólámpákat, szénpálczákat stb.

Csillárok stb. villamos világitáshoz. Különösen felhivjuk a közfigyelmet városi raktárunkra, hol villamos czikkekben dús választéku minta-raktárt tartunk.

Figyelemre méltók a 176 10—16

szab. Hellesen-féle száraz elemek

melyek 6 nagyságban elkészittetnek és hivatva vannak a folyadékos savakkal működő elemeket kiszoritani.

Költségvetések és ajánlatok dijmentesen.

JAKOBOVITS ÁRMIN

első kassai butor-minta-termei és butorgyári raktára

Kassán, főutoza 39-ik szám, a székesegyházzal szemben.

A t. cz. butorvásárló közönség kényelmére és jobb áttekintés czéljából butorraktáramat jelentékenyen bővitettem és az első emeleten **minta-termeket** rendeztem be, melyek szives megekintésére vagyok bátor a magas uraságokat és a t. cz. közönséget felhivni.

Nagyszerü áruraktáram és

minta-termeim (Intèrieurs)

oly **látványosságot** nyujtanak, hogy e tekintetben bármely fővárosi áruteleppel a versenyt mindenben bátran kiállják.

Raktáromon mindig a legnagyobb választéku szilárd butorokból minden most divatban levő fában és stylben, ugyszinte **luxus-butorok**, teljes **háló-, ebédlő- és salon-berendezésekből**, garniturák arany- és bronz-betétekben, **fantasia**- és más **ülő butorokból, szőnyegdiványok, ottomanok**, mindennemü **matráczokból** tartok, ugyszinte elvállalok **diszitési és kárpitos-munkákat** is.

Szolgáljon továbbá a nagyérd. közönség becses tudomására, hogy általam a ftdő papság, tisztikar, magasabb hivatalnokok és magánosok részére, ugyszinte teljes **menyasszonyi berendezések** ugy helyben, mint a vidékre is **kedvező fizetési feltételek mellett** szállittatnak.

Hol vasuti állomás nincs, vagy kisebb távolságra a butorok szállitását jótállás mellett saját kocsimon teljesitem és a legkisebb megbizásnak is legnagyobb figyelemmel és pontossággal törekszem megfelelni.

Tisztelettel meghivom tehát a nagyérd. közönséget, hogy a fentiek valóságáról meggyőződni és nagyszabásu **butor-raktáromat** és **minta-termeimet**, melyek egész napon át s este kivilágitás mellett állanak nyitva, szives látogatásában részesiteni kegyeskedjék és midőn becses megrendeléseit tovább is várom, maradok

mély tisztelettel

328 30—52 **Jakobovits Ármin.**

Képes árjegyzékek kivánatra bérmentve küldetnek.

Kocsikázott és lópokróczok

Ágy- és asztaltakarók | Flanelltakarók | Kocsi és utazási takarók | Lamberquinek

Butorszövetek

Futó-szőnyegek

Legkitünőbb gyártmányok

Butorkelmék és szőnyegek

Függönyök

Portiérek

Kókus szőnyeg és lábtörlők

Ujdonságokat a legpompásabb kivitelben,
rendkivül olcsó szabott árak mellett ajánlanak

Nagyszerü választék

Széman Testvérek.

Legolcsóbb szabott árak

248 4—30

Divántakarók

Smyrna szőnyegek | Perzsa szőnyegek | Velour szőnyegek | Brussel szőnyegek

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa. vasárnap 1893. évi augusztus 13. 92. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdekló küldemények czimezendók.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogle Bécs: Eckstein Bernát Üdző-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacs utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Mit kell tennünk a román izgatókkal szemben?

I.

Hogy a nemzetiségi kérdések kényes kérdések, az tagadhatlan. De mi teszi kényessé? Az elfogultság mindkét részről. Alig van ember, kivel a nemzetiségi kérdésről higgadtan lehetne tárgyalni. Az is nagy baj, hogy ellenzékünk lelkiismerete mindig eléggé tág arra, hogy a nemzetiségi kérdésből párttőkét csináljon s esetleg kormánybuktatásra használja föl.

A magyar nemzet azt mondja. „Magyarország az enyém. Magyarországban én vagyok az ur. Itt annak kell történni amit én akarok.“ De hogy jól van-e ez mondva? Ennek a kérdésnek megvitatásához még sok szó fér. Mert ha Magyarország csakis a magyaroké. és itt csakis az történhetik, amit a magyarok akarnak, akkor nem közös haza. Akkor a dolog ugy oszlik meg, hogy mi magyarok a házi urak vagyunk, a nemzetiségek pedig zsellérek.

Akarjuk, hogy a tétel igy legyen felállitva? Akarjuk, hogy a nemzetiségek Magyarországot ne közös tulajdonnak, ne közös hazának, hanem csak szállásnak tekintsék, melyért a házbért megfizetvén, semmihez semmi közük?

Nos hát ezt akarhatjuk. Azt kimondhatjuk. Furcsa lesz ugyan, mert eddig közös hazáról volt a szó; és a helyzettel a fogalom is egyszerre megváltozik, de kimondhatjuk, akkor legalább tisztán fog állni a dolog. Tudni fogjuk, hogy korlátlan urak vagyunk a magunkéban, valamint a nemzetiségek is tudni fogják, hogy ők zsellérek s a viszony köztünk nem más, mint viszony a lakók és házi urak közt. A lakóknak joguk van követelni, a háziuraknak joguk van a követelést nem teljesiteni, és a lakóknak joguk van a lakást fölmondani. Ha nem tetszik neki a házirend, hát menjen ki.

Tagadhatatlan, hogy igy, az első tekintetre, ez lenne a dolog legegyszerübb megoldása, csakhogy akkor köztünk és a nemzetiségek közt megszünnék minden kapocs. Ők föl lennének oldva mindentől, ami hazafiságnak nevezhető, és föl lennénk oldva a hazaárulás bünétől is. Lakásuk benn lenne a házban, de üzletük a házon kivül, összeköttetésbe, üzleti viszonyba léphetnének bármelyik külhatalommal, és senki se korlátozhatná őket ama szándékuk kivitelében, hogy a házat, amelyben laknak, bármi uton módon megszerezzék, vagy az ellenség kezére játszák. Nekünk az ő dolgukba egyéb jogos beleszólásunk nem lehetne mint az, hogy a házbért fizessék meg.

Már most tessék elgondolni ezt a viszonyt. Jobb lenne vajjon ugy, mint amugy, mikor a haza közös? Ha jobbnak tünik föl, ám tessék azt az utat választani, de ha nem gondolják jónak, ha közös hazát akarnak, akkor ki van zárva az olyan beszéd joga, hogy: Magyarország csakis a magyaroké. Itt csakis az történhetik, amit a magyarok akarnak.

Nos hát ennek az állitásnak jelen viszonyaink közt nincs értelme. Ez egy meggondolatlan hübele Balázs állitás, mert Magyarország a benne lakó honpolgárok közös hazája, közös tulajdona. Ugy is történt eddig minden intézkedés. Igy hozattak törvényeink, ugy lett tekintetbe véve minden érdek, és szem előtt tartva, hogy az érdekek kiegyenlithetők s a közös haza érdekével egy kalap alá vonhatók legyenek. El lett ismerve a nyelvkérdésben a magyar nyelv szupremácziója. mint egyedüli kifejezese ama jognak, melyet a hóditó nemzet a hóditottakkal megosztott. Es miután hivatalos nyelvnek lenni kell, aminthogy hivatalos nyelv Amerikában az angol, hát azt már csak megfogja nekünk engedni mindenki, hogy Magyarországban más egyébb hivatalos nyelv nem lehetett, mint a magyar. Ezen egyetlen méltányos jogi tény kivételével, minden más jog közös, amelynél nemesebb és szebb példát nem mutat fel a világtörténelem, és amely példát hozva ama hitben élhetett a magyar nemzet, hogy a haza iránti ragaszkodás és hazaszeretet is közös lesz.

Nincs is itt egyéb baj mint a nemzetiségi spekulátorok akcziója az elámitható és félrevezethető tömeg hiszékenységével, s az egymás ellen izgatott sóvinizmus, melylyel valljuk be, de ellenzéki lapjaink a nemzetiségi lapokkal versenyt futottak, éppen ugy lovalták a magyarságot a türelmetlenségre, mint amazok a magukéit az elégedetlenségre.

A sóvinizmus, a türelmetlenség, a tulburgóság, várni nem tudás rontott el mindent, mely helyes ész és tapiutattal a nemzetiségi spekulátorok önző müködésének nem tudott észszerü korlátot emelni. Es most ott vagyunk, hogy a kormánynak vas kezekkel kell a dolog közepébe nyulnia s tekintet nélkül tiporni el mindenféle tulkapást, nem csak a nemzetiségek részéről, hanem a magyarság részéről is, ha azok az ország belnyugalmának veszélyesztetésével járnak.

(—y.—)

Kép a nevelésből.

I.

Csaknem általános az a vélemény, hogy a nevelés nagyon könnyü mesterség. S ha a tágkörü meghatározást veszszük, mely szerint a nevelés nem egyéb, mint a felnőttek hatása a gyermekre példa, oktatás és szoktatás alakjában, — az általános véleménynek talán igaza van. Amde, a nevelés nem az esetlegességek, öntudatlan, illetőleg tervszerütlen tetteknek az eredménye — habár ezeknek is van helyes vagy helytelen irányban nevelő hatásuk, — hanem oly előre megállapitott, komolyan megfontolt s a czélnak és körülményeknek megfelelő cselekvések gyümölcse, melyek a gyermek lelki nyilvánulásaival számot vetvén, kizárnak minden tapogatódzást s előre biztositani látszanak a kedvező sikert, hacsak valami külbefolyás nem ellensulyozza azokat. Éppen abban áll a nevelés titka, hogy azok, kik hivatásszerüleg foglalkoznak a gyermekneveléssel: eljárásukra s a nevelés eszközeinek megválogatására nézve idejekorán tisztában legyenek; mert a helytelenül alkalmazott nevelési eszköz, az idő és mód figyelmen kivül hagyása oly irányba terelhetik a nevelést, honnan rendes csapásra viszatérni, ha nem lehetetlen is, annyi munkát ad és oly fáradságot, hogy annyi munkával és fáradsággal gondos körültekintés és magából a czélból kimagyarázható ovatosság mellett nemcsak az addig elért eredményt biztositani, állandósitani, hanem fokozatosan fejleszteni is lehet. Otletszerüségnek a nevelésnél nincs helye. Egy élettel könnyelmüen elbánni vagy azzal experimentálni nem szabad. Pedig a ki eljárásánál nem tanusit kellő komolyságot, — azt cselekszi.

TARCZA.

„Szeret valakit, szeret.“

A „Kassai Szemle“ részére irta: **Jakabfalvy Margit.**

Gyönyörü májusi reggel volt. A nap pazarul hintette sugarait a földre, hogy égő csókjaival magába szivja a füszálakon és virágokon rezgő harmatcseppeket, mely mindmegannyi brilliánt ragyogott. A fecskék csicseregve röpködtek a levegőben, örülve a kikeletnek, a tavasznak, midön minden ébred, fa, virág, szerelem.

Terebes felé vezető országuton könnyü fogatot repit két tüzes fekete ló. A kocsiban hátradölve egy eszményi szép szőke fürtös leányka ül. Nagy könytelt kék szemeivel ihletten tekint föl az azurkék égre, mig kebléből mély sóhaj szakadt föl.

Mennyi idő alatt érünk még Terebesre? kérdé a leányka a kocsistól.

Öt percz mulva otthon leszünk.

Nézze kisasszony, amott balra az a három tornyos kastély lesz ezentul otthona.

A leányka érdekkel nézett a mutatott irányba, mely most eltünt szemei elől, s széles, homokkal gondosan behintett udvar jegenyefákkal szegzett uton haladt a fogat sebesen nesztelenül.

E pillanatban jobbra kanyarodtak, utat engedve öt férfinak, kik élénken társalogva és nevetve, alkalmasint reggeli sétát tettek. Mindegyik kiváncsi feszültséggel tekintett a kocsiba, mialatt megemelék kalapjaikat. A kocsi most balra kanyarodott s a remek parkon keresztül megállt a kastély főverandája előtt, hol egy elősietö inas leszedte a podgyászokat, mig egy szobaleány meghajolva előtte, kérte, hogy kövesse. A verandán keresztül, mely melegebb éghajlati növényekkel, pálmák, fikuszokkal, stb. volt körülövezve, mig közepén kis szökőkut cseppjei hulltak az óriási pálmalevelekre, onnan egy márványmedenczébe, melyben apró aranyhalak viczkándoztak. Itt ott világoskék selyem kerevetek kinálkoztak pihenő helyül. A szobaleány nehéz szőnyegekkel boritott lépcsőn, majd hosszu előcsarnokon keresztül egy kényelmesebb butorozott szobába vezette.

Ha valamit parancsol a kisasszony, méltóztassék a csöngetyüt megnyomni.

Radnóty Olga, ez volt a leányka neve, magára maradva, az ablakhoz lépett, honnan gyönyörü kilátás nyilott a parkra.

Sokáig állt ott, mialatt szemeiből nehéz sürü könyek peregtek. Oly egyedül, oly elhagyatottan érezte magát. Árva, vagyontalan, ki arra volt hivatva, hogy Terebesy gróf kis leányának nevelését vezesse.

Egyszerre összerezzent, eszébe jutott, hogy urnője hivatni fogja. Gyorsan átöltözött. Hosszu hullámos szőke haja tömött fonatban övezte bájos fejecskéjét. Szürke utiruháját feketével cserélte föl, mely remekül emelte ki arczának hófehérségét és magas karcsu alakját. Alig volt készen, midön ajtaján halk kopogtatást hallott, mire belépett a szobaleány, pillanatig bámulva nézte Olgát s aztán szeliden kérte, hogy kövesse.

A leányka öntudatos méltósággal lépett a grófné fogadószobájába.

A szobában még senkisem volt. Olga körültekintett, oly elfogult lett egyszerre, vágyott innen ebből a fényes teremből abba a kis egyszerü szobába, melyben egyszer jó anyjával oly nehéz napokat élt. E pillanatban meglebbent egyik ajtó nehéz sötétvörös brokát függönye és belépett a grófné kis leányával.

A grófné 50 év körüli magas, elegáns megjelenésü nő volt, arczán jóságos kifejezés ömlött el. Olgának melegen nyujtotta kezét, ki tiszteletteljesen könybeborult szemekkel vonta ajkaihoz.

Isten hozta gyermekem. Ohajtom, hogy otthon érezze magát nálunk.

Anyját jól ismertem és szerettem, remélem, hogy kis leányom nem fog kegyednek sok gondot okozni.

Ó nem mamám, szeretni fogom a nénit, mondá a kis Lenke, mialatt megfogta Olga kezét, ki magához szoritá a kedves gyermeket. Kedves mamám ugye megengeded, hogy én mutassam meg a parkot a néninek.

Jól van angyalom, de előbb menjünk reggelizni, mert már csöngettek.

A grófné előre ment. Lenke Olga karjába kapaszkodva követte hosszu szobasoron keresztül, mig a nagy ebédlőbe értek, hol a nagy zaj és csevegés, melyet a férfiak okoztak, egyszerre megszünt, a mint a nőket belépni látták. Mindnyájan a grófné üdvözlésére siettek, ki karonfogva Olgát, bemutatta a társaság tagjait, aztán intett kezével, mire mindnyájan helyet foglaltak. Egy terités az asztal alsó végiben üres volt.

Jenő fiam még nem jött meg, kérdé a grófné az inastól.

Éppen most jött meg, felelé a kérdett, az ablakon kitekintve. Alig pár percz mulva föltárult az ajtó s azon egy magas, sötétfürtös mintegy 26 éves ifju lépett be lovagló öltözetben.

Majdnem elkésztem ugye? Hogy aludtál anyám? kérdé az ifju anyjának kezet csókolva. Olga előtt mélyen meghajolt s elfoglalta helyét. Evés közben hosszasan nézte a leányt, ki halkan társalgott a grófnéval.

A nyár nagyrésze elmult, midön az öreg Terebessy gróf megjött hosszu utazásából.

Gögös, büszke ember volt s Olgával vajmi keveset társalgott.

Egy szép délután, midön a nap utolsó bucsusugarait küldte a földre, átszürödött a terebélyes gesztenyefa lombjain, hogy még egyszer csókolja meg Olga aranyszőke hajat, ki egy kerti padon ülve szorgalmasan himzett, mellette a grófné kötögetett, mig a kis Lenke lepkét üzve a pázsiton futkosott.

Jenő! Jenő, kiáltá a kis leány közeledő fivéréhez, fogd meg azt a szép pillét, a melyik előtted szállong.

Az ifju lekapva sipkáját eltogta.

Megvan! Nézd te buksi.

Lenke megfogva bátyja kezét, anyjához vezette.

Kedves mamám nézd az aranyos Jenő fogta. Ó én ugy szeretem a Jenőt.

A nevelésnél komolyabb foglalkozás nem is képzelhető; éppen azért minden ténykedés, mely ez irányban nyilvánul, kell, hogy a józan megfontoláson, gondos előrelátáson alapuljon. Bármily csekélynek lássék is, mit a nevelés dolgában teszünk: messze kiható eredményt szülhet. Egy elejtett szó oly maradandó nyomokat hagyhat hátra a gyermek lelkében, hogy annak egészen más irányt jelöl. A nevelésnél nem lehet kicsinyelni semmit. Minden jelenség vagy dolog, mint ok szerepel, minél nem marad el soha az okozat.

Hogy a nevelés egyéni és társadalmi szempontból mennyire fontos, hogy ennek sikerétől függ nemzedékek jövője, annak bizonyitását e sorokban meg sem kisérlem, mert oly köztudomásu dolgot emliteném, melyre nézve minden gondolkodó ember tisztában van. Talán az a kiváló fontosság, mely általános jelleget kölcsönzött a nevelésnek, okozza, hogy a nevelés iránt az érdeklődés még oly egyének körében is mutatkozik, még olyanok is befolynak vagy legalább befolyásukat gyakran érvényesiteni akarják, kik egyénileg érdekelve nincsenek. Több mint bizonyos, hogy ez az általános érdeklődés nem azon emberi tulajdonság kifolyása, mely szerint mindenki jogot formál magának beleavatkozni minden dologba, ami a közügy gyüjtőnév alá eshetik, minthogy a nevelés első sorban igenis egyéni s igy az azzal járó jogok és kötelességek a család szük falai közé szoritvák, mig utóbb az iskola és család között azok meg nem oszolnak; hanem ösztönszerü érzet oly dolog iránt, melynek helyes megoldása mélyen belenyul a társadalmi és nemzeti életbe; olyan figyelem, mely az embert közös ténykedésre serkenti, hogy a társadalmat alkotó egyének erkölcsi és szellemi képzése körül akként teljesitse kiki feladatát, mint azt a dolog nagy fontossága igényli.

De ha igaz — a mint igaz, — hogy a nevelést még a vitálisabb jelentöségü dolgok közül is kiemeli azon tekintet, hogy ezen nyugszik a társadalmi rend, ez képezi alapját az erkölcsi életnek: nem kell-e minden nevelési tényezőnek azon iparkodni, hogy befolyását ugy érvényesitse, hogy a gyermekben szunyadó lelki tehetségek teljes mértékben és helyes irányban fejlődjenek? hogy mindama félszegségek, melyek idővel annyira erősbödhetnek, hogy a nevelésre irányzott minden jóakaratát megbénithatják és igy magát a sikert is koczkára tehetik, — kellő figyelemmel és kiváló tapintattal mindjárt jelentkezésök alkalmával ellensulyoztassanak, — nemcsak, hanem alaposan orvosoltassanak?

Az erkölcsi felelősség, mely vállaira nehezedik mindenkinek, akár hivatásánál fogva foly be a nevelés nagyfontosságu munkajába, akár helyzeténél, a nevelendő egyénhez való viszonyánál fogva jut nevelői szerephez, — oly nagy, hogy ha maga a dolog nem sarkalná is a lelkiismeretes, minden felületességet s könnyelmü eljárást kizáró közremüködésre, ennek a hatása alatt kellene teljes erővel s a legnagyobb komolysággal teljesiteni feladatát.

Minden nevelendő egy emberanyag, melyből kész embert csak a czéltudatos, még a melléktekinteteknek is kellő méltánylást tulajdonitó nevelés formálhat. Ugy kell tehát irányitani a nevelés érdekében folyamatba tett eljárásunkat, hogy az a gyermek lélekvilágához ne csak megtalálja az utat, hanem onnan a tettek és érzelmek tiszta, őszinte hamisitatlan képét hozzák fölszinre.

A körül fordul meg már most a kérdés: vajjon birnak-e azok, kik a nevelés nagyfontossagu ügyére akár közvetlenül, akár közvetve befolynak, azokkal az ismeretekkel, melyek a helyes nevelés eléréséhez elengedhetetlenül szükségesek? Nem tehető-e föl, hogy az egynek jóakaratából bár, de hiányos képzettségüknél fogva — tehát mintegy öntudatlanul — maguk vezetik helytelen mederbe gyermekeik nevelését? Nem! A szülőknek Isten oltotta lelkükbe a nevelés iránti helyes érzéket. Nincs oly szülő, ki, ha szülői kötelességét lelkiismeretesen teljesiteni akarván, gyermekei nevelésével törődik, a nevelést szivén hordja: el ne találná azt az eszközt, melylyel sikert érhet el; azt az utat, melyen legközelebb és legbiztosabban czélhoz juthat. A paedagogia utvesztőjében — amint mondják — nem azért tévednek el annyi sokan, mintha az szövevényes lenne, mintha az ismeretek hiánya vezetné őket csalóka utakon; sem nem azért, mintha érzékök nem lenne a nevelés iránt, hanem mert ez érzéköket elaltatva, mások eljárását majmolni igyekeznek, hizelegvén nekik, hogy a gyermekök külső megjelenésére, viselkedésére, alkalmazkodására nézve miben sem áll mások mögött. Hogy ismeretek nélkül is nevelhet a szülő gyermekéből embert, azt világosan mutatják azok az eredmények, miket a legegyszerübb szülők gyermekeinél gyakorta tapasztalhatunk. Ezeket érzékök, ösztönük vezeti csupán s annak elgondolása, hogy ha kellő figyelemmel nem lesznek gyermekeikre, azok a társadalomnak nem lehetnek hasznos tagjaivá.

Napjainkban a nevelésnél sem az ismereteket nem hivják segitségül, sem az érzékeket nem hallgatják meg, hanem tisztán az érzelemnek engednek tulságos, mondhatni: korlátlan befolyást. Az érzelemnek pedig — bárha nemes forrásból fakad — nem mindig megbizható, minthogy nem gondolkozik, csak érez. A gyermekek iránt táplált s minduntalan nyilvánuló majomszeretet egyrészt, másrészt azon eléggé el nem itélhető felfogás, hogy a gyermekneveléssel nem kell sietni: elég idő arra gondot forditani akkor, ha már a gyermek komolyan gondolkozik s maga tudja megkülönböztetni: mi a helyes, mi a helytelen, — az oka, hogy lépten-nyomon találkozzunk oly gyermekkel, kinek nevelését a rendes kerékvágásból maguk a szülök kizökkentették. Nem lehet az ily gyermeket sajnálkozás nélkül szemlélnünk, ha elgondoljuk: mily eredményt lehetett volna vele elérni, azzal a fáradsággal, mit a külsőségek elsajátitása végett pazarolták rá és hogy mennyi fáradságába kerül majd, mig azokat a tulajdonságokat, melyeknél fogva az életben gyakran összeütközésbe juthat másokkal — levetközi. Le, ha elég lelkierő van benne! Csakhogy rendszerint az szokott megtörténni, hogy e tulajdonságok az évekkel annyira megcsontosodnak, hogy azoktól többé szabadulni nem lehetvén, maga az egyén hasonlik meg önmagával.

A szülőknek gyermekeiket szeretniök kell. A természet oltotta beléjök ez érzést. Azt megtagadni nem lehet. De hát az a szülő szereti e igazán gyermekét, ki mindent a gyermek vágyainak megfelelőleg cselekedvén, nevelését teljesen elhibázta s ezáltal gyermekét szerencsétlenné tette? Nem abban a komoly megfontolásban mutatkozik e a szeretet a maga tiszta valóságában, mely a helyes nevelésre irányzott eljárásban jut kifejezésre? Nem abban az aggódó gondoskodásban rejlik-e a szülői szeretet, mely minden alkalommal gyermekeik körül vagy távollétében ott ül az arczon s a szülők minden intézkedését, minden tettét akként irányitják, hogy az a gyermek javára váljék? Nem az a szülő mutatj -e ki gyermeke iránt szeretetét, ki szükség esetén feddni, dorgálni is kész, söt keményebb fenyitékhez is nyul, valahányszor a gyermek nemes czéljának megvalósitásában akadályozza, a helyett, hogy tulságos gyöngeségében gyermeke hibáit legyezgetné.

A hétről.

Benedek Ferencz, a hazaszeretetről. — Michailu Pavelu szintén a hazaszeretetről. — Repülő szavak. — Repülő kövek. — A mi ünnepünk — Ünnepután.

Kassa, aug. 12.

Jászóvárának csendes udvara megélénkült ezen a héten. A zajos öröm és lelkesedés vert tanyát falai közt, mert most volt eljövendő a kiválasztott. A kit a kollégium bizalma és a király kegye választott ki.

Benedek Ferenczet ünnepelték.

És az a lélekemelő momentumokban gazdag ünnep volt a hét legkimagaslóbb jelenete Jászón, Kassán, Abaujban, söt még Budapesten is megfelelő érdeklődéssel kisérték Jászóvár ünnepét.

Ott pihent azon a jeleneten ezrek szeme, és a hazafias öröm lelkesedéssé vált bennük, mikor hallották az uj főpap ajkain elhangzani a szót:

„Mi prémontreiek csak egy politikát ismerünk és ez a hazaszeretet!“

*

Légy üdvözölve várad falai közt uj főpapja egy érdemekben gazdag rendnek, légy üdvözölve Benedek Ferencz.

A te szivjóságod, a te egész lényed nyilatkozott meg ebben a mondatban, mikor a hazaszeretetet vetted ajkaidra.

Azt az egész embert látom most itt lelki szemeim előtt, azt az egész s testestől lelkestől magyar embert látom, kinek látta Benedeket Stöhr, mikor pár szóval oly találóan jellemezte őt.

Ez méltó, igen ez méltó a leghazafiasabb tanitó rend főpapjának ajkaira, hogy „mi prémontreiek csak egy politikát ismerünk és ez a hazaszeretet.

*

A mig itt Jászó regényes tájaktól köritett várának szép termében a haza szeretet és a vallásosság ül ünnepet, egy magyar főpap jóságos környezetében, addig az ország közepetáján egy másik főpap feje körül fekete felhő kering.

Sötét, rideg, fekete felhő, mely ránehezedik szempilláira és kábult álomba meriti öt.

Az öntudatlanság, az élni kezdő gyermek álmába.

Ez enyhitse az ő bünét.

Nem tudja mit cselekszik. Higyjük ezt.

És — mondják — kábult fejjel nekiindul és beléhanyatlik a hazaárulás rut beláthatatlan örvényébe.

Forog-forog az örvény és a főpap ott uszik a felszinen. Körülte a hódolók. O nem merül el, mert feltartja a violaszinü selyem talár.

De ime jön egy egyszerü pap és odanyujtja a mázsás követ…

*

Vagy tán tudta volna mit cselekszik? Készakarva tett volna igy?

Igen, igen, — tudta — igy mondja Pituk, az egyszerü pap.

Tudta a püspök, hogy mit cselekszik, hiszen ösz haj koronázza fejét. Nem gagyogó s öntudatra fel nem ébredt gyermek már ö. Tudhatta, hogy házája a szép magyar haza ellen tesz, ha oláhot farag a magyarból s oláhföldet a magyarföldből.

Nem nehezedett az agyára bódító felhő, mely elkábitotta volna benne az öntudat fényét. Megfontoltan, tervszerüen cselekedett a püspök, a magyar főpap, a magyar haza ellen.

Igy mondja Pituk, az egyszerü pap.

Ö tudja mennyire igaz.

*

De ime előáll a püspök és azok, a kik a püspök nevében cselekesznek és azt mondják, hogy az a sötét nyomasztó felhő ott borong az áruló pap fejében.

Most tehát melyik az igaz?

Az-e a mit az a mindenéből kifosztott egyszerü pap beszél, vagy az, a mit a püspök fog mondani, az az mondanak helyette?

Ah, miért nincs az, hogy a püspökök is nem beszélnek azonképen, mint a hogy beszélt a jászói prépost:

„Minekünk csak egy politikánk van, és az magyar hazánk szeretete!“

Miért nem beszélnek mindnyájan igy?

*

És amig a fenkölt lelkü jászói főpap égbe szárnyaló szavait elkapja a hirnek gyenge fuvalma, és a merre csak viszi a hazaszeretetnek szárnyaló igéit, mindenütt az áldás szelid galambként lebegő hangjai szállnak az ösz főpap fejére, addig ezerek és milliók átka mondja: ne áld meg Pávelt isten, ha igaz az, mit tett.

Nagyvárad piaczán, ott hol valaha a szent magyar király lova toporzékolt, összegyül a haragvó lelkü magyarok népe és kiadja haragjának mérgit.

Káromló átokszavak versenyt repülnek csörömpölve összehulló ablaktáblák nyomán, mindenütt átok és átok.

Sujt a kö, és sujt az átok.

Mindenütt ahol talál.

Miért nincs, ah miért nincs oka a magyarnak, hogy az engedékenység, a felebaráti szeretet melegével ölelje magához az egyház felkent püspökét.

*

Kassát és Jászót nem ilyen alkalmatosságból emlegették mostanában a fővárosi lapok, mint Nagyváradot.

Itt mi nálunk az evangeliumi szeretet ülte az ünnepét.

Ez volt a mi hirességünk e héten.

Nemsokára egy egész férfitársaság odajött, többek közt az öreg Szentagatay Egon herczeg ki mosolyogva társalgott Olgával, mig a többiek mintegy elbüvölten hallgatták Olga lágy ezüstcsengésü hangjat, mely a sziveket rezgésbe hozta.

Kegyednek kitünő énekhang a lehet, mondá egyszerre a herczeg. Szeretném énekelni hallani.

Engedje meg, hogy meghagyjam ebben a kedvező véleményben herczegségedet s ne kivanja, hogy kiábrándítsam.

Mégis! mondá a herczeg makacsul. Megteszi azt a szivességet, hogy ma este énekel valamit a kedvemért.

Szivesen, ámbár fáj, hogy oly korán föltogom hasztani reám nézve oly kedves vélemenyéből.

A kastély ablakai kigyuladtak. A világosság átszürődött a fák sötét lombjain. A csillagok ezrei és a hold vékony ezüstsarlója kaczérkodva tekintett a nagy tóba, melynek sima tükrére az enyhe szellő fodros hullámokat vetett. A parthoz kötve könnyü csolnakok himbálóztak.

A kastélyban éppen most keltek föl a vacsorától. A herczeg karját nyujtá Olgának és a zongorához vezette.

A leányka pillanatra hófehér kezeibe temette arczát. Ujjai gyorsan siklottak át a billentyükön.

Arcza hirtelen kigyuladt, keble hullámzott. Mindenki feszült kiváncsisággal nézett a ragyogó szép arczra. Jenő gróf az erkélyre nyiló ajtónál a függöny mögé huzódva leste minden mozdulatát Olgának, ki oly érzésteljesen játszott s énekelt. A zongora hol sirt, hol kaczagott. Midön elhallgatott, a társaság pillanatig megnémulva hallgatott, majd élénk zajos taps hangzott föl, s elhalmozták a leánykát dicséretekkel, csak az öreg gróf maradt távol, ösz bajusza alatt mormogva. „Szeret valakit, szeret.“

Kis idő mulva a háziasszony azt inditványozta, hogy remek este lévén, jó lenne csolnakázni. Mindnyájan helyeselték a tervet s a társaság élénk csevegés közt megindult. Olga bocsánatot kérve, a kis Lenkével, ki álmos levén, hogy szobájába vezethesse, de azonnal követi őket.

Jó félóra telt el azonban, midön Olga a parkba lépett. Pillanatra megállt bámulva a természet szépségét. Enyhe szellő lengette meg aranyszőke fürteit.

A balzsamos levegöt teli tüdövel szivta magába. Alig tett pár lépést, midön egy sebesen közeledő férfialakot vett észre.

Olga nem harag-szik? kérdé az ifju dallamos komoly hangján, magára vártam. Szabad a karját kérnem. A leányka gömbölyü karját az ifjuéba füzte. Pár perczig némán haladtak egymás mellett, mit az ifju tört meg.

Olga, édes Olgám susogta, miatatt forró lehelete a leány arczát érintette, kinek elszédülve hanyatlott fürtös feje az ifju széles vállára, ki szenvedélyesen szoritotta magához a szép leányt s ajakára hosszu tüzes csókot nyomott.

Olga, édes kincsem, akarsz-e feleségem lenni, az én édes kicsi feleségem?

Jenő hisz tudod, hogy szeretlek, hogy akarok, de atyád oly magas reményeket füz hozzád.

Már biztosra veszi, hogy elveszed a szép Szentagatai Bézike herczegnőt.

Abból semmi sem lesz, élve vagy halva egymáséi leszünk. Egymáséi, felelé Olga ünnepélyesen.

Ha-ha-ha, kaczagott hátuk mögött egy gunyos erőteljes hang s a másik pillanatban Terebessy Tassiló gróf állt előttük.

Hallgass meg Jenő mit mondok. Mágnási becsületszavamra mondom, soha sem lesztek egymáséi. Értetted? Az öreg gróf evvel eltünt a fák sürü lombozataiban.

Az ifju pár meghökkenve nézett utána.

A tó partján pár csónak himbálózott. Jenő belépett az egyikbe s beemelé magához Olgát. A jármü lassan megindult, szeliden ringatva a hullámoktól. Az enyhe szellő elhozta hozzájok a tavon csolnakázók vig kaczaját, a susogó fuvalom a virágok édes kábitó illatát, mely utolsó „Isten hozzádot“ rebegett a szerelmesek fülébe. Jenő lehajolt és nyomban a viz erösen tódult a ladikba. Jenő szorosan magához ölelte kedvesét, ki hozzásimulva ajkát-ajkára, tapasztva nem érezte a halál hideg lehelletét. Mégis egymáséi leszünk, susogta Jenö. Még öt percz, a csónak elmerült, a hullámok összecsaptak s ismét csendes lett minden, csak a szellö regélt titkosan a tavon, mely két szerető ifju szivnek volt a temetője.

Esténkint görnyedt ösz öreg ur jár csónakázni, keresi fiát, a kit a tó sohasem dobott föl, sem Olgát. „Szeret valakit, szeret“, suttogja az öreg csendes örült. Tassiló gróf.

És ennek a hétnek a hireségéből a Kassai Szemlének is kijutott egy jókora rész.

Több lap megemlékezett arról a diszkiadásról, melyet az uj prépost tiszteletére adtunk ki julius 7-én.

Ezért a diszes példányért pedig, melyet a jászói ünnepre következő reggelen bocsátottunk a nyilvánosság piaczára még most is egyre kapunk nyilatkozatokat, melyek dicséretül s jóleső jutalmunkul szolgálnak.

Es mi a szerkesztőség tagjai megosztjuk ezt az elismerést lapunk nyomdájának derék személyzetével, kik egy istenadta éjjelen, mig a többi emberfia az igazak álmát aludta, mohó szorgalommal és buzgó sietséggel rakták egymás mellé az apró ólompálczikákat, melyek életre kelve, csak ugy ontották reggeltájon a diszes, kék keretes és arczképes Kassai Szemléket a gép belsejéből.

*

Lezajlott az ünnep.

Egyszerü megszokott csendesség vesz körül itt a redakcziónk homályos szobájában, melyet csak néha-néha zavar meg a csilingelő telefon csengetése.

Künn beborult az ég. Sötét van. Esik.

Csenget a telefon.

— Halló!

— Halló!

— Kérem, lehet még kapni Szemlét a diszkiadásból?

— Kérem…

— Rögtön átküldöm a szolgámat.

Csak ez juttatja még eszünkbe a lezajlott nagyszerü magasztos ünnepet, miközben tovább serczeg a tollunk a fehér papiron.

Eszünkbe jut az ősz direktor, a jászói prépost és irjuk tovább azt, a mit a napok változó történetei s azok változó szeszélye a tollunk hegyére ad.

Irunk a közgyülésről, melyen egy hazafias kassai polgár — nevét még nem tudjuk — inditványnyal provokálja a határozatot, mely a magyar állam tekintélyét lészen megmentendő.

Lorgnet.

Ujdonságok.

Lapunk legközelebbi száma a közbeeső keddi ünnep miatt csak pénteken fog megjelenni.

Rákóczy hamvai Kassán. Ama életrevaló eszme, mely a nagy kurucz fejedelem földi maradványainak haza, illetve Kassára szállitásával foglalkozik, — ugy látszik — a milleniumra testet fog ölteni. Kassán az erre a czélra szervezendő bizottság szeptember havában, mikor a nyaralások szezónja vége felé fog járni, alakul meg. Ugyancsak e tárgyra vonatkozólag értesülünk, hogy az irodalmi társaság szeptember havában tartandó közgyülésén Deil Jenő inditványozni fogja egy bizottság kiküldését, mely a Rákóczy hamvak hazaszállitása iránt érintkezésbe fogja magát tenni az országos bizottsággal. Ha ily vezére akad a hazafias ügynek, akkor már bizunk benne, hogy az ige testté fog válni.

Egy nagyon régi magyar könyv. A Budapesti Hirlapot értesitik, hogy Horváth Balázs dr. prémontrei rendi kanonok s kassai tanár Schlägelben a felső-ausztriai prémontreiek gazdag könyvtárában egy igen érdekes kéziratra bukkant: egy XV. századbeli latin-magyar szótárra. Az egésznek terjedelme tiz sürün beirt, nyolczadrétü oldal. A könyvtárör, a tudós Vielhaber Gottfried megigérte Horváthnak, hogy az egész becses leletet legközelebb fénykép másolatban küldi meg a magyar akadémiának.

Hol a lesz tébolyda? Tudvalevöleg Kassa városa is sorompóba lépett az iránt, hogy az uj országos tébolydát magának megszerezze. Egyik tavaszi közgyülésén olvasták fel a miniszter leiratát, melyben tudtara adja a városnak, hogy a tébolydát nem Kassán, hanem a dunántul (Székesfehérvárott) szándékszik felépittetni. De most — mint értesülünk — a miniszter szándéka is változást szenvedett, amennyiben megigérte Székesfehérvárnak, hogy nem ö, hanem a Tiszavidék kap tébolydát. Ugy látszik, hogy a miniszter már belátta, hogy a felsöbb vidékeknek nagyobb szükségük van rá, mint a központhoz közel eső Fehérvarnak. Nem jó volna megismételni a kérést?

Halálozások. Id. Dávitkó István kassai földbirtokos, tekintélyes városi polgár és törvényhatósági bizottsági tag f. évi augusztus hó 11-én d. e. 10 órakor hosszas betegség után élete 64-ik évében meghalt. Temetése ma d. u. háromnegyed 4 órakor lesz az Erzsébettéri 3. számu házból a felsómagyarhoni első temetkezési intézet (Maurer-udvar) rendezésében. — F. hó 9-én halt meg Bódy Imre m. kir. posta és távirdatiszt szép leánya Gizella, kit élete tavaszán az ábrándos leánykor legszebb éveiben 16 ik életévében szólitott el a zord halál. Temetése nagy részvéttel ment végbe pénteken.

A ranki artézi-kút pénteken 10 órakor, szombaton 11 órakor szökött d. e., ma vasárnap pedig déli 12 órakor fog szökni. A mai vasárnapi nap tiszteletére a nagy teremben fényes tánczestélyt is rendez Borbély bácsi.

Országos vásár Kassán augusztus hó 21., 22. és 23. napjain fog megtartani, a mit különösen azért hangsulyozunk, mert egy laptársunk a vásár terminusát tévesen közölte.

A czipész-egyletnek mult vasárnapon az esös idő folytán meg nem tartott mulatsága a Lajosforrásnál ma vasárnap változatos müsorral lesz megtartva. Szép időt kérünk drága égiek a munka bajnokai örömére, a kik mulattatni akarnak, hogy szellemi tökéjük gyarapodjék irásban, könyvekben a nyert jövedelemből.

Egy kis izgalom. Hieronymi belügyminiszter rendeletet adott ki, a melyben utasitja a törvényhatóságokat, hogy a katonaság német leveléseit respektálják és intézzék el. Kassaváros legutóbb tartott tanácsülésében ezt a rendeletet a közgyülés fóruma elé határozták vinni azzal a javaslattal, hogy a közgyülés ezt a rendeletet mint a törvény ellen hozottat, utasitsa vissza és e tárgyban a parlamenthez feliratot intézzen.

A Jókai jubileum tárgyában, melynek hivatott vezetői mindezideig nyaraltak — mint halljuk — szeptember 12-én az irodalmi társaság akkor tartandó közgyülésén fognak határozni. Kérdés vajjon a rövid idő elég lesz-e arra, hogy Kassa városa méltó ünnepléssel járuljon hozzá a nagy költő ünnepéhez?

Renoválják a főutcza 106-ik számu ugynevezett katonai átszállitó-házat, mely bár a város tulajdonát képezi, mégis állandó szégyenfoltját képezte Kassa város szép főutczájának. A régi ütött-kopott ház, melyben tavaszszal a sorozásokat szokták tartani, kissé csinosabb köntöst kap, mert falai között délczeg huszár-legények fognak majd tanyát verni, habár ideiglenesen is, nem kis örömére a környékbeli konyhanimfáknak és rémületére a háziasszonyoknak.

Az abauj-szántói bünügy. Ez annak idejében nagy szenzácziót keltett s a sajtó által is terjedelmesen regisztrált bünügy már-már feledékenységbe ment, midőn e hó 9-én este azon hir szárnyalt a városban, hogy Rangliné, a fővádlott neje, ki — mint már megirtuk volt — férje ellen terjedelmes vallomást tett, — mint tudósitónk irja — öngyilkossági szándékból egy borotvával felvágta a nyakát. A hir valónak bizonyult, azonban a gyorsan odaérkezett orvos bevarrta a sebet és daczára a nagy vérveszteségnek van remény, hogy életben marad. Megirtuk volt annak idejében, hogy Rangliné bevallotta, mikép látta, hogy férje és egy czinkostársa Kovásy telekkönyvvezetőt előbb megfojtották, azután vizbe dobták. De később megbánta e vallomást, talán félt is, hogy férje kiszabadulva, borzasztó boszut áll majd rajta, azt egész teljességében visszavonta és makacsul megmaradt a visszavonás mellett. Ezáltal a vád, melynek főalapja a vallomás vala, megingott. — Balogh József ab. szántói csendőr-őrmester, ki e bünügy felderitésében kiváló szerepet játszott, minden kisérletből már kifogyva, hogy az asszonyt uj vallomásra birja, ennek öcscsét Ambrus Józsefet, kit Rangliné nagyon szeretett, e hó 9-én este elfogta. Az asszony ezt már nem birta lelkén viselni és kétségbeesésében borotvát ragadott és felvágta a nyakát, mindig azt kiabálva, hogy öcscse ártatlan. A biróság értesülvén az esetről, rögtön az öngyilkos asszony lakásába sietett és jegyzőkönyvileg kihallgatta. Annyi ereje volt még, hogy régi vallomását ujból tehette, mert — ugy monda — ugy is meghal, hát nem kell már senkitől félnie, csak öcscsét bocsássák szabadon, mert ő ártatlan. Öcscsét azonnal szabad lábra helyezték s most ő gondozza a szerencsétlen asszonyt. A vizsgálat külömben már be van fejezve és e napokban a vádlottakat már átadják a kassai törvényszéknek, hogy a végtárgyalást tüzze ki. Balogh József csendőrörmester, ki tapintatos eljárásával és ritka kutató tehetségével már több oly rejtélyes bünügyet deritett ki, melyek nélküle soha világra nem jutottak volna, a miért felettes parancsnoksága által dicsérő okmányt és egyéb kitüntetéseket is nyert, e bünügy felderitésében is főszerepet játszott. Nagy érdeme van ebben Demeter Ernő járasbirósági jegyzőnek is, ki fáradhatatlan buzgalommal, még az éjjeli nyugalmat is megtagadva magától, latott az ügy felderitéséhez, mit a vádlottak konok tagadása nagyon megnehezitett. Söt azt is beszélik, hogy a börtönczellák ugy vannak épitve, hogy a vizsgálati foglyok ablakon át értekezhetnek egymással és Rangli egy rácsozott ablakon át jelek által a külvilággal is érintkezhetett, ugy hogy ő mindent tudott s onnan küldhette nejének is a fenyegetéseket. Ha ez igaz, akkor minden vizsgálat lehetetlen. Már Kassára akarták kisérni a vádlottakat eredmény nélkül, midőn Balogh csendörörmester egy névtelen levelet kapott, hogy csak egy Bodnár Andris nevü20 éves suhanczot hallgasson ki, mert az mindent tud. Balogh még az nap este magához kisértette Bodnárt és egyuttal Demeter Ernőt is értesitette a dologról. A fiu semmit sem akart vallani, akárhogy forgatta Balogh a kérdéseket. ö mindig csak a mellett maradt, hogy nem tud semmiről, hogy az éjet kedvesénél töltötte. Balogh látva, hogy ugy semmit sem hoz ki a fiuból, bort, szivart hozatott és elkezdett vele mulatni. E közben Demeter is oda érkezett és megértve a helyzetet, szintén részt vett. Balogh az igazságszolgáltatás érdekében még „bruderschaftot“ is ivott vele. E bizalom nagyon hizelgett neki és jó kedvében elkezdett szépen vallani, hogy ö kedvesétől távozva mindent látott, látta, hol esett Kovásy kalapja, hogyan vonszolták és fojtották meg, söt azt is megmondta, hogy mindent Rangliné és inasa is hallott. Még ezen éjjel, hajnal felé helyszini szemlét is tartottak, a hol Bodnár mindent megmutatott. Igy következett aztán másnap az inas és Rangliné vallomása, mely Bodnár vallomásával szóról szóra megegyezett.

Öngyilkossági kisérlet. Abauj-Szántó városa — irja levelezőnk — haladni kezd a nagy városiasság felé. Egy nap már két öngyilkosságot is kezd produkálni, mint valami világváros. Az egyik Rangliné vala, a másik egy kereskedő segéd, ki egyetértve az inassal megdézsmálgatták főnökük pénzes fiókját és egy-egy szép áru darabot is anektáltak. Azonban addig jár a korsó a kutra… Ez is kisült. Az inas látva, hogy el van árulva elszökött, de másnap megcsipték és töredelmesen bevallott mindent. A segéd félvén a következményektől e hó 9-én a déli órában az üzletben forgó pisztolyt rántott ki zsebéből és szivének szegezve elsüté. Azonban a golyó nem hatolt a testbe, hanem irányt tévesztve, csak meghorzsolta. Most már sirva bánja meg tettét.

Eljegyzés. Messzeföldről Amerikából kaptunk egy diszes, divatos s egészen ujvilágias eljegyzési kártyát, mely azt adja tudtul, hogy Minnie Bieber és Ben. Starlight jegyesek és augusztus 29-én d. u. 3 órakor tartják a 172. Norfolk St. alatt levő zsinagógában esküvöjüket New-York városában. A kisérő levélből tudtuk meg, hogy Mr. Ben. Starlight Sternlicht polgártársunknak a fia.

Eső-viz. Az elmult napokban szakadatlanul tartott esőzések eredménye, hogy a város mélyebben fekvő részeiben a pinczék mind megteltek vizzel. Ugyancsak ez esős, zivataros időjárás eredményezte azt is, hogy az árván hagyott korona-utczai csinos ákáczfák egyike, melyet egy izben gondozóik figyelmébe ajánlottunk, szombat reggelre kitört a karó mellől, melyhez nem volt odakötve.

Ne verjétek a katonákat! A közös hadügyminisztérium valamennyi hadtest-, hadosztály- és dandárparancsnoksághoz rendeletet intézett, a melyben a legénység bántalmazása ellen a legszigorubb intézkedéseket teszi. A rendelet kötelességévé teszi a katonai parancsnokságoknak, hogy minden egyes bántalmazási esetről, még ha altiszt követte is el, jelentést tegyenek a hadügyminisztériumnak. A hadügyminiszterium e rendelete kissé későn jön ugyan, de még nem multa idejét. Söt, ismerve a hadseregben uralkodó szellemet, azt hisszük, hogy inkább korán jött mint késő. Most tehát csak a katonai főbbeken a sor, hogy a kisebbeket a még kisebb legénység iránti humánus eljárásra betanitsák a rendelet szigorával.

Villám a telefonban. A pénteken este dühöngött égiháboru alkalmával a villám több helyütt beütött a telefon vezetékekbe. Ily eset adta elő magát este kilencz órakor a rendőrkapitányi hivatalban, mikor a telefon csengő hivására az egyik rendőraltiszt épen a kezébe vette a kagylót. A villamosság, mely összehalmozódott a telefonban a földhöz vágta az altisztet, hol mintegy öt perczig feküdt tehetetlenül, mig testében szaggató görcsöket érzett. Miután ily esetek könnyen adhatják elő magukat s sokszor veszélyt is hozhatnak olyankor, ha égiháboru van, figyelmeztetjük a közönséget, hogy ily alkalmakkor óvakodjék a telefon használatától.

Összeomlott házak. A nagy esőzések következtében két külvárosi ház omlott össze a tegnapi és tegnapelőtti napokon. Pénteken éji 11 és 12 óraközt a Tóth András-féle pacsirta-utcza 16-ik számu ház dült össze nagy robajjal s a Szalóky féle pinczeutczai házra esett. Szombaton reggel 5 óra tájban pedig a Táborban a régi szepsi-ut 22. számu ház omlott össze, melynek tulajdonosa Onody Sándor. Aldozatot szerencsére egyik eset se követelt.

Bakter romantika Csányban. Nem az a romantika uralkodik Csányban az községi baktériumaik körében, mit a városi ember gondolna magában. Nem járnak ott holdvilágos avagy sötét éjjel mélabus tülköléssel és alabárdosan az éjjeli örök s nem hallatszik a „Tizet ütött már az óra“ szempilla záró nótája. Hogy mennyire prózai foglalkozást üznek az éjjeli örök Csányban, arról legközelebb meggyőződött a csendőrőrjárat, mely sorba vizsgálta az örök állomás helyét — de csudák-csudája — ott egyet se talált. Ekkor az az egészséges ötletük támadt a csendőröknek, hogy a lakásukon keresik fel a baktereket és csakugyan ott találták őket a legmélyebb álomban s csak puskatus segélyével sikerült őket felkölteni.

Szerkesztői üzenetek.

y. s. Kassa. „A közerkölcsiség érdekében“ czimmel hozzánk beküldött czikkében foglalt állitások nem felelnek meg a valóságnak. Az ön pártfogoltjai nem feleltek meg az ide vonatkozó szabályrendelet 19. és más szakaszainak, amennyiben bejelentés nélkül távoztak, vagy jobban mondva szöktek meg s szabályellenes állapotban kerültek kézre. Senkinek sincs érdekében, hogy őket jószándékukban megakadályozza s épen azért nem is kerülnek akaratuk ellenére vissza, hanem törvényes asszisztenczia mellett kisérik őket haza. Ez az igazság.

Ujpestre. Levelére a válasz: küldje be és a többi a mi dolgunk. Szivélyes üdvözlet.

Esküvő. Szombaton 9 órakor vezette oltárhoz a helybeli ág. ev. templomban Medek Sándor rozsnyói kereskedő Binder Irma kisasszonyt.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

15. sz.
vgh. 1893.

255—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz 102. §. értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a tornai kir. járásbiróság 1891. évi 2279 p. számu végzése következtében Ardényi Nándor tornai lakos ügyvéd által képviselt Braun Salamon teresztenei lakos javára Varró István (Sándor) teresztenei lakos ellen 259 frt és járulékai erejéig foganatositott folytatólagos kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 415 frt 50 krra becsült széna, szalma, szalmas és szemes életnemüek, gazdasági eszközök, cséplőgép járgánynyal, susinka és gép rostából álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a tornai kir. járásbiróság 1490/1893. számu végzése folytán 259 frt tőkekövetelés, ennek 1877. évi január hó 1-ső napjától járó 8% kamatai és eddig összesen 127 frt 14 krban biróilag már megállapitott költségek erejéig **Teresztene községben** leendő eszközlésére **1893. évi augusztus hó 22-ik napjának délelőtti 10 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Tornán, 1893. augusztus hó 9. napján.

Beödök Zsigmond,
kir. birósági végrehajtó

873. szám. vh. 1893. 263—1

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alólirott kiküldött birósági végrehajtó ezennel közhirré teszi, miszerint a kassai kir. járásbiróság 1893-ik évi 7930/p. számu kiküldő végzésével Rosenberg Jakab kassai lakos részére, Hübsch Adolf kassai lakos ellen 69 frt 60 kr. tőkekövetelés és járulékai végett elrendelt végrehajtás folytán biróilag lefoglalt 1003 frt 70 krra becsült kávéházi felszerelvények és butorokból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladandók, minek a helyszinén vagyis Kassán alperes főutcza 68. sz. a. lakásán leendő eszközlésére határidőül **1893-ik évi augusztus hó 16-ik napjának délelőtti 8 órája tüzetik ki**, a mikor a biróilag összeirt fentnevezett követelések a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitéshez tartanak jogot, a menyniben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és az a végrehajtási jkönyvből ki nem tünik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél, vagy irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a biróság tábláján kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Kassán, 1893. julius hó 16-án.

Tahy Konrád,
kir. birósági végrehajtó.

1036. szám. vh. 1893. 264—1

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alólirt kiküldött birósági végrehajtó ezennel közhirré teszi, miszerint a kassai kir. járásbiróság 1893. évi 9382/p. számu kiküldő végzésével Meixner M. budapesti és Valdstein és társa czég pilgrami lakos részére, Czvanczár Antal kassai lakos ellen 90 frt 70 kr. és 70 frt 30 kr. tőkekövetelés és járulékai végett el rendelt végrehajtás folytán biróilag lefoglalt 340 frt 05 krra becsült keztyü, nadrágtartó, bolti felszerelvény és egyéb tárgyakból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladandók, minek a helyszinén vagyis Kassán alperes főutczai 25. sz. a. üzlethelyiségében leendő eszközlésére határidőül **1893. évi augusztus hó 28-ik napjának délelőtti 8 órája tüzetik ki**, a mikor a biróilag lefoglalt fentnevezett ingóságok a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitéshez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és az a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulirt kiküldöttnél vagy irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a biróság tábláján kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Kassán, 1893. augusztus hó 10-én.

Tahy Konrád,
kir. birósági végrehajtó.

Zene- és ének-oktatás.

Van szerencsém Kassa sz. kir. város t. közönségének b. tudomására hozni, hogy ez idén is, szeptembertől kezdve a kassai városi zeneiskolában, fiuk részére zongora-tanitási tanfolyamot nyitok.

A beiratások mai naptól kezdve d. e. 11—12-ig lakásomon sörház-utcza 9 sz. I. em. eszközöltetnek.

Tandij félévenkint előre 15 frt.

Csak **15 tanitvány vétetik** fel.

Miután pedig **ugyanezen intézetben**, a zeneiskolai bizottság és tek. elnök ur szives jóváhagyása folytán **leányok** részére az ének-tanitás is ez évre (próbakép) behozatik, felhivom a n. érdemü t. közönség és szülők figyelmét ez iránt minél számo-abb nálam való jelentkezésre, hogy az év kezdetéig tanitványok száma és az órák miként beosztása miatt kellőleg tájékozva legyek.

A tandij félévenkint 15 frt. Minden egyéb felvilágositás lakásomon: sörház-utcza 9. I. em. nyerhető.

Mély tisztelettel.

258 3—3 **Kerner József,**
városi zeneiskolai vezető-tanár.

Legjobb és legolcsóbb üditő ital

a Szlatvini savanyuviz

mely dus szénsav tartalma s elismert jóságánál fogva méltán nevezhető

magyar Gieshüblinek

1 liter szlatvini magyar gieshübli 11 kr.
0.5 „ „ „ 7 kr.
előbbi üvege 7 kr., utóbbi 3 krért fel és leszámittatik.

Kapható mindenütt.

Kiváló tisztelettel

230—9 **Vizy Domonkos**
füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete
Kassán, főutcza 53. sz.

A legrégibb és elismert legkedveltebb magyarországi savanyuviz a

Szulini Korona-forrás

mely jelenleg szép erős legujabb alaku üvegekben hozatik forgalomba.

Borral vagy gyümölcs-nedvvel legnagyobb közkedveltségnek örvend, nemcsak mint **kitünő hüsitő ital** ismeretes, hanem mint **gyógyital, idült gyomorhurut, dugulások, gégehurut, sápkór, angolkór és mindennemü köszvényes betegségeknél kitünő sikerrel alkalmaztatik.**

Föraktár Kassa és Abauj-Tornamegye részére

POLLÁK RÓBERT ásványviz üzletében
Kassán, főutcza 33.

KAPHATÓ: minden jobb füszer kereskedésben és vendégiőben. 210 6—10

Csakis azon viz **friss töltésü**, a mely uj alaku üvegekben — kék czimkékkel — van.

Nyereménytulajdonosok keresteinek!!

Gazdátlanul hever 20 millió frt.

Az 1887. óta megjelenő „Telegraph" sorsolási lapnak az a programmja, hogy a még most is gazdátlanul parlagon heverő, esedékes sorsjegy-nyereményeket, melyek a **husz millio forintot meghaladják**, tulajdonosaik jogos birtokába juttassa.

Ebbeli törekvésünket eddig is oly siker koronazta, hogy a legnagyobb örömmel konstatalhatjuk, hogy a hozzánk beküldött tömeges kérdezősködések folytán teljesitett kutatások meglepő eredményre vezettek, amennyiben igen nagy összegeket juttattunk ily modon a sorsjegyek ajdonosok kezéhez.

A sok millió azért hever parlagon, mert a sorsjegytulajdonosok nem törődnek sorsjegyeik számaival és nem tartanak megbizható sorsolási közlönyt.

Mindamellett, hogy lapunk előfizetési ára

egész évre csak 1 frt,

előfizetőink között évenkint még

20 darab Jósziv-sorsjegyet

is sorsolunk ki, és pedig minden év január, április, julius és október 1-én 5—5 darabot. E sorsjegyeknek okvetlenül nyerniök kell és van a nyeremények között **40,000, 30,000 és 20,000** koronás főnyeremény is.

Oly sorsjegy-birtokosoktól, kik a lapra elő nem fizettek, és sorsjegyeik számának kihuzása iránt kérdezősködnek, a válaszra egy 10 kros bélyeget kérünk.

Előfizetést az év bármely napján postautalványok utján elfogadunk. 263 4—10

sorsolási közlöny kiadóhivatala
Budapest, Váczi-körut 43.

A kassai takarékpénztár

elfogad: **betéteket kamatozás végett,**

leszámitol: **váltókat, kisorsolt záloglevéleket és sorsjegyeket,**

engedélyez: **jelzálogkölcsönöket házakra és birtokokra, kézi-zálogokra és értékpapirokra,** különösen kedvező feltételek mellett,

7 16—24

megőrzés végett elfogad: **értékpapirokat, okmányokat, ékszereket és ezüstnemüeket,**

vesz és elád: **értékpapirokat tőzsdei árfolyam szerint.**

Postai megbizások azonnal elintéztetnek.

Kocskázott és lópokróczok | Ágy- és asztaltakarók | Flanelltakarók | Kocsi és utazási takarók | Lamberquinek | Butorszövetek

Futó-szőnyegek | Függönyök

Kókus szőnyeg és lábtörlők | Portiérek

Divántakarók

Butorkelmék és szőnyegek

Legkitünőbb gyártmányok

Nagyszerü választék

Ujdonságokat a legpompásabb kivitelben,
rendkivül olcsó szabott árak mellett ajánlanak

Széman Testvérek.

Legolcsóbb szabott árak

248 5—30

Smyrna szőnyegek | Perzsa szőnyegek | Velour szőnyegek | Brussel szőnyegek

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, péntek 1893. évi augusztus 18. 93. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimzendők:
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre … … 6 frt — kr.
Félévre … … 3 „ — „
Negyedévre … 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre … … 6 frt — kr.
Félévre … … 3 „ — „
Negyedévre … 1 „ 50 „
Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor … … … 5 kr
nyilttérben … … … … 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogler Bécs: Eckstein Bernát fürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Janius Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

A katonai levelezések.

Kassa augusztus 17.

Nagyon is megbocsátható dolog, ha a magyar ember idegességet árul el oly esetekben ha legféltettebb nemzeti kincseit látja megtámadva, de a komoly szemlélő előtt érthetetlen.

Ilyen nervozitás uralkodik vagy két hét óta a nemzetiségi kérdésben, mely több helyütt tettlegességet provokált és ugyanily idegesség uralkodik mostanában a katonai levelezések tárgyában.

Egy némely törvényhatóság ama — kétségkivül hazafias intencziókon alapuló — ujabb gyakorlata adott tápot eme kérdésnek, hogy a beérkező német katonai átiratokat ezzel a jelzéssel küldötte vissza, hogy: — vissza.

Nem intézték el

Erre törvényeink jogot adnak, melyek a magyar nyelv érdekeit őrzik.

Amde megszoktuk már azt, hogy katonai részről a magyar törvény nem numerál.

De hát mindegy. Numerál a rendelet, a hadügyminiszteri rendelet. Ennek katonáék mindenkor engedelmeskedni szoktak.

Es az utóbbi években valamennyi delegáczionális ülés volt, a kormánypárti Pulszky Guszti, a nemzeti párti Ábrányi Kornél és a függetlenségi Ugron — tehát az egész magyar delegáczió pártkülömbség nélkül — valamennyien azt sürgették ott fenn Bécsben vagy Budapesten, hogy utasitsa a hadügyminiszter alantas közegeit arra, hogy a magyar ezredek a magyar hatóságokkal magyarul levelezzenek.

Még Bylandt-Reidt tett erre vonatkozólag igéretet. Utódját Bauert azonban már többszörös delegáczionális határozat kötelezte. A delegáczió nem hoz ugyan törvényeket, de határozatai, törvényszerüleg kötelezők azokra, akiknek szólnak.

A hadügyminiszter eleget is tett kötelességének, mert egy rendelete meghagyta a katonai hatóságoknak, hogy bizonyos kivételekkel, kötelesek magyarul levelezni a magyar hatóságokkal és magánosokkal.

A katonákra ez a rendelet a kötelező.

A czivil hatóságokra persze, hogy nem lehet iránytadó.

És épen ezért a belügyminiszter, miután eme állapotok sokszor surlódást idéztek elő a hadügyminiszter rendelete szerint élő katonai és a korlátlan hazafiasság sugallatait követő magyar hatóságok között, egy rendeletet bocsátott közre, mely a hadügyminiszter rendeletének szabványait a polgári hatóságokra is kötelezőkké teszi — törvényes uton.

Hangsulyozzuk: törvényes uton, és ama igazán jóakaratu s egészen logikus czélzattal, hogy az egyöntetüség a két fél érintkezéseiben szüntesse meg az eddigi surlódásokat.

A rendelet természetesen él ama kivételekkel, melyekkel a hadügyminiszter.

És valószinüleg ebben van a hiba.

Ez az, ami felzavarja nyugalmunkat és nervozussá tesz bennünket, ha a katonai levelezésekről beszélünk.

De hát mit érünk vele?

Egy némely törvényhatóság, köztük Kassa városa is, azzal akar demonstrálni, hogy a rendeletet törvénytelennek deklarálja. Ezt megtehetik a törvényhatóságok, mert a törvények felül állanak minden miniszteri rendeleten, de uj ból kérdjük: mit érnek el vele?

A felsőbb hatóság felelősségére — épen a törvény értelmében — ugy is kötelesek végrehajtani a rendeletet, bármennyire is törvénytelennek is lássék az, ha a miniszter ragaszkodik hozzá.

A minisztert pedig csak a parlament vonhatja felelősségre. Az a testület hozhat csak érdemleges határozatot ebben az ügyben.

Bármennyire is ohajtanók, hogy a magyar minisztérium kevesebb korlátokat szabó rendelettel határozna a katona levelezések tárgyában, bármennyire is szeretnők, hogy a magyar nyelv határozottan jusson érvényre a hadseregnél is, még sem helyeselhetjük az ilyen apróbb demonstrácziókat, melyek bizony csak szórványosak, de azért alkalmasak az ellentétek kiélezésére.

Ha az egész magyar közvélemény nyilatkoznék meg valamennyi vármegyében és szab kir. városban, az eként provokált határozatokban, ugy volna értelme a dolognak, mert akkor egy nemzet méltóságteljes tiltakozása nyilatkoznék meg ezekben, de igy bizony csak egykét törvényhatóság tüntetése lesz csak az egész

Mindazáltal kiváncsian várjuk Kassa város legközelebbi közgyülését, mely a nemzetiségi kérdés tárgyában is jelentékeny inditvány alakjában fog határozni, mint értesülünk róla és olvassuk a fővárosi lapokban is.

Mit kell tennünk a román izgatókkal szemben?

II.

Előre kell bocsátanom a t. szerkesztő urhoz intézett azon kérésemet, hogy jelen soraimat, felelősségemre változatlanul közölni sziveskedjék, mert ha az őszinte szónak nem adnak helyet és csak azt közlik ami saját nézeteikkel megegyez, akkor nem lesz eszmecsere soha.

A t. szerkesztő urnak emlékeznie kell arra, hogy én kezdettől fogva elleneztem és helytelenitettem minden oly tempóju szövetkezést, lett légyen az közmüvelődési, avagy tudományos czimen összehozva, de amelynek nemzetiségi intencziói voltak. Szerintem a nemzetiségi kérdést nem szabad a társadalmi térre terelni, hogy aztán abból egy társadalmi háboru legyen, hanem arra való a kormány, hogy oldja meg, ha pedig nem tudja megoldani, köszönjön le, mert a magyar államiságra nézve ennél fontosabb kérdés nincs. Hát hogy ebbe holmi laikus közmüvelődési társulatok beleavatkozzanak és a dolgot elmérgesitve ugy elrontsák, hogy a boldogulás annál nehezebb legyen, azt nem lett volna szabad megengedni.

Amit a társadalmi téren a magyarságnak szabad, azt más nemzetiségnek is szabad, trompfra trompf, szegre szeg következik, s megoldás helyett belemegyünk egy galimathiászba, mint egy hinárba, amelyből aztán kivergődni sokszorta nehezebb, mintha bele nem keveredtünk volna. Só-

TARCZA.

Búcsu Budakeszin.

Engemet elfogott a nyaralási vágy, megirigyeltem a más emberek boldogságát, a kik Füreden, vagy máshol töltik el a kánikulai szezónt. Nyaralni kellett nekem is!

Kapóra jött a budakeszi bucsura való meghivatásom, ha ló nincs, jó a szamár is gondoltam magamban, hanem mehetek fürdőre, megyek legalább bucsura. Szombaton este megérkeztem az örök zene e szép falujába, a hol még a legutolsó vak paraszt is muzsikális. Trombita altat, trombita ébreszt. Wagnertől lefelé a tarara bum dié-ig hallhatja az emberfia a zeneirodalom trombitára átvitt remekeit.

Szép holdvilágos este botorkáltam a déli vasuti indóháztól befelé Budakesz nyájas árnyas erdeje közé.

Mikor igy itt sétáltam, bizony elgondoltam, hogy: de bolond ez a magyar nép, elmegy külföldre, mikor itt az orra előtt van ez a remek vadregényes budai oldal, telve poézissel, telve bübájjal. Az árnyas fák suttogása elfelejteti az ember keserüségének fertály részét, a többit bele lehet ölni a budakeszi jó sörbe, többet is kiván még a mai keserves életbe.

Mondom, estére alkonyodott az idő, mikor beértem, vig élet, sürgés-forgás látszott az egész sváb faluban, nagyban készülődtek a „kiri-tag"-ra, sátrak voltak felállitva, amerikai gyorsfényképészek, ördögmalom, bugyli dobáló, párisi hinta, londoni szalon stb. effélék várták a másnapi látványosságra éhes publikumot. Orfeum, szinház, egyszóval csak pénz kellett és a muri tökéletesnek igérkezett.

Az uristen azonban detto következetes maradt az ő rendes szokásához, vasárnap reggelre kelve ugyancsak csurgott az eresz alja, a vig ábrázatok megnyultak s jómagam is keservesen kifakadtam a nem a bucsuhoz való idő ellen, hát egy napra jövök „nyaralni" s még ezt is elrontja az eső.

Szakadj hát gondoltam, ha megunod, majd én mulatok, addig megeresztettünk egy gyönge kis hazai csendest, mig vesztettem mindig szakadt az eső, mikor a nyereség istenasszonya, fortuna ő kegyelmessége bájos arczát felém látszott forditani egy, vagy nyolczhatosos kasszánál, kisütött a napsugár Budakesznek falujára, abba hagytuk a csendest, füttek az én reményeimnek, fucses ferbli, de van szép idő.

Na hát ugyis jó, tulajdonképen nem is ferblizni jöttem én ide.

Ki az utczára, a helybeli svábok mind ünneplőben vonultak a templomba, a leányok; csinosat ugyan egyet sem láttam köztük, rettenetes khinai haj frizurájuk elcsufitja valamennyit, messze kiugró bokros szoknyájukban, élénk sváb diskurzusukkal verték tel az utcza csendjét.

Templom után rögtön jött a tánez; csak egy jó ugrás a nagykorcsma, egy helyen három banda huzta a tenelányok nótáját, rettenetesen szép volt, a födött táncztérem tölrugdalt pora szinte darabokban rakódott az ember torkába, a tánez közben kihalló jókedvü rikoltások hangos zaja süketté tette a levegőt, „khum Náni" kapja el az egyik hirtelen szőke sváb legény az előttem álló sváb leányzót, azzal bele a tömegbe, egy pillanat alatt nem láttam a Nánit, csak a három budakeszi banda kilencz nagydobja vágott egy akkordot, hogy siettem enyhébb éghajlat alá, nem éreztem még magamat elég vénnek a siketségre.

Négy korcsma van Budakeszin, mind a négyben tánczoltak. Táncz és táncz, az ötödik helyen szép zenekar volt, értsd 18 koldus, ki verklivel, sippal, dobbal, hárfával, cziterával, tamburinnal s minden elképzelhető hangistrumentummal fülbehasogató zenét csaptak a jó vásár örömére, s tánczra perdültek, legjobban kiabált egy néma koldus, az előbb egy sánta koldus pumpolt meg, az is ott tánczolt egy vak asszonynyal, a mankójával verte a taktust, a vak asszony meg dicsérte, hogy milyen jó szinben van. Egy másik nyomorék kocsin ülve koldult, most ő maga tolja kocsiját, pálinkát árul.

Kimenekültem ebből a bábeli zürzavarból, be az erdő ölébe, ki Maria Makkra, erre a régi elhagyott zarándok helyre. Vidám társaságunk, kik mind budakeszi nyaralók voltak, egész ájtatos ünnepi hangulatba jött, mikor meglattuk a völgy ölén a régi elpusztult szép templomokat.

Ejh busuljon a lengyel:
Nem akar az ökörcsorda legelni.
Nem akar a kis angyalom szeretni.

Kurjantottam a méla csendbe ezzel a hamisitatlan jó tejérvári nótával, egyszerre vigak lettünk. Egy szerencsétlen flótás, egy szőke kis lányhoz sonettet kezdett irni. Mondok neki, ezt jobb lesz ha megmondod komám neki szóval, nem okos embernek való a versirás, szavamon fogott, mert visszafelé mindig ő, meg a kis szőke lány ment legelől. Nekem egy vén hektikás nagynéni jutott, dejszen ha jussonék után nad vagy pár garast, de elszavalnám neked „Szeretlek én egyetlenegy virágom," de igy a limonádéról beszéltem neki, hogy tótországban krumpliból csinálják, azt is elhitte. Igy gondoltam, ugy negyvennyolcz előtt te sem voltál ilyen igazhivő!

Mire visszatértünk, egy nagy társaság volt nalunk, pesti vendégek rakták a tánczot, a sötétben elkaptam a legkövérebb asszonyt, gondoltam, ez csak nem ugrál, evvel jártam csak meg, ennek három mazsa semmi sem volt, ugy ugrált akár egy csereböly, megrázott mint ördög a vargát, mikor végre letett, bemutattam magamat neki, „no net wahr 's war guat Gné Herr." Tyhü az árgyilusát a nagy igyekezetben egy kövér sváb asszonyt tánczoltattam meg. Bemenekültem a literátus emberek közé s ott dicsértük a csillagos eget hajnalig.

Hajnalban elbucsuztam, felültem a legelső „gigerli" omnibuszra, és amit nem rázott ki belőlem az éjszaka vihara, kiárzta most ez, mire beértünk a nagy erdőbe, álmos nehéz fejemet neki hajtottam a kocsis hátának, álmodoztam egy másik bucsuról, kevesebb esővel, táncz és budakeszi banda nélkül, mikor legjobban álmodoztam nagyot zökkent a kocsi s megállt, lent voltunk a Laszlovszky villánál. Kocsisunk barátságosan oldalba lökött (ha csinált fogaim lettek volna,

vinizmust sóvinizmussal megoldani nem lehet. Oda törvény, bölcseség, higgadtság és méltányosság kell, amit pedig a társadalmi akciók mindenkor nélkülöznek.

A kormánynak azon kellene kezdenie, hogy betiltson minden oly társulást avagy szövetkezést, melynek nemzetiségi czéljai vannak, akár magyar, akár másrészről. Olajat önteni a tűzre nem volt veszélyes dolog soha; az ily társulások és szövetkezések pedig alig tudnak egyebet. Aztán szigóri törvényt kell hozni mindenféle nemzetiségi izgatás ellen, bármely részről történjék. Vannak igyan törvényeink most is, de amint a tapasztalás mutatja, nem elégségesek arra, hogy a már már tűrhetetlenségbe menő izgatást korlátozni lehessen. Amig pedig e törvények megalkotásának a kormány, szabályrendeletekkel saját hatáskörében intézkedjék.

A nemzetiségi hazafias elemek támogatása mindenesetre fontos, de igen kényes dolog is, mert könnyen előidézi a megyeszervezettség gyanuját, gyülöltté teszi az illetőket, s akkor közreműködésük is hatásának vége. No menjünk messze. A magyar kormány Magyarország ügyét szolgálja nem magyarabb nála Kossuth Lajos, azért ő is gyanusították jézussal a kormány élével a nép szemében. Mar Fenelon is azt mondja: „Szigorúságot helyett a gyermekek rettegnenek, csak a legnagyobb szükségben használjon a nevelő, mert különben szivükat maga iránt elzárja és bizalmukat elveszti, pedig ezek nélkül a nevelés gyümölcsöző soha nem lehet. Úgy hanjunk tehát a gyermekekkel, hogy szeressenek bennünket. Szintúgy igyanek iránynak ha ők imádnak is, de teljesek nyiltan bevallani mertünk. De az csak akkor sikerül, ha mi is szeretnek szeressük őket."

Mikent fennebb említettem: nem a folytonos engedékenységben, vagy a gyermek gyakori vigyázásában iránt tanusított szemhunyásban gyökerezik a szülői szeretet. Az ellenkezőleg olyan hatással van a gyermek lelkére, mint a túlságos édesség mértéken használata a gyomorra: elrontja azt. Pedig napjainkban, ebben az értelemben szülők körében igen sok hibát követnek el nevelői részről. Ezek tehát a legszentebb kötelességet sokkal több nehézséggel megoldhatnák, ha a gyermek szabadságának szabad irányt biztositanak. Persze az ily irány szintén tanárból tanárnak változik, amely az szülőkkel bő-kelemik. Sik mindenesetre szivesebben fogadnak mint a gyermekek szeretetével — szeretik — engedelmességével; akiknek az ő szabadságukban nincs is a családnak, tőlég a gyermekeknek sok szenvedni, néhány perczet szorgos tanulás végett szabadságukban látni. Ezért a családi tűzhelynek különben is az a szabad nevelés — a gyermekek korlátlan szabadsága — az, mely nem ártalmatlanná tételére a szülőknek meg arra is elő kell adni a szülőnek a hibás dilmát azok teljes ismeretében, a gyermekekkel a hazafiasságot terjesztő tanárok hazafiasságukat. Így országok ... arra, hogy külső ellenség ... ellenségeskedése nagát ... ártalmatlanná tételére ... szabadság ... fogalmat megszüntenek ... Az intézkedéseket ... szabad ... -y.

Kép a nevelésből.

... gondolkozó egy ... vonás, ... mert ... már csak ennek ... A gyermek-szük ... körében ... is észreveszi: mikor és mennyi elnézésre számithat. S ha egyszer a szülők erélyét meggyőgniteni, elhatározásukat megmásitani, örökösöket kijátszani sikerült: biztosra vehető, hogy a győzelem az ő részén marad állandóan; mert már ismeri az utat, melyen szülői érzelméhez juthat, tudja: mely eszközökkel kell kiállania, hogy a csatát el ne veszitse.

Más a szülői gyöngédség és más a gyöngeség. Ebben egészen elmosódnak, elvesznek a határvonalak, melyek a szülők és gyermekek érintkezése közben a túlságos bizalmaskodást és komolyságot jeleznék; mig amabban azonnal észrevesszi a gyermek: meddig szabad mennie, hogy tul ne épje azon korlátot, melyet a szülői erős akarat állitott fel az ő számára. Midőn korlátról beszélek, nem azt értem alatta, hogy tulszigorusság által a gyermek szabadakaratát békóba verjük; mert ez épen oly hibás eljárás lenne a gyermek nevelésénél, mint a túlságos engedékenység, minthogy a szabadakarat nyilvánulása csak szabott s meraven határ határ megtorlja a gyermeket és igy a későbbi tulöttet minden önállóságtól. Az ily gyermekből nem lesz egyéb, mint nab, kit minduntalan mások akarata és összeje kormányoz. Irányitsa nevelői hivatásunkat a bizalom és szeretett a komolysággal párosítva, nélkül, hogy a komolyság a kényszer szinezetével irna. Már Fenelon is azt mondja: „Szigorúságot helyett a gyermekek rettegnenek, csak a legnagyobb szükségben használjon a nevelő, mert különben szivükat maga iránt elzárja és bizalmukat elveszti, pedig ezek nélkül a nevelés gyümölcsöző soha nem lehet. Úgy hanjunk tehát a gyermekekkel, hogy szeressenek bennünket. Szintúgy igyanek iránynak ha ők imádnak is, de teljesek nyiltan bevallani mertünk. De az csak akkor sikerül, ha mi is szeretnek szeressük őket."

Mikent fennebb említettem: nem a folytonos engedékenységben, vagy a gyermek gyakori vigyázásában iránt tanusított szemhunyásban gyökerezik a szülői szeretet. Az ellenkezőleg olyan hatással van a gyermek lelkére, mint a túlságos édesség mértéken használata a gyomorra: elrontja azt. Pedig napjainkban, ebben az értelemben szülők körében igen sok hibát követnek el nevelői részről. Ezek tehát a legszentebb kötelességet sokkal több nehézséggel megoldhatnák, ha a gyermek szabadságának szabad irányt biztositanak. Persze az ily irány szintén tanárból tanárnak változik, amely az szülőkkel bő-kelemik. Sik mindenesetre szivesebben fogadnak mint a gyermekek szeretetével — szeretik — engedelmességével; akiknek az ő szabadságukban nincs is a családnak, tőlég a gyermekeknek sok szenvedni, néhány perczet szorgos tanulás végett szabadságukban látni. Ezért a családi tűzhelynek különben is az a szabad nevelés — a gyermekek korlátlan szabadsága — az, mely nem ártalmatlanná tételére a szülőknek meg arra is elő kell adni a szülőnek a hibás dilmát azok teljes ismeretében, a gyermekekkel a hazafiasságot terjesztő tanárok hazafiasságukat. Így országok ... arra, hogy külső ellenség ... ellenségeskedése nagát ... ártalmatlanná tételére ... szabadság ... fogalmat megszüntenek ... Az intézkedéseket ... szabad ... -y.

Egy őrült vallomása.

... [illegible] ...

Mindezt Diana tompa hangon mondta el, csak nehezen tojthatta vissza zokogását.

A téri e beszéd alatt nagyon szenvedett. Sorges nem adta tudtára a válasznak okát: a mert ő Dianat szerette, nem mert utána kerdezősködni. Gyakran megkisérlette, hogy az asszony érdekében szót emeljen, de akkor Sorges mindig felkiáltott.

— Soha!

Soha! De hát mit vethetett Diana? Most megtudta; asszony elmondott mindent.

— De biztosithatom...

— Valija csak be, hogy tiestan az ő megbizásából kényszerit arra, hogy utaszam ismét el.

— Nem, Diana. Onként jöttem ide, mikor Sorges megérkezéséről tudositott. Onnek el kell hagynia Párist: csak nyolcz napra is, de már másképen nem akarja! Utazzek rögtön. Megérkezése varatlanu jött. Sorges nem volt reája elkészülve.

Majdnem alázatos hangon valaszolt Diana:

— Nem őt akarom látni; csak Margitot, gyermekemet szeretném kebelemre ölelni.

Azután megtörve folytatta:

— Jól tette, hogy eljött, jelenléte megnyugtatott. Lássa, én beteg vagyok, nagyon beteg. Vannak pillanatok, mikor azt hiszem, hogy eszemet vesztem! Ily bánásmódot nem érdemeltem meg! Gyermekemnél kellett volna engem hagyni. Ha kis kezét szivemre tette volna, a titok sohasem pattant volna ki belőle!

Mindezt fáradtan, halkan mormogta maga elé. De az utolsó szavaknál mintegy magához téri látszott a fe.egyenesedett:

Folytatás a mellékleten.

kesültség közepette folyt le. A négyeseket talán száz nál is több pár tánczolta.

A kassai lövészegyesület vasárnap és kedden tartotta lövészkirály-választó szabad versenyét, melynek eredménye az lőn, hogy a lövészkirály tiszteletbeli állását és a vele egybekötött dicsőséget Widder Mór nyerte el. Kivüle a legjobb lövéseket tették a sorrend szerint a következők: Kriegerbeck Ferencz, Prepileczay Sándor, Mayer József, Halykó Mihály, Stadler Sándor, Pottornyai Jenő, Rotter Engelbert, Schwigut Ferencz, Bauernebel Szilárd és Elischer Gusztáv. Ezenkivül a legnagyobb dijakat és érmeket nyerték: Prepileczay Ferencz, Kriegerbeck Ferencz és Elischer Gusztáv. A király-választás örömére hangos mulatság volt kedden a lövő-házban, majd a Fritsche-vendéglőben és mindkét helyen a jókedv és gerjedelem igazi testvéries volt.

Népesedési mozgalom. Az elmult julius hónapban elhaltak: egy éven aluli gyermek 45, öt éven aluli 7, 5—20 éves egyén 8, 20—60 éves egyén 14, hatvan éven felüli 8, összesen tehát 82 egyén. Ezzel szembe az élve szülöttek száma 89, kik közül 43 fiu, 46 a leány gyermek. — A halálozások okai között a bélhurut 30, idegbajok és a légzőszervek betegségei szerepelnek a legnagyobb számmal. — Tuberkulózis 6 volt halálos kimenetelü.

Ló-dijazás. A földmivelésügyi minisztérium és a vármegyei gazdasági egyesület által adományozott és egyesitett dijak felhasználásával a vármegye szeptember 9-én Kassán és szeptember 17-én Forrón lótenyésztési jutalomdijakat fog kiosztani a lotenyésztő gazdák és birtokosok között. A jutalmazásból ki vannak zárva az angol telivér lovak. Dijazásra 700 korona fog fordittatni. Ezen kivül arany, ezüst és bronz-oklevelek is vannak.

Bolti tűz nyomán per. A legközelebbi időben itt nálunk a főutczán Veiszné divatárus boltjában tüz ütött ki és habár a gyors segély és az arukra rabocsatott vizsugarak a lobbanó langot elfojtották, a tüz nyomán keletkezett fojtó füst és a viz a boltban felhalmozott finom és érzékeny holmikat tönkre tették. A józan logika erre azt mondja, hogy a kar bármily alakban állott elő, ennek közvetlen oka mégis csak tüz volt. Daczára ennek a biztositó-társaság, a melynél ez a szegény asszony a raktárát biztositotta, azt mondja, hogy tessék perelni, én nem fizetek csak ennyit és punktum, holott a biztositott és a tüz által okozott kárösszeg éppen csak ötször nagyobb mint a mennyit ez a társaság liquidálni hajlandó. A szegény boltosnénak ez a huzavona még tokozza a karat, mert meg lévén fosztva mindentol, üzletét zárva kell tartania mindaddig, a mig a Riunione Adriaticának tetszeni fog ügyét rendbehozni. Persze, persze, a mikor a biztositó-feleket telkajtatják, addig igernek eget-földet, teljes kárpótlást, szazalékot külön és a mikor véletlenül bekövetkezik a baj, akkor, no akkor máskép beszélnek, mert hát akkor ők az urak.

Izgalmas jelenet. A közuti vasut gőzüzeme folytán több izben előfordult balesetek sorába egy ujabb bekövekezett. Ugyanis szombaton e hó 12-én a kassai pénzügyőri biztos Abauj-Szinára menő fogatával az Erzsébet-tér és pesti-ut torkolatánal találkozott a közuti vasut mozdonyával azon pillanatban, a midőn a mozdony éles sistergésével indulását jelezte. A sisterges folytán a lovak megbokrosodtak és egyenesen egy szemközt jövő fuvaros szekerének rohantak. A fogat rudja rögtön ketté tört, a lovak meg ágaskodva a legnagyobb baleset bekövetkezhetését jelezték. Szerencse volt azonban, hogy a fogaton ülő pénzügyőri biztos rögtön kiugrott abból és a lovak elé sietett és azokat megfékezte, megakadályozva ezzel valamelyes nagyobb szerencsétlenséget. Hát egy kissé kevesebb sistergés azzal a masinával talán nem ártana!

A szebeni zarándok büntetése. A kassai m. kir. posta és távirό igazgatósághoz érdekes megkeresés érkezett nemrégiben. Nagyröcze városa intézte ide azt a megkeresést azért, hogy az igazgatóság nyujtson segédkezet a szebeni román gyülés alkalmával Szebenbe küldött táviratok feladójának a kinyomozására. A kérés teljesitését a távirat-titok elárulásának tiltott volta valószinüleg lehetetlenné teszi. A nagy-röczeiek a táviratok értelmi szerzőjének Bolto ügyvédet tartják, a ki személyesen is részt vett a nagyszebeni tüntetésen és a tótok nevében „testvéresült" az oláhokkal. Boltot a város hazafias közvéleménye nevében e tetéért csak nemrégiben itélte el kemény szavakkal Nagy-Röcze város közgyülése, most pedig a társadalmi érintkezések köréből is ki akarják rekeszteni. Boltonak a takarékpénztár is kitette a szürét, melynek ügyésze volt. Igy bánik el a hazafias közvélemény a hazafiatlanokkal.

Pinczér a vizben. Rusznák Mihály pinczér, ki a „Winkler"-ben volt alkalmazva, szerdán korareggel öngyilkossági szándékkal a Szent-István hidról a vizbe vetette magát, miután a beszedett italnemüektől épen nem látta rózsás szinben a világot. Teitelbaum Vilmos regálebérlőségi alkalmazott, addig mig a közelben levő rendőrőrszem mentő do rongért futott, ruhástól utána ugrott és kimentette az elkeseredett pinczér legényt. A rendőrségen a hidegviztől kijózanodott Rusznák azt vallotta, hogy esze ágában se volt az élettől megválni s csak ugy esett bele a Hernád hüs vizébe.

A legényegyesület épitendő háza javára Bankón zártkörü tánczmulatságot rendez. Belépti dij 1 korona. Jegyek előre válthatók Buliczka E. ur üzletében. Felülfizetéseket fogad s hirlapilag nyugtáz a rendezőség. A mulatság müsora: Délután 1 órakor csoportos indulás az egyesület helyiségéből, közuti vasuttal. — A táncz kezdete 3 órakor. — Egész délután világposta. — Versenyfutás tojással, dijakkal. — Czéllövészet, 2 órától 5-ig, 3 dijjal. — Versenyfutás dijakkal. — Szünóra, mely alatt tréfás szavalatok és énekek a tánczteremben. — Visszatérés fáklyafény mellett; Báránykától lóvonaton.

A Kárpát-egyesület Keleti Kárpátok osztályának XVI-ik összülése f. évi augusztus hó 13-án tartatott meg Kassán. Az évi jelentés egy átnézetet nyujtott az osztály 15 évi fenállásának müködéséről, mely szerint kiadott az aggteleki barlangban végzett munkálatokra 7803 frt 22 kr, utakra és menedékház épitésére 1281 frt 24 kr, s a különféle kiállitásokon kiadott jutalmakra 636 frt. Az 1982-ik évi bevétel volt 1521 frt 76 kr a kiadás 1205 frt 70 kr a pénztármaradvány 316 frt 06 kr. Az aggteleki barlang uj bejáratanal egy menedékház épittetett, az utak helyre állittattak és 300 lépcső kiváltatott. Az 1892-ik év folkamán 562 látogatója volt a barlangnak, és a kezelési szamla 209 frt 09 kr többletet mutat ki. A barlang bizottság elnökének jelentéséből kivehetö, hogy az 1893-ik év folyamán augusztus hóig a barlangban több hid, s a barlang régi bejáratanál egy kocsiszin lett épitve. Az 1894 ik évre elhatároztatott, hogy a Hoverlára egy menedékházat épitessék, s az aggteleki barlangban az utak bővittesenek. Továbbá tekintettel arra, hogy a M. Sziget Körösmezői vasut megnyitása után a kéjutazók száma tetemesen fog emelkedni e vidéken, megkerestetett a mármaros-vidéki választmány, hogy a vezetőket a Papp Iván, Hoverla é a Tiszaforrasok vidékére nézve szervezze, rendezze és beossza. A pótválasztások a következő eredménynyel tartattak: az osztályválasztmányba beválasztatott: Kassay István, Gsanone Adolf és Wolafka Antal. A mármaros vidéki osztály választmányának magas életkora végett vissza lépett elnöke Lónyay Janos föispán ur ő méltósága tiszteletbeli elnöke valasztatván, neki az osztály érdekében kifejtett sok évi fáradhatatlan tevékenységeért a gyülés jegyzőkönyvileg mély köszönetet nyilvánitja. A marmaros-vidéki választmány elnökévé mélt. Schultz Gyula miniszteri tanácsos ur, alelnökévé Kulka Kalman megyei főjegyző, pénztárnokká Kostyál József; választmányi tagokká pedig Agoston Sándor és Schmidt László urak választattak meg. A jövő évi közgyülés megtartása Ungvárra határoztatott, s a Beszkid vidéki választmány bizatott meg az e omunkálatok elkészitésével.

Szülők figyelmébe. Gyönge, vagy eléggelen osztalyzatot érdemelt tanulók alapos és sikeres oktatásban és nevelésben részesülnek a miskolczi internátusban, a honnan bövebb értesitést szerezhetnek be az érdeklődő szülők. Értesitő küldetik.

Az asztalos-ifjuság kedden nyári mulatságot rendezett a Lajos forrásnál. Közönség szép számmal volt jelen a kedélyes mulatság szinhelyén. Az öregebbek s a pihenni akarók a kerek asztaloknál, a fiatalok s a pihenni nem akarók, pedig a tánczteremben találtak foglalkozast. Benn a tánczteremben s az előtte levő szabad kideszkazott dobogón mintegy 60—70 par tánczolta a négyest. Érdekes szórakoztatója volt a publikumnak a pajkos szemeskedéseknek tag tert nyitó „világ-posta" is.

Megmérgezte magát — irja ujhelyi levelezőnk — f. hó 9-én Bucsanszky Mária leleszi származásu cseléd. Életunt volt s hogy a földi kinoktól megszabaduihasson, egy pohárka tereg elleni higitott sósav-mérget ivott, melynek hatásától most reménytelen álapotban vergődik.

Agyonnyomta — jelenti ujhelyi tudósitónk — f. hó 10-én, egy kazán Koscsák Mikós kovácsot a helybeli államvasuti gépgyárban. A szerencsétlenül járt fiatal ember, ki még csak 17 évet élt, miatt a kórházba vitték, szörnyü kinok között kiszenvedett. Szerencsétlenségének okául egy másik munkás vigvázatlanságát emlegetik.

Vizbefult e hó 15-én egy hét éves gyerek a téglavetőknél levő vizgödörbe, mikor a vizbeesett zsebkendője után hajolva, azt ki akarta venni. A közelben nem volt senki, ki megmenthette volna.

Veszett-eb. Veszett kutya garázdálkodott e hét első napjain a kovács utczán. Több kutyát és embert megmart. A veszett kutyát lelőtték, a megmartakat megfigyelés alá vették és a megharapott embereket a Pasteur intézetbe küldték Budapestre.

Carlsbadi legjobb minőségü és elsőrendünek elismert férfi, női és gyermek lábbeli egyedül Autricht H. főutczai üzletében hő választékban kaphatók.

Selyem hamisitvány. Égessünk el egy mintát a venni szándékolt fekete selyemből s a hamisitás rögtön kiderul: Mert mig a valódi s jól festett selyem az elégetésnél nyomban összepödörödik és csakhamar kialszik maga után csekély világos-barna hamut hagyván; addig a hamisitott selyem (mely zsiros szinü szalonnás lesz és könnyen törik) lassan tovább ég (mint hogy rostszálai a festanyagtól telittetten tovább izzanak) és sötét barna hamut hagy maga után, de valódi selyem módjára soha össze nem pödörödik, csak meggörbul. **Henneberg G.** (cs. kir. udvari szállitó) **selyemgyára Zürichben**, hazhoz szállitva, postabér- és vammentesen szivesen küld bárkinek is mintákat akár egyes öltönyökre való, akár egész végekben levő valódi selyem szöveteiből. Svájczba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. 3 7

Tanügy.

Iparrajz tanfolyam. A kassai m. kir. gépészeti közép-ipariskolánál fennálló vasárnapi iparrajztanfolyam második tanéve f. évi szeptember hó 3-án veendi kezdetét. Ezen tanfolyamba felvétetnek asztalos, bádogos, esztergályos, kovács, kutcsináló, lakatos, rézöntő, valamint ács, kőfaragó, kőmüves és esetleg szobafestő iparágak valamelyikében müködő fiatal segédek s oly tanonczok, kik az alsófoku ipariskola mindhárom osztályát elvégezték és a rajzban ennek megfelelő jártassággal birnak, megjegyezvén, hogy mindazon iparos tanulók, kik az alsófoku ipariskola III-ik évfolyamát elvégezték és ezentul csakis rajztanórákra járni kötelesek, a nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur egy külön rendelete alapján az alsófoku ipariskola látogatása alól felmentvék, mihelyt a szóban álló vasárnapi ipartanfolyamba felvétettek. A tanfolyamot jövő évre Bayer Károly ur, városunk főmérnöke és Hinsenkamp Bernát, okleveles mérnök és intézeti rendes tanár, közösen fogják vezetni. A tanitás teljesen ingyenes; a tanórák minden vasárnap délelőtt 8 órától 11-ig tartatnak. A tanév végén oly tanulók, kik a tanfolyamot az egész tanév alatt látogatták, megfelelő bizonyitványt nyernek. A beiratás naponta — ünnep és vasárnapon is 8 órától 10-ig a m. kir. gépészeti közép-ipariskola igazgatóságánál eszközölhető. A fölvételnél előnyben részesülnek az olyanok, kik a tanfolyamot már az előző évben is láttogatták, azonban föltétlenül szükséges, hogy legkésőbben augusztus hó 27-ig beiratkozzanak, máskülönben a korlátolt számmal rendelkezésre álló helyek másoknak fognak átengedtetni.

Kassán, 1893. augusztus hó 12-én.

Az igazgatóság.

Az állami ipariskolában (Budapest, VIII. ker. Népszinház-utcza 8 sz.) szeptember 1. napjától, szeptember 5. napjáig tartatnak a beiratások. Az intézetnek öt szakosztálya van: az épitészeti, a gépészeti, a vegyészeti, a fém-, vasipari s faipari szakosztály. A tanfolyam három évre terjed. Felvételi feltételek legalább 15 éves életkor, egészséges, kifejlett testalkat, négy közép-iskolai (polgári, reál, vagy gymnasiumi) osztályról szóló bizonyitvány, végre legalább is két hónapi szakbavágó gyakorlati foglalkozás igazolása. A beiratási dij 2 frt, a tandij félévenkent 10 frt. Az első évfolyamra jelentkező tanulók szüleikkel, vagy gyámjukkal tartoznak megjelenni.

Az állami ipariskola igazgatosága.

Uj találmányok és müszaki közlemények.

Közli: Bergl Sándor mérnöki és szabadalmi irodája, Budapesten VII. Erzsébet-körut 38.

Az enyv rothadásának megakadályozása. Mint tudjuk, az állati enyv azon kellemetlen tulajdonsággal bir, hogy megtöve rövid idő alatt rothadasnak indul, és részben kötőerejét is elveszti. Ennek megakadályozására van egy egyszerü és biztos szer. Minden kgm. enyvhez előzőleg 200 gr. vizben feloldott, 10 gy. salycilsavat adunk. Az enyv főzés alkalmával keverés közben kell a salycilsavat hozzaönteni.

Üveg-metszés. Üveget különösen pedig nagyon vastagot vagy üvegesövet, gyorsan és biztosan ugy lehet metszeni, hogy az elmetszendő helyen terpentinnel megitatott kenderfonálat megteszitjük, azt azután meggyujtjuk és az üveget hideg vizzel befecskendezzük, a mire az üveg csekely nyomassal az eredetileg kiteszitett fonal irányában szétnyomható.

CSARNOK.

Feleségemet szeretem.

Nemde önök, kik a feleségöket nem szeretik, igen csodálkoznak rajta, hogy én miért szeretem a feleségemet? Pedig ha tudnak, hogy én miért szeretem: bizony sem csodálkoznanak.

Annyit mondhatok, hogy nem gazdag, nem is olyan szép, hogy Vénust vagy Junót elhomályosithatná. Különben ahogy vesszük. Például nekem sem Junó, sem Vénus asszony nem kellene. Különösen ez az utóbbi, kinek a hüsége, az állhatatossága olyan, melyhez képest a nagy opera balletináinak ebbeli erénye a háromprόbás ezüst értékével bir a baktonghoz mérve, mondhatom nekem sohasem kellene.

Ah! Grignon Katalin az ő pisze orrával, nagy kék szemeivel, azzal a kis hátul összesodrort kontyával többet ért mindig, mint akár az egész mithologia, az ő Pallas Athene, Aphrodite, Ceres, Minerva, Diana és Junóival. Még a milói Vénus sem sokat ért nekem, ha még ugy bámultam is szabályos arczvonásait és bármint szerettem volna is törött karját viszszaállitani ott a Louvreban. Karolinnak meg volt mind a két keze, még pedig mennyire meg volt. Az igaz, hogy parányinak látszott, hanem az ütése sulyos volt.

Higyjék el: akkor szerettem belé igazán, mikor ugy a kezemre csapott, hogy hamarjában bekaptam a számba mind a tiz ujamat. Még azt is, a mely semmi fájdalmat nem érzett.

Van olyan ember, a ki ilyenkor kiábrándul; de az persze nem egy telivér fotografus, mint a milyen én: Plomb Oszkár, vagyok. Az igaz, hogy a nevemnél fogva akár fogorvos, akár fogtechnikus is lehetnék.

Az a bolond természetem volt régebben, hogy ki nem állhattam azokat a fiatal és nem fiatal hölgyeket, kik belém szerettek. Oh istenem, mily kevesen voltak ilyenek!

Ha bejöttek atellierembe s mondtam nekik, hogy vágjanak olyan pofát, akarom mondani, öltsenek olyan ábrázatot, mely elárulja szépséges gondolataikat: mindannyian csak az én arczomra néztek. S ha oda néztek, le sem vehették többé tekintetöket.

Igy szakitottam Lemonton Tienette-tel, Rameau Lillivel, Laplace Emiliával s a többieket mind, a kik hamarosan elárulták gyenge szivöket.

Nem tehetek róla: olyan természetem van, mint a „Közönyt Közönynyel" czimü spanyol vigjátékban Donna Dianának.

No, de megis jártam ezzel a bogarammal.

Egyszer csak megismerkedtem ezzel a kis pintyőkével: ezzel a Grinon Katalinnal, a ki egy pensiónátus őrnagynak a leánya s ugy belebolondulok, hogy eszem azonnal felmondta a szolgálatot. A bálban mutattak be, a bellevillei tüzoltók tánczmulatságán, vis-à-vis-m volt s igy ismerkedtem meg vele. Meg voltam győzödve, hogy azonnal belém szeret.

Hisz a hajam sohasem volt ily fényes és ily bodor, a fogaim fehérsége sohasem ragyogott ily vakitóan, a fekete szememnek sohsem volt ennyi fénye s a czipőm is ugy szoritotta a lábomat, hogy a hamupipőke mesebeli lába sem főzött volna le. Ki birna ellenállni?

Hát bizony Grignon Katalin ellenállott. Olyan jól mulatott azzal a patikárius segéddel, ki körülte forgolódott, hogy rám sem hederitett. A négyes után odamentem és kértem tőle a második négyest. „Mit gondol uram? Csak nem gondolja, hogy a bálban szoktak engem a négyesekre engazsálni? A ki velem táncolni akar, az jelentkezzék két héttel a bál előtt s akkor juttatok neki egy négyest, ha marad!“

Ez a kis patikárus a görbe lábával, legalább is három hónap előtt lefoglalhatta már.

Majd enged a jég, csak várjunk.

Vártam, a jég nem engedett, mintha valami jégveremben folyvást konzerválták volna. Tininek, Miminek, Ninichenek hahotája ugy röpködött fejem fölött, hogy csakugy zugott bele a fülem is.

Egyszer megfogtam a két kezét Karolinnak, mikor a penziónátus őrnagy a kertbe ment le és merész elszántsággal mondtam neki:

„Karolin szeretem!“

„Kit?“

„Magát!“

„Elhiszem, de...“

„Mit de?“

„De én nem szeretem magát!“

„Nem is fog szeretni soha?“

„Azt nem mondtam, meglehet, hogy egyszer majd megszeretem...“

„Mikor?“

„Mikor olyan öreg lesz mint a papa!“

Karolin olyan jóizüen kezdett nevetni, hogy minden foga kilátszott. Bárcsak ne fotografus volnék, gondolám magamban, hanem igazán Plomb dentist: tudom kihuznám épen azt az egérfogát, mely oly kegyetlenül vigyorog reám.

Az öreg penziónátus őrnagy épen belépett. No ha addig kell várnom, mig ilyen leszek. Az öreg urnak alig volt néhány hajszála a fején, melyet két tuczat sürü fésüvel sem gereblyélhetett össze. Orrán a burnót maradékok állottak ört s fülein tótágast meredtek az égnek azok a szőrszálak, melyek egy Romeot is Plutóvá sülyesztenének.

— Kegyelem! — kiáltám; hanem Karolin folyvást nevetett s aztán hozzátette:

— Lássa, nem is olyan sokáig kell varakoznia!

Higyjék el, nagyon sokat adtam a fürteimre, de már szinte örültem, hogy hulladozni kezdenek. A trafik előtt a mint eljárogattam, szerettem volna hat frankért vásárolt burnótszeleneémet megtölteni tobákkal.

A kezemre az ütést akkor kaptam, mikor türelmem fogytával rászántam magamat és megakartam csókolni majd kicsattanó piros ajakát. Csattant is, de nem az ajaka, hanem a kezem.

Jöhettek most már a klienseim, egynek sem mondtam, hogy forgassa vidámra az ábrázatját. Nem is sikerültek a képeim.

Egy délután Karolin állitott be s leült, hogy fotografirozzam le. Szép kék szemeivel rám pillantott, szemem előtt elborult a világ és a kép nem sikerült.

— No, hallja, maga fotografirozni sem tud?

— Tudok, fogok tudni, csak szeressen. Látja már fél éve kinlódom, ne pusztitson el egy szegény fotografiát!

— Plomb ur! Hisz ön már kopasz!

— Kegyed miatt! Bizony isten kegyed miatt. Ha nem könyörül rajtam, hát még a bajuszom, szakálam is kihull.

— Ugyan hanyadszor adjak már kosarat?

— Hiába ad, mig utolsó hajszálam porba nem hull: ujra meg ujra megujitom kérésemet.

Karolin hosszan nézett reám, a magasodó homlokomra, a két ráncra, mely a szemem alatt tekintett lett, a véknyuló orromra és egyszerre tettetett rémülettel felkiáltott:

— Ugyan kérem kérje meg kezemet a papától is, mert maga annyira kezd rutulni... Nem is tudom viszonozhatom-e szerelmét?

— Viszonozza!

— De ha maga rut ember megcsal valaha, csakis addig él!

Gondolhatnák-e önök, hogy megcsalhatnám Karolint, a ki a feleségem és a ki miatt annyi hajszálam hullott el?

Nem, nem! En a feleségemet szeretem s tudják? hogy még most jobban szeretem, mióta sohsem ad kosarat, s mióta sohaem üt a kezemre, ha piros ajkát megakarom csókolni. Igy változik az ember természete.

Révy Farkas.

Szerkesztől üzenetek.

Ipszilon barátunknak üdvözletünk és örömünk a felett, hogy a zsilipek ujra megnyilnak. Csak rajta!

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

Kassai vasuti menetrend.

Érvényes 1893. évi május hó 1-től.

Indulás Kassáról. Budapest felé:		Erkezés Kassára. Budapest felől:	
reggel (gyorsv.)	7 óra 40 perez	reggel	6 óra 2 perez
délben	12 „ 31 „	reggel szerdán	7 „ 20 „
délután (gyorsv.)	3 „ 55 „	délután (gyorsv.)	1 „ 16 „
délután szerdán	4 „ 20 „	délután	3 „ 33 „
este	10 „ 35 „	este (gyorsv.)	8 „ 15 „
S.-A.-Ujhely felé:		**S.-A.-Ujhely felől:**	
reggel	4 óra 55 perez	reggel	10 óra 3 perez
délután	12 „ 35 „	délután	2 „ 37 „
délután	4 „ 30 „	este	11 „ 2 „
Torna felé:		**Torna felől:**	
Kassáról ind.	7 óra 51 p. reg.	Kassára „	6 „ 12 „ reg.
Kassáról „	1 „ 50 „ délb.	Kassára „	12 „ 30 „ délb.
Kassáról „	8 „ 20 „ este	Kassára „	7 „ 40 „ este

Legjobb és legolcsóbb üditő ital

a Szlatvini savanyuviz

mely dus szénsav. tartalma s elismert jóságánál fogva méltán nevezhető

magyar Gieshüblinek

1 liter szlatvini magyar gieshübli 11 kr.
0.5 „ „ „ „ 7 kr.
előbbi üvege 7 kr., utóbbi 3 krért fel és leszámittatik.

Kapható mindenütt.

Kiváló tisztelettel
230—10 **Vizy Domonkos**
füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete
Kassán, főutcza 53. sz.

38 kitüntetés, ezek között 14 diszoklevél és 18 érem. Számos bizonyitvány első erdészeti és gazdasági kiállitáson 1890. és a nemzetközi higienikus kiállitáson 1891. a legmagasabb kitüntetéssel — a diszoklevél különös feltüntetésével — dijazva.

Nestlé Henrik gyermek-tápliszt.

26 éves eredmény.

Ujszülöttek, a kik anyáik által egyáltalában nem, vagy csak tökéletlenül táplálhatók, a **Nestlé Henrik gyermek-tápliszt**jével raczionálisan felnevelhetők. Iratok, a melyekben a készitési mód, valamint elsőrangu tekintélyek, lelenczházak és gyermek-kórházak bizonylatai foglaltatnak, kivánságra ingyen küldetnek. 158 12—12

1 doboz Nestlé Henrik-fele gyermektliszt 90 kr.
1 doboz Nestlé Henrik-fele kondens. tej 50 kr.
Központi raktár Ausztria-Magyarország részére

F. Berlyak, Wien, Stadt, Naglergasse 1.

Eladás minden gyógytár és füszerkereskedésben.

JAKOBOVITS ÁRMIN

első kassai butor-minta-termei és butorgyári raktára

Kassán, főutcza 39-ik szám, a székesegyházzal szemben.

A t. cz. butorvásárló közönség kényelmére és jobb áttekintés czéljából butorraktáramat jelentékenyen bővitettem és az első emeleten **minta-termeket** rendeztem be, melyek szives megekintésére vagyok bátor a magas uraságokat és a t. cz. közönséget felhivni.

Nagyszerü áruraktáram és

minta-termeim (Intèrieurs)

oly **látványosságot** nyujtanak, hogy e tekintetben bármely fővárosi áruteleppel a versenyt mindenben bátran kiallják.

Raktáromon mindig a legnagyobb választéku szilard butorokból minden most divatban levő tában és stylben, ugyszinte **luxus-butorok**, teljes **háló-, ebédlő- és salon-berendezésekből**, garnituráruk arany- és bronz-betétekben, **fantasia** és más **ülő butorokból, szőnyegdiványok, ottomanok**, mindennemü **matráczokból** tartok, ugyszinte elvállalok **diszitési és kárpitos-munkákat** is.

Szolgáljon továbbá a nagyérd. közönség becses tudomására, hogy általam a ftdő papság, tisztikar, magasabb hivatalnokok és magánosok részére, ugyszinte teljes **menyasszonyi berendezések** ugy helyben, mint a vidékre is **kedvező fizetési feltételek mellett** szállittatnak.

Hol vasuti állomás nincs, vagy kisebb távolságra a butorok szállitását jótállás mellett saját kocsimon teljesitem és a legkisebb megbizásnak is legnagyobb figyelemmel és pontossággal törekszem megfelelni.

Tisztelettel meghivom tehát a nagyérd. közönséget, hogy a fentiek valóságáról meggyőződni és nagyszabásu **butor-raktáromat és minta-termeimet**, melyek egész napon át s este kivilágitás mellett állanak nyitva, szives látogatásában részesiteni kegyeskedjék és midőn becses megrendeléseit tovább is várom, maradok

mély tisztelettel

328 31—52 **Jakobovits Ármin.**

Képes árjegyzékek kivánatra bérmentve küldetnek.

Kocsikázott és lópokróczok | Ágy- és asztaltakarók | Flanelltakarók | Kocsi és utazási takarók | Lamberquinek | Butorszövetek

Futó-szőnyegek | Legkitünőbb gyártmányok | Butorkelmék és szőnyegek | Nagyszerü választék | Függönyök

Kókus szőnyeg és lábtörlők | Ujdonságokat legpompásabb kivitelben, rendkivül olcsó szabott árak mellett ajánlanak | Portiérek

Széman Testvérek.

Legolcsóbb szabott árak

218 6—30

Divántakarók

Smyrna szőnyegek | Perzsa szőnyegek | Velour szőnyegek | Brussel szőnyegek

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

— Miso baj van ?

— No igazan ojan jo palinkad mig nem ittam.

— Vizben jár a kocsi maga vén bolond, hát hova hajtott !

— Hat hiz vizbe teczete akarni jönni.

— No Miso maga csunyán bevan rugva, igazitson egyet a lovakon.

Buják Miso engem hihetőleg félre értett, mert felkelve olyat rugott mindkét ló hátulsó végtagjainak legvastagabb részébe, hogy azok eszeveszett futásnak eredtek a nagy vizben.

A viz, mely eleinte csak a kereket mosta, már a kocsiba is behatolt.

— Hah ! az istentelen pocsolya, tönkreteszi a sárga czipőimet.

Miso nem hallgatott rám, hanem csak rugta a lovakat. Torkomszakadtából kezdtem az én derék fuvarosomra kiabálni, de hasztalan.

— Bolond Buják, állj meg !

— Hunczut, betyár, pánszláv nem hallgatsz, no megállj, — gondoltam magamban, és ugyanazt kezdtem cselekedni vele, mit ő tett a lovaival.

Ez valószinüleg meglepte.

De még jobban meglepett mindkettönket, mikor egy nagy zuhanással eltünt alólunk a kocsi lovastul együtt s mi a viz szinén lebegve maradtunk.

Tekintetes szerkesztö ur! Szeretett principális! ön bizonyára nem volt még soha sem ilyen helyzetben. Ne is legyen. En felebarátiasabb érzelemmel viseltetem ön irányában, mint ön irántam, tehát nem kivánom, hogy oly helyzetbe kerüljön, mint az ön megbizása engem juttatott.

Megvallom, megijedtem, de ne higyje, hogy féltem. Nem én.

Már Misoról ezt nem állithatom olyan bizonyossággal.

Amint tehát ott lebegtünk a csokoládénál is csokoládébb mély viz legtetején s az első uszó lökéseket adtam meg becses korpuszomnak, arra a bizonyos meggyőződésre jutottam, hogy elértem utamnak tulajdonképeni czélját.

Itt volt a viz, melyet látnom s melyről irnom kellett. A viz itt terült el előttem, azaz alattam, én meg benne…

Én usztam, Buják Miso szintén uszott és olyakat fujt mint egy buják.

Hajnalodott. Egyszer csak emberi kiabálás hangja üti meg a füleimet.

— Ide gyertek ! ide gyertek !

— Ki lehet az ? — kérdeztem magamban és a hang irányában usztam. Ime egyszerre a vizből kiemelkedő fekete valamin egy embert pillantottam meg.

Egy kémény volt. A gőzmozdony kéménye. Rajta meg egy menekült ; egy ember.

— Ide gyertek ! ide gyertek !

— No hát ha igy hivsz, — gondoltam — hát odamegyek hozzád. És odausztam. Felakartam hozzá mászni, de nem engedett.

— Uram ön hajótörött ? — kérdeztem töle.

— Uram ön részeg ? — kérdezte ő.

— Hogy-hogy ?

— Mert hát itt nincs tenger, sem hajó.

— Hát ez mi ?

— Ez egy gözmozdony, ez meg egy patak ?

— Tisztelem az ilyen patakot ?

— Hát maga még most is a vizben van ? — kérdezte tovább tölem a kéményen trónoló idegen.

— Nem, feleltem én.

— De igen, szólt és elmosolyogta magát.

— Hát ha látja, hát minek kérdi ?

— Azért.

— Felmegyek magához a kéményre.

— Nem engedem.

— Lássuk.

— Akarja látni ? Hát levágom az orrát.

— Szeretném látni.

— Es ime igen tisztelt szerkesztö uram, az idegen elövett a zsebéből egy billéta lyukasztót, milyen a konduktoroknak van és az orrom felé csattogtatva igy csinált vele :

— Piff, paff, puff.

Az idegent lerántottam a kéményről s amint a vizben dulakodtunk, akkor fogtak ki mindhármunkat, mert hát Miso is a közelben volt.

Velem is ugy bántak, mint a vasuti katasztrófa áldozataival. Hiába bizonyitgattam, hogy én ujságiró vagyok s ha nem is önszántamból kerültem a vizbe, de mégis a hivatásom hozott ide.

Nem használt semmit.

Először Soóvárra szállitottak bennünket, azután meg Eperjesre. Itt bezártak egy szobába és lefektettek. Ruháinkat elszedték. Irni akartam, de nem engedték, mert azt mondták, hogy a hideg fürdő megártott és lázam van, akkor pedig nem jó törni a fejemet. Hiába mondtam, hogy az én fejem nem dió, még se irhattam.

On azt sürgönyözte akkor nekem, hogy ha azt akarom, hogy tudósitásom a vasárnapi számban benne legyen, hát küldjem táviratilag, mert már szombat délután van.

Nem küldhettem tudósitást, mert sem irni nem engedtek, sem pedig az ön táviratát nem adták át nekem.

Ma kaptam meg mind a nyolcz telegrammot.

Láthatja tehát, hogy nem az én hibámból maradt el a vasárnapi számból a Szekcsö patak áradásáról szóló tudósitás.

Most is itt vagyok Eperjesen ebben a kórházféle épületben.

Azt mondják, hogy a lázam már elmult, s hogy tul vagyok már minden veszélyen, de hát haza nem tudok menni.

Miért ? Mert a ruháim tönkre vannak ázva ; iszaposak. A tárczámban pedig valamennyi bankó forintom elveszett, elázott.

Hogy jöjjek hát igy haza ?

Kérem méltóztassék egy nehány forintnyi előleget telegrafice részemre ideküldeni s majd én is meg küldöm a további tudósitást.

Máskülönben maradok őszinte hive és munkatársa

Elemér.

Elemér munkatársunk kérésének eleget tettünk, de a tudósitás megirására egy használhatóbb munkatársunkat küldtük ki, ki a mai lapunkban olvasható tudósitáson kivül a következö telegrammot is küldte :

Eperjes, aug. 15. Elemér hollétét ma sikerült felfedeznem. Levelében valótlanságot mondott. Ruhája nincs elázva, ö igen. Egy csapszékben ünnepel és szent zsolozsmákat énekel.

Ezt azért közöljük, hogy ne lepje meg olvasóinkat, ha Elemér munkatársunk nevével nem egyhamar találkoznak lapunk hasábjain. Mert már ö ilyen.

Szerk.

Ujdonságok.

A király születésnapjának hatvanharmadik évfordulóját tegnap este kilencz órakor zenés takarodóval ünnepelte meg a katonaság. Ma reggel pedig fényes mise lesz a szemináriumi templomban, melyen részt fognak venni az összes helyben álló tásozó katonaságok, polgári hatóságok és államhivatalok képviselői. Szép idő esetén a Hliniken nagy katonai parádé lesz, szemlével és tábori misével összekötve.

A király tüzkárosultjainknak. Ö felségn az abauj-tornamegyei Detek tenger és Nagy Szaláncz községek tüzkárosult lakóinak felsegélyezésére egyenkint 300 forintot utalványozott ki magánpénztárából.

Személyi hir. Dr. Gerevich Emil, a kassai állami föreáliskola igazgatója, augusztus hó folyamára kisegitésképen a kulturminiszteriumba hivatott be szolgálattételre; távolléte alatt az igazgatói teendöket Kaplártsik Mihály rendes tanár látja el.

Ujabb árszabály-mozgalom. Alig hogy a bádogos segédek győzedelmesen kibontakoztak belöle, máris a helybeli lakatos segédek keverednek mestereikkel szemben válságos helyzetbe azáltal, hogy mult szombaton kérvényt nyujtottak be hozzájuk, melynek értelmében a napi munkaidö 10 órára szallittassék le, a napi bér minimuma pedig már az ujonnan felszabadultaknál is 1 frt 20 krra emeltessék; ellenkezöleg eleget teendök szaktársi becsületüknek, érvényessé jelölik felmondásukat, mely az ipartörvény határain belül (14 napra) már be is adatott.

A prémontrei rendben a legközelebbi tan évre a kassai fögimnáziumon és a konviktusban következö személy-változások érvényesülnek s pedig a konviktusi kormányzóságra Madarassy Lipót eddigi sub-regens, ennek helyére Ráth Evermód eddigi prefektus és prefektus Luger Valér Leleszen volt rendi tag lett Benedek prépost-prélátus által kinevezve. A kassai fögimnáziumhoz jönnek Rosztóczy Leo rajztanári és Szabó Adam mathematikai tanszékre az egyetemről és Váli a jászói pedagógiumból filológiai tanszékre.

Rákóczy Ferencz hamvai Kassán. Most, hogy mozgalom indult meg városunkban aziránt, hogy a nagy kurucz fejedelem hamvai városunkban találjanak nyugvó helyet, megszereztük nagynevü történettudósunk Thaly Kálmánnak a Rákóczy hamvak felkutatásáról és feltalálásáról irott nagyértekü czikkét, melyet a Történelmi Társulat tavalyi jubileumán olvasott fel. E becses jelentésnek szorosan a Rákóczy földi maradványaira vonatkozó részét legközelebb közölni fogjuk, szolgálatot vélvén ezáltal tenni olvasóközönségünknek s egyszersmind a nemes ügynek is.

A veszély, a mely közegészségünket környékünkben gyürü-alakban fenyegeti, és a mely már a legnagyobb mértékben aggasztja a hatóságokat, de a melyről köztekintetekböl egyelöre még hallgat a krónika, a katonai hatóságot arra birta, hogy a katonai gyakorlatok végett behivott és a 34, 65, 67, 25 és 5. ezredekhez tartozó tartalékosok soraiból a második turnuszt visszarendelje és igy a gyakorlatok csak a tényleges szolgálatban levö legénységgel fognak megtartatni. A fenyegetö veszély minket Zemplén, Szatmár és Marmaros megyék felöl rémitget, a mely megyék egyes helyein tényleg a kolera már nemcsak konstatálva van, de eleg erös mértékben uralkodik arra nézve, hogy a vonalak szigoru ellenörzése a legkomolyabban vetessék figyelembe a hatóság részéről, a mely egyébként ugy itt a városban mint pedig a megye területén a legóvatosabban gyakorolja a fertötlenitést és a köztisztaság teljesitését. Az okos szó azonban nem ártana a tisztelendö papság részéről sem, a mely a hiveket a veszedelem mérvére és óvakodásra kitanithatná a szószékről.

Hymen. Leuchtag Gyula lubotini földbirtokos cs. és kir. tartalékos hadnagy t. hó 8-án Ungvárt jegyet váltott Weinberger Malvin kisasszonynyal, Weinberger Adolf ungvári földkirtokos bájos és kedves leányával.

Nyugta. Tekintetes szerkesztö ur! A szomolnokhutai tüzkárosultak legnyomorultabb állapotban levök között való kiosztás végett kegyesen küldött és általam átvett negyven o. é. forintnyi segélyadományért sietek a legmelyebb köszönetet és halát Tekintetes segédnek nyilvánitani. Isten fizesse meg a jó szivü adakozóknak! Kiva ö tisztelettel Sz.-Hutta, 1893. aug. 11. Liptay Arnold r. k. plébános, mint a sz. hutai tüzkárosultak segélyzö-bizottságanak elnöke.

Vasut Torna-Miskolczra. A volt Tornamegye közönsége — irja tudósitónk — a kor igényeivel lépést tartani kiván, — a kassa-tornai helyi-érdekü vasutat a már megalakult szendrö-sajó-ecsegi társulat közreműködésével, Kassát a Boldva völgyén Miskolczczal és Gömörrel összekötni ohajtja. E végből Tornán értekezlet tartatott, mely alkalommal a nagy bizottságot, és a végrehajtó bizottságot megalakitotta. Ez utóbbi müködését már tényleg meg is kezdette és a tapasztalt nagymérvü érdekeltség folytán remélhetö, hogy a kérdéses vasut egy év alatt kiépül, és át lesz adva a közforgalomnak. A vasutnak ezen vonalon való kiépitése, illetve Kassának Miskolczczal a Boldva völgyén át leendö összeköttetése sztratégiai szempontból is felette fontos, mert feleslegessé váland e két város között a kettős sinnek lerakása.

Uexüll átirata. A kassai hadtestparancsnokság ama nevezetes átirata, mely az ellenzéki lapok hasábjain olyan nagy port vert fel, magyar forditásban a következöleg hangzik :

Cs. és kir. hadparancsnokság. 493. eln. sz.

A magyar királyi belügyminisztériumnak
Budapesten.

Kassa, 1893. jul. 28-án.

Legujabban előfordult az az eset, hogy egy alispáni hivatal és egy magy. kir. pénzügyigazgatóság a hadtestparancsnokságnak egy, a hadsereg szolgálati nyelvén hozzá intézett kezdeményező-átiratára azt válaszolta, hogy még az egyszer elintézi azt az átiratot — a jövőben azonban a hadtestparancsnokságnak minden német nyelvü átiratát válasz nélkül hagyja.

Minthogy a hadtestparancsnokságnak iránytadó felsőbb intézkedés értelmében a magyar hatóságokhoz intézett átiratok, a melyek e parancsnokság iniczíativájából erednek, — ugy, a mint az eddig is mindig történt — a hadsereg szolgálati nyelvén készülnek : a két föntebb emlitett hivatal nem épen méltóságteljes hangon — fenyegetett magatartása esetén a további szolgálati közlekedés velük csak kerülö uton történhetnék.

A hadtestparancsnokság ennéltogva azt az udvarias kérést intézi a tisztelt minisztériumhoz, hogy az alatta álló hivatalokat megfelelö módon oktassa ki arra, hogy mindkét fél érdekében a surlódásokat és a fontos szolgálati ügyek elintézésének halogatását kerüljék és hogy a katonai és polgári hatóságok eddigi kiváló egyetértését és közhasznu együttes müködésüket hasonló esetek által ne zavarják. (Aláirás olvashatatlan.)

A kassai mentő-egyesület első szereplése szerdán volt, midőn Fancsali P... mesvári lakos a szepsi uton hirtelen összeesett, és a mentők segélyére szorult. Az eset nagy rémületet keltett városszerte, mert sokan már a kolera jelzését látták Fancsaliban, azonban az orvosi vizsgálat csak kisebb rosszullétet konstatált. Ez eset alapján felkérjük az összes telefontulajdonos közönséget, hogy ily véletlen balesetek alkalmával a humánus czél érdekében engedjék meg ily baleseteknél a központtal való jelzését, mert mint mindenütt, itt is a gyors segély a legfőbb; pedig „Mindnyájunkat érhet baleset!"

A szabadkai tüzoltó-kongresszuson a kassai tüzoltó testület egy huszonkét méter magas tolólétrát állitott ki. E létra, melynek nagyon sok elönyét ismerik a szakemberek C. A. Magirus ulmi czégnél volt megrendelve s az egyesület két ezer forintot fizetett érte.

A tüzoltóság köréből. Korponay Mihály tüzoltó alparancsnok, ki résztvett a legközelebb Budapesten tartott tüzoltó szaktanfolyamon, a képesitő vizsgát jeles sikerrel tette le. — E szerint a kassai tüzoltóságnak három szakavatott tisztje van már, a mennyiben Mihalik Béla főparancsnok még 1891-ben tette le a szakvizsgát kitünö sikerrel s Badla Mihály ugyan akkor jelesen.

Népünnepély a Lajos-forrásnál. Egyik vasárnap elmosta az eső. Nem sikerült megtartani. Másik vasárnap már szép napvilágos délutan kezdte a czipész önképző kör rendezőinek és meg ... tett tartani a fényes népünnepélyt. A közönség nagy tömegekben kereste fel a regényes Hernád-parton épült szerény-fürdöparkot s a reményben látványosságok tejében szivesen szurta le a belépti díjul szolgáló tiz voksot. A programmszerü mutatványok és szórakoztató mulatságok szépen folytak le, miközben a 65-ik gyalogezred zenekara huzta a szép magyar nótakat és kedvencz valczereket. Volt dijkugizás 3 dijjal, fazéktörés, zsákbanfutás, versenyszaladás és kalácsharapás, melyeknek győztesei a dicsőség babérlevelein kivül csengő arany és ezüst koronákat is raktak zsebre. Legnevezetesebb szórakoztatója volt az árnyas fák alatt és habzó sörös kriglik mellett ülő közönségnek a nemzetközi világposta, melynek törvényei szerint szabad volt a levélforgalom a verandán levő szép Magyarország s a lent levő Francziaország és Amerika között. A három krajczáros levelezőlapokat csinos leányok árulták és valóságos kereskedő talentummal kínálták a kelendő portékát. Nagy, szertelen nagy volt a forgalom. Csinos varróleányok, kedves bakfisek, hatvan esztendős szőke kisasszonyok tesztelenül és diszkrét homályba burkoltan irták szerelmes leveleiket a barna tüzértiszteknek, tess Don Juanoknak és sikkes gavallérokhoz. Es ennek a roppant forgalomnak a szép postás Miskák dicséretreméltó buzgalommal feleltek meg, közvetitvén a kölcsönös szerelmi vallomásokat, epedő sóhajokat és szemrehányásokat. Volt azonban a programmnak egy s más kiváncsiságot keltő pontja, t. i. annak bemutatása, hogy hogyan öl a katona háboru idején, na esta az eső, de ez már az est homályában veszett el s sokan nem győzvén a sorrakerültét bevárni, hazaindultak anélkül, hogy megkapták volna a felvilágositást a nagy fejtörést okozó rejtély megoldására nézve. A tánczmulatság, mely délután három órakor kezdődött s részint a szabadban, részint a tánczteremben folyt le, a legvidámabb hangulatban s abbahagyni nem akaró tel-

tultenni azon fölfogáson, melylyel ma a levegö telve van: a divatos nevelésen. Nekik nem csak érdekökben áll, de kötelességük is gyermeköket megmenteni a családnak és a társadalomnak. Azért nevelési ténykedésüket végezzék ugy, mint azt az ügy nagy jelentösége megkivánja. Legyen e munkájában egyedüli támogatásuk a szeretet. De minthogy a szeretet elnézö s ennek folytán a nevelés nagyon könnyen letérhet a rendes utról: a sziv és fö együttesen intézzék a nevelést.

Sudy K. J.

Árviz nálunk.

(Saját kiküldött tudósitónk jelentése.)

Kassa, augusztus 16.

Esik, folyton esik, ez volt az elmult hét jelszava. A városinak csak vasárnapi és hétköznapi mulatságát rontotta el, azon boszankodott, hogy nem rándulhat ki, de a falusi, az uri gazdálkodó és a szegény földmivesnek minden reményét tette tönkre, azok már nem boszankodtak, busultak és valóságos keleti fatalizmussal várták a történendöket: jöjjön, a minek jönni kell! De mikor rövid idöre elállt az esö, fölébredt bennük a remény: mégis fog aratni, a ki vetett. Sajnos, hogy ez a rövid ideig tartó remény is oda van, immár szomoru valóság, hogy a felvidék igen nagy részének uri gazdálkodói szegények lettek, a szegény földmives nép koldusbotra jutott.

Már a mult heti tartós esözések sok helyen megdagasztották a különben kicsiny patakokat s elöntötték a lapályban fekvö mezöket. A részint már learatott és keresztben lévö, részint lábon álló gabona, a boglyákba rakott széna s a különféle vetemény — káposzta, kukoricza, burgonya — már nagyon sok helyen vizben állt, nem kis keserüségére többnyire szegény gazdájának, melynek minden reménye a megélhetésre egy kis darabka föld termékébe van vetve.

Pénteken e hó 11-én mintegy ujult erövel kezdett esni és szakadt szüntelen késö éjszakaig, mintha csak itt lett volna az itélet napja s vizözönnel akarná elpusztitani az igazságos itélö ezt a bünös emberiséget. Itten is borzadva hallgattuk az esö zuhogását, mi volt ez azonban ahhoz a páratlan felhöszakadáshoz képest, mely a szomszéd Sárosmegyét sujtotta oly szerencsétlenül.

A rakonczatlankodásáról ismeretes, de különben csendesen kanyargó Szekcsö folyó már megdagadt hullámokkal hömpölygött s egyre nagyobbodva kilépett medréböl és elöntötte a mezöket, a piszkos hullámok zugva futottak tova, magukkal ragadva a könnyebb targyakat, buzakereszteket, mindenféle fákat s egyebet. Már ekkor is nagy rongálást vitt végbe az utjába esö épitményeken, különösen a sok hidnál s Eperjes és Enyiczke között a kassa-oderbergi vasut pályatestét is kezdte alámosni. Sötétedö este bekövetkezett az iszonyatos felhöszakadás, a Szekcsö folyammá növe rohant „zugva, bogve, mintha el akarná nyelni a világot!“ Az utjába esö falvakon keresztül száguldva tört, zuzott és magával ragadott sok szilárdnak gondolt épitményt, piszkos hullámaiba temetett sok nemrég az életnek még örvendö embert. A sok helyen már nyugalomra tért lakosság rémülve menekült, prédául hagyva a pusztitó elemnek házát, tüzhelyét, vagyonát, mindenét. Mily véghetetlen keserüség száll hatta meg azoknak a szegény, földhöz ragadt embereknek szivét, kik a szabad ég alatt tanyázva, könyes szemmel bámultak a sötét éjszakába, arra, hová a hömpölygö áradat vitte vagyonukat, sokaknak egy keserves élet nehéz keresményét.

Az árviz okozta pusztitásokról teljes képet adni még most sem lehet, mert majdnem az összes állami és községi utakon lévö hidakat a viz elsodorta és nagyon sok községgel a közlekedés még most is teljesen lehetetlen, sokkal csak igen nagy kerülö uton lehetséges.

Eddig érkezett tudósitások szerint legnagyobb pusztitást okozott az ár Töltszéken, hol a viz rongálása folytán 30 ház romba dölt és a hol már eddig is 8 embert huztak ki a romok alól. Ennek a szerencsétlen lakossságnak segitségére Eperjesről katonákat rendeltek ki, melyek azonban már vajmi keveset menthettek meg. Szedikerten 8, Kapin szintén 8 ház dült össze s az utóbbi helyen 3, Felsö-Sebesen 5 holttestet halásztak ki a vizböl. A rombadült házak és az árviz által elpusztitott emberek számát eddig 22-re teszik, tekintve azonban azt, hogy sok községböl még nincsenek az árviz okozta károkról adatok, ezen szám — sajnos — még emelkedni fog. Sebesen a köböl épült vámházat teljesen elsodorta a viz, ugyszintén a bártfai vasutnak egy örházát, melyben az ör 6 tagu családjával már nyugalomra tért. A szerencsétleneknek eddig semmi nyomuk s valószinü, hogy mindnyájan elpusztultak.

A nyomor és az inség az árviz sujtotta szegény községekben leirhatatlan, nemcsak hogy a kész élelem elpusztult, a gabonát is nagyrészben elvitte a viz, tönkretette a többi veteményt, ugy hogy a lakosság a legkétségbeejtöbb nyomornak néz elébe.

A megye alispánja, — bár nincs tudomásunk róla, — de reméljük, hogy mindenesetre megtette a kormánynál a kellö lépéseket, hogy a szerencsétlen lakosság nyomorán legalább pillanatnyilag segitve legyen, a többit ugyis megteszi a társadalom, az az áldott jó magyar sziv, mely mindenkor kész embertársai nyomorán segiteni.

Segitsük is, mert elpusztul még az a kevés ember is a felvidéken, ki eddig nem vándorolt ki Amerikába. Leginkább fölhivjuk a még fürdözö közönség figyelmét a szerencsétlenekre, azoknak figyelmét, kik évenként a felvidék fürdöiben és hegyeiben keresnek és találnak gyógyulást, üdülést, szórakozást. Rendezzenek hangversenyeket, elöadásokat az árviz által sujtott szegények javára! Esetleges adományok közvetitésére szivesen vallalkozunk s azokat lapunkban nyugtázni fogjuk.

Az árviz által igen nagy kárt szenvedett a szerencsétlen falvakon kivül a bártfai vasut, melyet épen ma szándékoztak megnyitni nagy ünnepélylyel. E vasutnál sok helyen elsodorta a sineket és talpfákat, tönkretette a töltéseket és elvitte az összes hidakat. Kilencz vashidat sodort el az ár, legnagyobb kárt okozott az Eperjestöl lévö elsö Sebes melletti vashidnál, mely egymaga 60 ezer forint költségbe került. Nemcsak a középsö pillért, hanem a gyámfalakat is teljesen elvitte s a hid vasszerkezetét körülbelül 60 méterre elsodorta. A vasut kára körülbelül 350 ezer frt. Az egész vonalat mostan ujjól kell épiteni s annak megnyitása ez évben már semmiesetre sem következhetik be, s itt okulásul felhozzuk, hogy a vállalkozók elsö sorban az életbiztonság szemmeltartásával helyesen fognak cselekedni, hogy ha az elmosott vasuti töltést, a melylyel a Szekcsö árterébe tévedtek bele, onnan biztosabb irányba terelik el, a mire különben a kereskedelemügyi miniszter szakközegeinek a figyelmét felhivjuk, hogy ezt hivatalosan vizsgáltassa meg.

A kassa-oderbergi vasutnak is tetemes — körülbelül 25 ezer forintnyi — kárt okozott az árviz, a mennyiben az Enyiczke és Eperjes közt lévö pályatestet körülbelül 600 méternyire megrongálta, a sineket és talpfákat elsodorta s iszonyu erövel összecsavarta. Ezen helyen, a 11. számu örház mellett baleset is történt s valóságos csodaszámba megy, hogy ennél a hajmeresztö balesetnél senkinek sem történt baja. Már Kassáról szakadó esöben indult el péntek este 9 órakor a személyvonat és ugyancsak szakadó esöben folytatta utját Abostól Eperjes felé. A vonat már tekintettel a nagy esöre óvatosan ment elöre a koromsötét éjszakában. A 11. sz. örház elött a mozdonyvezetö észrevette, hogy a viz már a pályatesten van s a vonatot azonnal megállitotta. A hirtelen megállás folytán a hátulsó kocsi lekapcsolódott s 30 méterre hátraszáladt s az immár laza pályateströl leugorva a vagányhoz keresztbe állt. A többi kocsi és a gép a sineken maradt. Alighogy a vonat megállt, oda érkezett a felhöszakadásból keletkezett hömpölygö áradat, hozva mindenféle házi eszközöket, fákat, a bártfai vasutról elsodort talpfákat, gabona kévéket. A valósággal bömbölö áradat mindinkább rongálta a pályatestet a gép és kocsik alatt mosva a töltést ugy, hogy ezek lassanként sülyedni kezdtek míg különösen a mozdony annyira sülyedt, hogy a vizböl csak a kéménye látszott ki. Az utasok a megállás után azonnal kiszálltak s az örház melletti uton, mely szilárdságánál fogva jobban állt ellen a romboló elemnek, egy kis száraz helyen összegyüjtve tüzet raktak és megadással várták a történendöket. Nemsokára azonban a viz oda is elhatolt és az utasok kénytelenek voltak az ut másik oldalára menekülni, hol lobogó tüz mellett várták be a reggelt. Még mulattak is. Valamelyikök fölfedezte, hogy a podgyász kocsiban egy hordó sör van, nosza ki vele, beverték a dugóját s az örtöl kölcsönözött poharakból megitták szerencsés megmenekülésük áldomását. Még szerencse a szerencsétlenségben, hogy a 28 utas között nem volt gyermek, nö is csak egy. Kassaról ott volt Myskovszky professzor, a ki bizonyára nem mulasztotta el vázlatkönyvébe skiczirozni a rémesen szép látványt, mit a jobbra-balra dülö kocsik s a vizböl alig kilátszó gép nyujtottak. Távozásra gondolni sem lehetett, köröskörül beláthatlan messzeségben viz, valóságos tenger. Csak reggel jött segitség Eperjesröl, honnan két csónakon jöttek el az utasokért s azokat és podgyászukat Eperjesre szállitottak. Másnap még az egész Tarcza völgye s a baleset helye is viz alatt volt s ennélfogva nem lehetett megközeliteni, ugy hogy a mentési és helyreallitási munkálatokhoz csak vasárnap foghatott hozzá a vasutigazgatóság, melyek már annyira haladtak, hogy tegnap a 3 napig teljesen szünetelt forgalom átszállással megnyilt. A pálya teljes helyreállitása még körülbelül 5 napot fog igénybe venni. A baleset helyét többszörösen lefényképezték.

Szemtanuk referálják, hogy a rohanó áradat pénteken a délutáni órákban egy Eperjesröl Bártfa fürdöbe igyekezö három kocsin menö társaságot Deméthe község határában Raszlavicza felé utólért és a midön a három kocsi az ott volt szép és szilárd alkotásu állami hidon át akart hajtatni, az áradat a hidat fölemelte és a hid közvetlen szemök láttára összedölt. A társaság erre hirtelen megfordittatta a kocsikat, hogy visszasiessenek az áradat elöl Eperjes felé, de a viz ekkor már a nagy hid elött álló kisebb hidat is elsodorta és a társaság egy dombon keresett menedéket, a hol az egész éjet eltöltötték, mig aztán másnap reggel a bártfai vasutnál dolgozó munkások a Szekcsöbe ereszkedve élö pallót képeztek és ezen ezer baj között a társaság, — köztük két nö — áthaladt, gyalog téve meg az utat Raszlaviczáig és onnan létrás szekeren Bártfáig. A táviró összeköttetést Bártfára és a fürdöbe Eperjestöl lovas-futár közvetiti, mert a táviró-oszlopok nemcsak ezen a vonalon, de Galiczia felöl is el vannak pusztitva.

Bártfa tehát ma még teljesen el van zárva a világtól és onnan sem el, sem oda nem lehet jutni és a ki ezt mégis megkoczkáztatta, az országutat keresztezö és elpusztult hidak elött a piszkos iszappal telt mederbe kénytelen leereszkedni és térdig érö posványon átgázolni, ezen oknál fogva többen Lubotin, illetve Orló felé vették utjokat és arra haladva jutottak el agyongyötörve a létrás szekér kényelmeitöl Kassára.

Hogy az árviz által okozott óriási károkról is némi tájékozása legyen olvasóinknak, ideirjuk, hogy a Bártfán tul Eperjes felé és innen Abosig elvezetö ut mentén levö mezöségeken kint állott életkereszteket a vizár egytöl-egyig mind elsodorta ugy, hogy azoknak ma már nyoma sincs. Igy halljuk, hogy Klein beretöi birtokos ily módon 5000 keresztet sirat, Schwarz Somoson 3000-et, Goldstein Abos fölött 700-at.

Az óriási esözés és felhöszakadás azonban nemcsak Sáros vármegyében, hanem Abauj-Torna, Ung és Zemplénben is tömérdek pusztitást vitt végbe, de korántsem olyan mértékben, mint szegény földszomszédságunkban.

A nagy katasztrófa.

(Levél a szerkesztöhöz és más mindenkihez. — Kiküldött munkatársunktól.)

Igen tisztelt szerkesztö ur!
Szeretett principális!

Ön bizonyára azt hiszi, hogy nem kaptam meg a telegrammjait. Csalódik. Megkaptam, de lehetetlen volt rájuk válaszolnom.

Hogy miért volt lehetetlen rájuk válaszolnom, az tüstént kitünik a következökböl; annyit azonban már elöre is elárulhatok, hogy a viz miatt.

Csak türelem. Ne tessék közbe vágni, mert én anélkül is megadom a kellö felvilágositást.

Hát hiszen igaz ugyan, hogy az én kiküldetésem is a viz miatt történt, annakokáért, hogy referáljak róla, meg azokról a szerencsétlenségekröl, amiket okozott, de — uram! tehetek-e én róla, ha ugyancsak a viz volt az, mely a referálást megakasztotta, vagyis, hogy minden kétséget kizáró müszóval éljek, lehetetlenné tette.

Ime, olvassa tudósitásomat és meg fog errõl bizonyosodni.

Mindenek elött nyilvános köszönetemet kell kifejeznem Buják Miso fuvaros urnak, aki osztrák értékü hat forintokért lekötelezö udvariassággal bocsátotta rendelkezésemre kocsiját, hogy az ön rendeletének megfelelöleg a vész szinhelyére utazzam. Ugyancsak itt emlitem meg azt is, hogy a kabátom belsö zsebében ez a telegramm volt elrejtve, mely utam czélját is volt jelölendö:

„Kassai Szemle Kassa — Szekcsoe és Tarcza kiaradtak — vonat goezmozdonynyal egyuett vizbe fordult — azonnal oejjoen tudosito — Uedvoezlet — Kenyeres.“

Itt meg az olvasók kedvéért jegyzem meg azt, hogy ez a Kenyeres olyan ur, kit a lapok, közleményeik czitátumánál igy szoktak idézni: „mint lapunk egyik barátja irja.“

Miután az elözetesen megemlitendöket megemlitettem, folytatom, azaz csak még megkezdem a tudósitást.

Esett és éjjel volt. Nos hát elképzelheti ön is szeretett principális, meg önök is kedves olvasók, hogy kiküldetésemet az est mélabus csendjében se néztem kéjutazásnak. Buják ur egy izben azt a megjegyzést is tette:

— Sag ojan hideg ne volna.

És igaza volt szegény Misonak, mert én is szörnyen fáztam. Miért fáztunk? Mert hideg volt és át voltunk ázva.

Már hajnalodott, mikor Lemes faluba érkeztünk s itt huzamos kapudöngetés után sikerült a korcsma szobájában kiszáritani ruhánkat, ámbár azért itt is eláztunk.

Buják Miso is elázott, meg én is. Mikor utunkat folytatandók, kocsiba ültünk, — megjegyzem a kocsi nem volt fedett — hát a ruhánk már száraz volt, de belül voltunk elázva, azonban a folyton szakadó esö a külsöt összhangzásba hozta mihamar a belsövel.

Jó egy órát hajtott azután még Miso, mikor egyszerre csak arra a felfedezésre jutottam, hogy a lovak már a vizben járnak. Arról is meggyözödtem, hogy Buják Miso alszik. Nosza tehát, feláIltam a kocsiban és az öklömet összeszoritottam. Ennek meg az volt a következménye, hogy Buják Miso felébredt és fejebubjához kapott.

— Nem nincs szükségem Margitra! Tisztességes asszony vagyok. Nem akarom, hogy egy perczig is kételkedjék ebben!

Mély ráncz huzódott végig szemöldökei között; s meredtre nyitott szemei hidegen, barátságtalanul tekintettek a férjura. Egész teste reszketett az izgalomtól. A férfiu hosszasan nézett rája. A délutáni nap sajátszerü árnyakat vetett Diana arczára, mely most még fehérebbnek, kisértetiesebbnek látszott. És ekkor ismét eszébe jutott az a hideg téli nap, mikor a templomban voltak az orgona bugása mellett.

A csendben az óra hirtelen hármat ütött. A férfi összerezzent. Most el kellett hagynia. Sorges várakozott reája; közösen kellett egy kötelességet teljesiteni. Dianának azonban megkelle igérnie, hogy elutazik. Ha ö kivánja ezt jól tudja, miért teszi. Ártatlan; elhiszi, de azért nem maradhat itt tovább. Sorges jöhet esetleg. Az idöben ugyis nagyon izgatott.

Diana makacsul vonakodott.

— Nem… Nem…

Szolga lépett be s ezüst tálczán nagy fekete szegélyü levelet hozott.

— Mi ez? kérdezte Diana csudálkozva.

A férfiu halotthalvány lett s meg akarta akadályozni, hogy Diana a boritékot kinyissa. Késö volt. A fiatal asszony tágra nyitott szemekkel mohón futotta át a tartalmat:

Uram!

Fölkérem, hogy részt vegyen leányom Anna Marie Marguerite de Sorges temetésén, mely…

Az asszony megfordult és rikácsoló nevetésbe tört ki, mely arczát teljesen eltorzitotta.

— Szeretlek — kiáltá karjaival a férfi nyakát körülfonva — szeretlek forrón, örökké!

Iszonyu balsejtelem szállta meg a férfiut.

— Megörült!

Igaza volt; Diana megörült. De épp ama pillanatban az igazat vallotta be.

IX. évfolyam. Kassa. vasárnap 1893. évi augusztus 20. 94. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdekló küldemények czimzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Hassenstein & Vogle Bécs: Eckstein Bernát fürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Közegészség.

Kassa, aug. 19.

Hogy minden állam jólétének, nagyságának egyik legfőbb tényezője a jó közegészségügy, oly axioma, melynek megdöntésére józanon gondolkodó fő nem vállalkozhatik. Belátva ennek igazságát, már az ó-kor kimagasló államalkotói is, a közegészségügyre vonatkozó törvények megalkotását egyik legfőbb kötelességüknek ismerték, sőt, hogy ezen törvények betartása annál biztosabb legyen, p. o. Mózes azoknak vallásos színezetet is adott. S ma is azt látjuk, hogy mentől életrevalóbb, az értelmi fejlettségnek mentől magasabb fokán áll valamely nemzet, annál nagyobb sulyt fektet közegészségügyi viszonyainak jó karban való tartására. És valóban méltán, mert hisz örökre igaz marad a rómaiak ama mondása, mely szerint ép lélek csak ép testben lakhatik.

Nem czélom itt részletesen elősorolni azon utakat, melyeken a közegészségügy nagy horderővel biró befolyását gyakorolja az államéletre, mert ezek minden elfogulatlanul gondolkodó előtt ismeretesek. Legyen szabad általában csak annyit fölemlitenem, hogy az egyesek szellemi és anyagi jóléte képezi összeségében az államét; ezen szellemi és anyagi jólét első és elengedhetetlen föltétele a jó egészség. E nélkül megtörik a szellemi és testi erő s messze elmaradunk az élet végczéljától, a tökéletesedéstől, korán bukva el az élet nagy harczában, a létért való küzdelemben. Onként következik tehát, hogy ugy egyeseknek, mint az államnak legfőbb, leginkább életbe vágó feladata gondosan ápolni, előmozditani mindazon tényezőket, melyek az egészségre üdvös befolyással vannak, vagyis más szavakkal: mindent elkövetni a közegészségügy érdekében. Különösen fontos ez ránk, magyarokra nézve, mert nekünk nemcsak, hogy századok mulasztásait kell helyrepótolni minden téren s igy többszörösen szükségünk van reá, hogy a haza minden polgára egészséges, munka biró s a lehetőségig hosszu életü legyen, de fontos még azért is, mert idegen, többnyire ellenséges elemek közé beékelve, fajunk fenmaradása is függ attól.

Ha mindezek tudatában a mi közegészségügyi viszonyaink állapotát fontolóra véve, ezeket más államokéval összehasonlitjuk, egy rendkivüli elszomoritó érzés szállja meg keblünket, Nálunk ugyanis a közegészségügy érdekében a legutóbbi időkig alig tettek valamit. Közigazgatásunknak ez volt mindig a legmostohább gyermeke s a legtöbb községi hatóság gondoskodásának bizony fontosabb objektumát képezte p. o. egy marhalegelő kisajátitása, mint a polgárok egészségét, életét veszélytető tényezők elhárítása. De az egyesek legnagyobb részénél is ki van nálunk halva a közegészségügy iránti érzék és annak végrehajtása iránti jóakarat. Ki van halva, mondom, nemcsak azon dohos, nedves levegővel biró szobában lakó parasztnál, de sajnos, még azon sok intelligens embernél is, ki a terde nevelési iránynak hódolva, a testi fejlődés rovására gyermekét tulhalmoztatja szellemi munkával. S igy nem csoda, ha a halálozások százalékának magasságával a többi államok között a legelső helyek egyikét foglaljuk el. Nem csoda, ha folyton panaszkodnak katonasorozó bizottságaink, hogy kevés a katonának való. Nem csoda, ha folyton szaporodik azon leányok száma, kiknek — hogy megboldogult professzorom: Dr. Wagner szavaival éljek — magas müveltségét a büszke önérzettel eltelt anya rendesen ezen szavakkal szokta kifejezni a házi orvos előtt: „Ja Herr Doktor, meine Tochter ist sehr nervös!"

Hogy közegészségügyi mizériáink hü képét meglássuk, sajnos, nem kell messzire mennünk. Tekintsünk csak szét a magunk portáján. Nagy bőségben található itt fel minden, mi betegséget okozhat, kezdve az egyszerü bélhurutot előidéző rothadási csiráktól, fel egészen typhus vagy a tuberkulozis baktériumáig.

A „szegénység", ez mináluuk azon rengeteg hatalom, melynek mindenhatóságában arab fatalizmussal az emberek megnyugszanak.

A közegészségügy kivá almai a legtöbb esetben azonosak azzal, mit a rend és tisztaság minden embertől megkövetel; már pedig ugy vagyok meggyőződve, hogy a szegénység sohasem lehet oka arra, hogy valaki piszkos és rendetlen legyen. Az esetek többségében nem a szegénységben rejlik tehát oka a lefontosabb közegészségügyi javaslat végre nem hajtásának, hanem a „nem akarom"-ban.

De másrészről, ha vannak is a közegészség ügynek oly kivánalmai, melyek az egyéntől áldozatot követelnek, ezen áldozat meghozatalára legelső helyen érezheti kötelezve magát a szegény napszámos, ki mindennapi munkájával keresheti kenyerét s kinek éppen ennél fogva legfőbb érdeke, miszerint mentől inkább eltávolittassék azon káros tisztátalanság, mely különben is az erős munka és a hiányos táplálkozás által elgyengitett szervezetében könnyebben hozhat létre sulyos, az életet veszélyeztető megbetegedéseket. — Tehát csak egy kis jóakarat és belátás s a dolog menni fog a szegénység daczára is.

Dr.

Védekezzünk!

Kassa, aug. 19.

A kolerajárvány veszélye itt kisért a legközelebbi szomszédságunkban és ott nap-nap mellett szedi áldozatait. Megdöbbentő jelenség ez, mely komoly aggodalmat kelt azoknál, akik a vész nagyságát teltudják fogni. A vész terjed, a hatóságok részéről kifejtett óvintézkedések foganatositása vajmi csekély, ugyszólván semmi eredménynyel sem jár, legalább ezt bizonyitja, hogy a betegülések és halálozások száma naponként növekszik.

Távol áll tőlem, mintha valami csodaszert akarnék a kolerajárvány megszüntetésére ajánlani. Hogyan tehetném én azt, én, aki orvos nem vagyok, csupán józan észszel mérlegelem az eseményeket, a ragály pusztitásának borzalmas voltát? Hogyan tehetném azt különösen akkor, midőn az orvostudomány is csak tapogatódzik, mondhatom, hogy tehetetlenül áll e szörnyü csapással szemben, mely az európai országokat egyaránt fenyegeti s most itt, majd amott mutatja be rémes uralmát, mely megnépesiti a temetőket?

Nem mondom én, hogy ez idő szerint mulasztás van, sőt a legnagyobb készséggel elismerem, miszerint városunk és vármegyénk hatósága, erre hivatott tisztviselői teljes odaadással, sokszorositott tevékenységgel járnak el a pusztitó ragály terjedésének meggátlása körül. Azt azonban ki kell jelentenem, hogy akkor gondoskodunk óvszerekről, midőn az enyészet angyala teljes erővel mérte ránk csapását. Akkor gondoskodunk óvszerekről, mikor az emberek egymásután dőlnek sirba a legcsunyább halálnem pusztitása következtében.

Ilyenkor, csak ilyenkor látjuk be, hogy Magyarországon az egészségügy mennyire rendezetlen állapotban van. Ilyenkor tünik ki, nogy maroknyi nemzetünk mily nagy százaléka esik áldozatául a kolerának és más pusztitó ragálynak.

Avagy nem a fenti állitás igaz volta mellett tanuskodik-e azon körülmény, hogy — többek között — a difteritisz ragálya folyton pusztit, áldozatait

TÁRCZA.

Rezervista-élet.

Irta: **Tömörkény István.**

A rezervista már el is felejtette, hogy valaha katona volt, mikor egy szép reggelen, amidőn a nap kalendáriumi pontossággal kelt föl, piros czédulát hoznak neki. A tetejére rá van nyomva, hogy behivójegy, ezalatt ott van teljes katonai titulusa, az alatt, hogy hova kell bevonulnia, és hogy hány napra, ez alatt pedig hosszu, apróbetüs litánia magyar és német betükkel. Mindenféle hasznos tudnivalók ezek. Például, hogy a behivott férfiu el ne mulasszza magával vinni a Vorschriftot.

A Vorschrift tulajdonképen előirás, az előirás pedig könyv, azonban az exred saját külön házi nyelvén a Vorschrift egy csomó kefét, törülörongyot, nyakravalóvásznat, tüt, czérnát, küpenyeg-, blouz-, örömlajbigombot s határozott számu bakancsszeget, sósbádogot, ivóbádogot, gyüszüt, a mindenekfölött érdemes gombpuczolót s egyébb ilyen kurta iparczikket jelent. Mikor a standbeli férfiu haza megy szabadságra, mindeme vagyon, a melyek segélyével eddig fényes rendben tarlotta magát, öntulajdonosává válik azon kikötéssel, hogy az egész készséget rakja le otthon szépen egy csomóban, s ha a haza üdve ugy akarja, hogy ujra gombokat keljen puczolni, akasszza le a zsákot a szegről s menjen, ahova hivják.

Hja igen! A szabadságolás boldog idejében azonban a derék kefék, amelyek annyiszor fejtették ki összes fényesitő tehetségüket egy-egy generális elé vitt csizma szárán, eldobáltatnak, elajándékoztatnak vagy pedig a szabadságolási örömünnep költségeinek a fedezésére önkéntes árverés nyittatik belőlük. Akár inde, akár unde: a végeredmény az, hogy Vorschrift nincs s igy azon, nem okvetlenül kellemes tudatban vár a bevonulás napjára a férfiu, hogy ime, még be sem rukkolt, de ok a büntetésre már van.

Azután elkövetkezik a bevonulás napja. A rezervista elbucsuzkodik otthon, mintha bizonyos halálba menne s igen szomoru arczczal igyekszik minél több pénzbeli minéműséget szerezni össze a tizenhárom napokra. És számolás történik rögtön arra nézve, hogy hány nap van még hátra. Mert ámbátor a tizenhárom napból csak a legelső kezdődött még meg, annak is egy-két órája, de már nem maradt tizenegy napnál több, mert a berukkolás napja nem számos, valamint az utolsó, amikor haza vonul az öreg vendég, az nem számos.

Lehet és szokás ezt tüzni még továbbá. Mert ime tizenegy nap van szolgálni való, de annak fele éjszaka marad, hát hat és fél. Fél nap nem számos, marad hat. A hatban bizonyosan van egy vasárnap, meg egy ünnep, marad négy. Abból egy napot valahogy „eltakar" a vén csatár' marad három. Ugy lehet, egy nap maródi, egy nap áristom: már is csak egy marad.

A behivó napján aztán sürü tömgeekben omlik be a kaszárnya kapuján a lezorbista. Némelyik már belebujt az extra mundurba, a másik czivilben. A sok tél-tul dángóvázó, lehajtott fejü, görbedt hátu emberben nem lehet megismerni az egykor haptákos, feszes bécsi magyar bakát, a Mirclicsábitót. Pusztai emberek hosszu, bozontos hajjal, az állukon két hetes sörtével, kurta pipa az agyarukon, ősidők óta szolgáló szinevesztett kalap a fejükbe nyomva, az egykor tiszta vidám, fiatal arczra barázdákat huzott az élet, a családapja gondja, az adó, az árenda s egyéb ilyen földi ingyen mulatság.

Az arczok átváltoznak, alig lehet rájuk ismerni. Akiket öt év előtt fiatal legénynek ismert az ember mikor velük együtt mászkált a montenegrinus határhegyeken s szintén velük gurult olykor a hegyoldalakról lefelé némi változatosság okáért, most vénhedt emberek, komotos, lassu mozdulatokkal.

Azonban azért van örüm. A közös szenvedés mindenféle czivil-barátságnál jobban egymáshoz köti a sziveket s a gyakorlatra bevonult elegáns ur meg bocskoros tanyai béres olyan szivélyesen üdvözlik egymást, mint császártalálkozáskor szokás.

— Nini, az örmester ur Kájtor! De meghizott a pofaszijja!

Szinte századok, szakaszok, barátságuk (a Kameradschaftnak ez hivatalosan magyarra forditott neve) szerint verődik össze a kaszárnya udvaron a vendég, a mint várja, hogy sor szerint az orvos elé hivják. Erdekes elnézni, ha az otthon hagyott család, talán egy beteg asszony, ágynak esett gyermek gondját lassankint, szinte perczről-perczre mint simitja le a réginczimboraság támadó vidámsága s a vén rezervista mint alakul át azzá, ami a baka! tegyverrel a kezében ember, a nélkül játékos gyerek. Nyolczvannyolcz, hat, hat négy és hárombeli sorozási évfolyamuak vannak behiva, némelyiknek otthon már féltuczat gyerek kapaszkodik a nadrágjába s a vállaira egy nagy család fentartása nehezül: itt azonban nagyhamar a régi gyerek lesz megint, aki elhanczurozik ép oly vén szamár komájával az udvaron s ugy meg kergetik egymást, hogy ha komandószóval parancsolt laufsrittben kivánnának tőle annyit, kidőlne bizonyosan.

Zaj, vidámság veszi lassacskán körül az eleinte csöndes, hangtalan tömeget. A kantin tele van, a komák örülnek a viszontlátásnak és nyelik az italt kegyetlenül.

— Hogy áll kend, koma?

— Éhun é!

— Hát igyék kend.

— No igün.

szedi gyermekeink közül, de nincs mód és eszköz, melylyel a pusztitásnak gát volna vethető. Igy vagyunk a kolera árvány és minden járványnyal, mely addig pusztit, mig neki tetszik, akkor szünik meg, mikor kedve tartja.

Kiütött a kolera! Eme hirre kifogástalanul tétettek és tétetnek meg az óvintézkedésekhez megkivántató intézkedések. Nemcsak a városnál, a megyénél és annak községeiben, hanem a miniszteriumban is serényen munkálnak a terjedő veszély meggátlása tekintetében. Az eredmény pedig az, hogy a pusztitó vész naponként terjed.

Eme sajnos, körülmény, a ragály pusztitása, igazolja, hogy nálunk a kormánytól le a falusi kisbiróig, csak akkor tesznek már valamit a közegészségügyért, mikor a ragály, a pusztitó kolera ránk csapott. Szóval a mentéshez szükséges vizről akkor gondoskodunk, midőn házunk teteje egészen lángban áll!

A kolera terjed, pusztit, mert a ragály terjedésének igazi veteményes ágya a nép lakása, étkezési módja, rondasága, a levegő, melyet szi. Ezen pedig sem az alispán személyes megjelenése, sem a minisztertől kiküldött járványorvos, sem a járványbizottság naponkénti ülésezése nem segit. Az egészségügyet nálunk folyton és pedig gyökeresen kell javitani!

Uraim, azok a büzhödt levegőjü, szük szobák, a piszkos udvarok, a nép tisztátlansága, a vészszel szemben tanusitott oktalansága, az egészségtelen táplálék, a táplálkozásban való mértékletlenség, a rosz, tisztátlan ivóviz stb. stb mind utjában áll az óvintézkedések foganatositása körül kifejtett munkásságuknak!

Be van bizonyitva, hogy a ragály terjedését legjobban mozditja elő a rosz, egészségtelen lakás és mégis mily nagy azon szerencsétlen emberek száma, akik szük, olykor földalatti kunyhókban senyvednek? Az udvarok rondaságát ki látja meg akkor, ha a hatóság közigazgat, erre csak akkor gondolnak, ha a kolera fellépett. De igen, gondolnak. Kiküldtek kerületenkint b i z t o s o k a t, a kik azonban csak a titulusnak örvendeznek és azontul? Uram bocsáss! Aztán ki gondol azzal, hogy a nép tiszta vizet igyék, bizony jó vizet adó kutak csináltatása is csak akkor jő szóba, midőn a szörnyü vész pusztitása fellépett. Avagy lehet-e nálunk egészséges táplálkozásról szó, midőn étel és italmemüiket hamisitva hozzák forgalomba az élelmes üzletemberek?

Nem csodálkozhatunk ilyen körülmények között, ha pusztulunk, ha ragályos betegségek folyton szedik közülünk az áldozatokat. Az egészségügy körül való mulasztás, kezdődik a kormánynál, lemegy e kormány intézkedésének végrehajtásával megbizott legutolsó közegig. Nálunk szeretik hangoztatni a nemzet haladását, intézkednek, milliókat költenek a nemzet fejlődésére, de épen a népnevelés, a közegészségügy az, mely a törvényhozásnak mostoha gyermeke s az e téren mutatkozó hiányok, mulasztások a népnek a soktéle ragaly által való pusztulásában talál megboszulást.

Ha most az eddigi általános mulasztások pótlásáról van szó, ha a ragály terjedésének meggátlására tehetünk valamit, hatóság és értelmiség fogjanak kezet és minden lehetőt kövessenek el a pusztitó ragály terjedésének meggátlása tekintetéből, mert a mi népünk saját javát sem tudja, a védekezési munkát, igyekezetet semmisnek, feleslegesnek ismeri s ha a községek elöljarói a leglelkiismeretesebben nem járnak el ez ügyben, a felső hatóság minden törekvése meghiusul, a ragály terjed, melyből kiszámithatatlan kár háramlik a nemzetre kereskedelmi, gazdasági és sok más tekintetből is.

Árviz nálunk.

Saját tudósitónktól.

A mélyebben fekvő mezőkön még áll ugyan a viz, az eperjesi országut melletti tákon még látni a Szekcső piszkos hullámainak nyomát, a nagyon sok helyen szerte széjjel heverő gabona, a tönkretett vetés, a messze elhurczolt iszap még mutatja az iszonyatos pusztitást, de a Szekcső már ismét kanyarog medrében, mintha mitsem csinált volna.

Pedig nap-nap mellett élénkebben domborodik ki a pusztitásnak szomoru képe, nap-nap mellett ijesztőbbnek látjuk a szegény felvidéki nép nyomorát.

Már mult számunkban referáltunk az árviz okozta pusztitásokról, ezeket kiegészitőleg még következőkről értesülünk.

Legnagyobb a pusztulás s az ebből származó nyomor a makoviczai és szekcsői járásban, hol a már emlitett községeken kivül sokat szenvedtek K a p i s s ó, melynek lakossága még nem heverte ki a néhány hónap előtt dühöngött tüzvész pusztitását s máris siratja verejtékes arczczal szerzett vagyonának elvesztét, továbbá K e c s k ó c z, S z o r o c s i n, B á n y a v ö l g y, Alsó és Felső-O r l i k, L a d o m é r, K r u z s l y o v a, S z v i d n i k falvak, melyek mind viz alatt állottak s melyek mindegyikében több ház dült romba, több helyen maga alá temetve az embereket.

A gabona és egyéb vetemény elvesztésen kivül sokan igen nagy kárt szenvedtek azáltal, hogy a többnyire künn volt háziállatok között is nagy pusztitást vitt véghez az árviz.

A Tapoly, Ondava, Szekcső és Tarcza völgyében mindenütt tönkre ment a vetés és a nép nemcsak a legnagyobb nyomornak, de éhinségnek néz elébe. A szegényebb falvakban már most mutatkozott ez az iszonyatos rém és Sáros megye fiatal, de derék alispánjának köszönhető, hogy nem kezdett el uralkodni. Szinyei-Merse alispán ugyanis azonnal küldött a makoviczai és szekcsői járásokba élelmi szereket, lisztet és kukuriczát. Az alispán továbbá, miként ezt már mult számunkban föltételeztük, jelentést tett az árviz pusztitásról a belügyminiszteriumnak s annak hathatós segélyét kérte, a mi — reméljük — nem fog sokáig késni. A társadalom is kezd mozogni. Első a magyar vörös kereszt egyesület, mely e tekintetben akczióba lépett és meleg hangu fölhivásban ad kifejezést a csekvésnek.

Hinni akarjuk, hogy a Jószív egyesület sem fog hátra maradni s most talán még szérte széjjel fürdőző választmányi tagjait összehivja, intézkedik a felvidéki nép nyomorának enyhitése iránt. Mentül előbb, mert: bis dat, qui cito dat.

Adományok közvetitésére mi is szivesen vállalkozunk s azokat lapunkban nyugtázni fogjuk.

Az összes kár Sárosmegyében hozzávetőleg fél millió forint. Az alispán intézkedett ugyan a kár hivatalos becslése iránt, ez a munka azonban több hetet fog igénybe venni.

A bártfai vasuton is megkezdték a munkálatokat. Mindenekelőtt a kevésbé sérült pályavonalakat állitják helyre, hogy a nagyobb sérüléseket s különösen a hidakat helyreállitják-e még az idén, ez bizonytalan. A bártfai vasut kárának leginkább az az okozója, hogy a Szekcső völgyét a sok áthidalással nagyon megszükitette. A vasut mindazonáltal a régi vonalon marad, bár féltő, hogy a Szekcső áradása esetén, ha nem is veszti el a hidakat, de mindenesetre károkat fog szenvedni, mert bizony a Szekcső rakonczátlankodó folyó s nem ritkán okoz bajt. Igaz, hogy ily nagy árviz már 40—50 éve nem volt, de kisebbre s nem éppen veszélytelenre e sorok irója is és bizony sokan vele együtt emlékeznek. Ez okból helytelennek tartjuk, hogy a kassa-oderbergi vasut a 11. sz. őrház mellett elszakitott töltést ismét fölemeltette, miután ottan — nézetünk szerint — ha hidat nem is, de legalább egy széles átvezetőt kellett volna tölépiteni.

A 11. számu őrháznál történt baleset folytán keletkezett forgalmi akadály már teljesen el lett háritva és e hó 18-ika óta a vonatok már akadálytalanul közlekednek. A baleset helye még kényes pontja a pályának s itt a vonatok rendkivül lassan és óvatosan közlekednek, de az utasoknak már nem kell átszállani.

A pályának ezen gyors előállitásáért mindenesetre elismeréssel adózunk e vasutigazgatóságnak, mely éjjel-nappal fáradságot nem ösmerve igyekezett a rendet helyreállitani.

A balesetre magára még annyira térünk vissza, mert nem hagyhatjuk szó nélkül az eperjesi állomásvezetőségnek ez alkalommal tanusitott eljárását. A személyvonat megakadt a nagy vizben, a mozdonyvezető ébersége folytán szerencsére senkinek sem történik baja, az utasok összegyülve egy száraz helyen várják a mentőket, a melyeket Eperjesről bizonyára ki fognak küldeni. Es Eperjes? Nem tudjuk, hogy mit tett, de egy személyvonattal, mely Abosról elindult s mely nem érkezett be a rendes időben Eperjesre, hat éjjeli órán át nem törődött. Nem lehetett volna értesiteni a katonaságot, az utászcsapatot vagy a tüzoltóságot, kik bizonyára hozzá tértek volna még éjjel a baleset helyéhez s előbb szabaditották volna meg az utasokat a mindenesetre nem kényelmes helyzetből? Vajjon mi történik, ha a baleset nem oly szerencsés kimenetelü vagy ha az árviz nagyobbodik s azt a kis száraz helyet is elmossa az utasok lábai alól s azoknak az árral kell küzködni? E gondatlanság mindenesetre megrovást érdemel.

A hétről.

Mit tanul az [illegible] gyerek? — Az inditvány. — Pável püspök. — A király [illegible] napja. — Zenés takarodó. — Parádé az „Agyago[illegible]“ — Éljen a király!

Kassa, augusztus 19.

Nagyváradon csapott fel a láng, mely felgyujtotta a kedélyeket és a Pável-Pituk ügy folytán országra szóló nemzetiségi krizist provokált. Ebben a szenzácziót keltő kérdésben lett ujabban hiressé S i p o s s Orbán, a bihari tanfelügyelő, kit Pável az ellene inditott mozgalom vezetőjének tart.

Siposs Orbánról beszélik, hogy mikor egy váradmelletti oláh falu iskolájának a meglátogatására a községbe érkezett, a tanitó hirtelenében igy tanitotta be nebulóit a tanfelügyelő rendes kérdéseire, hogy: Magyarországot Arpád alapitotta; a nemzeti szin piros, fehér, zöld; a nemzetiséged magyar; a vallásod ortodox, a tanfelügyelő Siposs Orbán.

Igy történt azután, hogy mikor Siposs betoppant az iskolába, kérdéseire ilyen feleleteket kapott:

— Mi a nemzetiséged?
— Ortodox!
— Mi a vallásod?
— Piros, fehér, zöld.
— Ki alapitotta Magyarországot?
— Siposs Orbán.
— Biharmegyének ki a tanfelügyelője?
— Arpád a honalapitó.

Bármennyire hizelgett is ez a felelet Siposs Orbánnak — mondják — hogy a tanitót keményen lehordta ezért Biharmegye tanfelügyelője, aminthogy meg is érdemelte.

Tessék azután csodálkozni kérem, ha nemzetiségi kérdésről, surlódásokról hall az ember, mikor az a kis mócz gyerek, ki ellátogat néha napján az iskolába, annyit tanul ott meg esztendők során át, hogy Magyarországot Siposs Orbán alapitotta, s ha azt kérdezik tőle; hová tartozik a falud? azt feleli rá:

— Romániába.

*

Érett, nagyon megérett kérdés már a nemzetiségi kérdés.

Sok borsót törtek már az orrunk alá oláhjaink — pánszlávjaink.

Itt az ideje, hogy komolyan lássunk hozzá annak a megoldásához. Itt az ideje, hogy kivágjuk azt a folyton terjedő fekélyt hazánk testéből, mely megmételyezi a lelkeket, gyülöletre szitván egymás iránt az egy hazának fiait.

Francziaország pár évvel ezelőtt, midőn oly eset adta elő magát, hogy egy alattvalója a külfölddel franczia ellenes összeköttetésbe lépett, ebből az alkalomból szigoru törvényt hozott m i n d e n n e m z e t e l l e n e s t ö r e k v é s m e g b ü n t e t é s é r e.

Francziaország nagy nemzet, derék és müvelt nemzet.

Mi bizvást példát vehetünk tőlük.

Nekünk is ilyen szigoru rendszabályokhoz kell nyulnunk, hogy megakadályozzuk azt, hogy saját polgártársaink legyenek a mi ellenségeink s a magyar állam ellenében kint keressenek támogatást a nemzetellenes izgatók.

Már pedig, hogy a mi pánszlávjaink és dákórománjaink kifelé gravitálnak, azt nem tagadhatja senki sem. A pánszláv Cseh és Oroszország felé kacsint, az oláh meg Bukarest irányába.

Onnan veszik a pénzt és bátorságot és oda is törekszenek.

A belső ellenségnél pedig nincs félelmetesebb, mert az békében is az. Minduntalan kellemetlenséget okoz s magára irányozván a figyelmet, a haszontalan veszödésekkel ezer hiába való bajt okoz.

Ezzel az ellenséggel pedig le kell számolnunk valahára. Vagy-vagy? Tertium non datur.

És ép ezért kalap levéve üdvözöljük Kassa város törvényhatóságának ama bizottsági tagjait, kik a büntető törvénykönyvnek az izgatásra vonatkozó paragrafusait nem látják preventiv hatásukban annyira erőseknek, hogy államunk tekintélyét megóvhassák és akik ezért egy hazafias inditványtétel erkölcsi dicsőséget hozó kötelességét vállalták magukra.

Ha ezt Kassa városa el fogja fogadni, józan és bölcs belátásról tanuskodó dolgot cselekszik.

Még egyszer kalap levéve köszöntjük azokat, kik elhatározták ez inditvány megtételét...

*

Michailu Pávelu az oláh püspök nyilatkozott.

Mondott valamit.

Magáról keveset, csak annyit, hogy olyan ártatlan, mint a ma született gyermek, de annál többet gyanusitott.

Azt mondta, hogy ő személyes boszu áldozata, még pedig a Siposs Orbán boszujáé.

Szegény Pável.

Igazán sajnáljuk nagy hazafi létére a jó püspök bácsit. Hogyne, hisz csupa ártatlanság az egész amit ujabban kisütött az a bolond pap.

Van-e ebben valami:

„Tisztelendő testvéreim! Ne merészeljetek sehol se magyarul prédikálni. Ne tanitsátok a magyar kölyköket magyarul, hanem csak oláhul. Aki oláhul beszél és prédikál, az a menyországba jut. Odamegy az is, aki az oláh prédikácziót hallgatja, még ha nem érti is meg.

Tudjátok?

Én mondom ezt. En, a püspök!“

*

Mennyi disszonánczia, mennyi zenebona egy héten.

Veszekedés az oláhokkal és hirlapi polémia a katonák levelezése miatt, ez a helyzet szignaturája.

Ebbe a sok huzavonába s ebbe a tömérdek elkeseredésbe, mint valami „treuga dei“ ékelődik be az az örömünnep, melyet a király születés napján békében ül meg a magyar.

A magyar mindig szerette királyát.

És szereti különösen a mostan dicsőségesen uralkodó királyát, kit a legalkotmányosabbnak tart a közvélelem,

De a mint a királyát szereti a magyar ember, azonképen meg nem veti a parádét sem. A szemkápráztató látványosságok mindenkor képesek az idegekre hatni.

Azután átesnek az orvosi vizsgán és beosztatnak a századokhoz. Kiosztjak a fegyvert, a szinehagyott ócska mundurt, a melyik annyira foltos, megszakadozott, hogy szinte gyönyörüség abba belebujni a rezervistának. Mert ugy szép a rezolbista, ha rongyos. Ez megint privát gyönyörüség, a mivel megkülömbözteti magát a „vén harczos“ a jó ruhában járó „standesi subatól“. Pokoli jelenetek vannak itt, amint az öreg ember [illegible] akar bujni a fiának való nadrágba s a nagy erőlködésben a térdén dugja ki a lábafejét. Az örömlajbi szük, alig lehet begombolni. Nagy erőlködéssel végre sikerül, azonban csak egyszerü ok miatt, mert hogy a háta végig kettéhasadt. Egyiknyakig esik a sapkába, a másiknak a feje tetején billeg.

Sok próbálkozás után kicserélődnek a ruhák s a vének kedvtelve néznek végig a „mondta bolond né vödd radd“ ruhában. Néhány tulkövér polgártárs, akik veterángenerálisi hasakat hoztak a köztárlatra, egyáltalán nem megy föl a mundur. Ezekre már majd ugy kell válogatni.

A kaszárnya udvar délfelé üresre válik. Csak egy kis csapat maradt ott, sápadt, beesett szemü, roskatag emberek, akiknek nehéz betegség sorvasztja a testét. Akik bejöttek, hogy megmutassák magukat az ezrednél, hogy nem képesek a fegyvergyakorlatra. Köhögve szomoru csendben támaszkodnak a falhoz, ahová, némi kis meleget csap a verőfény s ahogy végigszalad az udvaron a tavaszi szellő, fázósan borzongnak össze. Egy-egynek aggódó felesége, arczán az urát szánó asszony télénk szomoruságával, kendőt, subát, szürt teritget a vállaira.

A nagy csapat vidám, egészséges ember után ez a sápadt, beteg emberesomó: szomoru és bántó kép ott a napsütött sárga falak mellett.

Mennyi tömérdek embert osöditett össze a csütörtök esti zenés takarodó, s mennyi volt odakünn; ott volt fél Kassa városa.

Az esti takarodó két katonabandája nyomán egész emberáradat hullámzott fel s alá az utczákon, a korzón ott sétált az elite publikum apraja-nagyja.

A gázlámpák csillogó tényében ott tündöklött Kassa város híres-neves szépségü hölgyközönsége és bizonyára nem egy ajkról lebbent el akaratlanul is a zenekart kisérők éljenzésének hatása alatt, hogy:

— Éljen a király!

A másnapi tábori mise is sok szép hölgyet, nagy közönséget vonzott ki a katonai gyakorlótér zöld gyepére.

Festői zárt sorokban álltak a nagy térségen katonáink. Mint valami csillogó operette felvonását, olyan kiváncsisággal nézte a feszesen kivágott léptekkel eldefilirozó bakákat, nehéz ágyukon ülő tüzéreket s kaczkiás bajuszu huszárokat, mig azoknak a szegény fiuknak és tiszteknek egy bizonyos hányada szorongó aggodalommal töprengett rajta, hogy vajjon mi lészen a büntetés azért, mert a puskák nem akartak egyszerre elsülni?

Derékül, szépen vonultak el a király katonái, kik a miénkek is.

A mi anyáink fiai, a mi testvéreink.

Volt közöttük egynehány olyan csapat, melyekre rámondhatjuk azt is: a mi katonáink…

A honvédek… De nem, a többi is a miénk, a mi vérünkből való vér.

Ne legyen közöttünk disharmónia, ne egyenetlenség. Legalább most ne.

A király születésnapját ünnepeltük!

Éljen a király! **Lorgnet.**

Ujdonságok.

A király születésnapján pénteken a szemináriumi templomban ünnepi mise volt, melyen részt vettek az összes polgári hatóságok és állami hivatalok képviselői is, élükön Péchy Zsigmond főispánnal és Münster polgármesterrel. A zsufolásig megtöltött templomban Szabad Ferencz apát-kanonok szolgáltatta fényes segédlet mellett az ünnepi misét. Sokan szokatlannak találták, hogy nem a megyés püspök czelebrált, mint máskor ilyen alkalommal, azonban ezt megmagyarázza Bubics püspök távolléte, ki a püspöki palota szomszédságában s magában a palotában folyó épitkezések miatt most tulajdonképen lakással sem bir saját székvárosában. Ép ezért maradt el a szokásos diszebéd is, melyet ezuttal a hadtestparancsnok a Schalkházszállóban s Münster polgármester saját házánál tartott meg.

Katonai diszfelvonulás az Agyagoson. Tulajdonképen Hlinik néven ismeretes az a hely, a hol a katonák gyakorlataikat szokták tartani s a hol a pénteki parádé ünnepélyes jelenetei folytak le. Azonban szavahihető emberek állitása szerint e földterületet még csak nem is olyan régen a Hlinik-nek megfelelő magyar nevén Agyagosnak hitták még a tótok is. Ezt a magyar nevet akarnók, laptársaink segélyével is visszahódítani a Hlinik számára, midőn e néven nevezzük. Tehát az Agyagoson folyt le ő felsége születésnapjának katonai részéről való megünneplése. Nagyszámu közönség özönlött ki már a jókora reggeli órákban az Agyagosra s türelmes várakozással foglalt állást a katonák harczvonalával szemben felállitott sátrak körül. Fél kilencz óra előtt érkezett meg Uexküll-Gyllenband gróf hadtestparancsnok Say altábornagytársaságában és táborkarával s először tábori misét hallgatott a középso legdiszesebb sátorban. A két katonai zenekar, mely a hadtestparancsnok megérkezésekor a Gott erhaltét játszotta, mise közben is többször rágyujtott az oszträk néphimnuszra, miután a felállitott katonaságok sortüzet adtak. Mise után az összes jelenlevő katonaságok diszfelvonulást tartottak az Agyagos nagy térségén, miközben Uexküll-Gyllenband hadtestparancsnok szemlét tartott felettük. Szemle után a katonaság hazavonult s a közönség is szerteoszlott.

Belvizek lecsapolása. Abauj-Szántó községét többféle belvizárok régesrég háborgatja, rontja levegőjét, veszélyezteti közegészségét, neheziti közlekedését. E bajokon már Abauj-Torna alispáni hivatala 1888-ban akart segiteni, de hát a mi ismert keleti fatalizmusunk és a közöny itt is megkövetelte a maga jussát és igy maradt minden a reginél. Most hogy egyrészt az ázsiai tekete vendég rémséges látogatása már mintegy bejelentve van, de másrészt a helyes közigazgatás elismerésre méltó szempontjait mérlegelve, a vármegye alispáni hivatala szigoru utasitást adott Abauj-Szántó közönségének és a végrehajtással a gönczi járás főszolgabiráját bizta meg, hogy a szántói belvizeket ez év végéig rendezze s pedig a kenderföldit, a melynek 726 méter a hossza, a Szerencs patakon levő s a példányként melletti hidtól kiindulva, a Drencsik hidja mellett keresztezze a Guttmann Adolf féle malomhoz vezető malomárkot és innen a „Kenderföldek“ dülő közepén huzódjék fölfelé és az Aranyos pataktól, mintegy 70 méter távolban végződjék; a forrás-utczai belvizárkot, mely a syphon fölött mintegy 100 méter távolságban egyesüljön a „Kenderföldi“ belvizárokkal, innen fölfelé a forrás-utcza első oldalán huzódjék és a téglaszinek mellett az Aranyos pataktól körülbelül 25 méter távolságban végződjék. Ezenkivül elrendelte a kis-utcza 540—580 helyrajzi számu és a Kenderföldek 24—30, 37—49, 56—65, 108—112 és 609—628. helyrajzi számu területek alagcsövezését, összesen 16. kat. hold és 312 □ ölnyi kiterjedésben. A levezetési munkálatok költségét a müszaki vezetés költségeivel együtt Szántó község tartozik viselni, s e végből köteleztetik a község, hogy az emlitett munkálatokra előirányzott 1125 frt 80 krt a gönczi járás főszolgabirája kezéhez, három egyenlő részletben a munkálat előhaladásához képest, az általa megállapitandó határidőkben fizesse be. Az elrendelt alagcsövezés 1064 frttal előirányzott költségét első sorban az illető birtokosok tartoznak viselni, önként értetvén, hogy az alagcsövezési munkálatok foganatositását is türni tartoznak. Ez utóbbi munkáknak 1894. végén kell elkészülni.

Hymen. Dick Ignácz s.-a.-ujhelyi vámbérlő és borkereskedő e hó 16-án Abauj-Szántón oltárhoz vezette Veiczner Lőrincz kereskedő bájos leányát, Malvint. Boldogságot kivánunk az uj házaspárnak.

A felsőmagyarországi népgazdászati kölcs nös hitel- és takarékegylet mint szövetkezetnek a lefolyt év junius 30-ig terjedő üzletév tevékenységi eredménye olvasható lapunk mai számában. Tiszta, világos képét nyujtja az igazgatóság ez intézet belső életéről, szilárd alapon nyugvó kifejlésérol e mellékleten, a melyből látszik, hogy a pénnybank, a mint ez intézet köznéven ismeretes, joggal nevezhető a legjobban szituált pénzintézetek között is, a legjobbnak. Folyton szaporitja tartalékjait, alapjait, azon igyekszik, hogy pénzeit a legjobb jelzálogokra helyezze el és lépést tart a pénzbőség által követelt irányzattal azzal, hogy nyujtott hiteleit 5—6 százalékkal kamatoztatja, a mely csak fokozza a hozzá való bizalmat a közönség minden rétegében. Daczára ennek, üzleti részjegyeseit állandólag elég busás osztalékban részesiti és most is 9 százalék jut egy-egy szelvényre, a mi azt vonta maga után, hogy a pennybank 50 frtos papirjai ma már 75—80 frton fizettetnek, de igy is alig szerezhetők meg a piaczon. Az igazgatóság jelentését és az intézet mérlegét szives figyelmébe ajánljuk az olvasóknak.

Honvágy. Baumann J., Zimmermann Lipót abauj-szántói hirneves borkereskedő veje, ki 30 év előtt vándorolt ki Amerikába, daczára annak, hogy ott a kereskedelmi világ legtekintélyesbjei közzé dörgött fel magát és nagy vagyonra tett szert, a honvágy által ösztönöztetve, egész családjával örökre elhagyva Amerikát, visszajött szülő városába Abauj-Szántóra. Mint halljuk, ott akar letelepedni és egy nagyobbszerü gyárat alapitani. Bizony ráférne ez elszegényedett vidékre! Vajha minden Amerikába vándorolt magyar igy gondolkoznék!

A polgári kör lapunk számára ismét megnyitotta termeit. A mint hogy akkor nem zugolódtunk, a mikor ellenünk tordult a körnek politikai légáramlata, azonképen most is csak tisztelettei jelezzük a kör választmányának határozatát.

Vizsgálat egy állatorvos ellen. A felsővidékeken s némileg megyénkben is dühöngött veszedelmes állat-betegség, a ragadós tüdölob ellen Doktor Izidor abauj-tornamegyei állatorvos egy általa feltalált uj gyógyszert árult és alkalmazott a ragadós tüdőbetegség ellen. Az állatorvost azonban feljelentették a hatóságnak s minthogy kiderült, hogy hatósági ellenőrzés és felülvizsgálás nélkül árulta gyógyszerét, a földmivelésügyi m. kir. miniszter elrendelte, hogy az 1888. évi VII ik törvényczikkbe ütköző vétség miatt inditsanak vizsgálatot Doktor Izidor hatósági állatorvos ellen.

Széplakról jelentik aug. 18-iki kelettel. Az összes termés még a mezőn áll és az esőktől átázva, minőségben jelentékenyen megromlott. A Tárcza és Hernád kiöntései is óriási károkat tettek. Sok ezerre megy az elsodort keresztek száma és a viztől elboritott kapásokban és kaszálókban is igen nagy a kár. A tengeri fejlödésben elmaradt; kat. holdanként 6—8 mmázsa termést igér. A burgonyát betegség támadta meg; várható termése kat. holdanként 32 mmázsát teszen. A répa szépen all. Sarju és lóhere, a hol vizmentesek, czéggé dus termést igérnek.

Mérsékelt utazási dij. A nemzetközi vasuti forgalomban Kassáról Budapesten át Bécsbe és vissza Kassára szóló gyorsvonatu jegyek adatnak ki s pedig I. osztályu jegy 25 frt, II. osztályu jegy 18 frt. Ezen jegyek a m. kir. államvasutak szállitási hivatalánál Kassa, rózsa-utcza 2. sz. a. megrendelhetők.

Gyanus halál. A vármegye főorvosát pénteken sürgöny hivta Telkibányára, mert ott a hivatalos sürgöny szerint egy ember gyanus körülmények között hirtelen meghalt.

Szerencsétlenség a gyakorlótéren. A katonai gyakorlótéren az Agyagoson tegnapelőtt nagy szerencsétlenség történt. Három gyerek — 12 évnél egyik se idősebb — járt künn a lőtéren, hogy a széthullott agyu-löveg forgácsokat összeszedjék. Véletlenül egy olyat találtak, a mely még teljesen ép volt. A gyerekek játszadozni kezdtek a nehéz vasdarabbal s oda-oda ütögették a földhöz. Az egyiknek az a szerencsétlen gondolata támadt, hogy a földhöz üti a robbanó löveget. Alig hogy megtette, iszonyu dörejjel szétrobbant a löveg s mikorára a füst felszállott, ott fetrengett vérében a szerencsétlen Rendes Jóska, 12 éves fiu. Egyik társa betutott a rendőrségre, s a tüstént kiküldött mentők vezetője elállitotta a vérzést s a lábára megcsonkitott szerencsétlen gyermeket beszállitották a közkórházba. Tegnap amputálták a fürge Rendes Jóska jobb lábát.

Pofozkodó végrehajtó. Csütörtökön este fél 8 óra tájban nem éppen kellemes vendég szerencséltette a középkülvárosi bálvány-utcza 9. számu házban lakó Balaban Jánosné asszonyságot; ugyanis váratlanul — két utitárs kiséretében — betoppant hozzá egy bagatell-birósági végrehajtó, a ki az idegen hajlékban otthoniasságát csakhamar keményen érezteté, s mivel az esthomály daczára hivatalos ügyködését megkezdeni szándékozott, világosságot parancsolván: az otthon még nem levő férj valami korcsmadósságáért a lakásán található értékes holmit vala összeirandó; ámde nem ment az olyan könnyü szerrel, mert a csekély holmijára féltékeny asszony nem merte a gyertyát meggyujtani, sőt nem is engedelmeskedhetetett neki a szegény védtelén nő ama gyanus oknál fogva, mert eme ténykedés a hivatalos időn tul történt. Es mert Balabánné kereken megtagadta a szolgálatot, a végrehajtó — két utitársa jelenlétében — ugy arczulvágta, hogy elterült a padozaton; erre Balabánné kis gyermeke sikoltozni kezdett, miáltal egy, a házban lakó fiatal ember figyelmessé lett a dolgok ilyetén folyása iránt és kisétált az udvarra. A végrehajtó maga gyujtotta meg a gyertyát; de nagynehezen föltápászkodott a leütött asszony is — és bár keserüségét csupán kérdő szavakban öntötte ki a végrehajtó előtt: a végrehajtó bemutatván nyugoteurópai müveltségét és arczulcsapta még kétszer is. A fiatal ember kivüről az ablakon át rendre kérte a brutális végrehajtót, de ez még akkor is fenyegetőzött, sőt eme bizonyos jólelkü fiatal embert azzal ugrasztotta meg, hogy: vigyázzon, mert ő hivatalos közeg, kinek nagy a hatalma és ha a szükség ugy hozza magával, revolvert is használ!! Es ugy, talán csupa formalitásból, egyik utitársát még rendőrért is küldte, a ki persze nem tért vissza többé, mig aztán ő maga is elpusztult; a neve: Neubauer.

Ebzárlat. Multkori lapunkban megirtuk, hogy a kováes-utczán egy veszettség gyanuja alatt álló kutyát meglőttek. A főkapitány a mai naptól számitandó 40 napi zárlatot rendelt el ennek következtében, mely szeptember 25-ig fog tartani.

Tanügy.

A kassai kath. főgimnáziumban az 1893/4-ik tanév megnyitásával járó teendők sorrendje következőképen állapittatott meg: Augusztus 31-én lesznek a magán- és javitó-vizsgálatok; szeptember 1-én 8—11-ig és d. u. 2—4-ig a helybeli illetőségü tanulók felvétele és beirása; 2-án a vidéki katholikusoké, 4-én a vidéki más vallásuaké; szeptember 5-én 9 órakor ünnepélyes „Veni Sancte“; 6-án 8 órakor osztály rendezés és törvény olvasás; szeptember 1—6-ig érettségi irásbeli, 7-én szóbeli vizsgálat.

Dr. Stöhr Szilárd.
igazgató.

A kassai róm. kath. tanitónőképző-intézetben az 1893.—94. tanévre a beiratások szept. hó 4., 5., 6. és 7. napján, a javitó és magánvizsgálatok 9-én tartatnak meg. Felvétetnek a II. és IV. évfolyamra jelentkező növendékek. Az ünnepélyes „Veni Sancte“ szept. 8-án lesz. A rendes előadások szept. 11-én vesznek kezdetüket. Az igazgatóság.

—

A szülők figyelmébe! Az uj iskolai év beálltával becses tudomásukra hozzuk t. cz. szülőknek, hogy a Kassán főutcza 76. sz. a. lévő „Hübner“-féle leánynevelő-tanintézet tulajdonosai ez iskolai évre bennlakó növendékeket is fogadnak fel. A növendékek oktatást nyernek a népiskola osztályának tantárgyaiban, német és franczia nyelvben, női kézi munkában és zongorában. A bennlakó növendékek teljes ellátásban, gondos ápolásban, valamint szeretetteljes bánásmódban részesülnek. Az intézet feladatává teszi a szülői házat lehetőleg helyettesiteni. Egészséges, világos lakószobákról kellően gondoskodva van. A mely szülők óhajja, hogy gyermekeik a német nyelvet is elsajátitsák, abbeli óhajuknak elég lesz téve, a menyiben az iskolán kivüli társalgás német nyelven is folyhatik. Felvétetnek teljes ellátásra oly leánynövendékek is, kik más tanintézethe u. m. preparandiába, polgári iskolába, állami leányiskolába stb. járnak. Szives megkeresésekre bővebben válaszol Kassán, Hübner Gabriella intézet-tulajdonosnő.

Közgazdaság.

Elmélkedés az aratás után.

(K.) Most, hogy az aratásnak vége van és a cséplésnek ma-holnap a végére jarunk, önkénteuül is foglalkoznunk kell mezőgazdaságunk jelenlegi helyzetével.

Nyilvánvaló, hogy a termésnek nemcsak qualitására, de mennyiségére is nagy befolyással birnak a mivelési eszközök és hogy a jó és praktikus gépek alkalmazása valamely gazdaság fölvirágoztatására elsőrangu tényező.

Határozottan örvendetes jelenségnek tartjuk, hogy gazdáink is mindinkább belátják eme tény rendkivüli előnyeit és bizvást elmondhatjuk, hogy manapság már minden valamire való földbirtok gépekkel mivelődik és a gazda, ha csak anyagi helyzete meg nem engedi, géppel csépli ki a gabonáját.

A mezőgazdasági és egyáltalán a talajmivelési eszközök enneműtogva olyan kétségtelenek örvendenek Magyarországon, mint a milyennek eddig sohasem. Erre enged következtetni főleg az a körülmény is, hogy — például csak legkitünőbb e fajta mezőgazdasági gépgyárunkat említsük, — az „Első magyar gazdasági gépgyár részvénytársulat“, melynek bár óriási raktára volt cséplőgépekből, sőt ezeket folytonosan gyártotta is, készitményeit a legutolsó darabig mind eladta.

Ebből azonban egyéb tanuságot is levonhatunk. Kétségtelenül be van ugyanis ez által bizonyitva, hogy az angol és cseh mezőgazdasági gépek mind nagyobb és nagyobb tért vesztenek nálunk és az a horribilis összeg, mely ez ideig a külföldre vándorolt ki, most hazánkban marad.

És ez nem is lehet másképp. Elvégre is gazdaközönségünk mindinkább belátja, hogy a hazánkban gyártott gépek inkább talajviszonyainkhoz vannak alkalmazva, mint azok, amelyeket a külföldi gyárak készítenek.

A magyarországi gazdasági gépgyárak közül különösen a fentemlített vállalat egészen uj életet teremtett a gazdasági gépek és eszközök piaczán és nagy része van benne, hogy a keresletet a gazdaközönség között felébresztette és őket minden sovinisztikus rábeszélés mellőzésével, szükségletük fedezésénél a hazai gyártmányokra figyelmessé tette.

Régen, mikor a gazda gépet vásárolt, nem tudott mit csinálni vele, ha véletlenül abban hiba történt. A fellendült magyar üzleti politika ilyen kellemetlen helyzetből ma hamarosan kirántja a gazdát, mert a nevezett gyár az egész országban mindenfelé állandóan utazó gépészeket tart, a kik minden portára benéznek, a hol a gyárnak készitményei vannak, hogy az esetleges bajokon segitsenek. Munkaközben szemlélik meg a gépet, hogy az észlelő hibát kijavitsák.

Ez már magában véve nagy előny a gazdára és ennek a visszahatását a gyár is ma már annyira megérzi, hogy helyiségeinek megnagyobbitásához kellett hirtelen hozzáfognia, hogy nagyobb mennyiségben legyen képes előállitani gépeit.

A gyár például az idényre már oly nagy mennyiségben készitette vetőgépeit, hogy a mutatkozó keresletnek eleget tehessen, hogy már maga ezen körülmény által is abba a kedvező helyzetbe juthatott, miszerint olcsóbban adhatja árúját, mint bármely mához hasonló vállalat.

A szár és magfejlődésre nagy befolyással van a mag elvetése vagy elszórása és mivel meggyőződtünk, hogy a fentnevezett gépgyár vetőgépei nemcsak felülmulják, hanem tulszárnyalják a hasonnemü angol gyártmányokat, annak vetőgépeit minden gazdának jó lélekkel ajánlhatjuk.

Kiss Károly.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**
Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

Uj találmányok és müszaki közlemények.

Közli: Bergl Sándor mérnöki és szabadalmi irodája, Budapesten VII Erzsébet-körut 38.*)

Uj toilette-eszköz a hajrések befödésére. E toilette-eszköz éppugy a fejen levő hajréseinek befödésére, mint a többé vagy kevésbé diszitett hajviseleteknek fokozottabb izlés kölcsönzésére szolgál. Ezen eszköz nem egyébb, mint egy, két vagy több részből álló kapocs, a melynek egyik részében a többé vagy kevésbé terjedelmes, tetszés szerinti szinü hajfürt lesz megerősitve. Azszerint, a mint a szoritó látható, avagy elrejtve legyen, a kivitel is más-más. A jelen találmány semmikép sem cserélhető el a forgalomban „haj-page“ név alatt ismeretes hajszoritóval, mivel ez az utóbbitól a hajfürtökben lenyegesen különbözik.

*) Ezen iroda dijmentesen szolgál felvilágositásokkal a hazai előfizetőinek szabadalmi, védjegy és müszaki ügyekben.

HIRDETÉSEK.

Siemens és Halske
villamos világitási és eröátviteli gyárak
Budapest, VIII. Kerepesi-ut 9/a sz.

Elvállalják: villamvilágitási és eröátviteli, telefonok, vasuti biztonsági és tüzjelző állomások berendezését. Szállitanak: vizmérőket, vizállagmérő készülékeket, méröeszközöket mint galvanometereket stb. izzólámpákat, szénpálczákat stb.

Csillárok stb. villamos világitáshoz. Különösen felhivjuk a közfigyelmet városi raktárunkra, hol villamos czikkekben dús választéku minta-raktárt tartunk.

Figyelemre méltók a 176 11—16

szab. Hellesen-féle száraz elemek

melyek ő nagyságban elkészittetnek és hivatva vannak a folyadékos savakkal működő elemeket kiszoritani.

Költségvetések és ajánlatok dijmentesen.

Legjobb és legolcsóbb üditő ital
a Szlatvini savanyuviz
mely dus szénsav tartalma s elismert jóságánál fogva méltán nevezhető
magyar Gieshüblinek

1 liter szlatvini magyar gieshübli 11 kr.
0.5 „ „ „ 7 kr.
előbbi üvege 7 kr., utóbbi 3 krért fel és leszámittatik.

Kapható mindenütt.

Kiváló tisztelettel
Vizy Domonkos
füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete
Kassán, főutcza 53. sz.
230—11

Rövidített levél- vagy sürgönyczim:
GAZDASÁGI GÉPGYÁR BUDAPEST.

ELSŐ MAGYAR
GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSULAT
BUDAPESTEN.
Gyártelep: Külső váczi-út 7. szám.

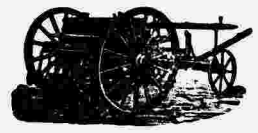

Minden gazda, aki a legelőnyösebb szerkezetü **vetőgépek** beszerzése iránt érdeklődik, kimeritő felvilágositást nyerhet gyárunk igazgatóságánál.

Terjedelmes árjegyzékekkel a gazdaság összes ágazatában szükséglendő gépezetekről dijmentesen szolgálunk.

266 1—10

Világhirü
a
„LES DERNIÈRES CARTOUCHES ÉS LOHENGRIN“
féle szivarkapapir
Braunstein frères gyárából, **Párizsban**
65 Boulevard Exelmans 65.

A **Braunstein frères** czég csakis **Gassicourtban** (S. és O.) **franczia országban** létező saját **papirgyárának** készitményét hozza forgalomba.

Ezen nagyszerü a legujabb elveken alapuló berendezett telep készitményei a papiripar diadalának tekinthetők.

A szivarkapapir és szivarkahüvely elárusitására szánt gyáriraktár helysége
Bécsben, I. Schottenring 25. sz. a.

Az általunk a **„Les dernières Cartouches“** féle papirból készitett valódi franczia **szivarkapapir**, valamint valódi franczia **szivarkahüvely**, melynél minden papirtok a **„Braunstein Frères“** czéget viseli,

Kassán.
Falk Károly és Emil uraknál kapható. 159 7—25

Koczkázott és lópokróczok
Futó-szőnyegek
Kókus szőnyeg és lábtörlők

Ágy- és asztaltakarók | Flanelltakarók | Kocsi és utazási takarók | Lamberquinek

Butorkelmék és szőnyegek

Butorszövetek
Függönyök
Portiérek
Divántakarók

Legkitünőbb gyártmányok

Nagyszerü választék

Ujdonságokat a legpompásabb kivitelben,
rendkivül olcsó szabott árak mellett ajánlanak

Széman Testvérek.

Legolcsóbb szabott árak

348 7—30

Smyrna szőnyegek | Perzsa szőnyegek | Velour szőnyegek | Brussel szőnyegek

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

Mérleg-számla

Tartozik. az 1892—93-ik üzletévről. **Követel.**

Főkönyvi lapszám	Vagyon:		frt	kr.
150	Kötelezvények		1169796	79
151	Szövetkezeti ház		54822	95
139, 159	Értékpapirok		68234	70
140	Előlegek		2906	88
152, 145	Kint lévő követelések		317	67
149	Személyzet előlege		211	25
48	Stoószi gyógyfürdő-részvények		100	—
100	Butorzat	660·51	—	—
	10%-nak leirása	66·—	594	51
142	Pénztári készlet		1840	54
			1298825	29

Főkönyvi lapszám	Teher:	frt	kr
141	Törzsbetétek	296063	22
148	Takarékbetétek	910430	74
146	Tartaléktőke	23655	18
138	Letétemények	11245	82
153	Hitel	20344	44
143	Jövedelmi számlán fel nem vett osztalék	1408	82
121	5% biztositékalap	484	39
	Üzleti nyeremény	35192	68
		1298825	29

Jövedelmi számla

Tartozik. az 1892—93-ik üzletévről. **Követel.**

Főkönyvi lapszám	Veszteség:	frt	kr
147	Takarékbetéti kamat	44521	01
120	Betéti kamatadó	4452	10
69	Intézeti adó	5464	96
157	Személyzet fizetése	4080	—
144	Üzleti s irodai költségek	2823	16
151	Szövetkezeti ház adója s költségei	1074	87
70	Lakbér	600	—
58	Hitelkamata	447	24
100	10%-nak leirása a butornál	66	—
	Üzleti nyeremény	35192	68
		98722	02

Főkönyvi lapszám	Nyereség:	frt	kr
156	Kötelezvény-kamat	89735	20
155	Késedelmi kamat	1613	16
158	Értékpapir-kamat	1055	05
151	Szövetkezeti ház jövedelme	3570	—
130, 71, 159, 160	Értékpapirok árkülömb. nyereménye	1069	26
98	Beváltott részjegyek nyereménye	49	—
154	Részjegyek átiratásáért	38	75
143	Mult üzletévről áthozott nyereség	1591	60
		98722	02

Kassa, 1893. évi julius hó 30.

A felsőmagyarországi népgazdászati kölcsönös hitel- és takarékegylet mint szövetkezet könyvelőségeért

Steinhübel Lajos. titkár.

Felügyelő-bizottság:

Comáromy László s. k.
felügy. biz. elnök.

Baczoni Albert s. k. **Id. Novelly Sándor** s. k.
Dr. Klekner Alajos s. k. **Vécsey József** s. k.
felügyelő-bizottsági tagok.

Igazgatóság:

Teleky Péter s. k.
igazg. elnök.

Vadász József s. k.
igazg. alelnök, igazgató.

Beziák Ferencz s. k. **Eckerdt János** s. k.
Dr. Biringer Gyula s. k. **Fábián János** s. k.
Gácsy Artúr s. k. **Medveczky Alajos** s. k.
igazgatósági tagok.

Ries Lajos nyomása Kassán. 618·93

A felsőmagyarországi népgazdászati kölcsönös hitel- és takarék-egylet mint szövetkezet Kassán.

MEGHIVÓ.

A felsőmagyarországi népgazdászati kölcsönös hitel- és takarék-egylet mint szövetkezet

XIX-ik RENDES KÖZGYŰLÉSÉT

1893. év szeptember hó 4-én délután 3 órakor a megyeház nagytermében fogja megtartani, melyre a t. cz. részjegytulajdonosok ezennel meghivatnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a lefolyt 1892—93. üzletévről.
2. Az előterjesztett mérleg megállapitása, az üzleti nyeremény felosztása iránt való intézkedés és a felmentvények megadása.
3. A közgyülési jegyzőkönyv hitelesitésére két szövetkezi tagnak az elnök által való kinevezése.
4. Az alapszabályok 26. §-a értelmében három igazgatósági tanácsosnak 3 évre, továbbá elhalálozás folytán üresedésbe jött egy igazg. tanácsosnak 2 évre és két felügyelő-bizottsági tagnak 3 évre való megválasztása.

Kelt **Kassán,** 1893. év julius hó 17-én.

Darvas Imre s. k.
szövetkezeti elnök.

Figyelmeztetés. Az alapszabályok 17-ik §-a e tekintetben a közgyülésen szavazattal csak azon üzletrésztulajdonosok, illetve meghatalmazottjaik birnak, kik a megelőző üzletév bezártáig (1893. junius 30-ig) a szövetkezet könyvébe mint olyanok be vannak vezetve.

Az utóbbi meghatalmazást az üzletrésztulajdonos, vagy kiskorusága esetében a szülő vagy gyám állitja ki két tanu előtt, melyre nézve mellett. Ha valamely hitelcsoport mint olyan adja ki meghatalmazást, úgy azon hitelcsoportnak egyes tagjai külön szavazattal nem birnak. A hitelcsoport meghatalmazásához az eredeti üzletrészek mellékelése nem kivántatik.

A szavazati igazolványok a közgyülést megelőző 8 napon át a hivatalos helyiségben reggeli 8 óráról 11-ig adatnak, **az eredeti üzletrészek bemutatása mellett.**

A mérleg és az évi jelentések a közgyülés előtti 8 napon át a szövetkezet hivatalos helyiségében, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az igazgatóság jelentése.

Tisztelt Közgyülés!

Az 1893. évi junius hó 30-ával szövetkezetünk működésének 19-ik évét töltötte be. Ez utóbbi üzletévről a felügyelő-bizottság által felülvizsgált forgalmi kimutatást, vagyonmérleget és a jövedelmi számlát a felügyelő-bizottságnak ezekre vonatkozó jelentésével együtt, következőkben terjesztjük elő:

Törzsbetétre befizetve volt az 1892. évi julius 1-én	297.197 frt 65 kr.
Az év folyamán befolyt	1.121 frt 40 kr.
Összesen	298.319 frt 05 kr.
Beváltatott ez üzletévben	2.255 frt 83 kr.
Maradt 1893. junius 30-án	296.063 frt 22 kr.
Apadt tehát a törzsbetét	1.134 frt 43 krral
Takarékbetéti számlán volt 1892. julius 1-én	895.807 frt 53 kr.
Az év folyamán szaporodott	293.783 frt 98 kr.
Összesen	1.189.591 frt 51 kr.
Évközben visszafizettetett	279.160 frt 77 kr.
Maradt	910.430 frt 74 kr.
Igy tehát szaporodott a betét	14.623 frt 21 krral
Kötvényekre el volt helyezve 1892. junius 30.	1.175.902 frt 07 kr.
Ez év alatt elhelyeztetett	170.290 frt — kr.
Elhelyezve volt összesen	1.346.192 frt 07 kr.
Kötvénytartozásra visszafizettetett	176.395 frt 28 kr.
Elhelyezve volt 1893. évi junius 30-án	1.169.796 frt 79 kr.
Elhelyezett tőkénk tehát a megelőzött üzletévhez képest — apadt	6.105 frt 28 krral
Tartalék tőkénk tett 1892. julius 1-én	21.729 frt 55 kr.
A megelőzött üzletév nyereményéből ez év folyama alatt hozzácsatoltatott	1.925 frt 63 kr.
A tartaléktőke tehát tett 1893. junius 30-án	23.655 frt 18 kr.
Az 1891/92. üzletév nyereménye tett	34.055 frt 60 kr.
A lefolyt üzletévé pedig	35.192 frt 68 kr.
Ezek szerint az ez évi nyeremény nagyobbodott	1.137 frt 08 krral
Az 1893. junius 30-ig befizettetett összesen	7034 drb részjegy.
Ehhez jön az 5748., 6665., 6666., 8479-ik és 8694. sz. teljesen befizetett, de még ki nem állitott 5 drb törzsbetét	5 drb részjegy.
Ebből levonandó Összesen	7039 drb részjegy.
a) Az eddig beváltott és összesen üzleti részjegy	1240 drbot tevő
b) Az 1892. decz. 31-ike után befizetett	9 drb részjegy.
Levonandó összesen	1249 drb részjegy.
Es igy marad összesen részesülő üzleti részjegy, a mely megfelel 289.500 frt törzsbetéti tőkének	5790 drb osztalékban
Az 1892/93-ik üzletév tiszta jövedelme	35.192 frt 68 kr.

Ezen jövedelmet az alapszabályok 68. §-a alapján következőleg javasoljuk felosztani:

a) 5%-it a tartalék alapra	1.680 frt 05 kr.
b) 10%-it az igazgatóság jutalékára	3,360 frt 10 kr.
c) 2%-it a felügyelő-bizottság jutalékára	672 frt 02 kr.
d) 3%-it a tisztviselőség jutalmazására	1.008 frt 03 kr.
e) 9%-it osztalékra, a 289.500 frt tőke után	26.055 frt — kr.
Összesen	32.775 frt 20 kr.
Marad tehát a jövedelemből	2.417 frt 48 kr.

Ezen jövedelemből 100 frtot jótékonyczélokra kérünk kiutalványozni és pedig: a a szegények házának 20 frt, b kassai közkórháznak, szegény felgyógyultak segélyezésére 30 frtot, c a népkonyhának 20 frtot, d a 10-kros egyletnek 10 frtot, e a tüzoltó egyletnek 20 frtot. Ezeken felül pedig az intézeti hivatalszolgának 50 forintot;

a fennmaradó 2267 frt 48 krt pedig a jövő üzletév jövedelmi számlájára átvinni.

Tisztelettel bejelentjük e helyütt, hogy az év folyama alatt a baskai, szalánczi és detektengeri tüzkárosultakat már 100 frttal segélyeztük s ezt költségszámlán elszámoltuk.

Ha ezek után szövetkezetünk ügyforgalmára visszatekintünk és az ez évi eredményt mérlegeljük — megállapithatjuk, hogy intézetünk ez évben is megvalósitotta alapszabály szerinti nemes hivatását, működésével évről-évre nagyobb tért foglal el, a betétek tetemes gyarapodásából következtetve pedig a közbizalmat maga irányában kivivta és biztositotta.

Köztudomásu dolog, hogy a lefolyt évben az általános pénzbőség miatt a tőkék elhelyezése sok nehézséggel járt és igy intézetünk is a kölcsönök kamatlábát a kisebb összegeknél 7%-ra, a nagyobb összegeknél pedig 6½% sőt 6%-ra kénytelen volt leszállitani.

Hogy mindezek daczára a fennt részletezett kedvező üzleti eredmény eléretett, annak tulajdonitandó, hogy a kölcsönre szorult kisebb földbirtokos osztály, ez évben is bizalommal fordult intézetünkhöz, másrészről pedig az intézet vezetésében résztvevő összes tényezők a legnagyobb tevékenységet, körültekintést és óvatosságot fejtették ki.

A lefolyt évben mély gyász érte intézetünket Jakabfalváy Ferencz kir. tanácsos urnak elhalálozásával. Egyike volt ő ezen szövetkezet alapitó tagjainak és mint az igazgatóságnak is, a megalakulástól kezdve folytonos tagja, kétségbevonhatlan érdemeket szerzett. Épen azért midőn bejelentjük, hogy igazgatóságunk temetésen testületileg megjelent s ravatalára koszorut helyezett, inditványozzuk, hogy a t. közgyülés az elhunyt érdemeinek elismeréséül emlékét jegyzőkönyvileg örökitse meg.

Ezek előterjesztése után ugy az igazgatóság mint a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadását kérjük.

Működésük sorrendje szerint kilépnek:

a) az igazgatóságból: Fábián János, Beziák Ferencz és Gácsy Artur;

b) a felügyelő-bizottságból pedig: Baczoni Albert, mert Gácsy Artur — kinek mandátuma a felügyelő-bizottságban szintén ez évben járt volna le — az igazgatóságba történt megválasztása folytán felügyelői állásáról már a mult évben lemondott.

Ezeknek helye 3 évi időtartamra, az elhunyt Jakabfalvay Ferencz igazg. tag helye pedig 2 évre választás utján betöltendő.

Kérjük tehát, hogy a t. közgyülés az igazgatóságba 3 tagot 3 évi, 1 tagot pedig 2 évi időtartamra, a felügyelő-bizottságba pedig 2 tagot 3 évi időtartamra megválasztani, a közgyülési jegyzőkönyv hitelesitésére pedig 2 részvényes tagot kiküldeni méltóztassék.

Kelt a felsőmagyarországi népgazdászati kölcsönös hitel és takarékegylet mint szövetkezet igazgatóságának 1893. évi julius hó 22-ik napján tartott üléséből.

Teleky Péter s. k. igazg. elnök, **Vadász József** s. k. igazg. alelnök, igazgató, **Fábián János** s. k., **Beziák Ferencz** s. k., **Gácsi Arthur** s. k., **Eckerdt János** s. k. **dr. Biringer Gyula** s. k., **Medveczky Alajos** s. k. igazgatósági tagok.

A felügyelő-bizottság jelentése.

Tisztelt közgyülés!

Az intézeti igazgató-választmány jelentése szövetkezetünknek a beszélő számokban hü képét tárja elénk.

Mindamellett legyen szabad a felügyelő-bizottságnak is kivált arra felhivni a t. Közgyülés figyelmét, hogy ime! daczára a törzsbetét kimutatott apadásának, daczára a kihelyezett tőkék visszafizetési szaporodásának; ugyszintén daczára a takarékbetétek fokozódott voltának is itt-ott a kamatláb leszállitásának, a lefolyt üzletévi tiszta nyeremény mégis annyi, hogy a tagoknak részjegyeik összege után ismét 9% telik ki belőle.

Ez fényesen igazolja az igazgatásban és kezelésben követett szigoru törvényszerüséget és pontosságot; de megérdemli a takarékoskodó közönség folytontartó emelkedő bizalmát is, mennyiben érdeke a törzsbetéti tőke s a kihelyezve lévő sommák nagy értéke által a legteljesebben biztositva van. Fontos tényező e részt a méltányosság is, melyet az igazgatóság az érintkezések alkalmával követ.

Ennélfogva a magunk részéről is kérjük az igazgató-választmány intézkedései helybenhagyását; kérjük a felmentvény megadását és javasoljuk, hogy a beterjesztett inditványokat elfogadni, a szükségessé vált választásokat a szövetkezet legjobb érdeke szemmeltartásával eszközölni méltóztassék.

Kassán, 1893. aug. 12.

A felügyelő-bizottság.

Comáromy László s. k. felügy. biz. elnök, **Id. Novelly Sándor** s. k., **dr. Klekner Alajos** s. k., **Baczoni Albert** s. k., **Vécsey József** s. k. felügy. biz. tagok.

IX. évfolyam. Kassa, szerda 1893. évi augusztus 23. 95. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Tovabba a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Voglö Bécs; Eckstein Bernát fürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

A világfelforgatás felé.

Egyre gyorsabb tempóban s folyton fokozódó erővel dönget a társadalmi rend kapuját a szoczializmus. Daczol, ellenszegül és erőszakot prédikál s gyüjti soraiba az elvtelenek, de éhesek legióját. Egy évtized óta hatalmas tábort toborzott össze, mely tömören sorakozik egy agyrém, az általános világboldogitás utópiája köré, a melynek most is kifejezést adott a Zürichben ülésezett szoczialista munkások nemzetközi kongresszusa. Nem az első ez ebben a nemben s előreláthatólag nem is az utolsó. S a mint egyre többen és többen szoknak hozzá nyilvánosan pertraktálni a világmozgató kérdéseket, a mint a szóharczban, az agitátorok dörgő frázisában egy magasabb gondolat szikrája gyul meg lidérczláng gyanánt a tudatlan, tanulatlan s csak ösztöneinek élő proletárokban, az önérzet is mindinkább fokozódik a tettre sorakozó szoczialista legiókban s mind közelebb halljuk a társadalmi háboru moraját. Ma még állitólag a törvény korlátain belül követelik eszméik megvalósitását, holnap — ki tudja — már a maguk fantómjait keresztelik törvénynyé a társadalmi háboru vérfürdőjében.

Méltán aggódhatnak a fennálló társadalmi rend hivei a szoczialisztikus eszmék e rohamosan terjedése fölött. A sztrájknak már az egész év szezónja, hol itt — hol ott gyengiti a termelő képességet s akasztja meg a gazdasági élet egészséges müködését. Nem tiz — hanem százezrek veszik fel a harczot a tőke ellen s ássák mind mélyebbre az aknát, melylyel a modern államot az ő szükségszerü hiányaival légbe akarják röpiteni. Hogy mit teremtenének helyébe — maguk sem tudják, s ez a nagy bökkenő, melyen az egész küzdelem megfordul. Emitt nem akarnak belemenni a társadalmi reformba, mig az uj alakulatban garancziákat nem tudnak arra, hogy jobb lesz a réginél. Amott pedig az a jelszó, hogy le a régivel — az uj ugy sem lehet roszszabb, csakis jobb annál.

Két homlokegyenest ellenkező világnézlet körül kell tehát sorakoznia az emberiségnek. Az egyik mellett a hatalom, a vagyon és az intelligenczia, a másik mellett az óriási tömeg, a százezerfelé ágazó gazdasági érdek, mely a munkában gyökerezik, — küzdőeszközként. De mig amaz, az ő fegyvereivel nem hódithat, mert nem osztja ki azokat ujabb küzdők között, a szoczialisták az ő küzdő fegyvereiket olcsón és könnyen terjesztik. Nem kell nekik egyéb, csak a szószék éj a sajtó. Amaz nem igérhet semmit azoknak, a kiknek nem is ad semmit, de ezek — a jövő fantómjait igérhetik s a mily arányban növekszik befolyásuk — és óriási mérvben növekszik — a sajtóban, a parliamentben, sőt a hadseregben is, követeléseik annál sürgetőbbek s annál nagyobbak. Ma még nyolcz órai munkaidő, általános választási jog, — holnap a földbirtok és a munka államositása és a falanszter.

Nyilván látható, hogy nem válik be az eddig hangoztatott jelszó, hogy a szocziális kérdés minden államra saját privát állami ügy s hogy minden állam a maga módja szerint iparkodjék azt rendezni. Az egyes államok az egész világ szoczialistáival állanak szemközt, mert a szoczialdemokráczia nemzetközileg van szervezve s a társadalmi rend ellenségei nagyon jól kieszelték, hogy csakis a világrend felforgatása árán érhetnek czélt.

Aligha fog egyéb hátramaradni, mint a sorakozás ellen — sorakozás. A nemzetközi támadás ellen a nemzetközi védelem. Csakis, ha az összes államok egyöntetü elvek szerint fognak hozzá a szocziális kérdés elintézéséhez, ha a számbeli kisebbséget a hatalom, vagyon és intelligenczia tömörülésével pótolják: lehet kilátás vagy arra, hogy sikerült megmenteni, ha áldozatok árán is, a fenálló világrendet, vagy hogy ha küzdelemre kerül a dolog, abból ő kerül ki győztes gyanánt.

Ma már a nagy gazdasági érdekek annyira nemzetközi jellegüek, hogy azok védelme is csak nemzetközi eszközökkel érhető el.

Sárosvármegye az inség küszöbén.*)

(=) Az emberi természetnek két szép tulajdona van: az egyik, hogy nem szeret saját bajával hivalkodni, a másik pedig, hogy szeret a mások baján segiteni. Ha mindkét esetben érvényesülhetne természetünk, nem lenne a világon sem koldus, sem megszorult ember. De sajnos, a világrend korlátokat szabott elénk: jóakarat és tehetség nem állanak egymással arányban és valahányszor a sors a gyengét, a szegényt sujtja, az erősnek, a gazdagnak kell testvéreiről megemlékeznie.

Ilyen helyzetben van ma Sárosvármegye, bár érdemben nem utolsó, de anyagilag talán a legmostohább sorsu testvérei, a többi vármegyék közt. Az elemek felváltva igyekeznek öt porig sujtani, mintha csak összebeszéltek volna. Pár év előtt székvárosát, Eperjest, a tüz hamvasztotta el, ma a megyének kilencztizedrésze aratás helyett éhinségnek néz elébe. Szegény népünk, mely különösen a Makoviczán, valóban ökölre szoritott kézzel képes csak betevő falatját a földtől kicsikarni, elvesztette mindazt, a mi a hosszu, rideg télben életének és mindennapi kenyerének alapföltételét képezte. Valóban alig tudjuk elképzelni, mint fog ez a szegény, nagyrészt idegen nyelvü, de azért hazafias elem e csapás után szülőföldjén megmaradhatni.

De mielőtt a szerencsétlenség felett a szükséges reflexiókba bocsátkoznánk, foglaljuk össze mindazon hireket, miket hallottunk s azokat a vonásokat, melyeket részben saját szemeinkkel láttunk. Vármegyéknek négy folyója: a Tarcza, Szekcső, Tapoly és Ondava, megannyi tengerré változtatta völgyeit, alig van község, mely jelentékeny kárt ne szenvedett volna, alig van határ, melyben emberélet ne esett volna áldozatul. Özvegyek és árvák jajjai vegyülnek abba a hangos panaszba, vagy tompa kétségbeesésbe, a melylyel a tönkrement gazda jószágának hulláit és a vizben álló keresztjeinek a hült helyét nézegeti. Gyönyörü helyek változtak kávicsfölddé és habár népünk az amerikai pénzecskéből helyenkint egy kis felesleggel rendelkezik, azért lassankint kifogy majd a készpénzből és a vagyonosabbak is a nyilvános jótékonyságra szorulnak avagy kénytelenek lesznek kivándorolni.

Szándékosan hallgattunk eddig a földbirtokososztályról, vagy — a mi Sárosmegyében ezzel körülbelül egyértelmü — a gentryről. Ez alamizsnát na-

*) Igen kérjük t. laptársainkat az itt közölt czikknek szives átvételére.

TÁRCZA.

Fürdői emlék.

A fürdőzéssel ugy vagyunk, mint a divat mai követelményeivel. Van pénz, nincs pénz, fürdőzni kell, mert napjainkban ez a divat.

Az én egyetlen feleségem is azzal állt elő, hogy ő bizony fürdőbe, és pedig külföldi fürdőben fogja az idei nyarat tölteni. Ez a kijelentés zavarba hozott, nem azért pedig, mintha feleségemért bármely áldozatot meghozni nem akarnék, hanem azért, mert pénzszükében voltam. Különben is az én nőm egészséges, mint a makk, ekként nem láttam fürdőzésének okvetlenül szükséges voltát. Az, hogy külföldi fürdőt keressen fel, épen nem fért a fejembe akkor, midőn hazánkban elég olyan fürdő van, melyek hasznosak és kellemesen szórakoztatók.

Ilyen körülmények között igyekeztem az én egyetlen feleségemet a fürdőzésről ezidényre lebeszélni, de az asszony nem azért asszony, hogy feltett szándékától amugy könnyedén elálljon.

— Béla, mondá nőm némi ingerültséggel, te anynyit sem kivánsz megtenni az én kedvemért, hogy fürdőbe küldj. Mindezt pedig akkor teszed, midőn a legtöbb uri család fürdőben tölti el a forró nyarat....

— Kedvesem, ohajod nekem parancs, de lásd, annyi bajjal, oly csekély eredménynyel jár a mostani gazdálkodás, hogy alig telik a sok, okvetlenül szükséges kiadásra, hát akkor miből, honnan fedezzem a fürdői költséget?

— Ugyan, ugyan, ne sopánkodj mindig. Kétezer holdas birtokod évi jövedelméből jutni kell a fürdőre, feleséged szórakoztatására és üdülésére is. Lásd, B. hivatalnokné kölcsönzött pénzzel utazott el, D. gazdálkodó az ekéből adta el ökreit, hogy a nejét fürdőbe küldje, csak te akarsz oly takarékos lenni, hogy feleségedet, merő fukarságból, a fürdőzéstől visszatartsd. Ugy-e, Béla, te is meghozod értem ez áldozatot és elküldesz a fürdőbe?

Ez a parancsoló kérelem egészen kivett a sodromból s beláttam, hogy itt mentegetődzésnek helye nincs. Pénz után láttam és pedig aratási terményemre vettem elölegül pár száz forintot.

Az egész dologban csak az vigasztalt, hogy sikerült feleségemet a külföldi fürdőbe való utazásról lebeszélni, igy legalább ügygyel bajjal előteremtett pénzem itthon marad és nem a külföldön lesz elköltve. Másik vigasztalásom pedig az volt, hogy feleségemet Udvardy Berti barátomra és családjára bizhattam, kivel együtt utaztak a koritniczai fürdőbe.

Feleségem elutazása után alig két hétre sürgönyt kapok, hogy a pénz elfogyott, küldjek még párszáz forintot. Ismét nem tehettem mást, mint pénzről gondoskodni. A rövidke sürgönyből kivettem, hogy feleségem jóltalálja magát, mely örvendetes körülményből azon nem örvendetes körülményre volt kilátásom, hogy a pénzküldést még párszor meg kell repetálnom. Hja, a mi fürdőink költségesek!

Nap nap után, hét hét után telt el, de az én feleségem gyakori leveleiben soha nem tett arról említést, hogy haza készülődik. Ez a gondolat bántott, mert egy szorgalmas háziasszonynak házától távol heteket tölteni nem volna szabad sem Koritniczán, sem más fürdőben.

A hosszas távollét kezdett előttem gyanus lenni, főleg az bántott, hogy a feleségemet miért biztam Udvardy Berti barátomra, aki mindig imádója volt a szép asszonyoknak. A gyanu erősen kezdte bensőmet marczangolni s már szeretett nőmet a Béla barátom ölén véltem látni. Ez a szörnyü feltevés elrablá nyugalmamat s feltettem magamban, hogy feleségemet meglepem a fürdőben és hazahozom!

Vonatra ültem. A vonat elég gyorsan haladt Koritnicza felé, de én szárnyakon szerettem volna oda repülni, hol nőmet csábitója ölén képzeltem találni. Egy hosszu öröklétnek tünt fel előttem, mig Koritniczára érhettem.

Feleségem lakásához érve, az ajtót csukva találtam··· borzasztó sejtelem··· be akartam törni az ajtót, de ebben a pillanatban jött egy felszolgáló leány, ki azon felvilágositást adta, hogy a nagyságos asszony egy urral sétálni ment···

— Egy urral, ismétlém önkénytelenül?

— Igen, egy urral, folytatá a nyelves leány.

Elöérzetem nem csalt.

Ezer gondolat, kard, pisztoly, válóper cikázott át zavart agyamban, midőn feleségem vig nevetése hangzott felém, ki Udvardy Bélával s annak nejével közeledett hozzám.

Feleségem nyakamba ugrott, össze-vissza csókolt, Berti mosolygott, neje derült arczczal, villogó szemekkel nézett rám.

A feltevés aggálya oszlani kezdett és én beláttam, hogy oktalanul gyanusitom engem szerető és szeretett feleségemet. Most láttam át, hogy ilyen szép helyen időzni valóban élvezet.

A találkozás örömére, a gyanu eloszlatására, nagyot ittunk. A szép est késöre jártával, feleségem szobájába vonultam, de óh egek ezer villáma, egy veszedelmes tárgy, egy piros, rojtos sapka tünt szemembe, a sapkába U. B. betük voltak himezve. Ez bizonyára az Udvary Bertié, de lehet az Ujhelyi Béláé, tudniillik az enyém is··· Nem, nem, e sapkát Berti kapta a feleségemtől, ezt a sapkát Berti feledte itt? Feltevésem annál valószinübb, mert a feleség látható izgatottsággal, feltünő sietséggel rejtette azt el szemeim elől.

Szörnyü éjszakám volt. Álmomban Udvardyval párbajt vivtam, nőmtől elvállottam··· Reggelre egészen kimerültem.

Változásom feleségem fürkésző tekintete előtt nem maradt felismeretlenül, de okát megkérdezni nem merte. Kinos órákat éltem át, mig nőm vidor arczczal elémbe nem állt s pajkos mosolylyal nyujtá át nekem a fürdői emléket, a diszes házi sapkát, melyet — ugymond — számomra készitett···

Feleségem nyiltsága kimentett zavaromból és az egész dologra nézve töredelmes vallomást tettem s a mi fődolog, az én kis feleségem még csak nem is neheztelt rám oktalan gyanusitásomért. —s.

gyon természetesen sem kérni, sem elfogadni nem fog; mindazáltal a mezei munkában hozzája függedő parasztosztály sorsa által erősen érdekelve van. Mert a ki felvidéki viszonyainkat csak némikép ismeri, tudja azt, hogyan épitkezik a károsodott paraszt. Ugy, hogy mindazt, mire szüksége van, a kösbirtokosságtól kéregeti össze. Kap igy szalmát, fát, sőt legtöbb esetben pénzt is. Ezeket az áldozatokat a földbirtokosok eddig is megtették és szivesen tették, de kérdés, mi marad nekik, ha mindenüket szerte széjjel ajándékoszák.

Mindezekből világos, hogy gyors és jelentékeny segélyre van szükség, annál is inkább, mert Sárosmegye népe olyan talaj, melyet a magyar állameszmének nagyon könnyü is, nagyon szükséges is megtartani. Sárosvármegye népe, daczára néhány kisérletnek, melyet itt szellőztetni nem akarunk, sem az „utazó rubel“-nek, sem az amerikai nagy tót-exaltadóknak fel nem ült és bizalommal viseltetik a magyar uri osztály iránt, melyben természetesen barátját és pártfogóját látja. Ezt az állapotot, ha mindjárt jelentékeny áldozatok árán is, fenn kell tartania, mert Sárosvármegye északon oly nemzeti tényező, melyet elveszitve, élveszitjük a talajt egész Kassáig, sőt talan — Kassán tul is.

Hogy miképp teremtsük elő a segélyt, annak ezer a módja. Lehet országos gyüjtés, lehet valami jótékonyczélu mulatság, nagyobb szabásu hangverseny vagy szinelőadás, melynek jövedelmét e czélra ajánlanák fel a rendezők. Meg vagyunk győződve, hogy az „Eperjesi Széchenyi-kör“ mai fényes összeköttetéseivel, első sorban volna erre hivatva. Sőt mint tudjuk, ez irányban már előkészitő akczióba is lépett. Bizony tegyen is, a mit tehet, mert „bis dat, qui cito dat.“

Wörishofenből.

Az egyszerü plébános Kneipp világhirre emelte ezt a kis bajor helységet, a melyet e közlemény czimeül adtunk. Innen vesszük lapunk egyik barátja révén a következő levelet, a melyből kitünik, hogy a Kneipp-kultusznak komoly alapot szolgáltat Kneippnak természetes okoskodása és az ebből folyó gyógyitási gyakorlata.

Kedves barátom!

Köszönöm egészségi állapotom iránt tanusitott érdek ödését s részvétét. Arra a kérdésre, hogy jobban érzem-e magam? hogy szemem javul-e? rövid igennel, vagy nemmel felelni nem lehet, hanem a felvilágositásnak, vagy tulhajtásnak az elkerülése szempontjából részleteznem kell azt a három dolgot, a melynek a meggyógyitása, illetőleg enyhitése miatt idejöttem.

Az egyik bajom az volt — hiszem, hogy csak volt — hogy megromlott szervezetem a rosz behatások ellen, az ellenállásnak csak minimumát volt képes kifejteni; meghültem és gyakran hetekre is ágyba döntött egy szellőcsapás, vagy egy kis séta az esőtől, meg hóvíztől nedves aszfalton. Van okom hinni, hogy ez a bajom végleg megszünt, mert minden változás nélkül szabadon mezitláb is szakadó hideg esőben, sárban.

A másik bajom, láb-fej küszvényem, a mely nyáj itt is elővett. Azt még nem tudom, hogy vajjon a hideg viz ezt a gyalázatos vendéget végkép kikergette-e avagy nem belőlem, annyi azonban bizonyos, hogy mig otthon olykor-olykor néhány hétig is kinlódtam egy-egy rohammal: addig itt a viz 24 óra alatt annyira talpra állitott, hogy kimehettem az utczára; valamint bizonyos az is, hogyha az a baj a jövőben is jelentkeznék, tudom orvosi segély nélkül az utját es módját, a melylyel a fájdalmat tiz percz alatt megszüntethetem, vagy legalább a minimumra enyhithetem, magát a rohamot 24 óra alatt megfékezhetem. Tehát erre a bajra nézve is azt mondhatom, hogy Kneipp segitett rajtam.

Szembajom a harmadik; erre nézve Kneipp es első assistense idejövetelemkor azt mondották, hogy segitenek rajta és ismét szabadon fogok olvashatni; ez a jó eredmény azonban csak hosszabb idő mulva fog bekövetkezni: egy félév, vagy egy év, vagy másfél év mulva, de be fog. Ez lett nekem mondva, igy ez a hét hét, a mióta itt vagyok, nem hozhatott elő szembajomban változást, eddig mindössze azt tapasztalom, hogy a napfény iránt kevésbé érzékeny, ez is mindenesetre haladás. Természetes, hogy nem kell nekem itt lebzselni egy-két esztendeig, mert a kurát otthon is folytathatom, csak időnkint fogok ellátogatni Wörishofenbe. Egyébiránt a Kneipp-féle rendszer üdvös voltának az elbirálásánál nem döntő az, hogy segitsen épen az én szembajomon, hanem a dominálo szempont az, hogy meggyógyit ő olyan betegségeket, a melyekkel az orvosi tudománynak a mai állása megküzdeni képtelen; erre a döntő szempontra nézve saját közvetlen tapasztalatomból tudom és irhatom, hogy számos oly betegséget meggyógyit, a melyről az orvosok lemondottak; ezt az állitásomat számos példával tudom bizonyitani és személyes találkozásunkkor majd elreczitálom azokat, most csak annyit konstatálok, hogy az én tudásommal és ugy szólván szemeim előtt szem, fül, tüdő, gyomor, vizkór bajokban, bénaságokra és az idegességekre csodás eredményeket mutat föl; az én hitem legalább az, hogy Kneippnak a vizkurája többet ér, mint maga az egész belgyógyászati orvosi tudomány.

Meg vagyok győződve, hogy az eredmények még meglepőbbek lennének, ha ennyi beteg nem tódulna ide, mert igy Kneippnak lehetetlenné van téve a gondos felügyelet és ellenőrzés, a mi máskép nem is lehet ott, a hol tavaly május hó 1-ső napjától ez év augusztus hó 8-ig bezárólag (31.440) harminczegyezer négyszáznegyven beteg fordult meg, orvos pedig mindössze három van. Kneipp egy tiszteletreméltó rendkivüli férfiu, a ki már többszörös milliomos lehetne, ha nem volna maga az önzetlenség; jövedelmét jótékonyczélokra fordítja; tavaly emeltetett egy menedékházat 230 nyomorult gyermek számára, most épittet egy kórházat 90.000 frt előirányzattal; a papok számára is épittet egy nagyszerü épületet, a melyben a szegény pap ingyen, a jobb módu pedig csekélységért kap teljes ellátást, szóval ez egy igazi pap, a szeretet vallásának valódi fölkentje, a szegénytől egy fillért sem vesz, sőt számos szegény szerencsétlent ingyen lát el, meg lakást is ő fizet neki, a vagyonosabb is ugyancsak olcsón nyeri vissza az egészségét, mert az én tudtommal hat-márka, vagyis a mi pénzünkön 3 frt 60 kr. az a legmagasabb taksa, a melyet az öreg ur a hónapokon keresztül itt tartózkodó vagyonosabb beteggel fizettet, helyesebben, a melyet a beteg a maga jószántából fizet, mivel itt csak az fizet, aki akar.

Wörishofen, 1893. augusztus 17.

őszinte barátja

— —

Ujdonságok.

Az árviz. Alig hogy a sárosi szomszédok borzalmas helyzetét csak megközelitőleg is hirül adtuk olvasóinknak, vesszük a hirt Zemplénből, hogy ott is mily iszonyatos pusztitást vitt véghez az alig egy napra terjedett áradat; a mely néhány óra lefolyása alatt, a zöldelő és buján termett földeket piszkos iszappal telt tengerré változtatta át, hogy nyomában a nyomor és az inség fakadjon jó magyar testvéreink megrontása és kétségbeesésére.

Oly közgazdasági szerencsétlenség ért bennünket, — irják a Bodrogközről Zemplénből — a minőhöz hasonló a harminczas évek óta nincsen följegyezve. A folytonos esőzések miatt rétjeinkről a rengeteg anyaszéna termést nem lehetett behordani. Julius végén és augusztus elején a gyakori záporokkal jött felhőszakadás következtében pedig a Felső-Bodrog, legutóbb a folyó hó 12-én annyira megáradt, hogy elöntötte az egész völgyet Varannótól le egész Imregig, tizenkilencz helyen kiszakitva a védő gátakat a jobb és bal oldalon. A vizáradás az anya-szénát mind elvitte, a stagnáló viz a sarjut megsemmisitette, az ártérben föltört földön buján termő gabonanemüek ezernyi ezer keresztjeit pedig elsodorta, az épületekben, marhában nagy pusztitásokat okozott, sőt emberéletet is követelt áldozatul. Minthogy a répatermés is megsemmisült: takarmányhiány állott be, a marhának nincs mit enni adni és legelöre sem hajtható. Nem tulzok, mikor azt mondom, hogy környékünkön legalább is 20000 kat. hold termése és aratása semmisülvén meg, a szenvedett kár nagysága felülmulja a fél milliót! Ehhez a borzasztó katasztrófához járul még a szomoru következés, hogy a marhatenyésztést sujtott veszedelem közgazdaságunkat évtizedekre elszibbasztja! Csak Málczán, nem mondok sokat, ha a szenvedett kárt 50000 forintra becsülöm. Az egész völgyön az Andrássy, Széchenyi, Almássy grófok; Vladár, Moskovitz, Kazinczy, Szentiványi, Nyomárkay, Stépánok veszteségeit sok jövendő év kedvező termései sem fogják kárpótolni: — a községek közül pedig különösen Szürnyeg, Garany, Hadicsa, Hoor, Terebes, Petrik, Málcza, Márk, Kácsánd, Berettó, Faikus végső insegnek néznek eléje!

Ugyancsak ilyen szomoru képét nyujtja az elpusztulásnak a Cziróka-völgye, Butka, Szedliszke, Varannó-vidéke es mindenütt nemcsak az elvesztett vagyont, de számos emberéletet is sirat a nyomorusága kergetett fájó emberi lélek. A mi társadalmunkon van most a sor megmutatni, hogy szive van és hogy ez a jó magyar sziv a kétségbeesés jajgató szavára soha sem szünik meg melegen, részt vevően érezni és nem tagadja meg betevő falatját megosztani azokkal, a kik ehök csillapitására kenyeret kérnek, mezitelen testökre takaró ruha után könyörögnek.

A Kassai Szemle látva ennek a nagy nyomoruak egyes iszonyatos képeit, a felvidéki árvizkárosultak segitésére a mai naptól gyüjtést kezd és adakozására kéri föl közönségét. Minden adományt e helyen nyugtázunk és az illetékes helyekre elszállitott pénzeket nyugtával fogjuk igazolni.

Adjatok, mert az isten megáldja a jószivü adakozót!

Nagy lendület. Régóta vajudó ügy kerül most napirendre és a körülmények által indokolva, olykép, hogy annak kivitele a látszólagos nehézségek daczara, mar mintegy befejezett tény áll előttünk. Ugyanis az államvasutak kassai indóháza eddig is csak vendégszerető hajlékot adott a kassa-oderbergi vasut állomás-kezelőségének és habár e két pálya a legjobb egyetértésben folytatták az üzemet, a folyton fokozódó igények, fejlődő forgalom a fenálló helyek szük voltát mindinkább érezhetővé tették mindkét részről ugy, hogy a legtöbbször csak nagy akadályok leküzdése árán lehetett és lehet most már a forgalom szabatosságat lebonyolitani. Ezen okot figyelembe véve, a kassa-oderbergi vasut már huzamosabb ideje foglalkozik azzal a tervvel, hogy Kassán az ő állomása számára uj pályaházat épittet, a melyre nézve a tervek már teljesen elkészültek és a kivitel csak rövid idő kérdése, mert ez ügy iránt a hadügyminiszterium is hadászati szempontok által indittatva, fölötte érdeklődik. Az uj indóház a Klobusiczky-utcza keleti torkolatánál, a most ott látható vasuti raktár helyén fog felépülni és ezzel ez a különben egészen ujkeletü legszebb utczája Kassának hatalmas lendületet fog nyerni és értéke tetemesen emelkedik. Arról is szó van, hogy a uj pályaház folytatásaképen uj ut nyittassék és a Hernád áthidalva, ez ut által a a közlekedési vonal Eperjes felé Kassával közelebb hozassék, a mi katonai, illetve hadászati szempontból hais kiváló fontossággal bir. Nyilvánvalóan kitünik ebből, hogy Kassa városának kereskedelmi forgalma az ujabb időben nagy lendületnek indul és hogy az elvitatni akart felvidéki gócpontot erős készel tartja meg a mega számára.

Nem kell igazolás. A német vámhivatalok eddig származási bizonylatok bemutatásával zaklatták eksportáló kereskedelmünket az innen küldött árucikkeknek a határon való átbocsátásánál. A kassai kereskedelmi és iparkamara vetójára, ez ügyben a kereskedelmi m. kir. ministérium képviseletében Reissig államtitkár a következő sürgönyértesitést küldötte e hó 21-én a kamarához:

A tőlünk Németországba vitt áruk után a német hatóságok által követelt származási bizonyitványok tárgyában folytatott tárgyalások eddigi eredményeképen a közös külügyminiszter ürtól legutóbb vett értesülésem alapján értesitem a kamarát, hogy a német vámhivatalok által e tekintetben eddig követett eljárás tévedésen alapulván, az illető német vámhivatalok utasittattak, miszerint küldeményeink után származási bizonyitványokat ne követeljenek. Felhivom a kamarát, hogy erről az érdekelteket haladéktalanul értesitse; egyébiránt a jövőben követendő eljárás végleges szabályozása iránti tárgyalások még folyamatban vannak s azok eredményéről a kamarát haladéktalanul értesiteni fogom.

Muzeumunkat szent István napján 200 vendég látogatta meg, ezek között igen sok a turista idegen, a kik elragadtatással nyilatkoztak a tárlatok értékes gazdagságáról.

Hymen. Bauernebl Konstantin Bauernebl kassai sörgyárosunk derék fia tegnap esküdött örök hüséget Budweisban (Csehország) Neugebauer Mária kisasszonynak, Neugebauer ottani sörgyáros szép leányának. — Demeczky Gyula kemenczei birtokos eljegyezte Borbély Jolánt, Borbély Sándor leányát a ranki fürdőben.

A mai vásár, melyet a Szent István napi országos állatvásár tegnap előzött meg, — mint a jelek mutatják — nagyon élénk lesz, hacsak az elemek nem esküsznek a vásározók ellen.

Nagy kánikula ismétlődött meg vasárnap, meg az utána következő napokon. A derült égboltozaton mosolygó napvilág pazar bőkezüséggel tüntette ki égető sugaraival a föld ünnepi lakóit. Szent István napja, a szép nemzeti ünnep, teljes fénypompával derül fel. És a kanikulával megismétlődtek azok a szép ünneplő napok is, melyeket május virágfakasztó évadjába tud csak beleképzelni még a fantazia is. Ujból kelendő, kivánatos lett a zöld, az árnyat adó erdő, a Bankó, a Bárányka, Lajos-forrás és valamennyi mulató, üdülő helye Kassának, hova százával zarándokolt ki gyalog, kocsin és gőztramwayn az eltikkadt közönség. Megteltek a gőzvonat kocsijai, az utazni kivánók tömegesen áltak a megálló helyeken a minden érkező vonat csak a lemondás eszméjét hozta meg nekik, mert mindenik tömve, zsufolva volt. Kivette mindenki a részét vasárnap a jó időből, mert a szkeptikus jósok minduntalan azt jövendölgették, hogy szerdán már esni fog az eső, mert — vásár lesz.

Beküldetett augusztus 19-én, a melynek tartalmát Saád főkapitány figyelmébe ajánljuk első sorban és a mely igy szól: Tek. szerkesztő ur! Becses lapja mindig lelkes hévvel szállott sikra ott, a hol a közerkölcsiség érdekei ezt megkivánták; engedje tehát remélnem, hogy jelen soraimat is figyelmére fogja méltatni, s ezáltal felkölti az illetékes körök figyelmét ama igazán botrányt keltő német előadásokra, miket a már huzamosabb idő óta itt befészkelődött „orpheum-társulat“ tart a főutczán járókelők legnagyobb boszuságára. Ha már megtüri a főkapitányság e czifra sänger-állapotokat városunkban, legalább ne engedné meg azt, hogy a város leglátogatottabb helyén mutassák be müvészetüket, hanem utasitaná őket a külváros valamelyik korcsmájában, a ki érdeklődik iránttuk, fölkeresné őket ott is. Tegnap este önkéntelen tanuja voltam annak, mint igyekezett menekülni a korzón sétáló hölgyközönség a szinház tájékáról, a midőn e „müvész-társulat“ résenditette a szeméremsértő „Grosswardein“ dalt. Itt igazán „gyors segély kell“ és a főkapitány ur ujabb jelét ádhatná annak, hogy ha kell, tud rendet csinálni. Fogadja szerkesztő ur soraim közléseért legszivélyesebb köszönetemet. Kiváló tisztelettel egy kassai polgár többek nevében. — Ez a felszólalás jogos és mi csak azon csodálkozunk, hogy a főkapitányság — közerkölcsiség dolgában a helyi viszonyok öre — a belügyminiszteriumot nem informálja, hogy hol érvényesül az általa kiadott engedély orfeumi előadások tarthatására, mert ha a belügyminiszteriumban ezirant tájékozva lettek volna, hogy a kassavárosi nemzeti szinház épületét az orfeumi előadások alacsony nivójára sülyesztik le adott engedélyökkel és hogy majd a szinházi időszak beálltával, a mig az egyik épület-részen a komoly müsza oktat minket a magyar hazát szeretni, ápolja erkölcsi érzetünket, addig a másik oldalon ugyanazon fedél alatt a német trágárság kiabálja nyitott ablakok mellett tele a város székházának környékét, pirulásra az arra elmenőknek, nem adták volna meg az engedélyt. Sha a belügyminiszteriumban a Baross-kávéházról mitsem tudva, megadták az engedélyt a Baross-kávéháznak, a főkapitány jogositva van ezt az engedélyt kurtára fogni és ezzel utját szegni az itt jogosan panaszolt müvészi skandalumnak, a mely még hozzá halhatatlan emlékü nagy Barosunk nevét profanizálja. Még egyszer: Saád főkapitány ur tegyen, a mit tennie a kötelesség parancsol.

Katona-pókok. A kassai katonai élelmező osztálytól egy élelmező tiszt, négy hivatalnok és 18 katona-pék érkezett a mult héten Ujhelybe, hogy az idei gyakorlatokra a legénységnek kenyeret süssenek. E végből az ottani ref. temető és dohánygyár mellett már a tábori kemenczéket felállitották és a sü-

tést is megkezdték. A Zemplén értesülése szerint ott Ujhelyben nem kevesebb mint 30000 darab prófuntot fognak sütni.

A katholikus legényegyesület bankói mulatsága vasárnap kitünően sikerült. Pezsgő, nyüzsgő volt az élet az erdő hatalmas fái alatt, a sétautakon, verandán és a tánczteremben egyaránt. A verandán hüsülők örültek, ha helyhez juthattak, a tánczosok pedig, ha tánczosnőjük akadt. Kitartó buzgalommal üritették a sörös krigliket s ropták a lelkes magyar csárdásokat a fiatalok. Közbe-közbe pedig igénybe vették a világ-posta áldásos intézményét, melynek levelező-lapjait hivatásszerü gyorsasággal közvetitették a szép Mariskák. Volt ezeken kivül tojással futás s egyéb mulattató, szórakoztató verseny is, melyeknek nyertesei dijakat kaptak. A táncz pedig a derék Hanusovszky főtisztelendő ur határozott óhaja ellenére is tizenegy óránál tovább tartott.

Tanitók gyülése. A kassavidéki róm. kath. tanitó-egyesület évi nagy gyülését ma szerdán Kassán a kath. legény-egyesület termében fogja megtartani.

A gép kerekei közt. A Lepesch-féle sörgyárban foglalatoskodott K o n y á r Jancsi munkásfiu. Mindössze tizennégy tavasz röppent el fiatal élte fölött. A minap a gép közelébe küldték valami kézi tárgy után s a gépezetet szerencsétlenségére épen akkor inditották meg, mikor ő a kerekek közé bujt. A szegény Konyár Jánost egész összetörve huztak elő a gépből s szállitották el a közkórházba. Életbenmaradásához nincs remény.

Emberhalál. Nagyidai levelezőnk irja: Vasárnap (20-án) a nagyidai legények egymás közt összeverekedtek, s az egyik megvert Balogh János nevü legényt az ut hidjáról az Ida patakba lökték. A kis vizben nem fulhatott meg, de mert az elég magas hidról fejtetőre esett, feje megrepedt, s kedd éjjelre meghalt. Valószinüleg agyrázkódásban. A legények vasárnap késő estéig való barangolásának megakadályozása talán a csendőrségnek lehetne a feladata.

Egész selyem, mintázott Foulardokat (mintegy 450 különböző fajban), méterenként 85 krtól egész 3 frt 65 krig — valamint fekete, fehér és szines selyemszövetket 45 krtól 11 frt 65 krig — sima, koczkás, csikos, virágos, damaszolt minőségben (mintegy 240 féle dispositió és 2000 külömböző szin és árnyalatban) szállit: postabér és vámmentesen **Henneberg** (cs. kir. udvari szállitó) **selyemgyára Zürichben.** Minták postafordulóval küldetnek. Svájczba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

10—15

German kioszkjában ma délután ½5 órától esti 7 óráig katonazene fog játszani.

Tanügy.

A kassai állami polgári fiuiskolába az 1893/94-ik tanévre a beiratások f. évi szeptember hó 1—5-ig bezáró ag tartanak, naponta d. e. 8—12-ig az igazgatói irodaban (Fekete-sas épület sas-utczai részén I. em.) Ugyanazon napokon d. u. vannak a javitó-, javito-felvételi és magánvizsgálatok. A felvételre a tanulók iskolai és himlőoltási bizonyitványaikkal szülőik (vagy ezek helyettese kiséretében jelenjenek meg. Minden tanuló a beiratas alkalmával 6 frt egész évi tandijat és 1 frt 15 kr. beiratási dijat tartozik egyszerre lefizetni; hittan-tanitási dij egy vallásfelekezetnél sem fizetendő. Szegénységüket, jó magaviseletöket és előmenetelöket szegénységi es legalább általános jó eredményü iskolai bizonyitványnyal igazoló tanulók, az egész tandij elengedéseért folyamodhatnak; elégséges bizonyitványnyal birók csak a tandij egy részének elengedésére tarthatnak igényt. A tandijmentességert a nm. vall. és közokt. m. kir. miniszteriumhoz czimzett, szegénységi és iskolai bizonyitványnyal felszerelt folyamodványok a beiras alkalmával az igazgatóhoz nyujtandók be. Folyamodó csak a szülő, vagy ennek helyettese lehet. A beiratás dij alól egy tanulót sem mentetik fel. Az áll. polg. isk. igazgatosaga.

A helybeli ágost. hitv. ev. elemi, valamint polgári leányiskolában az 1893/94. tanévre szóló beiratások f. évi szept. 1., 2. és 4. délelőtt 8—12 óráig a malom-utcza 21. számu iskolaépületben fognak eszközöltetni, a rendes tanitás pedig szept. 5-én veszi kezdetét. Figyelmeztetnek ennélfogva azon szegényt sorsu ág. hitv. tanulók, kik a tandijmentességre igénytartanak, hogy abbeli kérvényeiket nagyt. Csiskó János lelkész urhoz mielőbb beterjeszszék. Jelentjük továbbá az érdekelteknek, hogy a III.—IV. elemi osztályt a jövő tanévtől kezdve Augusztiny Elek, ujonnan megválasztott tanitónk vezetni fogja. Végre tudomására hozzuk a tisztelt szülőknek azt is, hogy egyházunk közgyülési határozattal polgári leányiskolánkban a franczia nyelv tanitását a jövő tanévtől kezdve kötelezővé tette.

Bogsch Albert,
ez évi igazgató.

Irodalom.

Enyiczkei N. Béla: Fillérek.

— Megjelent Kassán, 1893. Ries Lajos könyvnyomó-intézetének kiadásában. (126 oldal). —

Kassa lokális irodalmi életének egy ujabb terméke jelent meg ma a könyvpiaczon s fekszik előttünk.

Egy igénytelen czimü, piros táblás kis könyv, melynek szerzője a vármegye egyik derék tisztviselője és a Kassai Szemle dolgozótársa: N á j m a n n Béla, ki csak az imént változtatta meg a nevét E n y i c z k e i r e.

Filléreknek nevezte el kötetnyi munkácskájának darabjait, — ugymond — mert nem tulajdonit nekik nagy értéket, de egy kicsikét — mégis. Dicséretreméltó szerénység és figyelemreméltó önérzet.

Most a közönség és a kritika dolga a további, megmondani nyiltan, hogy mit tart a munkáról. De miután a munka a szerző egyéniségének része, el nem mellőzhető, hogy a szerzőről is ne tétessék némi kritikai megemlékezés.

Ez az előttünk fekvő kis könyv érdemes az elolvasásra.

Bizonyára ez egyike a legnagyobb dicséreteknek, melyet iró ember ki szokott érdemelni. Mert amit érdemes elolvasni, abban bizonyára kell, hogy találjon az olvasó olyan momentumokat, a melyek érdeklődését és várakozását felköltik, már pedig a tollforgatásnak az az egyik legnagyobb titka, hogy az iró ugy irjon, hogy olvasói mindvégig érdeklődéssel kisérjék sorait.

Az Enyiczkei könyve egy olyan zsánerből való dolgokat mutat be, melyeknek professzionátus müvelői nincsenek. Tehát nem regénykötet, nem versgyüjtemény, sem pedig unalmas s százféleképen átvariált momentumokon nyugvó elbeszélések gyüjteménye, hanem egy egészen másféle irodalmi körbe vágó dolgok azok.

A mindennapi zsurnaliszta élet talaján kifejlődött müszóval talán karczolatoknak neveznők, de azok a darabok még sem karczolatok, mert nélkülözik a felületességnek feltünőbb hátrányait. Olyanféle é r d e k e s pillanat-felvételek azok, mint amilyet az amatör-fotografus tesz, ha regényes tájék vagy nyüzsgő sokadalom terül el szemei előtt, miket a megörökitésre alkalmasaknak talál. Mint irodalmi müfaj, talán a hatvanas évek joviális B e r n á t h Gazsijának freskó-képeihez hasonlitható.

A vármegye köz- és magán-életének érdekes mozzanatait rajzolja könyvében E n y i c z k e i találó és markáns vonásokkal körülbelül tizenkilencz kisebb nagyobb elénkbe állitott képben.

E leirások nagyrésze már megjelent lapunkban s bizonyos aktuális alkalmakkor lőnek irva, de ez az alkalomszerüség csak nehánynak rontja az értékét, és az érdekességét. Ilyenek azok, melyeket talán a legnagyobb előszeretettel irt meg s melyek a távozó fő- és alispánok érdemeinek méltatására lőnek annakidején megirva s belekerültek ebbe a kötetbe is.

Ez a nehány jellemzés az egyik legnagyobb hibaja a „F i l l é r e k"-nek, mint irodalmi igénynyel előálló kötetnek. Ha kihagyja, csak használt volna könyvének is, magának is.

Hanem a mit ezeken kivül találunk az E n y i c z k e i könyvében, azokról csak dicsérettel tudunk megemlékezni.

R e s t a u r á c z i ó e l ő t t, A r. (vármegye) h á z b ó l czimek alatt a vármegyegyülések valamennyi jellemző momentumát feltalaljuk. Előttünk nyüzsög, mozog, hullámzik az igen tiszte t bizottsági tagok légiója. Előttünk haldoklik a r. varmegye, melynek czirádás, czimeres boltozatu terme fölött ott lebeg az államositas ujitó, modernizaló szelleme.

Érdekes leirasát olvassuk a harminczas évek varmegye gyüléseinek, restaurácziójának a J ó k a i regényeiben. Az E n y i c z k e i könyvében ugyanannak csak halvány viszfényét találjuk már, de szintén érdekes, élvezetes és humoros előadásban.

A j ó i z ü h u m o r teszi különben élvezetessé az Enyiczkei könyvét, és az az idegen utanzastól ment m a g y a r o s é s z j á r á s, me ver manap oly kevés iró-embernél találunk.

K e d é l y e s f o g s á g, Á p r i l i s, A f ü r d ő, stb. czimeken saját személyével kapcsolatos tréfás históriákat ad elő, melyekben annyi a jellemző markáns vonas, hogy kötete legérdekesebb darabjainak mondhatók ezek a személyes vonatkozásuak.

J o g e s e t e k gyüjtő czime alatt öt B e r n á t h Gazsi zsáner ében irt megtörtént itélkezés, történetet olvasunk, melyek a szolgabirói biráskodás s a vidéki prókatori élet nem egy derült jelenetét mutatják be.

Szóval az Enyiczkei könyve érdemes az elolvasásra.

Ezt mondhatjuk ismét s ajánljuk a 126 oldalas kis könyvet olvasóink figyelmébe.

Uj találmányok és müszaki közlemények.

Közli: Bergl Sándor mérnöki és szabadalmi irodája Budapesten VII Erzsébet-körut 38.*)

A k h o l e r a é s a z e l e k t r o m o s s á g. Ha viztartalmu klorvegyületen elektromos áramot vezetünk keresztül, akkor e vegyület és vele egyidejüleg a viz is felbontatik. A positiv sarknál egy nem állandó és igen nagy oxydátió képességü clorsav vegyület, ellenben a negativ sarknál egy más oxyd képződik, mely a legtöbb szerves anyagot lecsapja. Elektrolyzis folytán, chemia nyelven szólva, ezen feltételek alatt oly folyadékot kapunk, mely a következő sajátságokkal bir:

1. A rothadásnál keletkező szerves anyagokat, valamint az ott fejlődő káros gázokat, mint pl. a kénhidrogént, kénsavas ammoniakot, mocsargázt stb., teljesen szétroncsolja, éppugy elpusztitja a baczillusokat és minden más élő élesztőt.

2. Bizonyos anyagokat, mint pl. a különféle albuminokat és a vizben előforduló más gyanus alkatrészeket lecsapja, más szóval: a vizet tisztitja.

Ez oly eljárás, mely itt-ott a tehnikában már alkalmazva van, pl. a papiranyag, az erő- és a keményitő liszt feheritésére és a legközelebbi jövőben igen valószinüen arra lesz használva, hogy a manapság a mosónők gyilkos „Eau de Javelle" (Javelle féle viz) és éppoly gyilkos frottirkészülékeiknek kitett len-tehérnemüinket hatásosan és azoknak szegény és megkinzott rostjait összefüggésének veszélyeztetése nélkül lehessen fehériteni.

Miért ne használnók ezen eljárást, minthogy az elv ugyanaz, a hulladékok, árnyékszékek és a megromlott vizek fertőztelenitésére? Kolerás időben ezen módszer, az esetre ha kellőleg kifejtetik és nagy méretben használhatóvá tétetik, különösen a kikötővárosokra bir rendkivüli értékkel. Mert e módszernél a klórforrás, a mely a kikötő városok rendelkézésére áll, kimerithetlen, ez ugyanis a tenger vize. Az egészen közömbös dolog, hogy miként nyeretik e minden alakjában, de különösen a hires klormész vegyület, a járványok, különösen pedig a kolera elleni küzdelmek lelke. — Azon hiszemben, hogy e gyilkos járvány ez évben ujból felléphet, a fertőtlenitő szerek ára ismét rohamosan emelkedik, a talán nem is leend elegendő mennyiségben annak idején forgalomban, azért időszerünek véljük a figyelmet arra felhivni, hogy ezen anyag, mely e barátságtalan halálangyal leküzdésére szolgál, kimerithetlen mennyiségben nyerhető. Legyen bár az iparilag előállitott klor még oly ritka, legyen bár valóságos klórinség, mindazáltal ne féljünk semmit, mert az Oczeán klortartalmu vize annyi fertöztelenitő anyagot szolgáltat, a menynyit csak akarunk.

*) Ezen iroda dijmentesen szolgál felvilágositásokkal a lap előfizetőinek szabadalmi, védjegy és müszaki ügyekben.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**
Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

Bead. 1893. évi julius hó 3-ik napján.

2053. sz.
Tk. 1893. 270—1

Árverési hirdetmény.

Tekintettel, miszerint a m. kir. kincstárnak Pigai János és neje Pigai Mária és Zselinszki József elleni 1892. évi 3882. tk. sz. a. beadott árverési kérvénye bár hamarabb lett átterjesztve, ez ideig érdemileg elintézve nem lett, ennélfogva az abauj-szántói m. kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közzéteszi, hogy magyar kir. kincstár Kurthy Károly, Kriebel Tivadar, Weinberger Dávid, Kriebel Anna csatlakozott végrehajtatóknak Pigai János és neje Pigai Mária és Zselinszky József ellenében fenálló 70 frt 93 kr., 550 frt, 1450 frt 86 kr., 275 frt, 15 frt és 80 frt s járulékai iránti követelés kielégitése végett a birói árverést Pigai János és neje Pigai Mária és Zselinszki József végrehajtást szenvedőknek a gönczi 191. sz. tjkvben A I. 288. hr. sz. ház 183. öi sz. a. 290, 292, 1904, 2502. és 2555. hr. sz. alatt foglalt összes ingatlanára még pedig:

a) 288, 290 és 292. hr. sz. 3 belsőség 160 frt;
b) 1904. hr. sz. szántóföld 204 frt;
c) 2502. hr. sz. rét 237 frt;
d) 2855. hr. sz. legelő 86 frtban megállapitott kikiáltási ár mellett elrendeltetvén, annak Göncz község házánál leendő foganatositása végett határidőül **1893. évi deczember hó 12-ik napjának délelötti 10 órája** azon hozzáadással tüzetik ki, hogy a jelzett ingatlan ezen határidőben a kikiáltási áron alól is el fog adatni, s hogy az árverelni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt a birói kiküldött kezeihez bánatpénz gyanánt a) 16 forint, b) 20 frt 40 krt, c) 23 frt 70 krt, és d) 8 frt 60 krt készpénzben vagy ovadékképes értékpapirokban letenni, vagy annak birói letétbe helyezését igazolni.

Kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság
Abauj-Szántón, 1893. évi julius hó 30-án.

Sváby,
kir. járásbiró.

Beadatott 1893. évi julius hó 14-ik napján.

2175. sz.
Tk. 1893. 269—1

Árverési hirdetmény.

Az abauj-szántói kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közzé teszi, hogy a kir. kincstárnak Lenárt István és társa ellenében fenálló 77 frt 83½ kr. s járulékai iránti követelés kielégitése végett a birói árverést a göncz-ruszkai 265. sz. tjkvben foglalt és Lenárt István és Palencsar Jánosné Lenart Mária nevén álló 749. uj. 2121. r. hr. sz. dézsmás szőlőjére 390 frtban megállapitott kikiáltási ar mellett elrendelte s annak Gönczruszka község házánál leendő foganatositása végett határidőül **1893. évi november hó 30-ik napjának délelőtti 10 óráját** azon hozzáadással tüzte ki, hogy a jelzett ingatlan ezen határidőben a kikiáltási áron alól is el fog adatni, s hogy az arverelni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt a birói kiküldött kezéhez bánatpénz gyanánt 39 frtot készpénzben vagy ovadékképes értékpapirokban letenni, vagy annak birói letétbe helyezését igazolni.

Kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság
Abauj Szántón, 1893. évi julius hó 16 án.

Dr. Kalocsay,
kir. aljárásbiró.

1919. sz.
tk. 1893. 268—1

Árverési hirdetmény.

Az abauj-szántói kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közzé teszi, miszerint a m. kir. kincstár végrehajtatónak Gresák János ellenében fenálló 39 frt 37 kr. s járulékai iránti követelés kielégitése végett a birói árverés az 1881. évi LX. t. cz. 156. §-ának alkalmazásával Gresák Jánost, Gresák Andrást, Gresák Józsefet, kk. Gresák Jánost és kk. Gresák Borbálát a kéri 49. sz. tjkvben 42. hr. és 48. öi sz. a. foglalt ház, udvar és kertből és 562. hr. sz. a. foglalt szántóföldből illető felülépitmény és földtér haszonélvezetre 269 frtban és 2. ugyanazokat a kéri 49. sz. tjkvben A + 741. hr. sz. a. foglalt szőlőből illető felülépitmény és földtér haszonélvezetre 38 frtban megállapitott kikiáltási ár mellett elrendeltetvén, annak Kér község házánál leendő foganatositása végett határidőül **1893. évi deczember hó 4-ik napjának délelötti 10 órája** azon hozzáadással tüzetik ki, hogy a jelzett ingatlan ezen határidőben a kikiáltási áron alól is el fog adatni, s hogy az árverelni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt a birói kiküldött kezeihez bánatpénz gyanánt ad. 1. 26 frt 90 krt, ad. 2. 3 frt 80 krt készpénzben vagy ovadékképes értékpapirokban letenni, vagy annak birói letétbe helyezését igazolni.

Kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság
Abauj-Szántón, 1893. évi junius hó 23-án.

Dr. Kalocsay,
kir. aljárásbiró.

15231. sz. a. i. 271—1

HIRDETMÉNY.

Abauj-Tornavármegye hajdu személyzetének ruházatához tartozó bolti czikkek, a hajduk lábbelije, irodai szerek, fütőanyag és világitási szerek, u. m. Stearin gyertya és kőolaj szállitásának 3 évre vagyis az **1894, 1895. és 1896.** évekre leendő biztositása czéljából **a folyó év augusztus hava 30-ik napjának délelőtti 9 órakor a vármegye székházában levő kisteremben** árlejtés fog tartatni és pedig a következő szükségletekre nézve:

I. A vármegyei szolgaszemélyzet ruha-szükséglete:

1. a) Hajduk ruházata 1894. évre.

			frt kr.	frt kr. összesen	frt kr.
1.	13 db.	Atilla kékposztóból	dbja	17.—	221.—
2.	18 db.	Magyar nadrág kékposztóból	„	8.—	144.—
3.	4 db.	„ „ vörös „	„	10.—	40.—
4.	4 db.	Pantalló nadrág szürke „	„	8.—	32.—
5.	13 db.	Mellény vörösposztóból	„	4.40	57.20
6.	13 db.	Nyári zubbony kékposztóból	„	6.50	84.50
7.	13 db.	Mente, fekete bárányborrel prémezve és vörös béléssel kékposztóból 3 évre	„	26.—	338.—
		összesen			916.70

b) Kapus ruházata.

1.	1 db.	Atilla kékposztóból	dbja	20.—	20.—
2.	1 db.	Téli hosszu felöltő vastag barnaposztóból felberrel prémezve 3 évre	„	45.—	45.—
3.	1 db.	Magyar nadrág kékposztóból	„	8.—	8.—
4.	1 db.	„ „ vörös „	„	15.—	15.—
5.	1 db.	Mellény vörösposztóból	„	5.—	5.—
6.	1 db.	Nyári zubbony kékposztóból	„	7.—	7.—
		összesen			100.—
		1894. évre összesen			1016.70

2. a) Hajduk ruházata 1895. évre.

1.	13 db.	Atilla kékposztóból	dbja	17.—	221.—
2.	18 db.	Magyar nadrág kékposztóból	„	8.—	144.—
3.	4 db.	„ „ vörös „	„	10.—	40.—
4.	4 db.	Pantalló nadrág szürke „	„	8.—	32.—
5.	13 db.	Mellény vörös posztóból	„	4.40	57.20
6.	13 db.	Nyári zubbony kékposztóból	„	6.50	84.50
7.	13 db.	Köpenyeg barna „	„	26.—	338.—
		összesen			916.70

b) Kapus ruházata 1895. évre.

1.	1 db.	Atilla kékposztóból	dbja	20.—	20.—
2.	1 db.	Hosszabb atilla kékposztóból két évre ...	„	26.—	26.—
3.	1 db.	Magyar nadrág kékposztóból	„	8.—	8.—
4.	1 db.	„ „ vörös „	„	15.—	15.—
5.	1 db.	Mellény vörösposztóból	„	5.—	5.—
6.	1 db.	Nyári zubbony kékposztóból	„	7.—	7.—
		összesen			81.—
		1895. évre összesen			997.70

3. a) Hajduk ruházata 1896. évre.

1.	13 db.	Atilla kékposztóból	dbja	17.—	221.—
2.	18 db.	Magyar nadrág kékposztóból	„	8.—	144.—
3.	4 db.	„ „ vörös „	„	10.—	40.—
4.	4 db.	Pantalló nadrág szürke „	„	8.—	32.—
5.	13 db.	Mellény vörösposztóból	„	4.40	57.20
6.	13 db.	Nyári zubbony kékposztóból	„	6.50	84.50
		összesen			578.70

b) Kapus ruházata 1896. évre.

1.	1 db.	Atilla kékposztóból	dbja	20.—	20.—
2.	1 db.	Magyar nadrág kékposztóból	„	8.—	8.—
3.	1 db.	„ „ vörös „	„	15.—	15.—
4.	1 db.	Mellény vörösposztóból	„	5.—	5.—
5.	1 db.	Nyári zubbony kékposztóból	„	7.—	7.—
		összesen			55.—
		1896. évre összesen			633.70

Vagyis a három évi szükséglet ára összesen:

1. 1894-ik évre ... ... 1016 frt 70 kr.
2. 1895-ik évre ... ... 997 „ 70 „
3. 1896-ik évre ... ... 633 „ 70 „

összesen 2648 frt 10 kr.

II. Az **irodák fütéséhez** megkivántató 460 köbméter vagyis 115 méter ölfa, méter ára 2 frt 93¾ kr., vagyis méterül ára 11 frt 75 kr., összesen 1351 frt 25 kr.

III. **Irodák világitásához** megkivántató stearin gyertya, a szükséglethez képest 560 grammos, mintegy 700 csomag.

IV. **Folyosók és irodák világitásához** megkivántató I. osztályu kőolaj, szükséglethez képest, kilója 20 krral.

Az árlejtéskor részt venni szándékozók az eljárás megkezdésekor kötelesek a kikiáltási ár 10%-tólját bánatpénzül letenni. Bánatpénzzel felszerelt és magyar nyelven szerkesztett zárt ajánlatok szintén elfogadtatnak, azonban csakis az árlejtés bevégzésével bontatnak fel, s vétetnek figyelembe.

Kassán, 1893. évi augusztus hó 19-én.

Fábián alispán.

A legrégibb és elismert legkedveltebb magyarországi savanyuviz a

Szulini Korona-forrás

mely jelenleg szép erős legujabb alaku üvegekben hozatik forgalomba.

Borral vagy gyümölcs-nedvvel legnagyobb közkedveltségnek örvend, nemcsak mint **kitünő hüsitő ital** ismeretes, hanem mint **gyógyital, idült gyomorhurut, dugulások, gégehurut, sápkór, angolkór és mindennemü köszvényes betegségeknél** kitünő sikerrel alkalmaztatik.

Föraktár Kassa és Abauj-Tornamegye részére

POLLÁK RÓBERT ásványviz üzletében

Kassán, főutcza 33.

KAPHATÓ: minden jobb füszer kereskedésben és vendéglőben. 210 7—10

Csakis azon viz **friss töltésü**, a mely uj alaku üvegekben — kék czimkékkel — van.

Legjobb és legolcsóbb üditő ital

a Szlatvini savanyuviz

mely dus szénsav tartalma s elismert jóságánál fogva méltán nevezhető

magyar Gieshüblinek

1 liter szlatvini magyar gieshübli 11 kr.
0.5 „ „ „ „ 7 kr.

előbbi üvege 7 kr., utóbbi 3 krért fel és leszámittatik.

Kapható mindenütt.

Kiváló tisztelettel

230—12 **Vizy Domonkos**

füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete

Kassán, főutcza 83. sz.

956. szám. vb. 1893. 272—1

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alólirott kiküldött birósági végrehajtó ezennel közhirré teszi, miszerint a kassai kir. járásbiróság 1893-ik évi 8514. és 7718/p. számu kiküldő végzésével Bayer és Bauernebel czég kassai lakosok részére, Hübsch Adolf kassai lakos ellen 275 frt tőkekövetelés és járulékai végett elrendelt végrehajtás folytán biróilag lefoglalt 952 frtra becsült kávéházi felszerelvények és butorokból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladandók, minek a helyszinén, vagyis Kassán alperes kávéházi üzletében és főutcza 68. sz. a. lakásán leendő eszközlésére határidőül **1893-ik évi augusztus hó 29-ik napjának délelőtti 8 órája tüzetik ki,** a mikor a biróilag összeirt fentnevezett követelések a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitéshez tartanak jogot, a menynyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és az a végrehajtási jkönyvből ki nem tünik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél, vagy irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a biróság táblján kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Kassán, 1893. augusztus hó 7-én.

Tahy Konrád,
kir. birósági végrehajtó.

Rövidített levél- vagy sürgönyczim:
GAZDASÁGI GÉPGYÁR BUDAPEST.

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSULAT

BUDAPESTEN.

Gyártelep: Külső váczi-út 7. szám.

Minden gazda, aki a legelőnyösebb szerkezetü **vetőgépek** beszerzése iránt érdeklődik, kimeritő felvilágositást nyerhet gyárunk igazgatóságánál.

Terjedelmes árjegyzékekkel a gazdaság összes ágazatában szükséglendő gépezetekről díjmentesen szolgálunk.

Legjobb védőszer járványos betegségek ellen.

Előmozditja az emésztést.

Ingert csillapító.

Olcsó árak.

Leirások ingye n!

100 10—10

Igazgatóság: **Bad Radein, Styria.**

Föraktár Budapest, V. ker., Lipót-körut 21-a.

Kassán kapható: ifj. Novelly Sándor és Pollák Róbert uraknál.

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, péntek 1893. évi augusztus 25. 96. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czímzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban főutcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Hasenstein & Voglér Bécs: Eckstein Bernát Ürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jánus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

József Agost főherczeg — nádor.

Kassa, aug. 24.

Napi lapjaink figyelmét — ugy látszik — nagyon lekötötte a franczia választások változó szerencsével tartó folyása, mert a belpolitika hütlenül elhagyott mezeje már egynehány nap óta parlagon hever.

A bécsi „Extrapost“ pedig nagyon érdekes dolgokkal állott elő most hétfőn. A tárgy, melyről egy rövidebb ujdonságot ir az Extrapost, bennünket nagyon közelről érdekel, közelebbről, mint a franczia választások.

Lehet, hogy az Extrapost, mely szenzációhajhászatában sokszor a felületes kombinációkat is kész tény gyanánt tálalja a könnyenhivő nagy világ elé, már annyira elveszteste hitelét ezek következtében, hogy emiatt nem tartják érdemesnek reprodukálni hirét fővárosi kollegáink. Am ez az ő dolguk. Mi, kik kicsiny vidéki lapocska vagyunk csak, jóllehet nem veszszük mindenben készpénz gyanánt a bécsi kollega hirét, mégis alkalmat veszünk magunknak ennek alapján arra, a kombinácziótárgyáról bővebben megemlékezzünk.

Az Extrapost azt ujságolja, hogy abból a körülményből, hogy a király unokája, Auguszta bajor herczegnő Pozsonyban fog lakni — jól értesült forrása szerint — mértékadó helyeken arra következtetnek, hogy a király ujabban a nádori méltóság betöltésének eszméjével foglalkozik, és hogy az uj nádor persze nem volna senki más, mint Auguszta herczegnő jövendő férje József Agost főherczeg.

Megemliti az illető lap azt is, hogy Auguszta herczegnő keleugyéjében több magyar diszöltözet is van.

A hir ebben a formában mindenesetre nélkülözi a valószinüségnek legfőbb kritériumát.

Mindazáltal nem tartjuk annyira lehetetlennek, hogy esetleg teljesedésbe ne mehessen.

Nem pedig azért, mert nem merült fel eddig oly jó eszme, sem annyira szerencsés terv, mint ez, melynek kivitelét oly osztatlan öröm és lelkesedés kisérné minden oldalról.

Igaza van az Extrapostnak, hogy e terv kivitelét a magyarok ujjongva üdvözölnék, legyenek bár függetlenségiek, nemzetiek, avagy mamelukok politikai pártállásukra nézve.

Annyi, de annyi dicsőségteljes emlék él még sziveinkben, lelkünkben az utolsó főherczegi nádorok éveiből, hogy lehetetlen volna, ha nem éreznők át a mult kevés dicsőségének valamennyi szép emlékét, mely a nádor nevének említésének nyomán támad.

A történetben nyilatkozó logikai és jogfolytonosság elszakad szálát látnók akkor ujból felvéve, ha fölélesztenék a nádori méltóságot, és a nádori méltóság csak egy erősebb, egy tartósabb kapocs volna a magyar nemzet és királya között.

Ama viszontagságos évek alatt, midőn tömérdek volt a kinálkozó alkalom arra, hogy a nemzet és a király félreértsék egymást, a nádori méltóság, melynek betöltői királyi herczegek valának, volt az ellentéteknek buzgó kiegyenlitője mindig. A boldogult emlékü József nádor, kinek emlékét hatalmas bronz szobor diczőiti Budapesten, százszorosan érdemelte ki az utókor s a történelem háláját. Fia István nádor pedig, ki magyarabb volt a magyarnál is, a 48-as idők legutolsó pillanatáig folyton azon fáradozott, hogy a nemzetet királyával kibékitse s békét, elnézést szerezzen odafönn is. Hogy nem sikerült, nem az ő hibája.

Eme jellemben nagy emberek emlékei elevenednek fel lelkünkben a hirre, midőn halljuk, hogy a dicső József nádornak unokáját József Agost főherczeget nagyatyja méltóságára predesztinálják.

És ha talán még nem is predesztinálnák odafönn, ha még korai is volna a hiresztelés, vajjon olyan lehetetlen-e a dolog?

Eppen nem! Hiszen törvényeink nem törölték el a nádori méltóságot. Az 1867. VII. t. cz. §. csak ideiglenesen szüntette azt meg, s csak is addig, mig a parlament felelős kormány formával összeegyezethető módon fogja tudni azt megoldani.

A kiegyezés zavaros viszonyai közt érthető volt ama megmagyarázható idegenkedés, melylyel a korona a nádorságnak, a királyihoz hasonló szent és sérthetetlen intézménye iránt viseltetett — bár akkor is alaptalanul. Alaptalanul, mert hiszen a nádori méltóság korántsem hasonlitható össze a Karolingok maior domusi intézményével.

A nádorság abban az esetben, ha elvül lesz elfogadva a királyi házból való választás, nem nőhet soha sem a királyság nyakára, s nem fogja sohasem a maior domusok áldatlan szerepét vinni, hanem épen ellenkezőleg kiszámithatatlan előnyöket biztosithat ép ugy a koronának, mint a nemzetnek.

Most, hogy a magyar udvartartás kérdése kerül megoldás alá, ime elérkezett annak az ideje is, hogy a nádori méltóság kérdése is megoldassék.

A magyar nemzet ma is teljesen meg van arról győződve, hogy közelebb férhet királya szivéhez, ha van egy hatalmas pártfogója, közbenjárója királyánál, ki utóvégre ugyse lakhatik mindig Budapesten.

Meg van arról győződve a magyarság, hogy a nádori méltóság betöltése csak előnyére, hasznára válnék a nemzetnek is s a koronának is és ha József Agost főherczeg nádorrá választása ténynyé válnék, bizonyára még egyszer oly lelkes örömmel várná november 15-ét a magyar főherczeg magyar fiának esküvőjét.

Ujdonságok.

A pennybank szeptember hó 4-én tartja délutáni 3 órakor a vármegye nagytermében évi közgyülését, a mely ezuttal igen élénknek igérkezik, amennyiben ugy az igazgatóság, mint pedig a felügyelő-bizottságban több hely részint a lejárt mandátum, részint pedig elhalálozás folytán választás utján lesz betöltve. A részjegyesek zöme a regiek mellett nyilatkozik és ez igen természetes, mert hiz a pennybank életerejét, dominálo tekintélyét ezek hozzájárulásával azok teremtették meg, a kik ezt az intézetet, folyton a pénzbeli viszonyokhoz alkalmazkodva, adminisztrálták nagy megelégedésére a részjegyeseknek, a kik örömmel látták, hogy a mig egyrészről szép osz alékot nyertek, addig a bőséges forgalom lehetővé tette azt is, hogy az intézet kiadott kölesöneinél a törvényszerü 8 százalékos

TARCZA.

A régi könyvek.

Ugy szeretem forgatni
A régi könyveket;
Vagyom megtudni: egyik,
Másik mit rejteget?

A mult időt példázzák
E könyvek lapjai...
S én ugy szeretek a mult
Tarlóján bolygani.

Hej, más világ volt régen,
Egész más, mint ma van!
Könyvet nem irt, miként ma,
Boldog, boldogtalan.

De ám kapósabb is volt
Egy-egy könyv akkoron...
Egész talut kináltak
Erettük — ugy bizony!

Pedig mily egyszerüség
Jelzé mindannyiát!
Czirádát, mint ma, rájuk
Művész ritkán csinált.

S a nyelv, az édes nyelv, mily
Gyarlóan hangozott!
Kin közt izzadt az iró
Ki egy-egy mondatot.

Hát még a verselés? Az
Volt ám csak a tura!
Egymáson hemzsegett a
Sok „vala,“ meg „vala“...

S én mégis ugy kedvellek
Jó könyvek titeket!
A mult emléke at meg
Athatja lelkemet.

Hiszen ti példázzatok,
Ti a letünt idot. —
Elmondva hün: mi minden
Másképen volt azelőtt!

Kovács Zsigmond.

Az igazi boldogság.

Irta: **Béldi Mihály**. (Ipszilon.)

— Drága anyácskám, szépen temetsz el, ha meghalok? Ültetsz-e virágot sirhalmomra? S meglátogatsz-e néha, néha a temetőben, hogy elmondd nékem sorsodat?... ó, mert én érzem, hogy meghalok, drága anyácskám! érzem a halál angyalának leheletét körültem. Nézd, nézd, amott jön... kitárja karjait... ölébe akar zárni!... Védjél meg, jó anyám töle... Üzd el öt!... Ugy, köszönöm, anyácskám. Már elment, megkimélt; már nem félek annyira, nyugodtan vagyok....

A dagadó párnákra hajtja kicsiny fejét; jótékony álom jön pilláira s alszik, alszik, szépen, csendesen...

Édes anyja aggódva nézi keble lihegését s különös nyugtalan érzés járja át egész testét. Hátha... De mégis... nem, az nem lehet... Nem. Hisz az élet örömeit még alig ismerte, még nem élvezett, még csak tavaszát éli, 17 év nyara vonult el csak élte egén keresztül és soha egy fellegecske se boritotta annak kékjét. Zoltán látásakor megmozdult a kicsiny szív a kebelben s alig lelte ott helyét. Gyönyörrel hallgatta beszédjét s szeme férfias, szép alakján sokszor megpihent. Ocscse helyett, ő figyelt oda s ő véste emlékezetébe annak szavait, magyarázatait. Midőn távozott, valami kimondhatatlan érzés, a bánat egy neme: epedés, fogta el valóját; szerette volna örökké hallani a szavakat ajkáról, örökké maga előtt akarta öt látni s titkos, megtoghatatlan vágyat érzett iránta, amely idővel mindinkább erősbödött. Ilyen a szerelem ébredése egy fiatal szivben.....

Kendi Zoltán dr. fiatal tanár és tartalékos hadnagy, a Káldory családnak két fiatal csemetéjének mint nevelő müködött, ahol a családtagok osztatlan szeretete környezte öt. Az özvegy urnő és leánya Aranka, minden kegyükkel elhalmozták. Aprilis elején tegyvergyakorlatra kellett bevonulnia s mivel a növendékek egy hónapig nem lehettek tanitó nélkül, kénytelen volt leköszönni állásáról. El kellett hagynia, tán örökre, azt a szeretö családot, abból a boldog körből ki kell lépnie, amelyben oly jól érezte magát.

Legjobban fájt azonban az, hogy többé nem láthatja azt a kedves arczot, azokat a kék szemeket, amelyekben az üdvösséget találta fel.....

Zoltán távozása után Aranka kedélye is átváltozott. Az eddigi pajkos, vig leánykából, zárkózott, komoly kisasszony lett. Eddig ismeretlen érzelmek keletkeztek szivében. Sokszor gondolataiba merült. Szeretett egyedül lenni vagy a kertben andalogva sétálni. A holdat kedves barátnőjének fogadta, amelynek halvány világánál sokszor elmerengett, elmélázott.

Az epedés meglátszott egész valóján, a bánat, a bu csendesen végezte örlö munkáját szivén. Mert hát: „ábrándozás az élet megrontója!“ És nem volt senki, akinek elpanaszolhatta volna baját, akinek töltárt volna szive titkát, aki öt megnyugtatta volna, bánatában osztozott volna.

Az édes epedés és sóvárgás végre egészségét is kezdte megtámadni. Agyba kellett teküdnie: láza volt. Edes anyja nem tudott semmit leánya szive titkáról s öt kimondhatatlanul szerette, nem is sejtvén, mi döntötte Arankát ágyba.

S ha haláláról beszélt, hideg borzongás futott át testén, mert nem akarta elhinni, hogy leánya, az ő kedves Arankája, oly korán, oly fiatalon megváljon az élettől, hogy elhagyja öt, akinek sok-sok tavaszt kell

kamatlábat egész 2 százalékkal lejebb szállitotta adósainál. Azért ugy vélekedünk, hogy az a mozgalom, a mely a régiek ellen egy kis töredék révén folyamatban van, csak fokozni fogja a megválasztottak és a hivatottak érdemeit, a melyeket a részjegyesek zömének bölcsessége és az a meggyőződés, hogy a pennybank érdekeit fölé kell helyezni az apró-cseprő személyi érdekeknek, a szeptember 4 iki közgyülés alkalmával igazolni fog. A kilépő igazgatósági tagok ezek: Fábián János alispán, Beziák Ferencz plébános, Gácsy Artur, és elhalt Jakabfalvay Ferencz helyére a részjegyesek Darvas Imre vármegyénk ny. főispánját, a pennybanknak 19 évi fenállása óta elnökét propagálják és a ki kétségkivül nagy majoritással győztesen fog kikerülni az urnából. A felügyelő-bizottságban két helyre lesz választás, itt azonban többféle a kombináczió, a melyről nincsenek adataink a kompetálók száma felől, de remélhetőleg itt is a legjobbakat fogja a közgyülés megtalálni.

Kolera. A hivatalos lap tegnapi száma hivatalos részében közlemény foglaltatik, a melyben konstatálva van, hogy Magyarországon az ázsiai kolera fellépett és szabolcsmegyei Kisvárda és Dombrád községek kolera-fészkeknek nyilvánittatnak. Zemplén, Szatmár és Marmarosvármegyékben, habár ott elég böven fordultak elő halálos kimenetelü kolerás tünetü esetek, mert a baj szünőfélben van, a kolera nem tiszteltetett meg a hivatalos jelleggel. A titkolódzás azonban nem kerülte el és nem terelte el a figyelmét a katonai hatóságnak, mert ez, t. i. a kassai hadtestparancsnokság még e hó elején adta ki a parancsot, hogy a kerületéhez tartozó tartalékosok a gyakorlatra való bevonulás alól felmentendők, mert a vidéken a kolera uralkodik és számos gyanus megbetegedések fordulnak elő folytonosan. Az osztrák hatóságok is meglehetősen jól lehettek a nemhivatalos kolera létezése felől itt a mi vidékünkön értesülve, mert tényleg megtörtént, hogy a sárosi árviz okozta közlekedési nehézségek folytán egyesek, a kik a mult héten Lubotin felé vették utjokat Bártfa fürdőből, hogy ilyképen jussanak Orló felől hazájukba, az osztrák csendőrök által feltartóztattak és — mert a kolera miatt osztrák területet ha csak érintőleg is, taposni nem szabad, — visszautasittattak. Mindebből kitetszik, hogy a bajnak már szélesebb köre van és hogy okosan és gyorsan cselekedni a hatóságnak most már legfőbb feladata. Talán szerencsés véletlennek mondható, de a mi vármegyénk területe ez ideig még teljesen ment minden bajtól, és ugy vagyunk tudósitóink részéről értesülve, hogy a közigazgatási hatóságok mindenütt a legnagyobb zsarnoksággal követelik a tisztaságot és a közegészségügy érdekében megtesznek — persze csak a viszonyokhoz mérten — minden lehetőt.

Meghivó. Az abauj-tornamegyei gazdasági egyesület f. hó 31-én délutáni 3 órakor a megyeház nagytermében választmányi ülést tart, melyre a t. választmányi tagokat tisztelettel meghivja az egyleti elnökség.

Hymen. Kulka József budapesti gyáros szeptember hó 3-án délutáni 2 és fél órakor esküszik örök hüséget Weinstein Irma kisasszonynak, Weinstein kassai birtokos szép leányának a kassai izraeliták templomában.

Fényes esküvő. Abauj-Szántó legtekintélyesebb családjai egyikének tagja, a minden női erénynyel dusan megáldott Blau Lella kisasszony e hó 22-én esküdött örök hüséget Kaufmann Bernát csengeri gazdag földbirtokosnak, mely alkalomra helyből, közel s távolból a család számtalan barátja és tisztelői közül oly disses vendégkoszoru sereglett össze, minőt együtt már rég nem láttak Abauj-Szántón. Az örömanya, özv. Blau Hermanné s ennek fia ifj. Blau Mór messze vidéken általánosan ismert vendégszeretete folytán a valóban lukullusi lakománakcsak a hajnalpir vetett véget. Az est góczpontját Lipschitz Lipót förabbi beszéde képezte, a ki csak tőle hallható ékes szavakkal meggyőzően és szivrehatóan ecsetelte a feleség és férj uj hivatását és kérte az ég áldását a frigyre. Az uj házaspár üdvözletére érkezett sürgönyök száma oly nagy volt, hogy a távirda-hivatal alig győzte átvenni. Mi is csatlakozunk ezekhez és zavartalan boldogságot kivánunk neki.

A kékedi fürdőben szeptember 3-án az ottvidéki iparosok iparos-bált rendeznek, a melyre meghivók lettek szétküldve.

Szántón, e hó 27-én a Szerencs-Hidasnémeti vasut ügyében nagy értekezlet lesz, a melyen Budapestről gr. Keglevich is részt fog venni.

A szántói ismert bünügyben a vádlottakat már átszolgáltatták a törvényszéknek. A vádlott védője Búlyi ügyvéd lesz, a kinek megbizásából irodájának egy képviselője e napokban ott járt Szántón és többek között Ranglinéval, a Kovássy gyilkosának feleségével is értekezett.

Országos sokadalom. Perzselő szárazság idején, mikor ott sül ki a mezőn a vetés, reménykedve várják az országos vásárt, mert esőt remélnek tőle. Régi, megszokott dolog már az, hogy vásár napján esni szokott. Mintha csak azok a komor fellegek, melyek ott usznak a magasságban városról-városra, kandi szemmel csak azt keresnék, hogy hol tartanak most a jó emberek országos sokadalmat, hogy alaposan megmoshassák a fejüket és mintha csak az örökké peches próféta Vajda János jelenne meg valamenynyin, oly mathematikai pontossággal köszönt be ilyenkor a permetező eső. A tegnapelőtti Szent István heti országos vásár napja, mely a legkedvezőbb égi jelek között virradt fel a környék vásárló és eladó tót-magyar népére, szintén nem volt kivétel. Kánikulai melegséggel égető napsugarak feküdtek neki az olvadozó aszfaltnak még délelőtt, de déltájban már kezdték összevonni az ég sátorának függönyeit s délután már hullott az áldás, csendesen. A jó falusiak, az áldott romantikának hüséges képviselői, siető igyekezettel kezdtek tüstént hazafelé pakolózni s a sátrak alatt álló kalmárok, csökkenő reménynyel kinálták már portékáikat az eső elől odamenekülő kevés vevő-jelöltnek. De nemcsak a Szent István heti vásár vidéki látogatói és a vásárosok sinylették meg ezt a rövid ideig tartó kis permetező esőt. A German-kioszkba hirdetett nagy katonai zene is emiatt maradt el. Hiába hirdették az utczaszögleteken s a liget fáira kiragasztott falragaszok, hogy „ma katonazene lesz,“ a közönség csak nem gyülekezett. Elmult már félhat óra is, s alig egynehány szál sárosi tót mutatkozott a szép sugáregyenes főallén s ezek is az állomás felé igyekeztek. A katonazenét ez egyszer akaratlanul is kénytelen volt megspórolni a kioszk népszerü magyar Germánja. Marad máskorra. — Elmult a vásár s lezajlottak a Szent István heti mozgalmas napok. Budapestre a szent jobb kéz láthatásának alkalmatossága csöditi augusztus 20-án az idegeneket, mihozzánk az azutánra következő vásár. A kánikulai egyhanguságba ez is hoz egy kis változatosságot. Lezajlott a vásár — szerencsére betörött fejek és nagyobb lopások nélkül — és most már visszatért rövid időre a régi egyhanguság. Lebontják a sátrakat és azután már — minden csendes.

A bártfai fürdőből veszszük a hirt, hogy ott már már teljesen kihalt az élet. A vendégek sokasága, a kik az igért vasuti közlekedésben bizva, a főidény elején tömegesen tódultak oda, elriasztva még a legutóbbi elementáris katasztrófa által is, legnagyobb részben odahagyták ezt a bőrnyuzó helyet, a melyet sikerült a nagy hangu reklámnak egy idényre benépesiteni, de viszont sok időre el is temetni, mert a kik ott voltak, tartózkodás nélkül adják tovább tapasztalataikat. Egyre-másra olvassuk a lapokban a Bártfa-fürdőről az élénken kiszinezett közleményeket, a melyek leplezetlenül tárják fel a lesujtó valót, a melylyel ezt a jobb sorsra érdemes fürdőt a kezelésből kifolyólag diszkreditálták, a melyhez még az a körülmény is járult, hogy a bártfai és eperjesi bérkocsisok élve az alkalommal, a kényszerhelyzetbe jutott fürdőzőktől a legszemérmetlenebb módon a fürdőből Eperjes állomásig egy kocsi után 20—35 frtig terjedő taksát zsaroltak.

Fürdők. A tátra-barlangligeti fürdőt f. hó 20-áig bezárólag 2081 vendég látogatta meg.

Elővigyázat. A magy. kir. belügyminiszter urnak f. évi aug. 12-én 69631. sz. a kelt körrendelete alapján a helybeli szálloda- és vendéglő-tulajdonosok, nemkülönben a magánfelek is a főkapitány által ezennel felhivatnak, hogy a Románia felől érkezett és náluk megszálló utasokat megérkezésük után azonnal, valamint azt is, ha azokon itt idézésük alatt a kolera kórtüneteit tapasztalnák, a rendőrkapitányi hivatalban s pedig Mihalik Béla alkapitánynál azon czélból, hogy azok a városi orvosok által az előirt módon megvizsgáltathassanak, bejelenteni el ne mulaszszák.

Figyelmeztetjük t. cz. olvasóinkat a Frommer A. Herman utóda nagyhirü budapesti magkereskedési és magtermelési czég ujonnan megjelent őszi árjegyzékére, mely rendkivül gazdag gyüjteményeket tartalmaz különféle magvakból, rózsákból és faiskolai czikkekből.

A mozgó kórház, melyet Kassaváros a mult évben tetemes költséggel szerzett be Drezdából, most lesz felállitva az Akasztó hegy alatti utrészen, hogy szükség esetén az előkészületek teljesen rendben legyenek. A felállitást Delaval kassai sodronygyáros végzi 20 munkással. A kórház igen tetszetős és a mi fő igen czélszerü minden óvrendszabály megtételére.

Kytka, a sikkasztó. A hivatalos lap keddi száma jelenti, hogy a kassai ügyvédi kamara kitörölte névsorából a „bejelentés nélkül ismeretlen helyre távozott“ Kytka Ferencz ügyvédet. Kytka tudvalevőleg nagyobb összeg elsikkasztása után Amerikába szökött.

Carlsbadi legjobb minőségü és elsőrendünek elismert férfi, női és gyermek-lábbeli egyedül Aufricht H. főutczai üzletében bő választékban kaphatók.

Köszönetnyilvánitás. A helybeli asztalos ifjuság másodizben, azaz augusztus 15-én rendezett nyári mulatsága minden tekintetben jó eredménynyel végződött. Ez kitünik abból, hogy jövedelmünk 35 frt, mely összeg a multi mulatságból befolyt jövedelemmel együtt 73 frtot teszen, és mely főösszeg, még mielőtt szakegyletet alakitanánk, a kassai takarékpénztárba elhelyeztetik. Felülfizettek: tek. Kuszka és Ort urak 3 frtot, tek. Faiksz Mihály ur 2 frtot, nagys. Munster Tivadar polgármester ur 1 frtot, Bujnofszki Ferencz ur 80 krt, Hromatka Ferencz urnő 80 krt, Jancsó József ur 50 krt, Dunajszki Teréz k. a. 40 krt, Pokk Rudolf ur 40 krt, özv. Kovács Imréné urnő 40 krt. Ugy ezen nemes keblu adakozóknak, valamint a mulatságon rendezett világposta játék körül buzgólkodó Krupa Ilonka, Kolbay Lujza, Demeter Mariska és Bogáthi Mariska kisasszonyoknak fáradhatlan müködésükért, továbbá Faiksz Mihály elnök urnak áldozatkész érdeklődéseért és Kamhaly Géza főrendező urnak az eljárás dijtalan fáradságáért a szaktársak forró köszönetét ez uton nyilvánitja a rendezőség.

Tanügy.

Iskolai értesités. A kassai áll. főreáliskolánál a javitó, felvételi és pótló vizsgálatok f. hó 30 s 31. napjain d. e. 8 órától 12-ig s d. u. 3-tól 6-ig fognak tartatni.

Az 1893/4. tanévre a tanulók feivétetnek szept. 1—4. napjain d. e. 8—12 és d. u. 3—4 óráig. szept. 3-án azonban csak d. e. 9—12.

Az évi tandij 24 frt.

A latin nyelvet mint rendkivüli tantárgyat a nagymélt. vall. és közokt. mk. miniszteriumnak legujabb rendelkezése szerint az V. és a felsőbb osztályok valamennyi tanulói — kik a rendes tárgyakból legalább elégséges előmenetelt tanusitanak — dijtalanul tanulhatják.

A videken lakó t. szülőknek gyermekeik érdekében ajánltatik, hogy fiaik elhelyezését illetőleg előzetesen kérjék ki az igazgatóság tanácsát.

Az áll. főreáliskola igazgatósága.

—

A kassai m. kir. áll. felsőbb leányiskolában az 1893/4. iskolai év folyó évi szeptember 1-én nyilik meg. Beiratási napok: 1, 2, 3, és 4-kén délelőtt 8—12 óráig.

Ujonnan jelentkező növendékek lehetőleg szülőik vezetése mellett jelentkezzenek a beiratásnál; születési, iskolai és himlőoltási bizonyitványaikat pedig bemutatni tartoznak.

A javitó vizsgálatok f. évi. augusztus 31-én délelőtt 8 órától, a pótló- és felvételi vizsgálatok szeptember 1. és 2-án délután 3 órától tartatnak.

Az évi tandij 20 frt. „Ertesitő“ és egyéb nyomtatványok dija 2 frt. Ezenkivül az ujonnan belépő növendékek egyszersmindenkorra beiratási dij fejében 5 frtot kötelesek fizetni.

A fakultativ, azaz: nem köteles és rendkivüli tantárgyak tanulására nézve a beiratás alkalmával kell nyilatkozni. A rajz, torna, ének és kézimunkák tanulása alól való fölmentésre, melyek a négy alsó

---

megérnie, akinek boldogságáért esdve könyörög naponkint az egek urához.

Egy perczre sem távozik ágya mellől, aggódva nézi mozdulatait, lesi minden szavát……

— — — — — — — — — — — —

A beteg fölnyitja szemeit, körülnéz, mintha valakit keresne.

— Hová ment? Miért engeded öt el anyácskám? Hivd vissza! Oly hamar hagyott el!

— Ki ment el, édesem, ki hagyott el? Nem volt itt senki én kivülem.

Ujra lezárja szempilláit és elszenderül.

Az anya sietve hivatja az orvost s elmondja leánya szavait.

— Láz, láz, nagyfoku láz! — suttogja az orvos.

A szenvedő arcza álmában derültebb lesz, ajkra mosolyra hajlik:

— Ugy-e, nem hagysz el többé soha? Itt maradsz mindig mellettem. Lásd, én ugy örülök, ha itt vagy mellettem!

Pár pillanat mulva ujra felébred s körüljártatva szemeit, szomoruan szól:

— Miért engedted öt el el, anyácskám? Miért nem marasztaltad? Érzem, érzem, hogy nála nélkül meghalok. Érzem, ujra érzem a halál angyalának leheletét. Üzd el öt, drága anyám?!

Ismét álomba merül, keble gyorsabban liheg, lélekzete lassubb, mint előbb volt.

— Itt más nem segithet, mintha a beteg azt, aki után vágyódik, meglátja. Leánya élete forog itt koczkán, tehát intézkedjék, nagyságos asszonyom, hogy ha lehetséges, az minél előbb megtörténjék. Leánya érdekében a vele szemben ez kötelessége is, mivel láza oly nagyfoku, hogy itt más nem segithet. Tapasztalatok bizonyitják a sikert! — szól az orvos.

— De orvos ur, én nem tudom, mi epeszti szivét, kit szeretne látni, ki után vágyódik? — mond Kálloryné.

— A kisasszony szerelmes, még pedig nagyon is szerelmes. S szerelme tárgya elment s ö most bujában eped utána. Ez epedés, e sovárgás döntötte öt ágyba, a láz ennek az oka s lázas álmaiban is arról álmodik, azt szeretné látni. A gyógyulás biztos és gyors léptekkel történik, ha e gyógymódot alkalmazzuk! igy az orvos.

— Ó Zoltán, Zoltán! De visszajösz, ugy-e nem maradsz ott sokáig? Mert én meghalnék utánad.

Azután összefüggéstelen szavakat beszél és ujra elalszik……

— Ereszed anyám öt be, ereszd, hisz künn vár!

Az ajtón halk kopogás hallik.

— Szabad! — szól a beteg s belép rajta Zoltán, tiszti egyenruhában. (Hallván Aranka betegségét, nem tartóztathatta magát vissza, hogy a letelt fegyvergyakorlat után ugy amint volt, egyenesen ide ne jöjjön.

— Köszönöm, köszönöm Zoltán, hogy eljött!

A beteg arczán tulvilági öröm sugárzik. Szemei ragyognak, keble lázasan liheg, szive hangosan ver. Fölemelkedik ágyában, s az érkezőnek nyujtja picziny, fehér kacsóit.

Zoltán az ágyhoz közeledik, megfogja a feléje nyujtott kezet, a lányka arczára tekint. Szemeiben, mintha a paradicsomot látná.

A beteg az ifju arczára pillant, szemeik találkoznak, tekinteteik összeérnek; aztán mindketten lesütik szemeiket s kéz a kézben csendesen zokognak.

Az édes anya látván leánya e végtelen boldogságát, örömkönyek törnek elő szeméből.

Pár perczig siri csend lett, amelyet csak egy-egy elfojtott zokogás szakitott félbe…

— Anyácskám, drága anyácskám, olyan jól érzem magamat már; szeretnék felkelni s a kertben virágaim közt sétálni és szivni magamba a friss levegőt. Ugy-e, anyám, Zoltán nem hagy el bennünket többé soha? Kedves anyám, ha ö elhagyna, ujra beteg lennék s tudom, nem kelnék fel soha többé!

— Jól van, édes leányom, ö téged nem hagy el soha. Itt marad s ha majd jobban leszesz, ha felgyógyulsz, akkor elmegyünk Olaszország örökké szép, viruló ege alá s ott visszanyered teljesen egészségedet, azután boldogan térünk haza s te Zoltán élettársa leszesz, aki azontul téged soha, soha sem hagy el!

— Nem, sohasem! — ismétlé Zoltán.

— Köszönjük ezt neked drága anyácskánk! — hangzott a megáldott, szerető pár ajkáról.

osztályban kötelesek, a kir. tanfelügyelő orvosi bizonyítvány alapján ad engedélyt. A kérvények 50 kros bélyeggel ellátandók.

Kassán, 1893. augusztus 23-án.

Lakos Károlyné
igazgató.

CSARNOK.

Törvényszéki jelenetek.

Irta: **Mártonffy Imre.**

I.

A rendőrségnél.

Szinhely: Kerületi kapitánysági szoba.

Rendőrfogalmazó: (a rendőrhöz.) Vezesse be Czérna Sárát!

(A rendőr elmegy s bevonszolja Sárát, az elővezetett, igen alacsony, mintegy 40 éves asszony. Arczáról ravaszság olvasható le. Haja vadul összekuszált és rendetlenül lóg le. Ruházatának szegénységét fölülmulja annak tisztátalansága. Lábán kétféle szinü harisnya van és kivágott nagy férficzipő. Belépéskor szégyenkezve takarja el rongyos kendőjével testének ama részét, hol régente a melle volt.)

Sára: Istenem, ezer bocsánatot kérek kapi··· vagy fogalmazó ur, hogy ily pongyolában jelenek meg. Éppen öltözködtem, még pedig tükör nélkül, mikor az András ur ide hozott.

Fog: Jól van. Mondja csak Czérna Sári, miért csavargott ez éjjel a Kerepesi uton?

Sára (csodálkozó arczkifejezéssel): Én? — Csavarogtam? Isten látja lelkemet!

Fog: Ez már nem az első eset. Már ismerem magát. Az őrjárat épp éjféli 12 órakor látta a központi pályaudvar mellett Kólikás Nepomuk napszámossal. Bizonyára nem a csillagok járását nézegették.

Sára: Látja igy jön az ember hirbe, pedig lehet a legtisztább lelkiismerete. Majd elmondom a dolgot, hogy jöttem össze a Kólikással, s azután azt fogja mondani a fogalmazó ur: „Sára, látom, maga ártatlan!“

Fog: Ne beszéljen oly sokat. A tárgynál maradjon.

Sára: Legyen ugy. Látja fogalmazó ur, hogy igazam van. Az én uram iszákos disznó. Minden este sorba járja a pálinkás boltokat a Kerepesi-uton, s soha se jön előbb haza, mig haza nem czipelem. Hát ugy volt. Tegnap este azt gondoltam magamban: Sára te, szaladj és hozd haza az öregedet a pálinkás putikból, mert különben a részeg disznó az utczán fekszik reggelig és blamázst csinál nek m és szomszédjainak. Amint gondoltam, ugy tettem. Felhuztam ezt a parádés harisnyákat és a központi pályaudvar felé mentem.

Fog: Hány órakor?

Sára (gondolkozva): Várjon csak — ugy kilencz óra tájban.

Fog: Most emlékszem csak mindenre, elfelejtettem az órámat felhuzni. Bizonyára több volt kilencz óránál.

Fog: Ugy — ugy. Csak tovább!

Sára: Amint a Kerepesi-uton kifelé mentem, vele szembe jön Kólikás.

Fog: Ki az?

Sára: Ismernie kellene. Nincs hajléka, se keresete, semmije. Ezelőtt három nappal jött be gyalog Czinkotáról a nagy itczétől.

Rendőr (a fogalmazóhoz): Ez aztán a jó madár, legalább is 48-szor volt már itt.

Sára: Nem igaz. Csak 47-szer, ő maga mondta. De hát hadd folytassam. Találkozik velem és megszólit: „Sára, ugy-e maga az urát akarja hazavinni a pálinkásboltból?“ — én felelek neki: „Igen, hazaviszem!“ Erre mondja ő: „Tudja mit, tudom, hogy maga fél, én is magával megyek!“ No fogalmazó ur szerénytelenség lett volna tőlem, ha udvariatlanul visszautasitom. Tehát mondtam neki: „Jól van, jöjjön velem Kólikás. Maga ugy is snapszbrudere az öregemnek, tehát annál jobban fog örülni.“ Igy mentünk aztán a pályaudvar felé.

Amint közelebb érünk, rosszul éreztem magamat. Kólikás — mondom én, — pihenni akarok egy kicsit. — Akkor jöjjön ide erre a padra, ide nem világit a hold — mondá ő. És itt mindketten kipihentük magunkat. Ekkor jött az őrjárat és felirta nevünket, s aztán (a rendőrre mutat) ez a jó András idehozott. Lelkemre mondhatom, hogy ártatlan vagyok? De hát mit vétkeztem? Hisz férjes nő vagyok, aztán Kólikás az uramnak snapszbrudere. Mindent hittem volna — de ezt nem, hogy ide jöjjek.

Fog: Most az egyszer elbocsátom, de ha még egyszer az utczán találjuk, éjnek idején, akkor nálunk hüsöl. (A rendőrhöz). Vezesse ki! Hivja be Törköly Pistát.

Sára (menőfélben): Mit nem kell az embernek megélnie! Igy meghurczolni egy olyan ártatlanságot, mint magam vagyok és azt a szegény embert, az uramnak a snapszbruderét! Oh, oh! (Kimegy.)

II.

(Törköly Pistát elővezetik. Mintegy 33 éves erős testalkatu, magas ember. Háta kissé hajlott. Szemének vad pillantása, lelógó vastag ajka, álmos vonásai valódi typikus fővárosi pálinka ivóra vallanak. Olyan gubát visel, melynek szinét egyetlen egy archeologus se ismerné meg, nyakán fekete, rongyos kendő van, rásakasztva egy réz emlékérem, melyet állitólag csatában kapott.)

Törköly: Jó reggelt fogalmazó ur! Örvendek hogy—

Fog: Majd más hangon beszélünk ma. Mi a neve?

Törk: Pista.

Fog: Csak ez az egy neve van.

Törk: Van nekem több is, a barátaim Törkölynek neveznek, de a valódi nevemet elfelejtettem. Arra emlékszem, hogy atyám Pistának hivott.

Fog: Hány éves?

Törk: Hatvan.

Fog (szigoruan): Talán nem értette amit kérdeztem? Azt kérdeztem, hogy ön hány éves?

Törk (nyugodtan): Hatvan.

Fog: Azonnal lezáratom, hogy kialudja magát. Hogyan lehet ön 60 éves?

Törk: Isten mentá! Én csak azt mondom, hogy 1860-ban születtem.

Fog: Hányszor volt büntetve.

Törk: Egyszer se.

Fog (leteszi a tollát): Felfrissitsem az emlékező tehetségét? Egyszer koldulás miatt már büntetve volt.

Törk: Hisz az nem számit.

Fog: Háromszor verekedés miatt.

Törk: Mindannyiszor ártatlan voltam.

Fog (nézi a bünlajstromot): És csavargás miatt ma tizenkilenczedszer. Most sincs lakása.

Törk: Van.

Fog: Hát akkor mért csavarog egész nap?

Törk: Nem csavargok én. Most három nappal ezelőtt egész mai napig a bátyámnál aludtam ingyen, a bátyám pedig ingyen szállást kap Ludassinál, de mivel Ludasi tegnap egy krajczárt sem birt fizetni, mind a hármunkat kidobtak.

Fog: Mi a foglalkozása?

Törk (bámulva): Foglalkozásom? Beteg létemre még dolgozzam is? Ezt senki sem kivánhatja!

Fog: Hisz oly izmos, mint a medve. Ha nem dolgozik, akkor miből él?

Törk: Kapok könyöradományt az egyletünkből, meg aztán néhány forint jár havonként azért, hogy a boszniai hadjáratban vitézül harczoltam. Tessék itt az érem!

Fog: Hol van a jelenlegi lakása?

Törk: Ez itt kivül van, amint a kapun kimegyünk, ki az utczára, jobbról a másik utczában az első sarokban hátul az udvarban.

Fog: Melyik utcza az?

Törk: Az utczával, meg a házszámmal sohase törődöm, csak a házat jegyzem meg. A sarkon pálinkásbolt van, azt tudom.

Fog: Hogy hivják a pálinkamérőt?

Törk: Nem jut eszembe a neve. A bátyám tudja, mert valamikor ingyen lakott nála.

Fog: Nem tudják, hogy a lakást be kell jelenteni? Különben eltolonczoljuk.

Törk (haragosan): Ha el nem fognak, már az uj lakásomban lennék; éppen hurczolkodtam és czipeltem a különféle butoraimat, midőn bekisérnek mint hajléktalant.

Fog: Hol hagyta azokat a különféle butorokat.

Törk: Itt van az áristomban.

Rendőr (nevetve): Egy csomó piszkos zsebkendő, egy fél czigaretta, — dohány-doboz és egy pálinkás üveg. Hahaha! Ezek az ő butorai!

Törk: Kedves barátom, ezen nincs mit nevetni inkább sirni lehet rajta. Hja a szegény emberrel nincs másképen!

Fog (a rendőrhöz): Vigye vissza a dutyiba, holnap majd eltolonczoljuk. Szivessit pedig vezesse elő!

III.

Szivessi bejön: Fiatal, igazán csinos leány, gyönyörü testalkattal. Fekete selyemruha, atlasz-köpeny, finom divatos szalmakalap, tehérfátyol, kivágott lakkcsipő a lábán: egészitik ki a csinos jelenséget. Mosolyogva ugrál és egyenesen a fogalmazó asztalához megy és sárga glazé-keztyüs kezés odanyujtja e szavakkal:)

— Jó reggelt kedves Béla.

Fog: (visszautasitva a feléje nyujtott kezet, méltóságteljesen.) Honnan ez a bizalmaskodás? Menjen vissza a helyére.

Szivessi: Ah Istenem! Ma meg se ismer? Hisz jól van, akkor szerény leszek.

Fog: Hogy hivják?

Sz. (lágy hangon): Bizonyos időkben bizonyos emberek igy hivtak: „kedves Olga!“

Fog. (mintha nem értené e gunyt): Tehát Szivessi Olga, 18 éves, r. kath., váczi születésü és kilenczszer volt büntetve titkos kéjelgés miatt.

Olga: Ugy van, igaza van! Van még valami?

Fog: Onnek megparancsoltuk, hogy hagyja el a fővárost és menjen haza Váczra. Miért nem engedelmeskedett? Nem tudta, hogy ki van tiltva?

Olga: Látja kedves Béla — ah pardon, azt akartam mondani: Tekintetes fogalmazó ur, mit csináljak Váczott? Ott nincs számomra hely. Itt a fővárosban ismernek jól, különösen a rendőrségi tisztviselő urak, hisz ön jól tudja. Ezelőtt nehány nappal értesitettek, hogy hagyjam el azonnal a fővárost. Megváltottam a jegyet Váczig. Amint a váróteremben leülök, a kis irnok a rendőrségtől velem szemben ült és kérdezte, hova megyek. En elmondtam a dolgot ugy a hogy volt, és ezalatt mig beszélgettünk, a vonat elindult és itthagyott.

Fog: Miért volt oly sokáig a váróteremben.

Olga: Ah, aki mindent akar tudni, annak a feje fájdul meg.

Elég az hozzá, a kis irnok azt mondta, hogy maradjak Budapesten. Es csakugyan ugy tettem. O bérkocsit hozatott és visszajöttem.

Fog: Hol volt öt napig?

Olga: Akinek ilyen elterjedt, nagy ismeretköre van, mint nekem, az nem jön zavarba soha. Képzelje tegnap este önhöz akartam menni.

Fog. (szigoru pillantást vet reá:) Ne beszéljen ilyen dolgokról! Legalább itt kallgasson. — Hogyan fogták el?

Olga: Egy detektiv megismert és a szépet tette nekem. Virágot adott, itt van ni! és mégis elárult. Csak jöjjön még egyszer.

Fog: Hja én nem segithetek! Ön rendőrileg ki van tiltva a fővárosból. Ezért most lezáratom és aztán eltolonczoljuk.

Olga: Bezárnak? Rabkosztott kapok, tudtam. De sebaj, inkább Budapesten a börtönben, mint Váczott a „Kuria“ szállodában. Isten önnel kedves Béla! Ha kijöttem, viszontlátjuk egymást. Tara-ra bum dié! (Táncolva megy ki és danol.)

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**
Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

Nyilt tér.

Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Nyilatkozat.

Alólirottak, mint Schäffer Tivadar ur megbizottai igazoljuk, hogy az Ehrenreich Emil ur és megbizónk között felmerült lovagias ügyben f. év és hó 19-én felvett, Ehrenreich Emil ur megbizottai részéről is elfogadott és aláirt, kezeink között levő jegyzőkönyvben foglalt azon kötelezettségnek, miszerint a becsületbiróság tagjai a kikötött határidőig megválasztassanak — Ehrenreich Emil ur mint kihivó fél — által elég nem tétetett és igy az ő szándékos mulasztása folytán a becsületbiróság meg sem alakulhatott. Ehez képest az ügyet részünkről befejezettnek nyilvánitjuk.

Torna, 1893. augusztus hó 22 én.

Kusza Béla.
Varga Jenő.
mint Schäffer Tivadar ur megbizottai.

Nyilatkozat.

A fenti nyilatkozat alapján Ehrenreich Emil urat, mint a ki a lovagiasság szabályait csak hangoztatni, de követni nem képes, — lovagiatlan, párbajképtelen egyénnek jelentem ki.

Tornán, 1893. augusztus hó 22-én.

Schäffer Tivadar.

Kassai vasuti menetrend.

Érvényes 1893. évi május hó 1-től.

Indulás Kassáról.		Erkezés Kassara.	
Budapest felé:		**Budapest felől**	
reggel (gyorsv.)	7 óra 46 perez	reggel	6 óra 2 perez
délben	12 „ 34 „	reggel szerdán	7 „ 20 „
délután (gyorsv.)	3 „ 55 „	délután (gyorsv.)	1 „ 10 „
délután szerdán	4 „ 20 „	délután	3 „ 33 „
este	10 „ 35 „	este (gyorsv.)	8 „ 15 „
S.-A.-Ujhely felé:		**S.-A.-Ujhely felol**	
reggel	4 óra 55 perez	reggel	10 óra 3 perez
délután	12 „ 35 „	délután	2 „ 37 „
délután	4 „ 30 „	este	11 „ 2 „
Torna felé		**Torna felol**	
Kassáról ind.	7 óra 51 p. reg.	Kassára	6 „ 12 „ reg.
Kassáról	1 „ 50 „ délb.	Kassára	12 „ 30 „ délb
Kassáról	8 „ 20 „ este	Kassára	7 „ 40 „ este
Oderberg felé:		**Oderberg felol**	
reggel	6 óra 25 perez	reggel	7 óra 35 perez
reggel (gyorsv.)	8 „ 25 „	délben	11 „ 55 „
Jul. 1-től—aug. 31-ig		délután (gyorsv.)	3 „ 34 „
délután (gyorsv.)	1 „ 30 „	este gyorsv.	8 „ 45 „
délután	4 „ „	(Jul. 1-től—aug. 31 ig	
este	9 „ „	este	10 „ 20 „
Eperjesre:		**Eperjesrol:**	
reggel	6 óra 35 perez	reggel	7 óra 35 perez
délután (gyorsv.)	1 „ 30 „	délben	12 „ 10 „
délután	4 „ 10 „	délután (gyorsv.)	3 „ 34 „
este	9 „ „	este	10 „ 02 „

HIRDETÉSEK.

Megjelent:

Frommer A. Hermann utóda

mag- és növénykereskedésének

Főüzlet: V., Tükör-utcza 5. **BUDAPEST** Fióküzlet: VI., Andrássy-ut 1.

őszi árjegyzéke

virághagymákról

és 274 1—4

őszszel vetendő magvakról.

Árjegyzéket ingyen és bérmentve.

Abauj-Tornavármegye alispánjától.

15636. sz. 276 1—3

a. i.

HIRDETMÉNY.

Abauj-Tornavármegye közönsége nevében közhirré teszem, hogy a vármegye tulajdonát képező és a kassai 1967. számu telekjegyzőkönyvben 599. h. r. szám alatt bevezetve lévő és a Szepsi-uton fekvő ugynevezett Major-telek eladó.

E telek térfogata 1350□ öl, föl van osztva hat telekre, déli részén uj uttestet fog kapni, az érdeklődők a szétdarabolási vázlatnak hiteles mását a hivatalos órák tartama alatt tőlem, vagy a kiadóhivatalban ingyen megkaphatják.

A telken lévő kőépületek a szerint, a mint a szétdarabolás vonalába esnek, a vevő tulajdonává válnak, minden további felülfizetés nélkül.

Az I. számu beltelek becsértéke 8305 frt; a II. számu belteleké 7560 frt; a III. sz. belteleké 10450 frt; a IV. sz. belteleké 13640 frt; az V. sz. belteleké 9450 frt; a VI. sz. belteleké 9450 frtban van megállapitva.

Eme eladóvá tett teltekre **folyó évi október hó 10-én délelőtt 11 óráig fogadok el oly zárt ajánlatokat, melyekhez a becsértéknek megfelelő 10% bánatpénz adatik.** A lepecsételt ajánlatok külzetére kiirandó, hogy az ajánlat melyik számu beltelekre vonatkozik.

A zárt ajánlatok folyó év október hó 10-én d. e. 11 órakor nyilt ülésben és az összes ajánlattevők jelenlétében fognak felbontatni, s minden egyes telekre nézve a legkedvezőbb vételi ajánlat megállapittatni és a vevő elismertetni, a szerződések azonban csak az esetben lesznek megkötve, ha minden telekre lesz vételi ajánlat, és ha az ajánlatok által a kifejezett becsérték eléretik, a vevő azonban feltétlen tulajdoni jogra csak az esetben tarthat igényt, ha a vármegye közgyülése az eladást utólagosan jóváhagyja.

A vételár fele folyó évi november hó 1-én, másik fele a bánatpénz beszámitásával 1894. évi február hó 1-én lesz a vármegye pénztárába befizetendő, és pedig mert a vevő részére az eladott ingatlan folyó évi november hó 1-től tényleges birtokába átadatik, az ezen időn tul fizetendő vételártól 6% kamat lesz fizetendő.

Kassán, 1893. évi augusztus hó 22-én.

Fábián,
alispán.

Legjobb és legolcsóbb üditő ital

a Szlatvini savanyuviz

mely dus szénsav tartalma s elismert jóságánál fogva méltán nevezhető

magyar Gieshüblinek

1 liter szlatvini magyar gieshübli 11 kr.
0·5 „ „ „ „ 7 kr.

előbbi üvege 7 kr., utóbbi 3 krért fel és leszámittatik.

Kapható mindenütt.

Kiváló tisztelettel

230—13 **Vizy Domonkos**

füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete

Kassán, főutcza 53. sz.

Zene- és ének-oktatás.

Van szerencsém Kassa sz. kir. város t. közönségének b. tudomására hozni, hogy ez idén is, szeptembertől kezdve a kassai városi zeneiskolában, fiuk részére zongora-tanitási tanfolyamot nyitok.

A beiratások mai naptól kezdve d. e. 11—12-ig lakásomon sörház-utcza 9 sz. I. em. eszközöltetnek.

Tandij félévenkint előre 15 frt.

Csak **15 tanitvány vétetik fel.**

Miután pedig **ugyanezen intézetben,** a zeneiskolai bizottság és tek. elnök ur szives jóváhagyása folytán **leányok részére az ének-tanitás** is ez évre (próbaképp) behozatik, felhivom a n. érdemü t. közönség és szülők figyelmét ez iránt minél számosabb nálam való jelentkezésre, hogy az év kezdetéig tanitványok száma és az órák miként beosztása miatt kellőleg tájékozva legyek.

A tandij félévenkint 15 frt. Minden egyéb felvilágositás lakásomon: sörház-utcza 9. I. em. nyerhető.

Mély tisztelettel.

258 3—3 **Kerner József,**
városi zeneiskolai vezető-tanár.

1894. február hó 1-étől

Bethlen-körut 24. sz. alatti házban jelenleg csendőrlaktanya, több szép lakás bérbe fog adatni.

Közelebbi felvilágositás a kassai takarékpénztárnál nyerhető. 275 1—3

Részletes levél- vagy árjegyzékre:

GAZDASÁGI GÉPGYÁR BUDAPEST.

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSULAT

BUDAPESTEN.

Gyártelep: Külső váczi-út 7. szám.

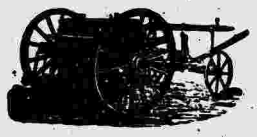

Minden gazda, aki a legelőnyösebb szerkezetü **vetőgépek** beszerzése iránt érdeklődik, kimeritő felvilágositást nyerhet gyárunk igazgatóságánál.

Terjedelmes árjegyzékekkel a gazdaság összes ágazatában szükséglendő gépezetekről díjmentesen szolgálunk.

266 3—10

JAKOBOVITS ÁRMIN

első kassai butor-minta-termei és butorgyári raktára

Kassán, főutcza 39-ik szám, a székesegyházzal szemben.

A t. cz. butorvásárló közönség kényelmére és jobb áttekintés czéljából butorraktáramat jelentékenyen bővitettem és az első emeleten **minta-termeket** rendeztem be, melyek szives megekintésére vagyok bátor a magas arasagokat és a t. cz. közönséget felhivni.

Nagyszerü áruraktáram és

minta-termeim (Intèrieurs)

oly **látványosságot** nyujtanak, hogy e tekintetben bármely fővárosi áruteleppel a versenyt mindenben bátran kialják.

Raktáromon mindig a legnagyobb választéku szilárd butorokból minden most divatban levő fában és stylben, ugyszinte **luxus-butorok,** teljes **háló-, ebédlő- és salon-berendezésekből,** garnitürák arany- és bronz-betétekben, **fantasia** és mas **ülő butorokból, szőnyegdiványok, ottomanok,** mindennemü **matráczokból** tartok, ugyszinte elvállalok **diszitési és kárpitos-munkákat** is.

Szolgáljon továbbá a nagyérd. közönség becses tudomására, hogy általam a ftdő papság, tisztikar, magasabb hivatalnokok és magánosok részére, ugyszinte teljes **menyasszonyi berendezések** ugy helyben, mint a vidékre is **kedvező fizetési feltételek mellett** szállittatnak.

Hol vasuti állomás nincs, vagy kisebb távolságra a butorok szállitását jótállás mellett saját kocsimon teljesitem és a legkisebb megbizásnak is legnagyobb figyelemmel és pontossággal törekszem megfelelni.

Tisztelettel meghivom tehát a nagyérd. közönséget, hogy a fentiek valóságáról meggyőződni és nagyszabásu **butor-raktáromat** és **minta-termeimet,** melyek egész napon át s este kivilágitás mellett állanak nyitva, szives látogatásában részesiteni kegyeskedjék és midőn becses megrendeléseit tovább is várom, maradok

mély tisztelettel

328 32—52 **Jakobovits Ármin.**

Képes árjegyzékek kivánatra bérmentve küldetnek.

Kocskázott és lópokróczok

Futó-szőnyegek

Kókus szőnyeg és lábtörlők

Ágy- és asztaltakarók | Flanelltakarók | Kocsi és utazási takarók | Lamberquinek

Butorszövetek

Butorkelmék és szőnyegek

Függönyök

Portiérek

Divántakarók

Legkitünőbb gyártmányok

Nagyszerü választék

Ujdonságokat a legpompásabb kivitelben,
rendkivül olcsó szabott árak mellett ajánlanak

Széman Testvérek.

Legolcsóbb szabott árak

248 8—30

Smyrna szőnyegek | Perzsa szőnyegek | Velour szőnyegek | Brussel szőnyegek

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, vasárnap 1893. évi augusztus 27. 97. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimzendők.
Előfizetési díj :
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap..

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések :
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fe utcza 58. sz.
Tovabba a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs · Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Voglö Bécs ; Eckstein Bernát fürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Stejner Adolf.
Csak bermentes levelek fogadtatnak el.

A nyelv kérdés.

(***) Nagyon sokat haladtunk a kiegyezés óta az bizonyos!

Emelkedett iparunk, nagyobb arányokat öltött kereskedelmünk; közlekedésünk meg pláne páratlan tökélyességig fejlődött. Az iskola-ügy terén is igen-igen nagyok a vivmányaink, főként a városokban, a hol annak előtte nemcsak a lakosság nagy része, de az iskolák is tulnyomólag más nyelvüek voltak s egyátalán nem magyarok.

Hanem azért még mindig vannak számos megoldásra váró kérdéseink.

Ezek között mindenesetre a nyelvkérdés játsza a legeslegfőbb szerepet.

Mi magyarok, kik ebben a több nyelvü országban, állandóul vezérszerepre voltunk hivatva, azt akarjuk, hogy e téren is a mi akaratunk, a mi intentióink birjanak döntő erővel. S ehez tagadhatatlanul van is jogunk; hiszen ezer évvel ezelőtt mi voltunk azok, a kik ezt az országot meghóditottuk, magunkévá tettük. A többi nemzetiségek csak a mi őseink kegyelméből maradtak itt; ha akarták volna, kiszorithatták volna innén könnyü szerrel valamennyit.

Hanem az eszélyes politika nem azt sugallja, hogy mi minden áron zsarnokoskodjunk a többi, velünk egy állam területén lakó, de nem a mi nyelvünket beszélő honfitársaink felett. Nem is tesszük ezt! A magyar törvényhozás egyforma mértekkel mért már a kiegyezés megtörténte után minden itt élő nemzetiségnek. Helyesnek bizonyult-e ez a nagylelkü politika? a felett igen sokat lehetne vitatkozni épen most, a midőn a nemzetiségi kérdések — főként az oláhok és tótoknál — ugy szólván élére vannak állitva. A keletkezett bonyodalmak megoldása minden bizonynyal óriási nehézségekkel van összekötve. Egyet azonban már most lehet konstatálnunk: azt nevezetesen, hogy a legközelebb befolyt nemzetiségi mozgalmak, bármily nagy lobbot vetettek is, előbb-utóbb odafognak fejlődni, hogy az elvek, nézetek kölcsönösen tisztáztatni fognak. S ennek kiindulási pontjául bátran lehet tekintenünk a Pável-féle esetet.

A nemzetiségekkel szemben megoldandó nyelvkérdésen kivül van még más oly kérdés is, a mi főként a legutóbbi napokban szintén nagy hullámokat vetett. Ez semmi egyéb, mint az, hogy a hadügyi kormányzat által hivatalos nyelvül használt — német nyelv a magyar hatóságokkal szemben mily mérvben alkalmaztassék?

Az ellenzék lapjai valóságos tőkét csináltak maguknak ebből a dologból. Azt, hogy egyátalán nem lenne igazuk: mondani épen nem lehet. Csakhogy mindenben, ebben is tulságba mentek. Hogy a katona urak többé-kevésbé még mindig negligálni akarnak bennünket a nyelvkérdés tekintetében, ez bizonyos. De hát a delegáczió, mint azt legutóbb is megmutatta, eléggé erélyesen gyakorolja ellenőrzését s alkotmányos uton igyekszik elérni és megvalósitani az e részben elérhetőt. Panasz tehát épen nem lehet, mintha az e téren illetékes tényezők nem tennének semmit. Egyszerre persze mindent nem lehet. Ily kényes természetü ügyben nagyon sok a leküzdeni való. — s ha fokozatosan ugy haladunk, a mint az eddigelé történt, minden vehemensebb ellenzéki demonstráczió nélkül is eljutunk oda, a hova valóban el kell jutnunk.

Csak az a kijlönös, hogy az ellenzék lapjai a német nyelv kérdésében majdnem kizárólag a hadsereg által használt hivatalos nyelv megválasztására helyezik a sulyt. Hiszen van joguk ehez is, vagyis kivánhatják a magyar nyelvnek a közös hadsereg keretén belől való minél nagyobb érvényesülését; de ezt kivánja más is, nemcsak ők. A külömbség csupán az, hogy ők itt tulzásba mennek, egyszerre akarnak mindent s ezzel csak azt érik el, hogy reakeziót keltenek legalább is vitás kivánságaik megvalósitása ellen.

Pedig van más tér is, a hol majdnem nagyobb szükség volna arra, hogy agitácziót fejtsenek ki. Társadalmi téren is van még e részben is igen sok kivánni való. Igy p. többek a kereskedelmi téren még mindig nagyon háttérbe van szoritva a magyar nyelv. Vannak városok, a milyen Pozsony, Sopron sat. a hol majd minden tekintetben a német nyelv dominál ma is. Sőt Kassán, a hol pedig igazán jelentékeny mérvet öltött az utóbbi 2—3 évtized alatt a magyarosodás, még mindig olvashatunk ily feliratokat a mindennapi használatban: „Oesterreichischungarische Bank," a mi pedig itt nálunk bátran elmaradhatna, mert az a nagytekintélyü és nagyszerepet vivő pénzintézet, ha felerészben osztrák is, a mennyiben itt egy nagy számmal biró hivatalos apparatust tart és a hivatali apparatus itt müködik: hivatalos feliratait kiállithatná magyar nyelven is. Ezt nemcsak kivánni, követelni is lehet.

Szóval bármint latoljuk a dolgot: az az egy bizonyos, hogy a kiegyezés óta óriásit haladtunk minden tekintetben. Némely téren, igy a nyelv kérdés terén is vannak, tagadhatatlan, kivánni valóink. De hát azzal ugy van sok ember, hogy egyszerre szeretne mindent; a mi pedig nem lehet. A példabeszéd is azt mondja: „lassan érünk messzire!" Csak kitartás; s eljő az idő, a mikor kivánni valóink sok tekintetben a megvalósulás stádiumáig fognak eljutni.

Franzensbad.

Franzensbad, 1893. augusztus hó.

Kedves baratom!

Midon három héttel ezelőtt tőled szivélyes bucsut vettem, megigértem neked, hogy mihelyt Franzensbadba megérkeztem, hogylétemről azonnal tudósitlak, azután pár nappal később a hires franzensbadi fürdőt irom le.

Igéretem első részét rég teljesitettem már. Hogy igéretem második részét kissé késón teljesitem, meg fogod bocsátani barátom, ha megirom neked, hogy ilyféle fürdői tudósitástól ekkorig több ok tartóztatott engem.

Ismered, kivált a hosszabb levelezésre való csekély hajlamomat. Azutan itt az ember el van foglalva egész nap.

TÁRCZA.

Történetek Szent István hetéből.

I.

Rózsi a vásáron.

A Vadona Poczok András taluja ott van, a hol a Hernád egy nagyot kanyarodik. A falu arról nevezetes, hogy házak még csak volnának benne, de temploma nincs. Papja mindazáltal van, aki egyszersmind harangozó is, és a harangozó meg kántor.

Az isteni tiszteletet ezért egy házban tartja a tiszteletes.

Vadona Poczok András gazdán kivül egy ifjabb Vadona Poczok András is volt a faluban, ki eljárt a tiszteletes iskolájába — néha.

Az ifjabb András nem volt szorgalmas iskolalátogató télviz idején sem, mikor iskolába kellett járni, most tehát, hogy szünetelt az iskola, épen nem lehetett ráfogni, hogy szereti a tudományokat, meg a betüt. Hanem annálinkább szerette a lovat.

Vadona Poczok András a multkor kiküldte az Andris gyereket a mezőre a lovakkal, mondván:

— De aztán jól vigyázz ám, hogy a tiszteletesék luczernájába ne tévedjenek a lovak, mert meghámozlak.

Andris tisztában volt vele, hogy csak az almát szokták az urak meghámozni s hogy csak a lovakra jár a hám, tehát nem igen félt s csak ennyit mondott:

— Dejszen édes apám! csak bizza ezt kee rám.

Felült az egyik ló hátára és elvágtatott.

Az éjjelezés után másnap virradóra jött meg a lovakkal lóháton. Vadona Poczok András épen az egyik sertést rugta oldalba a válunál, mert a kondás türkölése már a közelben hallatszott s a mangalicza még egyre falatozott. Ez a szegény értelem nélküli állat nem vitt véghez olyan sivitozást, mint ifjabb Poczok Andris, mikor az udvarra ért lovaival.

— Mi lelt te kölyök? kérdé a megrökönyödött András gazda.

— Jaj éds' apám a Rózsi···

— Igen, a multkor a Boresa, most meg a Rózsi? No megállj···

— Jaj, nem a Borcsa, hanem a Rózsi···

— Látom, pofon vagott. Ugy kell neked semmirekellő kölyök, hát már neked is lányok kellenek. No megállj···

És itt könnyen elképzelhető fenyegető mozdulatot tett. Andris pedig folytatta a sivitast és szólt:

— Nézze csak kee, ehun van ni!

És három szál fogat vett ki a lajbija zsebéből.

— No ez már mégis sok.

— Elhiszem azt éds apám — folytatta pityeregve — mikor a Rózsi ugy poton rugott a hátsó lábával, hogy kis fazéknak néztem a csillagos nagy eget is.

Vadona Poczok András gazda tüstént átértette a helyzetet és lőn az ő szomorusága igen nagy, mikor meglátta tulajdon csemetéjének beszédes ajkait vérezni.

— No hiszen megállj csak Rózsi!

És a kondáshoz kergetvén disznait a Vadonáné asszonyom segitségét ment igénybe venni, ki az istállóban fejte a teheneit.

Panna asszony kezéből kihullott a zsajtár, mikor csemetéjének csuffátett arczát meglátta.

— No hiszen megállj csak Rózsi.

Tüstént elhatározták, hogy a holnaputáni kassai vásárra telviszik a Rózsit és eladják.

Vadona Poczok András az Andris gyereket is magával vitte a vásárra.

Andris most volt először Kassán.

Mikor a pesti ut végére értek, a honnan a téglavetők és a gyárak nagy kéményei látszanak, megszólalt az Andris:

— Éds apám!

— No!

— Hát Kassán se tudnak ám harangozni.

— De bizony tudnak.

— Nizze csak kee, hát mennyi torony van ott la és egyiken sincsen ablak.

— Nem torony a kölyök, hanem kémény.

Ifjabb Vadona Poczok Andris erre már nem szólt semmit, de egész uton nem fért a fejébe, hogy akadhat olyan gazdag ember, akinek ilyen nagy kémény kell a sunkák kifüstölésére.

Alig ért Vadona Poczok András szekerével a vasártérre, már is hozza szegődött egy lókupecz.

— Eladó ez a ló?

— El am.

— Mi az ára?

— Nyolczvanöt uj forint.

— Ne beszéljen itt nekem viczczeket.

— De bizony nyolczvanöt ez még a viczespanynak is.

A lókupecznek ugy lehet megtetszett a szemre való Rózsi. Sokáig nézegette, tapogatta, de csak hatvan forintot igért érte.

Egy közelben ácsorgó lengyel zsidó tüstént megigérte a hetvenötöt.

Vadona Poczok András gazda kapvakapott az alkalmon és odaadta a zsidónak a Rózsit hetvenöt forintért.

Már meg volt az alku, mikor az eddig türelmes Rózsi megteledkezett magáról és egy hatalmasat rugott a levegőbe.

Az uj tulajdonos megijedt.

— De hiszen ez a ló rug.

— Aj, dehogy.

— No de nem baj, hisz lehet ezen segiteni.

— Hát hogy?

— Tegyen a ló hátára egy nagy bankót, maga pedig bujjék át a ló hasa alatt. Meglássa nem fog többé rugni.

Vadona Poczok András kivett a tárczájából egy ötvenest, rátette a ló hátára, maga pedig elakart alatta bujni.

No hiszen csak ez kellett a Rózsinak. Olyat rugott a Poczok gazda oldalába, hogy szinte nyekkent bele. De hát azért feltápászkodott.

Megtapogatta az oldalát. Szétnézett. Először a ló hátára, azután a zsidó után.

Sem az ötvenes, sem pedig a zsidó nem voltak a helyükön.

Hogy ez a tény mennyire kibozta a sodrából András gazdát, bizonyitja az, hogy két oldalról nyolcz

Korán reggel vizivással összekötött séta, azután reggelizés, fürdés, ujságolvasás. Délután 4—6-ig a a parkban zene, vagy kirándulás, s ez ugy megy naponkint.

De mert megigértem neked, s ha annyira sürgeted a dolgot, irok, csak ne várj tőlem valami igen érdekes tudósitást.

Franzensbad, a világhirü fürdő mintegy 1900 német lakossal biró csehországi városka. Bajor s Szászországgal határos.

Franzensbad kétszáz évvel ezelött igen jelentéktelen fürdőcske volt, hat fából épült fürdő-szobából. Száz évvel később, kivált dr. Adler Bernát egeri orvos munkálkodása folytán egy kis hirre kezdett vergődni annyira, hogy 1793. évben 1-sö idény alkalmával 58 állandó vendége volt. A fenntemlitett évben, a kormány engedelmével a városka II. Ferencz császár nevére Franzensbadnak kereszteltetett.

Azt jelzi a Ferencz-forrás feletti felirás:

„Zum wohle der Menschheit, unter Kaser Franz II. im Jahre 1793."

Franzensbad 1850. évig Eger városa tulajdona volt, most önálló város. Az idén junius 18-án ünnepelte fenállásának 100 éves jubileumát. Az első s a századik szezónt összehasonlitva 6500 a különbség.

Franzensbadot világhirü fürdőnek mondják s méltán. Láthatsz Franzensbadban nemcsak Európa majd minden országából, de Azsia, Amerika, söt Ausztráliából is fürdövendégeket, kiknek befogadására 18 vendéglő s 2500 kényelemmel ellátott s szépen berendezett magánlakás van, melyeknek ára duzzadtabb vagy laposabb pénztárczákhoz van szabva. Altalában a lakas Franzensbadban olcsóbb mint Karlsbadban s Marienbadban. A lakás julius hóban legdrágább.

Egy kis dombon épült Miramondi nevü vendéglőből Franzensbad egy nagy kertnek látszik, itt-ott többnyire kétemeletes erkélyes házakkal. Szépek kivált: a Parkstrasse, Morgenzeile, Kulmertstrasse, hol minden ház elött egy kis lugas van.

A vendéglőkben a konyha izletes, de csak később, ha hozzászoktunk a kurgemäss készült, kissé sovány s füszertelen étkekhez.

Hogy a franzensbadi konyháról fogalmad legyen, itt közlöm veled a „Kurszalon" igen látogatott vendéglő étlapját: Suppe legirte, oder braune 15 kr., Bouillon mit Ei 18 kr., Auster crême 40 kr., Rehkeule 70 kr., Roastboeuf 70 kr., ½ Brathuhn 70 kr., Mayonaise von Fisch 80 kr., Beefsteak mit Ei 1 fl., garnirt 1.20, Rumsteak 80 kr., Entré Côte à l'anglaise garnirt 1.80., ½ Metzen Poulard 1.50, Hasenbraten 80 kr., 1 Rebhuhn 1.30, Gansbraten 70 kr., ½ Ente 80 kr., Esterhäzybraten 80 kr., ½ Fasan 1.50, Wiener Rostbraten 70 kr., Kalbschnitzel oder Kalbsbrust 50 kr., Gemischtes Compot 50 kr., Gemüse mit Beilage 50 kr.

Franzensbadban többnyire étlap szerint szokás étkezni, de lehet rendelni egy ebédet 1 frt 50 krtól 5 forintig, az ugynevezett Diner à part.

Mig Karlsbadban fő a vizivás, Franzensbadban a fürdés. Egy Mineralbad mit Wäsche 1.07, Stahlbad 1.37, Moorbad 1.87. Franzensbadban 4 fürdőház van körülbelül 450 fürdőszobával, u. m. dr. Loimann, dr. Cartilieri, Stadt Eger, s Kaiserbad fürdőháza.

Bár a fürdőházak mindegyikében a szobák diszesek, azok közt mégis első helyet foglal el az 1880-ik évben egy orosz bankár által négyszázezer forinton épült Kaiserbad.

Az isteni tisztelet tartására Franzensbadnak három temploma van, u. m. katholikus, lutheranus, orosz s a zsidó zsinagóga. Az orosz templom 1889-ben épült. [illegible]. Azelött a karlsbadi orosz lelkész végezte itt az isteni tiszteletet. Azidén az oroszoknak már itt lakó lelkészük van, kinek részére már ez évben fognak egy diszes paróchiát épiteni.

Csehország éjszaknyugati, különben terméketlen részét a gondviselés kitünő gyógyforrásokkal áldotta meg. Karlsbad, Marienbad, Franzensbad egymáshoz közel fekszenek, s egymást mintegy kiegészitik. Karlsbad meleg forrásai a gyomor többféle baja, ugymint: epe, máj s vese, nehéz vizelés (diabetes) ellen egyedüli orvosságot nyujtanak.

Marienbad az altesti s vesebajok és kövérség ellen. Franzensbad a vastartalmu Franzens s Stahlquelle, továbbá kitünő mórfürdői által az idegrendszer bajainál, vérszegénység, sápkór, rheuma stb.

Franzensbadban 8 forrás van. Azok közül négy, u. m. Herkulesquelle, Stephaniequelle, Louisen s Neuquelle, többnyire csak fürdésre használtatnak. Gyógyvizet adnak:

1. Ferenczforrás (Franzensquelle.) Főalkatrésze: ketted szénsavas vasélecs. Eltetöleg és izgatólag hat a gyomorra. A táplálást elömozditja, a vért megjavitja. Altalában mindazon kórjelenségekre, melyek a hibás és hiányos vérkeringésből fejlődnek, igen sikeresen hat. Ennélfogva igen hathatós gyógyszer akármely okból származott vérszegénység (anoemia) ellen. Kivált a fehérkórt a nöknél s a sápadtságot sikeresen gyógyitja.

2. A sósforrás (Salzquelle.) Ez luganyos glaubersósviz. Sikeres hatással van a nyákkór beteges izgalmára. A visszatérö hurutokra, a hólyag aranyeres bántalmaira. Az anyaméhben fejlödött rákra, s általában zsigernyálkásodásokra.

3. A rétforrás (Wiesenquelle.) Föalkatrésze: kénsavas szikeny és savas hegyi mész. Elömozditja a belek kiürülését. Kiváló hatást gyakorol a veröczér (Pfortader) rendszerre, az anyaméhre, a mirigyre és mindennemü aranyeres kórbonyodalmakra. Sikeresen hat a hypochondria és lépkóros hajlamokra, a köszvényre, végre a görvélyes kórokra.

4. Az aczélforrás (Stahlquelle.) Vastartalmu luganyos glaubersavas viz. Kitünő hatásu gyógyszer a vérszegénység, krónikus gyomorhurut, brigtkór (veselob) lépkór (heucämia) abortusra való hajlam, magtalanság egyrészt és inpotenczia másrészt. Nemi s idegbántalmak, szivbajok, fökép a szivelzsirosodás ellen. E négy forrásból évenként nyolczszázezer téllitéres palaczk a kereskedésbe bocsáttatik. Nálunk Budapesten van föraktára.

A szellemi élvezetröl is léggé van gondoskodva Franzensbadban. Van három kölcsönkönyvtára, melyben franczia, német, angol, magyar, orosz müvekkel csekély dijért szolgálnak. Van továbbá férfi s női kaszinó, hol különtéle ujságokat ingyen olvashat aki akar.

Magyar ujság három van: „Napló", „Egyetértés" és „Pesti Hirlap."

Emlitettem, hogy naponkint 4—6 ig a parkban zene van. A park több hold területü erdöcske a város közepén, kávéházzal, zenepavilonnal s száz meg száz asztallal s székkel. Itt szokás reggelizni s délután zene alatt ozsonálni. A zenészek a vendégek által fizetett muziktaksából, melynek három osztálya van, fizettetnek. I. oszt. 5 frt, II. oszt. 3 frt 50 kr., III. oszt. 2 frt 50 kr. A zenészek az egész saisonra, mint hallám 18 ezer forintot kapnak.

Minden fürdövendég, ki 8 napnál tovább Franzensbadban idözik, kurtaksát köteles fizetni, I. oszt. 10 frt. II. oszt. 6 frt. III. oszt. 4 frt. Igen tetszik nekem a tisztaság s rend, mely itt mindenütt uralkodik. Nem zavar itt egész éjjel a czigányzene mellett dorbézolók lármája. Még a privátházban is, hol fürdövendégek vannak, este 8 tól reggel 7-ig énekelni, zongorázni, a forrásoknál pedig vizivás alatt szivarozni tilos. Csak a trattairral nem vagyok megelégedve. Ez több helyütt elég rosz.

A mi a fürdővendégek számát illeti, a kurlista szerint ekkorig 7248 fürdővendég volt Franzensbadban.

A jelenleg itt idöző vendégek száma ezernél több. Nagyobb részt nök. Legerösebben képviselve van Oroszország, azután Szerbia s Románia. Az oroszok többnyire családostól ide jönnek. Például szomszédom (Villa Schönbrunn) Nikol. Nikolovits Tiflisből, kir. tanácsos itt van nejével, két fiával s leányával. Hát mit mondjak Lazar Jakaulenszki-Polinkoff orosz udvari tanácsos, állami mérnökröl, ki tized magával jött ide u. m. neje, leánya, négy kisebb gyermeke, nevelönö, tanitónö, s szobaleánynyal, — s már hetek óta a legdrágább vendéglőben lakik.

Magyarországból azidén Franzensbadban voltak: Gr. Majláth Józsefné Perbenyikröl. Gr. Eszterházy Móriczné Pápáról. Tahy Helena Eperjesröl. Giza Forgách grófnö Budapeströl. Ottrubay Emilia Temesvárról. Prónay Antalné. De kivált a Herz, Stein, Schwarz, Neumann, Kaufmannsgemalinok által erösen volt s van Franzensbadban képviselve Magyarország. Igen természetes, hogy olyan par excellence Frauenbad, mint Franzensbad, orvos nélkül nem lehet, s pedig több orvosra van szükség, azért van 23 Frauen-Arzt: dr. Schweiger, dr. Hasenfeld, dr. Heinbach, dr. Fränkel magyarok. Dicsértetnek: dr. Müller a városi orvos, dr. Rosner Lembergböl, dr. Profanter, dr. Feldner, dr. Buberle.

Az idöjárás itt igen változó. Gyakran esik. Jelenleg meleg van, de juliusban s augusztus elején gyakran esett, s kivált este s reggel elég hüvös idö volt. Például jul. 31-én, aug 2-án, 3-án reggel 7-kor 8 f. R. meleg volt.

A mi egészségemet illeti, az hála az égnek meglehetös. Milyen hatással lesz rám a kura, azt majd a jövö mondja meg. De bizonyos, ha még 15 évig járok Franzensbadba, hosszu életü leszek.

Miután Karlsbad csak 1½, Marienbad pedig 1 órányi távolságra van Franzensbadtól, kedvező körülmények közt szándékom oda is kirándulni.

Ha pénztárczám meg fogja engedni, Lipcse, Berlin, Boroszló, Krakón keresztül hazajönni szándékom. Meleg üdvözletét küldi neked régi barátod Kovács Zsigmond és neje, Schuster örnagy, s Troubeczkoy kisasszony.

Egyébiránt Sz. és M. urakat tisztelve, neked minden jót, kivált tartós egészséget, s hozzá egy kis pénzecskét kivánva, tapasztalt, nagyrabecsült jóindulataitba s szives barátságodba magamat s jövöre is ajánlom, maradok öszinte barátod

P. A.

Ujdonságok.

A felvidéki árviz által inségre jutottak felsegitésére Kassán szeptember hó első napjaiban a szinházban mükedvelöi elöadás lesz, a melynek rendezésével az állandó inségügyi bizottság Tattárszky Gyulát bizta meg. Elöadásra kerül itt elöször Tattárszky Gyulától „Szeret, nem szeret?" vigjáték 3 felvonásban, a melyben közre fognak müködni: Sikorszky Kamilla, Cselényi Ilka, Nyulászi Mar it kisasszonyok és Hamka, Rácskay László, Sikorszky Arpád, Erdélyi Arpád, Radványi István, Szauberer, Badovszky, Dokupil Ede és Trznadel urak.

Séta-hangverseny. A vörös-keresztegylet kassai fiókja f. évi szeptember hó 3-án (vasárnap) a Széchenyi-ligetben nagy séta-hangversenyt rendez, melyre a n. é. közönség tisztelettel meghivatik. A müsorozat a legválogatottabb zenedarabokból áll, melyeket 3 katona zenekar fog elöadni. Bemeneti dij 20 kr., gyermekek és katonák örmestertöl lefelé 10 krt fizetnek. Kezdete délután 4 órakor. A választmány.

A kassa-vidéki r. kath. néptanitók egylete e hó 23-án tartotta évi gyülését Kassán a kath. legényegylet termében. A szép számmal (mintegy 40 tanitóval) egybegyült tagokat az elnök töt. Tomeskó Alajos üdvözölte. Megnyitó beszédében rámutatott az ez idöszerint felszinen levö azon magyarellenes mozgalmakra, a melyek az oláhok részéről még tanitóik által is elömozdittatnak, ezzel szemben buzditja az egybegyült tanitókat, hogy még fokozottabb erövel s kitartással müködjenek hazafias missiójukon, a melynek itt ezen a vidéken elég tág tere van. Ezután felolvastatott a mult évi jegyzökönyv s az annak megerösitését tartalmazó püspöki leirat; azonfelül a pénztári állapot, mely 519 frt 73 kr. vagyont mutat fel. Az egyesület eddigi jegyzöje Draskovics Gyula, miután kassai községi tanitóvá választatott meg, az egyesület tagja lenni megszünik, s igy egyzöi tisztségéröl lemond, mit a közgyülés az elnök által tudomásul vett, s 7 évi buzgó müködéseért jegyzökönyvi hálás köszönetét fejezi ki, s az egyesület jegyzöjeül egyhangulag Pribicskó Károly nagyidai kántortanitót választja meg. Urda János felsö-mislyei és Balázs József kassa-bélai tanitók felolvassák egyenkint 10 koronával jutalmazott munkáikat, melyek a tanitói mellékfoglalkozások megengedhetöségét tartalmazzák. A jövö évre kitüzött pályakérdések 1. A megyei közigazgatás ismertetése alkotmánytani szempontból. 2. Elönyösebb-e a falusi osztatlan népiskolában a 6 tanfolyam szerinti oktatás, vagy pedig a tanulóknak 3 csoportra osztása? Ezek után a körök jegyzökönyvei tudomásul vétettek. A könyvtárnok jelentése után a közgyülés a könyvtár gyarapitása czéljából megvétetni határozta dr. Verédy Paedogogiai Enciclopédiáját; Juhay Antal A gyermek elsö tanitója; dr. Kiss Aron a magyar néptanitás története czimü könyvét. Végre az egyesület Pribicsko Károly azon inditványát tárgyalta, hogy a küszöbön levö tanitói jövedelem összeirásakor vétessenek majd föl azon jövedelmek is jegyzökönyvbe, a melyek a dijlevélben megemlitve nincsenek ugyan, azonban a szokás már uzussá tette, s ha ebben néhol nehézség

---

[illegible] mért ki tüstént az Andris gyereknek, hogy mért nem vigyázott elöször magára, azután a zsidóra, meg az ötvenesre.

II.

Az elveszett libácska.

Bürök mama leült az asztalhoz és az ablaknál ülő [illegible] Bürök Jónás földbirtokos ur füle hallatára [illegible] kezdte, hogy a kávé már fogyatékán van, a czukor is kevés, meg aztán a lányoknak ruhára való [illegible].

Bürök Jónás rövid szavu ember s csak annyit [illegible]:

— Hát szerdán bemegyünk Kassára.

— Ugy-e mi is megyünk papa? — szóltak közbe a [illegible], mindketten csaknem egyszerre.

— Igen, igen ti is jösztök.

És szerdán délután itt teszitett a korzón a két Bürök leány izléstelenül megvarrott ruhájában.

Mariska már nagy leány volt, de Juliska még tapasztalatlan baktis. Azaz csak izé — no libácska.

Megálltak a boltok kirakatai elött, némelyik boltba be is mentek. Alkudtak sokat és keveset vettek, ami épen nem falusias dolog.

Azt meg kell adni, hogy a két Bürök leány arcza valami idillikusan csinos és kedves jelenség volt. Nem csoda tehát, ha ez véletlenül feltünt egy feltürt nadrágu gigerlinek, ki tetszésének olykép adott kifejezést, hogy mindenütt nyomában volt a Bürük familiának.

Juliska csak lopva pislogott hátra.

A gigerli pedig nem azért gigerli, hogy fel ne használja a kinálkozó alkalmat, és holmi bolondos dolgokat kezdett suttogni a Juliska fülébe.

Mint valami mákonyos aróma kábitó illatát, ugy szivta fel a tapasztalatlan libácska a Don Juan gyakorlott beszédének minden szavát.

Ah a szegény Bürök mama mindebből nem vett semmit se észre, mert épen a sárga dinnye befözésének titkát magyarázta Mariskának.

Szegény Bürök mama!

A Varga boltja elött bizonyos önmüködő tollak költötték fel a familia figyelmét.

— Nini mama: „Önmüködö tollak."

— Lehetetlen leányom. Olvasd el még egyszer.

— De igen az van ide irva, hogy önmüködö tollak.

— Ejnye ez nagyszerü volna.

— Te, mama, tudod — ugyis sokat nevet a Gábor az én szarkalábaimon, meg a sok iráshibámon, vegyünk hát egyet.

— Hát hiszen én nem bánom.

És Mariska meg a Bürök mama bemenének a Varga boltjába olyan tollakat venni, amelyek maguktól is megirják a levelet, csak épen a tentába kell mártani.

Észre sem vették, hogy a kis ravasz Juliska künn maradt.

Csakugyan nem ment be, hanem megállt a kirakatnál, ahol a gigerli volt olyan bátor és bemutatta magát.

Egy ideig ott álltak a kirakatnál, és a levélpapir dobozainák a szemlélése helyett egymás szemeit szemlélték.

A gigerli, kit a bemutatás szerint Adolárnak hivtak — arra a meggyözödésre jutott, hogy a libácska tulajdonképen nem is libácska, söt meglehetös fin de siécle leány.

Mikor Bürök mama kijött Mariskával a boltból, Juliska már nem volt sehol se látható. Eltünt. Nyoma veszett.

— Jeszszus Mária, hol van Juliska?

— Hát nincs itt?

— Nincs.

Sokáig keresték már a városban, mikor ugy estefelé meglátták a Julcsát egy idegen fiatal ember karján.

— Szent Isten! csakhogy meg vagy. Már kétségbeestem miattad — szólt Bürök mama. A lovak már fogva vannak; már régen indulhattunk volna, hogyha meg vagy...

Juliska nyugodtan végigélvezte a viszontlátás örömeit, de egyben ki is jelentette, hogy neki Kassán már kötelezettségei vannak — a jövöre nézve és nem megy.

Szegény Bürök mama.

Lorgnet

támadna, ennek a tanitó érdekében való kedvező elintézésére kérje fel a közgyülés az összeirás megejtését eszközlő közigazgatási és egyházi hatóságot. A közgyülés ezen inditvány első részét elfogadja, azonban a hatóságok megkeresését szükségesnek nem találta, hanem ha ily jövedelmek a jegyzőkönyvben fel nem vétetnének, ezzel szemben a tanitó a jövedelmet összeiró jegyzőkönyv aláirását tagadja meg. Az elnök záró szavai után a közgyülés $^1/_2$12 órakor az elnök éltetésével befejeztetett.

Az Eperjes előtti vasuti katasztrófa okozói gyanánt a kassa-oderbergi vasut igazgatósága Kohn vonatvezetőt és a vasuti őrt vizsgálat alá helyezte és állásaiktól felfüggesztette, ugy vélekedvén, hogy Kohn a vezető a veszedelem láttára nem tudott kibontakozni a félelemből és fejét vesztve, a helyett, hogy a már vizben járó vonatot megállitani igyekezett volna, teljes erővel nekirontott a biztos veszedelemnek, a melyből kiszabadulni már ellengőz adása által sem tudott, mert a vonat alatt levő sintest az egyik oldalon megbillent és igy történt, hogy a vonat utolsó kocsija — nem lévén alatta már sin, megzökkent és a kampók kikapcsolódtak, mig a mozdony a meglazult töltésről az áradatba zuhant. De sokkal sulyosabb elbirálás alá esik a vasuti őr, a ki látva a rohanó árvizet, megfeledkezve sulyos feladatáról ily esetben, az őrház telkén levő két tehenét sietett megmenteni és azzal futott az istálóba, hogy hozzátartozóira rákiáltott: fussatok, mert jön a viz! — a helyett, hogy a jelző-haranggal az előtte Kassa felé levő őrházat a veszély-jelzés megadása által figyelmeztette volna, hogy a közelgő vonatot megállitsa, viszont pedig, hogy ugyanezt a vészjelt megadta volna Eperjes-állomásnak is, mert mire a tehenet biztonságba juttata, a viz már olyan magasra nőtt, hogy az őr, még ha gondolt volna is ebbeli kötelességére, már nem tudott az őrházba jutni, hogy a jelző-haranghoz férközzék. Mindez azonban nem szolgál mentségeül az eperjesi állomás már szakavatott és magas szinvonalon álló közegeinek, a kiket legalább is az a mulasztás terhel, hogy az idejében és aztán egyáltalában be nem érkezett kassai vonat sorsa iránt, melynek elinditása felől pedig tudomással birtak, egy csöpp érdeklődést sem tanusitottak, pedig elképzelhető volt, hogy ott — látva a nagy esőzést — a nyilt pályán valaminek történnie kelett. Hogy mit kellett csinálnia? — ezt kérdezték mi tőlünk. Hát azt, hogy az eperjesi helyőrséget és a tüzoltóságot kirendeltetni és megtétetni a kisérletet az éjsötétsége által még irtózatosabbnak tetsző veszedelem helyéhez hozzáférkőzni és meghozni a segélyt. De még eltekintve ettől is, a virradat beálltakor az ezertélelmet kiállott emberéletet holmi némberek ladikázták át a tenger vizen, a kik aztán elmondták az eperjesi állomás urainak a rémes éjszakának eseményeit. Konstatáljuk mindezeket és ha a vizsgálat alapos és igazságos akar lenni, akkor a kassa-oderbergi vasut igazgatóságának a figyelme az eseményeknek minden részletére ki kell hogy terjedjen.

A Frank-féle gyár, a mely a bárczai ut mentén, közel a vaspálya sintestéhez épül, épitkezésében már annyira előre haladt, hogy e napokban a gyors munka örömére az uj gyártelepen lakomát rendeztek, a melyen városunk számos előkelősége vett részt. Az épitkezés Jakab Péter jeles épitészünket magasztalja.

Nagy vihar volt csütörtökön az esti órákban Gibárt és Szántó vidékén. Mint onnan tudósitanak, a sürü apró jégesővel elegyes szélvihar olyan erős volt, hogy az uton haladó kocsikat lovastul földöntötte és az ut melletti árokba dobta, a mezőn álló kereszteket pehelyként felkapta és össze vissza hányta, fákat tépett ki és a gyümölcsben is roppant károkat okozott. A szélroham mindössze csak néhány perczig tartott.

A jól megérdemlett nyugalom, melyet akaratjuk ellenére távozó főispánok és generálisok szoktak megkapni, Kassa város társadalmi életének egyik legnépszerübb tagjának is meghozta a pihenőidőt. Schmiedt Kálmán kiérdemült főgimnaziumi professzor, ki nemzedékeket tanitott a német derdedasra, e napokban végkép elköltözött Kassáról Jászóvárába, az ottani szép vidék hegyei közé. Charcot, a nemrég elhunyt párisi pszihiatra világra szóló hirnevének jellemzésére hozzák fel életiről, hogy egyszer ily czimü levelet kézbesitettek neki, mely Chinából jött „Prof. Charcot, Europa.“ Ehez hasonló czimü ujságlapot kapott Schmiedt Kálmán bácsi a minap, betegsége idejében — Szerbiából. Csak ennyi volt rajta: „Kálmán bácsinak — Kassa.“ És megtalálták a czimzettet.

A miskolczi iparos kongresszus, melyen az ország összes iparosai és iparos-egyesületei képviseltetni fogják magokat, szeptember 8 án lesz megtartva. A kassai ipartestület megbizásából a miskolczi országos iparos kongresszuson részt fognak venni Krotkovszky Ferencz elnök, Tattárszky Gyula jegyző, Cselényi Béla biztos és Legány Samu butorkereskedő. A betegsegélyző-egyesület nevében pedig Krotkovszky Ferencz, Vass Sándor és Korponay Bertalan mennek Miskolczra.

A kapa nyél is elsül. Ne gondoljunk boszorkány mesterségre, se optikai csalódásra, de egyedül egy házi ur kegyetlen eljárására, a ki esteli vendégét kapa nyéllel megvendégelte. Tegnap esteli 7 órakor egy kassai ház udvari lakásának konyhájában történt, hogy a nyitott ajtón egy idegen vendég egyszerre a konyha közepén termett a fiatal asszony ámulatára, a ki férje vacsoráját készitette. A férfi látva a vendéget berohanni, utána sietett s mert azonnal felismerte, az ajtót betette maga után és bot után nézett. Véletlenül egy kapa nyél akadt legközelebb kezébe, a melylyel olyan erős ütést adott a vendég nyaka csigájára, hogy az azonnal kinyujtotta Istentől futásra rendelt, de a kapa nyél elsütése következtében tovább nem használható négy szerszámát. A szomszéd asszonyok valami rendkivüli szerencsétlenségnek tartják ezen esetet, mig a házi ur jó izüen nyalja majd a tiz uját a hosszu fülü vendég páczolt hátgerincze után.

Vakmerő inzultus. A Domonkos szent atyák templomában történt most pénteken, hogy egy kassai polgár neje ott imádságba merülve ájtatoskodott, kezében egy németszövegü imakönyvet tartva, a midőn egész váratlanul egy Domonkos, a ki a nő hátamögött álldogálva nézte miből imádkozik, kikapja a nő kezéből az imakönyvet és vad osztentáczióval kiáltva, hogy merészkedik ilyen könyvből imádkozni, a könyvet darabokra szakitja. A nő protestált e czinikus vakmerőség ellen, mire a Domonkos azzal felelt, hogy várjon ad ő neki jó könyvet és ezzel eltünt a sekrestyébe. A vallásos érzületében megsértett polgár neje ügyét a püspök elé viszik.

Dessewffy József, a mészáros utcza 4. sz. ház első emeletén vivó-iskolát nyit, a melyre e szép sport kedvelőit figyelmeztetjük.

A revolveres amerikai. Zajácz Mihály csak épen e napokban érkezett meg Amerikából szülőföldjére Enyiczkére. A szerencsés megérkezés s a még szerencsésebb meggazdagodás örömére Zajácz Mihály maga köré gyüjtötte szent István napján a kiterjedt Zajácz familia képviseletét, kiket egyedül Miska képviselt. Miska és Mihály együtt mulattak tehát Enyiczkén. Mihály eldicsekedett Miskának sok mindennel s még a magával hozott revolverét is megmutatta. De a mily mértékben fogyott a bor a kancsóból, oly mértékben fokozódott a Mihály dicsekvő képessége s a Miska kötekedő kedve. Ennek azután az lett a következete, hogy Mihály kipróbálta a revolver hordképességét a — Miska börén. A fejébe lött. Mindkettőjüket behozták Kassára. Az egyiket az ügyészségnél, a másikat pedig a közkórházban helyezték el. Zajácz Miska állapota sulyos.

Szülőknek! A főkapitány hirdeti: A védhimlőoltással foglalkozó városi orvosok jelentéséből kitünvén, hogy az e folyó évi május 13-án 5628. sz. alatt kelt hirdetmény folytán mindeddig nem éretett el a kivánt eredmény, mert az eddigi számitás alapján mindeddig a 300-at meghaladó s a védhimlőoltásra kötelezett gyermek beoltás végett be nem mutattatott. Miért is ismételten felhivatnak a szülők és gyermekgondozók, hogy az eddig még be nem oltott gyermekeket f. évi szeptember hó 24-éig beoltás végett a főutczai 106. számu házba a beoltással müködő orvosok elé vigyék, mert mindazok, kik ezt tenni elmulasztják, az 1887. XXII. tcz. XI. szakasza alapján 300 frtig terjedő pénzbüntetéssel fognak büntettetni.

Kántortanitó választás Enyiczkén e hó 24-én tartatott meg, a hol a hét pályázó közül felkiáltással Hován Endre Szt.-Andrási tanitó választatott meg. — Az ezen pályázat megtekintésére összegyült 24 tanitó nagy áldomás mellett éltette a megválasztottat.

Beküldetett.

Tekintetes szerkesztő ur!

A „Kassai Szemle“ 94-ik számában közölt „Potoczi féle végrehajtó“ czimü ujdonságra következőkben vagyok bátor [illegible]

F. hó 17-én este 7 órakor, [illegible] teendővel voltam elhalmozva, s mert a törvény megengedi, hogy esti 8 óráig végrehajtható árverezhet a bíróság [illegible] kezbesito s egy vevő kiséretében mentem el „Balatonné asszonyság“ bálványutczai lakására a Pinszker B. felperes javára árverezni. Felperes nem korcsmai adósságok végett perelte „Balatonné asszonyságot“ de [illegible] végett [illegible] Pinszkernek kétségkivül joga is volt [illegible] Balatonné asszonyság. Alperest, a ki a 17-ére kitüzött árverésről már egy hónap előtt értesitve lett a [illegible] termeszetesen [illegible] szabályaira való [illegible] tartozását [illegible] Balatonné asszonyság [illegible] kulvaros“ czimtáras [illegible] tettlegességre is vetemedett, mert [illegible] Helyzetemben se [illegible] „Balatonné asszonyság“ gyöngédségét, meg [illegible] En védekeztem az asszonyság [illegible] a mint a helyzet hozta magával.

Mindenki belátja, hogy „Balatonné asszonyságot“ [illegible] vakkal nem lesegethettem [illegible] volt szükség. Az árverést [illegible] Minden más, mint a [illegible] ember [illegible] a revolver használatának [illegible] való kérdés, hát ilyen [illegible] mind csak az [illegible] született [illegible] mert ebből egy betü sem igaz. Különben megjegyzem, hogy Balatonné asszonyság [illegible] kulvárosban szokásos vendéglátás [illegible] a kir. bíróság előtt fog szerepelni, hova az ügyiratok a bíróság [illegible] tettleges bántalmazása miatt hivatalos [illegible] a „Kassai Szemle“ [illegible] engem a városban [illegible] nek ismernek, nem ugy, a hogy [illegible] kiszinezte. De hát ki tudna elképzelni egy rokonszenves [illegible] mezni az hárczba szállás a [illegible]

Ezek közlését kérve vagyok tisztelettel

Kelt Kassán, 1893. aug. 26 án

Neuba[illegible] Mihály, kir. végrehajtó.

Tanügy.

A községi elemi iskolában a beiratások szept. 1—8-ig d. e. 8—11-ig, d. u. 2—4-ig tartanak a kovács utczai isk. helyiségben.

Az I. osztályba lépő tanulók keresztlevél és himlőoltási bizonyitvány, a felsőbb osztálybeliek pedig az előző évben nyert iskolai bizonyitvány és ujraoltási igazolvány előmutatása mellett iratnak be.

A tandij adókulcs szerint lévén megállapitva, a szülőknek magukkal kell hozniok adókönyvecskéjüket.

Beiratási dij czimén minden gyermek köteles 35 krt fizetni.

A kik tandijelengedésben akarnak részesülni, azok az iskolaszékhez czimzendő folyamodványukat a beiratásnál az igazgatósághoz nyujtsák be.

A beiratásnál minden gyermek szülőivel vagy gyámjával tartozik megjelenni.

Kassán, 1893. aug. 25.

Sudy K. János,
igazgató.

A rajz- és festészeti továbbképző tanfolyam — mint a kassai áll. felsőbb-leányiskola kiegészitő része — az 1893.—94. iskolai évben ujra megnyilik.

A felvételre jelentkezhetnek az áll. felsőbb-leányiskola V. és VI. osztályának növendékei, továbbá az iskolát már nem látogató oly hölgyek, kik a rajzban legalább annyi jártassággal birnak, a mennyit a polg. vagy felsőbb-leányiskola IV. osztályában lehet megszerezni.

A bemutatott vagy próbarajzok után itélve, a jelentkező az előkészitő vagy valamely szakcsoportba lesz beosztva.

A felvételre való beiratás az áll. felsőbb-leányiskola igazgatójánál folyó évi szeptember 3. és 4-én délelőtt 8 órától történik.

A tandij havi 5 frt, mely ha a tanulók nagyobb számmal jelentkeznének, kisebb összegre is le lesz szállitható. A tandij összegéből fedeztetnek a rajzoláshoz szükséges eszközök: rajzpapir, irón, gummi, rajzszög, stb., a festékek kivételével.

A női kereskedelmi tanfolyamra is elfogadtatnak előjegyzések. A tandij a jelentkezők számához képest itt is le fog szállittatni.

Kassa, 1893. augusztus 27-én.

Lakos Károlyné,
igazgató.

A városi zeneiskolában az 1893-94-ik tanévre a beiratások f. évi szeptember 1-től 5-ig bezárólag reggel 8—12 óráig és d. u. 2—4 óráig fognak eszközöltetni a kovács-utczai 22-ik számu épület első emeletén.

Félévi tandij 10 frt, mely összeg azonnal a beiratáskor lesz fizetendő.

Az egész vagy fél tandijmentességért benyujtandó folyamodványok a városi zeneiskola bizottsághoz czimzendők, s a beiratkozás alkalmával továbbitás végett Kerner József vezető zenetanár urnak adandók át.

A zene bizottság elnöke és a bizottság óhajtása folytán az idei tanévben a zongora és összhangzattan tanitásán kivül az énektanitás is próbaképen behozatik, a melyre nézve jelentkezések ugyancsak a fentjelzett helyen (zeneiskola) elfogadtatnak.

Az énektanitási dij félévenkint előre fizetendő 15 frt.

Kassa, 1893. augusztus 25.

Antal Emil.
zenebizottsági jegyző.

A helybeli izr. iskolában az 1893/94 i tanévre szóló beiratások f. év szeptember hó 1., 3. és 4-ik napjain d. e. 9—11 óráig lesznek. A tanév pedig szeptember 5-én veszi kezdetét. A beiratás alkalmával minden felveendő tanulótól beiratási dij fejében 65 kr. és előleges negyedévi tandij fejében 1 o. é. frt fizetendő. Azonfelül köteles minden tanuló oltási bizonyitványt is felmutatni. Szegény szülők, kik gyermekeik számára a tandij elengedését igénybe veszik, ebbeli az iskolai bizottmányhoz czimzett folyamodványaikat szintén a beiratáskor tartoznak beadni, mintrhogy a később beérkező folyamodványok nem fognak tekintetbe vétetni. Végül figyelmeztetnak a t. szülők, hogy az I. osztályba csak anyakönyvi kivonattal ellátott gyermekek vétetnek fel.

Szilagyi Nandor
[illegible]

Törvényszéki csarnok.

Érdekes végtárgyalás volt csütörtökön és pénteken a kassai törvényszéknél. Jeney József felsomérai kovács-mesterember abba a gyanuba keveredett, hogy mult év november 7-én megölte sulyos betegen fekvő feleségét. A vizsgálat során igen sok terhelő körülmény derült ki Jeneyre. Kitünt, hogy Jeney, kit részeges embernek ismernek a faluban, aznap, mikor felesége a külső erőszak látható nyomaival testén meghalt, nagyobb mennyiségü pálinkát fogyasztott el s valószinüleg ez állapotában nagyon megverte beteg feleségét, mert a szomszédok rémült sikoltozást hallottak a halálozás délelőttjén a Jeneyék lakásában. Bár ez kétségtelenül be lön bizonyitva, a vádlott minduntalan megmaradt a tagadásnál s a végtárgyaláson is folyton csak azt hangoztatja, hogy mennyire szerette ő a feleségét. Az orvosrendőri bonczolásnál hitelt érdemlőleg megállapitották, hogy Jeneyné halálát szivszélhüdés okozta, mely az asszony rákbetegségével volt okozati összefüggésben, mig a törvényszéki orvosi vizsgálat s a fővárosi igazságügyi orvos tanács szakértői véleménye szerint nem a betegség okozta a szivszélhüdést, hanem a külső bántalmazás. Ez eltérő orvosi vélemények, a vádlott makacssága, a tanuk vallomásai és a védő és vádló beszédek tették a tárgyalást érdekessé. Sichermann Bernát dr. kassai ügyvéd volt a vádlott védője Bulyi képviseletében, a közvádló pedig Balogh kir. ügyész. Az ügyész a vádlott beigazolt részeges voltára, durva bánásmódjára s a szakértői vélemények két utolsójára támaszkodva, kérte a vádlott szigoru megbüntetését, melylyel szemben a védő a felmentést kérte. A biróság pénteken este hirdette ki az itéletet, mely szerint Jeney József vádlottat halált okozó sulyos testi sértés miatt négy évi fegyházra itéli a törvényszék. Ugy a vádlott ügyvédje, mint a közvádló felebbeztek.

Irodalom.

A Balaton fürdőről s azok hatásáról dr. Preysz Kornél 90 oldalra terjedő munkát adott ki az Eggenberger könyvkereskedésnél. Csak nemrégiben ismertettük Siófokról irott kis balneologiai füzetét Preysz drnak, ki ismét egy könyvvel lép a Balatonkultusz szolgálatába. Az érdekes kis könyv kimeritően foglalkozik a magyar tenger szépséges vidékein fekvő

különféle fürdők gyógyhatásáról és azok berendezéséről. Ismertetve találjuk benne Kenese, Almádi, Balatonfüred, Szepezd, Badacsony Keszthely-Héviz, Boglár és Siófok. fürdőket. Legkimeritőbben foglalkozik a balatoni részvénytársaság tulajdonába került Siófok fürdővel, melynek leirásan kivül, az ottani lakásviszonyokat, fizetési feltételeket, a kinálkozó szórakozást stb. is ismerteti. Ajánljuk e kis könyvet olvasóink figyelmébe, mely nélkülözhetetlen utbaigazitásokkal szolgál a Balaton minden kedvelőjének s az ott fürdőzni akaróknak.

Uj találmányok és müszaki közlemények.

Közli: Bergl Sándor mérnöki és szabadalmi irodája, Budapesten VII. Erzsébet-körut 38.*)

Hol változik meg a nap neve? Mivel egy idő óta a különöző óraövekről, valamint az ugynevezett világidőről igen sokat beszélnek, azért a fenti a vele összefüggő utóbbi kérdéssel egyetemben olvasóinkat is érdekelheti. Flammarion Kamill erről az „Impartial“-ban a következőket irja: „ A „Figaró“-ban a következő kérdést veti fel valaki: „Ha Párisban október 1-én reggel éjfél után 1 pércz van, milyen napjuk van Páris antipodistáinak: (ellenlábasoknak)? október 1. vagy szeptember 30.“ Ha keletre utazunk és az órákat számláljuk, azt tapasztaljuk, hogy Bécsben október 1. reggel 1 óra van, Sebastopolban ugyanazon nap 2, Astrachanban 3, Bukarában 4, Saigonban (Cochinchina) 7, Jokohamában (Joha) 9 órája és Futuna szigeten (Uj-Caledoniával átellenben) október elsejének dele van. De ha Párisból ellenkező irányban, azaz nyugatra utazunk és az órákat számláljuk, akkor az Asori szigeteken szeptember 30-ka este 10 óra, Buencs-Ayresben 8 óra, New-Yorkban 7 óra, New-Orleansban 6 óra. San-Franciscoban 3 óra 41 perez, Mexikóban 3 óra 15 perez, Alenti szigeteken 1 óra délután és Futuna sziget másik telében szeptember 30-ikának dele van. Miként lehetséges ez? Lehetséges e hogy földünk ugyanazon pontján egy időben két (szombat és vasárnap) nap legyen? A valóságban nem. Akkor tehát van egy választóvonal, hol a szombatról a vasárnapra mehetünk át és a melynek baloldalán szombat, és jobboldalán vasárnap van? Hol van e vonal és kijelölte azt meg? Ha egy ily vonal Párison menne keresztül, az igen génant dolog volna. Mert ha ez opera sétány páratlan oldalán és a város nyugati részében pl. augusztus 1. volna, akkor a sétány páros oldalán és a város keleti részében még julius 31-ke lenne. Az előbbi időkben természetesen minden ország az órákat és a napokat a maga módja szerint számította és volt saját naptára. Nem is volt szükséges, hogy egymást értesitsék, minthogy nem ismerték egymást. De minthogy a földet körülhajóztak és annak minden része összeköttetésbe lépett egymással, csakhamar érezték az egységes időszámitás hiányát, amelynek következménye egy bizonyos dátumhatárvonal. A portugálok nyugatról kelet felé, miközben a Jóreménység-foka előtt vitorláztak el, a spanyolok ellenben a Maghellan szorosán át keletről nyugat felé hajóztak körül a földet. Miután minden nemzet a maga hajóján a saját időszámitását tartotta meg, a dolog odalyukadt, hogy az ellenlábas délkörön az egykor hollandiai birtokot képező Farmosa sziget lakóinál épen a héttő köszöntött be, mikor a spanyolok által felfedezett Mariana szigeten még csak a vasárnaphoz voltak közel. — Mindenesetre van dátum-határvonal. Ez körülbelül a 180 dik délkörrel esik össze és érinti a Mariana és Katalin-szigetet s innen folytatja az utját keletre az Uj-Hebridák és Uj-Kaledonia felé. E mellett fődolog a gyakorlatra az, hogy e vonal nem huzódik keresztül lakott helységeken; egészen a tengerben fekszik. Ha hajók vonulnak át rajta, akkor a hajósok két napot egynek számitanak. — Ha nyugatról keletre hajóznak, akkor az előző napot tartják meg, ellenben az ellenkező irányban átugranak egy napot. Az első esetben a hajósoknak egy nappal többjük van, mig az utóbbiban egy nappal kevesebb bért kapnak. — Ha tehát Párisban szombat, október 1. éjfél után 1 percz van, akkor kelet felé egészen a megbeszélt határvonalig mindenütt ugyanazon nap van, ellenben nyugat felé ugyanazon vonalig még szeptember 30-ka van. Tehát e választóvonal az egyik tábunkkal a péntek, a másikkal a szombat megtelelő telében lehetünk!

*) Ezen iroda díjmentesen szolgál felvilágositásokkal a lap fizetőinek szabadalmi, védjegy és müszaki ügyekben.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**
Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

Nyilt tér.

Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Nyilatkozat.

Nem szoktam meg a hirlapi nyilatkozatokat, hanem a helybeli baromorvos kényszerit reá e lap mult számában megjelent nyilatkozatával, hogy én is nyilt-terezzem.

Schäffer Tivadar baromorvos ur mint hallom két uri ember által kiadatott, kezében levő nyilatkozat alapján párbajképtelennek nyilvánit ki és azt állitja rólam, hogy csak hangoztatni tudom a lovagiasság szabályait, de követni nem. Ezekre nem tartom érdemesnek reflektálni, nemcsak barátaim és ismerőseim előtt tartom szükségesnek kimenteni magam ez ismeretségért esetleges szemrehányásaik elől, kik tudják rólam, hogy gyáva piszkos firmákkal, mint a minőnek **Schäffer Tivadar** urat tartom, nem szoktam érintkezni, de szolgáljon mentségemül az, hogy a nyári bónapokat itt töltve, önkéntelenül összekeveredtem. A mi a dolog érdemi részét illeti, szolgáljon némi felvilágositásul az alanti nyilatkozat. Egyszersmind kijelenteni tartom kötelességemnek, hogy semminemü nyilatkozatra többé válaszolni ez ügyben nem fogok s igy a baromorvos ur hiába veszné magát költségbe.

Torna, 1893. aug. 26. **Ehrenreich Emil.**

Tekintetes **Ehrenreich Emil** urnak Torna.

Alulirottak az Ön nevében **Schäffer Tivadar** urtól fegyveres elégtételt kértunk a tornai társaskör kivánatkönyvében Önt sértő bejegyzés miatt.

Schäffer Tivadar ur megbizóttai felük nevében kijelentik, hogy fegyveres elégtételt nem ad és bocsánatot sem kér, mert az Ön eljárása, előbbi vele volt affairjében nem volt korrekt, becsület-bíróságra kivánják bizni a dolgot.

Alulirottak bizván lovagiasságában, hogy ezen eljárásunk ellen nem emel kifogást, Ön távollétében, tudta s beleegyezése nélkül beleegyeztünk abba is, hogy időközben tudomásunkra jutott, hogy ő járt el inkorrektül, s az inkorrektséget Önre akarja háritani, azért a becsületbiróság összehivásába semmiesetre nem egyeztünk bele, mert Ön nem szorul annak egybehivására.

S minthogy pedig lovagias elégtételadásra kényszeriteni senkit sem lehet, ezennel az ügyet magunk részéről befejezettnek jelentjük ki.

Torna, 1893. augusztus hó 22-én.

Csiszár Kálmán, Richter Frigyes, mint megbizottai.

Mint **Ehrenreich Emil** ur volt megbizottja kötelességemnek tartom nálam eredetiben levő két jegyzőkönyvet a fenti ügyre némi felvilágositásul szintén mellékelni.

JEGYZŐKÖNYV Felvetetett Tornán, 1893. augusztus 17-én esti 3/4 12 órakor az **Ehrenreich Emil** és **Schäffer Tivadar** urak között fenforgó becsületbeli ügyben. Jelenvoltak az alólirottak.

Ehrenreich Emil ur megbizottai **Schäffer Tivadar** urnak a Kaszinó kivánalmi könyvében tett azon nyilatkozatáért „Kit megvetek“ — fegyveres elégtételt, vagy feltétlen bocsánatkérést követtelvén, amennyiben **Schäffer Tivadar** ur megbizottai e nyilatkozatot feltétlenesen használtnak tekintik s igy a fegyveres elégtételadásra, vagy bocsánatkérésre okot fenforogni egyáltalában nem látnak s ennek folytán ez ügy ez alkalommal elintézést nem nyerhetvén, mindkét fél megbizottai az ügy folytatólagos tárgyalását f. év és hó 18. napjának d. e. 9 órájára tuzik ki az 52. sz. ház hátsó szobájába.

Kelt Tornán. 1893. augusztus 17-én.

Richter Frigyes, Csiszár Kálmán, mint Ehrenreich Emil ur megbizottai. **Kusza Béla, Waldmann Sámuel,** mint Schäffer Tivadar ur megbizottai.

JEGYZŐKÖNYV. Felvetetett Tornán, 1893. augusztus hó 19-én **Ehrenreich Emil** és **Schäffer Tivadar** urak között fenforgó becsületbeli ügyben. Jelenlevők az alólirottak.

Felek megbizottai kölcsönösen kijelentik, hogy annak megállapitását, vajjon a megbizók részéről fenforgó ügyben fegyveres elégtételnek van-e helye vagy nincs, ezennel egy általok választandó becsületbiróságra bizzák s kötelezik magokat arra, hogy annak bárminő határozata alá alávetik.

A becsületbiróság még a mai nap folyamán megválasztandó, megalakitandó és határozatot hoz.

Kmf.

Richter Frigyes, Csiszár Kálmán, mint Ehrenreich Emil ur megbizottai. **Kusza Béla, Varga Jenő,** mint Schäffer Tivadar ur megbizottai.

Ezen első jegyzőkönyvhöl kivilaglik az, hogy a mennyiben feltételes sértésről van benne szó és ugy látszik a feltételesség nem felelt meg az állatorvos urnak a lovagias elégtételadásra, ki akart bajni a párbaj alól.

A másodikban, mennyiben már az elsőben nem talált elég okot az elégtételadásra, azt pláne megbiráltni óhajtja, becsületbiróság által abba is belementünk. De tudomásunkra jutott egy az ellenfél által tett rágalom felünk ellen, mi megbizott társam által, ki szintén személyében érdekelve volt e kérdésben, tanuk előtt történt nyilatkozattal bebizonyitatott is, ezután megbizott társammal többé ugy becsületbiróságot, mint minden egyéb lépést felünk **Ehrenreich Emil** ur részéről fölöslegesnek tartottunk, s igy a megbizóm korrekt eljárását még a sárga irigység sem vonhatja kétségbe.

Torna, 1893. aug. 25. **Richter Frigyes.**

1042. szám. 277—1
vh. 1893.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alólirott kiküldött birósági végrehajtó ezennel közhirré teszi, miszerint a kassai kir. járásbiróság 1893-ik évi 9416/p. számu kiküldő végzésével Guttmann Márk szakalyi lakos részére, Járó János és neje kassai lakos ellen 100 frt tőkekövetelés és járulékai végett elrendelt végrehajtás folytán biróilag lefoglalt 300 frtra becsült nyomdai gépek és butorokból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladandók, minek a helyszinén, vagyis Kassán alperes mészáros utczai 41. sz. a. lakásán leendő eszközlésére határidőül **1893-ik évi szeptember hó 1-sö napjának délelőtti 8 órája tüzetik ki,** a mikor a biróilag összeirt fentnevezett követelések a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsárou alul is elfognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitéshez tartanak jogot, a menynyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és az a végrehajtási jkönyvből ki nem tünik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél, vagy irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a biróság táblájáu kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Kassán, 1893. augusztus hó 10-én.

Tahy Konrád,
kir. birósági végrehajtó.

Siemens és Halske
villamos világitási és erőátviteli gyárak
Budapest, VIII. Kerepesi-ut 9/a sz.
Elvállalják: villamvilágitási és erőátviteli, telefonok, vasuti biztonsági és tüzjelző állomások berendezését. Szállitanak: vizmérőket, vizállagmérő készüléket, mérőeszközöket mint galvanometereket stb. Izzolámpákat, szénpálczákat stb.
Csillárok stb. villamos világitáshoz. Különösen felhivjuk a közfigyelmet városi raktárunkra, hol villamos czikkekben dús választéku minta-raktárt tartunk.
Figyelemre méltók a 176 12—16
szab. Hellesen-féle száraz elemek
melyek 6 nagyságban elkészittetnek és hivatva vannak a folyadékos savakkal működő elemeket kiszoritani.
Költségvetések és ajánlatok dijmentesen.

A kassai keményitő-gyár
trágyát
elad vagy szalma ellen kicserél; —
továbbá kapható a gyárban
száritott kukoricza-moslék
100 kgr. 5 frtért.
Vidékről jövő megbizásokat is azonnal elintéz
280—1 **A kassai keményitő-gyár.**

Legjobb és legolcsóbb üditő ital
a Szlatvini savanyuviz
mely dus szénsav tartalma s elismert jóságánál fogva méltán nevezhető
magyar Gieshüblinek
1 liter szlatvini magyar gieshübli 11 kr.
0.5 „ „ „ „ „ 7 kr.
előbbi üvege 7 kr., utóbbi 3 krért fel és leszámittatik.
Kapható mindenütt.
Kiváló tisztelettel
230—14 **Vizy Domonkos**
füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete
Kassán, főutcza 53. sz.

Haszonbérbe adandó
előnyös feltételek mellett **1894. évi január hó 1-sö napjától** gróf Zichy Rezsőné ő méltósága tulajdonát képező Abauj Tornamegyében fekvő
hilyói gazdasági birtok
mely áll a szükséges lak és gazdasági épületeken kivül 106 kat. hold szántóföldből, 120 kat. hold rétből és legalább 400 hold állandó és erdei legelőből. 278 1—6
A bérleti feltételek iránt **dr. Brósz László** uradalmi ügyész, kassai lakos nyujt felvilágositást.

Rövidített levél- vagy sürgönyczim:
GAZDASÁGI GÉPGYÁR BUDAPEST.
ELSŐ MAGYAR
GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSULAT
BUDAPESTEN.
Gyártelep: Külső váczi-út 7. szám.

Ki mint vet; Ugy arat.
Minden gazda, aki a legelőnyösebb szerkezetü **vetőgépek** beszerzése iránt érdeklődik, kimeritő felvilágositást nyerhet **gyárunk igazgatóságánál.**
Terjedelmes árjegyzékekkel a gazdaság összes ágazatában szükségelendő gépesetekről dijmentesen szolgálunk. 266 4—10

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, szerda 1893. évi augusztus 30. 98. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimezendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban főutcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogler Bécs: Eckstein Bernát Lurdó-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Janus Gyula Budapest; Hamburgban: Danbe G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Fucsba ment reménykedés.

Czikkemet azon kezdem, hogy nem hizelgek benne a kormánynak, kiváltképpen nem pedig a földmüvelési miniszteriumnak, még pedig azon reményben, hogy a t. szerkesztő ur, habár a földmüvelési miniesztert nagyrabecsüli is, amit én hasonlóképpen cselekszem, helyt fog engedni az őszinte szónak. Kezdem pedig azon, hogy gazdasági kvalifikáczió tekintetében a magas miniszteriummal egy véleményen nem vagyok. „Ugocsa non koronat“!

Gazdasági kvalifikáczió tekintetében, amint azt már többször megirni szerencsém volt, a magas miniszterium a gazdasági iskoláktól, a földmüvelési iskoláktól és a vinczellér-képezdéktől vár mindent. Intézkedése legalább ide terjed. Az pedig szerény véleményem szerint egyoldalu intézkedés, csakis a nagyobb birtokos-osztályra való tekintettel, amennyiben a kisebb birtokosok ily intézeteket végzett egyéneket igénybe nem vehetnek, ha pedig saját gyermekeiket tanittatják azok, ha végeznek, nagyobb gazdaságokba vágyakoznak és mennek gazdatiszteknek.

Semmi kétség! Nagy idő mulva igy is eléri az ország az ő gazdasági kvalifikáczióját magasabb szinvonalát, de mikor lesz az? Ugyan méltóztassanak megnézni a kis gazdákat. Mivel folytatnak azok különb gazdálkodást most, mint 30—40 évvel ezelőtt? A haladó nagy birtok mellett ezek siralmasan hátra vannak maradva, mert amit a kisgazda a nagy birtoktól eltanulhat, az a körülmények tekintetbevételével édeskevés. Az ő viszonyai egészen mások. O csak saját paplanà után nyujtózkodhatik.

Senki oly örömmel, oly lelkesedéssel nem üdvözölte Bethlen András gróf földmüvelési miniszter reformterveit, mint én. Pláne rajongással! Annyi balszerencse közt, oly sok viszály után, ime végre egy miniszter, aki bele nyul a dolog közepébe és sokat várhat tőle az ország, de bizony mind azok a reformok elhallgattak. Boldog ember, aki tud róluk, én nem tudok. Legfelebb is a gazdasági egyletek és miniszteri bürókban tudhatnak róluk valamit, mert a földmüvelési miniszterium eléggé nagy, sok szobája van, minden szobájában irnak, izzadnak, de hogy mi az ördögöt tudnak annyit irni? Az talány! Ami a bürokratizmust illeti, az ki van fejlődve teljesen. A papiros fogyasztás nagyszerü! Csak medve nincs! Sok beszéd, sok terv, trombita, nagy dob, de hol a medve?

Alig lehetne égetőbb szükség valamire, mint a gazdasági mintatelepek fölállitására. Ezek lennének a kisbirtokos osztály gyakorlati iskolái, ahol többet látnának, tapasztalnának egy óra alatt, mintha egy évig bujják a könyveket, meg a nagybirtokosoknak szerkesztett ujságokat. De hát a nagy birtokosoknak e mintagazdaságokra nincs szükségük, nem sürgetik, a mi jajgatásunk pedig nem hallik át a miniszteri palota vastag falán.

A tavaszon olvastam valamit a „Székely Nemzet“-ben, mintha ott a főispánnak, a mintagazdaságról megbeszélés miatt valami terv lett volna kiadva, azt is olvastam, hogy lelkesedéssel fogadták, de ennél többet nem tudok. Pedig a miniszter szereti szülőföldjét, Erdélyért megtesz, amit csak tehet, hát bizony nagyon üdvös lenne, ha az erdélyi gazdák a mintatelepek felállitásának tervét nem hagynák elesni, mert hacsak az ő kedvükért meg nem teszik... Mi itt Magyarországban, hiába koptatjuk a tollunkat.

Igaz, hogy mindazokban hazafias ellenzékünknek is nagy része van, mely egy fél évig huz-halaszt egy költségvetési vitát; a közigazgatási javaslat szunnyad, a megyei közgazdasági előadók benne szunnyadnak. Különben halva született gyerekek lesznek azok is. Alárendelve a megyéknek, közigazgatási bizottságnak, alispánnak... Megverte az Isten!...

Szóval, a nagy reménykedés nem ér semmit. Annál nagyobb a csalódás! várunk, türünk, esengünk, és ami megérkezik: az a hideg nyár, sok eső, sok jég, ragya, peronoszpóra, alacsony gabonaár, adóvégrehajtó!

Ami rosz, abból minden! Ami jó, abból semmi! (—y—)

Ujdonságok.

A mai közgyülésen, mint a lentebb olvasható napirenden látható, tárgyalásra kerül a kath. legényegyesület felfolyamodása is a tanács határozata ellen, a mely az egyleti ház épitésére kért ingyen-telket azzal a megokolással tagadta meg, hogy a kath. legényegylet Kassán nem hézagpótló és szervezetében csak olyan természetü mint akár a munkás-egylet, akár az ipartestület. A mikor a tanács ez alapon meghozta elutasitó végzését, elég bőven adtuk a magyarázatát a kath. legényegylet minden más itt működő egylettől eltérő fontos missiójának, hangsulyozva, hogy ha nekünk itt a fejlődő munkásosztály javára ilyen egyletünk még nem lenne, a városi hatóságnak lenne elodázhatlan kötelessége, ezt az egyletet megteremtetni és még nagyobb áldozatok árán is propagandát csináltni és ma is érthetetlen előttünk, hogy a városi tanács honnan meritette abbeli nézetét, a melylyel az egylet kérvényét elutasitva, azt megokolta. A mai közgyülés feladata lesz ezt a nézetet megczáfolni és a legteljesebb pártfogásra érdemes egyletnek megadni azt, a mit a társadalom nagy érdekeinek ápolása fejében kér a munkás osztály javára, a melyet erkölcseiben, tudásában, hazafiságban, vallásos érzületben nevelni az egyletnek legszentebb feladata és a melyhez hozzájárulni egy törvényhatóságnak nem áldozat, hanem kötelessége. Hivatkozunk itt Budapestre, a melynek törvényhatósága nemcsak ingyen-telket, de még a házépitését is elömozditotta ez egyletnek; Esztergom, Győr városokra, a hol ez egylet hivatása felől egészen más véleményuyel volt a törvényhatóság, a hol ezokból örömmel adták meg az egyletnek az anyagi támogatást és csak Kassa város — ez a bőkezü — lenne fukar ott, a hol igazán pazarnak kellene lennie? Nem akarjuk hinni.

Közgyülés. A város ma szerdán és esetleg holnap folytatandó közgyülést tart mindig délután 4 és fél órakor, a melynek targyai:

1. Havi jelentés.
2. Miniszteri rendelet az elemi iskolai tanulók részére letesitendő játszó helyek berendezése ügyében.
3. Az 1886. XXII. tcz. 110. §. értelmében harmadszori megszavazásra kijelöltetett:
   a) három rózsa czimü forgács-úteza 26. sz. a. ház,
   b) miszlókai alsó malom, beltelek, rét és legelőterület.
   c) nyúl-féle szepsi úti 38. sz. a. ház és belsőség eladása, s
   d) vámház épitésére szükséges telek megszerzése ügyében.
4. Kath. legényegyletnek telek adományozása iránt beadott felfolyamodvány.

TARCZA.

Egy csókért.

(Epizód a bosnyák hadjáratból.)

— Irta: *Olsavszky Lajos.* —

I.

A pap Barnabásnak keresztelte; de semmi ismerőse sem tudta volna megmondani, ki az a Barnaffy Barnabás, ha ezen a néven kérdik tőle. Pedig sokan ismerték, hanem Bazsi néven. Mindenki szerette az örökké vig, örökké tréfás fiut; haragudni nem lehetett rá.

Rajongott a nőkért és ahánynyal csak összejött, mindannyinak tudott valami kedveset, valami leköteleztő mondani és mindig elmésen, mindig ügyesen. A nők nem vették az udvarlását komolyan; ő maga sem.

Ráfogták, hogy már amikor keresztelni vitték, udvarolni igyekezett az ő fiatal, szép keresztanyjának, de az nem értette meg; a kezeit is terjesztgette utána, hogy megölelje, de ez sem sikerült. Ez a két kudarcz volt azután az oka, hogy riva fakadt, épen akkor, mikor a keresztviz érte. Sirt is az egész szertartás alatt.

Az 1878 dik évben Bazsi épen egyéves önkéntesi szolgálatát töltötte. Igen illett neki a katonaruha; csak ugy feszült rajta, mintha ráöntötték volna. Meg is akadt rajta sok menyecske és leány szeme.

Már számitgatta, hogy csak harmadfél hónapja van szolgálni valója, akkor azután megszabadul a katonaélettől. Nem bánta, hogy katonáskodni kell; de mégis furcsának találta, hogy a mikor ő elmerülhetne egy-egy szép asszony szemeinek a nézésébe és igyekeznék kitalálni, mi rejlik az asszony szivében, akkor ő ne lásson egyebet a világból, mint a sötét bőrtön kis szelelőablakat és még a kurtavas is ott alkalmatlankodjék a kezén-lábán.

Julius második felében jött meg a parancs, amelyivel ezredét mozgósitották és leküldötték Boszniába. Bazsinak is menni kellett. Nem busult; azzal vigasztalta magát, hogy ott is akad majd asszonyféle, aki meghallgatja a szép szót, kérelmet.

Le volt már verve Bosznia nagy része, amikor augusztus vége felé hire jön, hogy az északi részen, a Száva mentén lakó bosnyákok ujra lázonganak, felkeltek. Részint más vidékről küldöttek oda haderőt, részint pedig uj ezredeket mozgósitottak.

Szeptember tizenharmadikán már Magyar-Samácz és Krusevicza alatt, a Száva szlavóniai partján volt a hadosztály, melynek az volt a feladata, hogy átkelve a Száván, megfékezze a már levert, de ujra felkelt bosnyákokat.

E nap estéjén a bosnyák vezérek is összejöttek Török-Samáczon és tanácsot ültek. Itt kapták meg a felszólitást is, hogy tegyék le a fegyvert. Elhatározták, hogy nem fognak ellentállani, ha az ellenség nem bántja őket; de ha csak egyetlen lövés esik is, akkor az jel lesz a harczra, a háborura.

Minek is ellenkeznének? A hátok mögött tüz és vas pusztit és vérözön jelöli az utat, amerre az ellenség hatalmas serege halad. A felkelők kevesen vannak és ha szerencsések lennének is most, ujabb és ujabb hadseregek jönnének ellenök és végre mégis csak levernék őket. De a fegyvert most még nem adják ki a kezeikből. Ki tudja, mi jöhet és mire lesz az jó? Lehet azt letenni az utolsó pillanatban is.

Másnap már napkölte e őtt utnak indit a parancsnok Krusevicza alól egy századot, azzal a parancscsal, hogy menjen a Száva-parton fel, mintegy félórára, ott az utászok caónakain keljen át a vizen és a tulsó parton jól elrejtett helyen foglaljon állást. Ha csakugyan harczra kerülne a dolog, akkor a menekülő bosnyákokat ez a század fogadja jó közeli gyorstüzzel. A század elvonul és a tulsó partra érve, a tengeri-földön, árokban rejtőzik el. Ott, ho, a Samáczról Goricza felé vezető ut a tisztásról a tengeri földhöz érve, hirtelen kanyarodik. A század jól rejtőzik el; mindent láthat a tisztason, egészen a falug és mindent elérhet a golyóval.

Félórával a század elvonulása után a parancsnok utnak inditja hadosztályát a Száván levő pontonhidon keresztül, melyet a hidászok az éjjel állitottak össze.

A bosnyákok nem foglalnak állást közvetlenül a hiddal szemben; akkor nyilvánvaló lenne az ellenséges szándékuk. Sokkal hátrább vonják meg magukat vadászárkaikban, ahol még az utolsó pillanatban is van idő a fegyver letételére. Addig az utolsó pillanatig szemmel tartják a hidon átvonuló ellenséget, miképen viseli magát? Rögtön támadólag lépe fel, vagy pedig harcz nélkül is hajlandó-e birtokába venni Samáczot?

Lövés dördül el a goriczai uton, amerre a nők és a gyermekek menekültek el s az első lövést több és több követi.

A jel meg van adva; fegyverre bosnyákok!

Kitört a harcz és utána lángba borult Samácz, majd Goricza, Krespicz, Breska, Janyia s több község és város.

II.

De hát miért volt e lövés?

A goriczai uton, a tengeri-földön megvonuló század feltüzi a szuronyait és nyugodtan várja a Samácz felől jövő menekülőket, a rohanó kocsisort. Ott van Bazsi is, mindjárt a kanyarodó mellett; jól végig láthat a kocsisoron és az egész uton. Itt már mint káplár, egy kis csapat parancsnokául van alkalmazva.

5. Szabályrendelet tervezete a falazó s burkoló tégla és fedélcserép készitése ügyében.

6. Foglalkozást közvetitő s cselédszerző iparüzletről szóló szabályrendelet módositása.

7. Országos, heti s napi vásár piaczi helyek ujbóli megállapitása.

8. Forrói bérlőnek utadó iránti ügye.

9. Járványok elleni óvintézkedést szabályozó törvény alkotása iránti felterjesztés.

10. Szülésznői állomás betöltése.

11. Iparos tanonczok beiratási dij megállapitása.

12. Vallásos egylet részére 36 kbmtr és Kovács Katalin kérvénye 20 kbmtr tüzifa segélyezése iránt, óvodai czélokra.

13. Miniszteri rendelet a polgári iskolai épület felállitási határidejének elhalasztása ügyében.

14. Vilkofszky József közs. elemi tanitónak I-ső tizedéves pótlék megszavazása.

15. Javaslat a városi erdővédszemélyzet önsegélyző egyleti vagyonnak a városi nyugdij alapba teendő átvétele iránt.

16. Szegényügy szabályozása.

17. Ab.-szántói borház fedelének helyreállitása.

18. Jelentés az uj szinház épitésére beérkezett pályázat eredményéről.

19. Weigl Róbert főerdész állomásáról történt lemondása.

20. Horalek Ferencz pénztárnok kérvénye személyes pótlékának 300 frtra leendő felemelése iránt.

21. Sárosmegyei vizkárosultak segélyezése.

22. Előterjesztése egy uj közkórház épitése ügyében.

Katona-világ. Pár nap óta Kassa teljesen más és a megszokott formától elütő képet mutat. Ide s tova 6 esztendeje, hogy a cs. és kir. főhatalom rendelkezéséből Kassáról az őszi gyakorlatok elvonattak és katonáink más és más terepeken tanulgatták el a háborusdit vezéreik kommandója szerint, hogy majdan a v a l ó s á g o s r ó l legalább megközelitőleg fogalmuk legyen. Az idén azonban a hely és terep ismét a mi közvetlen vidékünk és hadviselés központja Kassa, a minek persze a vendéglős és szállodások örvendenek legjobban, mert a gyakorlatok ideje alatt, különösen most, hogy a közel vidékről a csapat-bevonulások történnek, a vendéglők alig képesek befogadni a rangos harczfiak sokaságát. Eddig persze a gyakorlatok csak ezredekben és kisebb nagyobb táborozások, erősebb menetelések és próba-ütközetek rendezésében nyernek kifejezést, mig a nagyszabásu háborusdi szeptember 3—7. napjáig háromszög területen Gálszécstől Kassa, Abos és Eperjesig terjedő vonalban lesz megtartva a 27. gyaloghadosztály által, a melyhez tartoznak a 25, 34, 65 és 67. gyalogezredek, a 32. vadász-zászlóalj, a 12. és 40. tüzérüteg-osztály, a mely utóbbi valóságos háboru idején a honvédség keretéhez osztatik be. A kassai 6. tüzérezred a nagy gyakorlatokban nem vesz tényleges részt, de a vezérlő parancsnok dispozicziója alatt áll, a ki a szükséghez képest belátása szerint rendelkezhetik és vonhatja be esetleg a harczba az egész ezredet is. Itt van továbbá a Nyiregyházán állomáson levő 14. huszárezred Tehány, Bárcza, Zsebes és Miszlókán bekvártélyozva. Ez az ezred azonban passiv szerepet fog játszani a nagy harczokban. A 27. gyaloghadosztályt P a x y altábornagy vezényli és a háborusdi elrendezésének és kivitelének nehéz feladata az ő vállaira nehezedik. Az ütközetek ekép lesznek a mondott területeken, s pedig a 27. gyaloghadosztályból alakult 53. gyalogdandár P o k o r n y tábornok és az 54. gyalogdandár F e u e r k a u f Lőcsén állomásozó tábornok vezérletei alatt kapott dispoziczió szerint harczolnak egymás ellen, és e harczok felett P a x y altábornagy gyakorolja az ellenőrzést és a biralatot, mig ugyancsak ez időben P a x y vezénylete alatt a 27. gyaloghadosztály egy tömegben két nagy ütközetet fog keresztülvinni képzelt ellenség ellen, a mely utóbbit egy magasrangu törzstiszt fogja jelezni. E két nagy ütközet felülbirálója U e x k ü l l-G h y l l e n b a n d gróf hadtestparancsnok lesz. A gyakorlatok szeptember 7-én nyernek befejezést és e napon az Abos-vidékén összpontosult csapat-testek részint vasuton, részint gyalog-meneteléssel állomásaikra vonulnak be. — Ugyancsak ilyen hadgyakorlatok lesznek a miskolczi 15. gyaloghadosztály által megtartva Hernád-Némethi és környékén C r o n e n b o l d t altábornagy vezérlete alatt, a kit a kassai közönség kedves emlékezetében tart azon időből, a midőn még néhány év előtt Kassán mint a vezérkar főnöke szerepelt.

Az árvizkárosultak javára szeptember 3 és 4 én tartandó szinházi előadásról tájékoztató szinlapot helyben lakó olvasóink számára mai lapunkhoz csatoljuk. A nemes buzgólkodásnak remélünk jó szolgálatot tenni, a midőn ezáltal a jószivü közönség figyelmét erre ráirányitjuk.

Halmay szintársulata, mely augusztus 18 óta Egerben időzik, szeptember közepe táján Eperjesre rándul egy néhány előadásra. Kassán csak október 4-dike körül kezdik meg az előadásokat, a melyekről a legközelebbi napokban kibocsátásra kerülő igazgatói jelentés a szezón megnyitásáról fog bővebb felvilágositást nyujtani.

Enyiczkén vasárnap e hó 27-én B a l l a Mihály a kassai tüzoltóság mászó-szakaszparancsnoka vizsgáztatta az ottani tüzoltóságot, a szepsii tüzoltóság D i e n e s parancsnokuk és K o r p o n a y Mihály kassai tüzoltó-alparancsnok jelenlétében. A vizsga tárgyát gróf Z i c h y Jakab tüzoltó főparancsnok ellenőrzése mellett képezte a szivattyu iskola-szerelése, a gyors-szerelés, aztán a mászó-iskola és a mászási szerek felszerelése, majd taktikai gyakorlatok és különbözö támadások és mentések bemutatása. A vizsga és gyakorlatok kitünő sikerrel folytak le és ennek örömére V a r g a János grófi főkertész és tüzoltó-alparancsnok uri házánál nagy lakoma volt, a melyen T o m c s k ó Alajos esperes-plébános, az egyletnek népszerü elnöke is részt vett, örömmel üritvén poharát a derék tüzoltókra, a kik a jótékonyság szolgálatában annyit fáradoznak a közügyért. Az enyiczkei tüzoltóság most már teljesen harczképes a tüzelem rombolásának megfékezése körül. Adja isten, hogy tudásukra minél kevesebbszer legyen szükség!

Protestáns egyházgyülések. A tiszáninneni egyházkerületek két protestáns felekezete szeptember 19-én és a rákövetkező napokon fogja rendes évi közgyülését megtartani. Az ev. ref. egyházkerület Sárospatakon K ú n Bertalan miskolczi püspök elnöklete alatt, az ág. ev. egyházkerület pedig Tátrafüreden Z e l e n k a Pál elnöklése mellett fog ülésezni.

Sajtópör. Ehrenreich Emil ellen S c h ä f f e r Tivadar tornai lakos állatorvos ügyvédje, Z s ó k a György utján sajtókeresetet adatott be a kassai törvényszék mint sajtóbirósághoz. A sajtópörre az okot Ehrenreich Emilnek lapunk most vásárnapi számában megjelent nyilatkozata adta meg.

A bélhurut Kassán az utóbbi időben nagy mértékben lépett föl és számos áldozatot ragadott már el. Különösen nagy az esetek száma a gyermek világban, a hol ez a veszedelmes baj gyermek-hányszékelés (cholera infantum) alakjában nyilatkozik, a mire különösen a szülőket figyelmeztetjük, hogy a legkisebb jelre azonnal orvost kérjenek. A város területén eddig még koleragyanus eset sem merült föl h i v a t a l o s a n.

A kolerát megelőzőleg. Tekintettel arra, hogy a szomszéd megyékben folyton koleragyanus megbetegedések előfordulnak, söt mert Szabolcsmegye a kormány által már kolerafészeknek kijelentve lett s igy a kolerának városunkba leendő behurczolása is igen valószinű, hivatkozással az e folyó márczius 30-án 3180. szám alatt kibocsátott kapitánysági hirdetményre, pótlólag még a szigoru betartás végett szükségesnek látja a városi közönség kellő tudomására hozni a főkapitányság:

1-ször. Az ide érkező utasok akár szállodákba, akár magánházakba szállnak, rögtön a kapitányi hivatalban, Mihalik alkapitánynál bejelentendők.

2-szor. Figyelmeztetnek az orvosok, családfők, szállodások, vendéglősök, közlekedési vállalatok és gyárosok főnökei, hogy a kolerára nézve csupán gyanus megbetegedéseket is rögtön jelentsék be a hatóságnak.

3-szor. A szállodákban, vendéglőkben, kávéházékban, korcsmákban, kávémérésekben és iskolákban s egyébb nyilvános kö épületekben az árnyékszékek különösen tisztán tartandók, a pöczegödrök mésztejjel naponként fertötlenitendők és ha már félig megteltek, kitisztitandók; a vizelő helyek naponként legalább kétszer vasgálicz-oldattal leöblitendők; a lépcsők, udvarok és padlók gondosan seprendők és surolandók. A szállókból a szemet és trágya naponként, a magánházakból pedig a trágya, szemét és hulladékok legalább hetenként kétszer kihordandók, a szemét- és trágya-lerakóhelyek mészporral behintendők vagy mészoldattal fertötlenitendők, a disznóolak és istállók szinte naponta a trágyától kitisztitandók és szellőztetendők.

Ismételve figyelmeztetnek a háztulajdonosok és házgondozók, hogy a házak kapuit nappal folyvást nyitva, a lakások belsejét pedig a legnagyobb tisztaságban tartsák; az udvarok naponta kiseprendők és az azokon lévő nyilt folyókák vizzel és mészoldattal szinte naponta leöblitendők; az árnyékszékek ülőhelyei és padlói a legnagyobb tisztaságban tartandók.

Az árnyékszékek peczegödrei akképen fertötlenitendők, hogy az azokban levő anyag egytized részének megfelelő mennyiségü mésztej öntessék be, ahol pedig az árnyékszékek peczegödrei a közcsatornába nyilnak, azoknak levezető csövei naponta vizzel, vasgálicz-oldattal vagy mésztejjel leöblitendők.

Mindezen intézkedések szoros megtartása szempontjából a rendőri vizsgálatok folytonosan tartatnak, s az ezen, ugy a folyó évi márczius 30 án 3180. szám alatt kibocsatott hirdetményben foglalt közegészségi intézkedések meg nem tartása az 1876. évi XIV. tczik. 7. szakaszában foglalt 300 frtig terjedő pénzbüntetéssel sujtatni fognak.

A barlangligeti fürdőközönség — mint az Egyetértés irja — élénk ováczió között bucsuzott el K o n r á d y Lajostól, a telep kath. papjától, a ki e hó 26-án utazott vissza rendes állomáshelyére Kassára. Mig ugyanis I v á n k a Imre, e kies fürdőhely egyik kezdeményező alapitója, évről-évre fáradhatlanul buzgólkodik e telep fokozatos fejlesztésén, addig D á r d a y Sándor volt képviselő és K o n r á d y Lajos mindent elkövetnek az ott egybegyült müvelt közönség szórakoztatása érdekében. Dárday Sándor, a vigalmi bizottság elnöke, kovácsolja a terveket, Konrády pedig ezeknek a végrehajtója. Es valóban bámulatos volt az eredmény a mit főt. Konrády ur ebben az idényben elért. Négy gyermekelőadást és három mükedvelői előadást rendezett részben meglepő sikerrel. Tanitotta, nevelte, müvelte az intelligens gyermeksereget, melylyel hatásos ensemblet tudott elérni s ezzel ritka élvezetet szerzett a közönségnek. Ettől a derék paptól, a ki az egész nyaralását a gyermeksereg nemesebb szórakoztatásának szentelte, bucsuzott el a helybeli közönség. A nagyteremben teljes számban gyült össze az itt mulató diszes társaság s ennek nevében K o s s e c z k y budapesti ügyvéd intézett beszédet Konrádyhoz, megköszönve a fürdötelep érdekében kifejtett fáradozásait s buzgalmát. Erre két apród selyempárnán nyuj-

---

Ahogy az első kocsi megérkezik, megállitják és megvizsgálják; de csupán menekülő gyermekek és nők levén a vászonnal fedett kocsiban, tovább engedik utjára. Hasonlóan bánnak el a másodikkal, a harmadikkal és a többi kocsival is.

Az uton két pompás ló által vont és a többiek módjára elfedett kocsi tünik fel, amelyet lovas férfi kisér. Ezt a kocsit Bazsi és legényei alig birják elfogni. A kocsis látva, hogy a többi kocsinak nem történt baja, gyanutalanul hajt be a tengeri közé vezető uton.

Az árokból váratlanul előtünö alakok és a csillogó szuronyok láttára azonban a két paripa megbokrosodik és hirtelen félrekanyarodva, az ut másik oldalán huzódó árokba boritja a kocsit, amelyből sikoltás tör elő. A kocsis messzire kiesik, épen egy baka mellé, a ki rögtön megragadja és fogolylyá teszi őt.

A lovas-kisérő a paripája oldalába ütve kengyelvasát, átröpül az árkon, eléje ugrat az elvadult lovaknak és megragadva a kantárt, megállásra kényszeriti őket. A gyorsan ott termett katonák átveszik a lovastól és megfogják a két tüzes állatot.

A lovas leugrik paripájáról és a kocsihoz akar rohanni; de ebben a szándékában megakadályozza őt az időközben odajött százados, akinek az intésére a legények megragadják és erös őrizet alá veszik. A lovas nem ellenkezik, de folytonosan a kocsira mutogat, érthetetlen szavakat mond és az arcza nagy aggódást árul el.

Bazsi ért a kocsihoz leghamarább. Letéve a puskáját, nekiront és felszakitja a boritó ernyőt.

Gyönyörü hajadon hever ott eszmélet nélkül. Fehér, bársony arczát nem födi a feredzsa, — az az irigy, sürü fátyol, melyet a keleti nők használnak, mikor a házból kilépnek, — ott van az piczi kezében, összegyürve; nyilván a felborulás alkalmával, ijedtében tépte le. A termetét elburkoló, de rendetlenségbe jutott könnyü fehér kasmir itt-ott szorosan odasimulva a testhez, plasztikus idomokat sejtet; söt el is árul valamit azon a részen, hol a karcsu bokáról feltürödve, a térdig felcsuszott.

Erre a látványra, mely a félholtba is életet öntene, a fogoly lovas ki akar szabadulni és a kocsihoz rohanni, de nem sikerül; a bakák erösen fogják.

Bazsi az ölébe veszi az alélt leányt, kiemeli a kocsiból és gyöngéden végigfekteti a földön, a bornyuját téve a feje alá parnának, hogy puhább legyen.

Azután a feléledéshez kezd, de ugy, hogy a jobb karja átölelve tartja a hölgyet. A balkezével leszakitja a nyakán lógó kulacsot, a fogával huzza ki a dugóját és néhány csepp vizet önt az arczra. Többször ismétli ezt és mindannyiszor aggódva, a lélekzétét visszafojtva lesi, mikor mutatkozik azon a büvös szépségü, fehér arczon az élet?

Végre a kebel emelkedni kezd; a leány felnéz egyetlen pillanatra, azután ismét lecsukja a szemeit; meglátta Bazsit és annak aggódó, férfias barna arczát, egészen az ő arczára hajolva.

Minő tekintet az, melyet a lányka Bazsira vetett! Mint a sötét éjszaka megvillanása.

És amikor Bazsi látja, hogy a fehér arcz pirulni kezd, elfelejt mindent; nem bir többé önmagával és csókot nyom a bibor ajakra.

Több csókot azután nem is adott, nem is kapott Bazsi soha többé.

A fogoly lovas emberfeletti erőfeszitéssel és vad halálmegvetéssel kitörve a kis körből, amely fogva tartotta, gondolatgyorsan ragadja fel a földről a Bazsi szuronyos fegyverét és mielőtt valaki megakadályozhatná, leszurja az ifjut.

Előbb egy, majd több lövés dördül és a fogoly halálosan találva összerogy; nincs rá ideje, hogy az annyira féltett leányt is megölje, akit idegen ember ajka csókolt.

A leányka megrémülve a zajtól, felkönyököl, de amint meglátja Bazsit és a kebeléből omló piros vért, csak ugy marad könyökölve, mintha az ifjun kivül semmi sem érdekelné. A tekintetét, azt a megvillanó sötét éjszakát ráfüggeszti a haldokló ifjura, az pedig mosolyogva sohajtja el a lelkét.

A leány csak néz az ifjura folytonosan és nem tudja, hogy mi történik körülötte; nem is ügyel másra, csak arra, aki őt megcsókolta. Es nincs harag a szemében; söt ellenkezőleg, mintha várná, mintha remélné, hogy az a mosolygó arcz ujra meg fog elevenülni.

A százados megvizsgáltatja a kocsit és miután semmi lövő-szerszám sincsen benne elrejtve, kiállittatja az utra a befogott paripákkal együtt; majd megvizsgáltatja a kocsist is és miután ennél sem található ártalmas dolog, felülteti a bakra.

A leányt két szolgálatkész baka akarja a kocsihoz segiteni; de az felugrik az érintésre, mintha tüz égette volna meg és tiltó mozdulattal távol tartja őket magától; azután pár lépést tesz a kocsi irányában.

Hirtelen megáll, visszatér a megölt ifjuhoz és letérdelve, megcsókolja annak a mosolygó ajakát hosszan, szenvedélyesen. Bazsi csak mosolyog tovább szeliden, boldogan; de a lelkének bizonyosan fáj odafenn, hogy ez a nem kért csók viszonzatlanul marad.

III.

Sokszor történik kis ok miatt nagy dolog és igy volt az az elmondott esetben is. Ha annak az elalélt leánynak az ajkain el nem csattan a könnyen lobbanó ifju csókja, akkor nem történik lövés sem és akkor a bosnyákok második fölkelése még a szikrájában kialszik. Mert a bosnyákoknak nem voltak szervezett csapataik; mindannyian határozatlanul gyültek össze Samáczba. Ha lövés nem dördül el, valóban nem harczolnak, hanem megadják magokat.

A lövések eldördültek és ők harczoltak.

Ki kutatná ilyenkor a lövések okát?

totta át az ünnepeltnek az e czélra vásárolt s egy az összes közönség által aláirt, Bardelli tehetséges fiatal mérnök által izlésel rajzolt köszönő-iratot. Az ünnepelt meghatva mondo t köszönetet s igazán kedves jelenet volt, mikor bucsuzó szavaira az apróságok elkezdtek könyezni. De ezeket is csakhamar megvigasztalta a tudat, hogy egy év mulva ismét találkozunk. A müvelt közönség azért tulajdonitott e tüntetésnek nagyobb fontosságot, mert a gyermekek együttes szereplése révén bizonyos egységes összetartás kelletkezett a fürdőközönség nagyjai között is, a gyermekek révén elsimultak az osztálykülömbségek, a mi nagy hatással volt az idei szezón kedvező lefolyására s a mi bizonyára nyilvánulni fog az általánosan kedvelt fürdőtelep folytonos emelkedésében. Elénk bizonyság erre nézve az is, hogy a kik egy-egy idényre idejönnek, mind a telep hivei s fejlesztésének munkásai lesznek.

Ujitás, a mely magasztalja azokat, a kik nálunk reformálnak és ez a városi hatóság. Mert kérem megérdemli, hogy megnézzék minél többen azt a szükséghelyet, a melyet ott csináltak az uj jogakadémia palota előtt a régi löcsei-ház tövébe. Le nem irjuk hogyan föst ez a hely, csak regisztráljuk, hogy ilyenféle még a piripócsi észjárást is kihozná a sodrából, azért hát ott is különbet fabrikáltat az ottani falusi biró a jelenlegi kolerás időkben. Egy másik gyüjtő-hely is keletkezett a legujabb időben, még pedig a Széchenyi-ligetben ott a feljáró lépcsők alján, a honnan a vasutra százával mennek ki naponként az emberek. Talán az ukázokat a rendőrhatóság a köztisztasági felügyeletnél is érvényesithetné, hogy nagyobb rendet tartson a nyilt helyeken? Kérjük.

Az abauj-szántói önk. tüzoltók — irja tudósitónk — rendes évi nyári mulatságukat e hó 27-én tartották, a mely, mint mindig, most is fényesen sikerült, még fényesebben mint más években, mert ezuttal tüz nem zavarta meg a széles jó kedvet, melynek tüzoltó és közönség egyaránt neki adta magát. Három órakor délután vonultak ki a tüzoltók kitünően fúvó induló mellett György Béla főparancsnokkal élükön oly szép, merev diszlépésben, a mi öreg katonáknak is becsületére vált volna. Nemsokara követte őket a nagy közönség is s este felé a különben nem kis „Hollós-kert“ már szüknek bizonyult. Esti hét órakor az egész tér valóságos sokadalommá változott át, itt egy csoport a fübe heverészett le, ott egy másik, emitt a harmadik, negyedik; itt egy asztal, ott egy nagyobb, mindenütt nagy tálak, kosarak tárták ki kimerithetetlen minden kigondolható gyomor és torok csiklandó tartalmukat, hozzá még bársony kacsók, igéző tekintetek, bilincselő szavak által ajánlgatva... valóságos eldoradó! Fatális, hogy az embernek nem lehet sokszor két gyomra! Legelől a háziasszony György Béláné, a főparancsnok szeretetreméltó neje fáradhatatlanul gyakorolta az ősi magyar vendégszeretetet, más oldalon Csajka Józsefné feledteté a halandóval a földet és az Olimpusra varázsolá azt ambróziát és nektárt osztogatva. Csak oly hamar ne jött volna az a hajnal, mely véget vetett az eldoradónak!'

Iskola-könyvek. A tanév kezdetén szülők és gyámok gondját képezi, hogy az előirt tankönyveket hol kellene beszerezni anélkül, hogy később uj és uj keresés ne nehezitse meg a gondoskodás külömben sem könnyü feladatát ugy az iskolaév elején. Eziránt akarjuk tájékoztatni közönségünket, a midőn Mildner Ferencz kassai könyvkereskedő-czéget (főutcza 52.) ajánljuk figyelmébe, a hol az előirt tankönyveket minden aggály nélkül megkaphatja és elfogadhatja.

Sülyedő sirok. A központi temetőben a tartós és erős esőzések folytán meglazultak a földrétegek és számos sir, különösen az olyanok, a melyek kripta-alakuan pillérekre épitettek, hogy a koporsó fatokban állva, a föld nyirkosságától kevesebb kárt szenvedjen, erősen besülyedtek. A temető derék felügyelője kegyeletes szivvel örködik e baj fölött és az ott pihenők hozzátartozóit értesitette, hogy a romlást megjavitsák, sőt ő maga is gondoskodik a sirok helyreállitásáról.

A felsőmagyarországi muzeumot vasárnap 150-en látogatták meg.

A felrobbant ágyulöveg áldozata, a kis Rendes József, kinek szerencsétlen esetéről megemlékeztünk, az amputálás következményeit nem birta elviselni és vasárnap meghalt.

Szerencsétlenség a keramitgyárban. Nitsch György miszlókai illetőségü 18 éves munkásfiu szombaton a keramitgyár zuzó kövei közé kerülve, az erős zúzás következtében azonnal meghalt. Tetemét a központi temető hulla-házában hétfőn délután bonczolták föl.

Czáfolat tudósitónk részéről a Neubauer Mihály „pofozkodó“ végrehajtónak becses lapunk mult számában közzétett védekezésére, a mely védekezésből csupán annyi lehet igaz, miszerint „a törvény megengedi, hogy esti 8 óráig végrehajthat, árverezhet a birósági kiküldött,“ de eltekintve eme szemernyi igazságtól, koczkavetés a többi. Tény az, hogy Balabánné asszonyság (és nem „asszonyság,“ nem gunytárgy, miként N. M. jelzé) az augusztus 17-ére kitüzött árverésről egy hónappal előzőleg s kézhez vett végzés által nem lett értesitve, s igy — nagyon természetesen — elszörnyüködék a váratlan meglepetésen, annyival is inkább, mert a Pinszker R. felperes javára fűszerárukért való követelés behajtásáról, valamint ily czimü adósság létezéséről is mitsem tudott. N. M. végrehajtó harmadmagával jelent meg nála és (határozottan! a férj korcsmaadósságáért, mert Balabánné Pinszkertől már évek óta nem vásárol semmit) árverezni akarta; ámde esti fél 8 óra tájban sötét van már, tehát világosságot követelt; mivel ez az asszonyság részéről tüstént nem szolgáltathatott, sőt az árverezés megtartása — a férjtől nyerendő fölvilágositásig — másnapra áttétetni kéretett, N. M. a nyugoteurópai müveltség illemszabályaira való tekintet nélkül, nem hogy nem rokonszenvesen, de bizony irgalmatlanul is viselkedék, a mi kitünik abból, hogy a védtelen nőt per „te“ szólitván, „az apád istenét“ s ehhez hasonló durva kifakadásokkal illette, s igy nem csoda, ha ez a különben jámbor természetü asszonyság „hát már most a Krisztusnak sem!“ kifejezéssel dönteni kivánt az ügyben; no de — mint már a multkor emlitém — meglakolt érte tisztességesen: Neubauer Mihály kb. végrehajtó Balabánné asszonyságot csupán ezen makacs magatartásáért és semmi másért ugy arczul csörditette, hogy ez a három tanu szemeláttára a földre zuhant, mire aztán roppant zaj keletkezett, Balabánné asszonyság gyermeke sikoltozott, az udvarbeliek összefutottak és kivülről egy fiatal ember rendre kérte a végrehajtót, de ő csak garabonciáskodott tovább és arczul ütötte Balabánnét még kétszer, sőt revolver használhatásával fenyegetődzött az ellen, ki őt dolgában akadályozni merészkedik. Egyik utitársa jobbnak látta a továbbállást, hogy tanuskodnia ne kelljen. Balabánné aztán rögtön dr. Wandraschek orvoshoz ment, a ki bizonyitványt állitott ki arról, hogy az arcz és szem kézcsapás következtében kellemetlenül megsérült. Ez ügyet aztán Balabánné asszonyság a kir. törvényszék elé vitte eldöntés végett. Megjegyezhetem még azt is, hogy Balabánné asszonyságnak vannak tanui: egyik egy fiatal bádogos segéd, ki ép a válságos időben a komisz tett szinhelyén vacsorált, a másik pedig az a sokat emlegetett jólelkü fiatal ember. Már most kérdés: vajjon ki fog tanuskodni Neubauer M. kb. végrehajtó mellett. Ne higyje ám Neubauer ur, hogy mindig csak asszony huzza a rövidebbet, néha kijut belőle Adámnak is. Különben ne tessék a dolgot olyformán értelmezni és szedlőztetni, mintha én (önnek és nyilván a társadalomnak jóakarója) valamennyi végrehajtót rosz lelkiismerettel vádolnám. óh nem! mert köztük is vannak müvelt, tapintatos és mindenesetre higgadtabb véralkatu emberek, mint maga; mert a czilinder-viseléséből még nem következtethető az, hogy az illető párisi.

Becsületsértési delictum. A minapában becsületsértési pör folyt le vig befejezéssel. A vádbeli cselekmény a következőből került ki:

— Mondja csak, kedves Dattelbaum, szólt az asztalra könyökölve, maguknál is nagy a takarmányhiány?

— Bizony nagy. Nincs se széna, se sarju, se semmiféle takarmány.

— Akkor hogy fog maga kitelelni?

Henneberg G. cs. kir. udvari szállító **selyemgyára Zürichben. privátmegrendelőknek közvetlenül** szállit: **fekete, fehér és színes** selyemszöveteket, méterenkent **45 krtol 11 frt 65 krig** postabér- és vámmentesen, sima, csikos, kockázott és mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 külömböző minőség és 2000 különböző szin s árnyalatban.) Mintákat postafordulóval küldetnek. Svájczba czimzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó. 12—19

Tanügy.

A kassai m. kir. áll. felsőbb leányiskolában az 1893/4. iskolai év folyó évi szeptember 1-én nyilik meg. Beirási napok: 1, 2, 3. és 4-kén délelőtt 8—12 óráig.

Ujonnan jelentkező növendékek lehetőleg szülőik vezetése mellett jelentkezzenek a beiratásnál; születési, iskolai és hitlőoltási bizonyitványaikat pedig bemutatni tartoznak.

A javitó vizsgálatok t. évi. augusztus 31-én délelőtt 8 órától, a pótló- és felvételi vizsgálatok szeptember 1. és 2-án délután 3 órától tartatnak.

Az évi tandij 20 frt. „Ertesitő“ és egyéb nyomtatványok dija 2 frt. Ezenkivül az ujonnan belépő növendékek egyszersmindenkorra beiratási dij fejében 5 frtot kötelesek fizetni.

A fakultativ, azaz: nem köteles és rendkivüli tantárgyak tanulására nézve a beiratás alkalmával kell nyilatkozni. A rajz, torna, ének és kézimunkák tanulása alól való fölmentésre, melyek a négy alsó osztályban kötelezők, a kir. tanfelügyelő orvosi bizonyitvány alapján ad engedélyt. A kérvények 50 kros bélyeggel ellátandók.

Kassán, 1893. augusztus 23-án.

Lakos Károlyné
igazgató.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

Nyilt tér.

Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Alulirott kötelességemnek tartom kinyilatkoztatni, hogy Schäffer Tivadart multkor e lapban megjelent nyilatkozatáért tanuk előtt tettleg inzultáltam.

Torna, 1893. augusztus 28.

Ehrenreich Emil.

—

Nyilatkozat.

Hosszabb ideje, hogy egy névtelen rágalmazó gazficzkó névtelen leveleivel üldöz és ismerőseim czimére mindenféle hitványságokat irka-firkál felőlem s mióta most már oda ig vetemedik e himpellér, hogy tegnap a kora reggeli órákban czeruzával irott czédulákat ragasztott ki a város több helyein, a melyeken in effigie fel vagyok magasztalva Dávitkó János barátommal egy füst alatt. E vakmerő gazemberség ellen a rendőrség és a királyi ügyészség védelmét vettük igénybe és hisszük hogy ezt a gazembert sikerülnünk fog leálczázni, hogy tetteért a megérdemlett büntetést elvegye.

Kassán, 1893. augusztus 29-én.

Miskolczy Bertalan.

HIRDETÉSEK.

Iskolakönyvek

az összes

helybeli tanintézetek

részére

iró- és rajzszerek

a legjutányosabban

2s2 1—4 **kaphatók**

MILDNER FERENCZ

könyvkereskedésében

Kassán, főutcza 52. sz. a.

(lakatos-utcza sarkán).

Abauj-Tornavármegye alispánjától.

15636. sz. 276 2 3

a. i.

HIRDETMÉNY.

Abauj-Tornavármegye közönsége nevében közhirré teszem, hogy a vármegye tulajdonát képező és a kassai 1967. számu telekjegyzőkönyvben 599. h. r. szám alatt bevezetve lévő és a Szepsi-uton fekvő ugynevezett Major-telek eladó.

E telek térfogata 1350□ öl, föl van osztva hat telekre, déli részén uj uttestet fog kapni, az érdeklődők a szétdarabolási vázlatnak hiteles mását a hivatalos órák tartama alatt tőlem, vagy a kiadóhivatalban ingyen megkaphatják.

A telken lévő épületek a szerint, a mint a szétdarabolás vonalába esnek, a vevő tulajdonává válnak, minden további felülfizetés nélkül.

Az I. számu beltelek becsértéke 8305 frt; a II. számu beltelek 7560 frt; a III. sz. beltelek 10450 frt; a IV. sz. beltelek 13640 frt; az V. sz. beltelek 9450 frt; a VI. sz. beltelek 9450 frtban van megállapitva.

Eme eladóvá tett telkekre **folyó évi október hó 10-én délelőtt II óráig fogadok el oly zárt ajánlatokat, melyekhez a becsértéknek megfelelő 10% „ bánatpénz adatik.** A lepecsételt ajánlatok külszinére kirandó, hogy az ajánlat melyik számu beltelekre vonatkozik.

A zárt ajánlatok folyó év október hó 10-én d. e. 11 órakor nyilt ülésben és az összes ajánlattevők jelenlétében fognak felbontatni, s minden egyes telekre nézve a legkedvezőbb vételi ajánlat megállapittatni és a vevő elismertetni, a szerződések azonban csak az esetben lesznek megkötve, ha minden telekre lesz vételi ajánlat, és ha az ajánlatok által a kifejezett becsérték eléretik, a vevő azonban feltétlen tulajdoni jogra csak az esetben tarthat igényt, ha a vármegye közgyülése az eladást utólagosan jóváhagyja.

A vételár fele folyó évi november hó 1-én, másik fele a bánatpénz beszámitásával 1894. évi február hó 1-én lesz a vármegye pénztárába befizetendő, és pedig mert a vevő részére az eladott ingatlan folyó évi november hó 1-től tényleges birtokába átadatik, az ezen időn tul fizetendő vételártól 6% kamat lesz fizetendő.

Kassán, 1893. évi augusztus hó 22-én.

Fábián,
alispán.

Beadatott 1893. évi julius hó 26-ik napján.

2993. sz. Tk. 1893. 288—1

Árverési hirdetmény.

Az abauj-szántói kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közzé teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtatónak özv. Nagy Andrásné szül. Tirpák Mária ellenében fenálló 16 frt 52 kr. s jár. iránti követelés kielégitése végett a birói árverést az 1881. évi 60. t. cz. 156. §-ának alkalmazásával 1. özv. Nagyné szül. Tirpák Máriának és Tóbiás Pálnak a göncz-ruszkai 148. sz. tjkvben foglalt 3. sorsz. közösbeli legelő illetményére 51 frtban; 2. özv. Nagyné szül. Tirpák Máriának, Tóbiás Pálnak és Tóth János és nejének a göncz-ruszkai 504. sz. tjkvben a 171. hr. és 159. ói. sz. a. foglalt ház, udvar és kertjére 320 frtban megállapitott kikiáltási ár mellett elrendelte s annak Göncz-Ruszka község házánál leendő foganatositása végett határidőül **1893. évi deczember hó 19-ik napjának délelőtti 10 óráját** azon hozzáadással tüzte ki, hogy a jelzett ingatlan ezen határidőben a kikiáltási áron alól is el fog adatni, s hogy az árverelni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt a birói kiküldött kezéhez bánatpénz gyanánt ad 1) 5 frt 10 krt, ad 2) 32 frtot készpénzben vagy ovadékképes értékpapirokban letenni, vagy annak birói letétbe helyezését igazolni.

Kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság
Abauj-Szántón, 1893. évi augusztus hó 1 én.

Dr. Kalocsay,
kir. aljárásbiró.

DOKTOR I. abaujtornamegyei állatorvos által kipróbált **biztos óvszer házi szárnyas állatok kolerája** (dögvész) ellen kapható utasitással **Schvarcz Ágoston gyógyszertárában Forrón.**

Adagja 1 frt 20 kr. Két adag rendelésénél portómentes küldéssel. 281 1—3

Rövidített levél- vagy sürgönyczim:
GAZDASÁGI GÉPGYÁR BUDAPEST.

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSULAT

BUDAPESTEN.

Gyártelep: Külső váczi-út 7. szám.

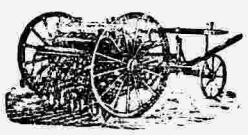

Minden e szakmába vágó a legelőnyösebb szerkezetü **vetőgepek** beszerzése iránt érdeklődők, kimerito felvilágositást nyerhet gyárunk igazgatóságánál.

Teriedelmes árjegyzékkel a gazdaság összes ágazatában szükséglendő gépezetekről ingyenesen szolgálunk.

266 10—5

Legjobb és legolcsóbb üditő ital

a Szlatvini savanyuviz

mely dus szénsav tartalma s elismert jóságánál fogva méltán nevezhető

magyar Gieshüblinek

1 liter szlatvini magyar gieshübli 11 kr.
0.5 „ „ „ „ 7 kr.
előbbi üvege 7 kr., utóbbi 3 krért fel és leszámittatik.

Kapható mindenütt.

Kiváló tisztelettel
230—15 **Vizy Domonkos**
füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete
Kassán, főutcza 53. sz.

A legrégibb és elismert legkedveltebb magyarországi savanyuviz a

Szulini Korona-forrás

mely jelenleg szép erős legujabb alaku üvegekben hozatik forgalomba.

Borral vagy gyümölcs-nedvvel legnagyobb közkedveltségnek örvend, nemcsak mint **kitünő hü sitő ital** ismeretes, hanem mint **gyógyital, idült gyomorhurut, dugulások, gégehurut, sápkór, angolkór és mindennemü köszvényes betegségeknél kitünő sikerrel alkalmaztatik.**

Föraktár Kassa és Abauj-Tornamegye részére

POLLÁK RÓBERT ásványviz üzletében
Kassán, főutcza 23.

KAPHATÓ: minden jobb füszer kereskedésben és vendéglőben. 210 8—10

Csakis azon viz friss töltésü, a mely uj alaku üvegekben — kék czimkékkel — van.

1894. február hó 1-étől

Bethlen-körut 24. sz. alatti házban jelenleg csendőrlaktanya, több szép lakás bérbe fog adatni.

Közelebbi felvilágositás a kassai takarékpénztárnál nyerhető. 275 2—3

Nyereménytulajdonosok kerestetnek!!

Gazdátlanul hever 20 millió frt.

Az 1887. óta megjelenő „Telegraph" sorsolási lapnak az a programmja, hogy a még most is gazdátlanul, parlagon heverő, esedékes sorsjegy-nyereményeket, melyek a **husz millió forintot meghaladják**, tulajdonosaik jogos birtokába juttassa.

Ebbeli törekvésünket eddig is oly siker koronázta, hogy a legnagyobb örommel konstatálhatjuk, hogy a hozzánk beküldött tömeges kérdezősködések folytán teljesitett kutatások meglepő eredményre vezettek, amennyiben igen nagy összegeket juttattunk ily módon a sorsjegyek tulajdonosok kezéhez.

A sok millió azért hever parlagon, mert a sorsjegytulajdonosok nem törődnek sorsjegyeik számaival és nem tartanak megbizható sorsolási közlönyt.

Mindamellett, hogy lapunk előfizetési ára

egész évre csak 1 frt,

előfizetőink közott évenkint még

20 darab Jószív-sorsjegyet

is sorsolunk ki, és pedig minden év januar, április, julius és október 1-én 5—5 darabot. E sorsjegyeknek okvetlenül nyerniök kell és van a nyeremények közott **40,000, 30,000** és **20,000** koronas főnyeremény is.

Oly sorsjegy-birtokosoktól, kik a lapra elői nem fizettek, és sorsjegyeik számainak kihuzása iránt kérdezősködnek, a válaszra egy 10 kros bélyeget kérünk.

Előfizetést az év barmely napján postautalványok utján elfogadunk. 263 5—10

TELEGRAPH sorsolási közlöny kiadóhivatala
Budapest, Váczi-körut 43.

A kassai takarékpénztár

elfogad: **betéteket kamatozás végett,**

leszámitol: **váltókat, kisorsolt záloglevéleket és sorsjegyeket,**

engedélyez: **jelzálogkölcsönöket házakra** és **birtokokra, kézi-zálogokra** és **értékpapirokra,** különösen kedvező feltételek mellett,

7 17—24

megőrzés végett elfogad: **értékpapirokat, okmányokat, ékszereket** és **ezüstnemüeket,**

vesz és elád: **értékpapirokat tőzsdei árfolyam szerint.**

Postai megbizások azonnal elintéztetnek.

Kocsázott és lópokróczok | Ágy- és asztaltakarók | Flanelltakarók | Kocsi és utazási takarók | Lamberquinek | Butorszövetek

Futó-szőnyegek

Kókus szőnyeg és lábtörlők

Butorkelmék és szőnyegek

Legkitünőbb gyártmányok

Ujdonságokat a legpompásabb kivitelben, rendkivül olcsó szabott árak mellett ajánlanak

Széman Testvérek.

Nagyszerü választék

Függönyök | Portiérek | Divántakarók

Legolcsóbb szabott árak

248 9—30

Smyrna szőnyegek | Perzsa szőnyegek | Velour szőnyegek | Brussel szőnyegek

---

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, péntek 1893. évi szeptember 1. 99. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Tovabba a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Voglő Bécs: Eckstein Bernát Fürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Az egyedüli mód.

A mit a józanész megtagadott az államhatalom és a nemzeti egységes erő kifejlésének biztositására, azt az idő rohamosan kezdi megérlelni, hogy belátásra birja a nemzetet követelőleg fellépni a kormány és parlament előtt, hogy azt minden erővel és minél gyorsabban valósitsa meg, hogy végre-valahára a tehetetlen közigazgatás az ujidők szellemébe öltöztetve, a nemzetiségek elfajulását, szabadosságát a nemzeti egység romlására, a kellő határok közé szoritsuk.

A liptó-szt.-miklósi tulkapás éppen ugy, mint a legutóbbi időben lezajlott nagy szebeni román gyülés magában véve is legeklatánsabb bizonyitéka annak, hogy a magyar állam polgárainak minden nemzetisége, vallási vagy egyéb külömbség nélkül nagyon messze terjedő közszabadságokat biztosit, olyanokat, a minőket más európai államban hiába keresünk. Sőt inkább ellenkező tapasztalatokra jutunk, amennyiben azt látjuk, hogy a hazánknál nagyobb népességü és hatalmu államok, különösen Német- és Oroszország valósággal lábbal tiporják azon közszabadságokat, melyeket Magyarország törvényileg biztosit nemzetiségeinek.

A megtartott román gyülés tehát legfényesebb czáfolata a román tulzók panaszainak. Es czáfolata azoknak általában a törvényileg biztositott nemzetiségü jogegyenlőség, melynek széles keretében a nyelvnek szabad használatát az egyházban, iskolában és a községekben, söt mi több, bizonyos mértékig a törvényhatóságnak politikai és közigazgatási ügykörében is föltaláljuk, amint arra egész Európában nincsen több példa.

És mégis azt látjuk, hogy van román kérdés, mert ime a nagyszebeni gyülés határozottan állást foglalt a magyar állammal szemben és sérelmekről panaszkodik, melyekre a külföld figyelmét akarja felhivni és illetve fel is hivta már nem csekély apparátussal folytatott agitáczió segitségével.

Az agitácziónak eme nagy mértéke sem ijeszt meg, — bár távol áll tőlünk azt kicsinyleni — mert igazságunk érzetében jól tudjuk azt, hogy az csak a tulzás és valótlanság fegyvereit forditja ellenünk; de azért mégis be kell látnunk, hogy ezeken a viszonyokon a magyar állam souverenitásának érdekében változtatni kell, még pedig nemcsak palliativ eszközökkel, melyek a bajokat ideiglenesen orvosolják, hanem oly módon, hogy e kérdések végleges megoldást nyerjenek.

A magyar államnak, a magyar kormánynak erélyesen bele kell nyulnia különösen az oláhság viszonyaiba, hogy az annak körében burjánzó nemzetségi vadhajtásokat tövestül kiszakitsa.

Erre pedig nincs más mód, mint hogy az államhatalom a közigazgatás eszközeivel gyakorolja fenségjogait. Az állami közigazgatás kérdése, amint azt ismételten s alkalomból indokoltan ujból hangsulyozzuk — Magyarországra nézve égetően sürgős kérdés. A vármegye a maga gyarlóságaival, fogyatékosságával és meghaladott szervezetével nem képes az államnak azon szolgálatokat teljesiteni, hogy a hazaárulás szellemét féken tartsa, tehát nem képes a nemzeti politika feladatainak megfelelni. Már pedig első és legfőbb feltétele az állami hatalom érvényesitésének, hogy területi épségének, és nemzeti fenségének állandó és erős biztositékai egyenek mindenütt, különösen pedig ott, ahol lazokra legtöbb szükség van.

Az ellenzéki pártok éles látása azonban nem terjed annyira, hogy az állam érdekeinek ezen oldalát fölismerték volna, s ennek köszönhetjük, hogy az állami közigazgatás ma is még csak elvben van kimondva nálunk.

Bizunk a Wekerle kabinetnek tetterejében, hogy e kérdés mielőbbi megoldását reális sikerre fogja vezetni, még ha az ellenzéki pártok éles látása 1891. év nyara óta nem is erősödött, elfogult szükkeblüsegük nem is gyöngült volna.

Innen-onnan.

Hozomány nélkül.

Ha Margit a tabornok házi báljain a nagy szalónba belépett, meztelen szép vállával mosolyogva, üdén, az ajtó mellett csoportban állongó tisztek hizelgő morajjal fogadták. Mögötte anyja ment, a méltóságos, de kissé vidékiesen rikitó öltözetü urnő, ki kevélyen rázta meg ősz haja csigait, mintha azt mondaná: „Ez az én leányom.“ Hátul az apa a 123-ik ezred ezredese, a beteges, szelid, csöndes öreg ur követte őket, vigyázva, hogy ne hágjon az uszályokra.

Alig ültek le, a versaillesi helyőrség szine-java vette körül Margitot. Szőke és barna bajuszu, merész és álmodozó pillantásu hadnagyok és századosok törték magukat, hogy nevük belejuthasson az ezredes leányának tánczrendébe. S a szép teremtés a lámpák aranyos világában, a zene hangjainál könnyedén és bájosan tánczolt a kedvét kereső fiatalemberek karján.

A tisztek szemében Margit minden kivánsága parancs, minden bohó ötlete törvény volt. Hogy is ne, mikor az ezredes leánya! Mikor az előléptetések lajstroma készült, elég volt csak ennyit mondania: „Áh, ez a hadnagy derék tiszt, pompásan tud keringőzni“ és azonnal eldőlt egy egész palya sorsa. Margit azért ugy is bánt a tiszturakkal, mint valami kis hadvezér s röviden, kaczéran parancsolgatott nekik.

Igy lett huszonkét éves, mindig vidám napokat élve és kissé czigány módon egyik helyőrségből a másikba kerülve. Anyja türelmetlenkedni kezdett; szerette volna már főkötősen látni leányát. De Margit és az udvarlók közé rémséges akadály gördült, melyre ez volt irva: „Nincs hozománya!“ A tisztek udvaroltak a szép leánynak, nevetkéreztek, tánczoltak vele, arra azonban egyikük sem gondolt, hogy elvegye.

Kedveskedni az ezredes leányának, hogy az ember könnyebben mehessen elő, — hagyján. De elvenni a kisasszonyt, az már más! Ez nem jutott az eszébe senkinek, főkép azoknak nem, a kiket Margit kitüntetett. Mert volt neki egy félénk, remegő imádója is, a kin csak nevetni szokott.

Ez a szerencsétlen udvarló, egy vörös bajuszu, kék szemü, termetes lotaringiai fiu volt, ki a saint-maxenti katonai akadémiából került ki. Tizennyolcz éves kora óta szolgált, a coulmiersi ütközetben megsebesült és megkapta a hadiérmet. Paraszt szülőktől eredt, tagbaszakadt, vérmes ember volt és keveset beszélt bár sokat tudott. A gyakorlótéren mindig megállta a sarat de a szalónban meglehetős félszegen viselte magát. Roszul tánczolt. Csak azért kérte egyszer tánczra az ezredes leányát, hogy neveletlennek ne mondják. Es akkor is ugy összezavarta a négyes figuráit, hogy nem birt kiokoskodni a legügyesebb szakférfiu sem. Ez a szerencsétlen kisérlet épp elég volt a szegény fiunak és inkább ment volna seregbontó ágyuk elé, semhogy ismét a csutondáros pillantások kereszttüzébe kerüljön.

Az ablakrésbe vonulva, órák hosszáig nézte, hogy tánczol az imádott leány másokkal. Tekintete követte a mulatók forgatában el-eltünő kis fejet, és a távolból csókolta a fehér vállat. Néha ugy felháborodott,

TARCZA.

Egy szép szőke lányhoz.

1893. aug. 30.

Kivántad, hogy verset irjak
En te h o z z á d — szép leány!
Hát megteszem! Am ne szidj, ha
É r d e k e s nem lenne tán.

Mert hogy ő p e r t é n beszéljek:
Voltakép azt sem tudom,
Milyen hurokat pengessek,
Mily dalt zengjek lantomon?

S z e r e l e m r ő l irni hozzád,
Jól tudod, hogy nem lehet;
Más foglalta már előbb el,
Másnak képe szivemet.

Vagy hát volna tán egyéb is
A mi téged érdekel?
S a miért hevülni képes
Egy ábrándos nő-kebel?!

Van tárgy, van bőven! De ép az
Aggaszt: hogy mi is legyen
A miről ha irok, arra
Gondolj mindig kedvesen?

Nem töröm fejem sokáig...
Meg van! az kivánatom
(S azt hiszem szép szőke lány, ezt
Nem veszed tőlem zokon):

Hogy találj minélelőbb egy
Olyan kedves i d e á l t,
A minőt ábránddal eltelt
Lelked álom közbe' lát.

Es ez ideál legyen majd
Olyan, a kivel neked
Gyönyört nyujtson véges-végig
Futnod ezt az életet.

Kovács Zsigmond.

A földalatti Konstantinápoly.

A „Kassai Szemle“ számára irta: **Latkóczy Mihály.**

Ki ne emlékeznék meg e czim olvasásakor Hugó Viktor nagyszerü leirásáról, melyet a földalatti Párisnak, a párisi csatornák és kloakák városának szentel? Valóban szinte merészség lenne tőlem megemliteni a nagy mestert, a ki azóta egy boldogabb országba költözött, hahogy nem akarnék ezuttal az ökörszem példájára a sasnak szárnyain felemelkedni. Hiszen akkor is ő jutott eszembe, midőn konstantinápolyi vezetőnk azt kérdezte tőlem, vajjon nem volna-e kedvem a földalatti Stambult megnézni. Természetes, hogy készségesnek nyilatkoztam és másnap mindjárt az első reggeli után megindultunk, hogy megtekintsük a földalatti nagy viztartókat, vagy más néven czisztenákat.

Azt mindenkor tudtam, hogy a régi Byzancziumban sokat adtak a jó ivóvizre. De nem csupán ivóviz kellett, a mosakodást és fürdést is ép ugy megkivánta a régi keletrómai, mint ma a mohamedán. Konstantinápoly sziklás talaja vizben szegény lévén, jókor gondoskodni kellett italról, mely az óriási várost szomjan veszni és mosdatlanul maradni ne engedte. Igy történt, hogy a császárok medenczéket és viztartókat építettek, melyek ugy voltak berendezve, hogy a vizvezetékeknek felesleges vizét befogadták és készletben tartották, hogy ostrom és körülzárás esetén vizhiány ne legyen. Még ma is meg van annak a hatalmas viz vezetéknek egy része, melyet Valene császár Chalcedon városának lerombolt falaiból épittetett, s mely a város kellő közepén áthaladva, valósággal csak ugy keresztüllépked utczákon és házakon.

Ezt az ember látja és fontosságát megérti, de öszintén megvallva, a földalatti viztartókhoz nem füztem valami szörnyüséges nagy reményt. Olyannak képzeltem, mint a Görögországban talált viztartók voltak, melyekbe pajkos gyerek módjára kavicsokat dobáltam és ugyancsak borsódzott a hatam, mikor elképzeltem, hogy mi lenne akkor, hogyha annak a kavicsnak a helyén jó magam repültem volna bele a titokzatos fekete szinü, nagyot locscsanó és utána még nagyobbat hallgató viztükörbe. Csak azért indultam tehát a czisternák megtekintésére, hogy utóbb ne tehessek magamnak szemrehányást, mintha valamit elmulasztottam volna megtekinteni, a mit pedig mutatni akartak.

Várakozásom még jobban megcsappant, midőn dragománunk meglehetősen hosszu barangolás után egy elhanyagolt állapotban lévő városrészben, hol valamikor nagy tüz pusztithatott, jelentéktelen faházikó előtt állott meg.

— Hol vagyunk? — kérdém.

— Az e z e r e g y o s z l o p czisternájánál, — volt a valasz.

Nem volt valami tulságos nagy kedvem a leszálláshoz, de mikor a szörnyü girbe-görbe, igazán pogány állapotban lévő lépcsökön lebotorkáltam, szemem pedig megszokta a földalatti sötétséget, beláttam, hogy ezt a látványt kár lett volna elmulasztani. Ritkán láttam a maga sajátszerüségében impozánsabb látványt. A czisterna, mely ma vizet nem tartalmaz és kötélverő mühelyül szolgál, hatalmas boltozatával eltemetett. A föld szine alá került templomhoz hasonlit. Felülről néhány nyiláson, melyek valamikor kétségkivül viznek meritésére szolgáltak, halvány világosság szürödött be, melynek fényénél meglátszottak az oszlopok, mikről a czisternát elnevezték.

A 60 méter hosszu és 50 méter szélességü viztartóban, mely eredeti mélységének feléig odahordott iszapréteggel van betemetve, 15 sorban nem kevesebb mint 212 oszlopot olvastam meg, melyek körülbelül 3 méternyire állanak egymástól, s egyszerü koczkaalaku

hogy a mamához közeledett és kimérten bókolt neki. Ez volt merészségének a netovábbja.

Irigyen látta, hogyan csapongának bajtársai Margit körül, hogyan kecseskednek és feszitenek. Végtelen szomorusággal gondolta magába: „Egy szép nap majd csak azt hallom, hogy valamelyikük elveszi s azzal vége lesz mindennek.“ Hónapos szobájának fagyos csöndjében néha rászakadt a kétségbeesés. Ilyenkor észre akarta magát tériteni. Hát nem őrültség, hogy az elkényeztetett gyermekre gondol, aki csak arra született, hogy fény és pompa között éljen. Valami gazdag család fia lesz neki a férje, nem pedig egy szegény felkapaszkodott katonatiszt.

De azért gondolata mégis csak Margit körül járt. Álmatlan éjszakáin egyre maga előtt látta, a mint könnyeden, mosolyogva keringőz. Es a jó fiunak ugy tetszett, hogy a szép teremtés ingerlő kaczérsággal hivogatja őt. „Hátha mégis kellenék neki“ gondolta magában. Es szive ugy dobogott, hogy egészen elfuladt bele. Egy reggel többé nem birt magával. Nem türhette tovább ezt az életet. Elment az őrnagyhoz, ki mindig érdeklődött iránta és kérte: menjen el az ezredeshez kitapogatni, hogy milyen fogadásban része sülne, ha megkérné Margit kezét. Az egész napot a viz partján töltötte, nézve a pontyok viczkándozását a napfényben; már sajnálta a lépését és sötétnek látta maga előtt a jövendőt.

Este a kaszárnya udvarán az őrnagy félrehivta őt és ezt mondta:

— Voltam az ezredesnél… Igen szivesen fogadott és ezt felelte: „Az ön fiatal barátjának nincs pénze, az én leányomnak sincs hozománya; ha egy pár lenne belőlük, vak vezetne világtalant.“… Teringettét, igaza is van neki! Ne gondoljon többé a kisasszonyra! Es ha busul, keressen vigasztalódást a filozófiában.

A hadnagy megköszönte a jó tanácsot, de nem keresett vigasztalást, hanem mikor Tonkingban való szolgálatra kerestek tiszteket, jelentkezett ő is és a következő héten Brestben hajóra száll. Es mig nehéz szivvel vitorlázott a viharos tengeren, a leány gondatlanul, boldogan tanczolt a kivilágitott teremben, a zene édes hangjainál.

Két év mult el. Az öreg tábornok még mindig egyremásra rendezte a mulatságokat palotájában, de a fényes katonai bálokon a szép leány, a ki egykor annyi fejet forgatott el, nem jelent meg többé. Az ezredes hirtelen meghalt, még mielőtt tábornokká nevezték volna ki. Özvegyére és árvájára egyszerre csöndes, komor napok következtek. A pillangó módjára csapongó sok tiszt nyomtalanul eltünt Margit anyja mellől. Az uj ezredesnek is volt felesége és leánya. Ezek lettek most az uralkodó csillagzatok; a letünteknek alig jutott most az utczán egy szórakozott sapkaemelés; aztán mindenki sietett menekülni előlük.

Az özvegy és az árva keserü mosolygással pillantott egymásra és haladt odább. A parkba mentek, gyönyörködni az ősz utolsó szép napjaiban. A nap megaranyozta a márványszobrokat és a sárguló leveleket. A gyászruhás két nő leült egy padra és a katonazene fölidézte lelkükben az elmult jó időket. Ugy tetszett nekik, hogy életük nem változott meg és most is hallatszik mögöttük az ezredes erős, kemény hangja: „Ma a 124-ik ezred zenekara játszik; nem olyan jó mint a mienk!“

Pedig csak a homokban játszó gyermekek zajongtak körülöttük. Az anya sohajtva vette elő az ujságot és könytől homályos szemüvegén át olvasni próbált, a leány meg bánatos tekintetet vetett egykori táncosaira, a kik nem ismertek rá többé. Margit most már huszonötödik esztendejéhez közeledett és a szomoruságtól a megfinomodott szépsége sugárzóbb volt, mint valaha. Hasonlitott a virághoz, melyet a vihar zápora megüdit és megtisztit. Régi szilajsága, kaczérsága eltünt. Szelid, komoly lett, mintha vezeklenék a vidám multért.

Egy nap, zeneközben, a szivarozva, csevegve sétáló tisztek között uj arczot vett észre. Rögtön eszébe jutottak a tábornok báljai és a félénk udvarló, ki egy sarokba vonulva, majd elnyelte őt szemével.

— Nézd mama… a hadnagy… mondá anyjának.

A hadnagy szintén észrevette őt, mert elsápadt és elválva társaitól, levett sapkával közeledett hozzájok. Az ezredesné gyorsan összehajtotta az ujságot és jóakaró mosolygással mutatott az előtte álló székre:

— Hogyan, ön az, hadnagy ur?… Mily rég volt szerencsénk! Igazán örvendünk!… De bocsásson meg, a miért hadnagynak neveztem, hiszen már három sujtást visel…

A fiatal ember elpirult és töviről hegyire elmondta, hogy lett kapitánynyá a nam-dini csata után …sok hely üresedett meg… Aztán öt hétig volt ostrom alatt a tujen-kuani erősségben, szüntelenül küzdve a dühösen támadó kinaiakkal… Az utolsó napon megsebesült, épp mikor a szabaditó sereg érkezett, alla pota sulyos volt, hát visszaküldték Francziaországba. A becsületrendet hozta magával. Útközben csaknem egészen föllábadt és megérkezése után rögtön zászlóaljparancsnokká léptették elő.

A két nő hallgatott. Az anyja jeles szakismeretével azt számitgatta magában, hogy a fiatal tiszt teljes tiz évvel előzte meg társait. A leány pedig csak nézte az ifjut, kit alig lehetett megismerni, oly előkelő lett sápadt arczával és megnyult vonásaival. Hogy vethette meg a derék katonat, a ki vérével szerezte meg rangját és most biztos jövőnek néz elébe!

A kapitány is nézte Margitot. Hát csakugyan ő ez a komoly, higgpdt teremtés, az egykori pajzán, negédes leány? Százszor szebbnek látta e szomoru, bájos teremtést, mint az előbbi volt. Ha akkor imádta, most rajongott érte. Ilyennek álmodta, ilyennek óhajtotta mindig. Ep oly szép, mint volt, de jobb, százszor jobb.

Szemük találkozott és a tiszt pillantásában oly lelkesedés égett, hogy Margit zavartan fordult el. Este lett. A hölgyek felkeltek. A kapitány nem birt elválni tőlük; házáig kisérte őket.

Másnap ismét találkoztak a zenénél s azontul igy volt ez mindennap. A tiszt oda ült a leány mellé és mig a mama ujságot olvasott, ők ketten fáradhatatlanul csevegtek, soha sem mondva semmit. Az idő meghidegült, a fasorokban rozsdás leveleket sodrott a szél, nem lehetett többé üldögélni. A kapitány és Margit órák hosszáig sétálgattak a letarolt parkban.

Igy telt el deczember, édes együttlétben. De a kapitány néha nyugtalannak, idegesnek látszott. Egy nap felhevülésében kebeléhez szoritotta a leány karját és ragyogó szemmel pillantott rá. Margit már azt hitte, hogy azt fogja mondani: „Imádom önt!“ De az itju hallgatott és elkomorodott. Az év vége felé még izgatottabb lett. Gyakran ment Párisba és kevesebbet foglalkozott a két hölgygyel. Nem volt nyugta. Vajjon csalódtak benne? Ugyan mit forralhat magában.

Szilvester este napján este hat órakor még mindig nem érkezett meg. Az özvegy a katonai kinevezéseket olvasta az ujságban. Egyszerre kipirult az arcza és felkiáltott:

— Kinevezték! Őrnagy lett!

E pillanatban gyors léptek hallatszottak, az ajtó kinyilt és a türelmetlenül várt belépett. — Megindultan, mosolyogva állott meg a két hölgy előtt. Az özvegy karját tárta feléje:

— Oh edes fiam… Most már tudom, hogy mi bántotta mindig!

A fiatal ember pedig a leányhoz fordult és szerelmes büszkeséggel mondá:

— Most már jövendőm reménységét ajánlhatom föl önnek. Szeretem. Akar feleségem lenni?

Margit elsápadt arra a gondolatra, hogy mily kegyetlenül bánt egykor a derék fiuval. Aztán kezét nyujtotta neki, vállára hajtotta fejét és sirt örömében.

Ohnet György.

Két közgyülés.

— A Kassai Szemle tudósitóinak jelentése. —

Kassa, aug. 31.

A Kassán székelő mindkét törvényhatóság, a város és a vármegye ugyanegy időben tartották meg mostani közgyülés-iket.

Tegnapra és mára hivták egybe a városi bizottsági tagokat, ma pedig a vármegye törvényhatóságainak képviselői gyültek össze a megyeház nagy termében, hogy elintézzék az összegyülemlett folyó ügyeket.

Mindkét közgyülés meglehetős érdeklődés mellett folyt le, de legnagyobb mértékben fordult a közfigyelem a városi közgyülés felé, melyet már hetekkel ezelőtt szenzácziót keltő hirek előztek meg.

A szenzácziót mélyen elrejtett közgyülési meghivók sem birták az érdeklődést megcsappantani; mert bár sem a Hieronymi-féle törvénytelen rendeletről, sem pedig oláh, meg panszláv fészkelődésekről nem emlékezett meg a csupa lokális tárgyakból összeállitott programm, mégis ott ült a teljes számmal megjelent városatyák arczain a kiváncsiság!

— Hátha lesz mégis valami?

Es csakugyan lett is valami. Lett egy kis vihar, mely felfrisitette a kánikulában megrekedt füllesztő közgyülési levegőt. Nem a Hieronymi katona levelezési rendelete s nem is a nemzetiségi izgatók elleni óvintézkedések provokálták azt az élénkebb vitát, hanem a csendes Lukács, meg a szelid Csáky gróf miniszterok egy rendelete.

Hanem szóljanak mindkét közgyülés lefolyásáról tudósitóink:

1. A városi közgyülés.

A közgyülés első napjára csak négy programm pont került tárgyalásra abból a huszonkét tételnyi sorozatból, mely az igen tisztelt városatyak elintézését várta.

A délután fél ötkör megkezdett gyülés esti hét óráig tartott, jóllehet ennek a rövidke négy pontocskának a letárgyalása alig vett igénybe háromnegyed órai időt. Annál hosszabb ideig tartott azonban egy olyan tárgynak a megvitatása, amely tulajdonképen már csak a közgyülés második napjára volt szánva.

Az iparos tanulók beiratási dijának a megállapitása volt ez a különös théma, mely annyira csodatévő volt hatásaban, hogy még a mamelukokat is odasodorta az ellenzékiség örvényébe. Elnök Péchy főispán volt.

A napirendet megelőzőleg Demeter Titusz az adó nélküli értékpapirok ügyében előterjesztett inditványára válaszolt Münster polgármester, azután a napirend első pontja gyanánt olvasták a polgármester havi jelentését, mely a kolera invázió ellen megtett és megteendő óvó intézkedésekről is megemlékezett.

Adriányi bizottsági tag intézett azután kérdést a polgármesterhez az iránt, hogy a Barkóczy-utczának egy régebbi közgyülési határozattal megigért aszfaltozása mikor lesz teljesitve?

Éder tanácsos erre a kérdésre válaszképen adta elő, hogy miután a Barkóczy-utcza még csatornával is lesz ellátandó, az aszfalt gyalogjárók elkészitése elhalasztatott arra az időre, midőn ily csoportos munkálatokat a város árlejtés utján adhat ki a vállalkozónak.

Éder Ödön bizottsági tag szólalt fel azután, miután nem volt egy véleményen az előtte szólóval. Kijelenti, hogy nem tartja méltányosnak azt, hogy a Barkóczy-utczai háziurak esetleg három évig is megvárakoztassanak, mikor ily tömeges aszfaltozások szükségessé fognának válni. Kéri a régebbi közgyülési határozat fenntartását.

Éder tanácsos nem tartja valószinünek, hogy a mindössze 4500 frtnyi aszfaltmunkának külön elvégzésére kedvező ajánlatot kapjon a város.

Halmos pedig a költségvetésbe bevétetni kéri az előirányzott összeget már ez évben.

Utolsónak szólalt fel a Barkóczy-utczai aszfalt kérdésben Deil Jenő iparkamarai titkár. Ő sem akarja elhalasztani a Barkóczy-utczának aszfaltjáróval való ellátását, hanem kivánja, hogy az még a régi törlesztési szisztéma szerint kerüljön mielébb kivitel alá. Nem tartaná azt jogosnak és méltónak a közgyüléshez, hogy az a testület, mely elébb igéretet tett ez irányban, most visszavonná azt. A bizottság kilátást

Folytatás a mellékleten.

oszlopfejökkel a keresztbe épitett boltiveket viselik. Balra a bejárattól egészen sötétben, meglehetősen nagy nyilás van, melyen régente a viz ömlött bele. E férhetett benne kényelmesen negyedtélezer köbméter.

Innen már sokkal több érdeklődéssel indultam egy másik földalatti viztartóba, melynek török neve „Jerabatan szeráj“ (magyarul: az elsülyedt kastély.) Erről a vezető szinte hihetetlen dolgokat mesélt, miket máskülönben megmosolyogtam volna, de most már nem mertem csak ugy hamarjaban kételkedni. Azt mindjárt elhittem, hogy az a viztartó, melyhez most indulunk, még Justinian császar idejében épült.

Ujra nyakunkba vettük tehát a várost, mig a lóvonatu vasut utczájába érkeztünk, mely az Aja Szófia felől emelkedik fölfelé. Az emlitettem mecsettől a perzsa követséghez egy utcza vezet, mely a romantikus czimü viztartóról van elnevezve. Az utcza baloldalán nagy takapu vezet egy török házba. Miután előzetesen fáklyákkal elláttuk volt magunkat, bekopogtatunk. Az ajtó zárva van, de a bakšis előtt minden ajtó megnyilván, nemsokára benn vagyunk és sok elöleges teketória nélkül lebocsátkozunk a viztartóba.

Az előbb emlitett török házban van egy négyszögletü nyilás, melyen által a csapóajtónak egy neme vezet lefelé. Keskeny kőlépcsőn haladunk és a homályban, hol lábunk csak botorkálva foglalhat tért az idők folyamában kikoptatott, kiőrlődött lépcsőfokokon, nem a legjobban érezzük magunkat. Dragománunk magyarul és francziául biztat, s a mikor maga is megbotlik, törökül káromkodik. Végre mikor már tiz lépcsőfokot megolvastunk, alant megállapodunk. A kigyujtott viaszkos gyufa fényénél látszik, hogy valami faalkotmányon vagyunk, a mely nem nagyobb két négyszögméternél és olyan mintha kis tutajt vizbe állitva oszlopokra emeltek volna. Alant és köröskörül sötét, mozdulatlan, sima viztükör, akár csak a Beksics „Barna Arthur“-jának megvakult tengere.

Nem mondhatnám, hogy ezen a földalatti czölöp épitményszerü kakasülőn valami tulságos kedélyesen éreztem magamat. De a vezető, aki ugylátszik más alkalmakról ismeri ezt a kedélyállapotot, nem enged időt a megijedéshez. Bengáli tüzet gyujt ki és ezzel megvilágitja a földalatti épületet, melyet utódaikról gondoskodó emberek emeltek a viz jótékony szellemeinek. A szemünk elé táruló látvány valóban bámulatos. Valahányszor a rózsás fény valamelyik oldalra szórja sziporkáit, szazával emelkednek ki a földalatti tóból a fehér oszlopok, melyeknek tömkelegében elfárad a szem s hasztalan keresi a tulsó oldalt.

Vezetőnk elmondja, hogy akad olyan vállalkozó ember, a ki csolnakot hozott le magával és végighajókázott ezen az óriási viztartón. Ő állapitotta meg, hogy 336 láb hosszu, 182 láb széles és nem kevesebb mint 336 oszlopot tartalmaz, melyeknek mindenike $40^{3}/_{4}$ láb magas. Ez oszlopok hosszában 28, szélességben 12 sort képeznek és tizenöt láb átmérőjü boltivek segélyével viselik az óriás tetőt, mely fölött egy egész városrész pezseg, zakatol, kiabál és küzködik, de innen alulról csakis a talyigák döbörgése, a lóvasut menydörgő robaja hallatszik és elvétve egy-egy locscsanás, melynek magyarázatául halljuk mikép azt a vizmeritő edények okozták, melyeket fölülről, a kövezetbe vágott nyilásokon bocsátanak le.

Az óriás viztömeget, melyre a bengáli tüz már zöld fényt vetett, jó messziről kapja a cziszterna. Konstantinápolyon tul 10 kilométernyire van egy Belgrád falu, a hol óriás viztartók gyüjtik össze a folyóvizeket és hólét, innen ömlik aztán a viz minden felé, a hová már a bizancziak jónak látták elvezetni.

Mély, eltörölhetetlen benyomásokkal telten távozunk e földalatti óriásokra emlékeztető épületből és most már nem győzünk vezetőnknek köszönetet mondani, a miért szinte rá kényszeritett, hogy eljöjjünk. Legközelebbi kérdésünkre, t. i. hogy van-e még több cziszterna is, megfelel Kádár Gábor honfitársunk az „Osmanische post“ segédszerkesztője, a ki elkapja kezünkből a város térképét és imitt amott bele lök az ujjával. Hát bizony van még szépen. Ott van például a Phokas császáré a Laleli-mecset mellett, ettől délre a Bodrum-dzsámi viztartója, a régi cziszterna Modestiana, aztán a Pantokrator viztartója és végül az Arcadiusé, mely fölött el is haladtunk, mikor Szelim mecsetjéhez mentünk.

De vezetőnk is, literátus honfitársunk is egyhangulag azt mondották, hogy most már ne bántsuk az aprókat, mikor a javát láttuk, vagyis törökösen mondva: ne nézzünk hervadt rózsát, mikor nyiló bimbóban gyönyörködtünk, s mi azt feleljük rá: hamisitatlan magyar-török fatolizmussal: „ám ugy legyen!“

csay Oszkár kir. kamarás barátaim buzgó támogatóim voltak.

P. Lobry és rendtársai megnyitották kutatásaim számára kolostoruk könyv- s levéltárát; készségesen közölték régi szerzetesektől átvett szóbeli hagyományaikat; az 1839-iki sirfölbontásról még élő tanukra (két öreg lazaristára) hivatkoztak, a kiket kihallgattunk, stb. Mindezeket, szives előzékenységük meleghangu kiemelésével, idézett munkámban bővebben megirtam. Egyet azonban — és pedig a legfontosabbat — a dolog természeténél fogva el kellett hallgatnom; azt, hogy a lazaristák főnökét, a derék Lobryt, Rákóczy sirja fölbontása eszméjének már 1888-ban megnyertem. Ezt főleg az által sikerült a buzgó franczia szerzetesfőnöknél elérnem, hogy nemzeti hiuságára, továbbá rendje becsületének, tekintélyének latba vetésével papi érzületére is hatást gyakorolhattam. Közöltem ugyanis vele, hogy az osztrákok azt a hirt terjesztették s diplomatáik még hivatalos jegyzékeikben is irták, mintha a török területen is a franczia nemzet védszárnyai, franczia szerzetesek őrizete alatt nyugodni kivánó magyar fejedelemnek gondjaikra bizott drága hamvai nyomtalanul eltüntek volna és sirja ma üres. Ezen osztrák ráfogás megdöntésére nekünk, francziáknak és magyaroknak, kezet kell fognunk. Az azzal ellenkező valóság kétségtelen konstatálása a lazarista rendnek becsületbeli kötelessége; a sirt tehát föl kell nyittatnunk!

Ez az érv hatott. A rendfőnök határozottan állitotta, hogy 1839. óta — mikor a fejedelem és Zrinyi Ilona hamvait a sirboltba visszahelyezték, — ez fölnyitva nem volt; a hamvak tehát okvetetlen megvannak.*) S ennek bebizonyitására, jó, — ő igenis, hajlandó a sirboltot előttem, mint Rákóczy fejedelem életirója előtt fölbontatni s a hamvak azonosságának megállapitását megengedni, a melyről majd jegyzőkönyvet vegyünk föl s irjuk alá, a zárda levéltára számára. Azonban ez mostani ittlétem alatt még lehetetlen: mivel ő neki magának, rendi szabályaik értelmében, nem áll hatalmában a sirboltnak fölbontatása; e fölött csak a rend konventje határozhat, mikor majd mindnyájan össze fognak gyülni a keleti missió-állomásokról. Es ez mikor lesz? kérdezte megbizottam, Bárczay. „A jövő 1889-iki január havában, hangzott a telelet; — akkor ő az ügyet előterjesztheti s megbatalmazást szerez. En azután utazzam le az 1889 ik év folyamán ujra, a mikor nekem legalkalmasabb, — ő addig várakozni fog.“ Ez az, a mit idézett jelentésemben meg nem irhattam s rajtam és Bárczayn kivül nem tudott senki, még Nyáry sem; mindazáltal vele — mint benső barátommal s e kutatásokban hü társammal — utóbb, már Budapesten, szoros titok zára alatt közöltem.

1889. márczius havában érkezett szultán ő fölsége meghivása a magy. tud. akadémiához, a Corvina maradványainak kikutatása czéljából Konstantinápolyba küldendő bizottság kirendelését illetőleg. Természetes, hogy föntebb érintett 1888 iki kutatásaim folytathatása szempontjából is nem kis örömömre vált az akadémiának megtisztelő határozata, melylyel a Vámbéry Armin vezetése alatt öt tagból (Vámbéry, Fraknói, Thaly, Csontosi, Abel) alakitott szakbizottság egyik tagjává engemet, mint a török fővárosban és a Jyldiz-palota udvari köreiben immár ismert egyént, méltóztatott megválasztani. A bizottság szeptember hó második felében indult utnak, s négy hetet töltének Konstantinápolyban buvárlatokkal, a melyeknek eredményéről már rég számot adánk, nevezetesen alólirott saját speciális kutatásairól egy a m. tud. akadémia 1889. decz. 9 iki ülésében fölolvasott külön jelentéssel, mely azután a Századok 1890 iki évfolyama január és február havi füzeteiben jelent meg. Ebben azonban — ámbár minden egyébre kiterjeszkedém, — az alább irandókat egyelőre el kellett hallgatnom.

Hogy Rákóczy hamvainak felkutatására nézve eltökéit régi szándékomat megvalósithassam: a már érintett okok miatt a legnagyobb elővigyázattal, tervszerüleg volt szükségem eljárnom. A galatabeli franczia lazarista atyák, különösen a lelkes, nyájas, derék rendházfőnök P. Lobry jóindulatának, bizalmának még inkább leendő megnyerése végett, s hálából mult évi szives előzékenységeért, 1888 iki buvarlataimról irt „Rodostó“ stb. czimü munkám egy példányát a nevezett supérieur s egyet a rend könyvtára számára magammal vittem, mellékelvén franczia forditását a mü mindazon részeinek, a melyekben róluk s előzékenységökről, templomukról, könyv- és levéltárukról stb. a legmelegebb elismerés hangján emlékezem meg. Elvittük továbbá ugyancsak Lobry rendfőnök ur részére II. Rákóczy Ferencznek latin és franczia nyelven irt „Confessió“ egy példányát, hogy abból ő a dicsőült fejedelem magasztos szellemével s mély vallásosságával közelebbről megismerkedhessék.

Bizottsági tagtársaim közül, föltett czélom elérhetését elősegitő társamul dr. Fraknói Vilmos barátomat szemeltem ki, mint a ki erre nemcsak mint minden érdekü eszméért, minden szépért és nemesért lelkesülő nemes történettudós: hanem — a lazaristákkal való bizalmas érintkezést tekintve — főpapi állásánál fogva kiválóan alkalmasnak tünt föl előttem. Minthogy azonban Fraknói, mint historicus, tudvalevőleg nem tartozik a Rákóczy-kultus hivei közé: föltettem magamban, hogy őt azzá kell tennem, legalább ezen alkalomra. Gondolkodtam, és sikerült szerencsésen megtalálnom az idevezető kiindulási pontot. Ez, az általa is, általam is legbensőbben ápolt igaz kegyelet érzése, társulatunk néhai elnöke, a nagytudományu egyházfő s lángoló hazafiságu tudós: Ipolyi Arnold emléke iránt. Fraknóinak utazásunk közben megnyertem igéretét arra nézve, hogy az előttem udvarias szeretetreméltóságukért már a mult évről oly kedves emlékü lazarista atyákat velem együtt meglátogatandja s kolostoruk könyv- és levéltáraiban kutatásaim folytatását támogatni fogja. Ennyi egyelőre nekem elég volt.

Midőn aztán Konstantinápolyban az első napokat eltöltöttük s a császári és nagyvezéri palotákban stb. az első tisztelgéseket megtettük: idejét láttam egy lépéssel továbbmenni. Fraknói barátomat emlékeztetvén szives igéretére, inditványozám, hogy menjünk most már mi ketten a St.-Benoîtba, a lazaristák látogatására; adjuk által P. Lobrynak a hozott könyveket s kérjenek engedélyt tőle, először a buvárlatok folytatására, s másodszor arra, hogy templomukban a Rákóczy és Zrinyi Ilona sirjai fölött álló oltárnál ő, Fraknói, misét mondhasson. Fölemlitém neki, hogy feledhetetlen Ipolyink, mikor 1862-ben id. Kubinyi Ferenczczel és Henszlman Imrével itt járt; nemcsak Rodostón, Rákóczy kápolnájában, de itt is a St.-Benoîtban, a fejedelem sirja fölötti oltárnál misét szolgált; ha tehát az ő mestere, a tudós váradi püspök ezt tevé: ő a „hü tanitvány, a váradi kanonok csak a kegyeletnek fog adózni, midőn püspökének nemes példáját követendi. Küldöttségünk tagjai s a Konstantinápolyban levő magyarok jelen lesznek, s oda haza is kétségkivül kedvesen fogják venni tőle, ha értesülnek, hogy Rákóczy sirjánál áhitatoskodott, mint magyar főpap.

Az Ipolyira és példájára való e kegyeletes hivatkozás láthatólag meghatotta barátomat, — s nem sok habozás után ráállott. Ezzel a második lépés is meg volt téve. Lementünk a lazaristákhoz Galatába. Es a szerencse rendkivül kedvezett mert nemcsak a rendfőnököt odahaza, hanem a konstantinápolyi patriárcha helyettest: Monsignore Bonetti palmyrai érsek és pápai internunczius ő excellencziáját is épen nála találtuk. E kitünö nyájas modoru egyházfejedelmet már személyesen ismertem a mult évről, midőn a szelamlik alkalmával a Jyldiz-palota előtti nagykövetí páholyok egyikében találkozván vele, szultán ő fölsége szolgálattevő szárnysegéde bemutatott az internunczius urnak, a kivel aztán együtt néztük végig az egész fényes ünnepélyt, s együtt nyujtva át a szultánhoz szóló bucsuiratainkat, egyszerre kaptunk kegyteljes választ. Most, a váratlan viszontlátásnak részemről nagyon örülve, siettem bemutatni ő excziának s ugy P. Lobry missio- és rendházfőnök urnak Fraknói barátomat. A legkedvesebb fogadtatásra leltünk. Fraknóit, mint magyar főpapot, aranykeresztes apátkanonokot, rendkivül kitüntették, s engemet, mint már régi ismerőst, a lehető legnyájasabban fogadtak. Hálajelül átadott könyveimet a supérieur nagy köszönettel átvevén, a további kutatásokra az engedélyt tüstént megadá, s e részben a levél- és könyvtárnokot utasitva, azonnal megtett minden intézkedést, söt maga is közremüködni ajánlkozék. A fejedelem sirjánál mondandó misére nézve pedig, hogy ez annal ünnepélyesebb legyen: a legközelebbi vasárnapot, Szent-Mihály napját jelölé ki Fraknóinak.

(Folytatjuk.)

*) L. „Rodosto“ müvem, 128. l.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Fömunkatárs: **Ladányi Béla.**

HIRDETÉSEK.

Nélkülözhetlen

minden jó háziasszonynak és tisztitó intézetnek!

Dr. Linck-féle

ZSIRLUGLISZT.

Elismert legjobb, legolcsóbb és legártalmatlanabb mosó- és tisztitószer.

Teljesen chlormentes!

Kassai főraktár:

230—16 Vizy Domonkos

füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete

Kassán, főutcza 53. sz.

Legjobb óvószer a kolera és egyéb fertőző betegségek ellen!

A nm. m. kir. belügyminiszt. 8476/93. sz. körrendeletével ajánlva.

TÖKÉLETES FERTŐTLENITÉS.

Teljesen szagtalan! Önmüködő tőzegszóró klozettek! Belföldi és külföldi szabadalmak! Szobai árnyékszékek mindenféle tetszetős alakban. Árnyékszék berendezések, kórházak, laktanyák, iskolák, szállodák, iparvállalatok stb. stb. részére.

MAGYAR TÖZEG ÉS MÜTRÁGYA-IPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Igazgatóság: BUDAPEST, ZRINYI-UTCZA 3.

Fertőtlenitő és szagtalanitó tőzegpor! Tőzegalom! Mindennemü tőzeggyártmány nagy raktára. KÜLÖNLEGESSÉG: emberi és állati hulladékok ipari és gazdasági értékesitése. Városi tisztitási- és elfuvarozási vállalatok szervezése. Mütrágyagyártás. Képes árjegyzékkel, részletes tervekkel és költségvetésekkel szivesen szolgál

az igazgatóság.

2401. szám. tk. 1893. 290—1

Árverési hirdetmény.

Az abauj-szántói kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közzé teszi, hogy a m. kir. kincstár végrehajtatónak Mező András és neje ellénében fenálló 135 frt 24 kr. s jár. iránti követelés kielégitése végett a birói árverést Mező András és neje Kömives Juditnak a hejczei 189. sz. telekjkönyvben foglalt: 1. A I. 210/a hr. és öi. sz. ház, udvar és kertjére és 2. sorszámu közösbeli legelő illetőségre 174 frtban, 2. A + 795. hr. számu szőlőjére 178 frtban, 3. A + 834. hr. számu szőlőjére 18 frtban, 4. A + 1172. hr. sz. szőlőjére 58 frtban megállapitott kikiáltási ár mellett elrendelte, annak Hejcze község házánál leendő foganatositása végett határidőül **1893. évi deczember hó 23-ik napjának délelőtti 10 óráját** azon hozzáadással tüzte ki, hogy a jelzett ingatlan ezen határidőben a kikiáltási áron alól is el fog adatni s hogy az árverelni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt a birói kiküldött kezeihez bánatpénz gyanánt ad 1. 17 frt 40 krt, ad 2. 17 frt 80 krt, ad 3. 1 frt 80 krt, ad 4. 5 frt 80 krt készpénzben, vagy ovadékképes értékpapirokban letenni, vagy annak birói letétbe helyezését igazolni.

Kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság Abauj-Szántón, 1893. évi augusztus hó 6-án.

Dr. Kalocsay Kálmán,
kir. aljárásbiró.

Röviditett levél- vagy sürgönyczim:

GAZDASÁGI GÉPGYÁR BUDAPEST.

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSULAT

BUDAPESTEN.

Gyártelep: Külső váczi-út 7. szám.

Minden gazda, aki a legelőnyösebb szerkezetü **vetőgépek** beszerzése iránt érdeklődik, kimeritő felvilágositást nyerhet gyárunk igazgatóságánál.

Terjedelmes árjegyzékekkel a gazdaság **összes ágazatában** szükséglendő gépezetekről dijmentesen szolgálunk.

266 10—7

Iskolakönyvek

az összes

helybeli tanintézetek

részére

iró- és rajzszerek

a legjutányosabban

282 2—4 **kaphatók**

MILDNER FERENCZ

könyvkereskedésében

Kassán, főutcza 52. sz. a.

(lakatos-utcza sarkán).

A forgács-utcza végén levő külsétányon (glacis).

Csak néhány napig látható. Scheer-muzeuma

Rendkivüli

nagy kiállitás

mechanikai történelmi

életnagyságu viaszalakokban

a leghiresebb művészektől.

Ujdonság! Éppen most érkezett Angolországból!

289 1—2 I. Szakasz: **az oroszlány menyasszony.**

II. szakasz.

XIII. Leó pápa az arany trónszéken, áldást osztva. (Mechanikai mü. Jong müterméből Londonb.n.)

Judit Holofernes fejével, mechanikai mü.

Ő tanoret, mechanikai mü Kaulbach után mintázva Zeiler tanártól.

Rudolf trónörökös, szül. Luxenburgban 1858. aug. 21., nősült 1881. május 10. Stefánia főherczegnővel, **II. Leopold** belga király leányával, meghalt 1889. jan. 31. Mayerlingben Baden közelében.

Egy mechanikai müdarab: az anyai szeretet.

Egy paduai leány a szégyenoszlopon, a spanyol inquiziczióból.

Miss Lola az ezüst golyó lejtőn balanzirozva.

Koch tanár a mellbetegek elleni gyógyszer feltalálója.

Kossuth Lajos a legujabb fölvétel szerint.

Legujabb itt először látható a megboldogult német császár Ő felsége **III. Frigyesen** Brahman tanár által eszközölt gégefő kivágásának operatiója (tracheotomia).

III. Szakasz.

Eredeti történelmi kiállitás bel- és külföldi ragadozó állatok, madarak, tengeri állatok, kagylók, hogarak gyujteményéből.

IV. Szakasz.

Stereoskopia terem a legujabb látványokkal, operák, operettek, balletek, párisi színésznők, tájképek és életképekből.

Eredeti nagyságu mechanikus viaszalakokban látható I. Ferencz József Ő felsége, Erzsébet magyar királyné Ő felsége, Stefánia özv. trónörökösné, I. Vilmos német császár Ő felsége, Bismarck hg., Lajos bajor király, VIII. Leo pápa, Liszt Ferencz. Egy a csatatéren elesett francziu tisztet haldoklása.

A muzeum reggeli 9 óráiól este 10 óráig van nyitva. — Belépti dij nappal, valamint este fényes kivilágitásnál 15 kr.

Minthogy ezen tanulságos s tudományos kiállitás a legujabbat és megtekintésre méltót nyujt és nagy utazásom alatt bel- és külföldön a legnagyobb megelégedésben részesültem, reménylem, hogy a n. é. közönséget itt is kielégithetem.

A n. é. közönség becses látogatását kérve vagyok tisztelettel **SCHEER KÁROLY,** muzeumtulajdonos.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kassai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy kiskoru Klein Rózsa végrehajtatónak Müller Dávid és társai végrehajtást szenvedők elleni 100 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a kassai kir. törvényszék területén levő Szikszó községében fekvő, a szikszói 382. sz. telekjegyzőkönyvben A I. 1—2. sorsz. a. foglalt ház, udvar, kert és legelő illetőségnek Müller Dávid és társai nevén álló részére 514 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1893. évi november hó 9-ik napján délelőtt 10 órakor** Szikszó község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság Kassán, 1893. évi augusztus hó 18-án.

Ruszinkó Zsigmond,
kir. tanácsi biró.

Haszonbérbe adandó

előnyös feltételek mellett **1894. évi január hó 1-sö napjától** gróf Zichy Rezsőné ő méltósága tulajdonát képező Abauj Tornamegyében fekvő

hilyói gazdasági birtok

mely áll a szükséges lak és gazdasági épületeken kivül 106 kat. hold szántóföldből, 120 kat. hold rétből és legalább 400 hold állandó és erdei legelőből. 278 2—6

A bérleti feltételek iránt **dr. Brósz László** uradalmi ügyész, kassai lakos nyujt felvilágositást.

Megjelent:

Frommer A. Herrman utóda

mag- és növénykereskedésének

Főüzlet: **V., Tükör-utcza 5. BUDAPEST** Fióküzlet: **VI., Andrássy-ut 1.**

őszi árjegyzéke

virághagymákról

és 274 2—4

őszszel vetendő magvakról.

Árjegyzéket ingyen és bérmentve.

JAKOBOVITS ÁRMIN

első kassai butor-minta-termei és butorgyári raktára

Kassán, főutcza 39-ik szám, a székesegyházzal szemben.

A t. cz. butorvásárló közönség kényelmére és jobb áttekintés czéljából butorraktáramat jelentékenyen bővitettem és az első emeleten **minta-termeket** rendeztem be, melyek szives megekintésére vagyok bátor a magas uraságokat és a t. cz. közönséget felhivni.

Nagyszerü áruraktáram és

minta-termeim (Intèrieurs)

oly **látványosságot** nyujtanak, hogy e tekintetben bármely fővárosi áruteleppel a versenyt mindenben batran kiallják.

Raktáromon mindig a legnagyobb választéku szilárd butorokból minden most divatban levő fában és stylben, ugyszinte **luxus-butorok,** teljes **háló-, ebédlő- és salon-berendezésekből,** garniturák arany- és bronz-betétekben, **fantasia-** és mas **ülő butorokból, szőnyegdiványok, ottománok,** mindennemü **matráczokból** tartok, ugyszinte elvállatok **diszitési és kárpitos-munkákat** is.

Szolgáljon továbbá a nagyérd. közönség becses tudomására, hogy általam a ftdő papság, tisztikar, magasabb hivatalnokok és magánosok részére, ugyszinte teljes **menyasszonyi berendezések** ugy helyben, mint a vidékre is **kedvező fizetési feltételek mellett** szállittatnak.

Hol vasuti állomás nincs, vagy kisebb távolságra a butorok szállitását jótállás mellett saját kocsimon teljesitem és a legkisebb megbizasnak is legnagyobb figyelemmel és pontossággal törekszem megfelelni.

Tisztelettel meghivom tehát a nagyérd. közönséget, hogy a fentiek valóságáról meggyőződni és nagyszabásu **butor-raktáromat és minta-termeimet,** melyek egész napon át s este kivilágitás mellett állanak nyitva, szives látogatásában részesiteni kegyeskedjék és midön becses megrendeléseit tovább is várom, maradok

mély tisztelettel

328 33—52 **Jakobovits Ármin.**

Képes árjegyzékek kivánatra bérmentve küldetnek.

Koczkázott és lópokróczok | Futó-szőnyegek | Kókus szőnyeg és lábtörlők

Ágy- és asztaltakarók | Flanelltakarók | Kocsi és utazási takarók | Lamberquinek

Butorkelmék és szőnyegek

Legkitünőbb gyártmányok

Butorszövetek | Függönyök | Portiérek | Divántakarók

Ujdonságokat a legpompásabb kivitelben, rendkivül olcsó szabott árak mellett ajánlanak

Széman Testvérek.

Nagyszerü választék

Legolcsóbb szabott árak

248 10-30

Smyrna szőnyegek | Perzsa szőnyegek | Velour szőnyegek | Brussel szőnyegek

Nyomatia Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

nyujtott az ottani háztulajdonosoknak, kik nagyszabásu építkezéseikkel „uttörök lettek egy sártengerrel körülvett vadonban,“ hogy ez a vadon aszfaltjáróval lesz szelidebbé téve, nem szabad tehát tovább, pláne a tömeges aszfalt-munkák idejére halasztani a Barkóczy-utcza aszfaltozását. Kivánja, hogy a régebbi közgyülési határozatnak még ez évben érvény szereztessék.

Elnöklő Péchy Zsigmond főispán a Barkóczy-utcza összes háztulajdonosainak örömzaja közt jelentette ki a közgyülés határozatát, hogy a Barkóczy-utcza még ez évben kapjon aszfaltot.

Az aszfalt vita lezajlása után került napirendre a sürgősségénél fogva fontos kérdés:

Az iparos tanulók tandija.

Kozora főjegyző felolvasta a kereskedelmi és közoktatásügyi minisztereknek leiratait, melyek a város feliratát, melyeknek indokai nem tudták előbbi álláspontjuk helytelenségéről meggyőzni a minisztereket, visszautasitják és az iparos tanulók tandiját beszüntetik.

Timkó József tanácsos kifejti azután a tanácsnak, és az állandó választmánynak álláspontját ebben a kérdésben. Jelenti, hogy a tanács azt az inditványt teszi, hogy az iparos tanulók beszüntetett tandija helyett 1 frt 35 kr. beiratási dijat állapitott meg a kassai születésü iparos tanulók és 2 frt 35 krt a vidékiek részére. Az eddig tandij czimen szedett, de az iparosok felebbezése folytán a miniszter által beszüntetett dij összege 3 frt volt, melyhez a 35 kr. mint a tanszerek ára járult hozzá eddig is.

Éder Ödön bizottsági tag volt a következő felszólaló.

Nyugtalanul hallgatta végig a miniszteri leiratok felolvasását is, de Timkó tanácsos beszéde alatt már az idegesség látható jeleivel izgett-mozgott a székén.

Az ellenzéki városatyák nyugodt közömbösséggel bámultak a levegőbe.

Senki sem gondolta, hogy vihar lesz, és hogy a viharnak okozója Eder, a szabadelvü pártnak elnöke lesz.

Mert hiszen a mameluk azért mameluk, hogy a kormány szekerét tolja.

A mamelukoknak nem szokott önálló véleményük lenni.

Pedig mennyire csalódtak. Mikor felállott a még mindig beszélő Timkó háta mögött Eder, összeránczolt homlokán felhők borongtak s szemei villámokat lövellek.

Azon kezdte, hogy a városnak 6700 frtnyi évi kiadása van az iparos iskolákra. Ezzel szemben csak 3000 frt az a bevétel, a mit eddig tandij czimén szedett a város. Egyoldalulag járt el tehát a kormány, mikor a tandijszedés jogát biztositó kétoldalu paktumot egyoldalulag bontotta fel. Ebben magánjogi sérelmet lát. Utal arra, hogy a városi közgyülésben nincsen kormánypártibb ember nála s még sem akarja, hogy a kormány rendelete végrehajtassék. A törvényhatóságnak joga van megtagadni az engedelmességet s a kormány — ha akarja — ám küldjön ide miniszteri biztost, ki végre fogja hajtani a rendeletet. Inditványozza, hogy kéttagu küldöttség menjen a polgármesterrel élén a miniszterhez, hogy intézkedését megváltoztassa.

Deil Jenő kijelenti, hogy itt res judicatával állunk szemben. A miniszteri biztos emlegetése — mint tette Eder — gyerekes dolog; különben is roppant fantáziával beszélt előtte szóló ebben a kérdésben. Nem csuda, hisz Jókai tanitványa a mamelukságban is. Az iparosok felebbezésére vonatkozólag megemliti, hogy azok már két izben felebbeztek a tandij-szedés ellen, de miután azt mind a kétszer közvetlenül a miniszterhez adták be, tehát vissza lettek utasitva. Most hogy a rendes utat módot betartották, a miniszter harmadfokulag kedvezően intézte el az iparosok kérvényét.

Loósz József tanácsos nem szeretné, ha a város pótadója e miatt 2%-al volna felemelendő.

Éder Ödön szólalt fel ujból s Deil Jenőre czélozva mondja, hogy neki nincs iparilag konstruált észjárása. Inditványozza, hogy miután a tandijak elestével a 6700 frtos költségekhez szükséges 3000 frtnyi fedezet nincs meg, kérjen a város a kormánytól államsegélyt.

Deil Jenő tiltakozik az iparilag konstruált észjárás kifejezés ellen s azzal vág vissza, hogy az ő esze még nincsen ügyvédileg konstruálva. Az Eder inditványát nem fogadja el.

Szavazásra kerülvén a dolog, a főispán felállással való szavazást rendel el.

Az ellenpróba után kitünik, hogy a közgyülés többsége az Éder Ödön inditványát, vagyis egy kéttagu küldöttség menesztését fogadja el.

A küldöttségbe Münster Tivadar polgármester és Éder Ödön bizottsági tagot választották be.

A tárgyalás eredményét összegezve, Péchy főispán kijelenti, hogy a küldöttséget azzal a czéllal menesztik Budapestre, hogy a minisztereket rendeletük megváltoztatására birjak.

Ez az utasitás nem elégitette ki Deil Jenőt. Nem tartja ugyanis logikusnak, hogy a küldöttség ilyen utasitást kapjon, mert a miniszterek nem lesznek rábirhatók kétszer fentartott álláspontjuknak a megváltoztatására.

Péchy főispán kijelenti, hogy a küldöttség csak tájékozódni megy fel Budapestre.

A határozat kimondása után a napirend második pontja került tárgyalásra. Felolvasták ugyanis a közoktatásügyi miniszternek terjedelmesen és szépen megokolt rendeletét, melyben felhivja a város közönségének figyelmét a gyermekek és tanulók számára készitendő játékterek nagy pedagógiai fontosságára.

A tanács e czélra négy helyet jelöl ki játékterekül. A Soós kertet 342 frt beruházási költséggel, az alsó külsétányt 556 frt költséggel, a gázgyár melletti térséget és a kálváriai berek egy részét.

Halmos bizottsági tag, ügyvéd a gázgyár melletti játszó tér helyett a Fleischer-féle gépgyár és a lóvasut közt elterülő részét a Széchenyi-kertnek ajánlja e czélra.

Éder Ödön nem látja be, hogy mire való az egész várost játék terekül kijelölni. Elégnek hiszi a Soós-kertet és a Széchényi ligetnek Halmos által ajánlott részét is.

Szavazásra kerülvén a dolog, a gyülés többsége a tanács javaslatát fogadja el azzal a módositással, amit Halmos ajánlott.

E parkirozási kérdés kapcsán Timkó József városi tanácsos megemlékezik a fapiacz parkirozásának kérdéséről, mely a város legszebb helyén mostani állapotában meg nem állhat. A főerdőmester számitása szerint 601 frtba kerülne s olykép is keresztül vihető volna, hogy a fapiaczon történő esetleges épitkezés esetében az épület körül a park megmaradhat.

A közgyülés ez értelemben határozott s a fapiacz tavaszszal parkirozandó lészen.

A napirend harmadik pontja gyanánt három telek-eladás került tárgyalásra.

Az 1886. XXII. t. cz. 110. §. értelmében harmadszori megszavazás alá került (névszerint) a három rózsa, a miszlókai alsó malom és tartozékainak és a nyul féle épületnek az eladása.

Ez utóbbit a Siposs-féle gyár czéljaira 12,000 frt vételárért engedte át a közgyülés.

A vámház-épités ügyében elejtik a telek megszerzését és elhatározzák, hogy a régi helyen épitsék fel azt mielőbb.

Ezután került a napirend utolsó pontja gyanánt tárgyalásra a katholikus legényegyesület kérvénye, melynek elintézéséről lapunk más helyén emlékezünk meg.

II. A vármegye közgyülése.

A vármegye tegnap csötörtökön rendkivüli közgyülésre gyült egybe, hogy a nyár folyamán felmerült sürgős természetü ügyeket elintézze. A gyülés külső képén azonban meglátszott, hogy az aratási és cséplési időszakban vagyunk és hogy a gazda-közönség a saját házi bajával van ezidőben tulterhelve, a melynek lebonyolitását természetszerüleg fölé helyezi a közügyek iránt való érdeklődésének. Kevesen, nagyon kevesen gyültek ezuttal egy[illegible] pedig ez a közgyülés egyrészt a vármegye hatósága által kontemplált nagyobb arányu kölcsönfelvétele folytán a megrongált közutak rendbehozatala érdekében, másrészt pedig Hieronymi belügyminiszter nyelvi rendelete a katonai levelezés tárgyában, valóban megérdemelte volna, hogy legalább a közgyülésnek ismert matadorjai legyenek jelen.

A tárgyalások sorát, illetve a közgyülést Péchy Zsigmond főispán nyitotta meg, mire napirenden a közutakra vonatkozó és lapunkban már közölt zárszámadásokra nézve tett előterjesztést Hammesberg László főjegyző, a melyeknek kapcsán előadta, hogy a jövő évi általános munkálatok keresztülvitelére a vármegye 30000 frt államsegélyt fog igényelni. Majd előadja a vármegye alispánjának, az állandó választmány által is helyeselt javaslatát, a mely szerint a vármegye területén levő törvényhatósági utvonalaknak teljesen ókarba helyezése czéljából a vármegye a közuti-alap terhére 236935 frtos kölcsönt vegyen föl 5 százalékos törlesztésre 50 évi időtartamra. A részleteiben is pontosan preczizirozott előterjesztés után Berzeviczy Egyed szólal föl az ellen, hogy a vármegye ily nagy arányu adósság-terhet zudit a közönségre és azt javasolja, hogy az egész munkálat csak fokozatosan a költségelőirányzat keretén belől vitessék keresztül és csak a legszükségesebb munkálatokra vétessék föl esetleg rövid lejáratu kölcsön. Ez ellenében Fábián alispán kimeritően fejtegeti az általa alapos tanulmány után beterjesztett javaslatnak a genézisét, a melyet annyira fontosnak jelez, hogy annak elejtése egyet jelent a vármegye forgalmi életerének megsemmisitésével. Ily értelemben szólottak Hammersberg főjegyző, Eckerdt tiszti ügyész és Pünkösty állami főmérnök, mire a közgyülés az állandó választmány javaslatát egyhangulag elfogadta és a keresztülvitellel az alispánt bizta meg.

Következett ezután

Hieronymi nyelvi rendelete,

a melyre nézve az alispán tesz jelentést és eljárása általános éljenzéssel találkozott, a mennyiben a rendeletet végrehajtotta, de mert azt alkotmány- és törvénysértőnek tartja az állandó-választmány előtt tett észrevételei kapcsán javasolja a közgyülésnek, hogy ez ellen óvást emeljen a parlament szine előtt. Az alispán erre vonatkozó beterjesztése ekképen hangzik:

Tekintetes közgyülés! A m. kir. belügyminiszter ur ő nagy Méltósága f. évi augusztus hó 4-én 2963. Eln. sz. a. kelt körrendeletében azon oknál fogva, mert a katonai hatóságok levelezése tárgyában a közös ügyek tárgyalására kiküldött bizottság f. évi junius hó 17-én tartott ülésében hozott határozatával a cs. és kir. közös hadügyminiszter ur módositása szerint alkotott szabályzatot helyeslőleg tudomásul vette, meghagyta az összes törvényhatóságoknak, hogy az egyuttal közlött cs. és kir. közös hadügyminiszteri szabályzat határozmányait tartsák szigoruan szem előtt — annyival is inkább, — mert a katonai hatóságok a közös hadügyminiszter urnak hivatkozott szabályzatához feltétlenül alkalmazkodni kötelesek.

Ezen feltétlen végrehajtást követelő rendelethez alkalmazkodni törvény szerint való kötelességemnek tartottam, azonban ugyancsak törvényes kötelességemben állónak tartom e körrendeletet az 1886: XXI: 68 §-a d. pontja értelmében a tekintetes közgyülés további elhatározása végett bemutatni azért, mert azt törvénybe ütközőnek és alkotmánysértőnek találom a következő okoknál fogva.

Mert a nyelv kérdése nem közös ügy, tehát arra nézve, hogy Magyarország törvényhatóságai a hivatalos működés terén miképen járjanak el és a hazai törvények rendeleteit miképen foganatositsák, a cs. és kir. közös hadügyminiszter urat egyátalján semminemü elhatározási jogkör meg nem illeti: a közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottság pedig épen nem illetékes hatalom arra, hogy annak nevében vagy annak elhatározása alapján az ország törvényhatóságaira a nyelv kérdésében kényszer alkalmaztassék, s pedig annál kevésbé:

mert a magyar nyelvnek törvényes jogait az ország területére nézve az 1840. VI. tezikk határozmányai nemcsak a világi és egyházi, hanem a katonai hatóságokkal szemben is részletesen szabályozván, ugyanannak 9. §-a szerint kötelezőleg kimondatott az is, hogy a magyar ezredek kormányai a magyarországi törvényhatóságokkal magyar nyelven levelezzenek.

Hazánk élet- és jogtörténete igazolja, hogy e törvény megalkotásának idejében Magyarországon a hadsereg szervezetében nem voltak más elnevezés alatti keretek, mint az ezredek, következésképp az akkori katonai hatóságok mindenike magyarul levelezett a törvényhatóságokkal.

Ez az a törvényszabály, melynek a meglévő katonai hatóságokkal való érintkezéseinkben feltétlenül betartva kellene lennie, s ezen törvény, mely a bemutatott kormányrendelet által veszélyeztetve van, ugyanis:

habár a körrendelet tartalmaz is a magyar nyelvü levelezések érdekében intézkedéseket, midőn közli azt, hogy a közös hadsereg minden néven nevezendő és bárhol lévő parancsnokságai, hatóságai és intézetei minden magyar nyelvü beadványt elfogadni kötelesek, és hogy a Magyarországból kiegészitett ezredek és annak keretei a hozzájuk magyar nyelven érkező beadványokra magyar nyelven tartoznak válaszolni: azonban körrendeletének 3. pontja alatt kijelölt katonai hatóságokkal szemben szigoruan megköveteli, hogy azoknak német nyelvü kezdeményező megkeresését az ország törvényhatóságai szintén feltétlenül elfogadják és teljesitsék.

Azok a 3. pont alatti katonai hatóságok következő szövegben vannak meghatározva: »A hadsereg egyéb parancsnokságai, hatóságai, csapatai és intézetei, pl. dandár-, hadosztály-, hadtest-, tér- stb. parancsnokságok, épitészeti, ruhatári, kórházi stb. stb. katonai hivatalok és hatóságok, hadbiróságok, élelmezési biztosságok stb. stbbiek részére feltétlenül meg van adva a jog a német nyelven való levelezéshez.

A közélet napi tapasztalatai felszinre hozzák ama különbségeket, melyek a jogviszony megitélése körüli eltérő felfogásokban nyilvánultak, s országos izgalmakat keltettek, — és méltán, — mert a nemzet féltékenyen őrzött s legdrágább kincse a nemzeti nyelv törvényileg biztositott jogai fölé vészes fellegek tornyosultak.

Avagy pedig kételkedhetik-e bárki is a felett, hogy a magyar nyelv számára törvényileg biztositott jogok nem rontatnak-e meg az által, hogy a hadsereggel való minden napos érintkezésben a német nyelvnek törvényes alakban oly kiváltságos jog biztositása czéloztatik, — melylyel az ez ideig nem birt?

Megegyeztethető-e a természetadta, akár pedig e haza történelmi jogaival az, hogy a magyar hatóságokra reá kényszerittessék a német nyelvnek alapos tudása elannyira, hogy az a szolgálati képességnek törvényszerü minősitvényeve váljék?

Avagy pedig kivánja-e a magyar állam üdve, a honpolgárok jólete, személyi és vagyoni biztonságának előmozditása azt, hogy az ember szabad tulajdonát képező nyelvi kérdésben a kényszer behozatala által a fajbeli ellentetek még jobban kiszélesedjenek?

Egyátalján nem, sőt tekintve azt, hogy az elől idézett és sok más törvényen kivül az 186[illegible] XII. czikk bevezető indokolásában is Magyarországnak ugy közjogi valamint belkormányzati önállósága biztositva van, tehát nyilvánvaló és kétségtelen, hogy a cs. és k. közöshadügyminiszter urnak Magyarország belkormányzatát oly sérelmesen érintő szabályzat kibocsájtására joga nem volt, e kérdéssel a delegáczió egészen illetéktelenül foglalkozott, s a magyar kormány élő törvényeink nyilt sérelmével intézkedett a németnyelv behozatal és állandósitása érdekében.

A további okfejtések elhagyásával előterjesztést teszek az iránt, mondja ki a törvényhatósági közgyülés, hogy a felhozott indokok alapján a magy. kir. belügyminiszter ő nagyméltóságának bemutatott körrendeletében a magyar nyelv természetes és törvényes jogaira nézve veszélyt lát, e részbeni aggodalmait a képviselőházhoz intézendő kérvényben kifejezni, és a szenvedett sérelmek törvényhozási uton orvoslását kérelmezni kivánja.

Az alispán ezen megoldásához az állandó választmány is hozzájárulván, a közgyülés azt egyhangulag lelkes éljenzéssel fogadta el.

Ezek után több a belső közigazgatást érintő ügy lett elintézve, melyek után az elnöklő főispán a közgyülést berekeszti.

Ujdonságok.

Rákóczy Ferencz hamvai Kassán. Mai számunkban kezdjük közölni Thaly Kálmán veterán történészünknek a Rákóczy-hamvak felkutatásáról irott és felolvasott nagybecsü jelentését, illetve annak a hamvakra vonatkozó részét. Szükségtelen erre külön felhivnunk olvasóink figyelmét, hiszen maga a tárgy olyan, hogy az iránt minden magyar embernek érdeklődnie kell, még ha nem Thaly Kálmán tollával volna is megirva. Már pedig ez a czikkely az irás müvészetének olyan preczizitásával s oly vonzó előadásmodorban van megirva, hogy olvasása a legszebb regények érdekfeszitő olvasásánál is több élvezetet nyujt. Érdekesnek találjuk még megemliteni, hogy 1873 ban Zemplénvármegye átiratban szólitotta fel a társtörvényhatóságokat és irt fel az országgyüléshez a Rákóczy hamvak hazaszállitása ügyében. Ennek kapcsán Kassa városa is egyhangulag hozott határozattal irt fel az országgyüléshez, hogy a Rákóczy-hamvak az őket megillető legméltóbb helyen: a kassai dómban helyeztessenek el s a kihonositó 1715. évi 49. t.-cz. hatályon kivül helyeztessék. Ez a mozgalom azonban — mint Thaly sajnálattal megemlékezik róla czikke bevezető részében — akkor a sajnálatos politikai viszonyok közepette teljesen elaludt. Reméljük, hogy most nem fog elaludni!

Egy kérvény sorsa. A katholikus legényegyesület ingyen-telket kérő kérvénye a szerdai városi közgyülésen került tárgyalás alá. A tanács, mely egyszer azzal a megokolással utasitotta vissza a kérvényt, hogy nem hajlandó a közgyülés elé pártolólag előterjeszteni az ügyet, mert a társulat felekezeti s a város telkek szükében van, most helyet adott az egyesület második kérvényének és a malom-utcza északkeleti végében levő háromszögü üres telket javasolta a katholikus legényegyesületnek megadatni. Söt még kuglizóról is gondoskodott a tanács, mert azzal a feltétellel, ha a malomárkot áthidalják, hajlandó lett volna a Széchenyi-ligetből is átengedni egy darabot mulatókertnek. Azonban .... Ez az azonban itt nem a kérésnek megtagadását jelenti, hanem azt a leczkét, a mit a tanács azon törvényellenes cselekedeteért kapott a gyülés szónokaitól, hogy a katholikus legényegyesület első kérvényét önhatalmulag visszautasitotta, a nélkül, hogy azt a közgyülés elé terjesztette volna. Eder Ödön e miatt a tanács első határozatának megsemmisitését is kivánta. Eder, Deil, Demeter pártoló felszólalásai után a törvényhatóság Eder inditványának megfelelőleg határozott és megsemmisitvén a tanács első határozatát, azt az utasitást adta, hogy terjeszszen a tanács a legközelebbi közgyülés elé egy ujabb javaslatot, melynek értelmében az illető malom utczai telek adatik át a katholikus legényegyesület czéljainak, azon feltétellel, ha oda csinos épületet emeltet, de a Széchenyi-ligetből egy darabkát se hajlandó átengedni a közgyülés.

Halálozás. Sztáray Antal gróf a főrendiház örökös tagja f. hó 29 én Nagy Mihályban élete 55-ik évében szivszélhüdés következtében meghalt. Temetése ma lesz a helybeli felső magyarországi temetkezési egylet (Maurer udvar) rendezésében.

Személyi hir. Dr. Keil Alajos és Lenner Nándor premontrei rendi tanárok a rend kötelékéből kiléptek, hogy világi uton találják meg további élettolyásukhoz a boldogságot. A rend a távozókban két jeles tagot veszitett el.

Az abauji református egyházme ye aug. hó 29-én tartá őszi közgyülését Gönczön Antalóy László h. esperes és Comáromy László kir. tanácsos, egyházmegyei gondnok kettős elnöklete alatt. A közgyülésben hirdettetett ki a közelebb ejtendett választások eredménye, amely szerint egyházi tanácsbiróvá Révész Kálmán kassai lelkész, világi tanácsbiróvá pedig Csoma József földbirtokos választatott meg; a világi aljegyzőségre pedig uj szavazás rendeltetett el Dobozy István és Szalay Antal között. Ugyanez alkalommal a f. szeptember hó 19. és 20 napjain Sárospatakon tartandó egyházkerületi közgyülésre pót-képviselőkül az egyház részéről Kovács Béla és Révész Kálmán tanácsbirák, világi részről pedig Comáromy István a kassai ref. egyház főgondnoka küldettek ki.

Szeptember elseje. Visszakapta szokott elevenségét a kihaltnak látszott város. Tarka embersokaságtól nyüzsög az asztalt a fehér utczától le egész a malom utczáig s e szük határokon tul is. Az álmositó uborkaszezónt fürdőkben átélt nyaralók már napok óta elkezdték a hazaszállingózást, hetek óta itt tartózkodnak a rezervisták, meg a vidékről berendelt katonaságok legényei s tisztjei, most pedig egy ujabb élénk invázió teszi elevenné Kassa városát. Nyüzsög az asztalt. Itt van szeptember elseje. Egészséges, piros arczu kis diákok, kiken még meglátszik a falusi nyaralás üde levegőjének hatása, szorgos sietséggel járják a könyves boltokat, vásárolják a tanrendeket s kérik a könyvjegyzékeket. Egyiknek, másiknak már ott van a hóna alatt a könyvcsomó, melyet s Mildner boltjában vásárolt össze a papával, vagy a nagysétatér könyvpiaczán alkudozott össze. A messze vidékről lerándult mama kézenfogva vezeti első gimnazista kis csemetéjét a fehérpap bácsik nagy sárga klastromába, hogy ott a tudományok szolgálataba avassák a kis nebulót. És mikor a beiratkozás szivdobogtató aktusa véget ért, büszke önérzettel lépked végig az aszfalton az ujdonsült rövid nadrágos gimnazista, komoly gőggel nézve le minden halandót, aki nem gimnazista, hanem csak olyan normalista — poczok. A tanár bácsik is megnagyobbodott önérzettel rójják az aszfaltot, tudván hivatásuknak fontosságát, melyre az első őszi hónap első napja inti őket. Es tart a nyüzsgés, a lárma, a zaj. Az összecsődült ifju nemzedék üt tanyát a városban, a sétatereken, hol a régi, el nem évült kalmár szellemmel kinálja könyveit a nyolczadik realista a hetedosztályosnak s a második polgárista az első osztályosnak. Szabad a vásár. Adnak, vesznek, kinálnak, alkudoznak a fiuk. Mert ez a vásár csak a fiuké. Leányvásár nincs, a leányok nem árulnak. Holott pedig a szép nem tanulni akaró kicsinyeinek is ünnep a szeptember elseje. Kis lányos mamák járnak be a kovács-utczai iskola kapuján, lányos mamák viszik iratkozni leánykájukat a fekete sas épületébe s ugyancsak lányos mamák járnak be az apácza zárda kapuján, meg a mészáros-utczai preparandia épületébe. Beköszöntött az az egészséges, szokott elevenség, mely az őszi hónapok sajátja, és a középiskolák kivasalt galléru és nadrágu kis ficsurjai már ismerkedő szempillantásokat váltanak a korzón libegő bakfis felsőbb leánykákkal.

A polgármester jelentése. Münster Tivadar polgármester, kir. tanácsos jelentése a törvényhatóság mult évi müködéséről és a város vagyoni állapotáról most jelent meg Kassán a Ries-féle nyomdában. Ismertetve találjuk benne a közgyülések mult évi müködését, a közigazgatási bizottság tevékenységét, az árvaszék, rendőrkapitányság müködésének kimutatását, továbbá megemlékezik a közegészségi állapotokról, katona, ipar és tanügyről, gazdasági ügyekről, erdei gazdászatról, pénzügyekről, állami közutakró, laktanya épitkezési ügyekről, adóügyről, szegény-, tisztaság- és állategészségügyről. Az adókra vonatkozólag a következő adatokat taláj juk benne: állami adó kivettetett összesen 289221 frt 04 kr., az utólagos hozzáirással és a mult évi hátralékkal az adó az 1892-ik évben 323221 frt 49 kr. Erre befizettetett 278034 frt 26 kr., leiratott: 12577 frt 85 kr., tehát marad az 1892. év végén 32609 frt 38 krnyi hátralék. — A községi pótadók czimen 74198 frt 19 kr. hajtatott be. — Hadmentességi dij előiratott, illetve befizetendő volt az évfolyamán 5464 frt 34 kr., behajtatott 2221 frt 68 kr. — Katonatiszti beszállásolási dij előiratott 1985 frt, befizettetett 1693 frt, marad 293 frt hátralék. — Utadót a befizetendő 14561 frt 84 kr. helyett 8180 frt 21 kr. fizettek be.

A második állomás. A kassa-oderbergi vasut-igazgatósága részéről, a Klobusiczky-utcza keleti torkolatanál létesitendő uj pályaház tárgyában folyamatban levő munkálata körül már annyira előre haladt, hogy az erre vonatkozó összes müszaki és épitészeti tervezeteket kedden küldte be a városi törvényhatósághoz, a mely remélhetőleg szintén nem soká fog késlekedni, hogy a vasuti igazgatóság üdvös és nagy jelentőségü szándékát mielőbb megvalósithassa és hogy ezzel kapcsolatban a szintén tervben levő uj utvonal az eperjesi utirány felé létesüljön a Hernádon keresztül, a mely tőle egy nagyszabasu uj hid van preliminálva.

A kolera. Tegnap innen Kassáról rendeletile Bernolák honvéd-főtörzsorvos és Fischer közös hadseregbeli törzsorvos Bereg és Ungba utaztak, miután e két helyen a katonaság között egy-egy halálos-kimenetelü kolera-eset fordult elő. Beregben t. i. a közlekedési vonalak kordonnal vannak elzárva és ezt a feladatot katonák teljesitik. — A kassai katonai helyőrségi kórházban a veszélyre való tekintettel ne hány nap óta serényen dolgoznak három barakk-kórház felállitásán, a melyek mindegyikében 16 ágy van felállitva.

Védekezések a kolera ellen. Péchy Zsigmond főispán és Szentimrey Akos dr. tiszti főorvos e napokban az egész vármegye területét beutazták, hogy a kolera ellen kiadott kormányrendeletek pontos végrehajtásáról személyesen meggyőződést szerezzenek. A főispán és a főorvos mindenütt a kellő rendszabályok szigoru betartását tapasztalták.

A cholera miatt. Zemplénvármegye alispánja által a cholera behurczolhatása miatt a sárospataki főiskola, a tanitóképezde, a s. a.-ujhelyi gymnazium és mindkét városban lévő apáczazárdáknak szeptember hó 1 ső napján leendő megnyitása további intézkedésig betiltatott.

Amerikai Életbiztositó-Társaságok. Mennyire jogos az ezen társaságokkal szemben tanusitott bizalmatlanság, bizonyitja a „Pester Lloyd“ f. hó 24 iki 202. számában megjelent közlemény: „Komoly aggodalmakkal szemlélik az életbiztositást müvelő társaságok a kedvezőtlen kamatoztatási viszonyokat. Szemben az amerikai nagy válsággal, mely az ottani tőkebefektetések óriási értékcsökkenését idézte elő, helyén valónak találnók, ha a Magyarországban müködő amerikai életbiztositó társaságok rászánnák magukat arra, hogy a náluk biztositott felek megnyugtatására pénzügyi helyzetükről felvilágositásokkal, illetve bizonyitékokkal szolgáljanak, miszerint a tengerentuli válság ezen társaságok viszonyaiban nem idézett elő oly változásokat, melyek pogártársaink érdekeit bármily módon veszélyeztethetnék.“

A nagyidai verekedésről emlékeztünk meg tudósitónk révén, a melynél egy legényt az ott levő patak hidjáról a vizbe dobtak. Tudósitónk azt irta ez esetnél, hogy az illető legény meghalt, a mi nem felel meg a valónak, amennyiben ezt behozták ápolás végett a kassai közkórházba és itt a fején szenvedett erősebb sérüléséből meggyógyult.

A szélvihar, mely augusztus 24-én dühöngött Szántón és vidékén — mint nekünk irják — Hernád Büdön a mezőn egy ott a cséplő-gőzgép mellett levő deszka-bódét döntött össze és ez egy földbirtokosra rádőlt, a ki sulyosan megsérült, ugy hogy életéhez kevés a remény.

Az önmüködő toll. Lorentz Károly Beszterczebányán egy olyan találmányu tollra kért és kapott szabadalmat, a melylyel ad infinitum a végletekig lehet irni anélkül, hogy a tollat a papirról fel kellene emelni, illetve az ismert kalamusba bemártani. E pompás toll Kassán Varga Bertalannál kapható és használata igy történik: Ezen szabadalmazott, önmüködő irótollak kezelésénél különösen figyelmet kell azok tisztán tartására forditani. Esetleges eldugulásnál a toll feje lesrófolandó s a csövecske, mely az oldalakon alkalmazott két lyukon át látható — kiemelendő; hasonlókép kiveendő a csövecske alatt találtató gummi-szelentyü. Ezután a csövecskét finom dróttal keresztül kell furni s mindkettőt jól kimosni, a csavart egy kis zsirral be kell kenni, ujból helyesen összerakni s a szelenytü záróját kissé kijebb tolni. A toll megtöltésénél szintén lesrófolandó a tollfej s a keletkezett nyilásba a tintát be kell csepegtetni. Ha a toll meg van töltve s irni akarunk, akkor előbb megnyomjuk a tekercsrugót, s mig a tinta az irótollon látható lesz, akkor kézhez veszszük a tollat s irunk; a hüvelykujj a tekercsrugón nyugszik s ha irásközben kissé nyomjuk, akkor mindig annyi tinta folyik a tollba, a mennyire szükségünk van.

A „Paradicsom kert“-ben mulatott tegnapelőtt Kardos tornai tisztviselő. Ugyanabban az időben és ugyancsak a Paradicsom-kertben mulatott egynehány suszter mester is. Kardos és a suszterek hamar össze barátkoztak s a barátság örömére össze is ölelkeztek. De miután meg van irva, hogy semmi sem tart örökké, igy tehát a barátság sem, ergo Kardos és a suszterek rövid idő mulva ellenséges lábra helyezkedtek. Ennek azután meg az lett a következése, hogy a Kardos fején és testén egyre szaporodni kezdtek a folytonossági hiányok, melyeket Moskovics városi főorvos reparált volna meg, ha Kardos fején és karján mutatkozó folytonossági hiányaival egyetemben el nem zónázik Kassáról—Tornára.

Tanügy.

A kassai községi iskolában az 1893—4. tanévre a tanitók a következőkép helyeztettek el, még pedig a kovács-utczai iskolaépületben a) fiuosztályokban I. a) Markó Lajos, I. b) Horváth Lajos, I. c) Angyal Gábor, II. a) Gyurász Gyula, II. b) Sudy K. János, II. c) Stich Kálmán, III. a) Bohemusz Károly, III. b) Csupák József, IV. a) Gasko Gyula, IV. b) Hubcsik József, V. Vilkofszky József, VI. Grüsz Frigyes.

b) leányosztályokban I. a) Horváth Lajosné, I. b) Aranyossy Luiza, II. a) Corzán Gizella, II. b) Rutter Hermin, III. Gerster Gizella, IV. Ifj. Schwarcz Irma, V. Borbély Ilka, VI. Höffler Emma.

A hunyady-utczai iskolaépületben a) fiuosztályokban I. Labus László, II. Balázs Mihály, III. a) Hitter Gyula, III. b) Fertály József, IV. Takács Béla.

b) leányosztályokban I. Szikay Flóra, II. a) Id. Schwarcz Irma, II. b) Szikay Mariska, III. a) Ambrus Adél, III. b) Hitter Gyuláné, IV. a) Zemányi Flóra.

A flórián-utczai iskolaépületben a) fiuosztály I. Vargofcsik János, b) leányosztály: I. Ábrányiné Váczy Viktória.

CSARNOK.

II. Rákóczy Ferencz hamvai.

Thaly Kálmántól.*)

1888-iki utazásom tudományos sikereiről „Rodostó és a bujdosók sirjai“ czimü munkámban tüzetesen beszámoltam. Azokat tehát nem ismétlem Rákóczi fejedelem hamvaira nézve — miután az 1839-ben véletlenül történt sirfelnyitás történetéből megtudtam, hogy a kereset drága hamvak a galatai Saint-Benoit-egyház sirboltjában megvannak, vagy legalább akkor még megvoltak, — főczélomul tüzém ki a sirbolt ezen részének ujólagos fölbontatását és megvizsgálását, személyes jelenlétemben. Föltettem magamban, hogy ezt, törik-szakad: elérem, akárhányszor kelljen is érette Konstantinápolyba fáradnom. De mivel ott tett személyes tapasztalataimból meggyőződtem, hogy sirfelbontás, halottak nyugalmának bolygatása a keleten — kivált a fővárosban — igen kényes természetü dolog, mely nagy nehézségekkel jár, s nyilt hirlelés esetén épen nem, hanem csak óvatosan, csak szoros titok leple alatt vihető végbe: ennélfogva szándékomról hallgattam (csak egypár, segédkezésre fölkért barátommal közölvén azt), és különösen igyekeztem a St. Benoit-templomban a sirbolt őreivel, a franczia lazaristákkal s első sorban főnökükkel, Pére François Lobry supérieurrel mennél bizalmasabb viszonyba jutni. A mely derék, müvelt, szelidlelkü főpapnak bizalmát ritka mérvben megnyernem s érdeklődését hajdani nagy királyuk, XIV. Lajos hü szövetségesének, II. Rákóczy Ferencz fejedelemnek személye és hamvai iránt fölkeltenem sikerült is. Megismertettem őt a fejedelem s családjának történetével, jellemével, Francziaországhoz való viszonyával, a mi, magyarok nagy kegyeletével iránta; s iparkodtam a supérieurt és szerzetes társait büszkévé tenni arra, hogy Rákóczy és Zrinyi Ilona sirjait ők őrzik templomukban. Mind e törekvéseimben Nyáry Jenő báró és Bár-

*) A történelmi társulat tavalyi évkönyvéből, abból az alkalomból vettük át, hogy Kassán mozgalom indult meg a Rákóczy hamvak hazaszállitása iránt.

IX. évfolyam. Kassa. vasárnap 1893. évi szeptember 3. 100. szám.

…ztőség és kiadóhivatal
…a-főutcza 58. sz. a.
lapot érdeklő küldemények czimzendők.
…őfizetési díj:
…sán házhoz-hordással
…re … … 6 frt — kr.
…re … … 3 „ — „
…edévre … 1 „ 50 „
…ékre postai küldéssel:
évre … … 6 frt — kr.
…vre … … 3 „ — „
…edévre … 1 „ 50 „
Egyes szám 5 kr. —
…ratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor … … … 5 kr
nyilttérben … … … 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbba a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Voglö Bécs: Eckstein Bernát fürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bermentes levelek fogadtatnak el.

A nagy drágaság.

(*) Tagadhatatlan, hogy egészen abnor… időket élünk.

Mi lehet az oka a jelen év rendetlen időjárásá…? Azt csak a természet titkait fürkésző tu…ok volnának képesek megmondani, — vagy …n még azok sem.

Oly hüvös nyarat s oly aránytalanul sok esőt, mint az idén volt, öreg emberek sem értek meg. De főként a felsőbb vidékeken nem is maradt ugy hátra a gázdálkodás menete, mint az idén, — s a gazdálkodó közönség régen szenvedett annyi kárt ugy terményeiben, valamint az ezek feltakarittatására megkivántató munkaidő elfecsérlésében.

Szinte hallatlan dolog, a mit szavahihető gazdák beszélnek, hogy még megyénkben s pláne annak délfelé eső részében is vannak határok, a hol a kalászos növények egy része, a milyen p. a zab, ma is aratatlanul vannak. S ami le is van aratva, a sok eső miatt csépeletlenül maradt; s jobb része a csépeletlen életnemüeknek csirázásnak indult.

Hozzájárul ehhez, hogy takarmány sok helyütt, még oly helyeken is, a hol különben bőven szokott teremni, egyáltalán nincsen. A szénafélét vagy elvitte, vagy beöntötte a viz; — sarjutermésre szintén nincs kilátás, mert a rétek igen sok helyütt iszap alá kerültek. A mesterséges takarmány, a milyen a lóhere, luczerna, bükköny stb. szintén elrothadt, megsemmisült a tartós esőzés következtében s téli takarmányul nem használható.

Ugyanigy áll a dolog a kapás növényekre is. Főkép a b u r g o n y a némely vidéken annyira sinyli a sok esőt, hogy már is romlásnak indult. A gyümölcs, (szilva, alma stb.) hull a fáról s több semmisül meg a terméséből ily uton, mint a mennyi épen marad a fák ágain.

Szóval termés dolgában határozottan rosszul állunk. S ennek a sajnos állapotnak már is érezzük a hatását, különösen mi városiak, a kiket nagyobb részt a vidék lát el élelmiszerekkel.

Hogy első sorban is a helyi viszonyokról beszéljünk: Kassának talán még soha sem volt olyan drága a piacza, mint az idén. Már is mesés árakat kell fizetni a bevásárlandó élelmiszerekért; pedig hát azt lehet mondani, most vagyunk majdnem a legnagyobb bővében mindennek. Hova fog ez az állapot fejlődni majd ugy tavasz felé, a mikor már nem annyira a termesztők, mint inkább a nyerészkedő közvetitők kezéből kell mindent bevásárolnunk? Bizony meglehetős kétségbeejtő állapot!

S ez a sanyaru helyzet nyomasztólag fog hatni általában a társadalom minden egyes osztályára. De oly nyomasztó hatással talán még se leend egyre sem, mint a hivatalnoki osztályra. A kereskedő, iparos a viszonyokhoz képest emelheti az ő áruczikkeinek az értékét, s ily uton szerezhet magának némi kárpótlást. Még a háztulajdonos is felebb szöktetheti a lakbért, ha épen jónak látja. Csak a hivatalnok nem tehet e részben semmit: ez türni kénytelen az adott viszonyokat. Ugyanez áll sok tekintetben a tanitók- és tanárokra is, — habár ezek magánórák vállalásával mégis csak inkább képesek magukon ugy a hogy segiteni.

Igaz, hogy az állami és megyei hivatalnokok, ugy szintén az állami tanárok és tanitók (tanitónők) anyagi helyzete épen a legközelebb lefolyt időkben javult valamit, a mennyiben részint fizetés emelésében, részint drágasági pótlék élvezetében részesitettek. De oly mérvben még ezek helyzete sem javult, hogy a most beállt s még inkább beállandó nagy drágaság sulyát ők is meg ne éreznék.

Legmostohább mindenek között a v á r o s i t i s z t v i s e l ő k h e l y z e t e; mert ezek az emlitett javak egyikében sem részesitettek, daczára annak, hogy többször megkisérlettek egy és más uton lépéseket ,i tenni anyagi helyzetük javitása iránt. Őket sem lenn, sem fenn nem igen akarják méltányolni.

Ismételten hangsulyozzuk, hogy ez az év határozottan egyike a legáldatlanabb éveknek. Attól ugyan, hogy általános szükség állana be országunk területén, a mai fejlett közlekedési viszonyok mellett nem igen lehet tartanunk. A 30-as évek nyomoruságait többé nem igen fogjuk érezni. De igenis érezni és sinyleni fogjuk sokan a mostoha időjárás terheit. S ez a nehéz állapot főként olyanokra fog nehezedni, a kik társadalmi állásuknál fogva nem igen vannak hozzászokva a koplaláshoz; s a kiktől megkivánja a társadalmi illem, hogy tisztességesen járjanak, mert különben lenézik, sőt el is itélik őket.

A nagy drágaság főként az intelligens, de kevés anyagi javakkal megáldott osztálybeliekre szokott legsulyosabban nehezedni.

A kassai tejszövetkezetről.

E közhasznu vállalkozást legjobban jellemzi életrevaló müködésében az a körülmény, hogy fenállása kezdete óta csak azok hallanak és tudnak róla, a kik felismerték benne azt a jóravaló törekvést, a mely a kezdeményezőket vezérelte, a midőn szövetkezeti uton igyekeztek elejét venni azon számtalan és jogos panaszoknak, hogy Kassán a rossz és pancsolt tejek miatt már-már tarthatatlanok az állapotok. A kiknek pedig mindegy volt és az ma is, hogy minő tejtermékeket élvez családja, az a kassai tejszövetkezetről alig, vagy éppen semmit sem tud, mert ez a szövetkezet nagy dob és reklám nélkül dolgozik és éppen ezért kedvező az alkalom nekünk, hogy erről, közölve a tevékenységét feltüntető igazgatói jelentést, egy és mást tájékozásul közrebocsássunk a következőkben:

Több izben szólitottak meg t. gazdatársaim, hogy mit csinál, él és gyarapodik-e a tejcsarnok-szövetkezet, melynek megalakulasa annyi vajudáson ment keresztül? Ugy hiszem, hogy e kérdésekre legjobban megfelelek, ha közölve az 1892. évről szóló igazgatói jelentést, nehány sorral beszámolok az idei müködésről is. Nem lévén tollat forgató ember, csak a tények egyszerü elősorolása az, a mit nyujthatok, de az ügy iránt érdeklődő reménylem megtalálja benne azt, a mit tudni óhajt.

A „kassai tejcsarnok-szövetkezet“ müködését 1892. január 1-én kezdvén meg, 1892. decz. 31-én tehát az első üzletév sikeresen véget ért, s ennek eredményére rövid visszapillantást vetni az, a mit igazgatói jelemtésemben a tisztelt közgyülés előtt tenni óhajtok. A szövetkezet alakitásának czélja, mint mindnyájan tudjuk, az volt, hogy társulva együttesen, biz-

TARCZA.

A megtért bünös.

— Karczolat. —

Irta: **Hevessi Jenő.**

Fodros Kajetán a lábtyümüvészet egyik kitünő és érdemdus tagja volt. Kitünő azért, mert olyan formás czipőket egész Kenyere-Tégláson nem lehetett kapni, mint ő nála s érdemdus azon oknál fogva, mert egyedül neki köszönhető azon fontos körülmény, hogy a „Kenyere-téglási lábtyümüveszet önképző és közművelődési egyesülete“ megalakult.

Hogy milyen szorgalmas, ügyes és sokoldalu férfiu volt Fodros, mutatja az is, hogy a czéhbeli atyamesterség és az egyesületi elnökségi teendőkön kivül még arra is ráért, hogy deres, őszülő hajjal, hulladozni kezdő fogakkal elvette Kenyere-Téglás egyik viruló rózsáját, nemes Csiris Anna leányzót, a kinek gyönyörü haján és észbontó tekintetén kivül, még vagy husszezer forint is volt a birtokában.

Egy napsugaras vasárnapi délután vezette oltárhoz a jeles férfiu a város ékes virágát és a templomból büszke léptekkel kivezetve életpárját, ugy érezte, hogy ifju nejét őrültül szereti és hogy nincs az az éles dikics a világon, a mely fiatal Annuskáját az ő életének fonalától elmetszheti.

Boldogan éldegéltek együtt s élvezték a mézeshetek gyönyörüségeit, melynek vége-hossza nem akart szakadni.

De mégis vége szakadt. Sajnos, sokkal előbb, mint azt várni lehetett. Ugy látszik a kenyere-téglási lelkész nem elég erősen csirizelte össze a frigyet, mert egy szép napon Fodros arra ébredt, hogy bálványozott Annuskája szive nem ő érette kalapál többé, hanem egyik nála dolgozó fiatal legényért, a ki olyan szép piros papucsokat tudott késziteni és aki még a „tarara bumm dieyt“ is kifogástalanul tudta elfütyülni.

Mi volt a széles kaptafára huzott szük czipő kinja az övéhez képest?

Komisz huszár-suviksz!

Amint ezt elgondolta, ádáz dühvel csapta a kezében levő piros kordován csizmát a falhoz, egyuttal pedig az asztalon heverő csirizes tálat a sarokban kuczorgó tiszteletbeli dijtalan lábtyümüvész-gyakornokjelölt szurtos ábrázatához vágva, felorditott:

— Miska! nem hallod?

— Érzem is! nyöszörgé a váratlanul megtisztelt süvölvény, körmeivel az arczára ragadt csirizt kapargatva.

— Guritsd ide magad! Vagy álmodozol?

— Oh bár csak álmodoznék! sóhajtott Miska fájdalmasan.

Fodros Kajetán szikrázó szemekkel kérdezte a félénken felé vánszorgó inast:

— Hütlen az asszonyod? Szólj, vagy agyonkalapállak!

— Nem tudod? — orditotta a mester növekvő dühvel és fenyegetőleg forgatta meg feje felett az erős lábszijat.

— Tudom… rebegte félénken a megijedt Miska.

— Mit tudsz? Hogy a majszterné hütlen lett hozzám?

— Azt…

Oh te szegény Miska, kinek hátát az isten arra teremtette, hogy rajta a dühös mester erőmütani gyakorlatokat végezzen! Oh te szegény hát, melynek végig kellett szenvedni a Fodros olvasolatlannul adott csapásait, melyhez képest az egyiptomi hét csapás csak szerelmi csirogatás számba ment!

Az előbb még csak a sovány reggeli után sajgott a szegény müvészjelölt éhező gyomra, de a záporeső módjára hulló lábszij-csapások után egész teste is sajogni kezdett.

Végre a dühös mester is megelégelte a neje hütlenségéről bizonyitékot szolgáltató inas verését és letette az asztalra az igazságot osztó lábszijat.

Kifujta dühét.

Leült nagy busan a kerek háromlábu székre és fejét tenyerébe hajtva, gondolkodni kezdett a történtek felett.

Arra a szomoru meggyőződésre jutott, hogy ámbár Annus nélkül patkószeget sem ér neki az élet, nejével többé nem lehet együtt élnie, mert hütlen feleség nem való az ő becsületes személyéhez, kit az egész város tisztelt.

Szakitani fog vele. Szakitani még akkor is, ha életének fonala is szétszakad miatta.

— De mit fog a város népe beszélni? Hogyan fog ő az emberek szemei közé nézni, midőn az utczán köszöntik? Nem fog-e a vér arczába szökni, ha észreveszi a gunyos tekinteteket, amelyeket felé vetnek? — töprengett magában.

Nem! ő nem birja ezt kiállani. Inkább ő megy el a városból. Hadd vessék meg azt a czifra bábot, aki egy olyan tekintélyes férj oldalán sem érzi magát boldognak.

Elővett egy darabka papirost és számolni kezdett.

Annus épen hatvanöt napig volt a felesége. Tekintve, hogy ezen idő alatt ugy tartotta, mint egy kiskirályt, bizonyára nem lesz sok, ha egy napi tartásdij fejében tiz forintot számit fel… Hiszen a delegátusok egy-egy ebédje belekerül 15—20 frtba!

— Tehát hatszázötven forint összesen… mormogta.

Gyorsan bement a tiszta szobába és kinyitotta a szekrény ajtaját. A felesége pénzéből leolvasta a hatszázötven forintot, a többit pedig szépen visszatette a helyére. Hadd lássa az a hütlen asszony, hogy milyen becsületes férje volt ő neki!

Felöltötte ünneplő ruháját és a „két józan bakkecskéhöz“ indult. Letelepedve a sarokasztal mellé, bort parancsolt; és midőn érezte, hogy már nemcsak a jelent, de a jövőt is teljesen rózsaszinben látja, „czálent“ kiáltott és aztán tántorgó léptekkel s háborgó gyomorral kiballagott a vasuthoz, ahol jegyet váltott a fő- és székváros felé induló vonatra.

Elutazott a „végkielégitéssel.“

Az asszony pedig a látogatásból hazaérkezve, hiába várta az ő „szerelmetes csirizes kecskéjét,“ az ebédhez, mert az már valahol Czegléd felé majszolta a korcsmában vásárolt kéthetes knakkvurstot.

A tarara bumm diet éneklő segéd társaságában elköltött ebéd után meg nem állhatta, hogy ne kérdezze a szurtos inastól:

tos piaczot szerezzünk tehenészeteink tejtermékeinek s ezáltal egy fontos gazdasági ág biztos felvirágozásának alapját megvessük. Felismerve azon nehézségeket, melyeket a tej értékesitése egyes gazdáknak okoz, egyrészt a tejátvivők, főleg ugynevezett majorosok megbizhatlansága folytán, másrészt a naponkint változó tejmennyiségnek állandó fogyasztókkal szemben való elhelyezésének bizonytalansága folytán, azon megállapodásra juttatták a szövetkezet jelenlegi tagjait, hogy a vállalatot megindítják akkor is, ha az átlagos tejértékesités eleinte az 5 krt meg sem haladja. A szövetkezet müködéséhez kötött eme várakozást az eredmény be is igazolta, ha nem is volt képes e szerény igényeket felülmulni.

Az összes a tejcsarnokba szállitott 295,270 liter tejmennyiségért a tagoknak 15,107 frt 22 kr. fizettetett ki, vagyis literenkint 5¹/₆ kr.

A szövetkezet alakitási költségeiről a számadási kivonatok, melyek minden tagnak előzetesen megküldettek, nyujtanak felvilágositást s én itt csak azon okokról óhajtok röviden említést tenni, a melyek az aránylag alacsony értékesitést előidézték.

Ez okokat kutatva, a következő eredményre jutunk:

Az évi folyó költség, a számadások tanusága szerint, 4869 frt 11 krra rugott, vagyis beszállitott literenkint 1.65 krt tesz ki. E költségből egy-egy napra esik 13 frt 33 kr., a miből a helyiség bére, az üzletvezető és segédszemélyzet fizetése, fütés, világitás, 2 lótartás, a leltári tárgyak fentartása, nemkülönben a szövetkezet jégszükséglete fedeztetik.

Nem hiszem, hogy bárki is a költséget magasnak tartsa s azt sem, hogy legyen az országban ilynemü szövetkezet, mely ennél alacsonyabb regievel dolgozzék.

A kezelési költség magassága tehát nem lehet oka az alacsony értékesitésnek; s ha tekintetbe veszszük, hogy a jelenlegi felszereléssel naponkint nemcsak 900 liter tejet lehet feldolgozni, mint az eddig történt, hanem a gépek és személyzet jobb kihasználása mellett ennek kétszeresét is, kétségkivül elérhető lesz, hogy a literenkénti költség még alacsonyabbra szállittassék.

A csekély értékesitésokai tehát másutt keresendők és feltalálhatók, először a kezdet nehézségeiben, másodszor a tejprodukczió elégtelen voltában és főleg a nyári és téli hónapok közt kedvezőtlenül történt megoszlás-ában s végre a nagy konkurrenciában.

Elő-ször mondom a kezdet nehézségeiben! Az üzlet január 1-én indult meg, tehát azon időben, a mikor a fogyasztók szükségletök fedezéséről még jó előre gondoskodtak volt s a mikor állandó szállitóját senki sem hagyja cserben különös ok nélkül.

A bizalmatlanság, melyet a közönség a szövetkezettel, mint annyi uj intézménynyel szemben is tanusitott, nagyon megnehezitette az állandó vevők megszerzését, ugy hogy az első két hónap nagyon kedvezőtlen eredménynyel zárult.

A midőn a közönség már megkedvelni látszott az intézményt, fokozottabb igényeket kezdett támasztani, annyi tej rendelkezésre nem állott, hogy az összes vevőket kielégithettük volna, s ismét megingott a bizalom a fogyasztóban az iránt, hogy szükségletüket a szövetkezet minden időben fedezni képes.

Biztos vevőket a nyári hónapokra igy nem sikerült szereznünk s midőn a tej mennyisége csaknem megkétszerezödött, csadasa nagy nehézségeket okozott, ugy hogy most a tulprodukczió folytán nagyon kedvezőtlenné vált az értékesites. Az ősz beálltával a tejpiaczon elárusittatni szokott tejmennyiség az évi minimumra szokott leapadni. Ekkor lehetett volna a nyári csorbát kiköszörülni és az évi átlag értékesitést felemelni, ha ekkor a tejmennyiség a szövetkezeti istállók tulajdonosainál nem csappant volna meg, majdnem a nyári quantum felére. Igy e kedvező konjunktúrát sem lehetett kihasználni. Tisztább képet nyujt a tejforgalomról a következő összeállitás:

Beszállittatott					
I. időszak	liter	II. időszak	liter	III. időszak	liter
Január	18.846	Május	34.692	Szeptember	19.684
Február	20.474	Junius	35.718	Október	21.426
Márczius	25.880	Julius	30.624	November	18.087
Április	26.643	Augusztus	24.171	Deczember	22.869
Összesen	91.843	Összesen	125.205	Összesen	82.066

A II. időszakban sok tejet kellett földolgozás utján értékesiteni, a mi természetesen az évi átlagot tetemesen nyomta, mert a mig a brutto-értékesités az I. időszakban 6—8 kr., addig a II-ikban 5—6 kr. s a III-ikban ismét 7—9 kr. volt.

Az üzlet prosperálására hátrányosan hatott nemcsak a tejprodukczió egyenlőtlen megoszlása az év különböző szakaiban, de a tejprodukczió csekélysége általában is. Álljon ennek igazolására a következő kimutatás:

Az istálló száma	Üzletrészek száma	A beszolgáltatott tejmennyiség: Istállónkint	Üzletrészenkint	Beszolgáltatott tej 1 tehenenkint	Értékesitési ár literenkint	Kifizetett összeg: Istállónkint	Tehenenkint
I.	1	12.567¹/₂	12.567¹/₂	1256.7	4·66	586·34	58·63
II.*	2	12.547	—	—	4·80	602·80	—
III.	4	39.689¹/₂	9.922·	992	5·15	2045·21	51·31
IV.	3	22.570	7.523	752	4·93	1113·57	37·11
V.	5	59.644	11.928	1192	5·06	3023·90	60·4
VI.	2	15.646	7.823	782	4·9	766·90	38·3
VII.	4	61.723	15.430	1548	5·08	3138·42	78·46
VIII	6	70. 83	11.813	1181	5·39	3826·06	63·77
Össz. és átlag		295.270	11.300	1130	5·11	15·107·—	57

* 2 hó multva kilépett.

E kimutatásból látjuk, hogy az összes istállók közül csakis a VII. üti meg azon mértéket, melyet észszerüen kezelt tehenészetnél elérni szokás: amennyiben a fönti istálló beszállitott tehenenkint 1543 litert, a borjura átlag csak 4 heti szoptatást számitva 28 nap à 8 liter 224 l., a tejprodukczió kitesz átlag 1767 litert, felszámitva még a házi szükségletre, illetményre felhasznált tejet, a tejprodukczió 1800 literre tehető. A tehenek tejelési képességének különböző volta kitünik azon nagy eltérésekből, a melyeket a kimutatás utolsó rovata tüntet fel, a hol mig egyik tehén 78·46 frtot, addig a másik csak 37·11 frtot jövedelmezett. Mennyire fejlődhetik ez utóbbi még, mig amazt eléri s hová még az első is, ha fejési átlaga pl. 2000 literre s az értékesités 5·11 krról 6 krra, vagy tovább emelkedhetik.

Csak röviden kivánom még érintenni azon körülményt, hogy a tejnek kezelése az istállókban sem volt még mindenütt és mindenkor megfelelő. A szövetkezet szigoru kötelessége levén a fogyasztó közönségnek mindenkor teljesen kifogástalan tejet szolgálhatni, az átlagos értékesitést apasztotta több izben azon körülmény is, hogy a nem teljesen kifogástalan tejet fel kellett dolgozni olyankor is, a midőn annak mint friss tejnek való eladása a nagy kereslet mellett lehetséges és előnyösebb lett volna.

Az előadottak után nagyon könnyü amaz utat megjelölni, mely szövetkezetünk biztos és mindnyájunk érdekét kielégitő felvirágozá-ához vezet.

1. Ohajtandó, hogy a szövetkezet kötelék nassék mindazon Kassavidéki tehenészet, a m szerüen kezelve van s tejtermékeit a kassai viszi s a szövetkezetnek érezhető konkurenczia

2. Hogy a tejkezelés istállókban mindenk gástalan s a szövetkezet ennélfogva azon hel legyen, hogy az odakerülő tejet minden fen nélkül egész quantumában szolgálthassa a k nek, a mely már is meggyőződött arról, hog vetkezetből tényleg mindenkor kitünő minős vásárol.

3. Lehetőleg jó és észszerü takarmányo tejelő tehenek és azok ivadékainak gondos r gatása által a tehenek tejelő képességét foko óhajtandó volna tovább a tehenek ellési idej kénti berendezése által, hogy ősszel lehető tehén álljon rendelkezésre, a tejprodukcziót a különböző szakaiban lehetőleg egyenlő magasság tartani.

Ezen két utóbbi momentum szemmeltartá értékesitését biztosan felemeli legalább is 6 mely ár mellett a tehenészet biztosan jöve vállalat.

—

Eddig terjed mult évi jelentésem, azót elmult egy félév s örömmel konstatálhatom, haladás elvitázhatatlan és kétségtelen, hogy a szövetkezeti tagok öntudatos együtt müködése a jövőben az elért eredményt még fokozni s a szövetkezet felvirágozását biztositani fogják.

A mondottak igazolására szolgáljon az alábbi kimutatás:

Ideje	A szállitás: mennyisége 1892.	1893.	Értékesitési ár kr. 1892.	1893.	Kifizetett összeg 1892. frt	1893. kr.
Január	18.831¹/₂	24.477	4.04	6·02	760 84	1518 25
Február	20.451¹/₂	24.296	6.68	5·83	1364 71	416.72
Márczius	25.147¹/₂	29.003	6.44	6.64	1619.01	1924.14
Április	26.224¹/₂	24.237	5.12	5.37	1339 70	1300 79
Május	33.594¹/₂	25 313¹/₂	3.89	5.86	1304 90	1482 65
Junius	35 266¹/₂	28.431	4.41	4.41	1554 63	1254 46
Összesen	159 497¹/₂	155.758¹/₂	4.89	5.71	7943 79	8897 01

Az 1893-ik év első félévében ugyan kevesebb tej szállittatott be, mint a megelőző évben, de mint-hogy a tejmennyiség havonkint nem tüntet fel oly eltéréseket, mint a mult évben, az értékesités literenkint 4·89 krról folemelkedett 5·71 krra s a 159.497 literért tavaly kifizettetett 7943 frt 79 krral szemben az idén 155.758 literért a szövetkezet 8897 frt 1 krt fizethetett ki, tehát majdnem 1000 frttal többet.

Ha a tavalyi két félév eredményéről az ideire következtetünk s tekintetbe vesszük, hogy 1892-ben januártól junius végéig az átlagos literenkénti értékesités 4·89 kr. volt s az az év végével 5·11 krra emelkedett; ugy reménylhetjük az 1893-iki első félévi zárlatból, vagyis a literenkinti 5·71 krból azt, hogy az 1893-iki átlag az év végéig 6 krra fog felemelkedni.

E néhány adattal t. gazdatársaimat tájékoztatni óhajtottam a gazd. egyesület kötelékéből alakult tejszövetkezet munkálkodásának eredményéről s reménylem, hogy sikerült bizalmat keltenem a szövetkezet életképessége iránt azokban is, kik az utóbbi időben több városban keletkezett hasonczélu vállalat sikertelen müködése és szomoru és gyors bukása folytán igen érthető tartózkodással viselkedtek ez uj próbálkozás iránt.

Ha még hozzátezem, hogy az egyik társulás a másikat vonja maga után s hogy a megszilárdult tejszövetkezet mily könnyen fejlődhetnék fogyasz ási szövetkezetté, mily előnyösen alakulhat szarvasmarhatenyész-egye-ületté s mint ilyen mily befolyást gyakorolhatna a tenyészállatok értékesitésére s kedvezményeket nyerhetne a tenyészállatok beszerzésénél, a gazdákat érdeklő mindmegannyi vitális mozzanat; ugy hiszem, eléggé reámutattam azon előnyökre, melyeket a szövetkezet megizmosodása által tagjainak nyujthat. Most csak amaz óhajomnak adok kifejezést, vajha e sorok bizalmat keltenének több gazdatársamban s megérlelnék bennök amaz elhatározást, hogy jövőben velünk tartsanak ők is.

Br. Sobell Gyula.

— Miska te! Hova ment a mestered?

— Hát bizony ténsasszony akkor sem tudom megmondani, ha azt a darab csirkeczombot nekem adja, ami ott fekszik a tálba.

— No hát itt van, te kutyaházi. Ugyis tudom, hogy csak az a czélod, hogy ezt megehessed.

Miska jobbkezével gyorsan a nyujtott czomb felé kapva, balszemével a másik szoba ajtajára pislantott.

— A sifonér talán megmondja, ténsasszony.

Fodrosné kinos sejtelemtől megkapatva szaladt a szekrényhez és gyorsan felszakitotta annak kettős ajtajat.

— Pénzt vitt el? — kérdé ijedten.

— Aligha nem, ténsasszony.

— Oh a kiszegett borjutalp! Tehát még arra is képes volt?!

Most persze azt hiszik önök kassaiak, hogy mikor Fodrosné észrevette a hiányt, hirtelen a csirizes tálba ájult?! Oh, ne tessék ettől félni! Egy született nemes csiriz sokkal okosabb, minthogy ezt tette volna.

Nem ezt tette, hanem ehelyett ugy ahogy volt, háziköntösében, elszaladt a rendőrségre panaszra.

— Kérem a megszökött férjemet! S ha ocsmány lelke már a másvilág kapujára van szegezve, még akkor is hozzák nekem vissza. Szemébe akarok még egyszer nézni annak a vén „csirizes kecskének!"

A főkapitány udvarias volt a szép asszonyok irányában és Annus kérésére rögtön mozgásba is hozta a rendőröket. Egyuttal pedig sürgönyözött a fővárosba, hogy egy ember m-gy a személyvonattal, kinek deres a bajusza és mikor hátat fordit, az arczát egyáltalán nem láthatni s aki bünének betetőzéseül még meg is szökött egy nagy összeg pénzzel, miért is barátságosan megkötözve, visszahozandó.

— És — oh csodák csodája! — a pontos személyleirás alapján csakugyan elfogták Kajetánt és visszahozták Kenyere-Téglásra.

A főkapitány azonnal maga elé vezettette a vén bünöst és szigoru arczot öltve magára, vallatni kezdé:

— Maga megszökött a felesége pénzével!

— A törvény értelmében ami a feleségemé, az az enyém is. Különben én el sem sikkasztottam magamat. Csupán a milleniumi kiállitás területének megszemlélhetése végett ránditottam fel magamat fő- és székvárosba, hogy egyben ezen alkalmatossággal, lendületet nyert lábtyü-üzletem dratva szükségletét is helyes forrásból elégithessem ki. Mondok.

— Ne hazudjek! Minek tetézi vétkét még ujabb és ujabb bünökkel?

— Engedelmet kérvényezek. Hazudás csunya mestersége nem lévén kenyerem, jelen gyanusitást indignyozással visszautasitványozom. Mondok.

— De igenis megszökött!

— Én nem. Különben is én azt teszek, amit akarok, mert én nemes lévén, mint a nóta mondványoza:

...Nem parancsol nékem,
Nem parancsol nékem,
A biró, a biró... de az ur sem!

— Ne énekeljen itt az én szobámban, mert mindjárt lecsukatom a kőterbe!

— Főkapitány ur apja nálam tanulván a lábtyükészités müvészetét, nem gondolnám, hogy az ur butálisan bánik el velem. Mondok.

Vanhaszna belátva, hogy itt szelidebb hurokat kell pengetnie, a lelkére igyekezett beszélni a borközi állapotban levő tekintélyes atyamesternek:

— Lássa, kedves Fodrós bácsi, minek tesz maga lyet? Maga, a kitünő czéhmester, az okos egyesületi elnök, a hires felköszöntő, kinek a szomszédvármegyében sincs párja! Hát illik ez egy ilyen tekintélyes emberhez, mint maga? Aki becsületben ősült meg városunkban! Aztán Budapest felé szökik, ahol egymást érik az éber rendőrök...

Itt nem folytathatta tovább a főkapitány. Fodros lehajtotta fejét a beszéd alatt és hangosan zokogni kezdett. Könyei végigmosták barázdákkal teliszántott arczát.

— Igaza van a tekintetes főkapitány urnak... Csak tessék jól megmoslékozni az én bolond fejezetemet... Megérdemlem én azt nagyon... Beismerek mindent őszintén... Hogy nem jól tettem... Hogy máskép kellett volna cselekvényeznem... Minek ránditottam fel magamat Budapestre... Mentem volna inkább Szegedre... Ahol egy rendőrt sem látni az utczán... Oda kellett volna mennem... Nem fogtak volna most el...

És sirt sokáig a vén, megtért bünös.

A hetről.

Kassa, szept. 2.

Fütyül a szél, az idő már őszre jár,
Szebb hazába megy vigadni a madár.

Én is mennék, de... az igazat megvallva — csakugyan nem tudom hogy hová menjek.

Ugy körül vagyunk véve a kolerának rémséges szállásaival, hogy bizony okosan teszi az emberfia, ha itthon ül s nem jár kéjutazásokat, kirándulásokat tenni se Zemplénbe, se Borsodba s annálkevésbé Mármarosba.

Onnan felülről a lengyel menyecskék és a szolgák szidók hazájából egyre-másra érkeznek a kolerahirek.

Fel is veszélyes menni.

Már bizony a legözélszerübb dolog, ha az ember szépségesen bevárja, mikorra méltóztatik a kaftános mekkai zarándoknak bennünket felkeresni itt locco: Kassa városában.

Mostan még — hála legyen az egek Urának — se Senka, se Wandraschek, sem pedig Mos

Folytatás a mellékleten.

HIRDETÉSEK.

Nélkülözhetlen

minden jó háziasszonynak és tisztitó intézetnek!

Dr. Linck-féle

ZSIRLUGLISZT.

Ellsmert legjobb, legolcsóbb és legártalmatlanabb mosó- és tisztitószer.

Teljesen chlormentes!

Kassai főraktár:

230—17 **Vizy Domonkos**

füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete

Kassán, főut. a 53. sz.

A forgács-utcza végén levő külsétányon (glacis).

Csak néhány napig látható. **Scheer-muzeuma**

Rendkivüli

nagy kiállitás

mechanikai történelmi

életnagyságu viaszalakokban

a leghiresebb müvészektől.

Ujdonság! Éppen most érkezett Angolországból!

289 2—2 I. Szakasz: **az oroszlány menyasszony.**

II. szakasz.

XIII. Leó pápa az arany trónszéken, áldást osztva. (Mechanikai mü, Jong müterméből Londonban.)

Judit Holofernes fejével, mechanikai mü.

Ö tamoret, mechanikai mü Kaulbach után mintázva Zeiler tanártól.

Rudolf trónörökös, szül. Luxenburgban 1858. aug. 21., nősült 1881. május 10. Stefánia főhercegnővel. **II. Leopold** belga király leányával, meghalt 1889. jan. 31. Mayerlingben Baden közelében.

Egy mechanikai müdarab: az anyai szeretet.

Egy paduai leány a szégyenoszlopon, a spanyol inquizicióból.

Miss Lola az ezüst golyó lejtőn balanzirozva.

Koch tanár a mellbetegek elleni gyógyszer feltalálója.

Kossuth Lajos a legujabb fölvétel szerint.

Legujabb itt először látható a megboldogult német császár Ö felsége **III. Frigyesen** Brahman tanár által eszközölt gégefő kivágásának operatiója (tracheotomia).

III. Szakasz.

Eredeti történelmi kiállitás bel- és külföldi ragadozó állatok, madarak, tengeri állatok, kagylók, bogarak gyüjteményéből.

IV. Szakasz.

Stereoskopia terem a legujabb látványokkal, operák, operettők, balletek, párisi színésznők, tájképek és életképekből.

Eredeti nagyságu mechanikus viaszalakokban látható I. Ferencz József Ö felsége, Erzsébet magyar királyné Ö felsége, Stefánia özv. trónörökösné, I. Vilmos német császár Ö felsége, Bismarck hg., Lajos bajor király, VIII. Leo pápa, Liszt Ferencz. Egy a csatatéren elesett francziu tiszt haldoklása.

A muzeum reggeli 9 órától este 10 óráig van nyitva. — Belépti dij nappal, valamint este fényes kivilágitásnál 15 kr.

Minthogy ezen tanulságos s tudományos kiállitás a legujabbat és megtekintésre méltót nyujt és nagy utazásom alatt bel- és külföldön a legnagyobb megelégedésben részesültem, reményiem, hogy a n. é. közönséget itt is kielégithetem.

A n. é. közönség becses látogatását kérve vagyok tisztelettel **SCHEER KÁROLY,** muzeumtulajdonos.

Kinszky Károly

testnevelő-intézete Kassán

Schalkház-szálló első em. kis termében.

Alulirott tisztelettel jelenti, hogy ezidei ránczta nitási tanfolyamát

október elsején

nyitja meg. Jelentkezések **szeptember hó 24-étől** naponkint délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3-tól 5-ig elfogadtatnak a Schalkház-szálló első emeletén levő 33. sz. alatt.

Illő tisztelettel

Kinszky Károly

287 1—4 tánczmester.

Iskolakönyvek

az összes

helybeli tanintézetek

részére

iró- és rajzszerek

a legjutányosabban

282 3—4 kaphatók

MILDNER FERENCZ

könyvkereskedésében

Kassán, főutcza 52. sz. a.

(lakatos-utcza sarkán).

Hegedü-oktatást

ad **PAULUS EDE** hegedü tanitó és a 295 1—2 kassai székesegyházi kar tagja

Kassán, Sándor-utcza 9.

1894. február hó 1-étől

Bethlen-körut 24. sz. alatti házban jelenleg csendőrlaktanya, több szép lakás bérbe fog adatni.

Közelebbi felvilágositás a kassai takarékpénztárnál nyerhető. 275 3—3

Rövidített levél- vagy sürgönyczim:

GAZDASÁGI GÉPGYÁR BUDAPEST.

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSULAT

BUDAPESTEN.

Gyártelep: Külső váczi-út 7. szám.

Minden gazda, aki a legelőnyösebb szerkezetü **vetőgépek** beszerzése iránt érdeklődik, kimerito felvilágositást nyerhet gyárunk igazgatóságánál.

Terjedelmes árjegyzékekkel a gazdaság **összes ágazatában** szükséglendő gépezetekről dijmentesen szolgálunk.

Nevelő

keresetik falura, szerény igényekkel egy 9 éves fiu mellé, az elemi iskola 4. osztályának sikeres végzése czéljából.

Czim a Kassai Szemle kiadóhivatalában tudható meg. 294 1—3

Siemens és Halske

villamos világitási és erőátviteli gyárak

Budapest, VIII. Kerepesi-ut 9/a sz.

Elvállalják: villamvilágitási és erőátviteli, telefonok, vasuti biztonsági és tükjelző állomások berendezését. Szállitanak: vizmérőket, vizállagmérő készülékeket, mérőeszközöket mint galvanometereket stb. izzólámpákat, ézénpálczákat stb.

Csillárok stb. villamos világitáshoz. Különösen felhivjuk a közfigyelmet városi raktárunkra, hol villamos czikkekben dus választéku minta-raktárt tartunk.

Figyelemre méltók a 176 13—16

szab. Hellesen-féle száraz elemek

melyek 6 nagyságban elkészittetnek és hivatva vannak a folyadékos savakkal működő elemeket kiszoritani.

Költségvetések és ajánlatok dijmentesen.

Világhirü

a

„Les Dernières Cartouches és Lohengrin"

féle szivarkapapir

Braunstein frères gyárából, **Párizsban**

65 Boulevard Exelmans 65.

A **Braunstein frères** czég csakis **Gassicourtban** (S. és O.) **franczia országban** létező saját **papirgyárának** készitményét hozza forgalomba.

Ezen nagyszerü a legujabb elveken alapuló berendezett telep készitményei a papiripar diadalának tekinthetők.

A szivarkapapir és szivarkahüvely elárusitására szánt gyáriraktár helysége

Bécsben, I. Schottenring 25. sz. a.

Az általunk a „Les dernières Cartouches" féle papirból készitett valódi franczia szivarkapapir, valamint valódi franczia szivarkahüvely, melynél minden papirtok a „Braunstein Frères" czéget viseli, Kassán, Falk Károly és Emil uraknál kapható. 159 8—25

Abauj-Tornavármegye alispánjától.

15636. sz. 276 3—3

a. i.

HIRDETMÉNY.

Abauj-Tornavármegye közönsége nevében közhirré teszem, hogy a vármegye tulajdonát képező és a kassai 1967. számu telekjegyzőkönyvben 599. h. r. szám alatt bevezetve lévő és a Szepsi-uton fekvő ugynevezett Major-telek eladó.

E telek térfogata 1350□ öl, föl van osztva hat telekre, déli részén uj uttestet fog kapni, az érdeklődők a szétdarabolási vázlatnak hiteles mását a hivatalos órák tartáma alatt tőlem, vagy a kiadóhivatalban ingyen megkaphatják.

A telken lévő kőépületek a szerint, a mint a szétdarabolás vonalába esnek, a vevő tulajdonává válnak, minden további felülfizetés nélkül.

Az I. számu beltelek becsértéke 8305 frt; a II. számu belteleké 7560 frt; a III. sz. belteleké 10450 frt; a IV. sz. belteleké 13640 frt; az V. sz. belteleké 9450 frt; a VI. sz. belteleké 9450 frtban van megállapitva.

Eme eladóvá tett teltekre **folyó évi október hó 10-én délelőtt 11 óráig fogadok el oly zárt ajánlatokat, melyekhez a becsértéknek megfelelő 10% bánatpénz adatik.** A lepecsételt ajánlatok külzetére kiirandó, hogy az ajánlat melyik számu beltelekre vonatkozik.

A zárt ajánlatok folyó év október hó 10 én d. e. 11 órakor nyilt ülésben és az összes ajánlattevők jelenlétében fognak felbontatni, s minden egyes telekre nézve a legkedvezőbb vételi ajánlat megállapittatni és a vevő elismertetni, a szerződések azonban csak az esetben lesznek megkötve, ha minden telekre lesz vételi ajánlat, és ha az ajánlatok által a kifejezett becsérték eléretik, a vevő azonban feltétlen tulajdoni jogra csak az esetben tarthat igényt, ha a vármegye közgyülése az eladást utólagosan jóváhagyja.

A vételár fele folyó évi november hó 1-én, másik fele a bánatpénz beszámitásával 1894. évi február hó 1-én lesz a vármegye pénztárába befizetendő, és pedig mert a vevő részére az eladott ingatlan folyó évi november hó 1-től tényleges birtokába átadatik, az ezen időn tul fizetendő vételártól 6% kamat lesz fizetendő.

Kassán, 1893. évi augusztus hó 22-én.

Fábián,
alispán.

DOBSOR I. abaujtornamegyei állatorvos által kipróbált **biztos óvszer házi szárnyas állatok kolerája.** (dögvész) ellen kapható utasitással **Schvarcz Ágoston gyógyszertárában Forrón.**

Adagja 1 frt 20 kr. Két adag rendelésénél portómentes küldéssel. 281 2—3

A kassai piaczon 25 év óta fenálló

Kozák G. E. szállitó-üzlete

mostantól 291 1—12

malom-utcza 27. számu Girsik-féle ház I. emelet 13. ajtó alatt van

és ajánl

mindennemü szállitásokat

a világ minden részeibe a legjutányosabb feltételek mellett, továbbá elfogad csomagolásokat jótállás mellett.

Áru-árszabásokkal a bel- és külhoni állomásokra készségesen szolgál.

Butorszállitó kocsik akár helyben, akár vidékre mindig kaphatók.

293—1

Osztr. Phönix cs. és kir. szab. életbiztositó-társaság Bécsben.

CSELEKVŐ **Mérleg-számla 1892. évről.** SZENVEDŐ

		frt	kr.	frt	kr.			frt	kr.	frt	kr.
1.	Pénztári állomány Bécsben és a fiókoknál			139.290	50	1.	Kibocsátott részvénytőke			600.000	—
2.	Követelések a cs. kir. postatakarékpénztáraknál			19.755	80	2.	Díjtartalek	7,610.580	28		
3.	A társaság ingatlanai			4,112.215	24		Díjátvitelek 1893-ra	220.117	86	7,830.678	14
4.	Értékpapirok 1892. decz. 31-iki árfolyam szerint	2,467.703	65			3.	A nyereségrészes haláleset-biztositások osztályának díjtartaléka, díjátvitele és nyereségtartaléka			276.630	79
	Ezeket terhelő folyo kamatok	32.258	35	2,499.962	—	4.	A tőkeesedés biztositás k alapja			570.927	08
5.	Hátralékos követelés az «Azienda Assicuratrice» részvényeznel	548.612	26			5.	Bejelentett halálesetek tartaléka	59 385	49		
	Részletfizetésekkel kiegyenlitendő künnlevőségek ugyanezeknél	124.863	54	673 475	80		Esedékes életeset-biztositások tartaléka	5.821	—	65.206	49
6.	Váltók a tárczában			10 728	08	6.	Jelzálogtartozások a társasági ingatlanokon			1,173 919	51
7.	Követelések jelzálogkölcsönökből			516.863	06	7.	Különböző hitelezők folyo számlára, levonva az adósokat folyo számlára			375 884	14
8.	» különböző adósoknál			214.982	09	8.	Hivatalnokok nyugdijalapja			55.127	59
9.	Külmegbizók a társaság képviselőire			1.222.996	58	9.	Fel nem vett osztalékok			461	02
10.	Kölcsönök a biztositékokra			115.755	97						
11.	Szerzett elejü adékok és megvett tőkék időszerinti értéke			27.044	23						
12.	Letétek			23.188	76						
13.	Bútorzat, pénzszekrények, táblák és ingatlanok leltára			40.117	97						
14.	«Latra»-vagyon			656.956	17						
15.	Követelések biztositó-intézeteknél			15.086	96						
16.	Fiókok és ügynökségek számlái és készpénz			609.415	42						
				10,897.834	70					10,897.834	70

Megvizsgáltatott és a könyvekkel egybehangzónak találtatott

BÉCS, 1893. junius 15-én.

Bolsson E. s. k. **Weinmann L. s. k.** **Durst s. k** **Lampelmeyer C. s. k.** könyvelő.

Osztr. Phönix cs. és kir. szab. biztositó-társaság Bécsben.

VAGYON **Mérleg-számla 1892. évről.** TEHER

		frt	kr.	frt	kr.			frt	kr.	frt	kr.
1.	Készpénz a központban			221.333	39	1.	Részvénytőke, mely áll 30.000 drb à 100 frtos részvényből			3,000.000	—
2.	Rendelkezésünkre álló követelések a társaság bankáraiul és postatakarékpénztárnál			99.628	36	2.	Nyereségtartalék			25.000	—
3.	Letétek mint biztositékok és kezességek			329.478	29	3.	Díjtartalék, levonva a viszbiztositásokat			1.536.688	77
4.	Váltók a tárczában			373.055	55	4.	Kártartalék, levonva a viszbiztositók részeit			448.409	08
5.	A társaság ingatlanai			201.435	—	5.	Jelzálogkölcsön a Triesti házon (Via St. Chatorina 3.)			9.849	13
6.	Állam- és értékpapirok 1892. decz. 31. árf. szerint			1.870.949	23	6.	Folyó számlai hitelezők			483.174	84
7.	Követelések biztositó-intézeteknél és más adósoknál			1,168.974	26	7.	Az ügynökök óvadékai			4 000	—
8.	Künnlevőségek a képviselőségeknél			695.238	68	8.	Tisztviselők nyugdijalapja			74.586	78
9.	Felszerelés			40.260	7.	9.	Tiszta nyereség			108.144	92
				4,489.548	50					4,489.848	50

Megjegyzés: A következő években esedékes dijváltók állománya . . 9,378.895.31 frtra rág.

BÉCS, 1893. decz. 31-én.

Megvizsgálva és a könyvekkel egybevágónak találva:

BÉCS, 1893. jun 17-én.

Bolsson E. s. k. **Durst E. s. k.** **Weinmann L. s. k.** **Gonzallez C. s. k.** **Hartwig Ferdinan** könyvelő.

Az osztrák Phönix kassai főügynöksége KNÖPFLER VILMOS (Rózsa-u'cza)

Kockázott és lópokróczok

Futó-szőnyegek

Kókus szőnyeg és lábtörlők

Ágy- és asztaltakarók | Flanelltakarók | Kocsi és utazási takarók | Lamberquinek

Butorszövetek

Függönyök

Pertiérek

Divántakarók

Butorkelmék és szőnyegek

Legkitünőbb gyártmányok

Ujdonságokat a legpompásabb kivitelben,
rendkivül olcsó szabott árak mellett ajánlanak

Széman Testvérek.

Nagyszerü választék

Legolcsóbb szabott árak

248 11-30

Smyrna szőnyegek | Perzsa szőnyegek | Velour szőnyegek | Brussel szőnyegek

---

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

kovics doktoroknak nem sikerült a kolera epidemiáját felfedezni szépséges, kedves nagyvárosunkban.

Az emberek ugyan napjában tizszer is kapnak gyomorgörcsöket és jajgatnak. Sokan meg a bélhurutnak a kolerával egészen azonos tünetei között betegednek meg és — azután már nem jajgatnak többé!

Meghalnak és elhantolják. Eltemetik őket oda a honnan már nem várhatnak többé feltámadást, bár életben maradt embertársaik még mindig erősen reménykednek benne. Szóval itt csak a bélhurut grasszál, ami magában véve is elriasztó jel és intő példa arra nézve önöknek jó kassaiak, hogy őrizkedjenek a kolerától, mert ime Kassán már is nagy a hajlandóság a koleraszerü megbetegedésekre.

No hiszen a nemes város meg is tesz minden intézkedést, hogy igen tisztelt polgárai meg ne kolerásodjanak.

Arra is van gondja, hogyha esetleg azután mégis megkolerásodnának, hát legyen mégis helyük, a hol az egészségesek veszélyeztetése nélkül elhelyezhetők lesznek.

Összetákolták a madár...... azaz akarom mondani: a koleraijesztőket. Felállitották a kolerabarakkokat.

Igen nagyon örvendek nékik.

És tisztelem is azt a drezdai németet, aki megfabrikálta őket.

Hanem már csak arra volnék kiváncsi, hogy hol fütik ezeket a barakkokat? Meg azután azt szeretném tud..., hogy emberek lesznek-e belé elhelyezve? Mert ha igen, hát akkor hol fognak ott azok csak a beteg embereknek főzni? Mert rőndnek muszáj ugyan lönnyi, de enni is muszáj.

Nagyon szerencsétlen dolog volna, ha a barakok füthetetlennek — ami nagyon valószinü — lennének bármi okból is. Mert akkor a kolerának egy télviz idején beköszöntő rohama minden megbetegedőre gyógyithatatlan bajt hozna. — Egyiket a kolera, másikat a fagy vinné a tulvilágra.

De hát ez még nem eléggé aktuális.

Igaz ugyan, hogy hidegnek elég hideg van, de hát még csak szeptember van s annak is a legeleje.

A diákok hónapja, kik tömegesen köszöntöttek be e héten Kassa rég látott falai közé.

A robogó gőzkocsik szerte az országban egy miniatür kiadásu népvándorlás eszközlőivé lőnek. Az apró, bajusztalan népség utazott rajtuk egy-egy vidéki központ felé, — mint a milyen Kassa is, — hogy a tudományok szentelt berkeit kalandorozzák be. Ez ugyan csak ürügy és igen szépen hangzó frázis, ámbár igen valószinü, hogy a furfangos nebulók sokkal inkább fognak szeretni másfelé kalandozni, mint azokban a bizonyos szentelt berkekben.

De hát ez már ugy szokott lenni.

A kicsinyeknél primitiv kiadásban a nagy professzor uraknál azonban már nagyobb kiadásban van meg rá a hajlam, hogy a tudományra utalt reddeltetésének oppozicziót csináljon.

És hogy a diákok megjöttek — nem tudom a diákoknak köszönhető-e vagy a szeptember hónapnak — igazán most az élénkség is nagyobb.

Az ember elernyedt idegei is visszanyerik régi rugékonyságukat még akkor is, ha esetleg nem is voltak fürdőzni.

A város képe most már elég élénk. Hanem, hogy a kassai társadalmi életre is ugyanaz volna-e mondható, azt biz igazán nem merem koczkáztatni. Az csak olyan, se hideg, se meleg, mint mindig. Nincs benne semmi pezsgő elevenség, erős összetartás és magyaros szin. Fakó, szürke, barátságtalan az egész. Szertehuzó frakcziók, ellenséges klikkek és orrát fenhordó gőgből álló vegyes konglomerátum.

Szinte csodalatos, hogy ezek a viszonyok nem szolgálnak akadályul egy mükedvelő előadás összehozására.

Derék Tattárszky Gyula buzgósága mégis össze tudott hozni egy kis csapatot, kik legalább egy szemernyivel járulnak hozzá a társadalmi élet élenkitéséhez. Csak azután valahogy ugy ne jarjanak, mint a multkor, mikor a szalánczi tüzkárosultak javára adott két mükedvelői szini előadáson kongott az ürességtől a szinház.

Ah! a közügyek folyása már élénkebb mint társadalmi életünk.

Jó Péchy Zsigmond főispánnak tudnám azt be érdemül, ha hizelegni akarnék neki.

Igen, az ő érdeme.

Az elmult héten is hivatalos buzgósággal járt szerte a vármegyében. Vizsgált, kutatott és ellenőrzött. Kolera baczillusokat keresett, de még nem talált, mert a szolgabirák és körorvosok megcsinálják a kötelességüket és nem eresztik be Abauj-Tornába a baczillusokat.

A főispán szemléje eredményének igazán csak örvendeni tudunk.

Két közgyülés is volt ezen a héten.

Az egyik a városházán, a másik a vármegyén.

Érdekes volt, fontos volt mindakettő.

Különös, hogy itt is, ott is a kormányt ütötték. Az egyikben az iparos iskolások tandija, másikban meg a Hieronymi-féle rendelet miatt.

— No hiszen szegény kormány, — mondta egy ellenzéki városatya.

— No hiszen szegény Péchy, — mondta a másik.

— Oda a renomméja a kormány előtt.

— Vissza se szerezheti többé.

— Csak egy mód van rá.

— .ogy?

— Ha nevét Béchyre . .oztatja.

És a derék városatya jókorát nevetett mamelukkormány verő viczczén.

De nemcsak a kormányt ütötték.

Érdekes volt a másnapi városi közgyülésnek egy inczidense is.

Deil Jenő szólalkozott össze Münster polgármesterrel.

A szinháztervek ügyénél valami jegyzőkönyv került szóba, melyet egy szép napon nem tudtak megtalálni.

Az elveszett jegyzőkönyv miatt mondta oda Deil a polgármesternek:

— Én is hivatalfőnök vagyok, mint a polgármester ur, tudom mi a rend, tetszett volna a jegyzőt felelősségre vonni?

— De itt a jegyző csak szivességből müködött, — felelt a polgármester.

És vehemens erővel folyt tovább a szóbeszéd. Egyik győzte szóval, a másik szóval és argumentummal is.

Deil Jenő különben nagyon harczias kedvében volt már az ülés elején is. A város utczáinak kövezési kérdésében már felelőssé tette a polgármestert az eddigi mulasztásokért.

Dejszen fel is pattogott a székéről mindannyiszor jó Münster polgármester, mikor Deil Jenő sörényes fejét megrázva odakiáltotta a gyülésterem félig telt padjai közé:

— Nem bánom; ha királyi tanácsos is a polgármester ur, de azért megmondom neki az igazat.

A közgyülések — mondom — igazán élénkek voltak, ugy a vármegyén, mint a városházán, de ezt az élénkséget — azt hiszem — szivesen elengedte volna jó Péchy főispán is.

Lorgnet

Ujdonságok.

Kitüntetés. Id. Novelly Sándor, kassai nyugalomba vonult kereskedő, a kereskedelmi és iparkamara elnöke, a Ferencz József-rend lovagja, elismeréseül szerzett érdemeinek, felséges királyunk által most a királyi tanácsosi rangot kapta. Nagy örömmel regisztráljuk e hirt, mert e jutalmazásban a legigazibb érdemet, egy hasznos tevékenységben, ambicziózus munkásságban eltöltött hosszu életfolyásnak kitüntetését látjuk, mert id. Novelly Sándor — az élőnek mondjuk a nyilvánosság előtt szemtől szembe — azon kevés emberek sorába tartozik, a kiket a jellem vasereje sarkallt minden tettében és a kik épen ezáltal vivták ki nemcsak egyosztályu pályatársaik megkülönböztetett tiszteletét és erényeiknek elismerését, hanem egy egész nagy kör rokonszenvét és nagyrabecsülését. A munkásság asztala mellől előkelő állásra emelték föl id. Novelly Sándort a pályatársak, a midőn az ország vidéki ipar- és kereskedelmi kamarái közül a legelsőnek elismert kassai kamara diszes elnöki székével tisztelték meg, mintegy ráutalva arra, hogy a méltók közül ő a legméltóbb reprezentálni a felvidéki kereskedelmet és ipart, és nyomban e kitüntetés után a királyi kegy a Ferencz József-rend lovagkeresztjével diszitette föl érdemes férfiunk mellét és a kamara arczképét szerezte meg gyülés terme számára. Ez ünnepség óta, mert ünnep volt a rendjel átadása és a diszes kép leleplezése, ide s tova egy évtiznél is több folyt le és id. Novelly Sándor a hozzákötött reményteljes várakozásnak a közügyek terén is bizonyságot tett arról, hogy az akaraterő a legfényesebb talentum a siker elérése körül. A kassai kamara ez évtiz alatt az ő elnöksége mellett nevezetes tényezőjévé lett a magyar ipar és kereskedelem emelése és kiszélesitése körül és e kamarai kerületnek számos virágzó ipar, gyártelepe, ipar iskolája és hasznos tanmühelye ezen időszaknak köszöni nemcsak megteremtését, de mai virágzó életét is. Méltán örvendhetünk tehát, hogy mind ezen érdemek nemcsak előttünk ismertetnek el, hanem ezeket a legjobb király is jutalmazásra érdemesnek találta. Ad multos annos!

Személyi hirek. A földmivelésügyi miniszter Páter Béla kassai gazdasági tanintézeti s. tanárt Kolozs-Monostorra áthelyezte. Helyébe dr. Szaniszló Albert, a kolozsmonostori gazdasági tanintézet tanára neveztetett ki. — Kovács Stefánia trencséni állami felsőbb leányiskolai tanitónőt a közoktatásügyi miniszter Kassára ugyan olyan minőségben áthelyezte.

A városi tisztviselők drágasági pótlék iránti kérelme. Lapunk mai vezérczikkében van méltatva az átalánosan beállott drágaság. Pár sornyi emlités van abban véve a városi tisztviselők anyagi helyzetéről is. — Mint értesülünk, a város tisztviselői körében ujból mozgalom indult meg az iránt, hogy a már pár izben is megkisérlett, de minannyiszor dugaba dölt drágasági pótlék végrevalahára az ő részükre is megadassék. Tekintve a mai nehéz megélhetési viszonyokat, de tekintve különösen azon körülményt, hogy a város tisztviselői, a kiktől ma már épen oly minősités követeltetik, mint akár az állami, akár a megyei tisztviselőktől: teljesen méltányoljuk a város tisztviselőinek drágasági pótlék iránti kérelmüket, — s óhajtjuk, hogy ez ellen se Maléter ur, se a polgármester ur ne görditsenek akadályokat. — A megoldási módszerre nézve legczélszerübb volna követni a főváros törvényhatóságát, a hol a drágasági pótlékot illetőleg %-ek lettek megállapitva; vagyis a magasabb fizetéssel birók kisebb, a kisebb fizetéssel birók nagyobb jutalékban részesitettek — már t. i. a fizetés arányához mértem.

Ok nélkül. Az Egyetértés pénteki számában erősen illusztrálja a budapesti központi papnevelőintézet fajai között állitólag létező tót-pánszláv üzelmeket és ezért a vezetőség részint tehetetlenségét, részint pedig ebben való részességét okozza. Ezzel kapcsolatban követeli, hogy Magyarország herczegprimása az igazgató elhalálozása folytán történt üresedésekné! sulyt fektessen rá, hogy a vezetőségbe magyar érzelmü és szellemü elemek kerüljenek, mert — ugy értesül a nevezett lap, — ismét egy pár tót-pánszláv erőt akarnak becsempészni. Az általa felhozott nevek között előfordul a Csiszárik név is, mint olyan, a ki a tót-pánszláv propagandához tartozik és oda van kiszemelve. Ha az emlitett lap e név alatt a mi dr. Csiszárik Jánosunkat akarja érteni, a ki a kassai papnevelő intézetnek közel nyolcz év óta jeles tanára és királyunk ő felsége kinevezett udvari káplánja, akkor, hivatlanul bár, de tiltakozunk eme töltevés ellen, mert ez a mi Csiszárik papunk derék hazafias pap, a kire mi itt büszkék vagyunk és a kire, ha tényleg a központi papnevelő intézet intézői reflektálni fognak, a központi papnevelő-intézet olyan professort fog nyerni, a ki az intézet disze lesz nemcsak mint theologus, de mint magyar hazafi is, bármily tót hangzásu neve legyen is. Vagy elhiszi-e az Egyetértés azt, hogy egy olyan általa jellemzett papot a kassai papi szemináriumban megtürnének egy perczig is, a melynek főellenőrzője dr. Bubics Zsigmond, az a kassai püspök, a kinek hazafias erénye példa gyanánt ismertetik el országszerte? Igen? Kérjük tehát az Egyetértést erről tudomást venni.

Hymen. Dr. Mosolyi Géza kassavárosi hatósági harmadorvos jegyet váltott Adriányi Béla vaskereskedő kedves leányával, Irén kisasszonynyal.

Az iskolák és a kolera. Az összes tankerületi főigazgatók tegnapelőtt a következő távirati rendeletet kapták a belügyminisztertől:

„Több oldalu kérésre utasitom, hogy a középiskolákat, ott a hol kolera van, vagy a hová kolerás vidékekről növendékek járnak, az 1876. XIV. törvényczikk 33, 34 és 157. szakaszai értelmében megnyitni ne engedje, azonban erről a vallás és közoktatási minisztert értesitse. Elemi iskolák ott, a hol a községben kolerabetegedés nem volt és idegen községbeli ott nem jár, megnyithatók. — Hieronymi."

Kassa városa ugyan még nincs kolerával fertőzve, azonban a szomszédos fertőzött megyékből nagyon sokan jönnek a kassai középiskolákba s ép ezért érthetetlen, hogy még ma is folynak itt a beiratkozások. Nagyon könnyen megtörténhetik, hogy e mulasztás a nyakunkra hozza a kolerát. A miniszteri rendeletben nincs ugyan szó a felsőbb iskolákról, de mint a hallforrásból tudjuk, a kassai jogakadémi biztosgatói közt nem csak zempléniek, hanem szabolcsmegyeiek is szép számmal vannak képviselve. A rendeletnek itt is érvényt kell szerezni, mint az egyetemen. Sürgős intézkedés tételek végett felhivjuk ezekre az intéző körök figyelmét, nehogy a mulasztás illetőleg esetleg a késői szemrehányásban kelljen majd orvoslást keresnünk.

Az irodalmi társaság kedden délután 6 órakor a kereskedelmi kamara helyiségében a szervezést kezdeményezőleg ülést fog tartani, a melyre a nagy választmany tagjai meghivatnak.

Kézbesitő postahivatal. Kassa ismét egy nagy lépést tesz a nagy városiasság felé. Október hó elsejétől ugyanis mint biztos forrásból értesülünk — Kassa városa kézbesitő postahivatalt kap. Eddig az volt az uzus, hogy a vasuton megérkezett leveleket s csomagokat s egyébb szállitott tárgyakat a vaspálya postahivataltól beszállitották a főpostára, ahol előbb elvégezték a beérkezett anyaggal a kézbesitést megelőző hivatalos funkcziókat. A kézbesitő postahivatal fealitásával ez ki lesz kerülve, mert a beérkezett anyagot a vaspályai postahivatallal kapcsolatban lévő kézbesitő hivatalban fogják tüstént feldolgozni. Innen fognak kiindulni a levélhordók is, kik megfelelő kézbesitési dij ellenében a házhoz fogják szállitani kocsijukon a csomagokat, épen ugy, mint Budapesten, hol a verseny-utczai kézbesitő postahivatalból naponkint több izben százával rajzik ki a sok egylovas postakocsi a rajtuküló szeretetreméltó emberekkel, — a pénzeslevélhordókkal.

Tragikus halál. Emlitettük, hogy az augusztus 24-iki szélvihar alkalmával Hernád Büdön egy deszkabódé rádőlt egy földbirtokosra, a ki ennek folytán halálos sérüléseket szenvedett. A szerencsétlen Putnoky Endre birtokos volt, a ki a mondott napon munkasait ment szemügyre venni és ott érte a katasztrófa, a melynek áldozata lett. A kedves és átalánosan tisztelt férfiut a környék nagy részvéte mellet tették le a korai sirgödörbe. Pihenjen csöndesen!

A városi közgyülés második napjan augusztus 31-én a még hátralevő pontokat tárgyalták le. A gyülés napirendje előtt az első napi jegyzőkönyv olvastatván, Halmos ügyvéd felszólal az ellen, hogy a katholikus legényegyesület részére adományozandó telek nincs tjkvileg körülirva a jegyzőkönyvben. Kozora főjegyző ellenvetésére elejtik a Halmos inditványát, miután a végleges határozathozatal csak a jövő közgyülés joga. Majd akkor jelölik meg a telek

telekkönyvi számát. E tételnél Deil Jenő még kijelentette, hogy azon föltétel is beveendő lesz a jegyzőkönyvbe, hogy a katholikus legényegyesületnek adományozandó telek csak ugy és addig maradjon az egyesület tulajdonában, mig czéljának megfelel és attól el nem tér. Péchy Zsigmond főispán ugyanazon véleményen volt, miután a város nem adhat ingyen telkeket például nyerészkedés czéljából, tehát már ez értelemben összegezi a mostani közgyülésnek is praejudiciális határozatát. Ezután Lessko István kanonok interpellálta meg a polgármestert azirànt, hogy a kúttisztitási rendelet vajjon kiterjed az olyanokra is, melyek egyáltalában nem tisztithatók, mint például a furt kutakra. Wandraschek Jenő városi orvos utbaigazitó felvilágositásai után Münster polgármester kijelenti, hogy az ily kutak tulajdonosai kikerülik a megbirságoltatást, ha előlegesen bejelentik, hogy furt kutjuk van. Egy ujabb interpelláczió utján a külvárosi utczák kövezése, névjelzése és házszámozása inditott meg egy kis egészséges eszmecserét. Münster Tivadar adott válaszában reflektált a város amaz áldozatkészségére, melylyel a mult közgyülésen is ezreket áldozott a parkirozásra, de a kövezési munkálatok tekintetében fukarkodik. Kijelenti, hogy a tanács propozicziói szerint az 1894-ik évben kerül kikövezés alá a biró-utcza, 1895-ben pedig a kukuricza-utcza. A polgármester ama szavait, mely a parkirozásokat veti a közgyülés szemére, Deil Jenő a legerélyesebben visszautasitja, miután az a 601 frt, melyet a fapiacz parkirozására fordit a város, nem a polgármester zsebéből és bőkezüségéből kerül ki. Mig ellenben azok a mulasztások, melyek az utczák rendezése körül minduntalan tapasztalhatók, szerinte határozottan a polgármester mulasztásai. Erre a támadásra, melyet az első élesebb kifejezéstől kezdve állva hallgatott végig, Münster polgármester hosszasabban válaszolt. Halmos és Deil ujabb felszólalásai után Münster polgármester kijelenti, hogy legközelebb előterjesztést fog tenni az utczák tervszerü kövezése iránt. A házszámozások ügyében szólaltak még föl Répászky József kanonok, Senka dr. és többen. A mérnöki hivatal szervezetére vonatkozólag Péchy Zsigmond főispán azt a kijelentést teszi, hogy az egyik fiatal ember, ki ott alkalmazva volt, jelenleg önkéntes, tehát helyébe csak akkor fog ujat kinevezni, ha esetleg le nem tenné a tiszti vizsgat. Ezek után következtek a napirend pontjai. — A vásári piaczhelyek megállapitásánál elhatározták, hogy a sétatereken és a fapiaczon ezentul semmit se áruljanak. Azt a változtatást is tették még a tervezeten, hogy a káposzta-piacz a pesti-utra kerüljön. — Elhatározta még a közgyülés, hogy a járványok védekezése tárgyában törvény alkotását fogják kérni a képviselőháztól. — Városi szülésznővé Éder Emiliát választották meg. — A polgári iskola épitésének határidejét 1895. aug. 31-ig hosszabbitották meg. — Weigl Róbert föerdész lemondása elfogadtatott és pályázat kihirdetését rendelték el. — Horalek Ferencz városi pénztáros személyi pótlékát 300 frttal kiegészitették, illetve felemelték. — A sárosmegyei árvizkárosultak segélyezésére 500 forintot szavazott meg a közgyülés. — Nagyon érdekes tárgya volt a közgyülésnek a szinházi tervek bemutatása. Az a vihar, melynek magva már az ülés elején el volt vetve a polgármester és Deil Jenő közt történt szóváltásban, itt teljes erővel tört ki. A viharnak két hatalmas elementuma ismét Deil és Münster voltak — természetesen szemben egymással. Deil Jenő ugyanis kikelt az ellen, hogy a polgármester egy hosszu hó napon keresztül a fiókjában tartja eme fontos ügynek iratait és terveit, anélkül, hogy e tárgyban összehivta volna a bizottságot. Münster polgármester azzal védekezik, hogy a szini-bizottság jegyzőkönyvének elveszése miatt késett az ügy. Deil Jenő kikel a nagy rendetlenség ellen. Hivatkozik arra, hogy ő is hivatalfőnök és ő a mulasztó ellen fegyelmileg járt volna el. És a vihar, a mely kitört, tombolt sokáig. Egyik részről is, a másik részről is ideges, ingerült hangon tartott feleselgetések közben tárgyalták az ügyet. Végre is az lett a határozat, hogy a szinház-pályázatra beérkezett terveket kiadják birálatra a városi mérnöknek s a minisztériumtól is kérnek egy szakértőt, a ki azt felülbirálja. A napirend kimeritése után a gyülés véget ért.

Az árvizkárosultak és elszegényedett iparosok javára ma és hétfőn este rendezendő mükedvelői előadásokat ismételten ajánljuk a jóért és nemesért áldozni mindenkor kész közönség figyelmébe.

A Széchenyi-ligetben ma délután sétahangverseny lesz három zenekar közremüködésével 20 kr. belépti dijjal.

Sajtópör. Freund Adolf, a Kassán volt német szintársulat igazgatója, a ki társulatát itt hagyva, innen össze-vissza adósságok emlékben hagyásával megszökött, sajtópört kezdeményez az itteni két német ujság ellen, amennyiben ezek érdem szerint megkefélték a német csepürágót viselt dolgaiért. A pörfelvétellel dr. Reismann Simon ügyvédet bizta meg, az ügyvéd ur azonban azt mondja: hagyjon nekem békét!

Téli bunda. Az utóbbi két napon vidékünkön az időjárás egyszerre átcsapott a fagypontra. Pénteken egész napon észak felől metsző hideg förgeteg kavarta föl az utczák porát. Ennek okát megmagyarázza az előttünk fekvő hir, a mely azt mondja el, hogy Liptóban augusztus 30-án erősen havazott.

Lajos napja. Augusztus 25-én mindig ünnepet ül a magyar ember. Ünnepli nevenapját a szabadság hősének, martyrjának a külföldön élő, de szivünkben lakó Kossuth Lajosnak. Esterházy Géza gróf, ki Kossuthnak tavalyi nevenapján egy saját gyárából való finom cognacot tartalmazó ládikát küldött, szivességből átengedte nagy hazánkfia köszönő-levelét lapunk szerkesztőségének közlés végett. A levél, mely megható reszketéssel irt köszönő sorokból áll, következőképp hangzik: Méltóságos gróf Esterházy Géza urnak Budapesten. Tisztelt gróf ur! Becses küldeménye megjött, gyártmányát kitünően jónak találom s nem lehetne eléggé buzditanom önt, hogy folytassa kitartóan haladni a cognac-ipar meghonositása terén. Iparszerüleg feldolgozni a föld termékét oly feladat, mely felé minden polgárosodott társadalom törekszik; ezen törekvés azonban kétszeres érdem olyanoknál, kik mint ön tisztelt gróf ur, a társadalom magas köreiben születve, legyőzik azon előitéleket, melyek mindenütt, de kivált nálunk gátat emelnek a születés és az ipar igényei közt; midőn tehát egy magyar főnemes ipart alapit, szolgálatot tesz honának és példával jár elől, melyet nem lehetne eléggé nagyrabecsülni. Nálam e nagyrabecsülést fokozza elismerésem azon gyengéd gondolata iránt, hogy nekem a legelső töltésü palaczkot megküldé, a legelső töltésü palaczkból az első poharat az ön egészségére ürítem, azon óhajjal, hogy a hazafias magyar gróf angyalföldi cognac-gyára gyarapodjon és szolgáljon például annak, hogy a hasznos tevékenység a társadalom minden fokozatát diszíti. Fogadja gróf ur őszinte nagyrabecsülésem kifejezését.

Kossuth Lajos, m. p.

Tanügy.

Hegedü-tanitás. Paulus Ede k... kitünőleg ismert hegedü-tanitó a most kezdődő tanév elején hegedü-oktatásra ajánlkozik, a mire a szülők figyelmét felhivjuk, mert Paulus e téren számos év óta nagy eredményeket mutatott föl.

Közgazdaság.

Cs. kir. szab. Osztrák-Phönix életbiztositó-társaság f. é. junius hó 28-án tartotta meg 33-ik rendes közgyülését. A beterjesztett számadó-jelentés megállapitja, hogy az üzlet fejlődése az 1892-iki évben örvendetes lendületet vett. 4151 uj kötvény 6.820,905 frtnyi tőkéről állittatott ki és az összes biztositási-állomány az év végén 53,481,077 frt tőke és 68,854 frt évi járadékra rugott fel, a mi mult év szerint 34.962 frtnyi emelést jelent. Az összes dijbevétel 9.588,682,62 tett ki, vagyis 340,486,62 frttal többet, mint 1891-ben. A biztositási szerződésekből folyó kifizetések 1,037,369,46 frtot vettek igénybe. A dijtartalékok felemelkedtek 8,099,936,64 frtra, ami 484,553,79 frttal több mint a mult évben.

Cs. kir. szab. Osztrák-Phönix biztositó-társaság Bécsben. A f. é. junius 28-án tartott közgyülésén beszámolt az 1892-iki évről. A jelentés konstatálja a lefolyt üzletév eredményének kedvező voltát és kiemeli, hogy különösen a tüzbiztositási ágazatban igen örvendetesen megnövekedett. A dijbevételek kitettek az életbiztositási ágazatban 7,766,965.49 frtot, a jégbiztositásnál 705,780,94 frtot, a szállitási osztálynál 735,612.16 frtot. Az összes felesleg, a tartalékok hozzászámitásával 8*6,167.65 frtot tett ki. A közgyülés elhatározta, hogy a tiszta nyereségből az alapszabályszerü javadalmazások levonása után 5%-nyi osztalékot fizet.

CSARNOK.

II. Rákóczy Ferencz hamvai.

Thaly Kálmántól.

(Folytatás.)

Szeptember 29-én reggeli 9 órakor a Rákóczy és Zrinyi Ilona sirjánál ez a mise, a lazaristák fényes segédlete mellett, teljes diszszel, — a mi küldöttségünk, gróf Széchényi Ödön és a török fővárosban lakó számos honfitársunk s magyar utazók jelenlétében ment végbe. Bus kegyelettel áldozánk mindnyájan áhitatunkkal a szent helyen, a hazaszeretet vértanuinak porai fölött. E hely szentsége, ez óta ünnepélyessége, a bujdosó fejedelem és fejedelemnő hamvait rejtő siremlékek látása, ihlettel töltött el mindnyájunkat, — Rákóczy nagy lelkének varázsát éreztük körülöttünk lebegni.

A isteni szolgálat főszereplője, Fraknói, szintén mélyen meg vala hatva; a Rákóczy kultusz ellenállhatlan büvkörébe volt már vonva ő is. Melegen megköszöntük neki e hazafias egyházi ünnepélyt, s én siettem azt megirni a hazai hirlapokba. Fraknói el volt ragadtatva a derék lazaristák tiszteletteljes előzékenységétől, s szerényen mondá el nekem: mennyire meglepte őt, hogy e franczia atyák olymódon segédkezének neki az oltárnál, a mint ez püspököknek szokás. (Barátom akkor még nem volt püspök; de lám, a jó lazaristák előre sejtették már e csakhamar bekövetkezett egyházi méltóságát.)

A mint igy Fraknóival a mise után szállodánkban négy szemközt beszélgetnénk: elérkezettnek vélém a pillanatot, hogy előtte titkos czélzatomat Rákóczy sirjának fölnyitása iránt, most már a maga egész valójában kitárjam s közremüködését kérjem. Megismertetém őt az ügy állásával, kezdettől fogva, ugy, a mint föntebb leirtam, — egész a mult őszszel Lobry rendfőnöktől kapott biztató igéretig. Azután a legmelegebben fölkérem: menjen le ő másnap, csak egyedül, magában — hogy az én, mint világi ember jelenlététől feszélyezve ne legyenek, — a lazaristákhoz, különösen P. Lobryhoz látogatásra, azon szin alatt, hogy a mise megengedését és a kitüntető, fényes segédletet jött megköszönni. Majd a beszélgetést Rákóczy fejedelemre és hamvaira vezetve, emlékeztesse a supérieurt nevemben a tavaly adott igéretre; hozza szóba, hogy a teljes óvatossággal történendő sirfölbontásnak most volna a legjobb alkalma; hangsulyozza, hogy ezt megtenni, a diplomatiai uton is terjesztett tévhiedelem lerontása czéljából, (t. i. hogy a sir üres volna,) maguknak a lazaristáknak is, mint a szent hamvak őreinek, a saját reputácziójok végett érdekükben áll, stb., — mint már tavaly kifejtettem volt. Egy szóval: nyerje meg a rendfőnököt a sirfölnyitás végbevihetésére. Fraknói barátom, ki az ügy iránt a legélénkebb érdeklődést tanusitotta, — mindezek előterjesztése után is nagyon csekély reményt táplált, ugyan a kivánt eredmény elérhetésére: mindazáltal — hála nemes buzgalmának! — vállalkozott reá, hogy részéről kész mindent megtenni. Tervemet, mint kellő elővigyázattal s czélszerün kieszeltet, helyeslé, és ajánlkozott másnap ellátogatni Lobryhoz. Különben, az egészről mély titoktartást fogadtunk egymásnak, hogy még bizottsági tagtársaink se sejtsenek semmit.

Ekképen történt aztán. Szept. 30-kán Fraknói csakugyan lement a St. Benoit rendházba — egyedül. En szivszorongva vártam az eredményt, a mely ha balul találna kiütni: rég ápolt egész tervem hajótörést szenvedhet, vagy legalább hosszu időre megtorpan... neklik. Azonban a lazaristák határtalan előzékenységét irántunk, s különösen a mindenkép oly kitünő Lobrynak mult évi biztató igéretét tekintve, — erősen biztam. Hiszen, Rákóczy iránti érdeklődésüket azóta még magasabbra fokoztuk, s a „Rodostó“ munkában róluk irt hálás elismerés láthatólag jól esett nekik.

Várakozásomban nem csalatkozám. Egy óra mulva Fraknói visszajövén, örömtül ragyogó arczczal lépett szobámba. Még most is fülembe csengenek első szavai:

„Képzeld csak, — beleegyeztek!... !!“

Elmondá azután, mily szerencsés órában érkezett; a supérieurt épen Rákóczy Confessióinak gyönyörü vallásos elmélkedései olvasásában elmerülve találá. A bujdosó fejedelem fenkölt szellemétől, keresztényi mély ihletettségétől P. Lobry egészen el van ragadtatva, — áhitatos imáinak, megható kontemplatióinak szépségét alig győzte a legmagasztalóbb szavakkal dicsérni. (A Rákóczy-kultusz hatalma igy ragadá varázskörébe ime, a franczia papot is!)

A lelkes, derék supérieurnek ezen emelkedett hangulatában Fraknóinak nem lőn nehéz munkája. A mint a fönt elősorolt okokat kifejté, s a mult őszi igéretet említve, a sirfelbontás iránti kérésemet előadá: a rendfőnök kijelentette, hogy igenis, ő részéről készséggel beleegyezik abba, csak a kellő diskrezió mellett történjék. A rendi konvent belenyugvását, ugy látszik, már januárban megkapta; mivel azonban az ilyeshez Törökországban rendkivüli óvatosság kivantatik: még felsőbb engedélyre volt szükség. Ezt a pápai internuntius van jogositva megadni és e napokban személyesen el fog menni ezen felsőbb engedély kieszközlése végett Msgr. Bonetti ő Excjahoz, s reméli, hogy az engedélyt megnyerheti, annál inkább, mert az érsek ur is a lazarista rend tagja, és buzgón ragaszkodik szerzetéhez, rendtársaihoz.

Nyert parthienk volt. A palmyrai érsek fővilágosodott szellemét, kiváló barátságos előzékenységét ismerve, — most már cseppet sem kételkedtem többé a sikerben.

P. Lobry pár nap mulva azon örvendetes tudósitással sietett fölkeresni bennünket, hogy a sirfelnyitást Bonetti internuntius nemcsak megengedé: hanem maga is ő Excja élénken érdeklődvén az ügy iránt, személyesen jelen kivan lenni a toganatba vételnél. Az engedély a következő föltételekhez vala kötve: 1. A felbontás és kutatások egész csendben, zart templomajtók mögött menjenek végbe, — nehogy, mint 1839-ben, a hir a városba kiszivárogván, népcsődület támadjon a templom körül, (melynek védelmére akkor mint már „Rodostó“-mban megirtam, utoljára katonaságnak kellett kivonulni, s a dologból nagy lárma, felekezeti pörpatvar és diplomatiai beavatkozás keletkezett). 2. A sirok felnyitásánál, a lazarista rend tagjain kivül csak kettőnknek: Fraknóinak és énnekem lesz szabad jelen lennem; azért az egész ügyről mindenki, még bizottsági tagtársaink előtt is mélyen hallgassunk. 3. Kötelezzük magunkat irásban arra, hogy a sirfelbontásról és annak eredményéről két év leforgásáig sem szóval, sem irásban, semmit senkinek ki nem jelentünk, nyilvánosságra nem juttatunk, — hanem mindent mély titokban fogunk e jelzett határidő elteltéig tartani. 4. Ereklyéket a fejedelem koporsójából vihetünk magunkkal kegyeletes emlékül; de igérjük meg, hogy Rákóczy hamvainak az ő templomukból elszállitása végett hazánkban agitácziót mi nem kezdendünk.

A két első pont szükségét beláttuk magunk is; a harmadik pontban irt hallgatási határidőnek miért épen két évre szabása okát nem tudtuk, — de nem is kutattuk, jobban mondva: nem tartottuk illdomosnak kutatni. Legnehezebb volt a 4-ik föltétel elfogadása. Mindazáltal főczélom lévén a hamvak megléteének s azonosságának konstatálása, — ha csak ettől elesni nem akartam, bele kellett e pontba is egyeznem.*)

Miután a föltételeket elfogadtuk s az irásbeli nyilatkozat kiállitását a 3-ik pontra nézve megigértük: rátértünk a sirfelnyitás napja kitüzésére. Én, bizonyos történelmi visszaemlékezések szempontjából október 6-ikát szerettem volna. Azonban e nap akkor épen vasárnapra esvén, és igy az egyházban délelőtt, délután isteni-tiszteletek tartatván, lehetetlen volt. A supérieur, mint legalkalmasabbat, a mindjárt reákövetkező hétfőt, október 7-ikét javaslá, mint a mikor csak egy rövid reggeli mise tartatik. Beléegyeztünk; és igy, sajátságos intézkedéséből a gondviselésnek, 1889-ben épen az a nap lőn Rákóczy sirjának felnyitása napjává, a mely nap egy év előtt a fejedelem utolsó lakóhelyére s elhatározásának szinterére, Rodostóba érérkeztem.

*) Szomoruságomat e kikötésre nézve csak némileg enyhité azon körülmény, hogy ime tehát a lazaristák a gondjaikra bizott drága hamvak birtokára kiváló sulyt helyeznek, azokat templomuk nevezetességének, féltett kincsének tekintik, — és igy legalább híven megőrzendik.

(Folytatjuk.)

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

IX. évfolyam. Kassa szerda 1893. évi szeptember 6. 101. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Kassa főutcza 58. sz. a. hova a lapot érdeklő küldemények czimzendők.

Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Tovabba a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Voglö Bécs: Eckstein Bernát fürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Pályaválasztás előtt.

Az iskolák kapui ismét kinyitvák, a tanuló ifjuság a legteljesebb szabadság után, a melyet csak néha-néha zavart meg a pályaválasztás gondja, — latolgatja, fontolgatja a szülőkkel egyetemben, hogy melyik pálya kecsegtet legszebb jövővel, melyik nyujt leghamarabban, legbiztosabban kenyeret. Párhuzamban állittatik a jogi, az orvosi, a technikai, a bölcsészeti, a theologiai, esetleg a gyógyszerészi szakma is, s a kombinációból csak egy marad ki: a gazdasági pálya. Kimarad, mintha ilyen nem is léteznék, mintha a gazdaság nem is volna olyan tudomány, a melyet tanulni kell. Még azok a szülők is, a kiknek a fiai előreláthatólag a jövőben szintén birtokosok lesznek, engednek a fiuk kérelmének s beiratják azokat valamelyik jogra s egy pár évi egyetemi polgárkodás után hazahivják az ősi portára gazdálkodni. Az effélе gazdálkodásnak azután sokszor sajnos az eredménye és következménye.

Elmélkedjünk e dolog felett egy kissé: vitassuk meg, vajon szükséges-e a gazdaságot iskolában tanulni, s ha igen? lássuk minő jövővel kecsegtet a gazdasági iskolák bevégzése, viszonyitva más pályákhoz.

Ezelőtt 1800 évvel megmondta már Cicero: „Nil est agricultura dulcius, nil uberius, nil homine libero dignius,“ mégis több, mint egy évezreden keresztül a földmivelés rabszolgák és jobbágyak foglalkozása, a pórnép mestersége maradt, megvetve a gazdagoktól, lenézve a tudomány által. A gazdasági osztály volt a legutolsó, ott honolt a nyersesség, a tudatlanság, ott burjánzott az előitélet és babona.

Igy tartott ez Európa legmüveltebb államaiban csaknem a mult század végeig, nálunk pedig a jelen század közepéig.

A népesség szaporodásával, az igények gyarapodásával karöltve, a viszonyok nálunk is lassacskán átalakulni kezdtek. Az emberiségnek a legnagyobb mestere — a szükség — megrángatta vaskarjával az évszázados álmaiban szendergő gazdát, s azt egy előbb lassu, utóbb gyorsabb és fokozatos haladásra kényszeritette. A gyakorlathoz lassacskán hozzátársult a tudomány és technika is és alig telik el néhány évtized, előttünk áll a modern gazda, a kinek tudománya nagyobb s több oldalu, látköre tágabb, mint sok más tudományos pályán müködő egyéné, a ki az eddigi mocsaras és hasznavehetetlen területből néhány év alatt kanaánt varázsolt elő, a kinek kezében a mezőipar versenyt fut a többi iparokkal, bámulatra ragad ujabbkori müveletei, nagyszámu elmés készülékei és magas értékü terményei által.

A mezőipar kezd már nem a lenézett paraszt mesterséggé, hanem valódi tudománynyá és szép, de nehéz müvészetté válni. Ezt a müvészetet most már nem tanulhatja könnyü szerrel a fiu az apától. A modern gazdálkodás hosszu, tudományos előkészültséget, fárasztó tanulságot igényel, a melyet egyedül gyakorlott uton elsajátitani jóformán lehetetlenség.

Tisztán gyakorlati uton meg lehet tanulni a mesterséget, annak egyes müveleteit és kézfogását; az iskola azonban a mesterségnek és egyes mozzanatainak alapjaival és okaival, a különböző jelenségek benső természetével, az egésznek rejtett rugóival és összefüggésével ismerteti meg.

A gazda egy személyben termelő, tenyésztő, vevő és eladó. Termel hasznos növényeket, értékes állatokat; vásárol üzletéhez megkivánó kellékeket és elád mindennemü gazdasági termékeket. Néha még egy ötödik szerepet is vállal, a mennyiben t. i. nyers terményeit gyárilag feldolgozza és nemesitett árukat értékesit. Hogy e sokoldalu feladatát megoldhassa, ismernie kell a természet ama törvényeit és erőit, melyek a növények és állatok diszitésére befolynak, de ismernie kell ama törvényeket és okokat is, melyek a termelést és fogyasztást, a szorgalmat és közlekedést, az adás és vevést, pénzt és hitelt, a kinálatot és keresletet szabályozzák és előmozditják.

Üzletében a gazda mindenféle erőket alkalmaz. Alkalmazza az emberi erőt, az állati erőt; használ különféle gépeket, s szolgálatába ejti a természet különféle erőit. Hogy ezt haszonnal tehesse, ismét sokféle ismeretre van szüksége. Üzletének sikerébe sokféle ellenséges és kártékony tényezőnek van kitéve; eltekintve az emberek és nagyobb háziállatok által okozott károktól, apróbb rovarok és állatok, s számos, csak górcső alatt látható lények csaknem folytonosan és óriási pusztitásainak van kitéve, a melyekkel szemben ismét csak a tudomány segélyével, védekezhetik.

E sokoldalu és számos ismeretet csupán az élet iskolájában megtanulni felette bajos, de jóformán lehetetlen. A rendszeres szakoktatás, az iskola falain felül, ezen ösmeretek elsajátitását közvetiti és azt gyorsabb, biztosabb és olcsóbb módon lehetővé teszi. Es ezzel a szakiskolák fontossága az életben, mélyen vágó hatása ugy a magán érdekeknek, mint a közóhajnak szolgáló feladata jellemezve van.

Miután pedig ilyen szakiskola ma már kellő számban áll a gazdaközönség rendelkezésére, csak rajta mulik, ha azokat fel nem keresve, előkészületlenül vág neki az életnek, ahol aztán csak vasakarattal, kitartással és nagy szorgalommal sajátithatja el mindazt, a mire mint gazdának okvetetlenül szüksége van, ha boldogulni akar.

Az ország közép- és nagybirtokosainak száma az ötvenezret meghaladja; ezzel szemben a gazdasági akademiát és tanintézeteket elvégzi 160—180 fiatal ember; ezeknek legfeljebb 20%-a fog saját birtokán gazdálkodni, 80%-a ellenben a gazdatiszti pályára készül. Ebből kifolyólag tehát a földbirtokos osztálynál csak kis perczentje végzett gazdasági tanintézetet, mig a nagyobb része érettségit tett, avagy jogot végzett. Hogy vajjon mennyivel volna kedvezőbb gazdasági helyzetünk, ha a foldbirtokos osztály nem a jogi, hanem a gazdai pályára készülne, azt kiszámitani nem lehet, de elképzelni igen, látva azt, hogy gazdasági tanulmányokat végzett földbirtokosok sok helyt mily nagyszerü eredményeket képesek felmutatni azokkal szemben, …

TARCZA.

Szeret, nem szeret?

Mulattató vigjáték. Irta: Tattárszky Gyula. Először adták a kassai mukedvelök 1893. szeptember 3. és 4-én.

Olyan lágyan, szentimentálisan hangzik ez a czimbeli kérdés, mint valami kedves, aranyos káprázatot, ugy látom itt lelkiszemeim előtt azt az ártatlan szöke kis tejet, mely valahol, valamely falusi filegória vadszölővel befutott rejtekében odahajól a felé a kezében tartott kis virág felé, és ábrándosan elmélázva tépdesi szirmait, azon a kitürkészni való talányon töprengvén: „Szeret, nem szeret?“

Olyan kedves aranyos kis kép ez, amint magamnak elképzelem.

Tudj' isten, a romantika soha sem fog kiveszni az emberből. Mindig meg lesz benne a vonzódás a természetes ártatlansághoz és az ártatlan természethez. Van valami pirinyó minden ember gondolkodásában a Rousseau vágyakozásából az ős természet kezdetleges állapotai felé.

És ez az elképzelt kis kép olyan szép, olyan természetes. Igy csinaltak öreg anyáink rövidruhás bakfis korukban, igy tépdesték az akácz leveleket a szöke Tiberis partjain andalgó római hölgyikék s a Mëotis ingoványos talaján is ilyen volt a szokás valaha.

És ez a szép szokás most sem változott. Él még most is a falusi zöld lugasok árnyas, védett helyén. El ott, a hol él még a romantika.

Egy ilyen romantikával telt jelenet s az aggódó szüzi szerelem édes-bus lélekállapotának elképzelt szentimentális hangulata zsongott fülembe, mikor az előttem fekvő szinlapon e kérdést lenyomva láttam: „Szeret, nem szeret?“

Söt talán ha akáczfát ültettek volna valamikor ide a redakcziónk ablaka alá, tán magam is szakitottam volna egyet azokból a sokszárnyu akáczlevelekből s csak ugy vaktába tépdesve kérdeztem volna a lehulló levélkéktől: „Szeret, nem szeret?“

De hát ez mellékes, mert a czim, mely sok szép szentimentális dolgot varázsolt lelki szemeim elé, nem birta felkölteni érdeklődésemet az előadandó szindarab — mint speciális müfaj iránt. Ez pedig már nem mellékes.

Lerázhatatlan előitéletem alól sem szabaditott fel a jótékonyczélra, jótékony mükedvelök által előadott mulattató vigjáték végighallgatása sem.

Mert méltóztatnak emlékezni a szinlapon az volt kiirva, hogy mulattató vigjáték. Tehát olyan vigan eljatszott játék, amely mulattatja a hallgató közönséget. Ambár én — megjegyzem — szeretem a tragédiákat is végig nézni, melyek idegrázó jeleneteikben könyet facsarnak az ember szemébe, még se szeretem a „megrikató tragédiákat.“ Ez az előitéletem meg van a „mulattató vigjátékékok“ iránt is, mert akkor bizonyosra veszem, hogy a mit látni fogok, az nem lesz vigjáték.

És ime itt is azt kellett az embernek tapasztalnia, hogy ez a „Szeret, nem szeret?“ czimü szindarab nem is annyira Molière-i müfaj, hanem inkább bohózat. Olyan kaczagtató helyzetek konglomerátuma, melyek nem bizonyos emberi félszegségek feltüntetésével hatnak a szemlélőre, hanem a hol hitetlen módon eltorzitott emberi egyéniségek erőltetett furcsaságai idézik elő azt a kómikus hatást, melyet a természetes emberi félszegségek okoznak a vigjátékban. Szóval bohózat, milyet Salamonszky az Agoston ur közremüködésével villamfény mellett kiállitott némajátékban mutat be a publikumnak.

A szinpadi bohózatok terjedelmesen müvelt müfajában eddig csak egyet ismer a magyar irodalom, mely valóságos irodalmi elismerésre és becsülésre számithat. A jó öreg generális Gvadányinak Gaál által feldolgozott „Peleskei nótárius“-a ez az egyedüli irodalmi becsü bohózat.

Tudj' isten miért, miért nem, manap a bohózati szinmüvet a szinpad számkivetett gyermekei közé sorolja már az ép érzékü esztétika. Tán azért, mert össze nem fér ama komoly tendencziákkal, melyek a szinpadnak oktató avagy kedélynemesitő feladatot tüznek ki feladatul, vagy pedig azért, mert nagy ritkaság az, hogy valami esztétikai élvezetet nyujtanának ama soktélekép összehozott élczek, melyek a bohózat zamatjául szolgálnak.

Es mivelhogy ép ezért a kritika sem léphet fel oly szigoru esztétikai igénynyel a bohózattal szemben, mint más komoly irányu drámai müfaj irányában, nem is szokták a legmagasabb igények mertékével mérlegelni az ily müfajokat.

A mai lázas irodalmi termelés közepette a komoly törekvés minden látszatával fellépő szinmüvek között keresve sem akadunk olyanra, mely az egyénenkint sokfélekép módosult igényeknek avagy a közizlésnek is mindenben megtudna felelni, hogy keressen hát akkor a kritika egy-egy csupán mulattatásra, ergo megkaczagtatásra szánt bohózati szinmüben esszencziát, tisztultabb morális alapokat és ethikai felfogást.

Ennek a kritikának tehát tulajdonképen más feladat nem is jut, mint egyszerüen a tények konstatálása.

Premièrek ismertetésénél természetszerüleg az a kérdés lép tüstént előtérbe, vajjon nem bukott-e meg a darab?

Ha igaz az — aminthogy én igaznak is tartom általában — amit Rákosi Jenö mond, hogy a tömeg tetszése a döntő az irodalmi sikerekben, akkor minden czikornya nélkül konstatálnom kell, hogy a kassai szerző Kassán, jótékonyczélból előadott darabja a Première alkalmával feltétlen sikert aratott.

Ez pedig nagy szó, és szép szó.

Kellemesen cseng az ember fülében, mivelhogy a jótékony intézetek kasszájában is szépen cseng az ekép befolyt korona és tallér.

Hanem, hogy a Rákosi axiomájának vannak és lehetnek részleges módosulásai, az is tény. Sajnos ezeket a részleges módosulásokat nem irhatom a bohózat előnyére.

A kritikus nem igen hivatott a közizlést hátrányosan birálni. S én ezt nem is teszem. Kassa városának van olyan müvelt közönsége, amilyen csak egy ily nagy vidéki czentrumnak lehet, s mely publikumnak esztétikai érzéke van olyan finom mint más nagy-

ben, a kik jogászok voltak. Határozottan kívánatos tehát, hogy a földbirtokos szülők fiaikat, kik örökükbe lépnek, a gazdasági tanintézetekre adják.

A gazdasági pálya azonban nem csupán a földbirtokosokra kedvező, de kedvező kilátásokkal kecsegtető azokra is, kik a gazdatiszti pályára készülnek. Épen most érkeztünk el azon időponthoz, midőn a nagyobb uradalmak kizárólag csak intézetet végzett gazdatiszteket alkalmaznak. Oly nagy már a kereslet az ilyen fiatal emberek után, hogy az intézetek a szükségleteket kielégiteni alig képesek. A kassai gazdasági tanintézetet most végzett 27 fiatal ember mindannyiának állása van, sőt az ez irányban tett megkeresések mindegyikének nem is tehetett eleget. S ezek az állások már a kezdet kezdetén is megélhetést nyujtanak, mert teljes ellátáson kivül 150—300 frt keresetet biztositanak; de a jogász, az orvos s még a technikus is sokszor szülői segélyre szorul a diploma elnyerése után is jó ideig. Ezzel szemben rendes az az ellenvetés, hogy pl. a jogász többre viheti, mint a gazda. Igaz, hogy egyik-másik többre viszi, de vannak, kik nincsenek megelégedve és sokszor müködési helyet változtatnak; az ügyes, szorgalmas gazdatiszt, ki gazdájának érdekeit szivén hordja, állásában szerződés nélkül is biztositva van, s ha jó bizonyitványai vannak, azok segélyével tud uj állást is szerezni, ha netalán bérbe adatnék az a birtok, a melyen előzetesen müködött.

Legujabban a gazdasági akadémiát és tanintézeteket végzettek részére még egy uj mód nyilott a pályanyerésre: a farm-rendszerü bérletek, a melyekre csakis okleveles gazdák reflektálhatnak. Az, a ki egy kis tőkével rendelkezik s elméleti képzettsége mellett kellő gyakorlattal is bir, hosszu időre kötött bérleteken igen tisztességes megélhetési módot szerezhet magának, gyakran jobbat, mintha saját kisebb birtokán gazdálkodnék.

Mindezekből kifolyólag bátran el lehet mondani, hogy a gazdasági pálya ma már azok közé tartozik, melyen legrövidebb idő alatt lehet teljes megélhetést biztositó állást szerezni. A pályaválasztás küszöbén tehát gondoljunk a gazdasági pályára is.

Kovácsy Béla.

A szádellöi völgy titka.

Szadellő, 1893. szept. 1.

A keleti Kárpátok osztálya egy idő óta kedves kiránduló helyévé tette a szádellői völgyet, mely a kies fekvésü Tornától alig fél órányira, tárt karokkal csalogatja a teléje vágyakozó kedélyes turistákat. El is jönnek közel és távolból, akik örömet találnak a természet e szeszélyes alakulatában, gondolkozva a hatalmas erőről, mely ezt jelen alakjában valaha létrehozta.

Hazánk koszorus költője Jókai Mór, ittléte alkalmával oda nyilatkozott, hogy ennél nagyobb ugyan a tordai hasadék, de itt kedvesebb és meglepőbb a benyomás, melyet ez a szemlélőre gyakorol. Egész odaadással rajzolta meg ő itt, a merész alkotású czukorsüveg alakját, mint mondá az osztrák-magyar monarchia mü számára; megjelent-e azóta, nincs tudomásom róla, de arról igen, hogy akik szerencséltették látogatásukkal megyénk e kiránduló helyét, mindannyian megelégedéssel távoztak, ama feltétellel, hogy adandó alkalommal ujra eljönnek ide, élvezni az üditő levegőt, gyönyörködve az itt lezuhogó patak morajában, izlelni hüsitő cseppjeit.

A látogatók nagyobb része megelégszik azzal, ha a völgy törmellékes utain a jó karban levő pallón áthaladva az egymásra boruló fenyvesek ózondus illatában gyönyörködhetik. Az ott müködő primitiv alkatu fürészmalom zakatolása még sokat el elcsalogat magához, de fennebb haladni már nagyon kevesen vesznek fáradtságot maguknak. Az a kedélyes kis patak, mely elevenitő cseppjeivel, két falunak ád enyhitő italt, még fennebbről veszi eredetét, táplálván friss vizével, embert és állatot.

A jelen járványos időben, a hatóság kiadta rendeletét a házak és kutak tisztán tartására; különösen ügyeljenek — ugymond — az elöljárók, az ivóviz tisztán tartására. S e rendelet folytán mi nem kutainkat tisztogattuk ki, mint a mely nálunk nem is létezik, hanem kis patakunk árkát igyekeztünk megmenteni minden tisztátalanságtól. Népünk egészségi viszonyai meglehetősen kedvezők, a mult 1873. járvány alkalmával is, itt csak két esetben fordult elő halálozás. S e tudatban a nép jelenben is, kellő nyugalommal nézte, a kegyetlen járvány terjedését. Annál nagyobb volt a megbotránkozásunk, midőn a tegnapi napon történt tornai vásár alkalmával, hozzánk fáradtan érkezett baskaiak frissitő vizet kértek tőlünk s szokott vizünkből, kis patakunkból megkináltuk, meglepetésünkre közlik velünk, hogy ők abból nem isznak, hisz abban már pár hét óta, egy életet megunt gebe hulái senyvednek.

Igen, egy baskai szénfuvarozó atyafi, midőn a szekérből kidőlt lova bőrét lefejtette, lábait patkóiért levagta, jónak látta ott maradt hulláit a csergedező patak hullámaiba dobni, hogy igy fertőztesse meg a 7—800 ember ivóvizét, épen akkor, midőn a vész mind nagyobb mértékben terjed és közeleget felénk.

Községünk birája, e felháboritó esetről a főszolgabirói hivatalnak jelentését már megtette, ő gondolom át is irt a rozsnyói járás szolgabirájának, ugy majd 8 vagy 10 nap mulva el is fog talán szállittatni a fertőző anyag, a mi ivóvizünkből is. Vajjon talál e a hatóság méltó büntetést e felháboritó eset megtorlására, ki százak életét veszélyezteti meggondolatlan vagy bünös szándékával!?

Ragályi Géza, ref. lelkész.

Ujdonságok.

Lukács Béla miniszter Kassán. A Kassai Szemle rendkivüli kiadásán kivül a kereskedelmi kamara erkélyén kitett nemzeti szinü lobogó is hirdette, hogy Lukács Béla kereskedelemügyi miniszter Kassára jön. Már három órakor ott szorongott a pályaház tájékán a lapunkból értesült közönség, várva a négy órát, mikor a miniszter külön vonata, mely Iglóról jött, Kassára volt érkezendő. De elmult már a négy óra is és a miniszter vonata még nem robogott be. Ez a körülmény kissé megapasztotta a közönség számát, de a kitartóbbak mindvégig ott maradtak s várták a minisztert. A deputátus urak is türelmetlenkedni kezdtek már a késedelem miatt. Egy részük a perronon töltötte az egész időt, más részük pedig a pályaudvari vendéglő helyiségeiben uzsonnált meg. Egy óra tizenöt perczyi késedelemmel érkezett meg a miniszter külön vonata, melyet a kassa-oderbergi vasut igazgatója Ráth vezet tt. A miniszterrel jött Péchy Zsigmond főispán is, ki értesülvén Lukács miniszter érkezéséről, a délelőtti vonattal elébe utazott. Alig jelent meg a szalonkocsi ajtajában a miniszter alakja, hatalmas éljenzés töltötte be a levegőt, a pályaudvaron nyüzsgő tömeg pedig mind odatódult a kocsi közelébe, hogy hallják a szónokok üdvözlő beszédét és a miniszter válaszát. Münster Tivadar polgármester fogadta először a város nevében, Fábián János alispán a vármegye, Deil Jenő a kereskedelmi és iparkamara és Krotkovszky Ferencz az ipartestület nevében. A minisztert láthatólag kellemesen lepte meg ama nagy figyelem, melyet a kassai közönség tanusitott irányában tömeges megjelenésével csaknem egészen váratlan megérkezése alkalmából. Az üdvözlő beszédek után, melyet az egész perron férfi közönsége kalaplevéve hallgatott meg, a miniszter következőleg válaszolt:

Tisztelt uraim! örömmel ragadtam meg az alkalmat, hogy szép városukat a felvidék forgalmának, iparának és kereskedelmének góczpontját, habár nagyon rövid időre is, meglátogathassam és megismerhessem. Legyenek róla meggyőződve, hogy én épen ugy a mint eddig is, minden lehetőt elfogok követni városuk, a felvidék fővárosa ipari és kereskedelmi érdekeinek fölvirágoztatására. Köszönöm szives és barátságos fogadtatásukat.

Ujból kitörő éljenzés közt fejezte be rövid köszönő beszédét a miniszter s a közönség éljenzése közt ment keresztül a másodosztályu várótermen a Széchényi-liget lépcsői alatt álló kocsihoz, melyben kivüle még Péchy főispán foglalt helyet. Hosszu kocsisor kiséretében hajtatott el a miniszter a pályaháztól s először a gépészeti középipariskolát látogatta meg, teljes megelégedését fejezvén ki annak páratlan, mintaszerü berendezése felett. Meglátogatta még a Fleischer féle gép gyárat, a keramit gyárat, a Siposs A. Gyula féle kötszövészeti telepet, a Lepesch és a Bayer-czég sörgyárait és több más gyártelepet. A miniszter mindenütt a legnagyobb megelégedéssel, sőt néhol némi kellemes meglepetéssel nyilatkozott a gyárakban tapasztalható rend s különösen azok czélszerü technikai berendezése és kifejlett üzeme felől. Sok helyütt a gyári munkásokat is kitüntette megszólitásával, élénken kérdezősködvén helyzetükről. A miniszter még az éjjel elutazott.

A Kassai Szemle rendkivüli kiadása. Ama váratlan, kitüntető látogatás alkalmából, mely hétfőn délután érte városunkat, a Kassai Szemle szerkesztősége egy rendkivüli kiadásban bocsátotta közre a szerfölött érdekes hirt. Alig hogy megjött hétfőn reggel a Lukács Béla miniszter érkezésének hirét hozó telegramm, tüstént megjelent az utczákon a Kassai Szemle rendkivüli kiadása, mely sürgöny alakjában hirdette a város nagy közönségének az örömhirt. A déli órákban már egész csoportok képződtek a szinház átjáró körül és a Löcsey-háznál, hol rendkivüli kiadásunk felragasztott példányait olvasta mohón a közönség. A főbb utczák mindkét vonalán hordták kihordóink a lapot, melyet különösen a nyilvános helyeken, kávéházakban, boltokban kiváncsian kapkodott szét az érdeklődő publikum. A „muzeum-kávéház“ ablaktáblája előtt, hol szintén ki volt függesztve rendkivüli kiadásunk, mindig össze összeverődött egy kis csoport, hogy a Lukács miniszter érkezésének hirét olvassa. És a hir, melyet csak reggel hozott meg a táviró, gyorsan repült szét szájról-szájra, házról-házra. Az emberek egyre-másra adták tovább a hirt, hogy „Lukács Béla miniszter ma délután Kassára érkezik.“ Ennek köszönhető, hogy a közönség, mely még reggel semmit se hallott a miniszter érkezéséről, délután három óra tájban már zsufolásig megtöltötte a pályaházat és annak környékét.

Lapunk rendkivüli kiadása, mely a rendes Kassai Szemle negyedrészének alakjában hétfőn délelőtt jelent meg s csak a nyilvános helyekre lön széthordva, egész szövegében következőleg hangzik:

Sürgöny. Lukács Béla kereskedelemügyi miniszter ma, hétfőn délután 4 órakor a Szepesség felől külön vonaton Kassára érkezik. A miniszter az egész délutánt Kassán fogja tölteni s megtekinti Kassa nevezetességeit, különös figyelmet forditván a helybeli gyáriparra. Első sorban megfogja lá-

---

varr...ké. Hanem azokat a karzatokon kezdeményezett tapsokat, melyeket egyik-másik bohózatos szerep képviselője személyében maga a bohózat kapott, hajlandó vagyok inkább az udvariasság tényének deklarálni. Egyszerü udvariasságnak, melyet a kassaiak adtak meg a kassainak, aki szindarabot ir, rendez és előadat, feleségével ekként a szerencsétlenül jártakat, a boldog ...anokat.

Mert hogy egyes alakjai karrikaturáknak sem jók, az bizonyos.

Ilyenek az örökké borravalót kérő Matyi inas és a Lombos báró, ki csak népdalokból idézve beszél mindenkivel. Az egyik tulzottabb karrikatura, mint a másik. Mint mikor a kis egérnek zsiráff lábakat pingálnak, hogy emiatt nem lehet az alkatrészekre ráismerni, olyan akármelyik alakja ezek közül.

A melyek még elfogadhatók volnának, azok is akaratnélküli bábok, kik összevissza szövik örökös és kicsinyes cseleiket, hogy egymást összeházasitsák. A ki ezt a cselt pártolta előbb, puszta felszólitásra kész átcsapni a másikra. Pedig a bohózatnak is logikus folyásra van szüksége.

Az a szentimentális czim, mely a szerelem mélységéről beszél, magában a darabban csak annyiban van érzékitve, hogy két szereplő csakugyan ezzel jön be a szinpadra: „Szeret, nem szeret?“ De bár maga a bizonyára előzetesen megállapitott alapeszme: a szerelem mindenhatósága, győzhetetlensége volna, szerelem nem lakozik azokban a szereplőkben két hosszu felvonáson keresztül, hanem csak a harmadik felvonás végén tör ki elementáris erővel belőlük, mikor már a publikum haragszik is a késedelemért. A kis Kömley Mariska volna a kivétel, a ki a legsikerültebben rajzolt alakja a bohózatos darabnak.

Rózsa doktor alakja még a jobbakhoz tartozik, bár nincs kellőleg pointirozva. Szigoru elvei mellett hamar, nagyon hirtelen front-változással sejteti, hogy köpenyeget cserél.

Margit a divatárusnő szerepe, ép ugy a Kömleyé teljesen szintelenek.

A darab meséje röviden különben ez:

Lánczy Ella fiatal özvegy és Rózsa orvos kölcsönös fogadást ajánlanak és tesznek egymásnak, hogy a szerelem hatalmának képesek lesznek kölcsönösen ellentállani. Egyiknek elve a férjhez nem menés, másiké a meg nem házasodás. Természetes, hogy a fogadást egyikéjük se tudja megtartani, bár kölcsönös mesterkedéseikkel, mely egy Rózsa érdekében szinpadra hozott lengyel zsidó familia hatásos felvonulásában is nyilvánul többi között, mindent elkövetnek a fogadás megnyerésére és — és a két fogadó félből a darab végén férj és feleség lesz, miután a fiatal özvegy feltünő „zsidóiszonyát“ legyőzte azzal, hogy kiderült Rózsa keresztény volta.

A sovány mesét különféle bohózatos epizód jelenetek töltik ki, melyeken a publikum, különösen a karzat magas régióin a tombolásig kaczag. Van benne kecske mekegés, zsidó zsargonban beszélés és egy csomó régi meg uj viczez. Összevissza magában is elég arra, hogy a czirkuszi cselfogások titkát megismertesse a nézővel.

A publikum, az hálás volt és tapsolt, kitartóan tapsolt.

A mi a mükedvelőket illeti azokról csak dicsérően emlékezhetünk meg. Sikorszky Kamilla és Cselényi Ilka k. a. rutinirozott játékait külön ki emelnünk fölösleges. Ismeri őket a közönség eléggé. Az előbbi elegáns szalon hölgy, utóbbi bájos kis fruska volt a darab legjobb szerepében. Nyulászi Margit k. a. egész teperamentumával rajta volt, hogy a szintelen szerepbe egy kis életet öntsön s ez sikerült is neki. A férfi szereplők közül a főbb szerepekben Dokupil, Sikorszky, Sauberer és Hanka urak tüntek ki, mig a mellékszerepekben Bidovszky, Vozary, Erdélyi, Radványi és Trznadel urak egyaránt kitüntették magukat. Különösen kiemeljük Dokupil urat, ki Rózsa dr. szerepét játszotta könnyed természetességgel, Rácskay László urat, ki a Matyi szerepében a komikus dolgokban nagy jártasságot tanusitott, továbbá Sikorszky, Hanka és Erdélyi urakat. A „Szeret, nem szeret?“ előadásán kivül az est legnagyobb sikerét aratta Zhanielné-Fehér Kamilla urnő, ki Ilosvay: „Férjhez megyek?“ czimü monológját szavalta el mindkét estén utánozhatatlan könnyed elevenséggel és kedvességgel. A szereplő hölgyek a premiéren mindnyájan csokrokat kaptak, a szerző pedig, kinek nagy érdeme van a rendezés körül, babérkoszorut kapott a mükedvelőktől.

L.

togatni a keramit-gyárat, a Sipos A. Gyula-féle kötszövészeti telepet, a gépészeti közép ipariskolát és több szakbeli közintézetet.

Lukács miniszter halhatatlan Baross örökébe lépett és hogy Lukács méltón folytatja azt a munkát, a tények bizonyitják, a melyek hazánk üdvére az ő tevékenysége által nyertek és nyernek életet.

Uexküll altábornagy, kassai hadtestparancsnok az e hó folyamán Kőszeg vidékén ö felsége jelenlétében tartandó nagy hadgyakorlatok alkalmával az északi hadseregbe beosztott XVI-ik hadtestet fogja vezényelni. A hadtest főnöke Canic ezredes. E hadtestbe vannak beosztva a 13. gyaloghadosztály, melynek parancsnoka Schmidt altábornagy, főnöke Schwarz alezredes; a 25. gyalogdandár (Hoffmeister), a 46. gyalogezred, a 10. és 21. vadászzászlóalj, a 26. gyalogdandár (Schneider), a 69. gyalogezred, a bosznia-herczegovinai gyalogság 3. zászlóalja, egy osztály a 6. számu honvédhuszár ezredből a 39. üteg-osztály. — A 37. honvédhadosztály is e hadtestnél fog működni. Parancsnoka Jelentsik altábornagy, főnöke Horváth őrnagy, a 73. gyalogdandár (Ringer) a 13. és 15. honvéd-gyalogezred (6 zászlóalj) egy osztály a 6. honvédhuszár ezredből, a 37. üteg-osztály (3 üteg) a 4. hadtest tüzérezred (6 üteg). Összesen 24 zászlóalj, 6 század, 12 üteg lesz hadtestparancsnokunk Uexküll-Gyllenband Sándor gróf vezénylete alatt. — Pokorny tábornok ugyanekkor az V-ik hadtestnél, melynek parancsnoka Frigyes főherczeg, a 27-ik gyalogdandárt fogja vezetni.

Kinevezések. A m. kir. honvédelmi miniszter szentmihályi Clair Ignácz végzett joghallgatót dijtalan fogalmazó gyakornokká nevezte ki. — A kassai kir. itélőtábla elnöke Sikó Endre és Szamecz Károly végzett joghallgatókat dijas joggyakornokokká nevezte ki.

Tornázó-egylet létesitése körül fáradoznak némelyek, a kik a nemes sport iránt lelkesedni tudnak abban a reményben, hogy a pettyhüdt aluszékony társadalmat ezen az uton egy kissé feltrissitsék. A kezdeményezők élén számottevő férfiak állanak, a kiknek reméthetőleg sikerülni fog ezt a hézagpótló és kivánatos egyletet, a mely a nemes és testedző sportnak minden ágát fel akarja venni működési körébe, megvalósitani. Az első értekezlet vasárnap volt és ebben részt vettek Bukuresty B. János, Sady K. János, Horvath Lajos, Kovácsy Béla, Kertész Gyula, Aranyossy László, Stöhr Sziárd dr., Vadász József, Ottenheimer Gyula dr., Gerevich Emil dr., Fábián János, Lévay István, Lekly Gyula, Geiger Ignácz dr. Az értekezlet a szervezés előmunkálatait elkészíti és azután a nyilvánosságot fogja érdekkörébe vonni és az egylet élére Péchy főispánt, a ki ez eszmét támogatni igérte, ohajtja megnyerni.

A helyőrség-változás, a mely szerint az itt állomásozó 65-ös gyalogezred Ungvárra tétetik át és a 85-ösök Bécsből Kassára jönnek, valószinüleg, tekintettel a kolera járványra, ezuttal el fog maradni, legalább katonai körökben, a honnan ezt a hirt vesszük, ugy vannak értesülve.

A gazdasági egylet e hó 9-én tartja a gazdasági tanintézet telepén vándorgyülését, mely alkalommal délelőtt 11 órakor Partay Géza a házi szárnyasok okszerü fejlesztéséről érdekes előadást tart, a melyre a közönséget figyelmeztetjük. Különösen nagy érdekkel bir ezen előadás azokra nézve, a kik a baromfi-tenyésztést haszonnal kultiválják.

A pennybank (felsőmagyarországi népgazdászati kölcsönös hitel és takarékegylet mint szövetkezet) hétfőn délután 3 órakor tartotta a vármegye nagy termében Teleky Péter elnöklete mellett fenállása óta 19. évi közgyülését, a mely a részjegyesek élénk érdeklődése mellett folyt le. A jelentést Kiszely József szövetkezeti ügyész olvasta föl, melynek tartalmát a közgyülés, az igazgatóságnak elismerést szavazva, tudomásul vett és ezzel elitélte azt az inczidenst, a melyet Korláth Ferencz részjegyes tag ur volt szives provokálni, mert hogy az igazgatóság nem aknázza ki eléggé intenziv erővel a kinálkozó konjunkturákat, nem vesz fel ügykörébe más jövedelmező üzletágakat, mint például a kézi zálogokat, a váltó- és értékpapir-spekuláczíót, vagyis a mi véleményünk szerint egész helyesen nem tér el a szilárd alaptól, a melyen az intézet ma mindenki megnyugvására működik. A pennybank angol rendszer és Angliában százával virágzanak ezek az intézetek és életerejük, hasznos működésük a közre éppen abban gyökeredzik, hogy az elvtől, a mezőgazdasággal foglalkozóknak biztos hypothékájára a viszonyokhoz mérten hitelt nyujtani, felmondással akkor, ha a hitelt élvező elvállalt kötelezettségének nem felel meg, nem tér el és a pénzügyi spekulácziók sokszor keserü tapasztalatokkal szaturált tág mezején nem kalandozik. A közgyülés éppen ezért napirendre is tért Korláth Ferencz részjegyes tag ur pénzügyi álmai fölött, a melyeket egyébként Vadász József igazgatósági elnök helyes érveléseivel le is szállitott a kellő értékre. A mérleg egyes tételeit Tóbiás Endre részjegyes tag ur bonczolgatta és egy és más igazságát a jövőre nézve figyelembe is fogja venni az intézet igazgatósága. A mérleg szerint az osztalék részjegyenkint 9 százalék és a a szelvények már most váltatnak be az intézet pénztáránál. Az igazgatóság inditványa, hogy jótékonyczélra és pedig a) a szegények házának 20 frt, b) kassai közkórháznak, szegény felgyógyultak segélyézésére 30 frtot, c) a népkonyhának 20 frtot, d) 10 kros egyletnek 10 frtot, e) a tüzoltó egyletnek 20 frtot szavazzon meg a közgyülés által egyhangulag elfogadtatott. Ezután megejtettek a választások és a szavazatszedő-bizottságba beválasztattak elnökül Vadász József, tagokul Szekeress Ödön, Vécsey József, Ries Lajos és dr. Hevessy Károly. Az igazgatóságba bejutott Fábián János 811, Beziák Ferencz 781, Gácsi Arthur 766, Darvas Imre 742 szavazattal; a felügyelő-bizottságba Baczoni Albert 795 és Fabinyi Gyula 533 szavazattal. Miután Darvas Imre intézeti elnök az igazgatóságba lett beválasztva, az intézet elnökéül Péchy Zsigmond főispánt fogja felkérni.

Sétahangverseny volt most vasárnap a Széchényi-ligetben, a melyen felváltva a 65. 34 és 25-ösök zenekarai játszottak kedves, mélódikus zenedarabokat. Esőre, borura állott az idő és a meleghintő nap csak ugy bujkált a szürke fehő-fosztányok mögött. Daczára ennek közel 2500 bátor volt, a kik a sétány fözeit és törészét felkeresték, hogy a szép zenében gyönyörködjenek és hogy a nyári fürdőzésből, nyaralásból immár hazakerült publikum egymást viszontlássa és a szépek sokaságában az erősek gyönyörködjenek. Rengeteg számban voltak képviselve az idegenből gyakorlatra ide összpontositott déli harczfiak, és ezek csoportosan foglalták el a több közlekedési pontokat, hogy onnan tüzeljék szépjeinket. Fogtak-e tüzet és hányan? a jóságos égbeli tudná megmondani. Az esti órák felé a közönség akaratlanul is oszladozni kezdett, mert a mi ligetünk levegőbeli állapota azokkal a fojtó, nyirkos párazatokkal, milliárd szunyogjaival elüzi a maga köréből még a leghangulatosabb publikumot is. A hangversenyt a vörös-kereszt kassai fiókja rendezte és a pénzes fiókjának alig van oka bánkódni, mert levonva a 73 frtnyi kiadást a 394 frt bevételből, marad 321 frt tiszta parázspénz haszonnak, a melynek legalább a telét hiz' isten odaadhatnák az árvizkárosultak segitésére. Nem rossz helyre forditanák, az bizonyos.

Felrobbant ágyulöveg. Csak nem régiben emlékeztünk meg ama szerencsétlenségről, melyet egy kilött és gyerekek kezébe került ágyulövedék okozott. A kis Rendes József életével lakolt emiatt. Tegnap délután egy hatásában még nagyobb szerencsétlenség történt, Ugyanis Tolnay nyugalmazott telekkönyvvezető Árpád nevü fia a kakas-utcza 9-ik száma alatt levő lakásuk udvarán egy erdőkerülő által talált ágyulövedékkel játszott, és az ugyanott lakó Barcs Kálmán miszlókai erdészszel egy tüzér-önkéntes segélyével a schrappnel-lövedékből kiszedett robbanó anyaggal lövöldözni akart. E végből belehelyeztek a robbanó anyagba egy gyujtó zsinórt, melynek meggyujtott vége mihamar felrobbantotta az egész lövedéket. Az iszonyu detonáczió alapjaiban megrázta az egész épületet, ugyannyira, hogy az összes ablakok kihullottak. A szerterepülő szilánkjai a lövegnek pedig sulyosan megsebesitette ugy Tolnai Arpádot, mint pedig Barcs Kálmánt.

Egy külön bejárattal biró butorozott kényelmes szoba azonnal kiadó. pesti-ut 5. szám földszint.

Előleges szinházi jelentés.

Mély tisztelettel van szerencsém Kassa város n. é. közönségét értesiteni, hogy s müigényeknek megfelelő szintársulatommal az 1893/94 ki szinidényt f. évi október hó első napjaiban megnyitom.

Társulatom névsora:

Nők: Halmayné Emma, operette- és népszinmü-énekesnő; Ruzsinszky Ilona, operette- és népszinmü-énekesnő; Szentessy Ilona, drámai anya és tragikai hősnő; Kissné-Breznay Anna, drámai szende és fiatal hősnő; Miklóssy Ilonka, drámai szende és fiatal hősnő; Nikó Lina, vigjáték anya és operette-komika; Langh Ilonka, naiva; Medgyessy Erzsike, soubrette- és énekesnő; Erdélyi Gizella, társalgási szinésznő; Ligethy Józsika, Havasi Aranka, Fábián Emma, B. Mészáros Mari, E. Kürthy Juliska, Farkas Lina, Miklóssy Margit, Sz. Fontényi Rózsi, Révyné-Tompe Ágnes, Farkas Mari, kardalnok és segédszinésznők.

Férfiak: Mészáros Lajos, hős szerelmes rendező; Kiss Pista, népszinmü-énekes és operette-bariton; Kozma Pista, operette-tenor és népszinmüénekes; Boross Endre, komikus, operette-buffo és kedélyes apa (rendező); Szilágyi Dezső, komikus, operette-buffo és bonvivánt; Halmay Imre, társalgási jellem, intrikus és drámai apa (rendező); Péchy Kalmán, lyrai szerelmes, bonvivánt; Szilassy Imre, drámai és kedélyes apa; Pesty Kalmán, komikus; Boross Pál, Pesterdy Gyula, Torday Károly, Langh Jenő, Rékony Ferencz, Nagy Gyula, Révy Ferencz, Eross József, Nagy Imre, Szathmary A., kardalnok- és segédszinészek.

Karnagy: Békéssy Ferencz. Zenekar: 16 tagból álló s a kassai szinházhoz szerződtetett rendes szinházi zenekar. Sugó: Kertész Lajos. Pénztárosnő: Szamborovszky Luiza. Szabó: Tantossy Ferencz, 1 segéddel. Stolcz Ignácz, diszmester, 3 segéddel. Ungvári Ármin szertárnok és szinlapkihordó 2 segéddel.

Bérleti árak 16 előadásra: alsó páholy 40 frt, felső páholy 30 frt, támlás-szék 10 frt. Bérelni lehet szeptember hó 18-tól kezdve mindennap d. e. 9 órától 12-ig, délután 2 órától 6-ig a szinházi pénztárnál.

Tisztelettel kéretnek a régi bérlő uraságok, méltóztassanak helyeik megtartása iránt szeptember hó 18-tól bezárólag szeptember hó 28-ig intézkedni; azontul mások igényei fognak kielégittetni.

Szinlap-bérlet egész idényre 1 frt 50 kr. Szinlapra előfizetni csakis a szinházi pénztárnál lehet, s szinlapokra igényt csakis az előfizetők tarthatnak.

Mély tisztelettel fordulok Kassa városa n. é. müpártoló közönségéhez, kérve szives bizalmát és pártfogását; részemről teljes erőmből azon leszek, hogy lankadatlan szorgalom és igyekezet által elismerésüket kiérdemeljem.

Kassa, 1893. szept. 4.

Teljes tisztelettel **Halmay Imre**, szinigazgató.

CSARNOK.

II. Rákóczy Ferencz hamvai.

Thaly Kálmántól.

(Folytatás.)

Lobry ezután a sirfeltárás miként történendő módozataira nézve óhajtván megállapodni velünk: beszélni kezdett a templom és az alatta elterülő sirboltok épitési szerkezetéről. A St. Benoit egyháza, mint „Rodostó"-m 111—112. l. irtam, XIV. Lajos által 1682-ben romjaiból restaurált régi genuai épitmény. Három hajós, kelet felé fekvő szentélylyel, a galatai hegy oldalába olymódon épitve, hogy északi hosszfala a hegyoldalon, a déli ellenben a keritett udvart képező völgyben áll és igen magas. E két fal és a templom talapzata között tehát nagy üreg van, melyet több emeletre és sok fülkére osztott sirboltul használtak s használnak. A templomnak fent mind a három hajója boltozott, és a szentély fölött külön-külön domboru kupolákkal bir. A középhajó kupolája nyitott, a melléhajóké pedig zárt, félgömbszerü. A déli mellékhajó szentélyében áll a Boldogasszony oltára, mely előtt Rákóczy és Zrinyi Ilona sirkőlapjai láthatók; az első talapzatban keresztben lerakva, s a második a a szentély felőli utolsó ablak alatt függőleg befalazva. Közvetlenül alatta, a fal tövénél, egy két méter hosszu, keskeny kőlap terül, melyhez a talapzat lapos csiszolt koczkái csatlakoznak.

A supérieur emlité, hogy ő — az internuntiustól az engedélyt megkapván, — néhány szerzetes társával mindjárt lement volt a kriptába, nevezetesen a déli szentély alattiba, annak szerkezetét ujból szemügyre venni. Megfigyelték, hogy a sirbolt a maga egészében épen ugy van boltozva s hasonló hármas kupolával bir, mint fönt maga a temlom; csakhogy itt a középső kupola is zárt. A délkeleti kupola vizsgálatából meggyőződtek, hogy a fejedelem és anyja nem — mint ők eddig hitték — külön sirüregben nyugosznak (mert ott ily nincs); hanem a földtől 4—5 ölnyi magasban, az alsó kupola boltozata mellett, vagyis mint a szerkezetből következtethető: a kupola melléktartánya és a templomtalapzat kövezete között lévő térségben kell rejleni koporsóiknak. Ugyanis középen a kupola félgömbszerü domborulata miatt lehetetlen, — nem lévén ott a talapzatig koporsó-magassági tér. Én a rendházfőnök ur kombinácziója helyességét az elhunyt fejedelem kamarásának, Mikes Kelemennek fő jegyzésével erősithetém meg, a ki 1735. julius 18-iki levelében ura temetéséről ezt irja: „Sirt pedig azon a helyen ástak, a hová temették volt az Urunk anyját."*) Ehhez képest nem boltozott üregről: hanem — talapzat koczkáinak fölszedése után az ezek alatt s a kriptaboltozat fölött s illetőleg mellett feltöltött földben — ásott sirról van szó, még pedig Zrinyi Ilona sirhelyén: vagyis — feliratos emléklapjának álló helye szerint — az egyház negyedik ablak alatt, a déli főfal mentében, tehát e közt és az alsó kupola domborulata között, emettől jobbra.

Minthogy azonban magának a fejedelemnek Rákóczy czimeres és feliratos sirlapja nem ott, hanem ezen helytől valamivel távolabb, a kupolától nyugatra van a talajkoczkák közé — a mellékhajó irányával keresztben — letéve, legegyszerübbnek tetszett előttünk mindenekelőtt azt konstatálni, hogy ez a sirkőlap netalántán valami lépcsőzetes lejárat fedőlapja-e, avagy a fejedelem koporsója közvetlenül alatta fekszik? Mert az utóbbi esetben azonnal czélhoz jutnánk. Elhatároztuk azért legelőbb erről győződni meg. De a Rákóczy fehérmárvány siremléke oly roppant kőlap, hogy csak igen nagy munkával és bontással, emelő vasrudakkal számos munkás egyesült erejével volna helyéből kiemelhető; a lazarista atyáknak pedig teljesen megbizható, a titkot ki nem fecsegő házi munkás csupán egy állott rendelkezésükre, s idegen munkásokat alkalmazni ezen sirbontási müveletre, az 1839-iki sajnos tapasztalat után nem merték. És igy abban állapodánk meg, hogy a fejedelem nagy sirkőlapja maradjon helyén, mozdittatlanul; hanem olyan módon jussunk alája, hogy a munkás a közte és a kupola közötti talajkoczkákat az oltár felőli oldalon szedje föl s ott ásson le a földbe, a sirkőlap alá. Lobry azt ajánlá, hogy ő ezt a munkát — mely tulajdonképen még csak előmunkálat — az idő kimélése czéljából mindjárt a délelőtti istentisztelet befejezte után el fogja kezdetni az említett házi munkással, minthogy a talapzat fölszedése és a föld kihányása a szük téren hosszabb időt vehet igénybe. A mint azonban a munkás netalán koporsó nyomára, avagy hullamaradványokra találna bukkanni: akkor tüstént abbanhagyatja a munkát vele, a mi odaérkezésünk perczéig. Mivel pedig Bonetti érsek délután 2 órára igérkezett eljönni: akkorra legyünk ott mi is, hétfőn, október 7-én. — Ebben maradánk.

A nevezett napon délben Fraknói és én tudattuk bizottsági tagtársainkkal, hogy mi a lazaristáknál fogjuk kutatásainkat folytatni, s ott leszünk elfoglalva egész délután. (Ok, természetesen, könyvtári és levéltári kutatásokat gondoltak.) Nagy várakozásokkal eltelve mentünk le a szép, tiszta, verőfényes őszi napon barátommal Galatába, én Mikes Kelemen munkájával s tárcza jegyzőkönyvvel kezemben. A St. Benoit rendházba érve még valamivel 2 óra előtt, — már ott találtuk Lobry supérieurnél Bonetti internuntiust, s Vachette, Droitecourt, Romon lazarista atyákat, kikhez utóbb, már munkaközben, még egy-kettő járult. A rendházfőnök tudatá velünk, hogy a délelőtti előmunkálatok a megbeszélt mód szerint végbementek, a föld ki van már hányva; és mivel a fejedelem sirkőalapja alatt koporsó oldalára találtak; ő a munkát rögtön felbehagyatta, — most folytathatjuk.

*) L. Mikes Kelemen: „Törökországi Levelek." Toldy-féle kiadás, II. köt. 66. l.

(Folytatjuk.)

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

Nyilt tér.

Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Nyilatkozat.

Alólirottak ezennel kijelentjük, miszerint az Ehrenreich Emil és Schäffer Tivadar urak között fenforgott becsületbeli ügy mai napon előttünk elintéztetett.

Szőgliget, 1893. szeptember 4-én.

Beer Henrik.	**Dr. Klein Samu**
Fisch Jenö.	**Dobronoky László.**
mint Ehrenreich Emil ur megbizottai.	mint Schäffer Tivadar ur megbizottai.

Grossmann Sa. utóda

Kassa, főútcza 70. szám.

Tisztelettel van szerencsém értesiteni a nagyrabecsült közönséget, hogy

női divat-üzletemet

ideiglenes uj helyiségemben

főutcza 70. sz. Dorner-házban

állandóan

helyeztem el, a mennyiben itt az elrendezkedés és szabó mühelyem elhelyezése az intenziv tevékenységet kiválóan lehetővé teszi.

Egyidejüleg bátorkodom értesiteni, hogy bevásárlási utamból Bécs és Berlinből hazaérkezve, az **ősz-téli idényre** a legszebb

divat-modelleket

női gallérok, jaquettek, körköpenyekben

szőrnemü felöltőkben

továbbá a legujabb **angol- és franczia divatkelmeket női toilettekre** szereztem be, a melyek mühelyemben a legpontosabban és izléssel lesznek elkészitve.

Nagy raktár **gyermek-felöltők és öltönyökben** a legszebb kivitelben.

Egyuttal azt is megjegyzem, hogy elhatározásom következtében üzletemet minden féle a hölgydivat körébe vágó czikkekkel megnagyobbitottam, tartalmasabbá tettem, miért is bátorkodom a nagyérdemü hölgyvilág becses látogatását kérni, melylyel vagyok

Mély tisztelettel

296 1—6 **Grossmann Sa. utóda.**

Főutcza, 70. sz. Dorner-ház.

Haszonbérbe adandó

elönyös feltételek mellett **1894. évi január hó 1-sö napjától** gróf Zichy Rezsőné ő méltósága tulajdonát képező Abauj Tornamegyében fekvő

hilyói gazdasági birtok

mely áll a szükséges lak és gazdasági épületeken kivül 106 kat. hold szántóföldből, 120 kat. hold rétből és legalább 400 hold állandó és erdei legelőből. 278 3—6

A bérleti feltételek iránt **dr. Brósz László** uradalmi ügyész, kassai lakos nyujt felvilágositást.

Nélkülözhetlen

minden jó háziasszonynak és tisztitó intézetnek!

Dr. Linck-féle

ZSIRLUGLISZT.

Elismert legjobb, legolcsóbb és legártalmatlanabb mosó- és tisztitószer.

Teljesen chlormentes!

Kassai főraktár:

230—18 **Vizy Domonkos**

füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete

Kassán, főutcza 53. sz.

Hegedü-oktatást

ad **PAULUS EDE** hegedü-tanitó és a 295 2—2 kassai székesegyházi kar tagja

Kassán, Sándor-utcza 9.

Nevelő

kerestetik falura, szerény igényekkel egy 9 éves fiu mellé, az elemi iskola 4. osztályának sikeres végzése czéljából.

Czim a Kassai Szemle kiadóhivatalában tudható meg. 294 2—3

A legrégibb és elismert legkedveltebb magyarországi savanyuviz a

Szulini Korona-forrás

mely jelenleg szép erős legujabb alaku üvegekben hozatik forgalomba.

Borral vagy **gyümölcs-nedvvel** legnagyobb közkedveltségnek örvend, nem csak mint **kitünő hü sitő ital** ismeretes, hanem mint **gyógyital, idült gyomorhurut, dugulások, gégehurut, sápkór, angolkór és mindennemü köszvényes betegségeknél** kitünő sikerrel alkalmaztatik.

Főraktár Kassa és Abauj-Tornamegye részére

POLLÁK RÓBERT ásványviz üzletében

Kassán, főutcza 23.

KAPHATÓ: minden jobb füszer kereskedésben és vendéglőben. 210 9—10

Csakis azon viz **friss töltésü**, a mely uj alaku üvegekben — kék czimkékkel — van.

Iskolakönyvek

az összes

helybeli tanintézetek

részére

iró- és rajzszerek

a legjutányosabban

282 4—4 **kaphatók**

MILDNER FERENCZ

könyvkereskedésében

Kassán, főutcza 52. sz. a.

(lakatos-utcza sarkán).

Rövidített levél- vagy sürgönyczim:

GAZDASÁGI GÉPGYÁR BUDAPEST.

ELSŐ **MAGYAR**

GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSULAT

BUDAPESTEN.

Gyártelep: Külső váczi-út 7. szám.

Ki mint vet; 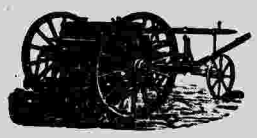 úgy arat.

Minden gazda, aki a legelőnyösebb szerkezetü **vetőgépek** beszerzése iránt érdeklődik, kimeritő felvilágositást nyerhet gyárunk igazgatóságánál.

Terjedelmes árjegyzékekkel a gazdaság összes ágazatában szükséglendő gépezetekről díjmentesen szolgálunk.

266 10—8

Koczkázott és lópokróczok

Futó-szőnyegek

Kókus szőnyeg és lábtörlők

Ágy- és asztaltakarók | Flanelltakarók | Kocsi és utazási takarók | Lamberquinek

Butorkelmék és szőnyegek

Butorszövetek

Függönyök

Portiérek

Divántakarók

Legkitünőbb gyártmányok

Nagyszerü választék

Ujdonságokat a legpompásabb kivitelben, rendkivül olcsó szabott árak mellett ajánlanak

Széman Testvérek.

Legolcsóbb szabott árak

248 12-30

Smyrna szőnyegek | Perzsa szőnyegek | Velour szőnyegek | Brussel szőnyegek

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa. péntek 1893. évi szeptember 8. 102. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

—•—

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Voglő Bécs: Eckstein Bernát/urdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

A harskuti plébános.

(*.*) Foglalkoztunk már e lap hasábjain egy igénytelen alakkal, a kit „A kisvárdai levél“ irója czim alatt mutattunk be.

Ez a főváros nagy lapjaiban is némi szerepre vergődött egyéniség, mint a nemzeti-párt hive, az által vonta magára a közfigyelmet, hogy a polgári házasság kérdésében pártjának a vezérét határozott szinvallás foglalására kérte fel — nem kisebb lapbau, mint a „Pesti napló-“ban.

Most ismét egy ujabb alak vonja magára figyelmünket. Az előbbivel annyiban egy keret álá tartozik, hogy az is a polgári házasság kérdését bolygatja; — csakhogy egészen ellenkező szempontból, mint „a kisvárdai levél“ irója.

Ez a már is némi hirnévre tett férfiu nem más, mint a hárskuti plébános.

A főváros egyik-másik lapja röviden megemlékezett már arról, hogy az egyházi rendnek ez a kissé nyugtalan vérü tagja még az év elején, valamikor márczius havában levelet irt gr. Andrássy Gézához, a rozsnyói választó kerület országgyülési képviselőjéhez, a melyben ugy a maga, mint 736 katholikus, lutheránus és zsidó polgártársa nevében arra kapaczitálja a grófi képviselőt, hogy miután ő és társai irtóznak a polgári házasságtól s a legnagyobb szerencsétlenségnek tartanák azt, ha a házassági hüség esküjét az oltár helyett a község asztalánál „ki tudja miféle vallásu elöljáró előtt kellene letenniök: ne álljon be az egyház (már t. i. a katholikus egyház, mert a lutheránus és zsidó, ha aláirta is a nagyhorderejü levelet, nem számit) ellenségei közé, hanem védje hitelveiket s azoknak szabad gyakorlását.

Gr. Andrássy Géza azt felelte erre a kenetteljes hangon irott levélre, hogy „csak mély sajnálattal fogadhatja“ a plébános ur utasitásait, mivelhogy ugy látja: a plébános ur oly intézményt tart országos szerencsétlenségnek, a melynek tiszta fogalmát és rendeltetését sem maga ismerni, sem pedig hiveivel megismertetni nem kivánja.

A plébános ur azonban nem hagyta abba a dolgot. Most már egész brutálisan neki ment a grófi képviselőnek s a „Magyar állam“ egy meglehetős hosszu lére eresztett levelet tesz közzé, a melynek 8 pontja csak ugy hemzseg a veszettnél-veszettebb kifejezésektől.

Izlelitőül ide irok azok közül egy párt.

A 3. pont végén ekként kedélyeskedik:

„Ugyan minek nevetetti ki magát a gróf ur ily nyilatkozatokkal.“

A 4. pontban pedig ezt mondja:

„Inkább kell engedelmeskedni Istennek, mint Csákynak és Szilágyinak.“

A 8. pontban végül a grófnak azon kijelentése, hogy „a vallásfelekezetek egyházi jogai és hitelvei az állam részéről sehol jobban nem méltattatnak, mint Magyarországban,“ azt feleli, hogy megengedi, mikép ez igy van, „kivált — mint mondja — ha olyan okuláréu nézünk, mint a minőt méltóságod szemeire tettek; de a mióta olyan vezérei vannak a kormánynak mint most, mióta a képviselők — tisztelet a kivételnek — oly hidegek és közönyösek szent vallásunk iránt mint most: valósággal félni lehet, hogy oly kő esik az ország kútjába, melyet később okos embernek is bajos lesz kihúzni.“

Ily levelet, mely az idézetteken kivül tele van sértőbbnél sértőbb kifejezésekkel és ildomtalan kifakadásokkal, csak a „Magyar Allam“ tehetett közzé; a mely lap előtt, ugy látszik, nincs semmi szent, ha arról van szó, hogy a „hitelvek“ megvédelmeztessenek.

Rozsnyón és környékén — mint a „Rozsnyói Hiradó“ irja — „rendkivüli megbotránkoztatást keltett az a levél, mert a grófot (ki a kerület képviselője), mint telivér gavallér embert ismerik megyeszerte, a ki örökölt nagy vagyonából a szegényeknek és kulturális czélokra sokat áldoz, s az által, hogy képviselői fizetését választó kerületében létesitendő kisdedovódák állitására ajánlotta fel egész Gömörmegyének, a gömörmegyei m. közmüvelődési egylet köszönetét is kiérdemelte.“

A hárskuti plébánosnak ezt a viselkedését s a gróf képviselővel szemben tanusitott brutális eljárását a rozsnyóiak annál kevésbé képesek megérteni, mivel emlitett plébánost, a mikor még a rosznyói r. kath. főgymnázium tanára volt, a legtöbben mint tisztességtudó, társaságokban is hasznavehető, szabadelvü gondolkozásu embert ismertek. S sokan ugy okoskodnak, hogy ez a kritikán aluli csunya dehonesztálás aligha a hárskuti plébános ur agyvelejében fogamzott meg; s hogy kell lenni valami magasabb mozgató erőnek, a mely mozgató erő nem másutt settenkedik, mint ott a kerület székhelyén.

Legyen bármint, annyi bizonyos, hogy a kath. klérus egyes fanatikus emberei hallatlan vakmerőséggel támadnak mindent, a mi az ő érdekköreiket zavarja. S erre hatalmas fegyvert találnak a reverenda sérthetetlenségében, jól tudva azt, hogy azok, a kiknek kiméletlenül neki mennek, a durva megtámadásért fegyveres elégtételt nem vehetnek tőlük.

Tiszteljük mi a kath. egyház papjait általában; s tudjuk azt is, hogy igen sokan vannak közöttük, a kik minden tekintetben a kor szinvonalán állanak. De épen ezért határozottan elitéljük az olyan hárskuti plébános féle fanatikus szemforgatókat, mint a kik részint fanatizmusból, részint hogy ez által a fölebbvalók figyelmét magukra vonják, oly dolgokat müvelnek a magukat tájékozni nem tudó, miveletlen köznép körében, a mit a legszelidebben szólva is, államellenes izgatásnak lehet minősiteni. — mivelhogy az állam ügyeinek vezetésére hivatott kormány s a nemzet által választott törvényhozók törvényes müködését egyátalán nem helyeselhető izgatással kivánja megakadályozni.

A hárskuti plébános fentebb érintett pas-

TARCZA.

A légyott.

Német után: **Béldi Mihály** (Ipszilon.)

Julius közepében vagyunk. Fiume tengerparti villáiban mozgalmas élet van. Mindenki igyekszik a fürdőévad kellemességeit kihasználni s élvezni a jóságos, hüvös tengeri levegőt.

A testői szép villák közül B. tanácsosé ugyancsak kiválik terjedelme s árnyas bükk-erdő környéke által. Az egész olyan benyomást tesz az idegenre, mintha szálló volna. S tényleg rokonsági villának nevezhető, mert a tanácsos mindig azon van, hogy a nyári hónapokban a házában szétszórt rokonai a föld e pompás helyén összegyül enek és élvezzék vendég szeretetét. O ugyan többnyire ügyeivel van elfoglalva a városban, ugy hogy csak néhány napra jelenhet meg a családi körben; de helyét méltóan tölti be felesége, Jolán, aki szeretetreméltóságával és szellemességével a család tekintélyét csak emeli. S a mellett Jolán még nem matróna, söt mivel igen fiatalon ment férjhez, két más férjes leányának testvére lehetne; a tengerparton való tartózkodásának első évében a társaság csakugyan annak tartotta; de anyai méltóságérzetének ez nem tetszett s azért oly toáletteket választott, amelyek által az egyenlöen öltözött lányoktól feltünöen különbözött. De ugyancsak anyai méltóságérzete még sem akadályozta abban, hogy mint minden fiatal anya, férjes leányaival bizonyos baráti viszonyban ne álljon, amely körülmény aztán az éveik közötti különbséget csaknem teljesen észrevehetetlenné tette.

— Anyám, te oly gondolkodó, elmélkedő vagy! — szólt egy délután Margit, az ifjabb leány, midön mindhárman a verandán voltak.

— Igen, mama, azt én is észrevettem! — erösité az idősebb Aranka. — Mondd, mi fekszik sziveden. Beszéld ki magad. Bizzál bennünk!

— Gyermekek! anyai gondoktól szomoru szivem.

— No, no, — viszonozzak a fiatal asszonyok, — arról tán nekünk is szabad volna valamit tudni; mit tettünk, hogy jó anyánkat megharagitottuk?

— Ti semmit gyermekek! Ti csak örömöt okoztok nekem, hanem nagybátyatok Zoltán! Tudjátok, hogy ö nálamnál sokkal fiatalabb fivérem s én ö irányában tulajdonképen az anyai szerepet vittem.

— Nos és mit követett el megint a gonosz? — kérdé Aranka.

— Gyermekek! Nézzetek jól meg öt. Ugy-e, magatok is belátjátok, hogy ideje már, hogy megházasodjék, mert utóvégre agglegény marad. A helyett, hogy feleséget keresne, csak csapong ide-oda, minden komolyabb szándék nélkül. és Don Juan szerepében, ugy látszik, jól találja magát.

— Legalább nagyon is veszélytelen Don Juan, — szólt Margit, — engem férjhez menetelem előtt háromszor fenyegetett öngyilkossággal, ha nem hiszek szerelmében s azutan esküvömön többet tánczolt, mint összes vendégeink.

— Én vagyok az idősebbik, — felelt Aranka, — s mint ilyennek némi elsöbbsége van. Engem ugyan azért nem háromszor, hanem négyszer fenyegetett öngyilkossággal s lakodalmomon oly vig volt, hogy szinte sértö volt rám nézve.

— Ime látjátok, — szólt anyjuk fejét rázva, — olyan volt, olyan marad. Ajkán örökké szerelmi vallomások, szivében semmi komolyság. En azt hiszem, ez az ember még soha sem szeretett!

— Ezt nem állithatnám egészen róla! — veté oda könnyedén Margit.

— Honnan tudod te azt? — jegyzé meg gunyosan Aranka.

— Tán bizalmasává tett téged? Szólj, mit tudsz! Mily nagyszerü ujságot fogunk ujra hallani!?

— Nos hát elmondom; habár kissé méltatlan, de én biztosan tudom, hogy most komolyan szerelmes Olgába!

Jolán mintegy felindulva, emelkedett ülőhelyéről.

— Gyermek! Ha ez igaz, amit az imént mondtál, akkor a dolog rosszabbul áll, mint azelött. Ha Zoltánnak nöt kivánnék, akivel mindenektölött boldog legyen, ugy az csak Olga lenne. De erös meggyözödésem, hogy most nem jár komoly uton. Ismerem Olga szivét. Elsö házassága nem hozta meg neki a remélt boldogságot s a mint özvegygyé lett, szivét valami keserüség töltötte be. Igen finom szervezetü s érzékeny szivü. Ha Zoltán iránt igazán érdeklödik és megtudja, hogy az csak szivével játszik, életének boldogsága évekig meg lenne semmisitve! Gyermekek ettől óvni kell Olgát!

Jolán tényleg fel volt indulva, s midön most leült, ruhájának bársonyfodraival idegesen játszadozott.

— Tegnap este szobám ablakánál álltam, — vevé át a szót Aranka, — s midön alulról hangokat hallottam, Zoltán bucsuzott el Olgától. Halk hangon beszélt, de minden szavát megértettem: „Esküszöm önnek Olga! Holnap délután 5 órakor a kerti szalónban leszek. Oly dolgokat kell önnel közölnöm, amelyeket itt nem mondhatok. Esküszöm…“ Olga válaszát nem értettem.“

Jolán mintegy villámütésre ugrott fel.

— Egy légyott! Ezt meg kell akadályozni! Mindjárt 5 óra. Tennünk kell! Hozzátok elö kalapjaitokat és az enyimet. Siessetek gyorsan!……

— — — — — — — — — — — —

A kerti szalónban, amely a park trópikus növényeinek megörzésére szolgált, fülledt volt ugyan a levegő, de bizonyára nem a hőség maga tette Olgát oly izgatottá, aki nyugtalan lépéssekkel járt fel s alá. Zoltán egy légyottért esedezett töle s ö megjelent, tulajdonképpen akarata ellenére, de valami titkos, bensö hatalomtól ösztönözve. Tudta, hogy Zoltán csapongó pillangó, de mégis eljött, mert személye nem volt elötte érdektelen.

Léptek hallat-zottak künn a park homokján. Olga megijedt. Látta Jolánt, leányaival, közeledni a kerti szalón felé. Félt, nehogy velük találkozzék s ezért gyorsan egy pálma-csoport mögé lepett, hogy a belépök tekintete elöl el legyen rejtve.

— Még senki nincs itt. — Szólt Jolán fellélekzve. A következő pillanatban felnyilik az ajtó s Zoltán lép be azon.

Kissé meg volt lepödve, de gyorsan magához tért s igy szólt:

— Ti itt?!

quilusában nemcsak izgat, de fenyegetődzik is. Vad fanatizmussal kiált oda a hitelveit osztani nem akaró grófi képviselőnek, hogy: „eljön még annak az ideje, mikor méltóságod megfogja ismerni választóit“, s már most igéri, hogy „gróf ur mostani elveivel az én hiveimtől aranyakért sem fog voksokat vásárolni.“

Biztosak vagyunk benne, hogy a grófi képviselő nem ijed meg ezektől a fenyegetőzésektől. Valamint hogy biztosak vagyunk abban is, miszerint a fenkölt gondolkozásu grófot minden müvelt, elfogulatlan ember csak dicsérni fogja férfias eljárásáért. Mig ellenben a hárskuti plébánost et consortes minden felvilágosult, a korral haladni szerető ember okvetlenül elitélendi.

Ujdonságok.

Csáky gróf miniszter Kassán. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Csáky Albin gróf tegnapelőtt fejezte be szepes-mindszenti gyönyörü kastélyában való nyaralását s aznap reggel utazott el a nála nyaralt Szüry Dénes kultuszminiszteri osztálytanácsossal a fővárosba. Kassán keresztül utazva a miniszter meg akarta látogatni délelőtt Bubics püspököt, de miután a püspök jelenleg nincs Kassán, az épülő dóm megtekintésére forditotta idejét, a melynél Belky Károly püspöki iroda-igazgató volt a kalauza, mig Fröhde dómépités vezető magyarázatokkal szolgált a kegyelmes urnak. A miniszter a délutáni vonattal utazott tovább Budapestre.

Személyi hir. Oberschall Adolf, a kir. itélő tábla elnöke Miskolczra utazott, hogy az ottani törvényszéket, járásbiróságot felülvizsgálja.

Hymen. Antalffy Antal, a kassai közuti vasut állomási fönöke, jegyet váltott Dévay Hermin kisasszonynyal, néhai Dévai József honvéd fötörzsőrmester fogház-felügyelö leányával.

A g. k. templomot Viszlóczky Gyula kassai plébános-kanonok ur bőkezüségéből most festésében restaurálják és e munkálatot Stefancsik és Boniszlavszky festők nagy ügyességgel végzik.

Bankett. Id Novelly Sándor kamarai elnöknek királyi tanácsossá lett kinevezése alkalmából a kassai kereskedelem előkelőségei tiszteletére e hó 14-én a Schalkházban diszlakomát rendeznek, a melyre Sipass A. Gyula főutczai üzletében lehet jelentkezni.

Halálozás. Kobilicz Lajos m. kir. honvédalezredes édesanyja özv. Kobilicz Jánosné szül. Maurer Julia urnő e hó 6-án élete 77-ik évében Eperjesen meghalt. Tegnap temették el a nagyszámu rokonság és az ismerősök részvéte mellett.

A nagy tüzoltó-létra, mely a C. M. Magirus ulmi czég gyárából kikerülve, a szabadkai tüzoltó kongresszus kiállitására került, már hetek óta ott áll a városháza kovács utczai bejáratánál. Itt van hát az a nagy 22 méteres létra, mely a tüzoltószerek készletéből eleddig hiányzott. Ebben tehát nem maradtunk hátra más vidéki nagy várostól, ámde, hogy a tüzrendészeti szabályrendelet kinek a fiókjában rekedt meg? hol késik az éji homályban? azt szeretnök mi ám tudni!

— Igen, amint láthatod! — felelt Aranka, vagy mást akartál itt találni?

— Én?! Ugyan kit?… Ha megengeditek, társaságtokba állok.

— Tán csak nem zavarunk téged Zoltán? — kérdé Jolán rosszakaróan. — Ha tán légyottod van, szólj, hisz mi távozhatunk!

— Nekem?! Légyottom?!… Kérlek, ne legyetek oly trétálódzók? S ugyan kivel legyen légyottom?!

— Tán egy fiatal özvegygyel?! — veté oda könnyedén Margit.

— Nekem? Légyottom? Özvegygyel? Hisz tudjátok, hogy özvegyek nincsenek izlésemre… Ma igazán különösek vagytok!

— Azt mondják, hogy te Olga, unokatestvérünk iránt érdeklődöl! — jegyzé meg Aranka, de teljes önuralmára volt szüksége, midőn e pillanatban Olgát látta a pálmák mögül kijönni, aki nesztelenül leült Zoltán háta mögé a padra.

— Én?! szólt Zoltán, — Én?! Olga iránt érdeklődöm. Eszembe se jut. Igaz, hogy csinos, takaros menyecske válnék belőle, de az én vágyaim egészen mások!

Egy gyenge köhintés arra birta, hogy hátra tekintsen. — —

Jolán estve roppant izgatott volt. Épp az imént hoztak neki két levelet. Egyikben Olga, a másikban Zoltán kinyilatkoztatják, hogy kénytelenek rögtön elutazni; az egyik Rómába, a másik Bécsbe.

— Gyermekek, mi hihetetlen ostobaságot követtünk el! — szólt az anya panaszkodva leányaihoz.

— S én fogadok veled anyám, boldogult nagyanyánk mozaik nyakékjébe, hogy a kerti szalonban történt eset e kettőt összehozza!

— — — — — — — — — — — —

A tél egyik estélyén Margit nyakán viselte a drága velenczei nyakéket, amely körülmény az ismerősök csodálkozását felébresztette.

A családi fáma azonban folyton azt állitja, hogy Margit csak ugy nyerte meg a fogadást, mivel nagyban elősegitette az Olga és Zoltán közötti kibékülést, amely a két szivet azután csakugyan összehozta s a következő nyáron a családi villában egy szerető, boldog párral több volt.

Hymen. Váry Nagy János postahivatalnok e hó 5-én esküdött örök hüséget Gantz Julia urhölgy postamesternőnek, Gantz Zsófia helybeli felsőbb-leányiskolai tanitónő kedves, müvelt nővérének Fertő Szent-Miklóson.

Megtörtént. Lukács miniszter ittléte alkalmával a miniszteri kisérethez kapaszkodott egy pár kapaszkodni szerető, hogy lássák: ők is oda tartoznak. Persze az állomáson felállitott kocsikra kaptak föl, abban a hiszemben, hogy most potyára fognak furikolni, mert hogy azt a kocsikat a kamara állittatta oda. Egy sógor, a ki ugy vélekedik potrohájával, hogy Európa sorsa azon nyugszik és hogy a hol ő vagyon, ott a hatodik nagy hatalom minden más halandója csak olyan kis dolfi, elsőnek volt azok között, a kik a minisztert megtisztelték s mikor a hosszu kocsi sorból a gépészeti közép-ipariskola előtt leszálltak az uraságok, hogy a miniszter után törjenek, a sógor legelől akart lenni, ha a bérkocsis meg nem állitja, kérdezvén:

— Nagyságos ur, várjak?

— Természetesen.

— Hát ki fogja fizetni a kocsit?

— Hát hisz magát megrendelték, nem?

— Nem, én csak a nagyságos urral jöttem, hát ha tetszik parancsolni, várok.

A nagyságos ur azonban nem parancsolt, hanem elszontyorodva fizetett egy flórest és a kiséretnél egy fiakerrel kevesebb volt, mert a sógor a folytatásnál egy számozatlanra kapaszkodott háttal a kocsisnak. Ez valóban megtörtént és csak korrigálásra szorulna, hogy ha ez olyan szörnyü nagy hirlapirói elsulykozás lenne, hogy a miniszter időhiány folytán nem tisztelte meg látogatásával a két kassai sörgyárát, a Fleischer- és az Eislergyárat, a mint azt a fővárosi lapok itteni tudósitói és lapunk is közölték, de csak azért, hogy e kiváló gyárakat — habár tudva, hogy a miniszter oda elmenni rá nem ért — kitüntesse. Most pedig nyugodjék ki-ki a maga babérjain.

Egy a közönségből. Szerdán délután hat óra után egy mosdatlan száju suhancz állitott be a helybeli főpostahivatalhoz és követelte, hogy a pénzesleveleit a hivatalos időn tul vegyék fel. Az ott elfoglalt tötiszt udvarias elutasitó válaszára az udvariatlan „t. cz. közönség“ éktelen szitkozódásokba tört ki s mielőtt rendreutasithatták volna — elinalt. A suhancz kilétének kideritésére s a hivatalos eljárás megindítására a kellő lépések — mint értesülünk — megtétettek. E részleteiben pédátlan ügyet figyelemmel fogjuk kisérni.

Öngyilkosság. Kalla István volt mészáros, utóbb szolgalegény, ki a feleségével örökös czivódásban élt, tegnap a rózsa-utcza 9. sz. alatt, ahol a felesége szolgált, boros fövel mellbe lötte magát. Mire a mentők kiértek, már meg volt halva.

Megőrült. Tucsek József, a Racz Jani zenekarának tagján tegnap az őrültség jelei mutatkoztak, ugyannyira, hogy a szerencsétlen embert be kellett szállitani a közkórház megfigyelő osztályába.

Kleptománia és éhség. Egy szerencsétlen tolvajnőt állitottak tegnap Mihalik Béla rendőr kapitány elé. A neve Szutor Amália ismert és körözött tolvajnő, ki az utóbbi idők alatt bebarangolta fél Magyarországot, mindenütt csenve-lopva valamit. Legutóbb Homonnán fogták el s onnan hozták Kassára. A szána mas alakot kihallgatta Mihalik kapitány s magaviseletéből, zavaros nézéséből tüstént megismerte, hogy egy szerencsétlen kleptomaniatikus beteggel van dolga. mit Wandraschek városi orvos is konstatált. A szerencsétlen egy esés következtében bezuzta fejét s azóta eskóros rohamai is vannak. Az öt lopás miatt át fogják adni az ügyészségnek, honnan bizonyára a kórházba kerül.

Az ágyu-löveg felrobbanása által szerencsétlenül járt Barcs Kálmán miszlókai erdész, a kit fiatal felesége a legnagyobb önfeláldozással ápol, annyira megsérült a löveg szilánkjai által lábán, hogy — mint ma értesülünk — félgyógyulása hosszabb időt fog igényelni. Tolnay Árpád, a fiu, a ki ugyancsak ott kisérletezett a löveg körül, kevésbbé sérült meg.

Rendelet. A fő és székváros tanácsa részéről intézkedés történt az iránt, hogy minden ház kapujára egészségügyi utasitások függesztessenek ki, tekintettel az ismét fenyegető koleraveszélyre; egyszersmind dr. Schermann tiszti főorvos-helyettes ur inditványa folytán utasitotta a tanács a kerületi elöljáróságokat, hogy a kolera veszélyére való tekintettel minden óvintézkedést megtegyenek. Időszerünek tartjuk a t. közönséget figyelmeztetni, hogy járványok idején legjobb óvszer a jó cognac, a minőnek bizonyult már tavaly is a gróf Esterházy Gézaféle gyár cognacja. Minthogy e gyár nemrég részvénytársasággá alakult át és az igazgatóság fősulyt fektet arra, hogy cognacját csakis tiszta, jó borból pároltassa le, figyelmeztetjük a t. közönséget az ezen gyár által előállitott *, **, *** és **** cognac-fokokra, oly különös megjegyzéssel, hogy e cognac tökéletesen megállja az összehasonlitást a leghiresebb franczia cognackal is, mig mérsékelten megszabott ára bevásárlását mindenkinek lehetővé teszi. Kapható mindenütt. Czim: Gróf Esterházy Géza-féle cognac gyár részvénytársaság Budapest-Angyalföld.

A kézbesitő postahivatalról, [melyről már értesitettük közönségünket, most a posta-táviróigazgatóság részletes értesitést bocsátott rendelkezésünkre, a melyet fontosságánál fogva egész terjedelmében közlünk, s pedig:

„A Kassa város területére postai uton érkező csomagokat (szállitmányokat) f. é. október hó 1-töl kezdve a kézbesitő postai közegek a szállitólevéllel egyidejüleg kocsikon házhoz fogják kézbesiteni. a beérkezett postauta vanyokra esedékes pénzösszegeket pedig az utalvány kézbesitésével egyidejüleg ugyancsak a kézbesitők fizetik ki.

Az egész kézbesitési szolgálatot, beleértve az összes levélküldemények kézbesitését is, a m. kir. államvasutak pályaudvarán a czélra berendezett postahivatal fogja közvetiteni; a kézbesitő járatok tehát innen indulnak ki, s ide térnek vissza.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltóságának m. évi október hó 14-én kelt 69941. számu magas rendelete alapján az uj kézbesitési rendszerből folyólag a következő kézbesitési dijak fognak szedetni:

a) utalványokért (a pénzösszeggel együtt) darabonkint 2 kr.; ha azonban valaki részére egy-egy kézbesitési körut alkalmával ötnél több utalvány kézbesittetik, 10 krnyi dij minimum mellett darabonkint 1 kr. Ezen esetben a czimzett a kézbesitőnek azonnal visszaadandó utalvány helyett egy, az átvett utalványok feladási helyeit, fölvételi napját, számait s összegeit kitüntető jegyzéket fog kapni;

b) csomagokért — tekintet nélkül a sulyra, értékre és darabszámra — darabonkint 5 kr.;

c) pénzes levélért és utánvételes levélért darabonkint 3 kr.

A közönséges, ajánlott levelek, nyomtatványok, hirlapok stb. kézbesitése továbbra is dijmentesen történik, s minden küldemény a beérkezést követő kézbesitő járattal fog kézbesittetni. Nincs tehát helye oly kikötésnek, hogy a küldemények gyüjtessenek, vagy csak bizonyos napokon, esetleg napszakokban kézbesittessenek.

Azon czimzettek, kik küldeményeiknek a háznál való kézbesitését nem kivánják, hanem a postán saját maguk vagy meghatalmazottaik által óhajtják azokat átvétetni, külön fiókokat kötelesek váltani s azokért a következő dijakat fizetik:

1. A közönséges, ajánlott levelekért, hirlapokért stb. havonkint 1 frtot. Itt megjegyeztetik azonban, hogy azon felek, kik a részükre érkezett hirlapokat eddig a helybeli főpostahivatalnál (sörház-utcza 10. sz. a.) vették át, ezeket dijtalanul továbbra is itt vehetik át.

2. Utalványokért, csomagokért és pénzes levelekért havonta 3 frtot. Az 1. és 2. tétel alatti fiókok külön-külön is válthatók. Ezen fiók, illetve raktárdijak negyedfél vagy egész évi részletekben előfizetendők.

A fiókbérlők, illetve raktáros felek rendszerint összes küldeményeiket a kassavárosi főpostahivatalnál (sörház-utcza 10. sz.) fogják átvenni, ily fiókokat azonban a helybeli pályaudvari postahivatalnál is lehet bérelni.

Ha valamelyik fiókbérlő, illetve raktáros fél csomagját 8 nap alatt a postahivatalból el nem viteti, az a rendes kézbesitési dij mellett neki házhoz fog kézbesittetni.

A raktáros feleknek csomagjaik, pénzes leveleik és utalványösszegeik átvételére naponta csak két órai időtartam áll rendelkezésükre, mely idő a hivatalvezetők által lesz megállapitandó.

A házhoz kézbesités alkalmából életbelépett uj postai szabályzat értelmében a csomagok, pénzes levelek és utalványok rendszerint csak magának czimzettnek, illetve meghatalmazottjának adatnak ki, ha azonban a czimzett a személyes átvételt a postahivatalhoz intézett irásbeli értesitéssel magának fenn nem tartotta, 20 frtnyi értéket meg nem haladó csomagok, pénzes levelek és utalványösszegek családja valamely felnőtt tagjának, szállodákban pedig a meghatalmazott kapusnak, söt 20 frt értéket meg nem haladó csomagok, ha aranyat, ezüstöt, ékszert vagy egyéb drágaságot nem tartalmaznak, czimzett háznépe bármely felnött tagjának is (cseléd, házmester stb.) kellő aláirásra kiadatnak és ezzel helyesen kézbesitetteknek tekintetnek.

Ha ezen posta küldemények első izben bármely oknál fogva a háznál kézbesithetők nem voltak, a kézbesitők a legközelebbi inditással, illetve körut alkalmából még egyszer czimzettek lakására viszik, első izben értesitést hagyván vissza, hogy mikor jönnek ujra. Ha a kézbesitésnek ezen másodszori kisérlete is sikertelen marad: ugy ezen csomagok, pénzes levelek és utalványok a kassavárosi főpostahivatalnak (sörház-utcza 10. sz.) adatnak át, a hol azok átvételére a feleknek még hét napig naponta 2 órai időtartam áll rendelkezésre, magától értetődvén, hogy a mennyiben a kézbesitési dij, ha a bemutatás több izben is történt, csak egyszer szabható ki, de a küldeményt akkor is terheli, ha a házhoz való kézbesités meghiusult, a kézbesitési dij ezen esetben is lefizetendő lesz.

A raktáros felek a postahivatalhoz intézendő megkereséssel kivánhatják, hogy a külföldről eredő elvámolás alá eső csomagjaik a vámhivatalhoz szállittassanak, mely esetben a postaközeg a félnek csak a szállitólevelet kézbesiti (2—2 kr. dij szedése mellett) és czimzett dolga ez okmánynyal csomagját a vámhivatalban átvenni.

A többi feleknek vámcsomagjait a posta vámoltatja el és az általa előlegezett vámdijat a csomagnak kézbesitése alkalmából a darabonkint 10—10 krban megállapitott vámközvetitési és 5 kr. kézbesitési dijnak beszedése mellett czimzettől behajtja.

Hogy a kellő intézkedések idejekorán megtétethessenek, a fiókot bérelni szándékozók ezennel fölhivatnak, hogy szándékukat legkésőbb f. évi szeptember hó 18-ig az alulirt posta- és táv.-igazgatóságnál irásban bejelenteni sziveskedjenek.

A bejelentésben határozottan megemlitendő, hogy levélpostai vagy kocsipostai (1. vagy 2. tétel alatti, esetleg mindkét rendbeli fiók bérlése kivántatik-e? A jelenlegi levélpostai fiókbérlők szintén tartoznak bejelenteni, ha kocsipostai fiókot is akarnak váltani.

Nem fognak házhoz kézbesittetni a „poste restante“ czimzett, továbbá az állami és törvényhatósági hivatalok, hatóságok és a közös hadseregbeli, honvédségi és csendőrségi legénység részére érkező küldemények.

Ezek a jelenlegi rendszer szerint továbbra is a kassavárosi postahivatalnál (sörház-utcza 10. sz.) lesznek átvehetők, ha azonban valamely hivatal küldeményeit a pályaudvari hivatalnal óhajtaná átvétetni, ezirant — kifejezett kivánatra — a kellő intézkedés meg fog tétetni.

Kassa, 1893. szept. 1. Fülöp, m. kir. p. t. tanácsos.“

Metropole Budapest. Frühauf J. ismert fővárosi kávéház-tulajdonos átvette az uj diszes és előkelő Metropole-szállodát, kinek személye elég garancziát nyujt a vállalat sikeréről. Az elegánsan és nagy pompával berendezett szállodában, villamos világitás, felvonó gép, fürdő, kitünő vendéglő és elegáns kávéház létezik, a keleti pályaudvar, nagy körut és a szinházak közelében van és ezért igen ajánljuk a fővárosba felránduló t. olvasóink b. figyelmébe.

Selyem hamisivány. Égessünk el egy mintát a venni szándékolt fekete selyemből s a hamisitás rögtön kiderül: Mert mig a valódi s jól festett selyem az elégetésnél nyomban összepödörödik és csakhamar kialszik, maga után csekély világosbarna hamut hagyván; addig a hamisitott selyem (mely zsiros szinü szalonnás lesz és könnyen törik) lassan tovább ég (minthogy rostszálai a festanyagtól telittetten tovább izzanak) és sötét barna hamut hagy maga után, de valódi selyem módjára soha össze nem pödörödik, csak meggörbül. **Henneberg G.** (cs. kir. udvari szállitó) **selyemgyára Zürichben,** házhoz szállitva, postabér- és vámmentesen szivesen küld bárkinek is mintákat akár egyes öltönyökre való, akár egész végekben levő valódi selyem szöveteiből. Svájczba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. 4—7

Tanügy.

Festészeti iskola. Az állami felsőbb leányiskola kebelében fenálló és az iskola falain már kivül álló hölgyek számára is rendszeresitett festőiskolára hivjuk föl hölgyeink figyelmét azzal, hogy ez iskolára nézve szives készséggel ad felvilágositást Lakos Károlyné igazgató.

A községi iparos tanoncziskolába a f. 1893—94. tanévre való beiratások f. évi szept. hó 9—14. napjáig bezárólag a „fekete sason“ levő rajzteremben fognak eszközöltetni, s pedig hétköznapokon d. u. 5—7-ig vasár- és ünnepnapokon 9—12 óráig. A rendes előadások szept. hó 18-án veszik kezdetöket a mult tanévben követett rendben és időben.

Minden iparos-tanuló, korára való tekintet nélkül, tartozik magát ezen ipariskolába felvétetni s mesterével vagy az üzletvezetővel a beiratáson megjelenni.

A beiratási időt igazolatlanul elmulasztók pénzbírsággal fognak sujtatni. Továbbá az 1887. évi XII. tcz. 4. és 5. szakaszai értelmében az iparos-tanoncok felvételök alkalmával kötelesek igazolni, hogy életök 12. évéig ujraoltattak, vagy 5 éven belül sikeresen beoltva lettek, vagy valóságos himlőt állottak ki. A kik a törvény ezen követelményének még nem feleltek, azoknak beoltása, illetve ujraoltása iránt az egészségügyi hatóság fog intézkedni.

Ellenörző könyvecske s egyéb nyomtatványok árában minden tanuló után a beiratáskor 35 kr. fizetendő.

Hogy a tanulási idő tartama, a növendék kora és előképzettsége megállapitható legyen, a felvétetni kivánók a tanszerződést, a mult tanév végével nyert értesitőt nyert, valamint iskolai bizonyitványokat is, ha ilyennel birnak, felmutatni tartoznak.

A kassai alsó foku kereskedelmi iskolába az 1893—94. tanévre a beiratások f. é. szeptember 8—15-ig bezárólag tartanak és pedig naponta d. e. 10—11-ig Beller Károly kereskedő urnál a jelentkezések és 11—12-ig a beiratások az áll. polgári iskola igazgatóságánál. Az a. f. keresk. isk. igazgatósága.

CSARNOK.

II. Rákóczy Ferencz hamvai.

Thaly Kálmántól.

(Folytatás.)

Miután a 3-ik pont alatt emlitett rezerváliusnkat a missiófönökünek átadtuk, kis csapatunk a palmyrai érsek vezetése alatt megindult a templomba.*) Ennek bejáratánál várakozott reánk a munkában segédkezendő néhány lazarista szerzetes fráter, kik barátcsuháik elé nagy zöld vászonkötényt kötöttek s kezeikben földhordó kosarakat, vaslapátot tartottak, továbbá kétágu feszitő-csákánnyal vállán a kolostornak kömives-mesterséghez értő hazi munkása: egy jóképü, igazi török typusu s csakis a török nyelvet beszélő ember, a kit a lazarista-missió papjai téritettek át, s azóta itt van alkalmazva rendházukban. Föltétlen hüségü, becsületes ember; a délelőtti elömunkálatot is ő végezte. Mindnyájan beléptünk az egyházba, melynek ajtaját utánunk belülről bezárták s a supérieur rendeletéből a fráterek egyike folyvást ott álla őrt.

Egyenest a déli oldalhajó szentélyébe menénk, a honnét a padok el valának rakva, Rákóczy sirkőlapja mellett az oltár felöl a talajkoczkák fölszedve, s vagy másfél méter mély gödör ásva; az ebből kihányt föld nagy halmot képezett. E föld egészen száraz porból s törmelékből állt, közte igen sok mészdarabbal. A talajkoczkák alja ugyanis e helyen, mint Lobry mondá, oltott mészszel találtatott beöntve, a mit nyilván 1839-ben, a sirok ujra befödés-kor cselekedtek, talán a hullaszag fölhatolásának meggátolása czéljából, hanem oly barbár-módon, hogy az olvasztott mész — a mint csakhamar meggyőződtünk — a sirkőlap alatti, már födeletlen koporsóba is behatolt, a holttestre.

A munkálatokat én és a rendházfőnök valánk vezetendők. Leereszkedém tehát a gödörbe Lobryval s alánéztünk a fejedelem sirkőlapjának. Ekkor tünt csak ki, hogy e nagy fehér-márvány-emléktábla mekkora kötőmegből áll; ugyanis vagy másfélarasz vastagságu s alsó lapja nincsen simitva, hanem csak vésővel darabosan nagyolva. Nem is egyenlő átméretü mindvégig, hanem az északnak fekvő, vagyis a czimer körüli része a kőlap közepéig vastagabb, mint a fal felőli rész. Fölemelése, roppant sulyánál fogva, nagy erőt kivánna. De erre nem volt szükség: oldalról tökéletesen alája lehetett hatolnunk a sirkőnek. Jól láttuk, hogy közvetlenül alatta, földdel, törmelékkel, mészszel födött fakoporsó fekszik, és pedig szélesebb végével, vagyis a halottnak fejával, a főhajó oldala és lábaival a fal felé, (északtól délnek.) Elrendeltük, hogy a munkás a halottnak a feje fölött fekvő földanyagot, le egész a derék tájáig, távolitsa el kellő óvatossággal, és a koporsónak felőlünk eső baloldalát tegye egészen szabaddá, hogy hosszát megláthassuk. Csakhamar kiünt, hogy középtermetü ember koporsójával van dolgunk, — mire rögtön megjegyzém, hogy ez nem a fejedelem hamvait rejti magában: mert II. Rákóczy Ferencz öl magassága s egyébbként is hatalmasan kifejlett testalkatu férfiu vala; az ő koporsója tehát ennél sokkal nagyobb. Világosan ki tünt továbbá, a mint az oltott mészréteget törökünk lassu munkájával vigyázva le és szétfeszegette, hogy koporsótödél többé nincs. Ez hihetőleg oly korhadt vala már, hogy midőn 1839. junius 23-ikán a templom behorpadt talapzatát javitó munkások reábukkantak és fölfeszitették darabokra törött, s az ujra befödéskor nem tették többé vissza, sem pedig legalább deszkákat nem raktak a helyére. — hanem elég cynicus módon a nyitott koporsót csak behányták holmi porral, törmelékkel, a oltott meszet olvasztottak föléje. Magát a koponyát is (mely körülbelül a sirlapra vésett Rákóczy-czimer alatt fekszik), mészréteges földből emelők ki. Kezeimbe vettem azt, megtörülgetvén, megkopogtattam és gondosan vizsgáltam: ha vajjon rendesen bebalzsamozott halottnak a feje-e? ki volt-e szedve belőle az agyvelő és e végből fel volt-e nyitva, a szokott csontfürészeléssel?

De semmi léknek, fürészelésnek nyoma nem vala rajta föl-fedezhető; a mi határozottan bizonyitá már a koporsónak közép hosszu voltából meritett következtetésem helyességét, hogy t. i. ez nem II. Rákóczy Ferencz feje, mint a melyet — Mikes Kelemen tanusága szerint — a balzsamozó orvosok felfürészelének s agyvelejét kiszedték. Még nagyobb bizonyosság okáért megrázogattam a teljesen ép koponyát, s az összeszáradt agytömeg kopogása a belső csonttalakhoz jól hallatszott, — a mint erről Lobry atya is, ugyanezen müvelet ismétlésével meggyőződött. Különben, szabályos alkotásu, középnagyságu, fehéres, immár kiszáradt férfikoponya volt, és pedig java korában elhunyt, aranylag fiatal emberé: mert a fogak mind megvalának, még elég szép, ép, el nem vásott, el nem koptatott állapotukban.

Kimondám véleményemet, hogy ezen, közvetlenül Rákóczy Ferencz fejedelem czimeres sirtáblája alatt nyugvó, középtermetü férfi holttest nem lehet másé, mint a nevezett fejedelemnek az 1738-ik évi táborozás közben Csernavodán, élete 38-ik évében elhalálozott idősebbik fiáé: Rákóczy József herczeg, erdélyi trónkövetelőé. A ki is 1738. nov. 7-én kelt végrendeletében meghagyta, hogy földi maradványait Konstantinápolyba szállitván, ott a jezsuiták (ma a lazaristák) templomába, boldogult édesatyja mellé temessék; mely czélra 3000 piasztert hagyományozott a galatai jezsuitatyáknak. Kik is a fejedelmi Rákóczy-czimer alá nyilván csakis egy Rákóczynak hamvait helyezhették, — idegenét nem.*)

Indokolt véleményemben a jelen volt kutatók mindnyájan osztozának. A koponyát tehát visszahelyeztük a kopersóba; s miután a holttestnek mellérőli is a derekáig eltávolitván a mészréteget és törmeléket, láttuk, hogy — az 1839-ben a munkásoktól teljesen kifosztott koporsóban s-mmi ruhafoszlány, ékszer, fegyverdarab, — szóval, egyéb a puszta csontvánznál nem található: a további bolygatást, mint czéltalant és a már megtörtént konstatálás után szükségtelent, abbanhagytuk. Deszkákkal födeletük be a koporsót, és ugy jött reá a száraz törmelék, a mennyiben a gödörben el nem fért teljesen.

*) Rákóczy József végrendeletét általunk kiadva lásd a „Magy. Történelmi Tár" 1890. évi folyama 414—419-ik. — A most vázolt sirfelnyitás eredményeképen nyilatkoztam volt konstantinápolyi 1889-iki, már emlitett jelentésemben ekként: „Rákóczy József ugyan egyelőre halálozási helyén Csernavodán temettetett el s hamvainak átszállitásáról a szükszavu Mikes Kelemen nem emlékezik: mindazáltal, ugy látszik, hogy a porta engedé ye erre nézve utóbb kiadatott, — avagy a franczia jezsuiták titkon szállitották át a holttestet; elég az bozzá: erős okunk van hinni, nogy a fejedelemfi teste atyjáé közelében nyugosszza örök álmait. Miről most bővebben nem irunk, — csak jelezni kivántuk egyelőre." (L. Századok, 1890. évi f. 16. l.) Most immár tudja a t. olvasó: miért nem irhattunk akkor bővebben!... Egyébiránt inkább a kiemelt titkos átszállitást mutatja az a körülmény, hogy Rákóczy József nevével jelolt emléktáblát a Szt.-Benoit-ban hasztalan keresünk, — hanem atyja sirkove alá helyezték öt, családi czimere alá. (Folytatjuk.)

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

Szálloda-megnyitás.

Van szerencsém a mélyen tisztelt utazó közönséggel, valamint jóakaróim és barátaimmal tudatni, hogy az olasznak épült és az ujkor igényeinek megfelelő, minden kényelemmel berendezett

Petanovits „Metropole szállodát" Budapest kerepesi-ut 58.

szombaton, szeptember 2-án

megnyitottam. A szálloda, mely Budapest legelőnyösebb részén, a keleti pályaudvar, szinházak és a körut közvetlen közelében fekszik, a legmagasabb igényeket is kielégiti, t. i. **összes helyiségei villamosan világittatnak**, továbbá a szállodában felvonógép, fürdők és télen központi gőzfütés van bevezetve. 299 1—3

A szálloda a fő- és székvaros egyik látványosságát képezi. A szálloda kitünő étteremmel, téli kerttel, magyar és franczia konyhával és fényes kávéházzal rendelkezik. — Számos látogatásért esedezve, maradtam kiváló tisztelettel

Berkowitz J. igazgató, ezelőtt a Sarher C. szállodában. **Frühauf J.** szállodás.

Szoba-árak mérsékeltek, világitás és kiszolgálás nem számittatik.

A raktár felhagyása folytán

kanavász, vásznak, valamint férfi gyapju-szöveteket

mélyen leszállitott árakon eladásra hozunk.

301—1

Tisztelettel **Rosenberg Miksa**

Kassa, főutcza. vármegye-épület.

5294. sz. 298—1

Tk. 1893.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kassai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Adám Erzsébet, Urbán Borbála és Adám Mária önkéntes árverési ügyében a kassai kir. törvényszék területén levő Hernád-Vécsén fekvő, a hernád-vécsei 37. sz. telekjegyzőkönyvben Adám Erzsébet, Urbán Borbála Adám Mária, Adám Katalin, Kállai Teréz, Adám Klára, továbbá kiskoru Adám István, Erzsébet, János, Katalin, Ferencz, Klára és János nevén álló + 833/1782. és + 124. hr. sz. ingatlanra parczellánként külön-külön és pedig a 833/1782. hr. számu parczellára nézve 48 frtban, a 124. hr. számu parczellára nézve pedig 204 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1893. évi szeptember hó 28-ik napján délelőtt 10 órakor** Hernád-Vécse község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 4 frt 80 krt, illetve 20 frt 40 krajczárt készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ban jelzett **árfolyammal számitott** és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság Kassán, 1893. évi julius hó 4-én.

Horváth,
kir. tvszéki biró.

Kinszky Károly
testnevelő-intézete Kassán
Schalkház-szálló első em. kis termében.

Alulirott tisztelettel jelenti, hogy ezidei táncztanitási tanfolyamát

október elsején

nyitja meg. Jelentkezések **szeptember hó 24-étől** naponkint délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3-tól 5-ig elfogadtatnak a Schalkház-szálló első emeletén levő 33. sz. alatt.

Illő tisztelettel
Kinszky Károly
287 2—4 táncmester.

Nevelő

kerestetik falura, szerény igényekkel egy 9 éves fiu mellé, az elemi iskola 4. osztályának sikeres végzése czéljából.

Czim a Kassai Szemle kiadóhivatalában tudható meg. 294 2—3

2384. szám. 300—1

tk. 1893.

Árverési hirdetmény.

Az abauj-szántói kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közzé teszi, hogy a m. kir. kincstár végrehajtatónak Molnár Lajos, Hornyik József és neje Pesti Julianna elleneben fenálló 85 frt 20 kr. s jar. iránti követelés kielégitése végett a birói árverést:

1. Molnár Lajos, Hornyik József és neje Pesti Juliannának a szentistván-baksai 303. sz. telekjkönyvben A + 644. hr. sz. alatt foglalt dézsmás szőlőjére 64 frtban;

2. Molnár Lajosnak a szentistván-baksai 342. sz. tjkvben A I. 35/b. hr. számu belsőségre 14 frtban;

3. ugyanannak a szentistván-baksai 343. sz. telekjkönyvben A I. 89. hr. sz. a. foglalt belsőségére 165 frtban;

4. ugyanannak a szentistván-baksai 365. sz. telekjkönyvben A + 533. hr. sz. a. foglalt dézsmás szőlőjére 64 frtban megállapitott kikiáltási ár mellett elrendelte, annak Szentistván-Baksa község házánál leendő foganatositása végett határidőül **1893. évi deczember hó 9-ik napjának délelőtti 10 óráját** azon hozzáadással tüzte ki, hogy a jelzett ingatlan ezen határidőben a kikiáltási áron alól is el fog adatni s hogy az árverelni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt a birói kiküldött kezeihez bánatpénz gyanánt ad 1. 6 frt 40 krt, ad 2. 1 frt 40 krt, ad 3. 16 frt 50 krt, ad 4. 6 frt 40 krt készpénzben, vagy ovadékképes értékpapirokban letenni, vagy annak birói letétbe helyezését igazolni.

Kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság Abauj-Szántón, 1893. évi augusztus hó 4-én.

Dr. Kalocsay Kálmán,
kir. aljárásbiró.

Nélkülözhetlen

minden jó háziasszonynak és tisztitó intézetnek!

Dr. Linck-féle

ZSIRLUGLISZT.

Elismert legjobb, legolcsóbb és legártalmatlanabb mosó- és tisztitószer.

Teljesen chlormentes!

Kassai főraktár:

Vizy Domonkos

230—19 füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete

Kassán, főutcza 53. sz.

Grossmann Sa. utóda

Kassa, főutcza 70. szám.

Tisztelettel van szerencsém értesiteni a nagyrabecsült közönséget, hogy

női divat-üzletemet

ideiglenes uj helyiségemben

főutcza 70. sz. Dorner-házban

állandóan

helyeztem el, a mennyiben itt az elrendezkedés és szabó műhelyem elhelyezése az intenziv tevékenységet kiválóan lehetővé teszi.

Egyidejüleg bátorkodom értesiteni, hogy bevásárlási utamból Bécs és Berlinből hazaérkezve, az **ősz-téli idényre** a legszebb

divat-modelleket

női gallérok, jaquettek, körköpenyekben

szőrnemü felöltőkben

továbbá a legujabb **angol- és franczia divatkelmeket női toilettekre** szereztem be, a melyek műhelyemben a legpontosabban és izléssel lesznek elkészitve.

Nagy raktár **gyermek-felöltők és öltönyökben** a legszebb kivitelben.

Egyuttal azt is megjegyzem, hogy elhatározásom következtében üzletemet mindenféle a hölgydivat körébe vágó ezikkekkel megnagyobbitottam, tartalmasabbá tettem, miért is bátorkodom a nagyérdemü hölgyvilág becses látogatását kérni, melyben vagyok

Mély tisztelettel

296 2—6 **Grossmann Sa. utóda.**

Főutcza, 70. sz. Dorner-ház.

Megjelent:

Frommer A. Herrman utóda

mag- és növénykereskedésének

Főüzlet: V., Tükör-utcza 5. **BUDAPEST** Fióküzlet: VI., Andrássy-ut 1.

őszi árjegyzéke

virághagymákról

és 274 3—4

őszszel vetendő magvakról.

Árjegyzéket ingyen és bérmentve.

DOKTOR L. abaujtornamegyei állatorvos által kipróbált **biztos óvszer házi szárnyas állatok kolerája** (dögvész) ellen kapható utasitással Schvarcz Ágoston gyógyszertárában Forrón.

Adagja 1 frt 20 kr. Két adag rendeléséné portómentes küldéssel. 281 3—3

Bővitett levél- vagy sürgönyczim:

GAZDASÁGI GÉPGYÁR BUDAPEST.

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSULAT

BUDAPESTEN.

Gyártelep: Külső váczi-út 7. szám.

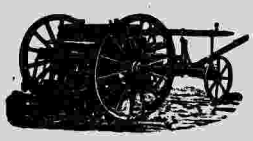

Minden gazda, aki a legelőnyösebb szerkezetü **vetőgépek** beszerzése iránt érdeklődik, kimeritő felvilágositást nyerhet gyárunk igazgatóságánál.

Terjedelmes árjegyzékekkel a gazdaság összes ágazatában szükséglendő gépezetekről dijmentesen szolgálunk.

296 10—9

Állandó kiállitás! Állandó kiállitás!

JAKOBOVITS ÁRMIN

első kassai butor-minta-termei és butorgyári raktára

Kassán, főutcza 39-ik szám, a székesegyházzal szemben.

Állandó kiállitás!

A t. cz. butorvásárló közönség kényelmére és jobb áttekintés czéljából butorraktáramat jelentékenyen bővitettem és az első emeleten **minta-termeket** rendeztem be, melyek szives megtekintésére vagyok bátor a magas uraságokat és a t. cz. közönséget felhivni.

Nagyszerü áruraktáram és

minta-termeim (Intèrieurs)

oly **látványosságot** nyujtanak, hogy e tekintetben bármely fővárosi áruteleppel a versenyt mindenben bátran kiállják.

Raktáromon mindig a legnagyobb választéku szilárd butorokból minden most divatban levő fában és stylben, ugyszinte **luxus-butorok**, teljes **háló-, ebédlő- és salon-berendezésekből**, garniturák arany- és bronz-betétekben, **fantasia-** és más **ülő butorokból, szőnyegdiványok, ottomanok**, mindennemü **matráczokból** tartok, ugyszinte elvállalok **diszitési és kárpitos-munkákat** is.

Szolgáljon továbbá a nagyérd. közönség becses tudomására, hogy általam a ttdő papság, tisztikar, magasabb hivatalnokok és magánosok részére, ugyszinte teljes **menyasszonyi berendezések** ugy helyben, mint a vidékre is **kedvező fizetési feltételek mellett** szállittatnak.

Ha a vasuti állomás nincs, vagy kisebb távolságra a butorok szállitását jótállás mellett saját kocsimon teljesitem és a legkisebb megbizásnak is legnagyobb figyelemmel és pontossággal törekszem megfelelni.

Tisztelettel meghivom tehát a nagyérd. közönséget, hogy a fentiek valóságáról meggyőződni és nagyszabásu **butor-raktáromat és minta-termeimet**, melyek egész napon át s este kivilágitás mellett állanak nyitva, szives látogatásában részesiteni kegyeskedjék és midőn becses megrendeléseit tovább is várom, maradok

mély tisztelettel

328 34—52 **Jakobovits Ármin.**

Képes árjegyzékek kivánatra bérmentve küldetnek.

Kocsakázott és lópokroczok

Futó-szőnyegek

Kókus szőnyeg és lábtörlők

Ágy- és asztaltakarók | Flanelltakarók | Kocsi és utazási takarók | Lamberquinek

Butorszövetek

Függönyök

Portiérek

Divántakarók

Butorkelmék és szőnyegek

Legkitünőbb gyártmányok

Nagyszerü választék

Ujdonságokat a legpompásabb kivitelben, rendkivül olcsó szabott árak mellett ajánlanak

Széman Testvérek.

Legolcsóbb szabott árak

245 13 30

Smyrna szőnyegek | Perzsa szőnyegek | Velour szőnyegek | Brussel szőnyegek

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, vasárnap 1893. évi szeptember 10. 103. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czímzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény.
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Béca Schalek Henrik Béca. Haasenstein & Vogler Béca: Eckstein Bernát Lipót-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Váczi utcza 11. sz., Jauina Gyula Budapest: Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

A király Magyarországon.

(A Kassai Szemle sürgönytudósítása.)

A magyarok szeretett királya, felséges urunk ismét magyarjai között időzik. Az alföld rónáin tekint végig és a merre az ő szeme eltekint a közel és a messzeség távolába, mindenütt örömtüzek gyuladnak ki, fény és pompa tárul eléje és ennek a pompának zománczot ad az a szívből fakadó lelkesedés, a mely örömrivalgásban tör elő milliók szivéből, láttára a jó királynak.

Most mint legfőbb Hadúr jött el magyarjai közé, hogy lássa azt az erőt, azt a készültséget, a melyen az osztrák magyar monarkhia biztonsága nyugszik, a mely a háboru perczében hivatva lesz szembeszállani az ellenséggel országai és népei megvédelmezése körül.

A felséges király itt időzése első perczétől most veszszük a terjedelmes sürgönyt, a mely Borossebesről szép Arad városától egy órányi távolból jött el hozzánk szept. 9-ikén délután 1 órakor, és ez igy hangzik:

Borossebes, szept. 9. (A Kassai Szemle ered. sürgönye.) Vidékünk és a vasuti perron már reggeli 6 órakor eleven nyüzsgő képet mutatott, miközben kezdetét vette a küldöttségek felvonulása a pályaházba. Itt voltak Wekerle miniszterelnök, Hieronymi belügyminiszter, Fejérváry honvédelmi miniszter, Dessewffy Sándor és Német püspökök, Pável, Metianu román-püspökök, Jánossy Dömjén, a minoriták tartományi főnöke, Wenckheim Frigyes gróf, Waldstätten temesvári hadtestparancsnok és az összes küldöttségek diszmagyarban. Alig hogy elhelyezkedett a kis téren mozgó nagy sokaság, a jelző harang az udvari vonat jövetelét jelzé, a mely 7 óra 30 perczkor perczekig tartó és egetverő éljenek között robogott a pályaházba. Királyunk huszártábornoki egyenruhában volt és a kocsi hágcsójára kilépve, katonásan szalutált, miközben arczán derült édes mosoly ült. Kiszállása után azonnal Wekerle elé sietett és vele ugy, mint Waldstätten hadtestparancsnokkal, a kikkel rövid ideig beszélgetett, kezet fogott, miközben Aradvármegye alispánja Szatmári ékes hangon üdvözölte a királyt, mire ő felsége a következőleg válaszolt:

Köszönettel fogadom szivélyes üdvözletüket, hü ragaszkodásuk nyilvánitását. Nem kétlem, hogy ezuttal is csak örömömre fog szolgálni bár rövid időzésem is e vidéken.

Ezután megszólitással tüntette ki Fábián főispánt, Szatmári vármegyei alispánt, Wenckheim Frigyes grófot, Dessewffy Sándor csanádi püspököt és Német püspök-helynököt, majd azután Bohus főrendiházi taghoz fordult ő felsége, kivel szintén egy nehány szót váltott.

A hátrább álló Pável Mihály nagyváradi görög katholikus püspököt tüntette ki végre a király megszólitásával, majd pedig Metianuval váltott egy pár szót.

A szivélyes fogadtatás és cercle befejeztével a király a várótermen keresztül átsietett az uteán várakozó kocsihoz s a tömeg szünni nem akaró éljenzése között ült fel a kocsira.

Ő felsége az éljenzéseket és a közbe-közbe oláhul hangzó „Szetreaszkă"-kat szivélyes mosolylyal fogadta s mindannyiszor katonásan szalutált.

A király kiséretében voltak: Paar gróf és Bolfras hadsegédek, továbbá Deines ezredes és Hugó kapitány a szövetséges Németbirodalom katonai attaséja, Pellio ezredes, a szintén szövetséges Olaszország katonai attaséja.

A király kocsiján az őt követő hosszu kocsisor beláthatatlan sorának kiséretében lakására a Wenckheim grófi palotába sietett, hol József és László főherczegek már várakoztak reá.

Azután a felség a palota elé rendelt diszszázad felett tartott szemlét. S a derék vitézek elvonulása felett legmagasabb megelégedésének adott kifejezést.

Szemle után a palota udvarára lovagolt a király, hol a házigazda Wenckheim Frigyes gróf bemutatta családja tagjait, kikkel ő felsége hosszabb ideig szivélyesen társalgott, s mosolyogva fogadta a legifjabb grófkisasszony ajándékát: egy gyönyörü, diszes virágcsokrot.

Azután a király visszatért a palotába s termeibe visszavonult.

A közönség még egy darabig együtt maradt s majd éljenezve lassan szétoszlott.

*

Érdekes mozzanata volt a fogadtatásnak az, mikor a felség Nagyvárad gör. katolikus püspökével váltott szót, ki ujabban a hazaárulás gyanujába keveredett a felmerült vádak folytán.

A király kezet szoritott Pávellel és azt kérdezte tőle:

— Egyenesen Nagyváradról jött ide?

— Nem, felség, Belényesről.

— Hogy érzi magát? egészséges?

— Köszönöm felség, az vagyok.

A körülállók a párbeszéd minden szavát megfigyelték s meglátszott ő felségén, hogy élénken érdeklődik a Pável hazaárulási ügye iránt; melyet nem igen tételez föl a violasziu taláros egyházfőről.

Mikor Metianu bemutatására került a sor, a király igy szólt:

— Áh öut már jól ismerem!

Majd az egészsége felől kérdezősködve, tőle is azt kérdezte:

— Egészséges ön is?

— Hála istennek felség.

— Nagyon örülök, szólt udvariasan a király.

A király különben az egész idő alatt folyton mosolygott s az egybegyült notabilitásokkal derülten társalgott.

*

Ő felsége ma vasárnap fogja fogadni a küldöttségeket. Tisztelegni fognak a megyék, városok, egyházak küldöttségei és egyéb közintézetek küldöttei, a notabilitások.

A VII-ik hadtest nagy gyakorlatai, melyek ő felsége jelenlétében lesznek megtartva Borossebes környékén, 11 és 12-én fognak lefolyni.

Innen ő felsége 12-én külön udvari vonatán Schönbrunnba utazik.

Mit tehet egy miniszter!...

Hogy mit tehet egy miniszter? Ám ne menjünk vissza a távolibb multakra, itt van mindjárt Wekerle, a ki a pénzügyek terén csodákat müvelt, s nyomban utána Baross, aki behozta a világra szóló zónarendszert, és most itt van Hieronymi, ki a közegészség ügy élén követ el hálára és elismerésre méltó nagy tetteket. Ha most nem Hieronymi a miniszter, azóta dul, gyil-

TARCZA.

A piros ász.

(Jean Richepin.)

Ezeknek az ördöngös oroszoknak koponyája egészen másképen van alkotva! Finomult müveltödés és még élénk vadságtól áthatott természetük sajátos módon bán el a dolgokkal és emberekkel; van bennük valami meglepő ügyesség, valami idegenszerüség szenvedélyökben, én nem tudom: valami, a mi még akkor is meglep, mikor azt hisszük, hogy jól ismerjük őket.

Tegnap egészen meglepett ez a Mirskow Boris, a mikor elbeszélte teljesen nyugodt, egykedvü arczczal Z··· herczegnével való-szerelmének meglepő végét.

S mégis, ha volt a világon orosz, a ki kifosztogatta az öreg embereket; a ki alatt, ha megvakarod a kozákot, nem veszed észre; egy kozák, a ki alatt nem érzik a medve; ha volt Párisban egy teljesen elpárisiasodott kételkedő, könnyelmü, a ki ellensége minden regényességnek és kész mindig jó utra téríti, ugy bizonyára ez az a magas, szőke Boris volt.

Alakja akár egy bábué és szive is olyan volt! Elragadó, finom, furfangos, durva és szeretetreméltó önzésével mégis oly szellemessé varázsolta az életet, nemcsak a maga, hanem környezete számára is. — E föltétlen közönyösség mellett, soha sem vitatkozott félelemből; soha sem hajolt meg lelkesedésből! Hiszen kedves pajtás! A nyugodt lélek és szív milyen fölséges ömlengése! Vagy inkább, milyen bámulatos hiánya a léleknek!

Eszembe jutott mindez. Az átkozott ficzkó, hogy rászedett látszólagos tipegő topogó modorával! Még csak elhinni is, hogy a bolondos, rendkivüli valószinütlen kaland vele történt meg! Teringettét; még most is borzong tőle a hatam!

* * *

Ösmered a herczeget legalább hiréből, szólt. Nagyon furfangos játékos. — Egy kissé meghajolva, odatapadva karszékéhez, csak szenvedélyének él. Vékony kezében csak annyi erő van, hogy tartsa és ossza a kártyát. Feje biztosan áll vállán, arczából a józan értelem sugárzik. Senki nála jobban nem ismeri az écartét, e felséges és kedvenez játékának kombinácziőit, melyben az ingadozó müvészet segitsége a legpontosabban találkozik a véletlen esélyével. Azt mondhatni, hogy a játék Moltkeja.

Mi a herczegnét illeti, ösmeri őt és történetét minden párisi. Mondhatom, hogy legalább a huszadik voltam, ki kegyébe jutottam. S e husz között a legelőkelőbb nevek szerepeltek. Oh, nem teszek ezért szemrehányást. Isten ments! Olyan, a milyennek született! Olyan férfijel szemben, mint a herczeg, minden meg van engedve. Annyival is inkább, mert a herczeg mindég a világon a legbölcsészetibb szempontból fogta föl a dolgot. Ugy tett, mintha soha, semmit sem vett volna észre. S a midőn szerencsétlen férjről beszéltek előtte, rendesen azt kérdezte: „Látta?". S ha azt válaszolták: nem, hozzá tette:

— Akkor nincs megcsalva! Evvel ugy vagyunk mint a kártyával. — Az ember csak akkor van rászedve, mikor észreveszi a csalást."

S meg kell vallani, hogy a herczegnő mindenben roszul viselte magát; de ebben az egyben kifogástalan volt magaviselete. Kerülte a botrányt, megőrizte a látszatot, bámulatos ügyességgel szakitott szerelmi viszonyaiban. — Ha a herczeg az écarté Moltkéja, akkor a herczegnő a házasságtörés Róbert Houdinja volt.

* * *

Nincsen olyan tolvaj, kit rajta ne kapjanak. Elég erre egy ügyetlen czimbora vagy egy roszakaró. A mi tolvajlásunkat a roszakarat árulta el.

A herczegnő szobaianya czigányleány volt; önfeláldozó, akar egy szerelmes párducz. Igaz, hogy szeretett, de fájdalom, párducz is!

Ez a lány egy este igy szólt hozzám:

— Szeretlek!

Nevetni kezdtem.

— Szeretlek, ismétlé, s már régóta. — Nem akarom, hogy lásd kedvesedet. E szó heves kiejtése, sárga szemének villámlása daczára csak alakját láttam, mely még feketébbnek látszott s elkezdtem még hangosabban nevetni. Azt hiszem sok pálinkát ivott. Szeliden, telve gyöngédséggel ittassága iránt válaszoltam: nekem is fejembe szállt egy kissé a pezsgő mámora.

— Nem egyezel bele? — folytatá karomba kapaszkodva és megcsókolva kezemet. Csakugyan nem egyezel bele?

S minthogy még mindég nevettem, fogait vicsorgatva fölugrott, kinyitotta a boudoir ajtaját, halkan és élesen igy szólva.

— Megbánod uram, megbánod···

Egy óra mulva a herczegnővel együtt nevettem a nagy rókabőrrel bevont kanapén, a melyen rendesen ülni szoktunk. Egyszerre csak kiáltásokat, léptek zaját hallottuk a kis szobában, mely a hálószobába vezetett.

— A herczeg hangja! Lehetetlen! szólt Elza. De bizony nagyon is a herczeg hangja volt, a ki hangosan ismétlé:

— De te örült vagy, örült, távozz! Ne okozz fájdalmat. Szavába más hang vegyült. És a lármát tulharsogva, a czigányleány dühös, éles hangon rikácsolá:

— Meglátja! Az egész világ meglátja! Akarva, nem akarva. Ne nyuljanak hozzám, mert különben megtojtom. Az ajtót, törjétek be az ajtót, mert megölöm.

kol és pusztit a kolera mint egy kegyetlen háboru ezer, tizezer száma, mert talaja van, országszerte mindenütt jelentkezik, de alig jelentkezik, egyszerre nyakára hágnak.

Az elmult télen Budapest hatósága, amig Hieronymi belügyminiszterré nem lett, nem birt a kolerával, de azonnal birt, a mint Hyeronymi lépett a belügyminiszterium élére. Most csak Szatmár városáról és Szatmármegyéről veszek példát. A kolera az idén itt jelentkezett legelős ör és ma már Szatmáron és Szatmárban nincs. Végig ment a Szamossal a Szamos mentén és még egy pár folyó mentén, de nyomban követte a hatóság mint egykor Könyves Kálmán a keresztes dúhadakat és kipusztitotta Szatmármegye területéről.

Dux strenuus strenuos, milites habeat oportat. A jó vezérnek jó katonái vannak. A harmadik és kilenczedik zászlóaljat Damjanics tette évszázadok példányképeé a hősiességben, elmondhatjuk Szatmármegye hatóságáról, élükön a rendkivül tevékeny alispán és főorvossal, hogy a kolera rémes ellenség méregfejének eltaposásával hősiesen jártak el.

Szatmármegye hatósága bebizonyitotta és példát adott rá az országnak, hogy lehet a kolerával elbánni. Amely községben kiütött, azt nyomban elfojtották. Fertőztetések, ragályozások csak addig történhettek, amig a hatóság tudomást nem vehetett róla, mert néhol pláne eltitkolták, de a mint a jelen'és megtörtént, rögtön ott termett az alispán és főorvos, a szolgabiró a megfizethetlen derék csendőrökkel, a járvány orvos, elszigeteltettek a betegek, minden szükséges desinfekezió megtörtént és a kolera be lett állitva.

Csak igy történhetett, hogy a Szatmár városától pár órányaira fekvő Nagy-Károlyban egy kolera eset sem fordult elő. Igy történhetett, hogy a szomszédos falvak teljesen meglettek óva. Igy történhetett, hogy a kolera a megyéből rövid idő alatt kiszorult.

Szatmármegye elül járván e küzdelemben, bebizonyitotta, példáját adta, hogy a kolera nem az a rém többé, melynek parancsolni, melynek korlátot vetni ne lehetne. Addig is, mig a kolera biztos gyógyhatósága bekövetkezik, ami pedig be fog következni, óriási vivmány az emberiség számára a vész korlátozhatósága, elszigelhetősége. Szatmármegye példája óta a belügyminiszter most már abban a helyzetben van, hogy minden megyétől hasonló czélt és eredményt követelhet.

Aztán elismerést az érdemnek! Meg vagyunk győződve, hogy a belügyminiszter e nagy, nagyon nagy érdemét maga az uralkodó is méltányolni fogja, de nem szabad megfeledkezni az alvezérekről, de még a közkatonákról sem. Oly ellenség ellen küzdöttek és küzdenek ők, mely a legveszedelmesebb, mert a családi bensőt támadja meg: hát akik ez ellenséget legyőzik és kiirtják, or- szágos elismerésre érdemesek.

(—y—)

A hétről.

Kassa, szeptember 9-én.

Régen volt Kassa városának egyszerre annyi illusztris vendége, mint e héten.

Három kegyelmes ur fordult meg falai között ez alatt a rövid hét nap alatt.

Lukács Béla kereskedelemügyi miniszter kezdte hétfőn, folytatta Khuen Héderváry és végezte Csáky gróf a látogatást.

Csend, mélységes csend uralkodott volna Kassa városában mindannyiszor, ha a Kassai Szemle legalább hétfőn nem tudatja Lukács miniszter előre megtelegrafált érkezésének hirét a nagy közönséggel.

Hétfőn azonban tudta mindenki, hogy egy derék kegyelmes ur érkezik a város falai közé. Es a kik megtudták, sok-sok ember áldozta fel délutáni sziesztáját s ozsonna idején siettek ki a pályaházhoz, hogy megnássák Baross örökének méltó sáfárát, szemtől-szembe.

A Csáky gróf megérkezése már meglepetés volt. Teljes inkognito jött meg a miniszter hüséges társával Szüry Dénes osztálytanácsossal és a püspököt akarta meglátogatni.

Azt hitte, hogy Kassának van püspöke.

Pedig hát ez meglepő tévedés volt, mert Kassa városának akkor is ritkán van püspöke, mikor nem épitik a házát.

E helyett a kegyelmes ur az elmult időknek szentelte idejét.

Elment a most restaurálás alatt lévő dóm hatalmas ivezetei alá és pillérei közé s elkalandozott szelid lelkével azon régmult időkbe, mikor azok alatt a nagyszerü boltivek alatt ünnepiesen zengett az orgona vallásos egyszerüségü melódiája s elmerengett a messze jövőn, mikor majd ujból megszólal ugyanaz a hang ad maiorem Dei gloriam.

Nem ugy van most mint volt régen.

Sok nem ugy van kegyelmes uram mint volt akkor régen, mikor te szépséges Kassa városának állandó lakója voltál.

Előny-e, hátrány-e, azt ne kutassuk.

Hanem annyi tény, hogy Khuen-Héderváry gróf nem valami előnyösen emlékezik vissza Kassa városára.

Hogy a fönteza araszny magasságu és félarasznyi szélességü egyemeletes viskói ósdi küsejükkel menynyire nyerték meg tetszését vagy nem tetszését a horvát bán ő kegyelmességének, azt igazán nem tudnám.

Hanem hogy a máv. kassai csatlakozása nem igen tetszik a horvát bánnak. (neki igen, csak Széchényi Pal gróf ex-miniszternek nem. Lásd ujdonsági rovat. Szerk.) az bizonyos.

Igazolja az a panaszkönyv, melyet ott őriznek a magyar állam vasutak kassai állomásán s melybe a kegyelmes ur jó erős vonásokkal irta bele panaszat.

Mert hát kérem szeretettel nem kis dolog az, ha a vonat elhagyja az embert.

Khuen-Héderváry gróffal is az a nem kellemes dolog történt meg, hogy mikor a Tatrak felöl berobogó vonattal beért a kassai perronra, hat a csatlakozni szokott budapesti gyors vonatnak már csak a hült helyét találta. A mav. elinditotta vonatát anélkül, hogy ks.-odv. érkezését bevárta volna.

A máv. és a ks.odv. buzavonajának legalább az lett az eredménye, hogy a horvatok kegyelmes bánja kénytelen volt megnezni a felvidék metropolisát.

•

Érdekes képet nyujt egy idő óta Kassa városa.

Teljes virágjában köszöntött már be az őszi szezón.

És ennek a szép virágzásnak termő talaja a korzó. Ott nyüzsög, ott mozog a nap meghatározott óráiban az a sokaság, melynek hullámai között itt is, ott is feltünik egy-egy törékeny liliom és gyenge rózsaszál.

Hogy a rózsának nincs e tövise s hogy a liliomok közt nem akad-e vagy egy fonnyadt kóró, azt nem igen jó lesz keresni.

Hanem más miatt is érdekesek most az utczák.

Ha valamely obskurus német vagy mogorva angliús találna most ide vetődni Felsőmagyarország legszebb városába, még azt találná utleirásában megirni, hogy Kassán vannak férfiak, akik szoknyát hordanak.

Ne tessék nevetni.

Tényleg megtörténhetnék. Vagy talán nem látják a tulsóoldali korzón azokat a patyolat fehérségü ránczos, lobogós ruhás legényeket?

Egész speczialis magyar szint kölcsönöznek a mi kozmopolitika városunknak.

Ah ezek a most kiszabadult katonák, a kik a három esztendő leteltével hazafelé készülnek.

S most czibilben kisétálják magukat a városi Borcsával meg Marcsával.

Ha haza mennek, hát a városi Borcsák meg Marcsák helyét ugy is a régi falusiak fogják ismét visszahóditani sziveikben.

Az aranyszabadság mosolygó napja derült most ezekre a szabadságolt katonákra.

Feszes, katonás léptekkel, felbokrétázva, kipedert bajuszszal rójják végig az aszfaltot s hiaba sandit reájuk már a káplár ur, csak néha-néha szalutálnak neki.

Hadd teljék szegénynek öröme!

•

Szép meleg nyári napnak sikerült imitácziója volt a pénteki.

Egy kellemes ünnepi nap, melynek délutánját felhasznalni igyekezett mindenki.

A kalendarium kisasszony napjának keresztelte el, a kisdiák veni sancte-napnak.

És egyaránt volt a kisasszonyoké, meg a kisdiákoké, meg már mindenkié is.

A sok ünneplő közönségből nagyon sok jutott a Báránykának is. Zsufolt kocsikban szállitotta oda a tramway-gőzöse az ünneplőket, kik Gambrinust dicsöitő szomjusággal láttak hozzá a sör habzó nedüjének s fogyasztották a vajas kenyereket és virsliket.

Egy patriarchális kiterjedtségü familia került az asztalomhoz.

A kis druszától kezdve az orgonasip változatain keresztül egy féltuczat esztendő szülötte volt képviselve a famíliában.

Egy egész kis családi gyülés, a hol az apa elnököl.

Ő kente a vajat a kenyérre, ő osztogatta ki a kis gyalogló turistáknak, kik azután vajas kenyérrel a kezükben szaladtak fel a dombra, hogy megdobálják a gyümölcsös éretlen almáit. Csak néha-néha került vissza valamelyik, hogy a gyerekek közös sörös poharából szopogasson.

Amott meg a szomszéd asztalnál egyrokon család fiatal leányai ütöttek tanyát. A környék fáin több volt a rájuk aggatott tarka pellerin, köpeny és napernyő, mint a gyümölcs. A hölgyek közt volt egy fiatal ember is.

Hanem már ott lejebb egy emelettel csupa emancipált nők ültek. Egyedül egymásközt, férfi kiséret nélkül.

Minek a férfi? A férfiak ugyis csak sört, meg bort isznak. Nem mindegyik szereti a kavét. A kávé pedig olyan jó.

És a mig e többiek vidám diskussziók közepette tárgyalják a világ dolgait, az egyik a czigányok muzsikáján méláz.

Pedig milyen rettenetesül huzzák.

Mindegy.

Ugy látszik ő nagysága szereti a zenét. Mert ime itt jön a czigány tányérozni s a hölgyek asztalánál is kap honoráriumot.

Lorgnet

— Igen, törjétek be az ajtót! kiáltá a herczeg S egy rugasra az ajtó feltárult. Mindez egy pillanat alatt történt. Még csak rendbe sem hozhattam magam, sem rejtőzhettem. De nem is akartam. — Mintegy tizen voltak, ismerősök, szolgák, köztük a czigány leány, a herczeget, mint egy gyermeket karjánál tartva. Mindent megértettem. — A harag egy pillanatában dane magával ragadta, mint a vihar a fáról lehulló levelet. S a leány, a herczeget a földre nyomva, orditá:

— Láttad, láttad?

— Fogjatok meg! szólt a herczeg. Arcza halálsápadt volt.

— Mit csináltok velem? szólt a leány, kezét a két mouzsiknak nyujtva. Legalább meg vagyok boszulva. — Aztán felém fordulva, igy szólt:

— Nem látod többé kedvesed.

* * *

A herczeg rendeletére, kit a földről felemeltek s egy karosszékbe ültettek, mindenki távozott, két barátján kivül, kiket maradásra kért. Midőn magunkra maradtunk, igy szólt:

— Uram, én megölhetném önt. Önt és büntársát, mert tetten kaptam; de elhatároztam, hogy nem teszem s nem kérek fegyveres elégtételt.

És én, mint egy órával előbb a czigány lánynyal szemben, elkezdtem nevetni.

Hogyan? Evvel a telhetetlennel párbajt vivjak? Párbajt és mivel? Sem kardot, sem pisztolyt nem tarthat kezében!

A herczeg kitalálta gondolatomat s igy szólt.

— Uram, ne tartson bolondnak, sem nagylelkübbnek, mint vagyok. A párbaj, mit ajánlok, nagyon is lehetséges, mint látni fogja.

Csengetett. Szolga lépett be.

— Menj, keress egy játszma kártyát a szalonban.

Midőn a kártya az asztalon volt, melyet a karosszékhez hozott, széket mutatott nekem és csöndesen, majdnem nyájasan igy szólt:

— Uram, ha beleegyezik, egy játszmát fogunk játszani s a ki elveszti, holnap délelőtt tartozik magát megölni. Elfogadja-e?

— Elfogadom. Mit játszunk?

Écartet, feleltem.

— Jó! Hány forintban?

Ötben.

A játék két tanu előtt kezdődött és a herczeget is, a ki kissé lecsillapodott, elragadta ez a különös párbaj. — Kétségtelen, hogy a herczeg müvésziesen játszott. Hanem a véletlen nagyszerüen kedvezett. Nemsokára...

* * *

Hadd a pokolban! Szóltam Borishoz, nincs miért a história végét elmondanod. Magától kitalálom, miután itt vagy. A herczeg veszitett.

Legkevésbbé sem, válaszolt Boris, a herczeg nyert.

De hát akkor hogyan...?

Arczommal megvetőleg fintoritottam, azt gondolva, hogy Boris gyáván megszökött a fizetés kötelezettsége elől. Gonoszul mosolygott és folytatá:

— Ime, olvasd e sorokat; egy negyed órával azután kaptam kezemhez, hogy megvizsgáltam pisztolyaimat.

Egy piros ászt tartott elém, melyre a herczeg a következőket irta volt:

Uram!

Felfogásom szerint ön nincsen megrabolva, miután semmit sem vett észre. De érzem, hogy ezután lehetetlen kártyához nyulnom, miután megbecstelenitettem ezt. S kártya nélkül élnem lehetetlen. Életemben először és utoljára csaltam. A negyedik pontnál voltunk. S én a királyt ugrattam ki. Bocsásson meg! Most meg a herczeget fogom megugratni!...

Francziából: Gringoire.

Ujdonságok.

A Szepességet egyre-másra keresik föl minisztereink, részint hogy annak természeti szépségeiben gyönyört leljenek, de főként inkább, hogy közel kedves szomszédaink nagy eredményü munkásságának szép sikerét közel szemügyre vegyék. Csáky Albin gróf kultuszminiszterről nem is beszélve, ki a Szepességen otthon van, a legujabb időben ott időzött Szilágyi Dezső az igazságügyminiszter, a ki a Szepességre ment dolgozni előtérben álló reform-munkálatain, majd ott volt most Lukács kereskedelemügyi miniszter, a ki a liptói iparkiállitáson tett látogatása után elment megnézni Késmárk, Igló és Krompach egymástól eltérő, de külön-külön mind nagyszabásu gyáriparát. Alig hogy Lukács eltávozott és a Szepesség még örvendezett a kitüntető látogatásnak, ismét Bethlen gróf a földmivelésügyek minisztere köszöntött be, a ki hasonlókép behatóan nézett mindent, a mit a Szepességen gyári és ipari dolgokban látni és tapasztalni lehet. Ott volt és onnan utazott keresztül Kassán a horvát bán ő nagykegyelmessége is az elmult napok egyikén.

Halálozások. Medvetzky Alajos nyugalmazott adófőpénztárnok és a kassai pennybank fenállása óta igazgatósági tagja, szeptember 7-én végelgyengülés folytán 83 éves korában meghalt, gyászolva nagyszámu család által. Ravatalát tizenhat unoka állta körül. Temetése tegnap délután a felsőmagyarországi első temetkező intézet (Maurer udvar) diszes rendezésében nagy résztvét mellett ment végbe és koporsóját számos koszoru, ezek között a pennybanké diszitette. Béke az elhunyt hamvaira! — Mészey Gyula, a kassaoderbergi vasut István-huta állomásának főnöke e hó 9-én 33 éves korában bitvesével Péchy Emmával alig hat évi legboldogabb házas

ségi frigy után itt Kassán meghalt. Nagy rokonság, a szerető hitves és két piczíny gyermek zokog a derék, jóravaló férfiu, a szerető férj és gyermekei fölött ki mondhatlan szeretettel csüggött atya váratlan elhunytán. Temetése a sörház-utczai első szám alatt levő házból a felsőmagyarhoni első temetkezési intézet (Maurer-udvar) rendezésében ma lesz délutáni 4 órakor. Vigasztalásunk a fájdalomtól leroskadt veszteseknek és csöndes pihenés a korán elhunytnak!

A kassai jogakadémián ma délelőtt 10 órakor lesz az ünnepélyes „Veni sancte" az akadémiai templomban 1/2 11 kor pedig a tanév megnyitása a régi akadémia helyiségeiben.

Tűzoltóink felvonulása. Nagyszerű látványban volt részük azoknak, kik pénteken délután a főutczán jártak. Tűzoltóink tartottak akkor diszfelvonulásokat, hogy bemutassák Kassa város közönségének a kassai tűzoltóság fejlettségét. A diszes menetet Mihalik Béla buzgó tűzoltó főparancsnok vezette, s hatvan emberből s öt fogatból állott. A tűzoltó szerek közt volt az a huszonkétméteres létra is, melyet Ulmban rendeltek meg derék tűzoltóink s mely könnyed, ruganyos szerkezetével legnagyobb bámulatra ragadta a néző közönséget. — Szinte el se hinnők, ha nem tudnók bizonyosan, hogy ez a város, melynek ilyen szép, fejlett tűzoltósága van, tűzrendészeti szabályrendelet nélkül kénytelen lenni csupa mulasztásból.

Haragos ex-miniszter. Széchényi Pál gróf a magyar földmivelésnek volt minisztere, e napokban a Szepesség felől Kassára érkezett Khuen Héderváry horvát bán társaságában, hogy innen egyenesen tovább folytassák utjokat Budapest felé. csak hogy itt az a — Kassán már megszokott — malheur érte őket, hogy a Budapest felé menő gyorsvonat a késedelmesen érkező szepesi vonatot be nem várta és igy a két előkelő úrnak itt kellett maradni a legközelebbi vonatig. A horvát bán egykedvű vigsággal fogadta a nem várt hirt, mig ellenben Széchényi Pál gróf, az ex-miniszter toporzekolni és lármázni kezdett és nagy mérgesen nekirontott az állomási főnökségnek, követelve a panaszkönyvet, a melybe haragos betűkkel irta be vádját, a tapasztalt rendetlenségnek felsőbb helyen való orvoslását kérve. Hiába mondta neki mosolyogva a horvátok bánja, hogy ne bántsa, mert az állomáson ezt senki meg nem bánja, miután az előirt időt a vonat bevárta, mindez a kapaczitálás nem használt semmit és most a mérges grófi ex-miniszter kétségkivül már várja panaszos vádjának a hatását a sok személy-változásban, a melynek a kassai állomáson be kellene szerinte következni. No hiszen, csak várja, várja!

Mozdony kisiklás. A kassai tramwaynek a pénteki szép napon a Baranyka felé annyira élénk forgalma volt, hogy három gőzmozdony futotta be a rövid sintestet hogy a kirándulók sokaságát rendeltetési helyükre juttassa, de a nagy sietség, mint rendesen itt is megbosszulta magát, mert ugy három óra után a Lajos forrás felé vezető út ágazatánál levő kettőssin váltója rosszul volt kipeczkelve, minek folytán a gyorsan haladó mozdony a sinekről lezökkent anélkül azonban, hogy ebből valamelyes baj vagy kár állott volna elő. Mindamellett óhajtandó lenne, hogy ha a kezelő személyzet legalább a kritikusabb helyeken — a milyen az emlitett váltó is — éberebb ügyeletet gyakorolna. A pénteki napon de után azon a vonalon legalább is 3000 személy közlekedett.

Szer a szunyogok ellen. A régi lőportorony vidékén a pénteki ünnepi nap délutánján egy kis társaság mulatott egy magán kertben. A mulatság hangulata már teljesen elérte volna a helyzet magaslatát, ha a kiállhatatlan szunyogok kiméletlen vakmerőségükben nem engednek meg maguknak bizonyos dolgokat. Azonban a szunyogok nem gavallér egyének s az érzékeny hölgy arczok puha bőrén szeretnek leginkább gourmand hajlamaiknak hódolni. Ez a körülmény találékonynyá tette a társaságnak egyik férfi tagját, ki a kert kellő közepén száraz rőzséből nagy máglyát rakott. A máglyát meggyujtotta s az rettenetes füsttel kezdett égni. Ez pedig azonban felköltötte a toronyőr éber figyelmét s a tűzoltó őrségen jelezte a nagy füstöt. A tűzoltók persze kivonultak nem nagy örömére a megrettent társaságnak. A szunyogok ellen alkalmazott szer különben pompásan bevált.

Kalváriai csendélet. A közbiztonsági állapotok a város külső részeiben kezdenek kissé veszélyesekké válni. Bizonyitja az alábbi eset is. Egy a külvároson lakó asszony szerdán délután öt órakor a kalváriai alsókutra indult vizért. Alig ért azonban a kalváriára, öt kóborló kőmüves legény rohant rá s brutális támadásukkal földreteperték s erőszakot akartak rajta elkövetni, s miután a nő erősen védekezett s segitségért kiabált, hát csak véresre verték, mig egypár közeli lakó segélyére nem jött. Csak nagy nehezen birt azután a helyszinéről elvánszorogni. A támadók ellen, kiket a közeli lakók felismertek, mielőtt a kalvária sürüségeibe elinaltak, a két verekedéséről hires Polyacskó testvérek és méltó társaik Sirotnyák, Makranszky és Ignácz nevü jó madarak voltak, a rendőrség utján megtették a feljelentést. Ez eset alkalmából is felhivjuk az intéző körök figyelmét a rendőri létszám felemelésére, mert a mai létszám nem áll már arányban a város fokozatos terjedésével. Egyuttal még jó volna, ha a rendőrség hébe-hóba a kalvárián, ezen a közönség kedvencz kiránduló helyén, és a kegyelettel őrzött temetőben, hol a garázdálkodó kompánia még a kriptákat se kiméli, feltörik, hogy azokban aztán komótosan üzzék a hazárd játékot és kényükkedvük szerint halomra döntik a drága sirköveket, és erősen veszélyeztetik a közbiztonságot, egy kis razziát is rendezne. Hiszen, amint tudjuk, városi birtok?

Révész Imre táncziskolájának megnyitásához a beiratások naponta lakásán fő-utcza 92. sz. a., (Benczur-ház) fogadtatnak el. 18 évi kassai működése alatt tanitványai a legnagyobb elismerést vivták ki maguknak ugy a tánczczal, mint a tánczrendezéssel, minél fogva a n. é. közönség pártfogását megérdemli.

Fejsze Angyalkézben. Szombaton délelőtt vérző kebellel és tényleg véres fejjel állitott be a rendőrkapitányságra Pekarcsik János munkás. Ei panaszolta, hogy Angyal Mária okozta mind a kettőt, az egyiket szavaival, a másikat fejszéjével. Az orvosi látlelet alapján az ügyet a bíróságnak fogják átadni.

Bomba robbanás két áldozata Bares erdész már-már tul van minden veszélyen. lábsebe szépen heged össze, ellenben Tolnay Árpád állapota sokkal sulyosabb, mint a miképen föl volt tüntetve. Ballábán mély seb tátong és a lőveg még a lábszárcsontot is összezuzta, a melyből az eltört csont-szilánkokat már eltávolitották dr. Widder és Senka kezelő orvosok. A fiunak irtózatosak a kinjai és szivszakgató látvány, a midőn kinjaiban a halált óhajtja megváltónl. Az eseményre meg kell jegyeznünk, hogy a robbanást megelőzőleg a fiu nem babrált és játszott a bombával, hanem csak nézte a müveletet, a melylyel a már megtisztitott bombából a még benne levő robbanó anyagokat Bares erdész ki akarta tüstölni a gyujtózsinórral nem is sejtve, hogy a bombában még mennyi a veszedelmes anyag.

CSARNOK.

II. Rákóczy Ferencz hamvai.

Thaly Kálmántól.

(Folytatás.)

E helyütt tehát czélunkhoz nem jutván, most kérdés támadt: hogy a szentélynek melyik pontján folytassuk a kutatást? En, Mikes Kelemennek már idézett utalására hivatkozva, azt kivántam, hogy a Zrinyi Ilona fölibe rakott emléktáblája alatti tért, közvetlenül a déli főfal hosszában bontassuk föl: ott kell a nagy fejedelem koporsójának feküdni. P. Lobry supérieur azonban az épen átellenes oldalon, az oltár előtt balra, a mellékhajót a főhajótól elválasztó korlát mellé lépve, a maga alatt lévő talajkoczkákra mutatott és állitá, hogy zárdai hagyományok szerint a fejedelem teste azon a ponton nyugodnék. Szedessük föl előbb ott a koczkákat, és csak, ha ott hiába fáradnánk, nyittassuk föl a tulsó oldalt. A zárdai hagyománynak ellentmondani már csak udvariasságból sem akarván, beléegyeztem, — egyébként sem tartván lehetetlennek, hogy Rákóczy koporsóját az 1839 iki sirbolygatáskor netalán odahelyezték volna által, és igy erre vonatkoznék a hagyomány.

Becsületes török munkásunk hozzalátott a korlát hosszában fekvő talajkoczkák föl-szegetéséhez. Ezek alatt is ujabbkori oltott mészréteget leléuk, melyet eltakaritva, porföld következett, és ez alatt csekély mélységben, élére állitott, keskeny, magas, fehér kőlapok felső párkanyzata kezdett mutatkozni párhuzamos két sorban, egymástól egy ember fekvő testének megfelelő távolságnyira mintegy védőfal gyanánt fölállogatva, s éleikkel szorosan egymás mellé illesztve. A nyugatnak és keletnek néző két rövid oldalt pedig egy-egy ilyen kőlap zárta be. Az egésznek olyan széles valyu, teknő, vagy nyitott csatornaforma alakja volt. Koporsót kezdtünk benne sejteni, s a közben fekvő földet elháritottuk. És ime, koporsó helyett csakhamar koponyára és csontvázra akadtunk, mely a templom talapzatától alig egy lábnyi mélységben feküdt. Koporsómaradványoknak nem vala körülötte a legkisebb nyoma sem. — csak a föl állitgatott puszta kőlapok, melyeknek belső oldala itt-ott kormos, füstös, olvadozott volt, mintha tüz nyomait viselnék magukon. Kellemetlen szagot is terjesztettek, — azok-e, vagy a nyirkos testmaradványok? nem tudhattuk. Egett sirral volt dolgunk. bizonyos.

A meszes törmeléktől, porhanyó földtől boritott, s a mint kivehető volt: közepes, vagy ennél kisebb termetü. már igen szétomlott csontváz női holttest maradványának látszott. Fejével keletnek, az oltár felé, lábaival nyugatnak forditva feküdt. Koponyáját kiemelvén, a kezeimbe adták, s vizsgáltuk. Sárgás-barna, sirpenész-lepett, igen nyirkos volt, s fölforditva, nagyon kellemetlen, rothadt szag áradott szét üregéből. Bonetti érsek rosszul kezdé érezni magát, a templom távolabbi részébe huzódott, — majd csendesen végkép eltávozék. Fraknóinak gyöngéd idegzetére szintén rendkivül izgatólag hatott ezen földult, égett sir és nyirkos koponya szemlélése; elhalovanyult, szédelgett, — mindazonáltal iparkodott erőt venni magán, s még egy darabig folytatá velünk a vizsgálatot, — csak azután vonult a távolabb eső padokba. En is kezdém magamat nem épen kellemesen érezni, kezeimben ezen halálfővel, — de elnyomtam, leküzdöttem a gyöngeséget; ugy, hogy senki észre nem vevé rajtam a pillanatnyi változást, s a supérieurrel és áldozárokkal szorgalmasan tanulmányozám a koponyát. Ez meglehetős öblös lévén, én férfi-fejnek tartottam: azonban Lobry s a lazaristák határozottan női koponyának mondották. Ők bizonyára jártasabb kraneologusok nálam, s Fraknói is hozzájuk csatlakozott véleményével. Ha tehát női fej: akkor, — az égett sirt tekintve, — könnyen tisztába jöhettem e szegény, koporsó nélküli halott kilétével, — a ki egykor Magyarország egyik legünnepeltebb szépsége, egyik legelőkelőbb urnője: székesi gróf Bercsényi Miklósné, szül. gróf Csáky Krisztina volt. Vanitatum vanitas!...

A rendház levéltárában lelt jezsuita-följegyzésből tudtuk ugyanis már, hogy a nevezett urnő, egy gyönyörü felirattal ékes márvány-sirlap alatt, a templom kórusát a Xavéri Szent Ferencz hajdani kápolnájától elválasztó arkád alatt pihent. Azonban ezt a kápolnát az 1730-iki tüzvész megemésztvén, az égő boltozat lezuhant, s az izzó zsarátnoktömeg a grófnő szép márványsirkövét mésztartalmánál fogva megolvasztá, — annyira, hogy maga a sir, a koporsó is megégett, elszenesedett. A holttest maradványait azután a jezsuita-atyák (kiknek e temploma számára a néhai grófnő férje 7000 piaszternyi gazdag alapitványt tőn), kegyeletből átszállitották a Rákóczy-család temetőhelyét képező déli hajó szentélyébe, s itt, az oltár előtt balról — a Zrinyi Ilona koporsójával átellenben — helyezték nyugalomra; mindazáltal, a mint most látjuk, elég gondtalanul, ujabb koporsóba-tétel nélkül, csak ugy a földbe, körüle felállitott kőlapok közé fektetve, melyek minthogy égés nyomait mutatják: hihetően a grófnő előbbi sirüregének képezték oldalfalazatát, avagy a soha többé föl nem épült Xavér kápolnának talajkoczkáit.*)

Az azonosságot ezen okok és körülményekhez képest el kellett fogadnom és leküzdenem ama skrupulozmat, hogy a koponya állkapcsaiban a fogak még igen épek s ifjabb életkorra látszanak mutatni, mint a tisztes matrónaképen, 69 éves korában elhunyt Bercsényi grófné kora volt. Igaz ugyan hogy találkoznak emberek, a kiknek fogai még 70—80 éves korukban is jók, épek; és ilyen lehetett a nevezett urnő, a ki, egykoru iratok s köztük Mikes leveleinek is tanusága szerint, nagyon tudta gondozni magát,

Félig megégett hullával lévén dolgunk, a már igen szétmállott csontmaradványok körül, természetesen, semmi tárgyat nem leltünk. Ép ezért a meszes törmelék vázat nem is bolygattuk föl egészen.

E sirbontásból a rendházfőnök s lazarista atyák meggyőződtek, hogy a zárdai hagyományok Bercsényi grófné sirhelyét téveszté össze a Rákóczy fejedelemével. S most már ők is rátértek nézetemre, hogy az utóbbit okvetlenül a déli főfal mentén, Zrinyi Ilona sirtáblaja alatt kell keresnünk. Miután onnan a padokat már elrakták volt, láttuk, hogy e sirtábla, vagyis a legszélső templomablak alatt, a talapzat szegélyét a fal hosszában egy, két méter hosszuságu egyetlen kőlap képezi, melynek belső széle a falba van berakva. Ezt tehát nagy bontás nélkül kimozditani nem lehetvén, a mellette és előtte fekvő talajkoczkákat kell vala fölfeszegettetnünk és ugy leásnunk. A kőkoczkák fölszedetvén, alattuk e helyütt oltott mészréteg — szerencsére! — többé nem, hanem csak nagyon száraz föld és törmelék találtatott. Melyet is midőn becsületes törökünk elkezdett vaslapátjával kihányni s a sirgödröt fölásni: akkora porfölleg kerekedék, hogy közelben meg nem maradhatánk. Sőt az iszonyatos porfelhő végre az egész szentélyt, az egész templomot ugy betölté, hogy kénytelenek valánk az ablakokat mind a déli, mind az északi oldalon kinyittatni, a sürü porfellegeket az erős légvonattal kifuvattatnók. Attól nem kellett tartanunk, hogy a kigomolygó poroszlop az utczán járókelők előtt elárulja munkánkat; mert ezek azt gondolták, hogy a tegnapi istenitisztelet után söprik a templomot. Jámbor törökünk azonban egyszer kilépvén az ásta gödörből s kibontakozván a zaharai porfelhőkből, köhécselve nyögé, hogy ő már majd megfúl, nem birja tovább, s engedelmet kért a szabad levegőre kissé kimenni. Mi viszont az éles légvonatot nem birtuk; és igy a munkát az athmosphera megtisztultaig megszüntetvén, a sekrestyébe menekülénk, hol a vendégszerető supérieur frissitővel enyhitette tikkadt tüdőinket. Egyuttal intézkedett, hogy a munkánál szorgalmasan segédkező fráterek kerti öntöző-kannákban vizet hordjanak s a fölásandó földet, valamint a már kihányt igen száraz porhalmot, öntözzék meg. Ez czélszerü rendelkezés volt, mert az ablakokat ezentul becsukhattuk s folytonos öntözés mellett a porral többé nem sok bajunk lön.

A husz percz mulva ujra kezdett földásás most már gyorsan haladt. Mikor a gödör már két lábnyi mélységre ki vala vájva: becsületes törökünk jelenté, hogy koporsó mutatkozik, még pedig kettő, s oldalaikat a földtül óvatosan megszabaditá. Leszállottam a sirba, mely mivel homályos volt: gyertyákat kértem, hogy a koporsót megvizsgálhassam. Csakhamar meggyőződtem, hogy valóban két koporsóra találtunk. Egészen egymás mellett feküdtek. Födele — a mennyire kivehettem — nem volt már egyiknek sem, hanem száraz porfölddel, törmelékkel valának boritva.

*) L. 1889-iki jelentésemben, különösen a gyönyörü sirfeliratot is közölve. Századok. 1889-iki évf. 10—14. l.

(Folytatjuk.)

Szerkesztői üzenetek.

B. J. Kassa. Nem voltunk rá kiváncsiak, hogy miért fél ön a haláltól, de miután ön beküldött verseinek czimében hajlandónak nyilatkozott annak elárulására, tehát elolvastuk poemáját, melyből rendkivül sok ujat tanultunk. Megtudtuk ugyanis belőle, hogy „odalenn már nem fáj semmi," amit eddig természetszerüleg nem volt alkalmunk megpróbálni. Meglepetve olvastuk benne azt is, hogy:

Csalódások, szenvedések
Nem bántanak ott sohasem.
Sors kerekének ólom sulyát
Nem érzi ki ott pihen.

Ennek az egy strófának a megfejtésével tartozik nekünk fiatal ember! Milyennek képzeli a sors masináját? Ugy-e olyan féle gépezetnek, melynek ólom kerekei vannak és melyből mindig kitörik egy-egy rosz kerék s ezt aztán az emberek nyakába akasztják. Mi nem igy képzeljük, de meglehet, hogy önnek igaza van. Igaza van az utolsó versszakban is, mikor a kétségkivül helyes eredményre jut:

Nem egy édes pillanatért,
Jobb szenvedni ezeket
Mint a szüz ártatlanságért
Elveszteni egy életet!!"

A többi versszakokat — sajnos — nem közölhetjük.

Felelős szerkesztő: Ries Lajos.

Főmunkatárs: Ladányi Béla.

Árlejtési hirdetmény.

A sajóládi m. kir. közalap. ispánság részéről közhirré tétetik, miszerint a magyarországi tanulmányi alap tulajdonát képező Abauj-Tornamegye Alsó Misltye községében levő gazdasági épületeken, nevezetesen:

A bérlőlakon	148 frt 85 kr.
A nagy istállón	149 frt 50 kr.
A csürépületen	99 frt 22 kr.
A cselédlak udvar feltöltésénél	270 frt — kr.
vagyis együtt . . .	667 frt 57 kr.

erejéig a nagymélóságu vallás és közokt. m. kir. miniszterium folyó évi 36881. számu magas rendeletével engedélyezett helyreállitások foganatositása iránt Sajó Ládon Borsodmegye, a m. kir. közalap. ispánsági irodában 1893. évi **szeptember hó 19**-én délelőtti 10 órakor zárt irasbeli ajánlatok mellett verseny fog tartatni.

A versenyezni szándékozók felhivatnak, miszerint 50 kros bélyeggel, 70 frt bánatpénzzel, sértetlen pecsettel ellátott, magyar nyelven irt zárt ajánlataikat a fentebb jelzett napon délelőtt 10 óráig nevezett hivatalnál adjak be, az ajánlatban szám és betüvel kiteendő azon százalék, mely a meghatározott épitési összegből leengedtetik, az ajánlatban kiteendő, hogy az épitésre vonatkozó költségvetések és feltételek versenyző által betekintettek, azoknak magát aláveti s a helyi viszonyokat ismeri.

Versenyzők csak szakérők lehetnek s kivánatra tartoznak polgári s vagyoni allásukat igazolni.

Oly egyének, kik az uradalommal perben vannak, vagy hanyag munkajukról ismeretesek, a versenyből kizáratnak.

A költségvetés és feltételek a sajóládi m. kir. közalap. ispánsági irodában a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Utólagosan beküldött, táviratilag tett, vagy nem magyar nyelven szerkesztett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Kelt Sajó-Ládon, 1893. augusztus hó 29-én.

302—1 **Kir. közalap. ispánság.**

Haszonbérbe adandó

előnyös feltételek mellett **1894. évi január hó 1-ső napjától** gróf Zichy Rezsőné ő méltósága tulajdonát képező Abauj Tornamegyében fekvő

hilyói gazdasági birtok

mely áll a szükséges lak és gazdasági épületeken kivül 106 kat. hold szántóföldből, 120 kat. hold rétből és legalább 400 hold állandó és erdei legelőből. 278 4—6

A bérleti feltételek iránt **dr. Brósz László** uradalmi ügyész. kassai lakos nyujt felvilágositást.

Siemens és Halske

villamos világitási és erőátviteli gyárak

Budapest, VIII. Kerepesi-ut 9 a sz.

Elvállalnak villamvilágitási és erőátviteli, telefonok, vasuti biztonsági és tüzjelző állomások berendezését. Szállitanak: vizmérőket, vizállagmérő készülékeket, méroeszközöket mint galvanometereket stb. izzolámpákat, szenpálczákat stb.

Csillárok stb. villamos világitáshoz. Különösen felhivjuk a közönségnet városi raktárunkra, hol villamos czikkekben dus választéku minta-raktárt tartunk.

Figyelemre méltók a 176 14—16

szab. Hellesen-féle száraz elemek

melyek 6 nagyságban elkészittetnek és hivatva vannak a folyadékos savakkal működő elemeket kiszoritani.

Költségvetések és ajánlatok dijmentesen.

Nélkülözhetlen

minden jó háziasszonynak és tisztitó intézetnek!

Dr. Linck-féle

ZSIRLUGLISZT.

Elismert legjobb, legolcsóbb és legártalmatlanabb mosó- és tisztitószer.

Teljesen chlormentes!

Kassai főraktár:

230—20 **Vizy Domonkos**

füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete

Kassán, főutcza 53. sz.

Rövidített levél- vagy sürgönyczim:

GAZDASÁGI GÉPGYÁR BUDAPEST.

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSULAT

BUDAPESTEN.

Gyártelep: Külső váczi-út 7. szám.

Ki mint vet; úgy arat.

Minden gazda, aki a legelőnyösebb szerkezetü **vetőgépek** beszerzése iránt érdeklődik, kimeritő felvilágositást nyérhet gyárunk igazgatóságánál.

Terjedelmes árjegyzékekkel a gazdaság **összes ágazatában** szükséglendő gépezetekről dijmentesen szolgálunk.

Grossmann Sa. utóda

Kassa, főutcza 70. szám.

Tisztelettel van szerencsém értesiteni a nagyrabecsült közönséget, hogy

női divat-üzletemet

ideiglenes uj helyiségemben

főutcza 70. sz. Dorner-házban

állandóan

helyeztem el, a mennyiben itt az elrendezkedés és szabó műhelyem elhelyezése az intenziv tevékenységet kiválóan lehetővé teszi.

Egyidejüleg bátorkodom értesiteni hogy bevásárlási utamból Bécs és Berlinből hazaérkezve, az **ősz-téli idényre** a legszebb

divat-modelleket

női gallérok, jaquettek, körköpenyekben

szőrnemü felöltőkben

továbbá a legujabb **angol- és franczia divatkelmeket női toilettekre** szereztem be, a melyek műhelyemben a legpontosabban és izléssel lesznek elkészitve.

Nagy raktár **gyermek-felöltők és öltönyökben** a legszebb kivitelben.

Egyuttal azt is megjegyzem, hogy elhatározásom következtében üzletemet mindenféle a hölgydivat körébe vágó czikkekkel megnagyobbitottam tartalmasabbá tettem, miért is bátorkodom a nagyérd. mü hölgyvilág becses látogatását kérni, melylyel vagyok

Mély tisztelettel

296 3—6 **Grossmann Sa. utóda.**

Főutcza, 70. sz. Dorner-ház.

A kassai piaczon 25 év óta fenálló

Kozák G. E. szállitó-üzlete

mostantól 291 2—12

malom-utcza 27. számu Girsik-féle ház I. emelet 13. ajtó alatt van

és ajánl

mindennemü szállitásokat

a világ minden részeibe a legjutányosabb feltételek mellett, továbbá elfogad csomagolásokat jótállás mellett.

Áru-árszabásokkal a bel- és külhoni állomásokra készségesen szolgál.

Butorszállitó kocsik akár helyben, akár vidékre mindig kaphatók.

Kocskázott és lópokróczok | Ágy- és asztaltakarók | Flanelltakarók | Kocsi és utazási takarók | Lamberquinek | Butorszövetek

Futó-szőnyegek | Legkitünőbb gyártmányok

Butorkelmék és szőnyegek

Nagyszerü választék | Függönyök

Kókus szőnyeg és lábtörlők | Portiérek

Ujdonságokat a legpompásabb kivitelben, rendkivül olcsó szabott árak mellett ajánlanak

Széman Testvérek.

Divántakarók

Legolcsóbb szabott árak

218 14-30

Smyrna szőnyegek | Perzsa szőnyegek | Velour szőnyegek | Brussel szőnyegek

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, szerda 1893. évi szeptember 13. 104. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvetel a kiadóhivatalban fe utcza 58. sz.
Tovabba a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogler Bécs: Eckstein Bernát fürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Mire vagyunk kiváncsiak?

Hogy mire vagyunk kiváncsiak? és hogy mire kiváncsi velünk együtt a nagy közönség? Erről irkálnak most a lapok. Arra kiváncsi pedig az ujságirodalom és arra kiváncsi az ujságolvasó közönség: hogy milyen lesz a megnyitandó országgyülés? Nagyon sok mindenféle érdekes dolgot kombinálnak és beszélnek, mert Istennek hála, a kombináczióra és beszélgetésre van is anyag elég. De azért valamennyi párt közt a mérsékelt, vagyis inkább: a nemzeti párt a legkiváncsibb. Mert mióta ez a párt meg van, nem tesz egyebet, mint a másik küszöbe előtt söpörget, valószinüleg mert az ő küszöbe előtt nem lévén söpörgetni valója.

A nemzetiek sajtója most azon töri fejét: vajjon mily szerencsés lesz a kormány egyházi javaslata s mily állást fog ezzel szemben elfoglalni a szélsőbal, amely hogy van-e, nincs-e? a jövő fogja megmutatni.

Hogy ez érdekes téma, az tagadhatlan. Van-e szélsőbal, nincs-e szélsőbal? Még erre meglehet felelni, hogy: Igenis van. De hogy milyen lesz az a szélsőbal? milyen állást foglal el az a szélsőbal? Egymás ellen, avagy egymás mellett fognak-e küzdeni az árnyalatok? Ezt már nehezebb kitalálni, pedig ezt szeretné tudni a nemzeti párt.

Azt szeretné tudni a nemzeti párt, akadna e vajjon szövetségese, ha az egyházi kérdésben a kormány ellen foglalna állást? Hogy Ugronékban van hajlandóság, azt, az Ugron ultramontán szónoklata után, hinni merik, de azért bizonyosan nem tudják. A választókerületekben visszatetszést szült az Ugron-párt magatartása. A választók mérvadó része, az intelligenczia, az egyházi javaslat mellett szavazott, az a képviselő tehát, aki ellene szavaz, választóival összeütközésbe fog jönni, és az meggondolandó.

A nemzetiek is gondolkozóba esnek e felett, pedig ők minden áron opponálni akarnának. Egyedül nem mernek. Kompanistát keresnek, lesz-e kompanista Ugron? Meri-e tenni választóival és Kossuth Lajossal szemben? Lesz-e kompanista Polonyi? Meri-e tenni választóival, Kossuhttal és Eötvösékkel szemben?

Ezek itt most a kérdések. Apponyi ur is ettől teszi függévé állásfoglalását, mert hogy a nemzeti párt elszigetelve egyedül maradjon, az egész parlamenttel szemben a papok mellett foglaljon állást és gyülöletessé tegye magát az országban? Azt nem meri.

Apponyi Albert grófról az a vélemény van most elterjedve a gyengébbek közt, hogy ő valódi szabadelvü. Ezért rokonszenvez vele a beszéd és ujságirók után menő s a maga lábán járni nem tudó véknyabb kegyelmü politikus csizmadiaság, amely elhiszi neki szóról szóra a mit mond: Ez a jámbor hit a nemes gróf népszerüségének Sámson haja, ámbár amint ez a haj lehull, amint ezt az egyházijavaslat Delilája lekoppasztja, bizony bizony hiába fog Apponyi a parlament oszlopaiba ragaszkodni, hogy megrázza azt, mert ha valami omlást idézne is elő, az legfeljebb őt és pártját ütné agyon.

Nos hát a mire kiváncsiak lehetünk az az Ugronék és Polonyiék állás foglalása. Ha elhagyják magukat ámittatni Apponyiéktól és a javaslat ellen harczolnak? Am jól gondolják meg. Szedjék össze eszük minden porczikáját, a kifogások és csürés-csavarások minden szofiszmáját, mert ebben a kérdésben nem hiszszük az ország nagy közönségét oly rövid látónak, hogy bár csiklándozza az ellenzéki véna, de félre hagyja magát vezettetni. (—y—)

A kassai drágaság és a városi tisztviselök.

A sanyaru viszonyok által indittatva, legközelebb czikkelyt közöltünk, a melynek kvintessencziája az volt, hogy itt az ideje a városi kisebb-javadalmazásu tisztviselők szorult anyagi helyzetének javitása fölött elmélkedni és e tekintetben a cselekvés terére lépni, mert e jelenlegi és télviz idején kétségkivül még jobban előtérbe lépő drágaság szinte lehetetlenné fogja tenni a megélhetést azok számára, a kiket a mostoha sors azzal vert meg, hogy a közügyek szolgálatában tengessék életöket. Ezt a nézetünket akarja egy előttünk és lentebb olvasható közlemény megvitatni és habár ezt nyilt kérdés gyanánt állitjuk is oda, nem tagadhatjuk meg a czikkely beküldőjének azt az igazságot, a melyet a kassai közismert drágaság oka gyanánt fölállit, már csak azért sem, mert az általa emlitett viszásságok ellen mi a közönség érdekében igen sokszor szállottunk sikra, de sajnos, mindeddig süket füleknek beszéltünk. Az előttünk fekvő czikkely ez:

Tisztelt szerkesztő ur!

Szeptember hó 3-án 100-ik számu lapjában megjelent „A nagy drágaság“ czimü vezérczikkére vonatkozólag, legyen szives pár soraimnak lapjában helyet adni.

Az igaz, hogy az idei időjárás egyáltalában mindenre rosz volt, de az még nem okoz annyira nagy drágaságot, hogy a városi tisztviselöknek drágasági pótlékot volna szükséges adni, mert ha a városi tisztviselök a szükségeseket módja szerint elintéznék, mint azt több szomszéd városban tapasztaltam, itten sem kellene az életmi szereket drágábban fizetnünk.

Nekünk itten alig lehet első kézből valamit megszereznünk, azért kell azt máris drágábban fizetnünk, mert a kofák a vidékieket már a vámnál megvárják és czikkeiket már ottan veszik meg, ugy hogy mi már csak másod, harmad kézből juthatunk hozzá a piaczi árukhoz.

Ez az oka, hogy mi itt Kassán nem tudunk olcsóhoz jutni. S ki ennek az oka? A városi tisztviselőség, s még ők kezdik a drágasági pótlékot kérvényezni, mikor nekik meg van a rendes havi gázsijok.

Mit szóljunk mi hozzá gazdák és üzletemberek?! Ha termelünk valamit, azt az időjárás mostohasága teszi tönkre.

Czikkeinket pénzzé gyakran nem tehetjük, de a kivetett adót azért meggveszik rajtunk, akárhol vegye is a szegény ember.

Igy vagyunk a cseléd és napszámos dolgában is, hogy mindent duplán kell fizetni s még igy is csak nagy nehezen lehet kapni mert a melyik cselédnek van egy pár megtakaritott forintja, nem megyen sem szolgálni, sem napszámba, hanem tétlenül lebzsel egész nap a piaczon. S ki ennek az oka? A városi tisztviselőség.

TÁRCZA.

Koronás koldus.

Nemde furcsán hangzik: Üdülni jöttem Hallba? Az unalmat, mely a város fogalmávnl tán elválaszthatlanul van összekötve a nyári saison alatt, elüzni kivántam és idejöttem, hogy uj éltető anyagot hajtsak a szivbe s a lélekbe, hol csak a természet szép és egészséges s az embar, kinek élvezetére teremtetett a világ, beteg, nagyon beteg...... Nem, én inkább magam szenvedek, de szenvedni látni nem tudok.

Oh az, ki modern idegbajt megy gyógyitani a Tátrának szép fenyveseibe, az nem alkothat magának való képzetet ezekről a mély, annyiszor gyógyithatlan betegségekről. Végig mentem első nap a kedves hüs parknak sétányán, verőfényes meleg nap volt, a tüzes égi golyó pazarul szórta szines sugarait a földre, melyek megaranyoznak minden levelet, minden virágot, melyekről azt hinné az ember, hogy mosolyt kell deriteniök a legelkeseredettebb lény ajkára, s ott elvánszorogtak mellettem mankóra támaszkodva, kocsikban hanyat dülve az élőhalottak százankint, busan, mintegy édes emlékezés ábrándjaiba merülve, horgasztotta le fejét az egyik, a másik vágyakozva vetette fel tekintetét az égre, mintha reményt és vigaszt akart volna meriteni abból a szende napfényből, mely egyedül képes csak életet adni mindennek, de mosolyt, vig mosolyt nem láttam egynek arczán sem, pedig ujjongva danolta fenn a fának árnyékos lombja közt szivreható dalát a madár...

És én elfutottam gyáván e rémes helyről messze, hol nincsen szenvedés! Ugy-e milyen önző lélek, mit hiába tanitottak meg a gyermekkorban arra, hogy enyhitse a sinlődő baját, ugy-e mily gyalázatos gyávaság, midőn érzesz magadban erőt arra, satnya lélek, hogy mondj vigasztaló szót azoknak, kiknek oly nagyon van szükségük a vigaszra, akkor menekülsz e mételyezett légkörből, nehogy a szenvedés belopódzék a te testedbe is s legyen egy seb helyett kettő és még több?

Menekülsz, de nem hibád! Midön az ember kimerülve a fárasztó munkától, a poros léget, a nagy város szük láthatárát undorral hagyja el, hogy ujra pirt hozzon e sápadt arczra, hogy örömet varázsoljon e fásult kedélybe és aztán éden helyett sirkertbe jö, hol nem tüdődagasztó ózon, hanem a bomlásnak, a semmisülésnek pusztitó emanacziója hatnak keblébe; hol ének s vig ujjongás helyett jajszót hallnak, öröm helyett fájdalmat látnak érzékei, oh akkor elveszti erejét a lélek s valami fensöbb erő, tán az életfentartás ösztöne elforditja fejünket a gyötrelem borzalmitól, érezzük, hogy gyávák vagyunk, a nemesebb erkölcsi érzés hangosan emeli fel szavát, és mi mégis futunk.

A pusztulás helyéről vágytam kifelé a természet ölébe, mely egyedül él évmilliókon keresztül; népek, nemzetségek végnélküli változásban látták őt, mint látja a jelen és látom én. Az Alpesek ott előt tem büszkén nyujtják fejér-fürtü és kopasz fejeiket ég felé, mintha éreztetni akarnák a föld atómnyi férgével semmiségét, s az ember ez örök óriások előtt egy pillanatra mégis felejti mulandóságát s a halhatatlanságra gondol.

Kiirthatlan agyréme az embernek s én undort éreztem még borzasztóbbat a nyomor, a végnek ez emlékeztető jele iránt; s a halhatatlanság képei: az el nem enyésző titánok annál fokozottabb erővel vonzottak magukhoz.

Hogyha aztán vége volt annak a köteles reggeli sétának, mely lázasan izgatott rémkisérteteivel, akkor nem tétováztam többé egy pillanatig sem s bucsut vettem egy időre e szerencsétlenektől, kiknek állapotát tán a szibériai nyomorult sem irigyelné.

S midőn e szegény betegek reszketve várják szobájukban az orvost, ki nyilást vájjon roskadozó testükön, hogy a belső méregtől megszabaduljanak, akkor az én ádáz lelkem üzi a testet kifelé; elhagyom az utolsó házat, ennek ablakán is egy kinzott gyermeknek szivszaggató jajveszékelése nyomul ki, nem tudom elhallgatni, menekülök messze s szinte könnyebülve lélegzek fel, hogy ott vagyok már az aranykalászos mezők között, szelid hullámokban ringatóznak a gyengéd szellő fuvallatától, tovább tarka rétek terülnek el, rajta meztelen lábu pirospozsgás gyermekek ugrándoznak, a rét mentén pedig csendes énekét hallatja a csergedező patak és ugy látszik, mintha még az ég dalos madarai is gyönyörködni óhajtanának e vig symphoniában, odagyülekeznek partjára a szép nefelejts mellé és hallgatják áhitattal.

Milyen gyönyörü összhangzatos kép, a hol minden él és virul! oh én csak az életet szeretem a természetben, és félek mindentől, mi a mulandóságra emlékeztet. Fájos érzést kelt bennem a kereszt, mert vele a sirra gondolok, „rémülök a pondrótól, hisz annak saját testünket hizlaljuk;“*) összeborzadok, midőn hullani látom lombán a fa levelét egy rövid élet s mig társai fenn pajzánul játszhatnak a napsugárral, neki el kell hagyni nemes magaslatát s a ronda porond közé vegyülnie.

Milyen kin lehet egy beteg léleknek ezt látnia, egy rémes kontrast amott a gyermekek örömtelt játéka, s itt a halálnak gunykaczajos riadalma az élet felett.

S a beteg lelkek eltévednek még e helyekre is, hogy sirjon szemük, midön az életnek, az egészségnek ezer meg ezer képe néz feléjük, a melynek az ő omlatag romjaik olyan siralmas ellentétét képezik.

Kápolna mellett haladok el, egy a sok közül, miket a nép épitett az utak mentén, tán hogy e nyomoruItaknak legyen hol vigaszt s reményt keresniök. E hely sem üres, finoman öltözött ur térdepel előtte, lábai reszketnek, arczát, kezét, nyakát fekete sebkötők fedik, melyek alól szomoruan nyulnak ki fején ősz hajszálai... közelebb jövök s megismerem a koldus herczeget.

Oh mit érhet neked a herczegi korona, te beteg lény, mit érhet neked czim és rang, mikor nem birod azt, mi nélkül minden is semmivé leszen. Ugy-e szivesen dobnád oda őket, ha cserébe életet és egészséget adna a természet, nem riadsz e vissza önmagadtól, midőn aranykoronát tesznek ifju ősz fejedre, mely alatt vérző ronda tested összetörik, mint a mikor könnyü szél roncsolja szét a hatalmas tölgynek korhadozó törzsét? Tán gunyt akar veled üzni az ég hatalma, hogy bünhödjél ártatlanul réges-régen elköve-

*) Shakespeare: Hamlet.

E visszás állapotokon pedig igen könnyen lehetne segiteni. Egyszerüen be kellene tiltani, hogy 9 óráig a kofák bevásárlásokat tehessenek, eddig az asszonyságok bevásárolhatnak és olcsóbban juthatnak holmihoz még pedig első kézből, nem pedig a kofától. Ez pedig fő. Igy volna több cseléd és napszámos is, és határozottan olcsóbb volna a piacz!

Egy polgár a szegényebbek közül.

Ujdonságok.

Bankett. Holnap 14-én este 8 órakor id. Novelly Sándor kamarai elnök, királyi tanácsos tiszteletére a Schalkházban nagyobb aranyu diszlakoma lesz, a melyen az ünnepelt tisztelőit és barátait a legnagyobb szivességgel látja a rendezőség.

A kassai jogakadémia vasárnap e hó 10-én nyilt meg ünnepélyes veni sancte mellett. A mise után, melyet az akadémia rendes hitszónoka Tóth Imre szolgáltatott, fél tizenegykor volt az akadémiai tanulmányi év ünnepélyes megnyitása. Az ünnepi szónoklatot az akadémia derék direktora Klekner Alajos dr. tartotta. A kenetteljes, vallásérkölcsi nivón álló szép beszéd az életből vett példákkal illusztrálta fejtegetéseiben az erkölcsileg és jogilag helyesen berendezett életmód szabályait s figyelmeztette a hallgató jogakadémiai polgarságot, hogy miként haladjanak tovább a helyes uton. Beszéde folyamán egy nagyon aktuális jogász szenvedélyről is megemlékezett a direktor, még pedig a padfaragásokról, melyeknek szembeszökő eredményeit ott láthatta maga előtt a padokban ülő közönség, abban a sok czifrán kifaragott női névben. Nagy áhitattal hallgatták a gólyák az igazgató beszédét, de azért meglátszott arczukon, hogy azért nincs kedvük elhagyni nekik se az elődök nyomdokait. Es bizony aligha hogy be fognak vonulni az első éven a gólyák a magasabb tudományok megviselt butorzatu termeibe, megállhatatlan gyorsasággal szaporodnak majd a padokba vésett Ellák, Irénkék és Etelkák is. Klekner Alajos dr. tanévmegnyitó kijelentését harsány éljenzéssel fogadta az ott egybegyült közönség, kiknek soraiban ott láttuk Fábián János alispánt, Münster Tivadar polgármestert, Szieber Ede tankerületi főigazgatót s társadalmi életünk több előkelőségét.

Hymen. Fáy Andor birtokos jegyet váltott Jakabfalvy Jolán kisasszonynyal, néhai Jakabfalvy Ferencz kir. tanácsos kedves hugával.

A polgármesterek legközelebb Debreczenben konferencziára fognak egybegyülni, a melyen a szabad királyi városok közigazgatásának aktualis kérdései lesznek napirenden megvitatva. E konferenczián Kassa polgármestere is részt fog venni.

A szegedi országos ügyvédgyülésen a kassai ügyvédi kamarát dr. Glück Lipót ügyvéd, a Jogi Közlöny szerkesztője képviseli.

Szinészet. Halmay direktor tagjainak névsorát e napokban kibővitette, t. i. mint a fővárosi lapokban olvassuk szerződtette Keszthelyi kisasszony operett-énekesnőt, a ki mostanában jeles sikerrel végezte be a szinészeti akadémiát.

Deil Jenő kereskedelmi és iparkamaránk érdemes titkárja Miskolczon, a hol az utóbbi napokban a kamarák titkárjai és az iparosok országos kongresszust tartottak, általános érdeklődésnek és kitüntetésnek volt részese. Azzal szerezte meg ezt, hogy mint az önálló vámterület kérdésének előadója, ennek a szükségét olyképp magyarázta meg, hogy határozati javaslatát meg sem kellett indokolnia és a beszédje nyomán fakadt lelkesedés fölöslegessé tett minden beszédet. Ugyanilyen hatást ért el a házaló-ipar elleni védelmet tartalmazó javaslatának előadásakor.

A vármegyénkbeli gazdasági egyesület most szombaton tartotta Kassán a gazdasági tanintézet telepén fenállása óta tizedik vándorgyülését, a mely szántás, eke-versenynyel, néptanitók, sok évig egy helyen szolgáló cselédek jutalmazásával és lódijazással volt egybekötve. A gyülés reggeli 8 és fél órakor rövidesen csak az egyes szakokban müködni hivatott birálókat választotta meg és azután az egyes helyeken oszlott szét, hogy a kitüzött czélnak megfeleljen. A bizottságok jegyzőkönyvei szerint a következő eredmény éretett el s pedig:

az ekeversenyben részt vett a Schlick-féle budapesti gépgyár, Bauer és Társa Debreczen egy Balogh-féle két és egy barázdás-ekével, mig Faragó István két barázdás-ekéjével versenyen kivül helyeztetett. A verseny előtt a Schlick-gyár képviselője kijelentette, hogy a versenydijra nem pályázik. A verseny megejtetvén, a Balogh-féle kettős-eke arany diszoklevéllel lett kitüntetve, mig a Schlick féle gyár kitünő gyártmányaival a gazdaközönség legnagyobb elismerését érdemelte ki és a birálók köszönet-nyilvánitást hoztak ajánlatba az egyesületnél;

a szántásversenynél Soffa Mihály a gazdasági tanintézet bérese 3 aranyat, Angyal István báró Melczernél Alsó kékeden szolgáló béres 3 aranyat, Nemésányi János a gazdasági tanintézet bérese 2 aranyat és Pubek Mihály ugyancsak báró Melczer bérese 2 aranyat nyertek kiválóan eredményes szántásukért;

a tanitók dijazása, a melyeknél a főszempont, hogy a tanitó haszonnal és eredménynyel gyakorolja és tanitsa a haszonkertészetet, méhészetet stb., a bizottság által jutalmazásra érdemesnek találtattak: Láczay József forrói r. k. néptanitó (2 huszkoronás arany), Hegedüs József alsó-vadászi ev. ref. tanitó (egy huszkor. arany), Szendrey István alsó-vadászi ev. ref. tanitó (egy huszkor. arany), Haakovics Bertalan vilmányi r. k. néptanitó (egy huszkoronás arany). A biráló-bizottság müködésének és a méltányos itélet kimondásának megkönnyitése szempontjából czélszerünek mutatkozik azonban a következő elfogadott inditvány: Jövőben a tanitók gazdasági ügybuzgóságának jutalmazása alkalmából hirdetett pályázatban mondja ki a gazdasági egyesület, hogy a pályázati kérvények lehetőleg a jutalomdij kiosztását előzőleg két hónappal kivántassanak be; a kérvényekben soroltassék fel: hány köpüvel és milyen rendszer szerint gyakorolja kérvényező a méhészetet? Hány oltványt oltatott be tanitványaival és hányat osztott ki a község lakosai között? Van-e magoncz iskolája? Hány alanyt nevel és hányat olt be évenkint? Es mennyi az oltvány állománya? Végre a biráló-bizottság jó eleve értesittessék a pályázók neve és lakása iránt, hogy alkalmilag személyes tapasztalás utján is meggyőződhessenek a folyamodók tevékenységéről.

cseléd-dijazás. A dijazásra beérkezett 14 kérvény vizsgálat alá vétetvén, a 120 koronás dijból 4 jutalomdij állapittatott meg s pedig 1. dij 50 korona, 2. dij 30 korona, 3. dij 25 korona és a 4. dij 15 korona. A bizottság az első dijat 35 évi egyhelyeni folytonos szolgálati jutalmazására Kádár József béres illetve gazda felső-gagyi lakosnak itélte. A második dijat a 31 évig igáskocsis minőségben gróf Forgách István uradalmában szolgáló Harda Ferencznek itélte. A harmadik dijat a 27 évig különböző minőségben báró Schell Rezső uradalmában szolgáló Rontó Pálnak itélte. A negyedik dijat a 21 évig különböző és legutóbb gazda minőségben Fekete Albert birtokán szolgáló Sápi Andrásnak itélte oda. Csizmár András, Medve János, Turóczi János dijazható azért nem volt, mert ők az előbbi években már dijazásban részesültek. Estók Mihály, Buza István és Simcsák István pedig azért, mert szolgálatadóiknak egy már több évi szolgálattal biró cselédje dijazva lett. Lőrincz János cselédnek dijazása azért mellőztetett, mert gazdai bizonyitványa nem volt, a Juhász János dijazása pedig azért, mert ő mint bacsó szemben a többi dijazott cselédekkel más megbirálás alá került.

A ló-dijazás eredménye: Dijazásra elővezetve lett Felső Takács Jánosnak Tornyos Németiből 2 drb. kanczája, id. Tóth Jánosnak Tornyos-Németiből 1 drb. kanczája, ifj. Szombati Andrásnak Gönczről 2 drb. kanczája, Fáy Andornak Bodolóról 2 drb. kanczája, Elek Józsefnek Méhészről 2 drb. kanczája, Bortnyák Istvánnak Tornyos-Németiből 2 drb. kanczája, Petrus Mihálynak Alsó-Mislyéről 1 drb. kanczája, Jurcsó Jánosnak Böödről 3 drb. kanczája, Máté Jánosnak Rankról 2 drb. kanczája, Mitró Jánosnak Tornyos-Németiből 1 drb. kanczája, báró Melczernek Alsó-Kékekről 1 drb. kanczája, Lepeschnek Kassáról 1 drb. kanczája, Scholtz Györgynek Miszlókáról 1 drb. kanczája, Kmetz Jánosnak Zdobáról 1 drb. kanczája; továbbá Kovács Lajosnak Vilmányról 1 drb. három éves kanczája, Felső Takács Jánosnak Tornyos-Németiből 1 drb. 3 és 2 drb. 2 éves kanczája. Kovács Reha Jánosnak Alsó-Kemenczéről 2 drb. 3 éves kanczája, Orosz Jánosnak Kassa-Ujfaluból 2 drb. 3 éves kanczaja és 1 drb. 3 éves csödöre, Varga Mihálynak Olcsvárról 1 drb. 3 éves kanczája, Pahuli Istvánnak Szilvas Apátiból 1 drb. 3 éves kanczája és végül Lepeschnek Kassáról 2 drb. felnőtt csödöre versenyen kivül. A biráló-bizottság egyhangu itélete alapján a következők részesültek dijazásban: Az első diszoklevelet Fáy Andor bodolói földbirtokos nyerte, 60 korona aranyat nyert Felső Takács János Tornyos-Németiből, 50 korona aranyat nyert Bortyák István Tornyos-Németiből, 40 korona aranyat nyert Petrus Mihály Alsó Mislyéről, 30 korona aranyat nyert Mitró János Tornyos-Németiből, 20 korona aranyat nyert Elek József Méhészről, 20 korona aranyat nyert id. Tóth János Tornyos Németiből, kik is a dijat kifogástalan anyakanczáikért nyerték. A 3 éves csikó dijazás eredménye a következő: Felső Takács János Tornyos-Németiből diszoklevelet nyert Pahulyi János Szilvás-Apátiból 60 korona aranyat nyert, Reha János Alsó-Kemenczéről 40 korona aranyat és Kovács Lajos Vilmányból 30 korona aranyat.

A vandorgyülést és versenyeket délben a gazdasági tanintézet nagy termében tartott sikerült lakoma füszerezte, a melyen az érdekeltek és számos vendég vett részt. A birálók soraiban jelentékeny tevékenységet fejtettek ki Péchy főispán, Fábián alispán, Comáromy László, Fiedler Károly, báró Schell Gyula, Kovácsy Béla a gazdasági tanintézet igazgatója, Bukuresty B. János, Berzeviczy Egyed, Gerlóczy Géza, Marton Andor gazd. intézeti tanárok, Diósy Miklós, Widder Mór, Meczner József, Nikházy László, Csoma József, Naményi, Zágróczky Gyula kir. tanfelügyelő, Kozóra Endre, Lakatos Miklós, Darvas Imre urak.

Néhai Dunkel Vilmos, korán elhunyt jelesünk képe életteljes hü vonásaival látható most a Maurer-féle könyvesbolt kirakatában. E képet a kassai ev. hitközség nagy terme számára rendelte meg, hogy kegyelettel őrizze meg emlékét annak a jeles férfiunak, aki egyháza érdekében is tevékeny és áldásos élete folyásában annyi sok jót tett. A kép Udvardy ismert képfestő müvészi ecsete alól került ki.

Kinevezés. A pozsonyi kir. itélő-tábla elnöke dr. Oberschall A. Pál végzett joghallgatót ezen itélőtábla területére dijtalan joggyakornokká nevezte ki.

Halálozás. Id. Binder Sámuel, a kassai három Binder (Ernő, Samu és Albert) jeles kereskedő édes atyja e hó 10-én 77 éves korában elhalt. Derék férfiu volt, a ki családja javára munkált és fáradozott. Temetése tegnap a felsőmagyarhoni első temetkező-intézet (Maurer udvar) rendezésében nagy részvét mellett ment végbe.

Múzeumunkat a lefolyt vasárnapon 150 személy látogatta meg és ez örvendetesen jellemzi, hogy a nagy közönség mennyi érdeklődéssel viseltetik az ott felhalmozott értékes tárgyak iránt. Kora tavasz óta e látogatások állandóan nyilvánulnak a hányszor csak a múzeum a közönség számára nyitva áll.

Eljegyzés. Fekete István, volt ujhelyi kegyesrendi, jelenleg aszódi gymnáziumi tanár f. hó 5-én eljegyezte Borschke Emma kisasszonyt, Borschke János ujhelyi gyártelepi hivatalnok kedves és szép leányát.

Elgázolta a bicykli. Hétfőn délután négy órakor, épen midőn a gyermekek oszoltak szét a kovács-utczai elemi iskolákból, egy bicyklista robogott végig a kis gyermekektől nyüzsgő fehér-utczán. Major István főmérnök hét éves fia, a kis Major Laczi olyan szerencsétlenül járt, hogy a nyilsebességgel tovairamodó jármü elé kerülvén, az feldöntötte és keresztül robogott rajta. A bicyklin ülő uri ember, ki a szemtanu gyermekek állitása szerint egy ismeretlen katonatiszt volt, leszállt erre kétkerekűjéről és felemelte az elgázolt gyermeket, kinek szeme fölött, a homlokán egy hosszu seb jelezte a bicykli utját, azután pedig a külsétány felé tovább robogott. A kis Major Laczi a seb következtében, melyet az orvosnak össze kellett varrnia, huzamosabb ideig kénytelen az ágyat őrizni. Felhivjuk az ilyen eshetőségekre a rendőrség figyelmét, különösen pedig arra, hogy az iskolák tájékán rendőrt állitson oda, mert hogy a gyermekeink java talán megérdemli, hogy arról a hatóság is tegyen valamit.

---

tett idegen bünökért; biborban engedett születni aranyból vert bölcsőben körülvették az aljas hizelgők ezrei, kik hazug dicséreteket szórtak fejedre, s arczra borulva zengedeztek hozzád hymnuszokat; s a midőn aztán közeledtél az élet azon korához, hogy éreztethesd hatalmadat és erődet azokkal, kik fejüket meg nem hajtják, s megvetve nézhesd az aljas tömeget, mely ruhad szegélyét csókolja a földön elterülve, akkor jogát jött követelni az ördög, melynek egykor tan őseid vagy tennen életadóid felajánlották lelkedet, követelte jogát és téged az undoritó sárba lökött, hogy csorbát ne szenvedjen a természet törvénye: Bünért bünhődni kell!

Elvette tőled azt, mi nélkül nincs öröm és boldogság a világon s a mit két kézzel dobnál oda a czim és czimére után vágyó szolgalelkeknek, azt meghagyta néked, hogy érezzed büntetésednek egész sulyát és semmiségét a fénylő arany és farizeus udvaronczok közepette.

Milyen égbekiáltó igazságtalansága a gondviselésnek!

Az utczaszegleten ácsorgó koldus reszketve nyujtja feléd vézna karját és alamizsnát kér tőled, a gazdag urtól, a kinél nagyobb koldus nem lehet a földön.

Az a koldus rég beletörődött helyzetébe, négy deszka lakása itt lent és lenn a sirban, hisz arra praedesztinálta a természet, hogy rongyokban szülessék és haljon meg; de te még ezt is irigy szemmel nézheted, mert biborod és aranyod az ő rongyainál is rongyosabb.

S most elhagyottan bejárod a világ csodás tájait, megalázod bután szellemedet, mint az ostoba kishitü pór, csókolsz szent csontokat, érintesz szent kabátokat, te fenséges herczeg és nem vagy képes megérteni, hogy mindez hasztalan döreség, hogy életedet martalékul dobták oda a rosznak s ez inyére rágódik rajta, a mig porrá nem leszen; s te sirhatsz, jajgathatsz, imádkozhatsz, könyöröghetsz, gyermekes játékodon vigyorogva nevet a démon, szenvedned kell, mert nem képezhetsz kivételt a világ szabálya alól: hogy bün nem marad büntetés nélkül.

A kápolnával szemben lehevertem az illatos fübe és a bosszus reflexiók, melyek kinozták agyamat a természet igazságtalansága felett, csaknem szédületes álomba kergettek.

Majd ismét feltekintek s a koronás koldus még mindig ott térdepel a kápolna kemény kövén, összekulcsolt kezei görcsösen tartják a bejárat vasrácsozatát, hangos fohászának töredékei fülemig szállnak… aztán megszakitja azt, legöngyölgeti fejéről a kinzó fekélyeket takaró foszlányokat, egy darabot letép belőlük és oda akasztja a vasrácsra a többi mellé; a fertőztető vércseppek pedig szomorun hullnak azalatt herczegi öltönyére.

Oh sajnálatraméltó lény! Te cselekszed ezt, ki arra születtél, hogy szellemed messze a magasban szárnyaljon s fáklyaként világitson a sötétben révedező vakoknak?

Hát nem szégyelled szellemedet az alacsony nép butaságának szinvonaláig sülyeszteni, hát reményt a babonától vársz, az ördögnek játékától, te, ki annak hatalmában vagy?

Nem, ez nem keresztényhez, ez nem a természet koronájához illő reménykedés!

Nézd ott magad előtt tövissel koszoruzott, ezer kinnal gyötört urunkat anyjának ölében, ki mindezt szótlanul türte millióknak üdveért; igazságos volt-e az ő szenvedése, ki világokat alakitott ujjá? Lássanak szemeid tul az égnek kék azurján, nem látják e bünös elődödnek lelkét, melyet panaszaid és kinjaid a földi léten tul is a tieidnél még gyötrelmesebben kinoznak, midőn vesznie kell látni saját vérét s pusztulni nemzedékét?

Szenvedj te is keresztény resignatióval, hisz a sirban heverő bünösnek szelleme a magasból könyörög hozzád irgalomért…

S mintha hirtelen belátná tettének döreségét, ajkai hangosan mormogják a kápolna falára irt sorokat: „Ti mindnyájan kik erre jöttök, nézzétek, ha van-e fájdalom, mely az enyéméhez hasonló.“… ránczos gyönge karját ujra felemeli s a vászon foszlányt leszakitja a vasrácsozatról; azután sir, sir keservesen.

A nap tüzpiros lapja lassankint eltünik a rózsás óriások megett, utolsó sugarai a kápolnára esnek s arany glóriával övezik a megváltó homlokát.

Az Alpesek felől hüvös szél lengedez, s meglebegteti a vasszegekre akasztott ocsmány vászonrongyokat, a letépett rongyot a magasba hajtja ég felé…

S. A.

Szerencsétlenség a pályaudvaron. Zsolnáról irják, hogy ott vasárnap délután a Kassáról érkezett vonathoz a pályaőr egy vaggont akarván kapcsolni, oly szerencsétlenül került az ütközők közé, hogy bordái teljesen betörtek. Már haldokolva szállitották a kórházba a szerencsétlenül járt embert.

A kolera — mint levelezőnk irja — Sátor-Alja-Ujhelyben is föllépett és eddig három megbetegedés közül kettő halálos kimenetelü volt. A csekély megbetegedések ugy vármegyénk fő- és alispánja: Molnár István és Matolay Etele, Dókus Gyula főjegyző és Löcherer Lőrincz dr. várm. tiszti főorvos, mint Barthos József központi főszolgabiró élén a Schmidt Lajos rendőrtanácsos és Szepessy Arnold városi orvos erélyes intézkedéseinek és azok lelkiismeretes keresztülvitelének köszönhető. Dr. Miskolczy miniszteri biztos, a város köztisztaságáról és rendszabályok foganatositásáról meggyőződvén, mindent rendben talált.

Óvó-intézkedések Abauj-Szántón. Mióta az országban és tőlünk közel szórványos kolera-esetek merültek fel, — irja levelezőnk — azóta Abauj-Szántó képe teljesen megváltozott. Arkok, vizvezetékek alaposan kitisztittattak, állóvizek, éveken át büzhödt levegőt árasztó posványok nem léteznek többé, a közkutak előtt idők óta összegyülemlett s itató marhák által fertőztetett poshadt vizek eltüntek, kiszárittattak és jó vastag kavicsréteggel fedettek be, az udvarokban tisztaság uralkodik, söt a mi tán még soha meg nem esett, az utczákat is seprik és locsolják. Mi okozta e nagy változást? Tán felocsudtak Abauj-Szántó polgárai és egyszerre szakitani akarnak az apákról fiukra szállt hagyománynyal? Talán azon meggyőződésre jutottak egyszerre, hogy csak a rendkivüli tisztaság képezi a leghatalmasabb fegyvert a kolera ellen? Távolról sem. Nem szivesen tették ők azt, nem szivesen fosztották meg a békákat és fertőző miazmákat ösidöktől birt tanyájoktól. De hát a főszolgabiró, meg a szolgabiró nagy urak, a kik nem azért adják ki a rendeletet, hogy az csak irott malaszt legyen, a kik nem értik az ilyen dolgokban a tréfát, hanem szigoruan utána néznek személyesen, hogy az az utolsó betüig végre is hajtassak. Itt Puky Bertalan főszolgabiró, ott Berzeviczy Gyula szolgabiró, harmadiknak dr. Widder Bertalan tb. megyei főorvos talpon vannak s fáradhatatlan buzgalommal intézkednek, örködnek a város, a járás egészségügye felett és az elért fenti eredmény mutatja, mit képesek teremteni rövid idö alatt ily erélyes, szakavatott kezek. Azonban még egy nem kevésbé fontos feladat vár a járás és a város e legfőbb embereire. Ez az utczák, legalább a házak előtt eszközlendő, a képviselő testület által már régen elhatározott kikövezése. Meisels Jakab gyógyszerész kezdeményezésére a képviselő-testület jó régen elhatározta a házak előtt leendő kövezését. A határozat a megyei közigazgatási bizottság által jóvá is hagyatott már s a képviselő-testület egy bizottságot küldött ki a tervezet elkészitése végett. E bizottság azonban, fájdalom, szerencsétlenül választatott, valamint szerencsétlenek voltak a multban is mind ama bizottságok, melyekben a vezérszerepet épen azon férfiak viselik, a kik a priori ellenségei mind azon közügyeknek, melyek részükröl is egy kis áldozatot követelnek. — Nem sokára beállnak az őszi esőzések s önök legjobban tudják, hogy nezzek ki ilyenkor az utczák, milyen hepehupás a főutcza is, hogy némely helyütt még a csizmaszár fölé is ér a sar, melyet még nappal sem lehet kikerülni, hát még éjjel az egyetlen lámpa által sem világitott korom sötétségben! 600 legtöbb szegény, lábbelivel alig ellátott tanköteles gyermek, később ugyanennyi óvoda öteles, miként czammog naponta 4 szer e feneketlen sárban leirni nem, csak látni lehet. Nem égbe kiáltó-e, közvetlen közelben annyi kővel és kavicscsal birni, hogy egy félországot lehetne belőle felépiteni s még is ilyen még az alföldi vidékeket is fölülmuló sártengerben mozogni! Szivesen rakunk mi krajczáronkint is annyit, a mennyi teher azokra a posványokat és sarat kedvelő vezérekre jut, csakhogy miattok ne akadjon meg egy oly ügy, mely a városra csak üdvös lehet.

A boldog házi inas. Az inasok vagy nagyon boldogok, vagy nagyon boldogtalanok szoktak lenni. Ez a pszihologiai tény teljesült be azon a házi inason is, ki az elmult napok egyikén nagyon boldognak érezte magát. Mivelhogy pedig az inasoknak nincs igen nagy okuk arra, hogy a maguk születésnapjának közeledtére érezzék magukat boldogoknak, ezért a mi derék hősünk is inkább a ház urnőjének születésnapjakor érezte magát oly nagyon boldognak, hogy ennek megéneklését érdemesnek találta. Es Jean leült a konyhaasztalhoz, elővett egy gyürött papirost s törött plajbászt és irt — köszöntő verset a háziasszony tiszteletére és a maga boldogságára. Itt fekszik előttünk a papiros, rajta azok a kuszált sorok, egybefolyó mondatok, irás hibák és szarkalábak. Minden oly remekül primitiv. — Legprimitivebb pedig maga az az eredeti vers, melyet általunk felkért professzionátus hieroglif buvárok se mertek versnek minősiteni. Magunk is csak fentartással tesszük azt s csak azért, mert a szerző maga is azt irja. Hanem hogy ne foszszuk meg olvasóinkat az egésznek élvezetétől s hogy a népköltészet buvárainak egy őseredeti vénáju népbeli ember költeményét mutathassuk be tanulmánytárgy végett, im itt közöljük az egészet szórul-szóra iráshibáival egyetemben:

Becses születésnajára köszöntésem it vagyon imára sorjába fogadja általam tekintetes ela (Ella) asszonyom minthogy születés napját firis jo egéségbe el érheti közötünk légyen áldva vig életbe hitves társa körébe számlájanak sok számos éveket áldva áldasék örömöközött vigan éldekelve mint a madár zöd leveles erdőbe virágról virág lobjaira száldogálnak életöket én is ekint kivánom szivemből e vers irója ki ez betüt rakta végit már tovább nem irt mer kezébe konyha ruhát foga tányértörleni — boldog a ki irta boldog a ki olvassa magát ki és szép tájba talája.

Egész selyem, mintázott Foulardokat (mintegy 450 különböző fajban), méterenként 85 krtól egész 3 frt 65 krig — valamint fekete, fehér és szines selyemszöveteket 45 krtól 11 frt 65 krig — sima, koczkás, csikos, virágos, damaszolt minőségben (mintegy 240 féle dispositió és 2000 különböző szin és árnyalatban) szállit: postabér és vámmentesen Henneberg (cs. kir. udvari szállitó) selyemgyára Zürichben. Minták postafordulóval küldetnek. Svájczba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

11—15

CSARNOK.

II. Rákóczy Ferencz hamvai.

Thaly Kálmántól.

(Folytatás.)

Az egyik, az innenső, a belsőnél jóval rövidebb, kisebb és korhadtabb, összeomlottabb volt; a másik, mely a hosszu talapkö alatt, belső oldalával szorosan a fal mellett feküvék, amannál épebbnek látszó, sokkal hosszabb s nagyobb, általában hatalmas koporsó. Ambár keleti részök a talajkoczkák alatti, még érintetlen föld alá nyult be, s igy az oltár felőli végüket nem láthattam: mindazáltal az már kitünt, hogy mindkettö a szélesebb végével nyugatnak, s igy a két halott fejjel szintén nyugatnak, vagyis a templomhajó irányában, lábbal pedig keletnek fekszik, arczaikkal mintegy az oltár felé tekintve.

A hatalmas, nagy koporsórul nem volt többé kétségem, hogy az magának a fejedelemnek hamvait rejti; a mellette levő kisebbik pedig — Rákóczi végrendelete és Mikes tanuságtétele szerint — nem lehet másé, mint Munkács egykori dicső hősnőjéé, a nagy szabadsághős édesanyjáé. E nézetemet kimondván, Lobry szálit le utánam a sirgödörbe, s a koporsókat ö is megnézi gyertyavilágnál. Most immár a czél közelében lévén, a további eljárást állapitók meg. Először is, a gödröt bövittetnünk kellett még, baira, az oltár felé, a koporsóknak legalább közepéig s illetöleg fejedelemének keleti végéig; nyugati végével a nélkül is egy irányban valánk. Még néhány koczkát föl kelle szedetnünk; de már a további, teljes kibontás roppant földtömeg kiemelésével jart volna. Ugy igyekeztünk tehát, hogy a fejedelmének keleti végéhez magaból a koporsóbul, belülről hatoljunk el, a fejtől való szélesebb részt, le egész két harmad hosszuságig, teljesen szabaddá fogván tenni. Előbb azonban az innensö, kisebb koporsó nyugati teléröl kivántuk elháritani a földet, hogy tartalmat megvizsgálhassuk.

Mivel a koporsónak csakugyan nem volt már födele (hihetően 1839 ben pusztult el), munkásunkat a ki immár folyton gyertyavilágnál dolgozott, utasitottuk, hogy a holttest feje környékéről vigyázva, a kezeivel háritsa el a földet. Mi ott állánk a sirgödör szélénél. A koporsó szélesb végénél csak hamar feltünt a koponya. Kiemelvén, kezeimbe vevém s kegyelettel vizsgálám. Gömbölyded, gyönyörü alkotásu, minden kétségkivüli női koponya vala. Sima és fehér, mint az alabastrom. Szebb női fejet képzelni lehetetlen, — miként életében is hires szépség volt Munkács nagy asszonya. Mert okvetetlenül az ő feje; ott fekszik föliratos sirtáblája alatt, dicső fia hamvai mellett. A koponya, a mely egészen kiszáradt már, teljes épségü; számos foga meg van még s elég ép állapotban, kivált 60 éves életkorát tekintve a fejedelemasszonynak. Majdnem oly épek e fogak, mint a Bercsényinéjéi.

A koporsóban tovább a koponyán kivül csupán néhány apró, fehér csontdarabot találtunk, s nem a rendes fekvésben többé: hanem szétszórtan, a sirláda üret betöltő törmelék között. Ruhafoszlányoknak, gyöngyöknek, ékszereknek, stb. teljes hiánya. A széttördelt apró csontdarabokból is alig-alig lehetett már kivenni: a testnek melyik részéhez tartozhattak?*)

E pusztult állapotot megfejtik Mikes Kelemennek 1735 ben, Rákóczy Ferencz sirbatételekor irott sorai: „... A ládát, a kiben a koporsó volt, a jezsuitákhoz küldöttem. A koporsót kivévén belőle, felnyitották, hogy a testet meglássák. Sirt pedig azon a helyen ástak, a hová temették volt (1703 ban) az Urunk anyját. A kinek is csak a koponyáját találtak meg(?) és aztat a fiu koporsójába bezárták és együtt eltemették.“ (II. köt. 66. l.)

E sorokbul következtetve, mi azt vártuk, hogy Zrinyi Ilona koponyáját a fia koporsójában fogjuk lelni. De ime, a közvetlenül fiáé mellett fekvő saját koporsójában leltük meg, fő rendes fekvő helyén. Ezt az ellenmondást kétképen lehet kimagyarázni. Egyik lehetőség, hogy Mikes, — mint „küldöttem“, „találták, zárták, temették,“ (s nem: „találtuk, zártuk, temettük“) szavaiból következtethető, — a sirba helyezésnél nem volt személyesen jelen, hanem másodkézből, a jezsuitáktól, esetleg ezeknek egyikétől értesült; avagy talán csak a koporsót átadott udvari szolgák relatiója, szóbeszéde után irt. Lehet, hogy a jezsuita-atyák eleinte csakugyen szándékoztak a fejedelemasszony koponyáját és apró csontmaradványait a fia koporsójába zárni — de utóbb mást gondoltak, és meghagyták eredeti helyén, a saját sirládájában, hol maig feküdt és fekszik.

A második lehetőség pedig az, hogy Zrinyi Ilona koponyáját ök valóban behelyezték a fejedelem koporsójába, — honnan azután, mint nem oda tartozót, az 1839-iki sirbontók kivévén, áltaItették az ujra-eltemetéskor a saját omladozott koporsójába. — Mi is viszszaraktuk, a csonttöredékekkel egyetemben ide, és hogy a föld korhasztó hatásától megóvjuk: a koporsónak fejtől való részét gondosan befödettük deszkákkal, épen ugy, mint József herczeg és Csáky Krisztina grófnő hamvainál tevők.

Most hozzáfogtunk a belső nagy koporsó tüzetes kutatásához. Födele ennek sem volt már többé. — csak egynehány elkorhadt darabját találtuk meg, a törmelékben. (Két darabkáját el is hoztam magammal.) Valósziuüleg 1839 ben midön fölfeszegették, roncsolták volt szét ezt is. Máskülönben maga a hatalmas térfogatu koporsó ép állapotban van még; a mi nem is csoda: mert, a mint meggyöződtünk, czédrus-fából készült.

Folyt. (k.)

*) Hogyan egyeztethetők ezzel az állapottal össze az 1888. deczemberben elhalt P. Sina öreg lazarista által halála előtt kevéssel számomra a rend naplójából kiirt — s a másik öreg szerzetestől ugyanakkoriban elbeszélt amaz állitások Zrinyi Ilona testének csodálatos épségben(?) föntalaltatásáról, — melyeket „Rodostó“-m 118—120. ll. ismertettem? — ma sem tudom; mert a test 50 év alatt csak nem pusztulhatott volna el ennyire? Hacsak a II holttestét nem téveszttették össze az övével? de a mi szintén hihetetlen. Es Bercsényi grófné holteste sem lehetett az, mint 1888-ban gyanitám; mert most már tudjuk, hogy ennek koporsója s ruhái ép-teg még 1839-ban. Pedig, ha föltennök is, hogy a két öreg szerzetes, továbbá Klapka tbk. francziája tévedtek volna visszaemlékezéseikben: a rend egykori naplófeljegyzését mégis csak hitelesnek kell tartanunk. Itt tehát valóságos megoldhatlan rejtélylyel állunk szemben.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

3112S. szám. 307 1—3

Birtokbérleti hirdetmény.

A magyar vallásalap **sajóládi** uradalmának a borsod vármegyei **Alsó-Zsolcza** község határában fekvő **Simárd-pusztai 576** 800/1200 **holdas földbirtoka**, melyből 1. tanyahely és szérüskert 5 1007/1200 hold, 2. szántóföld 331 711/1200 hold, 3. rét 125 800/1200 hold, 4. legelő 94 767/1200 hold, 5. egyebek (utak stb.) 18 512/1200 hold; a rajta levő gazdasági épületekkel együtt **alulirott miniszterium VIII. ügyosztályában**

1893. évi október hó 25-én

tartandó zárt ajánlatu verseny utján **1894. évi október 1-től kezdve 25 évre haszonbérbe fogván adatni,** a bérelni kivánók felhivatnak, hogy 50 kros bélyeggel és 600 frt. bánatpénzzel ellátott **zárt** irásbeli ajánlataikat a fent kitett nap délelőtti 10 óráig az alulirott miniszterium segédhivatalainak igazgatójánál nyujtsák be.

A részletes haszonbérleti feltételek a miniszterium segédhivatali igazgatóságánál és a közalapitv. ispánságnál Sajóládon a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Budapest, 1893. augusztus 14-én.

A vallás és közoktatásügyi m. k. miniszterium.

Nélkülözhetlen

minden jó háziasszonynak és tisztitó intézetnek!

Dr. Linck-féle

ZSIRLUGLISZT.

Elismert legjobb, legolcsóbb és legártalmatlanabb mosó- és tisztitószer.

Teljesen chlormentes!

Kassai főraktár:

Vizy Domonkos

230—21 fűszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete

Kassán, főutcza 53. sz.

A legrégibb és elismert legkedveltebb magyarországi savanyuviz a

Szulini Korona-forrás

mely jelenleg szép erős legujabb alaku üvegekben hozatik forgalomba.

Borral vagy gyümölcs-nedvvel legnagyobb közkedveltségnek örvend, nemcsak mint kitünő hü sitő ital ismeretes, hanem mint gyógyital, idült gyomorhurut, dugulások, gégehurut, sápkór, angolkór és mindennemü köszvényes betegségeknél kitünő sikerrel alkalmaztatik.

Főraktár Kassa és Abauj-Tornamegye részére

POLLÁK RÓBERT ásványviz üzletében

Kassán, főutcza 23.

KAPHATÓ: minden jobb füszer kereskedésben és vendéglőben. 210 10—10

Csakis azon viz friss töltésü, a mely uj alaku üvegekben — kék czimkékkel — van.

Nyereménytulajdonosok kerestetnek!!

Gazdátlanul hever 20 millió frt.

Az 1867. óta megjelenő „Telegraph" sorsolási lapnak az a programmja, hogy a még most is gazdátlanul parlagon heverő, esedékes sorsjegy-nyeremények, melyek a **husz millió forintot meghaladják** tulajdonosaik jogos birtokába juttassa.

Ebben törekvésében eddig is oly siker koronázta, hogy a legnagyobb örömmel konstatálhatjuk, hogy a hozzánk beküldött tömeges czédulakérdések folytán teljesitett kutatások meglepő eredményre vezettek, amennyiben igen nagy összegeket juttattunk ily módon a sorsjegyek tulajdonosainak kezeihez.

A siker annál azért hevet parlagon, mert a sorsjegytulajdonosok a nekik járó sorsjegyeik számaival és nem tartanak megbizást, hogy [illegible]

Mindamellett, hogy lapunk előfizetési ára

egész évre csak 1 frt,

a [illegible] évenként még

20 darab Jósziv-sorsjegyet

a sorsjegyek ki- és pedig minden év január, április, julius és október hó 5-ö darabot. E sorsjegyeknek okvetlenül nyerniök kell és pedig a nyeremények között **40,000, 30,000** és **20,000** koronás [illegible]

Ily sorsjegy-birtokosoktól, kik a lapra elő nem fizettek, és sorsjegyeik számának kihuzása iránt kérdezősködnek, a válaszra egy [illegible] bélyeget kérünk.

Előfizetést az év bármely napján postautalványok utján elfogadunk. 263 6—10

TELEGRAPH sorsolási közlöny kiadóhivatala

Budapest, Váczi-körut 43.

A forgács-utcza végén (közép-külsétány) levő

MUZEUM!

Miután a muzeum itt már csak **szeptember hó 17-éig**, azaz vasárnapig lesz látható, ennélfogva a belépti dijat leszállitottam — ugy nappal, valamint este fényes klvilágitásnál — **10 krra** és minden egyes látogató egy cainos tárgyat kap emlékül.

Miután ezen kiállitás nagyon tanulmányos és gyermekek részére is ajánlatos, esedezem a n. érd. közönség becses pártfogásáért

mély tisztelettel

Scheer Károly

muzeum-tulajdonos.

306 1—3

1182. szám. 304—1

vh. 1893.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alólirott kiküldött birósági végrehajtó ezennel közhirré teszi, miszerint a kassai kir. járásbiróság 1893-ik évi 10521/p. számu kiküldő végzésével kiskoru Vasko József részére, Vasko János S.-bölzsei lakos ellen 120 frt és 87 frt 50 kr. tőkekövetelés és járulékai végett elrendelt végrehajtás folytán bíróilag lefoglalt 379 frtra becsült keresztekben levő buza, gabona és árpából álló ingóságok nyilvános árverés utján eladandók, minek a helyszinén, vagyis Sándor Bölzsén alperes lakásán leendő eszközlésére határidőül **1893-ik évi szeptember hó 26-ik napjának délutáni 2 órája tüzetik ki**, a mikor a bíróilag összeirt fentnevezett követelések a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitéshez tartanak jogot, a menyniyben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és az a végrehajtási jkönyvből ki nem tünik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél, vagy irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság táblájáu kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Kassán, 1893. szeptember hó 8 án.

Tahy Konrád,

kir. birósági végrehajtó.

A kassai takarékpénztár

elfogad: **betéteket kamatozás végett,**

leszámitol: **váltókat, kisorsolt zálogleveleket és sorsjegyeket,**

engedélyez: **jelzálogkölcsönöket házakra** és **birtokokra, kézi-zálogokra** és **értékpapirokra,** különösen kedvező feltételek mellett,

7 17—24

megőrzés végett elfogad: **értékpapirokat, okmányokat, ékszereket** és **ezüstnemüeket,**

vesz és elád: **értékpapirokat tőzsdei árfolyam szerint.**

Postai megbizások azonnal elintéztetnek.

Kockázott és lópokróczok | Ágy- és asztaltakarók | Flanelltakarók | Kocsi és utazási takarók | Lamberquinek | Butorszövetek

Futó-szőnyegek | Függönyök

Kókus szőnyeg és lábtörlők | Legkitünőbb gyártmányok

Butorkelmék és szőnyegek

Nagyszerü választék | Portiérek

Ujdonságokat a legpompásabb kivitelben, rendkivül olcsó szabott árak mellett ajánlanak

Széman Testvérek.

Legolcsóbb szabott árak

248 15-30

Divántakarók

Smyrna szőnyegek | Perzsa szőnyegek | Velour szőnyegek | Brussel szőnyegek

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, péntek 1893. évi szeptember 15. 105. szám.

KASSAI SZEMLE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Voglö Bécs: Eckstein Bernát fürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Janius Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

A pápa a mi ügyeinkről.

A pápai enciklika, melynek ma már köztudomásnak tárgyát képezi az országban, csakugyan nem okozott sok meglepetést különösen azért, mert olyan békés és elejétől végig csak általánosságokban mozgó szózatot minő ez a körlevél, még sem mertünk várni, daczára annak hogy másrészt, a kulturharcznak nyilt hadüzenetét, mely az ellentéteket a végletekig kielégiteni, kizártnak tartottuk a római curia részéről.

Kulturharcz tehát nem lesz. Ennek felderitése elől a római katholikus egyház feje bölcsen kitér az által, hogy a megoldásra váró négy aktuális kérdésre nézve, melyekben a szabadelvü Wekerle kormány egyházpolitikai programmját szabatosan megjelölte, azok érdemében nem nyilatkozik, hanem csak általánosságban szól napról-napra nagyobbodó veszedelmekről, melyek állitása szerint Magyarországon a vallást fenyegetik, s melyeknek czélja, hogy az egyház és a katholikus ügy, napról napra roszszabul álljon.

Ezen általános kijelentések magukban véve — merjük állitani — a magyarországi katholikus hivek tulnyomó számánál semmiféle hatást elő nem idézhetnek, mert hisz a katholikus egyházat fenyegető veszedelmekről nálunk csakugyan szó sem lehet. Azt megengedjük, hogy a papi és ultramontán felekezeti körökben e körlevél meg fogja tenni hatását és azt is megengedjük, hogy a szentséges atya komoly értelmet tulajdonit főpásztori szavainak, de ezzel szemben mi a szabadelvü és állami irányzatnak hivei, határozottan azt kivánjuk a pápától, hogy általános állitásait részletekkel indokolta volna, mert minket csak igy lehet kapaczitálni. Allitani még nem elég, hanem bizonyitani is kell.

S épen ez a lényeges tartalom az, ami az encziklikából hiányzik, s ez az, aminek nincsen meggyőző ereje. Ha a veszedelmek csakugyan oly iminensek és sulyosak volnának a katholikus egyházra nézve, akkor annak feje semmi esetre sem mulaszhatta volna el, hogy az egyház védelmében a harczot minden rendelkezésre álló eszköz segitségével a végletekig folytassa. Már pedig ez a körlevél csakugyan nem hadüzenet, aminőt a főpapi kar és az ultramontanisták sejthetőleg vártak, hanem csak szentelt viz.

Pedig a pápának módjában állott részletesen megindokolni, hogy miben látja az inkriminált veszedelmeket, mert hisz négy konkrét u. n. egyházpolitikai kérdésről van szó, melyeknek mikénti megoldása felől a kormányelnök szabatos határozott nyilatkozataiból, valamint három immár kész törvényjavaslatból a római pápa is teljesen tájékozva lehet s bizonyára van is. S hogy az ismeretes négy főkérdésre a szentséges atya még sem reflektál, azt nem tulajdonithatjuk véletlennek, sem pedig annak, mintha a Wekerle kormány egyházpolitikai javaslatait nem tartaná helyteleneknek, mert hisz azok, elismerjük, hogy dogmatikai szempontból elvetendők, hanem csakis öntudatos mellőzésnek tekinthetjük.

A kuria szándékosan hallgat egyházpolitikai reformjainkról, a mi legszólóbb bizonyitéka annak, hogy a veszedelmet nem tartja szerfölött fenyegetőnek s igy e magatartásának magyarázatát nem kereshetjük másban, mint az opportunitásban, mely az okvetlenül beálló viszonyokkal megalkudni, illetve azokba belenyugodni kész.

Az encziklika olvasása meggyőz minket, hogy a római kuria a „non possumus“ merev elvétől távolodik, s a tolerari posso engedékenyebb elvhez közeledik. Az idők jele az a szimptoma, melyben nem csekély része van annak a körülménynek, hogy az egyházpolitikai javaslatok konkrét megvalósitásához igen közel állunk. Kiérzik a pápai körlevélen, hogy ennek lehetőségét előre látja s azért már előre is egyengeti azt az utat, melyen a majdan megvalósitott reformokkal szemben a tolerari posso elvéhez lehet eljutni.

Szóval a pápai encziklika kétségbevonhatlanul burkolt kifejezése annak, hogy a szabadelvü egyházpolitikai programm diadalmaskodni fog.

—s.

Iparosgyülés Miskolczon.

Hazánk iparosai azon czélból jöttek össze Miskolczon, hogy saját érdekeik megóvása tekintetéből megvitassák mindazt, ami által a magyarországi iparosok mostoha során segiteni, a hazai ipar fejlesztését elömozditani lehetne. Iparosaink gyülésezése felé kellő figyelemmel tordult Magyarország közönségének azon része, mely fel tudja azt fogni, hogy a földmivelő Magyarország ipar nélkül nem boldogulhat.

Magyarország iparosai 3 évvel ezelőtt Aradon tartották hasonló gyülésüket, mely gyülés üdvös határozatait boldog emlékezetü Baross Gábor, volt kereskedelemügyi miniszter kellő eredménynyel érvényesitette. Ez a siker és az a tudat, hogy Barossnak méltó utóda, Lukács Béla miniszter szivén viseli iparosaink sorsának javitását, arra ösztönzi iparosainkat, miszerint megvitassák és illetékes helyre juttassák jogos és méltányos óhajaikat.

A miskolczi iparasgyülés sok figyelemreméltó s az ipar fejlődésére üdvösen ható intézkedés megvitatását tüzte maga elé. A gyülés eredményét még nem ismerhetjük, a hozott határozatok végrehajtása a közeli jövőnek van fenntartva, de szivesen látjuk, hogy iparosaink nem várják tétlenül, mig sorsuk jobbra fordul, hanem gondolkodnak és cselekesznek.

Ha a magyarországi tekintélyes számu iparosság megmozdul, saját érdekében tevékenységre sorakozik, az eredmény el nem maradhat. Valljuk meg, hogy iparosaink közönynyel nézték egészen a közeli multig sorsukat. Ehhez járult, hogy az 1884. évi XVII. t. cz. nem biztositotta az iparosság jogait, nem gondoskodott azok érdekeiről kellően. Igy aztán a mostoha állapot nem javulhatott. Ezért kellett iparosainknak összejönni s megvitatni azt, amitől iparosaink helyzetének javulását, hazai iparunk fejlődését remélni szeretjük.

Az iparosgyülés tanácskozmányának tárgyát az ipartörvény módositása, az ipar-oktatás reformja, a tanonczok mühelybeli oktatásának reformja, a tan- és munkaviszony rendezése, az iparosok nyugdijügyének országos rendezése, szövetkezeti ügy, ipartestületek országos szervezése stb. képezték.

Mindezek olyan dolgok, melyek kiváló figyelmet érdemelnek, melyeknek rendezése nagy befolyással lehet az ipar fejlődésére, az iparosok ügyeinek rendezésére, mert az 1884. évi XVII. t. cz. némely határozmányai nem felelnek meg sem a hazai viszonyoknak, sem az iparosok viszonyának és igy e törvény revizió alá való vétele égetően szükséges, mert csak megfelelő törvény kellő végrehajtása mellett lehet a törvénytől jót várni. Különösen fontos a törvény módositására vonatkozó javaslat azon része, mely a képesitvény elvét szigoritani kivánja.

De az iparosok képezése tekintetéből fontos azon javaslat is, mely a tanonczok oktatásának reformálását sürgeti és nem elégszik meg azzal, hogy nagyobb városokban alsófoku iparos tanoncz-iskolák legyenek, hanem a magasabb képességü tanonczok részére szakirányu tanoncz-iskolák felállitásának szükségességét hangsulyozza. Egyáltalában az iparos-tanonczok oktatásügyével behatóan foglalkoztak ezuttal.

Tény az, hogy az iparos-tanoncziskola jelen állapotában is sok előnynyel van a tanonczokra nézve, de ha ezen intézmény fejlesztetni fog, annak haszna egy képzett iparososztály értelmi haladásában fog nyilvánulni.

Ezenkivül a tanonczok mühelybeli oktatása, a

TARCZA.

Szüret után lesz az esküvő.

A „Kassai Szemle“ részére irta: **Jakabfalvy Margit.**

Vasárnap délután volt. Bizony falun kissé hosszunak tünnek fel a vasárnapok. Tanakodtunk mivel üssük agyon a napot. Kártyázzunk! Jól van, kártyáztunk, de nemsokára azt is meguntuk. Menjünk hát egyet sétálni a faluban. Lassan lépdeltünk a házsorok előtt s egyik-másik épületet megkérdeztem, hogy kié? Különösen egy vonta magára figyelmemet.

— Lássa, — mondá kisérőm, ki különben szives házigazdám volt. — Ez az iskolaépület, de a tanitó is itt lakik. Eppen itt jön ni. Meg fogja engedni, hogy bemutassam.

Csodálkoztam. Én a falusi tanitókat mind öreg ősz embereknek képzeltem, kiknek előadáson kivül, mindig ott lóg szájukban a hosszuszáru pipa. Kellemesen lettem hát meglepve, amint Czáry Bélát bemutatták, ki egy magas szőke, karcsu, mintegy 23—24 éves fiatal embernek látszott, világoskék szemekkel és merészen hajlott orral.

Vigan csevegve haladtunk együtt, miglen ismét egy csinos házat pillantottam meg, melynek tornáczán egy sugár növésü, bájos arczu, barna leányka állt.

Oly kedvesen nézett ki világoskék ruhájában, mosolygó üde piros arczával.

Házigazdám, ki különben nagyon hamis jókedvü ember volt, pajzánul érintette meg karomat.

Hirtelen rátekintettem Czáry Bélára, ki gyönyörködve pihenteté szemeit a leánykán. Egyszerre megértettem mindent.

— Milyen kedves szép kis leány.

— Csinos, elég csinos, — mondá Czáry erőltetett közönynyel.

— Ugyan ne tettesse magát, — mondá kedves házigazdám. — Mondja, hogy isteni szép, hogy szerelmes belé. No de nem is volna rossz, vagyis nem lett volna, ha másképen fog neki a dolognak. Tudja, — folytatá felém fordulva — ez egy egyszerü falusi nemesnek a leánya, de a legszebb és a leggazdagabb. Zboróy Mariskának hivják. Hozományul vár reá legkevesebb 10,000 frt. Hanem hát van itt a faluban egy másik leány is.

Czáry erősen köhécselt. — No hagyjuk ezt a thémát.

Egy hét mult el azóta. Vasárnap mindnyájan templomba mentünk, mivel a község háromnegyede református vallásu, ide gyülik majdnem minden ember.

S a templomot megtöltötte a közönség.

A falusi leányok élén ült a falu szépe, Zboróy Mariska.

A tanitó és Mariska gyakran pillantottak egymásra s mikor észrevették magukat, egyik is, másik is elkapta fejét és másfelé nézett.

Már majdnem elhangzott az ének, mikor egy uriasan öltözött leány rózsaszin tollas kalappal fején, lépett a templomba.

Harminczöt év körül lehetett, különben magas szőke, vékony leány volt.

Helyet foglalt éppen a szép Mariska mellett.

A két leány végigmérte egymást, aztán Czáryra pillantottak. Mindjárt megértettem. Ez az a másik leány, a vetélytársnő.

Érdekesnek találtam a helyzetet s kiváncsi voltam, mivel fog végződni.

Amint hazafelé mentünk, tudtam meg, hogy ez Heyde Róza, egy egyszerü pórnak a leánya, kinek egy évvel ezelőtt jómódu vőlegénye akadt, aki elhalmozta mindenféle ajándékkal, annyira, hogy a falusi leányból, külsőleg uri leány lett. Már nem sok idő választotta el a jegyeseket egymástól, midőn egy mulatságon Czáry közelebbről megismerte a leányt.

Az itjuban városi vér pezsgett, különben a férfiakat belső büszkeséggel tölti el, még a rut nő meghóditása is, pedig akkoriban Czáry a Zboróy házhoz volt járatos és szerették is egymást Mariskával, de egy kis összekoczczanás elég arra, hogy a szerelmesek közt megszakadjon egy hur, melyet hiába kötöznek össze, mindig hamis hangot ád.

Heyde Rózának tetszett, hogy a szép itju menynyit foglalkozik vele, annál is inkább, mivel jegyese együgyü, rut ember volt.

A mulatság után Czáry haza kisérte Rózát, másnapra légyottot adtak egymásnak. A találkát egymásután több is követte.

Róza szakitott régi vőlegényével és teljes odaadó szerelemmel csüggött Czáryn, ki azonban sohasem gondolt arra, hogy Rózát elvegye, már koruknál fogva is nagy volt az eltérés, de igy akarta magát megboszulni.

Nem sokáig tartott ez azonban, unni kezdte a dolgot, szórakozott, lehangolt lett, mert szive és lelke egyaránt tele volt avval a bájos barna fejecskével. Látogatásai Rózánál meggyérültek s végre teljesen elmaradt.

*

Remek szép őszi nap volt. A fák aranysárga pirosas levelük már erősen hulladozott. Előtte való nap már kivitték a hordókat a szüretre.

Jókor még alig pitymallott, fölültünk a reánk várakozó ökrös szekérre. A reggeli hideg kicsipte arczunkat. Jól behuzódtunk meleg nagy kendőinkbe, de azért vigan kiabáltunk az ökrökre.

Csa Szilaj! Csa betyár csa! Mindenfelé élénk lárma zaj és ének.

Boldogan ugráltunk le a szekérről, egyenkint szedve le a gyermekeket, kik akkora lármát csaptak örömükben, hogy csaknem belesiketültünk.

Mindenfelől puskalövések hirdették, hogy a szüret megkezdődött.

tan- és munkaviszony rendezése, mind olyan dolgok, melyeknek rendezése az iparosgyülés egyik kiváló feladatát képezé, mert vannak mesterek, akik nem azért tartanak tanulót, hogy azokból értelmes, képzett iparost neveljenek, hanem azért, mert a tanonczczal szolgai dolgokat teljesittetnek.

A czél, melyet az iparosgyülés maga elé tüzött, szép és nagy hatással lehet az iparügynek hazánkban való rendezésére, de tartani lehet attól, hogy ez a törekvés is, mint sok hozzá hasonló, szalmalángnak bizonyul s akkor vajmi csekély eredménye volna azon gyülésezésnek, mely elé érdeklődéssel tekintettek igen sokan.

Igaz, hogy Lukács Béla, a mostani ipar- és kereskedelemügyi miniszterről, ki méltó utóda Baross miniszternek, feltehető, miszerint az iparosok által e gyülés alkalmával, de a közéletben is hangoztatott jogos kivánalmakat nemcsak figyelmen kivül nem hagyja, de azt támogatni és érvényre juttatni is fogja. Mindamellett az ipartörvényt végrehajtó iparhatóságoktól és ipartestületektől, különösen pedig maguktól az iparosoktól várhatunk e tekintetben sokat.

A gyülésezés egyik czélja a képesités követelményeit a mostaninál nagyobb korlátok közé szoritani s ezzel elejét venni annak, hogy a kontárok férczmüvei, birálaton alól álló, primitiv munkái a tisztességes munkát ne szorithassák le a piaczról. Tagadni nem lehet, söt kétségtelenül igaz, hogy a mi közönségünk a kifogástalan szakmunka becsét megitélni nem tudja s egy árban akarja azt fizetni azon munkával, melyet kontár kezek állitanak össze.

Ez az állapot türhetetlen, mely kiöli a szakemberben a törekvést és nagyban gátolja az ipar haladását. Nálunk födo.og volna a lármás kontárokat a verseny teréről leszoritani, mely törvény és hatósági éber felügyelet gyakorlása, de a közönség müértelmének fejlesztése által is volna elérhető.

Ez volna a legfőbb czél. ez volna azon czél, mely az iparosok gyülésezésének egyik kiválóbb tárgyát képezi, melyet ha sikerrel tudnánk megoldani, akkor gyülésezésük reformáló erövel hatna ki pangó iparunk fejlodésére és iparosaink mostoha helyzetének javitására.

Iparos.

Az országgyülés folyó hó 25-én délelőtt 11 órakor tartja első ülését, melyen az országgyülés megnyitására vonatkozó legfelsöbb kéziratnak ujbóli felolvasása után a legközelebbi ülés napirendje fog megalapittatni. W e k e r l e miniszterelnök — mint félhivatalos uton jelentik — szerdán s z e p t e m b e r 27-é n s z á n d é k o z i k a j ö v ö é v i k ö l t s é g e l ö i r á n y z a t o t e x p o z é k i s é r e t é b e n és egyidejüleg az 1892. évi zárszamodásokat a képviselőház elé terjeszteni.

Ujdonságok.

Ünnepi közgyülése volt tegnap a kassai kereskedelmi és iparkamarának. A kamara érdemdus elnökét, id. N o v e l l y Sándort ünnepelte a kamara, a melyhez az alkalmat az adta meg, hogy jóságos királyunk, elismerve hosszu éveken át a közügyek terén teljesitett hasznos munkásságát, a királyi tanácsosi czimet és rangot adta neki. A kamara diszülésén jelen voltak a kamara vezérlö tagjai, a kereskedelmi testület és az ipartestület küldöttsége. Az ülést S z a k m á r y Károly alelnök nyitotta meg, jelentve, hogy a kinevezési okmányt P é c h y föispán személyesen ohajtja átadni a kitüntetett elnöknek, kéri, hogy ugy a föispánért, mint pedig a kamara elnökeért küldöttség menjen. A föispán Kertész titkárja kiséretében jelent meg a kamarán és beléptekor zajos éljenzés fogadta ép ugy, mint id. N o v e l l y Sándort. A föispán ezután rokonszenves, meleghangu beszéd kiséretében, felsorolva ebben, hogy a királyi kegy a szerény körben munkálkodó igaz érdemeket méltányolta e kitüntetés által, a melynek fénysugarai visszahatnak a kamara összes tagjaira, nyujtotta át az ünnepeltnek a kinevezési dekrétumot, majd Deil Jenő, a kamara titkára, K r o t k o v s z k y ipartestületi elnök és T a t á r s z k y Gyula, a kereskedelmi testület titkárja üdvözölték ünnepies hangon. Id. N o v e l l y Sándor az ovácziót külön-külön meghatottságtól vibráló hangon köszönte meg, mire még D e i l Jenő köszönetet mondott a föispánnak, hogy a kamara szerény ünnepét jelenléte és érdeklődése által fényben emelte. Az ünnepséget a Schalkház termében tegnap este tartott lakoma követte, a melyen számos előkelőség vett részt.

Személyi hir. K o v á c s y Béla, gazdasági tanintézeti igazgató a földmivelési miniszterium megbizásából kedden Morvaországba utazott, hogy ott a vidékünkbeli marha-állomány javitására tenyészállatokat vásároljon be.

A vendégszető miskolcziak. A legközelebb Miskolczon lezajlott országos iparosgyülés alkalmából idözött küldöttségi tagok egész mesebeszédekkel tartják az itthoniakat a miskolcziak vendégszeretetéről. Az az igazi magyaros vendégszeretet annyira lebilincselte a mi deputátusainkat, hogy az elválás idején egyikük-másikuk nehéz szivvel mondott bucsut az avas-alji vendégszerető magyar városnak, mintha már második hazája lett volna. Annyira beletalálták már magukat az országos gyülésezés kellemes hangulatába, hogy szinte különösnek is találják azt, hogy ily hamar lezajlott ünnepélyes fogadtatásaival, vitatkozásaival, szónoklataival, bankettjeivel s testvéries tósztjaival egyetemben. M i s k o l c z vendégszeretetéről beszél most Kassán az ökölnyi kis gyerek is, mig a gyülést átélt nagyok a butelliákra fogadkoznak, hogy majd visszaadják ők ezt a derék miskolcziaknak — adandó alkalommal.

Magas elismerés jutott osztályrészül az a b o s i á l l o m á s v e n d é g l ö s é n e k, a ki kétségkivül soká fog emlékezni arra, hogy milyen nagy urakat látott el vendéglöjében lukullusi lakomával. Ugyanis mikor mostanában L u k á c s kereskedelmi miniszter itt járt a mi vidékünkön, a Szepességről jövet különvonatát megállittatta Aboson és kiséretével az abosi vendéglöben akart megebédelni és a vendéglös olyan módon tett eleget a kegyelmes ur kivánságának, hogy Lukács miniszter az ebéd végeztével a vendéglöst magához hivatva, elötte legnagyobb megelégedését fejezte ki. Ebből kitetszik, hogy az abosi állomás uj vendéglöse az általunk hozzákötött várakozásnak teljesen megfelel s hogy a közönség ott — kirándulva szép Abosra — élvezettel elégitheti ki gyomorbeli igényeit.

Jól honorált fáradság. A podolini uj helyiérdekü vasut épitésénél, mely mindössze tizenkét kilométernyi utat tut be, T o l n a y Lajos országgyülési képviselő, a magyar államvasutak volt elnökigazgatója gyakorolja a felügyeletet, mely aránylag nem nagy fáradságát kilométerenkint 1000 frtjával honorálja a társaság a Budapesten lakó országos képviselőnek.

A kassai irodalmi kör választmányának tegnapelötti gyülésén elhatározták, hogy a jövö hó folyamán az ifju egyesület egy felolvasással és egyéb szórakoztatóval egybekötött estélyt fog tartani. Felmerült az a terv is, hogy erre az alkalomra h a z á n k n e v e s i r ó i k ö z ü l is felkérnek valakit, hogy ránduljon fel ide Budapestről felolvasást tartani, ámde a kör, mely nem szándékszik idegen tollakkal ékeskedni, e g y e l ö r e mellözte ez inditványt. Az alakuló gyülés az estély napján, október elsején lesz megtartva.

A tramway a mai naptól a délelötti órákban további intézkedésig uj közlekedési rendet léptet életbe, ez azonban az eddig fenállott délutáni közlekedést nem változtatja meg.

Halálozás. F r i e d m a n n Sámuel, kassai tekintélyes birtokos, e hó 13-án 73 éves korában, hitvesével a legnagyobb boldogságban eltöltött 42 évi házasság után meghalt. Temetése ma délután 2 órakor a föutcza 123. számu házból lesz. Béke hamvaira!

A felvidéki vizáradások. Sárosvármegye makoviczai járásában most fejezték be azoknak a károknak a fölvételét, melyeket a legutolsó vizáradások okoztak. S z m r e c s á n y i Jenő föispán a központi vörüskereszt egyesülethez intézett átiratában a következö adatokat közli a vizáradás pusztitásairól. Otvennégy községben 1949 családot nyomoritott meg a vizáradás, a melyuek 15 emberélet is esett áldozatául. Legnagyobb kár esett a termésben, mely teljesen elpusztult. 104,540 frtra becsülték az elpusztult gabonát és egyébb veteményt, A házak és melléképületek, melyeket a viz elsodort, megértek 38,572 frtot, az ingóságok s az elpusztult háziállatok értékét pedig 22,065 frtra becsülik. Az összes kár 155,177 frt. Legnagyobb a pusztulás Ladomér, Felső Szvidnik és Kruzslyova községekben, melyeknek lakossága éhinségnek néz elébe.

A pennybank részjegyesei az 1893. évi szelvényeket — az igazgatóság határozata folytán — 4 frt 50 kr. osztalékkal október hó első napjától válthatják be a bank pénztáránál.

Egy szép üzlet. A föutcza nyugati oldalán az utóbbi idöben serény munkás kezek dolgoztak naphosszat, falakat bontva, gyalulva, majd véső és ráspolylyal igyekezve a khaószból összhangot, a szemnek tetsző képet formálni, hogy a kisvárosi üzletből, a belsőnek teljesen megfelelő és a fövárosnak is diszére váló nagyszabásu áruház legyen, mindenképen arra rendelve, hogy a ma már nagy igényü közönség szükségleteinek tedezésénél a legmesszemenőbb kényelmet és a választásra alkalmas térfogatot találjon. A munkás szorgalom és üzleti ügyesség eredményét látjuk ez ujitásban, a mi által egyszersmint Kassán egy a maga nemében egyedül álló üzletet van alkalma szemlélni az idejövö idegeneknek is, a kik kétségkivül meglepetve fognak megállani a kivülről remekül festő bolt előtt, hogy bemenve, még inkább el legyenek ragadtatva tartalmas gazdagsága előtt mindabban, a mi a háztartásnak, egyénnek és lakásnak czélszerüségi, kényelmi és fénykifejtés tekintetében s z ü k s é g é t és kielégitését alkotják, mert ott kezdve az apró-cseprő dolgoktól, vásznak, grádli, paplan, pokrócztól, el egész a legfinomabb szövet, posztóig és külön osztályban a legegyszerübbtől a legdrágább szmirna és perzsa-szőnyegekig, a szegény és kincsekkel rendelkező uraság oly bőséges választékot talál, a mely éppenséggel a ritkaságokhoz tartozik. Elmondva mindez igazságokat, örömmel üdvözöljük a S z é m a n T e s t v é r e k e t, a kik eddig is nagyszabásu üzletöket ily remek metamorfózison vezették át. Az egyik Széman most ujabb beszerzések czéljából Bécsbe utazott.

Horváth Feri, a kassai Horváth-zenekar primása a budapesti Reviczky-körtől hizelgő meghivást kapott, hogy most vasárnap a kör által O'Donnel Henrikné grófnő védnöksége alatt a Fáczán-termeiben rendezendő hangversenyen közreműködjék. Horváth Feri a megtisztelő meghivást elfogadta és hihetöleg abban az uri társaságban is meg fogja találni azt a kiváló elismerést, a melyet az ö pompás játéka megérdemelten itt Kassán folytonosan aratni szokott.

Drága pofok. Egy külvárosi előkelő vendéglöben esett meg J. N. asztalos-iparos urral, hogy széles jókedvében 1 ezüst koronást dobott oda a pinczésnek homályos emlékezet szerint bemondva, hogy mit hörpintett fel a garatra, mire a pinczés a kijárandóságot visszaadta az iparos urnak. De hát a kinek nehéz teher nyomja a fejét — rendesen hamar felejt. Itt is ugy volt. Az asztalos ur ugyanis egyszerre nekidurálja magát és követeli a pinczértől, hogy a koronájából adja vissza a részét. Szóváltás, majd összecsomósodás és végre az asztalos ur kezével ott dolgozik a pinczér képes felén, majd a Sándor, tisztviselöket kiszolgáló ur beavatkozási theóriája miatt is kevés teketória után szintén párosan kapja meg az asztalos urtól a bérmálás jeleit. Ebből aztán lett patália a rendörség elött, a mely két nap elött játszódott le, a hol a megbérmáltak megelégedéssel vették tudomásul, hogy egy-egy pof csak 5 flóres, ha igy intéződik el, de jussuk van az ügyet magasabb fórum elé vinni és ott már becsületsértési crimen gyanánt adódik elö minden. Az asztalos ur zöldült, kékült, a mi azonban fölösleges volt, mert a felképelt urak lágyszivü honpolgárokhoz illöen megkönyörültek rajta és a vége közmegegyezéssel az lett, hogy a pofozkodó polgártárs a megnyugvás örömére kedden este ugyancsak az előkelő külvárosi vendéglöben nagy kibékülési lakomát rendezett és ott ünnepélyesen még 15—15 forinttal honorálta meg a pofokat kiállott pinczést és szolgát, a kik ma boldogan ismerik el, hogy ur volt, a ki tette, mert u r a s a n f i z e t!

Pénzhamisitók Kassán. A malom-utczai S z u d a r-féle dohánytözsdébe egy munkás külsejü ember állitott be a minap szivarért s egy nagyon primitiv módon hamisitott egy forintos bankóval akart fizetni. A tulajdonosnö tüstént észrevette a pénzdarab hamisitott voltát s az embért a legközelebbi rendörörszem kezeibe szolgáltatta, aki azonnal be is kisérte. Itt a gyanusitott azt vallotta, hogy S z k l a r s z k y Ferencznek hivják, 29 éves és galicziai illetöségü. Megmotoztatásakor még két hasonló egy forintos hamisitványt és egy szintén hamis, de még be nem fejezett öt forintos bankó pénzt találtak nála. — A hamisitványok alakja, szine és hibái teljesen megegyeznek egy régebben elkobozott hamisitványnyal, melyet egy F e r k o nevü favágó akart beváltani, ki elfogatásakor azt vallotta, hogy azt egy asszonytól kapta. Most azt hiszik, hogy Ferko és Szklarszky összeköttetésben állottak egymással. — A vizsgálat a rendörség részéről erélyesen folyik.

Tolvaj katonák. Gyümölcsérés idején a város külsö részeiben fekvö kertek gyümölcsei a derék hadfiak részéről gyakori látogatásoknak vannak kitéve. Az elmult éjjelek egyikén a F o r g á c h féle kertbe törtek be egynehányan s mikor a kertészfiu észrevette s lármát akart csapni, gyiklesöikkel csunyán összeszurkálták s a keritésen át elillantak. Az egyik ugrásközben leejtette sipkáját s ez a korpusz delikti a tettes katonák kinyomozására fog majd vezetni.

Utazás a föld központja felé. Björnstjerna hirneves norvég tudós oly biztos adatok birtokába jutott, melyek Verne Gyula „Utazás a föld közepébe“ czimü regényét valószinüvé teszik, ha nem is végig, de legalább az izlandi Hekla nevü vulkán kraterébe való leszállást. Björnstjerna a helyszinén tanulmányokat tett és arra a meglepő eredményre jutott, hogy legalább kétezer méternyire le lehet szállni a föld belsejébe, számitásainál egy pisztoly dörrenésének visszhangját vette alapul Grossemann nevü szolgáját is rábirta már, hogy ez utjára kisérje el öt, mely összesen öt napot fog igénybe venni. Hegymászóbotokkal, kötélhágcsóval, villamos lámpákkal és a szükséges tudományos eszközökkel indulnak utra a Vulkán belsejébe. Elelmiszerül az öt napra nem visznek egyebet mint kétszersültet és valódi E s t e r h á z y c o g n a c o t, mint oly szert, mely egyaránt táplál és oltja a szomjuságot. A krater nyilásánál egy négyezer méter hosszu erös zsineg lesz egy könnyen mozgó hengeren felcsavarva, melynek egyik végét magukkal viszik a mélybe s mely a merész utasokat vissza vezéreli a tüzhányó hegy sötét kraterébül a föld szinére.

Révész Imre tánczislolájának megnyitásához a beiratások naponta lakásán fö-utcza 92. sz. a., (Benczur-ház) fogadtatnak el. 18 évi kassai müködése alatt tanitványai a legnagyobb elismerést vivták ki maguknak ugy a tánczczal, mint a táncz rendezéssel, minél fogva a n. é. közönség pártfogását megérdemli.

Szélhámos diák. Valamelyik gömörmegyei középiskolából jött ide L u c s k ó Lajos, hogy a helybeli fögimnázium egyik felső osztályába beiratkozzék. Szemre való, derék, kifejlett legény volt Lucskó, kit édesanyja a százbérczü Gömör valamelyik szép falu-

---

Házigazdánk megelözött. Ö már ott sütötte a nyárson a szalonnát s mosolyogva kinált minket s igazán nagyon jól izlett.

A szedök vig dalolással rakták puttonaikba a szép gerezdeket, mi is neki szabadultunk s kerestük a szebbnél-szebb fürtöket.

Hirtelen czigányzene ütötte meg füleimet.

— Ugyan hol huznak? — kérdém a szedöket.

— Alkalmasint Zboróy szölöbe. Ott is ma van a szüret, de nem a mi községünk czigánya huzza, hanem a szomszéd falubeli fiatal ispán nagyba kerülgeti a leányt. Bizonyosan az hozta ki a czigányt is, és az huzatja Mariskának. Szép derék ember az, — mondá a böbeszédü parasztasszony.

Nemsokára lementem az ebédhez, mely a szokásos gulyásleves és juhhusos kásából állt. Már akkor ott volt egy pár meghivott család s Czáry Béla is.

Nem volt szüreti hangulatban. Lehangoltsága annál inkább nött, minél vigabbak lettek a kurjantások odaát a Zboróy szölöbe.

— Az áldóját! — mondá a tiszttartó ur, — éppen most néztem át, a szomszéd fiatal ispán ugyancsak járja a szép Mariskával.

Beesteledett.

Czáry észrevétlenül elszökött a mi körünkből s lassan ment a Zboróy szölöje mellett. Hirtelen egy fehér ruhás alakot látott fölfelé jönni, szive nagyot dobbant, ö volt.

Amint közelébe ért, halkan nevén szólitotta:

— Mariska!?

— Béla! — kiáltá a leányka, az ifju tárt karjaiba omolva, ki erösen szoritotta magához, s ajkaik egy rég nélkülözött édes csókban forrtak össze.

A czigány pedig huzta fönt szivhez szólón, hogy: „Szüret után lesz az esküvö.“

— Hallod édes? — mondá Czáry. — Akarod?!

— Akarom!

Csakugyan három hét mulva Czáry örök hüséget esküdött a falu legszebb leányának. Még most is a mézesheteket élik.

jából, ahol uraságí gazdasszony volt, ide küldött Kassára tanulni. Lucskó Lajos megjelent szépen Kassán és jelentkezett is az igazgatónál, de mivel már a beiratkozások határideje letelt, nem akarták folyamodás nélkül fölvenni. Az elutasított diák akkor azt határozta el magában, hogy hazamegy az anyjához. Pénze nem lévén, tehát pénzszerzéshez fogott. Egyelőre ama tisztességesebb eszközökhöz fordult, melyet a koldulás nyujt. Több városi előkelőséghez s különösen a káptalan tagjaihoz állított be nagy előszeretettel, hol 1—2 frt erejéig sikerült meginditania a könyörületes sziveket. Ugy látszik, hogy Répászky József kanonok első szivélyes és szeretetre méltó fogadása többre is bátoritotta, mert a kanonok lakására másodszor is beállitott még pedig ama szerény kéréssel, hogy a nagyságos ur adjon neki kölcsön 30 forintot, hogy segiteni legyen képes a baján. Eközben azonban a konyhába fordult, honnan, mig a szolgálóval a czipőtisztitó kefét kerestette, 1 frt 20 krt csent el. Amde rajtavesztett, mert a rendőrség kezeibe adták. Itt több csalása és lopása is kiderült, melyeknek nagyobb részét magasabbrangu katonatisztek használ követte el azzal a cselfogással, hogy a konyhában levő cseléd et frisa vizért küldte. A szélhámos Lucskó Lajost, kiről utóvégre az is kiderült, hogy tavaly már nem volt diák, átadták csalásaiért az ügyészség felügyelete alá.

CSARNOK.

II. Rákóczy Ferencz hamvai.

Thaly Kálmántól.

(Folytatás.)

Letérdepelvén melléje, Lobry rendházfőnökkel gondosan megvizsgáltuk, megkopogtattuk, s kiüritése után czentiméterrel kivül-belől megmértük pontosan. A koporsó szine ma, a régiségtől zöldes-barna. Kivülről hajdan selyemmel volt bevonva; ennek nyomait itt-ott még megtaláltuk rajta. Hossza a koporsónak 1 m. 92 cm., — Rákóczy igen magas termetének megfelelően. Szélessége föntt a fejnél 75 cm. Meglevő alsó ládájának mélysége 33 cm., a mihez még a födél járult. (Lábai, mint egyáltalában az azon kori koporsóknak nincsenek.)

A mi a koporsó fekvését illeti: ez — mint emlitők — jobboldalával egészen a déli főfal mellett, a legszélső, nagy hosszu lapos talapkő alatt ugy fekszik, hogy nyugati vagyis a fej felőli szélesebb vége, a mint megmértem, Zrinyi Ilonának a falba rakott föliratos emléktáblája nyugati szélével egészen egy vonalba esik, valamint a koporsó keleti — keskenyebb — vége is ugyanezen emléktábla és a hosszu talapkő keleti szélével körülbelől egy vonalban van. A koporsó nem fekszik mélyen; a templom talapzatától két — harmadfél lábnyira lehet a feneke, és épen maradott ládájának felső széle a fölötte levő hosszu kő aljától nincsen egy lábnyira. Azonban még ez a keskeny tér is fölötte, — nemcsak maga a beomlott vagyis inkább az 1839-iki fölnyitáskor szétszakadozott tödelétől megfosztott koporsó, — be vala hányva, töltve barbármódon földdel, törmelékkel, mely majdnem a hosszu kőlap aljáig fölért: Zrinyi Ilona koporsója fölött pedig egészen a talajkoczkákig feküdött volt a földtömeg.

Bizton tudván, hogy most már okvetetlenül maga a nagy szabadsághós koporsója fekszik előttünk: tanácskoztunk annak minél kiméletesebb módon s mégis mennél alaposabban végbeviendő átkutatása miként jéről. Lent a sirgödör szük és sötét volt, csakis gyertyáknak a koporsó széléhez tartásával lehetett a kőlap alá belátni, és pedig térdeplő vagy földön ülő helyzetben. Három embernél több a gödörben egyszerre el nem fért; a koporsó mellett csak kettő: egyik, a ki a gyertyával bevilágit, — csupán a másik dolgozhatik tehát, karjaival benyulva. A nagy, nehéz — egyik szélével a falba rakott — hosszu kőlapnak helyéből fölemelése, vagy az oltár felé még szélesebb gödör ásása pedig akkora talajbontással és munkával járt volna, hogy arra, idő és munkáskezek hiánya miatt nem gondolhatánk. S ezek nélkül a koporsót kiemelni, — hogy tartalmát föntt a templom szentélyében, lámpák világánál kutathassuk át, — lehetetlen volt. Sőt, mivel a nagy koporsó földdel telt vala; hat embernél kevesebb föl sem emelhetné; és ha ennyi kéz hozzáférhetne is, — alaposan lehetett attól tartanunk, hogy az ódon s bár oldalain épnek látszó, de ki tudja, már korhadt fenekü sirláda, ha megmozgatnák, fölemelnék: beltartalmának nagy sulyától széjjel fog omlani s a drága hamvak a földdel együtt szertehullanak és össze-vissza hányódnak.

Mindezeket megfontolva, abban állapodánk tehát meg, hogy a koporsót helyéből ki nem mozditjuk, hanem — bármily kellemetlen is a térden állva, gyertyát tartva, fedő kőlap alá nyulkálva, dolgozás, — igy kutatandjuk át. Először is a fejénél kezdvén, jámbor munkásunkat utasitottuk, hogy a földet, törmeléket onnan csakis a két kezével, a legnagyobb vigyázattal szedje el. En a supérieurrel ott a gödör szélén s alához, néztük minden mozdulatát. Fraknói, ki rosszul érzé magát, a főhajóban ült a padokban. Droitecourt atya a gödörben guggolt és a gyertyát tartotta a munkásnak. Ennek fényénél, a törmelék fokozatos elhárítása után, csakhamar előtünt a koponyának kidomborodó alakja. Valami elbarnult foszlányok takarták, melyeket vastag porréteg lepett. De megnyugtató volt mégis látni, hogy az 1839-iki sirfelbontók a visszahelyezéskor ezt, a szent főt legalább befödték, habár csak szövetdarabbal is. A mint a fej körvonalait megpillantók: Lobry rendházfőnök tüstént leszállott az üregbe s a munkást félreállitá, magának, mint a sirbolt főörének tartván fenn a jogot, hogy a fejedelem koponyáját koporsójából a saját kezeivel emelje ki s nyujtsa által konstatálás czéljából Rákóczy történetirójának. Fraknói barátomat odaszólitám, hogy ezt az ünnepélyes jelenetet szemlélje.

P. Lobry a koporsó mellé térdelve, kezeivel nagy ovatossággal furt be a porhadt földbe, a fej alá, melyet aztán, — ugy, a mint be vala burkolva, a nyakrészeket is ellepő foszlányokkal együtt, — lassan megmozgott, gyöngéden kiemelt, s átadá nekem, a sirgödör szélén lehajolva várónak. A drága koponyával két tenyeremben, nehány lépéssel odább, a főhajót elválasztó korlátig mentem, a hol világosabb volt. Esteledni kezdett nagyanis már, s a templom homályos vala; de ott, az ablakkal szemben, jó világos helyre találván, — elkezdém a foszlányokat a portól megtisztogatni és vigyázva lebontogatni. Fraknói, Lobry, Vachette, Droitecourt, Romon, stb. — mind papok — körülvették az egyetlen világi embert, engemet, s minden szót visszatartva, élénk érdeklődéssel várta az eredményt. A portól megtisztitott, időbarnitotta puha foszlányok, a mint lassan kiburkolgatám, elkezdettek arany-ezüstszinben csillogni. Vizsgáltam; régi, rendkivül finom s szép, fátyolszerü lenge selyemszövet volt, arany-ezüstszálakból szalagformán, habosan beleszőtt másfél cm.-nyi széles, négyszögü szegélyekben két fajta gyönyörü arany-ezüstlevelü rosettekkel, s négynégy pontocskával minden koczkában. Foszladozott és nagyon gyönge már, — de egykori tündöklő fényének jeleit még jól mutatta. Eredetileg fehérszinü vala, a közbeszőtt arany-ezüst diszitményekkel. Mint később előkerült még számos darabjából meggyőződtünk a nagy halottnak szemfödője volt ez. Lebontogatott foszlányait egyenként adám által a supérieurnek. Végre kitünt alóluk a szép gömbölyded formáju, hatalmas alkotásu, sötét barnás szinü koponya, s az alsó állkapocs alatta. Csak a koponya tetejét, föntt a középen födte még valami. Vizsgáltam; egy kis kerekded, papsipka forma, már szinehagyott, ritkás, hálószerü selyemszövevény volt, két oldalán két hosszu selyemszinorkával, a koponyához — és egykor tán az áll alá — való megerősitésére. Sejtettem már rendeltetését: nyilván a koponyának kifürészelt darabját kötözték ezzel vissza helyére a bebalzsamozást végzett orvosok, hogy Rodostóbul Konstantinápolyba szállitandó holttest fejéről, a hosszu tengeri uton a hajó hánykódásakor, továbbá a sirba leeresztéskor, ezen elválasztott csontrész le ne váljon. Sejtelmem nem csalt; a kis kerek selyemhálót a fejtetőről levévén: ime, csakugyan ott találtam a koponyának kifürészelt gerézdforma darabját, pontosan beillesztve helyére. Ezzel a fej azonossága kétségtelenül konstatálva. Ujjaimal nagy vigyázattal kiemelve kifürészelt koponyarészletet; tölmutattam, — s leirhatatlan érzelmekkel, a kitörő öröm lelkesedésével kiáltám:

— „A fejedelem feje!... La tête du Prince!...“

Meg volt tehát, ott volt kezeimben az oly rég keresett drága fő, a legnemesebb magyarok egyikének feje. II. Rákóczy Ferencz hamvait megtaláltuk!... Mindnyájan a legnagyobb örömben törtünk ki; a derék Lobry és a többi lazarista atyák orczáin, szemeikben öröm, lelkesedés ragyogott, s diadalmasan mondották:

„Ime tehát mi hiven megőriztük a dicső hősnek, nagy királyunk szövetségestársának, gondjainkra bizott hamvait! Az osztrak ráfogás alaptalansága be van bizonyitva!...“

(Folytatjuk.)

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**
Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

Nyilt tér.

Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Köszönet nyilvánitás.

Üzlethelyiségünk átalakitása és kiszélesitése alkalmával a nagyérdemü közönség és különösen nagyrabecsült vevőink köréből számosan, valamint jó barátaink és ismerőseink, annyi hizelgő és elismerő dicsérettel halmoztak el minket, hogy kedves kötelességet teljesitünk, a midőn az iránt tunk oly bőkezüen tanusitott nagylelkü rokonszenvet hálás szivvel itt a nyilvánosság előtt megköszönjük, különösen hangsulyozva azt, hogy mint eddig, a jelen és jövőben szigoru elvünk lesz mindig ezt a kitüntető elismerést és a czégünkkel szemben tanusitott jóleső bizalmat a legpontosabb és a legrigorózusabb eljárás által fokozni.

A midőn tehát ismételve köszönettel adózunk nagyrabecsült közönségünknek kérjük: bennünket ujonnan és költségkimélést nem ismerőleg berendezett üzletünkben megtisztelni, melynek reményében vagyunk

Kassán, 1893. szeptember 14-én

mély tisztelettel

Széman testvérek.

Haszonbérbe adandó

előnyös feltételek mellett 1894. évi január hó 1-sö napjától gróf Zichy Rezsőné ő méltósága tulajdonát képező Abauj-Tornamegyében fekvő

hilyói gazdasági birtok

mely áll a szükséges lak és gazdasági épületeken kivül 106 kat. hold szántóföldből, 120 kat. hold rétből és legalább 400 hold állandó és erdei legelőből. 278 5—6

A bérleti feltételek iránt **dr. Brósz László** uradalmi ügyész, kassai lakos nyujt felvilágositást.

HIRDETÉSEK.

2074. sz. 310—1
Tk. 1893.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szepsii kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Lechner György végrehajtatónak Vaskó Andrásné szül. Agoston Borbála végrehajtást szenvedő elleni 290 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a szepsii kir. járásbiróság területén levő Hym községben fekvő, a 49. sz. telekjegyzőkönyvben foglalt Vaskó János, Vaskó József és Agoston, Borbála nevén álló 75. hr. sz. ház és belsőségre 420 frt, a 399. hr. sz. szőlőre 5 frt és a 419. hr. sz. szőlőre az árverést 2 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1893. évi október hó 30-ik napján délelőtt 10 órakor** Hymben a biró házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 42 frt, továbbá 50 krt, és illetve 20 krajczárt készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ban jelzett **árfolyammal számitott** és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság
Szepsiben, 1893. évi julius hó 27-én.

OLCHVÁRY,
kir. járásbiró.

2325. sz. 311—1
Tk. 1893.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szepsii kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy a cserehati takarékpénztár végrehajtatónak Kiss Andrásné szül. Ridárcsik Mária végrehajtást szenvedő elleni 51 frt, továbbá csatlakozás folytán kisk. Jaskó András, Lukács Jánosné Jaskó Erzsébet javára 172 frt 52 kr. erejéig; Kiss István makranczi lakos javára 50 frt s járulékai erejéig végrehajtásilag bekebelezett követeléseik iránti végrehajtási ügyében a szepsii kir. járásbiróság területén lévő Jánok község határában fekvő a jánoki 69. sz. tjkvben A I. 1. 2—11. 13. 15. sorszámok alatt foglalt Kiss Andrásné szül. Ridárcsik Mária nevén álló ½-ad volt urbéri bel- és külteleke az árverést 1310 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1893. évi deczember hó 12-ik napján délelőtti 10 órakor** Jánokon a község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 131 frtot készpénzben vagy az 1881. 60. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság
Kelt Szepsiben, 1893. évi szeptember hó 1-én.

Olchváry,
kir. járásbiró.

Nélkülözhetlen

minden jó háziasszonynak és tisztitó intézetnek!

Dr. Linck-féle

ZSIRLUGLISZT.

Elismert legjobb, legolcsóbb és legártalmatlanabb mosó- és tisztitószer.

Teljesen chlormentes!

Kassai főraktár:

230—22 **Vizy Domonkos**

füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete

Kassán, főutcza 53. sz.

Kinszky Károly

testnevelő-intézete Kassán

Schalkház-szálló első em. kis termében.

Alulirott tisztelettel jelenti, hogy ezidei táncztanitási tanfolyamát

október elsején

nyitja meg. Jelentkezések **szeptember hó 24-étől** naponkint délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3-tól 5-ig eltogadtatnak a Schalkház-szálló első emeletén levő 33. sz. alatt.

Illő tisztelettel

Kinszky Károly

287 3—4 táncmester.

Árlejtési hirdetmény.

A sajóládi m. kir. közalap. ispánság részéről közhírré tétetik, miszerint a magyarországi tanulmányi alap tulajdonát képező Abauj-Tornamegye Alsó Misiye községében levő gazdasági épületeken, nevezetesen:

A bértelakon	148 frt 85 kr.
A nagy istállón	149 frt 50 kr.
A csürépületen	99 frt 22 kr.
A cselédiak udvar feltöltésénél	270 frt — kr.
vagyis együtt . . .	667 frt 57 kr.

erejéig a nagyméltóságu vallás és közokt. m. kir. miniszterium folyó évi 36881. számu magas rendeletével engedélyezett helyreállitások foganatositása iránt Sajó Ládon Borsodmegye, a m. kir. közalap. ispánsági irodában 1893. évi **szeptember hó 19**-én délelőtti 10 órakor zárt irásbeli ajánlatok mellett verseny fog tartatni.

A versenyezni szándékozók felhivatnak, miszerint 50 kros bélyeggel, 70 frt bánatpénzzel, sértetlen pecséttel ellátott, magyar nyelven irt zárt ajánlataikat a fentebb jelzett napon délelőtti 10 óráig nevezett hivatalnál adják be, az ajánlatban szám és betü vel kiteendő azon százalék, mely a meghatározott épitési összegből leengedtetik, az ajánlatban kiteendő, hogy az épitésre vonatkozó költségvetések és feltételek versenyző által betekintettek, azoknak magát aláveti s a helyi viszonyokat ismeri.

Versenyzők csak szakértők lehetnek s kivánatra tartoznak polgári s vagyoni állásukat igazolni.

Oly egyének, kik az uradalommal perben vannak, vagy hanyag munkájukról ismeretesek, a versenyből kizáratnak.

A költségvetés és feltételek a sajóládi m. kir. közalap. ispánsági irodában a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Utólagosan beküldött, táviratilag tett, vagy nem magyar nyelven szerkesztett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Kelt Sajó-Ládon, 1893. augusztus hó 29 én.

302 2—2 **Kir. közalap. ispánság.**

Legjobb óvószer a kolera és egyéb fertőző betegségek ellen!

A nm. m. kir. belügyminiszt. 8476/93. sz. körrendeletével ajánlva.

TÖKÉLETES FERTÖTLENITÉS.

Teljesen szagtalan! Önműködő tözegszóró klozettek! Belföldi és külföldi szabadalmak! Szobai árnyékszékek mindenféle tetszetős alakban. Árnyékszék berendezések, kórházak, laktanyák, iskolák, szállodák, iparvállalatok s tb. stb. részére.

MAGYAR TÖZEG ÉS MŰTRÁGYA-IPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Igazgatóság: BUDAPEST, ZRINYI-UTCZA 3.

Fertőtlenitő és szagtalanitó tözegpor! Tözegalom! Mindennemü tözeggyártmány nagy raktára.

KÜLÖNLEGESSÉG: emberi és állati hulladékok ipari és gazdasági értékesitése. Városi tisztitási- és elfuvarozási vállalatok szervezése. Műtrágyagyártás. Képes árjegyzékkel, részletes tervekkel és költségvetésekkel szivesen szolgál

az igazgatóság.

Szálloda-megnyitás.

Van szerencsém a mélyen tisztelt utazó közönséggel, valamint jóakaróim és barátaimmal tudatni, hogy az ujonnan épült és az ujkor igényeinek megfelelő, minden kényelemmel berendezett

Petanovits **„Metropole szállodát“** Budapest kerepesi-ut 58.

szombaton, szeptember 2-án

megnyitottam. A szálloda, mely Budapest legélénkebb utczáján, a keleti pályaudvar, színházak és a körut közvetlen közelében fekszik, a legmagasabb igényeket is kielégiti, t. i. **összes helyiségei villamosan világittatnak**, továbbá a szállodában felvonógép, fürdők és télen központi gőztütés van bevezetve. 299 2—3

A szálloda a 16- és székváros egyik látványossága! Kérve i. A szálloda kitünő étteremmel, téli kerttel, magyar és franczia konyhával és tényes kávéházzal rendelkezik. — Számos látogatásért esedezve, maradtam kiváló tisztelettel

Berkowitz J. igazgató, ezelőtt a Sacher C. szállodában. **Frühauf J.** szállodás.

Szoba-árak mérsékeltek, világitás és kiszolgálás nem számittatik.

Megjelent:

Frommer A. Herrman utóda

mag- és növénykereskedésének

Főüzlet: V., Tükör-utcza 5. **BUDAPEST** Fióküzlet: VI., Andrássy-ut 1.

őszi árjegyzéke

virághagymákról

és 274 4—4

őszszel vetendő magvakról.

Árjegyzéket ingyen és bérmentve.

A forgács-utcza végén (közép-külsétány) levő

MUZEUM!

Miután a muzeum itt már csak **szeptember hó 17-éig, azaz vasárnapig** lesz látható, ennélfogva a belépti dijat leszállitottam — ugy nappal, valamint este fényes kivilágitásnál — **10 krra** és minden egyes látogató egy csinos tárgyat kap emlékül.

Miután ezen kiállitás nagyon tanulmányos és gyermekek részére is ajánlatos, esedezem a n. érd. közönség becses pártfogásáért

mély tisztelettel

Scheer Károly

muzeum-tulajdonos.

306 2—3

KASSAI KÖZUTI VASUT RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

délelőtti menetrendje

Érvényes 1893. szeptember hó 15-étől. 308—1

Indulás	Érkezés	Indulás	Érkezés
Indóház	Gazdasági tan.		Bárányka
6	6[18]	6[19]	6[..]
6[20]	6[38]		
6[40]	6[58]	6[59]	7[13]
7	7[18]		
7[20]	7[38]	7[39]	7[53]
7[40]	7[58]		
8	8[18]	8[19]	8[33]
8[20]	8[38]		
8[40]	8[58]	8[59]	9[13]
9	9[18]		
9[20]	9[38]	9[39]	9[53]
9[40]	9[58]		
10	10[18]	10[19]	10[33]
10[20]	10[38]		
10[40]	10[58]	10[59]	11[13]
11	11[18]		
11[20]	11[38]	11[39]	11[53]
11[40]	11[58]		
12	12[18]	12[19]	12[33]
12[20]	12[38]		
12[40]	12[58]	12[59]	1[13]
1	1[18]		
1[20]	1[38]		

Indulás	Érkezés	Indulás	Érkezés
Bárányka	Gazdasági tan.		Indóház
		6[20]	6[38]
		6[40]	6[58]
6[45]	6[59]	7	7[18]
		7[20]	7[38]
7[25]	7[39]	7[40]	7[58]
		8	8[18]
8[..]	8[19]	8[20]	8[38]
		8[40]	8[58]
8[45]	8[59]	9	9[18]
		9[20]	9[38]
9[25]	9[39]	9[40]	9[58]
		10	10[18]
10[5]	10[19]	10[20]	10[38]
		10[40]	10[58]
10[45]	10[59]	11	11[18]
		11[20]	11[38]
11[25]	11[39]	11[40]	11[58]
		12	12[18]
12[5]	12[19]	12[20]	12[38]
		12[40]	12[48]
12[45]	12[59]	1	1[18]
		1[20]	1[38]
1[25]	1[39]	1[40]	1[58]

A délutani menetrend változatlanul érvényben marad.

Állandó kiállitás! Állandó kiállitás!

JAKOBOVITS ÁRMIN

első kassai butor-minta-termei és butorgyári raktára

Kassán, főutcza 39-ik szám, a székesegyházzal szemben.

Állandó kiállitás!

A t. cz. butorvásárló közönség kényelmére és jobb áttekintés czéljából butorraktáramat jelentékenyen bővitettem és az első emeleten **minta-termeket** rendeztem be, melyek szives megekintésére vagyok bátor a magas uraságokat és a t. cz. közönséget felhivni.

Nagyszerü áruraktáram és

minta-termeim (Intèrieurs)

oly **látványosságot** nyujtanak, hogy e tekintetben bármely fővárosi áruteleppel a versenyt mindenben bátran kiállják.

Raktáromon mindig a legnagyobb választéku szilárd butorokból minden most divatban levő fában és stylben, ugyszinte **luxus-butorok**, teljes **háló-, ebédlő- és salon-berendezésekből, garniturák** arany- és bronz-betétekben, **fantasia-** és más **ülő butorokból, szőnyegdiványok, ottománok**, mindennemü **matráczokból** tartok, ugyszinte elvállatok **diszitési és kárpitos-munkákat** is.

Szolgáljon továbbá a nagyérd. közönség becses tudomására, hogy általam a ftdő papság, tisztikar, magasabb hivatalnokok és magánosok részére, ugyszinte teljes **menyasszonyi berendezések** ugy helyben, mint a vidékre is **kedvező fizetési feltételek mellett szállittatnak.**

Hol vasuti állomás nincs, vagy kisebb távolságra a butorok szállitását jótállás mellett saját kocsimon teljesitem és a legkisebb megbizásnak is legnagyobb figyelemmel és pontossággal törekszem megfelelni.

Tisztelettel meghivom tehát a nagyérd. közönséget, hogy a fentiek valóságáról meggyőződni és nagyszabásu **butor-raktáromat** és **minta-termeimet**, melyek egész napon át s este kivilágitás mellett állanak nyitva, szives látogatásában részesiteni kegyeskedjék és midőn becses megrendeléseit tovább is várom, maradok

mély tisztelettel

328 35—52 **Jakobovits Ármin.**

Képes árjegyzékek kivánatra bérmentve küldetnek.

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, vasárnap 1893. évi szeptember 17. 106. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
Hova a lapot érdeklő küldemények czímzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Becs, Haasenstein & Voglí Bécs: Eckstein Bernát Lurdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

A csehek ostrom alatt.

Szuronyos, fegyveres rendőrök asszisztenczia mellett ragasztották ki Prága utczáin az osztrák kormánynak az osztrák császár előzetes jóváhagyásával kibocsátott ama rendeletét, melynek értelmében az állampolgárok jogait szabályozó alaptörvények 12. és 13-ik szakaszai ideiglenesen felfüggesztetnek s a prágai törvényszék területén az esküdtszéknek bizonyos meghatározott bünesetekben való itélkezése egy év tartamára beszüntettetik.

Az állampolgárok jogait szabályozó alaptörvény 12-ik szakasza megadja minden osztrák állampolgárnak a gyülekezési és egyesületi jogot; a 13-ik szakasza pedig kimondja, hogy mindenkinek jogában áll véleményét a törvény korlátai között, szóban, irásban, nyomtatásban vagy képben szabadon nyilvánitani. A törvénynek a leglényegesebb szakaszait azt osztrák kormány a keddi nappal egyszerüen felfüggesztette, hivatkozván az 1865. évi május 5-iki törvényre, mely kivételes esetekben a kormánynak ezt a jogot megadja.

Mióta a törvény fennáll, most van először az osztrák kormány abban a kényszerhelyzetben, hogy a törvény e kivételes felhatalmazását alkalmazza. — Mondanunk is felesleges, hogy nincs kormány a világon, mely szivesen nyulna ily végső eszközhöz, ha csak arra őt a viszonyok reá nem kényszeritik. Az osztrák kormány alaposan megfontolta a dolgot s előzetesen minden lehetőt elkövetett, mig erre a szomoru lépésre határozta el magát.

Csehországban, de különösen Prágában, mióta az ifju csehek leverték a mérsékelteket, egyre nagyobb tért hódított a féktelenség. A nép egészen az izgatók hatalmába került s az ország rohamos léptekkel közeledett a forradalom felé. Az ifju csehek álma, az önálló Csehország. Olyan jogokat követelnek, mint a minővel Magyarország bir a dualizmusban. Külön cseh alkotmányt, cseh parliamentet és miniszteriumot és megkoronázott alkotmányos cseh királyt. Ennek folyományai gyanánt követelik a cseh államnyelvet törvénykezésben, közigazgatásban és iskolákban, tekintet nélkül a milliókra menő német lakosságra. És követelték és követelik ezt napról-napra türelmetlenebbül, merészebben és kihivóbban. S miután nem látták az osztrák kormányban a hajlandóságot e nagyzó kivánalmak teljesitésére, tüntetésekre, zavargásokra ragadtatták magukat. Meggyalázták az osztrák czimert, a németeket gyülöletükben üldözték, beverték a német egyletek ablakait. Prágából számüzni akartak minden felirást, minden jelvényt, a mi nem cseh, sőt ennél is tovább mentek. Nem kiméltek magának az uralkodónak a személyét sem s ez ellen is tüntettek.

Végre, midőn a király születése napjának előestéjén ismét antidinasztikus tüntetésekre ragadtatták el magukat a cseh tulzók, az osztrák kormány türelme véget ért s elhatározta a kivételes intézkedések megtételét. A rendelet szeptember 12-én kelt, tehát épen azon a napon, midőn 22 évvel ezelőtt, 1871-ben, megjelent ama nevezetes császári reskriptum, melyet a csehek akként magyaráznak, hogy abban a császár a cseh királylyá való koronáztatását kilátásba helyezi.

Ezen a nevezetes évfordulón tüntettek még utoljára a prágaiak s másnap már megjelent az egész kormány által aláirt rendelet, mely a gyülekezési és egyesületi jogot, valamint a sajtótörvényt felfüggeszti s az esküdtszék itélkezési jogkörét a minimumra szoritja. Ez tehát ostromállapot a legérthetőbb formában.

Mi, a kik közeli szemlélői vagyunk a prágai eseményeknek, annál a viszonyoknál fogva, melyben Ausztriával állunk, csak sajnálatunknak adhatunk kifejezést, hogy ennek meg kellett történnie.

Ausztria belső nyugalma és ereje a mi erőnk is, mert csak ugy imponálhat kitelé a monarchia, ha annak mindkét államában konszolidált viszonyok vannak. Ettől eltekintve azonban, teljes mértékben adózunk elismerésünkkel az osztrák kormánynak, hogy a rakonczátlan utczai csőcselékek hatalmába került prágai néppel szemben, ily erélyes lépésre határozta el magát.

A cseh tulzók örjöngéseit tovább türni lehetetlenség volt. A kik ösmerik a viszonyokat, azok tudják, hogy Csehországban egy uj, forradalmi párt keletkezett, mely még az ifju-csehek tulzó radikálizmusát is keveselte s velük szemben ellenzéket formált. Ezek egyenesen ellentállásra, forradalomra lázitják a népet s mikor tegnapelőtt Prágában a betiltott népgyülést a rendőrség feloszlatta, s az ifju-cseh képviselők engedtek a fegyveres hatalomnak: a forradalmi elemek gunynyal és szitkozódással illették őket, a miért nem állottak a nép élére s nem szervezték az ellentállást. Idáig jutottak a viszonyok Csehország fővárosában.

Ily tünetekkel szemben az osztrák kormány a legbünösebb könnyelműséget követte volna el, ha 24 óráig várakozik a kis ostromállapot kihirdetésével. A hatalomnak egész erejével fel kellett lépnie, hogy az eszeveszett népet a józanság utjára visszaterelje. Utoljára még sem lehet türni, hogy egy törpe minoritást képező néptörzs az osztrák államban folyonosan a monarchia java érdekei ellen harczoljon és nyilvánosan tüntessen a monarchia ellenségei: az oroszok és francziák mellett s hármas szövetség ellen; odahaza pedig kiméletlenül üldözze a németeket, szidja a kormányt s vakmerően meghurczolja a király személyét.

Midőn a prágai eseményeket tárgyaljuk, önkéntelenül is eszünkbe jutnak a mi rakonczátlan elemeink, nevezetesen a románok. Az ifju-csehek és radikálisok utjára léptek ők is. Még nem alkalmaztunk ellenük kivételes intézkedéseket s a románság nyugodtan és háboritatlanul élvezi az ország minden honpolgárára egyenlő mértékben kiterjedő összes szabadságokat, a melylyel már annyiszor visszaélt. Türelmünk bár fogyatékán van, nem merült még ki egészen. Nem veszthetjük el reményünket sem, hogy a román tulzók észre térnek s a román nép nem fog egészen hálójukba kerülni.

Példát vehet a román nép a csehek sorsán, kik a tulzók, a lázitók, a haza ellenségeinek hatalmába kerültek. Ha a román nép is eltántorodnék s a tulzók folforgató, hazaáruló politikáját vallaná a magáénak — nem fenyegetésképen mondjuk — de a magyar kormány keze lesz legalább is olyan sulyos, mint az osztráké a csehekkel szemben!

TÁRCZA.

Leszállt az est!

Csendes, magányos, nyugodalmas este,
Csendes, magányos, nyugodt mint szivem;
A táj, miként ábrándos ifju lányka,
Félig-mosolygó álomba pihen;
Futóka telleg, szálldogáló szellő
Egy nap keservét ujra elvivék;
— Oh hogyha én is fejemet lehajtva,
Tudnék álmodni, ábrándozni még!

Hallgatni a fák édes suttogását,
A szellőt amint szüntelen zokog,
Könyes szemekkel boldogabbnak lenni,
Mint a minők a százszor boldogok;
Keblemre zárni e csodás világot,
Habár az engem ujra elfeled
s látni, a mint egy uj élet támad
Tört reményeimnek sirja felett.....

És álmodozni téveteg szemekkel,
Mignem szivemnek megnyilik az ég,
Bejárni azt a boldogabb világot,
Hol egy vidámabb nap sugára ég;
Álmodni arról, ami soha nem lesz,
De amit lelkem titkon megteremt,
És egy hó mosolyban, forró ölelésben
Keresni s lelni fel a végtelent...

Almodni... milyen könnyü ez annak,
Ki ifjuságát ugy álmodta át;
Megtölteni még egyszer csordulásig
S kiinni a szerelem poharát;
Kiinni e kábító édes mérget,
A mely a szíveknek mélyeig behat...
— Minő kéj volna leroskadni mégis
Félig boldogság, félig kin alatt!
De csendesen! szivem sebek boritják.
S érzem amint sorra felszakad;
Előttem a lány kurhozatos arcza.
S hallom a hazug eskü szavakat;
Szélvész szaggatja, tépdesi a fákat.
Egy-egy villamtól meghasad az ég.
S egy biztató hang nincs a végtelenben...
— Vergődő lelkem! mire vársz te még?!

Szécsy.

Volt-e joga hazudni?

Francziából elbeszélés. **Dubut de Laforest**-től.

A Djurgarden vendéglőjének terraszán a stokholmi helyőrség három tisztje ült ebédnél.

Ez a bájos szigetke, amely a svéd fővárosnak ugyanolyan, sőt még nagyobb kincse, mint a Práter Bécsnek, a Bois de Boulgne Párisnak, a Hydepark Londonnak, vagy a Thiergarten Berlinnek — ma különösen ünnepi szint öltött. A tavon olyan rendkivüli élénkség volt, akár Velenczében; csak ugy hemzsegett rajta a sok tarkánál tarkább csónak és a partokon virágzó illatos berkekben, sudar tölgyek árnyékában az egyenruhák sujtásainak aranya és ezüstje közt bájos nők toilette-jei ragyogtak káprázfató fényességben. A rózsás csillagsat sugarai nem egy vitéz hadfi szemét lángoltatták fel az ezernyi szőke, karcsu, harmatos ajku, világos szemü szépség láttára; emitt a katonazene recsegteti bombardonját, amott a hajó zenekar keringője hullámzik; mindenütt a merre a szem ellát, mulatóhelyek: a Manegen, az Alhambra, a Novilla, a Tivoli, a Hasselbecken: bábszinházak, árucsarnokok, mikben szeretetreméltó női kezek fosztogatják a mulató emberiséget; a jótékonysági ünnepség a Hammervillától egészen a Bollmann költő emlékének szentelt tölgyig terjesztette tarka sokféleségét.

Mit sem törődve a jó nép zajos örömeivel, Rydberg hadnagy, fiatal, bozontos szőke bajuszu tiszt, a kit már a pezsgő és allasch teljesen levett a lábáról, annyira megfeledkezett magáról, hogy eldicsekedett egy idegen, nagyon előkelő hölgy szerelmével. Varzilev Margarita herczegnő volt ez, a ki olasz nemesi családból származott.

— Nos igen, mondta Rydberg, imádom és ő viszontszeret... O most egyedüli szerelmem... Ah, barátaim, milyen gyönyörü nő és micsoda tüz... Már kissé bele untam... Lázbetege vagyok és nyugalomra volna szükségem...

Henczegő fráter, szakitotta félbe Store örnagy... Nem hiszünk neked, Margeritta herczegnő a leghübb aszszony a világon.

— Ugy van, erősitgeté Blaten kapitány és egy ilyen nő bukását teljességgel lehetetlennek tartom.

— Esküszöm önöknek, uraim, hogy Varzilev Margeritta herczegnő kedvesem. Ha bizonyitásra szoritanának, bizonyos anyajegyről tudnék beszélni, amelyet gyönyörü testének nem mindenki által látható részén volt alkalmam látni.

— Hol? kérdé a kapitány.

— A jobb térdén.

— Ez nagyon érdekes! kiáltott fel a másik kettő.

...Az asztal tulsó végén magas, tekintélyes külsejü férfi emelkedett fel és remegő ajkakkal lépett Rydberg hadnagy elé.

— Uram, mondá, én Varzilev Loris herczeg vagyok és az a nő, akiről beszélt, a feleségem. Két eset van és ezek közül csak egy lehetséges: vagy nyomorult rágalmazó ön és én önt ma este felpofozom és segédeit elvárom, vagy pedig feldulta családi boldogságomat és én — a megcsalt férj — valamilyes nekem tetsző ürügy alatt elégtételt követelek öntől.

— Rendelkezésére állok, uram.

— Jól megértett ön uram?... Boldogtalanságom vagy az ön rágalmazásának jelét akarom.

Varzilev herczeg most Rydberg hadnagy bajtársaihoz fordult:

— Uraim, két barátom, gróf Paskov és báró Nyström érintkezésbe lép önökkel. Önök négyen együttesen hozzám jönnek és majd abba a helyzetbe hozom

A hétről.

Kassa, szeptember 16.

Az iparosgyülés alkalmával Miskolczot megjárt polgártársaink nem győzik eléggé dicsérni a miskolczi vendégszeretetét. Azt mondják, hogy tejben vajban fürösztöttek ott minden idegent. Kivált pedig a kassaiakat.

Olyan volt az egész ottani vendégeskedés — mondják — mint mikor két egymástól sokáig távolélő testvérgyermek találkozik.

A két testvérváros ölelkezése volt az érdekes találkozás s a kellemes bankettezés.

Nem volt abban semmi disszonánczia, semmi kellemetlenkedés. A versengések bizalomölő törekvése nem hintette el belé magvait. Oszinte volt az őszinteség s vendégszerető a vendégfogadás.

Bizonyára a szegediek és pozsonyiak közt nem folyt volna le egyik város falai között sem oly őszintén testvéries ölelkezés.

Pozsony és Szeged most érdekesen versengenek. Mindkettő egyetemet akar.

Pozsony is azt akarja, hogy ő nála csinálják meg a harmadik egyetemet, Szeged is.

Hiven ahhoz a közmondáshoz, mely azt mondja, hogy addig üsd a vasat, amig meleg, a pozsonyiak alighogy felvetették az eszmét, egész hévvel láttak hozzá annak propagálásához. Szeged meg pláne másfél milliót ajánlott fel a kormánynak az egyetem czéljaira csak azért, hogy ő kapja meg a — konczot.

Ez a csendes versengés dominálja most a pesti hirlapok vidéki hireit.

Ugyanugy, mint évekkel ezelőtt, mikor szintén aktuális volt a harmadik egyetem kérdése, melyet ugy látszik Debreczen fog a leghamarább nyélbe ütni s Szeged meg Pozsony versenghetnek majd tovább a negyedikért.

Különös, hogy Kassa most nem mozgolódik egy cseppet se, hogy nem kivánkozik az egyetemet vadászó városok sorába lépni?

Pedig ennek előtte Kassa is akart egyetemet a jogakadémiája helyébe.

Most hallgat. Talán a jogakadémiájával van nagyon megelégedve, vagy pedig ugy van már, hogy nem kell neki az egyetem se.

Mint valami tuberkulózisban szenvedő beteg ugy fogy, ugy apad itt Kassán ez az intézet, mely hivatva volna esetleg itt Felsőmagyarország fővárosában magából kitejleszteni az egyetemet.

A halálos veszedelemben sinylők apathiája jellemzi egész szervezetét.

Mintha már nem is élne. Néha mozog egy kicsit, akkor látjuk, hogy él.

Él, igen, él, de azért folyton sorvad, fogy.

És a mig arithmetikai progressziókban halad lefelé a sorvadas processzusa, egyszer csak azon veszi észre magát a városa intézményeire büszke kassai, hogy nincs mivel dicsekednie.

Egyetem kell Kassának. Egészséges, tudományos szellemi élet.

Álljon be hát Kassa városa is az egyetemet kivánók csoportjába a harmadiknak. Hadd legyen meg a régi triász.

*

A pangó szellemi életet felrázni s a szerte oszlott erőket egyesiteni volna hivatva az irodalmi egyesület is, mely a minap tartotta első választmányi gyülését.

De kérem szeretettel, hogy akarnak az urak itten pezsgő irodalmi és társadalmi életet teremteni ilyen tempóban, mint ahogy első lépéseiket teszik.

Ilyen csiga lassuság, mint milyennel a kezdeményező lépéseket tették, bizony minden egyébnek a szimboluma, csak éppen a frisseségnek, a pezsgésnek nem.

Nem ilyennek szeretném azt az irodalmi egyesületet.

Ha már irodalminak nevezik is az egyesületet, ne legyen jelképe a Kisfaludiak lassusága. Es ha már irodalminak is nevezik az egyesületet, legyen az egész társadalom központja és éltető szerve.

Igy szeretném azt én itt a vidéken.

*

A szájhősködés minálunk se ismeretlen mesterség, ámde sokkal inkább értik a módját a csehek.

Ott fönn Prága városában már hosszu idők óta üzik ezt a könnyü és dicsőségteljes, de nagyon veszedelmes mesterséget.

Hol Vasaty kiabál, hol Gregr lármázik, hol pepig Maszarik ordit.

Hozzá vagyunk már szokva ehez a veszedelmes cseh konczerthez, mint a holdvilág a kutyavonitáshoz, és éppen ez a veszedelmes benne, hogy már annyira megszokottá lett az a Prágában kezdeményezett s Bécsben és Magyarországon is szerte viszhangzó német meg magyarfalás.

Szinte kezve volna az embernek az osztrák kormány élhetetlenségéről beszélni.

Pedig lám-e, Taffeék mennyire lefőztek bennünket.

Lefőzték a magyarokat az ő élhetetlenségükkel abban a kérdésben, melyet nemzetiségeinek neveznek. Az osztrák Taffe összminiszteriuma mutatta meg a példát az erélyes Hieronyminek és az eszélyes Wekerlének, hogy hogyan kell kezelni a rákfenét és ha sonló betegségeket.

Még a szabadság legrajongóbb barátja se mondhatja, hogy nem czélszerü és radikális kurat alkalmaztak a szomszédban.

Elrendelték az ostromállapotot, felfüggesztették azt a szabadságot, mely csak szabadosságra vezetett a csehéknél.

Nem itél most Págában és politikai területén egy hosszu esztendeig az esküdtszék. A sajtószabadság helyébe szigoru czenzura lépett. A utczákon csoportosulni nem szabad.

Olyan dolgok ezek, melyek a legsötétebb, legszomorubb deszpotizmus uralmát jellemzik. Szinte visszarettenne az ember a sok bilincs-csörgés hallatára, ha jóérzésü ember lelkében fel nem támadna tüstént a gondolat, hogy a láncz gonosz emberek kezén és lábán zörög, hogy ez csak megérdemlett büntetése a sok törvénytelenségnek és visszaélésnek, s logikus következménye azoknak a czentrifugális törekvéseknek, melyeknek tészke ott székel valahol a Néva partján.

Nem deszpotikus önkény érte hát Praga városát és környékét.

Hiába kiabál a Národni Lysti. Betömték a száját. Amde mi haszna, ha a tömést kiveszi a szájából a Národni. Ma vonult már át egész redakciójával egyetemben Brünnbe, hogy szabadon üzhesse sportját. Bebizonyitja ezzel a közmondást, hogy nem lesz botból beretva és...

Igen, hát nekünk is kellene cselekednünk a mi tótjainkkal és románjainkkal szemben.

Nem ugyan ostromallapotba hozni szép Magyarországot, hanem radikális kurához kellene nekünk is folyamodnunk.

A szabadság szép nevének emlitésekor ne essünk extázisba, valaminthogy ne ijedjünk meg a rendkivüli rendszabályoktól se.

Nagyapáink idejében, mikor sok volt a futóbetyár a Bakonyban s még több az alföldön, összeült a státárium. A sok jovialis jogtudományu táblabiró egy kis barátságos konventikulumban kipusztitotta az altöld és Bakony romantikájának hirneves szereplőit.

No hát ugyan nekünk nem kellene egyebet tennünk, mint a mi pánszláv és dákóromán izgatóinkat urias államfogház helyett, közönséges börtönbe helyezni és rabkosztra fogni.

Nem mondhatná senki sem, hogy nem cselekszünk humánusan, mert hisz manap a rabsegélyző-egyesületek alakjában a humanitás a gonosztevőkhöz is beférkőzik.

*

Ugy látszik nem igen használ már az se, ha jó királyunk elitéli a vezetőket.

Ők még maguk védelmére kovácsolnak belőle fegyvert, ha a király megdorgálja őket.

A dolog pedig minálunk is mielőbb dülőre fog vezetni. A nemzetiségi kérdés megoldást fog nyerni szép Magyarországon is, kezesség rá az erélyes Hieronymi és az eszélyes Wekerle.

Lorgnet

önöket, hogy megitélhessék, vajjon a herczegnönek van-e anyajegye.

Store örnagy és Blaten kapitány megigérték, hogy megjelennek a Varzilev-palotában, a herczeg pedig a maga segédeit kereste fel, hogy őket informálhassa.

A Saltsjoen-tó medrében, számtalan kisebb-nagyobb sziget közt van a remek Varzilev-palota.

Loris herczeg ki-kirándul az orosz udvartól svéd nyaralójába, a hol Margeritta herczegnö, Miláno nevetö barna gyermeke a ház gyönyörüsége. Csakugyan megcsalta-e férjét, csakugyan meggyalázta-e családja becsületét? A borzalmas lehetőség puszta elgondolása könyeket csalt ki a herczeg szeméből és azon való aggódása, hogy bizalmatlanság vagy egy esetleges undok vizsgálat családi boldogságát dulhatná fel, szivét marczangolta.

Margeritta, oh Margeritta! Igaz volna-e, hogy ennek a satnya kis svédnek szüszke fejét jobb szereted Lorisod hatalmas szakállánál? Igaz volna-e, hogy édesebbek neked Rydberg ölelései, mintha hatalmas daliád vas karjai fonódnak nyakad köré? Igaz volna-e gyenge, hiszterikus leánya a latin fajnak, hogy urad és parancsolód hatszázados barbár családfáját nem tiszteled? De hát egy tiszt merészeli esküvel bizonyitgatni, hogy a herczegnönek jobb térdén felül anyajegye van; ő tehát nagyon jól ismerheti e nőt, mert csak á diadalmas szerelem tudhatja azt, a mi mindeddig — saját ságos — a férj előtt is titok maradt.

Mikor Varzilev Loris a palotába ért, a herczegnőt éppen öltöztették komornái.

Kérje meg a herczegnőt, parancsolá egyik cselédjének, hogy rögtön fogadjon.

S miután a cselédséget eltávolitotta, az öltöző szobába ment. Mikor pedig a herczegnö hosszas ellenkezése után ráakad az anyajegyre, sebzett vadként kiáltott fel:

— Asszonyom, önnek szeretője van!

— Uram···

— Önnek szeretője van és annak a neve Rydberg Adolf.

— Per la Madonna! ön sérteget.

— Hallgasson!

Meghagyta feleségének, hogy a palotában maradjon és ott várja be további rendelkezéseit, azután behivatta a herczegnö első komornáját.

— Nemde őszinte hivem vagy, Olga?

— Igen, uram···

— Ha valamit parancsolok···

— Engedelmeskedem··· Nem felejtem el uram, hogy ön akadályozta meg azt, hogy vőlegényemet holtra verjék kancsukával.

— Jól van···

Varzilev pár szóval megmondta a komornának, hogy mit akar töle és nehány percz mulva a négy segédet az öltözőszobába vezette.

— Uraim, szólt hozzájuk tompa hangon, miközben Olga jobb térdére mutatott (a test többi része ruhákkal volt elfödve), uraim, a mint látják itt nincs anyajegy!

Az egész jelenet éppenséggel nem volt erkölcstelen, sőt nem volt hiján bizonyos ünnepies komorságnak.

— Önök bizonyitják uraim, hogy Rydberg hadnagy hazudott?

Mint a négy tiszt: Blaten és Store, gróf Paskov és báró Nyström meghajtották magukat.

···Még azon az estén Loris herczeg a Dramatiska Teatern-ben keztyüjét Rydberg hadnagy arczába vágta···

— Természetesen asszonyhistória? kérdezte a stockholmi kormányzó.

— Éppen nem, felelte Blaten kapitány.

— Hát akkor mi?

— Nos, Rydberg hadnagy egyszerüen azt állitotta, sőt meg is esküdött rá, hogy Loris herczeg festi a szakállát.

— Ez csak nem elég ok az ilyen komoly párbajra, a mely egy derék tisztnek az életébe került.

···Igaza volt-e az orosz herczegnek vagy sem? Itéljen az olvasó, volt-e alapos oka rá, hogy hazudjon.

Ujdonsagok.

Novelly-bankett. Id. Novelly Sándor, a kassai királyi tanácsosok legifjabbik tagja tiszteletére, a csütörtök délelőtti kamarai diszülés méltó befejezésére, este a Schalkházban fényes lakoma volt, a melyen közel 200 személy vett részt s ott láttuk az ipar- és kereskedelem előkelőségeinek számos tagjain kivül, Paxy altábornagyot, Münster polgármestert, Brunner ny. szerdest, Stöhr főgimnáziumi igazgatót, Piller Miklóst, Vadász a pennybank, Stadler a takarékpénztár, Rottenberg a kereskedelmi bank, Laszgallner a csányi malom igazgatóit és másokat, a kik mind eljöttek, hogy a kereskedelmi és iparkamara ünnepét diszessé tegyék. A pezsgő és pompás menu, mely Schalkházéknak legnagyobb dicseretére válik, csakhamar élénk, kedélyes hangulatot keltett és ezt fokozta Horváth Feri zenekarának kiváló játéka. A harmadik fogásnál felállott Münster polgármester — és mondhatnók ezuttal magvas hangbordozással és választékos beszéddel — elsőnek poharat emelt a legelső magyar ember, a felséges király egészségére, majd pedig lelkes szavakkal a polgári erények mintaképét, ünnepelt id. Novelly Sándort éltette. — Siposs A. Gyula gyáros a mult idők pangó állapotát feltüntetve, a melyekre sokan olyan elöszeretettel hivatkoznak, hogy milyen jó is volt régen, konstatálja, hogy biz az csak amolyan chimaera, a mely messze mögötte van a jelennek, mert ki hitte volna ezelőtt csak 30—40 esztendővel, hogy a királyi kegy fénysugaraival fogja körülvenni az egyszerü polgarerényt és kitüntetés által jutalmazza meg a haladó kornak haladó embereit. Serkentést lát abban mindenkire és bizonyságot, hogy az okos üzletembernek ma hátra nem, hanem csak előre szabad néznie, mert csak ugy szolgálja igazán a saját vagyoni és erkölcsi és legtökéletesebben a haza érdekeit, a melynek ma mindenki cselekvő képességére a legnagyobb szüksége van, hogy az uj ezredév küszöbén szilárd alapja legyen. Mindezek előre bocsátása után egy távollevő férfiura, a ki azonban a város polgárainak érdekei iránt melegen érdeklődik, — Péchy Zzigmond főispánra üriti poharát. (Zaju éljenzés.) Deil Jenő Paxy altábornagy felé fordulva, a hadsereget apostrofálva, a melynek tagjai a polgari élet érintkezéseiben az együttérzés meleget apolják, és a mely védbástyája békének, megvédője a hazának a küellenség ellen háboru idején — mondván — az én legfelsőbb uram hadseregének jelenlevő egyik legkiválóbb férfiát iltetem. (Lelkes éljenzés és taps.) Paxy altábornagy: A kereskedők és az iparosok az áliam termelő erejének javát képezik, a hadseregre nézve azonban az a téves nézet uralkodik, hogy a hadsereg improduktiv alkatrésze az államnak, ez nem igaz, mert a hadsereg fentartására az állam rákényszeritettik a viszonyok által és kérdtem terméketlen befektetés-e, ha a kereskedő az ő boltját berendezve, azt erős vasajtóval, zárral látja el, értékei számára tüzbiztos szekrényt szerez be? Hasonló czélból van szüksége az államnak olyan hatalmi eszközökre, a melyeknek segelyével visszaverje a betörni akaró ellenséget, hogy a békében a rendet fentartsa, a lázadó tömegeket megtekezze, a munkás társadalom tevékenységet biztositsa. Nekünk katonáknak jól esik, ha törekvéseinket a közönség elismeri és különösen annak az a rétege, mint az a tekintélyes testület, a melynek annyi kitünősége ma itt összegyülekezett. A polgári és katonai elem összetartását melegen óhajtja és arra üriti poharát. (Percsekig tartó éljenzés és tapsz.) Magócsy József, a hölgyeket, majd Imre Lőrincz királyi tanácsost, és ismét egy harmadik tósztban Szakmáry Károlyt élteti. Deil Jenő a kassai kereskedelem és ipar két nesztorát Spielmann Károlyt és id. Halykó Jánosra üriti poharat. Id. Novelly Sándor, az ünnepelt, nem találva szavakat a szivében felzajló érzelmek kifejezésére, hálásan mond köszönetet az ovációkért és kivánja, hogy mindannyi jelen és távollevőt az isten soká éltesse. Ismét csak Deil Jenő áll elő és humorosan nagy derültséget keltve, a polgármestert atyamesternek jelezve, a városi életet hozza elő, a hol ők — a bizottsági tagok — az inasok, a rajkók, a lajdákok, a kik annyi borst törnek az atyamester orra alá és ez a jó atyamester az ő inasaira akármilyen haragosan néz is rájok a közgyülésben, azon tul mégis a legjobb szivü baráti és atyai szeretettel veszi körül az ő inasait. Azt kivánja, hogy soha se legyen ennek a városnak rosszabb atyamestere, a kit szivből éltet. (Nagy derültség és zajos éljenzés.) Vass Sándor a kamara derék titkárját Deil Jenőt élteti, majd a kassai sajtóra üriti poharát. Rottenberg Dávid bankigazgató a fényes ünnepség rendezőit élteti. A sikerült lakoma jóval éjfél utánig a legderültebb hangulatban tartotta össze a társaságot.

Halálozás. Kálmán György, Hajdu-vármegye nyug. árvaszéki elnöke és 48-as honvédszázados e hó 15-én 83 éves korában itt Kassán, fia dr. Kálmán Béla körorvos házánál elhalálozott. Te-

metése ma délután 4 órakor a Rákóczy körut 3. számu házából a felsőmagyarhoni első temetkező-intézet (Maurer-udvar) rendezésében fog végbemenni. Béke hamvaira!

Hymen. Fleischer Kálmán kassai tekintélyes gyáros f. hó 18-án délelőtt 11 órakor vezeti oltárhoz a helybeli evangelikus templomban Bezsilla Samu ügyvéd és városi bizottsági tag szép leányát, Anna kisasszonyt.

A kassai jogakadémián az előadások szombaton e hó 16-án kezdődtek meg.

Próba szónoklat. Dr. Handler fiatal izraelita hitszónok tegnap tartotta második próbaszónoklatát a zsidótemplomban. A nagy szónoki vervevel és klaszikus magyarsággal tartott szentbeszéd mindkét alkalommal a legmélyebb hatással volt az egybegyült hivő közönségre és a vendég keresztényekre is. Harmadik szónoklatát — mint halljuk — kedden este fogja megtartani a már is nagyon népszerü fiatal hitszónok.

Kassai gyáripar. Az Ungar-féle kassai árpa gyöngy-gyár — mint értesülünk — már megkezdte üzemét s kiterjedt összeköttetéseinél és gyartmánya kitünő minőségénél fogva garancziákat nyujt arra nézve, hogy városunk gyáriparának ebben a szakban is van jelentékeny faktora.

Szabadságon. Saád Lajos városi főkapitány tegnap kezdte meg szabadságidejét. Teendőit ez idő alatt Madarász Béla kapitány fogja végezni.

Az ezredéves kiállitás. Lukács Béla kereskedelmi miniszter a kereskedelmi és iparkamarák titkárait szept. 24-ére értekezletre hivta egybe. Az értekezleten a miniszter elnököl, a titkárok pedig előterjesztik az eddig történt előkészületeket és javaslataikat. A titkári értekezletet a miniszter ezután minden hónapban össze fogja hivni.

Könyvviteli tanfolyam. Rischák Lajos takarékpénztari könyvelő mint hivatott szakember többek kivanságanak engedve, az egyszerü és kettos-könyvvitel elsajátitására október 1-én felnőttek számára esti tanfolyamot nyit, melyre az érdeklődők figyelmét ezennel felhivjuk.

Lépfene Sárosban. Kapissó környékén a szarvasmarhákat a lépfene tizedeli, és mint onnan irják, a baj folyton terjed s már 7 darab szarvasmarha esett áldozatul. A járvány megszünését mindaddig nem igen lehet remélni, a mig a kerületi állatorvos nem teszi meg az óvintézkedéseket. Az állatorvosnak azonban hire sincsen e környéken, a minek természetes oka az, hogy a vidéken három kerületre esik egy állatorvos s az orvos nem képes hetek folyamán sem beutazni a három járás területét. Ideje volna, hogy ez állapotok mielőbb jobbra változzanak.

A pénzhamisitó Sknyarszky más néven Skrabszky Ferenczet tegnap kisérték át a rendőrség fogházából az ügyészséghez. A bankóhamisitó — mint megirtuk — eleinte mindent tagadott, még akkor is, mikor megmotoztatásakor több hamisitványt találtak nála. Később azonban sikerült őszinte vallomásra birni s bevallotta, hogy az elkobozott bankóimitácziókat önmaga készitette a lakásán található kék és piros tintával. A hamisitott egyforintosok a képzelhető legprimitivebb utánzatok. Egyszerü fehér papirosra kék tintával van felrajzolva a bankó rajza, cziradái és ő felsége fejképe, hanem ez a rajz oly kezdetleges és annyira hijával van minden szimmetriának és rajztudománynak, hogy ugyancsak a legfelsőbb foku emberi gyarlóságra kellett számitania a varsói születésü hamisitónak hamisitványai tuladasanál. Az érték magyar és német jelzése egyszerü görbe betükkel van rárva, a térdeplő angyal-alakok pedig oly torzképek, milyen karrikaturakat a Fliegende Blätter legkiválóbb rajzolója is csak jókedvében tud annyira otrombáknak megrajzolni. A bankó szövege helyett egy nehany görbe vonal van egymás alá huzva a sorszámot pedig egy rövidebb szintén görbe piros vonal jelképezi. Ilyenek voltak azok a hamisitványok, melyekkel Sknyarszky, alias Skrabszky Ferencz varsói születésü polyák ember a kassai magyar és tót honpolgárokat akarta becsapni.

Révész Imre tánczikolájának megnyitásához a beiratások naponta lakásán fő-utcza 92. sz. a., (Bencsur-ház) fogadtatnak el. 18 évi kassai müködése alatt tanitványai a legnagyobb elismerést vivták ki maguknak ugy a tánczczal, mint a táncz rendezéssel, minél fogva a n. é. közönség pártfogását megérdemli.

Carlsbadi-czipők eddig legjobbaknak bizonyultak, kaphatók nagy választékban Aufricht H. divatkereskedésében fő-utczán, a kis-sétatérrel szemben.

CSARNOK.

II. Rákóczy Ferencz hamvai.

Thaly Kálmántól.

(Folytatás.)

Volt ebben a jogos nyilatkozatban franczia büszkeség is. Es ha eddig is szivesen segédkezének kutató fáradozásaimban: most már, ez elért sikert látva, — még fokozottabb készséggel, mi több: buzgó lelkesedéssel vőnek részt a további munkálatokban. A supérieur azonnal rendeletet adott a frátereknek, hogy hozzanak be lámpákat; azok világánál fogunk s kell már dolgoznunk. Addig is a koponya közelebbi vizsgálásához láttunk. Ez alkatára nézve a Zrinyi Ilonáéhoz hasonló, csakhogy sokkal nagyobb, hatalmasabb, ritka szép arányokban, remekül formált, — igazi fejedelmi fő. Szabályosabb, tökéletesebb koponyát nem képzelhetünk. Homloka különösen nemes idomzátu. Fölmutattam Rákóczynak magammal vitt arczképét; összehasonlitottuk a fejalkatot, a homlokot: teljességgel egyezett minden. Csak, fájdalom, az arczvonásoknak, hajnak, bajusznak és szakálnak nem volt már többé semmi nyoma. A föld, melyet 50 évvel ezelőtt oly barbárul hánytak reá — a zárdai följegyzés és a smyrnai öreg barát nyilatkozata szerint akkor még nagyon ép főre, — lassanként megemésztette ezeket. Hanem fejbőrnek maradványai omlatag rétegekben még sok helyett rajta vannak a koponyán: továbbá az alsó állkapcson, kivülről, a hus és elhervadt ajak maradványai láthatók. A felső fogak már kihullottak, de az alsókból még mind a hét első fog, szorosan egymás mellett, és egy nagy zápfog a baloldalon, erősen áll, (Ez utóbbiban még a fejedelem életében keletkezett nagy üres odu.) A fogak, ámbar a fejedelem 59 éves életkorának megfelelőleg jóformán elkoptatottak már, erősek. Az alsó, különvált állkapocs, valamint a koponyának a földben mélyebben feküdt hátsó része itt-ott nyirkos volt, — de semmi kellemetlen szagot nem ömlesztett, gondosan be lévén balzsamozva egykoron.

A mi a fejtetőn a doktorok által füreszelt léket illeti: ez nem olyan kerek alaku mint ahogy korunkban szokás a koponyákat körülfüreszeléssel fölnyitni; hanem az egyik fülhegy tájától a másikig a fejtetőn keresztül készitett gerezdforma nyilás, mely fönt, középütt a legszélesebb, (három ujjal belé lehet nyulni, mig a két végén éles szögben fut össze. Igen nagy gonddal és ügyességgel volt kifüreszelve: ma is pompásan összeilik, — csupán egy helyütt van, jobbról, a hátsó vágáson a csontnak egy kis kipattanása. Mind ezen a kireszelt csontgerézden — melynek helyén az agyvelőt kiszedték, *) — s mind magának a koponyának átmetszett falain látható: mily vastag falazatu, erős, hatalmas alkotásu férfi-koponya ez! Ürege most is telve van még azokkal a rövid darabkákra vagdalt s már összeszáradt keleti, finom illatu balzsam-füvekkel, melyekkel az agyvelő kiszedése után az orvosok megtöltötték. (Egy csipetnyit el is hoztam ereklyéül ezen füvekből.)

A koponya terjedelméről fogalmat adhat körmérete. Ugyanis Lobry supérieurrel pontosan megmérvén azt: a szemöldökök tájától körben, a hol hátul legöblösebb, — 55 és 1/2 cm. a körforgata. Ohajtottuk volna az arcz hosszuságát is megmérni, a fejtetőtől az állig; s e végből az alsó állkapcsot hozzá illesztvén, többször próbáltuk: de biztos méretet venni lehetetlen, miután a felső fogak hianyzanak, és igy az állnak voltaképeni eredeti helyét (magasabban vagy alantabban) megállapitani nem tudtuk.

A legfigyelmesebben megvizsgálám továbbá a homlokot, (mely minden rendetlen dudorok nélkül gyönyörü szép szabályosan boltozott), a szemüregek s a halántek tajait, az orrcsontot és arczcsontokat: hogy vajjon nem okozott-e valami sérülést, nem hagyott-e valami nyomot, torradast rajtok az a lóval való iszonyu esés, a mely Rákóczyt az ép ezen esés következtében oly végzetessé vait trencsényi csatában (1708. aug. 3.) érte? Mikor — tudvalevőleg — oly sulyos zuzódasokat szenvedett homlokán, arczán, orrtövén, hogy a vér elboritá, s lándzsákra fektetve, ájultan vivék el hü testőrei a csatatérről. Mindazáltal e zuzódások csak az izmokat, húsrészeket érhette és csontig nem hatolt, mert nincsen semmi nyoma a csontokon.

Nagyon szerettem volna, ha P. Vachette, a ki ügyes fényképész s a Bercsényi-féle szentségtőmutatót és a Boldogasszony oltarát szépen levette: Rákóczy Ferencz és Zrinyi Ilona remek koponyáiról is fényképeket készitett volna, a mire őt föl is kértem. Azzal mentette azonban magát, hogy gépe nincs most müködésre előkészitve, de másképen is, oly sötét van már: lehetetlen volna fényképezni. S ebben igaza lehetett. A koponyának és hamvaknak pedig még ezen éjjel okvetetlenül el kellett temetve s a sirboltnak lezarva lenni ujra. E vágyam teljesülése elmaradt tehát.

A dicsőemlékü fejedelem koponyáját — a supérieur engedelméből — föltettem méltó helyére: a Boldogasszony oltára asztalára, a szőnyegre, melyen hamvainak többi részei számára is helyet késziténk. Mielőtt azonban a koporsó átkutatásához foghattunk volna a behozott lámpák világánál: Fraknói barátom annyira kimerült már s oly rosszul érezé magát, hogy mulhatatlanul ki kivánkozott a szabad levegőre. Azt mondá nekem: fölmegy hótelünkbe; eleget kértem: ne távozzék, — vagy ha már épenséggel el kell mennie, okvetlenül jöjjön vissza, mert a jegyzőkönyvet az eredményről föl kell vennünk és aláirnunk. Ezt megigéré, s vissza is jött egy óra mulva, még mindig félbetegen kocsival.

Mi a koponyának megvizsgálása és oltárra helyezése után folytattuk a koporsó átkutatását, hol a szent hamvak és a szemfödő- s öltönydarabok egészen össze valának vegyülve a földtörmelékkel: de azért a holttest fekvő helyzete szerinti rendben találtattak föl; ugymint a koponya után mindjárt a nyak és hátgerincz-csigolyák, az erős váll- és felsőkarcsontok, a hatalmas két lapoczkacsont. Mindezek épek, fehérek és szárazak. Ellenben az alsó karcsontok már darabokra valanak töredezve, valamint a sima, fehér-vöröses oldalbordák némelyike is; viszont mas bordacsontok még épek, ruganyosak, némelyek pedig porhanyók, töredékenyek. A kézfej-csontok és ujj-izcsontocskak szét voltak omolva, de egy sem hianyzott. Némely ujj-izcsonton még rajta láthatók a megszáradt izmok piros barnás maradványai.

(Folytatjuk.)

*) Mikes Kelemen irja, Rodostóban, 1735. ápril 16-ikán: „A testet másnap (azaz ápril 9-kén) felbontattuk, és az aprólékját (az agyvelőt, tüdőket, máját, gyomrot, beleket stb.) egy ládában tévén, a görög templomban, (a Panajia-egyházban, hol Bercsényi nyugszik eltemették. A testet pedig a borbélyok füvekkel becsinálták, (bebalzsamozták); mert még nem tudjuk, mikor vihetjük Konstantinápolyba.... Az agyveleje egészséges volt: de annyi volt mint két embernek szokott lenni, — esze is volt annyi, mint tizenkettőnek. A szivét Francziaországba (Grosbois-ba) hagyta, hogy küldjük." („Törökországi Levelek," II. köt. 64. l.)

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**
Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

1414. sz. 316 1—2
eln. 1893.

Árlejtési hirdetmény.

A kassai kir. itélő-tábla számára az **1894.** **évben szükséglendő**

könyvkötői munkálatok

biztositása czéljából **f. évi október hó 14-ik napján d. e. 10 órakor** a kir. itélő tábla elnökségénél árlejtés fog tartatni.

Az árlejtési feltételek a kir. itélő-tábla elnökségénél megtekinthetők.

Kassán, 1893. szeptember 14-én.

Oberschall Adolf.

„LE GRIFFON"

a legjobb valódi franczia szivarka papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 1—150

Nélkülözhetlen

minden jó háziasszonynak és tisztitó intézetnek!

Dr. Linck-féle

ZSIRLUGLISZT.

Elismert legjobb, legolcsóbb és legártalmatlanabb mosó- és tisztitószer.

Teljesen chlormentes!

Kassai főraktár:

230—23 **Vizy Domonkos**

füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete

Kassán, főutcza 53. sz.

Siemens és Halske

villamos világitási és erőátviteli gyárak

Budapest, VIII. Kerepesi-ut 9 a sz.

Elvállalják villamvilágitási és erőátviteli, telefonok, vasuti biztonsági és tüzjelző állomások berendezeset. Szállitanak vizmérőket, vizállagmérő készülékeket, mérőeszközöket mint galvanométereket stb. izzolámpákat, szenpálczakat stb.

Csillárok stb. villamos világitáshoz. Különösen felhivjuk a közfigyelmet városi raktárunkra, hol villamos czikkekben dús választékú minta-raktárt tartunk.

Figyelemre méltók a 176 15—16

szab. Hellesen-féle száraz elemek

melyek 6 nagyságban elkészittetnek és hivatva vannak a folyadékos savakkal müködő elemeket kiszoritani.

Költségvetések és ajánlatok dijmentesen.

Férfi-gyapjuszövetek,

valamint

kanavász és vászon raktáramat

mélyen leszállitott árakon végleg eladom.

315—1 Tisztelettel **ROSENBERG MIKSA** vármegye-ház.

1409. sz.
eln. 1893.

Árlejtési hirdetmény.

313 1—2

A kassai kir. itélő-tábla, az annak kerületében levő 7 kir. törvényszék és 49 kir. járásbiróság részére **az 1894-ik évben szükséges irodai szerek és anyagok szállitásának** biztositása végett **az 1893-ik évi október hó 13-án d. e. 10 órakor** a kir. itélő-táblai elnöki irodában árlejtés fog tartatni.

A szükséges irodai szerek és anyagok jegyzéke:

Folyó szám	A tárgy megnevezése	Magassága (cm)	Szélessége (cm)	Sulya kig.
1	Uj rizsma fehér fényezett miniszteri papir	34	42	16
2	" " " " "	34	42	14
3	" kis irodai fehér bordás	34	42	10¹
4	" " " " "	34	42	10
5	" utánz. meritett légsz. fehér itéleti	34	42	15
6	" nagy fogl. meritett fehér diósgyöri	34	42	15
7	" égkék utánzott meritett sima fog.	34	42	12
8	" kék " " fog. bordás	34	42	12
9	" szurkés fényezett nagy medián	46	59	27
10	" égkék " " "	46	59	27
11	" szurke fogalmi	34	42	10
12	" " gép	34	42	9
13	" " "	34	42	8
14	" kis irodai sárga bordás	34	42	10
15	" vastag meritett pepradi	36	44	13
16	" fehér jegyzőkönyvi	36¹	46	15
17	" nagy fehér erős iktatói	46	59	30
18	" " kék mutatói	46	59	24
19	" " vörös itatós duble	46	59	30
20	" kis " "	34	42	15
21	" " fehér " "	34	42	8
22	" irodai bordás rózsa szinü	34	42	12
23	" barna csomagoló	63	90	42
24	" sárga "	63	90	40
25	" fehér "	63	90	45
26	" erős vastag ellátóse	63	99	42
27	Kilogr. pecsétviasz közönséges			
28	" " finomabb			
29	Doboz toll á 144 drb. Kuhn-féle			
30	" " " angol			
31	Tuczat jóminőségü vegyes tolltartó			
32	" veres irón harsfában			
33	" kék "			
34	" fekete finom irón Hardtmuth-féle			
35	" közönséges czedrusfában			
36	Liter Leonhardt-féle antracen tinta			
37	" fekete alizarin tinta			
38	Üvegecske vegytinta Siegel-féle			
39	Doboz á 1000 drb. veres pecsét ostya 10. szám			
40	" " " " " 12 "			
41	Kigr. nyomdai szivacs (kemék nélkül)			
42	" " festék			
43	Drb. " nagyobb hibsza könyvomdához			
44	" nyomd. kisebb hibsza közönséges lithographiai géphez			
45	Drb. varrótű			
46	" Union gyapta			
47	Kigr. fekete porzó			
48	" gummi arabicum			
49	Üvegecske veres karmin tinta			
50	" pecsételő festék			
51	Gombolyag nemzeti szinü varró selyem			
52	" " " " czérna			
53	Kigr. házi czérna			
54	Méter csomagoló vászon			

Árlejtési feltételek:

1. Mindazok, kik az árlejtésben résztvenni kivánnak, kötelesek a kitüzött határnap előtt legkésőbb 24 órával irásba foglalt s 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatukat kellőleg lepecsételt boritékban, (melyre az, hogy az ajánlat mire tétetik, felirandó) azon határozott kijelentéssel, hogy az árlejtési feltételeket ismerik s magukat azoknak alávetik, az irodai szerek mintáival együtt és 500 (ötszáz) frtot készpénzben vagy ennek megfelelő óvadékképes értékpapirt bánatpénz fejében a kir. itélő-tábla elnökségénél bemutatni. Az ajánlat szövegében a szállitási arak szám és szóval kirandók.

2. A szükséges szerek és anyagok évnegyedenként fognak megrendeltetni és pedig a kir. itélő-tábla részére az irodaigazgató által, a kir. törvényszékek és kir. járásbiróságok részére az illetékes kir. tszéki elnök által.

A megrendelt szereket és anyagokat köteles vállalkozó a megrendeléstől számitott 20 (husz) nap alatt dijmentesen arra a helyre szállitani, a hova azt a kir. itélő tábla számára a kir. itélő-táblai irodaigazgató s a kir. törvényszékek és kir. járásbiróságok számára a tszéki elnök rendeli.

3. A mintáknak, ugy a megállapitott feltételeknek meg nem felelő minőségben szállitott szerek és anyagok a tszéki elnökök és a kir. itélő-tábla irodaigazgatója által a szállitás után bármily idő alatt kifogásolhatók s a kifogásolt szerek és anyagok bármily idő mulva is vállalkozónak rendelkezésére bocsáthatók, és ily esetben köteles a vállalkozó azokat a nyert értesitéstől számitott 8 nap alatt kicserélni, mivel ellenkező esetben azok az ő költségén és veszélyére bárhonnan fognak beszereztetni.

4. A szükséges szerek és anyagok szállitásával az fog megbizatni, kinek ajánlatát a kir. itélő-tábla elnöke a legelőnyösebbnek fogja találni, és annak bánatpénze óvadékul vissza fog tartatni; a többi ajánlattevő bánatpénze pedig visszaadatik.

5. A kötendő szerződés két példányban fog kiállittatni, a vállalkozó által 50—50 kros bélyeggel lesz ellátandó; ezenkivül köteles lesz vállalkozó a szállitott tárgyakért esedékes összegnek megfelelő bélyegjegyeket a II. és III. fokozat szerint a nyugtákon leróni.

6. Per esetére a sommás perut és a budapesti IV. ker. kir. járásbiróság illetékessége s a mennyiben a sommás perut ki van zárva, a budapesti kir. törvényszék illetékessége köttetik ki.

7. A szállitott és kifogás nélkül átvett tárgyak szabályszerüen kiállitott és bélyegzett számlára negyedévenként utólagosan fognak a vállalkozónak kifizettetni.

Kassán, 1893. szeptember 13-án.

Oberschall Adolf.

1410. sz.
eln. 1893.

Árlejtési hirdetmény.

314 1—2

A kassai kir. itélő tábla és az annak területén levő kir. biróságok, valamint a kassai kir. főügyészség és az annak területén levő kir. ügyészségek számára **1894. évben szükséges faggyan (stearin) gyertya szállitásának** biztositása czéljából **f. évi október hó 13-án d. e. 11 órakor** irásbeli ajánlatok mellett árlejtés fog tartatni.

Árlejtési feltételek:

1. Mindazok, kik az árlejtésben részt akarnak venni, kötelesek a kitüzött határnap előtt legkésőbb 24 órával irásba foglalt, 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatukat, kellően lepecsételt boritékban (melyre az, hogy az ajánlat mire tétetik, felirandó) azon határozott kijelentéssel, hogy az árlejtési feltételeket ismerik s magukat azoknak alávetik, továbbá a gyertyák mintáit, és bánatpénz fejében 200 (kétszáz) frtot készpénzben, vagy ez értéknek megfelelő ovadékképes értékpapirt a kir. itélő-tábla elnökségénél bemutatni.

2. A szükséges gyertya félévenként fog megrendeltetni és pedig a kir. itélő-tábla részére a kir. itélőtabla igazgatója által, a tszékek és kir. biróságok részére az illető tszéki elnökök által, a kir. főügyészség és a kir. ügyészségek részére a kir. főügyész által.

A megrendelt gyertyát köteles a vállalkozó a megrendeléstől számitott 20 nap alatt saját költségén és veszélyére arra a helyre szállitani, a hova azt a fentebb emlitett megrendelők rendelik.

3. A mintának meg nem felelő gyertya a szállitás után bármely idő alatt kifogásolható s a kifogásolt gyertya bármily idő mulva is vállalkozónak rendelkezésére bocsátható és ily esetben köteles a vállalkozó azt a nyert értesitéstől számitott 8 nap alatt kicserélni, mivel ellenkező esetben az az ő költségére és veszélyére bárhonnan beszerezhető lesz.

4. A szállitással az fog megbizatni, kinek ajánlatát a kir. itélő-tábla elnöke a legelőnyösebbnek fogja találni s annak bánatpénze vissza fog tartatni, a többi ajánlattevőé pedig visszaadatik.

5. A kötendő szerződés két példányban fog kiállittatni, a vállalkozó által 50—50 kros bélyeggel lesz ellátandó; ezen kivül köteles lesz vállalkozó a szállitott mennyiségért esedékes összegnek megfelelő bélyegjegyeket a II.—III. fokozat szerint a nyugtákon leróvni.

6. A szállitott és kifogás nélkül átvett gyertya szabályszerüen kiállitott és bélyegzett számlára a szállitás után három hó mulva fog a vállalkozónak a megrendelő által kifizettetni.

7. Per esetére a sommás perut és a budapesti IV. ker. kir. jbiróság illetékessége s a mennyiben a sommás perut ki van zárva, a budapesti kir. tszék illetékessége köttetik ki.

Kassán, 1893. szeptember 13-án.

Oberschall Adolf.

Grossmann Sa. utóda

Kassa, főutcza 70. szám.

Tisztelettel van szerencsém értesiteni a nagyrabecsült közönséget, hogy

női divat-üzletemet

ideiglenes uj helyiségemben

főutcza 70. sz. Dorner-házban

állandóan

helyeztem el, a mennyiben itt az elrendezkedés és szabó műhelyem elhelyezése az intenziv tevékenységet kiválóan lehetővé teszi.

Egyidejüleg bátorkodom értesiteni, hogy bevásárlási utamból Bécs és Berlinből hazaérkezve, az **ősz-téli idényre** a legszebb

divat-modelleket

női gallérok, jaquettek, körköpenyekben

szőrnemü felöltőkben

továbbá a legujabb **angol- és franczia divatkelméket női toilettekre** szereztem be, a melyek műhelyemben a legpontosabban és izléssel lesznek elkészitve.

Nagy raktár **gyermek-felöltők és öltönyökben** a legszebb kivitelben.

Egyuttal azt is megjegyzem, hogy elhatározásom következtében üzletemet mindenféle a hölgydivat körébe vágó czikkekkel megnagyobbitottam, tartalmasabbá tettem, miért is bátorkodom a nagyérdemü hölgyvilág becses látogatását kérni, melylyel vagyok

Mély tisztelettel

296 4—6

Grossmann Sa. utóda.

Főutcza, 70. sz. Dorner-ház.

Ma vasárnap utolsó nap!

A forgács-utcza végén (közép-külsétány) levő

MUZEUM!

Miután a muzeum itt már csak **szeptember hó 17-éig**, azaz vasárnapig lesz látható, ennélfogva a belépti dijat leszállitottam — ugy nappal, valamint este fényes kivilágitásnál — **10 krra** és minden egyes látogató egy csinos tárgyat kap emlékül.

Miután ezen kiállitás nagyon tanulmányos és gyermekek részére is ajánlatos, esedezem a n. érd. közönség becses pártfogásáért

mély tisztelettel

Scheer Károly
museum-tulajdonos.

306 3—3

A kassai piaczon 25 év óta fenálló

Kozák G. E. szállitó-üzlete

mostantól

291 3—12

malom-utcza 27. számu Girsik-féle ház I. emelet 13. ajtó alatt van

és ajánl

mindennemü szállitásokat

a világ minden részeibe a legjutányosabb feltételek mellett, továbbá elfogad csomagolásokat jótállás mellett.

Áru-árszabásokkal a bel- és külhoni állomásokra készségesen szolgál.
Butorszállitó kocsik akár helyben, akár vidékre mindig kaphatók.

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, szerda 1893. évi szeptember 20. 107. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czímzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz hordással:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban főutcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Béca Schalek Henrik Béca, Haasenstein & Vogler Béca: Eckstein Bernát Fürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vácz utcza 11. sz., Julius Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Egy kis elmefuttatás a „kassai irodalmi társaság“ végleges megalakulása előtt.

Sok vajudás után eljutottunk odáig, hogy a felvidék legéletképesebb, legelőkelőbb városában — Kassán is lesz végre-valahára irodalmi kör, vagy a mint azt a Kisfaludy-társaság mintájára a kezdeményezők valamelyike elnevezte: „Irodalmi társaság.“

Sok város megelőzött e tekintetben bennünket. Igy, hogy többet ne említsünk, a hozzánk oly közel eső Eperjesnek már huzamosabb idő óta van irodalmi köre. Pedig Eperjes semmi tekintetben sem áll fölötte Kassának, sőt — minden kicsinyités nélkül mondva — jóval mögötte áll emennek.

Vannak, még az irói gárdához tartozók között is, a kik ellene nyilatkoznak az ily vidéki irodalmi körök megalakulásának; azzal argumentálván, hogy a vidék nem képes annyi irói erőt összpontositani, a mennyi szükségeltetnék arra, hogy ezek életképesekké legyenek. Még e lap főmunkatársa is e mellett érvelt nemrég a „Fővárosi Lapok“-ban; habár nyiltan nem mondta is ki, hogy az irodalmi körnek Kassán leendő megalakitását szintén helytelenitő, avagy szükségtelennek találja.

Nézetem szerint azok, a kik igy érvelnek, többé kevésbé tullőnek a czélon. Szó sincs róla, hogy a vidéken oly irói-köröket lehetne alakitani, mint a fővárosban. De hát ezeknek az irói-köröknek a megalakitását voltaképen nem is az teszi szükségessé, a mi a fővárosi irói-körök létrehozatalánál czélként lett kitüzve. Ezeknek a vidéki irói-köröknek életrehozatala inkább kulturális czél. Feladatuk az, hogy a müveltebb osztálybeliek figyelmét az irodalmi élet felé tereljék; hogy azok részére, a kik érzéssel birnak e lelket gyönyörködtető szellemi mozgalmak iránt, időközönkénti összejövetelek alkalmával felolvasások rendezése s más efféle dolgok által oly szórakozást nyujtanak, a minőt a főváros közönségének oly gyakran van alkalma minden nagyobb költekezés nélkül élvezni. — Lám az eperjesi „Széchényi-kör“ már több alkalommal bebizonyitotta eddig is, hogy müködése nem czéltalan; hogy a müveltebb közönség igazi élvezetet talál mindabban, a mit ez a kör tesz és tagjai által müveltett. Miért ne történhetnék ez épen ugy Kassán is!!...

Az irodalmi társaság előkészitő bizottságának értekezletén többen szóltak fel az iránt; mi uton kellene a véglegesen megalakuló kör programmját mindjárt kezdetben olyanná tenni, hogy a közönségre nézve vonzóvá tétessék? Miskovszky Viktor reáliskolai tanár s akadémiai tag mintául e tekintetben az eperjesi „Széchenyi-kör“ müködését ajánlotta, mint olyat, a mely az általa közvetlenül tett tapasztalás folytán, méltó a követésre. Voltak, a kik hangsulyozták, hogy különösen humoros felolvasásokra kell a sulyt fektetni, mivelhogy a közönség legjobban szereti. — Akadtak végül olyanok is, a kik ugy vélték a kitüzött czélt, legjobban elérhetni, ha a főváros irodalmi matadórjai közül egyik-másik időközönként behivatnék; ez utat tartván a közérdeklődés felkeltésére leginkább czélravezetőnek.

Az emlitett módok közül ugy az egyik, mint a másik tagadhatatlan létjogultsággal bir. Szerény véleményem szerint azonban, ha csak azt nem akarjuk, hogy a kör életképességében vetett hit meginogjék, a fősulyt arra kell helyezni, hogy első sorban is a helybeli irói erők képessége aknáztassék ki. Nekünk itt helyben nincs ugyan oly nagy hirnévre vergődött irónk, a ki nagy dolgokat volna képes müvelni; de számbavehető irói erőink azért vannak, a kiknek a szellemi dolgozatait a müveltebb közönség is érdeklődéssel hallgathatja végig. Arra való a kör, vagy inkább annak leendő választmánya, hogy megvitassa: vajjon egyik, vagy másik körtag munkája megállja-e azt a kritikát, hogy nyilvánosan is felolvasás tárgyává tétessék? mert én mindenesetre ohajtanám — s azt hiszem, lesznek velem e nézeten mások is — ha a kör a nyilvánosan felolvasásra szánt bármely irányzatu müvek felett előzetesen kritikát tartatna. Ezt aligha venné rosz néven a körnek akár egyik, akár másik tagja.

Még egyet akarok felemliteni, — a mi a mi viszonyaink között majdnem megfejthetetlen. Azt nevezetesen, hogy a helybeli lapok — melyek pedig a szellemi élet kiváló organizmusai gyanánt tekinthetők — feltünő közönyt tanusitanak az ujonnan alakult társasággal szemben. Annyi tény, hogy nagyon hidegen viselkednek, mintha talán érdekök ellen való lenne a megindult mozgalom; pedig hát egyátalán nem az. Még a Szemle legkedvezőbben volt hangolva kezdet óta ez iránt a dolog iránt: az utóbbi időkben azonban ez is csak futva szól az olykor-olykor felmerülő esetek felől. A német nyelvü lapokon nem csodálkoznék annyira az ember; mert hiszen az irodalmi társaság teljesen magyar lesz. De hogy az „Abauj-Kassai Közlöny“ soha még csak egy szót sem ir az egész, semmiesetre sem kicsinylendő mozgalom felől: azt már csakugyan nem képes megérteni senki!'

Pedig épen a lapoknak volna kötelessége ez irányban minden lehetőt megtenni. Ezek vannak hivatva arra, hogy minden szellemi mozgalomnak előharczosaivá szegődjenek!...

Azt hiszem, a fentebb előadottak után soraimat méltóbb kivánsággal nem zárhattam be, mintha a nemsokára végleg megalakuló irodalmi társaság felé ezt a biztató szót kiáltom, hogy: „Előre!“

Brósz Jónát emléke.

Hogy mi volt bold. Brósz Jónát a kassai ág. hitv. ev. magyar-német egyháznak, azt még e tiszteletreméltó egyházon kivül állók közül is mindnyájan tudjuk, érdemeit e nemes egyház kebliében méltatta, évkönyvei is megörökitették azt.

Részemről e férfiunak az ág. ev. egyház és különösen annak iskolája ujjáépitése érdekében tett elévülhetetlen érdemeit egy Brósz Jónát-féle ösztöndijalap megteremtése által óhajtottam megörökiteni, a mi hála és köszönet a boldogult családja és az ág. ev. egyház áldozatkész tagjainak nagylelkü adakozásai által szépen sikerült is.

A család óhaja az: hogy az ösztöndij-alapra begyült összeg, mely kamattal együtt összesen 676 frt

TARCZA.

Szinyore Patrioto.

Nem operának, még csak nem is operettenek a czime, nem a budapesti állatkert legujabb lakójának a neve, még kevésbé valami hires olasz bandita az én Szinyore Patriotom, azért ne várják kedves olvasóim, hogy valami rendkivüli eseményeket leszek elmondandó.

Szinyore Patrioto egy szórakozott ember, a kit sokan ismernek ugy itt, mint szép hazánk határán tul, mert hivatása az örök vándorlás. Ma itt, holnap ott és mindenütt vidáman, örökös jó kedélylyel. Bizony ha összeszámlálná azt a sok kilométert, a mit már megtett egy vonalon, kitenne két földkörüli utazást s bátran eldanolhatná, a mit ugyis sokszor dalol magában:

Bejártam kétszer a világot!

Mindenekelőtt czimnek kitett nevéről kellene számot adnom, csakhogy sajnálattal kell bevallanom, hogy ezirányban megtagadta a keresztlevél előmutatását s igy nem tudom, hogy ki, mikor és miért keresztelte Szinyore Patriotónak. Nagyon lekötelez, a ki ezirányban felvilágositással szolgál.

Életfolyása — nem, ezt engedjük el ezuttal, elég lesz, ha életének egyes apróbb eseményeit mondom el és önök meg lesznek győződve, hogy Szinyore Patrioto pályatévesztett ember, neki méltó helye lett volna a tudós német professzorok közt, ott is a legelsők közt, mert valamenyin tultesz — szórakozottságával.

*

Szinyore Patrioto utazik.

Nyugtalan léptekkel járkál a kocsi oldal folyosóján s egyébb dolog hiján nyitogatja és zárja a kocsiajtókat.

Az már aztán csupa szórakozottságból történt, hogy az egyik ajtó lecsukásánál elfelejtte másik kezét elvenni, miáltal kis ujját beszoritotta, ugy hogy az vérezni kezdett.

Egyik vele utazó kollegája megsajnálta és előkeritett egy darab tiszta rongyot és czérnát, hogy Szinyore Patrioto vérző sebét bekötözhesse. Fáradságos munka után, mert nem merve másra bizni ezen fontos orvosi mütétet, azt maga csinálta, tehát faradságos munka után végre sikerült az ujat bekötözni és Szinyore Patrioto az épen megállt vonatról mosolyogva szall le, sebes kezével fogai között forgatva egy alig füstölgő szivart.

— Hát magának mi baja van? szólitja meg az állomási tönök.

— Nekem, mért?

— Hiszen vérzik az ujja.

Szinyore Patrioto végig tekint sebes kezén s aztán boszusan tépi le a kötést s a körülállók nem kis derültségére mormogja magában:

— Teringettét is, hát a másik ujjamat kötöztem be, a minek semmi baja.

*

Szinyore Patrioto alszik. Ki van adva a szigoru parancs, hogy a hajnali vonathoz okvetlenül keltsék föl, mert tovább kell utaznia. Szinyore Patrioto alszik és álmodik, mikor hirtelen durva kéz riasztja föl:

— Hamar ellenőr ur, hamar, itt a vonat, öt percz mulva indul is.

Tyü fékom adta, ez ugyan rövid idő. Szinyore Patrioto ugrik ki az ágyból és miközben a szegény költögető főtást különféle négylábu állatok neveivel traktálja, sőt őt az értelmiség valamivel kisebb fokára helyezi, mint a melyen egy általánosan ismert s magánhangzót hibátlanul ejtő állat áll, veti le a hálóinget és sebbel lobbal öltözködik. Mosakodásra ugyan már nem marad idő, de az öltözéssel készen lett s lerohanva — az állomási épület emeletén lévő vendégszobában aludt — elég ideje volt még az éppen induló vonatba beugrani.

A szakaszban két kollegára talál, a kiknek látható bosszusággal mondja el kellemetlen esetét, miközben birtelen észreveszi, hogy mellénye hiányzik.

— No tessék, a nagy sietésben mellényemet is ott felejtettem s most órám sincsen.

A következő állomáson sürgönyöz, hogy ott felejtett mellényét küldjék utána órástul együtt, de csakhamar megjön a válasz, hogy ott se mellény, se óra.

Szinyore Patrioto káromkodik s a legközelebbi vonattal visszamegy, ő bizony nem hagyja sem a mellényét, sem az óráját. Visszatérése azonban hiába való volt, mert a vendégszobában nem találtak semmit s a becsületességéről ösmert üreg szolgának mindenki elhitte, hogy ott bizony nem is maradt semmi.

Szinyore Patrioto nehéz gondok között telepedik le az állomási restauráczióban s egy pohár sör fövében töpreng mellénye holléten, a mig végre kisüti, hogy bizonyára már tegnap is hiányzott. De hat akkor hol van?

Hát bizony ez örök rejtély maradt volna, ha Szinyore Patriotonak eszébe nem jut, hogy ő tulajdonképen még nem is mosakodott. Fölmegy a vendégszobába, megteszi az előkészületeket a mosakodáshoz s mikor ingét is leveti, Kolumbus hajós legényeinek a szárazföld látásakor hangoztatott üdvrialgásához hasonló örömkiáltások között föltedezi a mellényt — csupasz testén.

*

Szinyore Patrioto ebédelni készül.

Egy kollegájával helyet foglal egy dupla krétáju főpinczéreiről ösmeretes vendégtogadó szellős verandája alatt egy üres asztalnál s pinczés a vendégek elé teszi a pohár sört, Szinyore Patrioto kényelmesen lábára teriti az asztalkendőt s boldog mosolygással néz körü.

— Ah, egy ösmerős, és nagy előzékenységgel hajlong a saját gyártmányát fogyasztó uri ember felé, a ki nem kisebb előzékenységgel áthivja az urakat saját asztalához.

— Menjünk, — szól Szinyore Patrioto kollegájához s az asztalkendőt zsebrevágva, egyik kezében kés, másik kezében villa, kanál, költözködik.

Az ösmerős üdvözli őket, de csakhamar fökél s a veranda tulsó oldalára megy más ösmerőseit üdvözölni, mialatt Szinyore Patrioto ismét kényelmesen elhelyezkedik, az előtte lévő asztalkendő egyik csücskét gallérja mögé dugja s aztán tölötte csudálkozik, hogy ő neki kanalat, villát, kést két példányban annak.

— Hanem barátom, — világositja föl kollegája, — maga az evőeszköz helyett inkább a sörét hozta volna át, mert ez nincs, amaz pedig van itt.

88 krt tesz ki, — addig kamatoztassék, mig az a 800 frtot, illetve 1600 koronát el nem ért.

Az ösztöndij-alap külön kezeltessék és a kassai ág. hitv. ev. m. n. egyház tulajdona legyen, s kamatjai az ugyanezen egyház által fentartott iskolában osztassanak szét, még pedig a következőképpen: Az ösztöndij-alap felének évi kamatjai Brósz Jónát-féle ösztöndij czimen egy az ág. ev. iskolába járó szegény, kiváló, tehetséges és szorgalmas növendéknek adassék s ezen ösztöndijban még akkor is részesülhet, ha más magasabb intézetben folytatja tanulmányait, a hol szinte oly fényes eredményt mutat fel, vagy másféle nagyobb ösztöndijban nem részesül, vagy végre az ág. ev. egyház által fenntartott iskolában nem volna nálánál kiválóbb érdemesebb növendék.

Ez ösztöndij minden évben a boldogult halála napján január hó 1-én osztassék ki.

Az ösztöndij elnyerése végett beadott folyamodványok felett az iskola felügyelő lelkész és tantestület véleményes jelentésének meghallgatása után az egyház tanácsa dönt szavazat többséggel.

Az ösztöndij-alap második felerészének kamatjaiból pedig a tantestület belbecscsel biró szépirodalmi és tudományos könyveket vásárol, s azokat az iskolára felügyelő lelkész és tantestület által kijelölt kiváló tehetségü és szorgalmatos növendékek között az évi zárvizsga vagy ünnepély alkalmával kiosztja.

Az alap megteremtésére adakoztak:

Özv. Brósz Jónátné, dr. Brósz László 200—200 frt, Elize Bielek 20 frt, Bielek László Eperjes 50 frt, Bielek Aladár 30 frt, Kéler Napoleon Bpest, Bielek Miksa Bpest 20—20 frt, Payer Hugó Kézsmárk, Demiany Berta Kézsmárk 5—5 frt, Demiany Albert Kézsmárk 10 frt, Tátrai Demiany Vilma Kézsmárk, Fábry Lajos Nagy-Sáros 5—5 frt, Szakmáry Károly 10 frt, Stark János, Fleischer G., Möszl Gusztáv, Beller Károly, Rotter Vilmos, Kresz János, dr. Blázy Kálmán, Gallik Géza, Nagy László, id. Halykó Mihály, id. Kemény Lajos, Juhoss J. Gyula 5—5 frt, Binder Ernő, Hensch Ernö 2—2 frt, Jermy, Kuszka Nándor 2—2 frt, Adriányi és Markó 3 frt, Lux Samu, Oelschläger 2—2 frt, Maurer Rezső, Legány Samu 5 frt, Moll Józsefné 3 frt, Fleischer Kálmán 5 frt, Kornides Károly Feika 2 frt.

Ujdonságok.

A vas magyar. Vasárnap a körülmények a Szepesség felé vittek minket és utazva a kassa-oderbergi vasut gyönyörteljes vidéket átszelő vonalán, Markusfalu állomásán kikandikálva, szemünk Máriássy Jánoson, a mi magyar daliás katonánkon pihent meg, a mint ott magas kora daczára is gyors léptekkel igyekezett elhelyezni a vasuti kocsiban egy hozzátartozóját. Kalapunkat lengetve, a kegyelmes ur szives kézszorítással fogadta üdvözlésünket és arra a kérdésünkre: kegyelmes uram tán csak nem vonult vissza a közügyektől, hogy itt családi ősi fészkében pihentesse meg tagjait, hisz olyan fiatalos jó szinben van, hogy ezt hinni sem lehet? — Barátom, de hogy is maradok, már a legközelebbi napokban felmegyek, kiveszem én a részemet még a munkából. — Részt fog venni excellentiád a parlamenti életben, a mely most igen zajosnak igérkezik? — Igen, ott akarok lenni én is. — Ezzel a harang megkondult és a mehettre, elbucsuztam Máriássy, a hős magyar katonától, a nyugalomban levő katonai tekintélytől, a kinek a szava még ma is sulylyal bir. Az egészségi állapota kitünő, fiatalos könnyedséggel jár és magas korát a fehér haj és szakáll mellett csak az árulja el, hogy teste egy kissé előre hajlik. Az egykor retteget hős ma egyszerü polgári kantusában, a mint ott a perronon nyájas arczával ránk tekintett, egy jóképü falusi gazda impressióját gyakorolhatja arra, a ki nem tudja, hogy ez az a Máriássy János altábornagy, a kit az ő magyarjai akkor és most legutóbb a rajongásig imádtak, bálványoztak," és szivesen látnának ma is az igazi veszély pillanatában, a hol ő első volt és első lenne az elsők között legelől. De hát tempora...

Megerősités. A földmivelésügyi miniszter Zalka Zsigmond a kassai gazd. tanintézetnél alkalmazott ideiglenes minőségü rendes tanárt ez állásában véglegesitette.

A 65-ösök e hó 23-án hajnali 2 órakor különvonaton utaznak el Kassáról uj állomáshelyökre, Ungvárra. Sajnálattal veszünk bucsut e derék katonáktól, de leginkább a tisztikartól, a mely összeségében Kassán időzése egész ideje alatt jelentékeny tényezője volt társaséletünknek, a melyben mozogva, a finom gavallérság, a társalgásban eleven és előkelő modor által fokról-fokra annyira kedveltté lön, hogy ma, a mikor arról van szó, hogy menni, a legőszintébb sajnálkozás fogja el szivünket, hogy ezt a katonaságot eldirigálják innen a felsőbb hatalmak. Fokozza sajnálkozásunkat az is, hogy az ezred távoztával elveszitjük a 65-ösök muzsikáját és Obhlidal mestert, a ki pompás zenéjével és zenei nagy képzettségével annyiszor és oly szép feledhetlen élvezetben részesitette a kassai publikumot. Eltávozva innen, fogadja a 65 ösök tisztikara a multért elismerésünket és azt a biztositást, hogy a kassai előkelő társaság mindenkor szivesen fog visszaemlékezni reá. Isten veletek!

Hymen. Havas József az első magyar általános biztositó-társaság főhivatalnoka, eljegyezte Bródy Hermin kisasszonyt.

Torna-egylet. A Kassán tervezés alatt levő torna-egylet erősen közeledik a megvalósulás felé és ha az érdeklődők igy dolgoznak, reményünk van, hogy az ősz-téli időszak beálltával ez az egylet már erősen fogja bontogatni ifju szárnyait, hogy testedző szórakozási helyet adjon naponkint egy-két órára azoknak, a kiknek foglalkozásuknál fogva igen fontos egészségi kérdést képez a testmozgás. Az egylet tervezői most szombaton tartottak alapszabály-megvitató értekezletet és miután az egylet alapját képező paragrafusok már nyélbe foglaltattak, az értekezlet a saját kebeléből Bukaresty B. János, Lelky Gyula és Malaszt Ferencz urakat delegálta azzal a feladattal, hogy tagokat gyüjtsenek s ezt betejezve, az alakuló-gyülést össze lehessen hivni. Kivánatos, hogy az egylet mihamarabb létesüljön, mert ez kétségkivül hivatva lesz a mi társadalmi életünk szegénységébe jelentékeny vérkeringést és egészséges lüktetést behozni.

Mihalik Béla kassai rendőrkapitány uj találmánya, a rendkivül czélszerü szerkezetü kéz és lábbilincs nemcsak a szakértők figyelmét vonta már magára, hanem a belügyminiszter is élénken érdeklődik iránta. E napokban ugyanis leirat érkezett a város polgármesteréhez, melyben felkéri a minisztérium Mihalik kapitányt, hogy találmányából küldjön 10—10 párt az ország hat csendőrkerületi parancsnokságnak gyakorlati alkalmazás és kipróbálás végett. A Mihalik-féle bilincsek előnye az eddig alkalmazásban volt franczia és angol rendszerü bilincsek fölött nagyon szembetünő. Az emlitett bilincs-rendszerek nagyrésze ugyanis humanitási szempontból sem állják ki a kritikát, mivel alkalmasak a kéz és láb kinzására, mig a Mihalik-féle bilincsek alakja teljesen megfelel a láb és kézcsukló alakjának. Az angol-rendszerü bilincsek leghátrányosabb oldala különösen az, hogy a szerkezetet összetartó csavarok bárki által könnyen kisrófolhatók. A Mihalik-féle bilincseket pedig nem csavarok tartják össze, tehát a bilincsnek a rab által való szétszedése ki van zárva. Gyakori eset volt eddig az is, hogy a gyengébb bilincseket az erősebb testi erejü gonosztevők egymástól letörhették, mig ez a Mihalik féléknél a szerkezet czélszerüsége folytán teljesen ki van zárva. Mihalik Béla kapitány uj találmánya tehát mindezeknél az előnyöknél fogva nagy jövő elébe néz.

Fényes esküvő folyt le f. hó 18-án délelőtt fél tizenkét órakor a helybeli ágostai evangelikus templomban. Ekkor vezette ugyanis oltárhoz Fleischer Kálmán kassai gyártulajdonos Bezsilla Samu tekintélyes ügyvéd és városi bizottsági tag szép leányát Annát. A templom már tizenegy óra előtt megtelt, jobbára hölgyekből álló kiváncsi néző közönséggel, kik türelmetlenül várták a nászmenet megérkezését. Az esketési szertartást Csiskó János ev. lelkész végezte, ki az ifju párhoz intézett szép moralis oktatásban a házasélet kötelességeit fejtegetve, utalt ama kivánalmakra, melyeket a házastársaktól megkövetel a család, a haza és az egyház. Vőfélyek voltak Jubász Béla és ifj. Szicbert Ede. Anyoszolyólányi tisztet pedig Szőnyey Mariska és Bezsilla Irén kisasszonyok viselték.

A szini szezón közeledtét ma már nemcsak a falakon kiragasztott előleges szinijelentések hirdetik, hanem a megnyitott szinházi pénztár is, melyben az előjegyzések a szokott előfizetési dijak mellett már javában folynak. A Halmayék társulata jelenleg Eperjesen időzik — mint nekünk jelentik — az eperjesi müértő közönség nagy pártolása mellett.

Uexküll-Gyllenband gróf kassai hadtestparancsnok, ki ő felsége jelenlegi kőszegi időzése alatt a nagy hadgyakorlatok északi hadseregében a XVI-ik hadtestet vezényli, bekövetkezendő magasabb rendelkezések folytán Kriegshammer jelenlegi krakkói hadtestparancsnoknak hadügyminiszterré történt kinevezése után, a krakkói első hadtest élére fog vezényeltetni.

Az uj hadtestparancsnok. Uexküll-Gyllenband Sándor gróf Krakkóba való áthelyeztetése esetére Mádi Kovács György altábornagy bécsi helyettes hadtestparancsnok jön kombináczióba a kassai 6-ik hadtest élére.

A rajz és festészeti tanfolyam, mely jobbára az iskola kötelékén kivül álló hölgyek továbbképzésére lön szervezve a helybeli állami felsőbbleányiskolánál, f. hó 17-én nyilt meg.

A felsőmagyarországi múzeumot vasárnap 180-an látogatták meg. A vendégek száma tehát mindegyre gyarapodik, élénken bizonyitván, hogy a múzeum tanulságos tárlatai iránt az érdeklődés mindinkább fokozódik.

Meghivó. Az abauj-tornamegyei tanitó-egyesület f. évi szeptember hó 27-ik napján d. e. 9 órakor Kassán tartja XXIV. közgyülését a vármegyeház nagytermében. Tárgysorozat: 1. Megnyitás. 2. Folyó ügyek. 3. Választmányi jelentés. 4. Körök jelentései. 5. Jelentés a pénztárak állapotáról. 6. A választmány kiegészitése két taggal. 7. A jövő évi költségvetés megállapitása. 8. Ertekezések: a) Az iskolai szünidő kérdése. Előadó Horváth Lajos. b) Az álló és dült irás használatáról. Előadó Grusz Frigyes. c) Egyszerre tanitsuk-e az irást az olvasással vagy külön? Előadó Sudy K. János. 9. Inditványok. A testület tagjait és a tanügy barátait ezen gyülésre tisztelettel meghivja Kassán, 1893. szept. 1. Sudy K. János elnök. Azon t. tagok kik ingyen szállást óhajtanak igénybe venni, megkereséseikkel szept. 22-ig forduljanak Hubcsik József urhoz (Kovács-utcza 9. sz.) minthogy a később történendő jelentkezés nem fog figyelembe vétetni.

Halálozás. Lilling Emilné szül. Labus Margit e hó 18-án 25 éves korában Kassán elhalálozott. Temetése ma délután 3 és fél órakor az első kassai disztemetkező intézet (a főutcza 35.) rendezésében a Klobusiczky-utcza 5. sz. házból lesz.

Az utczák jelzése és a házszámozások a külvárosok egyes részein már elodázhatatlanná vált. Valóságos ázsiai állapotoknak kellene jellemeznünk eme visszásságot, hogy vannak és lehetnek Kassán egyes utczák, melyeknek nevéről az ember fogalmat se szerezhet. Meglehetős ideje van már pedig annak, hogy egyes utczák uj nevet kaptak és azon hosszu idő óta sem az utczák uj elnevezése jelezve nincs, sem pedig a házak nincsenek megszámozva. Igy adják elő magukat az olyan esetek, hogy az ember két nevét is tudja valamelyik utczának, de azt egyik néven se tudja megtalálni. A legközelebbi városi közgyülésen interpelláczió tárgya volt e rendkivüli hanyagság, de azóta ugy látszik az ügy megint elaludni készül. Pedig megbocsáthatatlan mulasztás volna, ha az ősz folyamán ismét elodáznák a külvárosi utczák jelzését és házszámozást. Felhivjuk tehát erre az intéző körök figyelmét.

Névcsere. A Novelly-bankettről mult számunkban hozott referádában Deil Jenő egyik tósztjában, a melyet a kassai ipar és kereskedelem két nesztorára mondott el, hibásan irtuk id. Halykó János, a mennyiben a titkár által kiemelt férfiu id. Halykó Mihály, a kit az uristen sokáig éltessen!

Tüz Alsó-Mislyén. Alsó-Mislyéről irják a következőket: Nagy veszedelemben forgott vasárnap délután községünk. Egy nehány vigyázatlan, pajkos gyermek játszott ugy két óra tájban a Szémann-féle ház udvarán. Szerencsétlenségre a gyermekek veszedelmes játékszere, egy csomag gyujtó akadt a kezükbe s ezzel gyujtogatni kezdték a kezükügyébe akadt szalmát. Ettől azonban véletlenül lobbot vetett az egyik közelben álló kazal is, melynek eloltására már nem birt elegendő erővel a hirtelen összeszaladt háznép sem. Oly hirtelen gyorsasággal terjedt a tüz, hogy alig egy fél óra alatt már tizenöt különböző épület állott lángban. Veszedelemben forgó községünk segitségére jöttek mihamar a zsadányi tüzoltók, Pallaghy János derék főparancsnokukkal az élén, kiknek segitségével sikerült annyira lokalizálni a tüzet, hogy husz épületnél több nem égett le. A csapás legjobban sujtja a község legszegényebb népét, mivel ép e leégett épületek közül alig egy-kettő volt biztositva. A leégett épületek közt van az iskola és korcsma is. Emberélet is majdnem áldozatául esett a katasztrófának, a mennyiben a zsarátnok egy öreg embert elboritott, a kit csak sulyos égési sebekkel elboritottan sikerült megmenteni. A szerencsétlen öreget beszállitották Kassára.

A tőzeg, mint fertitlönitő szer. Ujabban felfedezték, hogy a tőzeg, nemcsak kitünő tüzelő anyag, hanem jó fertőtlenitő szer is, mely a bomló szerves anyagok rosz szagát is megköti. Ép ezért a a magyar tőzeg és mütrágya-ipar részvénytársaság az ország összes alispáni és polgármesteri hivatalait körlevélszerü ajánlattal kereste fel az iránt, hogy a köztisztasági vállalkozás keretébe eső szakbeli munkálatokat a részvénytársaság részére megnyerje és a tőzegfertőtlenitésnek, mely használat után kitünő trágyaszerül is szolgál, propagandát csináljon.

Henneberg G. (cs. kir. udvari szállitó) **selyemgyára Zürichben,** **privátmegrendelőknek közvetlenül** szállit: **fekete, fehér** és **szines** selyemszöveteket, **méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig** postabér- és vámmentesen, sima, csikos, koczkázott és mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szin s árnyalatban.) Minták postafordulóval küldetnek. Svájczba czimzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó. 13—19

— Ejnye, ejnye, hát az evőeszközt hoztam el a sör helyett? Teringette! No majd elhozza a pinczés.

Csengett, a pinczés odajön, mielőtt azonban Szinyore Patrioto szólhatott volna, udvariasan fölkéri az urakat, sziveskedjenek más asztalhoz ülni, mert ez el van foglalva.

Szinyore Patrioto megzavarodik.

— De mi nem maguktól ültünk ide, bennünket...

— Bocsánat, ennél az asztalnál tiszt urak ülnek.

— Menjünk, — szól Szinyore Patriotonak kollegája és fogva sörös poharát, visszamegy előbbi helyére. Szinyore Patrioto is fölkél, ismét zsebrevágja az asztalkendőt s megszivlelve kollegájának előbb adott jó tanácsát, ott hagyja az evőeszközt, a helyett fogja a mellette álló pohár sört (a mely az ösmerős uri emberé volt) s szintén költözködik.

Leül régi helyére s letéve a pohár sört, mint egy élő kérdőjel néz kétségbeesett tekintettel kollegájára.

— Most se evőeszköz, se asztalkendő, de két pohár sör!

Öt perczyi harsogó kaczagás után a kollega megfejtette a rejtélyt Szinyore Patrioto barátunknak s megnyugtatta a Szinyore Patrioto kabátja zsebeiből két oldalt kicsüngő asztalkendőket gyanus szemmel néző pinczéseket.

*

Szinyore Patrioto kártyázik. Hirtelen eszébe jut, hogy még dolga van a városban.

— Uraim, — mondja, kivéve a már alig kézbe fogható darab szivart a szájából, — én csak hatig játszhatom, no, — folytatja óráját megnézve, — még egy félóráig — s órát, szivart eltüntetve, buzgón keveri a kártyát. A szemben lévő emel s ekkor Szinyore Patrioto bőszült vadként ugrik föl, feldöntve partnert, asztalt és széket s körülnyargalva a szobát, segitségért ordit. Egy csendes kibicz végre megállitja s kiveszi mellénye zsebéből — az égő szivart.

Szinyore Patrioto azután a töltápászkodó partnerek általános derültsége között szégyenkezve kereste meg óráját a köpőládában.

Nem folytatom tovább. Nagyjában megösmerték önök Szinyore Patriotot, a kiről még el kell mondanom, hogy szórakozottsága mellett egyike a legkedvesebb embereknek s ezért remélem nem fog engem a pokol fenekére kivánni az elmondottakért.

Borozó.

Révész Imre táncziskolájának megnyitásához a beiratások naponta lakásán fő-utcza 92. sz. a., (Benczur-ház) fogadtatnak el. 18 évi kassai müködése alatt tanitványai a legnagyobb elismerést vivták ki maguknak ugy a tánczczal, mint a tánez rendezéssel, minél fogva a n. é. közönség pártfogását megérdemli.

Tanügy.

A kassai m. kir. állami felsöbb leányiskolával kapcsolatos női kereskedelmi tanfolyam folyó évi október hó 1-én nyilik meg és tart junius hó végéig, tehát kilencz hónapig. A beiratások folyó hó 28., 29. és 30-án, a felvételi vizsgálatok ugyancsak 30-án délután 3 órakor lesznek. Felvételi vizsgálatot csak azok tesznek, kik elötanulmányaikat a polg. vagy felsőbb-leányiskola IV. osztályának bizonyitványával igazolni nem tudják. A 18 évnél korosabb nők felvétetnek külön kérvényezés nélkül is, ha a kivánt elöképzettséggel birnak.

A tandij 50 frt, tandijmentesség ennél a tanfolyamnál nincsen.

Kassán, 1893. szept. hó 18-án.

Lakoss Károlyné,
igazgató.

CSARNOK.

II. Rákóczy Ferencz hamvai.

Thaly Kálmántól.

(Folytatás.)

A kutatást akkép inteztük, hogy a koporsóban a fej és nyakcsigolyák helyéről a törmeléket eltávolitván, az eddig a koporsó szélénél tartott s ugy bevilágitó gyertya tartóját beállitók a koporsó fenekére, a hosszu kőlap alá, — igy aztán az egyes testmaradványokat s tárgyakat magunk is, munkásunk is, jól megkülönböztethettük. A munkás ott térdepelt, és behajólva, miután a felsö földet vaslapáttal leszedé: a koporsóbul minden csontot, ruhafoszlányt, söt a drága hamvakkal elegyült földtörmeléket is a kezeivel óvatosan szedte ki és nyujtotta át nekünk. Lobry, Droitecourt, Vachette, Romon atyák — egymást fölváltva, rendesen ketten-ketten — ott térdepelének vagy guggolának a sirgödörben, melynek nyugati szélén lámpák állottak; én pedig a másik két szerzetessel az oltár felöli oldalon álltam, lehajólva. A térdeplök minden darab testrészet, vagy tárgyat átvevén a munkástól, nekem nyujtottak át; a ki azonban Lobry supérieurrel az egyik frátertől odatartott lámpa fényénél gondosan megvizsgálva, meghatároztam, s egyenként az oltárasztaira raktam. Mikor pedig a munkás földet adott ki a koporsóbul: ezt a két térdeplö szerzetes és én széjjelteregetvén, ujjainkkal átkaparásztuk, s a csontocskákat, hamvmaradványokat pontosan kiválogattuk; minden rögöcskét szétmorzsolgattunk ujjhegyeinkkel, s igy találánk még több apró tárgyat, pl. az olvasónak néhány szemét, ezüstkapocskákat stb.

Azon részeiből a koporsónak, a melyekben a vállak, karok, mell és derék nyugodtak: vegyest a már leirt pompás szemfedölepel kisebb nagyobb foszlányaival, tejedelmi biboröltözetnek elég épen megmaradott sok és igen nagy darabjai kerülének elö, — még ma is élénken csillogó, remek szövésü széles és keskenyebb aranypaszomántokkal s aranyozott lapos ezüstszegélyzettel, melyből nagyon hosszu darabok vannak. Söt akadt egy magyaros formáju arany-ezüst kapcsoló zsinór is, — melyet elhoztam. Mindazonáltal a ruhadarabok szabásából, gombjaiból s diszitéséből meggyőződtem, hogy a fejedelem — a ki 1712. végén, Danczkában vetette le a magyar öltönyt, — nem magyar ruhában: hanem XV. Lajos korabeli igen fényes franczia öltözetben tétetett koporsóba. E camisolnak kelméje a legfinomabb piros bársony, mely még most is gyönyörü biborszinü, selyempuha, fénylő és sima, — ugy szólván tiszta ép; pedig, legalább 50 év óta már, a föld között (igaz, hogy száraz föld között) feküdt. Bélése ezen diszkabátnak, valamint a térden kissé alul, a lábikrák feléig érö szintén piros selyemnadrágnak, fehér selyem vala, a mely ma már (ép ugy, mint a szemfödö), a régiségtől sárgás-barna szinüvé változott.

Franczia öltözetben temettetvén el: magyar kardot, tejedelmi buzogányt és kalpagot, sarkantyukat hasztalan reméltünk volna e koporsóban találni; legföljebb finom, franczia mivü salon-spádét kötöttek — ha ugyan kötöttek volt — az oldalára; azonban Rákóczynak Rodostóban folytatott egyszerü, áhitatos, remete életmódját tekintve, ezt is alig hihetjük. Bizonyára maga meghagyá, hogy nem kiván a koporsóban fegyverrel az oldalán: hanem kezeiben olvasóval, és pedig dicső emlékü édes anyjának, Zrinyi Ilonának jeruzsálemi olvasójával — melyről leltáraiban többször van szó — nyugodni. Ugyanis a mi leleteink erről győznek meg, hacsak azt nem akarjuk föltenni, hogy az 1839-iki sirbontó munkások a koporsóbul kivették és elorozták a spádét; de ez aligha történt: mert hiszen akkor a gazdag aranypaszomántokat s az alább emlitendő 18 db. szinaranycsattot még sokkal inkább elvitték volna. Ellenben az emlitett olvasót, legalább annak egy részét, a fejedelem szétomlott kezeinek a helyén, ámbár már darabokra szakadozva, megleltük. Ezen olvasó olyan, a milyeket Jeruzsálemben, a Szent-Sirnál árulnak: t. i. nem zsinórra felfüzött szemekből, hanem egymással ezüstdrót-kapcsokkal összecsatolt, tojásdad alaku lignum sanctum gyöngyökből áll, közben két szétválasztó (vagyis imaosztó) hosszukás drágakö-gyöngygyel, melyek egyike achát, a másika carniol. (Eredetileg talán négy ilyen kö-gyöngy volt rajta.) Az olvasó alján ugyancsak lignum sanctum gyöngyszemekből alkotott keresztecske csüngött, melyet szintén megleltünk. Ot szem gyöngyből áll, ezüstsodronynyal szorosan egymáshoz kapcsolva. Oszszesen találtunk 12 gyöngyszemet; a többi már vagy elkorhadt s szétporlott, vagy 1839-ben vihették el emlékül.

Megtaláltuk még a franczia diszkabátnak — egyhajdan a bélésbe erősitve volt lapos selyemszalagra füzött — fagombjai egész sorát is. E kerek, lapos gombok biborral valának boritva, de a mely már lefoszlott róluk. Más, olajbogyó alaku fabombocskákat is találtunk. Elökerült továbbá a mell tájáról egy ritkaszép smaragdszinü s körösleg szivárványosan, gyönyörün oxidált 2 cm. nyi hosszu, fölül keskenyebb, alul valamivel szélesebb üveg-kösöntyü (csüngő tárgy), melyen mintha a Boldogasszony képe — keblén a Jézuskával — volt volna kimetszve. Nyakban függő amoulette lehetett, melyet talán még Zrinyi Ilona akaszthatott egykoron kis fiának nyakába, és Rákóczy azt, édes anyja iránti kegyeletből, haláláig hordván, a hosszas viselés miatt kopott el ennyire. Aranyfoglalatba lehetett keritve.

Az alsó test átkutatásához kezdvén, egymásután kerülének elö a földből, mélyen feküdt s e miatt sötetbarna szinüvé vált és nyirkos farcsont, a hatalmas pár medenczecsont s a colossális czomb- és lábszárcsontok. A térdkalács-csontoknak csak az egyikét leltük meg — illetöleg ismerhettük föl, — a másik már szétdarabolódott, elomlott. Az igen erős czombszárcsontok hosszusága a csipőforgatóktul le térdéig 51 cm. P. Droitecourttal megpróbáltuk a medenczeczomb- és lábszárcsontokat álló irányban összeilleszteni, hogy a fejedelem szálas termetéről kellő fogalmat nyerjünk. „Un colosse!…“ kiáltott föl a franczia pap, bámulva. A czombcsontok is — kivált fönt a forgóban — nyirkosak voltak kissé, ellenben a lábszárcsontok szép szárazak. Amazokat vizsgálva, azonnal feltüntek a rajtok itt-ott még vastagan tapadó, szálkaszerü izomzat maradványok. Nagy vigyázattal kutatni kezdettünk a koporsóban, a czombok és lábikrák fekténck helyén a levált izomrészeket, — s meglepetésünkre, elég sokat és jókora darabokat találánk. A legnagyobb fél-, söt kétharmad-tenyérni nagyságuak. Tömödten összeszáradt és összeilió, ujjnyi vastag átmérö ü. lapos, vagy a — mint a csontot környezé — homoru alaku, omlós, porszerü, sulytalan anyag ezen hus-, izom- és vérmaradvány. Szine sötétbarna, majdnem fekete; mig a benne sürüen látható összeaszott idegszálacskák fehérek, tünyi vastagságuak, szálkaszerüek. A lehető legovatosabban nyultunk e könnyen szerteomló izommaradványokhoz, gonddal válogatván ki a földből a legkisebb darabocskákat is, és az oltárra raktam, külön halmazba, a csontok mellé.

Megleltük továbbá a czombokat boritott piros selyemnadrág foszlányait, és különösen a két lábikra mellett, kivül két felől — a szintén ott talált selyemharisnya-maradványok mellett, — az alól szétnyiló összekapcsolható franczia nadrágszárnak két, csaknem teljesen ép oldaldarabját, melyek sulyosak a rajtuk még a sir földjéből kikerülése pillanatában is fényesen villogó, tömör aranycsattoktól. Ezen csattok igen csinos, kacskaringós, világszerü alakzatokba fönt aranyskófium-sodronybul készülének; a finom selyem kelmére szilárdul ráerősitvék, (csak egyetlenegy vált le közülök, de az is megvan.) s mindkét nadrágszár alján — külső oldalán — kilencz-kilencz ily csatt volt. Mind a 18 aranycsatt alól ezüstkapocs nyulik ki, a hasiték tulsó szegélyének összekapcsolására. Még egy-kettön az átellenes kis himkapocs is rajta csüng. Anyagi értékre nézve e csattok a koporsó legbecsesebb tárgyai.

Az erös boka- és lábtejcsontokat s lábujjcsontocskákat is mind megtaláltuk a magok helyén, ámbár teljesen szétomolva, szétszóródva. A czipöknek azonban már nem lelhettük nyomát; elporlottak, megsemmisültek teljesen. A dicsőült fejedelem holttestének minden csontdarabját, minden izommaradványát, minden legkisebb porczikáját — kiválogatván a törmelék és föld porából — a saját kezeimmel vittem s raktam le az oltárra. Ugy szintén a szemfedö és ruhafoszlányokat is. Elökerült még két koporsószeg és a koporsó fenekén igen sok s még ma is tiszta ép, pirosbarnás szinü czédrusfa-gyalutorgács, melylyel a hajdani párna töltve volt.

A koporsó kiüritésének a vége felé jártunk, a mikor Fraknói visszatért. A töllelt drága hamvak mikent leendő visszahelyezéséhez s a jegyzökönyv elkészitéséről értekeztünk most Lobryval. Ö azt ajánlá, hogy a halhatatlan emlékü fejedelem földi maradványainak a további pusztulástól megóvása czéljából helyezzük ezeket egy jól záródó uj czédrusfa ládába (a milyenek Konstantinápolyban készen, dus választékban mindenkor kaphatók), és ugy tegyük vissza a koporsóba. A czédrusfa ugyanis oly tartós, hogy — mint Rákóczy koporsóján is tapasztaltuk — századokig ép marad, és egyszersmind oly átható illatu, hogy minden rovar, szu, moly, stb. kerüli. Nekem tetszett a gondolat; csak azt kötöttem még ki, hogy a mellett a koporsót üresen hagyjuk, és ezt a ládát ugy tegyük belé. A supérieur helyeselte, s azonnal elküldött egy ily czédrus-szekrény vásárlásáért.*) Egyuttal kiküldé P. Romon levéltárnokot, elkésziteni a jegyzökönyv fogalmazatát, melynek tartalmát röviden megállapitánk.

*) E czédrusszekrény vételárat mi akartuk Fraknóival fedezni de az elözékeny rendházfönök azt semmiképen meg nem engedé, mondván, hogy ez a csekély költség öt, mint a sirbolt és hamvak örét illeti. Ugyanezt jelenté ki a sirbontási és megint helyreállitási munka költségeire nézve is. Utóljára arra kértük, hogy legalább a becsületes török munkást hadd ajándékozhassuk meg. Ezt nem ellenzé. Egy db. husz frankos aranyat adtunk hát a jámbor szolgának.

(Vége köv.)

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Fömunkatárs: **Ladányi Béla.**

HIRDETÉSEK.

1422. szám.
eln. 1893. 318 1—2

Árlejtési hirdetmény.

A kassai kir. itélö-tábla hivatali helyiségeinek fütésére **1894.** évben szükséges **tüzifa és kőszén szállitásának** biztositása czéljából, **folyó évi október hó 16-ik napján délelőtt 10 órakor,** a kir. itélő tábla elnöki irodájában, zárt ajánlattal egybekötött szóbeli árlejtés fog tartatni.

Feltételek:

1. A szállitandó tüzifának egészséges, teljesen száraz bükkfának kell lenni, az évi szükséglet körülbelül 386 köbméter, a köszénnek jó minöségü porosz köszénnek kell lenni; az évi szükséglet 170 métermázsa. Szükség esetén tartozik a vállalkozó a szerződésben meghatározott egységi árakért nagyobb mennyiséget is szállitani.

2. A tüzifának válogatott ép és sima, egy méter hosszu hasábokból kell állani, és a kir. itélö-táblai iroda-igazgató által kijelölendő helyen hézag és keresztrakás nélkül köbméterekben lesz felállitandó és átadandó, a köszén pedig kosarakban vagy zsákokban lesz szállitandó s minden kosárnak vagy zsáknak 50 klgr. köszenet kell tartalmaznia.

3. A szállitásnak a megrendeléstől számitott 8 nap alatt kell történni.

4. A mennyiben a vállalkozó kifogástalan minöségü tüzifát vagy köszenet nem szállitana, vagy öt a szállitási idöben késedelem terhelné, a tüzelő anyag kárára és költségére bárhonnan beszerezhető lesz.

5. Bánatpénz fejében, az árlejtés megkezdése elött 100 frt készpénzben vagy ennek megfelelő óvadékképes értékpapirban a kir. itélö-tábla elnökségénél leteendő.

6. A szállitással az fog megbizatni, a kinek ajánlata legkedvezöbb; a megbizott vállalkozó bánatpénze óvadék czimén visszatartatni, a többieké ellenben azonnal visszaadatni fog.

7. A szállitott és kitogás nélkül átvett tüzifa és kőszén ára a vállalkozónak április és deczember hó végével szabályszerü számlára s az 1881. évi XXVI. t.-cz. 6. és 10. §-ai értelmében bélyegzett nyugtára fog kifizettetni.

8. A kötendö szerzödés két példányban lesz kiállitva, a mely jogügylettel járó minden bélyeg költséget és egyéb kincstári illetéket vállalkozó tartozik viselni.

9. Az irásbeli ajánlatok, a melyekhez 100 frt bánatpénz csatolandó, a szóbeli árlejtési óráig adandók be, s az ajánlatban kiteendö, hogy az ajánlatott tevő az árlejtési feltételeket ismeri és magát azoknak aláveti.

Az irásbeli ajánlatokban a szállitási ár összege betükkel is kiteendő.

10. Per esetére sommás eljárásra nézve a budapesti IV. ker. jbiróságnak, a mennyiben pedig a sommás eljárás ki volna zárva, a budapesti kir. tszéknek illetékessége köttetik ki.

Kassán, 1893. évi szeptember hó 16-ik napján.

Oberschall Adolf.

A kassai m. kir. gépészeti közép ipariskola igazgatosága.

537. szám. 320—1

Árverési hirdetmény.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltósága 1893. évi augusztus hó 16-án kelt 46716. számu rendeletével az állam tulajdonát képező, a Sigl féle gyárban készitett régi **lokomobil-gőzgépnek** nyilvános árverésen leendö eladását engedélyezvén, a jelzett gépnek eladására folyó évi **szeptember hó 30-án d. e. 10 órára** szóbeli árverést hirdetek s felhivom a venni szándékozókat, hogy a kitett idöben a kassai gépészeti közép-ipariskola igazgatói irodájában megjelenni sziveskedjenek.

Az árverés kezdetekor az árverésben résztvenni szándékozók által bánatpénzül 20 frt teendő le s a vevő az árverés befejezése után a vételárt azonnal lefizetni köteles. A gép a vevő által 5 nap alatt elszállitandó.

Az eladásra szánt gép az intézeti helyiség udvarán d. e. 8—12 óráig megtekinthető.

Kassa, 1893. szeptember 18-án.

Hinsenkamp Bernát,
igazgató-helyettes.

Friss érkezésüek:

friss kaviár,
friss szardinia,
friss oroszhal,
kitünő őszi tátrai juhturó,
különféle sajtok,
asztali borok.

230—24 **Vizy Domonkos**
füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete
Kassán, főutcza 53. sz.

A szlatvini savanyuviz főraktára.

1410. sz. 314 2—2
ein. 1893.

Árlejtési hirdetmény.

A kassai kir. itélő tábla és az annak területén levő kir. bíróságok, valamint a kassai kir. főügyészség és az annak területén levő kir. ügyészségek számára **1894. évben szükséges faggyan (stearin) gyertya szállításának** biztositása czéljából **f. évi október hó 13-án d. e. 11 órakor** irásbeli ajánlatok mellett árlejtés fog tartatni.

Árlejtési feltételek:

1. Mindazok, kik az árlejtésben részt akarnak venni, kötelesek a kitüzött határnap előtt legkésőbb 24 órával irásba foglalt, 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatukat, kellően lepecsételt boritékban (melyre az, hogy az ajánlat mire tétetik, felirandó) azon határozott kijelentéssel, hogy az árlejtési feltételeket ismerik s magukat azoknak alávetik, továbbá a gyertyák mintáit, és bánatpénz fejében 200 (kétszáz) frtot készpénzben, vagy ez értéknek megfelelő ovadékképes értékpapirt a kir. itélő-tábla elnökségénél bemutatni.

2. A szükséges gyertya félévenként fog megrendeltetni és pedig a kir. itélő-tábla részére a kir. itélő-tábla igazgatója által, a tszékek és kir. bíróságok részére az illető tszéki elnökök által, a kir. főügyészség és a kir. ügyészségek részére a kir. főügyész által.

A megrendelt gyertyát köteles a vállalkozó a megrendeléstől számitott 20 nap alatt saját költségén és veszélyére arra a helyre szállitani, a hova azt a fentebb emlitett megrendelők rendelik.

3. A mintának meg nem felelő gyertya a szállitás után bármely idő alatt kifogásolható s a kifogásolt gyertya bármily idő mulva is vállalkozónak rendelkezésére bocsátható és ily esetben köteles a vallalkozó azt a nyert értesitéstől számitott 8 nap alatt kicserélni, mivel ellenkező esetben az az ő költségére és veszélyére bárhonnan beszerezhető lesz.

4. A szállitással az fog megbizatni, kinek ajánlatát a kir. itélő-tábla elnöke a legelőnyösebbnek fogja találni s annak bánatpénze vissza fog tartatni, a többi ajánlattevőé pedig visszaadatik.

5. A kötendő szerződés két példányban fog kiállittatni, a vállalkozó által 50—50 kros bélyeggel lesz ellátandó; ezen kivül köteles lesz vállalkozó a szállitott mennyiségért esedékes összegnek megfelelő bélyegjegyeket a II.—III. fokozat szerint a nyugtákon leróvni.

6. A szállitott és kifogás nélkül átvett gyertya szabályszerüen kiállitott és bélyegzett számlára a szállitás után három hó mulva fog a vállalkozónak a megrendelő által kifizettetni.

7. Per esetére a sommás perut és a budapesti IV. ker. kir. jbiróság illetékessége s a mennyiben a sommás perut ki van zárva, a budapesti kir. tszék illetékessége köttetik ki.

Kassán, 1893. szeptember 13-án.

Oberschall Adolf.

1414. sz. 316 2—2
ein. 1893.

Árlejtési hirdetmény.

A kassai kir. itélő-tábla számára az **1894. évben szükséglendő**

könyvkötői munkálatok

biztositása czéljából **f. évi október hó 14-ik napján d. e. 10 órakor** a kir. itélő-tábla elnökségénél árlejtés fog tartatni.

Az árlejtési feltételek a kir. itélő-tábla elnökségénél megtekinthetők.

Kassán, 1893. szeptember 14-én.

Oberschall Adolf.

Grossmann Sa. utóda

Kassa, főutcza 70. szám.

Tisztelettel van szerencsém értesiteni a nagyrabecsült közönséget, hogy

női divat-üzletemet

ideiglenes uj helyiségemben

főutcza 70. sz. Dorner-házban

állandóan

helyeztem el, a mennyiben itt az elrendezkedés és szabó mühelyem elhelyezése az intenziv tevékenységet kiválóan lehetővé teszi.

Egyidejüleg bátorkodom értesiteni, hogy bevásárlási utamból Bécs és Berlinből hazaérkezve, az **ősz-téli idényre** a legszebb

divat-modelleket

női gallérok, jaquettek, körköpenyekben

szőrnemü felöltőkben

továbbá a legujabb **angol- és franczia divatkelmeket női toilettekre** szereztem be, a mely lyek mühelyemben a legpontosabban és izlésesleznek elkészitve.

Nagy raktár **gyermek-felöltők és öltönyökben** a legszebb kivitelben.

Egyuttal azt is megjegyzem, hogy elhatározásom következtében üzletemet mindenféle a hölgydivat körébe vágó czikkekkel megnagyobbitottam, tartalmasabbá tettem, miért is bátorkodom a nagyérdemü hölgyvilág becs s látogatását kérni, melylyel vagyok

Mély tisztelettel

296 5—6

Grossmann Sa. utóda.

Főutcza, 70. sz. Dorner-ház.

Haszonbérbe adandó

előnyös feltételek mellett **1894. évi január hó 1-sö napjától** gróf Zichy Rezsőné ő méltósága tulajdonát képező Abauj Tornamegyében fekvő

hilyói gazdasági birtok

mely áll a szükséges lak és gazdasági épületeken kivül 106 kat. hold szántóföldből, 120 kat. hold rétből és legalább 400 hold állandó és erdei legelőből. 278 6—6

A bérleti feltételek iránt **dr. Brósz László** uradalmi ügyész, kassai lakos nyujt felvilágositást.

1409. sz. 313 2—2
ein. 1893.

Árlejtési hirdetmény.

A kassai kir. itélő-tábla, az annak kerületében levő 7 kir. törvényszék és 49 kir. járásbiróság részére **az 1894-ik évben szükséges irodai szerek és anyagok szállitásának** biztositása végett **az 1893-ik évi október hó 13-án d. e. 10 órakor** a kir. itélő-táblai elnöki irodában árlejtés fog tartatni.

A szükséges irodai szerek és anyagok jegyzéke:

Folyó szám	A tárgy megnevezése	Magassága	Szélessége	Sulya kg.
		cm.		
1	Uj rizsma fehér fényezett miniszteri papir	34	42	16
2	„ „ „ „ „	34	42	14
3	„ kis irodai fehér bordás „	34	42	10½
4	„ „ „ „ „	34	42	10
5	„ utánz. meritett légsz. fehér itéleti „	34	42	15
6	„ nagy fogl. meritett fehér diósgyöri „	34	42	15
7	„ égkék utánzott meritett sima fog. „	34	42	12
8	„ kék „ „ fog. bordás „	34	42	12
9	„ szürkés fényezett nagy median „	46	59	27
10	„ égkék „ „ „ „	46	59	27
11	„ szürke fogalmi „ „ „ „	34	42	10
12	„ „ gép „ „ „ „	34	42	9
13	„ „ „ „ „ „	34	42	„8
14	„ kis irodai sárga bordás „	34	42	10
15	„ vastag meritett poprádi „	36	44	13
16	„ fehér jegyzőkönyvi „	36½	46	15
17	„ nagy fehér erős iktatói „	46	59	30
18	„ „ kék mutatói „	46	59	24
19	„ „ vörös itatós double „	46	59	30
20	„ kis „ „ „ „	34	42	15
21	„ „ fehér „ „ „	34	42	8
22	„ irodai bordás rózsa szinü „	34	42	12
23	„ barna csomagoló „	63	90	42
24	„ sárga „ „	63	90	40
25	„ fehér „ „	63	90	45
26	„ erős vastag cellulose „	63	90	42
27	Kilogr. pecsétviasz közönséges.			
28	„ „ finomabb.			
29	Doboz toll à 144 drb. Kuhn-féle.			
30	„ „ „ angol.			
31	Tucat jóminőségu vegyes tolltartó.			
32	„ veres irón hársfaban.			
33	„ kék „ „			
34	„ fekete finom irón Hardtmuth-féle.			
35	„ közönséges czédrus fában.			
36	Liter Leonhardi-féle antracen tinta.			
37	„ fekete alizarin tinta.			
38	Üvegecske vegytinta Siegel-féle.			
39	Doboz à 1000 drb. veres pecsét ostya 10. szám			
40	„ „ „ „ „ „ 12. „			
41	Klgr. nyomdai szivas (homok nélküli.)			
42	„ „ festék.			
43	Drb. „ nagyobb bibula könyomdához.			
44	„ nyomd. kisebb bibula közönséges lithographiai géphez.			
45	Drb. varrótu.			
46	„ Union gyanta.			
47	Klgr. tészteporzó.			
48	„ gummi arabicum.			
49	Üvegecske vörös karmin tinta.			
50	„ pecsételő festék.			
51	Gombolyag nemzeti szinu varró selyem.			
52	„ „ „ „ czérna.			
53	Klgr. házi czérna.			
54	Méter csomagoló vászon.			

Árlejtési feltételek:

1. Mindazok, kik az árlejtésben résztvenni kivánnak, kötelesek a kitüzött határnap előtt legkésőbb 24 órával irásba foglalt s 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatukat kellőleg lepecsételt boritékban, (melyre az, hogy az ajánlat mire tétetik, felirandó) azon határozott kijelentéssel, hogy az árlejtési feltételeket ismerik s magukat azoknak alávetik, az irodai szerek mintáival együtt és 500 (ötszáz) frtot készpénzben vagy ennek megfelelő óvadékképes értékpapirt bánatpénz fejében a kir. itélő-tábla elnökségénél bemutatni. Az ajánlat szövegében a szállitási árak szám és szóval kiirandók.

2. A szükséges szerek és anyagok évnegyedenként fognak megrendeltetni és pedig a kir. itélő-tábla részére az irodaigazgató által, a kir. törvényszékek és kir. járásbiróságok részére az illetékes kir. tszéki elnök által.

A megrendelt szereket és anyagokat köteles vállalkozó a megrendeléstől számitott 20 (husz) nap alatt dijmentesen arra a helyre szállitani, a hova azt a kir. itélő tábla számára a kir. itélő-táblai irodaigazgató s a kir. törvényszékek és kir. járásbiróságok számára a tszéki elnök rendeli.

3. A mintáknak, ugy a megállapitott feltételeknek meg nem felelő minőségben szállitott szerek és anyagok a tszéki elnökök és a kir. itélő-tábla irodaigazgatója által a szállitás után bármily idő alatt kifogásolhatók s a kifogásolt szerek és anyagok bármily idő mulva is vállalkozónak rendelkezésére bocsáthatók, és ily esetben köteles a vállalkozó azokat a nyert értesitéstől számitott 8 nap alatt kicserélni, mivel ellenkező esetben azok az ő költségén és veszélyére bárhonnan fognak beszereztetni.

4. A szükséges szerek és anyagok szállitásával az fog megbizatni, kinek ajánlatát a kir. itélő-tábla elnöke a legelőnyösebbnek fogja találni, és annak bánatpénze óvadékul vissza fog tartatni; a többi ajánlattevő bánatpénze pedig visszaadatik.

5. A kötendő szerződés két példányban fog kiállittatni, a vállalkozó által 50—50 kros bélyeggel lesz ellátandó; ezenkivül köteles lesz vállalkozó a szállitott tárgyakért esedékes összegnek megfelelő bélyegjegyeket a II. és III. fokozat szerint a nyugtákon leróni.

6. Per esetére a sommás perut és a budapesti IV. ker. kir. járásbiróság illetékessége s a mennyiben a sommás perut ki van zárva, a budapesti kir. törvényszék illetékessége köttetik ki.

7. A szállitott és kifogás nélkül átvett tárgyak szabályszerüen kiállitott és bélyegzett számlára negyedévenként utólagosan fognak a vállalkozónak kifizettetni.

Kassán, 1893. szeptember 13-án.

Oberschall Adolf.

31128. szám. 307 2—3

Birtokbérleti hirdetmény.

A magyar vallásalap **sajóládi** uradalmának a borsod vármegyei **Alsó-Zsolcza** község határában fekvő **Simárd-pusztai 576 $^{909}/_{1200}$ holdas földbirtoka**, melyből 1. tanyahely és szérüskert 5 $^{1007}/_{1200}$ hold, 2. szántóföld 331 $^{944}/_{1200}$ hold, 3. rét 125 $^{909}/_{1200}$ hold, 4. legelő 94 $^{968}/_{1200}$ hold, 5. egyebek (utak stb.) 18 $^{972}/_{1200}$ hold; a rajta levő gazdasági épületekkel együtt **alulirott miniszterium VIII. ügyosztályában**

1893. évi október hó 25-én

tartandó zárt ajánlatu verseny utján **1894. évi október 1-től kezdve 25 évre haszonbérbe fogván adatni**, a bérelni kivánók felhivatnak, hogy 50 kros bélyeggel és 600 frt. bánatpénzzel ellátott zárt irásbeli ajánlataikat a fent kitett nap délelőtti 10 óráig az alulirott miniszterium segédhivatalainak igazgatójánál nyujtsák be.

A részletes haszonbérleti feltételek a miniszterium segédhivatali igazgatóságánál és a közalapitv. ispánságnál Sajóládon a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Budapest, 1893. augusztus 14-én.

A vallás és közoktatásügyi m. k. miniszterium.

„LE GRIFFON"

a legjobb valódi franczia szivarka-papir

kapható minden jobb kereskedésben. 317 2—150

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa. péntek 1893. évi szeptember 22. 108. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimzendők.
Előfizetési dij:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 8 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 8 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Tovabbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Voglö Bécs: Eckstein Bernát fürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

A közigazgatás egyik faktora.

Régóta tapasztalt jelenség az, hogy a községi birói állás betöltése, különösen pedig alkalmas egyénekkel való betöltése, napról-napra nagyobb nehézségekbe ütközik s ha sikerül is egy-egy derék biróra szert tenni, nem ritka eset az sem, hogy alig várja az első év végét és már szökik az állása elől.

Ezen, a községi közigazgatásnak semmiképen hasznára nem váló sajnálatos körülmény késztet minket arra, hogy a községi birákról egyet-mást elmondjunk, annál is inkább, mert nem emlékezünk rá, hogy abban a nagy szóharczban, melyet egyszer-másszor megeresztettek a közélet emberei az állam és társadalom különböző tényezőinek méltánylása felett, kellő rész jutott volna a községi biráknak. Nem emlékezünk, hogy valamikor boncz-kés alá vettük volna a községi birói állást, hivatását, munkakörét és ezen állás mikénti dijazását; szóval mindazt, a mi annak megbirálásánál egyenkint méltánylást érdemelne.

Egy dolog van, amit mindüntalan hallunk emlegetni és pedig bizonyos panaszszal, hogy tudniillik falvainkban birót ma már csak — a nép nyelvén szólva — kötéllel lehet fogni.

Midőn ezt a közigazgatás emberei konstatálják, egyszersmind megállapodnak a ténynél s nem igen kutatják annak okait. Szükséges pedig mélyebb pillantást vetni e kérdésre és foglalkozni e jelenség okaival.

A községi biró ma már szintoly fontos tényezője a közigazgatási szervezetnek, mint bármelyik hivatalnok. Ha a községi jegyző állásáról, teendőiről, hivatala fontosságáról, fizetéséről stb. beszélünk, miért ne beszélnénk a községi biró helyzetéről?

Első tekintetben lehetetlen, hogy fel ne tünjék a községi biró helyzete és lehetetlen, hogy indokolttá ne váljék azon régi panasz, hogy birót csak kötéllel lehet fogni. Az ő helyzetük valóban figyelemreméltó. Többnyire egyszerü földmivelő emberek ők, kik magukról nem sokat beszélnek és beszéltetnek, mert mindenek felett arról vannak meggyőződve, hogy ugy kell lenni a dolog rendjének, mint a hogy van.

Igaz, hogy tanulmányaiknál fogva nem igényelhetnek valami különös rangot, sem valami nagy jövedelmet; ámde, ha nagy fizetést nem igényelhetnek is, aż mégis csak ellenkezik a méltányossággal, hogy olyan nagy felelősség mellett oly igazán koldusfizetésben részesüljenek.

Mi a községi biró fizetése? 25—30, 50—60 frt és csak legritkább esetben, egy nagy községben emelkedik 100 frtra, vagy annál magasabbra évenkint. Ezzel szemben felelős az alispánnak, főszolgabirónak. pénzügyigazgatónak, adóhivatalnak és minden elképzelhető ágazatnak a netalán elkövetett mulasztásokért, melyekben a hibát legtöbbször fel sem tudja fedezni és a melyekért mint jégeső hull reá a biróság áldása. Cselekedetei sulyosabb beszámitás alá jönnek, mint más közönséges emberéi s egy-egy keményebb szava, vagy tette, mely közönséges embernél számba se jön, fegyelmi büntetést, sok hercze-hurczát, nem ritka esetben bünfenyitő eljárást von maga után, mert a büntető törvény ama szakasza, mely a hivatalos hatalommal való visszaélésről szól, mint Damokles kardja függ a feje fölött.

E mellett hivataloskodása igénybeveszi idejét annyira, hogy magán dolgaira időt alig fordithat. Azután jönnek a hivatalával járó költekezések, utazgatások a közigazgatási központba, adóhivatalban, sőt hárulnak reá bizonyos nobile officziumok is. Végül, amit különösen ki kell emelnünk: az a nagy felelősség és anyagi koczkázat az adók beszedésénél és beszállitásánál sokszor tekintyélyes mennyiségü pénz megőrzésénél is.

Es mindez 50—60 frt fizetésért.

Nem kell tehát rajta csodálkozni, ha a legtöbb helyen községi birót csak „kötéllel“ vagyunk képesek fogni; vagy a legtöbb biró már az első évben megunja a dicsőséget s egy évi szolgálat után lemond. Ok is rá jöttek már arra, hogy a falusi biróság ma nem csupán tisztesség, hanem olyan hivatal, melytől roppant sokat kivánnak kevés fizetésért. Látta azt maga a törvényhozás is előre s azért állitotta fel a birói tiszt viselésének kényszerét.

Csakhogy ezen állapot a közügyek kára nélkül tovább nem tarthat igy.

Mily irányban történjék orvoslás, erre nézve azért nem állunk elő konkrét javaslattal, mert tudomásunk szerint az állami közigazgatásnak küszöbén levő behozatala alkalmával első sorban a községi közigazgatás reformálására fog kerülni a sor és ma még természetesen nem tudjuk, hogy az ismeretlen kormányjavaslat szerint mily hatáskör jut majd a községi birónak.

Mivel azonban okvetlenül fog történni ez irányban is intézkedés, felvetettük a kérdést, hogy figyelmeztessük az illetékes köröket, miszerint itt az ideje, hogy ezen hivatalnak a dotáczióját is hozzák arányba a vele járó terhes feladatokkal és felelőséggel.

A troppaui kiállitásról.

A troppaui kiállitásnak, a mely most tartatott meg a morva fővárosban, czélja volt az ottani iparosokat, főleg pedig a kis iparosokat a modern technika vivmányainak megfelelö segédgépekkel, szerszámokkal, főleg pedig az ugynevezett „kis motorok“-kal megismertetni.

A mi a segédgépek kiállitását illeti, az kevésbé felelt meg hivatásának, mint a mótorok kiállitása, mivel ez nagyon is hézagos volt, azonban a mótorok kiállitása sokkal jobb képet tüntetett fel, és alkalmat adott a különböző szerkezetek részletes megismertetésére.

Mint vasáru gyáros, nagyon természetes, hogy leginkább a vas megdolgozására szolgáló segédgépek érdekeltek és daczára annak, hogy a sziléziai vasipar jó hirnévnek örvend, ezen gépekről vajmi kevés volt kiállitva, és egy-két esztergapad, furógép és gyalugép mellett csak egy csavar és façon-esztergapad — csavarok tömeges gyártására — érdemel különös emlitést.

Sokkal dusabban voltak a famunka gépek képviselve és pedig két lipcsei czég által, melyek egy egész mühely berendezést állitottak ki, igen jó és csinos kivitelben, ezen gépek mind erő hajtásra voltak berendezve és egy 4 lóerejü „Grob“-féle petroleum motorral hozattak mozgásba. A kézi famunka gépek közül felemlitendő két kézi furó és véső gép J. Weiss és fia bécsi czégtől.

Bőr, illetve czipész-iparhoz szükséges segédgépek Chn. Mansfeld lipcsei czégtől voltak kiállitva és pedig egy talp varrógép, egy talpfelhasitó (vágó) gép, egy bőr hengermü, egy talpsajtó és különböző szerszámok.

Nagyon érdekesek voltak a pék és husfüstölő, illetve szalámi gyártáshoz — szolgáló gépek, az elsőket Schwarz és Sedlacsek boroszlói czég, az utóbbiakat pedig Friedrich és Haaga bécsi czég állitották ki.

A szövő ipar is képviselve volt ugyan, de nem abban az arányban mint azt ezen ott igen elterjedt ipar megkivánta volna és miután nem is vagyok szakember e téren, nem is érdeklődtem részletesebben az iránt.

Kézi szerszámokból, különösen pedig a fa megdolgozásához szükségesek, egy nehány kiállitó igen szép kollekcziót állitott ki, különösen pedig a Weiss J. és fia bécsi czég.

TARCZA.

Szent Anna tava és a kénköbarlang.

Nem hiszem, hogy találkozzék e földön ország, mely annyi természeti ritkaságokban bővelkednék, mint édes hazánk. Különösen Erdélyben találunk csodaszerü dolgokat. Evekkel ezelőtt bejártam a bérczes tündérország minden zegét-zugát és több érdekes megfigyeléseket tettem, miket most leirok.

Csikmegye mosolygó felföldjén hömpölyög az Olt folyó, áttörve a hargittai hegyláncczolaton. A balparton sürü erdőkkel boritott hegytönk emelkedik, honnan Bükszádot pompásan lehet látni. E helységet ha elértük, szántóföldeken kell keresztülvágnunk a bükkerdőbe, innen egy magas hegytarajra jutunk, mely Csikmegyét Háromszéktől választja el. E hegy oly látványt nyujt, mintha tüzokádó tett volna pusztitást tetején. Ha lenézünk a völgykatlanba, csodálkozva pillantunk meg egy köralaku tavat.

Ez a tó Szt.-Anna. Mintegy 930 méternyire fekszik a tengerszine fölött, kerülete 2 kilóméter s kristálytiszta vize ragyog a nap sugaraiban. A viz mélysége körülbelül 12 méter. A népmonda szerint, mely róla kering, e tónak nincs feneke és a tengerrel van összeköttetésben. Mint egy gyürü fogják körül a hegyek, melyeken igen sok trachytot találtam. A visszhang nagyon erős, ezt akkor tapasztaltam, midőn pisztolyomat sütöttem el. Ugy hangzott vissza, mintha mennydörgés vagy ágyu szólalt volna meg.

Századok óta zarándokolnak a Szt.-Anna tavához jámbor utasok. A parton, régi kápolna romjai láthatók.

A Szt.-Anna tavától sürü erdőn keresztül göröngyös ut vezet kelet felé Büdöshöz. Itt van a kénköbarlang. Az uttól jobbra-balra a természet rejtett csodáival találkozunk, sósvizü patakot, majd savanyuvizforrást látunk. A midőn a mohazöld nedves talajba szurtam botomat, hydrotiongáz (könkéneg) tört elő pezsegve.

Néhány lépésnyire a völgyben a kénköbarlangtól nem messze 3·2 m. területü vizmedencze terül el, melyben piszkos, kénköszagu viz tör elő a földből. E medenczében a falubeli szegény betegek türödnek s egész napon látunk térfiakat és nőket paradicsomi kosztümben. Eszak felé gyönyörü tisztásra érünk, hol a türdővendégek az árnyas helyeken, hüsölnek. E tisztáson három forráskút van egymás mellett; az egyik iható vastartalmu savanyuvizet, a másik sóizü, a harmadik gyönge kénköszagu vizet tartalmaz. E zön szorgos kutatás után kénlerakodást is találunk kisebb-nagyobb alakban.

Innen emelkedik a bokrokkal gyéren belepett Büdöshegy, mintegy 1145 méter magasságban. Kelet felé a sziklás részeken a történelmileg nevezetes Bálványos vára áll romokban. A gyér cserjék és sziklakadt pázsit közt gyalogösvény vezet fel a romokhoz, mely körül temérdek áfonya található. Innen egy negyedórányi utat haladva, óriási sziklatömeghez érünk, hol a barlang nyilása látszik, mint valami óriási sziklahasadék. A kénköbarlang a hegy délnyugati részén fekszik, csucsától nehány méternyivel alább, körülvéve kéntől áthatott fehér szinben játszó sikárkő alaku trachyt omladékkal.

A barlang szájánál 3.2 méter magas, mélysége belül fokozatosan lejebb lejebb végre mintegy 1.9 méter átléphetlen szélességben 10 négyszög decziméternyi nyilásban végződik. A barlang talaján ezer meg ezer likacsokból ömlik ki a büdös, fojtó gáz, mely vegyitve van szénsav, kénköneg és kénsavas gázzal. E gáz nehezebb a levegőnél és megtölti a barlang belsejét, ugy, hogy az elárasztott légkör a bejáratnál 3.2 cm. belül pedig 1.6 méternyire hat át a vizen. A barlang belsö falain a legtisztább kén rakódik le, magasabb részeken pedig kénsavas sótehér csomókban látható.

A barlangba bemehet bárki és pedig oly mélyen, a meddig akar, föltéve, ha feje magasabban van, mint a gázréteg. Ez esetben minden lélegzési nehézségek nélkül lehet benn. Azonban, ha a gázrétegen alul vagyunk és orrunk és szájunk belélegzi a fojtó levegőt, abban a pillanatban megszünik a lélegzés és elvesztjük eszméletünket. Sokan vesztek már itt el, némelyik öngyilkossági szándékból, mások véletlenül. 1859-ben egy ujfalusi székely is itt lelte halálát, kinek emlékét a barlang végén nehány kereszt jelzi.

Visszafojtott lélegzettel, orrot-szájat befogva, nehány pillanatig kibirjuk a gázréteg alatt, mint ezt olyanok teszik, kik egészségi szempontból keresik fel a barlangot. Különösen gyógyhatása van csuzos bántalmakra, köszvény, görvélykor és szifilitikus bajok ellen.

Azok, kik a gáz kiömlő erejét szemük gyógyitására akarják használni, vizzel telt hordócskát tesznek a barlang fenekére és a gáztól áthatott vizzel megmossák szemeiket. Midőn a gáz a barlangból kiömlik és a külső léggel összevegyül, ép oly rezgést látunk, mint mikor a szén ég.

Ha a barlangba lépve rövid ideig a gázréteg alatt vagyunk, azonnal érezzük a gáz hatását, mely tetőtől talpig meleggel áraszt el és csiklandoz. A test minden részét melegség fogja el, jóllehet a hévmérő kevesebbet mutat, mint a mennyi tehát a szabad levegőn van. A kénkő barlangtól északra ugyancsak a Büdöshegyen van egy barlang, melyet 1802 ben fedeztek fel. Ez a „Gyilkos.“ E nevet onnan kapta, mert ember állat, madár ha közelébe jő és belélegzi a fojtó gázt: elkábul és beleesik, hol halálát leli. A barlang e század elején beomlott. A kénkő barlangtól keletre a hegy lejtőn alul kisebb barlangok és nyilások találhatók, melyeket, mivel igen sok kénsavas sót tartalmaznak, timsós barlangnak neveznek.

Mártonffy Imre.

Ezeken kivül sok különféle közhasznu tárgyak — melyek részint el is adattak — voltak a kiállításon láthatók, és végre fel kell emlitenem a „Singer“ varrógépgyár kiállitását, mely egy egész sorozat varrógépet állitott ki, melyek egy Siemens és Halske-féle elektro-motorral hajtattak.

Sokkal érdekesebb volt a motorok kiállitása, annál is inkább, mivel először nyilt alkalmam az ujabb időben igen elterjedt petroleum motorokat megtekintenem és müködésüket megfigyelnem.

Az alábbiakban felsorolom az összes kiállitott motorokat és pedig:

1. Gözmotorok: Friedrich és Jaffé utóda egy 4 HP. gőzmotort, herczeg Colloredo Mansteld-féle gépgyár egy drb. 2 HP. és 1 drb. 4 HP. gőzgépet. Albrecht főherczeg ustroni gépgyára egy drb. 4 HP. fali gözgépet, Esser és Schneider egy 4 HP. iker gőzgépet és végre F. Wichterle egy 3 HP. gépet.

2. Gázmotorok: Langen és Wolf egy drb. 3 HP. gázmotor, Dürrkopp egy 2 HP. gáz illetve benzinmotort, G. Bernhardt fiai egy drb. ½ HP. gázmotort.

3. Petroleum-motorok: Langen és Wolf egy 2 HP., Dürrkopp egy 2 HP., J. M. Grob egy 4 HP. és Fr. Dürr és társa egy 4 HP. petroleum-motort.

4. Elektromotorok: Siemens és Halske czégtől 10 drb. 1/16. 2 lóerőig.

A mi a gőzmotorokat illeti, ezek semmi ujat nem mutattak fel, kivéve a Friedrich-féle gőzmotor, mely abban különbözik a régitől, hogy a tulajdonképeni motor, ugyszinte a süritő illetve elömelegitő nem a kazánon, hanem külön van elhelyezve.

A gázmotorok közül a Langen és Wolf bécsi czég motorjai tüntek ki leginkább.

A petroleum-motorok különböző szerkezetei közül leginkább a „Grob“-féle motor tünt ki és müködött legjobban, eltekintve a petroleum fogyasztástól, a mit természetesen csak hosszabb és részletesebb megvizsgálás után lehet megitélni, igen jól müködött továbbá a Dürrkopp-féle bielefeldi motor is, mely utóbbinak még az az előnye is van, hogy „nyers“ kőolajjal is dolgozik. A Langen és Wolf-féle petroleum motor „villamos gyujtással“ igen szép ugyan, mivel bármikor elinditható, de nézetem szerint egy kissé komplikált, megjegyzem, hogy a többi motorok csak 7—10 perez után indithatók meg, mig a henger átmelegedik és az első robbanás megtörténhetik.

Nagyon érdekesek voltak végre a Siemens és Halske czég egész kis elektromotorjai, melyeknek kollektorjai legujabban aczélból készülnek és igen tartósak.

A kiállitással kapcsolatban egy halászati kiállitás is rendeztetett, mely azonban nagyon szerénynek mondható.

Göllniczbányán, 1893. szeptember.

Ifj. Antony Lajos.

Ujdonságok.

Beőthy Ákos Kassán. Pár nappal előbb hire járt, hogy városunk képviselője barátai meglátogatása végett Kassára jön. A hir valónak bizonyult, mert szerdán délelőtt már a város szineiben ékeskedő plakátokon hirdette „több választó polgár“, hogy a Budapest felől esti 8 órakor jövő vonattal megérkezik Beőthy Ákos Kassa város országgyülési képviselője. A város közönsége meglehetős érdeklődéssel várta és ohajtotta viszontlátni képviselőjét. Nyolcz óra előtt már megtelt a perron várakozó közönséggel, kik közt, a helybeli ellenzéki pártok összes kiválóbb alakjait ott láttuk. Nyolcz óra után 15 perczczel robogott be az eleven képet mutató perronra a budapesti gyors vonat, melylyel a város képviselője volt érkezendő. A vonat megérkezése után pár percz mulva megjelent az egyik első osztályu kocsi ajtajában a képviselő ismert alakja, kinek üdvözlésére siettek az egybegyült küldöttségek. A város nevében Münster Tivadar polgármester üdvözölte Kassa országos képviselőjét, a nemzeti párt nevében Pillér Miklós. Beőthy Ákos az üdvözlő beszédre hosszabban válaszolt, megköszönve választó polgártársai szivélyes fogadtatását és egybegyült tisztelői és barátai kiséretében, kik közt ott láttuk a helybeli ellenzéki pártok több előkelő tagját, névszerint Bulyi Dezsőt, Stekker Károlyt, Senka József drt, Timkó Józsefet stb. kocsira ült és folytonos éljenzések közt a Schiffbeck-fogadóba hajtatott kisérőivel. Az egybegyült fogadó közönségnek az a része, mely a fiatalabb nemzedékhez tartozik, folyton nyomon követte a kocsikat, mindegyre éljenezve a képviselőt. Nemsokára a Schiffbeck szálló előtt is nagy néptömeg gyült össze, mely jó kedvében kétszer-háromszor elénekelte a Kossuth-nótát és éljenezve hitta ki Beőthyt, ki barátai kiséretében nemsokára meg is jelent az erkélyen és egy ujabb rövid beszédben megköszönte a közönség szivélyes fogadtatását. A közönség ezután csendesen szétoszlott. Ezután a Schiffbeck-fogadóban barátságos bankettre gyülekeztek össze a képviselő barátai és tisztelői.

Polgármesterek kongressusa. A győri polgármester kezdeményezésére Debreczenbe egybehivott polgármesterek kongressusa egyelőre nem fog megtartatni, a mit Simonffy debreczeni polgármester a következő jelentése ekép indokol: A városok kongressusától már alig néhány nap választott el, amikor egyszerre több oldalról hangoztatni kezdték, hogy mivel előzetesen még a kongressus czéljait sem állapitották meg, halaszszák el a tavaszra azt. Tegnap Telbisz Károly polgármester levelet irt Simonffy Imre debreczeni polgármesterhez, amelyben kifejti, hogy mivel olyan nagyfontossági aktusnak, amilyen a városok kongressusa, a programmja egyáltalán nincs előkészitve, az ő véleménye szerint a legczélszerübb lenne a kongressust elhalasztani. Simonffy Imre debreczeni polgármester a levél következtében értesitette az összes polgármestereket, hogy a városok kongressusát bizonytalan időre elhalasztják.

Előléptetés. Gróf Forgách Sándor Bidló Ignácz főerdészét és jószágkezelőjét tekintettel a grófi erdőségek, uradalmak és gazdaságok körül szerzett jelentékeny érdemeire, erdő- és jószágfelügyelőjévé léptette elő. Bidló Ignácz ur legujabb nagy munkája az a remek telivér simmenthali és allgaui tehenészet, a mely Petőszinyét országosan nevezetes dicsőséghez juttatta és a mely jelentékeny tényezője annak, hogy itt a mi vidékünkön a tejgazdasági viszonyok ázsiai állapotjukból európaibb szinvonalra emelkedtek. A petőszinyei tehenészet ma már ép oly figyelemreméltó a megtekintésre, mint a nemes grófnak alsó-kemenczei telivér ménese.

A drágasági pótlék. A városnál a pénzügyi bizottság már letárgyalta a tisztviselők drágasági pótlékára vonatkozó előterjesztést. Ugy vagyunk értesülve, hogy az összes tisztviselők részére 10% pótlék engedélyezése van javasolva. — Erre csak az a megjegyzésünk, hogy a pénzügyi bizottság sokkal helyesebben járt volna el, ha a %-ek megállapitásánál a fővárosi mintát vette volna irányadóul. Ott ugyanis — mint már lapunkban ennekelőtte is emlitve volt — a kisebb javadalmazásu hivatalnokok részére a drágasági pótlék nagyobb % szerint, a nagyobb javadalmazásuak részére ellenben kisebb % szerint lett megállapitva; mert hát meltányos, hogy ezzel a segélylyel azokon legyen segitve, a kik arra valósággal reá vannak szorulva. — Vagy hát Budapesten más mértékkel mérnének mint Kassán?!

Irodalmi társaság. Mint tudva van, a helybeli irodalmi társaság f. évi okt. 1-én tartja alakuló közgyülését. A közgyülésen előterjesztendő tárgyak összeállitása, ugy nemkülönben a megalakitandó választmány tagjainak kijelölése tekintetéből az előkészitő bizottság 5 tagból álló szükebb bizottságot küldött ki; vagyis voltaképen elhatározta, hogy egy ily 5 tagu bizottság üljön össze a fentebb jelzett dolgok nyélbe ütése végett. Mint hallatszik a bizottság működése is már erősen folyik, s állitólag összállitotta azon listát is, a melynek irányitása szerint aztán a választmány meg lenne alakitva. Nem tudjuk, kik lesznek ezen választmány tagjai? De egy körülményre már most felhivjuk a közgyülés figyelmét, arra nevezetesen, hogy a választmány tagjainak összeállitására különös figyelmet forditson. Nem azt kell itt nézni, hogy kimilyen szerepet van hivatva betölteni a társas élet terén, hanem azt: kik azok, a kik az irodalom kultiválásában tevőleges részt szoktak venni? Szó sincs róla, kell lenni a választmányban olyanoknak is, a kiknek társadalmi állása sullyal bir, — de a fő mégis az, hogy a választmány tulnyomó része iró emberekből álljon, oly irókból, a kiknek létezéséről a közönség is tudomással bir. — Ha ez az elv szem elől lesz téveszve, az oly nagy reményeknek közt meginduló irodalmi társaság bizony helytelen irányba fog terelődni.

A rágalmazott Magyarország. Kolozsvárt független polgárokból egy önkéntes bizottság alakult, mely feladatául tüzte ki, hogy a magyar államot és a magyar nemzetet megvédi a oláh liga és magyarországi szövetségesei által reája szórt rágalmaktól. E bizott.ág, melynek elnöke koltói Teleki László gróf, mindenekelőtt Jeszenszky Sándor kir. főügyészi helyettesnek a Replika-pörben elmondott vádbeszédjét forditotta le Európa müvelt nyelveire s azt a Rágalmazott Magyarország czimét viselő röpirat alakjában igyekszik most a legszélesebb körben elterjeszteni. Ez a vádbeszéd mindenesetre igen kitünően felel meg az oláh rágalmakra s a vállalkozásnak, mely az első lépést ily jól megválasztva tette, legjobb sikerét nem csak kivánnunk, de reménnünk is lehet.

Verseczen — a kereskedelemügyi miniszter értesitése szerint — daczára hogy phylloxera pusztitja szőleinket és panasz hangzik föl a hegyleve rosszasága, pancsolása miatt, még ma is óriási mennyiségü tiszta és természetes borok vannak a termelők pinczéiben felhalmozva, a melyeknek csak azért nem akad vevője, mert a gyártott bor leszoritja a kereskedelmi piaczról azt a czikket, a melynek azelőtt nem kellett czégér. A miniszter a kassai kereskedelmi és iparkamara utján figyelmezteti a közönséget a verseczi nagy borkészletekre.

A vivó- és torna-egylet érdekében működő taggyüjtő-bizottság Fábián János alispán elnök tevékeny közreműködése mellett alig kezdte meg munkáját, máris a legszebb eredményt konstatálhatjuk ugy, hogy az egylet már eleitől szilárd alapokon fogja megkezdhetni hasznos müködését. Az egylet iránt Péchy főispán nagy érdeklődést tanusit és igéretet tett, hogy munkásságában nemcsak erkölcsileg, de tevékeny hozzájárulás által is pártolni fogja.

Érdekes régi festményt fedezett fel Miskovszky Viktor tanár és akadémiai tag a millenniumi kiállitás érdekében Sárosmegyében tett utazása alkalmával. Ugyanis a berzeviczei plébánia templomban egy 1600 dik évből származó emléktáblát — epitaphiumot — talált, melyen Zmeskál Jób és első nejének, Gelettffy Petronellának térdelő alakja látható felette diszes és érdekes magyar öltözetben. A kép alsó szélén a mester neve is olvasható igy: Depinxit Jacob Khien Neosol.

A költözködő ezred. Megirtuk már, hogy a helyben állomásozott 65-ik gyalogezred ma pénteken hajnali két órakor zónáik el külön vonatán uj állomáshelyére Ungvárra. A költözködés előkészületei már napok óta folynak csendben a kaszárnyában és a tisztek házainál, a pakolódzás mindazáltal tegnap érte el a tetőpontját. Ugyanis csötörtökön kora reggelre a kassai közuti vasut egyik gőzmozdonya kusz nagy M. Á. V.-féle teherkocsit csipelt fel a Ferencz József-térre. Egész délelőtt szállitották ide a sok katona-holmit. Telerakták az egész teret podgyászokkal, melyeket négy Mannlicheres baka őrzött nagy buzgóan. És a sok munkás katona kéz szorgoskodva töltötte meg egyik teherkocsit a másik után. Miker az egyik megtelt leólmozták az ajtaját és rakták tovább a nagy ládákat, koffereket a többibe. Délutánra készültek el vele. Megtelt szépen a husz teherkocsi és a tramway teherszállitó gőzmozdonya zakatolva és szuszogva gördítette ki asokat a pályaudvarra, hogy ina már elhagyhassák Kassa városát, gazdáikkal, a katonákkal egyetemben, kik olyan jól érezték itt magukat.

Megbocsátott hütlenség. A fiatal ügyvéd, a ki csak nehány hónapja nős, egy házon kivül töltött éjszaka után reggel hazaérkezik csatakosan, lucskosan, sárosan és tenyerébe temetve arczát a falnak dől've, megáll az ajtó mellett. Az ilyenekhez nem szokott fiatal menyecske rémült n összecsapja kezeit:

— Mi lelt téged ember?

Nehezen mozgó nyelvvel dadogja az:

— Ah, az az··· Eszter··· oh az az··· Eszter··· Oh az a drága jó Eszter·····

— Micsoda Eszter? — vágott hirtelen haraggal dadogó férje szavába a megsértett fiatal asszony. Tehát Esztered ván neked? Hát a gyürüd, hát az órád hol van?

— Ne busulj asszony. Ott, ott vannak, a hol azt a jó Eszter·····

— Hol van az az Eszter? — kérdezte izgatottan és könyes szemekkel a fiatal asszony.

— Ott van Dani bácsinál — nyögte ki végre a támogatásra szoruló férj — hol azt a drága jó Eszter···házy cognacot ittuk.

— Vagy ugy! — s azzal örömmel karolta át támolygó férjét az asszonyka. Jer és alud ki magad drága férjecském, mert ezt az Esztert megbocsátom.

És a családi béke ismét helyre állt.

Égő leány. Szerdán éjszaka a főutczai iparkávéházban rémes jelenet játszódott le. Ugyanis egy Anna kisasszony nevü pinczérleány ruhája nem tudni mily okból, hirtelen tüzbe borult, a melynek behatása következtében a leány rémséges sikoltozásba tört ki és szertetutkosott a kávéházban, keresve a kijáró ajtót, hogy a szabadba jusson. A kávéházban vagy 40 vendég volt, kik tétlenül nézték a vergődő leányt, mint terjed rajta mindjobban a láng, mig végre egy H. M. nevü számvevő-őrmester a train-katonaságnál puszta kézzel reávetette magát a leányra és a saját testével igyekezett a lángokat elfojtani, a mi nehány küzdelmes pillanat alatt sikerült is annyira, hogy a leány testén csak kisebb égési sebeket szenvedett, életmentője pedig kezeit égette meg, de tönkretette uniformisát. A kávéházban volt vendégek a derék életmentőt megéljenezték és csakhamar vig poharazás között ünnepelték meg az est hősét. Ma pedig az esetet leiró közleményt kaptunk, a melyben az őrmester urnak köszönetet mondanak többen derék tetteért.

Tolvaj gyerekek. Négy tiz éves gyerek állott tegnap a rendőrkapitány előtt, azzal vádolva, hogy ők gonosztevők, tolvajok. Es a négy tiz éves gyerek csakugyan tolvaj volt. Egy kömüves lakásának ajtaja felett levő ablakon olyankor másztak be, mikor senki sem volt otthon és öt forintot loptak el a kömüves ládájából. Az elcsent pénzből azután uriasan kezdtek költekezni, amennyiben nagymennyiségü pálinkát és szivarokat vásároltak be, pajtásaikat pedig leköteleső pénzajándékokkal tüntetgették ki. E cselekedetük folytán népszerüségük mindinkább növekedett utczaigyerek-körökben s a szokatlan tisztelet annyira elbódította őket, hogy a nap folyamán másodszor is betugráltak az ablakon pénzt szerezni. Az eredmény ismét egy öt forintos volt és ez az öt forintos hivatva lett volna a további költekezéseket lehetővé tenni. Amde rajtavesztettek, mert a pajtások valamelyike elárulta a fiatal gonosztevőket, akiket először saját rosz hajlamuk, másodszor pedig a pálinka csábitott a lopásre. A gyerekek tegnap kezdték el hüsölésüket, mit a további nagy remények fejében elölegeztek nekik.

Révész Imre táncziskolájának megnyitásához a beiratások naponta lakásán tő-utcza 92. sz. a., (Benczur-ház) fogadtatnak el. 18 évi kassai működése alatt tanitványai a legnagyobb elismerést vivták ki maguknak ugy a tánczczal, mint a táncz rendezéssel, minél fogva a n. é. közönség pártfogását megérdemli.

Carlsbadi-czipők eddig legjobbaknak bizonyultak, kaphatók nagy választékban Aufricht H. divatkereskedesében fő-utczán, a kis-sétatérrel szemben.

CSARNOK.

II. Rákóczy Ferencz hamvai.

Thaly Kálmántól.

(Vége.)

Mire a hamvak átkutatását és kiszedését befejeztük! elkészült a jegyzőkönyv fogalmazata. Pár apró igazitást tettünk rajta; azonban a „Ragozki“ nevet hiába javitottam „Rákóczy“-ra, — a franczia szerzetes a tisztázatban megint csak amugy irta. E közben meghozták a szekrényt és egy szép, metszett üveghengert is, az emlékirat egyik példányának abba s ugy a sirládába való helyezésére. Ez a czédrusfa-láda sárgára fényezett, elég nagy, erős és igen szép, ujdo-

natuj szekrény volt; midőn felnyitottuk, — csak ugy áradt belőle a kellemes, friss czédrus-illat, mely évtizedekig megmarad. Szerkezetére épen olyan, mint a mi tulipántos ládáink: egyetlen üregből áll, följül, a baloldalán födeles fiókkal, az u. n. „ládafiá“-val, a melybe az üveghengert valánk teendők.

Mielőtt a hamvaknak e ládába rakását megkezdettük volna: kérdést intéztem a supérieurhöz, hogy a koporsóban lelt ruhadarabok és egyéb tárgyakból mit vihetünk el magunkkal kegyeletes emlékül, ereklyékül? A derék főpap erre nézve teljesen szabad kezet engedett nekem, — sőt maga biztatott: „Prenez vous tout ce, que vous voulez!...“ En azonban csak szerényen válogattam mindenből. Utólag bánom már, hogy kivált a fejedelem piros bársony köntöséből — melyből igen nagy darabok vannak meg — és az aranypaszomántokból többet, nagyobb darabokat nem hoztam; — mindazáltal vannak nagyérdekü ereklyéim, különösen az olvasóból megmaradt összes drágakö- és lignum sanctum-szemek s keresztecske, a tündöklő smaragdszinü amoulette, a 18 arany csatt és a szemfedőből, valamint a paszomántokból, zsinórzatból egynéhány igen szép darab. A bársonyból — fájdalom — csak kevés, némi mutatványul.

Azután hozzákezdtünk a hamvak berakásához. Magam adogattam le az oltárról egyenként minden darabot, s Lobryval és Droitecourt-tal helyeztem be a ládába, a lehető legnagyobb elővigyázattal, gyöngédséggel. Legelőször is a láda fenekét kipárnáztam selyemfoszlányokkal, hogy a sokat szenvedett bujdosó fejedelem csontjai puhán pihenjenek. Erre raktuk legalól a szálas lábszár- és czombcsontokat, közben a lábfejcsontokat, a térd-, a farcsontot, a gerincz-csigolyákat, majd a nagy medencze- és lapoczka-csontokat, és ugy az oldalbordákat, kar-, kéz-, váll-, nyakcsontokat. A láda egyik szögletében külön, megóvott helyet csináltunk az izom-maradványok számára, hogy a hegyes csontok érintésétől szét ne omoljanak. A szekrény jobb sarkában pedig, fölül, alkalmas helyet készitek a koponyának, előbb csak kisérletkép odahelyezve. Majd még egyszer visszavivém az oltárhoz a drága föt; tetején a kifürészelt, általam még utoljára fölemelt s még beillesztett gerézdre ujra reátevém a kis kerek selyemhálót, s reákötöztem. Azután pedig — a hozzáillesztett állkapocscsal együtt — Rákóczy történetirójának kegyeletes kezeivel gyöngéden begöngyölgettem, beburkoltam az én régi vezérlő-fejedelmem dicső fejét királyszinü bársonyba, aranyos biborba, lágy selyembe: ne lepje por, ne érje föld, legyen megóva nedves légtől!..... Az ekkép gondosan betakargatott ritkaszép koponyát igy helyezém be két kezemmel nagy kegyelettel az illatos czédrusládába. Fönt ismét az egész szekrény fölületét a hamvak felett beboritgattam a még hátramaradt szemfedő- és selyem-, bársony-ruhamaradványokkal. Beraktam minden foszlányt, a mi csak a koporsóban volt; ugy hogy a láda egészen megtelt, s a koporsó fenekén talált tömérdek czédrusfa-forgácsnak nem jutott már hely benne. Ezekre nézve tehát abban állapodánk meg, hogy a másként a törmeléktől teljesen üresen hagyandó koporsóba rakják vissza, a láda mellé, mely a koporsónak szélesebb, nyugati végébe, a hol eddig a fej feküdt, fog beállittatni, a hosszu kölap alá.

Midőn Rákóczynak földi maradványait a czédrusládába ekként berakosgattuk volna: a kegyeletes megindulásnak kifejezhetlen mély érzelme vön rajtunk, vön rajtam erőt. Kölcsönösen szivünk mélyéig meghatva és megilletődve, öleltük és csókoltuk meg egymást a lelkes buzgalmu, derék franczia supérieurrel, — s mielőtt az emlékirat aláirása végett a sekrestyébe mentünk volna: Fraknói barátommal leborulánk a főoltár előtt, s hangos szóval, buzgó magyar imában adtam hálát Istennek, hogy hazám dicsőemlékü fejedelmének, a magyar szabadság számkivetett martyrjának hamvait elvégre is szerencsésen föltalálnom s a további pusztulástól megmentenünk engedte... A lazarista atyák meghatottan állottak mögöttünk.

A sekrestyében azután elolvastuk és aláirtuk a jó erős török papirra letisztázott jegyzőkönyvet, vagyis emlékiratot, — Lobry udvariasságból azt akará, hogy első helyen mi irjuk Fraknóival alá; de megtagadtuk: mondván, hogy ő itt a főszemély, ő a templom és a sirbolt öre, — öt illeti meg az elsőség! Igy irta alá a rendházfőnök; utána Fraknói, mint apátkanonok és a magy. tud. akadémia másodelnöke; azután én, mint a magyar képviselőház tagja, a történelmi társulat alelnöke és Rákóczy fejedelem életirója. Aláirásom után következnek a sirfelbontásnál jelen volt lazarista atyákéi. Ezzel az iratot az üveghengerbe tévén, ezt bedugaszoltuk, és a czédrusszekrény ládafiába tettük. A ládát a supérieur bezárta, mondván, hogy még egy pléhdarabot fog hozatni, a melylyel a kucslyukat beborittatja és beszegezteti; a kulcsot az emlékiratnak a rendház archivumában őrizendő második eredeti példányához csatolandja, a melynek aláirására, hogy holnap eljőjjünk, fölkért. A templomban a sirok betődésének, a talajkoczkák lerakásának stb. még az éj folytán végbe kell menni, hogy a reggeli istentisztelet idejére már ujra rendben legyen minden. — Mi a legmelegebben megköszönve Lobry supérieur ur és a lazarista atyák buzgó fáradozásait, nemes érdeklődését, előzékenységét, barátságát, — a szerencsésen végzett munka megelégedést nyujtó érzetével vevénk tőlök szivreható bucsut.

Öreg estve, nyolcz óra felé volt már, a mikor szállodánkba érkeztünk. Utitársaink s az ottani magyar társaság csodálkoztak hosszas kimaradásunkon, s kérdezősködének; de nem tudhattak meg tőlünk egyebet, csak, hogy a lazaristáknál kutattunk, mint ők vélték, a — könyvtárban. Utóbb sem sejtett meg az egészből a mi történt, Konstantinápolyban senki semmit. Es idehaza is megőriztük a titkot.

En csakhamar visszavonulék szobámba, és bezárkózva, legelőször is előszedtem a koporsóbul elhozott ereklyéimet, s külön-külön boritékokba, skatulyácskákba gondosan elrakosgatám. Azután, mindjárt azon melegében hozzá fogtam a sirfölbontás körülményes leirásához. Följegyeztem mindent apróra, még a legkisebb részleteket is. Mert scripta manent. Dolgoztam majdnem éjfélig; s ekkor vevém csak észre, hogy ezen emlékezetes napnak idegfeszitő, szokatlan munkájától mennyire ki vagyok merülve. Alom nem jött sehogysem a szememre; folyvást a nyitott sirokat, a korhadozott koporsókat, a sárga haláltejeket, a pusztán meredező csontokat láttam, — s mindig ujabb ujabb részlet még valami, a mit elfelejtettem följegyezni, jutott eszembe. Fölkeltem többször, ujból meg ujból jegyezgetve. Mig végre izgatott agyam forrongását a végkifáradás bágyadt álma elnyomá. Azonban reggeli öt óra felé már ismét ébren valék és ott ültem iróasztalomnál, kiegészitve esteli, éjjeli följegyzéseimet, még mindig jutván valami uj eszembe. Ugy akartam mindent megirni, hogy, ha én a titoktartásra kikötött két év alatt meghalnék: akárki más jól eligazodhassék s beérhesse jegyzeteimmel.

Másnap, — okt. 8-án — délután lementünk Fraknóival a St.-Benoitba. Először is a nyitott templomba tekinténk be. A szokott rendben volt ujra minden; a fejedelem koporsója fölött, a hosszu kövön a fal mellett már a pad is ott állott a helyén. Hanem az ismét lerakott és gondosan fölsurolt talajkoczkák széleinek friss ragasztékain a figyelmes szemlélő észrevehette, hogy föl valának szedve. A rendházfőnökhöz menvén, a jegyzőkönyvnek másodpéldányát aláirtuk. Lobry beszélé, hogy a czédrusláda kulcslyukának beszegezése, majd a koporsóba beállitása, ez utóbbinak máskülönben üresen hagyása és minden egyéb ugy ment végbe, ahogy az estve elhatároztuk, — kivévén, hogy a vájt sirüregek betemetése, a talajkoczkák lerakása, a portól iszonyuan belepett szentély kitisztogatása, a helyre-rendezkedés stb., oly nagy munkát kivánt: nem birtak vele elkészülni reggelig. Ekképen kénytelenek valának a déli hajó szentélyét birtelenében deszkafallal elzárni, hogy kiváncsi szemek elül elrejtsék, mig a reggeli mise a főhajóban véget ér. Ezen isteniszolgálat után folytathatták aztán a visszarendezkedés munkáját, s csak délben fejezték be. A supérieur egyébiránt, fültétlen bizalmának jeléül iránt unk, visszaadá ekkor a titoktartásról adott reverzálisunkat, azt mondván: eléggé ismer immár bennünket arra, hogy irott kötelező nélkül is megbizhassék igéretünk megtartásában. Megköszöntük barátságának ezen ujabb reánk nézve annyira megtisztelő jelét.

En Konstantinápolyból vagy két hét mulva hazautazván, féltett Rákóczy-ereklyéimet, okt. 7. és 8-án irott jegyzeteimmel együtt, egy gyászszegélyü dobozba lepecsételtem, s reáirám, hogy a doboz halálom esetére is 1891-ik évi október 7-ike előtt semmiképen föl nem bontható. Nem is bontám föl, csak most, már a folyó 1892-ik évben. Mindazáltal a lepecsételéskor künthagytam belőle három ereklye-tárgyat: 1. Rákóczy olvasójának keresztecskéjét, a melyet, mint egyházi férfiunak s a kutatásokban hü társamnak: Fraknóinak adtam; ki azt igéré: aranykeresztbe fogja foglaltatni. 2. Ugyanazon olvasóból az achát-kő szemet, melyet magam foglaltattam aranyba, s óralánczomon hordom. 3. A halhatatlan szabadsághős szemfedőjéből egy szép arany s ezüst-rosette-t; ezt egy év mulva, 1890. október havában elvittem Turinba, s azon hó 18-án általadám Kossuth Lajosnak: hogy II. Rákóczy Ferencz, az ő historicusa által küldi azt neki, — Magyarország és Zemplén vármegye XVIII-ik századi legdicsőbb fia küldi koporsójából, Magyarország és Zemplénvármegye XIX-ik századi legdicsőbb fiának. A nagy hazafi meghatva, mély kegyelettel fogadá el.

Szerkesztői üzenetek.

D. ur Kassán. Az érdeklődésért köszönet és hogy kiváncsiságát is kielégitsük, lapunk szerdai számának vezérczikkét az irodalmi társaságról, a melynek eszmemenete, koncezpeziója tetszésével találkozott, lapunk egyik kitünő dolgozótársa — K. Zs. — barátunk irta.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**
Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

2598. h. sz. 1893. 324 1—3

Árverési hirdetmény.

A néhai **Fekete Istvánné** szül. Adaskovics Terézia hagyatékához tartozó **Kassán, a mészáros-utczában 48. sz. a. fekvő emeletes ház** s az ahhoz tartozó telek az

1893. október 12-én d. e. 9 órakor

hivatalos irodámban tartandó nyilvános **árverésen** a legtöbbet igérőnek — azonban csakis a 16545 frtnyi becsáron felül — eladatni fog, mely árverésre a venni szándékozók meghivatnak azzal, hogy mindegyik árverelő 1655 frtnyi bánatpénzt letenni tartozik és hogy a közebbi feltételek nálam megtudhatók.

Kassán, 1893. szeptember 20.

Dr. Offenheimer Gyula,
kir. közjegyző.

1422. szám. 318 2—2
eln. 1893.

Árlejtési hirdetmény.

A kassai kir. itélő-tábla hivatali helyiségeinek fütésére 1894. évben szükséges **tüzifa és köszén szállitásának** biztositása czéljából, **folyó évi október hó 16-ik napján délelőtt 10 órakor,** a kir. itélő tábla elnöki irodájában, zárt ajánlattal egybekötött szóbeli árlejtés fog tartatni.

Feltételek:

1. A szállitandó tüzifának egészséges, teljesen száraz bükkfának kell lenni, az évi szükséglet körülbelül 386 köbméter, a köszénnek jó minőségü poros köszénnek kell lenni; az évi szükséglet 170 métermázsa. Szükség esetén tartozik a vállalkozó a szerződésben meghatározott egységi árakért nagyobb mennyiséget is szállitani.

2. A tüzifának válogatott ép és sima, egy méter hosszu hasábokból kell állani, és a kir. itélő-táblai iroda-igazgató által kijelölendő helyen hézag és keresztrakás nélkül köbméterekben lesz felállitandó és átadandó, a köszén pedig kosarakban vagy zsákokban lesz szállitandó s minden kosárnak vagy zsáknak 50 klgr. köszenet kell tartalmaznia.

3. A szállitásnak a megrendeléstől számitott 8 nap alatt kell történni.

4. A mennyiben a vállalkozó kifogástalan minőségü tüzifát vagy köszenet nem szállitana, vagy öt a szállitási időben késedelem terhelné, a tüzelő anyag kárára és költségére bárhonnan beszerezhető lesz.

5. Bánatpénz fejében, az árlejtés megkezdése előtt 100 frt készpénzben vagy ennek megfelelő óvadékképes értékpapirban a kir. itélő-tábla elnökségénél leteendő.

6. A szállitással az fog megbizatni, a kinek ajánlata legkedvezőbb; a megbizott vállalkozó bánatpénze óvadék czimén visszatartatni, a többieké ellenben azonnal visszaadatni fog.

7. A szállitott és kifogás nélkül átvett tüzifa és köszén ára a vállalkozónak április és deczember hó végével szabályszerü számlára s az 1881. évi XXVI. t.-cz. 6. és 10. §-ai értelmében bélyegzett nyugtára fog kifizettetni.

8. A kötendő szerződés két példányban lesz kiállitva, a mely jogügylettel járó minden bélyeg költséget és egyéb kincstári illetéket vállalkozó tartozik viselni.

9. Az irásbeli ajánlatok, a melyekhez 100 frt bánatpénz csatolandó, a szóbeli árlejtési óráig adandók be, s az ajánlatban kiteendő, hogy az ajánlatott tevő az árlejtési feltételeket ismeri és magát azoknak aláveti.

Az irásbeli ajánlatokban a szállitási ár összege betükkel is kiteendő.

10. Per esetére sommás eljárásra nézve a budapesti IV. ker. jbiróságnak, a mennyiben pedig a sommás eljárás ki volna zárva, a budapesti kir. tszéknek illetékessége köttetik ki.

Kassán, 1893. évi szeptember hó 16-ik napján.

Oberschall Adolf.

2452. sz. 321 1—3
Tk. 1893.

Hirdetmény.

A szepsii kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Litka község telekkönyve birtok-szabályozás következtében az 1869. évi 2579. számu szabályrendelethez képest átalakittatik és ezzel egyidejüleg mindazon ingatlanokra nézve, a melyek az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t. czikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t. czikkben szabályozott eljárás, a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbitésével kapcsolatosan foganatosittatik.

E czélból az átalakitási előmunkálat hitelesitése és a helyszini eljárás **Litka községházánál 1893. évi október 23-án délelőtti 9 órakor** fog kezdődni és következő napjain folytattatni.

Ennélfogva felhivatnak:

1-ször az összes érdekeltek, hogy a hitelesitési tárgyaláson személyesen, vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az uj telekkönyvi tervezet ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakitása után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemü harmadik személyek irányában többé nem érvényesithetik.

2-szor mindazok, a kik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kivánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldötte előtt a szituzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okozatokat mutassák fel.

3 szor mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okiratuk nincsenek, hogy az átirásra az 1886. XXIX. t. czikk 15. 16. 17. 18. §§-ai és az 1889. XXXVIII. t. czikk 5. 6. 7. és 9. §§-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánitsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesithetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek, és

4-szer azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilván könyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánitása végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellen esetben, a bélyegkedvezményétől elesnek.

Kelt Szepsiben, 1893. évi szeptember 15.

OLCHVÁRY,
kir. járásbiró.

Grossmann Sa. utóda

Kassa, főutcza 70. szám.

Tisztelettel van szerencsém értesiteni a nagyrabecsült közönséget, hogy

női divat-üzletemet

ideiglenes uj helyiségemben

főutcza 70. sz. Dorner-házban

állandóan

helyeztem el, a mennyiben itt az elrendezkedés és szabó mühelyem elhelyezése az intenziv tevékenységet kiválóan lehetővé teszi.

Egyidejüleg bátorkodom értesiteni, hogy bevásárlási utamból Bécs és Berlinből hazaérkezve, az **ősz-téli idényre** a legszebb

divat-modelleket

női gallérok, jaquettek, körköpenyekben

szőrnemü felöltőkben

továbbá a legujabb **angol- és franczia divatkelmeket női toilettekre** szereztem be, a mely lyek mühelyemben a legpontosabban és izlésesleszsnek elkészitve.

Nagy raktár **gyermek-felöltők és öltönyökben** a legszebb kivitelben.

Egyuttal azt is megjegyzem, hogy elhatározásom következtében üzletemet mindenféle a hölgydivat körébe vágó czikkekkel megnagyobbitottam, tartalmasabbá tettem, miért is bátorkodom a nagyérdemü hölgyvilág becs. s látogatását kérni, melylyel vagyok

Mély tisztelettel

296 6—6 **Grossmann Sa. utóda.**

Főutcza, 70. sz. Dorner-ház.

Az iparra nézve fontos!

A nagymélt. gróf Larisch-Münich központi igazgatóság **Karvin** oszt. sziléziai legjobb minőségü

kőszén és prikli-szénnek

felsőmagyarországi képviselete az alant irottnál létezik, hol rendelményeket egész vasuti kocsirakományokban levél vagy szóbelileg mindenkor elfogadok.

Az árakra nézve felvilágositással mindig kész ségesen szolgál

tisztelettel

323 1—3 **Kozák G. E.**

Iroda: malom-utcza 27. sz. I. em., 13. ajtó.

Állandó kiállitás! **JAKOBOVITS ÁRMIN** Állandó kiállitás!

első kassai butor-minta-termei és butorgyári raktára

Kassán, főutcza 39-ik szám, a székesegyházzal szemben.

Állandó kiállitás!

A t. cz. butorvásárló közönség kényelmére és jobb áttekintés céljából butorraktáramat jetentékenyen bövitettem és az első emeleten **minta-termeket** rendeztem be, melyek szives megekintésére vagyok bátor a magas uraságokat és a t. cz. közönséget felhivni.

Nagyszerü áruraktáram és

minta-termeim (Intèrieurs)

oly látványosságot nyujtanak, hogy e tekintetben bármely fővárosi áruteleppel a versenyt mindenben bátran kiállják.

Raktáromon mindig a legnagyobb választéku szilárd butorokból minden most divatban levő fában és stylben, ugyszinte **luxus-butorok, teljes háló-, ebédlő- és salon-berendezésekből**, garniturák arany- és bronz-betétekben, **fantasia-** és más **ülő butorokból, szőnyegdiványok, ottománok**, mindennemü **matráczokból** tartok, ugyszinte elvállalok **diszitési és kárpitos-munkákat** is.

Szolgáljon továbbá a nagyérd. közönség becses tudomására, hogy általam a ftdő papság, tisztikar, magasabb hivatalnokok és magánosok részére, ugyszinte teljes **menyasszonyi berendezések** ugy helyben, mint a vidékre is **kedvező fizetési feltételek mellett** szállittatnak.

Hol vasuti állomás nincs, vagy kisebb távolságra a butorok szállitását jótállás mellett saját kocsimon teljesitem és a legkisebb meghizásnak is legnagyobb figyelemmel és pontossággal törekszem megfelelni.

Tisztelettel meghivom tehát a nagyérd. közönséget, hogy a fentiek valóságáról meggyőződni és nagyszabásu **butor-raktáromat és minta-termeimet**, melyek egész napon át s este kivilágitás mellett állanak nyitva, szives látogatásában részesiteni kegyeskedjék és midőn becses megrendeléseit tovább is várom, maradok

mély tisztelettel

328 36—52 **Jakobovits Ármin.**

Képes árjegyzékek kivánatra bérmentve küldetnek.

245. sz. 322—1

1893. vh.

Árverési hirdetmény.

Alólirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a szepsi kir. járásbiróság 1893. évi 1215/p. számu végzése következtében dr. Neumann Bertalan ügyvéd által képviselt Rozenberg Farkas javára Landsmann Sámuel ellen 70 frt 29 kr. s jar. erejéig foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 320 frtra becsült 3 drb ökörből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szepsi kir. járásbiróság 2741. 1893. számu végzése és eddig összesen 70 frt 29 krban biróilag már megállapitott költségek erejéig Buzitán alperes lakásán leendő eszközlésére **1893. évi október hó 10-ik napjának délelőtti 10 órája** határidoül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Szepsiben, 1893. évi szeptember hó 19.

Hosztek,
kir. jbirósági végrehajtó.

„LE GRIFFON"

a legjobb valódi franczia szivarka-papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 3—150

Szálloda-megnyitás.

Van szerencsém a mélyen tisztelt utazó közönséggel, valamint jóakaróim és barátaimmal tudatni, hogy az ujonnan épült és az uj kor igényeinek megfelelő, minden kényelemmel berendezett

Petanovits „Metropole szálloda" Budapest kerepesi-ut 58.

szombaton, szeptember 2-án

megnyitottam. A szálloda, mely Budapest legélénkebb utczáján, a keleti pályaudvar, színházak és a körut közvetlen közelében fekszik, a legmodernebb igényeket is kielégiti, t. i. **összes helyiségei villamosan világittatnak**, továbbá a szállodában felvonógép, fürdők és télen központi gőzfütés van bevezetve. 299 3—3

A szálloda a fő- és székváros egyik látványosságát képezi. A szálloda kitünő étteremmel, téli kerttel, magyar és franczia konyhával és fényes kávéhazzal rendelkezik. — Számos látogatásért esedezve, maradtam kiváló tisztelettel

Berkowitz J. igazgató, ezelőtt a Sacher'ö szállodában. **Frühauf J.** szállodás.

Szoba-árak mérsékeltek, világitás és kiszolgálás nem számittatik.

Friss érkezésüek:

friss kaviár,
friss szardinia,
friss oroszhal,
kitünő őszi tátrai juhturó,
különféle sajtok,
asztali borok.

230—25 Vizy Domonkos

füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlet

Kassán, főutcza 53. sz.

A szlatvini savanyuviz főraktára.

Koczkázott és lópokróczok | Ágy- és asztaltakarók | Flanelltakarók | Kocsi és utazási takarók | Lamberquinek | Butorszövetek

Futó-szőnyegek

Kókus szőnyeg és lábtörlők

Legkitünőbb gyártmányok

Butorkelmék és szőnyegek

Nagyszerü választék

Függönyök

Portiérek

Divántakarók

Ujdonságokat a legpompásabb kivitelben,
rendkivül olcsó szabott árak mellett ajánlanak

Széman Testvérek.

Legolcsóbb szabott árak

248 16-30

Smyrna szőnyegek | Perzsa szőnyegek | Velour szőnyegek | Brussel szőnyegek

Nyomatja Kies Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, vasárnap 1893. évi szeptember 24. 109. szám.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimzendők.

Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvetel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogler Bécs: Eckstein Bernát fürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Kell is ahoz Wekerle!

Az ember gyarló. Nagyon kevés ember ismeri be a saját hibáját, de még kevesebb ismeri saját magát, és mivelhogy emberekből állnak a pártok is, logikai következtetés, hogy a pártok is gyarlók. Nem kritizáljuk azonban saját pártunkat, megteszi azt az ellenzék, hanem amint ők minket, mi is bátrak vagyunk őket kritizálni.

Fölfortyantak ugyanis az ellenzéki pártok, amiért a király kitalálta mondani Kőszegen, hogy félrevezetés és ámitás által akarni a közvélemény ingerlését és az elégedetlenség szitását, a közbéke és egyetértés zavarását, sem nem lovagias, sem nem férfias, sem hazafias cselekedet.

Persze, hogy az ellenzéki pártok az uralkodó szavait czélzásnak vették magukra, amint hogy az is volt, találgatták, hogy de mégis, melyik ellenzéki árnyalatot illeti? Kisütötték, hogy talán mind a kettőt és rá fogták Wekerlére, hogy ez az ő müve.

Kire másra is foghatták volna. A Tisza idején Tiszának, a Szapáry idején Szapárynak, a Wekerle idején, persze hogy Wekerlének tulajdonithatják az e féléket, s hogy része is van benne, az meglehet. Ha a nemzetiségi izgatásokra adott válaszok a miniszterelnök hozzájárulásával történtek, bátran elvállalhatja a felelősséget azért is, a mit az uralkodó a pártokra czélzólag mondott, mert olyan igazak azok is, mind hogy élünk. Érteni pedig érthette mindkét ellenzéki árnyalatra. A szélsőbal a kiegyezés ellen izgat, ferditéssel, ámitással, félrevezetéssel s e réven minden kormány ellen, mely a kiegyezést képviseli, a nemzeti párt pedig, kormányozhatnámsági viszketegből összefog a szélsőballal s bár a kiegyezés hivének vallja magát, olykor még jobban izgat ellene, mint a szélsőbal, hamisan ferditve és ámitva, hogy a kormány nem a kiegyezési törvény szerint, hanem Bécs parancsa szerint müködik.

És ebben nagyobb az ámitás és félrevezetés, nagyobb az izgatás és lázitás mint a szélsőbal aktusában. Mert a szélsőbal, ha rosznak állit is mindent a mi történik, ha a kormány ténykedésében nem ismer el semmi jót, ha szerinte hátrafelé megyünk és nem előre, hát ő a törvényeket okozza. Ő nem azért akar kormányt buktatni, hogy ő következzék utána, hanem hogy a kormányok lejárásával a törvény rosszaságát igazolja, a mely alapon jól kormányozni nem lehet. Ergo? Meg kell változtatni a törvényeket.

A nemzeti párt azonban nem azt mondja. Ő személyek ellen küzd, és aminthogy minden személyeskedés rut dolog, többé kevésbbé lovagiatlan és önző, mert az ember saját énjét igyekszik előtérbe tolni és diadalra juttatni, épen ugy van a politikában. A nemzeti párt szerint a kiegyezés jó, de hát annak csak ők lehetnek helyes végrehajtói. E réven aztán ferdit, vádol, ámit, mert oly dolgok elkövetését fogja a kormányra, melyek a kiegyezési törvényekel ellentétben állnak. Elköveti pedig a kormány e' törvénytelenségeket Bécs parancsára.

De hát ki az a Bécs? Bécs nem egyéniség. Bécs nem parancsolhat. Bécs alatt valami hatalmas egyéniség értendő. S vajjon ki lehet oly hatalmas, hogy a magyar kormányra még törvénytelenségeket is rá erőszakolhat?... Nem irjuk ki. Tessék kitalálni...

Ime tehát a nemzeti párt azt az egyént, akit Bécs alatt ért és emleget, erőszakoskodással, törvénytelenséggel, esküszegéssel vádolja. Térdet fejet hajt előtte szemben, hizeleg és vall, de kerülő uton szidalmazza, becsmérli, rágalmazza. És azt hiszi a nemzeti párt, hogy ezen kétkulacsos jezsuita tartüfködés belátásához annak a „Bécs"-nek elég esze nincs, hanem Wekerle kell hozzá, hogy felvilágositsa?

Bizony szomoru egy önámitás, és a gyarlóság vakságának ne továbbja. Azt hinni magunkról, hogy tehetünk mindent, elkövethetünk minden dolgot, szidhatunk, rágalmazhatunk, de csak azt kell mondani, hogy lojálisak vagyunk és jó lesz minden. Nem mi leszünk oka, ha az uralkodó ezen galádságunkat szemünkre veti, hanem Wekerle...

Vajjon igy itéli-e meg a trón szavait az ország is? Kötve hisszük!...

(—y—)

A királyok hetéről.

Kassa, szept. 23.

Ha majd pár száz esztendő mulva pennát vesznek a kezükbe a históricusok, ezt a most lepergett hetet ők is meg fogják örökiteni. Mert a történetirók a koronás fők történetében irják meg a nemzetekéit, azaz, hogy a népeké teljesen összevág a királyokéval. Már pedig ez a hét három hatalmas európai fejedelem életében kiváló emlékezetü momentumként fog szerepelni. Igy a nemzetekében is, melyek a császári ölelkezésekben ölelkeztek és ezek csókjaiban csókolóztak össze.

A magyar nemzet, a lojalitásáról és vendégszeretetéről hires nemzet az főkép, mely büszke rá, hogy földén koronás fejedelmek töltöttek egy néhány napot és itt jól érezték magukat.

Azt mondják ugyan, hogy Bécsben nagyban mesterkedtek rajta, hogy a német császár köszegi látogatásának azt a szinezetet adják, mintha az csak az osztrák császárnak szólna, nem pedig egyszersmind a magyar királynak és általa a magyar nemzetnek is, hanem hát hiába mesterkedtek ott a nagy urak. Hiába ám, mert bizony a mi jó királyunk mindenütt magyar miniszterei kiséretében volt.

A hol pedig Magyarország kormányzata ...a van, ott van az ország.

Nem tudom, micsoda különös passziója telt egynémely ujságnak, hogy azt kürtölte világgá a leghangosabb trombita szóval, hogy ő felsége feltünően mellőzte minisztereinket.

Ez a mellőzés természetesen abban állott, hogy a király nem hitta meg minisztereit a haditanácsba, a hol katonamesterséget tanult generálisok főzték a háborusdi terveit. No hiszen csak ez kellett volna. Jó Wekerle miniszter lett volna talán a legelső, ki meg nem köszönte volna a — tréfát. Mert hiszen egy cseppet se lett volna különb ez a feltünő előzékenység ő felsége részéről — ahogy azok a bizonyos ujságok tán szerették is volna — mint mikor Fábián alispán Pali hajdujának valaki alkalmat nyujtana arra, hogy valami komplikált harangöntési kérdésben szakszerü véleményt mondjon. Bizonyára Pali se köszönné meg az ilyen alkalmatosságot.

Jó Wekerle meg Hieronymi miniszterek is jobban

TARCZA.

—

Nagyvárad.

Nagyváradnak hém Váradnak
A táncból Vi ... Népdal.

Nincs most olyan hires város
Mint Nagyvárad, nincs bizony!
Járja ott a mindenféle
Nota, táncz és billikom.

Ha az egyik abba hagyja,
Kezdi a más rá nyomon;
Mert hát erre és amarra
Van ott mindig alkalom.

Ma oláh pap támad arra,
Ki addiglan volt feje,
És lerántja azt a földig,
Hogy csakugy izzad bele.

Holnap meg már a magyarság
(Avagy mob volt az csupán?...)
Jár az utczán kalamajkát
S rombol Pável ablakán.

Még jóformán el se mult a
Heczcz magyar s oláh között:
A tapétra gyors futamban
Már is másik játszma jött.

Újságirót megrohannak
Holmi dendi gyerekek;
És kihivják... a becsület
Ezt igy követeli meg.

Aztán lőnek... Újságiró
Lenn a földön elterül.
Elég lett a becsületnek
Téve ekép emberül.

S járja a táncz, nóta közben
Cseng-bong hej, a billikom...
Nincs most olyan hires város
Mint Nagyvárad, nincs bizony!

Kovács Zzigmond.

Egy csillag tragédiája.

Irta: **Révész Gyula.**

Mysztikus téli éj. A Gönczölszekér olyan kritikus helyzetben lóg a fekete országuton, minth i minden perczben fel akarna dülni, de valami ismeretlen kéz nem engedi. A tejhabos sáv az égen derengő vonalban mutatja az időt. Lassan, észrevétlenül, mint az óramutató, csuszik az ég kárpitján. Az éj fénylő szemei a Sirius és a Vénus nyugatról és keletről szinte perzselik a látóideget. Oly parányi az ember ebben a fekete végtelenségben. A nappal telemelő, megnyugtató kéksége helyett az utvesztő, kietlen gyász zár körül, melyet a csillagok pislogó fénye még komorabbá tesz.

Amint igy állok, megdermedve, tehetetlenül, lelkemen a végtelenség nyomasztó sulyával, elgondolkozom az életről. Mily rövid a pálya, sokaknak még is mily hosszu. A küzdés, mely a kisajtolt verejték által megtermékenyiti az emelkedés talaját, hiábavaló energia-vesztesége az emberiségnek, mert csak ritkán kap érte cserébe boldogitó egyenértéket; a legtöbbször a jutalom csak talmi, hitvány aranyfüst...

Egyszerre egy fényes, keskeny lángszalag vágja át az ég feketeségét, hangtalanul, némán. Csak a belsömben támad mysztikus, fájó hang utána, mintha annak a lefutó csillagnak hullámos ereje az idegszálaimon suhant volna át.

Oly szomoru, megdöbbentő és mégis megnyugtató e természeti tünemény. Hát az égen is vannak tragédiák? Mig a csillag sötétben, milliókkal egyformán, felfedezetlenül kavargott a mindenségben: élete minden esemény nélkül, megszokott, változatlan formák közt folyt; de kiemelkedve a milliárdnyi rajból, midőn már saját fényének köntösébe burkolódzhatott, akkor érte el az örök megsemmisülés, a testetlen Nirvána. Sugárzó testéből fekete por lett, mely a szüztiszta sarki havat mocskolja be.

Lelkemen átvonult a fényes tüzvonal képe, felajzotta alvó képzeletemet. Valami titkos erő szárnyakra emelte bennem a tudás parányait és vitte, vitte, messze messze az idő és a tér sphäráinak hullámzó régióin át, a mult felé, a csillagok közé....

Nem merem felnyitni a szemeimet. Félek a napok vakitó tüzétől. Jólesö ringással huz valami elképzelhetetlen gyorsasággal föl-le. A Föld, mióta elveszett a lábaim alól, nagyon megváltozott. A zöld kontinensek, a rengeteg óczeánok, a fehér városok, a nyüzsgő emberek eltüntek. Csak árnyék látszik; minden emberi munka, maga az ember, minden ami körülvesz: csak árnyék. Tehát ily végtelen perspektivából láthatom csak a valót. Árnyék az egész világ, mely még a Nap testéből lopott tiszta fénynyalábokat is homályos, rongyos leplekel vonja be.

Az ég volt a Földből, nem érdekel. Érzem, hogy a távolság mint szedi ki belőlem a földi atomokat s mint épit fel ujra etherikus, sulytalan testté....

Már benn járok a Világok közöt t. Egymásután suhannak el mellettem rémes gyorsasággal a Nap bolygói, a Föld testvérei. Egy ideig versenyt vágtattam velük, hogy beláthassak belső életükbe. Csodálatos lényeket vettem észre, melyekről csak akkor tudtam meg, hogy élnek, midőn mozogni kezdettek. Érdekelt a dolog, de csak addig, mig azt nem láttam, hogy valami elejtett Saturnus-bivalyon össze nem marakodnak. Földi kép. Létérti küzdelem. Tovább!

Kinn voltam a nap vonzó körén. Azt hittem, hogy száguldó utamon a legközelebbi csillagig, mely hivogatólag fénylett felém, nem akadt utitársam. Ismerős hangok ütötték meg füleimet, a sulytalan éther megbolygatott hullámainak harmónikus mézzsongásszerü hangja volt, melyet a milliárdnyi számban tovasuhanó meteórok okoztak. Siettek. Hová? Orülten, eszeveszetten rohantak egyenesen a Nap felé, melynek összehuzódó, hülő testébe, mint a morfium-befecskendezéssel az emberi testbe, esésükkel meleget adnak, meghosszabbitják az életét millió évekig.

Benn vagyok a csillagrajban. A Sirius, az Ég legfényesebb csillagja igy közelből egy pokol, melyben kavarog a folyékony égő láva, sisteregve lihegi ki magából a gőzfelhőket. Amit alulról oly idyllikusan szelidnek látunk, az itt démonikus vadságban látszik. Itt értjük csak a természeti erőket, melyek odalenn kicsinyes nagyságukban is oly félelmetesek. Itt látjuk, hogy mint születik meg az a szelidfény, melyet a Földről látunk. Előbb a csillag anyag-parányai indulnak, hilmardonkint vonzókört alakitva, mozgásba, mely egyre gyorsabb arányokat véve föl, bugó, siket hangba szakad át; az atómok hangja a gyorsulás ál-

érezték magukat fogatuk belsejében, mint lóháton a hadidolgokról beszélő generálisok körében.

Hanem az ujságiró kollegák ott Kőszegen nagyon epések voltak mostanában és jóformán meg se gondolták, hogy ezzel a hirleléssel tulajdonképen a magyar nemzet önérzetét csapják arczul.

Hogy ez az epésség azután igen is jogosult volt tőlük, hát az egészen más dolog.

Bizony az Auspitz ezredes előleges czenzurája borzasztó dolog.

És e mellett még törvénytelen is.

Háboru idején az ilyen intézkedés nagyon is érthető és megmagyarázható, de ilyenkor, császártalálkozáskor érthetetlen.

Hogy az a magyarázat, melylyel Auspitz ezredes előállt az ujságirók előtt, meg nem állhat megnyugtató magyarázat gyanánt, az előttem is egész bizonyos. A czenzura intézkedése sértő a sajtóra és sértő magára a vendég német császárra nézve is, mivelhogy feltételezték róla némelyek, hogy ő alkalmat szolgáltathatna arra, hogy az objektivitást keresö ujságiró esetleg sértő telegrammot küldhet lapjának a németek derék császárjáról.

Nagy indignáczióval is fogadták a fővárosi ujságirók a telegrammok előleges czenzuráját.

Jó Wekerle minisztert is felzörgették éjszakának idején, hogy csináljon valamit a németekkel, akik czenzurát akarnak akasztani a magyar ember nyakába.

Wekerle pedig az arany ember, hajlandónak nyilatkozott maga aláirni az ujságirók telegrammját, csakhogy a németnek ne legyenek kénytelenek megmutatni.

Amde már telegrammküldés idején hajnalban aludt a miniszter, az ujságirók pedig visszaadták Auspitznak a harcztéren szabad járás-kelést biztositó igazolványukat.

Első volt a kétszeres kolléga, a haragos Beöthy Laczi, ki alig hogy lemerszolta az első császárnapot, Kőszegen, már is visszanyomta az ezredes markába igazolványát s robogott tel Budapestre, hogy a Budapesti Hirlap számára egy szép tárcza alakjában irja meg kőszegi élményeit.

A Pesti Napló Márkus József is gondolkozott még azon a legtovább, hogy menjek-e? ne menjek? de végre ő is megirta egy hosszu diplomatikus hangu levélben Auspitz bácsinak, hogy „e megyek én innen messze."

Lassan elszállingóznak Kőszegről a hirlapirók és nem lesz ott senki, ki a közönség érdekeit képviselje. Már pedig a közönség érdekeit, notabene kivánesiságát nemcsak képviselni kell, hanem ki is elégiteni. Igy most már csak a félhivatalos uton jövő száraz jelentésekre vannak utalva napilapjaink. Ez pedig vajmi kevés.

Nem tudom, hogy a vidéki napilapok közül melyek küldtek Kőszegre tudósitót s hogy azok ott vannak-e még. Ez nem érdekel annyira bennünket.

Egy van mégis köztük, mely immár országos hirnevü. Ez pedig a Torontálvármegye székhelyén megjelenő lap tudósitója, ki egy világraszóló táviratával tette magát és lapját hirnevessé.

Az első kőszegi király-napról számolt be a „Torontál" czimü lap egy hosszabb táviratban és abban a következők voltak olvashatók:

„Ma délelőtt érkezett meg Kőszegre Szász Károly dunamelléki református püspök. O felsége az állomáson várta s maga segitette ki a kocsiból az agg egyházi-jedelmet. Ezután az udvari váróterembe vonultak vissza mindketten, ahol a király is, Szász Károly is felvette poroszezredesi egyenruháját."

Mintán pedig köztudomásu dolog, hogy Szász Károly mindezideig nem használta tartalékos poroszezredesi czimét, a dolog nagyon különösnek tetszett mindenki előtt.

Csak a „Torontál" szerkesztőségében nem tetszett különösnek a dolog, mert ők igy kapták a táviratot:

„Szasz kiraly deleloett megerkezett — kiraly kocsibol maga kisegitette — stb."

A telegramm másoló és bővitő persze a redakczió sötét szobájában valami tévedés áldozata lett; a király szót Károlynak látta.

Igy lett azután a szász királyból Szász Károly püspök. — Tabló!

Lorgnet

Péchy főispán Abauj-Szántón. E hó 18-án este megyénk főispánja titkárja kiséretében váratlanul Abauj-Szántóra érkezett, hogy személyesen győződjék meg az egészségügyi rendeletek pontos végrehajtásáról. Másnap, — irja levelezőnk — már korareggel kezdette meg szemle utját a városban és behatóan megvizsgálta ennek utczáit, téreit, iskoláit, a gőzmalmot, a csizmadiák árucsarnokát, óvódát, gyógyszertárt s végre a szolgabirói hivatalt. Mindenkit lebilincselt előzékeny, leereszkedő modora s csodálatra gerjesztett, hogy mindenben és mindenütt a legkisebb csekélység sem kerülte ki figyelmét. A kivel csak érintkezett, a kivel csak beszélt, az soha sem fogja eltelejteni daliás alakját, nyájas tekintetét, melyből végnélkül atyai jóság sugárzott ki s melyből mindenki olvashatá, hogy atyaként hordozza megyéjének sorsát, lakosainak jólétét nemes keblén. Legelőször a marhavásár tért vette szemügyre, hol a tisztaság láthatólag jó benyomást tett nála. Innen az immár részvénytársaság tulajdonát képező gőzmalomba ment, a hol Gutman Dániel igazgató fogadta és kalauzolta. Mióta a részvénytársaság tulajdonába ment, nagyszerü bármely nagy város diszére váló impozáns alakot öltött, villanyvilágitással és minden a malom-technika mai niveaujún uj berendezéssel, mely épen most fejeztetik be. Kellemesen meglepte ez ő méltóságát s annak kifejezést is adott. De a mi mindenkit meglepett, ő méltóságának kitünő szakavatottsága vala, mintha a malomtechnikát kiváló tanulmányi tárgyává tette volna, ugy ismerte annak minden részletét. Innen a görög katholikus, aztán református iskolát tekinté meg. A tisztaság megfelelt ugyan, de az iskolatermek szükebbek, semhogy a tanulók számát befogadhatnák. Ezután a csizmadiák árucsarnokát látogatá meg, hol felszólitá a szántói polgárság nagy részét képező ez iparosokat, hogy tömörüljenek s ő a közös hadseregtől több ezer forint áru munkát eszközlend ki számukra. Ez is tanujele, mennyire tekszik szivén a megye lakóinak jóléte. Most az óvódára került a sor, mely már egy év óta készül és még mindig nincs befejezve s ha a pénzviszonyok nem változnak, tán nem is lesz soha. Nem is csoda, a városi képviselő testület egyik ülésében megszavaz bizonyos összeget befejezésére és berendezésére, a következő ülésében azonban ismét megsemmisiti azt. Igy lesz az mindig, mig egy másik czikkben emlitett közügybarátok lesznek itt a szóvivők. Különben az épület, mely szépen indul s egészen nagy városi stylben épül, igen megtetszett ő méltóságának. Innen egy örökös nagy álló viz lecsapolására eszközölt munkálatok megszemlélésére indult, a hol egy utcza nagy részének lesurolása vált szükségessé, a mit azonban Puky Bertalan főszolgabiró lankadatlan buzgalma és erélye igen rövid idő alatt végre is hajtott. Most a zsidó iskola került sorba, hol Lövy Izidor igazgató-tanitó adá a szükséges magyarázatokat. Kellemesen hatott ő méltóságára, hogy itt 4 tanterem, 4 tanitóval áll az ifjuság rendelkezésére s midőn az igazgató sajnálatát fejezé ki a fölött, hogy épen most, ily magas vendég látogatása alkalmával az ünnepek miatt nincsen előadása, szokott nyájasságával viszonza: „Oh önöket nem féltem e tekintetben, mert tudom, mennyire áldoznak és adnak a gyermekek nevelésére." Megtekintve a tornatért, szivére kötötte az igazgatónak, hogy a tornászatra nagy sulyt fektessen, mert a sorozásoknál meggyőződött, hogy a legtöbb szükmellü és gyenge testalkatu ifju az izraeliták részéről kerülnek oda. Rosz benyomást tett azonban ő méltóságánál itt azon körülmény, hogy az iskola udvarában, a tantermek közvetlen közelében vannak a hitközség mészárszékjei. „Mészárszék és iskola" nem vág össze mondá ő méltósága s ebben nagyon is igaza van, mert nem csak egészségügyi szempontból káros ez, de a husért jövő cselédség nagy lármája oda irányitja a gyermekek figyelmét s elvonja a tanulástól. A hitközség azonban erről tudomást véve, el is határozta már, hogy ezeket eltávolitja innen. Most az ugyanez udvarban levő zsidó imaházat tekinté meg, mely előtte szüknek és rozzantnak tünt fel, de örvendetes tudomásul vette a hitközségnek azon határozatát, hogy uj imaházat fog épiteni. — Az ág. ev. iskola impozáns, szép és tágas épülete kellemesen lepte meg, a hol Hajtmánsky tanitó épen előadást tartott. — A róm. kath. iskola egy kis tanteremmel igen szüknek bizonyult a sok gyermek befogadására s örvendetes tudomásul vette, hogy már jövő tavaszszal még egy tanterem fog épülni és még egy tanerő fog alkalmaztatni. A terek, utczák, a legnagyobb tisztaságban találtattak s ő méltósága e fölött megelégedésének ismételten adott kifejezést. Ezután a szolgabirói hivatalt vizsgálta meg, a mi d. u. félháromig tartott. Itt is a legnagyobb rendet és pontosságot találta. A szolgabirói hivatalban fogadta a városi képviselő-testület és egyesek tisztelgését. A képviselő-testület sok tagja hiányzott, mert ez 11 órára lett összehiva, azonban be nem várván ez időt, már tiz óra után tette tiszteletét s igy azok, kik a meghivás következtében 11 óra előtt jelentek meg a városházánál, már csak a négy üres talat találták. Ebéd után ő méltósága kocsin Kassa város gyönyörü szőlőjét látogatá meg, a hol uj vesszők ültetésével daczolnak a filloxerával. Hogy milyen sikerrel, a jövő mutatja majd meg. Innen a különböző felekezetek leikészeihez hajtatott a végre dr. Widder Bertalan tb. megyei főorvost tisztelte meg magas látogatásával. Ezzel a szántói szemle véget ért és már este eltávozott a megye északi járásainak megvizsgálására.

---

tal hővé olvad, melynek izzadó áramában születik a fény, a rezgés által fogamzott tény.

Minden élet a rezgésből születik. A halál maga is élet, a parányok rezgő élete. A felosztás proczessusa is a parányok rendszerének mozgása. Az egész Mindenség ugy amint volt, van és lesz, minden a rezgésen, a mozgáson alapszik. Sőt maga a rezgés: a Mindenség. Az a huila, mely földi szemed előtt mozdulatlanul tekszik sötét ravatalán, absolut épen oly mozgást végez, mint a bycziklista, akit a vak emberiség megtapsol pár hitvány mérföldnyi recordért; atomjaik egyformán végzik a vonzó, keringő mozgást, mert az anyag sem más, mint az őserő parányainak szabályos, az égitestekhez hasonló mozgása…

Valaha, a Keletkezés időhatárán nem létezhetett más csak az őserő, melyet valami ősok mozgásba hozott, szabálytalan mozgásba. Ezer és ezer különféle rendszerü mozgás keletkezett: ezer és ezer különféle anyag. Ásvány, növény, állat, ember és ezeknek ezerféle fajtája. Az élettelen testben csak a mozgási törvények mások, mint az élőben. Minden születésben rámsmerünk az ősokra. Minden halálban is rámerünk az Ősokra, mely ismét megváltoztatta az erőparányok mozgási törvényét. Valami megnyugtató lehet e filozófiában, mely azt tanitja, hogyha valamikor kihal minden élet a földön, az ősok az élettelen anyagot ismét föltámaszthatja egy érintéssel. Repültem a tejutnak nevezett csillagtáboron át, az egyformaságtól és a nagy fényességtől már-már fásult kedélylyel. Vágytam valami uj után, a Semmi után. Eljutni oda, ahol nincs semmi, nincs senki, csak én, hogy belekiálthassak a semmibe: Te vagy az én hazám, te testetlen üresség, te vak némaság, te szilárd mozdulatlanság! Most már végtelen gyorsasággal száguldottam a Végtelen felé. Hiába! Végtelen nem versenyezhetik a Végtelennel. Vissza! Egy kanyargó üstököst választottam ki e czélból, mely visszafelé szántotta az eget. Behunytam szemeimet, nem akartam még egyszer látni a Mozgás komédiáját. Nem tudom meddig repülhettem igy, egyszerre alig pár milliócska mérföldnyiről világitott a Föld. Elképzelem azt az ijedtséget, amit az aeqnipageom okoz odalenn. Háborut, pestist rettegnek tőle. Szegény tudatlanok. Mig ti hiszterikus remegésben vagytok az álfélelemtől, az én üstökösöm minden parányra reszket a közeli világok vonzásától, mely szétbonczolja egészen a már foszladozó testét. Az üstökös haldoklik. Részletekben pusztul el. Már csak egy töredékén zuhanok a Föld felé, pokoli hőségben, villámos ténynyel.

Fölhivás előfizetésre.

A **„Kassai Szemle"** hetenkint háromszor megjelenő lapunkra **1893. évi október hó elsejével** uj előfizetést nyitunk.

Előfizetési dij:

október 1-től deczember végeig . . . 1 frt 50 kr.

Kérjük azokat a t. cz. vidéki előfizetőket, kiknek előfizetésük október hó 1-én lejár, hogy azt minél előbb megujitani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésben fönnakadás történjék.

Régi előfizetőinket, a kik velünk szemben kisebb-nagyobb tartozásban vannak, kérjük, nyitva levő számlájukat kiegyenliteni, mert nekünk is vannak kötelezettségeink és vegyék tekintetbe kérelmünk jogosságán kivül azt is, hogy mi csekély pénzért hetenkint két-három annyi olvasni valót nyujtunk, mint bármely más vidéki ujság.

A pénz beküldésére legegyszerübb a posta-utalvány használata.

A „Kassai Szemle"
kiadó-hivatala.

Ujdonságok.

Beőthy Ákos városunk országos képviselője — mint az ellenzék egyik kitünősége részéről értesülünk — tekintettel, hogy sulyos betegségéből most épült föl és igy nagyobb akcziót veszély nélkül nem fejthet ki, nyilvános beszámoló beszédet nem fog intézni a választókhoz, viszont azonban szives készséggel áll kinek-kinek rendelkezésére, ha valamiben segédkezet nyujthat. Tiszteletére a kassai polgárok pártkülömbség nélkül ma f. hó 24-ikén esti 8 órakor a Schalkház-szálló nagytermében diszvacsorát rendeznek, melyre jegyek 1 frt 40 krjával Gallik Géza gyógyszertárában, Mildner Ferencz könyv- és Elischer Gusztáv vaskereskedésében kaphatók. — Beőthy hétfőn hagyja el városunkat.

A 65-ös ezred szombaton hajnali 1 órakor indult el Kassáról Ungvárra. A tisztikar utolsó bucsulátogatásait a pénteki nap folyamán tette meg és este a Schiffbeck szállóban gyülekezett össze vacsorázni, várván a kassai közönség előkelőségeit, hogy egy-két órai bucsuzót élvezzenek, a mire talán megszerezték közel hat évi itt állomásozásuk ideje alatt az érdemet. A kassai publikum előkelőségei azonban megteledkeztek a sok derült órákról, a jótékonyságról, a melyet ez az ezred Hablitschek ezredes humánus és gavallér cselekvései révén annyiszor érvényesitett a szegénység javára és egész egyszerüen otthon felejtette magát. E megbántás meglehetősen le is csappantotta a derék tisztikar amugy is busongó hangulatát a gondolatra, hogy itt kell hagynia ezt a szép várost, a hol olyan jól találták magukat és már 10 óra felé oszladozni kezdett a társaság, hogy két órával később a Ferencz-József téren levő kaszárnyában váró legénységet a vezénylő tisztek sorakozásra parancsolják. Az indulás zeneszóval pont 12 órakor történt a Klobusiczky utcza vonalán át, a hol szerkesztőnk háza áll, a melynek ablakaiból intenziv fénynyel megvilágitott transparentek voltak elhelyezve a következő felirásokkal: *Isten veletek! Fegyver-dicsőség legyen részetek!* — Majd az utolsó két ablakban: *Viszontlátásra! Es dicsőséggel ha visszatértek — Szivből jövő dalt zengünk tinéktek!* A hat ablakra tervezett transparent, melynek fentebb irott szövege németül is olvasható volt, a nemzeti szineket viselte és egy-egy ablak 24 gyertyával volt megvilágitva, a melyeknek szines fénye már a malomárok hidján látható volt. A zeneszóval zajtalanul menetelő ezred szerkesztőnk háza előtt látva a nem várt meglepetést, kommandóra meglassitotta lépteit, mialatt a tisztikar több tagja Donner kapitánynyal a sorból kilépett és a ház kapuja alatt álló szerkesztőnkhöz sietett, hogy az ezred nevében köszönetet mondjon a nem várt bucsuztatóért, ezalatt pedig a zenekar rázenditette az „Isten veled édes" dallamát, mig a legénység lelkes éljenzésbe tört ki, közbe kiáltva éljen Kassa! E perczekig tartó érdekes jelenet után az előbb zajtalan menők hangos jókedvvel folytatták uttokat a sötét éjszakában a vasut felé, a melynek perronját is egyptomi sötétség boritotta. A legénységet aztán bevezényelték a már készen állott különvonatba, a mely 1 óra 15 perczkor indult Ungvár felé, a derék ezred uj állomás helyére.

Kassavároson szeptember 26-án és a következő napon d. u. 4½ órakor tartja havi rendes közgyülését, a melynek tárgyai lesznek:

1. Havi jelentés.

2. Cselédszerző, foglalkozást közvetitő szabályrendelet tervezete (kinyomattatott).

3. Katholikus legényegyesület által kért Istvánhid mellett lévő háromszög területnek az 1886. évi

XXII. t. cz. 110. §. értelmében leendő megszavazása (első).

4. Veres kereszt-fiókegylet kérvénye évi 10 frankos arany elengedése iránt.

5. a) Id. Neubert József házbirtokos s családja, b) Bodorfi Mór szálló-bérlő s c) Maffei Anna s Alice kérvénye Kassa város községi kötelékébe való felvétel iránt.

6. A kötő-utczai nyilt árok fenekének kibetonirozása 2828 frt költséggel.

7. Előterjesztés a vidékről behozott husnak szigorubb ellenőrzése ügyében.

8. Közigazgatási bizottságnak 1893. év I. felévi jelentése.

9. Ipariskolai bizottságnak az iparos-tanoncziskoláról szóló 1892/3. évi jelentése.

10. Előterjesztés a kis-ladnai s miszlókai erdészek áthelyezése iránt.

11. A szabadságtéren a színházzal szemben felállítandó pissoár s clossetre vonatkozó ajánlat (2950 frt költséggel) elfogadása.

12. Fedeltető állomásnak létesitése (3000 frt költséggel).

13. Az árvapénztár tartalékalap terhére tőkekamat jövedelem czimén 1890. évre fizetendő 267 frt 1½ kr. adóösszeg kiutalványozása.

14. Az állatvizsgálatokért díjszedés megállapitása.

15. Rischák Lajos felfolyamodása a követelt 287 frt 50 kr. vizhasználati bér czimén fennálló hátralék befizetése ügyében.

16. Szomoru-utcza rendezése (3450 frt költséggel.)

17. A köztisztaság kibérlése és szabályrendelet módositása (kinyomattatott).

18. Javaslat a fapiacz telkére készitett színházi tervekért fizetendő 4430 frt 20 kr. díj megállapitása.

19. Oldal Sámuel forrói s Kovács Pálné garadnai malombérlők bérleengedés iránti kérvénye.

20. Közvágóhidon felépitendő jegyverem fedezésére előirányzott 1500 frton felül 3449 frt 80 kr. költség megszavazása.

21. Városi tisztviselők s hivataluokok drágasági pótlék iránti kérvénye.

22. Elemi tanitók s tanitónők fizetés rendezése iránti javaslat.

Halálozás. Csorba Gyula dr. nyug. vármegyei tiszti főorvos, a kassai ref. egyháztanács tagja e hó 21-én 57 éves korában, házasságának 19. évében hosszas szenvedés után elhalálozott. Temetése tegnap a felsőmagyarhoni első temetkezési-intézet (Maurerudvar) rendezésében nagy részvét mellett ment végbe.

Halálozás. Abauj-Szántón e napokban kisérték örök nyugalomra nagy résztvét mellett György Lászlónét, György Béla ismert ügyvéd anyját, ki 80 éves korában hunyt el. Béke poraira!

Hymen. Dusárdy Lajos honvéd-főhadnagy, dandár-segéd Eger állomással, tegnap délelőtt 9 órakor vezette oltár elé a szemináriumi templomban Novák Paula kisasszonyt, Saád Lajos főkapitányunk bájos gyámleányát.

A pennybank szelvény-beváltási hirdetésére mai számunkban felhivjuk a részjegyesek figyelmét.

Posta. A kassai főposta igazgatósága a közönség miheztartása végett közli velünk: Folyó hó 1-én 8750. sz. alatt kiadott hirdetményem kapcsán értesitem a t. cz. közönséget, hogy szolgálati nehézségek miatt és a mennyiben más eljárás mellett fennakadásoktól lehetne tartani t. évi október hó 1-től a délutáni budapesti gyorsvonattal beérkező hirlapok csakis hétköznapokon lesznek a felek által a helybeli főpostahivatalnál (sörház-utcza 10-ik szám) átvehetők, mig vasárnap délután e hirlapokat a levélhordók fogják a feleknek dijtalanul házhoz kézbesiteni. Ha mindazonáltal egyes felek ezen kedvezményt igénybe venni nem óhajtják, e hirlapokat vasárnap délután 2—4 óra közt a helybeli pályaudvari postahivatalnál maguk vehetik át, mely postahivatal egyidejüleg utasittatott, hogy az egyes felek ily irányu kivánságaik vegye kellő előjegyzésbe.

Az ab.-szántói posta ellen naponta ujabb és ujabb panaszok merülnek fel. Különösen a sürgönyök kézbesitésénél oly nagy a késedelem, hogy a czimzett csak órák mulva kapja kezéhez azokat, a mi többeknek már érzékeny kárt okozott. Sőt vasárnap d. u. 3—4 órakor, tehát hivatalos órában, sem akar sürgönyöket elfogadni, még a háromszoros „sürgős" dij lefizetése mellett sem.

Horváth Feri, a kassai Horváth Feri zenekarának primása, Budapesten a Reviczky-kör estélyén kapott meghivásra közreműködött O'Donell grófnő társaságában. Horváth Ferinek debutje ez előkelő körben fényesen sikerült és mint a P. Hirlapban olvassuk: „a hallgatóságot szép hegedüjátékával ragadta el. Megláttszott rajta, hogy Reményinek a tanitványa, mikor a „Repülj fecském"-et játszotta el." Horváth Feri dicsőségét az elismerés tapsain kivül O'Donell grófnő egy remek melltüvel és egy drágaköves gyürüvel is megjutalmazta emlékül.

Kegyes adomány. A most Amerikából haza érkezett Baumann J. N. az ab.-szántói jótékony-egyleteknek 100 frtot adományozott. Ily tett dicséretre nem szorul.

Kolera és iskola. Hivatalos értesités szerint a sárospataki főiskolában, a sátoralja-ujhelyi főgimnáziumban, valamint a sárospataki s sátoralja-ujhelyi apácza-zárdában a tanév f. évi október hó 1-én, a homonnai polgári és közép kereskedelmi, valamint a müfaragó szakiskolában a tanév f. évi október hó 18-án veszi kezdetét.

Az eltünt örökség. Még e télen történt hogy Tóth János tégla-utczai korcsmárost az éjjel szobájában keletkezett tüzettől reggelre megfuladva találták. Tóthnak egyedüli örököse mostoha fivére volt, kit szintén Tóth Jánosnak hivnak. Ez a Tóth János tegnap vette át tulajdonába a reámaradt házat s még az nap eladta ideiglenes szállásadójának Robell Ferenczne 4500 frtért. A pénzt felvéve, vevő és eladó egész éjjel mulatoztak ugy, hogy az egyelőre átvett 4343 frtból reggelre csak 3800 frt maradt. Ezt a 3800 frtot az Almás községbeli Tóth János reggel, mikor Robellel együtt hazajöttek, a kebelébe tett tárczába rejtette és igy lefeküdt aludni a Robell vendégszerető hajlékában. Délben azonban, mikor felébredt, első dolga lévén a tárcza tartalmát megvizsgálni, nagy megütközéssel tapasztal a, hogy a külön papirosba csavart három ezres hiányzik a 800 frt mellől. Ezen a rábláson annyira elálmélkodott Tóth János, hogy ijedtében, nehogy a 800 frtot is elrabolják az ügyes kassai tolvajok, tüstént odaadta a még meglevő összeget a házigazda őrizetébe. Maga pedig feljelentést tett a rendőr-kapitányságnál, mivelhogy ők ketten ugy se tudnák megtalálni a tolvajt.

Figyelmeztetés. Valódi karlsbadi, minden fajtáju czipők, valamint csizmák Kassán egyedül és csakis Klein Jakab férfi és női divatáru üzletében főutcza 23-ik szám alatt a kis sétánynyal szemben kaphatók. Minden más üzletben „karlsbadi" név alatt áruba bocsátott czipők a fentemlített világhirü czipőknek csak ügyetlen utánzásai. Az ily áruk megvásárlásától a t. közönség saját érdekében óvatik. 319 1—4

A Pesti Hirlapnak lapunk mai számának egy részéhez csatolt mellékletére felhivjuk a figyelmet.

Betöréses lopás. Frankfurter Náthán, erzsébettéri órás boltjába pénteken éjjel ismeretlen tettesek betörtek és kilencz darab órát magukkal vittek. Az ellopott órák leirása a következő: kétfedelü ezüst remontoir a következő számokkal 70846, 70849, 158339, ezüst remontoir cylinder egy fedelü, melyeknek számai 1558, 53194, 23933, 37309, és egy kilenczven forint értékü aranyóra. A tetteseket a rendőrség nyomozza.

Meggyilkolt kőmives. Tegnap reggel az Erzsébettéren vérében fagyva találták Orosz János kőmüvest. Fél hét óra volt, mikor bevitték a kórházba, hol nemsokára megis halt sulyos sebeiben. A rejtélyesnek látszó esetben semmi utbaigazitó momentum nem kinálkozott s mégis alig telt el három óra, Mihalik Béla rendőrkapitánynak máris sikerült a tetteseket kikutatni s hosszas tagadás után vallomásra is birni. A gyilkosság elkövetői Paszternák András és Devecska Adám a Frank-gyár épitésénél alkalmazott kőmüves munkások, kik tegnapelőtt este ütötték le egy vastag léczczel és kövekkel az őket ingerlő becsipett Orosz János kőmüvest. A tetteseket még tegnap kisérték át a Mihalik-féle patent bilincsekkel egymáshoz füzve az ügyészség börtönébe.

Büntárs feleség. Kiss Józsefné kassai lakos a minap egy felöltőn óhajtott tuladni. Kitünt azonban, hogy a felöltő lopott s egykor nem is olyan régen a Jónap Hormann tulajdona volt. Egyszersmind az is kiderült, hogy azt a Kissné férje lopta el, ki feleségét büntársává avatta. Hasonló tettekért, aöt betörésért is már több izben voltak mindketten büntetve. Jelenleg ismét a hüvösre kerültek.

Néhány távirat. Lapunk pénteki száma számára lap zárta és nyomása alatt a következő táviratokat vettük:

Budapest, szept. 21. a Magyar Ujság ellen Löcherer Andor a ma már nem létező Magyar Föld szerkesztője által inditott sajtópörében ma volt a végtárgyalás. Vádlott Kovács F. Sándor a Magyar Ujság dolgozótársa, a ki Löcherernek egy a P. Naplóban megjelentetett közleményét, a ki a volt Magyar Földből kitolyólag folytonosan igényeket támasztott Egyessy a Magyar Ujság kiadójával szemben, ügyetlen zsarolási kisérletnek nevezte, a mely közleményt Löcherer magára vette. A rendkivül érdekes tárgyalás Kovács F. Sándor felmentésével végződött.

Nagyvárad, szept 21. Ma reggel dr. Kálmán József ügyvéd a Nagyvárad kiadótulajdonosa és Örley György tart. huszárhadnagy között pisztolypárbaj volt. Kálmán két másodperczenyi czélzás után először lőtt, de nem talált. Ellenfele öt másodperczenyi czélzás után sütötte el fegyverét, a melynek golyója Kálmánt hónaljban találta, mire ez összerogyott és két perez mulva meghalt. Örley György önként jelentkezett. Az izgatottság oly nagy Nagyváradon e hallatlan esemény fölött, hogy Örley jobbnak látta elutazni. A párbajra az országosan ismert nagyváradi színésznői skandalum adta meg az alkalmat.

Kőszeg, szept. 21. Királyunk ő felsége Radó vasmegyei főispánt valóságos belső titkos tanácsosnak nevezte ki.

Révész Imre tánczisiskolájának megnyitásához a beiratások naponta lakásán fő-utcza 92. sz. a., (Benczur-ház) fogadtatnak el. 18 évi kassai müködése alatt tanitványai a legnagyobb elismerést vivták ki magoknak ugy a tánczczal, mint a tánez rendezéssel, minél fogva a n. é. közönség partfogását megérdemli. A tánczlanitás több osztályba van beosztva és a tandij az egész tanfolyamra a hat elemi osztály vagy a második középiskola és felsőbb leányiskola osztályát járó növendékek számára 8 frt. A többi tandijak mint rendesen.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

HIRDETÉSEK.

1201. szám. 325—1

vh. 1893.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alólirott kiküldött birósági végrehajtó ezennel közhirré teszi, miszerint a kassai kir. járásbiróság 1893-ik évi 10815/p. számu kiküldő végzésével Bayer és Bauernebel czég kassai lakos részére, Hübsch Adolf kassai lakos elleni 275 frt tőkekövetelés és járulékai végett végrehajtás folytán biróilag lefoglalt 952 frtra becsült kávéházi felszerelvények és butorokból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladandók, minek a helyszinén, vagyis Kassán alperesnek a szinházi épületben levő kávéházában és főutcza 68. sz. a. lakásán leendő eszközlésére határidőül **1893-ik évi szeptember hó 30-ik napjának délelőtti 8 órája tüzetik ki,** a mikor a biróilag összeirt fentnevezett követelések a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitéshez tartanak jogot, a menyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és az a végrehajtási jkönyvből ki nem tünik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél, vagy irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Kassán, 1893. szeptember hó 2 án.

Tahy Konrád,
kir. birósági végrehajtó.

1164. szám. 329—1

vh. 1893.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alólirt kiküldött birósági végrehajtó ezennel közhirré teszi, miszerint a kassai kir. járásbiróság 1893. évi 10373/p. számu kiküldő végzésével Weizenhoffer Kálmán budapesti lakos részére, Pollatsek A. kassai lakos ellen hátr. 93 frt 25 kr. tőkekövetelés és járulékai végett elrendelt végrehajtás folytán biróilag lefoglalt 365 frtra becsült butorokból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladandók, minek a helyszinén vagyis Kassán alperesnek kovács-utczai 52. sz. a. lakásán leendő eszközlésére határidőül **1893. évi szeptember hó 27-ik napjának délutáni 2 órája tüzetik ki,** a mikor a biróilag lefoglalt fentnevezett ingóságok a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitéshez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és az a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulirt kiküldöttnél vagy irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Kassán, 1893. szeptember hó 7-én.

Tahy Konrád.
kir. birósági végrehajtó.

A „Pennybank"
igazgatósága

közhirré teszi, hogy az **1893. év október 1-én esedékes** szelvényeket, **a mai naptól** fogva **4 frt 50 kr. értékben** a hivatalos órák alatt saját pénztáránál **beváltja.**

Vadász
328—1 igazgató.

Csak néhány napig Kassán!

Egy éves önkéntes és tartalékos
tiszt urak számára
egyenruhákat
mindenféle fegyvernemhez 327—1
megrendeléseket és a kivitel jótállása mellett elfogad

Frankfurter Sándor J.
budapesti egyenruházati czég
Képviselője lakik Schalkház szálloda 11. szám I. emelet.

A kassai piaczon 25 év óta fenálló

Kozák G. E. szállitó-üzlete

mostantól 291 4—12

malom-utcza 27. számu Girsik-féle ház I. emelet 13. ajtó alatt van

és ajánl

mindennemü szállitásokat

a világ minden részeibe a legjutányosabb feltételek mellett, továbbá elfogad csomagolásokat jótállás mellett.

Áru-árszabásokkal a bel- és külhoni állomásokra készségesen szolgál.

Butorszállitó kocsik akár helyben, akár vidékre mindig kaphatók.

Elvámolásokat külhonból érkező és külhonba küldendő különböző áruk után a legjutányosabb árban eszközlök.

Kinszky Károly

testnevelő-intézete Kassán

Schalkház-szálló első em. kis termében.

Alulirott tisztelettel jelenti, hogy ezidei táncztanitási tanfolyamát

október elsején

nyitja meg. Jelentkezések **szeptember hó 24-étől** naponkint délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3-tól 5-ig elfogadtatnak a Schalkház-szálló első emeletén levő 33. sz. alatt.

Illő tisztelettel

Kinszky Károly

287 4—4 táncmester.

2452. sz. Tk. 1893.

Hirdetmény.

321 2—3

A szepsii kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Litka község telekkönyve birtok-szabályozás következtében az 1869. évi 2579. számu szabályrendelethez képest átalakittatik és ezzel egyidejüleg mindazon ingatlanokra nézve, a melyek az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t. czikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t. czikkben szabályozott eljárás, a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbitésével kapcsolatosan foganatositttatik.

E czélból az átalakitási előmunkálat hitelesitése és a helyszini eljárás **Litka községházánál 1893. évi október 23-án délelőtti 9 órakor** fog kezdődni és következő napjain folytattatni.

Ennélfogva felhivatnak:

1-ször az összes érdekeltek, hogy a hitelesitési tárgyaláson személyesen, vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az uj telekkönyvi tervezet ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakitása után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemü harmadik személyek irányában többé nem érvényesithetik.

2-szor mindazok, a kik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kivánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldötte előtt a kitüzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okozatokat mutassák fel.

3 szor mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okiratuk nincsenek, hogy az átirásra az 1886. XXIX. t. czikk 15. 16. 17. 18. §§-ai és az 1889. XXXVIII. t. czikk 5. 6. 7. és 9. §§-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánitsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesithetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek, és

4 szer azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilván könyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánitása végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellen esetben, a bélyegkedvezményétől elesnek.

Kelt Szepsiben, 1893. évi szeptember 15.

OLCHVÁRY,
kir. járásbiró.

Friss érkezésüek:

friss kaviár,
friss szardinia,
friss oroszhal,
kitünő őszi tátrai juhturó,
különféle sajtok,
asztali borok.

230—26 **Vizy Domonkos**
füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete
Kassán, főutcza 53. sz.

A szlatvini savanyuviz főraktára.

„LE GRIFFON“

a legjobb valódi franczia szivarka-papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 4—150

Világhirü

a

„Les Dernières Cartouches és Lohengrin“

féle szivarkapapir

Braunstein frères gyárából. Párizsban

65 Boulevard Exelmans 65.

A **Braunstein frères** czég csakis **Gassicourtban** (S. és O.) **franczia országban** létező saját **papirgyárának** készitményét hozza forgalomba.

Ezen nagyszerü a legujabb elveken alapuló berendezett telep készitményei a papirpar diadalának tekinthetők.

A szivarkapapir és szivarkahüvely elárusitására szánt gyáriraktár helysége

Bécsben, I. Schottenring 25. sz. a.

Az Árnyunk a **„Les dernières Cartouches“** féle papirból készitett valódi franczia **szivarkapapir**, valamint valódi franczia **szivarkahüvely**, melynél minden papirtok a **„Braunstein Frères“** czéget viseli, **Kassán, Falk Károly és Emil** urnáknál kapható. 159 9—25

Siemens és Halske

villamos világitási és erőátviteli gyárak

Budapest, VIII. Kerepesi-ut 9 a sz.

Elvállalják villamvilágitási és erőátviteli, telefonok, vasuti biztonsági és tüzjelző állomások berendezését. Szállitanak vizmérőket, vizállagmérő készülékeket, mérőeszközöket mint galvanometereket stb. izzolámpákat, szenpálczákat stb.

Csillárok stb. villamos világitáshoz. Különösen felhivjuk a közigyelmet városi raktárunkra, hol villamos czikkekben dús választéku minta-raktárt tartunk.

Figyelemre méltók a 176 16—16

szab. Hellesen-féle száraz elemek

melyek 6 nagyságban elkészittetnek és hivatva vannak a folyadékos savakkal működő elemeket kiszoritani.

Költségvetések és ajánlatok dijmentesen.

Kocskázott és lópokroczok

Futó-szőnyegek

Kókus szőnyeg és lábtörlők

Ágy- és asztaltakarók | Flanelltakarók | Kocsi és utazási takarók | Lamberquinek

Butorkelmék és szőnyegek

Butorszövetek

Függönyök

Portiérek

Divántakarók

Legkitünőbb gyártmányok

Nagyszerü választék

Ujdonságokat a legpompásabb kivitelben, rendkivül olcsó szabott árak mellett ajánlanak

Széman Testvérek.

Legolcsóbb szabott árak

218 17-30

Smyrna szőnyegek | Perzsa szőnyegek | Velour szőnyegek | Brussel szőnyegek

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

A legelterjedtebb magyar napilap.

Pesti Hirlap

Demokratikus

NAPI KÖZLÖNY.

Legtöbb példányban nyomják az összes magyar lapok közt.

Pesti Hirlap immár tizenöt éve lankadatlan kitartással harcol az **igaz szabadelvüség** és **demokrata gondolkozás** lobogója alatt.

S ha ma az ország **rég óhajtott szabadelvü reformok** megvalósulásának küszöbén áll: a Pesti Hirlap büszkén hivatkozhatik arra, hogy nem kis része volt ennek előidézésében. Része volt igen, mert azokért a szabadelvü reformokért — **szabad vallásgyakorlat, teljes vallási egyenjoguság, kötelező polgári házasság, állami közigazgatás** — nehéz időkben, ellenséges áramlatokkal szemben, csaknem magára hagyatva is mindenkor küzdeni bátor volt.

Bátran hivatkozhatik a **Pesti Hirlap** a nagy magyar olvasó közönségre, mely 15 év alatt meggyőződhetett, hogy ez a lap nem áll egyetlen politikai pártnak sem szolgálatában, nincs klikk-befolyások alatt, hanem minden irányban függetlenül hirdetik benne különböző pártállásu jeles publicisták eszméiket, egyetlen célt szolgálva: s ez a **közjó.**

Munkatársai közt Magyarország elsőrangu publicistái és szépirodalmi erői vannak.

Korunk két legelső irója: JÓKAI MÓR és MIKSZÁTH KÁLMÁN a Pesti Hirlap rendes munkatársai.

JÓKAI MÓR

évenkint több regényt ir a Pesti Hirlap számára s azonfelül **tárcákat** egész éven át,

MIKSZÁTH KÁLMÁN

a **Tisztelt Házból** cim alatt közkedveltségre emelkedett országgyülési karcolatai mellett, kisebb-nagyobb **elbeszéléseket, tárcákat és humoros apróságokat.**

A régebbi és ujabb publicistai és irói nemzedék egész jeles gárdája szolgáltatja a Pesti Hirlap politikai és társadalmi **vezércikkeit, tárcáit** s a **kritikai** és **mulattató** közleményeket, mig az **állandó rovatokat** kipróbált hirlapirói erők vezetik.

A **Pesti Hirlap** naponkint **16—20,** vasár- és ünnepnapokon **24—28—32 oldal** terjedelmü.

A **Pesti Hirlap rendkivüli kedvezménye** minden évben karácsonyi ajándékul

a Pesti Hirlap nagy képes naptára. (Lásd a tulsó oldalon.)

ELOFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 14 frt. Fél évre 7 frt. Negyed évre 3 frt 50 kr. Egy hóra 1 frt 20 kr.

Mutatványszámokat kivánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal:

BUDAPEST, V. KER., NÁDOR-UTCA 7. SZÁM ALATT.

a házasságok rövid idő alatt oly nagy számban kötettek, nem ugyan az égben, hanem nagyobbrészt a

kartársaimtól bucsuztam el, akik mindenáron arra akartak birni, hogy jobb emlékezetben tartás kedvéért bu-

káig tartott, oh nem! a mikor néhány izben megfordultam a sétatéren, mely az igazat megvallva, sokkal

A PESTI HIRLAP NAPTÁRA.

Egyedüli a maga nemében a hirlapirodalom terén az a kedvezmény, melyben a **PESTI HIRLAP** részesiti előfizetőit.

Karácsonyi ajándékul

közvetlenül a karácsonyi ünnepeket megelőző napokban, minden előfizetőnek — **még a legujabban belépőknek is** —

ingyen és bérmentve

küldi meg a lap kiadóhivatala a **Pesti Hirlap 1894. évi diszes nagy naptárát,**

mely minden egyéb naptárt fölöslegessé tesz

és felülmul minden más rendkivüli karácsonyi mellékletet, mert az előfizető **egész éven át használhatja.**

A 9—10 ivnyi **szépirodalmi rész a Pesti Hirlap munkatársainak** java dolgozatait tartalmazza. Köztük:

Jókai Mórtól,
Mikszáth Kálmántól,
Borostyáni Nándortól,
Kenedi Gézától,
Murai Károlytól,
Bársony Istvántól,
Kada Elektől,
Vértesi Gyulától,
Kozma Andortól,
Kóbor Tamástól,
Németh Ignáctól,
Báttaszéki Lajostól,
Tuszkay Ödöntől,
O. Mátray Ernőtől,
Ábrányi Emiltől,
Lipcsey Ádámtól,
Luby Sándortól,
stb., stb.

A
PESTI HIRLAP
NAPTÁRA
minden előfizetőnek
még a legujabban belépőknek is
közvetlenül karácsony előtt
karácsonyi ajándékul
megküldetik
ingyen és bérmentve.
Bolti ára **1 frt** *lesz.*

A képek közül, melyeknek száma meg fogja haladni az 50-et, kiemelendők: A négy 90 éves hazafi (Kossuth Lajos, báró Vay Miklós, gr. Kun Kocsárd, Brassai Sámuel) arcképe. A fővárosi színházak legünnepeltebb művésznői. (Arckép-csoport.) Képek a chicagói világkiállitásról. Az év főszereplői s az év nevezetesebb halottjai arcképekben. Az év nevezetesebb eseményei itthon és a külföldön, jól összeválogatott képekben bemutatva. A Pesti Hirlap készülő uj palotája, stb., stb.

A naptár teljesebbé tétele végett ezuttal már **nagy vasuti térkép** is lesz hozzá csatolva.

A naptár **32 nagy iv terjedelmü** s az eddigieknél még bővebb tartalmu és lehetőleg diszesebb kiállitásu, igen érdekes képekkel.

A naptár **cimlapját** pompás kép disziti, melyet **ROSKOVICS IGNÁC** jeles festőművész rajzolt.

A naptár többi tartalma:

a) **naptári rész,** minden hónap mellé rovatos lappal, följegyzések számára;
b) **tiszti cim- és névtár,** az összes miniszteriumok, Budapest fő- és székváros s a fővárosi államrendőrség tisztviselőinek névsorával, az országgyülési képviselők s a főrendiház tagjainak név- és lakjegyzékével;
c) **fővárosi kalauz,** sok hasznos utmutatással;
d) **országos és heti vásárok** legteljesebb, hivatalosan kiigazitott jegyzéke;
e) **sorsolási naptár, bélyegfokozati** és **pénzátszámitási** táblázatok;
f) **képek** (több mint 30 oldal) magyarázatokkal és **hirdetések.**

Ennél teljesebb és gazdagabb tartalmu naptár ma valóban nem készül hazánkban.

(A többit lásd a másik oldalon.)

A Pesti Hirlap előfizetési ára:

Egész évre 14 frt. | Fél évre 7 frt. | Negyed évre 3 frt 50 kr. | Egy hóra 1 frt 20 kr.

Mutatványszámokat vidékre kivánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld

a kiadóhivatal: Budapesten, V. ker., nádor-utcza 7. szám alatt.

Nyomatott Légrády testvérek körforgógépein.

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, szerda 1893. évi szeptember 27. 110. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogler Bécs: Eckstein Bernát fürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Frondeur politika.

Szivesen följegyezzük, hogy a Pesti Napló egyik közelebbi számában a szokottnál kedvezőbb hangulatot árul el, s egészen higgadt tárgyilagos gondolkodás vezetik; különösen megragadta figyelmünket a gróf Zay Miklós levele a szerkesztőhöz, melyet egészben méltányolhatnánk, ha mégis nem tanuskodnék bizonyos elfogultságról, melylyel a közviszonyokat birálja.

Igy a levél elején mindjárt Bécs politikájával foglalkozik, s a felett mond kritikát. Hogy van-e Bécsnek irányunkban egy külön politikája, melylyel közviszonyainkat befolyásolná; nem tudjuk, de nem is tételezzük fel; gróf Zay Bécs politikájának rójja fel, hogy a nemzeti párt mindez ideig nem tudott zöld ágra vergődni, s még mindig távol áll, hogy a kormányrud neki juthasson.

Nézetünk szerint ezt a mellőzést — ha annak nevezhetjük — a nemzeti párt első sorban is magának tulajdonithatja. Egy párt ugyanis, mely évek óta arra törekszik, miként tudná a kormánytöbbség sorait megbontani a parlamentben, hogyan tudna magában a kormány testületében bizonyos ellentéteket és meghasonlást kieszelni. Igen természetes, ha azon az oldalon, mint valami szivesen látott vendég nem fogadtatnék. Végre az is természetes, ha egy politikai párt, mely mérséklő szerepet akar ugyan viselni, de a mellett a szélső párt embereivel paktál és parolázik: elveszti végre bizodalmát azoknak is, kik reá talán számitottak, s bizonyos hittel épitettek.

A nemzeti pártnak fő hibája, hogy nincs összhang és következetesség egész politikai eljárásában. Ha annak tisztelt vezére évek előtt kifejtett tanácsunkat meghallgatja, ma már az ország ügyeinek az élén állhatna; kétségen kivül gróf Apponyinak ugy személyes tulajdonai, képessége, valamint családi tradicziója s összeköttetései mind arra jogositanák fel, hogy az állam kormányát intéző férfiak között kiváló helyet foglaljon el.

Ámde ekkor más politikát kellett volna követnie, vezetnie kellett volna pártját egyenes irányban, nem térve le jobbra, se balra; azonban gróf Apponyit vezették azok a benyomások, melyeket reá környezete gyakorolt. Gyönge volt ott, ahol erősnek kellett volna lennie; habozott, midőn határoznia kellett volna. Ez magyarázza meg politikájának egész sikertelenségét.

Azt hozta fel továbbá gróf Zay a magyar nemzeti politika igazolására, hogy „nem akarunk mi egyebet, minthogy fajunk, nemzetünk érvényesüljön a hadseregben, érvényesüljön abban a diplomácziában, mely hivatva van a magyar érdekeket megoltalmazni“, mind igen helyes.

Ámde ha ezt akarja a nemzeti párt elérni, első sorban is ne agitáljon folytonosan a hadsereg ellen, ne vegye kedvét a fiatalságnak, hogy soraiba lépjen, s ne igyekezzék a germanizáczió hóbortjaival kedvét keresni a fiatalságnak, s megfosztani azt a nemzeti egyéniségébe vetett önbizodalmától; mert magyar hadsereg nem képzelhető magyar tisztikar nélkül; magyar szellemet ne várjunk az osztrák, cseh, horváth és szlavon elemektől, kik a közös hadseregben ma már az uralkodó szerepet viszik.

Ne erőszakoljon bizonyos dolgokat felülről, de alulról készitse el a talajt, hogy idővel magyar hadseregünk legyen. Ez nem máról holnapra való munka, kitartás és okos előrelátás kellenek hozzá.

Valamint ha azt akarja, hogy e diplomácziában érvényesüljünk, ösztönözze arra fiatalságunkat, hogy tanuljon és készüljön ezen nem könnyü pályára. Ámde a tanulás, különösen a nyelvek ismerése a mi gyönge oldalunk, féljük nemzetiségünket, ha bár csak egy idegen nyelvet tanulunk is, s tudunk beszélni.

Panaszkodik a felett is, hogy nem tudunk következetesen egy irányban haladni, hogy letérünk minduntalan jobbra és balra. Igaz, de ki követ hasonló politikát, ha nem éppen a nemzeti párt? ki vetett fel egymásután és kuszált össze annyi eszmét és projectumot? mint ez a párt, mely a kormánynak egész programmját a magáénak vallja, és hány junktimot emelt még ki hozzá?! hogy annál nehezebbé tegye a megoldást.

Igen jól teszi tehát a nemzeti párt, ha saját háza előtt seper, s nem fog emelni ujabb akadályokat a kormány javaslatai elé; ne a harczra készüljön, miként már előre hirdette, de lásson a komoly munkához. —a.

A szádellői völgy.*)

Többször jártam már a szádellői völgyben de; a hányszor csak megfordulok ott, mindannyiszor elragadtatással futtatom végig szemeimet azokon az óriási sziklacsucsokon, melyek a völgy jobb és baloldalán égfelé meredeznek. S ugy elgondolkozom felette, hogy ugyan mi is idézhette elő valaha ezt a rettentő nagy hegyszakadást?

Mert hogy a s z á d e l l ő i v ö l g y nem egyéb, mint egy — hosszu századok, vagy évezredek előtt földrengés, vagy más efféle természeti ok által előidézett hegyszakadás: azt a vizsgáló szem könnyen észreveheti a két oldalt elvonuló nagy bazalt-sziklák s ezekkel szemben fekvő kisebb-nagyobb völgymélyedések alakulásából is. A hol a szikla az egyik oldalon nagy mereven kiáll, ott annak átellenében okvetlenül völgymélyedés mutatkozik.

Noha ez a természettől oly csodásnak alkotott völgy nem esik is közvetlenül sem vasutvonal, sem nagyobb forgalmu országut mentén: nap-nap mellett többen keresik azt fel, főként az év kedvezőbb szakaban, ugy a közeli, mint távolabbi vidékekről.

Igaz, hogy a mióta a kassa-tornai vasut kiépült, sokkal könnyebb az odavaló eljuthatás, mint annak előtte, a mikor pl. a Kassa felől menőknek drága fiakkereken lehetett csak ezt az utat megtenniök. Jövőre pedig, ha a most tervben levő b ó d v a - v ö l g y i v a s u t szintén kiépül, Miskolcz és Bánréve felől még könnyebben meglesz ez a természeti szépségekben oly gazdag völgy közelithető.

Sajnos, a mily megragadó hatással biró a völgy általában: oly annyira el van hanyagolva annak utja. Nagyon is vállalkozó szellemü embernek kell annak lennie, a ki a völgynek véges-végig való megtekintésére rászánja a fejét. Ha egészen nem járhatatlan is a kristálytiszta patak mentén elvonuló, kisebb nagyobb kövekkel elhalmozott gyalogut, de nagyon is közel van ahoz. Csupán arra forditottak nagyobb gondot, hogy a patakon épitett h i d a k, jobban mondva p a l l ó k el ne pusztuljanak; mert ez esetben csakugyan járhatlan volna az egész völgy. Mondják, hogy ezeket a hidacskákat is a K á r p á t e g y l e t áldozatkészsége tartja fenn.

Kár, nagyon kár, hogy ennek a maga nemében páratlan völgynek vonzóbba tételével majdnem senki

*) „Fővárosi Lapok“ 1893. évi szeptember 24-iki számából.

TARCZA.

Száz forintot két betüért!

Tekintetes szerkesztő Ur!

Amidőn arra kérem önt, hogy keserves panaszomat türelmesen végig hallgatni ne terheltessek, egyszersmind kijelentem, hogy összeránczolt homloka, mely más halandót méltán töltene el félelemmel, engemet vissza nem rettent, mert tudom, hogy ha egy eddig életkedvtől duzzadó ifju felzavart szivnyugalmának visszaállitása forog szóban, ön segédkezését tőlem megtagadni bizonyára nem fogja.

Tekintetes szerkesztő ur!

En amolyan kisebb rendü állami hivatalnok vagyok; egy azok közül tetszik tudni, kiket a bölcs miniszteri gondviselés villámhárító gyanánt rendelt az évtizedes akták közt kopasz lett titkár mellé avégből, hogy a felülről „beütések“ ellen kellőképen megóvassanak.

Fél esztendő előtt szülővárosomban, Kalamukán, a hol minden valamire való ember jó ismerősöm volt, oly jól éreztem magamat s olyan megelégedett voltam, hogy az arczom hitelt érdemlő egyének állitása szerint, maga volt a megtestesült boldogság, ami nem is csodálható annyira, ha figyelembe vesszük, hogy akkortájt egy-egy átlumpolt éj okozta „Katzenjammer“-on vagy egy egy két-kilencz restancziában leledző akta során kivül, komolyabb gondok nem aggasztottak.

A Kalamukán töltött utolsó hetek ma is élénk emlékezetemben vannak, a legtöbb dinom-dánom épen arra az időtájra esett, annak következtében, hogy a fizetésemeléséről szállongó hirek Kalamukára is eljutottak.

Arra a hirre ugyanis, hogy a fizetés már nagyobb lesz, minden állami hivatalnok, aki épkéz-lábakkal dicsekedhetett, nyomban feleség után nézett s a házasságok rövid idő alatt oly nagy számban köttettek, nem ugyan az égben, hanem nagyobbrészt a közjegyzői irodában, hogy a hirtelenében anyóssá avanzsált lányos mamák arcza tartósan sugárzott az örömtől s egymásközt arra a megállapodásra jutottak, miszerint egy időre még elhalasztható az agglegényadó behozatala.

Jó magam a megnősülés iránt egyáltalán nem éreztem hajlandóságot, nem éreztem először azért, mert még csak 24 éves voltam, s igy a házasélet küszöbét átlépni még korainak tartottam, s nem éreztem másodszor azért, mert az adósságaim még nem szaporodtak fel annyira, hogy a menekülésre csakis ilyeten financziális mütét nyujthatott volna módot.

A nősülés iránti ellenszenvem csakhamar ismeretessé lön Kalamukán s következménye első sorban az volt, hogy lakodalmas vacsorákra meghivott vendégek névsorából szánt-szándékkal kihagyattam, később pedig az, hogy a lányos mamák kigyót, békát kiálltottak reám, s titokban folyton ellenem áskálódtak.

Hogy akna-munkájukat mely irányba terjesztették ki, s hogy micsoda vádakkal léptek föl ellenem, azt nem tudom, de hogy eredménynyel jártak, azt tudom, mert egy nem épen szépnek mondható nyári napon, a mikor ebéd utáni sziesztám a rendesnél kissé tovább tartott s én ennélfogva 6 perczuyi késéssel értem a hivatalba, a főnököm először a fekete földig lerántott, azután pedig átadott egy erősen hivatalos szagu iratot, amelyből azt vettem ki, hogy szolgálati tekintetből áthelyeztettem oda, vagy ha jobban tetszik ide, honnét jelenleg panaszom felhangzik.

Tekintetes szerkesztő ur! ha ön 24 esztendeig volt olyan városban, a mely közgazdasági és szocziális viszonyaira nézve Kalamukához hasonlit, s ha ön 24 esztendő mulva egyszer csak parancsot kapott, hogy idegen nép és idegen szokások közé menjen, végül, ha önnek is olyan ideális a természete mind az enyém, akkor felfoghatja, mily fájdalom fogta el lelkemet, s mily keserüség töltötte el egész valómat ama hirre, hogy Kalamukát talán örökre el kell hagynom.

A bucsuzás három napot vett igénybe; az elsőn kartársaimtól bucsuztam el, akik mindenáron arra akartak birni, hogy jobb emlékezetben tartás kedvéért bucsumurit adjak, amihez én levert kedélyállapotomat tekintve, természetesen nem adtam beleegyezésemet.

A második napon többi ismerőseimtől, de kivált hosszantartóan a „Csörgő szarka“ kasszirnőjétől vettem bucsut, a kinek egyszer pityókás állapotban szerelmet vallottam, de a ki kikosarazott azon oknál fogva, mivel akkortájt egy tüzvezér-őrmester csavarta el a fejét, valahonnét Lodomériából irott szerelmes leveleivel.

A harmadik napon végre szüleimtől és a kapu féltától vettem bucsut erős könyhullatás közepette igérvén meg nekik a rossz társaságtól való tartózkodást, egyáltalán mindazt, amit az ember ily alkalommal megszokott igérni.

Mikor a vonat nagy zakatolás közt kirobogott az állomásról s a szülővárosomból nem láttam egyebet, mint a „kalamukai gyufagyár részvénytársaság“ füsttől megbarnult kéményének tetejét, akkor a szivem majdnem meghasadt, s könnyeim árja záporként folyt a zöld posztóval bevont ülőpárnára, akárcsak egy zsák dorozsmai paprikát hintettek volna el a coupéban.

Oh! én már akkor előre éreztem azt a szenvedést, mely később részemmé lön, s könyeim már a bekövetkezendő sors csapásnak szólottak.

Ide érve, minden emberben ellenséget véltem látni, a kik gyülölettel viseltetnek irányomban azért, hogy a városukba jöttem, s hogy ezentul közöttük akarok élni, magamnak az itteni társaságban helyet biztositani.

Ellenséget láttam a hivatali főnökömben, a ki pedig erősen szorongatta kezeimet, s biztositott, hogy nem fogok unatkozni, mert munka van elég; ellenségemnek tartottam a házi asszonyomat, a ki minduntalan azzal faggatott, hogy nem vagyok-e beteg, s ne hozzon-e fejborogatáshoz való vizet; ellenséget véltem látni végre a pinczérben, papban, rendőrben s mindenkiben, akivel az utczán összetalálkoztam.

Ne higyje azonban tekintetes szerkesztő ur, hogy az üldözési mániára emlékeztető lelki állapotom sokáig tartott, oh nem! a mikor néhány izben megfordultam a sétatéren, mely az igazat megvallva, sokkal

se gondol. Mint emlitém, a Kárpátegylet tesz ugyan annyit, hogy a hidakat fentartatja; de többet kivánni ettől alig lehet, mert annak a gondjai sokfelé elágaznak s az erszénye sokfelől van igénybe véve. A völgy két tulajdonosa: a dusgazdag Dréher Antal (kinek a völgy keletfelé eső része képezi tulajdonát) és gróf Zichy Ferraris Bódog (ki a nyugotfi részt bírja) keveset törődnek az egész völgygyel.

Főként a völgy bejárata az, a mely elhanyagoltságával magára vonja a figyelmet. En a velünk tartó helybeli ref. lelkész előtt szóba is hoztam ezt a körülményt. A lelkész, kinek magának is kiváló érzéke van az ily dolgok iránt, azt felelte erre: hogy ő hivei körében mindent elkövetett már, áldozatkészségre birandó azokat a völgytorkolat diszesebbé tételére; de — mint némi keserüséggel tette hozzá — hiába való minden kapaczitácziő! A köznép a legkisebb érzékkel sem bir az ily dolgok iránt, s a sok mindenféle közteher mellett az ilyesminek teljesitését ujabb megterheltetésnek venné. Magasabb helyről jövő kezdeményezés hiányában tehát marad minden a régiben.

Némi mentségére szolgál a közelebbről érdekelteknek az, hogy olykor-olykor a természet szeszélye is akadályt gördit a tovább fejlődés elé. Igy például 1878-ban egy óriási felhőszakadás nemcsak a völgy mélyén folyó patak jobb és baloldalát hintette be, több helyen roppant halmazt tevő kőtörmelékkel, hanem ugyanakkor a völgy torkolatától alig negyedórányira eső malmot is tökéletesen tönkre tette, ugyannyira, hogy azóta ott a malomnak még helyére is csak azok ismernek, a kik tudják, hogy annakelőtte ott valósággal malom volt. En még ismertem a molnárját is. Mint hallom, él ma is s gazdálkodással foglalkozik a szomszéd faluban.

Az elpusztult malom felett, észak, vagy északkeleti irányban látható egy teknő-alaku, meglehetős nagyterjedelmü völgykatlan. Ezt a helyet a nép elnevezte urak eregetőjének. A rege azt tartja felőle, hogy valaha, a régibb világban, a köznép fellázadt urai ellen s azokat összefogdosva, felvitte a hegy tetejére s onnan hányta le[illegible] őket egyenként. Ennél érdekesebb az, a mi Debreczen város kincse felől él a nép száján. Ez azonban már nem puszta rege; a mit bizonyit az a körülmény is, hogy allitólag Debreczen város levéltárában irásbeli okmány is létezik e felől.

A kincs meséje dióhéjba foglalva ime ez:

A tatárjárás idején Debreczen város tanácsa, hogy megmentse a gondjaira bizott nagy mennyiségü kincset, még idejekorán utnak inditotta azt, pár meg bizható emberével. A megbizottak addig-addig mentek, miglen rátaláltak a szádellői völgyre. Ott aztán a fentebb emlitett helyen elásták azt, a hegy oldalán elterülő mélyedésben összegyült nagymennyiségü kőtörmelék alá. A helyet, a hol a kincset elrejtették, megjelölték egy táblácskával. Több mint ötszáz évnek kellett eltelnie, hogy Debreczen város levéltárában valaki ráakadjon arra az okmányra, mely a kincs hol létezéséről szól. Ez okmány alapján 1831-ben a város kiküldte két tanácsnokát a kincs felkutatása végett. De biz azok hosszas keresgélés után sem találtak semmit. Egy pásztor ember később ráakadt a jelző-táblára; de kincset az sem talált. A tábla, mint hallottam, megis van Tornán mai napig is valamelyik ember birtokában.

Legérdekesebb a völgynek az a része, a hol az ügynevezett Czukor-süveg nyulik a magasba. Ez a körülbelül 300 méter magas gránit-szikla valósággal olyan, mint egy süveg czukor. Fü nincs rajta sehol, csak a tetején sinlik egy fácska, melyet még a szellő is örökösen lenget. — Jókai, a mikor itt járt, lerajzolta azt a déli oldalról. A lelkész, ki Jókaival is kint járt a völgyben, megmutatta a követ, a hol Jókai ült, mig az óriási sziklát rajzolta. Az északi oldalról a szikla imposzánsabb látványt nyujt. Csodálom, hogy Jókai, a ki oly kiváló érzékkel bir a természet szépségei iránt, nem onnan rajzolta azt le.

A czukor-süvegnek szintén van regéje. Ez a rege azt tartja, hogy a falu legszebb leánya, ki egyszersmind a környéknek is legszebb leánya volt, egyáltalán nem akart férjhez menni. Azt mondta, hogy ő csak olyan legényt fogadna el férjül, a ki a czukor-süvegre feltudna kuszni, s onnan hozna neki egy ágacskát menyasszonyi koszorujához az ott lengő fácskáról. Egy fiatal legény, ki a leányt hatálosan szerette, feltette magában, hogy ő felkuszik a szikla tetejére. Meg is próbálta; de mikor épen a fácskáról akart egy kis galyat letörni, lezuhant a mélybe s igy czélját ez sem érhette el.

Egy másik rege meg arról szól, hogy ott a Czukor-süveghez nem messzeeső szikla-oduba hajdanán egyik Bebek leány hullatta könyeit, a felett való bánatában, hogy atyja a tornai vár ura nem engedte férjhez menni ahoz, a kihez szive vonzotta. Az üregben valósággal sós a viz ma is s nagyon ritka eset, hogy abból kiapadjon.

Nagyon sok rege füződik ennek a völgynek számos helyéhez. Igy a czukor-süvegtől nem messze a patak partján van egy nagy kő, melyről azt beszélik, hogy alatta Dengezich Attila egyik fia nyugszik, ki az ellenség üldözése elől menekülve, lováról ott leesett. A bátyja: Ellák megtudva öcscse szerencsétlen esetét, a völgyben nagy pompával temettette el s sirjára azt a legalább is 100 mázsás sziklát hengerittette.

Hogy ebbe a völgybe a tatárjáráskor s más nemzeti szerencsétlenség alkalmával számosan menekültek a vagyonosabb osztálybeliek közül is, nem egy jel bizonyitja. Csak mintegy pár évtizeddel ezelőtt egy csordás talált ott egy kigyóalaku arany karpereczet, melyet tőle valamelyik izraelita atyánkfia vett meg egy itcze pálinkáért. A csordás később megbánta, hogy oly olcsón adta el s visszakérte; de a korcsmáros nem adta, s igy a dolog a járás főszolgabirája elé került. Ez aztán ugy intézte el a peres ügyet, hogy a korcsmárosnak vissza kellett adni a karpereczet, mely azonban akkor már csak félig volt meg. A pervesztes a másik telét elsikkasztotta. A szolgabiró a megmaradt darabért is 60 forintot fizetett a szegény pásztorembernek. Az uj tulajdonos nejének ajándékozta azt, ki aztán szintén karpereczczé alakitatta át s állitólag ma is hordja.

A völgynek rendkivül megragadó részletei vannak. Ilyen a már emlitett czukor-süvegen kivül a nagy szakadás; ettől feljebb észak felé a több mint 20 felé leomló remek vizesés. Ismét feljebb az a tájék, a hol az u. n. Király-kut önti üde vizét a sziklák alól. Ezen felül már kissé tágul a völgy s a patak folytonos locsogása is kezd halkabbá válni. A Király-kut közvetlen közelében van egy roppant nagy kő, melynek sima oldalán számos név látható. Köztük ismerős nevekre is találunk. A völgy legtelső végén gr. Zichynek van fürészmalma; de ez már oly távol esik a völgy torkolatától, hogy odáig csak a legfáradhatatlanabb turisták szoktak felvonulni.

Menetközben a völgy közepe táján találkoztunk Csordák Lajos festészszel, ki közvetlenül a gyalogut mentén rajzolgatta a völgy egyes részleteit. A müvész több mint két hete időzik már a különben meglehetős hüs levegőjü völgyben. Azt mondja, hogy jó érzi magát, daczára annak, hogy az ebédje legtöbbnyire sajt, szalámi s más effélékből áll. Kassán már több sikerült képe volt a kirakatokban látható.

Nem csodálkozom rajta, hogy egy festés oly nagy önmegtagadást képes ebben a remek völgyben tanusitani. Hiszen ott lépten nyomon kinálkozik az ecset alá a szebbnél-szebb tájkép. Hanem türelem kell hozzá az igaz, még pedig óriási, hogy ott valaki heteket töltsön s nélkülözze ugyszólván a czivilizácziő minden kényelmét!

Hogy mivé fog fejlődni ez a völgy? fog-e valaki nagyobb gondot forditani annak élvezhetőbbé s hozzáférhetőbbé tételére? azt nehéz volna ez időszerint megjósolni. Pedig de megérdemelné ez a remek hely! Ha külföldön volna, bizonyára rég épült volna már annak torkolatában legalább egy szerényebb épület, mely a kirándulóknak menhelyül szolgálna. Most nincs semmi, s nem is lesz isten tudja mikor?... Ha csak majd a Kárpát-egylet nem fog tenni e részben idővel valamit. Máskép bizony maradni fog minden az eddigi mizerábilis állapotban.

Kovács Zsigmond.

Fölhivás előfizetésre.

A **„Kassai Szemle"** hetenkint háromszor megjelenő lapunkra **1893. évi október hó elsejével** uj előfizetést nyitunk.

Előfizetési dij:

október 1-től deczember végeig . . . 1 frt 50 kr.

Kérjük azokat a t. cz. vidéki előfizetőket, kiknek előfizetésök október hó 1-én lejár, hogy azt minél előbb megujitani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésben fönnakadás történjék.

Régi előfizetőinket, a kik velünk szemben kisebb-nagyobb tartozásban vannak, kérjük, nyitva levő számlájukat kiegyenliteni, mert nekünk is vannak kötelezettségeink és vegyék tekintetbe kérelmünk jogosságán kivül azt is, hogy mi csekély pénzért hetenkint két-három annyi olvasni valót nyujtunk, mint bármely más vidéki ujság.

A pénz beküldésére legegyszerübb a posta-utalvány használata.

A „Kassai Szemle"
kiadó-hivatala.

Ujdonságok.

Bankett. Beöthy tiszteletére e hó 24-én a Schalkház-termében közel 400 teritékü bankett volt, a melyen Kassa polgársága pártkülönbség nélkül megjelent, hogy a város országos képviselőjét megünnepelje, rokonszenvének kifejezést adjon. Beöthy mellett Münster polgármester foglalt helyet. Az első pohárköszöntőt Stekker Károly ügyvéd, a mi klassikus szónokunk mondotta Beöthyre, a ki oly lelkesedéssel, fáradhatlanul igyekszik e várost szolgálni és a ki a nemzeti ügynek szolgálatában annyi sikerrel buzgólkodik. Beöthy közel egy órán keresztül szólott amaz együttmüködő erőről, a melyre szükségünk van, hogy a magyar állameszméjét megszilárditsuk. A politikát mellőzi, mert a kik itt vannak részben más politikai nézeten állanak és ez érzelmeket nem akarja feszélyezni. Szép beszédét lelkes taps és éljen követte és az a meggyőződés érlelődött meg e város polgárságának szivében, hogy a választott jól lett megválasztva. A lakoma 11 óra körül ért véget és Beöthy tekintettel gyöngélkedő állapotára a polgármester kiséretében távozott. Képviselőnk hétfőn reggel utazott el innen, hogy a parlament megnyitásán jelen legyen.

---

különb a kalamukainál, s láttam, hogy a szépnem tagjai, mily gyengéd, ugyszólván szeretetteljesen néznek sápadt arczomba, melyre itt ugyan azt mondják, hogy érdekes, de a kalamukaiak azt mondanák, hogy pápista szinü, a mikor láttam, hogy a lányos mamák is jó szemmel néznek, eltérően a kalamukai lányos mamáktól, a kik nemcsak, hogy valóságos vasvilla szemeket vetettek reám, de mint már mondtam, ki is turtak a városból, mondom, a mikor mindezeket láttam, akkor az embergyülölet lassanként oszlani kezdett szivemben, hogy helyt adjon a környezettel való megbarátkozás érzületének, mely csakhamar a lokális viszonyok iránt valóságos rajongássá változott azon körülmény konstatálásával, hogy a sonkás tésztát, meg a káposztás rétest csak olyan jól megtudják sütni itt is, mint valaha Kalamukán.

Reggeli 8 órakor ugyanis bejött az irodámba a levélhordó, s olyan tekintettel, amelyből kitetszett, hogy borravalóra vár, a kezembe nyomott egy levelet, mely ugy szokatlan kicsiny voltára, mint orrcsiklandozó illatára nézve lényegesen különbözött minden eddig kapott levéltől.

A bekezdés igy szólt, hogy „Kedves Kapcza ur — tetszik tudni, — Kapczának hivnak — s befejezése pedig ugy, hogy „százezerszer csókolja Tinike."

Én kevés szerelmes levelet kaptam életemben, aminek oka arra vezethető vissza, hogy Kalamukán az emberek élőszóval adnak kifejezést ebbeli érzelmeiknek, olvasni azonban már sokat olvastam ugy versben mint prózában, de olyat mint a Tinike kisasszonyé, sohasem kaptam, sohasem láttam és sohasem olvastam.

Tetszik tudni borzasztóan feldicsért, olyan szépnek, olyan delinek és férfiasnak festett le, hogy levelének elolvasása után, szentül meg voltam győződve arról, miszerint Adonis utódait földi existenczián alatt kizárólag én képviselem egy személyben.

A bajamról példának okáért szent meggyőződéssel azt állitotta, hogy göndör fürtjei közt babrálni és azokat rendezgetni a legnagyobb boldogság lehet oly nő részére, a ki érzelem dolgában ő hozzá hasonló.

A szemeimre ráfogta, hogy bennök a valódi férfiasság, a lovagiassággal párosult büszkeség tükröződik vissza, hogy ő már akkor is mód felett boldog volna, ha azokkal vagy féléra hosszat néznék merően az övéibe.

Hogy a bajuszomon megakadtak a szemei, azt nem csodálom, mert azzal, ha amugy isten igazában kipödörtem, a kalamukai fehérnép között is nagy hóditást vittem véghez, de hogy miért dicsérte fel annyira a termetemet, azzal nem tudtam egészen tisztába jönni, mert jó pajtásaim gyakran a szemembe mondták, hogy biz én kissé hitványka vagyok, s nagy szél idején valami sulyos portéka nélkül a zsebemben ki ne menjek az utczára.

Hogy mekkora volt Tinike nagysámnak iránt táplált szerelme, azt levelének második bekezdése árulta el legjobban, a hol igy fakadt ki: „házunkban a szoba, melynek minden butordarabja egy-egy gyermekkori jó barátom; kertünkben a lugas, hol alkonyatkor szabad folyást engedek képzeleteimnek, s zavartalanul épitek magamnak tündérpalotákat, üres most nekem, mert hiányzik belőle ön, kit jobban szeretek a papánál, a mamánál s mindennél a világon.

Csodálhatja-e, mélyen tisztelt szerkesztő ur, ha az igaz szerelemnek ilyetén kifejezése után, már a levélke másodszori elolvasása után is gyengéd érzelmekkel telt el szivem Tinike iránt s csodálhatja-e, hogy mire a fenti czitátumot kivülről tudtam, akkora anélkül, hogy személyét valaha is láttam volna, oly lángoló szerelmet éreztem utána, mintha két esztendőn keresztül minden alkonyatkor ott térdeltem volna lábainál, az általa emlitett kerti lugasban.

Ugy van! megszerettem Tinikét, anélkül, hogy tudtam volna, szőke-e, vagy barna, magas-e vagy alacsony, s szép-e, avagy... de nem lehet, mert hő érzelmeket ily bensőséggel teljes, de mégis naiv hangon csak szép lélek fejezhet ki, szép lélekkel pedig rendszerint szép külső párosul, legalább ezt tanitja a logika.

Sőt nemcsak, hogy szerettem őt, de szerelemmá is oly lángoló, mint akkor volt, mikor kedves sorait olvastam s nem is fog ez a láng szivemben soha kialudni, bár rossz csillagzatom, ugy akarta, hogy két szív egyesülése lehetetlenné tétessék, s hogy két ifju élete a reménytelen szerelem keserve által marczangoltassék.

Mert mi történt tekintetes szerkesztő ur! Az történt, hogy a drága kis levélke, mely tulvilági boldogsággal kecsegtetett, vigyázatlanságom folytán elveszett és vele az a két betü is, mely alatt Tinike szivem megnyilatkozását „poste restante" várta.

A levél elolvasása vagy jobban mondva betanulása után, ugyanis, annyira erőt vett szivemen az első igaz szerelem érzése, hogy szobám négy falát szüknek találtam ahhoz, hogy örömemet ott kitomboljam, s rohantam ki a szabadba, utczáról-utczára, szivemre szoritott kézzel, szerfölött boldogan, ugyannyira, hogy a kik láttak, hosszasan néztek utánam, s hogy milyen véleménynyel lehettek felőlem, azt körülbelől a tekintetes szerkesztő ur is tudja!

Két héttel a városba jövetelem után, tekintetes szerkesztő ur, forduló pontot képező esemény jött közbe, mely egyszersmind indokát képezi a jelen panaszomnak.

A mikor két órai kóválygás után hazavetődtem, a levélnek nyoma sem volt az asztalon, a hol hagytam, s a háziasszony legszigorubb vallatása sem vezethetett más eredményre, mint azon reszkető hangon tett vallomásra, hogy távollétem alatt egy velem egyforma időben levő fekete szakállas ur keresett, a ki szobámba is bement, de onnét csakhamar kijött.

Minthogy velem egy idős fekete szakállas ur, akinek oka volt engem keresni, fájdalom nagyon sok van a városban, közelebbi meghatározását a levéltolvajnak pedig a háziasszonyom annak daczára sem tudta megadni, hogy felmondással fenyegetődzött; a levélke nyomtalanul eltünt, s ma már az a fekete szakállas ur dicsekszik vele, valahol a czimborái előtt, a ki tőle megfosztott.

Oh miért is nem tartottam inkább emlékezetemben a két betüt, s miért magoltam be ezek helyett a sok czifra körmondatot; most birtokomban lenne a kulcs, melylyel boldogságom egét felnyithatnám s nem emésztené a szerelem lángja, amint, hogy Tinikémet sem marczangolná a bizonytalanság kinja.

Miután meggyőződtem arról, hogy a levél reám

Hymen. Szendrői Török Gyula gömörvár-megyei aljegyző e hó 17-én Göncz Ruszkán jegyet váltott Krayník Henriett kisasszonynyal, néhai krajnikfalvai Krayník Kálmán és neje szül. Pongrácz Irma grófnő, krajnikfalvai Krayník Odön göncz-ruszkai földbirtokos bájos gyámleányával. — Ducsay Dezső, 66. gyalogezredbeli hadnagy tegnap vezette oltárhoz Felföldi Odön ungmegyei birtokos kedves leányát, Malvin kisasszonyt ung megyei Matyóczon.

Katona-hir. A 85-ös Kees gyalogezred, a mely 7 év előtt innen Bécsbe lett áthelyezve, tegnap délelőtt hangos zeneszóval vonult be a malom-utczán keresztül Kassára, a hová a hadügyi rendelkezés ujból visszahelyeztette. A perronon Uexküll-Ghyllenband gróf hadtestparancsnok teljes kisérettel fogadta az uj ezredet.

Ujságirói klubb létesitése körül fáradoznak a Kassán ujságirással foglalkozók. A kezdeményezők már helyiségről is gondoskodtak és ugy értesülünk, hogy e czélra az erzsébetteri Fodor-szálloda kedvező ajánlata lett elfogadva. Tisztelt kollegáink vállalkozása teljes figyelmünket érdemli meg és ha e klubbnak az összetartozandóság képezi alapeszméjét, hogy adandó alkalommal felmerülő eseteknél az egymásért való sikraszállás és a sajtószabadság megvédése szolgáljon irányádóul, ez esetben örömmel csatlakozunk e mozgalom mellé.

Halálozások. Gold Gusztáv, a kassai Adler és Gold tekintélyes likörgyári czég társtagja tegnap hosszas betegeskedés után alig 39 éves korában elhalálozott. Derék, szilárdjellemü férfiu volt, a kit nemes ambicziö sarkallt a munkában, a melynek gyümölcseit szép virágzásnak hozott gyára révén oly kevés ideig élvezhette. — Bacsa Sándorné e hó 23-án 29 éves korában boldog házassága 10. havában elhalálozott. Béke az elhunytakkal!

Kolera. Sárosvármegye járvány-bizottsága további intézkedésig a vármegyéje területén tartandó összes bucsukat, különösen pedig a folyó évi október hó 1-én Aboson tartatni szokott bucsut, a fellépett kolera járványra való tekintetből, betiltotta. A szigoritott intézkedést indokolja, hogy a szomszédos megyében az utóbbi napokban Alsó-Sebesen egy és Eperjesen is egy halálos véget ért ázsiai kolera-eset fordult elő.

Muzeumunkat a legutóbbi vasárnap délelőtt folyamán 170-en keresték föl, hogy annak kincseiben gyönyörködjenek, gyarapitsák tudásukat.

Szegényeknek! Beöthy Ákos, országos képviselőnk ittléte alkalmával 100 frtot adott át a polgármesternek, hogy ez összeget belátása szerint a szegények között ossza ki.

Előbb borotva aztán kötél. Annak idejében közöltük, hogy Rangliné, Kovássy ab.-szántói telekkönyvvezető meggyilkolásával vádolt kéményseprő neje, hogy a férje elleni vallomástól megszabaduljon borotvával megszegte a nyakát. Azonban dr. Materny János megmentette és teljesen telépült. E napokban — mint ottani levelezőnk lapunknak irja — a kassai törvényszék az ismert bünügyben uj helyszini szemle megtartását rendelvén el, Rangliné Bulyi kassai ügyvéd egy meghatalmazottja kiséretében arra megjelent, hogy magmutassa a helyeket, honnan a gyilkosságot szemlélte. Előtte volt inasa és még egy tanu mutatták meg azokat, de miután Raglinéra került a sor, nem tudni minek vagy kinek a hatása alatt, mindent megtagadott, hogy ő nem tud semmiről. Erre a hivatalba tértek a jegyzőkönyv felvétele czéljából, mely alkalommal ismét régi vallomását tartotta fen s a nyomban megtartott helyszini szemlén meg is mutatta a helyeket, melyek nézve végképp elveszett, módot kerestem arra, hogy az isteni Tinikét a „poste restante“ levél nélkül is felfedezzem.

Mindenkelőtt széles körben puhatolást inditottam ama körülmény felderitése iránt, kit hivnak városonkban Tinikének, a mely puhatolásom közepette eljutottam a 67-es számig, ott aztán abba hagytam, nyilvánvaló lévén, hogy annyi közül megint nem sikerül a valódit felfedeznem.

Ezen sikertelen kisérlet után az „apró hirdetések“ rovatát választottam utmutatóul s felszólitottam ama bizonyos Tinikét, hogy czimét még egyszer közölje; ám a kedves valószinüleg nem olvassa a lapot, vagy ha olvassa, nem szentel figyelmet az „apró hirdetések“ rovatának, mert rövid idő mulva ez a módszer is sikertelennek bizonyult.

Ekkor végső kisérletre szántam reá magamat, ugyanis a levélnek egyes emlékezetemben tartott frázisait az utczán, sétatéren, ablakok alatt, szóval mindenütt, ahol oly nőt láttam, ki tetszésemet megnyerte, vagy a kiről (feltételeztem, hogy a keresett Tinikével azonos, elszavaltam, egész hévvel abban a reményben, hogy ha csakugyan Tinikére akadok, magát velem megismerteti.

Az ablakom alatt mindennap pontban déli 12 órakor, egy fekete ruhás, magas hölgy szokott elhaladni, akivel már többször váltottam hosszabb tekintetet, anélkül, hogy tudtam volna ki ő s merre van hazája.

Először tehát ő nála tettem próbát s mikor a mondott időben elhaladt az ablak előtt, utánasiettem a páthosszal gyujtottam rá, hogy a házunkban a szoba, kertünkben a lugas üres én előttem, ha nincs benne ön!

Az eredmény az lőn, hogy egyik hivatali előljáróm szörnyen lehordott, amiért sógornéját az utczán insultálom, s utasitott, hogy a nőtől illetlen tettemért bocsánatot kérjek.

Az utcza sarkon van egy varróiskola, oda sok szép leányt láttam reggelenként bemenni, kik között egy pisze orru, pajkos szépség vonta magára figyelmemet, mert szerfölött kedvesen tudott az emberre mosolyogni; persze, hogy ő reá is gondoltam s egy szép vallomásával és a felvett méretekkel meg is egyeztek. Ugy látszik azonban lelkiismereti furdalást érzett vallomása miatt és e hó 24-én hajnalban felakasztotta magát. Csak déli 12 órakor fedezték fel az öngyilkosságot, midőn egy kisbiró hozzá akart menni. Az orvosok a még reggel beállott halált konstatálták. Tehát Rangline most már valóságban meghalt, s igy a végtárgyalás érdekes jelenetektől fosztatott meg.

Megmentett élet. Steinfeld Gyula 8 éves kis fiuocska most szombaton délután a malomárok partján settenkedett és eközben egyszerre csak belepottyant a vizbe. Sokan látták ezt a nélkül, hogy valakinek eszébe ötlött volna a fuldokló fiucska után ugrani a sekélyes vizbe, amely egy felnőttnek alig ér fel a felső lábszáráig, mig végre Céplő Lajos, a községi biróság kézbesitője, megemberelte magát és beugorva a vizbe, a fiut még élve kimentette.

Szeptemberben kiszolgáltatott karácsonyi ajándék. Mult karácsonykor érkezett az abauj-szántói postával egy csomag, melyen a czim annyira meg volt rongálva, hogy leolvasni nem lehetett. A csomagot felbontva egy „Kedves Ilona“ megszólitásu levelet és egy Rozman névre kiállitott postai vevényt találtak. Minthogy mind a két névnek Ab.-Szántón birtokosa van, ennek kiszolgáltatták pótvevény kiállitása mellett a csomagot. Itt azonban látván, hogy nem neki szól, a csomagot a postahivatalra visszavitte, a hol azt mondták neki, hogy csak tartsa meg azt. A feladó időközben reklamálta a csomagot s igy kitudódott, hogy az nem illetékes helyre lett kiszolgáltatva s a postaigazgatóság azt visszakövetelte. — Igy kapta meg most az illető karácsonyi ajándékát. Füge, sütemény bizony igen jó izü lehet már.

Selyem hamisivány. Égessünk el egy mintát a venni szándékolt fekete selyemből s a hamisitás rögtön kiderül: Mert mig a valódi s jól festett selyem az elegetésnél nyomban összepödörödik és csakhamar kialszik, maga után csekély világosbarna hamut hagyván; addig a hamisitott selyem (mely zárós szinü szalonnás lesz és könnyen törik) lassan tovább ég (minthogy rostszálai a festanyagtól telitetten tovább izzanak) és sötét barna hamut hagy maga után, de valódi selyem módjára soha össze nem pödörödik, csak meggörbül. **Henneberg G.** (s. kir. udvari szállító) **elsőmagyára Zürichben**, házhoz szállitva, postabér- és vámmentesen szivesen küld bárkinek is mintákat akár egyes öltönyökre való, akár egész végekben levő valódi selyem szöveteiből. Svájczba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. 5 7

Tanügy.

A kassai m. kir. gépészeti közép-ipariskolánál fennálló építőipari szakiskolában f. é. október hó 15-én ismét megnyilik az I. évfolyam. A belépni kivánók jelentkezéseit az igazgatóság elfogadja naponkint 10 és 12 óra között. Esetleg szükséges felvételi vizsgálatokra legkésőbben október 12-ig tartoznak az illető tanulók jelentkezni; a vizsgálat idejét az igazgató állapitja meg. A rendes előadások október 16-án kezdődnek.

Kassa, 1893. szeptember 22-én. Az igazgatóság.

CSARNOK.

Epizódok az önkéntes-életből.

Irta: **Béldi Mihály.**

I.

Bizony-bizony még a visszaemlékezés is keserü arra a boldog (?) abriktolási időre! Különben czifra nyomoruság volt az egész frájbilligos-élet (mint maga a katona-élet.) „Onkéntes“-eknek hittak bennünket, de ez nyilván csak czafnév volt, mivel „önkéntelen“ önkéntesek voltunk. S ami az „egyévit“ illeti, ez után is zárójelbe mindig oda lehetett tenni, hogy („kétévi?“) Tehát „egy (két?) évi önkéntelen önkéntes.“

A „reglamá“ szerint mi is csak „mansaft“ voltunk, mint a többi „k. und k. Infanterist,“ komisz baka; hivatalos titulusunk: „k. und k. Einjährig-Freiwilliger.“

Az abriktolásainkhoz rendelt altisztnek (komisz fráterek voltak) még privát sem volt szabad bennünket „ur“-nak szólitani. Emlékszem, amidőn egyszer a káplár „ur“ a fegyver részeiről „iskolát“ tartott nekünk, megszólitja egyik „tanitványát“ (már mint közülünk egyet): „önkéntes ur, legyen szives egy czeruzát adni.“ Meghallja ezt a főhadnagyunk Donnerwetter s rárivall: „mit?! önkéntes ur?! ur! micsoda ur?! Itt nincs ur! Maguk az urak, az istenek itt; ezek semmik, nullák! érti?“ (Persze mindez ékes germán nyelven.) „Igenis, értem, főhadnagy ur!“ jelenti káplár ur Gorombár.

Hát az az „ájnczel-mars!“ Ó, azt halálom órájáig el nem felejtem! A czibil-ember azt se tudja, mi fán terem az. Ezt csak az tudja, a kinek magának is szerencséje (!) volt e kellemes (!) és mulattató (!) élvezette! (!) megismerkedni.

Allott légyen pedig ez az ájnczel-mars a taktusra való menésből, marsolásból, amely rendkivül elüt a czibilruhában járó közönséges halandók járásától. Teoriája a következő: fölemeljük bal lábunkat, előre nyujtjuk feszesen (stramm!), hogy a lábujjak lefelé és kifelé álljanak; fejet keményen, büszkén hátra vetjük, mellünket kidomboritjuk (hasat be, mellet ki!); ugy aztán nagyot lökünk magunkon a földön maradt jobb lábbal, ballábbal előre nyulunk, lecsapjuk talpunk elejét, hogy kisebbszerü földrengés keletkezzék (amint keletkezett is a vár udvarán vagy a bombenfeszte Feztung fölvonó-hidján, mikor kifelé mentünk); a hátul maradt jobb lábat aztán mint a villám vagy még gyorsabban egy rántással előrelódítjuk s a talpat lecsapjuk, hogy ismét földrengés keletkezzék. Igy megy ez tovább váltogatva: eins, zwei, drei kommandókra. Ha véletlenül pocsolya (akár térdig érő) sár, jég, hó volt ott, akkor sem köllött kivételt tenni e kedvtöltés (!) gyakorlásában; ilyenkor is „stramm“ köllött lépkedni bakancsos lábainkkal, (megjegyzendő, hogy e taktusos marsban az ember 2 perczig ugy kifáradt, mint 3—4 órai járásban) ugy hogy aztán ruhánk tele volt sárral, s a jeges, sikos, havas uton egymásután potyogtunk, de az senkit sem zsenirozott (nem minket, hanem az altiszteket értve.)

Mivel már a jégen való potyogást emlitettem, megjegyzem, hogy bizony télen 10—12 fokos hidegben épp ugy folyt nálunk az „agreczérozás,“ akár a legverőfényesebb nyári napon. Korán reggel az ágyhoz fagyott „deknitől“ (pokróctól) meg köllött valnunk, gyomrunkbá véve a meleg „zuppát,“ gyorsan ki az udvarra a „gelenkübung“ végzésére; t. i. testgyakorlatra, amely arra szolgált, hogy a „császár“ hü alattvalója a deczemberi reggeli dermesztő hidegben (1890 ben) testét edzze, hogy az esetleges muszka-hadjáratkor neki a „forró-hideg“ ne ártson.

Hátha eszembe jut az az „übungsmars,“ amelyet 15 fokos hidegben januárban tettünk meg! Az übungsmarsnál nem a katonás járás a fődolog, bár ezt sem engedik el egészen, hanem inkább azzal törődnek, hogy minél nagyobb utat tesz meg a katona, annál jobb kedve legyen. Ne fáradjon el soha, énekeljen, feledje el, hogy éhes és ne törődjék a szomjusággal, amely torkát égeti. Hanem a legnagyobb baj az, hogy ilyenkor borjut is köll vinni a háton, amely „forsriftszmészig“ kipakkolva magában is elég nehéz, hát még ha „kochkeszlit“ vagy „spatnit“ is tesznek rá, csakis azért, hogy ezzel még nehezebb legyen a tormiszer, mert ilyenkor ugy se veszik használt. Könnyen öltözve bottal a kézben minden czivil sétálhat, de jó nehéz borju és fegyver a katonát illeti meg. Ez is a megkülönböztető jelek közé tartozik, amelyek a katonák és czibilek közt vannak.

Elég az hozzá, hogy hó esett akkor; roppant hideg, az ut sikos, havas, jeges volt s pleonasmust követnék el, ha ujra emliteném a sok potyogást, ami akkor ugyancsak nagyszámmal fordult elő. Korán reggel, még sötét volt, a nap még nem is öltözködött; mi „k. und k. Einj. Freiw. Abtheilung“ már vigan (!) ballagtunk kitüzött czélunk felé az igmándi uton. Ujjaink annyira megdermedtek, hogy a fegyvert alig birtuk fogni; később nem térdig, de derékig érő hóban járva, kiemelegedtünk ugyan, de el is fáradtunk ám kutyául, egymásután bukdácsolva a havon, mikor térden fülül lesüppedt lábainkat alig birtuk a hóból kihuzni, amin persze jókat nevettünk. De azért csak előre, honfiak! Messziről nézve bizonyára igen mulatságos gyakorlatnak tünt föl ez a gyakori potyogás, sülyedés, botlás, hasravágódás, hanyatesés (ami különben veszélylyel nem járt.) Az egész kép pedig Verescsagin valamelyik festményéhez hasonlitott: amint a szük magyarba s bakancsba szoritott harczfiak köpenyben, borjuval, fegyveresen, hóval boritva, deresen előre iramodnak a térdig érő kietlen, sivár hómezőn, ahol a fáknak csak koronájuk látszik ki, emberi lak sehol sem, a táj kihalt egészen, csak messziről látszik egy-egy gunyhó: olyan volt ez, mintha Muszkaországban járnánk hadjáratra, orosz kép...

Sorsunk kissé javult, amint az iskola megkezdődött. A nap legnagyobb részét ott töltöttük s hallgattuk nagy bölcsen azt a sok katonai tudományt, amit tudatlan, magyar koponyánkba igyekeztek csöppögtetni s a „császár“ iránti hüségre, engedelmességre tanitani s a „duplasasos,“ „svarczgelbes“ zászlót, mint védőszentet tisztelni. De az „ájnczel-mars“ egy nap sem maradt el, az mindennapi kenyerünk volt, ami nélkül el nem lehettünk. Már Messiásként vártuk a napot (mint az öreg baka az abslágot), hogy az is-

reggelen, nagy sóhajtás mellett el is rebegtem, hogy „jobban szeretlek a papánál, a mamánál, mindennél a világon.“

— Csakhogy az urnak, aligha volt papája, meg mamája, különben több emberségre tanitotta volna — volt a pisze szépség válasza, s ezzel beosont a kapun.

A hivatalunk mellett egy már kopaszodásnak induló baka-kapitány lakik, annak van egy leánya, huga, vagy mit tudom én mije, akinek gyönyörü szemei vannak, aki nagyszerüen játszik mindenféle fuvó- és vonóhangszeren.

Én ugyan nem szeretem a fuvó-hangszereket, a vonó-hangszerektől pedig éppenséggel irtózom, de a kék szemeknek nagy imádója vagyok, s mivel nem láttam kizártnak azt a lehetőséget, hogy Tinikének ugyan csak szépek a szemei, s a vonó-fuvó-hangszerek iránt vonzódik, egy alkalomkor meglestem, mikor a papa, illetve nagybácsi elment hazulról, s behajolva az ablakon épp akkor, mikor az én szépem cziteránál ült, lány hangon sugtam oda neki: „Nagyság, ön elrabolta szivemet a nélkül, hogy tudná, miszerint büntetendő cselekmény elkövetésében lőn vétkessé!“

Ez a passus némi eltéréssel szintén benne volt a Tinike levelében, ép ugy, mint a hogy én is benne voltam másnap a főkapitány elé czitált egyének listájában, a hová a kopaszodásnak induló baka-kapitány volt kegyes felvétetni, magánlaksértés és közszemérem elleni kihágás miatt.

Jóllehet, magánlaksértést nem követtem el, mert csak fejemmel voltam benne a baka-kapitány ur szobájában, mégis büntetendő csel-kmény elkövetésében találtattam vétkesnek s megbirságoltattam, amugy isten-igazában.

Tekintetes szerkesztő ur!

A szerelem nap-nap után jobban emészti szivemet s én érzem, hogy Tinike nélkül az élet, nem élet nekem, ha van önben irgalom, adjon tanácsot, miként fedezhetem fel, az annyira imádott leányt, avagy, ha jónak látja, irja ki becses lapjában ritkitott betükkel „100 forint jutalom annak, ki engemet nyomra vezet, s Tinikét előttem felfedezi.“

Kapcza Betyár.

kola fölosztik s kiki száradjához vonul rendes szolgálattételre. Megnyerve a két csillagot, titular káplárok lettünk és egyszersmind hivatalosan „urak“ (istenek.) („Herr Corporal,“ akinek „gehorsamot“ beszél a baka s frájter.) Szebb, nyugodtabb, ájnczelmarstól ment életet reméltünk — amit el is nyertünk.

II.

Dideregtünk. November barátunk haldokló félben lévén, se künn, se benn nem volt meleg. Ködös volt a a levegő, nyomott a hangulat, fáradt a képzelem, fukar a szó. A fiuk mind komorak, némák, kedvetlenek voltak. Az egyik ágya végén ült s taktusra verte össze a bakancsait, valami csárdást fütyülgetvén hozzá, amikor nem kellett arra használni a száját, hogy az ujjai hegyét fujja vele. A másik egy megdermet legyet nézegetett a falon s közbe-közbe ő is az ujjait fujdogálta, egyáltalán igen hiábavaló dolgokkal foglalkozott. A harmadiknak, negyediknek, ötödiknek, magamnak is az esze elbodorgott valamerre — tán odahaza.

Egy hatalmas termetü gyerek rá akart gyujtani, de dermedt ujjai közül kiesett a dohánytárcza s a többiek hiába próbálgattak czigarettát sodorni, nem voltak képesek erre.

— Te Pista, — szólok — adj kölcsön 5 o. é. krt, hadd egyem vacsorát (2 krért kenyér, 3 krért töpörtyü — ugy-e lukullusi estebéd!), szürnyü éhes vagyok.

— Nincs Miskám, egy árva fabatkám se; bizony kedves amicze én is enném, ha volna, nekem is korog gyomrom.

— Igy hát koplalunk holnap délig. Én is azt hiszem. Eljárjuk majd üres gyomorral az indiánusok táncát, mint tevénk Lőcsén, ahol szintén farkasorditó hidegben, éhesen dideregtünk és tanultuk a Gay Lussacz törvényét. (Emlékszel rá?) Erre aztán én elkeseredésemben sorba vettem bizonyos égi hatalmasságot s ez volt az egyedüli beszéd a lehangolt társaságban.

— Ki a legvigabb gyerek köztünk? — kérdé valamelyik — belétek fagyott a beszéd? Vad kérdés volt, nem is kapott rá választ.

(Folytatjuk.)

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**
Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

Friss érkezésüek:

friss kaviár,
friss szardinia,
friss oroszhal,
kitünő őszi tátrai juhturó,
különféle sajtok,
asztali borok.

230—27 Vizy Domonkos
füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete
Kassán, főutcza 53. sz.
A szlatvini savanyuviz főraktára.

Nyereménytulajdonosok kerestetnek!!
Gazdátlanul hever 20 millió frt.

Az 1887. óta megjelenő „Telegraph“ sorsolási lapnak az a programmja, hogy a még most is gazdátlanul, parlagon heverő, esedékes sorsjegy-nyereményeket, melyek a **husz millió forintot meghaladják**, tulajdonosaik jogos birtokába juttassa.

Ebbeli törekvésünket eddig is oly siker koronázta, hogy a legnagyobb örömmel konstatálhatjuk, hogy a hozzánk beküldött tömeges kérdezősködések folytán teljesitett kutatások meglepő eredményre vezettek, amennyiben igen nagy összegeket juttattunk ily módon a sorsjegyek ajdonosok kezeihez.

A sok millió azért hever parlagon, mert a sorsjegytulajdonosok nem törődnek sorsjegyeik számaival és nem tartanak megbizható sorsolási közlönyt.

Mindamellett, hogy lapunk előfizetési ára

egész évre csak 1 frt,

előfizetőink között évenkint még

20 darab Jósziv-sorsjegyet

is sorsolunk ki, és pedig minden év január, április, julius és október 1-én 5—5 darabot. E sorsjegyeknek okvetlenül nyerniök kell és van a nyeremények között **40,000, 30,000** és **20,000** koronás főnyeremény is.

Oly sorsjegy-birtokosoktól, kik a lapra elő nem fizettek, és sorsjegyeik számának kihuzása iránt kérdezősködnek, a válaszra egy 10 kros bélyeget kérünk.

Előfizetést az év bármely napján póstautalványok utján elfogadunk. 203 7—10

TELEGRAPH sorsolási közlöny kiadóhivatala
Budapest, Váczi-körut 43.

3112S. szám. 307 3—3

Birtokbérleti hirdetmény.

A magyar vallásalap **sajóládi** uradalmának a borsod vármegyei **Alsó-Zsolcza** község határában fekvő **Simárd-pusztai 576 $^{500}/_{1200}$ holdas földbirtoka**, melyből 1. tanyahely és szérüskert 5 $^{1037}/_{1200}$ hold, 2. szántóföld 331 $^{444}/_{1200}$ hold, 3. rét 125 $^{707}/_{1200}$ hold, 4. legelő 94 $^{963}/_{1200}$ hold, 5. egyebek (utak stb.) 18 $^{929}/_{1200}$ hold; a rajta levő gazdasági épületekkel együtt **alulirott miniszterium VIII. ügyosztályában**

1893. évi október hó 25-én

tartandó zárt ajánlatu verseny utján **1894. évi október 1-től kezdve 25 évre haszonbérbe fogván adatni**, a bérelni kivánók felhivatnak, hogy 50 kros bélyeggel és 600 frt bánatpénzzel ellátott zárt irásbeli ajánlataikat a fent kitett nap délelőtti 10 óráig az alulirott miniszterium segédhivatalának igazgatójánál nyujtsák be.

A részletes haszonbérleti feltételek a miniszterium segédhivatali igazgatóságánál és a közalapitv. ispánságnál Sajóládon a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Budapest, 1893. augusztus 14-én.

A vallás és közoktatásügyi m. k. miniszterium.

2452. sz.
Tk. 1893.

Hirdetmény.

A szepsii kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Litka község telekkönyve birtok-szabályozás következtében az 1869. évi 2579. számu szabályrendelethez képest átalakittatik és ezzel egyidejüleg mindazon ingatlanokra nézve, a melyek az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t. czikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t. czikkben szabályozott eljárás, a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbitésével kapcsolatosan foganatosittatik.

E czélból az átalakitási előmunkálat hitelesitése és a helyszini eljárás **Litka községházánál 1893. évi október 23-án délelőtti 9 órakor** fog kezdődni és következő napjain folytattatni.

Ennélfogva felhivatnak:

1-ször az összes érdekeltek, hogy a hitelesitési tárgyaláson személyesen, vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az uj telekkönyvi tervezet ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakitása után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemü harmadik személyek irányában többé nem érvényesithetik.

2-szor mindazok, a kik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kivánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldötte előtt a kitüzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okozatokat mutassák fel.

3-szor mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okiratok nincsenek, hogy az átirásra az 1886. XXIX. t. czikk 15. 16. 17. 18. §§-ai és az 1889. XXXVIII. t. czikk 5. 6. 7. és 9. §§-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánitsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesithetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek, és

4-szer azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilván könyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánitása végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellen esetben, a bélyegkedvezményétől elesnek.

Kelt Szepsiben, 1893. évi szeptember 15.

OLCHVÁRY,
kir. járásbiró.

„LE GRIFFON“

a legjobb valódi franczia szivarka-papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 5—150

Ágy- és asztaltakarók | Flanelltakarók | Kocsi és utazási takarók | Lamberquinek

Butorszövetek

Koczkázott és lópokróczok

Futó-szőnyegek

Kókus szőnyeg és lábtörlők

Butorkelmék és szőnyegek

Legkitünőbb gyártmányok

Függönyök

Portiérek

Divántakarók

Nagyszerü választék

Ujdonságokat a legpompásabb kivitelben,
rendkivül olcsó szabott árak mellett ajánlanak

Széman Testvérek.

Legolcsóbb szabott árak

248 18-30

Smyrna szőnyegek | Perzsa szőnyegek | Velour szőnyegek | Brussel szőnyegek

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, péntek 1893. évi szeptember 29. 111. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
Hova a lapot érdeklő küldemények czimezendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban főutcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Béla Schalek Henrik Béla, Hassenstein & Vogler Béla: Eckstein Bernát (Bárdi-utcza 4, Budapest, Goldberger A. V. Váczi utcza 11. sz., Juniu Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

A parlamenti szezón.

Az alkotmányos uj aera inaugurálása óta nem volt még kormány, mely a szó legszorosabb értelmében annyi dolgot vállalt volna magára, mint a Wekerle-kabinet. Sokszor bizony nem is volt programmja egyik-másik kormányunknak; csak az ország kormányzása minden nagyobb reform nélkül. Igaz, hogy az idők sem voltak igen kedvezők reformok előkészítésére. S ha a Wekerle-kormány puhább és idegesebb lenne, most is hivatkozhatnék holmi nem kedvező jelenségekre, s nem kedvező időjárásra, hogy a reformok nagy munkáját elodázza magától.

Mindez azonban nem történt. A kormány fenntartja teljes erővel és az egész vonalon programmját, mely főleg két irányban csucsosodik ki; az egyházi és a közigazgatási politikában.

Ez utóbbi az állami közigazgatásnak törvényileg is már elvben elhatározott alapján áll, a törvényhatóságok önkormányzatának respektálásával, mint ezt Wekerle kormányelnök nem rég Szombathelyen Vasvármegye érdemes alispánja előtt is jelezte. A községek reformja és a közigazgatási bíróságok felállítása egészíti ki a kormány közigazgatási politikáját, mely iránt különben nincs nagy nézeteltérés még az ellenzéknél sem.

A kormány egyházpolitikájára nézve azonban laptársaink különbnél-különb kombinátiókat fúztek a vakáczió idejében, s az ellenzéki beszámolók is — sajnos, hogy a kormánypárti képviselők nem találták ezuttal szükségesnek beszámolókat tartani — derüre-borura magyarázgatták és jósolgatták a kormány szándékait és terveit e téren.

Nem fog ártani, ha most a kapunyitáskor egyszerüen utalunk arra, miben állott a kormánynak egyházpolitikai programmja?

I. A házassági jog egységes rendezése, a kötelező polgári házasság alapján.

II. Az állami (polgári) anyakönyvek behozatala.

III. a zsidók egyenjogositásának törvénybe iktatása.

IV. A vallás szabad gyakorlata.

V. Az 1868 iki 53-iki törvény 12. §-ának eltörlése és végül

VI. a kath. autonomia.

Ez a kormány egyházpolitikájának programmja. Nyomról-nyomra lehet kimutatni — irja a M. U. — hogy a kormány a fent elősorolt programm részeket ünnepélyesen és hivatalosan megigérte. Mi is helyeseltük s szükségesnek tartottuk hazánk érdekében e programm-részeket és mi azokat most is beváltandóknak követeljük.

Nagy hibának, sőt csalásnak tartanók, ha azok, kik ennek előtte a kormány egész egyházpolitikáját magukénak vallották, most egyszerre megtéveszteni engednék magokat egy pár ellenzéki hirlaptól, vagy beszámolótól, vagy épen elfogult egyoldalu konfessionális érzelmektől és a kormány egész egyházpolitikájának csak egyik-másik részét tennék magukévá; a többit pedig nem!

Igy sajnosan értesülünk, — irja a nevezett lap, hogy egyik konfessionális ülésen kormánypárti ember csak ugy akarja helyeselni, például a kötelező polgári házasság behozatalát, ha a mellett mégis fentartanák az 1868 iki törvénynek sok keserü vitára okot adott §-át.

Nos, ez a legsértőbb felfogása lenne a kormány intentióinak és nem lenne egyébb, mint a legelfogultabb tendencziózus nézet, melynek az igazi szabadelvüséghez absolute semmi köze sincsen. Mert mihelyt be lesz hozva a kötelező polgári házasság, ezzel együtt magától megszünik a vegyes házasságokból a gyermekek vallására eddig fennálló törvényes rendelkezés. A kormány — Wekerle, Csáky, Szilágyi (mint ez ügyben érdekelt miniszterek) — nyiltan és helyesen emelték ki, hogy ez esetben — de csak is ez esetben szünik meg az idézett törvénynek a gyermekek vallására vonatkozó intézkedése és beáll a szülők szabad elhatározásának a joga. Ez oly természetes, oly igazságos és szabadelvü, hogy a ki e kettőt nem akarja, az voltaképen egyiket sem akarja igazságos szivvel.

Épp igy vagyunk a kath. autonómiával is. A kormány erre nézve kötelező igéretet tett. Elfogadta az egész képviselőház, párt- és vallás-különbség nélkül a kath. autonómiára vonatkozó inditványt. A kormány nem bujhatik ki ez elől, de nem is akar és nem is fog, mert ura szokott szavának lenni.

S különösen a mai viszonyok közt, mikor némelyek minden áron azt szeretnék elhitetni az ország katholikus lakóival, mintha a jelenlegi kormány, katholikus-ellenes lenne; — feltétlenül szükségesnek tartjuk, hogy a kormány mielőbb ragadja meg az erre kedvező alkalmat és tegyen határozott és többé senki által félre nem érthető lépést a kath. autonómia behozatalára nézve.

Ez a hat pontja a kormány egyházpolitikájának együtt az igaz szabadelvü, igazságos politika, mely az állam igaz érdekét tartja csak szem előtt és ezért nem kapitulál senki előtt. És behozza a kötelező polgári házasságot, behozza a polgári anyakönyveket, rendezi a zsidókat. De másfelől nem akar a vallásfelekezetek közt senkinek több előnyt adni a másik rovására, s ezért megszünteti a 68 iki törvény ismert rendelkezését, helyébe állitja a szülő szabad elhatározásának jogát és — quod unii justum, alteri aequum, — megadja a katholikusoknak is a más felekezetek által élvezett autonómiát.

Ezért a programmért érdemes lesz volt azt a — kaput kinyitni. — Kevesebbet nem fogadunk el, többet nem kérünk!

A heczcz eleje.

Alig hogy a parlament megkezdte tevékenységét, máris kezdetét veszi az az emlegetős komédia, a mely nálunk unos-untalan megakasztja a kormány jóratörekvő munkásságát.

A parlament első ülésében Szalay Imre dunántuli függetlenségi képviselő a köszegi királyválasztók kérdésében interpellácziót

TARCZA.

Párbaj után.

— Igen komoly, nagyon komoly!

— Csak nem öltem meg őt?

Nem feleltek neki többé. Nehezen lélegzve hajlott le a négy segéd csoportjához, a két orvoshoz, anélkül, hogy merészelt volna még egy lépést tovább tenni.

Ugy tetszett neki, hogy nincs többé joga szemeivel meggyőződni a tényállásról. Halk hangon rebegte:

— Kérem, mondják csak hogy áll a dolog? Talán mégis csak könnyü a seb.

Mindenki hallgatott. Ezen általános hallgatásban még két barátja részéről is, kik segédjei voltak, elitélést látott. Ah, emlékezett rá, iszonyu düfést mért, érezte miként hatolt uj törés husba, de annak hegye talán csontba ütközött, s ez által föltartatott. Igy remélte.

De miért nem beszéltek többé vele, miért fordultak oly lázas sietséggel az elesetthez, ki karjaival a levegőben hadonászott s elforgatta szemeit? Az orvosok egyike ekkor e szót mondta: „meghalt" s a csoport szétrebbent, mindenik kezével a másikat felre lökve, hogy helyet csinaljon magának.

Egy lökés által ő majdnem a földre esett.

Olyan volt, mintha elkergetnék anélkül, hogy még csak rá is akarnának pillantani. Oly hangokon, mely egy megveszett állat zord nyöszörgésére emlékeztetett, ismételte e szót: „meghalt! meghalt! meghalt!" a átsietett a kerten, mely telve volt rózsával s viritó orgona viraggal s mit egy barátja a párbaj számára rende kezésére bocsátott, homlokát egy fatörzsbe ütötte s nem érezte az ütés hevességét; folytatta futását, átszalad a rácskapun s egyszerre az utczán volt, a vitőrt kezében tartva.

*

Igy futott a folyampart hosszában egy szökevényhez hasonlitva, ki menekülni igyekszik. Mit csinált a vitőrrel? Talán valamely cserje mögé, vagy talán éppen a folyamba dobta, nem tudta; határozott gondolat nélkül futott, csupán azon szükséglet által hajtatva, messze, messze jutni azon helyről, hol egy embert megölt.

De gyors futása miatt nemsokára elvesztette lélegzetét. Végre, miután nem birt tovább menni, levetette magát a gyöpre, mely az ut mindkét szélét szegélyezte.

Az, ki párviadalban megölt, barátja volt, legjobb, legregibb barátja. Mint gyermekek együtt játszottak azon vidéki város fasorai alatt, hol mindketten születtek; aztán ismét találkoztak a kollégiumban; soha sem lehetett az egyiket a másik nélkül látni; együtt dolgoztak s játszottak. Aztan Párisban találkoztak egymással mint tanulók, a szerelmes tanuló élt bohémjében, mely nem ösmer gondot, szegénységet s bánatot. Az, mi nálunk csupán pajtáskodás volt, szoros barátsággá fejlödött. Becsvágyuk ugyanazon czélt követte, ugy mint ezelőtt chimeráik; dolgoztak, s vagyonra tettek szert, diadalmaskodtak az akadályok fölött, mit a sors utjukba gördített, s mindenki közülök annál boldogabbnak érezte magát, tudva azt, hogy a másik épp oly boldog, mint ő maga.

*

Ekkor jelent meg ő életükben.

Ó, az imádásra méltó, az imádott! Még az iszonyu félelem ezen pillanataban is azon percze gondolt vissza; ujra fölelevenült elragadtatása, mikor mint fiatal leányt először látta, a mint ablaka függönyeit gyorsan leeresztette, de arra nem elég gyorsan, hogy megakadályozza abban, hogy csodálja azon kis eget, mit szemeiben hordott.

Egy utazása alatt, egy városban, hol senkit sem ismert, látta először az ablakban. Talált módot bemutattni magát az öreg embereknek, kinél ő lakott, s kik mint árvát fölfogadták.

A leány szegény volt, de mit tett ez, miután oly szép, oly erényes volt, s ha közelébe jutott az ember, azon érzése volt, mintha egy közeli, s láthatatlan virány illatát szivná be.

A leány szerette őt, nőül vette, s azonnal átalakult a kis vidéki nő azon varázs által, mit az öltözék s müvészet kölcsönöz, ragyogó párisi növé, ki feltünést okozott.

Sokáig élvezte a kétszeres, páratlan boldogságot, a nők legbájosabbikát nőül, s a legderekabb, hübb barátot mindennapos vendégül birhatni. Igen sokáig, azon rettenetes estéig, mikor egyszerre az ajtót benyitva, nejét barátja karjaiban lepte meg, ki csókkal boritotta az arczát.

Miért nem rohant rajuk? Miért nem marczangolta szét fogaival, tépte körmeivel szét, s ölte meg? Mert boldogtalanságának egyszerre rátörő tudata megdermesztette, s elrabolta erejét, hogy megboszulhassa magát. Engedve a szeretőt a szégyen vagy ijedtség nevetséges sietségében eltünni; meredt tekintettel nézte mint tépi hajat a hütlen hitves s hallgatta, mint zokog s mikor egy lépést akart tenni, ugy zuhant a földre, mint egy élettelen fadarab. Csak másnap reggel ébredt boldogtalanságának teljes tudatára. A düh ismét felül kerekedett, a vad tettvágy hangját hallatá, s miután nem tudta őt megölni, elküldte segédeit az árulóhoz, ki elrabolta boldogságát s becsületét.

A mi a bünös nőt illeti, kit nem látott azóta, nem érzett haragot iránta. Sokkal jobban szerette, mintsem gyülölni tudta volna, keresett s talált mentő okokat a nőt illetőleg. Ha neje eltorditott tőle, ugy kétségkivül azért történt, mert nem tudott hozzá, szerelmét megtartani, s ha másnak adta oda magát, ugy mindenesetre azon ok miatt volt az, mert azon másikat örülten szerette. Nem tartozott ama nők közzé, kik egy röpke szeszély, egy csók kéje miatt kötelességeiket megszegik.

Csupán igaz, nagy szerelem okozhatta bukását, sohasem csókolná többé azon ajkakat, melyet más szaj érintett; örökre elváltak, de ő nem utálta, s vetette meg e nőt, ki egy ellenállhatatlan szenvedély végzetének esett áldozatául.

De őt, az álbarátot, a hütelen vendéget, vad dühvel gyülölte. A párviadalt megelőző egész napon csak ezen férfiuról álmodott, érezte, hogy uj vitőre az áruló testébe miként hatol be, s mint löki mindig mélyebbre, mélyebbre vitőrét. Mily paratlan öröm lehet, kihuzva a vasat, a sebből vörös versugarat föl lövelni látni!

Mikor szemtül szemben álltak egymással a küzdőtéren, reszketni érezte kezét a félelemtől s a dühtől. Mindent elfeledett, a mit a vivó teremben tanult.

Wekerle kormányelnökhöz és nyomban ezután a pártvezéreknek a miniszterelnök jelenlétében hétfőn tartott értekezletén az ellenzéki vezérférfiak azt a kérdést intették a miniszterelnökhöz, hajlandó lenne-e a szerdai ülésben **Szalay** Imre interpellációjára adandó válaszában kijelenteni, hogy válasza a Ház csőtörőki vagy penteki ülésében napirendre tűzessék. A miniszterelnök kijelentette, hogy ezt nem teheti, de hajlandónak nyilatkozott a Háznak alkalmat adni arra, hogy a borossebesi és kőszegi királyi válaszokat diskussió tárgyává tegye, hogyha e tárgyban kérvény intéztetnék a képviselőházhoz. Ebbe a pártvezérek is belenyugodtak s ugy volt, hogy a IV. polgári kör a Ház szerdai ülésében beterjeszti két kérvényét. Akadt azonban a fővárosban egy testület, mely megirigyelte a szerb radikálisok dicsőségét, sőt még azokon tul is akar tenni, a mennyiben egy még kormányon levő kabinetet, a Wekerle-kabinetet óhajtaná vád alá helyezni. Hogy ezzel nevetségessé teszik az egész ügyet s oly térre terelik, melyen a józan diskusszio lehetetlen, azt nyilván nem fontolták meg, mert érett megfontolásnál be kellett volna látniok, hogy a mit cselekszenek, az puszta, üres komédia s szintén egyike azoknak az ámitó jelszavaknak, miket a király szavai oly keményen sujtottak.

Beőthy beszéde a fehér asztalnál.

Kedves barátaim! Igen köszönöm, hogy oly szivesek voltak engem körükbe meghivni s alkalmat adni nekem arra, hogy a parlamenti szokásnak megfelelőleg önök előtt beszámoljak. Es megakarom köszönni önöknek azt a meleg részvétet, melyet irántam tanusitottak, mikor oly nagyon beteg voltam. E részvét — nem kellene ugyan eldicsekednem vele, — meg nyilatkozott országszerte. A közvélemény figyelemmel kisérte betegségemet s ez nagy mértékben hozzájárult meggyógyulásomhoz. Egy az érdeklődésben fönséges jutalmazást láttam annak a fo yatékos, de őszinte törekvésnek, melyiyel kötelességemet teljesiteni igyekeztem és e törekvésemet jobban megerősitette. — Talán paradoxonnak látszik az, ha e perczben nem teljesitem kötelességemet, hogy beszámoljak önöknek. De betegségem kiragadott a contactusból, kidöntött a sorból és elvem az, hogy ne frázisokkal éljek akkor, midőn beszámolok, hanem némi tartalmat is adjak. Engedjenek meg tehát, ha most csak szerényebb igényü keretben szólalok fel.

Örömmel láttam, hogy e szives társaságban számosan vannak, kik a mult választásnál az ellentáborban küzdöttek ellenünk. Nem akarok fájdalmas viszhangot kelteni s ép ezért nem akarom azon eszméket bolygatni, a melyek minket elválasztanak, hanem a melyek összeforrasztanak. (Hosszantartó éljenzés.)

A mikor az ember valami jelentőset akar mondani, azt a rethorika szabályai szerint valami exordiummal látja el, még pedig olyannal, mely eszméihez közel áll.

Volt Olaszországnak egy kitünő politikusa, talán egyike a legkiválóbbaknak: Macchiavelli. Róla szokták mondani, hogy mig Aristoteles az elméleti politikának megteremtője, ugy Macchiavelli a gyakorlati politikának megteremtője. Ki ne hallota volna e kifejezést: Macchiavelismus a politikában: A kétszinüségnek, az erkölcstelenségnek politikája. Tudósok, politikusok foglalkoztak az ő rendszerével, mely Olaszországban nagy gyakorlati erőt nyert. Bölcs ember, müvei telve a legnagyobb igazságokkal. Egyik müvében ezeket mondja: Minden államnak van egy életelve, egy alapgondolata, s ha zavaros helyzetben, krisishez érkezik, akkor nincs más mód, mint visszatérni a kiindulási ponthoz.

A magyar nemzet életelve, alapgondolata, hogy e föld itt lábaink alatt a magyaroké, mienk, mert magyar vitézség hóditotta meg; mienk mert a magyar nemzet bölcsesége, mely ellátta szabad intézményekkel, tette lehetővé, hogy e földet meg is tarthassuk. — Es végig vonul történelmünkön e nemzetért való küzedelem. Azon időtől fogva, hogy Árpád vezér kétes existenczináknak e földön biztos alapot adott, egész életünk küzdelem, melyben mindannyiszor megnyilatkozott a nemzet alapgondolata, hogy e föld a miénk. Ezt látjuk az ősi szokásokban, midőn az országbiró az ország zászlóját visszi, ha csatába szál; ezt látjuk közjogi aktusainkban, midőn a király a koronázási dombon megteszi a négy vágást, mely azt jelenti, hogy ez itt mind magyar föld. Ezt fejezi ki Verbőczy e szavakban: Ez országot fegyver hóditotta meg és fegyver fogja megtartani.

Ezekben jut kifejezésre a nemzetért való küzdelem, melynek jelszava, hogy vissza kell utasitani minden támadást akár felülről jön, akár alulról. (Tetszés.)

Csak pár év előtt mondotta egy uralkodó: Voluntas mea est ultima lex, a mi azt jelenti, hogy a fejedelem akarata minden, s az alkotmány semmi. Magyarországon az alkotmányosság nem gyermekjáték, s ha a gyermekek hajbakaptak, virgáczcsal tanitják rendre. De nekünk küzdenünk kell azon támadások ellen is, mik alulrul jönnek. Ezek azok, melyek a nemzetiség leple alatt vannak intézve az állam ellen. Soha vakmerőbbek nem voltak a nemzetiségek, mint most.

Itt két inczidens tünik elénkbe. Az egyik Kolozsvárott történt. A Replika-pör, melyet legjobban jellemzett Jeszenszky, e kitünő államügyész e szavakkal: Mily sajátszerü ellenmondás az, hogy a románok nem bénják, hogy Bessarábiában eloroszositják őket, mig itt lázonganak, holott senki sem bántja őket nyelvükért. A másik inczidens a Pituk Pável ügy, Biharmegyében, a hova az igazhivő muzulmánok elszárándokolnak, hogy a próféta szakálának árnyékában üdvözöljenek. (Derültség.) Mindez demonstráczió az állam ellen. S aki ezek felett legmélyebben nem indignálódik, az nem magyar. (Eljenzés.)

Ez a reakczió a magyar sovinismus ellen. Csak henczegés ez, mert nálunk elnyomás nincs. Szemünkre vetik a közmüvelődési egyleteinket. Hát a német schulferájnok mire törekesznek? (Tetszés.)

A magyar nyelv államnyelv, s a nemzetiségekkel csak jótékonyságot gyakorlunk, midőn alkalmat adunk nekik az államnyelvet megtanulni. (Zajos éljenzés.)

A sovinismus nem más, mint a nemzet intézményeinek jogos megvédelmezése, s ha erről lemond, megt ogja bánni Ausztria, s meg togja bánni a dinastia. Eltünt, megsemmisült a germanizáczió, példa rá Königgrétz és Solferinó. Elbukott a soldateszka, példa rá az ostromállapot Prágában. (Tetszés.)

És azt hiszem, mindezt összefoglalva az ország politikai egysége az az eszme, mely minket összefüz, és kérdés tárgya nem lehet, hogy, ha ez megtámadtatik, no hát akkor mindnyájan kurucz vagy labancz, paraszt vagy mágnás, keresztény vagy zsidó, sorakozni togunk az ország zászlaja alá, követve azt a jelszót: üsd, magyar, ki bánt! (Viharos éljenzés, taps.)

Itt szónok áttért önmagára, s arra a szeretetre, melyiyel öt e városban togadták s aztán igy folytatja:

Visszaemlékszem azon időre, midőn először ide jöttem. Hideg januári nap volt. Hősivatarba, senkit nem ismerve, jöttem e városba. A vasutnál egy pár barátom fogadott, elmondották a kedvező kilátásokat s bekisértek szállásomra. Magamra maradtam. Kinéztem a sötét éjszakába, néztem a várost, magam előtt láttam a székesegyházat, az épitészetnek e remekét, a mult idők e tanuját, s éreztem kicsiségemet. Elszorult a keblem, mert elgondoltam, hogy fog menni a kedvező hangulat, minő hatást fogok gyakorolni e városra, hova azon szándékkal jöttem, hogy meghóditsam a nemzeti eszmének s most kétely fogott el, hozzá fognak-e szokni hangomhoz és modoromhoz, kedvező lesz e a benyomás, mit teszek? Elgondoltam, hogy Apponyi fog előttem beszélni, a kivel valóban nem tudok konkurrálni. Ekkor eszembe jutottak azon szavak, miket az öreg Deák mondott nekem: Ha valaki valakit meg akar győzni, előbb önmagának kell meggyőződnie; ha valaki lelkesiteni akar, előbb önmagának kell lelkesülnie.

A problema nem volt nehéz, mert az inspiráczió forrásait megtaláltam ebben a városban, ennek a városnak történetében.

Ez a város a nemzet zivataros időszakaiban a XVII—XVIII. században a nemzeti ellenállás főfészke volt. A 48—49-ki névtelen hősök, a kassai vörössipkásokról beszélte el egy öreg honvéd, mikor Damjanich az isszegi ütközetben 10-szeres ellenséggel szállt harczba, embereit e szavakkal biztatta: Fiuk, verjük meg az ellent, mert ha csufosan járunk, Kassán még a gyerekek is rátok mutatnak. (Tetszés.)

És most, hogy e nemes várossal összeforrva, annak szerve vagyok, mikor megismerkedtünk egymással, látom, hogy e város történelmi hagyományain menynyire kifejlődött.

Megtalálom ezt abban, hogy e város az iparos munkának városa. A statisztika szerint Kassán az iparos legtöbb. Megtalálom Kassa kulturális törekvéseiben, mert hisz Kassa az iskolák városa. Megtalálom ezt politikai értelmiségében és magatartásában.

Bejártam Tolnát, Baranyát, de az igazi lelkesedésnek azt a reszonanczióját, mit itt tapasztaltam, nem találtam sehol másutt. Es bebizonyult ez a választási aktus lefolyásában, mikor a harcz után az ellenfelek kezet adtak egymásnak, tudva azt, hogy testvérek, s hogy e küzdelem olyan, mint a versenypálya, a hol a czél csak az lehet, tulszárnyalni egymást a hazáért való munkálkodásban. (Zajos éljenzés.)

Angliának egy nagy államférfia és minisztere: Peel Róbert mondotta: Sokkal büszkébb vagyok arra, hogy az angol konzervativ párt vezére vagyok, mint hogy miniszter vagyok. En ugyan nem vagyok Peel Róbert, miniszter sem vagyok, és a körülményeim azt mutatják, hogy nem is leszek, mert nem vagyok olyan tésztából gyurva, a milyenből a miniszteri pástétomokat sütik. (Derültség.) De azt szivemből mondhatom, hogy legnagyobb buszkeségem lesz mindig az, hogy e város képviselője lehettem. (Lelkes éljenzés.)

Fölhivás előfizetésre.

A **„Kassai Szemle“** hetenkint háromszor megjelenő lapunkra **1893. évi október hó elsejével** uj előfizetést nyitunk.

Előfizetési dij:

október 1-től deczember végéig . . . 1 frt 50 kr.

Kérjük azokat a t. cz. vidéki előfizetőket, kiknek előfizetésök október hó 1-én lejár, hogy azt minél előbb megujitani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésben fönnakadás történjék.

Régi előfizetőinket, a kik velünk szemben kisebb nagyobb tartozásban vannak, kérjük, nyitva levő számlájukat kiegyenliteni, mert nekünk is vannak kötelezettségeink és vegyék tekintetbe kérelmünk jogosságán kivül azt is, hogy mi csekély pénzért hetenkint két-három annyi olvasni valót nyujtunk, mint bármely más vidéki ujság.

A pénz beküldésére legegyszerübb a posta-utalvány használata.

A „Kassai Szemle“
kiadó-hivatala.

Ujdonságok.

Személyi hir. Benedek Ferencz jászóvári prépost-prelátus Budapestre utazott, hogy a főrendiházban helyét elfoglalja. A prelátus huzamosabb ideig marad távol szekhelyétől.

Abaujmegye felirata. Beőthy Akos orsz. képviselő Budapestre érkezve, a parlamenti elnöknek átadta Abanjmegyének a német nyelvi rendelet tárgyában a képviselőházhoz intézett feliratát.

Az abauj-tornamegyei tanitó-egyesület f. hó 27-én szerdán tartotta Sudy K. János elnöklete alatt, mintegy 70 tag jelenlétében XXIV. évi közgyülését. A megye részéről jelen volt Fábián János alispán, a város részéről pedig Timkó József városi tanácsos, tanügyi előadó.

Az elnök megnyitója után, melyben a társadalom közönyösségét, mint a tanügyre nagyon hátrányos körülményt emliti föl sajnálattal, — következett a napirend, melyből kiemelendőnek tartjuk a központi választmány jelentését. Kiemelendőnek tartjuk főleg azért, mivel e jelentés hü képét tükrözi vissza azon munkásságnak, melyet a választmány az egész év folyamán kifejtett. E jelentésből tudjuk meg, hogy az egyesületnek mult év decz. 15-én 9 tagu küldöttsége tisztelgett Csáky Albin közokt. miniszternél, Berzeviczy Albert államtitkárnál és Szathmáry György miniszt. tanácsosnál, hogy megköszönje a közoktatási kormány jóakaratát, mit az uj nyugdij-törvény által a

---

Egész mellét födetlen hagyta, nem gondolt a parirozásra, de a találásra, az átszurásra, megölésre. Még vitézre is alkalmatlan volt neki itt-ott. Ugy tetszett neki, mintha gyorsabban végezne, ha pusztán kezeit használhatná, szabad volna átfogni nyakát, megfojtani, s vad kiáltással rohant ellenfelére s szivébe döfte vitorét.

Ah, most az országuton bolyongott. Miután gyülöletét kielégitette, tompa, rettenetes bágyadtság maradt hátra. Megölt egy embert. Mögötte ama titoktelljes, s iszonyu dolog van, mit halottnak neveznek, egy halott kit ő tett azzá, s ezen holttest azon férfiu volt, kit ő mindenek fölött szeretett.

Ezteledte az alávalóságot, mely a kétségbeesésbe döntötte, hogy a vele együtt átélt gyermekkorra gondoljon, vidám ifjuságukra, az utczákra s erdőkre, erős kézszoritásokra este, mikor elváltak egymástól, azon tudatban, hogy reggel ismét viszont látják egymást. S egyszerre ujjai között, melylyel arczát eltakarta, forró könnyek hullottak át, de az ut fövényének nyiszogására megforditotta fejét.

*

A kocsi ablakán kihajolt selyem csipke suhogással. A hágcsóra tette czipőcskéjének hegyét; felösmerte teleségét a fátyolon át. Remegő hangon e szavakat kiáltotta férjének:

— Oh! hála az égnek! ön az? ön az, valóban?

Nem mert felelni. Oly rettenetes volt, mit neki mondania kellett. Lehajtotta fejét; hallgatott, a szégyentől eltelve, hogy gyilkos.

— Oh! kérem, beszéljen hát! ön oly erős! Talán meg van ön sebesitve?

Végre megszólalt:

— Nem, nem vagyok megsebesitve.

— Ah! — kiáltotta kiugorva a kocsiból.

— De ő?...

— Ő meghalt! — rebegte a férj.

Ekkor nyakába borult a nő.

— Szeretlek! Szeretlek! Jól tetted, hogy megölted. Te erős s bátor vagy. Ha azt hiszed, hogy halála érint, csalatkozol. Soha sem szerettem, soha, soha! Hallod? Vannak perczek, mikor mi nők őrültek vagyunk, ilyenkor elég egy szó, egy kis édelgés hozzá, hogy elveszitsük fejünket. Nem, nem fejünket, hanem szivünket. Egyedül tégedet imádlak, kit mindig imádtam. Távozzunk. Menjünk haza, ne törödjünk sem az élőkkel, sem a holtakkal. De jöjj hát, hiszen mondom neked, hogy egyedül téged szeretlek.

A férj néma csodálkozással nézett rá.

— Jöjj hát! — ismételte s visszavetette sürü fátyolát, egész lénye varázst s illatot lehelt s oda nyujtotta neki bibor ajkait, melyek csók utáni epedésben égtek.

A határozatlan kifejezésben, mint ki álmában beszél, felelte:

— Igen, jövök, de egy kissé ideges vagyok; nem akarok kocsin menni, de gyalog.

— Jól van, menjünk gyalog — mondta vidáman karját az övébe füzve. — El fogod nekem beszélni a közelebbi körülményeket. Gyorsan ölted meg, vagy sokáig tartott a harcz? fogadok, hogy ő télt. Nem volt bátor, miként te vagy! De mi bajod? Hiszen nem felelsz. Erthető, hogy mindent tudni akarok.

— Persze — mondta — nagyon érthető.

Most egy hidon mentek át; a férj megállt.

— Látod — mondta — ott hátul, balra, ama jegenyefasor mögött, ama vörös téglaházat azon két szél kakassal?

— Látom.

— Ama ház kertjében, amott a nagy fasor közepén verekedtünk.

— Ah!

— Igen, ott esett el.

— S nem kiáltott föl, mikor találtad?

— Semmit sem hallottam.

— Megmutatod ezt a kertet nekem, nemde?

— Igen, holnap vagy holnap után.

— Mily udvarias vagy!

— Egyébiránt azt hiszem, innét is láthatod a kertet. Lépj csak közelebb a korláthoz, hajolj kissé előre. Igy! Még jobban! A mennyire csak tudsz. Tudod, amott a nyárfák mögött. Hajolj kissé még jobban előre!

A nő egy sikojt hallatott. A férj lábainál fogva kapta meg s ledobta a hid korlátán át; megfordult a levegőben s nehéz zuhanással esett a sárga, mély hullámokba, mialatt szoknyája fölhólyagzott. A férfiu azonban tovább folytatta utját a közeli faluba, hol letartóztatták ki nem elégedett meg azzal, hogy egy embert megölt párbajban, hanem egy nőt fojtott a Szajnába.

Irta: Dominkovich Mária.

tanítók anyagi érdekében kifejtett. Innen tudjuk meg azt is, hogy a tanító-egyesület központi választmánya a tanítók fizetés-rendezésének kérdésében terjedelmesebb megkeresésssel fordul a megyei és kassavárosi országos képviselőkhöz, kérvén őket, hogy a tanítók érdekében szavukat vessék latba s ne járuljanak a szolgai 300 frt minimum törvényre emeléséhez. Nem különben a választmányi jelentés adataiból értesültünk arról is, hogy az egyesület kebelében egy árvaházi alap létesitésén fáradoznak, még pedig sikerrel fáradoznak, amennyiben a két év előtt kezdeményezett alap, melyhez a megyei közig. bizottság a mulasztások után befolyó büntetéspénzek 50%-át adja, már 2339 forint.

A folyóügyek letárgyalása után az értekezések következtek. A szünidők kérdésében Horváth Lajos volt az előadó. A közgyülés helyeslőleg fogadta határozati javaslatát, de a mennyiben annak esetleges effektuálása kivül esik az egyesületi élet jog és hatáskörén, ugy a határozati javaslatok mint a megyei lel készigazgatók és tanitók által beküldött véleményeket a kir. tanfelügyelő fölszólalása folytán hivatalához fogja áttenni az egyesület, hogy a kérdést az ügy javára a közigazgatási bizottság által intéztesse el.

A második érdekes tétel „Az álló és dülő irásról" czimü kérdés volt, melyet Grusz Frigyes, kiváló szorgalommal állitott össze. Mindkét irásmódnak elmondja előnyeit és hátrányait. Határozott álláspontot éppen azért nem foglal el, mivel az álló-irásnak a gyakorlati életben való alkalmazásáról egészségi szempontból, mi miatt pedig a kérdés napirendre került, még egyáltalában nem lehet szólni. Az egyesület osztotta a felolvasó nézetét s mielőtt akár egyik, akár másik rész előnyere nyilatkoznék, fölhivja a tagok figyelmét arra, hogy a kik a kérdés iránt közelebbről érdeklődnek, tegyenek kisérletet, minthogy enélkül csak a szimpáthia dönti el a kérdést. Pedig ez nem helyes.

A gyülésnek érdekes tárgya volt a harmadik kérdés is „Egyszerre tanitsuk-e azirást az olvasással, vagy külön?" Előadó Sudy K. János, miután előadta, hogy Graser irvaolvasási tanmódszerének hadat üzent a tanitók egy kis töredéke, kifejti saját álláspontját és nézetét, mi nem feltevéseken, hanem a gyakorlati tapasztaláson alapul. Előadó szerint az irvaolvasási módszer az egyedüli, melynek alkalmazása által eredményt lehet elérni anélkül, hogy a gyermekeknek akár szellemi képessége, akár testi ereje támadtatnék meg. A hangoztatási módszert könnyebbnek tartja ugyan tanuló és tanitóra egyaránt; amennyiben azonban emellett külön kell vesződni még az irással, határozott előnyt ad az irvaolvasásnak. Sőt egyenesen kijelenti, hogy ha az irvaolvasási tanmódszer nem lenne föltalálva, most kellene azt föltalálni. A kérdést a közgyülés élénk érdeklődéssel kisérte. Nem csoda, hiszen a tanitó-világot nagyon közelről érinti a dolog és ugy nem lehet ránézve közönyös: hol csoportosul a tanitók többsége s minő érvek birják egyiket-másikat arra, hogy a hangoztatási módszer mellett törjön pálczát.

Az egyesület elfogadta az előadó által előterjesztett határozati javaslatot. E szerint kimondotta a közgyülés: hogy, tekintve az irvalvasásnak az általános eredményben mutatkozó előnyeit, tekintve azon körülményt, hogy ugy az értelmi képzés tekintetéből, mint nz irvaolvasás tanitására fordítandó idő megtakaritása szempontjából, az irvaolvasási tanmódszernek ad előnyt minden más módszer fölött.

A értekezések után az elnök megköszönte a tagok érdeklődését s a közgyülést 12 órakor bezárta.

Kassavárosa kedden e hó 26-án Péchy főispán elnöklése mellett tartotta havi rendes közgyülését, melynek napirendje előtt Lesskó István kanonok bizottsági tag a mészáros utcza 21. számu nyilvános ház ellen szólalt föl, mire a polgármester azt a felvilágositást adja, hogy az a ház már régebb ideje ott van és most csak bővittetik; Halmos bizottsági tag a katonai német levelezéseket hozza föl és ez ügy a jövő közgyülés napirendjére fog kitüzetni; Kosztka dr. a rossz gázvilágitást emliti, mire nézve azt kapja felvilágositásul, hogy most folynak az öblösebb csö-lerakások és javitások, a jövő tehát jobb világitást fog eredményezni; továbbá hogy a barakkórházba miért nem helyeznek el — kolera nem lévén — más ragályos betegeket és miért nincs abban disztingváltabb betegek számára külön-osztály? erre nézve a meglevő határozatok adják meg a felvilágositást és ezek e kivánságokat kizárják; Fényes bizottsági tag egy gőzfavágó felállitását szorgalmazza, mert a favágókkal a helyzet tarthatatlan. E helyes felszólalás érdemleges elbirálása a jövő közgyülés elé kerül. A számonkérő szék jegyzőkönyve a napirendre felvétetett és felolvasás után tudomásul vétetett. Napirenden olvastatott a polgármester havi jelentése, a melyben emlités van téve id. Novelly Sándor királyi tanácsossá történt kinevezéséről is. E passus olvasásánál a közgyülés id. Novelly Sándort megéljenzi.

A közvetitési intézetek tárgyában hozott szabályrendelet tervezete, a mely a város területén 10 ilynemü intézetet emlit azzal fogadtatott el, hogy ezek száma 6-ra redukáltassék. Kosztka dr. inditványa, hogy a közvetités egyáltalán vétessék ki az ipari gyakorlat alól és hogy azt a rendőrség külön-osztálya kezelje, nem fogadtatott el.

A kath. legényegyesület kérvénye, a melyben az István-hid előtt levő háromszög területet egy leti ház épitése czéljából kéri a várostól, ezuttal elejtetett, mert csak 58-an szavaztak mellette, holott az adományozásoknál szükséges abszolut-többség 62 igen szavazat. Ellene ez ajándékozásnak csak 10 szavazott és igy e kérvény egy év leforgása után ujból ismételhető.

Bodorfi Mór szálloda-bérlő 30 frtnyi taksa lefizetésével a községi kötelékbe felvétetett.

Halmos inditványára a kötő-utczai árok a Halász-utcza torkolatáig be fog boltoztatni, miáltal ott vásár-tartásra alkalmas tágas tér fog nyittatni.

A szomoru-utcza végre rendezés alá kerül.

A fapiaczi szinházi tervek, a melyekért 9000 frtot kértek, egyezmény alapján 4330 frt 20 krral kiegyenlitettek.

A városi tisztviselők javára tiz százalék drágasági-pótlékot szavazott meg a közgyülés és az ebből származó összeg a jövő évi költségvetésbe veendő föl.

A községi tanitók javára a tanitók lakpénze 200 frtról 240 re, a tanitónőké 150 frtról 180-ra emeltetett föl.

A 85-ösök zenekara Bécsben is hirneves Prettl Adalbert karmester vezetése alatt most vasárnap a Schalkház disztermében mutatkozik be a kassai közönség előtt.

Az önkéntesek tisztivizsgája most nyert s pedig meglehetősen szomoru befejezést, amennyiben a vizsgára jelentkezett aspiránsok közül 34 százalék megbukott és a második év kellemetlenségeit kénytelen elviselni. Vizsgázó volt 91, ezek közül 5 visszalépett, 55 sikerrel tette le vizsgát, 31 pedig elejtetett.

Meghivás. Rischák Lajos, a kassai takarékpénztár könyvelője az állami felsőbb leányiskola kebelében fenálló kereskedelmi szaktanfolyamon a könyvelés tanitására meghivást kapott.

A kivándorlás vampirjai. Egy vidéki lelkiatya szives adatai nyomán világos képét kapjuk annak, hogy a mi földmivelő népünk mily módon jut el ama tudáshoz, miként kell nekik az otthon rögét elhagynia és hogyan juthat el a csábos igéretekkel kecsegtető Amerika földjére, a honnan ma már ezreket és ezreket hajt vissza a nyomor és a kétségbeesés, mert ott ma már még munkát is alig kap. Hlebovy György felhatalmazott magyar ügynök Rotterdamban ugyanis a legszemérmetlenebb módon a lelkészeket, körjegyzőket és tanitókat vonja bele érdekkörébe és ezeket a következő utbaigazitással teszi meg sub-ágenseknek, s pedig: Igen tisztelt ur! Minthogy tudomásom van arról, hogy gyakran van alkalma az Amerikába kivándorolni szándékozókkal érintkezésbe jönni, ennélfogva bátorkodom urasságodhoz azon kérelemmel járulni, miszerint azon földitársainkat, kiknek feltett szándékuk van Amerikába utazni, a tengerentuli szállitásuk tekintetéből hozzám utasitani szíveskedjék. En a hozzám utalt földitársaink jó és lelkiismeretes szállitásáról mindig gondot fogom viselni, és minthogy jelenleg egyedül Rotterdamon át utazhatnak a magyarországi utazók akadálytalanul Amerikába, mivel Rotterdam kolera mentes, itten tehát vesztegzár nem létezik, holott minden más kikötő városban u. m. Hamburgban, Brémában és Antwerpenben a kolera miatt vesztegzár állittatott fel a magyarországi utasok ellen, és minthogy továbbá Rotterdamból leggyorsabb és legbiztosabb gőzhajókon Amerikába utazni és oda 7 nap alatt eljutni lehet és a hajójegyek mindamellett mégis 20 frttal olcsóbbak mint Hamburgban vagy Brémában és Magyarországból ide való utazás nem kerül többe, mint fentemlitett városokba, azért Rotterdamon át Amerikába való utazást minden földimnek bátran ajánlhatom, és magam is a fenti körülmények miatt üzletemet Hamburgból ide tettem át. Mindezek után bátorkodom földitársaink érdekében urasságodat felkérni arra, miszerint a fentieket a kivándorolni szándékozókkal közölni és velük — hiába való költség kikerülése tekintetéből — tudatni szíveskedjék, miszerint egyenesen Rotterdamba utazzanak és magukat még oda haza hajójegyekkel lássák el, mivel a kolera-járvány be nem hurczolása szempontjából jelenleg csak azon kivándorlók bocsáttatnak át a határon, kik már hajójegyekkel el vannak látva, és utközben vagy Bécsben való hajójegy vásárlás által már sok utazó porul járt. En egy hajójegyet tetszés szerinti gyors- vagy postagőzhajóra mindenkinek haza küldöm, ki nekem arra 10 frtnyi foglalót beküldi és velem nevét, korát és lakhelyét tudatja. Ezen foglaló a hajójegy árába beszámitódik, tehát el nem vész. A hajójegy ára gyors és postagőzhajókra nálam csak 73 frt. Végre bátorkodom urasságoddal tudatni, hogyha engemet kerületében képviselni szíveskedne, én ebbeli fáradozásért kész vagyok jutalék dijat fizetni, és teendője csak abban állana, hogy az utazni szándékozókat a hajójegy még szülőföldén való beszerzésére rábirná, vagy velem teljes czimüket tudatná. Maradtam kiváló tisztelettel Hlebovy György. — Hogy miből áll ez a jutalék-dij, kitünik a következő nyomtatott szemtelenségből, s pedig: Fáradozása fejében fog minden utasért, kit hozzám utalni és ki részére a hajójegyet megszerezni, vagy foglalót beküldeni tetszik 6 frtnyi jutalék-dijban részesülni anélkül, hogy az utas többet fizetne a társulat által előirt áránál. — Ezen jutalékot a foglaló beküldése alkalmával mindjárt levonásba hozhatja, vagy pedig az önnek innét átküldve lesz. — Tájékozásul pedig a kivándorlóknak zöldszinü czédulákat kell kiosztogatni, a melyeken ez a tanitás áll: Felkéretnek az utazók ezen czimkártyát a rotterdami vasuti állomáson a kalapon láthatólag viselni, minek után irodánkba elvezetve lesznek. Ovakodjon azonban mindenki utközben más czimkártyát elfogadni, vagy hajójegyet vásárolni, mivelhogy aztán az illető könynyen porul járhat. — A vidéki lelkiatyának, a ki ez adatokat rendelkezésünkre bocsátotta, köszönettel adózunk, de kérdjük, hányan vannak a falusi nép körében élő intelligensebb elemek közül, a kik a Hlebovy György szemérmetlen üzelmeire a silány jutaléktól elvakitva hallgatnak és hány szegény földnöz ragadt esik bele ezeknek a hálójába, hogy aztán Amerika földjén keseregjen? Valóban a központi hatóság áldásos munkát végezne, hogy ha a járások főszolgabiráit és a csendőrség figyelmét az e téren való legszigoruhb ellenőrzésre, sőt még a kémlelésre is felhivná, hogy e gyalázatos embervásárnak utját állják.

Lopás. A szerdai heti vásáron Szövedy János günczi gazdaember mészre alkudozott és a mikor a pénzes zsacskója után kapárászott, azt a lesujtó tapasztalatot tette, hogy annak 48 frtos tartalma hihetetlen módon eluszott. Az első ijedelemből felocsudva, gyanuja három némberre esett, a kik ott sürögtek körülötte és egyszerre elsompolyogtak. Utánnok iramodva, a rendőrség közbevetésével a három vászoncselédet meg is találták egy kis korcsmában, a hol hétvármegyére szólóan vigadoztak. Megmotozva, 53 forintot találtak a ránczok között, a melynek gazdáját adni nem tudták, minek aztán mars a dutyiba lett a következménye.

A kolera. A sárosmegyei járványbizottság intézkedése, a mely Sáros területén a bucsukat megtiltja és Aboson az október elsei rendesen nagy bucsujárást is felfüggeszti, a kassai bábsütők, imakönyvkereskedők között fájdalmas feljajdulást okozott, mert e bucsu elmaradása által anyagilag jelentékenyen károsodnak. Az illetők — valószinüleg hogy kárbavesznek — de mindamellett lépéseket akarnak tenni, hogy legalább ezt az egy abosi bucsut engedélyezze a hatóság.

Carlsbadi-czipők eddig legjobbaknak bizonyultak, kaphatók nagy választékban Aufricht H. divatkereskedésében fő-utczán, a kis-sétatérrel szemben.

Kassai szinház.

Szinházi jelentés. A már előzőleg kibocsátott jelentésem kapcsában van szerencsém mély tisztelettel értesiteni Kassa város n. é. közönségét, hogy az 1893—94-ki szinidényt szerdán, f. évi október hó 4-én fogom megnyitni a következő, előzetesen megállapitott müsor szerint:

Szerdán, okt. 4-én: (páratlan bérletszünet) „Lemondás" Karczag Vilmos társadalmi szinmüve, a budapesti nemzeti szinház müsordarabja.

Csötörtökön, okt. 5-én: (páros bérletszünet) „A madarász" közkedveltségü operette.

Pénteken, okt. 6-án: (bérlet 1. szám) az aradi vértanuk emlékünnepe alkalmából: „Tizenhárom" költemény Váradi Antaltól és „1832/49—1867" némaképletek Zichy Mihály festménye után rendezve. Ez után: „A szigetvári vértanuk" Jókai Mór történeti szinmüvének első felvonása. Végül „Bálkirályné" Berczik Árpád vigjátéka.

Szombaton, okt. 7-én: (bérlet 2. sz.) „Nebántsvirág" franczia operette.

Vasárnap, okt. 8-án: két előadás. D. u. 4 órakor népelőadással, felére leszállitott helyárakkal (bérletszünetben): „A feneleányok" énekes bohózat. Este 7 órakor: (bérlet 3. sz.) „A próbaházasság" énekes vig szinmü.

Hétfőn, okt. 9-én: (bérlet 4. sz.) „Utolsó szerelem" Dóczy Lajos történeti vigjátéka, a budapesti nemzeti szinház müsoráról.

Kedden, okt. 10-én: (bérlet 5. sz.) „Rip-Rip" közkedveltségü operette.

Szerdán, okt. 11-én: (bérlet 6. sz.) „Lemondás" társadalmi szinmü.

Csötörtökön, okt. 12-én: (bérlet 7. sz.) „Az eltévedt bárányka" énekes franczia vigjáték, a budapesti népszinház müsoráról.

Pénteken, okt. 13-án: (bérlet 8. sz.) „A boszorkányvár" Millöcker nagyhatásu operetteje, a budapesti népszinház müsoráról.

Szombaton, okt. 14-én: „bérlet 9. sz.) „A boszorkányvár" (másodszor.)

Vasárnap, okt. 15-én: két előadás. D. u. 4 órakor gyermekelőadással, felére leszállitott helyárakkal (bérletszünetben): „Robinson Cruzoe az emberevők között" regényes szinmü, a fővárosi gyermekszinház müsoráról. — Este 7 órakor: (bérlet 10. sz.) „A csikós" népszinmü.

Hétfőn, okt. 16-án: (bérlet 11. sz.) „A becsületes" társadalmi szinmü.

Kedden, okt. 17-én: (bérlet 12. sz.) „Az eltévedt bárányka" énekes vigjáték.

Szerdán, okt. 18-án: (bérlet 13. sz.) „A mai divat" Berczik Árpád pályanyertes vigjátéka, a budapesti nemzeti szinház müsoráról.

Csötörtökön okt. 19-én: (bérlet 14. sz.) „Egy millió" franczia vigjáték, a budapesti nemzeti szinház müsoráról.

Pénteken, okt. 20-án: (bérlet 15. sz.) „Anna" Csiky Gergely dramoletteje és „Szép Galathea" operette.

Szombaton, okt. 21-én: (bérlet 16. sz. „Szegény Jonathán" operette.

A második bérlet-czikluera kitüzettek a következő ujdonságok: „Dolovai nábob leánya", társadalmi szinmü. Irta Herczegh Ferencz. — „A siker", vigjáték. Irta Lindau Pál. — „Gazdag szegények". Jókai Mór énekes életképe. — „Délibabok", Kazsiczky Antal énekes népszinmüve. — „Magduska öröksége". Abonyi Lajos énekes népszinmüve. — „Kis hadnagy", nagy operette. Szövegét irta Kyss Géza, zenéjét Barna Izsó. — „Faust", Gounod dalmüve.

Helyárak: Alsó páholy 4 frt. Felső páholy 3 frt. Támlásszék 1 frt. Zártszék 80 kr. Zártszék a két utolsó sorban 60 kr. Földszinti bemenet 50 kr. Deák- és katona-jegy 30 kr. Karzati zártszék 30 kr. Karzat 20 krajczár.

Szinlapokra előfizethetni a szinházi pénztárnál egész idényre 1 frt 50 kr. Előfizetéseket a szinlapokra Ungvári Armin szinházi szertárnok elfogadhat a szinházi pénztár által kiállitott nyugta ellenében. Szinlapokra igényt csakis az előfizetők tarthatnak.

Kassa, 1893. szeptember hó 28.

Teljes tisztelettel
Halmay Imre.
szinigazgató.

Közgazdaság.

A világ legnagyobb pénzintézete. A nagy Oczeánon tul fekvő ugynevezett uj világrész hatalmas ipari és kereskedelmi alkotások tekintetében rég tulszárnyalta a vén Európát. A biztositási ügy terén is, mely különben nemcsak a közgazdaságnak, de a czivilizációnak is immár egyik fontos tényezője, az amerikai kolosszális intézetek mellett az európaiak, legalább tőke és forgalom dolgában szinte eltörpülnek. A millió szám, mely nálunk már egymagában is csodálatos tiszteletet gerjeszt, odakint valóságos tömegekben van csoportositva egyes vállalatoknál és intézetekné. Magyar fülnek egé-

szen csodálatosan hangozhatik az a hivatalosan konstatált tény, hogy például a Mutual életbiztositó-társaságnak, mely különben valamennyi hasonlónemü intézet között a legóriásibb, pénzalapja körülbelül 907 millió frank. A kuriózum kedvéért megemlitjük, hogy a magyar állam ez évi költségvetésében az összkiadások körülbelül ugyanekkora összeggel vannak praeliminálva. Bolemerészkedve az imposáns számok birodalmába, melyek a Mutual szervezetének ugyszólván várát alkotják, azt találjuk, még pedig szintén hivatalosan megerősitett adatok nyomán, hogy az épen félszázad óta fennálló társaságnál egyedül a mult 1892-iki esztendőben mintegy 247½ millió frankra rugó uj biztositásokat kötöttek s ezzel együtt a Mutual összes biztositási állománya 1893. január 1-én 3,864,145.507 frtot tett ki. Csinos összeget képvisel a Mutual mult évi bevétele is, mely kerekszámban 208 millió frt volt. E mellett ujra megjegyzendő, hogy e kápráztató adatok teljesen pontosak és hitelesek, mert tádvalevő dolog, hogy New-York államban a biztositó-társaságok szigoru állami felügyelet alatt állnak, melynek gyakorlásával törvény által egybehivott állami biztositási hatóság van megbizva, mely bizottság egyszersmind a tartalékok biztos befektetése fölött is örködni köteles. E bizottság pedig az emlitett adatokat, mint valókat hitelesitette. Egy kis összehasonlító statisztika kedvéért nem érdektelen annak felemlitése, hogy még az 1890. év végével a Magyarországon és Ausztriában létező 18 életbiztositó-társaság együttes biztositási állománya 750¼ millió forintot tett ki, addig a Mutual-é egyedül 1.595½ millió forint, a magyar és osztrák társaságok együttes biztositéki alapja 188½ millió, a Mutual-é egyedül 367¾ millió forint, tehát még egyszer annyi volt. Sőt a Mutual pénzalapja az 1890-iki év végén 153 millió forinttal nagyobb volt mint az angol banknak, a világ leggazdagabb bankintézetének összes vagyona. Hogy a Mutual üzlete miként öltheteti ily óriási arányokat, ennek magyarázata egyrészt abban van, hogy ötven éves fennállása óta mindig a legtiszteségesebb és a legbiztosabb intézetnek bizonyult, ugy hogy például a new-yorki osztrák-magyar főkonzul, Havemayer A. Tivadar ur, midőn saját magát és családja négy tagját a Mutualnál biztositotta, egyszeri dij fejében nem kevesebb, mint 3 millió frkot fizetett a Mutual pénztárába a legnagyobb életbiztositás, melyet valaha kötöttek. Három milliót pedig az ember bizonyára csak teljesen biztos helyen fektet be. Második titka a Mutual kolosszalis sikereinek az intézet külsönösségében rejlik. A Mutual ugyanis nem részvénytársaság, hanem tisztán kölcsönösségen alapuló vallalat, melynek az arányoknál fogva óriási nyeresége nem részvényesek zsebébe vándorol, hanem egyes-egyedül a biztositottak közt osztatik szét. Érdekesnek tartottuk ezen nálunk egészen szokatlan adatokat a közönségnek tudomására hozni, a melyek a jelen pillanatban, a midőn a Mutual itt Kassán főügynökséget szervezett, különös jelentőséggel birnak. Az itteni főügynökség Pansz Gyula urra ruháztatott, ki szivesen szolgál dijtablázatokkal és bővebb felvilágositásokkal.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**
Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

Nyilt tér.

Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Nyilatkozat.

A Kaschauer Zeitung most szombati számában ujdonság foglaltatik, a melyben „wie gewonnen, so zerronnen“ czim alatt az én nagy veszteségem ugy van feltüntetve, mintha az „Anker“ kávéházban isten tudja miféle nyuzásnak lettem volna áldozata, miért is az Anker-kávéház tisztességes reputációja érdekében kinyilatkoztatom, hogy én Róbel Ferencz urral Anker ur vendéglőjébe télnyolcz órakor mentem be és ott mulattunk féltiz óráig, mely idő alatt összes kontóm 17 frt és egynehány krajczár volt és azt mind ezüst forintosokkal fizettem ki. Onnan fél 10 órakor elmentünk a Róbel tégla-utcza 1 sö számu háza korcsmájában folytattuk a mulatságot és reggel 5 óra körül a pénzt, h á r o m e z e r forintot az asztalon Baxátor olvasta kezembe és tette a bugyellárisomba és azzal lefeküdtem. D é l e l ő t t háromnegyed tiz órakor felébredtem és első dolgom volt a pénzemet megnézni és a bugyellárisomból a h á r o m e z e r forint eltünt. Mindezek után saját kezem aláirásával tanuk jelenlétében és általi bizonyitom, hogy a pénzemmel haza jöttem és Anker ur semmi gyanuba nem fogható, épen ugy merö mesebeszédnek kell kijelentenem a budapesti Politisches Volksblattnak azt az állitását, hogy én az Anker-kávéházban 543 frt czechet fizettem volna.

Tanuk:
Stuller András,
Róbel Ferencz.

Bizonyitom
Tóth János,
Torna-Almás.

—

A fenti nyilatkozat alapján, a mely engem teljesen tisztáz, elmentem a Kaschauer Zeitung tisztelt szerkesztőségébe, kérve, hogy az ellenem felhozott gyanusitást hozza helyre, azonban a K. Ztg. ugy látszik illobbnek tartja tisztességes üzleti reputációmat meghurczolni, semhogy — most már rosszakaratu — közleményét helyreigazitva, eleget tegyen a tisztesség követelményeinek.

Kassa, 1893. szeptember 27-én.

Anker Jenő
vendéglő- és kávéház-tulajdonos.

„LE GRIFFON“

a legjobb valódi franczia szivarka-papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 6—150

Az iparra nézve fontos!

A nagymélt. gróf Larisch-Münich központi igazgatóság **Karvin** oszt.-sziléziai legjobb minőségü

köszén és prikli-szénnek

felsőmagyarországi képviselete az alant irottnál létezik, hol rendelményeket egész vasuti kocsirakományokban levél vagy szóbelileg mindenkor elfogadok.

Az árakra nézve felvilágositással mindig készségesen szolgál tisztelettel

323 2—3 **Kozák G. E.**

Iroda: malom-utcza 27. sz. I. em., 13. ajtó.

JAKOBOVITS ÁRMIN

Állandó kiállitás!

első kassai butor-minta-termei és butorgyári raktára

Kassán, főutcza 39-ik szám, a székesegyházzal szemben.

Állandó kiállitás!

A t. cz. butorvásárló közönség kényelmére és jobb áttekintés czéljából butorraktáramat jetentékenyen bővitettem és az első emeleten **minta-termeket** rendeztem be, melyek szives megekintésére vagyok bátor a magas uraságokat és a t. cz. közönséget felhivni.

Nagyszerü áruraktáram és

minta-termeim (Intèrieurs)

oly **látványosságot** nyujtanak, hogy e tekintetben bármely fővárosi áruteleppel a versenyt mindenben bátran kiállják.

Raktáromon mindig a legnagyobb választéku szilárd butorokból minden most divatban levő fában és stylben, ugyszinte **luxus-butorok**, teljes **háló-, ebédlő- és salon-berendezésekből**, garnitürák arany- és bronz-betétekben, **fantasia-** és más **ülő butorokból, szőnyegdiványok, ottománok**, mindennemü **matráczokból** tartok, ugyszinte elvállatok **diszitési és kárpitos-munkákat** is.

Szolgáljon továbbá a nagyérd. közönség becses tudomására, hogy általam a ftdő papság, tisztikar, magasabb hivatalnokok és magánosok részére, ugyszinte teljes **menyasszonyi berendezések** ugy helyben, mint a vidékre is **kedvező fizetési feltételek mellett** szállittatnak.

Hol vasuti állomás nincs, vagy kisebb távolságra a butorok szállitását jótállás mellett saját kocsimon teljesitem és a legkisebb megbizásnak is legnagyobb figyelemmel és pontossággal törekszem megfelelni.

Tisztelettel meghivom tehát a nagyérd. közönséget, hogy a fentiek valóságáról meggyőződni és **nagyszabásu butor-raktáromat** és **minta-termeimet**, melyek egész napon át s este kivilágitás mellett állanak nyitva, szives látogatásában részesiteni kegyeskedjék és midőn becses megrendeléseit tovább is várom, maradok

mély tisztelettel

328 37—52 **Jakobovits Ármin.**

Képes árjegyzékek kivánatra bérmentve küldetnek.

Tisztán kölcsönös. Részvényesei nincsenek.

A legnagyobb és leggazdagabb pénzintézet a világon.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztositó-társaság alapittatott 1843.

Biztositéki alap 1893. január 1-én 907 millió frank.

Életbiztositásokat köt minden módozat szerint. Dijtáblázatokkal és bővebb felvilágositásokkal szolgál a

kassai főügynökség

Pausz Gyula

Kassa. 331 1—12

Friss érkezésüek:

friss kaviár,
friss szardinia,
friss oroszhal,
kitünő őszi tátrai juhturó,
különféle sajtok,
asztali borok.

230—28 **Vizy Domonkos**

füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlet.

Kassán, főutcza 53. sz.

A szlatvini savanyuviz főraktára.

2598. h. sz. 1893. 324 2—3

Árverési hirdetmény.

A néhai **Fekete Istvánné** szül. Adaskovics Terézia hagyatékához tartozó **Kassán, a mészáros-utczában 48. sz. a. fekvő emeletes ház** s az ahhoz tartozó telek az

1893. október 12-én d. e. 9 órakor

hivatalos irodámban tartandó nyilvános **árverésen** a legtöbbet igérőnek — azonban csakis a 16545 frtnyi becsáron felül — eladatni fog, mely árverésre a venni szándékozók meghivatnak azzal, hogy mindegyik árverelő 1655 frtnyi bánatpénzt letenni tartozik és hogy a közebbi feltételek nálam megtudhatók.

Kassán, 1893. szeptember 20.

Dr. Offenheimer Gyula,
kir. közjegyző.

Legjobb óvószer a kolera és egyéb fertőző betegségek ellen!

A nm. m. kir. belügyminiszt. 8476/93. sz. körrendeletével ajánlva.

TŐ É LETES FERTŐTLENITÉS.

Teljesen szagtalan! Önműködő tőzegszóró klozettek! Belföldi és külföldi szabadalmak! Szobai árnyékszékek mindenféle tetszetős alakban. Árnyékszék berendezések, kórházak, laktanyák, iskolák, szállodák, iparvállalatok stb. stb. részére.

MAGYAR TŐZEG ÉS MŰTRÁGYA-IPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Igazgatóság: BUDAPEST, ZRINYI-UTCZA 3.

Fertőtlenitő és szagtalanitó tőzegpor! Tőzegalom! Mindennemü tőzeggyártmány nagy raktára.

KÜLÖNLEGESSÉG: emberi és állati hulladékok ipari és gazdasági értékesitése. Városi tisztitási- és elfuvarozási vállalatok szervezése. Műtrágyagyártás. Képes árjegyzékkel, részletes tervekkel és költségvetésekkel szivesen szolgál

az igazgatóság.

A kassai takarékpénztár

elfogad: **betéteket kamatozás végett,**

leszámitol: **váltókat, kisorsolt záloglevéleket és sorsjegyeket,**

engedélyez: **jelzálogkölcsönöket házakra** és **birtokokra, kézi-zálogokra** és **értékpapirokra,** különösen kedvező feltételek mellett,

7 18—24

megőrzés végett elfogad: **értékpapirokat, okmányokat, ékszereket** és **ezüstnemüeket,**

vesz és elád: **értékpapirokat tőzsdei árfolyam szerint.**

Postai megbizások azonnal elinténetnek.

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa. vasárnap 1893. évi október 1. 112. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogler Bécs: Eckstein Bernát urdö-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bermentes levelek fogadtatnak el.

Polonyi-Wekerle.

Sürgöny-tudósitás.

Kassa, szept. 30.

Budapestről mai kelettel telegrafálja parlamenti tudósitónk, hogy a házon egy kis türelmetlenség vett erőt, a mely alig tudja már megfékezni abbeli kiváncsiságát, vajjon a Wekerle-kormány miért is nem terjeszti be a ház asztalára egyházpolitikai programmjának hiresztelés szerint már teljesen kész és érett gyümölcseit, valószinüleg azért, — mint a költő-filozófus mondja, — hogy a darazsaknak legyen min rágódniok.

Ennek a kiváncsiságnak a kifolyása Polónyi Géza felszólalása a szombati parlamenti ülés legelején, a melyben nagy fenék keritése mellett kérdi a kormánytól, hogy miért állott be egyszerre olyan nagy szélcsend az egyházpolitikai programm kelepelése körül?

Wekerle mosolygással az arczulatján, erre a kérdésre azt válaszolja, hogy az illetékes szakbizottságoknál jelenleg három fontos egyházpolitikai törvényjavaslat van véleményes tárgyalás alatt, a melyekkel a jövő hó végeig el kell készülniök. A házassági jogra vonatkozó törvényjavaslatot illetőleg a kormány tudja kötelességét, jól ismeri e kérdésben elfoglalt álláspontjának komolyságát; iparkodik, hogy a javaslatot mielőbb a ház elé terjeszthesse. Enuncziálja, hogy a kormányt alaptalanul és indok nélkül vádolják, hogy a koronát kényszerhelyzetbe hozta egyházpolitikai programmja által. A kormány teljes lojalitással terjesztette fel javaslatait a korona elé, figyelmeztette a kérdés komolyságára, fontosságára és kérte, hogy ezekhez a korona beleegyezését csak a kérdés alapos tanulmányozása és minden iránt nyert tájékozás után adja meg. A kormánynak alapos és biztos reményei vannak, hogy ez legközelebb meg fog történni és ha nem, ismételheti, hogy a kormány minden körülmények között tudni fogja mit parancsol a hazafias kötelesség. (Hosszantartó éljenzés, élénk tetszés.)

A miniszterelnöknek ezen enuncziácziójából élesen domborodik ki az, hogy a kormány egyházpolitikai programmja számára eddigelé a korona részéről még csak az elvi hozzájárulást birja és a miniszterelnök is csak annyit tud a korona gondolat-irányáról, hogy elvi elhatározásának gyakorlati szankcziójára nézve alapos reménye van.

Az egyházpolitikai reform tehát ma még csak a remény, a beavatva lenni szerető ultrák szerint pedig már a pium desiderium stádiumában van.

A miniszterelnök nyilatkozata ezeknek idő előtti örömét persze most egy ujabb grádus erejéig fogja fokozni.

A szélbaliak tömörülése.

(***) Csodálatos dolog az a politika! Sokszor egy szó — a mely pedig épenséggel nem azzal a szándékkal lett kiejtve, a melyet annak sokan tulajdonitani akarnak — képes mozgalomba hozni egy egész politikai pártot s vagy szétugrasztja, vagy még inkább tömörülésre készteti azt.

A függetlenségi, jobban mondva szélsőbaloldali párt (mivelhogy van annak három rendbeli árnyalata is, a mely árnyalatok nem ugyanazon elnevezéssel birnak, vagyis nem tisztán „függetlenségi" czimet viselnek) épen ilyes forma helyzetben van most.

A kőszegi hadgyakorlat alkalmával tett királyi nyilatkozatokból egyesek kiböngésztek egy pár szót, s azt mondták azokra, hogy bennük a reakczió nyilatkozott meg.

Nosza! lett erre riadal. Ki lett adva rögtön a jelszó, hogy sorakozni kell. Félre kell most tenni minden személyi differencziát: mert hát a „haza veszélyben van!"

Hogy a haza nincs valami nagy veszélyben, abban bizonynyal még azok sem kételkednek, a kik a kőszegi fejedelmi nyilatkozatok stilusában reakczió nyomaira bukkantak.

De hát kellett már valamit kigondolni, kellett valamit a levegőbe röpiteni; hogy a közszellem kissé fölébresztessék. Mert bizony elaludt volna végkép, s a függetlenségi ideális eszmék az elposhadás veszélyének lettek volna kitéve.

A Kőszegen tartott királyi beszédek azon részére, mely a szélső baloldalt oly vehemens mozgalomba hozta, nagyon találóan jegyezte meg egyik — s épenséggel nem politikai — fővárosi lap, hogy nem volt annak semmi egyéb baja, mint hogy — rosz stilusban volt szerkesztve. Ez az igaz! S ha a szélsőbaloldal ezt a rosz stilust támadja, jól teszi. Ebben már segitségére sietünk mi is; mert azt részünkről is hibának, vagy legalább is kifogásolandónak tartjuk, hogy oly nagy fontossággal biró nyilatkozatok, mint a minők a magyar király szájából ily alkalmakkor elszoktak hangzani, ne „császári és királyi stilus"-ban s ne a kabineti irodában fogalmaztassanak. Azért van felelős kormányunk, hogy az ilyesmihez csakis ennek legyen köze.

Persze, a szélsőbalnak ez a bürokratikus stilgyakorlat roppantul kapóra jött. Most van mibe kapaszkodnia. Most azzal állhat elő, hogy: ime a reakczió felütötte a fejét, tehát sorakoznunk kell; különben nagy baj lesz!

Mi teljességgel meg vagyunk győződve a felöl, hogy a kőszegi királyi nyilatkozatban a függetlenségi eszme ellen oly czélzat, mint a milyet annak tulajdonitani akarnak, legkevésbé sem foglaltatott. De hát a függetlenségi, recte szélsőbaloldali pártok a köztük lefolyt mindenféle surlódások folytán annyira blamálva voltak már az összes választók előtt, hogy ha egyátalán nem jön közbe semmi, a mi őket a kátyuból kisegitse, le kellett volna járniok magu-

TARCZA.

Ejfél után.

— A fővárosi rendörség életéből. —

Irta: **Rédey Miklós.**

A fővárosi rendörtisztviselők szolgálatának legérdekesebb, de egyuttal legterhesebb része: A központi felügyelet tartás.

Hogy érdekes, az képzelhető, mert délután 2 órától reggel 8 óráig ide fut össze minden hir, innen történik minden rendőri intézkedés. Azt lehet mondani, hogy a hivatalos órákon tul itt játszik le, a központi felügyeletes előtt minden rendőri esemény.

E sorokból már a szolgálat sulypontja is kitünik, d. u. 2 órától másnap reggelig ébren virrasztani, intézkedni minden odakerülő ügyben, megtöri az embert testben lélekben reggelig — a felelősség nyomasztó sulyáról nem is szólva.

A Zrinyi-utczai rendőri palota földszintjén van a központi felügyeletes iroda, melynek szobájában detektivek tartanak éjjeli szolgálatot; szomszédos szoba: a lapokban annyit emlegetett sajtó iroda, hol a rendőri hireket adja ki a főkapitányság: közbül az udvarra nyilik az őrszoba, hol egy ellenőr vezetése alatt 13—15 ember várja az utasitást.

A felügyeletet egy fogalmazó tartja, aki mellé ünnepeken, vasárnap és szombati napon alsóbb rangu tisztviselők vannak beosztva kisegitőkül.

A szobában még a butorok is érdekesek. Van két csodálatos formáju divány, a melyek arról hiresek, hogy még senki se tudott rajtuk aludni, — aztán egy pár szekrény, a miket sohase lehet bezárni és a központi felügyeletes réme: — a telefon.

Ez teszi idegessé e tisztviselőt, és hozza a hirek legtöbbjét, ez viszi az utasitásokat, jelentéseket, ez viszi az álmot a szemekről, ez a kis pokoli gép, a mi nélkül mégis olyan volna a szolgálat, mint a fejetlen test, vagy fületlen gomb.

Éjfélig csak megteszi, elveri, eldolgozza az ember az időt, de éjfél után nagyon keserves a szolgálat. Eszébe jut az embernek még az öreg apja adóssága is.

Az ujságirók azok, akikről óra nélkül tudom az éjfelet. 11 órakor jönnek a sajtóirodába s éjfélre kirebbennek a felszedett hirekkel, no de erről máskor, most kezdem ott, hogy az óra elüti a tizenkettőt s nagyot sohajtok rá, hogy — még csak éjfél!

*

A hirlapirók eltávoztak. Bezárom utánok az ajtót. Az ismerősök között ők az utolsók, akik nyugodalmas, csendes éjszakát kivánva, magamra hagynak a Zrinyi-utczai rendőrpalota ügyeletes szobájában.

Lassan elcsöndesül odakünn az utcza is. A robogó kocsik egyre gyérülnek, az emberek beszéde is ritkább lesz az ablak alatt. Már csak elvétve lármáz három-négy összekapaszkodott pityókos ember az utczán.

Érzik, hogy az éj sötéte, mint valami nehéz, misztikus boszorkány-nyomás megzsibbasztja az életet. Mindenfelé nyomasztó csönd s az éji sötétben ez a csöndesség olyanná teszi a várost, mintha haldokolna s én az ügyeletes szobában ugy érzem magam, mintha én volnék az aggódó jóbarát, aki lesem nyitott fülekkel, elfogodó szivvel hallgatom a tetszhalott város szivverését, elhaló sohaját.

Az első éjszakát talán sohasem felejtem el, épen az éjfelet ütötte el az óra, amikor az asztalom mellett levő telefon csengettyüje megszólal — segélyül hiv.

Leakasztom a kagylót, hallgatom a künn levő rendőrőrs jelentését: „A Terézköruton egy ember agyonlőtte magát."

Egy élettel ismét kevesebb. Sok embert láttam már utban a másvilág felé, mégis valami fázós borzongás reszket rajtam végig, valahányszor utolsó utjára: a boncterem asztalára küldöm egy-egy ember élettelen porhüvelyét. Ideges századunk betegesen elfinomult érzése támad fel bennem. Már az uton, a robogó kocsiban hallom a szerencsétlen nőnek, az apátlan gyermekeknek a jajgatását. Mire odaérek, mire belépek a jajgatók közé, már az én szemeimben is megcsillanik a köny.

Elmondják, hogy részeges volt a halott. Szegény nyomorgó családja éhezve várta haza a családfőt a heti keresményével, — de nem jött, azaz, hogy csak éjfélre jött meg — pénz nélkül. A gyermekek kenyérért sirnak, az asszony mellé simulva, beczézve a fáradt munkást, gyengéd szemrehányásokat tesz, és az apa egyszerre kijózanodik. Megutálja önmagát, aztán a mellékszobába megy és agyonlövi magát, hogy még nagyobb nyomorba taszitsa a családot.

Hallgatom a nyomor regényét, aztán kötelességemet végzem, elszállittatom a halottat, szétküldöm a kiváncsi háznépet.

És a város csendes, mintha meghalt volna, nem hallja a Terézköruti ház padlásszobájában a virrasztó család hangos keservét.

*

Még föl sem ocsudok a rideg hivatalos szobában gondolataimból, ujra szól a telefon.

— Hangos muiatók összevesztek a Józsefváros egyik utczájában, s az egyik suhancz leszurta társát, mert nem fizetett neki még egy teketét, pedig minden pénzét elnyerte a kártyán.

A haldokló kórházba kerül, s a tettes kabátja ujjába törülve kését, nyugodtan utnak indul haza felé, de behozzák. Nem tagad, mindent bevall oly czinikus hidegséggel, mintha annak csakugyan igy kellett volna történnie.

*

Aztán egy tolvajt hoznak be.

Könyörületből vette magához egy szegény napszámos, és mikor ez nyugalomra tért, keserves napi munkája után, — hálótársa meglopja, elviszi egész hetibérét. Mikor éjjel felébred, se pénz, se hálótárs.

Még ezt át se vette jóformán a kulcsár, ismét jön egy rendőr, karon fogva jön vele egy csinosan öltözött fiatal asszony, aki folyton kaczag, ahogy csak kifér belőle.

— No de ilyet, azt hiszi, hogy nem az Istennek, mindent az Istennek. Sok sok mindent az Istennek."

S a kérges szivü rendőr is eltogódva nézi ezt a csinos élő romot, akit a vallásos őrjöngés fosztott meg eszétől.

*

A sürgöny kihordó egy-egy éjjel kétszer háromszor megfordul. Vidékről, Bécsből, külföldről hozza a sürgönyöket, sikkasztót keres a legtöbbször, ez most a legdivatosabb büncselekmény, utána a csalás, aztán a betöréses lopás jön, — rablás, gyilkolás folyton

kat végképen. S most lehet mondani, hogy Kőszeg nekik, az ő politikai állásfoglalásunknak használt legtöbbet.

Azt, hogy Ugron az ő gárdájával a függetlenségi anyapártba előbb-utóbb be fog rukkolni, már az előzményekből lehetett sejtenünk. Hiszen Ugron volt az, ki a függetlenségi anyapárt egyrészének egyházpolitikai programmjával mindenben egyetértett már akkor, a midőn az e részbeni állásfoglalások kezdtek napról-napra mindinkább kidomborodni. Ha nem az e tekintetbeni nézetnyilvánítás legkevésbé sem volt alkalmas arra, hogy az egyesülés bevégzett ténynyé váljék. Más valaminek kellett közbejönni, a mi természetesebbnek, rokonszenvet keltőbbnek látszassék. S erre az alkalmat megadta a kőszegi nyilatkozat.

Hát csak sorakozzanak a szélsőbaloldaliak kedvük szerint; nem fogja őket ebben megakadályozni senki. De egyet a lázas tömörülési vágy daczára is merünk jósolni. S ez az: hogy ez a tömörülés aligha lesz végleges. A kormány maholnap befogja terjeszteni egymás után az egyházpolitikai kérdésekre vonatkozó törvényjavaslatokat. Ezek beterjesztése elől, ha akar se térhet ki többé; mert megoldatlan kérdésekkel áll szemben. Majd ha az megtörténend, akkor fog kisülni: mily erős elvi alapok kapcsolják össze a ma tömörülő szélsőbali ellenzéket? — Annyi szent és való, hogy Vajai és Eötvös, de még ráadásul Ugron, Polónyi etczetera bajosan fognak együtt állandóul megférni. A hol a valódi szabadelvűség a klerikalizmussal jó összeütközésbe: ott a fegyverbarátság csak ideig-óráig tartó lehet.

Ám lássuk a medvét. Alkalomadtán kifogja az mutatni biztosan a foga fehérjét.

A hétről.

Történetek a bakákról, favágókról, ujságirókról, színészekről és más rendbeli mesteremberekről.

Kassa, szept. 30.

Tegnap este két csinos baka állított be hozzám a nyolczvanütősöktől. Szaladva jöttek egész az ajtóig, itt azonban megálltak, mivelhogy meg is kellett állaniok, mert az ajtó csukva volt. Hát megnyomták a villamos csengő gombját és én kinyitottam nekik az ajtót.

Bakáink látogatása szerfölött meglepett. Tudtom mal a nyolczvanütősök legénységi állományában sem ismerősöm, sem pedig semmi néven nevezhető más proximusom nem igen van, igy hát hirtelen el se tudtam képzelni mért jöhettek.

Ahá — hirtelen csak az jutott eszembe, hogy — ezek a legények most érkeztek Kassára s most, mint vendégek jönnek hozzám vendégeskedni.

Még meg se szóltam, mikor az egyik azt mondja németül:

— Hiába trétál az ur!

— Bizony hiába, — tóditja a másik.

— Talán el akarja tagadni?

— Nem tagadhatja, mert láttuk.

Angliusnak kellett volna lennem, hogy még tovább is hallgassak.

— Hát mi az ördögöt akarnak maguk. Mit láttak?

— Láttuk, hogy ide szaladt.

— Ki szaladt ide? Valami dezentor?

— Ah dehogy, hanem a Lizi.

— Mit bánom én a maguk Lizijét, talán csak nem hiszik, hogy a sifonomban van.

Itt kell lennie, bizonyitotta az egyik; a másik meg azt adta elő, hogy ők ketten megeskették a kapu alatt azt a bizonyos Lizit, hogy mindkettőjüknek hűséges szeretőjük lesz. Ok is megesküdtek neki tegnap a kapu alatt, holdvilág mellett.

— Vitéz katonák, — szóltam a derék harczfiaknak — nálam ugyan van egy Lizi, de ez aligha az lesz, akit ti kerestek.

— Az lesz biz a — erösitették egyszerre mind a ketten.

— Meg akarják nézni?

— Meg bizony, — szóltak ismét egyszerre.

Nem vezettem ugyan be a derék harczfiakat garszonszobámba, hanem bekiáltottam az ajtón.

— Lizi, Lizi, gyere ki!

Pár percz mulva nagy, fehér, bozontos farku angora macska gurult ki a szoba ajtaján az előszobába. Egynehányszor körüldorombolt, hozzám törleszkedett s forczimmerbeli vendégeimet figyelemre se méltatva, nemsokára visszasompolygott, jó meleg fekhelyéhez.

— Nos hát látták a Lizit?

— Láttuk a macskát.

— Nos nem ez kell?

— Hát persze, hogy nem kell nekünk a macska.

A vitézeket ezután arról igyekeztem meggyőzni, hogy itt más Lizit hiába keresnek.

— Tudják hol lesz a Lizi?

— Hol?

— A szomszédban. Balra van tőlem ismét egy ajtó, ottan egy zsidó borbély lakik. Azoknak van egy kóczos cselédjük, talán azt hijják Lizinek. Menjenek oda.

Most meg azt vették fel az orrukra, hogy én a kóczos borbélyceléddel bozom gyanuba őket.

— A Lizi elegant. Echt Wienerin és németül is beszél, világositottak fel szörnyü tévedésemből.

De ime vihogás hallatszik az ajtó előtt.

Katonáim ismerős hangra vélnek ismerni benne. Felvillan a szemük, felragyog az arczuk.

— Ahá a Lizi! s gyors elhatározással kinyitják az ajtót s ime a Lizi a nyolczvanütősök kezébe került.

A találkozás örömére valami tompa dübörgés adta az üdvjelet, melyet még többször hallottam megismétlődni.

Olyan volt ez, mint mikor egy emberi ököl más emberi háton próbálja kicsalni a zenei akkordokat.

*

Amde kérem ez nem ez egyedüli história, mely e hét krónikájában kell, hogy helyett foglaljon.

Ilyen félét mások is el tudnának mondani, talán érdekesebben, mint én.

Hanem hát, most már a fontosabb és életbevágóbb kérdések mezején tartózunk egy kicsit.

Most e héten volt a városi közgyülés is. A kis parlament egy nappal később ülésezett itt Kassán, mint a nagy ott fenn Budapest székes főváros országházában.

Nem volt vihar. Csendes volt a gyülés, miként az ekvátor-vidéki tenger felszine — szélcsendben. Csendes volt és a mellé még unalmas is.

Semmi érdekes, érdekfeszitő tárgy.

De mégis. A városi tisztviselők még meg találnak haragudni, ha a keddi városi közgyülést nem mondom érdekfeszitőnek.

Mert hát bizony az volt az egész lefolyásában. Ritkán kisérte az a nehány karzaton gubbasztó városi tisztviselő oly vehemens érdeklődéssel a közgyülést minden fázisaiban, mint kedden.

Kedden, vagyis szeptember hó 26-án tárgyalták a városi tisztviselők drágasági pótlékának a kérdését.

Megadták nekik a pótlékot, a több pénzt s a nagyobb lehetőséget a tisztviselői megélhetésre.

Jól tették, helyesen tették, mert Kassa drága város, rettenetes drága.

Az ember zsebéből marékkal szedi ki a pénzt a házi ur, a grájzler, a röfös kereskedő, a szabó és a suszter. Igen marékkal, sőt néha még a kabátot is elvinnék az emberről.

Még a favágók is...

Ah: ezek a monopolizált exotikus egyéniségek talán még a vért is kiszopnák az emberből. Ezt is csak egyszerüen azért nem teszik, mert nem tudják megcselekedni. Hanem azért azt megteszik, hogy egy öl fa felvágásáért négy osztrák értékü forintokat vágnak zsebre. Azt is megteszik, hogy gyertyánfát nem mennek vágni üt forintért se, mert a gyertyánfa kemény.

Pedigleg, hát ő kigyelmüket kellene megpuhitani.

Jó Fényes Samuka dr. ügyvéd és városi bizottsági tag, kinek egy érdekesnek mondott jogi szakmüvét már hónapok óta olvasom az egyik könyvárus bolt üvegén keresztül, vállalkozott arra, hogy megpuhitja a kemény gyertyánfa kemény vágóit és gőzfavágót kér a várostól.

Még szerencse, hogy nem surrantak át e kérdésen valami könnyedén, hanem inkább a jövő közgyülés programmjára hagyták.

Mert bizony mégis csak különös és megoldásra váró dolog az, hogy némely ház udvarán ölszámra áll a vágatlan fa, mig az Erzsébettéren tétlenül lebzsel e proletár népség. E bajon segiteni kell. Es a mig nem segit a gőzfavágó konkurrenciája, addig a környék falvai is meg tudják adni a konkurrálásra alkalmas anyagot. Hivja be a hatóság a falusiakat fát vágni Kassára.

*

Lassan, kerülő uton jött hozzám a hir. Azt is, mint valami tompa viszhangot vehettem csak ki itt önkéntelen remetemagányom helyén.

Arról hallottam ugyanis, hogy ismerős és ismeretlen nagyrabecsült kollegáim valami ujságiró otthon létesitésére fáradoznak.

A pestiek megmutatták az utat. Az eszme szép. A kivitel pedig nekünk volna jó.

Csakhogy ám azután ne oly alapokra legyen fektetve, hogy Quasimodo kollegám szójátéka rá illő legyen az uj egyesületre.

T. i. a hirlapi r o d a l m i czél helyett ne foglaljon helyet az i v o d a l m i valahogy ő náluk.

*

Ma lesz meg az előleges megállapodások szerint az irodalmi egyesület diszgyülése, melyet este bankett koszoruz meg.

Ma választják az elnököt, tisztviselőket és felolvasni is ma fognak.

Mindebben pedigien nincs semmi kivetni való. A megválasztott elnököt megéljenezzük, a felolvasásokat meghallgatjuk. Vagy ha esetleg nem is hallgatunk oda, hát legalább megdicsérjük, hogy milyen szép hangja van a czingár irodalmárnak. Este pedig bankettezünk, iszunk és táncolunk.

Egy fél esztendei teendő le van tudva.

Vagy ez lesz tán a Jókai-jubileum is?

*

Pár nap mulva már a szinházban be köszönt a szezón. Halmay vidám serege bevonul Kassára s itt kaczagja a világ botorságait a mi rozsant deszkáinkon.

Legerősebb oldala lesz társulatának az, ami Tiszainál a leggyengébb volt.

Három operett primadonnája is van szükség esetén.

H a l m a y n é t hallottuk a bemutató alkalmával. R u z s i n s z k y t meg szini kritikusunknak alkalma volt több izben dicsérőleg kiemelni. Jeles és kitünő hanganyag. Lehet azért, hogy igy még talán csorbát szenvedne egyik-másik szép operett-ujdonság. Nagyon helyes volt tehát Medgyesi k. a. személyében egész énekesnői triászt alkotni.

Dicsérjük e tetteért Halmayt, és azt hisszük, hogy a közönség, a kassai derék, müértő közönség nemcsak dicsérni fogja tudni a kassai szinház direktorát, hanem pártolni is.

Üdvözöljük Halmayt Kassán és üdvözöljük a szinészeket.

Lorgnet.

Fölhivás előfizetésre.

A **„Kassai Szemle“** hetenkint háromszor megjelenő lapunkra **1893. évi október hó elsejével** uj előfizetést nyitunk.

Előfizetési dij:

október 1-től deczember végeig . . . 1 frt 50 kr.

Kérjük azokat a t. cz. vidéki előfizetőket, kiknek előfizetésök október hó 1-én lejár, hogy azt minél előbb megujitani szíveskedjenek, nehogy a lap szétküldésben fönnakadás történjék.

Régi előfizetőinket, a kik velünk szemben kisebb-nagyobb tartozásban vannak, kérjük, nyitva levő számlájukat kiegyenliteni, mert nekünk is vannak kötelezettségeink és vegyék tekintetbe kérelmünk jogosságán kivül azt is, hogy mi csekély pénzért hetenkint két-három annyi olvasni valót nyujtunk, mint bármely más vidéki ujság.

A pénz beküldésére legegyszerübb a posta-utalvány használata.

A „Kassai Szemle“
kiadó-hivatala.

Ujdonságok.

Millenium. Az országos milleniumi kiállitás képzőmüvészeti osztályának helyi bizottsága csütörtökön f. hó 28-án d. u. 5 órakor B u b i c s püspök ő méltósága meghivására palotájában gyülést tartott. Megjelentek Münster Tivadar, Myskovszky Viktor, Csoma József, Piller Miklós, Kaplárcsik Mihály, Révész Kálmán, ifj. Keményi Lajos, Vécsey József, Maléter Vilmos, Konrády Lajos, Mihalik József s miután elnök ő méltósága a gyülést megnyitotta, felkéri ifj. K e m é n y Lajost a jegyzőkönyv vezetésére. Az elnök mindenekelőtt bejelenti, hogy L u k á c s miniszter elfogadta kivitelre M y s k o v s z k y akad. tag azon tervét, hogy Felső-Magyarország kiválóbb épitészeti müemlékeit általa aquarellbe megfestve a milleniumi kiállitáson egy sorozatban kiállitsa. A miniszter tehát részletes tervet és költségvetést kér, melyet Myskovszky az elnökség utján fel is fog terjeszteni. Az elnöklő püspök ezután előadja a központi bizottság tervezetét a kiállitás miként való beosztása iránt s erre a helyi bizottság az elnöklő püspök általánosan helyeselt javaslatára kimondja, hogy 1. a tulságos osztályozást, részletezést nem tartja czélszerünek; 2. kivánja az épitészeti, kivált pedig szobrászati müvészetileg érdekes részleteket gypsz vagy ehhez hasonló anyagból való másolatait bemutatni; ezért is a bizottság, hogy e másolatok összegyüjtve megmaradjanak, az állandó épületek emelése mellett nyilatkozik. A müvészeti részletek hü másolatait azért is kivánja a helyi bizottság, hogy igy fejlődő müiparunknak foglalkozást adván, azt fejleszti. 3. A bizottság osztozik az országos bizottság azon óhajában, hogy milleniumi kiállitás alkalmával kongresszusokat tartsanak. Ezután az elnök felszólitására a bizottság tagjai egyenkint előadják az eddig egybegyüjtött anyagot s kivált M y s k o v s z k y V., C s o m a József, P i l l e r Miklós, M i h a l i k József, M a l é t e r Vilmos jelentenek

be érdekesebbnél-érdekesebb régiségek hollétét, míg ifj. Keményi Lajos a Kassán találhatókat sorolja fel. A napirend ezzel kimerülvén, elnök a gyülést feloszlatja. A bizottság tagjait erre a püspök asztalához hivta meg vendégül.

Egy kis hiba. Budapesti ellenzéki lapok nyomán közöltük, hogy Abauj-Tornavármegye a német nyelvi rendelet ellen hozott határozatából folyólag az alispán által szerkesztett és a parlamenthez intézett feliratát innen Kassáról Bothy Akos vette át a vármegye egy küldöttségétől azzal a mandátummal, hogy ő nyujtsa át a parlamentnek. Ez a hir távol áll a valóságtól, és illetékes helyről annak a kijelentésére kérettünk föl, hogy a vármegye az összes németnyelvi elleni feliratát a képviselőházra czimzetten egyenesen postai utján küldötte el.

Hymen. Henzel János a 65-ös gyalogezred hadnagya jegyet váltott Offenheimer Margit kisasszonynyal, dr. Offenheimer Gyula kassai kir. közjegyzőnek társasköreinkben szeretett, kedves és bájos leányával.

Bucsuztatás. Páter Béla gazdasági tanintézetünk jeles professorát, a ki innen Koloss-Monostorra lett áthelyezve, tegnap este bucsuztatták el a tanári kar, jó barátjai és ismerősei a Fritsche-vendéglőben. Városi egyleti életünk derék, hasznos tagot veszit el a távozóban, mert Páter hivatalos ügykörén kivül sokat fáradozott a város többféle egyleteinek felvirágoztatása körül.

Honvédség. Clair ezredes bizottsági elnök vezetése mellett honvéd-önkénteseink álltak ki a sorba, hogy a tiszti kardbojtot elnyerjék. Vizsgázott összesen 27 és ez a 27 a bizottság előtt a legjobb sikerrel felelt meg a várakozásnak ugy, hogy az öt napig tartott vizsga befejeztével Clair ezredes szép beszédben fejezte ki elismerését az elért siker fölött.

Ellenőrzési szemlét a közös hadsereg tartalékos és pót-tartalékos katonái fölött a főutcza 121. sz. nagy laktanyában október 17—19. napjain reggeli 8 órától fognak tartani. A honvéd tartalékosok fölött a szemle október 21-én a mészáros-utczai uj honvéd-laktanyában ugyancsak 8 órakor reggel kezdődik.

A közuti vasut október 1-től kezdve uj menetrendet léptet életbe, melyet hirdetéseink között közlünk. Október hóban reggeli 6-tól esti 10-ig, november 1-től kezdve reggeli 7-től esti 9-ig közlekednek a kocsik. Ezen a télen még a lóvonatu kocsik lesznek forgalomban, tavaszszal azonban remélhetőleg az egész vonalon gőzüzem lesz életbe léptetve. Az idei téli forgalom 20 perczes, ritkább mint a mult téli, ezt némileg pótolja a pontosan betartandó menetrend, mely elkerülhetővé teszi az utczán való várakozást, amennyiben pontosan ki lehet számitani, mikor érkezik vagy indul a kocsi bármely helyről. Hogy a menetrendet betartani lehetséges, annak dicséretreméltó példáját láttuk e nyáron. Ha október hónapban a vasárnapokon szép idő van, a báránykai forgalom több mozdony igénybevételével a szinházitól eszközöltetni fog.

Szállitás. Az államvasutak október hó 20-iki lejárattal pályázatot hirdet hegyes csákányok, csavarkulcsok, fejszék, balták, lapátok, ásók és többféle más szerszámok szállitására nagyobb tömegekben, ezenkivül pedig mozdonyvezetők által használt halinacsizmákra, a mely szállitásokra nézve a kassai kereskedelmi és iparkamara bővebb felvilágositást ad.

Amerikából csak e napokban tért vissza a világhirre vergődött Mauthner Ödön hazai magkereskedő czég főnöke, ki egész nyáron ott tartózkodva, ezen idő alatt sorra látogatta Amerikának nevezetesebb farm- és kert-telepeit és itt nagyon figyelemreméltó érdekes és fontos tapasztalatokat gyujtött, a melyeknek közzétételét rendkivüli étdeklődéssel várják a mezőgazdasági és kertészeti körökben. Egyébiránt ugy halljuk, hogy Mauthner ugy élőszóval több felolvasás során, valamint egy czikksorozatban fogja emlitett tapasztalatait közreboesátani. Visszatérven Európába, még itt is több olyan kulturállamot látogatott meg, melyeknek földmivelési és kertészeti haladottsága magas szinvonalon áll. Többek közt Hollandiát, a virághagymák hires országát is meglátogatta és itt személyesen válogatta össze czége részére a szebbnél-szebb virágu hagymákat, melyeket nekünk is volt alkalmunk látni és elmondhatjuk, hogy azok olyanok, a minők Magyarországon még nem voltak.

Halálozás. Molnár András kassai polgár szeptember 27-én 85 éves korában elhalálozott.

Bukás az első emeletről. Megdöbbentő szerencsétlenség történt tegnap délelőtt 9 óra tájon a Forgács-utcza 11. számu házban, a melynek első emeleti egy ablakából egy alig 3 éves fiugyermek kibukva, az utcza kövezetén terült el. Ugyanis a mondott házban lakik dr. Szentimrey Akos megyei főorvos, a kinek lakásában takaritás közben az ablakok nyitva állottak és senki ügyet sem vetett reá, hogy derék orvosunk 3 éves fiacskája a nyitott ablak felé mászkál, majd meg felhuzódik az ablak-párkányára és ott hajlás közben egyensulyt veszitve, az utczára zuhan a biztos halálba. De itt is a gondviselés őrködő szeme müködött közre, mert a fiucska habár igen sulyos zuzódásokat szenvedett, a kesergő szülőknek mégis van reménye, hogy a halálos ugrás nem pusztitja el szerette kis gyermeköket.

Cognac. Tokajban egy pár év óta társaság alakult, a mely hegyaljai borokból cognacot párologtat le, és ez az ital illat és jóminőség tekintetében nemcsak megközeliti, de felül is mulja a legjobbnak mondott franczia cognacot és mert a drága vám és fuvardij elesik, ez a cognac hozzá még sokkal olcsóbb is. Helyes dolog volt tehát Polák Róbert kassai tevékeny kereskedőnktől, hogy e készitmények letétiföraktárát szerezte meg, hogy igy alkalma legyen a kassai közönségnek e finom italt megismerni.

Széman testvérek hatalmas áruházában most fürge élet uralkodik. Sok mázsás ládákat bontogatnak, hogy az ősz-téli szezónra a czég egyik tagja által külföldön összevásárolt divat-ujdonságokat, női és férfiruhakelméket, szőnyegeket uj háztartások berendezésére — a melyekre azt tartják: fiatal házasokra a Széman szőnyegei áldásthozó boldogságot árasztanak és az otthont büvös erővel ruházzák föl —; továbbá a télire való számos mercantill árukat tetszetősen elhelyezzék a tágas csarnokokban. A czég most ujitva és nagyobbitva üzletét, időközönkint kiállításokat fog rögtönözni, a melyeket megtekinteni érdemes.

Zálogok eladását hirdeti Braun Lajos zálogos, a ki ebbeli üzletével felhagyott. Az árverés október 16-án lesz.

Vásári tolvaj. A szerdai vásár krónikájában Lukács Mihály alsóhuttkai 43 éves napszámos is jelentős szerepet játszik hősi tetteivel, a melyek oda konkludálnak, hogy három helyen is próbára tette szerencséjét, csakhogy ügyetlen tolvajnak bizonyult, mert ma már az ügyészség börtönében hüsöl. Az összes lopott jószág értéke egy pár csizma, egy kis felöltő és egy szücs-kabátka 5—6 frtot tesz ki.

Elvitt pénztár. A budapesti állam-rendőrség értesitése folytán a kassai rendőrség tudósit, hogy Budapesten a Kotzó-féle majorból e hó 20-án éjjel egy 30 kgr. sulyu rozsdásfelületü vasláda 800 frt ezüstpénztartalommal eddig ismeretlen tolvajok által elvitetett.

Figyelmeztetés. Valódi karlsbadi, minden fajtáju czipők, valamint csizmák Kassán egyedül és csakis Klein Jakab férfi és női divatáru üzletében főutcza 23 ik szám alatt a kis sétánynyal szemben kaphatók. Minden más üzletben „karlsbadi“ név alatt áruba bocsátott czipők a fentemlitett világhirü czipőknek csak ügyetlen utánzásai. Az ily áruk megvásárlásától a t. közönség saját érdekében óvatik. 319 2—4

CSARNOK.

Epizódok az önkéntes-életből.

Irta: **Béldi Mihály.**

(Folytatás.)

A kályha volt a legszomorubb. Ugy gubbasztott ott a szögletben, mint valami felkiáltó jel a gyászjelentés frázisai végén; mint valami megfagyott szerecsen, söt annál is szomorubban. Nagy üres szemeivel bamban nézett a ködbe, a kéményével nekidült a falnak s egész valóján meglátszott, hogy nagyon érzi mennyire czéltévesztett teremtése az urnak. Vékony ökelme tele volt papirdarabokkal, szalonnabörökkel s egyéb haszontalan szeméttel, amit egész őszön át dobáltak be a fiuk.

A hold néha kidugta teli pofáját foszlányai mögül. A nagyon furcsa csöndet, amelyhez könnyen oda képzelhető a fogak vaczogása, nem zavarta meg senki, csak ágya szélén az, aki a csárdást fütyülgette a dorozsmai szélmalomról, amely szélmalom tudvalevőleg valami okból megszünt forogni.

Egyik-másik fiu szép csöndesen el is aludt, — hadd aludjék — addig boldog szegény! E közben az ablakokra ráült a zuzmara s a szél megzörgette, mintha azt akarta volna bekiáltani: — Hej! Mi lesz odabenn, alusztok, meghaltatok!? — Az is meglehet, hogy egyebet akart beszélni, de nem tudta megértetni magát.

De ime! egyszerre mi az!? A két ablak között a falon egy sugár jelenik meg, vékony és éles mint a szurony hegye. Határozott körvonalai csakhamar remegni kezdenek s maga a fény, mint a szép asszony meleg tekintete, mozdul erre-arra.

A szögletből ismerős, meleg dobogás hangzik szerte, mintha valami derék, becsületes szív kezdene dobogni. A szobában elterülő szürkeségbe fényvonalak furódnak: egyszóval tüz van a kályhában!

Valami czigaretta-véget vethettek a szemét közé, attól gyuladt ki.

— Nini, tüz! — kiáltja meglepödve az egyik, utána a második, harmadik.

— Tüz, tüz!

S aztán egyik a másik után odajön csodálkozni, hogyan kanyarodik a láng, hogy dübörög odaben a kürtőben a tél s egyáltalán nagyon sok megjegyezni valót találtak ebben a szokatlan dologban. A szoba maga egész barátságos szint öltött, a borjuk a fogasokon reszkettek a tüzfényben vagy talán az örömtől, a fegyverek csillogtak a maguk szögein s izzadtak. Ti zenöt pár szem mohó étvágygyal nyelte a sugarakat, (ha már mást egyátalán nem lehetett nyelni!)

A kályha pedig e közben csöndes humorral dorombolt a maga nyelvén; az egyik fiu tisztességes csárdásba kezdett, mások is szóltak valamit; egyszóval fölmelegedtek s fölengedtek a kedélyek, mint a forrás tavaszszal; a szél is mintha megszünt volna odakünn.

Mindez azonban csak addig tartott, amig a szemét a kályhában el nem égett.

III.

Béla volt a legkomolyabb, szolgálatban egyszersmind a legpontosabb (dienstefrig) közöttünk. Ha ő volt a várta-kommandáns, akkor bizony mindnyájunknak otthon kellött lennünk 9-kor a kaszárnyában. Ilyenkor nem ismert jóbarátot. Más önkéntes bizony adott kimaradási engedélyt, azaz hogy tulajdonképp nem adott, mert nem volt joga, hanem ha 12—1-kor is zörgettek a kapun, szivesen nyittatta ki s aztán a várta-szobában egyideig jóizüen elbeszélgettünk, hogy az idő hamarább muljék.

Mivelhogy mi a szőlő nedüjét (nem volt ám az nektár!) nem tartottuk megvetendő portékának s gyakran jöttünk vele bensö érintkezésbe, azaz más szóval, amint Pista szokta mondani: ittunk nagyokat és gyakran, ugy hogy nem hallottuk a capistrángot fujni, (óránk arabusul tanult!) s élveztük tovább az aranyszabadságot.

— Te Pista! hogy is történt az veled?

— Mit akarsz már megint?

— Beszéld el azt, miként jutottál be a multkor a kaszárnyába éjjel 12 után baj nélkül, holott Béla volt a várta-kommandáns; pedig én biztosra vettem legalább is 20 napi kaszárnya-áristomot, mivel ez már második kihágásod.

— Igaz, fiuk szörnyen érdekes ez! Egészen megfeledkeztem róla s most jut eszembe, hogy el se mondtam még neked.

— Te, de ne haragudj ám! Mert, fiuk, ez hazudik, mintha csak muszka diplomata volna!

— No ez egyszer nem teszem!

Kiki grundolt s igy „inter pokula“, közbe-közbe kvaterkázva, megkezdte Pista az érdekes eset elbeszélését:

— Tegnapelőtt a napi parancs után Honkáékhoz szándékoztam menni a Duna-utczába, ahol már vártak rám Dczső és Kornél. Puczerem gyorsan rendbehozott s én r pültem. Amint czélom felé közeledem, kit látnak szemeim s mit hallanak füleim: — Szervusz Pista, — szólit meg Miska — hogyan kerülsz te ide?

— Hogyan? Hát amint tudod a multkor, „Wegen Unfleiss“ 14 napot kaptam, de azért 3—4-szer kimentem a Fánit meglátogatni, hogy kissé fölmelegedjem és élvezzek; de addig jár a korsó a kutra — mig rajtakapják. — Amint utoljára kilépek a kaszárnya kapuján — menyei szent irgalmaság és ti égi kerubok! — a tulajon kapitányommal „Herr Hauptmann Krprbrkovicscsal“ találkozom.....

A korsó eltört — 30 napi kaszárnyaáristom, máskor regiment-reportra czitálás! No szervus! Befütöttek most nekem!

Ugy-e csodálkozol, hogy még alig 2 napja ennek s engem itt az utczán találsz. Hát, tudod, nagybátyám jött el s az öreg az ő kérelmére engedélyt adott, de csak 9-ig. Onklimat jócskán megpumpolva, aki elutazott, most annak örömére s a további 28 napnak kárpótlásaképpen, szedjük magunkba az ur vacsorájának egy részét, (már t. i. a hegy levét) s hogy az isteni malaszt reánk szálljon, lapozzuk kissé a bibliát, (már t. i. az ördögét).

Betértünk Lódához s ott ivánk, mint egy házmester. Mikor már Pista be volt ántrágolva, pedig ugy iszik, mint a nilusi ló, hogy a csillagos eget is bögőnek nézte — egyszóval benyaltunk totaliter. — En egyszer csak órámra tekintek, ó Jupiter tonans! az az átkozott krompli 11-et mutatott. Forgattam, néztem felülről, bátulról, oldalt, visszafelé azt a watsch-ot, de de ó fátum! az csak mindig a XI-en volt. Pista egyszeribe számolt a földi dolgokkal, biztosra véve a 7 napi kurtavassal egybekötött duuklit, fogta sapkáját s el akart iramodni. En visszahuztam azon biztatással, hogy beszéltem Bélával, aki nekünk 12-ig engedélyt adott. Igy aztán berugványoztunk alaposan; többet nem lehetett már inni, amit észszel és zsebbel foghatólag bebizonyitottunk — aztán haza felé indultunk s utközben töredelmesen bevallottam, hogy én öt becsaptam, mert bizony il n'y a pas engedély. — Erre aztán eltanyarodék gömbölyü ábrázatja s emlegetni kezdte a kalendáriombeli szentek áldott neveit egyenkint és összesen, meg duplában is.

— Szent Kleofás! Adj észt, erőt és bátorságot, hogy mitévő legyek!

Utközben hüvös szél fujt, amitől kissé kijózanodtunk. Végre czélpontunkhoz érve, megnyomjuk a kilincset: „Wer da?“ „Gut Freund!“ A zár nyikorog, az ajtó föltárul s mi az őrszoba felé indulunk, hogy a parancsnoknál jelentkezzünk. Mindenütt mély csönd, senki se jö elénk, mint máskor már a kapunál. — Teringettét! Ez különös dolog! Itt valaminek történnie kellött! szól Pista.

Hát csodák csodája, rettegett ellenségünk, a pontosság és szigoruság mintaképe, a rend és éberség öre a buzgóságtól elszenderüle, ott a pricsen recsegtette Morfeusz fülhasogató nótáját. Az asztalon költői rendetlenségben hevertek: lámpa, tinta, toll, papiros, kés, óra, dohánytárcza, gyufa, két könyv: Dienst-Reglement (szolgálati szabályzat) és Zola Nana-ja. Ugy látszik, az ipse az elsönek hatása alatt szenderült el, mert, hogy a második altató legyen, azt tapasztalásból tudva, tagadom.

Fejemben, ahol négyféle borgoz örült táncezot járt, pompás ideu támadt, amelynek sikerültén már előre biztam. Az asztalon lévő papirosra a következőket irtam:

„Olvasta a D. R. I. 235. §-át, az őrségparancsnok teendőiről. Holnap jelentkezzék rapporton kaszárnyainspekcziós tiszt.“

A könyvben a 235. §-ban 2 szor aláhuztam: „az őrségi szolgálatban az alvás legszigorubban büntettetik“ (Tényleg 2—3 évi fegyházzal is.)

Zolát azaz Nanát (csak a könyvet, nem az elöt!) magamhoz vettem s haza mentünk aludni.

Béla valami neszre nemsokára fölébredt, az asztalhoz megy s folytatni akarván a Nana olvasását, azt sehol sem találja. A delikvens eltünt. Füt fát összekutat: sehol semmi. Kérdezösködik a vártától, ki volt itt: senki. Végre meglátja az inkriminált irást. Mint változik át arcza? Sápadt lett, csaknem reszketett. O, aki eddig soha büntetve nem volt, aki szolgalatban a legnagyobb pontosságot tanusitotta, rapportra van czitálva s meglogják büntetni! Csaknem kilelte a hideg. Kétségbeesetten szemei folyton az irásra meredtek. Kinos gyötrelemmel virrasztott reggelig.

Rapporton jelenti, hogy a hadnagy ur parancsára megjelent. — Parancsomra? — Igenis! — Kinek a parancsára? — Béla alig tudott szóhoz jutni; — Igenis··· azaz··· hogy éjjel··· — No hát mit akar? — Rapporton megjelentem — kinek a parancsára?··· — Béla habozott: szóljon-e az irásról vagy nem, amit a hadnagy ittas fövel irt, s teljesen elfelejtett.

(Vége köv.)

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**
Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

HIRDETÉSEK.

A kassai közuti vasut részvénytársaság

téli menetrendje

érvényes 1893. évi október hó 1-től.

Menet szám	Indulás Indóház	Érkezés Gazd. tan.
1	6	6^{18}
3	6^{20}	6^{38}
5	6^{40}	6^{58}
7	7	7^{18}
9	7^{20}	7^{38}
11	7^{40}	7^{58}
13	8	8^{18}
15	8^{20}	8^{38}
17	8^{40}	8^{58}
19	9	9^{18}
21	9^{20}	9^{38}
23	9^{40}	9^{58}
25	10	10^{18}
27	10^{20}	10^{38}
29	10^{40}	10^{58}
31	11	11^{18}
33	11^{20}	11^{38}
35	11^{40}	11^{58}
37	12	12^{18}
39	12^{20}	12^{38}
41	12^{40}	12^{58}
43	1	1^{18}
45	1^{20}	1^{38}
47	1^{40}	1^{58}
49	2	2^{18}
51	2^{20}	2^{38}
53	2^{40}	2^{58}
55	3	3^{18}
57	3^{20}	3^{38}
59	3^{40}	3^{58}
61	4	4^{18}
63	4^{20}	4^{38}
65	4^{40}	4^{58}
67	5	5^{18}
69	5^{20}	5^{38}
71	5^{40}	5^{58}
73	6	6^{18}
75	6^{20}	6^{38}
77	6^{40}	6^{58}
79	7	7^{18}
81	7^{20}	7^{38}
83	7^{40}	7^{58}
85	8	8^{18}
87	8^{20}	8^{38}
89	8^{40}	8^{58}
91	9	9^{18}
93	9^{20}	9^{38}

Menet szám	Indulás Gazd. tan.	Érkezés Indulás
2	6^{20}	6^{38}
4	6^{40}	6^{58}
6	7	7^{18}
8	7^{20}	7^{38}
10	7^{40}	7^{58}
12	8	8^{18}
14	8^{20}	8^{38}
16	8^{40}	8^{58}
18	9	9^{18}
20	9^{20}	9^{38}
22	9^{40}	9^{58}
24	10	10^{18}
26	10^{20}	10^{38}
28	10^{40}	10^{58}
30	11	11^{18}
32	11^{20}	11^{38}
34	11^{40}	11^{58}
36	12	12^{18}
38	12^{20}	12^{38}
40	12^{40}	12^{58}
42	1	1^{18}
44	1^{20}	1^{38}
46	1^{40}	1^{58}
48	2	2^{18}
50	2^{20}	2^{38}
52	2^{40}	2^{58}
54	3	3^{18}
56	3^{20}	3^{38}
58	3^{40}	3^{58}
60	4	4^{18}
62	4^{20}	4^{38}
64	4^{40}	4^{58}
66	5	5^{18}
68	5^{20}	5^{38}
70	5^{40}	5^{58}
72	6	6^{18}
74	6^{20}	6^{38}
76	6^{40}	6^{58}
78	7	7^{18}
80	7^{20}	7^{38}
82	7^{40}	7^{58}
84	8	8^{18}
86	8^{20}	8^{38}
88	8^{40}	8^{58}
90	9	9^{18}
92	9^{20}	9^{38}
94	9^{40}	9^{58}

Október hóban, a meddig kedvező az idő, délután 2 órától este 9-ig egy gőzvonatu kocsi közlekedik a gazdasági intezet és Bárányka között, melynek minden egyes lovonatu kocsival csatlakozása van. November hó 1-től kezdve a kocsik reggeli 7 órától esti 9 óráig közlekednek, tehát az 1-től 6-ig és 89-től 94-ig terjedő számmal ellátott vonatok elmaradnak. 338—1

„LE GRIFFON"

a legjobb valódi franczia szivarka papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 7—150

A kassai piaczon 25 év óta fenálló

Kozák G. E. szállitó-üzlete

mostantól 291 5—12

malom-utcza 27. számu Girsik-féle ház I. emelet 13. ajtó alatt van

és ajánl

mindennemü szállitásokat

a világ minden részeibe a legjutányosabb feltételek mellett, továbbá elfogad csomagolásokat jótállás mellett.

Áru-árszabásokkal a bel- és külhoni állomásokra készségesen szolgál.

Butorszállitó kocsik akár helyben, akár vidékre mindig kaphatók.

Elvámolásokat külhonból érkező és külhonba küldendő különböző áruk után a legjutányosabb árban eszközlök.

Postacsomagokat a vám illetéken kivül 10 kr. csomagonként jutalék és behozatallal együtt eszközlök.

Zálog-árverési hirdetés.

Azon zálogok, a melyek zálog-üzletem végleges felhagyása folytán nálam visszamaradtak, általam

október 16-án

árverés utján a legtöbbet igérőknek eladatnak.

Braun Lajos

327 1—2 Forgách-utcza 22. sz.

Tokaji cognac.

Első tokaji cognac-gyár Tokajban.

Első tokaji cognac-gyár Tokajban.

Tiszta borkivonat.

Minőség utólérhetetlen.

Csak akkor valódi, ha Tokaj város czimerével és bőségelett dugaszszal van ellátva. 334 1—10

Kapható minden jobb üzletben.

Főraktár Kassán: **Pollák Róbert**

füszer-, csemege- és bor üzletében.

Friss érkezésüek:

friss kaviár,
friss szardinia,
friss oroszhal,
kitünő őszi tátrai juhturó,
különféle sajtok,
asztali borok.

230—29 **Vizy Domonkos**

füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete

Kassán, főutcza 53. sz.

A szlatvini savanyuviz főraktára.

Nagy szőnyeg-eladás.

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy **az őszi és téli idényre**

nagyszerü külön osztály szőnyeg-, függöny- és butorkelme-raktárunkat

tetemesen megnagyobbitottuk.

Kedvező és nagy zárlataink által, **elsőrendü gyárakkal**, azon kedvező helyzetben vagyunk, valamennyi czikket **szerfelett mérsékelt árakon** eladhatni. **Szobák bevonására különösen ajánlhatjuk:**

Valódi brüsseli szőnyegeket	Valódi axminiszter szőnyegeket	Valódi angol velour szőnyegeket	Valódi hollandi szőnyegeket

Ezenkivül dus raktár következőkből:

Valódi perzsa és smyrna szőnyegekből.

Szalonszőnyegek	Ebédlő-szőnyegek	Futószőnyegek	Cocos futók
Lábtörlők	Ágyszőnyegek	Angoraszőnyegek	Ágy- és asztalteritők
Flanelliteritők	Divánteritők	Csipke és szövetfüggönyök	Portiéres
Vitrage	Peluche teritők	Uti takarók	Lambrequins

248 19—30

Tisztelettel **Széman Testvérek.**

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

Megjelenik 50,000 példányban.

PESTI HIRLAP

független, szabadelvü, demokratikus napi közlöny.

Tizennégy év óta s kivált a legutóbbi idők nevezetesebb politikai kérdéseinek tárgyalása alkalmával, a magyar olvasóközönség meggyőződhetett, hogy a **Pesti Hirlap a tiszta szabadelvüség alapján álló, pártoktól, kormánytól és felekezetektől egyaránt független lap,** melybe különböző pártállásu jeles publicisták irtak és irnak cikkeket; hogy a **Pesti Hirlap** mindenkor elismert **liberális** irányától, divatos jelszavak kedvéért, nehéz időkben sem tért el soha, s hogy mindig hiven szolgálta és szolgálja a **magyar demokracia** érdekeit.

A Pesti Hirlap munkatársai közt Magyarország elsőrangu publicistái és szépirodalmi erői vannak.

Korunk két legelső irója: JÓKAI MÓR és MIKSZÁTH KÁLMÁN a Pesti Hirlap rendes munkatársai.

JÓKAI MÓR

évenkint több regényt ir a Pesti Hirlap számára s azonfelül **tárcákat** egész éven át.

Szeptember 18-án kezdte meg a «Pesti Hirlap» **Jókai Mór legujabb** — egyenesen a lap számára irt —

A KÉT TRENK

cimü, **két-kötetes történelmi regényének** közlését.

☛ Az október 1-évei belépő uj előfizetők a regénynek addig megjelenő részét külön lenyomatban kapják meg.

MIKSZÁTH KÁLMÁN

közkedveltségre emelkedett **országgyülési karcolatai** mellett kisebb-nagyobb **elbeszéléseket, tárcákat és humoros apróságokat** fog ezentul is irni a Pesti Hirlapban.

A régebbi és ujabb publicistai és irói nemzedék egész jeles gárdája szolgáltatja a Pesti Hirlap politikai és társadalmi **vezéroikkeit, tárcáit** s a **kritikai** és **mulattató** közleményeket, mig az **állandó rovatokat** kipróbált hirlapirói erők vezetik, amint azt igazolja

a munkatársak névsora:

Antalik Károly,
Bartók Lajos,
Bársony István,
Bede Jób,
Beksics Gusztáv országgy. képviselő,
Borostyáni Nándor.
Büsbach Péter. országy. képviselő,
Futó Ferenc (Szaladó).
Gyarmathy Zsigáné.
Halász Gyula.
Iványi Odön,
Jókai Mór.
Kada Elek,
Karczag Vilmos,
gr. Keglevich István,
dr. Kenedi Géza (Quintus) felelős szerk.,
Kereszty István.
dr. Komor Gyula,
Kozma Andor.
Légrády Károly főszerkesztő,
Lipcsey Adám,
Luby Sándor,
Mikszáth Kálmán (Scarron).
Molnár Antal országgy. képviselő,
Murai Károly.
Németh Ignác,
Pósa Lajos,
Pulszky Ferenc,
Schmittely József segédszerkesztő,
Schvarcz Gyula, országgy. képviselő,
Sebők Zsigmond,
Sebők Gyula,
Somogyi Edc.
dr. Sziklay János,
Szomaházy István.
dr. Szterényi Hugó.
dr. Tuszkay Ödön.
Vojtkó Pál.

A **Pesti Hirlap** naponkint **16—20,** vasár- és ünnepnapokon **24—28 32 oldal** terjedelmü, ugy, hogy ma kétségtelenül legbövebb tartalmu a napilapok közt.

A Pesti Hirlap még **rendkivüli kedvezményeket** is nyujt előfizetőinek:

1. minden két hétben zenemellékletet,
2. mindén évben karácsonyi ajándékul

☛ a Pesti Hirlap nagy képes naptárát. ☚

(Lásd a tulsó oldalon.)

Előfizetési árak: Egész évre 14 frt. Fél évre 7 frt. Negyedévre 3 frt 50 kr. Egy hóra 1 frt 20 kr.

Mutatványszámokat egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal:

BUDAPEST, V. KER., NÁDOR-UTCA 7. SZÁM.

körben, midön megszólalt az ajtó csöngetyüje. Ez bizonyára ő!

Ekkor megszólalt a csengetyu. Kétségtelenül az első pillanatban elhatározta, hogy nem fogadja, de ösztönszerü kiváncsiság fogta el megtudni, mit akar

— Hallgatom, — mondá Dornoy.

— De figyelmesen hallgassa. Darabom természetesen házasságtörési dráma: banális, mint maga az

A PESTI HIRLAP NAPTÁRA.

Egyedüli a maga nemében az a kedvezmény, melyben a **Pesti Hirlap** részesiti előfizetőit.

Karácsonyi ajándékul

zvetlenül a karácsonyi ünnepeket megelőző napokban, minden előfizetőnek, — **még a legujabban belépőknek is**

ingyen és bérmentve

küldi meg a lap kiadóhivatala a **Pesti Hirlap 1893. évi diszes nagy naptárát,**

mely minden egyéb naptárt fölöslegessé tesz,

amint azt alább felsorolt tartalma kétségtelenül bizonyitja és felülmul minden más rendkivüli karácsonyi mellékletet, mert az előfizető **egész éven át használhatja.**

A naptár **30 nagy iv terjedelmü** s a tavalyinál még bővebb tartalmu és diszesebb kiállitásu.

A naptár **oimlapját** pompás kép disziti, melyet **ROSKOVICS IGNÁC** jeles festőművész rajzolt

A 9—10 ivnyi **szépirodalmi rész a Pesti Hirlap munkatársainak** java dolgozatait tartalmazza. Köztük:

JÓKAI MÓRTÓL „Bün-e az embernek a saját feleségét megcsókolni“ cim alatt elbeszélést;

MIKSZÁTH KÁLMÁNTÓL „A királyok is csak emberek“ cim alatt két történeti adomát; ezek: I. Mennyit ér egy király szeretete? II. Mennyit ér egy király memoriája?

BÁRSONY ISTVANTÓL „A Sas-familia“ cim alatt hosszabb elbeszélést;

MURAI KÁROLYTÓL egyfölvonásos vigjátékot: „A beszélő baba“ cim alatt;

KENEDI GÉZÁTÓL jegyzeteket: „A lopásról“ cim alatt;

KOZMA ANDORTÓL rajzot „Elvált utak“ cim alatt;

KADA ELEKTŐL történeti elbeszélést „A Szegény Ali“ cim alatt;

GYARMATHY ZSIGÁNÉTÓL rajzot „Az első és utolsó utazás“ cim alatt;

BOROSTYÁNI NÁNDORTÓL történeti elbeszélést „A két Battyhány“ cim alatt;

SEBŐK ZSIGMONDTÓL rajzot „Az apa“ cim alatt;

EGRESSY ÁKOSTÓL szabadságharci visszaemlékezést „A vég kezdete“ cim alatt;

O. MÁTRAY ERNŐTŐL reminiscenciákat „A magyar forradalom történetéhez“ cim alatt;

SOMOGYI EDÉTŐL „Az 1893. év égi programmját“;

TUSZKAY ÖDÖNTŐL orvosi apróságokat;

ÁBRÁNYI EMILTŐL, BARTÓK LAJOSTÓL, LIPCSEY ÁDÁMTÓL, LUBY SÁNDORTÓL költeményeket.

Az érdekes közlemények hosszu sorát a Pesti Hirlap adoma- és ötlet-pályázatán közlésre méltatott **adomák** válogatott gyüjteménye rekeszti be.

A naptár többi tartalma:

a) **naptári rész,** minden hónap mellé üres fehér lappal följegyzések számára;

b) **tiszti cim- és névtár.** (a ministeriumok, fővárosi törvényhatóság, m. kir. államrendőrség tisztviselői, budapesti ügyvédek és orvosok, főrendek, országgyülési képviselők név- és lakjegyzékével);

c) **fővárosi kalauz,** sok hasznos utmutatással;

d) **országos és heti vásárok** legteljesebb kiigazitott jegyzéke;

e) **sorsolási naptár, bélyegfokozati** és **pénzátszámitási** táblázatok;

f) **képek** (32 oldal) magyarázatokkal és **hirdetések.**

A képek közül kiemelendők: **A koronázás jubileuma.** (Képsorozat: A király és a királyné legujabb fölvételü arcképei. — Gr. Károlyi István a diszbandérium élén. A bevonulás, a kivilágitás, tüzijáték, fáklyásmenet — A szent korona mai alakjában.) — Az uj magyar pénzek. — Az év valamennyi nevezetesebb bel- és külföldi szereplőinek arcképei, (Kossuth Lajos 90-ik életévében), Lukács Béla, Wekerle Sándor ministerek, br. Bánffy Dezső, gr. Batthyány Lajos fiumei kormányzó, Fehér Ipoly, Szmrecsányi Pál, Firczák Gyula, Kiss Áron, stb. arcképei, fejedelmi családok ifju házas- vagy jegyespárai.) — Az év nevezetesebb halottjainak arcképei, (Baross Gábor, Klapka György, gr. Teleki Sándor, Kerkápoly Károly, Hunfalvy Pál, Törs Kálmán, Török János, Henrik főhg és neje, stb.) Vilmos császár cetvadászaton; Bismarck hg Bécsben; Gladstone mint szónok; Vilmos császár bemutatja a trónörökös gárda-ezredének; Erzsébet királyné villája Corfu szigetén; a siami király gyermekeivel; s még egész sor érdekes kép tarkitja a naptárt.

Ennél teljesebb és gazdagabb tartalmu naptár ma valóban nem készül hazánkban.

(A többit lásd a másik oldalon.)

A Pesti Hirlap előfizetési ára:

Egész évre 14 frt. | Fél évre 7 frt. | Negyedévre 3 frt 50 kr. | Egy hóra 1 frt 20 kr.

Rendes zenemellékletek.

Mutatványszámokat kivánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal:

Budapest, V. ker., nádor-utca 7. szám.

Nyomatott Légrády testvérek könyvnyomdájában.

248 19—30

Tisztelettel **Szeman testvérek.**

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, szerda 1893. évi október 4. 113. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
Hova a lapot érdekló küldemények czimzendók.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Készletek vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban főutcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: *Oppelik A. Béca Schalek* Henrik Béca, Haasenstein & Vogler Béca: Eckstein Bernát urdó-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Janus Gyula Budapest; Hamburgban: Danbe G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Polgárság és szabadelvüség.

Együtt említjük őket, mert elválaszthatatlan testvérek, kik egy századnak a gyermekei és az emberiségnek azonos fejlődési törekvése által hozattak létre. Közös rabságban szenvedtek, mikor a kiváltságosak aranykorszakukat élték, és közös diadalt fognak aratni, mikor az előjogok utolsó roncsai is lehullnak az országok testeiről és nem lesz többé kiváltság, hanem lesz jog és egyenlőség.

A polgárság, értve a megnevezés alatt mindazokat, kik nem az ősi dicsőség révén vagy egy bizonyos rendhez való hozzátartozás jussán szerzik jogaikat, a gyülölet tárgyát képezte mindenkor azok szemében, kiknek jogait megadta a születés és akiknek gondolkodásmódját határok közé szoritotta a fegyelem.

A polgárok függetlenek voltak hagyományoktól és földesuri önkénytől, gondolkozhattak szabadon, egyedül a becsületes munka adta meg nekik a létjogot s ha henyéltek, ha a munkát magát megvetették, akkor semmi czimer és semmi imádság nem volt képes őket a romlástól megmenteni. Körülvéve ellenséges érzelmü körök által, minden erejüket megf-azitették, hogy megálljak helyüket és tért hódítsanak a társadalomban. Épen ezért lettek hatalmasok és csakhamar ők képezték az u. n. társadalmat. Nélkülözhetetlenekké lettek a nemzeteknek, mert tulajdonképen ők birták legiukább az államiság fentartására szükséges anyagi tőkét. Erősek voltak, mert talpkövük a becsület és erköles volt és megszaporodtak, mert minden tisztán látó előtt az ő vállaikon nehezedett az ország jólétének biztositéka.

A nemzet testében mégis lassan foglalhattak tért, hiszen a hatalmasok és gazdagok mindig szük marokkal szeretnek mérni. Alig egy néhánynak volt szabad a törvényhozásban résztvenni és akárhányszor el kellett e néhánynak is türni a mellőztetést és guny fájdalmait és az anyagi erő nem volt elegendő arra, hogy a bevésett tradicziók ellen sikerrel *folytasson* küzdelmet.

Régibb eszméket csak ujabbakkal lehet legyőzni, gonosz szellemeket csak jó szellemekkel lehet elüzni, elmult századok hibáival csak uj századnak előteremtésére való törekvésekkel lehet szembe szállni.

Végre megjött az uj eszme, melynek harczosai kitartó lelkesedéssel szegődtek a polgársághoz és a lomha testbe uj életet öntöttek. Az uj eszmék a független gondolkodás jogának érvényesitését czélozták, annak jogosultságát tettel is bebizonyitották, egyszóval szabadelvüségre jutottak, mert az elveknek szabad hirdetését hangoztatták.

Mivel akarták e gondolkodókat elnyomni? Nehányat a börtönre, vagy vérpadra itéltek, nehányat átok alá helyeztek és a pokol tüzére méltónak találták. Minthogy pedig mindig laktak emberek a földön, kik az elégetés mesterségéhez jobban értettek, mint társaik a pokolban, sokan már itt szenvedték el a mágylya tüzét. Első nagy mártirja a szabadelvüségnek: Zordano Bruno.

A kimondott szó azonban nem volt elnyomható és néhány évtized heves küzdelme után elterjedt az eszme és a hatalmasok is belátták, hogy az uristenről és a végokokról bárki gondolkodhatik, ugy a mint akar: hogy a vallások különbözősége nem képez ellentétet az emberiség egységével és a születés véletlenje nem nyomhat örökös bélyeget az ember homlokára, valamint nem ad észt és tudást a kisdednek, hogy majdan a törvényhozás nehéz müvében részt vehessen.

A polgárság örömmel karolta fel az elveket, maga állt be a küzdők sorába, tudván, hogy számára csak győzelem lehet az eredmény, hogy az elvek diadalra jutása után ő is kivivja a helyét magának.

Minden talpalatnyi siker, mely a kiváltságosokat visszaszoritotta, előre tolta a polgárokat és a szabadelvüség végre győzött minden vonalon abban a dicső esztendőben, mely megszerezte a jobbágyoknak a szabadságot és a polgároknak a jogegyenlőséget.

Vajjon miért lankad most már a polgárság ereje és miért van szünőfélben a szabadelvüség varázsa?

Elfáradtunk, mert perczek alatt nem létesült uj világ?

Mert nem adott boldogságot minden szivnek és nyugalmat minden nemzetnek?

Csak néznék a különbséget a jelen és mult között, a küzdelmet nem tartanák hiábavalónak. A szabadelvüségnek nem czélja, hogy bárkinek kivánságait teljesitse, hanem hogy módjában legyen mindenkinek elérni óhajait, hogy a nemzetiség általános korlátaik kivül más sorompó ne zárja el az emelkedés lehetőségét senkire nézve, ha tehetsége és rátermettsége őt méltóvá teszi az emelkedésre. Csupán a küzdelmet engedi meg mindenkinek: a sikert nem biztosithatja senkinek sem.

Ezt szem előtt tartva, a polgárság ma sem szakadhat el a szabadelvüségtől. Itt is a munka és törekvés joga érvényesül, nem kötelez hajlamok és vágyak korlátok közé szoritására, az egyén vállaira nem rak más terhet, mint a kötelességet és becsületességet.

Mégis azt látjuk, hogy a szabadelvüség Európában kevesebb vonzóerőt tud gyakorolni a népekre most, mint gyakorolt ezelőtt, csak nálunk, a „szabadság utolsó menstvárában" virágzik még ma is, mint ifjuságában és készül oly erő kifejtésre, mely az emberiség rokonszenvét ujra megnyeri számunkra.

De nem ezért a rokonszenvért akarunk küzdeni, a magunk jóléte kivánja, hogy sikra szálljunk. A szabadságok kibővitése a kiváltságok megszoritása lesz a harcz eredménye. Az állam megszilárdul, mert el fogja érni, hogy közös és igazságos ura lesz minden lakójának és a szabadelvüséggel együtt győzni fog a magyarság is, mely a szabadelvüségnek mindig elválaszhatatlan barátja volt hazánkban.

Ha pedig eljön a küzdelem ideje, akkor fel fogják majd akarni lázitani a polgárságot, hogy szentségtörő kézzel támadjon a szabadelvüség ellen. Azt fogják kivánni tőle, hogy álljon ellen minden reformtörekvésnek és ne engedje felébredni az uj korszakot. Előfogják szedni

TARCZA.

Munkatárs.

Jules Claretie.

Ma kellene jönnie!

Dornoy Leon mindent elkészitett fogadtatásához. Az asztalon szép, rózsákkal telt váza állott, egy kis harapnivaló, minden esetre számitva, muskotaly és egy kis üveg édes xeresi. És virág, mindenütt virág! Pompás keretet akart a szép kephez.

Dornoy fiatal ember volt, telve életkedvvel, hirneves iró és Jeanne szerette őt, a szép, a szőke Jeanne, aki másodszor Pierre Vernierhez ment nőül, ama Vernierhez, kinek neve, mint munkatárse az övével együtt volt olvasható a szinlapon.

Gunyja a sorsnak. Még nem mult el tizennégy napja, midőn a szinlapon olvasható volt: „A highlife köréből." Vigjáték, irták Pierre Vernier és Leon Dornoy és ők nagy sikerre számitottak. Most pedig a munkatársnak, a Vernier feleségét várta, a Rue Frochot-n levő kocsér lakásában: Jeannet várta, az ő imádott Jeanneját, minden lelki furdalás, nyugtalanság, minden türelmetlenség nélkül.

Eredetien pikánsnak találta a helyzetet. Vernier különben tizenöt évvel idősebb volt, mint ő s huszszal idősebb, mint a felesége; alighanem betöltötte már ötvenedik évét; még mindig erőteljes, elegáns megjelenése volt és este lámpafénynél formás egy alaknak látszott; de feje már kopasz, ő maga pedig farádt volt és deresedő szakálla után itélve, elérte már azt a kort, mikor az életnek inkább ecset, mint méz az ize. Dornoy azonban csak harminczöt éves volt és szőke, élénk szemei, piros ajkai és szép fogai voltak, melyek aranyszőke bajusza mögül kivillantak; telve volt tüzzel, vidám természetü és tehetséges.

A legnagyobb önelégültséggel nézte magát a tükörben, midőn megszólalt az ajtó csöngetyüje. Ez bizonyára ő!

Leon Passyba küldte szolgáját, hogy hireket hozzon nagynénje hogyléte felől, amint ezt rendesen tenni szokta, valahányszor Jeannet várta. Ő maga sietett tehát az ajtóhoz, hogy kinyissa, mialatt ajkait már előre mosolyra készité.

— Imádott Jeanne!

De nem az imádott Jeanne volt, hanem egy szolga, ki levelet tartott ujjai között. Leon rögtön felismerő Vernier asszony irását, azaz, hogy irásának egyiket, mert mint okos asszonynak kétféle irása is volt.

— Lehetetlen, teljesen lehetetlen ma! — irta Jeanne. Ő megy hozzád: ő maga mondá, hogy beszélnie kell veled. Nem tarthattam őt vissza. Később majd mindenről felvilágositlak. Viszontlátásra, imádott barátom!

Ennek a látogatásnak gondolatára egészen ideges lett Dornoy. A férjét fogadja feleség helyett, téte-a tête Vernierrel Jeanne helyett, a munkatárssal, a munkatársnő helyett! És miért akarja őt Vernier meglátogatni? Hiszen csak a jövő héttöre igértek egymásnak találkát, hogy egy nagyon bohó vigjátéknak a részleteit megállapitsák, melyhez közösen készitették el a tervet. Addig mindkettőjüknek külön kellene a fölött gondolkozniok.

És mivel Vernier és nem a felesége fog jönni, eltávolitá a theárózsákat, melyek a szép asszony orrocskája és ajkainak voltak szanva, a kis uzsonnát is félretevé, amiben öneki kellett volna fogacskáival duskálni, azon az alacsony támlányon ülve, melyet oly nagyon szeretett. Elégette a kis levelket, mit a szolga hozott a irásasztalát megint a szokásos módon elrendezte, sorba rakta a könyveket, az elefántcsont-papirvágót a kicsiny, aranyozott acélból készült zuloaga tört, a bronzalakokat és a levélbélyeg dobozt. Lelke azonban távol volt a Rue-Frochottól, az ő szőke barátnőjénél, aki nem fog jönni, akit ma nem fog látni.

Ekkor megszólalt a csengetyü. Kétségtelenül az első pillanatban elhatározta, hogy nem fogadja, de ösztönszerü *kiváncsiság* fogta el megtudni, mit akar Vernier. Talán a vigjáték felől akart vele beszélni. Eh, mit banta ő e pillanatban a vigjátékot?

A csöngetyü ujból megszólalt, Leon oda sietett, hogy kinyissa s az ajtó üvege mögött Vernier magas alakját pillantotta meg. A munkatárs zord hangon kiálta: „Jó reggelt!"

Vernier gyorsan belépett, kalapjával fején átsietett az előszobán s egyenesen Leon dolgozó-szobájába ment.

Pierre Verniernek rendszerint nem volt nyers kinézése s nem voltak ilyen illetlen fogásai.

... Valóban nem ugy néz ki, — gondolta Dornoy — mintha vigjáték felől akarna beszélni.

Vernier a kandallónak támaszkodott s olyan pillantásokat vetett Leonra, melyeket ez nagyon különösöknek talált. Hegyes szakállával s torzonborz szemöldjeivel határozottan kényelmetlen benyomással volt rea barátnőjének férje.

— Nem foglal helyet? kérdé tőle a fiatal ember.

— Nem, lázam van s nem tudok egy helyben nyugodtan ülni.

— Talán az uj vigjátéknak, a „Highlife"-nak pendantjáról akar beszélni? — kérdé Dornoy oly kedves hangon, ahogy csak tudta.

— Eh, manóba a vigjátékkal! Egészen más tárgyam van, ami éppen nem vig, de sőt a végletekig drámai.

— Tehát ujra közreműködésemről van szó?

— Természetesen! S ha önnek tetszik a sujet je, csevegjünk fölötte.

— Hallyuk hát a sujet-jét — mondá Dornoy megkönnyebbülten.

— Kedvesem, — folytatá Vernier, mialatt Dornoynak mereven a szeme közé nézett, — előttem mindenekelőtt a katasztróta lebeg. Ha tisztában vagyunk a katasztrófával, akkor könnyü az egész. A dráma készen van már nálam; a katasztrófánál azonban szükségem van önre.

— Hallgatom, — mondá Dornoy.

— De figyelmesen hallgassa. Darabom természetesen házasságtörési dráma: banális, mint maga az

az észámító okoskodások lomtárából a reakciónak kopott, a rozsdától mérges fegyvereit, csakhogy hazánk még egy ideig viselje a középkor által reá kényszeritett fekete küpünyeget.

Megmondják a polgaroknak, hogy elvész a vallás, hogy a hitetlenséget akarják törvénybe igtatni, csakhogy okkal-móddal megszaporitsák a fekete sereget.

De én bizom a polgárok érettségében és szentül hiszem, hogy nem fog segédkezét nyujtani a szabadelvüség legyőzetésére.

A polgárság nem fog testvérgyilkosságot elkövetni. Mikrosz.

A hirlapirdalom.

Hiuság, feltünnivágyás és önbálványozás tölti be az emberek szivét; mindenki olcsó áron kiván dicsőséghez jutni, semmit mondó lármával a sokaságból kiemelkedni, hogy az alant nyüzsgő tömeg bámulatában gyönyörködhessék.

Járványszerü be egsége az a mai társadalomnak; minden ember többnek akar látszani, mint a mennyit ér; az ökörszem a sas szárnyai alá rejtőzik, hogy magasabbra emelkedhessék; az önetszelgés felcsigázott fántáziája áradatként ragadja magával a porszemeket, melyek zavarossá, tisztátlanná teszik a legüdébb forras vizét is.

Minden kornak meg van a maga divatos betegsége, mindegyikben más és más tápot nyer a hiuság. Az ujabb nemzedéknek legkedvesebb az irói és hirlapiró czim. Iró és ujságiró akar lenni a borbélylegénytől kezdve mindenki. Aki csak irni tud, az már azt képzeli magáról, hogy iró, akár van benne tehetség, akár nincs; nem az ész tör ki belőle, hanem a kor hiuása, melyet a gombamódra elszaporodott vidéki hirlapok ápolnak s az elnéző kritika dédelget.

Az igazi tehetség, a valódi hivatás szerényen meghuzódik, csendes visszavonultságban, kétkedés nélkül munkálkodik az irodalom mezején, mig az irodalom proletárjai nagy zajjal állanak ki a hiuság vásárjába, hogy megbámultassanak.

Ebben az óriási zajban azt hiszi a magyar közönség, hogy iróink száma légió, hogy az irodalom terén immár tulhaladtuk Európa többi nemzeteit, pedig bizony a közül a sok közül, aki tollat forgat, nagyon kevés állja meg a kritikát. És ezek a gyenge irók, kiket képzelődésük és hiuságuk vezet, menedéket lelnek a vidéki hirlapirodalomban, mely oly számu tehetséges erőket ma még nem képes maga köré gyüjteni, hogy a hirlapirodalomtól a közönség által megkivánható szinvonalat elérje.

Legkevésbé nem akarjuk ócsárolni a vidéki hirlapirodalmat! nagyon sok olyan vidéki hirlapunk van, mely a nemzeti eszme megvalósitásának, a társadalom tömörülésének és a közerkölcsiség megóvásának czéljait tüzte maga elé, s amely az irodalom szinvonalán áll; de nagyobb részük hangzatos szavakkal ugyan, hanem annál szegényebb szellemi tőkével végzi pályafutását.

A vidéki ujságirók között, ha elvétve találkozunk is hivatott iróval, az oly elenyészően kevés, hogy csodálkozunk, miként szaporodik el annyira a vidéki ujságirók száma.

Alig van Magyarországnak olyan városa, melyben legalább két-három helyi lap ne képviselné az irodalmat. Valóságos ujságiró-láz fogja el az embereket, és ez azért van, mert abban a hatalomban, amelynek a sajtót tekintjük, mindenki részt követel magának, s habár a lapok bizonyos része a lét és nem lét kérdése között lebeg is, ugy, ahogy fentartja magát és vagy az önczélok eléréséért küzd, vagy pedig valamely kör érdekeinek szolgálatába lép.

Hizelgés, mások hiuságának való tömjénezés és sokszor a társadalmi bajok és tévedések kendőzgetése vonul át hirlapjainkon, mintegy takargatói a hibáknak; és ha találkozik közöttük, melyik a közérdek, a lelkiismereti szabadság és közerkölcsiség szinterén küzd, ha a igazság védelmére emeli fel fegyverét, ha a közmivelődés, haladás és felvilágosodás zászlóját ragadja kezébe, a különféle érdekek szolgálatában álló hirlapok felzudulnak, s azok az emberek, akik irói minőségükkel kivánnak dicskoszorút fonni homlokuk köré, seregestül fitogtatják magukat a világ nagy szinpadján.

Valljuk meg őszintén, hogy hirlapjaink a helyett, hogy az irodalomnak tehetséges és hivatott irókat nevelnének, a nagyzás divatjának válnak uszályhordozóivá, sokszor szükségből, sokszor kényszerüségből tért engednek a leggyengébb munkáknak, hogy fentarthassák magukat.

Ha az őszinte, pártatlan kritika nem emeli fel szavát, ha a sajtó továbbra is azon irányban halad, mint most, akkor nem felel meg hivatásának, nem a közérdeket szolgálja, hanem játékszerré, eszközzé válik, s ezen felül ahelyett, hogy ujabb gárdát nevelne az irodalomnak, csak proletárokkal szaporitja.

Nem felelünk meg hirlapirói kötelességünknek s nem válunk szolgálatára az irodalomnak, de legkevésbé gyarapitjuk a sajtó tekintélyét és hatalmát, ha a tehetlenséget is dédelgetésünk alá vessük, ha félünk kimondani a keserü igazságokat a társadalommal szemben; ezzel ártunk önmagunknak és az irodalomnak, sőt megrontjuk az olvasó közönség jó izlését, elveszitjük bizalmát s aláássuk a sajtó hatalmát.

Álljon a vidéki hirlap is az irodalomnak azon szinvonalán, melyet tőle a kor megkövetel, gyakoroljon éles elitélő kritikát, ahol arra szükség van, de azért ne zárja el az utat ott, hol a tehetségnek jeleit fedezi fel.

Igy meg fog tisztulni a hirlapirodalom is azon salaktól, mely ma értékét csökkenti, egyszersmind pedig fokozni fogja a hivatással biróifjabb nemzedék ambicióját s a közönség pártfogását.

Fölhivás előfizetésre.

A **„Kassai Szemle“** hetenkint háromszor megjelenő lapunkra **1893. évi október hó elsejével** uj előfizetést nyitottunk.

Előfizetési dij:

október 1-től deczember végéig . . . 1 frt 50 kr.

Kérjük azokat a t. cz. vidéki előfizetőket, kiknek előfizetésök október hó 1-én lejárt, hogy azt minél előbb megujitani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésben fönnakadás történjék.

Régi előfizetőinket, a kik velünk szemben kisebb-nagyobb tartozásban vannak, kérjük, nyitva levő számlájukat kiegyenliteni, mert nekünk is vannak kötelezettségeink és vegyék tekintetbe kérelmünk jogosságán kivül azt is, hogy mi csekély pénzért hetenkint két-három annyi olvasni valót nyujtunk, mint bármely más vidéki ujság.

A pénz beküldésére legegyszerübb a posta-utalvány használata.

A „Kassai Szemle“
kiadó-hivatala.

Ujdonságok.

Ő felsége nevenapja. A magyar ember mindig ünnepet ül a szivében, ha koronás királyának van valami családi ünnepe. Bele van már oltva a magyarba a hüség és a lojalitás. Ma ismét egy ilyen ünnep van. Valamennyi templom tornyában megkondultak a harangok ma reggelre, mert ma ő felségének van a nevenapja. A hivatalos Magyarország ilyenkor diszruhát ölt, a katonaság, a tábornokok pedig a legszebb katonai diszt veszik magukra s igy vesznek részt a koronás fő életeért s egészségeért végzett isteni tiszteleteken. Az egyszerü polgár beéri azzal is, ha halkan elrebegheti: „Áldd meg Isten a mi jó királyunkat.“ Kassán ma reggel az összes templomokban ünnepélyes isteni tiszteletek lesznek, a szemináriumi templomban pedig maga Bubics Zsigmond megyés püspökünk fog pontifikálni.

A kassai hirlapirók otthona, melynek a testületi szellem ébrentartásán kivül a hirlapirói közös érdekek közös és szolidáris megovása is egyik feladatát képezi, szombaton este alakult meg. A megalakulás örömére a kassai hirlapirók nagy része, kiket csak valamely nagyobb ok nem tartott vissza, barátságos lakomán gyültek össze a Fodor-féle Erzsébet-szállodában. Üdvözöljük az uj egyesületet.

A 85-ösök zenekara most vasárnap délután a verőfényes szép őszi időben a ligetben tartott térzenével, este pedig a Schalkház nagytermében mutatta be magát a kassai közönség előtt, a mely a jeles zenekart és kiváló karmesterét Prettl Adalbertet az esteli hangversenyen zajos ovácziőban részesitette, örömét fejezvén ki annak is, hogy e zenekart viszont láthatja és jeles produkcziőit, a melyekre a multból még élénken emlékezik, ujra hallhatja, élvezheti. A Schalkház terme zsufolásig meg volt telve és Prettl karmestert babérkoszoru és a város szineiben tartott szalagon e felirással: „Isten hozott ujra körünkbe“ fogadta az emelvényre léptekor, közbe pedig frenetikus taps és éljen hangzott föl és az egész zenekar virágzáporral lett elhalmozva. Prettl könyes szemmel magyarul annyit mondott: köszönöm, köszönöm! mig

---

élet; az asszony, a férj és a szerető örökös triója. Néha megbocsát a férj, mint Sganarell, néha gyilkol, mint Othello. A férfi a becsület mintaképe, ki egy napon csak észreveszi, hogy legjobb barátja elárulta. Érti ugy-e, gyalázatosan elárulta! Talán meg tudna bocsátani a nyomorultnak, ha idegen volna, de kioltja életét, mivel barátja volt s igy kétszeresen bünös. Ő s nem az asszonyt üli meg, mert ezt szereti s birni akarja. Tehát csak csábitóját üli meg, de olyan módon, hogy se a világ, de még a felesége se tudja meg, hogy ő volt az, kinek a hitszegő áldozatul esett. Érti ön ezt?

Dornoy elsápadt; a Vernier arczára vetett pillantás megremegteté.

— On tehát borzasztó véget akar?

— Igen, borzasztót, irtózatost, olyan katasztrófát, melytől egész Páris megrázkódjék.

— De, szólott közbe Dornoy félénken, talán jobb volna egy kevésbé iszonyatos vég. A dráma mindég a töltetlen jogosultság elvén kell, hogy gyökerezzék. Talán valamely módon bocsánatot is nyerhetne a szerető.

— Miféle bocsánatot?

— Mit tudom én? A szenvedély!

— Le kell küzdeni.

— Az asszony kaczérkodása.

— Vissza kellett volna vezetni a kötelesség tudatára, ha kaczér volt. Különben nagyon tisztességes asszony, aki küzdött, elbukott és szenvedett.

— Gondolja? — kérdé naiv hangon Dornoy.

— Az van eszemben, nagyon természetesen! — folytatá férj. A csalfa barát tehát meg kell, hogy haljon. Bizonyára van revolvere?

— Nekem? Dehogy! — hebegte Dornoy. — Minek a revolver?

— Hogy megkisértsem azt a jelenetet. Rendesen elpróbálom darabjaim egyes szerepeit, mielőtt papirra vetném... Tehát nincsen revolvere?

Körültekintett a szobában s hirtelen örömsugár jelent meg arczán.

— Oh, — kiáltá, — hisz ez még jobb! Leon lelkéből a kétely legutolsó maradványa is elosztott, midőn a férj csontos ujjai közt látta a szép damaskusi tört, melyet ez az asztalról vett elő.

— Megállj! — kiáltá, megtekintve a fegyvert, hisz itt egy fölirás van, egy jelszó... „Hasta la muerte!“

— Az spanyolul van, — sóhajtá Dornoy rezignálva. — Ez azt jelenti: „Mind halálig!“

— Pompás! Ez kitünően talál. Oh, ez lesz ám darab, amilyent sem Calderon, sem Lope de Vega nem tud felmutatni!

— Ön feledi Shakespearet.

— Én semmit sem feledek, — dörmögé Vernier, mialatt a törrel a levegőben hadonászott. — Hogyan nézne ki, — folytatá meggondoltan, — ha egy ilyen törrel a szivében halva találnák a szeretőt a saját szobájában?

— Mint a rémtörvényszékek idejében? — nyögé Dornoy kisérteties mosolylyal.

— Igen, miként a rémtörvényszékek idejében. A harmadik felvonásban a csábitó mondá az asszonynak: „Mind halálig!“ Az ötödikben a csábitónak mondja a férj: „Hasta la muerte!“ ami spanyolul, mint ön mondja, ugyanazt jelenti.

Vernier szorosan melléje lépett s Dornoynak ugy tetszett, hogy a barna penge, amit a kezében tartott, mint egy vipera sziszeg feléje. Majdnem elveszté eszméletét.

— Nos, mit szól ehhez a katasztrófához? — kiáltá Vernier.

— Nem nagyon vig! — suttogta ez, a nélkül, hogy tudná mit beszél.

— De hát mi baja önnek? — kérdé hirtelen Vernier. — Hiszen ön halálsápadt.

— Én?

— Pillantson csak bele a tükörbe.

— Rosszul aludtam, s ilyenkor mindig ideges vagyok.

— Nem tart itthon antipyrint? Majd küldök én önnek.

— Nem, nem! — kiáltá Dornoy megborzadva, ne küldjön nekem semmit, nem veszek be semmit!

Még csak az hiányzott, hogy valami porocskát küldessen magának Othelló által, aki olyan katasztrófát keresett, amilyet még senki sem látott.

— Nos, kedves barátom, nem akarom önt mai állapotában zavarni, talán holnap, vagy holnapután ujra jövök. A katasztrófa, amit én akarok, talán mégis igen banális. Majd keresek, de találok is mást, arról biztositom.

Ezzel az asztalra dobta a tört és távozott.

A fiatal ember minden tagja reszketett, midőn magára maradt; a nagy izgatottság, a mit oly hosszasan a legnagyobb fáradsággal tudott csak visszatartani, nehéz sóhajban engedett helyet a könnyebbülésnek.

— Talán még se tud semmit! — kiáltá... De micsoda értekezés volt ez!

S a fiatal ember lassan egy pohárka Xeres de la Fronterát öntött le abból az édes xeresiből, a mi a szép asszony ajkainak volt szánva.

Ugyanazon nap két levél küldetett el Leon lakásából: egyik a munkatárshoz, a másik feleségéhez czimezve. „Ne számitson többé reám“ — irta Dornoy az előbbinek. — „Majd tudatom önnel elhatározásomat. Megváltoztattam terveimet; lemondok a drámáról s ezután csakis a regénynek szentelem magamat.“

Az asszonynak pedig ezt irta: „Később mindent megmondok önnek. Olaszországba utazom, hol a levéltárakban néhány okmányt kell fölkutatnom. Lemondok ugyanis a regényről s ezután pusztán a történelemnek szentelem magamat.“

Midőn Vernier feleségével Dornoy felől s annak hirtelen elutazásáról beszélt, mondá a felesége:

— Fogadni mernék, hogy Dornoy nősülni akar.

— Az ostoba!

— Meg kell vallani, hogy nagyon illedelmes vagy! — mondá a felesége.

— Bocsáss meg Jeanne! — felelt Vernier — de lásd, én szeretem ezt a Dornoyt, de a házasság, kedves gyermekem, egy sorsjáték, melyben sokan — nem jutnak mint én fő nyereményhez.

És homlokon csókolta.

Forditotta: Pecheur.

a zenészek tisztelgésre állottak föl. Az ováczió elhangzása után a zenekar megnyitotta hangversenyét és a közönség a szép zene behatása alatt tolyton hogyvolozott és a zenészek lelkesen engedelmeskedtek. A szépen sikerült este jóval éjfél utánig tartott.

Halálozás. Juhász János, m. k. honvéd huszár alezredes nyugalomban, József fhg. fölovász mestere Alcsuthon, f. hó 2-án ugyanott rövid betegség után meghalt. Ugy öt, ki hosszabb időn át Kassán állomásozott, valamint feleségét szül. Komjáthy Ilonát, ki kassai leány, itt igen sokan ösmerték és benne Vadász József tanár legjobb sógorát méltán gyászolja. Az elhunyt József föherczeg külön parancsára résztvett a legutóbb lefolyt köszegi nagy hadgyakorlatokon és onnan betegen tért haza; ügyba dölt s nem is kelt fel többé. Öt kiskoru gyermeke maradt, kik közül — fájdalom! — eddig még egy sincs neveltetés végett elhelyezve. Az elhunyt egyike volt a honvéd-huszárság legkitünőbb lovasainak és különösen ez, valamint kitünö lóismerete folytán jutott a föherczeg udvarába, a hol széles ismereteit, katonai szilárd férfiasságát, önzetlen jellemét és finom modorát nagyra becsülték. Béke poraira!

Bucsuestély. Páter Béla gazdasági tanintézeti tanárnak Kolos-Monostorra történt áthelyezése alkalmából barátai és tisztelői szombaton találkát adtak egymásnak a Fritsche-féle vendéglőben, hogy kedves emberüktől bucsut vegyenek. Mintegy ötvenen jelentek meg, kik közt a tanárok voltak ugyan többségben, de képviselve volt ott az értelmiség minden ága, mi eklatáns bizonyitéka volt annak, hogy tudományos ismereteinél és egyébb kiváló tulajdonságainál fogva mily köztiszteletben és szeretetben állott az ünnepelt. A fölköszöntők sorát Kovácsy gazd. tanint. igazgató nyitotta meg; hangsulyozván, hogy nemcsak mint ilyen, de mint barát is legjobban fájlalja Páter Béla távozását. Majd Lekly és Baczony tanárok üdvözölték szükebb hazájuk, Erdély nevében. Vadász tanár a szombatos asztaltársaság, Malaszt tanár pedig a kassai turistaegylet nevében bucsuztak el, mely tósztokra a bucsuzó érzékeny szavakban válaszolt. A távozó a legszebb emlékeket hagyván maga után városunkban, nem mulaszthatjuk el, hogy barátai jó kivánságaihoz mi is azon hő ohajtással ne csatlakozzunk, hogy a viszontlátás örömét mihamarabb megülhessük.

Még egy bucsu-estély. A mig a Fritschében disztingvált közönségünk számos tagja Páter Béla professort bucsuztatta, a Schiffbeck-szállodában a honvéd-tisztikar rendezett bucsu-estélyt Gerő századdos föhadbiró, Csóka százados és Márffy hadnagy tiszteletére, a kik a kassai katonai kötelékből uj rendeltetési helyekre távoztak el. Az estélyen Say honvédkerületi parancsnok altábornagy is résztvett és lekötelező nyájas modorával bilincselte le alantasait, de leginkább a családias estélyen megjelent bájos hölgyeket. A távozókra számos bajtársi tószt lett mondva, a melyekre két izben is Gerő százados föhadbiró sziporkázó szellemességgel és humorával nagy derültséget keltve, válaszolt. A kedélyes estély éjfélig tartott.

A kereskedő-ifjak uj otthonukat a Lepesch-féle föutczai ház első emeletén október 8-án este nagy lakomával és szertartásos ünnepséggel nyitják meg, a melyen e derék egyesület baratait és pártfogóit szivesen látják.

Kettős-könyvelés. A kereskedő itjak társulatában e hó 15-én nyilik meg az esti könyvviteli tanfolyam, a melyet ifj. Rischák Lajos, takarékpénztári tisztviselő fog vezetni. A tanfolyamon nemtagok is részt vehetnek és ezek 20 frt dijat tartoznak fizetni.

Muzeumunkat most vasárnap 200 személy látogatta meg. A muzeum, tekintve a szép és tartós meleg időjárást, a szerdai és vasárnapi napokon még tolyton nyitva fog állani, a mire a tudásért lelkesedő közönséget figyelmeztetjük.

El Boszniába! A 25-ik gyalogezred Kassán állomásozó százada pénteken, e hó 6-án délben hagyja el Kassa városát, hogy Boszniába költözzék. Az ezred állomáshelye Boszniában Zvornik nevü városa és környéke lesz. A távozó bakák helyett a 67-ik gyalogezred egy századát fogják Kassára helyezni.

Dalestély. A kassai (régi) dalegylet f. évi november hó 12-én a Schalkház disztermében teritett asztalok mellett dalestélyt rendez, mely alkalommal a jövő évben Fiuméban tartandó országos dalárünnepélyre kitüzött összdarabok egy részét is bemutatni fogja.

A kassai irodalmi társaság vasárnap délelőtt tartotta alakuló közgyülését élénk érdeklődés mellett. E gyülésen választották meg véglegesen az elnököt és a társaság ügyeit vezetni hivatott választmányt. Az irodalmi kör az őszi és téli szezónban fogja leginkább kifejteni tevékenységét azáltal, hogy felolvasásokat és estélyeket fog rendezni.

A Mihalik-féle bilincsek alkalmazását érdekesen mutatja be a kis fénynyomatu kép, mely most jelent meg az eperjesi Divald-féle müintézetből. Csoportosan vannak rajta elötüntetve a cs. és kir. szabadalmazott kéz- és lábbilincsek által összefüzött „gonosztevők“, kik ez alkalommal — oh ironiája a sorsnak — a Kassa városi rendőrség egyenruhájában diszelegnek és csakugyan valóságos városi rendőrök. Mihalik kapitány büszke az ö derék rendörhadseregére és ez a büszkeség vitte rá arra az eredeti és tetszetős ötletre, hogy rabokká avanzsiroztatta rendöreit és igy állitotta őket a fotográf masina titokzatos csöve elé. Ez a kép, melyet szétvisz a posta a szélrózsa minden irányában és átveszneк a képes lapok is mindenfelé, országszerte fogják majd hirdetni, hogy mily derék legénységből áll a kassai rendörállomány. A kép közepén egy nagyobb fotografián maga Mihalik Béla mutatja be egy rendör-delinquensen a kézbilincs alkalmazását. Jobbra és balra a kéz- és lábbilincselések vannak bemutatva külön-külön. Ezek fölött az elöre és hátrabilincselést teszi szemlélhetővé két fotografia, mig alul két és több egyénnek különféleképen történhető összebilincselése szemlelhető. Legfelöl pedig a különféle Mihalik-bilincsek vannak csoportosan összeállitva. Ez az érdekes mozaik azért is figyelmet érdemel, mert a gonosztevők sorsával ismerteti meg az embert, magának a bilincsnek pedig a legteljesebb ismertetője minden szöveg nélkül is, mert különösen humanitási szempontból szembeszökö előnyei igy is teljesen kivehetők.

Szállitó-üzlet. Ungar Gyula a Rózsautczában fenálló szállitó üzletét a bel- és külföldön levő elsőrangu összeköttetéseinél fogva, különösen pedig az általa rendszeresitett gyüjtő forgalom előnyeinél fogva, figyelmébe ajánljuk a közönségnek. E czégnek butorszállitó-apparátusa is figyelmet érdemel.

A kereskedelmi kamara közli velünk: A magy. kir. távirda által szükségelt 23.406 darab 6½ méter, 19,297 darab 8 méter és 766 darab 10 méter hosszu távirdaoszlop szállitására pályázatot hirdet a kereskedelmi miniszterium. Az államvasutak részérő 1200 tonna belföldi és 150 tonna külföldi ócska vas eladatik. Felvilágositás a kassai kereskedelmi kamarán kapható.

A régi dalegylet a nyári szünet után első választmányi ülését október hó 1-én tartotta meg, melyen a müködő tagok előzetes nyilatkozata alapján határozatilag kimondatott, hogy 1894. év május havában Fiumében megtartandó országos dalárünnepélyen mint versenyző részt vesz. Továbbá a müködő tagok sorába felvette dr. Garbinszky Kázmér orvost, Pacséry Károly föreáliskolai tanárt, Böllmann Antal dohánygyári tisztet, dr. Szabó Miron ügyvédjelöltet, Megay Olivér zongoragyárost. Ugyanezen ülésen az időközben elhunyt Erkel Ferencz halála fölött részvétének jegyzökönyvileg adott kifejezést. Örvendetes tudomásul szolgált intéző azon jelentése, hogy a tagok a próbákat szorgalmasan látogatják s ennek alapján elhatároztatott november 12-én dalestély megtartása egész uj müsorral.

Számadás folyó évi april hó 24-én 7521. és 7641. szám alatt a nagy-szalánczi és felső-meczenzéfi tüzkárosultak segélyezése érdekében Abauj-Tornavármegye közönségéhez intézett és Kassa sz. kir. város közönségéhez is megküldött kérelem következtében bevételezett adományokról, befolyt pedig:

1-ször. A csereháti járásból 492 személy adománya gyanánt 122 frt 36 kr.

2-szor. A füzéri járásból 358 személy adománya gyanánt 96 frt 44 kr.

3-szor. A tornai járásból 694 személy adománya gyanánt 88 frt 12 kr.

4-szer. A szikszói járásból 619 személy adománya gyanánt 89 frt 31 kr.

5-ször. A gönczi járásból 297 személy adománya gyanánt 47 frt 02 kr.

6-szor. A kassai járásból 208 személy adománya gyanánt 40 frt 64 kr.

7-szer. A kassa-bélai körjegyzöségből adott szemes élet ára 7 frt 32 kr.

8-szor. Az inségesek segélyezésére Kassa város kebelében állandóan müködő bizottság nevében nagyságos Schreiber Albert nyug. alezredes ur kezeiből kifejezetten ezen két község részére 200 frt. bevettem tehát összesen 691 frt 21 krt, mely összeg a gyüjtőfelhivásban foglalt kijelentés, tehát az adakozók szándékai szerint ⅔-ad részben Nagy-Szalánez, ⅓-ad részben Felső-Meczenzéf tüzkárosultjait illeti.

9-szer. A nagyméltóságu belügyminiszterium a felső-meczenzéfi tüzkárosultak részére kezeimhez utalványozott 120 frt.

10-szer A nagyméltóságu belügyminiszterium a baskai tüzkárosultak javára adományozott 120 frt.

11-szer. Kassa város közönségénél eszközölt gyüjtés eredménye gyanánt a ngs polgármester ur hozzám küldött 266 frt 15 krt, kijelölvén azt, hogy ez összegből 100 frt Nagy-Szalánczнak, 100 frt Felső-Meczenzéfnek és 66 frt 15 kr. a Baska tüzkárosultjainak adassék.

12-szer. Az inségeseket állandóan segélyző kassai bizottság ngs Schreiber Albert ur utján a baskai tüzkárosultak javára 100 frt.

13-szor. A kassai m. kir. gazdasági tanintézet ifjusága által a nagy-szalánczi tüzkárosultak javára a polgármester ur által megküldetett 42 frt.

14-szer. A pennybank igazgatósága a zsebesi, deteki és jászó-mindszenti tüzkárosultak javára küldött 50 frt.

Ezek szerint a nagy-szalánczi tüzkárosultak a fennebb kimutatott 691 frt 21 krnak ⅔-dát 460 frt 30 kr., Kassa város által adott 100 frtot, a m. kir. gazdasági tanintézet által adott 42 frtot, összesen 602 frt 30 krt; a felső-meczenzéfi tüzkárosultak a 691 frt 21 krnak ⅓-dát 230 frt 41 kr. a nagyméltóságu belügyminiszterium által utalványozott 120 frtot és a Kassa város által adott 100 frtot, összesen 450 frt 41 krt.

A Baskai tüzkárosultak a nagymélt. belügymin. által adott 120 frtot a kassai inség-segélyző bizottság által adott 100 frtot és Kassa városa részéről adott 66 frt 15 krt, összesen 286 frt 15 krt kapták és illetve kapják, mint a jótékonyság és a felebaráti szeretetből eredő könyöradományokat, melyek a helyi inség-segélyező bizottságok közremüködése mellett fognak a valódi inséges tüzkárosultak között a járások föszolgabirái utján felosztatni.

A zsebesi, deteki és jászó mindszenti tüzkárosultak javára a gyüjtés még folyamatban van, erről tehát ezidöszerint még számot nem adhatok.

Midön a gyüjtés ezen eredményéről a nyilvánosság előtt beszámolok, egyuttal hálásan köszönöm meg a mélyen sujtott kárvallottak nevében a kegyes szivü adakozók nagylelküségét, melylyel inséges embertársaik nyomorán enyhiteni segitettek.

Kassán, 1893. évi szeptember hó 19-én.

Fábian,
alispán.

Henneberg G. (cs. kir. udvari szállitó) **selyemgyára Zürichben. privátmegrendelöknek közvetlenül** szállit: **fekete, fehér** és **szines** selyemszöveteket, **méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig** postabér- és vámmentesen, sima, csikos, koczkázott és mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különbözö minöség és 2000 különbözö szin s árnyalatban.) Minták postafordulóval küldetnek. Svájczba czimzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó. 14—19

Kassai szinház.

A szinészek Kassán. Tegnap óta szokatlanul megélénkült a szinházátjáró környéke. A muzsatemplom vakolathámlott falai alatt nyüzsgő sokadalom vert tanyát. Itt vannak a szinészek. Tegnap jöttek Eperjesről Kassa város falai közé, hol müködésüknek ismét uj tere nyilik. Eljöttek az uj szinészek az uj publikum közé. Alig ismeri egyik a másikát, mégis mint jó ismerösök, régi jó barátok üdvözölték egymást. Az állomáson, hova a szinészeinket hozó vonat volt beérkezendő, nagyszámu közönség gyült össze fogadásukra, kiknek élén Münster Tivadar polgármester a város nevében hivatalosan fogadta öket. Ma és tegnap a szállás és lakásfogadás problemájának helyes megoldásával voltak elfoglalva szinészeink és szinésznőink, mi azonban nem gátolta öket abban, hogy a mai előadás próbáit meg ne tartsák. Ma este Karczag Vilmos „Lemondás“ czimü nagyhirü darabja kerül szinre, melyre itt is felhivjuk a közönség figyelmét. Derék szinészeinket pedig ismételten és a legmelegebben üdvözöljük Kassa város falai között. Éljenek!

Megnyitó elöadás.

Páratlan — **Kassa városi szinház.** — Bérletszünet

Ma szerdán, 1893. évi október hó 4-én itt először

A lemondás.

Eredeti társadalmi szinmü 4 felvonásban. Irta: Karczag Vilmos. (Rendező: Mészáros Lajos.)

Személyek:

Korolán gróf	Halmai Imre
Géza, fia [illegible]	Mészáros Lajos
Boldizsár báró	Szilassy Imre
Pártos Elek, titkára	Károlyi Gyula
Taba gróf	Pesty Kálmán
Herzenberg, nyugalmazott [illegible]	Rezy
Kovács Bálint	Nagy [illegible]
Orvos	Lang [illegible]
Öregy báró Boldizsárné	Náker Irma
Dorsay Irén, Korolán gróf neje	Kissné-Breznai A.
Tekla, báró Boldizsár leánya	Láng Ilona
Sarolta grófné	Erdélyi Gizella
Petőné, [illegible]	[illegible]
Szolga	Rákossy
Kertész	Boross Pál

Idő: jelenkor. Történik gróf Korolán vidéki kastélyában.

Holnap csütörtökön, október hó 5-én, páros bérletszünetben

A madarász.

Közkedveltségü nagy operette.

Kezdete 7 órakor.

CSARNOK.

Epizódok az önkéntes-életből.

Irta: **Béldi Mihály.**

(Vége.)

A hadnagy végre a meglepődés és bosszuság hangján szólt s igy Bélának minden kedve elment és nyiltan bevallott mindent, hogy ő az asztalon találta az irást. A hadnagy megnézi; ez nem az ö irása, itt valami gonosz kéz müködött közre. Kérdezösködtek az őrt álló bakáktól, hogy kijött haza az éjjel, egyhangu vallomás: senki. (A kaput kinyitó saját puczerem volt, akit könnyü volt rábirnom, hogy hallgasson, mint a csuka.)

Béla s a hadnagy előtt az egész dolog megfejthetlen misztikus titok rejtély lett; annyit azonban tudott, hogy akinél a Zola lesz, az a bünös.

Két-három nap mulva Béla hozzám jön s elbeszéli nekem az esetet, de ugy, hogy mig ö künn volt, történt a dolog. Én mosolyogtam, amit ö különösnek talált, talán gyanakodott is. Nagy szemeket meresztve ámultam e dolgon s kutattam, hogy ki lehet az a titkos személyiség. Ezután olvasni való könyvet kért tölem s amint keresgélek, észreveszem Zoláját, el akarom gyorsan tüntetni, de ö is megpillantja, kiragadja kezemből s kérdöleg rám bámul. — Künn voltál te, igen! S a pricsen ki aludt?

E néhány szóból mindent megértett Béla.

Meg köllött igérnie, hogy a fölfedezésről a hadnagynak semmit se szól és megfogadni, hogy irányunkban többé nem lesz oly szigoru; mint vártakomandáns kiadja legényeinek a parancsot, hogy ha a „Werda?“-ra „Önkéntes!“ a felelet, azt rögtön be kell ereszteni és feltartóztatlanul tovább engedni.

IV.

Legjobban kedveltem mindig a patrullirozást, ha t. i. mint hirszerző örsparancsnoknak küldtek ki, hogy az ellenség számát, helyét, állását és esetleges támadási irányát kikémleljem s erről a föcsapatot haladéktalanul tudósitsam.

Az ezred zöme egy szép juniusi reggel 5 órakor már indulásra készen állott a dorogi uton. A századparancsnokok már átadják a jelentést az ezredesnek, aki a tiszteket maga köré gyüjti. Ezek térképet vesznek elö s hallgatják a nagy taktikáju magyarázatot, a mi a mai harcz helyét, irányát és czélját jelöli meg.

Én Pista barátommal, aki inkább fütyül, mint taktikát tanul, (saját szavai szerint), (amit bizony én is szivesebben teszek), egy századnál voltunk s a különféle irányok felé való mutogatásból körülbelöl sejtettük a mai gyakorlat helyét.

— Te Pista, — szólok a kéklő hegyek felé bánatosan merengő barátomhoz — megint oda megyünk, ahol multkor megfutottál az ellenség elől, amiért gyávának nevezett a kapitány Donnerwetter, amin aztán oly keserves könnyeket hullajtottál, hogy nagyságra nézve vetekedtek a strucztojással.

— Szíveskedjél viczczeidet tisztelt családod nagyrabecsült alapítója emlékének szentelni (vagyis figurázd ki az öregapádat.)

— No, no, ne dühöngödj. Nézd ugyancsak komisz helyre megyünk ma; alighanem meg kell másznunk azt a 300 lépcsőfoku buta Béla szkálát s az egész erdőt befogjuk barangolni.

— Nem bánom én, csak patrull-kommandáns legyek, a többi az én gondom; majd alszom én vagy ellenséget fogok. (Akartam mondani: Vagy megfutsz tőle.

Az ellenség már 4-kor kiment s helyét a kijelölt pontokon elfoglalta valahol az erdő surüjében, ahol magát a védelemre megerősitette. Az én századom volt megbizva hirszerző őrként s mivel én az első szakaszban voltam, annak parancsnoka én lettem; megjelölték körülbelől az irányt, ahol az ellenség föltalálható lesz. Két okos, éles látásu bakát előre küldve, hogy a legcsekélyebb gyanus dolgot is rögtön jelentsék nekem, azaz sipjuk jelzésével tudtul adják.

Utunk eleintén szőlőhegyek mellett vezetett, körültük meredek partok, ugy hogy kifelé semmit se lehetett látni; később szántóföldekre érkeztünk, ahol mély gyalogösvény vezetett, szélén bokroktól környezve, ami által az ellenség szeme elől védve voltunk. Egy-egy bakát a bokron tulra küldtem, nehogy meglepjenek bennünket oldalt, amint a multkor a Dezsővel történt. Epp szét akartam nyitni térképemet, hogy a terepet tanulmányozzam és tájékozódjam, amidön élénk puskaropogást hallok. Intek, hogy: nieder! Ovatosan az árok szélére kuszom, hogy megtudjam, mi baj van, de semmit se fedezhettem föl. Az előre küldött legények azzal a hirrel jönnek vissza, hogy nem messze tőlünk lehet az ellenség szintén előrekülött patrullja, mert a puskaropogáson kivül még töredezett hangok is hallhatók: halt! an! feuer! hurrá! Főcsapatunk egy másik irányba küldött előőrse bizonyára találkozott az ellenséges őrszemekkel s most tönkrelövik magukat. A legnagyobb óvatossággal megyünk előre. A puskaropogás megszünt, de nemsokára figyelmeztetnek, hogy mögöttünk a mi utunk nyomában nyugodtan jön egy kisded csapat. Az egész örsömet rögtön harczvonalba állitom s mivel látom azok sapkáján a fehér jelvényt, ami ellenséget jelent, nagyban tüzelni kezdek rájuk; ezek azonban — horri biladitu! — egész nyugodtan — ezt semmibe se véve — előre jönnek. — Végre szuronyszegezve rohamot intézek s — szent kerubok és szerafinok! — hát amint egész közelünkbe érnek, látom, hogy ezek az én századbeliem Pista kommandója alatt, aki iszonyu rö-högések közt előre jön s elmondja, hogy öt ugyan más irányba küldték, de tudván az én utamat, amely a szamóczára s jó vizre vezet, ide tartott.

— Ejnye te kópé! Hát ez csalt utánam? — Hát mi mas ördög? Csakis azért lövettem meg magam kétszer teljesen, — tán hallottad is a puska ropogást? — Hogyan? — Amint a szőlőhegyen át erre igyekszem, semmi veszélyt nem sejtve, vigan haladok, egyszerre csak oldalt nekem jön egy kis sereg s rám lő. Én fülemet nem mozgatva, flegmatikusan laufsrittben végre ide ebbe az árokba jutottam, ahová azok már nem követtek. Hogy aztán kissé megtélemlitselek, töltettem a fehér jelvényt, amin te megrökönyödtél; s igy már kétszer vagyok agyonlőve.....

Jót nevettem e sikerült tréfán s most kétszeres erővel, egyszersmind kettőzött éberséggel haladtunk előre; mivel sejtettük, hogy az ellenséges őrszemek itt a közelben lesznek; de jó ideig semmi nyomuk sem látszott. — Jó félórát haladtunk elég kényelmesen, amidön végre a fenyő erdőbe értünk, amelynek illatos levegője és szép puha pázsitja önként kinálkozott, hogy itt pihenőt tartsunk, — alig ülünk le, Pista rá akar gyujtani, amidön zörejt hallunk egész közelben.

Rögtön auf! s a másik pillanatban már harczkészen álltunk. Bozontos fej tünt elő a bozótból, én arra tartok, ez futásnak ered, én utána s két másodpercznyi laufsritt után az ellenséges katona megbotolva leesik, megadja magát és csapatomhoz vezetem. — Nini! Hisz ez Kurucz a 9-ik századtól — szólnak embereim.

— A 9-iktől? Lehetetlen. Hisz a 9-ik nem ellenség, csak az 1., 2., 3., 4-ik. — Pedig ez Kurucz, a 9-iktől káplár ur.

— A 9-iknél van? — kérdem a delinkvenst. — Igenis, jelentem alássan, — szól az elfogott — én a nájnte kompániától vagyom. — S ki a kommandástok? — Önkéntes ur D. Dezső.

No most értem a dolgot. A Dezső, az a lókötő, szintén feltüzette a fehér stráflit, nehogy az ellenség őt észrevéve, elfogja. — Ti hunczutok! Mindketten egy huron pendültök!

Pista biztatására tovább mentünk ama tisztás felé, ahol a szamócza terem. Már közel voltunk a helyhez, amidön élénk beszélgetést hallunk. — Te, mintha a Dezső hangját hallanám. — Dehogy, hisz nem látod, hogy ellenség. — Azok éppen háttal voltak felénk fordulva, mi nesztelenül oda megyünk, körülfogjuk őket. Csakugyan a gaz Dezső volt, dus lakmározást csapott ott helyben a szamóczán, amire mindhármunknak fájt a fogunk. Később kisült, hogy a Pistára a szőlők mellett a Dezső lött, aki a legnagyobb gazficzkó lévén, rögtön feltüzette a stráflit. Most már három csapat együtt lévén, még könnyebben fürkészhettük volna ki az ellenséget, ha ott nem lett volna az a kérő-váró szamócza; csábitásainak ellen nem állhattunk, egyesült erővel neki estünk s lukullusi módon zabálánk belőle.

Te Dezső! Nincs az az angol lord, kinai mandarin, amerikai jenki vagy magyar mágnás, akit én most magam fölött nagyobb urnak ismernék el; oly fölséges ez a pástétom, hogy villamos lámpával sem találhatni különbet. No, no, lassan a testtel — szólok — csak vigyázzatok, mert az ördög nem alszik! — közelbe örködő legényeket küldtünk, akik a szamóczának majdnem tökéletes lelegelése után, hirül hozzák, hogy — a bagoly rugványozza meg! — egy csapat közeledik.

Nemsokára ott állt a csapat hadnagy ur Murml vezetése alatt. Amint hármunkat (szép virágszálak! — gondolhatta) együtt lát, kérdezi, hogy kerültünk ide. Véletlenül, hadnagy ur, most éppen: várjuk a kiküldött embereinktől a jelentést. No én nem hiszem ezt, hogy vélet enül kerültek ide. Tán a szamócza, mi? Már el is pusztitották innen mind. Jól van. Tudom én azt. Onök itt egymásnak találkát adtak, hogy pihenjenek és legeljenek. Fölösleges a mentegetődzés. Onök a helyett, hogy kötelességüket teljesitették volna, ide jöttek mulatni. Háboruban ezért főbe lövettek volna! Holnap rapporton jelentkezzenek!

Mi alig juthattunk szóhoz, különben se kivánt fölvilágositást. Belenyugodtunk (hisz félig igaza volt! de nem értettük, hogyan tudhatta ő meg, hogy mi itt vagyunk, vagy csak sejtette, vagy neki is a szamóczára fájt a foga, s nem találva többé azt itt, boszus lett. Amint elment a hadnagy, a következő pillanatban már kinyilt a baka-ajkak kapuja (őrmester ur „bagóleső"-nek nevezi) s mintha petárdával robbantották volna szét a zárat, ugy folyt a sok czifraáldás két perczig, mintha az egész század arra vállalkozott volna, hogy ott nyomban összeállitja és megszerkeszti a magyar káromkodások szótárát.

Mi, hárman, bár luteránusok vagyunk, minden szentet segitségül hivtunk, hogy meg ne büntessenek — de a szentek erre egyátalán nem mutattak hajlandóságot, a minek okáért másnap per hét napi ájneczelt utalványoztak ki mindegyikünknek.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**
Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

Friss érkezésüek:

friss kaviár,
friss szardinia,
friss oroszhal,
kitünő őszi tátrai juhturó,
különféle sajtok,
asztali borok.

230—30 Vizy Domonkos
füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete
Kassán, főutcza 53. sz.

A szlatvini savanyuviz főraktára.

UNGAR GYULA
a
nemzetközi-vasutak
központi-szállitási
és 338 1—2
elvámolási-hivatala
Kassa
Rózsa-utcza 2. szám.
Szállitási, elvámolási, gyüjtőforgalmi iroda.
Gyüjtőforgalom Prága, Bécs, Budapestről Kassára.

Bérleti hirdetmény.

Az **„Európa szállodában"** az összes földszinti helyiségek, melyek a diszesen felszerelt és berendezett **kávéház, étterem** és mellékhelyiségekből és négy egymásba nyiló utczai szobából álló **lakásból** állanak, szakavatott és óvadékképes vállalkozónak azonnal bérbeadatnak.

Az **„Európa kávéház"** Kassa város legszebb és leglátogatottabb részén fekszik, a legvilágosabb és legtágasabb kávéház a városban, diszes berendezéssel, melynek ugyszintén a hasonminőségü étteremnek is szakavatott vállalkozója, annál is inkább biztos jövedelemre számithat, mivel a tulajdonos kezelésében levő szálloda számos vendégei és utazói nála ellátást és otthont találhatnak.

A **kávéház és étterem** a legjobban van berendezve és a szükséges ingó tárgyakkal felszerelve, minélfogva bérlőnek az ovadékon felül csupán forgalmi tőkével kell birnia.

A bérletre vonatkozó feltételek a tulajdonos alólirott meghatalmazottjánál megtudhatók.

Demeter Titusz,
339 1—3 ügyvéd, Kassán forgács-utcza 8. szám.

„LE GRIFFON"
a legjobb valódi franczia szivarka-papir
kapható minden jobb kereskedésben.
317 8—150

Nagy szőnyeg-eladás.

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy **az őszi és téli idényre**

nagyszerü külön osztály szőnyeg-, függöny- és butorkelme-raktárunkat tetemesen megnagyobbitottuk.

Kedvező és nagy zárlataink által, **elsőrendü gyárakkal,** azon kedvező helyzetben vagyunk, valamennyi czikket **szerfelett mérsékelt árakon** eladhatni. **Szobák bevonására különösen ajánlhatjuk:**

Valódi brüsseli szőnyegeket	Valódi axminiszter szőnyegeket	Valódi angol velour szőnyegeket	Valódi hollandi szőnyegeket

Ezenkivül dus raktár következőkből:

Valódi perzsa és smyrna szőnyegekből.

Szalonszőnyegek	Ebédlő-szőnyegek	Futószőnyegek	Cocos futók
Lábtörlők	Ágyszőnyegek	Angoraszőnyegek	Ágy- és asztalteritők
Flanelliteritők	Divánteritők	Csipke és szövetfüggönyök	Portiéres
Vitrage	Peluche teritők	Uti takarók	Lambrequins

248 20—30 Tisztelettel **Széman Testvérek.**

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, péntek 1893. évi október 6. 114. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdekli küldemények czimzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban főutcza 58. sz.
Továbba következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Voglér Bécs: Eckstein Bernát üdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vecs utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Danbe G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Az aradi Golgotha.

A mi szivünk kegyelete minden esztendőben elzarándokol az aradi Golgothához, a hol a gyermekifju ábrandjait szövi, a hol az agynak minden egyes sejtje a hazaszeretetnek, a honért való lelkesedésnek erősségeit szivja föl, a hol megtanul élni és halni, ha kell a haza dicsőségére, mert a kik ott pihennek, ezért küzdöttek mint félistenek, és meghaltak olyan nyomorult halállal, mint a gonosztevők.

Életükben nem tudták büszke lelküket megalázni, halálukban akarták meggyalázni őket. A dicső eszmék: a haza, szabadság hőseit olyan itélettel sujtották, minőt az orgyilkosokra, utonálló zsiványokra szabnak.

Azt akarták, hogy emlékük elveszszen a gyalázatban, hogy arczpirulás nélkül senki se tudjon reájuk gondolni.

De csalódtak, mert nem a büntetés, hanem a bün neme, nem a jutalom, hanem a tett gyalázza meg, vagy emeli föl az embert. A nemzet fájdalmát tehették még sajgóbbá, de a dicsőség sugarát, mely a vértanuk fejét övezi, egy árulattal sem tették homályosabbá, a kegyeletet szemernyivel sem rontották meg.

Ha kipirul arczunk emlékezetöknél, az nem a szégyentől van, szégyenre nincs, nem nekünk van okunk...

Visszaszáll a lélek a rég letünt időkbe: felujul a mult kor, három hosszu század nehéz küzdelmével, sötét, vészes törekvéseivel. Látjuk ismét a tátongó örvényt, amint nagy éhesen várja az áldozatot, és a mitsem sejtő elbóditott, elkábitott áldozat közeleg az enyészet felé. A zsivaj a csalfa sut ogás elkábitja agyát, csilámló, villogó fényességek elveszik szeme világát s megyen előre, amerre a titkos kéz vezeti: a biztos halál felé...

A ókor választott népe fölött őrködött az urnak végtelen kegyelme, a magyarok hazája fölött őrködött választott Istene.

Támadtak próféták, virrasztók az éjszakában, mindent látó szemmel. Fölemelték hathatós szavukat. Föllármázták az alvó nemzetet.

És a nép fölébredett, megértette a hivó szózatot, a fenyegető veszélyt. Tettre készen gyülekezett az előviharban lobogó zászló alá, melyet Bocskay, Bethlen, Thököly, Wesselényi, a Bárthoriak és Rákóczyak tartottak kezökben. Végig küzdötte a szabadság szent csatáit, széttörte a kezére lopott bilincseket.

1848-at irtak. Még egyszer felujultak a mult idők törekvései, az egységes osztrák birodalom eszméje, még egyszer feltámadott sirjából, hová, — azt hittük, hogy már eltemettük — föltámadott és eljött kisérteni. A veszély még nagyobb lett, mint eddig, az ellenállás még dicsőbbé lett.

A világteremtés csodái felujultak, a semmiből hadseregek támadnak, a puszta lelkesedés fegyvereket teremtett. Sietett mindenki leróni szent kötelességét, mint a spártai nők, az anyák, a hitvesek, maguk küldték gyermekeiket, férjeiket a csaták tüzébe, magok adták a pajzsot kezökbe: ezzel, vagy ezen...

És ki hitte volna, hogy a hazát szeretni oly nagy bün, a hazáért halni lázadás!? Mintha az Isten próbára akarta volna tenni a nemzet életerejét: a csatát árulás folytán elveszitettük és következett a boszuállás.

Boldog volt: aki a harczmezőn elesett, mert nem látott, nem érzett semmit. Megkezdődött az emberhajsza. Ezren lettek földönfutókká, másokra a börtön vak éje szállt, ismét mások életökkel bünhődtek a polgári erények legfenségesebbjeért: a hazaszeretetért.

Meghaltak mindnyájan, a harczok vezérei! de kihullott vérük minden paránya a dicső eszme uj csirájává lett.

A székely rege szerint a vérrel kevert vakolattal leronthatatlan várat épithetni. Az ujkori Magyarország felépitésénél lényegesen szerepelt a vér s ez — erősen hisszük — záloga szilárdságának.

Nem haltak hiába a hős vértanuk, mert a honfi kegyelet elzarándokol poraikhoz s az ihletett lélek megérti, a mit sirjok felett a szellő suttog: menjetek vissza hazátokba s mondjátok meg, hogy akik itt nyugszanak, teljesiték szent kötelességöket!

Nem haltak meg hiába, mert a mint a költő mondja: „Az igét, melyért éltet áldozának, szivébe irták az egész hazának!“

Innen-onnan.

Amerikai kinos.

Félredobva kaptát, kalapácsot, asztalhoz ültem, hogy a „Csiricsári Csarnok“ legutóbbi számát végig olvassam. Alig olvastam végig az ujdonsági rovatot, hát — uramfia — szemembe ötlik egy árverési hirdetmény, melylyel köztudomásra hozatik, hogy a Kaptafa Bálint összes vagyonára ki van tüzve az árverés.

Arczomból kikelve, nemes haragra gyuladva, darabokra téptem a „Csarnok“-ot. Mért ne is tettem volna, mikor pár száz forintnyi adósságért meghurczolják benne az én becsületes nevemet.

Asszony, teleségem, Sári, Náni, Kati, Juczi, Pali, Feri, Jani gyermekeim, jöjjetek elő, lássátok, halljatok, tejünk elől el fogják a házat liczitálni... Feleségem sirva fakadt, a gyermekek pityeregni kezdtek, én bozontos hajamba markoltam mind a tiz ujjammal...!

— Mi lesz belőlünk, sóhajtá feleségem?

— Mi lesz? Megyünk a más házába lakónak, fizetünk drága házbért s ha a csizmadiamesterség továbbra is oly rosszul fog menni, kivándorlok Amerikába...!

A zajnak, lármának, sirásnak és sohajtozásnak, halk kopogtatás vetett véget.

— Szabad!

Czérnafy Balázs lépett be.

— Jó estét kollega, mi baj van nálatok, hogy igy szanaszét vagytok, talán rosz vásárod volt, vagy...

— Szervusz kollega, ülj le és képzeld, minő fátum ért a mai napon, a „Csiricsári Csarnok“-ból azt olvastam az imént, hogy pár száz forint adósság miatt összes vagyonomra ki van tüzve az árverés... Hát nem szörnyüség ez? A mesterség nem megy, pénz nincs, fizetni nem tudok, kilenczen ennénk, ha volna, mindennap a kenyeret és most liczitáczióval fenyegetnek az ujságban.

— Biz ugy vagyunk azzal, édes kollega, ami mesterségünk, a csizmadia mesterség, nem ér egy ütet taplót sem, három vásárba sem árulunk 5 pengőt, az adóért pedig majd megnyuznak s ha adósságot csinálunk szorult helyzetünkben, akkor meg a házat liczitálják el fejünk felől...

— Ilyen eset csak ebben a boldog Magyarországban fordulhat elő, honnan ezrivel vándorolnak ki Amerikába...

— Ejnye, ejnye, mily jó, hogy Amerika szóba jött — szólt Czérnafy Balázs — különben el is feledtem volna, hogy épen Amerika hajtott ide...

— Amerika? Ide? Szólt Kaptafa uram, mély csodálkozással.

— Igen, igen, itt az ujság, tessék olvasni...

— Ujság? Juj, ki nem állhatom az ujságot, mióta az én becsületes nevemet beleirták.

— De kérem, kedves kollega, itt nagyon fontos dolog van ám közzétéve... Örökségről van szó...!

— O... öröksé... géről?

— Természetes, hogy örökségről. Tudja-e, de hogy is ne tudná, hogy a testvére tiz évvel ezelőtt Amerikába vándorolt?

— Tehát Miklósról van szó?

— Csak türelem és olvassa el, ami ebben az ujságban áll: Kaptafa Miklós Amerikában, félmillió

TARCZA.

Az asszonyi lélek.

A mikor megtanult már mindent s a fárasztó, nehéz küzdelemben egykor daliás alakja meggörnyedt, hullámos haja összbe vegyült s agya a roppant erőfeszitésektől elkábult, megszibbadt; amikor áldotta őt az egész világ, s sarui nyomát mélységes, rajongó szeretettel csókolta a nép; — a mikor a lánglelke örökbecsü termékeit, ezer és ezer találmányát pazar kézzel, egy milliomos bőkezüségével osztogatta szét ember társai között, hogy boldogitsa velük a márványpaloták fejedelmeit és a viskók lakóit, hirtelen kimerülni érezte erejét, csüggedt lett s nyugalomra vágyott.

Szivében valami sajátságos fájó, marczangoló érzés feszkelte magát, mely üzte, zaklatta őt nappal, s durván háládatlanul és önkényesen lopta le szempilláiról az álmot éjjel, mely elfoglalta agyát, s megzsibbasztotta gondolkozását; mely megfogva tartotta szüntelenül, s melytől szabadulni nem tudott; örökké gyötörte; a magányosság érzete.

Kivánta volna, hogy otthona legyen, mely nyugodalmas, barátságos és derüs! Szerette volna oldala mellett látni hitvesét, a kinek szemei csillogók és fényesek, s rózsás ajkai mosolygók. Szerette volna, ha ház táját zajgó apróságok lepik el, akik térdeire másznak, s czibálják hosszu szakálát, a kik pajkosak, elevenek és fürgék, mint a kis ördögök, de a kiknek egy felcsengő kaczaja mégis többet ér a föld minden tudományánál és a Krözusok minden kincsénél.

Ellenállhatlanul, gyönyörre szomjas szivének minden vágyával kivánta az — asszonyt, aki koronája és büszkesége a férfi életének, a ki nélkül az élet csak puszta tengés, s aki nélkül a dicsőség örömtelen és meddő.

...És lassankint hire terjedt a föld minden népei között, hogy a nagy tudós, a kinek saruit csókolják és a kiért minden nyelven imádkoznak: a földi gyarlóságok babéraira vágyik s — asszonyt keres.

*

Oh minő istennők, minő észbontó, vakitó szépségek voltak azok, a kiket naponta seregesen vezettek a nagy tudós karosszékének szőnyegekkel boritott zsámolya elé, hogy feldicsérjék bájaikat, hogy ragyogtassák szellemöket, hogy a nagy tudós közülök válaszsza ki azt, a kivel életét megosztani és folytatni akarja, a ki szerencsés lesz e lángoló lélek sugarainak melegét és hevét közvetlen közelből magába szivni, s azoktól megitta odni...

Oh minő szépségek voltak!

Leányok, a kiknek termete karcsu, ringó és gyönyörüséges. A kiknek hamvas érintetlen arczait a szégyenkezés szüzies pirja fu ja be, s a kinek égszinü szemei visszatükrözik lelkük üdeségét és tisztaságát. Leányok, a kiknek a haja feketébb az ébenfánál s szemeik sötétebbek a csillagtalan éjszakánál. A kiknek gümbölyü karjait aranyos, selyemlágy pihe boritja, a kiknek keble telt, mozdulata szilaj, a kiknek arcza belső hőtől majd kicsattan, s kéjesen lehunyt pillák alól üdv, kárhozat ragyog elő.

Oh minő szépségek!

Az agg tudós olykor szivéhez kapott, mely hangosan dobogott s eltakarta szemeit, melyek a természet szépségeinek e nagy tökélye láttára elhomályosultak.

Választani, — de hát mikép? Mikor mindegyik egy-egy tökély, egy-egy bámulatos remeke a mindenek nagy alkotójának!

Eh, végre is erőt vett szivén, kiválasztotta azt, a ki valamennyi között a legszendébb volt és legártatlanabb.

Egy bájos szőke szépséget, a kinek aranyhaja bokáig omlott alá, s akinek szende, félénk arczocskáján boldogságos mosoly ült.

*

És most ujból hozzá fogott a tudós a munkálkodáshoz.

Hitvese, a ki odaadó volt, hü és engedelmes, segitette, gyámolitotta, biztatta őt. Már nem érzett csüggedést és táradságot. Felfrissült a bájos nő karjaiban s ujra éledt, ha annak ártatlan, csillogó szemeibe nézett.

Lassankint ismét visszavonult mühelyébe eszközei közzé. Megesett olykor, hogy napokat és éjjeleket töltött egyfolytában, csak néha, néha egy pillanatra kereszve fel hitvesét, a kit nem ellenőrzött semmikép, s akinek hüségében megbizott f ltétlenül.

Az asszony tudta ezt jól, s elbizakodva, ártatlanul tekintő kék szemeiben és szende, naiv mosolyában: igyekezett dolgait — melyekben az ősz mester egy tanitványa is segitségére volt — olyképen intézni, hogy férje lelkében a gyanu soha fészket ne leljen.

A nagy tudós pedig, akinek — mint emlitém; a saruit csókolták, s akit a népek imáiba foglaltak: boldog volt és dolgozott.

Hálás akart lenni neje iránt, a ki őt visszaadta az életnek, s báláját mindenkép leakarta róni.

Egy készüléken dolgozott, melynek eszméje az ő lelkében fogant meg először, s a mely a nőnem tökéletességét lett volna hivatva fokozni.

Egy készülék volt ez: melylyel a női lélekbe lehetett látni.

forint hátrahagyásával, magtalanul elhalt. A szép öszszegre magyarországi örökösei kerestetnek.

Kaptafa uram, örömében ujongani kezdett. Házisapkáját földhöz vágta, közel volt a megőrüléshez…

— Lássa, édes kollega, mikor a csapás legnagyobbnak látszik, akkor van legközelebb az isteni segedelem…

— Hála ennek az ujságnak, 100 forinttal jutalmazom meg, aki beleszedte ezt az ujdonságot, kollega ur szives megfigyelmeztetéseért sem maradok hálátlan…

— Köszönöm, kedves kollega, szives igéretét, de telni fog a félmillióból egy kis jutalom az én számomra is…

— Tudja mit, én pár nap mulva Amerikába utazom és kezembe kaparitom a félmilliót. Oh, én vagyok a világ legboldogabb embere. Most, most már mit sem adok a „Csiricsári Csarnok" arverési hirdetményére, hadd liczitálják el ezt a viskót, veszek magamnak a fóutczán, a legszebb helyen egy diszes, emeletes palotát és ur leszek. Hah, megyek, megyek Amerikába és felkezelem a nagy összeget. Asszony, asszony takarítsátok ki ezt a tőkét, szerszámot, nem egy félmillió örökösének házába illenek azok.

Kaptafa uram, néhány nap mulva, vonatra ült és Amerika felé sietett. Utközben folyton arról álmodozott, hogy a félmillió forintból milyen ur lesz, milyen nagyszerü dolgokat fog véghez vinni…

Utközben a vonat, a H—i állomáson, huzamosabb ideig állt, bevárta, mig az ellenkező irányból jövő vonat megérkezik. Kaptafa uram türelmetlenül várta a vonat megérkeztét és az öt tovaszállító vonat nak megindulását. A várt vonat megérkezett és egy ismerős arczu férfi szállt abból ki, láttára Kaptafa uram elképedt, gondolkodni kezdett, nem ez-e az ő fivére, aki állitólag Amerikában elhalt és félmillió forintot hagyott reá. Az örökségnez fűzött remények oszladozni kezdtek.

Itt nincs habozásra idő, megszólitom, de nem, hiszen a halottak nem támadnak fel, mégis megszólitom, hátha…

— Uram…

A megszólitott néz, néz és nyakába ugrik, össze vissza csókolja Kaptafa uramat s csak aztán kérdé: — Te vagy az Bálint, egyetlen testvérem?

Kaptafa Bálint alig tudta kimondani, hogy igenis én vagyok én…

— Hát hova utazol?

Kaptafa uram szó nélkül nyujtotta át azt az ujdonságot, mely szerint félmillió örökségre volt kilátása.

— Tehát Amerikába akartál utazni, hogy az általam hátrahagyott félmilliót felvedd? No, kedves bruderkám, te ugyan szépen felültél egy bolond hirlapi kacsának, melyet nem tudom honnan vettek, de elég az hozzá, hogy én élek s épen ezért igyekszem haza, hogy a magad kezelt apai örökséget átvegyem, mert egy kis ahhoz szükségem van pénzre…!

— Nincs nekem semmim sem, koldus vagyok, házikómra is ki van tüzve az arverés…

— Akkor, kedves testvér, nem is fáradok haza, veled nem akarok veled, visszatérek az Amerika felé legközelebb induló vonattal, te pedig szépen utazzál vissza, mert én még élek, s ha meghalok 3 gyermekem várja, az én általam kitandó örökségemet!

Kaptafa Bálint nagybusan hazautazott, házát elégedetten mondatarak és most kezében nem venne egy garasért pénzért sem, e helyett szorgalmasan dolgozik a csirizes sem gondolva az amerikai kincsre.

Ujdonságok.

A király nevenapja. Szerdán ülte meg az ország ő felsége nevenapját. Kassa városa is kitett magaért a magyar király névünnepén. Már kora reggeltől szép lobogódiszt öltött a város. A magánházak s középületek homlokzatán fonteztalosszant trikolórok lengtek, melyet itt ott, mint például a muzeumépületen a városi lobogók szinei tarkitottak. Kilencz óra után volt az ünnepi nagy mise a szemináriumi templomban, melyen maga megyés püspökünk, Bubics Zsigmond pontifikált. Az isteni tiszteleten részt vettek az összes helyben állomásozó katonaságok parancsnokságai és tiszti karainak képviselői. Jelen voltak az állami hivatalok főnökei, a hatóságok és biróságok, élükön Péchy Zsigmond főispánnal és Münster Tivadar polgármester.

Október hatodika. Szomoru gyászünnepet ül ma szerte az országban nagy Magyarországnak valamennyi fia. A templomok oltárainál gyász egyházi ruhás papok szolgáltatják a misét és mikor a mise vége elérkezik, megilletődve hangzik ajkaikon a „Requiescant in pace"… Tizenhárom aradi embert gyászol a nemzet, kik nem voltak ugyan aradiak, de a nevük Araddal van összefüggésben, mert ott lelték szomoru végüket. A tizenhárom aradi vértanu emlékének — mind megannyi hős katona, tábornok — ünnepe van ma. Kassán is megünnepelik. Az iskolák önképző köreiben diszközgyüléseket tartanak. Ifjuság és tanárok lerójják a kegyelet adóját a nemzet mártirjainak emléke iránt. Példával jár elöl a kassai főgimnázium, melynek a prémontreiekben oly hazafias vezetőjük van. De megüli a szinház is. Ma a kassai szinpadon a szinielőadást megelőzöleg Várady Antal „Tizenhárom" czimü költeményét fogják szavalni és 1848/49—67. némaképleteket mutatják be a Zichy testménye után. Azután pedig Jókai „A szigetvári vértanuk" czimü darabjának első felvonása, mindez az október hatodiki nap emlékét van hivatva megőrizni Kassán is.

Kinevezés. Kalocsay Kálmán dr. abauj-szántói albiró a kassai kir. itélő táblához tanácsjegyzővé rendeltetett be.

Az ujságirók otthona folyó hó 7-én, szombaton este alakuló közgyülését fogja megtartani a Fodor-féle Erzsébet szállodában levő helyiségében. E gyülésen fogják az alapszabályokat is megszerkeszteni.

Főuri esküvő. Gróf Hadik János hétfőn délelőtt tizenegy órakor vezette oltárhoz Zichy Alexandra grófkisasszonyt, néhai gróf Zichy Sándor leányát és most gróf Wenckheim Frigyes meg gróf Zichy József gyámleányát, a seregélyesi római katholikus templomban. A boldog párhoz Vetter plébános hazafias beszédet intézett az esketés után, és mesterkéletlen szavai mindenkit meginditottak. A seregélyesi grófi kastélyban elköltött fejedelmi lakoma után az ifju pár Velenczébe utazott.

Ajándék. A pennybank 20 frtot ajándékozott a kassai tüzoltóság alapjának, a melyért az egylet hálás köszönetét fejezi ki a humánus intézetnek.

Esküvő. Folyó hó 14-én vezeti oltárhoz Hanusovsky Ferencz m. kir. adótiszt Chrzanovszky Lujza kisasszonyt Chrzanovszky polgártársunk szép leányát.

Tüz Enyiczkén. Kedden a délutáni órákban Enyiczkén az egyik zsuptedeles ház teteje eddig még ismeretlen okokból kigyuladt. A tüz az akkori szeles időjárás mellett oly gyorsan terjedt, hogy rövid idő alatt már több ház lángokban állott. A község földesura Zichy Béla gróf látván, hogy sem a község lakóinak, sem pedig az állandó tüzoltóknak megfeszitett ereje nem elég már a pusztitó elem megfékezésére, táviratot intézett Kassára, melyben felkéri a kassai tüzoltóságot, hogy a nagy veszedelemben forgó község segitségére jöjjenek. Ezalatt Fábián János alispánt is értesitették az enyiczkei tüzvészről ki szintén tüstént kisietett a veszedelem szinhelyére. A Mihalik Béla főparancsnokkal élükön kisietett tüzoltóság azonnal hozzáfogott a tüzoltáshoz s az ottaniak segélyével mihamar sikerült is lokalizálni a tüzet ugy hogy csak az előbb lángbakapott 25 ház és melléképület hamvadt el, a község pedig meg lett mentve. Mindazáltal ugy is igen nagy a kár s a nyomorusság azoknál a szegény családoknál, kik kárt szenvedtek.

Az a posta! Elismerjük, hogy posta-intézményünk magas fejlettségi fokon áll és hogy a kassai posta-kerület e tekintetben a legkifogástalanabb módon felel meg szép feladatának és mégis ennek a hibája következtében esett meg, hogy a kassai törvényszéknek egy irnoka, Ripper József elveszitette állását és megfosztva ettől, ma ki van dobva az utczára. Miért? Hát a dolog ugy történt, hogy Ripper egy családját érdeklő hagyatéki ügyben, Ujpestre utazott főnöke engedelmével, de mert Ujpesten ügye szétmállott és pénze sem volt, hazatelegrafált, hogy a felesége küldjön neki utazási költséget, a melyet ez nyomban a kassai főpostán feladott, de Ripper hiába várta a pénzt, az sehogy sem akart megérkezni. Közben multak a kinos napok és végre két nap előtt, hogy állását ne veszitse, összekeresett pénzecskén hazajött Kassára és itt mert egy-két napot elkésett, a törvényszéken mással töltötték be helyét. Azt kellene perse most kérdezni, hogy ki felelős ezért a postai hanyagságért, a mely egy embert megfosztott a kenyerétől? Nem kérdezzük, hanem a posta-igazgatóság belátására bizzuk keresni, hogy hol van hát az a még máig is eltévedt postautalvány?

Sauer Emil zongoraművész november hó közepetáján Kassára fog jönni, hogy itt bemutassa művészetét a müértő közönség előtt. A hozzánk beküldött prospektusból, melynek czimlapján a művész és zeneszerző arczképe diszeleg, arról értesülünk, hogy Sauer az 1862. október 8-án született Hamburgban. Tehát még elég fiatal ember. Arcza rokonszenves, bajusz és szakáltalan, a haja pedig hosszu. Egy csomó kritika is van csatolva az életrajz után, jobbára németországi lapokból, melyek a lehető legnagyobb elismerés hangján szólanak a Sauer ur müvészetéről.

Germán-kávéháza uj tulajdonost kapott, a ki e helyiség kitünő hirnevét hivatva van növelni. E változásra vonatkozó hirdetést figyelmébe ajánljuk olvasóinknak.

Verekedés a csendőrökkel. Tökésen tegnap vigan peregtek az órák a korcsmában. Egynehány paraszt ember mulatott ott, vigan üritgetve a boros palaczkokat. Nemsokára három csendőr vetődött ugyanoda s a duhajkodó parasztokat rendreintette az egyik, mire annyira feldühödött egy a mulatók közül, hogy egy üres boros palaczkot vágott a csendőr fejéhez. Erre valóságos harcz fejlődött ki; mert a részeg parasztok mind neki támadtak a csendőröknek. A csendőrök eleinte szuronyaikkal igyekeztek távoltartani maguktól a nekibőszült parasztokat, majd mikor a helyzet komolyabbá vált, ők is szuronyszegezve támadtak. Ennek az lett az eredménye, hogy néhányan kisebb karczolásokat szenvedtek, az egyik duhajkodót pedig egészen keresztüldöfte a csendőr szuronya. A szurás veszélyes helyen érte a szerencsétlen embert s tüstént Kassára szállitották a kórházba.

Az abauj-szántói posta ellen mult vasárnapi számunkban foglalt panasz — mint tudósitónk irja — téves informáczión alapult. S minthogy az ellenkezőről győződtünk meg, azt ezennel örömmel helyrehozzuk.

Carlsbadi-czipők eddig legjobbaknak bizonyultak, kaphatók nagy választékban Aufricht H. divatkereskedésében fő-utczán, a kis-sétatérrel szemben.

Kassai szinház.

Lemondás.

Dráma négy felvonásban, irta: Karczag Vilmos. Először adatott a kassai szinpadon október 4-én.

Karczag Vilmosnak ez a jeles szinműve a budapesti nemzeti szinpadon ez év márczius 24-iki premiérje alkalmával nagy és maradandó sikert aratott. A közönség tapsolt, tombolt és a szerzőt meg a szereplőket szakadatlanul hivta a lámpák elé. A kritika is elég barátságosan fogadta a Karczag darabját.

Ma a kassai közönség is meggyőződhetett róla, hogy a Lemondás, melyről már eddig is annyi dicsérőt hallott, mai drámairodalmunknak egyik kiválóbb terméke s hogy szerzője hivatásos, tehetséges iró, kinek ép, finom érzéke van az emberi s társadalmi mélyebb problémák fejtegetése iránt.

Karczag „Lemondás"-a Kassán is szép és fényes sikert aratott.

A darab, melynek előadását mindenütt ily fényes siker koronázza, a következő meséből van megalkotva:

Az idős Korolán gróf, miután már jó ideje özvegy életet él, elhalt felesége után maradt egyetlen fia távollétében megnősül. Feleségül veszi az egyik ismerős mágnás családnál alkalmazott nevelőnőt, Dorsay Irént, kinek családja valaha jobb napokat élt a vidéki gentry-kuriában. Korolánt e házasság végtelenül boldoggá teszi, ámde a fiu, amint hazajön Afrika őserdeiből, hol tigris vadászattal s elhalt anyjára való emlékezéssel töltötte napjait, mód nélkül felháborodik azon, hogy anyja helyét egy jött-ment idegen foglalja el és atyját szenvedélyes vadakkal illeti, mig maga távozni készül. A gróf azonban energikusan válaszol és kényszeriti fiát, hogy mutattassa be magát mostohájánál. Ez meg is történik s a fiatal gróf egyelőre még nem utazik el.

A második felvonás remek jeleneteiben az ifju Korolán gróf mostohája elkeseritésén fáradozik. Mindent ellenére tesz és kiméletlenül bánik vele, jóllehet ezzel szemben csupán gyöngédséget tapasztal. Irén grófné elhatározza, hogy felfedi a fiatal ember előtt multját, melyen egy makulányi folt sincs. Gazdag földbirtokos család sarja volt, mely hirtelen elszegényedett. Özvegy anyja mindazáltal a leguriasabb nevelésben részesitette leányát, mig ő maga varrásból kereste kenyerét. A munkától megvakult a szegény öreg asszony s most már egyedüli támasza nevelősködő leánya lett, kit minduntalan ostromoltak a léha mágnás ficsurok. Ilyen támadások közepette, hogy erényét megőrizhesse, határozta el, hogy nőül megy a kezét kérő idős Korolán grófhoz. Ez a szende leánybiografia romantikus előadása teljesen meghóditja Géza grófot, ki bünbánóan s a szimpátiánál valamivel több melegséggel közelit Irénhez. Ekkor lép be az öreg gróf, kinek lelkében hirtelen a féltés ördöge foglal helyet.

A harmadik felvonásban az idős gróf féltékenysége már dominál, jóllehet sem alapja, sem pedig oka nincs. Felesége és fia ellen kikel. Megsérti mindakettőt. Fia azonban azzal nyugtatja meg, hogy a Boldizsár Tekla bárókisasszony kezét kéreti meg apja által; mit az apa előbb bocsánatot kérve hirtelenkedéseért, meg is tesz. Irén ezalatt megtudja, hogy Géza csak kénytelenségből cselekedett s majd az is kitünik, hogy Tekla Pártost szereti, az apja titkárát. E miatt Pártos és Géza gróf közt párbajra kerül a szerelmi és nősülési ügy, mit Tekla Pártos iránti szerelméből az Irén segélyével akar megakadályozni. Ez Gézát tragikus helyzetbe sodorja s egy remek jelenet végén mostoháját karjaiba zárja. Ekkor lép be az öreg Korolán, ki puskát ragad, hogy az ölelkezőket lelőjje, de még mielőtt használná puskáját, egy paralitikus roham ledönti s szélütött, béna lesz.

A negyedik felvonásban Géza a külügyminisztériumtól megkapja kinevezését és távozni készül Bécsbe. Korolán gróf él ugyan, de teljesen béna. Iréntől bucsuztában bevallja neki szerelmét Géza gróf, de Irén nem engedi meg, hogy csak érintse is, Géza elmegy, az asszony hosszan utána néz s majd lejön a kerti székhez, hova egy szolga épen most vezeti a férjét. Betakargatja az öreg paralitikust kendőkkel és szőnyegekkel, mellé ül és ölébe borul.

A vén tudós ugy okoskodott, hogy a tökéletes külső szépség csak egy megfelelő tökéletes szép lelket takarhat, melynek munkáját látni öröm lehet és boldogság.

És kedvvel, gyönyörrel dolgozott munkáján. Fáradhatatlanul, kitartóan, szorgalommal, lánglelke és geniejé minden tudományával és igyekezetével, mignem egy napon a készülék — megszületett.

És e napon az agg tudós titokzatosan mosolygó arczczal, s hangos dobogó szivvel kereste fel nejét, a ki szende és ártatlan volt most is mint mindig.

Az asszony hozzásimult, átölelte s — megcsókolta a kezeit.

Aztán maga mellé vonta a pamlagra s hizelkedve, játszadozott fürteivel.

Az öreg ember tulboldog volt a titokban, nesztelenül elővette készülékét, melyen oly sokáig dolgozott, s melynek most kellett volna megjutalmaznia fáradságait.

Elővette és kiváncsian, előre is reszketve a gyönyörtől — beletekintett az ártatlanul mosolygó szép asszony lelkébe.

Aztán hirtelen reszketni kezdett és felállott.

A készülék csakugyan hü volt és csalhatatlan, s egész valójában tárja elénk annak ő szende szép asszonynak a lelkét.

Az agg ember homlokán hideg veriték gyöngyözött alá.

Felemelte karját s lankadtan, roppant fáradságának gyümölcsét oly erővel sujtotta a földhöz, hogy ezer darabra tört.

Visszatámolygott mühelyébe s munkasztalára borulva, fájdalmasan elfacsarodó szivvel mormogta:

— Pusztuljon e készülék… s maradjon elrejtve az emberi szem elől mindörökre az a sok bün és kárhozat, a mi az asszonyi lélek mélyén van eltemetve…

—s —s

Ezzel a megkapó jelenettel végződik a darab. Ez a lemondás.

Ebből a rövid vázlatból is kitünik a darab minden szépsége, mely a mese ügyes, logikus szövésében nyilvánul. A mély pszihologiai motivumokon nyugvó darabot H a l m a y társulata a legszerencsésebben interpretálta. Ügyes, természetes és összhangzatos volt az előadás, a közönség pedig nem mondható hálátlannak.

A szépen megtelt ház publikuma több izben jutalmazta tapsaival a darab sikerét előmozditó szereplőket.

Az est hősnőjének Dorsay Irénnek személyesitője K i s s n é - B r e z n a y Anna asszony tünt ki kiváltképen könnyed természetes játékával, mely a G é z a gróffal, majd a férjével K o r o l á n gróffal való nagy s hatásos jelenetében tetőpontját érte el s méltán ragadta tomboló tapsra a közönséget. N i k ó Lina (a nagymama) határozott ügyességgel adta az arisztokrata nagymamának demokratikus érzelmü szerepét. Nem köznapi kedvességü jelenete volt L á n g h Ilonával (Thekla baronessz), midőn a nagymama és unokája szerepet cserélve, egymást utánzó mimikával a boldogtalan házasságok és messaliance-ok szomoru következményeit fejtegetik. A kis unoka, Thekla baronessz személyesitője a fin de siècle lány és a vidéki bakfis naivság sikerült egyesitőjét mutatta be maga magában. A közönség több izben megtapsolta. A darab menetével legkevesebb összetüggésben lévő epizód alakok közül E r d é l y i Gizellát tüntette ki a közönség leginkább tapsaival, s megjelenésekor hosszan tartó taps és csokor fogadta. A férfi szereplők közt M é s z á r o s Lajos (Géza gróf, az öreg Korolán fia) valósággal bravurosan oldotta meg feladatát. Mészáros játéka müvészi volt. Sikerében hihetőleg nagy része van magának a gyönyörüen megirt szerepnek is. Rögtönt első jelenetében megkapó lelki fájdalmával, majd engedelmes lemondásával a pszihologiai alakitások legnehezebbikében a legtermészetesebben állotta meg helyét. Megvetése mostohája iránt mindvégig imponáló és a természetesség jól eső impresszióját gyakorolja a szemlélőre. Majd meg a szánalom s a belőle takadt barátság, majd a szerelemre gyuladás lelki változásait látjuk a legtermészetesebben megelevenedni általa a szinpadon. Remek volt Irénnel való harmadik felvonásbeli utolsó jelenete és a bucsu-jelenet, mely után Irén betakarja poralitikus férjet és melléje borul. H a l m a y a Korolán gróf szerepét adta kitünően s rutinirozott játéka több izben igen hálás jelenetekben nyert méltó érvényesülést. Az epizód alakok közül S z i l a s s y Imre (Boldizsár báró) adta szinpadi alakitásának kiváló jelét, a legszebb természetességgel és sikerrel játszván el a demokratát játszó, de voltaképen gőgös arisztokrata hajlamu képviselő barát, ki a választások előtt pertu komázik a polgártársakkal, azután pedig még a pártelnök urat, ki polgári foglalkozására nézve sirkőfaragó, sem akarja elfogadni saját szalonjában. Nagyon szép jelenet az, midőn a báró a kerületben nagy családi összeköttetésekkel biró titkárjanak, Pártosnak a baronessz körül való foglalódást ajánlja, míg leányát a titkárral való nyájasságra szólitja fel, sejtelme nélkül annak, hogy ok ketten már most is nagyon jól értik egymást. Ugyancsak jól játszott Szilassy a leánykérés jelenetében midőn hangoztatott elveinek nincs, abból az öreg báróné se akarta már kibontani fiát, mivelhogy már jó eleve a fiatalok pártján állott. Pártost K á r o l y i Gyula személyesitette s temperamentumos játékával ő is jelentékeny részt nyert az est sikerében, melyben a többi itt fel nem emlitett epizód-alakok is osztoznak.

C s ö t ö r t ö k ö n október 5 én a West és Held féle „A madarász" czimü operette került szinre, melyben a fejedelemasszony szerepét R u z s i n s z k y Ilona, a Postás Miskáét pedig K e s z t h e l y i Ilona töltötték be. Keszthelyi k. a. ezuttal először mutatkozott be a kassai közönség előtt. Magáról az előadásról csak lapunk vasárnapi számában referálunk s most csak annyit jegyzünk meg, hogy a madarász operette diszletei és jelmezei a legfényesebb kiállitásnak, milyeneket a Tiszai éra alatt nem volt alkalmunk tapasztalni.

Diszelőadás az aradi vértanuk emlékünnepére.

I. Bérlet. **Kassa városi szinház.** 1. szám.

Ma pénteken, 1893. évi október hó 6-án

A szigetvári vértanuk

eredeti történeti dráma első felvonása. Irta Jókai M.
(Rendező Mészáros.)

Személyek :

Zrinyi	Halmai Imre
Juranics Lőrincz	Károlyi Gyula
Mária neje	Miklóssy Ilon
Anna, Mária testvére	Szentessy Ilon
Csáky Bertalan öreg nemes	Szilassy Imre
Szecsődi Péter	Révy
Bajoni	Szilágyi Dezső
Istvánffy	Nagy Gyula
Patatics	Boross Pál
Serénk, Zrinyi pitvarnoka	Torday
Szelim, kegyencz	Mészáros Lajos

Magyar nemesek és magyar nők.

Ezt megelőzi: „Tizenhárom" költemény, irta: Várady Antal, szavalja: Károlyi Gyula. **1848/49.** (némaképlet) személyei :

Hungária	Kissné	Ausztria	Szentessy I.
Szerezsán	Révy	Hadijog	Miklóssy I.
Osztrák katona	Pesty	Honvédszázados	Langh Jenő
Orosz főtiszt	Szilassy		

1867. (némaképlet személyei :

Fiatal parasztleány	Keszthelyi I.
Honvédtiszt	Langh Jenő
Petőfi Sándor	Boross Pál
Öreg anyóka	Révyné
Gyászbaborult özvegy	Erdélyi Gizella
Ősz paraszt	Nagy Gyula

Hungária	Kissné-Breznai A.
Hadijog	Miklóssy I.
Osztrák katona	Pesty
Osztrák diplomata	Boross Pál

Végül : **A bálkirályné.**

Eredeti vigjáték 1 felvonásban. Irta Berczik Arpád.
(Rendező: Mészáros.)

Személyek :

Füleki Belizár	Boross Endre
Nathália, neje	Nikó Lina
Jozefin, leányuk	Langh Ilona
Szabó Elemér	Mészáros Lajos
Fodor Thaszilló	Szilágyi Dezső
Temesi Laczi	Pesty Kálmán
Gyarmati Pista	Károlyi Gyula
Keresztí Ábris	Nagy Gyula
Jean, pinczér	Boross Pál

Holnap szombaton október hó 7 én

A nebántsvirág.

Közkedveltségü operette.

Kezdete 7 órakor.

CSARNOK.

Halálos szerelem.

Elbeszélés

Irta : **Mártonffy Imre**

A budapesti opera egyik páholyában két finom uri ember ült. Az egyik igen csinos hadnagy, ki látcsövével a hölgyeket szemlélé. A másik sugár, Szép fiatal ember, álmodozó kék szemmel és szőke hajjal.

— Barátom! Valami nagyszerü! kiáltá a hadnagy, nem látod azt a hölgyet ott a zenekarban? Angyali szépség!

Altorjai báró kiváncsian pillantott a nevezett helyre. A következő pillanatban pirfutotta át arczát, s szive hevesen dobogott. Oly lényt látott ott, oly isteni nő alakot, hogy egész valója megrendült.

Az idegen nőnek üde, aranyvörös haja, Tizián ecsetjére méltó arcza volt, melylyel ellentétben éjfekete szeme világitott mint a tüz. Hófehér arczán nyoma se volt a pirosságnak, de ajka izzott a vérpiros szintől. Fekete selyemruha födte karcsu, szép testalkatát. Értékes gyémánttü mint egy ... ékesség csillogott hajában.

Altorjai báró még mindig elbüvölve szemlélte a ritka látványt, midőn barátja mondta :

— Altorjai, nem isteni alak ez? Vajjon ki lehet? Még sohasem láttam itt.

— Ki lehet? ismétlé Altorjai, anélkül, hogy szemét az idegen nőről levette volna.

Varázshatalom alatt állott.

— Meg kell fejtenem a rejtélyt! kiáltá a hadnagy. Nincs nyugtom előbb.

Altorjai hallgatott és folyton nézte az idegen nőt.

A szinpadi szavak mint messziről hangzó tenger mormolása zugtak fülébe, tekintete mintegy odatapadt az idegen nőre.

— Kövessük, fogjuk, ha elhagyja a szinházat! suttogá a hadnagy, barátjához fordulva.

Altorjai némán bólintott fejével. Szive ugy telve volt, hogy nem birt szólani.

Az utolsó felvonás végjelenete még nem fejeződött be, s az idegen nő felkelt és elhagyá helyét.

A következő pillanatban a két fiatal ember is felkelt és sietve távozott.

A szinház kijárata előtt vártak néhány perczet, midőn megjelent az idegen nő — egyedül. Gyorsan beszállt a legközelebb álló bérkocsiba, de oly halkan nevezte meg a helyet, a hová menni akart, hogy a két jó barát nem hallhatta.

A hadnagy Altorjait karon ragadta és a legközelebbi bérkocsihoz vezette.

— Hajtson az után a bérkocsi után! mondá a kocsisnak. Ha nem téveszti el szem elől, akkor külön kap egy koronát a viteldijon kivül.

A bérkocsi elrobogott.

Altorjai gyakran kidugta fejét az ablakon és megnyugodva látta, hogy az első kocsit nyomon követik. Végre az első kocsi megállt, kevéssel utána a másik.

— Az „Angol királynő"-ben lakik! mondá a hadnagy. Bizonyára idegen nő.

Altorjai gépiesen elővette erszényét és kifizette a bérkocsit, mert ő volt mindig a fizető, a hadnagynak nem voltak oly rendezett viszonyai, mint a fiatal bárónak.

Alig lépte át az idegen nő a szálloda kapuját, midőn a két jó barát odalépett. Altorjai hévvel szólitá meg a kapust.

— Ki volt ez a hölgy, ki most ide belépett?

Arcza izzott, tagjait a hideglelés fogta el; a kapusnak egy koronát nyomott a markába.

Bordani Teréz asszony Milanóból! viszonzá a kapus mély hajlongással. Három napja lakik itt!

— Asszony! kiáltá a hadnagy csalódva. Azt hittem, hogy 19 éves leány.

— Husz évnél nem hiszem, hogy idősebb legyen! vélekedék a kapus. Mint özvegyasszony szerepel a vendégkönyvben.

Ennyi volt, mit a kapus a szép idegen nőről tudott. A két jó barát megelégedett evvel és távozott.

— Igyunk meg egy üveg pezsgőt a „Vigadó"-ban! mondá a hadnagy.

— Bármikor, csak ma nem! Roppantul izgatott vagyok! viszonzá Altorjai. Isten veled Miska, hazamegyek!

Kezet szoritottak és elváltak.

A mint pazar fénynyel berendezett garszon lakásába lépett, nem volt nyugta. Lelki szeme előtt folyton a milanói nő bübájos alakja lebegett.

Teréz! suttogá lágyan. Egy pillantásod megigézte lelkemet. Hüséges rabszolgád leszek örökre!

Másnap reggel Altorjai távozott lakásából és lépteit az „Angol királynő" felé irányzá.

Mintegy óra hosszáig járt alá s fel a szálloda előtt, midőn végre a szép milanói nő megjelent. Az őszi napsugár elárasztotta szép arczát és még bájosabb volt mint este. Bordoni Teréz egyszerü fekete utczai öltönyt viselt, de ép oly szép volt benne mint kedves. Anélkül, hogy Altorjai észrevette volna, lépteit az Erzsébettér felé irányozá. A báró lopva követte és egy fa mögé állt.

Teréz sokáig sétált alá fel a fasorban, végre egy utra tért be. Körülnézett.

Altorjai ekkor előlépett a fa mellől. Mélyen meghajolt.

— Bocsánat, nagyságos asszonyom, mondá, figyelemmel kisértem. Nemde eltévesztette az utat?

— Valóban! viszonzá a milanói nő tört magyarsággal, mely Altorjait egészen elbüvölte. Legyen oly szives uram, s mondja meg, merre induljak, hogy a szállodába érjek vissza?

— Az én utam is arra visz viszonzá Altorjai. Megengedi nagyságos asszonyom, hogy elkisérhessem.

Teréz meglepetve nézett reá. De a fiatal ember oly kellemes benyomást tett rá, hangja oly esedező volt, hogy nem állhatott ellent.

Altorjai szive hevesen dobogott, midőn a titokban szeretett lény oldala mellett lépdelt, de nyugodtságot szinlelt.

Csevegtek mindenféléről és Teréz szivesen társalgott vele. A báró izgatottsága növekedett, midőn az Angol királynő előtt szép hölgyétől elvált.

— Nagyságos asszonyom! mondá, elmulasztottam magam bemutatni, nevem: Altorjai báró...

Teréz könnyedén meghajolt.

— Szabad lesz megtudnom, hogy holnap mely időtájban megy az Erzsébettérre? kérdé Altorjai, miközben szeme izzóan meredt a szép milanói nőre.

Bordoni asszony egy kissé habozott a felelettel, végre mosolyogva mondta meg az időt, s adott rá engedélyt. Könnyed meghajlás után eltünt a szálloda kapujában.

Altorjai egy darabig mereven nézett utána, s kezét forró homlokához szoritá.

Hiába igyekezett a szép milanói nő büvös hatásából szabadulni, tulboldog volt e kötelékek közt.

Másnap reggel látogatását tette. E naptól fogva mindennap nála volt. Kikocsizott a szép Terézzel, elvitte szinházba, hangversenybe, együtt vacsorázott vele, szóval alig volt a napnak időpontja, melyben ne lett volna nála. Barátjait elhanyagolta.

(Folytatjuk.)

Felelős szerkesztő : **Ries Lajos.**
Főmunkatárs : **Ladányi Béla.**

Kávéház átvétel.

Tisztelettel van szerencsém a n. érd. közönség szives tudomására hozni, hogy a Kassán számos év óta a legjobb hirnévben fenálló és

German Jenő ur

tulajdonát képező

„OTTHON"-kávéház

malom-uteza 16. sz. Bernovics-ház

vétel utján tulajdonomba ment át és hogy részemről azt **október 7-én esti 8 órakor** ünnepélyesen megnyitom.

Igyekezni fogok **szorgos kiszolgálat**, és a legjobb **kávéházi italok** nyujtása által a nagyrabecsült közönség jó hajlamait állandóan megnyerni.

Számos látogatást kér illő tisztelettel

340 1—3

Seemayer J.

HIRDETÉSEK.

Bérleti hirdetmény.

Az **„Európa szállodában“** az összes földszinti helyiségek, melyek a diszesen felszerelt és berendezett **kávéház, étterem** és mellékhelyiségekből és négy egymásba nyiló utczai szobából álló **lakásból** állanak, szakavatott és ovadékképes vállalkozónak azonnal bérbeadatnak.

Az **„Európa kávéház“** Kassa város legszebb és leglátogatottabb részén fekszik, a legvilágosabb és legtágasabb kávéház a városban, diszes berendezéssel, melynek ugyszintén a hasonminőségü étteremnek is szakavatott vállalkozója, annál is inkább biztos jövedelemre számithat, mivel a tulajdonos kezelésében levő szálloda számos vendégei és utazói nála ellátást és otthont találhatnak.

A **kávéház és étterem** a legjobban van berendezve és a szükséges ingó tárgyakkal felszerelve, minélfogva bérlőnek az ovadékon felül csupán forgalmi tőkével kell birnia.

A bérletre vonatkozó feltételek a tulajdonos alólirott meghatalmazottjánál megtudhatók.

Demeter Titusz,
ügyvéd, Kassán forgács-utcza 8. szám.

339 2—3

Tisztán kölcsönös. Részvényesei nincsenek.

A legnagyobb és leggazdagabb pénzintézet a világon.

Biztositéki alap
1893. január 1-én
907 millió
frank.

THE MUTUAL
new-yorki életbiztositó-társaság
alapittatott 1843.

Életbiztositásokat köt minden módozat szerint.
Dijtáblázatokkal és bővebb felvilágositásokkal szolgál a

kassai főügynökség
Pausz Gyula
Kassa. 331 2—12

---

259 sz. 1893 8. h. 324 3—3

Árverési hirdetmény.

A néhai **Fekete Istvánné** szül. Adaskovics Terézia hagyatékához tartozó **Kassán, a mészáros utczában 48. sz. a. fekvő emeletes ház** s az ahhoz tartozó telek az

1893. október 12-én d. e. 9 órakor

hivatalos irodámban tartandó nyilvános **árverésen** a legtöbbet igérőnek — azonban csakis a 16545 frtnyi becsáron felül — eladatni fog, mely árverésre a venni szándékozók meghivatnak azzal, hogy mindegyik árverelő 1655 frtnyi bánatpénzt letenni tartozik és hogy a közbeni feltételek nálam megtudhatók.

Kassán, 1893. szeptember 20.

Dr. Offenheimer Gyula,
kir. közjegyző.

Állandó kiállitás! **JAKOBOVITS ÁRMIN** Állandó kiállitás!

első kassai butor-minta-termei és butorgyári raktára

Kassán, főutcza 39-ik szám, a székesegyházzal szemben.

Állandó kiállitás!

A t. cz. butorvásárló közönség kényelmére és jobb áttekintés czéljából butorraktáramat jetentékenyen bővitettem és az első emeleten **minta-termeket** rendeztem be, melyek szives megekintésére vagyok bátor a magas uraságokat és a t. cz. közönséget felhivni.

Nagyszerü áruraktáram és

minta-termeim (Intèrieurs)

oly **látványosságot** nyujtanak, hogy e tekintetben bármely fővárosi áruteleppel a versenyt mindenben bátran kiállják.

Raktáromon mindig a legnagyobb választéku szilárd butorokból minden most divatban levő fában és stylben, ugyszinte **luxus-butorok**, teljes **háló-, ebédlő- és salon-berendezésekből**, garniturák arany- és bronz-betétekben, **fantasia** és más **ülő butorokból, szőnyegdiványok, ottomának**, mindennemü **matráczokból** tartok, ugyszinte elvállalok **diszitési és kárpitos-munkákat** is.

Szolgáljon továbbá a nagyérd. közönség becses tudomására, hogy általam a ftdő papság, tisztikar, magasabb hivatalnokok és magánosok részére, ugyszinte teljes **menyasszonyi berendezések** ugy helyben, mint a vidékre is **kedvező fizetési feltételek mellett** szállittatnak.

Hol vasuti állomás nincs, vagy kisebb távolságra a butorok szállitását jótállás mellett saját kocsimon teljesitem és a legkisebb megbizásnak is legnagyobb figyelemmel és pontossággal törekszem megfelelni.

Tisztelettel meghivom tehát a nagyérd. közönséget, hogy a fentiek valóságáról meggyőződni és nagyszabásu **butor-raktáromat és minta-termeimet**, melyek egész napon át s este kivilágitás mellett állanak nyitva, szives látogatásában részesiteni kegyeskedjék és midőn becses megrendeléseit tovább is várom, maradok

mély tisztelettel

328 38—52 **Jakobovits Ármin.**

Képes árjegyzékek kivánatra bérmentve küldetnek.

Az iparra nézve fontos!

A nagymélt. gróf Larisch-Münich központi igazgatóság **Karvin** oszt. sziléziai legjobb minőségü

kőszén és prikli-szénnek

felsőmagyarországi képviselete az alant irottnál létezik, hol rendelményeket egész vasuti kocsirakományokban levél vagy szóbelileg mindenkor elfogadok.

Az árakra nézve felvilágositással mindig kész ségesen szolgál tisztelettel

323 3—3 **Kozák G. E.**

Iroda: malom-utcza 27. sz. I. em., 13. ajtó.

„LE GRIFFON“

a legjobb valódi franczia szivarka-papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 9—150

Tokaji cognac.

Első tokaji cognac-gyár Tokajban.

Első tokaji cognac-gyár Tokajban.

Tiszta borkivonat.

Minőség utólérhetetlen.

Csak akkor valódi, ha Tokaj város czimerével és bé égetett dugaszszal van ellátva. 334 2—10

Kapható minden jobb üzletben.

Főraktár Kassán: Pollák Róbert
fűszer-, csemege- és bor üzletében.

Friss érkezésüek:

friss kaviár,
friss szardinia,
friss oroszhal,
kitünő őszi tátrai juhturó,
különféle sajtok,
asztali borok.

230—31 **Vizy Domonkos**
fűszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete
Kassán, főutcza 53. sz.

A szlatvini savanyuviz főraktára.

Nagy szőnyeg-eladás.

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy **az őszi és téli idényre**

nagyszerü külön osztály szőnyeg-, függöny- és butorkelme-raktárunkat tetemesen megnagyobbitottuk.

Kedvező és nagy zárlataink által, **elsőrendü gyárakkal**, azon kedvező helyzetben vagyunk, valamennyi czikket **szerfelett mérsékelt árakon** eladhatni. **Szobák bevonására különösen ajánlhatjuk:**

Valódi brüsseli szőnyegeket	Valódi axminiszter szőnyegeket	Valódi angol velour szőnyegeket	Valódi hollandi szőnyegeket

Ezenkivül dus raktár következőkből:

Valódi perzsa és smyrna szőnyegekből.

Szalonszőnyegek	Ebédlő-szőnyegek	Futószőnyegek	Cocos futók
Lábtörlők	Ágyszőnyegek	Angoraszőnyegek	Ágy- és asztalteritők
Flanellteritők	Divánteritők	Csipke és szövetfüggönyök	Portières
Vitrage	Peluche teritők	Uti takarók	Lambrequins

248 21—30

Tisztelettel **Széman Testvérek.**

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, vasárnap 1893. évi október 8. 115. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czímzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Mintatárak vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban főutcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Béca Schalek Henrik Béca, Haasenstein & Vogler Béca: Eckstein Bernát Budapest, Goldberger A. V. Vaczi utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Parlamenti füzfa-ágyuzás.

Soha nagyobb kudarczot ellenzék nem vallott, mint a parlament csütörtöki ülésében, a hol a nagy ágyukat szegezték ki a kormány ellen a borossebesi és kőszegi király-válaszok miatt.

A tüzelést Bartha, az ujházasságra lépett függetlenségi párt nevében kezdte, majd meg Apponyi folytatta, erősen eregetvén a lőpornélküli füstöt, a bámuló nemzet szemi közé.

Mind a két párt vezérszónoka az alkotmányos jog megsértett bástyái mögé állott és abból a felfogásból indult ki, hogy az a kormány, a mely a király által olykép válaszoltatott a küldöttségeknek, a hogyan ezt a Wekerle-kormány tette, az nem érdemes arra, hogy az ország dolgát vezesse.

Az elővezetett ágyuk dörgésével Wekerle szállott szembe és olvasva válaszát, a közbeszurt hatást, igazat kell adnunk a szemtanuk állításának, a kik azt mondják, hogy Wekerle ellenfeleit elfoglalt szabad állásában hatalmasan leverte.

Bartha Miklós kizárólag a borossebesi válaszszal foglalkozott s egész beszéde — bármi ügyesen volt is átgondolva — nagyon szomoru hatást tett ránk. E beszéd nem illett a kurucz szélbalhoz; ahhoz a szélbalhoz, mely sóvinizmusában mindig külön magyar glóbuson áll, s most egyszerre egy pár oláh izgatótól már az egész nemzetet félti. A nemzet és nemzetiségi szavak vesszőparipáján lovagolt, örömére nemzetiségeink elégedetlenjeinek.

Wekerle egy pár kijelentése halomra döntötte a gyerekes szóharczot, mikor utalt arra, hogy a király máskor is használt hasonló kifejezéseket, miket az ellenzék annakelőtte soha sem hallott meg s mikor a kormány korábbi nyilatkozataira hivatkozva, hirdette, hogy ez országban csak egy egységes és megbonthatlan politikai nemzetet lehet és kell elismernünk, melyben ám vannak faji, nyelvi különbségek, de közjogi, politikai különbség nincs s ez a: magyar.

Kicsinyes, felesleges, sőt bizonyos szempontból ártalmas volt ezeknek a nemzet és nemzetiségi szavaknak a bonczolgatását palam et publice végezni. Egy tapintatos, körültekintő ellenzék egész másképp fogta volna fel helyzetét s e felette fontos kérdésben, melyben mindnyájunknak egy véleményen kellett volna lenni, nem lett volna szabad a magyar kormányról még feltételezni sem, hogy a magyar nemzetnek mint ilyen kizárólagos egységét és megbonthatatlanságát kétes értékü és kétféle értelmü szavak homályába akarja burkolni.

Az ellenzéknek azonban másként tetszett. A pillanatnyi pártérdek győzött a hazaszeretet és közös érdek posztulatumain. Pártérdekből rosszalást inditványoztak a magyar kormány ellen, mikor a haza érdekéből e kérdésben egyhangulag kellett volna azon kormány mellé sorakozni, mely az ország koronás fejedelmével fenyitteté meg a haza-ellenes izgató nemzetiségeket, s megfenyitteté ugy és akként, a miként még előtte egy elődje sem.

A tapintatlan szóharczba Apponyi is belement, mindenben csatlakozván Bartha felfogásához, s aztán — a parlamenti világ nagy bámulatára — egy brosürt olvasott fel, azon kivánsággal, küldené azt el az ország feliratképpen a királyhoz.

Már a forma is szerencsétlenül volt választva, s mi csak csodálkozásunknak adhatunk e helyen kifejezést, hogy a parlamenti élet oly régi ismerője, mint Apponyi, ezt a formát találta fel álláspontja kifejtésére. Wekerle azonnal meg is magyarázta, micsoda furcsa állapotok következnének be, ha a képviselőház többsége magáévá tenné Apponyi felirati javaslatát és felküldené azt a királynak, ki talán Apponyit bizná meg a kabinet-alakitással, királyi leirattal és válaszszal mutatná be a nemzetnek ujdonsült kormányát.

Apponyi brosürjének tartalma, bár hosszadalmas, de kétségtelenül csinosan van megirva, habár figyelmes átolvasás után sem találjuk igazolva a nemzeti párt öregebbjeinek könnyeit, melyek elhullottak vala — a pártlapok tudósitása szerint — az első olvasásnál.

Apponyi abból a tévfogalomból indul ki, s ez képezi feliratának egész hátterét, mintha a király bizalma elfordult volna nemzetétől. Kétségtenül tévedésben van Apponyi.

Nem a nemzettől. — hanem igenis a nemzeti párttól fordult el a király, ki a „meddő igéretek“-re való figyelmeztetésnél bátran czélozhatott a nemzeti párt programmjára, melyet — minden ok nélkül — ujból és ujból kinyomatott felirati javaslat alakjában a nemzeti párt vezére.

Nem a nemzettől tagadja meg a király bizalmát, de a nemzeti párttól, mely 67-es alapon áll ugyan szóval, de tetteivel a 67 es alap ellenségeinek a malmára hajtja a vizet; mely csak 15 éves sivár mult után, egyéb programm hiányában, találta ki egyszerre az ő külön nemzeti programmját, s a 67-iki alap tágitási elméletét, mely annak előtte soha eszébe sem jutott; — mely az érzelmekre appellálva, a nemzeti kegyeletet az actuális politikában akarja érvényesiteni és azt a „fátyolt“ lebbenteti fel mindig, melyet a nemzet és a király közös egyetértéssel boritottak a multra.

A király bizalmat bir ja a nemzet, s e nemzetét a 67-es alapnak most már egyedüli igaz védelmezője: a szabadelvü párt.

A hétről.

— Karczolat. —

Kassa, okt. 7

Fekete felhő kárpitok sötétlettek az ég magas boltozatján tegnap egész nap. Mintha csak október hatodika gyászbaborult emlékének akartak volna áldozni sötét gyászruhájukkal és földrengés könyeikkel, mintha az ég magas régiói együtt éreztek volna a földnek egy darabján nyugvó nepsokasággal.

Ezen az egy darab földön van Kassa városa is, mely annyira magyar szivében lelkében, hogy a kuruczföld hizelgő czimét foglalta le maga számára.

TÁRCZA.

Hulló csillag.

Csillagsereg ég az égen,
Irigylem őket regen:
Oda látnak hozzád rozsám,
S szép szemed is rajtok most tán?

Fényben ragyog valamennyi. —
De szeretnék csillag lenni!
Hogy szép szemed kedvvel lásson:
Örök volna ragyogásom.

Ha megunnák fönn az égen
A többiek fényességem,
S számüzetve hullnom kéne,
Kebeledre szállnék én le.

Hulló csillag a nagy égben
Isten tudja hova lészen?
Csak én jutnák csodaszámba
Menyországból, menyországba.

Szecsy Imre.

Hall-fürdő.

Morgenstern Gusztáv „Mizu“ czimü elbeszélő költeményéből.

Durva köntös fedte tagját
A kocsisnak, a kivel
Utra keltem; de kalapján
Osztrák-szín volt a zsinór.

Roszkedvüen vitte olykor
A szájához zöld üvegét
Melybe' szesz volt. Máskoron meg
Postakürtjén játszodott.

A kürt hangját hallva, régi
Dal jutott eszembe, mely igy
Szólott s szivemen hatott át:
„Nézz rám, a tied vagyok...“

Oh mult! Hol vannak meséid?
A szebbnél-szebb kékvirágok?
És a lombos harsfa-erdőn
Hullkan csergő kispatak?

Hol van a jó legi tündér,
A ki egykor vitámodra
A költőt körülölegte
S szép almokba ringatá?

Avagy álom volt csupán es
Koros szivhaj, semmi más
Vagy divat: mely, elhalo hu
S szenvelgéssel telt romancz?

Olyan, mint akar csak a most
Divó „turnür“, melyet ékül
Hordanak szép hölgyeink, hogy
Feltüntessék bajuk?...

Oh manapság már nem igy van!
Nincs regényes semmi többé;
Elfeledtük azt, miként egy
Vén, megunt agyast szokás.

S szinte kezd agyunk bomolni —
És kivánunk a „dühönczök“
Menhelyére jutni, hogy föl
Ott találjuk otthonunk.

Régi szép idők! ti rátok
Gondoltam, mig mélabusan
Csengett e szép dal fülembe:
„Nézz reám, tied vagyok...“

S mély álomba elmerülve,
Üldögéltem reggelimnél
Ott a parkban... s múltam hozta
Emlékembe a vaj is.

Pazsitján a parknak itt-ott
Számos nő járt fel s alá;
Ott sürögtek, ott csevegtek
Jod-vizes Hall utain.

Sajnált arczu muszka szépség
Lánt tőkep fől — ős szemével
Vagyon esdett jobbra-balra:
„Csokolj meg, mert vőzhalok!“

E szerelmi-vagynak ele,
Majd par méter hosszu lesz
Oly csodásan, ugy hatott rám,
Mint valami ma-regy ének.

Megfordult ott gyeri ős
Polgarasszony egyaránt
Egy szerb hercegnő is, a ki
Gazdagmodva uralkodott.

Szemeszkedtek szinek, látam!
Többek közt Abel kisasszonyt;
Abelt, e szép primadonnát,
A ki tánczban a legelső.

E tény az a mero hazugság,
Hogy tánczosnak hagya legyen
Ős-Abelnek, kit régesrég
Meggyilkolt a hősz Kain.

Nem, nem! Abel oly ifju még,
Sokkal ifjabb Salamonnal,
A ki egykor a zsidók közt
Élt mint böles es nagy király.

Nem halt meg, nem Salamon... még
Él s folyton uralkodik.
Most a bécsi dalszinházban
Mint titkár paramentokol.

S barba tenye már hanyatlott,
Meg hü ma is nagyon.
Még uralmát most is ő tart
Több ezer szép nő felett...

Vannak itt a Tiber, Ebro
Tajékarol; — ott az a nő
Még nem rég türodhetett a
Ganges szent hullamában.

Az pedig, a ki kurucz, az szükségképen magyar.

Már pedig a magyarnak fájdalmas emlékü nap volt ez a tegnapi, az október hatodiki. Tirannus önkényre, gőzölgő ember vérre, bitófára emlékeztető szomoru nap, melyen a lélek sir és zokog az emlékezet.

Miért van az, hogy október hatodikának szomoru emlékü ünnepe Kassán csak az iskolák szük falai közé, egynehány ujságczikk kolumnáiba és az oltárok közé szorult?

Miért nem ünnepel a társadalom is?

*

Az oltároknál a papok rekviemet szolgáltattak. Thalia oltáránál pedig a szintén papoknak tartott színészek áldoztak október hatodika emlékének.

Egy szkeptikus lelkületü ismerősöm mondta tegnap, hogy rosszul számit Halmay.

— Miért? kérdeztem megütközve.

— Mert nem lesz tele a szinház ma estére.

— Hogy gondolsz ilyet — viszonzám — hiszen a látványosság fogja vonzani a publikumot.

— Nem ismered a kassai Kraxelhubereket?

— Nincsenek is Kassán.

— Dehogy nem. Vannak, kik csupa lojalitásból maradnak távol.

— Nem hiszem, feleltem én. S csakugyan a szinház tisztességesen megtelt.

Tehát — hál' Istennek — Kassa derék magyar, kurucz város. Méltó fővárosa a felvidéknek, mely versenyzett valaha az egyetemért, de most jogakadémiáját odaadná egy polytechnikumért.

Ismerősömnek nem volt igaza, de azért ő a mint ma találkoztam vele egyre számlálja elő az ismeretlen és ismerős neveket.

— Látod ez se volt ott, pedig máskor mindig ott fogod látni.

Nem tudom igaza van-e?

*

Nem, nem lesz igaza. Kassa derék magyar város. Egészen, kivétel nélkül. Nincsenek Kraxelhuberei, sem pedig Dullái.

Kassa városában mindegyre terjed a magyarság.

Erős védőbástyája itt a nemzetünk nyelvének és istápolója a felvidék magyarságának.

Hisz az a kis tót kölyök, ki a husták legkülsőbb régióiban tót szón rágódik minduntalan, ma már élete negyedik életévében, mikor még szinét se látta az iskolának magyarul billenti meg a kalapját, mondván:

— Jó napot kivánom!

És a németség is veszti a talajt a lába alatt. Igen a németség is érzi a nemzeti szellemnek mindent atható és reformáló erejét.

Az ujságirók otthonának mult vasárnap tartott bankettjén történt, hogy az egyik kassai német lapnak a kiadója a lelkesedés egy mámoritó pillanatában a hazafiui lélek szárnyalásától elragadtatva, kijelenté, hogy szeretné a lapját megmagyarositani.

Valóban nagyszerü eszme.

És a nagyszerüség mellett még mennyire dicséretreméltó!

Ha valamelyik német lap szép magyar betükkel, magyar szavakba és mondatokba foglalt betükkel jelennék meg egy ködös novemberi reggelen, ah milyen volna a meglepetés a prenumeránsoknál! Pedig nagyrészükért magyarul és megtarthatná a lapját továbbra is.

És akkor a kassai lelkes magyar publikum megismételné azt az éljent, a mit akkor a banketten kapott egy német redaktor.

*

A kassai hirlapirók egyesülete ma este különben ismét tart közgyülést.

— Ma lesz a mi egyesületünk végleges megalakulása.

Ma választják a hirlapiró-elnököt is.

És a hirlapirók elnöke bizonyára az lesz, a ki a legérdemesebb rá.

*

Amennyire életképesnek és helyes alapokon nyugvónak látszik a hirlapirók egyesülete már is, legalább is annyira téveszlett czélunak tünik fel az irók lassan mozgó egyesülete.

Miért?

Hát legyen, kimondom ismét, bár magamat ismételem vele.

Azért, mert az irodalmat akarja müvelni. Mondom: csakis azért!

Szegény árva magyar irodalom!

*

Nem tudom, hol veszik egyesek a mandátumot és bátorságot reá, hogy ama kételkedőkre, kik esetleg oppoziczíót alkotnak véleményükkel ebben a kérdésben, gyanusitásokat halmozzanak?

Hogy lehet sértett hiuságról beszélni ottan, ahol nincs alkalom a hiuság megsértésére?

Igazán nem értem.

Nem egyenes gondolkodás az, mely a vélemény zabad nyilvánitásában inmorális rugókat keres mindenkinél.

Nem méltó az ügyhöz és szolgáihoz.

*

Igaz — azt tartják — és nem egészen méltatlanul, hogy manap az inmoralitás tartja az orgiáit.

A napnak rohanó eseményei czakugyan annyi salakot vetnek fel az életnek forrongó kohójából, hogy az ember elretten a sok piszok láttára.

Néha egy zuhanás, egy kettétört élet végső lobbanása világit bele a sötétségbe, a tisztátalanságba.

Bokross Elek halála ott fenn Budapesten a Sándor főherczeg utczai kétemeletes ház pinczéjének fenekén nem csak egy élet szomoru tragédiája, hanem egy nem egészen tiszta lelkiismeretnek önbiráskodása.

Bokros megelőzte a földi igazságszolgáltatás kezének müködését.

A botranyos Bokross Montbach-féle per szomoru befejezést nyert a vádlott gazdag, okos ember és méltóságos ur szomoru halálával.

A lapok kiméletlen őszinteséggel tárgyalták az ügyet.

Igazuk volt, a közélet embereitől a magánélet szentségeinek kedvezményét elvonja maga a köz, maga a társadalom, mely abszolut fedhetetlenséget követel azoktól, akik a vezérkarban foglalnak helyet.

Ha egy közember elbotlik, követ dob rá a társadalom, hogy ne tudjon felkelni se, mennyivel inkább büntetésre méltó a botlás akkor, ha azt a kiválasztottak, a vezérek egyike követi el? **Lorgnet.**

Ujdonságok.

Megható jelenet. Az aradi Golgothán vértanu halált szenvedett tizenhárom hős emlékezetére pénteken rekviemet olvasott az egyház kegyelete a hazafias prémontreiek templomában, melyen a régi időkből itt még közöttünk élő 48-asok az ujabb kor szülöttivel egyaránt az áhitat melegével áldoztak a honszabaditók emlékének. A régiek közül kettőt: Langh Nándor és Dudást, a kiket az aggság már annyira megtört, hogy járni nem tudnak, hordszéken hozták a templomba, mert magasan szárnyaló lelkükben még ma is oly erősen lobog a honfiui kegyelet lángja, hogy ők is ott akartak lenni a tizenhárom vértanu emlékünnepélyén. A két derék hazafit a mise végeztével ismét visszavitték a csöndes otthonba.

Megerősités. A Pester Lloyd bécsi forrása megerősiti lapunknak azt a hirét, a mely ujságolta, hogy gróf Uxküll-Ghyllenband kassai hadtestparancsnok a krakói első hadtest parancsnokságára van kijelölve, mig Kassára Mádi-Kovács, az itteni körökben is jólesül ismert altábornagy, a ki jelenleg Bécsben parancsnok-helyettes, neveztetik ki hadtestparancsnokká.

A kassai irodalmi társaság alakuló közgyülésén — mint bennünket értesitenek — elnökké választották Deil Jenőt, a kereskedelmi és iparkamara titkárát, alelnökök lettek Stöhr Sziárd dr. főgimnáziumi igazgató s múzeumegyleti elnök és Myskovszky Viktor főreáliskolai tanár s akadémiai tag. A választmány megválasztását titkos szavazás utján ejtették meg, mely áll harmincz rendes és öt póttagból. Azonkivül még két tiszteleti tagot is választott a kassai irodalmi társaság, még pedig egyhangulag. Ezek Jókai Mór, koszorus költőnk és Bubics Zsigmond Kassa tudós püspöke.

Hymen. Fületinczi Kelcz Gyula, magyar kir. belügyminiszteri segédfogalmazó, e hó 14-én vezeti oltár elé Budapesten a belvárosi plébánia-templomban klobusitzi Klobusitzky Lívia urhölgyet, klobusitzi és zétényi Klobusitzky János országgyülési képviselő és neje született Hammer Emma urnő magasmüveltségü bájos leányát. — Juhász Mór városi hivatalnok jegyet váltott Szobel Hermin kisasszonynyal, özv. Szobel Julia asszony szép leányával.

Hymen. Horváth Emil, a Horváth Feri zenekarának egyik primása, e hó 5-én a malom-utczai ág. ev. templomban vezette oltár elé Schmied Paula kisasszonyt Drezdából. A kedves hölgygyel Emil külföldi hangverseny utazása alkalmával Drezdában ismerkedett meg és a szerelem föllángolása boldog párrá egyesitette a szerelmeseket.

Custozza. Az 1866. osztrák-olasz hadjáratban oly jelentékeny szerepet játszott custozzai csata jelenetét az osztrák hadügyi vezetés dombor-alaku képben örökitette meg, melynek térfogata 84 négyszögméter. A müremek már bejárta a nevezetesebb központokat és most Kassa felé irányitják a katonai körök, hogy abban itt is gyönyörködjék a közönség. A kép itt Kassán a legközelebbi napokban lesz kiállitva.

Az evangelikusok egyetemes felügyelője. A jelenleg Budapesten folyó ág. ev. egyetemes egyházi gyülésen ejtették meg az egyetemes főfelügyelő megválasztását. Az egyházak részéről beadott 1300 szavazat közül 1120 szavazat esett Prónay Dezső báróra, az eddigi egyetemes felügyelőre, igy tehát ujból Prónay Dezső báró lett az egyetemes egyházi főfelügyelő. Annak idején megirtuk, hogy a kassai ág. ev. egyházközség is Prónay Dezsőre adta szavazatát.

Szállitások. A kassai kamarán a következő szállitások vannak előjegyezve: Közös hadügyminiszterium a hadsereg részére szükségelt gyapju-takarók, határidő október 20; Kassa-oderbergi vasut a mühelyi

---

Egy kairó nőt örökké
Kiser jámbor elefántja;
Csakhogy a kisérő — férfi.
Öltonyt s nadrágot visel.

Sok mindent láttam. — De Mizát
A kiert jöttem, sehol nem
Láthattam meg, a román nőt,
A bojár szép gerliczét.

Hol vagytok, hol szép szemek ti!
Mik rejtélyesek vagytok, mint
Folyton engesztelni vagyó
Taaffénk államtudománya?

És rohantam szállodából
Szállodába — Mizát kérdve:
Borravaló osztogatván
Mint csak egy valódi osztrák.

Azt feleltek: tegnap indult
Dimboviczá tájékára.
S én ekkép elkésve jöttem
Mint csak egy igazi osztrák.

Hát biz ilyen mind az osztrák:
A történelem Schlemihl-je.
Borravaló s elkésésben
Nem tesz rajtuk tul, de senki.

Oh, boszankodó Schlemihl én!
Atfutottam ott az erdőn
S Pfarrkirchenbe menve, borba
Fojtni vágytam bánatom.

Átkozott korcsmáros! Oh ha
Rosz borodra gondolok: kin
S borzalom fog el. Mivelhogy
Kinzó-eszköz volt csupán az.

A csaplár csöpp hija volt, hogy
Életével nem lakolt. Mert
Azt akartam, hogy velem
Rosz borát versenyt fogyassza.

Ámde ekkor künn az erdőn
Egy édes dal hangozott fel;
A madárkák ezt dalolták:
„Nézz reám, tied vagyok...“

Ej volt már, hogy visszatértem:
S a fák folyton ezt susogták.
Ezt hallatták érthetően:
„Nézz reám, tied vagyok...“

Kovács Zsigmond.

Az első zivatar.

A teli hold sárga fényével aranyozta be a mezőt s a nagy vizárok partjait szegélyező nádasban az éji madarak dorombolták.

Ekkor halk zörej hallatszik az öreg nyárfa sötét árnyékában, mely mintegy őrt állott a park bejáratánál.

Világos női ruha lett látható s csakhamar a galyak mögül egy férfi test kuszott alá.

— Katicza? Itt vagyok!

— Oh kedves Bandim! Sokáig megvárattalak, de el sem képzeled, mily bajos volt ma észrevétlenül elszökni.

— Csakhogy itt vagy, majd feladtam már reményemet.

— Én is. Papa ma le sem akart feküdni, tükön ültem. Ismét rosz kedvü volt, s a legkisebb dolog fölött folytonosan czivakodott édes anyámmal. Mikor aztán anyám, ki tudod, hogy szövetséges társunk, aludni küldte, éppenséggel nem ment.

— Csak közelébe férnék egyszer annak a vén zsarnoknak!

— Kedves Bandim, ne beszélj róla igy, hisz édes apám!

— Éppen azért. Mért keseriti el életeteket. Mondj valami alapos okot, hogy miért nem akar vejévé fogadni. Nem örülne-e minden apa, ha leányát a helység jómódu tanitója elvenné? Nem egyeznek-e meg korunk, viszonyaink és sziveink érzelmei? Pusztán csak azért vonakodik beleegyezését adni, mert gyönyört okoz neki másokat kinozni, mert csak nem akarja kis czivódásunkat a legelőért élet hossziglani casus belli-vé csinálni.

— Ah, igen, azt nem tudja megbocsátani neked, hogy ellenében a község pártját fogtad.

— Kedves gyermekem, a községnek volt igaza. Most tanácsolj, mit tegyek? Ezt a bujóskát, ezeket a titkos összejöveteleket, melyekre egyedül csak anyád beleegyezése jogosit, nem folytathatjuk tovább. Kiséreljem meg holnap ujra őt kibékiteni?

— Félek, hogy rosszul sül el, mert te nagyon is nyiltan beszélsz apámmal. Csakis diplomatikus kerülő utakon lehet megnyerni.

— Ez mindenesetre inkább az asszonyok dolga.

— Mamának van már terve. Tudod, minden zsarnoknak meg van az Achilles-sarka. Papának is vannak gyöngéd perczei. A mily kérlelhetetlen rendesen, hogy valamennyien remegünk, épp oly engedékeny, ha vihar van kilátásban. Oly ideges lesz akkor, mint a félénk gyermek. A vihar anyám legjobb szövetségese, ha el akar érni valamit nála s ma is azt izeni neked, hogy a legközelebbi vihar alkalmával jer házunkba, mintha véletlenül séta közben lepett volna meg.

— Feltéve, hogy a vihar nappal van.

— Természetesen. Nem gondolod, hogy nemsokára meg lesz az első vihar? Az idén még nem volt egy sem.

— Hiszem; már a levegőben fekszik és az utóbbi napokban elég meleg is volt. Megváltozik az idő, nem hallod-e a rigót a parlagon?

— Hála az égnek! Ez jó előjel. Mindent a vihartól remélek.

— No, kiváncsi vagyok a komédiára!

A szerelmesek beszéde suttogásba ment át. S minthogy messze távolban a csirpegő tücskökön kivül semmi élő lény sem mutatkozott, kimerészkedtek a nyárfa árnyából, s lassu léptekkel fel s alá sétáltak azon a keskeny uton, mely a legelő és a buzaföld között vezetett.

Ugyanez órában heves jelenet játszódott le Katicza szülei között.

A anya még egyszer nyilt támadást intézett az öreg szivére.

— De férjecském, hisz magad mondod, hogy Katicza számára nehezen találkozik alkalmas parthie

— Mit! Parthie! Inkább zárdába adom, sem mint oly férfiu felesége legyen, kit szivből utálok.

— De miért kedves férjem!

— Miért! mért! ezt csak asszony kérdezheti. Mert minden tanitó csaló, ez már mesterségükkel jár.

Folytatás a mellékleten.

A kassai piaczon 25 év óta fenálló

Kozák G. E. szállitó-üzlete

mostantól 291 6—12

malom-utcza 27. számu Girsik-féle ház I. emelet 13. ajtó alatt van

és ajánl

mindennemü szállitásokat

a világ minden részeibe a legjutányosabb feltételek mellett, továbbá elfogad csomagolásokat jótállás mellett.

Áru-árszabásokkal a bel- és külhoni állomásokra készségesen szolgál.

Butorszállitó kocsik akár helyben, akár vidékre mindig kaphatók.

Elvámolásokat külhonból érkező és külhonba küldendő különböző áruk után a legjutányosabb árban eszközlök.

Postacsomagokat a vám illetéken kivül 10 kr. csomagonként jutalék és behozatallal együtt eszközlök.

Bérleti hirdetmény.

Az **„Európa szállodában“** az összes földszinti helyiségek, melyek a diszesen felszerelt és berendezett **kávéház, étterem** és mellékhelyiségekből és négy egymásba nyiló utczai szobából álló **lakásból** állanak, szakavatott és ovadékképes vállalkozónak azonnal bérbeadatnak.

Az **„Európa kávéház“** Kassa város legszebb és leglátogatottabb részén tekszik, a legvilágosabb és legtágasabb kávéház a városban, diszes berendezéssel, melynek ugyszintén a hasonminőségü étteremnek is szakavatott vállalkozója, annál is inkább biztos jövedelemre számithat, mivel a tulajdonos kezelésében levő szálloda számos vendégei és utazói nála ellátást és otthont találhatnak.

A **kávéház és étterem** a legjobban van berendezve és a szükséges ingó tárgyakkal felszerelve, minélfogva bérlőnek az ovadékon felül csupán forgalmi tőkével kell birnia.

A bérletre vonatkozó feltételek a tulajdonos alólirott meghatalmazottjánál megtudhatók.

Demeter Titusz,

339 3—3 ügyvéd. Kassán forgách utcza 8. szám.

Világhirü

a

„Les Dernières Cartouches és Lohengrin“

félo szivarkapapir

Braunstein frères gyárából, Párizsban

65 Boulevard Exelmans 65.

A **Braunstein frères** czég csakis **Gassicourtban** (S. és O.) **franczia országban** létező saját **papirgyárának** készitményét hozza forgalomba

Ezen nagyszerü a legujabb elveken alapuló berendezett telep keszitményei a papiripar diadalának tekinthetök.

A szivarkapapir és szivarkahüvely elárusitására szánt gyáriraktár helysége

Bécsben, I. Schottenring 25. sz. a.

Az általunk a **„Les dernières Cartouches“** féle papirból készitett valódi franczia szivarkapapir, valamint valódi franczia szivarkahüvely, melynél minden papirtok a **„Braunstein Frères“** czéget viseli, **kassán,**

Falk Károly és Emil uraknál kapható. 159 10—25

Kávéház átvétel.

Tisztelettel van szerencsém a n. érd. közönség szives tudomására hozni, hogy a Kassán számos év óta a legjobb hirnévben fenálló és

German Jenő ur

tulajdonát képező

„OTTHON“-kávéház

malom-utcza 16. sz. Bernovics-ház

vétel utján tulajdonomba ment át és hogy részemről azt **október 7-én esti 8 órakor** ünnepélyesen megnyitottam.

Igyekezni fogok **szorgos kiszolgálat**, és a legjobb **kávéházi italok** nyujtása által a nagyrabecsült közönség jó hajlamait állandóan megnyerni.

Számos látogatást kér illő tisztelettel

340 2—3 **Seemayer J.**

Árverési hirdetményi kivonat.

A kassai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy a kassai takarékpénztár végrehajtatónak Hován János és társai végrehajtást szenvedő elleni 110 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a kassai kir. törvényszék területén lévő Kassa városban fekvő a kassai 638. sz. tjkvben Hován János és érdektársai nevén álló A + 731. hr. sz. házra az árverést 900 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1893. évi deczember hó 11-ik napján délelőtt 10 órakor** a kassai kir. törvényszéknél II. emelet 30. ajtó alatt (kis terem) megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-kát vagyis 90 forintot készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy, miniszteri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság Kassán. 1893. évi szeptember hó 23 án.

Horváth,
kir. tvszéki biró

„LE GRIFFON“

a legjobb valódi franczia szivarka papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 10—150

UNGAR GYULA

a

nemzetközi-vasutak központi-szállitási

és 338 2—2

elvámolási-hivatala

Kassa

Rózsa-utcza 2. szám.

Szállitási, elvámolási, gyüjtő-forgalmi iroda.

Gyüjtőforgalom Prága, Bécs, Budapestről Kassára.

Zálog-árverési hirdetés.

Azon zálogok, a melyek zálog-üzletem végleges felhagyása folytán nálam visszamaradtak, általam

október 16-án

árverés utján a legtöbbet igérőknek eladatnak.

Braun Lajos

327 2—2 Forgách-utcza 22. sz.

5973. sz. 347—1
Tk. 1893.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kassai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Kupecz János és neje végrehajtatóknak Suszter András és neje végrehajtást szenvedő elleni 100 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a kassai kir. törvényszék területén lévő Nagyida községében fekvő a nagyidai 76. és 570. számu telekjegyzőkönyvben Suszter András és neje Guba Erzsébet nevén álló külsőségre és belsőségre 1717 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1893. évi október hó 30-ik napján délelőtt 10 órakor** Nagy-Ida községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban, a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Kassán, 1893. évi augusztus hó 3-ik napján a kassai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Ruszinkó Zsigmond,
kir. tszéki biró.

177. sz. 1893. 343 1—2

Pályázati hirdetmény.

A kassai ipartestületi betegsegélyző-pénztárnál lemondás folytán megüresedett egyik pénztári **orvosi állásra** ezennel pályázat hirdettetik.

Felhivatnak pályázni kivánók, hogy szabályszerüleg felszerelt és bélyegzett kérvényeiket **folyó hó 20-ig** a pénztár igazgatóságánál (fő-utcza 64. sz. II. emelet) benyujtani szíveskedjenek. E határidőn tul beérkezendő kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Az alkalmazandó orvos a választás megejtésétől számitott három évre választatik s működését **f. évi november hó 1-évél** megkezdeni köteles.

Az orvosi állással havonkinti utólagos részletekben kiszolgáltatandó 300 frt évi tiszteletdij és 100 frt évi kocsibér átalány élvezete van összekötve.

Kelt Kassán, 1893. évi október hó 5-én tartott igazgatósági ülésben.

A kassai ipartestületi betegsegélyző-pénztár igazgatósága.

Korponay Bertalan, jegyző. Krotkovszky Ferencz elnök.

Kiállitás.

Most érkeztek meg **a téli idényre a legujabb**

párisi és berlini

női divat-modellek

melyek **ma vasárnap** délután **főutcza 70. sz.** üzletemben a nagyrabecsült hölgy-közönség által leendő megtekintés végett ki lesznek állitva.

Mély tisztelettel

Grossmann Sa. utóda.

345—1

A gödöllői magyar királyi koronauradalom felügyelete alatt álló borászati szövetkezet

leüvegelt borainak egyedüli „bizományi" lerakata.

230—32 **Vizy Domonkos**
fü-szer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete
Kassán, főutcza 53. sz.

Árak a szövetkezet iroda igazgatósága által meghatározva és a palaczkokon feltüntetve vannak.

Mosó-intézet.

Alulirott legalázatosabban tudomására hozom a nagyérdemü közönségnek, hogy

mosó-intézetemet

a közbejött haláleset daczára továbbra is (főutcza 13. sz., harang-utcza sarok) megtartom. Egyuttal kérem a nagyérdemü közönség pártfogását ezentul is.

Legmélyebb tisztelettel

346—1 **Weinberger Vilma.**

A COGNAC-IPARRészvény-Társaság BUDAPESTI CZÉG

KORONA-COGNAC

ja az élelmiszerek **egészségügyi szempontból** való **nemzetközi kiállitásán a biráló bizottságtól különös megemlitéssel a**

nagy diszoklevelet

kapta; oly kitüntetés, melyet kivüle csak még egy franczia ház mutathat fel.

Kapható Kassán:

Holländer R. és Dobák Péternél.

342 1—4 99%

Nagy szőnyeg-eladás.

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy **az őszi és téli idényre**

nagyszerü külön osztály szőnyeg-, függöny- és butorkelme-raktárunkat tetemesen megnagyobbitottuk.

Kedvező és nagy zárlataink által, **elsőrendü gyárakkal,** azon kedvező helyzetben vagyunk, valamennyi czikket **szerfelett mérsékelt árakon** eladhatni. **Szobák bevonására különösen ajánlhatjuk:**

Valódi brüsseli szőnyegeket | Valódi axminiszter szőnyegeket | Valódi angol velour szőnyegeket | Valódi hollandi szőnyegeket

Ezenkivül dus raktár következőkből:
Valódi perzsa és smyrna szőnyegekből.

Szalonszőnyegek	Ebédlő-szőnyegek	Futószőnyegek	Cocos futók
Lábtörlők	Ágyszőnyegek	Angoraszőnyegek	Ágy- és asztalteritők
Flanellteritők	Divánteritők	Csipke és szövetfüggönyök	Portiéres
Vitrage	Peluche teritők	Uti takarók	Lambrequins

248 22 30

Tisztelettel **Széman Testvérek.**

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

czélokra szolgáló tákra okt. 31; államvasutak gépgyára a diósgyöri vas- és aczélgyár részére szükségelt faanyag, okt. 31-én; ugyancsak ez a kolozsvári üzletvezetőség számára fenyődeszkák, arudak stb. szállitására okt. 24-éig benyujtandó ajánlattal. Államvasutak gépgyára a jövő évi szén, pirszé, és faszénszükséglet 1893. évi november 3; ugyancsak ez a jövő évi öntődei czélokra szükségelt nyers vasa november 7-éig.

Kerner József uj operája. Még a téli hónapokban közöltünk lapunkban ama szövegből egy részletet, melyhez a kassai zeneiskola vezető tanára s jónevü zeneszerző Kerner József irta a zenét. A szöveg irója Krémer Jenő, ki a mult nyári szezónban, mint jeles kómikus szerzett magának jó nevet Kassán s az operette czime „Leányvásár." Mint most értesülünk a Kerner Krémer-féle „Leányvásár" czimü operettet a budapesti népszinház igazgatója elfogadta előadásra, igy tehát alapos reményünk lehet rá, hogy már az ez idei szezón ujdonságai között fog szerepelni a fővárosban s igy talán hozzánk is felkerül majd.

Távozó katonák. Ott fenn a főtczai genie-kaszárnya kapujában tegnapelőtt déltájban nagy néptömeg gyülekezett össze. Derék czivil pajtások, a távozó század czivil pajtásai és pajtásnői gyülekeztek ott össze, hogy az utolsó istenhozzádot rebegjék el a Boszniába utazók után. Mert — mint előzetesen jelentettük — a 25-ik gyalogezrednek Kassán állomásozó százada pénteken távozott el Kassáról. A 85 ösök zenekara bucsuztatta őket a megszokott város falaitól s derék bakáink teljesen utrakészen felpakkolva lépdeltek végig a fő- és Klubusiczky-utczákon, ki az állomás felé, hogy a Bosznia kopár földje felé vivő gőzös kocsijait idejekorán elfoglalhassák. A zenekar mindenütt elől ment, huzva a szép zenedarabokat s különösen az indulókat. Meglehetős tömeg járt nyomukban távozó bakáinknak, kik épen tizenkét óra tájban értek ki az állomásra s ott tüstént be lőnek vezényelve a kocsiszakaszokba. Katonás rendben ment végbe a beszállás. Még egy szomoru búcsu pillantást vetnek ki az ablakon tisztek és legénység egyaránt a régi kedves fészek felé s elhangzik a harmadik csengetés is és a vonat elindul. A tovarobogó vonat zakatolásából egy ismerős nóta hangzik még ki. Utó végre annak is elnyeli akkordjait a messzeség. És bizonyára utközben még sokáig elénekelik a 25-ös bakák, hogy:

„Megy a gőzös, megy a gőzös Kanizsára
Kanizsai állomásról Boszniába.
Elől megy a masiniszta,
Ki a gőzöst, ki a gőzöst igazitja."

Női divat czikkekben ma a délutáni órákban Grossmann Sa. utóda főutcza 70. szám a. levő uj üzletében kiállitást rendez, hogy a legujabb divat-modelleket a hölgyközönségnek bemutassa.

„Korona-jegyben." Miután az utóbbi időben több cognacgyártó-részvénytársaság alakult, nincsen kizárva, hogy az ezen gyárak által a piaczra hozott termények elcseréltetnek, ennek elháritására a „Cognacipar részvény-társaság" elhatározta cognacjának a „Korona-cognac" jegyet adni.

A tramway gőzmozdonya-forgalma a Baránykáig a mai nappal fog véget érni és a közlekedés odáig e hó folyamán csak elvétve, különösen szép időben fog eszközöltetni.

Elveszett ökrök. Krozsel János semsei lakossal az a fátum esett meg az elmult állatvásár estéjén, hogy hitelbe vett ökreit az éj sötétjében elvesztette. Krozsel gazdával már eddig is megesett olyas apró-cseprő szerencsétlenség, hogy egy réz krajczárja eltünt, mintha csak a föld nyelte volna el, de hogy az ökreit vesztette volna el, az eddig sem vele, sem pedig mással meg nem történt. A két szép szarvu fehér ökör azóta hütelenül bolyong valamerre a világürben, ha pártfogója nem akadt, keresvén a gazdát, aki elvesztette őket. A gazda is keresi mindenfelé, hátha valami becsületes ember nyomra vezeti.

Talált óra. A rendőr-kapitányságnál egy kétfedelü, ezüst remontoire női óra van deponálva zsuzsukkal. Tulajdonosa kellő igazolással átveheti.

A bajor királyi várak plasztikus kiállitására a Schiffbeck szállóban felhivjuk a közönség figyelmét.

Figyelmeztetés. Valódi karlsbadi, minden fajtáju czipők, valamint csizmák Kassán egyedül és csakis Klein Jakab férfi és női divatáru üzletében fő-utcza 23-ik szám alatt a kis sétánynyal szemben kaphatók. Minden más üzletben „karlsbadi" név alatt áruba bocsátott czipők a fentemlitett világhirü czipőknek csak ügyetlen utánzásai. Az ily áruk megvásárlásától a t. közönség saját érdekében óvatik. 319 3—4

Kassai szinház.

Keszthelyi Ilona. Halmay társulatának ujonnan szerződtetett primadonnája Keszthelyi Ilona k. a. csütörtökön lépett fel először a kassai szinpadon. A közönség már eddig is eléggé ismeri — legalább hirből. Tavaly még egyik jeles növendéke volt a szini képezdének s e nyáron ama végzett szinésznövendékek közt volt, kiknek arczképét a „Hét"-nek egyik száma is hozta. Nemrégiben a fővárosi közönség előtt lépett fel s ugy a kritika, mind a publikum részéről nem jelentéktelen sikert aratott. Ez a hir előzte meg a kisasszony kassai szereplését. Egymagában is elég arra, hogy valakit rokonszenvessé tegyen. S csakugyan Keszthelyi Ilona a „Madarász" operette Postás Miska szerepében a kassai közönség részéről a legszimpatikusabb fogadtatásra talált. A tapsokban fukar néző publikum több izben hivta a lámpák elé Postás Miska személyesitőjét. Eleinte meglátszott ugyan rajta a lámpaláz. Szépen iskolázott hangja kissé remegett a megindultságtól, hanem a második felvonásban volt csak alkalmunk az igazi Keszthelyi Ilonát hallanunk. Kellemesen, lágyan csengő hangja ezentul már akadálytalanul győzte le a nagyobb nehézségeket is s tomboló tapsra ragadta a közönséget. Keszthelyi Ilona tehát ez első szereplésével is megmutatta, hogy hanganyaga művészi felhasználásával a jobb énekesnők sorába tartozik már is. Szinpadi alakitása és játéka is a legkifogástalanabb. Gratulálunk a szini preparandia professzorainak.

A madarász operette került szinre október 5-én télig telt ház előtt. Az estnek legszebb hatását Ruzsinszky Ilona érte el a fejedelem-asszony szerepében. Éneke valósággal elragadta a közönséget. Az a szépen csengő hang, mely fölött Ruzsinszky Ilona rendelkezik, mindenkor biztositja számára a sikert. A kassai közönség előnyösen emlékezik rá visszá még a tavaszi vendégszereplések idejéből, mikor a Madarásznak ugyane szerepében és a szép Galatheában mutatta be magát. De fejedelemasszony létére is tudnia kellene, hogy a pórnő szoknyingját nem szokta torditva viselni, mint a hogyan ez estén ő cselekedte. Ezt csak entre nous mondjuk, máskorra nézvést. Ugyancsak ekkor lépett fel először a társulat uj énekesnője Keszthelyi Ilona, kiről más helyen már megemlékeztünk. Ádámot, a tiroli madarászt Kiss Pista adta. Kiss Pistát s különösen remek baritónját külön dicsérnünk fölösleges. Legnagyobb hatást érte el az udvari hangversenyen énekelt szép dala, melyért ismétlődő taps volt a jutalma. Játéka könnyed és természetes. Szerelmes jeleneteiben Milkával, majd a darczás harag kifejezésében, nemkülömben a vizsgálóbizottság előtti magaviseletével mindenkor a valószerüség határai közt mozgott. Szilágyi Dezső kómikus (Csörsz báró) az udvarmester trétás szerepében jól állotta meg helyét. Pénz és élvsóvár udvari ember volt tetőtől talpig, akár a községi birákkal, akár unokaöcscsével, akár a Jutka csaposleánynyal, (Ligeti Józsika), akár pedig Adelaide udvarhölgygyel való jeleneteit tekintsük. Mindenütt eléggé természetes tudott lenni, amennyire az operette lényege engedi. Adelaide szerepében Nikó Lina tünt ki, remekül adván az udvari büszke nagyuri dámát és a párta letevése után sóvárgó vén kisasszonyt. Szaniszlóval és Csörsz báróval való jelenetei egyaránt kiemelendők. Szaniszlót Kozma István személyesitette rutin játékával. A két professzor kómikus szerepében Boross Endre és Pesty Kálmán egyaránt jeleskedtek. Kiemelendők még Szilassy (Schneck biró), Havasy Aranka (Emerencia) és az egész karszemélyzet, mely összhangzatos énekével nagyban hozzájárult az est sikeréhez.

Október 6. a szinpadon. Halmay szintársulata október hatodikának megünneplésére pénteken diszelőadást rendezett. Szinre kerültek ez alkalommal Jókai „A szigetvári vértanuk" szinművének első felvonása és Berczik „Bálkirálynője." Ezt előzte meg az ünnepi szavalás és az 1849-es szomoru napokra és a kiegyezésre emlékeztető élőképek. A ház nagyobbára megtelt érdeklődő közönséggel. Károlyi Gyula szavalta elsőnek Várady „Tizenhárom" költeményét, melynek egyik részlete kiegészitéséül felgördült a háttérbeli függöny és a 49-es időket allegorizáló szomoru élőkép tünt elő. Majd a költemény egy másik részleténél és a „Rákóczy-induló" remek ütemeinél a 67-es kiegyezés allegóriája bukkant ki a függöny mellől. A közönség ugy Károlyit szép szavalatáért, mint a remek élőképet lelkesen és hosszasan megtapsolta. Jókai „Szigetvár vértanui"-ban Szentessy Ilona (Anna) mutatta be drámai alakitásának erejét. Szelimmel való jelenetében csakugyan megérdemelte az aratott tapsokat. Zrinyi szerepében Halmay mutatta be jelesen a hazájáért szivvel-lélekkel élő és halni kész hőst. Az eskü jelenete után a közönség lelkesen hivta a lámpák elé. Károlyi (Juranics), Torday (Lörénk) és Mészáros (Szelim) emelendők még ki. Mészáros ma is egyike volt a legjobbaknak. Berczik Árpád „Bálkirálynőjét", mely gazdag mulatságos részletekben és alakokban a legrokonszenvesebben fogadta a közönség. A léha ficsurok szerepében Pesty, Károlyi, Nagy egyaránt kitüntették magukat. Legkitünőbb volt azonban Szilágyi Dezső (Fodor Tasziló) alakitása, kinek hozomány vadászata és azután felsülése a legtermészetesebb impressziót gyakorolta mindenkire. Boross Endre (Füleki Belizár) érdekes apa volt, ki tánczoskereső expediczióiában sokszor megkaczagtatta a publikumot. Szabó Elemér szerepében Mészáros ismét jeleskedett. A mulatságos részletekben gazdag egy felvonásos vigjáték egyik legsikerül-

---

— Ugy gondolom, férjem, állitásod még is kissé merész. Bizonyára nem mindegyikük képmutató s Küllei tanitó maga a becsületesség.

— Bizonyitsd ezt be, — orditotta a férfi felingerülve felesége ellenmondásaitól. — Miképen bizonyitod be, hogy Küllei kivételt képez? Nem okozott-e már elég boszuságot? Nem zuditotta-e alattomos módon a nyakamba az egész községet a legelő miatt?

Az anya még szerényebben és alázatosabban szólott:

— Kedves férjem! ha Katiczát elveszi, nem kell nagy hozományt adnod, a leány megelégszik beleegyezéseddel is.

— Ezer ördög! Veletek asszonyokkal nem lehet boldogulni. Épp most fejtegetem, hogy hetvenhét alapos oknál fogva a dologból nem lehet semmi s te ismét elölről kezdett. De ilyen vagy mindig! Mindig ellenem, mindig mások pártját fogod!

Minthogy az asszonynak nem volt kedve czivakodni, valami okot keresett, hogy a szobából kikerüljön.

— Jézusom! elfelejtettem megmondani a szakácsnőnek, hogy holnapra egy birkát öljön le. Hozzá sietek, mielőtt még az ágyba bujik.

S e hazugság segélyével megmenekült egy hosszu prédikácziótól.

*

Két nap mulva beállott a megjósolt időváltozás, melyet csalhatatlan jelek előztek meg. Minden kutya szenvedélylyel füvet zabált, mintha született vegetáriánusok volnának, a barometer higanya alázuhant s Mari, a buta szolgáló nevetett és dalolt. S ezt mindig csak akkor tette, mikor esett, máskülönben, napos időben, komor és szomoru volt.

Délebéd idején az anya ártatlanul megjegyezte:

— Gyermekek ma zivatarunk lesz.

— Miből következteted ezt oly biztonságggal? — kérdezte a háziur ingerülten.

— Szaggatásom van a balkaromban s nézd, mily alant repülnek a fecskék, majd a földet surolják.

— Eső lesz, de nem zivatar, — válaszolt a férj, miközben idegesen pillantgatott a borus égre.

— Már menydörgött papa, s a park felől sürü fekete felhők tornyosulnak; nagy zivatarunk lesz, a kocsis mondta! — örvendezett nagy buzgósággal a kis Vladkó.

— Mindig ellent kell mondanotok? mindent jobban tudnotok? Hogyne, valamit anyátok fecseg s ti utána gagyogjátok! — Hermina! hol a fekete kenyér? Nem megmondtam százszor, hogy nem eszem ebédre fehér kenyeret! Az ördögbe! hol a fekete kenyér?

Az atyai ököl oly erővel csapott az asztalra, hogy a poharak és tányérok tánczra keltek s a gyermekek sápadt arczczal sütötték földre szemeiket.

Egy órával ebéd után először dörgött az ég. Mintegy figyelmeztető jel volt ez, hogy mindent tető alá, biztos helyre helyezzenek. Megterhelt nagy szénakocsik robogtak az udvarba, néhány cselédleány a száritásra kiterjesztett ruhákat szaggatta le a kötelekről.

Hirtelen végigsivitott az udvarban az első szélfuvalom, becsapva minden nyitva felejtett ajtót, felkavarva a port s telehintve a kövezetet hervadó, sárga akáczfalevelekkel. Nemsokára nehéz esőcseppek potyogtak s a villám végigczikkázott a tehénistálló teteje fölött. Miután a házikisasszony minden ablakot gondosan bezárt, Katiczával titokban beszélt s a gyermekeket biztonságba helyezte, bement férje szobájába, ki ilyenkor rendesen déli álmát aludta. Zárt ablaktáblák mellett a szoba közepén ülve találta őt. Imádkozott.

— Kedves Hermina, hol késel oly soká? — kérdezte szeretetteljes, siránkozó hangon.

— A gyermekeket láttam el s értéktárgyainkat hordtam össze; az esetre, ha valami szerencsétlenség történnék. A dobozokat... a kis kaszat... hisz tudom...

— Jól van, jól van!

— Rettenetes zivatar! Jégdarabok is keveredtek az esőcseppek közé! Uram istenem! milyen villám volt ez!

— Hermina! Az égre, menj el az ablaktól csukd be az ablakokat — jer hozzám — add ide kezedet édes feleségem — maradj mellettem, ha valami történik, vesszünk el együtt!

— Ah, kedves férjem, valóban iszonyu arra gondolni, mily közel settenkedik a halál! A legközelebbi perczben végünk lehet!

— Istenem! Asszony! Igen! igen, iszonyu! Olvass csak fel valamit az imádságos könyvből, nyögte fogvaczogva a házi ur.

— Avagy örök időre megbénulhat, megvakulhat az ember, — folytatta kegyetlenül a gyöngéd feleség. — Helyesebb, ha a legrosszabbra elkészülünk s ily nagy veszély közepette összes bűneinket megbánjuk, hibáinkat belássuk és szentül megfogadjuk, hogy mindent jóvá teszünk. Talán igy megkegyelmez — az ég.

— Ah igen, belátom összes hibáimat — hu — ez a villám!

— Mily menydörgés! Most dühöng a zivatar teljes erővel. Férjem, bocsáss meg, ha vétettem valaha ellened, kibékülve szeretnék meghalni — jaj a villám! — Hát neked nincs senkid, kit meg kellene kérlelned? Az isten szerelmére, mielőtt késő lesz! Jól tudod, hogy még ellenségeinket is szeretnünk kell, nem akarod-e megfogadni, hogy ezentul kerülsz minden czivódást és veszekedést, mondjuk például a tanitóval!

— Megfogadom, Hermina, megfogadom!

Ismét menydörgött, hogy az ablaktáblák csörömpöltek.

— Nem akarod-e ezt neki személyesen megmondani? Az imént házunkba menekült, mert a zivatar meglepte.

— Akarom, igen akarom... mindent, a mit te akarsz!

Az okos anya hirtelen feltárta a mellékszoba ajtaját és kiintett.

A tanitó lépett be, de nem egyedül; Katicza követte.

— Uram a zivatar házába kergetett s ezt magasabb ujjmutatás gyanánt veszem, hogy jövőre ne kerüljem el küszöbét. Békülésre nyujtom kezemet.

— Örömmel kedves tanitó ur; szives örömmel. Mit gondol, elvonult már a zivatar?

— Már enyhébb lett, de ujult erővel törhet ki. Ez kiszámithatatlan. S akarja-e uram, tökéletes kibékülésünk jeléül leányát nekem adni?

— Ismét erősen villámlik, — kiáltott fel az asszony.

— Igen, igen! Ezer örömmel!

Katicza és a tanitó átölelték egymást, mire ez menyasszonya ujjára hamarosan felcsusztatta az eljegyzési gyürüt.

— Végre kiderült! — szólt örömtől sugárzó arczczal az anya s hangos kiáltással szólitotta a gyermekeket és az egész háznépet, hogy üdvözöljék az ifju párt.

Fr[illegible]

tebb alakitását mutatta be Nikó Lina (Füleki neje Nathália), kinek sokoldalu szinész-tehetségéről ez estén is volt alkalmunk meggyőződni. Mozgása a szinpadon könnyed, játéka több, mint ha a sablonos rutinra hivatkozunk. Láugh Ilonka (Josefin) a durczos, daczos szerelmes leányt adta kiváló sikerrel. Erdekes jelenete volt, mikor Fodor udvarlásait fogadta, majd mikor ez a kezét kérte meg — szinleg.

Gukker.

Kassa városi szinház.

Ma vasárnap, 1893. évi október hó 8-án két előadás, délutáni 4 órakor népelőadásul

Feneleányok

eredeti fővárosi életkép énekekkel 4. felv. Irta Lukács Sándor. Zenéjét szerzette: Kernet J. Rendező: Boross. Karnagy: Békessy.

Személyek:

Csurgós Erazmus nyugalomba vonult porcza kereskedő és gazdag háziúr — Boross Endre
Lujza, Sarolta, Margit, Lenke, Olga — Beregi elhunyt biztositási hivatalnok árván maradt leányai — Medgyessy E., Mikóssy M., Farkas Ilka, Domby E., Ligeti Józsika
Böllzsák, volt házmester Csurgós házában — Révy Ferencz
Kalavári, amerikai gazdag ültetvényes — Szilássy Imre
Ézsaiás, Jeremiás, Tóbiás, Mátyás — Csurgós fiai — Boross Pál, Eröss József, Láugh Jenő, Pesty Kálmán
Csobáncz Ödön, birtokos — Nagy Gyula
Jéges Béla magánzó — Szilágyi Dezső
Mokány Berczi, gombszegő — Kozma P.
Kaczog, rendőr — Révy Ferencz
Özvegy Boldizsárné — Erdélyi Gizella
Kamilla, Thekla — leányai — Mészáros L., Havasi A.
Lujza, Sarolta, Margit, Lenke, Olga — Fene-lányok — Medgyessy E., Mikóssy Ilona, Farkas I., Domby E., Ligeti J.
Ibolya, virágárusleány — Révy V.
Kövesdi bérapiró — Karolyi Gy.

Felére leszállitott helyárakkal.

Este 7 órakor:

A próbaházasság

Vig szinmű a fővárosi életből, dalokkal és táncz za. 3 felv. Irta Gerő K. Rendező: Mészáros. Karnagy: Békessy.

Személyek:

Szikora Márton magánzó (28 éves) — Szilágyi Dezső
Rozália, a felesége (51 éves) — Nikó Lina
Kanócz Gyuri őrmester, Kanócz Birike, testvére — Rozália rokonai — Nagy Gyula, Razsinszky I.
Hajdu Bokor Berczi városi hivatalnok — Mészáros Lajos
Hajdu Bokor István, szentesi gazdag ... — Szilássy I.
Zsuzsánna felesége — Szentessy I.
Patonai Bódog, mészáros Rozália házában — Kiss Pista
Czira Klári kávémérőné ugyanott — Láugh Ilona
Sági Julcsa, kisasszony — Kissné-Breznai A.
Rákóczy Lojzi, cselédszerző — Boross Endre
Czili néni cseléd Rozália házában — Révyné
Egy káplár — Láugh Jenő
Levélhordó — Boross Pál
Pinczér — Rávossy
Öreg cseléd — Havasi A.
Egy dada — Farkas Lina
Első, Második, Harmadik — czigány — Szilágyiné, Fábián E., Sárközy I.

Rendes helyárakkal.

Holnap hétfőn október hó 9-én

A lemondás.

Karczag Vilmos társadalmi szinműve.

Kezdete 7 órakor.

CSARNOK.

Halálos szerelem.

Elbeszélés.

Irta **Mártonffy Imre**

(Folytatás.)

Nyolcz napig udvarolt a szép asszonynak, de végre nem birta tovább a szive. Teréz lábaihoz veté magát és megvallá forró szerelmét. A szép olasz nő épp a teát készitette. Elejtette a csészét, mely csörömpölve hullott a földre s Altorjai égő szavaira behunyta szemeit.

Szép piros arczát halványság váltotta fel, kinyitotta fekete szemeit, s fájdalomteljes pillantást vetett az előtte térdeplőre.

A báró nem figyelt erre.

— Teréz! kiáltá szenvedélyesen, imádlak, mint senkit e világon! Az első pillanattól fogva szerettelek és szeretni fogak örökké! Oh Teréz légy nőm, édesitsd meg életemet!

A milanói nő levegő után kapkodott. Végre alig hallgatóan suttogák ajkai:

— Sohasem!

— Akkor nem szeretsz? kiáltá Altorjai. Akkor a te arczod pirja, szemednek mély tüze csak ámitás volt? oh jaj nekem, meg vagyok csalva!

Ezzel mint őrült akart elrohanni, de Teréz fehér keze őt visszatartotta.

— Ne átkozz! kiáltá Teréz. Szeretlek! Embert még soha sem szerettem ugy mint téged!

Könyek folytak végig szép arczán, szemeiből a szerelem és fájdalom voltak kiolvashatók, ugy hogy Altorjai ujból letérdelt előtte.

— Teréz, suttogá, ha csakugyan szeretsz, mért nem akarsz oldalam mellett élni? Légy az enyim, legyünk boldogak! Mily korlátok vannak köztünk, melyek egymástól elválasztanak? Szegény vagy? Nekem van pénzem. Talán a származásod alacsony? Csak téged nézlek, nem tekintek multadra; Teréz, angyalom, légy az enyém!

— Sohase! ismétlé a milanói nő halotthalványan és hangja hidegen és tompán hangzott. Köztünk a mult sötét árnya lebeg!

— Magyarázd meg, mi az? kiáltá Altorjai magánkivül. Tudod, hogy a szerelem sok mindent megbocsát! Oh szólj Teréz, ne gyötörj a kétség kinjaival!

— Jer holnap reggel hozzám, akkor megtudod felelelemet! suttogá Teréz. Hagyj most nyugodtan!

Altorjai felkelt, gyötrelmektől és aggodalmaktól kinozva távozott.

Egész éjjel fent volt, álom nem jött szemére. Kétségbeesve forgott agyában az a gondolat, vajjon mi lehetett az a sötét pont, mely választfalat képezett kettőjük közt?

Reggel rohant a szállodába. Szédült arczczal haladt el a kapus előtt.

— Bordoni asszony még az éjjel elutazott! mondá a kapus.

Altorjaira e szavak ugy hatottak, mint villámcsapás, megszökött anélkül, hogy az igért felvilágositást megadta volna.

A következő pillanatban lázas gondolatok támadtak agyában. Minden áron utána megy és visszahozza.

A kapus azt mondta, hogy Teréz a nyugoti pályaudvarból utazott el.

Altorjai azonnal bérkocsiba ült és a pályaudvarba hajtatott. De itt minden kutatása és kérdezősködése kárba veszett. Vad kétségbeeséssel hajtatott barátjához. Tanácsot akart kérni tőle.

— Hadd menjen! mondá a hadnagy zordonan. Rád nézve jobb, ha azt a vöröshaju ördögi asszonyt nem látod többé. Hisz gyürüt se viselt. Mint özvegyasszony, a jegygyürüjét viselnie kellett volna. Ki tudja mily sötét multja van!

— Mit bánom én azt! kiáltá Altorjai magánkivül. Szeretem, s nem birok nélküle élni!

Altorjai rögtön elindult. Ő maga nem mehetett kutatni. Lelki állapota felindulása nagyon hatottak idegeire. Valóságos hideglelést kapott.

Altorjai szobájában a pamlagon feküdt, midőn egy detektiv jelent meg, hogy a rendőrség hivja őt.

— Báró ur, mondá a hölgyet megtaláltuk. Párisba ment.

— Hol van? kérdé Altorjai kiváncsian. Irja fel bővebb czimét.

Nagyon gyenge volt, de mégis érzett annyi erőt magában, hogy Teréz után menjen.

— Báró ur! folytatá a detektiv én annak a hölgynek nemcsak a tartózkodási helyét tudom, de ismerem, hogy kicsoda. Bordoni asszony jelenleg leánykori nevét használja. Tudja, hogy ki ő?

— Ki ő? kérdé Altorjai mohón. Mondjon meg mindent, mit róla tud!

— Legyen! Bordoni Teréz asszony milanói méregkeverőnő, férjezett Capelaró grófné, kinek pöre most két éve oly nagy szenzácziót keltett.

Altorjai kétségbeesett kiáltást hallatott.

Az lehetetlen! kiáltá a báró. Itt végzetes tévedésnek kell lennie!

— Nem tévedek báró ur! viszonzá a detektiv és papirt vett elő zsebéből. Itt van a „Politisches Volksblatt" két év előtti példánya, méregkeverőnő arczképével. A hasonlatosság meglepő. Bécsig követtem, de azután nyoma veszett. Hihetőleg Párisba utazott. Altorjai halotthalvány arczczal meredt maga elé. Aztán bővebb felvilágositást kért a detektivtől.

Ez folytatá:

— Két évvel ezelőtt az összes lapokban benne volt, hogy Capellaro Terézt felmentették. Teréz előkelő, de szegény szülők gyermeke volt és fiatal éveit egy öreg grófhoz lánczolá. A házas társak nem voltak boldogok. Capellaro igen féltékeny volt ifju, szép nejére és ugy őrizte, mintha börtönőre lett volna. Teréz sokat szenvedett. Heves jelenetek fordultak elő köztük, s egész Milanóban tudták, hogy mily életet élnek. Végre Teréz egyik imádójának járt a kedvébe. Amint Capellaro ezt megtudta, elutazott. Ugyanaz nap este titokban visszajött és belopózott a házába. A bondoirban látta nejét egyik imádója karjai közt. Capellaro őrült dühvel vette elő lovaglóvesszejét és kiverte háza becsületének elrablóját. Ekkor hitelen feleségét aranyvörös hajánál fogva a szobában hurczolta körül, miközben ütötte, szidalmazta, ahogy csak birta.

Hü szolgája azonban kiszabaditotta a nőt a dühös ember keze közül. Teréz szabadon lélegzett és férje vasmarkát nem érezte nyakán és karján; felkelt és szeméből démoni gyülölet és harag villámlott.

— Vigyázz magadra! sziszegé vadul. Ezért bünhödni fogsz.

Ezzel szobájába ment és bezárkózott. Capellaro gróf ügyvédhez ment, hogy a válópert meginditsa. Másnap késő este hazajött és szobájába tért nyugodni, de előbb szokása szerint az éjjeli asztalon levő vizet kiitta. Elaludt, de nem ébred fel többé. Az orvosi bonczolás kideritette, hogy erős adag cziankálit ivott, mely megmérgezte.

A gyilkosság gyanuja Terézre irányult, kit azonnal letartóztattak.

A gróf szolgái mind ősz emberek voltak, kik apjukat is szolgálták. Egyiknek se állott érdekében, hogy meggyilkolja urát.

Capellaro még házassága első napjaiban irt végrendeletet, melyben Terézt teszi egyedüli örökösévé. Az esküdtszéki tárgyalásnál óriási hallgatóság jelent meg és Teréz a vádlott széken szebb volt mint valaha.

A szent szüz oltárára esküdött, hogy az nap este nem hagyta el szobáját, s Istent hivta tanuul, hogy ő ártatlan.

Imádotját, ki előtte való este ott volt szintén megidézték, de ez megszökött. A gyáva faképnél hagyta azt az asszonyt, kinek szerelmet esküdött.

A körülmények, bizonyitékok Teréz ellen szóltak, egész Milano méregkeverőnőnek és férje gyilkosának tekintette s mindegyik megjósolta, hogy halálra fogják itélni de a csillagokban máskép volt megirva.

Teréznek hatalmas védői voltak: szépsége és fiatalsága.

Az esküdtszék előtt ravasz kaczérságának minden müvészetét felhasználta és az eredménye az lett, hogy — felmentették. Egész Milanó, söt egész Olaszország megdöbbenve fogadta ez itéletet, hogy a férjgyilkos nő, kinek bünét a napnál világosabban bebizonyitották, kikerülte a büntetést. A nép dühvel rontott Teréz házának, hogy a méregkeverőnővel együtt elpusztitsa azt, de a szép asszony eltünt. Azóta nem hallottak róla semmit, mig én meg nem ismertem Bordoni név alatt.

Halotthalványan, sötét tekintettel hallgatta Altorjai a detektiv elbeszélését.

Amint elvégzé, vadul kiáltá:

— Ön látta Terézt, s bünösnek véli? Az az angyal méregkeverőnő legyen? Sohase! Ezentul életem főfeladatául fogom tekinteni, hogy Teréz ártatlanságát bebizonyitsam, ugy hogy a világ, mely most átkozza és elitéli, lába elé boruljon, bocsánatért esdekelve. Teréz magasan fogja hordani fejét mindenki előtt!

Altorjai még az nap elutazott Párisba. Amint megérkezett, sorba járta a szállodákat, még végre rátalált. Még ott időzött.

Gyanutlanul olvasva ült szobájában, midőn Altorjai mint őrült rohant feléje.

Amint meglátta, sötét pir boritá, de melyet azonnal halotthalványság váltott fel.

Atorjai hozzá rohant és szenvedélyesen szoritá karjai közé.

— Teréz! kiáltá hévvel, mindent tudok! Oh miért nem ajándékoztál meg bizalmoddal, miért nem voltál hozzám őszinte? Azt gondoltad, hogy elitéllek? Hogy elátkozlak téged az ártatlan tisztalelkü angyalt?

Ezzel szenvedélyesen csókolá.

Teréz nem válaszolt, de azért nem bontakozott ki az ölelő karokból, söt viszonzá a csókokat.

(Vége köv.)

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

HIRDETÉSEK.

2458. sz.
Tk. 1893.

348—1

Árverési hirdetményi kivonat.

A szepsii kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy a m. kir. kincstár végrehajtatónak Vécsei Gazsi Pál végrehajtást szenvedő elleni 42 frt 12 kr. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a szepsii kir. járásbiróság területén levő szesztai határban fekvő, a szesztai 115. sz. telekjegyzőkönyvben A I. 1. sor. 166. hr. sz. alatt foglalt ingatlannak Vécsei Gazsi Pál nevén álló fele részére az árverést 1398 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1893. évi január hó 2-ik napján délelőtt 10 órakor** Szesztán a községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 139 frt 80 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság Szepsiben, 1893. évi szeptember hó 17-én.

OLCHVÁRY,
kir. járásbiró.

A bajor királyi várak kiállitása.

Schiffbeck-szálló első emeleti terem.

Ez a kiállitás II. Lajos király alkotásait eredeti nagyságban, pontos, preczis kivitelben tárja elénk, mintha csakugyan a remek épitkezések előtt lennénk és azoknak mesés gazdagsággal berendezett termeiben. 344—1

Belépti dij személyenként 20 kr., gyermekeknek 10 kr.

Látható reggeli 9 órától esti 9 óráig.

Ma kezdődik II. szakasz Neuschwanstein és szerda estéig marad kiállitva.

IX. évfolyam. Kassa. szerda 1893. évi október 11. 116. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban főutcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogler Bécs: Eckstein Bernát Ürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Julius Gyula Budapest; Hamburgban: Daube & L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Miért nem kell Wekerle?

Negyvennyolcz előtt történt Hevesmegyében az Almássy Pál alispánsága alatt, hogy egy megyegyülés alkalmával éppen az Almássy Pál beszéde közben egészen váratlanul és unapropo kiáltotta el magát valaki: „Nem kell Almássy Pál!“ — Erre nagy zaj támadt. Almássy Pál rajongva szeretett kedves alispánja volt a megyének, a közbekiáltó ellen tehát az egész közgyülés föllázadt, nyakon is csipték valahogy s a zöld asztal mellé állitva követelték tőle, hogy most már mondja el itt palem et publice: miért nem kell Almássy Pál? Erre az illető nagy zavarában azt válaszolta: „Mert nagyon szeretik az asszonyok!“ — Erre óriási hahota támadt s pláne, az illető közbekiáltót meg is éljenezték.

Nos hát most, mikor a nagy finanszier Wekerle dicsőitésével van eltelve az egész ország, mikor a valuta-rendezésnek már csak a hirére meggazdagodott a magyar földbirtokos osztály, mert rövid idő alatt a birtok értéke megkétszereződött, pláne háromszorozódott; mikor a bátor reformer előtt, ki a fekete dominók egész hadseregével szembe kimerte tüzni a szabadelvüség, a polgári anyakönyv vezetés, polgári házasság és reczepczió lobogóját, kalapot emel mindenki; mikor az országban senki nem tud ellene felhozni semmit, s ő egy általános nép szerüségnek örvendő, közkedveltségü egyéniség, egyszer csak megzendül az ellenzéki sajtó hasábjain és a parlamenti ellenzék padjain a váratlan és unatkozó felkiáltás: „Nem kell Wekerle! Le Wekerlével!“ Es nagy erre az országban a megrepetés, mindenfelé kiváncsian kérdik az emberek: Miért? — Válasz: Mert az uralkodó Borossebesen a nemzetiségi kérdésről szólván általánositott kifejezéssel, a „magyar nemzetiség“et is emlitette.

Le Wekerlével! Nekünk nem kell deficzit. beszüntetés, valuta-rendezés, reform, semmi és semmi. Mire való lenne az nekünk, mikor nem léteznünk, mikor el vagyunk adva, mikor Wekerle egy sorban állitván bennünket a nemzetiségekkel, eltörült a földszinéről. Nem vagyunk, nem létezünk, nincs többé Magyarország!

Nos, hát ezen ellenzéki jeremiádok felett, éppen oly kedve jöhetne az országnak kaczagni, mint az egykori bus nemes ama kifogásán, hogy azért nem kell Almássy Pál, mert nagyon szeretik az asszonyok; ami mindenesetre nagyobb veszedelem a férjekre, mint a magyar nemzetre nézve ez a kifejezés: ami legfeleb is véletlen elnézésből történhetett volna. Igaz, hogy egy miniszterelnöknek az e félékre, pláne mikor a király ajkairól gördül le a szó, nagyon vigyázni kell, a hibázás azonban emberi dolog: dehogy azért Magyarország elveszett volna, valósziuüleg nem igaz.

Igy gondolkoztunk az országban nagyon sokan. Ime ismét ráakadt az ellenzék egy kétfejü sas vagy sárgafekete kardbojt félére, hát csak nem mulaszthatja el az alkalom megragadását, levén erre neki szüksége, de nagy. A haza elveszése pedig ellenzéki észjárás szerint oly könynyü dolog, hogy az megtörténhetik mindennap, azért szerencsére ezer évecske már elkallódott s „él magyar, áll Buda még.“ Majd csak kifogjuk heverni a Wekerle hazaárulását is, csak legyen rendezve a deficzit és a valuta. Szóval bele voltunk nyugodva, hogy: itt bizony Wekerle egy kis bakot lőtt, azért csak Wekerle maradt még is, kire nem mint árulójára, de mint megmentőjére tekint az ország.

De ime, egyszer csak előáll Wekerle és órácziót mond a parlamentben a királyi válaszokról, kifejtvén, hogy 1867 óta, ahányszor a király a nemzetiségi kérdésről szólt, mindig az általános „nemzetiségek“ kifejezést használta, hihetőleg nem tartván szükségesnek a magyar nemzet fenállását egy másik konstrukcióval megmenteni, nem levén arról szó, hogy itt nemzeti jogok definiáltassanak és megállapitassanak. Hát Wekerle csak azt tette amit elődei, de amit az ellenzék hazafisága akkor földindulásnak és hazaveszténet annyira nem tekintett, hogy még csak észre se vette.

Elvégre azonban, bele kellett kötnie Wekerlébe is, ha pedig nincs más ok a kötekedésre, amint Hevesmegyében láttuk, az is elég ok egynek, hogy valakit szeressenek az asszonyok. Wekerlét pedig nemcsak az asszonyok szaretik, hanem a férfiak is; ime tehát kettős ok arra: hogy ne kelljen . . .

(—y—)

Innen-onnan.

A tintafolt.

Ardaloin Mihalovics Tihamoriw, daczára a vállait nyomó 24 hosszu esztendőnek, mind külseje, mind belső romlatlan kedélyvilága után itélve, valóságos gyerek volt.

Mint szegény, özvegy hivatalnokné egyetlen gyermeke, került tel a vidékről a fővárosba — szerencsét próbálni

Tihamoriw igen tisztességtudó, szerény fiatal ember volt. Irása oly szép, mondhatni müvészies, hogy az mindenkinek szemébe ötlött. Ezáltal vonta magára feljebbvalói figyelmét is, kik nemcsak járulékát emelték fel, hanem minden fontosabb okmány lemásolásával őt bizták meg.

Néha oly sok dolga volt, hogy hivatalos órákon kivül otthon is kénytelen volt dolgozni.

Gyakran egész éjszakákat töltött az irással mellett. Ugy rajzolta a betüket. Azonban ezen ulhajtott és unalmas munkálkodás sem ölhette ki kebléből az ifjuság vágyait, álmait es ábrándjait.

Az ébredő tavaszszal együtt változott meg az Ardaloin Mihalovics szive, mely az első szerelem kéjes érzetével telt meg...

Szenvedélyének tárgya kis szomszédnője, a türge Maria Petrovna Bobilevna volt.

Egy házban laktak. A legtelsőbb emeleten, két szomszédos padlás szobácskában.

Maria Petrovna csinos körülbelül 20 éves szőke leányka, mint szorgalmas és ügyes varrónő nemcsak egy nagyobb vászon-kereskedésbe, hanem magánszemélyeknek is dolgozott. — Reggeitől estig varrógasztalkája mellett ült. — A testfárasztó és lélekölő munkát vidám dana kiséretében végezte. Kedves, csengő hangjával elbájolt mindenkit, legjobban Ardaloin Mihalovicsot.

Szomszédok lévén, nem kerülhették el, hogy naponkint ne találkozzanak. Es igy lassankint megismerkedtek.

Ardaloin Mihalovics a világ minden kincseért sem merte volna megszólitani. Egy véletlen találkozás alkalmával a leanyka maga adott alkalmat a beszélgetésre s igy az ismeretség megkezdésére, illetőleg megkötésére is.

Ez időtől fogva Marie Petrovna, a mikor csak ideje engedte, át-át futott Ardaloin Mihalovicshoz,

TARCZA.

Levél a pusztáról.

Irta: **Chrastólyi Béla.**

Nagyságos asszonyom!

Vettem becses levelét s hévvel bontottam azt fel.

Valahányszor kapok öntől ilyen levélkét, mely tele van avval a finom illattal, nemcsak a papirosban, hanem magában az irásban is, melytől annyira elbódul mindenkor a fejem; mely tele van hozzám mint jó barátjához való ragaszkodással s mely néhol finom éllel a szivek és vesék belsejébe is szeret és tud látni, mindannyiszor valami oly állapot áll be nálam, hogy szeretnék sokat filozofálni, válaszolni külön-külön a kedves levélke minden pontjára.

Ösmeri helyzetemet. Pusztai ember vagyok, ugyszólván távol minden intelligenciától, csakis magamra utalva. Hat teljes napig folyton dolgozom s ugy, hogy másra éppenséggel nincs időm gondolni és mikor ennek jutalmául kis szórakozást, kellemes időtöltést óhajtanék a hetedik napon, akkor ébredek arra, hogy nincs, hiányzik az.

Nincs a kivel kellemesen elbeszélgetnék, nincs a ki megértene, nincs az a könyezetem, melyben feledtetném nehéz helyzetemet, nincs a ki megvigasztalna, bátoritana s főleg hiányzik a női társaság, mely nekünk, férfiaknak oly feltétlen életszükség, mely melegit, éltet s felemel, valódi értékünkbe helyez. E nélkül elparlagiasodnánk, elkorcsosodnánk és kérem ne mosolyogjon, még elbutulnánk is.

Ilyenkor jönnek az ön kedves levelei.

Mintha csak kiszámitaná, vagy talán finom női ösztöne sugja meg, hogy ekkor kell megvigasztalni jó barátját; felkeres szép soraival, hogy feledtesse velem nehéz helyzetemet. Kiemel az extázisból, mely különben előbb a nemtörődömség, azután az egykedvüség, majd fásultság s végül az életunalom telé vezet s ha ezek ellen erővel küzdök, nincs egyébb hátra, mint az elmult régi álmokról gondolkodni, azokat elmémben feleleveniteni s azok édességét a jelenbe is áthozni, vagyis a mint rendesen mondani szokás: azokról ábrándozni.

Igy visszatekintettem a multba, igy elábrándoztam akkor, midőn legutóbbi kedves levélkéjét elolvastam. Czigarettára gyujtottam, kezemre hajtottam fejem s azután soká és sokat gondolkodtam a multról, az édes, örömmel teli, boldog s kellemes multról.

Mint valami középkori lovagmenet, eldelilirozott az előttem.

Egészen onnan, a hogy emlékszem magamra, egészen addig, a mint most áll előttem. Hej, és milyen rengeteg külömbség van a két végpont között!

Emlékszem a boldog gyermekkorra, mikor még a családi ház udvarán játszottam önnel, nagyságos asszonyom és teatvéreinkkel; később mikor elszakadtam tőle, de önökhöz közel maradtam; majd a pályaválasztás s e pályán való tanulmányaim nehéz gondjai; ismét tovább az életbe lépés s a saját kezemmel való kenyér megkeresés nagy kinjai, egész odáig, a hol jelenleg vagyok.

És minden időszakban volt valami kimagasló, fényesebb pont, mely még most is hat reám édes varázsával. Ott a szép családi kör, a kedves szeretet, azután egy édes szikra, melyet nagyságos asszonyom, akkor még üde, fiatal lányka, sötét szemeiből lövelt reám, mely szikra reményt adott az élethez és soká melegitett, soká, egész addig, mig egyszer ön maga oltotta el egypár szavával.

— Kedves Zoltán, én nem várhatok magára, én már férjhez megyek; de mi azért jó barátok maradunk.

Hosszu ideig sinylettem ezt s ez időben mindig azon töprengtem, miért nem lehetek én Sámson, hogy összetörhetném ezt a czudar világot, vagy miért nem vagyok Jupiter, hogy megsemmisithetném a mindenséget; de hát elmult az is.

Akkor utamba akadt ismét egy kedves leányka.

Piczi, aranyos, gyönyörü teremtés; mintha csak az egykori önt láttam volna benne, talán azért is szerettem meg olyan hamar.

Ez feledtette velem az egyszeri csalódást, ennek bájaitól csapott fel szivemben ismét az a láng, mely megerősitett az élethez való hitemben s elém tárta a reményteljes, szépséges, édes jövőt, hogy kárpótoljon a mult szenvedéseiért, csalódásáért.

És most nagyságod egy pár sorával ebből is kiábránditott. Itt áll előttem a rideg, egykedvü, fásult jelen, melyben semmi édes, semmi szép nincsen, csak a multra, a kedves multra való visszaemlékezés.

Ön egész egyszerüen megirja nekem a reám oly fontos s jövőmre oly messze kiható eseményt.

— Irmája tegnap egy hivatalnokkal eljegyezte magát. Három hét mulva lesz az esküvő. Nos, nem busulunk?

Szinte látom pirtól duzzadó ajkai mosolyát, a mint ezt a kérdést felteszi hozzám. Szinte látom, a mint csillognak szemei s kecses fejecskéjében motoszkál a gondolat, hogy ime én másodszor is igy felsültem. Egészen tisztán látom.

Nos hát sietek nagyságodat megnyugtatni, hogy igenis „nem busulunk.“ Azaz bizony busulunk egy kissé, de nem lepődtünk meg azon a hiren valami nagyon. Igenis tudjuk azt, hogy a nők igen kis kivétellel mind ilyenek, önt sem véve ki ezek közül.

Mit törődnek ők avval, hogy érez akkor a férfi, ha széttépik azokat a lánczokat, melyek a világhoz kötik, melyek a nehéz életgondok között a föld rögéhez erősitik? A fő az, hogy párta alá jussanak. A czél egy, a mód nem határoz; mindegy akárhogy, csak mielőbb.

A mig a férfi küzd, nyomorog s harczol, hogy felemelkedhessék oda, a mikor beválthatja választottjának adott szavát, addig az, félredobva mindent, a

hogy megbámulja a „hires kalligrafus“-t, amint tréfásan nevezte.

A szerelmes Ardaloin Mihalovicsnak leirhatatlan gyönyörűket szereztek ezen látogatások, mégis — egy idejüleg — fájt és szenvedett is a szive. Es bár gyermekes arcza nyilt vonásain olvasható betükkel voltak felirva mindazon érzelmek, melyeket a szép szomszédnő iránt érzett, mégis szive édes titkát sohasem merészelte egyetlen szóval sem ejárulni.

Meg volt győződve, hogy szomszédnője sem is merte fel lelki állapotát. Pedig ugyan tévedett a jó lélek, mert Mária Petrovna már mindent jól tudott. De az a nagy szerénység miatt nem szólott, habár már kissé türelmetlenkedett is. De hogy még egyszer ő tegye meg az első lépést, arra már restelt gondolni is…

Egyik nap Ardaloin Mihalovics épen irásztala mellett ült. Nagy iratcsomót másolt, melyet másnap reggel valami magasabb rangu hivatalnoknak kellett átszolgáltatni.

Már két este dogozott rajta és már közeledett is a munka befejezéséhez.

Ép az utolsó sor kezdő betüjét czifrázta, midőn Mária Petrovna, egy daloskönyvvel kezében belépett a szobába. Ardalion annyira el volt mélyedve munkájába, hogy nem hallott semmit sem. A lányka nesz nélkül lépett háta megé és kiváncsian tekintett át vállai felett. Egy kis szünet állott be. Mária lélegzetét visszafojtva hámult. Az Ardalion tolla pedig óvatosan mozgott a papiron.

Egyszer véletlen összeértek a karjaik. Ardelion rémületében megrázkódott és tollából egy nagy tintacsepp esett a papirra! Egy tintafolt! Annyi sok órák keserves munkája tönkre volt téve!

A szegény Ardalion Mihailovics igen szivére vette ezen szerencsétlenséget, hogy könnyekre fakadt. De nem kevésbé megrémült Mária Petrovna is, ki meg szótlanul hallgatott. Ezen zavarodottságában oda hajlott Ardalionhoz, mindig közelebb és közelebb, mig végre hirtelen megcsókolta — azt… Ez volt az első csók!…

Ardalion Mihailovicsot ezen örvendetes siker annyira megvigasztalta, hogy nem törődött többé a tintafolttal. Már nem is sirt többé, söt inkább nevetett és vidáman fogott hozzá ismét a lélekölő munkához.

Páratlan szorgalma jutalmául behelyezték egy biztos állami hivatalba. Majd nemsokára megnősült s elvette Mária Petrovnát.

Azóta 25 év mult el. Ardalion ma már irodavezető és Mária Petrovna — öt gyermek anyja, kik közül a legidősebb a leány már öt év óta férjnél van. A legnagyobb fiu meg épen most végezte be egyetemi tanulmányait.

Ama végzetes óra óta mindig egyforma, változatlan hévvel szerették, söt szeretik egymást.

A tintafoltos papirlap üveg alá téve fel van függesztve az Ardalion dolgozó szobájában.

És ha valami vendégük jön, biztosan megmutatják neki ezen papirlapot is. Es egyszersmind elbeszélik azt is, miért köszönhetik ők éltök szerencséjét ezen kis tintafoltnak.

Forditotta ifj. Móricz Pál.

A leginterwievolt Éva.

A chicagoi spiritista klubban történt. Mr. James Cook, a klub egy előkelő tagja kétségbeesve roban a titkárhoz.

— Uram, estére séancot kell tartanunk.

— Lehetetlen, a tulvilág szellemeinek nagy részét estére lefoglalta a bostoni klub.

— Ej mit, azt a szellemet, melyet én akarok idézni, senki sem hivja, megelégelték az utódait.

Csak nem Évával akar beszélni?

— De igen, vele magával. Asszony volt a feleség. A bibliából ugy tudom, hogy nem voltak cselédei. Meg akarom interwievolni, hogyan élhetett cselédség nélkül? Az én feleségemet a cselédek, s miattuk engem a feleségem üldöz, kinoz, tönkretesz.

— Kérem, kérem, estére rendelkezésére áll Ásanyánk szelleme.

Csak az esti séance után remegve olvasta el azt a papirszeletet, melyre Eva szelleme felirta feleletét e kérdésre: „Hogyan lehetett ön, nagyasd, cselédek nélkül.“ Ezeket olvasta: Férjem sohase kérdezte, hogy kész-e már a vacsora? Sohase kellett érte küldenem a kávéházba, sohase szakadt le a kabátgombja, sohase hozott vendégeket kalabriásra, a kiknek feketét kellett föznöm, sohase haragudott, hogy nincs kifényesitve a czipője, sohase panaszkodott, hogy nincs rendben az irásztala, sohase kiáltott fel a földszintről, hogy hozzák le otthon felejtett esernyőjét, sohase dobta össze vissza a ruháját, hogy órákig kelljen takaritani utána.

De meg aztán magam se jártam kávéházakba, nem adtam jourokat. Mindig tudtam, hogy hová tettem a „kiskulcsokat,“ sohase volt nagymosásom, mert ha a ruhánk piszkos lett, másik függeta-levelet téptünk le a fáról, s a régi ruhát eldobtuk, sohase küldtem az orvosért, s a gyerekekkel magam mentem a sétatérre. Igaz, hogy a paradicsomot nem kellett kitakaritanunk, de ki kellett takarodnunk belőle. A hurczolkodást magam végeztem.“

Cook még azt is kérdezte, hogy mennyi heti pénzt adott Adám apánk a feleségének, Eva azonban szégyelvén azt a feleletet, hogy „nem jött ki“ vele, hirtelen — eltünt.

Ujdonságok.

A gazdasági tanintézeten e hó 9-én nyilt meg az idei tanév, melynek ünnepies külsejét fokozta Kovácsy Béla igazgató mélyreható beszéde a hallgatósághoz, intvén őket a komoly munka jelentőségteljes előnyeire, a mely különösen nagyfontosságu a gazdasági életpályán, a melyen minden elvesztett percz sokszor visszahozhatlan kárral jár. Beszédét zajosan megéljenezték. A jelenlegi tanévre örvendetes tanuságul az intézet folyton növekedő országos hirnevére, beiratkozott az első évfolyamra 41, a másodikra 32, a harmadikra 23, összesen 96 és még 8 hallgató felvétele nyilt kérdés. Oly szép emelkedés ez, a mely daczára annak, hogy az ujabb időben a hallgatóság előtanulmányaira és kvalifikácziójára nagy suly fektettetik, igen előnyös szinben tünteti föl gazdasági tanintézetünk reális értékét, és a melyet a czéltudatos és hivatottsága magaslatán álló vezetőség sikeres tevékenységének javára kell betudnunk.

Ezüst-meayegző. Bauernebl Konstantin kassai sörgyáros, városi elökelőségeink előtt mindeneknek kedves ismerőse és barátja, most szombaton ülte meg hitvesével Mikinszky Apolloniával boldog házasságának 25. évi forduló napját családi körben. A lezajlott nagyedszázad nyom nélkül röpült el a derék frigyes-pár feje tölött és ők ma is ép oly vidám kedélylyel élik szerelmes napjaikat mint akkor a huszonöt év kezdetén. A csak jelképileg ezüstös menyasszonyt e napon remek csokorral tisztelte meg a vőlegény.

Eljegyzés. Schmidt Attilla dr. latin-professor a nagyszebeni állami főgimnáziumon, jegyet váltott Battlay Böske kisasszonynyal, Battlay Imre kassai kir. táblai főügyész kedves és szép leányával.

Kinevezés. Hreblay Emil, itt nálunk jelesül ismert gazdász, az istvántelki kertészképző-intézet igazgatója, a nagy kiterjedésü csömöri uradalom intézőjévé lett kinevezve.

A kereskedő-ifjak társasága most vasárnap szép lakomával nyitotta meg főutczai uj és tágas helyiségeit a Lepesch-ház első emeletén. A lakoma tüszerét képezte az egylet tagjainak sorából alakult dalos-egylet müködése Karenits karmester vezetése alatt. Az előadott dalokat a jelenvoltak lelkesedéssel tapsolták meg, közben pedig gyönyörüséggel hallgatták Horváth Feri zenekarának szabatos, élvezetes játékát, a mely teljesen igazolja azt a korábbi feltevésünket, hogy ez a zenekar ma messze tulszárnyalja az itt levő eddig elsőnek vélt nemzeti zenekart. Az ifjuság örömében Maurer Adolf, Knöpfler Vilmos és Schlesinger főnök urak osztoztak. A lakomát Ottó vendéglős a jelenvoltak teljes megelégedésére szolgáltatta föl.

Muzeumunkat most vasárnapon 150 egyén látogatta meg.

A custozzai hirneves csatakép már Kassára érkezett és ma szerdán délutáni 2 órakor meghivott vendégek és a sajtó képviselői jelenlétében a Schalkház termében lesz zártkörben bemutatva. Hir szerint Uexküll-Ghyllenband gróf hadtestparancsnok a kép megnézését és a custozzai csata jelentőségét illetőleg magyarázó beszédet fog tartani. A bemutatás után a közönség is csekély belépti dij mellett megtekintheti a képet, a mely nagyszerüség tekintetében páratlan, amennyiben 84 négyzet-méternyi felületén a csata szinhelye a természetnek megfelelő hüségben van feltüntetve és azon mintegy 100,000 ember-alak látható minden fegyvernemben. A müvet Mathes tábornok, a hadi-iskola parancsnoka készitette, dr. Horovitz tervezete szerint. A befolyó jövedelem a Mária-Valéria alap javára fordittatik.

A pisztráng-tenyésztés, melyet Szönyey városi erdőmester, Hevessy Károly káptalani ügyész, Kovácsy Béla, dr. Szentléleky Gyula, Bukuresty János és más érdeklődők a mult évben kisérletképen a Csermely-vizében kezdeményeztek és tekintettel a hal-tenyésztés fontosságára, kormány segélyt is nyertek, szinte váratlan sikerre vezetett. A Csermely-patakban ma eleven nyüzsgő élet uralkodik és a fürésmajom alatt levő telepen már 20—25 centiméter hosszu pisztrángok evicskélnek nagy örömére és dicsőségére a tenyésztőknek. A Csermely-patak e szerint a legjobbnak bizonyult a pisztráng-tenyésztésre és az első évi tapasztalt eredmény után semmi kétség sem lehet aziránt, hogy még egy évi várakozás után a közönség kassai pisztránggal delektálhatja inyencz gusztusát.

Ujabb tüzeset Enyiczkén. Hétfőn dél előtt ujabb jelzés érkezett Mihalik Béla kassai tüzoltó főparancsnokhoz, hogy Enyiczke ismét kigyuladt. Több ház és melléképület égett le most is, mig az ottani tüzoltóságnak sikerült a pusztító elemnek elejét venni. E tüzeset rövid idő alatt már a harmadik. Első izben — mint megirtuk — 25 épület hamvadt el. Koldusborra jutott a félfalu, mert a leégett gazdák összes idei termése elpusztult. Most már bizonyos, hogy a tüz gyujtogatás eredménye, de a gyujtogatót még nem sikerült elfogni.

Szállitások. A m. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetősége az 1894. évre szükségelt anyagok, 1893. november 10. A m. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége fősz, vasgálicz, takaréktüzhelyek, különböző olajok, szappan és számos más czikk 1893. november 25. A m. kir. államvasutak budapesti jobbparti üzletvezetősége ugyanazon czikkek 1893. november 3. Bővebbet a kereskedelmi kamarán.

Enyiczke ismét lángban. A hétfői tüzveszedelem rettegésétől az enyiczkei szegénység még alig ocsúdott föl és már kedden ujabb katasztrófa állott be. Lobogó lánggal csapott föl ismét a tüz a reggeli órákban ugy, hogy Zichy Jakab gróf az enyiczkei tüzoltóság főparancsnoka, a fenyegető nagy veszély által indittatva, a kassai tüzoltóság segitségét kérte, mire Mihalik Béla egy trainnel gyors ügetéssel kisietett a gaz kezek által végromlásba kergetett községbe menteni, a mi még menthető. Ma Enyiczke már-már egy nagy romhalmaz, alig van ép épülete, lakossága pedig koldussá van téve. A nagy veszélyben egyetlen vigasza a népnek a nemeslelkü Zichy grófi család, a mely két kézzel osztogatja a segélyt.

Halálos végü játék. Podolinszky József ácsnak hasonló nevü 13 éves fia vasárnap délelőtt két fivérével, kik közül az egyik hat, a másik nyolcz éves és egyik pajtásával a szobor-utcza 25. szám alatti ház kertjében játszadozott. Játékuk mindösszo abból állott, hogy Podolinszky Jóska utánozva a czirkuszbeli clown bukfenczeit és mókáit, épen ugy hányta a bukfenczeket és ép ugy mókázott mint azelőtt való este a bohócz Tautz czirkuszában. A két kis öcs és a pajtás jókat nevettek rajta. Volt azonban a programmnak egy olyan pontja is, hogy a clown felakasztja magát a fára, de azért sértetlenül bujik ki a hurokből. Ezt akarta utánozni még szegény Podolinszky Jóska, de rajtavesztett. Alig csavarta nyakára a nadrágszijját, melyet egy faághoz erősitett, a burok a nyakára szorult s Podolinszky Jóska kétségbeejtő helyzetbe került. Kiabálni nem birt, csak a lábával rugdalódzott. A gyerekek azonban olyan jóizüeket kaczagtak rajta, hogy majd hova nem lettek a nevetéstől. Azt hitték, hogy a Jóska gyerek mókázik. Pedig szegény nem tréfált, már a végsőt járta. Akkor vették észre a testvérkék, meg a pajtás, hogy a dolog nem tréfa, mikor a Jóska nem mozdult, hanem le csukta szemeit. Hamar beszaladtak ijedtükben a házba, hogy megmondják ott benn a Jóska esetét. De mikorára kijöttek. Podolinszky József, az ifjabb halva volt. A clown mutatványainak utánzása ennyire végzetessé vált.

Ptacskár gaztett világos nappal. Brucker szomoru-utczai lakosnak f. hó 9-én, midőn ugyanis egyik szomszédból a másikba áthurczolóskodott, butorral megterhelt talyigáját vonván maga után, olyan négy jó madár, a minő különben a külvárosokban nagyon sok is van, utját állotta és talyigáját minden ok nélkül ide s tova ránczigálni kezdték, s midőn Brucker — a külvárosban általánosan ismert jámbor lelkü polgár — a bántalmazás ellen tiltakozott, a csavargók e csinyt még azzal tetézték, hogy kövel meghajigálván, a fogait kiverték, sőt az uj lakásának utczai ablakait ramástul kiszakgatták. A rendőrség egyet elfogott közülök. Idején való lenne, ha a rendőrség az e fajta rakonczátlan bitangokat, a közbiztonság érdekében szigorubban és nagyobb arányban nyomozná, a mi itt talán annak a bizonyos és ismert nagy botnak az alkalmazása nélkül is könnyen eszközölhető azért, mert hisz a rendőrség ismeri az ő külvárosi maszkjait.

Egész selyem, mintázott Foulardokat (mintegy 450 különböző fajban), méterenként 85 krtól egész 3 frt 65 krig — valamint fekete, fehér és szines selyemszövetket 45 krtől 11 frt 65 krig — sima, koczkás, csikos, virágos, damaszolt minőségben (mintegy 240 féle dispositio és 2000 különböző szin és árnyalatban) szállit: postabér és vámmentesen **Henneberg** (cs. kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben.** Minták postafordulóval küldetnek. Svájczba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.
12—15

Kassai szinház.

Nebántsvirág. Ez a nemcsak mulattató, hanem szép zenei részletekben is gazdag könnyed franczia operette került szinre szombaton október hó 7-én telt ház előtt. Akik még nem hallották énekelni Keszthelyi Ilonát, azok leginkább a konzervatorista uj énekesnőre voltak kiváncsiak, kinek Denis szerepében másodszor kellett ma fellépnie. A kisasszony ugyan nem eléggé nagy terjedelmü, de szépen iskolázott hangját ma is a legszebben juttatta érvényre a a közönség, mely eleinte tartózkodónak mutatkozott, a Celestinnel való szép kettősét már frenetikus tapssal jutalmazta. Kiválóan tetszett még a Jani és Juczi románcza. A Celestin zárdai orgonistát Szi-

legelső eszközt kezébe veszi, hogy szétvágja a köteléket, mely ama férfihoz erősiti s az elsőnek ki jön, karjaiba veti magát.

És akkor önök azután panaszkodnak, hogy mi férfiak naturális gondolkozásuak, mily materialisták vagyunk. Csodálkoznak, hogy nem házasodunk, hogy az agglegény életben keresünk boldogulást s ezáltal számtalan leány életczélját megsemmisitjük.

De hát, könyörgöm alássan, lehet ez másként?

Nem elég, hogy a küzdelemben a férfi ereje legjavát, élete legszebb idejét elforgácsolja, nem elég, hogy nélkülöz, szenved, csakhogy egykor később megtelelhessen ama legszentebb feladatnak, melyet a végtelen Isten elibénk tüzött, még akkor csalódnia is kell és pedig ott és akkor, ha hol s a midőn azt legkevésbbé várná, kérem szeretettel, akkor ne tessék csodálkozni azon, ha mi férfiak a családi tüzhely helyett garçon-szobánkba záródunk, ha a családi boldogság helyett a mulató helyek pillanatnyi örömeit keressük és ha vén korunkban a feleség helyett öreg gazdasszonyunk pólyázza be köszvényes lábainkat.

Nagyságod azt kérdezi levelében, hogy elmegyek-e Irma esküvőjére?

Nos hát, igenis elmegyek. Ott akarok lenni, szemeimmel látni azt, hogyan esküdhetik örök hüséget és földöntuli szerelmet egy férfiunak az a leány, ki azt már azelőtt egy másik férfinek fogadta. Akarom azt látni, mert én ezt nem hiszem. De ha igen, ugy majd azután felkérem nagyságos asszonyomat arra, fogadjon számomra valami jóravaló, engedelmes öreg nénikét, a ki majd egykor az én csúzos kezeimet hüen és odaadóan ápolni fogja, a ki bestoppolja lyukas harisnyáimat és felvarrja a kabátomról leszakadt gombokat.

Különben nagyságod kezeit csókolva, vagyok igaz barátja

Zoltán.

lágyi Dezső adta sikerrel s könnyed játékával részére hódította azokat is, akik a társulat egyik régebbi kómikusát szerették volna ismét benn látni e társulatban. Nikó Lina zárdai fejedelem asszonya szintén sikerült alakítás volt. D'champlatreux hadnagy szerepében Kozma Pista tenorista szépen énekelt s a Denissel való jelenetében a spanyol fal mellett, megtapsolta őt publikum. A második felvonás elején felvonuló szineszno társaság természetszerüleg a legsikerültebb és legtermészetesebb alakításokat mutatta be. Valóságos szinésznő volt valamennyi. A valamennyiük közt legfőbb szerepet vivő Corinának volt mégis alkalma leginkább érvényre juttatni temperamentumának könnyedségét. Medgyessy Erzsike csakugyan temperamentumos szinésznő volt és a „majmocskájával“ (az őrnagy) valamint a zeneszerzővel való szerelmi jeleneteiben nem bizonyult ugyan hüséges, de szeretetreméltó kedvesnek — aminthogy a szerep kivánta. Boross Endre (Loriott őrmester) boros fővel elkövetett mókáin valóban jóizüeket kacagott a nézőközönség. Szilassy az őrnagy szerepében szintén megállotta helyét. A zárdanövendékek kara és a zenekar az est sikeréből szintén a legnagyobb mértékben vették ki részüket s különösen az összhangzatosan müködő szinházi-zenekar teljes elismerésünkre érdemes.

Népelőadás volt vasárnap október nyolczadikán délután, mely alkalommal a „Feneleányok“ czimü s fővárosi életképnek nevezett bohózat került szinre, az összes szereplők egyöntetü s sikerült játékával. A népelőadásokra fejletlen izlésü publikum teljesen megtömte a szinházat s a mókáknak örült leginkább, mely vasárnapi hangulat az esti előadáson is dominált a — karzaton. A népelőadás különben mindenképen bevált és sikerültnek mondható.

Zsufolt ház előtt, még pedig a szó valódi értelmében zsufolt ház előtt került szinre vasárnap este (ter ő „Próbaházassága.“ Ilyenkor tünik ki leginkább, hogy mennyire rátérne már Kassára az a régóta vajudó uj, tágas szinház. Annyira tul volt volt tömve, minden ülő és álló hely, hogy felvonás közökben szinte lehetetlen volt a földszinten a mozgás. Leginkább az itjabb nemzedék volt az, mely egészen a szinpadig levonult a zártszéksorok közt. A Próbaházasság sikerének titkát képező részletek s tréfás jelenetek voltak a legnagyobb hatással a nézőközönségre. Rákóczy Lojzi szerepében Boross Endre, Szikora szerepében Szilágyi Dezső, mint Rozália pedig Nikó Lina értek el nagy hatást. Hasonlóan Nagy Gyula is mint Kanócz őrmester. Boross alakitása jobb volt, mint más hasonló vidéki társulatoknál láttuk. Jól fogta fel a Lojzi szerepét és nem tulzott a szertelenségig. Nikó Lina játéka ellen — mint eddig — most sincs kifogásunk, csak épen a maszkjáról nem emlékezhetünk meg dicsérően. Mert — hogy is mondjuk csak — nem volt elég csunya és elég vén. Igy pedig érthetetlen a Szikora uram magaviselete. Ruzsinszky Ilona Kanócz Birike szerepében, melyet Kassán Somlóné-Vadnay Vilmától is láttunk, kit ujabban a fővárosi kritika is annyira fölkarol, teljesen megállotta helyét. Dalait mindig frenetikus taps követte s a „Sötétben“ refrainü és más dalokat több izben megismételtette a közönség. Felvonásközökben a lámpák elé is hivták Borossal s többekkel egyetemben. Lángh Ilonka kitünően játszott és a csalódásig hiven mutatta be a pár hónapos menyecskét. Kissné-Breznay Anna, mint Sági Julcsa a közönségnek osztatlan tetszésében részesült ma is. Kiss Pista pedig, mint mészáros aratott jó izü beszédével és a gesztjére való hivatkozásával tapsokat. Szerelmes jelenetei Sági Julcsával mindkettőjüknek a legszebb jeleneteik voltak. Szilassy és Szentessy Ilona a két öreg szerepét adták kiválóan és sikerülten. A darab hősnőjéről Ruzsinszky Ilonáról már megemlékeztünk, csak épen a hőséről Hajdu Bokor Berciről kell még megemlékeznünk, kit Mészáros személyesitett. Mint próbatérj nagyon jól adta szerepét, mint szerelmes egészen természetes volt s mint unokaöcs ki hazudik és csal, szintén kifogástalan volt. A nagy hirnévre vergődött kuplékat a harmadik felvonásban mind megtapsolták s a Kossuth-nótát kétszer megujrázva Szilágyival együtt énekelte a közönség. Ez alatt az esetleg benn volt katonai uniformisok mind a folyosókra tüntek.

A Lemondás került szinre részben uj szereposztással október 9-én. Karczag e kiváló darabjáról valamint az előadásról már kimeritően megemlékeztünk az első alkalommal, s ehez most sincs sok hozzá tenni valónk. Az előadás egyöntetü és példás lefolyásu volt. Az uj szereplők Miklóssy Ilon és Medgyessy Erzsike voltak, az előbbi Dorsay Irén az utóbbi Tekla baronessz szerepében. Mindketten jól álloták meg helyüket elődeiknek sikerrel bemutatott szerepeiben. Miklóssy Ilon, mint Dorsay Irén a Géza grófnal való jeleneteiben (Mészáros) mutatta be legsikerültebb alakitásait, Medgyessy Erzsike pedig a nagymamával való személycserénél volt a legjobban disznonálva.

Gukker.

Kassa városi szinház.

Ma szerdán, 1893. évi október hó 11-én

Az utolsó szerelem.

Történeti vigjáték 4 felvonásban. Irta: Dóczy Lajos.
(Rendező Mészáros.)

Személyek:

Lajos, magyar király	Halmai Imre
Erzsébet neje	Szentessy Ilon
Drugeth Mária	Miklóssy I.
Bubek, nádor	Nagy Gyula
Laczfi Ápor István, erdélyi vajda	Mészáros L.
Lőfő, fegyverhordozója	Boross Endre
Duczi Móricz apródja	Lángh Ilona
Barbo Pantaleone, velenczei követ	Rákossy
Carrara Ferencz, Pádua fejedelme	Szilassy Imre
Cecco, fia	Károlyi Gyula
Catherina, leánya	Kissné-Breznai A.
Contarini, velenczei doge	Szilágyi Dezső
Ajtonálló	Boross Pál
Harcse, magyar lovas	Erőss József
Olasz tiszt	Lángh Jenő
Giulio	Pesty

Magyar nemesek, apródok, udvari népek.

Holnap csütörtökön október hó 12 én

Szegény Jonathán.

Nagy operette.

CSARNOK.

Halálos szerelem.

— Elbeszélés. —

Irta: **Mártonffy Imre.**

(Vége.)

Altorjai közel volt az őrüléshez, kéjrészegen szorongatta a szép nőt.

— Most szeretnék meghalni! folytatá a báró. Itt karjaid közt, kebleden, tüzes csókjaidból szivnám ki édenemet és lehelném ki éltemet, oh ez volna legnagyobb boldogság!

Végre felocsudott mámorából.

Értékes gyémánt gyürüt vett le ujjáról és, Teréz bájos, fehér kezeire huzta, kinek semmi ékszere nem volt magán.

Ezután jobb kezét tisztelteljesen megcsókolá.

— Drága menyasszonyom, mondá benső hévvel, e gyürüvel lánczollak örökre magamhoz, kezdetből akarom életem boldogságát élvezni. Te leszesz csillagom, életem koronája!

— De mit szól a világ? lehelé Teréz.

— A világ lábaidhoz fog borulni és bocsánatért esdekel, amiért elátkozott téged, mondá Altorjai büszkén. Azt hiszed, hogy megtüröm a neveden a szégyent? Minden követ megmozgatok, nem pihenek, nem lesz nyugtom addig, mig az igazi gyilkost meg nem találom. Es ha az egész világot is fel kell forgatnom, meg fogom találni, s ha egész vagyonomat is feláldozom, ezer örömmel teszem. Az igazi gyilkost meg kell találnom, ha mindjárt évek mulva kerülne elő. Artatlanságod a napnál fényesebben fog kiderülni, ez czélom, ez egyedüli törekvésem, imám és legfőbb vágyam!

Fokozott szenvedélylyel ejté ki e szavakat. Teréz halotthalványan dőlt hátra székében.

Altorjai e hallgatást az erős felindulás következményeinek tulajdonitotta és forró csókokkal halmozta el a szép arczot. Már nagyon késő este volt, midőn Altorjai felkelt.

— Holnap? suttogá lágyan. Holnap ismét boldog leszek!

— Holnap! istmétlé Teréz.

Hangja hideg és szintelen volt.

A fiatal ember távozott.

Altorjai nem birt aludni az izgatottságtól. Teréz szabad volt! Most az övé lesz az egész életre.

Ártatlanságát majd napfényre hozza. Szerelme oly nagy volt, hogy minden sötét gondolat, minden gyanu mint köd oszlottak szét.

Másnap reggel gyönyörü virágcsokrot vett és kedveséhez sietett. Félve és szerényen kopogott az ajtón. Nem kapott feleletet.

Altorjai most hangosan kopogott, s figyelt, de semmi nesz.

Ki akarta nyitni az ajtót, de az belől volt be-

Kétségbeesve rohant le a kapushoz és kérdé:

— Bordoni asszony nincs itthon?

— Ő nagysága még nem távozott ma a szállodából felelé.

Ezer aggodalomtól gyötörve Altorjai ismét Teréz ajtajához rohant.

Miután se a kopogásra, se hivásra és dörömbölésre nem nyilt ki az ajtó, lakatost hivatott.

Minden tagjában remegett és izgatottan várta mig az ajtót kinyitották és mint őrült rohant be a szobába. A következő pillanatban hangos sikoltásba tört ki.

Kétségbeesett pillantással meredt Altorjai kedvesére. Ott feküdt a kereveten, igéző, fehér reggeli pongyolában, de szép arcza el torzulva, az isteni termet pedig halott, hideg és merev volt.

— Teréz! kiáltá Altorjai, kezeit törve és eszméletlenül rogyott a halott mellé.

Az orvos és egy rendőr megjelentek,

Hosszas vizsgálat után Teréz görcsösen összemarkolt kezében egy üvegcsét találtak, melyben nehány csepp cziánkáli volt.

Ugyanaz a méreg volt, melytől két éve Capellaro gróf halt meg.

A szép bünösnő önmagát itélte halálra. Az öngyilkosság a legszebb bizonyiték volt arra nézve, hogy csakugyan ő gyilkolta meg férjét.

Amint Altorjai magához tért, első tekintetét kedvese holttestére vetette.

Szó nélkül hagyta elvitetni a drága tetemet. A „morgue“-ból kelépve, egy közjegyzőhöz ment.

Itt végrendeletet irt, melyben minden vagyonát szegény jó barátjára, a hadnagyra hagyta. Egy föltételt szabott ki, hogy holttestét Teréz mellé temessék.

Ezután revolvert vett magának és a „morgue“-ba tért vissza.

Terézt halotti ruhába öltöztették. Durva pokrocz fedte gyönyörü testét.

Altorjai rádölt kedvese hült tetemére és szenvedélyesen csókolá a hideg ajkakat.

— Ha bünös voltál is, suttogá, azért mégis szerettelek! Az életben nem lehettél az enyém, a halálban egyesülni fogunk!

A következő pillanatban lövés dördült el. Mire az őr megjelent Altorjai a földön feküdt — holtan. A golyó szivén hatolt át, e erczán békés nyugodtság honolt.

* * *

Altorjai utolsó kivánsága teljesült. Közös sirdombban nyugosznak: az ártatlan és a bünös.

Habár a földi igazságszolgáltatás alol megmenekült, de a Mindenható itélőszéke elől nem szabadulhatott meg.

Szerkesztől üzenetek.

Őszi hangulat. Mindkét dolgozatát ismételten átolvastuk, de sajnálattal kell kijelentenünk, hogy egyik se üti meg a közönségnek lapunknál alkalmazott mértékét. Próbáljon kisebb igényu lapnál szerencsét.

Hall-fürdő czim alatt most vasárnapi számunkban megjelent szép költeményben hiba csuszott be s pedig a 16. versszak után a fördelésnél a következő strófa lett kiugratva:

„Ön szerettem sok száz évvel
Ezt az Ábel szép kisasszonyt;
S erre visszaemlékezve
Most egy tényt megvallok.“

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**
Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

HIRDETÉSEK.

Akácz!

Tagbavaló és kugelakáczok ölnél magasabbak 1 méternyi koronával drb. 25—70 kr. 100 drb. 20—60 frtjával kapható Szoták Ferenczné Bkő-Váraljan. 352 1—3

Egy gyakornok

a ki legalább 4 polgári iskolát végzett, magyar, német és tót nyelven beszélni tud, szép kézirása van, előnyös föltételek mellett azonnal alkalmazást kap Kassán. Ajánlatok ide a Kassai Szemle kiadóhivatalához czimzendők. 350 1—3

Figyelmeztetés.

Van szerencsém tisztelettel figyelmeztetni a nagyérd. közönséget, miután megtörtént, hogy czégem felhasználásával illetéktelen egyén az én nevemben vett föl szállitásokat, hogy én ily üzletkötésekre senkinek megbizást nem adtam és hogy engem illető megbizásokat csak irodám: Malom-utcza 27. sz. Girsik-házban kérem feladni, esetleg odafáradni. 351 1—3

Tisztelettel

Kozák G. E.

szállitási és bizományi iroda.

„LE GRIFFON“

a legjobb valódi franczia szivarka-papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 11—150

A gödöllői magyar királyi koronauradalom felügyelete alatt álló borászati szövetkezet

leüvegelt borainak egyedüli „bizományi“ lerakata.

230—33 **Vizy Domonkos**
füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete
Kassán, főutcza 53. sz.

Árak a szövetkezet iroda igazgatósága által meghatározva és a palaczkokon feltüntetve vannak.

---

177. sz. 1893. 343 2—2

Pályázati hirdetmény.

A kassai ipartestületi betegsegélyző-pénztárnál lemondás folytán megüresedett egyik pénztári **orvosi állásra** ezennel pályázat hirdettetik.

Felhivatnak pályázni kivánók, hogy szabályszerüleg felszerelt és bélyegzett kérvényeiket **folyó hó 20-ig** a pénztár igazgatóságánál (fő-utcza 64. sz. II. emelet) benyujtani szíveskedjenek. E határidőn tul beérkezendő kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Az alkalmazandó orvos a választás megejtésétől számitott három évre választatik s működését **f. évi november hó 1-ével** megkezdeni köteles.

Az orvosi állással havonkinti utólagos részletekben kiszolgáltatandó 300 frt évi tiszteletdij és 100 frt évi kocsibér átalány élvezete van összekötve.

Kelt Kassán, 1893. évi október hó 5 én tartott igazgatósági ülésben.

A kassai ipartestületi betegsegélyző-pénztár igazgatósága.

Korponay Bertalan, jegyző. **Krotkovszky Ferencz,** elnök.

Nyereménytulajdonosok kerestetnek!!

Gazdátlanul hever 20 millió frt.

Az 1887. óta megjelenő „Telegraph“ sorsolási lapnak az a programmja, hogy a még most is gazdátlanul parlagon hevert, esedékes sorsjegy-nyeremenyeket, melyek a **husz millió forintot meghaladják** tulajdonosaik jogos birtokába utasitsa.

Eddigi tapasztalásai ezt eddig is oly siker koronázta, hogy a legnagyobb örömmel konstatálhatják, hogy a hozzánk beküldött tömeges kérdezősködések folytán teljesitett kutatások megjegyezhetően nagy összegeket juttattunk ily módon a sorsjegytulajdonosok kezéhez.

A sok millió azért hever parlagon, mert a sorsjegytulajdonosok nem törődnek sorsjegyeik számaival és nem tartanak megbizható sorsolási közlönyt.

Mindamellett, hogy lapunk előfizetési ára

egész évre csak 1 frt,

előfizetésünk között évenkint meg

20 darab Jósziv-sorsjegyet

is sorsolunk ki, és pedig minden év januar, április, julius és október hón 5—5 darabot. E sorsjegyeknek okvetlenül nyerniök kell és van a nyeremények között **40,000, 30,000** és **20,000** koronás tényeremény is.

Oly sorsjegy-birtokosoktól, kik a lapra elo nem fizettek, és sorsjegyek számának kihuzása iránt kérdezősködnek, a válaszra egy 10 kros bélyeget kérünk.

Előfizetést az év barmely napjan postautalványok utján elfogadunk.

203 8—10

sorsolási közlöny kiadóhivatala
Budapest, Váczi-körut 43.

A kassai takarékpénztár

elfogad: **betéteket kamatozás végett,**

leszámitol: **váltókat, kisorsolt záloglevéleket és sorsjegyeket,**

engedélyez: **jelzálogkölcsönöket házakra** és **birtokokra, kézi-zálogokra** és **értékpapirokra,** különösen kedvező feltételek mellett,

7 19—24

megőrzés végett elfogad: **értékpapirokat, okmányokat, ékszereket** és **ezüstnemüeket,**

vesz és elád: **értékpapirokat tőzsdei árfolyam szerint.**

Postai megbizások azonnal elintéztetnek.

MAGY. KIR ÁLLAMVASUTAK.

127493 93. számhoz. III.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak igazgatósága az 1896. év végéig szükséges különféle műhelyi és pályafentartási szerszámok és eszközökre, továbbá csákányok, lapátok, ásók, fűrők, taligák, vasalt kutyedrek, lámpaollók, papirollók és bádogvágó ollók, gyaluk, gyaluvasak, csavarhurok, kalapácsok, szénkosarak, ráspolyok, reszelők, fürészek, gerebtárcsik, fehérnemüek, kötelek, kátrányozott jelzőszinegek, köszörükövek, jelzősipok, bádogos munkák u. m.: lámpások, kannák, tüzoltó és vizvedrek, durranó gyutacsszelenczék, kármentőtálak, szeleuczék stb.; vasalt emelőrudak, tüzicsáklyák, összehasonlitó mérőpálczák, székek, bélyegzőpárnák ruggyantából, altiszti karkötők, inastáskák bőrből, borjubékók, kalauz-kürtök és zsinórok, kefenemüek, hévmérők, palaczkok, poharak, kavics rostélyok stb.-re iparnemenkint csoportositva nyilvános pályázatot hirdet.

Pályázati határidő 1893. évi október hó 20., a bánatpénz letétel 1893. október hó 19-én.

Utbaigazitás a tárgyak részletes kimutatása, feltételek, rajzok stb. az igazgatóságnál Budapesten (Andrássy-ut 75. sz. II. em. 43. ajtó) a hivatalos órákban (8—2-ig) szerezhetők.

A minták a budapesti központi szertárban megtekinthetők.

Budapest, 1893. szeptember hóban. 349 1—3

(Irányomás nem dijaztatik.)

Az igazgatóság.

Kávéház átvétel.

Tisztelettel van szerencsém a n. érd. közönség szives tudomasára hozni, hogy a Kassán számos év óta a legjobb hirnévben fenálló és

German Jenő ur

tulajdonát képező

„OTTHON“-kávéház

maiom-uteza 16. sz. Bernovics-ház

vétel utján tulajdonomba ment át és hogy részemről azt **október 2-án esti 8 órakor** ünnepélyesen megnyitottam.

Igyekezni fogok **szorgos kiszolgálat**, és a legjobb **kávéházi italok** nyujtása által a nagyrabecsült közönség jó hajlamait állandóan megnyerni.

Számos látogatást kér illő tisztelettel

340 3—3 **Seemayer J.**

Nagy szőnyeg-eladás.

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy **az őszi és téli idényre**

nagyszerü külön osztály szőnyeg-, függöny- és butorkelme-raktárunkat tetemesen megnagyobbitottuk.

Kedvező és nagy zárlataink által, **elsőrendü gyárakkal**, azon kedvező helyzetben vagyunk, valamennyi czikket **szerfelett mérsékelt árakon** eladhatni. **Szobák bevonására különösen ajánlhatjuk:**

Valodi brüsseli szőnyegeket	Valódi axminiszter szőnyegeket	Valódi angol velour szőnyegeket	Valódi hollandi szőnyegeket

Ezenkivül dus raktár következőkből:

Valódi perzsa és smyrna szőnyegekből.

Szalonszőnyegek	Ebédlő-szőnyegek	Futószőnyegek	Cocos futók
Lábtörlők	Ágyszőnyegek	Angoraszőnyegek	Ágy- és asztalteritők
Flanellteritők	Divánteritők	Csipke és szövetfüggönyök	Portiéres
Vitrage	Peluche teritők	Uti takarók	Lambrequins

248 23—30

Tisztelettel **Széman Testvérek.**

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, péntek 1893. évi október 13. 117. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fö utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek; Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogler Bécs: Eckstein Bernát urdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Janius Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Egy bölcs miniszter.

Hallottunk végre a parlamentben oly hangot, mely a mi nézetünket vallja, álláspontunkkal megegyez. Az egész országban mi voltunk talán az az egy, kik a nemzetiségi kérdésben higgadt, részrehajlatlan, elfogulatlan politikát hirdettünk s eltekintve a népszerüség áradatától, nem egyszer usztunk azzal szembe. Nem helyeseltük, hogy sajtó és parlament nem talál hangot arra, hogy a nemzetiségek által meghallgatott és tárgyalható lehessen. Nem helyeseltük azt az éles ellenszenves feszengést, melylyel a kérdést balgán megoldani reméltük; és nem helyeseltük a békés, jóakaratu, testvéries hang helyett, hatalmunk és erőnk emlegetését, a magyarság szupremácziájának hántorgatását, a fenyegetést és a kormányt folyton megtorlásra ösztönző hányavetiséget.

E lapok t. olvasói sokszor nem érthettek velünk egyet, mert aki Magyarországban népszerü akart lenni, annak a nemzetiségeket pártolnia nem volt szabad. Gyakran megértük azt is, hogy czikkeinket a t. szerkesztő ur félretette, mert a közhangulattal szemben igen merésznek találtak. S ime, most akadt egy férfiu, ki a miniszteri szék piedesztáljáról a közhangulatnak szemébe néz a közvélemény áradatának, mint egy szirt elébe áll, s ha föl nem fogja is a hullámokat, de nem hagyja magát elsodortatni általuk.

Hieronymi belügyminiszter az első ember, aki szemébe meri mondani a nemzetnek: Ne csak mindig a mások hibáját lássuk, hanem a magunkéit is ismerjük el. Mielőtt a nemzetiségeket az ő hibáikért, bűneikért, stb. elitélnők, igazságos birák gyanánt elébb vizsgáljuk meg az okokat, és csak azután hozzunk itéletet. Mondja pedig ezt Hieronymi a magyar sajtónak és a magyar társadalomnak egyaránt. A magyar sajtó egyoldalu müködése és egyoldalu itélgetése oda hangolta a magyar társadalmat, a politikai ténykedésnek ezen fundamentumát, hogy ez a fundamentum megmozdulna és rombadöntéssel fenyegetne minden oly kormányt, mely a nemzetiségi kérdés megoldására nem a hatalmi megtorlás, hanem a méltányosság utját keresné.

Felhozza Hieronymi, hogy a Magyarországban fölnevelt, tanult román értelmiség, kenyerét megkereshetni Romániába kényszerül, mert Magyarországban nem kap alkalmazást. Nem kap pedig alkalmazást azért, mert rögtön riadót fujnának a lapok és rögtön megmozdulna a társadalmi alap, amint akadna kormány, mely a kinevezések tekintetében az arányosságot fölállitani merészkednék. Pedig ha valami által, nagyon természetes, hogy a megélhetés lehetőségének megtagadásával lehetne leginkább a román intelligencziát a magyar állameszme hivének megnyerni. De mikor ez az intelligenczia Romániában keres menhelyet, itt maradt hozzátartozói, pedig elkeseredéssel telnek el a magyarság iránt, mely a más nemzetiségek gyermekeit, elfogult sóvinizmusból más ország földjére számüzetésbe küldi. Pedig ki vezeti, izgatja vagy lázitja a román köznépet? A román értelmiség, és? — a papság, tanitóság.

Hieronymi a román papság és tanitóság nagy szegénységéről is megemlékezik, okul hozván föl a szegénységet az elégedetlenségre, elkeseredésre és megvesztegethetőségre érdekelt idegen hatalmak adományai által. Szóval Hieronymi oly hurokat penget, amilyeneket előtte még nem pengetett senki; oly eszmékkel áll elő, melyek a nemzetiségi kérdést egész uj világitásban helyezik szemeink elé, s oly térre akarja vinni a megoldhatóság lehetőségét, amely tért ha bölcsen elfoglalunk, semmi kétségünk nem lehet az iránt, hogy ez a kényes, fájdalmas ügy, ha nem egyszerre is, de biztosan és alaposan tisztázva lesz.

Mi saját részünkről kimondhatlanul örvendünk az első igaz és helyes irány ezen kimutatásának s lelkünk mélyéből üdvözöljük a bölcs és bátor férfiut, ki rövid miniszterkedése óta is már nagy elismerésre kötelezte maga iránt a nemzetet.

(—y—)

Wekerle diadala.

Wekerle a parlament keddi ülésében, mint hajdan a zsidók Dávidja, egy csapással agyonsujtotta folyton ágáló ellenfeleit, a kik a népszerüség képzelt köntösében most egyébb koncz hiányával a borossebesi és kőszegi király-válaszok konczeptusába kapaszkodtak, reméivén, hogy itt sikerülniök fog rést ütni a kormány és pártja erős várában.

A kormány elnökének jutott a nagy feladat a farizeus-táborral szembeszállani és ha ennek soha sem mondták meg olyan ekszponált helyről az igazságot, ugy az most történt meg és Wekerle, az egyszerü polgár elnök-miniszter tette meg és a mikor a sulyos igazság ereje alatt az ellenzéki padokon a közbeszólások, a mindent elütni akaró larmázás fegyveréhez folyamodtak a béklyóba szorult Góliáthok, a kormány feje váratlanul odasuhintott közéjük, mondván: na tréfáljanak az urak!

A vezérnek ez a keddi beszéde fordulat lesz parlamenti életünkben, mintha csak kicserélték volna a rezignaczióban fürdöző kormánypártot. Olyan zajos tapsot, szünni nem akaró lelkes éljenzést még nem hallottak a máskor és legtöbbször komoly, nyugodt helyeslők táborából, mint a képviselőház ülésében a kormánypártból.

A szabadelvű [illegible] Wekerlének köszönjük a párt e lelkesedését. Bizony szükség volt rá; mert az ellenzék a többségnek [illegible] elégedetlenségnek, levertségnek nézte, s rajta paczkázni könnyü és kedves [illegible]. A szabadelvü pártbó, felszólalók [illegible] az [illegible] védelem és mentegetődzés [illegible], mintha csak kegyelemért esdekelnék [illegible]. De Wekerle aztán forditott egyet. Kivette az ellenzék kezéből bámulatos ügyességgel és [illegible] az ellenzék saját fegyvereit és azzal verte el [illegible] táborának kitörő lelkesedése mellett.

Wekerle beszéde egy hatalmas alkotás; államférfiui bölcsességgel szól a nemzetiségi kérdésről, s a 67-iki kiegyezés lényegéről és formájáról. A szőnyegen levő mindkét kérdésről preczíz világossággal szól, melyhez sem hozzátenni és sem attól elvenni semmit nem lehet. S bár látszólag csak futólag érinté e két kérdést, mégis azokat a szavakat, mint emlékezeteseket, bizonyára idézni fogják mindazok, a kik a nemzetiségi és a 67-iki kiegyezés kérdésében az igazi magyar és hazafias felfogást ismertetni óhajtják.

De nemcsak e része Wekerle beszédjének csinálta meg az óriási hatást, hanem az, melyben végre valahára lerántotta a leplet a mi szemérmetes ellen-

TÁRCZA.

Egy ártatlansághoz!..

Ki vagy? Mi neved? Nem kutattam.
Hőn szeretlek, csak ennyit tudtam —
Mint ismeretlent bámultalak:
Tündéri szép, bájos alak.

Szemed sugára érinté szemem,
Egész valód láttam én meg ebben.
Ki igy tud nézni, csak angyal lehet,
Mert csak angyalt illetnek e szemek.

Soká nézhettelek tünde kép,
Mert ime már elpirultál ép
A mikor egy nő hátad megett
Fennszóval pattogva ott termett.

Ki ő? Mi neve? Nem kutattam,
Anyád lehet! — csak ezt gondoltam,
Mint ismeretlent felismerém
Tekintetében, mit vetett felém!

Szeme sugára érinté szemem,
Egész valóját láttam én ebben.
Ki igy tud nézni, csak — sárkány lehet,
Sárkányt, a n y ó s t illetnek e szemek.

Lásd ezért nem ismerhetlek én,
Hogy anyád korán megismerém,
Mert hidd el, az angyal sem kapós,
Hogyha véle jár egy ily anyós!

Jurátus.

Felhők.

Irta: **Chriastélyi Béla.**

Valami megmagyarázhatlan rendkivüli dolog történt velem.

Egy idő óta nem vagyok többé a régi virgoncz, tréfás kedélyü ifju; lelkem nyugodtsága megszünt, mindennapi egyhanguságom megbomlott s egész lényemben óriási változás állott be.

Vizsgálom magamat, kutatom az okot, mely ezt előidézte, mely elrabolta nyugalmamat, de teljesen pozitiv adatra nem tudok akadni. Hiszen semmi rendkivüli nem történt.

A föld csak ugy mozog a nap körül, mint azelött, felhők czirkálnak az égen, a fák viragoznak, a mező zöldel; a pacsirták most is csak ugy énekelnek; az emberek éppen olyanok s tudja isten, mégis valaminek kellett változnia, hogy ilyen abnormis allapot állott be lényemben.

Mióta van, mikor kezdődött, nem tudom, de ugy hiszem, nem régen lehet, mert még a multkor rendkivül jól mulattam czimboráim társaságában. Hogy mikor lesz vége, bizonytalan, mert nem hiszem, hogy a lélek szenvedélye oly szeszélyes lenne. Ugy érzem, soká tart el; de jó istenem segitsen benne, mert hosszu ideig ki nem állom.

Fürkészem magamat, kutatom az okot s ugy gondolom, kezdem érteni a változást.

*

Egyhanguságomból egy leány közelléte ébresztett fel.

Csak olyan iczi-piczi kis baba, élete hajnalát még át nem lépte; a világ romlottságát s az emberek gonoszságát még nem ösmeri, az élet czéljáról fogalma sincs s övéi szeretetén kivül más érzelmet nem ösmer; kis szivét fájdalom nem dulta fel, fejecskéjét gondok s nehéz gondolatok nem háborgatták. Izgékony szemeiből csak örömkönyek peregtek s bánatot eddig csak kis madara elvesztésekor érzett.

Elnevetni való bolondság, de azt hiszem, szerelmes vagyok ebbe a törékeny játékszerbe.

Rövid életem évei gyorsan tüntek tova s én azt hittem, hogy a szerelem üres szóbeszéd, gyenge agyak ostoba képzelődése, tulérzékeny lelkek ködfátyolképe.

Nevettem, ha beszélni hallottam felőle, kaczagtam ha egy-egy barátom elpanaszolta szive érzelmeit, — sajnálkoztam a felett, ha kesergett az üdv s boldogság reménytelenségén s azt hittem, biztosan állok mint a szobor; az az elképzelhetetlen fogalom előttem ösmeretlen marad.

Kemény leszek ezentul is, mint a szikla s ezen épitem fel további életem nyugalmát.

És megtört a szikla s inogni kezd. Az érzelmek árja a talapzatot is alámossa, megrenditi alapjában, azután elragadja magával s végül a szerelem tengerében elsülyeszti. A szobor száll gyorsan alább s alább, mig fenekét ér, hol azután megpihen hosszan, — örökké.

Vajjon engem is ugy fog-e sülyeszteni a szenvedély, vajjon az én pihenésem is hosszu, örök lesz-e, vajjon e hosszu s örök pihenés boldog nyugalmat, avagy irtóztató szenvedést nyujt-e nekem?

*

Valahányszor vele vagyok, mindig megszáll az a bizonyos rendkivüli állapot. A gondolatok óriási gyorsasággal kavarognak fejemben; szemem nem lát egyebet, csak az ő alakját; fülem csak az ő hangja édes csengését s a madarak énekét hallja és lényem minden legkisebb porczikája csak vele van elfoglalva.

Mindig, örökké csak vele.

Egyszer magányosan ültünk a kis kerti padon. Ő himezett valamit, én meg őt néztem. Elmerengtem szép szeme nézésében, halványpiros arcza bámulásában és piczi kacsói gyors mozgatásában. Soká ültünk igy; én megfeledkeztem a világról s csak akkor ébredtem fel, mikor tekintetem alatt izzóvá pirosodott arcza s megszólalt.

Ugy gondolom, azt mondta nekem, hogy zavarom munkájában, pedig egész idő alatt egy szót sem szóltam. Egy darabka selyemszál lehullott himzéséről. Gyorsan felemeltem s neki nyujtám. Azt mondta, hogy az nem kell már neki. Azelött eldobtam volna, most öszekötöm s zsebembe rejtém.

Máskor sétáltunk az erdő árnyas fái között. Ő magyarázott nekem valamit, kedvesen rázta fejecskéjét s idegesen gesztikulált hozzá, de hogy mit beszélt, nem tudom; én csak hangját hallottam, azt szittam magamba édes gyönyörrel. Valamelyik fán fülemile énekelte esti dalát, képzeletemben egészen összezavartam az ő édes hangjával.

Koszorut kötött vadvirágokból, elhullott madárkája sirjára. Egy darabka iriszt kértem töle. Először elpirult, azután felém nyujtott három szál nefelejtset. Máskor gomblyukamba tettem volna s ha elszáradt, mint értéktelen holmit levettem volna onnan; most keblemre tüztem s azután tárczámban lepréseltem.

Istenről és a vallásról diskuráltunk. Felragyogott szeme, égfelé nézett átszellemülten, mintha megnyilva látná a menyboltot s ajkaival a tizparancso-

zékünkről és a Ház nagy többségének harsogó kaczaja mellett fülünkül fogva hurcolta elő buvhelyükből az igazi ámitókat és meddő igérettevőket. Soha ennél komikusabb képet nem látott a magyar képviselőház. Az ellenzék összes tutti-fruttijának minden néven nevezett tisztelt hirlapjai ugyancsak meg lettek packolva.

A hamisitatlan közvélemény ott állott csupaszon, még a szegénykés fügefalevél is hiányzott. Mint a házitolvajt, a kit lopáson fognak s aztán büntetésből szépen levetköztetve kikergetnek az utczára: igy jártak ellenzéki tisztelt laptársaink.

Keserü nap volt ez az ellenzékre; még keserübb lapjaikra. Azok a temérdek ráfogások, rémmesék, pas sierscheinok, kompromisszum-kitalálások, királyi kegyvesztési, kormánybukási mende-mondák s velük kapcsolatban az állitólagos és feldicsekedett szavahihetőség különben becses erényei mind, mind a porba hullottak.

Kisült, hogy az egész ellenzéki nagy riadalom; a rettenetes közjogi reakczió, mely még a szélbált is össze tudta boronálni; az az éktelen lárma a haza veszélyben forgásáról; az Apponyi-féle ünnepélyes nagy felirati javaslat, mind, mind vagy komédia, vagy ügyetlenül végződő ellenzéki manőver. Hiszen a Horánszky által oly annyira nagyrabecsült első impresszió idejében a mi ellenzékünknek esze ágában sem volt haragudni a királyi válaszokért; sőt lapjaikban egyenesen dicsérettel és elismeréssel lónek azok ismertetve.

„Ne tréfáljanak az urak!" végzé hatalmas beszédjét a kormányelnök. És ez a két szó örökös bélyeg lesz a mi ellenzékünkön, mely a Wekerle-kormányra fogta rá, hogy nem tud elbánni a nemzetiségekkel, pedig a jelenlegi kormány e téren többet tett, mint valamennyi elődje, mely a Wekerle-kormányra a közjogi reakczió szeretné rásütni, pedig e kormány már rövid kormányzata alatt is nagy haladást tett e téren is; mely az egyházpolitikában a legképtelenebb kompromisszumokkal akarja a kormányt kompromittálni, pedig tudja, hogy mindebből egy szó sem igaz és mely végre önmagára utólagosan reáerőszakolt komolysággal csinál lármát abból és támadja meg azt, mit annak előtte — mig a pártérdek ezt nem sugta — maga is helyeselt.

Az egész ország komoly nagy többsége a parlament többségével tapsol Wekerlének a keddi beszédjéhez és leplezetlen igazságait elismerve, megreformálja a maga véleményét a jelen és jövőre.

Ujdonságok.

Alakulás. A kassai torna- és vivó-egyesület most szombaton délutáni 5 órakor a megyeháza nagy termében tartja ideiglenes megalakulási és alapszabály-megvitató közgyülését, a melyre a tagsági iveket aláirt közönségnek figyelmét felhivjuk, viszont azonban felkéretnek az érdeklődők, a kik eddig még nem jelentkeztek, sziveskedjenek belépési szándék esetére, ebbeli kivánságukat Aranyossy László, Bukuresty B. János, Fábián János, Malaszt Ferencz urak egyikénél bejelenteni.

Kinevezés. Dr. Kalocsay Kálmán abaujszántói aljárásbiró a kassai kir. itélő-táblához tanácsjegyzőnek lett kinevezve.

A hirlapirók „Otthon" kedden alakult meg véglegesen és a titkos szavazással megejtett választás alapján az otthon elnöke Timkó József városi tanácsos lett. Az alapszabályokat most dolgozza ki egy e czélra delegált bizottság.

---

latot rebegte el. Végül még tágabbra nyiltak ki szemei, gondolkodott: mintha gondolata megfejtését keresné elméjében, de ezután hirtelen telém fordult. Magyarázzam meg neki az Ur tizedik parancsát.

„Ne kivánjad senki feleségét, se szolgálóját...

Először megdöbbentem, de a mint ártatlan arczára tekintek, a mint megpillantám szüz tisztaságtól ragyogó szemeit, eloszlott minden gyanum, de felelni nem tudtam. Olyasfélét mondtam, hogy ennek értelmét majd megtudja később. Szeplőtlen szüz Anyánk lehetett egykor ilyen, megdicsőült, szent ihletü arczával.

*

De hát egyáltalán van-e értelme ez állapotomnak? Méltó vagyok-e én az égi szenvedélyre?

Ő még gyermek, ártatlan s tiszta; előtte még egész élete áll bájaival, örömével, rózsákkal megbimbve. Lelke tiszta, szeplőtlen, szive jó és nemes, méltó Isten legnagyobb boldogságára.

Én? Életem közelebb áll a véghez, felét átéltem már. Lelkem kifáradt a küzdelemben, megmételyezve a bünnel; az élet ragadott az árral s megösmertem a gonoszságot, láttam a romlottságot s magam is kivettem részemet belőle.

Nem vagyunk méltók egymáshoz.

Mégis! A mi képzelhető emberi élv s testi kéj, mind átéltem már; azt hittem több jóság nem terem számomra e földön s mégis most látom, hogy a legnagyobb boldogság még fel volt tartva számomra, hogy még át nem éltem mindent.

Nem tudom, mi áll a sors könyvében, mit határozott a végzet reám nézve. Lehet, hogy enged bemenni a Kánaán földére; lehet, hogy már megállitott a határon s csak beletekinteni engedett; hiszen oly végtelen sok már ez is.

Lehet, ezután következik a tenger, melybe süllyednem kell, mindig alább s alább, mély örök pihenés s boldog nyugalom helyett az irtóztató szenvedést fogja nekem nyujtani.

Bármint lesz is, áldom az Urat a végtelen kegyelmét, hogy megizeltette velem a valódi boldogság mézét. Ha teljesen nyujtja azt telém, dicsö legyen szent akarata; ha megsokalja tőlem, még akkor is áldott legyen.

Az irodalmi társaság e hó 10-ikén d. u. 5 órakor a kereskedelmi és iparkamara helyiségében választmányi ülést tartott. Ez alkalommal megválasztattak a társaság tisztviselői s a választás következő eredményre vezetett: Főtitkár lett dr. Nyulászi János. (Révész Kálmán többszöri felkérés daczára sem akarta e diszes állást, nagy elfoglaltatására való hivatkozással, elfogadni). Másod-titkár: ifj. Kemény Lajos. Főjegyző: dr. Horváth Balázs. Aljegyzők: Kovacs Zsigmond, Kuszka Géza. Pénztárnok: Mössl Gusztáv. Ugyész: dr. Fényes Samu. Háznagy: Gallik Géza. Sok mindenféle tárgy között szóbajött egy a társaság érdekeit képviselő lap, illetve folyóirat létesitése. Egyelőre azonban ez irányban határozat nem hozatott. A felolvasásokat illetőleg, miket a társaság időközönként rendezni fog, némi vita keletkezett. Nyulászi inditványozta népies felolvasásoknak a kölvárosokban minél gyakrabban leendő rendezését. Ennek azonban Vécsey J, dr. Fényes sat. ellene szólottak s csak mint mellékes dolgot akarják az ilyesmit a tarsaság ügykódési körébe felvenni. A terv legalább a Nyulászi által kontemplált formában egyelőre el is lett ejtve. — A társaság első felolvasó közgyülését a jövő hó első napjainak valamelyikén fogja megtartani; az erre vonatkozó programm megállapitása végett egy szükebb körü bizottság küldetett ki. —d.

Szántóra közjegyzőnek dr. Sziklay Zoltán lett kinevezve.

Hymen. Klökner József székesfejérvári könyvkereskedő e hó 18-án vezeti oltár elé Kassán Horalek Mariska kisasszonyt, Horalek Ferencz polgártársunk szép leányát.

Custozza. Az 1866-iki olasz hadjárat döntő csatája volt a custozzai junius hó 24-én, a mely az osztrák lobogó fényes győzelmével nyert befejezést. A győzelem e pillanatát rögziti meg az a nagyszabásu plasztikai kép, a mely szerda déli 2 óra óta a Schalkház nagy termében van kiállitva és a melyhez különösen a katonaság valóságos bucsujárást tart tanulás okából, habár a szilárdan fenálló hármas-szövetség egyik tényező hatalma ma az olasz sigy ki van zárva az az esetőség, hogy a legközelebbi jövő az osztrák-magyar fegyvereket szemben lássa az olasz fegyverekkel. A Pó és Mincio vidéke, a hol ez a nagy csata lefolyt és Albrecht főherczeg hadvezéri ténykedését dicsöiti, az élettelen ólom hadsereg felvonulását és az üteges, fegyverek dörejét elképzelve, megdöbbentő képet nyujt a szemlélőnek, látva a két egymással szemben levő és élethalál harczra predesztinált haderő térbeli helyzetét, a mely az osztrák fegyvereknek a lehető legkedvezőbb szituácziót adta meg. A döntő csata perczében az olaszok gyürü alakban vannak ostromolva ugy, hogy csak a délkeleti irány áll előttük az iramodásra nyitva, mig a custozzai magaslatok észak és nyugati, valamint déli nyugati vonala hatalmas katonai fedezettel várja és támadja az észak-kelet és kelet felől az osztrák tartalék által üzött olaszokat a döntő ütközet tragikus befejezésére. Annál nagyobb dicsőség ez a harcz az osztrák fegyverekre, mert alig 100,000-nél több számu seregét az olasz hadsereg 230,000-et tevő száma látja a saját földjén, a melynek védelmére harczba vitetett. De Custozzát és Monte-Torrét Albrecht főherczeg teremtette meg az olaszok számára és az általa és vezérkara által kitünő tudással megalkotott terv a mint a csata színhelyén felállitott diszpoziczió után kellő áttekintés mellett a helyzet felőltük, az olaszok leszerelése, tulerejök daczára, az olasz hadvezérség csökönyös tudatlanságának a folyománya, a melynek okát talán éppen az elbizakodottságban kell az objektiv szemlélőnek keresnie. Csak igy érthető a Schalkház szállóban kiállitott természethü képen látható harcz-kifejlés egyrészt az egész terepen, másrészt azonban Custozza és Belvedere pontjain, a hol az osztrák fegyverek páratlan győzelmet vivtak meg 1866. junius 24-ikének délutáni 5 órája táján. A képen ott látható Maroicic altábornagy a 7. hadtest parancsnoka törzskarával, a Belvedere csucspontján, tekintetét Custozzára szegezve, a honnan a természetben is látható volt, miként futnak szertelenül délkeleti irány felé az osztrákok kartácsaitól üzött olaszok, maguk után hagyva ágyukat, szerkocsikat, az ostrom alatt álló helyről a lőtávolon kifelé. Ebben a hadviselésre nevezetes döntő csatában réze volt báró Töplynek, ma nyug. altábornagy, akkor ezredesnek, a ki közel 6200 emberből álló és a 65. számu (innen most Ungvárra elhelyezett gyalogezred 1., 2., 3. zászlóaljaiból (2652 ember), a 43. gyalogezred 3 zászlóaljaiból (2839 ember), a 7. sz. vadász-zászlóalj (984 ember) és 8 ágyuból álló gyalog-üteghől formált hadoszlopával Belvedere Custozza felé vezető lejtőin állott a harczvonalban, dicsőségesen megfelelve a reá bizott nehéz feladatnak derék katonáival. Szerdán, mikor ezt a hatalmas képet a Schalkházban Uexküll-Ghyllenband gróf hadtestparancsnok lelkes szavakkal dicsőitve a multnak ez eseménydus képét és hangoztatva a belőle levonható konzekvenciát, hogy a császár-király és a közös haza dicsőségére a jelen nemzedék is kész életét áldozni — ott állott Töply báró fénysugaras arczulattal maga elé idézve a 27 év előttnek azt az időpontját, a mikor ő is ott állott a golyó-zápor kellő közepén. Meg is emlékezett róla a képet a közönségnek megtekintésre átadó hadtestparancsnok, mondván, köztünk is él egyike az első-eknek azok közül, a kik ott dicsőségre vezették felséges urunk hadseregét. A képet megtekinteni és annak mesteri tökélyeibe behatolni nemcsak a katonaembernek, de a czivil-közönségnek is érdemes, mert ezen a hadviselés menetéről mindenki könnyen fogalmat alkothat magának. A kép még egy pár napig lesz itt kiállitva.

A vármegye III. évnegyedi rendes közgyülését október hó 23-án d. e. 9 órakor tartja és a napirend tárgyai lesznek:

1. Alispáni évnegyedes jelentés.
2. Pénzügyi szakosztály jelentése, az 1894. évi költségvetési előirányzatról, és a behajthatatlanoknak bizonyult követelések leirásba tételéről.
3. Igazoló választmány jelentése a legtöbb adót fizetők névjegyzékének kiigazitásáról.
4. Küldöttségi jelentés a tornai mántelep alapjának jövőbeli kezeléséről.
5. Közigazgatási bizottsági jelentés a f. év I. felének menetéről, valamint a népoktatási tanintézetek hiányai és a füzéri járás oktatásügyi viszonyairól.
6. Az erdőrendészeti bizottság előterjesztése az erdőtiszti illetmények jövőbeli szabályozásáról.
7. Alispáni előterjesztések az utalap javára időlegesen felvett 9700 frtnyi kölcsönről; a szabadságharczból visszamaradt és a kóji Comáromi család tulajdonát képező két darab közokmány történelmi becsének fogva a vármegye tulajdonába való átvételéről; Ecs község belvizeinek lecsapolása iránti intézkedésről.
8. Pozsony sz. k. város a III. egyetem létesitése, — Győr és Marosvásárhely sz. k. városok a főrendiház ujjászervezése; — Nógrádvármegye a magyar államellenes izgatások meggátlása; Szabolcsvármegye a veszettség elleni kötelező gyógyitás; Ungvármegye a közegészség; Csongrád, Heves-, Udvarhely-, Torontálvármegyék pedig több más közkérdések tárgyában kelt átiratai, fő-részben azért, hogy a képviselőházhoz intézett kérvényeik hasonszellemü kérvényekkel támogattassanak.
9. A felső bódva-völgyi lakosságnak a szepsi-metzenzéfi helyiérdekü vasut segélyezése iránti ügye.
10. Ujszállás és Szalánczhuta községek iskola létesitése; — Zdoba község ingatlanok vétele; Horváti községnek négy □ méternyi terület adományozása; — Jászó községnek ingatlanok vétele; — a pólyi és a forrói körjegyzőknek fizetés iránti ügye.
11. Selyeb, Szolnok, Nyésta, H.-Szőled, H.-Vécse, H.-Petri, Puszta-Radvány, Forró, Fancsal, Devecser, F.- és A.-fügöd községek szervezési, továbbá a jósvafői, forrói, léhi, alsó-vadászi és a garadnai körjegyzőségekhez tartozó 25 község tüzrendészeti szabályainak felülvizsgálata.
12. A pólyi, rozgonyi, jászói, baktai, forrói, encsi, alsó-vadászi, selyebi és kéri körjegyzőséghez tartozó 47 községnek, valamint az alsó- és felső-metzenzéfi, szepsi, stoósi és Telkibánya községek 1892. évi zárszámadásainak;
13. Baskó, Apáti, A.-Gagy, F.-Gagy, Csenyéte és G.-Vendégi pótköltség előirányzatainak felülvizsgálata.
14. Papp Ferencz törvényhatósági állatorvosnak lakbérilletmény megállapitása iránti kérvényügye; Pajor Leó állatorvos szakoklevelének kihirdetése.
15. A szinai bábaügy rendezésének kérdése.

Ezen és az időközben beérkezendő ügyek előkészitő tárgyalása végett pedig az állandó választmány október 20-án d. e. 9 órakor tart ülést.

Kozák G. E. szállitó irodáját ideiglenesen az Európa-szállóban helyezte el, a melyre nézve a hirdetési rovatban bővebb foglaltatik.

Az enyiczkei tüz, számszerint a hatodik, a mely az utóbbi időben rettegésbe hozta az ott lakó népességet és a nemes Zichy grófi családot és a mely most kedden ujult erővel dühöngött: a Zichy grófi családnak egy pajtáját teljesen elhamvasztotta. A pajtában 12000 frt értékig árpa volt elhelyezve, a mely teljesen tönkre ment. A kassai tüzoltóság a romboló elemmel szemben csak arra szoritkozhatott, hogy annak tovaterjedését megakadályozza, a mi annyiból is szerencsésnek mondható, mert a pajtával majdnem egy vonalban és közel hozzá a grófi kastély áll. A nemes grófné ismét 100 frttal jutalmazta a kassai tüzoltók hatékony közreműködését az egylet alapja javára.

A piaczról. Itt is, amott is, a hol az ember megfordul, mindenütt csak azt hallja, hogy a kassai piacz rettenetes drága. Minden áru a legboroásabb áron szerezhető be, s ez igaz is; csak hogy azt elfeledik e tisztelt vásárlók, hogy sokszor azért veszik drágán a piacz élelmi czikkeit, mert nem tudják a kellő, az igazi bevásárlási forrást megtalálni; pedig ez a fő. A kifejtett versenyzés már annyira vitte a dolgot, hogy a termelők és kereskedők a legjobb árut is, a legolcsóbban adják, ha maguknak vevő közönséget akarnak teremteni. Ilyen bevásárlási forrás például: Zigmann Salamon (galamb-utcza 12. szám.) a ki a mellett, hogy mindennap friss, izletes hallal szolgál a legfinomabb fajtából, és olcsón; kitünő, tömött, nagy fejü makói hagymát, valamint tartós, izletes krumplit szerzett be nagy menynyiségben, hogy annál olcsóbban szolgáljon áruival tisztelt vevőinek s olyan alacsony árakat szabott, a melyek a kassai piaczon nem hallhatók, mert jelszava jót is, de amellett olcsót is, akkor lesz vevő.

Carlsbadi-czipők eddig legjobbaknak bizonyultak, kaphatók nagy választékban Aufricht H. divatkereskedésében fő-utczán, a kis-sétatérrel szemben.

Kassai szinház.

Rip van Winkle. Ez a kedves, fülbemászó zenéju regényes operette nem ismeretlen a kassai szinházba járó közönség előtt. S hogy még mindig tetszik, bizonyitja az a körülmény, hogy a keddi előadás alkalmával ugy a páholyok, valamint a földszint eléggé meg volt telve disztingvált közönséggel.

Hanem az előadás, bármily ügyes volt is a rendezés, nem volt minden tekintetben kielégitő. A közönség különösen Keszthelyi Ilon játékán sehogyse akart felmelegedni. A kisasszony hangja, mintha kissé fátyolozott lett volna. Talán meghült? vagy nem rendelkezik elég erővel oly erősebb szerepek betöltésére, mint a minő a Lisbeth szerepe?

A darab vége felé inkább kezdett ugyan felhevülni s a közönség is, mintha rokonszenvét nem akarná egészen megvonni töle, nagyobb érdeklődést tanusitott játéka iránt. Tapsot azonban minél kevesebbet kapott. Annálinkább megállotta helyét Kiss Pista (Rip van Winkle), ki ugy szép baritón hangjával, valamint kiváló játékával folyton ébren tudta tartani a közönség érdeklődését. Lehet mondani, hogy az előadás sikerét leginkább az ő erőteljes, vonzalom keltő játéka biztositotta. Rajta kivül Boross Endre (Derrick) mutatott be oly alakitást, mely dicséretet érdemel. Boross egyébként minden szerepében a kellő szinvonalon szokott állani. Ügyésen forgolódott Medgyessy E. Katrina szerepében. Vonzó, kedves játéka képes lebilincselni a nézők figyelmét. Van der Billt alakját Pesty K. szintén elég jól domboritotta ki; ugyanazt mondhatjuk Szilágyiról, ki Jean fogadóst játszotta. Ligeti J.-nek a szolgáló szerepében kevés tenni valója volt, de azt a keveset kellő sikerrel végezte. Szép volt a darabban az a jelenet, a mikor a két kis Révy-leány Alice és Adrienne szerepében Rip-pel találkozik. A közönség különösen a kisebb gyermeket tapsolta meg, ki igazán kedves gyermeteg hangon énekelt és csacsogott. A szinpadi berendezés nem igen hagyott kivánni valót; e tekintetben elismerés illeti ugy az igazgatót, valamint a darab rendezőjét is.

Az utolsó szerelem. Dóczynak ez a szellemes történeti vigjátéka szerdán csinos publikumot vonzott a szinházba. A páholyok alul-felül megteltek s a földszint is kellőképen volt képviselve. De nem is bánták meg, a kik ennek a jeles, szép költői nyelvezettel megirt darabnak a megnézésére eljöttek; mert az előadás is müvészies, magasabb nivón álló volt. Lajos magyar királyt maga az igazgató Halmay játszotta. A szerep jól volt betöltve s kellő preciziással eljátszva. Szentessy Ilon Erzsébet szerepében szintén jól alakitott; már alakja olyan, hogy magában véve ez okon igen alkalmas királynői szerepek betöltésére. Drugeth Máriát Miklóssy Ilon személyesitette. Játéka megnyerte a közönség tetszését s mi sem találunk azon kifogásolni valót. A darabban a legfőbb szerep kétségkivül a Laczfi Apor Istváné, kit Mészáros Lajos ábrázolt. Mészárosról általában tudjuk azt, hogy igen intelligens szinész. Laczfi szerepében ugyanilyennek bizonyult. A közönség iránta való elismerésének azzal adott kifejezést, hogy felvonás közökben többször kihitta a lámpák elé. Kissné-Breznay A., ki Catherina szerepét adta, szintén tetszett. Ügyes alakitása neki is juttatott tapsot s kihivást. Boross E. az ő egészséges humorával ez estén is hatott a Lőfő fegyverhordozó szerepében. A többi szereplők közül főkép Szilassy (Carrara F.), Károlyi Gy. (Cecco), Lángh Ilon (Duczi) és a szinlapról lemaradt Medgyessy E. (Catherina szobaleánya) emlitendők fel, mint a kik szintén jól töltötték be szerepeiket. Általában el lehet mondani, hogy a Dóczy „Utolsó szerelme“ élvezetes estét szerzett a kassai szinház közönségének. Jól teszi Halmay, ha ily darabot minél gyakrabban hozat szinre; fog akadni az ilyennek mindig kellő számottevő hálás publikuma. —d.

Kassa városi szinház.

Ma pénteken, 1893. évi október hó 13-án

Az eltévedt bárányka.

Franczia énekes vigjáték 4 felv. Irta Grangé és Bernard. Forditotta: Fáy J. Béla. (Rendező: Halmay.)

Személyek:

Pomrol gazdag agglegény	Boross Endre
Prosper, keresztfia	Szilágyi Dezső
Anzsela	Medgyessy E.
Pelázsi, cselédje	Miklóssy Ilona
Kolombie	Szilassy I.
Kolombiené	Ligeti Jozsika
Pásztoré, orvos	Pesty
Oszkár de Kambri, fiatal uraes	Károlyi Gy.
Báli hiztos	Rékessy
Pensar, kapus	Révy
Babtiszt, Pomrol inasa	Boross Pal
Lámpagyujtogató	Nagy Gyula
Szilvia, színésznő	Erdélyi Gizella

Történik Párisban.

Holnap szombaton október hó 14-én

Szegény Jonathán.

Nagy operette.

Kezdete 7 órakor.

CSARNOK.

Görgey Buda alatt.

— Történeti regény. —

Egykoru irók feljegyzései alapján a Kassai Szemle számára irta:

Mártonffy Imre.

Első fejezet.

Mit jelent ez örömzaj hazánk fővárosában?

Miért e boldog zsivaj és éljenzés? Miért dalol a nép? Mi tolongás az utczákon? De hát mi történt? Az ég csodát mivelt talán és a boldogság sugarait árasztja szét ez országban? Vagy Fortuna istenasszony kiürité bőség szaruját a testvérvárosra? Vagy Arpád szép földjén uj Kaliforniát fedeztek fel? Avagy talán az osztrák zsoldosoktól sanyargatott országba a béke fényes napja hinti szét sugarait?

Semmi, semmi!

Se égi csoda, se arany, se béke nem villanyozták fel Pest lakóit, nem a zsarnok hatalom békóitól szabadultak meg, s nem a békét üdvözlik oly örömmel!

Nem! Ezek az első magyar huszárok, kik ujra bevonulnak Pestre.

Az osztrák zsoldosok visszavonultak, a mi honvédeink pedig Komáromtól Váczig győzelemmel nyomulnak előre.

A nevezetes kápolnai csata óta alig telt el két hónap, azóta állandóan köd borult a Tisza vidékeire. Hadaink Pesttől kezdve Váczig, Komáromig a Vág mentén egész Nyitráig nyomultak előre. Vitéz honvédeink egyrésze pedig a Rákoson tartott hadiszállást, s elhatározták, hogy addig nem mozdulnak, mig az osztrák zsoldosok Budát és Pestet el nem hagyják.

Április 24-ike volt.

A Rákoson időző huszárok türelmetlenek valának. Egy szakasz Pestnek tartott. Milyen bevonulás! Mekkora öröm!

Az utczán a kiváncsiak tömege hullámzott fel s alá; ifju és agg, nő és férfi, szegény és gazdag, mindnyája talpon van. A házak fel vannak lobogózva, virágfüzérek övezik a homlokzatokat, kapukat; szőnyegek függnek a nyitott ablakokon. Ahova a szem pillanthat, mindenütt nemzetiszinü trikolor, mely vidáman leng a padlások és házak ablakain.

Hah, mily lelkesült hangulat! A széles ut alig birja a hatalmas folyamot, mely a házak közé van szoritva, összefoglalni.

Éljen! Éljen! hangzik a lelkesült nép ajkairól, s a közbeeső szünetet a zene hangjai töltik ki. Egész átszellemültek, midőn a halhatatlan Rákóczy és Hunyady indulót játszák, de a lelkesedés tetőfokra a Kossuth-indulónál hágott.

A huszárok jól kifent bajuszszal és diadalmas arczczal ültek lovaikon, mosolyogtak és barátságosan hajlongtak, mintha mondták volna: „Kedves honfiak, itt vagyunk ujra. Megvagytok velünk elégedve, kivivtuk a magyar név dicsőségét?“ E néma kérdésekre mintegy feleletül felzugott; „Éljen a magyar haza! Éljen Kossuth Lajos! Éljenek a vitéz huszárok!“

És a bátor hadfiak kirántották kardjukat, a lovak büszkén táncoltak, megrázták sörényüket, feszes léptekkel haladtak előre. De nemcsak az uton, hanem a házak ablakaiból is tömérdek ember nézte a bevonulást. Többnyire nők voltak, kiknek tüzes szemeik gyakran találkoztak a deli huszárok aczél tekintetükkel. Nemzetiszinü szalagok repültek a katonák felé, fehér zsebkendők lengtek, virágok és csokrok hullottak a lovasok ölébe és a bájos ajkakról az éljen nem kevesebb lelkesültséggel hangzott, mint azelőtt az érczes, öblös térfitorkokból.

És a szakasz minél beljebb hatott a városba, annál nagyobb lett a lelkesedés és örömujjongás. A lovakhoz rohantak, hogy mindegyik huszárt megölelhessék és szivükhöz szoríthassák. Finom fiatal uri nők a közhuszár nyakába borultak és az öröm könyüit hullatták; ősz emberek kéjörömmel ölelték keblükre a deli fiukat.

E pillanatban feledték dicső önvédelmi harczunk aggodalmas jövőjét, feledve a kiállott szomoru napok, csak a jelennek éltek és boldog volt mindenki, hogy a századok óta gyülölt osztrákot lerázhatta nyakáról.

De nézz csak oda, mily látvány! Mily bübájosan hat az előtte vonulókra!

Egyemeletes ház. Az első emelet ablakai nyitva; asszonyok, gyermekek és leányok hajolnak ki az ablakokon, kendőiket lobogtatják és ujjongnak. Csak az egyik ablaknál áll két fiatal leány. Ajkaik némák. Szemük pillantása áthat az embertömegen; az egyik mosolyog és fogadja az üdvözleteket, de a másik komoly és hallgatag.

Mily fenséges alakok!

Mindkettő karcsu, gyönyörü teremtés, majdnem egyforma magasak. Az egyik barna hörü, a másik hófehér, az egyiknek haja hollófekete, a másiké szőke.

Nézzük jól meg az előbbit. Kerek, telt arcz, fekete éjsötét szem, tüzes, izzó mint a juliusi napsugár. Ajkait ha mosolyra nyitja, pompás fogsora tündökölve ragyog elő. A legszebb magyar leány, miről festő valaha álmodhatott. Fekete selyemruhát hordott, mely fölött zöld otthonka vürös-fehér zsinorral fedte gyönyörü idomait. Dus hajába oldalvást egy pompás csinált rózsa diszelgett.

A társnője ellenkezőleg más oldalról bilinczelte le a nézőt. Bájos hosszas arcz, gyöngéd rózsás pirral. Szemei kékek, tekintete átható és meleg. Szőke haja rövid fürtökben omlott alá a nyakra és vállra, keskeny ezüst karika foglalta a szép fürtöket.

Ruházata épp olyan volt, de a szine különbözött amazétól. Az alsóruha barna szinü volt és az otthonka fekete bársonyból állott. Ekszereket egyikük se hordott, noha előkelő családhoz tartoztak. A szőke nem volt magyar leány, bár nyelvünket beszélte, de születésére nézve szász volt. Egyetlen leánya egy nagyszebeni szász földbirtokosnak.

A két fiatal leány sok embernek a figyelmét vonta magára.

A szőke türelmetlenkedni kezdett; lesüté szép szemeit, mert a kiváncsi tekintetek nagyon ostromolták, megfogta társnője kezét és a szobába vezette.

— Jer, kedves Gizella! kéré. Nyugtalankodom. Talán megismert valaki?

— Gyerekes aggodalom! Ki fog most e pillanatban Pesten szász leányt keresni? Hanem ez tünt fel, se csokrot, se nemzetiszinü szalagot nem tüztél ki.

— Soha, viszonzá a szőke hevesen. Sohase ékitettem fel magamat trikolorral és most se teszem. Azért menekültem Nagyszebenből, mert mikor Bem győzelmesen bevonult a városba, és a győztes magyarok e hármas szinnel diszitettek fel mindent, szivem vérzett és szerencsétlen szülőhelyemről távoztam. Inkább semmiféle szint se viselek, ha azt nem viselhetem, melyben mindenki megismerhet.

— De kedves Paulina, kiáltá Gizella élénken. Talán most nem fogsz itt Pesten feketesárga kokárdát kitüzni?

— Gunyolsz, mintha Erdélynek nem volna meg a saját szine, de sajnos, ti annyira mentek, hogy a nemzetiszinen kivül egyéb szint nem is türtök.

— Az nem igaz, kedves Paulina, viszonzá a magyar leány, mert a honvédek dicső seregeiben megtaláld a németek és lengyelek szineit is. Aztán ne feledd, hogy én testestül-lelkestül magyar leány vagyok, hogy hazámon egész életem összes erejével csüngök, imádom nemzetemet és bálványozom Kossuth Lajost. A mi vitéz honvédeink ugy imádják Kossuthot mint Istent, s joggal, mert ha nincs oly lánglelü férfi, akkor nem lelkesedtek volna harczosaink szent ügyünkért annyira, s nem koronázza győzelem minden lépteiket.

Mindketten tanui voltunk az előbb a huszárok diadalmas bevonulásának. Az érzést, mely szivemet megdobogtatta, nehezen tudom neked leirni. Magasztos ünteudat szállta meg keblemet, erősebb és bátrabbnak érzem magamat, a büszkeség remegtette meg bensőmet, örömmámorban usztam, mint az átszellemült embertömeg minden egyes tagja.

Paulina megölelte barátnőjét és mondá:

— Ez csak pillanatnyi felhevülés egyébb semmi.

— Oh nem, veté közbe Gizella nevetve, a mi nézeteink ismét nem találkoznak össze. Nem pillanatnyi felhevülés ez, hanem a magyar honleány őszinte öröme. Te előbb vallod magad osztráknak, aztán szászoknak, de én előbb magyar vagyok és csak aztán, ha kell — osztrák. A te jelszavad: Ausztria nélkül nincs Magyarország!“ Az enyim: „Magyarország ha nincs, elpusztul Ausztria. Erted a különbséget?

Paulina mosolygott. (Folytatjuk.)

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

HIRDETÉSEK.

Len-termelőknek!

Kidolgozott lent vásárol bármily mennyiségben

ROESLER J. Merkelsdorf, Csehország

a ki ajánlatokat kér minta mellett, jelezve a legutolsó árt az eladó vasutállomását véve számitásba. 353—1

Kozák G. E.

szállitó és bizományi üzletirodája a mai naptól november 2-áig ideiglenesen malom-uteza 354 1—5

az Európa-szálló első em. 14. ajtó

alatt van, a miről t. ügyfeleimet tisztelettel értesitem.

2598. h. sz. 1893. 355 1—3

Árverési hirdetmény.

A néhai **Fekete Istvánné** szül. Adaskovics Terézia hagyatékához tartozó **Kassán. a mészáros utczában 48. sz. a. fekvő emeletes ház** s az ahhoz tartozó telek az

1893. október 26-án d. e. 9 órakor

hivatalos irodámban tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet igérőnek — azonban csakis a 15045 frtnyi becsáron felül — eladatni fog, mely árverésre a venni szándékozók meghivatnak azzal, hogy mindegyik árverelő 1500 frtnyi bánatpénzt letenni tartozik és hogy a közelebbi feltételek nálam megtudhatók.

Kassán, 1893. október 12.

Dr. Offenheimer Gyula.
kir. közjegyző.

Egy korosabb segéd

Ruszinkó Antal

füszer-üzletében azonnal fölvétetik.

357 1—2

Figyelmeztetés.

Van szerencsém tisztelettel figyelmeztetni a nagyérd. közönséget, miután megtörtént, hogy czégem felhasználásával **illetéktelen egyén** az én nevemben vett föl szállításokat, hogy én ily **üzletkötésekre senkinek megbizást nem adtam** és hogy engem illető megbizásokat csak **irodám: Malom-utcza 27. sz. Girsik-házban** kérem feladni, esetleg odafáradni. 351 2—3

Tisztelettel

Kozák G. E.

szállitási és bizományi iroda.

MAGY. KIR. ÁLLAMVASUTAK.

127493. 93. számhoz. III.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak igazgatósága az **1896. év végéig** szükséges különféle műhelyi és pályafentartási szerszámok és eszközökre, továbbá csákányok, lapátok, ásók, fúrók, taligák, vasalt kutvedrek, lámpaollók, papirollók és bádogvágó ollók, **gyaluk, gyaluvasak, csavarhurok, kalapácsok, szénkosarak, ráspolyok, reszelők, fürészek, gerebelyék, szalag-mértékek, üvegvágógyémántok, lakatok, tentatartók, jelzőzászlók, kendertárcsák, fehérneműek, kötelek, kátrányozott jelzőzsinegek, köszörükövek, jelzősipok, bádogos munkák u. m.: lámpások, kannák, tüzoltó és vizvedrek, durranó gyutacsszelenczék, kármentőtálak, szelenczék stb.; vasalt emelőrudak, tüzicsáklyák, összehasonlító mérőpálczák, székek, bélyegzőpárnák ruggyantából, altiszti karkötők, inastáskák bőrből, borjubékók, kalauz-kürtök és zsinórok, kefenemüek, hévmérők, palaczkok, poharak, kavics rostélyok stb.-re iparunemenkint csoportositva nyilvános pályázatot hirdet.**

Pályázati határidő **1893. évi október hó 20., a bánatpénz letétel 1893. október hó 19-én.**

Utbaigazitás a tárgyak részletes kimutatása, feltételek, rajzok stb. az igazgatóságnál Budapesten (Andrássy-ut 75. sz. II. em. 43. ajtó) a hivatalos órákban (8—2-ig) szerezhetők.

A minták a budapesti központi szertárban megtekinthetők. 349 2—3

Budapest, 1893. szeptember hóban.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

Az igazgatóság.

Tokaji cognac.

Első tokaji cognac-gyár Tokajban.

Első tokaji cognac-gyár Tokajban.

Tiszta borkivonat.

Minőség utólérhetetlen.

Csak akkor valódi, ha Tokaj város czimerével és bevégetett dugaszszal van ellátva. 334 3—10

Kapható minden jobb üzletben.

Főraktár Kassán: Pollák Róbert

füszer-, csemege- és bor üzletében.

„LE GRIFFON"

a legjobb valódi franczia szivarka papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 12—150

Egy gyakornok

a ki legalább 4 polgári iskolát végzett, magyar, német és tót nyelven beszélni tud, szép kézirása van, előnyös föltételek mellett azonnal alkalmazást kap Kassán. Ajánlatok ide a Kassai Szemle kiadóhivatalához czimzendők. 350 2—3

A gödöllői magyar királyi koronauradalom felügyelete alatt álló borászati szövetkezet

leüvegelt borainak egyedüli „bizományi" lerakata.

230—34

Vizy Domonkos

füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete

Kassán, főutcza 53. sz.

Árak a szövetkezet iroda igazgatósága által meghatározva és a palaczkokon feltüntetve vannak.

Állandó kiállitás!

JAKOBOVITS ÁRMIN

Állandó kiállitás!

első kassai butor-minta-termei és butorgyári raktára

Kassán, főutcza 39-ik szám, a székesegyházzal szemben.

Állandó kiállitás!

A t. cz. butorvasárló közönség kényes méret és jobb áttekintés czéljából butorraktáramat jelentékenyen bővitettem és az első emeleten **minta-termeket** rendeztem be, melyek szives megekintésére vagyok bátor a magas uraságokat és a t. cz. közönséget felhivni.

Nagyszerü aruraktáram és

minta-termeim (Intèrieurs)

oly látványosságot nyujtanak, hogy e tekintetben bármely fővárosi áruteleppel a versenyt mindenben bátran kiállják.

Raktáromon mindig a legnagyobb választéku szilárd butorokból minden most-divatban levő fában és stylben, ugyszinte **luxus-butorok**, teljes **háló-, ebédlő- és salon-berendezésekből**, garniturák arany- és bronz-betétekben, **fantasia** és más **ülő butorokból, szőnyegdiványok, ottomanok**, mindennemü **matráczokból** tartok, ugyszinte elvállalok **diszitési és kárpitos munkákat** is.

Szolgáljon továbbá a nagyérd. közönség becses tudomására, hogy általam a ttdő papság, tisztikar, magasabb hivatalnokok és magánosok részére, ugyszinte teljes **menyasszonyi berendezések** ugy helyben, mint a vidékre is **kedvező fizetési feltételek mellett** szállittatnak.

Hol vasuti állomás nincs, vagy kisebb távolságra a butorok szállitását jótállás mellett saját kocsimon teljesitem és a legkisebb megbizásnak is legnagyobb figyelemmel és pontossággal törekszem megfelelni.

Tisztelettel meghivom tehát a nagyérd. közönséget, hogy a fentiek valóságáról meggyőződni és nagyszabásu **butor-raktáromat és minta-termeimet**, melyek egész napon át s este kivilágitás mellett állanak nyitva, szives látogatásában részesiteni kegyeskedjék és midőn becses megrendeléseit tovább is várom, maradok

mély tisztelettel

328 39—52

Jakobovits Ármin.

Képes árjegyzékek kivánatra bérmentve küldetnek.

Nagy szőnyeg-eladás.

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy **az őszi és téli idényre**

nagyszerü külön osztály szőnyeg-, függöny- és butorkelme-raktárunkat tetemesen megnagyobbitottuk.

Kedvező és nagy zárlataink által, **elsőrendü gyárakkal**, szon kedvező helyzetben vagyunk, valamennyi czikket **szerfelett mérsékelt árakon** eladhatni. **Szobák bevonására különösen ajánlhatjuk:**

Valódi brüsseli szőnyegeket	Valódi axminiszter szőnyegeket	Valódi angol velour szőnyegeket	Valódi hollandi szőnyegeket

Ezenkivül dus raktár következőkből:

Valódi perzsa és smyrna szőnyegekből.

Szalonszőnyegek	Ebédlő-szőnyegek	Futószőnyegek	Cocos futók
Lábtörlők	Ágyszőnyegek	Angoraszőnyegek	Ágy- és asztalteritők
Flanellteritők	Divánteritők	Csipke és szövetfüggönyök	Portiéres
Vitrage	Peluche teritők	Uti takarók	Lambrequins

248 24—30

Tisztelettel **Széman Testvérek.**

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, vasárnap 1893. évi október 15. 118. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimzendők.

Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Voglö Bécs; Eckstein Bernát urdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Janius Gyula Buda pest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Beszéd avagy szónoklat?

Reálisodunk. És az nagyon furcsa, hogy még csak most reálisodunk. Az emberiség még csak most kezd érni, eddig gyermek volt és tacskó. Ha a régi időket tanulmányozzuk, ha a régi műveket olvassuk, nagyon gyermekesnek tünik föl nékünk minden. Kormányzás és törvénykezés tele voltak naivsággal és a naivság mellett hamissággal. Hamis felfogással, hamis érveléssel, mesterkéltséggel s az igaznak leplezésével. Hogy is lehetett ott igazságról szó, ahol voltak főnemesek, középnemesek, polgárok és jobbágyok. Ezeknek külön-külön emberfeletti és emberellenes joguk, avagy éppen semmi joguk. Mikor nem volt emberiség, csak osztály és osztályi szempontból lett megitélve minden. Hogy lehetett ott igazság? A csűréscsavarást, a szofizmát, az alakoskodást és álczáskodást, de ami akkor igaznak tünt föl, maga a helyzet követelte meg, mert hamis alapokon állt a társadalom, a kormányzás és a törvénykezés. Semmi se természetesebb mint az, hogy szónokok és irók, szintén ezen hamis alapon állva, ugyancsak oly kényszerhelyzetben voltak s beszédük, irályuk, hogy hatást keltsenek, tele volt hamis páthosszal, hatáshajhászattal. Hogy beszéltek és hogy irták még csak a század elején! Hogy játszott még a szinész is: a maihoz képest. Hogy tisztázódtak az eszmék. Mily ósdi volna a mai parlamentben egy Nagy Pál, egy Klauzál, vagy talán még egy Kossuth is. Szóval, reálisodunk s az egyenlőség eszméje óriásilag tisztázza a nézeteket. A régi iskola lehet példa, de mint tényező, a mai korra nézve elavult.

Ime két ember egymás mellett, Apponyi Albert és Wekerle Sándor! egyik a mesterkélt szónoklat fölkentje, a régi iskolák hive, a hamis pathósz mesteri alkalmazója, a szofizma nagy művésze, a poézis fűszerének a reális tápanyagokkal való vegyészi összekeverője, a régibb idők Sue Üzsérje, id. Dűmája; Demosthénes és Cicero, minden lehető hatásvadászat felhasználója, szóval a régibb és óklasszikus iskola modernizált nagy szónoka: az igazság rovására! Minden beszéde mestermű. Ki van benne számitva a hatás, gondosan kicsiszolva minden konstrukczió, óriási befolyást gyakorol a hallgatóra és magával ragadja azt. De már hidegebben hagyja az olvasót, hidegebben a gondolkozó főt, majd nem teljesen hidegen a szakpolitikust, aki mindenben csak az igazságot keresi. Mint egy kiöltöztetett dámáról, ugy szed le a szónoklatról minden piperét, minden diszt, minden festéket, hamis hajat, fogat, vállat, mellet s ugy birálja meg csupaszon. Hát igy aztán egészen másképpen néz ki, mint ahogy az Apponyi öltöztető szobájából kikerül, s a hosszu nagy szónoklatoknak alig marad egy kis magva. Ezért nem tud Apponyi előre menni!

Wekerle Sándor pedig nem szónok. Ő sem föl nem öltözteti, sem föl nem cziczomázza mondókóját, mert akkor egy hétig kellene beszélnie. Ha minden érvet körül irna, ha a hallgatóságot hangulatra készitve, elébb hatásos frázisokkal röppentyüzne s csak azután állna elő azzal amit mondani akar, egy egy beszédének csak egy-egy részletét mondhatná el egy-egy gyülésen. Igy, ahogy ő beszél, tiszta leplezetlenséggel állitva elő minden tárgyat, meztelenül minden érvet, igy is elbeszél egy óráig, hát mi lenne akkor, ha minden érvét ballerinának öltöztetve tánczoltatná meg a honatyaság előtt? lenne óriási taps és hatás, de be kellene vinni a parlamentbe az éttermet és hálószobát, vagy hagyni a szónoklatot napróllnapra, hogy folytatása következik.

Wekerle az uj idők reális debatterje, csupa tömörség, csupa igazság és mesterkéletlenség minden cziczoma és frázis nélkül. A hallgatót nem ragadja el, az olvasót már inkább, a szakpolitikust egészen. Itt nem kell vetköztetni, itt ugy van felállitva az érv hogy elül hátul látható minden porczikája: az érettebb ujabb kor alkotása, reálitás és igazság!

(—y—)

Wekerle—Apponyi.

Pénteken állottak egymással szemben a legkérlelhetlenebbül a parlament szine előtt. Wekerle állott ki csatát megvivni a nemzeti párt vezérével és a vivás titáni volt, és éppen olyan indokolt, mint a milyen az a frazeologikus támadás, a melyet az erőszakoskodás burjánoztatott föl a kormány ellen a borossebesi és kőszegi események kapcsán.

Zajos, a véderő vitákra emlékeztető ülés [illegible] a pénteki. A szavazás még egész csöndben folyt le, s a kormánypárt óriási többséggel szavazott a bizottság előterjesztése s egyuttal a Wekerle kabinet mellett, melyet hatalmasan megéljenzett. Az ülés elején Ugron Gábor élt a zárszó jogával, s neki Szilágyi Dezső igazságügyminiszter adta meg az utolsó választ és a kegyelem döfést. A szavazás előtt aztán Wekerle Sándor miniszterelnök összegezte még egyszer a vádakat s támadásokat, elmondva ebben a vitában immár harmadik nagyszabásu, magas szinvonalon tartott beszédét.

Ezzel a kérvényi vita véget ért, s áttértek az interpellácziókra. Wekerle felelt először is Thaly Kálmán interpellácziójára a közjogellenes czimerek használata tárgyában, melyre Thaly viszonválaszszal élt. Azután a honvédszobor leleplezése ügyében hozzáintézett interpellácziókra felelt Apponyinak és Eötvösnek, röviden csak annyit, hogy régi álláspontjához és már egyszer kifejtett indokaihoz most is ragaszkodik. Apponyi nagyhangu replikájára azonban önérzetes hangon kijelentette, hogy hazafiságot nem tanul Apponyitól, sem mástól s ötletes, objektiv hangon tartott beszédében oly ügyesen forditotta vissza a vizes köpönyeget az ellenzékre, hogy az elfeledkezve minden parlamenti illemről, a tékevesztett indulat tombolásával ismét egyikét csinálta végig azoknak a botrányoknak, melyek a baloldalt olyan hiréssé tették a véderővita óta. Annyira ment a tüntetésben, hogy otthagyta egyizben a padokat is s a legerősebb kitejezésekkel élt, a miket még eddig magyar parlamentben elmondtak.

Apponyi elsápadva s indulattól remegő hangon állt föl ujra, s kétségbeesett erőlködéssel, a szenvedély elfojtott dühével igyekezett magát tisztázni.

A pénteki napnak a folytatása szombaton volt és erről parlamenti tudósitónk ezeket telegrafálja:

A mai ülés napirendje előtt — igy szól sürgönyünk — támadólag felszólal Horváth Gyula, vonatkozással a miniszterelnök tegnapi kijelentésére, melylyel az egész ellenzéket megsértette, Wekerle nyomban megadja a választ: legyen meggyőződve az ellenzék, hogy ha sértőt mondott volna, az ő lovagiassága is azt parancsolja, hogy azt visszavonja, elsőbben

TÁRCZA.

Túl az éren!

Túl az éren, túl a nádon,
Túl az erdőn, a határon,
Messze földön lakik a rózsám,
Izenete sem jut hozzám.

Azt se tudom: gondol-e rám,
Elmerengve hosszan, mélán?
Száll-e erre gondolatja,
S mi annak a foglalatja?

Bár a csillag sok az égen,
A miénket jól ismerem;
Nézem a nagy éjszakákon,
S hogy rám gondol — kitalálom.

Csak . . . ! !

Szeretőm szereti	*Nekem is van bajom;*
Rózsafa bimbaját,	*A szivem fáj nagyon;*
Rózsafa bimbaja	*Légy te a rózsafa,*
Gyógyitja meg baját.	*S ajkad a bimbaja!...*

Szécsy.

Elnökök városa.

Irta: **Csoór Gazsi.**

Téved, aki azt hiszi, hogy nálunk nincs meg még az ösztön sem a társas életre.

Évek multak, mióta utolszor láttam a kastély szélkakasos, zászlós héttornyát. Csak ugy repesett is a szivem, ahogy végtére bekanyarodhattam a faluba lekigyózó kocsi utra.

A vén kuria recsegős garádicsain már türelmetlenül rohantam föl. Fölrántottam az ajtót és egyenest öregem nyakába vetettem magam.

Mi ez?

Apám, mint akit szemmel láthatólag kellemetlenül megzavarnak, a fél kezét nyujtotta mindössze felém. Azt is elfordulva séta közben, mintha ki akarna tuszkolni a szobából. Egy papirt tartott.

Bámulva néztem rá. O csak ennyit szólt, izgatott rövidséggel:

Isten hozott! Üjl le! Az önkéntes tüzoltó-egylet elnökévé választott!

Aha? Mindent értettem. Atyuskám az ünnepi beszédet tanulta holnapra. Csakugyan ne zavarjuk.

A szoba egyik sarkában kis hugom ült. Ugy látszik, beléptemet észre sem vette. Föl se nézett, annyira el volt mélyedve valamibe.

Sebtiben hátához szöktem s a karos széken át befogtam a szemét.

— Jaj jaj-jaj! — sikkant föl egy éles sikoly ajkán. Megszurta a tü az ujját.

Én hamarosan elkaptam a sebesült ujjat és iparkodtam kiengesztelni.

— Hát te mit varrsz, aranyom?

— Ugyan látod — berzenkedett — s mohón kezdé összeszedni a kötényéből szétrebbent kokárdákat. — Mindjárt itt lesz értünk a leány-egylet — folytatta sebtiben — egész a körmömre égett.

— Mi közöm hozzá? — ingerkedtem a haragvó csecse babával.

— Jeszszuskám? csapta össze kezeit az én nagy tudatlanságomra, — hát azt sem tudod, hogy a leányegyletelnöke lettem? Azt sem, hogy ma lesz az első diszközgyülés? Ott lesz a főtisztelendő ur is, kasznárék, jegyzőék...

Bocsánatot kértem, hogy ezen fontos eseményről csakugyan nem tudtam és mentegetőztem, hogy 150 kilométernyire voltam, a napilapok pedig — ugy látszik — szintén megfeledkeztek a leány-egylet elnökválasztásáról, diszközgyüléséről, papról, kasznárékról, stb.

— Bizony ti nem is tudjátok, mit kellene a lapba irni, — tört ki Szerénkéből az elégületlenség a sajtó ellen.

Mielőtt azonban a sajtót megvédhettem volna e támadás ellen, a szomszéd szoba felől pokoli éneklés ütötte meg fülemet.

Nyomban ráismertem a hangra. Gyermekkorunkban a legéiesebb torok az öcsémé volt a taluban. Ekkorra tenór csak abból fejlődhetett.

Se apámtól, se hugomtól még egy puszit sem kaptam. Hadd öleljem meg hát legalább az öcsémet? — gondoltam. Vele ugyan, mig együtt éltünk, soha jó lábon nem állottam, a vajas, tejfölös és lekváros kenyerek megosztásának vitás kérdése miatt. Most azonban repültem a benyiló felé.

Gabi ép egy magas C-vel küzködött, mikor rányitottam. Mind a két szeme kidagadt bele s erei majdnem megpattantak.

— Megbolondultál öcsém, vagy Bögö Máté uram ellen pályázol kántornak!

— Nem a! — válaszolt hetykén — Készülök a holnapi próbaéneklésre.

— Kit akarsz kiénekelni? — álmélkodtam.

Az „ércztorok“ megválasztott elnökének vágta ki a skála legmagasabb létráján és nemes büszkeséggel tette hozzá: „Le fogom főzni a primtenórt!“

— Nagyon szép — mondám — de talán megölelhetnéd bátyádat lelkem?

— Ej, várj már egy kicsit! — felelt oly hangon, melyből, a „viszontlátás öröme“ nem igen, ellenben a bosszankodás nagyon is kiérzett. Még ő orrolt meg, és folytatta tovább a „Kék nefelejts“-et.

Behuztam az ajtót. Apám azonban még mindig deklamált, hugom lázas sietséggel öltögette koszorukba a nemzetiszin pántlikát. Egyet gondoltam hát, hogy mig ezek kiszavalják, kivarrják és kiéneklik magukat, kitekintek a temetőbe a feledhetetlen „ő“ sirjához. Az élőkkel, ugy látom, ugy sem lehet itt beszélni.

Kaptam a kalapom s utiköntösben, ugy ahogy megérkeztem, szaladtam le a lépcsőházból. Az alján már sokaltam aprózni a garádicsokat s türelmetlenségemben egyszerre ugrottam át, mind a hátralevő négyet.

Kövér ember soh'sem voltam, ám ez a szökés annyira kedvezően befolyásolta sulyomat, hogy alatta rémeset orditott föl az az ember, ki épp a kapunk előtt fordult el s kinek épp a tyukszemére ugrottam.

A férfiunak talán a fájdalomtól, de komor képe volt. Hosszu szakálla a mellét verte és én tiszteletteljes megzavarodással mentegetőztem:

az a hit vezérelte, hogy az ellenzék tegnapi turbulens magatartása előre meg volt beszélve, minthogy azonban az ellenzék e hitét megingatta, meghajlik e kijelentés előtt. Horánszky Nándor rögtönösen itélkezik, mondván, hogy ő a miniszterelnöknek imént mondott szavaiban visszavonulást lát és ezen oknál fogva az ellenzék hasonló fegyverrel fog küzdeni a miniszterelnök ellen, mint Wekerle Apponyi ellen. Szilágyi Dezső miniszter e kijelentést nem tartja méltányosnak a mi az ügy békés elintézése érdekében kivánatos, meg van győződve, hogy Apponyi tanácsát nem fogja követni. Horánszky ujabbi felszólalásában kijelenti, hogy Apponyi ilyen harczért folytatni fogja a harczot, a mig a miniszterelnök az ellenzék ellen elkövetett hibát jóvá nem teszi. Iványka hasonlóan nyilatkozik. Rohonczy Gedeon vádolja az ellenzéket a lárma előidézésével. Szerinte Apponyi nem lett szándékosan megsértve, Apponyi gróf a személye iránt való szatiszfakcziót szükségtelennek tartja, mert az ellene irányzott sértés nem volt olyan, hogy az közönséges szatiszfakcziót igényelne, de ő már megkapta elégtételét. Miklós Gyula visszautasitja Iványka Imre követelését, hogy a miniszterelnök kérlelje meg a házat. Az ellenzék részéről hangoztatott fenyegetésekkel szemben a szabadelvüpárt ismerni fogja kötelességét. Wekerle kijelenti, hogy ő Apponyit nem sértette és nem akarta sérteni. Apponyi erre azt válaszolta, hogy a miniszterelnök maga az oka, hogy ha a jövőben személyes jellegü küzdelmek lesznek napirenden, mert ezeket ő kivánta. Szilágyi Dezső: A szabadelvüpárt ugyan nem fél e fenyegetéstől, de kivánatos lenne, hogy az ezen ügyben folytatott diskusszió ne legyen irányadó a jövőre. Ezzel az ügy be lett fejezve. E zajos vitatkozás után Ábrányi Emil bejelenti a Pesti Napló szerkesztőségében megejlett vizsgálóbirói eljárásnál a személye ellen elkövetett immunitás megsértését, a mely a mentelmi bizottsághoz lett utasitva.

Helybeli sajtó- és irdalmi viszonyaink.

Örvendetes dolgok azok, a mik Kassán az utóbbi napokban véghez mentek.

Mintha a szellemi élet ujabb irányt akarna venni: egyszerre csak előtör egyiknek-másiknak az agyában a társulási-eszme — s születnek egyesületek, társulatok s más efféle, nagyhorderejü intézmények.

Szép, igazán szép ez a szellemi mozgolódás!

Csakhogy, mint minden uj dolognál, a szőnyegen levő ujdonatuj alakulásoknál is önkénytelenül az jut eszünkbe: helyes mederben folynak-e a megindított mozgalmak? s nem merül-e fel olyas valami, a mire azt mondjuk: ennek nem egészen igy kellene lenni?

Ha higgadtan, minden elfogultság nélkül akarjuk mérlegelni a dolgok állását: kénytelenek vagyunk bevallani, hogy egyben-másban nem egészen vagyunk rendén.

Az nem volna nagy baj, hogy vannak ellentétes nézetek. Elvégre is az emberek világkezdete óta ritkán vagy sohasem voltak mindannyian egy véleményen. Az egyik ezt, a másik azt tartja jónak. S csakis izlés dolga; melyik mit talál helyesebben el?

Hanem az már baj, ha bizonyos, nagy jelentőséggel biró dolgok létrehozatala érdekek összeütközésével jár, — vagy a mi ennél talen kissé találóbb: rivalitást idéz élő.

Mert tagadja bárki, vitassa bárhogy ennek az ellenkezőjét: annyi tény, hogy a majdnem egy és ugyanazon időben életre hozott „irodalmi társaság“ és „hirlapirói egyesület“ egymásnak majdnem ellenlábasai gyanánt tekinthetők.

Én részemről nem vagyok ellenese egyiknek sem. Sőt nemcsak hogy ellene nem vagyok egyiknek sem, hanem ellenkezőleg — tagja vagyok mind a kettőnek. Tagja vagyok pedig azért, mert elismerem a létjogosultságát mindakettőnek.

Mert hát mi a czélja egyiknek is, másiknak is? Az, hogy a társadalmi életet felvillanyozza, hogy „kedélyképző“ összejöveteleket létesitsen, — szóval, hogy a társadalom müveltebb elemeit a szépnek, jónak, hasznosnak és nemesnek kultiválására ösztönözze. Sőt talán ennél valamivel még több is: az, hogy a kevésbé müvelt, de szép és jó iránt érzékkel biró társadalmi elemek a kulturális eszméknek minél nagyobb számban és minél rövidebb idő alatt a lehetőségig megnyeressenek.

Hanem épen azért tekintem én a fentebb emlitett két egyesületnek egymással szemben folytatandó müködését riválisnak, mert mind a kettőnek végczélja majdnem ugyanazonos. S azt lehet mondani, ha az egyik, vagy másik eddigelé már fennállott volna: a másikra talán nem is volna semmi szükség.

Es itt látszólag odalyukadunk ki, a hová egyik helybeli kollegánk — Lorgnet lyukadt az ő vasárnapi „Hétről“ szóló okoskodásában.

Csakhogy mig Lorgnet erre vonatkozó „Karczolat“-ában határozottan tagadja „az irók lassan mozgó egyesület“-ének létjogosultságát; az én okoskodásom az övével csak látszólagosan vág össze. Mert én nem mondom azt, hogy egyik vagy másik egyátalán nem kell; hanem csupán azon nézetemnek adok kifejezést, hogy ha a hirlapirói egyesület eszméje véletlenül előbb születik meg, mint az irodalmi társaságé, ez utóbbi — legalább ez időszerint — aligha kelt volna életre. Nem azért pedig, mert ez utóbbi — Lorgnet szatirikus megjegyzése szerint — „az irodalmat akarja müveltni“ s igy czélját téveszti; hanem azért, mivel a hirlapirók egyesülete (mint az magától értetődik) sokkal mozgalmasabb, sokkal könnyebben létesithető,- s ezenfelül majdnem ugyanazon uton halad, mint amaz; feladatának tehát egymagában véve is képes lett volna megfelelni.

Az egész dologban azonban egy volt a hiba. Az, hogy azok, a kik az „irodalmi társaság“ megalkotásának eszméjét első izben megpenditették, jóval megelőzték a „hirlapirói egyesület“ tervezőit. A kik tehát épenséggel nem tudhatták azt, hogy itt az ő általuk tervezett egylet, vagy társasággal szemben épen akkor fog egy másik — végeredményében majnem ugyanazon irányu egylet alakulni, a mikor már ők alapszabályaikkal s más efféle lényeges dolgokkal majdnem teljesen rendbejöttek; — s a mikor a visszavonulás rájuk nézve nemcsak szégyennel járt volna, de ugyszólván erkölcsi lehetetlenséggé vált.

De az „irodalmi társaság“ tervezői is követtek el hibát. Ez a hiba abban állott, hogy nem néztek jól körül. Megfeledkeztek a kezdeményezésbe bevonni oly egyéneket, a kik irodalmi téren itt Kassán már évekkel ezelőtt számot tettek, s a kik aztán mellőztetve látván magukat, visszavonultak teljesen. S nemcsak hogy visszavonultak, de mindenáron arra törekedtek, hogy más uton érvényesitsék magukat és fogják is bizonyosan az „irodalmi társaság“ határozott hátrányára.

Én abbeli nézetemnek, hogy az oly szép remények között megindult „irodalmi társaság“-gal szemben egyesek már a végleges megalakulás előtt igyekeztek frontot formálni, egyik tekintélyesebb fővárosi lapban pár odavetett szóban kifejezést is adtam.

Indokolásomban emlitettem holmi „sértett hiuság“-ot is. A „Szemle“ Karczolat irója ezt a „sértett hiuság“ kifejezést ugy magára vette, — s kissé élesen vág vissza, azt mondva: „Nem tudom hol veszik egyesek a mandátumot és bátorságot reá, hogy ama kételkedőkre, kik esetleg oppozicziót alkotnak véleményükkel ebben a kérdésben, gyanusitásokat halmozzanak? Hogy lehet sértett hiuságról beszélni ottan, a hol nincs alkalom a hiuság megsértésére?“ Legyen meggyőződve Karczolat iró ur, hogy az a „sértett hiuság“ kifejezés (daczára, hogy czik-

---

— Pardon, uram, ezer bocsánat…

Kérem, én Ruzson Bendeguz a „Keresztény-fogyasztó társulat“ elnöke vagyok — sziszegte.

Rémültemben elsápadtam és csaknem keresztet vetettem magamra. Szerencsémre eszembe jutott, hogy hisz akkor ezen keresztény fogyasztó kannibálnak ex offo azonnal meg kell engem ennie. Eszembe jutott, hogy hiszen már sziszegett is, ezt bizonyára ily utólagos szándékból cselekedte és rémületem csak fokozódott.

Áldom a sorsot, hogy meggondolatlanul keresztet nem vetettem, hanem eltutottam.

Legalább tiz perczet mentem, még pedig ugyancsak szaporán s mégis folyton borzongott a hátam. Ijedt arczom, rohanásom és utrakész öltönyöm miatt valószinüleg el is csipett volna a rendőrség, természetesen másutt, ahol van rendőrség, nem Gödölyén, ahol nincs rendőrség. Talán épp azért van rend. Engem legalább minden rendkivüli kinézésem daczára sem bántott senki. Még csak a Devera suszter inasa sem bámult meg, aki épp a csirizes tállal feje bubján, végig fütyült mellettem.

Kirándulásomat az első sajnálatos esemény emléke s a portákról barátságtalanul mozgó komondorok szerfölött siettették. Bár a kuvaszok többszörös kiroha nása miatt a nagy utcza kocsutjának bokáig érő homokját kelle lábalnom, ez sem akadályozhatott meg, hogy félannyi idő alatt ki ne érjek a sirkertbe, mint máskor. Sietett a föltámadt emlékezet is…

Szomoru viszontlátás! Ifjan, viruló egészségben váltunk el egymástól csak pár évvel előbb s most itt kell az enyészet csöndes birodalmában találnom piros, meleg arcza helyett hideg, fehér fejfáját!

Azaz, hogy keresnem. Sokkal több fejfa volt már e temetőben, hogysem egyre, bármily kedves is az, rátaláljhassak. Az est is, harmat is kezdett leesni, kutatás helyett azért czélszerübbnek véltem bekopogtatni az öreg sirásóhoz. Majd utba igazit ő, hisz nemzedékeket temetett ide a halálnak ez a vén kertésze, ismeri mindenkinek a pihenőhelyét.

Nizelek Tamás azonnal rám ismert. Még olyan az ismeretség, mikor diákkoromban nagy barátja voltam a nemzeti szinügynek s mindennapos látogatója falunkban annak a társulatnak, ahol ő a szinlaphordás tisztét teljesité. Azért mondom, hogy mindennapos, mert az előadások mosogatás után kezdődtek s az esteli „Ave“-n tul nem huzódhattak, régi életrend ellen nálunk, a tyukok, kakasok s más baromfiakkal egyidőben térni nyugovóra.

Bokodi Aladár társulata azonban csakhamar szétugrott. Igy maradt Tamás bácsi a községben. Epp akkortájt vágta le a halál Cseh Jánost, az eddigi sirásót s az egyháztanács egyhangulag Tamás bácsit választotta meg a megüresedett állásra.

Nizelek Tamás örömmel teljes meglepetéssel ugrott elém az asztaltól, melynél épp Hamlet temetői jelenetét tanulmányozta.

Én bocsánatot kértem, hogy zavarom és megjegyeztem, hogy hej csak fölbuzdul olykor-olykor az a müvészies vér! O előadta, mintegy válasz gyanánt, hogy bár Hamletben sok kifogásolni valót talál, de sirásója meg kell adni, tökéletes.

Aztán felhozta, hogy ő mindig jó emberem volt. Emlékszem-e arra, mikor elváltunk, mit igért?

Homlokomhoz nyomtam a kezemet, de nem emlékeztem.

— No hát, hogy soh'sem felejtem el, ifjur, mindig rá fogok gondolni és várom a mielőbbi viszontlátást.

Nem akartam az öregnek kedvét szegni avval, hogy egy sirásótól ezt könnyen gyors temetésére magyarázhatja az ember, hanem megköszöntem jó indulatát.

Tamás bácsi végre borral kinált meg. Azonban én a hullaház és 2000 sir tőszomszédságában legalább is furcsának találtam bort inni és csak megizleltem. Az öreg tuszkolta volna belém az italt, de én azzal védekeztem hogy:

— Tamás bácsi, faszaga van ennek a bornak!

— Fazogod, fazogod! — töprenkedett megsértődve. — Há'szen nem is lehet zsákzógod, mikor a bor hordóban áll nem zsákban.

Különben is kezdettem türelmetlenkedni.

— Tamás bácsi, vezessen el engem a … sirjához!

Nizelek Tamásnak az arcza hirtelen komoly lett. Valami juthatott eszébe, mert a ketyegő fali órára nézett, gyorsan belebujt a jobbik bekecsében, kapta kalapját és lemondólag mondta, hogy sajnálja, ma már nem lehet, mert sietős utja van.

Élénk érdeklődéssel kezdettam tudakozódni a sietős ut felől.

— Hát csak az „Örökboldogság“ tartja, tugya, heti ülis.

— Mi az az „Örökboldogság“?

— Gyors temetkező-egylet.

— És mi köze Tamás bácsinak oda?

— Zelnök vagyom! — felelt haragos szemet vetve rám.

— Jézusnak szent ereje! — kiálték. — Még itt is egy elnök! — Azzal rémülten rohantam be a falunak, magára hagyva a bámuló gyors temetkező-elnököt.

Mikor aztán egy kissé magamhoz tértem, hogy gondolkozni is tudtam, elszomoritóan bus gondolat szállott meg! Lám, lám! nemcsak az otthonából, hanem még az örök nyugalom helyéről, a temetőből is elkergeti az embert a sok egyleti elnök s az a föl pezsdült társulási ösztön.

Ily rezignácsióval aludtam el, otthon létem meglehetősen változatos első napja után.

No majd nyugodtabb lesz a holnap!

Már kora reggel azon hirrel vert föl a cseléd, hogy több ur várakozik rám.

Ezek — gondoltam — bizonnyal a keresztény-fogyasztó elnök segédei lesznek. Nem illik várakoztatni őket.

— Bocsád be Mari az urakat.

Egymás hátán egy csomó vig képü ficzkó tódult ágyamhoz. Minek utána a végtelen bemutatások után jobb karom majdnem kirángatták helyéből, vezetőjük kiállt a szoba közepére s fehér kesztyüs kezét mellére vágva szónokolni akart.

— Hagyja kérem! — esdekeltem.

— Nem lehet! — felelt megrendithetlenül s elhadarta, hogy ők az Aczélkar kuglizó-egylet küldöttei. Engem, ki, mint hallják, a szabadkai „Akhiles“ sport egylet tagja vagyok, elnökévé óhajt a teketársaság. Engem!

No még csak ez kellett!

Ugy éreztem magamat, mint akit a guta környékez.

Határozottan visszautasitottam a tisztséget.

Később azonban maggondoltam, hogy ez az egylet legalább okos egylet, főleg azért, mert csak két hónapig tart. Sorsát különben is senki el nem kerülheti:

Elfogadtam az elnökséget!

Folytatás a mellékleten.

biztos, elrejtett helyen leszek és most csöbörből-vödörbe jutottunk.

— Nálunk maradsz kedvesem, csititá Gizella, anyámnak még ma megmondom, hogy mielőbb utazzunk Kassára, családi kastélyunkba.

— Ah Kassán se maradhatunk biztonságban. Ha Pestet elhagyom, akkor oda megyek, hol nyugtom lesz.

— Azt pedig most alig leled fel.

— Akkor Bécsbe utazom atyámhoz.

— Azt hiszed, hogy ott nyugtod lesz?

Paulina bámulva nézett barátnőjére.

Ez folytatá:

— Igen, igen; Bécs megszállása nincs már messze, meglátod. Egy szerencsés ütközet és vitéz honvédeink Bécs falai alatt lesznek.

Paulina a fiatal emberre nézett, mintha ettől akarta volna hallani, hogy e hirt megczáfolja.

Frigyes fejét csóválta és mondá:

— Ily hamar ez be nem következhetik! Addig mig Győr a mi, illetve az osztrák kezeiben van, Bécs nem félhet. Ajánlatot teszek önnek Paulina kisasszony, elfogadja vagy se, tetszésére bizom. Tudja, hogy anyám Budán lakik. Nem a várban, hanem a ráczvárosban a Dunához közel. Akármi történjék a két városban, ez a ház oly elrejtett, hogy nem félhet benne lakni. Ha Gizella kisasszonynyal nem megy Kassára, akkoé felajánlom anyám lakását, biztositom jobb helyet nem találna.

Paulina ez ajánlatra barátnőjére nézett, ez válaszolá:

— Bár sajnálattal nélkülözöm társaságodat, de elhatározásodat nem befolyásolom.

— Majd estig meggondolom a dolgot.

— Kisasszony, viszonzá Frigyes, ehhez nincs ideje. Tudja talán, hogy a hajóhid leégése és a lánczhidnak a tuloldalon történt megerősitése óta a két város közt csak csónakkal lehet közlekedni, holnaptól kezdve minden közlekedés megszünik, mert holnap hirdetmény fog megjelenni, mely szerint semmiféle közlekedési eszköz a Dunán át nem mehet, a parton levő örök szigoru utasitást kapnak, hogy az ily csónakokra kimélet nélkül tüzeljenek. Ha tehát ajánlatomat elfogadja, akkor még ma velem kell jönnie.

A két leány zavarba jött. Gizella a szomszédszobába ment, hogy anyját hivja be.

Most hárman vették latba a teendőket. Szóba jött minden lehetőség, Gizella azon volt, hogy Kassára utazzanak, az anyja nem tett ellenvetést; Paulina nem mert Pesten maradni, nem maradt egyéb hátra mint Frigyes ajánlatát elfogadni.

Ez meg is történt.

Gizella segédkezett neki, félóra alatt a böröndöt bepakolták és a Dunapartra szállittatták.

Este lőn, midőn Gizella elkisérte barátnőjét és Frigyest.

A két leány megölelte egymást. Csókot-csókra halmoztak, végre Paulina Frigyessel a csónakba lépett.

Gizella tekintetével követte a tovasikló csónakot, mig végre a sötétben eltünt a láthatárról.

(Folytatjuk.)

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

Nyilt tér

Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Bucsu Kassától!

Fájdalmas érzéssel távozom Kassáról, a hol annyi éven által a legjobb egyetértés és barátságban éltem és a jóindulat, bizalom, meleg rokonszenv annyi jeleit tapasztaltam és a hol igyekezetem annyi méltánylásban részesült, hogy hálám örökké élni fog szivemben és most, a midőn a viszonyok és életczélom másfelé terelnek, távozva innen, mindezek felsorolásával, a legmelegebb érzéssel mondok isten hozzádot minden ismerős, jóbarátnak és a nagyérdemü közönségnek, kérve: tartsanak meg jó emlékben, mint a miképen én is emlékezni fogok a jó kassaiakra mindig.

Még egyszer Isten hozzád!

Germán Jenő.

—

A pesti hóhér czim alatt Székely Aladár budapesti könyvkiadónál egy történeti regény jelent meg, melynek Kozarek Ferencz a jelenlegi hóhér által irt előszavában és egy sajátkezüleg kiállitott nyilatkozatában közli a közönséggel, hogy 30 évi müködése folyamán összes élményeiről lelkiismeretesen naplót vezetett, melyet dr. Sugár Győző általános kedveltségü irónknak átadott, ki e jegyzetek nyomán egy rendkivüli érdekfeszitő regényt alakitott.

Az előszó, valamint a hóhér nyilatkozata annak sajátkezü aláirásával: „Kozarek Ferencz budapesti magy. kir. hóhér", van ellátva, és igaz tényeket nyujt az olvasó közönségnek.

E regény megjelenése után egy Rubinstein Izidor nevü könyvkereskedő, ki szedett-vedett német férczmunkákat a leggyarlóbb magyar forditásban ad ki, megtámadta „a pesti hóhér" czimü regényt és annak kiadóját, mire Székely Aladár, Rubinstein Izidor ellen a budapesti törvényszéknél, dr. Földesi Arpád fővárosi ügyvéd által, rágalmazás és becsületsértés miatt sajtópert inditott.

A pesti hóhér czimü regényből máris 20 füzet jelent meg és az általános bizalomnak örvendő kiadó kijelenti, hogy a regény rövid idő mulva teljesen be lesz fejezve. 359—1

A kassai piaczon 25 év óta fenálló

Kozák G. E. szállitó-üzlete

mostantól 291 7—12

malom-utcza 27. számu Girsik-féle ház I. emelet 13. ajtó alatt van

és ajánl

mindennemü szállitásokat

a világ minden részeibe a legjutányosabb feltételek mellett, továbbá elfogad csomagolásokat jótállás mellett.

Áru-árszabásokkal a bel- és külhoni állomásokra készségesen szolgál.

Butorszállitó kocsik akár helyben, akár vidékre mindig kaphatók.

Elvámolásokat külhonból érkező és külhonba küldendő különböző áruk után a legjutányosabb árban eszközlök.

Postacsomagokat a vám illetéken kivül 10 kr. csomagonként jutalék és behozatallal együtt eszközlök.

Irodám november 2-áig ideiglenesen az Európa-szálló első em. 14. sz. a. van.

„LE GRIFFON"

a legjobb valódi franczia szivarka-papir kapható minden jobb kereskedésben.

317 13—150

Egy korosabb segéd

Ruszinkó Antal

füszer-üzletében azonnal fölvétetik.

357 2—2

Friss és tiszta vidéki vaj

nagyobb mennyiségben direkt a termelőktől állandó vételre kerestetik. Ajánlatok a Kassai Szemle czim alatt Kassára kéretnek. 360 1—2

Figyelmeztetés.

Van szerencsém tisztelettel figyelmeztetni a nagyérd. közönséget, miután megtörtént, hogy czégem felhasználásával illetéktelen egyén az én nevemben vett föl szállitásokat, hogy én ily üzletkötésekre senkinek megbizást nem adtam és hogy engem illető megbizásokat csak irodám: Malom-utcza 27. sz. Girsik-házban kérem feladni, esetleg odafáradni. 351 3—3

Tisztelettel

Kozák G. E.

szállitási és bizományi iroda.

Irodám november 2-áig ideiglenesen az Európa-szálló első em. 14. sz. a. van.

Kozák G. E.

szállitó és bizományi üzletirodája a mai naptól november 2-áig ideiglenesen malom-utcza 354 2—5

az Európa-szálló első em. 14. ajtó

alatt van, a miről t. ügyfeleimet tisztelettel értesitem.

2598. h. sz. 1893. 355 2—3

Árverési hirdetmény.

A néhai **Fekete Istvánné** szül. Adaskovics Terézia hagyatékához tartozó **Kassán, a mészáros-utczában 48. sz. a. fekvő emeletes ház** s az ahhoz tartozó telek az

1893. október 26-án d. e. 9 órakor

hivatalos irodámban tartandó nyilvános **árverésen** a legtöbbet igérőnek — azonban csakis a 15045 frtnyi becsáron felül — eladatni fog, mely árverésre a venni szándékozók meghivatnak azzal, hogy mindegyik árverelő 1500 frtnyi bánatpénzt letenni tartozik és hogy a közelebbi feltételek nálam megtudhatók.

Kassán, 1893. október 12.

Dr. Offenheimer Gyula,
kir. közjegyző.

Az idő pénz! **MINDEN** Az idő pénz!

jó háziasszony **pénzt és időt** takarit meg, ha a valódi

dr. Linck-féle zsirlugliszttel

mosat. — E czikk nem tartalmaz semminemü ártalmas anyagot és ennek daczára gyönyörü **szép, tiszta fehér mosást** idéz elő, a nélkül, hogy a ruha szine vagy szövése a legkisebb kárt is szenvedné és kárpótol **szeppant, szódát, hamuzsirt,** vagy bármely más hasonló gyártmányt.

A mosás a lehető legegyszerübb. ½ kg. dr. Linck-féle zsirlugliszttet 50—60 liter **forró vizben** felolvasztunk és a ruhát 2—12 órán át — legczélszerübb éjen át — benn áztatjuk és kézzel vagy géppel való rövid mosás után (igen szennyes helyeket e zsirlugliszttel külön bedörzsöljük) a képzelhető legszebb eredményt értük el. 358 1—2

Számos elismerő irat dicséri a valódi dr. Linck-féle zsirlugliszt kiváló előnyeit.

Százszor kifizeti magát az egyszeri használat.

Raktár Kassán: **Rott Gy., Lang Ferencz A., Dubez Imre és Vizy Domonkos uraknál.**

Főraktár Magyarország s melléktartományai s a Balkán államok részére:

Az idő pénz! **Landauer Ignácz és Fiainál, Budapesten.** Az idő pénz!

335 3—52

Akácz!

Tagbavaló és kugelakáczok ölnél magasabbak 1 méternyi koronával drb. 25—70 kr. 100 drb. 20—60 frtjával kapható Szoták Ferenczné Bkő-Váralján. 352 2—3

Tisztán kölcsönös. Részvényesei nincsenek.

A legnagyobb és leggazdagabb pénzintézet a világon.

Biztosítéki alap

1893. január 1-én 907 millió frank.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító-társaság

alapittatott 1843.

Életbiztosításokat köt minden módozat szerint. Dijtáblázatokkal és bővebb felvilágositásokkal szolgál a

kassai főügynökség

Pausz Gyula

Kassa. 331 3—12

MAGY. KIR. ÁLLAMVASUTAK.

127493./93. számhoz. III.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak igazgatósága az 1896. év végéig szükséges különféle műhelyi és pályafentartási szerszámok és eszközökre, továbbá csákányok, lapátok, ásók, fúrók, taligák, vasalt kutvedrek, lámpaollók, papirollók és bádogvágó ollók, gyaluk, gyaluvasak, csavarhurok, kalapácsok, szénkosarak, ráspolyok, reszelők, fűrészek, gereblyék, szalag-mértékek, üvegvágógyémántok, lakatok, tentatartók, jelzőzászlók, kendertárcsák, fehérneműek, kötelek, kátrányozott jelzőzsinegek, köszörükövek, jelzősipok, bádogos munkák u. m.: lámpások, kannák, tűzoltó és vizvedrek, durranó gyutacsszelenczék, kármentőtálak, szelenczék stb.; vasalt emelőrudak, tűzicsaklyák, összehasonlító mérőpálczák, székek, bélyegzőpárnák ruggyantából, altiszti karkötők, inastáskák bőrből, borjubékók, kalauz-kürtök és zsinórok, kefenemüek, hévmérők, palaczkok, pöharak, kavics rostélyok stb.-re iparnemenkint csoportositva nyilvános pályázatot hirdet.

Pályázati határidő **1893. évi október hó 20., a bánatpénz letétel 1893. október hó 19-én.**

Utbaigazitás a tárgyak részletes kimutatása, feltételek, rajzok stb. az igazgatóságnál Budapesten (Andrássy-ut 75. sz. II. em. 43. ajtó) a hivatalos órákban (8—2-ig) szerezhetők.

A minták a budapesti központi szertárban megtekinthetők. 349 3—3

Budapest, 1893. szeptember hóban.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

Az igazgatóság.

A gödöllői magyar királyi koronauradalom felügyelete alatt álló borászati szövetkezet

leüvegelt borainak

egyedüli „bizományi" lerakata.

230—35 **Vizy Domonkos**

füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete

Kassán, főutcza 53. sz.

Árak a szövetkezet iroda igazgatósága által meghatározva és a palaczkokon feltüntetve vannak.

Legujabb divat

szerint legrövidebb idő alatt ruha-szabászatot és varrást **olcsón, könnyen fölfogható** módszer után tanit és egyszersmint női ruhákat készit **gyorsan** és **olcsó áron**

Fischer Róza

361 1—3 főutcza 51. sz. I. emelet.

Nagy szőnyeg-eladás.

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy **az őszi és téli idényre**

nagyszerü külön osztály szőnyeg-, függöny- és butorkelme-raktárunkat tetemesen megnagyobbitottuk.

Kedvező és nagy zárlataink által, **elsőrendü gyárakkal,** azon kedvező helyzetben vagyunk, valamennyi czikket **szerfelett mérsékelt árakon** eladhatni. **Szobák bevonására különösen ajánlhatjuk:**

Valódi brüsseli szőnyegeket	Valódi axminiszter szőnyegeket	Valódi angol velour szőnyegeket	Valódi hollandi szőnyegeket

Ezenkivül dus raktár következőkből:

Valódi perzsa és smyrna szőnyegekből.

Szalonszőnyegek	Ebédlő-szőnyegek	Futószőnyegek	Cocos futók
Lábtörlők	Ágyszőnyegek	Angoraszőnyegek	Ágy- és asztalteritők
Flanelliteritők	Divánteritők	Csipke és szövetfüggönyök	Portiéres
Vitrage	Peluche teritők	Uti takarók	Lambrequins

248 25—30

Tisztelettel **Széman Testvérek.**

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

gyűjteményt és számos rajz- s terképeket a felsőmagyarországi museumnak ajándékozta, a melyért az egylet igazgatósága hálásan mond köszönetet.

Erdei jelenet. Az opákai erdőség aljáu elterülő Szászvölgy rövid idő előtt borzadalmas jelenetnek volt szintere. Egy szép reggelen a vágássorban dolgozó munkásokat idegrázó orditozás riasztotta el munkájoktól és tette figyelmessé e málnatermő völgy felé, kik — löszerszámnak hiányában — csupán baltákkal felfegyverkezve, aggódó félelem közt vonultak a sejtett irányban, hogy valamely biztos menedék helyről meggyőződést szerezzenek a történendőkről, s igy nemsokára egy szikiaormon foglaltak helyet, a honnan letekintvén a völgybe, két ordas fenevadat pillantottak meg: egy medvét és egy vadkant a mint dühödten tajtékozva rohannak egymásra és a nemtelen irigység ösztönzésére irtozatos vérontás árán igyekeztek kivivni a létjogot A medve szerfölötti ügyességgel harczolván, karmait számtalanszor belemelyitette a vadkan alsó lágyabb testrészeibe; miközben a vadkan hatalmas agyaraival védekezett, sőt látni lehetett, a mint olykor csizmatalp nagyságu bört szakgatott' ki a medve bundájából. A marczangolásnak vége-hossza sem lett volna, ha a véletlen egy iszapos ingoványhoz nem üzi őket, a hol a medve felhasználván az alkalmat, egy ügyes tigrisrohammal belökte ellenfelét a posványba, a itt már bizonyára megelégelte a viadalt, mert már csak szaglászva járt kelt körülötte, a mig a vadkan belefuladt és kiadta a páráját; ekkor a maczkó beállván sirásónak, áldozatát — talán némi végtisztességadásból?! — a hátsó lábaival telehányta földdel és kavicscsal, s miután a temetést ily csodálatosséggal befejezte volt, ő maga mintegy érzetére kelve fájdalmának, dünyögve nyaldosta véres sebeit és hátrahagyva a testére ösmertető szőrös foltokat, fénig mesztelenül s nagybusan vánszorgott el a gyászos csatatérről. Amde a favágók sem nézték a dolgot potyára, mert alig hordta el magát talpas, tüstént kiásták a vadkant és olyan pecsenyét sütöttek husából, hogy még máig is élnek — folyvást izmosodva tőle.

Gyárszemle. Abonyi miniszteri tanácsos nehány iparhatósági tag kiséretében e napokban megtekintette a gróf Eszterházy Géza féle cognac-gyár részvénytársaság gyári helyiségét Budapesten, a gyári igazgató kalauzolása mellett. Erdekkel szemlélte a diszes társaság sorra a borpinczéket a nagy desztilliáló apparátusokat, melyek naponta 4800 liter bort párolnak le, az önműködő palacsktöltőket, melyek ezrével töltik meg a palaczkokat az áruba bocsátandó cognac-ból és a cognac-pinczéket, hol kettős sorban állnak a különböző évekből való cognac-ot tartalmazó nagy bordók nehány száz számra. Nagy megelégedéssel nyilatkozott Abonyi tanácsos a magyar cognac-ipar eddigi fejlődéséről, melynek fejlődésére a társaság egy-egy pohárka **** cognac-ot üritett és köszönetet mondván az igazgató szives magyarázatáért, legjobb hangulatban távozott.

Lopási kisérlet. Egy morvaországt illetőségü s Nyemecz József nevü géplakatos, ki a legutóbbi időben az itt tanyát ütött czirkuszban volt alkalmazva udvari lakatosi minőségben, tegnapelőtt éjjel be akart hatolni Löderer honvédtőhadnagy lakásának nyitva levő ablakán. Nyemecz, ki a bemászásból csak annyit ismer el, hogy ő csak csupa kiváncsiságból hajolt be a lakás ablakán, még mielőtt tetthez foghatott volna, le lőn fülelve és átadatott a rendőrségnél, hol a Nyemecz bünének tisztába hozása végett a vizsgálat még folyik.

Égő zsiradék. A forgács-utcza 3-ik szám alatt levő három rózsa épületben elhelyezett szappanos üzletben pénteken délben három negyed egy órakor a száritó kamrában tüz ütött ki. A könnyen égő zsiradék, mely ott volt felhalmozva intenziv erővel kezdett égni s már-már az egész épület veszélyben forgott, mikor az ott posztoló Kiss Mihály közrendőr másodmagával feltörte az égő Friedmann Vilmosféle szappanos bolti helyiségét és hozzálátott az oltáshoz. Eközben az értesitett tüzoltóság is megérkezett Mihalik Béla főparancsnok vezetése alatt, de Kissnek és társának sikerült azalatt nagyjában megakadályozni a tüz tovaterjedését.

Nagy betörés történtek az elmult éjjel Budapesten s miután hihető, hogy a tettesek nem maradtak a fővárosban; hanem a felvidékre szöktek, a fővárosi rendőrség táviratilag kérte fel Mihalik Béla, kapitányt a szökevények nyomozására.

Kéménytüz a Schalkházban. T. napelőtt este háromnegyed hétkor a Schalkház épület kéményében tüz ütött ki. A hirtelen értesitett tüzoltóság tüstént kivonult, de már nagyobb teendőjük nem akadt, mert a jelentéktelen tüz el volt fojtva.

Figyelmeztetés. Valódi karlsbadi, minden fajtáju czipők, valamint csizmák Kassán egyedül és csakis Klein Jakab férfi és női divatáru üzletében főutcza 23-ik szám alatt a kis sétánynyal szemben kaphatók. Minden más üzletben „karlsbadi" név alatt áruba bocsátott czipők a fentemlitett világhirü czipőknek csak ügyetlen utánzásai. Az ily áruk megvásárlásától a t. közönség saját érdekében óvatik. 319 4—4

Kassai szinház.

Julia. Egy kis vihar. Csütörtökön, e hó 12-én a „Szegény Jonathán"-t kellett volna adni; de Ruzsinszky Ilon gyöngélkedése miatt a müsor megváltozott. Szinre került e helyett Feuillet Oktávnak egy 3 felvonásos társadalmi szinműve, utána pedig Dreytussnak egy 1 felvonásos vigjátéka. Az első darab rendkivül lekötötte a hallgatóság figyelmét, a mennyiben a franczia knak egyik legszellemesebb irója Feuillet, a mai társadalmi életnek a házassági téren mindinkább nyilvánuló sajátságos felfogását oly erős szinekkel rajzolja, hogy eme fejtegetés iránt nem lehet közönyös a legásultabb észjárással biró egyén sem. Halmay a könnyüvérü s mindazáltal más nők kegyeit hajhászó férj (De Cambre Móricz) szerepét nagyon találóan alakitotta. Valósággal otthon volt nem épen könnyü szerepében. Szentessy Ilon az előbb becsületes, de utóbb — férje elhanyagoltatása miatt — a becsület útjáról letérni szandékozó s e miatt bukásba menő hitvestárs szerepét szintén kitünően játszotta el. Mészáros, Medgyessy és Lángh Ilon hasonlóképp megállották helyüket, bár Mészáros Turgy szerepében mintha kissé bágyadt sagot tanusitott volna. — A másik darab (Egy kis vihar) csak két egyént foglalkoztat: férjet és feleséget. A sajátságos darab, melyben egyesegyedül a feleség beszél, szintén tetszett. Miklóssy Ilon a téltékeny, nyelves kis feleséget nagyon jól abrazolta; nem jó volna, ha az életben is oly hiven tudná azt utánozni. Miklóssy mimikája aratában kielégitő volt. A szinház ez este gyéren telt meg, különösen a földszint volt üres. A páholyok azonban eléggé tömve voltak. —d.

Ismét egy ujdonság (Az eltévedt bárányka) került szinre pénteken október 13-án. Egy énekes franczia vigjáték, mely a fővárosi népszinházaknak is kedvencz repertoire darabja. Maga az eleven dialogokban, erdekes fordulatokban s tipikus alakokban gazdag vigjáték a franczia esprit minden előnyéből bir egy kevesét és jólehet magasabb drámai becse nem igen van, kiválóan alkalmas arra, hogy szellemes ötleteivel szórakoztassa és mulattassa a nezőt. A pénteki premiére alkalmával a házat s különösen a páholyokat teljesen megtöltötte Kassa intelligens közönsége. A darab meséje a lehető legrövidebbre összefoglalva a következő: Pomrol gazdag agglegény, épen egy kómikus helyzetekben gazdag legyottról való tavoztában találkozik a boulevardon Angelával, egy tizennyolcz éves fiatal leanynyal, ki gyamjától, ki ferjhez akarja kényszeriteni és cselédjétől ki felvigyáz reá, megszökve a véletlenül elébe botló Pomrol oltalmát kéri ki. Pomrol oltalmul a saját legény-lakasat ajánlja fel az eltévedt báránykának, mit az készségesen elfogad. Epen mikor otthonaba vezeti a naiv leánykát, értesül róla, hogy összes vendégszobait vendégek foglalták el. A leányt tehat addig dolgozó szobájába vezeti. Az egyik vendég Kolombie, kinek jeuelete nagyon felszgatja Pomrolt, mert azt hiszi, hogy a feleségével való s őt kómikus helyzetbe juttató légyott a Kolombie tudomására jutott. A másik vendég Prosper, a kereszt fia, kit atyja házasodni küldött Parisba. Nagy nehezen sikerül végre Pomrolnak a vendégek elhelyezésének kérdését megoldani.

Pomrol, kit a leány jelenléte több jeleneten keresztül mulatsagos és ferde helyzetekbe hozott, ezalatt elhatarozza, hogy ertesiti az Angela gyamjat annak hollétéről. Mig tavol van, keresztfiával az egyik oldalszobában az ebédlőasztal deszkáiból rögtönzött ágy összecomlik s Prosper ajjon a másik szobába, hol Angelával találkozik. Angelának hosszas rab-szélés után sikerül a huzódozó és kissé butacska Prospert rávenni, hogy együtt szökjenek el a müvészek báljara, hol Angela nevelőintézetbeli ideáljával ohajtott találkozni.

A bálhelyiségbe, hol szinésznőkkel, Pasztoré orvossal, Oszkár de Kambri-val az Angela ideáljával s több érdekes epizód alakkal találkozunk, csakhamar betoppannak Angela és Prosper. Ott Angelának sikerül rávenni Prospert, hogy a 38. számu páholyból hivja le Oszkárt. Oszkar lejön, de Prosper keresztatyjaval találkozik, ki igy a szökés tudomására jut. Oszkar, ki nem tudja, hogy a fiatal lány, kire alig emlékszik, belé szerelmes és felvilágositja, hogy hiába számit rá, mert ő barátnőivel megy mulatni. Angelara e csapás lesujtólag hat, de természetesen a megvigasztalódás nem sokáig várat magára. Pelászi a cseléd, ki a szökevény bárnykának mindenütt nyomában van, ide is betoppan és a szinesznők társaságában levő Pomroltól követeli a leányt ismételt szidalmakkal illetve őt. Ezalatt Angela és Prosper a bignonba, egy kétes hirü mulatóhelyre szöknek. E felvonásban (harmadik) nagyon érdekes epizód jelenet, mikor Angela az öt mindenkép hazakünideni akaró urakat. Igy Pomrolt is azzal riasztja el, hogy egy a doktor Pasztorétól hallott s hatásosnak hiresztett kuplé refrainjével ijesztgeti őket. A refraint, melynek tulajdonképeni értelmét a naiv lányka nem érti, ez: Elmondok a férjnek mindent. A hatás természetesen nem marad el s az urak inkább békét hagynak a leánynak. Még érdekesebb jelenet a finom humór és kómikumban bővelkedő parbajsegéd kereső jelenet, hol Kolombie ur véletlenül tudomására jut annak, hogy a mult éjjel valaki az erkélyén volt, ki nem volt más, mint Pomrol, ki az érkező Kolombie ur elől vélt oda menekülni. Kolombie ur azonban kijelenti, hogy ő éjjel haza se ment, mi bonyolultabbá teszi a kérdést Ezzel haza rohan, hogy felesége szeretőjét tetten érje, mig Oszkar de Kambri megkönnyebbülve lélegzik föl. Pomrol ur kómikus helyzetének tudomására jutva, szökevényei után szalad a bienonba.

A negyedik felvonásban a bignon egy vendéglői asztalanal Angela kijelenti, hogy szeret egy derék embert. Pomrol ezt magára érti, mignem kiderül, hogy ez alatt a bamba Prosper értendő, kinek egy nagyon jó jelenete van e felvonásban Angelával. Ekkor derül ki az is, hogy az Angela gyámja Prospert szánta férjül Angelának, a Prosper atyja pedig Angelát Prospernek.

A darab, melyet Grange és Bernard irtak e kissé már nem uj felfedezéssel ér véget, természetesen a szerelmesek nem kis örömére.

Első bemutatása a kassai szinpadon meglehetősen sikerült, mi annak tulajdonitandó, hogy az egyes jobb szerepek teljesen jó kezekbe voltak letéve.

Boros, mint Pomrol valamennyi jelenetében élénk temperamentumos játékával izlésre való kómikumával a közönség részéről osztatlan tetszésben részesült s több izben hivták a lámpák elő. Szilágyi Dezsőnek volt mig ezenkivül nagy sikere. A bamba Prosper személyesitésénél sem tulságba nem ment, sem pedig kevesebb nem volt, mint a milyennek kellett lennie, Medgyessy Erzsikében (Angela) ugyan több volt a nevelő-intézetbeli rosszaság, mint a naivság, de azért alakitása nem kifogásolható teljesen. Utóvégre felfogás dolga, hogy Angela gonoszabbnak legyen-e bemutatva, vagy naivabbnak. Ennek számait több izben megtapsolták. Pelászi szerepében Miklóssy Ilon élénk szinezéssel és természetességgel juttatta érvényre az egyenes gondolkodásu, de faragatlan telkü cselédleány aggodalmát. Ezeken kivül kiemelendők Pesty (Pasztoré), Szilassy (Kolombie) és Káro yi Gyula (Oszkár). A kar betanitásánál több figyelmet és igyekezetet ajánlunk, mert a mai énekrész nem sikerült.

Kassa városi szinház.

Ma vasárnap, 1893. évi október hó 15-én két előadás, délutáni 4 órakor gyermekelőadással

Robinson Cruzoe az emberevők között.

Látványos szinmü.

Személyek:

Id. Robinson, gazdag kereskedő	Szilassy I.
Cruzoe, fia	Medgyessy E.
Ottó, Cruzoe pajtása	Szilágyiné
Arbócz Gusztav, hajóskapitány	Boross Endre
Gizella, leánya	Lángh Ilona
Kebernek Vendel	Révy
Hordós Bálint	Boross Pál
Trézsi, kora	Révyné
Mankó, rendőr	Rátkossy
Melitte, tündér	Erdélyi Gizella
Lucifer, gonosz szellem	Tordayné
Nuri (Pénték)	Szilágyi Dezső
Karvaly, atyja	Révy Ferencz
Brothner, ezredes	Erőss József
Keselyn, az emberevők főnöke	Nagy Gyula
Kánya	Pesty

Nép, katonák, matrózok, emberevők, tündérek.

Felére leszállitott helyárakkal.

Este 7 órakor:

A csikós.

Népszinmü dalokkal és táncczal 3 felvonásban. Irta: Szigligeti. (Rendező Mészáros.)

Rendes helyárakkal.

Holnap hétfőn október hó 16-án

A becsület.

Sudermann világhirü szinműve.

Kezdete 7 órakor.

CSARNOK.

Görgey Buda alatt.

Történeti regény.

Egykorú irok feljegyzései alapján a Kassai Szemle számára irta

Mártonffy Imre.

(Folytatás.)

— Értem a büszke érzést, mely szivedben lakik. Kedves barátnőm vagy, csókolj meg!

— Megcsókoljalak? viszonzá Gizella hamiskásan. Nem merlek, te elhagyod hazádat, Magyarországot, mert az osztráknak mély, benső szövetséget igértél.

— Gizella? Könyörgött a szász leány, pajkoskodol!.

— Nem kedves Paulina, én semmi áron sem csókollak meg. Nem akarok választalat emelni köztem és köztetek. De mi az? Neszt hallok! Ni, hogy elpirultál! O az, ugy-e? Már ösmered a léptei?

A szász leány zavarának egy fiatal ember belépése vetett véget. Gizella alig vette észre, midőn Paula felkiáltott:

— Szent ég, mily változás! Ön polgári ruhában van? A fiatal ember mosolygott.

— Es kisasszony ezen csudálkozik? Azt hitte, hogy egyenruhában jövök át, hogy Pesten elfogjanak? Hogy érzik magukat hölgyeim itt a baparton a republikánusok közt?

— Nagyon jól, viszonzá Gizella boszusan. A levegő nagyon tiszta és üde és ami tő, igen olcsó.

A megérkezett ifjunak nem tetszhettek e szavak, mert nem szólt semmit, hanem a szász leány felé fordulva, megfogta kezeit és megcsókolta.

— Maradjon hü érzelmeihez és legyen pártfogóm ma.

Ezzel mindhárman helyet foglaltak az asztalnál.

Thurnberg Frigyes igy hivták a fiatal embert, még mindig szoritotta Paulina kezét. A fiatal leány hosszasan pillantott kék szemeivel az ifjuéba. Ugy látszott, mintha vonásait mélyen akarná emlékezetébe vésni.

A beálló csendet végre Gizella törte meg.

— Nem reméltük, hogy ma látni fogjuk.

— Csak azért jöttem, mert a kisasszonyok sorsa a szivemen fekszik.

— Sorsunk? kerdék a leányok ijedten.

— Figyeljenek ide, folytatá Frigyes. Pest sorsa nehány nap mulva végzetes leend. Buda Hentzi tábornok parancsnoksága alatt marad és ott mi vagyunk az urak, azt nekünk meg kell védenünk! Ebben a szóban rejlik Pest jövendő sorsa. Minden támadásra bombával felelünk és összelövetjük Pestet.

— Lehetséges ez? kérdé Gizella hámulva.

— Bizonyos. Szavaimban nem kételkedhetik. Csak azt tanácslom, hogy mielőtt hagyja el Pestet.

— Szent ég, panaszkodott Paulina, hova menjünk e szerencsétlen országban? Ki hitte volna, hogy mikor atyámmal Nagy-Szebent elhagytuk, Pesten még nagyobb veszélynek teszszük ki magunkat? Atyám Bécsbe menekült még tegnap, azt hitte, hogy Pesten

kemben az ő neve is meg volt emlitve) nem reá vonatkozott. Ő bármily szellemesen legtöbbnyire találón ir is különben, akadémikus fejtegetéseivel nem sok kárt csinál sem egyik, sem a másik irói-egyesületnek, — habár csipkedései tagadhatatlanul előnyére se lesznek sem az egyik, sem a másiknak.

Igen nagy baj az itt nálunk Kassán, hogy sok közérdekü dologban nagy a — szé jjelhuzás. Igy p. az „irodalmi társaság“ jövőjére nézve minden bizonynyal hátrányos leend az, hogy a helybeli lapok szerkesztői közül annak egy sem tagja, — vagy ha esetleg valamelyik tagja volna is, ez a „valamelyik“ nincs a társaság lelkét képező „irodalmi bizottság“-ba beválasztva. E tekintetben is hibát követtek el a társaság szervezői. Hiszen azt tudniok kellett, hogy a sajtó minden irodalmi élet nélkülözhetetlen orgánuma. Már pedig ha a sajtót képviselő lapok szerkesztői ily téren mellőzésben részesitetnek, hogy lehessen kivánni tőlük, hogy a megindított mozgalomnak lelkes szószólóiul szegődjenek?

A „hirlapirói egyesület“-nél meg az a hiba, hogy bár annak tagjai majdnem kizárólag az ujság-irodalmat képviselik, ez a képviselet nem terjed ki a helybeli összes hirlapokra. És igy nem egészen van rendén. Hiszen ki illetékesebb arra, hogy ily egyletnek tagjává legyen, mint a hirlap szerkesztő? Valóságos szatira, ha ennek ellenkezője történik! — No de bizzuk a jövőre a dolgot; az talán sok ellentétes állapotot fog kiköszörülni.

Hogy hova fog fejlődni a mi mostan párhuzamosan megindult két irói egyletünk? nehéz volna megjósolni. En azt hiszem, hogy azok a nagyon is reális érzékkel biró egyének, a kik csak oly egyletek iránt tudnak lelkesülni, a hol „kupon“-okat szokás vagdalni, s akik ugy vélekednek, hogy az egész irói mozgalom csupán „jogász“-ok és „ficsur“-oknak való: megfognak érni ezeknek az irói egyesületeknek a révén oly dolgokat is, a mik ridegen számító lelkük jéghidegségét képesek lesznek egy kissé felolvasztani. Mindenesetre igen-igen sajnos lenne, ha akár egy, akár más ok miatt azoknak lenne igazuk, a kik ily prózai módon gondolkoznak.

—cs.—d.

A hétről.

— Karczolat. —

Kassa, okt. 14.

Csapásra csapás, veszély után veszedelem. Nagyobb, mint volt valaha és kétségbeejtőbb.

Egy hajdan virágzó kis község pusztulása, melyből a jaj csak a jajgatók tulkiabálásában mutatja erejét s melyben a veszedelem nagyobb, mint az, melyet az Ur a niniveiek részére előre megjósoltatott, valóságos végitélet.

Még annál is borzasztóbb.

Mert itéletet ülnek a nem vétkező fölött is.

Azok az égboltozatot csapkodó piros lángnyelvek, melyek Enyiczke községnek szalmafedeles házikóin immár hatodizben csaptak fel és végig tomboltak az utczán, az élet sirhalmainak során, egy gazdag nép vagyonát tették tönkre, felemésztvén a gazdagságot és tönkretéve mindazt, ami az anyagi embernek anyagiakban értéket képviselhet.

Enyiczke rövid idő előtt jómódu népe most szegény! A földig leégett dusnak annyija van használható földi javakban, mint annak a szánta koldusnak, ki koronként, vasárnapi mise idején megjelent a templomajtajában.

Ah! az a pusztitó kéz, melyet mi bünös halandók magának az uristennek tulajdonitunk, mely végig söpör a gazdag rónákon, áldott téreken és boldogsággal teljesen lakott faluk házain, az a kéz nagy mester és burzó szoczialista. Nem osztja fel ugyan a gazdagok vagyonát, hogy a szegénynek adja azt, hanem elveszi szegénytől, gazdagtól egyaránt a földi javaknak őket megillető részét.

„Legyetek egyenlőek a szegénységben és... az ur félelmében...“

Mert hát az ur félelme a csapásokkal megfélemlitett ember szkepticizmusának kiirtója szokott lenni és vigasztalója.

•

A községek, városok szalmazsupfedeles és szindelyes házain a tüznek lobogó lángja nyargal végig pusztitó erejével.

A társadalom épületeinek egy-egy gerendájába is belekap a veszedelmes elem. Nem az a fizikailag érzékelhető láng, nem az égető tüz, hanem az épen olyan és erkölcsileg érzékithető moralis korrupczió az.

Ismét egy zuhanás a fokmérője.

Egy szerencsétlen ember zuhanása a józsefkörüti ház második emeleti lépcsőházában, mely tompán hangzik el a mozaikos előcsarnokban és félelmetesen verődik vissza a lépcsők hajlásaiban.

A mult héten Bokross tett igy, ki félre akarta vezetni a világot, de a mely ilyenkor, mikor tömjén szagot nem érez, valóságosan a kétségbeejtésig józan. Ez hát belelátott a titkok leple alá.

Ez a másik szerencsétlen ember nem a világot akarta félrevezetni, hanem ő azon a naiv dolgon törte össze magát, hogy meggyőzze a világnak nevezett világot az ő ártatlanságáról.

Talán sikerült neki, mert hiszen hát a világ ilyenkor, mikor kábító tömjén szagot nem érez valaki körül, tulságosan is józan. De mit használt az összeroncsolt hulla ezzel magának és összetört családjának?

Bizonyára csak annyit, hogy ez eset világitásánál a mások, a gazok haszontalansága annál rikitóbb szinben tünik fel.

•

Ha a mindennapi élvezetet nyujtó szinház nem volna, akkor a nap eseményeit taglaló krónikának csupa sötét szinbe mártott ecsettel kellene festenie ennek a hétnek a képét.

A szinház deszkáinak derült, tarka világa azonban a folytonosan szerencsétlenségekről, gonoszságokról értesülő közönség elé is hoz egy kis vidámabb és kedély nemesitő képet.

Nem akarok véleményemmel Gukker kollegámnak, a kritikusunknak prejudikálni, avagy tán rá valami pressiót gyakorolni, de mint tiszta, igaz valóságot kénytelen vagyok konstatálni én is, hogy a kassai szinházlátogató közönség — kisebb oppoziczionális hajlamokat leszámitva, mert hisz ezek megnyerésén kell még fáradnia a társulat tagjainak — teljes megelégedéssel fogadja a kassai régi szinház uj társulatának itteni működését.

Hogy a több jó tag mellett kevésbé jó szinész is akad, az való tény, de hisz ki is keresne abszolut jóságot az emberékben?

Halmay eddig azon az uton van, hogy elmondhatjuk róla: beváltotta igéretét.

Az ujdonságok során, melyet már is megkezdett legelső előadásával, a nemzeti szinház legujabb és legkitünőbb repertoire darabjával igyekszik megismertetni bennünket.

A „Lemondás“-t az „Eltévedt bárányka“ czimü franczia vigjáték követte az ujdonság során.

Ezután Berczik Árpád: „Mai divat“-jával fogunk még megismerkedni.

Igy kerülnek majd sorra a többiek is.

Szóval Halmay a legszerencsésebben cselekszik, ha az ujdonságokra is kiváló gondot fordit.

•

Pénteken este — épen a redakczionk kapnján jöttem ki akkor — megszólit egy ősz szakállu öreg ur:

— Kérem hol lehet Kassán a legjobb kassai sört kapni?

A kérdés kissé váratlanul jött, de mihamar utbaigazitottam.

— Az Imencsek pilzeni sörcsarnokában.

De az öreg ur, aki bizonyára meszszeföldről jött Kassa városába, még tovább kiváncsiskodék:

— Hát az kérem milyen épület?

És a szemközt levő szinházépületre mutattam.

Nem tagadom, zavarba jöttem e kérdésre.

Mi a manót feleljek én ennek a kiváncsi idegennek. Azt, hogy a szinház? Igy kompromittálván szülővárosomat — mely ősidők óta a Felsőmagyarország diszes czimét okkupálta a maga számára — az háládatlanság volna. Félrevezetni egy becsületes turistát, ki tapasztalatok gyüjtése végett utazza be a világot, az meg nem tisztességes eljárás. Nos?

— Egy nagy másfélszáz éves épület, feleltem határozott bizonytalansággal.

— Meg is látszik rajta replikált az idegen.

— Tényleg nagyon régi épület — több mint száz évvel ezelőtt szinháznak használták.

— Most is középület?

— Igen, a kaszinó is benne van.

Szerencsére ezzel a felvilágositással megelégedett az öreg ur. Szivélyesen megköszönte az utbaigazitást és tovább ballagott. En meg szerfelett meg voltam magammal elégedve, mert sikerült kedves városomat megment ni a kompromittálástól.

Csak annyit mondtam neki, hogy száz év előtt szinháznak használták s meg a kaszinó is benne van.

Hogy most hol van a szinház az maradjon titokban az idegen előtt, aki Kassán keresi Felsőmagyarország fővárosát.

•

Az uj szinház ügye különben ismét egy arasszal előre haladni készül.

Szakértők viszgálják a terveket és a miniszteriumtól is kérnek egy felsőbb foku szakértőt.

És most, ha ez az arasznyi előrehaladás meg lesz, örüljünk mi kassaiak, mert már csak kilenczszázkilenczvenkilencz arasz van hátra a megoldásig teendő utból.

•

A lapokban olvasom, hogy Szeged, mely most a harmadik egyetemért versenyez, kulturpalotát épit. E hirre szinte irigység fogja el az embert. No lám, más már tevékenykedik, mi meg csak álmodunk.

Mi álmodozunk szinházról, muzeumról igazságügyi palotáról (királyi itélő táblaról); mindeniket szép uj palotában látjuk, örülünk neki, pedig hát még minden csak a levegőben van.

Ezalatt pediglen elhatároztuk nagy komolyan, hogy hiszen a harmadik egyetem nemcsak Szegednek meg Pozsonynak kell, hanem kéne nekünk is. S erről egyelőre nem szó lunk senkinek.

Ez mindenesetre nagyon eredeti.

Lorgnet.

Ujdonságok.

Felséges urunk aláirásával tegnap a délelőtti órákban sürgönyt kapott gróf Uexküll-Ghyllenband kassai hadtestparancsnok, a melyben krakói hadtestparancsnokká való kinevezése foglaltatik azzal az utasitással, hogy a kitüntető-leg kapott uj állást már kedden e hó 17-én kell elfoglalnia. Uexküll-Ghyllenband gróf itteni működési körétől hétfőn fog bucsut venni és tiszteletére a Schalkház disztermében nagy bucsubankett fog rendeztetni. Ezzel kapcsolatosan a kassai hadtestparancsnokságra Mádi-Kovács jelenleg a bécsi hadtest helyettes-parancsnoka lett ő felsége által kinevezve.

Személyi hirek. Dr. Bubics Zsigmond, kassa-egyházmegyei püspök Fraknói püspök társaságában csütörtökön este Kassára érkezett.

A város jövő évi költségelőirányzata már elkészült és legközelebb terjesztetik a közgyülés birálata elé. A jövedelmi tételek alapján a város bevétele 843552 frt 19 krra van előirányozva, mig a kiadások rendes rovata 878487 frt 87 krt, rendkivüli rovata pedig 33651 frtot tüntet föl. Levonva az egymással szemben álló összegek között levő különbözetet, a községi pótadó czimén fedezendő összeg 68586 frt 68 kr.

Hymen. Hanusovszky Ferencz kir. adótisztviselő tegnap délelőtt 11 és fél órakor vezette oltár elé a szemináriumi templomban Ksanovszky Lujza kisasszonyt, Ksanovszky Szaniszló polgártársunk szép leányát. Az esketési szertartást ftdő Hanusovszky derék és kedvelt papunk, a boldog vőlegény fivére végezte. — Mackó László gyógyszerész november 4-én esküszik örök hüséget a szent Mihály kápolnában Wandracsek Karola kisasszonynak.

Az uj szinház. A Kassán épitendő uj szinház pályázatára beérkezett tervek megbirálására a budapesti mérnök- és épitész-egylet felkérésre Ziegler Győző müegyetemi tanárt delegálta egyhangulag, habár Alpár a fapiaczra épitendő szinház tervezője inditványozta, hogy az egylet tagadja meg Kassa város kérelmét azon oknál fogva, hogy a város vele — mellőzve az ő terveit — rutul bánt el. Az épitész- és mérnök-egylet Alpár ur kivánságára egyhangu választással felelt, felvilágositván őt, hogy ügyet, ha van ilyen Kassa városával, a jogszolgáltatás utján végezze el. A biráló-bizottság másik tagja Bayer Károly kassavárosi főmérnök és a harmadikat a belügyminiszter befolyásával a kereskedelemügyi miniszter delegálja. Persze kivánatos lenne, hogy ha a kormány az ő szakközgét mielőbb kinevezné, hogy ez a mi vajudó uj szinházunk kérdése végre-valahára dülőre kerüljön.

Difteritisz. A kassai katonai alreáliskolában a roncsoló toroklob erősen lelépett. A szörnyü betegség egy Zsombory nevü 11 éves növendéket ragadott ki az élők sorából. A szép reményekre jogosított derék fiucskát e napokban nagy katonai pompával temették el s azóta ismét öt fiucska esett a veszedelmes bajba és ezeket a katonai kórházban ápolják, mig az intézet kebelében, a melynek rendkivüli tisztasága általánosan ismeretes, a legnagyobb mérvü óvintézkedéseket alkalmazzák, a mit indokol az a rémület is, a mely a szülőket e borzasztó hir hallatára folytonosan rettegésben tartja ott levő gyermekeik élete miatt.

Szakiskola. A kassai gépészeti középipariskola kebelében fenálló épitészeli szaktanfolyam hétfőn reggeli 8 órakor nyilik meg, a melyről az érdeklődőket azzal értesiti a tanfolyam igazgatósága, hogy a beiratások még ma eszközölhetők.

Szállitások. A kassai kamarán a következő szállitások vannak előjegyezve: Közös hadügyminisztérium a hadsereg részére szükségelt gyapju-takarók, határidő október 20; Kassa Oderbergi vasut a műhelyi czélokra szolgáló fákra okt. 31.; államvasutak gépgyára a diósgyőri vas-és acélgyár részére szükségelt faanyag, okt. 31-én; ugyancsak ez a kolozsvári üzletvezetőség számára fenyődeszkák, farudak stb. szállitására okt. 24 éig benyujtandó ajánlattal.

A vivó- és tornaegyesület tegnap délután alakult meg ideiglenesen és az alapszabály-tervezet tárgyalása és elfogadása után a következőket választotta meg az ügyek vezetésére: Elnök: Péchy Zsigmond. Alelnök: I. Fábián János, II. Aranyossy László. Titkár: Lekly Gyula. Jegyző: Ifj. Münster Tivadar. Háznagy: Malaszt Ferencz. Pénztáros: Mocsáry József. Szertáros: Dr. Nyulászy János. Ügyész: Dr. Blanár Béla. Orvos: Dr. Wandracsek Jenő. Művezető: Horváth Lajos. — Választmány: Bukaresti B. János, Dr. Geiger Ignácz, Dr. Gerevich Emil, Horánszky Adolf, Horváth Sándor, Dr. Klupathy Antal, Kertész Gyula, Kovácsy Béla, Kozora Vincze, Lévay István, Mihalik Béla, Mildner Ferencz, Naményi Gyula, Dr. Offenheimer Gyula, Paksy József, Sudy K. János, Dr. Szentléleky Gyula, Udránszky József, Vadász József, Weisz Károly.

A kassai királyi jogakademiát, mely két társával együtt a tanulmányi alapból tartatott fenn eddig — mint félhivatalos uton értesülünk a jövő évtől államositani fogják s mint ilyen már a költségvetésben az állam terhén szerepel.

Halálozás. Dokupil Ede, kassai széles körben ismert derék polgár, hirtelen kapott asthma következtében alig egy napi szenvedés után 56 éves korában, boldog házassága 29. évében meghalt. Temetése, melyet a felsőmagyarhoni első temetkezési-intézet (Maurer udvar) rendez, hétfőn délután 3 és fél órakor a fazekas-utczai 10. sz. házból lesz. Béke hamvaira!

Germán Jenő, derék kassai kávésunk tegnap hagyta el városunkat, hogy Budapesten nagyobb vállalatnak álljon a zélére. Sajnáljuk távozását, mert igazán olyan nagy hijával vagyunk az igazi jóraváló üzletembereknek. Bucsu-szava a távozónak lapunk más helyén olvasható.

Szép ajándék. Néhai Müller János özvegye a férje hagyatékában volt gyönyürü ásvány-

IX. évfolyam. Kassa, szerda 1893. évi október 18. 119. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdekli küldemények czímzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban főutcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Voglér Bécs; Eckstein Bernát türő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Danbe G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

A parlamenti helyzet.

Sajátságos és aggasztó jelenség az a nagyfoku türelmetlenség, a mely a nemzeti pártot a mult hét második felében felkavarta, a mikor Wekerle férfias erélyének egész sulyával és megelégelve már azt a sok sértést, a melyyel folyton találkozik, egyszerre csak neki látott a reá akasztott béklyókat a megtisztelők felé visszavágni.

A nemzeti párt nem türi meg a retorziót bármily objektiv hangon mondassék is ki, az ő viselkedése szemben mindenekkel, a kik az általuk nyiltan hirdetett bazaárulók pártjában foglalnak helyet, *nebántavirág*, a melyet még csak megérinteni sem szabad senkinek, mert akkor kész a háboru.

Hogy Apponyi gróf a miniszterelnök iránt kiméletlen harczot folytatott a honvéd-szobor kérdése óta, a melynek nyilvánvaló törekvése Wekerlét a nemzet szemében népszerütlenné és felfelé állását tarthatatlanná tenni, annyira szembeszökő, hogy efelől mindenki tisztában van, a ki csak félig-meddig figyelemmel kiséri a politikai események folyását.

Csoda-e tehát, hogy ha Wekerle végre is türelmét vesztve, bonczkés alá vette a nemzeti párt gyülölködésének forrását és objektivitásának megőrzése mellett megmondta azt az igazságot a nemzet képviselete előtt, a melyről a nemzet egyébként régtől tisztában volt.

Wekerle tehát egyebet sem tett, mint hogy kipattantotta azt, a mi rejtve élt széles e hazában a nemzeti párt működésének irányzata felől.

Most peraze itt állunk megint a harcz előestéjén, a melylyel a nemzeti párt fényes hazaszeretete megfenyegette a parlamenti munkásság rovására a szabadelvüpár ot, mondván, hogy mert őket meg merte leczkéztetni a kormány feje, hát majd ők is megmutatják, ki a legény a csárdában.

A nemzeti párt ujságlapjai harsona hangon kürtölik a végveszélyt, a melybe most Wekerle belesodorta a nemzetet és sok hasábos czikkekben mutogatják a véres kardot, a mely a fergeteget reá zuditja majd az országra mindaddig, a mig Wekerlét és kormányát az ő viharjuk el nem söpri.

De az objektiv politikus mindezt a nagy háborut és ennek okait tisztábban látja és még a függetlenségi párt főközlönye az Egyetértés is inkább Wekerlének ad igazat és a nemzeti pártot okozza azért, hogy a parlament szombati ülésében szándékosan mérgesitette el a felmerült inczidenst, a melyet Wekerle méltóságának megőrzése mellett kiegyenliteni igyekezett, habár a függetlenségi főközlöny nézete szerint egy lépéssel tovább is mehetett volna Apponyiék kiengesztelésére.

„De a tárgyias igazság érdekében — mondja az emlitett ujság vasárnapi számában — ki kell mondanunk, hogy a nemzeti párt szónokai — beleszámitva gróf Apponyi Albertet is — mintha egyenesen utját akarták volna vágni a békességes kiegyenlitésnek, felszólalásaikban korántse tanusitották azt az előzékenységet, a mi a kormányelnököt a vita későbbi folyamán rábirhatta volna a továbbmenő engedékenységre. Valljuk meg, hogy a miniszterelnök magyarázó és részben engesztelő kijelentései, majd meg az igazságügyminiszter tapintatos békitő szavai után, se a Horánszky Nándor, se az Iványka Oszkár beszédei nem voltak alkalmasak arra, hogy a két fél vitatkozását a kölcsönös felvilágositások és a bekövetkezhető békességes eszmecserék medrébe tereljék. Es gróf Apponyi Alberttől is inkább lehetett volna várni, hogy a saját hiveinek kedélyháborgatására enyhitő szavakkal hasson, semmint azt, hogy csatlakozzék a személyes harczokat kilátásba helyező indulatos nyilatkozatokhoz.

De bár a szombati nagy hevességben az affér nem is nyert befejezést, a mint az kivánatos lett volna: ez egyátalán nem lehet ok arra, hogy jövőre a parlamenti tanácskozások a személyes harcz szinvonalára süllyedjenek. Személyes inczidensek, a mitől távol van az elvek szereplése, nem lehetnek döntők országos ügyek fölött való tanácskozások természetére. Nem még akkor se, ha ezek az inczidensek a miniszterelnököt és az egyik ellenzék vezérének a személyét érintik. Hova süllyedne akkor a parlamenti élet, ha ezt nem az elvek, hanem személyes szimpathiák és antipathiák vezetnék? Az alkotmányos küzdelem terén az elvek elég alkalmat és módot nyujtanak az erők kifejtésére. Nagy szerencsétlenség lenne, ha a pártok erejüket személyes harczok méltatlan összeütközéseiben pazarolnák el.

Nem is hiszszük, — fejezé be tárgyias czikkét emlitett lap, — hogy a nemzeti párt érdemes vezére, ki a parlamenti küzdelmek során annyi sikert aratott. multjának dicsőségeit elhalványitaná az által, hogy jövendő szereplésében néhány hivének meggondolatlan kijentéseihez alkalmazkodnék. Bizonyára ő lesz az, a ki hiveire hatással lesz tekintélyével abban az irányban, hogy a jövő parlamenti küzdelmeknél ne vegyék magukra kötelezőnek a személyes harczra vonatkozó mai üzenetöket.

Elvégre is a magyar képviselőháznak kötelességei vannak az országgal és a nemzettel szemben. Ezeket a kötelességeket pedig, melyek minden pártot egyformán illetnek, nem lehet személyes czivakodások mellett becsületesen teljesiteni.

De bármikép irányozza is jövendőbeli magatartását egymással szemben a többség meg a nemzeti párt, megnyugtatásául szolgál neki az a hit, hogy a képviselőház leg agyobb ellenzéki pártja, a függetlenségi és a 48 as párt, nem fog belemenni a személyes harczok tüzébe, hanem ezután is csak az elvek által vezettet magát. Megerösiti hitében a függetlenségi és 48-as párt dicséretes, valóban méltóságos magatartása, melyet az egymással veszekedő többség és a nemzeti párt furcsa háborujánál tanusitott. A függetlenségi és 48-as párt be fogja bizonyitani mindenesetre azt, hogy parlamenti kötelességének teljesitésében az elveket tartja szem előtt.

Bécsi hang Wekerléről.

(Bécsi levél.)

„Az Onők Wekerléje nagy ember, oszlopos talentum és még hozzá karakter. Es a mi mint politikusnak, pénzügyi embernek és szónoknak számos előnyeire az államférfiui bélyeget rányomja, az ama nyugodtság, előkelő nyugalom, melyet minden kijelentésénél megőriz, melyekre őt a

TARCZA.

Megszokták egymást.

Irta: **Chriastólyi Béla.**

Mikor Bérczi Sándor elvette Katolnai Irént, egész az esküvő napjáig még csak meg sem csókolták egymást.

Olyan a szülők által csinált, kiszámitott, monoton házasság volt ez; semmi benső meleg nem vonzotta őket egymáshoz s az egész viszony arra volt alapitva, hogy idővel majd megszokják egymást.

Mindkettő szép, fiatal volt, de egymásra semmi hatást nem gyakoroltak s eljegyzés után Bérczi Sándor meg is mondta ezt barátainak.

— Most még nem hatott reám Irén, de azt hiszem, hogy rövid idő alatt megszeretem. Különben kedves leány.

Katolnai Irén is nyilatkozott ez ügyben.

— Csinos férfi, de eddig még mást nem mondhatok; talán később.

Mikor az oltártól hazajöttek, Sándor odaállt Irén elé s megfogta kezét, melynek most már ő volt jogos birtokosa.

— Hát mi most már férj és feleség vagyunk, talán illenék, ha megcsókolnánk egymást.

A félórás asszonyka odanyujtotta arczát.

— A hogy tetszik, barátom.

Azután ebédhez ültek s mikor ennek is vége lett, eloszlottak a vendégek és a mama megmutatta a fiataloknak lakosztályaikat.

— Irén szobái itt jobbra, vőm uramé amott balra vannak.

A fiatal házasok egy kézszoritással elbucsuztak s mindegyik a saját szobájába ment. Azon este Irén szobája nem nyilt ki Sándor előtt.

Azontul is ugy folytatódott a dolog. Teljes szabadságot engedtek egymásnak, az ebédnél barátságosan üdvözölték egymást, Sándor kezet csókolt ifju nejének, megkérdezte hogy aludt az éjjel s mit csinált tegnap és azután ismét elváltak. A legjobb barátságban voltak egymással, de a hitvesi szeretetből egy parányi szikra sem volt bennük.

Pár hónap elmult a nélkül, hogy tudták volna, miszerint nekik más szentebb kötelességeik vannak egymás iránt, minthogy egy házban lakjanak, egy asztalnál étkezzenek s esetleg egy hintóban kikocsizzanak, ha valamely ösmerősüket akarják felkeresni.

Mikor azután beköszöntött a forró nyár, hát elmentek a vidékre, a hegyek közé nyaralni. Sándor egy parasztnál két szobát fogadott, Irén pedig az egyszerü butorokat felforgatva, a maga izlése szerint rendezte be. Egyik volt az ő, másik a Sándor szobája; étkezni pedig a kerti lugasban szoktak, hol teljesen meg voltak védve a déli nap perzselő melege ellen.

Nappal Irén a gazdasszonyának főzni és a kertben való munkáknál segédkezett, Sándor pedig bebarangolta a szép, hegyes vidéket. Vacsora után egy óra hosszat sétáltak s azután mindegyik a saját szobájába vonult olvasni a fővárosból érkezett lapokat.

Igy multak a napok. Csakhogy később valami kis változás állott be náluk. Egy idő óta Irén mintha édesebben nézne már férjére és Sándor melegebben szoritotta meg s hévvel emelte ajkaihoz neje kezét, midőn este elváltak egymástól.

Egy nap, midőn Bérczi késő este jött haza a közeli hegycsucson tett kirándulásáról, nem találta a napi postát asztalán. Ament neje szobájába s midőn attól megtudta, hogy az ma nem jött, mert valahol az uton elakadt, körülnézett a szobában.

— Engedelmével Irén, itt maradok, elbeszélgetünk.

— Nagyon örülök rajta, — felelt a fiatal nő készséggel s helyet mutatott neki az egyik széken.

Irén valami ócska naptárból olvasott, Sándor pedig egy divatlapot vett kezébe s abban lapozgatott, de e közben gyakran eltévedt szeme fiatal neje felé, ki ott ült két lépésnyire tőle a kereveten, üdén, szépsége teljes bájaival, olvasás közben el-elmélázva az üres mindenségben.

Mint egy gondolatra, egyszerre tették le kezükből az unalmas olvasmányt és egymásra néztek, azután mindketten idegesen mozdultak meg székeiken. Hosszu pauza következett, ezután megszólalt Sándor, kissé reszkető hangon.

— Irén, nem találja különösnek ezt a mi helyzetünket?

— Igazán ugy látom én is, — felelt az és lesütötte szemeit.

— Ugy-e, ugy-e? Mi férj és feleség vagyunk s ugy ülünk itten, mintha semmi közünk nem volna egymáshoz.

— Valóban különös.

Sándor közelébb tolta székét fiatal nejéhez.

— Nemde ennek nem igy kellene lennie?

— Én is azt hiszem, — felelt Irén szomoruan.

— Nekünk jogaink s kötelességeink vannak egymással szemben. Szent kötelességeink...

— Melyeket nem gyakorlunk.

Sándor felkelt a székről s neje mellé a pamlagra ült. Azután hévvel megfogta reszkető kezét.

— Mi hüséget és szerelmet esküdtünk egymásnak.

— Szerelmet! Ah érzem...

— Ugy-e? Én is, mintha körülvenné szivemet, mintha melegitene, lüktetne az ébredő boldogságtól.

— Barátom! — szólt Irén s felvillogtak sötét szemei.

— Nevezzen engem Sándornak, mondjon édesnek; hiszen én már oly nagyon szeretem. Irén, én nagyon szeretem!

— Ah Sándor, mily melegem van!

— Mint nekem: de ugy-e másként fogunk ezentul élni? — kérdezte az s Irén dereka köré fonta karját.

— Én boldog akarok lenni; érzem, hogy szeretlek édes...

helyzet, vagy a széső táborban levő ellenfeleinek kiváncsisága készteti.

Azokat a szegény lelkeket, a kik a képviselőház szélső baloldalán öntulbecsülésük tisztító tüzében aszalódnak, nem hagy nyugodni valami a mig csak a miniszterelnök szájából nem kapnak értesülést a házasságjogi javaslat tárgyában, melyet pedig tulajdonképen nem is akarnak. Most megkapták az oly forrón óhajtott értésitést. Valjon nyugtuk lesz-e most már a szegény lelkeknek? Alig hiszszük. Wekerle férfias, őszinte nyilatkozata lehetetlen, hogy beleilljék azok czók-mókjába, a kik specziális, önmaguk által mindenesetre jól ismert, a külvilágra nézve azonban, mely radikál-liberálisoknak tartotta az emberkéket, igen kétes okokból ugy mellesleg a polgári házasságot is, főleg azonban a szabadelvű, de a közjogi alapra vonatkozólag szigorúan konzervativ pártot, megbuktatni szeretnék és a hamisitatlan 1867-i alapon álló minden leendő kormányt szintén támadnának, akár áll programmján a polgári házasság, akár nem.

Wekerle igazi alkotmányos szellemben számolt ugyan minden eshetőséggel, és figyelembe vette azt az esetet is, hogy a korona esetleg megtagadja a beleegyezését a házasságjogról szóló javaslathoz, de első sorban annak a biztos reményének adott kifejezést, hogy a korona meg fogja adni az előzetes jóváhagyást a javaslathoz. Es ebben tökéletes igaza van. Nem félek, hogy az események dementálnak, midőn azt állitom, hogy azok közül; a kik eddig hivatva voltak ő felségének e fontos javaslat tárgyában szakértő asszisztenciát teljesiteni, egy sem hozott elő oly valamit, a minek arról kellene a koronát megczáfolhatatlanul meggyőzni, hogy hibát követne el, ha a javaslatot a törvényhozás által való elfogadáshoz segitené. Ha még aggályok forognának fenn, ugy ezek nem olyanok, melyek magát a javaslatot illetik; hanem olyanok, melyek a politikai helyzetre, különösen arra az eshetőségre vonatkoznak, ha a javaslatot a királyi előzetes jóváhagyás daczára a főrendiház elvetné. Némi biztosságot szeretnének birni arra nézve, hogy a javaslat részére a főrendiházban is meg lesz a többség nélkül, hogy kényszeritve lenne a korona szokatlan rendszabályokhoz nyulni, melyek által a liberális elem kétségtelenül biztos többségig erősittetnék a magas bázban. Legszivesebben látnák, — ezt bizonynyal senki sem fogja feltünőnek találni, a ki a személyeket és ügyeket ismeri, — hogy a kormány és püspöki kar közt legalább a körrajza állapittatnék meg egy leendő módus vivendi-nek, mielőtt megadatik az előleges jóváhagyás, ez utóbbi azonban semmi esetre sem tétetik amattól függővé. Es ezeret lehet tenni egy ellen, hisz a helyzetben van, hogy a korona nem fogja elejteni a Wekerle-kabinetet. Elvben már akkor beleegyezett a korona a polgári házasságba, mikor a kabinetet kinevezte, mikor Wekerle és tehetséges társai még nem voltak ugy kipróbálva a kitünőség és bizalomra méltóság ama teljességében, melyben ma ragyognak. Es — hogy csak egyet emlitsünk, — a valutarendezés, igen valószinüleg Magyarország fináneziái, állam és közgazdasága is, ma tán még kevésbbé nélkülözhetik Wekerle vezetését, mint akkor, mikor a korona Szapáry elnök visszalépése után épen Wekerlére bizta a kormányelnökséget s nem más tagjára a szabadelvű pártnak. De azt is kétségtelennek kell venni, hogy az esetben, ha a kabinet a polgári házasság kérdése miatt buknék, sem Wekerle, sem kabinetjének más tagja nem vállalna tárczát, egyátalán a szabadelvű pártnak egy fontosabb tagja is alig. Arra is tekintettel kell lenni, hogy az ellenzék többsége is engáge-álva van a polgári házasság mellett és hogy a municziumok, melyeket a király Kőszegen kifejezetten a közvélemény, tehát a népakarat hivatott tényezőinek mondott, deklaráltan, majdnem egyhangulag az egyházpolitikai reformok mellett nyilatkoztak és nagy haragra lobbantak a főrendiház ellen, mikor ez a reformok miatt bizalmatlanságot szavazott a miniszteriumnak.

A többször emlitett szegény lelkeknek nem lesz nyugtuk: Wekerle marad, a házassági törvényjavaslat jóvá lesz hagyva.

A képviselőház tudvalevőleg szombati ülésén e hó végéig elnapolta magát. A legközelebbi gyülés megtartása — mint értesülünk — f. hó 30-ára van tervbe véve. Irányadó körökben azt hiszik, hogy a jövő évi költségvetés tárgyalása november 6-án már megkezdhető lesz.

Ujdonságok.

A hadtestparancsnok bucsuja. Kedden reggel a Budapest felé induló gyorsvonattal utazott el Kassáról Uexküll-Ghyllenband Sándor gróf a kassai hadtest volt parancsnoka. Az állomáson jelenvoltak az összes törzstisztek és tábornokok, hogy bucsut vegyenek a Krakóba kinevezett s Bécsbe utazó hadtestparancsnoktól. Uexküll-Ghyllenband gróf szivélyesen bucsuzott el valamennyi jelenlevőtől s arra kérte tisztelőit és barátait, hogy tartsák meg szives jó emlékükben, valamint ő is szivesen emlékezik vissza azokra az évekre, melyeket a derék VI-ik hadtest élén töltött el. Majd a Schalkház-szálloda ott jelenlevő üzletvezetőjének Wagnernek köszönte meg azt a kiváló buzgalmat, melyet a szálloda vezetősége konyhája ellátására fordit s melylyel a gróf, mint a Schalkház vendéglő asztalának vendége, évek során át teljesen meg volt elégedve. Hét óra 46 perczkor indult el a gyorsvonat s a hadtestparancsnok kézszoritással és katonai szalutálással vett bucsut a perronon levőktől.

Oberschall Adolf, a kassai itélő-tábla elnöke egy hétig volt Beregszászban, hogy megvizsgálja az ottani törvényszék ügykezelését. — Az elnök mindent a legnagyobb rendben talált, miért is Arnold Sándor az ottani törvényszéki elnökének, ugy szintén a birói kar, a fogalmi és kezelő személyzetnek elismerését nyilvánitotta. Szombaton este a törvényszék birói és jegyzői kara a táblai elnök tiszteletére a kaszinó helyiségében bankettre gyült össze.

Esküvő. Cortez Arthur m. kir. államvasuti mérnök f. hó 12-én vezette oltárhoz a helybeli evangelikus templomban Jeney Emma kisasszonyt.

A kolera miatt. Tekintettel arra, hogy a szomszéd vármegyék területén kolera megbetegedések még mindig fordulnak elő, s ennélfogva a ragályos betegség könnyen behurczolható, utalva a f. é. augusztus hó 25-én 9885. sz. a. kibocsátott rendőrhatósági hirdetményben foglaltakra, a főkapitányság ujból figyelmezteti a város közönségét, hogy az ide érkezett, akár szállókba, akár magánházakba megszállt utasok, orvosi megfigyelés szempontjából, a kapitányi hivatalban, Mihalik Béla alkapitánynál 24 óra lefolyása alatt bejelentendők.

Az államositott kassai jogakadémia. Eddig — mint vasárnapi számunkban már jelentettük — tanulmányi alapból tartatott fenn a kassai jogakadémia, de az alap kedvezőtlen pénzügyi helyzete nem engedte meg, hogy az abból fentartott jogakadémiák költségvetése felemeltessék, a tanárok fizetéseinek felemelése elől pedig továbbra is elzárkozni nem lehet a jogakadémiák tudományos hirnevének s kellő szinvonalon maradásának koczkáztatása nélkül. A három jogakadémia tanárainak fizetését a tanulmányi alap keretében lehetetlen levén rendezni, vagy az egyik jogakadémiát kellett volna feloszlatni, vagy pedig egyik jogakadémiának az államköltségvetés terhére való átviteléről kellett gondoskodni. Tekintettel arra, hogy a tervbe vett uj jogtudományi államvizsgálati rendszer behozatalával s a kötelező jogtudori szigorlatok megszüntetésével a jogakadémiákra az eddiginél jelentékenyebb látogatottság s ezzel fontosabb feladat vár, a győri jogakadémiának megszüntetésével háromra leszállott kir. jogakadémiák létszámának további csökkentése nem lett volna indokolt. Nem maradt tehát egyéb megoldás, mint hogy az egyik, a kassai jogakadémia az államköltségvetés terhére átvétessék s ekként lehetővé tétessék az is, hogy a másik két kir. jogakadémia, a pozsonyi és nagyváradi, tanárainak illetményei a tanulmányi alap költségvetésében megfelelőleg fölemeltethessenek. A jogakadémiák közül a kassainak államositása azért mutatkozott legczélszerübbnek, mert ugy nyelv, mint vallás tekintetében a legvegyesebb lakosság által elfoglalt területen van s mert Magyarország északi és északkeleti részein nincs más állami felsőbb tanintézet. — Mi a magunk részéről örömmel üdvözöljük a közoktatási kormánynak e legujabb tényét, abban a reményben, hogy az uj éra uj szellemet s igaz tudományosságot fog hozni a régi megromlott helyébe.

Jogakadémiánk kérdésében az országgyülési pénzügyi bizottságban legközelebb lefolyt közoktatási budget-vita alkalmával felszólalt Hegedüs Sándor, ki kijelentette, hogy nem tartaná egészen indokoltnak a tanulmányi alapot teljesen felmenteni ezen intézet költségeinek viselésétől. Elégnek tartaná, hogy az állam az ily jogakadémiáknál csak a további fejleztés terheit vegye át. Gróf Csáky miniszter utal arra, hogy a szigoritott államtudományi vizsgának a kötelező doktorátus helyett való életbeléptetése után növekedni fog a jogakadémiák jelentősége. A tanulmányi alap ez idő szerinti helyzete azt az eljárást, melyet előtte szóló kiván, nem tüntette fel gyakorlatinak és czélszerübbnek látszott egy intézetet átvenni s abban az állami kezelést egész mértékben érvényesiteni. Az előirányzat megszavaztatott.

A hirlapirók otthona ma este fél nyolczkor gyülést tart saját helyiségében.

Ujságirók mozgalma. A vidéki hirlapirók erős akcióba léptek. Részletes vita és eszmecsere tárgyává tették s teszik a vidéki hirlapiróknak testületi szervezését, a külföldi sajtó szindikátusok mintájára. Egy olyan szervezet lehetőleg gyors megteremtéséről van szó, melynek erkölcsi köteléke erős legyen az ujságirók teljes szolidaritásának megteremtésére s szolgálja mindazon esetekben, a hol bármely külső befolyás ellene támad a hirlapirói állás létérdekének; oly szervezetről, mely szilárd erkölcsi kapcsot képezzen a vidéki hirlapirás minden munkása közt s imponáljon a nagy közönségnek ép ugy, mint a testület tagjainak. Ezen szervezet ügykörében ápolást nyer minden olyan hirlapi érdek, mely ma a vidéki sajtó hátrányára el van hanyagolva s melynek erélyes megvédése hatalmasan befolyásolhatja testületünk pozicziját. A bennünket oly közelről érdeklő tárgygyal lesz alkalmunk bővebben foglalkozni. Ezt olvassuk a Bereg czimü lapban, a mely azonban a holra nézve nem ad felvilágositást. A kassai ujságirók otthona mindenesetre az uttörő szerepét viszi e fontos kérdésben, és ha a nemesebb czél itt a személyi invenczión fölött győzni fog, meg van az a reményünk, hogy cselekvése regeneráló hatással lesz sok olyanra, a mely eddig parlagon hevert vagy érintve is, legfeljebb a falra hányt borsó erejéig hatott.

Halálozás. Csáky-Pallavicini Antónia örgrófnő, Csáky-Pallavicini Zsigmond örgróf és cs. és kir. kamarás kedves kis leánya e hó 11-én életének kilenczedik esztendejében elhunyt a borsodmegyei Szendrőn.

A kassai dóm gipszben. Az 1896. évi milleniumi kiállitás történelmi részében igen érdekes lesz Magyarország épitési emlékeinek kiállitása. Az épitési emlékek bizottsága már elkészitette javaslatát, mely szerint legczélszerübbnek tartja a müemlékek bemutatását. A kiállitás e részének theoretikus czélja az volna, hogy minden hazai vallásos, vagy világi épitmény mintában vagy rajzban meglegyen, praktikus pedig, hogy ezeket az alkotásokat részben természetes nagyságu detail-munkák magyarázó kiséretében mutassák be. A különböző épitészeti stilusok legszebb példányait fogják megörökiteni gipszben. Ez a kitüntetés fogja érni városunk szent Erzsébet-székesegyházát, a hirneves kassai dómot is, mely a budavári Mátyás templommal, a vajdahunyadi vagy visegrádi várral és a esötörtökhelyi kápolnával együtt a csúcsives gothikus stylus bemutatására legalkalmasabbnak és legszebbnek találtatott. E gipszfigurák csak kisebbszerü modellek lesznek, mig például a jászóvári templom székeinek részleteit, melyeknek szintén nagy a mübecsük, természetes nagyságban fogjak ábrázolni.

Tiszai primadonna nélkül. Tiszai Dezső szindirektor mielőtt felkereste volna Debreczen városát, Somlóné-Vadnay Vilmát szerződtette társulatához primadonnául. Midőn azonban a szerződés betartására került volna a sor, Somlóné vonakodott Debreczenbe menni. Erre hosszadalmas levélváltás indult meg a direktor és primadonna közt, minek eredményeül Somlóné már hajlandónak mutatkozott Debreczenbe felutazni. Ezalatt azonban a népszinház igazgatója szerződtette Somlóné-Vadnay Vilmát, ki most már hallani sem akar a Tiszai követeléséről. Igy most már Tiszai pörös uton kénytelen érvényesiteni igényeit s följelentést tett a szini választmánynál a szerződésszegő primadonna ellen s a birósánál is megindította a pert.

A ragadós tüdőlob a védekezési munkálatok ellenére is még mindegyre tart különösen a felvidéken. Hivatalos közlés szerint az elmult héten összesen 93 ragadós tüdőlobbal fertőzött község volt Magyarországon, 993 udvarral. A fertőzött helyek száma egyre apad.

A harmadik egyetem kérdése még egyre kisért. Ugy halljuk, hogy Kassa is be akar ujból állani a versenyzők sorába, ámbár az időt nem tartják alkalmasnak. Azonban már ez is fölösleges, mert egy jó lelkü „Hazafi" a „Magyar Ujság" mai számában megajándékozza Kassát egy egyetemmel, irván a következőket: „A harmadik négy fakultásos egyetemről tegyünk le egészen, e helyett fejleszszük a kassai, nagyváradi és pozsonyi jogakadémiákat mindannyi kisebb egyetemekké (orvosi fakul-

---

— Istenem, égek a tüztől, — szólt a nőcske s felugrott a pamlagról, hová ismét visszaesett.

— Be vagy füzve kedves; feloldjuk a szoros ruhát, ne melegitsen.

— Sándor!

— Mily boldog vagyok, mily nagyon szeretlek.

— Nagyon, ah én is. Én is sze-ret-lek. Te drá-gám.

A boldog férj izgatottan szakitotta fel neje szoros ruháját s azután keblére borult s tüzzel ölelte magához.

— Végtelen boldogok leszünk.

— Igen, igen, — felelt Irén, hevesen viszonozva férje édes, hosszas, tüzes csókjait···

Másnap reggel Irén nem volt megelégedve a szobák bebutorzásával. Férjével együtt gondolkodott az átalakitáson.

— Hogyis rendezhettem azt igy be, csudálkozott. Ennek a szekrénynek nincs itt helye; majd a te szobádba viszszük át.

— De akkor ismét onnan kell kivenni valamit.

— Hát mit veszünk ki?

— Szobád egyik butorának párja az én szobámban van, talán legjobb volna azt elvinni onnan.

Irén gyengéden ráütött kis kezével Sándor mosolygó arczára.

— Eredj te···

— Nos igen, s akkor az én szobám volna a nappali, a te szobád volna pedig hálószobánk. Esős időben ugysem étkezhetünk a kertben.

Ez az érv döntött, hát megegyeztek s mikor czipelték Sándor szobájából Irénébe a nehéz butort, Sándor tünődve szólt:

— Hogy is hiányozhatott ez eddig innen, mikor itt a helye?

— Bizony magam sem tudom, — felelt nevetve a fiatal asszony.

•

Talán ez volt az első eset, hogy nem vették rosz néven postától a késedelmezést. Ez egyszer nagyon kapóra jött az.

tás nálkül) és bizonyos, hogy ily szerényebb keretben a reformátusok és katholikusok is fognak még 1—1 egyetemet felállitani, ugy hogy Magyarországnak 7, mondd hét egyeteme lesz." —Szegény Magyarország!

Sauer Emil hangversenye, melyről egy korábbi számunkban már megemlékeztünk, november 14-én lesz megtartva a Schalkház szálló nagytermében. Sauer pár évvel ezelőtt már hangversenyezett Magyarországon s a hazai lapok, különösen pedig a Pesti Napló valósággal magasztalták a művész technikai tejlettségü zongorajátékát. Jegyek előjegyezhetők Koczányi és Vitéz könyvkereskedésében 1—3 frtjával.

Szomoru hir a leányoknak! Lelkiismeretes báli tudósitónk jó előre figyelmezteti azokat, a kiket illet, tehát mindenekelőtt a tánczkedvelő ifjuságot, hogy a jövő évi farsang nagyon rövid lesz. Hamvazó szerda febr. 7-re esik, vagyis a farsang mindössze 31 napból áll. Jó lesz tehát igyekezni, mert a ki fejkötő alá nem jut a farsangban, az kénytelen lesz — a böjtben is farsangolni.

A helybeli mentőegyesület, melynek tagjait a hivatásos tüzoltó legénységet Wandracsek Jenő dr. rendőrorvos tanitotta be az első segély nyujtására — mint értesülünk — augusztus havától 16 esetben nyujtott hirtelen segélyt. Már e szám is bizonyitja, hogy mennyire hézagot pótló intézmény e mentő egyesület városunkban, hol gyakorta adja elő magát kisebb nagyobb szerencsétlenség, melynél a gyors segély alkalmazása elengedhetetlen. Mentőink, kik állandóan a tüzoltó laktanyán tartózkodnak, telefonjelentés folytán is a lehető leggyorsabban jelennek meg a veszély színhelyén, sőt nem csak mentő szolgálatra, hanem betegszállitásra is alkalmazhatók.

A jászoi tüzoltók vizsgája. A jászói tüzoltó egyesület felkérése folytán Balla Mihály, a kassai tüzoltóság szakaszparancsnoka, hat vasárnapon keresztül szakszerü oktatásban részesitette a jászói tüzoltókat. A tanfolyam befejeztetvén, a mult vasárnap okt. 15-én tartották meg a vizsgálatot Mihalik Béla kassai tüzoltó főparancsnok elnöklete alatt. A vizsgálaton, mely a legkitünőbben sikerült, Mihalik Béla parancsnokon és az oktatást végzett Ballán kivül jelenvoltak az enyiczkei és szepsii tüzoltóság tisztjei, a jászói prépostság küldöttei, az egyesület főparancsnoka, a községi elöljáróság és mások. E vizsgálat már a harmadik, melyet a kassai szakszerüen kiképzett tisztjének vezetése alatt kitanult tüzoltók lesznek itt a vármegyében. Ily vizsgát tettek e nyáron a meczenzéfi tüzoltók is, kiket szintén Balla tanitott. Ugy halljuk, hogy a kassai tüzoltóegylet szivesen vállalkozik bármely megyebeli község tüzoltóságának a beoktatására.

Leöntötte vitriollal. Palencsár Pálnét, egy 49 éves munkásasszonyt arczán sulyos vitriolsebekkel boritva szállitották tegnap a közkórházba. Juhász János nevü munkás ember öntötte le, de nem szerelem féltésből hanem véletlenségből. Maga a sebesült ugy adja elő a dolgot, hogy Juhász egy társával verekedett akkor és anélkül hogy tudta volna az üveg tartalmát társához akarta vágni. Eközben azonban az üveg tartalma kiömlött s Palencsárné arczát érte, kit élete hátra levő napjaira teljesen szerencsétlenné tett Juhász és a vitriól.

Henneberg G. (cs. kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben, privátmegrendelőknek közvetlenül** szállit: **fekete, fehér** és **szines** selyemszöveteket, méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig postabér- és vámmentesen, sima, csikos, koczkázott és mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szin s árnyalatban.) Minták postafordulóval küldetnek. Svájczba czimzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó. 15—19

Kassai szinház.

Szegény Jonathán. Szombaton október 14-én került szinre Millöckernek e kedvencz operettéje, mely most is csaknem zsufolásig meg tudta tölteni a kassai kis szinházat. Csakugyan van ennek a darabnak exczentriczitásaiban valami vonzó. Zenéje, mely helylyel-közzel a legszebb énekszámokat nyujtja, a legsikerültebb kiegészitője annak a szövegnek, mely történet alakjában játszódik le a szinpadon. A történet talán lehetetlen volna itt Európában. De mi lehetetlen ám az ujvilágban: Amerikában? hol egy Barnum össze tudja szedni a világnak összes ritkaságát és egy Wanderbilt a fél világ kincseit? Ennek az operettnek a meséje is Amerikában játszik, szereplői amerikaiak. Magáról az előadásról kisebb fogyatkozásokat leszámitva csakis dicséröleg emlékezhetünk meg. A fogyatkozások közé számitjuk a zenekarnak ama hibáját, hogy ez erőteljes zenét nem birta eléggé élénk szinezéssel érvényre juttatni. A szereplő személyek törekvése dicséretreméltó, bár haladást e rövid idő alatt még nem igen tapasztaltunk egyiköjöknél se. Harriet nem nagy szerepében, Ruzsinszky Ilona kapta ma is a legtöbb tapsot. Hangjának multkori rosszulléte nem igen ártott, hanem bágyadtságán a játékának eddig nem tapasztalt s teljesen szokatlan szintelenségén meglátszott, hogyha már nem is beteg, de még nincs teljesen jól. S ép ezért a hálás publikum minduntalan megtapsolta kedvenczét. Kiss Pista (Tripp Jonathán) leginkább kómikus oldaláról fogván fel szerepét, elmés ötleteivel, élczeivel, melyek nagy része helyi vonatkozásu volt és énekszámaival aratott elismerést. Partnere, Keszthelyi Ilona (Molly cseléd) szintén megállotta helyét, bár eleinte ma is ugy látszott, hogy a közönség nem méltányolja eléggé a kezdő törekvését. Azonban egy Kiss Pistával való duettjével élénk tapsokat aratott, ugyannyira, hogy a kettőst meg kellett ismételniök. Kozma érczes tenorjával tünt fel, Szilágyi pedig mint impresszárió szerezte meg részét az est sikeréből. Kiemelendők még Nikó Lina, a doktor kisasszony, ki utánozhatatlan könnyedséggel adta a mulatós leánydiákot és itta ki két hajtásra az egy pohár valóságos Bayer-féle korona-sört, továbbá Pesty (szerecsen), Boross és Erdélyi Gizella. A kar ma kielégitő volt.

A gyermekelőadáson, mely vasárnap délután volt félére leszállitott helyárakkal, tömérdek gyermek, mama és dada vett részt. Szinre került „Robinson Cruzoe az emberevők között" czimü mulatságos gyermek-darab. A kis publikum nagyokat nevetett a nevetni valókon és aggódott a Cruzoe sorsáért. A szereplők törekvését dicséret illeti.

A Csikós került vasárnap, október 15-én szinre. Az első népszinmü, melyet Halmayéktól láttunk s maga a darab is az első számottevő népszinmü a magyar irodalomban. Még valamikor régen irta meg jó öreg Szigligeti a darabot, szinpadképessé tevén vele a szalonképtelen „gatthiát" és bokorugrós szoknyát, melyet már Kisfaludy is megpróbált a „Pártütők"-ben. Az ekként megalkotott népszinmüből uj müfaj lett, melynek hirneves kultiválói akadtak az idők folyamán. A nemzeti szellem felébredésének korában mindenki lelkesedett érte; jól esett a petyhüdt idegeknek az az egészséges levegő-áramlat, mely a nép fiainak üde légköréből felénk csapott. Később uj szinházat épitettek e müfaj müvelésének czéljaira Budapesten. Ma ez a szinház hozza a legtöbb operette ujdonságokat. Igy azután már azon se igen lehet csudálkozni, ha egy magyar iró kétségbe vonja a népszinmünek, mint esztétikai szempontból megállható müfajnak a létjogosultságát, mint tették ezt két hóval ezelőtt. E rövid kritika kerete nem alkalmas arra, hogy replikául szolgáljon. Azt hiszem a magyar közönség nem fog e nézetnek igazat adni. Nyilatkozzanak e kérdésben önök, kassai szinházlátogató közönség. Nem találták-e a Csikóst eléggé szépnek, nem-e elég érdemesnek arra, hogy megnézzék? Ugy-e, hogy igen? Es Halmay jól fogja tenni, ha a népszinmüről se feledkezik meg. A „Csikós" vasárnapi előadása kitünő volt. Kiss Pista érzéssel énekelt magyar dalai: Beszegödtem Tarnóczára, Magasan repül a daru, különösen pedig a „Végig mentem az ormódi temetőn" kezdetüek mély és maradandó hatással voltak a közönségre. A frenetikus tapsok a magyar géniusz varázserejének impozáns megnyilatkozásai voltak. Keszthelyi Ilona (Rózsi) a népdalokat szintén kedvesen énekelte. Boross a Márton öreg csikós szerepében a népies beszéd, magatartás és konfidenskedés nagyon sikerült alakitását mutatta be. Valóban müvészies jelenete volt a Benczével való utolsó jelenete, mikor a Bandi megnyugtatására kéri Benczét. Szilágyi Dezső kitünő maszkjával és eredeti, sokoldalusága s tehetsége való játékával az estnek egyik legsikerültebb alakja volt. Halmay müvészete különösen abban rejlett, hogy a rokongyilkosságra vetemedő Benczét egészen elfogadhatóvá tudta tenni. Szentessy Ilona ma, mikor fia haláláról értesül, nem volt jól diszponálva. A fájdalom, még sikerült imitácziónak sem mondható mai alakitásában. A három részeg asszony kitünő három figura volt. (Révyné, Havassy A. Miklóssy Margit,) Nagy Gyula, Pesty nagyon sikerült epizód-alakok voltak. Szilassy (Kiss Bálint) az öreg jobbágy szerepében szintén megállotta helyét. A nép jól táncolt s szépen énekelt.

A becsület. Sudermann világhirü társadalmi szinmüve került szinre hétfőn, október 16-án nem egészen telt ház előtt. Különös, hogy e zseniális darab iránt nem mutatkozott nagyobb érdeklődés. A becsület teljesen fixirozott fogalmának különböző felfogása képezi a darabban összeütközésbe kerülő elemeket. A becstelenséget észre nem vevő becsület, a tiszta becsületérzés és a világ előitélete által becstelennek tartott, de valójában korrekt érzésü emberek vannak itt egymással szemben feltüntetve a legzseniálisabban alkotott helyzetekben. Kár, hogy e bár régi, de témájánál fogva mindig uj darab eszméjével bővebben nem foglalkozhatunk e rövidre szabott helyen. Boross ma megint kitünően mutatta be magát; nemkülönben Mészáros is, különösen a pathetikus kitörést igénylő helyeken, ellenben az egyszerü társalgási modor helyett kissé különös volt ósdi deklamáló beszéde. Károlyi Gyula a Kurt szerepében volt teljesen korrekt világfi. Hasonlóan társa Szilágyi, ki ismét sikerült alakitásban mutatta be a lovagiasság fogalmát mindenekelőtt szem előtt tartó dandyt, kinek a tartalékos hadnagysága csak eszköz a henczegésre. Langh Ilon meggyőző természetességgel adta a könnyelmü, rosz leányt. Halmay Imre a kibékitést előmozditó, végzetszerü szerepében egyike volt a legjobb szereplőknek s nagy hatással volt a becsületről tartott előadása. Nikó Lina, ki ma nagyon jól volt maszkirozva, Farkas Lina, Kissné, Erdélyi Gizella és Rákossy járultak hozzá az est sikeréhez.

Gukker.

Kassa városi szinház.

Ma szerdán, 1893. évi október hó 18-án

A boszorkányvár.

Nagy operette.

Személyek:

Coralie	Ruzsinszky I.
Kányavári	Szilágyi Dezső
Verus	Keszthelyi I.
Marcsa	Medgyessy E.
Klára néni	Nikó Lina
András	Kiss Pista
Józsi	Kozma P.
Mihály	Szilassy I.
Simon	Pesty
Kakasdi	Torday
Lamotte	Boross Endre
Bonneville	Boross Pál
Capponi	Rákossy
Laura	Ligeti Józsika
Rozamande	Fabián E.
Stella	Domby E.

Holnap csütörtökön, október hó 19-én

A mai divat.

Pályadijas vigjáték.

Kezdete 7 órakor.

CSARNOK.

Görgey Buda alatt.

— Történeti regény. —

Egykorú irók feljegyzései alapján a Kassai Szemle számára irta:

Mártonffy Imre.

(Folytatás.)

— Ő már eléri czélját, sohajtá, mikor mondhatom ezt én is magamról?

Gondolatokba merülten tért haza. A város örömzaja, melyben még folyton ringott, egészen érintetlenül hagyta.

A ház kapuja előtt legény állott. Kis lovat fogott a zablyájánál.

A ló fel volt nyergelve és gözölgött a nagy melegségtől. A legényen bő, ránczolt gatya, sarkantyus csizma, lobogós ing volt, csipőin fekete, széles börövet és nyaka körül keskeny csavart, fekete selyemkendőt viselt. Fején méltó büszkeséggel hordá a Kossuth-kalapot, mely alatt korom fekete haja hullott le. Jobb karján csikósostor lógott, vállára pedig panyókás mente borult.

Midőn Gizella a házhoz'ért a legény megszólalt jó, mély hangon:

On Perczel Gizella kisasszony?

— Én vagyok, mit akar?

Ezt azt irást kell átnyujtanom, egyebet semmit. Alig vette kezébe a leány a levelet, már a legény a lovára pattant és szélgyorsasággal repült tova a sötét éjszakában. Gizella szobájába sietett. Remegve bontotta fel a levelet. Elolvasta. A papiros kihullott kezéből.

— Szent ég, kiáltá, lehetséges?

Aztán pillanatnyi gondolkozás után hozzátette:

— Akkor··· igen··· minden, minden elveszett?

Csakhamar magához tért. Heves léptekkel járt fel s alá. Pár perczre rá belépett az anyja. Alig pillantá meg Gizella az ősz asszonyt, monda neki:

— Kedves anyám, határozzuk el magunkat. Holnap utazzunk Kassára?

— Helyes, gyermekem.

— Tudja jól kedves anyám, hogy engedelmes gyermeke vagyok és ott nem szeretek időzni, hol alapos okom nincs rá.

— Arról meg vagyok győződve.

— Nos tehát, akkor nem utazunk el Kassára.

— Hát hova?

— Egyelőre Pesten maradunk!

Második fejezet.

Mily ellentét!

Buda és Pest! Két testvérváros, hatalmas folyó választja el és mégis mily nagy különség az élet és mozgalomban. Pesten örömárban uszik a lakosság, Budán mély csend honol; Pesten átszellemült a nép, Budán komoly és aggodalmas. A balparton lobog a nemzetiszinü lobogó, a jobboldalon a feketesárga szint lengeti a szellő; Pesten a magyarok vannak együtt, Budán bérencz osztrák zsoldosok. Amott a szabadság, emitt a zsarnokság szelleme.

A főhadiszállás azt parancsolta, hogy Buda várát folyton megszállva tartsák az osztrákok. A haderejök állt a következőkből: 1 zászlóalj Vilmos főherczeg gyalogság, 1 zászlóalj varasdi határőrök, 4 század bánáti német határőrök, 1 század János dragonyosok, 70 utász, 9 árkász, 150 tüzér, a gróf Latour nevét viselő gyalogezred száz embere az ágyuk kiszolgálására. Összesen 4500 fő. A budai szertárban 200 ágyu volt, de ebből csak 74 volt használható. A várparancsnok Hentzi tábornok, a csapatok parancsnoka Alnoch ezredes, Cherpin őrnagy tüzérségi-főnök és mérnökkari főnökök Pollini és Gorini századosok voltak.

A várban élénk nyüzsgés uralkodott.

A vén Buda fenségesen emelkedik ki s magaslaton lábai alatt a hömpölygő Dunával. A vártól északnyugatra a Svábhegy, délre pedig a Szt.-Gellérthegy fekeznek. Ezek közt feküsznek a Rácz, Krisztina és Vizivárosok.

A szabadságharczunk kezdetén Budát Windischgrätz szállta meg és ugy mint Prágában és Schanbrunnban, Budán is volt neki a királyi várban helyőrsége. Hentzi tábornok vette most át e helyet. A sánczokat kijavitották, a várfalat porondzsákok által magasabbra emelteték. A várkert terraszszait a gyalogság számára védelmi állapotba helyezték. Az ott levő kijáratokat eltorlaszolták és czölöpzetek által védhető állapotba hozták. A láncz hidat Clark mérnök Hentzi parancsára járhatlanná tétette és a budai ballácz alá a hidoszlop és a láncz kamara között négy aknát helyeztetett el, hogy a hidat szükség esetén a levegőbe lehessen rüpiteni. A hajóhidat már régen felégették.

A hangulat tehát a vár körüli városrészekben nyomott volt. A nép titokban irigykedve pillantott át a pesti oldalon levő ujjongókra, hol Aulich tábornok kiáltványát nagy lelkesedéssel olvasták.

Nehány nap mult el.

Paulina teljes visszavonultságban élt Frigyes anyjánál. Agnes asszony — igy nevezzük az öreg asszonyt — egy budai polgárembernek volt özvegye. Kis vagyonkát és házat hagyott hátra, mely ép elég volt, hogy az özvegy fiait felnevelje.

Frigyes előre értesité anyját Paulina jöveteléről, Agnes asszony tehát előzékenyen fogadta a fiatal leányt. Ugy beczézte, mintha leánya lett volna. Paulina tehát boldognak érezte magát uj otthonában. Elárasztotta a jó öregasszonyt szeretetreméltóságának minden jeleivel, akárcsak a szerető gyermek anyját.

Egy délutánon egymás mellett ültek. Paulina elmondta az oláhok kegyetlenkedéseit, kik nem tekintve, hogy magyarok-e vagy szászok, sorra öldöstek le mindenkit. Aztán leirta házuk pusztulását, a füstölgő üszköket és kiálló romokat, s mindezeket oly élénk színekkel festette, hogy Agnes asszony elérzékenyült és könyei omlottak szeméből.

— Ki hitte volna, hogy ily végzetes, nehéz időket fogunk megérni. Megöregedtem. és vénségemre ennyi keserüséget kell átélnem!

— Atyám megjósolta, hogy igy lesz.

— A legszomorubb az, hogy a vihar ép szegény hazánkat éri. Szegény Magyarország! Mennyit fogsz még szenvedni? Bár férjem bevándorolt német volt, én mégis magyar érzelmü vagyok, mert itt születtem Budán. Az én Frigyes fiam — fájdalom — az osztrákokhoz állott be mint katonaorvos, hogy mi vitte rá, nem tudom. Hiszen ismeri fiamat?

Paulina megfogta az öreg asszony kezét, hevesen megszoritá és ajkaihoz emelte.

— Nehány hónapja csak, de azt hiszem, hogy évek óta ismerjük egymást. Frigyes talán elmondta, hogy miképen ismerkedtünk meg?

— Igen, emlékszem rá, mikor Erdélyben volt…

— És ekkor mentette meg atyám életét egy medvevadászaton. Már az első pillanatban vonzódtam hozzá és a hála érzetéhez benső, forró vonzalom járult.

Agnes asszony az elpirult leányzót kebléhez szoritá és suttogá:

— Isten a tanum, hogy már most is ugy szeretem, mintha leányom volna.

— Leánya!? kiáltá Paulina fájdalmasan, ah, hisz akkor anyámnak nevezhetem!

— Ki tiltja meg? Persze azt nem tudja, hogy a női sziveknél mit jelent ez a szó „anyám,“ nem elég gyakran halljuk; kéjjel remegteti meg a keblet, s ha a beszélő ajak sokáig néma is, e szó visszhangja sokáig cseng a szivben.

Egymást átölelték.

E pillanatban két kar fogta körül öket.

Frigyes volt, ki észrevétlenül lépett be. Anya és a leány könyek közt tekintettek rája. Megcsókolta édes anyját és mondá:

— Megengedi, drága Paulina, hogy anyám jelenlétében az első csókot leheljem biborajakára.

— Az ég áldása legyen rajtatok! mondá Agnes asszony, miközben a fiatalok ajkain elcsattant az első csók, s a pillanatnyi érintkezés tüze forrón futotta át idegeiket.

Agnes asszony a fiatalok közt foglalt helyet és hallgatta beszédöket.

Paulina barátnőjére gondolt.

— A jó Gizella most bizonyára Kassa felé van utban.

— Nehezen tudta magát elhatározni, mondá Frigyes, bizonyára fontos okai lehettek.

— Nem ismerem titkait, viszonzá Paulina, jólehet évek óta vagyok vele ismeretségben, még se ismerem egészen.

Ezután beszéltek politikáról és annak esélyeiről.

Este a fiatal embernek távoznia kellett.

— Ismét mégysz? mondá az anyja, ki tudja mikor látlak viszont.

— Ha valami közbe nem jön, akkor a napokban. Most egy kórházat rendezünk be és ott sok a dolgom. Arra el lehet készülve, hogy hosszabb ideig nem lát, mert ha a honvédek a támadást megkezdik, akkor nem mehetek ki egy lépést se.

A nők e szomoru hirre panaszkodni kezdtek és Frigyes felhasználva minden ékesszólását, vigasztalni igyekezte öket. Ezzel elbucsuzott kedveseitől és a várba sietett.

Másnap reggel a következő német nyelvü hirdetményt függesztette ki Hentzi:

„Az április 14-iki függetlenségi határozat szerint most már magyar köztársaság Irányi Dánielt kormánybiztosnak nevezte Buda és Pestre, s felszólitott minden hatóságot, hogy feltétlenül engedelmeskedni tartoznak neki. En mint Buda város és várparancsnoka indittatva érzem magamat, valamennyi hatóságot, és az összes lakosokat komolyan figyelmeztetni, hogy a lázadó főnökök (rebellen chefs) áruló rendeletére ne hajtsanak, hanem azonnal mint hü polgárok a fényes császári és királyi zászló alá jöjjenek, s szakitsanak meg minden összeköttetést a magyar republikánus párttal.

Azok, ki parancsom ellenére mégis merészelnének átpártolni, kimélet nélkül e bünükért halállal lakolnak.

Kelt Budán, 1849. április 30. a k. és k. városi és várparancsnokságtól. Hentzi s. k. tábornok.“

Hogy az ily önhitt, gyalázatos felhivásra senki se hederitett, azt a közel napok igazolni fogják.

Harmadik fejezet.

A zivatar, mely a két város fölé nehezedett, mindinkább közeledett. A távolból tompa moraj hallatszott, a sötét láthatáron villámok czikkáztak, s a vihar mármár kitörni készült teljes borzasztóságában.

Vitéz honvédeink Komáromnál ápr. 26-án a Duna jobb partjára mentek át és egy erős ütközetben Simonich hadtestét Győr felé visszanyomták. Az I. hadtest Nagy Sándor tábornok vezetése alatt, a XV. hadosztály Kmetty György tábornok vezérlete alatt és a II. hadtest (Aulich) Pesten alól a Dunán átkeltek és Buda felé nyomultak előre. A III. hadtest (Knézich) a Krisztinavárostól egész O-Budáig foglalt állást.

Május 4-én reggel nagy csend uralkodott. A hegyláncz pompásan vette körül a várat. Mintegy zöld öv fogta körül a természet Mátyás ősi várát. A távolban az erdők lombjai busán integettek, a hegyoldalon zöldelő szőlőtők pompáztak, halk tavaszi szellő suhan végig a kerteken és erdökön. De nem sokáig tart e csend, mert Kmetty hadosztálya 10 órakor a vár felé közeledik. Az ostromlók közepén a városmajorban Görgey Arthur ütötte fel főhadiszállását. A magyar hadoszlop zöme 1/2 12 órakor a császár-fürdőnél megállott és a 10. éz 33. zászlóalj két hatfontos ágyuval a Viziváros főutczáján nyomult előre. Az előbbit Kmetty személyesen vezényelte. Megrohanták az utczát elzáró czölöpöket és torlaszokat. A várbástyáról kartácscsal fogadták. A 10. zászlóalj szétveretett és egy része a házakba vonult s onnét folytatta a tüzelést. (Folytatjuk.)

Felelős szerkesztő: Ries Lajos.
Főmunkatárs: Ladányi Béla.

HIRDETÉSEK.

Akácz!

Tagbavaló és kugelakáczok ölnél magasabbak 1 méternyi koronával drb. 25—70 kr. 100 drb. 20—60 frtjával kapható Szoták Ferenczné Bkő-Váralján. 352 8—3

Legujabb divat

szerint legrövidebb idő alatt ruha-szabászatot és varrást **olcsón, könnyen fölfogható** módszer után tanit és egyszersmint női ruhákat készit **gyorsan** és **olcsó áron**

Fischer Róza

361 2—3 főutcza 51. sz. I. emelet.

A legutóbbi töltésü friss ásványvizek

megérkeztek és kaphatók

230—36 Vizy Domonkos

füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete Kassán, főutcza 53. sz.

A szlatvini savanyuviz főraktára.

2598. h. sz. 1893. 355 3—3

Árverési hirdetmény.

A néhai **Fekete Istvánné** szül. Adaskovics Terézia hagyatékához tartozó **Kassán, a mészáros-utczában 48. sz. a. fekvő emeletes ház** s az ahhoz tartozó telek az

1893. október 26-án d. e. 9 órakor

hivatalos irodámban tartandó nyilvános **árverésen** a legtöbbet igérőnek — azonban csakis a 15045 frtnyi becsaron felül — eladatni fog, mely árverésre a venni szándékozók meghivatnak azzal, hogy mindegyik árverelő 1500 frtnyi bánatpénzt letenni tartozik és hogy a közelebbi feltételek nálam megtudhatók.

Kassán, 1893. október 12.

Dr. Offenheimer Gyula,
kir. közjegyző.

„LE GRIFFON“

a legjobb valódi franczia szivarka-papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 14—150

Friss és tiszta vidéki vaj

nagyobb mennyiségben direkt a termelőktől állandó vételre kerestetik. Ajánlatok a Kassai Szemle czim alatt Kassára kéretnek. 360 2—2

Kozák G. E.

szállitó és bizományi üzletirodája a mai naptól november 2-áig ideiglenesen malom-utcza 354 3—5

az Európa-szálló első em. 14. ajtó

alatt van, a miről t. ügyfeleimet tisztelettel értesitem.

Nagy szőnyeg-eladás.

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy **az őszi és téli idényre**

nagyszerü külön osztály szőnyeg-, függöny- és butorkelme-raktárunkat tetemesen megnagyobbitottuk.

Kedvező és nagy zárlataink által, **elsőrendü gyárakkal,** azon kedvező helyzetben vagyunk, valamennyi czikket **szerfelett mérsékelt árakon** eladhatni. **Szobák bevonására különösen ajánlhatjuk:**

Valódi brüsseli szőnyegeket | Valódi axminiszter szőnyegeket | Valódi angol velour szőnyegeket | Valódi hollandi szőnyegeket

Ezenkivül dus raktár következőkből:

Valódi perzsa és smyrna szőnyegekből.

Szalonszőnyegek	Ebédlő-szőnyegek	Futószőnyegek	Cocos futók
Lábtörlők	Ágyszőnyegek	Angoraszőnyegek	Ágy- és asztalteritők
Flanellteritok	Divánteritők	Csipke és szövetfüggönyök	Portiéres
Vitrage	Peluche teritők	Uti takarók	Lambrequins

248 26—30

Tisztelettel **Széman Testvérek.**

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, péntek 1893. évi október 20. 120. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Voglö Bécs: Eckstein Bernát ürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

A parvenu!

Ez a rengeteg párt, a „nemzeti“, nagyon el van keseredve. Es méltán. Fölveszi a „nemzeti“ czimet, és a nemzet föl sem veszi őt, a mely nagy méltánytalanság ha elkeseriti e koránt sem spekuláló pártot: értjük. Azt is értjük, ha a hazafias nagy elkeseredés nem mer a nemzet ellen nyilvánulni, mert lehet, hogy a „nemzeti“ czég akkor csak az üres párthelyiség kapuja felett fityegne, hanem nyilvánul a nemzeti kormány ellen, a mely nemzeti kormány nem nemzeti pártot jelentvén, nem Apponyi Albert grófot ismeri el fejének, és ez Kaas Ivor báró urnak nagyon fáj. El is nevezte már Wekerlét: „p e r v e n u-“nek. Aki még csak nem is báró ?! Hogy mer ez az [illegible]ber miniszterelnök lenni ? !

Nagyon dühösek rá a nemzeti méltóságos urak. Kezdik magukat beleképzelni a Tisza érába, mikor Tiszára voltak dühösek. Aztán dühösek lettek Szapárira. Most Wekerlére dühösek. Kezd már Wekerle is zsarnokká és honárulóvá lenni, mint amilyen Tisza volt s ami Wekerlére nézve aligha valami szégyelni valót képez, habár ő is abban a bünben leledzik, hogy utjában áll Apponyinak és a rengeteg párt miniszterjelöltjeinek, kik a multkor ugy mutatták be magukat Budapest fővárosa közönségének, hogy egy nyitott kocsi hátulsó ülésén ült Beöthy Ákos, mellette Horánszky, Apponyi meg az ölükben. Igy hajtattak a városon végig. Es ez tény.

Hanem ami a nagy nemzeti bárót, Kaas Ivort Wekerle, a p a r v e n u miniszterelnök ellen legujabban elkeseriti, nem más, mint a kutatás a „Pesti Napló“ szerkesztőségében, valami lopott tárgy után. Nem hiszszük ugyan, hogy e kutatást Wekerle rendelte el, avagy csak tudott is róla, ám de nem azért áll a nemzeti gróf és nemzeti báró utjában, hogy minden lépten-nyomon bele ne ütközzenek.

Mi volna más ez a kutatás egy oly szent helyen, mint a „P. N.“ szerkesztősége, ha nem merénylet a haza, a sajtó és a népszabadság ellen: miután, hogy a szabadsajtónak a lopás is szabad. Ez ugyan nincs törvényeinkben megirva, nem is tud róla senki, de ha a „P. N.“ a sajtószabadságot igy fogja föl, az legalább is érdekes. Ha eltörülték a régi kuriai jogokat, ha Sobri Jóskát azért nem tudták elfogni, mert állitólag gróf volt és kuriájába menekült, hát a sajtó Sobri Jóskáinak a számára kuriák gyanánt kell fölállitani a szerkesztőségeket. Ime a nemzeti gróf és báró hivatalos lapjának az ő nemzeti óhajtása.

Még a fő-főszerkesztő fiókját is feltörette a vizsgáló biró, noha a kulcs a főszerkesztő zsebében volt. Igaz ugyan, hogy a legfőbb szerkesztő, a kulcsot a vizsgáló birónak vonakodott átadni. Ekkor aztán: „Harmincz nemes Budára kél . . .“ Rögtön összeáll a világlap szerkesztőségéből egy deputáczió, az igazságügyi miniszterhez, hogy a biróság eljárását rögtön függeszsze föl. Hogy meg fog ettől a deputácziótól az igazságügyi miniszter ijedni. De biz a nem ijedt meg. Egyszerüen azt mondta, hogy az igazságszolgáltatás eljárását megakadályoznia joga nincs.

Hátha elkésik a „P. N.“ és a világ elvesz? kérdé a három bősz munkatárs? Hátha valaki el akar utazni, a vasutra siet, utközben pedig elfogják? De uraim! Hátha lekésem a vasutról ? A bizony könnyen meglehet, az elkéshetés azonban az igazságszolgáltatás menetét föl nem tartóztatta.

Mindazonáltal a nemzet bárója felhivást intéz az országhoz és a fiatalsághoz, hogy a p a r v e n u miniszterelnök kormánya ellen lázadjon föl, avagy legalább is oltsa ki az utczai lámpásokat, törje be az ablakokat, a hurkás boltokat s a „P. N.“ dicsőségére egyék virslit.

Mikor e sorokat irjuk, még nincs tudomásunk a nemzeti báró ezen proklamácziójának sikeréről, de azt hiszszük, hogy a virsliben e féle kár nem történt.

(—K—)

A Jókai-ünnep.

(*,*) Országszerte nagy a mozgalom, hogy annak az irónak, a ki a magyar irodalomnak 50 év óta legelső munkása, a ki örök időkre terjedő munkásságával nemzetünknek a külföld előtt is oly nagy fényt szerzett, a kinek munkáiból sokan fokozott mérvben tanultunk a haza iránt lelkesülni már ifjabb korunkban: 50 é v i i r ó i m ü k ö d é s e méltóképen ünnepeltessék meg.

J ó k a i M ó r r ó l szólunk, a nemzet koszorus regényirójáról.

Nincs, nem lehet igazán érző magyar ember, a kinek szive meg ne dobbanna, ha arra gondol: mily szellemi kincsekkel gazdagitotta irodalmunkat ez az egyetlen ember. Bátran el lehet mondani, hogy ha rajta kivül más irónk nincs, a ki a regényirással foglalkozik: ő e g y m a g a képes lett volna regényirodalmunkat a mai fejlettebb szinvonalra felemelni.

Az ujabb időben vannak mások is (igy hogy csupán Beniczkynét emlitsem), a kik a magyar olvasó közönség figyelmét müveikkel mintegy lekötik. De hogy Jókainak mindamellett ma is legtöbb az olvasó közönsége ugy a fiatalabb nemzedék, mint a felnőttek között: azt bátran merem állitani.

Hogy is ne olvasnák ennek a bübájossággal rendelkező irónak a munkáit, kinek — mint azt egy régibb életrajz irója oly találóan jegyzi meg — „n y e l v e e g y s z e r ü e n s z é p, z e n g z e t e s, m i n t a z s o l t á r o k é.“ Hogy ne olvasnák gyönyörüséggel, mikor minden során a legtisztább magyarság ömlik el, olyan, a melyet eddig tul nem haladott senki, s a mely példányképül fog szolgálni mindenkor — még a jövő nemzedék előtt is!

Ilyen irót egy nemzetnek meg kell becsülni. Ilyen iró félszázados müködését valóban érdemes jubilálni.

De nem is lehet mondani, hogy nemzete ez iránt a kiváló iró iránt hálátlan lenne. Mint már fentebb emlitém, országszerte megindult a mozgalom az iránt, hogy legnagyobb élő irónk 50 éves munkássága méltóképen ünnepeltessék meg.

Csak a legközelebbi napokban Budapest főváros közönsége volt az, a mely bebizonyitotta: mily nagy jelentőséggel birónak tartja a jubilálandó iró minél nagyobb fénynyel s minél eklatánsabb módon való megünnepeltetését. Maga a tudományos akadémia elnöke B. E ö t v ö s L o r á n d áll annak a bizottságnak az élén, mely ezt az ügyet kezébe vette. S hogy nem merő platonikus ünnepeltetés kiván lenni az, a mit ez a bizottság rendez, hogy nem csupán üres tömjénezéssel akar az iró nagy érdemeinek méltatásán átsurranni: bizonyitja az a körülmény, hogy e hó 11-én tartott ülésében oly inditványt emelt határozattá, a minőre Magyarországon ez

TARCZA.

—

A gavallér.

Egy magyar szinésznő: nevezzük Jankának, tehetsége és szorgalma daczára sem vihette itthon többre minthogy a kritika jeles vidéki szinésznői czimmel tisztelte meg.

Becsvágya többre sarkalta, küzdött az elismerés babérjáért, de hasztalan.

Kiment külföldre müvészi körutra s már az első fellépése fényes jövőt biztositott számára.

Hangját, játékát istenitették.

Egy ilyen sikerdus este után a szinházból lakása felé ment s az uton hirtelen eső lepte meg.

Egy kapu alá állt s várta, hogy vagy az eső megszünik, vagy vetődik arra egy kocsi, melyen lakására hajtathat.

Várta, de hiába, sem az eső nem szünt, sem kocsi, sem senki sem jött arra.

Epen azon tépelődött, hogy mitévő legyen, midőn egy gazdag ruháju livrés inas lépett hozzá

Levett kalappal tiszteletteljesen köszönté s elmondta, hogy ura küldi s felajánlja neki kocsiját.

— Ki az ura ? — kérdé a szinésznő nem igen nyájas hangon.

— Nem hatalmazott fél nevét megmondani — felelé az inas — a kocsi itt áll, tessék igénybe venni.

A szinésznő czipőcskéi át voltak ázva és kissé didergett is, kezével elutasitólag intett, de a szolga nem tágitott s alázatos hangon mondá:

— Kisasszony, uram nem vár e kis szivességért köszönetet, az eső mindinkább zuhog, a lég nagyon lehült, saját egészségéért foglalja el a kocsit.

A szinésznő ingadozott

— Ura a kocsiban van ? — kérdé.

— Nincs. A kocsi üres.

A szinésznő elfogadta a kocsit s anélkül, hogy köszönetet mondott volna, lakása előtt kiugrott a kényelmes bársony párnák közül.

Másnap, amint a szinházból kijött, ismét ott állt a négy szürkés fogat, s az előzékeny inas ujra felajánlotta.

A szinésznő előbb nézett, de minthogy sokan körülvették, besurrant a kocsiba s elrobogott.

Igy ment ez azután minden este.

Janka kezdte kutatni titokzatos gavallért.

Hiszen azok a müpártoló barátok, bár hacsak egy tapssal, egy szál virággal adták is jelét hódolatuknak, nem szokták magukat homályba burkolni, söt nagyon is felismertetik magukat, nagyon is megkövetelik a hálát.

Janka kutatta a szinházban, a szinházon kivül, de hasztalan.

Jankának utólsóelötti felléptét hirdették és szinte biztosra vette, hogy a titokzatos gavallér most leveti ingoknitóját s beállit a köszönetért.

Csalódott.

Elhagyta a várost s még sem tudta, ki volt a négy szürke tulajdonosa.

Jól esett neki.

Először találkozott olyan emberrel, a ki önzetlen gavallér.

Mily nagy volt azonban Janka bámulata, midőn egy más városban, a hol vendégszereplését megkezdte, az előadás után ott állt a szinház előtt az ismert fogat, az előzékeny inas.

Szinte örömmel ugrott a kocsiba.

Számtalanszor ajkán volt a kérdés

— Ki a gazdája ? Mondja meg tudni akarom!

De csak nem fog szóbeszédbe ereszkedni az inassal!

Janka tizenöt városban lépett föl; vendégszereplése négy hónapot vett igénybe s ez időtartam alatt a négy szürkés fogat, az előzékeny inas mindenhová követte, mindenhol rendelkezésére állt.

Szinte megszokták már a müvésznőt ugy tekinteni, mint a ki saját fogatot tart s azt minden hová magával viszi.

Janka maga is megszokta sajátjának tekinteni, s fájó szivvel gondolt arra, a midőn csak vége fog szakadni az ismeretlen gavallér gyöngédségének.

Drezda volt az utolsó állomás vendégszereplésében, s már ott is a legutolsó felléptét hirdették. Janko sallangos, fényes szinpadi ruháit csomagolta s örömmel gondolt a visszatérésre hazájába szüleihez.

Czélját elérte, hirneve meg van alapitva, majd otthonra talál ő is azon csarnokban, mit a nemzet a müvészetnek emelt, mit idegenek sokszor érdemetlenül bitorolnak.

Hazatér szülei karjaiba.

E gondolatok közepett nem kis helyet foglalt el a titokzatos gavallér.

Nem akarja ismeretlenül elhagyni, anélkül, hogy meg ne köszönje iránta tanusitott figyelmét.

Szoba ajtaján kopogás hallatszott.

Janka megrezzent.

Egy elegáns külsejü, nagy szakállu, szép szőke fiatal ember állt előtte.

— Én B. márki vagyok, — szólt — harmincz éves, az angol vasutak vezérigazgatója, évi jövedelmem háromszázezer márka. Nincsen senkim, nincsen senki iránt semminemü kötelezettségem, nézzen meg jól a kisasszony, ha tetszését megnyerem, ime, fogadja el kezemet, szivemet!

Janka szótlanul bámult maga elé s csak szünet mulva eszmélt fel meglepetésből.

— A négy szürkés fogat tulajdonosa — mondá magában s aztán, mintha egy régi jó ismerőssel ta-

ideig még nem volt példa s a mely a magyar nemzet tekintélyét a külföld szemében is emelni fogja.

A „határozati inditvány“ ugyanis igy szól:

„Határozza el a bizottság, hogy Jókai 50 éves irói jubileuma alkalmából összes müveinek diszes kiadását fogja létrehozni, ezzel remélvén egyrészt az ünneplendőnek a legtisztább örömet szerezni, másrészt az ő nemzetünk javára kifejtett nagy tevékenységének maradandó emléket állitani. A diszkiadás egyes példányának árát 200 frtban állapitván meg, forduljon a bizottság hazánk lelkes testületeihez és egyesekhez előjegyzések végett, ugy, hogy azoknak alapján az ünnepelt szerzőnek mintegy a nemzet tiszteletdijául 100,000 frtot ajánlhasson fel.“

Ezt a maga nemében páratlan határozatot a „Jókai jubileumot rendező nagy bizottság“ a jövő év január 6-ikáig kivánja megvalósitatni, azon napig t. i. a mely napon az ünnepély a főváros kebelében meg fog tartatni. Ugyanez a bizottság ezenfelül felhivja az ország mindazon testületeit és hatóságait, a melyek ünnepelni szándékoznak Jókait, hogy küldötteik képviseletében vegyenek részt a január 6iki ünnepélyen, — s ez uton mutassák ki a nagy iró irányában tanusitott elismerésük impozáns megnyilatkoztatását.

Mint tudjuk, a vidék nagyobb, sőt itt-ott kisebb városai, már is kezdik ünnepeltetés tárgyává tenni Jókait. Egyik egy, másik másféleképen igyekszik kifejezést adni a magyar regényiró-király iránti rokonszenvének. Csak egy városról nem hallottunk még semmit, hogy tenni akarna e részben valamit. Ez a város pedig Kassa; az a Kassa, a melynek Jókai egy időben országos képviselője is volt s a mely tehát e czimen is sokkal közelebb áll Jókaihoz sok más városnál. — Igaz, Jókainak a nimbusa az utóbbi időben kissé megcsökkent Kassán; megcsökkent pedig épen a miatt: mivel ő ezt a várost az országgyülésen politikailag is képviselte. — De hát azért azt hiszszük, hogy azok, a kik őt innen — mint pólitikust — kibuktatták, az ország időszerinti legnagyobb irója ellenében nem fognak indokolatlan ellenszenvet tanusitani.

A viszonyok ily állása mellett talán legczélszerübb volna, ha az e tekintetbeni kezdeményezést az „irodalmi társaság“ venné a kezébe. Igy eleje lenne véve minden pártszinezet szerint való torzsalkodásnak, mert ez a társaság nem képvisel semmiféle más pártot, csak az irodalmat. Jókai különben is tiszteletbeli tagja már az „irodalmi társaságnak;“ s igy ennek a diszes körnek csak dicsőségére válnék, ha tiszteletbeli tagja irányában, ki egyszersmind az ország első élő irója, ily tett létrehozatala által róná le kegyeletének adóját.

Az eszme érdemes arra, hogy azzal az „irodalmi társaság“ foglalkozzék. Idő még van 1894. január 6-ikáig; addig sok mindent meg lehet valósitani, csak akarat s kitartás kivántatik hozzá.

Szégyen legyen Kassára, ha a Jókait ünneplő városok sorából kitalálna maradni! Dicsőség ellenben, ha azokkal szemben felveszi a versenyt!

Ujdonságok.

Az uj hadtestparancsnok, Mádi Kovács György, ki pár évvel ezelőtt, mint a 27. sz. gyaloghadosztály parancsnoka állomásozott Kassán s igy eléggé ismeretes és rokonszenves egyéniség városunkban, e napokban foglalja el uj állomáshelyét. Hogy a kassai hadtest uj parancsnoka nem csak a legfelsőbb körökben kedvelt egyéniség, hanem illő népszerüségnek örvend amerre csak megfordult, élénken bizonyitja az „Egri Hiradó“ tegnap érkezett száma, mely uj hadtestparancsnokunkról a következőket irja: „Mádi Kovács György, az uj hadtestparancsnok, nem ismeretlen Egerben. Gyakran fordult meg városunkban, mint honvéddandárnok s éveken át Zsendovics kanonok vendége volt. Javakorbeli magyar ember, 54 éves sincs. A legképzettebb katonák egyike s épen ezért lett ismét visszahelyezve a közös hadsereg szolgálatába, s mint altábornagy Bécsbe, most pedig az egyik legfontosabb stratégiai pontra Kassára.“

A kassai hadtest parancsnoki teendőit Uexküll-Ghyllenband gróf távozása után s Mádi Kovács altábornagy megérkeztéig pákosi Paxy Károly altábornagy látja el.

Szieber Ede kassai tankerületi főigazgatót a vallás és közoktatásügyi miniszter az 1893/94. tanévre eperjesi felekezeti (ág. ev.) főgimnázium meglátogatásával bizta meg.

Jókai ünneplése. A lapunk második helyén álló czikk, melyre külön felhivjuk olvasóink figyelmét, körülményesen foglalkozik hazánk legnagyobb élő költőjének jubileumi ünnepével s azzal a megmagyarázhatatlan indolenciával, melylyel mi kassaiak várjuk a jubileum idejének érkezését. Nem az első szavunk ez. Felhivásunk már többször eredménytelen maradt, hacsak a diszpolgárságot nem tekintjük eredménynek. Jókait Kassa — ugy látszik — nem akarja ünnepelni. Szinte hihetetlennek tünik fel, de eddig semmi sem szól e feltevés ellen. Ugyancsak elmondhatjuk a vezérczikkiróval: „Szégyen legyen Kassára, ha a Jókait ünneplő városok sorából ki találna maradni!“

A jászói prépost utja. Benedek Ferencz az uj jászói prépost az elmult napokban felkereste Nagyváradon Schlauch Lőrincz biborost, kinek pár napig vendége volt, majd a Bodrogközön tett látogatást. Meglátogatta a leleszi konventet, Király-Helmeczet és az egész vidéket. Leleszről 16-án Budapestre utazott el a prelátus, hogy a 19-én tartott audienczián ő felsége elé járulhasson s megköszönhesse legkegyelmesebb kineveztetését. Az audienczia tegnap történt meg.

Áthelyezés. Nyékhegyi Lothár dr. szvidniki kir. járásbirósági albiró ugyane minőségben Kassára helyeztetett át.

Az „Otthon“ estélye. A kassai hirlapirók vasárnap házi estélyt rendeznek saját körhelyiségükben a megalakulási örömére.

A kassai hirlapirók „otthona“ szerdán este a Fodor-féle Erzsébet-szállodában közgyülést tartott, melyen az e czélra kiküldött bizottság által előterjesztett alapszabályokat fogadták el némi módositással. A végleges szövegezés megejtése végett még egy bizottság küldetett ki. Nagyobb vitát keltett a 13 rendes és 2 póttagból álló becsületbiróság kérdése mely nemcsak a tagok hirlapirói működéséből kifolyó becsületbeli ügyekben van hivatva dönteni, esetleg méltányos esetekben erkölcsi támogatást nyujtani, hanem idegenek felkérésére is szerepelhet, mint pártatlan biróság.

A kassai dalkör, mint a hazafias dalmüvészet buzgó ültőrője s terjesztője, ismert programmjához hiven, szezonját f. é. november 4-én, a Schalkház disztermében rendezendő dalestélylyel nyitja meg. Erdekesen változatos s magasabb zenei müizlésnek megfelelő müsora a következő: 1. Honfidal. Zimay L-től. Előadja a dalkör teljes kara 2. „Csókon szerzett vőlegény“ operettből románcz a „Hárfás fiu“ zenekisérettel. A „Köny“ Gumberttől, előadja Belius József a dalkedveltségü tenórista s a kassai dalkör müködő tagja. 3. Népdalok. Előadja a kör teljes kara. 4. Esti dal. Abt-tól (solo-quartet.) előadja Belius József, Goldberg, Stroh és Willnrotter Henrik urak, a kör müködő-tagjai. 5. Nem tudom én mi a bajom. Teljes kar. 6. Az én szerelmem. Tern. K-tól. Teljes kar. 7. Katonai kar, „Faust“ czimü operából, zongora kisérettel, előadja a dalkör teljes kara. A dalkör pártoló tagjai tiszteletteel értesittetnek, hogy szabad jegyeiket, kezeiknél levő nyugták felmutatása mellett, Kriegerbek Ferencz urnál mint a kör pénztárnokánál, ennek főutczai czukrászdahelyiségében, f. hó 23-ától s este a pénztárnál átvehetik. Belépti dij 60. kr.

A zsadányi tüznél nagy szolgálatokat tett kassai tüzoltóság érdemeinek elismeréséül és buzgalmának méltányolásául Zichy Rezsőné grófnő 100 frtot adományozott a helybeli tüzoltóegyesület alapja javára.

Tüz Koksómindszenten. Koksómindszenten e napokban az egyik ház udvaran tüz ütött ki s a hirtelen alkalmazott mentési munkálatok ellenére nagy mennyiségü gabonanemü égett oda. A kár igen nagy Biztositva semmi se volt.

A drágasági pótlékot, melyet a városi közgyülés a közkórházi tisztviselők javára megszavazott, a belügyminiszter rendeletileg jóvá hagyta. Most már csak a városi tisztviselők várják türelmetlenül méltányos igényeik kielégitését, melyet a helybeli nagy s mindinkább fokozódó drágaság alaposan megokol.

Magyarország mükincsei czimü remek kiállitásu diszmunka kiadását tervezi a budapesti „Műbarátok köre“, mely irodalom és müpártoló működésének eddig is nagyon sok jelét adta különösen kiadványaiban. A remek diszmü, melynek költségei sok ezer forintra rugnak, kiterjeszkedik valamennyi mübecscsel biró emlékre s ép ezért járt itt e napokban a műbarátok körének megbizásából Radisics Jenő az országos ipar müvészeti muzeum igazgatója, hogy a kassai és kassavidéki müemlékek felvétele ügyében Myskovszky Viktorral, a jeles archeologussal tárgyaljon.

Az adóhátralékosokat figyelmezteti a polgármester, hogy a folyó évi adónak negyedik részletét november 15-ig fizessék be, mert ellenkező esetben a végrehajtó fogja kezelni ügyüket.

Szőlőbirtokosok figyelmébe. A földmivelésügyi miniszter hirdeti, hogy a kiknek szőlőoltványokra van szükségük, vagy akár eladásra szánt készületük van, egy erre szolgáló bejelentési iven jelentsék be a mennyiséget s ő ezt egy hirdetés utján fogja közzé tenni a szőlőbirtokosok érdekében. Ily bejelentési ivek kaphatók Kassán Máriássy Antal filloxéra felügyelőnél, teljesen dijtalanul, valamint a megyebeli gazdasági egyesületnél is.

Szállitások. A m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége 1893. október 13. 28395. sz. a. az 1894. évre szükségelt anyagok 1893. novemb. 15. M. kir. államvasutak gépgyára 1893. október 10. 22115. sz. a. a gyárak 1894. évi anyagszükséglet kimutatása előzetes tájékozásul megküldetik. Tarczali kir. vincziiskola 1893. október 13. 4000 darab 6·6 méter hosszu és 45 cm. átmérőtü, vagy 16000 darab 1.65 méter hosszu lécz vagy fenyőrud 1893. november 15.

A bártfai vasut folytatása. A keresk. kedelemügyi miniszter Bornemisza Adám országgy. képviselő, dr. Piufsich Frigyes ügyvéd és Toperczer Albert bártfai takarékpénztári igazgatónak, az eperjes-bártfai h. é. vasut Bártfa állomásától Hosszurét, Zboró, Komlósa és Becheró községek határain át Konieczna felé az ország határáig vezetendő h. é. vasutvonalra mult évben megadott előmunkálati engedélyt a lejárattól számitott további egy évre meghosszabbitotta, miután azt eddig még be nem fejezhették. Igy majd csak lesz ebből is valami.

A filloxera Szepsiben. A borivók pusztitó réme megjelent már Szepsiben is. Eddig még kimélte a szepsividéki szőlőket. Most már oda is megérkezett a veszedelem. A következő hivatalos hirdetést olvassuk: „Abauj-Tornavármegye Szepsi község szőlőiben a filloxera jelenléte megállapittatván, a nevezett község határát a földmüvelésügyi miniszter zár alá helyezte.“

Gyerünk postásoknak. A kereskedelmi miniszter 108 posta- és távirda-gyakornokjelölti állásra pályázatot nyit. Pályázhatnak középiskolát végzett ifjak, kik a 18-ik évet betöltötték, ez év november 10-ig, lakhelyük elöljáróságа utján. A gyakornokjelöltek egy évig gyakorlatilag szolgálni, azután a 10 havi posta- és távirda-tanfolyamot hallgatni tartoznak és csak ezután lesznek posta- és távirda gyakornokokká kinevezve 500, illetve 400 frt évi segélydijjal.

Népesedési mozgalom. Szeptember havában Kassa város egészségügyi viszonyai elég kedvezők voltak. Járványszerü megbetegedés, hét tifusz esetet leszámitva, nem volt; kolera nemcsak városunkat, hanem a megyét is messze elkerülte. Az élve szülöttek száma összesen 90, kik közt 47 a fiu és 43 leánygyermek, a halottak száma 81; ezek közt 47 volt a férfi és 34 a nő.

Megszurta a feleségét. Bakay János mümalmi munkás tegnap reggel a mümalom helyiségében életveszélyesen megszurta a feleségét. Az ok, miért a brutális ember oly vadállati módon állt bosszut feleségén, az volt, hogy a szerencsétlen asszony pár perczczel késett a reggeli meghozásával. Az asszonyt rögtön elszállitották a közkórházba, a brutális férjet pedig a rendőrség vette pártfogásába s most már az ügyészség börtönében várja további sorsát.

A nyilt árkok, melyek a pesti uton és az István-uton vonulnak végig a közgyülési határozat értelmében részben ki fognak betoniroztatni, részben czement-csatornával helyettesittetnek. Az e munkákra hirdetett pályázat e hó 28-án jár le.

A jó tej kincs minden háznál, a melyet a gondos háziasszony nagyrabecsül, mert a gondjaira bizott családtagoknak egészsége főként ez egyetlen csekélységnek látszó tápszer tisztaságától van függővé téve és a kis gyermekeknél ugyszólván életfentartó szerepet játszik, petőszinyei grófi tejkezelőség e terén itt nálunk e tekintetben jelentékeny tényező, közel egy év óta és ennek jótékeny hatása éreshetővé is vált, s hogy ez a pompás tej mennyire keresett itt, bizonyitja az a körülmény, hogy a petőszinyei uradalom tejkezelése ritka bizalommal találkozva, alig tud már eleget tenni a kereseltnek, éppen ezért figyelmébe ajánljuk közönségünknek a lapunk mai számában olvasható hirdetményt, azzal, hogy a ki e jó tejet asztalán élvezni akarja, siessen megrendelésével.

Tanügy.

Az épitő iparosok téli tanfolyama az állami ipariskolában (Budapest, VIII. ker. Népszinház-utcza 8. sz.) f. évi november hó 8-dik napján nyilik meg. A tanfolyam négy téli félévre terjed s a tanitás évenként november hó 3-dik napjától márczius hó végéig tart. Tanulókul felvétetnek a 15. élet-

---

lakozott volna. leküzdve pillanatnyi elfogultságát, csinos s szellemes társalgást kezdett.

De ez is véget ért s az angol még egyszer ismételte kérését.

— Uram, — szólt Janka nyilt őszinteséggel, — mielőtt válaszolnék s hogy azt megértse, egy kis történetet kell önnek elmondanom életemből. Atyám anyagilag tönkre jutott büszke magyar nemes. En, az egyetlen leány, nagy hajlamot éreztem a müvészethez s mielőtt színésznővé lettem, megigértem atyámnak, hogy pályám bármily körülmények közé sodor, soha az erény utjáról le nem térek s ha egyszer férjhez megyek, csak magyar emberhez megyek nőül. Fogadalmam első pontját megtartottam, a másodikat szintén meg akarom tartani. Uram, a magyar nő megtartja szavát. A magyar nőnek kiváltságos szabadalmat enged a család, nem őrzik lépését, nem kémlelik, de biznak benne, mert meg vannak győződve arról, hogy a mit igért, azt beváltja.

Az angol hidegen nézte Jankát.

— Kisasszony, tehát csupán az volna ellenvetése, azért nem akar nőmmé lenni, mert nem vagyok magyar?

— Csupán azért — szólt Janka szemlesütve.

— S ha magyar lennék, ugy nem volna akadály?

— Nem.

— Nos, kisasszony, menjen haza szüleihez, én találok módot arra nézve, hogy magyar polgár legyek s örökre uj hazámban lakjam. A mi pedig érzelmeimet illeti, az azonos lesz az önével s szeretni fogom azt a hazát, melynek ilyen leánya van.

*

Az angol beváltotta szavát.

évöket betöltött azon kömives-, ács- és kőfaragótanonczok és segédek, a kik folyékonyan és helyesen olvasni, irni és számolni tudnak, a rajzolás elemeiben jártasak és az épitő ipar terén legalább egy épitkezési időszak alatt gyakorlatilag foglalkoztak. A beiratások az intézet helyiségében október hó 20. napjától november hó 1. napjáig tartatnak. A beiratásnál előmutatandók az iskolai bizonyitványok, a munkakönyv vagy hitelesitett munkabizonyitvány, erkölcsi és orvosi bizonyitvány. A beiratási dij 2 forint, a tandij 10 frt. Levélbeli megkeresésekre az igazgatóság készséggel ad felvilágositást. Az állami ipariskola igazgatósága.

Kassai szinház.

A boszorkányvár.

— A harmadik ujdonság. —

Az idei szini szezón harmadik ujdonsága nagy és szép közönséget vonszott kedden (október 17-én) a szinházba. A páholyok s az összes földszinti ülőhelyek tömve voltak és az előadás megkezdése előtt már a zártszékekre is minden jegy elkelt.

Nem csoda. Millöckernek ezt a csinos operettjét a legszebb hirek előzték meg Kassán is. Hiszen a népszinházban rövid idő alatt valóságos kasszadarabbá lett.

A boszorkányvár zenéje csakugyan kedves muzsikális termék. Szinezése élénk, instrumentácziója mégis eléggé szolid és hijával van a szellem szertelen tulcsapongásának. Hogy nem egy könnyen játszható darab, mutatja az is, hogy a különben jeles vezetés alatt álló szinházi zenekar sem birt eléggé megbirkózni nehézségeivel.

Maga az előadás bővelkedik a legszebb szinházi sikerekben.

Ruzsinszky Ilona (Coralie szerepében) ez estén remekelt. Remek volt, mint Coralié s éneke még tán játékánál is kitünőbb. Hangja a legnagyobb könnyedséggel emelkedett a legmagasabbra s a kisasszony bámulatos gyakorlottsággal énekelte ismételten is a legtárasztóbb részleteket. A közönség hálás volt. Ujrázott, tapsolt és tombolt.

Verus szerepében Keszthelyi Ilona énekelt s örömmel konstatáljuk, hogy a kezdő müvésznő ez estén jelentékeny haladást mutatott. Az első felvonásban egy dalával oly benyomást tett, mintha hangja már magasabbra is birna emelkedni s nyert volna terjedelemben. Negyedik felvonásbeli „csak ámitás, csak számitás“ refrainü kupléját hétszer megismételtették. Frenetikus taps követte mindannyiszor. A kisasszony ma meghóditotta a közönséget. Az est második sikere az övé.

Kiss Pista és Kozma István dalai a legjobb hatással voltak mindig. Kozma tenórja a kellő határok közt mozgott, s többször frenetikus taps követte énekét. Kiss Pista pedig ma nagyobb gondot forditott ugy játékára, mint pedig énekére, mint például a Szegény Jonathánban. Hogy igen tetszett és megtapsolták vajjon kell-e emlitenünk?

Az egész operett legszebb énekrészlete az a kissé templomi dallamu hármas, melyet az estnek valóságos hősnője Ruzsinszky, Kiss és Kozma énekeltek.

Medgyessy Erzsike szintén jól játszott és elég diszkréten énekelt.

Magának a darabnak rövid tartalmát pedig a következőkben ismertetjük:

Kányavári gróf kastélyáról a vár alatti népség körében az a hir terjed el, hogy azt boszorkányok lakják. A nép éppen künn mulat, mikor András és Józsi pásztorok megjönnek a faluba a hegyek közül. A pásztorokat örömmel fogadják, de legkivált Marcsa, a ki a pásztorok gazdájának, Mihálynak leánya. Mihály ki ép előbb igérte oda leányát a gróf hopmesterének, napi foglalkozásuk felől kérdezi ki a pásztorokat. Józsi nem emliti meg, hogy imádkozni is szokott s ezért a gazda reátámad, majd meg mikor a boszorkányvárban és a boszorkányok létezésében sem akar hinni, az egész falu ellene zudul. Józsi és András visszamenekülnek a hegyek közé.

A második felvonásban Klára néni lakásán Verussal találkozunk. A boszorkány hirében álló Klára néni éjjelre távozik s a maga ruhájába Verust, az unokahugát öltözteti. A tüzhelyen valami kotyvalék forr. Nemsokára megjönnek Józsi és Andris lakást keresni. Verus, kit Klári néninek néznek, el akarja őket kergetni, de azok könyörögnek. Verus hajthatatlan. Ezalatt a szemközti várban kigyulnak az ablakok s a benn táncoló szellemek árnya el-elvonul az ablakok előtt. Andris megijed, de a Józsi kiváncsiságát ez felkölti. Azzal végződik a felvonás, hogy a pásztorok feltedezik a Klára néni megifjodását.

A harmadik felvonás a boszorkányvárban játszik, hol Kányavári a Coralie énekesnő tiszteletére éjjeli mulatságokat rendez. A mulatók elvonulása után megjelennek az ablakban Józsi és Andris, kik a boszorkányok tanyáját káprázatónak találják. Az elhagyott szobába visszajön Coralie és ott találja a pásztorokat. Coralietől András nagyon megijed, mert szellemnek képzeli, de Józsi nem fél és megtetszik Coralienek. Majd visszajönnek a mulató párok is s a pásztorok beléjük kötnek. Az affért Coralie simitja el. A felvonás egy remek látványossággal záródik, mely a parasztpásztorok megijesztésére van szánva.

A negyedik felvonásban András már a Klára néni lakásán alszik s Verus el akarja vele hitetni, hogy éjjeli kirándulása a boszorkányvárba csak álom volt. Józsi még benn maradt a várban. Ezalatt jön meg Marcsa a javasasszony házába, hogy megtudja, hol van Józsi. Andris megmondja, hogy éjjel mindketten a boszorkányvárban voltak s Józsi valószinüleg még ott maradt, Verus felszólitja Andrást, hogy menjen el Marcsával a Józsi felkeresésére.

Az ötödik felvonásban Marcsa és András fenn vannak a várban s megtalálják Józsit. Ezalatt a falu népe is betör, hogy a boszorkányokat is kikergesse. Kányavári felvilágositja a népet, hogy nem boszorkányok, hanem ő és vendégei mulatnak itt éjjelenkint. A bugris parasztok vezetője vesz magának annyi bátorságot, hogy megkérdezze azt, hogy minek örömére történik ez?

Erre Coralie sietve kijelenti, hogy az ő és Kányavári eljegyzését ünnepelték meg. Kányavári savanyu arczczal mond rá igent. Erre nyomban elhatározzák az esküvő megtartását is. Miután pedig a példa ragadós, Józsi elveszi Marcsát, András pedig Verust. Az esküvőt együtt tartják meg, ha igaz, de már csak a függöny mögött.

Ez nagyjában a Millöcker operettjének a meséje.

Az előadása itteni premiérje alkalmával a legöszhangzatosabb, kiállitása pedig a mi szerény eszközeink mellett pazarnak mondható.

A szereplők közül a fentebb különösen felemlitetteken kivül még kiemeljük Szilágyit, Borosst és Nikó Linát, kik szükséges és sikerült epizódalakjai voltak az operettnek.

A boszorkányvár került szerdán ismét szinre szintén telt ház előtt és a legjobb előadásban. A premiéren elmondottakhoz ez alkalommal nincs mit hozzá tennünk. Az előadás ismét jó és példányszerü volt s az est hősnője és a közönség kedvencze Ruzsinszky Ilona ismét sok-sok tapsot aratott. Keszthelyi Ilona tegnapi sikere ismétlődött. A kezdő müvésznő a legjobb uton halad s mi csak gratulálhatunk előhaladásához.

Gukker.

Kassa városi szinház.

Ma pénteken, 1893. évi október hó 20-án

A lemondás.

Társadalmi szinmü. Irta Karczag Vilmos.

Személyek:

Korolán gróf	Halmai Imre
Géza, fia	Mészáros Lajos
Boldizsár báró	Szilassy I.
Pártos Elek, titkárja	Károlyi Gyula
Tuba gróf	Pesty
Herzenberg, nyugalmazott tábornok	Révy
Kovács Bálint	Nagy Gyula
Orvos	Erőss József
Özvegy báró Boldizsárné	Nikó Lina
Dorsay Irén, Korolán gróf neje	Miklóssy Ilona
Tekla, báró Boldizsár leánya	Medgyessy E.
Sarolta grófné	Erdélyi Gizella
Petőné, majorosné	Révyné
Szolga	Rákossy
Kertész	Boross Pál

Holnap szombaton, október hó 21-én

Egy millió.

Franczia vigjáték.

Kezdete 7 órakor.

CSARNOK.

Görgey Buda alatt.

— Történeti regény. —

Egykoru irók feljegyzései alapján a Kassai Szemle számára irta:

Mártonffy Imre.

(Folytatás.)

Ezalatt a két 6 fontos ágyut a főutczából kivonták és a Dunaparton állitották fel. Ezek védelme alatt a 33. zászlóalj „éljen“ kiáltással rohant előre. Midőn a támadás legjavában folyt. Görgey intézkedett, hogy a további tüzelést megszüntessék.

Egy óra volt délután.

A bécsi kapunál egy követ (parlamentair) áll. Beeresztik a várba. A várparancsnokának egy irást nyujt át. Ez a következőleg hangzik: „Tábornok! Budát a magyar sereg körülvette, és csak parancsomat várják, hogy a várat teljes erővel, ha kell élethalál harczczal bevegyék. Az ön feladata, hogy Budát hosszabb ideig tartsa meg, hiábavaló dolog. Fogadja el férfias ajánlatomat: adja meg magát! A feltételek a következők: tisztességes hadifogság, a tisztek megtarthatják oldalfegyvereiket és felszerelésüket. Az a tekintély, melyet a magyar seregben fen tartottam, az engedelmesség, melyet vaskézzel tartok, személyem iránti tisztelet, melyet eddig senki, még az osztrák se tagadott meg irántam, s melyet a következmények tanusitani is fognak, biztositanak arról, hogy becsületszavamat meg fogom tartani. Győr, Fehérvár, Komárom, Nyitra, Hamzsabég, Buda külső városrészei, az egész Vág oldala kezünk közt vannak, a várat is körülvettük, aztán az ugynevezett vár, nem is vár, és ön tábornok, megfoghatatlan módon az osztrákok iránti vak engedelmességből, Don Quixote feladatára vállalkozik, melynek gyászos végét ön mosolylyal fogadja. Es ha mindez nem inditja meg önt, inditsa meg az a gondolat, hogy ön született magyar, hogy ön nagyot vétkez a hazája ellen, ha makacsul ragaszkodik szándékához. Ha érett, megfontolt férfias elhatározása után is megmarad szándéka mellett, hogy az ugynevezett Buda várát a körmeszakadtáig védeni fogja, akkor az ön szenvedélyének kitöréseit a mi lelkesült csapataink nem veszik komolyan és harczolunk mindhalálig. Ha azonban Buda várát a végső lehelletig védi, a lánozhidat, e pompás müremeket szétrombolja, Pestet bombáztatni merészeli, honnan támadást sohase várhat, s mely tette nyiltan kimondva gyalázatosnak nevezhető — ugy ez esetben becsületszavamat adom, hogy az esetleges megvétel alkalmával az egész várőrséget kardélre hányatom és családja jövőjéről jót nem állhatok. On az ugynevezett Buda várának parancsnoka, de ön apa is és született magyar, gondolja jól meg, amit tesz — az emberiség nevében szólitom fel erre és elvárom válaszát legkésőbb ma 3 óráig délután. Ovom az alávaló, becstelen eljárástól, midőn követeinket mint rablókat feltartják az osztrák őrök és durván bánnak velük, épp ezért jelen iratomat egy osztrák tiszttel küldöm át.

Buda, 1849. május 4-én.

Görgey Arthur,
tábornok.“

A válasz, melyet Hentzi adott, a következőképen hangzott:

„Tábornok! Ön sziveskedett engem, mint Budavár parancsnokát, halaszthatatlanul felszólitani, hogy három óra alatt kapituláljak, a várat átadjam és engem a vitéz őrséggel együtt mint hadifoglyokat elvitessen. Erre csak azt válaszolom, hogy Budavára az ön hirtelen eltávozásakor ez év január 3., 4., és 5-én nem is volt vár, melyet a magyar sereg szökése en debandate eléggé igazolt; azóta azonban Buda fontos védelmi pozicziót, mely önnek ellent fog állani. Felszólitom tehát önt tábornok ur, hogy a haszontalan tüzelést azonnal szüntesse meg, mert kénytelenitve leszek, nehány nap mulva Pestet halomra lövetni, mely maga után vonja Pest rombadőlését, annál is inkább, mert már Pestről is támadtak (?) Továbbá értesitem önt, hogy nem vagyok magyar, hanem svájczi és semlegesitett osztrák; a magyar haza iránt nincsenek kötelezettségeim, s hogy családom nem fog az ön erőszakos kezei közzé kerülni, s ha meg is történnék, ez nem nyom a latba semmit, ezért utolsó szavam: Én e helyet kötelesség és becsületérzésből utolsó szál emberig megvédem; ön lesz a felelős, ha a két szép város áldozatul esik.

Hentzi, tábornok
és várparancsnok.“

Az első támadás a budai lakosság hangulatát fokozta. Görgey Hentzi válaszát véve azonnal jelt adott a lövetésre. A kis Svábhegyről a IV. körönd védütegeit csakhamar elüzték, a Kalvária-hegyről a vár ormán levő gyalogságot szoritották vissza, a Gellérthegyről egy jól irányzott lövés a főőrhelyet és a nádori raktárt gyujtotta fel és földig égette le. A magyar üteg a Gellért hegytől délkeletre állván, kényszerülve volt a visszavonulásra.

Az első ágyulövésekre egész Pest lakossága a Dunapartra sereglett össze. Lelkesen éljeneztek és egymást csókolták, ülelték örömükben. A nép pedig nem tétlenkedett, hanem dolgoztak. A kovácsok és lakatosok, bádogosok és ércöntők mind fegyvergyártással voltak elfoglalva. A szabók monturt készitettek, minden részen nagy enthusiasmussal müködtek. Ezrek állottak önkényt a nemzetiszinü lobogó alá, asszonyok és leányok száma egész légió volt. Aki ép kezü, lábu volt, fegyvert ragadott; egész Pest lázban volt.

Hentzi, hogy lelohasszza a lelkesedés tüzét este a várost két óráig bombáztatta. Mint égő meteor repültek a bombák az ártatlanokra. Ekkor 316 bomba repült a város minden részébe. Tüz sehol se keletkezett, mert a bombák nem voltak gyujtó anyaggal felszerelve.

Gizella nyugodt életet élt Pesten. Paulina távol volt tőle, önmagára volt utalva, Pesten alig ismert valakit, mindenki idegen volt előtte. Anyja egyetlen leánya kedvét kereste mindenkor, s szerette volna idegen körökbe vezetni.

Midőn a bombák bősz bömbölése lakásukig is elhatolt, ijedtükben az erősen boltozott pinczébe bujtak. Este 10 órakor a bombázás megszünt. Gizella és anyja feljöttek rejtek helyükről és aggodalmas arczczal ültek a szobában.

A szobaleány lépett be és idegent jelentett be, kinek fontos beszélni valója volt.

Gizella gyorsan felemelkedett, a leánynak meghagyta, hogy anyja mellett maradjon és a másik szobába lépett.

Alig pillantotta meg az érkezőtt, felkiáltott:

— Szent ég! Exxellencziád, személyesen?

Az idegen megcsókolta a leány kezét és suttogá:

— Csendesen, kisasszony! Ne ejtse ki nevemet, a falaknak is vannak fülei. Nehány perczig beszélhetek önnel egyedül?

Gizella bezárta az ajtókat.

(Folytatjuk.)

Szerkesztől üzenetek.

K. B. I. Igazán örvendünk, hogy két dolgozatára nyilvánitott véleményünknek igazat ad. Lehet, hogy a másoló rontott rajtuk sokat — amiat ön is vélekedik. Ha használható dolgokkal kopogtat be, bármikor szivesen látjuk.

Ujpest. Vettük; közöljük; üdvözlet!

P. K. Kassa. A monológot alkalomadtán közöljük.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

Hirdetmény.

Miután megrendeléseink **pethőszinyei tejünkre november elsejével** lejárnak, tisztelettel megkeresnük nagyrabecsült ügyfeleinket, hogy sziveskedjenek hivatalunkunk **Zajicsek Ignácznál Kassán Halász-utcza 1. sz.** az uj-megrendelésekre a **megrendelő-iveket aláirni**, a melyek ismét **egy évi időre birnak érvénynyel** és a melyek szerint a **tej általunk 1893. november elsejétől 1894. október 31-ig ugyanolyan feltételek mellett fog szállittatni mint eddig.**

Petőszinye, 1893. október 18.

Gróf Forgách Sándor erdő- és jószág-felügyelő:

Bidló.

362 1—6

Tokaji cognac.

Első tokaji cognac-gyár Tokajban.

Első tokaji cognac-gyár Tokajban.

Tiszta borkivonat.

Minőség utólérhetetlen.

Csak akkor valódi, ha Tokaj város czimerével és beégetett dugaszszal van ellátva. 334 4—10

Kapható minden jobb üzletben.

Főraktár Kassán: **Pollák Róbert**

füszer-, csemege- és bor üzletében.

Az idő pénz! **MINDEN** Az idő pénz!

jó háziasszony **pénzt és időt** takarit meg, ha a valódi

dr. Linck-féle zsirlugliszttel

mosást. — E czikk nem tartalmaz semminemü ártalmas anyagot és ennek daczára gyönyörü **szép, tiszta fehér mosást** idéz elő, a nélkül, hogy a ruha szine vagy szövése a, legkisebb kárt is szenvedné és karpótol **szappant, szódát, hamuzsirt,** vagy bármely más hasonló **gyártmányt.**

A mosás a lehető legegyszerübb. ½ kg. **dr. Linck-féle zsirlugliszttel** 50—60 liter **forró vizben** felolvasztunk és a ruhát 2—12 órán át — legczélszerübb éjen át — benn áztatjuk és kézzel vagy géppel való rövid mosás után (igen szennyes helyeket e zsirlugliszttel külön bedörzsöljük) a képzelhető legszebb eredményt értük el. 358 2—2

Számos elismerő irat dicséri a valódi dr. Linck-féle zsirlugliszt kiváló előnyeit.

Százszor kifizeti magát az egyszeri használat.

Raktár Kassán: **Rott Gy., Lang Ferenoz A., Dubez Imre és Vizy Domonkos uraknál.**

Főraktár Magyarország s melléktartományai s a Balkán államok részére:

Az idő pénz! **Ladauer Ignácz és Fiainál, Budapesten.** Az idő pénz!

Legujabb divat

szerint legrövidebb idő alatt ruha-szabászatot és varrást **olcsón, könnyen fölfogható** módszer után tanit és egyszersmint női ruhákat készit **gyorsan** és **olcsó áron**

Fischer Róza

361 3—3 főutcza 51. sz. I. emelet.

A legutóbbi töltésü friss ásványvizek

megérkeztek és kaphatók

230—37 **Vizy Domonkos**

füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete

Kassán, főutcza 53. sz.

A szlatvini savanyuviz főraktára.

„LE GRIFFON“

a legjobb valódi franczia szivarka-papir kapható minden jobb kereskedésben.

317 15—150

Kozák G. E.

szállitó és bizományi üzletirodája a mai naptól november 2-áig ideiglenesen malom-utcza 354 4—5

az Európa-szálló első em. 14. ajtó

alatt van, a miről t. ügyfeleimet tisztelettel értesitem.

Állandó kiállitás! Állandó kiállitás!

JAKOBOVITS ÁRMIN

első kassai butor-minta-termei és butorgyári raktára

Kassán, főutcza 39-ik szám, a székesegyházzal szemben.

Állandó kiállitás!

A t. cz. butorvásárló közönség kényelmére és jobb áttekintés czéljából butorraktáramat jelentékenyen bővitettem és az első emeleten **minta-termeket** rendeztem be, melyek szives megekintésére vagyok bátor a magas uraságokat és a t. cz. közönséget felhivni.

Nagyszerü áruraktáram és

minta-termeim (Intèrieurs)

oly **látványosságot** nyujtanak, hogy e tekintetben bármely fővárosi áruteleppel a versenyt mindenben bátran kiálljak.

Raktáromon mindig a legnagyobb választéku szilárd butorokból minden most divatban levő fában és stylben, ugyszinte **luxus-butorok,** teljes **háló-, ebédlő- és salon-berendezésekből,** garniturák arany- és bronz-betétekben, **fantasia-** és más **üló butorokból, szőnyegdiványok, ottomások,** mindennemü **matráczokból** tartok, ugyszinte elvállalok **diszitési és kárpitos-munkákat** is.

Szolgáljon továbbá a nagyérd. közönség becses tudomására, hogy általam a ftdő papság, tisztikar, magasabb hivatalnokok és magánosok részére, ugyszinte teljes **menyasszonyi berendezések** ugy helyben, mint a vidékre is **kedvező fizetési feltételek mellett** szállittatnak.

Hol vasuti állomás nincs, vagy kisebb távolságra a butorok szállitását jótállás mellett saját kocsimon teljesitem és a legkisebb megbizásnak is legnagyobb figyelemmel és pontossággal törekszem megfelelni.

Tisztelettel meghivom tehát a nagyérd. közönséget, hogy a fentiek valóságáról meggyőződni és nagyszabásu **butor-raktáromat és minta-termeimet,** melyek egész napon át s este kivilágitás mellett állanak nyitva, szives látogatásában részesiteni kegyeskedjék és midőn becses megrendeléseit tovább is várom, maradok

mély tisztelettel

328 40—52 **Jakobovits Ármin.**

Képes árjegyzékek kivánatra bérmentve küldetnek.

Nagy szőnyeg-eladás.

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy **az őszi és téli idényre**

nagyszerü külön osztály szőnyeg-, függöny- és butorkelme-raktárunkat tetemesen megnagyobbitottuk.

Kedvező és nagy zárlataink által, **elsőrendü gyárakkal,** azon kedvező helyzetben vagyunk, valamennyi czikket **szerfelett mérsékelt árakon** eladhatni. **Szobák bevonására különösen ajánlhatjuk:**

Valódi brüsseli szőnyegeket	Valódi axminiszter szőnyegeket	Valódi angol velour szőnyegeket	Valódi hollandi szőnyegeket

Ezenkivül dus raktár következőkből:

Valódi perzsa és smyrna szőnyegekből.

Szalonszőnyegek	Ebédlő-szőnyegek	Futószőnyegek	Cocos futók
Lábtörlők	Ágyszőnyegek	Angoraszőnyegek	Ágy- és asztalteritők
Flanellteritők	Divánteritők	Csipke és szövetfüggönyök	Portiéres
Vitrage	Peluche teritők	Uti takarók	Lambrequins

248 27—30

Tisztelettel **Széman Testvérek.**

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, vasárnap 1893. évi október 22. 121. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdekli küldemények czímezendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Béca Schalek Henrik Béca, Hassenstein & Vogler Béca; Eckstein Bernát főrdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jánus Gyula Budapest; Hamburgban: Danbe G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

A király jóváhagyása.

Kassa, okt. 23.

Most már megczáfolhatatlan tényként áll előttünk, hogy ő felsége elfogadta a miniszterelnöknek a polgári házasságra s a többi egyházpolitikai javaslatokra vonatkozólag tett előterjesztését s elfogadta és érvényeseknek, helyeseknek találta azokat az argumentumokat, melyekkel az igazságügyminiszter támogatta a közszükségként jelentkező reformjavaslatokat.

A minisztérium tehát fel van már hatalmazva, hogy a legközelebb összeülendő országgyülés elé terjessze javaslatait.

Hogy ez azután csakugyan meg fog-e történni a közeljövőben, ennek megitélése már az államférfiui bölcseség megitélésére tartozik. Sok körülménytől s csakis a körültekintő elővigyázat által előrelátható dolgoktól függ az ilyen nagy horderejü s évezredes intézményeket megváltoztató reformnak a keresztülvitele. Az se utolsó dolog ám, hogy a parlament munkaképessége megbirja-e egyhamar a nagy javaslatot?

Ép ezért mi nem is igen siettetjük a polgári házasság üdvös intézményét meghonosító javaslatok beterjesztését vagy pedig tárgyalását.

Most, hogy nyilvánossá lett felséges urunk elhatározása, mely megczáfolja az ellenzéknek ama roszakaratu kombinácziói t, hogy a polgári házasság esetleg nem kaphatná meg az előleges szankcziót, mi meg vagyunk nyugodva. Eddig se volt okunk az aggodalomra, de most legalább az ellenzék apró boszantásai hagynak nyugton. Nem fenyegetőzhetnek ő felsége haragjával. Most már csak az az egy mentsváruk van, hogy a főrendiház konzervativizmusára hivatkoznak. Sovány vigasztalódás.

A főrendiház tagjai, a mágnások, püspökök sokkal lojálisabbak, semhogy uruk és királyuk akarata ellen cselekedjenek. A főrendiház szavazata a polgári házasság mellett ma már több mint bizonyos.

Ilyen aprólékos dolog miatt nincs oka aggodalomra a kormánynak s akár november elsején is bizvást beterjeszthetné a javaslatokat. Ha ezt nem teszi, ezzel csak azt bizonyithatjuk, hogy a teendőkkel tulhalmozott képviselőháza nem akarja arra birni, hogy e javaslaton csak ugy keresztül siessen.

A hétről.

— Karczolat. —

Kassa, okt. 21.

Nemcsak az esztendőknek van meg a maguk uralkodó planetájuk, hanem az év ötvenketted részének, a hétnek is.

Ennek a hétnek a planetája egy kiváló egyéniség. A neve Oszoly Géza, foglalkozása akta másolás.

Ugyancsak nem igen érdemes a dologgal foglalkozni.

A planéta csak hulló csillag volt, már letünt a fővárosi ügyészség sötét börtönébe. Hanem az emlék, az a fájó emlék amit maga után hagyott, egy „flagráns törvénysértés“ alakjában, még egyre kisért a nagy lapokban és a kis lapokban, Magyarország kedvencz és nem kedvencz lapjaiban.

Sőt még a külföldön is ezzel foglalkoznak.

A Teherán ban megjelenő, de azért teljesen modern párisi nivón álló Asiatique-Pers. Revue azonban egy kis tévedésben leledzik. Szerinte ez a flagráns törvénysértés Mucsán történt, mely tudvalevőleg annyira jelentéktelen kis községe Magyarországnak, hogy a helységnévtár készitők még felvenni sem tartották czélszerünek.

Nos, hát ezt kérem még Azsiában is az olvasók felüttetésének tartják.

Pedig ám nem jó az alvó oroszlánt ingerelni.

Egy meglepő dolog van az exotikus kollega hasábjain, t. i. az a szerfölötti jól értesültség, melylyel a „Mucsai Szemle“ dolgozótársait előszámlálja álnevükön. Mintha bizony ezeken a derék urakon történt volna meg a méltatlanság, az a bizonyos flagráns törvénysértés. Ez is tévedés. Kár ezeket a jó urakat ilyesmibe belekeverni, mert még bizony megeshetik, hogy Funerator kibérli az „Entreprice des pompes funèbres“ czimü szállító vállalat kocsijait s a teheráni redakczióba küldi az üres iróasztalért, mert a tárczairó J. Richepinnek csak szelleme lebeg a szentelt boltozatok alatt, a szellemek pedig nem szállithatók.

Az Asiatique-Pers. Revue meglehetős tájékozatlan tehát a magyarországi dolgokban. Nem csoda, hisz neki a kaspi tavon tul nem terjed a világ. Egy az igaz mégis benne, hogy annak a kis jelentéktelen Mucsának irigylésre méltó lapja — halad.

*

Miután pedig a perzsa lapokról vala eddig szó, hadd szóljunk egy kevesét már a kassaiakról is, melyeknek irói oly bámulatos összetartást fejtenek ki az ő ujdonsült egyesületükben.

A kassai ujságiró otthon szombaton este tartotta első estélyét.

Vendégek is voltak. Az ujságirókon kivül volt egy nehány szinmüvész is.

Nem lehehetetlen, hogy a mi uj egyesületünk az idők folyamán irók és müvészek egyesületévé fog alakulni. Hisz most is olyan jó barátok az irók és a müvészek.

*

Ez az első estélye csak a házi mulatság jellegével volt felruházva.

A kezdet nehézségével küzd az egyesület, mely még tulajdonképen meglehetős csonka. Hiányzanak belőle olyanok, kiknek hiányzaniok nem volna szabad.

Bocsánat — ez nem házi ügy.

Ezen segiteni kell, mert az olyan egyesület, mely a közönség szolgálatában álló egyénekből áll, a nyilvánosság előtt csonkán, mint egész nem szerepelhet, anélkül, hogy a közönség tévedésbe ne ejtessék.

*

Higyjék el kérem a kellemetlen igazságok helyett ezer örömest irnék én ebbe a rovatba kellemes igazságokat.

Olyanokat, a melyek másoknak jól esnek s nekem se okoznak kellemetlenséget, mert hát kellemetlenség számba megy a szemrehányások hallgatása.

Hanem hát ne legyünk érzékenyek.

*

A hét nevezetesebb eseményei közé tartozik az Uexküll-Ghyllenband grőf távozása.

Azt mondják, hogy kitünő katona s derék és hü alattvalója a császár és királynak.

Elhisszük s talán sajnáljuk is a távozását csupa megszokásból.

Most hogy távozott körünkből a volt hadtestparancsnok, egy érdekes epizód jut eszembe, melyet a tavaszi lóversenyek alkalmával hallottam itt Kassán.

Uexküll-Ghyllenband grőf volt a versenybiróság elnöke a május 2-iki lóversenyen.

A második futamnál a parancsnok hadsegéde, a deli Rodakovszky is futtatott. Uexküll — ugy látszik — nagyon kedvelte hadsegédét, mert távcsövével folyton a nyomában volt és öt figyelte.

TARCZA.

Őszszel.

Hüvös, borongós nap ... Letellett
A nyár: nincsen többé meleg
Sárgul a lomb — és zord, kopár lesz
Mahonap rét, mező, berek.
Búsongva nézek szerteszéjjel
Ha néha még kiballagok ...
Oh mért is minden oly mulandó,
És mért oly tünők a napok?!

Hüvös, borongós ősz! te benned
Nincs tán, nincs semmi irgalom.
A lelkem szinte fáj, ha látom:
Mint veszti szinét völgy s halom.
S bánkódva a nagy pusztuláson,
Olykor fel-fel sohajtgatok:
Oh mért is minden oly mulandó,
És mért oly tünők a napok?!

A szép időnek vége, vége!
Folyton köd, eső permetez.
Igy lesz ez már ki tudja meddig?
S ha rosz is — szoknunk kell ehez.
Hisz' minden ugyis megszokás csak:
Öröm, boldogság, bú, bajok ...
Oh mért is minden oly mulandó,
És mért oly tünők a napok?!

Csak változás, nem más az élet;
Nyarunkat hüs ősz váltja fel.
A fényre árny jő, s búsra válik
Ősz jöttén a szív, a kebel.
Ma még derüs az ég, de holnap
Ki tudja mily szinben ragyog?..
Oh mért is minden oly mulandó,
És mért oly tünők a napok?!

Eltünt, el a nyár. Künn az utczán
Hüs, kellemetlen szél csap át.
Vándor madár mind délfelé ment,
Hogy ott keressen más hazát.
S mi várjuk a telet, szobánkba
Szoritnak lassan a fagyok ...
Oh mért is minden oly mulandó,
És mért oly tünők a napok?!

Kovacs Zsigmond.

Régi álmok.

Irta: **Chriastélyi Béla.**

Véletlenség, hogy Pányi Béla most éppen azon pusztára került hivatalba, a hol valaha, sok év előtt egy igen kellemes nyarat töltött.

Akkor csak olyan szegény árva fiu volt, tanulmányait saját erejéből végezte s mert kollégái szerették, minden vakácziókban más-más hitta meg vendégül. Neki magának nem volt hová mennie; a jó emberek irgalomkenyerén tengődött.

Egyszer valami Földes nevü gazdag gyerek hivta szülei házába. Elment s az ott töltött pár hét alatt kitünően mulatott. Földesék megszerették s máskorra is meghitták, de Béla azóta egyszer sem volt ott. Erős oka lehetett, hogy nem akarta többé meglátogatni azt a kedves házat.

Most meg ugy esett a dolog, hogy az öreg Földesnek valami ügyes-bajos dolga volt a birtokával, hát felirt a megyéhez, hogy küldjön le hozzá valami földkóstolót, a ki felmérje birtokát.

A véletlen akarta, hogy épen Pányi Béla lett Földes pusztájára kiküldve a felméréshez.

Mikor a kastélyhoz ért, az öreg ur épen a tornáczon állott, füstfelhőt eregetve hosszu száru pipájából.

— Pányi Béla mérnök vagyok, a megyétől kiküldve.

— Nagyon örülök uramöcsém, kerüljön beljebb, vártuk már. Hogy is méltóztatott mondani? Pányi Béla?

— Bizonyára nem vagyok ösmeretlen uraságod előtt.

— Ugy van. Mi már találkoztunk.

— Pár év előtt voltam szerencsés már e házban tartózkodni. A tekintetes ur fia kedves iskolatársam volt.

— Igaza van. Isten hozott öcsém. No lám; különös. Ujból megösmerkedtek. Az öreg igen megörült a viszontlátásnak. A régmult idő feltelevenedett előtte. Mily kedves fiu volt ez a Pányi Béla akkor, fia szerette s ők is megbecsülték. Azóta nagyra nőtt; az ő fia is tengerészhadnagy már valahol Pólában.

— Istenem, hogy szalad az idő.

— Bizony nem akar megállni, bácsi.

Csak per bácsi szólitotta, nem volt már szükség az urazásra; régi jó ösmerősök ők.

A mint a szobába értek, Földes becsengette a szobaleányt.

— Hamar valami harapni valót, de szaporán. Addig is hozd be azt a torokreszelőt. Hogy szalad az idő, hogy szalad! Bizony a fiam is vén legény lett azóta. Már alig ösmerné meg.

Fia volt a gyenge oldala. Büszke volt rea s hogy erre tért a beszéd, bőszavu lett az öreg.

Egészen belemelegedtek a diskurzusba, mikor kinyilt az ajtó s azon bedugta piczi fejét egy élte tavaszán levő leány, kezében üvegekkel és poharakkal.

— Szabad?

De be sem várta a feleletet, hanem belépett s bólintott fejével.

— A mig megjön a harapni való, egy kis itallal szolgálok. Apa töltsön kérem.

Alig engedte az öreget szóhoz jutni.

— Margit, nem ösmered? — mutatott Földes a vendégre, — de hogy is ösmernéd, magam sem találtam el. Pányi Béla mérnök, tudod az egykori kedves Béla öcsénk. Tisztes ur lett azóta, épen mint Jenő fiam.

Margit csak most nézett a vendégre, de azonnal felösmerte. Mikor olyan sokat gondolt reá azóta. Ha nem lett volna az öreg elfoglalva a töltögetéssel, láthatná, hogy mindkét fiatal elpirult. Bélán valami reszketegség is vett erőt.

Ettől a találkozástól ő nagyon félt.

Valami szorongatta a mellét. Hogy ő tudott akkor épen e házba vetődni. S minek is barátkozott ugy velük? De hát tudja Isten, az akkor természetes volt. A két testvérrel hármasban játszottak, szaladgáltak, bujósdit játszottak, sőt — Istenem — még menyegzőst is rendeztek egypárszor.

Mikor a futam végén a bíróság páholya előtt rohantak el a lovak, a hadtestparancsnok — bravo Rodakovszky! — kiáltásokban tört ki.

Észre nem vette, hogy Rodakovszky egy jó lóhosszal maradt el a a díjat egy magyar huszártiszt vitte el.

*

Az uj hadtestparancsnok mádi Kovács György nem ismeretlen a kassaiak előtt s őt mint magyar embert kétszeres lelkesedéssel üdvözöljük a közös hadsereg egy darabjának az élén.

*

Nem utolsó dolog az is, hogy a kassai kir. jogakadémiát a jövő évtől államositani fogják.

Eddig azt hitték sokan, hogy már most is állami a jogakadémia.

Pedig hát csak a jövő évtől lesz állami.

Csáky gróf miniszter azt hiszi, hogy a jogakadémiákra ezentul nagy misszió vár, miután el fogja törülni a kötelező doktorátust. Meglehet, hogy csakugyan jól számit a miniszter, de félő, hogy az egyetemek felé huzódás ezentul se igen lesz kisebb. A kassai jogakadémia pláne évről-évre visszaesést mutat; kevesbedik a hallgatók száma, a tudomány utáni lelkesedés és a tudomány is.

Lorgnet.

Ujdonságok.

Az egyházpolitikai javaslatok, különösen pedig a polgári házasságra vonatkozó javaslat előterjesztésére Wekerle miniszterelnök — mint biztos forrásból értesülünk — csakugyan megkapta már ő felsége előzetes jóváhagyását. Ez a hir különben már napok óta kisért a hirlapokban, még pedig olyanformában, hogy ő felsége még Bécsben adta volna legmagasabb beleegyezését. Ez azonban nem áll, mert a király Gödöllőn tudatta a miniszterelnökkel kedvező elhatározását.

Abaujmegye méztermése. Most jelent meg a méhészeti vándortanitók jelentései alapján elkészült statisztika, mely az ország méztermését tünteti fel. E tekintetben Magyarország hat kerületbe van felosztva s Abauj-Tornamegye a negyedikhez tartozik. A negyedik méhész kerülethez tartoznak még Bereg, Borsod, Gömör, Máramaros, Sáros, Szepes, Ugocsa, Ung és Zemplén vármegyék, vagyis összesen tiz megye, 1909 községgel. Ebben a csoportban a legnagyobb méztermelő Sáros vármegye 225 községgel, a legkisebb Ugocsa-megye 71 községgel. Méhcsaládjainak száma pedig 2847. Az egész kerületben, értve ezalatt a tiz vármegyét, a méhcsaládok száma 79,878. A méztermelők e kerületben termelésük után 199,015 frt jövedelmet huznak, mi elég tisztességes összeg. Ez összegben a mi vármegyénk Abauj-Tornamegye 16,635 frttal szerepel. A többiek igy osztoznak a maradványban: Bereg 15,004 frt. Borsod 17,215, Gömör 20,774, Máramaros 41,353. Sáros 13,928, Szepes 18.158, Ugocsa 6747, Ung 14,164, Zemplén 34.243 frt.

A volt hadtestparancsnok Uexküll-Ghyldenband Sandor grót csütörtökön f. hó 19-én Budapesten volt ő felségénél audenczián, hogy megköszönje ama kitüntetést, mely a krakkói hadtest élére való kinevezéssel érte őt. Az audienczia — mint értesülünk — körülbelül egy negyed óráig tartott s ő felsége a legszivélyesebben társalgott a gróffal.

Sauer Emil zongora-művész november 14-én a Schalkház-szálloda dísztermében nagy hangversenyt rendez, melynek müsora:

1. Bach d'Albert, Praeludium és Fuga. (D. Dur.)
2. Beethoven, Rondo a capriccio op. 129.
3. a) Schumann, Eji zene op. 23., 4. b) Schumann, Toccata op. 7.
4. a) Chopin, Boleró op. 19. b) Chopin, Nocturne op. 15. c) Chopin, Etude.
5. a) Weber C. M., Momento Capriccioso op. 12. b) Liszt Ferencz, Szerelmi álom 3. sz. c) Schubert-Liszt, Erlkönig.
6. Sauer E., L'Echo de Vienne (Valse de Concert.)

Jegyek válthatók: Kocsányi és Vitéz könyvkereskedésében, főutcza 75. Kezdete pontban 8 órakor.

A hirlapirók otthona tegnap este tartotta meg a mára tervezett első közvacsorával egybekötött zene és irodalmi estélyét. Az estély, mely zártkörü volt, nagyon látogatott és kedélyes volt lefolyásában.

Zenekedvelők. Mindazon vonós-hangszert játszó zenekedvelők, kik a zenekedvelők egyesületébe müködő tagokul belépni hajlandók, tisztelettel felkéretnek, miszerint folyó hó 25-én este 7 órakor a kovács-utcza 21. szám alatt lévő zeneiskola I. emeleti termében megtartandó értekezletre megjelenni szíveskedjenek.

Szállitások. Magy. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetősége az 1894. évre szállitandó pályafentartási fák 1893. november 15-éig.

Csász. és kir. hadbiztosság Kassán (6. hadtest) 1893. október 16. 5885. sz. katonai javaknak helyi szállitása 1893. november 7.

Magy. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősége az 1894. évre vonatkozó anyagszükséglet 1893. november 16-án.

Csász. és kir. közöshadügyminiszter 1893. október 18. 1996/13. sz. A kisipar utján beszerzendő ruházati és felszerelési czikkek börből 1893. deczember 28-án.

Mindezekre nézve közelebbi adatok a kassai kereskedelmi és iparkamara utján tudhatók meg.

Jó borok kaphatók Polláck Róbert ügyes kereskedőnknél, a ki az országos központi mintapinczetisztán kezelt zamatos borait vezette be üzletében. Ajánljuk e kitünő borokat a közönség figyelmébe.

A vasuti állomásfőnök ur szives figyelmébe. A mult napokban a vasuti szállitóhivatal kocsisa gyorsküldeményt kézbesitett. A tiz kilós küldemény kézbesitéséért harmincz krajczár dijat követelt és ennyit hajtott be; a kézbesitési dij azonban a fuvarlevelen sem felszámitva, sem nyugtázva nem volt. A szállitó-hivatal rózsa-utczai irodájában a felszólalást e sorok irója emiatt már megtette; ott a fuvarlevelét el is vették. Egyéb nem történt. Az állomásfőnök urhoz ezuttal intézett tisztelettelteljes kérdése tehát az, hogy a szállitó-hivatalnak tiz kilóért szabad-e harmincz krajczár kézbesitési dijat szedni és föképen szabad-e a fuvarlevelen a nyugtázást mellőzni?

Uj zeneművek. A pécsi Valentin Károly fia zeneműkereskedés kiadásában a következő uj zeneművek fölötte csinos kiállitásban jelentek meg: 1. Klárika csárdás. Zenéjét szerzé Darázs Miska, szövegét irta Zoltán Vilmos. II-dik kiadás ára 1 frt. Ezen piéce Küry Klárának a népszinház kiváló tagjának van ajánlva és ennek sikerült arczképével ellátva. II. Dankó Pista legujabb nótái nak 1-ső füzete, tartalmaz két nótát és pedig: 1) Hallod rózsám Katika. 2) Száraz malom van a falu végén. Mindkét nótának szövegét is Dankó Pista irta, és Vidor Pálnak a népszinház jeles tagjának ajánlotta. Ara 60 kr. Ezen zeneműveket a jó magyar zenét kedvelő közönségnek a legmelegebben ajánlhatjuk, különösen a Dankó nótáit, melyek valóban meg is érdemlik, hogy országszerte elterjedjenek.

A kolera terjed. Pár nap óta az az aggasztó hir járja be az országot, hogy a kolera terjed. Terjed a vidéken is, de leginkább a fővárosban, hol leginkább a katonaság körében szedi áldozatait. Ez a körülmény egy hallatlan könnyelmüségre hivja fel az ember figyelmét. Ugyanis tudvalevő dolog, hogy Galicziában hatalmasan pusztit a kolera és ime nemrégiben Galicziából Magyarország fővárosába elhelyeztek egy csapat huszárságot. A mióta a budapesti Ferencz József-kaszárnyába bevonultak a Galicziából helyezett huszárok, a fővárosban erősen terjed a kolera. A katonák behozták e nyavalya csiráit, inficziáltak két óriási kaszárnyát s veszedelembe sodorták megint a főváros egész lakosságát. A Ferencz József-kaszárnyában egy hét óta pusztit a kolera s harmadnapja beköszöntött már a főváros kellő közepén fekvő Károly kaszárnyába is. Az áldozatok száma, kiket a nyavalya a katonák közül már eddig elragadott, megdöbbentő, de még félelmesebb a járvány rohamos terjedése. A helyőrségi kórház csaknem tele van már betegekkel s holnaputánra alig lesz hely ujabb kolerások részére. Ilyen aggasztó körülmények között, midőn annak a veszélynek vagyunk kitéve, hogy az ország szivében erősen felépett járványt széthurczolják a vidék minden zugába, kétszeres okunk van rá, hogy figyelmeztessük a közönséget ama óvórendszabályok betartására, melyeket az előrelátás parancsol. A hatóság is élénk figyelemmel kell, hogy kisérje a kolera behurczolhatásának eshetőségeit, s igy csak helyeselhetjük a főkapitányság ama legujabb intézkedését, hogy a kolerás helyről érkezőket megfigyelés alá veszi.

Carlsbadi-czipők eddig legjobbaknak bizonyultak, kaphatók nagy választékban Aufricht H. divatkereskedésében fő-utczán, a kis-sétatérrel szemben.

Kassai szinház.

A mai divat.

Berczik Árpád 1500 frt jutalmat nyert vigjátéka. Először adták Kassán október 19-én.

Nincs igáza Berczieknek, mikor pályadijat nyert vigjátékának „A mai divat" czimet adja. Mert léha és semmirekellő társadalom volna az, melynek az itt kifigurázott jukkerség volna a mai divatja.

A szórványosan fellépő baj még nem epidémia, mely ragad egyik emberről a másikra, hanem csak olyan betegség, melybe beleeshetik akárki anélkül, hogy vonatkozással volna rá másnak a baja. A jukkerség, vagyis az élet örömeit gondtalan szemmel néző léhaság, mely a nő és férfi között lerontja a tartózkodás és a kölcsönös tisztelet korlátait, — hála istennek — nem járványos betegsége még a mi társadalmunknak. Nem, bár könnyen azzá is lehetne az idők folyamán.

A vigjáték szerencsére olyan gyógyszer, melyet az egészségesek is bevehetnek s hatása akkor preventiv, mint a Pasteur oltásé.

Természetesen fökövetelmény, hogy az orvosság ne legyen emészthetetlen kotyvalék.

Berczik „mai divat"ja, mint vigjáték teljesen megállja helyét. Nem látom át a fővárosi kritika egyhangu felháborodását amiatt, hogy jobb hiányában a Berczik méltóságos ur pályaműve nyerte el a pálmát és az aranyakat, hisz amit nyujt elég tisztességesen teszi.

Margit volt a menyasszony, ő a vőlegény és Jenő az esketö pap. S a mikor csókra csókot adtak, már a mint az ilyenkor szokás, nem is bánták volna, ha az ugy véletlenül igaz lett volna s nem puszta játék.

Ugy megbarátkoztak, hogy nem is lehettek el egymás nélkül. Mikor ismét iskolába kellett menni, mily édesen hivta mielőbbi látogatásra. S a hogy a kocsi repült vele és Jenővel a sik rónán, még akkor is látta, a mint csókot hányt utánuk. Szólhattak ezek ugyan Jenőnek is, de egy rész belőlük biztosan neki is járt.

Ah, régi álmok!

Talán nem is volt ez való. Talán csak ugy álmodta az egészet; vagy valami mesekönyvből olvasta ki gyermekkorában.

Hát nem volt álom, mert itt állt előtte az a kedves gyönyörü gyermek, megszépülve, üdén; termete megnőtt, megerősbödött azóta, arczán a gyermeki vonásokat szemérmes pir, az ifjuság harmatja s a szépség hajja váltotta fel.

Itt van a ház is; a szobák, a kert. Itt aludt, ott tanult, amott játszott velük, odébb megpihentek a kedves játék után; erre volt a kápolna, hol megesküdtek, itt tartották a nászebédet s igy tovább.

Minden hely, minden zug emlékeztette valamire.

Almodozásából az öreg ur érczes szava ébresztette fel.

— Igyék öcsém, kitünö borocska. Eredeti; első kézből kapom.

Csettintett, a mint kiitta a kupiczát.

— Nos mit szól hozzá? Ugye meglehetős?

Pányi Béla ugyan nem figyelte meg, milyen az ize, mert azt a kedves tündért nézte ott az ablaknál, de csak bólintott.

— Kitünő ital, szinte égeti az embert.

Pedig hát nem az ital égette, hanem az a két szem, mely reárányult az ablak felől. Egy perczre kiment a szobából. Béla érezte, hogy most már kell a leányhoz is szólnia. Közelébb lépett hát hozzá s reszketö hangon megszólitotta.

— Mennyire megnött azóta, kisasszony.

Margit elmosolyodott. Eszrevette zavarát.

On sem maradt kis fiu. Ma érett férfi, ki önálóan keresi meg kenyerét.

Pányi elhalványult. Nem tudta mire értse e különös szavakat. Szegénységét akarja-e eszébe juttatni, vagy elismerés volt-e? Az a mosoly semmisem árult el.

— Sokat küzdött azóta, nemde? — kérdé a leány.

— Szerfelett; hanem most megelégedett vagyok.

— Hiszem. Állása biztositja kenyerét.

Béla ismét elhalványult. Mit akar ez a leány evvel mondani?

Visszajött az öreg s Margit eltávozott a szobából. Nemsokára jütt az ebéd. Kedvenez ételeit hordták körül s beczézgették, mint egy gyermeket. Azt hitte, ez csak leereszkedés tölük s nyomta a szivét, hogy olyan messze áll ettől a gazdag szép leánytól.

Ebéd után kisétáltak a kertbe. A két öreg elmaradt pár lépéssel s ők elöl lépkedtek. Sok mondanivalójuk volt, mégis szótlanul maradtak. A gyönyörü virágokat nézték a mint elhaladtak mellettük. Egy szép Maréczhalliniel rózsa mellett mentek el. Margit leszakitott egy bimbót s hajába tüzte.

— Szereti a virágot? — kérdezte azután a férfit.

— Azt hiszem nem jó ember, a ki nem szereti.

A leány ránézett, azután hirtelen elfordult. Gyönyörü szekfü csoport nyilt a másik oldalon, ahhoz léptek.

— Saját nevelésem, — mondta Margit, — igen szeretem, mert a hány van, mind más-más szinü. Minden reggel magam öntöm meg. Különösen ez a sötét krém szinü a kedvenczem.

Béla lehajolt s lopva szakitott egyet belőlük.

Azután tovább mentek a kert kanyargós utain. Hol jobbra fordultak, hol ismét balra tértek be és alig szóltak valamit.

Pedig mennyire vágytak erre mindketten!

Kigyózó uton egy facsoport alá értek, mely alatt kis lugas állott, elrejtve a szeszélyesen rajta kuszó vadszőlő által.

Egyszerre megálltak mindketten. Egymásra néztek, Béla közelébb simult a leányhoz.

— Emlékszik a helyre, kisasszony?

Margit gyengén elpirult, azután mosolyogva felelt.

— Annyira, hogy azóta naponkint felkeresem.

Béla megrezzent s fürkészve nézett a leányra.

Ez a hely volt az, hol a menyegzősdit játszották egykor.

Ha az az idő még egyszer visszajöhetne!

A lugosba léptek s ott várták be az öregeket. Szótlanul ültek le, pedig arczuk égett az izgatottságtól. Béla idegesen dobolt ujjaival az asztalon. Elgondolkodott a dolog felett.

Margit kihajolt a lugosból s egy levelet szakitott az indáról. E közben azonban kiesett hajából a rózsa. Béla utána hajolt, de a helyett egész véletlenségből a kezében tartott szegfüt nyujtotta a leánynak. Az elvette tőle s haja helyett keblére tüzte.

Pányi csak akkor vette észre, hanem egyszerre kigyult az arcza. Kitört belőle a szó. Sokat akart egyszerre mondani, de az egész egy kedves szócskára törpült össze. Ebben fejezett ki mindent.

— Margit!

Megijedt a saját merészségétől, de már késő volt. Es a leány nem vette zokon, hanem édesen mosolygott az ifjura.

Tudja isten, mintha megváltozott volna egyszerre. Közelébb lépett hozzá s egészen belemelegedett.

— Nem felejtett el, Margit?

— Semmitsem felejtettem azóta.

Ajkaihoz emelte a rózsát és sok-sok csókot nyomott reá; — egész nedves lett tőle az a kedves kis virág.

— Milyen bolondos még maga, Béla, — mosolygott a leány.

Mikor az öregek odaérkeztek, vidáman kiáltotta Földesnek:

— Gyönyörü időnk van ma, bácsi.

Az pedig azonnal tudta, mit akart evvel mondani az urfi.

— Hm, ugy látszik megértették már egymást a gyerekek, — dörmögte oda megelégedetten az anyjukmnak.

Alakjait kifogásolják. Azt mondják, hogy karrikaturák.

Ez nem áll. Ily szolid s a nevető izmokat ily kevéssé igénybe vevő s nem hatásvadászat kedveért írt és mégis jó vigjátékot a mai ujdonságok közt vajjon hányat találunk? Bizony keveset.

Dóra, a jukker lány alakja csak természetes bemutatása ennek a speciesnek. A mamát a játék nagyon is elfogadhatóvá teheti. A Gyuszi, Pityu, Muki báró és Berti alakjait kifogásolják leginkább. Való tény, hogy némi tulzással már találkoztunk ezeknek a jó uraknak a karakterében. Valóságos mekegő majmok emberi ábrázattal, de azért mégsem lehetetlenek annyira, hogy létezésüket el ne képzeljük. Akadhatnak ilyenek is.

Valamivel lehetetlenebb alak az a mama, aki bamba fia helyett maga mondja el a szerelmi vallomást.

Ez a két alak, anya és fia különben sincsenek szerves összefüggésben a darabbal s csak olyan esetleges epizód-alakok.

A mai divat tegnapi bemutatója alkalmával a ház nagyobbára megvolt telve s a publikum élénk érdeklődéssel kisérte a szélkakas módjára változó jukker leány történetét.

A jukker leány személyesitője Miklóssy Ilon (Dóra) e mozgalmas temperamentumot igénylő szerepben is elég tisztességesen állotta meg helyét. Elénksége, a férfiakkal való pajtáskodása azonban mintha nem lett volna igazi élénkség és pajtásság, mert csak a minimumot adta valamennyiből. Lehet, hogy épen ez vált a darab előnyére, megmentvén azt azoktól a tulzásoktól, melyre a szerző által megalkotott alak bő alkalmat nyujt. Mindezt csak a históriai igazság kedveért hozzuk fel s nem azért, hogy a páratlan törekvésü s e mellett tehetséges fiatal színésznőnek kedvét szegjük vele. Szentessy Ilona a mama egy cseppet se háladatos szerepét tőle telhetőleg igyekezett kiaknázni s ez némileg sikerült is neki. Halmay Imre (Szendery) ez estén szintén kitüntette magát s cselszövő, ámitó és számitó szerepkörét a legteljesebben töltötte be. Kiemelendő még Mészáros érdekes játéka.

A lemondás került szinre közkivánatra pénteken, október 20-án nem egészen telt ház előtt. Karczag e remek darabja ma is a legsikerültebb előadásban folyt le a kassai szinpadon. Miklóssy Ilon e neki való szerepkörbe teljesen beillett, valamint partnere Halmay is jó Korolán gróf volt. Medgyessy Erzsike és Nikó Lina ama jelenetét, midőn a nagymama és unoka szerepet cserélnek s egymás hangját és mozdulatait utánozva vallatják egymást, a közönség lelkesen megtapsolta. A nemzeti szinpadon is e jelenet aratja a legjobb sikert, melyet az unoka szerepét játszó müvésznő azzal fokoz, hogy partnerének még hanglejtését is utánozza. Ez Medgyessy Erzsikének nem igen sikerült s e tekintetben Lángh Ilonka jobb utánzónak bizonyult, mi azonban nem azt jelenti, hogy játéka további lefolyása kifogásolható volna. Az orvost személyesitő Erőssnek tulságos udvariassága és alázatossága helytelen. Az egyik felvonásban ugyanis a grófi szalonból való távozásakor végig hátrál a szinpadon egész az ajtóig, hogy hátat ne mutasson senkinek. A házi orvosnak, ki mindig bizalmas barátja a családnak el szoktak engedni ilyes audienziákra illő udvariasságokat. A többi szereplőkre vonatkozólag a premiéren elmondottakon kivül egyéb megjegyzésünk nincsen.

Gukker.

Kassa városi szinház.

Ma vasárnap, 1893. évi október hó 22-én két előadás, délutáni 4 órakor népelőadásul

A gazdag szegények.

Eredeti vig szinmü a fővárosi népéletből.

Felére leszállitott helyárakkal.

Este 7 órakor:

A boszorkányvár.

Nagy operette.

Rendes helyárakkal.

Holnap hétfőn, október hó 23-án

A dolovai nábob leánya.

Társadalmi szinmü.

Kezdete 7 órakor.

CSARNOK.

Görgey Buda alatt.

— Történeti regény. —

Egykoru irók feljegyzései alapján a Kassai Szemle számára irta:

Mártonffy Imre.

(Folytatás.)

Az idegen leveté felsőkabátját, fekete parókáját levevé fejéről, ugyszintén a hamis szakállt, s ott állt a leány előtt az ezüsthaju aggastyán, szürke bajuszszal és szakállal. A karosszékbe vetette magát és nyomott hangon mondá:

— Az álruha és paróka alatt ugyancsak izzadtam. Fáradt is vagyok.

— De excellenciád…

— Kérem kisasszony, szakitá félbe az idegen, hagyja el e veszélyes megszólitásokat.

— Alig jövök magamhoz az ámulatból! Hogyan jött ide egyedül?

— Hát a magam lábán, amint látja.

— De a veszély, amely itt fenyegeti…

— Ismerem a fenyegető veszély nagyságát.

— Vártam becses sorait.

— Ehelyett magam jöttem el. Egyrészt nem akartam a levelet idegen kézre bizni, másrészt élőszóval többet lehet egy óra alatt beszélni, mint a hosszadalmas irással. Időnk fontos, a végzetes pillanat nincs messze. Kossuth Lajos, mint hallottam, szintén feljön Pestre. De azt hiszem, mig Buda vára ostrom alatt áll, addig nem jön fel, lehet, hogy a türelmetlen vágy Pestre hozza, s ezért siettem én is ide, hogy megelőzzem. A további lépés megérkezésétől függ.

— Ön hiszi tehát… remél?

— Remélem, hogy oly férfiuban vetjük bizalmunkat, kinek nyilt, okos észjárása van. De vajjon nem teszem-e ki magamat veszélynek?

— Majd elejét veszszük a dolognak.

Az öreg ur nyugodtan folytatá:

— Öntől függ minden, kedves kisasszony, az ön kezeibe teszszük le hazánk sorsát, milliók életét. Figyeljen ide!

Hangja halk suttogássá változott, gyorsan, folyékonyan, majd melegen, majd könyörögve és meghatóan beszélt. A fiatal leány figyelemmel hallgatta. Az éj beállt. Az idegen befejezte beszédjét.

Ujra felvette álarczát és parókáját és távozott. Gizella nyugtalanul aludt és reggel még nyugtalanabbá lőn.

Az óra ötöt ütött. Buda vár sánczaitól ujra eldördültek az ágyuk és Pest felé repültek a bombák. Ijedtség és düh fogta el a lakosságot. Sokan pinczékbe menekültek, sokan pedig elhagyták a várost. Midőn a bombázás megszünt, egész kivándorlás vette kezdetét. Ujpest, Angyalföld, városliget a menekültek aszylumává lőn. Sátrakat ütöttek, kunyhókat rögtönöztek és fából készült bódét állitottak fel. A bombázás igen sok kárt okozott, házakat döntött romba, embereket sujtott agyon, s ugylátszik, hogy Hentzi vad boszuja még nem volt ezzel kielégitve.

Ugyanaz nap Buda várparancsnoka a lakossághoz a következő proklamácziót intézte:

„A tegnapi támadásnál a vihar védelme alatt a Viziváros ágyulövések intéztettek Pestről a lánczhid irányában, melyek közül az első golyó a partoszlop mellett csapott le; ha 20 lépéssel rövidebb, akkor a kamrák meggyulladnak és a világ nyolczadik csudája, a pompás remekmü nincs többé. En eddigelé csak szükségből és kiméletből válaszoltam bombáimmal, de ha a czéltalan támadással a polgári házakat szétrombolják, akkor minden kimélet nélkül lövetek és e vandalizmusért azok felelősek, kik ördögi dühvel idegen pártnak a saját beleit pusztitják el; az utókor átka fogja őket kisérni."

Negyedik fejezet.

Az ostromlók elhatározták, hogy a falakon rést törnek. Komáromból hozattak ostromágyukat, létrákat és több felszerelést. Guyon tábornok Komárom parancsnoka több nap eltelte után küldte el a kért eszközöket.

A Naphegyen 8 ágyu számára egy romboló üteget épitettek. Ezalatt a várat folyton bombázták és a várőrséget még éjjel se hagyták nyugodni, folyton ostromolták, néha szinlelt támadásokkal is. A magyar hadakban meg volt a lelkesedés, szivük dobogott a hazaszeretettől.

Mily magasztos látvány! Mint rohannak a vár felé, mint repülnek a gyilkos bombák a császáriak közé. Miért nem volt ott festő, ki hüen és valódiságában a vásznon megörökitette volna? E csoportok, e képek a legegyszerübb ecsettől kezdve is oly sajátságos, eredeti és magasztos benyomást nyujtottak volna, hogy a mai nemzedék örömét lelte volna benne. Mikor aztán egy-egy perczre elcsendesedik a bombák siketitő zaja, a távol Svábhegyen tábortüzek lobognak. Egy kis rózseláng körül nyolczan ülnek vagy fekszenek. A vitéz honvédek itt pihenik ki napi fáradalmaikat. Vannak, kik németül beszélnek, de magyarul éreznek.

Mellettük a másik tüzrakás mellett dalra gyujtanak s az éjben visszhangzik a szivhez szóló dal.

Hátuk mögött, ott van csak vig élet! Körbe ülnek, a kulacs ké-ről-kézre jár, s a jó magyar bor erősiti a bonfiakat. Előttük hatalmas szalonna darab jól megpaprikázva és jókorát szelnek belőle olykorolykor. Az altisztek ugyancsak hozzálátnak az evéshez.

Amott egy másik csoport, czimbalom és hegedü szó mellett, kulacsban jó borral, a nyárson ürüt forgat egy huszár, a másik zsirral önti le a pörkölő hust, a harmadik alája teszi kenyerét, hogy a lecsöpögő zsir kárba ne veszszen. Mások már makrapipájukat szedik elő és rátömnek, s közben a markotányosnő tüzes szemei mellett gyujtanak rá.

Az ágyuk mellett se unatkoznak, vasbográcsban rotyog az izletes gulyáshus. Itt már több nyelvet hallunk. Egyik tüzér francziául, a másik lengyelül beszél, a társalgás tehát itt nem oly zajos.

Nem messze a tüzérektől kipányvázott lovak mellett, bodor füstöt eregetve, sürü bokrok közt nehány huszár altiszt heverész. A társalgás élénk.

— Az ágyuütegek ma jól müködtek, mondá az egyik, ugylátszik a vár elleni főtámadás komolyan megkezdődött.

— Tévedsz barátom, viszonzá a másik, a rések elleni rohamot kell először teljes erővel kezdeni, aztán jönnek a szinlelt támadások és csak ezután jön a főtámadás. Különben az ily várat nem oly nehéz bevenni. Valamint a különböző betegségek többféle fázisokon mennek keresztül, épp ugy van az ostromlással. Az orvos és katona csak a symptomákat ismerje meg, hogy mikép kell hozzáfognia, ebben rejlik a müvészet, az eszközök mellékesek.

— Gondolod, hogy Buda fenn tudja magát tartani?

(Folytatjuk.)

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

Magyar **királyi**

országos központi mintapincze borai.

A földmivelésügyi magy. kir. miniszterium felügyelete alatt álló 365 1—5

magyar királyi

orsz. közp. mintapinczében

kezelt és leüvegelt

boroknak

egyedüli raktára Kassán

Pollák Róbert

füszer-, csemege- és borüzletében.

Előfordult utánzások miatt becses figyelembe ajánlatik a m. kir. orsz. központi mintapincze védjegye, a melylyel minden üveg le van zárva.

Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.

194. sz. 366—1
1893. vh.

Árverési hirdetmény.

Alólirt kiküldött birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közbirré teszi, hogy a kassai kir. törvszék 6449/polg. 1893. sz. végzése által Spiró Izrael szikszói lakos javára, Róth Mór alsóvadászi lakos ellen 52 frt és járulékai erejéig elrendelt biztositási végrehajtás foganatositása alkalmával biróilag le és felülfoglalt és 367 frt 30 krra becsült bolti különféle áruk, rőfös kelmék, házi butorok és bolti felszerelésekből álló ingóságok 52 frt töke, ennek 1893. év augusztus hó 1 napjától járó kamatai, 36 frt 50 kr megállapitott eddigi, 3 frt 75 kr. jelen hirdetményi és az ezutáni költségek erejéig nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a szikszói kir. járásbiróság 2013/p. 1893. számu kiküldést rendelő végzése folytán Alsó-Vadászon végrehajtást szenvedő lakásán leendő eszközlésére **1893. évi november hó 3-ik napjának délelőtti 10 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. § ában megállapitott feltételek szerint lesz fizetendő.

Kelt Szikszón, 1893. évi október hó 19.

Csiszár József,
kir. bir. végrehajtó.

Haszonbérbe adandó

1894. évi január hó 1-től kezdve a gróf Zichy Rezsőné tulajdonát képező abauj-tornamegyei széplaki birtok, mely körülbelül 630 magyar hold szántóföld és rétből és ezenfelül erdei legelőből áll.

Felvilágositást nyujt **dr. Brósz László** uradalmi ügyész Kassán.
367 1—6

Egy nevelőt keres

II-ik elemi osztályos fiához dr. Nagy Béla Abauj-Komlóson. 364—1

Hirdetmény.

Miután megrendeléseink **pethőszinyei tejünkre november elsejével** lejárnak, tisztelettel megkeressük nagyrabecsült ügyfeleinket, hogy sziveskedjenek hivatalnokunk **Zajicsek Ignácznál Kassán Halász-utcza 1. sz.** az uj-megrendelésekre a **megrendelő-iveket aláirni**, a melyek ismét **egy évi időre birnak érvénynyel** és a melyek szerint a tej általunk 1893. november elsejétől 1894. október 31-ig ugyanolyan feltételek mellett fog szállittatni mint eddig.

Petőszinye, 1893. október 18.

Gróf Forgách Sándor erdő- és jószág-felügyelő:

362 2—6 **Bidló.**

A legutóbbi töltésü friss ásványvizek

megérkeztek és kaphatók

230—38 **Vizy Domonkos**

füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete
Kassán, főutcza 53. sz.

A szlatvini savanyuviz főraktára.

„LE GRIFFON"

a legjobb valódi franczia szivarka-papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 16—150

Kozák G. E.

szállitó és bizományi üzlet-irodája a mai naptól november 2-áig ideiglenesen malom-utcza 354 5—5

az Európa-szálló első em. 14. ajtó

alatt van, a miről t. ügyfeleimet tisztelettel értesitem.

A kassai piaczon 25 év óta fennálló

Kozák G. E. szállitó-üzlete

mostantól — 291 8—12

malom-utcza 27. számu Girsik-féle ház I. emelet 13. ajtó alatt van

és ajánl

mindennemü szállitásokat

a világ minden részébe a legjutányosabb feltételek mellett, továbbá elfogad csomagolásokat jótállás mellett.

Áru-árszabásokkal a bel- és külhoni állomásokra készségesen szolgál.

Butorszállitó kocsik akár helyben, akár vidékre mindig kaphatók.

Elvámolásokat külhonból érkező és külhonba küldendő különböző áruk után a legjutányosabb árban eszközlök.

Postacsomagokat a vám illetéken kivül 10 kr. csomagonként jutalék és behozatallal együtt eszközlök.

Irodám november 2 áig ideiglenesen az Európa-szálló első em. 14. sz. a. van.

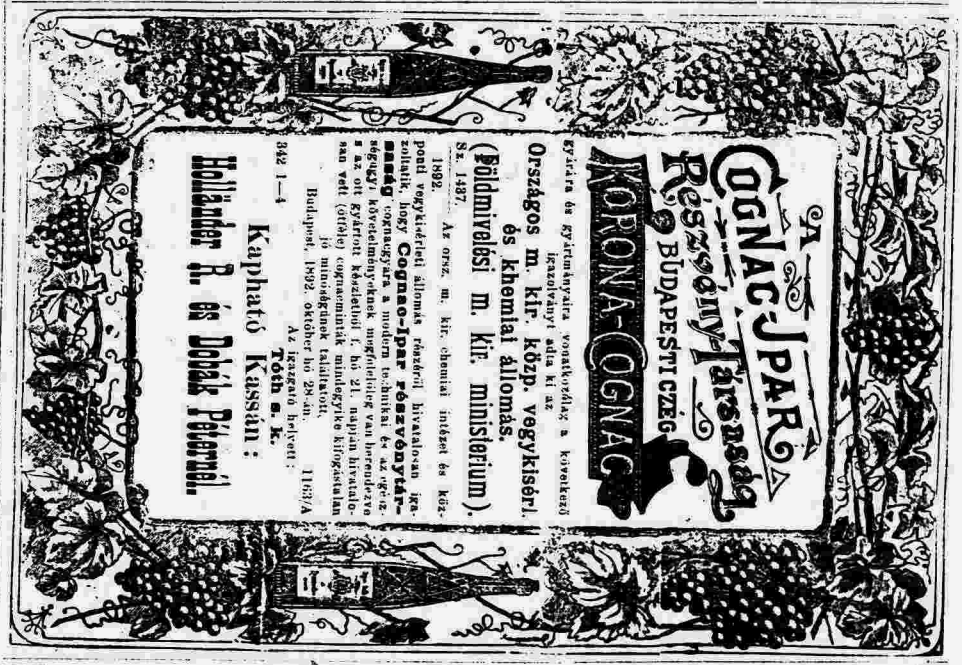

Világhirü

a

„Les Dernières Cartouches és Lohengrin"

féle szivarkapapir

Braunstein frères gyárából, Párizsban

65 Boulevard Exelmans 65.

A **Braunstein frères** czég csakis **Gassicourtban** (S. és O.) **francziaországban** létező saját **papirgyárának** készitményét hozza forgalomba.

Ezen nagyszerü a legujabb elveken alapuló berendezett telep készitményei a papiripar diadalának tekinthetők.

A szivarkapapir és szivarkahüvely elárusitására szánt gyáriraktár helysége

Bécsben, I. Schottenring 25. sz. a.

Az általunk a **„Les dernières Cartouches"** féle papirból készitett valódi franczia **szivarkapapir**, valamint valódi franczia **szivarkahüvely**, melynél minden papirtok a **„Braunstein Frères"** czéget viseli,

kapható Kassán,

Falk Károly és Emil uraknál kapható. 159 11—25

Nagy szőnyeg-eladás.

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy **az őszi és téli idényre**

nagyszerü külön osztály szőnyeg-, függöny- és butorkelme-raktárunkat

tetemesen megnagyobbitottuk.

Kedvező és nagy zárlataink által, **elsőrendü gyárakkal,** szon kedvező helyzetben vagyunk, valamennyi czikket **szerfelett mérsékelt árakon** eladhatni. **Szobák bevonására különösen ajánlhatjuk:**

Valódi brüsseli szőnyegeket	Valódi axminiszter szőnyegeket	Valódi angol velour szőnyegeket	Valódi hollandi szőnyegeket

Ezenkivül dus raktár következőkből:

Valódi perzsa és smyrna szőnyegekből.

Szalonszőnyegek	Ebédlő-szőnyegek	Futószőnyegek	Cocos futók
Lábtörlők	Ágyszőnyegek	Angoraszőnyegek	Ágy- és asztalteritők
Flanelliteritők	Divánteritők	Csipke és szövetfüggönyök	Portiéres
Vitrage	Peluche teritők	Uti takarók	Lambrequins

248 28—30

Tisztelettel **Széman Testvérek.**

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, szerda 1893. évi október 25. 122. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimezendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban főutcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogler Bécs; Eckstein Bernát Dréd-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vaczi utcza 11. sz., Janiss Gyula Budapest; Hamburgban: Danbe G. L. & Comp., Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Az Apponyiék nagy megütközése!

Lesz-e kompromisszum, nem lesz-e kompromisszum? A nemzeti párt organumainak ezért fáj most a fejük és keresik kákán a csomót, hogy a házassági javaslatba beleköthessenek, ez levén szándékuk kezdettől óta. Mert hogy bele fognak kötni, azt tudtuk. S vajjon ki ne tudta volna? Van-e Magyarországban oly jámbor halandó, aki föltette volna akár Apponyiról, akár pártjáról, hogy a reformok bármelyikét is szó nélkül, avagy helyeslőleg fogják fogadni? Van-e Magyarországban oly jámbor halandó, aki fölteszi ez urakról, hogy bárki légyen kormányon és bármily csodadolgokat műveljen, olyan kormány nem lehet, és olyan dolgokat nem művelhet, hogy ők azt helyesléssel fogadják, ha csak nem Apponyi kormánynak hivnák, melynél persze, hogy különb, széles e világon nem lenne.

És kérdjük, van-e Magyarországban oly jámbor halandó, aki a kormány refromjavaslataitól azt várta, hogy amint azok az uralkodónak fölterjesztetnek, az uralkodó megveregeti a Wekerle vállát és azt mondja: Ember vagy fiam! Ez a javaslat olyan fáin, hogy én abból sem elvenni, sem ahoz hozzá adni nem tudok, hanem elfogadom szóról szóra?

Aki ismeri ennek a javaslatnak nagy históriáját, papok lázadását, népgyülések tartását, töliratok gyártását, pápai beavatkozást, püspöki konferencziákat, pártok széthullását és hajbamenését, törvényhatóságok peticzióit és bizalmi szavazatait stb. az mindenesetre tudni fogja, hogy ez nem valami könnyü dolog s ha ugy lesz szerkesztve, hogy fölül is, meg a papoknak is tessék, akkor meg nem fog tetszeni fölül. Hát hogy legyen most már szerkesztve?

És szeretnénk látni olyan beszélő Apponyit, aki ezt a javaslatot mind két fél kielégitésére megtudná szerkeszteni.

És mióta a világ világ, mi szokott történni ilyenkor? Vagy háboru, amit rettentően szeretnének Apponyiék, vagy kibékülés, kiegyezés, az az kompromisszum, de amit rettentően nem szeretnének Apponyiék. És mivel hogy magunk is kompromisszumot hiszünk és hittünk mind az előtt, mind jelenleg, mert a Wekerle részéről sem ukázt, sem ultimátumot nem képzeltünk, hanem képzeltünk valami okot és módot, amely szerint a dolgot valahogy majd csak nyélbe ütik, hát most Apponyiék, persze, akik maguk is ezt képzelték, rettentően adják a meglepettet és nagy akczióra készülnek. Aki pedig ezt jó előre nem igy tudta, annak a politikai belátását nem irigyeljük.

És most lármázni fog az ellenzék, hogy ez mégis borzasztó, ez rosszabb a semminél, ezt nem fogadhatja el, a ki hazáját szereti és még hozzá józan ember. Apponyi már kombinálgatja a „remek" szónoklatot és Ugron az ugrálót, csak Eötvösékről nem tudjuk még, hogy mit gondolnak: de bármit gondoljanak is, az az egy mindenesetre tény, hogy a szabadelvü párt mégis csak többségben vagyon.

Ezért tiszteljük az eszét Wekerlének. Mert nemcsak arról volt itt szó, hogy udvart megnyugtasson, papot megnyugtasson, hanem arról is, hogy a szabadelvüpártot szét ne ugrassza. Méltóztatnak tudni, hogy itt is vannak buzgó katholikusok, akiket kapaczitálni nem éppen könnyü dolog. És nem kell elfelejteni a főrendiházat se, mely ugyancsak ágaskodik. Mindezeket pedig összevéve, Apponyiék meg voltak győződve szentül, hogy Wekerlének beletörik a bicskája. A szabadelvü párton is nagyon sokan féltették, csak mi nem, mi folytou azt hittük, vallottuk, irtuk és mondtuk, hogy: nagy ész az uraim, nagy ész! Olyan egy diplomata az, mintha soha nem csinált volna egyebet s ugy tuljár a mindennapi észjáráson, amilyen pedig a legtöbb, hogy nem is képzelik Apponyiék. És ime itt a kompromisszum!!

S vajjon mi az a kompromisszom? Hát ugy betü szerint, szóról szóra, nem ismerjük mi sem, de annyit tuduuk, hogy abba beleértendő az udvar, a klérus, a főrendiház, meg a szabadelvü párt is. Es ez rettenetes: már t. i. Apponyiékra nézve. Nem is csinálnak most egyebet, minthogy e kompromisszum ellen lázitanak, de hogy mily sikerrel? Azt a jövő fogja megmutatni.

(—K—)

Közgazdasági tényezők.

Azon ténynek felismeréséből, hogy a nemzetközi kereskedelemben az áruk kölcsönös kicserélése képezi annak fő- és majdnem egyetlen feltételét, önként következik: hogy minden államnak, mely nagy kivitelre törekszik, meg kell barátkoznia a nagy importtal is, hogy minden állam kivitelével fizeti meg nemcsak a behozott árukat, de egyéb tartozásait, illetve azok járadékait és kamatait, végre hogy a kivitel és bevitel közötti egyensuly nemzetgazdászati törvény ellenében a gyakorlati életben csak ott van eltérés, a hol valamely államnak más külföldi állam irányában tartozási vagy követelései vannak. Ez utóbbi esetben ugyanis a kivitel a bevitelnél avagy a bevitel a kivitelnél azon mértékben leend nagyobb, a mily mérvben az export a tartozások fizetésére, illetve a követelések törlesztésre is szolgál.

S ez elméleti törvényt találkozni látjuk a gyakorlati élet azon tapasztalatával: hogy mentől gazdagabb valamely állam, mentől több tőkével rendelkezik, annál nagyobbnak kell exportjának lenni, hogy a pénzügyi egyensulyt fentarthassa.

Nagy-Británia bevitele például 1877-ben 80.000,000 1878 ban 63.000,000 fonttal meghaladta a kivitel értékét. Az 1880. január havi forgalmi kimutatás szerint Anglia importja alig 16,000.000 font volt. S e roppant különbözetek onnan erednek, hogy a szegényebb államok árukkal fizetik vissza Angliának a nekik adott kölcsönöket.

Hogy másrészt például Ausztria-Magyarországnak — mint pénzügyi hiányban levő államnak — exportja mily mérvben haladja tul az importot, annak számokban való kimutatása alig szükséges.

De éppen azért, mert Magyarország is a deficzittel küzdő államok közé tartozik s mert adósságait a külföld irányában árukkal kell megtörlesztenie, törekvésünknek oda kell irányitva lennie, hogy mentől több értéket exportáljunk, de másrészt az importnak vámok és magas tarifák általi akadályoztatása sem áll érdekünkben, mert a nagy bevitel legközvetlenebb hatása a kivitel emelkedése.

Az exportált áruk abszolut értéke, illetve értékminősítése azonban azon mozzanat, melyre kiváló gond fordítandó; nem elég ugyanis mennyiségileg sokat szállitani, de oda kell törekedni, hogy a kivitt áruk kereskedelmi értéke mentől magasabbra fokoztassék, hogy gabona helyett liszt, nyers bőr helyett kidolgozott bőr, különböző minőségü borok helyett pinczeileg kezelt egyforma borok vitessenek a külföldi piaczokra,

Az áruk értékének ily módon való emelése, az olcsó termelés elősegitése az ipar fejlesztése par excellencze belügyi s a külföldi viszonyoktól sok tekintetben független kérdések, az előállitott áruk szállításának olcsóbbá, s azok külföldön való eladhatásának lehetővé tétele már legnagyobb részt nemzetközi konjunkturáktól függő oly kérdések, melyeknek állami és közigazgatási érdekeinknek megfelelő megoldása, már a világkereskedelem alakulásainak, az egyes nemzetek kereskedelmi politikájának megfigyelését s a forgalmi viszonyok megfelelő rendezését vagy legalább is befolyását feltételezi.

TARCZA.

Bánk-bán — zálogban!

Irta: **Szécsy Imre.**

Mutatványul a szerzőnek, jeles munkatársunk legközelebb megjelenendő „Igaz Históriák czimü könyvéből.

— Hát csakugyan nincs szive a direktor urnak, nem ád egy vasat sem?

— Kedves öcsém van nekem akkora szivem akár egy bornyunak, de pénzem nincs egy garas se.

— Ha nem ád az ur, hát majd szerzek én, de megbánja, tudom istenem kicsordul a szeme könnye, ha meglátja mit teszek, — tönkre teszem a társulatát — !

— Dejaz' öcsém nem lehet ezt már jobban tönkre tenni, hiába fáradsz már te azon, meddő lelkesedés az már.

— De azért én mégis nyomorékká teszem az urat, orditja Zengefi Benő ur az előleges szini jelentés szerint Bendeguz Máté direktor ur, tenor-, apa és jellemkómikusa, azzal elrohant.

Egyenest fel a szinházba, ott megfogta a szinházi kecskét, — te Gyuszi add ide a Bánk-bánt!

— A Bánk-bán, minek neked a Bánk-bán, képed el Gyuszi, nem játszol te Bánk-bánt.

— Sohse törd rajta a fejed, nekem a Bánk-bán kell!

— Na ha kell, hát nesze!

Azzal Benő ölébe dobta a hires diszmagyar köntöst, a mit rendesen Bánk-bán személyesitője szokott viselni, azért is hivták Bánk-bánnak.

Zengefi a nyakába kapja a vadonat uj lilasszinü bársony ezüsttel kihányt diszmagyart s elrohan vele a legközelebbi zálogházba.

A jámbor „Geld für Alles" ide oda forgatja Bendeguz Máté szini-direktor ur garderobjának szemefényét, négyszer ötször is megvakarja lilaszinben játszó antik parókaromjait, aztán kifakad — Nü Zengefi ór, hozta volna inkább egy bazeliko sorsjegy, vagy egy orony romontoir — egy ilyen khabát, ki viseli mamo ilyen khabát, a kapitány órnak van egy ilyen khobát, az is itt van nálam és az csak önnepnap veszi khi tüllem — ez nem gseft — vesszek meg ha adok egy hatost rája, aztat is lehuzom khamatnak.

— De hát Gyüsz-mész bácsi adjon rá legalább öt forintot!

— Üt forint! Össön belém jomkippor napkor a haragos ménkhü, ha adok egy garast is — azzal becsukta a kis ablakot a kaszliján, aztán csinálta a numerusokat tovább.

Most aztán Benő barátunk vakarta a füle tövit, hiába könyörgött, Gyüsz-mész nem hajlott a szóra.

No bát jó — csuffá teszlek rideg tanyája a világnak Körös te, megyek Kecskemétre ott jámborabb a nép, jobbak az erkölcsük, nagyobb az intelligenczia, ne busulj Bánk-bán, még ma be lész csapva.

Azzal nyakába kapta a félmázsás hamis asztragánnal kirakott nehéz alkotmányt, s neki vágott a rekkenő nyári melegben Kecskemétnek.

Jó magasan állott a nap, keményen sütött az alföldi feneketlen homok, mikor Benő uram mázsányi keserüséggel kebelében, vállára panyókára vetve a Bánk-bánnal, a legnagyobb világ elkeseredéssel valamennyi szivtelen direktor ellen, izzadva mint egy pályatévesztett krokodilus, baktatott a tanyaiak csudájára, a süppedő homokot gázolva nagy sietve a körösi uton Kecskemét felé.

A tanyabeli népek kiálltak az utra, azt hitték talán megint kiütött valami ribillió, hogy diszmagyar köntösbe vágtat egy árva honfi, már már a kaszájukat kezdték keverni, de Benő jóakarólag felvilágositotta őket, hogy ő korántsem a haza érdekében, inkább a hasában utazik ilyen harczias kosztümben.

Hát theátrista az ur, akkor gyüjjék be és egy pohár borra invitálják Benőt, mire persze ő a legnagyobb készséggel engedett, szó-szó után jött, pohár-pohár után ürült. Hári János vitézi tettei egy tertály óra mulva ókori gyermektréfáknak bizonyultak Zengefi Benő füllentései mögött. Csak ugy nyelte a szép beszédet a jámbor magyar népség.

Ami az öltözetének sajátságos mivoltát illeti, arra végre tartozott kijelenteni, hogy egy nagynénjének a lakodalmára indul, aki Kecskeméten többszörös háztulajdonos, jön is majd kocsi érte, ő csak elejbe jött, aztán meg hát szeret is gyalogolni, csak egy kicsit meleg van.

Estendére szakadt már a tarló alja, mikor Zengefi, Tormás Besze Gábor gazdájával az utolsó bucsu poharat koczintotta, váltig marasztották de Benő nem maradt — sietős az utja — neki pénz kell, meg tul is szeretett volna adni a Bánk-bánon.

Alkonyatkor aztán megindult, rezgő lábakkal, hangos jókedvében botja végére akasztotta nyári szalma kalapját, mire beért Kecskemétre azt sem tudta minek jött, a drága Bánk-bánt ugy huzta maga után, a vitézkötés a derekára volt kötve, s antik kosztümjéhez éppen nem illő modern dalokat énekelt végig a kecskeméti nagy utczán, nem hagyva épen egy ablakot sem. Egy szóval Zengefi ur be volt csipve csunyán.

Persze aztán az ilyen urakat, mégha mindjárt díszmagyar köntösben vannak is, nyakon szokta csipni a legelső Mihaszna még a hirös Kőcskemét városában is, s megszokta tőlük kérdezni, hogy hát tulajdonképpen mi a tisztességes szándéka. Ezt a sorsot Benő

S itt tünik ki a helyzet felette nagy fontossága, melyet a közlekedési eszközök a világ és az egyes államok kereskedelmi alakulásainál elfoglalnak.

Valamely nemzet vagyonosodása az általa előállitott termények csereértékétől és azok nemeitől függ, mondja igen helyesen Say „Cours complet d'economie politique practique“ czimü jeles munkájában s bármily élesen támadja is meg Saynak elméletét List Frigyes a „produktiv erők kifejtésének“ különben alapos elméletével, tény az, hogy bármely mérvü is a produktiv erők hatálya, a produkczió csak ugy értékesithető s hasznot hajtó, ha a kereskedelmi csere főtényezői közremüködnek.

Ha a közlekedési eszközök nem is teremtenek értékeket, de fokozzák azokat s lehetővé teszik azok cseréjét.

A csereforgalom főfeltételei tehát: a produktiv erő nagyobb mérvbeni kifejtése és a produkczió értékének emelése, a fogyasztás, illetve cserének biztositása, könnyitése különösen megfelelő vámrendszer és olcsó szállitás által.

Magyarország produktiv erejének kifejtése alatt ma még, midőn iparunk a belföldi szükségletet is távolról sem fedezi — nem érthető más, mint, a földmivelés, az erdészet és bányászat emelése.

S ezek terén, éppen nálunk, a nyers termelő Magyarországban egész kivételes s valóban meglepő jelenség konstatálható. Ugyanis az iparnak más államokban való nagymérvü kifejlődése maga után hozta azt, hogy az iparczikkek olcsóbbá lettek, a földmivelési és egyéb nyerstermények ára azonban világszerte emelkedett. S ennek ismét következménye az lett, hogy a földmiveléssel foglalkozó és a földbirtokos osztály gyarapodott, gazdagodott. Nálunk Magyarországban, daczára annak, hogy az iparczikkek, különösen az importáltak itt is olcsóbbakllettek, éppen ellenkező képet nyujt birtokos és földmivelő osztályunk mai helyzete.

Hogy mennyire okozta a helyzetet állami létünkérti küzdelem, a politikai villongások, Ausztriához való viszonyunk, a fennállott és fennálló nemzetközi szerződéseink stb., azt részletezni, nem állhat szándékunkban, de másrészt meggyőződésem, hogy birtokos osztályunk kedvezőtlen helyzetének alapoka az 1847—48-iki törvények intézkedéseiben gyökeredzik.

A jó és szükségesnek megoldási módja rossz és veszélyes volt. A jobbágyi állapot megszüntetése, az avult birtokviszonyok rendezése feltétlenül szükséges volt, ámde mi egy év alatt akartuk előidézni azon állapotot, melyet nyugoti szomszédaink évtizedeken át készitettek elő s létesitettek. A jobbágyok alig érezhető teher mellett szabad rendelkezésük alá kapták földjeiket, más szóval a gyermeknek kést adtunk a kezébe, mielött használati módjára megtanitottuk volna — a birtokos egyszerre oly nagy készpénzérték birtokába jutott, melyet földjébe czélszerüen azonnal be nem fektethetett, s fájdalom, legnagyobb részt — s ez különösen a kisbirtokosok zömére áll — elköltötte. A rohamos, előkészület nélküli s részben politikai szenvedélyek által előidézett átmenet a nemzeti vagyon rovására történt. Politikai lelkesedéssel — bármily magasztos legyen is az — közgazdasági kérdéseket megoldani nem lehet, ehhez hideg, nyugodt számitás kell! S a birtokos osztály megszokta a tőke (földtehermentesitési értékek) költését, a volt jobbágyföldje pedig nem volt inveszticziókkal ellátva — s néhány év mulva mindkettő a deficzitbe ugrott. S e deficzitből a későbbi divatos európai institucziók átvétele sem volt képes birtokos osztályunkat kimenteni. A telekkönyvek hiánya és az azok behozatalával járó nehézségek, a czélszerütlen municzipiális biráskodási rendszer, ezekből folyólag a józan hitel hiánya, a telepedési intézkedések hiánya, a kis összegekkel üzött uzsora stb. oly sebeket ütött a nemzet vagyonán, melyek gyógyitása hosszu időt igényel.

S bármily phisiokratikus előszeretettel viseltetünk is a földbirtok termelésének állami elősegitése iránt, a fennebb érintett bajon csak maga a földbirtokos osztály segithet. Okszerü gazdálkodás, a föld termőképességének emelése, helyes munkafeloaztás, különösen nagy birtoktesteknél, czélszerü müszaki dolgoztatás, a termelés által a földtől elvont alkatrészek lehető visszaadása, a termőképesség tartamossá tétele, a vizeknek földmivelési czélból való hasznositása stb. fokozni fogják a bevételeket, önként következik, hogy ezekkel egyidejüleg a bevételek felhasználásánál a tőke-terhek törlesztését szem elől téveszteni nem szabad. A mit a kormány e tekintetben tehet, az csak példaadás, oktatás, figyelmeztetés lehet, de aktiv beavatkozás nem.

A termények értékesithetésének lehetővé tétele, a csereérték emelése, ez azon tér, melyről az állam a földmivelés érdekeit hathatósan támogathatja.

Ámde nemcsak a közvetlen produkczió adja a vagyont, hanem kell, hogy a termelés kellő és arányos fogyasztás és csere által értékesittessék. S ezen értékesités mérve az illető termény értékminősitésétől függ.

Mentől több tárgy nyer egy államban fokozott értékminősitést, annál nagyobb a nemzeti vagyon. Es eme értékminősités képezi az ipar feladatát. Ily értelemben véve tehát az ipar is produktiv tényező a nemzeti háztartásban, melynél a földmiveléssel szemben a természeti őserőt a munka pótolja.

Annak oka, hogy nálunk az ipar mindeddig fejlődésnek nem indult, nézetem szerint korántsem az, a miben azt divatos iparvédenczeink keresik, t. i. rossz vámpolitika, vállalkozási hajlam hiánya stb., hanem egyszerüen az, hogy mig az ország lakossága nagyobb hasznot fog huzni a földmivelésből, mint az iparüzésből, ez előbbit elhagyni nem fogja. S e nagyobb haszon meg fog maradni mindaddig, mig a föld őserejéből veszíteni nem fog.

Ez az oka annak is, hogy nálunk a tőke hiányzik. A nyers termények értékének ipar általi fokozása egyesitve a takarékossággal szerzi meg a szükebb értelemben vett tőkét s minthogy e két tényező nálunk fenn nem forog, azért oly gyakori az inség, valamennyi a népesedés elméletével foglalkozó nemzetgazdász, a lángelméjü Malthustól kezdve (lásd nevezettnek: „An inquiry into the principle of population, stb.“ czimü munkáját) egész Liebigig és az uj kor skeptikusaiig, beismerik, hogy az inség tulajdonképeni oka nem az életfentartási termények, hanem a pénz hiánya, melynél fogva az illető vidékek lakosai nem képesek élelmiszereket vásárolni.

Az alispán inditványai.

Kassa, okt. 23.

A hétfői közgyülés egyik legérdekesebb momentuma volt ama két inditvány, melyet az alispán terjesztett elő József főherczeg és Jókai Mór jubileuma tárgyában.

Mindkét dolog fontossága eléggé ismeretes mindenki előtt s ez egyhangulag elfogadott inditványok horderejével bővebben foglalkozni nem akarunk.

Ezuttal e helyen teljes szövegében közöljük Fábián János alispán két inditványát s magára a közgyülésre lapunk más helyén térünk vissza.

Tekintetes közgyülés!

A nemzet géniusza ihleti a közszellemet, midőn lelkesedés hozza rezgésbe a honfi kebleket ama gondolatnál, hogy a magyar nemzet koszorus irójának, Jókai Mórnak lángleikét immár 50. esztendeje gyujtotta lángra és termékenyitette meg a költői ihlettség s képessé tevé őt arra, hogy a hazai irodalom történetében páratlanul álló termékenységével és munkálkodásával ébreszsze és ápolja a hazaszeretetet, befolyásolja és irányozza a közszellemet, kedveltté és élvezetessé tegye irodalmunk termékeit elannyira, hogy munkái a kerek világon hóditó utat tegyenek.

Abban a dicsőségben, mely ötet az egész világon környezi, osztályosa a magyar nemzet is s ezért ő a haza ünneplésére a legméltóbbak egyike lévén, inditványozom, határozza el a közgyülés, hogy Jókai Mórt, a haza koszorus iróját 50 éves jubileuma alkalmából üdvözli.

Teljes tisztelettel vagyok
Kassán, 1893. október hó 19-én

alázatos szolgája:
Fábián János,
alispán.

Tekintetes közgyülés!

Örökké emlékezetes marad a magyar nemzet élettörténetében az 1868. évi XLI. a honvédség szervezése és fölállitásáról rendelkező s azon év deczember havában életbeléptetett törvény, mert az általa alkotott intézmény a kor uralkodó eszméi szerint nemcsak a legjellegzetesebb kifejezője a magyar állam önállóságának, hanem egyuttal záloga és biztositéka ama fenhatóságnak, melylyel a magyar állam és annak törvényei a haza szent földje fölött uralkodnak.

És hogy a közfelfogásban ezen nézet és eszme meggyőződéssé vált, hervadhatatlan és elévülhetetlen érdemei vannak a m. kir. honvédség főparancsnokának, cs. és kir. József főherczeg ur ő fenségének, ki ezen törvénynek hü végrehajtása által a lelkét beleoltotta s kezdettől fogva szakadatlanul és már is tényezője annak, hogy a nemzet a honvédséget rokonszenvének és szeretetének őszinte melegével környezi s magát vele egynek érzi.

Ez áldásos tevékenységnek f. évi deczember hóban 25-ik éve telik be, inditványozom, hogy ez alkalomból a vármegye közönsége József cs. és kir. főherczeg ur ő fenségét, mint a m. kir. honvédség főparancsnokát üdvözölje.

Teljes tisztelettel vagyok
Kassán, 1893. október hó 19-én

alázatos szolgája:
Fábián János,
alispán.

Ujdonságok.

József főherczeg és vármegyénk. Ő fenségét József főherczeget ez év deczember havában leendő 25 éves honvédfőparancsnoki jubileuma alkalmából a vármegye üdvözölni fogja. Ugyanezt határozta a vármegyegyülés — mint az lapunk más helyén olvasható — a Jókai jubileumra vonatkozólag is.

A harmadik egyetem kérdése vármegyénk hétfői gyülésén is szóba került. Pozsony szab. kir. város egy átiratában arra kéri ugyanis a vármegyét, hogy a harmadik egyetem elérésében támogassa. A közgyülés az állandó választmány javaslatára erre azt határozta, hogy miután ez ügy Kassa városa érdekeit tartja szem előtt s óhaja az, hogy ha a harmadik egyetem kérdése csakugyan megoldásra kerül, az Kassán létesittessék, nem érzi magát arra hivatottnak, hogy Pozsony törekvését pártolja.

A jászói prépost utjáról egyik közelebbi lapunkban emlékeztünk meg. Megemlitettük azt is, hogy Benedek Ferencz azért utazott Budapestre, hogy ott ő felségének legkegyelmesebb kineveztetését megköszönje. Mint értesülünk a kihallgatás hétfőn, e hó 23-án történt meg.

Az uj hadtestparancsnokot, mádi Kovács György altábornagyot hétfőn fogadta a király Budavárában kihallgatáson.

A körjegyzők müködését a hétfői megyegyülésen több felszólaló éles kritika alá vette. Nikházy bizottsági tag több olyan visszaélésről tett emlitést, melyet helyeslésükkel többen megerősitettek. Ez a körülmény az elnöklő Péchy Zsigmond főispánnak alkalmul szolgált arra, hogy a mig egyrészt oltalmába vette az egészében gyanusitott és sértett testületet, másrészt, felhivta a jelenlevőket, hogy ha bármi legcsekélyebb visszaélésnek a tudomására jutnak, azt jelentsék be vagy az alispánnak, vagy neki s ő legelső kötelességének fogja tartani a legszigorubb vizsgálat meginditását. A főispánnak e pártatlan és teljesen korrekt kijelentését lelkes éljenzéssel vette a közgyülés.

Hazafias püspök. Dr. Vályi János görög katholikus püspök, mint Eperjesről irják, az eperjesi egyházmegye összes lelkészeihez rendeletet intézett, melyben felhivja őket, hogy a lelkészetükhöz tartozó minden egyes tanitónak tanitóképesitő oklevelét, vagy a netaláni póttanfolyamon a magyar nyelv tanitására vonatkozó bizonyitványát nyolcz nap alatt a ker. esperességekhez felelősség terhe alatt terjeszszék be. Egyuttal jelentést tegyenek arról is, hogy melyik tanitónak nincs képesitő oklevele, továbbá, mely tanitó beszél magyarul és mennyire képes tanitani a magyar nyelvet?

Gr. Andrássy Gyula örök nyugvóhelye. Gr. Andrássy Gyula koporsóját tudvalevőleg az Andrássy-családnak a tőketerebesi római katholikus templom régi sirboltjában helyezték el. A boldogult emlékezetü gróf koporsóját szombaton kiemelték a család sirboltjából és abba a gyönyörü mauzoleumba helyezték örök nyugalomra, melyet fiai Tőketerebesen épittettek. A kegyeletes szertartáson csak a család tagjai voltak jelen.

Gyülés a vármegyén. Hétfőn e hó 23-án tartotta Abauj-Tornavármegye törvényhatósági bizottsága rendes évnegyedes közgyülését Péchy Zsigmond főispán elnöklete alatt. A gyülés meglehetős érdeklődés mellett folyt le, mert a megyebizottsági tagoknak körülbelül harmadrésze megjelent. Napirenden olvastatott az alispáni jelentés, melyből kiemeljük amaz örvendetes tényt, hogy Abauj-Tornavármegye egész területén, jóllehet körül van véve kolerával fertőzött megyétől, kolera, söt még kolera-gyanus eset sem fordult elő. Ellenben nagyon sajnálatraméltó dolog, hogy a veszettség az ebek között nagyon elterjedt. Huszonöt községben garázdálkodtak a veszett ebek s e miatt több falu ebállományát ki kellett irtani. Megemliti az alispáni jelentés a többi közt azt is, hogy a kanyaptai hid még el nem volt készithető s hogy a vizsolyi körorvos, ki eddig a körön kivül, Szántón lakott, köteleztetett a székhelyre való átköltözésre. Hedry Lőrincz orszgy. képviselő a kanyaptai hid és a vizsolyi körorvos ügyében interpellálja meg az alispánt. Ellenzi, hogy az orvos az átköltözésre köteleztessék. Fábián alispán felvilágositásai után még Meczner és Makranczy szólaltak fel az átköltözés ellen, mivel Vizsolyban nincs gyógyszertár s az orvosra szorulóknak kétszeres utat kell megtenniök. Nikházy László rövidebb felszólalása után Hedry kijelenti, hogy törvénytelennek tartja azt, hogy a körorvos a körön kivül lakjék, majd beszéde végin oda konkludál, hogy az eddigi állapotot kivánja fentartani. (Közbekiáltások: no ezt meglőtte!) Fábián János alispán rámutatva a Hedry beszédében mutatkozó ellenmondásra, kijelenti, hogy ő törvényesen járt el, midőn a törvénytelen állapot megszüntetését rendelte el. Majd egy ujabb interpellláczióra az alispán a megyei utak kikövezésére vonatkozólag nyilatkozott. E kérdéshez hozzászólott Hammersberg László megyei főjegyző is. Az alispáni jelentést a felmerült interpelláczlókra adott válaszok után tudomásul vették. Majd a napirend további során tárgyaltatott a költségvetés, melyet a közgyülés észrevétel nélkül fogadott el. Szinte észrevétel nélkül fogadták el az állandó választmány előterjesztését, a legtöbb adót fizetők névjegyzékének kiigazitásáról, a tornai méntelep ajapjának jövőbeni kezeléséről és a közigazgatási bizottság jelentését a f. év első felének menetéről, valamint a népoktatási tanintézetek hiányai és a füzéri járás oktatásügyi viszonyairól. Majd tárgyaltatott a belügyminiszteri leirat, mely a közigazgatási és igazságügyi járások egyöntetüvé tételét proponálja s intézkedések és előzetes javaslatok tételére hivja

---

uram sem kerülte ki, és a legádázabb jókedvében egyszerre csak előtte termett a röndnek őre.

— Hollá, ki légyen az ur?

— Ur! — nyögé a végszót Benő.

— Mitéle ur, mitéle szerzet az ur, mondja András, végig nézve Benő uram lilaszin ábrázatján, s éppen nem urias kinézésén. A Bánk-bán akkor már király palást gyanánt a nyakába volt vetve, elől összehuzta, szalmakalapját a fejebubjára tolta, s testének ingadozó egyensulyát botjával igyekezett támogatni.

— Hát ur no! — mondja még egyszer Benő.

— Hja barátom az nem ölég az üdvösségre, arra is kevés, hogy maga itt parádézzon, hát csak gyüjjék a rendörségre, aztán ott igazolja magát, ha tudja.

— Tudja — csuklik tovább Benő.

— No hát csak előre!

— Löre. — Azzal András uram szakszerü támogatása, és buzgó csititgatása mellett megindult — igazolni magát.

Igazolás után Zengefi Benő uramon az országszerte — adósságairól — hires nagy férfiun, a Pannonia vezéroszlopán, megesett a nagy szégyen, hogy hires Köcskemét városában diszmagyarban kicsipve, s alaposan becsipve, becsukták a dutyiba, még csak nem is mutyiba, hanem egyedül árván. A diszmagyar köntöst ráteritette a jószivü András, hogy baja ne essék, már mint hogy Benőnek, mert ugyancsak ütögette a fejét a falba, mig nagy orditva végigszavalta a magyar remekirók összes müveit, végre kifáradva végigdült a pricscsen s elaludt.

Másnap délben pedig Zengefi Benő barátunkat a Bánk-bánnal egyetemben, 2 forint és 80 krajczár rabtartási és kártéritési költségeknek lefizetése mellett Bendeguz Máté direktor ur váltotta ki a kecskeméti városi dutyiból.

fel a megye közönségét. Erre vonatkozólag Hammersberg jelenti, hogy miután az állandó választmányban az erre vonatkozó nézetek szerfölött szétágazók voltak s abszolut többségre egyik se birt vergődni, tehát javaslattal nem állhat elő, hanem ajánlja, hogy a minister propoziciót fogadják el, mely szerint a vármegye egy küldöttséget válaszszon, mely e kérdésben a törvényszéki elnökkel és a pénzügyigazgatóval tárgyaljon. A küldöttségi tagokat Péchy fő ispán ajánlatára egyhangulag választják meg. Egynehány kevésbbé jelentékenyebb ügy letárgyalása után a társtörvényhatóságok átiratai kerültek napirendre. Heves megye a monografiáját küldi meg, mit a vármegye levéltárába helyez, Nógrád vármegye pedig egy szerfölött érdekes átiratban a nemzetségi izgatások megfékezésére tesz előterjesztést. Erre szerinte legalkalmasabb volna a nemzetiségi (oláh-tót) sajtó ellenében alkalmazandó preventiv czenzura alkalmazása. A vármegye az állandó választmány javaslatára azt határozta, hogy elveinél fogva ellenzi a sajtószabadságnak bárminő megszoritását s a kérdés fölött napirendre tér. Ungvármegye egy közegészségi kongresszus tartását és a közegészség, mega szegényügy országos rendezését ohajtaná; efölött szintén napirendre térnek. Szabolcs megye a veszettség kényszergyógyitására nézve tesz javaslatot, de efölött is napirendre térnek. Pozsony szab. kir. város átiratáról külön emlékezünk meg. Győr szabad kir. város átirata a kormány egyházpolitikai programmjának pártolásáról tudomásul szo gál. Ugyancsak tudomásul veszik Csongrád vármegye átiratát az 1884. évi XI. t. cz. 15 §-ának megváltoztatásáról. Több vármegyebeli község házi ügyeinek elintézése után az utadóügyek s az alap kötvényeinek konvertálása intéztetett el. Ezekután a személyi ügyek kerültek napirendre. Két tisztviselőnek, kik nem részesültek fizetés emelésben, Hedry felszólalása ellenére ez év januárjától felemelték a fizetésüket. Nagy vitat keltett a pólyi körjegyző ügye, kinek 400 frt évi fizetését 600 frtra akarta felemelni három körbeli község. E kérdésnél Hedry Lőrinez kijelenti, hogy a fizetés emelés csak ugy történhetnék meg, ha mindenik körbeli község kivánná. Miután ellenkezője bizonyul be, ellenzi a fizetés emelést. Nikházy László vehemens hévvel kel ki a körjegyzők ellen, mert ezek szerinte nyuzzák a népet. (Élénk helyeslés és ellentmondás.) Nagy derültséget kelt ama kijelentése, hogy némelyik körjegyző nagyobb ur, mint maga az al- vagy főispán. Beziák miszlókai plébános kijelenti, hogy a pólyi körjegyzőnek segédtartásra, melylyel kérelmét megokolja, nem a teendők sokasága, hanem hibás látása miatt van szüksége. Ezért ellenzi. A vita berekesztetvén, alkalmat szolgáltatott a főispánnak egy érdekes kijelentésre, melyre még külön visszatérünk. Fábián János alispán inditványára a vármegye elhatározza, hogy ő fenségét József főherczeget és Jókai Mórt jubileuma alkalmából üdvözölni fogja. Ez érdekes részleteket tartalmazó inditványok lapunk más helyén szó szerint olvashatók.

Községi elemi és polgári iskola Abauj-Szántón. A főispán Abauj-Szántón tett látogatása alkalmával meggyőződvén, hogy a megye ez első városa tanügyi tekintetben hátrább van más megye sokkal kisebb városaitól, e napokban — irja ottani munkatársunk — Puky Bertalan főszolgabirához felhivást intézett, hogy a különböző felekezetekkel érintkezésbe lépjen, illetve azokat közös értekezletre hivja össze azon czélból, hogy a felekezeti iskolákat felhagyva, egy polgári iskolával kibővitett közös iskolát alapitsanak, egyuttal megigérvén, hogy a kormánytól e czélra a lehető legnagyobb támogatást kieszközölni kész. Az eszme igen szép és világosan mutatja, mennyire szivén hordja ő méltósága megyéje és egyes helységeinek sorsát. Vajha nemes intenciója termékeny talajra, fogékony keblekre találna! Abauj-Szántónak jelenleg öt felekezeti iskolája van, az izr. iskola 4 tanitóval, a többi egy-egy tanerővel, melyeket körülbelül 500 tanköteles gyermek látogat. Ha most ez ötfelé osztott erő egyesülne, az egyes felekezetek részéről hozandó sokkal kevesebb áldozattal egy oly iskolát lehetne létesiteni és polgári iskolával kibővíteni, mely méltón foglalhatna helyet a haza mai szinvonalon álló első tanintézetei mellett. S Abauj-Szántó valóban méltóbban nem ünnepelhetné meg a haza ezredéves fenállását. Ha még tekintetbe vesszük, hogy a szülők nem lennének többé kénytelenek alig felserdült s a szülői ápolásra bizony még igen rászoruló gyermekeiket továbbképzés végett más városba adni, a hol még nagy anyagi áldozatokat is kell hozniok, kiszámithatlan nyereség volna reájuk. A város maga is mily lendületet nyerne, midőn a nagy vidékről is ide özönlenének a tanulók, kik eddig Miskolcz, Kassa és Lőcse között oszlanak meg. Szivesen adunk helyet azon reménynek, hogy ugy az egyes felekezetek, mint a város polgárai felfogják e magasztos intézmény nagy horderejü üdvös voltát nemcsak, hogy akadályokat nem fognak görditeni ez eszme valósitásában, hanem tőlük telhetőleg támogatni és előmozditani is fogják.

A hus-eladás tárgyában a kassai piaczon a főkapitányság a következőket rendeli: 1. Akár helybeli, akár külső hus-elárusitók eladásra szánt levágott állatokat csakis felezett vagy negyedelt állapotban és a belső szervek egyes függő részeivel ellátva hozhatnak be, máskép eldarabolt husoknak behozatala tilos, minélfogva azok elkoboztatván, a városi szegényalap javára fognak értékesittetni. 2. A husnak behozatala nyáron csakis reggeli 4 órától 6-ig, télben reggel 5 órától 8-ig, délután az egész éven át 5 órától 6-ig van megengedve. 3. A behozott hus a piaczon, kimérés előtt, a kora reggeli órákban az állatorvos által megvizsgáltatni és az ily hus egészséges voltáról általa bizonyitvány fog kiadatni, a mely azon 24 órára érvényes. 4. A hus árulására helyül kijelöltetnek helybeli és vidéki iparosok részére: a) a domonkos térnek a zárda előtt, továbbá a templom és templomkert előtt fekvő része, és a Sándor-utcza déli oldala; b) a katonai kórház utcza keleti oldala. 5. Csak oly hust szabad kimérni, a melyre nézve az illető a vizsgálati igazolványt birja. 6. Május hó 1-től kezdve november hó végéig csak fedett sátrak alatt szabad a piaczon hust árulni. 7. Az az iparos, a ki habár Kassán vágott hust mér is ki, de a mellett kivülről behozott hust is elárusit, továbbá azok, kik csakis kivülről behozott hust árusitanak el, köteles s illetőleg kötelesek azt, hogy „falusi hus“ egy szemberől jelző táblával kitüntetni. Ezen rendelkezések f. évi november hó 6-ik napjától lépnek életbe, s az ez ellen vétők az 1876. évi XIV. t.-cz. 7-ik §-a alapján 300 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, esetleg megfelelő elzárással fognak büntettetni.

Virilisták igazolása. Kassa sz. kir. város igazoló választmánya részéről, az 1886. évi XXI. t. cz. 27. szakasza értelmében felhivatnak mindazon legtöbb állami adót fizető helybeli lakosok, kik a törvényben elősorolt kvalifikáczióinál fogva összes egyenes államadójuk kétszeres számitását igénybe venni akarják, hogy ebbeli szándékukat az igazoló választmány előtt szóval vagy irásban jelentsék be s jogosultságukat igazolják, ellenesetben az adó kétszeres beszámitásának kedvezményétől ezen egy alkalomra elesnek. Ugyszintén felhivatnak azon adófizetők, kik már más törvényhatósági bizottságnak tagjai, hogy ebbeli nyilatkozatukat, melly törvényhatósági bizottságnak szándékoznak tagjai lenni, a választmány tudomására hozni el ne mulasszák, minthogy ellenkező esetben a legtöbb államadót fizetők névjegyzékéből, mint már más törvényhatósági bizottságnak tagjai, ki fognak töröltetni. Ezen nyilatkozatok beadására a választmányi ülések napjai jelöltetnek ki, mely ülések folyó évi október hó 26. és 27. napjain délelőtt 10—12 óráig fognak Kassa szab. kir. város polgármesteri hivatalában nyilvánosan megtartatni. Az október hó 27-én déli 12 órán tul beérkezett nyilatkozatok figyelembe vétetni nem fognak.

Nagy adomány. Semsey Andor, akadémiai tag s a nemzeti muzeum tiszteletbeli öre, ki már oly sokat áldozott kulturális czélokra, s különösen a nemzeti muzeum, s a földtani intézet gyüjteménytáraira, most ujabban a nemzeti muzeumnak 16,000 forintnyi ásványgyüjteményt adományozott.

Az ujságirók „otthon“-ának szombati estélye, mely közvacsorával volt egybekötve, kiválóan sikerült. A zene és irodalmi estélyen részt vettek közreműködésükkel Ladomérszky Gyula alelnök, Kissné-Breznay Anna, Szentessy Ilona, Kiss Pista, Kuszka Géza, Fáy Gyula, Varga Kálmán és Sárossy Árpád. A felolvasást, szavalókat s a dallal és zenével közreműködőket az ujságirókból álló lelkes publikum élénken megtapsolta és éljenezte. A közvacsorán, melynek menüje a Fodor-féle Erzsébet szálloda konyháját dicséri, a legfesztelenebb hangulat uralkodott s a czigányzenét Orgován János bandája szolgáltatta. Felköszöntőket mondtak Ladomérszky Gyula a nemzet napszámosaira, Tattárszky Gyula a nőkre és Ungár Adolf az uj egyesületre.

Halálozás. Cortez Arthur vasuti mérnök édes anyja szül. Betz Lujza asszony e hó 23-án 59 éves korában meghalt. Temetése a felsőmagyarországi első temetkező-intézet (Maurer-udvar) rendezésében ma délután 3 órakor lesz a malom-utczai Jeney-házból.

Szállitás. A m. kir. államvasutak 10000 darab legjobb minőségü fenyőtalpfára hirdet versenyt, melynek határnapja 1893. november 21-e. A kassai kamarán bővebb tudható meg.

Linz 17, 28, 54 czim alatt a Pesti Naplót a következő kacsával ültettek föl innen Kassáról: Egy kassai lutris bolt előtt a napokban egy öreg ember nagy kiváncsisággal nézegette a linzi huzáson kihuzott legujabb számokat s azt hitte, hogy a szeme káprázik, mikor a kihuzott számok közt ott látta azt a hármat, amelyet ő megrakott. Nem volt azonban káprázat s az öreg félőrülten rohant haza a reskontójáért. A sors azonban, ez a keserü humorista, mely kegyetlen tréfákat enged meg magának a szegény emberekkel, ugy akarta, hogy mig az öreg odajárt a számokat nézni, otthon maradt unokái széttépték a reskontót s ez a borzasztó valóság elvette a szerencsés nyerő eszét. Egyre azt kiabálta: Linz, 17, 28, 54! Ezek voltak tudniillik a nyerő számok. A boldogtalan ember utóbb dühöngeni kezdett, ugy hogy kényszerzubbonyt kellett reá adni.

Kávéház-elhelyezés. A malom-utczai Salzberger kávéházat a tulajdonos a malom-utczai 12. számába helyezte át.

Az a flóbert! Balogh István, az elemi 4. osztályu tanulója most vasárnap pajtásaival flóbertjével puskázott és a játéknak az lett a vége, hogy a gondatlan fiu Tilger József és Balogh Arpádot vette czélba, mindkettőnek erős léket adva bőrük alá. A flóbertező gyerekekre jobban ügyet vetni persze a szülőknek lenne a feladata, de hát mikor azok a szülők ugy biznak a gyerekek okosságában!

Találtatott a színház vasárnapi előadása után egy rövid arany-óralánez jou-joukkal, a melyet a vesztes kellő igazolás mellett a rendőrségnél reklamálhat.

Betörés. Hevessy Sándor erzsébettéri kereskedő lakásába szombatról vasárnapra éjjelén betörtek és két szekrényt erőszakkal felnyitva, abból közel 4700 frtnyi készpénzt elraboltak. A kárvallott kereskedő a szomszéd szobában aludt és a mikor a szekrényen végzett zajosabb munkára felébredt és álmosan gyertyát gyujtva, nézni ment a zaj okát, már csak a lopást konstatálhatta, mert a tettes a folyósón át megugrott.

Egész selyem, mintázott Foulardokat (mintegy 450 különböző fajban), méterenként 85 krtól egész 3 frt 65 krig — valamint **fekete, fehér és színes selyemszöveteket** 45 krtól 11 frt 65 krig — sima, kockás, csikos, virágos, damaszolt minőségben (mintegy 240 féle dispositió és 2000 különböző szin és árnyalatban) szállit: postabér és vámmentesen **Hnn berg** (cs. kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben.** Minták postafordulóval küldetnek. Svájczba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. 13—15

Kassai szinház.

Egy millió, Labiche és Delacour szerfölött mulattató vigjátéka került szinre szombaton október 21-én nagyobbára telt ház előtt. Az elmés ötletekben, váratlan fordulatokban és kómikus helyzetekben gazdag franczia vigjáték minden mozzanatát élénk figyelemmel kisérte és több izben megtapsolta a publikum. A szereplők legtöbbje beletalálta magát a szerepe által előidézett helyzetekbe s a játék menete ép ezért a legkifogástalanabb volt. Boross Endre Duplanapó szerepében ismét csak azt bizonyitotta be, hogy a milyen jó színész, épen olyan jó kómikus is. Kissné-Breznay Anna (Bertha, Carbonel leánya) és Miklóssy Ilona (Luiza, Perugin leánya) játékai körülbelül egyforma nivón állanak. A kritika dicséretét különben nem először érdemelték ki. Szilágyi, Mészáros, Szentessy Ilona, Nikó Lina és Erdélyi Gizella játékai emelendők még ki.

A gazdag szegények, Jókai e mulattató fővárosi életképe került szinre vasárnap délután gyermek- és népelőadásul. A szinház mint más ilyen alkalommal zsufolásig meg volt telve mindkét nembéli kicsinyekkel és nagyokkal. A szereplők, a kicsinyek és nagyok kedvéért meglehetős kedvvel és buzgalommal játszottak és a kis kacsók és nagy tenyerek tapsainak sikerében valamennyien osztoznak.

A boszorkányvár került szinre már harmadszor vasárnap este. Ezuttal ugyan bérletszünetben, de azért a ház egynéhány emeleti páholyt kivéve, teljesen telve volt. A földszinti állóhelyeken zsufolt szorongott a lelkes diáksereg, s még csak eszükbe se jött panaszkodni a kánikulai tojtó melegség ellen, mely megtöltötte a ház belsejét. Az előadás sok tekintetben sikerültebb volt, mint az első alkalommal, bár a főbb szereplők ma is csak oly jól állották meg helyüket, mint a premiéren. Ruzsinszky Ilona dalai a harmadik felvonásban ma is csak oly fenomenálisak voltak hatásukban is s a közönség ismét csak ugy lelkesedett és tapsolt, mint akkor. A „tik-tak-tik-tak“ retrainü gyönyörü dalrészletet és a klasszikus Bacchusdalok szokott felkiáltásait az „Evoé“-t ismételő remek bordalt meg is ismételették. Kiss Pista és Kozma Pistának ugy dalaik, mint játékuk a legkifogástalanabbak voltak. Előbbi érczes tenorjával, utóbbi szép baritonhangjával ma is a legprecizebben juttatták érvényre az operett muzsikális szépségeit, melyek legkiválóbban nyilatkoznak a Kányavárba való betörés alkalmával énekelt dalban és ama hármasban, melyet Ruzsinszkyra énekeltek. Szilágyi, mint Kányavári ma is eléggé megállotta helyét. A társulat második primadonnájának Keszthelyi Ilonának másodszor ismétlődött sikere most se maradt el. A negyedik felvonásban énekelt s kitünő mimikával kisért „csak ámitás, csak számitás“ kupléját frenetikus tapsokkal kisérte a közönség s ötször hurrázták fel a függönyt, hogy a kuplék variáczióit ismételhesse a tapsaival szünni nem akaró s tomboló közönség előtt. Keszthelyi Ilonának a „Boszorkányvár“ Verus szerepében elért sikeréről nagy elismeréssel és melegséggel emlékezik meg az egyik budapesti lap is.

Herczeg Ferencznek olyan neve van a mai magyar irodalomban, mint kiviile talán senkinek. Tisztelt és népszerü. Viselője különben egy fiatal ember, ki napsugaras, rózsás világu történeteket ir, mit a zsurnalisztika arról szokott elnevezni, a mi nála rendszerint üres, t. i. a tárczáról. Ez nevetséges paradoxon. Herczeg történetei mindig tartalmasak. Egy rövidke kis elbeszélésben, mely nyulfarknyi hosszuságra van csak konprimálva, benne van husz ember his grafiája. Ha ideje és türelme volna hozzá zseniális irójuknak, mindeniket egy-egy két-öt kötetes regénynyé dolgozhatná fel. Egy ilyen rövid történetet irt pár évvel Herczeg Ferencz a Mikszáth féle Almanachba. Valóságos konprimált regény. Valószinüleg maga a szerző is rájött, hogy kicsi ez a keret ennek a nagy anyagnak, mert ebből az elbeszélésből egy öt felvonásra terjedő hosszu szindarabot csinált. „A dolovai nábob leánya“ mai premiérje alkalmával zsufolásig megtelt a szinház. A publikum a Herczeget tisztelők nagy seregéből került ki. A zseniális tárczairó első kisérlete a szinpadon maradandót alkotott. „A dolovai nábob leánya“ a szinpadok repertoárján állandóan fenn fogja magát tartani. Katonát, huszárokat még eddig senki se vitt oly sikerülten a magyar szinpadra, mint ebben Herczeg. A könnyelmü, de a lelke mélyén még mindig becsületes Tarján főhadnagy, kit a kaucio-kényszer és uri passziói hozományvadászszá aljasitanak, Szentirmay, Merlin, a szindelyes báró s különösen Biliczky Maroth herczeg, a mindenki által kényeztetett s Tuzneldát bármikor elvenni kész, jószivü, gyermekes kedélyü kadét vagy pedig a nagyvilági hölgy alakját hüen visszaadó kapitányné, kinek egyedüli fegyvere egy szerfölött kényes helyzetében, hogy büszkén rákiált férje urára:

„Ne merjen rólam rosszat gondolni," ezek mindmegannyian oly élő és mozgó alakok, karakterisztikus tipusok, melyeket csak most látunk igazán élni a szinpadon. A mai bemutató előadáson **M i k l ó s s y** adta a kapitánynét több jelenetben bravuros sikerrel, **K i s s n é** a szerelmes leányt, **P e s t y** a kadétot, **S z i l a s s y** a századost, **M é s z á r o s** Tarján szerepét, **H á l m a y** pedig Merlin bárót, mindnyájan kiváló sikerrel. A többi szereplők is mind dicséretes buzgalommal működtek közre. Disszonanczia nem fordult elő. Felvonásközökben a zenekar jó volt. Gukker.

Szinházi műsor. Ma szerdán október hó 25-én adatik a „Bőregér," vig operette. Holnap csütörtökön adatik „Váljunk el." franczia vigjáték.

CSARNOK.

Görgey Buda alatt.

— Történeti regény —

Egykoru irók feljegyzései alapján a Kassai Szemle számára irta:

Mártonffy Imre.

(Folytatás.)

— Fentartani? Semmiesetre. Egyik vár se bevehetetlen, attól függ mely időben és mily eszközökkel kezdik a támadást és akkor érdemes támadni, ha a stratégia értéke az ostrom áldozataival felér. Buda tulajdonképen nincs is megerősitve, csak ki van tatarozva; egy barbár fővezér a sánczokat rohamrések nélkül bevenné, de természetesen óriási sok emberáldozatba kerülne. A mi fővezérünk Görgey se nem okos, se nem praktikus ember, a fővárosban rögtönöz vérfürdőt, nem jobb lett volna az osztrákot üldözni egész Bécsig — Prágáig!

— Én szintén e véleményhez csatlakozom, mondá a harmadik, csak attól félek, hogy a szép Pest sokat fog szenvedni; mert ha az ostrom még néhány hétig tart és az osztrákok Budának mindannyiszor való lövetése után, revancheképen Pestet is bombáztatják, akkor az ártatlan város egészen el fog pusztulni.

— Ez igaz, de mit tehetünk ellene? Budát a császáriak csakis azért tartották megszállva, mert bosszut akarnak állni a sok vereségért és halomra akarják lövetni a fővárost.

— Ez a remény csalóka ám, mondá a negyedik, és kérdés mit mond a közvélemény, mit a történelem ily aljas bombázás ellen?

— Kedves barátom, a közvélemény és a történelem bármint itéljen is ezután, a kárt meg nem térítheti. Három szempont van, melytől eltekinteni lehet és pedig: a katonai szempont, mely szerint bombaztatni csak akkor lett volna szabad, ha Pestről Budára is lőttek volna; a történelem ehhez hasonló esetet már fel is jegyzett hazánkban. 1809-ban történt, midőn a francziák Győrt elfoglalták, János főherczeg a győri csata után seregének maradványával Pozsony felé vonult vissza. Károly főherczeg Mosonymegyében táborozott és onnan Marcheggre ment. Az osztrák haderőt a March folyócska választotta el. Pozsonynál hidat vertek és a haderő állását Aspern és Esszlingtől Wagramba helyezte, ekkor jött Napoleon arra a gondolatra, hogy a főherczeg Pozsonynál elhaladva, a támadást nem kezdte meg; Napoleon erre Pozsony falainál termett és gránátokkal lövöldözte a várost. Károly főherczeg ekkor táborkari főnökével panaszt emelt e haszontalan támadás ellen, mondván, hogy P o z s o n y a t ö b b i k a t o n a i á l l o m á s o k k a l n i n c s ö s s z e k ö t t e t é s b e n. Erre Napoleon azonnal megszüntette a bombázást. Ami a humanisztikus szempontot illeti, ehhez nem kell nagy filantropia, hogy egy virágzó város szétrombolását ne rosszaljuk; hátra van még az igazság szempontja, és ebből a szempontból se bocsátható meg Pest czéltalan bombáztatása. A háboruban a katonák az urak; a hova katonaság vonul be, ott a lakosságnak engedelmeskednie kell.

Pest lakossága a mi haderőnknek tartozik hűséggel, mindkettő rokonszenvet érez egymás iránt, de az osztrákot gyülölöm. S például ha hazam volna Pesten és ezt az osztrák csőcselék rombadöntené, képes volnék a végletekig menni. De fiuk beszéljünk másról, hisz elég a bajunk ugyis, mulassunk ma!

— Elbeszélésed nem volt érdektelen, vélekedék az előbb szólott szomszédja, hisz az egyetemen együtt voltunk, ott szivtuk magunkba a magyar szellemet.

— A jó áldott tanárunktól, ugy-e? Oh szent ég? Milyen nagy napok voltak ezek! Márczius 15-ike, hogy megértem ez időt oly boldog vagyok! És aztán emlékezel márczius 15 ike utánra?

— Igen, minden a régi kerékvágásba zökkent. A kalabriász ujra divatba és a jó csöndes. De hagyjuk e kedves emlékeket, fájnak nekem ezek a napok. Miért nincs a szabadságnak most is oly fénylő napja? Bámulok, hogy ma nincs itt Antal!?

— Rokonaihoz mehetett, mert budai születésü, s ha jól tudom, anyja a Ráczvárosban lakik. Antal sokáig távol volt a szülei háztól, csak mikor a szabadságharcz megkezdődött állt be honvédnek és ma már hadnagy.

A szomszédos őrtüznél nagy lárma keletkezett. A huszárok felkeltek és odasiettek.

Messziről ugy látszott, mintha veszekedés lenne, közelről az ellenkezőt mutatá. Több huszár hevesen vitatkozott és egy czigányasszonyt, ki a közvetitő szerepét akarta játszani, keményen elraktak, s ez nagy lármat és derültséget keltett.

A czigányasszony orditott torkaszakadtából, de mivel senki se hallgatott rá, ravaszsághoz folyamodott és átható hangon kiabálta:

— Hallottátok Kossuth legujabb esetét?

E név felvillanyozta a katonákat.

Mintha egy torokból jött volna, hangzott fel az „éljen." Aztán halotti csend támadt.

— Ha nyugodtan és csendesen maradtok, mint jelenleg, folytatá a czigányasszony, akkor elmondom az esetet.

— Mondd el! Gyorsan! hangzott mindenfelül.

A hazafiak leheveredtek a fübe, pipára gyujtottak és a czigányasszony meg beszélni kezdett:

— Ugy amint láttok engem itt állni, egyenesen Debreczenből jövök, hol jelenleg a kormányzó ur tartózkodik. Gyalog tettem meg idáig az utat, hogy fivéremet felkeressem, ki huszár volt nálatok. Szegény Pali, Gödöllőnél esett el, s most senkim sincs, nem mehetek vissza Debreczenbe, mert pénzem sincs!

— Ebadta czigány teremtésedet! szólalt meg egy huszár. Azt igérted, hogy Kossuthról beszélsz, s a magad bajával huzakodol elő?

(Folytatjuk.)

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

Hirdetmény.

Az eperjesi sörházi közbirtokosság Eperjesen, — az alsó külvároson — közel a vasuti indóházhoz fekvő **sörfőzőtelepét,** mely áll a gyári épületből, vendéglő, lakó, üzleti és mellékhelyiségekből, jeges pinczékből, egy 1176·8 □-ölnyi udvar és azzal kapcsolatban egy 1023·9 □-ölnyi kertből, valamint a sörfőző telep összes felszerelvényeit eladóvá tévén, e czélból ajánlati eljárást tesz folyamatba.

A 10% bánatpénzzel ellátandó zárt irásbeli ajánlatok az alólirt elnökséghez **1894. évi február hó 1-ig** nyujtandók be; később beérkezett ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

A beérkezett ajánlatok feletti közgyülési végeldöntés az ajánlati határnaptól számitandó 30 nap alatt fog megtörténni.

Kelt Eperjesen, 1893. évi október 21-én.

Krayzell Aladár
közbirtokossági elnök.

368—1

„LE GRIFFON"

a legjobb valódi franczia szivarka-papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 17—150

A legutóbbi töltésü friss ásványvizek

megérkeztek és kaphatók

230—39 **Vizy Domonkos**

füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete

Kassán, főutcza 53. sz.

A szlatvini savanyuviz főraktára.

Haszonbérbe adandó

1894. évi január hó 1-től kezdve a gróf Zichy Rezsőné tulajdonát képező abauj-tornamegyei **széplaki** birtok, mely körülbelül 630 magyar hold szántóföld és rétből és ezenfelül erdei legelőből áll.

Felvilágositást nyujt **dr. Brósz László** uradalmi ügyész Kassán.

367 2—6

Hirdetmény.

Miután megrendeléseink **pethőszinyei** tejünkre **november elsejével** lejárnak, tisztelettel megkeressük nagyrabecsült ügyfeleinket, hogy sziveskedjenek hivatalnokunk **Zajicsek Ignácznál Kassán Halász-utcza 1. sz.** az uj-megrendelésekre a **megrendelő-iveket aláirni,** a melyek ismét **egy évi időre birnak érvénynyel** és a melyek szerint a tej általunk **1893. november elsejétől 1894. október 31-ig** ugyanolyan feltételek mellett fog szállittatni mint eddig.

Petőszinye, 1893. október 18.

Gróf Forgách Sándor erdő- és jószág-felügyelő:

362 3—6 **Bidló.**

Nyereménytulajdonosok kerestetnek!!

Gazdátlanul hever 20 millió frt.

Az 1887 óta megjelenő „Telegraph" sorsolási lapnak az a programmja, hogy a még most is gazdátlanul, parlagon heverő, esedékes sorsjegy-nyereményeket, melyek a **husz millió forintot meghaladják,** tulajdonosaik jogos birtokába juttassa.

Ebbeli törekvésünket eddig is oly siker koronázta, hogy a legnagyobb örömmel konstatálhatjuk, hogy a hozzánk beküldött tömeges kérdezősködések folytán teljesitett kutatások meglepő eredményre vezettek, amennyiben igen nagy összegeket juttattunk ily módon a sorsjegytulajdonosok kezeihez.

A sok millió azért hever parlagon, mert a sorsjegytulajdonosok nem törődnek sorsjegyeik számaival és nem tartanak megbizható sorsolási közlönyt.

Mindamellett, hogy lapunk előfizetési ára

egész évre csak 1 frt,

előfizetőink között évenkint még

20 darab Jósziv-sorsjegyet

is sorsolunk ki, és pedig minden év január, április, julius és október 1-én 5—5 darabot. E sorsjegyeknek okvetlenül nyerniök kell és van a nyeremények között **40,000, 30,000** és **20,000** koronás főnyeremény is.

Oly sorsjegybirtokosoktól, kik a lapra elő nem fizettek, és sorsjegyeik számainak kihuzása iránt kérdezősködnek, a válaszra egy 10 kros bélyeget kérünk.

Előfizetést az év bármely napján postautalványok utján elfogadunk.

203 9—10

TELEGRAPH sorsolási közlöny kiadóhivatala

Budapest, Váczi-körut 43.

Nagy szőnyeg-eladás.

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy **az őszi és téli idényre**

nagyszerü külön osztály szőnyeg-, függöny- és butorkelme-raktárunkat

tetemesen megnagyobbitottuk.

Kedvező és nagy zárlataink által, **elsőrendü gyárakkal,** azon kedvező helyzetben vagyunk, valamennyi czikket **szerfelett mérsékelt árakon** eladhatni. **Szobák bevonására különösen ajánlhatjuk:**

Valodi brüsseli szönyegeket	Valódi axminiszter szönyegeket	Valódi angol velóur szönyegeket	Valódi hollandi szönyegeket

Ezenkivül dus raktár következőkből:

Valódi perzsa és smyrna szönyegekből.

Szalonszönyegek	Ebédlö-szönyegek	Futószönyegek	Cocos futók
Lábtörlök	Ágyszönyegek	Angoraszönyegek	Ágy- és asztalteritök
Flanellteritök	Divánteritök	Csipke és szövetfüggönyök	Portières
Vitrage	Peluche teritök	Uti takarók	Lambrequins

248 29—30

Tisztelettel **Széman Testvérek.**

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, péntek 1893. évi október 27. 123. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czímzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban főutcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogler Bécs: Eckstein Bernát ürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vaczi utcza 11. sz., Julius Gyula Budapest; Hamburgban: Danbe G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

A polgári iskolák hivatása.

Ha a sirban nyugvó s már bizonyosan el is porladt jó elődeink feltámadnának, bizonyosan elijednének, nemcsak a roppant sok köz- ugy magániskolák és tanintézetektől, hanem megrémülnének azon roppant tananyagtól, a melyet a szegény serdületlen gyermek megemészteni van kötelezve.

Elvitázhatlan tény, hogy egy nemzet fejlődése a közoktatás terén felmutatható eredményekből itélhető meg, — ámde ezen fejlődést, ezen eredményt ne a testi fejlődés rovására akarjuk elérni.

A test és lélek, jobbára ugyanazon élettani törvények szerint működik, oly annyira, hogy a mily módon tápláljuk, edzük és erősitjük testünket, éppen ezen módon épitjük fel szellemi világunkat is, vagyis, annál fokozottabban vagyunk képesek egyes nagyobb szellemi feladványok megfejtésére.

Nagyon helyesen definiálta egy szaktudósunk azt, miszerint ha tanitani tudjuk azt, hogy egészségünkre csak az az étel válik, a mit könnyen meg is emészthetünk, ugy ne feledjük el, miszerint szellemi tehetségünkre is csak az bir kellő és jótékony hatással, a mit az elme és lélek könnyen felfog.

Mai tanrendszerünk, a most ecsetelt elveket teljesen mellőzi, mert az agyvelő munkáját már az elemi iskolában annyira igénybe véteti, hogy annak visszahatása napról-napra mindjobban észlelhető, s innen van az, hogy számtalan gyermek, testi ereje és fejlődésével meg nem egyező szellemi tulterheltetés miatt, kénytelen nemcsak a tudományos pályát abban hagyni, hanem gyakran ennek áldozatul is esik.

A népiskolákban, mikor a gyermek még önállóan gondolkodni sem bir, midőn alig tanulta meg az abc-t, annyi a rengeteg tananyag, hogy attól meg kell riadni, amiből pedig az következik, hogy némely tanuló, éppen a szellemi tulterheltetés miatt, már serdülő korában életunttá válik.

Elég lenne a népiskolában, ha a gyermek megtanulna jól olvasni, irni, továbbá az egyszerü számtételeket, illetve a négy alapmüveletet megfejteni s a vallásból az alapelveket megismerni s az ily alap-előkészültséggel vinni be a polgári iskolába, — nem pedig mint most, teli verni a fejét zsenge korában a sok nyelvtan, természettan, természetrajz és egyéb más tudományos tantárgyakkal, s mikor azután innen kikerül, nem visz magával egyebet mint egy nagy chaoszt, amely annyira korlátolja gondolkodó tehetségében, hogy nem képes egy mondatot önállóan leirni. — S itt, e mostani alappal, elérhetjük-e azt, mit a középiskolától várni lehetne? semmi esetre sem, mert ingadozó alapra helyezett épület nem lehet szilárd.

Általános a panasz, hogy a népiskola és gymnasium között nincs meg a fokozatos átmenet, még is elhanyagoljuk a helyes irányt, a polgári iskolát s a gyermekeket, az nda való meneteltől elriasztják az által, hogy a polgári iskola 4-ik osztályából a főgymnasium első osztályába az átlépés felette mód meg van nehezitve.

Hogy ezen fokozatos átmenet elérhető legyen, szükséges volna hogy a gyermekek a népiskolából k ö t e l e z ő l e g lépjenek a polgári iskolába, s ennek négy osztályának elvégzése után a főgyimnasium első osztályába, de ennek alapfeltétele az lenne, hogy módositani, redukálni kellene a tananyagot, s például a latin nyelv tanitását csak a főgymnasium első osztályában kezdeni, mert hiszen a hátralevő négy év elég idő arra, hogy azt a kivánalmakhoz képest a tanuló elsajátitsa, sőt mi több ugy ezen, valamint a polgári iskola tananyagaiból kiveendő egyébb tantárgyak alaposabb felfogására a 14—15 éves tanuló sokkal képesebb fogna lenni, a mennyiben szellemi ereje, az előkészitő iskolákban tulcsigázva és megerőltetve nem lett.

Ohajtandó lenne ennélfogva, hogy a jelenleg fennáló polgári iskolák kötelező átmeneti és kapcsolatos intézményt képezzenek a népiskolákból a középiskolákba, mi elérhető lenne, ha az arra hivatott körök és közegek, a fennebb körvonalozott szerény elveket szem előtt tartva, a közoktatási rendszert és tananyagot, az ember testi fejlődésének mérvéhez arányitva állapitanák meg, a minek még azon üdvös következménye is lenne, hogy a polgári iskolák nemcsak nem lennének mostoha gyermekei a közoktatásnak, hanem nélkülözhetetlen kiegészitő részét képeznék.

b.—

Innen-onnan.

Tölgy és repkény.

— Csevegés. —

Erő és gyengeség, bátorság és szelidség, büszkeség és odaadás. A földi lények közül a férfiakat és nőket összehasonlító kép.

Avagy tévedek-e? ha ezt állitom, nincsen-e igazam! midőn az embert, a férfit, a tölgyhöz, a nőket a folyondárhoz hasonlitom, amidön a jellemes férfi tulajdonságául az akaraterőt, a bátorságot, a nemes büszkeséget, a nőnek a nemi gyöngeséget, helyesebben a gyöngédséget, az odaadó szivjóságot irom fel erényül.

Az élet nagy iskolájában járva, sok oldalról volt alkalmam figyelni embertársaimat, a sok jó és nemes tulajdonságok mellett más jelzőkre is bukkantam, a melyek visszatükröződnek az arczban, a szemekben, nyilvánulnak a tettekben, a gondolkozásban; de hát mindezekről nem czélom mostan csevegni. Az életnek ama tükrébe kivánok beletekinteni, mely csak szépet és nemest mutat, mert a borongós elmélkedésnek nem vagyok barátja, a képzelt fájdalmak felett nem tudok búsongani.

A fiatal irók, poéták egynémelyike, beleélve magokat a képzelt világfájdalomba, kötet számra irják és adják ki termékeiket, érzékeny keblökben sir, ri a bánat, a fájdalom, mint a régi czigány kezében a száraz hegedü; s az olvasók közül a tizenhat tavasz gyermekei lopva meg is siratják a szerencsétlen troubadurokat, én magam részéről, mosolygom e papir töltelékeken s azt mondom: „kár a szép órákért, mit a termékek megirására fecséreltettek.“

De visszatérek tárgyamhoz, a tölgy és repkényhez, s keresem bennük a valót.

A földi lények között a legtökéletesebb teremtmény az ember. Rendeltetése szerint uralja a földet a férfi, édes otthont teremt benne neki a jó nő··· ki megérti szivének minden dobbanását, megérti lelkének minden gondolatát, aki védangyala egész életén keresztül.

A férfi a nagy világé, melyben a tettek, a küzdelmek az ő osztaly részeül lettek végzete által kijelölve, a magyar nadrág. Akkor még B. Nikó Lina volt, de később letette azt a tévedésbe ejtő B. jelzőt. Balgán cselekedett, mint ő mondja és már nagyon sajnálja — miért nem tette azt előbb! Annyit mondhatok neked kedves barátom, hogy szinházunkban a kómikum Nikó mama és Boross Endre által oly finomul és annyi izléssel jut érvényre, hogy valódi élvezetet nyujtanak. Csak egy dologért haragszom Borossra és a kis Békéssy karmesterre, hogy oly kevés sulyt fektetnek csinos feleségeikre, mért nem szerződtettek őket? A kis Békéssyné még most is előttem áll, mikor két évvel ezelőtt az „Eleven ördög“ szabóné szerepében láttam, Te az a nagyfénteki kerepelő kis Miska az ő nyelve pergéséhez, egész önkénytelenül sóhajtottam fel: „szegény kis karmester!“ Békéssynéről tudom, Borossnéról pedig hiszem, hogy használhatlan tagjai lennének a társulatnak. Kiss Pistának érczes erős, de egykissé néhol érdes baritonja betölti a rozoga szinhaz minden zugát, ép oly eredetiséggel játsza meg a „bozorkányvár“-beli Gyurit, mint amily kitünően játszodja meg a főképen neki is való népszinmüi hősöket. Az a kis Kozma tudod megtenné, de szegény néha o y erőlködve birkózik a hangokkal, mint a Salamonszky czirkusz athletája az erős kocsissal, és ha nem bir vele, ő is, felpotozza le nem győzött ellenfelét, a — magashangokat. Hanem tudod barátom, mit restellek én végtelenül, hogy ebben a szini ivadban nem néztem meg eddig egy drámai előadást sem, valóban olyan vagyok, mint a pap, aki vizet prédikál és bort iszik, hogy szidom az erkölcsökkel hanyatló izlést, azokat a sokszor orpheumi operetteket — és magam is operett előadásokra járok. Ezért nem beszélhetek neked sem a szép kedves „Kiss“ menyecskéről, sem Szentessyről, kit igen érdekes hölgynek találok, s a kikről legelőbb kellett volna beszélnem, sem még másokról, akikről bizonyára lesz mondani valóm. Legközelebb a kis Ligeti Józsika nagy soiréjét beszélem el neked··· igen sok, szép toilettje van··· de hát beszélj már te is valamit, mert még azt hiszik, hogy monologot irtam.

E. és mégsem — ó.

TARCZA.

Thália templomából.

Beszélgetés.

Mintha csakugyan letettem volna a garast, s ezt respektálta volna türelmes barátom úgy hallgatott, én pedig elkezdtem:

Azon ne csodálkozz, hogy egy kissé füstös és nagyon rongyos a szinházunk, de hát a legrégibb magyar szinháza az országnak; készül már az uj szinház is a levegőben igen régóta, de a szent Domonkos atyák átka folytán addig nem ásbatnak fundamentumot, amig a dóm fel nem épül. Bizonyára már neked is elárultam azt a kényes helyzetemet serdülő ifjúkoromban, hogy az apám katonát akart belőlem csináltatni, az anyám meg szegény papnak szánt, nekem pedig rejtegetett titkos vágyam volt — komédiásnak lenni, és e hármas út közül léptem a negyedikre. Nem bánom hiszed-e vagy sem, de én annak a gyermekkori beképzelődésnek tulajdonitom, hogy én ma is igen szeretem Thália papjait és mint Te — a papnőit is. Rendkivül vonzót találok abban a bizonyos bohém vérben, végtelen kellemes az a könnyed játszi lélek, amit a sokat jelentő deszkákról, abból a festett világból hoznak a rideg, a való életbe. De különös, látod, hogy Thália egyházában is megtaláljuk a hierarchiát. Nem-e valóságos püspök közöttük a direktor, s nem-e oldalkanonoki szerepet töltenek be a szubrett és koloratur primadonnák. De nők töltvén be a magasabb stallumokat, még szabadelvübb és udvariasabb hierarchia ez mint a Krisstus egyházé.

Tavaly Tiszay volt az itteni Thália püspöke, ma Halmay, akinek csak egy oldalkanonokja van, a másik Rómába utazik, nemsokára horgonyt vet, és a direktor ur, aki különben intrikus, majd mint hős fogja szavalni: „Es te ujra itt vagy jó gólya madár!“··· Azt a szegény Tiszayt, hogy szidták tavaly, pedig hát nem igen sokkal többet produkál Halmay, de ő kelme nagy kujon··· pardon! — mert az egész közönséget reménybe ejtette, és ez talán még jobban reméli és várja a gólyát mint ő. Olvastad a multkor a „Budapesti Hirlapot?“··· mint csodás uj tüneményt fogadta a kassai közönség Keszthelyit, a helyi lapok pedig gratuláltak a szinész akadémiának. Nem tudom, ki lehet oly nagy ellensége annak a különben jó törekvésü fiatal lánynak, ezt a gorombaságot ő meg nem érdemelte. Ha már engem megfojtottak, nem fogom számon kérni, szeretetből vagy gyülöletből öltek-e meg? Avagy talán „egy kis ááámitás, meg egy kis szááámitás!...“ En látod részemről nem jósolok jó sikert ehhez a manöverhez, mert a közönség már eltanulta azt a csekély kis szervi hibáját is: sziszegve piszszeg néha. Te barátom, tudod mi történt velem? Azt érzem, amit soha eddig: titkos imádó vagyok! Tudom, hogy fogsz csodálkozni, de én neked be merem vallani··· téged nem lep meg az az elegánczia, mely minden mozdulatában meg van? és tudsz Te menekülni annak a dalnak a varázsa alól, mely Ruzsinszky ajkáról oly édesen foly? a ki ily szépen dalol a csókról, szerelemről, az ismerteti a csók költészetét és szitja a vágyat a szerelem mézének izlelésére. Az ő énekszámai után elviharzó tapsokban nyilatkozik meg a legőszintébb és leghivatottabb kritika. No de ne nézz rám olyan komolyan··· a titkos imádás nem veszélyes nálam, ez csak tisztelet részemről. Egy titoknak jöttem különben nyomára és azóta ugy sajnálom őt, mint azokat a lányokat, kik kaucziő nélkül szeretnek, pedig leg többször ez az igazi szeretet!

Jaj te! a szerelemről pompásat mondott a minap Nikó mama, az a szellemes kedves asszony. Neki már rosszul esik hallani, hogy ezek vagy azok milyen nagyon szeretik egymást „ne szeressenek olyan nagyon, csak kicsit és soká!...“ Ebből a mondásából a lányok kimerithetnék azt az élet filozófiát, hogy jobb kevés szeretettel férjhez menni, mint nagy szerelemmel otthon vénülni!

Barátom ez a Nikó mama előttem érdekesebb ma, mint 10—14 évvel azelőtt, mikor még mint primadonnának tapsoltam neki és a szemem majd kidülledt, úgy néztem miként feszült rajta a „Huszár csiny“.

lölve, a nő hivatása az „otthon“, a család gondozása, a szeretett ápolása. Bűvös köre az a teremtés legdicsőbbikének, az igazi jó nőnek, az emberiség nemtőjének, ki lelke odaadásával, szive melegével simul az őt megértő férfihez — mint repkény a viharedzett tölgyhöz.

A kis erdei ibolya alacsony bokrok árnyába huzódik, ott van rövid életének legcsendesebb tanyája, legbiztosabb otthona, mert itt a pajkos gyermek-kéz nem tépi el őt a kedves testvérektől, a karcsu repkény az erős tölgy derekát öleli át szorosan, az erős, a lombos karok által védve kuszik fel a fa koronájához örökzölden.

Igy van ez az életben is. Az erős tölgy, az önérzetes férfi, akiben az erő, a jellem és akaratban, a munkás szorgalomban nyilvánul, kinek tettei jól átgondolt irányban haladnak, és ki kitartást, bátorságot merit magának, a szebb jövőért, a lét küzdelmeiben.

Karcsu repkény a nő, az igazi jó nő, aki egy egész földi életet betöltő és idvességet adó szerelemmel, gyöngédséggel, odaadással veszi körül az őt szerető férfit, kiben hite, reménye, szerelme, mindene összpontosul, s mint a repkény, oly örökzölden él az erős tölgy oldalán, a szerető nő és boldogságot adva, boldogan él az igazi férje mellett.

A természet rendje szerint, az erő az erővel nem szövetkezik, tölgy a tölgygyel nem ölelkezik. Az erő, hasonló társával birokra kél, örök tusába keveredik; a gyengébbet magához vonza, s dédelgeti.

Bármerre tekintünk, azt látjuk; hogy a teremtmények között a gyengébbek, az erősebbek felé hajlanak.

Vizsgáljuk a lég urait, a madarakat. Azok is az erősebbekből választanak magoknak élettársat. A sasok birokra hagyják kelni udvarlóikat, gyönyörködve nézik a légürben a vetélkedők viadalát s az anya sas — elfordulva a legyőzöttől, szerelemmel követi a győztest otthont alapitani, aki megvédeni képes őt,… a gyengébbet, minden baj és veszedelemtől.

Természeti igazság ez, nem kell hozzá kommentár.

A gyenge jellemü, pipogya embereknek nincsen becse a nők előtt, azok nem jönnek férfi számba, léteznek, de nem számitanak. Számok előtt álló zérusok. Ellenben az akaraterővel, nemes büszkeséggel, munkaerővel biró jellemes férfit, megbámulja, tiszteli, becsüli a nő, szerelemre gyul iránta és odaadással lesz az életben osztályosa.

Lehetne-e másként?!

Én azt hiszem, hogy nem! mert a női szivnek legdrágább kincse, a szerelem, nem ékelheti magát olyan keretbe, mely talmi fémből van. Hiuság, önzés, tetszelgési vágy egyidőre csendességet találhatnak a külsőségekben is, de az ilyen bálványokban az örökös egyformaság tudata, a férfiasság, a nemes törekvés, a szellem hiánya, elvégre valóra ébresztik a nőt.

A nő az emberben a férfiasságot, a szellemi fenséget, a nemes büszkeséget, a tiszta jellemet keresi s ha megtalálja, oltárkép gyanánt tiszteli, becsüli, imádja, de megvetéssel fordul el tőle, ha kiábrándulás éri.

Nem az anyag szépsége, formája, máza, nem a szép arcz, szemek, termet, modor, kötik le figyelmét a nőnek, hanem az erő; a lélek nagysága, nemessége. Ezek előtt meghajlik kecsesen, igazi bensőséggel s szivet is ad cserébe annak, ki férfi szivvel erre kéri őt, de megveti azt, ki férfias lelki tulajdonok hiányában követi uszályát.

Avagy élhet-e füzfa oldalán a repkény?!

Cassius.

Ujdonságok.

Az uj hadtestparancsnok, mádi Kovács György, kit ő felsége hétfőn hosszabb kihallgatáson fogadott, ujabb elhatározás szerint november hó 8-án jön Kassára s ugyanekkor veszi át a kassai hadtest vezetését, melynek élén ideiglenesen Paxy altábornagy áll.

Kassavárosa október 28-án délutáni 4 és órakor tartja rendes havi közgyülését, melynek tárgysorozata:

1. Havi jelentés.
2. Inditvány a katonai hatóságokkal magyar nyelven való levelezés ügyében.
3. A női kereskedelmi tanfolyam segélyezése.
4. Az állatvásártéri Hernád partjának 708 frtnyi biztositása, s 6 drb hidnak 977 frt 60 kr. költséggel leendő kiépitése.
5. Előterjesztés egy III-ik egyetem kérelmezése ügyében.
6. Warhanek bécsi czég által a megsemmisitett halakért igényelt 276 frt 87 kr. kár megtéritése. (E konzervált halakat a mult évi kolera-járvány idején szállitották Kassára és miután erre nézve már előzetes rendelkezés történt, Mihalik alkapitány jogositva érezte magát ezek megsemmisitését foganatositani. Szerk.)
7. 1894. évi esküdtszéki szolgálati lajstrom elkészitésére egy három tagu bizottságnak megválasztása.
8. Reichel Károly városi dijnoknak községi kötelékbe leendő fölvétele.
9. Nógrád-vármegye körlevele a sajtó utján elkövetett veszélyes izgatások meggátlása ügyében.
10. Előterjesztés egy uj óvoda létesitése iránt, (25000 frt költséggel.)
11. Inditvány városi szabályozási terv elkészitése ügyében.
12. Több utczákra s pedig: mészáros-utcza folytatása, domonkos, Sándor, fegyverház, franciskánus, jezsuita-utcza s Erzsébettér Bielek házától a közkórházig vezető gyalog-járdára kiterjesztendő aszfalt-járda épitése iránti javaslat (29785 frt 94 kr. költséggel.)

Hymen. Perger Ignácz egri főgimnáziumi tornatanár eljegyezte özv. Éder Ferenczné, halmaji földbirtokosnő leányát Valéria kisasszonyt. — Kemény Simon m. á. v. mérnök a-s. a.-ujhelyi osztálymérnökségnél, eljegyezte e hó 21-én Fasal M. tescheni gyáros bájos leányát Gabriellát Teschenben.

Tanári kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter — mint értesülünk — Besze Mihályt a székesfejérvári tankerületi főigazgatóság tollnokát, a kassai állami főreáliskolához rendes tanárrá nevezte ki.

Az oderbergi vasut üzletvezetőségi főnökévé — ugy értesülünk — elhalt Illich helyére Kőry Antal vasuti és hajózási főfelügyelőt nevezik ki legközelebb. E kinevezés által az oderbergi vasut egy kiváló technikai szakembert fog nyerni.

Múzeum. A felsőmagyarországi muzeum jövő vasárnap, f. hó 29-én utoljára marad ez idén a nagy közönség számára nyitva; azonban a gyüjtemények ezentul is bemeneti dij mellett megnézhetők. Az igazgatóság.

A legujabb vásári plánum nagyon sok panaszra, de még több közlekedési zavarokra ad okot. A káposzta nagyban való eladását a pesti-ut torkolatára helyezték el és ennek a rendelkezésnek első próbája most szerdán volt, de ebben alig van köszönet és fentartása legalább is képtelenség, mert a káposztások száz és száz szekere ott minden gyalogjárást, szekér-közlekedést megszüntet, lehetetlenné teszi a közuti vasut forgalmát. A szerdai próba után a hatóságra az a feladat vár, hogy e rendelkezés ellen jobb módot fundáljon ki. Ugyancsak nagyon téves intézkedés volt az is, a mely a szük franciskánus-utczába dugta be a gyümölcs-eladást, a mely utczát a vidéki gyümölcsösök egészen járhatlanná tették.

Difteritisz. A kassai katonai alreáliskolában uralkodó difteritiszről a Budapesti Hirlapnak egy kassai levél ad hirt, a melyben el van mondva, hogy ez iskolában a járvány még folytonosan tart és szedi áldozatait és hogy az iskolai parancsnokság nap-nap után várja a hadügyminiszter rendeletét, a mely helyben hagyja, hogy az iskolában elhelyezett ifjuság, a mig a baj végleg megszünik, haza menjen szüleihez. Hozzá teszszük, hogy az iskolában addig is az elkülönitéssel igyekeznek a veszélyt ellensulyozni és hogy a parancsnokság a legszigorubb pontossággal őrködik az egészségügyi szabályokat betartani.

Az áruló pókháló. Szerdai lapunkban irtuk, hogy Hevessy Sándor erzsébettéri szatócs boltjába szombatról vasárnapra virradó éjjel betörők hatoltak be és két szekrényt álkulcscsal felnyitva, abból 4700 frtnyi készpént vittek el. A megejtett szigoru nyomozás eredménye az lett, hogy kiderült a kárvallott előadásának hamis volta. Az áruló egy szerencsétlen pókháló volt, mely a kulcslyukat teljesen sértetlen állapotban takarta el, mely körülmény, ha kulcscsal jártak volna benne, természetesen meg nem maradhatott volna. Olyan szekrényben pedig mely nyitva áll, ilyen nagy összeget nem szoktak tartani. Miután igy valószinü, hogy csalárd czélzatból tett misztifikáczióval van a rendőrségnek dolga, az ügyet átadták az ügyészségnek.

Fogoly-raj. Szerdán reggeli 6 óra tájban a Bethlen köruton, ott a csendőr-laktanya közelében arra menők mintegy 40 darab gyönyörü fogoly csapatot láttak a földön sétálni, mig egynek eszébe jutott kövekkel közéjük suhintani, hátha igy sikerül egy párt leteriteni. A csapat élén a gunárral felrepült egy haztetőre, onnan pedig a Csermely-utcza felé tüntek el. Vadász ember is nézte, lőni is lőtt volna, ha a paragrafusok nem lebegnek szemei előtt. E ritka esetményből egy csizió-tudós, kemény telet jósol, az okosság pedig ugy vetekedik, hogy az éhség már most is üldözi a lég lakóit.

Szállitások. A csász. és kir. közös hadügyminiszterium a nyilvános versenynek fenntartott ruházati és felszerelési tárgyakra 1893. deczember 1-ei lejárattal; A magy. kir. államvasutak gépgyára az 1894. évi festék, terpentin olaj és máz szükségletre 1893. november 23. lejárattal hirdet pályázatot. Bővebbet a keresk. kamaránál Kassán.

A betanult Gotterhalte. Némely fővárosi lap ama szenzácziós hirt hozta, hogy néhol a közös hadsereg legénységével a Gotterhalte-t döczögős, értelmetlen magyar szöveggel énekeltetik. Ez alkalomból talán nem lesz érdektelen feleveniteni, hogy ez az intézkedés nem uj, még 1879-ben kelt és nemcsak a magyar ezredekre, hanem a tisztképző intézetekre is kiterjed. Abban az esztendőben a kassai kadét-iskola parancsnoka is betanittatta a magyarra forditott osztrák himnuszt. A hazafias növendékeknek azonban sehogy sem tetszett ez az intézkedés és ugy játszották ki a magyarul semmit sem értő főhadnagyot, aki az énektanitást vezette, hogy a melódiára a még a hatvanas években Lombardiában termett hires tilos dal szövegét énekelték:

Az osztráknak van császára.
De hol a magyarok királya?

Akadt azonban a növendékek között is áruló, aki az iskola parancsnokának besugta a kis házi összeesküvést. A parancsnok az énekóra idején belopódzott a tanterembe, és miután meggyőződött róla, hogy a besugó igazat mondott, kegyetlen inkviziczíót rendezett. A vizsgálat kideritette, hogy a tilos szöveget az a növendék szerezte meg, akinek az apja az olasz legióban Türr István alatt szolgált. Az inkviziczió azzal végződött, hogy a szöveg megszerzőjét három társával együtt kizárták az intézetből, a többi növendéket pedig több napi magánzárkára itélték. A büntetés egy részét azonban gróf Szapáry László, aki akkor Kassán hadtestparancsnok volt, később engedte. A Gotterhalte ilyen módon való terjesztése tehát már éppen nem uj a hadseregben.

Pestis fészek. A Klobusiczky-utcza 10. sz. alatt levő házat, a mely egyébként is düledezőfélben van, sürgős figyelmébe ajánljuk a közegészségügyi hatóságnak. Első sorban is kérjük ezt a házat minden részeiben alaposan megvizsgálni és a szükséghez képest intézkedni, hogy a lakók onnan kitelepittessenek, mert mi ugy vagyunk értesitve, hogy az emlitett házban levő lakások egytől-végig a legrondább állapotban vannak, büzösek és annyira nyirkosak, hogy ott a legveszedelmesebb betegségek csiráit szedik magukba azok a szegény emberek, a kiket a lakások olcsósága csábitgat oda.

Ház összeomlás. A Tábor-külváros hosszu-utcza 1. szám alatt levő telken Csuprik Szepsiből ide Kassára települt csizmadia uj földszinti házat épittetett Ivaneczky kassai épitészszel. E háznak most készitették a fedélszékét és rakosgatták föl a cserepezők a cserepeket és e munka közben tegnap délután 3 óra tájon egyszerre csak nagy roppanás lett hallható, mig a másik perczben az egész alkotmány egy romhalmazba gabalyodott össze. Az ott dolgozók közül egy ács-munkás sulyosan megsebesült, lába törött és ezt a közkórházba vitték be, három más munkás pedig kisebb sérülést szenvedett. A vizsgálat nyomban megejtetett, hogy kit terhel itt vétkes könnyelmüség. Ivaneczky épitész ur meg van döbbenve, ő még ma védekezni sem tud.

Horváth Feri kitünő zenekarával ezentul a következő helyeken és napokon játszik az esti órákban: a Schiffbeckben kedden, szombaton; a Schalkházban hétfőn; az Ottó-vendéglőben szerdán és a malom-utczai Otthon-kávéházban csötörtökön és vasárnapon.

Büncselekmények a kassai postán. A legujabb statisztikai kimutatás szerint a magyar postaintézmény a lefolyt 1892. évben harmadfél milliárdnyi összeget kezelt. Ehez képest nem nagy a számuk azoknak a büncselekményeknek, melyek a posta kárára esnek. Egy statisztikai kimutatásból veszszük a következő adatokat, melyek a kassai postaigazgatóság kerületére vonatkoznak. Eszerint az elmult esztendőben a kassai kerületben egy lopási eset fordult elő, csalási eset kettő, sikkasztási eset pedig tiz. Nagy számmal fordultak elő valamennyi postaigazgatóság területén jövedéki hiánylati esetek, összesen 9657, ebből a legnagyobb numerus — 1666 — a kassai kerületre esik, mig a legkisebb — 482 — a kolozsvárira.

Carlsbadi-czipők eddig legjobbaknak bizonyultak, kaphatók nagy választékban Aufricht H. divatkereskedésében fő-utczán, a kis-sétatérrel szemben.

Kassai szinház.

A dolovai nádob leánya, Herczeg Ferencznek érdekes szinmüve kedden másodszor került szinre csaknem teljesen telt ház előtt. A hétfői premiérnek kisebb hibái a mai előadáson mintha eltüntek volna, s a szinpadon lefolyó történet menete az első felvonásban mintha egyöntetübb lett volna. Csak Révy tartása maradt feszes s beszédmodora tulságos választékos. Halmay, a direktor és Pesty ma is jók voltak. Pesty Kálmán a kis kadét szerepébe nagyon szépen beleélte magát s az éjszakai lumpolásról hazatérő becsipett ember beszédmódját, mozdulatait, elérzékenyülését kitünően imitálta. Törekvése dicséretet érdemel. A főszerepben Kissné-Breznay Anna, Szentirmayné szerepében Miklóssy Ilona játékait külön kiemelni szükségtelen, az est sikerét Szilassy, Mészáros, Szilágyi és Szentessy Ilona egyaránt előmozditották.

A bőregért Straussnak kedvelt operettjét szerdán ismét csaknem telt ház előtt adták. Ez érdekes zenedarab zenei interpretácziójáról ez alkalommal dicsérőleg kell megemlékeznünk. A törekvő szinházi zenekar Strauss hires operettjét ma megfelelő alakban mutatta be. Ehhez járult az énekszámok nagyrészének sikerült volta, bár az a szövegkönyv, vagy tán a partitura olyanokra is ráerőszakolja énekeit, a hol nincs hanganyag. Kiss Pista a jeles baritonista ma oly annyira kitünő bonvivant volt, hogy valóban nehéz kitalálni, vajjon énekével vagy játékával szerezte-e a tapsokat. Ruzsinszky Ilona, kinek hangja a legmagasabb regiszterekben is egyaránt élénk, kifejező és tartalmas, mikor mint magyar grófnő magyar népdalt énekelt, frenetikus tapsra ragadta a közönséget. A szép dalt megkellett ismételnie. Keszthelyi Ilona első jelenetében kissé elfogult volt, később azonban az ejtett csorbát kiköszörülte. Többször élénken megtapsolták énekeért és játékáért. Szilágyi és Boross a különféle zsánerü becsipett embereket utánozták kitünő preczizitással. A közönség jókat nevetett rajtuk, a kritikus azonban elismeréssel adózik ama buzgalomnak, melylyel idevágó tanulmányaikat megejtették.

Gukker.

Szinházi műsor. Ma pénteken október hó 27-én szinre kerül „Az eltévedt bárányka“ énekes franczia vigjáték, holnap szombaton „Királyfogás“ nagy operette.

Tanügy.

Abauj-Torna vármegye közigazgatási bizottsága f. é. szeptember és október havi üléseiben a tanügyet érdeklőleg többek közt a következőkben intézkedett: A szeptember havi ülésből: a miszlókai rk. iskola segélyezése tárgyában hozott községi határozat, a perényi és a szántói rk. iskolák rendezése tárgyában kiküldött bizottságok jegyzőkönyvi megállapodása jó-

váhagyattak. — A businkai közs. iskola megnyitása s a királynépi áll. iskola felépitése iránt intézkedés történt. A g.-vendégi állami iskola épitési terve bemutatásának határidejéül ez év vége tüzetett ki. — A kányi gk. iskolaszék a közs. iskola alapvagyon jövedelmének kiadatására vonatkozó kérelmével elutasittatott. — A ranki zugiskola fentartók felebbezése elvettetett. — A gönczi izr. tanitó fizetésének biztositási ügyében a j. főszolgabiró utasittatott; a széplaki izr. iskola ügyében tárgyalás rendeltetett el. — Az alsó-tökési °/₀-föld eladásához miniszteri jóváhagyás, az ujszállás-szalánczhutai áll. iskola tárgyában hozott községi határozatra nézve a megyei közgyülés jóváhagyása kéretett. Tihany község miután iskolát épit a menedékház feállitása alól 2 évre felmentetett. — Szikszó város a szabályszerü ovodaépületnek 1895. év végéig való felépitésére kötelezettetvén, engedélyt nyert az ovodának ideiglenes épületben való megnyitására, az óvónő és dajka dijlevelei jóváhagyattak és választási elnökül a kir. tanfelügyelő kiküldetett. — A stoószi és jászó-mindszenti óvodák számára a közoktatásügyi miniszterium által megadott évi 200—200 frt. állami segélyen felül a vármegyei magyarositási alapból egyszersmindenkorra 100—100 frt. butorzatra s a jászói mindszenti óvoda részére még évi 50 frtnyi segély szavaztatott meg. — A Forrón létesitendő óvoda részére állami segély kéretett. — Az Alsó- és Felső-Vadászon, Ongán, Aszalón és Ináncson létesitendő menedékházak felállitása tárgyában létrejött megállapodások jóváhagyatván, az illető községek a terveknek a kir. tanfelügyelőhöz leendő beterjesztésére utasittattak.

Az október havi ülésből: A perényi rk. lakosoknak a tornyos németi iskolai adó ellenében, valamint a bodollói izr. lakosoknak a rk. iskola segélyezése ellenében beadott felebbezés első foku határozathozatal végett az illetékes jár. főszolgabiróknak kiadattak.

A szeszlai faiskola kut épitésére és a szinai faiskola bekeritésére időhaladék adatott. A nem képesitett és magyarul nem tudó tanitók, valamint a magyar nyelvet sikerrel nem tanitó iskolák kimutatására a kir. tanfelügyelő felhivatott. Özv. Ráckayné nyugdijügyében Entzinger rk. plébános felebbezése elvettetvén, a főszolgabiró eljárása jóváhagyatott. — Vizsoly község menedékház felállitásának kötelezettsége alóli felmentése iránt beadott kérelmével elutasittatott. — A garadnai rk. iskola áthelyezése szükségességének megállapitása, valamint a hollóházi községi iskola államositása kérdésében vegyes bizottságok küldettek ki. — A somodi községi elöljáróság és a községi iskolaszék ellenében, amiért utóbbi üléseket nem tart s mert az iskolának a tanév beálltával való megnyitása iránt a szükséges intézkedések meg nem tétettek, a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálat elrendeltetett. — A szántói óvónő és dajka dijlevelei jóváhagyattak. — Az iskolai mulasztási birságpénzek beszolgáltatási tárgyában valamennyi körjegyző utasittatott, s erről az összes iskolaszékek és áll. gondnokságok értesittettek.

Irodalom.

Adácsi. Aquarellek és Croquik a gazdasági életből. Tizenkét elbeszélés, a mely mind a mezőgazdasági és falusi jó világból meriti tárgyait és alakjait is. Az irói álnév alatt egy magasrangu gazdászati szakférfiu rejlik, a kinek a maga kedvelt szakmájában már eddigelé is országszerte elismert nagy érdemei vannak, s a kit, hogy könyve iránt még inkább föl keltsük az érdeklödést, szinte kedvünk volna névszerint megnevezni, ha ajkunkat a köteles diszkréczió el nem némitaná. Hogy mennyire lelkesedik azért az osztályért, a mely a földet müveli, bizonyitja ez a 12 elbeszélés, a melyben igazi testvéri és bajtársi szeretettel szerepelteti az ö értelmes és kedvelt tiszttartóit, ispánjait és gazdasági irnokjait.

Igen szép és érdekes elöszót irt e könyvhöz Rikosi Jenö, a kiből szintén gazdászt akartak szülei nevelni. A szerző pedig, a ki élményeit és emlékeit irta le e 12 elbeszélésben, igazán hálára kötelezte azt az osztályt, a melynek életét, gondolkodását, egyszerü, de boldog időtöltését a kedély és humor derüs sugaraival világitotta meg. A mü szerzője e mellett egy járatlan utat nyitott meg, mert alig van a társadalmi életnek olyan ága, a mely egyik-másik könyvben a maga tényezöivel együtt ismertetve ne lett volna, csak épen erröl a derék, munkás, értelmes és intelligens gazdatiszti elemröl és annak életéből hiányoztak eddigelé a rokonszenves ismertetések. Ez a könyv e téren uttörőnek mondható.

Az első elbeszélésben (Üszke ispán) megkapó szinekkel ecseteli a falusi nép életét, megragadóan állitja egymással szembe a munkás, becsületes és korrekt jellemü szegény ispánt a léha, lelkiismeretlen és élvhajhász grófi urfival, a ki télen a fővárosban tombol, nyárban vakácziózni megy a faluba és itt is emlékül hagyja átkos lelkületének nyomait. Csupa szív és lélek ez az elbeszélés és a maga közvetlenségével élénken hat.

Derüs humor vonul át amaz elbeszélésen, a melyben a „nemzeti eledel“ nek: a káposztának zeng apológiát, valamint igen elmésen van megirva a kukuriczaszüret is. Találó ötletei is kiválóak. A hurkát tudvalevöleg a sertésnek saját husával szokták megtölteni. Ezért a szerző a különben is duzzadó és méltóságteljesen elterülő hurkát következetesen „öntelt hurká“-nak titulálja. Es valamennyi elbeszélésén igy vonul keresztül a jó kedv és a humor. Sok helyen annyira intim az elbeszélés tónusa, hogy azt más foglalkozásbeli alig képes megérteni, de annál jobban megérti a gazdaközönség.

Méltó e könyv arra, hogy a nagy közönség elolvassa és nehány derült órát szerezzen magának. De arra meg nagyon is rászolgált, hogy valamennyi gazdatiszt, tiszttartó, ispán, kassnár és irnok megszerezze. Mert e könyvben kizárólag az ö kis világuk van élethiven lefotografálva. A könyvnek ára 1 frt 50 kr és izléses kiállitása, finom papirosa, tiszta nyomása és általában diszes külalakja méltóvá teszi a legelőkelöbb szalon asztalára is.

CSARNOK.

Görgey Buda alatt.

— Történeti regény. —

Egykoru irók feljegyzései alapján a Kassai Szemle számára irta:

Mártonffy Imre.

(Folytatás.)

— Minden szentnek maga felé hajlik a kéze, honfitársaim! Adjatok egy kis segélyt, hogy ismét hazamehessek, akkor elmondom a történetet, hogy miképen mentették meg Kossuth életét hetekkel ezelött.

A huszárok elövették börtárczájukat, a czigányasszony köténytét tartá fel és körbe járt, hogy összegyüjtse az adományokat. Mire kielégitették, a pénzt zsebre vágta, leült a földre és beszélni kezdett.

— A história, mit nektek elmondok, Debreczen környékén történt; ott szájról-szájra jár, s aki a Tisza mellékén ez esetről egy hangot is szól, azt a parasztok a vizbe fojtják. Kossuthot nemrég egy gazdag mágnás ebédre hivta meg. Még meg se igérte jóformán, hogy elmegy, midön öregasszony jött hozzá és mondá:

— Kormányzó uram, téged a gazdag mágnás meghivott; tanácslom neked, ne fogadd el!

Kossuth fejét csóválta és viszonzá:

— Ugy fogok cselekedni, ahogy jónak látom.

Másnap reggel Kossuth éppen szolgáját akarta elküldeni az üzenettel, hogy a másnap rendezendö ebédre elmegy, midön kinyilt az ajtó és az a bizonyos öregasszony tötyögött be és mondá:

— Kormányzó uram, ne légy makacs, óva intelek, most másodszor, hogy ne menj el a mágnás ebédjére.

Kossuth ismét megcsóválta fejét és viszonzá.

— Jó asszony, nem hallgathatok intésedre, mert most fogom az üzenetet elküldeni.

És ugyis tett.

Másnap délelött a kocsiba négy gyönyörü paripa volt befogva és az udvaron állott; erre ismét kinyilt az ajtó éz az öregasszony támolygott a szobába, mondván:

— Kormányzó uram, az első és második alkalommal óvtalak, most harmadszor is eljöttem, intelek, esküszöm életed boldogságára, hogy ne menj el az ebédre.

Erre Kossuth válaszolá:

— Mit törödöl életemmel?

Az öreg asszony lángoló hangon folytatá:

— Kormányzó uram, az életed nem a tied, az a hazáé!

E szavak Kossuthot megingatták és mondá:

— Jól van! Követem tanácsodat és nem megyek. De mivel oly hüen örködöl életem miatt, megjutalmazlak tehetségem szerint.

— Én értem nem tehetsz semmit, mert én nagyon öreg, törödött vagyok. Napjaim megszámlálvák, nincs szükségem semmire; de mégis egy kérésem volna hozzád. A jobb mutató ujjadon levő gyürüt add nekem.

Kossuth lehuzta ujjáról és az öregasszonynak nyujtá át és mondá:

— Hogy az utat ne kelljen gyalog megtenned, ülj be a hintóba; ez az a fogat, mely az ebédre vitt volna, s mondd meg a kocsisnak, hova vigyen.

Az öreg asszony hálálkodva tipegett ki az udvarra, a hintóba ült és azt mondá a kocsisnak: „Hajts!“

A kocsis bámulva nézett az öreg asszonyra és kérdé:

— Hova hajtsak?

Erre az öreg asszony nyugodtan viszonzá:

— Isten nevében hajts tovább!

És a kocsis a lovak közé vágott és tovavágtatott.

Több óra mult el.

Erdöhöz értek. A százados tölgyek árnyában kápolna állott. Anélkül, hogy akár az asszony szólt volna, vagy a kocsis adott volna jelt, a lovak megálltak.

Az öregasszony kiszállt és a kápolna felé tartott. A vasrácsajtót kinyitá. Belépett. A kocsis nem téveszteti el szem elöl a bejáratot. Elmult még egy negyedóra. A kocsis nem téveszteti el szem elöl a bejáratot. Elmult még egy negyedóra; az anyóka még se tért vissza. A kocsis folyton a kápolna ajtajára meresztő szemeit, elmult még egy félóra és az öreg még mindig késett.

A várakozó elveszté türelmét, leugrott a bakról és a kápolnába sietett. A kis imaház üres volt.

— Hisz a kijáratot nem téveszteti el szem elöl, mormolá, itt nincs más kijárás.

Keresztet vetett. Most az oltárra esett tekintete, hol gyürüt látott. Kezébe vette és megismerte, hogy ez gazdájáé. Rohant fel a bakra és örült vágtatással rohant haza.

Kossuth bámulva hallgatta a kocsis elbeszélését, de még jobban elbámult, midön a gyürü belső oldalán keresztet látott bevésve.

— Keresztet? kiáltott közbe egy huszár ámultan.

— Igen, egyszerü keresztet! folytatá a czigányasszony.

— Ki volt hát az anyóka? kérdé egy másik huszár.

— Eh, ki lett volna más, mint az Isten anyja, a boldogságos szüz, ki a szeretett Kossuthunkat megoltalmazta.

— Igen, igen, neked igazad van, mormogá egy öszszakállu katona mély sóhajjal, ö, ö volt!

Erre egy másik kérdezé:

— És miért nem engedte Kossuth Lajost a gazdag mágnáshoz ebédre?

— Ezt akarom épp elmondani. Az ebéd pompás volt. Kossuth egyik benső barátja szintén meg volt hiva, s jól is lakott. Midön hazament, rosszul lett és másnap reggel meghalt. Megmérgezték.

— Megmérgezték! kiáltottak fel a katonák borzadálylyal.

E pillanatban minden oldalról örömkiáltás hangzott fel.

Több lovas ügetett és az élükön lovagolt egy förangu tiszt.

Alig látták meg, a földön heverök mind felugráltak.

A tiszt barátságosan viszonzá a köszöntést és kiséretével eltünt az éj sötétében.

— Ki volt ez a magasrangu tiszt? kérdé a czigánynö. Szegény katonák!

E felkiáltása megboszantotta a jelenlevöket.

A czigánynö orditani kezdett:

— Mit jelentsen e düh? Igen ismétlem, hogy sajnálatraméltóak vagytok. Halliottátok Judás esetét, ki Krisztust harmincz ezüstpénzért elárulta? Mielött a hold háromszor megtelik, itt is ugy fog történni. Görgey! Görgey!!

Bosszus kiáltás hangzott a czoportból.

Nehányan a czigánynöre rohantak, de ez a bokrok közé bujt és eltünt.

Ötödik fejezet!

A fiatal szász leány ideiglenes lakásán mély csend honolt. A kis család, mely még egy cselédleányból is állott, állandóan a négy fal közt tartózkodott. Az ágyugolyók dörgése furcsán hatott rájuk, mert nem lehetett tudni, hogy egy eltévedt golyó nem tör-e be hozzájuk.

Mindketten aggódtak Frigyesért. Az ostrom megkezdése óta a vár kapui zárva voltak és a fiatal orvos kedvesét se meg nem látogathatta, se hirt nem adhatott neki.

Nem a távollét esupán, de a veszély, melyben Frigyes folyton forgott, izgatottá tette, s aggódni kezdett. A fiatal leány végre akkép vigasztalta magát, hogy kedvese a sebesültekkel lévén elfoglalva, nincs kitéve a golyózáporuak, de azért aggódva várta a végső kimenetelt.

A család magányát az első napon ritka meglepetés törte meg.

Épen ebédnél ültek, midön egy magyar tiszt lépett be.

E látogatás meglepte öket.

Udvariasan köszöntött.

A nök zavarba jöttek. A tiszt is ugylátszik, hogy zavarba jött a fiatal leány láttára.

(Folytatjuk.)

Felelős szerkesztö: **Ries Lajos.**

Fömunkatárs: **Ladányi Béla.**

HIRDETÉSEK.

Értesités.

A nagyérdemü közönséget, iskolák, intézetek és kórházak tkts. igazgatóit, ezennel felkérem, sziveskedjenek e hó **27., 28. és 29-ikén a Schalkházszállóban** délelött 10—12. és délután 3—5. óra közt hygieniai mintáimat megtekinteni. Ezek az összes államokban szabadalmazott és vizvezeték nélkül egyedül alkalmas légmentes Closetkészülékek; kiváló előnyei: teljesen szagtalanok, könnyen kezelhetők és aránylag **nagyon olcsók**, hogy mindenkitől beszerezhetők u. m.:

A légmentes Closet födelek darabja		3	frttól
„	Closet edények	„	3½ „
A légmentes szobai Closetek darabja		14	frttól
„	Closetülések	„	12 „

Ezen utóbbi Closetülések, minden nyilt árnyékszékekre alkalmazhatók vizvezeték nélkül, a légvonatot elzárják, miazmatikus kipárolgást és betegségek terjeszteset meggátolják. A hygieniai légmentesen zárható Closetkészülékek, minden kiállitáson kitüntettek s a legelső orvosi tekintélyek által különösen a jelenlegi járványos betegségeknél általánosan ajánltatnak.

Ezen bemutatással egybekötve a nagyérdemü közönség figyelmébe ajánlom még:

Tojás cognacomat.

Mint az orvosok által mindenkinek; különösen vadászok, turisták, üdülö, gyengélkedö és vérszegényeknek, ajánló gyomorerösitö, folyékony tápszert és eredeti csomagolt finom:

Caraván theámat.

Az orosz udvari szállitó

Vassilli Perloff és Fiaitól Moszkvából.

Mely mindkét speciál czikkre mindenütt **viszonteládrusitókat keresek.**

Kiváló tisztelettel

Györi Trexler Ferencz

a hygieniai légmentes szabadalmazott closetgyártmányok magyarhoni vezérképviselője.

Cs. és kir. kizár. szab. tulajdonos és gyáros:

GUTTMANN L. Bées I. Beckerst. 1. Dorotheergasse Nr. 6. Fióküzletek: Carlsbad és Marienbad. 371 1—2

A legutóbbi töltésü
friss ásványvizek
megérkeztek és kaphatók

230—40 **Vizy Domonkos**
füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete
Kassán, főutcza 53. sz.

A szlatvini savanyuviz főraktára.

2711. szám. tk. 1893. **Árverési hirdetmény.** 369—1

Az abauj-szántói kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közzé teszi, hogy a m. kir. kincstár végrehajtatónak Soltész Pálné és társai ellenében fenálló 158 frt 05 kr. s jár. iránti követelés kielégitése végett a birói árverést Hódos Józsefné szül. Ruzsinszky Klára, Suták Imréné szül. Ruzsinszky Mária és Soltész Pálné szül. Várkoly Máriának a fönyi 44. sz. tjkvben foglalt:

1. + 1732. uj 1931. r. hr. sz. szőlőjére 68 frtban,
2. + 1999. uj 2198. r. hr. sz. szőlőjére 200 frtban,
3. + 2041. uj 2240. r. hr. sz. szőlőjére 300 frtban,
4. az 1881. évi 60. t. cz. 156. §-ának alkalmazásával a fönyi 497. sz. tjkvben a + 2055. hr. sz. a. foglalt és Soltész Pálné szül. Várkoly Mária és ifj. Nagymáté János nevén álló szőlőjére az 5563/82. tk. sz. a. özv. Soltész Jánosné Fodor Erzsébet részére bekebelezett özvegyi haszonélvezeti jog épentartásával 78 frtban megállapitott kikiáltási ár mellett elrendelte, annak Föny község házánál leendő foganatositása végett határidőül **1894. évi január hó 16-ik napjának délelőtti 10 óráját** azon hozzáadással tüzte ki, hogy a jelzett ingatlan ezen határidőben a kikiáltási áron alól is el fog adatni s hogy az árverelni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt a birói kiküldött kezeihez bánatpénz gyanánt ad 1. 6 frt 80 krt, ad 2. 20 frt, ad 3. 30 frt, ad 4. 7 frt 80 krt készpénzben, vagy ovadékképes értékpapirokban letenni, vagy annak birói letétbe helyezését igazolni.

Kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság
Abauj-Szántón, 1893. évi augusztus hó 31-én.

Dr. Kalocsay Kálmán,
kir. aljárásbiró.

2941. sz. Tk. 1893. **Árverési hirdetmény.** 370—1

Az abauj-szántói kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közzé teszi, hogy a m. kir. kincstár végrehajtatónak özv. Tóthné szül. Orosz Erzsébet és társa ellenében fenálló 101 frt 44 kr. s jár. iránti követelés kielégitése végett a birói árverést. özv. Tóthné sz. Orosz Erzsébetnek és özv. Falátné szül. Orosz Annának a regéczkei 49. sz. telekjkönyvben foglalt:

1. A I. 56. hr. és 53. öi sz. ház udvar és kertjére, 77. hr. szántóföldjére 851. és 886. hr. sz. rétjére és 5. sor. sz. a. közösbeli legelő és erdő illetőségére 296 frtban;
2. A + 628. hr. sz. dézsmás szántóföldjére 10 forintban;
3. A + 666. hr. sz. dézsmás szántóföldjére 4 frtban megállapitott kikiáltási ár mellett elrendeltetvén, annak Regéczke község házánál leendő foganatositása végett határidőül **1894. évi január hó 2-ik napjának délelőtti 10 óráját** azon hozzáadással tüzte ki, hogy a jelzett ingatlan ezen határidőben a kikiáltási áron alól is el fog adatni, s hogy az árverelni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt a birói kiküldött kezeihez bánatpénz gyanánt ad 1. 29 frt 60 krt. ad. 2. 1 frt, ad. 3. 40 krt készpénzben vagy ovadékképes értékpapirokban letenni, vagy annak birói letétbe helyezését igazolni.

Kir. járásbiróság. mint telekkönyvi hatóság
Abauj-Szántón, 1893. évi szeptember hó 26-án.

Sváby,
kir. járásbiró.

Haszonbérbe adandó

1894. évi január hó 1-től kezdve a gróf Zichy Rezsőné tulajdonát képező abauj-tornamegyei **széplaki** birtok, mely körülbelül 630 magyar hold szántóföld és rétből és ezenfelül erdei legelőből áll.

Felvilágositást nyujt **dr. Brósz László** uradalmi ügyész Kassán.

367 3—6

Hirdetmény.

Miután megrendeléseink **pethőszinyei** tejünkre **november elsejével** lejárnak, tisztelettel megkeresük nagyrabecsült ügyfeleinket, hogy sziveskedjenek hivatalnokunk **Zajicsek Ignácznál Kassán Halász-utcza 1. sz.** az uj-megrendelésekre a **megrendelő-iveket aláirni**, a melyek ismét **egy évi időre birnak érvénynyel** és a melyek szerint a tej általunk 1893. november elsejétől 1894. október 31-ig ugyan olyan feltételek mellett fog szállittatni mint eddig.

Petőszinye, 1893. október 18.

Gróf Forgách Sándor erdő- és jószág-felügyelő:
Bidló.

362 4—6

Magyar **királyi**
országos központi mintapincze borai.

A földmivelésügyi magy. kir. miniszterium felügyelete alatt álló 365 2—5

magyar királyi
orsz. közp. mintapinczében
kezelt és leüvegelt
boroknak
egyedüli raktára Kassán
Pollák Róbert
füszer-, csemege- és borüzletében.

☛ Előfordult utánzások miatt becses figyelembe ajánlatik a m. kir. orsz. központi mintapincze védjegye, a melylyel minden üveg le van zárva. ☚

Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.

„LE GRIFFON"
a legjobb valódi franczia szivarka-papir
kapható minden jobb kereskedésben.

317 18—150

Állandó kiállitás! Állandó kiállitás!

JAKOBOVITS ÁRMIN
első kassai butor-minta-termei és butorgyári raktára
Kassán, főutcza 39-ik szám, a székesegyházzal szemben.

☛ Állandó kiállitás! ☚

A t. cz. butorvásárló közönség kényelmére és jobb áttekintés czéljából butorraktáramat jelentékenyen bővitettem és az első emeleten **minta-termeket** rendeztem be, melyek szives megtekintésére vagyok bátor a magas uraságokat és a t. cz. közönséget felhivni.

Nagyszerü áruraktáram és

minta-termeim (Intèrieurs)

oly **látványosságot** nyujtanak, hogy e tekintetben bármely fővárosi áruteleppel a versenyt mindenben bátran kiállják.

Raktaromon mindig a legnagyobb választéku szilárd butorokból minden most divatban levő fában és stylben, ugyszinte **luxus-butorok**, teljes **háló-, ebédlő- és salon-berendezésekből**, garniturák arany- és bronz-betétekben, **fantasia** és más **ülő butorokból, szőnyegdiványok, ottománok**, mindennemü **matráczokból** tartok, ugyszinte elvállalok **diszitési és kárpitos-munkákat** is.

Szolgaljon továbbá a nagyerd. közönség becses tudomására, hogy általam a ftdő papság, tisztikar, magasabb hivatalnokok és magánosok részére, ugyszinte teljes **menyasszonyi berendezések** ugy helyben, mint a vidékre is **kedvező fizetési feltételek mellett** szállittatnak.

Hol vasuti állomás nincs, vagy kisebb távolságra a butorok szállitását jótállás mellett saját kocsimon teljesitem és a legkisebb megbizásnak is a nagyobb figyelemmel és pontossággal törekszem megfelelni.

Tisztelettel meghivom tehát a nagyerd. közönséget, hogy a fentiek valóságáról meggyőződni és nagyszabásu **butor-raktáromat és minta-termeimet**, melyek egész napon át a este kivilágitás mellett állanak nyitva, szives látogatásában részesiteni kegyeskedjék és midőn becses megrendeléseit tovább is várom, maradok

mély tisztelettel
Jakobovits Ármin.

328 40—52

☛ **Képes árjegyzékek kivánatra bérmentve küldetnek.** ☚

Nagy szőnyeg-eladás.

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy **az őszi és téli idényre**

nagyszerü külön osztály szőnyeg-, függöny- és butorkelme-raktárunkat
tetemesen megnagyobbitottuk.

Kedvező és nagy zárlataink által, **elsőrendü gyárakkal**, azon kedvező helyzetben vagyunk, valamennyi czikket **szerfelett mérsékelt árakon** eladhatni. **Szobák bevonására különösen ajánlhatjuk:**

Valódi brüsseli szőnyegeket	Valódi axminiszter szőnyegeket	Valódi angol velour szőnyegeket	Valódi hollandi szőnyegeket

Ezenkivül dus raktár következőkből:

Valódi perzsa és smyrna szőnyegekből.

Szalonszőnyegek	Ebédlő-szőnyegek	Futószőnyegek	Cocos futók
Lábtörlők	Ágyszőnyegek	Angoraszőnyegek	Ágy- és asztalteritők
Flanelliteritők	Divánteritők	Csipke és szövetfüggönyök	Portiéres
Vitrage	Peluche teritők	Uti takarók	Lambrequins

248 30—30

Tisztelettel **Széman Testvérek.**

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, vasárnap 1893. évi október 29. 124. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
Hova a lapot érdeklő küldemények czímezendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban főutcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogler Bécs: Eckstein Bernát üdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vácz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Danbe G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Jókai Mór és Kassa.

A magyar nemzet 1894. január hó 6-án ünnepli Jókait, a magyar irodalom hősét 50 éves irói pályája fordulóján.

A városok egymással vetélkedve az ünnepelt iránt érzett lelkesedésben, siettek kifejezést adni ama benső rokonszenvnek és tiszteletnek, a melyet Jókaival szemben a magyar nemzet érez.

Kassa városa volt egyike a legelsőknek, a melyek Budapest után annak példáját követve, egyhangulag megválasztották díszpolgárául, részesitvén őt ama legszebb kitüntetésben, a mely fölött a szabad polgár rendelkezik.

A Jókainak szánt díszpolgári oklevél kivitelével most van elfoglalva Kósch Arthur jeles városi rajzolónk és az abban olvasható szöveg Kozora Vincze főjegyzőnk ékes stiljében a következően hangzik:

Mi Kassa sz. kir. város törvényhatóságának a közgyülése, tudtára adjuk mindenkinek, akit az megillett, hogy, midőn a mai alulirt napon a közügyek elintézése czéljából udvarházunk nagytermében egybegyültünk és tanácsot tartottunk, ugy találtuk, hogy az a körülmény, hogy szeretett hazánk, a magyar állam, a külföldnek elismerése szerint is, különösen irodalmi téren immár a müvelt nyugat európai államok sorába tartozik, jórészben annak a lankadatlanság, termékenység, tősgyökeres magyarság, lángszellemü eredetiség és mindezeknélfogva korszakalkotó sikerteljesség szempontjából is hasonlithatatlan irodalmi tevékenységnek tulajdonitható, amelyet koszorus nagy költőnk, a képzelet országainak hatalmas uralkodója, minden nemes érzelemnek, de különösen a szerelem és a hazaszeretetnek ékesszavu dalnoka, hőse és apostola

Jókai Mór ur

egy fél-évszázadon át kifejtett; — amiért is őszinte s igaz érzéssel és lelkesedéssel egyhangulag abban egyeztünk meg, hogy őt, Magyarország koszorus, nagy, páratlan költőjét, imént emlitett hasonlithatatlan hazafiui érdemeinek hálás elismeréséül e város

diszpolgárává

megválasztjuk.

Ehhez képest Jókai Mór urat ezen szab. kir. város polgárai sorába beiktattuk. részesitvén őt mindazokban a jogokban, szabadalmakban és kiváltságokban, amelyekre a többi kebelbeli polgárok, az alkotmányos törvények és az előbbi idők dicső királyai által megadott kiváltságlevelek szerint jogositvák.

Minek bizonyságául ezt a polgári oklevelet, hatósági szokott pecsétünkkel megerősitve kiadtuk.

Kassán az 1893. évi április hó 27-én megtartott városi törvényhatósági közgyülésből

Kozora Vincze főjegyző. Münster Tivadar kir. tanácsos, polgármester.

Az egyházpolitika és az ellenzék.

é.— Wekerle kormánya Magyarország kormányzását avval a korszakalkotásra képes programmal vette kezébe, hogy a felekezetek egymásközti surlódását megszüntesse, evvel a magyar állam hatalmát, tekintélyét kiterjeszsze s evvel a szent István koronája alatt élő népek társadalmának a magyar nemzet érdekei szerint való szilárditását, egységesitését előkészitse. E nagy czél érdekében megvalósitásra kitüzte az anyakönyvek államositását, a vallásgyakorlat szabadságát, a zsidóvallás egyenlősitését, s a kötelező polgári házasságot.

Az Apponyi vezérlete alatti nemzetipárt a kormány mindezen tervezéseinek hivéül jelenté ki magát, s ahogyan elején a dolgok állottak, csak arról lehetett szó, hogy melyik liberálissabb: a kormány-e vagy az Apponyi párt?

Amint aztán a kormány a javaslatokat elkészitve, egymásután a képviselőház elé terjesztő, az Apponyi párti lapok csavargatásaiból kisült, hogy e párt a maga liberalizmusával csak álarczoskodott; s most, hogy a korona előtt fekvő polgári házassági javaslat beterjesztése már csak rövid idő kérdését képezi, álarczát le is vetette, s nyiltan személyes obstrukcziónális harczot hirdet a kormány ellen, hogy azt megsemmisitse — ha lehet.

Tudtuk mi már az urak e szine-változásának bekövetkezését jó előre, egész eljárásunk eddig annak előkészitője volt csak. Láttuk az egyes javaslatok előterjesztésénél folyton növekedő izgatottságukat, szánakoztunk azon önvigasztalásukon, hogy a legfontosabbat, a kötelező polgári házasságról szólót, nem fogja előterjeszteni, s mikor ez mégis megtörtént, gunymosolyra inditott azon hiresztelésük, hogy az a javaslatot természetéből kiforgató kompromisszum korlátai közt készült. Hiresztelésük alapját az általuk szorgalmasan terjesztett azon állitás képezte, hogy a polgári házasság előkészitésének főtényezője Szilágyi igazságügyminiszter kegyvesztett a királynál.

Most aztán, hogy e kegyvesztettségi hir Szilágyinak a király által történt fogadtatása után mesének bizonyult, s a polgári házassági törvényjavaslat rövid idő alatti előterjesztése bizonyos, az ultramontanizmusukat addig szabadelvüségi mézzel kendőzött Apponyi-párti urak dühösen törnek ki, s a budgetvitára az obstrukcziót, kormánybuktatást tüzik ki napirendre. Megis valósitják szándékukat, — ha lehet.

De nem lehet ám! A kormány a maga kitüzött programmját becsületesen be fogja váltani a javaslatok előterjesztésével, a polgári házasságot kötelezővé teszi, a házassági peres kérdésekben a biráskodást a maga kezeibe veszi egységes házassági jog alapján, megszüntetve a különféle egyházakban divott különféle házasságjogokat, visszaéléseket s a magyar állami tekintélyt általánositja oly tereken is, hová az az eddigi kiváltságos egyházi jogok korlátai miatt nem terjedhetett ki ez ideig. S mindez anélkül, hogy bármelyik vallásnak lényege érintessék.

E javaslatok előterjesztése volt a kormány keletkezésének alapja, s azok legutolsójának előterjesztése is, az őszi ülésszak alatt bizonyos. A magyar közvélemény lelkesedéssel várja azok megvalósulását, mert már általános a meggyőződés, hogy akkor a magyar állam erősebb lesz, a társadalom erősödése s a lehetőség folytán megkezdődő összeolvadása által.

Majd meglátjuk, hogy az ellenzék merészkedik-e fenyegetését végrehajtani s a valósulás elé gátlóul fellépni?

Az egyházügyi reformoknak a nemzet érdekében végre kell hajtatnia; ha az ellenzék megátalkodottan ellenszegül, meg vagyunk győződve, hogy az elrendelendő uj választásoknál a nemzeti itélet vaskorbácsesal fogja az érdekeivel gonoszul kufárkodókat uj képviseletéből kiirtani!

TÁRCZA.

Lea.

Nem valami érdekfeszitő dolgot irok, hanem csak egy igénytelen egyszerü történetkét, oly igénytelent és egyszerüt, a milyen az a szegény leányka volt, a kiről szól...

Bálban találkoztam vele. A második négyes előtt egy rendező odajön hozzám s kérdi:

— Táncolod a négyest?

— Nem, felelém, nincs itt az én édesem.

— Tedd meg, kérlek, a kedvemért, vidd el azt a szegény leánykát, senki sem akarja táncoltatni.

Oda néztem, a hova mutatott. Egy világosbarna haju leányka ült ott szomoru arczczal, izgatottan babrálva ruhája fodrain. Barátom bemutatott s felálltunk a négyesre.

Elgondoltam, hogy mit mond az én édesem, mikor megigértem neki, hogy nem táncolom a második négyest s ime, szószegő lettem, De majd kimentem magam, hogy csupa jószivüségből kértem fel egy csunya leányt, akit senki sem akart táncoltatni, hogy barátom unszolására adtam rá fejemet: hogy azt gondolni sem lehet, hogy igéretemről könyelmüen megfeledkeztem, volna. Szóval, egész tervet dolgoztam ki a bekövetkező vita sikeres elintézésére s közben mosolyogva gondoltam erre a szegény kis csunya lányra, a ki miatt az én édesem megmossa a fejemet.

Önkéntelenül rápillantottam a táncosnőre. Szemei rajtam függtek. Istenem! milyen szemek voltak azok! Tele csodálattal, bámulattal, tüzzel, fénynyel, lélekkel. De volt bennök valami mosolygó bánat, a melynek láttára megreszket az ember szive s szemébe szökik a köny. Ilyen tekintetet még nem láttam az életben.

Mikor ránéztem, ijedten süté le csodálatos szemeit, arcza elhalványult, majd hirtelen biborvörös lett, s karomba füzött kezecskéje reszketni kezdett. Zavarában délve kerülte tekintetemet, de én azt a szempárt minnig láttam, az ragyogott, fénylett szikrázott előttem folyton, bevésődött lelkembe, belefészkelte magát agyamba, gondolatom a körül forgott s én járkáltam, mint az alvajáró, beszéltem, mint a hipnotikus beteg, nem tudtam hogyan, nem tudtam mit: önkivületben voltam.

Pirultam magam előtt, mély lelkifurdalás gyötört, hogy erről a szegény leányról gondolkoztam igy, aki nem tehet arról, hogy ő nem olyan szép, mint a többi, aki oly mély érzelemmel nézett rám, mialatt én azon gondolkoztam, hogy hogyan festhessem le a lehető legnevetségesebb szinben más előtt. Oly megvetést éreztem magam iránt, mintha a világ legaljasabb tettét vittem volna véghez.

A czigány csárdást huzott. Tánczosnőm lassu remegő hangon szólt hozzám:

— Akar táncolni — velem?

Hangjából kitünt a szomoruság és a szerelem. Igen, ez a leány szeretett engem. Nem elbizakodottságból mondom, hanem tiszta meggyőződésből.

A vér arczomba szökött. Ez a szegény leány mily szerencsétlen lehet, ha elgondolja, hogy ő mily kivetett szerepre van kárhoztatva; egy gyöngéd figyelmes szót nem hall senkitől; szép lelke vágyai, érzelmei nem lelnek tárgyat; szive örökös sebzéseknek van kitéve: érzi, látja, tudja, hogy ő a társaságban senki. Mily élet lehet ez! Mily lélek kell ez örökös mellőzés elviselésére.

Oly hangon, milyet csak kivételes esetekben enged meg magának az ember, kivételes egyénekkel szemben, szóltam hozzá:

— Én ne táncolnék magával?

S kezecskéjét gyöngéden megszoritottam.

Másodszor emelte rám büvös szemeit. Láttam, hogy könyfátyol borul reájok s titkolt örőm sugara csillog belőlük. Kis battiszt kendőjével teleszáritotta az áruló könycsöppeket s halkan susogá:

— Köszönöm!

Azután beszédbe ereszkedtem vele. Oly finomság, előkelő müveltség, szerény gyöngédség volt minden szavában, a mely ragadott, megbilincselt. Beláttam, hogy ha azok az ünnepelt előkelő leányok ilyenek volnának, akkor nem kellene a férfiaknak neveletlenségről panaszkodni, mert a finom lélek fölemeli magához a többit, nemessé tönségessé teszi, mint önmaga.

A kis Leában nem a megvetett, igénytelen leánykát láttam már, a kit szivességből kértem föl tánczra, hanem a nőiség tiszta ideálját s szerencsének éreztem magamat, hogy foglalkozott velem.

Akaratlanul összehasonlitást tettem a kis Lea s az én édesem között s nem késtem az összehasonlitást a Lea javára dönteni el. Ez a kis teremtés megáldva a kedély s a szív kincseinek ragyogó tömegével, szerény visszavonultságában nem fitogtatja e szép tulajdonát, hanem szive bámulandó ártatlanságában türi a nála százszor alantabb álló közönyét. Az én édesem szépsége varázsának nyilt imádását követeli s épen nem tartózkodik a legkeményebb szemrehányásoktól, ha valaki édes zsarnokságának hódolni nem akar. Az eszményi jóság, ez büszke szépség; az boldogit, ez kápráztat; az királynő, ez angyal. — Ugy véltem, mintha százszorta boldogabb lennék, ha Leát szerethetném.

Bál után pirulva kért fel, hogy látogassam meg őket. Megigértem.

Másnap elmentem az én édesemhez. Már tudta a báli históriát. Fagyosan fogadott, a kezét sem nyujtotta.

Erzsébet királyné.

(***) Az egész magyar nemzet örül annak, ha felséges királynéját idehaza üdvözölheti.

Szivből örül ennek, mert tudja, hogy az a minden tekintetben királynői alak igazi rokonszenvet tanusitott mindenkor a magyar nemzet iránt. Bizonyára ma is szeret bennünket, mint szeretett akkor. a midőn még nem mondhattuk őt koronás királynénknak, s mint szeretett akkor, a midőn hathatós szavával előmozditot a alkotmányunk helyreállását.

Ki tudja, ha ez a felséges asszony nem ugy érzett volna irántunk, mint a hogy érzett a 67-iki kiegyezés idején: volna-e ma alkotmányunk? Mert koronás királyunk alkotmányos érzületéhez ma már legkevésbé sem fér semmi kétség; de arra még eléggé élénken emlékeznek sokan, hogy a királynak még a kiegyezés létrejöttét megelőző évben is rendkivüli skrupulusai voltak a kiegyezés horderejét illetőleg; s felséges királynénk volt az, ki ezeket a skrupulusokat igyekezett minden tőle telhető módon elháritani.

Megható a felséges asszonynak az a nyilatkozata, melyet az 1866. évi február 25-én Budán tartott udvari bál alkalmával gróf Andrássy Gyula előtt tett, ezt mondva:

„Én önnel bizalmasabban beszélek s megmondom, mit nem mindenkinek mondanék meg: lássa, ha a császár (még akkor nem király) dolgai Olaszországban roszul mennek, az nekem nagyon fáj: de ha Magyarországban mennek dolgai roszszul, ez engem megöl."

Ezek a nagy jelentőséggel biró szavak már akkor elárulták: mily nagy becset tulajdonitott nemeslelkü királynénk a nemzetünkkel való teljes kibékülésnek. S hogy ma is ugy gondolkozik, hogy ugyanaz a jó indulat hatja át nemes szivét: a felől meg van ennek a nemzetnek nagyja, apraja győződve egyaránt.

Sok, nagyon sok csapás érte az uralkodó párt a legközelebb lefolyt multban, az bizonyos! A nagyreményü trónörökös halála különösen jóságos királynénk édes anyai szivét érintette rendkivüli módon; s e miatt nem is igen volt kedve résztvenni többé a férjét illető uralkodói gondok megosztásában. Inkább kereste a magányt, igy gondolván feledni azt az óriási csapást, mely a fejedelmi sarj kidültével lelkét oly kimondhatatlanul megsebezte. S valóban az idő nagyon sokat gyógyit. Királynénk sebe is hegedt már annyira, hogy közénk jöve, idehaza érezze itt ismét magát. Itt öt mindenki szereti. Hüségesebb alattvalói érzelmét az oly nagyon dédelgetett Bécs s az ahoz tartozó örökös tartományok fiai se tanusithatnak iránta, mint a minőt itt nálunk tapasztalhat.

Kedveltebb királynénk nekünk nem volt talán soha, még az Árpád- és vegyesházból származott királyok idejében sem, mint a milyen a mi jóságos szivü Erzsébet királynénk. Tartsa meg az ég öt még sokáig nemzetünk és hozzátartozói részére! Nekünk magyaroknak kétszeres okunk van ezt a jó kivánságot hangoztatni; hiszen mi a mi jó királynénknak igen, igen sokat köszönhetünk.

A hétről.

A vármegye. — A főispán és alispán. — A körjegyzők. — Harmadik egyetem. — Influenza. — Agancskiállitás.

Kassa, okt. 28.

Jó Péchy főispán leutazott vasárnap este Pécsujfalúról a hétfőn reggel meg kitüzték a nemzeti szinü lobogót a vármegyeház oszlopos erkélyére.

Mint ott fenn a fővárosban a Sándor-utczai palota piros szinóros attilás kapusa, itt is kiállott a vármegyeház nagy kapujának derék öre, hogy várja az érkezendőket. És a vármegye bizottságának a szélrózsa minden irányából összeseregletttagjai egyenkint, csoportosan szállingóztak be azon a nagy kapun, melyen egy utbaigazító tábla hirdette, hogy a gyülés kezdete kilencz órakor.

Emitt jön egy tisztes képü főtisztelendő. Gyorsan megy, sietős a dolga, pedig öreg ember, nehezek a lábai.

Nagy döczögősen érkezik az a Tuhutum fiziognómiáját örökölt termetes bácsi. Vele szemben egy czingár legényke, kinek csak arczát barnitotta meg a falusi levegő, de telöltöjéről illatos „ixora" árad szét.

Épen a kapuban találkoznak össze. Egymásra se néznének, ha az a fatális véletlen nem történik meg, hogy a lépcsőkön egymásba ütődnek.

— Nem tutó bolond az ur? kérdi a joviális képü öreg.

— De biz az kedves Miska bátyám!

— Hát te vagy az ördöngös ficzkó. Majd leütöttél a lábamról.

És a párbajnak már a levegőben kisértő hullámai lassan lecsendesednek. Karonfogvást sétálnak fel azok, kik halálos ellenségekké lettek volna, ha véletlenül nem ismerik olyannyira jól egymást.

*

Odabenn jó Péchy főispán olvassa a katalógust. Nem azt a katalógust, a melyre abszencziákat irhatna, hanem azt, a mely valami bizottsági tagságra jelöli ki valakit a tekintetes megyebizottsági tagok közül.

Csendesen hallgatják a vármegye atyái. Olyan szépen csendül meg egy-egy név, olyan ismerősen hangzik.

— Ahá, hát én is ben vagyok a bizottságban, villan meg agyában a gondolat az aposztrofáltnak, hja a tekintély! és váltig meg van róla győződve, hogy ő most képes volna akár egy 800 frtos állást is kiprotezsálni a főispánnál.

*

Ah régi jó patriarhális idők hová tüntetek?

Oly kimért szigorral és szigoru pontossággal megy most minden. Fábián alispán a megye egyik szögletében észrevesz egy kis községet és rájön hogy annak körorvosa is volna.

De hol a körorvos?

Nincs sehol.

De mégis, meg van. Ott van Szántón a vizsolyi körorvos.

És fogja a pennát megirja a doktornak, hogy a vizsolyi orvosnak Vizsolyon dukál lakni, mert hát ez volna az igazság, meg a paragratusok is igy beszélnek.

Hiába beszél Hedry, meg a többiek. Ez az igazság és igy kell annak lenni.

*

Az meg már nem igazság, ha a körjegyzők nyuzzák a népet.

Hát nem elég az áldásból egyféle? A fiskálistól is fejjen a jó magyar nép meg a körjegyzőtől is?

Péchy főispán bizony nem akar becsületes emberről rosszat feltételezni, mig nem bizonyos felőle, hát azt mondja, hogy ne bessléjenek az urak erről a testületről igy, hanem···

Hanem azután, ha valamelyikre kisül a turpiság, akkor azután vigyázzon···

Es ez az igazság.

Oly szépen hangzott erre az a megérdemelt éljen, mit a vármegye atyái elég diszkrétül hangoztattak, hogy még az ott levő körjegyzők is kedvet kaptak az éljenzésre.

*

Kassának nem lehet panasza a legközelebbi kollegájára a vármegyei törvényhatóságra, mert ez ugy szereti öt, mint édes testvérét.

Ezen a hétfői gyülésen is bebizonyitotta ezt a dicsér-tremlő vonzalmát.

Kijelentette, hogy a harmadik egyetemet Kassának akarja adatni és nem Pozsonynak.

Még utóvégre az lesz a legszebb, ha Kassának csak ugy szép szerivel a nyakába varrják az egyetemet — mások, mig ő a kis ujját se nyujtja ki érte. Nem volna rossz dolog.

Különben a mai közgyülésen itt is napirendre fog kerülni.

Mindenesetre kivánatos volna — bár a kormány még nem tüzte napirendre a kérdés megoldását — ha Kassa városa is kinyilvánitaná palam et publice:

— Ime én is itt vagyok, nekem is kell egyetem!

*

Hanem annyit foglalkozom már ezzel a vármegyegyülléssel, mintha az egész héten csak gyülésezési mánia dühöngött volna.

Pedig dühöng ám itt egyéb is.

Az influenza.

Redakczionknak a 99% is ebben szenved. Egy kollegánk napjában háromszászor mormogja el emián a Miatyánk egy részletét, mondván:

„Szabadits meg Uram a gonosztól, de mindjárt."

*

Ez a kollegám beszéli a minap:

— Olvasd csak a tegnapi Budapesti Hirlapot, nagyon érdekes, szenzácziós dolog van benne. Képzeld csak, a fővárosban agancs-kiállitás van.

— De mit érdekel az téged s mit érdekeljen az engem, mikor egyikünk se vadász ember? szakitám én félbe.

— Hallod-e kollega, nem képzeltem volna — feleli az imposztor — hogy ennyi kevés érzéked legyen a poézis iránt. Tudod-e, hogy ő felsége is meglátogatta az agancs-kiállitást?

— Ez valóban poetikus dolog.

— Ah! te nem értesz engem. Apropos! nem tudod hová tünhetett a kis X-nénak a férje? Már pár nap óta nem látom öket együtt.

— Biz én nem tudom.

— Nem tudod? Hát megmondom.

— Ha épen tetszik···

— Nos hát felutazott a fővárosba az agancs-kiállitásra.

— Ne tréfálj, hisz ugy tudom, hogy ő nem szokott vadászni, következéskép nincsenek kiállitandó aganesai sem. Máskép pedig nem érdekelheti a dolog.

Kollegám hozzám hajolt és mosolyogva fülembe sugja:

— Dehogy nem. Van két agancs a homlokán, még pedig jókora. Ezeket vitte fel. Nos most már érted mi a poézis ebben a kiállitásban.

— Igen, most már értem! (Hahaha!)

Lorgnet.

Sürgönyök.

(A Kassai Szemle eredeti táviratai.)

Budapest, okt. 28. Királyunk ő felsége ma délben nehány napi tartózkodásra Bécsbe utazott.

Budapest. okt. 28. A Pesti Napló mai hire, hogy Berczik Árpád a sajtóiroda főnöke lemondana ebbeli állásáról és nyugdijaztatását kérné, teljesen alaptalan.

Azon hir pedig, mintha Pápay, a kabinetiroda főnöke, a zágrábi papi küldöttséggel, a mely a zágrábi érseki szék ki által lee dő betöltése ügyében ő felsége előtt kihallgatásra jelentkezett, sértően és gunyosan bánt volna el, elejétől végig üres ráfogás.

Ujdonságok.

A katonai levelezések. Kassaváros tegnapi közgyülésén a napirend második pontján került tárgyalásra a belügyminiszter ama rendelete, mely a katonai levelezések ügyében rendelkezik. A tanács Halmos, bizottsági tag mult havi inditványa folytán tárgyalás alá vevén a kérdéses rendeletet, olykép határozott, hogy elismeri ugyan a belügyminiszter kifogásolt rendeletének ama jó oldalát, hogy haladást képez az eddig tényleg fenállott gyakorlathoz képest, hanem, mivel a nemzet s az állam méltósága nem engedheti meg a rendelet némely sérelmes intézkedését, inditványozza, hogy a közgyülés tegyen felterjesztést a képviselőházhoz, hogy a rendelet intézkedései olykép változtassanak meg, mely a nemzet jogos aspirácziőinak megfelel. A tanács ez inditványát a közgyülés egyhangulag fogadta el.

A harmadik egyetem. A tegnapi közgyülésen került napirendre Pozsony sz. kir. város ismert kérelme a harmadik egyetem ügyében. Timkó József városi tanácsos előterjesztette a tanács erre vonatkozó javaslatát, mely a következőket tartalmazza: Bár alig hihető, hogy a közel jövőben megoldás alá kerüljön a harmadik egyetem kérdése, de mivel Pozsony és Szeged városok saját érdekükben már is széles-

---

— Ha ön holmi petrezselyemárulók után szaladgál, ne óhajtsa ám, hogy én önt mások fölött kitüntessem. Ezt eddig kegyelemből megtettem, de ha visszaél jóságommal, köztünk megszünt minden.

Ajkait tehiggyesztette s gunyosan mosolyogva mondá:

— No, hucsuzúul megesókolhatja a kezemet.

Eltordultam. Ambár meg voltam győződve hiuságáról, de ennyit még sem tettem fel róla. Csendes, de határozott hangon feleltem:

— Ha tudtam volna, hogy velem szemben kegyelmet gyakorol, régen itt hagytam volna s ne gondolja, hogy talán most is könyörögni fogok szerelemért.

Ezzel fogtam kalapomat és kimentem. Az én édesem vérig sértve, elfeberedett arczczal állott, elképedt vélt mindenhatóságának e hirtelen megsemmisitésén. Azt hitte, hogy bünbánó szavakkal fogok előtte könyörögni, de én nem tettem, megfosztottam öt azon elégtételtől, melyet hiuságа rajtam követelt.

Mikor Leákat meglátogattam, szivem még sajgott a fájdalomtól, hogy azon kevés idők, melyeket az édesemi szerelmében töltöttem, örökre elmultak, de mégis örültem, hogy ürügy kinálkozott a szakitásra, hogy nem vagyok rabja az én kaczérkodó édesemnek, a ki oly kedves mosolyt tudott adni mindenkinek, mintha csak fülig szerelmes lett volna bele. Magamról ugyan soha sem tartottam valami sokat, de mégis észrevettem már kezdettől, hogy nevemért türi udvarlásomat, tudta, számot teszek az előkelő körökben is és örült hiuságа, ha azt mondogatták, hogy neki udvarlok. En szerettem öt, de e kinos érzés megkeseritette érzelmeim édességét. Igyekeztem eltekinteni ettől, ideálnak állitottam magam elé, hogy legyen lelkemnek egy iránya, a mely felé törekvéseivel iparkodik. Lea szemei azt mondják, hogy ne ringassam magamat ily csalfa ideálizmusban, ne pazaroljam jobb érzelmeimet méltatlanra. En megtettem. Szakitottam vele, kitéptem magam szerelme köréből, de azért ő az én édesem marad, mint azelőtt volt, mikor szintén tudtam, hogy nem szeret igazán, de még se vártam, hogy arczomba azt vágja valaha, hogy kegyelméből tüntetett ki mások fölött. Nem felejtem el lelkem mámorát, melybe szerelme ideje alatt magamat ringattam, nem felejtem el azt a kifejezést, a mely előttem oly hosszu ideig nevét próbálta, mert hisz végre is hálával tartozom neki.

Lea bus arczczal fogadott. Vett alkalmat rá, hogy négyszemközt beszélhettünk egy perczre.

— Azt hallom, ott hagyta imádottját.

— Igen. Erdekli a dolog?

— Erdekel, mert annak a szegény leánynak bánatot okoz. Azt is hallottam, hogy értem tette. (Itt láng csapott arczára.) Én fölkértem, hogy látogasson meg minket, de most arra kérem, hogy ne jöjjön el többé. Nemsokára elutazunk, ki tudja, találkozunk-e valaha, de ne mondja senki, hogy miattam bu ért mást.

Oly szép, oly elragadó volt az a csunya leányka, mikor védelmezte azt a másikat.

Azután elutaztak, anélkül, hogy egy szót, egy tekintetet válthattam volna. Került, hogy bánatot ne okozzon annak a másiknak. Emlékét hiven őrzöm szivemben, hü maradok hozzá, imádom szép lelkét, bár azt se tudom, merre jár, hol ragyognak tündérszemei, azt se tudom élkor hallom ujra, szelid, jóságos hangját, mikor mosolyog rám azzal a bánatos mosolyával. De érzem, tudom, hogy fel kell öt találnom, mert az ő lelke az enyémnek van teremtve.

Az én édesem pedig csak oly vig, mint eddig, udvarolja csak annyi van, mint eddig, de komoly szerelemre csak ugy nem gondol, mind eddig. Alapos hát a remény, hogy pártját csak ugy viseli ezután is, mint eddig.

Hirtelen.

körü akcziót fejtenek ki, Kassának is életjelt kell adnia magáról. Helyén való dolog, hogy ugy az országgyülléshez, valamint a kormányhoz feliratot intézzen a város, kijelentvén, hogy az 1882-ik év julius 22-én kelt ajánlatát fentartja s ha az egyetem Kassán létesittetnék, akkor 1. ingyen engedi át az egyetem helyéül szolgáló telket, 2. a füvészkertnek is ad külön telket, 3. ingyen ad és fuvaroztat az épitkezéshez követ és meszet, 4. épületfát 10.000 frt értékben, végre 5. 200.000 frtot készpénzben, még pedig 20.000 frtos évi részletekben. Miután pedig ugy Pozsony, valamint Szeged a felvidéki vármegyéket felkérték ügyük támogatására, czélszerü lesz, ha Kassa városa is megkeresi a környékbeli vármegyéket, hogy magukat sem Pozsonynak, sem Szegednek le ne kössék, hanem, ha a kérdés megoldás alá kerül, Kassát támogassák. A tanács ez inditványát egyhangulag fogadták el.

A tornai ev. ref. egyházmegye f. hó 25-én tartotta rendes évi közgyülését, melynek legmagaslóbb tárgya az egyházmegyei tisztségek betöltése volt. Egyházmegyei gondnoknak Vécsey József árvaszéki ülnököt választották meg. Esperessé lett Gyarmathy József sziliczei ev. ref. lelkész, egyházi tanácsbirákká választották Kapossy György jablonczai, Lükő Béla görgői, Imre István szinpetrii ev. ref. lelkészeket; világi tanácsbirákká Naményi Pál, Zsóka György és Fáy Barnabás. Egyházmegyei főjegyző lett Arday Dániel, aljegyző pedig Ragályi Géza. A világi főjegyzőségre jelöltek közül az abszolut többséget egyik se nyerte el s ezért Barkaszy Endre és Turóczy Endre körjegyző között pótválasztás lesz. E közgyülésen az ujonnan és egyhangulag választott gondnok Vécsey József mindjárt meg is tartotta székfoglaló beszédét, mely nyilt levél alakjában nyomtatásban is megjelent. Ez előttünk fekvő 28 oldalas füzetkében az aktuális egyházpolitikai kérdésekben elfoglalt álláspontját okolja meg Vécsey. Az elkeresztelési kérdésben elfoglalt álláspontja például az, hogy a gyermekek 18 éves korukig nemük szerint kövessék a szülők vallását, bármely felekezet lelkésze keresztelte is meg, vagyis a jelenleg is törvényes állapot. A vallás szabad gyakorlatát kormány javaslatától eltérő alapokon akarja megoldani s elitéli a felekezeten kivüli állapotot, mert az a szocziális eszmék melegágyává lehet. Szerinte minden állampolgárnak az állam által nyilván elismert valamelyik vallásfelekezethez kell tartoznia. A polgári házasság behozatalának szükségességét szerint itéli meg, vajon képes lesz-e a kormány ezzel elejét venni a felekezetek közt fenálló s különösen az elkeresztelési kérdésekben akuttá vált surlódásoknak. — A nagy gonddal megirt nyilt levél, bár a miénktől sokszor homlokegyenest ellenkező elveket fejteget, azt a benyomást teszi reánk, hogy szerzője világos fejü politikus, ki a felszinen levő kérdésekhez megfelelő alapossággal szól hozzá.

A dalkör hangversenye november hó 4-én a Schalkház nagytermében lesz megtartva és ezirányt jelentékeny érdeklődést tanusit a müvelt közönség, a mely már-már ahitja, hogy egy kitünő élvezetes estéje legyen ugy a haute-szezón elején. A dalkör igyekezete kitünik jelesül összeválogatott müsorából, a mely változatosságában is müvészi szinvonalon mozog. Jegyek Krieger-beck czukrásznál előre válthatók.

A szepsii önkéntes tüzoltó-egylet alapitójának javára Szepsiben november 4-én a városház nagytermében hangverseny lesz, a melyen közreműködnek: 1. Esti dal Huber K.-tól, férfi négyes, éneklik Gável Ferencz, Szücs Károly, Baksy Barna és Dienes István urak. 2. Hypnotizmus. Pár-jelenet Gabányi Arpádtól. Személyek: Margit Olchváry Irén k. a. Dr. Gáti Elek Balogh Pál ur. 3. Népdal-egyveleg, zongorán előadja: Olchváry Ilona k. a. 4. Valse-rondo a Sultán operettéből Verő Györgytől. Énekli: Gável Ferencz ur. 5. Elfrida Arany Lászlótól, szavalja Dienes István ur. 6. Couplettek: Énekli Gável Ferencz ur. 7. A derék fiu, Mendelsohntól. Éneklik: Gável Ferencz, Szücs Károly, Baksy Barna és Dienes István urak. Előadás után tánez.

Az influenza Kassán. A beköszöntött hidegebb időjárással az északi sark körüli vidék muszka náthája, az influenza is ellátogatott hozzánk. Nagy buzgalommal szedi az áldozatait s dönti az ágyba a kicsinyeket és nagyokat egyaránt. Ez a kellemetlen betegség, mely pár év óta állandóan ellátogat hozzánk, eddig még csak szórványos esetekben tudatta a jelenlétét, de félő, hogy járványossá is válhatik.

A hus-eladásról. Vettük a következő figyelmet érdemlő sorokat: A helybeli rendőr-kapitányság. nak ama üdvös rendelete, melylyel a piaczon áruló husnak naponkénti orvosi megvizsgálását, továbbá a melegebb évszakban bódéban való árultatását stb. közhirré teszi; egy csekélynek tetsző, de lényegében tekintve még is számottevő hibát észleltem; nevezetesen azt, hogy a hust áruló férfi, esetleg nő a hus eladása közben mindenkor tiszta fehér köténynyel legyen ellátva; mert a hust elárusitók ruhája rendesen oly undort gerjesztően piszkos és zsiros, hogy a vásárló közönség ezek láttára igazán undorodik. Ezen csekély, de köztisztasági szempontból mellőzhetlen kelléknek, pót rendelet utján leendő életbe léptetésére becses lapja utján történhető figyelmeztetésnek reményiem meg volna az eredménye, mire nézve a közérdek szempontjából is tiszteltettel annak felemlitésére kérném.

Képsorsolás. A helybeli állami főreáliskola igazgatósága által min. engedélylyel kisorsolt olajfestménynek (Vastagh Gézának 500 frtos „Kacsakép"-e) huzása f. é. nov. 1-én fog hatósági kiküldött jelenlétében d. e. 10 órakor az állami főreáliskola fizikai termében eszközöltetni. E huzásra az érdekelteket ezennel meghivja az igazgatóság.

Az áruló pókháló. Lapunk legutóbbi számában egy teljesen hiteles és közvetlen forrásból vett értesülés alapján megirtuk ama tényt, hogy a Hevessy Sándor erzsébettéri szatócs lakásába történt betörés hire csupa misztifikáczió, melyet csalárd czélzatból maga az állitólagos kárvallott korpoltált s hogy a rendőrség Hevessy ellen már megtette a följelentést az ügyben eljárni illetékes ügyészséghez. Éme hirünkre vozatkozólag visszhangként a Kachauer Zeitung nyilttéri rovatában egy piszkos kitételeket tartalmazó nyilatkozat jelent meg, melyen meglátszik a merülni készülő embernek utolsó, kétségbeesett kapkodása a mentő szalmaszál után Hevessy, ki szorult helyzetében ujságirásra adva magát, leginkább azon akad fenn, hogy pénteki hirünk a betörés helyét a boltjába tette tévedésből, holott az, mint szerdán megirtuk, a lakásán történt — az ő előadása szerint. Polemizálni nem akarunk vele, mert ha ujságirói hivatásunk mindannyiszor polemiákba keverne, ha a rendőrség hirei alapján közült gonoszttett tettesét névszerint megemlitjük, akkor valamennyi betörővel és ptacskárral hirlapi vitát kellene folytatnunk. Most is csak azért emlékezünk meg a Hevessy kvalifikálhatatlan ujságbeli szerepléséről, hogy közönségünk meggyőződjék róla, hogy nem volt általunk félrevezetve. Közölhetnők ama jegyzőkönyvet, melyet a rendőrségnél vettek fel s jelenleg az ügyészségnél van és a mely hathatós argumentumokkal — nemcsak a pókhálóval — bizonyitja be, hogy Hevessynek, ki adósságban uszik és házbérét se fizette, sem 4700 frtja nem lehetett, sem pedig betörést el nem követhettek nála, de azt hisszük elég lesz a mi jóhiszeműségünk és igazunk bizonyitására annak a hivatalos okiratnak a szövege, melylyel e jegyzőkönyvet az ügyészséghez felterjesztették.

11864. sz.
1893.

Tekintetes kir. Ugyészségnek
Kassán.

A fenti szám és ·/. alatt mellékelt feljelentésben leirt eset tekintetében a tek. biróság hatáskörébe utalt büntetendő cselekmény jelenségei látszanak feuforogni, miért is a Hevessy Sándorral felvett jegyzőkönyvet további illetékes eljárás végett átteszem.

Kassa, 1893. október 24. Aláirás.

Megjegyezzük, hogy a büntetendő cselekmény kifejezés nem az ismeretlen tettesek ellen irányul, mert a nyomozást a rendőrség nem szokta az ügyészségre bizni.

S most megnyugvással várjuk azt a sajtópert, a melyet az ártatlanul megrágalmazott grájzler ur ellenünk folyamatba tett.

Hirlap-katalógust adott ki a Reuter-ügynökség és Magyar távirati iroda hirderés-közvetitő iroda, a melyben a Magyarországon megjelenő összes ujságok photo zinkografikus képe kicsinyitett alakban láthatók. E katalógus tájékozást nyujt a hirdetni akaró közönségnek a magyar lapok belső ügyei felől és megkönnyiti a választást hol és melyik lapban hirdessen. Hibája a katalógusnak, a miről persze a kiadóczég nem tehet, hogy az egyes ujság-kiadók a közönség félrevezetésére az előfizetők számát bámulatosan magasra srófolják fel a türelmes papiron. Két-három kassai lap e tekintetben egymást liczitálta tul a füllentésben, beszélvén 2000—4000 példányokról, a melyekben lapjaik nyomódnak. Olyan óriási siker ez, a melyhez gratulálni kell még Hári János urnak is, ez pedig mestere volt az igazmondásnak.

Higiena. A Schalkház egyik termében mostanában a hires bécsi Guttmann-czég különböző házi czélokra alkalmas gyártmányai láthatók, a melyek közegészségügyi szempontból fölötte jelentékeny fontossággal birnak. Sokat kellene részleteznünk, ha az ott kiállitott hasznos eszközöket ismertetni avagy csak felsoroini akarnók, miért is itt csak figyelmébe ajánljuk e megtekintésre érdemes dolgokat olvasóinknak.

Kassai szinház.

Váljunk el Sardou és Najac mindig aktuális thémáju vigjátéka került szinre csütörtökön. Hiába, a mélyebb pszihologiai vonatkozásu, tanitó irányu vigjátékok iránt is meg van még közönségünkben az érzék, bármennyire is lábrakapott különösen az uj francziás iskolát utánzó vigjáték irodalomban a könnyed tréfát és a helyzet komikumot kiaknázó irány. Aristophanes és Molière a vigjáték atyja által kijelölt irány a vigjáték iránya s ezen az uton halad a Sardou és Najac darabja is. Azt hiszem, nem annyira a filozófok, mint a filozófalni szeretö irók tették meg a női lelket örökös rejtélynek. Nos, hát ennek az örökös rejtélynek, ennek a kifürkészhetetlen talánynak egy nagyon érdekes oldaláról megismerhető képét mutatják be a szerzők e darabnak Cyprienne-jében. Cyprienne a mai előadáson Miklóssy Ilona volt, e törekvő, ambicziózus és e mellett nem tehetség nélküli fiatal szinésznő. Szerepét nem játszotta, hanem valósággal átélte a szinpadon. Oly természetes vonásokkal előállitott képben mutatta be a nőt, a családi élet egyhanguságát megunt és idegizgató, bár önmagukban véve ártatlan kalandokat kereső nőt, majd pedig a léleknek fokonkint való öntudatra ébredését, férjéhez való visszatérését oly találóan és életteljesen tükrözte vissza minden mozdulatával, szavával és tettével, hogy a mi keveset botlott is esetleg, szivesen elnézi neki a kritika és a közönség. Kiváló és előnyös sajátsága Miklóssynak az a szinésznél különben elengedhetetlen kellék, hogy a magasabb drámai kitöréseknél, sőt egyébkor sem lesi szavainak a nézőtéren bekövetkező hatását. A szinmüvekben (operettekben már nem miudig) ugyancsak lerontja az illuziót egy ilyen oldalpillantás. A valódi müvészetnek különben az a titka, hogy a szinész legyen testestül-lelkestül az, kit ábrázol s négy fal közé képzelje magát a szinpadon. Miklóssy Ilonának mai szép sikere szolgáljon buzditásul továbbra s törekvését figyelemmel fogjuk kisérni. A többi szereplők közül Halmay (De Prunelles) mint férj mutatott sikerült alakitást. Szilágyi pedig mint udvarló és férjjelölt volt egyike mai est legjobb alakjainak. Kiemeljük még Nikó Linát, Károlyit, Farkas Lujzát, Pestyt és Domby Etelt.

Az eltévedt bárányka került szinre pénteken másodszori előadásban. Az előadás első sikeréről s a szereplőkről már előbbi kritikánkban emlékeztünk meg részletesen, s különös észrevételeink a mai dicséretes lefolyásu előadás után nincsenek.

Gukker.

Csiszér Kálmánt, a kitünő bonvivánt, kit harmadévi szereplése után előnyösen ismer a kassai közönség — mint értesülünk — Halmay direktor Kassára fogja szerződtetni társulatához. Csiszér kiválósága bövebb dicséretünkre és ajánlásra nem szorul.

Áldor Juliskát, a kiváló tehetségü énekesnőt, a ki közönségünk előtt a legjobb emlékezetben él ittmüködése idejéből, szinházunk igazgatója a primadonnai szerepköre szerződtette. E szerződtetés a jelenlegi nagy hézagot e zsánerben elegáns módon pótolja.

Müsor. Ma vasárnap délután 4 órakor felére leszállitott helyárakkal „A fenegyerekek", bohózat. Este rendes helyárakkal „Náni", életkép. Hétfőn „Szép Galathea", operette „Cox és Box", egyfelvonásos vigjáték és fekete frakk magán-jelenet. Kedden „Egy millió", vigjáték. Szerdán november 1-én délután 4 órakor felére leszállitott helyárakkal „Feneleányok", bohózat. Este rendes helyárakkal „A dolovai nábob leánya", szinmü.

CSARNOK.

Görgey Buda alatt.

— Történeti regény. —

Egykoru irók feljegyzései alapján a Kassai Szemle számára irta:

Mártonffy Imre.

(Folytatás.)

— Bocsánatot kérek, kezdé, ugylátom, itt nem ismernek. Kisasszonynál nem csodálkozom, mert nekem sincs szerencsém ismerhetni. De a tisztelt asszonyságtól nem reméltem volna, hogy meg nem ismer.

Ágnes asszony figyelmessé lön. Nem ismerte meg vonásait, mert arczát erős, sürü szakáli fedte.

— Uram, viszonzá ámultan, e pillanatban igazán nem emlékszem önre.

— Lehetséges ez? Hát idegen lettem önre nézve, hisz csak tiz éve...

— Tiz éve! szakitá félbe az asszony hevesen, lehetséges? On talán — te — vagy — Antal!

És az üreg asszony meglepetéssel ugrott fel.

— Te vagy?

— Igen, én, testestül-lelkestül, folytatá a tiszt és habozás nélkül megfogta anyja kezét. A boldog anya megülelte és megcsókolta rég nem látott fiát.

Az anya és fiu viszonttalálkozása oly hosszu idő óta nem nagyon viharos vala. A meglepetés talán még az örömnél is nagyobb volt.

Paulina néma tanuja volt e jelenetnek. Az első pillanatban ugy tünt fel neki, hogy az idegen a család egyik tagja, kiről Frigyes is tett említést, annál jobban csodálkozott, hogy a fogadtatás nem jött ugy szivből, amint jönnie kellett volna.

— A nem várt viszontlátás, mondá Ágnes asszony, majdnem figyelmetlenné tett. Paulina kisasszony ez a férfi Antal fiam, ki tiz évi távollét után váratlanul tért vissza.

— Szabad tudnom, ki ez a kisasszony? kérdé Antal.

— Családunk tagja! viszonzá az anya komolyan és midőn Antal ezen csodálkozott, helyreigazitá szavát.

— Ugy van a dolog, a kisasszony leányom, remélem ez elegendő neked.

— Teljesen, anyám. Igen örvendek, hogy ily szeretetreméltó, bájos testvérem van, ha mindjárt mostohatestvár is.

A fiatal leány elpirult.

Ágnes asszony megkinálta az ebéddel. Antal nem fogadta el. A két nő leült helyére és a társalgás, bár nyomott hangulatban, tovább folyt.

— Már nehány napja, hogy itt vagy? kérdé az anya.

— A töhadtesthez csak tegnap léptem be. A zászlóalj, hol én voltam, a Gellért-hegy alján táborozik. Minden nap várjuk a parancsot, hogy az első vonalban előre törjünk. Tábornokunk bizonyos tartalékban tart minket, mig a kutyatánczoltatás erősebb lesz, mert tudja, hogy bennünk bizhatik. Zászlóaljunk a magyar névnek dicsőséget és tekintélyt szerzett, melyet sokan irigyelnek. A horvátok, kik épp börrel menekültek el Gödöllötől, tudnak beszélni eleget. Ugy hallom, hogy a várőrség egy része a határőrvidékről való, no ezek is örülni fognak, ha behatolunk a várba.

Paulina a fiatal ember elbeszélését remegve hallgatta. Arcza halvány lön, s nem merte szemeit se kinyitni.

— Régóta vagy már a honvédeknél? kérdé az anya.

— Mult nyár óta. Az alvidéken voltam, midőn a vérengző ráczok fellázadtak, ekkor soroztattam be magamat. Sok tüzben voltam már, de hála Istennek, mindig megmenekültem, jóllehet a gyilkos ráczok ugyancsak kegyetlenkedtek társaimmal.

— Hallottuk a borzasztó hirt a ráczok vérengzéséről.

— Örömmel tettük ki életünket koczkára, mert vagy győzünk a hazával, vagy meghalunk érte. Sokan

megmaradtunk, s ugy elvertük a rácsokat, hogy ezek se mernek majd egyhamar ellenünk fegyvert fogni. Epp ugy fognak járni majd Erdélyben a vad oláhok és szászok, ezek se törnek majd az unio ellen. Ha egy rendezett viszonyu államban a kisebbség nem akarja magát alávetni a többség akaratának, akkor minden engedékenység megszünik, akkor szigorral kell fellépni.

— Én mindig azt hallottam, mondá Paulina félénken, hogy a magyar földön épp a magyar lakosság képezi a kisebbséget.

— A származás épp oly keveset számit a politikai érzelemhez, mint a nyelv. Magyarországon sok százezer tót lakik, nézzünk utána, azt látjuk, hogy nagyrészök felhagyva a szláv törekvésekkel, melyet Prágából röpitenek szét, hük hozzánk. Hej pedig a lelketlen agitátorok mint Stur és Hurbán bolonditják a népet, de mig öket követi száz, addig a mi zászlónk alá ezren és ezren állnak be önkényt. Menjen le Horvát-Szlavonországba, ott a nagyrésze az osztrákhoz szit. A magyarság a tulnyomó, de ha ez nem is ugy volna, a követválasztásoknál, az országgyülésen a többségük megvan, ha az az eset forogna fenn, hogy mi magyarok kisebbségben volnánk, akkor se volna szabad az idegen nemzetiségeknek elhagyni tüzhelyüket és ellenünk törni. De ha a mindenható Bécs ugy akarja, ha a kamarilla lázitja fel, uszitja ellenünk a nemzetiségeket. Még se értek czélt, mert a harczot győzedelmesen kivivtuk. Ezren estek el és talán fognak elesni; de a borzasztó nemezis utoléri a rácokat és szászokat, kik legjobban törtek a zsarnok zászlaja alatt ellenünk, mert óriási karunk sulyával semmivé tettük öket.

Paulina jajkiáltást hallatott és fejét kezére támasztá. (Folytatjuk.)

Felelös szerkesztö: **Ries Lajos.**
Fömunkatárs: **Ladányi Béla.**

Haszonbérbe adandó

1894. évi január hó 1-től kezdve a grót Zichy Rezsőné tulajdonát képező abauj-tornamegyei **széplaki** birtok, mely körülbelül 630 magyar hold szántóföld és rétből és ezenfelül erdei legelőből áll.

Felvilágositást nyujt **dr. Brósz László** uradalmi ügyész Kassán.

367 4—6

Értesités.

A nagyérdemü közönséget, iskolák, intézetek és kórházak tkts. igazgatóit, ezennel felk rem, szives kedjenek e hó **27., 28. és 29-ikén a Schalkház-szállóban** délelött 10—12. és délután 3—5. óra közt hygieniai mintáimat megtekinteni. Ezek az összes államokban szabadalmazott és vizvezeték nélkül egyedül alkalmas légmentes Closetkészülékek; kiváló elönyei: teljesen szagtalanok, könnyen kezelhetök és aránylag **nagyon olcsók**, hogy mindenkitöl beszerezhetök. u. m.:

A légmentes Closet födelek darabja		3	frttól
„	Closet edények „	3½	„
A légmentes szobai Closetek darabja		14	frttól
„	Closetülések „	12	„

Ezen utóbbi Closetülések, minden nyilt árnyékszékekre alkalmazhatók vizvezeték nélkül, a légvonatot elzárják, miazmatikus kipárolgást és betegségek terjesztését meggátolják. A hygieniai légmentesen zárható Closetkészülékek, minden kiállitáson kitüntettek s a legelső orvosi tekintélyek által különösen a jelenlegi járványos betegségeknél általánosan ajánltatnak.

Ezen bemutatással egybekötve a nagyérdemü közönség figyelmébe ajánlom még:

Tojás cognacomat.

Mint az orvosok által mindenkinek; különösen vadászok, turisták, üdülő, gyengélkedő és vérszegényeknek, ajánló gyomorerösitő; folyékony tápszert és eredeti csomagolt finom:

Caraván theámat.

Az orosz udvari szállitó

Vassilli Perloff és Fiaitól Moszkvából.

Mely mindkét speciál czikkre mindenütt **viszont-elárusitókat keresek.**

Kiváló tisztelettel

Györi Trexler Ferencz

a hygieniai légmentes szabadalmazott closetgyártmányok magyarhoni vezérképviselője.

Cs. és kir. kizár. szab. tulajdonos és gyáros GUTTMANN L. Bécs I. Beckerst. 1 Dorotheergasse Nr. 6. Fiókuzletek: Carlsbad és Marienbad. 371 2—2

„LE GRIFFON"

a legjobb valódi franczia szivarka-papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 26—150

A legutóbbi töltésü friss ásványvizek

megérkeztek és kaphatók

230—41 **Vizy Domonkos**

füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete
Kassán, föutcza 53. sz.

A szlatvini savanyuviz főraktára.

Hirdetmény.

Miután megrendeléseink **pethőszinyei tejünkre november elsejével** lejárnak, tisztelettel megkeressük nagyrabecsült ügyfeleinket, hogy szives kedjenek hivatalnokunk **Zajicsek Ignácznál Kassán Halász-utcza 1. sz. az uj-megrendelésekre a megrendelö-iveket aláirni,** a melyek ismét **egy évi időre birnak érvénynyel** és a melyek szerint a tej **általunk 1893. november elsejétől 1894. október 31-ig ugyanolyan feltételek mellett fog szállittatni mint eddig.**

Petőszinye, 1893. október 18.

Gróf Forgách Sándor erdö- és jószág-felügyelö:

362 5—6 **Bidló.**

Tisztán kölcsönös. Részvényesei nincsenek.

A legnagyobb és leggazdagabb pénzintézet a világon.

Biztositéki alap

1893. január 1-én 907 millió frank.

THE MUTUAL
new-yorki életbiztositó-társaság
alapittatott 1843.

Életbiztositásokat köt minden módozat szerint. Dijtáblázatokkal és bővebb felvilágositásokkal szolgál a

kassai főügynökség
Pausz Gyula
Kassa. 331 4—12

A kassai piaczon 25 év óta fenálló

Kozák G. E. szállitó-üzlete

mostantól 291 9—12

malom-utcza 27. számu Girsik-féle ház I. emelet 13. ajtó alatt van

és ajánl

mindennemü szállitásokat

a világ minden részeibe a legjutányosabb feltételek mellett, továbbá elfogad csomagolásokat jótállás mellett.

Áru-árszabásokkal a bel- és külhoni állomásokra készségesen szolgál.

Butorszállitó kocsik akár helyben, akár vidékre mindig kaphatók.

Elvámolásokat külhonból érkező és külhonba küldendő különböző áruk után a legjutányosabb árban eszközlök.

Postacsomagokat a vám illetéken kivül 10 kr. csomagonként jutalék és behozatallal együtt eszközlök.

Irodám november 2-áig ideiglenesen az Európa-szálló első em. 14. sz. a. van.

A kassai takarékpénztár

elfogad: **betéteket kamatozás végett,**

leszámitol: **váltókat, kisorsolt Zálogleveleket és sorsjegyeket,**

engedélyez: **jelzálogkölcsönöket házakra** és **birtokokra, kézi-zálogokra** és **értékpapirokra,** különösen kedvező feltételek mellett,

7 20—24

megőrzés végett elfogad: **értékpapirokat, okmányokat, ékszereket** és **ezüstnemüeket,**

vesz és elád: **értékpapirokat tözsdei árfolyam szerint.**

Postai megbizások azonnal elintéztetnek.

Tokaji cognac.

Első tokaji cognac-gyár Tokajban.

Első tokaji cognac-gyár Tokajban.

Tiszta borkivonat.

Minőség utólérhetetlen.

Csak akkor valódi, ha Tokaj város czimerével és beégetett dugaszszal van ellátva. 334 5—10

Kapható minden jobb üzletben.

Főraktár Kassán: Pollák Róbert

füszer-, csemege- és bor-üzletében.

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, szerda 1893. évi november 1. 125. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czímzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban főutcza 58. sz.
Továbba következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Hassenstein & Vogler Bécs: Eckstein Bernát türö-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Danbe G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Nyilt levél a szerkesztőhöz.

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Több fővárosi lapban olvasom, majdnem szórul-szóra közzétéve azt a közleményt, mely „Jókai Mór és Kassa“ czim alatt becses lapja f. évi okt. 29-iki számában megjelent.

Ugyanezen közleményből győződtem meg arról is, hogy az a diszpolgári oklevél, a mely Kassa város törvényhatósági közgyülése által még f. évi április 27-én lett kiállitva, Jókaihoz — mint Kassa város diszpolgárához — csak ezután lesz eljuttatva; mivelhogy a diszoklevél kivitele ezideig még nem készült el.

Becses lapja arról, hogy ez a diszpolgári oklevél mikor fog a koszorus iróhoz eljuttatni? s hogy egyátalán küldöttség fogja azt kézbesiteni? vagy pedig egyszerüen posta utján fog továbbitatni? Nem szól semmit. — A „Pesti Hirlap“ f. évi okt. 28-iki számának egy rövid közleménye ellenben már azt tudatja a lap olvasóival, hogy azt „egy monstre küldöttséggel szándékoznak Jókai kezéhez juttatni.“

Lehet, hogy ekként fog történni. S ha igy lenne, minden bizonynyal nagyon szép volna. De legyen bárminként, ezzel Kassa rendbe fog jönni mielőbb.

Hanem ugyancsak a „Pesti Hirlap“ fentebbi számában Jókait illetőleg mást is olvasok. Azt nevezetesen, hogy „Kassán a Jókai-jubileum előkészületei már megindultak, s a mozgalom élén a „kassai irodalmi társaság“ áll, mely a jubileum alkalmával fogja tartani első felolvasó estélyét;“ s hogy továbbá a kassai hirlapiróknak nem régiben megalakult „Otthon“ köre szintén megülli az országos jubileumnak az ünnepét?

Ez igy leirva nagyon szép. Én azonban mindezekről nem birok eddigelé legkisebb tudomással sem. Pedig tagja vagyok az irodalmi társaságnak is, a hirlapirói egyletnek is; sőt az előbbiben mint választmányi tag is szerepelek. Tudtommal sem az egyik, sem a másik irói egyletben még csak szó sem volt ezideig a Jókai jubileumi ünnepeltetéséről. Ez utóbbiban pláne — minthogy annak alapszabályai még csak most fognak a miniszteriumhoz felterjesztetni megerősités végett — nem is lehet helye ez idő szerint semmiféle ünnepeltetésnek. Hogy az „irodalmi társaság“ fog-e e részben tenni valamit? nem tudom. Hiszem, hogy fog; de eddig annak nincs még egyátalán semmi nyoma.

Azóta, hogy én e lap egyik legközelebbi számában „A Jókai ünnep“ czimü czikkemet megirtam, történt ugyan Kassán annyi, hogy a vármegye fenkölt gondolkozásu alispánja a megye közgyülése elé inditványt terjesztett Jókai üdvözöltetését illetőleg. De hogy valami különös ünnepeltetés lenne itt akár a megye, akár a város részéről, ugy, a mint azt más, Kassánál jelentéktelenebb városokban is tervezik: arról nem igen tudunk semmit. — Minden bizonynyal az volna a leghelyesebb, ha (mint azt a „Pesti Hirlap“ tudósitója irja s a mint imént emlitett czikkemben én is proponáltam) a jubileumi mozgalom élére az „irodalmi társaság“ állana. Ez tehetne e részben legtöbbet, mert ennek állna módjában leginkább a felvetett eszme keresztülviteléhez a társadalom minden rendü és rangu tényezőjét megnyerni. Ez kivihetné azt is, hogy a magyar tudományos akadémia elnöke által inditványozott országos ünnepeltetés idejére, vagyis 1893. január 6-ikára Kassáról is menne Budapestre egy diszküldöttség.

Budapest törvényhatósága szintén megválasztotta Jókait diszpolgárnak, még pedig előbb, mint Kassa. S az 50-éves jubileumra mégis tesz a főváros társadalma külön előkészületet is. Kassa se vallana szégyent vele, ha Magyarország legnagyobb élő iróját s volt országgyülési képviselőjét külön is megünnepelné.

(**)

Adatok a jegyzői életből.

A „Kassai Szemle“ október 25. 122. szám Ujdonságok rovata „Gyülés a megyén“ közleményben e reám vonatkozó pontra „Nikházy László vehemens hévvel kell ki a körjegyzők ellen, mert ezek szerinte nyuzzák a népet“, tartozom egy kis felvilágositással.

Azt nem mondtam, hogy „nyuzzák a népet“, hanem, hogy illetéktelenül járnak el sok esetben, és a községek s lakosok ügyeit teljesen elhanyagolják és semmiben sem veszik az állam ügyeit. Sok közülök nagyobb ur, mint az al- vagy főispán és illetőleg jobban adja az urat, magasabban hordja a pipát.

E tárgyból kifolyólag, bátorságot veszek magamnak véleményezni szerény felfogásom szerint: Mi az a jegyzői hivatal?! Kik azok a tekintetes és nagyságos jegyzők?!

A jegyzői hivatal a közigazgatásnak egy oly szükséges és fontos mozgató kereke és illetőleg gépezete, hogy a hol a gépezet rosz, szalmában marad a szem; az állami épületnek oly oszlopzata, mely ha fövenyre épittetik, ledől és összeomlik és szétmálik az alkotmány; a szolgabirósságnak jobb keze; a községnek támasza s tanácsadója, előhaladását, jólétét, boldogságát munkáló. Igen is! ez a jegyzői hivatalnak feladata, tendenciája.

Hogy hogy felelnek meg sokan hivatásuknak? Azt a napi események bizonyitják. A megtörtént dolgok czáfolhatlan tények.

Kik azok a t. és n. jegyzők?

Értelmes, müvelt, tudományosan képzett egyének, kik a társadalomnak bármely osztályában megálljak a sarat és betöltik helyöket; a laikus önkénytelen tiszteletttel viseltetik irántuk es meghajlik előttük, mint a kik áldásai a községeknek; a nép összetartásának és egyetértésének mintegy kapcsai, kiket ösmer és szeret az iskolás gyermektől az utolsó aggig mindenki. Mint például egy Karnizst, Lober Ferenczet, Nagy Bertalant, Bistért, Bárányt és sok másokat. Ilyenek és ezek a tekintetes jegyzők, és az ilyenek ellen soha nem volt és nincs is kifogásom. Mert ezek tudtommal még eddig váltókat nem hamisitottak; az árva pénztárból az árvák pénzeit hamis okmányokkal ki nem szedték és el nem költötték, adópénzeket sem sikkasztottak, stb.

De igen is! Keményen ütöm, ha csak tehetem és módom van benne, a nagyságos jegyző urakat, kik nagyobb urnak képzelik magokat az al- vagy főispán urnál, kiktől reszeg és fél a nép, szabadon regnálván és országolván felettök. (Igaz, hogy igen sokszor csak kis ideig!) Ezek, ha nyári napon nyolcz óra előtt megyen hozzájok a szegény földmives ember sürgős, ügyes-bajos dolgai elintézése végett, bezzeg kap ő utasitást, csak hogy elutasitást, hogy ököllel törli a szemét. „Takarodjék kend innét; mit alkalmatlankodik ilyen korán, a nagyságos jegyző ur még nem költ fel.“

És kik ezek a nagyságos jegyző urak?

Az iskolában elzüllött, két három osztályt végzett és tovább eviczkélni nem képes tráterek, kik egy pár

TÁRCZA.

Annak a bizonyos »piócza« kompozitornak.

(*Lásd az „Abauj-Kassai Közlöny“ f. é. okt. 26-iki számát.*)

Hát szólok én is jó öcsécském!
Szólok pár szót a versezetre.
Az oldalam fürnä ki tán, ha
Sült halként tennék — engem ucscse!

Mi üthetett hozzád fiacskám,
Hogy igy forgasd ki „en-valón“-kat?...
Azt mondod: suggerálva voltál,
Szedvén magadba — holmi jókat?!

Ám elhiszem! mert józan észszel)*
Ilyesmit nem lehetne irni.
Csakis „kedélyképző anyag“ hat
Ily mód — s forgathat verset igy ki!

Hanem nagy a gyanúm: hogy ezt a
„Krix-krax“-ot már te régen irtad;
Ugy hallám, meg volt: a „Fodor“-ba
Még „Otthonozni“ meg se hittak.

De nem tesz semmit! Itt az a fő:
Miképen, s hogy mit irsz felőlünk?
Hogy borzalmas suggestióddal
Oly csúful szivatod ki vérünk!

Ugyan mit véthettünk mi néked,
Hogy ily rút állatot bocsátsz ránk?...
Bizony hidd el, fiam! lehetnél
Jobb indulattal is mi hozzánk.

Mert vért szivatni, vért örökké!
Az „szó meg szó“: már még se járja...
Hiszen felbőszül a vad is, ha
Vért lát, vagy vért szagol, hiába!

*) *Már t. i. ha „rendes állapot“-ban vagyunk.*

Tudd meg: ha még egyszer fejedből
Ilyen „kedélyképzés“ fakad ki:
Az „Otthon“ s „Társaság“-nak én, mint
Rágalmazót foglak beadni.

Ugy, ugy fiam! Vérrel ne játszál!
Vérünk ne izgassad bolondul.
S főkép — jegyezd meg — a „piócza“-t
Máskor ne vedd — suggestióúl.

A 3 közül a második.

Uttörők.

Egyszer Kamilló ur, még ugy délelőtt 11 óra tájban a másik oldalára fordult, — nyujtózkodott, krákogtatta az éjjel erősen megöntözött torkát. Hogy azonban világosabban szóljak, Kamilló urral nem egyszer történt ez az eset, hanem Kamilló urral minden nap.

Kopogtatnak az ajtaján.

Oly rémesen ütötte meg e hang a fülét, mintha üres hordót kongattak volna, amelyre az a tragédia következik, — hogy nincs több bor.

— Lehet! — kiáltja el magát lakodalmas hangon.

Balsejtelme valóra vált.

Két alak áll előtte s ünnepélyes arczczal, pozitúrával és hanggal megszólal az egyik:

— Egyszer Kamilló urhoz van szerencsénk?

— Igen! — válaszol egy ásitással kisérve.

— Mi a fenét akartok, hagyjatok aludni!...

— Ne tessék elfeledni, hogy mi most itt hivatalosan vagyunk!... Egy becsületbeli ügyből fontos megbizatásunk van! Uram az éjjel Bárky Jenő urat többek jelenlétében tökéletlen szamárnak nevezte, a mit ő elnem türhet a nélkül, hogy ezért lovagias elégtételt ne követeljén és mi: — itt Vitéz Imre és Hartzos Andor, mint Bárky Jenő ur megbizott segédei mutatjuk be magunkat!...

Ez a fellépés kiverte Egyszer Kamilló ur szeméből az álmot, s ő is egész hivatalos modorban szólal meg: — Bocsánat, hogy ágyban fogadom az urakat, tessenek... helyet foglalni,... én késznek nyilatkozom az elégtétel adásra, bárha nem emlékezem tökéletesen a sértésre, azt az urak is hallották, hogy kölcsönösen korhelynek neveztük egymást és a korhelység elleni beoltás és az ehhez való olcsó anyag felett vitatkoztunk, s az urak is már a multból tudják, hogy nem igen iparkodunk Bárky urral az udvariasságban egymást felülmulni és nem sok bókot mondottunk még egymásnak, ha tehát öt tökéletlen szamárnak mondottam is, ez még egyik legkisebb sértés amit ellene elkövettem, s ha ezen kijelentésem után is fenntartja Bárky ur a kihivást, arra kész vagyok és tessék tudomásul venni, hogy Botos Benő és és Rudas Rudi urak a segédeim, akik szintén velünk voltak!

A segédek azzal a hivatalos képpel távoztak — a melylyel jöttek.

Bárky Jenő urat közre fogják segédei:

— Te Jenőkém mi nem találunk ebben a dologban oly nagy becsületbe vágó sértést, jobb lenne ezt békés uton kiegyenliteni. Bor között megtörténik az összeszólalkozás és ha még összeszamarazzák is az embert, az még nem olyan nagy dolog, hogy azért esetleg egy emberélet is elvesszék!...

A vérig sértett Bárky fékevesztett indulattal érvel:

— Az igaz, hogy összebitangoztuk mi egymást már igen sokszor, de az semmi ahhoz, mikor az embert „tökéletlen szamárnak“ nevezik! Ezt el nem türöm, ezt el nem türhetem soha!... Iskolás gyerek koromban a tanitó haragudott rám: mindig a szamár padban ültem, de azért egyetlen egyszer sem mondta nekem, hogy: „tökéletlen szamár!...“ Belőlem az apám baromorvost akart neveltetni, én tudom azt, hogy mi egy „tökéletlen szamár!“... Ne tekotoriászatok sokat, mert azt a korhelyt meg kell ölnöm, ha addig élek is!... Es még ő vitatkozott velem és ő akart engem a korhelység ellen beoltani, mikor

évi segéd-jegyzőskődésük után letesznek a jegyzői vizsgát. Mert a bogor, a koma, vagy épen a nagybácsi fia. Megválasztatnak. Lesznek független urak és mert, mint a gyermeknek a krajczár lopást a dédelgető szülők elnézik, most már bátran, szabadon gazdálkodnak a forintosokkal.

És a jegyzői testben sok fekély van ilyen, (legalább a mult években tudtommal sok volt.) Ösmerik ezeket a szolgabiró urak, de ösmerik magok a jegyző urak is; mert maguk magukat, vagyis testületük minden izmát csak ösmerniök kell.

De lássunk tényt. A velem történtekből felemlitek egypárt, nevezetesen:

1891. évben F.-Dobaza községében levő házamat kivette a jegyző 80 frt évi fizetés mellett bérbe. Megjegyzendő: mások 100 frtért kérték a házamat bérbe, de mert uj jegyző, fiatal, nőtelen, kezdő ember, sok kérés és rábeszélésre oda adtam 20 frt bérleengedéssel. Idő lejártával a bérletet kérettem. Bérlet helyett kaptam piszkot, de nemcsak én, hanem az elöljáró-ság és a pap is. Bepereltek ők is, bepereltem én is. Otször, hatszor idéztetett a járásbiróság által, soha meg sem jelent, elmarasztaltatott. Oda sem hederintett neki, végre is megkellett fizetnem az ügyvédnek 21 frt perköltséget a ház bérletém fejeléséül. Ez még hagyján. Feljelentett a kassai kir. adóhivatalnál, mint házbérjövedelem eltitkolót, holott az adót ő szedte be, ő vetette ki, és én befizettem mindent, amit csak tőlem kértek, és mivel házam bérbe nem volt adva, én nem ismertem azt a 100. §. Es a jegyző ellen az illető szolgabirói hivatalhoz sokszor tétetett jelentés. Sikertelenül.

Mig végre a jegyzői testület eme fekélye, az emberi társadalom mételye, egy jó csomó sikkasztást és adósságot hagyva maga után, hivatalából megszökött. A kassai kir. törvényszék pedig ellenem, mint sikkasztó vagy valami rablógyilkos ellen, ilyen itéletet hozott:

4114. sz.
12. Bf.

Ő felsége a király nevében!

A kassai kir. törvényszék, mint büntető bíróság, a kassai m. kir. pénzügyigazgatóságnak 16892/92. XIII. sz. vádkeresetével Nikházy László vádlott ellen adójövedéki kihágás miatt indított kihágási ügyében, a szabályszerüleg befejezett vizsgálat alapján alólirott helyen és időben következőleg:

Itélet:

Nikházy László, abauj-szent-andrási lakos, vádlott, az általa elkövetett és az 1883. évi 44. t. cz. 12. §. f. pontja szerint minősitett jövedéki kihágásban vétkesnek kimondatik, és az idézett törvény 100. §. alapján 17 frt 72 kr., azaz tizenhét forint hetvenkét krajczár pénzbüntetésnek a legközelebbi m. kir. adóhivatalnál jelen itélet felmutatása mellett 30 nap alatti megfizetésében végrehajtás terhe mellett elmarasztaltatik.

Behajthatlanság esetében ezen pénzbüntetés az 1883. évi 44. t. czikk 108. §. alapján, négy azaz (4) napi elzárással helyettesitendő.

Indokok:

Vádlott maga is be ismeri, hogy az eddig általa használt csupán házosztályadóval megrovott felső-dobszai 83. öi számu lakházat 1891. évre 80 frtért bérbe adta, és ezen változást be nem jelentette.

Miután vádlott ezen mulasztása kihágást képez az 1883. évi 44. t. czikk 12. §. f. pontja szerint, vádlottat ebben vétkesnek kimondani kellett.

Tekintve azonban, hogy a kincstárra háramlott kár csak 8 frt 60 krt tesz ki, sulyositó körülmény pedig nem forog fenn; annál fogva a büntetés csak a megrövidített 8 frt 86 krnyi adó kétszeresében állapittatott meg.

Királyi törvényszék, mint pénzügyi bíróság Kassán, 1892. junius 27. Péchy kir. törvényszéki elnök, itj. Münster jegyző.

Lássuk a másikat:

1875-ben a restei papságról lemondtam, haza jöttem lakni.

Minden adóm kifizettem, nyugtám igazolja, a minden évben változás alatt levő jegyző urfiak, valahonnan a nyakamba varrtak 5 frt 30 krt. Több évi hercze-hurcza után ezt kifizettem 1880 ban a hernádszeat-andrási birónak, de nyugtát nem kértem, ő nem adott. Egy év alig telt el, ujra figurál az 5 frt 30 kr. és pedig erősen követelik, zálogolnak. Megunva a sok zaklatást, most már harmadszor, nem könyen ugyan, de kifizettem mégis, az 5 frt 30 kr. ominózus összegről 1882. márczius 21-én nyugtát véve, a pénzt felkeresző akkori csobádi jegyzőtől. A jegyző meghalt, sirját be sem hantolták, ujra feltámadt az 5 frt 30 kr, restei adóhátralék. Mig a jegyző élt, az hallgatag és illetőleg halva volt. Feltámadt, még pedig ugy, hogy negyed izben is meg kell fizetnem, pedig már annyit jöttem-mentem, annyi igazságot előhordtam, hogy ez adó biztosan benne van 100 forintomba.

De lássuk a nyugtát, s aztán az adófelügyelőség ukázait, és itéljen a nagyközönség és köpje le.

Alólirott elösmerem, miszerint 2/III. alatt 5 frt és 30 kr. kamatot felvettem H. Szent-Adrás 29/III. 1882. Radelyi János s. k. körjegyző.

31. 31. sz.

XIV. 1893.

Körjegyzőségnek Csobádon.

Folyó évi január hó 23-án 1778. sz. a. kelt jelentésére a két darab hátraléki kimutatás oly megjegyzéssel adatik vissza, hogy miután Nikházy a követelt tartozást nem az 1883. XLV. t. czikk 42. §. megnevezett, illetve adópénzek átvételére egyedül illetékes községi közeg kezéhez fizette, az összeg nem tekinthető befizettetnek és igy az tőle feltétlenül behajtandó, és megtörténte 30 nap alatt bejelentendő.

Kassán, 1893. május 3. Fluck.

Látott-e már a nagy közönség ilyen fából csinált vaskarikát, vagyis jobban mondva ostobaságot. A legutolsó nyugtám 1882. év márczius 29-ről kelt, a kassai nagytekintetü pénzügyigazgatóság az egy évvel később 1883. kelt 44. t. czikk 42. §. nyomán akar rajtam erőszakoskodni, negyedszer bevenni eme szerencsétlen 5 frt 30 kr. resti adót.

Tisztelettel kérdem a törvény őreit és embereit: Van-e joga az adófelügyelőségnek oly szembeszökőleg erőszakoskodni, még a törvény világos felforgatásával is, különösen ott és akkor, hol a sikkasztó utódján be lehet a kérdéses összeget hajtani.

Még a velem és rajtam történtekből is tudnék sok több mulattató eseményeket előadni, de azt hiszem, elég az mostanra.

Addig, mig a VIII. osztályt végzett egyénekből nem alakul a jegyzői testület, addig, mig a jegyzői hivatal az iskolát megunt és illetőleg elzüllötteknek lesz menedéke, addig mindig fekélyes lesz a jegyzői testület.

A ki nem piszkos, az nem fog mosdani. A ki nem vizes, az nem fog törülközni. Különben! a kinek nem subája, ne vegye magára. A kinek pedig subája, a példákon okulva, huzza magára, de igen jól, hogy meg ne fázzék, vagy ki ne guruljon.

Jegyzői hivatal! Jöjjön el a te államositásod!

Hernád-Szent-András, 1893. október 28.

Nikházy László.

Ujdonságok.

József főherczeg és Kassa városa. A város szombaton tartott közgyülésén Münster Tivadar polgármester inditványára Kassa törvényhatósági bizottsága elhatározta, hogy a honvédség huszonöt éves fennállásának és honvédfőparancsnoki huszonötéves áldásdus működésének jubileuma alkalmából, feliratilag fogja üdvözölni József főherczeg ő cs. és kir fenségét.

Kitüntetés. Hablitschek, a Kassán állomáson volt 65-ösök derék szredese, tekintettel kiváló katonai érdemeire, a harmadosztályu vaskorona-renddel lett megjutalmazva ő felsége által.

A nógrádi átirat, mely tudvalevőleg a nemzetiségi sajtó ellen alkalmazandó preventiv czenzurát javasolja, Kassa szombati közgyülésén is tárgyalás alá került. A közgyülés azonban, mint a sajtószabadságnak barátja, csak egyszerüen tudomásul vette a nógrádi átiratot.

Halottak napja. Ma az emlékezet napján a gépészeti középiparisкola hallgatói a kalvárián feledhetetlen emlékü iskola-alapitójuk Szakkay József sirját fogják megkoszoruzni és gyászdalt énekelni. — A kereskedő-ifjak dalköre Pásztor Károly sirján fog megemlékezni egyik korán elhunyt legjobbjáról, ugyancsak ez keresi fel Schirger Tivadar sirját is. — Stollár Gyula sirját 3 órakor keresik fel a gazdasági tanintézet hallgatói és ennek dalosköre ftdő Konrády Lajos karmester vezénylete mellett gyászdalt énekel, beszédet pedig Agh hallgató fog tartani.

A gazd. tanintézetbe az idei tenévre 104 hallgató iratkozott be. Az intézet fenállása óta ez a legnagyobb szám, a mely élesebben beszél, mint akár egy hasábos dicsérő czikk ez intézet kitünő voltáról.

A torna- és vivó-egylet most szombaton a Schalkház kisebb termében tartotta meg ismerkedési estélyét, amelyen megjelent Péchy főispán az egylet elnöke, Fábián János alispán és az egyletnek számos mintegy 70 tagja. A kedélyes lakomát, a melyhez Schalkházék kitünő konyhája jelentékenyen hozzájárult, Horváth Feri kiváló zenéje nagyban élénkitette. Pohárköszöntőt mondott első sorban Lekly Gyula a minden szép és hasznos iránt lelkesedő főispánra, a melyet ez, az egylet fejlődését ohajtva és remélve, hogy abban az otthonias érzület és kedélyesség állandó lesz, ja tagokra mondott pohárköszöntővel viszonzott. Dr. Gerevich Emil Fábián alispánt, viszont ez az egylet választmányát éltette. Lévay a polgári iskola igazgatója Bukuresti B. János tanárt, a ki a torna- és vivó-egylet eszméjét testté formálta, és dicsőitette szózatával. Bukuresti az egyletben gyökeredző nemes és egészséggügyi tekintetben fontos missiót humoros formában előadva, a bajnoki hévvel lelkesedőket élteti. A sikerült estély beleuyult a késő éjszakába.

A reformáczió emlékünnepe mult vasárnap ünnepeltetett meg az evangelikusok templomában magyar nyelven tartott ünnepi isteni tiszteletet. Ez alkalommal a nemrég alakult női templomi énekkar első izben szerepelt s lépett fel nyilvánosan, vegyes karban előadván az „Áldjad én lelkem az urat!" czimü zsoltárt oly igazi bensőséggel és művészi szabatossággal, mely egy évek óta iskolázott énekkarnak is becsületére válhatott volna. A kar összehozásának érdeme az evang. tantestület tagjait illeti, kik az iskoláikból kikerült fiatal hölgyeket megtudták nyerni egy templomi női kar már régóta hangoztatott eszméjének s kiknek vezetése mellett a hölgyek igen szép számban nagy lelkesedéssel hamarosan meg is alakultak, a vasárnapi előadás fényes sikere pedig Augustiny Ede ur, mint karvezetőnek és a közreműködő hölgyek és urak érdeme. A vegyes kar, mely 30 hölgyből és 10 férfiből áll, jövő vasárnap, midőn a reformáczió emléknapja német nyelven nagyt. Csiskó János lelkész ur szónoklatával fog megünnepeltetni, ujra elő fogja adni a remek müdarabot s az ájtatoskodók s énekkedvelők serege bizonyára zsufolásig fogja megtölteni a templom hajóit. A bájos dalosok egyesületének pedig szivből kivánjuk: floreat, crescat!

Batyu-bál. F. hó 29-én (vasárnap) igen sikerült mulatságot rendezett a mindkét nembeli fiatalság egy része a polgári társaskör helyiségében. A hölgyek az étel és italokról gondoskodtak, a férfiak a terem és czigány költségeit viselték. Igen kedélyes mulatság volt, házias jellegü, s csaknem reggelig tartott. A négyeseket 22 pár táncolta. A házikisasszonyok szerepét Schmied Ella, Várkuly Szerén és Werfer Melanie k. a. töltötték be bibliai Mártához illő szorgossággal. A házikisasszonyokon kivül jelen voltak: Andrejkovits Mariska, Bock Hilda, Beller Berta, Beller Vilma, Früstök Eszka, Groh Emilia, Haltenberger Gizi, Kieselbach Margit, Láng Margit, Lekly Anna, Loósz Irén, Loósz Cassandra, Maurer Margit, Maurer Olga, Mocsáry Szidi, Osztrovszky Olga, Pauss Aranka, Szedlacsek Margit és Szilvássy Irénke k. a. A mulatság kezdeményezője és főrendezője Schmiedt Jenő volt. A zenét Horváth Feri közkedveltségü zenekara szolgáltatta. Horváth Feri hegedümüvész a vacsora alatt a „Repülj fecském" czimü dalt játszotta müvészi precziziással, a melyért óriási tapsvihar lett jutalma. V. K.

Exhumálás. A nem régen elhalt volt megyei főorvosnak Csorba Gyula drnak ideiglenes sirját szombaton exhumálták, hogy a központi temetőben ujonnan épitett családi sirboltba helyezzék el hamvait. Ugyanakkor helyezték oda a főorvos édes anyjának és a régi családi sirboltban fekvő édes atyjának és nővérének hamvait is.

Sorozás. Az 1873, 1872 és 1871-ben született hadköteles ifjak november hó folyamán tartoznak jelentkezni a városházán levő katonaügyi osztályban.

Városi közgyülés. Kassa törvényhatósági bizottságának szombaton Péchy főispán elnöklése mellett tartott közgyüléséről két jelentőségü határozat révén már megemlékeztünk. Az a nevezetes két határozat a német katonai levelezésekről és a harmadik egyetem kérdéséről szól. Mai tudósitásunk a közgyülés több tárgyairól van hivatva beszámolni. A na-

---

az apám részéről én baromorvos-jelölt voltam, ő meg az Isten tudja micsoda!... De ezt mind nem bánnám, csak „tökéletlen szamárnak" ne nevezett volna és az előtt a lány előtt, akit 15 év alatt 13-szor kértem meg éppen tegnap utoljára, ha ezt a „tökéletlen szamár" czimet rajtam hagyom száradni, 14-edszer sem jön hozzám! Megölöm... meg kell ölnöm!

És Bárky Jenő ur olyan volt mint egy furia, orditott, tombolt, hadonászott. Veszedelmes lett volna őt csititani.

Ossze ültek a segédek tanácskozni.

Nagy hire volt a községben a dolognak, mindenki az elintézetlen ügyet tárgyalta és mérlegelte a sértést, hogy mi az, ha valakit „tökéletlen szamárnak" neveznek.

Az egyik szolgáló már azt az ujságot vitte asszonyának, hogy látta azt a létrás szekerat, amelyen Bárky nagyságos ur holt testét haza hozták, be volt hintve szalmával, de a pesztunka egy negyed óra mulva már meghazudtolta az előbbi hirt, mert Egyszer Kamilló urat hozta a szekér... „szegény nagyságos urnak éppen a szivét lötték keresztül!... de jó ember volt!"... és sirva fakadt... „már a koporsót is lá-á-áttam, sietett a czolstokkal megmérni milyen hosszu koporsó kell neki!"

Mily üdvös hatása van a párbajellenes mozgalomnak! A józanul tárgyaló segédek meghányvavetve a dolgokat, hogy becsületbiróság itéljen a felett, hogy azon esetben, ha valakit „tökéletlen szamárnak" neveznek, ebben oly nagy sértés foglaltatik-e, hogy lehetetlen volna mellőzni a fegyveres elégtételt, és ha valakit „tökéletlen szamárnak" neveztek, lehet-e tisztességes, becsületes, lovagias ember!

A község intelligenciája vékonyan eresztett a birói kvalifikáczió dolgában, nem volt más hátra, mint hogy a segédek alakuljanak át birósággá. Ugy is történt.

Egyhangulag megválasztották elnökké Páloza Menyhért szolgabirót.

Az ekként megalakult becsületbiróság rögtönzött saját külön ügyrendje értelmében szabályszerüen megidézte a sértőt ugy mint sértettet.

A sértő nyugodt köszönnyel áll a biróság előtt, a sértett vérbe forgó szemekkel, dühösen ökölre szoritott kezekkel, fog csikorgatva jár kél, s meg-meg áll, fenyegetve emeli kezét meg gyülölt barátjára:

— Meg kell ölnöm, mert „tökéletlen szamárnak" nevezett, én uekem ezt még senki sem mondta! Azt megbocsátom neki, hogy ő akart engem beoltani korhelység ellen, pedig az apám engem jelölt marha doktornak; de „tökéletlen szamárnak" még az apám sem nevezett soha, pedig a fia vagyok!

Az elnök csendet int: — Az lenne a czélja az összeült becsület biróságnak, hogy az ellenséges felek között fennforgó viszályt békés uton tehetné elintézhetővé...

— Nem lehet, megölöm, rivalt közbe Bárky forkozódott izgatottsággal — engem nem fog senki „tökéletlen szamárnak" nevezni!

— Hát „tökéletes szamár" akar lenni!? — förmed rá az elnök.

...Bárky ur két lépést tesz hátra felé, szemeit lesüti és jobb kezével homlokát dörzsölgeti... gondolkodik...

„A tökéletlen szamár" még sem olyan szamár, mint a tökéletes szamár, hisz ha tökéletes szamárnak nevezett volna, akkor sértett volna meg igazán!...

Rá néz ellenfelére, kitárja karjait: — Megbocsátok kiált s keblére öleli a halálnak szánt barátját.

— Gyertek tekintetes biróság, igyuk meg a béke áldomást, s miután belátom, hogy a becsületemen csorba nem esett, még ma tizennegyedszer megkérem Juliska kezét.

E. m. s. ó.

pirend első pontján a polgármesteri jelentés olvastatott. Ezt megelőzőleg több interpellációra válaszolt a polgármester. K o s z t k a doktor a gázlámpák megnyujtásának kérdését hozta fel, melyre azonban a havi jelentés adja meg a választ. A polgármesteri jelentésből kiemeljük a házszámozások kérdésének megoldását. E szerint a házszámozásra és utcajelzésére szükséges táblák megrendeltettek 2646 frt. 40 kr. értékben. A zeneiskolai növendékek közül 45 folyamodott tandij-elengedésért, azonban csak 19-nek volt elengedhető az egész tandij, 16 án pedig féltandij-mentességben részesültek. A polgármesteri jelentés külön kiemeli E d e r Gyula városi tanácsosnak a város szőlőinek kezelése körül kifejtett buzgalmát és sikeres működését s ezért inditványozza, hogy eredményes tevékenységéért a közgyülés jegyzőkönyvileg köszönetet szavazzon E d e r tanácsosnak. A közgyülés ez inditványt elfogadta. Ezután kerül sorra a havijelentésben K o s z t k a dr. mult havi interpellációja a gázlángok intenzivitása megfogyásának ügyében. A polgármester jelenti, hogy a mig a légszeszny omás nagysága szerződésileg meg nem lesz állapitva, mindig elő fog fordulni az, hogy a lámpák gyengén világitanak. Az 1894—98-ig terjedő időközben a garasos lőczák felállításának joga Feldmann Hermant fogja illetni évi 30 frtért. Végül inditványozza a polgármester, hogy József főherczeg 25 éves jubileuma alkalmából feliratilag üdvözöltessék. Az inditványt élénk éljenzés közt fogadták el. A polgármesteri jelentés felolvasása után elnöklő P é c h y Zsigmond főispán, a maga részéről is köszönetet mond E d e r Gyula tanácsosnak a városi szőlők fentartása körül kifejtett buzgalmáért. (Eljenzés). K o s z t k a bizottsági tag szólalt fel esután, hogy ő a mult hónapban nem a gázlángok csekély intenzivitása miatt interpellált, hanem amiatt, hogy néha borus időben abszolute meg se gyujtják a lámpákat, mert a kalendárium holdtöltét mond. E d e r Gyula és H e g e d ü s bizottsági tagok felszólalása után P é c h y Zsigmond főispán kijelenti, hogy intézkedés fog tétetni az utczai lámpák czélszerü meggyujtása iránt. A napirend második pontjának. a k a t o n a i l e v e l e z é s e k kérdésének letárgyalásáról még vasárnap emlékeztünk meg. Szintén vasárnap közöltük a h a r m a d i k e g y e t e m ügyében hozott határozatot is. A női kereskedelmi tanfolyam segélyezésére 300 frtot ajánlott fel a közgyülés. A W a r h a n o k bécsi czég kártérítési ügye a hivatalból elégetett halakért végleges elintézést nem nyert, hanem elrendeltetett a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálat annak a kideritésére, hogy vajjon kit terhel a felelősség? Ez a dolog különben ugy áll, hogy a tavalyi kolerajárvány idejében belügyminiszteri rendelet értelmében minden kolerás vidékről vagy azon át érkező áru s különösen husnemü elégetése elrendeltetett, a kolera tovahurczolásának meggátlására. Mi a magunk részéről azt hisszük, hogy nagyon különös s nem méltányos dolog volna, ha azon tisztviselőket, kik a város érdekeit szem előtt tartva, tették meg a preventiv intékedést, érné a felelősség e miatt. Tárgyalták továbbá R e i c h e l községi irnok kérvényét a községi kötelékbe való felvétel iránt. A szokásos dij mellőzésével tekintve viszonyait, 5 frtnyi összeg lefizetése mellett felvették. A jövő évi esküttek lajstromának előállitására egy három tagu bizottság küldetett ki, melynek tagjai S t e k k e r Károly, K o n r á d y Lajos és H e v e s s y Károly lettek. N ó g r á d vármegye átiratáról más helyen emlékeztünk meg. A napirend tizedik pontjául kitüzött óvoda kérdést levették a napirendről. A város szabályozásának tervben való elkészitését elvileg elfogadták. A napirend utolsó pontján végül egyes utczák aszfaltozásának kérdése került tárgyalás alá. E d e r Gyula tanácsos előterjeszti a tanácsnak erre vonatkozó javaslatát, mely szerint a mészáros-utcza folytatása, domonkos, Sándor, fegyverház, franciskánus, jezsuita utcza s az Erzsébet-tér részint csak bizonyos részben, részint pedig egésszben volnának kiaszfaltozandók, összesen 29,785 frt 94 kr. költséggel. E tárgyban hosszas és nagy vita indult meg E d e r Gyula, Eder Odön és Halmos bizottsági tagok közt, mig végre sikerült a közgyülésnek abban megállapodnia, hogy a pályázat az utczák megjelölése nélkül mielőbb tétessék közzé s majd a beérkező ajánlatok megbirálása a közgyülés dolga leend.

Rudigier a harmincz év óta Kassára járó tiroli k á p o s z t a v á g ó értesiti a közönséget, hogy a F o d o r - f é l e Erzsébet-téri szállodában átadott értesitésére készséggel megy a házhoz szolgálatait felajánlani.

A legtöbb adót fizetők névjegyzéke a városi törvényhatósági érték-képviselői jogosultságra nézve már meg lett állapitva. Az adófizetés sorrendje szerint a jövő évben ezek a következők, megjegyezve, hogy a csillaggal jelzett neveknél az adó kétszeresen van felvéve a kvalifikáczió alapján:

*Brody Fülöp 5676 frt 86 kr., *Maléter Vilmos 2823.26, *Beller Károly 1967.48, *Répássky Mihály 1791.84, Bielek Aladár 1747.43, *Aranyossy László 1556.90, *Hegedüs Lajos 1549.68, *dr. Hevessy Károly 1499.58, Tordássy András 1482.63, Fischbart Samu 1454.10, Münster Tivadar 1451.68, Lepesch József 1448.02, *Maurer Adolf 1437.80, Szerencsi Ede 1433.47, *Forgách József 1424.32, *Fiedler Károly 1348.42, Feldheim Károly 1242.46, Jacobs Ottokár 1177.70, *Gallik Géza 1178.18, Stark János 1132.20, dr. Wojnárovics József 1113.04, Holländer Lajos 1061.75, *Wagner József 1012.24, dr. Jeney Kristóf 1005.29, Jakab Péter 998.35, Szakmáry Károly 983.22½, Bredeczky Mór 922.51, Freyberg Károly 921.46, *Szabad Ferencz 918.08, Haltenberger Péter 885.30, Kraft Alajos 869.30, Merényi Lajos 867.55, Girzsik Adolf 845.62, Pocsatkó Viktor 839.45, *id. Novelly Sándor 811.80, Lang József 803.21, Bayer Leo 794.86, Bauernebl Szilárd 794.85, *Madarász János 767.14, *Rélay Róbert 738.40, *Demeter Titusz 722.88, Widder Ignácz 715.21, Haydu Imre 711.58, id. Polinszky Emil 710.03, Vaskor József 697.23, Weinfeld József 687.65, *Spirkó Agoston 686.18, Münster Konrád 684.23, Rischák Lajos 678.96, *Antal Emil 664.50, *Letzter Simon 645.16, Novabilszky István 664.78, összesen 52; — póttagok Spielmann Károly 636.35, ifj. Gregorovicz Henrik 626.89, Krompaszky Ferencz 625.65, *Baszel Károly 611.80. — E megállapitott lajstrom betekintés végett függőgesztetik és esetleges reklamácziók 15 napon belül az állandó biráló-választmányhoz felebbezhetők.

Teplom-avatás. Nagyladnán ma délelőtt fogják a részben ujonnan épült és alaposan restaurált r. k. templomot felszentelni. Az ünnepies szertartást L e s s k ó István kassa-egyházmegyei kanonok végzi. A hivők nagy örömére elkészült és most külső diszben is méltó egyházat I v a n e c z k y János nagyladnai plébános bámulatraméltó ügybuzgalma hozta a mai jó állapotba, a melyhez részint a hivek áldozatkészége, részint pedig Kassavárosa, mint patronátus, ez utóbbi 3600 frtnyi összeggel járultak.

A kassai hirlapirók otthona vasárnap d. u. 4 órakor rendes közgyülést tartott T i m k ó József elnöklete alatt, melyen az alapszabályokat fogadták el végleges szövegezésükben.

Az ujoncz katonák felesketése. A hadügyminiszter tudvalevőleg ama propoziczióval járult nemrégiben ő felségéhez, hogy az ujoncok felesketése a berukkolás alkalmával megujitassék és ünnepélyesebbé tétessék, mi által az eskü mélyebben vésődjék lelkükbe. O felsége a hadügyminiszter e propoziczióját magáévá tevén, már ez idén meg fog történni egy hadügyminiszteri rendelet értelmében az ujoncok felesketése. Ez Kassán ma november elsején, reggeli n y o l c z ó r a k o r fog megtörténni a tüzérségi laktanya udvarán. Ez ünnepélyes aktusnál az egész törzs- és tábornoki kar jelen lesz, élükön P a x y Károly alezredes helyettes hadtestparancsnokkal.

A kassai (régi) dalegylet f. é. november hó 12 én a Schalkház nagytermében teritett asztaloknál s tánczczal egybekötött dalestélyt rendez, melyen jobbára az 1894. évben Fiumében megtartandó országos dalárünnepély összdarabjait fogja bemutatni; még pedig: Thern K. Dalünnepen, Erkel Fer. „Névtelen hősök“ czimü dalművéből a „Takarodó“-t, Mosonyi M. Ebresztőjét, Huber K. Csatadalát. Ezenkivül C h r z a n o v s k y József ur egy kitünő humoros számot fog betölteni. A karokat K o n r á d y Lajos ur vezeti, a humoros darabokhoz a zongora-kiséretet R u s z i n k ó ur játsza. A részletes müsort jövő számunkban hozzuk.

Jótékonysági előadás. A kassai jótékony nőegylet e hó 18-án, szeretett királynénk ő felségének, mint az „Erzsébet“ árvaház védnökének magas névünnepének előestéjén, a Schalkház szálloda nagytermében dal- és zeneestély hangversenyből, szavalatokból és élőképekből álló diszelőadást rendez. Az élőképeket Kassa szépségei fogják bemutatni. Minthogy ezen diszelőadás jövedelme kizárólag jótékony czélokra szolgáland, nevezetesen a szegények háza, az „Erzsébet“-árvaház és a külvárosi „Ferdinandeum“ nevü óvoda nagy fenntartási költségeinek fedezésére szükséges, a jótékony nőegylet elnöksége Kassa város nemesszivü közönségét ezen estélyre tisztelettel meghivja. Az előadás után tánczczal van összekötve. Tekintettel arra, hogy a jótékony nőegylet e nyár folyamán a felette kedvezőtlen időjárás miatt szokásos népünnepélyének megtartásában akadályozva volt, és a nőegylet működése észrevehetően áldásos a lakosságra, a t. közönséget ezen estélyre különösen is figyelmessé tesszük. A részletes müsort és a szereplők névsorát a legközelebb hozzuk.

A kassai dalkör figyelemmel a kassai müértő közönség s a táncoló fiatalság kiváló érdeklődésére, az általa f. é. november 4-én a Schalkház diszternében rendezendő s tánczczal egybekötött dalestélye alkalmából kiadott müsorát gazdagitandó, tisztelettel jelenti, hogy Belius József ur közkivánatszerü magándalának zongora kiséretét Stich Kálmán a kassai dalkör ügybuzgó karmestere s a Faust czimü opera „katona karának“ zongora kiséretét pedig Friedmann Miksa joghallgató a kitünő zongorázó szives volt elvállalni. Tánczhoz a zenét Horváth Feri és E. testvérek kedvelt zenekar adja.

A két szerecsen. Nagyon feltünő reklám szinhelye pár nap óta a szerkesztőségünk épületében (Madarász-ház) levő uj üzletnek a kirakata. E tulságosan amerikai izü s a müvelt közönséget elriasztó reklám üzés tegnapelőtt este oly dimenziókat öltött, hogy a rendőrségnek kellett a dologba beleavatkozni. Az üzlet tulajdonosai ugyanis két utczai gyerkőczöt szerecsennek befeketitve, egy kis asztalkához ültettek a kirakatba, hol azok mókáikkal oly nagy csődületet okoztak, hogy az aszfalton, majd később a kocsiuton teljesen megakadt a közlekedés. Miután pedig a csődületet előidéző ok megszüntetéséhez a rendőrségnek joga van, a rendőrkapitány két izben küldött rendőröket, hogy a gyerekeket eltávolitsák, vagy a rollót huzzák le. A felszólításnak azonban — mint hiteles forrásból jelenthetjük — másodizben az a meglepő eredménye lett, hogy a boltban lelövéssel fenyegettek mindenkit, aki a rendeletnek érvényt akarna szerezni. Ez ügyben — mint értesülünk — bünügyi feljelentés tétetett hatóság elleni erőszak miatt.

Zsebtolvajlás. Tegnap reggel egy H o l u b János lőcsei illetőségü zsebtolvajt fogott el a rendőrség, ki ujabban C s e n g e r i Dezsőnének 6 frtot tartalmazó tárczáját lopta el a piaczon.

Egy kassai szőllős-kertben cseresznye fán másodvirágzást talált a gazda, de közelebbről vizsgálva, valami tréfás képé hü utánzásu üvegcseresznyével lepte meg a messziről örvendő tulajdonost, a ki többeket tölkért, jöjjenek bámulni a csodát. A bámulók serege közül egy aztán bele is akart harapni a mutatós gyümölcsbe és torkossága árát adta meg, mert az üvegcseresznye megvágta a száját. A gazda restelkedve kért bocsánatot és gyorsan vizet hozatott, hogy a vendég öblitse vérző száját.

Csarnok rovatunk a lapunk térszüke miatt kimaradt.

Selyem hamisivány. Égessünk el egy mintát a venni szándékolt fekete selyemből s a hamisitás rögtön kiderül: Mert mig a valódi s jól festett selyem az elégtésnél nyomban összepödörödik és csakhamar kialszik, maga után csekély világosbarna hamut hagyván; addig a hamisitott selyem (mely zsiros szinü szalonnás lesz és könnyen törik) lassan tovább ég (minthogy rostszálai a festanyagtól telitetten tovább izzanak) és sötét barna hamut hagy maga után, de valódi selyem módjára soha össze nem pödörödik, csak meggörbül. **Henneberg G.** (cs. kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichb n**, házhoz szállitva, postabér- és vámmentesen szivesen küld bárkinek is mintákat akár egyes öltönyökre való, akár egész végekben levő valódi selyem szöveteiből. Svájczba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. 6—7

Kassai szinház.

A k i r á l y f o g á s. A szombati előadásnak egyik legnagyobb hibája volt az a czenzura, melyet a szöveg és zenekönyvben alkalmaztak. A közönség, mely a darabot nem egyszer látta a maga egészében, zugolódott is érte, s olyan impressziókkal hagyta oda a szinházat, mintha még ott felejtett volna valamit. A granadai érsek ő eminenciájának az ornatusa volna még kifogásolható, mely a maga mivoltában vételkedik akármelyik ministráns gyerekével s nagyon kiri a szép magyar mentés lengyel főurak közül. A mellén függő kereszt például olyan, akárcsakha mézeskalácsból volna. Ezek az észrevételek a rendezés rovására esnek. Ami az előadást illeti, az eléggé jó és összhangzatos volt. A Fijóra szerepe R u z s i n s z k y Ilonánál nagyon jó kézben volt. Frenetikus tapsokat aratott ma is — mint mindig — énekével. K i s s Pista, mint Radzivill, határozottan kiemelte e kissé szintelen és nem eléggé preczizirozott karakteru szerepet. M e d g y e s s y Erzsikének, bár hangja meglehetős kis terjedelmü, meg van az a jó tulajdonsága, hogy gégebeli képességeit nem becsüli tul és csak az adott határok között mozog, kikerülvén ekként a közönségre is rossz hatással levő hangbotlásokat. Hangja kellemes és ügyes játéka szimpatikus. B o r o s s Endre, P e s t y, K o z m a, F á b i á n Emma, S z i l á g y i és N i k ó Lina szerepei szintén jó kezekben voltak s nem maradtak hatás nélkül a közönségre.

N é p e l ő a d á s u l a „Fenegyerek“ kerültek vasárnap délután szinre nagyszámu publikum előtt. A szereplők dicséretreméltó buzgalommal játszottak a gyerekek és jobbára népbeli közönség előtt. Boross, Medgyessy, Lángh, Nikó, Kiss Pista, Szilassy, Károlyi, Pesty és Erdélyi Gizella egyaránt megállották helyüket.

N á n i. Ez a svábnépszinmü, melylyel Follinusz Aurél 100 aranyat nyert valamikor a népszinház pályázatán, került szinre a vasárnap esti előadásra. A darab maga hijával van minden mélyebb hatást elérő közvetlenségnek. Egy nehány jól megirt jelenetének hatását lerontja egy hatalmas pszihologiai inkonzekvenczia, mely a bonyadalmat van hivatva szolgáltatni. Innentől kezdve megcsappan az érdeklődés a darab menete iránt, ha azt a jó előadás valamikép le nem bilincseli. Leghatásosabb alakja a svábok; az öreg Krauzer, meg a bárgyu fia. Ha ezek a szerepek jó kézben vannak, a darab sikere mindig óriási. A mai előadáson a B o r o s s és L á n g h müködései e két szerepkörben teljesen kielégitő volt. A svábos beszéd és az ostoba bárgyuság nem téveszthették hatásukat. Van azonban még két alakja e népszinmünek, akiknek megjátszása nem a komikus alakitástól, hanem a mélyebb érzelmek interpretáczijától függ. Ezek közül az egyik: Náni, kit M e d g y e s s y Erzsike személyesitett, de a jó uton indult alak a lélektani következetlenségek ingoványába vész el s csak a nagyon jó játék képes folyton ébren tartani iránta az érdeklődést. Ez Medgyesy Erzsikének is csak félig sikerült, a frenetikus tapsok, melyeket dalai jutalmául kapott, azt bizonyitják, hogy éneke és játéka eléggé rokonszenves a közönség előtt. A másik alak a Józsi alakja, ki drámailag legjobban megrajzolt alakja Follinusz darabjának. Atyja sirjánál mondott szép, szomoru magyar nótái nem téveszthették el hatásukat. M i k l ó s s y Ilon ma is jól állotta meg helyét. H a l m a y, pedig most egy egészen uj zsánerben mutatta be magát. A direktor ma harmadéves jogoncz és országos lump volt. A billiard és Ferbli játékokból vett müszavainak alkalmazásával nem egyszer nevettete meg a publikumot. A mai alakitása egyike a legkitünőbbnek; ezt bizonyitja különben az is, hogy első jelenetében pár perczig rá sem ismertünk, annyira elváltoztatta még a hangját is. Jó alakok voltak még N a g y és P e s t y.

S z é p G a l a t h e a került szinre hétfőn telt ház előtt. Ezt egy monolog előzte meg, melyet H a l m a y meglehetős vervével adott elő. Ezt pedig a C o x é s B o x czimü egy felvonásos ös-vigjáték előzte meg, melynek derült humorán jóizüeket nevetett a közönség. B o r o s s és P e s t y kómikusok füszereszték a szöveg humorát mimikájukkal és játékukkal, E r d é l y i Gizella az egyetlen nem kómikus szerrepben állotta meg helyét. A S z é p G a l a t h e a legtöbb részleteiért, a csók és bordalért R u z s i n s z k y Ilona kapta az elismerés tapsait, M e d g y e s s y Erzsike, ki élénk és csinos Ganymed volt, „klasszis“ kupléjáért kapott élénk tapsokat. A mi görügük, nagy örödögök“ férfias basszusát nagyon jól adta vissza. K o z m a Pista is jó volt, bár szép tenórja nem eléggé iskolázott.

Jutalomjáték. B o r o s s Endre szinházunk közkedvelt kómikusa nyitja meg a szinésztársaság ezidei tagjai közül elsőnek a jutalomestéket. Egy estére való bolondságra esett a választása, a mely Budapesten ez év nyarán a városligeti szinkörben ka-

czegtatta a publikumot. Czime a tót legény Amerikában, a mely e hó 9-én kerül itt Kassán először szinre.

Mikó Lina, Halmay szintársulatának jeles kómikája — mint értesülünk — november hó elején fogja megülni szinészi működésének huszonöt éves jubileumát. E jubileum ünnepségre, nemcsak a pályatársak, hanem a közönség körében is élénk készülődések folynak.

Nüsorváltozás. Kedd estére eredetileg „A millió" bohózatos franczia vigjáték volt kitüzve, de Szentessy Ilona és Mészáros betegsege miatt levették a napirendről s helyette a Szabinnők elrablását adták.

Csiszér Kálmán — mint értesülünk — holnap fog először fellépni a „Válás után"-ban.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**
Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

Nyilt tér.

Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Grünfeld Minka
Tornyos-Némethi
Guttmann Henrik
Kassa
376—1 **jegyesek.**

Értesités.

Ezennel bátorkodom a n. é. közönséget, iskolák, intézetek és kórházak stb. igazgatóit értesiteni, hogy magyarhoni képviselőm **Győri Trexler Ferencz ur által szaktekintélyeknek személyesen bemutatott: hygiéniai légmentesen zárható szab. closet gyártmányaim ezentul itten a butor és vaskereskedőknél** mindennemü mintanagyság és kivitelben, **a rendes gyári áron kaphatók: és pedig**

a légmentesen zárható closet födelek darabja 3 frttól

a légmentesen zárható closet edények darabja 3½ frttól

a légmentesen zárható szobai closetek darabja 14 frttól

a légmentesen zárható closetülések darabja 14 frttól

a légmentesen zárható closetülések darabja 12 frttól.

(Ezen closet ülések minden nyilt és vizvezeték nélküli árnyékszékekre alkalmazhatók, a léghuzamot elzárják, miazmatikus kipárolgást és betegségek terjesztését meggátolják.)

Ezen hygiéniai, az **összes államokban szabad.** és **kitüntetett,** légmentesen zárható closetgyártmányok **teljesen szagtalanok,** és **könnyen kezelhetők,** és különösen a mostani **járványos betegségek**nél a legelső **orvosok által** legmelegebben **ajánltatnak!**

Kiváló tisztelettel
GUTTMANN L.
378 1-3 cs. és kir. kizár. szab. tulajdonos és gyáros
Bécs I. Beckenstr. 1. Dorotheerg 6.
Fiókuzletek: **Carlsbad és Marienbad.**

Köszönet-nyilvánitás.

Mindazon igen tisztelt rokonoknak, barátoknak s különösen a m. k. tekintetes pénzügyigazgatóság és adóhivatal tisztviselőinek, kik felejthetetlen jó férjem

Paulay Zsigmond
m. k. adótisztnek

temetése alkalmából végtelen fájdalmamat részvétükkel enyhiteni szíveskedtek, hálás köszönetet mond

Kassán, 1893. október 30-án

özv. Paulay Zsigmondné,
sz. Horváth Blanka.

Árverési hirdetmény.

Tisztelettel tudomásra hozom, hogy a **lejárt** és nem prolongált zálogok

november 9-én

és 10-én nyilvános árverésen eladatnak.

Tisztelettel
Weinstein R.
fő-utcza 87. sz.

☛ Azok kivánságára, kik zálogtárgyaikat most képtelenek prolongálni, a tárgyak készségesen félretétetnek és nem adatnak el. 380 1—2

1886. szám. 875—1
vh. 1893.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alólirott kiküldött birósági végrehajtó ezennel közhirré teszi, miszerint a kassai kir. járásbiróság 1893-ik évi 12271/p. számu kiküldő végzésével Bartalos János szepsii lakos részére, dr. Lieszkovszky Károlyné kassai lakos ellen 203 frt 13 kr. tőkekövetelés és járulékai végett elrendelt végrehajtás folytán biróilag lefoglalt 621 frtra becsült ezüstnemüek, ruhák és butorokból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladandók, minek a helyszinén, vagyis Kassán alperesnőnek harang-utczai 2. sz. a. lakásán leendő eszközlésére határidőül **1893-ik évi november hó 10-ik napjának délelőtti 8 órája tüzetik ki,** a mikor a biróilag lefoglalt fentnevezett ingóságok a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitéshez tartanak jogot, a menyniben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és az a végrehajtási jkönyvből ki nem tünik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldőnél, vagy irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a biróság táblájáu kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Kassán, 1893. október hó 21-én.

Tahy Konrád,
kir. birósági végrehajtó.

A legutóbbi töltésü friss ásványvizek

megérkeztek és kaphatók

230—42 **Vizy Domonkos**
füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete
Kassán, főutcza 53. sz.

A szlatvini savanyuviz főraktára.

Hirdetmény.

Miután megrendeléseink **pethőszinyei** tejünkre **november elsejével** lejárnak, tisztelettel megkeressük nagyrabecsült ügyfeleinket, hogy sziveskedjenek hivatalnokunk **Zajicsek Ignácznál Kassán Halász-utcza 1. sz. az uj-megrendelésekre a megrendelő-iveket aláirni,** a melyek ismét **egy évi időre birnak érvénynyel** és a melyek szerint **a tej általunk 1893. november elsejétől 1894. október 31-ig ugyanolyan feltételek mellett fog szállittatni mint eddig.**

Petőszinye, 1893. október 18.

Gróf Forgách Sándor erdő- és jószág-felügyelő:
362 6—6 **Bidló.**

„LE GRIFFON"

a legjobb valódi franczia szivarka-papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 27—150

Haszonbérbe adandó

1894. évi január hó 1-től kezdve a gróf Zichy Rezsőné tulajdonát képező abauj-tornamegyei széplaki birtok, mely körülbelül 630 magyar hold szántóföld és rétből és ezenfelül erdei legelőből áll.

Felvilágositást nyujt dr. Brósz László uradalmi ügyész Kassán.
367 5—6

275. sz. 372—1
1893. vh.

Árverési hirdetmény.

Alólirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a szepsii kir. járásbiróság 1893. évi 2882/p. számu végzése következtében dr. Klein Fülöp ügyvéd által képviselt Fiedler József javára Gedeon Gellért ellen 221 frt 20 kr. s jár. erejéig foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 440 frtra becsült lovak, szerszám és kocsiból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szepsii kir. járásbiróság 2953. 1893. számu végzése folytán 221 frt 20 kr. tőkekövetelés, ennek 1893. évi julius hó 10. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 33 frt 10 krban biróilag már megállapitott költségek erejéig Szepsiben alperes lakásán leendő eszközlésére **1893. évi november hó 7-ik napjának délutáni 3 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Szepsiben, 1893. évi október hó 21.

Hosztek,
kir. jbirósági végrehajtó.

270. sz. 373—1
vgh. 1893.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz 102. §. értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a szepsii kir. járásbiróság 3362, 3363. és 3364./p. 1892. é. számu végzése következtében dr. Klein Ede ügyvéd által képviselt Czinner Jakab javára Görcsös János, Szakács József, Máthé József, Molnár Károly, Somodi János, Szeles János, Tóth Sándor, Farkas János, Nagy Julis, Csodó Ferencz ellen 113 frt 86 kr., 77 frt 50 kr., 16 frt s járulékai erejéig foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 615 frtra becsült lovak, sertések, tinó, szekerek stbből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szepsii kir. járásbiróságnak 2963/p. 1893. számu végzése folytán 113 frt 86 kr., 77 frt 50 kr. és 16 frt tőkekövetelés, ennek 113 frt 86 kr. után 1892. évi október hó 15-ik napjától járó 6%, 77 frt 50 kr. után 1892. október 15-ik napjától 6%, és 16 frt után 1892. évi október 15-ik napjától járó 6%-os kamatai és eddig összesen 60 frt 02 krban biróilag már megállapitott költségek erejéig Jászó-Debrőd községben alperesek lakásán leendő eszközlésére **1893. évi november hó 13-ik napjának délelőtti 9 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Szepsiben, 1893. október hó 24. napján.

Hosztek,
kir. jbirósági végrehajtó.

Kotányi János Tojás-Cognacja

a legfinomabb cognac és egészen friss tojás-sárgából orvosi felügyelet mellett készittetik! — Tiszta méz hozzátétele által kellemes ize és kitünő táperejénél fogva minden más cognacot felülmul.

Ezen *kitünő tojás-cognac* használata után hozzánk intézett számtalan elismerések és hálalevelek közül van szerencsém egynéhányat itten felsorolni.

Cs. és kir. gazdasági vegyvizsgáló-intézet nyilatkozata Bécsben.

A mint az alapos vegyvizsgálat igazolja, *Kotányi tojás-cognacja* kifogástalan minősége folytán gyenge emésztetu uduló egyéneknek különösen ajánlható.

Cs. és kir. physiologiai vizsgá intézet Klosterneuburgban.

otányi tojás-cognacja különösen ajánlható mindazon komoly eseteknél, melyeknél a legkivalóbb tápanyagok könnyen emészthető alakban szükségeltetnek a szervezet erősitése és fentartására!

Cs. és kir. Erzsébet-kórház Bécsben.

otányi tojás-cognacja mind a belgyógyászat, mind pedig a sebészeti osztály betegeinél kitünő eredménynyel alkalmaztatott és mint legjobb folyékony és erősitő tápszernek bizonyult.

Cs. és kir. Rochus-kórház Bécsben.

otányi tojás-cognacja a legsulyosabb betegeknél felülmulhatlan sikert és bámulatos erősitő eredményt mutatott.

Cs. és kir. 1-ső számu katonai kórház Bécsben.

otányi tojás-cognacjával tett kisérletek, különösen vérszegénység, gyenge és nok vért vesztett üdülő betegeknél, megbecsülhetlen erősitő tápanyagnak bizonyult és a legmelegebben ajánlható. 379 1—5

Kir. St. Rochus-kórház Budapesten.

A betegek, leginkább nők és gyermekek czen **otányi tojás-cognacját** szivesebben fogadják, mint a más tojásnélkül cognacot és különösen kitünő táperejo által üdülő gyengélkedőknél nem eléggé ajánlható.

Bécsi orvostan lapja.

otányi tojás-cognacja az általános gyógyászatban legrövidebb idő alatt állandó használatnak fog örvendeni.

Bécsi gyógytani hetilap.

Kotányi tojás-cognacja hivatva van az acut tudőgyulladás, purperiálláz, cholera, orbánc, abdominál hagymáz, tüdővész, asthmai és üdülő egyéneknél a legkitünőbb szolgálatot tenni.

Főraktár Bécs
I. Kärtnerstrasse 14. sz., **(az átjáróban)**
a „Paprika Eiffeltoronyhoz".
Raktár Kassán:
Vízy Domonkos úrnál.

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa. péntek 1893. évi november 3. 126. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre … … 6 frt — kr.
Félévre … … 3 „ — „
Negyedévre … 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre … … 6 frt — kr.
Félévre … … 3 „ — „
Negyedévre … 1 „ 50 „
Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor … … … 5 kr
nyilttérben … … … … 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Béca Schalek Henrik Béca, Haasenstein & Voglő Béca: Eckstein Bernát ürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Még valami Pávelről.

Jelen czikkemmel kissé elkéstem, hanem azért megirom. A nóta Pável püspökről szól, akit nem akasztatott fel a kormány, pedig megérdemelte volna. A dahomei király ünnepélyek alkalmával, hogy a dahomei istennek gyönyörüséget szerezzen, mivelhogy a dahomei istennek olyan gusztusa vagyon, tömegesen gyilkoltatja alattvalóit, hát a mi „nemzeti pártunk" is ilyen dahomei-féle istenség gusztusával birván, nagy örömére lenne, ha koronként egy-egy nevesebb román vagy szerb, vagy tót hazafit, olykor-olykor egy-egy ruthént, néha egy-egy svábot; stb. felakasztatna a kormány, mert hát akkor bizonyosak lehetnének benne Apponyiék, hogy az összes nemzetiség, ami pedig nem megvetendő kontingens, az ellenzékre adná szavazatát. De igy ? Humánus, észszerü és igazságos uton bánni el velük ? Felkelteni bennük a magyar becsületesség iránti rokonszenvet ? A 19-ik század tisztult fogalmával látni embernek az embert és nem harapni bele mindjárt, a miért nem magyarnak született ? Nem késziteni elő a talajt saját kezeinkkel az orosz számára, hogy bolond észszel mi magunk és szántszándékosan hintsük az elkeseredés magvát ? Hát az a „Pesti Napló" s hivei várakozásának nem felel meg. Ez nem az ő malmukra hajtja a vizet.

Engedjenek meg a „nemzeti" apostolok tisztelt nagyságai és apróságai, ha nem tartjuk őket oly gyenge elméjüeknek, amilyeneknek magukat ebben a nemzetiségi kérdésben föltüntetni szeretnék. Ha nem hisszük el nekik, hogy helyeselnék a zsarnoki önkénykedést, a nemzetiségek elnyomását, szólásszabadságuk korlátozását s külön törvények alá való helyezését, akkor mikor tőlük hazafiságot és hazaszeretetet követelünk. A Tamerlánok és Dzsengisz kánok ideje megszünt. Ma már nem pusztitanak országokat, nem igáznak le nemzeteket és nem füzik őket lánczra, hanem azzal kezdik, amivel mi kezdtük Boszniában, hogy minél boldogabbakká, minél elégedettebbekké igyekeznek őket tenni. Nos hát szó sincs róla, boldogabbakká nem tehetjük más nemzetiségü honfitársainkat, mint amilyenek magunk vagyunk, mert hiszen magunk is szeretnénk boldogabbak lenni, mint amilyenek vagyunk, ámde, hogy nem minden az ember akaratától függ, itt vannak példának Apponyiék, mily régen akarnak már kormányra jutni, denikve nem megy, ergo nem minden attól függ, hogy akarnók, hanem: hogy lehetséges.

Senki tőlünk el ne vitassa, hogy boldogok nem akarnánk lenni, ámde vagyunk-e? Nem elégedetlenkedünk, nem ellenzékieskedünk-e? Hát igen tisztelt más ajku honfitársaink se kívánjanak tőlünk többet, mint amennyit magunknak adhatunk, mert ilyet kivánni is, adni is esztelenség, de hogy amit adhatunk, mindent megadjunk, ez kötelesség. Ha az igavonás közös, ha minden teher közös, hát furcsa lenne a másik igavonót más jászolhoz vezetni. Legyen a jászol is közös, csak előlünk el ne méltóztassanak enni a mi porcziónkat, mert az már nem közös.

Mi ilyen politikát értünk s ilyet akarunk folytatni minden téren: az igazságszolgáltatás terén is. Nem állitunk föl inkviziczíókat, hogy a ki elébe kerül az okvetetlenül megégettessék, aki vádolva van, elitéltessék. hanem akarunk szolgáltatni igazságot, Pávelnek ugy, mint magunknak. Es ha Pávelt az ellene emelt vádak szerint bünösnek nem találjuk, el nem itéljük, még azzal a feltevéssel szemben sem, hogy eltussolással fognak vádolni Apponyiék.

Megvagyunk győződve teljes lelkünkből, hogy minden igaz hazafi és keresztény igy gondolkozik s magáévá teszi a szent mondatot: Inkább meneküljön száz bünös, mint elitéltessék egy ártatlan." Feltesszük Apponyiékról is, hogy igy gondolkoznak s a heczczet csak politikai kortesfogásból üzik ellenünk; ha pedig nem igy gondolkoznak? Isten mentse meg kormányzásuktól az országot!... (—K.—)

A polgári házasság és az orthodox zsidók.

Az orthodox zsidófelekezet vezérférfiai e napokban Budapesten gyülést tartván, több felekezeti ügy elintézése után a polgári házasság is szőnyegre került s beható tanácskozás folyt a fölött, hogy vajjon ezzel szemben foglaljanak-e állást vagy nem és mily irányban? Lipschitz Lipót ab.-szántói főrabbi inditványára elhatározták, hogy a polgári házassággal szemben a vallásszabadság és szabadelvüség szempontjából állást nem foglalnak és az ellen semmi akadályt görditeni nem akarnak, azonban okadatolt emlékirat intéztessék a kormányhoz az iránt, hogy a polgári házasság behozatala esetén mondja ki a törvény, miszerint, ha netán valaki önszántából a polgári hatóság előtt eszközölt házasság kötés után a rituális esketést is óhajtaná, az ily módon megkötött házasság ugyanazon tényezők által legyen felbontható. Ez emlékirat kidolgozására az abauj-szántói, kismártoni és budapesti főrabbikból álló szükebb bizottság küldetett ki.

Hogy a zsidók a polgári házasság ellen állást nem foglalnak, helyesen teszik s ennek kinyilatkoztatásával megczáfolják az egyházi politika több ellenzőjétől hangosan hirdetett azon állitást, hogy a zsidók maguk is ellene volnának. Tehát azok, kik ellenérveikben ezt is felvették programmjukba, azt onnan törölni lesznek kénytelenek. Vártuk is e nyilatkozatot különösen a hithü orthodox zsidóktól, kiknek szabadelvüsége több oldalról oly hevesen megtámadtatott. De vizsgáljuk meg tárgyilagosan a benyujtandó emlékirat másik részét, vajjon jogos, méltányos-é a szabadelvüség szempontjából is az abban kifejezésre jutó óhaj? Mit kivánnak ők? Nem azt, hogy a törvény kényszereritse a hitfeleiket a polgári házasság kötés mellett az egyházi áldás felvételére is, a mi a szabadelvüséggel homlokegyenest ellentétben volna, hanem azt, hogy a ki önként, saját lelki meggyőződésből fordul a

TARCZA.

A chikágói mü-tyúk.

— Humoreszk. —

Francziából: **Mártonffy Imre.**

— Verret Lajos, Párisból! mondá halkan Simpson Náthán, miközben inasa, ki Verret névjegyét hozta be, mozdulatlanul állt és várta ura parancsát.

— Várjon!

Ezzel jegyzőkönyvet vett elő iróasztaláról és elkezdett lapozgatni benne.

— Jól van, vezesse be azt az urat!

A jövevény belépett.

— Még emlékezett nevemre? kérdé, s az amerikainak feléje nyujtott jobbját barátságosan rázta meg. Pompás emlékező tehetsége van!

— Nem éppen, de az ön neve itt van jegyzőkönyvemben.

— Ugy? Kereskedelmi ügyekben utazom és nem mulaszthattam el, hogy látogatásomat ne tegyem önnél. Mivel foglalkozik jelenleg? Még mindig gyártja a bőrtalpakat papirból?

— Már rég felhagytam ezzel. Uj és remek különlegességgel foglalkozom — tápszert, igen nélkülözhetetlen tápszert gyártok. A legkomolyabb versenytársam a természet. De ez nem veszélyes rám nézve.

— Valóban?

— Bizonyitékaim vannak. Három év alatt három milliót szereztem. Az egyiket, midőn vajat gyártottam tej nélkül, a másikat, midőn huskivonatot készitettem hus nélkül és a harmadik milliót a jelenlegi gyártmányom után szerzem meg.

— S mi a neve legujabb gyártmányának?

— Tojást gyártok.

— Tyuk nélkül?

— Igen.

— Jó eszme, de azt hiszem, hogy tréfából mondja.

— Nem szoktam tréfálni, ha üzleti dologról beszélek.

— Tehát félre a tréfával! Ön el akarja hitetni velem, hogy tojásokat gyárt? Ah! Szeretném ezt látni!

— Semmi se könnyebb ennél! Félóra mulva reggelizünk, addig sziveskedjék velem jönni a mühelybe.

Az amerikai elvezette vendégét a raktárhelyiségbe, hol temérdek faláda volt felhalmozva.

A ládában szépen elhelyezett tojások voltak láthatók.

A gyáros ezzel egy ajtót nyitott ki, mely a másik terembe vezetett.

Oly jéghideg levegő csapta meg a francziát, hogy önkéntelenül felhajtotta kabátja gallérját.

— Itt vagyunk, — mondá Simpson. Ez a gyari helyiség. Látja azt a nagy vödröt?

— Mi az?

— Abban van az ugynevezett tojássárgája.

— Lehetetlen! s hol a tojásfehérje?

— Ott a másik vödörben,

— De az Isten szerelmére, miből áll a tojássárgája.

— Hm, kukuriczaliszt, zabkorpa és szecskakivonat keverékből. Ehhez még vegyitek több oly anyagot, melyet magam találtam fel.

— Ah és a tojásfehérjét?

— Talán sokáig tartana a magyarázat. Elég az hozzá, ez is vegyi keverék, mely a természetes tojásfehérjének hü mása.

— Jól van, de a tojáshéjja?

— Kérem jöjjön ide. Itt meglátja, hogy miképen lehet azt müuton előállitani.

— Még egy kérdést Simpson ur! Mily módon teszi ön bele a tojás sárgáját és fehérnyét a héjba?

— Itt a gép.

— Ah ez a müvészet remek!

— Amint látja, itt több mélyedés van. Ebbe az öblös ürbe (a) jön a sárgája, a (b) a tojást bőrhártyával vonja be és (d) képezi a gipszet, melyből a héj képződik.

A franczia megkövülten állt egy helyben, s mereven bámult e rejtélyes készülékre.

— Midőn a terembe lépett, nem érezte, hogy itt más a levegő?

— Éreztem!

— Hm, — ez a hideg nagyon szükséges nekem.

— Miért?

— Mindjárt meg fogja látni. Az (a) ürben a sárgája vastag lisztformára lesz rázva, aztán megsürüsödik és tésztává lesz, mely golyó alakot nyer.

— Remek, valóban csodálatos! mondá a párisi.

Simpson folytatta:

— Az (a)-ból a sárgája (b)-be megy át, hol fehérnyeburkot kap, itt aztán egy szabálytalanul forgó golyó a tojásnak oválformát ad. Most (b)-ből (c)-vándorol, hol a tojás egy könnyü hártyával lesz bevonva, innen (d)-be jön, hogy a gipszburkot magára vegye. Még a tyuk se tudná szebben tojni.

— Lehetetlen, lehetetlen, Simpson ur.

— Kérem, ha nem hiszi, személyesen győződhetik meg arról, hogy igazat mondtam, munkásaim ép most tözik a kukoricza magot a különböző keverékkel.

— Izletes az?

— Finom, tessék megkóstolni.

Vernet Lajos megfogott egy tojást és felét elfogyasztotta.

— Nagyszerü! mondá.

— Ugy-e bár? Lássa ezt eladom önnek igen olcsón. Ezrét 15 frankjával.

— Tizenöt frank ezer tojásért?

— Igen, mutasson nekem oly tyukot, mely ezért az árért szabályszerüen tudjon tojni.

— Még egy kérdést.

— Kérem.

— Meddig állnak el ezek a gyártmányok?

— Nagyon sokáig. Ha kell 50 évig is.

— Hihetetlen! kiáltá csodálkozva a franczia. Mennyi ideig állt ez a tojás, melyet most megettem?

— Az a tojás készült 1886-ban, tehát hat éves mult. Különben a héjára van nyomtatva az évszám.

A párisi meggyőződött erről is.

— De az én gyártmányaimnak még más előnye is van, folytatá az élelmes amerikai, és ez abban áll, hogy a gipszhéj sokkal vastagabb a természetes tojás héjánál, minélfogva a szállitása sokkal czélszerübb.

— Nem törnek utközben a tojások.

— Nem. Törött és megromlott tojások nem fordulnak nálunk elő.

rabbihoz s igy minden lelkiismereti kényszer nélkül vállalja magára a vallása szabta kötelmeket, annak házassága az általa önként vállalt kötelezettségből kifolyólag ily módon legyen felbontható is. Ez a szabadelvüséggel legkevésbé sem ellenkezik, mert semmi lelkiismereti kényszert sem involvál. Jól van — ellenvethetné valaki — ha a házasulandó felek vallási érzülete a polgári házasságkötés után őket a templomba vonzza, hogy házasságukat a papi áldás szentesitse és ők lelkök e szózatának engedelmeskedve, ily módon meg is kötik a házasságot, a vallásszabadság szempontjából ehhez senkinek semmi beszólása vagy ellenvetése nem lehet. De ha évek multával a házasság netáni felbontásakor valamely házasfél más meggyőződésre jut, ha a házasságkötés idejében táplált vallási elvek megváltoznak s a polgári felbontás által teljesen szabadnak érzi magát esetleg uj házasságra lépni, lehet-e a szabadelvüség, a vallásszabadság szempontjából kényszeriteni, hogy a házasság az ő egyháza által is felbontassék? Tegyük fel, hogy a másik házasfél nem változtatta meg vallási elveit s a házasságot csakis pap által hiszi felbonthatónak, tehát habár a polgári törvény már felbontotta s uj házasságra lépni nekik megengedte, ő vallási elveinél fogva a házasságot még érvényesnek, s magát még kötve tartja, tehát uj házasságra nem léphet. Mily borzasztó lehet azon házasfélnek élete azon tudatban, hogy a szerinte még jogos házastársa uj házasságra lépett, a mit neki is megtenni vallása tiltja. Megfelelne-e ez a szabadelvüségnek, a vallásszabadságnak?

Azért akarták a zsidó orthodox rabbik a szabadelvüséget vallásukkal összhangzásba hozni és határoztak el magukat az emlékirat benyujtására. Az emlékiraton az abauj-szántói rabbi már serényen dolgozik s nemsokára a tágabb papi konferenczia elé lesz terjeszthető, a hol a végmegállapodás megtörténik. Lővy Izidor.

A házassági jogról szóló javaslat. A hétfőn tartott miniszteriumtanácsban megállapitották ama előterjesztés szövegét, melyet a házasság-jog szabályozásáról szóló törvényjavaslat tárgyában a kormány a korona elé terjeszt. A felterjesztés közvetlenül ő felsége visszatérése után fog megtörténni s a döntés annak ügyében rövid időn meg lesz. Hogy minő irányban fog a király dönteni, az már alig szenved kétséget. A P. Ll. bizonysággal állithatja, hogy a kormány abban a helyzetben lesz, hogy a házasságjogi törvényjavaslatot vagy a költségvetési vita előtt vagy legkésőbb annak első stádiumában előterjeszthető.

Innen-onnan.

Szeretem-e őt?!

— Monolog —

Szeretem-e öt? Nem tudom. Ha önök látnák, azt hiszem, szintén nem tudnák megmondani, hogy lehet-e öt szeretni vagy nem?

Mert hiszen nem szép, de oly szelid, okos tekintete van; ajkát, mikor duzzog, oly kedvesen bigyeszti le, hogy··· hogy néha még szépnek is látszik. — Nem bölcs, de ugyan melyik Eva leánya az? A nőktől nem kivánunk bölcseséget — ez nagy kivánság is volna oly elöd után, ki beleharapott a savanyu almába — a nőktől csak egy kis okosságot kivánunk. Azt pedig már említettem, hogy okos szeme van, már pedig a szem a lélek tükre lévén, a következtetést mindenki könnyen levonhatja magának. — Eléggé müvelt is, de nem kékharisnya. Bátran el lehet vele csevegni szinházról, irodalomról, sőt még a politikáról is, a mit azonban ő nem szeret, a mit viszont meg én szeretek — t. i. hogy nem szereti a politikát. — Az ember ugy van e leánynyal, mint egy találós mesével, mikor megoldani vélte, oly pontot talál, melynek folytán ujra lehet kezdeni a találgatást.

Most pedig minthogy lelki tulajdonairól megemlékeztem, van szerencsém bemutatni a tulajdonost. A kiről én szólok, Emma (nem találják csinosnak e nevet?) leánya dr. Földessy Balambér, köz- és váltóügyvédnek, ki két S és y-nal irja nevét s Földessy Kázmér Manót nevezi apjának, ki t. i. Kázmér Manó Mártássy Eudoxiát (szintén két S és y-nal) birja feleségül, ki, t. i. Mártássy Eugénia, az én apám mostoha nővére komájának első feleségétől született valódi törvényes neje. E réven tehát rokonok vagyunk. Az igazat megvallva, nem szeretem az ügyvédeket, bár magam is jogászkodtam az ideig, mig a harmad osztályu dijtalan és tiszteletbeli segédfogalmazói hivatalt elnyertem, de hát tehet-e erről a szegény kicsike, hogy ügyvédnek a lánya? Ugy-e, hogy nem tehet? Képes volnék már csak ezért a saját hibáján kivüli hibájáért szeretni.

Azt hiszem, több szép vonás van Emmában, mint rut. Pl. a haja oly dus, hogy ha leereszti, a sárkáig ér és gyönyörü, vakitóan szőke. (Nem vagyok elfogult, hogy a vöröset vakitóan szőkének nézem, tiszta meggyőződésem, hogy szőke!) A szemei, oh a szemei! Azokban a szemekben egy Dárius kin··· de hisz a szemeiről szóltam már. Az orra? No, az nem valami különös, se görög, se római, csak olyan rendes. S az ajka, az az iczi-piczi, czukros, rózsás, eperajka, s az a gyöngysor foga, sőt az a kis gödröcske az arcza jobb felén mikor mosolyog! Ah, a szerelem nem sötét verem, hanem egy Emmike gödröcskéje által feléb resztett érzelem. A termete sylphidi, a járása akár egy nimphéé, a lábai — esküszöm ünnepélyesen — aprók, szóval, ha jól meggondolom a dolgot, Emmát szépnek, nem, büvösnek, még igy sem, elbájolónak kell tartanom.

Sok nőt szerettem életemben! Első szerelmem egy négy éves szőke angyal volt. En már hat éves legény voltam.

„Ismerkedésünk“ egy gyermekbálon történt, hol „ő nagyságá“-val táncoltam minden tánczot, mig végre egy keringőnél, melyet rangosan, gangosan jártunk s melyben „ő“ ábrándosan vállamra hajtá kis fejét, addig forogtunk, mig végre velem keringőt járt a csillár, székek, zenekar, papa, mama··· elszédültem··· még láttam kis szirénem mosolyát, mikor egyszerre neki megyünk egy mit sem sejtő kis párnak s mind ha nyatt vágodtunk a sima parquetten. „Ő nagysága“ sirásban tört ki s én mint egy csatavesztett hadvezér, kerestem vigaszt számomra — a mama kötényében mellett!

Évek multak. 16 éves lettem. Egy izben benyitok egy szivartőzsdébe, hogy szivarkát vegyek, de a mint beléptem az ajtón, elfelejtettem, hogy mit akarok, csak egy gyujtó szempár varázsát éreztem, melynek behatása alatt mélyen elpirultam. Megvolt a keresett ideál. A szép Nelly vitte el összes szabadidőmet és zsebpénzemet. A különórákra hozzá jártam. Csakhogy Nelly ugy látszott, nem vesz komolyan. Ez fájt. Ettől kezdve már Csillag Anna fennhatóságát is keresem elbujt bajuszom felfedeztetése czéljából. — Egyszer elmaradt az előadás s én már ½ 9-kor siettem hozzá. Az ajtóban csók csuppanását hallottam. Belépek, ekkor látok egy huszártisztet kibontakozni bájos Nellym karjaiból. Tableaux. Ettől kezdve kedvencz eszmémmel — hogy katona legyek — felhagytam, de felhagytam a Nelly-féle ismeretségekkel is. Gyülöltem a világot, a — hogy egy 16 éves gyerek csak gyülölheti.

Szerettem meg én ezután sok más nőt, de ugyanannyiszor csalódnom is kellett. Egyik máshoz ment feleségül, egy másikról észrevettem, hogy festi a haját s fogait, meg arcza üdeségét a kirakatból szerzi be, a harmadik Amerikába vitorlázott, miután utolsó nap adtam neki aranyórát, stb, stb. szóval igaz hüséget nem találtam sehol.

S ha a kis Emmára nézek s ő rám mosolyg, elfelejtem a világot s ugy szeretném magamat valami jó barát keblén kisirni. No ha ez szerelem, ugy én öt szeretem, mit is csürröm-csavarom; szeretem, imádom, imádom, szeretem!

S ha meggondolom, hogy Kerecsi Alfrédet csak azért mutattam be neki, hogy udvaroljon, esetleg, hogy egymásba szeressenek, szeretnék fejjel a falnak menni. Ez az Alfréd! Milyen tüzesen udvarol, hogy ostromolja. Nem, nem várok egy perczig se, szaladok haza, felveszem kezét, megkérem frakkját s olyan menyekzőt csapunk, hogy hire megy Ó-Budán is.

Hiszen hányszor mondta:

— Pista, Pista ha bátrabb volna!

Értelek angyal! Bátrabb leszek s te enyém lész!

Jurátus.

Ujdonságok.

Halottak estéje. Fényes kereskedések üvege alatt hetek óta itt kisértett már a csinált virágok, halottas koszoruk korszaka. A rájuk pazarolt parfüm bóditó illata töltötte be a boltok levegőjét. Ma már eltüntek a koszoruk s elpárolgott a parfüm illat. Elmult halottak estéje, melynek közeledtét hirdette ez a koszoru áradat. Szerdán már kora reggeltől kezdve valóságos emberáradat vonult kifelé amerre a temetőkbe vezetnek az utak, délután pedig már valóságos bucsujárás szinhelyei voltak a Kalvária, a Rozália s a központi temető. Mindenki, kinek kedves halottja, szülője, gyermeke, testvére s rokona nyugszik ott künn valamelyik temetőföld hantja alatt, sietve vitte ki a maga kegyeletének szives adóját: koszoruját és mécseit, hogy az elhunytak emlékének szive szerint adózzék. Es ez az egy nap az esztendőben teljesen azoké volt akik már nem élnek. Azok engedték át nekik a kik élnek, akik látják még a napnak világát, hogy önmagukat emlékeztessék az ember rendeltetésének záró kövére: a mulandóságra, a halálra. Megteltek a halál birodalmának tanyái, a temetők, élő, mozgó nyüzsgő embersokadalommal s az elhagyott sirok gazverte dombjai közt szorgos kezek munkálkodtak, hogy a viaszgyertyákban és mécsekben világot gyujtsanak az emlékezetnek. Es alig hanyatlott le a letünni készülő nap, ragyogó fényglóriába övezetlen tünt elő a város északnyugati táján a Kalvária és Rozália kivilágitott siri birodalma. Ezer meg ezer apró gyertya lángocska fénylett ott az éjjel nyugodalmas csendjében és a csendesen permetező

— Mit hallok? Eszerint az ön ipara nemcsak praktikus, de nyereséges is. On az egyedüli e téren, nemde?

Simpson homloka elborult.

— Fájdalom — nem, mormogá sötét pillantással. versenytársam van.

— Versenytársa? S veszélyes ez az ember?

— Mily kérdés! A lehető legveszélyesebb versenytárs.

— Hihetetlen!

— Mindjárt átlátja, hogy nem hihetetlen. „Holliday és társa“ oly methódus szerint dolgozik. melylyel gyártmányainak szép formát bir adni.

— Ah! — kiáltott fel Vernet csodálkozva.

Az amerikai pedig folytatá:

—Mindenféle alakokat tudnak előállitani, p. o. tyuk, kibicz, sőt még strucztojást is. De én tulszárnyalom őket, az én czégemnek kell a babért elvinni a „Holliday és társa“ elől. Most pedig kérem, jöjjön reggelizni. Mindenesetre azért jött Chikágóba, hogy a világkiállitást nézze meg. nemde? kérdé az amerikai a franciától.

— Ugy van.

— Hogy tetszik?

— Nagyon érdekes. A legremekebb találmány a phonophotostenotypobiograph. Korunk dicsősége ez, mely egy perez alatt az ember arczképét, hangját, sajátkezü aláirását, valamint multját papirra veti.

— Ah! Edison ugyancsak remekelt ezzel, ő az ily találmányokat a kabátja ujjából rázza ki. A mi találmányaink azonban a mily hamar keletkeznek, ép oly hamar feledésbe is merülnek. Igaz, látta ön a kiállitáson az én tojásosztályomat?

— Nem.

— Akkor odamegyünk.

Negyedórával később egy diszes üvegszekrény előtt látjuk őket, melyben hőtelhér tojások tömege látszott, a legszebb sorrendben elhelyezve.

Mellette egy másik üvegszekrény állt, melyben nagyszámu szines és kisebb-nagyobb tojás volt kiállitva. A kiállitott tárgyak mellett ez volt olvasható: gyüktojás, kibicztojás, kacsatojás, strucztojás, keselyütojás és kócsagtojás.

— Ez a „Holliday és Társa“ kiállitási szekrénye! sohajtá az amerikai szomoruan. Az bizonyos, hogy az aranyérmet ők nyerik meg.

— Az ön gyártmányaira a nap süt. Hm, nem árt az nekik.

— Nem árt. A szinek valódiságáért tiz évig kezeskedem. De mit használ mindez, „Holliday és társa“ mégis az első dijat kapják meg.

Simpson szomoruan nézett maga elé.

A franczia figyelmesen nézte a kétféle gyártmányt.

E pillanatban megragadta az amerikai karját és félrevonta.

— Mennyit áldozna Simpson ur, suttogá a franczia, ha „Holliday és társát“ tönkretesszük?

— „Holliday és társá.“? felelé remegő hangon. — Tönkretenni? Oh mindenemet föláldoznám, csak azt tudnám elérni!

— Jól van. Határozzon meg egy bizonyos összeget és czélját eléri!

— Valóban, ön megtenné? Oh azért az eszméért rögtön 10.000 frankot adnék ha···

— Jól van. Adjon nekem egyelőre ezer frankot, ez elég lesz tervemhez. Biztositom, hogy czélját eléri.

Az amerikai merően nézett társa szemébe.

— Meg nem foghatom, mily utat-módot akar használni, de megbizom önben.

— Orvendek! Most hagyjon magamra öt perczig.

— A kiállitási kapunál találkozunk.

Midőn Simpson távozott, Vernet azonnal a kiállitási terem őrét hivatta.

A franczia mintegy három perczig halkan beszélgetett az őrrel, aztán elővette pénztárczáját és egy csomó bankjegyet nyomott a markába.

A többit két hét mulva fogja megkapni, ha minden rendben lesz.

Egy hét mulva Simpson épp reggelijénél ülve látjuk, amint mohón olvassa az ujságot. Egyszerre hangos kiáltásba tör ki és oly erővel ugrott fel az asztaltól, hogy majdnem feldöntötte.

Vajjon mi okozta e hirtelen felindulást? Az ujságban a következőket olvasta:

„A tudomány diadala!“ Ma éjjel a kiállitás egyik épületének termében rendkivüli csoda történt. Az egész világon ismerik „Holliday és társa“ czég érdekes tojáskészitményeit, éppugy Simpson gyártmányait is. Ez utóbbinak üvegszekrényében ma a következők történtek: Egy gyönyörüen müvészileg elkészitett tojás kétfelé vált és egy kis eleven csibe dugta ki a fejét! A példás és szigoru őrizet mellett és a zárt szekrény minden kétséget kizárnak arra nézve, hogy itt valami csalás forogtatna fönn. Ebből az esetből az következik, hogy Simpson a tojáskészitésnél a természetet legjobban birta utánozni és ezért a világ csodájára és hódolatára érdemes. Nem kételkedünk abban, hogy a kiállitási bizottság Simpson urnak e páratlan találmányát meg fogja jutalmazni. Simpson eme találmányával hogy vegyi uton előállitott tojásból élő lényt tudjon létrehozni, az emberiségnek tett nagy szolgálatot és a korszellem előrehaladásától tett tanubizonyságot.

Az ujság kiesett Simpson kezéből és a csodálattól és bámulattól meglepetve állott.

E pillanatban lépett a szobába Vernet Lajos, kezeiben egy ujáglapot tartva.

— Goodson kiállitási ör derék ember, mondá a párisi, megérdemelte az ezer frank előleget. A kis csibe, melyet az üvegszekrénybe csempészett, alig került nehány centbe, de kötelességét teljesitette.

— Tehát ő volt? — kiáltá az amerikai nevetve. Igazán Vernet, ön valóságos ördög és a lángelmék egyik ritkasága. Nehány embert azonban bizonyára megölt.

— Hogyan? kérdé a párisi meglepetve.

— Hogyan?

— Nos!?

— Nos tehát a „Holliday és társa“ czég tulajdonosát értem.

— Mi módon?

— Arról bizonyos lehet kedves Vernet, hogy ezek nem élik tul ezt a szégyent.

— Talán öngyilkosok lesznek?

— Dehogy.

— Hát hogyan?

— A bosszuságtól a guta üti meg őket. Nem élik tul az én chikágói mütyükomat.

eső hulló cseppjei között. Mert vagy úgy öt óra tájban már az eső is hullani kezdett. A kitelé törekvő embersokaság áradata azért mégse szünt meg. Esett, permetezett az eső s az emberek esernyő alatt törekedtek ki a kedves halottak sirjához, de nem csak egyesek, hanem testületek is vettek részt a közös gyászünnepben. Testületek is vittek ki koszorut jóltevőik, alapitóik és kiváló halottaik sirjaihoz. Mint minden esztendőben ugy most is kivonult a jogakadémia hallgatóinak serege a Vida József sirjához, ki tanár is volt s jeles költő is egy személyben. A jogászokat, kik testületileg vonultak ki a költő sirjához, nagy számu érdeklődő közönség is követte, s a költő sirját meglehetős tömeg állotta körül. A jogakadémia kebelében fenálló dalkör egy csinos gyászdalt énekelt el, először dicséretremélto összhanggal, miután Kriebel Edgár IV. évi joghallgató olvasóköri elnök tartotta az alkalmi beszédet. Ezután ismét a dalkör énekelt s a szépen kivilágitott s felkoszoruzott sir mellett véget ért a kegyelet ünnepélye. Künn voltak a temetőben a nyomdászok is, kik egyletük egyik jóltevőjének Steinmischnek a sirjánál rótták le a kegyelet adóját. Gyönyörü koszorut tettek a sirra s az alkalmi beszédet Freund Géza mondotta. A gépészeti középipar iskola hallgatói Szakkay József sirjához zarándokoltak el derék tanáruk Lekly Gyula vezetése alatt. Az iskola-alapitó sirjánál egy növendék szintén alkalmi beszédet mondott, mely előtt s után a növendékek gyászdalt énekeltek. A gazdasági tanintézet hallgatói Stollár Gyula sirjánál voltak délután 3 órakor. A szépen előadott s csinosan kidolgozott alkalmi beszédet Agh gazdász tartotta, melyet a Konrády Lajos karmester vezényelte alatt álló gazdasági tanintézeti dalkör gyászdal eléneklésével nyitott meg és zárt be. Végül a kereskedő ifjak testülete emlékezett meg egyletüknek két alapitójáról és jótevőjéről, Pásztor Károly és Schirger Tivadarról, kiknek sirjainál megjelenve, azok érdemeiről megemlékeztek és megkoszoruzták sirjaikat. Erdekes és megemlitésre méltó a 34-es derék bakák kegyelete is. Ezek a derék fiuk, kik a felvidék több mint egy tuczat vármegyéjéből, messze, távol vidékről kerültek ide, szintén megünnepelték a halottak estéjét. Nem zarándokolhattak el az otthoni kis falu csendes temetőjébe, nem mehettek el oda erre az estére, hol szeretteik hamvai nyugosznak s nem gyujthatták meg kedves halottaik sirján apró gyertyáikat. Azonban ezek a derék fiuk még sem feledkeztek meg azokról, akik nekik kedvesek voltak s a kik már nem élnek. Gyertyákat gyujtottak az emlékezetüknek, nem ugyan a siron, hanem telerakták velük a kaszárnya szoba összes polczait és ablakait, mert engedelmet kértek erre és megengedték nekik. A kaszárnya összes ablakai tele voltak apró gyertyalángokkal s a bakák ott ültek a szoba közepén a nagy fenyőfa-asztal körül; gondolatban, lélekben azonban ők is ott jártak valami távoli sirdomb körül.

A kassai kereskedelmi társulat — mint nekünk jelentik — f. é. november hó 5 én d. e. 10 órakor a kereskedelmi kamara helyiségében rendkivüli közgyülést tart. A közgyülés tárgyai a következők: 1. A kassai keresk. betegsegélyző pénztár miniszterileg jóváhagyott alapszabályainak bemutatása. 2. A ker. betegs. pénztár közgyülésébe 15 munkaadó tagnag (alapszabályok 35. §-a szerinti) beválasztasa. 3. Jegyzőkönyv hitelesitésére 3 tagnak kiküldése.

A torna-klub tegnap este 6 órakor alakult meg a kovács-utczai torna-helyiségben, a hol a müködés irányá lett megállapitva, a szerint a mint a tagok a felállitott egyes csoportokban (egészségi, mütornászat vagy vivás) beosztatni kivánkoztak. A tornát Horváth és Bittner tornatanárok, a vivást Kyss Albert vivómester tanitják.

A kassai irodalmi társaság f. hó 12-én vasárnap este fogja tartani — mint értesülünk — első felolvasó estélyét. A felolvasó estélyen az eddig megállapitott programm szerint Horváth Balázs dr. főgimnáziumi tanár és Kovács Zsigmond lapunk munkatársa is részt fognak venni közreműködésükkel. — Ugyane hónap folyamán a kassai hirlapirók „Otthon“ köre is rendez egy a multkorinál nagyobb szabásu estélyt, melynek érdekessé tételére most állitja össze a programmot a vigalmi-bizottság.

Hymen. Antalffy Antal a kassai tramway állomás főnöke hó 11-én vezeti oltárhoz Dévay Hermin kisasszonyt. — Zatykó Endre selyebi körjegyző oltár elé vezette Makkai János birtokos leányát, Ilona kisasszonyt.

Lóvásár. Az alispán közhirré teszi, hogy a vármegye közönségének és a m. kir. 5-ik honvédhuszárezred parancsnokságának egyetértő megállapodása folytán: a folyó 1893. évi november 15-én délelőtt 9 órakor Kassán a m. kir. honvédhuszárlaktanyában és a folyó 1893. évi november hó 16-án délelőtt 9 órakor Forrón honvédségi lóvásár lesz rendezve. Az elővezetett lovaknak tökéletesen egészségeseknek, jól táplálteknak, teljesen hibátlanoknak, 158—166 cm. magasaknak, 4 évesnél nem fiatalabbaknak s 8 évnél nem idősebbeknek kell lenniök. Az ezen feltételeknek meg nem felelők el nem fogadhatók. Az alku szerint 200—350 frtnyi árban megvásárlandó lovak vételára, a szabályszerü marhalevél elömutatása s átadása ellenében azonnal a helyszinén készpénzben fog kifizettetni. Felhivja az alispán a vármegye lótenyésztő közönségét, hogy az emlitett vásárokra, a tent közölt föltételeknek megfelelő lovaikat teljes bizalommal vezessék elő.

A pánszlávok között. Turócz-Szent-Mártonból, a pánszláv agitátorok fészkéből irják a következő sorokat: E napokban adták bérbe a „Dom“ épületét, a mely a pánszlávok egyesületének tulajdona. A szálló uj bérlője, Dresdner R., a ki előbb Miskolczon és Kassán volt szállóbérlő a maig is árva hótel Európában, magyar czimfelirást akart festetni az épület homlokzatára, de a pánszlávok egyesülete ezt megtiltotta. Mit volt mit tenni, a bérlő hát megfestette németül a czimet: „Hotel Dresdner R.“ Ebben a felirásban meg az szurt szemet a pánszlávoknak, hogy az magyaros, ha a keresztnév R. betüje a vezeték név után áll. Levétették a czimtáblát s igy igazitották ki azt: „Hotel R. Dresdner.“ Ezzel aztán meg voltak elégedve a jó urak, a kik Magyarország kenyerén élnek, de nem átallják hazájukat megtagadni.

Az összedőlt ház. A Tábor városrész Hosszu-utcza első szám alatt a napokban összedőlt ujonépitett ház ügyében, hogy kit terhel a felelőség, a vizsgálatot befejezték és ennek eredménye, hogy Ivaneczky és Molnár épitészeket az ügyészség vétkes gondatlanság alapján fogja vádolni a törvényszék szine előtt.

Felakasztotta magát. Szép és jó állása van Scholcz Andrásnak, ki az utóbbi időkben az apácza nénikéknél kocsis volt. Ez azonban, ugy látszik nem tette boldoggá Scholcz Andrást, az apácák hüséges kocsisát, mert tegnap reggel szerfölött szomoru kifejezés ült az arczára. Már jókor reggel jöczkán behörpintett a bigitott spirituszból s tulvilági hangulatban járt-kelt halottak napjának délelőttjén az élők között. Valószinüleg oda kivánkozott ő is, ahol már nem fáj semmi, mert déltájban, amint hazament a csermely utcza 22. szám alatt levő lakására, alig telt bele egy negyedóra s már ott függött a derék Scholcz András kocsis a kert egyik fáján, megmerevedve, holtan. Scholcz András felakasztotta magát. Idő előtti halálát felesége siratja.

A „Metropole szállodában“ Budapesten Kerepesi-ut, azon czélszerü intézkedés történt, hogy az összes szobák központi fütés által füttetnek, a mi a közeledő téli idény alkalmával az utazó közönségre nagy előnynyel jár. Ezen első rangu szálloda vezetése és kezelése kitünő és törekvése oda irányul, hogy minden a vendégek kényelmére és megelégedésére történjék.

Rendnek muszáj lenni. Czim alatt irja az Egri Hiradó: Kassáról ismét német szövegü megkeresés érkezett az alispáni hivatalhoz (k. und k. 6. Corps-Commando.) Hanem bizony ez is csak abban a sorsban részesült, mint a többi hasonlók, t. i. visszaküldetett születési helyére. Csak nem akarják megérteni azok a kassai katonák, (pedig de sokszor volt alkalmuk tapasztalni), hogy magyar ember tökéletesen meg van elégedve saját nyelvével, s azon akar s fog beszélgetni még a katonákkal is.

Szivar leszállitott áron. Cuba D. szivarfajt már évek óta nem készitik, de még mindig árusitják a trafikokban 5 frt 50 krért százankint. November hónapban leszállitott áron lesznek kaphatók, még pedig nagyban 4 forint 60 krért, darabonkint pedig 5 krért.

Vadászat. A jászói prépostság főerdőhivatala e napokban hajtóvadászatot tartott, a melyen 5 darab hatalmas vaddisznó esett zsakmányul.

A kacsakép. A főreáliskola által kisorsolt kacsakép, mely Vastagh müvészi ecsete alól került ki, november elsején élénk érdeklődés mellett lett kisorsolva. Nyertese a 298. sz. sorsjegygyel Déchy honvéd-százados lett.

Rudigier a harmincz év óta Kassára járó tiroli kápolsztavágó értesiti a közönséget, hogy a Fodor-féle Erzsébet-téri szállodában átadott értesitésre készséggel megy a házhoz szolgálatait teljánlani.

Carlsbadi-czipők eddig legjobbaknak bizonyultak, kaphatók nagy választékban Aufricht H. divatkereskedésében fő-utczán, a kis-sétatérrel szemben.

Kassai szinház.

A sabinnők elrablása került kedden szinre a müsor megváltoztatásával. Eredetileg ugyanis az „Egy millió“ volt mára kitüzve, de Szentessy Ilona és Mészáros Lajos rekedtsége miatt ezt vették elő hirtelenében. Schöntan Pál e mulatságos bohózata kárpótolta a közönséget, mely esetleg nehezen nyugodott volna bele a müsorváltozásba. Derült kómikumával, humoros alakjaival, karaktereivel és turcsán változó helyzeteivel ma is azt tolytonos derült hangulatot idézte elő, melyet évekkel ezelőtt, mikor ujdonságszámba ment. Tipikus alakjai közül a szinigazgatónak a szerepe jó kezekben volt, mig Bányai Márton professzort, a titkos tragédia irót Szilassy személyesitette sikeresen. A férjurak örökös hazudozásai, csalásai és cselszövényei közepette Halmay (dr. Szilvássy) a vő szerepében ügyesen használta fel az iró által megrajzolt alak érdekesebb vonásait; Miklóssy Ilona pedig, mint Szilvássyné ismét csak annak adta tanubizonyságát, hogy ambicziózus s törekvő szinésznő, ki a müvészet valódi s helyes utjának megválasztásában már eddig is meglehetősen előrehaladt. Dicséröleg kell még megemlékeznünk Medgyessy Erzsikéről, Szilágyiról, különösen pedig Nagy Gyuláról. Nagy Gyulát, bár csak a karhoz tartozik, már több nagyobb szerepben láttuk. Meglehetős szintelenül, néhol tulozott felfogással játszott. Mai alakitása azonban (Marosán Bogdán szerepében) dicséretére válhatnék akárkinek, oly hiven adta vissza az alak karakterét, jellemző sajátosságait, szóval egyéniségét s nem az önmagáét.

Népelőadásul szerdán, mindenszentek napjának délutánján a „Fenéleányok“ került szinre telt ház előtt. Este pedig:

A dolovai nábob leányát adták zsufolt ház előtt immár harmadszor. Szentessy Ilona s Mészáros lő felléptek ez estén, bár Mészárost az első felvonás közben ismét hirtelen rekedtség fogta elő, miért azután a direktor a közönség elnézését is kérte. Az előadás mindazonáltal egészben véve sikerült lefolyásu volt. Mészárost is csak néha-néha háborgatta a rekedtség. Breznay Anna, Szentessy, Szilassy, Halmay és Pesty a szokott rutinnal játszottak. A kis Biliczky személyesitőjét, Pestyt gyakran meg is tapsolták. Különben tapsot arattak a főbb szereplők valamennyien, a legimpozánsabbat azonban Miklóssy Ilona a Tarján lakásán lefolyt remek jeleneteért.

Gukker.

Müsor. Ma pénteken október 3-án szinre kerül „Egy millió“ vigjáték, szombaton „Faust“ opera.

CSARNOK.

Görgey Buda alatt.

— Történeti regény. —

Egykoru irók feljegyzései alapján a Kassai Szemle számára irta:

Mártonffy Imre.

(Folytatás.)

Agnes asszony aggódva karolta át és mondá:

— Rosszul lett, ugy-e? A szomszéd szobába vezetem, ott majd magához tér.

A tiszt magára maradt. Összefont karokkal állt meg az ablak előtt és gondolatokba merülve nézett ki.

Agnes asszony visszatért.

— Magához tért a kisasszony?

— Nem egészen.

— A rosszullétnek csak nincs valami jelentősége?

— Majd elmulik; a kisasszony gyakran esik ily ájulásba.

— Régóta lakik már anyám házába?

— Meglehetős régen. Már nem is emlékszem rá mióta. Ugylátszik a kisasszony iránti érdeklődésed minden mást kivert a fejedből. Még arra se tartottad érdemesnek, hogy Frigyes után kérdezősködjél.

Antal megvetve vonta össze ajkait és viszonzá:

— Ha nem tudakozódtam Frigyes után, ez azért történt, mert meg vagyok győződve sorsáról.

— Nem értelek.

— Szent ég! minden tartózkodás nélkül beszélek. Oly fiatal ember, kinek jómódu anyja van, ki semmit se tagad meg tőle, oly fiatal ember, ki gyermekkora óta jó és kitünő nevelésben részesült, s gondos anyai őrszem örködött rajta mint kincsen, az ilyen szerencsefinak csak jól mehet a sorsa. Meg vagyok győződve, hogy itt valahol a szomszédban boldog házaséletet él, vagy talán épp jómódi háziur lett, ki a négy fal közt remegve várja, mikor üt be az ágyugolyó és mikor zuzza szét.

— Tévedsz Antal; Frigyes se meg nem nősült, se pedig valami jómódja nincs. Te tulbecsülöd atyád hagyatékát, mert azt hiszed, hogy az annyi volt, hogy házakat lehetett volna belőle venni. Különben megkaptad az örökségnek tégéd megilető részét és nem vagy megröviditve.

— Arra nem is gondolok, amit birok, mondá a tiszt megvetéssel, vagy jobban mondva, nem törödöm avval, hogy mi vagyok, megélek a saját becsületemből, egyéb kivánságom nincs. Hogy Frigyesre térjek át, hol beszélhetnék vele?

— A várban van.

— A várban?

— Katonaorvos.

Antal lesujtva hátrált.

— Katonaorvos? kiáltá, és az osztrákoknál! És ön megengedte, hogy az ellenséget szolgálja hazánk ellen?

— Az orvos, bárhol legyen is, nem tartozik politikai pártokhoz, hanem az emberiség szolgálatában áll. Csak egészséges, harczképes emberek állhatnak az ellenség elé. A betegeknél és sebesülteknél, valamint a holtaknál, minden párttekintet félre teendő. Különben, ha Frigyes nem lenne orvos, s mégis a császáriakhoz szegődött volna, akkor se szólhattam volna semmit.

— Ön nő, ön nem tudja a veszély nagyságát, melyben hazánk forog; a jelen pillanatban mindenkinek karját vagy eszét kell a hazáért telajánlani. Ha Frigyes mégis az osztrákokhoz szitott, kik a magyarnak elnyomására, kipusztitására törekedtek századok óta és törekednek ma is, ez arról tesz bizonyságot, hogy neki se szive, se érzéke nem volt a magyar haza iránt, melynek közepén született, mely neki szülőföldje, s melynek joga és kötelessége szent legyen mindenki előtt. Tehát két testvér, bár nem egy anyától születtek, de egy atyától valók, mint ellenség állnak egymással szemközt. Barát barát ellen, testvér testvér ellen, fiu atyja ellen, ez a mostani harcznak jellege; ez az, mely a harczot gyalázatossá és szivszaggatóvá teszi, s azért jaj annak, ki elpártolva hazájától azt elárulja és saját véreit gyilkolja le, a történelem ezeket kérlelhetetlen szigorral fogja elitélni!

E szavakkal sapkáját kezébe véve, megfogta anyja kezét és mondá:

— Anyám, én ujra elhagyom. Ez utóbbi két felizgatott. En és Frigyes igaz, hogy nem szerettük egymást mint testvérek, de mint férfiak barátságosan közeledtünk volna egymáshoz, most azonban ez már lehetetlen. Megyek, meg vagyok győződve, hogy ajtaját nem fogja bezárni fia előtt, ki a rebelliseknél szolgál, ebben a reményben ujból vissza fogok térni.

Agnes asszony Paulinához sietett.

— Elment már? kérdé a fiatal leány hirtelen.

— Eltávozott.

— Beszéde marczangolta keblemet, szavai mint törszurás hatottak szivemre.

— Térjen magához, leánya gyermekem és legyen nyugodt! Antal nem remélt megérkezése ne nyugtalanitsa őnt. Nem rosz ember, vagy legalább akkor nem volt az, mikor a szülői házból távozott. Férjem

özvegy volt, midőn elvett engem és Antal első házasságának gyümölcse vala. A feszültség, a merevség, melyet ön is tapasztalt, régibb idő óta származik. A két testvér kicsiny korától fogva se tudott egymással megegyezni, s tudhatja, hogy mily ritkán tér vissza a béke oly családba, hol a gyermekek kétféle házasságból származnak. Atlátom, hogy e tekintetben én is hibás vagyok, most évek után érett megfontolással ismerem be, hogy azelőtt azon működtem, hogy a két testvér jelenét megkeseritsem, bár nem számitásból tettem. Antal keserü gyülöléggel hagyta el az apai házat és a hosszu idő alatt egyetlen egyszer hallatott magáról és pedig férjem halála után, hogy atyai öröksége után tudakozódjék, melyet el is küldtem neki. Váratlan megérkezése meglepett; az a körülmény, hogy ő a magyarok seregében szolgál, kellemetlenül érintett, s ugy látszott, hogy az én hideg fogadtatásom, a régi keserüséget ébresztette fel szivében. De hibámat jóvá akarom tenni, megakarok vele egyezni, kibékülni, utóvégre hazája oltalmára ránt kardot, aztán boldogult férjem volt a hibás mégis, nem én.

Paulina mélyen felsóhajtott és suttogá:

— Bár sikerülne önnek, drága anyám! Az ég ura forditson jóra mindent!

A két nő érzékenyen megölelte egymást, s mindkettőnek, ha nem is mondta ki ajkuk, de gondolatuk Frigyesnél járt.

Hatodik fejezet.

Mindkét fél megfeszitette erejét.

A várban okozott károk pótolhatlanok voltak. A pusztulás nagy volt és a javitások nem sokat használtak.

Május 6 án általános csend támadt a vár körül, künn a támadásról tanácskoztak, benn a várban a védelmezésre szükséges munkálatok folytak.

A városmajorban Görgey főhadiszállásán nagy sürgés forgás volt. Különböző terveket hoztak fel, a várfalnak a fehérvári kapu közelében leendő átaknázását is felvették a tervbe. A vár bombázását naponkint reggeli hat órától déli tizenkét óráig és estve hat órától tizig folytatták. A főhadiszállás helye a császáriak tudomására jutván, Hentzi a IV. köröndből odabombáztatott, minek következtében a főhadiszállást a Sváb-hegyre a Laszlovszky-féle majorba tették át.

Május 7-én Hentzi megengedte a budai várban lakó békés polgároknak, hogy akik elhagyni szándékoznak a várat, kibocsáttatást nyernek.

Május 8-án délután 2 órakor az összes magyar ütegek a vár bombázásához fogtak, hogy az ellenség figyelmét Pestről elvonják. Esti 10 óra lett. A magyar elöörsök előrehatoltak, a tüzérség ágyui böm böltek és tizenkét óra felé a budai uri utczában felgyujtott két ház megvilágitotta a várat és környékét. Erre a lelketlen Hentzi megszólaltatta az ágyukat Pest felé. Az első bomba a színháztérre csapott le, a hol a röppentyüs ütegek voltak felállitva; a második bomba a József téren homokzsákok töltésével elfoglalt 300 napszámost üzte szét.

Minden bomba oda csapott le, a hol a támadás előkészületi helyei voltak. Az egész előkészület el volt árulva. Hentzi 519 bombát szóratott szét a városra, melyek iszonyu pusztitást vittek végbe.

Május 11-én Hentzi ügyes kirohanást osinált és a viziváros kórházában levő 300 osztrák katonát magával vitte.

Május 13-án este egy gránát a budai lőporraktárba esett, azt a levegőbe röpitette és 6 osztrákot sulyosan megsebesitett.

Hentzi bősz dühében Pest bombáztatását és felgyujtását rendelte el ekkor. Este 7 órakor kezdődött a gyilkoló lövetés. Bombák, rakéták, gránátok keresztezték egymást a levegőben.

Aggodalom és félelem fogta el a lakosokat. Nehány menekült, rohant kifelé a városból. A bombák sisteregtek, hoszu tüzes csikot irtak le a levegőbe és csaptak le a védtelen városra. Pest vagy hat helyről égett egyszerre. A lángok az eget látszanak nyaldosni, mint tüzes nyelvek fogták körül a felhőket; a üvegek borzasztó táncot jártak a levegőben.

A csillagok az éj sötét leplébe burkolóztak, még az ég is elpirult ekkora kegyetlenségen, a Duna zugva bömbölt és vad haraggal csapkodta a hullámokat a partokhoz. Pest nappali fényben uszott, a lángtenger messzire világitotta be a tájékot. Öt óra hosszáig tartott ez a gyalázatos munka, öt óra alatt tönkretett egy várost. Amit évek hosszu során fáradsággal épitettek az emberek, azt a gaz Hentzi öt óra alatt romba dönté.

A szép r dout-épület égése, mint egy kiáltó fáklya meredt fel a sötét éjszakába.

Tizenkét óra volt.

A borzasztó éj véget ért. A tüzcsóvák és bombák elhallgattak. (Folytatjuk.)

Szerkesztői üzenetek.

Louis barátunknak. Ott, a saját házukban. ő még változatlanul ugy van és tudtunkkal szabad és szépsége vágyat ébreszt. Idézhetnők itt az ismert inscriptumot, a mely az angol tördszalag renden áll, de nem idézzük, mert mi nem kommentáljuk a kérdezősködést. Szivélyes üdvözlet!

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

HIRDETÉSEK.

A legutóbbi töltésü
friss ásványvizek
megérkeztek és kaphatók
230—43 Vizy Domonkos
füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete
Kassán, főutcza 53. sz.
A szlatvini savanyuviz főraktára.

„LE GRIFFON“
a legjobb valódi franczia szivarka-papir
kapható minden jobb kereskedésben.
317 28—150

Haszonbérbe adandó
1894. évi január hó 1-től kezdve a gróf Zichy Rezsőné tulajdonát képező abauj-tornamegyei **széplaki** birtok, mely körülbelül 630 magyar hold szántóföld és rétből és ezenfelül erdei legelőből áll.
Felvilágositást nyujt **dr. Brósz László** uradalmi ügyész Kassán.
367 6—6

Tokaji cognac.
Első tokaji cognac-gyár Tokajban.

Első tokaji cognac-gyár Tokajban.
Tiszta borkivonat.
Minőség utólérhetetlen.
Csak akkor valódi, ha Tokaj város czimerével és bőgetett dugaszszal van ellátva. 334 6—10
Kapható minden jobb üzletben.
Főraktár Kassán: **Pollák Róbert**
füszer-, csemege- és bor üzletében.

Petanovits „METROPOLE SZÁLLODA“
Budapest, kerepesi-ut.
Az **egyedüll** szálloda Budapesten, mely központi fütés által állandóan fütött szobákkal bir. Felvonó gép (Lhitt), villamos világitás és fürdők a szállodában. Kitünő étterem és kávéházzal. Mérsékelt arak.
Kiszolgálás és világitás nem számittatik fel.
Kitünő tisztelettel
Berkovitz J., igazgató. Frühauf J. szálloda-tulajdonos.

Állandó kiállitás!
JAKOBOVITS ÁRMIN
Állandó kiállitás!
első kassai butor-minta-termei és butorgyári raktára
Kassán, főutcza 39-ik szám, a székesegyházzal szemben.

Állandó kiállitás!

A t. cz. butorvásárló közönség kényelmére és jobb áttekintés czéljából butorraktáramat jelentékenyen bővitettem és az első emeleten **minta-termeket** rendeztem be, melyek szives megekintésére vagyok bátor a magas uraságokat és a t. cz. közönséget felhivni.
Nagyszerü áruraktáram és

minta-termeim (Intèrieurs)

oly látványosságot nyujtanak, hogy e tekintetben bármely fővárosi áruteleppel a versenyt mindenben bátran kiállják.
Raktáromon mindig a legnagyobb választéku szilárd butorokból minden most divatban levő fában és stylben, ugyszinte **luxus-butorok**, teljes **hálo-, ebédlő- és salon-berendezésekből**, garniturák arany- és bronz-betétekben, **fantasia-** és más **ülő butorokból, szőnyegdiványok, otománok**, mindennemü matráczokból tartok, ugyszinte elvállalok **diszitési és kárpitos-munkákat** is.
Szolgáljon továbbá a nagyérd. közönség becses tudomására, hogy általam a ftdő papság, tisztikar, magasabb hivatalnokok és magánosok részére, ugyszinte teljes **menyasszonyi berendezések** ugy helyben, mint a vidékre is **kedvező fizetési feltételek mellett** szállittatnak.
Hol vasuti állomás nincs, vagy kisebb távolságra a butorok szállitását jótállás mellett saját kocsimon teljesitem és a legkisebb megbizásnak is legnagyobb figyelemmel és pontossággal törekszem megfelelni.
Tisztelettel meghivom tehát a nagyérd. közönséget, hogy a fentiek valóságáról meggyőződni és nagyszabásu **butor-raktáromat és minta-termeimet**, melyek egész napon át a este kivilágitás mellett állanak nyitva, szives látogatásában részesiteni kegyeskedjék és midőn becses megrendeléseit tovább is várom, maradok
mély tisztelettel
328 41—52 **Jakobovits Ármin.**
Képes árjegyzékek kivánatra bérmentve küldetnek.

Árverési hirdetmény.

Tisztelettel tudomásra hozom, hogy a **lejárt** és nem prolongált zálogok
november 9-én
és 10-én nyilvános árverésen eladatnak.
Tisztelettel
Weinstein R.
fő-utcza 87. sz.
Azok kivánságára, kik zálogtárgyaikat most képtelenek prolongálni, a tárgyak készségesen félretétetnek és nem adatnak el. 380 2—2

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, vasárnap 1893. évi november 5. 127. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fe utcza 58. sz.
Tovabba a következő ügynökségek: Oppelik A. Béca Schalek Henrik Béca, Haasenstein & Voglö Béca: Eckstein Bernát fürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bermentes levelek fogadtatnak el.

A tanitókról.

Ismertettük rövid vonásokban Vécsey József barátunk nyilt levelét, a melyet a tornai ev. ref. egyházmegye gondnoki állásra történt egyhangu megválasztatása alkalmából közrebocsátott és a mely az aktuális politikai kérdésekkel foglalkozva, többek között a tanitóság kérdését is felveti.

Megérdemli okoskodása, hogy itt ez előkelő helyen szélesebb kör számára is feltárjuk, mert sok benne a tanulságos és helyességét nem tagadhatjuk mi sem, a kik pedig politikailag szemközt állunk derék barátunkkal.

A tanitóságról beszélni mindig érdemes és igy indokolt a mi részünkről is, hogy ha Vécseyt itt szólaltatjuk meg.

A hiuság vásárján olcsó babérokat szerzett elemeket feltüntetve, azt mondja barátunk: ezekkel szemben állanak a társadalomnak azok a munkásai, a kik egész életükön át legtöbb esetben, a mindennapi élet szükségleteinek gondjai mellett nap nap után a társadalomban létező különböző intézmények szolgálatában a közjó előmozditására irányuló czél előbbrevitelét önzetlenül erkölcsi és anyagi jutalom nélkül munkálják, a kik az emberiség egyetemének lelki és erkölcsi fejlődését gondozzák.

A társadalomnak ezek a munkásai azok, a kiknek vállain a társadalom és annak minden intézménye mint fundamentumon nyugszik, és ezen fundamentum erősségétől függ a társadalom nagy épületének a biztonsága és vajjon hány ember akad, a ki a társadalom ezen nagy külső és belső pompájával ékeskedő épületének szemlélése alkalmával arra az alapra gondol, a melyeken az nyugszik, vész- és viharral daczolva fennáll, vagy hány érdeklődik még a mesterek neve iránt is, a kiknek lángszellemei ezt az óriási épületet felépitették!!! — ki látja a fundamentumot? — az el van rejtve e földben!!! — ki látja a művészt, a ki czégtábláját az épület homlokzatára nem akasztja!!! Bizonyára nagyon kevesen!!!

A mai kor emberének legnagyobb része, csak külső érzékének behatása alatt él, cselekszik s azok szerint itélve, emeli a reklamcsináló kontárt és sárral dobálja a valódi embert, az igazat, a jót.

A társadalom külömböző intézményeinél munkálkodó ezen valódi munkások közül, engedje meg nagytiszteletü egyházmegye közönsége, hogy azokkal foglalkozzam, kik a biblia szerint az „ur szőlőjében munkálkodnak“ és a kikkel gondnoki hivatalomnál fogva foglalkozni kötelességem.

Tanitó!!?? Ezt a fogalmat ma azok az egyének képviselik, kiket a társadalmi felfogás még csak nem is régen az intelligentia lajtorjájának nem is a legalsóbb fokára, hanem a lajtorja mellé helyezett, — ma már ezen a téren annyiban haladást látunk, hogy kezdenek velük is foglalkozni, még pedig azok a tényezők, kik azelőtt létezésükről tudomást sem akartak venni, s kezdik belátni, hogy annak a magasra fokozott lajtorjának, habár egy fokozatára se tudják őket beilleszteni, mégis tulajdonképen ők is azon munkások közül valók, — a kik ezen magas lajtorjának a támaszai.

Azon munkások, kik az ősanyagot a rátapadt sár és iszaptól tisztogatják, azon munkások ők, kik a törzs növését és fejlődését akadályozó vadhajtásokat nyesegetik.

A tanitó kizárólagos hivatásának nem azt tartom, hogy a falusi iskolába járó gyermeket megtanitsa a tantervben előirt tananyagra, hanem igenis első sorban azon kötelesség teljesitését kivánom meg, hogy a gyermekeknél a szülői nevelés hiányát pótolja, mert e nélkül munkájának érett gyümölcse soha nem lesz.

A népoktatás terén eddigelé követett irányt én teljesen elhibázottnak tartom még pedig azért:

mert a tanitóképezdében sem forditanak kellő gondot arra, hogy a tanitópályára készülő ifjakat kellően kineveljék és ezáltal képessé tegyék arra, hogy ők is nevelhessenek;

mert nincs gondoskodva arról, hogy az a tanitói állás elnyerése némi vonzerővel birna azokra, kik ezen pálya iránt különös hajlam s előszeretettel viseltetnek, pedig ha valamely pályán az arra szülöttség megkivántatik, ugy ez egyike annak, a hol az kiválóan kivánatos lenne;

mert az az általános rendszer — nemcsak a falusi iskolákban, hanem egyáltalában a felsőbb tanintézetekben is, hogy a tananyagnak oly terjedelmü és annyi külömböző ágazatu mennyiségének elsajátitása kivántatik meg, hogy az a fejlődő gyermek értelmi képességét meghaladja, s az előbb-utóbb megboszulja magát;

mert az a czél, hogy a fejlődő gyermek agya mentül több s külömböző tananyaggal tömessék meg a helyett, hogy ez által az általános müveltség szinvonala emeltetnék, az annak fokozatos sülyedését idézi elő, mert ez által az egyik-másik gyermek agyában rejlő, az egyik vagy másik tudományág vagy egyik-másik müvészet iránti különös hajlama, képessége mintegy leköttetik, s ez által annak fejlődését nemcsak korlátozza, hanem legtöbb esetben megbénitja.

Merem állitani nagytiszteletü egyházmegyei közönség, hogy a tébolynak, a szellemi értelem elhomályosulásának, a fizikai erőhanyatlásnak, az utóbbi évtizedek alatt oly ijesztő arányu szaporodására, ezen tanrendszernek nem csekély befolyása van.

Ki merem mondani, hogy ezen tanrendszernek a következménye az, hogy a szellemi munkások egy része, a lényeg rovására, az üres formalitásokba kapaszkodó, járszalag nélkül mozdulni alig képes, emberi formákba öltözött gép. — Forma tartalom nélkül!

A szó valódi értelmében vett embert kell nevelni az iskolának, a haza, vallás,- erkölcs és felebaráti szeretet igaz érzelmeivel és azután tudóst, nem pedig szellemi és fizikai nyomorékokat, a haza, vallás, erkölcs és felebaráti szeretet ellenségét.

Azon kérdésre nézve, hogy az iskolák felekezeti jellege fenntartassék-e? és hogy az ál-

TARCZA.

A te képed.

Hadd halljam hát azt a nótát,
Azt a régit, azt a szépet,
Tán feltámad még lelkemben
Hallatára a te képed.

Tán felkél a régi bálvány,
Melyet az idő ledöntött
S elfoglalja ujra helyét
Ott a régi oltár fölött.

Tán felgyül még a szerelem
Rég kialudt égi lángja
S körülveszi a reménynek
Szétsugárzó glóriája.

Talán igy a nyugalmát is
Visszakapja szegény lelkem,
A mit eddig mindhiába
Kerestem és meg nem leltem.

Hadd halljam hát a nótádat,
Azt a régit, azt a szépet,
Tán feltámad még szivemben
A te halvány, büszke képed.

Ladányi Béla.

A hétről.

(Hamis virágok. — Kivilágitott hantok. — Sirok diszben. — Igazi imádság. — Elrontott kép. — Gounod szelleme Kassán. — Szathmáryné. — Egy jó előadás.)

Kassa, nov. 4.

Oh mi nagyon nagylelküek vagyunk! Boldog, boldogtalannal szemben gyakoroljuk ezt a nagylelküséget, söt még a halottakkal is.

Háromszázhatvanöt nap van egy kurta esztendőben; ebből odaengedünk egyet a megboldogultaknak. Hadd örüljenek neki feltéve, ha tudnak örülni neki.

Mi egyszersmind jó keresztények is vagyunk és szentül elhisszük, hogy azok a porladó csontok, széthullott oldalbordák és kongó koponyák csakugyan örülnek is a mi nagylelküségünknek, pislogó lángu gyertyáinknak és hamis virágu koszoruinknak. Hogyne? hiszen ők ott vannak már Abrahám kebelében, a honnan valaha a szegény Lázár földöntuli dialogokat folytatott, tanubizonyságául annak, hogy él és jól érzi magát.

Nekik, a megboldogultaknak visszük ki gyertyáinkat és hamis virágu koszoruinkat.

De hát mért épen hamis virágokból készültek azok a koszoruk? Miért nem üde friss virágaiból a haldoklás felé váló természetnek?

Mert ez vált szokássá már hosszu idők óta, mióta a szokáshoz hozzá szokott emberek divatot csináltak belőle.

Igen, azóta hamis virágból valók a koszoruk.

Talán azért, hogy némelyek analógiát találjanak benne annak bizonyitására, hogy ez a módja a holtak iránt való kegyelet kimutatásának — hamis, egészen hamis.

*

Ezen a dolgon lehet vitatkozni, de hát az igaz érzelem mégse legyen vita tárgya. Ne legyen vita tárgya a kegyelet, mely esetleg égő gyertyában s csinált virágokból font koszorukban nyilvánul.

Az ember nagy gourmand. Szereti azt a mi jó és szép, tehát nagy esztétikus is.

Mért ne legyenek hát akkor a sirdombokon égő viaszgyertyák halottak estéjén mikor az olyan szép, olyan impozáns, annyira megfelelő ami esztétikánknak.

A temetőknek babonás titokzatossága, az esteli misztikus homály, benne az életkedvvel teli urak és hölgyek imbolygó, árnyszerü alakjai s mellettük az a sok-sok apró gyertyaláng, mely szakadatlan sorban fényeskedik a sirdombok hosszu vonalain, az mind annyira nagyszerü, olyan fenséges valami.

Hadd égjenek hát azok az apró gyertyalángok, hadd csillogjon az egész Kalvária domb, a halottak birodalma legalább egyszer évenkint naplemente után ártatlan tüzfényben.

*

Ott jártam szerdán este a kripták és gyepes sirdombok hazájában. A gaztól benőtt, girbe-görbe utakon mosolygó arczu egészséges emberek, gyászfátyolos s szomoru tekintetü asszonyok jártak-keltek körültem.

Kedves halottjához jött csaknem valamennyi.

Nem nézi ezek közül egyik sem a fénylő, csinos panorámát, nem az embereket, hanem csak odasiet ki-ki, ahol azt a bizonyos sirt vagy sircsoportot véli feltalálni s kikeresi a magáét azok között. Azt, a melyikben valakije fekszik, aki neki kedves volt.

A vadburjánnal, tövissel benőtt sir megroppant egy kicsit, beljebb szakadt.

A kegyeletes kéz leszakitja a gazt s hová a természet dudvát ültetett, odahelyezi mécseit, melyek lassu fogyásukkal a mulandóságot jelképezik.

*

Láttam halottak estéjének szép ünnepén fiatal özvegyeket s szerencsétlen árvákat sirni a még friss hantolásu sirdomb szélén.

Oly megható volt e kép.

A leszivárgó könycseppek, mint megannyi vádoló szózat, hullottak a természet, a föld ölébe, annak a természetnek ölébe, mely nem volt annyira kiméletes, hogy egy sokaknak kedves életet pár rövid esztendővel meghosszabbitson.

Láttam hosszuruhás fiatal lányokat s kurtaruhás bakfiseket térdepelni a sir szélének márványkeretén és áhitatosan forgatni az olvasó gyöngyszemeit.

Festő ecsetjére való kép volt.

A czimet is tüstént aláirnám a kép alá: „Az igazi imádság.“

Ámde ide jön hangulatrontónak egy fiatal ember; megemelé kalapját s az imádkozásba merült lesütött szemek mosolyogva fogadják a köszöntést.

És mintha gonosz babona rontotta volna meg annak a szerencsétlen leánynak az imáját és ajtatosságát, oly izgatott gyorsasággal tologatja le egymásután az olvasó szemeit s tekintete pedig a járó-kelőknek előtte elvonuló során révedez.

A kép igy elrontva is érdekes.

*

lam hatalmát minő jog illeti meg, a felekezeti iskolákkal szemben, nézete a következő:

Ezen kérdés megoldásánál első sorban azzal legyünk tisztában, hogy vajjon a felekezetek által az iskolák azért tartatnak-e fenn, hogy azt mint önczélt tekintik? vagy pedig azt mint segédeszközt? továbbá, hogy az államot megilleti-e feltétlenül az a jog, hogy a népoktatásnál a felügyeleti jogot gyakorolhassa?

Az első kérdésre nézve az a véleményem, hogy az iskola a felekezetek kebelében nem önczél, hanem rendkivüli áldozatok árán fenntartott, s az áldozatokkal alig felérő segédeszköz, egyházi czéljaink előbbre viteléuél, különösen, ha egyházunk anyagi helyzetét veszszük figyelembe, le kell számolnunk az adott helyzettel, s tisztában kell lennünk azzal, hogy a fejlődő kor követelte anyagi áldozatok meghozatalára, az egyházunkhoz tartozó hivek képtelenek lesznek, már csak azért is, mert tanitóink és lelkészeink helyzetének fokozatos javitását ha csak egyházunk érdekeit az elzüllés veszélyének kitenni nem akarjuk, eszközölnünk kell, — ezen kérdés elől kitérni ma már alig lehet.

Egyházunk hivei ma már abban a helyzetben vannak, hogy azok áldozatkészségét ujbóli teher elvállalására igénybe akarni venni, egy jelentőségü lenne hiveinknek az anyagi tönkrejutás előidézésére való törekvéssel. Előáll tehát annak a kérdése, hogy a hivek további megterheltetése nélkül mikép s miből fedezzük egyházi iskolai szükségleteinket, ennek megoldására egyedüli módként jelentkezik az, hogy az állam kormányától felekezetünk részére eddigelé adott segély felemelését, még pedig a szükségleteinknek megfelelő fokozatos felemelését, s annak törvény általi biztositását kérjük, söt követeljük, a követelésre jogot ád századok óta a közmüvelődés és a tisztán magyar szellemi irány fejlesztésénél kifejtett buzgó és becsületes törekvésünk.

Azon nem remélt esetben, ha az állam kormánya szükségleteinkhez képest az állami segélyt tőlünk megvonná, vagy annak ára fejében egyházi önkormányzatunk egy részének a feladását kivánná, ezen esetben oda leszünk kényszeritve, hogy népiskoláinkat fel kell áldoznunk, egyházi önállóságunk megmentése végett.

Ez a jövő képe: — éppen azért kell nekünk minden munkásságunkkal oda hatni, hogy a részünkre adandó segély törvény által biztositva legyen, a mely segély adása ne legyen a kormány jóakaratától feltételezett, a mely segélyért minden adandó alkalommal önkormányzati jogaink veszélynek kitéve ne legyenek, mert felekezetünk autonomiájának sérthetlenül leendő fentartása első sorban a magyar nemzet érdeke. Ennek a bizonyitása végett elég csak a legközelebbi multra hivatkoznom, a mely minden kétséget kizáró módon igazolja azt, hogy ezeréves alkotmányunk felekezetünk szervezetében és kebelében találta fel védbástyáját. Erre a kérdésre pedig, hogy a felekezetek által fenntartott iskolákban a felügyeleti jog bizonyos mértéke megilleti-e feltétlenül az állam kormányát, — határozottan igennel felelek.

Ha Magyarország lakosai kizárólag magyarok lennének, az esetben az állam beavatkozásának szüksége, a felekezeti iskolákra nagyon szük térre lenne korlátozható.

De ha figyelemmel kisérjük a nap-nap mellett előforduló s még csak nem is titkolt, hanem nyiltan, leplezetlenül folytatott, a különböző nemzetiségek azon üzelmeit, a melyek éppen a magyar nemzet suprematiájának a megtörésére irányulnak, még a legelfogultabb felekezeti szempont által vezérelt egyénnek is be kell ismernie azt, hogy bekövetkezett az az idő, midőn az állam kormányának erélyes kezekkel kell gátat vetni, ezen nap nap mellett fejlődő veszedelmes áramlatnak addig, mig késő nem lesz.

Ha garantiát lehetne szerezni arra nézve, hogy Magyarország az idők végeig magyar szellemi irány által teljesen áthatott kormány által kormányoztatnék, én mint mindenek felett magyar ember, önkormányzati rendszerünknek az iskolákra vonatkozó részét szivesen átengedném az államkormánynak, ha azért kárpótlásul biztositva lennék a felől, hogy az egész vonalon a magyar szellem végre valahára ez által érvényre emeltetnék.

A magyar nemzet érdekeivel ellentétes nemzetiségi szempontok mellett van még egy fontos ok, a mely engemet a veszteség kárpótlásául némileg megnyugtatna.

A társadalom és az annak kebelében alakult államok és minden intézmény eredeti alapja a család, ezen alapot pedig nem megtámadni, hanem védeni kell.

Az állam kötelezi az utolsó napszámostul kezdve minden szülőt arra, hogy gyermekeit iskolába járassa s ennek neveltetési költségeit fedezze, az államhatalom vagyontalanság esetében börtönnel bünteti azt, ki ezen kényszeritő parancsának nem engedelmeskedik.

Én őszintén megvallom, hogy az államhatalom ezen intézkedését igazságosnak csak az esetben tartanám, ha egyszersmind az állam gondoskodik egy bizonyos jövedelem minimális összegével nem rendelkező szülőkre a gyermek neveltetésével járó terhek viseléséről is.

Ez lenne az osztóigazság követelménye, ez által meglenne oldva a veszélylyel fenyegető szocziális kérdések egy része.

De miután a mult keserü tapasztalatain okulva, semmi garancziát nem találunk jövőre nézve arra, hogy Magyarország alkotmánya örökidőkre biztositva lenne, és ebből folyólag kormányzata kizárólag magyar szellem által vezérelt egyének által fog vezettetni, ugyanazért bármilyen áldozatok árán is fel kell tartanunk ezen önkormányzatu alapon nyugvó intézményünket és arra törekedni, hogy intézeteinkben a haza, társadalom és a vallás részére valódi embereket, nem pedig azok ellenségeit neveljük.

A mennyiben pedig a mi felekezetünk által fentartott iskolákban kizárólag magyar szellemi irány volt, van és lesz; minden erőnkből oda kell hatnunk, hogy a nemzetiségi törvény és abból folyólag a közoktatásra vonatkozó törvény is módosittassék, még pedig ugy, hogy: Magyarország területén létező minden iskolában a tannyelv legyen kizárólag magyar és ezáltal a magyar szellem azon más felekezeti iskolákban is fejlesztessék, megerősittessék, a melyekben eddigelé épen az ellenkező irány fejlesztetett.

A halottak iránt való kegyelet vitte rá bizonyára a kassai szinház direktorát is ama nagyszerü vállalkozásra, hogy a nemrégen elhalt G o u n o d franczia zeneszerző remek müvét a F a u s t o t felelevenítí az itteni szinpadon.

„Faust és Margarétát" hirdetik ma a falak piros szinlapjai s a közönség ostromolja a szinházi pénztár ablakát.

Az elhalt zseniális mesternek temérdek a tisztelője Kassán, töméntelen vannak a kiváncsiak, kik Faustot hallani akarják. Mintha csak a wagneri irány idealizmusa és misztiezizmusa s a veszekedő hangszerek ellen tüntetne a közönség, pedig bizony próbálja meg a direktor hozza csak szinre a T a n n h ä u s e r t, kezeskedem, hogy ismét csak tele lesz a szinház.

*

E napok rovására esik az is, hogy a hazai szinészetnek is lett egy kitünő halottjuk.

S z a t m a r y n é - L a c z k ó c z i n é a hazai szinművészet egyik kimagasló nőtagja halt el mostanában az emberi kor meglehetősen magas határán. Szegényesen és adósságoktól, hitelezőktől zaklatva, mint a hogy minálunk a szinészeknek adatott a sorstól élni és meghalnia.

Pénzbeli szegénység és adósságbeli gazdagság — úgy látszik — meg most is kisérői azoknak, kik a múzsák valamelyikének szolgálatába szegödtek.

*

Hiányos volna a krónikám, ha fel nem jegyezném ide azt, amit az alábbi sorokban talál az olvasó.

E hétnek válik dicsőségére ugyanis, hogy az idei szezónnak legkifogástalanabb szinielőadása már is lefolyt a kassai szinpadon.

A csütörtöki volt ez, a „Válás után", melyben C s i s z é r először lépett fel.

Előadás után beszéltem a kritikusunkkal:

— Nos Gukker mi a véleményed?

— Remek volt, barátom!

— Hogy tetszik a Csiszér játéka?

— Csiszér igazi szinész-talentum, nem a szónak abban az elavult értelmében véve a dolgot, hogy pl. jól tud szavalni, deklamálni, mert az a mérték már K a s s á n is elkopott, hanem ugy, hogy Csiszér a modern esztitika ama követelményét helyesen értelmezi: „élni a szinpadon!"

Ezt Gukker barátom bizonyára meg fogja irni, de meg nem állhattam, hogy a hét számottevő eseményei közé föl ne vegyem én is.

Lorgnet.

Az irodalmi társaság első felolvasó estélye.

A helyben megalakult „irodalmi társaság" e l s ő f e l o l v a s ó e s t é l y é t — mint az a társaság választmányának f. hó 3-án tartott ülésében végleg határozatba ment — 1893. november 11-én d. u. 5 órakor fogja megtartani. A helyiséget illetőleg a választmány abban állapodott meg, hogy felkéri a gimnázium igazgatóságát a gimnázium nagytermének e czélra való átengedésére. Felolvasás befejeztével este 8 óra tájban társas-vacsora fog rendeztetni a S c h i f b e c k-féle szállodában.

A választmány köszönettel fogadta a „Kassai Szemle" szerkesztőjének azon meleg hangu értesitését, a mely szerint lapját a társaság közlönyéül ajánlja fel. Az ajánlatot a választmány egyhangulag vette tudomásul.

A f. hó 11-én tartandó felolvasó estélyt illetőleg ugy a tagokhoz, valamint a főispán, alispán, polgármester, püspök, honvédség és közöshadsereg parancsnokai, táblai és törvényszéki elnökök, iskolák és olvasóegyletek igazgatóihoz, dalegyletekhez stb., m e g h i v ó k fognak szétküldetni. A helybeli lapoknak ezenfelül a felolvasó estély programmja is meg lesz küldve.

Szóba került a „Jókai-jubileum" megünneplése is; ugyszintén a Rákóczy-hamvaknak hazaszállittatása esetén itt Kassán leendő elhelyezése iránti mozgalom megindítása. Ezekre vonatkozólag az ment határozatba, hogy érdemleges intézkedés — főként az előbbit illetőleg — a következő választmányi ülésen fog tétetni.

Határozatba ment, hogy a t á r s a s á g szakosztályokra fog feloszttatni. Az ezt illető módozatok körülményesebb megbeszélése végett a v á l a s z t m á n y e hó 13-án d. u. 5 órakor szokott helyén fog ujból összeülni. A társaság tisztviselői minden héten hétfőn és csötörtökön délután 5—6 óra között tartják meg hivatalos óráikat.

A 11-iki f e l o l v a s ó e s t é l y p r o g r a m m j a következőleg lett megállapitva:

Az estélyt az e l n ö k (Deil Jenő) fogja ünnepélyes beszéddel megnyitni. Ezt követi K u s z k a Géza alkalmi „ódája." Utána dr. H o r v á t h Balázs fogja felolvasni értekezését az „Első kassai irodalmi társaság"-ról (Kazinczy Ferencz korából). Ennek befejeztével K o v á c s Zsigmondnak „A mai kor"-ról irott verse fog felolvastatni. Végül dr. F é n y e s Samu fog egy még meg nem állapitott thémáról szintén valami értekezés, vagy elmefuttatásfélét felolvasni.

Felhivjuk a müvelt közönség figyelmét erre az érdekes felolvasó estélyre. A felolvasás s e m m i f é l e b e l é p t i d i j j a l nem lesz egybekötve s igy oda bátran elmehet bárki is — egy fillér költség kiadása nélkül.

—d.

Ujdonságok.

Halálozások. Hibbi H a l l e r Béla, csendőralezredes, a IV. kerület parancsnoka e hó 2-án hosszas szenvedés után 49 éves korában kassai székhelyén meghalt. Temetése tegnap délután nagy katonai pompával az első kassai disztemetkező-intézet előkelő rendezésében ment végbe. Az elhunyt jeles katonát, a ki a közbiztonság szálait a mi vidékünkön évek óta vasszigorral és kiváló hivatottsággal tartotta kezei között, szerető hitves és két leánygyermek siratja, kik benne a legrajongóbb szeretettel élt családfőt vesztették el. Béke hamvaira! — H o l a c z k y Tamás kassai vendéglős e hó 13-án 59 éves korában meghalt. Elhunytáról a kassai vendéglősök egylete, a mely tisztelt kartársát vesztette el a derék polgárban, adott ki gyászjelentést. A temetés nov. 5-én d. u. 4 órakor lesz az Erzsébettér 10. sz. gyászházból.

Hymen. T ö r ö k Gyula gömörvármegyei aljegyző e hó 18-án vezeti oltár elé Göncz-Ruszkán K r a y n i k Henriette kisasszonyt, Kraynik Odön földbirtokos kedves gyámleányát. — H a v a s s József a magyar általános biztositó-társulat tisztviselője e hó 14-én esküszik örök hüséget Kassán B r o d y Hermin kisasszonynak.

A nyilt levélre, melyet V é c s e y József a tornai ev. ref. egyházkerületnek az imént megválasztott gondnoka bocsátott közre, a legszélesebb körben élénk figyelmet keltett és szerzöjének jelentékeny és előkelő elismerést szerzett, mert alig hogy ez a tartalmas és emfázissal megirt füzetke megjelent, Vécsey Józsefet száznál több levélben keresték föl, hogy elismerésöknek kifejezést adjanak. Ezek között gróf A p p o n y i Albert, B e ö t h y Akos, H o r a n s z k y Nándor, K u n Bertalan püspök, báró V a y Béla, P é c h y Tamás örvendező lélekkel emlékeznek meg az emelkedett eleven szellemről, a mely Vécsey József könyvéből kisugárzik. Lapunk mai vezérczikke is ezzel foglalkozván, ajánluk itt figyelmébe olvasóinknak.

A magyar Kárpát-egyesület mult hó 29-én szerfölött látogatott közgyülést tartott Kassán M ü n s t e r Tivadar polgármester elnöklete alatt. A közgyülés első sorban az ügyvivő alelnök előterjesztésére örömének adott kifejezést idősb. N o v e l l y Sándornak az abauj-tornai osztály elnökének és G ü n t h e r Agoston főigazgatónak a legfelsőbb helyen történt kitüntetése miatt. S z t á r a y Antal grófnak és a Kassáról elhelyezett P á t e r Béla egyleti titkárnak eddigi müködésükért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott meg a közgyülés. A megürült titkári állásra pedig egyhangulag D o b r o v a y Lajost választották meg. Érdekes pontja volt a gyülésnek a Kolbenhayer Károly „Magas-Tátra" czimü kalauzának előterjesztése, melyben a mellékelt térkép a lengyel-magyar tengerszem kérdést, mely oly nagy vitát keltett mindkét részről s melyet a galicziai lengyelek a maguk részére követelnek, olykép oldja meg, hogy azt egyszerüen átengedi Galicziának s a magyar határt beljebb huza meg. Bár e füzet a Kárpát-egyesület megbizásából készült, a Kárpát-egyesület gyülése a mellékelt térképnek eme megoldását nem tette magáéva. A kérdés e szerint marad továbbra is nyilt kérdés. A gyülés több-kevésbé jelentékeny ügy elintézése után véget ért.

A torna- és vivó-egylet müködö tagjai felkéretnek holnap hétfőn esti 6 órakor a kovács-utczai városi torna-iskolában lehetőleg teljes számban megjelenni, hogy ott a még függőben levő csoport-beosztás iránt a kivánt megállapodás létre jöjjön.

Elkeresztelés a Vay grófok családjában. A debreczeni református egyházkerületi közgyülésen — irja a Debreczeni Ellenőr — szóba került egy keresztelési eset, mely egyik legelőkelőbb ősi kálvinista főuri családban történt. Ifj. Vay Ádám gróf és Zichy Marietta grófnő vegyes házasságból született, törvény szerint ref. vallásu fiát az abauj-

enyiczkei róm. kath. plébános elkeresztelte s az anyakönyvi kivonatot, a ref. lelkész többszörös kérésére sem adta ki. — Az egyházkerület, mig a törvényszerü eljárás befejezve nem lesz, nem kiván az esetből sérelmi ügyet csinálni, hanem utasitotta a felsőszabolcsi esperest, hogy az ügyet figyelemmel kisérje.

A kassai régi férfi-dalegylet november 12-iki dalestélye alkalmával a katona-zenekar is közre fog működni s pedig részint önállóan, részint pedig a dalegylettel egyetemben, a mely utóbbi körülmény jelentékenyen emeli az érdeklődést a dalegylet szereplése irást.

Gyönyörü zongora. Klusinszky Károly zongora-termében egy Bösendorfer-féle angol szerkezetü, 7¼ oktávás, fekete hangverseny-zongora látható (1500 frt értékben), melyen Sauer Emil zongoraművész hangversenye alkalmával játszani fog. Bösendorfer bécsi zongora-gyáros egyenesen ez utóbbi czélra küldte Kassára az értékes hangszert.

Az északi fényről a Természettudományi Közlöny 288. füzete Tromfolt Sophus nyomán gyönyörü ismertetést olvasunk Bóbita Endre kassai-állami felsőbb leányiskolai tanár tollából, a mely valóban megérdemelte azt a kiváló kitüntetést, hogy a természettudományi társulat kiadására érdemesitette. A természet ez eddig rejtélyes remek szinpompáját szerző igy festi meg: Gyönyörü őszi vagy tavaszi est van. Az esti pir a nyugoti szemhatáron jobban és jobban elmosódik s nyomában a fénylő csillagok ezrei jelennek meg az égboltozaton. Az északkeleti szemhatáron csakhamar csodálatos reszkető fényjelenség tünik fel, mely majd gyenge vörös szinnel, majd hosszu keskeny fénycsikokkal átszöve lassan hullámzik ide-oda, mintha gyenge szellő rengetné a fénylő ködöt. A fényjelenség arányosan növekszik az éji homályival. A fényjelenséget hirtelen egész hosszában fénylő sugárnyaláb szeli át, melynek alsó smaragdzöld vége majdnem a szemhatár szélét éri, felső vöröses csucsa pedig egész a zenitig nyulik fel. Sugár sugár után czikkázik ide-oda, a sugarak száma folyton szaporodik, utólérhetetlen gyorsasággal terjed a sok sugár nyugotnak s kevéssel rá az egész északi égbolt fénylő lángtengerré válik. A sugársor mintegy tündéries, fényből és szinekből szött óriási kárpit lebeg a levegőben; a kárpit itt-ott gyönyörü ránczokat vet s leirhatatlan szépségben hullámzik ide-oda. Néhány perczig tart a gyönyörü fényjáték; majd kifáradnak az erők, a szép kép elmosódik, az alakok nagy, gyenge fényfelhőkre bomlanak, melyek az északi égboltnak majdnem egész északi felét takarják. Alant a szemhatáron még mindig élénk élet uralkodik; itt néhány fényiv verödött össze, melyek alakjokban folytonos változásával kötik le a szemlélő figyelmét, mint egy közbeeső jelenetet alkotva a fenséges természeti szinjátéknak az imént lofolyt s a következő nagy felvonása között. Majd a keleti tájon a szemhatártól hirtelen egy keskeny fehér fénysáv emelkedik a magasba; hasonló tünik fel a nyugoti tájon is; a sávok szemlátomást megnyulnak s a zenitben találkoznak, az egész égboltot átölelő hatalmas fényivet formálva a szemlélő fölött. Ezzel egyidejüleg fehér és vörös-csikokból szött fénysugárkévék támadnak a fényiv talppontján. Az északi égboltozaton a fényjelenség uj életre ébred, s a lángtenger csakhamar ujra ott hullámzik az égboltozatnak egész északi felén. A szinek s mozgásaik egyre élénkebbekké válnak, a fénysugarak magasabbra és magasabbra emelkednek, mig végre elérik a fényivet, mely lassankint délfelé mozdul. Nyugoton és keleten ujabb fénysugárnyalábok tünnek fel s a fénytömegek mindinkább jobban terjeszkednek ki az egész égboltozaton. A szemlélő zenitjében ujabb, a szemhatár széleit összekötő fehér fényivek támadnak, melyek gyorsan dél felé huzódnak és felbomlanak. A fénylő tömegek meghaladván a szemlélő zenitjét, a fénysugarak felső végei a déli égboltozatnak egy pontjában pontosulnak össze; a keleti és nyugoti tájékokon levő fénytömegek ugyancsak az égboltozatnak déli felére huzódnak. Most csodaszép látvány tárul az ember szeme elé! Az égboltozat minden irányban sugárnyalábokkal van födve, melyek mind egy pont, az ugynevezett mágneses zenit felé irányulnak, az égboltozatot hatalmas lángkuppá alakitván, melyek szépségét szó ki nem fejezheti, ecset le nem festheti. A szivárványt alkotó szinek mind egyesülnek itt, ékesitendők a nagyszerü fényboltozatot. Ez az északi fénynek koronája. Oly természeti látvány ez, melynél szebbet emberi szem nem szemlélhet; aki maga nem látta, nem bir magának róla helyes fogalmat alkotni. E hatalmas fényiv egy ideig ott diszeleg tenséges szépségében; azután részekre foszlik, a déli égbolton visszamaradt gyenge fényfelhők csakhamar kialusznak, s az északi fény az északi égboltozatra huzódik vissza. Itt a fénysugárzás s a szinjáték még egy ideig különböző változatosságában folytatódik, azonban mindinkább kisebb térre szorul vissza itt a fénysugárzás és a szinjáték még egy ideig különböző változatosságában folytatódik, azonban mindinkább kisebb térre szorul. A gyönge fényfelhökben, melyek az északi égboltozaton még láthatók, most nagyszerü jelenség látható: a fényfelhők villámgyorsasággal iramodnak felfelé s ott végre kialusznak. A tünemény az északi égboltozatnak oly sok pontján ismétlődik, hogy a szem a fénytömegekben e sajátszerü táncát alig birja figyelemmel követni. A fénysugarak ujra megnyilnak, a fényhullámok sajátszerü mozgása véget ér s a fénysugarak ismét a szemlélő zenitjéhez közelednek, de nem birják többé átlépni, hanem magasztos nyugalmukban még néhány pillanatig ott maradnak, azután lassan kialusznak. A nagyszerü szinjáték majd erősebben, majd gyengébben sokszor még óraszámra folytatódik az északi égboltozaton és nem ritkán csak akkor ér véget, mikor a keleti tájon a hajnalpir emelkedik a szemhatár fölé.

A könyvviteli esti tanfolyam, mely lapunkban már jelezve volt, e hó 7-én kedden estve veszi kezdetét a kereskedő-ifjak egyletének helyiségében és három hónapig fog tartani. Hetenkint két előadás lesz, melyeken nem tagok is vehetnek részt, ha ebbeli szándékukat az egylet pénztárosánál Pollák Róbert urnál előzetesen bejelentik. A hallgatók száma eddig 25. A tanfolyamhoz szükséges könyveket Mildner Ferencz könyvkereskedőnél kaphatók.

A sikkasztó főügyész. Nogáll Károly közalapitványi főügyésznek sikkasztásáról lapunk egy régebbi számában emlékeztünk meg. Megirtuk azt is, hogy Nogállnak gazdag és tekintélyes rokonai fedezték a sikkasztás folytán előállt hiányt, de Nogáll azért czélszerübbnek látta az ismeretlen helyre való távozást, vagyis megszökött. Most ennek a sikkasztási históriának a befejezését hozza a hivatalos lap tegnapelőtti száma, irván a következőket:

„A kassai ügyvédi kamara közhirré teszi, hogy Nogáll Károly volt kassai ügyvéd, Kassáról bejelentés nélkül ismeretlen helyre történt eltávozása folytán, e kamara lajstromából kitörültetett és irodája részére gondnokul Korányi Károly kassai ügyvéd rendeltetett ki."

Mint halljuk Nogáll jelenleg Chicagóban tartózkodik s az ottani világkiállitás különböző osztályait tanulmányozza.

A reklám netovábbja. E czimen emlékeznek meg a budapesti kilenczszinben nyomott néplapok közelebbi számai a kassai nagy reklámról, mely a főutczai Madarász-féle házban levő üzlet előtt folyt le a közelmultban. A reklámnak eme zseniáló találmányu módszere, melyről annak idején megemlékeztünk, rendőri beavatkozást is provokált s Madarász főkapitány-helyettes a forgalmi akadályt előidéző kirakat vasfüggönyét lehuzatta. A reklám-szabadságon ejtett eme irtóztató sérelmet az üzlet tulajdonosai nem türhették el szó nélkül s valósággal sztrájkoltak a rendőrség ellen. Gyászkeretes czédulákat ragasztottak ki negyedóránkint más-más tartalommal, melyet a boltajtóban állandóan táborozó utczagyerkőczök kisértek megfelelő kommentárral. Az izlésellen reklám által elriasztott közönség természetesen távol tartotta magát az üzlettől, mi érzékeny oldalukon érintette a reklámhős kereskedőket, kik — mint halljuk — revancheul ama bünvádi feljelentésnek, melyet a rendőrség ellenük tett hatóság elleni erőszak miatt, kártérítési igénynyel állottak elő a bíróság előtt Madarász főkapitány-helyettes ellen. Mi egyelőre tartózkodunk kommentárral kisérni a pörösködők igazát, de azért azt hisszük nem lesz szükségtelen Horatiusból idéznünk e következő szavakat: „Risum teneatis..."

Kassai szinház.

Csiszér Kálmánnak, az ujonnan szerződtetett tagnak első felléptéül Alexandre Binon és Andory Mars érdekes vigjátéka a „Válás után" került szinre nagyszámu érdeklődő közönség előtt. A veszedelmes anyós-problémának egy sajnálatraméltó áldozata e darabban Henri Duval. Ezt a derék uri embert személyesitette Csiszér Kálmán, kinek müvészete iránt — mely nem ismeretlen Kassán — a legnagyobb elismeréssel kell adóznunk. Kétségkivül sok hasznát látta Csiszér fővárosi müködésének is, hol az ujabb müvészi áramlatok megtanitották reá, hogy az igazi szini hatás nem a kifogástalan szavalásban, álpáthoszban s több efféle elavult sablonos fogásokban áll, hanem azon természetességben, mely akép nyilvánul a játékban, mint az ember köznapi életviszonyaiban cselekvése s beszéde által. A mai fejlett izlés megköveteli a színésztől, hogy beszéde, haragja, fájdalma, boszankodása és szerelme a szinpadon ne legyen csak kevéssé sikerült mimelése a természetes beszédnek, haragnak, fájdalomnak, boszankodásnak és szerelemnek, hanem legyen olyan, hogy a természetesség illuzióját keltse a müvelt szemlélőben is. E tekintetben Csiszér sokat tanult a fővárosban s mai játéka, mai szereplése teljesen meggyőzött róla, hogy mint színész azon a nivón áll, melyben a szó valódi értelmében müvészetről lehet szó. A mai előadás különben teljesen kifogástalan volt. Partnerei közül Nikó Lina, Boross, K.-Breznay Anna, Miklóssy Ilona és Szilassy mind kellő sikerrel járultak hozzá, hogy az idei szezón első legjobb előadásának dicsőségét ez estének szerezzék meg.

„Egy millió." Lebiche és Delacour négy felvonásos vigjátéka pénteken este telt ház előtt került szinre. E bohózati helyzetekben böven ellátott vigjáték legsikerültebb és leghatásosabb alakja Duplan apó, ki természetesen nem volt más, mint Boross. Boross kapta a legtöbb tapsot a nyilt szinen s kétszer a lámpák elé is hivták. Szilassy és Pesty (Carbonel és Perugin) különösen pedig Szentessy Ilona és Nikó Lina a cselszövő mamák, kik leányaik érdekében az asszonyi fortély különböző segédeszközeit hozzák mozgásba az egy milliós kérő utáni vadászatban, szintén többé-kevésbé sikerült alakitások voltak. Miklóssy Ilon és Kissné a térjhez menendő leányok szerepében állották meg jól a helyüket, mig Mészáros a két leány közt választani nem tudó s ingadozó fiatalembert mutatta be több helyt kissé sablonos vonásokkal, de azért elég sikerülten.

Gakker.

CSARNOK.

Görgey Buda alatt.

— Történeti regény. —

Egykoru irók feljegyzései alapján a Kassai Szemle számára irta:

Mártonffy Imre.

(Folytatás.)

Egy ház terraszán, mely oly távol volt a gyilkoló lövegektől, hogy itt bajtól tartani nem lehetett, női alak állott.

Sötét ruha boritá a karcsu termetet, szabadon leeresztett hajafürtei lágyan hullámoztak a gyönge tavaszi szellőben. A nő karjait vaskorlátra támasztá, tekintete az alant fekvő házak tetejére esett.

— Mily szivetrázó látvány! suttogá. Nem tudok aludni, nem nyugodni, ide jöttem fel, hogy saját szemeimmel lássam a pusztulást, saját füleimmel halljam a szegények jajkiáltásait. Nincs nyugodt perczem, mig küldetésemet végre nem hajtom, melytől hazánk jóléte függ. Vajjon sikerül-e? Ha tudnám, hogy mit rejt magában a jövő! Majd elválik, a fontos pillanat nincs messze. Az osztrákok a várat körömszakadtig védik, ez különben a mi ügyünknek kedvez; csak ez a kegyetlen bombázás ne lett volna! A tüz még folyton terjed, alig hiszem, hogy megszünnék. Szegény hazám! Majd visszatér a nyugalom körödbe, de meddig fog még tartani, mig kihevered veszteségedet?

És mivel e kérdésre nem tudott felelni, elnémultak ajkai. Mély sóhaj tört elő kebléből. Elhagyta az erkélyt és anyjához ment.

Az öreg nő aludt.

A helyzet őt is leverte; a fáradságtól félig behunyt szemmel ült a kereveten. Végre Morpheus karjaiba vette. Felizgatott képzelete álmában mindenféle képeket varázsolt elő, még rémesebbet, még borzasztóbbat mint a valóságban van. A leány belépett és látva, hogy anyja alszik, ő is nyugalomra tért.

Midőn felébredt anyja aggódva állt az ágya előtt.

— Rosszul vagy Gizellám?

A fiatal leány sóhajtott és viszonzá:

— Nem, kedves anyám, nincs semmi bajom, de oly rémeseket álmodtam.

— Már délre jár az idő, sokáig aludtál.

— Valóban? A várost talán ujra bombázzák?

— Még eddig nem.

— Akkor bátran elhagyhatom a várost. Nos, akkor megkiséreljük.

— Hova mégysz leányom?

— Körülnézek a magyar táborban!

Hetedik fejezet.

Antalnak anyjánál levő látogatása óta nehány nap mult el. Egy napon betoppant az özvegy lakásába. Paulina iránt figyelmes lőn, többnyire vele foglalkozott és soha se lépte át a tisztesség határait, bár udvarlása komoly jelleget kezdett ölteni.

Paulina helyzete ily körülmények közt kinossá vált. Antalban jövendőbeli rokonját látta, s nem akarta hitegetni, se reményeket ébreszteni benne. Frigyeshez való benső viszonya Antal előtt még ismeretlen volt. Elhatározta, kogy legjobb lesz, ha nyiltan megvall előtte mindent.

Sokszor midőn egyedül volt, kereste a fonalat e bonyolult kérdéshez, mely aggodalom fogta el, midőn Antal első találkozására gondolt.

Ily gondolatok közt ült egyik délután, midőn Antal véletlenül belépett.

Megijedt amint meglátta, mert Agnes asszony nem volt odahaza, igy tehát egyedül volt a tiszttel.

Antal megfogta a leány kezét és ajkaihoz emelte. Paulina mint rendesen, most se ellenkezett.

— Hogyan van, hogy ma egyedül találom? jegyzé meg a szokásos üdvözlések után.

— Agnes asszony a szomszédba ment látogatóba.

— Anyám nem is sejté, hogy ma eljövök?

Paulina hallgatott.

Antal folytatta:

— Különben nem maradt volna egyedül.

— Téved uram, viszonzá a fiatal leány erélyesen, részemről a legcsekélyebb ok se forog fenn, hogy anyja távollétében önnel együtt lenni féljek.

— Nem tudom, hogy ezt sértésnek vagy hizelgesnek vegyem.

— Se egyik, se másik; az előbbihez nem adott ön okot, azt se hagyom figyelmen kivül, hogy ön fia az én jóltevőmnek; az utóbbit pedig férfiakkal szemben sohase használtam és nem is fogom használni.

— Legyen akarata szerint, viszonzá a tiszt, most először vagyunk magunkra és én áldom a véletlent, hogy igy történt.

— Uram! Remélem, hogy ön sem.

— Legyen nyugodt Paulina kisaszony, oly férfival van dolga, ki nem feledkezik meg soha arról, hogy mivel tartozik a nő szerénysége és gyöngéd érzelme iránt. Hogy most mégis önnel együtt vagyok, ezzel a köztünk levő bátortalanságot és hibát akarom leküzdeni, mert eddig mások előtt nem beszélhettünk érzelmeinkről.

— Érzelmeinkről? viszonzá Paulina meghökkenve.

— Tehát ön velem érzelmekről akar beszélni? Miként jutok én ehhez, holott csak egy hete ismerem, s már is érzelmeivel lép fel?

— Miként jut hozzá? Igen egyszerüen, mert ez érzelmek önre vonatkoznak.

— Rám? kiáltá Paulina bámulva, oh uram, azt nem hittem volna, hogy a harczosnak, ki a durva emberek közt él a szabad ég alatt, ily hő érzelmei legyenek; oly érzelmek, melyek homlokegyenest ellenkeznek az ön jelenlegi életmódjával. Uram, én keresztül pillantok az ön érzelem világának hosszu sorain, melyek az emberi kebelben titkosan el vannak zárva, de én nem találok egyetlen egy szálat se, mely behatolt volna szivembe és igy mi mindig háborítlanul lehetünk együtt, az ön anyja jelenlétében is.

— Nem talál egyet sem, azaz nem akar találni. Rövid ismeretségünkre utal, mintha a kis patak nagy felhőszakadás, vagy tartós eső után nem válhatik hatalmas folyammá és medrét nem léphetné tul; mintha a gyors villám nem égetné el hamarabb a háztetőt, mint a lassan izzó parázs lángja.

Paulina kész volt a felelettel.

— A villám éget és szétrombol egy perczben mindent; a felhőszakadástól megáradt patak vize éppoly gyorsan lefolyik, amint jött. Az érzelmek, melyek mint üvegházi növények egy éjen át elpusztulnak,

elhervadnak gyorsan; elszáritja az élet szokatlan erős napsugara.

— Kisasszony, ön megteledkezik arról, hogy mily időket élünk most.

A mi a világon történik, borzasztó gyorsasággal repül el. Az események őrült sebességgel rohannak el előttünk; alig értük el az egyiket, már is másik foglalja el a helyét. Ilyen időben, kisasszony, az ember kilép a szokott kétszinüskodéséből, ilyenkor felhagyunk még a saját én-ünkkel is; egy pillanat szülli a világtörténeti eseményeket, miért ne ébresztene fel szendergéséből e pillanat egy boldog érzelmet? Egy óra müve volt, midőn hazánk első emberei kimondták ezt szót f ü g g e t l e n M a g y a r o r s z á g, hogy a gyülölet igat ledobják magukról, miért ne lehetne két szivnek és a tartózkodás igáját elvetve, magától örökre kimondani az egyesülést? Paulina kisasszony, hallgasson meg. Nem az az ember vagyok, ki a leánynak kezét és szivét kéri, s ha az utóbbit birja, az elsőről bölcsen hallgat. Őszinte vagyok és biztositathatom, hogy az ön egész lénye lelkembe mély benyomást tett. Hogy ezt oly hidegen és nyiltan vallom, tulajdonitsa bizalmamnak.

— Örvendek bizalmának, jegyzé meg a fiatal leány, hasonlót hasonlóval szoktam viszonozni. Hiszem, hogy egész lényem, mint mondá, önre mély benyomást tett, de az első benyomásnak nem mindig kell hinni! Fájna nekem, ha önt hitegetném, mert összes reményei mindmind hiábavalók. Ellenkező gondolataim és érzelmeimmel az oly frigy, mely egy pillanat alatt keletkezik. Ha a külvilágban akármi történjék is, az én belső érzelmeimnek érintetlennek kell maradniok. Szivem birodalmában én vagyok a királynő, éretlen érzelemnek nem szabad megzavarnia nyugalmamat.

Antal még nem mondott le minden reményről, hanem viszonzá:

— Ne bántsa az a gondolat, hogy ismeretségünk oly rövid keletü. Az életből mondok el egy példát, melyet jól megtontolhat. Zászlóaljunknál van egy főhadnagy. Nevét nem szükséges megemlitenem. Néhány hónappal ezelőtt győzelmesen vonultunk Egerbe. Barátom akkor még hadnagy volt. A véletlen ugy hozta magával, hogy oly családnál vett lakást, melyet a polgárháboru egészen rendetlen helyzetbe sodort. Aggodalom és ijedtség ölte meg az anyát. Az apa császári érzelmü levén, még a háboru kezdete előtt megszökött, a fiu a huszároknál szolgált mint hadnagy, a másik pedig a császári tüzérséghez szegődött. Csak egy fiatal szép leány volt otthon, alig husz éves. Megjegyzem, hogy a nevezett család egyike volt a leggazdagabb egri családoknak. Kilencz óra volt reggel mikor a városba érkeztünk. Délben ott ebédelt a hadnagy a szép leánynál és délután 5 órakor — egészen komolyan mondom — az oltár előtt álltak. Ha kivánja, hogy e boldog fiatal asszonyt bemutassam önnek, ugy ezt még ma megtehetem.

Paulina nevetett.

— Köszönöm uram. Én nem irigylem annak a nőnek boldogságát és kivánom, hogy tartós legyen. Bármint történt is a dolog, ez szándékomon mit se változtat, mert egyes kivételek nem kép-znek szabályt. Ha rokonszenvről beszélünk, ez még hagyján, de ilyen lépés a legnagyobb foku — könnyelmüség. A példa veszélyes, boldogságot könnyelmü módon sohase szabad keresni.

Mielőtt Antal válaszolhatott volna, belépett az öreg Agnes asszony.

A társalgás közönyös dolgokról kezdett folyni és Antal époly nyugtalan kedélyhangulatban mint mikor jött, hagyta el az anyai házat.

Este Paulina nem mulasztotta el az alkalmat, hogy el ne mondja Agnes asszonynak Antal vallomását.

E pillanatban az ajtó nagy robajjal nyilt ki.

Polgári ruhába öltözött férfi rohant be.

A két nő örömkiáltásba tört ki, mert Frigyes állt előttük. (Folytatjuk.)

Felelős szerkesztő: Ries Lajos.

Főmunkatárs: Ladányi Béla.

HIRDETÉSEK.

A „kassai tejcsarnok szövetkezet“

f. hó 14-én délelőtt 10 órakor a szövetkezet helyiségeiben

rendkivüli közgyülést

tart, melyre a tagok tisztelettel meghivatnak.

Tárgy:

1. Jaulusz Izidor tiltakozása az okt. 20-án tartott közgyülésnek tagsági jogait illető határozata ellen.

2. A szövetkezet czéljaira tervezett ingatlan-vásárlás módozatainak megállapitása. 382—1

A kassai piaczon 25 év óta fenálló

Kozák G. E. szállitó-üzlete

mostantól 291 10—12

malom-utcza 27. számu Girsik-féle ház I. emelet 13. ajtó alatt van

és ajánl

mindennemü szállitásokat

a világ minden részeibe a legjutányosabb feltételek mellett, továbbá elfogad csomagolásokat jótállás mellett.

Áru-árszabásokkal a bel- és külhoni állomásokra készségesen szolgál.

Butorszállitó kocsik akár helyben, akár vidékre mindig kaphatók.

Elvámolásokat külhonból érkező és külhonba küldendő különböző áruk után a legjutányosabb árban eszközlök.

Postacsomagokat a vám illetéken kivül 10 kr. csomagonként jutalék és behozatallal együtt eszközlök.

Irodám november 2-áig ideiglenesen az Európa-szálló első em. 14. sz. a. van.

Magyar királyi

országos központi mintapincze borai.

A földmivelésügyi magy. kir. miniszterium felügyelete alatt álló 365 3—5

magyar királyi

orsz. közp. mintapinczében

kezelt és leüvegelt

boroknak

egyedüli raktára Kassán

Pollák Róbert

füszer-, csemege- és borüzletében.

Előfordult utánzások miatt becses figyelembe ajánlatik a m. kir. orsz. központi mintapincze védjegye, a melylyel minden üveg le van zárva.

Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.

Első minőségü

asztali babot

megvételre keresek.

Mintákat árral kérek

230—44. Vizy Domonkos

füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlet.

Kassán, főutcza 53. sz.

A szlatvini savanyuviz főraktára.

„LE GRIFFON“

a legjobb valódi franczia szivarka papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 29—150

Világhirü

„Les Dernières Cartouches és Lohengrin“

féle szivarkapapir

Braunstein frères gyárából, **Párizsban**

65 Boulevard Exelmans 65.

A **Braunstein frères** czég csakis **Gassicourtban** (S. és O.) **franczia országban** létező saját **papirgyárának** készitményét hozza forgalomba.

Ezen nagyszerü a legujabb elveken alapuló berendezett telep készitményei a papiripar diadalának tekinthetők.

A szivarkapapir és szivarkahüvely elárusitására szánt gyáriraktár helysége

Bécsben, I. Schottenring 25. sz. a.

Az általunk a „Les dernières Cartouches“ féle papirból készitett valódi franczia szivarkapapir, valamint valódi franczia szivarkahüvely, melynél minden papirtok a „Braunstein Frères“ czégot viseli,

Kassán, Falk Károly és Emil uraknál kapható. 159 12—25

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, szerda 1893. évi november 8. 128. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdekli küldemények czimezendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Mésiratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban főutcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogler Bécs: Eckstein Bernát üdső-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacs utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Danbe G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

A nemzetiek Lenormandja.

Két válságról beszél a „Pesti Napló“ közelebbi számában s miután ezt a nemzetipárt egyik kiváló politikusa és látnoka mondja, el kellene hinnünk, ha nem tudnánk, hogy a Napló jóslatai rendesen harmad napra megoldást vagy czáfolatot szoktak nyerni az eseményekben.

Az első válságot a vezérczikk irója az osztrák közállapotokban találja s nagy veszélyt sejtet az alatt, hogy az uralkodó maga sietett fel Budapestről Bécsbe, megfékezni a zavart s rendbe hozni az összekuszált politikai viszonyokat és nem a Taaffe kormány jött le. Mi ezt igen természetesnek vesszük, mert a ki alaposan akar valamely dologban eljárni, a helyszinén szerzi meg magának az információkat. Igy tett a fölség s nincs kétségünk benne, hogy körültekintő bölcsesége Windischgrätz herczegben megtalálta utját és módját a válság megoldásának, kinek gf. Taaffe politikai hagyatékát rendezni teljes bizodalommal átadhatja.

Minden bizonynyal a politikai zavarok Ausztriában már tetőfokra hágtak, a Taaffe kormányrendszer, mely örökös lavirozásban állott, nem tarthatja többé magát. Végét kell vetni a bizonytalanságnak, biztos alapra fektetni a parlamentáris kormányzatot. Ez kivánatos Magyarország érdekeiben is. Reményljük, hogy meg is valósul rövid napok alatt, s ezzel Ausztriában a helyzet és politikai égboltozat — évek óta borongó fellegeitől — meg fog tisztulni.

A nemzetipárt nagy politikusa azonban Magyarországon is válságot jósol, s azt mondja: a Taaffe bukását itt „a liberalis részvénytársaság bukása fogja követni, a Wekerle-czég vezetése alatt“. Ha meg nem szoktuk volna már az ilyen hiresztelléseket az ellenzék részéről, melyeket a nemzeti párt szokott felröpiteni, az ultramontánok nagy örömére, még az ujdonság bizonyos ingerével olvasnók, de mivel tudjuk, hogy az e fajta vadkacsák azon konyhából kerülnek ki, melyben a politikai irigység viszi a szakácskodás szerepét, nem veszszük azt másnak, mint epéskedésnek, melylyel szokott a nemzetipárt izetlenkedni.

Azt tudjuk régen, hogy az ultramontánoknak éppen ugy nem kell a liberalizmus, mint ördögnek a tömjén; de azt nem vártuk, hogy a nemzetipárt is gunyt üzzön a szabadelvüségből. Most már láttuk, mi van az álarcz mögött!

Azt mondja czikkiró, a Wekerle kormánynak sikerült az egész társadalmat (?) maga ellen felheczczelni; s honnan gyanitja ezt? Mivel a magas arisztokráczia még mindig távol van a fővárostól; ha ez valakire homályt vet: ez nem a kormány, de azon magas raugu családokra, kik e szerint az udvart is kerülni látszanak. Nagy uraink bizonyos rétegei igaz, hogy az ultramontanizmushoz tartják magukat, de ezek még — hála istennek — nem teszik a nemzetet és nem is gyakorolnak hatást a nemzetre. A nagy zöme a társadalomnak pedig, meleg ragaszkodással és bizalommal viseltetik a Wekerle-kormány iránt, s jól tudja, hogy a kormány, ha nem is váltotta be ez ideig minden igéretét, annak okát ne a kormányban keresse, de azoknak tudja be, kik a parlamentet hasznos tevékenységében folytonosan háborgatják s nem engedik nyugodtan dolgozni, már előre készülnek harczra s ujabb csatározásokra.

És mi igaza van czikkirónak azon szemrehányásában, hogy a kormány a közigazgatás reformját megigérte, de ez nem sikerült; ugyan miért hallgatja el a sikertelenségnek valódi okát vagy nem tudta, kik hengeritettek követ a gr. Szapáry-kormány utjába, hogy meg nem valósithatta azt! Nem a nemzetipárt volt az?

Vagy talán igaz az az állitása, hogy a valuta-rendezés kudarczot vallott? A ki olvasta a miniszterelnök és pénzügyminiszternek erre vonatkozó felvilágositásait, az fogja tudni, mi hitelt érdemel a nemzetipárt politikusának ama légből kapott ráfogása.

O bontotta meg a békét és nem az ultramontanizmus, s ennek szolgálatában segitett a nemzetipárt is, izgatni a kedélyeket, egy alkalmat nem mulasztván el, hogy a kormányt ne gyanusitsa, mondhatni, hogy csunyább szerepet ellenzék még nem vitt Magyarországon, a bárány és a farkas meséjét ujitotta fel azon játékban, melyet a kormány ellen folytatott. Hogy magát ártatlannak mutassa: mindent a kormányra teritett, mindenért a kormányt tette felelőssé, ugy jár el az egyházpolitikai kérdésekkel szemben is, amint eljárt a közigazgatási reform idején a gr. Szapáry kormányunyal, azért legyen réseu a kormány s kötve higyjen a komának.

És mit mondjunk azon kérkedő és elbizakodott modorhoz, melylyel beszél, midőn szerinte minden kormány eddig erkölcstelen, tehetetlen és hazafiatlan volt, kik az ország érdekeit Ausztriának szolgáltatták ki, s Bécsből engedték magukat kormányoztatni. Mig ők: a nemzetipárt, az országnak választott népe, nélkülök — még t. i. kormányra nem jutnak — nincs is üdv Magyarországra nézve. Ok a nemzet valódi politikusai.

Azért kürtölik évek óta gr. Apponyit a nemzet választott vezérének: habár nincs tudomásunk erről a nemzeti nagy gyülésről a Rákosou, ahol ez a választás megtörtént volna. Azért folytatnak változó taktikával, de mindig ugyanazon intenczióval kérlelhetlen harczot a kormány ellen, hogy azt üdvös munkásságában zavarva, reá foghassák, hogy tehetetlen. Azért jósolják folytonosan a kormány bukását, hogy kisebbitsék tekintélyét, azért mondják, hogy a szabadelvüpárt egyenetlenkedik, s a kormány tagjai egymás között meghasonlottak; hogy álithassák, miszerint kormány és nemzet között nincs meg az egység, a kormány nem áll parlamentáris alapon; hogy hiányzik a kormányzásban az elvi összhang.

Bizony! ideje volna már, hogy ennek a politikai stréberségnek vége szakadjon, s kiszoritassék a parlament arénájából, ahova nem

TARCZA.

Csak azért is!

Elbeszélés. — Irta: **Chriastélyi Béla.**

I.

Vagy tiz éves gyermek voltam, mikor falunkban egy uj ház kezdett épülni. Ez a dolog nagy feltünést keltett; mindenki csodálkozott rajta s nagyobb figyelemmel kisérték az épitkezést, mint talán maguk az épitkezők. De hát mi van abban, ha valaki uj házat épit? Ha telik neki, akkor természetes dolog; ha nem futja, bizony nem fog épitkezhetni.

Hát az volt a dologban, hogy a házat Balázs Mihály épitette, a munkálatokat pedig Póka Gábor fia vezette. Pedig azt mindenki tudja, hogy Póka és Balázs uraimék már egy évtized óta oly ellenségeskedésben állanak egymással, hogy szinte szóbeszéddé vált.

Ha valaki baragjában nagyot akart mondani, hát elkeritette az áldást ilyeténképen.

— Vigyázz, olyan barátod ne legyek, mint Póka uram Balázs uramnak.

Ez azután használt, mert mindenki tudta, milyen borzasztó lenne az; ott látták az élő páldát maguk előtt.

A rettenetes harag alapoka ott datálódik, a mikor Póka falunkba költözött s megvette a Balázs kuria melletti telket és azon házat épitett magának. Mikor a ház készen lett, Póka uram azt a ház mögötti kerttel együtt rózsesövénynyel keritette körül s ekkor tudva-e, vagy akaratlanul, Balázs szomszéd kertjéből is elfoglalt egy darabkát.

Persze nem maradt annyiban a dolog s párszori sövény ledöntés és veszekedés után pörre került a dolog. A szóban levő földdarabkát, tudja isten, hogy mérték az igazságot, Pókának itélték oda.

— Hiszen jól van, te éhes farkas, — fakadt ki Balázs uram, — te jött-ment, ha elloptad a kertemet, elér az isten haragja. A mi késik, el nem mulik, és rendithetlen hittel várta azt az időt.

Vissont a jó Póka szomszéd sem maradt adós a felelettel.

— Az ám! ösmersz mar benszülött; vigyázz, kuriád többi része is ne kerüljön még hozzám.

— Mit? A Balázs kuria Póka kezén? No ez már csak hallatlan valami. Előbb kellene a világnak felfordulni, csak azután lehetne ez.

Szörnyü dühös lett Balázs uram. Háza népének megparancsolta, hogy mindazt a mi Pókáéké az ő udvarára kerül, legyen az barom, avagy bármily igénytelen dolog vagy tárgy, irgalmatlanul üssék agyon, (Balázs uram saját szavai szerint); beszédbe ne elegyedjenek avval a jött-menttel, legteljebb ha veszekedni kell; szóval semmit sem akar evvel a tolvaj idegennel.

Bár ilyenforma rendelet volt kiadva a Póka házban is, mégis voltak, a kik azt nem respektálták. Balázs uramnak a szép fiatal leánykája és Póka szomszéd pár évvel idősebb fia voltak a merénylők, kik atyáik parancsa ellen is, titokban gyakran játszottak együtt a kertben. Anyja egyiknek sem volt, hát senkisem örködött felettük.

De egyszer ennek is vége szakadt. Eljött az idő, hogy magasabb iskolába kellett adni a gyerekeket. Persze ez sem maradhatott el zivatar nélkül a két jó szomszéd között.

Mikor Pókáék portája előtt megállt a kocsi, mely Laczi fiut a városba volt szállitandó, Balázs uram is kiállt kuriája elé s foghegyre csapva makrapipáját, nevetve átszólt a kocsinál állókhoz:

— Hát mi lesz a szép csemetéből? Minisztert nevel belőle szomszéd uram, vagy fiskálist? Csak aztán el ne perelje valahogy a kuriámat, hahaha, hehehe! Alászolgája kegyelmes urficzkám, szerencsés utat kivánok, hehehe, hihihi!

Póka szomszéd elnyelte a mérget. Csak mikor a kapun befordult, szólt oda az éles gunynyal kaczagóhoz:

— Mindenki a maga portája előtt söpörjön.

— Ha sok a piszok, söprök biz én másutt is, — vágta az vissza.

No ez már nem maradhatott annyiban. Eljött a nap, mikor Piroska, Balázsék leánya is készült felső nevelőbe. Epen bucsuztak, mikor a szobába lépett Pókáék cselédje az üzenettel:

— Tiszteli ténsuram a nagyuramat és azt üzeni, hogy épen ma született az a báró, a ki majd elveszi valaha Piroska leányasszonyt.

A felelettel már be nem várta a cseléd, csak mikor az udvaron hazafelé szaladt, érezte, hogy valami sulyos tárgy érintkezik a hátával. Alighanem Balázs uram vastag botja volt az, mely utána repült.

Igy boszantották egymást apró kicsinyes stiklikkel és mindegyiknek annál jobban esett, minél erősebben sérthette meg a másikat. Ez azután diadalszámba ment. Ha Póka uram prüszentett az udvarán, Balázs uram boldogan dörzsölte a kezeit.

— Mar viszi az ördög; hogy elsegitse mielőbb a pokolba!

Viszont ha Balázs szomszédnak a pipaszárából torkába szaladt a kátrányié, Póka szomszéd elégedetten ujságolta háznépének:

— A drágalátos utolját járja már. Bár csak elpusztulna hamarább, hogy ne kellene látnom kedves ábrázatját.

Persze egyiknek sem volt eszében meghalni; de Balázs ugy gondolkodott, hogy prüszentés a nátha következménye, ebből pedig lehet tüdőbaj s ilyenformán a rideg halál; Póka meg a köhögésből száraz betegségre következett, ma és ennek természetesen okvetlenül a sötét sirban kell végződnie.

Egyszer Pókának eszébe jutott, hogy egyik szobája nem eléggé világos, hát még egy ablakot vágatott a falba s ki tehet róla? az véletlenül épen Balázs udvarára nyilt.

Ez semmitsem szólt, hanem pár nap mulva ott diszlett az udvaron, közvetlenül az uj ablak előtt az uj baromfi ól.

— Az én udvaromból senkisem fog világosságot lopni, — morogta önelégülten a benszülött.

Természetesen rövid idő alatt a ablak ismét be lett falazva.

De Póka szomszéd ezt is megtorolta. Néhány év előtt Balázs az ő kertjében a szomszéd telek mentén fákat ültetett; az legyen a tanujel, hogy a két kert között ott a határ.

Póka engedte megnőni a fákat s mikor már eléggé szétterjeszkedtek, hát nyár közepén egy éjjel az ő kertje felett ágakat mind lefürészelte s a keritésen átdobta a másik telekre.

— Az én kertem felett senkinek a fái nem fognak levegőt rontani, — dörmögte jókedvüen a jöttment.

illő, mert az rontja meg igazán a politikai erkölcsöket, midőn mást árul, mint amit a kirakatban tart. Olyan mint az a vendéglátó, ki a sok drága étlap mellett, mégis éhen hagyja vendégeit.

Politikai hirek.

A polgári házasság. A Wekerle kormány ismét nagy diadalt aratott szemben az ellenzéki furfanggal, a mely hetek óta kürtölte, hogy ő felsége megtagadta hozzájárulását a kormány által inaugurált egyházpolitikához. A hétfői nap folyamán vettük a fővárosból a hirt, hogy ő felsége a kötelező polgári házasságról szóló törvényjavaslatra nézve végleg határozott, még pedig a kormány elvi álláspontjának teljes respektálásával. A korona a kötelező polgári házasságról szóló javaslat benyujtásához megadta az előleges óvahagyást s a kormány ma már abban a helyzetben van, hogy a nevezetes törvényjavaslatot a ház asztalára teheti.

—

A polgári házasság és az uralkodóház tagjai. A kötelező polgári házasságról szóló törvényjavaslatban — mint értesülünk — érdekes szakasz gyanánt van felvéve, hogy az uralkodóházból Magyarországban történő házasságnak is a polgári hatóság előtt kell történnie.

—

Az uj osztrák kabinet. Windischgrätz Alfréd herczeg több parlamenti személyiséggel értekezett, kik a herczeg által elvállalt megbizatásnál, hogy a többség alkotására szövetkezett három parlamenti csoportból kormányt alakitson, tekintetbe jönnek.

Igy hétfőn majdnem egy óráig időzött a délelőtt folyamán Hohenwartnál, délután pedig meglátogatta Kálnoky grófot, Plener s Javorszki képviselőket.

Azt hisszük nem szükséges külön hangsulyozni, hogy ama számos állitás, melyek az alakitandó kormány összetételére és annak tagjaira vonatkozólag eddig, és különösen a lapok tegnapi számában megjelentek, csak éktelen kombinácziók lehetnek, s mint hogy tényleg nem is egyebek.

A lengyel lapok a Windischgrätz herczeg által alakitandó koalicziós kormányt rokonszenvesen és reménynyel telten üdvözlik.

Apponyi. A nemzeti párt szolgálatában álló egyik ujságból olvassuk, hogy Apponyi Albert gróf ismét egy nagy hatásu beszéddel gazdagitotta szónoki sikereit. A „magasröptü“ beszéd a másfél évtizedre visszanyuló kormányzat politikai rendszerét itéli el, de reméli, hogy komoly, hazafias munkával fel lehet még tartoztatni ezt az áramlatot. A „hatvány kin...nattan“ közül beszédnek leglényegesebb pontja az, midőn Deák Ferencz művét: a kiegyezést, a nemzet és korona jogainak egyetlen biztositékául jelöli ki, melyet nem enged megtámadni, de ha védeni kell, akkor is ott lesz.

Arany ezüst ribillió!

Mikor Amerikaban Shermannak eszébe jutott, hogy egy amerikai strágeszt kellene csinálni és az aranyat megveretni az ezüsttel. Európában is felzudult a fináncz-irodalom melynek hadoszlopai arany és ezüst imádókra oszlottak. Egyik az aranyat mutatta ki biztos alapnak, másik az ezüstöt, s mikor Amerikában az ezüst törvényt megszavazták s az ezüst ára emelkedni kezdett, az ezüst vitézek lenézően mosolyogtak az aranyakra, mig ezek szivük mélyébe rejték keserüket. Az amerikai arany ez alatt utat vett Európába s itt megcsökkentette az árfolyamot, az ezüstöt pedig vitték kifelé s az ezüst értéke emelkedett. Az ezüst-vitézek még kényesebbekké, az aranyak még buskomorabbakká lettek.

Wekerle Sándor, a deficzit beszüntetésének nagy mestere, mind ezt madártávlatból nézte és mosolygott. Vajjon mi lenne abból, ha kapaczitálni tudná lajtántuli kollegáját, hogy ezt az alkalmat az arany valuta rendezésére használják föl, mert hogy Amerika az ezüst mániában beleveszt, hogy az ezüst Shermannal jött, Sherman nal megy, azt a komoly pénzemberek sejtették. Amerika nagy pénzhatalom, de egész Európa még nagyobb, már pedig Európában az arany az ur, s ha még Ausztria Magyarország is arany valutát rendez, Amerika az ezüsttel nem birja ki.

Ez alatt ment az ezüst kifelé s jött az arany befelé. Drága ezüst, olcsó arany. Felfordult világ, ez nem tarthatja ki sokáig. Wekerlének sikerült is az osztrák kollegát kapaczitálni, de hátra voltak még a parlamentek. Itt is voltak arany és ezüst vitézek, meg bimetallisták, de szerencsére a dologból pártkérdés nem lett. Wekerle még akkor nem volt miniszterelnök, a deficzit megszüntetése nagy népszerüségre emelte, Apponyi jó lábon akart vele élni, denikve az arany valuta megszavaztatott.

Ez nem volt elég. Ehhez arany kellett! És most Wekerle minden erejét összeszedve, az olcsó arany árfolyamot kizsákmányolta s csodálatos gyorsasággal ugy nyélbeütötte a dolgot, hogy az arany behozatalára már junius 1óra készen lett. Nem igy az osztrák kollega, aki a nehézségekkel megküzdeni nem birt. A versenyben Wekerle czélhoz érve, már régen szivarozott s a lábát lógázta, mig ellenben az osztrák kolléga még harmadrésze után izzadt, szuszogott, verte a czéczókat, tolta a szekeret, de kicsiny volt az erő és nagy a teher, a kolléga megfeneklett.

Egyszer csak hire kerekedett, hogy Amerikában az ezüst vitézek nem jól állnak, hogy az arany áramlat hatalmasan kezd mozogni s bizonyos, hogy győzni fog. Ekkor aztán bekövetkezik az a bolondság, hogy Amerika vissza ereszti az ezüstöt és visszaviszi az aranyat, ami a dolgot egyszerre megforditja s lesz az ezüst olcsó, az arany drága. A spekuláns tőzsérség az arany bevásárlását ostrommal meg is kezdte s szerencsére, hogy osztrák kollegánk elmaradt, mert ha az aranyat még e nyáron kibocsátjuk, azt a spekuláczió összeszedte volna mind. De igy csak az ázsió emelkedett, s amennyivel drágább lett reánk nézve a még beszerzendő arany, kétszer annyi a nyereség azon, ami már be van szerezve és Wekerle müve sikerültén, boldogan áldhatja a szerencsét, mely neki az aranybeszerzésére impulzust adott, a kibocsátást pedig meggátolta.

Amerikában az ezüst csakugyan megbukott, áz érték ismét arany lesz, az ázsió valószinüleg rohamosan fog emelkedni és a pénzpiacz hullámzani, de aki aranyzsákjainak biztos alapján mosolyogva ülhet, az Wekerle.

Hogy a valuta mikor lesz véglegesen rendezve és az arany kibocsátva? Az másodrangu kérdés. A fő az, hogy az arany nagyrésze meg van, ami Wekerle nélkül nem lett volna meg soha.

(—K—)

Ujdonságok.

Kassavárosa e hó 14 én tartja havi rendes közgyülését, a melynek tárgyai:

1. Havi jelentés.
2. 1894. évi közköltség előirányzat tárgyalása.
3. Jókai ünnepélyt rendező országos bizottság körlevele.
4. Kassai közuti vasut részvény-társaságnak, a csermely alsó-malom felett lévő terület átadása.
5. Főerdészi állomás választás utján leendő betöltése.
6. Széchényi ligeti kioszknak Seemayer Gyulára leendő átruházása.
7. Forgács-utcza 36. sz. ház előtt 1884. évben beszüntetett közkútnak ujbóli megnyitása.
8. 1894. évi legtöbb adót fizető bizottsági tagok névsora.
9. Ujvárossy János v. állatorvosnak felebbezése, a vásári napokra igényelt napi dijak felszámitása ügyében.
10. Hübner Gabriella magán tanintézet, s Fröbel gyermek-kert részére tüzifa segély iránti kérvénye.

Az uj szinház terveire beérkezett pályamüvek felülbirálata e napokban fog Budapesten a müegyetemen megejtetni. E birálatra a belügyminiszter Lukse-Fábry osztálytanácsost delegálta, a ki a kassai szinház-mozgalom idején sokaknak azt a nemtetsző véleményt mondotta ki, hogy az uj monumentális szinház minden nehézség nélkül elhelyezhető a főutczán a régi szinház helyén. A birálók második tagja Czigler müegyetemi professzor és a harmadik Bayer Károly városi tömérnök, a ki holnap utazik föl Budapesre. A pályamüvek megbirálása beható tanulmányt igényel és igy a döntés legalább is hat napot fog igényelni.

Meghivó. A kassai (régi) dalegylet f. évi november hó 12-én (vasárnap) a Schalkház disztermében teritett asztalok mellett a cs. és kir. 85-ik ezred zenekarának közremüködésével tánczczal egybekötött dalestélyt rendez, melyre a n. érd. közönséget tisztelettel meghivja a választmány. Müsor. 1. Balfe. Nyitány a „Czigánynő“ cz. operából. Előadja Pretl A. ur vezetése mellett a cs. és kir. 85. ezred zenekara. 2.

Másnap reggel a szenzációs környezetet Balázs uramat mikor megkapta a nagy istentelenséget. A jólig ezett gyümölcs ott aszott a levágott galyakon s nem lehetett felhasználni.

— No hisz megállj te vén impisztor, — bosszankodott és összeszidta(?) ... a jöttment portája ...

Es mindezek daczára még egyszerre csak az hir lik, hogy Balázs Mihály uram uj házat épit s a munkálatokat pedig Póka Gábor szomszéd Laczi fia vezeti.

Mi lehet ez? Mi történhetett ott?

Talán kibékült a két nemzetes ur, avagy Póka elcsábitotta Balázstól már a leányát is; vagy pedig ... nem Piroska kisasszony és Laczi urfi van szóban? Ah, előbb tér el a Ronyva patak a másik határba, semmint ez lehetséges volna, már pedig az öröktől a mi falunk mellett folydogált.

No, ná, vigyázzatok emberek, mert itt még nagy dolgok fognak végbemenni, ha már ez is lehetséges volt!

II.

Sok viz lefolyt azóta a Ronyva medrében, a mióta Póka Laczi és Balázs Piroska nem látták egymást.

Piroska megjárta a nevelő-intézetet, sok tudományt hozott magával, melynek semmitéle hasznát nem vette; termete formás volt, arczvonásai a kifejlett leányt mutatták, — szemeiből szikrázott a tüz, ajkairól csicsergett a dal; szóval oly szép és megnyerő hajadon lett, hogy öröm volt ránézni.

Lacziból tekintetes Póka László ur lett. Végigjárta mind a tizenkét iskolát, csak a tizenharmadik — a legnehezebb, az élet, — állt még előtte. Valahol az egyetemen kutyabőrt is szerzett már; a mérnöki mesterségre adta magát.

Ez a legjobb mesterség mostanában. Prókátor annyi van, hogy a dobsinai barlangot is be lehetne velük tömni, pap már a pokolban sem kell, — máshoz nem volt kedve; hát lett épitész.

Mikor Laczi hazajött az ősi kuriára, Piroska már régen otthon volt s atyja háza vezetésével volt elfoglalva. Ha teendői engedték, kisétált a mezőre s a remek természetben keresett szórakozást.

László ur hazaérkezése után való napon, — nem tudva ennek otthonlétéről, — estefelé szinte kisétált a mezőre. Alig pár lépést haladt előre, mikor az ösvény egy kanyarulatana előtte termett a rég nem látott játszótárs.

Ah, ez váratlan találkozás volt. Mindketten megálltak s egymásra néztek. Valami édes érzés futotta át szivüket; szerették volna édesen üdvözölni egymást, — de ott volt az árnyék, atyaik ellenségeskedése s ez tette őket némákká.

Végre Piroska szólalt meg.

— Én nem haragszom magára. — mondta ügyetlenül, de hamar észrevette magát és rákvörös lett az arcza.

László urnak olyan jól esett látni a kedves szép leány zavarát, hogy szeretett volna egyszerre oda borulni ölébe, — de nem merte, mert hát ők most már nem kis gyerekek többé.

— Teljes igaza van kisasszony; azért hogy atyáink haragban állanak egymással, mi ismét a régi barátok lehetünk.

Piroska kezét nyujtotta neki, mit az hévvel megszoritott.

Csakhamar ismét a régi bizalmasok lettek s elválva, a legjobb hangulattal voltak eltelve egymás iránt.

A első találkozást követte a többi s rövid idő alatt szerelmes lett a két gyermek egymásba, (a mi természetes a novellában). Avval tehát tisztában voltak, hogy mit éreznek egymás iránt, most már csak az volt a bökkenő, mit szól ehhez a két öreg.

Tehát erre modus vivendit kellett találniok. A lehetetlenséggel határosnak látszott a két vasfejüt kibékiteni egymással. De hosszu goodolkodás után kiókumlálták ők azt is; hiszen nem azért voltak szerelmesek, hogy ne tudták volna ennek módját keriteni.

Ott kezdték meg az ostromot, a hol leginkább hozzáférhettek az öregekhez. Azok egymás elleni gyülöletére, büszkeségükre és hiuságukra alapitották tervük sikerültét. Balázs uram volt az erősebb, hát ott kellett élesebb fegyverrel dolgozni.

Piroska atyja nagy csodálkozására napról-napra halaványabb, szomorubb lett (képzelem, mennyi krétát evett azon napokban a szegény leány.) Az öreg előbb ügyet sem vetett reá, futóbajnak gondolta, de azután meghökkent. (Ez volt az első roham.)

— Mi bajod neked, leány?

A leány semmit sem szólt, de a helyett olyan siralmas arczot vágott, hogy az öreg komolyan megijedt. Aznap nem hallotta többé leánya szavát, csak annak hosszu, nehéz sóhajait.

Pár napra reá, mikor az öreg Piroska szobájába lépett, az a pamlagon feküdt és sirt, sirt, mint egy kis gyermek.

— Hát mit sirsz, Piroska.

A leány ijedten kapta fel fejét, mintha szégyelte volna, hogy rajtacsipték a siráson (pedig az imposztor látta az ablakról, hogy atyja az udvarról éppen hozzá jön.)

— Semmi atyám. — felelt azután s ki akart osonni a szobából.

Csakhogy az öreg utját állta. Tudni akarta, mi a baja.

A leány atyja keblére borult és sok kérésre megszólalt.

— Édes jó atyám, én már nagy leány vagyok; maholnap husz éves.

(Ez volt a második roham.) Az öreg jelentőségteljesen mosolygott. Azt hitte, hogy megértette; pedig még semmitsem értett.

— Nos és mi bajod evvel?

— Én már nagy leány vagyok s örökké nem maradhatok nálad.

— Szóval párta alá akarnál jutni.

Piroska atyja mellére temette arczát.

— És ki az a ficzkó, a ki elbolonditotta ezt a piczi fejecskédet?

A leány himezett-hámozott, de az öreg biztatására végre halk hangon kirukkolt vele.

— Póka Laczit szeretem.

Mintha kigyó csipte volna meg Balázs uramat, ugy ugrott félre a leánytól s azután hosszan nézett reá borus szemeivel. A leány a pamlagra vetette magát és ujból sirásnak eredt, mig az öreg fujt, mint egy bika és dühöngött, mint egy tigris.

— Hát hol a pokol fenekén találkoztál te avval a gézenguzzal, avval a jött-menttel, kinek az apja is csak olyan jött-ment, a ki meglopott, megrabolt s becsületemben gázolt.

Mikor a leány semmitsem felelt erre a kenetteljes kérdésre, ismét folytatta, miközben szikráztak szemei, mint a vadmacskáé.

— Ki a fene mondta azt neked, hogy beleszeress abba a haszontalan ficzkóba? Tönkre akarsz tenni ostobaságoddal; azt akarod, hogy én családomba fo-

Huber K. Csatadal, (az 1894. fiumei országos dalár ünnepre kitüzött összdarab.) Előadja a dalegylet. 3. Thern K. Dalünnepen (az 1894. fiumei orsz. dalünnep összdarabja.) Előadja a dalegylet. 4. Quodlibet, vagy zenei problemák. Humoros szóló ének. Előadja Kaanovszky József ur, a d. e. tagja. 5. Schlögel „Gross Wien, characteristiches Tongemälde der 19 Bezirke.“ Előadja Pretl A. ur vezetése mellett a cs. és kir. 85. ezred zenekara. E fölötte mulatságos darabhoz magyarázó szöveg az estélyen rendelkezésre állaud. 6. Mosonyi M. Ébresztő, (az 1894. fiumei orsz. dalün. összdarabja.) Előadja a dalegylet. 7. Erkel Ferencz. Takarodó a „Névtelen hősök“ czimü operából, (az 1894. fiumei orsz. dalün. összdarabja.) Előadja a dalegylet. 8. Zimay „Király-himnusz“ (az 1894. fiumei orsz. dalün. összdarabja.) A katonai zenekar kiséretttel előadja a dalegylet. Kezdete este 8 órakor. Belépti dij személyenkint 60 kr. Jegyek előre válthatók Mildner Ferencz könyvkereskedésében.

A férfi dalkör. Dicsőséges estéje volt a kassai férfi dalkörnek szombaton a Schalkház termében rendezett dalestélye nyomán. Előkelő, disztingvált közönség fölös számmal ugy, hogy helyet alig lehetett kapni. Taps és hogy volt lelkesültséggel teli elismeréssel hangzott föl minden énekszam után és a dalosok, előttünk eddigelé e téren ismeretlen karmesterök, Stich Kálmán öntudatos biztos vezetése mellett, hatalmas férfikarban egyenletes, finoman preczizirott éneke örömmel töltötte be a hallgatóság lelkét. Derék dalosok ezek, a kik megérdemlik, hogy meghallgassák, hogy a legnagyobb mérvü pártfogás legyen osztályrészök. Utánok e hó 12-én a régi férfi-dalegylet fog kiállani a pódiumra és ennek meghallgatása után őszszemérve amazzal ezt, lesz őszinte szavunk a kettő között még maig is tenálló széthuzódás miatt. Addig is azonban erősen hangsulyozzuk az általunk folyton ohajtott viribus unitis jelmondatot megszivlelésül azoknak, akik még máig sem birják szubjektivitásukat alárendelni annak a nemes eszmének, a mely az egyesülésben gyökeredzik. A dalkör szombati estéjéről általánosságban a legjobbat mondva, részleteiben felsoroljuk, hogy a dalosok introdukczió gyanánt Zimay László Honfi dalát, a mely a jövő évi fiumei dalverseny egyik versenydarabjául fog szolgálni, nagy ügyességgel énekelték és ezzel, mint később Roth E. „magyar népdal-egyveleg“, Thern „nem tudom én mi a bajom“, Angyal, „az én szerelmem“, de legtöképen Gounod Faust operájából a katona karnak zongora-kisérettel előadott nehéz szamával frenetikus tapsot kaptak, söt ez utóbbit meg is kellett ismételniök. Belius József ur egyleti tag „A hártás fiu“ románczot, Gumbert könyét és zajos hogyvoltra még egy két népdalt énekelt szólóban, majd ez Goldberg H., Stroh H., és Willnrotter H. urakkal Abt poetikus esti dalát adta elő, mint az estély egyik legsikerültebb számát. Az estélyt rögtönzött és jól sikerült tánczmulatság fejezte be, a melyhez a talp alá valót Horváth Feri kitünő zenekara adta.

A kassai katonaság. Alkalmunk volt a legközelebb mult napokban a katonai ügymenetbe betekintest nyerni s ott meglátni, hogy a Kassán elhelyezett katonaság átlagvéve egy éven keresztül, nem számitva lakpénzeket, kaszárnya-pénzdijakat, a mely utóbbi egy év alatt majdnem 100,000 frtot tesz ki, mennyi pénzt szed föl, illetőleg fogyaszt el Kassán boltokban, iparosnál, vendéglő, kávéház, piaczon, mészáros és a többinél. Azért tartjuk ez óriási számot érdekesnek regisztrálni, hogy a fejrázó Tamásoknak, a kik a sok katonaságot a városra nézve mindig károsnak prédikálják, bebizonyitsuk, hogy e nélkül a város fogyasztás és forgalom tekintetében egyszerre harmad-negyedrangu vidéki helyre sülyedne le, mert 320—360 ezer forint szükségleti czikkekre kiadva — ily nagy az összeg egy év alatt, a mit a katonaság Kassán elkölt — oly számottevő összeg, a mely nem kicsinylendő előnyöket nyujt az eladók egyeteméneк egy kis terén mozgó városban. E szép összeghez azonban járulnak az egyesek részéről kapott és elköltött pótlékok, a melyeket a gavallér fiatal ember otthonról kap és a nős katonatiszt a letett ovadék százalékja cimén bevesz egy éven, a mely összegek bizony ismét csak szép summára rugnak föl. Igaz persze, hogy e kibocsátott nagy összegektől lehámló nyereség csak egyeseknek jut osztályrészül, de hát ez elvégre minden téren ugy van, a hol a szabad verseny dominálja a piaczot. Ez folytonos harcz egymás között egymás ellen és ebben mindig azé a győzelem, a ki ügyesebben vezeti üzletét, folytatja iparát. Hanem azért mégis a köznek, a városnak van ebben a legtöbb haszna, mert az ő polgárai gyarapodnak, gazdagodnak és nyert jólétök kapcsán nagyobb mértékben járulnak a közterhekhez, közvetve a város kifejlődéséhez.

Vadászat. Kelcz Andor rozgonyi birtokos e hó 1-én három uri vadász társaságában vadász-területén egy kis friss vadászatot tartott, a melyen alig pár óra alatt 2 vaddisznót, 2 őzet, 8 szalonkát és 5 nyulat ejtettek zsákmányul a szerencsés vadászok. Az egyik vadkan 150 kgr. sulyu volt.

A hus. A főkapitány a huseladás tárgyában kibocsátott rendeletet pótlólag a következőkkel egésziti ki: A város területére behozott husoknak szigorubb ellenőrzése tárgyában folyó évi október hó 21-én 11793. sz. a. közzétett hirdetmény kapcsán ezennel közhirré tétetik, hogy az ezen hirdetményben foglalt rendelkezések csakis a közvágóhidi szabályrendelet 1-sö szakaszában fölsorolt husnemüekre birnak érvénynyel, az abban nem emlitett husnemüekre tehát, ugymint a sertéshusra, vadhusra, leölt szárnyasokra stb. az eddigi egészségügyi és vásári rendőri szabályok továbbra is fentartatnak.

A kereskedelmi betegsegélyző pénztár munkaadó közgyülési tagjainak f. évi november 5-én következők lettek megválasztva: Adriányi Béla, Maurer Adolf, Kemény Géza, Binder Sámuel, Elischer Gusztáv, Braunfeld Sámuel, Szeman József, Vizy Domonkos, Pausz Gyula, Schlesinger Albert, Rott Gyula, Quirsfeld János, Varga Bertalan, Rosman Andor.

Szállitások. A magy. kir. államvasutak budapesti déli üzletvezetősége részéről 1894. évre szükséges különféle kisebb értékü anyagok, határnap november 20. — A magy. kir. államvasutak gépgyára részéről kő és ásvány olajszükséglet 1894. évre, határnap november 29. — A magy. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetősége részéről pályafentartási fanemüek 1894. évre, november 28. — A magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége különféle fanemüek november 16. — A m. kir. államvasutak igazgatósága részéről hivatalnokok egyenruha szükséglet, határidő november 30. — A m. kir. államvasutak üzletvezetősége részéről különböző faanyagok, határidő deczember 1-én. Bővebb felvilágositást ad a kassai kereskedelmi és iparkamara.

A városnál üresedésben levő erdészi állomásra a pályázati határnap lejártáig 15 kérvény érkezett be. Az állást a közgyülés választás utján tölti be.

Szerencsétlenség vagy bűntény? Hétfőn este a S.-A.-Ujhely felől érkező személyvonat egy emberi testen gázolt keresztül, melyen a fejet a törzstől teljesen elválasztotta s egész a felismerhetetlenségig eltorzitotta. A holttestre csak kora reggel akadtak rá s a rendőri nyomozásnak még ez ideig a szerencsétlen ember kilétét sem sikerült megállapitani. Több gyanut keltő körülménynél fogva valószinünek látszik, hogy a szerencsétlen, munkásnak látszó ember már halva került a sinekre s hogy a vonat már a holttesten gázolt keresztül. E tekintetben most folyik a vizsgálat s bizonyosat esetleg csak a rendőrorvosi bonczolás fog felderithetni. A munkásember hullája mellett egy vasuti forma kék sapkát, egy kéményseprőknél használt négyszögletü lyuku kulcsot és egy fűzfabotot találtak, melyen R. A. betük és egy kettős kereszt vannak kivágva.

Becsopott kassai husfüstölők. Trencsénben mint a budapesti lapok irják nagy feltünést keltett két fiatal embernek, Jankovics Gyula földbirtokosnak és Schellhorn Lajosnak letartóztatása. Az eset előzményei a következők: Pár hónap előtt Jankovics Gyula budapesti lakos, a ki legutóbb a Dreher-palotában „Orient“ czég alatt fürdőképviseleti irodát tartott fenn, megvásárolta ifjabb Lord József puchói birtokát és kastélyát. A vételár egy részét le is fizette, aztán megkezdte a „berendezést“ kastélyában. Schellhorn nevü barátjával együtt a legnagyobb bécsi, budapesti, kassai, prágai és pozsonyi czégeknél tett megrendeléseket, a melyeknek a hiszékeny gyárosok azonnal eleget is tettek. Többek között hét zongora, 12000 üres zsák, nagy mennyiségü czukor és kávé, több száz prágai és kassai sonka, finom porczellán edények, fényüzési czikkek és egyéb szállitmányok érkeztek a puchói kastélyba. Pozsonyból Hruschka kocsigyáros drága landauert küldött Puchóba Jankovics megrendelésére. A helyett azonban, hogy az árukat kifizette volna, Jankovich áltoglalások segélyével a maga javára potom áron elárverezteтte a megrendelt czikkeket. A letartóztatására egy bécsi porczellán-gyáros följelentése szolgáltatott alkalmat Jankovics ellen, különben — mint halljuk — a becsapott kassai hentesek is megtették a büntető feljelentést a kassai sonkák elsikkasztása miatt.

Henneberg G. cs. kir. udvari szállitó **selyemgyára Zürichben** **privátmegrendelőknek közvetlenül** szállit: **fekete, fehér** és **szines** selyemszöveteket **meterenkent 45 krtól 11 frt 65 krig** postabér [illegible] kas koczkázott és mintázottakat, damaszt [illegible] 240 különböző minőség és 2000 különböző [illegible] Mintás postafordulóval küldetnek. [illegible] levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó. 16—19

Kassai szinház.

Gounod Károly szellemét akarta szombaton Halmay direktor a kassai közönség elé idézni és akkor a zseniális franczia muzsikus, Gretchen tragédiájának zenei interpretatora a monstruózus szellemidézésre bizonyára fajdalmas sóhajtással fordult egyet a kripta sötét mélyén koporsójában. A szellemidézés nem sikerült. Csak határozatlan körvonalak, a Faust, Romeo és Julia s Philemon és Baucis nagynevü zeneköltőjének csak elmosódott árnyéka verődött itt vissza ami szinpadunk kopott díszletei között. A nagy név televonzotta, megtöltötte a szinházat, de az a közönség, mely a nagy Gounod nevének

---

gadjam azt a naplopót? Hiszen a szégyentől még a nagyapám is megfordulna sirjában; nyugodjék békével.

Tombolt, larmázott, de aztán megsajnálta a leányt.

— Vigasztalódj meg kedves leányom. Azt a bolondgságot pedig verd ki a fejedből. Szemrevaló leány vagy, ne félj, jön még kérő a házhoz.

A leány mintha csakugyan megvigasztalódott volna. Letörölte könyeit s bánatos hangon felelt atyjának.

— Hát hiszen már meggondoltam a dolgot. Én nem erőszakolom, ha te nem akarod; engedelmes leányod vagyok. De meg a Laczi is azt mondta, hogy hagyjunk annak békét, mert az ő atyja is ugy nyilatkozott, hogy annyira nem alacsonyodik le, hogy engedje neki engem elvinni. Hát már csak megnyugszom a változhatlanban.

Az öreg felszisszent. (Ez volt a harmadik roham s ugylátszik jól talált.) Összeszoritotta öklét, mintha leakarna csapni valakire.

— Azt mondta? Csakugyan azt mondta? Hogy nem alacsonyodik le hozzánk? Az a földönfutó merte azt mondani?

Ugy száguldott a szobában, mintha a világot akarta volna összetörni. Azután megállt a leány előtt s nagyot fujt.

— Nos hát én azt mondom Piroska, hogy csak azért is lealacsonyodik hozzánk.

Piroskának nagyon dobogott a szive, mégis a közönyöst adta.

— Nekem már ugyis mindegy.

— Csak azért is, ha mondom, rivalt reá az öreg. Azt hitte, hogy evvel valami szörnyü bosszuságot tesz kedves szomszédjának.

Az egyik csata tehát meg volt nyerve; következett a másik.

Mikor Laczi megtudta ez eredményt, beállitott atyja szobájába.

— Kedves atyám, én már érett ember vagyok. Jól tudom, hogy ezt neked köszönhetem, de azért azt hiszem, terveimet méltányolni fogod. Elvégre is nem élhetek örökké igy; családi tüzhelyt akarok alapitani.

Póka beleegyezőleg bólintott fejével.

— Én már megtaláltam azt a leányt, folytatta a fiu, ki boldogitani akar s kivel én is boldog és megelégedett leszek.

— Jól beszélsz fiam. Anyád utáni örökséged rendelkezésedre áll s azon tisztességesen megélhetsz feleségeddel, pláne ha foglalkozásoddal is keressz valamit. Most már halljam választottad nevét is.

— A leány, ki nőmül akar lenni s kit én is akarok, Balázs Piroska.

Az öreg soká nézett szótlanul fiára. Azután egész higgadtan felelt.

— És komolyan megfontoltad te a dolgot? Tudod e, hogy azon leány atyja legnagyobb ellenségünk, ki becsületünkben gázol s ki tolvaj és haszontalan embereknek tart minket? És te ennek a leányát akarod elvenni. Te azt akarod, hogy én közeledjem ez emberhez?

— Ugy volt az eddig atyám, de tudom azt is, hogy most az az ember hajlandó mindent feledni s csak rajtad áll, hogy az örökös harcznak vége szakadjon s mi boldogok legyünk.

Az öregnek felvillant a szeme. (A támadás jól volt irányozva.) Az az ember belátta hibáit s most javulni akar. Hát hiszen ilyenformán meglehet neki bocsátani. Milyen elégtétel volt ez neki!

— És bizonyos vagy benne? Hajlandó bocsánatot kérni? No lám, lám.

László ur meghagyta öt boldog hitében. Pedig Balázs uram dehogy is azt mondta; másként értette az szavait.

Póka egypárszor végiglépte a szobát, mosolygó arczczal, szeliden csillogó szemekkel, azután közvetlenül fia előtt állt meg.

— Hát tudod fiam, tégy a mint gondolod……

Pár nap mulva Balázs uram átment a Pókáék portájára. A gazda éppen az udvaron állt, nézte a mezőről hazaérkező tinókat. A mint meglátta amazt, elébe ment s kezet nyujtott neki. No már Balázs ur nem volt olyan illetlen, hogy azt el ne fogadta volna.

Persze Póka szentül azt hitte, hogy a szomszéd bocsánatot jött kérni; csakhogy az meg avval a szándékkal jött át, hogy majd orra alá töri Pókának a borsot. Savanyu volt a szőlő, de végre is elbeszélgettek.

— Hát voltaképen azért jöttem át, hogy egy uj házat akarok épiteni.

Póka ravaszul mosolygott. (Tudom, tudom, mit akarsz.)

— Mivel pedig Póka uram fia, mint hallom, kőmives mester…

— Épitész, igazitotta ki Póka uram.

— Egy fene az. Tehát mivel épitő mester (jobban esett neki, ha a „mester“ szót odatehette,) ugy gondoltam, hogy ő felépithetné. Egy Balázsnak telik két házra is, ő meg szerezne mellette magának valamit.

— Csakhogy nem szorul arra az én fiam, vágta vissza Póka.

— Nem szorul? A ki mesterségre adja magát, az bizony rászorul.

A kibékülés aligha történt volna meg, ha oda nem jön László ur. Neki is elmondták a dolgot s ő simábban végzett a két öreggel.

— Az épitést elvállalom. Első müvem, rajta lesz a lelkem is.

Ezzel el volt döntve a dolog. És az öregek is megelégedetten váltak el. Mindkettő magát nyertesnek tartotta. Tehát igy esett meg a csuda, hogy Balázs uram uj hazát Póka László épitette.

Mikor készen lett, hát bámulva látták a falubeliek, hogy az uj házba Balázséktól is, Pókáéktól is hordoznak egyet mást a bebutorzásra.

Mikor azután még azt is látták, milyen szeliden sétál együtt a két vasfejü öreg s mily édesen néz Laczi ur Piroska kisasszony kedvesen mosolygó arczába, hát szörnyen csóválták a fejeiket.

— No ha már ez is lehetséges, akkor nincs lehetetlenség a nap alatt.

*

Balázs Piroska és Póka László esküvőjén én is jelen voltam.

Az uj ház legszebb szobájában volt telteritve a lakodalmi asztal. Egymás mellett ült a két öreg s gyakran koczintottak a teli pohárral.

Magyarázgatták az évek óta tartott harag okait; áldomást ittak egymás és csemetéik, no meg leendő unokáik egészségére, de azért mégsem állhatta meg Balázs, hogy az ő kedves örömatya kollégáját meg ne piszkálja egy keveskét. Mosolyogva fordult hozzá.

— Hát bevallom, mégis csak én vagyok a vesztes. Először is én vesztettem el igazságos pöromet, most is én vesztettem, mert fiad rabolta el tőlem leányomat. De hát most már nem sajnálom. Hiszen ugyis övék lesz nemsokára mind a két kert.

No erre azután már megint csak ittak egyet.

tisztelőjeként gyült ott össze a zsufolt ház fojtó levegőjében, csalódottan hagyta oda a színházat. Hiába, a kassai sz. kir. városi színház nem egyenlő a m. kir. operaházzal; se külsőleg, se szellemben, sem pedig művészetben. Goethe remek tragédiájának s az abban rejlő drámai motivumoknak a muzsikális egyéniség erőteljes művészetével fűszerezett történetét az itteni előadás nem tudta élvezhetővé tenni, sőt elrontotta. Csak a remek Gretchen-dalok, azok az egyszerűségükben is fenséges, behízelgő melódiák, melyek a Ruzsinszky Ilona ajkain szólaltak meg, teljesen megtelelően a költő szellemének, csak ezek az idegrázkódtatás nélkül levő, érzelemmel és szenvedélyjlyel teljes lyrai darabok emelkedtek ki abból érzék és hanganyag nélkül való környezetből, melyben a Faust doktor és a szende Margaréta története öt felvonáson keresztül lejátszódott. Minden ami ezenkívül folyt le, fülünk hallatára és szemünk láttára csak törekvés volt. Dicséretreméltó, de hiábavaló törekvés. Kozma Pista ereje is megtört ennél a törekvésnél. Bármennyire is igyekezett jól játszani és énekelni, egyetlen éneke se volt ment a kisebb-nagyobb botlásoktól, olyanokból pedig, melyeket nem igen lehet már elnézni. Az udvariasság parancsolja, hogy Halmi Hedvigről is megemlekezzünk, ki mint vendég lépett fel e zenedarabban. Szeretnők megdicsérni kellemes hangocskáját, de hát ugyis lerontaná a hatást, ha megemlítjük, hogy hangja még a mi kis színházunk akusztikájának sem felel meg; gyenge. Különben bármennyire is rosszul elkészített adagban kellett bevennünk Gounod operáját, mégis annyi köszönettel tartozunk Halmaynak, hogy a remek Gretchen dalokat Kassán is megszólaltatta. Mindezek után nem késünk kijelenteni a közönség nevében, hogy azzal még tartozik a direktor, hogy Faust és Margaréta történetét, a Gounod zenedarabja elfussolt hatásának kireparálása végett, Goethe drámai feldolgozásában mutassa be. Ezzel tartozik ugy Goethe, mint zenei interpretátora Gounod szelleménes.

Népelőadásul vasárnap a „Vén bakancsos és tia a huszár“ énekes népszínművet adták a gyermekek és az alsóbb tizezer előkelőinek gyönyörködtetésére dicséretreméltó buzgalommal.

Magduska öröksége, Abonyi e kedves népszínműve került szinre este Kissné Breznay Annával a czimszerepben, természetesen teljesen zsufolt ház előtt. A szerencsétlen Magduskát, kit rendesen énekesnővel szoktak eljátszatni mindenütt, Kissné ma kellemes bájjal tudta érvényre juttatni ugyannyira, hogy észre se igen vettük a szép népdalok elmaradását. Természetes, szép játéka feledtette ezt velünk. Partnere Kozma Pista eléggé jól játszott s a tegnapinál jobban énekelt. Megtapsolták szép népdalait, valamennyiszer Csiszér (Szilágyi István) multkori kritikánkban kiemelt előnyös oldalait a népszínmű alakja karakterének megtelelően juttatta érvényre. Külön kiemelnünk csak még Kiss Pistát szükséges, kinek dalait frenetikus tapsal fogadta és megujrazta a közönség. Ezenkivül Nikó Lina, Boross, Szilágyi és Szilassy is buzgóan törekedtek jelentéktelenebb epizód-szerepeikben az est sikerének emelésére.

A vasgyáros, Ohnet közkedveltségü színműve hétfőn ismét szép közönséget vonzott a színházba. A markáns vonásokkal rajzolt dramai helyzetek szépen domborodtak ki a mai szép és üntudatos előadásban. Csiszér mint Derbiay, Kissné pedig mint Clair a kedély erősebb hullámzásai s az érzelmek és szenvedely viharai közepette nagyszerüen állották meg helyüket. A második felvonas menyegző utáni jelenete, majd a párbaj előtti jelenet erős dramai motivumai Csiszér és Kissné alakitásában megrázó hatással voltak a közönségre s az a mely es maradandó hatás, melyet a fentebbi jelenetek és Clairenek Athenaisvel való összetüz se, majd pedig Clairenek férje irant ébredő szerelme keltettek, frenetikus tapsban nyertek kifejezést. Kissné, ki ma az érzelmek hullamzása közepette kitünően meg tudta tartani az igazsag, a természetesség utjat, számtalanszor hittak a lámpák elé. E siker az est legszebb és legmegerdemlettebb sikere volt. A többi szereplők, nevezetesen: Miklóssy Ilona, Boross, Szilágyi, Szilassy, Erdélyi Gizella, Medgyessy Erzsike és Halmay szintén dicséretet érdemelnek. Mészáros rekedtsege miatt a szereposztás némi változást szenvedett.

Gukker.

Müsor. Ma szerdán november hó 8-án szinre kerül „A huszarszerelem“ és „Egyik olyan, mint a másik“ vigjátékok, holnap csütörtökön Boross Endre jutalomjátékául „Tót legény Amerikában,“ énekes bohózat.

CSARNOK.

Görgey Buda alatt.

— Történeti regény. —

Egykoru irók feljegyzései alapján a Kassai Szemle számára irta:

Mártonffy Imre.

(Folytatás.)

Paulina az örömtől alig tért magához. A fiatal ember a leány kezét szivéhez szoritá és mondá:

— Nem tudtam ellenállni, az aggodalom hajtott ide, hogy drága anyámat láthassam. E veszélyes napokban drága szerelemtől is távol valék, ki ne használta volna fel a pillanatot, hogy szive forró óhajának ne tegyen eleget?

— De kedves Frigyes, szakitá félbe az anya, hogyan birtál a várból észrevétlenül kijutni?

A fiatal ember mosolygott.

— Az utja, kedveseim, nem a rendes. Kapun semmiesetre se. Hogy mégis itt vagyok, s hogy vissza udok menni, azt egyik barátomnak, ki fiatal katona, köszönhetem, és ki — de elég az hozzá, hogy itt vagyok, hogy önökkel beszélhetek és meggyőződhettem arról, hogy semmi bajuk sincs.

— A várban, szólalt meg Paulina, fé.ős és szomoru lehet minden?

— Szomoru? Minden jól megy. A katonák megteszik kötelességüket, mely nemcsak fárasztó, de élet veszélyes is. Még kemény sok ostromnak kell következnie, mig elleneink a vár bástyáira kitüzhetik a diadal zászlót. Parancsnokunk, a becsületes Hentzi, régi kipróbált katona, nagyon jól ért ahhoz, miként kell a legénységet kitartásra buzditani és lelkesiteni. Mit tett most legujabban? Reggel kinyitatta a czölöpöket a viziváros felé és nehány szolga kiséretében a hid melletti szállodába sietett. Ott levest rendelt, megvárta mig elkészitik, eltogyasztotta, aztán ismét visszatért. Ha a honvédek, kik alig ötszáz lépésnyire táboroznak a szállodától, sejtenék ezt, a drága fogolyt el nem szalasztanák. A tábornok többnyire maga irányozza a lövegeket. Egy alkalommal midőn a szolga utana vitte a czukorkákat — megjegyzendő a tábornok nagyon kühög — egy lövés érte a szegény szolgát és sulyosan megsebesült. A magyarok ismerik már a szürke ruhájáról és midőn a bástyákon megjelenik, az ágyukat mind feléje irányozzák, daczára ennek az öreg se tollas kalpagját, se egyenruháját nem teszi le. Ha korán reggel felkel és házából — a Fortuna melett lakik — a sánczok felé ballag; már mondják: „A menydörgés már kezdődik, mert a szürke felhő megjelent.“ Pedig hányan kérik, hogy oly korán ne menjen kémlelődni.

— A tábornok eszerint vitéz férfi, mondá Paulina, de Pest bombáztatását még se kelett volna megcselekednie.

— Erre én sé találtam okot, szólt Frigyes, de a haditanács határozta el, még pedig tizenkét óra hosszáig egyhuzamban és csakis Polláni műszaki százados tett ez ellen megjegyzést és igy a szerencsétlen város tökéletesen nem vált romokká.

— És te, kedves fiam, kérdé az anya aggódva, nem vagy kitéve semmi veszélynek!

— Csak éppen ugy mint minden várbeli, aki a pinczékbe nem rejtőzik el. Megteszem kötelességemet és nem törödöm a veszélylyel, ez a legjobb. Anyámat megkimélték a golyók, s bizton remélem, hogy ide nem repül gyilkos löveg. A szegény Krisztinaváros ellenben szenved, mert két tüz között fekszik. Hogy mi lesz e varosrészből, ha még nehány napig igy tart, nem tudom, a pusztulás már most is borzalmas.

De beszéljünk másról.

— Igazad van, mondá az anya, meglepő ujdonságot mondok neked: Antal fivéred itt van a közelben.

— Antal! kiáltá Frigyes bamulva.

— Hadnagy a honvédeknél?

— Antal? Honvédeknél?

A felkiáltás, valamint a hang, melyen ezt Frigyes mondta, megmagyarázta a fiatal ember érzelmeit testvére iránt.

Meglepetés és fájdalom fogta el lelkét; nem szólt semmit, hanem szomoruan támaszkodott a karszék támlajára.

Végre megszólalt.

— Ez az ujság, kedves anyám, valóban meglepő, de sajnos nem örvendetes, régóta gyülöljük egymást és most csakugyan mint ellenfelek állunk egymással szemben.

Paulina kedveséhez közeledett.

— Frigyes, kéré gyöngéd hangon, ne adjon helyet a gyülöletnek lelkében.

Epp ugy mint ön, ugy ő is meggyőződése szerint szegődött egyik vagy másik párthoz. O meleg érzelemmel csatlakozott a honvédekhez, előtte mindenki, ki az osztrákkal tart a haza és a szabadság ellensége. Remélj ük, hogy az ellenkezőről fog meggyőződni, de addig is ne feledje, hogy az atyánk gyermekei.

Frigyes kedvesének kis kezét ajkához emelte.

E pillanatban kivül az utczán nagy tárma keletkezett.

A szobában levők figyelni kezdtek. Emberi hangok voltak, közben erős szitkok is hallatszottak.

Agnes asszony kinyitotta az ablakot. Frigyes és Paulina hátul maradtak álliva, ugy hogy alulról nem vette észre senki.

Mind magyarul beszélték.

Paulina rosszat sejtek.

— Tévedt szomszéd uram! mondá az egyik hang.

— Az ördögbe! szólalt meg egy másik, amit két szememmel látok, az való tiszta igazság.

— Igen, igen Varga Palinak igaza van, jó szemei vannak.

— De sötét éjjel van, ilyenkor könnyen tévedhet az ember.

— Tiz lépésről csak megismerem ki ember fia?

— Tehát valóban láttátok?

— Igen, egy bitang sváb volt.

A tömeg ismétlé:

— Sváb? Ebadta svábja, jöttment nemetje! Éjjel? A vár felől jött!?

— Igen, erősité Varga Pali, ez nagyon gyanus és azt hiszem…

— Nos, mit hiszesz? kérdék többen.

— Hogy az a sváb — kém!

Ez a szó ugy hatott, mint a puskaporostoronyba esett löveg.

— Kém! hangzott minden oldalról, igen, igen, az kém!

— És hol tünt el előletek?

— Itt e helyen.

— Igen, az a kém itt valamelyik házba lopózott, mert mint tudja szomszéd, én veletek szemben jöttem és egy lelket se láttam, bizonyosan itt a közelben lesz, vagy talán e házban.

— Igen itt lesz a házban! kiáltott Pali. (Folytatjuk.)

Szerkesztői üzenetek.

B. M. Budapest. Hirül, hogy nálunk semmiféle dolgozata nem vár a feltámadásra, mert hogy a mi volt, már mind megjelent. Szivélyes üdvözlettel várjuk az igéreteket.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

HIRDETÉSEK.

Első minőségü
asztali babot
megvételre keresek.
Mintákat árral kérek
230—45 **Vizy Domonkos**
füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete
Kassán, főutcza 53. sz.
A szlatvini savanyuviz főraktára.

„LE GRIFFON“
a legjobb valódi franczia szivarka-papir
kapható minden jobb kereskedésben.
317 30—150

Nyereménytulajdonosok kerestetnek!!
Gazdátlanul hever 20 millió frt.
Az 1887 óta megjelenő „Telegraph“ sorsolási lapnak az a programmja, hogy a meg most is gazdatlanul parlagon heverő, esedékes sorsjegy nyereményeket, melyek a **husz millió forintot meghaladják**, tulajdonosaik jogos birtokába juttassa.
Ebből törekvésünket eddig is oly siker koronazta, hogy a legnagyobb örömmel konstatálhatjuk, hogy a hozzánk beküldött tömeges kérdezősködések folytan teljesitett kutatások meglepő eredményre vezettek, amennyiben igen nagy összegeket juttattunk ily módon a sorsjegyek tulajdonosok kezéhez.
A sok millió azért hever parlagon, mert a sorsjegytulajdonosok nem törődnek sorsjegyeik számaival és nem tartanak megbizható sorsolási közlönyt.
Mindamellett, hogy lapunk előfizetési ára
egész évre csak 1 frt,
előfizetőink között évenkint még
20 darab Jószív-sorsjegyet
is sorsolunk ki, és pedig minden év januar, április, julius és október 1-én 5—5 darabot. E sorsjegyeknek okvetlenül nyernünk kell és van a nyeremények között **40,000, 30,000** és **20,000** koronás fonyeremény is.
Oly sorsjegy-birtokosoktól, kik a lapra elő nem fizettek, és sorsjegyeik számának kihuzasa iránt kérdezoskodnek, a válaszra egy 10 kros bélyeget kérünk.
Előfizetést az év bármely napján postautalványok utján elfogadunk. 203 10 10
TELEGRAPH sorsolási közlöny kiadóhivatala
Budapest, Váczi-körut 43.

Tisztán kölcsönös. Részvényesei nincsenek.
A legnagyobb és leggazdagabb pénzintézet a világon.
Biztositéki alap
1893. január 1-én 907 millió frank.
THE MUTUAL
new-yorki életbiztositó-társaság
alapittatott 1843.
Életbiztositásokat köt minden módozat szerint.
Dijtáblázatokkal és bővebb felvilágositásokkal szolgál a
kassai főügynökség
Pausz Gyula
Kassa. 331 5—12

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, péntek 1893. évi november 10. 129. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdekló küldemények czimzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban főutcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs; Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogler Bécs; Eckstein Bernát utódutcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vaczi utcza 11. sz., Jánus Gyula Budapest; Hamburgban: Danbe G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Nagy események küszöbén.

A hétfői napon a legfelsőbb körökből azt a hirt vették kis és nagy politikában dolgozó hirlapjaink a központban, hogy felséges királyunk már megadta beleegyezését a kormány egyházpolitikai javaslataihoz és még az ellenzék lapjai is csak ezt a puszta tényt minden kommentár nélkül konstatálták és tegyük hozzá megadással, hogy a kormány ily váratlan diadalt aratott.

Ez a hir azonban nem bizonyult valónak, sőt ennél sokkal megdöbbentőbb eset történt.

Felséges királyunk anélkül, hogy a felszinen levő és az egész nemzetet feszült várakozással eltöltő kérdésben határozott volna, kedden váratlanul itt hagyta magyarjait és a fő- és székvárosból elutazott.

Az ellenzék legföképen pedig a nemzetiek, e fordulatot hozsannával üdvözlik és erősen huzgálják már a kormány feje fölött a halál harangot, nem igen törődve a mélyrehatóan és fontos okokkal, a melyek közreműködtek, hogy ő felsége elhatározásában még várakozó állást foglal el és fejedelmi bölcsességében előbb minden aggályt eloszlatni kiván, hogy az a talaj, a melyen az egyházpolitikai kérdésben a nemzettel egyetértőleg kormánya áll, tisztult és szilárd alapon biztos kézzel végezhesse nagy reformáló munkáját.

Annyi azonban világos tény, hogy a felség döntésének ez az ujabb elhalasztása azt jelenti, hogy még mindig nagy nehézségek állanak az egyházpolitikai reformok utjában. Azt jelenti, hogy a korona előtt nem elég nyomós argumentum, se a magyar nemzet tulnyomó többségének az akarata, se a magyar nemzet közvéleményének izgatott hangulata, se a kormány amaz elhatározása, hogy sorsát a kötelező polgári házasság elvén nyugvó javaslat változatlan keresztülviteléhez köti. Ugy látszik, hogy a király egyéni felfogása még mindig ellentétben van a kormány politikájával, de egyuttal a nemzeti felfogással is. Ez bizony sulyos helyzet! Mindazok az aggodalmak, mik hetek óta, hol föltámadnak, hol meg eloszlottak, most ujra teljes erővel és sulylyal nehezülnek rá a kedélyekre, a melyeket az ellenzék teljes erővel akaz ki, hogy a nemzet zömét még jobban felizgassa.

A koronának is elég ideje volt az előtte, lévő javaslat tanulmányozására; meghallgatta az érveket a javaslat mellett és a javaslat ellen is. A nemzet a koronától is elvárhatja, hogy figyelembe vegye az általános hangulatot, mely a kérdés végleges eldöntését sürgeti. Elvégre is a korona tizenegy hónappal ezelőtt, mikor a Wekerle-kabinet kormányra lépett, már elfogadta a kötelező polgári házasság elvét, mert a kormány programmjának ez volt az alapja. Azóta ez az elv még jobban megérlelődött a nemzetben is, mely a maga akaratának a demonstrativ mellőzését látná abban, ha részletkérdések miatt, — mert csak ilyenekről lehet szó, — a korona megakadályozná az elvnek a hamisitatlan liberalizmus és a magyar állam érdekei által követelt tiszta formában leendő megvalósitását.

A keddi nap megdöbbentő jelensége bár sulyos aggodalmakat támasztott im bennünk: még mindig nem adjuk föl azt a reményt, hogy a korona bölcsessége fölismeri azokat a veszedelmeket, a mik származhatnak abból, ha a liberalizmussal ellentétes törekvéseknek előnyt ad a nemzet tulnyomó többségét átható kivánságokkal szemben.

És befejezve a fenti czikkelyt, szerdán este 5 órakor vettük a következő sürgönyt:

Bécs, november 8-án délután 4 óra 10 p. Királyunk ő felsége Wekerle miniszterelnököt délben ötnegyed órán át tartott kihallgatáson fogadta és a kihallgatás nyomán ő felsége a házassági jogra vonatkozó törvényjavaslatot abban a szövegezésben elfogadta, melyet az igazságügyminiszter előterjesztett.

Itt minden kommentár elesik, ez a tény megdönti az ellenzék harsány lármáját, a mely két-három nap óta oly fülsiketitően felhangzott; eloszlatja agályainkat, a melyeknek fentebb kifejezést adunk.

Wekerle győzedelme.

A Kassai Szemle eredeti sürgönye.

Budapest, november 9-én déli 12 órakor. A képviselőház rendkivüli látogatottság mellett ült ma össze. Az arczokon fokozott kiváncsiság tükröződött vissza és Wekerle belépve a parlament tanácskozó termébe, lelkes ovácziókkal lett fogadva, mert a tegnapi sürgönyömben jelzett (lásd lapunk első helyén foglalt) nagy esemény itt villámgyorsan terjedt szét politikai körökben. Helfy Ignácz az ülés kezdetén nyilt kérdést intézett a miniszterelnökhöz e tárgyban, mire Wekerle kijelentette, hogy ő felsége megadta a kormánynak a felhatalmazást a házassági jog szabályozásának a képviselőház elé való terjesztésére. E felhatalmazás alapján a kormány abban a helyzetben van, hogy az erre vonatkozó törvényjavaslatot a legközelebbi két hét lefolyása alatt a ház elé fogja terjeszteni. A törvényjavaslattal együtt az 1868-iki (53. tczikk. vegyes házasságokra vonatkozó) törvény némely részének módositását is lesz szerencsénk benyujtani. A ház nagy része rendki-

TARCZA.

Az asszony ingatag.

A kik a szerelmi históriákat ugy szeretik, hogy a vége tragédiában csattan el, azok talán ne is olvassák el ezt a kis történetkét, mert ebben ugyan nem önti le luggal az „isteni“ az ő hősét, se ez le nem lövi a hütelen „angyalt“, de meg — sőt még — a mi a legjobban pászolna ide, nem pusztitják el egymást közösen, a mi szintén nem nagy ritkaság ebben a hirtelen nagy szenvedélyü életben.

*

Végül is t. cz. olvasóra egészen közönyös, hogy egy emberpárnak miként kezdődik a szerelme. Mindenki tudja, tudjuk magunkról, hogyan kezdődtek szerelmeink? mikor a Lizit megláttuk, mikor a Boriskával tánczoltunk? mikor?... és megint mikor! Hogy ezek a szerelmek hogyan végződtek, no, talán ezt is tudjuk, de elmondani — azt már nem szoktuk!

Szücs Feri törvényszéki aljegyző volt, vagy talán jegyző, nem is emlékezem már biztosan, csak az bizonyos, hogy meglehetős önérzetesen lépegetett végig az utczán, kiváltkép a Lórikáék utczáján. A Lórika papája Tüzvár város elsőrendü s jómódu vegyeskereskedője volt. A Feri ur papája ugyanabban a városban egy másik vegyeskereskedést birt. Im, ebből kilátszik, hogy a két vegyeskereskedés érdekei összeütközek, az összeütköző érdekek révén a papák is összeütköztek szóbelileg, s jaj! a „Montechik és Capulettik“ históriáját plagizálom, a nagy összeütközések végeredménye mégis az, hogy a Lórika meg Feri ur ajkai a lehető leglágyabban érintkeztek, s talán nem is ritkán!

Tudjuk, hogy a korsó elszokott törni, a papák kijelentették, hogy mindenkit zárdába csuknak, hogy az adósságokat többé nem fizetik. Istenem! a romantikus hajlamu publikum kedvéért sietek kijelenteni, hogy nem Lóri kisasszonynak voltak adósságai, de nem is a Feri urat akarták zárdába csukni.

(No hiszen! szép kravallokat csinált volna az ott!)

Lórikáék kertje végén volt egy lugas, oda volt támasztva a falhoz. Ebben a falban kis kertajtó volt. A kertajtónak a kulcsa ott függött a szigoru papa irószatala fölött, véghetetlen mozdulatlanságban, a másik kulcs azonban ott szemtelenkedett a Feri ur zsebében. Erről a másik kulcsról nem tudott a papa, ellenben a leánya... Nos, kezdő Juliák kedvéért ide iktatom, hogy a mikor a kulcslyuk fedőjét elforditotta a Lórika, akkor szabad volt a bemenet, ha nem volt, akkor nem is volt vásár.

Ha azonban a szigoru papának kisebb lett volna az embonpointja, s nem féltette volna bizonytalan számu gombjait, s kiváncsi lett volna a kukucska nyilására — elforditva annak fedőjét, elképedve tapasztalta volna, hogy miként csikorog a zár, s utána omlik a nyakába tévesen egy Romeo? Itt azt hiszem, olyan drámai epizód bogzódott volna össze, a milyet még a nagy Sekszpir se tudott volna kifejteni. No, de nem történt semmi!

Illetve ők nem várták be a mondókám végét, hanem a lugasban egymás mellé ültek, kéz kézben, ajk-ajkon.

— Oh, Lórika! a szivem szakad meg, hogy ennek az üdvös boldogságnak vége...

— Vége! sóhajtott a kis leány...

S ő is szólalt meg:

— Édes kebledre nem hajthatom fejem, gyémánt szived dobbanását nem hallhatom!

S zordan felelt ő:

— Ah! ha pisztolygolyó is turná által, s még akkor is égne, lángolna érted!

Erre a pisztolygolyóra elkezdett Lórika sirni, s letapasztá ajkairól az ő ajkait.

A tett minden beszédnél szebb.

— Én elkárhozom nélküled!

— Engem a bánat megemészt!

— Ah! köszivü apák!

— Üssön a menykő a nórinbergi árukba!

— Igaz! csunya anyagi érdekek!

— „Soll und Haben“, piros vonalos rovatai ölnek meg minket!

— Ugy hallom jól test a Füzes Lila „Haben“-je, a mit neked szántak Feri?

— A tiedet is megnézte a bágyi szolgabiró, Lórika!?

— Ugy szeretlek, s mégis az övé leszesz s lemászol a „Habenbe?!...

— Imádlak akkor is, a mikor szolgabiróné korodban deresre huzatod a kocsisod.

— Együtt van már a mi lelkünk...

— Együtt is marad minden „Habenen“ és deresen át!

— S még se leszünk egymásé.

— Ah, a sors tátuma!

Lórika volt a regényesebb, ő neki kellett előállni a szép ideával.

— Szökjünk meg!

— Nincs nálam egy garas se!

S ez keserü némasággal tölté el szivüket egy időre.

— Hát mikor lesz garasod?

— Ha a Füzes Lilát elveszem!

— Nekem meg, ha szolgabiróné leszek. Egy napon a baromfimat mind eladom, de mind! Lesz pénz!

— Hát szökjünk meg akkor!

— No jó! Egy pár libát magunkkal viszünk, szeretem a melle husát...

— De gágog?

— Mi? a melle husa?

Megint rittak egy verset. Egyszer csak felharsant a ház mellől a papa hangja. Itt végezni kellett gyorsan.

— Az Anna bálra elmegyek Sárfüredre a feleségemmel (a ki lesz!) te meg eljösz a szolgabiróddal (ha elvesz!) én hozom az asszony hozományát, te meg a libáid árát. S akkor se Duna, se kanári sziget, se oczeán nem képez akadályt előttünk, elmegyünk s végleges egymásé leszünk!

— És eszünk melle husát — hozzak-e?

*

Anna-napi bálok! Magyarországi nyári szerelmesek napja. A fürdő saisonok lubiczkolási között,

vül élénk ovácziókkal fogadta a miniszterelnök nyilatkozatát.

Az ülés ezután a költségvetési vitát kezdette meg.

Ujdonságok.

Tivadar napja. A szokott és kiváló tiszteletet jelképező módon ünnepelte meg csütörtökön a városi törvényhatóság egész tisztviselői kara a város első tisztviselőjének Münster Tivadar polgármesternek a nevenapját. Testületileg, ünnepi diszben jelentek meg délelőtt a polgármesteri hivatalban, hogy szeretetüknek, tiszteletüknek és jókivánataiknak ismételt kifejezést adjanak ezuttal szóval is. Az üdvözlő szónoklatot Kozora Vincze városi főjegyző tartotta, lendületes beszédben fejtve ki az okokat, melylyel az egész tisztviselői kar szeretetét és becsülését kibirta vivni a polgármester. Erre az ünnepelt meghatottan válaszolt, megköszönve az iránta tanusitott bizalmat és szivélyes jó barátságot.

Meghivás. A „kassai maláta-gyár" alapitókbizottságának tagjait a főispán november 11-én d. u. 4 órakor megyeházi hivatalos helyiségében tartandó ülésre hivja meg.

Vasut. Ráth Péter kassa-oderbergi vasut igazgatója betejezve őszi vonal beutazását, szerdán délután érkezett városunkba. Kiséretében voltak az igazgatósági szakosztály fönökök és Köri Antal kir. tanácsos, az ujonnan kinevezett üzletvezető, ki e hó 5-én megkezdvén szolgálatát, ezuttal először utazta be uj minőségében a vonalat, megösmerkedve a személyzettel. Az esteli vonattal valamennyien Budapestre utaztak.

Hymen. Antalffy Antal, a kassai tramway állomás-főnöke e hó 11-én holnap délutan 3 és fél órakor vezeti oltár elé a szemináriumi templomban Dévay Hermin kisasszonyt.

Szónoklat. Az országos rabbiképző intézetnek egyik jeles növendéke, dr. Feuerlich Mór rabbi fogja e hó 11-én szombaton 9 és fél órakor délelőtt, az izr. imaházban, próbaszónoklatát magyar nyelven és ugyanaz nap délutan 3 órakor német nyelven megtartani.

Kinevezés. Varga Ferencz dr. kecskeméti kir. ügyész a budapesti törvényszékhez biróvá neveztetett ki.

Áthelyezés. Haupt Albert kassai törvényszéki biró, saját kérelme folytán a budapesti törvényszékhez helyeztetett át.

Halálozások. Cavet Károly, a gönczi takarékpénztár derék, köztiszteletben állott könyvelője e hó 7-én hosszas betegség után 58 éves korában, hitvesével Köhler Lujzával a legboldogabb együttélésben eltöltött 21 évi házasság után elhalálozott. A gönczi takarékpénztár az elhunytban egyik legkitünőbb munkaerejét gyászolja. Temetése tegnap csütörtökön a felsőmagyarhoni első temetkező-intézet (Maurer udvar) rendezésében nagy részvét mellett ment véghe Gönczön. — Cavet Károly, a gönczi takarékpénztár köztiszteletben álló könyvelője és vezetőjének es Kassa szülöttjének temetése — irja tudósitónk — Göncz városának és a környéknek óriási részvéte mellett csütörtökön, a felsőmagyarhoni első temetkezési intézet (Kassa, Maurer udvar) diszes rendezése mellett ment végbe. A diszes érczkoporsót számtalan koszoru és szalag boritotta, melyek közül a következőket sikerült feljegyeznünk: „Faradhatatlan tisztviselőjének a gönczi takarékpénztár", — „özv. gróf Pálffy Miklósné kegyelete jeléül", — „Barátsága és szeretete jeléül Dobozy Pál", — „A szerető nő imádott férjének", — „Az igaz jó barátnak, dr. Szánthó Bertalan és neje", — „Legjobb ifjukori barátjának Legány Samu", — „Szeretett tisztviselőtársának és barátjának Gál János", — „Az igaz jó barátnak, Kinsky Károly", — „A szeretett jó barátnak Stadler család." — Az egyházi gyászszertartást a hernád-vécsei evang. lelkész végezte.

A városi pénztár mizériái. Volt már alkalmunk felszólalni az ellen a tarthatatlan állapot ellen, a mely a városi pénztárban nap nap mellett tapasztalható. Az már igazán még se járja, a mi ott véghez megy! A közönség kényszeritve van arra, hogy oda menjen; kényszeritve arra, hogy filléreit oda vigye. Hanem a tanács ugy látszik, vagy nem tudja, vagy nem akarja tudni, hogy ott nap-nap után természetellenes torlódás megy végbe. Annál jobban tudják azonban ezt azok, a kiket sorsuk odamenni kényszerit. S ezek nem annyira a miatt panaszkodnak hogy fizetniök kell, (habár ezt sem tartják valami kellemes dolognak), hanem azért, mivel sokszor órákig kell várakozniok, a mig fizetési kötelezettségeiknek eleget tehetnek; mert azt nem egy, de két tisztviselő se birja meg, hogy a közönséget a teendők nagy halmaza miatt felakadás nélkül szolgálja ki. — Ezen segiteni kell vagy egy, vagy más módon. Az volna legokosabb dolog, ha egy külön adó pénztár szerveztetnék — külön pénztárnok, külön adószámfejtő és kisegitővel. Szóval valami uton módot kell nyujtani arra, hogy a rettenetes torlódás, a melynek itt tanui lehetnek mindazok, a kik ott megfordulnak — végrevalahára meg szüntettessék. Hiba volt e részben már a mult nyár folyamán nem intézkedni; akkor t. i. mikor a városház hivatalos helyiségei uj beosztást kaptak. Nem egyesek érdekét és kegyelmét kellett volna figyelmébe venni, hanem a nagy közönségét, akkor nem lett volna ok legkevésbé se panaszra. — Mint halljuk, erről a mizerábilis állapotról már a főispán ur is bir tudomással. Ez minden esetre biztató jel, — mert a főispán urnak van érzéke az iránt, hogy a hol helytelen és tarthatatlan állapotoknak jő nyomára, ott nem marad el a kellő intézkedés. — A városi pénztár állapotával különben t. laptársunk a „Kaschauer Zeitung" is foglalkozik s f. hó 7 iki számában többek között szintén odanyilatkozik, hogy a főispán ur csakugyan bir tudomással az ottani állapotok felől, s hogy hallomás szerint intézkedni is kiván a hivatali személyzet szaporitása iránt. — A kérdés végleges megoldását illetőleg t. laptársunknak is az a nézete, a mi a mienk, hogy t. i. külön kell választani az adópénztárt az árva- és házi pénztári hivataloktól.

Az első hó szerdán esett le vidékünkön és ha a nappal enyhétől a szép fehér pelyhek a föld sarával együvé vegyültek, az esti órákban beállott csipős szél és az éjszaka dermesztő hidegje a közel hegyek ormain meghagyta fehér leplét az idei tél beálltát jelző első havának. A Szepességről vett hir szerint a hó már erősen áll.

Halálozás. Mandel Etelka, a kassai ág. ev. iskola növendéke, innen távol levő szülei nagy fájdalmára e hó 9-én 14 éves korában elhalálozott. Az olyan korán, élete virágjában letört kedves gyermekleány temetése ma délelőtt lesz a közkórházból, a hol ravatalát kassai rokonai, a Holländer-család állottak körül és diszitették föl. Nyugodjék békében!

Öngyilkos katona. Tegnap a déli órákban nagy csődület volt a korona-utczában levő kaszárnya előtt, a hol a 34-es házi ezrednek itt állomáson levő zászlóaljának lakhelye van. Egy erősen hangzó puskalövés riogatta föl a közelben lakókat, a melynek dörrenésére kiszaladtak az utczára. Ezt a lövést Kulcsár Sándor 22 éves szakaszvezető irányitotta maga felé a kaszárnya padlásán és ez ki is oltotta fiatal életét. Miért tette? Senki se tudja, de némely beavatottak mégis tudni akarják, hogy a szerencsétlent a katonai feljebbvalók tulszigora kergette a halálba.

Szerencsétlenség vagy büntény. E czimen emlékeztünk meg szerdai lapunkban arról, hogy az ujhelyi vonat sintestén egy elgázolt hullára akadtak, kinek kilétét nem sikerült megállapitani. Nincs ugyan kizárva az öngyilkosság lehetősége, de esetleg büntény vagy egyszerü baleset is lehet s ép azért a nyomozás mindegyre folyik ebben az ügyben. Az elgázolt ember kilétét még mindig nem tudják.

Halálos lórugás. Abauj-Szántóról irják lapunknak a következőket: Egy nagyon tisztelt és becsült szántói birtokost temettek itt a minap általános részvét mellett. A szerencsétlen ember, kit Fekete Józsefnek hivnak, lórugás következtében halt meg. Lovai körül foglalatoskodott épen, mikor az egyik csikó nagyot rugott Fekete felé s ez mellbe találva, holtan rogyott össze. A közbecsülésben élt birtokost özvegye és hat árvája siratja.

Gyermektelen szülők figyelmébe. Egy három éves nagyon szép, árva fiugyermek bármikor örökbe fogadható. Tudakozódhatni a Kassai Szemle kiadóhivatalában megtudható czim alatt.

Mezey és Kovács a világpiacz egyik legelőkelőbb kereskedelmi háza, a mely tengerentuli összeköttetéseinél fogva egyes kereskedelmi czikkekre domináló befolyást gyakorol, és a mi nevezetes, áruczikkeit a magyar tengeri társaság hajóin Fiumén át importálja, Kassán Pollák Róbert ügyes kereskedőnket tisztelte meg czikkeinek főképviseletével az itteni vidéken. Kereskedőnk most ez áruczikkeket kirakatában láthatóvá tette, a mire a közönség figyelmét épugy, mint a lapunk mai számában olvasható erre vonatkozó hirdetésre felhivjuk.

Carlsbadi-czipők eddig legjobbaknak bizonyultak, kaphatók nagy választékban Aufricht H. divatkereskedésében fő-utczán, a kis-sétatérrel szemben.

Kassai szinház.

Halmay Imre rekedtsége miatt a keddre kitüzött Faust előadás elmaradt és helyette a Madarász operettet adták kissé kevesebb publikum előtt, mint máskor. Gounod Faustját csak pénteken fogják elővenni, ha a sors kedvez a direktornak és megszünteti rekedtségét. A mai operette előadás a közönség megcsökkenésének deprimáló hatása ellenére egyike volt a jobbaknak és élénkebbeknek. Postás Milka szerepében Keszthelyi Ilona két heti gyengélkedés utan ma lépett fel először s csinos énekszámain nem látszott meg a gyengélkedésnek esetleg rosz következménye, söt ellenkezőleg, Keszthelyi Ilona hangja ma erősebb és terjedelmesebb volt, mint ennekelőtte s a magasabb regiszterekben is kibirta. Ez a haladás jele s a közönség elismerő és bátoritó tapsaival buzditotta Keszthelyit. A fejedelemnőt Ruzsinszky személyesitette, a közönség előtt nagyon jól ismert kitünőséggel. Hangját és énekeit dicsérni ma már banalitás számba menne s különben is csak önmagunkat kellene ismételnünk. Kiss Pista az Ádám szerepét énekelte a nála megszokott preczizitással, mig Kozma Pista ma szintén szépen élt szép tenórjával. Szilágyi Dezső (Csörsz báró) nagyon jó operette alak volt kedvvel játszott. Megemlitésre méltó különben, hogy Szilassy, ki az operettekben eddig oly sajnalatraméltóan énekelt, ma egészen türhető hanggimnasztikát produkált. Boross és Pesty, nemkülönben Nikó Lina szintén a szokott vervvel játszottak. Dicséretreméltó a kar és Ligeti Józsika meg Réviné is.

Két vigjáték is került szinre a szerdai estére. Az egyik egyik egy csinos kis bolondság, a másik meg Murai Károlynak, a kedves, humoros tárczairónak egy kétfelvonásos vigjátéka: „A huszárszerelem." Az elsőben, melynek czime: „Egyik olyan, mint a másik" nagyon érdekesen figurázza ki a szerző, a női lélek könnyelmüségét bizonyos specziesben. Erre a czélra a spanyolvérből származó excentrikus perui kisasszonyt választja, ki régi udvarlójáért pisztolycsöve elé akar állani vetélytársnőjével, hogy azt megölje. Ettől azonban csak az tartja vissza, hogy a golyó esetleg csak sebezhet, rutithat, de nem öl meg mindig. A perui kisasszony kétségkivül nagyon érdekes, férfias, söt excentrikus jelenség, de nemének egy közös gyöngéjében szenved, t. i. rabja a külsőnek és a külsőségeknek, mert mikor a közös ideált földreesve látja, hatalmas kahotára fakad vetélytársnőjével egyetemben. A férfi a fortély sikerült voltáról meggyőződve, hogy egyik olyan, mint a másik, kijelenti, hogy jegyese egy harmadik, ki hasonló helyzetén nem nevetett. A perui kisasszonyt Kissné-Breznay Anna adta sok igyekezettel és ügyességgel, mig partnere, vetélytársnője Miklóssy Ilona volt. Murai vigjátéka a „Huszárszerelem" az ő typikus és módfelett karakterisztikus, igazi élő alakjaival mindvégig a legélénkebb figyelem tárgya volt. A derék tiszteletes ur, kit Boross Endre nagyon jó alakitásban mutatott be, Gábor és Zsigmond urak, Nagy Gyula és Szilassy személyében, kik az Anna apja körül forgó kérdés kideritésében a tiszteletes ur segélyére bizzák magukat, egymást gyanusitó naivságukban szinte fölülmulták egymást a természetesség utáni törekvésben, mi elég tisztességesen sikerült is nekik. Miklóssy Ilona (Anna) és Medgyessy Erzsi (Hüppig Sári) egyik a határozott, másik az ingatag jellemü leány typusát elevenitette meg szépen. Legdisztingváltabb és legjobb játéka volt ez estén kétségkivül Csiszérnek (Kálmán huszárhadnagy), kit egy-két jóizü ötletéért is

---

gyenge vonzalmak ekkor érik el tetőpontjaikat; menyecske, hóditó gavallérok ekkor fejtik egész taktikájukat, ők huzzák ki az éjszakát a porondon tánczczal, egész az utolsó lampion-lobbanásig, a mikor is szabad a vásár, mert haj! férjuramék a szaletli alatt ütik a pagátot.

Pedig inkább néznék amott a „piros felsőt", miként ostromolja a „dámat"...

De hát kezdjük ott, amikor a lampionok még javában égtek, vagy hát talán még délután volt... Ni most robog be a bagyi szolgabiró az uj menyecskével a négylovas hintón, milyen csalafintosan kapja le a piros asszonyt a kocsiról, szinte nyel utána az ember. Lórika az. Ott az ebédlő óra alatt nézi őket a mi hősünk, a Szücs Feri, kis muczus felesége ül vele szembe a Füstös Lili, s éppen a nagy csontot nyujtja feléje törésre, mosolyog is, valami hamisra gondol! A mama csak paskolja a vizet a becsukott fürdőkabinba — jó igy kettesben ülve! A czigány épp azt huzta, hogy „Párosával él a madár az ágon!"

Ni! a két régi szerelmes meglátta egymást. Feri adja az angol-vért. A Lórikát boszantja elébb a hiuság.

— Nini! az én bálványom még csak nem is néz rám! Legalább a szemével köszönhetne!... s elpityeriti ajkát. Feri észre veszi, mosolyog rá.

— Jaj! a tubi, valamiért eszi a méreg, ugyan nála van e a libák ára?

Lórika kérdé az urát: — Ugyan kik azok? az a fiatal pár, amoda át? Nem ismeri?

— Ugyan hogyne ismerném Lórika, az én régi ideálom az. Jer csak aranyos, ismerkedjetek meg. Az urat ugyan nem ismerem!

Tableaux!

— Megengedi édes Teri nagysám, bemutatom a feleségem.

Ni! hogy nyulik a Terike arcza.

— Az uram! Szücs Ferencz!

Már meg a Lórika ábrazata huzódik.

No ez nem rossz! ők az esküszegők, akiket fogadalom tart, ők nem akarnak egymásra ismerni, s ime a pirjukról a feleség illetve a férjnél kisül, hogy már rég ösmerősök.

— Már engedj meg kis feleségem, Lórikám, de fordulok egyet-kettőt kedves régi ismerősömmel...

S mentek — a régi szerelmesek, ugy maradtak ott ülve mint sóbálványok.

— Lórika, nekünk szöknünk kellene!

— Hjah! igen, megfogadtuk.

— Engem ugyan szeret a feleségem.

— Igen jó hozzám az uram!

— De ő sohse mászott át kertkeritésen.

— Am Füstös Feri se fagyoskodott félórákig este a kerti lugasban.

— Mindegy no! ha már muszáj! elhozta-e a libák árát?

— Nem éppen! számoltam azzal, hogy kegyed jól nősült.

— Jól, jól! csakhogy a pénz az anyósomnál van, vagy azt is megszöktessük?

— !?

— Ugyan kérem, nem látja az uramat?

— Hát a feleségemet nem látja kegyed?

— Sehol!

— Hm! hát nem volnának itt?

— Csodálatos!

— Semmi csodálatos, én már átlátok a szitán, a kegyed ura a feleségemet hálózza be...

— De tán a kegyed feleségecskéje csavarja az uram fejét.

— Szent egek! Másnak ásol vermet — magad esel bele!

— Oh! talán megszöktek!

— Mi akartunk!

— De nem hagyom!

— Én se hagyom!

S rohantak a tánczolók közé. Pár percz mulva Lórika huzta haza a bágyi szolgabirót, s Szücs Feri a Teri nagysámot.

Ugy elszökött kiki a párjával, hogy még az anyós is ott maradt.......

Tulajdonképen nem tudom. hogy miért irtam czimül „hogy az asszony ingatag!" de ugy érzem, hogy ha szökni kell, nem kell soká késni, mert a leány okvetlen megy, ha mindjárt mással, s akkor még ő vágja a szemünkbe: „Mért ingadozik az ur?"

Irta: **Csérer Lajos.**

megtapsolt a közönség. **Pesty**, mint Hüppig kitünő maszkjával, **Erdélyi** (Hüppigné) rutinirozott játékával nagyon jól beleillettek az előadás keretébe. **Károlyi** (kapitány) kitünő huszártiszt és jó apa volt; mig **Nikó Lina** stereotyp kifejezéseivel ért el hatást.

Gukker.

Műsor. Ma pénteken november 10-én szinre kerül „Faust és Margaréta“ opera, szombaton „A méhek“ vigjáték.

Irodalom.

A diszkiadásu Jókai regények előfizetési áraképen a Jókai-jubileum végrehajtóbizottsága aláirásra szólitja fel általunk **Kassa** város valamennyi irodalompártoló és tehetős polgárát, kinek nemzeti lelkesedése s Jókai iránt érzett tisztelete nem mérlegeli az erre szükséges 200 frtnyi összeg nagyságát. Az aláirási iv, mely a 08345 számot viseli szerkesztőségünkben bármikor aláirható s általunk a legnagyobb köszönettel nyilvánosan lesz nyugtázva. A hozzánk küldött felhivásból közöljük a következőket:

Egy gondolat kapta meg legjobban mind az elméket, a melyek ez ünnep előkészitésében részt vettek, a gondolat: országos ünnepet ülve emléket is adni e napról és benne egyszersmind kettős jutalmat, az ünnepiendőnek az ő saját alkotásai révén.

Megáldott fejére két ágból fonni koszorut: egy ágból, a mely disziti, és egyből, mely védi és óvja. Egy ág az erkölcsi disz, egy ág az anyagi jutalom s a kettő ölelkezvén a költő homlokán, hirdesse nemzete háláját s az ő dicsőségét egyben.

Álljana pedig ez emlék összes eddig megirt és ez ünnep lezárásáig megirandó munkáinak nemzeti diszkiadásából. Az egész Jókai, a mit az ő szelleme ötven év alatt létrehozott, együtt mint impozáns képe egy nagy pályának, szemünk elé állitva ez óriás, e korszakos munkaerő, ez irói hatalmasság, e fenomenális pályafutás, mint a költőnek dicsősége és jutalma.

Maradandó becsü emlék legyen az, a melylyel mi a jubileum napját az irodalom históriájába beiktatjuk. Örök időkre szóló, beszédes mü, a mely a költőröl és az ő géniuszát megbecsülő nemzetről több dicsőséget fog hirdetni jövendő századoknak, mint bármennyi lelkes üdvözlő beszéd, ékes, virágos, ünnepi tószt. Ugy óhajtanók, hogy ezuttal az összeg, a melyet vármegyék, városok, egyesületek, testületek más alkalomkor jubileumi bankettre és külső czifraságokra forditanának, hasznos, érdemes emléknek szolgáljon alapul. Ebből a pénzből készüljön el a diszkiadás, a melylyel magunkat ajándékozzuk meg és teljen ki az a tiszteletdij, a melyet a félszázadon keresztül szünetlenül nekünk dolgozó költőnek még mindig a tartozás érzetével átnyujtunk.

Mert a kiadás árának a fele fedezze a kiadás költségét, fele pedig legyen a költőnek a nemzettől veendő tiszteletdija.

Ezer aláirásra van szükség, hogy e kiadás létrejöhessen; az előfizetési ár 200 frt és igy 100,000 frt lesz a tiszteletdij.

Nem kételkedhetünk abban, hogy a mikor Jókai Mór müveiről van szó, lesz az országban ezer ember, testület, hatóság, a ki ezt a nemzeti diszkiadást megszerezve, hozzájárul a költő jubileumának méltó megünnepléséhez.

Erre az aláirásra, erre a szép, nagy és hálás cselekedetre hivjuk fel Jókai Mór tisztelőinek fényes táborát.

És nem csak egyházi főméltóságok, nem csak főurak, nem csak egyesek, kiket a sors vagy szorgalom a bőség áldásaihoz juttatott, bármely renden legyenek is, hanem ti városok, közhatóságok, testületek és vállalatok: mind halljátok meg e szózatunkat és siessetek aláirástokkal lehetővé tenni és biztositani e lelkes vállalkozást, juttatván törvényhatósági, városi, egyesületi, intézeti iskolai könyvtáraknak ebből a szép és nemes emlékből egy-egy példányt, hogy mindenütt legyen fogható jel és szózatos hirdetője a léleknek, mely mindnyájunkban lakozik. Hadd mondják el később is, kezökbe vévén a nemzeti diszkiadás egy-egy példányát, késő ivadékok:

Az a nemzedék tudta a kötelességét és teljesitette is azok iránt, a kik eredményesen szolgálták a nemzet dicsőségét.

Erre a feladatra hivjuk el a nemzet fiait, és hogy nem hiába hivjuk: a fényes eredmény fogja megmutatni.

E felhivást József főherczeg, mint védnök, Beöthy Zsold, br. Eötvös Loránd, Vaszary Kolos és Bubics Zsigmond megyés püspökünk is aláirták.

A nemzeti diszkiadás nagy 8-rét alakban, finom famentes papiron, szép, könnyen olvasható garmond betükkel nyomatva fog megjelenni.

Terjedelme 2000 iv, mely mintegy 100 huszhusz ives kötetbe lesz arányosan felosztva.

A közrebocsátás ugy van tervezve, hogy évenként 20 kötet jelenik meg, mely félévenkint, 10—10 kötetenként fog az előfizetőknek megküldetni, ugy, hogy az egész kiadás öt év alatt teljesen meg fog jelenni.

Az első 10 kötet közrebocsátása 1894. tavaszára van tervbe véve; azontul rendesen félévenkint, tavaszszal és őszszel fog 10—10 kötet megjelenni.

A nemzeti diszkiadás minden példánya számozva lesz és az első köteten az előfizető nevével ellátva. Minden példányhoz a szerző fénymetszetü arczképe, Jókai Mór sajátkezü névaláirásával fog csatoltatni.

A nemzeti diszkiadás egy példányának előfizetési ára 200 frtban van megállapitva, mely összeg fele a szerző irói tiszteletdija lesz, mig másik fele a müvek előállitására fog fordittatni.

A nemzeti diszkiadásból csak annyi példány fog nyomatni, a hány előfizetője lesz. Könyvárusi forgalomba ezen kiadás egyáltalában nem fog bocsáttatni és az előfizetési határidő alkalmas időben bezáratván — többé e kiadás nem lesz beszerezhető.

Végül megjegyezzük, hogy amatőr-kiadás is lesz, melynek ára 500 frt.

CSARNOK.

Görgey Buda alatt.

— Történeti regény. —

Egykoru irók feljegyzései alapján a Kassai Szemle számára irta: **Mártonffy Imre.**

(Folytatás.)

Nyolczadik fejezet.

— Szent ég! suttogá Paulina elsáppadva, mi történt, mit beszélnek az emberek?

Ágnes asszony hevesen viszonzá:

— Kémről beszélnek, ki ide hozzánk menekült, kétségkivül Frigyest gondolják, őt képzelik kémnek.

A fiatal leány remegett.

— Szedje össze magát, drága Paulina, kéré a fiatal ember, nem félek én azoktól.

— Nem szabad feledned, hogy sokan tudják, hogy te katonaorvos vagy.

— De csendesen, halljuk, hogy mit határoznak.

Az utczáról hangok hallatszottak ujból.

— Hisz akkor könnyen kihozhatjuk!

— Természetesen, hátul nincs kijárás, tehát nem menekülhet.

— Az a kozott németek mind ellenségei a hazának — kemszerepre vállalkoznak és elárulnak minket.

— Igen, szólalt meg egy érczes hang, megfogjuk és agyonütjük.

E határozatot nagy örömmel fogadták.

A következő pillanatban a kaput döngették.

— Legyetek nyugodtak, suttogá Frigyes, a kaput bezártam, itt a kucs.

Ágnes asszony átvette és suttogá.

— Legyetek csendben, majd beszélek velök.

Az ablakhoz hajolt.

— Mit akarnak az urak? szólt le magyarul.

— Nyissa ki. A házba megyünk. Német van itt. Kém! hangzott több felől.

— Tévednek az urak, itt nincs kém.

— Eh mit. Rögtön nyissa ki! Meg akarunk győződni róla. Vagy nyissa ki, vagy betörjük a kaput. Követeljük, hogy a kaput kinyissa!

Ágnes asszony távozott az ablaktól.

— Rejtsd el magad, suttogá Frigyeshez.

— Elrejtsem magam? Soha!

Paulina könyörögve tekintett rá.

— Frigyes, kéré elhaló hangon, könyörgöm, rejtőzzék el.

— Ne feledd, hogy holnap a várból érted küldenek, jegyzé meg az anya.

— Éjfél után várnak már, panaszkodott Frigyes, most tizenegy óra.

A türelmetlen kopogás és dörömbölés végre arra birták Agnes asszonyt, hogy lemenjen.

— Rejtőzzék el a hálófülkében, suttogá Paulinához, majd néhány pillanatig tartóztatom oda lenn az embereket.

Paulina megfogta a fiatal ember kezét és bensőleg mondá:

— Frigyes, könyörgöm, rejtse el magát, ha szeret engem, teljesitse kérésemet.

A fiatal ember ajkaihoz emelte a leány kezét és a hálófülkébe bujt.

Agnes asszony ezalatt kinyitotta a ház kapuját.

— Uraim! Önök megsértik házi jogomat, mit szabad polgaroktól nem vártam. Becsületszavamat adom, hogy e házban nincs kém elrejtőzve.

Ismerem Agnes asszonyt, mondá egyik, becsületes asszony.

— Elhiszem, jegyzé meg a másik, de a ravasz kópé az ő tudta nélkül is belópozhatott.

— Kutassák a házamat!

E szavak eloszlattak minden kételyt többeknél.

Nehányan a kapunál őrködtek, mások az ablakra ügyeltek. Pali vezetése mellett négyen követték Agnes asszonyt.

Paulina az első szobában volt.

Halotthalványan ült a karosszékben, roppant izgatottság fogta el.

A négy férfi az özvegy kiséretében szobáról szobára ment s még a lakás hátsó része volt hátra, de mivel nem találtak senkit az első szobába léptek.

Első pillantásuk Paulinára esett. Varga Pali, magas, izmos ember, vastag bajuszszal, köszöntötte a leányt magyarul.

A fiatal leány, jóllehet tökéletesen birta nyelvünket, de nem volt abban a helyzetben, hogy feleljen.

Agnes asszony bocsánatot kért vendége helyett.

— A kisasszony nem tud magyarul!

— Micsoda? Nem tud magyarul? kiáltott fel Pali, magyar leány, aztán nem tud magyarul!

— A kisasszony nem magyar leány, ő…

— Hát hová való?

Agnes asszony félt, hogyha Nagyszebent emliti, még rosszabb lesz azért tehát németül mondá:

— A kisasszony b é c s i.

— Bécsi? kiáltott fel Varga Pali szintén németül, örülök mi magyarok szeretjük a bécsieket, mert a jobb érzelmüek rokonszenveznek velünk.

Ugy e bár szép kisasszony!

Paulina fejével bólintott és lehelé:

— Igaz, ugy van!

— Már régóta tartózkodik itt? kérdé folytatva a térfi.

Agnes asszony felelt a kérdezett helyett.

— Nehány nap óta. A kisasszony nem is sejtette, hogy Pestet ismét megszállják, azért sietett ide, mert fiamnak jegyese, talán tudja, hogy nekem van egy fiam, ki hadnagy a honvédeknél.

— Brávó, nagyszerü, mosolygott Pali, jó honleány, szép kisasszony, nagyon örvendek. Megbocsát, hogy ide behatoltunk, de a kémekre szigoruan kell ügyelnünk. Az osztrákok, kik eddig fegyveres erővel nem birtak legyőzni, most aljas eszközökhöz folyamodnak, tudjuk mi már ezt.

A belső szobából zaj és férfihangok hallatszottak.

Ketten t. i. a másik szobába mentek és mig Varga Pali a nőkkel beszélgetett, Frigyest, ki szeretett volna dühében kiugrani, megtalálták.

— Ah! kiáltá az egyik, itt a kém!

— Uram, én nem vagyok kém, a család tagja vagyok, viszonzá a fiatal ember. Eresszenek el, követem önöket önkényt, a hova akarják.

A lármát az első szobában is meghallották.

Erre mindhárman beléptek.

Paulina jajkiáltást hallatott.

Varga Pali csodálkozott.

— Mégis találtatok kémet e lakásban, ily jó honleánynál? Teremtését, ezt nem hittem volna!

— Uram, vevé át a szót Agnes asszony, ez a fiatal ember nem kém, ez Frigyes fiam.

— Az ön fia honvédtiszt?

— Két fiam van.

— Ágnes asszony igazat beszél, mondá egyik, ez az ur szintén a fia, de nem érdemel kiméletet, mert katonaorvos az osztrákoknál, a várban.

— Feketesárga — áruló — kém!

— Uraim, szólt közbe Frigyes, nincs okom ön előtt szökésemet eltagadnom. E nő itt, anyám, s én katonaorvos vagyok a várban. Azért jöttem ide, mert öreg, jó anyámért aggódtam. Nem vagyok kém. Kérem azonban, hogy a legközelebbi magyar őrségnek adjon át.

(Folytatjuk.)

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

Kovács és Mezey Budapest és London!

Valódi franczia és magyar cognac!

Van szerencsénk ezennel a nagyérdemü közönséget tisztelettel értesiteni, miszerint **Kassa és vidéke** részére dús választékú **raktárunkat**

chinai tea-, jamaicai és braziliai rum-,

valódi franczia és magyar cognac-ban

Pollák Róbert úr

fűszerüzletében helyeztük el.

Raktárunkat a legnagyobb gonddal rendeztük be,

eredeti és kiváló minőségeink, eredeti budapesti áruink mellett

a legkényesebb igényeket kielégitik.

Szolgáltatmányaink oly jutányosak, hogy a vevő közönség az első kisérlet után csak

Kovács és Mezey

czimkével ellátott rumot és teát fog használni.

Felkérjük még a nagyérdemü közönség figyelmét ujonnan megjelent **kis árjegyzékünkre**, melyben minden egyes faj az ár megjelölése mellett van feltüntetve.

Kérjük, miszerint ezen czikkeinkben beálló szükségleteit fentnevezett czégnél tessék beszerezni.

Kitünő tisztelettel

Kovács és Mezey.

387 1—10

Valódi chinai és orosz karaván-teák!

Czimünk minden dugaszba be van égetve!

Abauj-Tornavármegye alispánjától.

20.000. sz. a. i. — 386 1—2

Hirdetmény.

Abauj-Tornavármegye tulajdonát képező és a kassai 1967. sz. tjkvben 599. hr. sz. foglalt s hatósági engedélylyel hat részre osztott

majortelket

a vármegye közgyülésének f. évi október hó 23-án 224. sz. a. kelt határozatában foglalt megbizás alapján f. évi november 23-án d. e. 10 órakor tartandó közigazgatási árverésen el fogom adni.

Az árverést a vármegyeház kisebb termében fogom tartani.

Ki valamely telekrészre árverezni kiván, az árverés megkezdése előtt köteles lesz kezeimhez hatszáz forint bánatpénzt lefizetni, vevő gyanánt a legmagasabb igéret lesz elfogadva, mindazáltal oly kikötéssel, ha az árverés eredményét a vármegye közgyülése utólagosan jóváhagyja.

A legtöbbet igérő a leütéskor bánatpénzét köteles lesz 1200 forintra kiegészíteni, a vételár pedig két részletben lesz fizetendő és pedig fele része a közgyülés jóváhagyó határozatának közlésétől számitott egy hó, másik fele része a bánatpénz beszámításával két hó mulva. Azon vevő, ki a feltételeket be nem tartja, bánatpénzét az eladó javára veszti.

A venni szándékozók tőlem, vagy kiadóhivatalomtól a telek feldarabolására vonatkozó hiteles vázlatrajzot dijtalanul megkaphatják s ennek alapján a közgyülés jóváhagyása után minden vevőnek megvett jutaléka tényleges birtokába át fog adatni.

Szabadkézből ajánlatokat is elfogadok az árverés határidejéig, önérthetőleg az 1200 frtnyi bánatpénz letétele és a közgyülés utólagos jóváhagyásának fentartásával.

Kassán, 1893. november hó 7 én.

Fábián
a.ispán.

Csúz és köszvény

csúzos fej- és fogszaggatások, hülési és ficamodási, valamint fagydaganatok ellen megjelő gyorsan és biztosan hat a

REPARATOR

nevü gyógyszer, melynek üvege 50 kr., vagy 1 frtért, minden gyógyszertárban kapható. A Reparatorral a Rókus-kórházban 136 esetben tétetett kisérlet, melyeknél 7 esetben javulás, 129 esetben teljes gyógyulás éretett el.

Vérszegénység és sápkór

továbbá gyenge gyermekek erősitésére kitünő hatásu és pompás izü szer a **Tokaji China vasbor**, mely az orsz. egészségügyi tanács javaslatára beléegym. engedélylyel láttatott el. Sok rosz utánzat létezik, miért is kérem vételnél névaláirásomat követelni. Kis üveg 1 frt 60 kr., nagy 3 frt.

ACATIA-SZAPPAN

kedves illata, kellemes habzása és rendkivüli tartósságánál fogva lett rövid időn kedveltté, 1 drb 50 kr., 3 drb egy dobozban 1 frt 40 kr.

Acatia arcz-crême

rövid pár heti alkalmazásánál pompás üde, gyermekded arczbőr nyerhető. Az arczbőr mindennemü éktelenségét biztos eltávolitja. Egy üveg ára 1 frt.

A „crême de Marguerite"

az arczbőr táplálására, üdén tartására szolgál. Előkelő körökben igen kedvelt. Egy köcsög ára 2 frt.

Ezek gyógyszertáram kiválóbb speczialitásai, melyek főváros- és országszerte a legjobb hirnévnek örvendenek s pestán is küldetnek.

Kriegner György

384 1—6 — gyógyszertára a „Magyar koronához" Budapest, Kálvintér.

Abauj-Tornavármegye alispánjától.

19949. szám. a. i. 1893. — 383 1—2

Pályázati hirdetmény.

A vármegye füzéri járásának Zsadányban székelő főszolgabirói hivatalánál üresedésbe jött s évi 500 frt fizetés és 100 frt lakbér illetmény élvezetével egybekötött

járás-irnoki állásra

ezennel pályázatot nyitok. Felhiván pályázni szándékozókat, hogy képesitésüket, eddigi alkalmaztatásukat és nyelvismeretüket igazoló, nemkülönben hadkötelezettségüknek miképen történt teljesitését is tanusító okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám a folyó évi november hó 28-ig okvetlenül terjeszszék be.

Kassán, 1893. évi november hó 7-én.

Fábián
alispán.

Selyemszövetek.

Csak jóminőségü selyemszöveteket olcsó áron ajánlanak

Elsinger M. J. és fiai

Bécs, Mariahilferstrasse 60.
Alapittatott 1831.

Ujdonságok színes damassé — surah rongeant — surah glacé — bengalin façonné — fekete selymek — valódi pongée — színes szatin Duchesse uni és façonné.

Rendkivüli alkalmi vétel

surah, tiszta selyem, esti szinek egy meter 95 kr., bengaline ia cosse, esti szinek egy meter 1.45, Rouard imprime egy meter 95 kr., surah rongeant egy meter 95, jompre imprime egy meter 1.10, damassée fekete tiszta selyem egy meter 1.45. 4 ö 1—6

Minták kivánatra ingyen és bérmentve.

Első minőségü

asztali babot

megvételre keresek.

Mintákat árral kérek

230—46 — Vizy Domonkos
füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete
Kassán, főutcza 53. sz.

A szlatvini savanyuviz főraktára.

Petanovits „METROPOLE SZÁLLODA"

Budapest, kerepesi-ut.

Az **egyedüli** szálloda Budapesten, **mely központi fütés által állandóan fütött szobákkal bir.** Felvonó gép (Lhitt), villamos világitás és fürdők a szállodában. Kitünő étterem és kávéházzal. Mérsékelt árak. 831 2—3

Kiszolgálás és világitás nem számittatik fel.

Kitünő tisztelettel
Berkovitz J., igazgató. — Frühauf J., szálloda-tulajdonos.

„LE GRIFFON"

a legjobb valódi franczia szivarka-papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317. 31—150

Tokaji cognac.

Első tokaji cognac-gyár Tokajban.

Első tokaji cognac-gyár Tokajban.

Tiszta borkivonat.

Minőség utólérhetetlen.

Csak akkor valódi, ha Tokaj város czimerével és beégetett dugaszszal van ellátva. 334 7—10

Kapható minden jobb üzletben.

Főraktár Kassán: **Pollák Róbert**

füszer-, csemege- és bor-üzletében.

Állandó kiállitás! — Állandó kiállitás!

JAKOBOVITS ÁRMIN

első kassai butor-minta-termei és butorgyári raktára

Kassán, főutcza 39-ik szám, a székesegyházzal szemben.

Állandó kiállitás!

A t. cz. butorvásárló közönség kényelmére és jobb áttekintés czéljából butorraktáramat jelentékenyen bővitettem és az első emeleten **minta-termeket** rendeztem be, melyek szives megtekintésére vagyok bátor a magas uraságokat és a t. cz. közönséget felhivni.

Nagyszerü áruraktáram és

minta-termeim (Intèrieurs)

oly látványosságot nyujtanak, hogy e tekintetben bármely fővárosi áruteleppel a versenyt mindenben bátran kiállják.

Raktáromon mindig a legnagyobb választéku szilárd butorokból minden most divatban levő fában és stylben, ugyszinte **luxus-butorok**, teljes **háló-, ebédlő- és salon-berendezésekből**, garniturák arany- és bronz-betétekben, **fantasia** és más **ülő butorokból, szőnyegdiványok, ottomások**, mindennemü **matráczokból** tartok, ugyszinte elvállalok **diszitési és kárpitos-munkákat** is.

Szolgáljon továbbá a nagyérd. közönség becses tudomására, hogy általam a ftdő papság, tisztikar, magasabb hivatalnokok és magánosok részére, ugyszinte teljes **menyasszonyi berendezések** ugy helyben, mint a vidékre is **kedvező fizetési feltételek mellett szállittatnak.**

Hol vasuti állomás nincs, vagy kisebb távolságra a butorok szállitását jótállás mellett saját kocsimon teljesitem és a legkisebb megbizásnak is legnagyobb figyelemmel és pontossággal törekszem megfelelni.

Tisztelettel meghivom tehát a nagyérd. közönséget, hogy a fentiek valóságáról meggyőződni és nagyszabásu **butor-raktáromat** és **minta-termeimet**, melyek egész napon át s este kivilágitás mellett állanak nyitva, szives látogatásában részesiteni kegyeskedjék és midőn becses megrendeléseit tovább is várom, maradok

mély tisztelettel
328 51—52 — **Jakobovits Ármin.**

Képes árjegyzékek kivánatra bérmentve küldetnek.

Nyomatja Kies Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, vasárnap 1893. évi november 12. 130. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogler Bécs: Eckstein Bernát ördő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Hatalmas lépés előre.

—é— A király helybenhagyta, aláirta a kötelező polgári házasságról alkotott törvényjavaslatot: ez a mai nap ujsága, mely egyuttal korszakalkotó lesz Magyarország történetében, mer ez által oly reformok egész sora vonul fel közéletünkben, mely reformok a magyar nemzet egységesitésére, a magyar állam hatalom kiterjesztésére, megszilárditására döntő hatásnak.

A házasság reform-javaslat rendelkezései a következők:

A házasság-kötés teljesen polgári szerződés lesz, az állam közege előtt kötendő, mely aktus után az egyházi szankczió következhetik: Érvényét a polgári kötés adja.

A házasságot tiltó okok közt a papi rend és a szerzetesi fogadalom is föl van véve. A felbontó okok szigoruan szükre vannak szabva: az „engesztelhetlen gyülölet" ezen semmit magyarázott bontó ok, mely annyi visszaélésnek volt kitéve s annyi kárt okozott a közerkölcsökben, el van törülve, s evvel megnehezitve az eddig oly könnyü protestáns, zsidó, unitárius elválások gyakran botránykoztató minemüsége.

A már fenálló házasságok esetleges válópöreinek kérdése ugy oldatik meg, hogy a törvény életbelépésével az egyházi biráskodás megszünvén, kizárólag állami biróságok itélnek az uj törvény szerint; e házasságokat azonban csak akkor lehet felbontani, ha a válási ok az uj törvényben s a korábbiban (katholikusoknál tehát a kánon-jogban) is előfordul, de engesztelhetlen gyülölet czime alatt ezeket sem. A törvény életbelépése után kötött házasságoknál az eljárás, a törvényesség teljesen egyforma lesz, a jogegység tehát biztositva van.

Hála legyen az alkotmányos királynak, hogy e mélyreható nagy magyar- és államérdekü reformnak létesülhetését hozzájárulása által lehetővé tette. Voltak tiszteletreméltó vallási aggályai, de a Wekerle-kormány be tudta bizonyitani, hogy a reform miatt nem szenved a kath. egyház tekintélye, s be tudta bizonyitani, hogy arra a magyar államnak s társadalomnak szüksége van, s ennélfogva hozzájárult.

Igen is, a kath. egyház, melynek szempontjából legtöbben informálták a koronánál a reform ellen, semmit sem szenved ez által. A házasságoknál való itélkezési jogát — épen ugy mint a többi felekezetektől átveszi ugyan az állam, de egyuttal megszünteti a vegyesházassági gyermekek hitkényszeréről rendelkező 1868 iki 56. törvény illető szakaszait, vele a fatális februári rendeletet s egyuttal előmozditja a kath. autonomia létrejövetelét. A vegyesházassági gyermekek vallása felett kitörő felekezeti viszály meg szünik az állammal szemben létezni, a felekezeti béke, melyre oly szükségünk van, helyreáll, s a kath. egyház anyagi, erkolcsi javainak érintetlen birtokában, az ujonnan szervezendő autonomia révén a többi egyházakkal versenyben, oly hatalmas hitéletet fejthet ki, mely magának az egyháznak nem is sejtett fejlődési garancziája s a magyar haza jövője erősségének ezer év óta már kipróbált biztositéka marad.

A magyar állam erősségére nézve szintén hatalmas biztositék e reform. Az egységes házassági reform. a sokfelé szakgatott hazában a hitfelekzetek, nemzetiségek, fajok, családok s társadalmi rétegek közt uj kötelékeket teremt, az állami jog az állam ellen gyakran ellenségessé váló s felekezeti jogok fölé terjeszkedik. a házassági visszaélések megszünnek, az elkeresztelési viszálykodásnak vége lesz egy csapással. Szóval a reform a magyar társadalom egységét, békéjét, összeolvadását s evvel a magyar állam erősségét, szilárdságát fogja csalhatlanul előidézni.

Hála érte a királynak, de dicsőség Wekerlének is, aki hatalmas erélyével ez eszmét az akadályokon keresztül diadalra juttatta, s evvel a nemzet hálájára magát érdemessé tette!

Furcsa logika.

Habár a honvédszoborra való adakozási ügy befejeztetett, tehát nem magára az ügyre nézve, hanem azon logikátlan álláspontra nézve, melyet a mérsékelt ellenzék vulgo nemzetipárt sajtója ez ügyben elfoglalt, mondjuk el észrevételeinket:

Amig ugyanis arról volt szó, hogy Apponyi nem akadozott, hát az, nevezett sajtó szerint nem volt valami nagy dolog. Apponyi nem lett rá felszólitva, Apponyi nem kapott aláirási ivet, hát arról, hogy egy honvédszobor készül s arra adakozás foly, Apponyi nem volt köteles (!) tudomást venni. Egy politikai pártvezér, ha nem akar tudni, egy ilyen aktusról miért tudna? Ha pedig akarna tudni, vinnének hozzá ivet avagy nem, még is tudna. Ez tiszta logika. Es ha Apponyi Wekerlével szemben azzal védekezett, hogy azért nem adakozott, mert az adakozásról kvázi nem volt tudomása, hát ez a válasz magában foglalta azt a feltevést is: hogy nem akart róla tudni. És ha valóban állt volna az a tény, hogy Apponyi nem adakozott, megczáfolhatlan lett volna ezen tényből kifolyó azon intenczió, hogy nem nem akart adakozni. Mert hiszen ha akart volna adakozni, hát tudta hogy adakozások folynak s egy hazafias párt vezérének még akkor sem szabad az ilyen adakozásból kimaradnia, ha nem visznek hozzá ivet. Hanem fogja az összeget, melyet adni akar, boritékba teszi, s elküldi a bizottságnak. Már t. i. ha adakozni akar. Ha azonban nem akar, egyszerüen nem vesz az adakozásról tudomást.

Mikor Wekerle miniszterelnök felszólalt s az előzményeк következtében szemére vetette Apponyinak, hogy egy olyan ember agitál most ebben az ügyben, ki egy krajczárral se járult hozzá, mindenesetre az a felfogás nyilvánult szavaiból, hogy Apponyi gróf készakarattal vonta ki magát az adakozásból, ami ugy is lett volna. Es ez, mindenesetre hogy nagy dolog is lett volna: mert egy olyan embernek, aki mindig csak a szájával cselekszik, másoknak neki megy, de még az ily hazafias kicsiny áldozat alul is kivonja magát, annak aztán csakugyan szemére lehet lobalpáriságát, mert hogy ivet nem kapott, nem látott, az nem mentség.

S ime, az Apponyi organumai ugy tettek akkor, hogy ez tulajdonképen s mmi. A Wekerle vádja gyermekes kötekedés, ha Apponyi nem látott ivet, hát nem adakozhatott, punktum. És bizony nem hizelgő már maga az sem, miszerint föltehette magánál Apponyi Albert gróf, hogy ő bizony nem adakozott. hogy ez megtörténhetett vele: ami maga egy vád és árnyék. Es hogy ez a dolog bántotta is őket nagyon, hogy

TÁRCZA.

A szép matéria.

Egy szép asszony vallomása.

Hallgassa hát.

Nem vagyok rut, ugyebár, nézze meg a fogaimat, csinosak, eléggé ápolom őket, a novellákból tudom, hogy az ilyen egészséges, deli sugár asszonyokat, akiken a legnagyobb inyencz se fedez fel egy kiálló csontot, a férfiak különös ritkaságnak tartják, ha valahol valami házasságtörési drámát okozó telivér hősnőre van önöknek szükségük, hát miközülünk válogathatnak, mert mi rettenetesen izgató teremtések, forró drámai vérüek vagyunk az önök modern novelláiban.

Nem ön az első, aki azt mondta nekem, hogy feltünően hasonlitok azokhoz a veszedelmes szerelmes vérü asszonyokhoz, akiket a novellairók en gros fogyasztanak és arra az eredményre kezdek rájönni, hogy voltaképen két lényem van: az, akit én meglehetős régen ismerek és az, akit önök mutattak nekem. Az egy ostoba gyermek, ez egy hősnő, aki nagy előadásokra van hivatva.

Higyje meg kedves barátom, még ma is megfoghatatlan félig-meddig előttem, miért törődnek az emberek annyit egy csinos fiatal asszony sorsával. Sokszor oly különösen néznek reám, leginkább a bálban, mintha arczukra ez a kérdés volna fölirva: „Boldog-e vagy boldogtalan ez az asszony?" Engem rettenetesen feszélyez ez a nézés, diskrétebben kivágott ruhát sem merek fölvenni. S gyakran rajtakapom magamat, hogy e tekintetek elől menekülni igyekszem, lesütöm a szemem. Mintha bizony bünös volnék. Es annyira boszant, hogy összeszidom magamat, mert ez valami megfoghatatlan gyávaság, mely velem született, mely nem maradt utolsó rövid ruhácskámba, hanem tovább viselem és sok keserüséget okoz nekem.

Nagyon gyámoltalan gyáva voltam mindig, attól van e ez, hogy sokat ijesztgettek a zárdában, vagy éppen olyan velem született alkatrészem, mint akár a szivem, azt sem tudom, de az bizonyos, hogy vétkezni sem tudtam soha.

Kislány koromba csak elviselhető volt, bár akkor is könyek voltak a védelmező fegyvereim; végtére is, ha valaki nekem jött, megbántott, mindig akadt valaki, ki pártomat fogta és védelmezte a gyáva kislányt, aki irigyelte a fecske-fiókot, mert az ugyan tud csipni, ha bántják és karmolni.

Kétségbeesve győződtem meg arról, hogy én vagyok a jó Istennek ezen a földön az egyetlen teremtménye, akiről megfeledkezett és nem látta el semminemü védelmi eszközzel és sem védekezni, sem tamadni nem tudok.

Hiába nőttem erős, egészséges asszonynyá: ott vagyok, a hol voltam mindaddig, mig önök fel nem fedezik bennem az erős, merész szabásu asszonyt, aki ha akar, rombolni tud, csak ne süsse le szemeit és ne ijedjen meg olyan hamar, mint egy gyermek. Már nem a zárdában van, ahol soror Beata ijesztgeti a világi veszedelmekkel és ha férfi közeledik, a fülébe sziszeg:

— Mária lesüti a szemét!

Ha rajtam állna, higyje meg tisztelt novellairó ur, én örökre az ablakon keresztül szemlélgetném a világot, mely ma már a nőnek sem engedi meg, hogy szentimentális legyen, hát még az ilyen erős, egészséges asszonynak, mint én, aki az otthona szárnya alatt szeret csendesen üldögélni, mint a csirke a kotlós alatt és érzékenykedik, az — buta. A világnak ez a véleménye engem egy csöppet se feszélyezne, ha én kis fészkem szárnya alól kandikálhatnék ki örökké a világba, de nem tehetem, nem lehet.

Miért? Gyáva vagyok, félek az — uramtól. Aki azt nem veszi észre, hogy az ő egészséges, nagy erős oldalbordája gyávább egy repülni tanuló fecske-fióknál, de attól irtózom, hogy — ő is butának tartson.

Ha ez bekövetkezhetnék, akkor semmiről se állok jót. Még arról sem, a milyen sorsra a novellairók az ilyen magamfajtáju „észbontó" termetü asszonyt predesztinálják. Ha valaha meg tudnék szabadulni a gyávaságtól, mely gyermekkorom óta sajátom, véremmé vált, csak ez az egyetlen eshetőség irthatná ki belőlem: ha az uram, akit imádok — butának tartana.

Sokkal, de sokkal könnyebben viselem azt a szenvedést, amit gyávaságom okoz nekem. Ön iróember letére, aki az emberek lélektanával kell hogy foglalkozzék, bizonyosan ért engem, az én lelki helyzetemet. Röviden kifejezve: mindig nagyon durvának találtam magamhoz a világot, mely erős, nagy testem izgató plasztikája miatt soha se gondolt felőlem jót és sohase vette észre, hogy pirulok, ha szemérmetlenül reám tekint.

A matéria, a szép matéria… ugy-e, tisztelt novellairó ur? Ez az, hogy én is matéria vagyok odakint, még a férjem karján is.

Ma nem az az asszony varázsa, ha naiv, érzékeny, mint a virág, lányos kedélyét megőrzi és szereti az otthont, mint a madár az anyaszárnymelegét, hanem az, ha — megkivánják mások is. Érti?

Kedves barátom, az ön tekintete a kérdőjeleknek egész özönét zuditja reám. Kettőt veszek csak ki belőle, hogy mind ezek után azokra válaszoljak.

Ugyebár azt kérdezi: szeretem-e az uramat?

Felelet:

— Imádom.

A második kérdése az, hogy boldog vagyok-e hát?

Felelet:

— Nem!

Ön most kedves novellairó ur, az arczából látom, azt hiszi, hogy az uram engem nem szeret. Dehogy is. Nagyon is szeret. Majd megesz.

Hát mi a baja akkor, — kérdi ön, aki a nő lélektanával is szokott foglalkozni. Ha mindazokból, amit kibeszéltem, még nem tudta magának megcsinálni a feleletet, hát itt van, segitek:

— Az uram nem tud velem bánni. Békefi Antal.

a Wekerle által kilőtt nyilat mélyen testükben érezték, mutatja, hogy azt onnan eltávolítani mindenféleképen igyekeztek, s addig kutattak, jártak-keltek, csülöttek-botlottak, hogy végre mégis kisütötték az adakozást.

És lett belőle egyszerre nagy dolog, nagy riadalom: hogy még pedig 5 frt. — Amig ugy állt a dolog, hogy Apponyi nem adakozott, addig nem volt semmi, de a mint kiderült, hogy adakozott, lett belőle országot rengető harsonafuvás és diadal. Egyik lap pláne három napig nem birt magához térni, folyton azt hangoztatván: Apponyi adakozott! Apponyi adakozott! Apponyi adakozott! Öt forintot! Öt forintot! Öt forintot!...

Nos nos? kérdék az emberek egymásra nézve: értjük értjük. Helyes. Tehát adakozott.

De nem hallják, hogy öt forintot adakozott! — orditá a lap három napig, és magánkivül volt három napig.

Dehogy nem halljuk. Nagyon halljuk. Ki az ördög ne hallaná meg ezt a nagy orditást, legyen kegyelmednek érdemeül felróva. Tehát rendbe van hozva a dolog. Nem történt semmi. Mert nem ez a dicsősége Apponyinak, hogy adott: de igenis szégyene és gyalázata lett volna: ha nem adott volna!... (—K—)

Chicago.

Mi van hát evvel a „Columbian world's fair" kiállitással, melyről kivált a magyar sajtó pelyhes állu tudósitói nem igen tudnak vagy akarnak egyebet jelenteni, mint hogy valamely szomszédos fabódé-hotel kigyulladt, a csésze kávé 1 frtba kerül, a kiállitási terület egyik végétől a másikig másfél óráig kell gyalogolni, vasárnapokon hol nyitva, hol zárva tartják a kiállitást, nincs látogató, de van óriás deficzit stb. stb. — Amennyiben mi három heti ott időzés után képesek vagyunk itéletet mondani, hát mi azt találtuk, hogy ez a kiállitás ép oly „fényesen sikerült", mint bármely európai elődje; hogy terjedelemre, szeniális elrendezésre, épületeinek szépségére s nagyszerüségére, az öt világrész részvételére, de meg az aránylagos látogatottságra nézve is vetélkedik az 1889. évi párisi világtárlattal de sőt egyik-másik tekintetben ezt felül is mulja.

Hogy a külső összbenyomás az európai látogatóra nézve még föllülmulja mindazt, a mit a Michigan-partjáról nyomtatásban és illusztrációban előzőleg hirdettek, ezt nem csak az angol és franczia, hanem még a német sajtó is beismeri, mely pedig kicsinylőleg szokott minden idegen kulturáról, annál inkább az amerikairól nyilatkozni. Meg kell kérdezni a Németországból nagyobb számban hivataiból kiküldött „jurorokat", hogy miként vélekednek ugy magáról a kiállitásról, mint az ott bemutatott amerikai iparról és mindmegannyi kulturintézményről. Hogy csak egyet emlitsünk, oly nagyszabásu és rendszeres iskolai és nevelésügyi kiállitas mint itt, aligha volt még valamely nemzetközi kiállitáson található. Julius hó második felében — eltéröleg a czélszerüs hiresztelésektől — a kiállitás minden osztályában készen volt és csupán a rendkivül gazdag ethnographiai és ösamerikai csarnok utólagos felállitása és rendezése nyult bele a julius hónapba. A közönség kényelméről csak ugy van gondoskodva, mint bármely más enrópai kiállitáson, de találni a Jackson-Parkban ezen kivül még valamit, a mi sem Párisban, sem Londonban nem létezett. Az ismeretes óriás méretü monumentális épületek mellé, melyek magukban egy mesebeli fehér várost (white city) alkotnak, oda kell még képzelni az Unio 44 államának ugyanannyi külön épületét, melyek mindegyikében az illető állambeli látogatók számára társalgó, olvasó, étkező stb. diszes szalonok vannak berendezve. S csak azután jön még az idegen államok pavillonjainak nagy csoportja s végül a 80 akre-t ok kupáló „Midway-Plaisance".

Sokat megkritizálják ennek az Andrássy-ut hosszuságú utczát formáló Midway-Plaisancenak az exotikus larmáját és exotikus látványosságait. Hogy azok a mindenféle szinü és öltözékü népfaj-koloniák más eszközökkel vonják magukra a figyelmet, amint talán ez a lipcsei messzén szokás, ezt beismerjük, de hogy a nem hivatalos s csupán az esti szórakozásnak szánt részében is mit nyujt a chicagói kiállitás, tanuskodjék erről a következőknek egyszerü felsorolása: irlandi falu a hires Donegal várkastélylyal; jávai falu 125 bennszülöttel (köztük 36 nő); német falu ősi hesszeni városházával és gazdag ethnographiai kiállitással; laplandi falu 24 bennszülött családtaggal; Dahomey-falu 30 házikóval és 69 bennszülöttel, köztük 21 dahomey-i „amazon"; chinai szinház, bazár stb; „Alt-Wien" 150 év előtti 36 házhomlokzattal az eredeti méretekben; japáni bazár; keletindiai bazár; algeriai és tuniszi falu, bazár, szinház stb.; mór-palota, pálmakerttel és mindenféle látványosságokkal; perzsa bazár; egyptomi templom (lukszort); kairói utcza (az 1889-ki párisi mintájára); török falu mecsettel, bazárral; nagy beduin tábor, harczosokkal, tevékkel, lovakkal stb.; eszkimó-telep; indiánus-falu; a fidsi szigetek bennszülötteinek kis koloniája stb. stb. — Mindez azonban távolról sem meriti ki a Midway-Plaisance nemcsak szórakoztató, de egyszersmind instruktiv látványosságait.

Nincs hét, a melyen valamely nemzetközi tudományos kongresszus ne tartatnék, a melyek, hogy mily nagy számu európai czelebritás által is látogattatnak, erről alkalmunk volt a nevelésügy egyes problemáinak szentelt, nemkülönben az iparoktatásügyi kongresszusokon meggyőződni. — Azokra a mesékre — mintha a kiállitási területen csak Rothschildoknak és Vanderbilteknek lehetne tisztességesen étkezni, — megjegyezzük, hogy a feles számban találtunk oly étkezőhelyiségeket, melyeknek árai semmivel sem magasabbak az ily helyen és ily alkalommal mindenütt szokásos áraknál. Bizonyitja ezt az a körülmény is, hogy akár a „lunch" idejében a tulajdonképeni kiállitási területen, akár pedig este a Midway-Plaisance számtalan restaurant-jaiban alig lehet helyet kapni. (A kiállitási Bar-oknál egy pohár sör 5 cent = 12 kr.; az a bizonyos porczió kávé vagy kakao pedig 10 cent.)

Hát a látogatottság? Beszéljenek a számok. Chicago nem Páris, ahol kösönségesen is hetenként több idegen fordul meg, mint Chicagóban egész éven át, s a mellett Chicago New-Yorktól is annyira van, mint Páris Budapesttől. Ha tehát helyes arányt keresünk, akkor még azt is tekintetbe kell vennünk, hogy Párisban 1 franc = 50 kr. volt az entreé, de mivel már eleve az egész bevételt a belépti jegyek után a bankoknál financzirozták, a későbbi hónapokban 30—40 centime-ért is kinálgatták az utczákon a belépti jegyeket. S ehhez járul, hogy Chicagóban több hónapon át ép vasárnapokon a kiállitást zárva tartották, később pedig a vasárnapi látogatás egy harmadát sem tette ki a hétköznapinak. S mind ennek daczára még sem oly jelentékeny a különbség a két kiállitás látogatottsága közt, mert a mig a párisit közel 20 millió látogatta meg, addig ezt hasonló időben 18 kereste föl.

A hétről.

Kassa, nov. 11.

I.

Miczi és a polgári házasság.

Ha délután, egy ilyen borongós, hópehely szitáló és veszedelmesen szeles délután, ugy négy óra tájban bekopogtat a levélhordó az ujságokkal és levelekkel, Miczike tüstént odabuvik a ménkő nagy lepedős ujságokat kibontogató papa háta mögé.

Nem a kedves kis „kis hirdetések" iránt érdeklődik ilyenkor. Még tán megiátná a papa és figyelmessé lenne rá. Nem, hanem a polgári házasság az, a mi annyira felköti a kiváncsiságát.

— Lesz-e már polgári házasság? kérdi kiváncsian.

— Lesz, lesz fiam mormogja rá a papa, pedig csak ugy felfüllel szokott oda hallgatni.

A Miczi kiváncsiskodását érteni kell kérem, mert annak meg van a maga oka. Az ok egy kis történetbe van burkolva, a mely ime itt következik:

Micziénél, mivel náluk pénteken van a journapja, tegnap egy hete vidám kis társaság gyült össze. Ott volt Török Laczi is, a Miczi vőlegénye.

Miczi mindazonáltal Bodnár Berczit tüntette ki kedvességének minden feltünőbb jelével. Félrehivta Berczit a szomszédszobába azon ürügy alatt, hogy megmutatja neki azokat a gyönyörü festésü porczellán darabokat, amiket maga készitett nemrégen.

Bodnár Berczi természetesen meg volt hatva, el volt ragadtatva a müvészi darabok szépsége által.

— Ah! ez remek; ez a szép idillikus tájképecske, ezek a rokokó czirádák...

Egy klasszikus görög stylü korsóra, melynek vékony nyaka s annál terjedelmesebb po roha volt, Miczi valami pajkos minta után egy nagyon modern tárgyu képet festett.

Még nem volt befejezve, de a mintán az egész jelenet szépen és tisztán látszott.

— Lássa Berczi, ezt erre a korsóra fogom festeni és olyan jóizü nevetésre fakadt, hogy már nem is hallgatott oda Berczire, hanem odaszaladt az ajtóhoz.

— Gábor, Gábor! jöjjön csak ide!

Ez a Gábor, kit természetesen nem is igy hivnak, egy érdekes kis káplánocska abból a fajtából, melyből az abbék és nöhódító világfiak teremnek.

— Gábor, nézzen ide, látja? és ismét csak a hangos jóizü kacagás szakitotta félbe a pajkos Miczi experimentácziőit.

A képet mutatta a káplánnak, azt a mintát, melyet a korsóra fog rövid idő mulva varázsolni.

Gábor — Miczi mindenkit a keresztnevén szólitott — azt hitte, hogy Miczinek valamelyik sajátkezü tájképét mutatja meg neki. Nagy volt tehát a csodálkozása, mikor egy profán kép került a szemei elé.

— Ez talán magát is fogja érdekelni Gábor. Látja ez az ur reverendában van s nézze hogy szalad, látja hogy kergeti ez a másik bottal a kezében.

Valamelyik praktikus és modern észjárásu német bácsi komponálta ki ezt az érdekes helyzetet és müvészi szempontból kritizálva ezt a kis mintául szolgáló képet, meg kell neki adni, hogy hüség, valószerü természetesség dolgában semmi kifogásolni való nem volt található rajta. De Gábor mégis olyan arczczal nézett oda, mintha annak mübecsével nem volna tisztában, mintha kontár munkának tartaná.

— Hát talán magának nem tetszik? kérdezte pajkosan nevetve Miczi, ez nem szép magától, hogy meg se dicséri az izlésemet, pedig látja ezt fogom idefesteni erre a görög korsóra.

— Bocsánat, az izlése nagyszerü, remek, megdicsérem ön előtt, Berczi ur előtt és elfogom mondani másoknak is, hogy Miczike kisasszony milyen képeket fest a korsóira.

— No látja!

— Igen, megmondom mindenkinek még az esketö papjának is, hogy emlékezzék meg erről az esketési beszédben is és dicsérje ki a müvészetét szörnyen...

— Ah, milyen kedves, szólt tréfásan meghajtva magát Miczike, fogadja előre is köszönetemet.

Gábor fölisztelendő ur meg savanyu izü mosolygással nézett a kergetett papot ábrázoló képre, melynek hátterében egy ház ablakából kétségbeesett tekintetü szép menyecskefej kandikált ki.

Mikor a pap visszament a szalonba, Miczike már nem mosolygott többé.

— Mit mondott az a csunya Gábor? kérdezte Berczit.

— Hát azt, hogy ki fogja prédikáltatni.

— A képet?

— Igen a képet, meg magát is, hogy igy vélekedik a papokról, mint ez a kép. Ugy-e fél töle?

— Én? Gábortól? soha. Ha neki tetszik mondja meg akármelyik papnak, az ugyse fog rá hallgatni, különben is az esketési beszédekben nem is szoktak ilyenekről megemlékezni.

Ez az a történet.

Ez az a burok, melybe a Miczike kiváncsiskodásának oka volt betakarva, de a melyet most lefejtettünk.

Attól a fatális pénteki naptól kezdve ilyen borongós, hópehely szitáló és veszedelmesen szeles délutánokon, mint a milyen például a mai is, mikor a papa az ujságokkal kezd veszödni, melyeket imént hozott a levélhordó, Miczike tüstént odabuvik a ménkő nagy lepedő ujságokat kibontogató papa háta mögé.

Nézi, nézi azokat az unalmas politikai hireket, ott az első vagy második oldalon.

Olvas ott sok mindenfélét a polgári házasságról, Wekerléről, Wekerle-kabinetről, válságról, bukásról, haragos királyról és jóságos királyról, de az igazat megvallva, nem sokat ért belőle.

Végre is legjobb lesz megkérdezni a papát.

— Papa, lesz-e polgári házasság?

— Lesz, gyermekem, lesz, — szól a papa — épen most olvasom, hogy a király beleegyezését adta Wekerlének.

— Igazán lesz? de már ezeket a szavakat nem a papa háta mögül, hanem az öléből mondja — hisz ez nagyszerü.

— Mit érdekel ez téged Miczikém, hisz ugy se mégy zsidóhoz?

— Zsidóhoz?

— Nem papa.

Nem szól azután többet a fölött való örömében, hogy a Gábor ur fenyegetése nem fog beteljesülni, hanem odarajzolódik képzeletébe a Münster polgármester jóságos arcza, amint ő ott áll előtte menyasszonyi ruhában, fátyollal és koszoruval a fején, oldalán pedig Török Laczival.

II.

Mater Dolorosa.

Minden negyedórában, öt perczczel az óra ütés előtt megkondul a zárda kis harangja.

Csingiling, csingiling...

A jóságos nénikék térdreborulnak ilyenkor az imazsámoly kemény deszkájára s áhitatos tekintettel a falonfüggő feszület és a Mater Dolorosa jelképes szenvedéseinek buzditása, bátoritó vigasztalása közt mormogják el azt a kis fohászt, amit a szent élet irt elő számukra.

Csingiling, csingiling.

Több, mint husz esztendő óta hallgatta Mater Dolorosa ezt az ismerős csengetyü hangot. Ennek hangjára ébredett, kelt, imádkozott és talán ez volt az, a melynek hangjára élt is.

A világ minden zajától elzárkózott. Czellájába csak olyan távoli visszhangként hallatszott be a kocsidübörgés, a pereczesinas kiabálása és a tramway gőzös éles csengetése:

Csingiling csingiling...

Oda se figyelt azokra a haszontalan hangokra. Nem neki szólnak, nem érte jön a gőzös; ez másoké egészen, minden a mások gyönyörüségére van.

És ha eszébe jutott Mater Dolorosának, hogy nincsen semmi fölemelő, vigasztaló az ő egész életében, oda fordult a feszülethez s a Mater Dolorosa képe elé borulva, ökölre szoritva öklét, mellét verte vele:

— Mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa.

Igy tanitották meg rá, mikor apácza lett. Ebben keresett vigasztalást azért az áldozatért, önmegtagadásért, melylyel az istennek vélt ő jót és kedveset cselekedni.

Mater Dolorosa jó apácza volt és istenfélő. Szent életü volt maga és arra tanitotta azokat az apró és nagy lányokat is, akik bejártak a kolostorba s a hálának néma csendjét az élet harsogó zajával töltötték be.

Mater Dolorosát csak ezek az apró lányok szerették.

Akiknek pedig a kereszténysi szeretet magasztos elvét praksziban kellett volna gyakorolniok vele szemben, azok öt nem szerették.

Roszul bántak vele, boszantották és ellenére cselekedtek vala mindent.

És keserüség töltötte el a szegény máter szivét; keserüség, mely könyet facsar a szembe, fájdalom, mely megakasztja a szivnek verését.

Megjelent neki álmában az igazi Mater Dolorosa, ki azt mondta neki:

— Leányom segiteni foglak.

És segitette.

Mater Dolorosa ismét hallgatja a kolostor harangjának csengetését, de messze-messze vidékeken, tul a régi helytől. Jóságos materek és sororok fogadták abban a másik zárdában, ahová menekült.

Azon a régi helyen pedig még mindig megszólal negyedóránkint a csengő:

Csingilingi, csingilingi... **Lorgnet.**

Ujdonságok.

Benedek Ferencz, jászói prépost-prelátus a förendiház igazoló-bizottsága által igazolva, a förendek házának tagja lett.

A hadtestparancsnok megérkezése. Szombaton 1 óra 16 perczkor a Budapest felől érkező gyorsvonattal jött meg székhelyére mádi Kovács

György az ujonnan kinevezett kassai hadtestparancsnok. Az érkező elé Schemua ezredes, törzskari főnök a reggel vonattal Miskolcra utazott s délután együtt érkezett meg a 6-ik hadtest uj parancsnokával, kit a perronon az egész törzstiszti kar fogadott Paxy Károly altábornagygyal élükön. A pályaház előtt díszszázad volt felállitva s a 85-ik század zenekara, melyek fölött a megérkezett hadtestparancsnok szemét tartott. Ezután hasszu kocsisor kiséretében vonult be a városba a főutcza 108. sz. alatt berendezett lakására, hol a régi hadtestparancsnok is lakott.

A kassai irodalmi társaság tegnap délután 5 órakor tartotta első felolvasó estélyét a főgimnázium diszteremében nagyszámu és diszes közönség jelenlétében. A programm szerint Deil Jenő kereskedelmi és iparkamarai titkár elnöki megnyitója volt az első tárgy, melyben az egyesület elnöke a kassai müvelt közönség figyelmét köszönte meg, melyet a müködése legelején álló irodalmi társaság iránt tanusitott s ékes szavakban vázolta ama teendőket és hivatást, melynek körét betölteni van hivatva Kassa város első ilynemü társasága. Ezután Kuszka Géza egy hangulatos alkalmi ódája került felolvasásra, melyet, ugy mint az elnöki megnyitót élénken megtapsolt és éljenzett a közönség. Horváth Balázs dr. prémontrei tanár tartott ezután érdekes felolvasást „A száz év előtti kassai irodalmi társaságról," melynek nem voltak ugyan alapszabályai, sem századra menő tagjai, hanem a mely azért tényleg létezett halhatatlan Kazinczynk tekintélye s Desseffy József gróf, az Orczyak s egyébb mecénások pártfogása és védnöksége alatt. Élénk vonásokkal ecsetelte szépen kidolgozott irodalmi essayjében a „Felvidéki Minerva" kulturális jelentőségét s köréje csoportosult lelkes irók és költők nemzeti lelkesedését, mely hatalmas öre volt ama nehéz időkben itt a felvidéken az irodalmi müveltségnek és magyarság ügyének. E felolvasást is élénk tetszéssel fogadta a közönség. Lapunk munkatársa Kovács Zsigmond olvasta fel ezután „A mai kor" czimü költeményét, melyben markáns s sokhelyütt szatirikus élü vonásokkal ecsetelte a mai kor, a mai divat különböző szokásait, félszegségeit. Végül Fényes Soma Az „A nőkről" olvasott fel egy sok szellemmel megirt tanulmányt, melybe egy kis egészséges filozófia is vegyült. A közönség élvezettel hallgatta a programm valamennyi pontjának lefolyását s az előadókat a tetszés jelének udvarias kifejezésével tapsal és éljenzéssel jutalmazta.

Kettős áldás. Halmay Imre szinházunk derék direktorát felesége tegnap két egészséges fiugyermekkel ajándékozta meg. A mama és a két uj világpolgár a legjobb állapotban vannak.

A kassai tüzoltóság kebelében fenálló mentőegyesület, melynek napról-napra akad teendője különösen a betegszállitás terén, a budapesti mentőegyesület elismerését is kivivta; s legközelebb meleghangu levélben kérdezősködött az ottani elnökség a kassai mentőegyesület viszonyairól.

A városi pénztár rekonstruálása tárgyában hozott ujdonságunk nagy meglepetést keltett a városiaknál és a legközvetlenebbül érdekeltek helyeslésével fogadták kifejtett nézeteinket, a melyek ha kellő figyelembe vétetnének a vezérelemek által, egyrészt az ügymenet gyorsabb tempóban haladna és ezzel másrészt a nagy közönség nem lenne kénytelen órakon át ácsorogni, mig rákerül a sor, hogy pénzét adóban elfizesse. Ránk nézve mindenesetre örvendetes lesz, hogy ha a főispán az állapotokat figyelme tárgyává teszi és befolyásával odahat, hogy a létező bajokon a segitést keresztülvigyék.

A régi dalegylet mai dalestélye a Schalkház diszteremében igen tényesnek igérkezik, mennyiben társadalmunk legelőkelőbb körei igérték megjelenésüket. A 85-ösök zenekara is ki fog tenni magáért. Nagyon érdekes lesz Schlögel „Gross-Wien" czimü nagy egyveleg, melyben előkerül: Wagner „Lohengrinje", Coppelia-keringő, Schubert „Moment-musicale", Boccáció-keringő, Drescher-zenekara, Rosencweig, egy nőizenekar, „Madarász" operette, Millöcker „Szegény Jonathán", stájer-tánczok, „Gross-Wien-Vereinigungs-induló", spanyol-induló, „I bin a echter Weaner", couplet, Wiener-Blut-keringő, melyet megzavar egy utczai zenekar, cseh-muzsika, Meidlingba vasuton, a Dreherparkban dalestély, Dürrner „Viharban", Launer: „Die Schönbrunner", keringő Paraszt-ból, Weber: „Büvös vadász", katonai parádé a Schmelzen, Schrammelquartett, „Weana Madel'n" keringő, Weana „Schusterbub" Fahrbach concert stb. A dalestély este 8 órakor kezdődik, utána tánez lesz, melyen a katonai zenekar és Rácz Jani fognak játszani. Jegyek személyenkint 60 krért kaphatók Mildner Ferencz könyvkereskedésében és este a pénztárnál.

Csak kanyaró. Egy helybeli ujság azt irta most legközelebb, hogy a kassai kir. konviktusban himlőjárvány lépett föl és hogy e ragályos bajban már 11 ifju vergődik. A közönség, de legelső sorban a szülők megnyugtatására fel vagyunk hatalmazva annak a kijelentésére, hogy a nevezett internátusban az utóbbi napokban a leggyöngébb lefolyásu kanyaró fordult elő és e bajban 6 ifju fekszik teljesen elkülönitve betegen ugy, hogy annak esetleges elterjedése teljesen ki van zárva. Daczára annak azonban a főgimnáziumot frekventáló 54 konviktor, a mig a baj teljesen elmulik, az iskola-látogatás alul fel van mentve, a mi nézetünk szerint nagyon is tulszigoru óvintéskedés, mert elég lett volna téva a közegészségügyi törvénynek, hogyha a konviktoroknak csak azt a részét tartják távol az iskolától, a mely közvetlen érintkezésben van a megbetegedett osztály-csoporttal.

Halálozás. Demeter Béla városi rendbiztos e hó 9-én 59 éves korában hosszabb szenvedés után meghalt. Demeter Béla mint a városi rendőrség tagja sok éven keresztül hasznos munkása volt a város rendészete körül, a melyért elismeréssel voltak vele szemben feljebbvalói. Temetése tegnap délután ment végbe. Béke hamvaira!

Kalmár Piroska, a mi volt kedves naivánk ki jelenleg a szegedi szintársulatnál müködik, még e hó folyamán Kassára jön vendégszerepelni.

S. Aldor Juliska — mint értesülünk — már Kassára érkezett s 16-án fog először fellépni a Czigánybáróban.

Szállitás. A m. kir. államvasutak budapesti jobbparti üzletvezetősége részéről külömböző faanyagokra, határidő: deczember 7. A m. kir. államvasutak budapesti jobbparti üzletvezetősége részéről terméskő, fali tégla, oltatlan fali mész, határidő november 18. Bővebb felvilágositást ad a kassai kereskedelmi iparkamara.

A vonat által elgázolt ember kilétét még mindig nem sikerült megállapitani. A kassai rendőrség a törzstől elválasztott főt lefényképeztette s az esetleg a rendőrségnél megtekinthető.

Kassai szinház.

Az első jutalomjáték az idei szezónban a Boross jutalomjátéka volt csütörtökön. Kár, hogy a darab megválasztásában nem volt eléggé szerencsés, mert a „Tót legény Amerikában" czimü énekes bohózat, mely ez alkalomal először került szinre, a magasabb igényeknek nem képes megfelelni s a Boross gazdag kómikai ize se igen érvényesülhet benne kellően. A közönség azonban, mely a földszintet és a karzatokat töltötte meg leginkább, jól mulatott a németből magyarositott bolondságokon s a jutalmazandót több izben megtapsolták és éljenezték. „Nélkülözhetetlen" kupléját tizszer ismételtették meg. Medgyessy Erzsi ez estén énekesnő volt azért is, mert énekelt, de meg azért is, mert a szinlapon irva volt. Az énekrész gyönge kisérletnek mindenesetre bevált s épen nem volt összhangban fejlett játékával. A mai estével csak Ganymed renommeját rontotta el. Szilágyi, a komoly kómikumnak a mestere, kitünő maszkjával s jellemző beszédmodorával ért el hatást, mig partnere Nikó Lina, mint mindig, ma is egyike volt a legjobbaknak.

Faust és Margaréta operának multkori bemutatójáról irott kritikánkban kiemeltük, hogy az előadásban leginkább a törekvés és buzgalom a dicséretreméltó. Ma a pénteki előadás után a törekvésnek egy kissé több eredményét is kell konstatálnunk. Első sorban Kozmát illeti a dicséret, hogy kerülni igyekezett ama hibákat, melyek hangját a felsőbb regiszterekben érik, miáltal a legkif-jezésteljesebb rész hatása, szépsége elvész, megszünik. Ma már csak néha vált hangja oly beretvaélessé, másküllönben eléggé megfelelő Faust volt. Ruzsinszky Ilona a szép Gretchen-dalok énekesnője ma is a legkiválóbb volt. Siebel szerepében pedig Keszthelyi Ilona a mult előadás Si-belénél sokkal kifejezésteljesebben énekelte a „Helyettem kis virág" kezdetü szerelmi dalt. Meg is tapsolták érte s az egy-két czélzatos pisszegés, mely belevegyüit a tapsba teljesen elveszett a nézőtéren. Kiss Pista, mint Valentin énekeit jól és szépen kis szerepében a szép bariton hangja jólesően magaslott ki környezetéből. Halmay is, kinek játékát meg kell dicsérnünk, elég jó Mefisztó volna, ha hangja hajlékonyabb lenne, igy azonban a hangokkal való folytonos hadi lábon állása nem tesz jó hatást. Ezt azonban megbocsátjuk neki a Faust szinrehozataláért. Gukker.

Müsor. Ma vasárnap november 12-én két előadás, mely alkalommal szinre kerül délután 4 órakor „A tót legény Amerikában" énekes bohózat, este 7 órakor „Szép Darinka" népszinmü. Holnap hétfőn „Fedóra" társadalmi szinmü.

CSARNOK.

Görgey Buda alatt.

— Történeti regény. —

Egykoru irók feljegyzései alapján a Kassai Szemle számára irta:

Mártonffy Imre.

(Folytatás.)

— Őrségnek? kiáltá az egyik, melyik őrségnek, most mi vagyunk az őrség, jó hazafiak! Elegen vagyunk ahhoz, hogy egy hazaárulóval elbánjunk és eltéljük. Minek csináljunk velük sok teketóriát? Dobjuk a Dunába!

A két nő fájdalmasan kiáltott fel.

E pillanatban fegyvercsörgés hallatszott, honvédhadnagy lépett be, egy szakasztól követve.

Antal volt.

Paulina anélkül, hogy kedvese megmentésére vagy másra gondolt volna, a belépőhöz rohant és kiáltá:

— Az ég küldte önt uram, mentse meg, ez itt Frigyes.

— Adjanak helyet uraim! mondá Antal, mi történt itt?

Varga Pali elmondá röviden a történteket.

— Ez az ember, szólt a hadnagy, foglyom. On pedig üresitse ki e házat káplár ur, vegyen maga mellé nehány embert, és ügyeljen arra, hogy senki e házba ne léphes en, s az utczán csoportosulás ne legyen.

Varga Pali és társai távoztak.

A megmaradt nehány honvéd a szoba ajtaját őrizték.

A két testvér némán áll egymással szemközt.

A nők aggódva lesték Antalt.

Frigyes sötéten pillantott a padlóra.

Végre a honvédtiszt megtöré a csendet. Frigyes felé fordult.

— Foglyom vagy!

— Uram, kéré Paulina, ön képes volna, saját testvérét elfogatni?

— Kisasszony! Az ön rendkivüli aggodalma Frigyes iránt érthetetlen volna előttem, ha nem gondolnék ma délutáni párbeszédünkre. Most értem azt, mi nehány órával ezelőtt érthetetlen volt előttem, a aggodalmát természetesnek találom. Sajnálatomra kivánságát nem teljesithetem. A háboruban a szolgálat, különösen ostrom alá vett várnál, éppoly pontosságot, mint óvatosságot igényel. Ha Frigyes titokban szökött meg a várból, akkor kötelességét hanyagolta el. De mivel rosszabb emberrel állunk szemközt, mint egy született osztrákkal, önkénytelenül arra gondolatra jövünk, hogy kém. Oly ember, ki hazája ellen fog fegyvert vagy hazáját elhagyva idegenekhez pártol, olyan ember mindenre képes.

— Én nem állok ellenséges viszonyban hazámmal! szólt Frigyes, csak azt gyülölöm, ki romlásba akarja dönteni.

Paulina könyezett.

Agnes asszony, ki minden szót megfigyelt, némán állt oldalt; tekintete komoly és hideg volt. Paulinához fordult és mondá:

— Ne sirjon, Antalnak fontos okai vannak, hogy testvérét elfogja és az ellenség kezeibe szolgáltassa; jól tudja, hogy Frigyes nemcsak a fogság szégyenének lesz kitéve, hanem őt — ha a várban keresni fogják — gyáva szökevénynek tekintik.

A hadnagy szemei villogtak, anyjára nézett és mondá:

— Érzem e szavaknak csipősségét, de nem találnak érzékenyen. Ugy teszek, amint az ész és kötelesség parancsolják. Fáj nekem, hogy a bájos leányzónak fájdalmat okoztam, de vannak esetek, midón érzelmeink minden kötöréseit el kell némitanunk; szivem birodalmában én vagyok a király, s éretlen érzelmek nem fogják nyugalmamat megzavarni.

E nyomatékkal kiejtett szavakra elpirult Paulina, mert eszébe jutott, hogy e szavakat ő mondta Antalnak.

Frigyes megszólalt.

— Távol van tőlem, hogy könyörügjek. Hogy most szót emelek, csak azért teszem, hogy öntől drága anyám és öntől kisasszonyom, bucsut vegyek. Isten a tanum, hogy a várat tiszta szándékkal hagytam el, csak azért, hogy önöket lássam, éljenek boldogul!

Paulina mindenről megfeledkezve, sirva borult keblére, az anya pedig bensőleg szoritá m g kezét.

A hadnagy sötéten nézte a jelenetet.

Amit szive érzett, mily izgatottság uralkodott benne, könnyen érthető volt. Frigyest anyja és kedvese ölelték és ő—ő egyedül állt. O érte nem hullottak könnyek, számára az egész világon nem volt szív, mely érte dobogott volna. Soha életében nem érezte magát oly elhagyatottnak, mint e pillanatban. Maró fájdalom mardosta szivét, azelőtt oly büszkén nézett testvérére, most irigyelte helyzetét.

Frigyes kibontakozott az ölelő karokból és mondá:

— Bocsássatok el, mennem kell.

Kiránta magát az ölelő karokból és kisietett a szobából.

Antal követte.

Az utczán lecsendesedett és nyugodt lett.

A hadnagy az őrjárat legényeségét elosztotta, a nagyobb részét a káplárral jobbra, ő pedig balra indult.

Frigyes néhány honvédtől körülvéve, követte.

Még néhány lépés és a magyar tábor utolsó előrseit érték el.

Antal elbocsátá a katonákat és egyedül maradt testvérével.

A toronyóra háromnegyed tizenkettőt ütött.

— Frigyes, kezdé a hadnagy, nehány szót váltsunk egymással. Midőn téged foglyomnak nyilvánitottalak, nagy veszélyből mentettelek meg.

Te nem találtál szavakat, hogy ezt nekem megköszönd, valamint könyörögni, ugy hálát adni is büszke vagy. Azelőtt az életedet, most becsületedet mentem meg, nem akarom, hogy tieid talán szökevénynek tekintsenek. Mi nem szerettük egymást soha, bár egy atyától származunk, anyám nem tekintette férjének hát bennem, hanem atyám a volt feleségének gyermekét. En szeretem Paulinát, szeret-m reménytelenül, ha közönséges ember volnék, már ez okból visszautasithatnának, s talán ekkor nem tekintenélek semminek, eltekintve attól, hogy politikai ellenfelek vagyunk. Most akadálytalanul mehetsz vissza, ahonnan jöttél, elbocsátalak. En és honvédeink a szabadságért küzdünk és nem a szabad népek elnyomására fogunk fegyvert, mi a jog, az igazság, az emberiség nevében küzdünk. Lásd testvér, te ma nemcsak kötelességedet hanyagoltad el, de az enyémet is iparkodol visszatartani. Egyre azonban figyelmessé teszlek: ha feljebbvalóim ezért kérdőre vonnak, hogy téged szabadon bocsátottalak és ha az okát nyiltan megvallom, legfeljebb megdorgálnak, de ha más körülmények közé kerültél volna, akkor téged megkötözve fogságba tesznek és talán még más büntetés is várt volna rád. Avagy nálatok hogy van? A bérencz osztrákok talán nem kegyetlenebbek nálunknál?

— Válaszom, viszonzá Frigyes, rövid. Nem a büszkeség tartott vissza, hogy neked köszönetet ne mondjak, de kinos helyzetem, ilyenkor mindenről megfeledkezem. Ha szabad vagyok, melyet visszaadtál nekem, s a veszély, melyben forogtam elmult, ugy ezt az áldozatot, melyet értem tettél, nem feledem el. Ami pártállásunkat illeti, az a meggyőződéstől függ. Meleg érdeklődéssel, bensőséggel ragaszkodhatunk pártunkhoz, anélkül, hogy ócsárolnánk azt, mely e pártokból származik. Isten veled, talán a változó sors alkalmat szolgáltat arra, hogy bebizonyitsam, hogy bár büszke vagyok könyörögni, de a hálára, a köszönetre nem.

Frigyes állva maradt még, várta, hogy testvére búcsuzásra nyujtja kezét, de mivel ez eltünt, ő is búcsuszó nélkül távozott.

A hadnagy egy darabig utána nézett, mig az éj sötétségébe el nem tünt.

Kilenczedik fejezet.

A támadások mindkét részről napról-napra hevesebbé lőnek.

A romboló és résttörő ütegek hatalmasan dolgoztak.

A vár fala már annyira alá volt törve, hogy másnapra a rés készen lehetett. A mozsárágyuk 85 bombát vetettek a várba, mely azonban elég volt, hogy általános félelmet keltsen. Május 16-án este $^1/_2$7 órakor egy bomba a királyi kaszárnyát felgyujtotta. Az éjjeli támadásban ekkor esett el a derék Kleinheinz vezérkari őrnagy is.

Reggel Hentzi munkásaira, kik a réseket tömték be, gyilkos tüzelést intéztek honvédeink.

A várbeliek Hentzi parancsára, dicséretes vitézséggel Pollini századossal élükön ujból a munkához fogtak. Pollini, hogy a legénységet lelkesitse és bátoritsa, legelől dolgozott, midőn egy 24 fontos ágyugolyó szétszaggatta egészen. A derekába lőttek éppen.

Május 18-án és 19-én a vár bombázását ujult erővel kezdték meg. Hentzi és emberei kétségbeesve dolgoztak, de május 20-an a honvédek a várkertbe feszkelték be magukat és a fák mögül a császáriakra szakadatlanul tüzeltek.

Ez alatt a magyar főhadiszálláson a Sváb-hegyen vig élet volt.

Tisztek jártak ki és be, adjutánsok jöttek mentek, felvilágositást kérve vagy kapva, vagy különös tudósitásokat hozva főnökeiktől.

A táborkar folytonos tevékenységben volt, s fontos intézkedéseket tárgyaltak, melyeket másnap voltak kiviendők.

Ez élénkség közepette nyugodtan ült egy 32 éves férfiu, majd felállt és asztal mellett állva maradt és egy pillantást vetett vezérkari főnökének munkájába, aztán tisztjeihez fordult, kikkel németül, franczián vagy magyarul beszélt.

A férfiu alakja karcsu növésü, tekintélyes tartása által kimagaslik a többiek közül. Szokás szerint hosszas. Haja is szőke, bajusz födi szabályos felső ajkat, az állan tömött szakáll viselt. Vastag szemüvegen keresztül sötét szem villog elő. Fejének tartása férfias és okos. Szokásból-e vagy Napoleont utánzó mániából két karját hátul összetonja.

Gazdagon zsinórzott fekete attilát visel, sötét nyakkendőt, melyre fehér galiér simul, magyar nadrág és térdig érő kordován czizma egészitik ki ruházatát. Derekára himzett öv van kötve, melynek oldalán diszes acélkard lóg le.

E férfiu a magyar ostromhadaknak főparancsnoka: Görgey Arthur. (Folytatjuk.)

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

Nyilt tér.

Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Nyilatkozat.

A „Kaschauer Z-itung“ 129. számában folyó hó 9-én „Ein Prucht-Leichenbegängnis“ czim alatt a napi ujdonságok között egy közlemény jelent meg, melynek ép csak ellenem irányu hat, a mennyiben az ott emlitett temetés általam rendeztetett.

Miután pedig ez a közlemény esetleg alkalmas lehet arra, hogy a nagy közönség előtt üzleti reputácziómnak ártson, kötelességemnek tartom arra néhány sorral válaszolni:

A tisztelt, melyvel a „Kaschauer Zeitung“ szerkesztője iránt viseltetem, nem engedi föltételeznem azt, hogy a szóban forgó közleményben a saját, közvetlen érzéki tapasztalaton nyugvó nézetének adott kifejezést a szerkesztő ur, hanem téves információnak, ellenségeim becsugásainak esett ezuttal áldozatul.

Az emlitett temetésnél minden személy magyar diszben jelent meg, teljes összhangzásban az egész temetés rendezésével. Spanyol, franczia, német vagy nem tudom én még micsoda jelmeznek vagy jellegnek ott mi nyoma sem volt, azt legfeljebb valamely ellenségem, egy agyrémekkel telt fő fantáziájával látható.

De hiszen erre szükségem sem volt, mivel oly nagy szer- és ruhatáram van, hogy azzal nemcsak egy, de több hasonló jellegü temetést is rendezhetek egyszerre, annál kevésbbé voltam utalva arra, hogy a magyar jellegben rendezett temetést különféle nemzeti jelmezből tákoljam össze.

Ennyit azoknak, a kik a temetésnél jelen nem voltak, és arról csupán a fönti közleményből szereztek tudomást.

Az elhunytnak hozzá tartozói, illetve az érdekeltek, a temetés rendezéséért minden tekintetben legnagyobb megelégedésüknek adtak kifejezést, s ez nekem elég.

A temetésnél résztvevő közönség pedig önmaga meggyőződést szerzett magának arról, mennyiben felel meg a fönti emlitett közlemény tartalma a valóságnak!

Nyugodtan, teljes bizalommal és önérzettel ajánlom magam tehát továbbra is a nagyérdemü közönség eddig tapasztalt parttogásába és nagyrabecsült jóindulatába.

Kassa, 1893. november hó 11-én.

Kiváló tisztelettel

Simalya Mihály

temetkezési intézet tulajdonosa,
főutcza 55. sz. a.

Abauj-Tornavármegye alispánjától.

20.000. sz. 386 2—2
a. i.

Hirdetmény.

Abauj-Tornavármegye tulajdonát képező és a kassai 1967. sz. tjkvben 599. hr. sz. foglalt a hatósági engedélyivel bat részre osztott

majortelket

a vármegye közgyülésének f. évi október hó 23-án 224. sz. a. kelt határozatában foglalt megbizás alapján **f. évi november 23-án d. e. 10 órakor** tartandó közigazgatási árverésen el fogom adni.

Az árverést a vármegyeház kisebb termében fogom tartani.

Ki valamely telekrészre árverezni kiván, az árverés megkezdése előtt köteles lesz kezeimhez hatszáz forint bánatpénzt lefizetni, vevő cyanánt a legmagasabb igéret lesz elfogadva, mindazáltal oly kikötéssel, ha az árverés eredményét a vármegye közgyülése utólagosan jóváhagyja.

A legtöbbet igérő a leütéskor bánatpénzét köteles lesz 1200 forintra kiegészíteni, a vételár pedig két részletben lesz fizetendő és pedig fele része a közgyülés jóváhagyó határozatának közlésétől számitott egy hó, másik fele része a bánatpénz beszámitásával két hó mulva. Azon vevő, ki a feltételeket be nem tartja, bánatpénzét az eladó javára veszti.

A venni szándékozók tőlem, vagy kiadóhivatalomtól a telek feldarabolására vonatkozó hiteles vázlatrajzot dijtalanul megkaphatják s ennek alapján a közgyülés jóváhagyása után minden vevőnek megvett jutaléka tényleges birtokába át fog adatni.

Szabadkézből ajánlatokat is elfogadok az árverés határidejéig, önérthetőleg az 1200 frtnyi bánatpénz letétele és a közgyülés utólagos jóváhagyásának fentartásával.

Kassán, 1893. november hó 7-én.

Fábián
alispán.

„LE GRIFFON“

a legjobb valódi franczia szivarka papir

kapha ó minden jobb kereskedésben.

317 32—150

Végeladás.

Van szerencsém a t. cz. közönség tudomására hozni, hogy Kassán a malom-uteán lévő ékszer és órás üzletemmel teljesen felhagyván az iparhatóság 1510. számu végzésével az üzletemben található összes árukra, **arany és ezüst ékszerek, ezüst evőeszközök, órák, óraláncok stb.** vonatkozólag a végeladás engedélyeztetett.

Miután pedig **f. é. deczember hó 31-ig akarom áruimat eladni,** azokat jóval a **beszerzési áron alól** bocsájtom a t. cz. vevő-közönség rendelkezésére.

Kassán, 1893. évi november 11-én

tisztelettel

Horák J.
ékszerész és órás-üzlet.

389 1—3

Eredeti orosz teák:

Wassili Perloff és Sőhne „orosz udvari szállitóktól“ **Moszkvából**; kapható **eredeti ár** és 4 minőségben $^1/_4$, $^1/_2$, $^3/_4$ és $^1/_8$ kiló sulyu, eredeti csomagolásban.

Főraktár:

230—46 **Vizy Domonkosnál**
füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete
Kassán, főutcza 53. sz.

A szlatvini savanyuviz főraktára.

Magyar **királyi**

országos központi mintapincze borai.

A földmivelésügyi magy. kir. miniszterium felügyelete alatt álló 365 4—5

magyar királyi

orsz. közp. mintapinczében

kezelt és leüvegelt

boroknak

egyedüli raktára Kassán

Pollák Róbert

füszer-, csemege- és borüzletében.

☛ Előfordult utánzások miatt becses figyelmébe ajánlatik a m. kir. orsz. központi mintapincze védjegye, a melyivel minden üveg le van zárva. ☚

Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.

Abauj-Tornavármegye alispánjától

19949 szám. 383 2—2
a. i. 1893.

Pályázati hirdetmény.

A vármegye füzéri járásának Zsadányban székelő főszolgabirói hivatalánál üresedésbe jött a évi 500 frt fizetés és 100 frt lakbér illetmény élvezetével egybekötött

járás-irnoki állásra

ezennel pályázatot nyitok. Felhiván pályázni szándékozókat, hogy képesitésüket, eddigi alkalmaztatásukat és nyelvismeretüket igazoló, nemkülönben hadkötelezettségüknek miképen történt teljesitését is tanusitó okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám a folyó évi november hó 28-ig okvetlenül terjeszszék be.

Kassán, 1893. évi november hó 7-én.

Fábián
alispán.

A kassai takarékpénztár

elfogad: **betéteket kamatozás végett,**

leszámitol: **váltókat, kisorsolt záloglevéleket és sorsjegyeket,**

engedélyez: **jelzálogkölcsönöket házakra** és **birtokokra, kézi-zálogokra** és **értékpapirokra,** különösen kedvező feltételek mellett,

7 21—24

megőrzés végett elfogad: **értékpapirokat, okmányokat, ékszereket** és **ezüstnemüeket,**

vesz és elád: **értékpapirokat tőzsdei árfolyam szerint.**

Postai megbizások azonnal elintéztetnek.

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, szerda 1893. évi november 15. 131. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
Hova a lapot érdeklő küldemények czimezendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban főutcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogler Bécs; Eckstein Bernát térő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Danbe G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

A szabad szellem ujabb diadala.

(***) Mintha csak a 48-iki márcziusi napok éledtek volna ujra fel: olyan tüneteknek vagyunk tanui országszerte.

1848 márcziusában az egyetemi ifjuság kebelében indult meg az a rendkivül nagy horderejü mozgalom, mely aztán az ismeretes „12 pont“-tá nőtte ki magát. Ma a budapesti egyetem lelkes ifjusága szintén tüntetni készül. A tüntetés békésebb jellegü, mint volt 1848-ban, de nem sokkal csekélyebb jelentőséggel biró. Ma is a „szabad szellem“ az, a mely az egyetem ifjuságát tüntetésre készti. Az a müvelt, nemes ideálokkal telt ifjuság tudja, érzi nagyon jól, hogy nemzetünk a haladás utjain ez időszerint ismét egy nagy lépést tett előre, oly lépést, a melynek következményei ugyszólván, ma még kiszámithatatlanok.

S ugyan mi mellett kiván tüntetni a budapesti egyetemi ifjuság? Mi lehet az, mely azt arra sarkalja, hogy 48-iki elődeihez képest kibontsa a tüntetéshez megkivántató lobogót?

Semmi egyébb mint annak a hire, hogy „a király elfogadta a kötelező polgári házasságról szóló törvényjavaslatot.“

De hát oly nagy dolog ez, hogy az egyetemi ifjuságnak még tüntetésre is szolgálthathat alkalmat?

Bizony nagy!

Azt lehet mondani, hogy 25 év óta, a mióta a kiegyezés megtörtént, ily nagy horderővel biró esemény még nem érte nemzetünket.

Azok a válaszfalak, a mik nemzetünk egyes rétegeit még mindezideig egymástól elkülönitve tartották, a kötelező polgári házasságról szóló törvényjavaslat életbeléptetése, törvényerőre emelése által fognak végkép leomlani. Mert hogy nemzetünk — föként a házassági jog eddigi abszurditásai miatt — még mindig nem eléggé egységes, nem eléggé kompakt: azt a mélyebben vizsgálódó laikus is könnyen észreveheti. — A beterjesztendő „házassságjogi“ törvényjavaslatról határozottan el lehet mondani, hogy annak előterjesztésével, — mint egy tekintélyes fővárosi lap nagyon helyesen jegyzi meg — „nemzeti életünk megszilárditására hatalmas támaszt nyertünk.“

Azoknak, a kik középkori előjogaik megszüntetését féltik, semmi esetre nem kedves ez a törvényjavaslat. Az ilyenek harczolni fognak annak életbeléptetése ellen ezután is csaknem — késhegyig. Szerencsére! ezek száma kezd már apadni. Különösen a müveltebb középosztályban — mely pedig ma is a nemzet irányitadó zömét képezi — nap-nap mellett kevesebben fognak találkozni, a kik a haladás, a felvilágosodás szabad szelleme előtt szemet kivánnának hunyni. Az értelmiség zöme minden bizonynyal a korral tart s nem akar hódolni többé holmi középkori felfogásnak.

Lehetséges, hogy a kiváltságos felsőház meg fog kisérteni minden eszközt a kormány javaslatának megbuktatására; daczára annak, hogy a legalkotmányosabb király hozzájárult e törvényjavaslatnak törvénnyé leendő emeltetéséhez. Teljes hitünk azonban, hogy bármit müveljenek azok a középkori lovagok és satelleseik, ez a javaslat törvénynyé leend előbb utóbb. A hó-lavina, ha egyszer megindul, azt feltartóztatni többé nem lehet. A főrendiház az ő kiváltságaival, előjogaival, ha végkép meg nem semmisül is, nagy változáson mehet keresztül; s fog is bizonyosan, ha a nemzet akaratának ellenszegül. De az, a mit egy nemzet óhajt, nem fojtható el örökre; annak előbb-utóbb érvényesülnie kell!

Dicsőség királyunknak, hogy egyakaraton kiván lenni nemzetével! De dicsőség a nemzet szabadelvü kormányának is, hogy oly uton halad, a mely a nemzetnek kedves, s a melyen őt a nemzet szine-java mindenkor készséggel fogja követni!

A falusi tanitóválasztásokról vidékünkön.

Fejlődésünk virágzó korszakában is tapasztalhatjuk számtalan oly kriminális dolog létezését, melynek eredete évszázadokra vezethető vissza s minden fejlődés nélkül a maga érthetetlenségében mutogatja szörnyeteg fejét.

A sok közül ez alkalommal a falusi tanitóválasztásokról — mely nem egyébb, mint a kezdetleges kulturvilágból vett szokás — óhajtok röviden szólani. X.

iskolaszék az üresedésben levő tanitói állomásra pályázatot hirdet. Javadalma: 300 frt stb. Kötelmei: a mindennapi s ismétlő tankötelesek tanitása stb. próbatanitás föltétele mellett csakis okleveles tanitók pályázhatnak.

Persze! ha egy kicsit vikszos képü a pályázati hirdetés, kapjuk az összes paksamétát, bepakolnak, nagy reménynyel folyamodunk s a terminált időben a választás szinhelyén megjelenünk. Az elnök ur felolvassa a pályázók névsorát s kérdi a (többnyire hajszálától a körmig paraszt) iskolaszéki tagokat: kivánják-e, hogy a pályázó tanitók próba-tanitást tartsanak? A bölcs korus (?!) minden teketória nélkül nyomban követelő bólintásokkal szignálja az „igen“ t. Ekkor elhágyjuk a választó-termet s egyenként szólittatunk az iskolaszék szine elé. Kezdetét veszi a munka s mindezek után a kritika. Sokszor megtörténik, hogy a gatyás paedagogusok belekotnyeleskednek a tanitásba s mi meghunyászkodva szelid mesolyt szimulálunk, hogy valamiképen unszimpathiát ne keltsünk.

Didaktikánk, tanitási modorunk megbirálása itt a czél. Azonban mindenki által figyelmen kivül hagyatik azon sarkalatos tanitási elv: a tanitónak bármely tantárgy előadására készülnie kell. Enélkül sikeres tanitás nem is képzelhető. No kérem! hát tessék most választás alkalmával bravourozni! Megeshetik ugyan, hogy véletlenségből oly tételt kap az ember, melyet párnap előtt dolgozott ki s adott elő iskolájában, tehát sikerül; de kaphat oly tételt, melyet hirtelen át sem gondolhat s természetesen elő sem adhat kellőleg. Mi ez utóbbinak a vége? nem egyéb mint az, hogy titkolt gunytárgygyá vált az iskolaszék éretlenjeibbje előtt s ezen imponáló gondolat fogamzik a kaputokban: mégis csak nagy szamár lehet ez a tanitó.

Szerintem az egész választási eljárás nem egyébb, 1-szer mint csekély auktoritásunk guillotinja. Régebben — a midőn kiszolgált katonák, vargák, asztalosok stb. voltak az iskolamesterek és emlézés közben mézeskalácsból formált betüket dobáltak a gyermek szájába? — volt racziója, de a jelenben az meg nem állhat.

2 szor. A tanitói-oklevél felülbirálása. Ez egy kissé kompromittáló az érdekelt tanitóképzőre is. Ha az iskolaszék leendő tanitójának tanitási modorát akarja tudni, olvassa el az oklevelet. Szépen ki van az irva s adjon hitelt annak, mert biztosithatom, hogy azon érdemjegy, melyet kapott, mindig arányban áll azzal a miért kapta.

Több állás is van, mely pályázat utján töltetik be, de olyant, melynél a törvény kivánta képesitést felülbirálnák? nem ismerek. Erdekünkben tövárosi kartársaink akcziója folyamatban van ugyan; azonban ne csak tőlük várjunk mindent, hanem nekünk is sorompóba kell lépnünk!

Endre Gyula.

TARCZA.

A mai kor.*)

Irta: **Kovács Zsigmond.**

Láz, izzó láz hajtja az emberiséget!
Csupa izgatottság ez a mai kor.
Az örök verseny, mely nem ér soha véget:
Egyet fölemel, mig mást földre tipor.
Az arat ma sikert csak, a ki kitartón
Tör előre s vissza mitől se riad.
Az ügyefogyott, a gyáva csak a tarlón
Böngész, s a versenyben el — hátra marad.

Régente csak a kard, a fegyver irányzá
Az emberi nemnek véres útait;
A tömeg eszköz volt és jelszó a hurráh
S uralta a népek lelkét csak a hit.
Ma felszabaditva égre tör a szellem,
Nem senyveszti bilincs a gondolatot.
Hangot nyerhet s mi lappang a szivekben,
Előtör az eszme, mit isten adott.

S világraható nagy, mesés, csodadolgok,
Mint hamvából Phönix, úgy törnek elő.
Tűz s viz szellemei mai nap mind foglyok,
Lenyügzé őket más titáni erő.
Ma alig van titka a levegő égnek,
Ma nincs távolság: a tér megrövidült.
Mik tárgyai voltak csak dajka meséknek:
Mind testté lőn az, mind megelevenült. —

De habár oly fényes, csaknem csodateljes
S oly elbüvölő is ez a mai kor:
Sose volt tán még a levegő oly terhes
S villámit nem szórta tán úgy semmikor.
Mintha tűz a vízzel állna örök harczban
S egymásra törnének a bősz elemek:
A szenvedély lázas szava meg-megharsan,
Hogy tőle, ki hallja, csaknem didereg!

A tömeg, a nép, mely lánczait lerázva
Öntudatra ébredt — most már követel.
A mi nem oly régen volt még csakis álma:
Ma valósitani vágy érveivel.
A szabadsághoz már jogot is igényel,
S ledönteni készül a régi falat.
Azt hajtja: miért bán a dús a szegénynyel
Rabmódra ma is még itt a nap alatt?! . . .

Láz, izzó láz hajtja az emberiséget,
Nem honol a szivek mélyén nyugalom.
Örjöng s fut a kincsek nagy halmaza végett,
Mert tudja, hogy ez most a főhatalom.
S mert tudja nagyon jól, hogy a szava annak
Nem nyom egy latnyit se, kit öl a nyomor:
Lelkére vad, fásult érzelmek omolnak
S csak azért rajong — mi sújt és letipor.

Harcz, harcz ma a jelszó! de harczot az elme
Ví most főkép s nem mint egykor az — ököl.
De itt rejlik épen a kor veszedelme . . .
A szellem harcz az, a mi oly rémesen öl.
Egy új zászló kezdi kibontani szárnyát,
Mely ismeretes nem volt még ezelőtt.
Már zúg suhogása a föld peremén át,
Remegésbe hozván eget, levegőt.

Oh e kor, e század zürzavaros vége
Nagy dolgokat érlel s rejt nagy parazsat!
A hatalmon állók bölcs védekezése
Ki tudja, sikerben vajjon mit arat?
Ugy alakuland-é minden: hogy a népnek
Izgalma magától, önként lelohad?
Vagy lángba borítja a földet s az égnek
Alján alakitand más — szebb napokat?! . . .

Örökös verseny zúg, zsong-bong e világon,
Nincs béke sehol, nincs itt a nap alatt.
A testvérisülés ma még csupa álom,
A csillám nem nyújt még biztos sugarat.
Majd ha ez a század bevégzi futását
S az eszme megérik és átidomúl:
Az emberi faj tán felismeri mássát —
S a mai válasz-fal megszün, elavúl.

Nevem Szabó.*)

Humoros beszélyke. — Irta: **Mártonffy Imre.**

Ki valaha butorozott szobát keresett Budapesten, könnyen meg fogja érteni Szabó József örömét, midőn egy heti lótás-futás és nem kevesebb mint hetvenöt szoba megtekintése után, végre talált alkalmasat és aránylag olcsót.

Szabó barátom annyival inkább örvendett, mert mostanság a szállásfogadással mindannyiszor csizmadiát fogott.

Ha biztositották arról, hogy oly csendes és nyugodt lakása még sehol se volt, bizonyos lehetett abban, hogy éjjel legalább is négy öt gyermek fog orditani, vagy pedig a szállásadó hitvespár dulakodik a szomszéd szobában.

*) Felolvastatott az „irodalmi társaság“ első felolvasó estélyén 1893. nov. 11-én.

*) Mutatvány szerzőnek karácsonyra megjelenő „Elbeszélések“ czimü kötetéből. Ára 1 frt, tanitóknak feleáron. Kapható Ujpesten.

Ujdonságok.

Kinevezés. Király ő felsége dr. Haász Béla kassai kir. itélőtáblai tanácsjegyzőt a kalocsai kir. törvényszékhez birónak nevezte ki.

Jókai. Az irodalmi társaság választmányának e hó 13-án tartott ülésében tárgyalás alá vétetett a Jókai jubileum megünneplési módozatainak megállapitása. A mennyiben a választmány igen csekély számmal volt képviselve: elhatároztatott, hogy ennek a fontos thémának végleges megvitatása a f. hó 23-án d. u. 5 órakor tartandó ujabb választmányi ülésre fog elhalasztatni. Ugyanekkor fog intézkedés tétetni a társaság szakosztályainak megalakitása iránt is.

A maláta-gyár eszméje ugy látszik nem nyert életképességet. Az alapitók bizottsága szombaton tartott ülésében e fölött folyt a tanácskozás, melynek végeredménye, hogy ujból egy szükebb körü bizottság lett kiküldve, a melynek feladata keresni Kassán azt a helyet, a hol a maláta-gyártásnak egyik főkelléke: a tiszta jó viz megtalálható. Szakértők ugyanis azt állitják, hogy Kassa egész területén ilyen viz nem létezik és igy valószinü, sem hogy egy létesitendő nagy gyár prosperálása már első intrádára veszélyeztessék, hogy az alapitók bizottsága az eszmét egészen el fogja ejteni annyival is inkább, mert az aláirók egy tekintélyes része az eddigi körülmények által inditatva, visszalépett. A hely és vizkereső bizottság tagjai: Péchy főispán elnök, Fiedler Károly, Szmrecsányi László, Répászky Mihály, Herczfeld fakereskedő, Schlahta és Wagner József, a kiknek szakértelme e tekintetben mindenesetre mérvadó, feltéve, hogy egy geologus segitségét veszik igénybe. A K Ztg. már meg is találta a helyet és proponálja is a régi czukorgyárat, a mely e czélnak kiváló (?) olcsóságánál és azon előnyénél fogva, hogy nagy kéményе is van, fölötte kedvező lenne, a mit fokoz az a körülmény, hogy a tramway sinhálózata éppen a gyár előtt vezet el.

A dómépités bizottsága szombaton ülést tartott, a melyben a még mindig függőben levő orgona kérdése tárgyaltatott. Egy szükebb számu bizottság küldetett ki, hogy e tárgyban Angster pécsi orgona-gyárossal megállapodásra jusson. A bizottság tagjai Steindl müegyetemi tanár a dómépités ellenőrző vezetője, Eder Gyula városi tanácsos, Konrády Lajos, Fröhde Vilmos és Pünkösty állami főmérnök.

Próbaszónoklat. A helybeli izraelita templomban e hó 11-én dr. Feuerlicht Mór itju rabbi tartott próbaszónoklatot. A szónoklat tartalmas, eszmékben dus, filozófiai mélységü, kerekded szerkezetü mü volt, mely ugy lendületes nyelvezetével, mint jó előadásával aratott sikert.

A vörös-kereszt egylet kassai fiókja f. hó 15-én délután 3 órakor a városháza tanácsteremében választmányi gyülést tart, melyre a t. cz. választmányi tagok tisztelettel meghivatnak. Az elnökség.

Próba-bál. Kinszky Károly jeles tánczmesterünk deczember 7-én tartja meg a Schalkház nagy termében a nyilvános próbatánczvizsgát, a melynek záradékát ez idén is a nagyok tánczmulatsága fogja képezni. A vizsga-táncz esti 7 órakor veszi kezdetét.

Halálozás. Haszay Endre polgártársunk hitvese szül. Maurer Paulina asszony e hó 13-án 47 éves korában legboldogabb házasságának 18. évében elhalálozott. Temetése a felsőmagyarhoni első temetkező-intézet (Maurer-udvar) rendezésében ma délután 3 órakor a Halász-utcza 4. sz. gyászoló házból lesz. Béke hamvaira!

A férfi dalegylet vasárnap, egy héttel a dalkör után ugyanazon a helyen, a Schalkház termében lépett ki a sorba először a hosszu nyári pihenés után a nagy közönség elé tudásával. A külső siker pártalanul áll a maga nemében. Dalestély még itt nálunk sohasem vonzott annyi közönséget mint ezuttal és a mint szemünk az ott egybesereglett óriási tömeget áttekinthette, a 600 as számból alig engedhetünk csak egyet is. Főispán, polgármester, alispán, uj hadtestparancsnok és a különböző diplomás és polgári előkelőségeknek minden rétege fölös számmal, szép hölgyek, ifjuság tánczra lelkesedő sokasága mind csak azért jött el, hogy a régi dalegylet zászlóján ragyogó sok dicsőséget ismét egygyel gazdagitsák. Nagyobb külső sikert nálunk ennél el nem lehet érni. A belső tartalom azonban messze mögötte maradt ezuttal a külső cziczomának. Az intelligens, zeneileg is müvelt közönség, hogy tartalék nélkül szóljunk, megcsalatkozott. Az elfogultság itélkezhetik a külső-ség után, mi nem tehetjük. Hallottuk az uj dalkört segéd-eszköz nélkül, pusztán a saját erejére támaszkodva énekelni és hallottuk a régi anya egyletet a katona-zenekar árnyékában önállóan és ennek közrehatásával énekelni. A figyelmezőnek itéletét a zenekar viharzó zaja el nem kábithatja, az csak elismeri, hogy a 85 ösök zenekara az étkező asztalok mellett jó hangulatba ringatja a mulatozásra fogékony kedélyeket és a mint itt is történt, a zenének frenetikus tapsokkal adózik és da capo kéri az uj és uj dallamokat, a miknek nyujtásával Prettl A. karmester nem is fukarkodott, s igy még szembeszökőbb volt a nyomottság, a mely a régi dalegylet éneksámait kisérte s éppen ebből redukáljuk az eredményt, a mely az uj dalkörnél a spontán, hatalmasan felhangzott elismerés tapsaiban nyeri a meg nem téveszthető kifejezést. Ez az általános vélemény, a melyet, bármily zokon vétessék is az érdekeltek részéről, a jó ügy érdekében el nem szabad hallgatnunk. Feltételezzük, hogy a régi dalegylet minden egyes tagja nem vonja kétségbe a mi vonzódásunkat, őszinte szeretetünket s éppen azért szólunk hozzájok nyiltan, leplezetlenül, mert nem akarjuk, nem, sajnáljuk, hogy a szubjektiv érzelmek ereje még sokáig késleltesse létrejöttét annak a ma már hatalmasan kidomborodó szép eszménynek, a mely az uj dalkörnek a régi anya-egyletbe történő egybeolvadását parancsolólag követeli és teszi kötelességévé a réginek, hogy keresse meg utját-módját annak, hogy az egyesülésnek aprólékos torzsalkodásokon nyugvó akadályait elháritsa. Ezt akarja a nagy, előkelő közönség; ezt óhajtja a két egyletnek zöme; és a vezérek egy vagy másfelől még mindig kényeskednek és keresik a szálkát itt és ott, a helyett, hogy kölcsönösen az eszményi szépért küzdenének. Az estélyen nyert ez impressiók elmondása után, a dalegylet müködéséről szólva, leszámitván, hogy a karénekek vezérhang hiányában nélkülözték a simaságot, a legfőbbet: a kellő szinezést, különösen kiemeljük a bassus tömörségét, erejét, a mely meglepő szépen müködött, s ha mindamellett a siker elmaradt, az az előbb emlitett hiányban keresendő, a minek pótlása persze a legnehezebb feladatok közé tartozik, mert barmennyit is kutat a régi dalegylet derék intézője Lekly Gyula, Stoll Károly és mások kényszerü távozása óta ez a hiány eddig kipótolva nincs és a dalos egyletet csak a remény hitegeti, hogy mire az 1894. évi fiumei dalverseny ideje elérkezik, megsegiti majd őket a jó isten. S ha nem? Nos, akkor az lesz, hogy a fiumei nagy versenyen a kassai régi férfi dalegylet zászlóját nem fogja az a nimbusz környezni, a melyre eddig annyi büszkeséggel tekintettünk és a melynek fényére a fenséges zászlóanya is büszke volt. Egy szólószámot Ksanovszky József adott elő, a melylyel sok derültséget keltett. Az előadás után táncz volt, a melyhez a zenét felváltva Rácz Jani és a katonák zenekara adta. Az első négyest 80 pár táncolta.

Szállitás. Az államvasutak gépgyára részéről vizhatlan takaróponyvákra, határidő deczember 10. — Az államvasutak igazgatósága részéről 11000 m. m. forrasz vas, 17000 m. m. öntött vas és 9500 m. m. szuzott vasra, határidő november 24. — Az államvasutak igazgatósága részéről 84000 darab másodrangu talpfára, határidő deczember 12. Bővebbet mond a kassai kereskedelmi és iparkamara.

Jótékony előadás. A kassai jótékony nőegylet ő felsége szeretett királynénk magas névünnepének előestéjén, azaz november hó 18-án a Schalkház szálloda nagy termében, az ő felsége védnöksége alatt álló „Erzsébet" árvaház, valamint a szegényekháza javára, tánczestélylyel egybekötött hangversenyének müsora:

1. „Szent Erzsébet", élőkép.
2. Chopin „Etude" és Moskowski „Keringő", zongorán előadja Tarnay Alajos, zongoramüvész és zenetanár Budapestről.
3. Mascagni „Cavalleria rusticana", énekli Demeter Ada k. a.
4. Kiss József „Ábránd", szavalja Lukachich Ilona k. a.
5. „Tavasz ébredése", élőkép.
6. Röver „Caprice", op. II., előadja ifj. Gregorovicz Henrik ur.
7. „Magyar népdal egyveleg", énekli Demeter Ada k. a. Horváth Feri hegedü-kiséretével.
8. Liszt F. „Rhapsodia", zongorán előadja Tarnay Alajos zongoramüvész és zenetanár ur Budapestről.
9. „Jakab álma", élőkép.

A müsor 1., 5. és 9. száma alatti élőképekben a közreműködők névsora: Dr. Polinszky Béláné urasszony, Bielek nővérek, Brósz Eliz, Hegedüs Anna, Mariska és Letty, Kálnay Anna, Kemény Etelka, Kleiszel nővérek, Moskovits Margit, Münster Alice, Münster Ella és Helén nővérek, Mühlbek-Toncsi, Müllner Margit, Naményi Gizi, Répászky Jolán, Steszel Aranka és Strache Klemma kisasszonyok és Ruszinko Béla ur.

A 3., 6. és 7. szám alattiak zongorakiséretét Huszka Agnes k. a. zenetanárnő volt szives elvállalni. A zongorát szivességből Megay Olivér ur zongoratermében engedi át. Kezdete esti 7 és fél órakor. Helyárak: I. rangu zártszék 2 frt, II. rangu zártszék 1 frt 20 kr., állóhely és karzat 1 frt. Jegyek előre is válthatók Maurer Adolf ur könyvkereskedésében.

Szülőknek! Elemi iskolai tanulókat igen előnyös feltételek mellett készit magánvizsgálatokra, ki e téren, eddig kitünő sikerrel müködött. Esetleg iskolába járó gyermekeknek is kedvező árért ad órákat. Kovács-utcza 43. sz., az udvarban balra, a második ajtó.

A kassai kereskedelmi betegsegélyző pénztár közgyülésébe következő kiküldöttek lettek f. é. november 12-én megválasztva a biztositásra kötelezettek csoportjából: Balázs Kálmán, Biszterszky Róbert, Csiskó János, Dinda Vilmos, Fodor Béla, Gyarmathy Béla, Hauser Gyula, Kubisch Antal, Kósinszky Dezső, Kürthy József, Kiss Rezső, Kollmann János, Halász János, Lengyel János, Pfann Ferencz, Papp József, Töke Agoston, Ladányi István, Koralewszky Árpád,

---

Mihelyt azt igérték neki, hogy elkülönitve és háboritatlanul fog lakni, ugy esküt tehetett volna arra, hogy naponkint legalább is husz-harmincz ember megáll ajtaja előtt, ezt mondván: „Bocsánat, „Szabó ur!"

Egy szállást csak azért fogadott, mert a szoba tekintve oly „rendkivüli egészséges", de nemsokára azt a megjegyzést észrevették kelle tennie, hogy szállásadónője a délnek fekvő szobát távollétében ruhaszaritásra használta; szóval Szabó barátom a hónapos bérlakók közt a legszerencsétlenebb volt, azért lett örőme oly rendkivüli, mikor végre tisztességes emb-reknél, szépen butorozott szobát kapott, mert hát a szállásadóné finom müveltségü, aristokratikus külsejü nő volt, kit nyugdijazott államtitkár férje után „méltóságos asszonynak" czimeztek.

— No, gondolta magában, ezt alkalmasint tovább maradsz egy hónapnál.

Mert hát Szabó barátom valóságos naptári rendelettel és jobb ügyre méltó pontossággal minden hónapban lakást változtatott és ismerkezőleg a közönséges emberekkel, idejét nem január, február, márczius stb., hanem laká-ai szerint számitotta, mint magyar-uteza 10., kalap-utcza 4., rózsa-tér 2., bérkocsis utcza 41. sz. stb.

Ha nem vezetett volna pontos jegyzéket változó lakczimeiről, igen gyakran keptelen lett volna arra, hogy megtudja, hol lakik.

Ne higyjék azonban, hogy Szabó barátom tán házsártos ember volt. Nem! Csupán a balsors üldözte. Ő volt a legszerencsétlenebb valamennyi hónapos bérlő közt.

Állása szerint könyvvivő volt egy selyem és bársony nagykereskedésben.

A könyvelt és könyvelendő árukkali érintkezése által jelleme oly lágy lett, mint a bársony és oly sima, mint a selyem.

Alig hinné az ember, hogy a tárgyak, melyekkel éveken át foglalkozunk, bizonyos jelleget adnak nekünk.

A jogász ép oly feszes lesz, mint percsomói; a tudós poros és száraz, mint régi könyvei; a vaj- és czukorkereskedő szinte olvad az édességtől és ő maga a megtestesült édesség. Es ezt majdnem minden foglalkozásra ki lehet terjeszteni.

Szabó tehát olyan volt, mint a bársony és simasága még soha se ment nála annyira, mint midőn kérte a „méltóságos asszonyt", hogy a szobát még ma készitse el számára.

Abbeli örömében, hogy ily „finom" családnál lakhatik, megfeledkezett minden apró intézkedésekről, melyek a szobabérlésnél szokásban vannak, ugymint takaritás, fölszolgálat és több efféle. Adott öt forint foglalót, elkérte a kulcsot és tudatva a méltóságos asszonynyal, hogy holmiját másnap reggel fogják elhozni a szállodából, hol néhány napig lakott, hirtelen távozott.

A méltóságos asszony nagyot bámult a szobafogadás és idegen kulcsok elvitelének e szokatlan módjára és midőn Szabó már a lépcsőn volt, utána szólt:

— De uram, kihez van tulajdonképen szerencsém.

— Nevem Szabó! — felelte barátom alulról, miközben eltünt.

Midőn este a szokott gyülhelyen elbeszélte barátjainak, hogy mily „szép szobát" fogadott — mely közlést, fönt emlitett pontossággal, minden hó elején ismételte — azok ingerkedve kérdezték, vajjon a legközelebbi hónapra is fogadott-e már szállást.

A társaság éjfél után egy óráig maradt együtt, aztán távoztak, s mivel Szabó legközelebb lakott, mindnyájan hazakisérték.

Midőn odaértek, mindnyájan megbámulták, hogy a második emelet ablakai ki vannak világitva és az ablaknál aggodalmas arczok mutatkoznak. Ekkor az egyik ablak kinyilt és az alulievők e szavakat hallották: „Ah, jönnek már a gazemberek!"

— — — — — — — — — — — —

„Nevem Szabó!"

E szavakat rebegé a méltóságos asszony, midőn szobájába ment.

— Csodálatos ember! — gondolá, — kinek nem kell több egy percznél a szoba fogadására: semmit se néz meg jól, miután se tudakozódik, zsebrerakja a kulcsokat és távozik, mondván, hogy neve Szabó! No de, folytatá magában, mindenféle ember van a világon, aztán meg miért ne hivhatnák Szabónak?

Csakhogy ez a vigasz nem sokáig tartott. Legidősebb leánya a zenedéből jött haza, hol Wagner „Götterdämmerung"-ját énekelték. Az ének mogorvává, embergyülölővé tette. Mit a jövő zenéjének megboldogult szerzője vétett, azért szegény Szabó barátomnak kellett lakolnia. Alig tudta meg Ilona a történteket, midőn legott meg volt győződve arról, hogy az a Szabó egy országos csaló.

— Miként tehettél ilyesmit kedves mamám! — mondá Ilon. — Nem emlékszel már mit beszélt Magvassyné, hogy miként járt barátnője ismerősének unokája? Ennél is szobát akart fogadni valaki. Mikor aztán magukra maradtak, torkon ragadta és megakarta rabolni. Hátha ez az, ki nálad szobát fogadott? A kulcsok nala vannak és éjjel majd megrabol.

E szavakra a gyanu hópelyhe leszállt a bizalom hegyének ormáról és mint a bizonyosság görgetege zuhant a völgybe, hogy agyonnyomja Szabót.

Szegény Szabó!

Mártha néni a méltóságos asszony testvérhuga, szellemes, bájos nő, ki életének legnagyobb részét Párisban töltè és a franczia szellem és nyiltság mellett a tulzást is elsajátitotta. Mártha néni, mondjuk, nagy szemeket meresztett a rejtélyes Szabó ügy hallatára és azonnal kész volt a Ponson du Terrail-féle Rocambole.

Ez szavakra a gyanu hópelyhe leszállt a bizalom hegyének ormáról és mint a bizonyosság görgetege zuhant a völgybe, hogy agyonnyomja Szabót.

Szegény Szabó!

Mártha néni a méltóságos asszony testvérhuga, szellemes, bájos nő, ki életének legnagyobb részét Párisban töltè és a franczia szellem és nyiltság mellett a tulzást is elsajátitotta. Mártha néni, mondjuk, nagy szemeket meresztett a rejtélyes Szabó ügy hallatára és azonnal kész volt a Ponson du Terrail-féle Rocambole.

Mint már a „méltás" asszonynak is eszébe jutott, hogy ez embernek, e Szabónak valóságos gyilkos tekintete volt, hogy oly sietséggel nyult a kulcsok után, miként azt csakis rabló teheti és végre, hogy e szavakat „nevem Szabó" bizonyos gunynyal ejtette ki.

A három nő tanácskozott, hogy mittevők legyenek.

Ily hangulatban találta őket a család régi barátja, hirlapiró, kinél szintén teljesedett az, mit fönnebb a foglalkozás befolyásáról emlitettünk. Ennek mindig csak tollával volt dolga, órák hosszáig nézte tolla hegyét, minélfogva hajlandó volt minden dolgot hegyére állitani.

— Hogyan méltóságos asszonyom, ily ember fogad önnél szobát? Es ily gyanus körülmények közt? Ez minden bizonynyal valamely betörő banda vezére, kinél kulcsai vannak, egy éjjelen mindent eltakarit innét. Itt azonnal intézkedni kell.

Intézkedtek.

A házmesterrel tudatták a dolgot, ki készséggel ajánlkozott, hogy őrködni fog és elcsipi a gasembert.

Meggyujtották valamennyi petroleum lámpát, hogy világos legyen, ha jő és ne gyilkolhassa meg őket egymásután a sötétben.

Ekkor jött Szabó.

Midőn a „méltásék" meglátták a számosiagu

Zorkóczy Károly, Klein Sámuel, Frisch Sámuel, Langer Jenő, Leinwandter Izidor, Spitz Dezső, Schön Béla, Schwarz Manó, Grünfeld Ignácz, Grosz Lipót, Theiss Armin.

A megszűnt kolera. Lapunk egyik zemplén tudósitója irja a következőket: Egynémelyik fővárosi lap itteni tudósitója még a mult hét folyamán is közölt Zemplén megyéből kolera eseteket. Ezzel szemben hivatalos helyről vett értesülés alapján fel vagyok hatalmazva annak kijelentésére, hogy Zemplénmegyében már november 2-ika óta sem kolera betegedés, sem pedig halálozás nem fordult elő, tehát Zemplénben már tizenkét nap óta már teljesen megszünt a kolera. Ez eredmény Gaizler József br. kiküldött központi szolgabiró és Miskolczy dr. miniszteri biztos szigoru intézkedéseinek köszönhető.

Kivándorlás ellen. A kereskedelemügyi miniszter legközelebb minden törvényhatósággal közölte amerikai nagykövetünk ama hozzáintézett jelentését, mely a New-yorkba kivándoroltak kereseti viszonyainak jellemzése kapcsán egy kimutatást tartalmaz arról, hogy a new-yorki munkásegyletek tagjai közül jelenleg hányan vannak munka nélkül. — E statisztika szerint a new-yorki „trade union"-ok 99950 tagja közül 36177 vagyis az összesnek több mint egy negyedrésze (27·°/₀-a) vesztegelt munka nélkül ez év augusztus havában, a jelentés dátumának időpontjában; — s képzelhetőleg a beállott őszi s közeledő téli időszak még növelte a munka nélküliek számát. E szomoru statisztika most a járási főszolgabirák utján megyénkben közhirré fog tétetni, elrettentő példájául mindazoknak, kik a nép hiszékenységét felhasználó s aranyhegyeket igérő ugynevezett kivándorlási ügynököknek esetleg felültek.

Megfagyott ember. Német János napszámos szombaton este kikapván heti bérét, jócskán beszedett a pálinkából s részeg állapotban indult hazafelé. A sötétben a Szepsi-uton végig futó mély árokba bukott belé, honnan nem is birt kimászni s reggelre megfagyva találták ott. Az idei tél első áldozata ez a szegény napszámos Kassán s talán Magyarországon is. A multkor ugyanis, mint különösséget hozták a napi lapok egy párisi távirat hirét, mely egy hasonló szegény ördög megfagyásáról szólt, irván róla, hogy ő az európai tél első áldozata. E szerint tehát Német János a második megfagyott ember Európában.

Egész selyem, mintázott **Foulardokat** (mintegy 450 különböző fajban), méterenként 85 krtól egész 3 frt 65 krig — valamint **fekete, fehér és szines** selyemszöveteket 45 krtól 11 frt 65 krig — sima, koczkás, csikos, virágos, damaszolt minőségben (mintegy 240 féle dispositió és 2000 különböző szin és árnyalatban) szállit: postahér és vámmentesen **Henneberg** (cs. kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben.** Minták postafordulóval küldetnek. Svájczba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.
14—15

Kassai szinház.

A méhek. Bartók Lajosnak ez ujabb vigjátéka a szombati premiéren Kassán is megbukott. Megbukott volna akkor is, ha kevésbé disztingvált izlésü közönség előtt játszák, mint a kassai, mert lehetetlen el nem buknia az ilyen együgyüségig naiv vigjátéknak. Valóban nem tudjuk hirtelenében elképzelni, hogy mikor Bartók ezt a darabját megirta, valóban olyan volt-e, mint ezután képzelhető, vagy pedig alakjait képzelte olyanoknak, avagy a közönség izlésére számitott rosszul. Kérem tessék elképzelni két urat és két hölgyet, kik a felsőbb matematikai kombinációk és variációk szerint permutálják egymás iránt táplált érzelmeiket három felvonáson keresztül, melyet azután egy a lehetetlenségig ostoba, hülye férj lábatlankodása koronáz meg. Az első felvonás legelején olyan a szituáczió, hogy Gyula ur szereti Viola kisasszonyt, egy a méhek és lepkék természetrajzáról egy hosszu felvonáson keresztül prelegáló naiv bakfist. Aurél ur pedig szakitani készül a márkinéval. Ezen körben azután az adja elő magát, hogy Aurél ur szerelmet vall Violának, ki bár Gyulát szereti, sans gêne az Aurél kebére dől. Gyula ur, az Aurél ügyvéde szinleg hevesen kurizál a márkinénak, hogy Aurél megbizásának eleget téve, viszonyukat lehetetlenné tegye s az asszonyt elidegenitse Auréltől. Aurél, a kiné pedig — bár megbizás nélkül — a Viola fejét csavarja el. Így folyik le azután a második felvonás, hogy a márkiné Gyula karjaiban keres kárpótlást, Viola pedig Aurélal ölelteti magát, bár mindketten a régit szeretik azért. Ennek lélektani magyarázatát adni azon módszer szerint, amint a szerző az érzelem változásokat elénk állitja, nem lehet. Ez e meseszövés idáig is a legnagyobb abszurdum s sem a személyek karaktereből, sem pedig általános pszihologiai motivumokból ki nem magyarázható. En legalább nem tudok képzelni magamnak olyan bakfist, ki másnak azon egyszerü állitására, hogy az a fiatal ember, ki iránt ő érdeklődést tanusitott, egy más nőnek kurizál, minden tekintéria nélkül épen a rosz hir hozóját tüntesse ki csókjaival s azonnal karjaiba dőljön. A harmadik felvonás végén azután visszakerül az első felvonás legelején levő helyzet, azzal a különbséggel, hogy Gyula ur el is jegyzi Violát, Aurél ur pedig már nem készül szakitani a márkinéval.

Ezért pedig ugyancsak kár volt szerzőnek olyan hiába és erőltetett törekvéseket végeztetni alakjaival.

A közönség, mely végig hallgatta a poétikus nyelven irt vigjátékot, még eléggé türelmes volt. Nem tapsolt, bár a szereplők megérdemelték is, de nemtetszésének sem adott kifejezést. Alig egynehány páholy ürült meg az unalmas darab második felvonása közben.

Pedig ugyancsak feladat egy olyan szindarabot végigélvezni, melyben sem a szellem sziporkáz avai, sem az élénk dialogok, érdekesen változó helyzetek és megkapó jelenetek feltüntetésével nem hathat a szemlélőre a szinész, hanem a helyett katedrai bölcselkedéseket kénytelen az ember hallani a méhek életmódjáról és a lepkékről.

Az előadás menetén nagyon érezhető volt egy jó naiva hiánya s épen azért a Viola naiv szerepében Miklóssy Ilona temperamentuma egyáltalán bele nem illett. Csiszér ma is a nála szokott elegancziával játszott, mig Károlyi tulzott hévvel beszélt olyankor is, mikor az ki nem magyarázható szerepéből. Nikó Lina partnerével Szilassyval egyetemben nagyon jól képviselték a darabban nagyon véknyan előcsillanó humort. Erdélyi Gizella s a többiek is jók voltak.

Tót legény Amerikában. Ez a meglehetős látványos, de bohózatnak is kissé lehetetlen bohózat került szinre népelőadásul vasárnap délután. Este pedig: A szép Darinka története, Klárné e reminiszczenciákból összeszött népszinmüve került szinre. Erdekes, kedves kis darab, de olyan, mint a kilencz szinben himzett kendő, melynek mindenik szinü pamutjáról tudja az, aki készitette, hogy melyik boltban vette. Itt talán csak az a különbség van a dologban, hogy tán a néző közönség tudja inkább, hogy ez a motivum innen, ez az alak onnan, abból a darabból van véve. Isten mentsen, hogy udvariatlanok akarjunk lenni és tovább akarjuk bolygatni a kérdést. Klárné asszony munkája jó és élvezhető. Élvezhető volt az előadás is. Ruzsinszky Ilonát ma láttuk először bokorugrós szoknyában, paraszt leánynak. Jól állt neki a ruha is, meg a magyar népdalok igen illettek az ajkára. Megtapsolták nem egyszer. Dicsérettel kell még azt is kiemelnünk, hogy játéka, melyet operett darabokban az énekrészek miatt többnyire elhanyagol, természetességre törekvő és eléggé rutinirozott. Az estnek legszebb részei voltak Kozma Pista bosnyák dalai, valaminthogy ez adja meg a népszinmüi tipusát is. A Kozma szép tenórja, melynek hibáit a müvész érdekében több izben kiemeltük, ma csak egyszer esett detonáczióba. A frenetikus tapsok, melyek megszünni nemakarólag ismételtették meg az egyik dalt, teljesen megérdemeltek voltak. Kiss Pista (Balázs) érzéssel játszott s a „Korcsmárosné, szép csaplárné" kezdetü népdalt szépen énekelte duettben Ruzsinszkyval. Boross Endre vékonydongáju mészáros volt ugyan, de alakitása a legobjektivebb volt. Ennél nagyobb dicséretet keveset ismerünk. A czimszerepben Kissné-Breznay Anna mutatta be ismételten erős drámai tehetségének több jó tulajdonságát, Szentessy Ilona és Szilassy (Csörgő) szintén jók voltak. A többi jelentéktelenebb szerep viselője is többé-kevésbé bele illett az előadás keretébe, még a medvebőrbe bujt statiszta uraságot sem véve ki.

Fedórát, Sardou e remek drámáját nagy és szép közönség nézte végig hétfőn Kissné-Breznay Annával a czimszerepben, ki a hatásosabb drámai jelenetekben a megfelelő magasságra emelkedve, sok és megérdemlett tapsot aratott. Alakitása sok helyt megközelitette a természetességet. Csiszér (Ipanoff Lorisz) ma kissé szintelen és hideg volt, s csak néhol melegedett neki. Ugy látszik temperamentumával nem vág össze az a magas drámai fönség, mely Sardou Ipanoff Loriszjának a karakterisztikonja. Gretch orosz reudőrfőnök szerepében Szilassy, Szokub Boroffében Pesty elég jól állották meg helyüket. Erdélyi Gizella, mint Szokoreff Olga grófnő elegáns megjelenésü orosz szalonhölgy volt, Medgyessy Erzsi pedig csinos kis apród. Kiemeljük Szilágyit (Desiré), Farkas Livát (De Tournisné) és Halmayt, ki Sirieux, francia követségi attaché szerepében állotta meg jól helyét. Hátrányos elbirálás alá jut különben némely szereplőnek ama könnyelmüsége, hogy a szöveggel örökös harczban volt.

Gukter.

Müsor. Ma szerdán november 15-én szinre kerül „A méhek" vigjáték, holnap csütörtökön S. Álldor Juliska ujonnan szerződtetett énekesnő első fellépte alkalmával adatik a „Czigánybáró" operette.

---

társaságot, azt mondták egymásnak: „Ah! jönnek már a gazemberek!"

— — — — — — — — — — — —

Szabó nagyot bámult, midőn a házmester bunkósbottal felfegyverkezve fogadta és lakásáig kisérte, a nélkül, hogy szólt volna.

— Barátságos, de nagyon félős emberek, gondolta magában. Mennyire aggódnak, hogy bajom ne essék.

A második emeleten mindnyájan sorfalat képeztek.

Némán, de félig ijedt, félig fenyegető arczczal ugy, hogy valóságos vesszőt kelle futnia szobájáig.

Szabó zavartan köszöntött.

Azonban alig lépte át szobája küszöbét, midőn az ajtót kivülről rázárták.

— Igy ni, rablóvezér ur! — szóltak be a kulcslyukon, most foglyunk és ha erőszakosan akar szabadulni, golyót röpitünk agyába, tisztelt Szabó ur!

A selyemsimaságu Szabónak, ki oly bársonyos lágysággal akart az életen átsurranni, hideg veriték boritá homlokát.

Miféle emberek közé jutott!

Talán tébolydában fogadott szobát?

Kétségbeesetten nézett körül szobájában. Minden ingót kihordtak volt abból, csak a pamlagot hagyták ott. Erre feküdt Szabó barátom, hogy bevárja a reggelt.

Sulyos álmok gyötörték. Majd kényszerzubbonyt érzett testén, majd czellában látta magát. Mint gyilkost fogták el, pedig nem gyilkolt, csupán „könyvelt." De az mit se használt. A vérpadra hurczolták és lefejezték.

Feje lehullott a··· padlóra. Fölébredt.

A pamlagról esett le álmában. A nap sugarai elárasztották a szép nagy szobát és a méltóságos asszony állt előtte és zavartan mosolyogva adta tudtára, hogy Szabó ur üzletéből a házi szolga elhozta holmiját. Azután őszintén elbeszélte ijedelmét és bocsánatot kért, amiért nem hitte, hogy Szabó a neve.

Magam vagyok oka, — felelte Szabó barátom. — Nevem oly közönséges, hogy azt nem mondani, hanem bizonyitani kell. Fülfogom ijedelmét.

Azóta a „méltásék" mindent elkövetnek, hogy a Szabó név másodjának megkönnyitsék életét, a miért ártatlanul kellett szenvednie; és Szabó barátom nagyon jól érezheti magát náluk, mert már··· öt hét óta lakik ott.

CSARNOK.

Görgey Buda alatt.

— Történeti regény. —

Egykoru irók feljegyzései alapján a Kassai Szemle számára irta:

Mártonffy Imre.

(Folytatás.)

Testőrtiszt lépett be.

Görgey meghallgatja a halk jelentést és szomoruan csóválja fejét.

Nehány pillanatnyi gondolkozás után a várakozó tiszt előtt fel s alá járkál, s jelt ad, hogy az ohajtott kivánságnak eleget tesz.

Pár perczczel később fiatal leány áll előtte. Gizella volt.

— Tábornok ur, kezdé bátortalan hangon, azért jöttem, hogy négyszemközt fontos dolgokról beszéljek önnel. Lehetséges, hogy ezt most megteheti?

— Rendelkézésére állok.

— Nem egyedül jöttem, tábornok ur, folytatá a leány, anyám itt van a közelben. Tábornok ur, ön engem nem ismer. Ismert régi nemesi családból származom, a név nem sokat határoz, mert fátogatásom se családi, s magánügyekre nem vonatkozik. A mi ide vezetett, ez fontos politikai küldetés.

Görgey a közlésre nem birta elrejteni meglepetését.

— Első alkalom nyilvános szereplésem óta, viszonzá, hogy hölgygyel politikai közlésekbe bocsátkozom.

— Ah, tábornok ur, folytatá Gizella, első eset talán, hogy nőt biznak ily fontos küldetéssel. Ha elgondolom, hogy e beszélgetéstől mennyi függ, mennyi reményt füznek ők ehhez, mennyi életet és áldást, vagy mennyi halált és szerencsétlenséget hord méhében, ekkor tábornok ur, oly mondhatlan fájdalom fogja el bensőmet, hogy a nehéz teher, mely gyönge vállaimra nehezedik, elnyom. Alig találok szavakat, melyel megbizásomat előadjam.

— Kisasszony, — mondá Görgey, — érzem elfogultságát és átérzem azt, mit mondani akar. Egyet azonban nem hallgathatok el, hanem nyiltan ki kell mondanom. Hogyan van az, hogy ön fiatal leány létére, a legszebb korban, a politikus életben járatlan, hogyan van az, kérdem, hogy ünt ily fontos küldetéssel bizzák meg, oly küldetéssel, mely mint ön is mondá a nő gyönge erejét tulhaladja és félénkké, szótalanná teszi?

— Azért biztak meg a küldetéssel, s én azért vállaltam el, mert ez a béke első lépése. Nincsen oly ékesszólásom, felfogásom, szellemem, tapasztalatom, hogy ugy tudjak beszélni, mint azok, kiknek ez megadatott; de egy tulajdonsága van a nőnek, mely a férfiakban hiányzik, ez az érzelem, szenvedélynélküli nyugalommal párosulva. A férfiu ki szemközt az áldáz ellenséggel, elveszíti hidegvérüségét, elfogulatlanságát. A másikban csak ellenségét látja, melyet megtörni igyekszik, ahelyett, hogy megközelitené. A másikat akarja meggyőzni, s ő maga minden meggyőződésénél hozzátérhetlen. Epp e makacsságnál rejlik a csalhatatlanság, hogy a pártok, ha mindjárt a nemzet jóléte kivánja is, nagyon ritkán tömörülnek egygyé. Mit használ a szellem és ész, mit használnak az élet tapasztalatok és történelem, ha a férfiak, kiknek kezében népek sorsa fekszik, az életet és történelmet nem hivják tanácsadóul, mert a pártszenvedély elvakitja őket! A nőknél másként van. A nő gyenge, és épp e gyöngeségben rejlik engedékenységének alapja, e gyöngeségben fekszik hibáinak öntudata, és épp e gyöngeség okozza, hogy kapaszkodik támasz után, s ha a nő a politika talajára lép, melyik a legbiztosabb támasza, ha nem a tapasztalat, s találhat jobb létrát a történelemnél? A politika nem a nő eleme, ez igaz, de mivel nem eleme, mert a talaj idegen előtte, épp ezért óvatosabb s jobban ügyel a veszélyekre, melyek fenyegetik. A pártember szenvedélyesen rohan előre, a nő meggondolva törekszik a czél elérésére, a férfit a szellem vezérli, a nőnél a szivnek van ebbe beleszólása. Tábornok ur, ezek az okok, amiért én e nehéz feladatot magamra vállaltam.

— Kisasszony, szólt a főparancsnok, ön ugylátszik egy pártnak nevében jön, s ha nem tévedek, ugy e párt ismerem.

— Igen tábornok ur, itt egy párt nevében beszélek, de e pártot nem ismerheti. Nem az a párt az, mely Metternich szekerét tolja, mert ezekkel jó hazafi és honleány nem tart, de a Kossuth-párt nevében se jöttem; a párt, melyhez tartozom nem szövetkezett az osztrákkal soha. Tekintsen Debreczenbe a nemzetgyülésre, kémlelje át az összes magyar hadak sorait, járja sorra a házában a palotákat, kunyhókat, vessen egy pillantást Bécsbe és mindenütt fog találni befolyásos embereket, kik pártunkon állanak. Nagyon szeretjük drága hazánkat, nem szeretnők bukását, avagy ha valaki elárulná. Mi Magyarországot hatalmassá és boldoggá akarjuk tenni, de nem pillanatok alatt, mert a haza oszlopait egy perez alatt nem épithetjük fel, ahhoz félszázad kell. Tábornok ur, elkövetkezett a válságos pillanat. Seregeink győztek mindenütt, ön be fogja venni Budát, hadaink nagy része Győrnél és a Vág mellett vannak, e pillanatban tehát győztesek vagyunk, használjuk fel e pillanatnyi előnyt, a hadi szerencse oly bizonytalan.

— Sarkainkat bilincsekbe verjük?!

— Látom tulságos ovatosságát, de nem vagyok önnel egy véleményen, mert most már nemcsak az osztrákkal, hanem az oroszszal is lesz dolgunk.

— Az oroszok nem fogják átlépni a határt, jegyzé meg Görgey.

— De átlépik a határt, minthogy egy Isten van az égben. Kérem tábornok ur olvassa el e sorokat.

Ezzel egy levelet nyujtott át, melyet Görgey figyelmesen olvasott át.

Az aláirás meglepte.

— Ön ez urral is összeköttetésben van? kérdé bámulva.

—. Ugy van, még másokkal is. Ez megmagyarázza a mi befolyásunkat Bécsben is.

Görgey gondolatokba merült.

— Tegyük fel, kezdé szünet mulva, hogy valóban ugy fog történni, mint ahogy itt meg van irva, mit akar tőlem az önök pártja?

— Kérjük, hogy csatlakozzék hozzánk és támogasson.

— E kérés a főparancsnokrà vonatkozik csak.

— Vonatkozik a férfiura éppugy mint a katonára.

— S mit akar ez utóbbitól?

— Hogy minden befolyását felhasználja, és e párt élére álljon és mielőtt Budát megvenpé az osztrákkal alkudozzék.

Görgey meghökkenve hátrált és mondá:

— Kisasszony, ez ajánlat e pillanatban nagyon meglep. Hol legyen most ember, ki e pillanatban merészelne Kossuthtal szemben fellépni, most mikor óriási léptei és tervei a megvalósulas küszöbén állanak?

— Ez ember, viszonzá Gizelia nyugodtan, velem szemben ül.

Igen tábornok ur! Csak ön egyesegyedül. Mi önre gondoltunk, önben biztunk, mert tudjuk, hogy megtéheti, hogy a közelgő veszélytől hazánkat megóvhatja; mert tudjuk, hogy önnek a tüzzel-vassal való pusztitás, gyilkolás és viaskodás már utálatos, szóval, hogy ön nem hive Kossuthnak. Egy szót szóljon csak tábornok ur, és az ön hadserege, mely szeretettel csüng önön, engedelmeskedni fog, százezrek fogják nevét az országban áldással emlegetni és ünneplik örömmel. Tábornok ur, a sok ezernyi vértől ázott föld és a temérdek sebesült nevében, a nyomorékokká és koldusokká lett testvéreink, az özvegyek és árvák nevében könyörgök, hogy alkudozzék mihamarabb!

(Folytatjuk.)

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

Nyilt tér.

Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Köszönet nyilvánitás.

Mindazon igen tisztelt rokonaim, barátaim és ösmerőseimnek, ugyszintén Kassa sz. kir. város tekintetes törvényhatósága és rendőrsége tisztviselőinek, kik szeretett feledhetlen édes jó atyámnak

Demeter Bélának

elhunyta által ért végtelen fájdalmamat részvétükkel enyhiteni, és a boldogult végtisztességének megjelenésükkel megtisztelni kegyesek voltak, hálás köszönetet nyilvanitok.

Kassa, 1893. november 12-én.

Demeter Blanka.

Divat-kereskedés.

Tisztelettel van szerencsém értesiteni a nagy érdemü közönséget, hogy

Rosenzweig B.

törvényszékileg bejegyzett czég alatt a **forgács-utcza 5. sz. a.** levő házban

divat, szövet és rövidáru üzletet

nyitottam és üzletemet a mai izlésnek megfelelően a legjobb minőségü áruczikkekben a legjobban szereltem föl, gondoskodva arról is, hogy t. vevőim a lehető legolcsóbb árak mellett a legpontosabb kiszolgálatban részesüljenek s most is abban a kedvező helyzetben vagyok, hogy áruczikkeimet — készpénzvásárlás folytán — a rendes bevásárlási áron alul adhatom el, a mely kedvező körülményre különösen felhivom a figyelmet. Férfi és női ruhák készitését elvállalom.

A nagyérd. közönség kegyes pártfogását kéri

mély tisztelettel

Rosenzweig B.

Forgács-utcza 5. sz.

Értesités.

Ezennel bátorkodom a n. é. közönséget, iskolák, intézetek és kórházak stb. igazgatóit értesiteni, hogy magyarhoni képviselőm **Győri Trexler Ferencz ur által szaktekintélyeknek személyesen bemutatott: hygiéniai légmentesen zárható szab. closet gyártmányaim ezentul itten a butor és vaskereskedőknél** minden nemü mintaraggyság és kivitelben, **a rendes gyári áron kaphatók: és pedig**

a légmentesen zárható closet födelek darabja **3 frttól**

a légmentesen zárható closet edények darabja **3½ frttól**

a légmentesen zárható szobai closetek darabja **14 frttól**

a légmentesen zárható closetülések darabja **14 frttól**

a légmentesen zárható closetülések darabja **12 frttól.**

(Ezen **closet ülések** minden nyilt es **vizvezeték nélküli árnyékszékekre alkalmazhatók, a légbuzamot elzárják, miazmatikus kipárolgást és betegségek terjesztését meggátolják.**)

Ezen hygiéniai, az **összes államokban szabad.** és **kitüntetett,** légmentesen zárható closetgyártmányok **teljesen szagtalanok,** es **könnyen kezelhetők,** és különösen a mostani **járványos betegségeknél** a legjobb **orvosok által** legmelegebben **ajánlhatnak!**

Kiváló tisztelettel

GUTTMANN I.

378 2–3 cs. és kir. kizar. szab. tulajdonos és gyáros

Bécs I. Beckenstr. 1. Dorotheerg 6.

Fióküzletek: **Carlsbad és Marienbad.**

Selyemszövetek.

Csak jóminőségü selyemszövetekot olcsó áron ajánlanak

Elsinger M. J. és fiai

Bécs, Mariahilferstrasse 60.

Alapittatott 1831.

Uj blonsagok szines damassé — surah rongeant — surah glacé — bengalin fasonne — fekete selymek — valódi pongée szines szatin Duchesse uni es fasonné

Rendkivüli alkalmi vétel

surah tiszta selyem, egy méter 55 kr. [illegible] egy méter 55 kr. surah [illegible] egy méter [illegible] egy méter [illegible] szines tiszta selyem egy méter [illegible]

[illegible] kiszámitva ingyen és bérmentve.

„LE GRIFFON"

a legjobb valódi franczia szivarka papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 83—150

Eredeti orosz teák:

Wassili Perloff és Söhne „orosz udvari szállitóktól" **Moszkvából**; kapható **eredeti ár** és 4 minőségben ⅛, ¼, ½ és 1/8 kiló sulyu, eredeti csomagolásban.

Főraktár:

230—47 **Vízy Domonkosnál**

füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete

Kassán, főutcza 53. sz.

A szlatvini savanyuviz főraktára.

Kotányi János

Tojás-Cognacja

a legfinomabb cognac és egészen friss tojás-sárgából orvosi felügyelet mellett készittetik! — Tiszta mez hozzátétele által kellemes ize és kitünő táperejénél fogva minden más cognacot felülmul.

Ezen *kitünő tojás-cognac* használata után hozzám intézett számtalan elismerések és hálalevelek közül van szerencsém egynéhányat itten felsorolni.

Cs. és kir. gazdasági vegyvizsga-intézet nyilatkozata Bécsben.

A mint az alapos vegyvizsgálat igazolja, *Kotányi tojás-cognacja* kifogástalan minősége folytán gyenge emésztetu ugyenek különösen ajánlható.

Cs. és kir. physiologiai vizsga intézet Klosterneuburgban.

otányi tojás-cognacja különösen ajánlható mindazon komoly esetekné, melyeknél a legkiválóbb tápanyagok könnyen emészthető alakban szükségeltetnek a szervezet erősitése és fentartására!

Cs. és kir. Erzsébet-kórház Bécsben.

otányi tojás-cognacja mind a belyvág ászat, mind pedig a sebészeti osztály betegeinél kitünő eredménynyel alkalmaztatott és mint legjobb folyékony és erősito tápszernek bizonyult.

Cs. és kir. Rochus-kórház Bécsben.

otányi tojás-cognacja a legsulyosabb betegeknél felülmulhatlan sikert és hamulatos erősitő eredményt mutatott.

Cs. és kir. 1-sü számu katonai kórház Bécsben.

otányi tojás-cognacjával tett kisérletek, különösen vérszegénység, gyenge és sok vért vesztett uduló betegeknél, meglepő sulhetlen erősito tápanyagnak bizonyult és a legmelegebben ajánlható. 379 2—5

Kir. St. Rochus-kórház Budapesten.

A betegek, leginkább nők és gyermekek czen **otányi tojás-cognacját** szivesebben fogadják, mint a mas tojásnélküli cognacot és különösen kitünő táperejénél fogva uduló gyenge-kedveknei nem elegge ajánlható.

Bécsi orvosi lapok.

otányi tojás-cognacja az általános gyógyászatban legrövidebb idő alatt allandó használatnak fog örvendeni.

Bécsi gyógyászati hetilap.

Kotányi tojás-cognacja hivatva van az scut tudegyvilladas, puerperálláz, cholera, orbanc, atodominal hagymáz, tudvész, anaemiai és uduló egyéneknéi a legkitünőbb szolgalatot tenni.

Főraktár Béos

I. Kärtnerstrasse 14. sz., **(az átjáróban)**

a „Paprika Eiffeltoronyhoz".

Raktár Kassán:

Vízy Domonkos úrnál.

Kovács és Mezey Budapest és London!

Valódi franczia és magyar cognac!

Van szerencsénk ezennel a nagyérdemü közönséget tisztelettel értesiteni, miszerint **Kassa és vidéke** részére dús választékú **raktárunkat**

chinai tea-, jamaicai és braziliai rum-,

valódi franczia és magyar cognac-ban

Pollák Róbert úr

füszerüzletében helyeztük el.

Raktárunkat a legnagyobb gonddal rendeztük be,

eredeti és kiváló minőségeink, eredeti budapesti áruink mellett

a legkényesebb igényeket kielégitik.

Szolgáltatmányaink oly jutányosak, hogy a vevő közönség az első kisérlet után csak

Kovács és Mezey

czimkével ellátott rumot és teát fog használni.

Felkérjük még a nagyérdemü közönség figyelmét ujonnan megjelent **kis árjegyzékünkre**, melyben minden egyes faj az ár megjelölése mellett van feltüntetve.

Kérjük, miszerint ezen czikkeinkben beálló szükségleteit fentnevezett czégnél tessék beszerezni.

Kitünő tisztelettel

887 1—10 **Kovács és Mezey.**

Valódi chinai és orosz karaván-teák!

Czimünk minden dugaszba be van égetve!

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, péntek 1893. évi november 17. 132. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdekló küldemények czimezendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban főutcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Hasenstein & Voglér Bécs: Eckstein Bernát ürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Lesz-e reakczió?

A kötelező polgári házasság s ezzel a Wekerle-kabinet egész egyházpolitikájának sikere biztositva van.

A korona végleges szövegezésében hozzájárult a polgári házassági javaslathoz is, mivel meggyőződött, hogy Magyarország konszolidása és fejlődése a házasságjognak mindenben egységes, állami rendezését megköveteli.

A legalkotmányosabb bölcs király nem zárkózott el a nemzet szükségeitől s mint annyi esetben, most is megadta hozzájárulását a korszellem által megérlelt reformokhoz. Pedig nem volt hiány az olyan tanácsokban, a melyek az ellenkezőt szerették volna.

A törvényhozás és kormányzás legnagyobb faktorai tehát egyetértésre jutottak abban, hogy quid consilii? A nemzet, a képviselőház s a kormány egyetértőleg kivánta az egyházpolitikai reformokat s a korona hozzájárult. A polgári anyakönyvek behozatala, a vallásszabadság megállapitása, az izraelita vallásfelekezet reczepcziója s az általános kötelező polgári házasság ma már nem csak a három országos faktor programmjába van fölveve, hanem a korona programmjába is.

Csak egy faktor van még az alkotmány keretében, a melynek hozzájárulása hátra van: a főrendiház.

Hozzá fog-e járulni, nem-e, ez itt a kérdés?

Egy olyan kérdés, amitől sok minden függ, ha nem is az egyházpolitika és ebben a polgári házasság végső sorsa.

A főrendiháznak nincs, nem lehet módjában az, hogy oktalan módon a nemzet és korona közé akadály gyanánt odavesse magát. S ha mégis megtenné, szeriutünk ez csak késleltetné a nagy, szinte történelmi reform megvalósulását, de végképen meg nem akadályozhatná. A haladás szekere, ha egyszer teljes sulyával megindult, mint ahogyan megindult, átmenne a főrendiházon előbb-utóbb s mint számos történelmi példa mutatja, ennek kárát utóvégre is a felsőház csökönyös elemei vallanák.

Ámde az egyházpolitikai reformok késleltetése is nagy baj volna az országra nézve. Küzdelmeket és harczokat idézne elő, nem csak az alkotmányos faktorok közt, de a nemzet alaprétegeiben is. A vármegyei és városi törvényhatóságok máris kedvezően fogadták Debreczen városának azt a tervét, hogy a főrendiház reformját kell kérni a törvényhozástól.

A reformok ellenzésének puszta lehetősége is igy hatott; hogyan hatna még az, ha a főrendiház leszavazná az első egyházpolitikai javaslatot?

El fogják-e tehát követni a főrendek azt a nagy oktalanságot és hazafiatlanságot, hogy az egyházpolitikai reformokat a nemzet, kormány és korona egyetértése daczára leszavazzák?

Ugy látszik, hogy vannak a főrendek közt, akik valóban megakarják ezt kisérelni.

Ezek azok az emberek, akik „nem tanulnak és nem felednek“, s akik a nemzeti hagyomány fényes palástjába szeretik rejteni a nyers főrangu osztályérdekeket.

Ezek azt hirdetik: hogy a főrendiház si essen megmenteni a koronát, a mi legbiztosabban a koronától kikényszeritett polgári házasság leszavazásával érhető el.

Ha egy liberalis gondolkozásu ember igy merne beszélni a koronáról s annak szerepéről az alkotmányban, annak a számára rögtön készen volna a demagóg vagy a canaille elnevezés.

Már maga az is bántó föltevés, hogy az alkotmányos király „utógondolatokkal“ kormányoz. Olyan föltevés ez, a mely az imént lefolyt parlamenti vitában méltó és illetékes czáfolatot nyert. Nem értjük tehát, hogy mit keres a mérsékelt ellenzék konzervativ elemeinek ezen agyonvert argumentuma a főrendi körökben?

A mi meggyőződésünk szerint a korona beleegyező lépései ugy az előbbi esetben, mint a mostaninál, nem a kényszer forrásaiból fakadtak, hanem egészen másból. A korona hozzájárult ehhez is, amahhoz is, mivel a király legmagasabb és legbölcsebb tapasztalata az volt, hogy a magyar nemzet ezt vagy amazt magára nézve mellőzhetlen szükségnek tekinti.

Nincs semmi ok arra, hogy a korona elhatározásait másnak lehessen tekinteni, mint egy alkotmányos király szabad elhatározásainak. S a magyar nemzetnek királya iránt érzett benső, meleg szeretete a bizonyság arra, hogy a király ezen elhatározásaival leghivebb nemzetének sziveverését helyesen megtalálta.

Áll ez különösen a kötelező polgári házasságra. Wekerle miniszterelnök egyházpolitikai programmja immár egy év óta ismeretes a korona előtt. A koronának hosszu hónapok álltak rendelkezésére, hogy magát az elvet megfontolja. Ismét hosszu idő arra, hogy a kormány részletes tervét memorandumból megismerje. S ismét hosszu idő arra, hogy a kész törvényjavaslat fölött határozzon.

Talán egyetlenegy törvényjavaslat sem volt eddig ily hosszu ideig a fölség szemei előtt. S bizonyosan egyetlenegy sem volt, a mely fölött annyi ellenvéleményt meghallgatott volna. Mert hogy Vaszary és Schlauch ellenvéleményén kivül a feudális főnemesség véleménye is megfordult a fölség előtt, az több mint bizonyos.

Hogyan lehet tehát ily előzmények után a korona kényszerhelyzetéről s efféle csodákról beszélni?!

Mindenesetre örömünkre szolgál azonban, hogy ennél jobb argumentumot a főrendi reakczió nem talál a polgári házasság legfelsőbb elfogadása ellen. „In hoc signo“ biztosra vesszük vereségét, annak daczára, hogy máskülönben nem igen tennők kezünket tüzbe ezen illusztris ház békeszeretete és szilárd hazafiui érzülete tekintetében.

A további fejleményeket az idő mutatja meg. Ki fog derülni, hogy elég érett-e a főrendek háza arra, hogy a nemzet teljesen konstatált életszükségleteit fölfogja, avagy elég korhadt-e arra, hogy az alkotmány talajából kivágattatván, helyébe egy korszerü „felsőház“ állittassék, amint ezt már 1886-ban magunk is kivántuk sok másokkal egyetemben.

TARCZA.

Ilonka.

Eredeti után átdolgozta: **Chriastályi Béla.**

A kolostor csengetyüjét erősen meghuzták. Belölről halk nesz hallatszott, azután kulcsnyikorgás és kinyilt a nehéz kapu.

— Dicsértessék az Ur, tisztelendő atyám, szólalt meg a kapu előtt álló férfi, mikor a kapusbarát megjelent előtte.

— Mindörökké. Mit óhajtasz fiam?

— Halotthoz virrasztót kérnék.

— Várj kevéssé, mig felmegyek. Addig lépj be s várakozz reám.

A kapusbarát felczammogott a kőlépcsőkön s a kvardiánhoz ment.

— Mit akarsz, Vinczenczius?

— Egy hivő virrasztót kér halotthoz.

— Frater Amandus a soros; tudasd vele, hogy azonnal menjen.

Pár perez mulva a kapu alatt álló férfi és egy barát léptek ki a kolostorból. A barát szálas alak; nagy, merev léptekkel haladt s az esti lámpák gyér világánál is látni lehetett, hogy még nem lépte át a férfikor delét. Daróczcsuháju csuklyáját mélyen szemére husta s mitsem ügyelt az őt vezető férfire.

A nagyváros éjszakai csendje, a gázlámpák kisérteties világitása s kettejük lépteinek egyhangu koppanása, nem hatottak reá. Ugylátszik gondolataival volt elfoglalva, melyekből csak a vezető férfi szavaira ocsudott fel, mikor a halottas ház elé értek.

— Itt vagyunk!

Beléptek a kapun s nemsokára azon szobába értek, melyben a halott volt kiteritve. A fekete posztóval bevont szoba közepén állt a ravatal, körüle számtalan viaszgyertya égett; a ravatal végénél egy imazsámoly, melyen most egy éltesebb nő térdel s csendesen zokog.

A ravatalon egy fiatal leány holtteste fekszik; halvány arczával, mintha élne és behunyt szemeivel, mintha csak aludnék ottan. A halott arczvonásai kedvesek, szépek, minők csak egy viruló koru leányé lehetnek.

Midőn az érkezők a szobába léptek, a zsámolyon térdeplő felkelt s elibük ment. A barát lehuzza csuklyáját s megszólal.

— Békesség és nyugalom veletek!

— Amen, — felelt az éltes hölgy zokogva.

A barát kiveszi zsebéből olvasóját és imakönyvét s a zsámolyhoz lép. Ekkor felnéz a halottra, ki csendesen fekszik ott előtte, megvilágitva a gyertyák fénye által. Merőn nézi a szép arczot, azután körülnéz a szobában, — mélyen felsóhajt s hörügve lerogy a zsámolyra.

— Uram, üdvözitőm, légy most velem! — Lehajtja fejét s széles melléből kitör a fájdalom és szemeiből peregnek a könyek···

*

A kirándulók vonata készen állott a pályaudvarban; — a napos tiszt már megadta a jelt az indulásra, mikor a perronra lihegve jött egy fiatal férfi s látva a már induló vonatot, gyorsan az egyik kupé elé szaladt.

A vonatvezető mogorván nézett reá, de azután felnyitotta a kocsi ajtaját s ő felszállt. Azon kocsifülkében csak egy éltesebb nő s egy fiatal leány ült, kik csudálkozva néztek a belépőre.

Ez megemelte kalapját s köszönt. Azután még mindig lihegve a sietéstől, kendőjével letörölte a homlokáról lecsurgó izzadtságot.

Most a fiatal leány ohahajolt a másik hölgyhöz s mosolyogva sugott neki valamit, ki ekkor megszólitotta a férfit.

— Egy perez mulva már lekésett volna a vonatról.

— Pedig nagyon sajnáltam volna — felelt az, — Fodor Pál hirlapiró vagyok és a kiránduláson okvetetlen részt kell vennem.

Bemutatására a hölgyek fejükkel bólintottak.

— Tehát egész a fürdőig együtt megyünk?

— Ha nagyságtok utja is oda vezet, ugy nagy örömemre — igen.

Lassankint belemelegedtek a beszédbe. A hölgyek elragadó, kedves modora, de különösen a szép fiatal leány mosolygó, piros arcza s nagy kék szemei, igen jó benyomást tettek Fodorra.

Igen kellemesen eltársalogtak. Fodor megtudta, hogy az utitársnők Csereyné és Ilonka leánya, hogy férjét amaz már rég elvesztette, most egyedül együtt élnek, ugyszólván félrevonulva a világtól.

Mikor a fürdőhelyre érkeztek, már mint jó ösmerősök szálltak le a vonatról. Fodor Palin meglátszott, hogy sajnálja az elválást s épen bucsuzni akart, mikor Csereyné megszólitotta.

— Ha másfelé nem vezet utja, igen szivesen látjuk társaságunkban, feltéve, hogy ez önnek sincs ellenére.

Fodor a leányra nézett, ki mosolyogva intett szemével, azután megköszönte a meghivást s ezer örömmel elfogadta···

Ettől az időtől datálódott Fodor Pali és Cserey Ilonka ösmeretsége, melyből rövid idő alatt a legszebb szerelmi viszony fejlődött. Bár formálisan még nem voltak jegyesek, de az ösmerősök erről már mint bevégzett tényről beszéltek.

Fodor Palit erősen viczczelték társai, különösen ha a klubban összejöttek, hogy milyen engedelmes rabja lett egy bakfisnek, ki ugy be tudta tölteni szivét avval az izzó lávával, melyet nem lehet látni s mégis a világon mindennél erősebben égeti. O csak nevetett a beszédjükön s egykedvüen hallgatta azt.

Hanem egyszer mégis kijött a sodrából.

Társas vacsora volt a klubban, hát elment ő is. Kollégái nevetve fogadták és incselkedni kezdtek vele.

— Ah, a Pali is eljött?

— Engedelmet kapott éjfélig, azután haza kell menni, aludni.

— Magaddal hoztad az erlaubnis-scheint?

— Minek? Holnap majd személyesen számol be arájának, hol töltötte a szabadidőt, mert máskor nem kapna.

Fodor Pali meg jóizüen nevetett ezen a bolondságon.

De egyszerre megfagyott arczán a mosoly s halotthalványan ugrott fel a székről. Egyik kollegája hozzáhajólt és sugott neki valamit. Ez inditotta fel

Politikai és világi hirek.

A münchen i nász. Szerdán vezette oltárhoz a magyar főherczeg fia József Ágost Ausgusta főherczegnőt, a magyar király unokáját Münchenben a királyi házhoz méltó fényes pompával, a melyen a bajor főváros népessége is osztakozott. Benső, szivbeli frigy az, mely József Agost főherczeget és Augusta herczegnőt az oltár elé vezette s mely a Habsburg és Wittelsbach házaknak évszázadok óta fennálló rokoni viszonyát még szorosabbra fűzi. Magyarország népei, melyek mindig együtt éreztek az uralkodó házzal és megosztották hüségesen örömét és bánatát, ezuttal is meleg rokonszenvvel s őszinte, benső örömmel vesznek részt az ünnepélyen, a távolból küldve jó kivánságait: hogy védje és oltalmazza meg az ég a fiatal párt s adjon nekik boldog, zavartalan életet.

Csáky gróf visszalépése. A politikai körökben közbeszéd tárgyát képezi Csáky gróf visszalépése. A dolog ugy áll, hogy a kormány s a párt mindent elkövetne, csakhogy Csákyt maradásra birhassa, mely esetben Berzeviczy is megmaradna eddigi állásában. Bár másfelől a főrendiházi elnökségre alig lehetne a jelen körülmények közt kitünőbb erőt találni Csákynál; mégis sokkal több nehézséggel jár a kultuszminiszteri tárcza betöltése. A legkülönbözőbb kombinációk merültek fel. A pártból sokan első sorban Berzeviczyt szerették volna Csáky utódául látni; mások Andrássy Gyula gróf belügyi államtitkárt és legujabban Dániel Ernőt emlegették, ki Hieronymi után két izben volt a kultuszbudget előadója a pénzügyi bizottságban és az országházban. Szintén nagy nehézségekbe ütköznék egy uj kultuszminiszter mellé kipróbált államtitkárt találni. Mindezen körülmények sürgetőleg azt követelték, hogy lehetőleg minden követ megkellene mozditani, csakhogy Csáky gróf megmaradásra birassék. Mint értesülünk, Csáky minden valószinüség szerint megtartja tárczáját addig, mig a reszszortjába tartozó törvényjavaslatok törvényhozási elintézést nyernek.

A kuria uj másodelnöke. A hivatalos lap jelenti, hogy a király a kuria másodelnökévé Czorda Bódog budapesti királyi táblai elnököt nevezte ki. Ezt az állást eddig Daruváry Alajos viselte, a kit a minap saját kérésére nyugdijaztak. E kinevezés arra birta hazánk legkitünőbb kodifikátorát, Csemeghi Károlyt, hogy a kuriánál betöltött állásáról lemondjon és nyugdijaztatását kérje.

Andrássy Gyula gróf özvegyén, kinek betegségét a lapok jelentették, Tauffer tanár sulyos operácziót végzett. Az operáció sikerült s a grófné tul van minden veszélyen. Gyermekei folyton mellette vannak s a látogatók is egymást érik. Köztük volt Tisza Lajos gróf, a király személye körüli miniszter is, ki állapotáról jelentést tett a királynénak. A fölséges asszony különösen érdeklődik a grófné iránt, a ki a királyi pár gödöllői tartózkodása alatt künn jart a királynénál, hogy — a mint maga mondta — talán örökre bucsut vegyen, mert rendkivüli fájdalmas operáció alá veti magát, melynek eredményét nem lehet előre kiszámitani.

Az anarkisták ellen. Az utóbbi napok hirei szerint Spanyolország legközelebb azzal az inditványnyal lép a hatalmak elé, hogy tartsanak egy nemzetközi kongressust, melyen megállapitanák, hogy az anarkisták ellen micsoda közös rendszabályokat hozzanak.

A nemzet kincse. Aradmegye görög-keleti román népiskoláiról Varjassy tanfelügyelő konstatálta, hogy azokban a tanitók mit sem törődnek a magyar nyelvvel s oly hanyagul és rendetlenül végzik tanitói kötelességüket, hogy a gyermekek a legelhagyatottabb állapotban vannak.

Háboru esetére. A grázi hadtest egészségügyi felügyelője tárgyalásokat folytat a marburgi, pettaui és judenburgi állomásokkal, hogy az ottani tüsérséget háboru esetén a sebesültek szállitására lehessen használni.

Városi közgyülés. Kedden és szerdán, e hó 14 és 15-ik napjain tartotta a városi törvényhatóság Péchy Zsigmond főispán elnöklete alatt havi rendes közgyülését, melynek két legfontosabb tárgya volt a Veigl Róbert lemondásával megürült városi főerdészi állás betöltése és a jövő évi költségvetés tárgyalása.

Első nap a napirend első pontján a polgármester havi jelentése olvastatott fel, melyből kiemeljük a következőket: A mult hó folyamán érkezett egy kereskedelmi miniszteri leirat, mely szerint a követ és hidvám dijtételeinek a kereskedelmi kamara és a városi törvényhatóság által javasolt leszállitásába nem egyezik bele a miniszter. — A laktanya kérdésben a honvédelmi miniszter akként nyilatkozott, hogy határozottan ohajtja, hogy a város egy oly tüzérlaktanyát épittessen, melybe egy egész üteg nyerhet elhelyezést. Bejelentette továbbá a polgármester, hogy a jogakadémia segélyegylete részére tiz köbméter tüzifát engedélyezett s hogy a tüzoltóság részére egy fecskendő lesz beszerzendő. Végül részvétteljesen emlékezett meg a város rendbiztosának Demeter Bélának e napokban történt elhunytáról.

Napirend előtt Kosztka dr. interpellálta meg a polgármestert a házszámozások, a Lőcsei-ház további rendeltetése és a szegények-házának üresen volta miatt. Mind e kérdésre a polgármester megnyugtatólag válaszolt, mit a közgyülés egyhangulag tudomásul vett.

A tárgyalás további folyamának menetére vonatkozólag elnöklő Péchy Zsigmond ama előterjesztését, hogy a költségvetés esti fél hét óráig tárgyaltassék s azután e tárgyalás megszakitásával ejtessék meg az uj főerdész megválasztása, mely a tárgysorozat ötödik pontja, szintén napireud előtt és egyhangulag fogadta el a közgyülés sorra.

A programm második pontján került tehát a városi költségvetés.

Münster polgármester e tételnél kijelenti, hogy a költségvetés a törvény értelmében tizenöt napig volt nyilvánosan kifüggesztve s arra semmi megjegyzés nem érkezett. Ezután a tárgyalás módját Péchy főispán javaslatára akként állapitották meg, hogy a költségvetésnek csak ama altételei olvastassanak fel, melyekre vagy a pénzügyi bizottság, vagy az állandó választmány kiván valami megjegyzést tenni, vagy pedig valamelyik bizottsági tag ohajt felszólalni, miután a költségvetést mindenik városatya megkapta, az tehát felolvasottnak tekintetik.

A költségvetés főbb tételei a következők:

Rendes kiadás	878487.87 frt
Rendkivüli kiadás	33651.— frt
összesen:	912138.87 frt
Rendes bevétel	843552.19 frt
fedezetlen marad:	68586.68 frt

E fedezetlen hiány 30%-os pótadó kivetésével fog fedeztetni.

A részleteknél több felszólalás történt, de a költségelőirányzat nagyobb változásokon a tárgyalás alapján nem ment keresztül. Nevezetesebb tétel a Bankó-fürdő kiadásainak emelkedése, melyet a polgármester azzal okolt meg, hogy a fürdőnek sétahelyekkel és erdei utakkal való ellátása s a kor igényeinek megfelelő átalakitása vesznek igénybe a nagyobb összeget. Ez értelemben szólalt fel Deil Jenő is. — Az iparisk ola kiadásainál a polgármester kijelenti, hogy a multkori közgyülésen kiküldött deputácsió elmaradt még idáig, mert a polgármester ugy értesült a tanfelügyelőtől, hogy a miniszter a miniszteriumban javaslattal fog a közeljövőben előállani az ipariskolák országos rendezése ügyében. Emiatt tehát, mikor legközelebb felrándulnak a deputátus urék Budapestre, információkat fognak maguknak szerezni a miniszteri bürókban az iránt, hogy csakugyan táplál-e ilyen terveket az ipariskolák miniszt ere Lukács. A közgyülés természetesen megnyugodott Münster polgármester kijelentésében. Több tételnek a tárgyalása után elérkezett a határul kitüzött félhét óra, tehát a főispán a költségelőirányzat tárgyalását a rendkivüli kiadások tételénél felfüggesztette s a főerdészi állás betöltését tüzte napirendre. A főerdész megválasztásáról külön emlékezünk meg.

Második nap. A közgyülés második napja már megcsappant érdeklődés mellett folyt le. Meglátszott, hogy ma már nem lesz olyan téma a napirenden, melynél a városatyai voks sulyát kell a mérlegbe vetni. A főerdész már tegnap meg lett választva.

Elnöklő Péchy Zsigmond főispán a gyülést megnyitván, Kozora főjegyző a tegnapi gyülés jegyzőkönyvét olvasta fel. A jegyzőkönyvben a főjegyző a többi közt azt olvasta, hogy a csatornázás czéljaira eredetileg felvett 3000 frtnyi összeget még az állandó választmány törülte. E tételnél Deil engedelmet kér, hogy már elintézett tárgyhoz akar hozzászólani, de szerinte nem volt helyes törülni ez összeget, melyet a város évről-évre rak egy régebbi közgyülési határozat értelmében a takarékpénztárba, hogy majd pár esztendő mulva meglegyen a csatornázásra szükséges összeg, mert igy az ügy megoldása halasztást fog szenvedni. Eder Gyula tanácsos és Péchy főispán azon kijelentésére, hogy akkor, ha ezt is felveszik a költségelőirányzatba, a 30%-os pótadó nem lett volna elég, Deil a nyomós okoknak engedve, belenyugszik.

A jegyzőkönyvet csekély változtatással hitelesitette a főispán.

A költségvetés következő tételénél olvastatott Deil Jenőnek és társainak inditványa, melyben közegészségi szempontból a külvárosi utczáknak erdei fákkal való beültetését s fentartásukra pedig egy szabályrendelet készitését inditványozzák. A végrehajtással csak egy egyént tartanak megbizandónak. Az e czélra kivánt 500 frtot megszavazza a közgyülés, miután még arra nézve ad felvilágositást, hogy miért kivánják ők azt, hogy a végrehajtással épen csak egy egyén legyen megbizandó.

A költségelőirányzatnak ezután következő pontjánál, melybe a szinigazgató részére megszavazandó 500 frt rendkivüli segély van felvéve, Fényes Samu dr. egy nagyon érdekes és aktuális tárgyban intézett kérdést a polgármesterhez. Interpellácziójának elején kijelentette, hogy nem a felvett összeget sokalja, mert ő még nagyobb szubvencziót is szeretne adni a direktornak, hanem a szinügyi választmány organizácziójáról nem tartja helyesnek, mert abban a megyebizottsági tagok is foglalnak helyett, holott a szinháznak csupán a város és közönsége a fentartója. Továbbá megemlékezik a szinházépités kérdéséről is, mely szerinte a világtörténelem legszomorubb jelensége. Tudomása van arról, hogy egy 1884-ik évi közgyülési határozat utasitotta Münster Tivadar polgármestert arra, hogy a szinházépités módozatai iránt tegyen sürgős előterjesztést. Most csaknem tiz év multán kérdi, hogy az uj szinház épitésébe mikor fognak hozzáfogni s mikor lesz az készen?

E kérdésre, melyre Kassa müvelt közönsége régóta várja a kérdést Münster polgármester azt felelte, hogy nem ő az oka a késedelemnek, hanem az a huzavona, mely a hely megválasztása körül forgott. Azt hiszi, hogy a szinház az 1896-ik év folyamán felépithető lesz olykép, hogy 1897-ik év őszén már megkezdődhessenek az előadások.

A szinügyi választmány szervezetére vonatkozólag azt válaszolta a polgármester, hogy abba 1892-ben a szomszédi jó viszony fentartása végett vették fel a megyebizottság tagjait is, most azonban tervbe van véve azok kihagyása az uj szinház felépülte után. Deil Jenő szólt meg hozzá e kérdéshez, de miután az ügy fogas a költségvetési vita keretében nem tárgyalható és Fényes konkrét javaslattételre lett felhiva.

Ezután Fényes interpellácziójának egy passzusa egy kis primadonna-kérdést idézett elő, melyet külön ismertetünk lapunk ugyane rovatában.

A Jókai-ünnepélyt rendező bizottság átiratára hozott határozatról is külön emlékeztünk meg.

Ezután tárgyaltatott a kassai közuti vasut-részvénytársaság kérelme aziránt, hogy a csermelyi alsómalom felett levő területet engedje át a város egy diszes állomás épitésére, hogy a bárónkai vonal végpontján a tramway gőzösére várók ne legyenek kénytelenek esőben és porban egyaránt az országutján állani.

Éder Gyula tanácsos az állandó választmány javaslatának és a szerződés tervezetnek felolvasása után melegen ajánlja a közgyülésnek a társaság kérésének teljesitését, mely a közönség óhajt és kényelmét tartja szem előtt s rugója nem nyerészkedés. A közgyülés elfogadta az állandó választmány javaslatát s a kassai közuti vasuttársaság megkapta a kivánt területet, melyért Hrabovszkynak, a malom bérlőjének 600 frt kártéritést kell fizetnie s köteleztetett egy csinos állomás és vendéglőhelyiség épitésére a bárónkai végállomáson, mely 32 év mulva a város tulajdonába fog átmenni.

öt annyira. Az pedig ravaszul megsugta neki, hogy az ő arája a háta mögött mással is folytat viszonyt. Nemcsak ő az egyedüli boldog.

Először mereven nézett a besugóra, azután tompa hangon szólt.

— Ezért megtétellel tartozol nekem; te rágalmazol.

A többiek figyelni kezdtek, mig a vádló gunyosan mosolygott.

— Rendelkezésedre állok, hanem előbb talán jobb volna, ha meggyőződnél, állitásom igaz voltáról.

Fodor igent bólintott, azután fogta kalapját s ott hagyta a társaságot.

Ettől a percztől fogva fel volt dulva Pali boldogsága. Pedig a dolog tényeréntésen alapult, — egy borzasztó tévedés volt az.

Pár nap előtt ugyanis Pali valami apróságon összeszólalkozott arájával. Az ilyesmi gyakran fordul elő a szerelem világában a nélkül, hogy valami utóhaja volna. Egyik fél rendesen közeledik a másikhoz s az édes kimagyarázás után vége van a háborunak.

Fodor Palival is megesett s elhatározta, hogy jár napig daczolni fog s arája durczásságával engedékenységre birja, — azért azóta nem is látogatta azt meg. Ez felelni akarván a daczra, féltékenynyé akarta tenni jegyesét s egyik férfi ismerősével feszt elenül viselte magát.

Ez volt az ok, melyen a félreértés alapult...

Fodort a kinban történtek óta figyelemmel kisérte Ilonka, ugyszólván minden léptét s midőn egy izben találkozott vele, ki ideiglenes udvarlóval sétált és az ő köszöntését feltünő hidegen fogadta, Pali pokoli gondolatoktól zugó fejjel rohant haza.

Rettenetes vihar dult lelkében, talán maga sem tudta mit csinál s mikor Ilonka hazatért sétájából, már otthon várta Pali levele. Gyanutlanul bontotta fel s elolvasva, megborzadt rövid tartalmától.

„Éljen boldogan, — engem feledjen végképp.“

Ilonka azonnal tudta, honnan fuj a szél. Előbb ugy határozta, hogy majd felvilágositja Palit a tévedéséről, de azután győzött benne a dacz, s női büszkesége és abbahagyott mindent.

— Ha elitélt, mielőtt meghallgatott volna, ugy nem érdemes szerelmemre.

Hanem azért mindketten rettenetesen szenvedtek. Mindkét részről a képzelt csalódás, az elvesztett boldogság helyett, keserü csere volt.

Hónapok multak el, de a dolog nem változott. Ilonka beteg lett, — lassu, sorvasztó, — de biztosan ölő betegségbe esett.

Fodor Pali elveszteti életkedvét s az előbb vidor, humoros férfias alak napról napra megtörtebbnek látszott. Valami papbarátja volt, hát ahhoz járogatott el lelki vigaszt keresni; — a vallásban vélte feltalálni azt a gyógyirt, mely enyhitené borzasztó sebét.

S a mit már ekkor ugyszólván gondoni lehetett, egy kétségbeejtő s majd az örülésig határos perczében, barátja tanácsára, felvétette magát az irgalmasrendi szerzetbe. Azt hitte, hogy a jócselekedetek, a folytonos foglalkozás s a helyzet rendkivülisége feledteti multját.

Pedig nem birta elfelejteni. Arról gondolkozott, azt látta és abban érzett tovább is. A kolostor rideg falai, a tegyelem s a vallás nem nyujtották neki azt, mit tőlük várt.

*

És most együtt vannak ismét. Ő, a völegény s az, a mennyasszony.

Ő darócz ruhában, csuklyás fövel; olvasóval és imakönyvvel kezében — s az, halavány arczczal, fényes ruhában, fején mirtusz koszoruval.

Mit nem hittek volna, — még egyszer találkoztak. De milyen nagy külömbség van az első és az utolsó találkozás között...

Mikor lerogyott az imazsámolyra, lehajtotta fejét s kezeivel eltakarta arczát, zokogott, fuldoklott. Igen soká lehetett igy, mert mikor felébredt fájdalmából, a viaszgyertyák már félig leégtek s ő egyedül volt a szobában.

A szép halott most is ugy feküdt előtte a ravatalon, halavány arczával, mintha élne s behunyt szemeivel, mintha csak aludnék. Vajjon mi szépet álmodhatik az most?

Feltápászkodott a zsámolyról és a halottra nézett. Valami borzasztó vágy támadt benne azokat a szederjes ajkakat csak egyszer érinteni az övéivel.

Ódament s megcsókolta, azután félholtan rogyott le a földre.

Ezek letárgyalása után több kevésbé jelentéktelen tárgy került napirendre, melyen hamar tulesett a közgyülés.

Ujdonságok.

Jókai jubileum. A szerdai városi közgyülésen elhatározta a város törvényhatósági bizottsága, hogy a nemzeti Jókai-kiadásából egy 200 frtos példányt meg fog rendelni, melyet azután egy közintézetnek például a muzeumnak ad oda megőrzés végett. Elhatározták továbbá, hogy Kassa szab. kir. városa Jókai Mórt a koszorus költőt küldöttségileg fogja üdvözölni, mely küldöttségben, annak impozánsabbá tételére, számosan fognak részt venni. Eddig kijelöltettek a következők: Münster Tivadar polgármester, Kozora Vincze főjegyző, Éder Ödön, Deil Jenő, Sudy K. János, Maléter Vilmos, Lesskó István, Korányi Károly, Timkó József és Antal Emil.

Sauer Emil a modern zongora müvészet egyik legkiválóbb képviselője, a kit a bécsi müvészkörök éppen ugy, mint a bécsi közönség e téren a legelsők közé számitanak, kedden este a Schalkház termében szépszámu közönség előtt játszott egy Bösendorfer hangszerszámon, a melyet a hirneves gyáros külön e czélra küldött ide. Sauer Emil gyönge testi fizikuma daczára óriás erőkifejtéssel dominálja hangszerszámát és a mig lágy hangjai és trillái valósággal mint a legszebb ének csendülnek meg a hallgatóság füleiben, addig a forték, fortissimok és crescendók démoni erővel izgatják a hallgatóságot. Játéka, ujjainak rugékonysága, a precziz időmérték, a melylyel hangjait egymástól elválasztja és kapcsolja, a zongora-technika netovábbja, a melynél brilliánsabbat ritkán volt alkalmunk hallani. A közönség is átérezte ezt, mert a mig müsora első számánál, Bach D-dur préludium és fugája után még tartózkodó volt, addig a következőknél Beethoven rondo a capriccio op. 129, Schumann éji zene, Toccata, de legkivált Chopin Bolero op. 19, Nocturne op. 15 és etudje után a lelkesedés tapsa valósággal perczekig viharzott, a melylyel a müvészt ráadásra kényszeritette. Hallottunk még töle Weber, Liszt és Schubert-Liszttől egy-egy remek opuszt és befejezésül egy sajátszerzeményü keringőt, remek tónusban megirva. A fellelkesitett közönség nagy megelégedéssel távozott a ritka müélvezet behatása alatt. Elismerésünk Koczányi és Vitéz kassai könyvkereskedőknek, a kik e müvészszel megismertették a kassai közönséget.

A két dalegyletről. Előkelő helyről levelet vettünk szerdai számunk megjelenése után, a melyben levéliró azt a kérdést veti föl, hogy miért nem akar és tud a régi dalegylet az uj dalkörrel egyesülni és hogy ha mi e mellett harczolunk, miért nem irtuk ki a módot, a melylyel az egyesülés keresztülvihető lenne? Az első kérdésre, t. t. miért nem akar és tud a két egyesület egymással egy fedél alá kerülni, ezuttal nem reflektálunk. A beavatottak és a kik közelebb állanak a két egylethez, ezt az okokat ismerik. A nagy közönséget pedig ez nem érdekelheti annyira mint az, hogy az egyesülés minél hamarabb létrejöjjön. A második kérdés, t. i. a mód, a melyen az egyesülés lehetséges, az már fogasabb kérdés legfőképen azért, mert a két egylet e téren mereven ragaszkodik holmi aprólékos formalitásokhoz, a melyekért inkább az ügyet áldozzák föl, mint hogy nézetük szerint megalázkodjanak. Ezt tudva, a kérdésre igy felelünk, hogy ha a két egylet az egybeolvadást férfias komolysággal akarja, van a kassai társadalomnak fölös számmal gavallér férfia, a kik az egyleteken kivül állanak és a kik ily kérdésben birálni és dönteni hivatottak. Válaszszon tehát a két egylet a maga részéről 3—3 ilyen objektiv férfiut és közösen kérjék föl e hattagu bíróság elnökéül Péchy Zsigmond főispánt. Adják át e bíróságnak ügyüket azzal a határozott kijelentéssel, hogy az ezek által hozott határozatnak minden részét kötelezőnek ismerik és mi meg vagyunk győződve, hogy az egyesülés meg fog történni anélkül, hogy bármelyik fél is csak hajszálnyi rövidséget szenvedne. Az a szép ügy, a mely a két egylet egybeolvadásában gyökeredzik, valóban megérdemli, hogy komoly férfiak, komolyan vessék latba befolyásukat, hogy ez formát, testet nyerjen.

A városi uj főerdész. A Weigl Róbert lemondásával megürült főerdészi állás a keddi városi közgyülésen töltetett be. Ez állásra tizenöten pályáztak s a kijelölő-bizottság, mely Péchy Zsigmond főispán elnölete alatt a következő tagokból állott: Deil Jenő, Korányi Károly, Fiedler Károly, Szakmáry Károly, tizenöt pályázó közül ötöt kandidált. A kandidáltak a következők voltak: 1. Apáti Vilmos, 2. Domonkos Sándor, 3. Balik György, 4. Tóbiás Miklós, és 5. Vincze Manó. A titkosan, szavazóczédulákkal megejtett választást Répászky József elnöklete alatt egy Maléter Vilmos és Hegedüs Lajos tagokból álló szavazatszedő bizottság vezette. Beadatott összesen 77 szavazat, melyből Domonkos Sándorra 44, Apáti Vilmosra 32 és Tóbiás Miklósra 1 szavazat esett. Az ülés végén az eredményt konstatáló főispán Domonkos Sándort Kassa szab. kir. város megválasztott főerdészének jelentette ki.

Felhivás. Az egyletünk által kezelt népkonyha a főutcza 65. sz. ház udvari helyiségeiben (bejárat, a kovács-utcza felől) jövő hó 3-án nyilik meg. Szerény anyagi erőnk és a tisztelt közönség támogatásához mérten mint eddig, ugy ezentul is felekezetekre való tekintet nélkül a keresetképtelen szegények ingyen, a keresetképes szegények pedig 10, illetve 5 krért tápláló ebédben fognak részesittetni. Felkérjük ennélfogva Kassa város jótékony közönségét, hogy bennünket ez idén is adományaival mennél sürübben felkeresni kegyeskednék. A népkonyha számára adományokat elfogad egyletünk elnöknője (Bródy Antónia urnő), ezen hirlap szerkesztősége, a népkonyha megnyilta után pedig a népkonyhában müködő házisaszony. A legkisebb adomány is köszönettel elfogadtatik és hirlapilag nyugtáztatik. Kelt Kassán, 1893. évi november 15-én. A kassai izr. nőegylet.

Meghivó. A kassai jótékony nőegylet ő felsége szeretett királynénk magas névünnepének előestéjén f. hó 18 án (szombaton) a Schalkház szálló disztermében tánczestélylyel egybekötött hangversenyt rendez, az egylet jótékony czéljaira s erre a nagyérdemü közönséget tisztelettel meghivja. A hangversenyen Tarnay Lajos ur, a budapesti zeneakadémia tanára s a Kassán is előnyösen ismert kitünő zongoramüvész a nemes czél iránti tekintetből, szivességből közreműködik. Az élőképekben, valamint a hangverseny — ének — szavalati — és zeneszámaiban városunk minden szépért és nemesért áldozatkész hölgyei veszenek részt. A nőegylet elnöksége teljes bizalommal fordul tehát ezuttal is a nagyérdemü közönséghez azzal a kérelemmel, hogy a hangverseny erkölcsi- és anyagi sikerét tömeges részvétel által biztositani s az által az egyletet jótékony czéljai teljesitésében elősegiteni kegyeskedjék. A kassai jótékony nőegylet elnöksége.

Megőrült törvényszéki biró. A nagyváradi kir. tábla a minap foglalkozott Gönczy Sándor volt orosházai albiró ügyével. Gönczy éveken keresztül a legszorgalmasabb tisztviselő volt, mig egyszerre csak elmezavar tört ki rajta s félszegebbnél félszegebben itélkezett. A megőrült birót a Lipótmezőre szállitották s onnan hosszas ápolás után mint teljesen felgyógyultat bocsátották el. A tébolyházból kiszabadult embert Eperjesre helyezték át törvényszéki birónak, de az elmezavar tünetei ujra mutatkoztak rajta. Minden előzetes bejelentés nélkül átvitorlázott Amerikába, hogy ott a vidéki kivándorlást tanulmányozza, azután pedig mintha mi sem történt volna, ujra elfoglalta hivatalát. A nagyváradi kir. tábla fegyelmi tanácsa az elmebajos biró nyugdijaztatását rendelte el.

A dóm ablakai. Jómódban levő polgárainknak most kedvező alkalma van emléket emelni nevőknek a késő jövendők számára. Ugyanis a dómépitészeti bizottság a polgárság számára tartja fen a dóm ablakainak felállitását olykép, hogy ki-ki egy ablaküveg részt készittethet és arra üvegfestészszel családi czimerét, monogrammját, nevét, egybekapcsoltan vallásosságának szimbolumával feltüntetheti. A részt igénylők bármely valláshoz tartozók lehetnek és ebben a bizottság gátakat nem állitott föl. A kik tehát ilykép meg akarják örökiteni családjok nevét, forduljanak Fröhde dómépitő-vezetőhöz, a kinél eziránt felvilágositás nyerhető. Ugy vélekedünk, hogy jómódban levő polgáraink ezt az alkalmat vagyis inkább sok emberöltőn ritkán felmerülő alkalmat felhasználni siessenek, a mely most még igénybe vehető, mert a dóm irodájában éppen most folynak a tárgyalások és a Schiller nevezetes festő képviselője is itt van rendelkezésére a közönségnek.

Jaj be jó. A Pannonia most esütörtöki számában megemlékezik a férfi dalegyletnek vasárnapi dalestélyéről és konstatálva a sikert, azt irja, hogy a rendezők: Konrády, Lekly, Lévay, Imre Lőrincz ezért sok elismerést érdemelnek. Hozzá kell tennünk, hogy ebben a jaj be jó az, hogy a két utóbb emlitettek az uj dalkör tagjai.

Primadonna-kérdés a közgyülésen. Mikor a szerdai városi közgyülésen Fényes Soma dr. bizottsá i tag azt a találós kérdést adta tel a polgármesternek, hogy mikor lesz meg Kassának az uj szinháza, ebben az interpellácziójában annak a szubjektiv nézetének is adott kifejezést, hogy az idei Halmay-féle szintársulat nem tartozik a legerősebbek közé müvészet tekintetében. Münster polgármester adott válaszában sietett tüsténi pártját fogni a mi derék szinészeinknek s körülbelől igy nyilatkozott:

— Mikor Halmay tavaszszal megkapta a kassai szinházat három estén mutatta be társulatának jobb erőit. Akkor szinügyi választmány csaknem valamennyi tagja megtekintette az előadásokat s azokat megtelelő szinvonalon állóknak találta. Hogy egyikmásik tagja a társulatnak nem felel meg mindenben a követelményeknek, azért az egész társulat nem ócsárolható. Különben is a szerződésben benne van, hogy azon esetben, ha a szinügyi választmány valamelyik taggal nincs megelégedve, annak a szerződése bármikor felbontható. Ez a kérdés tehát nem okoz nehézséget. A mi a primadonna-kérdést illeti, annak megoldása kérem még Budapesten is nehézségekbe ütközik, annál inkább a vidéken. Általános jelenség különben, hogy a nők jobbak mint a tavalyi társulatnál…

Deil Jenő közbekiált: Szebbek. (Derültség).

Münster polgármester kéri Halmaynak az 500 frt. rendkivüli segély megszavazását.

Maléter Vilmos (félig ülő, félig álló helyzetben Deil-felé) Az idei primadonna sokkal jobb, mint a pestiek?

Közbekiáltás: honnan tudja? (Derültség)

Deil zárja be végre a kedélyes társalgást, kijelentvén, hogy a közgyülés megadja Halmaynak az 500 frt rendkivüli segélyt is, csak azután a polgármester Halmaynak adja ám, nem pedig valamelyik szép szinésznő gyámolitására.

Münster polgármester: Oho!

(A vita berekesztődik.)

Carlsbadi-czipők eddig legjobbaknak bizonyultak, kaphatók nagy választékban Aufricht H. divatkereskedésében fő-utczán, a kis-sétatérrel szemben.

Kassai szinház.

Ruzsinszky Ilonának, a társulat kedvelt primadonnájának jutalomjátékául került szinre kedden „A boszorkányvár“ immár negyedszer az eddig letelt rövid szezónidőn. Kellemetlen s a nézőközönségre is egyaránt deprimáló jelenség volt, hogy a szinház nem telt meg kellően ez alkalommal. Az okot nem kell messze keresni, mert az abban rejlik, hogy Sauer Emilnek a jeles német zongoramüvész és zeneszerző ugyanez estén tartotta meg hetekkel ezelőtt hirdetett hangversenyét, melyet a zenekedvelő és müértő közönség tömegesebben hallgatott meg a Schalkházszálló nagy termében. Coralie szerepét a jutalmazandó énekesnő énekelte a nála szokott bravuros könnyedséggel s talán tisztábban és szebben, mint máskor. Ez operett legszebb énekszámait természetesen lelkesen megtapsolták s Ruzsinszky Ilona az egyiket meg is ismételte, engedve a közönség ohajának és Kiss Pista rögtönzött kivánságának. Kiss Pista (András) ma különben kitünően volt diszponálva s meglepő hüséggel jutatta érvényre alakitásában az Andrást karakterizáló feltünőbb motivumokat. Ének számairól, valamint a Kozmáéról is, ki Józsit énekelte, dicsérettel kell megemlékeznünk. A szépen folyó operettelő adásba azonban egy kis disszonanczát hozott a Marcsa és Verus szerepeinek felcserélése. Az eddigi előadásokon Medgyesi Erzsi adta Marcsát, mig Verus Keszthelyi Ilon volt. A Ruzsinszky Ilona jutalomjátéka alkalmából azonban Keszthelyi Ilona legjobb szerepét Medgyessy vette át. Ennek azután az volt a következménye, hogy Keszthelyi Ilona meglehetős kedvetlenül játszott és énekelt, Medgyesi Erzsi pedig épen nem tatálta bele oly jól magát uj szerepébe, mint előbb, ki különösen a darab kupléit énekelte jól s kisérte szépen pointirozott és jellemző mimikával. Szilágyi Dezső, mint gróf Kányavári állotta meg tiszteségésen helyét.

Améheket, Bartók vigjátékát szerdán adták másodszor a közönség lanyha érdeklődése mellett. A szereplők, kiknek különösen Csiszér és Miklósy Ilona minden erejükkel rajta voltak, hogy a halva született szerepekbe és alakokba egy kis életet leheljenek, de hát ismételten bebizonyult, hogy a halál ellen nincs orvosság. Csak önmagukat tüntették ki, a szerepek halva maradtak. A közönségnek még tapsolni sem volt alkalma. A dicséretre méltó törekvés kiemelhető még: Kissné-Breznay Annánál (Leona) Károlyinál (Berendi Gyula) és Pestynél (San Bacco marquis), továbbá Szilassy és Nikó Lina (Parajdi és neje), kik az egész darabnak legegészségesebben megrajzolt alakjai, jóllehet cselekvésük a sovány mesével a leglazább összefüggésben sincs. Gukker.

Müsor. Ma pénteken november hó 17-én szinre kerül „Boszorkányvár“ operette, holnap szombaton „Keleti utazás“ vigjáték, itt először.

Irodalom.

Uj monografia. A nagy közönségre nézve is mindig örvendetes, ha azok, kik elméleti téren müködnek, buzgóságuk, szorgalmok s hivatottságuk jelét és bizonyitékát adják. Ebből a szempontból emlitjük föl lapunkban is a tényt, hogy akademiánk tanártestületének egyik tagja legközelebb egy, a magyar magánjogra nézve kiválóan fontos termékkel gyarapitotta szakirodalmunkat. A munka czime: „A magyar családi hitbizomány.“ Szerzője dr. Katona Mór, a kassai jogakadémián a magyar magánjog és az osztrák polgári magánjog ny. r. tanára. Kiadta a Franklin társulat, Budapesten. Ára 4 frt. A mü a hitbizományi intézményről világos teljes képet nyujt. Erről meggyőződhetni már a tartalom jegyzéknek figyelmesebb átolvasásából mi a mü részletei iránt eléggé tájékoztathatja az érdeklődni akarót. A tejtegetések a müben alaposak, szabatosak. Nyelve világos. — A hitbizomány európai fejlődésén kivül kiterjeszkedik e mü mindazokra a jogszabályokra, melyek az ide tartozó viszonyokat, ezek keletkezésétől fogva, tennállásuk egész tartama alatt minden irányban s egész m gszünésükig szabatosan körülirják. Függelékül tartalmaz a mü néhány hiteles hitbizományi alapitó levelet és tartalmazza a mi hitbizományi jogszabályainkat. Bár lenne minél több ily monografikus munkánk. Nagyban megkönnyitené ez a tényező is polgári magán törvénykönyvünk ohajtott megalkotását. A mü kapható minden könyvárusnál.

Naptárak. Légrády testvérek könyvkiadóhivatalában Budapest, megjelent az orvosi zsebnaptár 1894. évre dr. Faragó Gyula szerkesztésében. A vaskos kötet tartalmas gazdagsága, mely tetszetős formába van burkolva, megérdemli, hogy gyakorló orvosaink állandó kisérője legyen. Bolti ára 1 frt 40 kr. Ugyancsak e vállalat kiadásában és dr. Kenedi Géza által szerkesztve jelent meg az ügyvédi zsebnaptár hasonlóan mint a fenti zsebtorma és a mig az az orvost tájékoztatja, ez utóbbi bő forrását az utbaigazitásoknak nyujtja az ügyvéd számára, a melyből hamaros felvilágositást talál az ország bíróságairól, a gyakorló ügyvédekről itt és amott. Ez a könyv is 1 frt 40 kr. és mindkettő kapható minden könyesboltban, Kassán Mildner Ferencznél.

CSARNOK.

Görgey Buda alatt.

— Történeti regény. —

Egykoru irók feljegyzései alapján a Kassai Szemle számára irta:

Mártonffy Imre.

(Folytatás.)

Görgey fejét csóválta és viszonzá:

— Most alkudozzunk, most mikor győzök vagyunk.

— Éppen azért, mert győztesek vagyunk, most kell alkudoznunk, mert ha aztán az osztrák győz a gaz Haynauval, akkor nem fog alkudozni, hanem diktálni. Éppen azért, mert ön Buda alatt áll és csak nehány komoly ostrom kell hozzá, hogy megvegye, most volna alkalmas idő az alkudozáshoz, hogy lássák Bécsben, hogy békében akarunk élni továbbra is.

Az egész világ most a magyar fegyverek dicsőségéről beszél, s a fényes győzelmekről, melyeket vitéz honvédeink kivivták. A nemzet becsülete meg van mentve. Most a jövőjéről és jólétéről kell gondoskodnunk.

— Kisasszony, szólalt meg Görgey, ha államférfiu volnék, máskép gondolkoznám, de én katona vagyok. A katonának vagy tábornoknak a katonai becsületet, a hadsereg hirnevét ugy kell megőriznie mint szeme világát. Az alkudozásról e pillanatban szó se lehet, én meg éppen nem tehetek erre nézve ajánlatot, hisz ez az osztrák malmára hajtaná a vizet. Görgey — büszke vagyok e névre — beveszi Budavárát, s eddigi dicsőségét nem veszitheti el az alkudozással. Még ha ez se volna, még akkor se gondolnék az alkudozásra, abból az egyszerü okból, mert az osztrákokkal alkudozni soha se akarok. Ne kivánja, hogy ezt részletezzem, elég az hozzá, ha biztositom önt, a világ összes hatalma, vagy bármilyen szerencsétlenség érje is e hazát, avagy a veszély a fejünk fölött legyen is, még akkor se tenném, hogy az osztrák kormánynyal vagy tábornokával alkuba lépjek.

Gizella elsápadt.

— Tábornok ur, dadogá, nem hiszem, hogy ily végzetes elhatározást személyes ellenszenvből tenné?

— Itéljen róla amint akarja, kisasszony, elhatározásom erős!

— Tábornok ur! Tapasztalta-e, hogy oly embereknek mint ön, saját én-jüket nem szabad tekintetbe venniök? Tudja-e hogy ön lépéseért a hazának felelős? Tud-e, hogy nemcsak a nemzet, nemcsak a most élő népek, hanem a jövő, a történelem is birálatot fog mondani eljárásáról?

A fővezér mélyen felsóhajtott és viszonzá:

— Tudok mindent, de megmaradok szándékom mellett!

— Visszavonhatlanul?

— Visszavonhatlanul, mint egy magyarhoz illik!

Gizella nehány pillanatig magánkivül ült a székében.

E perczben kint a puskaropogás és ágyudörej ujból megszólalt.

A fiatal leány remülten ugrott fel ülőhelyéből.

— Ne ijedjen meg kisasszony! mondá Görgey, az jelző-rakéta volt, mely a főostromhoz adta meg a jelt.

Gizella fájdalom kiáltással födte el kezeivel szemét.

Mély csend következett, ezután iszonyatos ágyuzás hangzott fel.

A fiatal leány még egy szomoru pillantást vetett a tabornokra és aztán mély sóhajjal mondá:

— Tábornok ur, távozom, ne legyen soha oka megbánni mai konokságát.

Ezzel gyors léptekkel távozott.

Tizedik fejezet.

Fel! Fel! Itt a dicső nap! Május 21-ike.

Fel! te vitéz magyar sereg, fel a végső rohamra!

Az ostrom áldz volt.

A 19. és 47. honvéd zászlóaljak létrákon haladnak a vár bástyáin fel, nem törődnek az aláhullók jajkiáltásaival, megmászszák a vár első teraszszait és a császáriak golyózápora ellenére a lovardánál a vár ormára jutnak. Reggel négy órakor e két zászlóalj zászlói már a vár ormán lengettek, mire az I. hadtest csapatai „éljen" rivalgásba törvén ki, gyorsan előnyomultak és a következő pillanatban már három honvéd zászlóalj a várban volt és a Sz.-György-tér ellen nyomult.

Nemsokára a vár déli része a magyarok kezében volt.

A várbeliek zavara nőttön-nőtt. A Váza ezred, princz preuszok, don Miguel és Francz Karl zászlóaljak a rések védelmére mentek.

Védték a kapukat, ha még lehetett.

Az ostromlókat iszonyu kartácstüz fogadta, de azért honvédeink előre nyomultak.

Hentzi ekkor katonáinak élére állt és az ostromlókra rontott. De a Szt.-György-téren egy golyó találta, leesett lováról, a mellette levő császári tiszt karjaiba, a várőrség a harczot azonban folytatta.

Alnoch ezredes a hid mellett deszkafal mögül ujabb tartalékot küldött ki, hogy az utczai harczot folytassák és e harcz öldökléssé fajult.

A fővárta előtt áll Gorini százados, a ráczok „szivió" kiáltással rohannak előre, de a honvédek lefegyverzik őket.

Aulich és Kmetty csapatai minden oldalról a várba nyomulnak ugyszólván vérontás nélkül.

(Folytatjuk.)

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

Pályázati hirdetés.

Abauj Szántó nagyközség által ujonnan rendszeresitett községi **kisdedóvónői állásra** a felügyelő-bizottság által pályázat nyittatik. Javadalom 300 frt készpénz, 60 frt cseléd-tartásra, szabad lakás és a szükségelt famennyiség. Az állomás január 1-ig foglalandó el. Kérvények a szükséges okmányokkal felszerelve **Puky Bertalan felügyelő-bizottsági elnök urhoz bezárólag f. évi deczember 8-ig** nyujtandók be. Liszkai József bizottsági jegyző. 393 1—2

Az abauj-szántói községi óvódához rendszeresitett **dadai állásra** pályázat nyittatik. Évi fizetés: 150 frt, lakás és fütés. Kérvények a szükséges okmányokkal felszerelve **f. évi deczember 8-ig Puky Bertalan felügyelő-elnök** urhoz küldendők. Az állomás 1894. január 1-én foglalandó el. Liszkai József bizottsági jegyző.

Abauj-szántói óvódafelügyelő-bizottság.

Eredeti orosz teák:

Wassili Perloff és Söhne „orosz udvari szállitóktól" **Moszkvából**; kapható **eredeti ár** és 4 minőségben ¹/₁, ¹/₂, ¹/₄ és ¹/₈ kiló sulyu, eredeti csomagolásban.

Főraktár:

230—48 **Vizy Domonkosnál**

füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete

Kassán, főutcza 53. sz.

A szlatvini savanyuviz főraktára.

„LE GRIFFON"

a legjobb valódi franczia szivarka-papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 34—150

Petanovits „METROPOLE SZÁLLODA"

Budapest, kerepesi-ut.

Az **egyedüll** szálloda Budapesten, **mely központi fütés által állandóan fütött szobákkal bir.** Felvonó gép (Lhitt), villamos világitás és fürdők a szállodában. Kitünő étterem és kávéházzal. Mérsékelt árak. 831 3—3

Kiszolgálás és világitás nem számittatik fel.

Kitünő tisztelettel

Berkovitz J., igazgató. **Frühauf J.** szálloda-tulajdonos.

Divat-kereskedés.

Tisztelettel van szerencsém értesiteni a nagyérdemü közönséget, hogy

Rosenzweig B.

törvényszékileg bejegyzett czég alatt a **forgácsutcza 5. sz. a.** levő házban

divat, szövet és rövidáru üzletet

nyitottam és üzletemet a mai izlésnek megfelelően a legjobb minőségü áruczikkekben a legjobban szereltem föl, gondoskodva arról is, hogy t. vevőim a lehető legolcsóbb árak mellett a legpontosabb kiszolgálatban részesüljenek s most is abban a kedvező helyzetben vagyok, hogy áruczikkeimet — készpénzvásárlás folytán — a rendes bevásárlási áron alul adhatom el, a mely kedvező körülményre különösen felhivom a figyelmet. Férfi és női ruhák készitését elvállalom.

A nagyérd. közönség kegyes pártfogását kéri

mély tisztelettel

392 2—3 **Rosenzweig B.**

Forgács-utcza 5. sz.

Tokaji cognac.

Első tokaji cognac-gyár Tokajban.

Első tokaji cognac-gyár Tokajban.

Tiszta borkivonat.

Minőség utólérhetetlen.

Csak akkor valódi, ha Tokaj város czimerével és beégetett dugaszszal van ellátva. 334 8—10

Kapható minden jobb üzletben.

Főraktár Kassán: Pollák Róbert

füszer-, csemege- és bor-üzletében.

Állandó kiállitás!

JAKOBOVITS ÁRMIN

első kassai butor-minta-termei és butorgyári raktára

Kassán, főutcza 39-ik szám, a székesegyházzal szemben.

Állandó kiállitás!

Állandó kiállitás!

A t. cz. butorvásárló közönség kényelmére és jobb áttekintés czéljából butorraktáramat jelentékenyen bővitettem és az első emeleten **minta-termeket** rendeztem be, melyek szives megtekintésére vagyok bátor a magas uraságokat és a t. cz. közönséget felhivni.

Nagyszerü áruraktáram és

minta-termeim (Intèrieurs)

oly **látványosságot** nyujtanak, hogy e tekintetben bármely fővárosi áruteleppel a versenyt mindenben bátran kiállják.

Raktáromon mindig a legnagyobb választéku szilárd butorokból minden most divatban levő fában és stylben, ugyszinte **luxus-butorok**, teljes **háló-, ebédlő- és salon-berendezésekből**, garniturák arany- és bronz-betétekben, **fantasia** és más **ülő butorokból, szönyegdiványok, ottomának**, mindennemü **matráczokból** tartok, ugyszinte elvállatok **diszitési és kárpitos-munkákat** is.

Szolgáljon továbbá a nagyérd. közönség becses tudomására, hogy általam a ftdő papság, tisztikar, magasabb hivatalnokok és magánosok részére, ugyszinte teljes **menyasszonyi berendezések** ugy helyben, mint a vidékre is **kedvező fizetési feltételek mellett** szállittatnak.

Hol vasuti állomás nincs, vagy kisebb távolságra a butorok szállitását jótállás mellett saját kocsimon teljesitem és a legkisebb megbizásnak is legnagyobb figyelemmel és pontossággal törekszem megfelelni.

Tisztelettel meghivom tehát a nagyérd. közönséget, hogy a fentiek valóságáról meggyőződni és nagyszabásu **butor-raktáromat és minta-termeimet**, melyek egész napon át s este kiviláglitás mellett állanak nyitva, szives látogatásában részesiteni kegyeskedjék és midőn becses megrendeléseit tovább is várom, maradok

mély tisztelettel

328 52—52 **Jakobovits Ármin.**

Képes árjegyzékek kivánatra bérmentve küldetnek.

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, vasárnap 1893. évi november 19. 133. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czímzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény.
Felvétel a kiadóhivatalban főutcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Béca Schalek Henrik Béca, Hasenstein & Vogler Béca; Eckstein Bernát üridő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vaczi utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Az ezredév küszöbén.

A magyar állam megalapitásának ezredik évfordulóját, ahogy ezt a nevezetes történelmi dátumot megállapitották, 1896-ban, tehát — nem számitva az esztendőnek még hátralevő napjait — két év mulva fogják megünnepelni.

Ennek az ezeréves jubileumi ünneplésnek a fényét, hegyeken innen és tengereken tul meg fogják látni mind a müvelt nemzetek s el fognak jönni hozzánk, megnézni a mi nemzeti életünk forrásainál, hogy micsoda erők tartották fenn ezer esztendő sok és hosszu küzdelmein keresztül ezt az apró nemzetet s ezer esztendőn át megtartott, önmaguktól fejlesztett állami constitutióit. Hiszen az egyetlen nemzet vagyunk Európában, mely egy ezer éves mult történetének tanuságait nyujthatja a többi nemzeteknek.

Nekunk magunknak, ennek az ezeréves történetnek az okulásait, tanuságának tanitásait észrevennünk, szivünkbe zárnunk okos dolog, és kötelességünk, hogy maradandó emléket állitsunk az ezeréves nemzeti mult megünneplésének alkalmából annak demonstrálására, hogy ezt az ezer esztendőt mi megérdemeltük s hogy biztositott alapjait raktuk le nemzeti életünk messze jövendőjének.

Ezen a nagy jelentőségü ünnepen, midőn ezer év történetének zárókövét letéve, az ujabb ezer év nemzeti történelmét megnyitjuk, vidékünk közönségének is ünnepelni kell: a multért és a jövendőért.

A mult: a kegyelet tényeinek gyakorlására szóli fel; a jövendő: intézményes biztositékokat követel.

Ezeréves nemzeti történetünk dicsősége dobogtassa meg sziveinket a lelkesedésre.

Vegyük ki mi is részünket abból a nagy nemzeti demonstráczióból, amelyre most az ezeréves magyar nemzeti társadalom készül.

Mert készülnek már hozzá mindenütt a hazában s az ünnepségek nagy fényességében vidékünk bizonynyal nem fog sötétben maradni.

Nem illuminácziókra, bankettre gondoluuk: de olyan alkotásokra, melyekkel megbecsüljük a mult emlékeit s letesszük a jövendő intézményeinek alapköveit.

Az egyikkel adósak vagyunk, a masikra a magunk jól felfogott érdekei kötelesznek.

Hogy és miként járuljon hozzá városunk és vármegyénk az országos nemzeti ünnepélyhez?

Legfőbb ideje, hogy társadalmunk érdeklődésre ébredjen e nagy nemzeti ünnep iránt s az elmék és szivek foglalkozzanak az ünneplés módozataival.

Városunk és megyénk multja, a hogy az ezeréves történelmünk folyamatában beleilleszkedik, bizonyára elég gazdag eseményekben arra, hogy kegyeletes érzelmek kifejezésére és megörökitésére alkalmat adjon.

A jövendő pedig nagy és nevezetes intézmények létesitésere hivja az ezeréves ünnep érzelmeivel támadt lelkesedést.

A „Kassai Szemle“ szivesen felajánlja hasábjait a felmerülő eszmék, inditványok publikálására és tisztázására.

Talán csak nem olyan szegény még és tespedt a mi társadalmunk, hogy ne serkentené fel munkára és áldozatokra is ezeréves multunk megünneplése.

Az egész Magyarország készül már ez ünnepre és megmozdultak már mindenütt. Ideje, hogy mi is hozzálásunk s megállapitsuk a programmot, a melylyel Kassa és Abauj-Tornavármegye az országos ünnepélyben részt venni fog.

A próbatanitásról.

Endre Gyula tisztelt kartársam igen ügyesen mutatott reá a vidéken divó azon viszás állapotra, mely a tanitói választásoknál elkövettetik akkor, midőn az oklevéllel biró pályázó tanitókat a többnyire tudatlan, vagy — a mi még rosszabb — tudálékos iskolaszéki tagok előtt próbatanitás tartására kötelezi.

A hol ezt még követelik, ott jogtalanul cselekszenek.

Jogtalan, mert jogot csak törvény adhat, már pedig törvényeink az iskolaszéket nem hatalmazták fel arra, hogy a pályázókkal próbatanitást tartassanak. Az „szokás“ vagy „divat“, nem pedig törvény.

Hogy az Endre kartársam vidékén (szikszói járás) ez még szokás, ez furcsa. Mert pl. a csereháti járásban ez nem szokás, nem azért, mert nálunk a választást vezető lelkész urak ezt nem követelik.

Szokás ott — mert az elnök követelik vagy a próbatanitás meg vagy meg nem tartása a választást vezető lelkész uraktól függ.

Ha az elnök nem akarja, nem is kérdezi meg az iskolaszéket kivánják-e a próbatanitást? S ha netán valamely iskolaszéki tag régi szokásra hivatkozva, követelné, nem ütheti-e el követelését azon kijelentéssel, hogy törvény szerint nekünk erre jogunk nincs, vagy azon felvilágositással, hogy erre felesleges, mert az oklevél az ország összes elemi iskoláiban való tanitásra képesit, s ha még akkor is okvetetlenkedik az atyafi, nyugtassák meg, hogy követelését tekintetbe veszik, és a felettes hatósághoz felterjesztendő választási jegyzőkönyvbe ezt beveszik. Az atyafi azzal nagyra lesz, hogy a püspök is olvasni fogja, de a választás mégis csak próbatanitás nélkül lesz megtartva.

De, hát miért is akarják néhol a választást vezető urak a probatanitást?

Erre felelni hosszu nóta volna, — de nem is ez a czélom!

Ők álláspontjaikat azzal védik, hogy — hiszen ezen próbatanitás nem felülvizsgálás akar lenni, hanem ez által a pályázó *előadási modorát* látni és *beszédhangját* hallani akarják.

Nos főtiszt. uraim, ha az iskolaszék csak a pályázó hangját és beszédmodorát akarja hallani — de *nem egyszersmind a módszerben való jártasságot és ügyességet*, — akkor ezen kivánságuknak szivesen eleget teszünk, — de tiltakozunk az ellen, hogy ezen czél elérésére a *próbatanitás* legyen az eszköz!

Nem találnak más eszközt a czél elérésére?

Hiszen ha kérdéseket intéznek az iskolaszék előtt a pályázókhoz, azok arra felelnek, már is tudni fogják a pályázó beszédmodorát, sőt egyéniségébe is bepillantást engednek. S épen ezért nem tudom eléggé ajánlani, mennyire helyes volna ily kérdések az iskolaszék előtt, pl. mondja el hol működött eddig? mért hagyta el vagy ohajtja elhagyni működése helyét? — családos ember-e? — mondja el körülményesebben kérvényében felemlitett ajánló körülményeit stb. stb.

De ha elfogadnánk is azon mentségüket, hogy a választást vezető urak ezt nem tekintik vizsgálatnak, — de annak tekinti minden paraszt, ez pedig meggya-

TARCZA.

A hétről.

(De még másról is.)

Kassa, nov. 18.

A táncztermek fojtó levegőjét, kábitó illatát érzem, mikor e sorokat irom.

Itt nyüzsög, forog képzeletemben az elmult héten lefolyt hangversenyek és táncmulatságok összes közönsége s szeretném soha el nem hervadó bokrétába fonni valamennyi virágszálát a tánczteremeknek, kezdve a szerény ibolyától, a keblét félig kitárt rózsabimbótól egész a kinyilt tubarózsáig.

Szeretném ezt az illatos virágcsokrot idehelyezni a nagyközönség asztalára.

Hadd tündököljenek, hadd illatozzanak önöknek.

Én nagylelkü vagyok s magamnak nem tartanék meg semmit; de mégis — talán egyet. Egy rózsát, egy illatozó szép rózsát…

Ide tüzném keblemre…

*

A Schalkház-szálló nagytermében vasárnap az ébredező haute saison első legszebb és legnagyobb közönsége gyült össze a régi dalegylet hangversenyét meghallgatni.

Szépen énekeltek a dalárdisták, csak egy nagy hibájuk volt, amit a dalkörpártiak siettek is konstatálni.

— Ejnye be kár, hogy nincs tenoristájuk.

Ez a tenoristahiány, mint valami sötét felhő, ott lebegett a dalegylet felett s ez azokban az aggódó megjegyzésekben nyilvánult:

— Szép, szép, de kár, hogy nincs tenoristájuk.

*

— Egy koronát egy tenoristáért!

Erre az áldozatra is kész lett volna hirtelenében jó *Lekly* professzor, ha csak elő tudna kaparitani valahonnan legalább egy ökölnyi nagyságu, de ökölnyi erejü hang felett rendelkező tenoristát.

— Egy koronát egy tenoristáért!

Csakhogy mivel a derék Lekly professzornak nem igen van módjában rubintokkal és gyémántokkal kirakott királyi koronáról beszélni, mint annak a koronaüri embernek, ki először használta ezt a közmondást, a koronát m. kir. körmöczi veretü koronával szolválta volna le.

De a tenórista igy is késett s aki lett volna is, ott gubbasztott a „dalkör“ égiszének védő ernyője alatt.

*

Ime tehát egy darab abból a szétforgácsolt erőből, mely az egyik egyletnek jutott, a másiknak nem.

Itt tehát önkéntelenül az *egyesülés* eszméje az, mely hirtelen előtérbe lép.

Igen, egyesülni; egyesülniök kell a dalárdisták-nak, hogy erősek legyenek; egyik részről ugy, mint a másikon.

Mert a versenyzés igy hiábavaló és a távoli szemlélőre nagyon kicsinyes s inkább szubjektiv érzelmeken alapulónak látjuk.

A két dalkörnek egyesülnie kell.

Hogy hogyan? arra pénteki lapunkban megadtuk az utmutatást.

Péchy főispán, kit mindnyájunk tisztelete vesz körül, ő legyen a biró.

*

Rácz Jani muzsikált a vasárnapi estélyen. Ő huzta a talp alá valókat a csárdáshoz.

A katonazenekar szintén.

Ez *Prettl* Albert karmester vezetése alatt a hangversenyen is részt vett. Hallottunk tőle sok mindenféle keringőt, walczert, kuplét. Szépek, nagyon szépek voltak, szó sincs róla.

Gross Wien, Gross-Wien-Vereiniguns-Marsch, I bin a echter Weaner, Weana Madel'n, Weana Schusterbub etc.

Ah! ezek a czimek!?

Önmagukban is mennyi bájt és szeretetreméltóságot rejtenek. Hát még ha hallja az ember. Menten odaképzeli magát az ősi császár város szép Weana Madel'n-jei közé.

De gyönyörü, de szép város az a Bécs?!

*

Te Rácz Jani azért csak huzzad!

Meghallgatjuk a te hegedüd gyengébb hangu muzsikáját is, hiszen olyan ismerősek a hangjai!

Nem csudálatosak azok minekünk, nem szorultak azok dicséretünkre, a mi különben eszünkbe sem jut, mert azok olyan természetesnek látszanak.

Ugy tetszik, mintha azok a tüzes magyar nóták s idegizgató csárdások, melyek ott rezegnek a forrósággal telitett légben, tulajdonképen itt pezsegnének a mi ereinkben, mintha az járná át minden valónkat s ugylátszik, mintha tulajdon agyunk forró érzelmei volnának azok a csapongó akkordok.

*

Ide hallom azokat az akkordokat valami csendes elmusódó melódiában. Epen ugy, mint a szerelmes bakfis az ablaka alatt játszó czigányzenét, melyet párnájába temetett arczczal s dobogó szivvel hallja.

Pedig csendes körültem a szoba meleg, világos levegője, csak épen a közeli kaszárnyákba masirozó rekruták egyhangu lépései és a dobpergés hallatszanak be kivülről.

Lehet, hogy valami telepathikus érzet sugja, suggerálja ide nekem ezt a muzsikát.

Lehet, valahol épen ebben a pillanatban játsza valaki zongorán ezt a szép magyar nótát.

Lehet, hogy még ma hallani fogom.

*

Ah! csakugyan, ma ismét estély van.

Füzöld plakátok hirdetik a talakon a jótékony nőegyesület akczióját.

Telepathia, te misztikus tudomány jöjj ismét segitségemre, hadd lássam meg „*Jakab álmát*,“ azt a magas menybenyuló létrát, melyen az istennek angyalai járnak föl és alá. En talán praktikusabb kor gyermeke lévén, nemcsak nézni fognám a menyei létrát, hanem föl is próbálnék rá mászni. Ez azért ugy-e tán nem baj?

Hadd lássam szent *Erzsébetnek* alamizsnátosztó könyörületes jó szivét és a tavasz ébredését; rügyfejtő tavasznak valamennyi bimbaját és kinyilt rózsáját!

Hiszen oly szép a tavasz.

Ennek a virágfejtő tavasznak szorgalma lengett végig a multkori városi közgyülésen is, mikor *Deil* Jenő elkiáltotta magát:

lázása a tanítói oklevél értékének, — lealacsonyítása a tanítói tekintélynek és a tanítóképző intézeteknek és tanárainak. — Ne engedjék hát főt. lelkész urak a próbatanítást — rajtuk az odium!

De mi tanítók se legyünk tétlenek!

Ha próbatanításra kötelezésének, egyszerűen jelentsük ki ennek törvényellenes és jogtalan voltát, — s tagadjuk meg annak megtartását. — S ha a pályázók között akadna tanítói nevére méltatlan egyén, s ha ez még így meg is lett választva, — vagy ha próbatanításos választás tudomásunkra jő, — jelentsük be eme jogtalanságot a közoktatási kormánynak, ki saját fenhatósága alatt levő állami és községi iskoláiban ily választást el nem tűr, és a ki egyenest felhivott minket arra, midőn a komárommegyei tanítóegyesülethez következőleg írt le: (szóról-szóra.)

„1738 sz. Nagys. Nemessányi János kir. tanácsos urnak, Komárommegye kir. tanfelügyelőjének.

„A komárommegyei tanító egyletnek a tanulói képesítésnek egyes esperesek, illetőleg iskolaszékek által gyakorolt illetéktelen felülbirálásának megszüntetése iránt hozzám intézett beadványára nagyságod f. évi január hó 9-én 13. sz. a kelt jelentése Kapcsán további eljárás végett arról értesitem, hogy a tanító egylet által jelzett visszás állapot megszüntetése iránt csak azon esetben intézkedhetem ha a panasznak alapjául szolgáló konkrét esetek ellőttem is ismeretesek lesznek."

Budapest 1890. évi febr. 28-án. A miniszter helyett Berzeviczy Albert s. k. államtitkár.

Hivatkozzunk tehát konkrét esetre, mely esetben bizhatunk Csáky gr. ismert erélyében és igéretében, mert Csáky gr. „szavatartó miniszter."

Csak mielőbb kerüljenek le az egyházpolitikai ügyek a napirendről, hogy tért engedjen végre a közoktatás ügyének.

Nagy-Idán, 1893. november. 17.

Pribiczkó Károly.

Politikai hirek.

Kassa, november 18.

Wekerle miniszterelnök az adóreformokról terjedelmes elaborátumot bocsátott közkézre a hivatott tényezők rendelkezésére, a melyet a lapok unisono elismeréssel fogadnak és ha az ellenzéki lapok az öket megillető észjárás nyomán kritikát gyakorolnak is Wekerle munkája tölött, mindamellett konstatálják, hogy cselekvése nyilt és távol áll attól, — mint mondani szokás — hogy beakarja csapni a nemzetet reformjával. Wekerle pénzügyminiszter vasszorgalmának és párját ritkitó pénzügyi talentumának hatalmas tanuja az a 123 nagy kvartlapra nyomtatott emlékirat, mely az egyenes adóreformok tárgyában összehivandó szakbizottság elé fog terjesztetni. Az óriási elaborátumhoz, melynek áttanulmányozása hosszabb időt kiván, csatolva van egy terjedelmes memorandum is, mely az előbbinek mintegy összefoglalata gyanánt az adóreform irányelveit szabatos és könnyen áttekinthető modorban tárgyalja. Maga az enquet elé terjesztendő emlékirat az indokolás mellett részletes kimutatásokat tartalmaz a különféle adókról, továbbá az uj adókulcsról, összehasonitást ad az eddigi és a jövő adóterhről, grafikai táblázatban tünteti fel a jövedelem-adókulcs emelkedését, szóval a lehetőségig pontos és hü tükrét adja a mult s a jövő adózási rendszernek s teljes tájékozást fog nyujtani minden tekintetben az e fontos kérdésben közreműködni hivatott enquetnek.

A hármas szövetség. A legközelebbi napokban Hans Blumnak könyve fog megjelenni ezzel a czimmel: Das deutsche Reich. Azt mondják, hogy ez a könyv óriási feltünést fog kelteni, mert anyagának legnagyobb részét Bismarck herczeg szolgáltatta. Ebben a könyvben többek közt az is benne lesz, hogy hogyan keletkezett a német-osztrák-magyar szövetségi szerződés.

A pápa és Olaszország. A pápa csütörtökön délelőtt a Pétertemplomban 4000 lombardiai és valenciai zarándokot fogadott. A fogadásnál jelen volt Katalin orosz nagyherczegné és leánya, a diplomáciai kar és nagyszámu közönség. A pápa előbb miszét mondott, aztán a zarándokok vezetője felolvasta a feliratot. Ő szentsége aztán felolvastatta válaszát, melyben a leghatározottabban tiltakozik az ellen a vád ellen, hogy ő Olaszországnak ellensége és alávaló rágalomnak nevezi az ily vádat. Végül a pápa erős, érthető hangon áldást osztott. A pápát megjelenésekor és távozásakor élénk ovációkban részesitették. A pápa igen jó szinben van. Nemrég meghült ugyan, de a bajnak nem maradt más nyoma, csak egy kis köhögés.

Kálnoky az olasz királynál. A Popolo Romano ma czikket ir Kálnoky látogatásáról, melyben a következőket mondja: Bár az összejövetel czélja egyáltalában nem volt előre meghatározva, a találkozásnak mégis különös jelentősége van, mert azt mutatja, hogy Ausztria-Magyarország mindjobban közeledik Olaszországhoz, hogy Ausztria-Magyarország szakitott a multtal s a felvilágosodás és haladás utján megy előre. Ezt az áldásos utat az a kemény harcz nyitotta meg számára, melyet Magyarországon az állam kénytelen volt a jogaiért megkezdeni. A Don Chisciottenak azt irják Milanó-ból, hogy Kálnoky látogatása nem jelent kevesebbet, mint hogy Ausztria hajlandó némely olasz területéről lemondani.

Hartenau gróf meghalt. Mint egy gráczi sürgöny jelenti, Hartenau Sándor gróf, Bulgária volt vitéz fejedelme hirtelen, még pedig nagyon kemolyan megbetegedett. Bécsből két egyetemi tanárt hivattak betegágyához. A beteg környezete nagyon aggódik a pácziens életéért. A betegség a már egyszer évekkel ezelőtt is jelentkezett vakbélgyuladás, mely most hashártya-gyuladással van sulyosbitva.

Egy késő éjjel érkezett táviratjelenti, hogy a beteg állapota rosszabbra fordult, mig a tegnapi nap folyamán halála hirét hozza a táviró.

Hirek a nagy világból.

A szerelmes kaszirnő. Mármaros-Szigetről irják, hogy f. hó 11-én d. u. 2 órakor Kovács Anna, a városi vigadó vendéglőben alkalmazva volt pénztárosnő öngyilkossági szándékból mellbe lőtte magát. A szegedi születésü, 20 éves róm. kath. vallásu, szép fiatal leányt szerelmi bánat késztette a szerencsétlen tettre. A leány egy kereskedő tanulóval mutattatta meg magának, hogy kell bánni a fegyverrel; amint ez eltávozott a szobából, eldördült a lövés. A sérülés nem életveszélyes.

Kirabolt zsinagóga. Esztergomból telegrafálják: 16-án éjjel ismeretlen tettesek az ablakon keresztül betörtek az itteni zsinagógába, hol az oltár értékes szöveteit összemetélték, az ezüst tárgyakat pedig ellopták. Reviczky főszolgabiró és Sárkány komáromi főkapitány azonnal megindították a nyomozást. Ez már a második eset, hogy az esztergomi zsinagógát kirabolják.

A saját leányával. Temesvárról telegrafálják 16-iki keltével, hogy ott a rendőrség elfogott egy Fried Johanna nevü rosszhirü asszonyt egy polgári család leányának elcsábitása miatt. A fogoly lakásán meg négy 15—16 éves leányt találtak, köztük Fried Johanna saját leányát is, a kiket legközelebb szándékozott elexpedialni. A rendőrség azt hiszi, hogy Fried Johanna a keleti tartományokba irányuló nagy mértékü leánykereskedés egyik tögynöke.

Derék inas. Bécsből telegrafálják, hogy a Franzensring 16. száma alatt lakó Parénte grófnő szolgálatában volt Csajkovszky nevü komornyik, miatt urnője Olaszországban tartózkodott, feltörte annak pénzesszekrényét és 9000 frtot ellopott. Tegnap a komornyik egy levelet hátrahagyva, nyomtalanul eltünt a házból. A levélben beismeri, hogy a pénzt ellopta, továbbá azt irja, hogy öngyilkos lesz. Végezetül azt kéri, hogy értesitsék erről a rendőrséget.

A vadházasság vége. Edelényi Péter és Baranyai Erzsébet több éven keresztül a legszebb egyet értésben éltek egymással Eöcsényben, bár egybekelésük sem egyházi, sem polgári hatóság előtt nem történt, szóval vadházasságban leledzettek. De mert a világon semmi sem tarthat örökké, s igy egyszer a legidillikusabb vadházasságnak is csak végének kell szakadni, egy szép napon valami fölött összeveszetek s elváltak. Az ember azonban az asszonynak egy szekrényét valami elintézetlen ügy miatt ott fogta, s ezért Baranyai Erzsébet igen megharagudott s többek előtt kijelentette, hogyha a szekrénye 3 nap mulva otthon nem lesz, Edelényi háza táján nagy kivilágitás lesz. Nos hát, a szekrény nem került haza, de negyednapra Edelényi háza kigyult, s ettől még másik 7 ház is meggyult és leégett. Az asszonyt letartóztatták.

Elfogott szocializsta. Barczellonából sürgönyzik, hogy munkáskörökben nagy az izgatottság, Fontanal szocializsta vezér elfogatása miatt, akire az anarchisták ellen meginditott bünfenyitő vizsgálatot szintén kiterjesztették. A munkás-egyesület, a melynek Fontanal az elnöke, tiltakozott az elfogatás ellen a katalániai városok szocializsta érzelmü lakosságának nevében és felháborodással utasitotta vissza azt a gyanut, hogy a munkások egyetértenének az anarchistákkal. Villa houevaban a csendőrlaktanya előtt egy nitrogliczerinnel megtöltött bomba felrobbant, de szerencsére senkit sem sebesitett meg.

Dinamit robbanás. Marseilleből jelentik, hogy a 15. hadtest parancsnoksági épülete előtt szerdán este 11 óra 50 perczkor borzasztó robbanás volt. Egy valószinüleg dinamittal töltött 30 cm. magasságu bádogszelencse robbant fel, melynek fedelét megtalálták. A bádogszelencsét egy őrházba helyezték, mely a falban azon terem közelében van, hol nappal a tábornok küldönczei szoktak tartózkodni. A robbanás igen erős rázkódtatást okozott. A fal leomlott és romjai az őrszobába repültek. Az épület összes ablakai betörtek. Minden felborult. Szerencsére senki se sebesült meg. Egy parancsőraltiszt, ki az ágyon aludt, még karczolást se kapott. Ellenben a hely mellett levő épületek erősen megromoltak.

Ujdonságok.

Az uj szinház terveit a Budapesten biráló-bizottság: Lukse-Fábry, Cziegler és Bayer kassai hatósági főmérnök egy héten át behatóan tanulmányozták és szakszerü birálatuknak végeredményét egy sok ivekre terjedő jegyzőkönyvben e hó 16-án fejezték be. A város által kitüzött dijakat egyik terv sem nyerte el, de mert a három pályamíí (Kassa, Kisfaludy és egy négyzetben 3 csillag jeligével) kisebb-nagyobb fogyatkozásait leszámitva, a gyakorlatban megálljak helyöket és komoly figyelemre méltók, a biráló-bizottság mindegyikét 1000—1000 frt jutalomra érdemesiti, a mely összeg azonban csakis ugy adatik ki a pályázóknak, hogy ha a birálók által kifogásolt fogyatkozásokat ki fogják tervezeteikben javitani. A javitás után a birálók uj itélkezés alá veszik a terveket és a város diját az a tervező fogja elnyerni, illetve a szinházépitkezésre az tarthat számot, a ki a bizottság tételeit és felállitásait a legsikeresebben oldotta meg. A három pályamíí tervezői jelentkezésre fognak felszólittatni, vajjon ily körülmények között fentartják-e a pályázatra hajlandóságukat? ez és esetben a jeligés levélkék a város által föl fognak bontatni. Mindezek után a város fog dönteni közgyülésileg ez ügyben és valószinü. tekintve a sürgősséget, hogy legközelebb rendkivüli közgyülés lesz egybehiva.

A kertész egyesület alapszabály-kidolgozóbizottsága e hó 16-án tisztelgett a főispánnál, mint az egylet érdemes elnökénél, hogy a további teendők felől megállapodás hozassék. A főispán nyájasan fogadta a bizottságot és örömét fejezte ki a fölött, hogy a munka kivitelében már annyira előre haladt és megigérte, hogy legközelebb a választmányt egybe fogja hivni. Igéretet tett aziránt is, hogy az egyesület közhasznu érdekeit a kormány előtt istápolni fogja és már most jelentheti, hogy az intéző körök máris megigérték az erkölcsi és anyagi pártfogást. Sajnálattal vette tudomásul a főispán a bizottságnak azt a jelentését, hogy Páter Béla az egyletnek titkára Kassáról eltávozott, mert benne az egylet jelentékeny tényezőt veszitett.

Hymen. Dr. Hammersberg László eljegyezte Madarassy Dezső kir. itélő táblai biró leányát, Vilma kisasszonyt. — Kiss Soma kassahelyi körjegyző Nagel Lujza kisasszonynyal gyürüt váltott Almáson.

Délutáni adófizetés. Mint értesülünk, a közigazgatási bizottság elhatározta, hogy a városházán délután is legyen adófizetés. Ez a határozat merőben ellentétes azzal, amelyet mi lapunk egyik legközelebbi számában — erre az oly nagy fontossággal biró dologra nézve — kontempláltunk. Igen tiszteljük mi a közigazgatási bizottságot; de — engedelmet kérünk! — arra a határozatra nem mondhatunk egyebet, mint hogy annak keresztülvitele csaknem a lehetetlenséggel határos. Mert hiszen annak megértéséhez nem kell nagy tudomány, hogy el lehessen birálni, mikép azt az adót, utadót, haddijat s ki tudja még mit, a melyet az adófizető publikum délelőtt befizet, valahol és valamikor csak el is kell könyvelni. S ha délelőtt sok az adófizető, délutáura — magától érthetőleg — sok lesz az elkönyvelni való is; mert ha délelőtt fizetnek, okvetlenül csakis délután lehet könyvelni. Vagy azt kivánnák talán némelyek, hogy azok a különben is tulterhelt adóbeszedéssel bajlódó tisztviselők az éjszakájukat is ott töltsék a hivatalban? Ez egy kissé sok volna a jóból. — Szóval az igen tisztelt közigazgatási bizottságnak az adófizetésre vonatkozó intézkedése séhogy se válik be. Itt gyökeres és alapos intézkedés kivántatik, különben az eddigi mizerábilis állapot állandó lesz; sőt a mennyiben az adófizetők száma évről-évre szaporodik, a helyzet ugy a közönségre, mint a közönséget kiszolgáló tisztviselőkre nézve tarthatatlanabbá válik.

A kassai önkéntes tüzoltó-egylet valamennyi Magyarországon képviselt biztositó intézet igazgatóságához ujabban kérvényt intézett, melyben az egyesület anyagi támogatását kérik, hivatkozva arra, hogy a tüzoltóság nemcsak a város, hanem a biztositó intézetek érdekeit is védelmezik működésükkel. Anyagi helyzetük illusztrálására felhozák a kérvényben: hogy az egyesület utóbbi rövid időben tagjainak a budapesti szaktanfolyamon való kiképeztetésére mintegy 500 frtot, egy negyedik szivattyu be-

---

— Hej, mikor mi fiatalok voltunk!...

Azok az aranyos idők emlékei rajzolódtak oda az éltesebb városatyák leiki szemei elé.

Hogyis volt csak az? Mit mondott Deil? Igen?

— Hej, mikor mi fiatalok voltunk első rangu primadonnák énekeltek itt Kassán a szinház rozzant pódiumán csekélyke kis fizetésért. Tüz volt a szemükben is, meg az énekükben is.

— Igen, igen, ugy volt, bólint rá elmélázva vagy harminez városatya, kik érezték azoknak az aposztrofált szemeknek perzselő hevét.

Ah pedig azok a szemek talán most is tudnak perszelni, égetőn nézni, de a városatyák szivének taplója nem elég fogékony már a szikra iránt. Perssze, perssze...

Tempora mutantur...

*

Tempora mutantur.

A tavasz nyárrá, az őszszé s ez mihamar télre válik.

Például most mi is erősen evezünk be a tél felé. Ismét csak tüzöld szinü plakátok hirdetik ezt is, ha a mult héten szállingozó hópelyhek nem is figyelmeztettek volna már jó eleve.

A korcsolyázó-egyesület holnap, vagyis vasárnap gyülésezik. Elnököt és hét választmányi tagot fognak választani.

Szent Halifax légy nékik segélyükre. Valamiképen segitsd meg minden korcsolyázni szerető ember fiát és azt a keliemes korcsolya szezónt tedd igazán kellemessé.

Mennyi iskolás diák és kaczkiás bajuszu fiatal ember, hány bakfis és fiatal leány várja már epedő sportszomjuisággal az időt, mikor a sima jégtükrön aczélsineken sikkesen szaladgálni lehető leszen.

Amugy kettesen. Összefont karral sebes télkörökben futva végig a mümalom melletti szük pálya körül, mily elragadó élvezet!

No igen, hát csak gyülésezzenek ott holnap azok a bácsik.

Te pedig Szent Halifax segitsd meg őket.

Nem én kivánom ezt, hanem velem együtt százan.

Lorgnet.

szerzésére 1700 frtot, egy uj társzekér vételére 550 frt és a kisebb felszereléseket nem is említve egy nagy toló létra ez évi beszerzésére 2200 frt adott illetve ad ki; ez utóbbi mentő eszköz vételárának egy része azonban fedezetlenül áll. Emez okokból tehát, sőt azért is, mert az egylet kiadásait egyedül a város — és a közadományokból fedezi s hogy működésével a közönségen kivül a biztositó intézetek érdekeit is hiven szolgálja, továbbá, hogy működése nemcsak a város területére terjed ki, de szükségesetén és gyakran a környékre is, végre hogy utóbbi időben a vidék egyes tüzoltó egyleteit Enyiczkén, Szepsin, Tornán, Jászón, Metzenzéten fáradalmat nem ismerve, szakszerü kiképeztetésében részesitvén, a város és megye tüzbiztonsági állapotát hasznos munkálkodással oly fokra emelte, mely a vidéken páratlanul áll, mi is a legmegokoltabbnak és legméltányosabbnak tartjuk az önkéntes tüzoltó egyesület kérelmét s ohajtjuk, hogy az a legnagyobb sikerrel is járjon.

Kassa beperelve. Alpár, a fapiaczi uj szinház tervezője a fapiacz ellen később meginditott mozgalom révén, az épitkezés és ebből folyólag sok egyéb ezzel kapcsolatos előnyöktől elesvén, pörös lábra helyezkedett a várossal, a mely méltányolva jogait, terveiért 4320 frtot szavaztatott meg a közgyülés által. Ezt az összeget Alpár azonban kevesli és ez okból a várost 10000 frt erejéig beperelte, a mely summának előre láthatólag azonban csak a nyomát fogja ütni a perlekedő ur, a ki persze az elesett dicsőség és egyebekért szörnyen fel van háborodva a kassai krähwinklerek ellen.

Arany mise. Nagyidáról irja levelezőnk: Fedák Alajos, Nagyida érdemdus róm. kath. plébánosa e hó 19-én tartja meg egész csendben arany miséjét. A 75 éves agg lelkész, ki 45 éve működik Nagyidán, még elég erős és egészséges. Nagy érdemet szerzett e község megmagyarositása körül, midőn a hitközség ellenkezése, sőt a püspökhöz appelláló feljelentése daczára is, a tót prédikácziókat beszüntette, éltesse őt a magyarok istene még sokáig!

Difteritisz Nagyidán. Körorvosunk — irja tudósitónk — itt három difteritiszes gyermeket talált. Az illetékes közegeknek már be van jelentve. Ugy halljuk Perényben is fellépett a difteritisz.

Boldog Kassa! Esztergom város is most tárgyalta le a jövő évre szóló költségelőirányzatát és ott a bevétel és kiadások közötti arány a polgárságot terhelő **83** százalék községi pótadóban nyer kiegyenlitést. Szinte fellélegzünk a mi 30 perczentünknél, olvasva azt a másikat!

Halálozás. Kiszling Antal nyugdijazott állami utmester e hó 17-én 69 éves korában, boldog házassága 16. évében elhalálozott Alsó Csavaron, a hol temetése holnap hétfőn lesz. Béke hamvaira!

Szállitások. A m. kir. országos posta és távirda gazdászati hivatal részéről üvegnemüek, lakatosmunkák, zsák és kötélnemürek szállitására november 27. — A kassai cs. és kir. főhadbiztosság részéről téli és nyári takarók, lótakarók szállitására november 22. Bővebbet a kassai kereskedelmi és iparkamaránál.

Tolvaj pékinas. Nagyidáról irja levelezőnk: Brezányi Odön lovag nyug. őrnagy lakásán ma megjelent a szepsii pékfiu kifli s kosarával, és mert a szobában más élőlény nem volt, csak egy csillogó arany zsebóra, ezzel rögtön megismerkedett s magával vitte hosszu utazásra. A pékfiu most is utazik, de a csendőrök már keresik. Furcsa, hogy N.-Idán az arany órák is utazó kedvben vannak, igy utazott el a r. k. plébános arany órája is, nemrégen örökre.

Óriási termények. Az amerikai ujjáról épen csak alig hazatért budapesti magkereskedő Mauthner Ödön máris egy olyan kiállitással lepte meg a budapestieket, a mely párját ritkitja és az Andrássy uti üzlet kirakataiban kiállitott termények oly szépek és olyan óriás nagyok, a minőket eddig még országos kiállitásokon sem láttunk. Vannak ott 101, 103 és 108 kilós óriás tökpéldányok 11½ sőt 13½ kilós kalarábok, melyek óriássulyuk daczára sem fásak, hanem teljesen zsengék, de láttunk itt 17 kiló sulyu öberndorfi répát is, melyet Friedmann péli termelő, 21 kilós olajbogyóalaku példányt, melyet Harkányi Károly gazdasága és 23 kilós Mamuth-répát Józsa Sándor czeglédi gazda állitottak elő, természetesen Mauthnertől került magból. A hozamokra kitüzött arany dijakat a következők nyerték el: Lollok Gusztáv kengyeli kasznár, kinek 1600 □ölenként 940 mm. olajbogyoalaku, Politzer Fülöp dévaványai birtokos, kinek katasztrális holdankint 1067 métermázsa oberndorfi répája, és Bárány Tábor dobrai bérlő, kinek 1600 öles holdankint 1011 métermázsa Mamuth répája termett a Mauthnertől beszerzett mag után. Friedmann péli termelő elkésett bejelentésével, neki 1101 métermázsa Mauthner féle oberndorfi répája termett holdankint. Ha tekintetbe vesszuk, hogy a mult tavaszszal majd a rovarok pusztitották, majd hideg szárazság viselte meg a répapalántákat, be kell vallanunk, hogy valamint a kiállitott termények sulya, ugy a hatósági bizonylatokkal beigazolt fenti hozamok bámulatra méltók; mert bámulatosak volnának normális, jó időjárásban is és mindenesetre csak páratlan minőségü jó magvaknak kell az ilyen óriás eredményeket érdemül betudni.

Testvérgyilkos. Töke-Terebesen — mint onnan irják — Béres Pál gazdaember azzal jelentkezett a csendőrségnél, hogy agyonütötte az öcscsét. A jelentkezőt azonnal letartóztatták és meginditották a vizsgálatot. Kiderült, hogy a gyilkos örökös perpatvarban élt testvérével, Béres Jánossal, a kivel nem tudott megegyezni apai örökségük megosztásán. Szerdán reggel imádkozás közben megint összekaptak. A szóváltás annyira heves lett, hogy Béres Pál dühében megkapta az agy alatt fekvő fejszét és öccse fejét kettéhasitotta.

A gazdag koldus. Goldmann Márton nak Abauj-Szántón van a felesége és hat gyermeke, kik ott elég jó módban és tisztességesen élnek. Maga Goldmann Márton esztendőnkint háromszáhatvan napot Szántó falain kivül az országban tölt össze-vissza kóborolva. Azt tudták róla, hogy üzleti dolgai vannak s abban utazik. Pedig ő nem áruczikkekben utazott, hanem — koldulásban. Goldmann Márton koldulva járja be az országot egész hosszu esztendőn keresztül szerényen, kiéhezett arczczal kopogtat be a hitsorsosok s gazdag urak ajtaján s szedi a könyörületes szivek alamizsnáját. Azután, ha összegyül egy kis összecske, ugy 10—15 frt, küldi rögtön el Szántóra a feleségének és gyermekeinek, kik gyüjtik, kuporgatják az összeget, hogy majd legyen későbbre. A mult héten Eperjesen járt Goldmann, de mivel engedély nélkül koldult, elfogták és hüvösre tették. Megmotoztatásakor ott találtak nála egy csomó postai vevényt. Mikor megkérdezték tőle, hogy kinek küldte el lassankint azt a sok pénzt, elbeszélte a kiváncsi rendőrségnek, hogy ő passziónátus koldus s hogy a koldulásból már jócskán meggazdagodott a családja, a melynek a pénzt küldi hetenkint, de ő azért csak folytatja eddigi kolduló életmódját a haza csak földesurnak megy.

Schuster meséje.

A B. H. irja a következő érdekes históriát: Előkelő körben, szóba jövén a minap M. G. primási pénztáros 12.000 forintos sikkasztása, Schuster Konstantin váczi püspök gazdasági élményeiből a következő érdekes történetet beszélte el: „Kassai püspök koromban feltünő kezdett előttem lenni X. pénztárosom költekezése, mely sehogy sem állott arányban fizetésével. Gyanumat nem közöltem azonban senkivel, de leültem és megirtam jó pénztárosomnak, hogy rendületlen bizalmam ellenére, a melyet becsületébe és megbizhatóságába vetek, pusztán az ellenőrzés formalitása kedvéért, tizennégy nap mulva pénztári vizsgálatot tartok nála.

Tizennégy nap mulva megjelenvén a vizsgálatra, mindent a legnagyobb rendben találtam nála. Számadási könyve a legpontosabban volt vezetve, a bevételek és kiadások tételei a kellő okmányokkal igazolva és azonfelül tizezer és négyszáz forintocska mint készpénzállomány kimutatva.

— Nagyon, nagyon szép és dicséretes ez, jó pénztárosom, kivált, ha az a kis pénzecske nemcsak a számadásokban, de ebben a Wertheim-szekrényben is megvan.

Pénztárosomat kétszer sem kellett nógatni, kinyitotta a pénztárt és egy krajczárnyi hiány nélkül elém számolta a kimutatott készpénzt.

— Ez aztán a legszebb, mondtam a derék embernek, vállait megveregetve. A készpénzt egy papirba csomagolva zsebre tettem, átvételéről az elismervényt in optima forma kiállittottam és hü sáfáromat a záró-számadási felmentésben kellően megdicsértem.

Két hét mulva egy általam jól ismert zsidó polgártárs állitott be hozzám, adnám vissza neki az ő tizezer és egynehány forintocskáját, melyet pénztárosom csak egy-két napra kért szorultságában tőle kölcsön, de nem tud neki visszaadni, mert a kegyelmes ur magához vette a kasszából.

— Nagyon szép ez, válaszolék önkéntelen mosolylyal s az utolsó szóig elhiszem önnek szavára, jó uram. De az a pénz, a mit én a magam kasszájából elvittem, Isten és a törvény előtt az én pénzem és az is marad. Ha önnek az én pénztárosom tartozik, kereskedjék rajta s ha pénze odavesz, magára vessen. Igy van az rendjén, kedves barátom, én elvettem a históriában a magam pénzecskéjét, hütlen pénztárosom elveszi az elcsapást s maga, ki vele ellenem czimborált, elveszi a tanulságot, hogy „a ki másnak vermet ás, maga esik bele.“

— Lassák, tisztelt kegyelmes és méltóságos uraim, fejezte be érdekes élményét a váczi püspök, ha én nem adok a pénztárosomnak két heti galgentristet, hanem megrohanom nyomban, akkor az én tizezer forintocskám veszett volna oda.

És a kegyelmes urnak az elégültség mosolya ült ki arczára és oly boldogan dörzsölgette hozzá kezeit, mintha megmentett pénzecskéjét most is ott szorongatná a markában.

— Valóban „zseniális egy stiklis“, szólalt meg elsőnek az illusztris hallgatóság sorából Wekerle. Csak most sajnálom, hogy excellencziád váczi püspök, különben rögtön megkinálnám egy — pénzügyi igazgatósággal.

Kassai szinház.

S. Áldor Juliska, az ujonnan szerződtetett énekesnő első fellépteül a Strauss-Jókai kitünő operettjét adták csütörtökön, telt ház előtt. S. Aldor Juliska a Saffi czigányleány szerepét énekelte benne s ez idillikus szerep poézissel telt énekszámait meglepő preczizitással juttatta érvényre. Megátszott rajta, hogy sok gondot forditott ugy énekére, mint az alakitás részleteire. Hanganyaga dominálja a legmagasabb regiszteréket is. Magándalaiba, majd Kozmával való kettősében melegséget, izlést és lágyságot tudott önteni. Kapott is ér e megérdemlett tapsokat. A közönség, mely megjelenésekor is rokonszenves tapssal fogadta, mindvégig hálásnak mutatkozott iránta. Partnere Kozma (Barinkai Sándor) énekének összhatását ma megint többszöri hibával zavarta meg. Némely magándalai mindazonáltal elég szépek voltak. Zsupán szerepét Boross sok jóakarattal és meglehetős sikerrel adta. Kuplei közül — melyek egy részét nem lehetett tisztán érteni — nagy hatással volt az, mely az uj szinház helyének kérdését olykép javasolta megoldani, hogy azt kerekre épitsék. A darab stereotip kifejezéseért s sok kómikus dolgaiért többször meg és kitapsolták. Arzéna Keszthelyi Ilona volt a szinten sok rutinnal játszott és kevés énekszámait szépen énekelte. Megtapsolták érte. Szilágyi Carnero gróf, mint az operettek ismert alakja, eléggé jól állotta meg helyét. E helyütt említjük meg azt a szó nélkül nem hagyható izléstelenséget, mely egyes nyugtalan vérmérsékletü egyén révén a kassai müvelt közönség körében mutatkozik. A tapsolást játék-intervallumokban — ezt pedig hangsulyozzuk — terrorizálni akaró pisszegést értjük. Nagyon rossz hirüvé válnék a mi közönségünk izlése, ha ez a rosz és nagyon alantas szokás a mult századbeli regényekből és a spanyolországi bikaviador czirkuszokból hozzánk is beplántálódnék. A müvelt publikumnak nem tetszése kifejezésére ma már egy sokkal elegánsabb fegyvere van a szinpadon álló védtelen szinészszel szemben még pedig az, hogy — nem tapsol. Am, ha valakivel nem vagyunk megelégedve, használjuk ezt a fegyvert.

A „Boszorkányvár“ Millöcker gyönyörü zenéjü operettéje ma ismét sok közönséget vonzott a szinházba. Otödször adták már ugyan a rövid szezónban, de a közönség mindig talál benne valami élvezeteset, valami szépet. Ilyenek az operettnek legtöbb énekszámai; szépek és vonzók. Ezekben foglal előkelő helyet Ruzsinszky Ilona (Coralie.), kit ma egy gyönyörü csokorral leptek meg. Ude, csengő hangjával bravuros könnyedséggel győzte le a nagynak látszó akadályokat, ép ezért tömérdek tapsot aratott. A tik-tak nótát lelkesen és szünni nem akaró tapsai hogyvoltozta meg a közönség. Kiss Pista és Kozma szép énekszámaikkal szintén dicséretre méltóan illeszkedtek be az összhangzatos előadás keretébe. Az utóbbi különösen kissé több sikerrel, mint tegnap. Keszthelyi Ilona Marcsa szerepét énekelte jól.

Gukker.

Müsor. Ma vasárnap november 19-én két előadás, d. u. 4 órakor adatik „Tót legény Amerikában“ énekes bohózat, este 7 órakor „Orpheus a pokolban“ operette. Holnap hétfőn „Rip Rip“ operette. Kedden „A keleti utazás“ vigjáték.

CSARNOK.

Görgey Buda alatt.

— Történeti regény. —

Egykoru irók feljegyzései alapján a Kassai Szemle számára irta:

Mártonffy Imre.

(Folytatás.)

Alnoch ezredes ekkor a lánczhid melletti deszkafalhoz rohant, az üldözö honvédek közül egyet pisztolyával lelőtt, aztán az aknába lő, sürü füsttömeg födte el egy pillanat alatt a lánczhidfőt és iszonyu robaj rázta meg az eget.

A lánczhid, a világ eme csodája, e remekmü érintetlenül maradt, hanem az alnok gazember, Alnoch ezredest darabokra szagatta a löpor.

Reggel 7 órakor a vár minden bástyáján a nemzeti zászló lengett, Pest utczáit pedig a lakosság örömdiadal orditasa zengette át.

A vár pusztulása borzasztó, a tereken, utczákon egymáson keresztül-kasul omolva hevertek a halottak.

A magyarok vesztesége 17 tiszt, 351 ember, ezek közt báró Burdina örnagy, sebesültekben 5 tiszt, 15 örmester, 30 tizenes, 630 közember.

Az osztrákok mintegy 1000 embert vesztettek.

Hentzi, ki tagadhatlanul hösiesen harczolt, a várda egy emeleti szobájában éjjeli egy órakor meghalt.

Frigyes örökösen a sebesültek közt forgott.

A fiatal orves segitett, a hol segithetett; egyiktől a másikhoz fordult. Epp az egyik sebesültet kötözte be, midőn az udvarra több sebesültet hoztak.

Frigyes megnézte őket.

Ekkor a fiatal orvos hallá, hogy valaki nevén szólitja, körülnézett, s a falhoz támaszkodva lát egy honvédtisztet nagyon megsebesülten.

Testvére — Antal volt.

Frigyes hozzásietett.

— Szent Ég! kiáltá, mily szomoru viszontlátás!

A sebesült könyörgö pillantással néz reám, szegény nem bir szólni a nagy fájdalomtól.

— Maradj nyugodtan Antal, vigasztalá az orvos, ha isten akarja, ugy megmentelek.

Bekötötte sebeit és mindent elkövetett, hogy a sebsült fájdalmait enyhitse.

Estére keive már a vár egészen a magyarok birtokában volt. A magyar honvédek e hevétellel örök időre szóló fényes fegyvertényt végeztek. A legvitézebbek voltak Máriássy ezredes és Inkey Kázmér örnagy, stb. Később futárt küldtek Debreczenbe a kormányzóhoz, ki három szóval referált:

— Éljen! Buda! Görgey!

A vár bevételének örömhirére magyar és német nyelven a következő proklamácziók jelentek meg Budapest falain:

Örömhir.

Budavárát győzelmes hadseregünk 3 nap és éjjen át szakadatlanul folytatott ostrom következtében, elszánt rohammal mai nap, az az május hó 21-én reggeli fél 5 óra tájban, a nemzetnek visszaszerzé és ez által a duló ellenséget az ország szivéből kiürtá. Eljen a vitéz hadsereg! éljen a független Magyarország!!!

Pesten, Budavár visszavétele ünnepén 1849. május 21.

Kornis Károly.

Budavára a miénk!

Ma reggeli 7 órakor vette be ostrommal Görgey tábornok dicsö hadseregével. Az osztrák zsoldozsok keményen védelmezték a várat, de a magyar vitézségnek végre engedni voltak kénytelenek.

Hentzi osztrák tábornok s várparancsnok halálos sebben fekszik őrizet alatt.

Örvendj magyar nép, de el ne bizd magad, hanem készülj ujabb csatákra, hogy uj győzelmeket és végdiadalt arass!

Éljen a haza!

Budapesten, május 21-én 1849.

Hajnik Pál, középponti rendőri igazgató. — Irányi Dániel, budapesti t. b. kormány-biztos.

Tizenegyedik fejezet.

Budavár dicsö megvétele után a lakosság nagyot lélekzett. A sokat szenvedett nép lassan visszament lakóházába, szomoruan nézve a pusztulást.

Pest félig romban hevert, de Buda is szenvedett eleget.

Május 22-én reggel Frigyesék házában nagy felfordulás volt. A két nő haláleápadtan ült a szobában.

Frigyes még nem jött meg, pedig a várat bevették a magyarok.

Paulina feljajdult.

— Szent Isten! Ő meghalt, megölték őt a gyilkos golyók.

Aztán eszméletlenül rogyott a padlóra.

Ágnes asszony mindent elkövetett, hogy a leányt eszméletre hozza.

— Paulina, kéré barátságos hangon, térjen magához és legyen erős. Eddig türtünk és szenvedtünk, s az utolsó pillanatban elveszitsük fejünket? Kérem gondoljon az égben lakó Istenre, ki mindnyájunk életén őrködik.

— Drága anyám, annyi golyó közt, hogy hihetem, hogy megmenekül és életben marad? Istenem mi lesz belőlem?

— Legyen nyugodt kedvesem, csititá az asszony. Reméljük a legjobbat.

— Ah, viszonzá a fiatal leány, mily érzelmek közt kellett nekem e napokat eltöltenem, a tövében voltunk a harcznak, veszélynek. (Vége köv.)

Felelős szerkesztő: Ries Lajos.

Főmunkatárs: Ladányi Béla.

Pályázati hirdetés.

Abauj-Szántó nagyközség által ujonnan rendszeresitett községi **kisdedóvónői állásra** a felügyelő-bizottság által pályázat nyittatik. Javadalom 300 frt készpénz, 60 frt cseléd tartásra, szabad lakás és a szükségelt famennyiség. Az állomás január 1-ig foglalandó el. Kérvények a szükséges okmányokkal felszerelve Puky Bertalan felügyelő-bizottsági elnök urhoz bezárólag f. évi deczember 8-ig nyujtandók be. Liszkai József bizottsági jegyző. 393 2—2

Az abauj szántói községi óvódához rendszeresitett **dadai állásra** pályázat nyittatik. Évi fizetés: 150 frt, lakás és fütés. Kérvények a szükséges okmányokkal felszerelve **f. évi deczember 8-ig Puky Bertalan felügyelő-elnök** urhoz küldendők. Az állomás 1894. január 1-én foglalandó el. Liszkai József bizottsági jegyző.

Abauj-szántói óvodafelügyelő-bizottság.

Eredeti orosz teák:

Wassili Perloff és Söhne „orosz udvari szállitóktól“ **Moszkvából**; kapható **eredeti ár** és 4 minőségben ¹/₁, ¹/₂, ¹/₄ és ¹/₈ kiló sulyu, eredeti csomagolásban.

Főraktár:

230—49 Vizy Domonkosnál

füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete

Kassán, főutcza 53. sz.

A szlatvini savanyuviz főraktára.

„LE GRIFFON“

a legjobb valódi franczia szivarka-papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 85—150

A legjobb hirnevü franczia jelzék:

Cognac Matignon

(Alexander Matignon & Co. Cognac.)

Vezérképviselők: Első fiumei tengerentuli beviteli társaság **Pfau és Társa Fiume.**

Kapható: Minden jobb füszer-, csemege- és gyógymagkereskedésben, gyógyszertárban, kávéházban és czukrászdában.

395 1—10

Divat-kereskedés.

Tisztelettel van szerencsém értesiteni a nagyérdemü közönséget, hogy

Rosenzweig B.

törvényszékileg bejegyzett czég alatt a **forgács-utcza 5. sz. a.** levő házban

divat, szövet és rövidáru üzletet

nyitottam és üzletemet a mai izlésnek megfelelően a legjobb minőségü áruczikkekben a legjobban szereltem föl, gondoskodva arról is, hogy t. vevőim a lehető legolcsóbb árak mellett a legpontosabb kiszolgálatban részesüljenek s most is abban a kedvező helyzetben vagyok, hogy áruczikkeimet — készpénzvásárlás folytán — a rendes bevásárlási áron alul adhatom el, a mely kedvező körülményre különösen felhivom a figyelmet. Férfi és női ruhák készitését elvállalom.

A nagyérd. közönség kegyes pártfogását kéri

mély tisztelettel

392 3—3 **Rosenzweig B.**

Forgács-utcza 5. sz.

Magyar (üveg) királyi

országos központi mintapincze borai.

A földmivelésügyi magy. kir. miniszterium felügyelete alatt álló 365 5—5

magyar királyi

orsz. közp. mintapinczében

kezelt és leüvegelt

boroknak

egyedüli raktára Kassán

Pollák Róbert

füszer-, csemege- és borüzletében.

Előfordult utánzások miatt becses figyelembe ajánlatik a m. kir. orsz. központi mintapincze védjegye, a melylyel minden üveg le van zárva.

Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.

Világhirü

„LES DERNIÈRES CARTOUCHES ÉS LOHENGRIN“

féle szivarkapapir

Braunstein frères gyárából, Párizsban

65 Boulevard Exelmans 65.

A **Braunstein frères** czég csakis **Gassicourtban** (S. és O.) **franczia országban** létező saját **papirgyárának** készitményét hozza forgalomba.

Ezen nagyszerü a legujabb elveken alapuló berendezett telep készitményei a papiripar diadalának tekinthetők.

A szivarkapapir és szivarkahüvely elárusitására szánt gyáriraktár helysége

Bécsben, I. Schottenring 25. sz. a.

Az általunk a **„Les dernières Cartouches“** féle papirból készitett valódi franczia szivarkapapir, valamint valódi franczia szivarkahüvely, melynél minden papirtok a **„Braunstein Frères“** czéget viseli, **Kassán, Falk Károly és Emil** uraknál kapható. 159 13—25

Nagy szőnyeg-eladás.

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy **az őszi és téli idényre**

nagyszerü külön osztály szőnyeg-, függöny- és butorkelme-raktárunkat tetemesen megnagyobbitottuk.

Kedvező és nagy zárlataink által, **elsőrendü gyárakkal**, azon kedvező helyzetben vagyunk, valamennyi czikket **szerfelett mérsékelt árakon** eladhatni. **Szobák bevonására különösen ajánlhatjuk:**

Valódi brüsseli szőnyegeket	Valódi axminiszter szőnyegeket	Valódi angol velour szőnyegeket	Valódi hollandi szőnyegeket

Ezenkivül dus raktár következőkből:

Valódi perzsa és smyrna szőnyegekből.

Szalonszőnyegek	Ebédlő-szőnyegek	Futószőnyegek	Cocos futók
Lábtörlők	Ágyszőnyegek	Angoraszőnyegek	Ágy- és asztalteritők
Flaneliteritők	Divánteritők	Calpke és szövetfüggönyök	Portiéres
Vitrage	Peluche teritők	Uti takarók	Lambrequins

397 1—30

Tisztelettel **Széman Testvérek.**

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, szerda 1893. évi november 22. 134. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Mgjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvetel a kiadóhivatalban fo utcza 58. sz.
Tovabba a következő ügynökségek: Oppelik A. Béca Schalek Henrik Béca, Haasenstein & Voglö Béca: Eckstein Bernát urdö-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Janius Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bermentes levelek fogadtatnak el.

Látszat és valóság.

Valami van a levegőben. Piszkos párákkal a lég, szennyes fellegekkel terhes az ég bolt. Mindenki érzi, hogy ez igy nem maradhat; hirtelen, váratlanul, de be fog következni egy explozió, a mely meg fogja rázkódtatni a mi társadalmunkat. A mi közéletünkben van egy titkos betegség, a melyet érez mindenki, de hozzá nyulni senki se mer. Nagyon is elharapódzak körünkben azok a furcsa alakok, a kik ugy hangon beszélnek gentlemanségről, a kik pánajokat vivnak, segédkeznek vagy becsületbirál s a kikről rettenetes, diffamáló dolgokat suttognak. Szemben velök tartózkodó mindenki, mert kézzel fogható bizonyitékok nincsenek, a melyekkel nyiltan arczukra lehetne sütni az alávalóság bélyegét. Sokan, a kik ösmerik viselt dolgaikat, hallgatnak, mert kerülik a botrányt.

Igy élnek aztán tovább vigan, felemelt fővel azok a hirhedt alakok. Szerepet játszanak a közélet minden terén, beszélnek erényről, hazafiságról, becsületről s ha gyanusitani vagy elitélni kell valakit: ők a legszigorubb erkölcsbirák. Csak nézzünk körül, hány ilyen alakkal találkozunk a társadalomban. Hiszen ott vannak mindenütt, ahol valami életjelt ád magáról a közérzés. Ott látjuk őket minden nemzeti mozgalomban mint szájhősöket. Holtak, nemzeti hősök iránti kegyeletes ünnepeknél vezérszerepet vindikálnak maguknak. Nem szivük jobb érzése készteti, hogy ünnepeljék a mártyrokat, hanem a legrutabb önzés, a reklámhajhászat, a haszonlesés.

Életük czélja az: kihasználni társadalmi állásukat, önzésüknek alárendelni a közhangulatot s mikor a kegyelet melancholiája borul a kedélyekre, ezt a gyengeséget ügyesen a saját hasznukra forditani. Az eszközökben nem válogatósak; a fő az, hogy minden dolguknak, minden szerzeményüknek a tisztesség látszatát adják. Ők maguk sem kivánnak egyebet, mint a tisztesség látszatát. Erre a hófehér tógára okvetlenül szükségük van s ha valaki le akarná rántani róluk: fogukkal és karmaikkal védenék magukat. A látszat a fő; a lényeg az mellékes. S ki merné reájuk fogni, hogy piszkos sebekkel van testük tele, mikor a becsület tógája elfedi azokat?

És ezek az alakok merészek a határtalanságig. Bámulatos ügyességgel és vakmerőséggel mindig azon a legszélső periferián mozognak, a melyen tul a kriminális sötét örvénye tátong.

Látjuk őket, ujjal mutatunk reájuk. Törvényhozók; a hazafiság szószólói, a korrupczió ostorozói. Nélkülök nem történhetik semmi, minden alkalmat felhasználnak, hogy érvényesitsék magukat. De nem bántja őket senki, nem nevezi meg őket senki, habár mindenki tudja, hogy csak veszit általuk a parlamentárizmus.

Nemrég történt, hogy a mikor a miniszterelnök egy politikai tényeért, a melyet a tisztesség tekintetében birálat tárgyává sem lehetett tenni, kétségbe vonták, hogy eljárása gentlemanség tekintetében kifogástalan volna. Ekkor tette Wekerle miniszterelnök azt a nevezetes nyilatkozatot, mely még ma is fülünkben cseng, hogy a parlamenti életben gyakran kell oly egyénekkel érintkezni és kezet fogni, a kikkel a magánéletben ezt nem tennék meg. Talán nem ezekkel a szavakkal mondta, de ez volt az értelme. Nem vette magára senki sem, hiszen fehér valamennyinek a tógája.

Vajjon maradhat-e ez igy sokáig? Lehet-e türni, hogy ilyen alakok továbbra is vezérszerepet játszanak a mi közéletünkben? A mi társadalmunk nagyon türelmes s vannak más tekintetek is, melyek a leszámolást késleltetik. Ezek az emberek nevüket és szereplésüket rendszerint oly magasztos eszmékhez, elvekhez és erkölcsi testületekhez füzik, melyeknél ha valaki morálitás és tisztesség szempontjából elitélendő dolgot követ el — s ez kitudódik: komprommittálják az eszméket, az elveket s magát a társadalmat, sőt az egész országnak jó hirnevét. És ez a tudat az ő palládiumuk! De mindennek van határa; azért mondjuk, hogy be kell következnie egy nagy explozionak, mely a mi társadalmunkat meg fogja rázkódtatni.

Türhetetlenek az állapotok, le kell számolni azokkal, a kik minden szent ügyet saját haszonlesésük prédájának tekintenek. Nem szabad többé kiméleteseknek lennünk. A társadalom és közélet purifikácziója ma már oly égető kérdés, hogy ennek eléréseért nem szabad visszarettennünk attól, hogy a világ le fog szólni bennünket. Kinos lesz a proczesszus, éles fájdalmakat fog okozni, de csak rövid időre; ez az állandó tompa sajgás sokkal kinosabb.

Itt a honvédszobor koszorujának az ügye. Az egész ország megdöbbenve látja, hogy ennél a lehető legkegyeletesebb aktusnál is kétségbeejtő pénzzavarok vannak. A beküldött adományokkal nem tudnak elszámolni. Két nő a nyilvánosság előtt veszekszik, sajtóperrel fenyegetik egymást s az ország némán elfojtott lélekzettel nézi, mi fog itt kisülni.

Még itt is, ennél a szent ügynél felüthette volna fejét a rabló haszonlesés? Lehetetlen! Az ország fohászkodik: bárha ártatlan volna mindenki ebben a dologban. De hát végére kell járni. Ezt az ügyet többé elsimitani nem lehet. Jöjjön, a minek jönnie kell, legyen vége a suttogó gyanusitásnak. Fiat justicia! Bünhödjék a bünös, ha van!

A M. U.-ból.

Magántisztviselők nyugdija.

Hazánkban ezrekre megy a magánvállalatok tisztviselőinek és egyéb alkalmazottjainak száma, kik ma már javarészben kvalifikált emberek lévén, városaink értelmiségének tekintélyes kontingensét képezik. Csodálni lehet tehát, hogy mig más köztisztviselők, sőt most már a munkások is munkaképtelenségük esetére, valamint azoknak özvegyei és árvai is meg vannak védve a bizonytalan jövő aggályaitól, addig a magánvállalatok alkalmazottjainak nagyobb része, kik rendszerint intenzivebben dolgoznak, mint az állami vagy egyéb tisztviselők, javarészt és legjobb esetben csak csekély kegydijra számithatnak, özvegyeik és árvaik pedig a sors szeszélyeinek vannak kitéve. A törvényhozást mindenesetre mulasztás terheli, de azért elsősorban maguk az érdekeltek a hibásak, mert közönyösek voltak a saját érdekeik iránt. Most mindez megváltozott! A magántisztviselők öntudatra ébredtek és munkaadójukkal egyetértve mozgalmat inditottak a maguk, özvegyeik és árvaik jövőjének biztositására. A mozgalom élére tekintélyes vállalatok és czégek mint a Gschwindt-féle szeszgyár, Athenaeum, Pesti könyvnyomda r. t., megyeri Krausz, Brázay, Weisz Berthalan és Manfred állottak. Ezekhez csatlakoztak a bpesti keresk. és iparkamara, áru és értéktőzsde, továbbá br. Kochmeister és Burchard főrendiházi tagok, Ábrányi, Bobula, Csávolszky, Falk, Gulácsy, Horváth, Kabos, Matlekovics, Nedeczky, Nemenyi, Ováry, Sporzon és gr. Zichy országgy. képviselők; Wekerle miniszterelnök és Lukács kereskedelmi miniszter pedig erkölcsi támogatásukat igérték meg. Azóta az ügy barátainak a száma folyton gyarapodott úgy, hogy a nyugdijegylet f. é. deczember 3-ára alakuló közgyülését is kitüzhette.

Előttünk fekszik az alapszabály-tervezet, melynek 83 czikkelye fényesen tanuskodik arról, hogy az előkészitő bizottság minden körülményt figyelembe véve, üdvös hivatásának magaslatán áll. Az egylet

TARCZA.

Őszi séta.

Irta: Csiszér Kálmán.

„E tájon kivánnék élni...“

Igen, egy ismeretlen tájon kivánnék élni, a hol az örök kielégithetetlen sovárgás nem gyötörne olyas valami után, a mi ugy látszik az életben fel nem található. Mert ez a bolyongás az élet utain, érzem sehova sem vezet, s a vágy az *ismeretlen* után, végre is megöl anélkül, hogy bár egy perczre is megpillanthatnám azt a világot, a mely tele van verőfénynyel, mámorral és halhatatlan szenvedélylyel.

Élvezni a véghetetlen jót, a kimerithetetlen szépet és a dicső magasztosat, talán minden nyomorultnak álma, a ki a porszemben, ha nap süt reá, gyémántot lát csillogni. Egy langyos légáramalt, mely eső után a vadvirágok illatát hozza magával a mezőről, hüvös fuvallatával átcsap a nagy város gőzös, sürü levegőjén, önkivületbe ejt s lelkemben csoda szép világot látok kitárulni. Hallom a gyöngyvirág csilingelését, bizalmasan visszaintek a bólintgató ibolyának s az erdőszélén viruló orgonabokor lila virágából teli szedem mindkét kezemet, hogy a virágok közé temetve arczomat, megrészegedjem illatuktól. De az édes kábultságból hirtelen felébredek, az aszfalton találom magam, egy széles boulevard közepén, s előttem egy nő halad lassu ringó lépéssel. Fényes, szőke, alighanem festett haja laza csomóban van hátul fejére tüzve s egészen fehér nyakába csuszik, a kaczér kis piros kalap negédesen billen félre apró homlok fürtei felett. Szeme lázasan csillog, tágra nyitott. Arcza fehér piros, — a lobogó gázláng sárgás fényt vet sötét ruhájára, s ő megy tovább, egykedvüen, bután, vonásain galvanikus mosolylyal.

Önkénytelenül megyek utána, vonz. Azon gondolkozom, mily sötét lehetett kis tragődiája, mely őt arra kárhoztatta, hogy érzéketlenül és gondtalanul csatangoljon a tömeg közt, a mely őt megveti, s a melyből egyetlen irgalmas szivü sem válik ki, őt a jóság és szelidség szavával szólitani!

Léptei imbolygók, határozatlanok, minden nyomon inkább megállna, mint tovább menne; ez a századvégi posvány, próza, a mely utunkban áll, hogy a bele gázolók annál biztosabban hordják széjjel az élet minden utjaira a belőle ráragadt szennyet, blazirtságot, unalmat és eltompulást.

A fényesen világitott köruton selyempárnás fogatok robognak végig, egy-egy suhanó szellő meglebegteti a benne ülő szép nők csipkéit és szallagjait, melyekből édes illat száll fel a gyalogjárók nagy gyönyörüségére, kik magasan tartott orral szimatolnak a levegőben, hogy legalább becses szagló szervüknek juttassanak némi morzsákat a gazdagok kéjes duskálkodásaiból. S miután a szél nem válogat, egy csomó édes illatot oda csap s sétáló szirén arczához is, ki erre fejét felemelve, önfeledt bámulattal néz a kocsik belsejébe.

Igen, hisz ilyennek képzelte ő is az igazi életet, midőn még otthon a szegény czipészapa műhelyében az egyetlen ablakhoz állitott gépen varrt. Szép ruha, kocsi — sok édes sütemény — és soha, soha többé nem varrni azon az utálatos zakatoló gépen, a mely kérlelhetlenül magához lánczolja a hozzá szegődötteket. Ti nem tudjátok milyen kin 17 évvel görnyedve varrni szakadatlanul, mig künn tánczol a napsugár a boldog henyélők szép ruháin, a mit egymás irigységére hordanak.

Kimenni erdőbe, mezőre, leheveredni a füre, élni, szeretni és boldognak lenni, hisz ehhez mindenkinek joga van, a ki él, egészséges és fiatal! De az ut mindeme kincsekhez ugy látszik nem volt jól megválasztva, mert ime ő most ott áll az aszfalton, elhagyatva, szegényesen, s csak bámulnia szabad az ékes hölgyeket és derék urakat. Gépiesen támaszkodik egy lámpaoszlophoz, gondolkozni nem igen tud, sokkal eltompultabb, de egy homályos, kimondhatatlan szorongó érzés sugja neki: mért jutott azoknak minden pompa, tisztelet, — jóság; neki, szégyen, szegénység, guny; miért, — miért? Istenem milyen élet!......

Hirtelen megfordul, tovább siet, nem hall, nem lát semmit, lába viszi szokásból, midőn egyszerre az ut vége felé megbotlik egy sötét tömegbe, mely az utolsó ház sarkán összehuzódva kuporog. A leány rémülten néz le az élő nyomorra, a melyet női ruha fed. Halvány fejét egy kőre hajtja és alszik, alszik az utczán a kövezeten, talán a pálinkamámor hatása alatt. Egyik kezét kinyujtva tartja, még álmában is koldulva.

A leány meredten bámul az előtte fekvő alakra s egy pillanat alatt talán mind átérzi ama kinos vergődések fokozatát, a mely egykor őt is igy fogja az utcza hideg kövezetére fektetni, mint ez előtte fekvő testvérét a nyomorban! Tul a sarki házon, az erdő fái zugnak, a reszkető levelek zizegnek, dideregni látszanak. A leány nem is mer közéjük lépni, mi köze is volna neki az áldott természethez? Lázasan kutatja ki zsebeit, és egy ezüst pénzt vet — az utolsót — a koldusnő kinyujtott kezébe, aztán megfordul és siet vissza a város felé, jobban reszketve tán, mint künn az erdőn a falevelek.

Vele szemben három fiatalember jő, jókedvüek, alighanem ittak is egy keveset, kalapjok félre csapva; hangosan beszélnek. Elállják utját a szembe jövő leánynak, az egyik közülök szivar füstöt fuj arczába, mire, a jól ismert tréfára hangosan, vidáman felkaczag...

tagja lehet minden pénz-, biztositóintézet, kereskedelmi, iparvállalat és magánczég tisztviselője és egyéb alkalmazottja. A tagsági dij fejében minden tag évenként az általa nyugdijul biztositott nyugdijösszeg $7^1/_2\%$-át fizeti havi részletben.

E dij a biztosító intézetek által szedett dijakhoz képest oly csekély, hogy szinte aggodalom fogna el minket, ha e számitás nem származnék Bogyótól, a budapesti kereskedelmi akadémia tudós számtani tanárától; továbbá, hogyha nem nyugtatna meg minket az a tudat, hogy e nyugdij-egyletnél nincsenek dividendára éhező részvényesek, miniszteri fizetéssel alkalmazott igazgatók, provizióikból nagy lábon élő ügynökök, paloták termeiben elhelyezett hivatalos helyiségek, költséges reklám stb. Ezen előnyök mellett Bogyó tanár egészen számitáson kivül hagyta amaz örvendetes körülményt, hogy már eddig is több pénzintézet megigérte az egylet tőkéjét alapitványokkal gyarapitani.

Mint minden mozgalomnál, ugy ennél is találkoznak kishitüek, kik az uj egylet életképességében csak törvényes intézkedés mellett biznak. Ezek azonban feledik, hogy a kétszer oly drágán dolgozó biztosító intézetek és a külföldi nyugdijegyletek minden törvényes intézkedés nélkül is virágzanak és p. o. az osztr. magy. monarchia első általános tisztviselő-egyesülete Bécsben 23 év alatt 13 millió frtot fizetett ki különféle biztositásokért. Miért legyen éppen csak nálunk gyámságra szükség? Avagy a jó, az üdvös befogadására ma is csak felsőbb kényszer mellett vagyunk hajlandók, mint száz év előtt a nyomorgó pórnép a krumpli ültetésre?

A magántisztviselők nyugdijegyletének állami adminisztrálása a biztositási ügy álltalános államositása előtt nem is képzelhető; a munkás-betegsegélyzőpénztárakba törvényhozás utján elrendelt belépési kényszer pedig viszonyaink mellett még egy emberöltőig is elvárathat magára, miért ne szerezze meg tehát a jót önerejéből magának már a jelen nemzedék? A nyereszkedésre alapitott biztosító részvénytársaságok semmivel sem nyujtanak a biztosittak millióinak nagyobb garancziát, mint a kölcsönösségen alapuló nyugdijegylet; és az első hazai takarékpénztár, mely az egyleti vagyon kezelésére készséggel vállalkozott, legalább is oly „biztos kéz“, mint állam maga.

Midőn tehát örömmel üdvözöljük ezen egyletet, mely régi és nagy hiányt lesz hivatva pótolni, nem mulaszthatjuk el az érdekelteket a tömeges belépésre felhivni, mert a nemes czél diadalra jutása természetesen a tagok számától függ.

A belépési nyilatkozatok e hét végéig nyujtandók be, hogy a kandidáló bizottság a decz. 3-iki közgyülés elé kész programmal léphessen elő. A 35 évnél korosabb magántisztviselőket pedig különösen felhivjuk mielőbbeni belépésre, mert 40 éves korig csak az első évben, 50 éves korig pedig csak az első félévben vétetnek fel tagok.

Az érdeklődők forduljanak a Magántisztviselők Országos Nyugdijegyesületének előkészitő bizottságához (Budapest, Páris szálloda), mely bárkinek is kivánatra szivesen megküldi az aláirási ivet és az ujonnan átdolgozott alapszabály-tervezetet, mely utóbbiba most már az özvegyi nyugdij és az árvák nevelési járuléka is föl van véve.

Politikai hirek.

Kassa, november 21.

A **főrendiház** hétfőn délután két órakor Szlávy József koronaőr elnöklete alatt ülést tartott, melyen az elnök Szögyén-Marich László halálát jelentette be. A főrendiház az elnök inditványára elhatározta, hogy a volt elnök halála fölötti fájdalmát jegyzőkönyvileg fejezi ki, a gyászoló családhoz részvétiratot intéz s a temetésen küldöttségileg képviselteti magát. Vaszary Kolos herczegprimás köszönetet fejezte ki az elnöknek, hogy az ülés egybehivásával alkalmat adott a főrendiháznak arra, hogy részvétét kifejezhesse. Ezzel az ülés véget ért.

A **polgári házasságról** szóló törvényjavaslat benyujtását napról-napra várják a képviselőházban. Politikai körök nagyon természetesnek találják azt az érdeklődést, melylyel minden párton találgatják az igazságügyminiszter megjelenésekor: vajjon hozza-e már magával a javaslatot. Fővárosi hir szerint a házassági jogról szóló javaslatot az igazságügyminiszter terjedelmes indokolásával alkalmasint a csőtörtöki ülésen fogja beterjeszteni. Ugyanakkor terjeszti a ház elé a vallás- és közoktatásügyi miniszter az 1868. LIII. törvényczikk 12-ik §-ának a módositásáról szóló törvényjavaslatot.

† **Szögyény-Marich** László országbiró hétfőn 8 napi betegeskedés után Székesfejérvárott levő otthonában elhalálozott. Az agg országbiró, a ki hazánk félszázados ujabb történetében a legjelentékenyebb szerepet játszotta és maradandó emléket biztositott szép nevének, 87 éves volt.

A **szerb krach.** Belgrádból a Köln. Ztg. levelezője intelmet közöl, hogy a közönség ne helyezzen tulságos nagy bizalmat a szerb állampapirokba. Konstatált tény, hogy a katonák már hónapok óta nem kapták meg zsoldjukat; a hadsereg kenyérszállitói beszüntették a szállitást; a belgrádi hivatalnokok már rég ideje nem kaptak fizetést. A törvényszéki birák már másfél éve, hogy nem kapták meg járandóságaikat az állampénztárból. A hadsereg felszerelése és fegyverzete hiányos. A biróságok összes szükségleteiket letéti és árvapénzekből fedezik; a nisi törvényszéki elnök a feleknek értésére adta, hogy az összes birósági letéteket és árvapénzeket elköltötte s felszólitja őket, hogy esetleges igényeik érvényesitése végett forduljanak a pénzügyminiszterhez. A zajcsári és szomszédos kerületekből a lakosság tömegesen kivándorol Romániába.

Orosz készülődések. Pétervári forrás szerint a három elsőrangu vasutnak váratlan módon történt állami birtokba vétele már önmagában határozott jele annak, hogy Oroszország közelinek látja a háboru eshetőségét. De a stratégiai jelentőségü rendszabálynál is fontosabb, hogy az orosz kormány a Vatikán unszolására teljesen szakitni fog a Lengyelországban követett eddigi politikával. Az orosz kormány maga is meggyőződött, hogy a mostani rendszer főnn nem tartható háboru esetén akkor, a midőn nemcsak az osztrák Galiczia, de a poroszLengyelország is különös gondozás és kedvezmények tárgya kormányaik részéről.

Ujdonságok.

A királyné nevenapja. Jóságos királynéja a magyaroknak ismét itt időzik a mi körünkben. Hazajött, hogy a fájdalomtól sujtott szivének lelkének nyugodalmát itthon találja fel, mit a délvidékeken való hosszadalmas és fárasztó utazás nem tudott neki meg adni. Rajongó szeretettel veszik körül népei Erzsébet-királynét s most hogy elérkezett ő felségének nevenapja, vetekedve adtak kifejezést benső érzelmeiknek. Kassa városa is szokatlan lobogó diszben öltözött erre az alkalomra s a templomok csarnokai is megteltek ünneplő a vasárnapot s a névünnepet megülő közönséggel. Temérdek köz és magánépületen lengett e hó 19-én a permetező esőben a nemzeti trikolór, egyik másik középület, mint például a felsőmagyarországi muzeum valóságos lobogódiszt öltött magára. A templomok nem csak czivilekkel teltek meg, hanem fényes egyenruháju katonasággal. A helyőrségi templomban ott voltak honvédeink is kivezényelve fess önkénteseikkel egyetemben, de egy dolog volt az, ami feltünt nekünk, hogy a honvédkaszárnyán nem lengett az ismerős, magyar czimeres nemzeti zászló. Talán megfeledkeztek róla, mint az osztrák-magyar bank fiókjának intézői.

Gazdász bál. A kassai m. kir. gazdasági taniutézet hallgatói — mint értesülünk — a hagyományos gazdász bált 1894. évi január hó 20-án tartják meg a Schalkház szálloda diszteremében. Előre is jelenthetjük, hogy ezen bál a farsang egyik legfényesebb mulatsága lesz, mert a rendező-bizottság, mely máris akcióba lépett, Gerlóczy Géza tanár elnöklete alatt mindent elkövet, hogy az előző bálok sikerét ez jóval felülmulja. Meg vagyunk róla győződve, hogy a rendezőség e törekvését siker fogja koronázni, sőt a siker már eleve biztositottnak vehető, a mennyiben a bálanyai tisztséget köztiszteletben álló főispánunk Péchy Zsigmond ő méltósága szeretetreméltó neje vállalta el.

Jogász-estély. A kassai jogakadémia polgársága decz. hó 13-án a Schalkházban jogászestélyt tart, a melynek müsorát legközelebb fogjuk közreadni. A rendező bizottság élén mint elnök Wieland Aladár áll. Ez estélyre külön meghivók nem adatnak ki.

A honvédek esküje. A legujabb honvédminiszteri intézkedés következtében a kassai honvéd-ujoncok is ujból letették a hüségeskült. Vasárnap délelőtt 9 órakor történt meg ez ünnepélyes aktus az uj honvédlaktanya udvarán Clair ezredes jelenlétében, ki buzditó beszédet is intézett a legénységhez.

A kassai irodalmi társaság választmánya f. évi november hó 23-án délután 5 órakor a kereskedelmi és iparkamara helyiségében ülést tart, mely alkalommal a felolvasások szabályzata, s a szakosztályok szervezése fog szőnyegre kerülni.

Az ez alkalommal megvitatandó tervezetet a következőkben közöljük:

I. Felolvasások: A K. I. T. 3-féle felolvasásokat tart, u. m.:

1. a müveltebb nagy közönség részére,
2. az alsóbb néposztályok számára,
3. a szakosztályok keretében.

Az 1. és 2. alatt emlitett felolvasások rendezését két bizottság eszközli:

Az egyik bizottság tagjai az elnök, titkár, jegyző, illetőleg ezek helyettesei, s 3 a választmány által saját kebeléből egy évre választott tag. Ez a bizottság állapitja meg a felolvasások idejét, helyét, s tárgysorozatát, ez kéri föl a felolvasókat. Értekezletei mindenkor bizalmas jellegüek, s azokra a tagok közül bárkit meghihat.

A másik bizottság a háznagy elnöklete alatt a választmány által egy évi tartamra az összes tagok sorából választott 20 tagból áll. Ennek feladata a szorosabb értelemben vett rendezői teendők végzése, nevezetesen ez tartozik gondoskodni a lapok értesitéséről, a meghivásokról, falragaszokról, a felolvasási hely megszerzéséről, annak rendbe bozataláról, felolvasás alkalmával a közönség elhelyezéséről.

II. A szakosztályok: A K. I. T. 3 szakosztályból áll s ezek:

1. irodalmi, bölcsészeti, esztbetikai s történelmi,
2. közgazdasági, jog- és államtudományi,
3. természettudományi szakosztály.

Minden tag beléphet bármely szakosztályba.

A szakosztályok feladata a tudomány szakszerü müvelése, a végből azok időnként üléseket tartanak, melyeknek tárgyát képezik szakszerü felolvasások, azok tárgyának a felolvasó beleegyezése mellett való megvitatása, s szakszerü kérdések megbeszélése.

A szakosztály tisztviselői az elnök s titkár. Az elnököt a választmány saját kebeléből, a titkárt az összes tagok közül egy évi tartamra választja. Az elnök hivja össze az üléseket, vezeti azokat, s a szakosztály működéséről a választmánynak időnként jelentést tesz. A titkárnál jelentendők be a felolvasások, ő gondoskodik a lapok, a közönség, s a szakosztályi tagok értesitéséről. Végül a szakosztály jegyzője, valamint az elnök kadályoztatása esetén ennek helyettese.

Hymen. Gróf Szirmay Oszkár jegyet váltott szombaton Badányi Elinór kisasszonynyal, az itteni társaskörökben ismert szépséggel.

Hizott marhák eladása. A borsodmegyei gazdasági egesület titkári hivatalától egy Heves, Zemplén, Ahuj és Gömörmegye gazda közönségéhez intézett hivást kaptunk, melyben felhivja a gazdák figyelmét arra a körülményre, hogy hizott marháiknak eladás kicsiben nagy bajjal jár s még igy se elég jutánosan s hogy a kicsinybeni eladás akadályozza a külföldi nagy marhakereskedőknek a vásáron való megjelenését. Egy propoziciót ajánl tehát, mely szerinta gazdasági egyesület ezen a dolgon ugy akar segitni, hogy felhivja a gazdaközönség minden tagját arra, hogy már decz. 15-ig mindenki hozza tudomására a Borsodmegyei gazdasági egyesület titkri hivatalának Miskolczon, hogy a miskolczi februári országos vásárra hány darab: külön részletezve tsén, tinó, ökör, sörét fog felhajtani. Egészen valószin, hogy ilyen módon talán több száz darab sőre felhajtása lesz bejelentve. A gazd. egyesület a bejelentésekből össze fogja állitani a vásáron megjelenő darbok kimutatását és ha érdemes leend a jelentkezők létszáma arra, hogy a hizómarha-kereskedők erről értesitve legyenek, ugy az összes belföldi, valamin a nevezetesebb külföldi marhakereskedők is meghivatnak az emlitett vásárra. Ha pedig igen csekély számu marha jelentetik be, ugy arról a felhivás eredménytelensége a lapokban még ez év folyamán közlve lesz.

Uj gyár Liptó-Szent-Miklóson. Liptó-Szent-Miklósról irják lapunknak, hogy ott egy bécsi gyáros czég bitöszövő gyárat fog alapitani. A vállalat kezdetben ötszáz szövőszékkel fog dolgozni.

Keszthelyi Ilona Halmay társulatának fiatal és törekvő énekesnője tegnap Nyitrára utazott, hogy ott Verzprémi társulatánál két estén vendégszerepeljen. Veszprémi, ki a szezónra a székesfehérvári szinházat kapta meg, igen előnyös szerződési ajánlatokkal ilvta meg Keszthelyi Ilonát.

Halálozások. Fügei Bodnár Zsigmond e hé 20-án Alsó Csájban 64 éves korában elhalálozott. — Pleit Nándorné, Plent Nándor püspökünkitünő udvari papjának édes anyja e hó 21-én 67 éves korában meghalt. Temetése a felsőmagyarországi első diszlemetkező-intézet rendezésében holnap 23-án lesz a Kalvária-utcza 1. sz. a. levő gyászoló házból.

A hadtestparancsnok szemleutja. Az uj kassai tadtestparancsnok már megkezdte szemleutját a kerületben s tegnap Ungvárra érkezett, hogy az ottani helyőrséget megvizsgálja.

Lóvonatu vasuti mizériák. Nem mulik el nap, hogy az Erzsébettéren párhuzamosan futó lóvonatu vágányokon egy-két szekér tengelytörést ne szenvedne, s hogy ezen megkárositásoknak okozója maga a közuti vasut intézősége, kétségen felül áll; a mennyiben a vágányok az uttest fölé oly magasan domborodnak ki, hogy a vágányok közé kerülő szekér azok közül tengelytörés s egyébb károsodás nélkül nem szabadulhat ki. Jó lenne tehát a dolognak kissé utána nézni a hatóságnak, mert naponta látva adófizető polgáraink emeröszakos megkárositását, helyén valónak látnók az e mizériákon való segedelmet.

Holnap többet! Emlitettük, hogy Halmay Imre kassai szinigazgatót neje e napokban ikrekkel ajándékozta meg. Ez a kettős öröm — olvassuk a B. H.-ban — nem először érte most a derék igazgatót. Körülbelül öt évvel ezelőtt Szatmáron is ily bőkezü volt hozzá a gólya. Halmay ekkor nagy örömében debreczeni barátaihoz a következő sürgönyt intézte: „Feleségem ma egészséges ikreket szült. Holnap többet!“ (Azt azarta ugyanis érteni, hogy holnap levélben többet ir a szerencsés család eseményeiről.) A „holnap“ öt év mulva következett be.

Áthelyezés. Glósz Ernő a beregszászi ügyészség alügyésze hasonló minőségben Pozsonyba lett áthelyezve.

Háziasszonyaink figyelmébe. Kiszámithatatlan haszon, ha a háziasszonyok azon élelmi czikkeiket, melyek a családnak napi szükségleteit képezik, megbizható és biztos forrásból szerezhetik be. Ozv. Lencz Irma asszony tej és gyümölcs kereskedése városunkban (Apácza-utcza) az egyedüli üzlet, mely a legkényesebb igényeket is kielégiti. Uradalmi tej, friss vaj, házilag savanyitott káposzta, czukorrépa, friss kárpáti turó, továbbá régi házi módszer szerint készitett mindennemü befőtt és czukorgyümölcs, gyümölcsiz stb. kapható ezen régi hirneves üzletben, a hol vevő közönség gyors kiszolgálás, olcsó árak, de főleg a kitünő minőség által minden tekintetben kielégittetik.

Összeégett leány. Egy fiatal, tizennyolcz éves dohánygyári munkásnő, névszerint Lukács Paulina sulyos égési sebekkel boritottan került vasárnap a kassai közkórházba. A szerencsétlen leány szombaton este petroleumot öntött az égő lámpába, mikőben a jobb kezében tartott petroleumos üveg tartalma lángralobbant s explodált. Az égő és széttolyó petroleumtól a leány ruhája tüzet fogott, mire ez lélekjelenlétét elvesztve a hogy helyett, földrevetette volna magát, föl s alá futkosni kezdett. Egész teste összeégett s sebei, melyek harmadfoku égési sebek, halálosak.

Példája ismét egy szomoru példa arra nézve, hogy mily könnyelmüen bánnak némelyek a veszélyt rejtő lámpával.

Bomba merénylet Kassán. A spanyol és francia anarkisták épületes cselekvésük terén, mint azt az alábbi eset bizonyitja, ugylátszik városunkat szemelték ki, a mennyiben f. évi november hó 17-én éjjel a belváros egyik emeletes épülete külső pincze ablakján levő vasrácsot lefeszitvén, az igy támadt nyiláson egy vastag rajzpapir dobozba lőporral telt csomagot dobtak be, mely rövid idő multán felrobbant, de kezdetleges minőségénél fogva kárt az épületen nem tett, csupán a lakók és szomszédok ijedten ugráltak föl ágyaikból a nem csekély durranást okozott robbanásra. A háztulajdonos az üres fölrobbant dobozt a rendőrséghez vitte, kérvén azt, hogy háza épségét s veszélyben forgott életét védelmezze meg a jövőre nézve, s egyuttal kérte a tettesek nyomozásának elrendelését; s hogy ebben az ép oly kényes mint veszedelmesen fontos bomba históriában a mi kitünőnek ismert titkos rendőrségünk minő bámulatos ügyességgel járt el, bizonyitja ama ténykörülmény, hogy a bomba merénylet után az egyik titkos rendőr egy korcsmában azzal lepte meg a vendégeket, hogy az egész merényletet elbeszélte, mi természetes, hogy egy óra mulva az egész városban csak bombákról beszéltek, s a páni félelem általános lett.

Lopott bunda. Egy Providani Dánielné Takács Anna nevü tolvajnőt fogott el a tegnap rendőrség, ki egy farkas prémmel bélelt téli bundát akart petom tiz forintért eladni. A tolvajnő viharos multjáról ismeretes a kassai rendőrség előtt s már évek előtt is arról volt nevezetes, hogy az ország összes kórházaiban ápoltatta magát, még ha semmi baja se volt. E miatt az ország kórházai figyelmeztetve lettek ez üzelmekre, miután most már a kórházi kényelmes életmód lehetetlenné vált rá nézve és ujból a lopásnak adta magát. A téli utazó bundát tulajdonosa a rendőrségnél átveheti kellő igazolással.

A nőegylet szombati nagy estélye Erzsébet felséges királyasszonynak névestélye örömünnepére igen szépen sikerült, habár a közönség részéről ezuttal egy kis közöny vala észlelhető, mert a Sóhalkház terme még több nézőt is befogadhatott volna mint a menynyien eljöttek. A programm szerint bemutatott három élőkép: Szent Erzsébet a szegények között, a tavasz ébredése és Jakab álma bájos látványt nyujtott és diceséretére válik ftdő Konrády Lajos urnak, a ki ezeket igazi festői müizléssel rendezte. Kiváló ügyességet és müvészi rutint fejtett ki Tarnay Alajos zongora tanár és müvész ur, a ki Chopin egy etudjét, Liszt rapszódiát és a zajos kivánságnak enged Chopin menuettjét kitünő hangszinezéssel játszotta. Ifj. Gregorovicz Henrik ur a működelvőködés határait messze tulszárnyalja gordonkáján, a melyen való játéka által kedves élvezetet nyujtott a hallgatóságnak. Játékát Kuszka Agnes urhölgy kisérte zongorán elismerést érdemlő pontos és finom szinezéssel. Lukachich k. a. Kiss József költőnk „ábránd" czimü versét szavalta. A müsor befejezése után a fiatalság nagy zöme táczra kerekedett és nagy animóval ropogtatta Horváth Feri kitünő zenéje mellett a kora hajnali órákig. Horváth Feri zenekara a legujabb idő óta erőteljes számban van összeállitva és az együttjátszás annyira kifogástalan, hogy élvezet hallgatni ezeket a fekete gyerekeket, a mikor változatos müsorukkal felvillanyozzák az embert.

Csarnok rovatunk térszüke miatt kimaradt.

Báli selyemszöveteket méterenkint 45 krtól 11 frt 65 krig, valamint **fekete, fehér és szines** selyemszöveteket is méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig — sima, csikozott, kockázott mintákat, damaszolt stb. minőségben (mintegy 200 különböző fajta és 2000 különböző szin és árnyalatban) postabér és vámmentesen szallit: **Henneberg G.** (cs. kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben.** Minták postafordulóval küldetnek. Svájczba czimzett levelekre 10 kros és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. 4—5

Hirek a nagy világból.

A megőrült sportsman. Londonból irják: Egy angol sportkörükben jól ismert angol hippológus, Matchell kapitány megőrült. Matchell a napokban Liverpoolba utazott s ott mult csötörtökön reggel hálószobájából fölment a Exchange-hotelnek negyedik emeleti erkélyére, felugrott a párkányra s a szálló előtt egybegyüllt óriási néptömeg előtt mindenféle lovaglási gyakorlatokat mutatott be. A rendőrüknek és a szállóbeli szolgáknak csak nagy ügygyel-bajjal sikerült őt az erkélyről lecsalni. Az eset sportkörükben kinos feltünést kelt.

Tessék mágnesvasat venni! A legutóbbi időben **panaszok** merültek fel, hogy a husztilléreseket gyakran hamisitják. Ezeket a hamisitványokat igen könnyen fel lehet ismerni, ha **mágnesvassal** kipróbáljuk. Ez ugyanis a nickelt vonzza, a hamisitványokat azonban nem. A pénztári kezelésénél tehát az ily hamisitott husz-filléreseket, ha külsőleg nem is tünik rögtön szembe a hamisitvány, igen könnyen meg lehet különböztetni a valódiaktól.

A tolvaj komornyik. Bécsből jelentik, hogy a rendőrség Krakkóban elfogta Zajchowszkit, a tolvaj komornyikot, kit már két napja üldözött. Kedvesét ugyanis, a ki visszajött Krakkóból, megidézték a rendőrséghez. A leány nem tudván, hogy Zajchowszki-t körözik, bemondta a tartózkodása helyét, a hol aztán nyomban letartóztatták.

Az asszony miatt. Békés-Csabáról irják, hogy egy Kis-Demeter nevü ember a feketehalmi csárdában egy asszony miatt vetélytársának, Szentmártoninak bicskájával először kiásta a szemét s aztán ugy szurta oldalba, hogy az azonnal meghalt. A gyilkost elfogták.

Ungyilkos szállodatulajdonos. Nagy Lajos, az ungvári Pannonia-szálloda bérlője, mint lapunknak irják, tegnap reggel nyolcz órakor revolverrel főbe lőtte magát és azonnal meghalt. Az öngyilkosság általános feltünést és nagy részvétet kelt Ungváron, mert Nagy Lajos általános tiszteletnek örvendett és nagyon sok barátja volt. Hogy mi hajtotta a szerencsétlen embert a halálba, nem tudják.

Kassai szinház.

Ruzsinszky Ilona.

Nálunk nem igen szokás egyes színész, vagy színésznőről külön czikket, avagy birálatot irni. A kritika — a mint az nagyon természetes is — legtöbbnyire általánosságban tárgyalja a deszkán szereplő egyének működését. Máskép nem is lehet; már csak azért se, mivel a szinmüvészet egyes egyéneket (csakis a lehető legritkább esetekben szerepeltet); — ily szerepre legfölebb monológok interpretálása nyujthat alkalmat.

S hogy ez alkalommal a rendes szokástól mégis eltérünk: annak meg van a maga különleges oka.

A város közgyülése ugyanis éppen azon időben foglalkozott — részint a szinigazgató rendkivüli segélyt kérő folyamodványa, részint egy gyülés folyamán előterjesztett inditvány kapcsán — szinházunk ügyével (belevegyitvén a diszkusszióba a primadonna-kérdést is), a mikor Ruzsinszky Ilonának, színésztünk eziőszerinti primadonnájának jutalomjátéka volt.

Sok minden jött szóba azon a közgyülésen. Vitatták: vajjon Halmay társulata-e erősebb? vagy a Tiszay-é volt e jobb? Sakadt aztán ráadásba olyan is, a ki azt mondta, hogy a mostani szintársulatnak egyik legnagyobb baja az, hogy nincsen megfelelő primadonnája.

Ez erős mondás volt, s csattant is oly nagyot, hogy azt megkellett éreznie ugy az igazgatónak, mint az épen akkor jutalomjátékát élvező primadonnának.

Hanem hát az a kérdés: csakugyan ugy áll-e a dolog, hogy nekünk ez időszerint nincs kellő szinvonalon álló primadonnánk?

Azoknak, a kik ugy fogják fel a dolgot, hogy az igazi primadonna nevet csupán az érdemli meg, a ki kifogástalan szépséggel, kifogástalan hanggal s ki tudja még mi mindennel rendelkezik: igazuk lehét. De ha a tételt akként állitjuk fel, hogy egy vidéki szintársulatnál első sorban a hanganyag korrektségének kell irányadóul szolgálnia: ez esetben Ruzsinszky Ilonát, szintársulatunk ez időszerinti primadonnáját mulhatlanul az elsőrangu szinmüvésznők közé kell soroznunk.

Teljesen ahoz értő, kellő szakértelemmel biró egyentől hallottam, hogy oly szépen iskolázott, oly tökéletes hanganyaggal rendelkező színésznő, mint a milyen Ruzsinszky, jelenleg a vidék legkivalóbb szintársulatainál is alig található.*)

De nem is kell valami nagyon szakértőknek lennünk, hogy Ruzsinszky képességét megitélhessük. A kik például jelen voltak a „Boszorkányvár" azon előadásán, a melyben Ruzsinszky mint jutalmazandó lépett fel, igazán valódi gyönyörüséggel élvezhették azt a remek játékot, azt a tiszta, minden erőltetettség nélkül való, magasfoku éneklést, a melyet Ruzsinszky ekkor kifejtett! Csak az csodálatos, hogy bár a jutalmazandó kapott megérdemelt tapsot bőven: koszorut s ajándékot egyátalán nem kapott. Hogy mért nem kapott? Azt megérteni alig vagyunk képesek.**) Hiszen koszoruban s ajándékban a kassai szinházlátogató közönség nem szokott szükmarku lenni — Ruzsinszkynál sokkal kevesebb tehetséggel biró színésznővel szemben sem.

Ugy tetszik nekünk, hogy a kassai közönség többet akar kivánni, mint a mennyi a mi körülményeink között lehetséges. Minden tekintetben kifogástalan primadonnát ohajt.

Csakhogy azt kell ám figyelembe venni, hogy ilyet még a főváros is nehezen kap; pedig ott rendkivül fizetik a valamire való primadonnákat, anélkül, hogy azok valóban első rendüek lennének. Az elsőrendü primadonnák nem állnak meg holmi vidéki szinpadokon s nem érik be sovány 120 frt havi fizetéssel, de még ennek 10—20-szorosával sem.

Nem akaruuk mi Ruzsinszkynak reklámot csinálni. Nekünk az ő személyéhez semmi közünk; de igenis van a hangjához. Hangja pedig valóban olyan, hogy abban lehet még a finyásabb izlésü szinház látogatóknak is gyönyörködni.

Ruzsinszky Ilonát, bárhogy vélekedjenek mások, a kassai szinházra nézve nyereségnek tartjuk. A mi rozoga szinházunk bizony nem szégyenelheti el magát, ha benne oly kitünő hangu primadonna csattogtatja trilláit, mint a minő Ruzsinszky. —d.

*) Tagadjuk, hogy található és anélkül, hogy ahoz értéket külön kellene megkérdeznünk, konstatáljuk, hogy az említett énekesnő oly koloratura fölött rendelkezik, a minőt a központban is csak egyet ismerünk hasonló zsánerben a népszinház deszkáin. Szerk.

**) Mi igen és éppen ez oknál fogva nem csodálkozunk. Itt nálunk ugy van, hogy nagyobb kitüntetés, ha a babér elmarad. Vide mult szezón, a mikor már ez a babérozás annyira elfajult, hogy még a ripacsnak is kijutott. Szerk.

Ruzsinszky Ilonáról fentebb czikket ir —d kollegánk, védelmébe vevén a közgyülésen megtámadottnak hitt müvésznőt. Mi, kik ismerjük Ruzsinszky Ilona müvészi erényeit és hibáit s e lap hasábjain nyilvánosan gyakoroljuk a kritikát, —d kollega állitásait a magunk részéről is aláirjuk. Mi ugyan kezdettől fogva ugy voltunk meggyőződve, hogy az ugynevezett primadonna-kérdésnek a közgyülésen való felvetése csak esetlegesség volt, mely meggondolatlan enunciációkra szolgált alkalmul, vagy pláne teljesen félre lőn értve, de miután ez incziденsről több fővárosi lap is megemlékezett a mi lapunk nyomán, kötelességünknek tartjuk kijelenteni azt, a mit napról-napra gyakorolt referádánk folytán közönségünk már ugy is tud, hogy mi a közgyülés kritikusaival korántsem azonositjuk magunkat. Gukker.

—

Keleti utazás.

Vigjáték 3 felvonásban, irták: Blumenthal és Kadelburg. Először adták Kassán nov. 18-án.

A Blumental-féle firma legujabb szállitmánya Kassára is megérkezett.

A „Keleti utazás"-nak természetesen megvannak azok az előnyei és hátrányai, melyeket a műhelybeliek egyéni volta adtak beléjük. Rosz vigjátéknak nem mondhatjuk, legalább annyira rosznak nem, mint ahogy a nemzeti szinház egynémely kritikusa vélekedett felőle.

Vannak benne kölcsönzött alakok. Ilyen a legujabb köntösü Pry Pál Bock konzul személyében. Vannak benne torzképek, milyen a Plitz hirlapiróé. Es ha épen találni akarunk, találhatunk benne több a helyzetkómikum előidézésére szolgáló olyan esetleges dolgot, melynek megtörténtét csak az irók kényszeritésének kell tulajdonitanunk, mindazonáltal nem késünk kijelenteni, hogy a Keleti utazásnak több jól és sikerülten megrajzolt alakja is van.

A darab megirására ötletül bizonyára egy a mult év nyarán történt esemény, egy keleti utazás szolgált.

Még talán emlékeznek arra olvasóink, hogy abban az időben a Konstantinápolyból jövő keleti express vonatot Cserkeszköj állomás előtt álarczos banditák támadták meg Athanaziosz rablófönök vezérlete alatt. A vonatot teljesen kirabolták, de az utasok közül csak egynehányat vittek magukkal, kik közül egyet azzal az izenettel bocsátottak később szabadon, hogy a foglyok 200.000 frank váltságdij lefizetése után szabadulhatnak csak ki.

Ezt a históriát látjuk e vigjátékban feldolgozva, még pedig a következő mese alakjában:

Fiedler Róbert gazdag berlini illatszer gyáros, a gyártáshoz szükséges rózsák bevásárlására keletre utazik. Felesége el akarja kisérni urát a rózsák honába, de Drezdában meggondolja magát s visszatér, megváltott és nevére szóló körutazási jegyét pedig eladja a portásnak.

Ez az eladott s a Fiedlerné nevére szóló jegy szolgál a darab bonyodalmául.

Az asszony, Henny otthon van már szülei és Tekla nevü bakfis nővére körében, mikor a Telegráf nevü ujság külön kiadása hirül hozza, hogy a keleti express vonat utasait rablók foglyul ejtették. Egy másik külön kiadás már az elfogottak névlisztájával is kedveskedik az olvasóknak s ebben szerepel a Fiedler Róbert is, kit állitólag nászutazás közben hurczoltak el a rablók fiatal nejével együtt.

Ez természetesen Henny és családja körében nagy elkeseredést szül, s a megrökönyödés közepette a mama tanácsára nyomban azt is elhatározzák, hogy Hennynek tüstént el kell utaznia Ber inből — a látszat megmentese végett, nehogy kikaczagják őket Róbert hütlensége miatt.

Ezalatt azután sok fura dolog adja elő magát. Egy ujságiró a Telegráf szerkesztőségéből valóságos vizsgáló-birói vallatást visz véghez a familiában s a konzul is oda lábatlankodik. Ezek mind meg vannak hatva az esemény által, miután a család meghagyja őket abbeli hitükben, hogy Henny Róberttel együtt utazott.

A harmadik felvonásban Henny és a férj együtt érkeznek meg. Egy a reális élet perpatvaraihoz ugyancsak hiven hasonló családi jelenet megy erre végbe, mialatt Róbert ártatlanságát igyekszik bizonyitani. Nem hisznek neki.

Elbeszéli, hogy a Henny jegyével egy idegen fiatal hölgy utazott. Kénytelenségből felesége gyanánt szerepeltette e hölgyet, mert ha ellenkezőleg cselekszik magát rántja bajba. A jegyen ugyanis az áll, hogy annak másra való átruházása tilos. O pedig eladta azt Drezdában, mikor Henny félbeszakitotta utját.

Nagy bonyodalmat idéz elő még az is, hogy a családi tanács rá erő-szakolja Róbertre a hazugságot olykép, hogy ő neki is lelkére kötik azt, hogy uti társaul mindenütt Hennyt szerepeltesse.

A bonyodalmat egy érdekes török fezes ember, a Róbert egyik fogolytársa, nóvszerint Mitrovics Demeter majd pedig az ál-Fiedlernének Barthody Sarahnak a megjelenése oldja fel.

Általános ki és megbéküléssel végződik e szerfölött mulatságos helyzetekben bő vigjáték. Lesz különben eljegyzés is benne, mert Thekla és Brückner, (két epizód alak,) megnyerik a szülői beleegyezést s egymáséi lesznek.

Az előadás elég dicséretes lefolyásu volt, jóllehet ismét erősen érezhető volt egy jó naivának a hiánya.

Miklóssy Ilona temperamentuma, melyet drámai erejeért több izben megdicsértünk, naiv szerepekre abszolute nem alkalmas. Játéka e miatt erőltetettnek látszik s hatástalan. Már pedig e darab Teheklája azon karaktereisztikus jelek után itélve, melyekkel az iró felruházza, egyike volna a „Keleti utazás" legvonzóbb alakjainak, ha azt a müvészi temperamentum naiv kis bakfissá tudná alakitani.

Henny szerepében Kissné-Breznay Anna kifogástalanul állotta meg helyét, mig Csiszér (Fiedler Róbert) az eredetileg meglehetős szintelen alakot elfogadhatóbb szinvonalra tudta emelni.

Boross Endre (Herbig Frigyes tanácsos) egy vigjátéki apa minden kedélyességével s a gyöngéd férj minden hátrányos oldalával rendelkezett. Mint színész természetesen e szerint a legjobb szinben mutatta be magát ismét. Partnere Nikó Lina nevét kiemelnünk felesleges. Ezenfelül még csak Nagy Gyuláról akarunk megemlékezni, ki a szemfüles ujságirót valóságos karrikaturává avanzsiroztatta. Ez az alak magába a darabban is igen különösen van megrajzolva, de az előadásban valóságos pojáczot csinált belőle Nagy Gyula ur müvészete.

Vasárnap délután a „Tót legény Amerikában" czimü bohózat került szinre még pedig közkivánatra. Este Offenbachnak

Orpheus a pokolban czimü operettjét adták zsufolt ház előtt. Egy kis szerepváltozás is történt a darabban. Euridikét Ruzsinszky Ilona helyett S. Aldor Juliska énekelte, Medgyessy Erzsit pedig Nikó Lina helyettesitette. S. Aldor Juliska kellemes behizelgő hangu Euridike volt. Amint hogy az egészen természetes is nála, kinek hanganyaga egyenletes, s minden regiszterben egyaránt kif-jező. Ugy játéka mint éneke részleteire ma is hégy gondot forditott s ez a tehetséges müvésznő legna gyobb dicséretére válik. Tapsokban természetesen nem volt fukar a közönség. Kiss Pista (Plútó) baritonjával ma kissé kiméletesen bánt. Legalább az első felvonás szép páesztor dalában többszörös disztánocziójával — a mi nála egészen szokatlan — nem igen volt szerencsés. Keszthelyi Ilona Diana szerepét énekelte jól, de megcsappant játékkedvvel. Jupitert Szilágyi Dezső, az igazságügyminiszter névrokona, adta ügyesen s sok ambicióval. Helyi vonatkozásu viczczeivel tapsokat aratott.

A Bolondok háza, Jacobi és Lauft vigjátéka hétfőn került szinre. E részleteiben nagyon mulattató bohózat egyik legmulatságosabb szerepét Boross Endre adta (Ormay Gergely) a nála szokott ügyességgel. Egyéni humora az alak kómikumát nagyon szépen egészitette ki. Ezenkivül dicséretre méltóan játszottak: Erdélyi Gizella, Nikó Lina, Szilagyi, Szilassy és Nagy Gyula. Medgyesi Erzsit ez estén Várkövi E. helyettesitette eléggé sikerülten.

Gukker.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**
Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

Nyilt tér.

Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

A helybeli gazdasági intézet első évi tanfolyamának hallgatója Fráter Gézára vonatkozóan óva intek mindenkit, hogy neki csak az én szavatosságom nélkül nyujthat hitelt.

Kassa, 1893. november 20.

Fráter Imre.

HIRDETÉSEK.

Eredeti orosz teák:

Wassili Perloff és Söhne „orosz udvari szállitóktól“ **Moszkvából**; kapható **eredeti ár** és 4 minőségben ¹/₁, ¹/₂, ¹/₄ és ¹/₈ kiló sulyu, eredeti csomagolásban.

Főraktár:

230—50 Vizy Domonkosnál

füszer-, csemege-, bor- és ásványviz-üzlete

Kassán, főutcza 53. sz.

A szlatvini savanyuviz főraktára.

Almát és körtét

szállitok és pedig finom faju **almát 500** darabot kosárral vagy lálával együtt **4 frt**, **1000** dar bot **7 frton**, **körtét** téli faj **500** darabot **6 frttól 12 frtig**. A gyümölcs fagytól mentes, vagy utánvétellel vagy előre beküldve az összeget.

Gyümölcs és csemege kereskedőknek árengedményt adok.

Berger József

401 1—4 gyümölcs-exporteur Grácz.

Selyemszövetek.

Csak jóminőségü selyemszövetet kot olcsó áron ajánlanak

Elsinger M. J. és fiai

Bécs, Mariahilferstrasse 60.

Alapittatott 1831.

Ujdonságos szines damassé — surah rongeant — surah glacé — bengalin façonné — fekete selymek — valódi pongée — szines surah Duchesse uni és façonné.

Rendkivüli alkalmi vétel

surah, tiszta selyem, esti szinek egy meter 88 kr., bengaline façonne, esti szinek egy meter 1.40, foulard imprimé egy meter 76 kr., surah rongeant egy meter 1.20, ponges imprimé egy meter 1.10, damassé fekete tiszta selyem egy meter 1.45. 396 3—6

Minták kivánatra ingyen és bérmentve.

Valódi franczia és magyar cognac!

Kovács és Mezey Budapest és London!

Valódi chinai és orosz karaván-teák!

Van szerencsénk ezennel a nagyérdemü közönséget tisztelettel értesiteni, miszerint **Kassa és vidéke** részére dus választékú **raktárunkat**

chinai tea-, jamaicai és braziliai rum-,

valódi franczia és magyar cognac-ban

Pollák Róbert úr

füszerüzletében helyeztük el.

Raktárunkat a legnagyobb gonddal rendeztük be,

eredeti és kiváló minőségeink, eredeti budapesti áruink mellett

a legkényesebb igényeket kielégitik.

Szolgáltatmányaink oly jutányosak, hogy a vevő közönség az első kisérlet után csak

Kovács és Mezey

ezimkével ellátott rumot és teát fog használni.

Felkérjük még a nagyérdemü közönség figyelmét ujonnan megjelent **kis árjegyzékünkre**, melyben minden egyes faj az ár megjelölése mellett van feltüntetve.

Kérjük, miszerint ezen czikkeinkben beálló szükségleteit fentnevezett czégnél tessék beszerezni.

Kitünő tisztelettel

Kovács és Mezey.

387 3—10

Czimünk minden dugaszba be van égetve!

„LE GRIFFON“

a legjobb valódi franczia szivarka-papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 36—150

Bérbeadó vizimalom.

Méltóságos gróf Keglevich István ur tulajdonát képező rákói két pár köves **vizimalom** 1894. évi január 1-től több évekre haszonbérbe adó. Irásbeli ajánlatokat a f. évi deczember hó 15-éig elfogad a gazdasági tiszttartóság Rákó, u. p. Szilas, Abauj-Tornamegye.

399 1—2

Csúz és köszvény

csúzos fej- és fogszaggatások, hülési és ficzamodási, valamint fagydaganatok ellen meglepő gyorsan és biztosan hat a

REPARATOR

nevü gyógyszer, melynek uvege 50 kr., vagy 1 frtért, minden gyógyszertárban kapható. A Reparatorral a Rókus-kórházban 136 esetben tétetett kisérlet, melyeknél 7 esetben javulás, 129 esetben teljes gyógyulás éretett el.

Vérszegénység és sápkór

továbbá gyenge gyermekek erősitésére kitünő hatásu és pompás izü szer a **Tokaji China vasbor**, mely az orsz. egészségügyi tanács javaslatára belügym. engedélylyel láttatott el. Sok rosz utánzat létezik, miért is kérem vételnél névaláirásomat követelni. Kis uveg 1 frt 60 kr., nagy 3 frt.

ACATIA-SZAPPAN

kedves illata, kellemes habzása és rendkivüli tartósságánál fogva lett rövid időn kedveltté. 1 drb 50 kr., 3 drb egy dobozban 1 frt 40 kr.

Acatia arcz-crême

rövid pár heti alkalmazásánál pompás ude, gyermekded arczbőr nyerhető. Az arczbőr mindennemü éktelenségét biztos eltávolitja. Egy uveg ára 1 frt.

A „crême de Marguerite“

az arczbőr táplálására, üdén tartására szolgál. Előkelő körökben igen kedvelt. Egy kösög ára 2 frt.

Ezek gyógyszertáram kiválóbb speczialitásai, melyek főváros- és országszerte a legjobb hirnévnek örvendenek s pestán is küldetnek.

Kriegner György

384 2—6 gyógyszertára a „Magyar koronához“ Budapest, Kálvintér.

A legjobb hirnevü franczia jelzék:

Cognac Matignon

(Alexander Matignon & Co. Cognac.)

Vezérképviselők: Első fiumei tengerentuli beviteli társaság **Pfau és Társa Fiume.**

Kapható: Minden jobb füszer-, csemege- és gyógymagkereskedésben, gyógyszertárban, kávéházban és czukrászdában.

395 2—10

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, péntek 1893. évi november 24. 135. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdekló küldemények czímzendók.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogler Bécs; Eckstein Bernát üröd-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Julius Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Jókai Mór.

A franczia esprit-nek köszönhetjük ezt a szellemes axiómát: „Mondd meg hogy mit eszel, és én megmondom, hogy ki vagy!“ Ennek a szellemes mondásnak analógiájaképpen mi is azt irhatjuk czikkünk fölé mottónak: „Mondd meg, hogy ünnepelsz, és én megmondom, hogy mennyit érsz!

Ebben az országban talán még sohasem kinálkozott olyan fényes alkalom bebizonyitani, hogy a nemzet miképen ünnepelheti nagyságát, miképen örvendhet azon, hogy az ország géniusza egyik fenkölt gyermekében számára is menynyi dicsőséget szerzett, mint most, a mikor arról van szó, hogy mindannyiunk fényességét, irodalmunk egyik legkimagaslóbb alakját: Jókai Mórt jubiláljuk.

Első alkalom ez arra, hogy a nemzet bebizonyitsa, egy élő költővel szemben, az elismerés és hódolat lelkében gyökeredző tudatát, és ez egyszer ne akkor nyujtsa a babért, a mikor az, a kinek fejére akarja tüzni, már nem sültkérezhet a nemzeti elismerés meleg éltető fényében, hanem a mikor még maga is a régi törhetetlen erőben, az ifjuság minden varázsával épp ugy, mint ötven évvel ezelőtt ujból és ujból leróhatja köszönetét a háláért.

Az a lángész a kit ünneplünk, a kinek hálánkat lerójuk, a kinek hódolatunkat bemutatjuk, a kinek hosszu életet könyörgünk az Istentől: Jókai Mór még közöttünk él, még részese a mi örömeinknek, és nekünk megadatott, hogy mint hálás kartársai elébe álljunk, a mikor szakadatlan irói munkálkodásának ötven éves jubileumát megünnepli, mondván: Nagy kincscsel ajándékoztál meg bennünket, és mi nem vagyunk érte háládatlanok. Egy egész könyvtárt irtál a számunkra, nevedet tiszteli, és nagyrabecsüli az egész világ és ez a glória a mely homlokodon ékeskedik, mi reánk is juttat nehány sugarat, és a te diadalod, a mi diadalunkat jelenti.

Nos hát, mutassuk meg, hogy a mikor egy igazán nagy költőnek jubileumát hiştóriai nevezetességü ünneppé akarjuk tenni, akkor nem elégszünk meg azzal a külső fénynyel, azzal a tartalmatlan lelkesedéssel, a mely eddigi jubileumainkat és eddigi ünnepeinket, karakterizálja. Mutassuk meg, hogy ez egyszer immár örömünket, elismerésünket, tiszteletünket, és hálánkat cselekedetekkel is kifejezzük, és nem csak szavakkal.

Itt az alkalom, és Magyarország, a melyet a külföld még mindig szeret a kelettel számitani, szakithat régi tradicziójával, és ünnepének az erkölcsi alapot megtudja adni. Arról van szó, hogy mi Jókai Mórnak jubileuma napján a nemzet honoráriumaképen százezer forintot nyujtunk át. Gondoljuk csak meg, hogy mi ez az összeg és mi volna ennek százszorosa is ahhoz az ajándékhoz képest, a mit mi kaptunk Jókai Mórtól? Megfizetheti-e egy nemzet nagy férfiának csak megközelithetőleg is azt a kincset, a melylyel ő lett gazdagabb. Azok a boldog órák, a melyek bearanyozták ifjuságunkat, a mikor Jókai Mór egy-egy könyvének olvasásába mélyedtünk el, az a sok szellemi kincs, a melyet az ő költészetének forrásából vittünk magunkkal az életbe, és mindazok az édes reminiszczencziák, a melyek lelkünkben a Jókai névvel vannak összefonva, megválthatók-e aranynyal, megjulalmazhatók e pénzzel, meghálálhatók-e szóval?

Tiszteletre méltó önzés az, hogy Jókai Mórt, a ki öt évtizeden keresztül nekünk dolgozott, és a mi gyönyörüségünkre fáradozva őszült meg, még évek hosszu során át a mienknek akarjuk tudni. Gondtalan aggkort óhajtunk szerezni annak a kinek poézisa még mindig kiapadhatatlan, szelleme még mindig alkot, hogy menten anyagi gondoktól az élet lehangoló prózájától, ezentul is megnyilatkozzék számunkra az ő géniusza.

Százezer forintot adunk mi neki, és mi megkapjuk érte az ő összes müveit: egész könyvtárát az ő páratlan szépségü és minden időkre szóló munkáinak. Az a nemzeti diszkiadás, a melyet a jubileum alkalmával sajtó alá rendeznek, fogja az irodalomtörténetben megörökiteni a nemzet örömnapját, és ugyszólván módjában van mindenkinek megváltani a maga helyét a jubileumban való részvételre, a kiadás egy-egy példányával. Módjában van mindenkinek hozzájárulni a jubiláris munka létrejöttéhez, és a tiszteletdijhoz, melyet mint a nemzet honoráriumát nyujtanak majd át a koszorus költőnek. Szomoru volna már az is, hogy ha kételkednénk e vállalkozás keresztülvitelében, szomoru és lesujtó volna már az a tudat is, hogy nem találkoznék ezer ember, a ki e diszkiadás megrendelésével konkréte hozzájárul az ünnep sikeréhez. Megsérti az ennek a nemzetnek lelkesedő képességét és erkölcsi értékét, a ki csak feltételezi is, hogy ilyen alkalomkor a társadalom nem lesz áldozatkész és vajjon találkozik-e olyan küldöttség, a mely majdan pirulás nélkül járulhatna az ünnepelt költő szine elé, ha a részvétel most is csak szép szavakban, hangzatos frázisokban nyilatkoznék meg?

Azért tehát ujra és ujra felhivjuk közönségünk figyelmét a nemzeli ügyre, és felszólitjuk városunkat, és társadalmunk vagyonosabb osztályát a mozgalom legerélyesebb felkarolására, mert a mulasztás és a közöny szégyent hoz minden magyar ember fejére de különösön sujtja azokat, a kik hazafias lelkesedésüket minden alkalomkor gyönyörüen kiczirkalmozott tósztokban hangoztatják, de mikor cselekedetre kerül a sor, nincsenek az elsők között, és arányában képességükhöz, vagyoni viszonyaikhoz nem sietnek beszédeikben igéretképen hangzó áldozatkészségüket a kellő formában beváltani.

Ne elégedjék meg egy város se azzal, hogy jubiláris küldöttséget alakit s a diszkiadás egy példányát megrendeli, hanem vegye fontolóra, hogy azok a költségek, a melyekbe esetleg az ünnepi deputáczió, hangverseny, illuminácziő kerül, sokkal nemesebb czélokra fordithatók s e jubileum, a mely komoly, jelentős, alkalmat nyujt másoknak arra, hogy a kiadásból minél több példányt megrendelve, iskoláikat, intézeteiket és kulturális czélokat szolgáló testületeket olyan munkával ajándékozzák meg, a mely páratlan a mi irodalmunkban s talán egyedül áll a világ literaturájában is. Kettős czélt érünk el igy módon: jubi-

TÁRCZA.

Beszélgetés.

(Thália templomából, II.)

...Szépen mondja Aristoteles: „rugós lovat hátul ne kerülgess, és haragvó asszonyt szóra ne ingerelj!“

Pompás tanács, még ha nem Aristotelestől jő is.

Én bölcsen követem: rá kiabálok a rugós lóra, és hátul kerülgetem a haragvó, szótlan asszonyokat!

Engedj meg különben, hogy a szavadba vágtam, de ki kell jelentenem, éppen iménti szavaidnál fogva — melyet intelemnek tekintek — hogy nem beszélhetem el a Józsika soireját, mert te mondottad, hogy ő haragvó... haragszik rám; nehogy tehát szóra ingereljem: elkerülöm hátul.

De meg nagyon hiányosak a soirera vonatkozó informácziőim is.

...Hallottam, hogy pezsgőt is adott böven, sódarát pedig nagyon dicsérik!...

Képzeld szegénykével, milyen baleset történt a napokban.

Vacsora után, a vendéglőből kijövet, a sötétben nem látva a lépcsőt, nem balra — hanem hanyatt esett; pedig nem sokkal az előtt Horváth Feri ékes hangokon sirta fülébe a jó tanácsot: „Vigyázzon magára!“... és „A sötétben!“...

A szinügyi bizottság ugy vélekedik felőle: „szép gömbölyü karjai vannak és szép kis ajaka — kitünő müvésznő válik belőle!“ A kritika meg hallgat róla, mert egyiket sem használja... a szinpadon.

Én pedig már belátva eddigi balgaságom, hogy sohasem kértem és mindig visszautasitottam a tanácsot. Elfogadva most a tiedet, nem fogsz tőlem hallani többé a kis Józsikáról, mert igy szól az ige: „haragvó asszonyt szóra ne ingerelj!“

*

Te a törekvés embere vagy, bizonyára velem együtt méltánylandónak tartod a direktor azon buzgalmát, hogy „Faust“-ot opera képében felvette repertoirejába.

Végtelen sajnálom, hogy a prémiéren nem lehettem jelen. Azt mondják, hogy Ruzsinszky — közös bálványunk — oly édesen zengte azokat a kedves Gretchen dalokat, amilyen szépen csak ő tud dalolni azzal a csodás hangjával. Mellette a direktor magas lott ki, mint Mephistó.

Azt hallottam, hogy ördöngösen kitett ő magáért és társulatának drámai és nem operai grácziái érette. A karzaton sorakoztak, tapsolták direktorukat, háromszor hivták a lámpák elé és megakarták ismételtetni vele azokat az énekrészeket, amiket elszavalt, vagy elhallgatott. Egy szóval a direktor oly nagy hatást idézett elő, hogy akik az ő Mephistóját látták, azok azóta kétszeresen félnek az ördögtől. Amint opera énekesnek felcsapott, tüstént két kis tenórista szerződést kötött vele, és tanitja őket énekelni: „csicsi baba tente!“...

Mikor másod izben került szinre „Faust“, megakartam lopni kevés és most különösen drága időmet, hogy megnézzem, de ez az előadás Halmay rekedtsége miatt elmaradt!

Jaj te majd el is felejtem. A minap magam mentem a szinházi pénztárba. Barátom! majd nem zavarba jöttem, pápaszemes, tubákoló néni helyett egy igen csinos kedves kis teremtés árusitja a jegyeket! Nem is birtam megállani, hogy ezen váratlan, kellemes meglepetés felett megütközésemet ki ne fejezzem:

„Ugyan mi büne van kedves nagysádnak, hogy ebbe a füstös oduba számüzték — a szinpadról!?...

„Tessék elhagyni, — válaszol ő, — az a csunya kis öreg (ez a direktornak szólt), nem hagy fellépni és csak néha ad holmi rongyos nadrág szerepet!“

Én gonosz mosolylyal válaszoltam neki. Nevettem magamban és pirultam, hisz tudod, milyen szégyenlős vagyok: szinpadon csinos hölgy, mozgékony fiu szerepben,... rongyos nadrágban... minő hatás!... Mennyi ismétlés — közkivánatra! Szegényke talán is sejtette, hogy én mi felett mosolyogtam... ő kaczagott. De még mielőtt elváltam volna, kifejeztem óhajtásom, hogy minél előbb szeretném látni gyülölt szerepében.

*

Tudom te is ösmersz hölgyeket, kik férjül vettek polgári foglalkozásu urakat és hü nők, erényes jó anyák lettek — a szinpadon; kitünő müvésznők — otthon. De ne hidd, hogy ijesztő képet tárok eléd, mert ez nem áll és nem is állhat vonatkozásban Aldor Julikával, akivel igen kellemes találkozása volt a közönségnek a mult héten, és akit érdeme szerint, mint kedves ismerőst, igazán rokonszenvesen üdvözölt. Te pedig nem ismered őt. Pár év előtt Tiszay társulatának volt itt szerződött tagja, most ő dirigálja az eperjesi rendőr kapitányt. De ez nem is lehet másként; ily szép asszony mellett: „röndnek muszáj lenni!“ A hegemóniát az ő kezében vélem, és ebből következtetem, hogy a férje tudtával ad randevukat régi kedvesének — a szinpadnak. Te valóban nekem olyként tünt fel első megjelenése a szinpadon, mint a nő, ki daczból megy férjhez és a lefolyt mézes hetek után a házasélet közönyéből a régi ideál karjaiba dől; ölelése melegebb, csókja izzóbb, mint volt az előtt. És csakugyan némileg talál sántitó hasonlatom, mert legalább én — sokkal tudatosabbnak és biztosabbaknak látom ma minden mozdulatát, mint pár évvel ez előtt és igazi melegséget nyert játéka; ellenben éneklése nem egészen az ami volt, nem mintha veszitett volna kellemes szép hangjából, de némely helyeken tétovázólag énekelt, amit nem lehet másnak betudni, minthogy egy kissé elszokott a huzamos és kitartó énektől és igy ez a csekély fogyaték csak röpke átmenet. Ez alig várom azt a pazar élvezetet nyujtó estét, amikor Aldort Ruzsinszkyval együtt hallhatom énekelni és láthatom majd játszani; de ezt megelőzőleg már csakugyan el kell mennem egy drámai előadásra, hogy annak a személyzetéről is beszélhessek neked valamit, még mielőtt a szinpadi kályha tragédiájáról csevegnék és bemutatnám neked a gazdag szinügyi választmányt — érdemekben!

Emsö.

láljuk a költőt és szolgáljuk a kulturát.

Ime példával járnak elő az ország nagyjai, a politikai élet kiválóságai, és tudjátok ki volt az első magyar nő, a ki minden felszólítás nélkül jött és megrendelte a munkát: koronás védnöknője országunknak: Erzsébet királyné. Gondolják meg a városok, a testületek, egyesületek, intézetek és magánosok, hogy az egyszer nem olyan ünnepségről van szó, a melyet egy-egy bankettel, ünnepélyes közgyülléssel, arczkép leleplezéssel elintézni lehetne. Mert ehhez minden ember ért, lelkesedését ilyen formákkal beváltani senkinek nagy megerőltetésébe nem kerül, de meg kell ragadni az alkalmat annak a bebizonyitására, hogy a kik Jókait tisztelik, tiszteletüket és elismerésüket impozáns módon tudják nyilvánitani és méltón a költőhöz, méltón ahhoz a nagy naphoz, a mely ugyazólván határköve lesz hányatló századunknak.

Csak ismételhetjük azt a mottót, a melylyel czikkünket bevezettük: „Mondd meg, hogy ünnepelsz, és én megmondom, hogy mennyit érsz!“

Politikai hirek.

Kassa, november 23.

A parlamentben most folynak a költségvetési viták, a melyeknél az a fölötte érdekes, hogy a kormány politikájával állandólag hadilábon álló ellenzéki pártok ezuttal a legnagyobb előzékenységet tanusitják, hogy csak mihamarabb tulesessenek rajta. Az igazságügyi és kultuszminiszteri budgetet a parlament majdnem vita nélkül emelte jogerőre. Az e lenzékek eme konczessziója — a mint beavatottak tudni akarják — azért van, hogy a kormány egyházpolitikai javaslatait minélelőbb foghegyre vehessék.

Az angol hajóraj szaporitása. Az angol sajtó pártkülönbség nélkül követeli az angol hajórajnak különösen a középtengeren való szaporitását, a melynek szükséges voltát különösen a kereskedelmi kamarák és más kormányzati ágak jelentéseivel igyekszik kimutatni. A szaporitás 23,400,000 frt költséget fog követelni. Hamilton herczeg, a volt tengerészminiszter, legközelebb közzéteszi a szaporitás tervének és költségelőirányzatnak egyes részleteit.

Inség Oroszországban. A Kölnische Zeitungnak az orosz lengyel határról megerősitik azokat a jelentéseket, a melyek szerint az inség folyton növekedőben van. A kereskedelem és ipar terén teljes a pangás. A belföldi termények ára hallatlan alacsony fokra szállt alá. Az uzsora mind több áldozatokat követel. A most folyó vámtárgyalások befejezését a legnagyobb türelmetlenséggel várják, mert széles körben az a meggyőződés, hogy a gazdasági válságot csakis a vámháboru okozta.

Orosz-török szövetség. Londonból jelentik, hogy Oroszország és Törökország közt jelenleg igen baráti viszony, a mi abból is kitünik, hogy török részről meghivták az orosz középtengeri hajórajt. Ez csak bevezetése lenne egy orosz-török szövetség megkötésének, mely azon az alapon létesülne, hogy a jelenlegi birtoka lomány biztosittatnék az orosz hajórajnak pedig, csak háboru esetére ugyan, a Dardanellákon való szabad átmenet megengedtetnék.

A csehországi ostromállapot. Lengyel lapok-nak jelentik Bécsből, hogy a csehországi kivételes állapotot megszüntetik, mihelyt a bizottság meghozta határozatait.

Az anarkisták ellen. A legutóbbi anarkista merényletek idején szó volt arról, hogy Spanyolország kongresszusra akarja összehivni az európai államokat az anarkisták ellen szükséges közös védelem ügyében. Most pedig egy másik állam indítványáról van szó, melyet szintén közelről érdekelnek az anarkisták. Egy római lapjelentése szerint egy több rangu olaszországi rendőrhivatalnok érkezett oda, a ki érintkezésbe akar lépni az olasz rendőrséggel Franczia-ország ama terve tárgyában, hogy az európai államok statisztikát vezessenek mindazokról, kik anarkista tö rekvések gyanujában állanak.

Ujdonsagok.

Nemzeti szinház Kassán. A magyar mérnök- és épitész-egyesületben hétfőn este Czigler Győző szakosztályi elnök referált a kassai nemzeti szinház épület ügyében kiirt pályázat eredményéről. Egy izben Alpár épitész már készitett szinháztervet, amelyet egy akkori bizottság jónak és kivitelre alkalmasnak talált; a város azonban e tervnek mellőzésével elhatározta, hogy a szükséges terveket a pályázat helyes utján fogja beszerezni. A kitüzött határidőre három pályamü érkezett be, melyeknek valamennyién meglátszanak a nagy buzgalom és szakértelem nyomai, sőt egyikök a legfejlettebb müizlés igényeinek is minden tekintetben megfelel. Mindazonáltal egyik pályamü sem alkalmas a kivitelre; kisebb-nagyobb szerkezeti és beosztási hiányok szükségessé teszik azt, hogy a pályázók terveiket gyökeresen átdolgozzák; a biráló bizottság ajánlja, hogy osszák fel a pályadijakat három egyenlő részre, ugy, hogy mindegyik pályázónak 1000—1000 forint jusson, azonkivül irjon ki Kassa városa szükebb körü pályázatot a három tervező között: a programm követelményeinek nem lehet eleget tenni az előirányzott 200,000 forintnyi költséggel, hanem legalább 300,000 frt szükséges a megkövetelt méretü és minőségü szinház felépitéséhez. — Dicsérjük Kassa városának eljárását, — teszi hozzá a P. H., a melyből e közleményt átvettük — hogy nem fordult külföldi épitészekhez, amint azt csak nem rég egy másik nagyobb magyar város tette, hanem magyar szakemberre bizza a nagyszabásu szinház megépitését. Hála istennek, vannak már épitészeink, akik ugy müvészet, mint tudás tekintetében legkevésbbé sem maradnak mögötte bármely külföldinek.

Az esküdtszéki képességgel birók lajstroma az 1894-ik évre elkészülvén, az a városház elnöki irodájában reggeli 9—12-ig és d. u. 3—5 óráig megtekinthető. A polgármester által felhivatnak ennélfogva mindazok, kik az igazságügyi miniszteriumnak 1867-ik május hó 17-én 307. eln. sz. a. kelt rendeletének 9-ik szakaszában jelzett hiányok miatt panaszt emelni kivánnak, (vagy azért, mert a lajstromból kimaradtak olyanok, kik törvényszabta képességgel birnak, vagy azért, mert belevezettettek, kikben a a törvényes képesség hiányzik), hogy ez iránt panaszukat 1893. évi november 27., 28. és 29. napjain a polgármesteri hivatalban ülésező bizottságnak benyujtani el ne mulasszák, mert az ezen határidőn túl benyujtott panaszok figyelembe vétetni nem fognak.

A peronospora ellen. Kassa városa szabályrendeletet alkotott, melyben a szőlőnek a peronospora ellen való permetezése a város határában lévő összes szőlők birtokosaira nézve kötelezővé tétetett. Ezt a szabályrendeletet — mint hivatalos uton értesülünk — a belügyminiszter a napokban jóváhagyta és a város ennek kinyomatását elrendelte.

Személyi hir. Dr. Sziklay kir. közjegyző e hó 16-án foglalta el uj állását Abauj-Szántón.

Halálozás. Ifj. Mátyás Károly, az osztrák-magyar bank kassai fiókjának hivatalnoka, a ki csak alig nehány nap előtt foglalta el állását Kassán, e hó 22-én agytifuszban élete 26. évében elhalálozott. Temetése ma délután a felsőmagyarhoni első temetkezési intézet (Maurer udvar) diszes rendezésében 2 órakor lesz a főuteai 35. sz. házból.

Áthelyezés. Dobránszky Endre ks. od. vasuti hivatalnok Kassáról Csácsára helyeztetett át és e hó végén megy el uj állomáshelyére. A ki az utolsó 2—3 év előtt csak egyszer is zónázott valamerre, az előtt szükségtelen bizonyitani a távozónak szeretetreméltó előzékenységét, ki mindenki előtt kedveltté tudta magát tenni. Nemcsak a kartársak vesztenek benne egy kedves kollegát, hanem számos barátai is és az a sok kör, melynek mindenkor tudott éltető lelke lenni, sajnálattal fogja látni távozását. És nem tudjuk, valjon Abauj-Torna-, Sáros-, Szepes- és Zemplenmegyék utazó közönsége nem fog-e alázatos instancziával járulni a ks. od. vasuti igazgatósághoz, hogy helyezze vissza azt a kedves fiatal embert, ki mindig oly szépen tudott kezet csókolni a mamáknak s mindenkor volt készletben egy-két bókja a szép leányok részére. Ne tegyék. Az áthelyezés az ő érdekében történik és nemsokára a doktorkalappal fején fog menni fölfelé a hivatalos lajtorján, melynek már most sem áll utolsó fokán és mi tudjuk, hogy ha egészen fent lesz rajta, akkor is vissza fog gondolni Kassára, hol annyinak és oly sok kellemes órát szerzett és még több kellemes órát eltöltött. Szives isten hozzádot mondunk neki a viszontlátásra. Helyére Krasznay Ferencz hivntalnok helyeztetett át Iglóról Kassára.

A szőlőkultura ujjáteremtése. Szikszóról irják lapunknak: E hónap 19-én gróf Hunyadi László az elpusztult szőlőterületek ujjáteremtésének módjairól tartott felolvasást az itteni városházán. Felajánlotta támogatását abban a tekintetben, hogy a nép ingyen, vagy legalább igen olcsón kapjon a kormánytól sima vesszőket és ő maga is hajlandó bars-, somogy- és abaujmegyei szőlőtelepeiből ingyen adni vesszőket azoknak, akik hozzáfordulnak. E hirünket kiegészíti egy másik tudósitónk alább olvasható hire.

Népszerü felolvasás Szikszón. Gróf Hunyady László szikszói nagybirtokos, valóságos belső titkos tanácsos és főrendi házi tag, kit körünkben mint nagyon népszerü és minden közérdek iránt melegen érdeklődő mágnást ismernek, — mint levelezőnk irja — folyó hó 18-án nagyon érdekes felolvasást tartott a szikszói városház nagytermében. A köztisztelet és becsülésben álló gróf saját minta-szőlőtelepén szerzett tapasztalatait öntötte népies előadásba s felhivta a közönség figyelmét a jelenleg nagyrészt parlagon heverő szőlőterületek uj beültetésére. A gróf felolvasáson a lakosság minden rétege jelen volt s a jelenlévők osztatlan figyelemmel hallgatták a valóban élvezetes és mély tanuságu szavakat. Ha Szikszón és vidékén — mely szőlőtermeléséről a multban oly hires volt — ezen agrikultur ág ismét felvirágozik, az eredményből a nemes grófnak valóban nagy rész fog jutni osztályrészül.

Kuriózum gyanánt. A „Kassai Szemle“ november 1-én megjelent 125. számába közölt „Adatok a jegyzői életből“ czimü közleményemben, a hihetetlenségképp felhozott már háromszor kifizetett 5 frt 30 kr. resti adót november 18-án negyedszer is bevették rajtam.

Látott-e már a nagyközönség egy rókáról négy bőrt? A közszállam is csak kettőt emlit, t. i. „Egy rókáról két bőrt huzni nem lehet“ és a magyar adópré a közszállamot is meghazudtolja, tul tesz a hihetetlenségen, azt megkétszerezi. Afrika vadnépeit az összes mivelt európai hadseregek sem igázhatták volna le, ha saját fiai fel nem támadnak ellene. A magyar, csak a magyar tudja présbe csavarintani és kiszipolyozni. A Schmerling, a Bachkorszak, csak kismiska volt a mai áldott állapothoz lépést.

Ugyan tud-e az e fajta nyuzásokról és hivatali visszaélésekről a nagyméltóságu pénzügy-, vagy igazságügy miniszter ő kegyelmessége, hogy az ország zsirján hizó lelketlen hivatalnokai a nép könyében fürdenek?...

De ne zugolódjunk! Tartsuk a hátunkat, hadd üssék, gomboljuk ki zsebünket, hadd üritsék ki fenekig, majd ha végképen kifosztatunk, mi fogunk foszfani; mert ez a természet rendje, örök törvénye; — és akkor! jaj lesz nektek ti nemzet nyakán élősködők, eltörültetik emléketek a földről és saját fiaitok lesznek hóhéraitok, a hollók és a varjak a gyász tisztességtevő gyülekezet. De addig is, mert ugyan a bün büntetlen nem marad, de a várakozás nehéz, hogy ötödik bőrt ne huzzanak rólam, hogy dönthetlen okmányom legyen az. Legyen szives közölni becses lapjában ezen eredeti nyugtát.

Ő

1233
kj. 1892.

Nyugta.

5 frt 30 kr. azaz öt frt 30 krról, mely összeget Nikházy László h.-szt.-andrási lakos a kassai kir. Pénzügyigazgatóságnak 32315/93. sz. rendelete folytán Reste községben előirott adói hátralék és kamat czimén mai napon bevételeztetett.

H.-Szt.-András, 1893. november 18.

Teleky Miklós,
biró.

Alászolgája igazságszolgáltatás!!
H.-Szt.-András, 1893. nov. 20.

Nikházy László.

Váltó hamisitás. Egy három tagból álló kompánia, ismertebb jó madarak, névszerint Szladek Lajos, Demeter Antal és Polák Asztápin József könynyü szerrel akartak hozzájutni 150 frthoz. E czélból ismert és ismeretlen nevekre egy 150 frtos váltót hamisitottak, melyet egy helybeli pénzintézetnél sikerült is értékesiteniök. A kassai titkos rendőrség egy ügyes tagjának sikerült azonban félfedezni a hamisitást s a jómadarak ma már hüvösre kerültek.

Hirtelen halál. Salzer Gusztáv joghallgató s a „Győri Közlöny“ munkatársa szerdán délután forgács-utcza 30. szám alatt levő lakásán hirtelen elhunyt.

A szerdai vásár alkalmából meggyült a mi derék rendőrségünk baja a sok vásári tolvajjal. Tuczat számra szorongtak tegnap is a rendőrkapitányi hivatal előszobájának ketreczében a legvalogatottabb összefogdosott gazemberek várva a sorsukat. Magának a kapitánynak a hivatala pedig valóságos vásári kiállitás a sok korpusz deliktitől. Volt ott vagy husz pár csizma, oldal szalona, gyertya, kendö, bunda, gyerekjáték s egyébb vásári czikk, melyeket a jogtalan eltulajdonitókkal együtt hoztak be szemes rendőreink. Meggyült a rendőrség dolga, de a sok munka közepette is katonás rendben és pontosságban örlődnek le a tolvaj urak és asszonyságok ügyei, mint maskor.

Szegény gyermekek felruházása Abauj-Szántón. Levelezőnk irja: Lélekemelő ünnepélynek szinhelye volt e hó 21 én az abauj-szántói izraelita iskola. Ekkor eszközlé a „felruházó egylet“ a 12 év óta évenként ismétlődni szokott ruhakiosztást az izr. iskola szegény növendékei között. Harmincz gyermek részesült a jótéteményben, kaptak téli csizmát, kabátot, sapkát, kendőt stb. s ezenfelül tankönyveket. Valóban lélekemelő volt nézni e szegény, nagyrészt árva gyermekeknek örömét, hálatelt pillantásaikat a jelen volt jóltevőikre, kiknek arcza a jelenet varázs hatása alatt szintén ragyogott az örömtől, egy megmagyarázhatatlan szent boldogságtól. Hát van e nagyobb boldogság a földön, mint jót tenni? Harmincz meztelen szegény árva gyermeket felruházni, fagytól, hidegtől megóvni, oh ez oly boldogitó, a mit leirni nem, csak érezni lehet, s a mit sok palotás nagy ur és hölgy nem érzett s nem fog érezni soha. A jó Isten, a szegények és árvák atyja jutalmazza meg nekik! Az ünnepélyt Lövy Izidor igazgatótanitó a gyermekekhez intézett buzditó szavai nyitották meg. A kiosztás után Engel Zsigmond, az egylet elnöke, buzditotta igen szép szavakban a gyermekeket a szorgalomra, jó magaviseletre s megköszöné a tanitó testületnek ez áldásos ügyben kifejtett buzgalmát, mire Lövy Izidor felelt, megköszönve a gyermekek nevében is a jótéteményt és Isten áldását kérve a jóltevőkre. A költségek fedezéséhez nagyobb összegekkel következők járultak: Teitlbaum Salamon 25 frt, Zimmermann Lipót 22 frt, Baumann I. N. 18 frt, Engel Zsigmond és id. Blau Mór 8—8 frt, Grosz József 5 frt, Grosz Lázár 3 frt, Lipschitz Lipót főrabbi 3 frt, Neumann Bertalan 3 frt s még kisebb összegekkel számosan. Ezen felül id. Blau Mór 6 drb. téli kendőt és 6 drb. sált adományozott. Az egylet áldásos működésében kiválóan buzgólkodott érdemdus, jótékonyságáról messze körökben ismert elnöke, az emlitett Engel Zsigmond, kit ez ügyben legjobban jellemez a tanitótestülethez intézett azon felszólitása, hogy a szükséglet összeállitásánál ne nézze az egylet vagyoni állapotát, mert az esetleges hiányt ő pótolandja.

A tréfa vége. Eperjesi hires legény volt az ő falujában. Különösen midőn ezelőtt néhány héttel a katonaságtól haza jött, a hol ő huszár volt, csakugy bomlottak a leányok utána. De ennek — mint lapunk tudósitója irja — nagyon drágán adta meg az árát. A gibárti malomban szolgált, a hol vasárnap a falu leányaival összejött s egyik tréfa a másikat érte. A leányok csiklandozni kezdték, mi elől a hős katona megfutamodott, de oly szerencsétlenül, hogy egy észre nem vett utjában álló szekér rudjába vágódott, oly hatalmasan, hogy a szekér elszaladt tőle, ő maga pedig gyomrát megsértve, hányatt esett. Nem tudván felkelni, kocsira emelték, hogy Abauj-Szántóra az orvoshoz szállitsák, de az uton kiadta lelkét. Nagy részvéttel temették el Szántón.

Pótadó a szomszédban. Mult vasárnapi számunkban megemlitettük ama körülményt, hogy Esztergom városában 83% pótadót fizetnek a város polgárai, mig ezzel szemben a mi 30% elenyészőleg csekélynek mondható. Nem lesz talán érdektelen, ha a hozzánk beérkezett statisztikai adatok alapján megirjuk azt is, hogy mennyi pótadót fizetnek a szomszéd városokban és megyékben. 30%-nál nagyobb s 50-nél kisebb pótadót fizetnek: Miskolczon, Rozsnyón, Késmárkon, Lőcsén és Egerben; 30%-nál kisebbs 20-nál nagyobb a pótadó: Eperjesen; 20%-nál

kisebb a pótadó Rimaszombatban. Ezenkívül vannak olyan boldog rendezett tanácsu városok is itt a környéken, melyek egyáltalában nem fizetnek adót. Ilyenek: Dobsina, Jolsva és Nagyrőcze városok Gömörben. Abauj-Torna vármegyében a pótadó tudvalevőleg 2%. Ilyen nagy a pótadó még Gömörben is. Ennél nagyobb Borsodban 4·8%, Szepesben 4%, Ungban 6·5%, Hevesben 6·8%, Sárosban 3% és Beregben 6% a pótadó. Legnagyobb a százalék a vármegyék közt Nyitramegyében, hol 17·5% és a rendezett tanácsu városok közt Gyöngyösön, hol 86% pótadót fizetnek.

Tolvaj pékinas. Nagyidai levelezőnk értesitése nyomán megemlékeztünk már róla, hogy Brezányi Ödön lovag, cs. és kir. nyugalmazott őrnagy lakásáról annak aranyórája lánczostól együtt eltünt. A lopás elkövetésével a községbeli pékinast gyanusitották, kire — mint most Nagy-Idáról jelentik nekünk — a tolvajlás be is bizonyult. Az órát megtalálták egy szénakazal alá rejtve s a pékinast átkiserték Kassára, hol az ügyészség vette pártfogása alá.

Carlsbadi-czipők eddig legjobbaknak bizonyultak, kaphatók nagy választékban Aufricht H. divatkereskedesében fő-utczán, a kis-sétatérrel szemben.

Hirek a nagy világból.

Szerelmi tragédia a kazal tetején. Bogár János vagyonos parasztszülők gyermeke nagyon beleszeretett a zemplénmegyei Komlóska községben élő Pintér Mariskába, a falu legszebb leányába. A legény gazdag volt, a leány pedig szegény s igy nem lehettek egymáséi. Elkeseredésükben fölmásztak a szalmakazal tetejére, melyet előbb hegyes kövekkel raktak körül és ezután átkarolva, levetették magukat. A szerelmes párt csak másnap találták meg a kazal mellett teljesen összezuzott tagokkal.

A bolgár fejedelem betegsége. Ferdinánd fejedelem megint beteg, de Filipopoliszból érkező jelentés szerint már jobban van. A nyakán támadt baj miatt őrzi napok óta az ágyat. A fejedelem a szobát nemsokára elhagyhatja.

Egy kis ázsia. Békés Csabán a belügyminiszter kivánságára a megye szombaton ülést tartott Kreuchel Gyula elprédált negyvenezer forintos örökösége ügyében. Kreuchel Gyula 1892. február 2-án örökölte ezt a nagy vagyont és ma ólban lakik és kegyelemkenyéren él, pedig idóközben nagybátyjától és anyjától is örökölt. A két terminus közé esik azonban nagykorusitása. Most a miatt a gyanu miatt inditottak vizsgálatot, hogy a gyámok a nagykorusitásból sápot huztak. A miniszternek feltünő már maga az is, hogy az ismert gyönge elméjü tékozlót miért nagykorusitották. A gyámi számadások is rendetlenek. Nagy Károly árvaszéki elnök a nagykorusitást követő harmadik napon 3000 forintért vett meg Kreucheltől egy oly házat, melyért 4500 forintos ajánlatot visszautasitott Kreuchel kiskorusága alatt az árvaszék. Az ügyben Nagy Károly volt és Jancsovics mostani árvaszéki elnökök, Christo és Ujfalussy árvaszéki ülnökök, Pakozdi közgyám és Bakats magánygyám ellen fegyelmi vizsgálatot inditottak, melynek teljesitésére háromtagu vizsgálóbizottságot küldtek ki.

Kassai szinház.

A keleti utazás kedden került második előadásra ugyanazon szereplőkkel, kikkel első alkalommal. Az előadás menete is jobbara ugyanazon hibákkal és előnyökkel járt. Bartholdy Sarah szerepét a még mindig beteg Medgyessy Erzsike helyett Erdélyi Gizella játszotta sok rutinnal és igyekezettel. Kellemetlen incziden volt az előadás kezdetén, hogy a lesrófolt gázlángokat a légh uzam hirtelen eloltotta s a nézőtérre egyiptomi sötétség borult. Ez is egyik speciális kellemetessége a mi rozzga szinházunknak.

A szultánt, Verő kellemes operettjét szerdán adták először az idei szezonban Ruzsinszky Ilonával a czimszerepben, mig Roxelane szerepében partnere S. Aldor Juliska volt. E két főbb szerepnek a legjobb kezekben való léte az estét művészi szempontból fölötte élvezetessé tevé. Ruzsinszky Ilonán első megjelenésekor meglátszott ugyan a bágyadtság, minapi gyengélkedésének a nyoma, de hangja az előadás folyamán mindinkább csengőbbé, érczesebbé vált. Mai szerepét is ritka ügyességgel használta fel fényes, virtuóz koloraturájának ragyogtatására s páratlan trillázó képességének a csillogtatására. „Szeretlek Roxelánom“ gyönyörü lyraidalt eredeti kellemes bájában hallottuk ajkairól. A közönség, mely kezdettől fogva tapssal kisérte kedvencze énekeit, ez énekszámot a legilekesebben ujrázta meg. Roxelane S. Aldor Juliska volt, ki ugy játékában, valamint énekében szépet és élvezhetőt nyujtott. Medgyessy Erzsike Délia kis szerepét használta fel igen ügyesen. Boross (Bimbasi a rettenetes bass) Szilágyi (Bülbül, a kellemetes bass) és Pesty (Ali háremőr) mókáikkal s sikerült alakitásukkal emelték az előadás sikerét.

Gukker.

Müsor. Ma pénteken november 24-ikén „Rip-Rip“ operette, holnap szombaton a „Szultán“ operette.

CSARNOK.

Görgey Buda alatt.

Egykoru irók feljegyzései alapján a Kassai Szemle számára irta:

Mártonffy Imre.

(Vége.)

Könyei patakként omlottak és görcsösen zokogott.

Délfelé egy honvéd-altiszt lépett a szobába.

A nők remegve hallgatták minden egyes szavát.

Mikor megtudta a nők nevét, halkan mondá:

— Előre küldtek, hogy előkészitsem egy szomoru esetre. Nehéz sebesültet hoznak ide. Fia a hadállal vivódik.

— Hatalmas Isten! kiáltá Paulina, — sebesült — ő az — Frigyes!

— Nyugodt lehet, szép kisasszony! viszonzá a honvéd, a sebesült nem Frigyes, hanem Antal!

— Antal! jajgatott az öreg asszony, fiam, szerencsétlen fiam!

Paulina könnyebbülten lélekzett fel és Ágnes asszonynyal együtt ágyat vetettek; bova a sebesültet fektetik.

Vele jött Frigyes.

A fiatal orvos polgári ruhában volt.

Mint a beteg honvédtiszt testvére, lejöhetett a várból, de mégis, hogy inzultusnak ne legyen kitéve, levetette egyenruháját.

Paulina alig hogy meglátta, már is örömmel borult nyakába.

Ágnes asszony összeszedte erejét, hogy örömét mérsékelje, nehogy sebesült mostohafiát elhanyagolja.

Antalt a barátság és figyelem minden jeleivel halmozták el. Hozzátartozói mindig mellette voltak.

Frigyes minden ügyességét felhasználta, hogy a gyógyulást elősegitse.

Kivánságára még egy tapasztalt orvost hivtak, hogy a beteget megnyugtassák.

Antal sebe veszélyes volt, bár nemes részeket nem sértett meg a fegyver, de sok vért vesztett.

A konzultáczió után a két orvos nyiltan kimondta, hogyha csak a természet nem segit, a beteg felgyógyulásához nincs semmi remény.

Frigyes elhatározta, hogy az utolsó pillanatig testvére mellett marad.

Nehány nap mult el.

A fiatal orvos elmondá a várbeli élményeit. Paulina figyelemmel hallgatta.

— Ah, monda, kedves Frigyes, képzelheti helyzetemet, mily aggodalmakat álltam ki ez idő alatt.

— Az Ég ura megvédett minden veszélytől, válaszolt Frigyes, az ő szent akarata volt, hogy életben maradjak, mert tudta, hogy boldog napok várnak reám.

Jólehet a család visszavonultan élt, mégis megtudtak egyet-mást.

Igy tudomásunkra jutott, hogy az osztrák őrség megmaradt részét foglyokká tették.

A tiszteket egy hét mulva szabad lábra helyezték, de becsületszavukat kellett adniok, hogy a fővárosból nem távoznak.

Épugy mint Frigyes, még egy csomó osztrák katona részint a budai polgárházakban, részint a szőlőkben maradt vissza.

A foglyokat később Szegedre és Szolnokra vitték.

Görgey az elesett Hentzi és Ainoch ezredes holttestét, nehogy tüntetésre adjon okot, semmiféle katonai pompával nem engedte eltemettetni.

Hentzi ugyan vitézül esett, de gyalázatos volt az a tette, hogy Pestet bombáztatta és felgyujtatta.

Hentzit a budai katonai temetőbe temették éjjel a legnagyobb csendben.

Antal napról-napra rosszabbul lett.

Ő érezte, hogy halála nincs már messze.

Egy délután a nők és Frigyes éppen betegágya mellett voltak, ekkor Antal megfogta testvére kezét és mondá:

— Neked egyik igaztalanságomat kell megbocsátanod, rossznak gondoltalak, pedig önteléldozóan ápolsz és látom, hogy jó ember és hü testvér vagy. On is anyám, megmutatta, hogy mostohafia iránt nem érzéketlen és szivtelen. Bocsásson meg halálom előtt, béküljünk ki, bocsásson meg, ha életemben boszantottam, s vegye ezt ugy, hogy ez tévedés volt, de soha se rosszakarat.

Ágnes asszony könyezett.

— Hát nekem megbocsátasz-e? zokogá remegő hangon.

— Már rég megbocsátottam, suttogá a beteg, mi az életben félreismertük egymást, sajnos most jön alkalom arra, hogy jó szivét megismerjem, későn, mert nem sokáig örvendhetek neki.

— Bátyám, kéré Frigyes, ne beszélj sokat, mert a megerőltetés kimeriti erődet.

— Nehány pillanattal több vagy kevesebb, ez nem határoz. Érzem közeli halálomat, bátran szállok vele szembe. Az ég Ura megengedte, hogy enyéim közt haljak meg, ez is boldogság. Meghalok abban a sebben, melyet a szabadságért és hazáért való küzdelemben kaptam, mit kivánjak még egyebet? Győztünk, tehát nyugodtan halok meg.

A jelenlevők mély csendben voltak.

A beteg behunyta szemeit, önkivületi állapotba esett.

Frigyes megfogta Paulina kezét és kivezette a betegszobából.

— Ez a krizis, ha most a természet nem segit, akkor vége.

* * *

Nehány hét mult el.

Antal napról-napra jobban lett, sebe gyógyult és ereje kezdett lassan visszatérni.

Ágnes asszony és Frigyes örömmel ültek a lábbadozó ágya mellett.

A természet erősebb volt, mint a gyógyszer.

Isten nem engedte, hogy az a férfiu, ki a haza függetlenségéért és szabadságáért küzdött, elszenvedjen sulyos sebében.

Tizenkettedik fejezet.

Antal már fennjárt és nagyobb sétákat tett.

Agnes asszony nem akart többé Budán maradni.

Eladta a házat és egy kis vidéki városba ment Paulinával és fiaival. Eközben a leány apja irt Bécsből és tudakozódott utána.

Az öreg szász nagyon elcsudálkozott, midőn leánya mellett még egy fiára is akadt.

Ráadta áldását a kötendő frigyre.

Az öreg erre elmondta bécsi élményeit és egy régi ujságlapot adott át Frigyesnek, május 29-iki kelettel.

Frigyes olvasá:

Kedves Cordon báró altábornagy!

Mély megilletődéssel vettem tudomásul Budavára bátor harczosainak, derék, vitéz parancsnoknak, nagyszámu hü tiszteknek és legényeknek szerencsétlen sorsát. A szerencsétlen csata kimenetele szomoruan érintett. Akaratom az, hogy mindazoknak a hátramaradt özvegyei és árvái, kik ott becsületes halállal multak ki, és pedig a vitéz Hentzi G. M. tábornok várparancsnok, a szintén derék Ainoch ezredes és az őrnagy, ki a vigyázatlanul felrobbant hidoszlopnál levő aknánál lelték halálukat, ismétlem ezek özvegyei és árváiról gondoskodni kell. Felszólitom önt, hogy vizsgálja meg helyzetüket és a nyugdij illetve kegydij kiutalványozására szükséges ajánlatot nekem a legrövidebb idő alatt megtegye.

Schönbrun, 1849. május 29.

Ferencz József s. k.

Tizenharmadik fejezet.

Szándékosan hagytam tizenhárom fejezetig már befejezendő regényemet, mert e tizenhármas szám ugy a történelemben, mint Görgey életében örökké nevezetes.

Hónapok multak el Budavár bevételétől, olvasóink ismerik a nemzet sorsát, hogy mi történt. Görgey elvezette a nemzetet Világos alá, hogy rabbilincsekbe verje.

Történeti regényünk szereplői Frigyes és Antal juliusban váltak el egymástól. Frigyes Bécsbe ment anyjával és ifju nejével, Antal pedig megnősült és Budapesten maradt.

A jó viszony a két család közt fennmaradt, mert augusztus első napjaiban Antal épp öcscse levelét olvassa, ki igy irt:

„Anyám nálam van és nem hagy el, de megigérte, hogy nehány hétre hozzátok is lemegy.

Családi életünk boldog és örvendünk, hogy te is felleléd boldogságodat a haza földjén. Ne itélj el bátyám, hogy elhagytam hazámat, de nem tudok már megszokni ott, mert itt a légkör más és jobb.“

Eddig a levél.

De mi lett Perczel Gizelláról? Hazájának szerencsétlen sorsa fájdalmasan érintette.

Midőn pedig elkövetkezett a világosi katasztróta a földig sujtotta a szegény leányt. Görgeyt okozta ezért és méltán. Nyilt levelet is intézett hozzá, mely igy hangzik:

„Ön Magyarországot hosszu évtizedekre tönkretette. Irigység, önzés és elbizakodottság adták meg a halálos döfést hazámnak. Midőn arra kértem, hogy lépjen alkuba az osz rákkal, nem akart; igen mert már akkor meg volt az alku, hogy ön el fogja árulni a hazát. Senkise hitte volna, hogy ön az egész országot kiszolgáltatja legnagyobb ellenségünknek, mindegyikünk az ön egoismusának rabszolgái voltunk, kész szolgái az ön elbizakodott terveinek. Szegény Magyarország, ilyenek a te nagy tértiaid!“

Szerkesztői üzenetek.

K. Jenő Kassa. Megnyugtatásul megüzenhetjük, hogy beküldött kézirata soha se fog a nyomdába kerülni. Nem pedig azért, mert 1-szür rosz néven vesszük, hogy az estély előtt elaludt, 2-szor, ha el is aludt, legalább ne álmodta volna meg a csók históriáját, 3-szor pedig ha már meg is álmodta, ne irta volna meg s ne küldte volna be hozzánk. Felvilágositjuk ont fiatal ember, ki legény szobájában bodor füstöket eregetve ül most is havannája mellett, hogy a csók nem is olyan nagy bün, mint a milyennek ön tartja, még a prakszisban sem. S nem számitunk talán rosszul, ha azt hisszük, hogy az igazi Eszsike talán nem is haragudott volna meg oly nagyon, ha megcsókolja, mint az álomben. De ha mégis, próbálja meg és hivatkozzék a holland i legtöbb törvényszéknek 1860-ban hozott 1893. október 28-án megujitott ama döntvényére, mely szerint szabad bárkit is megcsókolnunk, mert e tényünkkel csak azt bizonyitjuk, hogy azt kit megcsókoltunk, szeretjük és tiszteljük. Ez pedig nem sértés.

Eva Kassa. Találós kérdése nem lepett meg egészen bennünket, mert mintha már ő vastuk volna valahol, de — hocsásson meg — megfejtéssel mi sem szolgálhatunk. Talán olvasóink közül lesz valaki szives ezt megadni s ezért e kérdését a nagy közönséghez intézve im ideigtatjuk:

A tizparancsolat kilencedik paragrafusa azt mondja:

— Felebarátodnak feleségét meg ne kivánjad, sem okrét, sem szamarát — stb.

A tizparancsolat a férjekről nem szól semmit, tehát felebarátnőink férjét megkivánhatjuk-e?

Z. K. Kassa. Mar harmadik levelét kapjuk, mely a kézirat sorsáról kérdezősködik. Legyen meggyőződve, hogyha eddig nem látta viszont nyomtatásban, ugy ezután se fogja. E levelo hirt fölöslegesnek tartottuk megüzeni.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

Nyilt tér.

Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Tisztelettel van szerencsém nagyrabecsült vendégeim, ismerőseim és barátaimnak szives tudomására hozni, hogy Bodorfi Mór urral eddig fenállott csöndes üzleti összeköttetéseimet barátságos uton megbontottuk, az általa befektetett üzleti tőkéjét részére készpénzzel kifizettem és hogy Bodorfi ur ennek folytán szálloda-üzletemből végleg kilépett.

E kijelentéssel kapcsolatban bátorkodom kérni nagyrabecsült vendégeimet és barátaimat az eddig velem szemben tanusitott bizalmat a jövőre is fentartani és részemről most már mint egyedüli tulajdonosa a szálloda-üzletnek, igyekezni fogok, hogy minden igénynek a legteljesebb pontossággal és szorgalommal eleget tegyek.

Mély tisztelettel

Imenschek József

(Schifbeck-szálloda.)

1462. szám. vh. 1893. 406—1

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alólirott kiküldött birósági végrehajtó ezennel közhirré teszi, miszerint a kassai kir. járásbiróság 1893-ik évi 13092/p. számu kiküldő végzésével Szigeti Lajos budapesti lakos részére, Vas Sándor kassai lakos ellen 248 frt 45 kr. tőkekövetelés és járulékai végett elrendelt végrehajtás folytán biróilag lefoglalt 1010 frt 10 krra becsült két ló és képekből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladandók, minek a helyszinén, vagyis Kassán alperes lakásán leendő eszközlésére határidőül **1893-ik évi november hó 29-ik napjának délutáni 2 órája tüzetik ki,** a mikor a biróilag lefoglalt fentnevezett ingóságok a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitéshez tartanak jogot, a menynyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és az a végrehajtási jkönyvből ki nem tünik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél, vagy irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a biróság táblájáu kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Kassán, 1893. november hó 9-én.

Tahy Konrád,
kir. birósági végrehajtó.

Tokaji cognac.

Első tokaji cognac-gyár Tokajban.

Első tokaji cognac-gyár Tokajban.

Tiszta borkivonat.

Minőség utólérhetetlen.

Csak akkor valódi, ha Tokaj város czimerével és bérgetett dugaszszal van ellátva. 334 9—10

Kapható minden jobb üzletben.

Főraktár Kassán: **Pollák Róbert**
füszer-, csemege- és bor-üzletében.

Értesités.

Tekintettel egyrészt az utóbbi időben rendkivül megélénkült borüzletre, másrészt azonban, hogy az általános követelményeknek ez irányban is megfelelhessek, indittatva éreztem magam

a füszer, csemege és ásványviz
üzletemen kivül

a bor üzletet

is tetemesen megnagyobbitani. E czélból bosszu fáradságom után sikerült a

gödöllői m. kir. korona-uradalom felügyelete alatt álló borászati szövetkezet leüvegelt borainak

bizományi főraktárát

megnyerni.

Nem különben **kitünő, tisztán kezelt asztali borokban** egy nagyobb bevásárlást, Zala-Baranya megyék és Erdélyben személyesen téve, — azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a legmesszebb menő igényeknek is ugy ár mint minőség tekintetében megfogok felelhetni.

Ez alkalommal bátor vagyok szives tudomásul adni, hogy bor, tea, rum, cognac, pezsgő és sajt árlapom kivonatát egy néhány nap mulva lesz szerencsém b. czimének megküldeni, melynek kegyes áttekintését tisztelettel kérem, miért előre is köszönetem nyilvánitva, s vállalatomat kegyes pártfogásába ajánlva, vagyok

403—1 kiváló tisztelettel

Vizy Domonkos.

Légszeszgyár-Kassán

ajánlj szobafütésre kiválóan alkalmas

légszesz-coaksot.

Különösen a törött coaks képez meidingi és egyéb kályháknál kiváló és takarékossági fütőanyagot és miután az eddigi kézimunkát a törőgép hajtásánál géperő által helyettesitettük, vagyunk azon kellemes helyzetben, törött coaksot minden mennyiségben a legrövidebb idő alatt szállithatni.

☛ Vidéki megrendelések leggyorsabban elintéztetnek.

☛ Évi kötésnél és egész waggon-rakományok átvételénél árengedmény. 402 1—3

Almát és körtét

szállitok és pedig finom faju **almát 500** darabot kosárral vagy ládával együtt **4 frt. 1000** darabot **7 frton, körtét** téli faj **500** darabot **6 frttól 12 frtig.** A gyümölcs fagytól mentes, vagy utánvétellel vagy előre beküldve az összeget.

Gyümölcs és csemege kereskedőknek árengedményt adok.

Berger József
401 2—4 gyümölcs-exporteur Grácz.

Falucska község elöljáróságától.

1289. szám. Ikt. 1893. 404—1

Árverési hirdetmény.

Falucska község volt urbéres közönsége részéről ezennel közhirré tétetik, hogy rendszeres gazdasági üzemterv szerint kezelt erdejében az 1886—1893. évek alatt **mintegy 20·48 kat. hold területen megtakaritott bükkfa tövön, Falucska községben f. 1893. évi november hó 28-án délelőtti 9 órakor** nyilvános árverés utján a legtöbbet igérőnek el fog adatni.

Felhivatnak ennélfogva venni szándékozók, hogy a kikiáltási ár **800 frtnak 10%-a vagyis 80 frt** bánatpénzzel ellátva fentebb kiirt helyen és napon megjelenjenek.

Az árverési feltételek Somodiban a jegyzői irodában, hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Somodiban, 1893. november hó 19-én

a volt urb. közönség nevében

Ágh Géza
körjegyző.

2416. szám. tk. 1893. 405—1

Árverési hirdetmény.

Az abauj-szántói kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közzé teszi, hogy Rosenberg Salamon végrehajtatónak Lefkovics Abrahámné ellenében fenálló 95 frt s járulékai és az ezennel csatlakozottnak kimondott Grosz Adolf miskolczi lakos végrehajtatónak 145 frt 98 kr. s jar. iránti követelés kielégitése végett a biróí árverést:

1. A vilmányi 271. sz. tjkvben 814. hr. sz. a. foglalt és özv. Lefkovics Abrahámnét illető földter haszonélvezetre 111 frtban;

2. özv. Lefkovics Abrahámnénak a vilmányi 280. sz. telekjkönyvben foglalt 531. hr. sz. kenderföldjére és 814. hr. sz. legelő illetményére 128 frtban;

3. a vilmányi 291. sz. tjkvben foglalt legelő illetményéből Lefkovics Abrahámnét illető 1/2-ed részre 131 frtban megállapitott kikiáltási ár mellett elrendelte, és annak Vilmány község házánál leendő foganatositása végett határidőül **1893. évi deczember hó 22-ik napjának délelőtti 10 órája** azon hozzáadással tüztetik ki, hogy a jelzett ingatlan ezen határidőben a kikiáltási áron alól is el fog adatni s hogy az árverelni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt a biróí kiküldött kezéhez bánatpénz gyanánt ad 1. 11 frt 10 kr., ad 2. 12 frt 80 kr., ad 3. 13 frt 10 kr. kész pénzben, vagy ovadékképes értékpapirokban letenni, vagy annak biróí letéthe helyezését igazolni.

Kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság Abauj-Szántón, 1893. évi augusztus hó 8-án.

Dr. Kalocsay Kálmán,
kir. aljárásbiró.

„LE GRIFFON"

a legjobb valódi franczia szivarka-papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 37—150

Bérbeadó vizimalom.

Méltóságos gróf Keglevich István ur tulajdonát képező rákói két pár köves **vizimalom 1894. évi január 1-től több évekre haszonbérbe adó.** Irásbeli ajánlatokat a f. évi **deczember hó 15-éig elfogad a gazdasági tiszttartóság Rákó, u. p. Szilas,** Abauj-Tornamegye. 399 2—2

Nagy szőnyeg-eladás.

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy **az őszi és téli idényre**

nagyszerü külön osztály szőnyeg-, függöny- és butorkelme-raktárunkat tetemesen megnagyobbitottuk.

Kedvező és nagy zárlataink által. **elsőrendü gyárakkal,** azon kedvező helyzetben vagyunk, valamennyi czikket **szerfelett mérsékelt árakon** eladhatni. **Szobák bevonására különösen ajánlhatjuk:**

Valódi brüsseli szőnyegeket	Valódi axminiszter szőnyegeket	Valódi angol velour szőnyegeket	Valódi hollandi szőnyegeket

Ezenkivül dus raktár következőkből:

Valódi perzsa és smyrna szőnyegekből.

Szalonszőnyegek	Ebédlő-szőnyegek	Futószőnyegek	Cocos futók
Lábtörlők	Ágyszőnyegek	Angoraszőnyegek	Ágy- és asztalteritők
Flanellteritők	Divánteritők	Csipke és szövetfüggönyök	Portiéres
Vitrage	Peluche teritők	Uti takarók	Lambrequins

397 2—30

Tisztelettel **Széman Testvérek.**

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa. vasárnap 1893. évi november 26. 136. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
Hova a lapot érdeklő küldemények czímzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban főutcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogler Bécs: Eckstein Bernát üröd-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube & C. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Forog a világ!

Miután e dolog interpellácziő tárgyát képezte, s habár a napirendről már lekerült, még sokáig fognak róla beszélni a jogász körök. Szabad legyen elmondani véleményünket nekünk is.

Szörnyű igazságtalanságot látnak abban az ellenzéki lapok, hogy az igazságügyi miniszter a kuria alelnökévé nem Csemeghy Károlyt, hanem Czorda Bódogot nevezte ki. Ezt a nagy igazságtalanságot első sorban maga Csemeghy Károly hirdette, aki levelet irt a lapokhoz, hogy birói állásáról, (sértett ambiczióján fogva) leköszön, s ezentul mint gyakorló ügyvéd fog szerepelni. Ezzel egyszerre megtörtént tehát az ügyvédi iroda megnyitásának kihirdetése is, s hogy még nagyobb zaj legyen, megtörtént az interpellácziő is. Pláne, akik a Csemeghy ügyvédi irodájának megnyitásáról még ezekből sem értesültek volna, ám czikkezuek róla a lapok is. Miután pedig az országgyülési ügyvédszónokok sikeres ügyvédeskedéseik a mellett bizonyitanak, hogy a neves embernek az ügyvédi iroda aranybánya, megvagyunk róla győződve, hogy a magát nyugdijaztató Csemeghynek a mellőztetésből kára nem lesz.

Ámde amiért szólni akartunk, az nem az ügyvédi iroda megnyitása, hanem egyike azon százezredik ritkaságoknak, melyek a politikai téren lépten nyomon fölmerülnek. Mikor ugyanis Szilágyi Dezső még ellenzéki pártvezér és szónok volt, Csemeghy Károly pedig igazságügyi államtitkár, mennyire tapsolt akkor az ellenzék mind azon támadásoknak, melyeket Szilágyi a Csemeghy teoretikus alkotásai ellen intézett a melyekben Csemeghyt mint szőrszálhasogató, minden gyakorlatiasságot nélkülöző jogászt a törvényhozásra képtelennek jelentette. És mennyire dicsőitette az ellenzék Del'Adami Rezső ellenzéki ügyvédet, mikor egy fővárosi jogászgyülés és tanácskozás alkalmával mint a Csemeghy ellenlábasa szerepelt.

Ki ne emlékeznék azokra a támadásokra, melyekben Csemeghynek valamennyi alkotása részesült, de amelyek akkor, az ellenzéki lapok részéről leráutattak a sárga földig. Most azonban, hogy Szilágyi Csemeghyt mellőzte és Czorda Bódogot nevezte ki, most Csemeghynek minden alkotása dicső mü és a Szilágyi eljárása igazságtalan pártoskodás.

Tudni kell, hogy mikor Szilágyit miniszterré nevezték, Csemeghy, miut a kit. mellőztetés másodszor ért, elhagyta a miniszteriumot s kuriai tanácselnökké neveztetett ki. Ettől a pillanattól kezdve titkos ellenzéki s az ellenzék szemében nagy emberré lett. amily kis emberré lett Szilágyi Dezső. Azt is mondják, hogy Csemeghy, mikor Kaas Ivor és Szilágyi a Józsefvárosban ellenjelöltek voltak, Csemeghy Kaas Ivorra szavazott. Hát hogy ezért érte volna most Csemeghyt a mellőztetés.

Minden ilyen dolog emberi dolog lévén, ha valóban ugy állna is, nem tudnánk csodálkozni felette. Ha Csemeghy tényleg borsot tört a Szilágyi orra alá, mikor ellene szavazott, most pedig Szilágyi adta volna vissza mikor mellőzte: hát erre azt mondanók hogy kvittek lettek. — Ha Csemeghy nem tartotta volna országos veszteségnek a Szilágyi bukását, ám miért tartsa Szilágyi országos veszteségnek a Csemeghy mellőzését? Amilyen az adjon Isten, olyan a fogadj Isten. A szó azonban nem erről van. A szó arról van: az ellenzék-e itt a következetes, vagy az igazságügyi miniszter? Az az ellenzék e, mely Csemeghyt addig, amig államtitkár volt: „teóretikus zavart fejnek, és a törvénykezés veszedelmének" — tartotta, most pedig minden alkotását, érdemeit s őt magát is dicsőiti. vagy Szilágyi, aki hiien azokhoz, amiket ellenzéki korában Csemeghyről mondott, a kuria alelnökségére Czorda Bódogot Csemeghynél alkalmatosabbnak találta?

Az ellenzék részéről sem következetességet, sem igazságosságot nem látunk, ami különben nem uj dolog. Annak csak addig senki valaki, amig kormányon van s azonnal óriás, amint ellenzéki, hát nagyon természetes, hogy az ellenzékivé lett átváltozáskor müveinek is ily átváltozáson kell keresztül menni, ha azonban Szilágyi Dezső másként gondolkozik az ellenzéki felfogásra nézve nagy baj. de hogy igazságtalanság lenne? Azt, aki elfogulatlan, nem fogja elismerni. (—K.—)

Elhagyott kisdedeink érdekében.

Most hogy a lelenczkérdés, jobban mondva az elhagyott kisdedek ellátásának ügye ismét napirenden van és reméljük le sem kerül, mig valami igazán hasznosat és czélszerüt nem teszünk érdekükben, jó lesz kissé szemügyre venni a dolgot, nehogy a közvélemény lelkiismerete ujólag néhány jóhangzásu közmondattal és látszólagos cselekedettel elszenderedjék.

Édes hazánk a frázisok hazája, a ki ilyenekhez ért, azt megbámulják, s ha kellő kitartással üzi, akkor nagy ember lesz belőle. Két különösen zsiros termő földje van a nagy kongásu szavaknak, ezek a morál és a jótékonyság.

Elhagyott kisdedeinknek, sajnos még ezeknek szalmáján kell nyomorogniok, az igazi, tiszta humanizmus buzájából még alig jut nekik néhány szem.

A morál kurucz vitézei azt mondják, hogy a kisdedek elhagyatását a szülők büne okozza, tehát nem szabad a bünt istápolni az által, hogy a gyermekekkel való ügyet-bajt a társadalom a szüléktől elvegye, mert ezzel csak a bünözést megkönnyiti, illetve pártfogólja.

A mióta kétségtelen számadatokból tudjuk, hogy mily rosz behatása van a szegénységnek a családi életre, a házasságkötések, születések és gyermekek elhalálozásának számára, ugy hogy akárcsak egy ily kedvezőtlen körülménynek, például a kenyér megdrágulásának is kimutatható rosz hatása van, azóta az erkölcsiség frazeurjei kissé elcsendesedtek, és nem tiltakoznak az ellen, hogy legalább az elhagyott gyermekekről gondoskodják a társadalom.

Vajh' mikor jön el az igaz szónok, avaló beismerésének az ideje, mert csak akkor fog megkezdődni a segitség!? A helyzet megitélésére első sorban jó statisztikára volna szükség. Pedig ez épen a gyermekek dolgában a legmegbizhatatlanabb. Az elvetélések statisztikája (kivéve a fővárosban) nem ér egy fokvát, valamiut a gyermekek elhalálozásának okairól való sem. Nem csoda, a mikor nagyon sok helyütt harangozók, meg tanitók „kémlik" a halottat. És hogyha még száz o y rendeletet ad ki a belügyminiszter, mint a minap, mely az idevágó törvények és rendeletek szigoru betartására utasitja a hatóságokat (ez is eléggé jellemzi az állapotokat), hát biz az csak fidibuszra való papir marad, mig az emberek és természetesen a gyermekek életét és egészségét hathatósan védő törvények és intézmények hiján vagyunk, legalább olyanok hiján, melyek az állatokat tényleg megvédik. Szociális viszonyainkat jellemzi, hogy mig minden garas vagyont ezernyi paragrafus és az egész hatalmi apparatus m gvéd, addig az orvos egészséget és életet védő intézkedéseit még a falu birája is félvállról veszi és a foganatositást attól teszi függővé, ha az a szolgabiró urnak böles belátását is elnyerni szerencsés volt.

De hát az általános gravamenektől térjünk vissza szükebb tárgyunkra.

Tehát vajjon nincs e módunk e proletár kisdedek sorsán enyhiteni? Egyelőre gyökeresen semmiesetre sem. Mert nem szüntethetjük meg az okokat, melyek a nyomoruságot folyton-folyvást előidézik, sőt fokozzák. De hát czélszerü legalább a mennyire lehet, az elhagyott kisdedeken segiteni, őket felnevelni? Korunk

TÁRCZA.

Mea culpa.

Rajtakaptam magam
Azon a nagy bünön,
Hogy ragyogó két szemeden
Gyakran eltünödöm.

Hogy el-elmerengek
Azon a szempáron,
Melynél talán tündöklőbb nincs
Ezen a világon.

S hogyha látom néha
Mosolyogni ajkad,
Egyre egyre ott felejtem
Tekintetem rajtad.

Halvány, piros arczod
Sokáig elnézem
És bünömet akaratlan
Is egyre tetézem.

Ladányi Béla.

A hétről.

(Az első hó elégiája.)

Kassa nov. 25-én.

Szeretném biztatni azokat a tiszta fehér s a levegőben szállingozó hópelyheket, hogy: Hulljatok, hulljatok csendesen,··· boritsátok be a földet vastag fehér lepellel··· hisz az olyan romantikus valami···

Szinte fogékonynak érzem magam a romantika iránt.

De hát minek biztassam én a szállingozó hópelyheket, mikor azok nélkülem is megteszik azt, hogy lehullanak a földre, hanem hát az a szép szüzifehér hólepel itt a földön nagyon prózai szint vált.

A emberek megtapossák, a napnak valamelyik kóbor sugara elolvasztja s összevegyül a föld sarával.

Sár lesz belőle, csunya, fekete sár, melybe lépnünk kellemetlen s mely összepiszkitja ruhánkat, czipőnket; abból a szép kristálytiszta, millió meg millió hócsillagból, melyet irók, poéták Homerosztól kezdve a szüz ártatlanságához hasonlitottak, csunya fekete sár lesz.

És szinte már restellem is, hogy ily hamar hajoltam át a romantikához.

Restellem, hogy az a egynehány idetapad szobám ablakára, más része meg zürzavaros rendetlenségben, egymást kergetve kóválygog a levegőben, oly szentimentális hangulatba tudott ringatni, mikor ime épen az élet prózájának tanulságát hirdetik.

Azt a prózát, melyet megmegujuló keserüség s ezernyi boszuság közepette élünk át napról-napra, de a melynek a jövőből kisértő képe a poézis csillogó köntösébe burkolva, oly ragyogónak, fényesnek és elbüvölőnek látszik.

Miért optimista a képzelet?

De hát csak hulljatok, hulljatok ti kicsiny hópelyhek···

•

Most már biztosan tudja mindenki, hogy itt a tél, hisz havazik, egész téliesen havazik. Az, hogy el is olvad, nem sokat jelent, legfeljebb kellemetlenség.

Felhajtott gallérral s sárczipőben sietünk végig az utcza aszfaltján. S a fülünk mellett elsuhanó északi szél s az arczunkon olvadó hópehely prózája közepette is ismét csak a romantikának hódolunk.

A fagyasztó szél zugása, a kályha duruzsolásához hasonlit.

Halljuk benn lobogni a lángot, éreszük melegét s a fényre is meg-megcsillan szemünk előtt.

Poéták irták már meg a t ü z h e l y vonzó melegét, költők énekelték meg a c s a l á d i k ö r csendes paradicsomi örömeit, az én gyenge prózám nem elég szines erre.

Nem rajzolom önöknek ide az én szentimentális felfogásu képemet, mert önök szerelmes bakfisek és fiatal urak nagyon is egy gondolaton vannak velem, az éltesebb urak és asszonyságok meg fejcsóválva és kiváncsian kérdeznék tőlem:

— Mutasson egy kis valóságot is, nem csak hiábavaló poézist.

Ments isten pedig ettől, mert bizony nem vállalkozhatnám arra, hogy megkeressem nekik az igazi örömöket, boldogságot.

Ez a vidék valahol nagyon messze lehet innen···

•

Talán a mi szerény közlekedési eszközeinkkel lehetetlen is odajutni.

De hadd legyen csak ám a W ö l l n e r professzor találmányából valami···

Ez a derék német professzor be sem várta mig a pozsonyi osztrák-magyar katonatiszt bemutatja az ő legujabb találmányát. mely a l é g h a j ó k b ó l való lebukfenczezést könnyiti meg, hanem maga talál fel egy olyan masinát, melyről — mondják — lebuktenczezni nem is kell, meg nem is lehet.

W ö l l n e r ur a brünni technikai főiskola gépészeti tanára szenzácziós találmányának hirével van most tele a világ.

Szombaton este tartott az ő vitorlakerekü léghajójáról felolvasást a tudós professzor Bécsben, kifejtette theoretice, hogy milyen lesz a gépe praxisban s már is ezerfelől kiabálják feléje a hozsannákat.

Nagyon emlékeztet ez a reklám a K o c h-féle tuberkulin, vagy Kochin-féle gyógyszer reklámjára.

A tuberkulózis gyógyithatóságának diadalmámorában uszott a világ.

szellemében legjobban elkerüljük a frázisokat, ha üzleti szempontból fogjuk fel az ügyet. Az ember pórtéka, mely több-kevesebb pénzben kifejezhető értéket képvisel, nálunk rendkivül keveset. De utóvégre nemcsak a vagyon adózik, hanem a munkás ember is, a romlott portéka pedig pénzbe kerül, azt külön kell kezelni és elraktározni — a kórházakban és börtönökben. Tehát minél többet mentünk meg, s ezt mindjárt a legelején kell jól kezdenünk (s azt minden bortermelő tudja) annál jobb és ha már egyébként nem lehet, hát jobb kevesebbet gondosan, mint sokat tökéletlenül kezelni.

Csak annyi gyermekről gondoskodjunk, a hányat jól el tudunk látni, ez a terve az „Országos lelenczház egyesületnek, mely alig egy éve kezdte meg hazafias működését, a fővárosnak szine-java részes a mozgalomban. Szerte küldte az egész országban felhivását, a minek eredménye eddigelé az, hogy vagy 1400 tagja, 10,000 frt alaptőkéje van és körülbelül 4000 frt évi jövedelemre számithat. Mindez édes kevés, de elég arra, hogy vagy 25—30 gyermekről gondoskodjék.

És ezt mihamarabb, egy-két hónap alatt meg akarja kezdeni és ez lesz az első lelenczház fővárosunkban, melybe a szegény elhagyott gyermekeket tekintet nélkül eredetökre és vidékre föl fogják venni és dajkaságba kiadni a vidékre a legszigorubb ellenőrzés és felügyelet alatt.

Az „Országos lelenczház egyesület“ igazgatósága kérve-kéri az igaz emberbarátokat és hazafiakat, hogy nemes törekvését támogassák, a szerte küldött aláirási iveket haladéktalanul az egyesület iredájába (Budapest VIII. kerepesi-ut 41.) beküldjék, hogy minél több tudatlan kisded életét lehessen megmenteni. A tagsági dij oly kicsi, rendes tag évi 2 frtot, pártoló tag évi 5 frtot fizet, alapitó tag egyszer és mindenkorra 50 frtot, alapitványos pedig legalább 300 frtot, ugy hogy a szegény ember is részt vehet az égető hazafias szükséglet megoldásában.

Azután rendkivül szükséges volna, hogy az ország minden vidékén fiók-egyesületek alakuljanak s az alapszabályok 42. §-a értelmében 20 tag ezt már megteheti. Rendkivüli szolgálatot tesz az ügynek az a jelkes honleány vagy hazafi, a ki ilyen fiók-egyesületnek alapitására vállalkozik saját vidékén s ezt az igazgatóságnak bejelenti. Ennek a vidék is hasznát látná, mert a hol fiók-egyesület van, ott a tagok felügyelete alatt lelenczgyermekeket lehetne elhelyezni és tölnevelni. Mert a tagok nemcsak pénzzel járulnak a czélhoz, hanem hivatva vannak tényleges részt venni a nemes munkában, védő szárnyaik alá venni a kisdedeket és ellátásukra és nevelésükre éber szemmel őrködni.

És épen azért van égető szükség az egyesület felviragzására, hogy a tennkölt szellemü társadalom maga vigye gondját e szerencsétlen kisded proletároknak. S ha a mozgalom megindult, akkor a kormány és a hatóságok is követni fogják a jó példát és istapolni fogja egyesületünket. Hát mutassunk jó példát! Lépjünk be mindannyian az egyesületbe, kik megundorodva a frázisoktól, ha többet egyelőre nem tehet, akár csak 50—100 gyermek megmentését is üdvös cselekedetnek tartják. Józanul, okosan és biztosan előre!

És akkor siker koronázza müvünket.

A kassai dalegyletek ügyéről

vettük a következő sorokat:

Tekintetes szerkesztő ur!

Becses lapjának f. hó 15-én megjelent számában a két dalárda egyesitésének eszméje vettetvén fel, ugy a nagyrabecsült pártoló tagok mint a kassai müértő közönség megnyugtatásául a kassai dalkörnek ezen egyesüléssel szemben elfoglalt álláspontját van szerencsénk a következőkben előadni:

A kassai dalegylettel 1892. év február 22-én váltott érintkezés óta, de legkivált utóbbi időben, egyik helybeli lap utján is érvényesült s állitólag a közönség egy részének imputált azon óhajnyilvánitásból kifolyólag, hogy a kassai dalegylet s a dalkör egyesitése megkisértessék, a dalkör kijelenti, hogy az itt-ott megnyilatkozott kivánság teljesitését illetőleg a kezdeményezést a maga részéről szükségesnek annyiból sem tartja, mert a dalkör — s ugy hiszi, a részrehajtatlan közönség nézete is az, — hogy az egyesülés szüksége akkor forogna fenn, ha a testvér-egyletek mindegyikét az erők feloszlása, hanganyag avagy a technikai vezetés tekintetében annyira meggyengitette volna, hogy ezen hiány önálló müködését, illetve létezését veszélyeztetné. Mivel pedig a dalkör az ország fő- és székvárosában is szerzett tapasztalás szerint bármely, előtte ismerős testvér-egylettel való összevetés után abban a meggyőződésben él, hogy ezen hibák egyikében sem leledzik, sőt eddigi müködése azt tanusitja, hogy a dalkör tagjainak kellő száma s az abban rejlő hanganyag bősége által technikai fejlődése elérte azon fokot, melyen egy intelligens közönség igényeit kielégitheti; az egyesülést a maga érdekében szükségesnek nem látja.

Szükségképen nem kivánható az egyesülés a közönség érdekében sem; mert általános a nézet, hogy a város társas életében pangás uralkodik s egyik okául illetve a társaselet fejlődésének főakadályaul a közös találkozásra való, nem nagy költséggel járó alkalmak hiánya hozatik fel; már pedig nyilvánosan müködő több testület, több ily alkalmat nyujthat a társas érintkezésre.

Mindazonáltal, ha a dalkör ezen itt felsorolt s felsorolható számos tények ellenében nyomósabb indokokkal meggyőzetve a kassai testvér dalegylet által netalán az egyesülési eszme megvalósitására egyébb szempontokból felkéretnék, a merev dacz szinét is távol tartva magától, kijelenti a dalkör, hogy az alább körülirt előfeltételek mellett a tárgyalásba való ereszkedéstől nem tartózkodnék:

Minthogy a két egyesület szabad rendelkezési jogának „önelhatározás által való gyakorlatától az alap szabályok szerint el nem állhat, minthogy továbbá az alapszabályok szerint meg nem engedett, egyesületen kivüli beavatkozás az egyesületek egymás iránt való bizalmának megrendülését is feltételezi, minthogy végre az orvoslandó bajokat, nevezetesen: az egyletek együttes működése idejéből kifejlett s az elválást előidézett alapokok és azoknak nyilvánosságra nem hozott további részleteit felismerni, megvitatni s közös megelégedésre tisztába hozni csupán a közvetlenül érdekelt egyleti müködő tagok képesek; a dalkör ezen ügy rendezését csupán az egyletek körében véli sikeresen megoldhatónak és pedig a müködő tényezők azon része által, kik egyfelől a dalegyletben a szétválláskor idejében megmaradtak müködő tagokul s azóta folyton és jelenleg is müködnek, másfelől a dalkör azon müködő tagjai által, kik a dalkört közgyülésileg megalapitották s azóta müködtek s mai is müködnek.

Ha az ilyképen, külön-külön s azután közösen megejtendő tárgyalások a kivánt eredményre vezetnének, az egyesületek többi müködő tagjai, kik az egyletekbe szétválás illetve megalakulás után léptek tagokul, a közösen hozott határozatokat magukra nézve kötelezőknek elismerni tartoznak.

A kassai dalkör összes müködő-tagjai.

Politikai hirek.

Kassa, november 25.

A püspöki konferenczia. Vaszary Kolos herczegprimás budavári palotájában e hó 30-án püspöki konferenczia lesz, melyre a meghivókat már szét is küldötték. Az értekezlet első tárgyául a kormány egyházügyi politikája van kijelölve. A püspöki kar az értekezleten tárgyalni fogja a polgari házasság törvényjavaslatát. Ez alkalommal előterjesztik állitólag ama döntő okokat is, melyek a királyt e javaslathoz való hozzájárulásra rábirták. Ugyancsak előterjesztik az értekezleten a pápának a javaslatra vonatkozó s a püspöki karhoz intézett leiratát is és megállapodás fog történni a főpapi karnak a kormány egyházpolitikájával szemben elfoglalandó magatartására nézve. — A konferenczia egy másik tárgya lesz Csáky gróf miniszter átiratu, melyben az egyetem teológiai fakultásán a magyar nyelvü előadást sürgeti.

Angol lap az oláh agitátorok ellen. A londoni „Pall Mall Gazette“ hosszabb czikkben ismerteti Jeszenszky dr. kir. ügyésznek a kolozsvári replika-perben mondott beszédét, mely tudvalevőleg a „Rágalmazott Magyarország“ czim alatt több európai nyelvre át lett forditva s a külföldön igen elterjedt. A czikk elitéli a román liga müködését, s közelebbről felemliti mindama rágalmakat és ferditéseket, melyeket a replika tartalmaz. Keményen elitéli az agitátorokat, a kik jövedelmező mesterség gyanánt üzik a bujtogatást.

Milán uj otthona. A Volkasztg. azt jelenti, hogy Milán király legközelebb Zimonyba utazik, hol már lakást is rendelt. A radikális párt köreiben e miatt nagy rémület uralkodik.

Indolens szabadelvü párt. A Pester Lloydban olvassuk: Tarjányi Vilmos, az aradi szabadelvüpárt elnöke, ez állásáról lemondott. E lemondás oka állitólag a párt tartós indolenciája. A kassai szabadelvüpárt is hasonló betegségben leledzik és várja azt az erős kezet, a mely időadtán feltámasztja csöndes morfondirozásából.

Hartenau gróf holttestének Szófiába való szállitása már elhatározott dolog, a mennyiben a grófné és az illetékes hatóságok beleegyeztek. A holttest átszállitása egész csendben ma vasárnap, mint a piroti ütközet évfordulóján fog végbemenni. Belgrádban diszörség lesz felállitva. A holttestet az ország első fejedelmét megillető tisztelgésekkel fogják a bolgár határon átvenni.

A kötelező polgári házasság és az ultramontán reakczió czimen röpirat jelent meg, mely válaszul szolgál Schlauch Lőrincz bibornok és nagyváradi püspök ismeretes memorandumára. A röpirat, melynek szerzője „Severus“ álnev alá rejtőzik, hangjával menten elárulja, hogy közte és az igazságügyminiszter ismeretlen memorandumra közt semmiféle szellemi közösség nincsen. Ez természetesen sokat levon a röpirat érdekességéből, s nem váltja be ezt a nagy várakozást, a mit a félhivatulos bejelentés támasztható tott a közönségben. A röpirat, mely két nyomtatott ivre terjed, igen éles polémia a Schlauch püspök memorandumával. A magyar ultramontanizmus ellen támad, melynek vezéreül a nagyváradi püspököt dekretálja s ugyancsak keményen bánik el a tudós főpappal, mikor ennek szereplését jellemzi. Feltétlenül szabadelvü irányban fejti ki nézeteit a köte ező polgári házasság intézményéről s a kérdés alapos ismertetése, bő olvasottságra valló kritikával támadja meg azokat az argumentumokat, mikkel a nagyváradi püspök harczol a kötelező polgári házasság ellen. Ismerteti a Vaszary herczegprimás memorandumát is rövid három pontban s azután a házasságjog történeti fejlődésének vázolása után kimutatván a Schlauch Lőrincz tévedéseit, meg az ultramontán harczmód veszedelmeit, oda konkludál, hogy igenis meg kell alkotni az egyházpolitikai reformokat és azután létesiteni kell a magyar nemzeti egyházpolitikát. E nemzeti egyházpolitika vezérségére pedig felszólitja Vaszary Kolos herczegprimást, meg Samassa egri érseket.

Ujdonságok.

Az »irodalmi társaság« müködése. A helybeli „irodalmi társaság“ választmánya e hó 23-án tartott ülésében elhatározta, hogy a Jókai-jubileum megünnepléséit illetőleg haladéktalanul akczióba lép. Az erre vonatkozó intézkedések megtétele tekintetéből Hefler Konrád gymnáziumi tanár elnöklete alatt ki is küldött egy 5 tagu bizottságot, melynek feladata lesz az ünnepély programmját a tárgy fontosságához mérten előkészíteni. Az annak idején köztudomásra hozandó programmból már most jelezhetünk annyit, hogy lehetőleg mielőbb pályázat fog kitüzetni egy Jókai érdemeit méltányoló ódára s egy ugyancsak Jókai irodalmi müködését vázoló értekezletre. A pályázati feltételek ugy a helyi, mint a vidéki és fővárosi ismertebb lapokban közzé fognak tétetni. Tárgyalás alá vétetett továbbá a társaságnak szakosztályok szerint való szervezése, — ugy nemkülönben az időközönkint tartandó felolvasások szabályozása. Az előbbire nézve határozatba ment, hogy a titkár kérdő pontokkal ellátott ivet bocsásson ki, a mely ivre a társaság minden egyes tagja feljegyzi: a szakosztályok melyikébe kiváuja magát felvétetni? — Az utóbbit illetőleg két bizottság lett alakitva, a melyek közül az egyik (tagja az elnök, titkár, jegyző vagy ezek helyettesei és három választmányi tag) a felolvasások ideje, helye s tárgysorozatának megállapitásával, a másik ellenben (mely 15 tagból álland), a felolvasások tulajdonképeni rendezésével lesz megbizva. Szóba került végül egy, az „irodalmi társaság“ által kiadandó folyóirat létesitése. A választmány leginkább abból a szempontból indulva ki, hogy a társaság tagjai által irandó s részben felolvasás tárgyát is képezendő müvek egybegyüjtése csakis ily folyóirat létesitése utján eszközöltethetik: egy havonként, esetleg negyedévenkint megje-

---

Végre is kisült, hogy ott vagyunk vele, a hol a mádi izraelita vallásu regalebériő polgártársunk.

Egy esztendő mulva rá jött azután a hir, hogy Koch a hires orvos professzor már nem a tüdőbajosok részére keres orvosságot, hanem a saját beteg szivének enyhülését keresve, oltárhoz vezetett egy szinmüvésznőt.

*

Ugyanugy tett tehát mint Battenberg Sándor, a hires szlivniczai hős, ki szintén énekesnőt tett meg feleségévé.

Azzal az egy különbséggel, hogy a derék fejedelemmel egy grófi korona gyémántjai, kincsei is a müvésznő ölébe hullták, mig Koch nem adott sem grófi koronát, sem kincseket, hanem egy ütött kopott, hitelét vesztett tudós nevet a választottjának.

Szegény Battenberg Sándor! Vitéz Hartenau gróf! Fejedelme egykor a hálátlan bolgaroknak s barátja az ellenséges muszkáknak, az alattomos oroszoknak. Rideg koporsójába zarva, sötét kripta mélyén aluszsza már örök álmát pár napi betegség után.

Szegény Battenberg Sándor, szerencsétlen Hartenau gróf!

*

Battenbergben gyászoljuk a korán kimult fiatal életet. De ha olyat ragad ki közülünk a halál, kit éveinek kérlelhetetlen logikája az enyészetnek predesztinál, akkor is megragadja lelkünket az érzett csapás miatt való részvét.

E hétnek a gyásza az is, hogy Szőgyény-Marich László országbiró kimult az élők sorából.

Impozáns temetéssel s igaz részvéttel kisérték ki örök nyugodalmára.

Székesfehérvár csendes város, sohase látott oly szép és nagy embersokadalmat falai között, mint mikor az országbirót kisérték ki falai közül a familiabeli Csoórra.

Miniszterek, generálisok s sok más excellenciás urak vonultak a gyászmenet után, s Székesfehérvár a régi királyok városa ujból azt hihette, hogy ismét koronázó város lett belőle.

*

Mindazonáltal nem Székesfehérvár volt Európa középpontja ezen a héten, hanem München, a derek bajorok ócska fővárosa.

Sok sok ezer embernek a szeme függött azon a nyugati tájon, a hol igazi hazája van a sörös kriglieknek és piktoroknak.

Egy kedves magyar főherczeg a fess József-Agost és Auguszta főherczeg kisasszony esküvője tette egy időre ilyen nevezetessé a „Fliegende Blätter“ városát.

A két királyi származásu szivet — beszéli a szapora nyelvü fáma — csak ugy összeboronálta az a fellobbanó láng, a melyet polgári nyelven szerelemnek hivnak, mint akárki másnak a fiat.

Egy tüzes szempár, göndör szőke fürtök árnyékában tündöklő szempár villant fel egyszer valamelyik udvari bál káprázatosan fényes termében s ez a szempár-villanás egy fiatal, nagyon ifju — mindössze huszonegy éves — főherczeg álmait zavarta meg.

Egyszerű, polgáriasan egyszerü história.

Olyan, amilyet ábrándos lelkü poéta emberek szoktak kifundálni és megirni, de amely a valóság hétköznapisága közepette is ezerszer meg ezerszer megismétlődik.

A két fiatal lélek, kiket a szerelem vonzódása hozott össze, a polgári kötés szentesitése értelmében ma már férj és feleség.

Mint boldog férj és feleség élik napjaikat tovább, tovább. Ma még csak az édes mézesheteket...

Lorgnet.

lenendő folyóirat kiadását mulhatlanul szükségesnek látja. Intézkedést tett arra nézve, hogy a helybeli nyomdatulajdonosok egyik-másikával egy titkár egy választmányi taggal mielőbb lépjen érintkezésbe, olyképen, hogy a folyóirat már a jövő év január elején megindítható legyen. Elhatároztatott végül, hogy a jegyzőkönyv hitelesítésére jövőben mindannyiszor 2—2 választmányi tag fog kiküldetni. —d.

Hymen. Göncz-Ruszkán Kraynik Odön nagybirtokos kastyélyából e hó 20-án vezette oltárhoz szendrői Török Gyula Gömörmegye aljegyzője néhai kemecsei Kraynik Kálmán és néhai gróf Pongrátz Irma bájos és szeretetreméltó leányát Henriettet. Lakoma után az ifju pár utra kelt. Az esküvőn jelen voltak: Török Ara, Jankovich Kamilla és Izséphy kisasszonyok, továbbá Török Kálmán, Kraynik Odön, Vajda István és neje, Jankovich Ottó (násznagy) és neje, Teleky Samu és Török Ferencz cs. és k. kamarások (mint tanuk), gróf Almássy Alfréd, Draskóczi László, báró Pongrátz Jenő, Török László, Bornemisza Elemér, Ragályi István és még számosan.

Kassa csatornázásáról. Éder Gyula tanácsnok nagy tudományos apparátus fehasználásával igen érdekes tanulmányt irt, a melyre legközelebb, tekintve ez ügynek kiváló fontosságát, vissza fogunk térni, de addig is a legteljesebb elismeréssel adózunk a pihenést nem ismerő fáradozásnak, a melyet a jeles tanácsnok ez ügynek szentelt, hogy polgártársaink testi jólétét előmozditva, figyelmeztessen az ezer veszélyre, a melyet a jelenlegi állapotok méhökben rejtenek és megadja az utbaigazitást, a melynek segedelmével a mindjobban fenyegető bajt magunktól elhárithatjuk.

Gazdasági tanács. A földmivelésügyi miniszter a kassai m. kir. gazdasági tanintézet tanártestületéből gazdasági szaktanácsot kreáltatott, a melynek feladata szakvéleményt adni mezőgazdasági kérdésekben a hozzáforduló birtokosoknak. A bizottság tevékenysége Abauj-Torna, Borsod, Bereg, Gömör, Kishont, Heves, Marmaros, Sáros, Szabolcs, Szepes, Ugocsa, Ung és Zólyom megyékre terjed ki. Tagjai Kovácsy Béla igazgató, Hazslinszky Gyula, Szentimrey Imre és Zalka Zsigmond tanárok.

Jókai jubileum. Egyesek és testületek versenyeznek egymással országszerte a Jókai jubileum megünneplésének méltóvá tételére a nemzethez és Jókai nevéhez. A mozgalom, mely a közelmultban Kassán is megindult, itt is kezd megfelelő arányokat ölteni. E napokban határozott ez ügyben a kassai irodalmi társaság választmánya is, mint alább olvasható; ujabban pedig a nagykaszinó választmánya határozta el, hogy megrendeli Jókai müveinek nagy nemzeti kiadását, könyvtára számára és ugy halljuk, hogy Jókai diszkiadását a társalgási egylet is meg fogja rendelni.

Kalmár Piroska, a kassai közönségnek dédelgetett és kedvencz müvésze Szegedről, a hol jelenleg kötve tartja szerződése, engedve a közóhajnak, négy vendégjátékra jön el hozzánk, gyönyörködtetni bennünket a szinpadi naivság terén ritka elvezetet nyujtó kedves müvészetével. Látni és hallani fogjuk kedden először a dolovai nábob leányában, szerdán a harag, bál után és a szikra vigjátékokban, csütörtökön Dóczy csókjában és péntekena a pezsgő vigjátékban. Vendégjátékáért meleg fogadtatás, lelkes taps és zsufolt házak lesznek jutalma a kis müvésznőnek.

A kassai püspök adománya. Bubics Zsigmond megyés püspökünk a budapesti nemzeti muzeum részére több különféle helyen talált bronz tárgyat ajándékozott. Az adomány több kardból, melyek még a markomann és quad telepek maradványainak látszanak és több húneredetü bronz karpereczből és térdvédőből áll. Egy érdekes obszidián tömb is nemrégen ugyancsak püspökünk adományából került a nemzeti muzeumba.

Braun A. arczképrajzoló lakik mészáros utcza 4. sz. a. I. emelet.

A karácsonytára. Csáky Juliánna, kassai legkiválóbbnak ismert bábaasszony (Tímár-utcza) a helybeli árvaházbeli gyermekek karácsonyfájara 3 frtot adott át szerkesztőségünkben, mely összeget Tirst Vendel urnak küldtük át további használat czéljából.

Barbi Alice, a világhirü dalmüvésznő, ki legközelebb Hymen rózsás lánczait szándékszik magára ölteni s végkép meg fog válni a szinpadtól, a közel jövőben Kassára is eljön, hogy az itteni közönségtől bucsut vegyen.

A „szökött katona" jubileuma. Jubileumi alkalmatosságból kerül ma este szinre Szigligetinek hires népszinmüve a „Szökött katona". Ötven esztendővel ezelőtt 1843. november 25-én került elő-ször szinre a budapesti nemzeti szinház szinpadán. A nemzeti szinházban azalatt 114-szer adták elő, egyszer az operaházban s 56-szor a népszinházban, tehát 171-szer összesen. Azóta bejárta a vidéknek valamennyi szinpadát s nincs olyan szinház nagy Magyarországon, hol legalább husszor ne adták volna. A negyvenes éveknek szabadságért buzdulni tudó fiatalsága lelkesedett még az első nagyobb népszinmünek magasabb czélt szolgáló eszméiért s az azóta elmult nagy idő sem rontotta le még a benne rejlő hatást. Ma is olyan szép minekünk s olyan jó, mint apáinknak volt ötven év előtt. A népszinházban tegnap az évforduló napján került szinre ötvenhetedszer, nálunk Kassán pedig Halmay direktor kegyelete az elhunyt iró és darabja iránt, ma hozza szinre a jubiláló darabot. A „Szökött katona" születésének ötven éves fordulóját mi is megünnepeljük.

Vármegyei telefonhálózat. A kereskedelemügyi miniszter — mint bennünket értesítenek — elhatározta hogy a vármegyei központokat a jövő év folyamán telefon utján fogja összekapcsolni a szolgabirói székhelyekkel. E vállalkozás czélja egyrészről a közigazgatás menetének gyorsitása, másrészt a közönség igényeinek a teljesitése. E czélból a telefonösszeköttetések létrejöttét a nagyközönség hozzájárulásának arányától is függővé kellett tenni némi részben s ezért a miniszter bizonyos feltételeket kötött ki, melyeket legközelebb mi is közölni fogunk. Miután e föltételek nem annyira sulyosak, hogy azok esetleg akadályaul szolgálhatnának e fontos vállalkozás létrejöttének, van okunk remélni, hogy Kassa városa is összeköttetésbe léphet már a jövő évtől kezdve a vármegye jelentősebb góczpontjaival. Ha pedig a törvényhatóságok mind hasonlóképen fognak eljárni, ugy a Kassa — Miskolcz-Budapestet összekötő telefon is könnyebben megvalósulhat.

Hirek a nagy világból.

Majer István püspök, esztergomi főkáptalani kanonok, a kit nagy Magyarország István bácsinak ismer, Esztergomban meghalt. Halála országszerte részvétet ébresztett. Temetése nagy pompával és óriási közönség jelenlétében ment végbe.

Sikkasztó államtitkár. Szófiai telegramm szerint Panajotov Iván, a külügyminisztérium volt államtitkárát, a felebbviteli biróság állampénzek elsikkasztása és hivatalos okiratok megsemmisitése miatt, 8 évi sulyos börtönre és az elsikkasztott összegek megtérítésére itélte. A végtárgyalás egy hétig tartott. Panajotov Oroszországban született és ott nevelkedett.

Üdvözlő felirat Csáky miniszterhez. Mint Miskolczról sürgönyzik, az ottani izraelita hitközség elhatározta, hogy Csáky grófhoz leányа eskövője alkalmával üdvözlő feliratot intéznek.

Két győző. Hartenau gróf halála alkalmával egy érdekes apróságot eleventenek fel, mely állitólag közte és Albrecht kir. herczeg között történt. Nemrégiben a hadgyakorlatok alatt egy faluban megjelent Albrecht kir. herczeg s kiséretében Hartenau gróf is. A falusiak Albrecht kir. herczegnek koszorut nyujtottak át, szalagján ezzel a felirással: A csustozzai győzőnek. A herczeg átvette a koszorut s a kiséretében levő Hartenau grófnak adta át, ezekkel a szavakkal: A szlivniczai győzőnek!

Magyar prédikáczói Bécsben. A bécsi magyar templomban (a máltai lovagrend Károlyi-strassén levő templomában) ádvent első vasárnapjától kezdve junius hó utolsó vasárnapjáig minden vasár- és ünnepnapon 10 és fél órakor P. Mesterházy Imre kapuczinus magyar hitszónoklatot tart.

Rendelet az ujszülöttek érdekében. A belügyminiszter körrendeletet intézett az összes törvényhatóságokhoz, melyben elmondja, hogy az ujszülöttek veszedelmes szemgyuladásának meggátlására 1882-ben készült utasitás ujabb föltedezések által elavult, ennélfogva a minisztérium uj utasitást dolgoztatott ki ugy az orvosok számára (Credé-féle eljárás) s a bábaasszonyok számára. — Szétosztás végett az uj utasitás megfelelő példányokban mellékelve van a körrendelethez.

A vén udvarló. Drauc kö-ségben (Aradm.) Duma Mojsza odavaló lakos, egy nyolczvan esztendős aggastyán, féltékenységének dühöngésében megölte a saját édes fiát. Az öreg csak nemrégiben kezdett udvarolni egy Marjucza nevü fiatal asszonynak. Az asszony hamiskodott ugyan vele, de valóságban sem őt, sem az urát, hanem Duma Györgyöt, Mojsza fiát, szerette. S ez a szerelem vasárnap véres katasztrófát okozott. Dumáéknál házavatás volt, a melyre a falut meghivták. Ott volt Marjucza is és az öreg házigazda elenyelgett vele. Meg is ölelte, meg is csókolta. Gyorgye izgatottan szólt oda apjának, hogy ne bántsa az asszonyt. Fia szavaira Duma Mojsza féltékenységtől remegve, dühösen állt Gyorgye elé és kérdőre vonta milyen jogon utasitja őt rendre? A szóváltás egyre hevesebb lett és verekedéssé vált s az öreg Herkules addig ütötte, rugta fiát, mig meg nem ölte.

Őrült a községtanácsban. A bécsi községtanács keddi ülésén Prochaska Tivadar mérnök, a kit csak nemrég bocsátottak el az őrültek házából, az üléstermébe dobta végrendeletét és egy csomó hektografált iratot, a melyekben a parlament és a hatóságok ellen panaszkodik. Prochaskát átadták a rendőrségnek.

Egy orvos büne. Bádeni Freiburgban egy Schelldorf nevü orvos fiatal feleségét, kit csak nyolcz nap előtt vezetett oltárhoz, ittas állapotban megmérgezte; midőn látta, hogy a méreg nem hat elég gyorsan, keresztül akarta metszeni áldozatának nyakát, de tetten érték és letartóztatták.

Kassai szinház.

Nikó Lina.

Jövő hó 5-én tartja társulatunk jeles komikája jubileumát, ekkor lesz ugyanis huszonöt éve annak, hogy Nikó Lina szinésznővé lett. Huszonöt év! Bármily pályán is sok huszonöt évet eltölteni, (hisz már a tizetlik év után is jubilálnak!) hát még annak, ki az ötött, kopott vászonfalakkal övezett deszkaalkotmányon, az u. n. világot jelentő deszkákon töltötte el azt a negyedszázadot!

A szinpad, a szinpad! Ez vonzotta őt is, mint annyi mást ellenállhatatlanul magához. Csakhogy ő az igaz tehetséget, a kedély melegét és a szinész értelmességét hozta magával társakul.

Mennyit kellett küzködnie, szenvednie a szinész névért!

De kivivta, egygyé tette nevével. A Nikó Lina nevétől azt, hogy művésznő sohasem szabad elválasztani. Azon igaz művészek közé tartozik, kik nem mint könyvből tanulják a szinészetet, nem szinészi poseokat lesnek el, hanem kikben meg van az isteni szikra, kiknek lénye a művészet s kiknek ez életfeltétele.

Mint boldogult Szahtmárynénk, ő is minden szerepkörön keresztül ment. Játszott naiv kis lányokat, azután énekesnővé lett, mig végül elérte müvészete tetőpontját.

Mint énekesnő kedvencze volt Szegednek, a legnagyobb tisztelet és szeretetben részesült, akár csak Blahánénk vagy Küry Klára Budapesten. Feledhetetlen marad is Szeged előtt az ő müvészete.

Egy gonosz betegség — az influenza — következtében, szerepkört kellett cserélnie s azóta játsza ő a vigjátéki anyákat s az operettbeli kómikai alakokat azzal az ő discret, finom humorával, mely csak neki sajátja.

A legnehezebb szerepköre neki van. Az ő szerepeiben nevetni kell tudni, sőt esetleg nevetségesnek lenni, a nélkül, hogy izetlenné válnék. A határt nem átlépni! — ez a müvészet jelszava. E mellett mily sokoldalu ez a mi szeretetreméltó Nikónk. Akik előtt ma mint gyöngéd elragadóan kedves „nagymama" jelent meg, azok el sem tudják képzelni, hogy ő azonos Bájlaky Ilonával a háborton fellegek között járó irónővel. S mily kómikailag ideális az ő Lég Arankája. Igazi Lég Aranka. Ugy jár, ugy kel, mintha nem is a földön halandókkal volna dolga, nem törődik senkivel, fölötte érzi magát az emberiségnek, midőn képzeletben a ringó Rajnán ring. Hát még Adelaidája, vagy a „Válás után" Bonivard mamája, meg a „Buborékok" Somlainéja!

Könyvet lehetne irni a Nikó müvészetéről, ha oly szerény nem volna, hogy még rossz néven venné ezt. Ő, ki a mellett, hogy mint színésznő a müvészet zenithjét érte el, még a legjobb és legkedvesebb nő és anya is.

Rójjuk le valamely részben hálánkat s azért a sok vidám óráért, melyet nekünk szerzett, szerezzünk neki mi egy jó estét. Menjünk el mindnyájan jubileuma estéjén a szinházba, hisz a müvészet előtt hódolnia kell mindenkinek.

A babérok elhervadnak, a szinészek maradandót nem hagynak hátra az utókornak, jönnek s elmúlnak, észre se veszszük, hogy játék közben éltüket is eljátszották, de Nikó Lina, a mi Nikónk szivünkbe lopja magát s igy kényszerit, hogy ne feledjük el.

Örök kedélye mosolyogva fogadja a sors csapásait, ebben is igaz szinészvér. Mi csak azt kivánhatjuk neki, hogy — ha Isten is akarja — még igen-igen sokáig gyönyörködtessen müvészetével s nemcsak minket, hanem még fiainkat is.

Jurátus.

Az utolsó szerelem. Dóczy Lajos nagyhecsü történelmi vigjátéka került szinre csütörtökön, szép jelmezekkel, nagyon egyszerü diszletekkel s nem a legpéldányszerübb előadásban. Egy-két főbb szerep volt csak jó kezekben, a többit elejtették a törekvő kezdők és az ambicióz segédszinészek. Kétségkivül a legkifejezőbb volt Csiszér Kálmán Laczfi Apor István erdélyi vajda szerepében, bár alakitása nem volt kifogástalan. Sok helyütt tétovázott s nem találta el az alkalmas tónust. Ez megbocsátható neki, tudva azt, hogy három nap alatt sajátitotta el szerepét. Kissné-Breznay Anna Katherinának a hősies lelkületü szerelmes leány szemben ötlő s karakteristikus jellemvonásainak kidolgozására nagy gondot fordított s mindvégig a legrokonszenvesebb alakja volt a szinmünek. Mint Drugeth Mária Miklóssy Ilona állotta meg elég jól a helyét, bár az utolsó felvonás Máriája már csak nagyon sablonos vonásokkal volt jellemezve. Halmay Lajos királya nem ment ugyan a kitogásoktól, de sikerületlen alakitásnak sem mondható. Erdeme az is, hogy társulatában a férfiak közt ő az egyedüli, ki legjobban tudja szerepét. E főbb és jobb szereplők szintelen keretéből még csak Medgyessy Erzsike (kinek neve a szinlapról kimaradt) és Károlyi Gyula (Cecco) emelkednek ki.

Rip van Winkle, Planquette regényes operettje volt szinen pénteken telt ház előtt, Kiss Pistával a czimszerepben. Kiss Pista ma minden tekintetben kifogástalan Rip volt. A hangjában és játékában nyilatkozó élénk szinezés s a Rip-dalokban mutatkozó érzelemteljes lágyság és melegség több izben megtették hatásukat s megtapsolták. S. Aldor Juliska, mint Lisbet mutatta be a legsikerültebb alakitások egyikét s énekrészei, hangjának több izben kiemelt jó tulajdonságainál fogva szépek és hatásosak voltak. Kozma Pista mai kis szerepének nagyon jól felelt meg. Erdekes és vonzó jelenete volt ez estének, mikor Rip leánykájával és a polgármester fiacskájával a térdén velük együtt énekel. E két kis szereplő Kozma fiacskája és leánykája volt. Nagy hatást értek el a kicsinyek, különösen a nagyobb és hátrább leányka, gyermekes énekeikkel s merész intonációikkal. Több izben megtapsolták a kis müvészeket. Szilágyi s fogadóst mutatta be, igen sikerült alakitásban. Diczeretre méltó különbséget tudott tenni az idősb és ifjabb fogadós szerepének kidolgozásában. Medgyessy Erzsike mint Katrina leányzó, majd husz év multán mint Katrina asszony sok vonzó és kedves jellemvonással ruházta fel kis szerepét. Boross ma sem közelitette meg a kellő szinvonalat; ezt sajnosan konstatáljuk.

Gukker.

Müsor. Ma vasárnap november 26-án délután 4 órakor felére leszállitott árakkal „Ali baba és a negyven rabló" bohózat, este rendes helyárakkal „A szökött katona" népszinmü, hétfőn „A bubos pacsirta" életkép, kedden Kalmár Piroska vendégjátékául „A dolovai nábob leánya" szinmü.

Felelős szerkesztő: Ries Lajos.
Főmunkatárs: Ladányi Béla.

Nyilt tér.

Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Gracza 1848/49-ki szabadságharcz története

kapható 402 1—3

Mildner Ferencz

könyvkereskedésében Kassán.

Almát és körtét

szállítok és pedig finom faju **almát 500** darabot kosárral vagy ládával együtt **4 frt. 1000** darabot **7 frton, körtét** téli faj **500** darabot **6 frttól 12 frtig.** A gyümölcs fagytól mentes, vagy utánvétellel vagy előre beküldve az összeget.

Gyümölcs és csemege kereskedőknek árengedményt adok.

Berger József

401 3—4 gyümölcs-exporteur Gracz.

Állandó kiállitás! **JAKOBOVITS ÁRMIN** Állandó kiállitás!

első kassai butor-minta-termek és butor-gyári-raktár

Kassán, főutcza 39-ik szám, a székesegyházzal szemben.

MINTA-TERMEIM (intérieurs)

oly **látványosságot** nyujtanak, a melyek bármely hasonnemü fővárosi teleppel **minden tekintetben versenyezhetnek.**

Mindig állandó nagy raktárt tartok a legszolidabban gyártott butorokból mindenféle **fa-anyagból és stilben**, ugyszintén **luxus-butorokat**, valamint **hálo-, ebédlő-, fürdő-szoba és szalon-berendezéseket.**

A kivitel szépségének jótállása mellett elvállalok **dekorativ- és kárpit-munkákat.**

Szives tudomására hozom a nagyérd. közönségnek, hogy nálam bu orok a **fiuő papság, katonaság, magasabb tisztviselők és magánosok** részére **előnyös fizetési föltételek mellett** ugy itt helyben mint a vidékre kaphatók.

Mély tisztelettel

402 1—25 **Jakobovits Ármin.**

Állandó kiállitás! Képes árjegyzékek kivánatra bérmentve küldetnek. Állandó kiállitás!

Értesités.

Tekintettel egyrészt az utóbbi időben rendkivül megélénkült borüzletre, másrészt azonban, hogy az általános követelményeknek ez irányban is megfelelhessek, indittatva éreztem magam

a füszer, csemege és ásványviz

üzletemen kivül

a bor üzletet

is tetemesen megnagyobbitani. E czélból hosszu fáradságom után sikerült a

gödöllői m. kir. korona-uradalom felügyelete alatt álló borászati szövetkezet leüvegelt borainak

bizományi főraktárát

megnyerni.

Nem különben **kitünő, tisztán kezelt asztali borokban** egy nagyobb bevásárlást, Zala-Baranya megyék és Erdélyben személyesen téve, — azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a legmesszebb menő igényeknek is ugy ár mint minőség tekintetében megfogok felelhetni.

Ez alkalommal bátor vagyok szives tudomásul adni, hogy bor, tea, rum, cognac, pezsgő és sajt árlapom kivonatát egy néhány nap mulva leaz szerencsém b. czimének megküldeni, melynek kegyes áttekintését tisztelettel kérem, miért előre is köszönetem nyilvánitva, a vállalatomat kegyes pártfogásába ajánlva, vagyok

403—2 kiváló tisztelettel

Vizy Domonkos.

Tisztán kölcsönös. Részvényesei nincsenek.

A legnagyobb és leggazdagabb pénzintézet a világon.

Biztositéki alap

1893. január 1-én 907 millió frank.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztositó-társaság

alapittatott 1842.

Életbiztositásokat köt minden módozat szerint. Dijtáblázatokkal és bővebb felvilágositásokkal szolgál a

kassai főügynökség

Pausz Gyula

Kassa. 331 6—12

„LE GRIFFON“

a legjobb valódi franczia szivarka-papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 38—150

Nagy szőnyeg-eladás.

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy **az őszi és téli idényre**

nagyszerü külön osztály szőnyeg-, függöny- és butorkelme-raktárunkat tetemesen megnagyobbitottuk.

Kedvező és nagy zárlataink által, **elsőrendü gyárakkal**, azon kedvező helyzetben vagyunk, valamennyi czikket **szerfelett mérsékelt árakon** eladhatni. **Szobák bevonására különösen ajánlhatjuk:**

Valódi brüsseli szőnyegeket	Valódi axminiszter szőnyegeket	Valódi angol velour szőnyegeket	Valódi hollandi szőnyegeket

Ezenkivül dus raktár következőkből:

Valódi perzsa és smyrna szőnyegekből.

Szalonszőnyegek	Ebédlő-szőnyegek	Futószőnyegek	Cocos futók
Lábtörlők	Ágyszőnyegek	Angoraszőnyegek	Ágy- és asztalterítők
Flanelliterítők	Divánterítők	Csipke és szövetfüggönyök	Portiéres
Vitrage	Peluche terítők	Uti takarók	Lambrequins

397 2—30

Tisztelettel **Széman Testvérek.**

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, szerda 1893. évi november 29. 137. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czímezendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Másolatok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogler Bécs; Eckstein Bernát ürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Danbe G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

A magyar nemzet öröme.

A fővárosi sajtó révén tudta meg a magyar nemzet, hogy a nemzetiek előtt alkotmányos cselekvései miatt gyűlölt Wekerle ismét diadalt aratott felfelé. Beváltotta igéretét a magyar udvartartás kérdésében és ő felsége jóságos királyunk legfelsőbb kézirata rá a bizonyság, hogy Wekerle, a midőn a magyar nemzet legforróbb ohajtását tolmácsolta a trón előtt, méltánylással találkozott, és a nemzet örömmel fogadta a hirt, hogy ő felsége Wekerle Sándor miniszterelnök előterjesztésére jóváhagyta, hogy az udvar körében előforduló mindamaz ünnepélyes alkalmakkor, melyek a magyar korona országait, mint közjogi cselekmények érdeklik, az udvari főbb szolgálat teljesitésével kizárólag a király magyar zászlósai bizassanak meg.

A magyar kormány ez ujabb vivmányát a bécsi sajtó is elismeri és különösen a N. Fr. Pr., a mely magyar ellenes felfogásáról ismeretes, nem zárkózhatik el foglalkozni e fontos ügygyel.

Mikor 1892-ben Wekerle dr. pénzügyminiszter kijelentette a kormány nevében, hogy a minisztérium a külön magyar udvartartás ügyében javaslatot terjeszt a felség elé, az emberek összedugták a fejüket s azt kérdezték, miért nem Szapáry gróf miniszterelnök, az aranygyapjas lovag teszi ezt a kijelentést. Később, 1893. tavaszán, Wekerle dr. már mint miniszterelnök közölte a parlamenttel, hogy igéretét fentartja és reméli, hogy nemsokára pozitiv javaslatokkal állhat elő. Augusztus közepén a miniszterelnök Ischlbe utazott a felséghez s annak kimeritő emlékiratot nyujtott át a kérdésben: ezen épült a mostani megoldás. Pár nap mulva a magyar képviselőház az ugynevezett kis budgetet tárgyalja, melyben az udvartartás költségei is benfoglaltatnak s a kormányelnök akkor hivatkozhat igérete teljesitésére. Az ügy megoldását körültekintő közjogi, történelmi és levéltári tanulmányok előzték meg, melyeknek legnagyobb részét dicséretes alapossággal Pauler Gyula dr., a magyar országos levéltár igazgatója és Thalloczy dr. kormánytanácsos, az udvari levéltár igazgatója végezték.

A bécsi lap poli ikailag rendkivül fontosnak mondja a vivmányt, társadalmilag pedig különösen azt tartja nevezetesnek, hogy az udvartartásnak Budapesten állandó képviselete van kilátásban, melynek élén fog állani a zászlósurak egyike, vagy pedig erre a méltóságra külön egyéniséget nevezunek ki. Az állás dolgában, mely magyar főudvarmesteri hivatal-féle lesz, még nem fejezték be a tárgyalásokat, de mindenesetre ez fogja állandóan képviselni az udvart, ez tartja evidenciában Magyarország udvari méltóságait, igy a titkos tanácsosokat, a kamarásokat, stb., az udvar magyarországi tartózkodása alatt érvényesiti befolyását az udvari életben. Valószinüleg ennek a hivatalnak lesz dolga az is, hogy a magyar állampolgárok számára udvari czimeket és kitüntetéseket javasoljon, a mennyiben nem vennék amugy is igénybe a magyar felelős kormány közreműködését. A hivatal azonban minden önállósága ellenére nem menekülhet meg bizonyos összefüggéstől a többi létező udvari hivatalokkal. Mindebben a közel jövő fog dönteni.

Az udvartartás politikai és közjogi része — irja a nevezett lap — immár a legszerencsésebb formában el van intézve. Magyarország ezt nagyszivü uralkodója elhatározásának és miniszterelnöke tapintatának köszönheti.

A költözködési idő mizériája Abauj-Torna vármegyében.

A költözködés egyáltalában kellemetlen dolog s bizony sokkal jobban volna berendezve, hogy ha minden család egy kis házikóval volna megáldva, a hova — ha szerényen is — szépecskén meghuzódhatnék s nem volna kénytelen költözködni. De hát ezen változtatni, ha az öreg isten, egyszer jó kedvében akarná is, a házi urak sem engednék meg, már pedig az égben is nekik nyomósabb a szavuk, mint a szegény embernek. No de nyugodjunk meg a világ e során s ne haragitsuk meg ránk rekriminaczionkkal még jobban a házi urakat, mert utóvégre is mi innók meg a levé. Azt találnák gondolni, hogy anarchisták vagyunk s az amugy is elég magas házbért még jobban felsrófolnák. Különben nem is a házi urak ellen akarom ezuttal fegyveremet irányitani, sőt ellenkezőleg, ezer meg ezer család érdekében egy eszmének szeretném őket megnyerni a miből rájok semmi kár sem háramolnék. Ez a költözködési idő megváltoztatása. Az egész országban — egy két vármegyét kivéve már — jó régen szakitottak a még a középkorból fenmaradt költözködési idővel és november s május 1-ére, illetve Szt. Mihály és Szt. György napjára tevék azt. Csak itt maradt még a régi idő, január 1-je a legcsikorgóbb téli nap. A ki még nem tapasztalta, a ki még január 1-én nem költözködött, nem is képzelheti mily borzasztó állapot az. Ha már minden rendben van a lakó, kinek helyébe költözködünk, ovatosan ki is ürité a lakást, azt az uj lakónak a kemény hidegben rendbehozni, takaritani, meszelni, stb. oly borzasztó dolgok, melyeknek már nem egy hosszas betegséggel, tüdőgyuladással, sőt halállal is adta meg az árát. Leg több esetben azonban alakás pontos időben még nem üres, nyakunkra jön a helyünkbe költözködő lakó, valamint másnak nyakára megyünk s akár hányszor kell keserves verejtékkel szerzett butorainkat az udvaron elhelyezni, s magunk is egész testünkön dideregve, átfázva alig birjuk fejünket lehajtani. Hát még gyermekeink, apró kisdedeink mennyit szenvednek ilyenkor! — E borzasztó állapotok inditották az ország több megyéit a költözködési időt november 1-ére vagy a még nehány nappal korábbra eső Szt. Mihály napjára tenni. Miért nem lehetne ezt Abauj-Torna vármegyében is behozni? A háztulajdonosok mindenütt szivesen egyeztek ebbe, hiszen rájok nézve nemcsak, hogy kárral nem jár, de ellenkezőleg, az őszi időben az uj lakók sokkal jobban hozhatják rendbe a házukat, mint a csikorgó hidegben, mert már bevett szokás, hogy az uj lakó takaritson. Kömives s egyéb munkálatok is sokkal jobban végezhetők s a mellett a költözködők mily sok kellemetlenségtől mentetnének meg! Felhivjuk az illetékes köröket e körülményre, változtassuk mi is meg a költözködési időt, mint azt a többi megyékben már évtizedek előtt megtették. Ha kibontottuk a haladás zászlóját: e fontos, oly sok polgárt közelről érdeklőügyben se maradjunk vissza!

Löwy.

Politikai hirek.

Kassa, november 28.

A polgári házasság. A kötelező polgári házasságot szabályozó törvényjavaslat nagyterjedelmü megokolásával egyetemben, már sajtó alatt van s benyujtása a képviselőházban e hét folyamán fog történni. A benyujtással egyidőben a törvényjavaslatnak és megokolásának a nyomtatott példányait is kiosztják a képviselők között. Kompetens helyen ugyanis sulyt fektetnek arra, hogy a törvényjavaslat minden intézkedését részletesen megvilágitó megokolással együtt a maga egészében kerüljön a nyilvánosság elé s ekként lehetőleg elejét vegyék az esetleges félreértéseknek és félremagyarázásoknak. A törvényjavaslat és megokolása, ugy halljuk, husz nyomtatott ivet meghaladó vaskos kötetet fog kitenni. Mint tudva van, egyidejüleg kerül a Ház elé, de természetesen külön előterjesztés tárgya lesz az 1868: 53. törvényczikknek 12-ik és 14-ik szakaszait módositó törvényjavaslat is.

TARCZA.

Elutazás.*)

— Morgenstern Gusztáv „Mizu" czimü elbeszélő költeményéből. —

Rejtély lesz tán mindörökre,
Rejtély: mint termettem én nagy
Sebtin egy zöldszinü bárkán,
Melynek utja Hallba tartott?

Rejtély: mint juték az ennsi
Jódvizü csodás Kevluárba?
Hol titokzatos baj ellen
Irt keres sok ifju szép nő?...

Légy tavaszszél s napkelése!
Pajzánul, mint ifju herczeg,
A kit ép most kentenek föl —
Hinti fényét szerte a nap;

Brillánt fénye szétsugárzik,
Mint sötét rubint vakitón,
Avagy khrizolit, safir és
Számos más ily drága kő.

Arányos nap! kékszinü ég!
Kis madárkák! ugy örülök
En tinéktek, — s dalt dudolva,
Sorra szivemből köszöntlek.

És ballagva a mezőn át,
Át az erdőn, a rejtélyes
Fényves erdőn: szivem fájó,
Bús komolyság szállja meg.

Ünnepélyes, bús komolyság —
Mint bolygó királyfit, a ki
A rabúl ejtett király leányt
Börtönéből mentni készül.

Tünődésem olykor-olykor
Eltünt, s eszmélkedni kezdtem.
Az jutott eszembe: hogy tán
Utam örült esztelenség!

Lelkem hegy s völgyön repült át,
Révedezve messze tájra.
Elszállott le a Dunáig,
Hol nyüzsg a szép Vindobóna.)*

Ott jártam, s leültem ott a
Városparkban — holdvilágnál:
Néztem, mint úszkálnak a viz
Szinén a szép karcsu hattyuk.

Elmélázva csendesen ült
A padon egy halaványnő...
Oh a szivem lázba jő, ha
Csak reá is gondolok!

Villám volt a két szemében,
És e villám szivemen ért;
Lelkem nagy kéjt érze — s mégis
Mondhatatlan bú fogott el.

Folyton csak rá gondolok, csak
Őt látom: kis rózsa száját
S elefántcsonthoz hasonló,
Hamvas, büszke arczulatját.

Mélyen hallgatánk... a csendet
Olykor, nagy ritkán töré meg
A „tramvay" lármás harangja,
Hogy zavarja édes álmom. —

Rejtély lesz tán mindörökre,
Rejtély: mért hallgattam én ugy?...
Meglehet, mély hallgatásom
A társalgónő miatt volt.

E páratlan vézna némber
Ugy állt szép urnője mellett,
Mint a gondolatjel egy szép
Mélabús szerelmi dalban.

A következő napon már
Eltünt a csend, el szemérmem,
S szót váltánk — de voltaképen
Mit beszéltünk? nem tudom már.

Oh édes szerelmi szók! A
Hang fölön jött ajkainkra,
Félön, mint őszszel szokott az
Ifju szarvas vad bozótból.

Oh édes szerelmi szók! Mind
Bátrabban indult beszédünk.
S ugy fejlett, mint a virag, mely
Tavasz jöttén nyilni készül.

Oh édes szerelmi szók! Ti
Rajtatok tán méz se tesz túl.
S mindamellett még se vagytok
Más — mint lázas esztelenség!

Dimbovicza partja mellől
Jött ő, szép Romániából,
Kékharisnyás herczegasszony
Országából — Hallba menvén.

Lelkesülten szólt előttem
A románnép lakta földről;
Carmen Sylvát is dicsérte,
Mint ki hőn imádja népét.

Oh mint mondja, él-hal érte!
S bárha lantja németül zeng:
Pegazusa, az bizony nem
Más — mint egy kopott oláh...

*) Lásd „Kassai Szemle" 1893. okt. 8-iki számát.

*) Bécs = latinul Vindobóna.

Szabadkán a katholikusok vasárnap nagy gyűlést tartottak, a melynek tendenciája a kormány egyházpolitikai javaslatai ellen irányultak. A gyűlésen Esterházy Miklós Móricz gróf elnökölt, a ki a jelenvoltak részéről nagy ovációt és kitüntetést élvezett.

Az oroszok reformja Lengyelországban feltűnést keltő eseményt képez világszerte. Varsóból közlik erre vonatkozólag: Mértékadó orosz politikai körökben Orosz-Lengyelország területén a közigazgatást teljesen át akarják alakitani, a reformokat pedig már ujévkor életbeléptetni. A rendőrséget illetőleg jelentékeny személyváltozások és uj beosztások várhatók, az oroszositás müvét pedig uj intézmények által kivánnák siettetni; e reformbuzgóság a gazdasági térre is kiterjed, mert ujévtől fogva az összes lengyel vasutak számára központi üzletvezetőséget fognak létesiteni Varsóban.

Franciaországban a Dupuy-kormány parlamenti nagy többsége daczára megbukott. Carnot elnök Casimir Perriert akarta megbizni a kormány alakitással, ez azonban többszöri tanácskozás daczára a kapott megbizást nem fogadta el és Carnot elnöknek azt tanácsolta, hogy Dupuy-re appelláljon. Carnot magához hivatta Dupuy-t, ki a kabinetalakitásra vonatkozó megbizást azzal a kijelentéssel utasitotta vissza, hogy sikeresen nem viheti keresztül.

Olaszországban a Panamina-krach folytán szintén beállott a kormányválság. A helyzet ott válságos és a nép szörnyen fel van ingerelve a bukott kormány ellen. Római jelentés szerint 26-án este miatt a Piazza Colonnán katonai zenekar játszott, körülbelül száz fönyi tömeg gyült össze a képviselőház palotája előtt azt kiabálva: Le a tolvajokkal! Le a gonosztevőkkel! A tüntetők, nagyobbrészt munkások, be akartak nyomulni a képviselőbázba, de a rendőrség a szokásos felszólitás után szétoszlatta őket és többeket letartóztatott. A Colonna-vendéglő néhány ablakát bezuzták. A zavargók még egyszer megkisérlették a gyülekezést a táviróhivatal előtt, de onnan is elkergették őket.

A szomolnoki tragédia.

— Saját levelezőnk tudósitása. —

Két fiatal élet megrendítő tragédiájáról értesit szomolnoki levelezőnk. Egy ifju, ugyszólván még gyermekasszony és egy szintén nagyon fiatal ember szomoru haláláról.

A fiatal ember végezte ki a nőt, azután maga ellen forditotta a gyilkoló tőr acélját.

És a merénylet kitünően sikerült. Egy jajszó nélkül haltak meg mind a ketten.

Mert hát merényletszámba megy ez a megrendítő eset. Egészen eltér a szerelmi tragédiák megszokott sablonjától, hol a közmegegyezés adja a szerelmesek egyikének kezébe a fegyvert, hogy szabadon végezhesse a szerelmesek pesszimizmusa öldöklő munkáját.

Ez esetben — levelezőnk előadása szerint még tán szerelmesekről se lehet beszélni. Legfeljebb egy rajongó, szerelmes és excentrikus lelkületü fiatal emberről, ki forró szerelmének unalmas históriájával ostromolt egy nőt, ki rá se hallgatott.

Ez a mellőzés, melyet tán élesebben tüntetett fel képzeletében a fiatal ember, mint a milyen volt az valójában, őrjöngővé tette az ifjut s agyának lázas fantazmagóriáitól üldözötten a gyilkosság és öngyilkosság eszméjét választotta szabaditójául.

Hevvel szólott — és beszéde
Ép ugy hangzott a lélekbe,
Mint Schubertünk áriái,
Mik a szivet megragadják.

Elbámulva Schoppenhauer
Látva: hogy mikent rajongok
Oly nőért, kit baj gyötör — s tán
Gyógyithatlan nagy beteg.

És kinek sötét szeméből
Nem sugárzik lang lelkem, mely
Azt jelezné: hajt-e sarjat
A törzs majdan a jövőben?

Am mit nékem a jövő sarj?
Mit? hisz én csak önszemélyem
Vegett kivánok szeretni···
S Mizu! csak téged szeretlek.

Halvány szépséged köt engem;
Inkább vonza szivem ez, mint
A legluzzadóbb egészség,
Mely durvábbá tenne tán csak.

Oh én nékem ideálim
A sápadt nők! értük égek.
Gyöngéd csókjuk foglalója
Egy édent rejtő jövőnek···

Bucsut vőn végül egy este.
Sirva bucsuzott el — és én
Ugy megrendültek szivemben:
Fájó lelkem szinte vérzett.

Szív s lélek lecsendesültek
— Mint Abbáziának partján
A tenger — hogy Hallba értem,
Hol már várt rám szép szerelmem.

Kovács Zsigmond.

Szerencsétlen tette két egymástól távol álló tekintélyes család tagjait tette boldogtalanná.

A megrendítő szomolnoki tragédia saját levelezőnk előadása szerint részleteiben a következő:

Szomolnok, nov. 26.

Kis városunk csendjét egy a nagy városokban is szokatlan szerencsétlen tragédia zavarta fel s tartja a lakosokat nagy izgalomban.

Az eset egyik sajnálatraméltó áldozata Zahornáczky Bálint itteni tekintélyes birtokosnak Ella nevü alig huszonegy éves leánya, ki csak nem régiben ment férjhez s jelenleg való pörben lévén férjével Kőszeghy-Winkler a Zichy grófok volt hilyói erdészével, itt időzött szülőinél; a másik áldozat s magának a fiatal asszonynak is gyilkosa Ortvay Károly miskolczi joggyakornok, a miskolczi törvényszéki elnöknek Ortvay Miksának a fia.

Ortvay Károly jelenleg Miskolczon lakott állandóan, mint Glósz Károly ugyanottani ügyvédnek a segéde, de nemrégiben ugyane minőségben egy itteni ügyvéd rokonánál is működött.

Innen ismerte Zahornáczky Ellát, vidékünk feltünést keltő szépségét.

Jelenleg azzal az ürügygyel hagyta el Miskolczot, hogy a budapesti egyetemre utazik fel vizsgázni s ő a helyett, hogy a fővárosba ment volna, utirányt változtatott s Szomolnokra érkezett, miután tudomására jutott annak, hogy a szép asszony jelenleg szüleinél időzik.

Ide jövetelekor bizonyára már megvolt benne az a szándék, hogyha nem talál az asszonynál kedvező fogadtatásra, elemészti magát, de előbb megöli őt is. Máskülönben aligha hozott volna magával egy egész fegyvergyüjteményt: revolvert és egy finom acélpengéjü tőrt.

A megrendítő gyászeset szombaton történt.

Tizenegy óra tájban épen templomból jött ki a népség.

A templomból kifelé tartott a szép Zahornáczky Ella is, két barátnőjével Neuwirth Margit és Schleifer Emma kisasszonyokkal.

Nem mentek haza, hanem a szép napfényes időben egy kis sétára indultak. Vidám csevegés közt haladtak hárman a Szomolnokhuta felé vezető országuton, mikor hármukhoz oda csatlakozott negyediknek Ortvay Károly, a fess pesti jogász. A keskeny gyalogúton ekkor ketté vált a kis társaság olyképen, hogy Zahornáczky Ella és Ortvay Károly elől mentek, utánuk pedig a két leány.

A hátul menők tovább folytatták a vidám csevegést, mindazokról a közömbösen érdekes és érdekesen közömbös tárgyakról, melyek egy ily kis város társas életében fontos momentumokként szerepelnek vagy pedig a saját egyéni dolgaikkal foglalatoskodtak.

Ezenközben azt is észrevették, hogy a fiatal asszony és az ifju ember közt, kik előbb meglehetős nyomott hangulatu társalgást folytattak, valamiről szenvedélyesen beszélnek. Különös szenvedélyességet árult el a fiatal ember, kinek ezenközben arcza is teljesen elváltozott.

A következő pillanatban már egy revolverlövés zaja hallatszott s a szép Ella mellett füstölgő revolverrel állt a fiatal ember.

Zahornáczky Ella, kinek halfüle tájékán fejébe hatolt a golyó, kétségbeesett kiáltással fordult hátra a lányok felé:

— Margitka segitsen!

De a halálra rémült leányok már ekkor különböző irányban futásnak eredtek.

Ortvay utánuk is lött kétszer.

A szerencsétlen asszonyka azonban még mindig élt s mega is menekülni akart gyilkosa közeléből, de az böszült vad módjára reárohant áldozatára a tőrével kétszer a nyakába szurt, hátulról támadva, nyakacsigolyáját sértvén meg ekként veszedelmesen.

A két szurástől halálosan találva a szép Zahornáczky Ella a földre zuhant.

Élettelen holttest volt már s egy árva jajszót sem adott ki már többé!

Ortvay ekkor, azzal a tőrrel, melyen még a szép Ella vére tapadt, saját szivét döfte keresztül. Élettelen holttestként zuhant ő is oda a másik hulla mellé az országut porába.

A kiállott nagy ijedségtől remegő két fiatal leány vitte be a városba a megrendítő szerencsétlenség hirét. A csapás nemcsak a fájdalomtól sujtott családokat érte, hanem városunk intelligenciáját is a legmélyebben érintette.

Nemcsak izgatott közbeszéd tárgyát képezi Szomolnokon ez az eset, hanem igaz részvétet érez mindenki a szerencsétlenül járt fiatal asszony iránt.

A két halott temetése hétfőn délután történt meg nagy részvét mellett, mely alkalomra a fiatal embernek mitsem sejtő édes apja Ortvay Miksa, miskolczi törvényszéki elnök is megérkezett.

Ujdonságok.

Miza. A lapunk mai tárczájában közölt „Elutazás“ czimü vers első része azon Elbeszélő költeménynek, mely „Miza“ czim alatt Morgenstern Gusztávnak, a mindinkább hirnévre vergődő osztrák költőnek tollából ez év tavaszán megjelent. A hazai lapok közül annak idején a „Pesti Hirlap“ kiváló méltatásban részesitette Morgensternnek ezt a müvét, s Borostyáni Nándor tárcaczikkben külön is ismertette azt. Reánk magyarokra azért is érdekes és élvezetes ez a könyv, mivel tartalma jobbrészt Magyarországra vonatkozik; a mit bizonyitanak a kötetnek egyes fejezetei, a milyenek p. Szeged, Temesvár, Arad, Orsova stb. Sőt van a könyvben oly fejezet is, a mely kizárólag magyar dalok ismertetésével, helyesebben ezeknek német nyelvre való átültetteével foglalkozik. — Lapunknak ez év október 8-iki számában már jelent meg e müből egy fejezet „Hall-fürdő“ czim alatt ugyancsak Kovács Zsigmond forditásában, kinek szerző engedélyt adott arra, hogy az egész müvet magyar nyelvre fordithassa. Munkatársunk ez engedély alapján hihetőleg le is fogja az egész müvet forditani; s ha munkálatával kész leend bizonyosan ki is szándékozik azt adni egy önálló kötetben. — Az eddigi mutatványok után itélve, munkálata, ugy hisszük, nem fog kárba veszni. A mü mindenesetre megérdemli az átültetést.

A hadtestparancsnok szemleutja. Mádi Kovacs György hadtestparancsnok tegnapelőtt Miskolczra utazott, hogy az ottani helyőrség felett szemlét tartson.

Kalmár Piroska, közönségünk kedvencze s a szegedi szintársulat jeles naivája, vendégszerepléseinek sorát egy nappal később kezdi meg. E szerint a tegnapra hirdetett első fellépte csak ma történik meg Dóczynak poétikus darabjában, a „Csók“-ban, csörtökön Herczegnek nagyhiru vigjátékában a „Dolovai nábob leányá“-ban fogja adni Szentirmayné szerepét; pénteken „A harag“ és „A szikra“ vigjátékokban s a „Bál után“ czimü magánjelenetben fog fellépni, szombaton pedig Murai „Pezsgő“-jében bucsuzik el Kassa város közönségétől.

Sauer Emil a világhirü zongoraművész, a ki csak legutóbb volt itt Kassán, engedve a kassai müértő közönség általános óhajának, deczember 6-án még egy hangversenyt rendez a Schalkház termében. E hangversenyre jegyek Koczányi és Vitéz könyvkereskedésében kaphatók.

Halálozás. Ozv. Kerekes Jánosné e hó 27-én 74 éves korában meghalt. Temetése ma délután 3¼ órakor a felsőmagyarhoni első temetkezőintézet (Maurer udvar) ismert diszes rendezésében lesz az Erzsébettér 11. sz. gyászházból.

Nikó Lina 25 éves szinésznői jubileumán a kassai szinház tagjai is ünnepelni fogják a kedvelt és szeretett pályatársnőt és e czélból Halmay igazgató elnöklete alatt Mészáros Lajos, Csiszér, Kozma, Kiss Pista, Károlyi Gyula, Pesty, Boross és Békéssy urakból álló bizottság alakult. Az általuk kibocsátott Nikó Lina arczképével ékesitett meghivó szövege igy szól: A kassai szinház tagjai f. évi deczember hó 5-én ünneplik szeretett pályatársuk Nikó Lina 25 éves szinésznői jubileumát, mely alkalommal szinre kerül Buborékok Csiky Gergely vigjátéka. E diszelőadásra a n. é. közönséget, az ünnepelt pályatársait, barátait és jóakaróit tisztelettel meghivja a rendező bizottság.

A kassai hirlapirók otthonának ideiglenes elnökségéről — mint hitelesen értesülünk — Timkó József városi tanácsos e napokban véglegesen lemondott. Az elnökét vesztett egyesület az uj választás iránt még nem határozott, hanem eddigi áldásos működését a minden pénteken este tartatni szokott teaestélyek alakjában ezentul is fentartja. E tea-estélyekre külön meghivó nélkül minden irodalombarát hivatalos.

Farsang. A kassai katonatiszti tudományos- és társas egylet által az 1893—94. évadban a Schalkház termében következő mulatságokat rendezi: 1893. évi deczember hó 16-án társas-estély. — 1894. évi január hó 11-én tánczestély. — 1894. évi január hó 25-én társas-estély. — 1894. évi február hó 1-én jelmezestély. — 1894. évi február hó 17-én társas-estély tombolával. — Az itt sorjaejtett mulatságok a Schalkház-szállóban fognak megtartatni. A társasestélyeken tánczolás leend. A társasestélyek 8, a tánczestélyek 9 órakor kezdődnek. Az egyleti tagok által a tánczestélyekre szándékolt meghivások jegyzéke a — t. meghivandók teljes czime s lakhelyének pontos megjelölése mellett — legkésőbb folyó deczember hó 15-éig, a katonatiszti tudományos- és társas-egylet titkárával közöltetni kéretik. A bizottság.

A magántisztviselők. országos nyugdijegyesületének alakuló közgyülése vasárnap d. u. 3 órakor lesz Budapesten az uj városháza diszteremében. A résztvenni szándékozó vidéki tagok kéretnek az előkészitő bizottságnál (B. p. Páris szálloda) szándékukat mielőbb bejelenteni, hogy számukra a tagságot igazoló meghivó idejekorán megküldhető legyen. A bejelentett tagok száma eddig is meghaladja a 200-at, de a közgyülésig e szám előreláthatólag legalább is meg fog kétszeresedni. A mozgalomhoz többi között gróf Teleki Géza volt belügyminiszter, továbbá hatvani Deutsch és budai Goldborger is csatlakoztak.

Kaszinó Zsadányban. A Zsadányvidéki urak érezvén az egyvétertozás szükségét, hogy az ottani vidék közszellemének, a társas életnek lendületet adjanak, kaszinó egyletet hoztak létre, a melynek megnyitása társasvacsorával egybekötve, deczember 3-án lesz. A kaszinó elnöke Fekete Albert. Ugy értesülünk, hogy az uj kaszinó, mellőzve minden politikai czélzatot, czéljául csupán a kedélynemesitő szórakozást tüzte ki és hogy legyen egy hely, a hol a vidék érdekeit semleges területen megvitatni és előmozditani lehet.

A Kinszky-féle tánczvizsga iránt, a mely deczember 7-én lesz megtartva a Schalkház-termében, oly nagy az érdeklődés elit-közönségünk köreiben, hogy a jeles tánczmester a meghivók iránt támasztott igényeknek már alig képes és csak megszoritva tud eleget tenni. Mindamellett gondja volt rá, hogy a még esetleg jelentkezők ne távozzanak üres kézzel. A kik tehát e kedves és kellemes estélyen jelen akarnak lenni, sziveskedjenek dijtalan belépti jegyek beszerzése végett az esti órákban Kinszky tánczisiskolájába fáradni.

Az állatok lerakása tárgyában egy felmerült eset alkalmából miheztartás végett közli velünk a földmivelésügyi miniszterium, hogy a fennálló szabályok értelmében a Magyarország területén, tehát belföldön feladott szarvasmarha, sertés, juh és kecske szállitmányok minden vasuti és hajó-állomáson, tehát

marharakodóul nem engedélyezett államásokon is kirakhatók. A külföldön (Ausztriában, Horváth-Szlavonországban) feladott szarvasmarha, sertés, juh és kecske szállitmányok azonban csakis marharakodóul engedélyezett állomásokon s előzetes állatorvosi megvizsgálás után rakhatók ki.

Villamos világitás Ujhelyben. Mig nálunk a gázlámpák nyomoruságos pislogása és a láng erejének intenzivitása városi közgyülési interpellációk és polgármesteri válaszok tárgyát képezi, addig egy szép napon csak azt fogjuk észrevenni, hogy odaát a szomszédban Ujhely városában kigyulnak a fehérfényü Siemens és Halske-féle villamos ivlámpák. Sárospatak-Ujhely városa ugyanis — mint egyik levelezőnk irja — erősen rajta van, hogy a várost már a jövő év folyamán villamos világitással lássa el. E czélból érintkezésbe lépett a világitást létesitő vállalatokkal és a világitásra prenumeráló üzlethelyiség tulajdonosokkal. A dohánygyár háromszázat megközelitő lámpára tett megrendelést. Nagyon valószinü ezek szerint, hogy 1894. szeptember 15-én este Ujhely város utczáit, vasutját, gyárait, üzleteit, középületeit, sőt a magánházakat is már a villám intenziv fénye fogja megvilágitani. Egy fény világitó ereje 16 gyertya világitó erejével ér fel s óránként 2 és fél krajczárba fog kerülni.

Kivándorlók feltartóztatása. Az ujhelyi vasuti állomásnál — mint onnan irják — a rendőrség négy felső vidéki zempléni és abaujі embert tartóztatott fel f. hó 24-én, kik utlevél nélkül kisérlették meg Amerikába vándorolni. Közvetitőjük: Karek József budapesti lakos is lépre került és épp jókor, a mikor a kivándorlóktól kicsalt nagyobb összegü pénzzel őket a faképnél hagyva, meg akart ugrani. A közvetitőt a hatóság megbüntette, a kivándorlókat pedig haza tolonczoltatták.

Vendégszereplés. Rozgonyi Dezső ismert kassai származásu jó hangu baritonista énekes legközelebb Kassán fog fellépni a Királyfogásban.

Henneberg G. (cs. kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben. privátmegrendelőknek közvetlenül** szállit: **fekete, fehér és színes** selyemszöveteket, méterenként **45 krtól 11 frt 65 krig** postabér- és vámmentesen, sima, csikos, kockázott és mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szin s árnyalatban.) Minták postafordulóval küldetnek. Svájczba czimzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó. 17—19

Hirek a nagy világból.

Két szinház leégett. New-Yorkból sürgönyzik, hogy Kolumbusban a Henriette-szinház vasárnap kevéssel az előadás alatt leégett. A tüz a szinpadon keletkezett s gyorsan harapódzott tovább. A közönség körében oly rémület tört ki, hogy a tolakodásban számos ember életét veszitette. — A tüz a szomszéd szinházba is átkapott s ez is elpusztult. De itt ember életben nem esett kár, mivel a közönség megtartva lélekjelenlétét, nyugodtan távozott. A kár több mint egy millió dollárra rug.

Vasuti baleset. Rákoson most hétfőn a rendező pályaudvaron tehervonatok összeütköztek, mely alkalommal négy megrakott teherkocsi összetörött. A kár 10,000 frtra rug.

Az agitátor jutalma. Mangra Vazul aradi preparandiai igazgató, a kit román nemzetiségi üzelmek miatt állásától felfüggesztettek, a megyegyülésre akarta áttenni politikai működése színhelyét. Mint az Arad és Vidéke irja, a ternovai választókerületben meg akarta választatni magát megyei törvényhatósági bizottsági taggá. Mangra kolomposai hetek óta kortesked tek és valóságos ostrom alá vették a kerület választóit. A kolomposoknak minden buzgalmuk, fáradságuk kárba veszett, mert Mangra Vazul részére 16 szavazatnál többet nem tudtak összehozni, Nagy Antallal szemben, a ki 52 szavazattöbbséggel lett megválasztva megyei törvényhatósági taggá.

Öt percznyi küllügyminisztersége. A milanói Secolo-ban olvassuk az alábbi mulatságos históriát: Kálnoky külügyminiszter San-Remoba menet Génuán ment keresztül. A külügyminisztert az állomáson sok kiváncsi várta, a vasuti tisztek pedig teljes parádéban készültek Kálnoky fogadására. A vonat megérkezett, de Kálnokyt nem látták. A váróteremben végre rákadtak egy Ferencz József-szakállu, monoklis öreg urra, kitől bizalmasan megkérdezték, hogy ő-e Kálnoky? Es az öreg ur nagy ámulatukra azt felelte, hogy igen. Erre a vasutasok hivatalosan tisztelegtek az öreg ur előtt, ki a tisztelgés után nyugodtan beült annak a fogadónak omnibuszába, melybe tulnyomólag utazó ügynökök szoktak szállani. Ez feltünt az állomásfönöknek és negyedóra mulva telefon utján kérdezősködött az illető vendéglőstől, hogy ki ez a monoklis öreg ur. A válasz röviden igy szólt: Von Karst ur Németországból. A tréfás öreg ur, ugy látszik, ártatlan mulatságot akart magának szerezni azzal, hogy beállott öt perczre az osztrák-magyar monarchia külügyminiszterének.

Egy hadnagy regénye. A Wiener Ztg. hivatalos részében azt jelentette, hogy egy Tribus hadnagy Pozsonyból megszökött. Erről a szökési esetről most a következőket olvassuk: Tribus egy Grácban élő nyugalmazott törzskari tisztnek fia; csak 1892-ben került ki a bécsujhelyi katonai akadémiából és mint hadnagy Pozsonyba került. Tribus itt megismerkedett egy Habiger Antónia nevü színésznővel; a fiatal ember csakhamar megszerette a szép szőke színésznőt és költséges figyelmességekkel igyekezett szerelmét kiérdemelni. A színésznő megszerette a hadnagyot és szerelmük még akkor is tartott, mikor Habiger Antónia Bécsbe és utóbb az isehli nyári színházhoz szerződött; végül azonban kinyiltak szemei, belátta, hogy a fiatal ember ő érette anyagilag tönkreteszi magát és energikus elhatározással véget akart vetni viszonyuknak; elfogadott egy Amerikába szóló szerződést s a fiatal ember tudta nélkül egyszerre eltünt. Tribus a leány eltünése után két heti szabadságot kért, melyet állitólag Grázban akart tölteni, de szabadságának megkezdése óta nem tért többé vissza. Csak ma tudták meg, hogy Tribus Amerikába utazott, hogy kedvesét fölkeresse.

Deákstrájk Nyiregyházán. Kómikus sztrájk hire érkezik Nyiregyházáról. A fögimnázium hetedik osztályába járó tanulók ugyanis nem akarnak előadásra járni, mert az egyik osztálytársukon az a hallatlan sérelem esett meg, hogy egy tanár előadása alatt nyilvánosan megdorgálta.

Beomlott kápolna. Nagy szerencsétlenség történt Courpierre franczia községben, a hol a clermonti apátság épen a napokban épittette fel a Szent Péternek szentelt községi kápolnát. A reggeli csöndes mise alatt ugyanis az uj kápolna boltozata beszakadt, és az ájtatos hivek közül hatot maga alá temetett. A szerencsétlenség után azonnal vizsgálatot inditottak annak kideritésére, kit terhel a felelősség. A romok alól öt embert sikerült még élve kimenteni; egy apácza azonban szörnyet halt.

Schneidemühl veszedelme. A föld mélyéből előtörő viz folytán elsülyedessel fenyegetett német város tanácsa elhatározta, hogy Freund főbányakapitány tervét fogadja el a kut betömésére. Freund ugyanis nagy medenczét akar épittetni, hogy ebben fogja fel a kiömlő vizet. Beyer mérnök már abbahagyta a munkálatokat, és most Freund bányakapitány homokot hordat a kut nyilásába. A homokot addig töltik a kutba, mi a süllyedés tart, ezután pedig uj csöveket bocsátanak le a forrásokhoz, hogy a viz az elkészitendő medenczébe akadálytalanul lefolyhasson.

Kassai szinház.

A szultánt szombaton ismét nagy számu közönség hallgatta végig. Ez a legvastagabb abszurditásokban bővelkedő meséjü, de annál szebb, kellemesebb zenéju operette, az összes hazai szinpadoknak egyik legvonzóbb darabja mostanság. A szerelem után vágyódó, rajongó, poétikus lelkü Szelim szultán és a csinos franczia Roxelane gyönyörü szerelmi idillje, mely a keretül szolgáló lehetetlenségek gyürüjéből, mint fényes ékkö tündöklik elő, reális mázu romanticzizmusával vonzza az embert, kivált ha e két szerep oly kiválóan jó kezekben van, mint az a jelenben Kassa város szinpadán. Ruzsinszky Ilona Szelimje a legkényesebb izlés mértékével mérve is a legjobb „szultánok“ egyike. Ma pláne az alakitás részleteire is több gondot forditott s kissé több melegséget vitt bele szerepébe, mint máskor. Igen nagy tetszéssel fogadta a közönség a „Szerelem, óh büvös bájos érzelem“ kezdetü dalt s a „kipi-kopit“ frenetikus tapsok kiséretében ismételtették meg. Mint Roxelane Sallyné-Aldor Juliska volt méltó partnere Szelimnek s ritka üdeségü, csengő hanganyagával énekszámait a közönségre nézve valódi müélvezeté tudta emelni. Szerelmi kettőse Szelimmel szerfölött hatásos volt. A két művésznő sikernél kisebb értékü az, a mit Medgyessy, Szilágyi, Boross és Pesty tudnak felmutatni. Mint igen kiváló és sikerült alakitást nem feledjük ez alkalommal felemliteni a szultán szerelmére pályázó s magát kelletö Adelgunde személyesitőjét Nikó Linát, ki kevésszavu szerepében a müvészi széppel összeegyeztethető modorban kómikai erének egy jelentős oldalát mutatta be.

Népelőadás. Vasárnap délután nép- és gyermekelőadásul egy az „Ali baba és a negyven rablók“ hatásos czime alá rejtező remekmüvet adtak elő, melyet Komor Gyula és Fodor Bernát férczeltek össze a gyermekek mulattatására, egyik adván hozzá a vásznat, vagyis a szöveget, s a másik a czérnát, vagyis csinált hozzá egy kis zenét. Kaczagástól és tapstól természetesen rengett a szinház. A publikum hálás volt. Mondják, hogy a mamák is hálásabbak voltak, mint máskor, mert nem tudták, hogy mennyivel vannak megröviditve az ö csemetéik, mivelhogy — tudvalevő dolog — a kicsinyeknek a délután és este eltoglalt szinészek érdekében, kissé megröviditve mutatják be a szindarabokat.

A „szökött katona“ jubileuma. Szigligeti szökött katonájának, melyet 1843. november 25-én adtak Pesten először a nemzeti szinpadon, születésének 50-ik évfordulóját nem csak a székes fővárosban ünnepelték meg, hanem Kassán is. Vasárnap este zsufolt ház előtt került szinre a jubiláló darab, melylyel tulajdonképen a népszinmü ülte meg félszázados fenállását. Ma már a produktiv szinmüirodalom ritkán mutat fel ennél jobb darabokat, de azért mégis meg van az a jó tulajdonságunk, hogy azzal szemben a mi régi és elavultnak látszik, a kritika a legszigorubb eszközeit alkalmazzuk. Néhai Szigligeti bátyánk átlátszó mese szövése s a kifejlődés képét előre megvilágitó bonyodalma ma már tulságosan naivnak tetszik, a benne szereplő arszlán nevet pláne talán már meg se értjük; legfeljebb dajka meséinkből tudjuk, hogy az hajdanán olyanféle, a majmok osztályához tartozó egyéniség volt, mint manap a gigerli. Sok-sok elavult dolog van benne, de a cselekvényt mozgató eszmék s azok a motivumok, melyek ott vannak felhasználva, ma is ép oly aktuálisak és érdekesek, mint akkor s a darabban fel felcsillanó jóizü magyaros humor ép oly mulattató mostanában is, mint apáink életében volt.

Korpádiné özvegy asszony ez estén Nikó Lina volt s sok természetes vonással ruházta fel szerepét. Gergely kovács szerepében Kiss Pista mutatott be igen sikerült alakitást. Népdalai, különösen a siralomházban elénekelt kettős, melynek kezdete „Ha kalapom a szememre vágom,“ nagy hatást értek el. S. Aldor Juliska, mindvégig a legvonzóbb s legrokonszenvesebb alakja volt a népszinmünek s igazi népies felfogás érvényesült alakitásában. A közönség mindvégig rokonszenvesen fogadta S. Aldor Juliska asszony dalait; különösen tetszésben részesült az „Este jött a parancsolat“ kezdetü szép népdal. Lajos, a szabó, a pesti arszlán, Szilágyi és a tigris szerepét vivő kovács inas Boross által volt sikerülten bemutatva.

Gukker.

Szerkesztői üzenetek.

Az urambátyám czimü élczlap Cassius nevü munkatársát figyelmeztetjük, hogy lapunk 1891. évi február 24-én megjelent számában közölt tárczán kivül lapunk különböző évfolyamaiban még több eredeti tárcza van, melyek némiképen (mondhatjuk elég rosszul) átgyurva az urambátyámban mint Cassiusnak „eredeti“ szellemi termékei közölhetők. Csak rajta Cassius, ön eredeti müveivel idővel még hirnévre is szert tehet.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**
Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

Nyilt tér.

Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Gracza 1848/49-ki szabadságharcz története

kapható 409 2—3

Mildner Ferencz

könyvkereskedésében Kassán.

Dr. Sziklay Zoltán abaujszántói kir. közjegyző irodájában egy a hagyatéki ügyek tárgyalásában jártas jelölt vagy segéd azonnal alkalmazást nyerhet. 412 1—3

39.546. sz. 413 1—3

1. 1893.

Ház-eladás.

Alulirott pénzügyigazgatóság kerületéhez tartozó **Opáka községben fekvő kincstári korcsma-épület** és tartozékának eladása iránti nyilvános szó- és irásbeli árverés a nagyméltóságu m. kir. pénzügyminisztérium f. évi 25.150. sz. rendelete folytán **f. évi deczember 20-án délelőtt 9 órakor fog a pénzügyigazgatósági épület 20. számu szobájában 650 frt kikiáltási ár mellett megtartatni.**

Ezen árveréshez a vevők azon figyelmeztetéssel hivatnak fel, hogy minden versenyzőnek a kikiáltási ár 10 %-át kell bánatpénzül letenni, valamint a szóbeli árverés megkezdéséig benyujtandó irásbeli ajánlatoknak is ily mennyiségü bánatpénzt kell tartalmazniok, mely utóbbiakban még határozottan kiteendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri, és magát azoknak feltétlenül aláveti.

Kassán, 1893. november 22-én.

Magy. kir. pénzügyigazgatóság.

Selyemszövetek.

Csak jóminőségü selyemszövetet olcsó áron ajánlanak

Elsinger M. J. és fiai

Bécs, Mariahilferstrasse 60.
Alapittatott 1831.

Ujdonságok színes damassé — surah rongeant — surah glacé — bengalin tapponné — fekete selymek — valódi pongée — színes szatin Duchesse uni és fagonné.

Rendkivüli alkalmi vétel

surah, tiszta selyem, esti szinek egy meter 88 kr., bengaline fagonne, esti szinek egy meter 1.45, foulard imprimé egy meter 75 kr., surah rongeant egy meter 1.95, pongee imprimé egy meter 1.10, damasse fekete tiszta selyem egy meter 1.45. 385 4—6

Minták kivánatra ingyen és bérmentve.

„LE GRIFFON“

a legjobb valódi franczia szivarka-papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 89—150

ÉRTESITÉS.

Ezennel bátorkodom a n. é. közönséget, iskolák, intézetek és kórházak stb. igazgatóit értesiteni, hogy magyarhoni képviselőm **Győri Trexler Ferencz** ur által szaktekintélyeknek személyesen bemutatott: **hygiéniai légmentesen zárható szab. closet gyártmányaim ezentul itten a butor és vaskereskedőknél** minden nemü mintanagyság és kivitelben, **a rendes gyári áron kaphatók: és pedig**

a légmentesen zárható closet födelek darabja **3 frttól**

a légmentesen zárható closet edények darabja **3½ frttól**

a légmentesen zárható szobai closetek darabja **14 frttól**

a légmentesen zárható closetülések darabja **14 frttól**

a légmentesen zárható closetülések darabja **12 frttól.**

(Ezen **closet ülések** minden nyilt és **vizvezeték nélküli árnyékszékekre alkalmazhatók, a léghuzamot elzárják, miazmatikus kipárolgást és betegségek terjesztését meggátolják.**)

Ezen hygiéniai, az **összes államokban szabad.** és **kitüntetett,** légmentesen zárható closetgyártmányok **teljesen szagtalanok,** és **könnyen kezelhetők,** és különösen a mostani **járványos betegségek**nél a legelső **orvosok által** legmelegebben **ajánlatnak!**

Kiváló tisztelettel

GUTTMANN L.

378 3—3 cs. és kir. kizár. szab. tulajdonos és gyáros

Bécs 1. Beckenstr. 1. Dorotheerg 6.

Fióküzletek: **Carlsbad és Marienbad.**

Vezérképviselet

Budapesten Győri Tressler Ferencz urnál Egyetem-utcza 7. sz.

Kovács és Mezey Budapest és London!

Valódi franczia és magyar cognac!

Valódi chinai és orosz karaván-teák!

Van szerencsénk ezennel a nagyérdemü közönséget tisztelettel értesiteni, miszerint **Kassa és vidéke** részére dús választékú **raktárunkat**

chinai tea-, jamaicai és braziliai rum-,

valódi franczia és magyar cognac-ban

Pollák Róbert úr

füszerüzletében helyeztük el.

Raktárunkat a legnagyobb gonddal rendeztük be,

eredeti és kiváló minőségeink, eredeti budapesti áruink mellett

a legkényesebb igényeket kielégitik.

Szolgáltatmányaink oly jutányosak, hogy a vevő közönség az első kisérlet után csak

Kovács és Mezey

czimkével ellátott rumot és teát fog használni.

Felkérjük még a nagyérdemü közönség figyelmét ujonnan megjelent kis árjegyzékünkre, melyben minden egyes faj az ár megjelölése mellett van feltüntetve.

Kérjük, miszerint ezen czikkeinkben beálló szükségleteit fentnevezett czégnél tessék beszerezni.

Kitünő tisztelettel

387 4—10 **Kovács és Mezey.**

Czimünk minden dugaszba be van égetve!

Vizimalom bérbeadás.

Bérbeadatik **1894. január hó 1-től** hat egymás után következő évekre özv. Adlerné ő tagysága tulajdonát képező **Encsen** levő **vizimalom** és melléképületek.

A malom áll 4 őrlőkőre való berendezésből

1 daráló kőből

kendertörő készülékből stb.

Továbbá rendes lakóházból, istállóból és nagy udvarból.

Bérbevevőnek 3 hold tengeri föld és 2 tehénnek legeltetés, azonkivül 2 hold kaszáló használatába adatik. Bérbe venni szándékozók értekezhetnek **Jaulusz Izidornál Forró-Encsen, vasuti állomás.**

411 1—2

Végeladás.

Van szerencsém a t. cz. közönség tudomására hozni, hogy **Kassán** a malom-utczán levő ékszer és órás üzletemmel teljesen felhagyván, az iparhatóság 1510. számu végzésével az üzletemben található összes árukra, **arany és ezüst ékszerek, ezüst evőeszközök, órák, óraláncok stb.** vonatkozólag a végeladás engedélyeztetett.

Miután pedig **f. é. december hó 31-ig akarom áruimat eladni,** azokat jóval a **beszerzési áron alól** bocsájtom a t. cz. vevő közönség rendelkezésére.

Kassán, 1893. évi november 11-én

tisztelettel

389 2—3 **Horák J.**

ékszerész és órás-üzlet.

Értesités.

Tekintettel egyrészt az utóbbi időben rendkivül megélénkült boriizletre, másrészt azonban, hogy az általános követelményeknek ez irányban is megfelelhessek, indittatva éreztem magam

a füszer, csemege és ásványviz

üzletemen kivül

a bor üzletet

is tetemesen megnagyobbitani. E czélból hosszu fáradságom után sikerült a

gödöllői m. kir. korona-uradalom felügyelete alatt álló borászati szövetkezet leüvegelt borainak

bizományi főraktárát

megnyerni.

Nem különben **kitünő, tisztán kezelt asztali borokban** egy nagyobb bevásárlást, Zala-Baranya megyék és Erdélyben személyesen téve, — azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a legmesszebb menő igényeknek is ugy ár mint minőség tekintetében megfogok felelhetni.

Ez alkalommal bátor vagyok szives tudomásul adni, hogy bor, tea, rum, cognac, pezsgő és sajt áriapom kivonatát egy néhány nap mulva leaz szerencsém b. czimének megküldeni, melynek kegyes áttekintését tisztelettel kérem, miért előre is köszönetem nyilvánitva, s vállalatomat kegyes pártfogásába ajánlva, vagyok

403—3 kiváló tisztelettel

Vizy Domonkos.

Kotányi János

Tojás-Cognacja

a legfinomabb cognac és egyszer friss tojás-sárgából orvosi felügyelet mellett készitve!! — Tiszta méz hozzátétele által kellemes ize és kitünő táperejénél fogva minden más cognacot felulmul.

Ezen *kitünő tojás-cognac* használata után hozzám intézett szamtalan elismerések és hálalevelek közül van szerencsem egynéhányat itten felsorolni.

Cs. és kir. gazdasági vegyvizsga-intézet nyilatkozata Bécsben.

A mint az alapos vegyvizsgálat igazolja, *Kotányi tojás-cognacja* kifogástalan minősége folytán gyenge emésztetu uduló egyéneknek különösen ajánlható.

Cs. és kir. physiologiai vizsga intézet Klosterneuburgban.

otányi tojás-cognacja különösen ajánlható mindazon komoly eseteknél, melyeknél a legkivalóbb tápanyagok könnyen emészthető alakban szükségeltetnek a szervezet erősitése és fentartására!

Cs. és kir. Erzsébet-kórház Bécsben.

otányi tojás-cognacja mind a belgyógyászat, mind pedig a sebészeti osztály betegeinél kitünő eredménynyel alkalmaztatott és mint legjobb folyékony és erősito tápszernek bizonyult.

Cs. és kir. Rochus-kórház Bécsben.

otányi tojás-cognacja a legsulyosabb betegeknél felülmulhatlan sikert és hámulatos erősito eredményt mutatott.

Cs. és kir. 1-ső számu katonai kórház Bécsben.

otányi tojás-cognacjával tett kisérletek, különösen vérszegénység, gyenge és sok vért vesztett uduló betegeknél, meghecsulhetlen erősito tápanyagnak bizonyult és a legmelegebben ajánlható. 379 3—5

Kir. St. Rochus-kórház Budapesten.

A betegek, leginkább nők és gyermekek czen **otányi tojás-cognacját** szivesebben fogadják, mint a más tojásnélküli cognacot és különösen kitünő tápereje által uduló gyengélkedőknél nem eléggé ajánlható.

Bécsi orvostan lapja.

otányi tojás-cognacja az általános gyógyászatban legrövidebb idő alatt állandó használatnak fog örvendeni.

Bécsi gyógytani hetilap.

Kotányi tojás-cognacja hivatva van az acut tudőgyulladás, purperiálláz, cholera, orbáncz, abdominál hagymáz, tüdővész, anaemiai és üdülő egyéneknél a legkitünőbb szolgálatot tenni.

Főraktár Bécs

I. Kärtnerstrasse 14. sz., (az átjáróban)

a „Paprika Eiffeltoronyhoz".

Raktár Kassán:

Vizy Domonkos úrnál.

Vezérképviselet

Budapesten Győri Tressler Ferencz urnál Egyetem-utcza 7. sz.

Almát és körtét

szállitok és pedig finom faju **almát 500** darabot kosárral vagy ládával együtt **4 frt. 1000** darabot **7 frton, körtét** téli faj **500** darabot **6 frttól 12 frtig.** A gyümölcs fagytól mentes, vagy utánvétellel vagy előre beküldve az összeget.

Gyümölcs és csemege kereskedőknek árengedményt adok.

Berger József

401 4—4 gyümölcs-exporteur Grácz.

A legjobb hirnevü franczia jelzék:

Cognac Matignon

(Alexander Matignon & Co. Cognac.)

Vezérképviselők: Első fiumei tengerentuli beviteli társaság **Pfau és Trsa. Fiume.**

Kapható: Minden jobb füszer-, csemege- és gyógymagkereskedésben, gyógyszertárban, kávéházban és czukrászdában.

395 3—10

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa. péntek 1893. évi deczember 1. 138. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimezendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Béca Schalek Henrik Béca, Hassenstein & Voglér Béca: Eckstein Bernát ürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Janina Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

A helybeli dal-egyletek.

Különös hatást tettek reánk azok a sorok, a mik a „Kassai Szemle“ f. évi november 26-iki számában A kassai dalegyletek ügyéről: „A kassai dalkör összes működő tagjai“-nak aláírásával jelentek meg.

Az idézett közleményből mindenekelőtt annyit tudunk meg, hogy „a dalkör összes működő tagjai“ hallani se akarnak a „dalegylet“-tel való egyesüléséről.

S nemcsak hogy hallani se akarnak, sőt zokon veszik e lap nov. 15-iki számában megjelent közlemény irójának az egyesités megkisértését jelző értesitését. Ki is jelentik ennek kapcsán egész mereven, hogy „az itt-ott megnyilatkozott kivánság teljesitését illetőleg a dalkör a kezdeményezést a maga részéről szükségesnek nem tartja.“ Felsorolnak aztán egy csomó okot, a mikről azt hiszik, hogy azok tökéletesen szentek és igazak. S hivatkoznak „a részrehajlatlan közönségre,“ melyről azt állitják, hogy ez is A-tól Z-ig az ő nézetükön van.

A baj csak az, hogy a közönségre nem jól hivatkoznak; mert a nagy közönség bizonynyal nincs velük egy nézeten.

Sőt ellenkezőleg! A nagy közönség kebelében minduntalan hallani arról a nagy elégületlenségről, a mely onnan származik, hogy ez a két dalegylet egymással örökös ellentétben áll. Mert hát a nagy közönség abban a szent meggyőződésben él, hogy Kassán elegendő volna egy dalegylet is; mert Kassa nem oly tulságosan nagy város, hogy feltünés nélkül tudná elviselni két ily egyletnek egymással szemben tanusitott örökös torzsalkodását. S ennek müvelt közönsége egyátalán nem hajlandó elhinni azt, hogy annak a két dalegyletnek csupán azért kell külön-külön fenállania, mintha egy nem volna képes „a város társaséletében uralkodó pangás“-t megszüntetni; hanem az okot másban, a személyes differencziák kiegyenlithetlenségében keresi.

Mik azok a személyes differencziák, a melyek ezt a két egyletet összeolvadni nem engedik? Arról alapos tudomással a kevésbé beavatottak alig birnak. Csak annyit tudnak, hogy az annak idején történt ketté válást egyes emberek hiusága és mérhetlen becsvágya idézte elő, — s hogy ha ezt a hiuságot és becsvágyat az illető érdekeltek képesek lennének legyőzni és figyelmen kivül hagyni, az egyesülésre vonatkozólag „itt-ott megnyilatkozott kivánság“ könnyen teljesedésbe mehetne — az alapszabályokban fenálló akadályok daczára is.

Az a „részrehajlatlan közönség“, a melyről a „dalkör működő tagjai“ említést tesznek, higyjék meg, bárminő rokonszenvvel viseltetik is különben a két dalegylet működése iránt, unja már azt a sok herczehurczát; s sokkal inkább szeretné, ha a két dalegyletet együttműködésben szemlélhetné. Azt az érvet a közönség, a melyet a „dalkör tagjai“ hangoztatnak, hogy t. i. „nyilvánosan működő több testület több alkalmat nyujthat a társas érintkezésre“, nem fogadja el helyesnek; mert hát egyik egylet is dalol, a másik is. S minthogy mindkettő egy és ugyanazon utat követi, egyesülés esetén is nyujthatnának elégszer alkalmat arra, hogy a közönséget nyilvános működésükkel szórakoztassák. Egyesült erővel pláne még inkább nyujthatnának élvezhető dolgokat.

Annyit egyébbként a „dalkör tagjai“ által közlettekből is kilehet venniük, hogy némi csekély hajlam muta kozik már náluk is az eshetőleges egyesülésre. Nos! csak egy kis jóakarat, egy kis engedékenység: s meg lesz minden. Jóakarattal nincs oly akadály, a mit legyőzni ne lehetne.

Mindenesetre jól esnék egy napon azt hallanunk, hogy Kassán nincs többé „dalkör“ meg „dalegylet,“ hanem van egy harmadik, a mely a kettőből tömörült össze. Az lenne aztán a hatalmas daltársulat; a melynek igaz szivből kivánna minden dalkedvelő ember — hosszu életet.

—d.

200000 forintos kölcsön.

Abauj-Tornavármegye megrongált megyei és községi közlekedési vonalait alaposan helyre akarja állitani és a vármegye képviselete az alispán előterjesztése kapcsán ennek fontosságát belátva, határozatilag kimondotta, hogy méltányolja az alispán szakszerü indokait és az uthálózat helyreállitására szükséges 200000 frtos összeget az utalap terhére megszavazza.

A kölcsön-ügylet jóváhagyása a kereskedelemügyi minisztertől lévén függővé téve, az alispán e napokban terjesztette föl azt, s az ahhoz csatolt indokolás a következő:

Nagyméltóságu kereskedelmügyi m. kir. Miniszterium!

Közuti ügyeink állapotáról, vonatkozó háztartásunk viszonyai, annak vagyoni tehetsége és pénzerejéről általam előterjesztett s ide mély tisztelettel csatolt részletes jelentést a vármegye közgyülése f. évi augusztus 31-én tartott rendkivüli ülésében vette beható tanácskozás alá s 2. sz. a. csatolt és egyhangulag hozott határozatában előterjesztésemnek érdembeli alapját elfogadván, kimondotta, hogy a vármegye sokoldalu és a kor igényei által követelt közuti és forgalmi szükségleteit törlesztéses kölcsön felvétele által kivánja megvalósitani, tehát ép ugy, a miként azt Nagyméltóságod e vármegye 1893/4. évi utfenntartási, költségelőirányzatát megállapító leiratának IV. pontjában utbaigazitás gyanánt kijelölni méltóztatott.

A kölcsön elhatározásának kiindulási és tényleli alapját az ide 3. sz. a. fektetett müszaki vélemény képezi, párosulva ama nyilvánvaló tényeknek az elismerésével, hogy közforgalmi eszközeinkben nagy a fogyatékosság, hogy a sürgős szükségletekben nagy a torlódottság, elannyira, miképen számot vetve közuti pénzalapunk deficzites voltával s figyelembe véve azon tényt, hogy közuti alapunk jövedelmei a maximális adótétel alkalmazott volta miatt többé már nem fokozhatók, a vármegye közgyülése javaslatomhoz képest a kibontakozásra más módot s forgalmi eszközeinknek kellő szinvonalra emelésére más lehetőséget nem látott, mint annak az elhatározását, hogy igényszerünek talált szükségleteit 230,000 frtban megállapitotta s ezen összegből 200,000 frtot közuti pénzalapjának terhére törlesztéses kölcsön útján beszerzendőnek, a felül levő 30.000 frtot pedig Nagyméltóságod tárczájától államsegély czimén kérelmezendőnek mondotta ki.

Az elhatározott munkálatok ez idő szerint müszaki tervezés és dolgozás alatt állanak s mihelyt azok elkészülnek, azokat felülvizsgálat végett utólagosan terjesztendem.

A vármegye közuti háztartásának rendszerü keretében azok az épitkezések, melyek most kölcsön felvétele által létesitendőknek elhatároztattak, már a mult idők ben többszörösen föl voltak véve a szükséges és lé-

TÁRCZA.

Egy név.*)

A szegedi lapban
Egy nevet olvastam,
Gyász keretben sem volt
Mégis megsirattam;
— Mégis megsirattam.

Maga, az a név sem
Nagy ok a sirásra.
Rózsa sziromból van,
Mindenik vonása,
— Mégis megsirattam!

Az a ki leirta
Vidáman irhatta,
Virág fakadáson
Járt a gondolatja···
— Mégis megsirattam!

Hir se volt, szó se volt
Mellette se músról,
Csak egy kézfogóról,
Csak egy jegyváltásról,
— Mégis megsirattam!

Egymás mellett···

Egymás mellett el-elmegyünk
Találkozik tekintetünk.

Fogadod is köszönésem.
De nem szólnánk te sem, én sem.

Kevélység a pillantásunk.
Daczból van a mosolygásunk.

Büszkék vagyunk véghetlen···
De halványak mind a ketten!

Szabolcska Mihály.

*) Mutatványul szerzőnek „Hangulatok“ czimü, sajtó alatt lévő verskötetéből. Ára füzve 3 korona, diszkötésben 5 korona. Megjelenik még ez év folyamán. Megrendelhető „Szabolcska Mihály, Szász-Régen“ czimzéssel. Előfizetéseket szivességből lapunk szerkesztősége is elfogad.

A kis varrónő.

A negyedik emeleten lakik. Szegényes, de tiszta szobácskában. Ott ül reggeltől késő estig a varrógépnél. Az ablakomból igen jól beláthatni az ő szobájába. Varrógépe az ablaknál áll, ott látom mindig azt a barnahaju fejecskét a gép fölé hajolva.

Ugy megszoktam már ezt a látványt, hogy szinte rosszul éreztem magamat, ha azt a leányt nem láttam. Ugy tetszett nekem, mintha ő is néha-néha az én ablakom felé tekintene. Alighanem csalódom. Mert egy idő óta ugy látszik, a varrógépet más helyre tették. Legalább néhány napja csak futólag láttam őt az ablaknál, amint valamit elvitt onnan. Pillantása reám esett s láttam, amint türelmetlenül elforditotta fejét.

Ugy látszik kényelmetlenek voltak neki az én ártatlan megfigyeléseim.

Párnapig türelmesen vártam. De aztán sajátságos nyugtalanság fogott el. Szemrehányásokat tettem magamnak, hogy tapintatlanságommal elriasztottam őt, a szegény ügyefogyott leányt. Egyet-mást már előbb megtudtam róla; igen csendes, szerény, kis lakbérét pontosan fizeti. Aztán meg hogy valami kedvese volna.

Bevallom, ez az utóbbi dolog kellemetlenül érintett. Miért? Magam sem tudnám megmondani.

Néha láttam, amint a lépcsőn lefelé sietett, hóna alatt csomagot vitt, kétségkivül két keze munkáját.

Nevetséges kis leányka volt. Olyan, mint egy pehely. Feje majd leszakadt a barnahaj terhe alatt. Arcza finom és gyermeteg. Szeme nagy, termete üde és telt, melle klassikus.

Nem tagadom, érdekelni kezdett. Annál jobban sajnáltam, hogy látását nélkülözném kellett. Már azon törtem a fejemet, hogy miképen látogathatom meg. De hogyan? Milyen ürügy alatt?

Egyszer amint a lépcsőn felfelé haladtam, ő jön velem szemben. Már csak 3—4 fok választott el, akkor ő megbotlik, de gyorsan a karfába kapaszkodik, miközben csomagja lábaimhoz gurul.

Hirtelen felkapom és átadom neki.

— Köszönöm, — mondta halkan és tovább akart menni.

— Egy szóra, kisasszony···

Meglepve nézett rám. Gyönyörü szemei voltak.

= Érzem, hogy kegyedet zavarom, hogy megzavartam nyugodt otthonát. Pedig csak a legószintébb részvét késztetett rá, hogy néha az ön ablaka felé nézzek. Bocsásson meg.

— Ön téved, uram, mondta hidegen. Nincs mit megbocsátanom.

Ezzel büszkén tovább haladt.

Ez a kimért büszkeség kissé meglepett. Egy szép leány, a ki olyan szegény és olyan büszke.

Oh — igaz. Hiszen kedvese van···

Tán izzé porrá töröm azt a lurkót, ha most kezem ügyébe akad···

Ennek a lehelletszerü angyali leánykának szeretője volna! De hát hol van? miért nem jön el hozzá? Pedig napokig ülök otthon (az utolsó orvosi rigorózumra készülök,) és soha semmiféle férfiembert nem láttam hozzá bemenni.

Tán leveleznek egymással?

Az már meglehet. Most emlékszem, hogy ezelőtt 6—8 hónappal feltünően gyakran láttam a levélhordót az ajtaján kopogtatni. Es aznap aztán mintha csendesen dalolgatott volna magában. Varrógépe meg olyan vigan zakatolt···

Egy idő óta azonban ritkábban jött a levélhordó. Az az arczocska is mintha halványulna. Megfigyeltem, amint gyakran nyugtalanul az ablakhoz lépett, mintha valamit várna. Aztán busan ismét a varráshoz fogott.

•

Ez az én vizávim nekem most sehogy se tetszik. Ritkán hallom varrógépe zakatolását, azt is csak rövid időre. Látszik, hogy fáradt, vagy erőtlen az a kis láb, mely mozgásba hozza. Aztán olyan szomoru szegényke. Most már majdnem mindig az ablaknál ül és egyre néz, vajjon nem jön-e a levélhordó.

Ha jól számitok, körülbelől 4—6 hete, hogy nem kapott levelet.

Egy napon a szokottnál még halványabbnak tetszett. Ott ült mint rendesen az ablaknál. A levélhordót várja. Most kell jönnie, s csakugyan jön, katona lépésben s hoz — nekem levelet — s aztán a másik

sitendő építkezések sorába, azonban költségfedezet hiánya miatt ki lettek törülve a létesitmények sorából.

Következésképp a vármegye közgyülése csakis jól felfogott érdekből és hivatásszerü feladatának ok és időszerü felismeréséből tért azon utra, hogy halogatás helyett a gyökeres orvoslás eszközét keresse fel a kölcsön felvételének elhatározása által.

És ha a közgyülés ezen elhatározásához szerencsés lesz a vármegye közönsége Nagyméltóságod hozzájárulását elnyerhetni, nem lesz pénzalapunk helyzete megzavarva, mert annak évi 90—95.000 frt. között hullámzó bevételeiben különösen a közuti ügyek okszerü kezelése mellett egyszer s mindenkorra biztositottnak tartandó, hogy a kölcsönök törlesztéses járadékai a fedezetet megtalálják.

Ellenben ha a közélet szükségleteinek eszközei biztositva, megfelelően berendezve és jó karban tartva lesznek, a nagy közönségnek oly jogos igényei lesznek kielégitve, melyek jóléte és boldogulásának elválaszthatatlan előfeltételei.

Abban pedig, hogy a kölcsön törlesztéses legyen, a valódi igazság fekszik, mert a tervezett téritmények oly beruházás természetével birnak, melynek előnyeit nemcsak a jelen, hanem a következő nemzedék is fogja élvezni.

Kiemelendőnek tartom, hogy az 1. sz. a. előterjesztésemet a közgyülést 8 nappal megelőzőleg minden bizottsági tagnak nyomtatásban megküldöttem, a közgyülésnek 2. sz. a. határozatát a törvény rendelete szerint 30 napi meghirdetésnek kitéttem, az erre vonatkozó meghirdetési bizonyiatokat, 4. 5. 6. 7. 8. és 9. sz. a. azon bejelentéssel terjesztem föl, hogy a közgyülés kérdésben torgó határozata ellen egyedül Potornyai Miklósné és 10 más társa adták be az ide 10. sz. a. csatolt felebbezést.

Azonban nem csak azon körülmény, hogy a vármegye közönségének többi része hallgatag megnyugvással fogadja a kölcsön iránti határozatot, bizonyit annak indokolt és helyes volta mellett, hanem maga a 10. sz. a. felebbezés indokolása is nyiltan beösmeri az utépités szükséges voltát s csak annyiban tér el a határozat kijelentéseitől, hogy az elhanyagolt épitkezést fokozatosan vélné keresztül vezetendőnek, de nyomban elösmeri azt, hogy a s z ü k s é g é g e t ő s aggodalmát csakis abban fejezi ki, hogy nézete szerint rohamosan céloztatnak a mult idők mulasztásai helyrehozatni.

Ez aggodalom azonban a fenntebbi okfejtések szerint merőben tárgytalan, ép ugy mint annak a felpanaszlása, hogy a mindenféle adókkal ugy is tulterhelt megye közönségét a kölcsön felvétele alkalmából a neheztelt határozat ujabb adóval megterhelni tervezi, mert ki van mutatva és igazolva, hogy a kölcsönnek törlesztési járadékát, a közuti pénzalap rendes bevételei fedezni képesek.

Mindezen okok és annak alapján, hogy a multak mulasztásáért engem, ki csak 8 hónapja vezetem e vármegye ügyeit, a vád helytelenül érint, a beadott egyetlenegy felebbezés figyelmen kivül hagyásával mély tisztelettel kérem, hogy a vármegye közgyüléséne 2. sz. a. bemutatott határozatát, miután az elvileges engedélyt a vármegye már megkapta, érdemben is helybenhagyni méltóztassék.

Az elhatározott 200.000 frtnyi kölcsönt illetőleg tervem és kérelmem az, hogy a szükségletek végrehajtása közben valamely helybeli pénzintézetnél kiszközendő nyilt hitel és illetve előleg számlára vétetnének fel a költségek szükséges összegei, s csak ha az elhatározott épitkezések végre lesznek hajtva, tehát akkor, a midőn kétségtelenül meg lesznek állapitva a kiadások összegei, melyekbe az elhatározott létesitmények kerülnek, csakis akkor vétetnék fel a törlesztéses kölcsöntőke, a lebonyolitásnak ezen módját pedig azért tervezem, mert nincs kizárva a lehetőség, hogy az egész elhatározott kölcsöntőke talán nem is lesz felhasználva.

Igaz ugyan, hogy a végrehajtás ezen módja az alap hátrányára némi kamatvesztesség külömbözetet fog feltüntetni, de másrészről igaz az is, hogy ha bevezetésül az egész kölcsöntőke mindjárt kezdetben fel vétetnék, akkor is, mert a nagy tőke csak takarékbetét gyanánt lenne gyümölcsöztethető elő fogna állani bizonyos kamatvesztesség elannyira, hogy a külömbözetek egymást kiegyenlitenék, ez alapon tisztelettel kérem, méltóztassék a kölcsönügylet lebonyolitásának módjául előterjesztett tervezetemet engedélyezni.

Az elhatározott, rendkivüli épitkezések költségeiből 30.000 frtot tesz ki azon összeg, melynek megfelelő fedezetéről a vármegye közönsége ezen eljárás keretében nem gondoskodott s pedig azért, mert Nagyméltóságod jelen utfenntartási költségelőirányzatunk felett rendelkező leiratában az 1894. év folyamára közuti alapunk részére az államsegélyt kilátásba helyezni kegyeskedett.

Ugyanezen idézett leiratában Nagyméltóságod 16.000 frtot illesztett be költségvetésünkbe, mint oly összeget, melynek az 1892. évi zárszámadások alapján, mint a folyó évre áthozandó összegnek megmaradnia kellett volna, ugyde mint azt az 189$^1/_2$ évi felterjesztett zárszámadások igazolják, a 16000 frt nemcsak hogy nem lett a mult évben megtakaritva, hanem ellenkezőleg 10.000 frtot meghaladó hiánynyal zárult a mult évi számadás s ehez számbavéve a folyó évre áthárult közel 5000 frtnyi összeget, mint melyek egyéb fedezet hiányában a folyó évi költségvetési fedezet rovására kellett volna kielégiteni, adom leplezetlenül képét ama zilált helyzetnek, melyben a közuti alap kezelést által vettem, s melyből a kibontakozás és a szabályos mederbe való visszatérés csak az esetben lesz lehetséges, ha Nagyméltóságod kegyessége a kérelmezett segélyt a vármegyének megadja.

Mindezeken felül még méltányossági okok is támogatják segélyezés iránti felterjesztésemet, nevezetesen több mint egy évtizede annak, hogy a vármegye közönségének közutialapja államsegélyben nem része sült, pedig az állam magasabb érdekei szempontjából nagyfontosságu hadászati utvonalakat és mütárgyakat gondoz és tart fenn e vármegye közuti alapjából, azért tehát, nehogy a vármegye közuti háztartása feladatainak kötelességszerü teljesitésében fennakadjon, mély tisztelettel kérem Nagyméltóságodat, kegyeskedjék ép ugy a kölcsön engedélyezése, valamint az államsegély adományozása által a vármegye közutialapját jelen nyomasztó helyzetéből kiszabaditani.

Kassán, 1893. évi november 16-án.

Fáblán János,
alispán.

A kassai dóm üvegfestményei.

Nem akarok gázolni — talán csipni sem — de beczézni épen nem, midőn felszólalok egy oly mozgalom ellen, melynek öntudatos, szándékos fejlesztése gembergó tapintatlanság, sőt rikitó bün.

Több helybeli lapban olvastuk: hogy egy bécsi czég m e l e g e n é s g y o r s a n ajánlja üvegfestményeit a kassai dóm ablakainak bevágásához, sőt még sürgetőleg hatni akar, siessen minden család, ki megörökiteni kivánja létezését a fenséges dóm szines ablak üvegtábláin, mivel később az állványok leszedése után ezen megörökités kétszer akkora költséggel járna.

A kassai restaurált székesegyház századokra kiható, megbámulandó müemléke lesz az országnak, közkincse a nemzetnek; de különösen Kassa városának dédelgetett büszkeségét, kultur életünknek fokmérőjét fogja képezni a jövőben, s megörökiti a nevet a mü történelemben kiirthatlanul.

E dóm a mienk! Csak a barbarismus dulakodása, vagy a kába végzet semmisitheti meg féltett kincsünket.

De nemcsak azért, mivel e remek müvet a történelmi viszonyok nekünk alkották, tornyaival, emlékszerüségével városunkat a szerénység, a közönyösség mindennapiasságából kiemeli, Istennek s embernek hirdeti s fogja hirdetni létezésünket, hagyományunkat, de ujbóli felépitésében, ugy erkölcsileg, mint anyagilag is nagy tényezőkkel járult hozzá a város polgársága s annak áldozatkészsége, s adakozásából nem egy réteggel emelkedett az ég felé; joga van hozzá szólani akkor, midőn alkalom nyilik nevüket megörökiteni, emléket hagyni az utókor számára, megizenni a jövő nemzedéknek itt éltünket, müködésünket, hozzájárulásunkat ez emlék emeléséhez, e nagy alkotáshoz, melyet megcsodálni, megirigyelni még az a nemzet is köteles, melynek nem egy hasonló monumentális Isten háza van.

És épen mert nemzetünk szegény ily hasonló nagy alkotásokban, de most már nem azért, mivel a történelmi viszonyok meg nem engednék, a szellemi erő, az érzék, müvészet, ipar dolgában egy lépéssel is hátrább állanának, mint más nemzetek, kellene oda hatni, hogy minden gondolat, minden kézmozdulat, minden vésés, kopogás vagy csetvonás, minden anyag, ipar, müvészet a sajátunkból — a magyaréból — kerüljön ki, hogy annál biztosabb legyen büszkélkedésünk, kérkedésünk ez alkotásban, a nélkül, hogy hamis, vagy idegen dicsőség lehelete száradt rajta.

Ugy tudjuk, hogy a dóm épitésnél ez az elv volt irányadó, mutatja az orgona épitésének sorsa is s örömmel vettük annak magyar müvészre való átruházását, a most egyszerre, mint az ördögök tánczától elszibasztva, az ujságok szárnyain s maga lábán egyes házakhoz bekopogtatva, feldugja egy bécsi czég idegen fejét s tiz körmét, s belemarkolni ohajt épen az üvegfestészet kivitelébe, mely a laikusnak, a tömegnek egyik legkedveltebb, legszembeszökőbb részét fogja alkotni a templom hajójában, melyről vásott lélekkel lesznek kénytelenek elmondani, hogy idegen kéz alkotása, melyről a krónika azt fogja sajnálattal megjegyezni, hogy külföldi ember készitése.

Nem tudom szeméremmel, vagy pirulással fogjuk ezt kimondhatni?

Én az ajánlkozó, vagy ide varázsolt — bécsi czéget sokkal kevésbé ösmerem, hogy itéletet hozzak müvészetéről, alkotó erejéről, csak információk után tudom, hogy nem heros az üveg festészet terén; de ha a mai üvegfestészet oly fokon állana, mint állott a XVI. században, hol az üvegfestészet kizárólagosan müvészet s nem mesterség volt, hol elérte fénykorát, s az örök becsü legkimagaslóbb alkotásai: a nürnbergi szent Lorenz templom; a lüttichi szent Jaque; a szevillai dóm 90 ablaka, a brüsseli szent Gudule s mások ablakai voltak, s ezeknek mestere a bécsi czég lett volna, vagy ha e század üvegfestészet ujjászületésének mestere Frank Sigismund tett volna ajánlatot, vissza utasitom akkor, midőn az önérzet biztos tudatával csak fővárosunkig kell kiterjeszteni figyelmünket, hol e téren számos, de különösen egy feltünő tehetség, komoly, számba menő müvész él, kinek müvészetét, ihlet mesteri munkáját, rajzait nem egy elismerő érdem s kitüntetés jutalmazta, ki e téren az elsők elseje s irodalmilag is foglalkozott s tanulmányait, ismereteit ily formában is érvényesitette. A kinek hirneve van s mégis hirdeti magát, mivel kénytelen, alkalmat, tért keresni müvészetének fejlesztésére, mert e különös ága a müvészetnek ritka alkalmat nyujt hazánkban gyakorlására.

De különben is hivatalosan s mérvadó helyről fel lett szólitva a régi létező üvegfestmények restaurálását elővenni s kiegésziteni azon üveg táblákat, illetőleg ablakokat, melyek magán uton ki nem kerülnének. A ki nem tolakodik, de várja a megbizásokat honfitársaitól, azoktól, kik nevöket megörökiteni ohajtják.

Tehát hazai müvészünk fogja a hivatalosan kiadott üvegfestészet munkáit végezni. Hogyan furakodik akkor egy idegen, egy ismeretlen ide? ki édesgette városunkba? kinek a biztatására kaszálja a megrendelőket, s miért mellőzik a mi emberünket, s tolják előtérbe a másikat? En sejtem ki és mi van az álarcz alatt, tudom miért, de a rugót nem akarom kiegyenesiteni s ismét elengedni, nehogy eleven erejével valakinek az orrát megkoppintsa s nagyokat tüszköljön tőle, de figyelmeztetni akarom a józan gondolkozókat, a hazafiasan érző kebleket, hogy ne ragadtassák el magokat tulbuzgóságuk által, ne siessenek lázas hévvel e német müvészt, vagy iparost felkarolni és aratásának mediumává válni akkor, midőn ő itt felesleges, midőn van ki jobban tölti be e helyet s hozzá magyar, akkor, midőn hazai müvészeink itt-ott kidülnek pártolás hiányában, sőt az éhhalál áldozatául is esett egyik, mint azt az utolsó napokban a fővárosi lapokban szivet dermesztően olvastuk, s midőn tudjuk, hogy minden legkisebb élt köszörülnek ki az idegenek ellenünk, hogy megvágjanak, kiküszöböljenek.

Tessék illetékes helyről több figyelmet, éberséget kifejteni, hogy ily kuszadék el ne sötétitse a jó véleményt, s fel ne háborgassa a közönség hangulatát.

Bárkin is mulott a botlás, még jóvá lehet tenni, ha az, ki e galibát csinálta, felszólitja a budapesti, a mi üvegfestőinket is, vagy ha a megrendelők várnak addig, mig a budapestiek lépéseket tesznek, vagy hozzájuk fordulnak megbizásukkal, de a legjózanabb megoldás az volna, ha illetékes helyről hivatalosan tiltanák meg ez idegennek beékelését, különben a felsarkantyuzott közönség bele fog vágni a dolog mélyébe s követelni fogja e méltányosságot.

Jakab Árpád.

*

E felszólalásnak sulyt kivánunk adni, a midőn a dómépitő-bizottságnak egyenesen a szemére lobbantjuk, hogy a dóm körüli munkálatok folyásában közönyös, felületes és F r ö h d e Vilmos, a dómépités vezetőjének bemondásait teketória nélkül elfogadja, nem igen törődve azzal, vajjon hogyan gondolkozik a n é m e t F r ö h d e u r a m a g y a r m ü v é s z e t i i p a r é s a n n a k m ü v e l ő i r ő l. Az orgona-kérdésnél is csak a mi, véletlenül tudomásunkra jutott eljárás kapcsán, tett felszólalásunk és beavatkozásunk tette lehetővé, hogy kegyes püspökünk a bizottság határozatát a n é m e t Orgelkünsztler javára megsemmisitette és hozzásegitette a m a g y a r orgonagyárost az ő igazához. Reméljük, hogy ez a szavunk is eljut az illetékes helyre, a honnan tudtára adják majd az illetőknek, hogy mi a kötelességök.

Szerk.

Ipari fejlődésünk.

(É.) Ha a politika valamely ágában, akkor éppen a közgazdasági politikában lehet azt az elvet elfogadnunk, hogy általános érvényü szabályok hiányában a követendő eljárásnak mindig azon ország speciális helyzetéhez kell alkalmazkodni, a melynek mezőgazdaságát, kereskedését vagy iparát kifejleszteni óhajtjuk. Az a mezőgazdasági politika, a melyet egy intenziv gazdálkodásu államnál czélszerünek tartunk, nem mozditaná elő egy kezdetlegesebb fokon álló ország agrikulturáját; az a vámpolitika, a mely egy az ipari fejlettség alacsony fokán álló ország előnyét szolgálja, megsemmisithetné egy élénk ipar- és kereskedelemmel biró állam vagyoni jólétét, igy a „laissez aller, laissez fairre“ elve, a mely méltán képezi Anglia vagy Franciaország ipari politikájának irányitóját, lehetetlenné tenné azt, hogy fejlődésének embrio szakában élő iparunk valaha eljusson a virágzás azon fokára, a melyre nemzeti jólétünk érdekében minélelőbb eljuttatni: közgazdasági politikánknak egy sarkalatos pontját képezi.

Folytatás a mellékleten.

---

oldalra fordul··· valóban: a kis varrónőnek is hozott levelet.

No szegényke, végre valahára!

A levélhordó lépései elhangzanak és én belemélyedek levelem olvasásába.

Egyszerre elfojtott jajkiáltás hallatszik··· nincs kétség benne: kis varrónő volt.

Néhány ugrással ajtajánál termek s felszakitom azt.

A földön teküdt halott halványan a szegény leány s mellette a levél.

Nem gondolkodtam sokáig, karjaimba vettem olyan könnyü volt) s az ágyra fektettem. Aztán hamarosan felszakitottam füzöjét.

Orvos vagyok. Az emberi test formáit számtalanszor láttam, s nem egy remek alkotását a természetnek. De ilyen tökéletes, ideális szépségü kebelt még sohasem.

Fáradozásaim folytán nemsokára felocsudott. De milyen pillantás volt ez! Irgalmas ég!

— Hogy végre nálam vagy, édes Andorom, suttogta. Sokáig, igen sokáig vártalak. Hiszen tudod, mennyire szeretlek. Jer, jer hozzám, folytatta szenvedélyesen s átkarolt, itt a szivemen a te helyed···

Mit éreztem én, midőn ez a gyönyörü teremtés pihegő keblére ölelt és ajkaimat forró csókjaival árasztotta el!

Nem restellem bevallani: sirtam, mint kis gyerek.

— Nem hiába hagytam oda atyámat anyámat — te éretted···

— Ah, csakhogy végre megjöttél··· ugy féltem, hogy hütlen lettél···

— Ha az a második elhagyott suttogtam megindulva, én nem hagylak el, szegény tébolyodott···

*

Hiába minden emberi tudomány. A kis varrónő fejtifuszba esett.

Egy hét mulva az „Entreprise des pompes funèbres“ legegyszerübb kocsija kivitte őt oda, „hol a sziv nem fáj.“

Én még az nap elhurczolkodtam abból a házból. Sok év fog eltelni, mig ez a benyomás lelkemből kitörülődik.

Vagy tán sohasem.

W. I.

A premiér lefolyása minden tekintetben sikerült volt.

Miklóssy Ilona volt Lini a bubós pacsirta. — A magyar fordítás szerint a népszinházban énekesnő játszotta e szerepet, de mi megelégszünk a német eredeti hasonmásával is. S ezért annál könnyebben teszszük, mert **Miklóssy** Ilona reális erejű tehetsége e szerepben kitünően állotta meg helyét.

E tekintetben méltó partnere volt **Csiszér**, a léha Hermann szerepében.

Boross, is nagyon jól érvényesült a mai darab rongykezelő szocziálistájának képében.

Mészáros, **Nikó** Lina és **Pesti** is jók voltak.

A darabot kedden megismételték.

—

A csók.

Kalmár Piroska első fellépte.

Kalmár. Piroskának, mint vendégnek első fellépteül szerdán Dóczy „Csók" ja került szinre, mely alkalommal a szinház csaknem összes székei s páholyai megteltek érdeklődő közönséggel. A vendégszereplő művésznő, kinek művészi ereje nem ismeretlen közönségünk előtt a „Csók-"beli **Maritta** pórleány, idillikusan megrajzolt szerepét adta utánozhatatlan kellemmel és a természetességnek minden látszatát előidéző művészi rutinnal. A fenségesen szép motivumokon nyugovó vigjáték egyes, szebb jeleneteiben szembeszökően magasiott ki szinészi talentumának minden vonzó igazi oldala. Carló iránt érzett szerelmét, bár azt a költő nem engedi a szinpadon erősebben kiszinezett képben érvényre jutni, az alakitás markáns vonásai egy-egy odavetett árnyékolás által látja el a szinezés és perspektiva minden oly kellékével, mely e speciális és idilli szerelmi viszonyban az örök és változhatlan szerelem képét emeli ki reliefszerüen a környezetből.

Kalmár Piroska az a pórleány volt, akit a költő fantáziája teremtett. Hijával minden póriasságnak, de bájjal és asszonyi furfanggal teli. Egy oly szeniálisan ügyes leányzó, ki Carlójának fentartott szerelmi csókjaiból kész volna a hatalmas navarrai királynak is juttatni egy szemernyit, de csak azért, hogy annak pecsétgyürüjét megkaphassa, mely a fortélylyal kieszelt éjjeli összeesketést lehetővé tegye, s szerelmi vágya netovabbjának, Carlóval való házassága megvalósitásának eszközéül szolgálhasson. Frenetikus hatást előidézően szólalt meg ajkain a szív rajongó érzelmeinek és a pórias észjárást messze tulhaladó s poézissel telt definicziója a **csóknak**; annak a sovárgást keltő és szomjuság oltó, felemelő és felmagasztaló valaminek a szavakba öntése, melynél két szerelmes lény ajkai érintkeznek ugyan, de a szivük forr össze s melynél csak a testet járja át a boldogság melege, de a melynek izzó forrósága a lelkeket olvasztja egybe.

Mily magasztosan s fenségesen nyilvánul ebben a költeményben a reális csók jelentősége, mi sem bizonyitja jobban, mint az a lélegzés vétel neszét is visszafojtva tartó feszült figyelem, mely a nézőtér közönségét ejtette ez este rabul. Ifjuságuk rozsáit vesztett mamák s ószbecsavarodott apák és nagy apák ép oly igázet alatt állva hallgatták végig a csóknak difinicziját, mint azok a szende bakfisek s mélázó fiatal emberek, kiket épen az ifju kor utal ebben a tekintetben — praxisra.

Maga az előadó művésznő is, mintha csak összes ambicziját konczentrálta volna e remek jelenet kidolgozásába s mintha csak maga is a csók varázsának igézete alatt állna, a bálványát imádó rajongónak extázisával adta a csók istenitését.

Arczának kifejező, változó játéka s szemei, melyek lelkesült tüzben égtek, s kellemet és gyengédséget, majd a lelkesültség különböző fokát visszatükröző mozdulatai, mind a csóknak fenségét interpretálták.

A szép jelenet után felhangzó tapsvihar a közönség hódolatát mutatta be a jeles művésznőnek és a közönség kedvenczének azért a rövid müélvezetért, melyet az ábrándos lelkü poéta szellemének oly megfelelően juttatott érvényre.

Megjegyezzük még, hogy a közönség elismerése még egy gyönyörü csokorban is nyilvánult, melyet első megjelenésekor nyujtottak fel az orchestrumból Kalmár Piroskának.

A vendég müvésznő környezetéből szintársulatunk rendes tagjainak egyikét másikát szintén ki kell emelnünk.

Igy **Csiszért**, ki Sever navarrai király alakjában oly sok szép, természetes, szeretetreméltó és vonzó jellemvonást tudott egyesiteni és **Miklóssy** Ilonát, ki ép oly igaz volt szerelmében, mint sértett büszkeségében s ép annyira természetes Carlónak tett panaszaiban, mint az Adolár viszontlátása felett érzett örömében.

Boross (Sobrinus) mint udvari pap igen jó komikus alak, **Halmay**, mint Adolár jó cselszövő és **Szilágyi** mint pórfiu szintén eléggé sikerült alak volt. **Kissné-Breznay** Anna a királyné szerepét sok helyütt ügyesen játszotta. **Gukker.**

Müsor. Ma, pénteken, 1893. évi deczember hó 1-én, a „harag" vigjáték, ezt követi „Bál után" magánjelenet, végül: „A szikra" vigjáték, holnap szombaton Kalmár Piroska jutalomjátékául: „A pezsgő" vigjáték.

Szerkesztői üzenetek.

H. J. Szeged. A reklamált tárczát sajnálatunkra nem kaptuk meg, különben már tuladtunk volna rajta. A kérdésre deczember 15 a válasz. Baráti üdvözlet a szőke Tiszabelieknek.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

Nyilt tér.

Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelőséget a szerkesztő.

Gracza 1848/49-ki szabadságharcz története

kapható 409 3—3

Mildner Ferencz

könyvkereskedésében Kassán.

Dr. Sziklay Zoltán abaujszántói kir. közjegyző irodájában egy a hagyatéki ügyek tárgyalásában jártas jelölt vagy segéd azonnal alkalmazást nyerhet. 412 2—3

8263. sz. 419—1
Tk. 1893.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kassai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy a m. kir. kincstár végrehajtatónak Tamás András és társai végrehajtást szenvedő elleni 94 frt 81 kr. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a kassai kir. törvényszék területén lévő Kajata községben fekvő a kajatai 42. sz. tjkvben Tamás András, Tamás György és Tamás Erzsébet nevén álló A 1. 2. sor, 17. hr. 25. ő. i. sz. ház, udvar, kert. erdő és legelő illetőségre 346 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1894. évi február hó 6-ik napján délelőtt 10 órakor** Kajata községben megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-kát vagyis 34 frt 60 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. § ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál elöleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság Kassán, 1893. évi november hó 20 án.

Horváth Sándor,
kir. tvszéki biró.

6909. sz. 418—1
Tk. 1893.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kassai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy a felsőmagyarországi népgazdászati kölcsönös hitel és takarékegylet mint szövetkezet végrehajtatónak Fercsák István végrehajtást szenvedő elleni 200 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a kassai kir. törvényszék területén lévő Kassa sz. kir. városában fekvő, a kassai 777. számu telekjegyzőkönyvben Fercsák István nevén álló ház és udvarra az árverést 368 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1893. évi deczember hó 7-ik napján délelőtt 10 órakor** a kassai kir. törvényszéknél (II. emelet 30. ajtó) megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban, a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál elöleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kir. törvényszék. mint telekkönyvi hatóság. Kassán, 1893. évi szeptember hó 15-én.

Horváth Sándor,
kir. tszéki biró.

Schiffbeck-szálloda.

Van szerencsém tisztelettel értesiteni a kassavárosi és vidékbeli nagyérd. közönséget, egyleteket és testületeket, hogy a szállodámban levő nyári termet

téli teremmé

alakitottam át, a mely elegancziája és kellemes temparaturájánál fogva különösen alkalmas **diner, souper, bankett és mulatságok** tartására; továbbá a közelgő farsang idejére rendelkezésére bocsátom a nagyérd. közönségnek a szálloda első emeletén levő

termet mellékhelyiségeivel

zártkörü mulatságok tartására.

Gondoskodtam kitünő konyháról és ezuttal kitünő

pilseni téli sört

méretek ki.

Vendéglőmben **szelvény-könyvek 15 százalék engedménynyel** vehetők. Elfogadok mérsékelt dijazásért reggeli, délebéd és vacsora előfizetéseket. Az utazó-közönségnek a szállodában kényelmesen és elegánsan berendezett szobák 80 krtól fölfelé állanak rendelkezésre, a melyek a legjobban fütheto kályhákkal vannak ellátva. A szállodában telefon van. A vasuthoz omnibusz tartja fen a közlekedést. A szállodában istállók és kocsi-szinek vannak.

Számos látogatásért esedezik

mély tisztelettel

Imenschek József

420 1—3 (Schiffbeck-szálloda.)

Hegedüs Dezső és Társa

bank és tőzsde bizományi üzlete

Bpest. V. ker., Mária Valéria-utcza 19.

Értékpapirok vétele és eladása a napi árfolyam mellett. Elvállalunk tőzsdei megbizásokat a legjutányosabb feltételek mellett.

Fedezet kötésenkint (25 darab részvény vagy 5000 forint járadék) **250 frt** készpénzben vagy **300 frt értékpapirban.**

Vidéki pénzintézetek részvényeit is elfogadjuk fedezet gyanánt, valamint **ezen részvények eladásával és vételével is foglalkozunk.**

Értékpapirokra olcsó kamatláb mellett nyujtunk előleget.

Kivánatra kimeritő és megbizható tőzsdei jelentéseket szolgálunk, melyek a bekövetkezhető tőzsdei irányzatra nézve [illegible] tanpontokat nyujtanak.

Levélbeli vagy távirati árfolyam értesitéseket szivesen küldünk naponta szét. 416 1—2

2979. sz. 414—1
Tk 1893.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szepsii kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy özv. David Andrásné végrehajtatónak Borisz András és társai végrehajtást szenvedők elleni 158 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a szepsii kir. járásbiróság területén levő Him községben fekvő, a 12. sz. telekjegyzőkönyvben A 1. 1—11. sorsz. alatt foglalt 7/8-ad urbéri ingatlannak Borisz Andrásné szül. Fancsali Katalin nevén álló részére 396 frt 33½ kr., az ugyanazon tjkvben foglalt, a már nevezett ugyszintén Krózser Györgyné sz. Fancsali Mária, Imre Matyi Anna, továbbá Imre Matyi Pál, Imre Matyi Klára, Imre Matyi Erzsébet és Imre Matyi János kiskorunk nevén álló 407. hr. számu szőlőre 16 frt, a 419. hr. számu szőlőre 16 frtban, ez utóbbi ingatlanokra nézve az 1881. évi LX. t. cz. 156. §. értelmében az árverést ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1894. évi február hó 5-ik napján délelőtt 10 órakor** Himben a biróházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 39 frt 64 krt, 1 frt 60 krt, illetve 1 frt 60 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ban jelzett **árfolyammal** számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban, a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál elöleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság Szepsiben, 1893. évi november hó 13-án.

OLCHVÁRY,
kir. járásbiró.

39.546. sz. 413 2—3
I. 1893.

Ház-eladás.

Alulirott pénzügyigazgatóság kerületéhez tartozó **Opáka községben fekvő kincstári koresma-épület** és tartozékának eladása iránti nyilvános szó és irásbeli árverés a nagyméltóságu m. kir. pénzügyminisztérium f. évi 25.150. sz. rendelete folytán **f. évi deczember 20-án délelőtt 9 órakor fog a pénzügyigazgatósági épület 20. számu szobájában 650 frt kikiáltási ár mellett megtartatni.**

Ezen árveréshez a vevők azon figyelmeztetéssel hivatnak fel, hogy minden versenyzőnek a kikiáltási ár 10 %-át kell bánatpénztül letenni, valamint a szóbeli árverés megkezdéséig benyujtandó irásbeli ajánlatoknak is ily mennyiségü bánatpénzt kell tartalmazniok, mely utóbbiakban még határozottan kiteendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri, és magát azoknak feltétlenül aláveti.

Kassán, 1893. november 22-én.

Magy. kir. pénzügyigazgatóság.

Az idő pénz! **MINDEN** Az idő pénz!

jó háziasszony **pénzt** és **időt** takarit meg, ha a valódi

dr. Linck-féle zsirlugliszttel

mosat. — E czikk nem tartalmaz semminemü ártalmas anyagot és ennek daczára gyönyörü szép, tiszta fehér mosást idéz elő, a nélkül, hogy a ruha szine vagy szövése a legkisebb kárt is szenvedné és kárpótol szappant, szódát, hamuzsirt, vagy bármely más hasonló gyártmányt.

A mosás a lehető legegyszerübb ½ kg. dr. Linck-féle zsirlugliszttel 50—60 liter **forró vizben** felolvasztunk és a ruhát 2—12 órán át — legczélszerübb éjen át — benn áztatjuk és kézzel vagy géppel való rövid mosás után (igen szennyes helyeket e zsirlugliszttel külön bedörzsöljük) a képzelhető legszebb eredményt értjük el. 415—1

Számos elismerő irat dicséri a valódi dr. Linck-féle zsirlugliszt kiváló előnyeit.

Százszor kifizeti magát az egyszeri használat.

Raktár Kassán: **Rott Gy., Lang Ferencz A., Dubez Imre és Vizy Domonkos uraknál.**

Főraktár Magyarország s melléktartományai s a Balkán államok részére:

Az idő pénz! **Landauer Ignácz és fiainál, Budapesten.** Az idő pénz!

„LE GRIFFON"

a legjobb valódi franczia szivarka-papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 40—150

Tokaji cognac.

Első tokaji cognac-gyár Tokajban.

Első tokaji cognac-gyár Tokajban.

Tiszta borkivonat.

Minőség utólérhetetlen.

Csak akkor valódi, ha Tokaj város czimerével és beégetett dugaszszal van ellátva. 334 10—10

Kapható minden jobb üzletben.

Főraktár Kassán: **Pollák Róbert**

füszer-, csemege- és bor-üzletében.

Légszeszgyár-Kassán

ajánlj szobafütésre kiválóan alkalmas

légszesz-coaksot.

Különösen a törött coaks képez meidingi és egyéb kályháknál kiváló és takarékossági fütőanyagot és miután az eddigi kézimunkát a törőgép hajtásánál géperő által helyettesitettük, vagyunk azon kellemes helyzetben, törött coaksot minden mennyiségben a legrövidebb idő alatt szállithatni.

Vidéki megrendelések leggyorsabban elintéztetnek.

Évi kötésnél és egész waggon-rakományok átvételénél árengedmény. 402 2—3

Vizimalom bérbeadás.

Bérbeadatik **1894. január hó 1-től** hat egymás után következő évekre özv. Adlerné ő nagysága tulajdonát képező **Encsen levő vizimalom** és melléképületek.

A malom áll 4 őrlőkőre való berendezésből
1 daráló kőből
kendertörő készülékből stb.

Továbbá rendes lakóházból, istállóból és nagy állásból.

Bérbevevőnek 3 hold tengeri föld és 2 tehénnek legeltetés. azonkivül 2 hold kaszáló használatba adatik. Bérbe venni szándékozók értekezhetnek **Jaulusz Izidornál Forró-Encsen, vasuti állomás.** 411 2—2

A kassai takarékpénztár

elfogad: **betéteket kamatozás végett,**

leszámitol: **váltókat, kisorsolt zálogleveleket és sorsjegyeket,**

engedélyez: **jelzálogkölcsönöket házakra** és **birtokokra, kézi-zálogokra** és **értékpapirokra,** különösen kedvező feltételek mellett,

7 22—24

megőrzés végett elfogad: **értékpapirokat, okmányokat, ékszereket** és **ezüstnemüeket,**

vesz és elád: **értékpapirokat tőzsdei árfolyam szerint.**

Postai megbizások azonnal elintéztetnek.

Nagy szőnyeg-eladás.

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy **a téli idényre**

nagyszerü külön osztály szőnyeg-, függöny- és butorkelme-raktárunkat

tetemesen megnagyobbitottuk.

Kedvező és nagy zárlataink által, **elsőrendü gyárakkal,** szon kedvező helyzetben vagyunk, valamennyi czikket **szerfelett mérsékelt árakon** eladhatni. **Szobák bevonására különösen ajánlhatjuk:**

Valódi brüsseli szőnyegeket	Valódi axminiszter szőnyegeket	Valódi angol velour szőnyegeket	Valódi hollandi szőnyegeket

Ezenkivül dus raktár következőkből:

Valódi perzsa és smyrna szőnyegekből.

Szalonszőnyegek	Ebédlő-szőnyegek	Futószőnyegek	Cocos futók
Lábtörlők	Ágyszőnyegek	Angoraszőnyegek	Ágy- és asztalteritők
Flanelliteritők	Divánteritők	Csipke és szövetfüggönyök	Portiéres
Vitrage	Peluche teritők	Uti takarók	Lambrequins

397 3—30

Tisztelettel **Széman Testvérek.**

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

És ha átolvassuk Lukács kereskedelmi miniszternek 1892. évi jelentésének azon részét, a mely a kisipar, a gyáripar és házi ipar fejlesztésével foglalkozik, akkor meggyőződünk arról, hogy kereskedelmi tárcánk mai kezelője az iparágak minden fajának gondos, mondhatnók, atyai nevelését ép oly kötelességének és feladatának tekinti, a mint azt nagy elődje tette.

A mióta gyári iparunk és általában az ipari ügyek gondozása 1889 ben a kereskedelmi tárca feladatai közé soroztatott, a gyáralapitások körüli tevékenység gyors tempóban indult meg. Nem mintha az alapitott gyári vállalatok száma valami rohamos emelkedést mutatna, hanem a sulyt kormányunk mindig arra fektette, hogy oly vállalatok létesüljenek, a melyekre legkedvezőbbek a viszonyok és a melyekre a szükséges előfeltételek rendelkezésre állanak. Ennek az egészséges irányzatnak sikerét mi sem bizonyitja jobban, mint az a körülmény, hogy az uj alapitások közül — a mire a kereskedelemügyi miniszter jelentésében büszkén utalhat, — alig van, sőt mondhatni, hogy egyetlen egy sincs eddig, a mely kellő gyökeret ne vert volna.

Az ipar és kereskedelem fejlesztésére hivatott tényezők között kiváló fontosságu az országos ipar és kereskedelmi alap intézménye, a mely mai állásánál — az alap tiszta vagyona 142,764 frt volt az 1892. év végén — nem nyujt ugyan elegendő támaszt egy intenzivebb iparfejlesztési politikának, mégis segitségére van a miniszternek a vállalatok anyagi támogatásában, a mennyiben ezen alapból is 12,500 frt volt négy gyári czégnek kölcsön adható.

Mivel azonban ily kölcsönökkel való kisegités iparunk fiatalsága mellett, a mikor annak a külföld gazdag, régi vállalatával, kimüvelt, betanitott munkástörzsével kell versenyeznie, kiváló jelentőséggel bir az oly vállalatoknál, a melyek létesitése nem egyéni, hanem országos érdeket képez, ezért a kereskedelemügyi miniszter igen helyesen a törvényhozás által „ipari és kereskedési czélokra“ czimen megszavazott összegekből is nyujt ipari kölcsönöket.

Számos oly iparvállalat létesült ezen kölcsönök segélyével, a melyek az ipar egészen uj ágait vezették be az országba, emancipálva azt a behozatal szükségessége alól. Igy jött létre az Egyesült magyarhoni üveg-gyárak salgó-tarjáni solin-, üveg- és sötét-palaczk gyára, a mely már legközelebb megkezdi üzemét; igy a varró gép gyár a fővárosban ez uton sikerült a Fischer-féle agyag-ipar, porczellán és majolika-gyárat is részvény-társasággá alakitani át és ezzel üzemének nagymérvü kiterjesztését előmozditani.

A napokban is tapasztaltuk a miniszter élénk érdeklődését az uj iparágak meghonositása iránt: két derék ezüstmüves és czizeleur iparosunk villam-motorral berendezett telepet létesitettek, a melynek megnyitásánál a kereskedelemügyi miniszter képviselette magát és már legközelebb fogja őket állami segélyben részesiteni.

Ki tagadná hogy jobb szeretnők, ha hazai iparunk állásáról beszámolva, rámutathatnánk a gazdag, viruló vállalatok légiójára, a melyek segitik előmozditani a magyar állam legfontosabb érdekeit, ha rámutathatnánk egy gazdag kereskedelmi és ipar alapra, a mely folyton ujabb és ujabb iparágak kultiválására nyujt elegendő anyagi eszközöket? De azért, ha a kereskedelmi miniszter jelentését látjuk, a melynek most a gyári iparra vonatkozó részével foglalkoztunk — ki ne venné ki abból a lassu, de egészséges, biztos fejlődés biztos jeleit? Ki kételkednék abban, hogy serény tevékenység kifejtése mellett lassanként, ha nem is teljesen, de legalább tulnyomó részben lehetséges lesz magunkat a külföld behatása alól emancipálni és ez által kéreskedelmi mérlegünket biztos alapokra fektetni?

Mindezeket méltányolta a parlamenti ellenzék, a midőn derék miniszterünk költségvetését egy-két atyáskodó tanácstól eltekintve alig három napi tárgyalás után elfogadta.

Politikai hirek.

Kassa, november 30.

Közigazgatási bíróságok. Hieronymi belügyminiszter a közigazgatási bíróságokról szóló és 209 szakaszból álló törvényjavaslatát, a melynek indokolása igen terjedelmes, beterjesztette a parlament elé.

Kassa ellenlábasa. Szalavszky pozsonymegyei uj főispán most történt beigtatása alkalmával mondott beszédében a sajtóban és az érdekelt városok tájékán napirenden levő harmadik egyetem ügyéről is megemlékezett és Pozsonyt illetőleg a következőket mondta erről: a harmadik egyetem kérdésében igérem, hogy a pozsonyi egyetem ügyét buzgón támogatni fogom. Nem is hiszem, hogy Pozsony óhaja ne teljesedjék. Még — ugymond — a mindnyájunk rokonszenvét biró versenyvárosnak is be kell látnia, hogy a magyar egyetem lobogó tüzére a határszéli városban szükség van s hogy az ellentétes álláspontot képviselő Herman Ottó nagy tudósunk szavával éljek, a világváros árnyékában van legnagyobb szükség. — Kassa tehát a pozsonyi főispán előtt nem numerál e tekintetben, holott pedig ez a Kassa az egyetem kérdésében majd ha komolyan lesz róla szó ott, a hol döntenek, nem lesz az utolsó a csatározásban.

Visszautasitott érsekjelölt. Zágrábi hir szerint az Agramer Tagblatt-nak bécsi megbizható helyről azt jelentik, hogy a római kuria visszautasitotta Mayer Béla kalocsai kanonoknak a zágrábi érseki székre való jelöltségét. A visszautasitás okait nem tudják.

Egyházpolitika. Félhivatalosan jelentik, hogy az 1868. LIII. tcz. némely intézkedéseinek módositásáról szóló törvényjavaslatot a házassági jogról szóló törvényjavaslattal együtt fogják a képviselőház elé terjeszteni. A javaslat megváltoztatja az emlitett törvény 12. és 14. §§-ainak intézkedéseit, melyek elseje a vegyes házasságból származott vallását nem szerint határozza meg, másika pedig megállapitja, hogy az áttért szülőt a hét éven aluli gyermekek követik. A javaslat értelmében a házasságra lépők a házasság megkötését megelőzőleg polgári hatósági közeg előtt szabadon állapodhatnak meg az iránt, minő vallásban óhajtják gyermekeiket neveltetni; ily megállapodás hiányában az atya vallása az irányadó. Ha a szülők valamelyike más vallásra tér át, a gyermekek 18 éves korukig megmaradnak vallásukban; de ha ily áttérés következtében a két szülő egy vallásnak lesz hive, a gyermekek is ugyanazon vallásban nevelhetők, Egy külön szakasz pedig határozottan kimondja, hogy a törvénynyel ellenkező bármely szerződés, teritvény vagy rendelkezés ezentul is érvénytelen és semmi esetben sem birhat jogerővel.

Nagy nemzetiségi kongressusra készülnek Turócz-Szentmártonban, a hol egy csomó agitátor gyült össze a minap, hogy megbeszéljék egy közelebb tartandó nagy nemzetiségi kongressus teendőit. Abból hogy ezen az előzetes értekezleten tót, szerb és oláh bizalmi férfiak tanácskoztak, bizvást következtethetünk a tervezett kongressus jellegére.

Katonai tanácskozások. Bécsből jelentik, hogy a Hofburgban a király elnöklete alatt katonai tanácskozások kezdődtek. Az értekezleten Albrecht és Vilmos főherczegek, Krieghammer Odön közös hadügyminiszter és több hadtestparancsnok és táborszernagy vett részt. Albrecht főherczeg a tanácskozásra Arcoból érkezett Bécsbe. A tanácskozások több napig fognak tartani.

A szerb krach. Belgrádból érkező hirek szerint Szerbiában a viszonyok ugy politikai, mint gazdasági tekintetben rendkivül vigasztalanok. Az ország katasztrófa elé megy, az igazságszolgáltatás és közigazgatás kétségbeejtő helyzetben van, a hivatalnokokat és a hadsereget, mint már a Köln. Ztg. is jelentette, hónapok óta nem fizetik; a szkupstina képtelen a bajon segiteni s ez okból általánosan kivánják a kormányváltozást; hogyha nem fog sikerülni egy mérsékelt radikális kabinet megalakitása, vagy hogyha ez csak rövid életü lesz, ugy a király valószinüleg csupa katonákból álló miniszteriumot fog kinevezni.

Kálnoky olasz utjáról a Times párisi levelezője a következőket irja: Az olasz királynak tudtára adták, hogy Ausztria-Magyarországnak és Németországnak nem lenne kifogása az olasz hadsereg létszámának leszállitása ellen, mert két hadtesttel kevesebbet biró szövetségest többre becsülnek olyannál, a mely komoly pénzügyi bajokkal küzd. Ferencz József császár és király, mint jó katholikus, személyesen nem óhajtana oly lépéséket tenni, melyek a pápa érzékenységét sértenék, de érzi a nehézségeket, melyeket a vatikán növekvő elhidegülése és Franczia-országhoz és Oroszországhoz való szembetünő közeledése okoznak. Az uralkodó egyelőre nem szándékozik Rómát meglátogatni.

Ujdonságok.

A hadtestparancsnok Miskolczon és Egerben. Mádi Kovács György altábornagy — mint Miskolczról irják — kedden fogadta az ottani helyőrség tiszti karának a tisztelgő küldöttségét, melyet Cronenboldt altábornagy miskolczi hadosztály parancsnok vezetett. A hadtestparancsnok a helyőrség legénysége és gyakorlatai felett is szemlét tartott. Ott időzése alatt meglátogatta Melczer Gyula főispánt és Soltész Nagy Kálmán alispánt is. — Egerből jelentik lapunknak: Az uj hadtestparancsnok mádi Kovács György szerdán este a Miskolcz felől érkező hét órai vonattal városunkba érkezett. A vasuthoz diszszázad vonult ki Okruczky Miksa százados vezénylete alatt, mely a szabályzat értelmében zeneszóval tisztelgett az érkező hadtestparancsnok előtt. Másnap szemlét tartott az itt állomásozó katonaság felett s a tapasztalt rend és pontosság felett a legnagyobb elismerés hangján nyilatkozott. A hadtestparancsnok itt időzése alatt Szele püspök és érseki helynök vendége volt. — Mádi Kovács szemleutjáról Schemua adlátusa kiséretében tegnap székhelyére érkezett vissza.

Halálozás. Berzeviczy Titusz nyug. legfőbb törvényszéki tanácsos, Berzeviczy Egyed kamarás és az abauj-tornai gazdasági egylet elnökének édes atyja e hó 26-án Bécs mellett levő Badenben 84 éves korában meghalt. A megboldogultnak tetemét Lomniczra szállitották, a hol ma helyezik el a család ősi sirboltjában örök nyugalomra.

Advent. A rorate coeli most vasárnap deczember 3-án veszi kezdetét a korra reggeli szokásos időben a kassai templomokban.

Pályázat ódára. A kassai irodalmi társaság Jókait dicsőitő ódára hirdet pályázatot, a mely deczember hó 15-én jár le. A birálók által legjobbnak itélt mü egy 20 koronás arany jutalomban részesül. Versenyművek a társaság elnöke czimére jeligés levéllel ellátva adandók fül.

A kassai dalkör folyó évi deczember 9-én (szombaton) a Schalkház szálló disztermében teritett asztalok mellett, tánczczal egybekötött dalestélyt rendez, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghivja a dalkör választmánya. Müsor: 1. Müller Antal Dalárinduló. 2. Palotássy J. Naptól virit. (Magyar népdal egyveleg). 3. Solo négyes. Éneklik: Belius J., Goldberger H., Stroh H. és Willnrotter H. d. k. tagok. 4. Liszt Ferencz, Rajna bordal. 5. Thern H. Kiért üritsem a pohárt? 6. Duo. Éneklik: Goldberger H. és Stroh H. d. k. tagok. 7. Lányi E. Három eredeti magyar népdal. 8. Gounod F. Katona kar, Faust operából. (Közkivánatra.) Kezdete 8½ órakor. Belépő dij 60 kr. Jegyek előre válthatók Kriegerbeck F. pénztáros ur főutczai üzletében és az előadás napján este a pénztárnál.

Az ipartestület rokkant-egylete javára január 6-án a Schalkház disztermében zártkörü tánczvigalmat rendez, a melynek érdekében az iparestület elöljárósága a következő meleghangu felhivást bocsátotta közre az iparosokhoz: A kassai ipartestületnek évek óta oda irányul törekvése, hogy tagjait munkaképtelenség esetén a nyomor szomoru pusztitásai és ádáz következményei elől oltalomba vegye. Szép, de nehéz feladat ez, mert ezekre van szükség, hogy e czél eléressék, mindamellett Isten segitségével siker koronázhatja az ipartestület fáradozását egykoron, ha minden iparos áthatva a felebaráti kötelesség teljesitésének magasztos eszméjétől, készséggel adakozik fölöslegéből akkor, midőn arról van szó, hogy iparostársai, azok családjai, esetleg azok özvegyei és árvái segélyeztessenek, támogattassanak. A tisztelettel alólirott ipartestület elöljárósága ezen nemes feladatának eleget óhajtván tenni 1894. évi január hó 6-án a Schalkház örökösök nagy disztermében zártkörü ipartestületi tánczmulatságot rendez, melynek tiszta jövedelmét a rokkant iparosok alaptőkéjének gyarapitására forditandja. Midőn van szerencsénk e tánczmulatságra a T. Czimet és családját legszivélyesebben meghivni, kérjük tisztelteljesen, hogy kitüzött czélunkat, — mely a kassai összes iparosoknak évek óta közös czélja — mint rendesen most is magáévá tenni és igyekezetünket méltatásban erkölcsi és anyagi támogatásban részesiteni kegyeskedjék. Ezek előrebocsájtása után engedje reménylenünk, hogy nagyrabecsült személyének és családjának megjelenésével, mely minden bizonnyal növelni fogja a sikerültnek igérkező est fényét, szerencséltetni fogja tánczmulatságunkat. Legyen meggyőződve T. ipartestületi tag ur, hogy csak erényt gyakorol, midőn mig egyrészről segédkezet nyujt azoknak, kik a sors által sujtott iparostársak baján enyhiteni törekesznek: másrészről midőn eljön, hogy poharat koczczintson és egy két jó szót váltson polgártársaival, barátaival, testvéreivel azon körben, hol legszivesebb fogadtatásra, fesztelen mulatságra és igaz magyar vendégszeretetre találand. A tánczmulatság este 9 órakor kezdődik. Gondoskodva lesz, hogy a vendégek jó ételekkel és főleg jó italokkal látassanak el. Belépti jegyek személyenként 1 frtjával, családjegyek 3 személyre 2 frtjával az ipartestület hivatalában (főutcza 64. sz. II. emelet) kaphatók. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatni fognak. Kérjük T. ipartestületi tag urat, hogy odahatni sziveskedjék, miszerint kedves neje és a becses családjába tartozó hölgyek minél egyszerübb öltözékben jelenjenek meg, hiszen nem diszes ruha, de kedvesség és kellem teszi a nőt szeppé és szeretetreméltóvá.

A magántisztviselők nyugdijegyletébe a kassai népbank tisztviselői is testületileg beléptek. A 7½%-nyi biztositási dijból 5%-ot igazgatósági határozat folytán az intézet maga visel, mely nemes tett más vállalatokban is követőkre fog találni.

A Tóth Kálmán szoborbizottság ezennel tisztelettel figyelmezteti mindazokat, kik a Tóth Kálmán érczszobrának leleplezésére hirdetett ódapályázatban részt venni ohajtanak, hogy a pályázat határideje f. évi deczember hó 31-én lejárván, müveiket Bajára, a szoborbizottság elnökéhez, a kitüzött időre annál is inkább sziveskedjenek beküldeni, mivel később érkező munkák nem pályázhatnak.

Vasut. Polányi Aladár kineveztetett forgalmi tisztviselőnek Gönczi Armin helyére, ki a gyorsáru pénztár vezetésével bizatott meg. Kaiser Adolf ellenőr Kassáról Egerbe helyeztetett át teheráru pénztárosnak.

Törvényhatósági telefonok. A kereskedelmi miniszter a jövő esztendőben — mint már emlitettük — tetemesebb összeget fog szentelni a törvényhatósági telefonokra. Ezek a szolgabirói járások egyes községeit a szolgabirói székhelyivel fogják összekötni és arra vannak szánva, hogy egyrészt a közigazgatást gyorsabbá, közvetetlenebbé tegyék, másrészt, hogy az irásbeli teendőket lehetőleg csökkentsék; de minthogy ebből a szempontból is csak lokális érdekkel birnak, az ily hálózatok létesitését az érdekeltek hozzájárulásától tette függővé a kereskedelmi miniszter. Ezeket a különben mérsékelt hozzájárulásukat egyelőre, további tapasztalatok szerzéseig, következőleg állapitotta meg a miniszter: a) a vonal épitésekor a szükséges mennyiségü oszlopoknak, a tuvarnak és a durva munkának szolgáltatása, ezenkivül kilométerenkint husz forint készpénzhozzájárulás, az állomás berendezéséhez pedig egyszer s mindenkora harmincz forint készpénzadomány, b) a vonal épitése után annak fenntartásához a tuvar és durva munka szolgáltatása. Az ily hálózatok létesitése esetén azonban a befektetett épitőtőkénél sokkal nagyobb teher az üzem és a hálózat jókarban tartása, mely évről-évre folyton meg-

újaló tetemes kiadásokat okoz, amely kiadások csak akkor lesznek teljesen megokoltak, ha e telefonokat nemcsak a közigazgatás, hanem saját czéljaira a nagy közönség is használhatja. Ebből a szempontból kiindulva lehetővé tette a miniszter, hogy a közönség igen mérsékelt használati díj mellett a létesitendő távbeszélőket, úgy beszélgetésre, mint táviratok közvetitésére idénybe vehesse. Az évi használati díjak egyelőre a következők: a) A vármegye egy járásának keretén belül: állami, törvényhatósági, községi, egyházi hivatalok és jótékonyczélu intézetek számára 15 forint; magánosok számára 30 frt; egyesületek, társaskörök, vendéglők, kávéházak és egyébb nyilvános jellegü előfizetők részére 45 frt. b) Két különböző járás területén lakó előfizetők részére az a) pontban elősorolt fenti dijakon kivül különbség nélkül évi 30 frt kapcsolási dij. c) Ha a vármegye területén városi távbeszélő hivatal is van, az ezzel való összeköttetésért szintén különbség nélkül a b) pont alatti 30 frt helyett 42 frt kapcsolási dij. Ezek a dijak nem fedezik ugyan egészen az üzem- és tentartási költségeket, de lehetővé teszik, hogy az állam érzékeny megterheltetése nélkül néhány év alatt a legtöbb szolgabirói székhely a járásban levő községekkel telefon utján összeköttessék.

Sauer Emil zongora-művész deczember hó 6-án a Schalkház-szálloda disztermében tartandó hangversenyének müsora: 1. Beethoven L. Sonata appassionata op. 57. Allegro assai. Andante con moto. Allegro ma non Troppo-Presto. 2. Mendelsson-Bartholdy. a) Dalai (Lieder ohne Worte). b) Scherzó a Nyáréji álomból. 3. Chopin Fr. a) Abránd op. 49. b) Nocturno op. 15, I-sö sz. c) Ballada op. 47. 4. Smetana B. a) Polka. Rubinstein A. b) Melodia. Saint-Saëns. c) Päranne. 5. Liszt F. IX. sz. Rhapsodia v. a Pesti Carneval. Helyárak: Körszék 3 frt. Zártszék 2 frt. Zártszék 1 frt. Karzat 1 frt. Belépti dij 60 kr. Jegyek válthatók: Koczányi és Vitéz könyvkereskedésében, főutcza 75. Kezdete pontban 8 órakor.

Az Európa szállodát Bodorfi Mór a Schifbeck-szálló bérlőjének az imént kivált csöndes üzlettársa a saját számlájára bérbevette és azt legközelebb megfogja nyitni. Bodorfi derék uri ember, a ki ugy előzékeny modoránál, mint a rendelkezésére álló anyagi javaknál fogva kétségenkivül csakhamar lábra fogja állitani ezt a szép, de a haszontalan bérlő eljárása folytán elhanyagolt és soká zárva tartott szállodát.

A szomolnoki tragédia, melyről levelezőnk kimeritő értesitése nyomán már megemlékeztünk, a fővárosi napilapok hasábjain is, mint szenzációt keltő páratlan esemény tárgyaltatik. Országszerte nagy megdöbbenés és őszinte sajnálat kiséri a boldogtalan fiatalok tettét; kiváltképen sajnálják Zahornáczky Ellát, a válni készülő gyönyörü menyecskét, ki Szomolnok vidékének hires szépsége volt s Kassán is nagyon sokszor megfordult rokonai s ismerősei körében. Megdöbbentette az eset a fiatal Ortvay barátait is a budapesti egyetemen, a kik igen képzett és csöndes, szolid fiatal embernek ismerték a szomolnoki tragédia hősét. Mikor Svájczban tanult, az összes lapokat bejárta egy genfi szoczialista gyülésen való szereplésének hire, a hol idegen és ismeretlen létére olyan hatásos és mély értelmü szónoklatot tartott, hogy az ellenkező véleményen levő lármás elemek is tisztelettel és bámulattal hallgatták a ritka tehetségü ifjut. — Rettenetes tettére némi magyarázatot csak az orvosok adnak. Mikor Ortvay holttestét felbontották, ugy nyilatkoztak a jelenvolt szakértők, hogy idegrendszere gyökerében meg volt támadva s őrült lehetett már, mikor tettét elkövette. Izgatott lelkiállapotra vall az a körülmény is, hogy Ortvay Károly már Miskolczról való elutazásakor is olyan zavartan viselte magát, hogy szülei a legrosszabbtól tartva, utána utaztak Budapestre. Ortvay azonban már ekkor Szomolnokon volt s izgatott magaviseletével a vendéglőben, hol szállva volt, nagy feltünést keltett. Magával vitt jogtudományi könyvei érthetetlen és összefüggéstelen mondatokkal vannak telefirkálva. Az egyik lapon áll: „Tettemért csak istennek vagyok felelős, másnak senkinek," máshelyütt meg ez: „Szeretlek Ellám."

Meg akart halni. Kratochvilla József, azelőtt betüszedő és mint ilyen alkalmazásban lapunk nyomdájában, most pedig vagy két év óta irnok a tankerületi főigazgatóság irodájában, tegnapelőtt valami, állitólag gyufaoldatból csinált folyadékot ivott, a melynek erejétől annyira rosszul lett, hogy a közkórházba kellett beszállitani, a hol mérgezési tüneteket konstatáltak rajta. Tettének okait kutatják, habár ezek igen közelfekvők. A szerencsétlen fiatal ember szeretett volna az árral uszni, mutatni jólétet és gavallérságot, azonban csekély jövedelme ezt az ambicióját meghibbentette és mert a szegénység mint sok másoknál, előtte is fájó, lélekemésztő gondolat volt, ez rágta szivének gyökereit, mig végre azt hitte, balvégzete betelt és odanyult a méreg pohár után, hogy végét szakitsa jobb sorsra érdemes életének fájdalmára hozzátartozóinak, jó édes anyjának.

Szénmérgezés. Vizsolyi Pál az Ungár-féle keményitő gyár kapusát a Táborban pipa-utcza 11. szám alatt lévő lakásán tegnap széngőztől félig megfuladva találták. Az élesztési kisérleteknek sikerült végre a vigyázatlanságból szerencsétlenül járt embert magához téríteni.

Carlsbadi-czipők eddig legjobbaknak bizonyultak, kaphatók nagy választékban Aufricht H. divatkereskedésében fő-utczán, a kis-sétatérrel szemben.

Hirek a nagy világból.

Vizáradás. Nagyváradról jelentik, hogy a hosszas esőzések következtében megáradt Fekete-Körös kiöntött. A holt medret átlépve, Gyanta és Mocsor községek között, Rippa község határában iszapos ár hömpölyög, mintegy 250 hold kaszáló és buzaföld viz alatt áll. A kár nagy.

Rettenetes földrengés. A „Times"-nek jelentik Teheránból: Kuchamban a földrengésnek körülbelül 13,000 emberélet esett áldozatul. Kétezer holttest még a romok alatt van. Ötvenezer darab jószág pusztult el. A földrengés még egyre tart.

Egy képviselő letartóztatása. Mint Belgrádból irják, Tausanovics Péter volt szerb liberális képviselőt a postabélyeghamisitásban való részesség miatt Jagodinán letartoztatták.

A kolera megszünt. A belügyminiszter az ország különböző részeire, a kolera-járvány elfojtása czéljából tett nagyobb szabásu intézkedések végrehajtására kormánybiztosul Miskolczy Imre dr. rendőr-orvost küldte ki. Miskolczy ezt a kiküldetését befejezte s körutjáról visszatért. A kormánybiztosi eljárásról hosszasabb, érdekes jelentést tett a belügyminiszternek, a melyből kitünik, hogy a járvány a küldetésének területén megszünt.

Franczia kéz. Caprivi német birodalmi kanczellár két nap előtt egy küldeményt kapott, a melyről szerencsés véletlen folytán kiderült, hogy pokolgépet tartalmaz s az ebből keletkezett izgatottság még meg sem szünt, a jelek arra vallanak, hogy itt tulajdonképen oly merényletről van szó, melynek az volt a czélja, hogy a német birodalom vezérlő férfiait láb alól eltegyék. A „Nordd. Allg. Zeitung" megerősiti a kanczellár elleni merényletről szóló hireket és kiegészíti azon feltünéstkeltő hirrel, hogy hasonló merényletet Vilmos császár élete ellen is megkiséreltek. Ugyanóly küldemény mint a milyent Caprivi gróf birodalmi kanczellár kapott, érkezett Vilmos császár czimére is Berlinbe. Ez a küldemény is ugyanoly kisérő levéllel volt jelezve; a dobozt a császár kabinetirodájában adták át, a hol szintén egy szerencsés véletlen gyanut keltett, a mi által a pokolgép felrobbanása szerencsésen megakadályoztatott. A birodalmi kanczellár czimére érkezett pokolgép kisérőlevél franczia nyelven volt irva és igy szólott: Caprivi tábornok urnak, a német birodalom kanczellárjának. Van szerencsém tábornok ur, önnek egy csodálatraméltó retekfaj magjából mintát küldeni. E magot deczember hónapban vetik, hogy februárban arassanak. Ezt a fajtát nem bántja a fagy. Fogadja a tábornok kiváló tiszteletem kifejezését. Orleans, Rue Boulong, 17. De Chauteau.

Szerencsétlenség egy vadászaton. Az árva megyei főispán nejét, Szmrecsányi Györgynét néhány nap előtt nagy szerencsétlenség érte. A szenvedélyes sportkedvelő urhölgy, mint pozsonyi levelezőnk irja, nagyobb társasággal özekre vadászott, a mikor az erdőben véletlenül megbottlott egy ágban s miközben elesett, a puskája elsült. A szerencsétlen urhölgy baloldalába huszonnégy serét nyomult. Ezekből az orvosok már huszonkettőt eltávolitottak. A közszeretetben álló főispánné tul van minden veszélyen; de heteken át kell még ágyban maradnia.

Apróságok.

Mikor rimánkodik az ember.

Nem régen egy g—i ember beállitott egy fiskálishoz, s közöttük ilyen párbeszéd folyt le:

— Mi baj atyafi?

— Hát tekintetes uram, abba járúnkozok én most, hogy szeretnék száz pengőt felvenni a takarékbul interre.

— Hogy hivják és hol lakik?

— Én kérem szeretetvel, G. községben lakom, a becsületes nevem meg Kovács Gergely.

— Kovács Gergely! Hisz kend nekem nyolcz forint végrehajtási költséggel adósom már két év óta!

— Tagadom uram, tagadom!...

— Tagadja? Hát nem emlékszik, hogy mikor most két esztendeje kendet a Jajtelesz beperelte, ide jött kend rimánkodni, hogy várjak, és ekkor kend azt igérte, hogy a nyolcz forintot megadja?

— Ugy a! Hát hiszen az ugy van tekéntetes uram, hogy ha én az uton megyek oszt a zsivány előmbe áll és el akarja a pézem venynyi, hát csak rimánkogyik az ember.

—

Vigasztalás.

Egy földbirtokosnak az istállójába belecsapott a villám és megölt egy ökröt, meg három tehenet.

A szomszéd átsietett hozzá és a következőképen vigasztalta:

— Hiszen nagy csapás érte öt, az igaz, de mégis szerencse, hogy igy történt. Képzelje el, milyen borzasztó lett volna, ha az ön háza lett volna az istálló, fia az ökör, és kedves leányai a tehenek!

—

Jószivü gazember.

Hiszen lopnak mindenféle az emberek, legalább mindennap hallunk hirt ujabb és ujabb szenzációs lopásokról és sikkasztásokról, de olyan ritkán történik, mint a milyet legközelebb egy kedélyes szebmetsző elkövetett. Egy urnak, kitől nehány száz frtot elemélt, a következő levelet irta:

„Igen tisztelt uram! Pénzét én loptam el. — Ma azonban igen erős lelkifurdalásaim voltak s épen e miatt bátor vagyok önnek 10 azaz tiz forintot visszaküldeni. — Ha netalán ujra meglepne ez a gyönge ség, ismét kap tőlem valamit."

Irodalom.

Naptárak. Légrády Testvérek könyvkiadóhivatalában Budapest, V., Nádor-utcza 7. ujabban a következő naptárak jelentek meg: Tanitók Naptára 1894. szerk. György A. ára 1 frt 20 kr. Jegyz. napló mindenki számára 1894. ára 1 frt 20 kr. Közhasznu zsebnaptár 1894. ára 24 kr. Mindhárom, különböző czélnak szolgáló naptár csinos kiállitás és tartalmassága által válik ki a ma már erősen burjánzó naptárirodalmi termékek fölött. Az itteni közönség Mildner Ferencz kassai könyvesboltjában szerezheti meg a neki tetsző példányokat.

Kassai szinház.

A bubos pacsirta.

Fővárosi életkép 5 felvonásban. Irta Wildenbruch Ernő. Ford. Fáy Először adták Kassán nov. 28-án.

A budapesti népszinházban október 14-én adták először. Mihozzánk egy hónap mulva került fel.

A kassai szinpad legfrissebb ujdonsága tehát ez a német életkép, melynek szerzője egy ismert nevü és tehetséges berlini ujságiró: Wildenbruch Ernő.

Ez a derék uri ember „A bubos pacsirta" czimet viselő darabjában merész kézzel nyult bele az előttünk mozgó reális élet alakjai közé s azok közül egy nehányat sikerült neki elénk állitani a szinpadra egy-két ideális lelkületü egyén társaságába, akikkel azután hol vigjátéki kapcsolatba, hol pedig drámai összeütközésbe jönnek.

Nem sikerületlen keverék.

A reális alakok erős és markáns vonásokkal vannak megrajzolva. Előttünk élnek és mozognak. Helyzeteik pedig olyanok, amilyen helyzetekbe ezeren kerültek már eddig is s fognak kerülni ezután is igen sokan.

Erős realisztikus irányu szellem lengi át a darabot s bár sokhelyt nagyon ismerős motivumok mozgatják a cselekvényt az egyéni felfogás átható erejét még sem tagadhatjuk el Wildenbruch életképétől.

Meséje nagyon egyszerü: özvegy Schmalenbachné-nak Lini nevü lánya szeret egy gyárimunkást, Hefeld Pál meritőlegényt. Hefeld viszont szereti őt. Könnyü szerrel egymáséi is lehetnének, ha a gyártulajdonos Langenthal Agost szintén belé nem szeret a szemre való leányzóba. A kifejlendő dráma érdekében ez természetesen meg is történik s mig a gyáros mo toha öcscse csupa léhaságból legyeskedik a leány körül, addig Langenthal meg is kéri őt özvegy anyjától.

Nagy az öröm Schmalenbachéknál a leány tornója miatt, csak Lini nem örül. Eleinte ellent akar mondani, de nagybátyja és beteges anyja unszolására igen mond.

A nagybácsi, ki a szocziális eszmék szószólója a darabban, azzal hat a fiatal munkásleányra, hogyha gazdag aszony lesz, beteg anyját a fürdőbe fogja küldeni jövendőbeli férje.

A szerelmes Hefeld megtudva Lini szerencséjét, elkeseredésben elhagyja a gyárat.

Linit azalatt Langenthal családja körébe, unokanővére társaságába hozza, hogy jövendő életmódjához már most hozzá szokjék. Lini ebbe nehezen törődik bele s minduntalan félszegségeket követ el, de annál inkább jól érzi magát uj helyzetében a leány nagybátyja, ki munkás társai közt már azt hirezteli, hogy a gyáros kompanistája lesz nem sokára.

Lini, kit a gyáros mostoha öcscse bubos fejkötőjéről s arról, hogy folyton dudolgat, bubos pacsirtának nevez el, még mindig Hefeldet szereti s irtózva gondol az esküvő napjára.

Hermannak sikerült eközben a naiv és tapasztalatlan leánykát rávenni arra, hogy a borzalom keltő nász elől együtt szökjenek meg. Mikor már elhatározták a szökést, szegény Lininek akkor jut eszébe, hogy e tettével beteg édes anyja fürdőzését teszi lehetetlenné. Hermann azzal nyugtatja meg, hogy pénzt ad neki.

A szökést Hermann szobájában egy éjjeli randevu előzi meg, mely hatásos és erős realizmussal van a legkisebb részleteiben is megrajzolva.

Hermann a leány elcsábitásán fáradozik s mikor ez már a czélhoz közeledni érzi magát, Lini kiszakitja magát karjaiból s segitségért kiált.

A zajra bejön a Hermann bátyja, a gyáros s első felhevülésében leakarja lőni öcscsét. Julianna, unokanővére akadályozza meg e tettében. Ez eset következtében természetesen lemond a Lini kezéről és szivéről, mivel azt hiszi, hogy az öcscse szeretője lett.

Lini meggyőzi az ellenkezőről, miközben a künn ólálkodó Hefeld az ajtóhoz ér s meghallja a Lini ártatlanságát.

A darab természetesen azzal végződik, hogy Lini és Hefeld egymáséi lesznek.

IX évfolyam. Kassa. vasárnap 1893. évi deczember 3. 139. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czímzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A.: Béca Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogler Bécs: Eckstein Bernát üdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Janius Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

A polgári házasság javaslata.

(Eredeti sürgöny.)

Az egyházpolitikai nagy reformkérdés legfőbb alkotó része, a mely ellen legerősebben folyik országszerte a papság részéről az agitáczió, részleteiben ma már nem képez titkot a nemzet előtt. Szilágyi Dezső igazságügyi miniszter ma terjesztette azt be a parlament elé, a mely tényről a következő sürgönyünk számol be:

Budapest, decz. 2. Szilágyi miniszter a parlament mai ülésének végén terjesztette a ház elé a polgári házasságról szóló törvényjavaslatot.

E törvény szerint azon házasság, mely nem köttetik polgári hatóság előtt, nem tekintetik törvényesnek.

Minden pap vagy más egyházi szertartásokra jogositott egyén, ha polgári hatóság igazolása nélkül adja össze a feleket: pénz, esetleg fogsággal büntettetik.

Fogadalom által nőtlenségre kötelezettek csak illetékes egyházi hatóság által kiállított engedély alapjan házasodhatnak.

A javaslat tárgyalja a törvényes válások eseteit és ezek a mig egyrészt sokkal keményebb intézkedést tartalmaznak az eddigieknél, másrészt a válást az adott viszonyok mérve szerint megnehezitik, mert az engesztelhetetlen gyülölet tágitható frázisát a javaslat nem ismeri.

Ha külföldön élő magyarok házasodni akarnak, tartózkodási helyükön igazolniok kell, hogy hazájuk törvényei szerint semmi akadály nem gátolja őket abban.

A parlament minden pártja hosszantartó lelkes éljenzéssel fogadta az igazságügyminiszter javaslatát.

A vasember.

—á—. Az a hatalmas programm, melyet Wekerle miniszterelnök kormányra léptekor — alig egy év előtt — az ország szine előtt kifejtett, mindinkább közeledik megvalósulása felé. Magyarországot nemzeti és egyuttal jogállammá alkotni volt a programm tartalma és czélja, s ez a kormány, melyet az ellenzék nem teljesitett nagy igéretek miniszteriumának csufolt, egymás után terjeszti elő a programm ből tartalmának megvalósitására törvényjavaslatait.

Nem szólunk most az egyházpolitikai törvényjavaslatokról, melyek már előterjesztve vannak, s melyek közül a legfontosabb, a többiek koronája, a polgári házasságról szóló is meg nyerte már a király jóváhagyását s pár nap alatt elő fog terjesztetni. Nem szólunk most pénzügyeink rendezettségéről, pénzértékeinknek aranyalapon készülőben levő konszolidicziójáról sem. Wekerle érdemei, amelyeknek e javaslatokért, intézkedésekért elismeréssel adózott az ország, uj kulminácziót értek el azon legfelsőbb királyi intézkedés kieszközlésében, mely a magyar kir. udvartartást, független önálló államiságunk ismérve és biztositéka gyanánt, felállitani tulajdonképen pedig a régi folyton érvényben levő magyar közjog szerint felujitani van hivatva. Nem szólunk a többi miniszterek tevékenységéről sem, mindegyik egész ember s hatalmas feladatokat fáradhatlanul teljesitő a maga resszortjában.

De szólnunk kell most külön Hieronymi belügyminiszterről, azon alkalomból, hogy a képviselőház elé beterjesztette a közigazgatási bíróságokról szóló törvényjavaslatot, azon bíróságokról szólót, melyeknek feladata lesz az egyéni jogokat biztositni a közhatalom, az állami hatóságok önkénye ellen.

Ha a szerencsés kezü geniális Wekerlét „aranyember“-nek nevezik, méltóan megilleti Hieronymit is a „vas-ember“ elnevezés — hisz ugyis gazda nélkül van most a közvélemény e kitüntetése Barossunk elmulása óta. — Hieronymi, aki már ki vala nevezve a legfelsőbb állami számvevőszék elnökének, rögtön ott hagyta a miniszteri ranggal, fizetéssel teljesen egyenlő legfőbb méltóságot, mikor tevékenységének nagyobb tér kinálkozott s elfogadta a belügyminiszterséget, mely pedig nem állandó, a királyi és pártkegynek hullámzása emeli és süllyesztheti. Egy évi működésének története megmutatta, hogy az ország hálás lehet e nem nyugvásra, de folyton nagyobb munkásságra törő ambiczióját Hieronymi belügyminiszternek.

Ki ne ismerné azt a herkulesi munkát, melyet a ragadós betegségek, járványok elnyomására sikerrel végez országos közegészségügyi intézményeink Augiás istállójában. Az e téren országszerte s a fővárosban elért eredmények magukban elegendők arra, hogy megrögzitsék Hieronymi nyomát Magyarország belkormányzatának vezetésében.

De e működése mégis csak mellékesnek tünik fel azon nagyszabásu munkássága mellett, melylyel az állam érdekeit feltétlenül megóvó s feltétlenül igazságos közigazgatásunak állami szervezését készíti elő. Már e czélnak szolgált részben az anyakönyveknek államositásáról szóló nagyterjedelmü s még nagyobb fontosságu törvényjavaslata is. S ez irányban tett határozott lépést előre a fővárosi kerületek szervezéséről rendelkező javaslatával is.

De most következik magára vállalt feladatának korszakalkotó része az országos közigazgatás államositása, melynek elve gr. Szapáry Gyula kezdeményezéséből már törvénykönyvünkben ki van mondva, de melyet magát, a kormány hatalom s hatósági önkény növelésétől tartván, két év előtt az ellenzék agyonbeszélt. Hieronymi most megmutatja, hogy hol kell megfogni a dolgot. Készen van ugyan már asztalán a közigazgatási reform egy nevezetes, sőt alapvető része, a „községek rendezéséről“ szóló, de azért még sem ezt terjeszti be először, hanem beterjesztette az összes pártok tapsai közt a közigazgatási bíróságokról szóló törvényjavaslatot, megmutatni azt, hogy a közigaz-

TARCZA.

A rejtélyes okirat.

(A Bach korszakból.)

Irta: **Mártonffy Imre.**

Bürgözd város polgármestere, Dorong Euzébius, egyedül ült hivatalos szobájában. Oly kétségbeesett arczczal ült ott, mintha valamennyi lakost elvitte volna a kolera.

Hivatalos pecséttel ellátott irást tartott kezében, melyet azonban nem birt olvasni, mert szemüvegét elrakta.

Szerencsétlenségére a jegyző se volt itt, igy senkit se kérhetett fel, hogy az irást elolvassa.

Dorong össze vissza forgatta a rejtélyes irást és mormolá:

— Vajjon mi lehet benne? Hátha kitüntetést kapok 25 évi hivatalos működésem jutalmául? Kivül belül óriási pecsét, rajta kétfejü sas! Bizonyosan Bécsből jön a cs. kir. kabinetirodából!

Fejét csóválta, forgatta ismét az iratot, midőn egyszerre erős kopogást hall az ajtón.

Az önkénytelenül kiejtett „szabad“ szóra, melyet a szigoru, de könnyelmü polgármester hangoztatott, egy öreg, lump külsejü ember lépett be!

— Szegény munkás vagyok, szeretnék dolgozni, de nincs munkám, mondá a jövevény, pedig jól tudta, hogy az egész városban egy munkásra sincs szükség.

— Jól van, — viszonzá a polgármester. Tudom már mit akarsz! Ti nem munkát akartok, hanem pénzt, hogy aztán pálinkáshassatok. De megállj, akarsz-e rövid idő alatt hatost keresni? Ha igen, ezt az irást fogod nekem elolvasni.

— Olvasni tudok, hála Istennek! mondá a koldus büszkén, ki nem tudott a szemüveg eltüntéről semmit se, hanem azt gondolta, hogy Bürgözd érdemes polgármestere nem tud olvasni.

— Nos hát akkor olvasd elő ezt nekem! mondá a polgármester barátságosan és a rejtélyes okira ot odanyujtotta a koldusnak.

A ravasz kópé egy pillantást vetett az iratra, s ugy tettette magát, mintha nagy fáradságába kerülne kibetüzni a sorokat. Eközben azonban annak tartalmát jól áttanulmányozta.

— Nos mi lesz! kiáltá a polgármester türelmetlenül.

— Valóban polgármester ur, az öröm hirtelen megfosztott szavaimtól. Tudja ön, micsoda irás ez?

— Hisz éppen azt szeretném tudni, viszonzá a polgármester az izgatottságtól remegő hangon.

— Ez a levél, mondá a naplopó ünnepélyesen, a k. k. Kriegs-kommandótól jö···

— Mi — micsoda? A k. k. Kriegs kommandótól? Megüt a guta!!

— S legmagasabb elismerését fejezi ki az ön hosszu, buzgó tevékeny szolgálatáért···

— A legmagasabb elismerés — oh egek! — Több nincs benne!?

— De igen. A vaskorona rend lovagjává avatják, továbbá az arany érdemkeresztet érmét helyezik kilátásba.

— Ez sok! nyöszörgé Dorong Euzebius és karszékébe roskadt.

— Továbbá elrendeli ez iránt, hogy e magas kéziratot a városházán nyilványosan kifüggesszék, miáltal e fontos elismerés minél előbb köztudomásra jusson mindekinek.

— Azonnal meg fog történni! mondá az örömtől elkábitott polgármester, s a lumpnak az igért egy hatos helyett 10 pengőforintot nyomott markába.

Ezután személyesen ment ki az utczára, hogy a „k. k. okirat“ sajátkezüleg függesszse ki a fekete táblára.

Néhány perez mulva egy csomó bamész ember állt meg a városháza előtt, nemkülömben nagyszámu csavargó és dologhelküli lumpok, kik nagy csodálkozásukra a következőket olvasták:

Hivatalos titok.

Tekintetes
Dorong Euzebius polgármester urnak.
Bürgözd.

Ezennel hivatalból értesittetik, szoros diskrécző mellett, hogy a naponkint folyton szaporodó koldus és csavargó gyanus egyének kiirtására, a legközelebbi napokban általános razziát fogunk tartani, mely alkalommal a város hajduit készenlétben tartsa, hogy a várost és vidékét megtisztitsuk a kétes existencziáktól, s ennek sikere csak ugy lehet, ha e rendszabály lehetőleg titokban hajtatik végre, ennélfogva önnek szigoru titoktartás mellett meghagyjuk, hogy erről senkinek említést ne tegyen.

K. k. Bezirks-Policzei-Amt Bürgözd.

A csavargók tátott szájjal olvasták a különös hirdetményt és siettek kereket oldani más társaikkal együtt. Nehány óra mulva a várostól három mértföldnyire szétedtek el a jó madarak, megelőzve a „k. k. Policzei-Amt“ razziáját.

A szerencsétlen polgármester, ki ez idő alatt szemüvegét megtalálta, nemsokára ismét kapott egy kétfejü sasos iratot, de mely korántse tartalmazot holmi rendjelekről szóló adománnyozást, hanem olya epithetonokat, melyek a polgármestert négylábu türelmes állathoz hasonlitották.

Ekkor azonban megesküdött Dorong Euzebiu, Bürgözd polgármestere, hogy soha többet ilyen kétfejü sassal ellátott gyanus iratot protán kezekbe nem ad, még kevésbé ment csavargóknak.

gatás államosításának nem a kormány hatósági önkény növelése a czélja, hanem igenis a közdolgoknak teljesen megbizható pontos becsületes vezetése, a legfelsőbb ellenőrzés szabályossá tétele: a közigazgatási biróság, mely ugy alsó mint felső formában a függetlenség s pártatlanság minden garancziáját magában viseli, megtorol minden hatósági önkényt, visszaélést, mely a polgárság kárára elkövettethetnék.

E törvényjavaslata Hieronyminak megszerezte az összes ellenzéki pártok teljes méltánylását is, s most már biztosan jósolhatjuk, hogy avval megnyilt az ut a magyar állam minden nemzeti, köz- és polgári magánérdekeket kielégitő biztositó szervezésére.

Ez utat Hieronymi, a vasember, vaserélylyel törte, azért megérdemli a nemzet jövőjét szivén viselő hazafiak hálás elismerését.

A hétről.

Kassa, decz. 2.

A napok egymásután lepergő sorjának megszokott eseményei közé tartoznak az olyan fantáziát meghaladó s idegrázóan borzalmas esetek, melyeket a szerelmi tragédiák közös elnevezése alá helyez a futó napok történeteit papirra vető krónikás. Mégis valahányszor előadja magát egy-egy olyan rémregény anyagául szolgáló história, gondolkodóba esnek a lélekbuvár tudósok és psziholog laikusok egyaránt.

Mert hogy a szerelem, az a magasztosnak tartott emberi érzelem művelne borzalmasságokat, az hihetetlennek látszik. Pedig mégis mindenki ok és okozatbeli összefüggést keres a kettő között.

A szerelem hatalma öl — azt mondják.

És igazuk van a laikusoknak, meg pszihologoknak egyaránt, mikor azt tartják, hogy a szerelem hatalma öl, de nincs igazuk, ha azt hiszik, hogy a szerelem követteti el az emberekkel azokat a rémes fantazmagóriákat is messze felülmuló borzalmasságokat, melyeknek történetével oly gyakran kedveskednek az ujságok.

A szerelem, az abnormis állapotban leledző beteges idegeket támadhatja meg folytonos izgató kéjével s elölheti a gyenge testet, de a szerelmi tragédiák borzalmasságában a szerelem már csak közvetve bünös.

Csak annyiban bünös ezekben, amennyiben az érző idegekben önmagát emészti el s a megtámadott agy őrült tettvágyának dobja oda a szerencsétlen embert.

A szerelmi tragédiák tetteseiben nincs már egy szemernyi szerelem se, hanem annál több őrület.

*

A szegény Zahornáczky Ella és a szerencsétlen Ortvay Károly esete ragadott el erre a kis alkalmi elmefuttatásra.

Életkedvtől vidám, talán kissé nagyon is vidám menyecske, szép fiatal asszony volt ez a Zahornáczky Ella.

Szerelmes is.

Legalább ezelőtt egynehány héttel, mikor először s utoljára láttam — azt hiszem — a szerelem adta meg szemeinek azt a büvös fényt, mely lobbanóan csillámlott fel belőlük néha-néha.

Lehet, hogy szeretett valakit a szép s fiatal menyecske. Az bizonyos, hogy nem a szerencsétlen Ortvay Károlyt.

*

Ez a nem tehetség nélküli, huszonkét éves fiatal jogász pedig szintén szerelmes volt.

Szülei s barátai előtt titkolta a kiválasztottnak nevét, ma már azonban ország-világ szine előtt megtette a rettenetes vallomást s ország-világ erről beszél.

Elárulta, hogy kinek képe lebegett szemei előtt akkor, mikor a pandekták unalmas definiczióit, Sawigni birtok-elméletét s az ethikai és jogi determinizmusnak ezer meg ezer kétséges tételét igyekezett agyába bevésni a doktori szigorlat első vizsgálatára.

És abból a sok, szürke theóriából, melynek bóditó tömkelegébe temetkezett vasszorgalma, egy vidám kép mosolygott folyton felé.

Annak a töméntelen sok tudománynak és ennek a mosolygó bájos képnek nem tudott represszív erőt kifejteni az ő gyenge idegzetü szervezete s összeroskadt a nyomás alatt.

Bomlott gondolkodásu fiatal ember volt már akkor, mikor Budapestre utazott s az őrület ejtette rabul, mikor végrehajtotta irtózatos tettét Szomolnokon.

Szerencsétlen fiatal ember! ő nem tudott megnyugodni azon a változhatatlan igazságon, melyet Dante és Petrarca óta annyi lángelme és köznapi eszü ember tapasztalt már, hogy az, akit szeretünk, rendesen egy harmadik után rajong.

Boldogok azok, kik a kivételek közé sorozhatják magukat.

*

Egy szegény irnok megölte magát e héten, az az csak meg akarta magát ölni, de csak olyan valamit ivott, a mitől megégeti az ember a száját, de nem hal meg.

Azt mondják némelyek, hogy ezt a szerencsétlen fiatal embert is a szerelemnek divatos öngyilkoló mániája kergette a halál karjai közé.

Nem tudom mi igaz belőle.

Lehet, hogy azok találják el a valóságot, akik a szegény irnok uri passzióiban keresik tettének rugóját.

Akkor ez a szerencsétlen azért vette kezébe a méregpoharat, mert nem született államkanczellárnak, hanem csak közönséges kanczellistának.

*

Pedig ám a kanczellistáknak sok esetben még jobb dolguk van, mint a hatalmas államok hatalmas kanczellárjainak.

Legalább az élet ükre nem tör senki sem.

Caprivit a nagy német birodalom rettegett kanczellárját például pár nap előbb is nagy veszedelem fenyegette.

Valamelyik fanatikus antigermán franczia engedte meg magának azt a privát-passziót s Caprivi és ura a német császár czimére egy-egy pokolgépet küldött a postán.

Ha a kis csomagokat vigyázatlanul bontják, világraszóló szerencsétlenség támadhat vala ebből. De szerencsére nem történt semmi.

Az impertinens franczia szarkasztikusan jegyzi meg kisérő levelében, hogy a csomag olyan retekmagokat tartalmaz, melyből összezel kell vetni, hogy az ember tavaszszal arathasson.

Vajjon mit akart aratni az a rejtelmes franczia?

*

A francziák azt hiresztelik, hogy ez, a merénylet nem nemzeti fanatizmusból ered, hanem az anarchisták tervezték.

Lehet, hogy igaz. De a legvalószinübb az, hogy mindkettő közreműködött a tervezésben. Anarchizmus és fanatizmus.

Ezer szerencse, hogy erre mi felénk az egyik csak hirből ismeretes. Fanatizmus már van minálunk is jó adag, különféle specziesben.

A sok izmus közül már a szocializmus is felütötte fejét az alföldön. Kassát szerencsére még ez ideig elkerülte.

Ide csak a szinpadra lopózott fel, Wildenbruch „Bubos pacsirtájának" egy tipikus alakja Schmalenbach Alé képében.

Ez a derék kék zubbonyos munkás bácsi örökösen a munkások helyzete fölött töpreng, még pedig nem arról a helyzetről, melyet ő neki magának volna leginkább alkalma a gyárban közvetlenül szemlélni, hanem arról, a melyet a lapok festenek le hasábjaikon, kiáltó betükkel s még kiáltóbb szinekkel.

Ez a szinpadi alak képviseli Kassán csak a szocializmust a müvészet irányában nagyon előnyösen, de az elvek szempontjával nem követésre méltó szinben.

Lorgnet.

Politikai hirek.

Kassa, deczember 2.

A nemzetiségi izgatások meggátlása tárgyában Csikvármegye közönsége a képviselőházhoz igen figyelemreméltó feliratot intézett, a melynek föbb pontjai ezek: 1. hogy a büntető törvénykönyv mindama szakaszait, melyek az állam és nemzet, a nemzetiségeknek egymás elleni, valamint ezeknek az államalkotó magyar faj elleni vétségeiről rendelkeznek, oda módositsa, hogy minden ily cselekmény, mint büntett, ne államfogházzal és pénzbüntetéssel, hanem pénzbüntetéssel és börtönnel legyen fenyithető; 2. hogy az érvényben levő sajtótörvény és rendtartás szabványait oly irányban módositsa, hogy a sajtó utján elkövetett mindama vétségek, melyek a magyar államot, ennek területi integritását és a magyar nemzetet, az államalkotó magyar fajt illetik, mint büntények a megfelelő magasabb büntetésnemmel legyenek megfenyithetők és a megállapitott mellékbüntetésekkel is sujtassanak; 3. hogy a mely időszaki nyomtatványban egyszer ily állam- és nemzetellenes büntett követtetett el, annak akár azon, akár más czimén való megjelenése — szükség esetén a nyomda elkobzásával is — eltiltassék; és végül 4. hogy gondoskodás történjék arról, hogy a valódi tettesek, kik alkalmas terrenumnak az időszaki lapokat használják fel, lehetőleg kitudhatók és törvény elé állithatók legyenek; és hogy az elitéltek az itélet végrehajtását ki ne kerülhessék, töröltessék el a kauczió letétele mellett való szabadlábra bocsátás.

A házassági jog. Szilágyi igazságügyminiszter tegnap szombaton terjesztete be a „házassági jogról" szóló, 167 szakaszra terjedő törvényjavaslatot a képviselőháznak, a több mint harmincz terjedő indokolással együtt.

A pokolgép. A Fremdenblatt örömét fejezi ki a Vilmos császár és Caprivi gróf ellen megkisérlett merényletek meghiusulása fölött s azt mondja, hogy a nemzetközi eljárás eszméje az anarchizmus ellen mindenesetre megfontolandó, mert a nemzetközi megállapodások, ha az anarchizmusnak nem vethetnek is véget, mindenesetre megnehezitenék annak terjedését.

A magyar-osztrák-orosz vámtárgyalások. Az orosz kormány többszörös sürgetése következtében az orosz-magyar-osztrák vám- és kereskedelmi szerződéses tárgyalások a jövő év elején halaszthatlanul megkezdődnek. — A vámtárgyalásokhoz a szükségelt nagyobb mérvü előmunkálatok részben már elkészültek, részben csak most vannak folyamatban.

Ausztria-Magyarország és a Vatikán. Egy idő óta az olasz sajtóban különféle hirek szárnyalnak arról, hogy az osztrák-magyar udvar és a római kuria közt szokatlan feszültség állott be. A Pester Lloyd római tudósitója előtt egy kiváló személyiség a pápa közvetlen környezetéből, kijelentette, hogy e hiresztelésekből egy árva szó sem igaz. Gondolni sem lehet arra, hogy Ausztria-Magyarország és a Vatikán diplomácziai viszonya megszakittassék, a kulturharcz pedig, a magyarországi polgári házasság miatt, ki van zárva. A szent atya Magyarországgal szemben is ugyanoly magatartást fog tanusitani az esetben, ha az egyházpolitikai javaslatok törvénynyé válnak, a mint a vatikán Belgiummal és Francziaországgal szemben tanusitott.

Francziaország. Carnot elnök Spullert bista meg a kabinetalakitással. Spuller több politikai személyiséggel értekezett, köztük Burdeanel, Raynallal és Etiennevel. A „Cocarde" azon eshetőséggel szemben, hogy Spuller bizatnék meg a kormány alakitással, amas aggodalmának ad kifejezést, hogy ez az Oroszországgal eddig fennállott jó viszonyt alterálhatná. Mohrenheim báró orosz nagykövet hir szerint ki is jelentette, hogy ha Spullert állithatja a kormány élére, elhagyja Párist. E hir azonban megczáfoltatott. A kormányalakitás nehéz feladatát Casimir Periérrel együtt teljesiti az oroszellenes hirben levő Spuller.

Ujabb hirek szerint Spuller a kabinet-alakitás éléről visszalépett és az ügyek miként leendő vezetése Casimir Perriére háramlott, a ki a miniszterelnöki és külügyi tárczát fogja vezetni. Spuller igazságügyminiszter lesz.

Szófiából hir érkezik, a mely szerint Hartenau gróf temetésének napján véletlenül fölfedeztek egy merényletet, melyet Ferdinand fejedelem élete ellen intéztek. Egy Ivanov nevü hadnagy, ki a Ruszcsukban állomásozó ezrednél hadsegéd volt, ezelőtt három évvel megszökott s az orosz hadseregbe lépett. Itt megismerkedett Benderevvel és Gruevvel, a kik őt rábeszélték, hogy gyilkolja meg Ferdinánd fejedelmet; e végből el is látták Ivanovot pénzzel, fegyverekkel és ajánló levelekkel. Ivanov elutazott Szófiába azzal a szilárd eltökéléssel, hogy Ferdinandot megöli. A merénylőt tette elkövetése előtt bolgár tisztek fölismerték és habár szökést próbált, elfogták s átadták a hadi törvényszéknek, a hol mindent bevallott és megnevezte czinkostársait.

Olaszországban a válság egyre tart. A kabinet-alakitás Zanardelli vállain nyugszik és mai hirek a közeli megoldást helyezik kilátásba. Nagy izgalmat kelt a credit mobiliare bank bukása. Mint hírlik a 60 millióra rugó tőkéből a hosszabb idő óta szenvedett összes veszteségek levonása után még 42 millió marad érintetlenül. Azt hiszik, hogy a nevezett intézett vidéki fiókjainak szervezete egészben véve fentartható lesz. A bank moratóriumot kért és valószinüleg meg is fogja azt kapni.

Ujdonságok.

Ferencz napja. Ma vasárnap van a Ferenczek napja, mely alkalommal közéletünk több ismert Ferenczét számosan üdvözölték tegnap este s bizonyára üdvözlik ma is. Ugyancsak ma tartja nevenapját Benedek Ferencz a jászóvári prémontreiek ezidén választott prelátusa is, kit rendtársai, volt tanitványai s tisztelői részesitettek élénk óvácziókban. A prépost nevenapjához távolabbi vidékekről többen táviratilag is gratuláltak, kifejezvén jókivánataikat.

Halálozás. Sztudinka Szilárd, nyug. műkertész, Sztudinka Gyula tekintélyes polgártársunk édes atyja f. hó 2-án életének 78-ik évében rövid szenvedés után elhunyt. Temetése ma vasárnap d. u. ½4 órakor lesz megtartva a szepesi-uton 12. szám alatt levő lakásáról a kassai disztemetés rendező intézet (tőutcza 55.) rendezésében.

A kassai kereskedelmi betegsegélyző pénztár f. évi deczember hó 17-én azaz vasárnap délután 2 órakor a kereskedelmi kamara helyiségében rendes közgyülést tart, mire az összes közgyülési kiküldöttek meghivatnak. Tárgy: igazgatóság, felügyelő-bizottság és választott biróság megválasztása.

Korponai Bertalan, az ipartestület betegsegélyző pénztárának pénztárnoka és jegyzője — mint értesülünk — meghivást kapott a szegi gőz- és műmalom kitünően javadalmazott főkönyvelői állomására.

A tornázó és vivó-egyesület tagjainak tudomásukra hozatik, hogy a kardvivás f. évi deczember 4-én és 6 án veszi kezdetét.

Kassai dalkör, a mely habár az általa jövő 1894. január 6-án rendezendő történelmi s nagyszabásu hangverseny műsorával van elfoglalva, köz-óhajnak engedve, f. é. deczember 9-én, Schalkház disztermében, tánczczal egybekötött dalestélyt rendez, mely dalestély műsorának egyik kimagasló számát fogja képezni azon s felette sikerült „Dalárinduló", melyet városunk zenei társadalmának egyik közkedveltségü tagja Müller Antal posta- és távirda számtiszt ur férfi-négyes hangra megirva, a kassai dalkörnek átadni szives volt.

Mihalik Béla, városunk ügybuzgó rendőrkapitánya — mint részvéttel értesülünk — napok óta sulyos betegen fekszik lakásán s felgyógyulása a gondos ápolás ellenére is, még huzamosabb időt fog igénybe venni.

Drágasági pótlék. A városi tisztviselőknek megszavazott 10%-nyi drágasági pótlékot, mely már évek óta vajudott — mint Budapestről jelentik nekünk — a belügyminiszter is jóváhagyta. E hir bizonyára általános örömet és szenzácziót fog kelteni a városi tisztviselők körében.

A kertész-egyesület ma délután 3 órakor a főispán hivatali helyiségében választmányi ülést tart, a melyre a tagok megjelenésére kéretnek föl.

Teaestély. A kassai hirlapirók otthonában mozgalmas élet, vidám hangulat uralkodott a most pénteken tartott teaestély alkalmából. A szép számmal összegyült tagok leginkább az elnökválasztást hányták-vetették meg. Végleges megállapodás még nem történt, hanem annyit már is közölhetünk, hogy a leendő elnök méltó feje lesz az életképesnek bizonyult egyletnek. A belügyminiszterhez felterjesztett alapszabályok remélhetőleg még ez év folyamán fognak helybenhagyva visszaérkezni s igy az egylet még folyó évben véglegesen megalakulhat. A tagok száma szépen szaporodik, mostanig van 28 rendes-, 3 alapitó- és 12 pártoló tag. A most pénteken tartott estélyen Ladomérszky Gyula az egylet alelnöke tartott érdekes felolvasást „Egy hirlapiró első czikkei" czim alatt, elmondva Francisque Sarcey em-

lékirataiból, miként lett a vidéki tanárból hirlapiró és később világhirüvé vált kritikus. Felolvasót a nagy számu közönség lelkesen megéljenezte. Legközelebb Sárosi Árpád tart humoros felolvasást a váltó-irodalomtól. A hirlapirók otthona különben legközelebb nagyobb szabásu, de teljesen zártkörü estélyt rendez felolvasásokkal, szavalatokkal és különféle meglepetésekkel. Az estély — mint halljuk — deczember első napjaiban fog megtartatni, programmját legközelebbi számunkban közölni fogjuk.

Vendégszereplés. Rozgonyi Dezső énekes Odry tanitványa holnap a „Királyfogás" operettében fog szinházunkban először fellépni. Szerkesztőségünk egyik tagjának volt alkalma énekét szükebb körben meghallgatni, kinek megbizható kritikája szerint Rozgonyi tüneményes hanggal rendelkezik; bámulatos könnyedséggel és preczizitással énekel; rendkivül rokonszenves alak, s ugy a közönségre ritka müélvezet várakozik, amelyre nem mulaszthatjuk el a figyelmet felhivni.

Jasszus Antal kassai derék mészárosunk a főutczai 86. sz. házban hentes-üzletet rendezett be, a hol az országos hirnévnek örvendő debreczeni készitmények bőséges választékát bocsátja a közönség rendelkezésére.

Influenza. Ha valami poétikus lélek irna erről a tárgyról, kétségtelenül azzal kezdené, hogy rossz időket élünk, rossz csillagok járnak. És talán leszámitva a leszámitandókat, igaza is lenne. A kolera, ha mindjárt szórványosan is, még mindég „müködik" s hozzácsatlakozott az influenza is, amely most kezdi meg a szezónját. Nehány esztendeig tartó világkörüli utazás után ujból visszaérkezett és rohamosan emeli a zsebkendő-ipart. Annyi a náthás, a rekedt, a beteges ember, hogy sok is. Épen ugy itt Kassán, mint a vidéken egyre nő. Legalább itt széltében-hosszában beszélik, tudósitóink pedig irják. És mindezekhez a nyavalyákhoz csatlakozik az idő is: a nyavalyanövesztő idő, amely olyan nedves, mint a siró asszony szeme. Az eső hol esik, hol szemzik, hol pedig fenyegetődzik s a talaj sehogy sem tud föllélegzeni, hogy kiszáritsa magát. A helyett, hogy száraz, fagyos lenne az idő: csatakot mutat s olyan sürüvé, majdnem ködössé teszi a levegőt, hogy egy kis fantáziával kenyérre lehetne kenni.

Lövés az iskolában. A Hunyadi utczai községi leányiskolában tegnap délelőtt tiz és tizenegyóra között levő előadás szünete alatt nagy robbanás zaja ijesztette meg a negyedik osztályu teremben együtt levő leánykákat. A robbanás oka az volt, hogy az egyik növendék, névszerint Varga Mari egy katonai vaktölténynyel játszott s vigyázatlanságból reá talált ütni. A töltény ennek következtében felrobbant s ugy Varga Marit, mint mellette ülő két társnőjét megsebesitette. Varga Mari a kezén szenvedett sulyosabb sérüléseket.

A szén mérgezés áldozata Vizsolyi Pál — kinek esetéről multkori lapunkban megemlékeztünk — még mindig élet-halál közt lebeg. Esete kapcsán óva intjük közönségünket, hogy a kőszénfütés czéljaira ne használjanak porosz kőszén helyett rosz minőségü barna szenet, a melyet gyakran az előbbi helyett árusitanak, mert e rosz szén nagy gázfejlesztésének elvezetésére a mi kisebb léghuzamu kályháink nem elég alkalmasak s igy könnyen történhetnek oly szerencsétlenségek, mint a Vizsolyié.

Kalmár Piroska karpereczé. Nagy feltünést és izgatottságot keltett pénteken este a szinház öltözőjében az a hir, hogy Kalmár Piroska több száz forint értéket képviselő gyémántos karpereczé, melyet Szegedről magával hozott, nyomtalanul eltünt az öltözőből. Felkutattak, tüvé tettek tüstént mindent a szinházi öltözőben, de a karperecz csak nem akart megkerülni s emiatt a „Harag" egy felvonásos vigjáték után következő magánjelenet, melyben a vendégszereplő művésznő karpereczét használni akarta, majd egy félórai késedelmet szenvedett. A kis ujjnyi szélességü három gyémánt köves arany karperecz még mind ez ideig nem került meg s károsult művésznő a rendőrségnél tett feljelentést elveszett karpereczének kinyomozása végett.

Az esküdtek névlajstroma. Az 1894-ik évre Kassa választó polgárainak sorából a következő esküdtek lettek kisorsolva negyedévenként:

Az első negyedben: Ambrózy Károly, Angyal Gábor, Braunfeld Sámuel, Bulyi Dezső, Elischer Gusztáv, Erdődy János, Fabinyi Gyula, Fodor Henrik, Forgách József, Földi Miksa dr., Gerlóczy Géza, Götz Károly, Grusz Frigyes, Gerevich Emil dr., Halmos József, Hanser Károly, Halász Mihály, Hellwig Zsigmond, Hanser Antal, Hagedorn Adolf, Horváth Lajos, Hamar Ferencz, Jankovich Ottó, Kovalkovics István, Krancz Béla, Knöpfler Vilmos, Migály Sándor, Molnár Jenő dr., Megay Arthur, Merényi Lajos, Naményi Bertalan, Petrányi Lajos, Szentléleky Gyula dr., Szakmáry Károly, Spirko Agost és Wandracsek Jenő dr.

A második negyedben: Andrejkovics Sándor, Aranyossy László, Beller Károly, Berzáczy Mihály, Buliczka Ede, Csengeri Dezső, Fleischer Kálmán, Gallik Géza, Gaskó Gyula, Grega András, Hensch Ernő, Klekner Alajos dr., Klein Fülöp dr., Koós Pál, Korláth Ferencz, Klupathy Antal dr., Kullmann Nándor, Lévay István, Legány Károly, Mildner Ferencz, ifj. Novelly Sándor, Myskovszky Viktor, Putankó Mihály, Pocsatkó Sándor, Rössler István dr., Rottenberg Dávid, Répászky Mihály, Ruszinkó Antal, Széman József, Schmiedt Lajos, Szönyei István, Schwarz Salamon, Tattárszky Gyula, Udránszky József és Vadász József.

A harmadik negyedben: Bernáth János, Böhm Lajos dr., Dick Boldizsár, Dobák Péter, Eckerdt János, Fényes Samu dr., Fülöp Károly, ifj. Hammersberg László, Haydu Imre, Jakab Árpád, Kaplarcsik Mihály, Kemény Géza, Kertész Gyula, Király Antal, Münster Konrád, Lang Géza, Luszgallner Ödön, Lukács József, Malaszt Ferencz, Markó Lajos, Markó Gyula, Maurer Gyula, Maurer Rezső, Maurer Adolf, Neményi Vilmos dr., Poltz Nándor, Quirsfeld János, Rakovszky Andor, Rélay Róbert, Siposs A. Gyula, Schirger Gusztáv, Stefanovics Béla, Szentimrey Ákos dr., Sztudinka Gyula és Tíirszt Vendel.

A negyedik negyedben: Aranyossy Gusztáv, Binder Ernő, Blanár Béla dr., Bróss László dr., Bikky József, Czitó Gyula, Deil Jenő, Dobrovay Lajos, Feszt Oszkár, Gaiger Ignácz dr., Haltenberger Béla, Bezsilla Sámuel, Kieselbach Gyula, Letzter Simon, Kolacsek Vilmos, Kukovszky Károly, Kovácsy Béla, Kaczvinszky Béla, Krotkovszky Ferencz, Koczányi Béla, Kiszely József, Lekly Gyula, Magócsy József, Mocsáry József, Oelschläger Lajos, Szalay László, Szele Andor dr., Spitzer József dr., Szabó János, Stich Kálmán, Stadler Sándor, Sudy K. János, Szilágyi Andor, Salzer Guido dr., Schlesinger Albert, és Tutkó György.

Postások öröme. A postánál és a távirónál — mint benünket értesitenek — a személyzet a jövő esztendőben szaporodni fog 25 felügyelővel, 30 főtiszttel, 62 tiszttel, 50 kezelővel, 50 altiszttel és 91 szolgával. A XI-ik fizetési osztályba sorozott s jelenleg magasabb fizetési osztályra ki nem nevezhető posta- és távíró-segédtisztek közül 40-et, vagyis az egész létszám (900) 4·4%-át segédellenőr czim alatt a X-ik fizetési osztályba vette fel a kereskedelmi miniszter, a segédtiszti létszámot pedig ugyancsak 40-nel leszállitotta. 30,000 forintot a rosszul dijazott középforgalmu posta-távirdóhivataloknál alkalmazott posta mesterek helyzetének javitására szánnak a jövő évben, ugy hogy a távirói bruttobevételeiből eddig engedélyezett 10%-ot megszüntetik és a jövedéki bevételekből a postamesteri fizetések alapjául szolgáló 20%-ot a posta- és távíró bruttobevételei alapján szabják meg.

Hirek a nagy világból.

Égő vonat. Dobsina közelében a bánréve-dobsinai vonalon a 6742. számu vegyesvonatnak egy harmadosztályu személykocsija a fütőkályhától menetközben kigyulladt. A vonatot csak Gombaszög és Szalócz között, Evva igazgató nyaralójánál állitották meg. Evva Lajos cselédsége tüzi fecskendővel azonnal a tüz oltására sietett, de csakis lokalizálhatták, maga az égő kocsi teljesen elpusztult.

Nyolczéves merénylő. Simon Ferencz, szegzárdi köszörüs egy kiélesitett disznóölő kést adott át 8 éves Dezső fiának, hogy azt tulajdonosának vigye haza. A mint a fiu a késsel az utczán megy, Schmidegg Mór szegzárdi kereskedő, 2 lánykáját találta a járdán, a mint apjuk háza előtt sétálgattak. A gonosz fiu megvárta, mire egyet fordultak, utánuk ment és a kisebbnek a lába elé tartván lábát, a lánykát földre buktatta. Ezért a nagyobbik a garázda fiut rendre utasitotta, mire az a késsel a lánynak ugrott, s azt beledöfte. Ekkor mint a ki dolgát legjobban végezte, fütyörészve távozott, a leány pedig, kinek sebéből csak ugy patakzott a vér, ájultan rogyott össze. A kés a ruhát átvágta s ugy hatolt a testbe, de szerencsére nemesebb részt nem sértett meg, ugy hogy a leányka hihetőleg épen fog kigázolni a bajból. A fiut iskolai fenyitékben részesitették.

A halál alagutja. Marseilleben egy házkutatásnál, melyet november 30-án este egy gyanus egyénnél eszközöltek, a rendőrség egy 20 méter hosszu alagutat fedezett fel, melyben lőport, dinamit előállitásához szükséges anyagokat, bádogszelenczéket és hüvelyeket találtak. Három embert elfogtak.

Kassai szinház.

A dolovai nábob leánya került csötörtökön Kalmár Piroskának másodszori közremüködésével előadásra oly nagy látogatottság mellett, hogy nemcsak a nézőtér összes helyeire és páholyaira keltek el már előző nap a jegyek, hanem még a zenekarból is kiszoritották a zenekart, hogy a szinházba menni akaró publikum még egy kis részének adhassanak legalább helyet. Herczeg Ferencznek a reális élet kitünő rajzolójának és Kalmár Piroskának a régebben dédelgetett kedvencznek nevei együttesen vonzották ugy oda a közönséget. Azokat a törülmetszett, igazi s minden fölösleges szentimentalizmustól ment alakoknak élő és mozgó hasonmásaira kiváncsi még mindig a közönség, kiket a Herczeg-féle tárczákból olyannyira jól ismer, mint akármelyik husból és vérből való élő embertársát, jóllehet pedig már „a dolovai nábob leánya" épen nem nagyon friss ujdonság szinpadunkon. A vendégszereplő művésznő Szentirmay kapitányné szerepében lépett föl s ezt a kissé férfias lelkü és könnyebb gondolkozásu igazi katonaasszonyt nagyon érdekes vonásokkal karakterizáltan mutatta. Felfogásában nem annyira a nagyvilági hölgy jukkersége volt a domináló, mint inkább annak a nagyvilági hölgynek bemutatására fektetett sulyt, kit a férfiakkal való pajtáskodása még nem tesz azoknak a pajtásává. Ez a species természetesen nem abnormis, mint a jukkerhölgy, mert nem jön annyira ellentétbe a nőiességgel, amely szóban a nőnek összes kelleme, bája és vonzó ereje van kifejezve. Kalmár Piroska Szentirmaynéját finom, rokonszenves vonásokkal rajzolta meg s izléssel alakitotta olyanná, hogy az esetleges női excentricitások, melyek a Szentirmayné karakterében néha-néha előcsillámlanak, minden nagyobb s feltünőbb hullámverés nélkül mosódtak el. Az est egyik nagyobb sikere természetesen övé. Mészáros Tarján főhadnagyában sokhelyt volt egy kis természetesség, de játékában annyi a sablón, a sablónos fájdalom kitörés, kicsinált pose és egyéb mesterkéltség, hogy ez elavult fogásokkal a mai fejlettebb müizlés épen nem tud megbarátkozni. Részint e hibák csökkentették ez este a Kissné-Breznay Anna sikerét is, ki a darab egyik főszerepében (Vilma) ma meglehetős indiszpozicziót árult el. Halmay és Domaházyné szerepében Szentessy Ilona szokott rutinnal töltötték be helyüket; eléggé jók voltak Szilassy is, mint Szentirmay és Szilágyi mint Loránt hadnagy, Pesty Kálmán ellenben, valószinüleg e szerepében elért sikereitől felbuzdulva, ma az izléstelenségek utvesztőjében kalandozott. Biliczky kadét pedig szelidebb vonásokkal megrajzolva lehet csak hatásos alak.

A harmadik est. Müélvezet tekintetében a pénteki est, melyen Kalmár Piroska harmadszor lépett fel a kassai szinpadon, felülmulja az idei és mult szezón valamennyi vigjátéki estéit. E tekintetben Kalmár Piroska ismerőinek tökéletes garancziát nyujtott már jó eleve maga a szinlap is, mely három külömböző darabból, két vigjátékból és egy magánjelenetből volt össze állitva. A csengő-bongó rimü „Harag" Lisettje, a „Bál után" czimü monolog bakfisa és „A szikra" pajzán kis fruskája valamennyi a legkeményebb próbaköve a naivitás személyesitését kultiváló müvészetnek, melyet a természetesség-nek annyira hatásos fegyverével tud hatalmába keriteni Kalmár Piroska. Legvonzóbb s legbájosabb volt a kis vöröshaju Antoinette szerepében, melyben a kis leányos csacskaságtól kezdve az összes bakfis hibákat a legszeretetreméltóbb alakban mutatta be. Leghatásosabb a bál után magánjelenetben, hol a komoly Emődy dr. kiállhatatlanságait s a sok ügyes és ügyetlen tánczos valamennyi erényét és hibájat ismertette meg velünk a maguk valóságában, egész addig a pontig, mignem bebizonyult, hogy Emődy mégis nem annyira kiállhatatlan. E csinos előadásu magánjeleneteért hatszor hivták a lámpák elé. S végre nagyon szépen képviselte a romantikát a „Harag" Lisettjében, hol a szerelem és a csók poézisének oly kitünő interpretátora volt. Ez örökké uj, soha el nem avuló vonzó thémák Dálnoki csengő rimeivel a Kalmár Piroska ajkain nagyhatással voltak a közönségre s annak különösen ama részére, mely még bir érzékkel a dolog romantikus karaktere iránt. Ugyanezen vigjáték keretében érvényesitették magukat Csiszér, Kissné és Károlyi. A szikrá-ban pedig szokott természethüséggel játszott Csiszér (Raoul s partnere Szentessy Ilona igen jól használta fel szerepének jobb oldalait.

Gukker.

Müsor. Ma vasárnap deczember 3-án délután 4 órakor felére leszállitott helyárakkal „Jani és Juczi" bohozat, este 7 órakor rendes helyárakkal „Próbaházasság" fővárosi életkép, hétfőn Rozgonyi L. Dezső, operai növendék vendégfelléptével: „A Királyfogás" operette, kedden Nikó Lina 25 éves szinészeti pályájának jubileuma és jutalomjátékául „A Buborékok" Csiky Gergely vigjátéka.

Felelős szerkesztő: Ries Lajos.
Főmunkatárs: Ladányi Béla.

HIRDETÉSEK.

A magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja, mint részvénytársaság

500 frt névértékü névre szóló részvényeire

jegyezhetni **f. hó 5-ikéig délután 5 óráig**

a kassai kereskedelmi bank részvénytársaságnál.

Könyvelői állás.

Az Európa szállodában egy könyvelői állás azonnal betöltendő. Előnyben részesülnek azok, a kik a szállodai üzlet vezetése körül jártasak.

Ajánlatokat kér

Bodorfi Mór
az Európa-szálloda bérlője.

426 1—3

Magy. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Miskolcz.

81506. sz. III. 421—1

Hirdetmény.*)

Értesitjük a t. cz. szállitó közönséget, miszerint az áruknak Kassa városából a vasuti állomásra és viszont való szállitása, illetőleg a vámközvetitési szolgálatnak Kassa állomáson való ellátása iránt **özv. Weinberger J. L.-né** kassai lakossal fenálló szerződést **f. évi deczember hó 1-étől való érvénynyel** hatályon kivül helyeztük és Kassán szállitó hivatalt egyelőre nem szervezünk.

Az **átmeneti** vámáruk elvámolásának közvetitését helyi dijszabásunk I. részében foglalt dijak felszámitása mellett Kassa állomás fogja eszközölni.

Miskolcz, 1893. november hó 30-án.

Az üzletvezetőség.

*) Utánnyomás nem dijaztatik.

2031. szám. A. 1893. 423—1

Hirdetmény.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltósága 1893-ik évi november hó 14-én kelt 66722. számu rendeletével a budapest—kassa—duklai állami közutnak 236.₀—264 km., a kassa—jablonczai állami közutnak 34—70 km. szakaszán előforduló hengerelési munkákhoz szükséges hintőanyag beszerzését a budapest—kassa—duklai állami közutra 2400 frt 72 kr., a kassa—jablonczai állami közutra 390 frt 24 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlitett hintőanyag szállításának biztositása czéljából az **1893. deczember hó 15-ik napjának d. e. 10 órájára** az abauj-tornamegyei m. kir. államépitészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy a fentebbi szállitás elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számitandó, s a részletes feltételekben előirt 5% nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat kitüzött nap d. e. 10 óráját a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó müszaki müvelet és részletes feltételek a nevezett magy. kir. államépitészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponkint megtekinthetők.

Kelt Kassán, 1893. november hó 19-én.

Pünkösty Ferencz
kir. főmérnök.

2017. sz. A. 1893. 424—1

Hirdetmény.

A kassai m. kir. pénzügyigazgatóság 1893. évi november hó 15-én kelt 39217. sz. átiratával a kassai m. kir. pénzügyigazgatóság épületén szükséges javitási munkálatok helyreállitását 1139 frt 46 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlitett munkálat foganatositásának biztositása czéljából az **1893. deczember hó 19-én d. e. 10 órájára** az abauj-tornamegyei m. k. államépitészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számitandó, s a részletes feltételekben előirt 5% bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat kitüzött nap d. e. 10 órájáig nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó müszaki müvelet és részletes feltételek a nevezett m. k. államépitészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponkint megtekinthetők.

Kelt Kassán, 1893. november 28-án.

Pünkösty Ferencz,
kir. főmérnök.

Egy megbizható **ügyes kertész** kerestetik. Bővebb felvilágositással szolgál alulirott

Stessel Gyula

422—1 Kassán, kovács-utcza 59. sz. a.

„LE GRIFFON"

a legjobb valódi franczia szivarka papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 41—150

39.546. sz. I. 1. 93. 418 3—3

Ház-eladás.

Alulirott pénzügyigazgatóság kerületéhez tartozó **Opáka községben fekvő kinestári korcsma-épület** és tartozékának eladása iránti nyilvános szó és irásbeli árverés a nagyméltóságu m. kir. pénzügyminisztérium f. évi 25.15⁰. sz. rendelete folytán **f. évi deczember 20-án délelőtt 9 órakor fog a pénzügyigazgatósági épület 20. számu szobájában 650 frt kikiáltási ár mellett megtartatni.**

Ezen árveréshez a vevők azon figyelmeztetéssel hivatnak fel, hogy minden versenyzőnek a kikiáltási ár 10 %-át kell bánatpénzül letenni, valamint a szóbeli árverés megkezdéséig benyujtandó irásbeli ajánlatoknak is ily mennyiségü bánatpénzt kell tartalmazniok, mely utóbbiakban még határozottan kiteendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri, és magát azoknak feltétlenül aláveti.

Kassán, 1893. november 22-én.

Magy. kir. pénzügyigazgatóság.

Kitünő korláti bor.

Tisztelettel van szerencsém a nagyérd. közönséget értesiteni, hogy ngos **Meczner József** urtól nagymennyiségü

korláti borokat

vásároltam és hogy ezen kiválóan jóságu **asztali borokat eredeti hamisitatlan minőségükben** helyiségemben eladásra bocsájtom.

Számos látogatást kér

tisztelettel

Stern Lajos

425 1—3 főutcza 10. sz. a.

Schiffbeck-szálloda.

Van szerencsém tisztelettel értesiteni a kassavárosi és vidékbeli nagyérd. közönséget, egyleteket és testületeket, hogy a szállodámban levő nyári termet

téli teremmé

alakitottam át, a mely elegancziája és kellemes temparaturájánál fogva különösen alkalmas **diner, souper, bankett és mulatságok tartására**; továbbá a közelgő farsang idejére rendelkezésére bocsátom a nagyérd. közönségnek a szálloda első emeletén levő

termet mellékhelyiségeivel

zártkörü mulatságok tartására.

Gondoskodtam **kitünő konyháról** és ezuttal kitünő

pilseni téli sört

méretek ki.

Vendéglőmben **szelvény-könyvek 15 százalék engedménynyel** vehetők. Elfogadok mérsékelt dijazásért reggeli, délebéd és vacsora előfizetéseket. Az utazó-közönségnek a szállodában kényelmesen és elegánsan berendezett szobák 80 krtól föltelé állanak rendelkezésre, a melyek a legjobban fülthető kályhákkal vannak ellátva. A szállodában telefon van. A vasuthoz omnibusz tartja fen a közlekedést. A szállodában istállók és kocsi szinek vannak.

Számos látogatásért esedezik

mély tisztelettel

Imenschek József

420 2—3 (Schiffbeck-szálloda.)

Dr. Sziklay Zoltán abaujszantói kir. közjegyző irodájában egy a hagyatéki ügyek tárgyalásában jártas jelölt vagy segéd azonnal alkalmazást nyerhet. 412 3—3

Világhirü

a

„LES DERNIÈRES CARTOUCHES ÉS LOHENGRIN"

féle szivarkapapir

Braunstein frères gyárából, Párizsban

65 Boulevard Exelmans 65.

A **Braunstein frères** czég csakis **Gassicourtban** (S. és O.) **franczia országban** létező saját **papirgyárának** készitményét hozza forgalomba.

Ezen nagyszerü a legujabb elveken alapuló berendezett telep készitményei a papiripar diadalának tekinthetők.

A szivarkapapir és szivarkahüvely elárusitására szánt gyáriraktár helysége

Bécsben, I. Schottenring 25. sz. a.

Az általunk a **„Les dernières Cartouches"** féle papirból készitett valódi franczia szivarkapapir, valamint valódi franczia szivarkahüvely, melynél minden papirtok a **„Braunstein Frères"** czéget viseli, **Kassán, Falk Károly és Emil** uraknál kapható. 159 14—25

Nagy szőnyeg-eladás.

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy **a téli idényre**

nagyszerü külön osztály szőnyeg-, függöny- és butorkelme-raktárunkat **tetemesen megnagyobbitottuk.**

Kedvező és nagy zárlataink által. **elsőrendü gyárakkal,** azon kedvező helyzetben vagyunk, valamennyi czikket **szerfelett mérsékelt árakon** eladhatni. **Szobák bevonására különösen ajánlhatjuk:**

Valódi brüsseli szőnyegeket	Valódi axminiszter szőnyegeket	Valódi angol velour szőnyegeket	Valódi hollandi szőnyegeket

Ezenkivül dus raktár következőkből:

Valódi perzsa és smyrna szőnyegekből.

Szalonszőnyegek	Ebédlő-szőnyegek	Futószőnyegek	Cocos futók
Lábtörlők	Ágyszőnyegek	Angoraszőnyegek	Ágy- és asztalteritők
Flanelliteritők	Divánteritők	Csipke és szövetfüggönyök	Portiéres
Vitrage	Peluche teritők	Uti takarók	Lambrequins

397 4—30

Tisztelettel **Széman Testvérek.**

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa. szerda 1893. évi deczember 6. 140. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimzendők.
Előfizetési dij:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Voglő Bécs: Eckstein Bernát urdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Kassa, decz. 5.

A nagy és jelentőségteljes momentum, mely az ország fővárosában hullámzásba hozta az elmult hét szombatján a kedélyeket, ma már ide a vidékre is eljuttatta hutlámverésének gyürüit.

Az érzelmek különféle skálája, melylyel a szombaton beterjesztett két törvényjavaslatot, a **polgári házasság és a gyermekek vallásának** javaslatát fogadta a közvélemény, fenomenális harmóniába olvad össze lelkes üdvözleteül e jogtörténelmi eseménynek.

Mert valódi forduló pontja e két javaslat zilált jogi életünk egyik legfontosabb részének, a házasság jognak, melynek alapkövein épül az otthon, a család s az állam.

És e forduló pontot, mely az eddigi rendellenességek megszüntetésével megszünteti a jogosságnak sokszor törvény által szentesitett megsértését, eddigi házasságjogi életünk egy-két gyakran előtünő botránykövét, kell is, hogy minden ép érzékü, hazafias gondolkodásu, s a jogosság terén csak némileg jártas honpolgár méltó lelkesedéssel üdvözölje.

Lehetnek a javaslatokban ugyan hibák, melyeken a stilista vagy egynémely jogász kivetni valót talál, de a bennük lerakott elvek helyessége szakaszról-szakaszra konstatálható. A hibákat megkorrigálhatja a törvényhozás bölcsessége, mi csak üdvözletünkkel járulunk hozzá e nagy eseményhez, kritikánkat pedig későbbre tartjuk fenn. Vannak azonban szempontok, melyeket ugy a javaslatokból, mint az azokat benyujtó miniszterek beszédeiből ki akarunk emelni.

S e tekintetben két momentum ragadja meg figyelmünket. Az egyik a javaslatnak szigoruan vett jogi, a másik pedig ethikai oldalára vonatkozik.

A jogi szempont, a mint az az emlitettük anyagból kinálkozik, rendkivül egyszerü és világos. Alapul az egyrészt a históriai fejlődésen s különösen az 1867 óta a házasságra vonatkozólag hozott országgyülési határozatokon, másrészt és főleg az államnak, mint a jog kutforrásának természetszerü szükségletén. Amabból kitünik, hogy a házassági jogrend szabályozására hazánkban mindig ingerencziája volt az államhatalomnak s 1867 óta ez az ingerenczia parlamenti uton nemcsak gyakoroltatott, de egyenesen mint állami praerogativum hangsulyoztatott; az utóbbi ssempontot pedig igazolja az a ténylegesszükséglet, mely a házasságjog terén jelenleg uralkodó chaos folyománya. A javaslat általános indokolása, mely egyuttal válaszul és czáfolatul szolgál az egyházi részről felterjesztett memorandumokra, ugy a históriai fejlődést, mint a mai viszonyok által teremtett abnormális, sőt anarchikus helyzetet pregnánsan tükrözi vissza s objektiv érvei által győzi meg az elfogulatlan olvasót, hogy a kibontakozás csakis oly gyökeres reform által érhető el, mely megadja a házassági jognak azt, a mit eddig nélkülözött, — a jogi szilárdságot. S ezt csak ugy adhatja meg, hogyha megvan benne a három alapelv: az egységes állami házasságjog, az állami jurisdikczió és a házasságkötés kötelező polgári formája.

S a mint a javaslat egyes paragrafusait a legszigorubb tekintettel vizsgáljuk, mindenütt ez a három elv domborodik ki s a legelső betütől a legutolsóig a legnagyobb következetességgel vitetik keresztül.

Ez a javaslat a legerősebb czáfolata azoknak a híreszteléseknek, melyek kompromisszumról szóltak, mert ebben a javaslatban aligha fedezhet fel a legélesebb szem is oly elveket, melyek nem az állami szempontokat — s legelső sorban ezeket venné figyelembe. E javaslatban a legnagyobb világossággal jut kifejezésre az állam és egyház hatáskörének elkülönitése s mindegyiknek a maga szükségletére és rendeltetésére való utalása.

De azért ebben a javaslatban a legtávolabbról sem találunk oly tendencziát, mely az állam és egyház hatalmi szférája közt történt összeütközést arra iparkodnék kiaknázni, hogy az egyház tekintélyét és állását csorbitsa. Sőt a javaslatnak ép az ethikai oldala bizonyitja, hogy azok a magasabb szempontok, melyek az egyházat, nevezetesen a katholikus egyházat a házasság természetének elbirálásánál vezetik, nem negligáltattak. Mert az előttünk fekvő javaslat sem tekinti a házasságot közönséges magánjogi ügyletnek, hanem ellenkezőleg mindenütt figyelembe veszi a házasság természetét és annak erkölcsi vonatkozásait. A polgári házasság intézménye, a mint azt a javaslat kontemplálja, nem azzal a czélzattal alkottatik, hogy uj rendezés alá terelje az állam és az egyház közt történelmileg kiképződött összes viszonyainkat. Mert hisz fentartja minden polgárnak azt a jogot, hogy házasságát egyházilag is kösse meg s igy lelkiismereti kényszerről oly tekintetben, mint azt egyházi részről hangoztatják, szó sem lehet. Azt a házasuló felet, a kit lelkiismerete arra buzdit, hogy pap előtt, templomban kössön frigyet, a polgári hatóság előtt történő egybekelési aktus éppoly kevéssé alterálhatja, mint hogyha pl. a közjegyző előtt a házassági szerződés aláírását eszközölné, mielőtt templomba megy esküvőre. Sőt az egyházi frigy erkölcsi értékét fogja emelni, hogyha önszántukból, minden kényszer nélkül állnak oltár elé a jegyesek.

Ha már a házasságkötésnél is kiváló figyelemmel van a javaslat az ethikai vonatkozásokra, még nyomatékosabban jut az kifejezésre a házasság megszünésének kérdésében. A javaslat a tiszta, boldog családi életet veszi kiinduló pontjának s már e tekintetben is magas erkölcsi szinvonalon áll. A felbonthatóságot csakis azokra az esetekre szoritja, mikor a házasság összes belső erkölcsi alkatelemei annyira megromolnak, hogy semmiféle, sem családi, sem állami, sem erkölcsi, még kevésbbé egyéni érdek nem engedi azt, hogy az előtt az állam és a jogrend szemet hunyjon. S a felbonthatóság ezen esetei sem állnak ellentétben az egyházi tekintetekkel; csupán egy lépéssel megy tovább a javaslat mint az egyház, mert mig az egyház szeparácziót enged meg, a mi szintén teljes negálása az életközösségnek, a javaslat ezt a szeparácziót teljessé teszi, a mennyiben az egyszerü köteléket, melynek semmi ethikai jelentősége és értéke nincs, felbontja.

A kassai dalegyletek ügyéről

vettük a következő sorokat:

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Ismerve a t. szerkesztő urnak a minden igaz ügy iránt érzett jó indulatát, arra kérem, méltóztassék megengedni, hogy becses lapjának 138. számában a „helybeli dalegyletek“ czimü czikkében foglaltakra a következőkben válaszolhassak:

A „helybeli dalegyletek“ czimü czikk t. irója a legutóbb e lap hasábjain megjelent s a dalkör összes tagjai által aláirt „nyilatkozat“-ot bonczolgatván, azt

TÁRCZA.

A rut nőkről.

Irta: **Gál Lajos.**

Shakespeare Lear királya igy fakadt ki: „Ördögben a rutság, mely sa átja, nem oly borzasztó, mint a nőben.“ A rutság alatt itt a nagy britt költő kétségkivül nem annyira az arcz és termet hiányait, mint inkább ama daemoni rosszat érti, mely némely nőt a romlás szellemévé változtaja s melynek tőfészke a gonosz sziv s az elfajult lélek.

Mert a szivből indul ki a harmónikus szép, vagy rut fogalmának problematikus megoldása. Egy bájos arczu, kecses termetü nő, a ki reánk nemcsak a külszinnel, de — közelebbről ismerve őt — szellemével, lelkijóságával, nemességével is hatást gyakorol, méltán megérdemli a szép nevezetet, s megforditva, igazi rut nő az, a kinél semmit sem találtunk, a mi akár lelkünket, akár érzékeinket kellemesen érinthetné.

Igy fogva föl a női szépség megitélését, helytelenitenünk kell a külszin után indulók véleményét, a kik egy csinos nőalak első megpillantásakor is készek szépnek itélni azt, s viszont rutnak vallani a külbájakkal nem rendelkezőket.

Vizsgáljuk csak közelebbről ezeket a külsőleg csunya nőket.

Legszerencsétlenebbek köztük azok, a kiket mindenki rutnak tart. Nincs rajtuk semmi szép, bennök semmi eszményi. Arczuk kifejezéstelen, a szemeik szintelenek, s üresen bámulnak a világba beszédük kellemetlen rekedt, vagy rikácsoló, járásuk ügyetlen, viselkedésük idomtalan, testük sovány, mint a gereblye, vagy kövér mint a kemencze, egész lényük visszataszitó.

Sietünk szabadulni tőlük, nehogy közelebbi ismeretségbe jussunk velök, a mi, ha mégis megtörténik, csak növeli a tőlük való idegenkedést s meggyőződést nyujt a leggyakrabban arról, hogy rutságuk mellett ostoba libák, önhit piperészkedők, elbizakodott rövidlátók; szépeknek hiszik önmagukat s bókjainkra áhitoznak.

E balhitünknek tápot nyujt a kényszerü udvariaskodás, mit a modern társadalom müvelt embertől megkövetel. Szinből egyenlő nivóra helyezzük őket a szépekkel, hamis bókokat kapnak, melyeket készpénz gyanánt vesznek: „quid volumus, credimus libenter“ miért ne hinné hát az ilyen el Adolárnak, a ki esetleg jó partiet keres nála, hogy termete sylphid, arcza rózsa, ajkai piros cseresznyék, fogai gyöngyök?

„Szépség és fortélyból álló hatalmasságunk“ mondja Kisfaludy K. Vilmája. A rut, de eszes nők nem birják a mindenhatóság egyik eszközét, azért kapaszkodnak a másikba. Okos nő egyenértelmü a fortélyos nővel. Hányszor csodálkozunk, ha szép férfi csunya nőt imád, csodálkozásunkra rajongva feleli: „Barátom, ő a legszebb nő a világon.“

És ennek a férfiunak igaza van, neki a legszebb e nő, mert a kinek sikerül a rut arczra lelke bájait ültetni, a ki kicsiny, fénytelen, talán savószinü szemeiben az öntudatos pajkosság, vagy ha tettetve is a jószivüség lángját birja megcsillantani, a kinek nagy duzzadt ajkai vannak, de édes zenéjü beszéddel képes lebilincselni imádóját, elegáns mozdulataival, sikkes ruháival magára vonni s lebilincselni figyelmét, az a nő rendkivüli bájos, rendkivüli kedves és érdekes lehet s imádója joggal tartja őt a szépek szépének.

A szerelem vaksága intenziv, de nem sine kondició; megvan a maga előrelátása, a maga konsequencziája, a maga logikája. A szerelmes nem vak, mielőtt szive, vagy érzékei meg nem sugják neki, hogy érdemes vakká lennie. Hogy vak szerelemmel rajongjunk valaki után, okának kell lenni: a viszonszerelem igaz lángja, a kedves bája, mely rabbá tesz bennünket, az édes leányka lelki szépsége, jósága, hüsége, évek óta titkolt s egy váratlan perczben kinyilatkoztatott érzelem hatás — a vakság előföltételei. Es egy okos nő, ha rut is, jól tudja, mint lehet az okosságot kizsákmányolni. A külső burok fogyatkozásait helyre üti ő; számitással kezdi a hálót fonni s számitása nem csal, mert az önismeret szivós fonalát szolgáltatja neki az asszonyi éleslátás s az udvarlót magához füzi még mielőtt teljesen hálóba keritette volna, fölfedezvén önfogyatkozásait, azokat elfödözni is talál módot.

Az ilyen nő, midőn külső fogyatékosságát müvészien bájossá tudja varázsolni belső lényének okosságával: relativvá teszi a szép fogalmát. Sok ilyen nő legyőzi szép verseny-társnőit, mert müveltségét, ravaszságát és ügyességét, szóval minden eszközt, melylyel külső rutságának ellensulyozására rendelkezik, a hóditásra használ föl és siker esetén egyenlő kokette a többi kokette szép nőkkel, sőt gyakran telülmulja azokat, a mihez ismét hozzájárul a mi gyöngeségünk. A férfiak előtt van valami pikáns, valami uj, valami ingerlő abban, ha csunya nő is tud ünnepeltté válni; mágnes ez, mely őket lábai elé vonzza, jól tudja ezt a nő s hasznára forditja.

A legtöbb tudós nő rut s a legtöbb tudós nő egészen kivetközik eredeti jelleméből. „Nincs rettenetesebb egy nőnél, a ki philosophál“ nyilatkozik Jókai. A tudós nő csak könyveinek él, s ennek következtében gondatlan anya, rosz gazdaszony, unalmas feleség. A rántást megégeti, férjével nem gondol, gyermekeit nem neveli, naphosszat száraz thémákkal, megfejthetlen problemákkal vesződik, ha társaságba jön, folyton kritizál s agyon kinozza hallgatóit; nem is nő, hanem szoknyába bujt unalmas tudós, a kivel laikusnak nincs mit beszélni. De az igazi tudós nő is nagyon kevés (ha még oly rút is,) a férfiaknál gyöngébb szellemi képességgel birva a mi amannál hivatás, nála csak hivalkodás, a mi ott a tudomány, nála csak tudákosság lesz s nemhogy szebb mázzal, nim-

irja: hogy különös hatást tettek reá azon sorok, a mik a „Kassai Szemle“ f. évi november hó 136. számában „a kassai dalegyletek“ ügyéről: a „kassai dalkör összes működő tagjai“-nak aláirásával jelentek meg, s hogy a dalkör összes működő tagjai hallani se akarnak a dalegylettel való egyesüléséről.

Azt hiszem, hogy a czikkiró ur a dalkör által kiadott nyilatkozatot félreérteni méltóztatott. Annak a közleménynek ép az volt a czélja, hogy a közönség — a felvetett egyesülés kérdésében — a dalkör álláspontját megismerje. S hol van a nyilatkozatban az: hogy a dalkör működő tagjai hallani sem akarnak az egyesülésről? A dalkör összes tagjai igenis kijelentik, hogy szükségök nincs az egyesülésre, de azt nem, hogy hallani sem akarnak arról. Hogy pedig a dalkörnek, mint alapszabályokkal biró egyletnek nincs szüksége az egyesülésre, legyen szabad a t. czikkiró urat a következőkben felvilágositani:

A dalkör alapszabályainak 1 §-a igy szól: A dalkör czélja a hazafias dal müvelése és a jótékonyság gyakorlása.

Nem volt városunkban hazafias, vagy jótékonyság gyakorlására irányitott mozgalom, a melyből a dalkör kivonta magát.

Igy részt vett kétszer a „kassai nőegylet“ javára rendezett estélyen; az inségesek felsegélésére rendezett hangversenyben; az országosan hires eperjesi „Széchényi kör“ szives meghivása folytán kétszer Eperjesen; a szepsii „Nőegylet“ javára rendezett estélyen kétszer. Rendezett továbbá a helybeli tizkrajczáros egylet javára egy „Matiné“-et; Gálszécsen hangversenyt, résztvett a jogakadémiai polgárság által rendezett „Márczius 15-iki ünnepélyen kétszer, ugyancsak a polgári társaskörben márczius 15-én egyszer; az ág. ev. templomban háromszor. A kassai polgárság által oly fényesen sikerült „Benedek“-ünnepélyen közreműködött, s a mindenki által tisztelt és szeretett főispánunkat székházára való bevonulása napján szerenáddal tisztelte meg stb., s ezenkivül hányszor rendezett dalestélyt, hangversenyt és tavaszi kirándulást?

Lássuk most fejlesztette-e a dalt? Három évi fenállása óta huszonnyolczszor lépett fel nyilvánosan. Mint kezdő dalkör, egy évi fenállása után résztvett az országos dalárünnepélyen, s hogy milyen eredménynyel, hivatkozom a Budapesten megjelenő összes lapokra. Annyi működő tagja van, mint a hazai dalegyesületek bármelyikének. Ének-müvészet és hanganyag tekintetében hivatkozom a „Kassai Szemlé“-nek a dalegylet estélyéről hozott kritikájára; de hivatkozom egész bátran Kassa város zeneértő és igazságos közönségére.

Ezekből látható, hogy a dalkör kitüzött czéljának megfelelt, s igy méltó a „kassai“ elnevezésre.

Van-e tehát szüksége a kassai dalkörnek az egyesülésre? Evvel ugyan nem az van mondva, hogy nem akar egyesülni — csak az, hogy arra szüksége nincs.

Már most legyen szives czikkiró ur megmondani, hogyan egyesüljön a két egylet? Mert az, hogy Kassán ne legyen „Dalkör“ és ne legyen „Dalegylet“, hanem egy harmadik, azért sem lehetséges, mert a „Dalegylet“ zászlójának fenséges Klotild főherczegnő a zászlóanyja, ezt tehát feloszlatni és a zászlót a muzeumba tenni nem lehet. Igy tehát a „Dalegylet“-nek maradni kell. Nincs más mód, mint egy szép napon a közgyülést összehivni és a „dalkört“ feloszlottnak kimondani? Igen, de mivel okolja meg a dalkör választmánya és tisztviselő kara a feloszlás szükségességét? A t. dalegylet nem hivott fel bennünket az egyesülésre? Hátha a dalkör feloszlik, s a t. dalegylet nem fogad be minket? ki lesz e elégitve a „magasabb szempont“? Azt hiszem a t. czikkiró ur sem kivánja ezt.

A t. czikkiró ur azt mondja: hogy a személyes differenciák nem engedik a két egyletet összeolvadni. Biztosithatom, hogy a dalkör személyi kultuszt nem üz. A beavatottak azt mondják, hogy az egyesülésnek egyik legnagyobb akadálya az: hogy a t. dalegylet, mint anya-egylet, nem akarja a dalkört az egyesülésre felkérni, gondolván, hogy evvel megalázza magát.

Hát az országos függetlenségi párt két frakcziója felkérte e valaha az anya pártot, hogy oszoljon fel s lépjen be a frakczió zászlója alá?

Ha a t. czikkiró ur megigéri azt, hogy a dalegylet, a dalkör felhivására feloszlik, s belép a dalkörbe, ugy a dalkör — hiszem — hódolva ama magasabb szempontnak, kész lesz a dalegyletet az egyesülésre felhivni.

Vagy lehet-e valakinek kifogása a dalkör ama feltétele ellen, hogy az egyesülésnek sikeres megoldhatása csak ugy lehet, ha a régi tagok — mindkétrészről — vesszik ismét a dicsőségre szomjuhozó zászlót a kezükbe? Hát nem a régi tagok adtak zászlót az egyletnek? nem azok szerezték a zászlónak a szükséges dicsőséget?

Ezekben azt hiszem sikerült meggyőznöm a t. czikkiró urat arról, hogy a részrehajlatlan közönség látja és kell hogy lássa a dalkörnek az igaz ügy utján való haladását.

A dalkör kötelességét mindenkor hiven teljesitette, s ha csak egy eset volna is, a mely ez állitást megczáfolná, felhivok mindenkit, mutasson „ujjal“ arra az esetre.

Tisztelettel vagyok a tekintetes szerkesztő urnak

Kassán, 1893. deczember 2-án

alázatos szolgája
egy dalkörista.

Az irodalmi társaság müködése.

E hó 2-án az „irodalmi társaság“ választmányának igen érdekes és fontos ülése volt.

Ez ülésben lett ugyanis végleg eldöntve a társaság által kiadandó folyóirat ügye.

E tárgy, melynek szönyegre hozatalát még az előző választmányi ülésen Kovács Zsigmond pendittette meg, igazán oly behatóan s annyi gonddal lett megvitatva, a mennyit az rendkivüli horderejénél fogva valóban megérdemelt. Érezték a választmány tagjai, hogy ennek a kérdésnek helyes irányban való eldöntése, határozott befolyással birand a társaság jövőjére; mert e folyóirat tapintatos előállitása és szerkesztése határozandja meg azt: mennyit ér a társaság, mint irói testület?

Hosszadalmas s a dolgok mélyére ható vita fejlődött ki a felett: mily összeget forditson a társaság a folyóirat előállitására? mily terjedelemmel hirjon az? s mily időközökben jelenjék meg? Határozattá lett végre, hogy a folyóirat minden második hóban, 2 és ½ ivnyi terjedelemmel s 300 példányban nyomassék. A nyomtatási költségekre, ugy nemkülönben az abba irandó müvek honorálására 400 frt lett megszavazva. Ezenfelül a hirdetési dijakat illetőleg egy szakértő vállalkozóval fog egyeztetni.

Szóba került aztán a legkényesebb természetü dolog, az t. i. ki legyen a megindítandó folyóirat szerkesztője? A választmány tagjai között volt olyan, a ki szerkesztő-bizottságot javasolt. Hanem ez, a kivitel nehézségei miatt el lett ejtve. Maradt tehát az egy egyénből álló szerkesztő. Itt ismét az a kérdés merült fel: ki legyen az, a ki a folyóirat szerkesztésével megbizassék? A tagok egy része dr. Fényes Samu ügyvédet ajánlotta, ki annakelőtte már az „Abauj-Kassai Közlöny“-t is szerkesztette egy ideig. Fényes kijelenté, hogy hajlandó a folyóirat szerkesztésére vállalkozni, de csak az esetben, ha a választmány föltételül megbizik benne, vagyis ha egyhangulag bizatik meg a szerkesztéssel. Volt a ki e fontos ügyre nézve elhalasztást inditványozott. Minthogy azonban a választmány a dolgot elodázni nem akarta: abban történt megállapodás, hogy bizassék meg Fényes ideiglenesen egy mutatvány-példány szerkesztésével, a mely példány a karácsonyi ünnepek előtt adassék ki. Egyszersmind intézkedés tétetett arra nézve is, hogy a választmány tagjai e hó 16-án d. u. 5 órára ujból összehivassanak; mely alkalommal aztán a szerkesztő-kérdés végleg meg fog oldatni, vagyis ekkor fog a folyóirat szerkesztője végleges minőségben megválasztatni.

Hisszük, hogy a mutatványszám szerkesztése teljesen jókezekre lett bizva. Csak egy észrevételünk van, az t. i. hogy az a mutatványszám ne legyen aztán nagyon is tudomány-szagu, mert a közönség nagyobb része inkább szereti a gyönyörködtető, mint a nehézkesebb, fejtörést igénylő olvasmányokat.

Még van a folyóirat szerkesztését illetőleg némi megjegyzésünk. Az, hogy az eredeti intenczió szerint e folyóirat mintegy organuma gyanánt tekinthető a társaság szellemi tevékenységének. Egyik feladata lenne tehát a folyóiratnak az is, hogy közölje azon dolgozatokat is, a mik p. nyilvános felolvasás tárgyát képezik; hogy ez utón mintegy nyoma maradjon annak: minő szereplése volt a társaságnak időközönként a nyilvánosság előtt? Aztán ha a szakosztályok tevékenysége megkezdődik: ezek köréből is fognak felmerülni majdan oly munkálatok, a mik a megörökitésre szintén igénynyel fognak birni...

Ezen — ismételjük — nagy horderejü kérdésen kivül szó volt még arról is, hogy a választmány és szakosztályok jegyzőkönyvei akként őriztessenek meg, hogy azok az elkallódás veszélyétől meglegyenek mentve. E tekintetben is sok mindenféle nézet merült fel. A kérdés ugy lett megoldva, hogy egy 3 tagu bizottság küldetett ki a jövő választmány elé terjesztendő propozicziók kidolgozásával.

Megemlitjük végül, hogy a folyóirat czimeül Fényes a „Kassai Minervá“-t ajánlotta. Hanem ez végleg nem lett megállapitva. A jövő választmányi ülésre jogában álland a választmány tagjainak czimü más egyebet is ajánlani.

Ki lett mondva e választmányi ülésen többek közt még, hogy ezentul a választmány, biztosabb tájékozás tekintetéből, minden hó 1-sö szombatján fogja üléseit tartani. —d.

Politikai hirek.

Kassa, deczember 5.

A pápa nem haragszik. Pol. Corr. Rómából, vatikáni tudósitójától azt az értesitést kapta, hogy a pápa a legutóbbi napokban Galimberti bibornokot fogadván, hangsulyozta előtte, hogy a nézeteltérések daczára, melyek Ausztria-Magyarország és a Vatikán közt egyik-másik kérdésben beállhatnak, a legnagyobb s legbensőbb rokonszenvvel viseltetik ő Felsége Ferencz József személye iránt. A pápa továbbá reményét fejezte ki, hogy a viszony a szentszék és „az osztrák-magyar kormány“ közt ujra visszanyeri, illetve megtartja tradicionális barátságos és szivélyes jellegét.

A szerbeknél is beállott az előre látható volt kormányválság. Belgrádi hir szerint az egész minisztérium e hó 2-án beadta a lemondását. A kormány bukásának közvetlen oka a költségvetési bizottság mai ülésében keletkezett. A bizottság ugyanis egyhangulag megszüntette a párisi szerb követséget, mert a kormány erre az állásra a képviselőházi többség akarata ellenére a haladópárti Franassovits ezredest nevezte ki. Sándor szerb király néhány nap előtt több magasabb rangu tisztet hivott magához, köztük különösen Mosztics és Szretkovics ezredest, a kik a liberális párthoz tartoznak, hogy velök a katonai kormány kérdésének alakitását megbeszélje. „Ha mindenjkisérlet hasztalan — igy nyilatkozott állitólag Sándor király — akkor ehhez a végső kisérlethez leszek kénytelen folyamodni.“ A két tiszt azt felelte a királynak, hogy nem tanácsolhatják neki egy katonai kormány alakitását, mert nagyon kockázatos dolog a hadsereget a, pártok tusáiba belevonni. Mosztics még hozzátette, hogy nem is hiszi, hogy a kiválóbb tisztek közül valaki e feladatra vállalkozik. Az eddigi tapasztalatok után senki se akarná a felelősséget elvállalni.

A franczia már átestek a kormányválságon. A megalakult uj kabinetben a tárczák igy vannak megosztva: Casimir Périer elnökség és külügy, Raynal belügy, Burdeau pénzügy, Spuller közoktatásügy, Dubost igazságügy, Mercier hadügy, Lefébre tengerészet, Marty kereskedelem, Viger földmivelés, Jonard közmunkaügy. A uj minisztérium elhatározta, hogy az esetben, ha a képviselőházban interpellálni fognak a kabinet politikája iránt, azonnal válaszolni fog. A mérsékelt republikánus és konzervativ lapok a legmelegebben üdvözölik a Périer-minisztériumot. A radikális lapok a reakczió kormányának mondják a kabinetet, de örülnek, hogy a bizonytalanság korszakának vége van.

Az olasz kormányválság. Zanardellinek Saraccoval és Sonninoval a kabinetalakitás iránt folytatott tárgyalásai meghiusultak. A nevezettek közt lefolyt értekezlet alkalmával konstatálták, hogy politikai és parlamenti helyzet felől táplált nézeteik eltérők. Zanardelli más politikai személyiségekkel folytatja a kabinetalakitásra vonatkozó tárgyalásokat.

Ujdonságok.

Üdvözlő irat. Kassaváros törvényhatósága József főherczeg ő fenségét, a magyar honvédség szeretett főparancsnokát negyedszázados jubileuma alkalmából a következő feliratban üdvözölte és ezt hétfőn küldötte el czimére:

Császári és Királyi főherczeg,
M. kir. honvéd-főparancsnok ur!
Fenséges urunk!

Ez évi deczember hó 5-én telik be egy negyed százéve, annak a magyar haza minden igaz fia szivét örömmel és büszkeséggel eltöltött eseménynek, amelylyel önálló magyar államiságunknak állandó symbóluma, megdönthetetlen bizonyitéka és életerős támasza, a magyar királyi honvédség intézménye életbelépett a

bussal vonná be általa rútságát, a miért pedig leginkább adja magát a tudományos buvárkodásra, de még fokozza azt szárazsága unalmassága által.

És most huzunk egy finom demarcacionalis vonalat, mely a tudós nőket a rút nők legtisztelettreméltóbb elemétől elválasztja.

Ez elembe tartozó nőket méltán nevezhetnők a csunya hölgyek ékes ibolyájának. Okosságában tulteszi magát a női gyöngeségeken és hiuságai, tudja, hogy nem tetszik a férfiaknak, mert azok külszin után futkosnak, rútságát nem igyekszik leplezgetni, de azzal nem akar terhére lenni senkinek s szerényen visszavonul a világtól, visszavonultságában azonban szerez hozzá belső kincseket, lelki jóság, igazi nőiesség, nemesszivüség és finomság ő nála honol valóban. Bálokba, mulatságokba nem jár, a petrezselyem keserveiről nem tud semmit, irigység nem bántja, nem ismeri a női furfang ezer és ezer cselét, nem vetvén ki hálóját senki után, senkitől sem igaz megcsalva, pedig neki is van éles esze és helyes számitása, de az a nemes szív lemondásában nyilatkozik. Vén lány akar maradni, mert hiszen tudja, hogy ha gazdag, csak önző férfi kérheti meg kezét, a ki a pénzére áhitozik s ő, a ki önzetlen lényénél fogva igazi boldogság után sóvárog, inkább pártában akar maradni, semhogy a válópörök számát szaporitsa. Ha szegény, annál kevésbé számithat olyan férjre, a ki érzelmeinek megfelelne, a ki szive vágyát betölthetné amaz igazi szent viszonszerelemmel, melyet ő keble mélyében hordozna. Ilyen nők rendkivül érzékenyek, szánakozók és fenköltek. Korán megizlelték a mellőztetés keserveit, mihelyt rutságuk tudatára ébredtek és ha ez hamar megtörtént, tört kebellel kerülték a helyet és alkalmat, hol arra ébreszték őket, harczi erővel mondtak le mindenről, a mi csinos társnőiket szórakoztatta. Fáj a lemondás és mellőztetés, feledni akarnak; a munka vigaszt és feledést nyujt. Erzelmeik megtisztulnak a salaktól, fogékonyak lesznek a szenvedések iránt, a hol tehetik, segélyt nyujtanak, nem számitásból, de igazi részvétből. Ilyen nőkről irhatta Hugó Viktor, hogy: „Nem a test a valóság, hanem a lélek. A test hamu, a lélek láng!“ E lángot az okos nő kisugározza magából, ez tör elő minden szaváből, minden cselekedetéből, ez heviti egész lényét s ez szitja fel imádója keblében a szerelmet annyira, hogy az állandóbb és hivebb lesz, mint sok „szép“ asszony kedvesének szerelme. A szív életét csak az ily okos nő tudja széppé varázsolni, azért irja Shakespeare is: „A balsors letépheti az arcz szinét, de nincs hatalma a szív életén.“ Mindaz, a mi nemes, mindaz, a mi szép és eszményi, náluk jut érvényre. A szép nő hiuságа, mely annyi családi pörpatvarnak szülője, nincs meg náluk, a kaczér nő tetszeni vágya, mely annyi ifju vesztét okozta már, hiányzik náluk. Az őrült divat tulhajtásainak nem rabjai, az ő elválhatlan kisérőjük a kedves egyszerüség, vigaszuk a munka, szórakozásuk a könyv. Jó gazdasszonyok, müvelt hölgyek, tudós nők, de nem tudákosak, szellemesek, de nem fecsegők, lelki fönségük átragyog egész alakjukon, a szerénység, mi a korai fájdalmas lemondás visztényeként marad meg náluk, különös bájt kölcsönöz a rut arczvonásoknak; a lelküket betöltő érzések szemeikből csillognak felénk s ha beszélünk velük, rabjai leszünk csunyaságuknak, de úgy azok legyünk, nem elég őket csak látni, ismerni kell őket, hogy megérthessük magasztos gondolkodásukat, hogy hozzájuk emelkedhessünk amaz idealis piedesztálva, melyre a szép nők — bensőleg — igenigen ritkán jutnak a lélekbuvár szemei előtt. S ha érdemre tekintünk az „angyal“ elnevezés sugárkoszoruja méltán csak az ő homlokukat övezheti, mert becses és drága gyöngyök az ilyen csunya nők, csakhogy közönséges kagylóhéjba burkolvák s a férfi világ nagyon ritkán száll le a megfigyelés mély oczeánjába, hogy őket felfedezhesse.

Felséges Urunk és Királyunk, a haza javát mindenkor atyai gondossággal szem előtt tartó legmagasabb elhatározásával Cs. és Kir. Fenségedet, a m. kir. honvédség Főparancsnokává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Ezen a negyedszázadon át, annyi más virulóvá nemzeti intézményeinknek fejlődésével folyvást lépést tartott nemzeti büszkeségünk első-rangu tárgyának, a m. kir. honvédségnek a fejlődése.

A mai ünnepélyes napon legyen szabad nekünk őszintén és hálateljesen feltárni Fenséged előtt a szíveinket betöltő meggyőződést, amely szerint a m. kir. honvédség intézményének ez a sikerteljes fejlődése első sorban arra az ihletszerüen előrelátó elhatározásra vezetendő vissza, amely cs. és kir. Fenséged Magas Személyében, valamennyi igaz magyar Fenségek mintaképében és mindannyiunk rajongó ragaszkodásának annyira méltó tárgyában választotta meg a m. kir. honvédségnek első főparancsnokát.

Hálateljes szivvel és lélekkel fohászkodunk különösen ez alkalommal a Seregek Urához, hogy tartsa fenn életerősen és virágoztassa fel a m. kir. honvédségnek általunk méltán nagyrabecsült intézményét, hogy áraszsza el a földi javak bőséges áldásaival ez intézmény minden egyes tagját és ezek közt első sorban és kiváltképen cs. és kir. Fenségedet a ily érzelmekkel eltelve maradtunk a legmélyebb hódolattal,

Kassán, a városi törvényhatóságnak 1893. évi október hó 28-án megtartott közgyüléséből, Császári és Királyi Fenségednek legalázatosabb szolgái, Kassa sz. kir. város közönsége nevében Münster Tivadar kir. tanácsos, polgármester.

Pakay József kassai főügyész-helyettes — mint nekünk irják — az elmult héten több napon át Beregszászban időzött az ottani ügyészség s börtönhelyiségek megvizsgálása végett. Innen azután Böszörményi kir. ügyészszel Munkácsra utazott, hogy az ottani fegyház állapotát és a fegyenczek helyzetét tüzetesen megvizsgálja.

A vármegye deczember hó 18-án tartja ez évben utolsó közgyülését.

Hivatal-vizsgálat. Péchy főispán az alispán társaságában tegnap Szikszóra utazott, hogy az ottani járás főszolgabirói hivatalát és annak ügymenetét felülvizsgálja.

Telefon és vármegyénk. Abauj-Tornavármegye alispánja a vármegye területén a telefonhálózat felállításának előkészitési munkálatával foglalkozik és miután ennek nagy előnye a közügy szolgálatában szembeszökő és ezenkivül pedig jelentékenyen hozzájárul a közönségnek egymás között való érintkezését gyorsitani, remélhető, hogy az alispán törekvését siker fogja koronázni. Az egész hálózat felállítására 35000 frt töke befektetés kiváltatik, a melynek előteremtése azonban egyelőre nagy nehézségekbe ütközik mert az alispánnak erre ma még nincs alapja.

Az orvos és gyógyszerész-egylet most vasárnapon tartotta egyleti helyiségében évi közgyülését, a melyen a folyó-ügyek elintézése után megejtettek a választások. Elnök lett dr. Bernolák, alelnök dr. Szentimrey megyei tisztifőorvos. A egylet ezentul specziális betegségi esetekben a betegbemutatás tanulságos gyakorlatát fogja kultiválni.

Sauer Emil, hirneves zongora-művész ma este tartja meg a Schalkház termében második hangversenyét, a melynek fényes müsora csak igazolja, hogy e művész saját belső értékében keresi és találja meg a külső hatást müértő publikuma előtt. Azért tehát önmagát röviditi meg az, a ki e fenomenális zsenit meghallgatni elmulasztja. Jegyek Koczányi és Vitéznél kaphatók

A sok munka, melyet az államszervezet az autonóm törvényhatóságokra utal, vármegyénk területén is mindinkább érezhetővé levén, a törvényhatóság lépéseket tett, hogy a járások szolgabirái kettővel szaporittassanak, továbbá hogy a központban egy irodatiszti és egy irnoki állás legyen rendszeresitve. Ez ügy jelenleg a belügyminiszter előtt feksik jóváhagyás végett és ha ténynyé válik, e helyek betöltése a jövő évi márcziusi közgyülés által fog foganatba vétetni.

Halálozás. Jermy Károly, a kassai kereskedővilág egyik legérdemesebb tagja, e hó 4-én tevékeny életének 56. és legboldogabb házassága 23. évében hosszas, kinos szenvedés után elhalálozott. Temetése ma délután 3 és fél órakor a felsőmagyarhoni első temetkezési intézet (Maurer udvar) előkelő rendezésében fog végbemenni a főutcza 47. számu házból. Béke hamvaira!

Halálozás. Néhai Czeininger Antal özvegye szül. Béres Mária tegnap 59 éves korában elhalálozott. Temetése holnap délután 2 és ½ órakor az első felsőmagyarhoni temetkező-intézet (Maurer-udvar) rendezésében lesz.

Szegény gyermekek. A kassai izr. anyahitközség tanácstermében ma szerdán e hó 6-án dél után 5 órakor szegény iskolás gyermekek téli ruhákkal lesznek ellátva, mely ünnepélyes jelenethez a nagyérd. közönség ezennel meghivatik.

Hymen. Dr. Weisz Béla kassai ügyvéd tegnap vezette oltárhoz a kassai izraelita templomban Klein Evelin kisasszonyt, néha Klein B. nagykereskedő kedves leányát. — Donáth Béla a budapesti Donáth és Spitzer egyenruházati czég beltagja tegnap esküdött örök hüséget Kassán Spitzer Etel kisasszonynak Spitzer Zigmond birtokos szép leányának.

A munkás egylet január 13-án az Európa-szálloda termében fogja megtartani az egylet alapja javára táncsvigalmát.

Birtok-eladás. Csáky-Pallaviciny Ismond őrgróf — mint értesülünk — borsodmegyei kopaszföldi birtokát 100,000 frtért Klein Dezső miskolczi lakosnak adta el.

Kutyaadó. Abauj-Tornavármegye törvényhatósága legközelebb lépéseket fog tenni, hogy területén a kutyaadót rendszeresitse. A tervezet szerint fizetni fognak a polgárok egy kedvtelésre tartott eb után 4 koronát, vadászeb, vizsla, kopó után 2 koronát, házőrző kuvasz után 1 koronát. Ezáltal a kutyatartás rendes volta is czéloztatik és a tervező alispán reményli, hogy az adó életbeléptetése után kevésbé fogja az ebdüh veszélyeztetni az emberéletet, mert a birtokosok több ügyelettel lesznek a kutyákra.

Kérelem! Közelg a karácsonyest; ünnepe a kisdedeknek, de melyen a felnőttek és kiváltképen a szülők is örvendenek, boldog a gyermek, ha ezen örvendetes estét szülői és testvérei körében töltheti. De fájdalom, sok gyermek létezik városunkban, kik ezen ünnep elé szomorodott szivvel néznek. Az ily szerencsétlenek szomoru estéjét csak a nemes lelkü gyermekbarátoknak részvéte és nagylelküsége lehet képes örömteljessé változtathatni. Azért a helybeli jótékony nőegylet azon kérelemmel járul minden gyermekbarátjához: ne vonják meg évenkint tanusitott áldozatkészségüket az idén sem az árva és a kisdedovodába szegény gyermekektől. A gyermeki szív forró hálaimája bizonyosan föl fog szállani a Mindenható számolyához. Minden, még a legcsekélyebb adományt is köszönettel átvesz az egylet II-od elnöknője nagyságos Münster Tivadarné urnő (lakik főutcza 3. szám I-ső emelet) és nyilvánosan fog nyugtáztatni. Az adományoknak ünnepélyes szétosztása az intézetekben f. hó 22-én délután fog tartatni és pedig a külvárosi ovodában 3 órakor és az árvaházban 5 órakor, melyhez minden nemes lelkü gyermekbarát tisztelettel meghivatik. A jót. nőegylet elnöksége.

Nyilvános köszönet. Egy gyermekbarát „August" név alatt a jót. nőegylet elnökségének a szegények és árvák részére 25 frtot kegyesen adományozott, mely nagylelkü adományért nyilvános köszönet fejeztetik ki.

Az igazságnak teszünk eleget, készséggel helyet adva a következő hozzánk intézett soroknak: Tekintetes szerkesztő ur! Becses lapja 139. számában lövés az iskolában czim alatt egy közlemény jelent meg, a mely nem felel meg a valóságnak. Az van ugyanis e közleményben, hogy egy leányka katonai vaktöltéssel babrált s az felrobbanván, ugy őt, mint két társát megsebesitette; holott a veszélyes tárgy egy egyszerü kapszli volt. Ezzel játszott a gyermek, még pedig akként, hogy a kapszlit, mint valami kalapot egy nála levő szegecskére akasztván, alulról a padhoz verte. A kapszli felrobbant s az illető gyermeknek azt a három ujját, melyekkel a szeget tartotta, megsebezte; de szomszédainak legkisebb baja sem esett, csupán megijedtek a robbanás hallatára. Ez a tényállás. Kérem a téves közleményt ez értelemben kiigazitani. Kassán, 1893. deczember 3. Sudy K. János igazgató.

A kártevő malomárok. A malomárok e napokban annyira megtelt vizzel, hogy itt a város alsó részén ki is öntött. Ezen a tájon több kertet és udvart viz borit még most is, sok helyütt a pinczékbe is behatolt a viz. Legnagyobb kárt szenvedett mindazáltal Rédey Andrásné kertészn, kinek a malomtér alsó részén levő telepét teljesen tönkretette az áradat s pinczéjébe behatolva, ott levő egész télre való készletét tönkretette, s tizennyolcz hordó savanyitott káposztáját feldöntötte. A szerencsétlenül járt kertészasszony, kit téli keresetforrásától fosztott meg a malomárok rakonczátlankodása, most nem volna kénytelen a Hernádtól kártéritést követelni, ha a város annak idején megtéteti itt a kellő elővigyázati intézkedéseket.

Felakasztotta magát. Hornyák István hentes mesterember, ki azonban nyáridőn mint kőmüves házakat és palotákat épit, tegnap reggel kukuricza utcza 54. szám alatt levő lakásán felakasztotta magát. A mintegy harminczhét éves ember a kőmüvesek tiszteletreméltó czéhének legrészegesebb tagja volt s mielőtt felakasztotta volna magát, a delirium tremens tünetei mutatkoztak rajta. Egy tizenegy éves fia maradt utánna árván. Hulláját a köztemető halottas kamrájába szállitották.

— Legjobb és legolcsóbb **egyenruhákat** és egyenruházati felszereléseket tényleges és tartalékos tisztek, vasuti tisztviselők, altisztek, pénzügyőrség és tüzoltóság részére szállit **Spitzer és Donath** hazai egyenruházati intézete **Budapest II.** főutcza 6. sz.

Egész selyem, mintázott Foulardokat (mintegy 450 különböző fajban), méterenként 85 krtól egész 3 frt 65 krig — valamint fekete, fehér és szines selyemszöveteket 45 krtól 11 frt 65 krig — sima, kockás, csikos, virágos, damaszolt minőségben (mintegy 240 féle dispositió és 2000 különböző szin és árnyalatban) szállit: postahér és vámmentesen **Henneberg** (cs. kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben.** Minták postafordulóval küldetnek. Svájczba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.
14—16

Hirek a nagy világból.

Bányatüz. Grácz közelében a laukowitzi kőszénbányatársaság tárnáiban már régebb ideje tüz ütött ki, mely már nagyobb mérveket öltött és jelentékeny kárt okozott. A hatóságok most megtették a kellő intézkedéseket, hogy a tüzet elfojtsák.

Franczia anarkhisták. A troyes-i fegyházban néhány nappal ezelőtt izgalmas jelenet játszódott le. Három pénzhamisitásért elitélt anarkhista ugyanis megtámadott egy Varlet nevü fogházőrt, mikor az közös zárkájukat jött vizsgálni, s fojtogatni kezdték. Elkeseredett küzdelem fejlődött ki köztük, s az őr már több sebből vérzett, a mikor a nagy zajra a fegyház örök végre odasiettek, a dühöngő fegyenczeket ártalmatlanokká tették s Varletet kiszabaditották a körmeik közül.

Egymillió trachomás. Orvosi körökben most élénk akczió indult meg a trachoma leküzdésére. A mozgalom dr. Ottava Ignácz egyetemi tanár és a szembetegeségek specialistájának a megdöbbentő jelentése folytán indul meg, a mely szerint, az országban jelenleg több mint egymillió trachomás beteg van. A járvány egyre tart s Ottava szerint a katonaság és a cselédség terjeszti azt ennyire ijesztő mérvben.

Kirabolták a járásbiróságot. Selmeczbányáról irják, hogy egy szabad lábra helyezett rab szabadságának első napját, illetve éjjelét arra használta fel, hogy betört a járásbirósági raktárba s miután ott semmi elvinni valót nem talált, Dessewffy albiró irodájába tört, honnan az asztalfiokból 41 frtot lopott el. A lopott pénzen azonnal bevásárlásokat tett s Budapestre igyekezett menni. Azonban a rendőrség még jókor elfogta s most ismét a börtön lakója.

A hadfölszerelés az ezredéves kiállításon. A közös hadsereg és a m. kir. honvédség magyarországi szállitói Németh Imre miniszteri tanácsos, kiállitási igazgató elnöklete alatt, a kiállitási igazgatóság helyiségeiben értekezletet tartottak, mely alkalommal megbeszélték azokat a módozatokat, mely szerint az ezredéves kiállitáson részt vegyenek.

A román királyné betegsége. A berlini Postnak jelentik Neuwiedből: Erzsébet román királyné egészségi állapota egyáltalában nem kielégitő. A hüdési tünetek, a melyek a nyáron csökkentek, most ismét erősebben lépnek fel.

Öngyilkosságok a hadseregben. A honvédelmi miniszter jelentése szerint az 1892—1893. szolgálati év folyamán a közös hadsereg magyarországi ezredeiben 129 öngyilkosság és 58 öngyilkossági kisérlet, a magyar királyi honvédségnél pedig 34 öngyilkosság és 16 öngyilkossági kisérlet követtetett el.

Szegény lengyelek! Krakóból vérlázitó esetről tudósitanak: A lublini tébolyda egyik felügyelőjét három évi sulyos börtönre itélték, mivel megengedte, hogy a felügyelete alá tartozó őrültek közül egynehányan a „Nincs elveszve Lengyelország" kezdetü dalt énekeljék.

Kassai szinház.

Kalmár Piroska bucsufellépténil Murai „Pezsgő"-je került szombaton este szinre, teljesen megtelt ház előtt. A darabot alkotó vastag humor karrikaturái közül a legegészségesebb alak személyesitője volt Kalmár Piroska, kit kassai tisztelői egy gyönyörü virágkosárral ajándékoztak meg. A Lotti szerepe azonban még nem olyan, hogy abban maradandóbb sikereket lehessen elérni. A szintelen homályból csak itt-ott csillan elő egy kis sugár, mely pár pillanatig engedi tündökölni a szereplő müvészetét. A közönség különben hálás és udvarias volt az ékszereiben Kassán megkárosult müvésznő iránt. A többi alakok már nem is vigjátékba valók. Unikumok a maguk nemében. Ilyen anyós-unikumot mutatott be Szentessy Ilona, ilyen vőt Mészáros; Lég Aranka neve alatt pedig Nikó Linának kellett egy csomó sületlenséget nyilvánosan elmondania a szinpadon.

Népelőadásul vasárnap délután egy Jani és Juczi czimü gyermekdarabot adtak.

A Próbaházasság került előadásra vasárnap este, mintegy a benne sokat emlegetett polgári házasság tegnap történt benyujtásának ünnepéül. Kanócz Birikét Ruzsinszky Ilona játszotta s a szerepében előforduló szép énekszámokkal sok sikert aratott. „Hogyha beköszönt az alkony", kezdetü dal virtuóz előadása valósággal elragadta a közönséget s frenetikus tapsok kiséretében ismételtették meg a szép énekszámot. Alakitása azonban részleteiben némi kifogás alá esik, melynek azonban a müvésznő temperamentumában van a kutforrása. Csiszér (Hajdu Bokor Berczi) nehezen melegedett bele szerepébe, de később egész otthonosan viselte magát. Erénye, hogy Ruzsinszkyval való kettőse nem hozott disszonanczitát az előadásba. Kitünő alakitás volt a Szilassyé, ki mint Hajdu Bokor István, szentesi parasztgazda ért el jókora sikert. Nagy Gyula (Kanócz Gyurka) örmestere, Boross (Rákóczy Lojzi) helyszerzője és Kissné Julcsája a sikerültebb alakitások közé tartoznak. Szikora Marczit Szilágyi adta ügyesen s kupléit megtapsolták, mint partnere Nikó Lina szintén jól játszott.

Rozgonyi L. Dezső operai növendék lépett fel hétfőn este nagyszámu közönség előtt. A szinen levő „Királyfogás"-ban Radzivil herczeg szerepét énekelte. Szép baritonhangja eléggé rokonszenves és kifejező, bár a magasabb regisztereket fölött nem képes vele dominálni. Alakitásán meglátszott a kezdő elfogultsága. A második felvonás végén azonban ötször hivtak a lámpák elé. Kivüle még Ruzsinszky Ilona, Medgyessy Erzsi és Kozma arattak sikert.

Gukker.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**
Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

Köszönet nyilvánitás.

Mindazon jó barátok és ismerősök, s különösen a kertész-egylet minden egyes tagja, kik feledhetetlen atyánk, illetve nagyatyánk temetése alkalmával jelenlétük és részvét nyilvánitásaik által családi gyászunkat enyhiteni kegyeskedtek: fogadják e helyütt leghálásabb köszönetünk kifejezését.

Kassa, 1893. deczember 5.

Sztudinka Gyula
és családja.

HIRDETÉSEK.

Európa-szálloda..

Tisztelettel van szerencsém értesiteni a kassai és vidékünkbeli nagyérdemü közönséget, hogy a malom utcza és Széchényi-liget közvetlen szomszédságában levő

Európa-szállodát

bérlet utján minden felszerelésével együtt átvettem és hogy annak berendezését teljesen megujitva

a szállodát, kávéházat, étkező-termet

most szombaton e hó 9-én megnyitom és a t. közönség rendelkezésére bocsátom.

A **szálloda** az utazó-közönségnek a legnagyobb kényelmet és a legolcsóbb kiszolgálat mellett a minden igényt kielégitő elegancziát biztositja. A vendég-szobák diszesen vannak bebutorozva és nagy gond van forditva a tisztaságra.

A **kávéházban** mindennemü kávéházi italok, a leggazdagabb ujságirodalom és billiárd-asztalok önként kinalkoznak minden vendég számára.

A szálloda **nagy terme** mindenkor készséggel rendelkezésére áll a közönségnek, egyleteknek, társulatoknak lakoma, bankett, zártkörü mulatságok, tánczvigalmak és estélyek megtartására, a melyeknél a legjobb és legolcsóbb kiszolgálat biztositttatik.

A szálloda étkezőjében a legjobb konyha és kitünő italok szolgáltatnak fel.

A vasutra **omnibusz** közlekedik minden vonathoz. A szállodából alig 3 percznyi séta a vasuthoz a ligeten keresztül.

Végül pedig tisztelettel vagyok bátor kérni a nagyérdemü közönség pártfogását és látogatását, melynek reményében vagyok mély tisztelettel

Bodorfi Mór,
az Európa-szálloda bérlője.

430 I—3

Takarékos háziasszonyok

már első kisérlet után találni fogják, hogy a **bécsi Parfumerie Equitable** által készitett **családi szappan** háztartásban a legolcsóbb és legjobb.

Egy 6 nagy darabot tartalmazó csomag 40 kr.-ért kapható Kassán:

Özvegy Selmeczi Berta főutcza 40. sz., Hauszer Antal és társa, Siposs A. Gyula. 428 1—2

Hegedüs Dezső és Társa

bank és tőzsde bizományi üzlete

Bpest, V. ker., Mária Valéria-utcza 19.

Értékpapirok vétele és eladása a napi árfolyam mellett. Elvállalunk tőzsdei megbizásokat a legjutányosabb feltételek mellett.

Fedezet kötésenkint 25 darab részvény vagy 5000 forint járadék) **250 frt** készpénzben vagy **300 frt értékpapirban.**

Vidéki pénzintézetek részvényeit is elfogadjuk fedezet gyanánt, valamint **ezen részvények eladásával és vételével is foglalkozunk.**

Értékpapirokra első kamatláb mellett nyujtunk előleget.

Kivánatra kimeritő és megbizható tőzsdei jelentésekkel is szolgálunk, melyek a bekövetkezhető tőzsdei irányzatra nézve fontos támpontokat nyujtanak.

Levélbeli vagy táviratí árfolyam értesitéseket szivesen küldünk naponta szét. 416 2—2

Selyemszövetek.

Csak jóminőségü selyemszöveteket olcsó áron ajánlanak

Elsinger M. J. és fiai

Bécs, Mariahilferstrasse 60.
Alapittatott 1831.

Ujdonságok szines damassé — surah rongeant — surah glacé — bengalin fagonné — fekete selymek — valódi pongée — szines szatin Duchesse uni és fagonné.

Rendkivüli alkalmi vétel

surah, tiszta selyem, esti szinek egy méter 88 kr., bengaline fagonne, esti szinek egy méter 1.40, foulard imprimé egy méter 70 kr., surah rongeant egy méter 1.38, pongee imprimé egy méter 1.10, damasse fekete tiszta selyem egy méter 1.45. 8-6 5—6

Minták kivánatra ingyen és bérmentve.

Csúz és köszvény

csúzos fej- és fogszaggatások, hülési és ficzamodási, valamint fagydaganatok ellen megjelő gyorsan és biztosan hat a

REPARATOR

nevü gyógyszer, melynek üvege 50 kr., vagy 1 frtért, minden gyógyszertárban kapható. A Reparatorral a Rókus-kórházban 136 esetben tétetett kisérlet, melyeknél 7 esetben javulás, 129 esetben teljes gyógyulás éretett el.

Vérszegénység és sápkór

továbbá gyenge gyermekek erősitésére kitünő hatásu és pompás izü szer a „**Tokaji China vasbor**, mely az orsz. egészségügyi tanács javaslatára belügym. engedélylyel láttatott el. Sok rosz utánzat létezik, miért is kérem vételnél névaláirásomat követelni. Kis üveg 1 frt 60 kr., nagy 3 frt.

ACATIA-SZAPPAN

kedves illata, kellemes habzása és rendkivüli tartósságánál fogva lett rövid időn kedveltté, 1 drb 50 kr., 3 drb egy dobozban 1 frt 40 kr.

Acatia arcz-crême

rövid pár heti alkalmazásánál pompás ude, gyermekded arczbőr nyerhető. Az arczbőr mindennemü éktelenségét biztos eltávolitja. Egy üveg ára 1 frt.

A „crême de Marguerite"

az arczbőr táplálására, üdén tartására szolgál. Előkelő körökben igen kedvelt. Egy kocsóg ára 2 frt.

Ezek gyógyszertáram kiválóbb speczialitásai, melyek főváros- és országszerte a legjobb hirnévnek örvendenek s pestán is küldetnek.

Kriegner György

384 3—6 gyógyszertára a „Magyar koronához" Budapest, Kálvintér.

Kovács és Mezey Budapest és London!

Valódi franczia és magyar cognac!

Van szerencsénk ezennel a nagyérdemü közönséget tisztelettel értesiteni, miszerint **Kassa és vidéke** részére dus választékú **raktárunkat**

chinai tea-, jamaicai és braziliai rum-,

valódi franczia és magyar cognac-ban

Pollák Róbert úr

füszerüzletében helyeztük el.

Raktárunkat a legnagyobb gonddal rendeztük be,

eredeti és kiváló minőségeink, eredeti budapesti áruink mellett

a legkényesebb igényeket kielégitik.

Szolgáltatmányaink oly jutányosak, hogy a vevő közönség az első kisérlet után csak

Kovács és Mezey

czimkével ellátott rumot és teát fog használni.

Felkérjük még a nagyérdemü közönség figyelmét ujonnan megjelent **kis árjegyzékünkre**, melyben minden egyes faj az ár megjelölése mellett van feltüntetve.

Kérjük, miszerint ezen czikkeinkben beálló szükségleteit fentnevezett czégnél tessék beszerezni.

Kitünő tisztelettel

Kovács és Mezey.

387 5—10

Valódi chinai és orosz karaván-teák!

Czimünk minden dugaszba be van égetve!

Könyvelői állás.

Az Európa szállodában egy könyvelői állás azonnal betöltendő. Előnyben részesülnek azok, a kik a szállodai üzlet vezetése körül jártasak.

Ajánlatokat kér

Bodorfi Mór
az Európa-szálloda bérlője.

426 2—3

„LE GRIFFON"

a legjobb valódi franczia szivarka-papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 42—150

A legjobb hirnevü franczia jelzék:

Cognac Matignon

(Alexander Matignon & Co. Cognac.)

Vezérképviselők: Első fiumei tengerentuli beviteli társaság **Pfau és Trsa Fiume.**

Kapható: Minden jobb füszer-, csemege- és gyógymagkereskedésben, gyógyszertárban, kávéházban és czukrászdában.

395 4—10

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, péntek 1893. évi deczember 8. 141. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Kassa főutcza 58. sz. a. hova a lapot érdeklő küldemények czímzendők.

Előfizetési díj: Kassán házhoz-hordással Egy évre ... ... 6 frt — kr. Félévre ... ... 3 „ — „ Negyedévre ... 1 „ 50 „ Vidékre postai küldéssel: Egy évre ... ... 6 frt — kr. Félévre ... ... 3 „ — „ Negyedévre ... 1 „ 50 „ — Egyes szám 5 kr. — Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések: egy petit sor ... ... 5 kr. nyilttérben ... ... 12 „ Többszöri közlésnél engedmény. Felvétel a kiadóhivatalban főutcza 58. sz. Továbba következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogler Bécs; Eckstein Bernát Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Julius Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.

Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

A villám-korszak.

A legnagyobb reformátor jelenleg a villámosság, átalakitja nemcsak a technikát, hanem a társadalmat is, reformálni fogja magát az államot.

A nagy találmányok századában az emberiség életére átalakitó hatással birtak először a gőzgép, mely a franczia forradalomtól mostanáig uralkodó szerepet játszik s azután a villámos gép, mely két évtized óta győztes versenytársa amannak. Ámbár hatvan esztendeje mult most, hogy a villámosságot gyakorlatilag alkalmazzák a távolságra jelző készülékével az emberi szavakat gyorsan közvetiteni, mégis a táviró első használata óta páratlan a haladás, melyet a villamosság tanulmányozása és alkalmazása elért. Ma már a táviróhoz csatlakozik a telefon s a villámos erőhöz, mely gépeket hajt. a villámos fény, mely világit; a készülékeknek hosszu sorozata versenyez a kiállitásokon az iránt, hogyan lehessen a legkülönbözőbb hasznos czélokra alkalmazni azt a kimeríthetetlen erőt, melyet földünk villamosságából meritünk.

Messze tul vagyunk már a kisérletezésen, de még nem értünk ezek végéhez, sem czélhoz, még számtalan probléma megoldatlan, igy a messzelátás, vagy pedig nincsenek kipróbálva, mint a repülés villámos erővel, hagyjuk ezeket a jövő századnak, de alkalmazzuk, a mi megoldatott, közhasznunkra jelenben.

Magyarország hat nagy városát kötötte össze Budapest fővárossal Lukács Béla miniszter telefonhálózattal, kiszámithatatlanok az ebből származó előnyök a közforgalomra nézve; ha minden ember Szegeden, Aradon vagy Pozsonyban — folytassuk a dolgot s mondjuk, hogy Magyarország összes nagy városaiban, terjesszük ki még tovább és mondjuk, hogy egész Magyarországon — közvetetlenül beszélhet mindenkivel, a kit a telefonhoz szólithat: mily óriási gyorsasága és könnyüsége az emberi érintkezésnek. Első sorban a kereskedés huz ebből hasznot s másodsorban az állam, de közvetve mindenki, mert ha megszokják ezt a szóbeliséget a villámos dróton, óriási munkát és költséget kimélnek meg általa, s valamint a távirat nem szüntette meg a levelet, hanem a táviró fejlesztette a postát, azonképen a telefon élénkitő hatással lesz az egész szellemi közlekedésre.

Menjünk tovább és fejlesszük a telefont hivatása szerint, tegyük azt a közigazgatási reform alapjává. Hogyan? Ugy, hogy gyors, olcsó és szóbeli közigazgatást létesitsünk általa egész Magyarországon. A módszer igen egyszerü, minden közigazgatási székhelyen a központi hivatalok, szolgabiróság, járásbiróság, adóhivatal stb. telefonösszeköttetést kapnak egymás között és minden falu községházával. Igy a jelentések a falusi elüljáróságoktól s a rendeletek az elüljáróságokhoz rövid uton s azonnal elintézhetők lesznek. De azonkivül ne csak az állam, hanem a közönség is használhassa az oly egyszerü szerkezetü telefont a hivatalokkal szemben is egyszerübb ügyeinek elintézésére, a hol személyes jelenlét nem kivántatik, tudakozódásokra, bejelentésekre stb. Ki ne látná be, hogy csak igy regenerálható a közigazgatás teljesen, hogyha a politikai hatóságok folytonos érintkezésben állanak kerületeikben összes alárendeltjeikkel; üdvözöljük Barsvármegyét, mely e tekintetben a kezdést megragadta; az állam pedig. ha minden községben telefonállomást nyit, a legcsekélyebb dij mellett uj és bő jövedelmi forrást szerez magának.

A másik roform a villámos vasut; ismeri mindenki Budapest utczáiról; ezelőtt nehézkesen a föld alatt készült a vezeték; ma könnyedén és kevesebb költséggel a levegőben halad a drót s azon fut végig az orsó, mely az áramot a kerekekbe vlszi; az első ilyen vasut Kőbányából visz Budapestre, még pedig a régi gőzvasut sinein. Ugyanazon sineken látjuk szaladni a helyi érdekü vasut gőzmozdonyát a kocsikkal és a villámos vasut kocsiját egymagában. Mi következik ebből? Az, hogy a probléma meg van oldva, miképpen lehessen a vasutat gőzre vagy villámos erőre használni egyaránt; tegyük fel, hogy Budapesttől Bécsig és Brassóig, vagy hogy minden kettős vágányu vonalon az államvasutak igazgatósága villámfejlesztő telepeket állit minden állomáson s a huzalt elkésziti, ugy a villámos kocsik elszaladhatnak az ország egyik szélétől a másikig. Ezzel egy egészen uj perspektivája nyilik a közlekedésnek, ez a következő: minthogy a villámerő gyorsabb, de gyöngébb, ennek kell átadni a személyforgalmat és a postát s mivel a gőzerő nagy terhek vitelére képes, üvé maradjon az áru- és teherszállitás. Folytassuk eszmemenetünket; a személyvonatok megszünnek s e helyett omnibuszközlekedés lép életbe az egész vonalon, állomástól állomásig, sebes vágtatva minden félórában vagy akár minden tiz perczben egy-két kocsival; ugy, hogy akárki, akármikor felülhet a vasutra és leszállhat onnét. Ez is történhetik zónarendszerrel, az állomásokon elégséges kitérőkről kell gondoskodni a gőzvonatok számára, az összeütközések elkerülésére szolgál a kettős vágány, egyiken fel, másikon le mennek a kocsik, melyek különben is könnyebben fékezhetők, mint a nagysulyu gőzvonatok.

Lukács miniszter Baross mellett érczszobrot állit örök emlékezetének, ha a villámos reformot behozza az állami közigazgatásba és az állami vasutaknál.

A fenti czikket a B. H.-ból vettük át. Az okot megadja rá a körülmény, hogy most vasárnap adták át a közczélnak azt a telefont, a mely az ország fővárosával hat elsőrangu vidéki várost köt össze, hogy ezzel mi elmaradt kassaiak, még jobban elmaradva érezzük magunkat, holott minékünk talán még nagyobb alkalmunk volna e sok előnynyel járó reformot létesiteni, ha meg lenne rá az erős akarat, a közdolgok iránt való lelkesedés és az áldozatkészség. Hanem azért mégis büszkén vindikáljuk a magunk részére a „Felsőmagyarország fővárosa“ titulust.

A kassai irodalmi társaságról.

— Ajánlom a társaság választmányának. —

A kassai irodalmi társaság választmánya t. hó 2-án tárgyalta belső életének egyik legfontosabb momentumát, t. i. a társaság által tervbe vett Közlöny kiadását s ennek szerkesztési módozatait. Az ülésre szóló meghivón a napirend nem lévén jelezve, csak néhány választmányi tag jelent meg a gyülésen, melynek lefolyásáról —d. referált annak idején a nagyközönségnek. A gyülés, melynek lefolyása meglehetős rohamos volt, végeredményében elfogadta a Közlöny kiadásának eszméjét s hogy ennek első száma már karácsonyra, vagy éjévre megjelenhessék, a szükséges kéziratok beszerzését Fényes Samu dr.-ra bizta. A folyóirat tényleges szerkesztőjét ez alkalommal meg nem választotta, de meg sem választhatta, mert e fontos tényről — miként azt a gyülés folyamán egyik tag felemlité — a választmányi meghivón szó sem volt, s mert a gyülés maga is érezte, hogy e választás életnyilvánulásainak egyik legfontosabbika, mely felelősséggel is jár, sőt mi több: egész existencziájára befolyással bir, a szerkesztőválasztást és a szerkesztés módozatainak megvitatását egy 2 hét mulva megtartandó ujabb választmányi gyülés pontjául tüzi ki, a melyre már a napirend kirásával lesznek az igazgató-választmány tagjai egybehivandók.

E sorok irója volt az, ki a decz. 2-iki gyülésben a szerkesztő-bizottságot ajánlotta a kiadandó Közlöny szellemi vezetőjeül az egy személyből álló szerkesztő helyett. Hogy ezt tette, arra alapos okai és indokai a következők:

A Közlöny rovatai szépirodalmi (vers és próza), bölcsészeti, nyelvészeti, esztetikai, történelmi, archaeologiai, jogi s társadalmi tudományi, természettudományi s nemzetgazdasági czikkekből fognak állani, tehát oly közleményekből, melyek öt főcsoportba oszthatók. E szerkesztő-bizottság tagjai oly férfiak volnának, kik egy-egy osztályba tartozó ágak tényleges művelői s igy illetékes és jogos birálói is lennének a beérkezett müveknek, a mi nem dorogálhatna a közlemény irójának, de az egy főből álló szerkesztő nem volna kénytelen — mint azt a vál. ülésben hallottuk — a városban szives szakvélemény kölcsönkérése után szaladgálni. A szerkesztő-bizottság tagjai egyuttal állandó vezetői volnának rovataiknak, melyeket esetről-esetre ellátni tartoznának, a mi egyrészt a Közlöny minden egyes számának tartalmát változatossá tenné, másodsorban pedig — és a mi fő — megoldaná a munkafelosztás kérdését s öt felé osztaná azt a terhet, mely egy szerkesztő esetén egy ember vállaira nehezednék s miután egy ember öt téren nem lehet szakember: megoldaná a chablont, az egyformaságot s a folyton-folyvást egy kaptafára összetákolt Közlöny helyett nyujtana olyat, melyet szakemberek igazi hivatottsága, szakmájukat szenvedélyjyel s szeretettel müvelő férfiak vállvetett működése ambicziójuk, szorgalmuk s ügyszeretetük latbavetésével teremtett meg s a milyet ilyenek nyujtani tudnak s képesek.

Az egy főből álló szerkesztő kénytelen lesz esetről-esetre munkatársak után futkosni, hogy a folyóirat egyes számait elláthassa. A társaság tagjai közül, ha fog egyet, az esetleg az ő szerencséje, mert munkára kötelezve közülök egyetlen egy sem lévén, mindenki akkor dolgozik, mikor éppen tetszik neki, vagy modernül szólva: ha disponálva kegyeskedik nékie lenni! Mert az a dolog, amelyre a választmány tagjai közül sokan máma reményeiket épitik, hogy t. i. a folyóirat dijazni fogja munkatársait egyelőre még csak elmélet, melynek megvalósitása a jövő titka s az okvetlen valószinüség bekövetkezésének bázisául nem szolgálhat, annál kevésbé az elbizakodás olyatén eszközéül, a mely némely egyén szemén keresztül már légióját látja a hivatott s tehetséges munkatársaknak csoportosulni a folyóirat körül.

A ki ért a dologhoz, megérti ezeket az aggodalmakat. A ki meg nem ért hozzá, az jobban teszi, ha vizenyős és ábrándos tervezéseivel el nem rontja a társaság folyóiratát, tehát lelkét, de mielőtt hozzájárulna a végérvényes határozathoz, meggondolja jól, miről van szó s mit teszen.

Legtöbb indokom a szerkesztő-bizottság mellett még ama tény is, mely az egy szerkesztő megválasztása körül fenntorog. A kik a deczember 2-iki gyülésen jelen voltak, láthatták s hallhatták, hogy itt csak feltétlen bizalom mellett akadhat ember, a ki e nagy horderejü hivatal betöltésére vállalkozik. Mert egyenesen ölesz felelős azután a társaság szellemi érdekének képviseletéért; ha javit, az ő érdeme, ha ront, őt éri az ódium!

A feltétlen bizalom az egyhangu választásban nyilatkozik meg s nem hinném, hogy akadhat a kassai irodalmi társaság választmányában oly férfiu, a ki elfogadná a szerkesztői tisztet akkor, ha választása nem egyhangu volna. Már pedig a választás titkos szavazattal ejtetvén meg, biztosra vehető, hogy — a választmányi tagok végtelen permutációja, kombinációja s variációja esetén is — egyhangu szavazatot egy jelölt sem fog kapni, még abban az esetben sem, ha szerkesztőül egyetlen egy ember jelöltetnék csupán.

Szerény nézetem szerint a társaság ugy tenne helyesen, ha választmánya kebeléből megválaszthatná azt az öt tagot, a kik az egyes — fentebb megnevezett — rovatoknak vezetői, ellátói volnának.

Ez az öt tag választaná meg maga közül a felelős szerkesztőt. Négy ember hamarább hozhat s egyáltalán: tényleg hozhat létre egyhangu választást, melylyel a felelős szerkesztő kérdése meg volna oldva. A felelős szerkesztő többi négy társával képezné a szerkesztő-bizottságot, melyben mindenkinek — saját rovatára nézve — az önállósága, de annyiban mégis alá volnának vetve a felelős szerkesztőnek, hogy ez a Közlöny czikkeinek sorrendjét, sorrendi megjelentetését meghatarozná, avagy eldöntené; szóval olyatén szerepköre volna, mint a fővárosi lapok felelős szerkesztőjének a belső dolgozótársakkal szemben vagyon. Első volna az egyenlők között a nélkül, hogy a rovatok vezetésében társainak prejudikálna, s e mellett maga is egy rovatot ellátna.

Igy volna megosztható a munka, a mely óriási egy ilyen enczyklopédia-szerü folyóiratnál; igy volna megszerkeszthető a folyóirat érdekesen, változatosan s értékesen; igy oszlanék meg az ódium, mely esetről-esetre keletkezhetik s keletkezik oly lapoknál, melyeknél tizetve leszen a munkatárs (habár ez egyelőre még csak a jövő zenéje nálunk) s mely ódium az egy főből álló szerkesztőt esetleg lehetetlenné is tenné, avagy részrehajlással, pajtáskodással vádolhatná.

Ajánlom e szerény soraimat azok figyelmébe, a kik a társaság életét szivükön viselik. Gondolják meg jól, mit tesznek, mielőtt végérvényes határozatot hoznak. Mert egy ügyet eltemetni emberi szóval, tettel könnyü, feltámasztani annál nehezebb, legtöbbször lehetetlen!

Carpathus.

Politikai hirek.

Kassa, deczember 8.

Indemnity. A parlamentben a jövő évi államháztartás költségelőirányzatának tárgyalása s gyors tempóban halad és valószinünek állitható, hogy a Ház a karácsonyi ünnepig beálló pihenő időre le fogja tárgyalni a budgetet, ennek daczára Wekerle miniszterelnök bölcs előre látásból két havi indemnityre vonatkozó törvényjavaslatot terjesztett a parlament elé e hó 5-én, a melyre Beöthy városunk képviselője megjegyezte: hogy ez fölösleges, ugyis elkészülünk a költségvetéssel! Wekerle: Maga is azt hiszi, miután azonban a főrendiházban igen sokszor azon szemrehányással találkozott, hogy viszonylag igen rövid időt enged e Háznak ilyen fontos javaslatok letárgyalására, illőnek tartja, hogy ha ott hosszabb ideig kívánnak a költségvetési törvényjavaslattal foglalkozni, arra mód nyujtassék. (Helyeslés.) Horánszky Nándor helyesli ezt az előrelátást, csak azt kivánja, hogy e javaslat tárgyalásáról ne határozzon előre a képviselőház. Elnök: Most nem történik egyéb, mint hogy a javaslatot kiadják a pénzügyi bizottságnak.

Egyházpolitika. A szabadelvüpárt kebelében élénk vita tárgya a kormány legutóbbi két egyházpolitikai előterjesztése. A tulnyomó többség ezeknek az előterjesztéseknek elfogadása mellett foglal állást, sőt állithatni, hogy az előterjesztések pártolóinak száma az utóbbi napokban a pártban nemhogy fogyott volna, inkább szaporodott. Mindamellett vannak a pártnak oly tagjai is, — kizárólag protestánsok, — a kik aggályosnak tartják az 1868. 53. törvényczikkelyt módositó törvényjavaslat egyes intézkedéseit, nevezetesen azt, mely a jegyesek elhatározására bizza a születendő gyermekek vallásának meghatározását. A kötelező polgári házasságot szabályozó törvényjavaslat a párt tagjainak legnagyobb részénél határozott helyeslésssel találkozik. Mindössze 20—25-re tehető a párt ama tagjainak száma, a kik részint papi állásuknál, részint választóiknak tett igéretüknél fogva nem fognak eme törvényjavaslatra szavazni. S ezeknek egy része is, ugy halljuk, egyáltalán tartózkodni fog a szavazástól.

A pozsonyi jogakadémia Szilágyinak. A jogakadémia tanári kara — mint Pozsonyból irják — Szilágyi Dezső igazságügyminiszterhez, a polgári házasságra vonatkozó törvényjavaslat benyujtása alkalmából üdvözlő feliratot fog intézni. A felirat szerkesztésére dr. Kmetty Károly jogakadémiai tanárt kérték föl.

A házasságjogi javaslat a Vatikánban. Mint a „Pest. Corr."-nek Bécsből táviratozzák, monsignore Agliardi nuntius a magyar házasságjogról szóló törvényjavaslatot s Pázmáneumban latinra fordittatta, az indokolásból érdemleges kivonatot készittetett és mind a kettőt Rómába küldte. Hogy ezt a munkát a saját kezdeményezéséből, vagy a Kuria megbizásából végeztette e, azt az emlitett könyomatossal nem közölték.

Uj kormány Szerbiában. A miniszterválság véget ért és valószinüleg már holnap közli a hivatalos lap az uj kormány kinevezését. Az uj kormány következőleg alakul meg: Gruics Száva miniszterelnök és külügy, valamint ideiglenes hadügy; Vuics pénzügy. Sztankovics ezredes közlekedés, Maximovics igazságügy. Miloszavljevics belügy, Milosevics Rása kereskedelem, Vesznics Milenko dr. főiskolai professzor, valjevoi képviselő, mint uj ember veszi át a közoktatásügyi tárczát. Nikolics Andrea nem akart tárczát vállalni.

A bolgár merényllők. Ferdinánd bolgár fejedelem ellen tervezet merényiet ügyében befejezték az elővizsgálatot. Az ügyet áttették a birósághoz. A pör tárgyalása valószinüleg még deczember hó első felében lesz. A vizsgálat kideritette, hogy az Ivanov testvéreknek nem volt büntársa. Több fiatal embert, ki velük összeköttetésben állott, a pörben csak mint tanut fogják kihallgatni.

A zsidók kiüldözése. Pétervári hir szerint a zsidóknak egyes kormányzóságokból való kiüldözését, a mi már el volt határozva, ujra elhalasztották. A kivándorlást, a melyet mostanra előkészitettek. 1895. junius elsejére állapitották meg; egész addig az illető kormányzóságokban tartózkodó zsidók bántatlanul tovább lakhatnak. Azonkivül még jogot adtak a kormányzóknak arra, hogy bizonyos esetekben kivételt is tehetnek, és egyes zsidókra nézve, nevezetesen, a kik már a 70. évet tulhaladták, a határidőt meghosszabbithatják, illetőleg megengedhetik nekik, hogy végleg megmaradjanak.

Ujdonságok.

Abauj-Torna üdvözlete József főherczeg ő fenségéhez a honvédség jubileuma alkalmából e hó 5-én lett elküldve és annak szépmivü diszkötésbe foglalt szövege eképen hangzik:

Fenséges császári és királyi Főherczeg
Kegyelmes Urunk!

Nemzetünk történelmében a legmaradandóbb emlékezetü alkotások egyike azon törvény, mely a m. kir. honvédséget szervezte.

Ezen intézmény az, mely nemcsak a magyar állam önállóságának egyik legjellegzetesebb kifejezője, hanem egyuttal azon fenhatóságnak is biztositéka és záloga, melylyel a magyar állam és annak törvényei e haza szent földje fölött uralkodnak.

S hogy e nézet a közfelfogásban is szilárd meggyőződéssé vált, első sorban Fenségednek hervadhatlan és elévülhetlen érdeme, mert Fenséged az, ki a vonatkozó törvény és dicsőségesen uralkodó apostoli Királyunk ő Felsége akaratának végrehajtása által, a honvédségbe a lelket oltotta és kezdettől fogva szakadatlanul legfőbb tényezője annak, hogy a nemzet Fenséged főparancsnoksága alatt álló m. kir. honvédséget szeretetének őszinte melegével környezi és arra jogosult büszkeséggel, és a netaláni megpróbáltatás nehéz napjaira a siker teljes bizalmával tekint.

Ez év deczember havában lesz egy negyed század annak, hogy Fenséged e magasztos hivatását főparancsnoki állásában teljesiti.

Az isteni gondviselés kiváló kegyelmének kell tekintenünk, hogy a kezdet az alakulás első századnegyede alatt Fenségednek engedte az intézmény kifejlesztését, nagyra növelését.

És mi a Mindenható e kiváló kegyelméről hálásan megemlékezve, örömmel ragadjuk meg ez alkalmat, hogy Fenségedet akkor a midőn m. kir. honvéd főparancsnokságának huszonötödik évét betölti, mély hódolattal és azon kivánságunk kifejezésével üdvözöljük, hogy a Magyarok Istene adjon Fenségednek még igen számos évig erőt, magasztos hivatásának terheit a felséges trón, a magyar haza biztonsága és dicsőségére, teljes egészségben s a kitünően teljesitett kötelesség lélekemelő tudatával viselhetni.

Kik is mély hódolattal vagyunk az 1893. év Mindszent hava 23-ik napján Abauj-Tornavármegyének közgyülésileg egybesereglett közönsége s ennek nevében Makkai Fábián János, alispán.

A vármegye e hó 11-én közigazgatási bizottsági ülést tart, a melyen a járások kikerekitése czéljából kiküldött nagybizottság érdemleges jelentést fog tenni munkálatáról. A kikerités czélja az, hogy az aránytalan térségü járások arányositva felosztassanak és a nagyobb járásokból egyes községek, falvak a kisebb járásokhoz osztassanak be, nemcsak közigazgatási, hanem törvénykezési és pénzügyi tekintetben is, hogy igy a megkivánt egyöntetüség minden téren meg legyen.

A vármegye deczemberi közgyülésén inditvány fog tétetni, hogy a vármegye közönsége Jókai nagy müvéből egy diszkiadásu példányt rendeljen meg. Ezenkivül az alispán meleghangu levélben felkérte a vármegye anyagilag megáldott előkelőségeit, hogy Jókai könyvét pártolják és járuljanak hozzá a jubileumhoz azzal, hogy e müvet megrendelik.

Eljegyzés. Messze körökben ismert és tisztelt Téglássy József bájos, szeretetremélto leánya Rózsa kisasszony, jegyet váltott Dókus Lászlóval, Dókus Gyula, zemplénmegyei főjegyző öcscsével.

Sauer Emil hangversenye. Visszajött ismét Kassára ez a varásshatalmu müvész, hogy zenei tudásának büvészetével ámulatba ejtse az embereket, elvarázsolja a szivéket s gyönyörködtesse a hallgatók lelkét. Ide hozta ismét azt a hatalmas Bösendorfer-zongorát, mely csaknem alkotó részévé lett az ő egyéniségének s melynek merev billentyüin az extázis elragadó hatalmával uralkodik. Szerdai konczertje alkalmából a Schalkház-szálló nagytermében elhelyezett hosszu széksorok végtől végig megteltek a kassai publikum elitejével, s a frenetikus tapsok megindítására elég volt a kontinens leghatásosabb zongoramüvészének, Sauernek egyszerü megjelenése is. S amint az idegességnek szemmelláthato tünetei között helyet foglalt a zongoránál s Beethoven 57. szonátájának s az allegrók hatalmas és mély zenei gondolatai a zseniális interpretáczió mindent elragadó erejével zugva tomboltak végig a termen, a tetszés éljene hatalmas tapsvihar kiséretében egész elementáris erővel tört ki. Nemcsak az a bámulatos technika, ez acélerejü ujjizmok virtuóz billentyüzése ragadja el a hallgatót e fiatal s hoszuhaju német muzsikus játékában, hanem az érzelmek páratlan erejü, érzéki átöntése az élettelen húrokba, melyeknek akkordjai bámulatosan ragadják magukkal a közönséget s belenyulnak egész az érző ideget szállaiba. A Beethoven darabok után egy „H. növérek" (Hanisch növérek) feliratu nemzetiszinszalagos babérkoszorut kapott a müvész. Igen nagy hatásu volt Mendelssohn egyik dala, melyben a bájoló üdeség, a csapongó jókedv, a legremekebb zenei gondolatok alakjában nyer kifejezést. Smetanától egy s Chopintől több szintén igen szép darabot mutatott be. Fenomenália volt hatásában Lisztnek 12 rhapszodiája, a Pesti karneval, a legkedvesebb magyar dallamok müvészi csodás vegyüléke, melynek hangjai oly közel tudnak férközni szivünkhöz. Az ováczias müvész e rapszódiát megismételte.

András napja. Téglássy András korláti nagybirtokos és megyei bizottsági tag névnapja alkalmával számtalan barátja és tisztelője közül közelből és távolból oly nagy számu s előkelő társaság gyült össze Korlátra, a minőt — irja levelezőnk — egyhez hozni valóban csak az az általános tisztelet és szeretet képes, mely az ünnepeltet minden oldalról messze körökben körülveszi. A régi jó időket látták ujjá születni itt az ősi magyar vendégszeretet e hajlékában, mely két napig tartá együtt a diszes vendégkoszorut kimeríthetetlen jókedvben. Hát ki is állhatott volna ellent a háziur, a ház urnője és bájos leányai egymással vetélkedő, kifogyhat tlan vendégszeretének? A valóban lukullusi lakoma után a fiatalság tánczra gyujtott, mely csak másnap délután ért véget. S mégis oly hamar! A szebbnél szebb virágok s bimbókból álló hölgykoszoru, annyi bájjal, oly igéző tekintetekkel, oly büvös mosolyokkal, mi csoda hát, ha a közönség halandó keblén erőt vesz a varázs, s az olimpust hozza ide le a földre, melyből kibontakozni a végitéletig sem szeretne!... Jelen voltak, hölgyek: Fáy Johanna, Fáy Klára, Fejér Rózsa, Görgey Irén, Hedry Mariska, Hollán Zsófia, Meczner Anna, Szent-Imrey Julia, Szepessy Ilona, Szunyoghy Ilona, Thassy Bella, Téglássy Rózsa és Boró, és Vitéz Katinka kisasszonyok; Cseley Gyuláné, Csoma Istvánné, Hedry Józsefné, Meczner Béláné, Sváby Sándorné, Szalay Lászlóné, Szent-Imrey Béláné, Szepessy Zsigáné, Szunyoghy Miklósné, Vendéghy Gáborné és Vitéz Viktorné urnők; Férfiak: Péchy Zsigmond főispán, Hammersberg László megyei főjegyző, Dókus Gyula zemplénmegyei főjegyző, Szent-Imrey Béla, Szepessy Zsiga, Sváby Sándor, Szalay László, Bárczay László, Barthos István, Bekeny Gyula, Bernáth Aladár, Berzevicsy Gyula, Csapó Lajos, Dókus László, Demeter Ernő, Dobózy István, Glósa Gyula, Hosszufalussy Lajos, Hunyor Pista, Hollán József, Kun Géza, Molnár Elek, Nemes Sándor, Oberschall Pál, Okolicsányi Ferencz, Pilisy Nándor, Ifj. Szalay Antal, Szent-Imrey József, Szepessy Kálmán, Téglássy Ferencz, ifj. Téglássy József, Thuránszky Tihamér és Vitéz Viktor. A vendégek még nagyon sokáig fognak vissza emlékezni ez „András" napra.

Nikó Lina jubileuma. A kassai szintársulat kedvelt komikájának negyedszázados szinészi jubileumát szépen ülte meg kedden este a belybeli szintársulat. A jubileumi estén szinrekerülő „Buborékok"-at megelőzőleg a szinpadon keresték föl pályatársai és pályatársnői, átadván az ünnepeltnek a társulat ajándékát, egy nagyon szép ezüst babérkoszorut s a Kiss-pár emléktárgyát, egy csinos ezüst ezukortartót. Az alkalmi szónoklatot Caiszér Kálmán, a társulat eme rokonszenves tagja tartotta, melyre az ünnepelt müvésznő meghatottan válaszolt, megköszönve eme szép kitüntetést. — Az előadás után a Schiffbeck-szálló földszinti üvegtermében gyültek össze a szintársulat tagjai és a meghivott vendégek. A bankett mindvégig sikerült és kedélyes lefolyásu volt s asztalbontás után a vendégek egyrésze tánczra kerekedett. Az estélyen, melyen a szinügyi választmány több tekintélyes meghivott tagjainak elmaradása a jelenlevők körében kinos feltünést keltett, felköszöntőkben sem volt hiány, melyek egyrésze az ünnepeltet, másrésze pedig az ott jelenlevő hirlapirókat és a hadsereg tagjait éltette.

Bubics Zsigmond, kassai megyés püspök az egyházmegyebeli szegényebben javadalmazott papok fölsegélyezésére az itteni káptalan kezeihez rendes tartózkodási helyéről 1000 frtot küldött. E nemes cselekedet, az ankéteken sokfélekép tárgyalt, de még megnem oldott kongrua-kérdésnek gyakorlati megoldását példaképen mutatja be, szavakkal dicsérni eléggé sem lehet. Csak azt az ohajtásunkat fejezzük ki, hogy bár igy cselekednék nagy Magyarország valamenyi püspöke is.

Közvacsora. A nőegylet évenkint rendesen megtartatni szokott közvacsoráját — mint nekünk jelentik — a csötörtökön tartott közgyülés határozata szerint nem február 2-án, hanem már január 7-én fogja ez idén megtartani.

A dalkör holnap este tartja a Schalkházban dalestélyét, a melynek változatos müsora élénk érdeklődést keltett a közönség körében. Az utóbbi napokban lefolyt és még most is megnyilatkozó fejtegetések a kassai dalegyletek egyesülése kérdésében pedig éppen kapóra hozza, hogy a dalkör szépen kifejlődött és magas szinvonalon álló működését ujból kritika tárgyává tehesse, hogy meggyőződést nyerjen a felől mily mértékben érdemli meg ez a pártfogást, a melylyel a józan és részrehajlatlan kritika által is elismert ereje révén valóban érdemes.

A gazdasági egylet e hó 18-án délután 3 órakor a vármegyeház nagy termében választmányi ülést tart, a melyre az egyleti elnökség a tagokat meghivja.

A korcsolya-egylet tagjai felhivatnak, hogy jegyeiket f. évi deczember hó 15-éig váltsák ki, azontul 50 krral drágábbak lesznek a jegyek. A korcsolya pálya megnyitását ugy mint eddig Quirsfeld és Hensch kereskedő uraknál a kittett zászló fogja jelezni.

Vasutbejárás. Az eperjes-bártfai vasut mütanrendőri bejárása tegnapelőtt ment végbe. A felkoszoruzott, zászlókkal és czimerekkel diszitett vonatot valamennyi pályaudvaron a nép lelkesült éljenzéssel üdvözölte.

Hajtóvadászat. A kassai vadásztársaság ma nyulra és rókára hajtóvadászatot rendez. Indulás fél nyolcz órakor.

A kassai szinház szakértők e napokban megvizsgálták s azt konstatálták, hogy a kassai szinház bizony rozzant állapotban van, és azért ezt a javaslatot adták be a város tanácsához, hogy jövőre ne engedélyezze a játszást. Szakértői szempontból megvilágitva ezt a kérdést, igaza lehet javaslattevőinek, ha azonban az általánosság szempontjából birálgatjuk ezt a feltevést, a közönség érdekében határozottan ellene kell nyilatkozni a szakértői felfogásnak és ha áldozatok árán is, a felmerülő javitásokat okvetlen meg kell tenni, mert az igazán abszurdum lenne, a szinházat most bezárni és a közönséget az egyetlen nemesen szórakoztató helytől megfosztani évekre, mielőtt még az uj szinház felépitésének kérdése teljesen rendezve, az épitkezést foganatba vennék. Azért igen bölcs dolog lesz ezt az ügyet alaposan meghányni és a szakértői véleményt csak annyiban figyelembe venni, hogy a jövő tavasszon az általa hangsulyozott hiányokat restaurálni annyira, hogy a szinházban való játszás az uj szinház épitéseig fenakadás nélkül történhessék meg.

A millenium és a szolgabirák. Fábián János alispán még május havában felhivást intézett a vármegye valamennyi szolgabirájához, hogy járásaik területén a milleniumi kiállitás és emlékünnep fényének emelése érdekében a vármegye történelmével kapcsolatos emléktárgyak, természeti és müvészi kincsek, emlékszerü mozzanatok és hagyományok homályos részleteinek feltárása érdekében járási bizottságokat alakitsanak s azok segélyével adatokat gyüjtsenek avégből, hogy azok a központban szervezett nagybizottság feldolgozása alapján szerves egészbe foglaltassanak. A szolgabirák nagyrésze a rendelet értelmében már jobbára eleget is tett az alispán felhivásának s az anyag nagy része már össze is van gyüjtve. E napokban ujabb felhivást intézett az alispán a vármegye szolgabiráihoz, hogy a gyüjtött anyagot küldjék be, s igy nemsokára nagyon érdekes anyaggal fog szaporodni Abauj-Tornavármegye története, a multak emléke.

Marha-rakodás. A földmivelésügyi minisztérium értesiti lapunkat: Az ungvölgyi h. é. vasut ungvár—n.-bereznai vonalán, Ungvármegye területén fekvő N.-Bereznа állomást, a balaton szt. györgy—somogy-szobbi h. é. vasut ugyanezen vonalán, Somogyvármegye területén fekvő Kéthely, Marczali, Mesztegnye és Bőhönye állomásai a torontáli h. é. vasut n.-becskerek—pancsovai vonalán fekvő Pancsova, Almás, Torontál-Vásárhely, Ferenczhalom, Czrepaja és Antalfalva állomásait, végül a pozsonyi—szombathelyi h. é. vasut ugyanezen vonalán Vasvármegye területén fekvő Hegyfalu állomását marharakodó állomásokul engedélyezvén, a marharakodó állomások közé felveendők.

Vizy Domonkos kassai füszerkereskedő legujabb árjegyzékét veszik lapunk olvasói, a melyben sok más megkivánt és közszükséget képező áruczikk közül, e czégnek belterjes palaczkolt borkereskedése köti le figyelmünket a mai szölönedv-hiányos bormanipulácziós világban. Vizy Domonkosnak e téren is kiválóan szerencsés keze van és a közönség szivesen adja tovább a hirt, hogy Kassán a legjobb boritalt e czég nyujtja. Különösen figyelemre méltó, hogy itt kaphatók a gödöllői korona-uradalom hirneves pincze borai leüvegelt eredeti palaczkokban. Ez árjegyzéket szives figyelmébe ajánljuk olvasóinknak.

Szép ünnepély. A kassai izraelita iskola nagy termében e hó 6-án tartották meg a szegény gyermekek felruházási ünnepségét. A teremben már nagyszámu közönség gyült egybe, a mikor bevonult a hitközség által felruházott 30 tanuló (elemi, polgári reáliskolai növendékek) kettős sorban fölállva az elnöki emelvény előtt. Reismann Simon dr., hitközségi elnök, igen szép megnyitó beszédet tartott, melyben a jótékonyságról általában értekezett. Majd fölszólalt dr. Földi Miksa, mint iskolai előjáró, a ki a gyermekekhez szivhezszóló, buzditó szavakat intézett. Őt követte Liebermann förabbi, ki a gyermekeket vallásosságra, felekezetökhöz való ragaszkodásra buzditotta meghatóan szavakban. Végül nagy hatást ért el Szilágyi Nándor, az iskola e. i. igazgatója lelkes beszédével, melyben egyrészt a tantestület nevében köszönetet mondott az előljáróságnak nemes cselekedeteért, másrészt a gyermekeket hazafiságra, szorgalomra, munkára és becsületességre buzditotta. Most a gyermekek közül egy előlépett és mély köszönetet mondott a megajándékozottak nevében a jelen volt előljáróságnak. Az elhangzott „éljenek" után leültek teritett asztalokhoz a boldogságtól sugárzó apróságok jó ozsonnához (ezt Arvai Miksa ur ajándékozta) és a közönség igazán emelkedett hangulatban távozott azon nemes elhatározással, hogy ezentul minden évben, de fokozottabb mértékben fogja az erények e legnemesebbikét gyakorolni.

A méregkeverő rokon. Garadnáról irják a következőket: Holubák Mihály négy hónap előtt költözött Garadnán lakó nővéréhez, Holubák Erzsébethez, a ki férje halála óta együtt lakott nőtestvérével és a kis leányával. Holubák Misó a kosztért meg a lakásért bizonyos összeget igért az unokatestvérének, de a kialkudott összeget azonban eddig sohasem fizette meg. E miatt aztán sokszor volt köztük perpatvar. A minap, mikor az asszony ismét előhozakodott Misó tartozásaival, ez azt felelte, hogy ha még egyszer szól a dologról, megöli. Nemsokára azonban megkérlelte rokonát s kibékült vele. Másnap este, vacsorakészités közben, a legény az asszonyt valami ürügygyel kiküldte a konyhából, azzal az igérettel, hogy ő majd vigyáz az ételre. A visszatérő özvegynek feltünt, hogy a legényt az edény fölé hajolva találta. Ugy tünt töl neki, hogy Misó a kezében csomagocskát tart. Holubák, mikor észrevette az unokatestvérét, összerezzent a kezét zsebébe rejtve, Holubákné kérdésére azt felelte, hogy csak megakarta paprikázni a gulyást, mert ő ugy szereti. A vacsora ideje elérkezvén, az asszonyok rögtön gyanus dolgokat sejtettek, mikor észrevették, hogy Holubák nem akart részt venni az étkezésben, daczára hogy kedvencz étele került az asztalra. Negyedórával e vacsora elfogyasztása után a házi asszony kis leánya sirva, jajgatva, erős gyomorfájásról kezdett panaszkodni. Ebben a pillanatban Holubák felugrott s odaszólt az asszonynak. — Elmegyek az orvosért! Elsietett s azóta nem látták többet. A kis leány a mérgezésbe belehalt, a két asszony azonban, akik szintén megbetegedtek, most már teljesen felgyógyultak. Holubák Misót pedig körözik. A ládájában, melyet szökése után rögtön kikutattak, patkánymérget találtak s igy most már kétségen felül áll, hogy ő a tettes. Ezt különben rögtön gyanitották, mikor kitünt, hogy a család elhalálozásával Holubák volna a rokonai csinos vagyonkájának egyedüli örököse.

Gazdag árjegyzéket küldött be hozzánk Pollák Róbert kassai füszerkereskedő, a melynek tartalmassága élénken bizonyitja azt a hangyaszorgalmu törekvést, a melyet ez a kereskedő a közönség szolgálatában kifejt, hogy a modern követelményeknek eleg-t tehessen. Nem is tehetünk mást, mint hogy ezt a törekvést méltányolva, a közönség figyelmét erre felhivjuk a karácsonyi ünnepek évadján, a hol különös érdek kést mindenkit, hogy háza asztalát jó csemegék gazdagitsák, a melyek az emlitett kereskedőnél bőségben kaphatók.

Carlsbadi-ozipők eddig legjobbaknak bizonyultak, kaphatók nagy választékban Aufricht H. divatkereskedesében fő-utczán, a kis-sétatérrel szemben.

—

Pár szó „egy dalkörista" ozikkére.

(Lásd e lap decz. 6. számát.)

Készséggel elismerem, hogy e lap f. évi decz. 1-én megjelent számában „A helybeli dalegyletek"-ről irott ozikkemre „egy dalkörista" aláirásával higgadt, elég tárgyilagossággal megirt feleletet kaptam. Elismerem ezenfelül azt is, hogy „dalkörista" ur érvelésében sok igaz van.

Hanem egyet még sem vagyok hajlandó elismerni, azt t. i. hogy Kassán két párhuzamosan működő dalegyletre mulhatlanul szükség van; vagyis helyesebben mondva, nem ismerem el azt — a mit „dalkörista" ur ugyancsak e lap f. évi decz. 6-ki számában közölt s már emlitett czikkben oly erősen hangsulyoz — hogy t. i. a „dalkörnek, mint alapszabályokkal biró egyletnek nincs szüksége az egyesülésre."

Igaz, ezt a „nincs szüksége" kifejezést a czikk megirója nem azon értelemben veszi, mintha az egyesülést ő is végképen kizártnak tekintené. De az mégis ugy hangzik, mintha ezzel azt akarná mondani, hogy: „Jól van! mi dalkörisk nem ellenkezünk; de azt elvárjuk, hogy ne mi, hanem a dalegyletisták adják be a derekukat."

Hát hiszen bajos dolog tagadhatatlan, az ilyesminek a tisztázása. Hanem, én nem is azt mondtam, hogy a dalkör minden áron hajoljon meg a dalegylet előtt; ilyet kivánni tőle semmiesetre nem lehet. En csak arra czéloztam, hogy kellő higgadtsággal és határozott akarattal az ellentétek kiegyenlitését nem tartanám keresztülvihetetlennek.

Hogy melyik lenne hivatott a két egylet közül a másikat egyesülésre felhivni? Ezt eldönteni kissé bajos. Legjobb az ily dolgot közvetitőre bizni; oly közvetitőre, a kinek akarata is, tekintélye is van arra, hogy megbizatásának alaposan tudjon megfelelni. „Dalkörista" ur azt mondja czikke végén, hogy „az egyesülésnek sikeres megoldhatása csak ugy lehet, ha a régi tagok — mindkét részről — veszik ismét a dicsőségre szomjuhozó zászlót a kezükbe." Jól van! ez az ut is vezethet czélhoz. A fő az, hogy akár igy, akár ugy történjék valami.

Végül annyit, hogy az a czikk, mely e lap f. évi decz. 1-én megjelent számában vezérczikkül iratott, nem czélzott semmi egyebet, mint azt, hogy a közönség figyelme az itt helyben létező és müködő két dalegylet iránt a minduntalan fel-felmerülő egyesülési eszmék tisztázása szempontjából felhivassék. Ezzel csupán hirlapirói tisztünknek kivántunk eleget tenni; s azt hiszem, ezt sem a „dalkör", sem a „dalegylet" t. tagjai nem fogják rosz néven venni.

—d.

Hirek a nagy világból.

Uj szer a difteritisz ellen. Frankfurtból telegrafálják azt a szülőkre nézve örvendetes hirt, hogy Laubenheimer professzornak és Libbertz egészségügyi tanácsosnak sikerült a difteritisz ellen egy uj szert fölfedezni. Arról még nincs hir, hogy miben áll ez az uj szer, de a telegramm szerint biztos kilátás van arra, hogy Libbertz tanácsos, a ki Kochnak barátja, nemsokára nyilvánosságra hozza ezt a korszakalkotó fölfedezést.

Erzsébet herczegnő regénye. A „N. Fr. Pr."-nek Münchenből egy felette érdekes hirt sürgönyöztek. A hir azt állitja, hogy Erzsébet bajor királyi herczegnő, Lipót bajor herczeg és Gizella herczegasszony legidősb leánya, királyunk unokája, vasárnap délelőtt Génuában férjhez ment báró Seefried Ottó bajor hadnagyhoz. A király unokája szerelemből esküdött meg a német hadsereg egy egyszerü tisztjével, a ki habár bárói rangot visel, az udvari családi hagyományok szerint nem lehetett volna a herczegkisasszony férje. Királyunk, az ifju herczegnő nagyatyja maga akarta, hogy ez a házasság megtörténjék, mikor a nyáron Ischlben az unokájától meghallotta, hogy báró Seefridet szereti s mikor a fiatal leány zokogva mondotta neki, hogy boldogtalan lesz egész életére, ha nem mehet feleségül ahhoz, a kinek szerelmet fogadott. Királyunkat az unokája könyörgése mélyen meginditotta, és nagy befolyásával kieszközölte leányánál és vejénél, hogy leányuknak báró Seefrieddel való frigyébe egyezzenek. Az esküvőn, amely a genuai székesegyház sekrestyéjében volt, jelen voltak a menyasszony szülei Lipót bajor herczeg és Gizella herczegasszony, és a völegény szülei: báró Seefried Lajos Fülöp bajor királyi kamarás és felesége, született Schmaltz Emilia. Az esketést a genuai érsek végezte. Esküvő után a fiatal pár nászutra indult. Erzsébet bajor herczegnő férje báró Seefried Ottó Lajos Fülöp még csak huszonhárom éves, 1870. szeptember 26-án született és most a gyaloggárdaezred hadnagya és a bajor királyi udvarnak ugynevezett Kammerjunkerje. Daliás, karcsu ifju, a ki fiatal kora daczára már nagy müveltségre tett szert. Protestáns vallásu csakugy, mint a régi buttenheimi Seefried család minden tagja. Atyja, báró Seefried Lajos Fülöp a hagenbachi, neussei és a wolkensteini uradalmak örökös ura, királyi bajor kamarás és a 2. számu német uhlánus ezred parancsnoka, édes anyja pedig Schmaltz Keresztély bajor királyi vezérőrnagynak leánya. Már az eljegyzés hire is, noha titokban tartották, óriás feltünést keltett a bajor fővárosban, habár a bajor udvarban már régóta tudják, hogy Ferencz József király ezt a házasságot nagyon is pártfogolja. Udvari körökben királyunknak ezt a nyilatkozatát beszélik el: — Sie soll den heiraten, den sie gerne hat. (Ahoz menjen férjhez, akit szeret.) Mikor pedig politikai és családi hagyományokra hivatkoztak, a király határozottan kijelentette: — Wir haben schon genug Opfer der Politik gehabt. Es soll wenigstens das arme Kind nicht ihr geopfert werden. (Elég volt már a politika-áldozatunk, legalább a szegény gyermeket ne áldozzuk oda neki.)

Carmen Sylva. Erzsébet román királyné állapota, mint Neuwiedből, a hol a királyasszony most betegen tekszik, jelentik, rosszabbra fordult. Az orvosok nagy aggodalommal néznek beteg sorsa elé.

Schuszter Konstantin és az algyőiek. Ritkán szolgáltatott még falu szebb elégtételt papjának, mint Algyő, a melynek lakossága készebb elhagyni hitét, mint megválni plébánosától, Kovács Kálmántól. Schuszter Konstantin püspök tizennyolcz algyői polgár panaszára Kovács Kálmánt megfosztotta papi állásától. A község közgyülése állást foglalt a püspöki itélet ellen és kimondta, hogy a püspöktől kinevezett helyettes papot mindaddig nem fizetik, mig a püspök a község népének meghallgatásával uj vizsgálatot nem tart. A püspököt értesitették a község magatartásáról, a mely, ha ujabb vizsgálatot nem tartanak, odáig fajul, hogy a nép készebb lesz áttérni, mint hogy megengedje, hogy papján ily jogtalanságot kövessenek el.

Ujabb letartóztatások Oroszországban. Lázas erővel folytatják Orosz-Lengyelországban a lelketlen üldözést, és a tömeges letartóztatásokat, a melyek Lengyelország után már Ukrainára is kiterjedtek. Czernichovból érkezett hirek szerint ott nagyon sok tanulót és tanulónőt fogtak el és mindannyiokat Varsóba vitték. Egy Deisz nevü leánynak, tekintettel arra, hogy anyja halálos beteg volt, megengedték, szabadlábon maradhasson, de csupán az alatt a föltétel alatt, hogy a szülői házból ki nem mozdul. A leány ezt megigérte, s azóta titkos rendőrök kémkednek minden mozdulata után. Egy másik Reutovszka nevü tanulónő, a kit Varsóba vittek, az uton megőrült. A lakosság rémülete és kétségbeesése leirhatlan. A rendőrség e tömeges elfogatásokat azzal okadatolja, hogy a czár élete ellen irányult merényletnek jöttek nyomára, ez azonban nem áll.

Irodalom.

A Nemzeti Iskola, Benedek Elek már jelzett tanügyi heti lapja megjelent. A mutatványszám rendkivül gazdag czikkekben és mindenféle közleményekben. A beköszöntőben a szerkesztő minden irányban független, szókimondó, a tanárok és tanitók érdekeit támogató ujságot igér. A következő czikkben Jancsó Benedek dr. konstatálja, hogy nálunk hiányzik az egészséges tanügyi közvélemény, ennek a megteremtését várja egy oly független laptól, a minőnek a Nemzeti Iskola Benedek Elek szerkesztésében igérkezik. A Nemzeti Iskola január első hetében indul meg rendesen. Előfizetési ára egész évre 4 frt. Melegen ajánljuk a tanárok és tanitók figyelmébe a valóban hézagpótló ujságot.

Kassai szinház.

Jubileumi előadás. Nikó Linának, a kassai szintársulat kedvelt és jeles kómikájának negyedszázados szinészkedési jubileuma alkalmából kedden este Csiky derült hangulatban és jóizü humorban gazdag vigjátéka, a „Buborékok" került szinre zsufoltan megtelt ház előtt. — Szeretnök kissé kiemelni referádánknak ama passzusát, mely a telt ház-ról szól, hadd lássák mindenütt valamerre csak müvészek és müvészbarátok vannak, hogy a jubileumi ünnepség alkalmából, egy dicsőségesen megfutott müvészi pálya egyik jelentős állomásánál a szeretetnek és tiszteletnek mily intenziv melege fogadta Nikó Linát, nemcsak a kassai szinház, hanem a vidéki jelentősebb czentrumok valamennyi szinpadának kedvelt szinésznőjét. Szeretnök kiemelni az érdeklődés nyilvánulásának eme mindenkor jóleső és kellemes módját, mert ez az egyedüli, melylyel a kassai müpártoló közönség annak adott kifejezést, hogy részt vesz a jubilánsnak és pályatársainak örömünnepében. Az ünnep maga szerény és egyszerü volt, teljesen megfelelő az ünnepelt müvészi karakterének, de ez egyszerüsége mellett is gazdag lélekemelő momentumokban. Hiba volt a rendezőktől, hogy e szép jelenetet nem engedték meg a nyilt szinen lefolyni, legalább tapsaival járult volna hozzá a közönség. A jubileum szinpadon kivüli részéről külön emlékezünk meg. A mi pedig az előadás lefolyását illeti, arról a következőkben számolunk be: Az est sikere természetesen a jutalmazandó és jubiláló müvésznőt Nikó Linát illeti, ki a „Buborékok" érdekesen jellemzett alakját, a arisztokratikus gőggel és a családi vagyoni képességét messze meghaladó költekezési vágygyal megáldott Somlainéját, testestől lelkestől elevenitette meg a szinpadon. Erős jellemző tehetsége, melylyel a rajzolt egyéni gyöngeségeket a valóság benyomását előidéző hatással s finom izléssel tudja szinpadra vinni, kitünően érvényesült, mindama aprólékos individualitásokban, melyekkel a szerző nem ruházza fel ugyan alakját, de amely egybevág annak felfogásával s az alak kiegészitésére szolgál. Többször hivták ez estén a lámpák elé is, de nyilt szinen is sokszor megtapsolták. Somlait Boross adta, nagyon sikerült alakitással és korrekt felfogással. Az est többi szereplői közül kiemeljük még Szilassyt, Medgyessy Erzsikét, Erdélyi Gizellát, Csiszér, Pesty és Károlyi.

A böregért, Straussnak e czimü operettjét adták szerdán. E czim a németben szórul-szóra ilyenféleképen hangzik és megkell adni, hogy eléggé tisztességesen veszi ki magát, hanem a magyarban nekünk más nevünk van ugyan erre a forgalomra: a denevér. A legtöbb szinpadon a fővárosban is, eltértek már ettől a retenetesen rosz és magyartalan czim forditástól s a szinlapokon „a böregér" helyet már „Denevért" látunk. Ezt szeretnők látni itt is. Ruzsinszky Ilona, mint Rozalinda ma is kiváló volt, ugy énekében, mint játékában. Pertnere, Kiss Pista játékában jéizü humorát érvényesitette kitünően s dalai is jók voltak. Aldor Juliska kellemes hangja s kedves játéka és alakitása, Szilágya, Megyessy és Szilassy alakitásai emelendők meg ki. Gukker.

Szerkesztői üzenetek.

Szántóra. Az érdeklődés mindenképen figyelmet érdemel és mi nagyon is időszerünek tartanók a nyilvánosság előtt erről beszélni, azért tehát csak irja meg és küldje be. Sorát fogjuk ejteni. Szivélyes üdvözlet.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**
Főmunkatárs: Ladányi Béla.

Nyilt tér.

Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Nyilvános köszönet.

Mindazon rokonok, ismerősök és jó barátok, kik felejthetetlen férjem

Jermy Károlynak

nehéz betegsége és mélyen sujtó elhalálozása alkalmából jóttevő meleg részvétükkel felkeresték s kiapadhatlan fájdalmunkat enyhiteni iparkodtak, továbbá a számos, a ravatalra letett koszoruk kegyeletes adakozói, és az elhunytnak azon tisztelt kartársai, kik a koporsót kiséreni, nemkülönben a kereskedelmi és iparkamara, a kereskedelmi testület, a lövész és vadásztársulat tisztelt tagjai és mindazok, kik a végtiszteletnél oly számosan megjelenni kegyeskedtek: fogadják ez uton is legbensőbb köszönetünket.

Kassa, 1893. deczember 7.

Özv. Jermy Károlyné
sz. Hánsch Vilma
és kiskorú gyermekei.

Most jelent meg

Pollák Róbert

füszer-, csemege-, bor-, tea-, rum-, cognac- és ásványviz kereskedésének tartalomdus (52 oldal)

árjegyzéke

mely mindenkinek kivánatra ingyen és bérmentve küldetik. 433—1

Könyvelői állás.

Az Európa szállodában egy könyvelői állás azonnal betöltendő. Előnyben részesülnek azok, a kik a szállodai üzlet vezetése körül jártasak.

Ajánlatokat kér

Bodorfi Mór
az Európa-szálloda bérlője.

426 3—3

„LE GRIFFON"

a legjobb valódi franczia szivarka-papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 43—150

3045 sz. 422—1
Tk. 1893.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kassai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Fábián János végrehajtatónak Harda Juliánna végrehajtást szenvedő elleni 600 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a kassai kir. törvényszék területén lévő Nagy-Szalánczi községében fekvő a nagyszalánczi 84. 146. 147. és 221-ik sz. tjkvben foglalt Harda Juliánna és társai nevén álló ingatlanokra az árverést 401 frt 42 krban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1894. évi január hó 19-ik napján délelőtt 10 órakor Nagy-Szalánczi község házánál** megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-kát készpénzben a birói kiküldött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság Kassán, 1893. évi november hó 6-án.

Horváth Sándor,
kir. tvszéki biró.

Minden anya

helytelenséget követ el, ha gyermekei mosására más szappant mint a **bécsi Parfumerie Equitable** által előállított **Vaselin-arany-creame-szappant** használ. Ezen szappan élesztően hat a bőrre.

Egy 3 darabot tartalmazó **csomag** 35 krajczárért kapható Kassán:

Özvegy Selmeczi Berta főutcza 40. sz., Hauszer Antal és társa, Siposs A. Gyula. 428 1—2

Európa-szálloda.

Tisztelettel van szerencsém értesiteni a kassai és vidékünkbeli nagyérdemü közönséget, hogy a malom utcza és Széchényi-liget közvetlen szomszédságában levő

Európa-szállodát

bérlet utján minden felszerelésével együtt átvettem és hogy annak berendezését teljesen megujitva

a szállodát, kávéházat, étkező-termet

most szombaton a hó 9-én megnyitom és a t. közönség rendelkezésére bocsátom.

A **szálloda** az utazó-közönségnek a legnagyobb kényelmet és a legolcsóbb kiszolgálat mellett a minden igényt kielégitő elegancziát biztositja. A vendég-szobák diszesen vannak bebutorozva és nagy gond van forditva a tisztaságra.

A **kávéházban** mindennemü kávéházi italok, a leggazdagabb ujságirodalom és billiárd-asztalok önként kinalkoznak minden vendég számára.

A szálloda **nagy terme** mindenkor készséggel rendelkezésére áll a közönségnek, egyleteknek, társulatoknak lakoma, bankett, zártkörü mulatságok, tánczvigalmak és estélyek megtartására, a melyeknél a legjobb és legolcsóbb kiszolgálat biztosittatik.

A szálloda étkezőjében a legjobb konyha és kitünő italok szolgáltatnak fel.

A vasutra **omnibusz** közlekedik minden vonathoz. A szállodából alig 3 percznyi séta a vasuthoz a ligeten keresztül.

Végül pedig tisztelettel vagyok bátor kérni a nagyérdemü közönség pártfogását és látogatását, melynek reményében vagyok mély tisztelettel

Bodorfi Mór,
az Európa-szálloda bérlője.

430 2—3

Schiffbeck-szálloda.

Van szerencsém tisztelettel értesiteni a kassavárosi és vidékbeli nagyérd. közönséget, egyleteket és testületeket, hogy a szállodámban levő nyári termet

téli teremmé

alakitottam át, a mely eleganczia és kellemes temparaturájánál fogva különösen alkalmas **diner, souper, bankett és mulatságok** tartására; továbbá a közelgő farsang idejére rendelkezésére bocsátom a nagyérd. közönségnek a szálloda első emeletén levő

termet mellékhelyiségeivel

zártkörü mulatságok tartására.

Gondoskodtam **kitünő konyháról** és ezuttal kitünő

pilseni téli sört

méretek ki.

Vendéglőmben **szelvény-könyvek 15 százalék engedménynyel** vehetők. Elfogadok mérsékelt dijazásért reggeli, déleböd és vacsora előfizetéseket. Az utazó-közönségnek a szállodában kényelmesen és elegánsan berendezett szobák 80 krtól fölfelé állanak rendelkezésre, a melyek a legjobban fütlietö kályhákkal vannak ellátva. A szállodában telefon van. A vasuthoz omnibusz tartja fen a közlekedést. A szállodában istállók és kocsi-szinek vannak.

Számos látogatásért esedezik

mély tisztelettel

Imenschek József

420 3—3 (Schiffbeck-szálloda.)

Légszeszgyár-Kassán

ajánlj szobafütésre kiválóan alkalmas

légszesz-coaksot.

Különösen a törött coaks képez meidingi és egyéb kályháknál kiváló és takarékossági fütőanyagot és miután az eddigi kézimunkát a törőgép hajtásánál géperő által helyettesitettük, vagyunk azon kellemes helyzetben, törött coaksot minden mennyiségben a legrövidebb idő alatt szállithatni.

☛ Vidéki megrendelések leggyorsabban elintéztetnek.

☛ Évi kötésnél és egész waggon-rakományok átvételénél árengedmény. 402 3—3

Nagy szőnyeg-eladás.

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy **a téli idényre**

nagyszerü külön osztály szőnyeg-, függöny- és butorkelme-raktárunkat tetemesen megnagyobbitottuk.

Kedvező és nagy zárlataink által, **elsőrendü gyárakkal**, azon kedvező helyzetben vagyunk, valamennyi czikket **szerfelett mérsékelt árakon** eladhatni. **Szobák bevonására különösen ajánlhatjuk:**

Valódi brüsseli szőnyegeket	Valódi axminiszter szőnyegeket	Valódi angol velour szőnyegeket	Valódi hollandi szőnyegeket

Ezenkivül dus raktár következőkből:

Valódi perzsa és smyrna szőnyegekből.

Szalonszőnyegek	Ebédlő-szőnyegek	Futószőnyegek	Cocos futók
Lábtörlők	Ágyszőnyegek	Angoraszőnyegek	Ágy- és asztalteritők
Flanelliteritők	Divánteritők	Csipke és szövetfüggönyök	Portiéres
Vitrage	Peluche teritők	Uti takarók	Lambrequins

397 5—80

Tisztelettel **Széman Testvérek.**

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, vasárnap 1893. évi deczember 10. 142. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa, Fő-utcza 53. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények intézendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 53. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogler Bécs: Eckstein Bernát fürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Váczi utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

A kassai szinház.

Nehány napja hivatalos körökben az a jelszó dominál, hogy a régi szinházat be kell zárni, mert az abban való játszás, illetve a járás aggályos.

Szakértők vizsgálták meg s ezek azt tapasztalták, hogy itt is, ott is oly jelenségek merülnek föl, a melyek a közbiztonság szempontjából aggályosak és lelkiismereti dolog valamelyes bekövetkezhető bajnak inkább elejét venni, mint hogy a baj a közönség nyakába szakadjon.

Az igazság teljesen a szakértők mellett beszél és nekünk nem lehet feladatunk az illetők szempontját kicsinyelve, követelni, hogy a mai deront állapotok mellett a szinházban a játszás hatóságilag engedélyezve legyen, hanem igenis azt, hogy a hatóság orvosolja a bajt és hozza rendbe a felfedezett hiányokat, hogy a játszás mindaddig lehető legyen, a mig az uj szinház ügye határozott dülőre kerül.

A közönséget nem szabad sujtania a hatóságnak a saját mulasztása és közönye miatt, a melyet az uj szinház körül elkövetett tiz éven által.

Mert ide s tova tiz esztendeje lesz annak, hogy a szinház kérdése állandóan kisért a napirenden és e hosszu idő alatt a hatóság ennek a kérdésnek a megoldását halogatta és hagyta a dolgokat szó nélkül ugy, hogy ma tiz év után is megoldatlanul állunk e fontos kulturális intézménynyel szemben.

A hatóság maga éppen semmit sem tud ez ügynek mibenlétéről.

Nem tudja senki, mikor és hová fog épülni az uj szinház, nincs gondoskodva az anyagi kérdésről és nincs meg a kellő akaraterő reá, hogy ezt a kérdést radikálisan rendbe hozzák.

A városnál fáznak, dideregnek mihelyt valakinek eszébe jut az uj szinházat a nyilvánosság fórumán bolygatni.

Egyik hozott határozatot egy másik felvetése után sutba dobnak; ma igy, holnap amugy szavaznak. Egyszer a fapiacz az egyedül lehetséges hely, a hová a modern stilben épitendő szinház elhelyezhető, később pedig okvetlen a régi hely mellett okvetetlenkedik mindenki.

Ez utóbbi mellett törtünk utoljára lándzsát és e helyre ki is irták a pályázatot a tervekre.

Most meg vannak a tervek és ujabban ismét a fapiacz kisért a hivatalos elmékben, mert ott a financziális kérdés játsza a döntő szerepet.

Mi a közönség érdekeinek állunk a szolgálatában és igy nem a mi feladatunk a hatóság uszályát hordozni, mindamellett abban a nézetben vagyunk, hogy ha az uj szinház a régi helyre való épités körül financziális okoknál oly nagymérvü akadályokat gördit a hatóság atyáskodó gondossága elé, hogy az abból való kibontakozás — mint velünk megbizható előkelő és független oldalról közlik — szinte lehetetlen és a város polgárságának vállaira oly sulyos terheket oktrojál, a melyek alatt mindannyian meg fogunk görnyedni, akkor mondják ki ott a központban az ultimátumot a legszárazabb formában, hogy a képviseletnek módjában legyen a dolgok állásából a konzekvencziákat világosan, megérthető módon levonni és akkor tájékozva lesz mindenki.

Mert most már bün a sötétben való tapogatódzás és könnyelmüség a halogatás.

A közönség felvilágositva mindenről, le fog tenni az agitáczióról a régi hely érdekében és az anyagi kényszer ereje által meggyőzetve, bele fog nyugodni a fapiaczra leendő építkezésbe.

Mi tehát nyilt szinvallást követelünk első sorban, és hogy a régi szinházat abba az állapotba hozzák, hogy ott mindaddig folyhassanak az előadások, a mig az uj szinház kérdése teljesen megoldva nincsen.

A hétről.

— Advent első hete. —

Kassa, decz. 9.

Két Szilágyi Dezsőt ismerek ezidő szerint. Az egyik itt van Kassán és az életet jelentő deszkákon néha miniszter is, a másik Budapesten tartja lakását és a miniszterség állandó mestersége.

A kassai Szilágyi Dezső hatalmas egyéniség. Nem mindég, de vannak idők, mikor ura az ég-föld összes lényeinek s az Olymp puczér isteneinek és istennőinek. Ilyenkor, mint Jupiter tonans villámaival igazgatja a világnak kulisszákon kivüli folyását; ő reá hallgatnak a halandók és halhatatlanok; ő tőle fél még Cupidó is, a szerelem szárnyas istenkéje.

Szóval nagy és hatalmas ur — néha napján.

Annak a másik Szilágyi Dezsőnek, ki az ország fővárosában tartja lakását, nem állanak rendelkezésére vakitó villámok. Nem parancsol Mercuriusnak, sem pedig a szerelemnek.

Ámde ő is nagy és hatalmas ur.

E két Szilágyi Dezső közül a másodikról manap ország-világ beszél.

Nagy dolgot cselekedett.

Egy szép napvilágos délelőttön, még az elmult hét szombatján történt, hogy a Sándor-utczai palota egyik piros bársony széke előtt álló asztalkára egy teremszolga rátett egy nagy paksamétát.

Ezt a paksamétát Szilágyi Dezső küldte, a miniszter.

Nemsokára utána jött ő maga is és felbontotta a paksamétát és a mi abban volt, azt oda tette az ország házának asztalára. Azután még egy beszédet is mondott hozzá. Egyebet nem tett.

És csak azért, hogy ezt megcselekedte, most ország-világ róla beszél és csak arról szól a szóbeszéd, terefere, valamerre csak járok, a mi abban a nagy ménkü bugyellárisban volt eddig elcsukva — a polgári házasságról.

*

Erről a témáról e héten minden lapban sok-sok dithirambot olvastam.

Egy némelyik vezérczikk tudományos jogi szempontok szerint bonczolgatva, hasábokon keresztül tárgyalta ezt a fontos s országfelforgató s országorganizáló törvényjavaslatot.

Hadd legyen szabad nekem is felállitani az én szempontjaimat, melyek nem annyira tudományosak, mint inkabb praktikusak.

Természetesen én is üdvözlöm a javaslatot s ha rajtam állana, menten törvényerőre is emelném.

Szempontjaim pedig a következők:

Mint jogász örömmel üdvözlöm Szilágyit és javaslatát, mert meggyőződtem róla, hogy az egységes házassági jog törvénytervezete összes intézkedéseivel egyetemben huszad részét sem teszi ki annak a protestáns, katholikus, görög és zsidó egyházi házasságjognak, melyet a régebbi nemzedék kénytelen a szigorlati szükséglet kielégitésére megtanulni.

Ennekokáért sürgősen követelem a javaslat tárgyalását és törvényerőre emelését.

Mint ujságiró hálás vagyok a polgári házasság iránt, mert egy nagyon háládatos témát kaptunk általa.

Sokat lehet róla irni s a közönség sem unja meg egyhamar, pláne az a része a közönségnek, melynek legkellemesebb és legérdekesebb olvasmánya a lapokban a „hymenhirek" rovata.

TÁRCZA.

Csak álom.

Kicsiny szobámban ülve
Gyakran azt képzelem,
Hogy ébren álmodozva
Itt vagy te is velem.

Hogy az üdv, mire vágytam
Szerelmed az enyém,
És a bút mi eddig ért
Teérted feledém.

Érzem, enyém szerelmed,
Kezed kezembe van,
Amint a néma csendben
Itt ülünk boldogan.

Sokat beszélne ajkunk,
Hisz volna, van miről:
Tündöklő, szép napunkról
S boldog szerelmünkről.

De nem,,, az ajkunk hallgat,
Csak a szemed beszél.
És onnan olvasom le,
Hogy szeretsz s szerettél.

S a percznek boldogsága,
Mi ekkor fogvatart,
Egy pillanatnak sorján
Elmulik, szétszakad.

Hisz muló álom volt csak,
Bübájos képzelet,
Mi édes boldogsággal
Tölté be keblemet.

Ladányi Béla.

Az asszony ingatag.

— Regényvázlat. —

Irta: **Hevessi Jenő.**

A bibliai paradicsomot kigyóval teremté Isten; miért lenne hát a földi éden — vipera nélkül?

*

Lovászi Elemér álmodozva töltötte az időt, mig a vonat kedvesének lakhelye felé közeledett.

Ismét eszébe jutott az egy év előtt történt párbaja. A kávéházban egy fiatal honvédtiszt tiszteletlenül nyilatkozott menyasszonyáról, amiért aztán ő arczulcsapta a neveletlen kérkedőt.

Természetesen párbaj következett utána. Elemér sulyosan megsebesitette ellenfelét. A törvényszék egy évi fogságra itélte érte.

Most töltötte ki büntetését és sietett haza, hogy karjai közé ölelhesse az imádott leányt.

Látta magát, amint ott ült szeretett hölgye mellett. Menyasszonyának bübájos arcza ott pihent az ő férfias mellén s ő bele-belebámult azokba a bóditóan csillogó, ragyogó kék szemekbe, amelyekből csupa boldogság sugárzott elő.

Karjai átkarolták hajlékony, darázskarcsu derekát. Ajka rátapadt a leány izzó ajakára és a szerelem őrülete közben, amelyet nem tudtak, álom volt-e vagy valóság, igaz-e vagy hazugság, csak e két szót rebegte ajkuk:

— Egyetlenem… Mindenem…

A vonat hirtelen megállt. Elemér ijedten ugrott fel helyéről; azt hitte, hogy kisiklott a vonat.

A kalauz borizü hangja hallatszott, amint kiáltá:

— Vásárhely, tiz percz!

Lovászi gyorsan kiszállott a kupéból, a portásnak átadta jegyét és megindult gyalog kedvesének lakása felé.

Elmélázva bandukolt a város girbe-görbe utczáin előre. Eszébe jutottak az ételt évnek keserves órái.

— Ejh, mit! Kárpótolva leszek nemsokára az én gyönyörü Mariskám szemei által.

Végre! Megkönnyebbülten lélekzett fel. Ott volt az imádott hölgy közelében. Még nehány ház van csak köztük. Most már csak öt, négy…

Egy részeg ember jött vele szemközt. Elemér kikerülni igyekezett. De az gyorsan feléje közelgett.

Elébe érve, rátámadt:

— Hát mi vagyok én? Nekem kell a sárba lépnem, maga meg a pallón áll meg?… Hát mi vagyok én? Koldus vagy csavargó? Mi?…

— Nono… Hiszen egy szót sem szóltam.

— Hagyjon utamra.

Gyorsan elszakitotta magától az idegent és előre sietett. Szive hangosan dobogott, midőn Mariskáék háza elé ért.

Megfogta a kilincset, de az nem engedett, hasztalan rázogatta.

Zárva volt.

A részeg ember utána tántorgott. Amint megismerte Elemért a sötétben, röhögni kezdett.

— Hát persze, persze… Azért lököst a sárba?… Mi kéne, ha vóna?… Madár, ugy-e madár?… Aha, nincs madár… Szárnyára lett bocsátva… Ugy bizony… Ott járják a kállai-kettőst a Balóg sógor házában…

Elemér valamit hebegett.

— De mit busulna rajta? Busuljon a digó lova, elég nagy a feje…

Elemér egészen a részeg mellé ment. Arcza majdnem összeért a másikéval.

Megborzadva lépett vissza. Megismerte a sáros alakot.

— Miska! hörögte fájdalmasan és egy perczre mintha elfeledte volna a saját baját. Mivé sülyedtél? Részegen mégy az utczákon végig?!

— Hát aztán, kinek mi köze hozzá? Hát talán busuljak egy leány miatt?… Gombház, ha leszakad, lesz más! Éljen a bor és a vidám czimbora! Jobb lesz, ha velem jösz… Aztán, hogy az nem fogadott szót, otthagyta és tántorogva dudolta magában:

Árok-rok is van, gö-gödör is van,
Sző-szőke is va-van, ba-barna is van…

Mint leendő házas ember annak örülök, hogy szerelmem tárgyával, akit drága menyasszonyomnak fogok szólítani, Münster polgármester is összeadhat, nemcsak a pap.

Végül pedig mint hazafi azért akarom a polgári házasságot egyetemlegesen, amiért, mint jogász, hirlapiró és leendő házas ember külön-külön.

Ebben a négy szempontból kifejtett tételben tehát, amint méltóztatnak látni, sokkal több a praktikus életfilozófia, mint az egetverdeső tudomány.

*

A polgári házasságnak napirenden levő kérdése mellett azonban az emberek egyébre is ráérnek.

Igy például sokat foglalkoztunk az elmult héten a művészetekkel is és azok képviselőivel.

Nikó mamának a héten volt a negyedszázados jubileuma, melyet élénk érdeklődéssel kisért az egész művész kolónia s valamennyi barátja, de a mely érdeklődés nem öltött magára azért egy iczike piczike kis babérlevélnyi alakot se.

Sebaj! Nikó mamát az elmaradt friss babérlevelekért gazdagon kárpótolják azok a fonnyadt koszoruk, megfakult szalagok és összeszáradt rózsabimbók, melyek egy negyedszázad megmaradt tanuiként hirdetik az elmult idők dicsőségét, melynek felkelő csillaga még valahol az öttornyu Pécs falainál tündöklik elő a képzelet szemhatárán.

Kárpótolják az elmult kora fiatalság szép huszonöt esztendejének reminiszczenciái, melyek oly édesek; bárkinek olyan édesek, hát még a színésznőnek!

Igaz, hogy e negyedszázadot követheti még huszonöt év, de azt is tudom érteni, hogy az annak bekövetkeztét felköszöntőjében kivánó Csiszér Kálmán beszédébe miért kiáltotta közbe Nikó Lina tiltakozó szavát.

*

Sauer, ez a csodás hatalom felett rendelkező, fiatal német zongorázó is itt járt ismét, hogy gyönyörködtessen vézna fizikumának hatalmas erejével, melylyel a rengeteg arányu Bösendorfer zongora billentyüin uralkodik.

Tegersokaságu volt az a szép közönség, mely meghallgatására gyült össze a Schalkház termében s mely igazi lelki gyönyörrel figyelt az elementáris erővel előtörő hangokra.

Különösen a hölgyek figyeltek oda, vizsgálván gukkerekkel a művésznek érdekes, bajusztalan arczát.

Sauer meghazudtolta a nevét, mert meghallgatni őt, átérezni a tomboló érzelmek száguldó skálájának valamennyi fokat, igazi édes élvezet.

*

A szinházat — azt mondják — szakértők vizsgálták meg e héten és azok kijelentették, hogy a szinház régi.

Ezt konstatálom én is.

Ők azonban azt is kijelentették, hogy a mi régi az rossz s a mi rosz azt a lomtárba kell tenni. Menj tehát jó kassai szinház tavasztól kezdve a lomtárba.

Igen ám, csakhogy én ugy tudom, hogy a jó gazda nem küld a lomtárba semmit, mig uj t nem szerzett be a régi helyett, hanem addig a régivel éri be és azt reperálgatja.

Szakértő uraimeknak azonban ez bliktri. Szerintök Kassa három-négy éven szinház nélkül is el lehet s ugy tesznek, mint Mihaszna Andrásék a komisz czibilek, kinek nem tetszik az ábrázatja:

— Mars a dutyiba! (azaz a lomtárba.)

— Miért?

— Hát csak azért, mert röndnek muszáj lenni! (azaz. mert ugy tetszik.)

És te szegény kassai publikum várhatod ösznek évadján a fecskék távoztával beköszöntő szinész seregget, az csak nem fog idejönni egy esztendeig, azután még sokáig, nagyon sokáig…

Kihalt lesz a rozoga szinház belseje és környéke, az uj szinház pedig csak egyre nem épül.

Ott valahol az ország székes fővárosában lesznek emberek, kik Kassa nevének említésekor Felső-Magyarország fővárosára gondolnak, itt azonban gyom és burján veri fel a szinház környékét és szabadságteret, mint akár falun a templom környékét s megsokasodnak a Reeberg Ellák, caffé-chantant énekesnők seregei.

Az elvadult erkölcsök kiáltó példájaként fogják majd emlegetni, hogy a templomok tőszomszédságában és a nyolczszáz éves kápolnával szemben Kassán orfeumok vertek tanyát, hol a szinház fogalmát nem ismerő publikum szokott esténkint mulatni.

Ezek az állapotok fognak majd bekövetkezni, ha Kassának nem lesz szinészete.

Ti erkölcsbiró édesanyák, kiknek legényember fiaitok vannak, ti kardos menyecskék, kiknek városi bizottsági tag férjetek van, ne engedjétek ezt az időt bekövetkezni!

Lorgnet.

Politikai hirek.

Kassa, deczember 9.

Az egyházpolitikai reformjavaslatok parlamenti tárgyalásának a sorrendjére nézve a kormány végleg még nem határozott ugyan, de az eddigi diszpozicziók szerint legelső sorban a házassági jog rendezéséről szóló törvényjavaslatot szándékozik napirendre tüzetni. A mi a javaslat bizottsági tárgyalását illeti, igen valószinü, hogy megvárják az ülésszak berekesztését, s a bizottságok ujból való alakitását, ugy hogy a javaslat már az uj igazságügyi bizottság elé kerül tárgyalás végett. Ha a bizottság munkájával elkészül, s jelentését beterjeszti, a képviselőház még január hónap végén vagy február hónap elején megkezdheti a javaslat tárgyalását.

Reczepczió. A képviselőház közoktatásügyi bizottsága hétfőn tartja legközelebbi ülését, melyen hitelesitik az izraelita vallás reczepczijáról, meg a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslatokra vonatkozó bizottsági jelentéseket. Az előbbi javaslatra vonatkozó jelentést a ház elé terjesztik, az utóbbit pedig átteszik az igazságügyi bizottsághoz. Ugyanezen az ülésen dönti el a bizottság azt is, hogy tárgyalás alá veszi-e már ezuttal a gyermekek vallásáról szóló törvényjavaslatot, vagy pedig az ünnepek utánra halasztja e ebbeli munkáját?

Rómából az Independance Belge levelezője Brüsszelbe azt a hirt küldi, habár fentartással, hogy Humbert királynak határozott szándéka lemondani a trónról. Itáliában kétségenkivül nagyon zavaros helyzet. Parlamenti körökben azt állitják, hogy Zanardelli a kabinet-alakitás feladatáról lemond, miután a király kijelentette előtte, hogy az általa formált kabinet nem felel meg a helyzet komolyságának.

Szerbiában a befejezett kormányválság daczára még folyton homalyos a helyzet. Az uj Gruics miniszterium első sorban az állami pénzügyek gyökeres orvoslására helyezi a sulyt, a mit azáltal akarnak elérni, hogy az adóbeszedést állami hivatalnokokra bizzák s az államigazgatás minden ágában nagy megtakaritásokat helyez kilátásba. A kormány feladatául tekinti az államhatalom megerősitését, egy állami jelzálogintézet és földhitelintézet alapitását s az elemi- és középiskolai tanitás reformálását.

Az üldözött katholikusok. Orosz Lengyelországban Krosno város katholikus lakói, a kik ellen nemrégiben templomuknak jogtalan bezárása alkalmával csiszakosságokat követtek el, minthogy a tapasztalat szerint a czárhoz közvetlenül intézett folyamodványokat nem szokták mindig eléje terjeszteni, deputáczió küldöttek Kopenhágába a dán királyhoz, hogy közbejárását kérjék ki vejénél a czárnál az iránt, hogy templomuk birtokába visszahelyeztessenek.

Bolond fantázia. A párisi Figaro által ismételtel közölt és más franczia lapok által is átvett, merően koholt hir ellenében, hogy Olaszország szeptembrben támadást tervezett Franczia-ország ellen és e szándékának kivitelét csak Ausztria Magyarország határozott közbelépése akadályozta meg, a bécsi Fremdenblatt a leghitelesebb forrásból vett értesülés alapján kijelenti, hogy illetékes körökben mitsem tudnak arról, hogy Olaszországban, a mely a békét akarja, Franziaország megtámadására gondoltak volna vagy gondolnának, igy tehát Ausztria-Magyarország kormányának nem is volt alkalma e szándékkal szembeszállnia, illetőleg közreműködését Franczia-ország megtámadásában megtagadnia.

Ujdonságok.

Személyi hir. Lakos Károlyné, a kassai állami felsőbb leányiskola igazgatója megtámadott egészsége helyreállitása végett hosszabb szabadságra ment és távollétében az igazgatói teendőkben Kolacskovszky Elza tanárnő helyettesiti.

A dalkör tegnap estére hirdetett dalestélye több müködő tag betegsége miatt későbbi időre lett elhalasztva. A dalkör pártoló tagjainak megküldött és a kizünség által megvett jegyek érvényben maradnak és az elmaradt dalestély megtartásának határnapja annak idején közölve lesz.

A vármegye e hó 18-án reggeli 9 órakor tartandó közgyülésének tárgyalási sorrendje:

1. Alispáni évnegyedes — illetve az egész év főbb mozzanatait felölelő jelentés.

2. Küldöttségi jelentés a vármegye közigazgatási járásainak beosztása körüli reform és esetleg a távbeszélő szervezése tárgyában.

3. Alispán jelentés a majortelek eladása tárgyában beérkezett vételi ajánlatokról.

4. A közigazgatási bizottságból kilépő tagok — Kods József, gróf Vay Tihamér, Meczner József, Darvas Ferencz és Rakovszky György urak helyeire megejtendő választás.

5. Előterjesztés a betegápolási adónak az 1894. év folyamára két %-ban leendő megállapitása iránt.

6. Kijelölése azon pénzintézetnek, melybe a vármegye kezelése alatti tőkék elhelyezendők. E tárgyu kérvénye a szikszói hitelintézet mint részvénytársaságnak.

7. Küldöttségi jelentés az ebtartási szabályrendelet módositása és javaslat az ebadó behozatalaról.

8. Alispán előterjesztés Mauks Ferencz főszolgabirának szabadságoltatásáról.

9. Árvaszék előterjesztése Boros Miklós árvapénztári adósnál szenvedett 140 frt 42 kr. tőke veszteség leiratásának engedélyezése iránt.

Törvényhatósági átiratok:

10. Fogaras-vármegye közigazgatás államositása;

11. Szabolcs vármegye az 1891. évi XXXIII. t.-cz. végrehajtásáig a vármegyei tisztikarnak hivatalos állásában leendő meghagyása;

12. Heves-vármegye a katonai levelezések.

13. Budapest szék- és főváros, valamint Békésvármegyének a párviadalok elharapódzásának meggátlása;

14. Kolozs vármegye a román nemzetiségi tulzók üzelmeinek és izgatásainak meggátlása;

15. Hunyad vármegye a pénzkezelés iránti szabályzat egyszerüsitése.

16. Győr-vármegye az utadó minimumnak százalékos adóvá leendő átváltoztatása — tárgyában az országgyülés képviselőházához intézett kérvényeik hasonszellemü átiratokkal leendő támogatását;

17. Kolozsvár város pedig a kebelében levő országos siketnéma intézetének és Béke-vármegye az Erkel Ferencz szobrának felállitásához, — segélyező adomány adását kérik.

Egyéb bel és községháztartási ügyek:

18. A gönczi járás főszolgabirájának előterjesztése Szerveviczky Gyula szolgabirónak a kihágási ügyekben való biráskodhatási joggal való felruháztatása tárgyában.

19. Glück Hermann és társainak felebbezési ügye községi pótadóval történt megterheltetésük miatt.

20. A vizsolyi és mislyei körjegyzőséghez tartozó 9 község szervezése.

21. A bodókőváraljai, kéri, vizsolyi és felső-vadászi körjegyzőséghez tartozó 19 község tüzrendészeti szabályrendeleteinek felülvizsgálata.

22. Torna község 1890., 1891. és 1892. évi zárszámadásainak s a tornai iskolaszék felebbezésének elbirálása, — továbbá a felső-vadászi, szölledi, garadnai, dbbszai, fonyi, vilmányi, vizsolyi, mislyei, pálházai és tornai körjegyzőségekhez tartozó 45, — s a gönczi és szikszói zárszámadásoknak, — valamint;

23. az aszalói, szikszói, onyai, forrói, léhi, homrogdi, gönczi, kéri, fonyi, bkő-váraljai, vilmányi, vizsolyi, szepsi, stoósi, f.-metzenzéfi, jászói, somodi, szemerei, perenyi, csécsi, rudnoki, f.-gagyi, jánoki, gagybátori, almási, szini, torna-szent-andrási, enyickei, szinai, pólyi és füzér községi és körjegyzőségekhez tartozó 1894. évi költségelőirányzatoknak felülvizsgálata.

Ezen és az időközben netán még beérkező ügyek előkészitő tárgyalása végett az állandó választmány tagjai . évi deczember hó 15-ik napjának d. e. 9 órájára hivattak meg alispán által.

Barbi Alice cs. és kir. kamaraénekesnő bucsuestélye Kassán. Azt mindenki tudja már, hogy Barbi Alice kamaraénekesnő jegyet váltott Olga elhunyt württembergi királyné volt titkárával, Bary-

---

Lovászi álmélkodva tekintett utána.

— Mivé sülyedt az ember! sóhajtá.

Majd eszébe jutott Mariska. Mint a fúria rohant előre a sötét éjben, bele-belebotolva a szemközt jövökbe. Arczát izzadtság lepte el. Kabátja beleakadt egy kiálló karóba.

Nagyot rántott rajta. Mint a vihartépte zászló, lengett az a szélben. Kalapját elveszté az uton. Göndör fürtei homlokát verdeték. S ő miről se tudott. Semmit sem érzett.

Hirtelen megállott. Zeneszó hallatszott. Nem messze töle huzták kedvencz nótáját, melynek hallatára köny szökött homályos szemeibe.

Ne csalj meg, ne hitegess engemet,
Hisz tudod, hogy igazán szeretlek.
Vagy ha talán, kedves rózsám,
Csalatkoznál szivemben:
Felejts el, felejts el és
Áldjon meg a jó Isten…

Elemér a falhoz dült és mint aki valami drágát, valami kedveset vesztett el: zokogott sokat, keservesen. Midőn felüté fejét, szemei szárazak voltak, ajka tajtékzott telhetetlen dühében…

Összeszoritott ökéllel ment előre, a hang irányában. Lépései ingadozók, bizonytalanok voltak: hol jobbra, hol balra lépett le a keskeny kövezetről.

De ő mitsem érzett. Gondolatai nem voltak jelen. Ki tudja, hol kalandoztak azok!

Gondolatai teljesen összezavarodtak elméjében. Ajka érthetetlen, összefüggés nélküli szavakat mormogott. Lábait, mintha felakarták volna mondani a szolgálatot, alig tudta mozditani.

A zene dallamos rithmusa pedig tovább hallatszott. Egészen mellette.

Befordult a kiskapun. Az udvaron sürgő-forgó népséget talált, amint az ablakokon bekandikálva, bámulnak valamit.

Odahuzódott ő is. Benézett az emberek háta mögött a feldiszitett terembe. Csupa ismeretlen alakok forgolódtak benn a sima parketten.

Megkönnyebbülten lélekzett fel. Az a mámoros tejü Miska bizonyára felültette őt, és ő még mámorosabb fejjel hitelt is adott neki. A bolond. Hogy is tételezhet fel ilyesmit az ő Mariskájáról. Aki annyiszor hüséget esküdött neki. Morajló patak mellett, árnyas lugasban. Hogy szeretni fogja. Hogy csak az övé lesz.

… Nem lehet ez itt a Mariska lakodalma! Valaki más jutott fökötő alá. A házasság boldog révébe.

Hah! ördög és pokol! Almodik vagy csak szeme káprázik? Mintha Mariska bájos alakját látta volna menyasszonyi ruhában a táncoló párok között.

A vér fejébe tódult.

— Meg kell bizonyosodnom felőle, mormogja magában.

Odatántorog az a tóhoz és csendesen kinyitja. Majd lassan belép.

A közelében álló párok ijedten rebbennek szét; mint a megrémült, félénk galambok.

Az ajtónál elhelyezett füstös legények hirtelen félbeszakitják a keringőt. Egymásután teszik le a vonót.

Kérdőleg tekint a násznép a czigányokra. Azok ujjukkal mutogatnak az ajtó felé.

Mindenki a jelzett helyre tekint.

Lovászi áll ott. Foszlányokban csüngő ruhája csupa sár, nyakkendője felcsuszva vastag nyakára, melyen az erek erősen kidagadnak. Hosszu haja szétkuszáltan omlik verejtékes homlokára. Tekintete tétova, ijeztő.

A menyasszony is előre lép, hogy megtudja a hirtelen támadt sürzavar okát. Alig lép ki azonban a tömeg közül, midőn szó nélkül összeesik.

Elemér mereven nézi az ájultat. Homályos szemei zavartan tekintenek arra a jól ismert alakra, arra a dus szőke hajra. Nézi hosszasan, merev tekintettel és mialatt a vendégek tovahurczolják az ájultat, ajkát egy szivdermesztő hang hagyja el.

A menyasszony neve.

— Mariska!

Aztán ördögiesen felkaczag és kirohan a nyitott ajtón, be a sötét, csillagtalan éjbe.

*

A bibliai paradicsomot kigyóval teremté Isten; miért lenne hát a földi éden — vipera nélkül?

Wolff báróval. A jegyváltás voltaképen már ezelőtt két évvel megtörtént, de Bary-Wolff báró kitötte, hogy az énekesnő mondjon le művészi pályájáról, a mi azonban a szerződések lejártá előtt nem volt lehetséges; az utolsó szerződések az idén karácsony táján járnak le s a jegyes pár nyomban ezután tartja esküvőjét s az esküvő után a báró terjedelmes orosz-országi birtokaira vonulnak vissza. Mielőtt e tüneményszerű énekesnő véglegesen letűnne a művészet láthatáráról, tőlünk is bucsuzni ohajtván, a decemberben hó végén esetleg január elején a Schalkház nagy termében bucsuestélyt rendez. Megjegyezni kivánjuk azt, hogy a hangverseny csak akkor lesz megartva, ha kellő számu résztvevő jelentkezik. Előjegyzéseket elfogad Koczányi és Vitéz könyvkereskedése. Hely árak: Körszék 3 frt 50 kr., zártszék 2 frt 50 kr., zártszék 2 frt., karzati ülőhely 1 frt 50 kr. Belépti dij 80 kr.

A Kinszky-féle próbabál. Csütörtökön élték át a Kinszky bácsi tanitványai az első bál gyönyöreit. Ekkor tartották táncvizsgájukat nagy és elegáns közönség jelenlétében. Nemcsak a gyermekeik tudására büszke mamák, csinos bakfis-növérek jelentek meg ott a táncvizsgán, hanem mások is, kik a kicsinyek mulatságában gyönyörködni, a nagyokéból pedig a maguk részét kivenni jöttek oda. Érdekes volt ama franczia magán táncz, melyet amugy hajporos parókában, rococco-ruhában lejtett egy kis párocska: Dunkel Janka és Károly. A szép magyar kettőst megfelelő kosztümben Münster Gyula és Münster Ella, meg Strasser Mártha és Megay Adolf. Tiz órakor volt vége a gyerekek vizsgájának, kik egy szép ezüst babérkoszoruval ajándékozták meg táncztanitójukat. Ezután következett a nagyoké. Hogy mennyire látogatott mulatság volt a Kinszky-féle próbabál, fogalmat nyujthat róla, ha konstatáljuk kiküldött munkatársunkkal, hogy az első négyest 220, mond kétszázhusz pár táncolta öt kolonban. Igen természetes tehát, hogy ez alább felületesen összeállitott névsor csak egynegyed részét képezheti az ott jelenvolt hölgyeknek. E szerint jelenvoltak, leányok: Altmann Fanny, Aranyossy növérek, Bayer növérek, Benczur Gizike, Csupák Berta, Class Alicze, Drobner Juliska, Fábián Gizella és Iza növérek, Früstök Eszti, Funla Ilona, Grigercsik Irén Golodsey Irén, Gyagyovszky növérek, Hanisch növérek, Halász Margit, Haltenberger Hedvig, Hrivnyák Margit, Hubcsik Mariska, Kepes növérek, Kertész Szerén, Kleisel növérek, Knöpfler Emma, Koch Erzsi, Korláth Sárika, Kobicsek Margit, Komárovics Margit, Kurucz Ilona, Kuhlmann Irén, Lükö növérek, Lukachich növérek, Maurer növérek, Matyassovszky Paula, Mayer Mariska, Milbek Toncsi, Moskovics növérek, Münster Helén és Ella növérek, Mursitz Poldi, Namenyi Ilona és Gizi növérek, Német Anna, Novelly növérek, Pelczer Berta, Riedl Margit, Roxer növérek, Salamon Gizella, Salzberger Fanny, Schwartz Irén, Simalya Mariska, Semsey Miczi, Schlesinger növérek, Strache Klemma, Schmiedt Ella, Stollár növérek, Szarvassy Juliska és Mariska növérek. Szentmiklóssy Margit, Szedlacsek Ilona, Szilvássy Irén, Tarnóczy Rózsika, Teplánszky Mariska, Török Margit, Urbán Stefike, Valló Delinke, Vincze Bianka, Vukovics növérek, Weinberger Gizella, Werfer Melánia, stb. stb. Asszonyok: Aranyossy Lászlóné, Benczurné, Deil Jenőné, Fábián Jánosné, Früstökné, Kertészné, Kleisznlé, Komárovicsné, Komoránné, Ladányi Józsefné, Ludmann Gyuláné, özv. Münsterné, Moskovics Andrné, Milbekné, Megayné, Novák Lajosné, Novelly Sándorné, Szele Andorné, Stekker Károlyné, Strasserné, Törökné, özv. Tarnóczy Jánosné, Várjon Lajosné, Weinbergerné, Werferné, stb. stb.

Jutalomjáték. Szilágyi Dezső társulatunk egyik jeles s sok oldalu komikusa, ki mókáival s helyi vonatkozásu élczeivel már eddig is több derült estét szerzett közönségünknek, kedden tartja jutalomjátékát a „Szép Heléna“ klasszikus tárgyu operettben. Felhivjuk az érdekes estére a közönség figyelmét.

Karácsonyi ünnepek és a posta. A közeledő karácsonyi ünnepek alkalmából várható nagyobbmérvü csomag forgalom folytán a postaintézetre hárulni szokott kivánalmak lehető előnyös megoldása szempontjából a nagyérdemü közönséget a következőkre figyelmezteti lapunk utján a postaigazgatóság: Pénz legczélszerübben postautalványok vagy értéknyilvánitással ellátott levelek utján küldhető, mivel más tárgyak küzé csomagolt pénz és ékszerek elvesztéséért a posta nem szavatol. Csomagoláshoz farekeszek, kosarak, viaszos vagy közönséges vászon, esetleg erős csomagoló papiros használandó s a csomag göbnélküli zsineggel erősen átkötendő és lepecsételendő. Kiválő gond forditandó a czimzésre s kivánatos, hogy a czimzés lehetőleg kimeritő legyen, nevezetesen a czimzett vezeték és keresztnevét, lakását (utcza, házszám stb.) s az értéket felölelje. A rendeltetési hely, megye, utolsó posta lehetőleg tisztán és világosan, nagy betükkel kiirandó. A czimet lehetőleg magára a burkolatra kell irni s ha ez a tárgy alakjánál vagy természeténél fogva lehetséges nem volna, akkor az a csomaghoz vastag zsineggel vagy sodronynyal erősitett fa, bőr vagy nemez papir táblácskákra irandó. Ajánlatos, hogy az eredeti czim mását tartalmazó papirlap a küldemény tartalma közé is helyeztessék, hogy az esetre, ha a külső czimirat olvashatlanná válnék, vagy a küldeményről leszakadna, bizottsági felbontása után ily alapon kézbesithető legyen. A tartalom ugy a szállitólevelen mint a csomagon szabatosan jelöltessék meg, még pedig a Budapest meg Bécsbe szóló küldeményeknél, melyek élelmi szereket vagy fogyasztási adó alá eső tárgyakat tartalmamak, a mennyiség is kitüntetendő, mivel ily felszerelés mellett a kézbesités gyorsasága lényegesen elősegittetik. E kivánalmak betartására a közönség saját érdekében is köteles.

Tánozpróbát tartott Révész Imre ismert táncmester e hó 2-án a középiskolai hallgatóság soráról sorakozott csoport növendékeivel, mig e hó 3-án a kereskedő-ifjuság csoportja lépett elő, hogy mesterőknek ügyességéről tanuskodjanak. Az első estén kiváló sikert mutatott be nyolcz növendék a spanyoltáncz (Stern, Wald, Vogelhuth, Fried kisasszonyok) és a toborzóval, (Ganczfried Elza, Wilhelm Ilona, Forgách és Selmeczy kisasszonyok), a melyet a nagyszámu növendékek hozzátartozói zajosan megéljeneztek. A második nap estéjén a nagyok báljának is beillő tánczpróbán élénk mulatság bontakozott ki és a táncztkedvelők késő éjszakáig nagy animóval ropták a kedveritő táncot, dicsérve a mestert, a ki oly kitünő tanitásban részesitette őket.

Táncztfolyam. Révész Imre táncmester a tanfolyamok befejeztével uj folyamot nyit azok számára, a kik még nem eléggé biztosak a táncolásban, vagy a kik még egy-egy táncot el akarnak alaposan tanulni. Jelentkezések lakásán főutcza 92. sz. a. történhetnek.

Két aranyat kap az, aki bebizonyitja tulajdonjogát ama két arany felett, melyet a minap kubozott el a rendőrség egy gonosz ficzkótől. A aranyak egyike franczia Louis D'or, a másik szép, fényes körmöczi arany s átvehető a rendőrkapitányságnál.

Szerencsétlenség a sörgyárban. A Bayer-féle kassai sörgyárban tegnap reggel 4 és 5 óra közt a sör szivattyuzása alkalmával a tulfeszitett légnyomás következtében az egyik hordó szétrobbant s a dongák szilánkjai oly erővel csapódtak az ott közelben levő, Bednár Mihály nevü 22 éves galiciai Illetőségü munkáshoz, hogy azt egészen összezuzták. Már halva szállitották át a köztemető halottas kamrájába. A szerencsétlenség oka, ugy látszik, gondatlanság s nyomozás indult meg aziránt, hogy kit terhel a felelősség.

Dühös kutya. Tegnap délben a Kalvária-utczán áthaladó közönség idegrázó jelenetnek volt szemtanuja, ugyanis az ottani 9. számu házból egy nagy bundás kutya rohant ki és dühödten támadott meg egy arra menő urat, kinek csak hosszas és valóban küzdelmes önvédelem után sikerült e bestyét magától eltávolitani. Hogy máskor nagyobb kár ne essék a polgárságban, felhivjuk reá a rendőrség figyelmét.

— Legjobb és legolcsóbb **egyenruhákat** és egyenruházati felszereléseket tényleges és tartalékos tisztek, vasuti tisztviselők, altisztek, pénzügyőrség és tüzoltóság részére szállit **Spitzer és Donath** hazai egyenruházati intézete **Budapest II.** főutcza 6. sz.

Hirek a nagy világból.

Egy uj regény. Müchenben egy másik herczegnő szerelmi ügyéről is sokat foglalkoznak most, s azt hiszik, hogy rövid idő mulva házassággal fog végződni az is. A „Wiener Tagblatt“ szerint Károly Teodor bajor herczegnek, királynénk öcscsének leánya Zsófia herczegnő beleszeretett egy polgári származásu lovaskapitányba, de eddig nem tudta apja beleegyezését kieszközölni a házassághoz. Most, hogy Erzsébet herczegné szive ügye ily kedvező fordulatot vett, Zsófia herczegnő is remél. A müncheni udvarban most arról a kijelentéséről beszélnek, a mit a génuai esküvő hirére tett. „Ha a Lisi megkapta a hadnagyát, megkapom most már én is a kapitányomat!“ (Wenn die Liesl ihren Lieutenant bekommen hat, dann bekomme ich sicher meinen Rittmeister.)

Borzasztó halál. Hevesmegyei Nagy Rhédéről irják, hogy ott a mult héten Molnár József odavaló béres embert teljesen agyongázolt egy kocsi. Az eset ugy történt, hogy Molnár a gyöngyösi uton akarván keresztülhaladni, nem vette észre, hogy egy kétlovas fogat hajt előre sebesen, midőn észrevette és a lovak előtt el akart ugrani, a rúd ugy érte halantékán, hogy a lovak közé esett. A melle és a feje betörött a lovak vaspatkója alatt, két lábát és karját pedig egész összezúzták a kocsi kerekei. A szegény szerencsétlen ember irtózatos kinok között rövid pár óra alatt meghalt. Hogy kié volt a fogat? ez ideig nem jöttek nyomára.

Megmérgezett család. Okolicsányi Imre nemesludrovai (Liptóm.) biró vendégségre hivta magához leányát és vejét. Ebéd után az egész családon mérgezés jelei mutatkoztak. A gyorsan alkalmazott orvosi segély azonban megmentette őket a halálról s ma már tul vannak a veszélyen. A mérgezés oly módon történt, hogy a háziasszony vigyázatlanságból petreszelyem helyett vadpetreszelmet szórt a levesbe.

Szilágyi Dezső s a miskolcziak. A miskolczi kaszinó Lichtenstein József volt országgyülési képviselő inditványára Szilágyi Dezső igazságügyi miniszternek a polgári házasságról szóló törvényjavaslat benyujtása alkalmából távirati uton üdvözölte. A telegrammot az inditványozón kivül még Soltész Nagy Kálmán kir. tanácsos, polgármester, Radvány István kir. tanácsos és mintegy 20—25 előkelő miskolczi polgár irta alá.

Gyilkosság Miskolczon. Halállal végződő gyilkosságról kell ismét számot adnunk, mely Miskolczon a rendező pályaudvar közelében történt, s melynek egy munkás ember lett az áldozata. Simon Beni a neve ennek az áldozatnak, a kit rettenetes sebekkel boritva, holtra verve találtak meg hétfőn reggel a rendező pályaudvar sinjei között. Az agyonra vert ember Szirma községébe való volt s a vasutnál mint rakodó munkás állott szolgálatban. A reá nézve végzetes nap reggelén 16 frt fizetést kapott ki, melyből a zsebében semmit sem találtak, mi arra enged következtetni, hogy a szerencsétlen ember rablógyilkosságnak lett áldozata. Az a hely, a hol a szerencsétlen munkás ember holttestét megtalálták, vérrel van beboritva, feje összezuzva, teste különböző részein 14 iszonyu seb látható, s egy kés pengéje ott maradt mintegy beleékelten a feje csontjai között, mely késnek ja fanyelét a holttest mellett találták meg.

Kisdedek réme. A difteritisz hevesmegyei Fel-német községben járványszerü jelleget öltött. November 15-től 30-ig 4 eset fordult elő, 3 halálozással. Deczember 1-én azonban 7 betegedés történt, miért is a tiszti főorvos jelentése szerint az iskolák bezáratása elrendeltetett s a szigoru óvóintézkedések már foganatositattak. — Zimonyból még ennél is szomorubb hirt adnak. Zimonyban és környékén a difteritisz ijesztő mértékben dühöng s oly számban szedi áldozatait, hogy minden anya, a ki csak teheti, menekül egy időre más vidékre gyermekeivel. Alig van ház, hol két három haláleset elő ne fordulna. Nagy mulaszlást követnek el, kik megengedik, hogy a difteritiszben megholt gyermekek koporsóit iskolás gyermekek vigyék és kisérjék ki a temetőbe.

Kolera a tengeren. Borzasztó hirek érkeznek New-Yorkból a „Mendoza“ angol bárka sorsát illetőleg. A bárkán, mely Afrikából Barbadosba indult, kitört a kolera, a melynek első áldozata maga a kapitány volt. Csakhamar elterjedt a járvány a fedélzeten s a legénység a rémülettől teljesen tehetetlenné lett. Rövid idő mulva a kapitánynyal együtt tizenkét halott volt. Elveszett a vitorlamester, a kormányos és valamenyi tapasztaltabb matróz. Csak a Liverpoolban fogadott kisegitő matrózok és hajósinasok maradtak életben, mindössze öten, de ezek a hajózáshoz alig értettek valamit. Hetekig hányódtak a tengeren, minden eledelük elfogyott s már-már azon gondolkoztak, hogy valamelyikük feláldozza magát, hogy kiéhezett társai tovább tengődhessenek, a mikor erős vihar támadt, a mely partra vetette őket. A partról segitség érkezett és a hajótörötteket egy teherszállitó hajó New-Yorkba vitte.

Rémes eset. Egy oly rémes esetről értesül a M. U. a melyet egyelőre csak fentartással közöl. E hó 2-án, szombaton este a déli vasut gyorsvonatával a somogymegyei Nikla községből egy 60 év körüli gazdag földbirtokosnőt hoztak fel a fővárosba, hogy a lipótmezei tébolydába vigyék, mert vagyonát nem a rokonáira, hanem jótékony és közczélokra hagyta. Ozvegy Leipzig Vilmosnénak hivják a szerencsétlen asszonyt, kit egy mérnök, elhalt férje mostohatestvére és egy unokatestvére hoztak fel a fővárosba s a kit a vele utazók állitása szerint az egész utazás alatt józanul viselkedett és sirva, könyörögve fordult a vele egy kupéban utazókhoz, hogy mentsék meg az örültek házától, mert rokonai őt a községi orvos által kiállitott bizonyitvány alapján örültnek nyilvánitják, holott neki semmi baja sincs. Rokonai ezt azért teszik, mert vagyonát nem rájuk, hanem jótékony és közczélokra akarja hagyományozni. Sirva kérte a vele utazókat, hogy a fővárosba érkezve, keressék fel Kund Jenőt, a marczali kerület orsz. képviselőjét, a ki tudja, hogy ő nem holond. A fővárosba érkezett utasok azonban nem teljesithették kivánságát, mert Kund jelenleg nincs a fővárosban. Mint nevezett lap értesül, most már csakugyan a lipótmezei tébolydában van özv. Leipzig Vilmosné, hol csak egy hónap lefolyása alatt mondhatnak biztos véleményt állapotáról.

Kassai szinház.

A dolovai nábob leánya. Egy kis szerep cserével került csütörtökön este szinre a Herczeg darabja. Halmay direktornak Merlin báró szerepét ez estére Csiszér vette át s ez a kis szerepváltozás gyakorolt némi vonzóerőt az ujabb időben gyakran szinre kerülő hires darab iránt. Talán mondanunk sem kell, hogy Csiszér dicséretre méltó ambicióval oldotta meg feladatát s a zsindelyes bárónak rokonszenves személyesitője volt. Ez estén jobban emelkedett ki Szentessy Ilonának (Domaházyné) alakitásbeli ügyessége is, mint máskor. Sulyt kell helyeznünk azonban arra, hogy a mai Szentirmayné Miklóssy Ilona játékában kissé elütött attól, akit eddig láttunk tőle. Nem Kalmár Piroskával akarjuk szembe állitani, ki ugyane szerepben lépett fel itt e napokban, hanem önön magával. Kalmár Piroska és a Miklóssy Ilona felfogása közt meglehetős nagy a különbség. Az izlések és a feletti nézetek, hogy melyik alakitás felel meg leginkább a szerző szellemének, vagyis annak az alak karakterének, akit a szerző akart megelevenittetni, nagyon eltérők lehetnek s az atelett való diskussziók nem igen vezetnének czélra. Szerintünk mindkét müvésznő Szentirmayneja, a két különböző alapfelfogásból fejtve ki az alak karakterét, elég következetes és reális jellem volt eddig. Ma azonban Miklóssy Ilona, kinek talentuma iránt most is elismeréssel adózunk, az alakitás összhangját egy uj és idegen elemmel zavarta meg, megtoldván alakja jellemét egy kis — épen nem helyén való — humorral. Szilassy Szentirmayja, Mészáros Tarján főhadnagya, Kissné-Breznay Anna Vilmája és Szilágyi Dezső Lóránt hadnagya a régebbi alakitás előnyeiből nem vesztettek, Pesty Kálmán Biliczky kadétja azonban sokat nyert. Mai ügyes alakitása, minden tekintetben szépen és izlésesen kidolgozott s a részegeséget imitáló mozdulatai, tettei és beszéde nem kezdő szinészek is joggal becsületére válnának. Ez volt e szerepében eleddig a legsikerültebb alakitása.

Népelőadásul vasárnap délután egy gyermekdarabot adtak, este pedig az:

Apja leánya, Vidor népszinmüve került szinre, a népszinmüveknek ismert és elkoptatott alakjaival. A benne előforduló népdal szövegek természetesen arra valók, hogy az énekesek tündököljenek benne s ez Ruzsinszky Ilonának, Kiss Pistának és még Kozmának is sikerült. Kellemes meglepetésben részesültünk Nagy Gyulától, ki igen sikerült alakitást adott. Ezenkivül Nikó Lina, Pesty és Boross állottak e népszinmünek épen nem magas szinvonalán.

Gukker.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

Nyilt tér.

Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Köszönet nyilvánitás.

A nagy köszönségnek, a m. t. szülőknek és kedves növendékeimnek most, a midőn az idei tánczoktatási tanfolyamokat bevégeztem: hálás köszönetet mondok a jóleső bizalomért, a melyet velem szemben ezuttal is tanusitani kegyesek voltak; az örömérzet hangján mondok továbbá köszönetet ama kitüntetésért és az átnyujtott értékes emlékért, a mely a csütörtöki zárvizsga és próbabál alkalmával a nyilvánosság előtt osztályrészemül jutott és végül köszönettel adózom a nagyközönségnek, a miért a próbabálon oly nagy számban megjelenni szives volt, ajánlva magamat további kegyes pártfogásukba.

Kassa, 1893. deczember 9-én

Kinszky Károly
táncmester.

Asszonyi szépséget

szappannal való mosás által kapni, lehetségtelen; a **bécsi Parfumerie Equitable „liliomtej-szappana“** azonban egy készitmény, mely kitünő tulajdonságai miatt egy divatasztalon se hiházék.

Darabonkénti ára 35 kr. Kapható Kassán:

Özvegy Selmeczi Berta főutcza 40. sz., Hauszer Antal és társa, Siposs A. Gyula. 428 1—2

Kitünő korláti bor.

Tisztelettel van szerencsém a nagyérd. közönséget értesiteni, hogy ngos **Meczner József** urtól nagymennyiségü

korláti borokat

vásároltam és hogy ezen kiválóan jóságu **asztali borokat eredeti hamisitatlan minőségükben** helyiségemben eladásra bocsájtom.

Számos látogatást kér

tisztelettel

Stern Lajos

425 2—3 főutcza 10. sz. a.

Tisztán kölcsönös. Részvényesei nincsenek.

A legnagyobb és leggazdagabb pénzintézet a világon.

Biztositéki alap

1893. január 1-én

907 millió frank.

THE MUTUAL
new-yorki életbiztositó-társaság
alapittatott 1843.

Életbiztositásokat köt minden módozat szerint. Díjtáblázatokkal és bővebb felvilágositásokkal szolgál a

kassai főügynökség

Pausz Gyula

Kassa. 331 7—12

Európa-szálloda.

Tisztelettel van szerencsém értesiteni a kassai és vidéliinkbeli nagyérdemü közönséget, hogy a malom utcza és Széchényi-liget közvetlen szomszédságában levő

Európa-szállodát

bérlet atján minden felszerelésével együtt átvettem és hogy annak berendezését teljesen megujitva

a szállodát, kávéházat, étkező-termet

most szombaton e hó 9-én megnyitom és a t. közönség rendelkezésére bocsátom.

A **szálloda** az utazó-közönségnek a legnagyobb kényelmet és a legolcsóbb kiszolgálat mellett a minden igényt kielégitő elegancziát biztositja. A vendég-szobák diszesen vannak bebutorozva és nagy gond van forditva a tisztaságra.

A **kávéházban** mindennemü kávéházi italok, a leggazdagabb ujságirodalom és billiárd asztalok önként kinálkoznak minden vendég számára.

A szálloda **nagy terme** mindenkor készséggel rendelkezésére áll a közönségnek, egyleteknek, társulatoknak lakoma, bankett, zártkörü mulatságok, tánczvigalmak és estélyek megtartására, a melyeknél a legjobb és legolcsóbb kiszolgálat biztosittatik.

A szálloda étkezőjében a legjobb konyha és kitünő italok szolgáltatnak fel.

A vasutra **omnibusz** közlekedik minden vonathoz. A szállodából alig 3 perczuyi séta a vasuthoz a ligeten keresztül.

Végül pedig tisztelettel vagyok bátor kérni a nagyérdemü közönség pártfogását és látogatását, melynek reményében vagyok mély tisztelettel

Bodorfi Mór,
az Európa-szálloda bérlője.

430 3—3

Kotányi János

Tojás-Cognacja

a legfinomabb cognac és egészen friss tojás-sárgából orvosi felügyelet mellett készittetik! — Tiszta iz hozzátétele által kellemes ize és kitünő táperejénél fogva minden más cognacot felülmul.

Ezen *kitünő tojás-cognac* használata után hozzám intézett számtalan elismerések és hálalevelek közül van szerencsém egynéhányat itten felsorolni.

Cs. és kir. gazdasági vegyvizsga-intézet nyilatkozata Bécsben.

A mint az alapos vegyvizsgálat igazolja, *Kotányi tojás-cognacja* kifogástalan minősége folytán gyenge emésztetü üdülő egyéneknek különösen ajánlható.

Cs. és kir. physiologiai vizsga intézet Klosterneuburgban.

otányi tojás-cognacja különösen ajánlható mindazon komoly eseteknél, melyeknél a legkiválóbb tápanyagok könnyen emészthető alakban szükségeltetnek a szervezet erősitése és fentartására!

Cs. és kir. Erzsébet-kórház Bécsben.

otányi tojás-cognacja mind a belgyógyászat, mind pedig a sebészeti osztály betegeinél kitünő eredménynyel alkalmaztatott és mint legjobb folyékony és erősitő tápszernek bizonyult.

Cs. és kir. Rochus-kórház Bécsben.

otányi tojás-cognacja a legsulyosabb betegeknél felülmulhatlan sikert és bámulatos erősitő eredményt mutatott.

Cs. és kir. 1-sö számu katonai kórház Bécsben.

otányi tojás-cognacjával tett kisérletek, különösen vérszegénység, gyenge és sok vért vesztett üdülő betegeknél, megbecsülhetlen erősitő tápanyagnak bizonyult és a legmelegebben ajánlható. 379 4—5

Kir. St. Rochus-kórház Budapesten.

A betegek, leginkább nők és gyermekek ezen **otányi tojás-cognacját** szivesebben fogadják, mint a más tojásnélküli cognacot és különösen kitünő tápereje által üdülő gyengéikeduknél nem eléggé ajánlható.

Bécsi orvostan lapja.

otányi tojás-cognacja az általános gyógyászatban legrövidebb idő alatt állandó használatnak fog orvendeni.

Bécsi gyógytani hetilap.

Kotányi tojás-cognacja hivatva van az acut tudogyulladas, puerperiálláz, cholera, orbanez, atodominál hagymáz, tudővész, anaemiai és üdülő egyéneknéi a legkitünőbb szolgálatot tenni.

Főraktár Bécs

I. Kärtnerstrasse 14. sz., (az atjáróban)

a „Paprika Eiffeltoronyhoz“.

Raktár Kassán:

Vízy Domonkos úrnál.

Vezérképviselet

Budapesten Győri Tressler Ferencz urnál Egyetem-uteza 7. sz.

Alkalmas karácsonyi és ujévi ajándékok!

Előre haladt idény miatt az **összes téli áru raktáramat** u. m. **valódi gyapju szövetek** (rendkivül dus választékban), **bársonyok, peluchcok, barchétok és berlini kendőket**

mélyen leszállitott árakon eladom.

437—1

Tisztelettel **ROSENBERG MIKSA.**

Kassa, vármegyeház-épület.

Alkalmas karácsonyi és ujévi ajándékok!

Alkalmas karácsonyi és ujévi ajándékok!

Alkalmas karácsonyi és ujévi ajándékok!

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, szerda 1893. évi deczember 13. 143. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
Hova a lapot érdekló küldemények czimezendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Béca, Haasenstein & Voglő Bécs: Eckstein Bernát ardó-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Danbe G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Pénzügyi föderálizmus Magyarországon.

A magyar pénzpiacz egészsége és konszolidált függetlensége a külföldi pénzpiaczok üzérkedés szülte viharaitól főleg magyar vidéki takarékpénztáraink szolidságán és a szerves üzleti összeköttetésen alapul, mely azokat a budapesti nagy bankokhoz köti. A magyar jelzáloghitel emelésére a magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja által teremtett szervezet becses kiegészítést képezett. Amily igen elismerésre méltó ez, éppen tekintettel más államok pénzügyi bűneire, melyek intő példát adtak Magyarországnak, oly annyira kötelessége a független sajtónak utalni arra, hogy a hézagokat a vidék pénzügyi szervezetében most lehet legelőnyösebben kitölteni. A magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja az intézet 4½ %-os záloglevelei számára már most teremtett föltevésképes piaczot a bel- és külföldön. Határozottan káros tehát a magyar jelzáloghitelre, s egyátalán a magyar hitelre, ha egy jelentéktelen intézet, mint pl. az aradi ugynevezett polgári takarékpénztár, mely aránylag csekély eszközökkel s helyi viszonyok által korlátolt alapon működik, maga visz a külföldön 5%-os záloglevelelet különösen reklámok által harmadrangu külföldi intézetek utján szatócsszerü eladásra. Az 5%-os aradi helyi záloglevelelnek ez a magasztalása külföldön azt az egészen téves vélekedést kelti, mintha Magyarország kénytelen lenne 5%-os záloglevelekkel külföldön házalni. A még mindig számos ellenségnél fogva, kikkel Magyarország a külföldön bir, a magyar jelzáloghitel mai állásával egyenes ellentétben levő ilyetén hibás pénzügyi müveletek kárt okoznak Magyarország hitelének.

Ez a kár annál érzékenyebb, mert e hibát a legegyszerűbb módon el lehet kerülni, ha az emlitett aradi helyi intézet csatlakozik a magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankjához, a mint csatlakozott 29 más magyar takarékpénztár, akkor az aradiak legalább 3/4 — 1%-kal olcsóbb jelzáloghitelt kapnak és el lesz kerülve a magyar hitelnek ezen kárositása.

Ugyanezeket kell mondanunk egy erdélyi intézet 5%-os záloglevelelről is. Ezeknek az 5%-os záloglevelelnek a kiválása itt szintén azt a hamis benyomást idézi elő, oly külföldi bankoknál, melyek a magyar viszonyokat nem ismerik, mintha 5%-os magyar záloglevelekkel a pénzügyi házalás egy német kellene-közi a külföldön. Ez épen ellentéte az igazságnak. Jó jelzálogokra Magyarországon 4½%-os jelzálogleveleket lehet kiadni; csak gyakorlatilag és lokális nagyzási hóbort nélkül kell alkalmazni a „viribus unitis“, „egyesült erővel“ jelszót, és pedig a legegyszerűbben azzal, hogy a központi jelzálogbankban egyesült 29 magyar takarékpénztárhoz ezek a többi intézetek Aradvármegye lakosságának, Erdélynek és a magyar országos hitelnek érdekében csatlakoznak.

Magyarországon pénzügyi téren sincs partikularizmusnak és a föderálistá elkülönzöttségnek egyátalán semmi értelme, mert az egységes magyar állam kell hogy gazdasági téren is gyakorlati igazság legyen.

A „Kassai Szemle“ és előfizetői.

— A karácsonyi és ujévi ünnepek. —

A bekövetkező ünnepek alkalmából a „Kassai Szemle“ szerkesztősége, mint minden esztendőben, ugy ez idén is érdekes meglepetésekben fogja részesiteni olvasóit, mintegy csekély hálájául ama párttogásnak, melyben olvasóink részesitenek.

Karácsonyi mellékletünk tartalombeli gazdagságáról kezeskedik munkatársaink nagy gárdája, kikhez ujabban **Szabolcska** Mihály, az ünnepelt költő is csatlakozott egy gyönyörü alkalmi köteménynyel. Vig novellák, versek s egyéb, mulattattó és szórakoztató olvasmányok képezik napi ünnepi mellékletünk gazdag tartalmát.

Ujévi ajándékul kapják előfizetőink

A Kassai Családi Naptárt,

melynek közleményei igazi **meglepetés** számba mennek.

A „Kassai Családi“ Naptárt, mely jobár kilenczedik évfolyamát éli s valamennyi kassai és környékbeli családnál helyet talál, régen volt a naptári részen kivül ily gazdagon ellátva olvasmányokkal.

Benne találják olvasóink **Benedek** Ferencznek az uj jászói prépostnak arczképét és életrajzát, mintegy tiz hosszabb-rövidebb elbeszélést és **Lorgnetnek** (Ludányi Béla) lapunk főmunkatársának

Fotografiáit Kassa városáról.

E hosszabb munkában a „hétről“ irott karczolatai modorában tizenöt képben mutatja be dolgozótársunk **Kassa** városát, (a városi municzipiumot, vármegyét, hivatalokat, iskolákat, egyesületeket) szóval annak külső és belső képét **korzójával** egyetemben.

Ez ajándékunkat azonban csak azok kapják meg, a kik az előfizetési összeget az ujév kezdetén hozzánk juttatják és dijtartozásaikat a lefolyt időre kiegyenlitik.

Remélni merjük, hogy t. olvasóink a multból méltányolva szorgalmunkat, az ujévben is hü támogatói lesznek törekvéseinknek és hisszük azt is, hogy t. olvasóink nagy köre tetemesen meg fog erősödni számszerüleg.

Kassa, 1893. deczember 12.

A Kassai Szemle szerkesztősége.

A Jókai-jubileum és a magyar középosztály.

Fél éve csak, hogy az ország készülődik és alig egy hónapja, hogy a Jókai megünneplésére alakult rendező-bizottság felhivását szétküldte, de az akczió, a mely immár az egész nemzetet athatotta és a mely a legszebb eredménynyel kecsegtet, általános és biztató lett. Mint tudva van, a nagy-bizottság ugy kontemplálta a Jókai ünnepet, hogy küsöségekre minél kevesebb sulyt fektet, ellenben maradandó erkölcsi becsüvé akarta tenni azt a napot, a melyen egy egész ország a hódolat és a tisztelet érzetével legnagyobb élő költője előtt meghajol. Jókai összes müveiből nemzeti diszkiadást fog közrebocsátani és a beérkező előfizetésekből százezer forint honoráriumot a nemzet tiszteletdijaképen átnyujt a jubilánsnak.

Természetesen, a mikor ilyen tekintélyes összegről van szó és a jubiláris mü olyan kiadásáról, a mely igazán diszére válik ugy a költőnek, mint az őt megünneplő nemzetnek, a gyüjtőiveket kibocsátva a bizottság első sorban Magyarország tehetősebb osztályára volt tekintettel; azokra, a kik áldozatot hozhatnak, mert áldozniok kötelesség, azokra, a kik sokszor hangoztatott lelkesedésüket tettekben is beváltani képesek. De az ünnep nem volna oly lélekemelő, sőt talán maga Jókai sem látná abban a hódolatban, a melylyel kiváltságosak járulnak eléje, a nemzet hódolatát, ha nem találná azok nevei között, a kik a jubiláris kiadásra előfizettek egész Magyarországét: minden osztályából, minden társadalmi rétegéből, minden árnyalatából. Azért is a bizottság, mely most némileg tájékozva van a mozgalomról és a jubiláris ünnep részt-

TARCZA.

Egy távozó hölgynek.

— 1893. decz. 13. —

Mindig bánt engem az, ha látom
Mint készül a vándor madár
Midőn az ősz jő, — mert tudom, hogy
A szép napoknak vége már.

Te is mégy, itt hagysz tán örökre,
Egy más tájékra költözöl.
Elmégy, s többé tán hirt se hallasz
Majd hű barátaid felől.

A megválás, hidd el, nehéz lesz;
És látni fogsz majd könyeket.
Könyekben tör ki bánk, keservünk
Bizonnyal a válás felett.

Mert hát hiába! úgy van az, hogy
Kihez szivünk vonz, kit szeret:
Ohajtanók, hogy vele töltsünk
Akár egy hosszu életet.

Nem hizelgek neked, miként az
Életben azt teszik sokan;
Csakis valót szólok, ha mondom:
Hogy lényednek sok bája van!

S mert szived jó és a beszédet
Kellemmel tölt el... úgy-e bár
Méltán sajnálhatjuk mi azt, hogy
Úgy tössz, mint őszszel a madár?

Hát csak menj, hogy ha útad a sors
Nem másként — ekkép mérte ki!
Fogsz lelni ott is jó barátot,
Hová hajód a sors veti.

Én arra kérlek csak: ha boldog
Folyást vesz útad o t t a n is,
A sok közt — kiket i t t szerettél —
Emlékezz meg majd rólam is.

Kovács Zsigmond.

Nemzeti iskola.

— Mutató B. nedek Elek uj tanügyi lapjából. —

Nemzeti iskola,
Forrón üdvözöllek!
Idegen divatnak
Erejét óh törd meg!
Szabaditad meg házunk
Idegen lim-lomtól,
Szabaditsd ki lelkünk
Idegen járomból!

A roppant világon
Elhagyatva állunk,
Örökös ellenség
Dúlja a mi váruk.
Nemzeti iskola,
Tartsd a tüzet ébren
A magyar tanító
Csüggeteg szivében!

Nem elég a külszin,
Nem elég a látszat,
Fényes palotasor,
Tündöklő káprázat; —
Hatalmassá, nagygyá
Az teszi népünket,
Ha lelkében igaz
Önállóság lüktet.

Önállóság szivben,
Önállóság észben! —
Nemzeti öntudat
Óv meg ezer vészben.
Önmagunk támasza,
Önmagunk bizalma,
Ily önérzet lehet
Egy nemzet hatalma.

Nemzeti iskola,
Forrón üdvözöllek,
Idegen divatnak
Erejét óh törd meg!
Nemzetünk szelleme
Gyuljon ki merészen,
Törjön ki, mi szunnyad
Egy nemzet szivében!

Palágyi Lajos.

Váljunk el...

A szép asszony összemorzsolta kacsóiban a levelet.

— A nyomorult még sérteget! — kiáltott haraggal s piros arczát égető láng öntötte el.

Fehér otthonkájának bó ujjába temette el arczának pirosságát és uramfia! — zokogott, sirt, mint egy tehetetlen gyermek. Pedig nem tartozott a hamar siró, hamar kacagó asszonyok közé...

Szenvedélyes, heves vérü asszony volt! Szemében lobogott a szilajság lángja, ajkairól annyi dacz duzzadt elő vérpirosan, hogy attól sok féltékeny szerelmes megijedt volna.

Csak Gáldi Laczi nem ijedt meg töle...

Neki sikerült a várat hatalmába keriteni és Vérey Zsuzsika harmadfél évvel ezelőtt, a tarsangon kapitulált, azaz készséggel e jegyeztette magát Laczi által.

A „hoitomiglan“ se került valami nagy fáradtságba.

Zsuzsikát nehezen lehetett meghóditani, de mikor már meghódolt, akkor aztán örülten szeretett. Boldogabb ember kevés is volt a föld kerekségén, mint az én Laczi barátom. Hja, persze Pestre költöztek fel s az asszonykának volt része szinházban, hangversenyben, zsurokban, mulatságokban; — a lóverseny se maradt el egy szezónban se...

Persze, két esztendei édesség kezdett egy kicsit sok lenni. Laczi, hogy a felesége el ne unja magát, Pistát küldte melléje udvarolni. Pista ügyvédember lévén, rögtön észrevette, hogy a menyecske duzzog, egyre jobban duzzog.

Itt valami baj van!... gonnolta magában s rögtön kutatni kezdett a háttérben.

Zsuzsika csakhamar elő is rukkolt.

— Nem vette észre?! Ön nem vett észre semmit?

— Semmit, asszonyom!

— Hja, önök rövidlátók, ha a saját hibáikról van szó!

— Ugyan Zsuzsika, hát beszéljen!

— Hetek óta gyanum van, hogy a férjem megcsal! a multkor itt szemközt, a virágkereskedésben jártam egy rózsáért. Remek virágcsokrot láttam. Mit gondol ki rendelte?

— Ugyan ki?

— A férjemuram! És kinek?

— Kinek...

— Nem nekem? Érti? Valaki másnak rendelte.

vevőiről, módot akar nyujtani arra, hogy a jubileumnak ezt a kérdését megoldva, a mozgalomba belevonhassa az egész művelt társadalmat. A nemzeti diszkiadásra beérkezett előfizetők nevei között ott találjuk az előkelő világot, a vagyont, a rangot, de nem találjuk ott a magyar középosztályt, vagyis azokat, a kik szivük minden rajongásával csüggnek Jókain és most, mintha ki lennének zárva a részvétel lehetőségétől, mintha szerényen vissza kellene huzódniok, a mikor a tiszta lelkesedés és az önzetlen rajongás nem elegendő…

Nehány nappal ezelőtt a végrehajtó-bizottság ujabb felhivásokat küldött szerte az országban. Bizonyára olvasóink között is vannak sokan, a kik e felszólitást megkapták és igy nem lesz előttük ismeretlen az a propozitió, a melylyel a bizottság szerencsésen megoldottnak véli e kérdést. A nemzeti kiadás előfizetési ára tudvalevőleg 200 frt; most azonban, hogy a kiadás és a nemzeti tiszteletdij megteremtésére szükséges 200.000 frtot fele részben az intézők biztositottnak tudják, lehetővé teszik, hogy évi 50 frtos részletekben a magyar középosztály a diszkiadást megszerezhesse. Méltányolni tudjuk ezt a megkönnyitést, a melylyel a végrehajtó-bizottság csak impozánsabbá fogja tenni a jubileumot. Meg vagyunk győződve arról, hogy a magyar társadalom át van hatva a költő megünneplésének eszméjétől és most, hogy a financziális része is megközelithetőbb, nagyobb számban fogjuk az előfizetők névsorában középosztályunkat képviselve látni. 50 frt egy évben nem oly nagy összeg, hogy az könnyen megtakaritható ne volna. Hány és hány alkalom kinálkozik arra, hogy jövedelmünkből félre tehessünk nehány esztendőn keresztül 50 forintot, ha tudjuk, hogy ezzel nagy nemzeti ügyet szolgálunk és egy oly korszak-alkotó mü birtokába jutunk, a mely páratlanul áll az egész világirodalomban és a melynek benső értéke megfizethetetlen. Szemére vetik a magyar társadalomnak, hogy az irodalmat nem pártolja, ezt a szemrehányást sok tekintetben meg is érdemeljük; de jóvá kell tennünk hibánkat és most, hogy egyszer igazán alkalom kinálkozik az irodalom pártolását nemzeti cselekedettel összekapcsolni, sietve álljunk az elsők közé és bizonyitsuk be, hogy a magyar középosztály, a mikor egy érdemes munkáról van szó, nem marad a puszta lelkesedésnél és legnagyobb költőjeért áldozni is képes.

Hisszük, hogy siker fogja koronázni a Jókai jubileumát rendező bizottság vállalkozását, hisszük, hogy nem hiába fordul a magyar középosztályhoz uj felhivásaival és hogy most már kötelességének fogja ismerni minden magyar ember, ha csak anyagi viszonyai megengedik, vagy csak lehetővé is teszik — a jubileumban a munka előfizetésével résztvenni. A fényes eredmény dicsősége lesz az egész országnak, a minthogy a sikertelen vállalkozás örökös szégyenfolt maradna a nemzet becsületén.

Rég elsimult az a küzdelem, mely évek hosszu során át folyt ebben az országban is a tehetősebbek és a középosztály között. Az egyik győzte a tőkével, a másik a cselekedetekké be nem váltható lelkesedésével. Ma már ugyszólván a középosztály diadalával végződött ez a harcz, mert nem ez az első alkalom, hogy a középosztály versenyre szállt az előkelő világgal és e versenyben a győztes ö volt. Most is módjában van kiragadni a diadal zászlaját azoktól, a kik némi büszkeséggel lobogtatják és áldozatkészségüket fényesen bebizonyitották. Mindössze négy hét választ el a jubileum napjától és ez alatt a négy hét alatt a középosztálynak szintén feladatává van téve, hogy ép oly összeggel járuljon a költő tiszteletdijához és a nemzeti diszkiadás létrejöttéhez, mint az arisztokráczia és a tehetősebb társadalmi osztály együtt véve. Ezer előfizetőre van szükség és ebből ötszáz már beérkezett, a hátralevő ötszázat a bizottság az uj felhivás eredményétől várja. Reményében azt hisszük nem fog csalatkozni. Mulhatatlanul szükség van arra, hogy ez az ötszáz is beérkezzék, mert nélküle teljesen sikertelen volna a jubileum, de a mikor a művelt magyar középosztályon mulik, hogy az ünnep létrejöhessen, nem hangzanak el ezek a szavak a pusztába és akad Magyarországon 500 ember, a ki a költő összes műveit: egész könyvtárát a képzelet és a gondolkozás legszebb remekeinek megszerzi.

Felhivjuk tehát mi is olvasóink figyelmét ujra erre a nemzeti ügyre, a melyet biztositottnak tudunk már akkor is, ha keresztülviteléhez csak az akarat van meg.

Sorakozzék a művelt magyar társadalom önérzetesen és nem minden büszkeség nélkül azok mellé, kik már eddig is bebizonyitották, hogy a költőt áldozatok árán is tisztelik, és jelentkezzenek minél többen a részvételre.

Még csak azt kérjük a bizottság nevében, hogy a kibocsátott gyüjtőiveket azok, a kiknek kezéhez érkezett minél gyorsabban származtassák vissza, hogy a jubileum fényéről, a gyüjtés eredményéről képet alkothassanak maguknak a mozgalom megindítói és intézői. Rövid az idő, sietnünk kell, mert országos nemzeti ünnepről van szó.

Politikai hirek.

Kassa, deczember 12.

A franczia bomba-merénylet hatása a magyar parlamentben is kifejezésre jutott a parlament hétfői ülésén. A pártok egyhangulag abban állapodtak meg, hogy a franczia kamarához részvét-táviratot intézzen a magyar parlament. Egyuttal pedig inditvány tétetett, hogy hozassék a franczia parlament, az osztrák törvényhozó-testület, az angol house of commous és az angol felsőház, a német birodalmi tanács, az olasz parlament, a belga, valamint Európa minden más törvényhozó-testületének tudomására, hogy a magyar képviselőházban minden párt kebeléből bizottság alakult arra a czélra, miszerint a magyar képviselőház a többi európai parlamentekkel az illető kormányok közbenjárásával megegyezzék afölött, hogy a törvényhozás mely eszközei volnának alkalmasak minden müvelt állam közös czéljának elérésére: a parlamentáris szabadságnak, a kormánytejek biztonságának és az állami rend alapjának az anarchizmus járványos kórszerü vétkes merényletei ellen törvényes és czélszerü intézkedések által való megvédésére.

A képviselőház munka-programmja. A parlamentben a hét közepén be lesz fejezhető a költségvetési felhatalmazás feletti vita; ez után tárgyalandó a honvédelmi miniszter által beterjesztett három törvényjavaslat és egy jelentés, ugy nagy kilátás van arra, hogy a képviselőház érdemleges tárgyalásait már a karácsonyi szünidők előtt berekesztheti s miután elég ideje marad a főrendiháznak, esetleg elmaradhat az indemnitásról szóló törvényjavaslat tárgyalása is.

Az uj franczia nagykövet Bécsben. Francziaország uj nagykövete, a volt párisi rendőrfőnök Lozé Henrik, csütörtökön este érkezett Bécsbe. A nagykövet fogadására a pályaudvaron a bécsi követség egész tisztikara megjelent Le Marchand követségi tanácsos vezetése mellett, a konzulátus tagjaival együtt. Lozé egyelőre csak néhány napig marad Bécsben. Ujra viszszamegy Párisba s csak később költözik át véglegesen.

Olaszországban Zanardelli visszalépése után az olasz király Crispit, az ismert államférfiut, a ki már hosszabb ideig vezette Olaszország ügyeit, bizta meg a kabinet-alakitással. A tanácskozások Crispi, Saracco és Somino közt, az uj kabinet pénzügyi programmjának megállapitása czéljából, még tartanak. Crispi ma Zanardellivel, Cozenzzel, Brinnel és más politikusokkal is értekezett. A lapok a különféle tárczákra többeket emlegetnek, különösen a külügyi tárczára Rudini márkit, Sernovatta herczeget és Mordinitz, de bizonyosat még nem tudnak. A lapok hozzá teszik, hogy Crispi békéltető minisztériumot akar alakitani.

Összeesküvés a czár élete ellen. A brüsszeli Patriot pétervári táviratot közöl, mely szerint a czár élete ellen szőtt összeesküvést fedeztek föl. Egy elfogott tanuló e telegramm szerint bevallotta, hogy a merényletet akkorra tervezték, a mikor a czár szánon sétára indul a városba.

Szerbia. A szerb kormányhoz közel álló „Odjek“ egy radikális part nézeteit tolmácsoló czikkben hevesen kikel Ausztria-Magyarország ellen. A czikkben az áll, hogy Szerbia a legvitálisabb érdekeit örökké mellőzve látván, neki is félre kell tennie minden tekintetet. A czikket ugylátszik nem abból a czélból irták, hogy a Bécsben időző Milovánovics misszióját megkönnyitsék.

Róma. Cavalotti a képviselőház elnökéhez interpellácziót küldött, melyet a miniszterelnökhöz szándékozik intézni, még pedig azon eredményeket illetőleg, melyeket a hármas-szövetség Olaszország függetlensége és becsülete érdekében elért, kárpótlásul azon hátrányokért, melyekkel Olaszországra nézve járt; másodszor a Baratieri inczidenst illetőleg, tekintettel a nemzet érzületére és méltóságára és harmadszor a parlamentnek elvi jogait illetőleg a koronával szemben.

A községi közlekedési közutak hálózatát a mult év folyamán a törvényhatóságok legnagyobb részében megállapitották s ezzel kapcsolatban munkába vétetett az érdekeltségi csoportoknak, a hozzájárulási aránynak megállapitása s az uti bizottságoknak megalakitása is. A községi közlekedési közutak állapota a kereskedelmi miniszteriumhoz eddig beérkezett jelentések szerint a helyi viszonyokhoz képest általánosságban kielégitőnek mondható, fejlődésük pedig az előző évéhez képest örvendetesen halad. Nehány törvényhatóság azonban még nem tett a községi közlekedési közutak állapotáról érdemleges jelentést a miniszterhez, vagy csak általánosságban emeli ki jelentésében ezen közutak állapotának megfelelő voltát.

Ujdonsagok.

Személyi hirek. Paksy József kir. főügyészi helyettes e hó 8-án Ujhelyben járt, hogy az ottani ügyészség kezelését és a fogházat megvizsgálja. — Dr. Szieber Ede tankerületi főigazgató az eperjesi főgimnázium tanulmányi állapotának felülvizsgálása czéljából e napokban Eperjesen időzött. — Apponyi Albert grófot, a nemzeti párt vezérét Jászberény városa, a melynek a gróf országos képviselője, érdemeire való tekintetekből, diszpolgárának választotta meg.

Ferencz estély Felső-Gagyon. Nincs világosabb mint az igazság, és mégis ezt látjuk leghomályosabban. A képzelem világa remeket alkot és gyakran tehetetlenül áll meg: az egyszerünek, a valónak nem tudja vázlatát elő tárni. Igy vagyunk jelenleg, közéletünk egyik legkedvesebb és legtiszteltebb alakja Darvas Ferencznek f. hó 9-én Felső-Gagyban megült névestélyével. 120 főre menő előkelő fényes társaság gyült össze abba a kedves kis tuskulanumba, melynek mindenik tagját a kedélyesség varázsa szállta meg, és e vidáman eltöltött éj kedves feledhetetlen emléke a regék és álmok honában vész el és támad fel ujra előttük. Egyiket a vendéglátás művészetének bámulata tölti el, a másik csodálja a természet adományait a legkedvesebb háziasszonyban, kinek szeretetre méltósága mindenkit lekötelez, kinek figyelmét senki és semmi ki nem kerülheti és aki egy dicsőséges hadjárat vezényletével felérő munkát hajtott végre két kis szárnysegédével, akikről külön-külön csak ugy szólhatunk: „bár szárnya nincs, hogy elrepüljön, és mégis menyből szállt alá!“ Az ünnepelt házi ur az volt, aki és ami mindig, aki még akarva sem tud más lenni, mint a megtestesült előzékenység, jóság és barátság. A közel és távol vidékről egybegyült kedves szépek társasága egy fényes és a krónikákban szokatlan sikerü bállá tette e névestélyt: 22 pár tánczolt állandóan és még ezenfelül 25 fiatal ember mint tartalék tánczos leste sóvárgó szemekkel, hogy mikor juthat egy két fordulóhoz. Igy lett nevezetes és sok kellemes feledhetetlen emlék góczpontjává Felső-Gagy, az egyszerü cserháti kedves kis falucska.

Péchy Manó gróf hagyatéka. Péchy Manó gróf, a ki ezelőtt három esztendővel halt meg, több végrendeletet hagyott hátra. A főintézkedés, hogy kőváraljai uradalmából egy nagy hitbizomány alkottassék, mindenikben benne van, de a haszonélvező ágak szeniorai eltérő sorrendben vannak megjelölve és az elörökölhető nagy vagyonra sem egyezők az intézkedések. Az egyenes leszármazók és a várományosok már a hagyatéki tárgyaláskor ellentétbe jöttek, miért is Zichy Rezsőné grófné, szül. Péchy Jakobina, gyermekei u. m.: Andrássy Tivadarné grófné, Almásy és Vay grófnék s kiskoru testvéreik, mint birtokban levők ellen, perre utasitották a várományosokat, nevezetesen a sárosmegyei és r. kath. vallásu Péchy család tagjait, Péchy Zsigmond főispánt, Péchy Konstantin grófot és rokonait. E pör meg is indult az illetékes kassai törvényszéknél, de Andrássy Tivadarné grófné és társai ezt kifogásolták, mert ha mindenkép tiszteletüket érdemli is az ottani

---

Ki lehet az? Kutatni kezdtem a zsebeiben, a tárczájában, a fiókjaiban s most meg van! Itt van, olvassa!

Pista átvette az összegyürt levelet… „Kedves Laczi! Ma este egyedül vagyok. Nem jönnél fel? Forró tea vár. Remélem, a kis pajkoskád nem haragszik meg, hogy elcsábitalak. Ölel Teri.“

— No ez jól néz ki! — kiáltott fel Pista.

— Ugy-e? Ez csak válópör, nemde?

— Nem, Zsuzsika!

— Válunk, válunk! punktum! Ön elvállalja az ügyemet! Érti ügyvéd ur, gyorsan válni akarok. Holnap, vagy még ma!

— Csak lassan! Ez igy nem megy.

— De megy! Akarja, nem akarja? Megyek más ügyvédhez.

— Akarom! Elfogadom az ügyet.

— Kezet fogtak s az ügyvéd megcsókolta a meleg asszonynak izzó kacsóját.

II.

Pista és Laczi tanácskozásra gyültek össze. Laczi elől már két nap óta el van zárva a Zsuzsika boudoirja s az asszonyka nem is fogadja. Pista elhozta a válóper üzenetét, Laczi jót nevetett rajta.

Kisült, hogy a „Teri“-vel jelzett levelet „Feri“ irta, egy az életben és irásjelekben egyformán slendrián közös barátjuk.

Erre mindaketten jót nevettek. De hogy a jó tréfát folytassák, még egyet-mást megbeszéltek. Az bizonyos, hogy Zsuzsika most is szereti Laczit, különben nem volna ugy felháborodva a képzelt csalfaság miatt.

Délután az ügyvéd felkereste Zsuzsikát.

— Asszonyom! — szólt arczából kikelve. Ön férjétől válni akar.

A meglepett asszonyka dadogva felelt:

— Igen, de igen!…

— Rögtön?… Holnap, vagy még ma? — szólt izgatottan Pista.

— Még ma!… — felelt inkább ijedten és kérdőleg az asszonyka.

— Jó, akkor röviden végezünk!

— De az istenért mi baja?

— Megölöm!… Megölöm azt az embert!

— Ugyan…

— Ne féljen asszonyom! Holnap ilyenkor, ön fiatal, szép, vagyonos özvegy lesz. Megsértett, rutul megsértett, amikor én az ön becsületét és az ő boldogságát akartam megvédeni. Kihivattam… Három golyóváltás 20 lépésről, aztán kard a végkimerülésig …Vért ontok, vérét veszem annak az embernek…

Zsuzsika elsápadt s remegni kezdett.

— De az Istenért, csillapuljon…

— Nem lehet asszonyom! toporzékolt tovább Pista. — Látja ön azt a galambot a templom falán? Innen az ablakból biztosra veszem, pedig jó 50 lépés. Ne féljen, önt is megszabaditom a férjétől.

— De ügyvéd ur…

— Csak semmi hálálkodás! Ilyen gyorsan még nem végeztek válópört. Isten önnel!

Zsuzsika alig volt képes visszafojtani a rémület kiáltását:

— Megöli! És miattam! Czinkosa leszek, pedig Laczi talán nem is olyan bünös! Nem, nem, ezt nem engedem! Miattam nem fog vére folyni! A férjem vére, a férjemé, akit szeretek, igen, igen, akit nagyon szeretek!…

Laczi nehány perczczel később Zsuzsikánál volt, Zsuzsika egy pillanattal később a Laczi karjaiban volt s a legforróbb csókok a Laczi ajkain égtek…

— Egy kérésem van! — szólt könyek közt a menyecske.

— És ez a kérés!

— Igérd meg, hogy nem párbajozol?

— Hohó, ez nagy kérés!

— Hogy holnap, meg holnapután nem párbajozol.

— No azt megigérem!

— És bocsánatot kérsz Pistától.

— Igen! de te is megigérsz valamit.

— Mindent.

— Mindent.

— Hogy el nem válunk!

— Soha!

— És hogy szeretni fogsz!

— Mindig!

*

Bezzeg volt kaczagás, mikor a Laczi, meg a Pista párbajhistóriája nyilvánosságra került… Zsuzsika nevetett rajta legtöbbet…

törvényszék elnöke: Péchy Aurél, ez is érdekelt a kérdésben, mint a városnyos család egyik tagja. Bíróküldést kértek tehát és az igazságügyminiszter legközelebb ki is rendelte perbiróságul a budapesti kir. törvényszéket, a hová az iratokat legközelebb áttesszik.

Jogász-estély. A kassai jogakadémia polgársága ma este tartja meg hangversenynyel egybekötött táncestélyét a Schalkház szálló nagytermében. Az est programm pontjainak érdekesebbé tételére a rendezőségnek sikerült több oly közreműködőt megnyernie, kiknek neve is garanciát nyujt az igazi müélvezetről, melyet a hangverseny fog nyujtani, az azt követő táncmulatságnak pedig meg van még a multból a maga nimbusza. A hat pontból álló programm érdekesebbjei, a katonazenekar nyitánya, Mátyássy Béla ur szavalata, Fekete Olga és Prihradny Elza k. a. zongorajátéka (Részlet a „Tannhäuserből,) Demeter Ada k. a. és Willnrotter Henrik ur kettőse a „Kunok“ operából zongorakiséret mellett, Kiss Pista ur éneke és Czompó Ede ur szavalata. Az estély kezdete 8 órakor lesz s jegyek válthatók a Varga-féle kereskedésben 1 és 2 frtjával. Allóhely 60 kr.

Jókai előfizetői. A nagy regényiró müveire sokan jegyezték elő már magukat, de Kassáról eddig még csak egy előfizetőt tudtunk felfedezni a névsorban. Ez egy előfizető Forgách József kassai birtokos.

Mongodin ur felesége, e kitünő franczia bohózat, mely a Theatre Francaise állandó müsoráról Budapestre, a fővárosi szinkörbe került, a mi szinpadunkon holnap csütörtökön tartja bevonulását. A franczia espritnek e mulatságos helyzetekben s szellemes ötletekben gazdag termékét ajánljuk azoknak, kik szeretik estéiket élvezetesen eltölteni.

Halálozás. Phozer Lipót, a m. kir. állam vasutak főfelügyelője e hó 8-án 58 éves korában Szegeden elhalt. Ravatalát nagyszámu család és rokonság állja körül. Tetemét Kassára hozták és tegnap délutáni 2 órakor helyezték el örök pihenőre a Kalvárián levő Löderer-család sirboltjában.

Halálozás. Brandeis József özvegye szül. Jónás Katalin e hó 9-én 76 éves korában Kassán elhalt. Temetése e hó 11-én ment végbe.

Az iparhatósági megbizottak 1894. évre deczember hó 29-én délelőtti 9 órakor fognak a városháza földszintjén levő 22. sz. helyiségében megválasztani. A választók lajstroma deczember 20-ától lesz a városháza kapuszárnyán tájékozás végett kifüggesztve. Választva lesz 20 megbizott Kassa város területére és 20 a kassai szolgabirói járás területére.

Népkonyha jelentés. Folyó hó 3—8-ig 294 ebédadag lett kiszolgáltatva, ebből ingyen 291. Adakoztak: Diener Fanni, Holländer Jenőné urnők és Braunfeld Samu ur 10—10 frtot, Brody Antónia, Pollner Róza urnők és Adler Adolf ur 5—5 frtot, Königsberg Julia és Weinfeld Terézia urnők 3—3 frtot, Liebermann Babette, Ganzfried Lina urnők, dr. Lorber s S. urak 2—2 frtot, egy fogadásból 1 frtot, Scharmann Lina urnő 25 kgr. babot, Haydu Imre ur egy zsák sót. Az izr. nőegylet.

Állatzárlat. A német kormánytól f. évi november 30-án nyert értesülés szerint — mint a földmivelésügyi miniszterium velünk közli — a ragadós tüdőlob behurczolásának veszélye miatt szarvasmarhát Németországba szállítani Arva, Szepes, Sáros, Liptó, Turócz, Trencsén, Nyitra, Zólyom, Bars, Hont, Nógrád, Pozsony, Komárom és Esztergom vármegyék területéről egyáltalán tilos.

Az eperjes—bártfai vasut deczember hó 11-én adatott át a közforgalomnak. Az áruszállitmányok részére szükséges kocsik megrendelése és az áruk feladása, illetve beváltása Alsó-Sebes, Demeténe-Klyussó és Ossikó kitérő állomásokat illetőleg a szállitás irányában fekvő szomszédos állomáson, a többi állomásokon ott helyben eszközlendő. Élő állatok csak az e czélra külön kijelölt Bártfa, Hertnek, Raszlavicza és Kapi állomásokon adhatók fel. Robbanó áruk ezen vasuton nem szállittatnak. A személyek és podgyász, valamint a gyors- és teheráruk szállitására nézve az eperjes—bártfai vasut megnyitása napjától érvényes személy- és podgyász-, illetve árudijszabásban foglalt határozmányok és dijtételek mérvadók.

Nincs semmi baj. A kassai szinházról egy szakértő bizottság tett vizsgálat alapján azt jelentette, hogy egyes helyeken veszedelmet rejtő állapotok vannak. Ennek ellenében egy előkelő szakértő, a ki felkérésre utánna nézett a konstatálni vélt bajnak, azt a határozott kijelentést nyilvánitotta, hogy a kassai szinház szilárdsága annyira sziklakemény, hogy abban 50 esztendeig is bátran lehet mókázni anélkül, hogy a legkisebb bajtól kellene tartani. Hogy azért tatarozni nem ártana egyet és mást, de legkivált a legutolsó csárdát is elcsufító földszinti üléseket, azt ez a szakértő is elismeri, mert azt szakértelem nélkül is belátja bárki, hogy ezekről az ülésekről könnyen pad alá kerülhet a publikum.

Villamos világitás. Ujhelyről irják: A villamos világitás behozatala Ujhelyben, mint már emlitettük, örvendetes gyors lépésben halad a megvalósitás utján előre. Közelebbi értesülés szerint a berendezéshez szükséges ezer lángon felül már eddig is jóval több előjegyzés történt, sőt biztató igéretet nyert a város arra nézve is, hogy a modern, olcsó és praktikus világitást a vármegyeházához is be fogják vezetni. Ily kedvező körülmények között remélhető, hogy a világitás kérdése már a jövő évben kedvező megoldást nyer.

Megkerült ékszer. Jelentettük, hogy Kalmár Piroskának itt vendégszereplése idejében egy értékes karkötője tünt el. Most arról értesit a müvésznő, hogy értékes holmija egy ruha fodrai közül hámozódott le, a hova a csomagolás közben tévedt bele.

— Legjobb és legolcsóbb **egyenruhákat** és egyenruházati felszereléseket tényleges és tartalékos tisztek, vasuti tisztviselők, altisztek, pénzügyőrség és tüzoltóság részére szállit **Spitzer és Donath** hazai egyenruházati intézete **Budapest II.** főutcza 6. sz.

Selyem hamisitvány. Égessünk el egy mintát a venni szándékolt fekete selyemből s a hamisitás rögtön kiderül: Mert míg a valódi s jól festett selyem az elégetésnél nyomban összepüdörödik és csakhamar kialszik, maga után csekély világosbarna hamut hagyván; addig a hamisitott selyem (mely zsiros szinü szalonnás lesz és könnyen törik) lassan tovább ég (minthogy rostszálai a festanyagtól telitetten tovább izzanak) és sötét barna hamut hagy maga után, de valódi selyem módjára soha össze nem püdörödik, csak meggörbül. **Henneberg G.** (cs. kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichb n.** házhoz szállitva; postaber- és vámmentesen szivesen küld „bárkinek is mintákat akár egyes öltönyökre való, akár egész végekben levő valódi selyem szöveteiből. Svájczba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. 7—7

Hirek a nagy világból.

Bomba-merénylet. A franczia kamarában most szombaton az egész müvelt világot izgalomba hozott gyalázatos merényletet követett el az anarchizmus. A kamara tagjai óriási számban jelentek meg e nap délutánján, hogy a választások igazolását figyelemmel kisérjék. Az elnöki széken Dupuy ült. Az unalmas igazolási tárgyalás már harmadfél órán át folyt, a midőn egyszerre a közönség által teljesen lefoglalt karzatról egy bombát dobtak a képviselők közé a szónoki emelvény jobboldali tájékára. A robbanás még a bomba röptében következett be, ugy, hogy egyes szilánkjai még a karzaton levők közül is sokakat megsebesitettek. A robbanást követő pillanatban iszonyu jajgatás és sikoltozás következett és mindenki nyomban tisztában volt azzal, hogy a merénylet sokan estek áldozatul. A karzatok azonnal kiürültek, a közönség a szabadba igyekezett, de a lépcsőfokokon akkora tolongás támadt, hogy senki sem birt kijárni a lépcsőházból; ezenkivül az ott álló rendőröknek volt annyi lélekjelenléte, hogy egyetlen egy embert sem bocsátottak ki s igy a karzatok néhány pillanat mulva ujra megteltek immár néppel, mely félig remegve, félig kiváncsian leste a további teleményeket. E tolongás közben is számos kisebb-nagyobb szerencsétlenség történt s különösen asszonyok szenvedtek zuzódásokat és sebesüléseket. A vizsgálatot haladéktalanul és nagy energiával inditották meg; Dupuy azonnal elrendelte az összes ajtók elzárását, hogy a tettesek szökését lehetetlenné tegye. A karzaton levők közül három embert letartóztattak, de ezeknek vallomásai rendkivül ellenmondók s a főügyésznek, ki kevéssel a robbanás után megjelent a kamarában, azt valják, hogy magáról a bombavetésről semmit sem tudnak; egyiküknek keze és lába sulyosan megsebesült, erősen tiltakozott az ellen, hogy a kórházba szállitsák; a másik kettő, kiket Legros-nak és Lenoir-nak hivnak, szintén könnyen megsebesült; azok az emberek, kik azon a karzaton voltak, melyről a bombát levetették, azt valják, hogy láttak ugyan egy kart fölemelkedni, melynek mozdulatáról azt lehetett föltenni, hégy valamit le akar hajitani, de az arczot nem láthatták meg, mert a következő pillanatban bekövetkezett a robbanás és a terem oly sürü füsttel telt meg, hogy semmit sem láttak; aztán ők is többé kevésbbé sulyosan megsebesültek. Sulyos a gyanu egy Champeau nevü czipészsegédre, a ki nemrég Párisba érkezett és egy hotel garniban vett lakást. Champeau nem sebesült meg. A szögek, a melyekkel a bomba meg volt töltve, nem patkószögek voltak, hanem nagy csizma szögek. Champeau nagyon megijedt, midőn a kocsira vitték, hogy elszállitsák. Midőn az elfogottakat, a kik között egy Gerard nevü ember is volt, kocsin elszállitották, egy idegen ember gyanus szavakat kiáltott Gerard felé, mire a rendőrség az idegent is nyomban letartóztatta. Az óriási pánik a merénylet áldozatait persze sző nyükép tulozta. Szerencsére azonban a bomba szilánkjai nem okoztak olyan nagy szerencsétlenséget, a mint azt a veszély első pillanatában kirajzoiták. Mindössze két halott és 44 kisebb-nagyobb sebesült került ki az óriási veszedelemből.

Ma érkezett táviratok azt jelentik Párisból, hogy az a gonosztevő, a ki a bombát a kamara ülésternbe dobta, már kézrekerült. A merénylő anarkista neve: Vaillant Agost. A bombát, saját vallomása szerint, első sorban a képviselőház elnökének szánta. O maga is megsebesült, s az áldozatok egy részével a Hotel Dicube vitték. Ott ápolják most is rendőri fedezet mellett.

Szélhámos. Az ujhelyi szőlőhegyeken levő borházakban — mint Ujhelyből irják — az elmult héten számosan, különösen asszonyok panaszolták el a rendőrség előtt, hogy Schön Sándor röfös kereskedő nevében, mint ennek megbizottja egy ügyes rábeszélő képességgel biró, jó öltözetü csaló alaposan becsapta őket. Mint Schön küldöttje jelent meg a szélhámos a jámboroknál és a drága portékáknak potom áron és részlet fizetésre megrendelésével csalt ki mindenkitől néhány forintot, igérve a megrendelt holminak azonnal való kiszolgáltatását az általa adott megrendelőjegy átadása után. Schön a nála e végből jelentkezőket a rendőrséghez utasitotta, hol panaszuk felvétele után a csaló kézrekeritése iránt a nyomozást megindították.

Seefried hadnagy regénye. Erzsébet bajor herczegkisasszony szerelmi regényének egy ismeretlen epizódját beszéli el a Berliner Tagblatt. E szerint a fiatal Seefried báró, a ki, mint katonatiszt a hazáért és a császárért még nem áldozhatta vérét, elmondhatja, hogy vérének első csöppjeit is ideáljáért outotta. Ugyanis mikor a fiatal báró már Metzbe volt áthelyezve, mert rájöttek az illetékes körök, hogy a herczegkisasszony szerelmes belé, egyszer csak hire terjedt Münchenben, hogy Seefried bárót vadászaton baleset érte, megsebesült. Erzsébet herczegkisasszonyt kétségbe ejtette a hir, pedig talán meg sem tudta azt, a mit Münchenben széltében beszéltek: hogy tudniillik a fiatal báró megsebesülése egyáltalán nem véletlen baleset volt, nem is a vadászaton történt, hanem a báró lakásán, akkor, a mikor meghallotta, hogy Erzsébet herczegkisasszonyt férjhez akarják adni Ferencz Ferdinánd magyar királyi herczeghez.

Uj távirdahivatalok. A kereskedelemügyi miniszter a muránvölgyi h. é. vasutnak Gömör vármegyében fekvő: Lincze-Gicze, Jolava, Chisnyovicz, Nagy-Röcze és Murány nevü állomásait állami és magántávirdatok kezelésére felhatalmazta és Heves vármegyében Füzes-Abony községben, az ottani postahivatalnál, azzal egyesitett távirdahivatalt rendeztetett be.

Óriási tüzvész. Antverpenből jelentik telegramban: A Maison hauséatique nevü gabonaraktár, melynek épülete 80,000 négyszögméternyi területen áll, az éjjel földig leégett. A szomszéd medenczékben levő hajókat még jókor biztosságba helyezték, ugy, hogy kár nem esett bennük. Az elpusztult gabona értékét 3 millióra, az épületek értékét 2 millióra becsülik. Azt gyanitják, hogy a raktárt felgyujtották.

Uj iparág. Salgótarjánban hétfőn helyezték üzembe az ott épült palaczkgyárat. Az uj gyárnak megnyitására Lukács Béla kereskedelmi miniszter is leutazottt Salgótarjánba Ludvig Gyula M. A. V. elnök-igazgató kiséretében. Az üdvözlő beszédre a miniszter meleg szavakkal válaszolt és megköszönte, hogy az üveghutát az ő nevéről nevezték el. A gyár megnyitása után lakoma következett.

Dinamit a konyhában. Selmeczbányán folyó hó 7-én reggel 7 órakor Valkovits Károly kir. közjegyző lakásán a konyhában egy bomba robbant szét, mely a konyha tetejét és falát szétvetette, az ablakokat kilökte az udvarra, az edényeket pedig porrá törte. A közjegyző neje fején megsebesült s férjét is erős lökés érte. A robbanást a tüzelőfába tömött dinamit okozta. A tettes ismeretlen.

Dinamit. Londonból jelentik 9-iki kelettel: Egy tisztviselő, a ki ma délután foglalást eszközölt egy Schneider nevü egyénnél, annak a lakásán egy dobozt talált, a melyben 24 font dinamit volt. Schneider a foglalás előtt megszökött. A dinamitot a bowstreeti rendőrhivatalba vitték, a hol vizzel ártalmatlanná tették. Schneider lakása, a hol a dinamitot találták, Hamstead külvárosban van. A birósági tisztviselő Schneider lakásán sok palaczkot talált, a melyeket a központi rendőrhivatalba vittek és a melyek, a szakértők kijelentése szerint, nitrogliczerinnel voltak megtöltve. A dinamittal telt badogdobozt később találták meg és szintén átadták a rendőrségnek. Schneider állitólag hollandi.

Tanügy.

A lokomobil- és cséplőgépkezelők tanfolyama, melyet az állami ipariskolánál a nagyméltóságu kereskedelemügyi m. kir. Miniszterium évenkint rendezni szokott, január hó 2-án nyilik meg, s márczius hó végéig tart. — Ez tanfolyamon a gőzmozgony (lokomobil) és a különböző cséplőgépek szerkezete és kezelése fog tanittatni. — Tanulókul felvétetnek a 18. életévüket betöltött irni és olvasni tudó laka tosok, kovácsok, s a különböző gépgyárak főbb munkásai, továbbá gazdatisztek, birtokosok, géptulajdonosok. — A belépők erkölcsi bizonyitványt tartoznak előmutatni; a nem önálló munkások ezenkivül, ha munkában állanak, a munkaadótól kiállitandó munkabizonyitványt, ha nem állanak munkában munkakönyvüket tartoznak benyujtani. — A tandij 5 frt, a mit előzetesen, a beiratkozás alkalmával kell lefizetni. — A beiratások f. évi deczember 15-től — január 2-ig tartatnak az intézet helyiségében (Budapesten, VIII. ker. Népszinház-utcza 8. sz.) — Vidékiek a tandij beküldése mellett levélben is iratkozhatnak. — A vidékről jövő tanulóknak január 2-ig nem szükséges személyesen megjelenni az intézetben.

Kassai szinház.

A lengyel zsidó.

— Premiére és jutalomjáték. Deczember 9. —

Erckmann és Chatrian e három felvonásos drámája egyike azon szindaraboknak, melyeket születésükor észre nem vesz a világ s csak akkor szedi elő a feledékenység homályából, mikor szerzőiket valami szerencsés véletlen kiemeli az ismeretlenségből.

Ha véletlenül egy franczia irodalmi nagyságnak eszébe nemjut felfedezni az Erckmann és Chatrian-féle darabokban a naturalizmusnak azt a fokát, melyet ő maga propagál, kitudja vergődtek-e volna oly nagy hirnévre a „Lengyel zsidó“ szerzői.

Pedig ez az elszászi parasztdráma a kassai előadás retortáján megitélve, se mindennapi termék.

Azt irták a lapok annak idején, hogy Páris és Berlin szinpadain megbukott e darab s Budapesten is nagyon kevés hija volt. Itt Ujházy mentette meg.

Ez pedig nagy, igen nagy dicséret a magyar szinművészetre s a bukásokban pedig nem látok a „Lengyel zsidó“-ra nézve kedvezőtlen prejudiciumot. Dicséret ránk nézve, mert ugyancsak becsületünkre válik, hogy akadt müvész magyar szinpadon, ki a duló lelki harczoknak legidegrázóbb csatáit e darab magas nivójának megfelelően tudta megvivni. S igaza van Zólának, mikor oly nagyra van az Erckmann és Chatrian-féle darabokkal.

E mély pszihologiai és ethikai alapokon nyugvó dráma rövid meséje a következő:

Mathis, gazdag korcsmáros és polgármester egy elszászi faluban. Tiszteli, becsüli mindenki, mint a falu leggazdagabb s legtiszteségesebb emberét. Pedig a polgármester ur vén róka s a tisztes külső alatt gonosz lélek lakik. Tizenöt évvel ezelőtt, egy hideg zimankós karácsony éjjelén megölt egy gazdag lengyel zsidót, ki átutazóban megakart hálni a korcsmájában. Épen

karácsony éjjele van most is, mikor Mathis haza érkezik. Künn nagy a zivatar, havazik. Javában beszélget a család és vendégei, mikor szánczörgés hallatszik, megnyilik az ajtó s azon egy lengyel zsidó lép be. Epen ugy köszön, mint az ezelőtt tizenöt évvel s ép ugy leoldja tüzőjét, melyben az aranyak csörögnek. A karácsony éj miszticizmusa, a lengyel zsidó visszatérte, oly erővel hatnak Mathisra, hogy elájul. Ezzel végződik az első felvonás.

A második felvonásban Mathis már lábbadozik a pénzét számolja. Leányának készíti a hozományt, ki egy csendőr őrmesterhez megy nőül. Mathis siettetni akarja az esküvőt, hogy a csendőrőrmester, ki érdeklődni kezd a tizenöt év előtti bünügy iránt, hallgatására legyen kényszeritve. Azonban mikor épen alá akarja irni a szerződést, ujból fülében cseng a tizenöt év előtti szánczsengés s rosszul lesz.

Mathis, ki derék és becsületes férfiu, a harmadik felvonásban a menyegző éjjelén a padlás szobába megy aludni, mivelhogy álmában beszélni szokott. Ne hallják a vendégek, mit beszél. Aludni megy. Mikor elalszik, felemelkedik a háttér függönye s zöld fátyolon keresztül látjuk a Mathis rettenetes álmát.

Ott áll birái előtt, kik kérlethetetlen okoskodással kérik tőle számon az eltünt lengyel zsidót. Mathis tagad, kétségbeesetten tagad. A birák erre előhivatják a delejezőt, kit Mathis napközben látott a szomszéd városban s ráparancsolnak, hogy suggerálja Mathist a vallomáshoz. Mathis hipnózisba esik és vall. Beleképzeli magát a tizenöt év előtti éj helyzetébe. Ott küzködik előttünk és birái előtt a lengyel zsidóval. Megöli s hulláját nagy erőlködve viszi a mészégető kemenczébe. Mikor már bevall mindent, kötéláltali halálra itéli a törvényszék s a háttér függönye legördül.

Már reggel van és a lakodálmas nép jön Mathisért. Epen akkor ébresztik fel, mikor már a hurkot a nyakán érzi. Felugrik ágyából, de nem jut levegőhöz, a képzelt kötél szoritja nyakát. Hörögve esik össze. Meghal a nasznép szeme láttára.

Ez a dráma kiengesztelő megoldása, mely az ártatlan Annette és Christian csendőrmester mesterien megrajzolt szerelmi idylljének kezdetére csak egy elmosódó halvány árnyékot vet.

Kétségkivül nagyfoku ambiczió kellett ahhoz, hogy Mészáros Lajos épen e nagy drámai tudást s annál több talentumot igénybevevő darabot válaszsza jutalomjátékául, mely egyszersmind premiére is. Ez a körülmény már maga is dicséretére válik, ha nem is dicsekedhetik Ujházi sikereivel.

Van e drámában s különösen a Mathis szerepében, melynek sikerült alakitásától az egész dráma sorsa függ, valami fenségesen nagyszerü, mely nem csak a nézőre van megrendítő hatással, hanem huzza, vonza magához a szinészt is, mintha csak azt mondaná: jöjj próbálkozz meg velem!

Ennek esett rabul bizonyára Mészáros is és mi csak dicsérni tudjuk érte, a törekvő szinészt.

Nem vártunk tőle uj, meglepő egyéni felfogást, melyben az egyéniség ereje s a természetesség csodássága ragadjon, sodorjon el bennünket s vigyen magával egészen az illuziók legfelsőbb régióiba s igy nem is csalódtunk. De azért — valljuk meg őszintén — meglepett a Mészáros nagy tudása s az a tanulmány, melyet e szerep kidolgozására forditott.

Szokott sablonos fogásaiból, melyeknek sorrendjét már ismerjük, mielőtt alkalmazná, ma alig egy-kettőt vettünk észre. Igaz és őszinte akart lenni s csakugyan majdnem igaz és őszinte volt, különösen az állomtás tenségesen borzalmas jelenetében, hol a felismeret mardosó rém képeitől üldözöttnek rettenetes gyötrődését megkapó drámaisággal interpretálta.

A tapsok az igazi elismerés tapsai voltak. Különben tiszteljőitől ez estén a tapsokon kivül egy babérkoszorut s egy száz forintost rejtő pénzeslevelet is kapott.

Mellette még Szentessy Ilona, Miklóssy Ilona és Csiszér emlitendők.

Miklóssy Ilonának és a rendezésnek a rovására csak azt irjuk, hogy zimankós, téli napon — amint az gyakran jelezve volt a szinpadon — ugyancsak rontja az illuziót az olyan botlás, ha valaki könnyü battiszt ruhában, egész nyáriasan öltözve indul a templomba.

Vasárnap este az előre hirdetett Czigánybáró helyett S. Aldor Juliska közbejött betegsége miatt Szigligeti romantikával telt népszinmüve a „Czigány" került szinre. Népdalokban természetesen nem volt hiány. Valamennyit Kiss Pista énekelte szépen, kinek mai alakitása a jobbakhoz tartozik. Kivüle még csak Medgyessy Erzsike próbált énekelni. Miklóssy Ilona erős drámai érzékkel elevenitette meg a szerencsétlen czigány leány fájdalmát, csalódását s megkapó szinekkel ecsetelte a szerelmi őrület szánalmas állapotát. E remek jeleneteit nemcsak nyilt szinen tapsolták meg, hanem több izben lámpák elé is hivták. Kiemelendő még Mészáros, Nikó Lina, továbbá Boross és Szilassy, kiknek ügyes játékán s kómikus helyzetén nemcsak a karzat mulatott.

A nagymama, Csiky Gergelynek nagyhirü vigjátéka került szinre hétfőn este Nagy Katicza vendégszereplő naiva felléptével, ki a nevelőintézetbeli Mártha szerepét adta sok játékbeli ügyességgel. Nálunk, hol a kisasszony által betöltött szerepkör jelenleg üres s a tavalyi szezónban sem volt kellőleg képviselve, a Nagy Katicza fellépte valóságos eseménynyszámba megy s ezért a közönség is rokonszenvesen fogadta a vendégszereplő müvésznőt. Játéka rutinirozott és különösen drámailag kellően szinezett. A nagymama czimszerepében (Szerémi grófnő) Szentessy Ilona alakitása a jobbak közé tartozik, bár hangján közelebbi áthülése némi nyomokat hagyott. Nikó Lina, az intézetbeli nevelőnő, Boross, a professzor, Szilassy, a nyugalmazott ezredes s Szilágyi a tiszteletes ur szerepében tüntek ki.

Gakker.

Felelős szerkesztő: Ries Lajos.
Főmunkatárs: Ladányi Béla.

Kovács és Mezey Budapest és London!

Valódi franczia és magyar cognac!

Van szerencsénk ezennel a nagyérdemü közönséget tisztelettel értesiteni, miszerint **Kassa és vidéke** részére dús választéku **raktárunkat**

chinai tea-, jamaicai és braziliai rum-,

valódi franczia és magyar cognac-ban

Pollák Róbert úr

füszerüzletében helyeztük el.

Raktárunkat a legnagyobb gonddal rendeztük be,

eredeti és kiváló minőségeink, eredeti budapesti áruink mellett

a legkényesebb igényeket kielégitik.

Szolgáltatmányaink oly jutányosak, hogy a vevő közönség az első kisérlet után csak

Kovács és Mezey

czimkével ellátott rumot és teát fog használni.

Felkérjük még a nagyérdemü közönség figyelmét ujonnan megjelent kis árjegyzékünkre, melyben minden egyes faj az ár megjelölése mellett van feltüntetve.

Kérjük, miszerint ezen czikkeinkben beálló szükségleteit fentnevezett czégnél tessék beszerezni.

Kitünő tisztelettel

Kovács és Mezey.

387 6—10

Valódi chinai és orosz karaván-teák!

Czimünk minden dugaszba be van égetve!

„LE GRIFFON"

a legjobb valódi franczia szivarka papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 45—150

Lanolin-szappan

a bécsi Parfumerie Equitable-től, jóság tekintetében messze tulhaladja minden más toilette-szappant, minélfogva az előkelő nőivilág nélkülözhetetlen szere lett.

Darabonkénti ára 35 kr., kapható Kassán:

Özvegy Selmeczi Berta főutcza 40. sz., Hauszer Antal és társa, Siposs A. Gyula. 428 1—2

Állandó kiállitás! JAKOBOVITS ÁRMIN Állandó kiállitás!

első kassai butor-minta-termek és butor-gyári-raktár

Kassán, főutcza 39-ik szám, a székesegyházzal szemben.

MINTA-TERMEIM (intérieurs)

oly **látványosságot** nyujtanak a melyek bármely hasonnemü fővárosi teleppel **minden tekintetben versenyezhetnek.**

Mindig állandó nagy raktárt tartok a legszolidabban gyártott butorokból mindenféle **fa-anyagból és stilben** ugyszintén **luxus-butorokat**, valamint **háló-, ebédlő-, férfi-szoba és szalon-berendezéseket.**

A kivitel szépségének jótállása mellett elvállalok **dekorativ- és kárpit-munkákat.**

Szives tudomására hozom a nagyérd. közönségnek, hogy nálam bu orok a **ftdő papság, katonaság, magasabb tisztviselők és magánosok** részére **előnyös fizetési föltételek mellett** ugy itt helyben mint a vidékre kaphatók.

Mély tisztelettel

408 2—25

Jakobovits Ármin.

Állandó kiállitás! Képes árjegyzékek kivánatra bérmentve küldetnek. Állandó kiállitás!

A legjobb hirnevü franczia jelzék:

Cognac Matignon

(Alexander Matignon & Co. Cognac.)

Vezérképviselők: Első fiumei tengerentuli beviteli társaság

Pfau és Trsa Fiume.

Kapható: Minden jobb füszer-, csemege- és gyógymagkereskedésben, gyógyszertárban, kávéházban és czukrászdában.

895 5—10

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, péntek 1893. évi deczember 15. 144. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdekli küldemények czímzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban főutcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogler Bécs: Eckstein Bernát üröd-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vaczi utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Danbe G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Az anarkizmus ellen.

Budapest, decz. 14.

Mindenfelé olvassuk, hogy: „Világszerte nagy a felháborodás a franczia képviselőházban elkövetett merénylet miatt,“ de világszerte nem olvassuk, hogy a fölháborodott világ mit akar hát elkövetni, hogy a merényletek ne ismétlődjenek és még sokkal borzasztóabbakká ne váljanak, mert mi saját egyéniségünk piczinyrészéről azon meggyőződésben vagyunk, hogy a világ ezekkel a merényletekkel szemben nem tud mást mint felháborodni. Minden óvrendszabálya, szigorusága és inkvirálása hiába való lesz, mert itt nem puszta egy államra szoritkozó összeesküvéssel van dolga, mint amilyen például Oroszországban a nihilizmus, hanem ez, az egész világtársadalom beljében szétágazott tüzér, melyet ellehet fojtani egy lépésnyire, de a másik lépésnél ismét kiült és lángra lobban. Ez egy eszme, egy hitelv, mely apostolokat, vértanukat teremt mint amilyeneket teremtett a kereszténység és protestantizmus, és minél több martir hullatja vérét, ahány vérpárány széthull, a földből ugyanannyi martir fog kikelni.

És mikor azt hinnők, hogy az emberiség már érett koru, felvilágosodottabb és tökéletesebb mint azelőtt volt, akkor sül ki, hogy ma is csak oly kiskoru, egyoldalu és elfogult, mint azelőtt volt. Ma is szivesebben nyul erőszakhoz, mint bizonyos eszmék tanulmányozásához, ma is készségesebben itél el egy reá nézve szokatlan ideát avagy tant, mintsem hogy fáradságot venne magának az azzali megismerkedésre. Mig a kereszténység hitelveit nem ismerte üldözte; üldözte a protestantizmust, a politikában a köztársasági kormányformát, aminthogy üldözi most a társadalomban a szocializmust. Mintha talán nem jobb lenne e tanokkal megismerkednie, hogy alaposabb itéletet mondhasson felettük.

Hogy a szocializmussal leszámolhassunk, első föltétel tudni: Mi hát az a szocializmus? Nagyon kevés ember van nem csak Magyarországban, de Európában, — a munkás osztály müveltebbjeit kivéve, — aki e kérdésre alaposan megfelelni képes lenne. Miért? Mert nem foglalkozik vele. Mert lenézi, mert örjöngésnek tartja. Es ezt a lenézés, kicsinylést, egyik ember átveszi a másiktól, hogy valamennyinek elmenjen a kedve e tárgy tanulmányozására időt forditani.

Ime a 19-ik század társadalmának felfogása az emberiség egy oly részével szemben, mely nem a magas régiók páruákkal bélelt lakosztályaiba dönt a világ sorsa felett, hanem verejtékes életének sorsán akarna segiteni. Ezt meghallgatni méltóságán alulinak tartja a társadalom, hanem meghallgatás nélkül elitélni és örjöngésnek nevezni: az chic!

Innen az elkeseredés és nem máshonnan. Innen az az anarchizmusba átmenő elszántság rombolási dühe s az a bosszuvágy, mely őt a fitymálódó társadalom ellen lázitja. Mintha bizony nem tehetné meg a társadalom, hogy hozzá forduló embertársait meghallgassa, s ha vágyaikat, inditványaikat kivihetetleneknek tartja, mondjon felette alaposan indokolt itéletet. Mert amig egy alaposan indokolt itélet megnyugtat, mert bizonyságát adja, hogy ügyemet áttanulmányozva, azzal tisztában van: addig egy föl sem vevő, lenéző elutasitás, melynek egyedüli indokolása, hogy amit ohaitok, az örjöngés, — föllázit. Mert hát miért örjönges: ...t méltóztasék definiálni.

És amig ez nem definiáltatik, mig a társadalom biztos tudatában nem lesz annak, hogy a szocializmus tulajdonképen mi fán terem, amely gyümölcsöt ha inyére nincs, öntudatosan eldobhatja és a társadalom fészkelődő kisebbségét ohaja kivihetetlenségéről meggyőzheti, avagy azt kapaczitálni nem birván, vele birokra kelhet és lesujthatja, — amig mondom, a társadalom erre az utra nem tér, addig a szocializmus és a meghallgatatlan szocializmusból kifolyó anarkizmus elnyomásáról ne álmodozzék.

A szocializmus abban a hitben él, hogy a társadalom, ha a szocializmus minden csinját-binját ismerné, nem hogy ellene lenne, de hozzá csatlakoznék. A szocialisták azt hiszik, hogy azokat az elutasitó itéleteket, melyekkel ők lépten nyomon találkoznak, nem a társadalom mondja ki rájok, hanem a társadalom fogadatlan prokátorai. Hát miért nem a társadalom? kérdik. Nem akar a társadalom tudni rólunk? Lenéz? Megvet? — Ekkor aztán oly haugot igyekeznek adni, hogy a társadalom meghallja őket, utóvégre pedig kihallgassa.

Ez az egyedüli óvszer az anarkizmus ellen és semmi más. Kihallgatni őket; de az egész társadalom hallgassa ki. Es válaszolni nekik, de az egész társadalom válaszoljon. Csak is igy lehet egymással tisztába jönnünk. (K.)

A földmivesek kivándorlásáról.

Szomoru érzés hatja át a magyar hazafi szivét, mikor látja, hogy a magyar ember vándor-botot ragad kezébe, elhagyja a hazát, a földet, hol bölcsője ringott s hol ősei pora összevegyült a föld-porával.

A földmivesek, e helyhez kötött munkások, eladják öseiktől öröklött birtokait, át kelnek a tengeren, uj Kánaán földet keresve, hol — azt vélik — dusgazdagság, nagy uri kényelem lesz a munka, a szorgalom gyorsan elnyerhető bére. A földmivesek, ezen mozgolódása, vándorlása olyhá tünik fel előttem, mintha maguk a földbe gyökerezett fák kezdenének helyet cserélni. Csodaszerü, természetellenes, járványos betegség.

Az a legszomoritóbb, hogy e vándorlásra nemcsak a Kárpát bérczeinek — sokszor inséggel küzdő — népe szánja el magát, hütlenül elhagyva az édes hazát, de a termékeny és gazdag vármegyék földmives népe is utra készen várja a jó alkalmat, hogy idegenbe induljon, nagy reményektől duzzadó vitorlákkal. Nem sorolom fel azon megyéket, melyek igy vesztik egyre-másra a munkás kezeket, hiszen a lapok eléggé részletesen közlik nap nap mellett az olyan hireket, hogy p. X. megyéből ismét egy csapat indult Amerikába, Romániába vagy Slavoniába. Az Amerikába való kivándorlás meghiusitására tétetnek is rendöri intézkedések, de a siker ekkor már csak fél, mert a kivándorlás meglett ugyan akadályozva, de akkor, mikor már a szerencsétlen ember minden ingó- és ingatlan vagyonát eladta; vagyona a könnyen sikló pénz, melylyel ritka magyar ember tud okosan bánni. Igy aztán rohamosan növekedik a proletárok veszedelmes serege.

A kivándorlás végzetes divata erősen terjed, égetően szükség azt tanulmányozni, hogy mi ennek a szülő oka, mi tudná ezt az okot csirájában eltojtani. Mellőzöm azon esetleges okok felsorolását, melyek az embereket a kivándorlásra ösztönzik, de fel kell emlitenem azt, melyről legritkábban történik emlékezés, pedig az én tapasztalatom szerint a magyar ember

TÁRCZA.

Római költőkből.

Lánykámnak hibáit...

— *Tibullus.* —

Lánykámnak hibáit
Pletykázva beszélik:
Bch szeretnék akkor
Siket lenni félig!...

Csak az én bosszúmra
Költnek ilyet egyben,
Halgass, gonosz pletyka,
Minek kinzol engem?

Nem nézem...

— *Propertius.* —

Nem nézem, hogy rózsám
Szabályosan szép-é,
Vagy, hogy dicső volt-é
Ősi nemzetsége;
Nem azt: művelt lányka
Kell nekem babának,
A ki dalaimért
Szemel ki magának:
Hogyha ezt elértem,
Más szavát nem kérdem,
Tetszeni babámnak
A legnagyobb érdem.

Latkóczy Mihály.

Gonosz Pista indulása.

Tarisznya vállamra, fütykös a kezemben,
A zónát nekem is meg lehet kezdenem,
Bejárom hazámat, ameddig csak érek,
Olyan hely ne legyen, hová be nem térek.

Város palotáját, falu kis kunyhóját —
Mindenütt szeretik a tréfás mondókát.
Kávéházban, kocsmán egy pohár bor mellett,
Ami most oly drága, jobban kapunk kedvet.

S otthon is jól esik, ha átnéz a koma,
Vagy más vendégekkel telik meg a szoba,
S elmondhatjuk nékik, hogyan mesterkednek,
Politikus urak már meg mit terveznek!...

Bizvást megbizhatnak, vigyázok mindenre
S elmondom, hogy az uj bolondot ki tette.
Mert hát sok történik itt is az országban,
Amit elmondanak aztán más formában.

Ki ismeri nyitját a politikának,
Amit most ez urak kedvükre csinálnak,
S amit össze-vissza letesznek papirra, —
Ahány ujság, annyiféleképp megirva.

És a nép elhiszi s összevesznek rajta,
Földúlva a béke, tépik egymást hajba;
Pedig bát nem egyéb: komédia nagyba,
Aki nagyot lármáz, az győztes abba.

Nevem Gonosz Pista, de gonosz nem vagyok,
Más politikáján hisni nem akarok,
Csak a hunczutságát figurázom vélc,
Hagyj nevessen olykor a magyar kedvére.

Hü bakterje leszek az egész országnak,
S jaj lesz, ha valamit szűr alá dugnának...
Csak az igaz beszéd legyen mesterségem,
Mint apámék tették jobb időkbe — régen!

Ha meg vagyunk hiva.

Mikor Sylla ur leszállt a vasuti kocsiból, bizonyos nyugtalanság fogta el.

— Az ördögbe, — mondá magában, — csakugyan elfelejtettem valamit hozni a leánykáknak.

Egyébként a barátai részéről való fogadtatásnál eleinte nem látszott meg, mintha valamit elmulasztottak volna. Az egész Bornet-család ott volt a pályaudvaron. A kis leányok vidáman ugrándoztak, dörzsölték a kezecskéiket s egy párszor megkerülgették Sylla urat. — Nem rejtegetett csomagot a háta mögött. De hát az embernek oly sok szép dolog lehet a zsebében, hogy a leánykák nem adták fel minden reményüket.

Bornet asszony ezalatt kimerithetlennek látszott a kedveskedő kifejezésekben.

— Ez aztán a kedves látogatás! Mennyire elhanyagolt minket! Két év óta igéri, hogy meg fog látogatni! Már nem is reméltük a megtiszteltetést, hogy viskónkban fogadhassuk. Igen, a vidék, ez nem város, itt sokat kell nélkülöznie.

Sylla ur udvariasan válaszolt:

— Én sokkal többre becsülöm a falusi életet a kisvárosinál.

Aztán megnézett mindent, a kertet, az istállót, a lovat, a tyukokat, a galambokat, a disznót, végül a kutat, melynek az egész környéken a legjobb vize van.

*

Egy idő mulva a leánykák, a kik feladták minden reményüket és Sylla ur már nem is kedveskedett velük, — elkezdtek sirni. Madame Bornet egy sarokba vitte őket, sokáig a fülükbe suttogott s aztán hangosan rájuk kiáltott:

— Fuj! Milyen csunya dolog az sirni! Illetlenek vagytok!

De ő maga is sajnálta a kicsinyeket. Maga is számitott arra, hogy leánykáit meg fogják lepni valamivel, talán egy értéktelen játékkal, vagy bonbonnal, istenem, valami csekélységgel, lett legyen az akármi, és anyai szivében kissé megsértődve, csak nehezen birta lehangoltságát eltitkolni.

Udvarlásai már nem voltak oly szivélyesek. Sylla ur egyébként már ösmerte a házat kivül-belül; volt minden dologra valami dicsérő vagy elismerő szava.

Kezdte megérteni, hogy miért sirtak a kis leányok; éreste, hogy Bornet asszony, a ki jelenlétében azzal foglalatoskodott, hogy a kicsikék pirosra sirt szemeit száritgassa, kezd ellenséges hangulatba jönni

kivándorlásának legtöbbször á büszke önérzet az inditó oka.

Érzi a munkás, hogy van benne munkaerő, tettvágy, tehetség. Kis birtoka nem elégiti ki becsvágyát, munka ereje, drága ideje, tett-vágya kihasználatlanul hever, nyomort, szegénységet, szükséget szenved e miatt. Gondolkodik, elégületlensége növekedik s e tépelődése közben jönnek az ügynökök, ujsághirek, levelek, melyekből mesés dolgokat olvashat a tengerentuli boldogságról, vagyonszerzésről. Ezek a dolgok az ő hánykodó lelkének tápot adnak, fel kél benne a vállalkozási szellem, utra kél.

Én már rég tanulmányozom e szomoru dolgot s azt találom, hogy a kivándorlók százalékának nagyobb része a legjobb, s legmunkásabb, legszorgalmasabb polgárokból áll, kik érezvé lelki-testi erejüket, utra mernek kelni, uj hazát keresnek, azzal a hátsó gondolattal, hogy ha majd gazdagok lesznek vissza jönnek „meghalni." — Ez a kivándorlás igen nagy csapás a mi magyar hazánkra, mert igy erős, munkabiró értelmes fiait vesztve, tért veszt a magyarság.

A jobb elemek kivándorlásának főoka, hogy erejüknek megfelelő munkát, igényeinek kielégitő biztos jövedelmü foglalkozást, itt e „tejjel mézzel folyó" Magyarországban nem találnak, Es ezt — oh! fájdalom — tagadni nem lenet. Ime mikor hogy beköszöntött az ősz, általános a földmiveseknél a heverés, a munkátlanság. A munkás emberre, ez kimondhatatlan kinzó hatásu, a készet fogyasztja, még csak anynyit sem keresbet, a mi családja napi élelmezésére elég lenne.

Csoportonkint 8—10 embey álldogál az utcza szélén, pipaszó mellett leőrölve a visszahozhatlan drága időt.

A lomha, a dologkerülő ember ezt az állapotot szereti, de az önérzetes magyar ember természetével össze nem fér, ezt nem türi, ezen változtatni törekszik s próbál magán segiteni. Es segit is, de botorul veszedelmesen ugy, hogy közös anyánk, e jó haza! könnyet hullat felette.

A kivándorlás megszüntetésének legvalódibb eszköze az, ha egész éven át tudjuk a földmivesek kézimunkást foglalkoztatni, mely által állandó jövedelmi forrást nyitunk számára.

De erre a nagy feladatra, hazafias kötelesség teljesitésre magyar társadalmunk legnagyobb része nem gondol. Mindenki a kormányra utalja az intézkedést, attól várja az orvoslatot. Egy-egy szép dictió s ezzel elsimul a hullámgyürü, marad minden ugy, mint volt. Es ez kárhozatos baj, a mi társadalmunknak egyik nagy gyengéje. Nem bizik erejében s minden üdvös mozgalommal kezdeményezését a kormánytól lesi, várja.

Ez állitásomat most tényekkel nem bizonyitgatom, talán felesleges is? és czélomhoz nem tartozik. Elfogadva a tételt valónak, adom elé inditványomat, mely a következő:

Vármegyei közgyüléseink igen egyhanguak, unottak, ha nincs a napirenden valami tisztviselői választás vagy izgató politikai kérdés. Semmi fontosabb mozzanatot nem akarunk, nem tudunk felfedezni a gyülés életében.

Nagyon felélénkitené s a közigazgatás ügyeivel nagy rokonságban, összeköttetésben levő gazdasági ügyek nagyon beillenének a megyei közgyülés tárgysorozatába s a gazdasági élet egyik vagy másik lényeges részének megvitatása igen üdvös lenne, sok reformot szülve s a haladást minden téren előmozditaná, a közvéleményt foglalkoztatná s a feltárt bajokat orvosolná s a mi fő, áldásos eredményt mutatna a vizsgáló előtt.

Ma ez nincs.

Gazdasági ügyekkel a vármegye közgyülése nem foglalkozik, kárára az egyeseknek és a közösségnek.

Pedig a földmivelésügyi miniszter ur 1892. évről kiadott nagybecsü jelentése azt bizonyitja, hogy a kormánynak, a megyei közgyülésekre, a mezőgazdaság minden ügyének bevitele, komoly óhaja, határozott szándéka. Erre mutat, czélos a megyei gazdasági bizottságok alakitás.

De az üdvös czélzat még eddig a kivánt sikert nem érte el. Szükségesnek vélném azért, hogy a vármegyék együttesen felhivassanak, hogy közgyüléseiken, érdemlegesen, behatóan, eredményt biztositó buzgósággal foglalkozzanak a mezőgazdaság életbevágó, közérdekü kérdésével. Álljanak oly mozgalmak élére, melyek a mostani kivándorlásoknak egész évi folytonos munkaadással elejét vegyék.

Csak ez uton, a nagy közönségnek felébredése és tettekben nyilvánuló érdeklődése teremtheti meg a mezőgazdaság mellé az őt természetszerüen kiegészitő gazdasági gyári ipart s akkor azért egy része termelésre, a másik része a termények feldolgozására fél vagy egész ipari termékek előállitására lesz forditva, szolgáltatva a munkásnak folytonos keresetet, tisztességes jövedelmet. Ezen kivül a háziipar fejlesztése is oly momentum, mely a keresetképesség fokozására jótékonyan kihatna.

Az elmondottak után az az én tiszteletteljes inditványom, hogy a földmivelésügyi miniszter ur ő nagyméltósága intézzen leiratot a megyékhez, melyben lelkükre kötvén a mezőgazdaság ügyeinek melegebb, hathatósabb felkarolását, egyszersmind felhivná őket, hogy semmi feltételhez nem kötve, alakitsák meg a megyei gazdasági bizottságot, melynek működéséről félévenkint részletes jelentés terjesztendő a földmivelésügyi miniszterhez.

A megyei gazdasági bizottság alakitásának szerencsés gondolata, mely a földmivelésügyi miniszter ur kitünő gyakorlati érzékéről tanuskodik, szerintem legkevésbbé sem hátráltatná a gazdasági egyletek működését, sem nem csökkentené, sőt e két irányu működés egymást kiegészithetné, a mennyiben is a megyei gazdasági bizottság az autonom gazd. egyletek helyes javaslatait a megyei hatóságnál győzedelemre juttatja. Azért a bizottságot meg kell alakitani minden megyében s hiszem, hogy ezáltal uj élet és érdeklődés kelne a megyei közgyüléseken s azok érdekesek és eredményekben gazdagok lennének.

A most szélesebb alapon megindult actióval a járványszerü kivándorlást eredményesen lehetne csökkenteni, megmentve a haza számára számtalan munkáskezet és védőkart.

A politika, ideig-óráig nagygyá teheti a nemzetet, de anyagilag gazdaggá, jólétnek és boldogságnak örvendővé csak a kitartó társadalmi munka. A mely nemzet ezen fontos faktort nem becsüli meg és nem használja ki helyesen, az egészséges előmenetelre ne számitson. Azért tegyünk, hogy éljünk!

Vasadi Bálogh Lajos.

Politikai hirek.

Kassa, deczember 14.

A magyar förendek e hó 18-án kezdik tárgyalni a parlament által már elfogadott és appropriált budgetet.

Katholikus gyülés. Budapesten január hó 16-án a katholikusok nagy gyülést fognak tartani, a melynek előkészitő-bizottsága élén Zichy Nándor és Esterházy Móricz grófok állanak.

A reczepczió. A képviselőház keddi ülésén terjesztette be Papp Géza a közoktatásügyi bizottságnak a zsidó vallás reczepcziójáról szóló jelentését, mely a közoktatásügyi bizottság szövegezése szerint igy szól: 1. §. Az izraelita vallás törvényesen bevett vallásnak nyilvánittatik. 2. §. Az 1868. LIII. t.-cz. 1—8. §-ában, valamint ugyanazon törvény 14. § ában foglalt rendelkezések hatálya kiterjesztetik az izraelita valláról keresztény vallásra, vagy viszont keresztény valláról izraelita vallásra való áttérésekre. 3. §. Hasonlóképen kiterjesztetik az 1868. LIII. t.-cz. 18., 19., 20., 21. és 23. §-ainak rendelkezései az izraelita vallásunkra. 4. §. A jelen törvény végrehajtásával a minisztérium bizatik meg.

Eltörlött doktorátus. Csáky gróf közoktatásügyi miniszter törvényjavaslatot terjesztett a parlament elé, a melynek czélja, hogy jövőben az eddig fenállott kötelező jogi doktorátus eltöröltessék.

Erdély Romániában. Bukurestben a szenátus 12-iki ülésében a felirati javaslat tárgyalása folyamán Sturdza fejtegette az erdélyi románok ügyét és szemére hányta a kormánynak, hogy nem járt közbe ez ügyben a magyar kormány és az erdélyi románok közt. Lahováry külügyminiszter csodálkozását fejezi ki azon, hogy Sturdza, a ki mindig a hármas-szövetséghez való közeledés mellett nyilatkozott, Ausztria-Magyarországot, mely e szövetség egyik tagja, az erdélyi kérdésben hevesen megtámadja. Az erdélyi kérdésben eszélyesen kell eljárni. Ezért valóságos büntény e kérdésből pártfegyvert kovácsolni. Ez a kérdés mindenesetre érdekkel bir Romániára nézve. De reméli, hogy a románok és magyarok közt kölcsönös engedmények utján megegyezés fog létrejönni.

A franczia bomba. A franczia igazságügyminiszter e hó 12-én személyesen járt a fogházban és maga elé hivatta Vaillantot, a bombamerénylőt. Azon kérdésre, hogy mi inditotta ily gyalázatos bünténye, azt válaszolta: „Hasztalan mondanám meg önnek; ön bourgeois, ugy sem ért meg engem!" Egy Vaudan nevü egyént tegnap a Bourbon-palota várótermében, hol egy másik emberrel anarchistikus beszélgetést folytatott, elfogtak. Az utóbbi elmenekült. Az elfogottnál anarchista tartalmu iratokat találtak. Az emlékszobrok és szinházak megvédelmezésére széleskörü intézkedéseket tettek. Körülbelül harmincz külföldi anarchista letartóztatása várható. Az éjjel azt jelentették, hogy Vaillant kedvesét, a ki állitólag be volt avatva terveibe, letartóztatták.

Berlini hir szerint Herbette franczia nagykövet, a kormánytól azt az utasitást kapta, lépjen érintkezésbe a német külügyi hivatallal annak kitudakolására, hogy itt miként vélekednek az anarchisták ellen inditandó eljárás végett létesitendő nemzetközi megállapodásról. Mint beszélik, a kezdeményezés máris komoly megfontolás tárgyát képezi a német és porosz kormány kebelében.

A remegő Bécs. A bécsiek idegességét jellemzi, hogy ők már hamarjában hoztak egypár intézkedést a képviselőház védelmére. Ezentul csak egy kapun lehet a képviselőházba bejárni, a karzat látogatóinak le kell tenni a felsőruháikat s a közönség nem közlekedhetik szabadon a képviselőkkel, igy remélvén a reichsrath számára meg-szerezni a biztosságot az anarkhia ellen.

Szerbia. A Köln. Ztg. nak jelentik Belgrádból, állitólag feltétlenül megbizható forrásból: A szerbiai események Sándor király szülőit rendkivüli nyugtalansággal töltötték el; Milán király aggodalmát levélben közölte Natáliával, ki azonnal lépéseket tett Pétervárott, hogy arra az esetre, ha a fiatal király helyzete a radikálisokkal szemben tarthatatlanná válnék, számára az orosz udvar támogatását biztositsa. A czárevna egy bizalmas embere által értésére adta Natáliának, hogy sem ő, sem férje nem fogják Sándor királyt cserben

---

vele szemben. Haragudott s csak ritkán szólt egy-egy szót.

Bornet ur is általános lehangoltságban szenvedett, a nélkül, hogy tudná miért.

— A leányok különösek, — kezdett Sylla ur magában okoskodni. — Egy reggel eleget tesz az ember a folytonos meghivásnak; korábban kelek, mint egyébkor, kijövök a megszokott rendből, a kocsiban egy csomó port, füstöt és legyet nyelek; az utazás négyszer annyiba kerül, mint a reggeli, a mit ők feltáltak s hogy ne hiányozzék semmi a kéjutazásból, elkezdenek minden illendőség ellenére duzzogni, ha az ember el nem halmozza őket gazdag ajándékokkal. Ugy teszek, mintha semmit se vennék észre, aztán étkezés után, a kávénál, hirtelen a fejemhez kapok, mintha fájna valamim. Ez lesz az ürügy a gyors elpárolgásra.

— Sylla ur, ha volna oly rendkivül kegyes asztalunkhoz ülni, — mondá Bornet asszony oly tónusban, melyet szemüveg nélkül az orrunkon nem koczkáztatunk meg.

Kissé boszankodva leánykáira, kik még mindig nem vigasztalódtak meg s nem voltak éhesek, Sylla udvariaskodással s a tálakat az assiettekkel folyton körül hordoztatta, mint egy czirkuszban, mire a cseléd bejött, egy nagy négyszögletü dobozt hozott, mely csinosan volt bekötözve és Bornet kisasszonyra volt czimezve.

Mielőtt Bornet asszony hozzáfogott volna a doboz felnyitásához, igy szólt bizalmatlankodva:

— Mi lehet ez?

— Fogalmam sincs róla, — mondá Bornet ur.

És a kis lányok a kiváncsiságtól kipirult ábrázattal kiáltották:

— Siess hát, mama!

•

A doboz Párisból jött és szinültig telve volt bonbonokkal és süteményekkel; de semmi irás nem jelölte a küldő nevét és semmi levél nem jelezte az érkezését.

Ott állt a doboz az asztalon az ő titokzatos nagyságában s a csipke, melyben annak tartalma állott, mint szárny terjeszkedett ki belőle. A kis lányok nem is mertek hozzányulni; kiváncsian bámulták a pompás dolgokat s nyalogatták rózsás ajkaikat.

Bornet ur és felesége elbámulva néztek egymásra.

— Ismersz valakit Párisban? — kérdé az asszony.

— Ismerek egy csomó embert, de nem ismerek senkit, a kinek e kedves figyelmet tulajdonithatnám.

Ránéztek vendégükre:

— Segitsen kitalálni, Sylla ur!

— Engedje meg, ha ebbe nem bocsátkozom, — mondá ez s vállat vont. — Egyébként izléstelennek találom ezt a titkolózást. — Szivesen leszállitotta volna annak a doboznak az értékét.

De Bornet asszony, mintha egyszerre világos lett volna előtte minden, igy szólt:

— Most jut eszembe, hogy ön is Párisból jött. Talán ön volt oly...?

— Nem értek semmit. Hogyan? Ön engem gyanusit? — mondá Sylla ur.

— Kedves barátom, — szólt Bornet asszony, — az ön felelete még gyanusabbá teszi önt. Rázza a fejét, nevet szakállába... Valljon be mindent. Tegnap mondtuk épen, hogy ön a legjobb ember a világon, habár szeret olykor nyersnek látszani.

— Ön tehát azt hiszi, hogy én vagyok a küldő?

— Mi nem hasszük, meg vagyunk róla győződve.

— Nem bánom, nem mondok ellent, ha önöknek ugy tetszik, hogy engem egy gyalázatos uzurpátor szerepében játszassanak.

— Szavamra, — mondá Bornet asszony, — egy pillanatig igazán kételkedtem. Mért jön a csomag csak az ő megérkezése után? kérdém magamtól. De aztán, gondoltam magamban, ő is olyan, mint a többi férfiak, nem hurczol szivesen csomagokat magával.

— Ugy van! — mondá Sylla ur.

— S aztán — tette hozzá Bornet ur — a doboz valószinüleg nem volt kész. A segédek az üzletben olykor sokáig késlekednek.

— Ugy van, — mondá Sylla ur. — De hát végre is itt van, ez a fő dolog.

— Nos, gyerekek, — szólt Bornet asszony, — nem ülelitek meg Sylla urat, a ki oly jó volt, reátok gondolni?

•

A gyerekek odavitték a dobozt Sylla urhoz s odakinálták az örömtől égő arczukat csókra s a bonbont, hogy kóstolja meg.

— Köszönöm, — mondá Sylla ur, — soha sem eszem bonbont. Elég, ha tudom, hogy nektek izlik.

A kicsikéknek ismét megjött az étvágyuk s elkezdtek nyalánkodni, mint két veréb a zivatar után, szopogatták és ropogtatták a czukorkákat az ő egérfogacskáikkal; eszel aztán az ebéd felett uralkodó jeges hangulatnak is vége volt. Bornet asszony, a kinek fájt, hogy vendégét rosszul itélte meg, jóvá akarta tenni hibáját és Sylla urat elhalmozta kedveskedésekkel, melyek ezuttal igazak voltak. Bornet ur, mint fogékony elméjü tanitvány, követte felesége példáját s legkedvesebb barátjának tányérját egyre tele rakta étellel.

Sylla ur beléjött a játékba. Mindazonáltal egy utolsó engedményt tett lelki furdalásainak, midőn ily szólt:

— De, ha visszaéltem a bizalmatokkal s egy napon jelentkezik az igazi küldő? Dühösek leszttek reám. Egyébként figyelmeztettelek benneteket s én ártatlanságomban mosom a kezeimet.

— Ez aztán a különös gondolkozásu ember, nemde? — kérdé Bornet ur a feleségétől. — Ujra kezdi. Elég, elég, ör g barátom. A tréfa unalmas kezd lenni. Végy inkább ebből a gyümölcsből.

— Köszönöm, jóllaktam, — válaszolta Sylla ur.

— Nem tesz semmit, csak lássa hozzá. Ha a dugó kiugrik a palaczkból, borral öntjük le majd.

— Mi! Még pezegő is!? Ez igazi ünnep!

— Igen, mondá Bornet asszony, ritkán fogadunk vendéget, de ha fogadunk, akkor jól fogadjuk.

Jules Renard.

hagyni. Milán király egy barátjának azt mondta, hogy a dolgok csakugyan igen komoly fordulatot vettek Szerbiában; Sándor király csak addig marad Belgrádban, a mig személyét veszély nem fenyegeti; mihelyt ez a veszedelem beáll, Sándor király azonnal Pétervárra fog átköltözni.

Ur és szolga. Berlinből a legmegbizhatóbb forrásból jelentik, hogy a lapoknak ama jelentései, hogy a császár és a birodalmi kanczellár ellen megkisérlett merénylet dolgában és a Württembergi kérdés nehézségeit illetőleg a császár és a birodalmi kanczellár közt nézeteltérések merültek fel, teljesen alaptalanok. Ellentétről annyiban lehetne szó, a mennyiben a rendőrség a megkisérlett merényleteket nem tartotta érdemeseknek arra, hogy a nyilvánosság elé hozza, a császár pedig, ki komolyabban vette a dolgot, a szerencsés kimenetel alkalmából a templomokban hálaimákat rendelt el. A württembergi kérdést illetőleg az ügy hiteles megvilágításából kitünik, hogy a Stuttgart és Berlin közt felmerült nézeteltérések kizárólag olyan befolyásokra vezetendők vissza, melyek a legmagasabb helyen württembergi részről indultak ki.

Ujdonságok.

A jogászok szerdán este tartott dal- és zeneestélye a Schalkház termében szép és elegáns publikum által volt látogatva. Az anyagi siker mellett az erkölcsi eredmény is a legszebben domborodott ki, a melynek legékesebb bizonysága a hallgatóság osztalan és lelkes tapsokban megnyilatkozó elismerése volt, a mely számról számra fokozódva hangzott föl. Az estélyt a 85-ösök zenekara nyitotta meg és tisztán intonált egyenletes játékával lebilincselte a hallgatóságot. Máriássy Béla ur Petőfi „Salamon“ czimü elbeszélő költeményének azt a részletét vette szavalat tárgyául, a melyben a két fiu a szákmányul ejtett szép nő fölött vitázik és az apát hivja föl birául, a kinek a Salamoni itélete megfosztja a két fiut a birhatás felcsigázott foku vagyakozásától, mert fölényénél fogva magának veszi el a szép nőt, mondván, ha beszélek, nektek csitt! A szavaló kellemes organuma és értelmes interpretáló ereje a legszebben domboritotta ki előadását, a melyért bőséges taps volt osztályrésze. Fekete Olga és Prihradny Elza kisasszonyok a Tannhäuser operának egy részletét, majd közkivánatra játszottak a zongorán, a melyen való otthonosságuk bátran kiállja a legszigorubb kritikát. Demeter Ada kisasszony Willnrotter Henrik urral „A kunok“ operából egy kettőst énekeltek és a kisasszonynak gyönyörü szopránja csengő tisztaságával, a fiatalos báj minden üdeségével elragadó kellemmel ragadta magával a hallgatóságot, mig Willnrotter ur kitünően iskolázott baszusa mellette még fokozta a hatást. Olyan volt ez a kép, mintha öreg tél a rügyfakasztó napsugaras tavaszszal ölelkezik. A nagy, szünni nem akaró tapara Demeter Ada Gounod Faustjából Siebel „mond meg nekem kis virág“ dalát énekelte el és ez az éneke megbüvölte a sziveket. Szebben ezt a lágy akkordokban megirt dalt énekelni alig lehet. Természetes, hogy a közönség ujra kérte és a kisasszony rágyujtott egy nepdalra: „Jaj be messze vagyok tetőled“ és a lassu után jött a friss és a friss u án frenetikus taps. Kiss Pista a kassai szinház szép baritónja népdalokat énekelt és sokszor ismételt, mindannyiszor lelkes hatást támasztva. Czompó Ede joghallgató öreg urnak szépen kimaszkirozva Gabányinak „A föld és népei“ czimü humoros, néhutt kacagtató dolgozatát adta elő ügyesen és helyi vonatkozásu beékelésekkel, és a mint elhangzott az utolsó taps, megkezdődött nyomban a táncz, a mely nagy animóval, széles kedvvel folyt hajnalig. Az első négyest 60 pár tánczolta és eközben riporterünk a következő névsorral kedveskedett nekünk s pedig asszonyok: Aranyossy Lászlóné, Beller Károlyné, Bezsilla Sámuelné, Brezányiné (Nagy-Ida), Demeter Manóné, Dualszky Gyuláné, Feketéné, Frűstök Istvánné, Gallik Gézáné, Hegedüs Lajosné, özv. Jánossyné, Katona Mórné, özv. Kálnay Sándorné, Kemény Lajosné, Kiss Gyuláné, Kiss Pistáné, Korányi Károlyné, Lükőné, Loósz Józsefné, Mayerné, Máriássyné, Madarassy Dezsőné, Milbeck Károlyné, özv. Münster Gyuláné, Paksy Józsefné, Pilászy Endréné, Prihradnyné, Raisz Andorné, Ries Lajosné, Roxer Vilmosné, br. Schell Gyuláné (N. Ida), br. Schell Rezsőné, Simon Gézáné, Schmiedt Károlyné, Szele Andorné, özv. Tarnóczy Jánosné stb. stb. Leányok: Aranyossy Adrienne és Alice növérek, Adriányi Vilma, Bezsilla Irén, Beller növérek, Demeter Ada, Frűstök Eszti, Fekete növérek, Gallik Margit, Hegedüs növérek, Jánossy Irén, Kálnay Anna, Kemény Etel, Kertész Magda, Korányi Ilona és Gizella növérek, Kruzslyák Róza, Lükő növérek, Lóosz növérek, Madarassy Vilma és Ilona növérek, Mayer Mariska, br. Melczer növérek, Máriássy k. a., Münster Helén, Milbeck Toncsi, Oberschall növérek, Paksy Ella, Pilászy Margit, Prihradny növérek, Raisz Jolán, Roxer növérek, br. Schell növérek, Schmiedt Ella, Simon Róza, Szőnyey Margit, Szövényi Gizella, Tarnóczy Rózsika, gróf Zichy növérek stb. stb.

Közvacsora. A kassai jótékony nőegylet által minden évben február hó 2-án megtartani szokott közvacsorát, az 1894-ik évben január hó 7-én fogja megtartani azon indokból, mert a farsang felette rövid ideig tart, és ennek következtében február hó első napjaira annyi tánczmulatság rendeztetik, hogy a jótékonyczélu közvacsora jövedelmezősége veszélyeztetve volna. A közvacsora tombolával lesz összekötve és azért kérjük a t. olvasóinkat és a t. közönséget, hogy mint eddig is, nyeremény tárgyakat (kézi munkát, stb.) a jótékonyság asztalára letenni kegyeskedjenek. Ily nyeremény tárgyakat a jótékony nőegylet megbizásából elfogadnak: Binder Ernő, Kemény Géza és Széman testvérek kereskedései, Megay Gusztáv és Molnár Lipót gyógyszertára, valamint a nőegylet elnöknője Münster Tivadarné urnő. Az adakozók nevei a hirlapokban fognak közzé tétetni. A jótékony nőegylet áldásos működése és azon körülmény, hogy a kiszolgálatot a város szép hölgyei teljesiteni fogják, biztositék arra, hogy e közvacsora fényesen sikerülni fog. Belépti jegy ára 1 frt, felülfizetések köszönettel fogadtatnak és nyilvánosan nyugtáztatnak. Ily belépti jegyek előre válthatók: Kisváry Sándor, Binder Ernő, Molnár Lipót, Maurer Adolf, Aufricht Fülöp, Széman testvérek, Mildner Ferencz, Kemény Géza és Megay Gusztáv üzleteiben s illetve gyógyszertáraiban, végül január hó 7-én a pénztárnál. Kezdete esti 8 órakor.

Halálozás. Kundrath Margit e hó 12-én 14 éves korában szerető szülőinek végtelen keservére elhalálozott. Temetése tegnap délután volt.

Jellemző statisztika. Szomszéd Sárosmegye derék ujságjában, a „Sárosmegyei Közlöny“-ben egy hirdetésre bukkant tekintetünk, a melyet az ottani m. kir. pénzügyigazgatóság tesz közzé, jelezvén abban, hogy 1894. évi január elsején 36 sárosmegyei községben a különféle fogyasztási adók beszedési joga egy évre bérlet utján a legtöbbet igéröknek kiadatni fognak. Ebben a hirdetésben az a jellemzetes van, hogy mig a 36 község czukorfogyasztási adója egy évre 600 frt 50 kr., husfogyasztási adója 974 frt 04 kr., boritaladója 1490 frt 21 kr., söritaladója 3214 frt 80 krra van kikalkulálva, addig a spiritusz-adó 16483 frt 59 krt tesz ki, a melyet a pénzügyigazgatóság a kincstár javára bevételezni ohajt. A 36 község közül van egynehány, a hol a czukorra még adó sincs kivetve. Ez a statisztika tehát élénken illusztrálja a sárosi köznép fogyatékos müveltségi nivóját, a melyet bármiképpen szorgoskodjék is a népnevelő, az áldatlan spiritusz állandóan skartban tart.

Német levelezés. A katonai hatóságok semmiképpen sem akarják a német levelezést abbahagyni. Igy legutóbb a kassai hadbiróság németül irt át az ungvári járásbiróság albirájához, Krémer Gyula drhoz, a ki a német irást egyszerüen visszaküldte azzal a megokolással, hogy a biróság a magyar nyelven kivül reá nézve más kötelező nyelvet nem ismer. A hadbiróság meg is kapta ezt a visszautasitást és ekkor — egyéb mi telhetett tőle — panaszt emelt az aljárásbiró ellen a beregszászi törvényszék elnökénél.

A jogászbál január hó 13-án lesz a Schalkház termében. A bálanyai tisztet örgrőf Pallavicini Adolfné szül. Bárczay Anna urnő fogja teljesiteni. Bálelnök ifj. Téglássy József, alelnökök Bernáth Aladár és Wieland Aladár, pénztáros Elbel Béla, jegyző Hrehuss Gyula, ellenőr Ehrenheim Ferdinand. A bizottságot ezeken felül 25 tag egészíti ki. A bálra belépő jegyek Mildner könyves boltjában kaphatók a meghivó előmutatása mellett.

Zeneestély. Horváth Feri jeles zenekarával ma este az Európa szálló termében zeneestélyt rendez, a melynek müsorában ezuttal nehány legujabb darab foglaltatik.

Nyilvános köszönet. A kassai jótékony nőegylet mély hálaköszönetét nyilvánosan fejezi ki Say Győző altábornagy urnak, a szegények és árvák javára kegyesen adományozott 20 frtnyi összegért.

German Jenő a kassaiak előtt a legjobb emlékben álló kávés most Budapesten az ismert Muzeum-kávéházat vette birtokba a Sándor-utcza sarkán, a melyet igazi fővárosi pompával fog berendezni és nem kevesebb mint 5 darab Seifert-féle szabadalmazott uj billiárd asztalt állitott föl. Ohajtjuk, hogy German uj vállalkozását a legjobb siker koronázza.

A miskolczi zsidó magyar hitszónok. A miskolczi zsidó ortodox hitközség tudvalevőleg magyar hitszónokot akar választani, még pedig olyant, aki a budapesti szemináriumban végezte tanulmányait. Megirtuk annak idején, hogy ebből a czélból hatvan tagból álló küldöttség járt a kultuszminiszternél és a miniszter megigérte a küldöttségnek, hogy ügyükkel személyesen foglalkozik. A miniszter nyilatkozata nem tetszett a miskolczi zsidó hitközség egyik pártjának, amely ugyancsak magyar hitszónokot óhajt, de nem olyant, aki a budapesti, szerinte nem hithü szemináriumot végezte el. Ez a párt is deputáczió küldött a kultuszminiszterhez és gróf Csáky Albin ennek a küldöttségnek is megigérte, hogy az ügy gyel foglalkozik. Most miskolczi levelezőnk arról értesit, hogy a magyar hitszónok-kérdés ujabb stádiumba jutott. A vallásügyi miniszter felekezeti választott bíróság összeállitását rendelte el és utasitotta az ellenzékeskedő ortodoxokat és az általuk bevádolt hitközségi elüljáróságot, hogy válasszon mindkét fél egy-egy rabbi és egy-egy világi tagot. A panaszosok a maguk részéről Ehrenfeld Saul szikszói rabbit és Ullmann Izidor nagyváradi ortodox-hitközségi elnököt nevezték meg, a zsidó anyahitközség azonban senkit sem jelölt. Ezért a budapesti ortodox közvetitő-iroda nevezte ki a két tagot a község helyett, még pedig a szoboszlói rabbit és Weinberger Sámuelt. A két rabbi elnöknek egy harmadik: Lipsitz Lipót abaujszántói rabbit választotta meg. Az ortodoxok biznak, hogy az igy megalakult biróság legközelebb összeül Miskolczon, hogy a magyar hitszónok ügyében döntsön.

Primadonna-fogás. A debreczeni szinügyi bizottság kissé zavarban van. A Tiszai társulatával elégedetlen a közönség, mert máig sincs primadonnája és vendégszereplésekről sem gondoskodik kellőkép. Most a szinügyi bizottság az esedékes szubvencziórészletet sem akarja kiadni, hanem deczember 29-éig határidőt adtak neki primadonna-keresésre. Tiszai erre azzal felelt, hogy egy kitöltetlen szerződést bocsátott a bizottság rendelkezésére, azzal a kijelentéssel, keressenek ők primadonnát, ha kapnak s ő fizet neki, a mennyit kér. Keresnek, de eddig nem találtak.

Carlsbadi-ozipók eddig legjobbaknak bizonyultak, kaphatók nagy választékban Aufricht H. divatkereskedesében fő-utczán, a kis-sétatérrel szemben.

Henneberg G. (cs. kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben. privátmegrendelőknek közvetlenül szállit: fekete, fehér és szines** selyemszöveteket, méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig postabér- és vámmentesen, sima, csikos, kockázott és mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szin s árnyalatban.) Minták postafordulóval küldetnek. Svájczba czimzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó. 18—19

Hirek a nagy világból.

Megégett házaspár. Ungvárról irják, hogy ott hétfőn este nagy szerencsétlenség történt. Egy ifju házaspár: Berkovits és neje az égő lámpát helyéből elmozditották, miközben az feltordult és a szerencsétlenek ruháit meggyujtotta. Az utczára menekültek, de a kint dühöngő szél még szitottá a tüzet. Az alig 24 éves férj és a 19 éves asszony életveszélyesen megsérültek és a gondos ápolás daczára kevés a remény életbenmaradásukhoz.

Borsodvármegye közgyülése. Miskolczról jelentik, hogy Borsodvármegye keddi folytatólagos közgyülésén hozzájárult ahhoz a mozgalomhoz, mely a nemzetiségi izgatások meggátlását czélozza. A párbajmánia leküzdését ellenben a társadalomtól várja. A kereskedelmi miniszter megtagadta a megyétől az önálló megyei mérnöki hivatal felállitását a közel jövőben beálló államositásra utalva; a megye egyelőre lemond ohajtásáról.

Könnyü neki. Egyik vidéki városban mükedvelői hangversenyt rendeztek a napokban; a fiatalok árulták a jegyeket, s ajánlgatták egy öreg urnak is.

— Köszönöm, nem kérek belőlük.

— De hisz vett a fia is!

— Könnyü neki, ő — süket.

A vonat alatt. Miskolczról irják: Szörnyü módon végezte ki magát vasárnap éjjel Kozák József, az államvasutak fogyasztási szövetkezete miskolczi árudájának gondnoka. Ugyanis az állomásba berobogó vonat elé vetette magát, mely az öngyilkost derékban keresztülvágta. A Kozák kezelésére bizott raktár teljesen rendben van s az öngyilkosság oka rossz családi élet, melyet levélileg is közölt a miskolczi kir. törvényszékkel.

Sziciliában a munkás népség az adófizetés ellen lázadásban tört ki. Partenico vidékét parasztok járják be s társaikat nem hagyják dolgozni. A kereskedőket arra kényszeriti a lakosság, hogy az élelmi szerek árát leszállitsák. Három nap óta senki sem fizet fogyasztási adót, minthogy a községi örök mind elmenekültek. Giardinello községet, a honnan a szombati zavargás vezetői megszöktek, egy század lovasság szállotta meg.

Mackay milliomos elvált leánya. Párisnak legérdekesebb valópere kétségtelen az a melyet Gallatro-Colonna herczegné, Mackay togadott leánya inditott férje ellen. Nyolcz évvel ezelőtt esküdtek egymásnak örök hüséget, a mely házasságból három gyermek származott, a kiket a herczegné magának kért. A válóper oka mi is lehetne egyéb, hogy a herczeg ő kegyelmessége költekezik. A bölcsen előre látó amerikai milliomos nem adott hozományt, csupán százhetvenötezer frankos évi járadékot. Mi is az egy herczegnek. Csinált tehát adósságot és pedig kerek egy millió frankot nyolcz év alatt. Igazán nem is sok. Csekélység ez a tőkepénzesek fejedelmének. Egy Mackay azonban nem ismer tréfát és mikor megtudta, hogy leánya válni készül, a következő sorokkal vigasztalta: Boldoggá tettél elhatározásod által. Jól tudom ugyan, hogy a világ meg fog szólni, de hisz nem csupán azért vagy a világon, hogy a világnak szerezzél örömet. Foglalkozzál te csupán édes magaddal, mindaddig, mig boldog és szabad nem leszel.

A gazdák a czukorgyárosok ellen. Miskolczról irják: A vidékről számos czukorrépát termelő gazda gyült össze a minap Miskolczon és elhatározta, hogy fölkéri a gazdasági egyesületet, hogy a czukorgyarak méltatlan karteljének megszüntetése iránt keresse meg átiratban a czukorgyárak igazgatóit. Megbeszélték továbbá, hogy ha ez az eljárás eredménytelen marad, ujolag jöjjenek össze ugyancsak Miskolczon és hozzanak szükség esetén olyforma határozatot, hogy a czukorrépa további termelését megszüntetik mindaddig, mig Miskolczon föl nem épül a már többször szóba került czukorgyár. Illetékes körökben képzelhető várakozással néznek az ügy fejlődése elé, esetleg érdekes sztrájk állhatna be.

Herczeg az apróhirdetések közt. A párisi Figaro apróhirdetései közt olvassuk ezt: „Egy fiatal német herczeg, vagyonos és adósság nincs, csinos külsejü, régi, tekintélyes uralkodó házakkal rokonságban levő családból, szeretne megházasodni. Legjobban óhajtana egy amerikai lányt, még pedig olyant, a kinek tekintélyes hozománya van.“ — Mindent elhiszünk ő herczegségének, csak azt nem, hogy adóssága nincs.

Versenyborotválás. A londoni Royalaquarium helyiségében a mult hétfőn, óriási közönség jelenlétében, versenyborotválás kezdődött. Wick és Lloyd urak, két érdemes borbélymester állt ki, hogy a bajnok czimért megküzdjön. Az emelvényen hetvenegy beszappanozott képü uriember foglalt helyet, várva, hogy megborotváljak. Adott jelre Wick és Lloyd elkezdtek dolgozni s a 71 embert 15 perez és 15 másodperez alatt megborotválták. Ebből Wick keze alól negyven, Lloyd keze alól harminczegy fényes ábrázatu ur került ki. A versenybiróság Wick páciensei közül levont egyet, a kin néhány szőrszál maradt s Lloyd áldozatai közül kettőt, a kik meg voltak vágva. A verseny azóta minden este folyik s tart két hétig. Wick eddig 34 lófejjel előre van.

A vasárnapi munkaszünet felfüggesztése. Lukács Béla kereskedelemügyi miniszter a megyei és városi törvényhatóságokhoz a következő rendeletet intézte: „Tekintettel arra, hogy a karácsony este az

idén vasárnapra, valamint az idei ujév napja is hétfőre esik s igy tekintettel arra, hogy ezen ünnepekre szokásos bevásárlásokat a fogyasztó közönség az említett napon, illetve az megelőző napon szokta teljesiteni — ezennel a belügy- és a földmivelésügyi miniszter urakkal egyetértőleg kivételesen megengedem, hogy a f. évi deczember hó 24-ére és 31-ére eső vasárnapokon az 1991: XIII. t. cz. 3. §-a alapján 1892. évi márczius hó 5-én 14,837. sz. a. kiadott rendelet II. A. 2., 3., 4., 5. pontok alatt emlitett iparri és kereskedési telepeken az ipari munka, illetőleg adás-vevés egész napon át végeztethessék. Erről a törvényhatóságot azzal a felhivással értesitem, hogy emlitett intézkedésem tartalmáról értesitse a hatósága alá tartozó rendészeti és iparhatóságokat."

Irodalom.

Gonosz Pista. Ily czimmel indul meg január 1-én a fővárosban egy uj élclap, melynek bekőszöntőjét lapunk tárczarovatában közöljük. A czim, mely a Falu rossza Tóth Ede kitünő népszinmüvének hires bakterje, maga is megmutatja az irányt, melyet szerkesztője: Rédei Ferencz jeles munkatársaival követni fog Mindenben népies és magyaros élclap lesz ez. Különös figyelemben fogja részesiteni a vidéki életet is és nem csupán a főváros és annak politikai labirintuszában akar mozogni. — A Gonosz Pista a legolcsóbb élclap lesz. Előfizetési ára egy évnegyedre csak 1 frt 25 kr. A hetenkint 12 oldalon megjelenő élclap a legjobb rajzolóktól fog hozni karrikaturákat. Ki mutatványszámot óhajt, irjon a Gonosz Pista kiadóhivatalának Budapestre, József-körut 47. sz.

Kassai szinház.

Szilágyi Dezső, a kómikus, határozottan peches ember. A „Szép Heléná"-ban kellett kedden a jutalomjátékának lenni, de a sors és a primadonnák ellene esküdtek. Aldor Juliska betegsége miatt már már elmaradt minden operette előadás és jutalomjáték, midőn azonban a sors ujból kegyeibe kezdte venni Szilágyi Dezsőt, a kómikust és Kassára küldte Csiszér Irént, ki a „Czigánybáró"-ban hajlandó volt Szaffi szerepét elvállalni. Igy lett mégis megtartva kedden a jutalomjáték, de a „Szép Heléna" helyett a „Czigánybáró"-val és Csiszér Irén vendégénekesnő felléptével. Sok városában az országnak ismerik Csiszér Irén nevét s kellemesen emlékeznek vissza a nyáridő ama napjaira, mikor még mint a Káldy-féle koncserttársaság tagja énekelte a büvös-bájos melódiáju kuruczdalokat. Kassán julius 5-én lépett fel a Káldy-féle hangversenyen. Szinte különös tehát, hogy e kettős alkalmatosság, t. i. a derék kómikus jutalomjátéka és az énekmüvésznő vendégfellépte nem tudott közönséget vonzani a szinházba. A bérlő közönség páholyai ijesztő üressséggel meredeztek a szinpad felé, melynek deszkáin mindazáltal becsülettel igyekeztek helyüket megállani a szereplők. Csiszér Irén mai felléptével is csak azt igazolta, hogy nagyon szépen használható hanganyag felett rendelkező kész müvésznő, jóllehet első jelenésében még némi lámpalázfélével küzdött. Szilágyi a jutalmazandó különösen helyi és személyes vonatkozásu kupléival aratott sikert a kevés nézö közönség előtt. Dicséröleg kell megemlitenünk Kozma Pistát is, ki Csiszér Irénnel való kettősében tünt fel különösen, bár organuma egyre bántó árnyékolásu a magasabb regiszterekben és Borossi, ki mint Zsupán mókázta végig az estét.

Daróczy Ilka drámai szinésznő szerdán Sardou Fedórája czimszerepében mutatta be magát Kassán, mint vendég. Az alkalom és a darab természetesen nagyon jól volt megválasztva a vendégmüvésznő részéről, mert kevés oly terméke van a modern drámai irodalomnak, mely az élükre állitott drámai helyzetek duló szenvedélyek s viharzó érzelmek kösepette olyannyira próbára tennék a müvésznő erejét, mint Sardou nagyvilági, kissé excentrikus és szenvedélyes orosz hölgyének: Romazoff Fedórának karakterisztikus felfogása s e felfogásnak megfelelő plasztikus személyesitése. Birnia kell mindama tulajdonságok ismeretével, melyeket a szeniális francia iró, a francia müveltség transformáló hatása alatt párisivá lett orosz hölgyek sajátlagos tipusaiból egy különös, vonzó egyéniségbe olvasztott össze. Ennek az ismerete azonban nem könnyü dolog s ha esetleg volna is kellő fogalmunk a csaknem tulságba hajtott női szenvedélyek ama fokáról, mely Sardou Fedórájának megfelel, a müvészi rutin, a lelkiismeretes tanulmányok kiváló segédeszközei nélkül Fedórát, az igazit, nem varázsolhatjuk élővé a szinpadon. Daróczy Ilkának — ugy látszik — kedves szerepe a Romazoff herczegnőé s ép ezért nincs okunk kételkedni benne, hogy hosszas tanulmányok után igyekezett saját felfogásának megfelelően e párisi orosz hölgyet olyanná alakitani, mint a milyenül élt ez a költő fantáziájában s a milyen lett volna az a valóságban. Ez azonban ezuttal nem minden jelenetében sikerült neki. Kétségkivül nagyon igaz és hatásos volt akkor, midőn Ipanoffot éjjel a saját lakásán maradásra akarja birni. Megrázó drámaiság nyilvánult e jelenetében, azonban feltünő közönynyel beszéli el Ipanoff ellen irányuló behálózási tervét Sirieuxnek s az a törbecsalni akaró ravaszság, melyet e terve keresztülvitelénél használ, nem az a finom asszonyi ravaszság, az a különös fur fang, melynek erejét vesztő hanyatlását s szerelemre válását oly remekül rajzolta meg Sardou. Daróczy Ilka e hibája leszámitása mellett mégis áll azon a nivón, hogy mint a vidék jobb drámai szinésznők egyike elismerésre tartson számot. E tekintetben a közönség nem is volt fukar s ugy nyilt szinen, mint a lámpák előtt számtalanszor megtapsolta. Ipanoff, Loriszt Mészáros adta szokott modorában, Sirieux pedig Csiszér, ki első jeleneteiben kissé szintelen volt. Kiemeljük még Szilassyt, Erdélyi Gizellát és Szilágyit.

Gukker.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**
Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

HIRDETÉSEK.

Arczfestők és puder

gyakran annyira megrontják a bört, hogy nyomuk már rövid idő mulva az arczon ismerhetővé lesz; ezen bajnak elejét véve, minden hölgy csak **nyirfa-balzsamszappant a Parfumerie Equitable, bécsi czégtől** használjon.

Darabonkénti ára 35 kr., kapható Kassán:
Özvegy Selmeczi Berta főutcza 40. sz., Hauszer Antal és társa, Siposs A. Gyula. 428 1—2

Végeladás.

Van szerencsém a t. cz. közönség tudomására hozni, hogy Kassán a malom-utczán lévő ékszer és órás üzletemmel teljesen felhagyván, az iparhatóság 1510. számu végzésével az üzletemben található összes árukra, **arany és ezüst ékszerek, ezüst evőeszközök, órák, óraláncok stb.** vonatkozólag a végeladás engedélyeztetett.

Miután pedig **f. é. deczember hó 31-ig akarom áruimat eladni,** azokat jóval a **beszerzési áron alól** bocsájtom a t. cz. vevő-közönség rendelkezésére.

Kassán, 1893. évi november 11-én

tisztelettel
Horák J.
ékszerész és órás-üzlet.

389 3—3

Jaszusch Antal

hentes- és csemege-üzlete

Kassa, főutcza 86. sz. a. ajánl:

Kassai és debreczeni olvasztott zsir I. rendü	1 kgr.	—.64
„ „ pörkölt szalonna fehér	„	—.64
„ „ „ füstölt	„	—.70
„ „ paprikás szalonna ...	„	—.84
„ „ csemege „ ...	„	—.72
„ „ páczolt „ ...	„	—.84
„ „ kolbász füstölt borsos	„	—.88
„ „ „ foghagymás	„	—.88
„ „ kolbász friss czitromos	„	—.60
„ „ „ páros	„	—.92
Krakkói kolbász	„	1.20
Sertéskaraj füstölt	„	—.68
„ sütni való	„	—.56
Kassai sódar füstölt	„	—.74
„ „ főtt egész	„	1.25
Füstölt oldalas	„	—.68
„ malacz (császárhus)	„	—.84

Mindennemü hideg felvágott, főtt és füstölt marha és sertésnyelv.

Minden hétfőn, szerdán és szombaton friss májas és véres hurka.

10 kgr. vételnél az árak 4 krral olcsóbban számittatnak. 439 1—3

Selyemszövetek.

Csak jóminőségü selyemszöveteket olcsó áron ajánlanak

Elsinger M. J. és fiai

Bécs, Mariahilferstrasse 60.
Alapittatott 1831.

Ujdonságok szines damassé — surah rongeant — surah glacé — bengalin façonné — fekete selymek — valódi pongée — szines szatin Duchesse uni és façonné.

Rendkivüli alkalmi vétel

surah, tiszta selyem, esti szinek egy méter 88 kr., bengaline façonné, esti szinek egy méter 1.40, foulard imprimé egy méter 70 kr., surah rongeant egy méter 1.30, pongee imprimé egy méter 1.10, damassé fekete tiszta selyem egy méter 1.45. 3-6 6—6

Minták kivánatra ingyen és bérmentve.

„LE GRIFFON"

a legjobb valódi franczia szivarka-papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 46—150

Nagy szőnyeg-eladás.

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy **a téli idényre**

nagyszerü külön osztály szőnyeg-, függöny- és butorkelme-raktárunkat tetemesen megnagyobbitottuk.

Kedvező és nagy zárlataink által, **elsőrendü gyárakkal,** azon kedvező helyzetben vagyunk, valamennyi czikket **szerfelett mérsékelt árakon** eladhatni. **Szobák bevonására különösen ajánlhatjuk:**

Valódi brüsseli szőnyegeket	Valódi axminiszter szőnyegeket	Valódi angol velour szőnyegeket	Valódi hollandi szőnyegeket

Ezenkivül dus raktár következőkből:

Valódi perzsa és smyrna szőnyegekből.

Szalonszőnyegek	Ebédlő-szőnyegek	Futószőnyegek	Cocos futók
Lábtörlők	Ágyszőnyegek	Angoraszőnyegek	Ágy- és asztalteritők
Flanelliteritők	Divánteritők	Csipke és szövetfüggönyök	Portiéres
Vitrage	Peluche teritők	Uti takarók	Lambrequins

397 6—30

Tisztelettel **Széman Testvérek.**

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa. vasárnap 1893. évi deczember 17. 145. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Tovabba a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Voglö Bécs: Eckstein Bernát üröő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

A kassai uj szinház.

Kassa, deczember 16.

Az uj szinház terveire hozott szakértői birálat és itélet ellen érdekelt körökben nagy a mozgás és miután ennek hire hozzánk is eljutott, nem tartjuk fölöslegesnek, hogy e kérdést némi világosság kedvéért rövidesen szellőztessük, már csak azért is, mert a birálók egyike Cziegler müegyetemi szaktanár a birálat álláspontjának mintegy igazolására, a benyujtott terveket szokás ellenére a budapesti mérnök- és épitészegylet előtt bemutatva, azokat palam et publice tette kritika tárgyává.

Vajjon nyert e Cziegler ur erre nézve a pályázat hirdető hatóságtól vagy a pályázóktól felhatalmazást vagy nem, fölöslegesnek tartjuk kérdés tárgyává tenni. Megtette. Változtatni ezen nem lehet már.

A birálat szerint a három pályaterv figyelemre méltónak mondatott, és mert daczára elismert jóságuknak, mind gyik javitást igénylő szerkezeti hibában leledzik, a város által felajánlott dijak nem adattak ki egyik tervnek sem, hanem 1000—1000 forint jutalomdij itéltetett oda a három pályázónak az esetre, ha a pályázók jelentkeznek, de csakis azzal a föltétellel, ha a pályázók terveiket a birálat által jelzett formában módositják és a ki a birálat intencziójának legjobban fog megfelelni, az kapja majd a város diját.

Kimondatott az is, hogy a városnak első izben hirdetett pályázata fényes eredménnyel járt és a sorok között tünik ki, hogy a birálat kétséget kizárólag az Alpár-féle tervek behatása alatt állva, mondott kötött véleményt a három uj tervről; az egyik lapon a jóságot elismerve, a másikon pedig elutasitva azt, a mit elismert, mert ha valamitől a kivitel lehetőségét szerkezeténél fogva ezért vagy mert a kombinált számu ülések térfogata annyira kicsiny, hogy azok a gyakorlatban nem foghatnak helyet, megtagadom, az én itéletem gyanus és szabad tért enged még a laikusnak is a legkülönfélébb kombinácziókra.

Mert miket ismert el jónak a birálat a három tervből: a külsőségeket, az ornamentikát, a figuráliát és a szemnek feltünő stilszerüséget, ellenben hibásnak találja mindazt, a miken az előbbi megpihen, a tervek esetleges kiviteléuél a szilárdságot, sőt a mi annak elismertetik, a kivihetetlenséget és ugyancsak kifogásolta, hogy a bizonyos személyek befogadására előirt térfogat beosztása inpraktikus, mert a méretek anynyira kicsinyek, hogy a helyeken még megszoritva sem fér meg a középszámitás szerint megteremtett ember; kifogásolta azt is, hogy a tervezők költségbeli számitásai csalódásra vannak bazirozva, mert az általuk kombináczióba vett összegek a kivitelnél jóval magasabbsa fognak majd rugni.

Az elismerteket boncolgatni fölösleges, — mert hisz a birálók ezen a téren otthonos szemüvegen át nézték a tervekre rávezetett rajzbeli kidolgozását a pályázók invencziójának. A kitüntetett hibákra ma pedig azért nem mondjuk el czáfoló megjegyzéseinket, mert ezekre külön lesz alkalmunk visszatérni, ellenben ebből kifolyólag inczidentaliter mondjuk el reflexióinkat.

Egy legközelebb ugyancsak e helyen megjelent czikkelyünk világosan jelezte azt a ténybeli körülményt, hogy a város törvényhatósága az uj szinház kérdését mindenféle fortélylyal és szándékosan huzza és halogatja a végtelenségig és hozzátettük, hogy a város legfőképen azért hagyja homályban a nagy közönséget, mert a régi helyen való épitkezést kezdettől fogva ellenezte — mondjuk itt is — pénzügyi szempontból, de mert a törvényhatósági képviselet egy izben kimondott határozatát, az ez ellen a polgárság által megindított mozgalom erejénél fogva, megmásitotta, visszaterelte az egész szinházi kérdést a kezdet legelső stádiumába, azonban oly háttérrel, hogy az adandó alkalomra ismét csak a fapiaczczal fog előtérbe lépni.

Ezt az alkalmat a régi helyre kiirt pályázati tervek elbirálásának ideje hozta meg, de nem véletlenül, hanem jól kieszelt ügyességgel, a melyet a budapesti biráló bizottságnak az uj tervek megitélése kapcsán itéletileg kellett kimondani és a mint látjuk: ez a bizottság igen jól oldotta meg feladatát annyira, hogy még a lebirált pályázóknak mézes-madzag gyanánt 1000—1000 forintokat is kinálgat fájdalomdijul a kapott erős vereségért szemben az első fényes eredményü pályázattal, amelyet Alpár ur örömére Cziegler müegyetemi szaktanár urnak olyan jól eshetett konstatálni.

Mindehhez nem lenne nekünk szavunk, hogy ha ezt privát ember cselekszi meg de ha ezt egy olyan törvényhatóság mint Kassa szabad királyi város cselekszi meg, azt szó nélkül hagyni nem lehet, nem szabad. Kassa városa tekintélyes erkölcsi testület és egy ilyennek komoly és jelentős kérdések elbirálásánál nem szabadna játékot üzni és ezzel jó hirnevét a megszólásnak kitenni.

Megmondottuk és ismételjük, hogy az ügynek leplezés nélkül való feltárását ma már halogatni bünös eljárás és ha bármiképpen is állanak a dolgok ott a központban, lépjenek már végre valahára nap elé és ne bolonditsák a sötétben folyó fortélyos machinácziókkal egyrészt a polgárságot, másrészt pedig azokat, a kik jóhiszemüleg adtak valamit a város által nagy garral hirdetett pályázatra, hogy aztán végeredményben megtudják, hogy az első fényes eredményü pályázatot nem lehet itt Kassán sem a polgárság egyeteméuek, sem pedig a második hármas pályázatnak megdönteni, mert hát az augurok hatalma nagy és véghetetlen.

Most pedig csak annyit, hogy legközelebb a függőben levő fragmentumokról többet.

Sürgönyök.

A Kassai Szemle eredeti sürgönye.

Budapest, deczember 16. A parlamentben ma a képviselők karácsonyi munkaszünetje lett tárgyalva. Bánffy elnök inditványt tett, hogy jövő évi január hó 20-ig a képviselőház ne tartson ülést, megokolva ezt azzal, hogy a különféle egyházpolitikai kérdések, illetve javaslatokkal elfoglalt bizottságok zavartalanul végezhessék feladatukat. Hoitsy Pál hazafias aggodalmaiban szükségét érzi annak, hogy a szünet hamarabb érjen véget s azt ohajtja, hogy a parlament már január 15-én üljön össze. Fejérváry honvédelmi-

TÁRCZA.

A hétről.

— Amit a verebek, meg az ujságok beszélnek. —

Kassa, decz. 16.

Amióta a kis bajor hadnagyocska, Seefried báró a szerelmes Erzsébet herczegnőcskét oltárhoz vezetve, megkötötte a demokráczia történetében világeseményt képező szerelmi házasságot, csupa kalandos szerelmi történetekkel van tele a levegő.

Még a Szabadságtér kopasz fáin gyülésező verébsereg is dithirambokat csiripel ki ennek örömére.

De még milyeneket.

Hanem e mellett még rá is érnek egy kis emberszólásra is.

Nagy kujon valamennyi, ami ugyancsak kitünik abból is, hogy mindnyájan a korzó oldalán gyülekeznek s onnan tartják szemmel a sétálókat.

— Nini, itt jön Virginia a nagymamájával.

— Hol? hol? dugja össze kicsi fejét a sok pletykázó népség.

— Ime itt jön, lassu kecses léptekkel. Ábrándos szép szeme fáradtan siklik végig az embereken, anélkül, hogy csak egy pillanatra is reá tapadna mély, tüzes tekintete valakinek az alakjára. Nem érdekli senki, semmi, csak a boltok kirakatai. Ezek felé tekint néha; néha meg meg is áll.

— De szép es a Virginia!

— Különösen igy, mikor Pált keresi.

— Ah Pált? Hol van Pál, hol?

— Pál valahol másutt kurizál, — felel erre a kérdésre valamelyik élemedett szkeptikus veréb.

— Szegény Virginia! zengi erre egy egész kórus.

És Virginia csak halad tovább lassu, kecses léptekkel. Nem néz azokra, akik vele szembe jönnek s nem azokra, akik mellette elhaladnak. Nem érdekli senki, semmi, csak a boltok kirakatai. Ezek felé tekint néha; néha még meg is áll...

Szegény Pál!

*

Egy borus délutánon hallgattam ki e históriát. Dalba akartam fogni; meg akartam énekelni, de nem tettem.

Jó Homérosz megirta ugyan még valaha régen a szép Heléna szerelmének hadakozást keltő s pusztitó vérontást előidéző történetét, de ottan csak két államról, meg egy szép asszonyról volt szó.

Hanem itt, ahol azt kellene megénekelnem, hogy a szerelmesek miként nem szeretik egymást, elhágy erőm s kihull a toll a kezemből.

Mert bárhogy álljon is a dolog, én csak a szerelem poétája maradok.

És csak dalolom a magam dalát a szerelemről, legyen az boldog, akár boldogtalan.

*

Amióta Seefried báró, a kis bajor hadnagyocska elvette a szép s szerelmes herczeg kisasszonyt, kétszeresen tisztelem a szerelmeseket s gyülölöm az akadályt képező mamákat, meg papákat.

Szintén ott a Szabadságtér fáin gyülésező verébsereg csiripeléséből tudtam meg erre is egy históriát.

Valami olyas Pál és Virginia-féle történet ez is, csak éppen forditott kiadásban, mint az előbbi.

Pal szerelmes Virginiába.

Virginia ezt észreveszi és a dolgot érdekesnek találja.

De nem ugy a papa, meg a mama, akiknek szintén jó a szemük és észreveszik a dolgot, azonban ezt nem tartják valami érdekesnek.

Pál azóta nem látta Virginiát, Virginia se Pált.

És ez idő óta az egyik olyan, mint a bolond — csiripelik a verebek — a másik meg regényeket olvas otthon.

Ez sokkal egyszerübb história.

Ime megénekeltem, ha nem is versben, de döczögős prózában.

*

Volna meg egy néhány szerelmi történetem: köz... e azért talán nem érdektelenek.

...a ezeket már nem tudom hirtelen... olyképen ...ondani, hogy szereplőikre ne ismerjen rá senki s ...pedig ...kire rá illeszthető legyen. Ezeket olyankor ...agyom, mikor Ravachol utódairól a Vaillant Agostonról nem kell emlitést tennem rövid karczolatomban.

Azonban most a világesemények is ugyancsak előre tolakodnak, mintha csak azt kiabálnák: Karczolatiró uram, ime itt vagyunk mi is, mi vagyunk a legfontosabbak a hét eseményei között.

Nos hát legyen.

Hadd lássuk azokat a világrengető eseményeket, melyek a hét történetének képét formálták.

A meghibbant gondolkodásu emberek egy csoportja, kiket anarchistáknak csufol az épeszüek elnézése, véres betükkel irták az idők folyasának történetébe mostanában nevüket.

Vaillant Agost merénylete a franczia parlament ellen olyan, milyet évszázadok borzalmai nem tudnak felmutatni.

Az őrület egy neme; az anarchizmus irtó háborut indit a rend és béke s annak minden fentartó eleme ellen s ebben az irtó háboruban a dinamit kezd már rémesen dolgozni. A helyzetnek különös szine van.

A rendet fentartó s közös kapcsolatban élő államok kormányainak ugyancsak résen kell állaniok, hogy a fékvesztett elemek megzaboláztassanak.

Forrong most egész Páris. Forrong a bourgeois, mely életét és vagyonát látja koczkáztatva e titáninak igérkező harczban s forronganak az anarchisták, kik ellen zudul a hatalom irtó razziája.

A Ravacholok fajtája még nem veszett ki, hanem terjed.

*

Minálunk az anarchista dinamit merényletek nem mennek még megszokott eseményszámba s ugyancsak nagy volna a szenzáczió, ha egy anarchista ide is eltalálna vetődni.

niszter ellenben a ház oszlatlan helyeslése között utal a bizottságnak nagy és fontos tárgyaira: a képviselőháznak január 15-ig való szünetelését inditványozza, a mi egyhangulag elfogadtatik.

Teleszky az igazságügyi bizottság elnöke, jelenti, hogy a házasságjog törvényjavaslatát a bizottság hétfőn kezdi tárgyalni.

Bánffy elnök felhatalmazást nyer a háztól, hogy az esetre, ha a főrendiházban az állami költségvetés tárgyalása késnék, hogy az indemniti törvényjavaslat tárgyalására a szünet daczára ülést hivjon egybe és hogy ő felségének ujévre a ház gratulácziójat kifejezze.

A főrendiház.

n—. A Wekerle-kormány elkészült összes, egyházpolitikainak nevezett, lényegileg azonban nemzet- s hagyérdekü állampolitikai törvényjavaslataival, s azokat a képviselőház elé terjesztette.

A képviselőház pedig bevégezte a jövő évi költségvetés tárgyalását, s most még a főrendi ház elfogadása van hátra, hogy az a legfelsőbb szentesités után törvénynyé váljék.

Az a kérdés most, hogy a főrendi ház megőrzi e tárgyilagosságát a budget kérdésében, vagy — pedig föltevé hogy igaz az a hir, mely szerint többségében az egyházpolitika miatt a Wekerle-kormány ellensége — nem kezdi-e meg már a költségvetés vitája alkalmából a kormány elleni küzdelmét.

A közel jövő megmutatja, hogy melyik kérdésre kapjuk meg az igenlő feleletet. A kormány mindenesetre előrelátóan eselekedett, mikor két hónapos felhatalmazás megszavaztatásával az utóbbi esetre biztositotta a jövő év első két hónapjára a kormányzatnak az idei költségvetés alapján való rendszeres müködhetését.

Ámbár mi azon nézetünket vagyunk bátrak kifejezni, hogy a főrendi házzal nem kerül konfliktusra a sor most, mikor az egyházpolitikai javaslatok legfontosabbja: a kötelező polgári házasságra vonatkozó is ismeretes.

Ment a képviselőház, mikor e javaslathoz — kétségtelenül óriás többséggel — hozzájárulni fog, nem hoz létre oly radikális ujitást, mely a nemzet s az állam-életének fentartó s fejlesztő alapjait veszélyeztetné — s a főrendi háznak csak ily esetben joga s kötelessége elutasitó vetojával a kormány s képviselőházi többség akarata elé gátat emelni.

Ismeretes dolog, hogy most a házasságkötés dolgában Magyarországon zavaros anarchistikus állapotok vannak a könnyü elválás s még könnyebb vallási csereberék következtében. Az uj törvény, amint az a kormány javaslatában fogalmazva van, a legnagyobb szigorusággal korlátozza az elválás lehetőségét s evvel a kath. egyház azon nagy veszetsége megszünik, melyet a házassági könnyü elválások alkalmából az átterések által eddig szenvedett. Továbbá ez uj törvény kapcsán megváltoztattatik a vegyes házasságból származó gyermekek vallását szabályozó 1868: 52-ik törvény, visszaállittatik arra nézve a szülők szabad rendelkezési, előleges megegyezési, reverzális adási joga, s eltörültetik az ez utóbbit most büntetéssel üldöző februáriusi rendelet. S azonnal felállittatik a kath. önkormányzat a kath. jellegü alapok birtokbaadásával. A katholikus egyház tehát lelki hatalmában, erkölcsi tekintélyében az eddigi status-quoban marad; midőn a házasságkötést az állam veszi kezei közé, a katholikus egyház szabadon hirdetheti s tarthatja fen hivei közt tekintélyével, fegyelmével az elválhatlanság nagy elvét, s az az elválások polgári törvény általi szigoritása után az áttérések által sokkal kevesebb csorbát fog szenvedni, mint eddig. Erintetlen tekintélyének, közjogi állásának erkölcsi hatalma óriási erőszaporodást nyer az autonómia felállitása által, s meg vagyunk győződve, hogy oly hatalmas, eddig nem is sejtett hitéletet fog kifejthetni, melylyel nemcsak biztositja a nemzetet föntartó ezeréves hiterkölcsi alapot, de e tekintetben diadalmas lesz versenye a többi felekezetekkel szemben is.

Az uj egyházpolitikai javaslatok tehát egyrészt a magyar nemzet s állam erejét növelik, midőn azok hatályát a nemzetiségi önkormányzati egyházakra is — ezek vallási s egyházi érdekeinek csorbitása nélkül — kiterjesztik, másrészt pedig a népnek vallási érzületét nemcsak érintetlenül hagyják de annak erősitésére, növelésére a különféle egyházakat egyenesen versenyre serkentik.

A főrendiház most, mikor e javaslatok már ismeretesek, bizonynyal fel fogja ismerni azoknak most ecsetelt valódi jellegét, fel fogja ismerni, hogy aggályai alaptalanok voltak, s éppen azért abba fogja hagyni az ezen egyházpolitika ellen tervezett oppoziczióját annak konstatálásával, hogy ez nem sérti sem a katholikus egyház, sem más egyház jogait, s nem rontja meg a magyar nép életének valláserkölcsi alapjait.

Mi azon meggyőződésben vagyunk, hogy amily dicsősége marad örökre a Wekerle-kormánynak ez egyházpolitikai reform, oly hatalmas uj biztositéka lesz az a magyar nemzet s magyar állam uj ezer évi virágzó fönmaradásának.

Politikai hirek.

Kassa, december 16.

A püspökök szava. Az egyházpolitikai reformokra vonatkozólag a legutóbb tartott püspöki konferenziákon megállapitott közös főpásztorlevelet január elsején bocsátják ki. A levél sajtó alá rendezését Vaszary Kolos biboros érsek, herczegprimás vállalta magára, a ki a munka nagy részével már el is készült. A levelet a püspöki konferenczia összes tagjainak egy-egy példányban küldik meg s a püspökök maguk gondoskodnak annak annyi példányban való kinyomatásáról, a hány plébánia egyházmegyéjük területén van. S mivel a napirenden levő ügyek közül azzal, a melyik a kath. egyházat legjobban érdekli, épen ez a közös főpásztorlevél foglalkozik, a karácsonyi ünnepek és ujév napja alkalmából az egyes püspökök szokásos, egyes egyházmegyéknek szóló pásztorlevelei most el maradnak. A jövő, január hó közepén Budapesten Vaszary Kolos biboros érsek, herczegprimás elnöklete alatt ismét püspöki konferenczia lesz, a melynek tárgyát a kongrua ügye képezi.

A bevádolt kormány. Belgrádból jelentik: Az Avakumovics és társai elleni végtárgyalás jövő czütörtökön délelőtt kezdődik; a vádlottak és a tanuk már megkapták az idéző végzéseket. A végtárgyaláson Velimirovics Pera államtanácsos fog elnökölni. A törvényszék 16 biráből fog állni, fele részben államtanácsosokból, fele részben semmitőszéki birákból; a védelmet 24 ügyvéd vállalta el. A pör nagy arányokat ölt és a vége még bizonytalan.

Görögország csődje. Athéni hir szerint a képviselőházban Trikupis miniszterelnök törvényjavaslatot terjesztett elő az állam hitelezőivel kötendő egyezségre való felhatalmazás iránt. Ez egyesség ügyében a tárgyalások folyamatban vannak.

A bomba merénylet. A francziai belügyminiszter és az igazságügyminiszter körrendeleteket intéztek a megyefőnökökhöz és főügyészekhez, melyben az utóbbiakat utasitják, hogy a lapok jelentéseit tartsák szem előtt. Elrendelik továbbá, hogy az uj törvényeket hajtsák végre és rendőrbiztosokat bizzanak meg azzal, hogy jelenjenek meg a gyüléseken és minden törvényellenes nyilatkozat miatt inditsák meg a fenyitő eljárást. — A francziai kamara folyosóin hire jár, hogy Dupuy elnök sok fenyegető levelet kapott, a melyekben értésére adják, hogy a deczember 9-iki merénylet nemsokára ismétlődni fog. A kamara ülésében Dupuy felolvasta a külföldi kormányok és parlamentek részéről hozzáérkezett üdvözlő táviratokat, a mit a kamara nagy tetszéssel fogadott. — A párisi Temps közli, hogy egy külföldi hatalom azon fáradozik, hogy a hatalmakat az anarchista törekvések ellen egyesitse. Az a hir azonban, hogy Franciaország már megadta volna beleegyezését, nem igaz. — A Matin közli: A rendőrség intézkedéseket tett arra nézve, hogy a külföldi anarchistákat 14-én délelőtt vagy legkésőbb másnap elfogják. Koch Lipót, czipészlegény egy vesszedelmes anarkista-szövetkezet tagja, a francziai területet 8 nap alatt elhagyni tartozik.

A francziai katonák lázitása. Párisból jelentik: A kaszárnyában jelenleg egy szocialisztikus röpiratot terjesztenek, melynek czime: Katonaáté. A röpirat hevesen megtámadja a háza és a katonai fegyelem eszméit. Szerzője Maurice Charnay, a Petite République szerkesztője, egy Dupuy által elbocsájtott belügyminiszteri hivatalnok. Több lap a röpirat eltiltását követeli.

Városi dolgok.

I.

A szinügyi bizottság. Ugy látszik, a szinházépités ügye ismét kátyuba került. Mint ugyanis értesülünk, a szinügyi-bizottság legközelebbi ülésében a bizottság egyes tagjai, eltérőleg a közgyülés legutóbbi határozatától, az uj szinház helyéül a jelenlegi helyett — ujból a tapiacz mellett kardoskodnak. Ugyan meddig fog még ez a khaosz tartani? Csak nem akarják talán a szinházépitést a jövő századra elhalasztani?!...

Notabene: Ha a jelenlegi hely végkép nem volna megfelelő, még akkor is nem a tapiacz, hanem a főutcza torkolatán létező Erzsébettér az, a melyre az uj szinház fölépitendő lenne. Ennek a térnek van jövője, de a tapiacznak nincs!

II.

Drágasági pótlék. Végre valahára bizonyos, hogy a város tisztviselői is kapnak drágasági pótlékot. Mondják, hogy egyes buzgóbb tisztviselők ez alkalomból pénzt is szedtek össze egy — a város országgyülési képviselőjéhez menesztendő táviratra, a miért az a drágasági pótlék kieszközlésében segédkezet nyujtott. A képviselő ur létségkivül megérdemli ezt az ovácziót. Csak egy megjegyzésünk van: az, hogy kár ezt a dolgot ugy tüntetni föl, mintha annak sikerülte egyes-egyedül a különös általunk is nagyrabecsült képviselő ur érdeme lett, mert az első sorban mindenesetre a mi derék városatyáinknak az érdeme, másod sorban pedig az oly kiváló érzékkel biró és humánus gondolkozásu belügyminiszter uré. Kár mindenből politikai tőkét csinálni!

III.

Miniszteri biztos. Pár nappal ezelőtt miniszteri biztos kereste fel a városház egyes hivatalait. Első sorban is a pénztárban fordult meg, hol többek közt azt a megjegyzést tette, hogy: „ha az uraknak valami különös fölemliteni valójuk van, sziveskedjenek azt tudtul adni.“ Hát hiszen a pénztári teendők beosztását illetőleg lehetett volna ott sok mindent fölemliteni, aminthogy bizonyosan lett is az érdekeltek részéről egy és más fölemlitve. A biztos ur különben mindent kellő rendben talált ugy itt, mint a többi hivatalokban.

Ujdonságok.

Kinevezés. Dr. Juhász Andor, a kassai kir. járásbiróság chevaleresk albirája a kassai kir. itélőtáblához tanácsjegyzőnek lett kinevezve.

Hymen. Viszlóczky Miksa, eperjesi egyházmegyei növendékpap, Viszlóczky Gyula kassai g. k. esperes, cz. kanonok derék fia, eljegyezte Zima Mariskát, Zima György havaji gör. kath. esperes-lelkész leányát.

Tiszti koncert. A Kassán állomásozó katonatisztek itteni tudományos egyesülete tegnap, deczember 16-án este a Schalkhás-szálló nagytermében nagyon sikerült és látogatott ének és zeneestélyt rendezett. Az élvezetes és érdekes pontokból megválogatott programm a következő lefolyásu volt: Onverture a Maritana operából a katonai zenekar csinos előadásában, ezután Abendorf főhadnagy Castaldonnak és Behr Ferencznek két nagyon szép dalát adta elő. Majd Szobotics k. a. Beethoven egy szonátáját játszotta el zongorán nagy sikerrel. Igen hatásos volt Zech főhadnagynak két énekszáma: Du guater Himmelvater, Die Stadt der Lieder és a 85-ös zenekarnak egy operetterészlete a Bajazzókból. Jandl tiszthelyettes adta ezután elő Rubinsteinnak és Schrammelnek egy-egy érdekes szerzeményét, egy kómikus előadás, a honvédönkéntesek énekkara és a katonazenekar fejezték be a sikerült programm lefolyását, melynek minden egyes pontját lelkesen megtapsolta a hálás hallgató közönség. A koncertet táncz követte, melyen Kassa hölgykoszorujának igen számos szép tagja vett részt.

A karácsonyfák. A szép tavasziasan enyhe időjárás mellett szinte különösnek tünik fel előttünk néha, ha a czukrászboltok s egyéb kereskedések kirakataiban a karácsony családias ünnepének közeledtét hirdető krampuszok özöne és pazarul felszicsomázott karácsonyfák állitják meg a járókelőket. A karácsony misticismusához tartozó hózivatarok s zimankós téli napok ugyancsak távol tartják magukat. Néha-néha összevonják ugyan szárnyaikat a fellegek s apró pelyhekben hullani kezd pár perczig a hó, de a mint a földre érne, az is elolvad s eső lesz belőle. Pedig hát karácsony havában járunk s itt van már, közeledik a családok legszebb ünnepe. Azt bizonyitják a boltok

---

Körülbelül ekkora szenzáczió kisérte azt az irodalmi esemény is, hogy a jó Gyulai kiadta legujabb verskötetét.

Gyulai Pál a mérges, epés kis öreg ur, ki karczoló pennával s szuró kalamusszal szokta volt megirni kritikáit a mások verseiről, ime most maga is megjelent a könyvpiaczon egy uj kötettel, mintha csak maga magát akarta volna kidobni a lekritizáltak kritikájának.

Bezzeg epés kis Gyulai van most mit zsebre raknod.

Azoknak a kritikáknak, melyekben terólad van szó nemcsak a czimük ominóza, hanem a hangjuk is olyan, mint „mikor a hóhért akasztják.“

Ime beteljesültek a szentirásnak szavai:

— Ne itélj, hogy ne itéltessél!

*

Vannak azonban olyan szentencziák is, melyeket közörömmel és lelkesedéssel fogadnak országszerte.

Azt a halálos itéletet értem, melyet Csáky gróf kultuszminiszter a kötelező jogi doktorátus ellenében mondott ki.

A halálos itélet formulázva van, ma már csak ki kell mondani és végrehajtani, azután pedig:

— Requiescat in pace!

A fővárosi kávéházak pinczérei mindazáltal hosszu ideig nem fognak tudni róla leszokni, hogy minden bajuszos egyetemi hallgatót és intelligens kinézésü uri embert doktor urnak ne szólitsanak.

De hát legyen megbocsátva a pinczér uraknak ez ártatlan gyengéjük.

Hiszen van gyengéje minden embernek, legyen bár ur vagy paraszt, fejedelem vagy alattvaló, fiatal vagy öreg.

A fiatalok legmegszokottabb gyengéje a szerelem. Ez volt azé a szép király kisasszonyé is, ki mikor meghallotta a Seefried báró és Erzsébet herczegnő regényét, imigyen sóhajtott fel.

— Wenn die Liesl ihren Lieutenant bekommen hat, dann bekomme ich siecher meinen Rittmeister.

Lorgnet.

kirakatai, melyek a belül található csecsebecsék legcsinosabbjait mutogatják üvegen keresztül, ezt hirdeti a Mihály-kápolna déli oldalán rögtönzött fenyő-telep, mely a főutcza egy részét messze megtölti fenyves illattal. A papák és mamák sietős léptekkel keresik fel ezt a telepet, hogy kiválasszák a család karácsonyfáját s szorgos gondoskodással járják be a kereskedéseket, hogy összevásárolhassák a karácsonyfára való sok remek holmit — csupa gondoskodásból a kis J é z u s k a iránt, kinek budgetjét az ajándékok özöne nagyon megviselné. Otthon pedig titokban, zárt ajtók mögött folyik már az összeesküvők cselszövése, kikről az apróságok még akkor sem tudják meg, hogy mit csináltak oly titokban az elzárt szobában, mikor a kis Jézuska beköszönt ajándékaival — karácsonyestéjén.

A Rangli kéményseprő ügyében, a ki ez év elején K o v á s s y abauj-szántói telekkönyvvezetőt orvul megölte és hulláját a patakba dobta, holnap hétfőn lesz a kassai kir. törvényszék előtt a végtárgyalás. A gyilkossággal vádolt Ranglit Bulyi Dezső ügyvéd fogja védelmezni.

Szenzácziót keltő kacsa járta be e napokban a levelezőik által felültetett fővárosi napilapokat, mely mihamar igyekezett magát az itteni helyi lapok egy részének hasábjaira is befészkelni. Eszerint R a n g l i szántói kéményseprő mester, ki pár hó előtt K o v á s s y abauj-szántói telekkönyvvezetőt orvul meggyilkolta, az itteni ügyészség börtönében felakasztotta volna magát e napokban. Mint hiteles forrásból értesülünk e hiresztelés minden alapot nélkülöz, mert Rangli a fogházban még öngyilkossági kisérletet sem követett el s a legjobb egészségben várja a végtárgyalás holnapi napját.

A kassai (régi) dalegylet értesiti igen tisztelt pártoló tagjait, hogy a mennyiben az 1894. évi május hó 13—15-én Fiuméban rendezendő országos dalárünnepélyen részt kivánnának venni, ebbeli elhatározásukat sziveskedjenek f. é. deczember hó végéig Mildner Ferencz egyesületi pénztáros ur könyvkereskedésében közölni. A pártoló tagok 2 frt dijlefizetése mellett nem csupán utazási kedvezményben, hanem mérsékelt dijért — esetleg — ha a fiumei körülmények megengedik, ingyenes, elszállásolásban részesülnek. Egyben megemlitjük, hogy a dalegylet ez idő szerint kettős müködést fejt ki: készül a február 4-ki tréfás dalestélyre, mely nagyszerü meglepetéseket fog szerezni a közönségnek; s más felől — szorgalmasan tanulja a fiumei országos ünnepély darabjait.

Betöltendő állások. A bosznia-herczegovinai országos kormány pénzügyi szolgálatának fogalmazási szakában — egy előttünk fekvő pályázat szerint — legközelebb több, a X. dijosztályba tartozó segédfogalmazói, valamint adó és pénzügyi felügyelőségi segédi állomás évi 1200 frt összilletményekkel, továbbá több pénzügyi fogalmazó gyakornoki állomás évi 800 frt segélypénzzel fog betöltetni. Felhivatnak pályázni óhajtók, hogy érettségi bizonyitványnyal, jogvégzettséget igazoló végbizonylattal (absolutorium), államtudományi államvizsgálati (szigorlati) bizonylatokkal, továbbá egészségi állapotukat feltüntető orvosi bizonyitványnyal felszerelt és nyelvismereteiket is feltüntető pályázati kérvényeiket a bosznia-herczegovinai ország s kormányhoz (Sarajevo) czimezve Abauj Tornavármegye főispánjához adják be. A kérvények 40 krnyi és a csatolmányok 10—10 krnyi boszniai okmánybélyegekkel látandók el, vagy esetleg a megfelelő pénzérték csatolandó.

Zenélő szekrény. A malom-utczai Germann (otthon) kávéház jelenlegi tulajdonosa egy igen jó és kellemes hangzásu synphonium zenélő szekrényt hozatott vendégei szórakoztatására. Ajánljuk a zenekedvelő közönségnek annak megtekintését, mely eddig csak hazánk legnagyobb városaiban található.

Magyar ember fantáziája alkotta meg a mesés Eldorádó országot. Magyarnak kellett lennie, mert akkor nem füstölt kolbászból teremtette volna meg ott a sövények fonadékát s sonkaszeletekből a fák leveleit. A magyar ember mindenkor nagy barátja volt az ilyenféléknek, lakjék bár Debreczenben avagy Kassán. Már maga az a dolog is bizonyitja, hogy a debreczeniek világhirre vergődtek paprikás szalonnájukkal, a kassaiak meg az itt páczolt sonkával. A ki e hirneves és izletes ennivaló holmikból akarja felszerelni éléskamráját, vagy akár csak kóstolóba akar venni, az forduljon J a s z u s c h Antal főutcza 86. szám alatt levő hentes üzletébe, hol jutányos áron kaphat debreczeni szalonnát, sonkát, kolbászt és egyéb a hentesszakba vágó árut.

A Pesti Hirlapnak lapunk mai számához csatolt mellékletére felhivjuk a figyelmet.

— Legjobb és legolcsóbb **egyenruhákat** és egyenruházati felszereléseket tényleges és tartalékos tisztek, vasuti tisztviselők, altisztek, pénzügyőrség és tüzoltóság részére szállit **Spitzer és Donath** hazai egyenruházati intézete **Budapest II.** főutcza 6. sz.

Hirek a nagy vilagból.

Jókait a budapesti ügyvédi kamara disztagjául választotta meg és az erről tanuskodó okmányt nagy küldöttség adta át a költőnek. Stefánia főherczegnő Jókait jubileuma alkalmából sajátkezü levélben igen rokonszenvesen üdvözölte.

Dókics a szerbek volt miniszterelnöke, a kit Sándor király mint egyszerü professorát emelt a szerb államcsiny idején e nagy méltóságra, néhány nap előtt Abbáziában meghalt, a honnan tetemét Belgrádba szállitották.

Nazarénus a szerb hadseregben. Nagyon sokszor előfordul, hogy a hadseregben egy-egy nazarénus megtagadja az engedelmességet és nem vesz fegyvert kezébe, mert vallása tiltja. Egy ilyen eset fordult elő most a szerb hadseregben, a hol egy nazarénus semmi szin alatt sem akart fegyvert fogni. Mint hogy sem rábeszéléseknek, sem fenyegetéseknek nem engedett, a haditörvényszék tiz évi kényszermunkára itélte.

Egy püspök titokteljes halála. Ruszcsukból irják e 10-éről: Ma temették el Hippolity róm. kath. püspököt, ki Belinibe való utazása alkalmával eddig ki nem deritett módon halt meg. Az a hir van elterjedve, hogy Belini közelében agyonütötték a parasztok, kiket intézkedései elkeseritettek. Hippolity püspök ugyanis eddigi lelkészüket Sztaniszlavot, iskolatanitóvá nevezte ki, lelkészükké pedig egy olasz származásu papot tett meg, ki életmódjával közmegbotránkozást okozott. A beliniek számtalan kérvényt intéztek a püspökhöz, hogy küldje vissza Sztaniszlávot, de Hippolity nem teljesitette kérésüket. A felizgatott népet lecsillapitani a püspök e hó 3-án Belinibe utazott. Haláláról két verzió van. Az egyik az, hogy Hippolityt utközben megtámadták a parasztok, mitől a püspök annyira megijedt, hogy szélütés érte és szörnyet halt. Egy másik verzió szerint — mint emlitettük — maguk a parasztok ölték meg a püspöküket.

A zágrábi érsek-jelölt csenei Vucsetics István kanonok, kiből állitólag a római kuria ellenzése miatt nem lehetett érsek, — egy Zágrábból érkező távirat szerint halálán van. Vucsetics nyár óta a melenczei fürdőn van s ott fekszik halálos betegen.

Furcsa halál. Különös szerencsétlenség okozta a krassó-szörénymegyei Stájerlakon Keresztúri 48 as honvéd halálát, melyről a következőket irják: Az öreg Keresztúri bácsi nagyon megkivánta a palacsintát, a miért is e hó 8-án meghivatta magát férjes leányához ebédre. A palacsinta igen jól izlett az öregnek s oly gyorsan evett belőle, hogy hirtelen megakadt a torkán. Fuldokolni kezdett, felugrott helyéről, mialatt elbukott s fejét oly szerencsétlenül vágta a varrógép sarkába, hogy s z ö r n y e t h a l t.

A nép mint gyilkos. Polinov gácsországi helységben az utóbbi időben sürüen fordultak elő tüzesetek, melyeknek számos parasztviskó esett áldozatul. A gyujtogatással egy Bucsma Miklós nevü zsellért vádoltak, azonban a vádat bizonyitékok hijján megszüntetnék. Mi alatt Bucsma vizsgálati fogságban ült, a faluban ujra több tüzeset fordult elő s a nép gyanuja most Bucsma tizenhét éves fia, majd szolgálója ellen irányult. A legutóbbi tüzvész alkalmával a falu népe a tüz szinhelyén gyülést tartott, melyben kimondta Bucsmára a halálos itéletet, annyival inkább, mert egy kártyavető czigányasszony is őt mondotta a gyujtogatónak. E népitélet alapján a falubeliek Bucsmát ez évi szeptember 21-én este gyermekeinek szemeláttára embertelen módon agyonütötték. Másnap megtalálták Bucsma holttestét bezuzott koponyával és tiz halálos sebbel. E gyilkosság miatt tizenhárom paraszt ellen bünvádi főjelentést tettek s ezek ügyében a lembergi törvényszék most mondott itéletet. A biróság a vádlottak közül egyet 4 évi, hármat 3—3 évi s kilenczet 1—1 évi sulyos börtönre itélte.

Feltört bélyegraktár. A salzburgi rendőrség táviratilag arról értesitette a főkapitányságot, hogy e hó 11-éről 12-ére virradó éjjel az ottani cs. kir. bélyegraktárba ismeretlen tettesek betörtek, s onnan 40,000 forint értékü okmánybélyeget s 27 forintnyi készpénzt elloptak. A bélyegek a legkisebb értékü 20 krajczár, a legnagyobb értékü 2 forint. A rendőrség megtette az intézkedéseket, hogy a tetteseket, ha azok a főváros felé vették utjukat, letartóztathassa.

Fejbevágott adóvégrehajtó. Szerb-Szent-Miklósról irják, hogy Mudra végrehajtót, mikor a községházán hivatalos ügyeit végezte, egy oláh paraszt megtámadta. A végrehajtó háta mögé lopózkodott s botjával ugy vágta fejbe a végrehajtót, hogy ez eszméletlenül összeesett.

Kassai szinház.

Mongodin ur felesége.

(Bohózatos vigjáték 3 felvonásban, irták Blum és Toché. Először adták Kassán deczember 14-én.)

Mongodin ur egyike ama derék uriembereknek, kik a házasélet édes bilincsei közepette eleven czáfolatául szolgálnak a tudósok által sokat vitatott akarat szabadsági tételnek.

Van-e szabad akarat?

Mongodin ur és társainak tudományos felfogása szerint szabad akarat — kiváltképen a házas életben — nincsen, mert az egyéniségnek követelőleg fellépő nyilvánulása mindenkor alárendelendő a feleségnek. A mit a feleség tesz, az jól van téve s amit a feleség akar, annak meg kell történnie.

A Mongodin ur szeretett hitvestársát Rozalienak hivják s nagyon tevékeny és tiszteletreméltó matróna. Multjából dicséretére váló legendák keringenek a kis franczia városkában — valami késnek a hősies históriája — jelenét pedig a nőegylet (melynek megalapitója és elnöknője) ezernyi gondjai veszik igénybe.

Az első felvonásban megnyiló szinen megtudjuk, hogy Mongodin urat elcsukta a felesége a könyvtárszobába, hol a nőegylet hivatalos irásait másoltatja vele büntetésből, mert egy chansonette-énekesnő kupléit nála találta nyomtatásban. Az ily szomoru helyzetben levő Mongodin ur segitségét jönnek kikérni L u c i e n n e, a Rozalie unokahuga és R ó b e r t, a festő, hogy egybekelésük Rozalie néninél hajótörést ne szenvedjen. Mongodin ur ismerve önmagát, nem igéri meg a fiataloknak a protekcziót, hanem azért egy kómikus jelenetben azt mimeli, hogy miként kellene az erélyes embernek fellépnie.

Majd mikor Róberttel egyedül maradnak, az is kisül, hogy Mongodin urnak a h á z o n k i v ü l akarata is szokott lenni, mert szerelmes lett a — házon kivül. Szerelme tárgya Monteplat C l o r i n d e chansonette-énekesnő, kinek kupléit és arczképét mindig magánál hordja.

Nem érdektelen az a mód, amelylyel Mongodin ur saját szerelmes voltát konstatálja.

Ugyanis Mongodin asszonyságnak az a különös sajátsága van, hogy férjeura ellenében a büntetésnek egy uj módját alkalmazza, t. i. felmenti őt az ebédutáni pásztorórák gyönyöreitől.

E felmentést Mongodin ur sokáig csak nehezen birta elviselni, de mióta Clorindát szereti, e fölmentések nagy gyönyörüségére szolgálnak neki. Innen tudja, hogy szerelmes.

Később, miután Mongodinné asszonyság a Luciennek férjül szánt nőegyleti titkárral Raboteauval hazaérkezett, Mongodin ur a Rozalie kivánságára elmondja a kés történetét, melyet üvegbura alatt tartanak s mely husz évvel előbb egy hőstett eszközeül szolgált.

A kés históriája pedig abból áll, hogy Mongodinné asszonyság fiatal menyecske korában s férje távollétében — állitólag — egy lakására tolakodó volt utitársát megsebezte s magától elriasztotta.

A kés históriájának elbeszélése után Mongodin ur egy váratlan látogatót kap, Clorinde énekesnő látogatja meg, ki a szomszédos birtokot megvásárolván, annak kikerekitése végett akar Mongodin urral értekezni. Mongodin ur természetesen gyorsan igyekszik az énekesnőt lakásáról kituszkolni, nehogy a felesége rajtakapja, hanem ahelyett az ügyek megbeszélése végett levélben randevut kér és kap az énekesnőtől.

Az első felvonás azzal végződik, hogy Mongodin ur egy nagy társaság előtt ismét elmondja a kés történetét, de akadozni kezd és belesül.

A második felvonás a légyott helyén a Róbert festő mütermében folyik le. Clorinde itt abban a téveshitben jelenik meg, hogy Róbert hivta, holott ez megszökik előle s tudtánkivül együtt hagyja Clorindát az időközben megjelent Mongodinnal. A tévedés kiderültével Clorinde el akarja hagyni a lakást, de az ajtót csukva találja. Kinyitja az ablakot s az utczáról hiv fel embereket. Szerencsétlenségére Mongodin urnak a figyelmet felkeltő porczellán váza a konczertből hazatérő Mongodinné asszonyság és Róbert lábaihoz hull, kik feljöve a lakásba, tanui lesznek a Mongodin ur helyzetének. Mongodin ur azonban nagy képé s visszaemlékezve egy régebbi hazugságára holdkórosnak tetteti magát s gyertyát véve a kezébe az ablak felé indul. A jelenlevők mind utánna, de az ablaknál az ajtó helyes irányába téritik.

A harmadik felvonásban, mint egy kisérteti menet érkezik meg a tisztelt kompánia. Elől jön Mongodin ur, a holdkóros, kezében a gyertyával. Hosszas kisérletezés után sikerül Mongodin urat felébresztenie s ez tisztára is mossa magát a légyott gyanuja alól.

E közben azonban megérkezik Mongodin urnak egy iskolatársa, ki inter ceteris azt is elbeszéli, hogy husz évvel ezelőtt érdekes kalandja volt e város egy kis házában.

És elmondja a k é s i g a z i h i s t ó r i á j á t, mely Mongodin asszonyt csunyán kompromittálja.

Ez eset felnyitja a Mongodin ur szemét s a mit husz év óta meg nem cselekedett, most egyszerre megteszi és elkezd — akarni és egyszersmind érvényt is szerezni akaratának.

Rozalie természetesen megszégyenülve engedelmeskedik s igy beleegyezik abba is, Luciennet ne a nőegyleti titkár, hanem Róbert a festő vegye el feleségül. Igy lesznek a szerelmesek egymáséi Mongodin ur akaratából.

Ezt a mesét játszották el csütörtökön először és pénteken másodszor a kassai szinpadon.

A bohózat igényei természetesen nem nagyok, csupán annyi, hogy kissé oktatva mulattasson. Ennek a követelménynek pedig a „M o n g o d i n u r f e l e s é g e“ tisztességesen megfelel.

Mint Mongodin ur B o r o s s aratott nagy sikereket remek alakitásával, hanem amit az alakitó szinész érdemeül kell felhoznunk, sajnáljuk ha lerontja a szenvedélyes ember cselekedete. Boross ugyanis azt a qualifikálhatatlan eljárást engedte meg magának, hogy az első felvonás végén valami privát összeütközésbe kerülvén a sugóval, azt a nézőtérre is hallható sértő kifejezésekkel illette, megfeledkezvén a közönségnek tartozó tiszteletről. Az ily phylloxerának esetleges befészkelődésétől óva intjük a szinészetet, mert annak a kiirtása rendesen fájni szokott.

N i k ó Lina (Mongodinné) osztozott még a Boross alakitási sikereiben s annak méltó kiegészitése volt. M i k l ó s s y Ilona, C s i s z é r, S z i l a s s y és K á r o l y i szintén jól állották meg a helyüket. Gukker.

Szerkesztői üzenetek.

Gringoire. Az elbeszélést besoroztuk, a vers azonban csak átjavitva fogja megütni a közölhetőség mértékét. Kérjük folytassa a prózát és tisztelje meg minél többször minket.

F. J. Kassán. A novellát köszönjük és benső örömmel vennők, ha kedves vonásait ily alakban minél többször szemeink elé kaphatnók.

Felelős szerkesztő: Ries Lajos.
Főmunkatárs: Ladányi Béla.

Karácsonyfa-disz és viaszgyertyák a legnagyobb választékban bámulatos olcsó árakon csak
Ruszinkó Antal füszer, csemege, bor, thea, rum és ásványviz-kereskedésében
Kassán, főutcza 60. sz.

Jaszusch Antal

hentes- és csemege-üzlete

Kassa, főutcza 86. sz. a. ajánl:

Kassai és debreczeni olvasztott szir I. rendű	1 kgr.	—.64
„ „ pörkölt szalonna fehér	„	—.64
„ „ „ „ füstölt	„	—.70
„ „ paprikás szalonna ...	„	—.84
„ „ csemege „ ...	„	—.72
„ „ pácolt „ ...	„	—.84
„ „ kolbász füstölt borsos	„	—.88
„ „ „ foghagymás	„	—.88
„ „ kolbász friss czitromos	„	—.60
„ „ „ páros	„	—.92
Krakkói kolbász	„	1.20
Sertéskaraj füstölt	„	—.68
„ sütni való	„	—.56
Kassai sódar füstölt	„	—.74
„ „ főtt egész	„	1.25
Füstölt oldalas	„	—.68
„ malacz (császárhus)	„	—.84

☛ Mindennemű hideg felvágott, főtt és füstölt marha és sertésnyelv.

☛ Minden hétfőn, szerdán és szombaton friss májas és véres hurka.

☛ 10 kgr. vételnél az árak 4 krral olcsóbban számittatnak. 439 2—3

Karácsony és ujévre

ajánlja dusan felszerelt

uri- és női-divatáru

raktárát; különösen **fehérnemüek, nyakkendők, harisnyák, „Jäger“ féléket, czipők, galocsnik, füzők, Changan, bársony, plüsse, selyem, paszományok** és többféle **ruhadiszek.**

Báliczikkek és belépők,

selyem, félselyem és gyapju (berlini) kendők.

Legfinomabb parfümek és szappanok.

Legujabb **karácsonyfa diszek mérsékelt árak mellett,** amiről a t. venni szándékozók a legkisebb próba-bevásárlás által meggyőződést szerezhetnek.

Tisztelettel

Blumberger Arthur

Kassán, főutcza 113. sz. a.
Csányi-féle gyógyszertárral szemben.

Karácsony és ujév előtt való **vasárnapokon** azaz f. év és hó **24-én és 31-én az üzlet egész nap nyitva lesz.** 440 1—3

Pályázati hirdetmény.

A kassai vendéglősök, szállodások, kávések és pinczérek egyleti elnöksége ezennel közhirré teszi, hogy **folyó hó deczember 22-én rendkivüli választmányi gyülést tart,** melynek tárgyát az

egyleti ügynöki állás

betöltése, illetve megválasztása képezi. Ezennel felhivatnak mindazon szaktársak és egyleti tag urak, kik ezen állást elfogadni ohajtják, folyamodványaikat fent emlitett határidőig, azaz deczember hó 22-éig annál inkább az elnökségnek beküldeni, mert később érkezett folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

Kassa, 1893. deczember hó 15.

Fritsche Vilmos,
a kassai vend., száll., kávés és pinczér-egylet elnöke.

442—1

Árutelep: **a „madarászhoz“**

Hauszer Antal és Társa

☛ **Kassa, főutcza 58. és Budapest** ☚

olcsóbb minden **végeladás**nál.

A meleg időjárás következtében kénytelenek vagyunk árukészletünket elárusitani:

1 teljes ruhára való levantin	7½ méter	ezelőtt	2.50	most	1.50
1 méter jó mosó barchet	... ...	„	—.50	„	—.35
1 „ tiszta gyapju ruhaszövet	... ...	„	—.40	„	—.28
1 „ jól mosható valódi franczia delain	... ...	„	1.—	„	—.57
1 „ „ „ „ flanell	... ...	„	1.40	„	—.90
1 6 személyre kavés teriték	... ...	„	3.50	„	2.—
1 6 „ damaszt „	... ...	„	5.—	„	3.50
1 drb. nagy meleg „szibériai“ kendő	... ...	„	8.—	„	4.—
1 vég valódi „Schroll“-chifon	... ...	„	7.—	„	5.—
1 „ tiszta gyapot-vászon	... ...	„	8.50	„	5.25
1 „ kanavász	... ...	„	8.—	„	5.50
1 drb. legfinomabb szappan	... ...	„	—.35	„	—.27

Előrajzolt és kezdett munkák minden árért, az összes illatszerek 30% árengedménnyel.

Továbbá **mesés** árban kaphatók: mindenféle női-, férfi- és gyermek-harisnyák, kezfyük, téli tricot alsó ingek és nadrágok, zsebkendők és fehérnemüek a legfinomabb kivitelig; fekete ternó, legyezők, paplanok, nyakkendők, berlini kendők, selyem-kendők, asztalnemüek, törülközők, szalagok és rövid áruk.

Rendkivül nagy raktár bélés árukban. Minden 2 frtos bevásárláshoz **ingyen** 1 drb. legyezőt és 1 drb. alkalmi szalagot adunk. 444 1—3

Az eredeti Singer varrógépek

legmagasabb kitüntetésben részesültek

a chicagói világkiállitáson.

Távirat.

A SINGER TÁRSULAT

gyártmányai változatosságaiért

54 első éremmel lettek kitüntetve,

melyből 11 csik családi használat és háziipari varrógépre és 43 különleges fehérnemü-, füző-, kötött-mü és czipőgyártás, valamint ruházati szakma és más ipari czélokra szolgáló varrógépekre.

Ez az érmek legmagasabb száma, melyet **valaha egy kiállító nyert és kétszer annyinál** több, mint a többi varrógép kiállitóinak juttatva lett. 441 1—2

Neidlinger G. Kassa, főutcza 76. szám.

8877. sz. 445—1
Tk. 1893.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kassai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Abauj-Tornamegye közös árvapénztára végrehajtatónak Berta András végrehajtást szenvedő elleni 250 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a kassai kir. törvényszék területén lévő Szina községben fekvő a szinai 82. sz. tjkvben A. 1—8. sor. sz. alatt foglalt ház, udvar, kert, szántóföld és rétből álló végrehajtást szenvedő Berta András nevére irt ingatlanra az árverést 1609 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan **az 1894. évi február hó 26-ik napján délelőtt 10 órakor** Szina községben megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-kát vagyis 160 forint 90 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánat pénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság

Kassán, 1893. évi deczember hó 9 én.

Horváth Sándor,
kir. tvszéki biró.

Kátránykén-szappan

Parfumerie Equitable, bécsi czégtől, felülmulja elérhetetlen mosó erejével minden mostanig előfordultat.

Darabonkénti ára 35 kr., kapható Kassán:

Özvegy Selmeczi Berta főutcza 40. sz., Hauszer Antal és társa, Sipos A. Gyula. 428 1—2

„LE GRIFFON“

a legjobb valódi franczia szivarka-papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 47—150

Nagy szőnyeg-eladás.

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy **a téli idényre**

nagyszerü külön osztály szőnyeg-, függöny- és butorkelme-raktárunkat tetemesen megnagyobbitottuk.

Kedvező és nagy zárlataink által, **elsőrendü gyárakkal,** azon kedvező helyzethen vagyunk, valamennyi czikket **szerfelett mérsékelt árakon** eladhatni. **Szobák bevonására különösen ajánlhatjuk:**

Valódi brüsseli szőnyegeket	**Valódi axminiszter szőnyegeket**	**Valódi angol velour szőnyegeket**	**Valódi hollandi szőnyegeket**

Ezenkivül dus raktár következőkből:

Valódi perzsa és smyrna szőnyegekből.

Szalonszőnyegek	**Ebédlő-szőnyegek**	**Futószőnyegek**	**Cocos futók**
Lábtörlők	**Ágyszőnyegek**	**Angoraszőnyegek**	**Ágy- és asztalteritők**
Flanelliteritők	**Divánteritők**	**Csipke és szövetfüggönyök**	**Portières**
Vitrage	**Peluche teritők**	**Uti takarók**	**Lambrequins**

397 7—30

Tisztelettel **Széman Testvérek.**

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán. 1893.

IX. évfolyam. Kassa, szerda 1893. évi deczember 20. 146. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdekló küldemények czimezendók.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban főutcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogler Bécs: Eckstein Bernát Ürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Julius Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Lueger mint példakép.

Starcsevicsek és Luegerek mindig azoknak ártanak, akiknek használni, s mindig azoknak használnak, kiknek ártani igyekeznek. Az a beszéd is, melyet Lueger a decz. 14-iki birodalmi gyűlésen mondott többet használt nekünk mint az azt tapsoló ifju cseheknek, kik tapsukkal politikájuk éretlenségét jelezték, mig ellenben minket megtanitott, hogy kell egy parlamentben más nemzetről vagy nemzetiségről nem beszélni, s hogy kell egy szónoknak, ha hatni akar, magát érvénytelenné nem tenni. Azt a dicséretet egyébként elmondhatjuk saját parlamentünkről, hogy más nemzetekkel avagy nemzetiségekkel szemben, ily neveletlenséget és durvaságot nem tanusitott még egyik szónokunk se.

Aminthogy az önfentartás joga nem csak minden embernek, de az állatoknak is megadatott, s miért ne adatott volna az meg a nemzeteknek és nemzetiségeknek? Valaminthogy mi nehezteni való való van azon, ha a nemzetek és nemzetiségek ezen önfentartási jogukat gyakorolják vagy gyakorolni akarják. Plane, miért haragudnék az erősebb a gyengébbre azért, mert az a gyengébb ítélni akar, kivált ha annak az erősebbnek kezében van minden eszköz, hogy magát a gyengébbnek netaláni esetleges tulkapásai ellen biztositsa? Sőt éppen az emberi bölcsesség hozza magával, hogy amennyire teheti az erősebb a gyengébbel hatalmát minél kevésbbé éreztesse, előtte annál kevésbbé fitogtassa, kérkedni pedig éppenséggel ne kérkedjék, mert ha a gyengébbet maga ellen nem izgatja, el nem keseriti, bizonyos lehet benne, hogy a természet és lélektan törvényei szerint az a gyengébb előbb utóbb beleunyugszik sorsába, és megadja magát.

A Starcsevicsek és Luegerekből a tehetetlenség dühe beszél, amely düh felett nekünk magyaroknak mosolyognunk kellene, ha magunk is nem mondhatnánk egy „mea culpá“ t. s a dühnek soha nem helyeselhető kitörésétől teljesen menteknek érezzük magunkat. Bátran mosolyoghatnánk és nevethetnénk a Luegerek mindenféle radikális szitkozódásán és kapálódzásán, ha egészben tisztáknak érezhetnők magunkat, s e ránk szórt vádaskodás mint a ragyogóan tiszta ércről, lesiklanék. Amde a Lueger vádjait hallva, lelkiismeretünk hurja olykor megzendül, mert vannak találó érintések, a melyekre nem mondhatjuk, hogy nem igazak, mert országvilág tudja, hogy azok. Megtörtént dolgok, melyek Európa szeme előtt történtek meg, s melyeket eltagadnunk nem lehet, de nem is szabad. Ha már elkövettük a türelmetlenységnek és az erősebb erő fitogtatásának ama vétkét, ám viseljük el annak minden ódiumát, ámde okuljunk belőle a jövőre nézve, hogy felemelt homlokkal állhassunk minden ujabb vádaskodás elé.

Lueger a következőket is mondta az ő híres förmedvényében: **Emlékezzenek meg önök amaz erdélyi nagy botrányokra, mikor annak a román deputáczinak, amely Bécsbe ment, nem csak ablakait verték be, de házaikat is lerombolták, emlékeznek-e még, hogy a nagyváradi püspöki palotát is csaknem lerombolták?“**

Hátha ezeket nem mondhatta volna el rólunk Lueger minden más kifakadása mint hasztalan szószátyárkodás, elvesztette volna minden horderejét, mert feltevésekből és ráfogásokból áll, ámde amit az erdélyi és nagyváradi esetekről mondott, azokért pirulni vagyunk kénytelenek, mert igazak. Önmagunkról való megfeledkeztünkben elkövetett brutális cselekedetek voltak azok, mikor az erősebb elveszíti önuralmát, neki megy a gyengébbnek s azt agyba-fejbe vervén, maga alá teperi. Hát az ily eljárás ellen semmi mentség, semmi egyébb mint a megbánás és amaz erős elhatározás, hogy a jövőben minden ily, szenvedély szülte erőszakoskodástól tartózkodni fogunk.

Ez esetben csupán az a szerencsénk, hogy a vádat oly képviselőknek mint Lueger, ki szenvedélyeskedésével képviselői tekintélyét már régen elrontotta s mint notórius sóvinistára, nem sokat ad reá a világ, ámde gondoljuk el: ha például más valaki emeli azt a vádat, s komolyan szónoki lendülettel adja elő, ez bizony kinos benyomást gyakorolt volna az egész müvelt világra, s politikai érettségünknek, reputációnknak, igen sokat ártott volna.

Ha azonban Luegerre eddig nem sokat adtak, még kevesebbet fognak adni ezután. Oly ember, ki saját szenvedélyén uralkodni nem tud, ne akarjon tanácsot adni másoknak, s aki saját kiméletlenségének s durvaságának mocsárjában eviczkél, ne adjon leczkéket másoknak a türelem és finomságról. (—K.—)

A „Kassai Szemle“ és előfizetői.

— A karácsonyi és ujévi ünnepek. —

A bekövetkező ünnepek alkalmából a „Kassai Szemle“ szerkesztősége, mint minden esztendőben, ugy ez idén is érdekes meglepetésekben fogja részesiteni olvasóit, mintegy csekély hálájául ama pártfogásnak, melyben olvasóink részesitenek.

Karácsonyi mellékletünk tartalombeli gazdagságáról kezeskedik munkatársaink nagy gárdája, kikhez ujabban **Szabolcska** Mihály, az ünnepelt költő is csatlakozott egy gyönyörü alkalmi költeménynyel. Vig novellák, versek s egyébb mulattattó és szórakoztató olvasmányok képezik napi ünnepi mellékletünk gazdag tartalmát.

Ujévi ajándékul kapják előfizetőink

A Kassai Családi Naptárt,

melynek közleményei igazi **meglepetés** számba mennek.

A „Kassai Családi“ Naptárt, mely már kilenczedik évfolyamát éli s valamennyi kassai és környékbeli családnál helyet talál, régen volt a **naptári részen** kivül ily gazdagon ellátva olvasmányokkal.

Benne találják olvasóink **Benedek** Ferencznek az uj jászói prépostnak arczképét és életrajzát, mintegy tiz hosszabb-rövidebb elbeszélést és **Lorgnetnek** (Ladányi Béla) lapunk főmunkatársának

Fotografiáit Kassa városáról.

E hossabb munkában a „hétről“ irott karczolatai modorában tizenöt képben mutatja be dolgozótársunk **Kassa** városát, (a városi municzipiumot, vár megyét, hivatalokat, iskolákat, egyesületeket) szóval annak küső és belső képét **korzójával** egyetemben.

Ez ajándékunkat azonban csak azok kapják meg, a kik az előfizetési összeget az ujév kezdetén hozzánk juttatják és díjtartozásaikat a lefolyt időre kiegyenlitik.

Remélni merjük, hogy t. olvasóink a multból méltányolva szorgalmunkat, az ujévben is hü támogatói lesznek törekvéseinknek és hisszük azt is, hogy t. olvasóink nagy köre tetemesen meg fog erősödni számszerüleg.

Kassa, 1893. deczember 12.

A Kassai Szemle szerkesztősége.

Politikai hirek.

Kassa, deczember 19.

A főrendi ház hétfőn tartott gyülésében tárgyalta a költségvetést s azt elfogadta anélkül, hogy annak részleteibe bocsátkozva, a kultuszbudget tételét itt felhasználták volna az egyházpolitikai kérdéseknek felszinre vetésére. Az ultramontán főurak — ugylátszik — összes harczi erejüket a tényleges egyházpolitikai vita részére akarják megőrizni.

Wekerle Bécsben. A miniszterelnök bécsi tartózkodása alatt tegnap délelőtt két óra hosszáig értekezett Thallóczy Lajos kormánytanácsossal, az udvari és állami levéltár igazgatójával a millenniumi kiállitás történelmi osztályának rendezéséről. Ezután Kálnoky gróf külügyminiszterrel tanácskozott néhány függő kérdésben a miniszterelnök, este a órakor pedig udvari ebédre hajtatott.

Az uj főrendek. Mint Bécsből távirják, ő Felsége aláirta a kormány nevében Wekerle kormányelnök által kinevezésre ajánlott öt uj főrendinek kinevezését. A kinevezés már a jövő hét végén publikálva lesz.

Polónyi Géza és a kötelező polgári házasság. Polónyi Géza orsz. képviselő nyilt levelet intézett Teleszky István képviselőhöz, az igazságügyi bizottság elnökéhez, melyben okát adja annak, hogy a folyó hó 18-án megtartott bizottsági ülésen miért nem jelenhetett meg; s egyuttal kijelenti, hogy a kötelező polgári házasság elvére fektetett javaslatot általánosságban részletes tárgyalás alapjául nemcsak elfogadja, de annak keresztülvitelét a függetlenségi és 48-as párt küzdelmeinek diadalaként fogja ünnepelni.

A párisi bomba. Stocklesberg Frigyes orosz szoczialistánál, ki az elfogott Cohannal barátságos viszonyban van, házkutatást tartottak, mely alkalommal állitólag igen kompromittáló iratokat találtak. A lapok jelentései szerint Choisy-le-roi-ban 11 embert fogtak el, kiket azzal gyanusitanak, hogy tudtak Vaillant merényletéről.

A belga miniszterválság. A belga miniszter-tanács tegnap tanácskozásra ült össze s itt Bernaert miniszterelnök tudatta, hogy kedden be fogja nyujtani lemondását, minthogy nem bizonyos arról valjon a jobb pár csatlakozni fog-e az aránylagos képviseletnek az uj választási törvénybe felvett elvéhez. A miniszterek eltávoztak anélkül, hogy határozatot hoztak volna.

Kereskedelmi szerződésünk Romániával. Mint jól értesült körökben állitják, a legközelebb két nap folyamán alá fogják irni az Ausztria-Magyarország és Románia közt kötött kereskedelmi konvenczíot.

A szántói gyilkosság.

(Végtárgyalás a kassai kir. tvszék előtt 1893. decz. 18-án.)

Nagy izgalom verte föl ez évi junius hó 5. napján a kis Abauj-Szántó város lakosságát és különösen az inteligensebb elemeket. Szájról-szájra adták a hirt, hogy Kovássy Antal járásbirósági telekkönyvvezető az előtte való nap estéjén egy nagy mulatozás után, a melyet a kis varoska több inteligens emberével, vagyis inkább a magisztratus tagjaival a „Messze-látó“ vagy a mint csufnéven nevezik a zsidó lajbi vendéglőjében átélt, és a mely mulatság verekedéssel ért véget az éjnek folyamán, a vendéglőből eltávozva, eltünt és azóta sem került elő. Annál nagyobb volt a ribillió, a mikor Pekár járásbirósági szolga felesége revén birtokába jutott Kovássy Antal szürke puha nemez kalapjának, a melyet az asszony junius 5 ének reggelén a vásártéren levő házuk előtt az uton megtalált és a melyet férje, a béléséu látható név által is megerősitve, a Kovassyénak tölismerve, bevitt a járásbirósághoz.

A hivatalos apparátus e nyom által még inkább megerősödve, hogy büntenynyel vagy esetleg szerencsétlenséggel áll szemben, mozgásnak indult, de vajmi kevés sikerrel, habár Balogh József csendőrörmester hivatása tudatában a legrélyesebb módon látott hozzá, hogy az elveszett Kovassy nyomara jusson, mig végre junius 8-án a reggeli órákban a mezőre menő emberek a Szerencs-patak iszapjában, amely az előtte való napokon a nagy esőzések folytán erősen meg volt dagadva, egy embernek hassal lefelé tekvő hullájár látták tekiidni. Jelentést tettek és igy került Kovassy Antal ügye hivatalos eljárás sorára, a mely most már csak azon fordult meg, hogyan, mi módon és esetleg kiknek bünös cselekménye által pusztult el a szerencsétlen, életében közkedvelt ember. Hullaját fölboncoltak, fölverték a látleletet és dr. Widder Bertalan ottani orvos véleménye odaszól, hogy Kovássy fulladás okozta erőszakkal fosztatott meg életétől és csak azután dobatott hullája a patakba.

A szántói járásbiróság, a főszolgabiróság és Balogh csendőrörmester vezették az előnyomozást és elsőben gyanunjok Rangli József kéményseprő és Kriskó István parasztemberre esett, közben azonban számos másokat is lezártak, ezek között olyanokat is, a kikről ugy tudták vagy hallották, hogy e rejtélyes bünügyre tanuzás által világosságot önthetnének, de vallani szépszerivel nem akartak. Azt is megtudtuk a végtárgyalás során, hogy Balogh csendőrörmester ott Szántón igen rettegett ur, a ki bikacsökkel, poflevesekkel és dutyival puhitja a makacskodó népet, ha vallatóra fogja.

Időközben Rangli József, a fővádlott felesége, a ki urára terhelőleg vallott, öngyilkosságot követett el, de mielőtt a halál megszabaditotta az élet nyügétől, még esküvel bizonyitotta, hogy a tettet férje Kriskó István társaságában követte el és hogy e tettnek Szendrey nevü inasával az emlitett junius 4-iki éjjelen tanuja volt.

*

Ez ügyben vette kezdetét hétfőn reggel 9 és fél órakor a végtárgyalás a kassai kir törvényszék előtt a közönség élénk érdeklődése mellett, a mely különösen a déli és délutáni órákban zsufolásig töltötte meg a termet, a melynek fojtó nehéz levegője szinte tarthatatlan volt ugy, hogy a vezető elnök kénytelen volt a tárgyalást 5—5 perczre felfüggeszteni.

A bíróság tagjai voltak Péchy Aurél tvszéki elnök vezetése mellett dr. Túry és Ruszinkó, jegyző Rudloff, szakértő orvos dr. Szentimrey. Bulyi Dezső Rangli és dr. Blázy Kálmán Kriskó védője. A vádhatóságot Lehóczky Sándor alügyész képviseli.

Elnök rendeletére két fegyveres fogházőr elővezeti a rabruhába öltöztetett vádlottakat, kik közül Rangli a reáháruló vád sulyától meggörnyedten áll és könytelt szemeit folyton kék zsebkendőjével szárítja, míg a másik meredt tekintettel jobb válára görbitett fejjel katonásan leeresztett karokkal áll birái előtt. Elnök a vádlottak után a berendelt számos tanukat hivja föl, a kik belépve, Kriskó Istvánné a második fővádlott felesége kivételével, a ki sulyosbitegen tekszik Szántón, mindannyian megjelentek. E rendelkezés után ugy Bulyi védő mint a vádhatóság több uj tanut kérnek még sürgöny utján beidézni, a mely kérésnek elnök eleget igér tenni.

Elnök ezekután elmondja kimeritő részletességgel ez ügynek a vizsgálat által kideritett tényalladékát, hogy ez év junius 4-én egy vasárnap délután 3 és fél óra tájon a szántói magisztrátus emberei a „messzelátó"-ba mentek mulatni, köztük Kovássy Antal is. A mulatság vigan folyhatott, mert esti 8 órakor tértek be a vendéglő söntésébe Rangli József és Vavrek János, a kik még két pajtásuktól, a kikkel a három rózsában kuglizva 7 liter bort fogyasztottak el, ott a Weisz korcsmárostól még egy fél liter bort kértek és e közben hallva, hogy bent az urak szobájában dalolnak, Rangli kérdezte, köztük van-e Jurcsó ságora? Igenlő feleletre Vavrek János pénzéből még egy litert kértek és ketten (Rangli és Vavrek) bementek az urak közé. A község jegyzője jó estét polgártárs ur üdvözlettel fogadta Ranglit és közéjük hivta. E közben Kovássy kiment, mire Rangli Vavreket odaültette a Kovássy székére. Kovássy bejöve, megbaragudott és e szavakkal szólt oda Vavrekre mutatva, mit akar köztünk ez a paraszt? a miből csakhamar vita keletkezett, a melyet Rangli provokált, védelmére kelve Vavreknek. A vita hevében aztán Kovássyt esernyőjével megütötte, mivel az előbb mulató társaság tagjai, elsőnek a községi jegyző nekidőlt Ranglinak és a szobából kiloditották. Csencs rendőrkapitány két hajduval Ranglit hüvösre akarta tenni, de a városbiró tiltakozott az ellen. Igy állván a dolgok, a társaság több tagja elment, majd Rangli ismét befurakodott a szobába, honnan ujra kidobatott, azonban a jegyző közbeszólására, hogy nem illik polgároknak egymas között haragot tartani és aztán utóvégre is Rangli bántotta meg Kovássyt, fe.szólitotta Ranglit, hogy béküljön meg, kérlelje meg és szent lesz a béke, a mit Rangli meg is cselekedett. Előzőleg azonban az ivóban lefolyt jelenet behatása alatt Rangli Kriskóhoz, a ki Gánóczy Istvánnal egy pohár pálinka mellett állott, oda kiáltotta: és Kriskó te hagyol engem?! Másnap aztán Kovássy eltünésének hire ment. Reá három napra megtalálták a hullát és a vizsgálat során felkutatott tanuk közül Szücs István kocsisember, a ki az nap éjjel Gönczről jött haza esti 10 óra körül a Blauközben találkozott Ranglival, a kit csak később ismert meg a nagy sötétségben és a ki erősen részeg volt. Arra kérte Szücsöt, hogy vezesse haza, mert ő nem birja a lábát. Szücs vezette és eközben Rangli folyton hajtogatta, nagy dolog lesz, Csencs és a jegyzőnek meg kell döglenie!

Bodnár Pál tanu Kriskó ellen nyilatkozott a vizsgálat során, mondván, hogy ő a kritikus éjjelen a 3 rózsában levő szeretőjéhez ment és az uton látott két embert, a kik egy harmadikat vonszoltak és ez folyton kiáltotta: talán csak nem akartok megölni? mire az egyik, a kiben Kriskó hangját ismerte föl, azt mondta: a mit megkezdtünk, befejezzük, meg kell döglened kutya! Ugyanigy vallott a megboldogult Ranglinéé és ugyanezt erősitette meg Szendrey Rangli inasa azzal a különbséggel, hogy ezek a mondott szavakat Rangli szájából hallották. A vizsgálatnak e feláll.tásából a vadhatóság Rangli és Kriskót gyilkossággal vádolja.

Ezután elnök felolvassa a junius 8-án megtalált hulla fölött dr. Widder Bertalan által felvett szemlét, majd a bonczolási jegyzőkönyvet, a melynek adatai összegezve odakonkludálnak, hogy a halál fulladás következtében állott be és csak azután dobatott a vizbe. A hullán, a mely iszappal volt boritva, a külső sérelem nyoma sem látszott, kivéve az ornak horzsolása, és a nyakszirten véraláfutás.

Búlyi Dezső a bonczolási jegyzőkönyv és hullaszemle folyományaként, nehogy a törvényszék azzal az impressióval induljon a tárgyalásba, hogy az orvosszakértő véleménye magát a tényt erősiti meg, Kastberg és Liemann hirneves berlini törvényszéki orvosok nagy apparátussal megirt és évtizedes tapasztaláson nyugvó könyvük segélyével igyekszik megdönteni a bonczolási jegyzőkönyv minden egyes adatait s pedig legiőképen azért, hogy demonstrálja, hogy a Kovássy teste élve került a patakba eddig ki nem puhatolt önokozta szerencsétlenség folytán. Bizonyitja a cyanosist, és a hullán látható volt libabőr formációját igy is, amugy is, t. i. hogy az mindkét esetben előfordul. Hivatkozik arra, hogy az orvos a szuhillációt nem kisérelte meg a véralátutás helyén, sem a borzsoláson. Czáfolja azt a felállitott tételt, a mely bizonyitani akarja, hogy a test azért is mint hulla jutott a vizbe, mert a gyomorüregben a fuldoklásnál előforduló vizmennyiség nem volt jelen és azt mondja, — hivatkozva az emlitett két tudósra — hogy ily esetek gyakoriak jelesen, ha a vizbefulónál görcsös állapot áll be, vagy ha a vizbefulón hányinger áll be. Mindezek után a jelenlévő orvos szakértőhöz erre vonatkozólag több kérdést intéztet elnök által.

Szentimrey dr. utalva a jeles két szaktudós tételeire, elvileg osztja Búlyi aggályait, azonban csakis a harmadik terminális esetekben, t. i., a mikor már haldokolva kerül valaki a vizbe és éppen ezen óknál fogva a fenforgó konkrét esetre csak akkor tudna határozott véleményt mondani, hogyha a bonczoló-orvos az Eustach kürtöt is vizsgálat tárgyává teszi és annak állagáról nyilatkozik, mert ha abban viz előtaláltatott volna, akkor kétségtelen, hogy a hulla élve került a vizbe, ellenben nem.

E tudós és érdekes momentukban bővelkedő vitában dr. Túry biró és Lehóczky alügyész is szerepelt. Következik

Rangli a fővádlott kihallgatása.

Elnök a személyi dolgok kikérdezése után, a melyekből kitünik, hogy Rangli 32 éves, r. k., neje időközben meghalt, vagyonos, szántói kéményseprő, tartalékos a 34-eseknél — figyelmezteti, hogy az igazat vallja és tekintve a sulyos vádat, a melylyel terhelve van, igaz megbánó vallomás által könnyitsen lelkén, mondja meg elkövette-e azt, a mivel hallotta, hogy vádolva van.

Rangli: (könyes szemmel) nem, nem, nem!

Elnök: Tehát nem követte el a tettet?

Rangli: Nem! Olyan ártatlannak érzem magam mint a mu született gyermek!

Elnök: Mondja el a junius 4-iki napon történteket.

Rangli: Elmondja, hogy a mondott napon délután 3 órakor negyedmagával borinni és kuglizni ment a háromrózsába, ott 7 liter bort ittak meg, este 8-kor bekapva, Vavrekkel a messzelátó előtt elhaladva, betértek oda és ott a már emlitetteket felsorolja azzal a különbséggel, hogy ő Kriskóval egy szót sem beszélt. Onnan hazabandukolt, de erősen berugva, a Blauközbe tévedt, a honnan valaki haza kisérte, kogy ki volt az, nem tudja.

Elnök: Hát maga nem ütötte meg Kovássyt?

— Nem emlékszem, de mert a jegyző mondta, mentem bocsánatot kérni és ő megbocsátott.

— Haragudott akkor valakire?

— Igen, a kapitányra.

— Hogy ment el onnan és hová?

— Legutoljára mentem és nem láttam merre mentek a többiek. Egyedül mentem haza és a Blauközben találkoztam Szücs Istvánnal, a kiről azt hittem Csajka Lajos. A korcsmából kijövet, felbukott a küszöbön, ugy be volt rugva.

Elnök: Megmarad most is átalkodott makacs tagadása mellett, hogy maga hazavezetve Szücs által, nem ment el ujból Szücs után a házból.

— Tagadom, nem emlékszem.

Blázy védő: Kriskóval milyen viszonyban volt?

— Csak olyan ismerős.

Elnök: Miért kiáltotta oda Kriskónak: hát te nem segitel minket?

— Nem tudom, hogy mondtam volna.

— A sérüléseket hol kapta?

— A korcsmában mikor vertek.

— Ki bántotta?

— Csencs kapitány és a jegyző.

— A korcsmából elmenet, találkozott e Kovássyval?

— Nem.

— Mikor volt már berugva az napon?

— Ugy emlékszem már délután, mert 7 litert ittunk meg.

Arra vonatkozólag, hogy mennyit bir el a hegylevéből, mindenféle keresztkérdésre kitérőleg felel.

Utána előállitják

Kriskó István a második vádlottat.

Elnök személyi dolgait sorolja föl: 32 éves, nős, gazdaember, 34-es tartalékos, aztán kérdi büntetve hányszor volt?

Kriskó hallgat, mire elnök felolvassa büntajtsromát, hogy 1879-ben két napig ült, 1886 bun 4 hónapot és később 5 napot, egyizben sulyos testi sértés büntette miatt, a mely körülményeket erősen tagadja, de később elfogadja igaznak.

Elnök figyelmezteti a vád sulyára és hogy tegyen igaz vallomást.

Kriskó: Én nem tettem semmit, nem ismertem se ezt, se a másikat, minek tettem volna? Aztán folyékonyan gyors tempóban hosszan elbeszéli, hogy ő az nap Gánóczy Istvánnál volt este annak a nagy esőtől viz alá került háza táját rendbehozni, este pedig mikor elkészültek, a messzelátóban egy kis pálinkát ittak, aztán hazament este 10 órakor és aludt reggelig.

— Aztán ez mind igaz, a mit itt elmondott?

— Olyan mint a szentirás, akár a papomnak gyónnék.

— Hát Ranghval sohasem pajtáskodott?

— Soha.

Tanukihallgatások.

Szücs János kocsis azt vallja, hogy a mondott éjjel 10 körül, a mikor Gönczről jött, a Blóközben egy részegen botorkáló embert látott, a ki rimánkodva kérte, hogy vigye haza, de nem ismerte, kérdezte, hová vezesse, mire Rangli azt mondta: majd én megmutatom. Rangli a háza elé kerülve, megmondta itt vagyunk, bevezettem és a házban nem volt senki, de gyertya égett; leakartam vetköztetni, hogy lefeküdjék, de nem akart. Az uton folyton hangoztatta: még az éjjel meg kell döglenie a kapitánynak. Aztán ott hagytam a házban, de alig hogy elmentem, hallom, hogy Rangli utánam jön.

A szembesitésnél megmarad állitásánál, daczára hogy Rangli sehogy se akar emlékezni.

Elnök déli 12 óra után felfüggeszti a tárgyalást, a mely délután 2 és fél órakor ifj. Bodnár Pál kihallgatásával kezdődik ujra. A vizsgálat során ez vallotta, hogy látta a vásártéren, a mikor este 9 óra körül a szeretőjéhez ment, hogy két ember egy Barmadikat vonszol, meg hogy az: az isten áldjon meg, ne öljetek meg! könyörgéssel rimánkodik, és ebben Kovássy hangját ismerte föl, mire ez volt a válasz: nem az apád istenit, a mit megkezdtem, be kell végezni, meg kell döglened kutya! és ez szerinte Kriskó hangja volt, de a végtárgyaláson visszavonja vallomását, a melyet azért tett akkor, mert Balogh József csendőrőrmester ,bikacsökkel és pofonokkal gyötörte.

Elnök erre keményen előszólitja Balogh Józsefet, a ki az általa kötelességérzetből folytatott nyomozat részleteit mondja el, de az ütlegelésről nem tud semmit, azt tagadja; majd szembesitve, tanu neki szemébe mondja, hogy ütötte, pofozta, viszont azonban a csendőrőrmester felhozza, hogy adott tanunak bort és szivart, tehát jól is bánt vele.

Tanu: Igen, de csak akkor, mikor már megvert, hogy hallgassak. (Derültség.)

A legterhelőbb tanu Szendrei József, Rangli 16 éves inasa, a ki elhalt asszonyával végig nézte az egész tragikus eseményt és szószerint megerősiti mindazt, a mit az előbbi tanu most visszavont. Vavrekné jött oda este a házukhoz és az asszonynak elmondta, hogy Rangli a messzelátóban a magisztratus urával verekedésben van, mire asszonya ötet, a ki a padláson aludt, felköltötte és elmondva, a mit hallott, vele elment a „messzelátóba" a hol a fiu az ablakhoz lopózkodott s ott látta Ranglit többekkel, a kik nemsokára kijöttek és a gazdája is menni készült, megmondva asszonyának ezt, meglapultak és ők is hazafelé mentek és a házuk előtt egy pinczetok kövére ültek, onnan látták, hogy Ranglit Szücs hozza haza, de nem mertek bemenni. Később Rangli ismét elment és ők utána sompolyogtak a kis-utcza felé. Nem sokára látták, hogy ketten vonszolnak egy harmadikat. Hallották a mint mondja a vonszolt: adjátok föl a kalapomat! — Nincs neked már arra szükséged! Ne öljetek meg! rimánkodik az illető. Nem, az apád istenit, meg kell döglened! E szavakat Rangli mondta. Aztán a patak előtt a földre tiporták, gyomrozták és bedobták a patakba.

Elnök: Megmeri ezt mondani Ranglinak a szemébe?

Azinas: Igenis, meg és szembesitve Ranglival, ennek minden könyörgése hasztalan, a fiu hajthatatlanul ragaszkodik kimondott szavaihoz.

Elnök: Szálljon magába Rangli és mondja meg most már az igazat.

Rangli (sir és a fiunak könyörög, ne fogja reá, majd az elnökhöz) ártatlan vagyok!

Vavrek János, Gánóczy István, özv. Vass Sámuelné, (ez csak annyiban, hogy a nevezetes éjjelen háza ablaka alatt hallotta a jajkiáltásokat: adjátok a kalapom!), Pekárné, Sprog Péterné lényegtelen vallomásokat tesznek; Jurcsák Lajos Rangli ságora nem tesz vallomást, dr. Materny orvos gyógykezelte öngyilkosságot elkövetett Ranglinét és igazolja, hogy Rangliné halálos ágyán lelki üdvösségére hivatkozva, elmondotta a történteket ugy, a mint azt Szendrei inasa is elmondta.

Tanukat, Balogh és Bodnár kivételével, megeskettetik, mire a tárgyalás esti 5 és félórakor másnapra halasztatik.

Második nap.

(Deczember 19.)

A kedői napon a tárgyalás menete iránt már a reggeli órákban is élénk volt az érdeklődés. A terem tömve volt közönséggel, a mely nagy figyelemmel kisérte a tanuk kihallgatását, a melylyel a folytatólagos tárgyalás kezdetét vette reggeli 9 órakor.

Kihallgatták Skvirkó Józsefet a szántói járásbirósági fogház őrét és feleségét arra nézve, hogy sokat járt-e a fogházba Balogh csendőrőrmester és hogy hányszor volt Rangliné bezárva? A mit mondanak lényegtelen és vajmi kevés világot vet a ténybeli cselekményre. Görcsös Józsefné, Jurcsák Jánosné, Klinga Jánosné, Jurcsák Lajosné, özv. Ranglinné vádlott anyja megegyező vallomást tesznek, hogy Ranglinét a bünczelekmény folytonos izgalomban tartotta és hogy lelkét mardosta a gondolat, hogy ő kényszer alatt vallotta meg a tettet és hamisan esküdött, az urak üldözték és hogy neki meg kell halni. Az öngyilkosság után beállott javulásakor folyton azt hajtogatta, hogy „hamisan esküdtem olyanra, a mit nem láttam és azon az éjjelen mikor a nyakamat megvágtam, az urak lámpással jöttek rám és eskü vetek tőlem."

Andorkó Barna János egy 17 éves suhancz, a ki szándékos emberölés büntette miatt 2 évi börtönt ül és rabruhában lett elővezetve, és a mikor Rangli Szántón be volt fogva, vele egy zárkában volt, vallja, hogy Rangli szemeláttára de csak tréfából kisérlette meg a felakasztást, hallotta, hogy Rangliné bekiáltotta az urának, hogy már késő minden, az inas mindent bevallott, a helyet is megmutatta, mire Rangli megfenyegette, hogy ő ne valljon, mert egy tanu nem elég és ha ő vallana, megrothad a teste vele együtt a börtön fenekén.

Kratki Mihály hentes Rangliék szomszédja csak azt tudja, hogy Rangliné folyton izgatott volt és az öngyilkosság tette után sokszor felhozta, hogy nem igazat mondott és erre esküdött.

Zavadkay Gáspár szücs, szintén szomszédja Ranglinéknak, az öngyilkosság estéjén zajt hallott és Rangliné segélykiáltását, a melyre odasietett és látva a történteket, Kovács József rendőrt hivta, a ki viszont Materny orvost hozta és értesitette a járásbiróságot, mire Demeter járásbirósági jegyző a helyre sietett. Azt vallja, hogy Rangliné — és itt Materny orvost czáfolja — tisztán világosan beszélt és a nyakvágás bevarrása után szabatosan vallotta be, hogy mindent látott és részletesen elmondta a junius 4-iki éj történetét és erre teljesen beszámitható állapotban elmondta az esküt. E jelenetnél ott volt Sprog Péter és a felesége.

Lintner Márton, a ki csalás miatt volt Szántón Kriskó és Rangli zárkája között elzárva, vallja, hogy egy izben hallotta Ranglit átkiáltani, hogy ha nem fogunk egyformán beszélni, itt lehetünk örökké.

Folytatás a mellékleten.

Kitünő korláti bor.

Tisztelettel van szerencsém a nagyérd. közönséget értesiteni, hogy ngos **Meczner József** urtól nagymennyiségü

korláti borokat

vásároltam és hogy ezen kiválóan jóságu **asztali borokat eredeti hamisitatlan minöségükben** helyiségemben eladásra bocsájtom.

Számos látogatást kér

tisztelettel

Stern Lajos

425 3—3 főutcza 10. sz. a.

Uj! **Tropikus-illat** Uj!

Parfumerie Equitable, bécsi czégtől, nagyszerü kellemes szaga miatt a legelőkelőbb termet illatszere lett.

75 kr.-os és **1 frtos** üvegekben kapható Kassán: **Özvegy Selmeczi Berta főutcza 40. sz., Hauszer Antal és társa, Siposs A. Gyula.** 428 1—2

„LE GRIFFON"

a legjobb valódi franczia szivarka-papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 48—150

Pserhofer J.-féle gyógyszertár

Bécsben, I. ker., Singerstrasse 15. sz. a. zum „goldenen Reichsapfel".

Vértisztitó labdacsok, ezelőtt általános labdacsok neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacsok csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyitották volna. Évtizedek óta ezen labdacsok általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitünő háziszerből készlet ne volna található.

Számtalan orvos által ezen labdacsok háziszerül ajánltatnak és ajánltattak minden oly bajoknál, melyek a rosz emésztésből és székrekedésből erednek: mint epe-zavarok, máj-bajok, kolika, vértolulások, aranyér, béltétlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztitó tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is: igy sápkórnál, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztitó labdacsok oly könnyen hatnak, hogy a legcsekélyebb fájdalmakat sem okozzák, és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül bevehetők.

A számtalan hálairatból, melyet e labdacsok fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek, ezen helyen csakis néhányat említünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacsokat egyszer használta, meg vagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.

Köln, 1888. április hó 30-án. Tisztelt Pserhofer ur! Legyen oly szives és küldjön nekem ismét 15 tekercset az ön fölülmulhatatlan vértisztitó labdacsaiból utánvétellel. Fogadja ez uton is a legmélyebb köszönetemet labdacsai csodahatásáért. Maradok teljes tisztelettel Pawlistik Ferencz, Köln, Lindenthal.

—

Hrasche, Földnik mellett 1887. szept. 12. Tekintetes Úr! Isten akarata volt, hogy az Ön labdacsai kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megirom: Én gyermekágyban meghültem olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az Ön csodálatraméltó labdacsai engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg Önt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacsok engem is tökéletesen ki fognak gyógyitani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segitségül szolgáltak. Kniftez Teréz.

—

Becs-Ujhely, 1887. nov. 9. Mélyen tisztelt Úr! A legforróbb köszönetemet mondom ezennel Önnek 60 éves nagynénem nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vizkórságban, már életét is megunta, melyről egyébként le is mondott, midőn véletlenül egy dobozt kapott az Ön kitünő vértisztitó labdacsaiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen kigyógyult. Legfőbb tisztelettel Weinzettel Josefa.

—

Eichengraberamt, Gföhl mellett, 1889. márcz. 27. Tekintetes Úr! Alulirott ismételten kér 4 csomagot az Ön valóban hasznos és kitünő labdacsaiból. El nem mulaszthatom legnagyobb elismerésemet kifejezni ezen labdacsok értékeért és azokat, a hol csak alkalmam nyilik, a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálairatom tetszésszerinti használására Önt ezennel felhatalmazom. Teljes tisztelettel Hahn Ignácz.

—

Gotschdorf, Kolbach mellett, Szilezia, 1888. okt. 8. T. Úr! Felkérem, miszerint az Ön vértisztitó labdacsaiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az Ön csodálatos labdacsainak köszönhetem, hogy egy gyomorbajtól, mely engem öt éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacsok nálam sohasem fognak kifogyni, s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, — vagyok tisztelettel Zwickl Anna.

Ezen vértisztitó labdacsok csakis a **PSERHOFER J.-féle** az „**arany birodalmi almához**" czimzett **gyógyszertárban, Bécsben I., Singerstrasse 15. sz. a.** készittetnek valódi minőségben, s **egy 15 szem labdacsot tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmaztatik, 1 frt 5 krba kerül; bérmentetlen utánvételi küldésnél 1 frt 10 kr.**

— Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el. —

Az összeg előbbeni beküldésénél (mi legjobban postautalványnyal eszközöltetik) bérmentes küldéssel együtt: 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül.

NB. Nagy elterjedtségük következtében ezen labdacsok a legkülönfélébb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében kéretik csakis PSERHOFER J.-féle vértisztitó labdacsokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyeknek használati utasitása a PSERHOFER J. névaláirással fekete szinben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláirással vörös szinben van ellátva.

Amerikai köszv.-kenőcs, gyors és biztos hatásu, legjobb szer minden köszvényes és csúzos bajok, u. m.: gerinczagy-bántalom, tagszaggatás, ischias, migraine, ideges fogfájás, főfájás, fülszaggatás stb. stb. ellen. 1 ft 20 kr.

Tannochinin - hajkenőcs. Pserhofer J.-től. Évek hosszú sora óta valamennyi hajnövesztő szer között orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegánsan kiállitott nagy szelencze 2 frt.

Általános tapasz, Steudel tanártól, ütés és szúrás által okozott sebeknél, mérges daganatoknál, ujjkukacz, sebes- vagy gyuladt-mell vagy más ily bajoknál, mint kitünő szer lön kipróbálva. Egy tégely 50 kr., bérmentve 75 kr.

Fagy-balzsam, Pserhofer J.-től. Sok év óta a fagyos tagokra és minden idült sebre, mint legbiztosabb szer elismerve. 1 köcsöggel 40 kr. Bérmentve 65 kr.

Útifű-nedv, egy általánosan ismert kitünő házi szer hurut, rekedtség, görcsköhögés stb. ellen. 1 üvegecske ára 50 kr. 2 üveg bérmentve 1 frt 50 kr.

Élet-eszenczia, (prágai cseppek) megrontott gyomor, rosz emésztés és mindennemű altesti bajok ellen kitünő háziszer. 1 üvegesével 22 kr. 12 üveg 2 frt.

Általános tisztitó-só, Bullrich A. W.-tól Kitünő házi-szer a rosz emésztés minden következményei, u. m.: főfájás, szédülés, gyomorgörcs, gyomorhév, aranyér, dugulás stb. ellen. Egy csomag ára 1 frt.

Angol csoda-balzsam, 1 üveg 50 kr., egy kis üveg 12 kr.

Por a lábizzadás ellen. Ezen por megszünteti a lábizzadást s az általa képződő kellemetlen szagot épen tartja a lábbelit és mint ártalmatlan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Golyva-balzsam, kitünő szer golyva ellen. 1 üveg 40 kr. Bérmentes küldéssel 65 kr.

Helsó vagy egészség-só, kitünő gyógyszer, gyomorhurut származó bajoknál és minden a rendetlen emésztésből. 1 csomag 1 frt.

Ezen itt felsorolt készitményeken kivül, az osztrák lapokban hirdetett összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak, és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszereztetnek.

Postai megrendelések a leggyorsabban eszközöltetnek, ha a pénzösszeg előre beküldetik; nagyobb megrendelések utánvéttel küldetnek.

Bérmentve csakis oly esetben történik a küldés, ha az összeg előre beérkezik, mely esetben a postaköltségek sokkal mérsékeltebbek.

449 1—12

Jaszusch Antal

hentes- és csemege-üzlete

Kassa, főutcza 86. sz. a. ajánl:

Kassai és debreczeni olvasztott zsir I. rendü	1 kgr.	—.64
„ „ pörkölt szalonna fehér	„	—.64
„ „ „ „ füstölt	„	—.70
„ „ paprikás szalonna ...	„	—.84
„ „ csemege „ ...	„	—.72
„ „ páczolt „ ...	„	—.84
„ „ kolbász füstölt borsos	„	—.88
„ „ „ foghagymás	„	—.88
„ „ kolbász friss czitromos	„	—.60
„ „ „ páros	„	—.92
Krakkói kolbász	„	1.20
Sertéskaraj füstölt	„	—.68
„ sütni való	„	—.56
Kassai sódar füstölt	„	—.74
„ „ főtt egész	„	1.25
Füstölt oldalas	„	—.68
„ malacz (császárhus)	„	—.84

Mindennemü hideg felvágott, fött és füstölt marha és sertésnyelv.

Minden hétfőn, szerdán és szombaton friss májas és véres hurka.

10 kgr. vételnél az árak 4 krral olcsóbban számittatnak. 439 3—3

Karácsony és ujévre

ajánlja dusan felszerelt

uri- és nöi-divatáru

raktárát; különösen fehérnemüek, nyakkendők, harisnyák, „Jäger" féléket, czipők, galocsnik, füzők, Changan, bársony, plüsse, selyem, paszományok és többféle **ruhadiszek.**

Báliczikkek és belépők,

selyem, félselyem és gyapju (berlini) kendők.

Legfinomabb parfümek és szappanok.

Legujabb **karácsonyfa diszek mérsékelt árak mellett,** amiről a t. venni szándékozók a legkisebb próba-bevásárlás által meggyőződést szerezhetnek.

Tisztelettel

Blumberger Arthur

Kassán, főutcza 113. sz. a.
Csányi-féle gyógyszertárral szemben.

Karácsony és ujév előtt való **vasárnapokon azaz f. év és hó 24-én és 31-én az üzlet egész nap nyitva lesz.** 440 2—3

Árutelep: **a „madarászhoz"**

Hauszer Antal és Társa

Kassa, főutcza 58. és Budapest

olcsóbb minden **végeladás**nál.

A meleg időjárás következtében kénytelenek vagyunk árukészletünket elárusitani:

1 teljes ruhára való levantin 7½ méter	ezelőtt 2.50	most	1.50
1 méter jó mosó barchet	„ —.50	„	—.35
1 „ tiszta gyapju ruhaszövet	„ —.40	„	—.23
1 „ jól mosható valódi franczia delain	„ 1.—	„	—.57
1 „ „ „ flanell	„ 1.40	„	—.90
1 6 személyre kávés teriték	„ 3.50	„	2.—
1 6 „ damaszt „	„ 5.—	„	3.50
1 drb. nagy meleg „sziberiai" kendő	„ 8.—	„	4.—
1 vég valódi „Schroll"-chifon	„ 7.—	„	5.—
1 „ tiszta gyapot-vászon	„ 8.50	„	5.25
1 „ kanavász	„ 8.—	„	5.50
1 drb. legfinomabb szappan	„ —.35	„	—.27

Előrajzolt és kezdett munkák minden árért, az összes illatszerek 30% árengedménynyel.

Továbbá mesés árban kaphatók: mindenféle női-, férfi- és gyermek-harisnyák, keztyük, téli tricot alsó ingek és nadrágok, zsebkendők és fehérnemüek a legfinomabb kivitelig; fekete ternó, legyezők, paplanok, nyakkendők, berlini kendők, selyem-kendők, asztalnemüek, törülközők, szalagok és rövid áruk.

Rendkivül nagy raktár bélés árukban. Minden 2 frtos bevásárláshoz ingyen 1 drb. legyezőt és 1 drb. alkalmi szalagot adunk.

444 2—3

Árverési hirdetményi kivonat.

A kassai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy özvegy Hudák Lajosné s társai végrehajtatókuak Szakálos Mihály és neje végrehajtást szenvedő elleni 137 frt 69 kr. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a kassai kir. törvényszék területén lévő Forró községében fekvő a forrói 140. 151. 168. és 517-ik sz. tjkvben Szakálos Mihály és társai, illetőleg Szakálos Mihály és Szakálos Mihályné sz. Szeman Teréz nevén álló ingatlanságokra az árverést 1740 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1894. évi január hó 22-ik napján délelőtti 10 órakor** Forró község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi novemb. 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánat pénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság Kassán, 1893. évi november hó 8 án.

Horváth Sándor,
kir. tvszéki biró.

Kovács és Mezey Budapest és London!

Valódi franczia és magyar cognac!

Van szerencsénk ezennel a nagyérdemü közönséget tisztelettel értesiteni, miszerint **Kassa és vidéke** részére dus választékú **raktárunkat**

chinai tea-, jamaicai és braziliai rum-,

valódi franczia és magyar cognac-ban

Pollák Róbert úr

fűszerüzletében helyeztük el.

Raktárunkat a legnagyobb gonddal rendeztük be,

eredeti és kiváló minőségeink, eredeti budapesti áruink mellett

a legkényesebb igényeket kielégitik.

Szolgáltatmányaink oly jutányosak, hogy a vevő közönség az első kisérlet után csak

Kovács és Mezey

czimkével ellátott rumot és teát fog használni.

Felkérjük még a nagyérdemü közönség figyelmét ujonnan megjelent **kis árjegyzékünkre**, melyben minden egyes faj az ár megjelölése mellett van feltüntetve.

Kérjük, miszerint ezen czikkeinkben beálló szükségleteit fentnevezett czégnél tessék beszerezni.

Kitünő tisztelettel

Kovács és Mezey.

387 7—10

Valódi chinai és orosz karaván-teák!

Czimünk minden dugaszba be van égetve!

Csúz és köszvény

csúzos fáj- és fogszaggatások, hülési és fázásoknál, valamint fagyásoknál ellen megkipő gyorsan és biztosan hat a nevü gyógyszer, melynek üvege 50 kr., vagy 1 frtért, minden gyógyszertárban kapható. A Reparatorral a Rókus-kórházban 136 esetben tételesen kisérlet, melyeknél 7 esetben javulás, 129 esetben teljes gyógyulás éretett el.

REPARATOR

Vérszegénység és sápkór

torzulását gyenge gyermekek erősitésére kitünő hatásu és pompás izü szer a **Tokaji China vasbor**, mely az orvosi egészségügyi tanács javaslatára hatóilag engedélyével láttatott el. Sok rossz utánzat létezik, miért is kérem vételnél névaláirásomat követelni. Kis üveg 1 frt 60 kr., nagy 3 frt.

kedvesen illatu, kellemes hatásu és rendkivüli tartósságnál fogva lett rövid idün kedveltté, 1 drb 50 kr., 3 drb egy dobozban 1 frt 40 kr.

Acatia arcz-crême

rövid pár heti alkalmazásánál pompás üde, gyermekded arczbőr nyerhető. Az arczbőr minden nemü ételenségét tüzön eltávolitja. Egy üveg ára 1 frt.

A „crême de Marguerite“

az arczbőr táplálására, üdén tartására szolgál. Előkelő körökben igen kedvelt. Egy korsóig ára 2 frt.

Ezek gyógyszertárain kivülobb specialitásai, melyek fővárosi és országszerte a legjobb hirnévnek örvendetnek s postán is küldetnek.

Kriegner György

384 4—6 **gyógyszertára a „Magyar koronához“ Budapest, Kálvintér.**

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS

a „KÉPES CSALÁDI LAPOK“

Szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap 1894. év folyamára.

Megjelen minden vasárnap, — diszes kiállitásban, — tetszetős boritékkal.

A „Képes Családi Lapok“ a legelterjedtebb, legdiszesebb s legolcsóbb képes hetilap, a mely szivet és lelket nemesitő, hasznos és ismeretterjesztő olvasmányokat nyujt a magyar müvelt olvasóközönségnek.

A „Képes Családi Lapok“ a legmagasabb irodalmi nivón álló lap, mely körül nemzeti irodalmunknak első rangu irói és irónői tömörülnek; igy az 1894. évi első szám következő iróktól hoz közleményeket: JÓKAI MÓR: „Hogy is volt ez a dolog?“ (Beszély), BENICZKY BAJZA LENKE: „A sors koczkája“ (Regény), TÖLGYESI MIHÁLY: „A gyémánt gyürü“ (Humoreszk), P. CSORBA ÁKOS: „A Bosporus partján“ (Rajz), STILLER tanár: „A füzőről“ (Orvosi czikk) stb. stb. Költeményeket irtak e számba: KOMOCSY JÓZSEF, VARSÁNYI GYULA, FELEKI SÁNDOR dr. A regény mellékletet LAUKA GUSZTÁV irta, czime: „Pásztortüz és lidérczfény“. — A képek az uj év alkalmából valók s igen találó rajzok. A mi különös érdeket kölcsönöz e számnak az, hogy az abban megjelent közlemények iróinak arczképeit s sajátkezü aláirásait is veszi az olvasó.

A „Képes Családi Lapok“ évenkint, a szövegbe nyomott több regényt ad, elsőrangu irók tollából.

A „Képes Családi Lapok“ két hetenként megjelenő melléklapja, a „Hölgyek Lapja“ háztartási és divatrészszel ellátva, teljesen nélkülözhetővé tesz minden más divatlap tartását.

A „Képes Családi Lapok“ a fentebb emlitett szöveg között megjelenő regényeken kivül évenkint, több önálló, eredeti, beköthető regényt ad jutalmul előfizetőinek.

S mindezen előnyök daczára, a „Képes Családi Lapok“-nak a „Hölgyek Lapja“ czimü divatlappal és Regénymelléklettel együtt, előfizetési ára csak egész évre 6 forint, félévre 3 forint, negyedévre 1 frt 50 kr. Az előfizetési pénzek a lap kiadóhivatalához: Budapest, Nagy-korona-utcza 20. szám küldendők, amely kivánatra mutatványszámokat dijtalanul küld bárkinek, ha az iránt levelezőlapon megkeresteték.

Aki az egész évre szóló 6 forintnyi előfizetési összeget 80 kr. csomagolási és postaszállitási dijjal egész évre beküld, annak 4 regényt, — aki félévi 3 frt előfizetési összeget és 40 kr. csomagolási és postaszállitási dijat küld be, annak 2 regényt, s aki 1 frt 50 kr. negyedévi előfizetési dijat s 20 kr. csomagolási és postadijat egyszerre küld be, egy eredeti regényt küld ajánlva és dijmentesen jutalmul a kiadóhivatal.

A „Képes Családi Lapok“ kiadóhivatala
448 1—5 Budapest, V., Nagy-korona-utcza 20.

Nagy szőnyeg-eladás.

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy **a téli idényre**

nagyszerü külön osztály szőnyeg-, függöny- és butorkelme-raktárunkat

tetemesen megnagyobbitottuk.

Kedvező és nagy zárlataink által, **elsőrendü gyárakkal**, szon kedvező helyzetben vagyunk, valamennyi czikket **szerfelett mérsékelt árakon** eladhatni. **Szobák bevonására különösen ajánlhatjuk:**

Valódi brüsseli szőnyegeket	Valódi axminiszter szőnyegeket	Valódi angol velour szőnyegeket	Valódi hollandi szőnyegeket

Ezenkivül dus raktár következőkből:

Valódi perzsa és smyrna szőnyegekből.

Szalonszőnyegek	Ebédlő-szőnyegek	Futószőnyegek	Cocos futók
Lábtörlők	Ágyszőnyegek	Angoraszőnyegek	Ágy- és asztalteritők
Flanelliteritők	Divánteritők	Csipke és szövetfüggönyök	Portiéres
Vitrage	Peluche teritők	Uti takarók	Lambrequins

397 8—80

Tisztelettel **Széman Testvérek.**

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

aláírási ivekkel 6 látogatottabb üzletben; u. m.: Kisváry Sándor, Maurer Adolf, Kriegerbek Ferenc, Mildner Ferencz, ifj. Megay Gusztáv és Kemény Géza uraknál elhelyezett. Ezen intézkedéssel egyrészt a gyakran ujévkor igen terhes kolduláshoz akadályoztatik, másrészt alkalom nyujtatik a t. cz. közönségnek ezen életre való jótékony nőegyletet támogatni üdvös, de nehéz működésében. Minden legcsekélyebb adomány köszönettel elfogadtatik és a nemeslelkü adakozók nevei ujévkor a helybeli lapokban nyilvánosan közé tétetni fognak.

A csikágói világkiállitás soknemü csodás alkotásaival, bámulatos müvészi és ipari csodáival már véget ért. Kevesen keresték föl ezt aránylag és épen ezért helyén való az a gondoskodás, hogy az ott felhalmozva volt remek dolgokról rajzbeli és irásbeli müvek által adnak számot a világnak a kiállitás megtestesitői. Ezek között a legérdekesebb a Singer féle varrógépgyár Newyorkban, a mely világhirnevére jogosan hivatkozva, a csikágói világkiállitáson egymaga négy helyen rendezett gyártmányaiból kiállitást. Ennél nagyobbszabásu kiállitás eneuben eddig nem volt bemutatva. Nem kevesebb mint 194 varrógép volt ott látható és mindegyik más más czélra adjusztálva ugy, hogy mindegyik külön külön egymástól eltérő szerkezettel birt. Ezek között kiemelkedett gyakorlati biztos használatánál fogva az életben nélkülözhetetlen családi varrópép, a melynek számos munkái tehérnemüek és egyéb ruházati és luxus-tárgyakban valósággal elbüvölő látványt nyujtottak. A kiállitás juryje méltányolva ez óriási lendületet, a kitüntetés-kné nem kevesebb mint 54 első dijat itélt oda a Singer gyárnak. A kassai piaczon e gyár egyedüli meghatalmazott képviselője Neidlinger G. főutcza 76. sz., a hol e gyárnak Csikágóban oly nagyméretü kitüntetésben részesült készitményei részben megtekinthetők, s a hol minden látogatót szivélyesen fogadnak.

— Legjobb és legolcsóbb **egyenruhákat** és egyenruházati felszereléseket tényleges és tartalékos tisztek, vasuti tisztviselők, altisztek, pénzügyőrség és tüzoltóság részére szállit **Spitzer és Donath** hazai egyenruházati intézete **Budapest II.** főutcza 6. sz.

Báli selyemszöveteket méterenkint 45 krtól 11 frt 65 krig, valamint **fekete, fehér és színes** selyemszöveteket is méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig — sima, csikozott, keczkázott mintázott, damaszolt stb. minőségben (mintegy 200 különböző fajta és 2000 különböző szin és árnyalatban) postabér és vámmentesen szállit: **Henneberg G.** (cs. kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben.** Minták postafordulóval küldetnek. Svájczba czimzett levelekre 10 kros és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. 5—5

Hirek a nagy világból.

Botrány a templomban. Koltofozán Demeter bereczki görög-keleti esperes nem volt igen jó barátságban hiveivel. A mult vasárnap — irja levelezőnk — istentisztelet után a pópa padokkal torlaszolta el a templom kijárását és ugy akarta hiveit arra kényszeriteni, hogy egy harmadik tanitói állásra szavazzanak; az esperes azzal fenyegette őket, hogy ha állami iskola lesz, a nép hátán fogja hordani az iskolához szükséges téglát és hogy az állam nagy pénzbeli terhet nyom a nép vállaira. A nép annyira felforrt az esperes erőszakossága miatt, hogy szétrombolva a torlaszokat és ugy távozhatott csak a templomból.

Merénylet a vasut ellen. A Debreczeni Ellenőrben olvassuk, hogy a magyar államvasut tisza-füredi osztálymérnökségе tegnap följelentést tett a balmazujvárosi járás főszolgabirájánál. A jelentés szerint e hó 11-én éjjel a Nagy-Major és Ohát-Kócs állomások között ismeretlen tettesek egy vas-kerékfogót megerősitve a sinre helyeztek el. Ha Kocsis László pályaőr a sineket a vonat érkezése előtt be nem járja, a vonat menthetlenül kisiklik és a magas töltésről az árokba zuhant volna. A főszolgabiró a jelentés után azonnal megindította a nyomozást az ismeretlen merénylők kézrekeritése végett.

Vaillant vallomása Vaillant, az elfogott bombamerénylő, rendkivül érdekes vallomást tett a vizsgálóbiró előtt. Elmondta, hogy a bomba elkészitéséhez szükséges pénzt egy vagyonos anarhistától kapta. Mihelyt az első száz franknyi összeg a kezében volt, apránkint összevásárolta a bomba elkészitéséhez szükséges anyagot s két heti munka után készült el azzal. Vallomása közben részletesen előadta a kanócz nélkül bomba készitésének a módját, majd rátért arra, hogy mi módon jutott be azzal a képviselőházba. Bemeneti jegye volt ugyan, de nem használta fel, hanem korán a parlamentbe hajtatott, hogy ott kiszemelhesse a merénylet kivitelere legalkalmasabb helyet. A bombát kabátja alatt vitte be a karzatra. Arra a kérdésre, hogy nem félt attól, hogy a bomba ott robbant volna fel a gyomra tájékán, azt felelte, hogy attól nem félt, mert legfölebb a belei pusztultak volna el. Czinikus hangon panaszkodott, hogy egy előtte ülő nő mozgása megakadályozta, hogy kellő erővel dobhassa a bombát, melyet a miniszterek padjára akart hajitani. Vallomása végén kijelentette, hogy nagyon okosan teszik, ha halálra itélik, mert ha megszabadul, egy két hét mulva megismétli a merényletet.

A pápa a bibliáról. A pápának egy igen érdekes nyilatkozatot jelentik Rómából. Egy Rómában időző püspöknek a pápa azt mondta, hogy hálát ad Istennek azért, hogy a biblia tanulmányozásáró irt enciklikájának befejezéseig élethen hagyta. Az enciklika megállapitja a bibliakutatás fő alapelveit, figyelmezteti a katolikusokat, hogy a magyarázatokban ne menjenek tulságosan messze, mert ezek vagy igen tág, vagy igen szük teret engednek az emberi megismerésnek. Az enciklika elválasztja továbbá ebben az uj magyarázó rendszerben a helyest a helytelentől, és szabályokat állit fel, melyek szerint a szentirás szavai a modern tudományos fölfedezésekkel harmóniába hozhatók.

Kassai szinház.

A lengyel zsidó, Erckmann és Chatrian e kitünő drámája került szombaton szinre másodszor szép közönség előtt. Mathisnak, a tisztességes külszin alatt rejlő gonosztevőnek ez alkalommal is megfelelő személyesitője volt Mészáros, ki mélyebb hatást ért el különösen a mesteri kézzel megrajzolt álom nagy jelenetében. Az első előadás finomabb nüánszai, mintha elmosódtak volna mai alakitásában, mindazonáltal a szembeötlőbb vonásokra most is nagy gondot forditott. Csiszér és Miklóssy Ilona a Cristian és Anette szép szerelmi idilljének rokonszenves interpretálói voltak. Kitüntek még Nikó Lina (Chaterina), Boross és Szilassy.

Stern Izsák, mint népelőadás került szinre vasárnap délután nagyszámu gyerekpublikum előtt. Itt láttuk Révyt és Farkas Linát elsőbbrangu szerepekben közreműködni a hallgatóság előtt nem kis müvészi sikerrel. Stern Izsákot Szilágyi Dezső adta oly perfekt és hü alakitással, hogy a dicséret maximumát kell részére kiutalnunk. Jól játszott Nagy Gyula, Pesty, Csiszér és a többiek is elég türhetően.

A falu rossza, Tóth Ede mintanépszinmüve ment vasárnap este telt ház előtt. A czimbeli alak nagyszerü romantikával s sok realizmussal megtermett karakterének Kiss Pista valóban korrekt kifejezést adott alakitásában. Göndör Sándora ugy a játék természetességét, mint annak énekrészeit tekintve a nagyobbfajta kifogásokon felül áll. E tekintetben méltó partnere volt Ruzsinszky Ilona is, bár alakitásbeli képessége nincs arányban gyönyörü koleraturájával, mely inkább az operette darabokban érvényesülhet. Boross a Gonosz Pista bakter tipusát elevenitette meg sok érdekesen hohó vonással, mig Feledy Gáspár Szilassy, Boriska: Miklóssy, Lajos pedig Kozma voltak. Szilágyi és Nagy a két czigány szerepében álltak meg helyüket.

A szabinnők elrablását, ez érdekes német vigjátékot adták hétfőn este felig telt ház előtt. A vidéki kóbor színészdirektorok stereotip tipusát Boross Endre személyesitette benne szokott ügyességével és hatással, mig a vigjátékiró professzor képében Szilassy mutatott be ügyes alakitást. Mészáros, Nikó Lina Miklóssy Ilon, Kissné és Csiszér adták a többi szerepeket. Farkas Linának Medgyessy helyett való fellépése nem vált az előadás előnyére. Itt jegyezzük meg azt is, hogy több oldalról vett panasz szerint a közönség nincs megelégedve a müsor összeállitásával, mivel kopott és kevésbé jó darabok is sürün kerültek az imént egymásután szinre.

Müsor. Ma szerdán a „Szini tanoda“ érdekes operette kerül szinre, holnap a „Vasgyáros“ Ohnet nagyhirü szinmüve, pénteken Karczag „Lemondás“-a, szombaton Kiss Pistának a társulat jeles baritoni-tájának Aldor Juliska betegsége miatt már kétszer elhalasztott jutalomjátékául a „Gascognei nemes“ operette, vasárnap d. u. népelőadásul a Molnár és gyermeke.

Gukker.

Irodalom.

A „Divat Szalon“, mely mélto versenytárs nélkül áll irodalmunkban, ugy a divatot, mint a szépirodalmi közleményeket illetőleg egy-egy dusfartalmu, különálló egész számot, nem pedig ugynevezett mellékletet ad, mindjobban tért hódit a müvelt magyar hölgyek körében és kiszoritja az illegen nyelvü vállalatokat. Szépirodalmi közleményeit első rangu magyar irók adják, válogatott és gondosan forditott külföldi jelesebb termékekkel vegyesen, a szerkesztés élén pedig Szahóné Nogáll Janka áll, ki mint a Petőfi-társaság tagja s a tevékeny irodalom egyik legkedveltebb irója ismeretes. A divatrész hasonlóképen női kéz vezetése alatt áll, még pedig Fanghné Gyujtó Izabella nevéhez van fűzve, kinek ismert és érdekes irodalmi müködése kezességet vállal azért, hogy a divattudósitások olyan izléssel, gonddal és leirásokkal kerülnek az olvasó elé, a milyen eddig még nem volt. A lap csinos, tetszetős formában, rendkivül elegáns kiállitásban jelenik meg, temérdek képpel tarkitva. Szépirodalmi rész-ben pedig minden számban érdekes női arczképet hoz, a magyar szellemi és társadalmi élet egy-egy kiválóbb nőalakjáról. Szivesen használjuk fel az alkalmat, hogy ezt a valóban czéljának megfelelő lapot, mely minden előnye mellett még a legolcsóbb is, melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Előfizetési ára egy évre **6** frt, fél évre **3** frt, negyed évre **1** frt **50** kr. Előfizetések és megrendelések czimzendők a „Divat Szalon“ kiadóhivatalához Budapesten, Gizella-tér, Haas-palota. Mutatványszámok ingyen küldetnek.

„Ifjusági Lapok.“ Bármily lendületet vett is ujabban a magyar ifjusági irodalom, mégis érezhető volt mindeddig egy olyan lapnak hiánya, mely a serdülő ifjuság szellemi szükségletinek megfelel.

Ezen hiány pótolva lesz, midőn „Ifjusági lapok“ czimmel egy oly hetenkint megjelenő közlöny indul meg karácsony első napján, mely mind a két nembelinek hasznos és szórakoztató olvasmányt nyujt. Az „Ifjusági Lapok“ hetenkint másfél—két ivnyi terjedelemben és számos illusztrácziával jelenik meg. Munkatársai a legjelesebb magyar irók sorából valók. Mellékletünk hetenkint „Leányvilág“ czimmel olyan lapot ad, mely legiukább a fiatal leányok számára szórakoztató és hasznos olvasmányt nyujt.

Mindkét lapnak előfizetési ára egész évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr.

Előfizetések és megrendelések küldendők az „Ifjusági Lapok“ kiadóhivatalához Budapesten, Gizella-tér 1. sz. Haas-palota.

Mutatványszámok bárkinek ingyen küldetnek

Szerkesztői üzenetek.

A. E. ur Kassán. Kritikai példány nélkül semmit sem jelzünk. Szíveskedjék beküldeni, szólunk róla.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**
Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

A kassai takarékpénztár

elfogad: **betéteket kamatozás végett,**

leszámitol: **váltókat, kisorsolt záloglevéleket és sorsjegyeket,**

engedélyez: **jelzálogkölcsönöket házakra** és **birtokokra, kézi-zálogokra** és **értékpapirokra,** különösen kedvező feltételek mellett,

7 23—24

megőrzés végett elfogad: **értékpapirokat, okmányokat, ékszereket** és **ezüstnemüeket,**

vesz és elád: **értékpapirokat tőzsdei árfolyam szerint.**

Postai megbizások azonnal elintéztetnek.

A legjobb hirnevü franczia jelzék:

Cognac Matignon

(Alexander Matignon & Co. Cognac Franciaország.)

Vezérképviselők Ausztria-Magyarország részére

Pfau és Társa, Fiume.

Kapható: Minden füszer-, csemege- és gyógyanyag-kereskedésben, gyógyszertár, czukrászda- és kávéházban.

395 6—10

Karácsonyfa-disz és viaszgyertyák a legnagyobb választékban bámulatos olcsó árakon csak

Ruszinkó Antal

füszer, csemege, bor, thea, rum és ásványviz-kereskedésében
Kassán, főutcza 60. sz.

Szabó István, Gömöri és Tóth Lajos fedették fel junius 8-án Kovássy hulláját a patakban és annek részleteit mondják el. Déli 12 órakor a tanukat Líntner kivételével meghiteltetik és elnök a tárgyalást délután 2 és félórára felfüggeszti.

A délután folyamán a messzelátóban voltak lesznek az esemény előzményeire kihallgatva. Weisz korosmáros, Weisz Jakabné, Weisz Gizella, Ogoliski Gábor Szántó akkori birája, Csencs kapitány és mások a részletekre egybehangzó semmit mondó vallomásokat nyujtanak.

Fontosabb volt azonban az Ardényi Pál ügyvéd Bulyi irodavezetőjének vallomása, ki előadta, hogy az aug. 7-iki helyszini szemle alkalmával Rangliné panaszkodott előtte amiatt, hogy hamisan tanuskodott és esküdött férje ellen. E tette indokául azt vallotta, hogy egyszer az éjjeli órákban bejött czellájába egy csendőr s azzal ijesztette, hogy itt kell rothadnia, ha igazat nem szól s ő ugy beszélt a mint a szájába adták.

Kolozsváry kassai czipész és neje itt a Hojszák-féle korcsmában hallották Ranglinétól elbeszélni, hogy hamisan esküdött a férje ellen. Előttük nagyon zavarodottan viselkedett Rangliné.

Reitter Géza ügyvédjelölt ugyanily nyilatkozatáról tud Ranglinénak s kiemeli, hogy Ranglinénak nem mondták meg, hogy nem kell a férje ellen tanuskodnia. Ot percznyi szünet után a Rangliné vallomásait olvasták fel, melynek egy kivételével mind terhelők a férjére. Ez egyszer az előbbieket visszavonta, de majd haldokolva ismét megerősitette.

A tárgyalást ma szerdán d. e. 9 órakor folytatják.

Sürgönyök.

Budapest, decz. 19. A parlament harmadik biráló bizottsága ma tartott ülésében nagy huzavona után megsemmisitette Lelbach László hódsághi megválasztott országgyülési képviselő mandátumát. Az itélet azon egyetlen indokra van fektetve, hogy Lelbach neve az 1893. évre érvényes választói névjegyzékek egyikében sem fordul elő. Lelbach kormánypárti programmal lett annak idején megválasztva.

Vármegyei közgyülés. F. hó 18-án hétfőn és a rá következő napon tartotta Abauj-Tornavármegye ez évben utolsó évnegyedes közgyülését Péchy Zsigmond főispán elnöklete alatt. A bizottsági tagok meglehetős számban gyültek össze ez alkalommal. Az ismerős arczok máskor tömöttebb sorait azonban ez alkalommal kissé megfogyasztotta az influenza, mely a tisztikart sem kimélte meg. Emiatt nem jelenhettek meg a törvényhatósági közgyülésen sem Fábián János alispán, sem pedig Eckerdt János tiszti főügyész. Az alispánt a törvények értelmében Hammersberg László főjegyző helyettesitette, ki maga készitette a pár nappal előbb megbetegedett alispán helyett az évnegyedes jelentést is; a főügyész helyettesitésére a főispán Bartalos János szepsii ügyvédet tb. főügyészt kérte fel. Az alispáni jelentésből, melynek esetleges hiányosságaért Hammersberg szerényen bocsánatott kért, kiemeljük a vármegyének miniszterileg jóváhagyott amaz intézkedését, hogy a megye a nagyszalánczi tüzkárosultak felsegélyezésére és a szövőipar fellendítésére ugyanott állami szövőszékek felállitását vette tervbe s az elpusztult gyümölcsfák helyett 500 drb. nemes csemete beszerzését kezdeményezte a kormánynál. A vármegye alispánja ez évnegyedben kétszer tartott pénztárvizsgálatot s mindent a legnagyobb rendben talált. A pénztár állománya ezidő szerint 244000 frt. Az utadókra vonatkozólag jelenti az alispán helyettese, hogy eddig az ezidei utadókból és a hátralékokból mintegy 64000 frt folyt be. A tényleges hátralék nagysága még meg nem állapitható, mivel az utadó kivetési lajstromokat az egyes körjegyzőségek be nem küldték. A vármegye egészségi állapotára vonatkozólag kitünik, hogy bár a kolera elkerülte Abauj-Tornavármegyét, mégis több járványos betegség pusztit a megye lakosai között. Sok helyütt e. van terjedve a gyermekpusztitó rém a difteritisz, igy különösen a vármegye alsó vidékein és a csereháti járásban s a Kassával szomszédos Bárcza községben; nehol a kanyaró pusztit járványosan s egyes esetek szórványosan is léptek fel a megye területén. Az állategészségügy sem mutat valami kedvező képet. A sertések közt mintegy nyolcz községben konstatálták a sertés orbánczot, az ebek közt meg a veszettség miatt kellett öt községben irtást végrehajtani. E helyeken kipusztitottak az összes ebállományt. Az alispáni évnegyedes jelentést az állandó választmany határozati javaslata értelmében azzal az utasitással fogadta el a közgyülés, hogy a járások szolgabirái az utadó pontosabb behajtására működjenek közre.

A napirend második pontján a közigazgatási bizottságból törvény szerint kilépő tagok, névszerint Kovács József, Vay Tihamér gróf, Meczner József, Darvas Ferencz és Rakovszky György a megejtett titkos szavazás során ismét megválasztattak.

Ezután Péchy Zsigmond főispán Schmidt Dezsőt kinevezte tisztelethelyi szolgabirává, ki nyomban letevén a hivatalos esküt, szolgalattételre a füzéri járásba osztatott be.

Minden észrevétel nélkül fogadták el az állandó választmány előterjesztését az iránt, hogy a betegápolási adó 2% ban állapittassék meg.

Nagyobb erdeklődést keltett a szikszói hitelintézetnek, mint részvénytársaságnak azirant benyujtott kérelme, hogy a vármegye tulajdonát képező pénzek, nemkülönben ama árvapénzek, melyek a vármegye kezelésében vannak, gyümölcsöztetés végett a szikszói hitelintézetnél nyerjenek elhelyezést. Ugyane ügyben kérvényezett a kassai közgazdasági hitel és takarékegylet, mint szövetkezet (pennybank) is, melynél eddig is nagyobb összegeket helyezett el a vármegye. A pennybank ajánlatában hajlandónak nyilatkozik a vármegye közvetlen tulajdonát képező összegek után 5%, a a kezelt pénzek után $4\frac{1}{2}$% kamatot fizetni. E kérvényekre vonatkozólag felolvastatik a tavaszi közgyülésnek a vármegyei pénzek kezelésére és elhelyezésére vonatkozó határozata. E szerint a kassai takarékpénztár és a pennybank ama együttes kijelentései folytán, hogy a vármegyei pénzek után ezentul csak $1\frac{1}{2}$%-al kisebb kamatot hajlandók fizetni, a vármegye közgyülése elhatározta, hogy az e pénzintézetek által kezelt pénzek egyrészét a kir. adóhivatalnál fogja ezentul elhelyeztetni gyümölcsöztetés végett s ama pénzintézeteknél csak 20—20 ezer forintnyi összeget hágy. E régebbi közgyülési határozatra való utalással az állandó választmány ama javaslatot terjesztette a közgyülés elé, hogy a szikszói hitelintézet, mely alig egy-két évi működése kapcsán még nem mutathatta be életrevalóságát, kérelmével ezidő szerint elutasitandó, ellenben a pennybank kérelme, mivel ajánlata annyira méltányos, hogy e kamatláb felemelését is biztositja $\frac{1}{2}$%-al a vármegye pénze részére figyelembe veendő s ennélfogva az ott kezeltetett 20000 frt 50000 frtra emelendő ama tőkéből, mely jelenleg az adóhivatalnál van elhelyezve s melynek kamatlábát ujabban a pénzügyminiszter szintén leapasztotta, a javaslatot a közgyülés eltogadta. A kassai takarékpénztárra vonatkozólag, konkrét kérvény hiányában határozat nem vala hozható, hanem kilátásba helyeztetett, hogy jövőre ott is nagyobb összeg nyer majd elhelyezést.

Ezután került tárgyalás alá ama bizottságnak a jelentése, mely a vármegyei járások kikeritése, illetve azoknak az adó és igazságszolgáltatási járásokkal való összhangba hozása végett küldetett ki.

A kiküldött bizottság, mely a törvényszéki elnökkel és a pénzügyigazgatóval egyetértve hozta határozatait a kérdés megoldását olykép tartja czélszerünek, hogy az eddigi hat járás helyett hétre osztassék fel a vármegye.

A bizottságnak erre vonatkozó legfőbb indoka az, hogy a vármegye közepén, körülbelül azon a tájon, hol az eddigi járások határai egymásba szögellnek, valamennyi község egyformán távol esik a saját járási székhelyétől. Ide tervezi tehát a hetedik járást: gönczi járás elnevezéssel és Gönez székhelylyel. Az eddigi gönczi járás nagy része pedig szántói járás elnevezést kapna Szántó székhelylyel. A vármegye közepén összeszögellő öt járásból természetesen itt egy-egy darab kihasittatik. Ezenkivül nevezetesebb változtatás volna, hogy a pethő-szinyei körjegyzőség köre a kassai s a csányi körjegyzősége pedig a füzéribe kebeleztetnék.

A gagybátoriak ama kérelmét, hogy a tornai járásból a csereháthba kebeleztessenek, a bizottság azon indokból, hogy a közigazgatási járási székhely ama kontemplált javaslat értelmében ezentul az igazságszolgáltatási és adójárási székhelylyel egybe fog esni, nem tartja teljesithetőnek.

A járások kikerekitése végett kiküldött bizottság azonban előrelátásból — arra az esetre, ha a miniszter pénzügyi okokból nem menne bele a hét járásra való felosztásba — hat járásra való javaslatot is készitett. Ez természetesen figyelembevéve a közlekedési és kényelmi szempontokat, szintén meg-megnyirbálja az eddigi járásokat s csak a tornait hagyja változatlanul. E javaslatok is elfogadtattak.

Ezután több kevésbé jelentékeny tárgy elintézése után a törvényhatósági átiratok kerültek napirendre, melyeket mind egyszerüen tudomásul vettek.

A községek házi ügyei is rövid elintézést nyertek.

Ujdonságok.

Kassaváros holnap e hó 21-én tarja rendes havi közgyülését a következő tárgysorottal:

1. Havi jelentés.
2. M. kir. keresk. minister rendelete a közvezet-, hid- s vasuti közvetvám engedélyezése ügyében.
3. Az állami italadók s fogyasztási adók megváltására vonatkozó szerződés helyesbitése.
4. Tábor-városrészben épitendő óvoda részére szükséges 24352 frtnyi költség megszavazása.
5. A Hernád-malom vizerőnek kibérlése.
6. 1894. évi esküdtszéki lajstrom.
7. Kérvénye dr. Mosolyi Géza orvos szabadságidő engedélyezése.
8. Kérvénye Berger Jánosnak községi felvételi díj leszámitása.
9. Kérvénye Poneváts Mihály, Sárosi Arpád, Virág Gyula s Juhász Mór irnokoknak jutalom megszavazása iránt.
10. Forrón felállitandó óvoda részére évi 50 frt segély engedélyezése.
11. Közigazg. bizottságba 5 tagnak megválasztása.
12. Igazoló választmány megválasztása.
13. Előterjesztés a faültetések és
14. Szabályrendelet az utczai s házszámtáblák megóvása ügyében.
15. Szokolyi kovács-műhely eladása iránt megtartott árverés jóváhagyása.
16. Szokolyi úhrincsi malom eladásával kapcsolatosan az ahhoz csatolandó szántóföldek eladása.
17. F.-szopotniczai malom eladása.
18. Rutter Hermin tanitónőnek 10-ed éves pótlék megszavazás.
19. Fafelapritási gőzgép felállitása.
20. Tehányi népiskola részére kért épitőfa adományozása.

Az árva gyermekek karácsonyfájára id. Halykó Mihály ur 5 frtot adott át nekünk, a melyért hálás köszönettel adózunk a megajándékozott árvák nevében. Az összeget Münster Tivadar urnőhöz küldtük át.

Me hivó. A felsőmagyarországi kertészeti egyesület f. hó 21-én azaz csütörtökön délelőtt 11 órakor az egyesület elnökének — főispán ur ő méltóságának — hivatalos helyiségében választmányi gyülést tart, melyre a t. választmányi tagok szives megjelenését az elnökség megbizásából annyival is inkább kérem, mert a gyülés tárgyát egy a mezőgazdára nézve igen nagy fontossággal biró ügynek; egy alsóbb fokú kertészképző iskola alapitásának megbeszélése képezi. Kassa, 1893. decsember 18. Gerlóczy Géza gazd. int. tanár, vál. tag.

Gazdászbál. A kassai m. kir. gazdasági tanintézet hallgatósága segélyző egylete javára január hó 20-án a Schalkház szálló nagytermében zártkörü gazdász bált rendez. A táncmulatság kezdete este 9 órakor. Jegyek a meghivó előmutatása mellett Kocsányi és Vitéz urak könyvkereskedésében, Stefanovits-féle czukrászdában, és este a pénztárnál a következő árak mellett kaphatók: családjegy (3 személyre) 5 frt, személyjegy 2 frt, karzatjegy 1 frt.

A népkonyha heti jelentése f. hó 10—15-ig bezárólag 409 ebéd adag lett kiszolgáltatva, ebből ingyen 407. Adakoztak: Eisler Zsigmond ur 50 frtot, Glatter ur 10 frtot, Knöpfler Vilmosné urnő 3 frtot, Fényes Johanna, Feldmann Julia, Pollák Nina, dr. Földiné urnők 2—2 frtot, Dick Samu ur Mindszentről 2 zsák burgonyát. Az izr. nőegylet.

Nagy thea-estély. A vörös kereszt egylet kassai fiókja saját alaptőkéje javára 1894 évi január hó 17-én a Schalkház-szálló nagy termében táncczal egybekötött jótékonyczélu thea-estélyt rendez, melyre a nemes czél iránti tekintetből a n. é. közönség tisztelettel meghivatik. A thea megszabott és mérsékelt árak mellett szolgáltatik fel. Az egész idő alatt a katona- és nemzeti zenekar felváltva fognak játszani. Belépti dij személyenként: 1 frt, kezdete 8 órakor.

A nagyidai országos vásár — mint levelezőnk jelenti — mely november 30-ikáról a kedvezőtlen időjárás miatt maradt el, e hó 22-én lesz megtartva.

A gyermekirtó difteritisz, melynek felléptét a tegnapi megyei közgyülésen az alispáni jelentés is több helyen, igy Nagyidán is konstatálta, mint odavaló levelezőnk irja már áldozatot is követelt. Tegnap egy gyermek halt el a pusztító betegségben.

Hány óra van? Erre a kérdésre öt nap óta Kassán senki sem tud teljes pontossággal megfelelni. Az ember ugy van vele, hogy a saját órájának soha sem hisz, mert az, vagy siet vagy pedig késni szokott ezért tehát a nagy templom toronyórájához szoktunk alkalmazkodni mindig. Most azonban ebbe is beleütött a nagy krach s a mutatók ugy a felső négy órán, mint pedig az alsón felmondták a szolgálatot. Öt nap óta folyton tizenkettőt mutatnak s az órákat csak ütéssel jelzik. A dolog nem volna utóvégre annyira boszantó, mert a kassai nagy óra, bármennyire is okosan konstruált masina legyen is, mégis csak romlandó gép, hanem az a botrányos benne, hogy ily hosszu idő óta nem gondoskodik senki annak gyors kijavitásáról.

A hirlapirók otthona. A Fodor-fele Erzsébet szállóból e napokban a Schiffbeck-szállóba költözött s a legközelebbi pénteki theaestély már a központban lévő uj helyiségben lesz megtartva.

A kassai dalkör f. hó 26-án, a helybeli 85. gy. ezred zenekarának közreműködésével, a Schalkház szálló disztermében, teritett asztalok mellett tánczczal egybekötött dalestélyt rendez, melyre a t. közönséget tisztelettel meghivja a dalkör választmánya. A dalkör t. pártoló tagjainak megküldött s a f. hó 9-ikére már kiváltott belépő jegyek ez alkalomra érvényesek. A már közölt annyiban változik, hogy a dalestélyen a katonai zenekar is közreműködik s a „Fauszt“ czimü operából előadandó „katona kart“ a katonai zenekar kiséri. Kezdete este 8 és fél órakor. Belépő dij 60 kr.

A kereskedelmi betegsegélyző-pénztára f. é. decsember hó 17-én tartott közgyülésében, Szakmáry Károly elnök, Maurer Rezső alelnök és Beller Károly kereskedelmi testületi pénztáros mint a pénztár vezetésével megbizott igazgatósági tagok mellé Elischer Gusztáv, Kemény Géza, Hauser Gyula, Neubauer Károly, Halász János, Farkas Miklós, Placsintár Gusztáv, Brull Antal, rendes igazgatósági tagoknak, Kolman János ellenőrnek, Maurer Adolf, Frisch Mór és Biszterszky Róbert pottagoknak. A felügyelő bizottságba: Szeman József, Pollák Róbert, Gyarmathy Béla, Ladányi Károly, Guttman Béla, Hajtsch Cornél, — rendes tagoknak, Oelschläger Lajos, Klein Sámuel, Spitz Dezső póttagoknak A választott bizottságba: Adriányi Béla, ifj. Novelly Sándor, Kürthy József, Kiss Gyula, Lengyel János, Kosnszky Dezső rendes tagoknak, Rozman Andor, Pauer Ferencz, Matolcsi Zsigmond, Balázs Kálmán póttagoknak lettek megválasztva. Egyuttal elhatároztatott, hogy felhivandók a kereskedelmi czégek, miszerint alkalmazottjaik kilépését 1894. januárhó 1-től kezdve a kassai kerületi pénztár kebeléből ki ne szerezendő kijelentési lapokon kijelentsék és ugyanezen alkalmazottjaikat a kereskedelmi betegsegélyző pénztárba 1894 évi januárhó 8-ig bejelentsék.

Nyilvános kérelem. A nemeslelkü gyermekbarátoknak ismét szives tudomására hozzuk, hogy a karácsonyi ajándékok ünnepélyes szétosztása, f. hó 22-én délután és pedig a külvárosi kisdedovodában 4 órakor és az árvaházban 5 órakor megtartatik. Egy szersmind felemlitjük, hogy az árvaházban 30 árva és az ovodában 90 szegény gyermek vesz részt az ünnepélyen. A jótékony nőegylet tehát felkéri a t. közönséget, szivesked jenek ezen nagyszámu szegény gyermekek javára bárminő csekély értékü adományokat nyujtani használt ruhák, játékszerek, gyümölcs stb. lehetőleg f. hó 21-ig az egyleti elnöknek t. Münster Tivadarné urnőnek, lakik főutcza 3 szám 1 emelet, beküldeni.

Ujévi üdvözletektől való megváltás! A helybeli jót. nőegyl. hatósági beleegyezéssel a jövő ujévi üdvözletektől való megváltása czéljából, jegyeket

IX. évfolyam. Kassa, péntek 1893. évi deczember 22. 147. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdekló küldemények czímezendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1. „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban főutcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Béos Schalek Henrik Béos, Haasenstein & Vogler Béos; Eckstein Bernát fürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Jaulus Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Fogadatlan prókátorok.

Budapesten, decz. 20.

Vajjon mióta oly népszerű Magyarországban az ultramontanizmus, hogy az ország népének katholikus része, a három legultramontánabb mágnásunk, Esterházy Miklós Móricz, Zay Miklós és Zichy Nándor grófoknak a karjaiba dobván magát, őket bizná meg, hogy nevükben a kormány reformjavaslatai ellen hadakozzanak. Erről a rettentő hirteleni Pálfordulásról valóban nincs tudomásunk, de aligha van tudomása magának a katholikus lakosságnak, melyben az ultramontanizmus iránti nagy rokonszenvet bajos lenne fölfödözni.

Letünt már azok az idők, melyekben az efféle fogásokkal lehetett a nagy közönség szemébe port hinteni. Pláne a Falstaff-féle hadseregek már nagyon régi idők óta nem imponálnak, valamint hogy nem imponálnak az oly nagy gyülések, melyeken a papijavak gazdatisztjei s a plébánosok által pórázra fűzött, a szóbanforgó tárgyakról még csak fogalommal sem biró atyafiak jelentek meg.

Mintha kétségbe vonta volna azt valaha valaki, hogy az óriási vagyonnal rendelkező katholikus papság, melynek ezernyi ezer a leköteleztje, egy-egy nagy gyülést kifutó publikumot összehalászni nem képes. Ezt soha, de soha nem vonta kétségbe senki. Ezért bizony Zichy Nándor és Esterházy Miklós Móricz ő excellenciáiknak kár volt annyira megerőltetni magukat. Azt kimutatni, hogy a rettentő vagyonu kath. papság Magyarország sok millió katholikusaiból hány ezrecskét tud összeharangozni, és hogy Zichy Nándor meg Esterházy Miklós Móricznak, a kath. népmilliók köztül hány ezrecske előtt van diktált népszerűségük, és hány ezrecske kiált az ő szavaikra feltétlen éljent: hát mondom, azért a nagy semmiért, amely nagy semmit soha nem vont kétségbe senki, kár volt oly nagy erőfeszitéssel fáradozni.

Ezek után a nagy gyülések után magukat a magyarországi katholikusok meghatalmazottjai gyanánt jelenteni ki? Igazán kómikus egy merészség. Mintha Liliput herczege magát Európa urának és Bumbum generális magát Európa generaliszimának hirdetné. Mert ha azt a kérdést vetnék föl Zichy Nándor és Esterházy Miklós Móricz grófok, hogy ki Magyarországbau a legnépszerűtlenebb ember és kinek a szavára hallgat a legkevesebb magyar ember? Hátha ezen kérdésekre megfelelően, ők magas egyéniségüket mutatják be? Valóban tapsolva nyilvánitaná elismerését az egész ország, mert ezekre a kérdésekre találóbb feleleteket adni nem lehetne, ámde mikor azt mondják: Jaszom népszerű! Jaszom képviselői Magyarország lakosságát... Na ennél kómikusabbat aztán pályadijak kitüzése mellett se lehetne állitani.

Hiszen gróf Zay Miklós oly akaratlan czélzással akarta tönkretenni Wekerlét, a melylyel teljesen tönkretette azt az álláspontot, melyet ő is, mint a legnépszerűtlenebb emberek harmadika, szintén elfoglal. Azt mondta ugyanis Wekerlének, hogy ezeket a házassági és egyébb reformjavaslatokat csakis népszerűség hajhászatból akarják előterjeszteni.

Was heisst: népszerűség? Hogy is mondta Zay Miklós gróf, hogy népszerűség hajhászatból? Hát annyira népszerűek lennének e javaslatok az országban? És mégis ők állitják magukat a kath. népakarat képviselőinek? Ama kath. népakarat képviselőinek, a mely nép, ha egy bizonyos esetnél perhorreskál, amennyiben ő képezi Magyarországban a többséget, az az esetre népszerűségre nem vergődhetik. Mert ez a szó „népszerű“, legalább is annyit jelent, hogy az ország lakosságának nyolcz avagy kilencz tizedrésze akarja. A három kath. népképviselő (!) gróf ur tehát országjátékában ama meggyőződésre jöhetett, amit még eddig mi sem mertünk állitani, hogy t. i. ezek a reformok országszerte népszerűek.

Ime a tisztelt gróf urak maguk árulják el, hogy könnyebb lenne egy tevét egy tü fokán keresztül bujtatni, mint Magyarország lakosságát arra birni, hogy ez ügyben a nemes grófok által képviseltessék magukat. A szabadkai meghatalmazás tehát alig nevezhető országosnak, és keletkezését ismerve, kevesebbet semminél.

(K.)

Politikai hirek.

Kassa, deczember 21.

Csodás világ az a miénk, a mely a mig egyrészt elnyeléssel fenyegeti mindazt, a mi az ellenzékek szféráján kivül áll és unos untalan hangoztatja, hogy a kormány helyzete tarthatatlan, mert a Lajtán innen az ósdi fogalmakat képviselő erő, a mely alapját a nemzet zömében véli birni, sódorja le a lejtőn és teszi biztos megállását kétségessé; a Lajtán tul pedig taszigálják visszafelé, mert a koronát oly dolgokba keverte bele, a melyeket szankcziónálni soha sem fog; addig másrészt szembetünő, hogy a veszedelmesnek látszó állapotok közepette ezt a Wekerle-kormányt valóságosan mesebeli szerencse veszi körül ténykedéseinél. Még a mire nem is számit és gondos előrelátásból biztositja önmagát a meglepetéstől, a haragos ellenfelek csak azért is megmutatják, hogy csak azért is. Ime! Wekerle a jövő évi budget tárgyalása közben előrelátásból két havi indemnityt kért, hogy az esetre, ha a főrendiház bővebben akarna foglalkozni a budgettel, a mágnás urak feszélyezve ne legyenek kedvtelésökben. Ezt a nagy előrelátóságot Wekerlének, a nagy urak, a kik gavalléria dolgában mindig elől szeretnek lenni, nyomban visszonokták és egy-két nap alatt átsurrantak a vaskos kötetet kitevő budget száraz tételein és igy az indemnity fölösleges, a minek persze az alsóház plebejusai örvendenek legjobban, mert nem kell az indemnity-törvényjavaslat nyélbe ütése végett a jól megérdemlett karácsonyi pihenőt megszakitva, Budapestre rukolniok.

E siker eredményét illetőleg a Pol. Corr. egy levele, a mely csak itt ott látott napvilágot, ritka élvezetet keltő érdekes dolgokat tud elmondani. Ugyanis Wekerle miniszterelnök annak bebizonyitásával fegyverezte volna le a főrendi-ház konzervativ elemeit a költségvetés tárgyalásakor, hogy ő Deák Ferencz végrendeletét hajtja végre ugy a közjogi, mint az egyházpolitikai téren. Az emlitett levél hangsulyozza azt is, hogy bár az igazságügyi bizottságban az ellenzéki tagok is a polgári házasság mellett szavaztak, mégis szükséges, hogy a kormánypárt már most biztositsa a többséget a klerikális ellenmozgalom megyőzésére. Gróf Apponyi Albert magatartása most nagy figyelem és találgatás tárgya, mert ettől függ, hogy a nemzeti párt tagjai hivei maradnak-e vagy pedig az egész párt szét fog-e morzsolódni? Summa summárum, az a főkérdés, hogy vemhes-e vagy nem vemhes az a táltos, a mely ama bizonyos görüngyös uton halad a keskeny kapu felé?

Britt büszkeség. Londonból jelentik 20 iki kelettel: Az alsóház mai ülésén Hamilton, a britt hajóhad szaporitásának szükségességére vonatkozó határozati javaslatát indokolta. Gladstone azt inditványozza, hogy ejtse el a ház Hamilton határozati javaslatát, a mely elvonja a miniszteriumtól a kellő védelemről való gondoskodást és az ezzel járó felelősséget. A hangoztatott aggodalmak alaptalanok. A miniszterelnök statisztikailag kimutatja, hogy a britt hajóhad Oroszország és Franczia ország egye sült hajóhadainak messze fölötte áll.

Svájcz. A berni szövetségtanács kiutasitotta Bitterlin franczia anarchistát, ki Chaux de Fonds-ban anarchistikus röpiratokat terjesztett.

A bevádolt kormány. Belgrádban a miniszteriumtanács egyhangulag elhatározta, hogy a királynak nem fogja az Avakumovics kormány megkegyelmezését ajánlani. Ennek következtében valószinü, hogy a — mai napra (22.) kitüzött végtárgyalást megtartják.

Zürichben két nap előtt anarkista kiáltványt osztottak szét, a melyet valószinüleg Németországból csempésztek be. Czime: Felhivás az összes munkástársakhoz. A legrosszabb fajta tüntetésekre való felhivás van benne. A rendőrség a kiáltvány terjesztői után kutat. Eddig már több letartóztatás történt.

Kohn érsek a Marawska Orlicse jelentése szerint az osztrák kormány politikáját nem helyesli és a csehek magatartását támogatja.

A fizetésképtelen görögök. A lapokban közzétett kommünike szerint a görög kormány félreértések kikerülése végett közölte a külföldön levő képviselőivel, hogy a legutóbb inditvanyozott intézkedések semmiképen sem érintik a monopoliumokat, a melyeket továbbra is a monopolium-társaság fog kezelni.

A szántói gyilkosság.

(A végtárgyalás folytatása deczember 20-án.)

A Rangli és Kriskó bünügyében harmadik nap f. hó 20-án beidézett tanuk folytatólagos kihallgatását eszközölte a kir. törvényszék.

A délelőtt folyamán elsőnek hallgatták ki Sprog Péter tanut, ki Ranglinénak halálos agyán tett vallomásának körülményeit beszéli el. Öngyilkossága napján jött Ranglinéhoz Demeter aljegyző s hivatkozva arra, hogy közelebb van már istenhez, mint e földön, tegyen őszinte vallomást. Rangliné ismét férjét és Kriskót mondta a gyilkosnak s erre meg is esküdött. Majd később a tanu előtt Rangliné azt mondta, hogy ő nem látott semmit, csak az inas.

Elnök: Na Rangli, szálljon magába.

— Nem tudok semmit kérem szépen.

— Kriskó hát maga mit szól hozzá?

— Nem, én kérem alássan nem tettem. Miért is tettem volna?

Sprog Péterné ugyanazt vallja, mit az ura, majd Bulyi Dezső védőügyvéd kérdi:

— Ismeri maga Polláknét?

— Igen, a katolikus pap gazdasszonya.

— Ezt kérem a jegyzőkönyvbe venni, hogy Pollákné a katholikus pap gazdasszonya. Jelentéktelen körülménynek látszik, de a védelem során utalni fogok rá tek. törvényszék s akkor tünik majd ki a fontossága.

Ambrus József a Rangliné testvéröcscse, Rangli sógora, előadja elfogatásának körülményeit s azt, hogy Balogh József csendőrőrmester éjnek idején puszta gyanura vasba verve vitette a városházára s innen a járásbirósághoz, hol kihallgatták aziránt vajjon tud-e valamit ez ügyben?

Elbeszéli, hogy nővére nála tartózkodott ugyan, de arról nem tett soha se említést, hogy ő látta volna az állitólagos gyilkosságot, sőt egy izben azt mondta, hogy hamis vallomást csikartak ki tőle. E gondolat azután nem hagyta nyugodni s folyton a hajat tépte. Mikor azután meghallotta, hogy öcscse fogva van, beretvával elmetszette a torkát. Ekkor bocsátották ki őt is egy napi fogságából.

Elnök: Balogh József.

Balogh József csendőrőrmester megjelenik a törvényszék szine előtt.

Elnök: Hallotta ennek az embernek a vallomását, mit mond hozzá. Kitől kapott megbizást arra, hogy a legnagyobb törvénytelenséget elkövetve, puszta privát gyanura elfogassa?

Balogh József azzal védekezik, hogy bizonyos körülmények gyanut ébresztettek benne s a járásbiró is felkérte a közremüködésre.

Implon Borbála cseléd Grossmann korcsmárosnál azt vallja, hogy szeretője Bodnár Pál a végzetes éjjel éjfélig időzött nála s igy a tettet nem láthatta. Bodnár maga is azt mondta neki, hogy őt csak veréssel birta rá a csendőrőrmester arra a vallomásra, hogy ő látta, mikor Kriskó meg más valaki megölték Kovássyt.

Bodnár Pál vallomása teljesen összevág az Implon Borbálaéval. Ő is azt mondja, hogy Balog őrmester verte s azért mindent, amit az őrmester és a jegyze előbe mondtak, helybenhagyott.

Az elnök szembesiti Bodnárt Baloghgal, hogy mondja a szemébe, hogy verte Bodnárt s igy csikart ki tőle vallomást.

Bodnár az őrmester szemébe mondja hogy: igen.

Balogh őrmester hivatkozik arra, hogy tegnap Jurcsákné, ezelőtt Szabóné, ki tanunak volt ide beidézve, azt mondta neki a törvényszék folyosóján, hogy Bodnárt és szeretőjét a városi főbiró tanitotta be a vallomásra.

Grossman Kálmán korcsmáros és Litvin János jelentéktelen vallomásai után az elnök felfüggeszti öt perczre a tárgyalást

Szünet után pedig kijelentette az elnök, hogy ugy Bulyinak három rendbeli, mint pedig Blázy védőügyvédnek uj tanuk beidézése végett beadott halasztási inditványait nem fogadta el a törvényszék.

Ezután a tárgyalást délutánig berekesztette.

A délutáni folytatólagos tárgyaláson a vádlottak elmebeli állapotáról szóló szakértői vizsgálat nyomán fölvett bizonylatok lettek felolvasva. Ezek szerint Rangli éppen ugy, mint Kriskó teljesen ép elméjünek vannak feltüntetve, a kik a müveltségük alacsony fokán tul nem lépő dolgok felől teljesen tájékozva vannak. Mindkettőnek olyan a látóképessége, hogy behunyt szemmel is biztosan járnak. Testalkatuk egészséges, erős és meg van bennök az események összefüggésére nézve legfőbb kritériumot képező sajátságos-

ság, t. i. hogy mindenre vissza tudnak emlékezni a mi a kritikus napon történt, csak arra nem, a mely a bünper anyagával szoros kapcsolatban van, holott, ha tényleg a szesz élvezetétől annyira be lettek volna rugva, a miként azt föltüntetni szeretnék, öntudatlan állapotuk ezen körülményt éppenséggel kizárná. Azt is igazolja a vélemény, hogy mindkét vádlott erős természeténél és hajlamánál fogva sokat szeret és tud inni a szeszből. Mindezen megfigyeléseket dr. Szentimrey és dr. Wandracsek Jenő orvos-szakértők tették vádlottakon.

A felolvasott vélemények után **elnök** ismételve vádlottakhoz fordul, hogy most már ismerjék be tettöket és tegyenek bünbánó vallomást, a mire vádlottak, Rangli erősen zokogva, ismét csak azt hangoztatják, hogy ők nem láttak semmit, nem tudnak semmit, hogy ártatlanok.

Ezzel a bizonyitási eljárás befejeztetvén, **elnök** felhivja a vádhatóságot a vád előterjesztésére.

Lehoczky Sándor alügyész vádbeszédje.

A vádat képviselő alügyész elsőben is bocsánatot kér, ha a hosszas bünper nyomán kifáradt büntetőtanács figyelmét hosszasabban fogja igénybe venni, de tekintetbe véve a felmerült nagy anyaghalmazt, kötelessége az ügynek legkisebb részleteire is belemenni, hogy ilykép megvilágitsa azt a kaleidoskopszerü képet, a melynek minden egyes vonása a tényleg elkövetett gyilkosságot állitja megdönthetetlenül elötérbe. Bizonyitani igyekszik éles logikai pontossággal, hogy Kovássy nem követhetett el öngyilkosságot, a melyre közismert boldogságánál oka nem lehetett, nem különösen akkor, a midőn éppen a tett elkövetésének idején szerető fiát várta örömrepeső szivvel a szülői ház küszöbére. Hitvese jár-kel, leikileg megtörve, a mikor szerető ura junius 5-én sem kerül haza és megtudva előtte nap este hol volt és hallva hirét a felmerült czivódásnak, lelkét gyötrő kinok marczangolják és egyébre sem gondol, mint hogy erőszakot követhettek el rajta. Hullaját megtalálták és vádló az összes tünetekből a gyilkosság tényét látja fenforogni, igaznak fogadja el az orvos-szakértők nyilatkozatát, hogy Kovássy már mint hulla került a Szerencs-patak vizébe és itt a hirneves Taylor Alfrédre hivatkozik, a ki müvében azt mondja, hogy holtan vizbe jutott ember tüdeje récsegös, kemény, mig az elevenen megfulté puha és benyomva, a nyomás helye ott marad. Kovássy hullaján az előbbi jellegzetességet feltünően konstatálták az orvos-szakértők. A gyilkosság tényе tehát világos és hangsulyozva Kovássy testi erejét, határozottan állitja, hogy a tett elkövetésénél legalább is két egyénnek kellett hogy része legyen. A vég tárgyalás során előtérbe jutott bizonyitékok azt mondják, hogy a tettesek Rangli és Kriskó személyében itt állanak a biróság szine előtt, hogy tettőkért elvegyék megérdemlett büntetésöket. Majd a tanuvallomások anyagát bordja föl és inditványozza, hogy vádlottakat a gyilkosságban mondja ki vétkesnek a törvényszék és a btk. 278. és 289. §§-ai értelmében hozza meg itéletét.

Sváby járásbiró és Demeter aljegyző vád alá helyezése.

Szépen elmondott és logikus okoskodásban gazdag vádbeszédje kapcsán a bünper anyagát felállitott vizsgálóbiróság ellen fordul és megtorlást kér mindama szabálytalanságok és törvénytelen eszközök sokasága ellen, a melyeket az **abauj-szántói járásbiróság**, nevezetesen **Sváby** Sándor járásbiró és **Demeter** aljegyző a vizsgálat során elkövették és a melynél **Balogh** csendör-örmester és a fogház őre öntudatlan eszközül szolgáltak. Kéri a megtorlást első sorban azért, hogy teljesen ártatlan embereket, a kiket tanuságtételre hivtak föl, több izben szabadságuktól fosztottak meg, hogy — mint az a végtárgyalás során kitünt — a tanukat megfenyegették, ütlegelték és hogy a Ranglinéval öngyilkossága estéjén fölvett vallomási és esküjét föltüntető jegyzőkönyvet meghamisitották, dr. Materny orvosnak oly szavait véve föl abba, a miket az — fel sem lévén erre szólitva, — be nem mondott és hogy ezt a jegyzőkönyvet **Sváby** Sándor járásbiró aláirásával hitelesitette, holott a helyszinén jelen sem volt. Mindezeknél fogva **Sváby** járásbiró ellen a birói ügyvitel 20. §-a értelmében a fegyelmi, a büntető tvkönyv 193. §-a értelmében **Sváby** és **Demeter** aljegyző ellen a személyes szabadság megsértése, a 391. és 400. §§-ok mindkettő ellen közokirat-hamisitás büntette és a 477. §. alapján hivatali hatalommal való visszaélés miatt, valamint Balogh és a fogházőr ellen a 196. és 197. §§-ok alapján a személyes szabadság megsértésének megtorlása okából az eljárást meginditani és ezen bünhalmazatoknak elbirálását a jelen bünpertől elkülönzötten foganatositani kéri a büntető-tanácstól.

Az alügyésznek ezen épen nem váratlan inditványát feszült figyelemmel és nagy megdöbbenéssel hallotta a termet zsufolásig megtöltött közönség.

Elnök felhivja a védőt előterjesztését megtenni, mire szólni kezd

Búlyi Dezső és beszédje bevezetésében a megejtett vizsgálat igazságszolgáltatásunkat megcsufoló tényét veszi bonczkés alá, kijelentve azonban, hogy őtet animózitás nem vezeti, szimpáthiával van eltelve a rokonszenves járásbiró ellen, sok szépet hallott az aljegyző felől, de a nyert tapasztalatok alapján kötelességszerüleg ki kell jelentenie, kogy 24 évi gyakorlatának egész ideje alatt justiciát ily mértékben kompromittáló vizsgálattal még nem találkozott a büntető-tanács fórumán. A törvénytelen eszközökkel folytatott vizsgálat anyagát — ugymond — a priori az ifju képzelet fantáziája teremtette meg, teljesen figyelmen kivül hagyva a legfontosabb részleteket és csak aziránt birva fogékonysággal, a mely regényes fantáziája keretébe bele illett. Majd elmondja, hogy az ő képzete szerint a szerencsétlen Kovássyt a messze-látóból való távozása után oly vágy vezethette, a hol Bacchus után Vénusnak hódolhat és talán az ő esetében a keresd az asszonyt játszotta el a tragikumot. Bizonyitani igyekszik, hogy a vádlottaknak abszolute semmi okuk sem volt a tett elkövetésére. Hisz Rangli bántotta meg Kovássyt és kibékülve, együtt itták a békesség poharát. Kriskót bérelte föl, hol, mikor, hiszen még csak nem is beszéltek a kritikus estén, már pedig ily tettet, komoly elhatározás, megbeszélés nélkül hogyan lehessen csak ugy hirtelenében megtenni, a mikor tudva van, hogy még csak egy gombostü sem volt birtokukban. Aztán Kovássy, a kiről tudva van, hogy izmos, erős ember volt, csak ugy minden zaj nélkül vonszoltatta volna magát emberlakta utvonalon végig? Nem e kiáltott volna segély után és ezt a segély-kiáltást ne hallotta volna meg senki? Ez abszurdum, non sens. Majd az ifj. Bodnár Pál a vizsgálat során tett vallomását teszi kritika tárgyává, a melyről kitünt, hogy bikacsökkel verték ki belőle, de a melyet a végtárgyalás során visszavont és ebből dedukálja, hogy Ranglinéé és Szendrey nem látva semmit, ennek beszédje nyomán élték bele magukat a tudatba, hogy a gyilkosságot vádlottak követték el.

Majd a vádinditványnak azt az állitását czáfolja meg, hogy Rangli és Kriskó összebeszéltek volna. Tanuk bizonyitják, hogy Rangli alig ismerte Kriskót s hogy azon az éjjelen még pillantást sem váltottak a korcsmában.

Azt csak **Balog** csendörörmester találta ki, hogy Rangli és Kriskó összebeszéltek.

Ezekután Rangliné vallomásának hitelt érdemlő voltát bonczolgatja. Rangliné ugyanis azt állitja, hogy ő az inassal a három rózsa épülete elé ment s innen látta a büncselekmény lefolyását. Már pedig ez a tett szinhelyétől minimum 51, maximum 85 lépésnyire van, hová nappal se lehet látni, hát még sötét éjjel. Azt mondja Rangliné továbbá, hogy Rangli és Kriskó karjánál fogva vonszolták Kovássyt. Ott vonszolták végig az utczán a hol emberek járnak-kelnek s a hol emberek laknak a közelben. Akkor vasárnap volt s lakodalom is volt a községben, lehetetlen tehát, hogy ne találkoztak volna valakivel.

Azután tekintetes törvényszék — folytatta Bulyi — elképzelhető e, hogy egy tökrészeg ember, mint a milyen a tanuk állitása szerint Rangli volt akkor, egy olyan erős, majd egy öl magas embert, mint a milyen Kovássy volt, képes lett volna másodmagával minden ellentállás nélkül elczipelni? Elképzelhető-e, hogy az a Kovássy, mikor azt mondták neki: most meg kell halnod kutya, az emberbe oltott életfentartási ösztönnél fogva is, ne védekezett volna gyilkosai ellenében? Elképzelhető-e, hogy ne használta volna ellenük minden erejét, ne rugott, kapált, harapott és karmolt volna? Ez, tekintetes törvényszék, eként elképzelve egy pszihologiai képtelenség, egy gondolattani non sens.

De ha már esetleg nem is birta volna használni erejét Kovássy — tegyük fel ezt az esetet — nem kellett volna egyebet tennie csak kiabálni, torkaszakadtából segitség után kiáltani s a közelben lakó emberek megmentik gyilkosai kezéből.

Ámde Kovássy Rangliné előadása szerint sem nem kiabált, sem nem védekezett, hanem engedte magát, mint Abrahám Izsákot, ártatlan bárányként minden legkisebb szó, vagy jaj nélkül halálra hurczolni.

Ki hiszi ezt el?

Majd a Szendrey vallomásának szavahihetőségét vonja kétségbe. Nem tartja elképzelhetőnek, hogy egy ilyen tizenhat éves gyerek, hacsak nem bir Scharf Móricznak a lelkületével, kinek vallomását különben sem hiszi, hogy egy ilyen gyerek látva a rettenetes tettet, ijedten ne futna el a gyilkosság szinhelyéről, hanem azt nyugodtan végigvárná s lassu léptekkel menne el azután onnan. Nem képzelheti el, hogy az ne kiabáljon segitségért s ne meneküljön el az emberekhez ahol segitséget hozhat az ártatlan áldozatnak egy ily iszonyu tett láttára. Ha pedig esetleg a félelem tette némává, nagyon valószinütlen, hogy ez a némaság tizenegy napig tartson s csak akkor merjen szólni arról, amit akkor látott.

A Szendrey vallomásának alapja a félelem. Félelem a csendörörmestertől és az aljegyzőtől. Ezt bizonyitja az a körülmény, hogy mikor már nem kellett tartania a zsandár korbácsától, minden vallomását visszavonta apja, anyja és az emberek előtt s azt állitotta, hogy ő nem látott semmit, csak azért vallott ugy, mert kényszeritették rá.

Hol van itt a garanczia abban a vallomásban, melyet a félelem sajtol ki? Hol van itt a biztos támpont az iránt, hogy az az igaz, amit először mondott s nem az, amit másodszor.

Bulyi, ki már másfél óra hosszat beszélt, vizet kért ekkor a teremszolgától s az elnök látva a védő kimerült voltát, őt perczre felfüggesztette a tárgyalást.

Szünet után.

Búlyi Dezső védőbeszédét folytatva, utal a Szendrey vallomásának ama részére, hogy nem tudja mikor jött Rangli haza. Már ez is kizárja, hogy a fiu által látott két ember egyike Rangli lehetett volna. Majd igy folytatja:

A tisztelt vádhatóság sulyt fektett arra, hogy Rangliné meg lett esketve a vallomásra.

Már pedig Rangliné nemcsak figyelmeztetve nem volt arra, hogy férje ellen nem kell vallania, hanem még le lett tartóztatva három izben, el volt csukva egyszer egy, azután három, majd huszonöt napig, csak azért, hogy ugy valljon, amint vizsgálóbirája: a jegyző, meg a zsandár akarták.

Augusztus 9-én tett vallomásában azt mondja, hogy a pinczetok melletti köről el se távozott s mégis többet látott már ebben a vallomásban, mint első alkalommal.

Az hogy megesküdött rá, nem bizonyiték.

Mert vajjon van-e garancia abban az esküben, melynél ott volt a jegyző: Demeter, a kitől félt és a zsandár, akitől rezkedett.

Augusztus 8-án letartóztatták a fivérét **Ambrus** Józsefet s bilincsbe verve, mint a legnagyobb gonosztevőt hurczolták egyik helyről a másikra. Ekkor metszette át nyakát Rangliné. Nem azért metszette el, hogy férje ellen vallott, mert védő ügyvédének helyettese **Ardényi**, majd **Reitter** Géza felvilágositották, hogy ezt visszavonhatja s ezzel a férje baján segitve lesz. Nem azért akart tehát öngyilkos lenni, hanem azért, mert ama két alternativa előtt állott, hogy vagy megmarad vallomása mellett s akkor sem a zsandár, sem a jegyző nem bántják, vagy pedig ott rothad a börtönben, mint ahogy a csendőr fenyegette, ha nem mondja a szájába adott szavakat — az igazat.

Ezt az asszonyt a vizsgálat kergette a halálba.

Esküjét, vallomását csak az ijesztés, csak a félelem sajtolták ki. Ezt bizonyitja az is, hogy akkor, mikor már nem volt oka senkitől se tartani, mikor az aljegyző és Balogh csendőrörmester kimentek, az ott jelenlevők előtt hajját kezdte tépni, jajgatva, hogy ismét hamisan esküdött.

Annyira félt vizsgálóitól, hogy a katholikus pap megtudja valahogy, hogy ő hamisan vallott. Mert ha az megtudná, hogy ő vallomása ellenkezőjét beszéli el másnak, akkor a pap, ki jóbarátságban állt az urakkal, eltalálná nekik árulni s azért ismét letartóztatásnak lenne kitéve.

És ilyen vallomást csikartak ki az agóniában levő asszonytól esküt.

Ezután kifejtette, hogy az eskü a törvény értelmében meg nem történtnek, jogilag érvénytelennek tekintendő, mert azt **Demeter** aljegyző vette ki, ki erre sem törvényileg, sem másképpen felhatalmazva nem volt.

Ezekben leszámolt a tanukkal s a bonczjegyzőkönyv hiányosságát tüntette elő. Kimutatja az ellenmondást a két bonczjegyzőkönyvben, jóllehet mindkettőt dr. **Widder** Bertalan készitette. Nemcsak ellentmondások a jegyzőkönyvek, hanem telületesek és hiányosak is.

Azután a vádhatóság ama argumentumát czáfolta meg, hogy Rangli azért akart szántói czellájában öngyilkos lenni s azért jelentkezett a vizsgálóbirónál, mert bünösnek érezte volna magát.

Kéri védencze felmentését.

Blázy védő beszéde.

Blázy, Kriskó védőügyvéde, Bulyi beszéde után, mely a védelem összes anyagát felölelte mindkét vádlott javára, rövidre szabott alapos beszédében csak négy szempontot emelt ki.

Először, hogy Kriskónak sem morális, sem immorális oka nem volt arra, hogy Kovássyt meggyilkolja.

Másodszor objektive se merült fel ellene semmi bizonyiték.

Harmadszor: a tanoncz vallomása — mint Bulyi bebizonyitotta — nem vehető alapul, mert ő csak a hangjáról vélte felismerni Kriskót.

Negyedszer alibijének bizonyitása nem kifogásolható s a családhoz tartozók vallomása hitelesnek veendő.

Ezután Lehoczky ügyész és Bulyi védő helyreigazitó szavai után az elnök Ranglitól azt kérdezte, hogy van-e még valami mondani valója? Rangli erre, ki védője beszéde közben több izben könyezett, ismételte amit vallomása közben is mondott, hogy a csendőrörmester bántotta gyakran.

Kriskónak nem volt semmi kivánni valója.

Az elnök ezután esti hét órakor kihirdette, hogy az itélet hirdetés pénteken d. e. tiz órakor lesz.

Ujdonságok.

Kinevezés. **Csérer** Lajos, lapunk derék munkatársát, a ki eddig a rimaszombati földmivesiskola ösztöndijas gazdasági segédje volt, a földmivelésügyi miniszter a debreczeni gazdasági tanintézethez deiglenes minőségben intéző-segéddé nevezte ki.

Mihalik Béla rendőrkapitány, ki huzamos időn keresztül őrizte a beteg szobát — mint örömmel értesülünk — e napokban ujból elfoglalta hivatalát.

A kassai főreáliskolai tanári kar nyilatkozata. A kassai állam főreáliskola tanári kara 18-án tartott gyülésében egyhangulag hozott határozattal megbotránykozását fejezi ki a **Pesti Napló** vasárnapi számában **Hegedüs** tanárnak **Klamarik** miniszteri tanácsos ellen közölt méltatlan és durva támadása felett és Klamarik eddigi hazafias és buzgó működése iránt teljes bizalommal és elismeréssel adózik. A tanári kar,

Karácsonyfa ünnepély. A vallásos és jótékony egyset által fentartott s a Rákóczy-körut 19. száma alatt levő kisdedóvódában szerdán d. u. fél négy órakor nagyon szép lefolyásu karácsonyfa ünnepélyt rendezett az intézet derék óvónője **Müller** Szidónia k. a. Az intézet legnagyobb terme, melynek vallásos karaktert ad a falakon levő sok szent kép s a nagy feszület, ez alkalommal csinosan fel volt diszitve. Egy nagy impozáns nagyságu Bethlehem volt felállitva a terem hátterében, melynek két oldalán egy-egy karácsonyfa volt megrakva sok-sok ajándékkal, aranyos dióval, almával és egyébbel. Mikor a vendégsereg a termet egészen megtöltötte, bevonult a fényesen kivilágitott két karácsonyfa termébe a nagy gye-

rek sereg. Az óvónő imához vezényelte az ámuló kicsinyeket s hosszu vontatott szótagolással, buzgó imára nyilt valamennyi gyermek ajak. Azután szavalni és énekelni kezdtek a kicsinyek a jelenlevők nagy gyönyörüségére. Alkalmi dalokat, vallásos énekeket daloltak, majd meg szavaltak és párbeszédeket folytattak. Erdekes volt e nem kis derültséget keltett, mikor a kicsinyek amugy nótázva kijelentették, hogy; „az emberek megfogadták az isteni tanácsot s csak az boldog, aki szeret s akit szeretnek mások." A kis vizsgaszerü ünnepély után kezdődött az ajándékok kiosztása nagy örömére az apró gyerekseregnek.

Halálozások. Ifj. Eckerdt Józsefné szül. Nyulászy Irma e hó 20-án 22 éves fiatal korában legboldogabb házasságának első évében elhalálozott. Temetése tegnap nagy részvét mellett ment végbe Csányban a felsőmagyarhoni első temetkező-intézet (Maurer-udvar) rendezésében. — Rumpold Józsefné szül. Bacsinszky Margit e hó 21-én életének 20. évében meghalt. Temetése az első kassai disztemetés rendező intézet (főutcza 55.) rendezésében holnap délután 3 órakor a majom-utczai 5. sz. házból megy végbe.

A miskolczi zsidó hitközségi viszály. A mult lapban erről közölt hirünk kiegészitéseül közli miskolczi tudósitónk, hogy Lipschitz Lipót abauj-szántói főrabbi mint a választott bíróság elnöke az anyahitközség mint panaszolt tél elnökéhez igen meleg hangon felszólitást intézett, hogy az előljáróság, mint a hitközségi béke természetes őre, nyujtson módot és müködjék közre, hogy az ügy még a választott bíróság összeülése előtt békés elintézést nyerjen, annál inkább, mert a miskolczi hitközség ugy szellemi, mint anyagi birtokainál fogva hivatva van az ország többi hitközségei előtt példával előljárni s a mivelődés terén egyesült erővel, békés egyetértéssel előhaladni, a mit azonban nem birna megtenni, ha viszály forgácsolná szét erejét. A hitközségi elnök Grünfeld Gyula erre igen udvarias választ küldött, hogy ő is belátja és elismeri, hogy az előljáróság a béke természetes őre és nem zárkózik el a békétől, azonban előterjesztést ő nem tehet s várja azt az abauj szántói rabbitól. De ez az ügy részleteit nem ismervén, azt nem teheti, azért ujabb felszólitást intézett az elnökhöz. Van tehát biztos kilátás arra, hogy a választott bíróság müködése fölöslegessé válik. A panaszló frakczió azonban zokon vette, hogy a rabbi a panaszlottakhoz és nem hozzájuk fordult és küldöttséget menesztettek Abauj-Szántóra, felvilágositást kérendő. Itt megnyugtató választ nyervén, azon reménynyel tértek haza, hogy az ügy békés megoldást nyerend. De tanuskodik az abaujszántói rabbi ez eljárása az ő fenkölt szelleméről, a ki mint orthodox rabbi nemcsak, hogy nem gátolja az előhaladást, de sőt lelkének egész erejével előmozditja azt s annak legbuzgóbb harczosa.

Posta-értesités. A t. cz. közönséget ezennel értesiti a postaigazgatóság, hogy a közelgő karácsonyi ünnepeket megelőző napokon, vagyis folyó hó 20-ától bezárólag 24-ig kocsipostai küldemények (csomagok és pénzeslevelek) a helybeli összes posta illetve posta és távirati hivataloknál délelőtt 8—12 óráig s délután 2—7 óráig adhatók föl.

Sertéstermelőknek. A földmivelésügyi miniszterium tudomásul vétel és mihez tartás végett közli általunk, hogy az élő sertéseknek Magyarország területéről Kőbányára való szállitása tekintetében a következő rendeletet intézte valamennyi törvényhatóságokhoz: „Tekintettel arra, hogy az ország területén a száj- és körömfájás terjedelme a sertések között mindinkább csökken; tekintve továbbá azt, hogy egyrészt a kivitelre szánt, hizott sertésállomány legnagyobb része már értékesittetett, másrészt pedig a Kőbányán hizlalandó sertések szállitása legközelebb kezdetét veszi: folyó évi május 1-én 25,000. szám alatt és folyó évi julius 16-án 40,247. szám alatt kiadott rendeleteim hatályát egyelőre felfüggeszteni s további intézkedésig megengedem, hogy a Kőbányára irányi tott sertések szállitása ismét az állatszállitásra vonatkozólag fenálló általános szabályok értelmében történjék.

A mi halottkémeink miveltsége és tudományosságáról fényes tanuságot tesznek az általuk kiállitott halottvizsgálati bizonyitványok, melyek gyakran — irja szántói levelezőnk — ily rovatokat tartalmaznak:

A kór neme? Felelet: „Nem volt koros."

A halál oka? Felelet: „Betegség" vagy „Nem tudott enni" vagy „haragás" stb. Most tessék ezt szóról-szóra az anyakönyvben bejegyezni. Valóban ideje volna már halottkémeink ismereteit valahogy bővitteni, hogy legalább ily valóban nevetséges feleletek ne látnának napvilágot.

Carlsbadi-czipők eddig legjobbaknak bizonyultak, kaphatók nagy választékban Aufricht H. divatkereskedésében fő-utczán, a kis-sétatérrel szemben.

A mezőgazdasággal és erdészettel foglalkosók nyugdij intézete, legutóbb tartott igazgatósági ülésén tett jelentés szerint, az előzetesen jelentkezett tagok közül, april havában történt megalakulás óta; befizetett 130, kiknek biztositott nyugdij összege 149200 koronát képvisel, évi dijuk 27690 kor. 16 fil. Eddig befolyt 20293 kor. 93 fil. dij. Ebből értékpapirokba van fektetve 18875 kor. 20 fil., melyek valamint minden befolyt pénz a „Magyar országos központi takarékpénztárnál" őriztetnek. Az elnökség jelenti, hogy a magas kormány egyes tagjainál tisztelgett, kérve a támogatást és segélyezést. A pénzügyminiszter ur kilátásba helyezte, hogy a következő állami jótékony sorsjáték jövedelmében részesiti az intézetet, adó és illeték mentesség iránti kérvényét pedig méltányosan fogja elintézni. A földmivelési miniszter és államtitkár urak szintén további támogatásukat helyezték kilátásba. A belügy- és vallásügyi miniszter urak megigérték, hogy a fenbatóságuk alatt levő testületüknek, alapitványi és egyházi uradalmaknak ajánlani fogják az intézet jótékony müködésének igénybe vételét. A tagok gyüjtése és az alap tőke szaporitása érdekében az igazgatóság élénk akcziót fog kifejteni, mert lehetetlennek tartja, hogy mezőgazdasági államban ily üdvös intézmény felvirágzásra ne jusson. A földbirtokosoknak módot nyujt az intézet, hogy gazdatisztjeik jövőjéről, rokkantsági járadék, özvegyi dij és nyugdij biztositás által csekély évi hozzájárulással gondoskodhassanak. De maga a gazda és bérlő saját személyére sem köthet ennél előnyösebb és olcsóbb biztositást, miután az intézet tisztán önsegélyre lévén alapitva, a nyereszkedés teljesen ki van zárva, sőt a befizetett dijakból még a kezelési költségekre sem fordittatik semmi, mert ezek is más alapból fedeztetnek. Az országos Erdészeti Egyesület mostani közgyülésén melegen ajánlja tagjainak ez intézetbe való belépést. Alapszabályok és dij-táblázatok szivesen küldetnek az intézet irodájából, Budapest, Lónyay-utcza 7.

Hirek a nagy világból.

A király beteg. Bécsből jelentik 20-áról, hogy a király meghült és orvosi tanácsra szobáit nem hagyja el. A király vasárnap kocsizás közben hült meg és gyengébbfoku torok-katarusban szenved.

Leo pápa bibornoki jubileuma. XIII. Leo abban a ritka szerencsében részesül a gondviselés kegyelméből, hogy már harmadik jubileumát ülheti. A mig azonban áldozó papi és püspöki jubileuma az egész világot foglalkoztatta, bibornoki jubileumáról csak csöndes megemlékezéssel vesznek tudomást. Most van ugyanis negyven éve hogy IX. Pius pápa az 1853. december 19-iki konszisztóriumban bibornokká nevezte ki őt. A pápa bibornoki jubileuma alkalmából az ünnepélyek rendezésére alakult végrehajtó-bizottság Barocchi bibornok tiszteletbeli elnök vezetése alatt, mint Rómából táviratozzák, 20-án a pápához ment, hogy bibornoki kinevezésének negyvenedik évfordulóján üdvözölje s az adományokból befolyt péterfilléreket átadja. A pápa nagy elismeréssel nyilatkozott a bizottság buzgalmáról, a melylyel az ünnepélyek sikerét előmozditani törekszik.

Stefania nem megy férjhez. Brüsselből jelentik, hogy az Independence Belge hiteles forrásból megczáfolja mindazokat a hireket, melyek Stefánia özvegy trónörökösnének Ferencz Ferdinánd kir. herczeggel való eljegyzéséről világgá szálltak.

Egy bankócsináló bandát csipett el Budapesten a rendőrség. Fischer Ernő békés-csabai géplakatos feljelentette a rendőrségnek, hogy a keleti pályaudvaron Tóth Béla gépgyáros, a ki pénzhamisitásért már büntetve volt, azt kérdezte tőle, hogy nem tudna-e olyan gazdag és ostoba csabai parasztot, a ki hajlandó volna hamis pénzt venni. Sajó rendőrfogalmazó tanácsára Fischer, a kinek hamis pénzt már mutattak, magával vitte gazdag és ostoba parasztnak Dombay detektivet a találkozás helyére, Goldschmied Lipót festő cserhátutczai lakására, hol ott volt a banda teje, az öreg süket Rosinger és egy Nagy Károly nevü ember. Ezek a detektivnek bankóprés gyanánt közönséges kézisajtót mutattak. Dombay azzal az ürügygyel, hogy csak 2000 frt van nála, másik 2000 frtért a Pannonia szállóba indult. Nagy Károlyt az utczan lesben álló Sajó fogalmazó elfogta, a fogoly kiabálására azonban a banda többi tagjai elmenekültek. A rendőrség egész éjjel valóságos hajszát folytatott ellenük és lakásukon elfogta Tóthot és Goldschmidet. Egy Palotai Károly nevü borkereskedőt, szintén a banda tagját, még keresik.

Feleséggyilkos. Frankenauban egy Grossmann Ferencz nevü foglalkozás nélküli munkás a gyárból hazatérő s áldott állapotban levő feleségét megleste és szekbésével felvágta a hasát, azután elmenekült. Az asszonyt haldokolva vitték lakására. A tett oka az, hogy az asszony férje adósságait ennek akarata ellenére megfizette.

Anarkista ujságiró. Párisból telegrafálják: A minisztertanács elhatározta, hogy Désiru Charmay t, a Petite République munkatársát, ki még néhány hónap előtt belügyminiszteri hivatalnok volt, de anarkista elvei miatt el kellett bocsátani, bíróilag üldözni fogja. Charmay nemrég hazafiatlan katona-kátét tett közzé.

Vaillant felbujtói. A párisi hivatalos köröket nagyon lehangolja az a mindinkább bizonyossá váló tény, hogy Vaillant tulajdonképen csak végrehajtó eszköz volt egy titkos szövetség kezében, mely őt anyagilag is segélyezte. Ugy látszik a pénzadó és közvetitő szerepét Rechis Pál játszotta, a kit kihallgatása után szabadon bocsátott és most egész Franczia ország területén hiába köröz a rendőrség.

Pártütő polgármester. Rómából jelentik: a hivatalos lap közli Crispi miniszterelnöknek a királyhoz intézett jelentését, melylyel a monreali polgármester elmozditását megokolja. A jelentés azt mondja, hogy a polgármester a nemzeti intézményeket ócsárolta s a hadsereget zendülésre bujtogatta és felszólitotta, hogy szegüljön ellene a kormánynak, melyet gyalázó szavakkal illetett. A monreali polgármester azt is javasolta, hogy kiáltványokat intézzenek Sziczilia polgármestereihez, hogy irják alá a hadsereg megszüntetésére vonatkozó felhivást, melyben a hadsereget a nép hóhérjának mondja. Továbbá a községtanácsban azt kivánta a polgármester, hogy azonnal fogjon hozzá a földbirtok felosztásához és minden földadó megszüntetéséhez. A miniszterelnök jelentését a következő szavakkal végzi: Egy kötelességéről megfeledkezett és a törvény ellen zendülő köztisztviselő ez esztelen eljárásával szemben a kormány nem késlekedhetik, hogy a királynak az illető köztisztviselő elmozditását javaslatba hozza.

Dinamitos fenyegetés. Berlinből telegrafálják: Egy Friedländer nevü kereskedő minap postai küldeményt kapott, mely felrobbant a mikor felbontották. A robbanás következtében Friedländar gyermekeinek nevelőnője szemein sulyosan megsebesült. A nevelőnő névtelen levelet kapott, melynek irója sajnálatát fejezi ki a leány szerencsétlensége miatt s egyuttal felszólitja őt, hogy hagyja el állását, mert a merénylet, mely Friedländernek volt szánva, még többször fog ismétlődni.

Széttépték a kutyák. Szepesről irja tudósitónk, hogy tegnap a tanyán a kutyák széttépték Szilágyi Jánosnét. Az asszony korán reggel tejet vitt ki a tanyára. Mikor a tanya közelébe ért, a szabadon levő komondorok rárohantak és széttépték.

Kolerá értekezlet Párisban. A Temps jelentése szerint január végén Párisban nemzetközi koleraértekezlet lesz.

Ágnes asszony büne. Waldner Ágnes elvált az urától és a trencsénmegyei Miczgócz községben pálinkaméréssel és gazdasággal foglalkozott. Egy szemreváló bérese volt, a kibe beleszeretett. A szerelmi viszonyról az egész falu tudott, de a tiltott asszony bünét csak a szomszédok seitették. A falusi kis pálinkamérő fölött erősen kelepelt a gólya és a szomszédok figyelmesek lettek Agnes asszonyra. Sok mindent találgattak, de bizonyosat senki sem tudott. E hó 12-én azonban megjelent a falu birája Agnes asszony portáján, a hova nemsokára szuronyos csendőrök is érkeztek. Atkutatták az egész házat. Az udvarban az eperfa mellett gondosan elásva egy ujszülött gyermek holttestét találták. A bünös Agnes asszonyt szeretőjével együtt elfogták. Mindent bevallott a bünös asszony, még azt is, hogy ő fojtotta meg a saját gyermekét és ásta el az udvarban valahol az eperfa alján.

Montecarlo és az anarhisták. Genovai lapok irják, hogy a párisi bombamerénylet óta a montecarloi játékbarlangot erősen őrzik, mert hire jár, hogy az anarhisták legközelebb ezt akarják levegőbe röpiteni. Rendőrök őrzik a bejáratokat s mindenkinek, a ki belép igazolnia kell magát. Hála a gondos felügyeletnek odaben zavartalanul folyhat a rulett.

Kassai szinház.

Pepi papa pipi papi. Bizonyára meglepi azokat e czimül irt négy szó, akik kedden és szerdán este nem voltak a szinházban, mikor a „Szini tanoda" czimü operette került szinre. Olvasóink e részének felvilágositására megsugjuk, hogy ez a szinrekerült operettének nevezett bohózatos énekes szindarabnak egyik legjobb viczcze s volapük nyelven van mondva és annyit jelent: „József papa csirkét eszik. Ilyen zsánerü ékekből és egy-két valczer melódiából van összerakva a- „operete", mely mint ujdonság került itt szinre. A szereplők tánczolnak, ugrálnak és usznak a szinpadon, szóval nagyon egészséges testmozgásokat fejtenek ki. A sok gimnasztika, meg kacagtató helyzetek és viczczek közül, ezt a mesét tudtuk kihámozni: Kavenkadasz, a szini tanoda direktora leányát Valentint egy olyan uri emberhez kényszeriti. akit nem szeret, de Valentin mégis azé lesz, a kit szeret. Ez az ur pedig egy bosszu haju fiatal ficsur: Simpliciusz, kit a legszimplexebb ostobasága és léhasága mellett is poétának csufol mindenki e darabban. E darabban, mint par excellence bohózatban a kómikusok, különösen Szilágyi és Boross tettek ki magukért, de miután két énekszám is van benne s ezek közül az egyiket Ruzsinszky Ilona kitünően énekelte, ám legyen — tekintsük operettnek is s dicsérjük meg a kart.

Gukker.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**

Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

Karácsonyfa-disz és viaszgyertyák a legnagyobb választékban bámulatos olcsó árakon csak

Ruszinkó Antal

füszer, csemege, bor, thea, rum és ásványviz-kereskedésében

Kassán, főutcza 60. sz.

Beadatott 1893. évi augusztus hó 29-ik napján.

2709. sz. 452—1
Tk. 1893.

Árverési hirdetmény.

Az abauj-szántói kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közsé teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtatónak Lévai Mihály és társai ellenében fenálló 86 frt 95½ kr. s járulékai iránti követelés kielégitése végett a biróí árverést Lévai Mihály, Lévai István, kk. Lévai Erzsébet és kk. Lévai Józsefnek a kéri 127. sz. tjkvben foglalt:

1. A I. 140. hr. és 129. ói sz. ház udvar és kertjére 165 frtban;

2. A + 656. hr. sz. szőlőjére 92 frtban;

3. A + 725. hr. sz. szőlőjére 60 frtban mgállapitott kikiáltási ár mellett az özv. Lévai Józsefné sz. Zólyomi Zsuzsánna javára az egész birtokra az 1214/890. tk. sz. végzés folytán bekebelezett özvegyi haszonélvezeti jog épen tartásával elrendelte s annak Kér község házánál leendő foganatositása végett határidőül 1894. évi február hó 20-ik napjának délelőtti 10 óráját azon hozzáadással tüzte ki, hogy a jelzett ingatlan ezen határidőben a kikiáltási áron alól is el fog adatni, s hogy az árverelni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt a biróí kiküldött kezéhez bánatpénz gyanánt ad 1) 16 frt 50 krt, ad 2) 9 frt 20 krt, ad 3) 6 frtot készpénzben vagy ovadékképes értékpapirokban letenni, vagy annak biróí letétbe helyezését igazolni.

Kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság
Abauj-Szántón, 1893. évi augusztus hó 31-én.

Dr. Buzáthy,
kir. aljárásbiró.

Reggeli harmat Szt. Remo

Parfumorie Equitable, bécsi czégtől, kellemes és lágy, frissitő, élénkitő és az elegáns világ legkedveltebb zsebkendő illatszere.

70 kr.-os és 1 frtos üvegekben kapható Kassán: Özvegy Selmeczi Berta főutcza 40. sz., Hauszer Antal és társa, Siposs A. Gyula. 428 1—2

„LE GRIFFON"

a legjobb valódi franczia szivarka-papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 49—150

Karácsony és ujévre

ajánlja dusan felszerelt

uri- és női-divatáru

raktárát; különösen fehérnemüek, nyakkendők, harisnyák, „Jäger" féleket, czipők, galocsnik, füzők, Changan, bársony, plüsse, selyem, paszományok és többféle ruhadiszek.

Báliczikkek és belépők,

selyem, félselyem és gyapju (berlini) kendők.

Legfinomabb parfümek és szappanok.

Legujabb **karácsonyfa diszek** mérsékelt árak mellett, amiről a t. venni szándékozók a legkisebb próba-bevásárlás által meggyőződést szerezhetnek.

Tisztelettel

Blumberger Arthur

Kassán, főutcza 113. sz. a.
Csányi-féle gyógyszertárral szemben.

Karácsony és ujév előtt való **vasárnapokon** azaz f. év és hó **24-én** és **31-én** az üzlet egész nap nyitva lesz. 440 3—3

Árverési hirdetmény.

Alulirt kir. közjegyző közhirré teszi, hogy egyrészt a néhai Davitkó István hagyatékához tartozó s másrészt a néhai Davitkó Istvánné szül. Soltész Amália örökösei tulajdonát képező, a kassai határban fekvő bel- és külső ingatlanok önkéntes nyilvános árverésen el fognak adatni.

Az árverésnek a kassai kir. törvényszék kis termében (II. em. 30. ajtó) leendő foganatositására **1894. évi január hó 8-ik** s szükség esetén következő napjainak d. e. 9 órája tüzetik ki s ahhoz az árverelni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy az árverési feltételek az alulirt kir közjegyzőnél és Aranyossy László ügyvéd ur irodájában bármikor megtekinthetők.

Kassán, 1893. évi deczember hó 3.

Szmrecsányi László
kir. közjegyző.

450—1

Az eredeti Singer varrógépek

legmagasabb kitüntetésben részesültek

a chicagói világkiállitáson.

Távirat.

A SINGER TÁRSULAT

gyártmányai változatosságaiért

54 első éremmel lettek kitüntetve,

melyből 11 esik családi használat és háziipari varrógépre és 43 különleges fehérnemü-, füző-, kötöttmü- és czipőgyártás, valamint ruházati szakma és más ipari ezélokra szolgáló varrógépekre.

Ez az érmek legmagasabb száma, melyet valaha egy kiállitó nyert és kétszer annyinál több, mint a többi varrógép kiállitóinak juttatva lett. 441 2—2

Neidlinger G. Kassa, főutcza 76. szám.

Árutelep: **a „madarászhoz"**

Hauszer Antal és Társa

Kassa, főutcza 58. és Budapest

olcsóbb minden **végeladás**nál.

A meleg időjárás következtében kénytelenek vagyunk árukészletünket elárusitani:

1 teljes ruhára való levantin 7½ méter	ezelőtt	2.50	most	1.50
1 méter jó mosó barchet	„	—.50	„	—.35
1 „ tiszta gyapju ruhaszövet	„	—.40	„	—.23
1 „ jól mosható valódi franczia delain	„	1.—	„	—.57
1 „ „ „ „ „ flanell	„	1.40	„	—.90
1 6 személyre kávés teriték	„	3.50	„	2.—
1 6 „ damaszt „	„	5.—	„	3.50
1 drb. nagy meleg „szibériai" kendő	„	8.—	„	4.—
1 vég valódi „Schroll"-chifon	„	7.—	„	5.—
1 „ tiszta gyapot-vászon	„	8.50	„	5.25
1 „ kanavász	„	8.—	„	5.50
1 drb. legfinomabb szappan	„	—.35	„	—.27

Előrajzolt és kezdett munkák minden árért, az összes illatszerek 30% árengedménynyel.

Továbbá mesés árban kaphatók: mindenféle női-, férfi- és gyermek-harisnyák, kesztyük, téli tricot alsó ingek és nadrágok, zsebkendők és fehérnemüek a legfinomabb kivitelig; fekete ternó, legyezők, paplanok, nyakkendők, berlini kendők, selyem-kendők, asztalnemüek, törülközők, szalagok és rövid áruk.

Rendkivül nagy raktár bélés árukban. Minden 2 frtos bevásárláshoz ingyen 1 drb. legyezőt és 1 drb. alkalmi szalagot adunk. 444 3—3

Nagy szőnyeg-eladás.

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy **a téli idényre**

nagyszerü külön osztály szőnyeg-, függöny- és butorkelme-raktárunkat

tetemesen megnagyobbitottuk.

Kedvező és nagy zárlataink által, **elsőrendü gyárakkal**, azon kedvező helyzetben vagyunk, valamennyi czikket **szerfelett mérsékelt árakon** eladhatni. **Szobák bevonására különösen ajánlhatjuk:**

Valódi brüsseli szőnyegeket	Valódi axminiszter szőnyegeket	Valódi angol velour szőnyegeket	Valódi hollandi szőnyegeket

Ezenkivül dus raktár következőkből:

Valódi perzsa és smyrna szőnyegekből.

Szalonszőnyegek	Ebédlő-szőnyegek	Futószőnyegek	Cocos futók
Lábtörlők	Ágyszőnyegek	Angoraszőnyegek	Ágy- és asztalteritők
Flanelteritők	Divánteritők	Csipke és szövetfüggönyök	Portiérek
Vitrage	Peluche teritők	Uti takarók	Lambrequins

897 9—30

Tisztelettel **Széman Testvérek.**

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, vasárnap 1893. évi deczember 24. 148. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czímzendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban fő utcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogler Bécs; Eckstein Bernát Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Janius Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

☛ Karácsonyi ajándékul tudatjuk itt e helyen t. olvasóinkkal és a nagy közönséggel, hogy a Kassai Szemle **ujévtől** kezdve **Felsőmagyarország** czímen **napilappá** lesz, a melyről bővebbet mond e lapunk más helyén olvasható előfizetési felhivás.

Karácsony.

Nemcsak a keresztény egyháznak, hanem az évnek is legszebb ünnepe, karácsony, ma köszönt be.

Az a halandó tartja magát legboldogabbnak, a ki ezt az ünnepet övéi, családja körében töltheti. Nincs kedvesebb visszaemlékezés, mint a gyermekkori karácsonyi ünnepekre, a mikor a Jézuska számtalan ragyogó ajándékaival örvendeztetett meg bennünket. a miért jól viseltük magunkat; s ma ujra föllobban bennünk az öröm, midőn kicsinyeinket örülni látjuk. Kit hivatása vagy foglalkozása családjától távol tart, legalább karácsonykor hozzájuk siet, mert hát ki tudja, bány ilyen karácsony van még számára föntartva!

De ne feledjük a karácsonyi ünnepek között, hooy miféle igazi jelentősége van ennek az ünnepnek.

Az emberi nem megváltója, a kereszténység megalapitója, Jézus Krisztus születésének emléknapja ez. Ezernyolczszázkilenczvenharmadik évfordulója van ma.

Örömhir most az, midőn a pásztoroknak tudtára adták a menybéli angyalok, hogy Messiás született Bethlehemben egy istállóban. Ez a Messiás a testvériséget s a felebaráti szeretetet prédikálta, egy olyan elvet, melyről addig még sejtelme sem volt az emberiségnek, még a monotheista zsidó népnek sem, mert hát az Isten kiválasztott népének, vagyis valamennyi más népnél különbnek, a teremtő isten kegyére kiválóan s valamennyi fölött érdemesebbnek tartotta magát.

Az uj tan egészen uj világrendet volt megállapitandó, a franczia forradalom hiába kérkedett — Egyenlőség, Testvériség, Szabadság — féle jelszavával, mint valami uj találmánynyal, mert e jelszó sokkal régebben és sokkal tökéletesebben, mert önzetlenül hangzott el a Megváltó ajkairól.

Ha a mai nemzetek mindenkor megemlékeznének arról, a mit a Megváltó prédikált, hogy t. i. mindnyájan testvérek, egy Istennek teremtményei vagyunk, kik egymást szeretni tartozunk, akkor egyszerre vége lenne annak a sok fölforgatásnak, agyarkodásnak, irigykedésnek, háboruskodásnak és embertelen öldöklésnek, mert akkor egy nemzet sem törne a másikra, egy sem fosztaná meg szabadságától a másikat, egy sem iparkodnék másokat megkárositani és tönkre tenni, hanem mindnyájan testvéri szeretettel ölelnék egymást magokhoz.

De fájdalom! ép ellenzőleg áll a dolog. Ha olykor hangoztatják is a testvéri szeretetet és szabadságot, ez mind csak ámitás, jelszónak való, mig az, a ki hangoztatja, önző czélját el nem érte. Hiszen csak nem régen foly szemeink előtt egy szabadságra vágyó s azt fentartani akaró nemzetnek hasztalan küzdelme egy másik felszabaditó nemzettel, mely voltaképen nem függetlenségére, hanem elnyomására törekszik. Keresztény ez is, amaz is, szintén a Megváltó tanához szegődött, s mégis csak egy hajszálon mult eddig, hogy annak a fenyegetett és sanyargatott népnek ne a legszomorubb karácsonya legyen s nem lehet tudni, milyen lesz a jövő évi karácsonya.

Legalább mi magyarok ragaszkodjunk e fönséges tanokhoz, s ne engedjük, hogy közöttünk bárki is az egyenetlenség konkolyát hintse el; tartsuk meg az egyenlőség, testvériség és szabadság jelszavát, de a legüszintébb, a legnemesebb értelemben.

És ezzel t. olvasóinknak boldog karácsonyi ünnepeket kivánunk.

A kassai népvándorláskori sirlelet.

Esemény számba megy ama lelet, mely deczember hó 15-én a kassai köztemetőből sirásás közben napfényre került. A lelt tárgyak, melyek a Kassa és Bárcza közötti dombhát lejtőjének másfél méternyi mélyéből körülbelől három csontváz mellől kerültek elő, a következők: Egy 20 cm. magas, sötét fekete szinü, részben polirozott füles anyag e d é n y, hasán, szája alatt és fülén gyöngéden benyomott meander és hullámszerü szalagdiszszel. Egy félkörives fejjel biró ezüst f i b u l a, vagyis ruhakapocs, melynek nyaka csak kevéssé domboru, minélfogva konstatálható, hogy vékonyabb szövet (vászon, vagy selyem) összefoglalására használtatott. Egy 27 cm. hosszuságu vas k a r d n a k vagy t ő r n e k rozsdaette töredéke négy darabban, végül egy csontból vagy szaruból kerekre faragott c s a t t erősen patinált bronz-peczekkel. A lelt tárgyak közül a fibula az, mely eldönti a kort s világot vett az emlékek multjára, mert a régészeti tudomány, bár ez idő szerint még meg nem tudja mondani a nemzetet, melyhez e sirok tartoznak, de, részint typologiai kutatások, részint más vidékek analóg leletei alapján, már meg tudja jelölni ama századokat, melyekből e lelettárgyak származnak. Hazánkban az a v a r k o r i sirok némelyikében már találtak ilyen fibulákat, nevezetesen: Bakodon, Perjámoson és Szabolcson s ezen utóbbi helyen talált ruhakapocs formája a mienkkel teljesen megegyezvén, semmi okunk sincsen kételkedni az iránt, hogy leletünk a z a v a r k o r b ó l való. S miután az avarok szereplése a történelemben a hun birodalom feloszlása után tünik fel először, hazánkban pedig szereplési idejük az 568—803. évek közé esvén, világos, hogy itt oly leletről van dolgunk, melynek tárgyai immár 1300—1000 év óta vannak eltemetve s felfedezésük már csak azért is epochális, mert F e l s ő m a g y a r o r s z á g o n e k o r b e l i l e l e t i d á i g u n i c u m s épen azért hivatva van a történelem népvándorlásainak zavaros s módfelett nehezen tisztázható korára uj világitó adatot vetni. E lelet dokumentálja továbbá, hogy a IV—X. századok alatt, midőn sok különböző népfaj vette utját hazánkon keresztül, Kassa vidékén is megfordult a népfajokból egyik-másik, sőt huzamosabban is lakhatott itten, mert halottait rendszeresen eltemette!

A leleteket csak véletlen eset deritvén föl, szakszerü ásatásról idáig szó sem lehetett, a körülmények azonban azt sejtetik, hogy még több sirra lehetne találni, ha szakértő vezetné az ásatást, a mi okvetlenül kivánatos is. A talált tárgyak E d e r G y u l a városi tanácsos ur által őriztetnek s valószinü, hogy legilletékesebb helyükre, a felső-magyarországi muzeumba fognak kerülni.

Mihalik József.

Politikai hirek.

Kassa, deczember 23.

A magyar politikai élet a megváltó születése ünnepe közeledtével szünetel. Honatyáink otthon a családi szentély melegében pihenik ki a haza szolgálatában teljesitett fáradalmaikat. A kormány pedig előkészíti a jövő munkáját, a melyre a karácsonyi ünnep csöndje nagyon alkalmas. Mit hoz majd a legközelebbi jövő, a mikor a korszakalkotó eszmék egész nagy sorozata a különböző nézetü pár ok bonczkése alá fog kerülni? Ma ép olyan nehéz volna határozottan megállapitani, mint azt a történi tényt, hogy mi lett volna akkor, ha világhódító Napoleon hatalma Waterló sikjain meg nem törik. Igaz, hogy jelentékenyen kisebb kaliberü, de a konstatált tényeknél fogva hazánk és a némzet belső életére nézve talán olyan és kiváltképen fontos az a reformáló hadjárat, a melyet a haladó kor magasan szárnyaló eszmeirányától elragadtatva, Wekerle inditott meg alig egy év előtt, hogy a nemzetre nézve közszükséget képező és parancsoló követelményeket életre keltse. Minden politikus tisztában van azzal, hogy minden akcziónak szükségképen reakcziót kell szülnie minél inkább ott, a hol olyan erős ez érdekeltség, mint a jelenleg felszinen levő egyházpolitikai kérdések elbirálásánál, a melyeknél nem az játsza a döntő szerepet, vajjon mi haszna vagy kára van a nemzetnek abból, hogy ha az abban foglalt igék testet öltenek, hanem egyes osztályok látszólagos érdekei, a melyek messze eltérve a valóságtól, olyan köntösben állittatnak előtérbe, mintha azok a nemzetre nézve nem hasznot de veszedelmet, kárt rejtenének méhökben? Látjuk, ha a fórum felé fordul tekintetünk, hogy az egyes pártokban e fontos kérdés elbirálása körül mily szétágazók a vélemények, hogy a pártfegyelem békói mennyire meglazultak és hogy még a különben egyirányban müködő magyar sajtó is mily lázas izgatottsággal ront egymásnak ott, a hol ezek a kérdések lépnek előre. A nemzeti párti Napló nekirohan a nemzeti párti Magyar Hirlapnak, mert hogy ez nem dudál vele az egyházpolitikai dolgok körül, hanem éppenséggel ezek mellett harczol; az Egyetértés az ujszülött Magyarország, a függetlenségi párt organuma miatt kesereg és ódaszerü czikkelyben csábitgatja az Eötvös frakcziót a régi kalap alá, hadd erősbödjenek ujra, hogy helyreálljon a szent békesség. S mindezek láttára örvendező lélekkel tapasztaljuk, hogy a hadjárat esélyei nem hogy Wekerlének nem kedveznének, hanem ellenkezőleg: a nemzet látva az ellenpártok kapkodását, a viszályt, a megcsömörlésig megelégelte már a hajszát és azzal a tudattal áldoz a karácsony szent ünnepének, hogy az ország és a nemzet sorsa a legjobb kezekben van, mert ha nem igy lenne, a reakcziónárius elemek nem tombolnának annyira fékevesztett dühhel.

A német politizálás. A berlini hivatalos lap Eutenberg grófnak a tartományelnökhöz intézett körrendeletét közli, mely utal a császárnak 1892. évi január 4-éről kelt rendeletére, mely megállapitja azon alapleveleket, melyek szerint a királyi hivatalnokok politikai magatartásukra nézve nemcsak a választásoknál, hanem minden körülmények közt zsinórmértékül kell hogy vegyék. A minisztert a jelenben gazdasági téren folyt küzdelmek és ellentétek inditák arra, hogy e rendeletet a tisztvi-előknek ujból emlékezetébe hozza.

A forrongó Sziczilia. Palermoból érkező magántáviratok szerint a monreali polgármester és 12 községi képviselő tiltakoztak a polgármester elmozditása és a községi képviselőtestület küszöbön álló feloszlatása ellen. A fogyasztási adó ellen irányuló mozgalom Monrealból a környék több kisebb városára is elharapózik. A mult éjjel a Palermo és Monreal közt lévő őrházat felgyujtották. Mindazonáltal a mozgalom szünőfélben van, minthogy csak a Maffia tagjai és a csempészek vesznek benne részt.

A franczia kémek. A lipcsei haditörvényszék által elitélt franczia tiszteknek megkegyelmezését emlitette a sajtó. Megbizható helyről jelentik most, hogy Vilmos császár környezete erről semmit sem tud, ellenkezőleg a császárnak különösen tünt föl az az érzelgősség, melyet a francziák, kik Németországot anynyira megkárositani akarták, kifejezésre jutattak. A német sajtó egy részét egyébként rendkivül felháborija az a közöny, a melyet a kémpör lefolyása körül tapasztalt és egyuttal meglehetősen csipős kritikákat irnak az itélet enyhesége fölött. S valóban a franczia kémek nagyon olcsón menekültek ki a bajból; az a büntetés, melyet rájuk szabtak, ugyancsak éles ellentétben áll a franczia kémkedési törvénynyel, mely halálbüntetést szab mindenkire, a ki álruhában vagy álnév alatt behatol egy erődbe, elsánczolt táborba, hajóra, stb. és ott kémkedés czéljából oly hireket gyüjtött, melyek az állam közbiztonságát veszélyeztetik.

Mellette vagy ellene?

— A párbaj. —

(y.) Két féle mánia van: párbaj-mánia és párbajellenes mánia. Semmiféle mániához nem jó csatlakozni, mert az igazság középuton halad.

Könyvtárakat irtak össze a párbaj mellett és ellene hiába. Párbaj volt, van és lesz. A első emberrel született, az utolsóval hal ki. Kain és Abel már párbajoztak, segédeik csak azért nem voltak, mert még akkor csak ketten éltek.

Az ember összes jogait beolvasztotta a közszabályokba, törvényekbe, annyit azonban veleszületett őstermészetének fogva mindig fenntartott magának, hogy végső esetben, ha másként nem lehet, maga szeresen elégtételt magának, ha mindjárt az életét kockáztatja is.

☛ Mai karácsonyi számunk 10 oldalra terjed.

És mindig lesznek sérelmek, melyeket nem torol meg a büntetés, a pénzbirság, hanem csak a vér. Lesznek esetekedetek, melyek szükségszerű konzekvenciáként nekem is, másnak is késznek kell lennem esetleg az életemet kockára tenni azért, mert tetszett azt a esetekedetet elkövetnem. Ez egymásnak mennek a férfiak, ha száz halál van is rá büntetésül szabva.

Ezek a párbajok. Míg ezek elintézésére a sok ezer óta gondolkodó emberiség alkalkalmasabb módot nem talál, ez érvényben marad.

Ezekhez ne hasonlitsuk a nyegle párbajokat, amiről a törvényhatósági iratváltásokban talán szó lehet. Ezeket jó volna kiküszöbölni, de kételkedem, hogy jó uton vagyunk-e, mikor a törvényektől várunk és kérünk segitséget.

A párbajt nem a törvény teremtette, nem is törli el. A törvény maga is ugy tekinti a párbajt, mint szükséges rosszat, melyre szemet kell hunynia s kivételesen kell vele szemben eljárnia, mert látja, hogy társadalom ma még anélkül el lenni nem tud s helyette mást még nem találtunk fel.

A párbaj a társadalom teremtménye, más nem szüntetheti meg, mint maga a társadalom. Az a nagyváradi szerencsétlén golyó, mely Kálmán Józsefet keresztül ütötte, a társadalmat is sziven találta s a társadalom az ő hirtelen fájdalmában ötletszerüleg a törvényváltoztatást sürgeti és a törvenyhatóságok megszokott utján vél sikerre jutni. Rossz ut ez.

Magának a társadalomnak kell annyira megtisztulni gondolkodásban, hogy pálczát törjön a haszontalan párbajok felett s büntesse a bünösöket. Ez lassu munka, de ha elhamarkodjuk, többet rontunk, mint javitunk. Mert két oldala van az éremnek. A párbajnak van bizonyos szerepe az élet mai rendjében. Vannak, akiket üdvösen korlátol magaviseletökben az a tudat, hogy ily uton is felelősségre vonhatók oly indiskrécziókért és illetlenségekért, melyekre törvény nincs.

Attól lehet tartani, hogy mikor a krakélerektől megszabadulni akarunk, még bosszantóbb krakéleket nevelünk és melengetünk, de attól is, hogy a lovagias uttól elzárt, egyébként mélyen sértett lélek kénytelen volna végszükségében az elégtételvevés oly brutális eszközeikhez folyamodni, melyek rosszabbak s a társadalomerkölcs szempontjából veszélyesebbek, mint maga a párbaj.

Egyelőre okosabbat nem tehetünk, mint hogy a nem komoly párbajokat fumigáljuk, azok összes formáit komédiáknak tartjuk, konzekvenciáit részint örültségnek, részint nevetségességnek itéljük. Többségben vagyunk, tehetjük.

A törvénytől ne várjunk semmit.

Az abauj-szántói gyilkosság.

Decz. 22-én.

Itélet-hirdetés.

Pénteken délelőtt 11 órakor, a mint azt pénteken kiadott és az itéletet jelző rendkivüli kiadásunkban Kassának tudtul adtuk, hirdette ki a kassai kir. törvényszék elnöke Péchy Aurél az itéletet Kovássy Antal abauj-szántói telekkönyvvezető meggyilkolásával vádolt Rangli József és Kriskó István fölött.

A törvényszék tárgyalási termét már 10 órakor zsufolásig megtöltötte a közönség, türelmetlen kiváncsisággal várva a három hosszu napon át tartott részleteiben kiválóan érdekes bünügynek utolsó jelenetét.

Nagy volt a kiváncsiság még azért is, mert csütörtökön a délutáni órákban elterjedt a hir, hogy Csencs szántói kapitány erős sürgönyöket küldött a törvényszék elnökéhez, a melyekben az itélet kihirdetését megelőzőleg még hat tanut kér kihallgatni, a kik önként jelentkeztek.

A törvényszéki elnök sürgönyben kérte a választ, hogy mire nézve tanuskodnak majd a jelentkezők?

A felelet az volt, hogy arra, miszerint tanuk Búlyival értekeztek s nála jártak.

E semmitmondó tanuk beidézése és esetleges kihallgatása annyival is inkább feleslegesnek jeleztetett, mert az a tény, hogy tanuk jártak a védelemhez, a végtárgyalás során a védelem részéről be lett mondva, de azért is felesleges volt, mert a gyilkosság tényére mindez semmi világot nem derit és a tettesekre nem hizonyit.

Ennek elbirálása után a büntető-tanács 11 órakor lépett a terembe és Péchy Aurél elnök ő felsége a király nevében kihirdette, hogy a vádhatóság részéről a btk. 198. § a alapján elmarasztalni kért Rangli József és Kriskó István vádlottak a Kovássy Antalon elkövetett gyilkosság büntette és annak következményei alól felmentetnek és azonnal szabadlábra helyeztetnek.

Az itélet nyomán törvényszéki elnök kijelenti, hogy ezen ügy elbirálásánál a bíróság a vádat képviselő kir. alügyész által kijelölt irányban haladt. A felmerült kérdése vajjon Kovássy erőszakos halállal mult-e ki? bonczoló orvosok által adott a törvényszéki orvos is elfogadott véleményt fogadja el, és miután ezen adatok szerint a véletlen teljesen ki van zárva, felmerül a kérdés: be van-e jogszerüen bizonyitva, hogy a tettet Rangli és Kriskó követték el, a melyre mennel kell felelni; lélektani ok a tett elkövetésére Ranglira nézve nincs, mert ha volt is Kovássyval összekocczódása, itt van a bizonyiték, hogy ők kibékültek és igy e tekintetben sincs indicium; Kriskó ellen pedig a legkisebb ok sem forog fenn erre nézve bizonyitékul.

A terjedelmes indokolás fölöleli a bünper legfőbb momentumait. Első sorban megdönti azt a gyanu okot, a mely a Szücs Pál vallomásában gyökeredzik, hogy Rangli furfanggal előbb hazament és Szücs Pált alibije igazolása czéljából vette maga mellé, mert ha ezt kieszeli, bizonyára nem hagyja el ujból házát olykép, hogy Szücs ezt meglássa, a mint tényleg történt; a Ranglin észlelt testi sértések sem képezhetnek okot a gyanura, mert hisz Ranglit a korcsmában ütlegelték, földre teperték, később pedig, a mikor eltávozott, részegségében a földre esett, majd meg ságora Jurcsó Lajossal dulakodott; nem tulajdonitható komoly érv annak, hogy Rangli a fogházban akasztást kisérelt meg, mert Anderkó fogolytársa igazolta, hogy Rangli est inkább tréfából cselekedte és gondoskodott róla, hogy baja ne essék; jelentkezése a vizsgálóbiró elé, hogy vallomást akar tenni, a mint azt a fogházőr vallja, de Rangli tagadásba vette, nem vehető figyelembe, mert az iratok között e ténynek nyoma nincs. Ifj. Bodnár Pálnak a vizsgálóbiró előtt tett legsulyosabb terhelő vallomása, a melyet azonban a végtárgyalás során visszavont, nem vehető komoly elbirálás alá, mert egyrészt annak szeretője hit alatt vallotta, hogy ifj. Bodnár Pál az esemény ideje alatt nála volt és igy nem láthatott semmit, másrészt a vizsgálat során vallomást tenni törvénytelen erőszakos módon lett kényszeritve. Ranglinné vallomása sem tekinthető elfogadható bizonyitéknak, mert a mit egyrészt a vizsgálati iratok nem igazolják, hogy Ranglinné a törvény értelmében figyelmeztetve lett volna, hogy jogszabályaink szerint neki hites férje ellen vallomást, tanuságot tenni nem kell, viszont azonban másrészt a végtárgyalás során beigazolást nyert az, hogy Ranglinét fogházba vették három izben, hogy vallani kényszeritsék; kitünt továbbá az is, hogy Ranglinné augusztus 9-én nem önként jelentkezett e bünpörre nézve döntő tanuságtételét megtenni, de ha mindezen szabálytalanságok nem is fordultak volna elő, tanuzásra kényszeritett és halálba kergetett Ranglinné vallomá sát az orvos nyilatkozata, a mely Ranglinét vallomása és esküje megtevésekor beszámitható állapotban nem levőnek mondotta, elfogadni nem lehet. — Igaz, hogy Szendrey József, Rangli inasa meggyőzően adta elő nagymérvü terhelő vallomását, a mely kifogás alá nem eshetik, ámde ha tekintetbe vesszük, hogy ez a tanu is háromszor le volt zárva, hogy bántalmaztatott, továbbá, hogy Rangli szájába adja azokat a szavakat, a melyeket a vizsgálatból kideritetten Kriskó mondott volna, e tanu vallomása nem képezhet a vádlottakra nézve a gyilkosságot megállapitó elegendő és törvényes bizonyitékot, már csak azért sem, mert hisz Vasené igazolta, hogy a tett idején Kovássy elejtett kalapját rendes haugon kérte, az pedig kétségtelen, hogy Kovássy, ha oly kiritikus helyzetben lett volna akkor, miután tudva van, hogy ittas nem volt, állapotát felismerte és segély után kiáltott volna. A helyszinéről fölvett rajz szerint sem lehet a vallomások igazvoltára következtetni, mert a tett méretek szerint a korom sötét éjben a felállitott helyről a tett helyéig, a melyek egymástól 51, illetőleg 85 lépésnyi távolt mutatnak, emberi szem el nem hatol. Mindezeknél fogva, a midőn a büntető tanács magáévá teszi a szakértő-orvosoknak abbeli nézetét, hogy Kovássy megfulladás által okozott erőszakos halállal mult ki és csak azután dobatott a vizbe, a mely körülményt a felhivott törvényszéki orvos véleménye is támogat, vádlottakat a btk. 198. § a alapján a gyilkosság vádja és következményei alul fel kellett menteni és azonnal való szabadlábra helyezésöket elrendelni.

Kimondja elnök az itélet indokolása kapcsán, hogy a vádhatóság által inditványozott megtorlást Sváby szántói járásbiró, Demeter járásbirósági aljegyző, Balogh csendörőrmester és fogházőr ellen elkülönözötten e bünpertől, folyamatba teszi a büntető-tanács, mert — hangsulyozottan — az illető biró nem érdemli meg, hogy oly fontos állást foglaljon el.

A költségekre nézve Bulyi védőnek saját fele ellenében 100 és Blázynak Kriskó részéről 80 frtot állapit meg.

Vádlottak, Rangli a felmentés hallatára keservesen zokogott, mig Kriskó egykedvü volt, mint az egész idő alatt, elnök kérdésére az itéletben megnyugszanak.

Búlyi az indokolás ama tétele ellen, a mely szerint a törvényszék az orvosszakértők nézetét, hogy Kovássy erőszakos halállal fosztatott meg életétől és azután dobatott a vizbe, felebbezést jelent be, miután az ő álláspontja az, hogy Kovássy a vizben lelte halálát.

Blázy megnyugszik az itéletben.

A vádhatóságot képviselő Lehoczky Sándor az itéletet mindkét vádlottra nézve felebbezi.

KARÁCSONY.

A napkeleti bölcsek.

„Hol vagyon a zsidóknak királya, a ki született? mert láttuk az ő csillagát napkeleten, és jöttünk, hogy neki tiszteséget tegyünk.“ Biblia.

Napkelet bölcsei egy csillagot láttak;
Oly ragyogó volt az, beillett csodának.
Csoda fényü csillag lelkük elbüvölte;
S szóltak: »Ma bizonynyal nagy esemény tölt be!«

És útra kelének. Csoda csillag fénye
Büvösen világolt útjuknak elébe.
Több nap és több éjen mentek, járva-kelve;
— Miglen eljutának aztán Bethlehembe.

Mit jelez e csillag? mi lehet az oka
Hogy egyszerre megállt, szentséges Jehova?
Tán Bethlehem volna arra kiszemelve,
Hogy itt szülessék meg »zsidók fejedelme?!«

Gyülekezik egybe Judeának népe.
Helyet se lel az már, a ki későn ére.
Napkeleti bölcsek tétovázva járnak —
S egy kicsi ház előtt egyszerre megállnak.

»A kit látni vágyunk, itt kell annak lenni!
Csillag ragyogása ezt a helyet jelzi.«
S nagy kiváncsiággal lépnek be a házba,
A sokaság előtt maguk megalázva.

De nincsen a házban, a kit ott keresnek;
Nem juta ott benn hely csakis keveseknek.
Benéznek azért a szükes istállóba,
Kutatják, keresik, ha talán ott volna.

És reá találnak... jászolba' találják
A kicsi gyermeket — a zsidók királyát.
Leborúlnak nyomba, legott térdre húllnak,
S hálát rebeg ajkuk az égi nagy urnak.

Becses ajándékuk maguk elé rakják:
Illatozó tömjént, aranyat és mirhát.
Igy tevék a helyet szentté, a hol álla
A dicső gyermeknek bethlehemi jászla.

Azután elmentek vissza, honnan jöttek
Azok a jószivü napkeleti bölcsek.
Emléküket őrzik, sokan ma is áldják:
Mert ők fedezék fel Krisztus urunk jászlát.

Kovács Zsigmond.

A német szó!

Irta: Ladányi Béla.

Kétszer se járta meg a nap a felső régiókban való utját, mióta Berzéthy Kis Mátyás uram fia Gergő megérkezett Sárospatakról, hol egy esztendeig a diszes szeniori méltóság jut vala nékie osztályrészül.

Berzéthy Kis Mátyás szürszabó volt Rimaszombatban. Atyamestere a becsületes és nemzetes czéhnek, tehátlan gazdag a közbecsülésben és tisztességben s azonfelül a világi javakban is jómódu.

Berzéthy uram kint ült fiával a verandán.

Az öreg egy nagy tajtékpipát szopogatott, Gergő diák azonban tenyerébe hajtotta fejét és ugy busult.

— Te Gergő szólalt meg az öreg.

— Nos apám uram?

— Oszt mikor kell odamenned fiam abba a Heidelbergába?

— Hát majd csak az őszön; addig a széniorok kiszoktak volt menni valamelyik ekklézsiába avagy egy rektorságra.

— Te nem mégy ki fiam, szólt az öreg egész határozottsággal.

— De apám uram, ott lehet egy kis pénzt is szerezni.

— Kell a te pénzed a frányának. Nem mégy, oszt punktum.

Berzéthy Kis Mátyás uram határozott jellemü ember vala s ellent mondást nem türt határozatában. Gergő tehát nem szólt semmit, hanem titkon még örült is neki, hogy nem kell kimennie valami rongyos faluba kisegitő káplánnak vizet prédikálni, avagy a szurkos képü paraszt gyerkőczöket oktatni a tudományok legkezdetlegesebb elemeire.

Berzéthy Mátyás uramnak — ugy látszik — tervei voltak a fiával.

— Te tanultál Gergő geografiát? kérdé tovább.

— Igen apám uram!

— Hát milyen nyelvü nemzetek laknak ott Heidelbergában?

— Németek.

— Németek? Hm ez baj, hát hogy fogsz tudni beszélni velük, ha közéjük mégy lakni.

— Hát diákul.

— Bizony talán azt hiszed, hogy mindenki tud ott diákul? Vannak ott is olyan szamarak mint jó magam.

Berzéthy uram nagy kópé volt s ezt a különös titulust is csak azért mondta magára, hogy alkalmat szolgáltasson fiának ennek megczáfolására.

— De apám uram, hogy beszélhet igy magáról. Egész Rimaszombatnak nincs annyi esze mint kigyelmednek.

— Jójó Gergő fiam, de hát az baj, hogy nem tudsz németül. Meg kell hát tanulnod.

— De hogyan?

— Hát elmégy valamelyik német városba, például Kassára és ott leszel őszig, addig meg tanulhatsz.

Azok számára, akik azt nem tudják, meg kell itt jegyeznem, hogy Kassa abban az időben — tehát anno ezerhatszáz kilencvennégyben — még egészen német város volt.

Berzéthy Kis Mátyás uram, mint atyamestere a becsületes szürszabó czéhnek, sokoldalu kereskedelmi összeköttetésben állott a kassai kereskedőkkel, különösen pedig a csapókkal és gombkötőkkel.

Ismerte őket valamennyiőket és nem egyszer fordult meg szépséges Kassa városának nagy utcáján, különösen fiatalabb korában. Mint idősebb embernek már nem igen volt kedve az ilyen nagy utra. Az utak

rosszak, a csésa döczögős és Tornallya körül a Sajó mentén egy idő óta elszaporodtak a zsiványok, csupa tót bojnyik, mindmegannyi öles hosszu emberek, kik onnan szakadtak le valahonnan Pelsőcz tájékáról. Vén emberre nem csábitó az ilyen utazás.

Berzéthy Kis Mátyás uramnak volt Kassán egy igen jó ismerőse, Meliorisz Melchior kassai patricius.

Meliorisz Melchior abban az időben, mikor őt Berzéthy Kis Mátyás először látta és megismerte, hosszu czingár német legényke volt és a Horn Tamás gombkötő műhelyében dolgozott. Később, mikor Melchior saját kezére kezdett dolgozni, a rimaszombati, rozsnyói és egri szürszabók mind nála tették megrendeléseiket, olyan nagy hire volt a keze munkájának. Természetesen Berzéthy Kis Mátyás, kit a szőke Melchiorral a sors nem kis szimpáthiába, valódi barátságba hozott, szintén állandó vevője volt a Meliorisz Melchior műhelyének.

Később, mikor üzleti dolgaiban egy-egy levelet bocsátottak utnak egymáshoz az egymásiránt való barátságos érzés abban is nyert kifejezést, hogy Berzéthy uram mindig megkérdezte a levélben:

— A szépséges Hanna asszony és a Lizike, a kis aranyos virágszál, reméllem jól érzik magokat. Tiszteltetem és csókoltatom valamennyiöket. Hanna asszonynak itt küldöm az igért rimaszombati bögréket, meg azt a szép tálat, a mit a zsaluzsányi legjobb fazekas csinált ezelőtt husz évvel remekbe és a melyhez hasonlót még a rimaszombatiak se tudtak késziteni. Ezek a kis tálak meg bögrék a kis Lizinek valók. Hadd süssön és főzzön bennök, hadd gazdasszonykodjék ő is.

Ha pedig Meliórisz Melchior válaszolt, a Berzéthy uram levelére, ő is ilyen formán végezte sorait:

— Köszöntöm a familiáját a nemzetes ur minak, köszöntöm hitvestársát Erzsébet asszonyt, meg a Gergőt. Ha majd felviszik Gergőt Patakra a classis poëtikára az őszszel, remélem nem kerülik el Kassa városat, sem pedig a mi szerény otthonunkat. Várja kegyelmeteket: Melchior Meliórisz senator Cassoviensis.

Mert tudvalevő dolog, hogy Meliórisz Melchior a gombkötő hirtelen meggazdagodván nagy tisztességre varosi szenátorságra és patrieziusi czimre tön szert.

Mikor tehát a faragott faoszlopos verandán ülve, azt mondta Berzéthy Kis Mátyás uram a fiának, hogy

— Fiam, Kassára mégy német szóra, akkor Meliórisz Melchiorra esett a gondolata.

Ő reá gondolt és a familiájára. Az jutott eszébe, hogy jó lesz, ha arra a néhány hónapra, mig a többi végzett pataki diákok a rektorságot próbálják keresztül, hogy majd egy kis pénzzel a stipendiummal Heidelbergát keressék föl, elküldi a Gergő diákot Kassára, hogy ha majd ő is oda kerül, hát megérthesse a fülébe először csengő német igét. Ne legyen egészen tudatlan.

Még aznap fogta a pennát és megirta a levelet Meliórisz Melchior szenátor czimére Kassára, hogy a Gergő diákot, ki a filozófiát és a theologiát eminenter elvégezvén, szénior is volt Sárospatakon, brevissimo tempore Kassára küldi egy kis németszóra qua ex causa fogadja őt, mint barátja fiát és szolgáljon neki utbaigazitással a lakásfogadást és életmódot illetőleg.

Három hét mulva Berzéthy Kis Gergely diák csézája már bekoczogott, begördült Kassa városába az alsó kapunál.

Nem volt nagy mesterség rátalálni a Meliórisz Melchior szenátor lakására, házára. Ismerte azt minden kis gyerek s a kocsist egy ácsorgó katona tüstént utba is igazitotta.

Ott volt a ház a déli kapu mellett, mindjárt a második a kaputól.

A zeherjei palócz kocsis, ki nem először járta meg az utat Gömörtől Kassáig, odahajtatott a Meliórisz szenátor ur kőházának a portája elé és Gergő diák, ki még poézista korában volt valamikor a Melchior bácsi vendége, kissé szivszorongva ugrott le a megviselt csézáról.

Megállt kissé, hogy gyürött pataki tógáját lesimitsa s tekintete hirtelen végigsiklott a nagy kő palota maga ablakain.

Gergő diák valami érdekeset vett észre.

Az egyik ablaknál egy káprázatszerüen szép leányarczot látott meg, de csak egy pillanatra, mert a másik pillanatban a merev és hideg üveg a szoba homályát verte csak vissza. A látomány, az odaképzelt tündér eltünt.

Berzéthy Gergely megnyomta a kapu hideg kilincsét és bement a házba.

Már a lépcsőknél szemben találta magát Meliórisz Melchiorral. Az öreg megölelte s megcsókolta a nagy bajuszos fiatal embert:

— Isten hozott édes fiam Gergely, Isten hozott hozzánk Kassára.

Rettenetes akczentussal ejtette ki a szenátor ur a magyar szót, de a szives vendégszeretet azért ott ragyogott az arczán s kifejezést nyert minden szavában.

— Hát édes apádék, hogy vannak? Miért nem jött el ő is? és talán időt se engedett volna Gergelynek a feleletre, ha azonközben be nem érnek az emeleti pitvarba, hol Hanna asszony jóságos mosolygó arczczal fogadta az érkező vendéget.

Lizi, a kis Lizett pedig ezalatt benn volt a szobájában. Letette a slingelő munkáját és ott hallgatózott ajtónál. Várta mig érte jönnek, de ugy félt ettől a pillanattól.

Meliórisz uram csakugyan nemsokára benyitott a leány szobájába:

— Lizikém itt van Gergely diák, a Berzéthy uram fia, jöjj csak ki.

Lizi szó nélkül engedelmeskedett s szemlesütve sétált át atyjával a szomszéd szobába, a hol Gergely diák, az a nagy bajuszos és nagyon érdekes arczu tógátus diák várakozott reá Hanna asszonynyal.

Gergő diák pedig azalatt, mig Hanna asszonynyal a kassai drágasság és sok rendbeli csapásokról társalgott, minduntalan azon töprengett, vajjon a kis Lizike volt-e az a gyönyörüen kifejlett leány, az az elbájoló arczu tünemény, kit ő az egyik emeleti ablaknál látott az elébb egy rövid, röpke pillanatig?

Csakugyan ő volt.

— No Gergely öcsém — szólt Meliórisz uram — itt van a te Lizi hugod, örüljetek egymásnak, hisz Lizike ezelőtt nyolcz évvel, mikor édes apáddal erre jártál s Patakra mentél a poétika klasszisba, nagyon megszeretett téged. Csak veled akart volna játszani mindig.

Berzéthy Gergely csak most nézte meg jól a szép Meliórisz leányt, az ő Lizi hugát — mint atyja fejezte volt ki magát — azt a gyönyörüséges leányzót, ki az elébb az ablaknál annyira felkeltette a kiváncsiságát. Ábrándos, mély tüzü szemei, melyeket lesütve tartott, néha-néha feléje csillámlottak s Gergely diák az első pillanatra kezdte érezni azok delejes, vonzó hatását. A Melchior bácsi jóságos szavai meg egészen felizgatták s érezte, hogy most, ha szólnia kellene, a szó a torkán fog akadni.

— Az már nagyon régen volt s azt csak a kis Lizike akarta, felelt mégis hirtelen.

— Igen ám, de a nagy Lizi is örül neki, hogy maga a mi vendégünk. Papa mindig felolvasta a Berzéthy bácsi levelét, a melyben magáról is irt s igy sokat hallottam magáról, szólt közbe kissé szemérmesen Lizike.

— Reméljük jól fogod magad érezni itt Kassán s mihamar meg is tanulsz németül, egészité ki Melchior bácsi, most pedig gyer velem, hadd vezesselek szobádba.

Melchior bácsi magával vitte Gergely diákot, hol tüstént értésére is adta, hogy ne merészeljen másnál szállást keresni a maga számára, mert ő a Meliórisz ház vendége lesz Kassán tartózkodása alatt.

Az ebédnél Lizi és Gergely szemben ültek egymással.

Az öregek hol kérdésekkel ostromolták a diákot, hol pedig maguk beszéltek el egyet-mást a nevezetesebb kassai dolgok közül

Nagy feltünést keltett ugyanis abban az idő tájban itt Kassán az az eset, hogy a jezsuita templom hajójában éjjelenkint szellemek járnak. Az éjjeli őrök gyakran látták, mikor a nagy óra harangja az éjfelet verte, hogy a jezsuita templom ablakai ki voltak világitva. Ez meg abban az időben a legfrissebb rejtély volt, később azonban kiderült, hogy a vár egyik hadnagyának kikapós menyecske hirében álló felesége járt a templomba éjjel levezekelni korábbi bűneit egy jezsuita páter asszisztencziája mellett.

Ezt adta elő nagy titokzatossággal és az isteni csodákra való hivatkozással a buzgó katholikus szenátor.

A kálvinista theologus csak mosolyogva hallgatta a misztikus históriát, de dogmatikus vitát nem kezdett, hanem inkább a helyett a bájos Lizi karcsu termetét szemlélte, melyen az a piros-babos fehér kantus olyan jól állott s finom metszésü arczán, ábrándos szemein nyugtatta tekintetét.

Gergely diák tehát a Meliórizék vendége lett s már a második napon megkezdte a magyarul nagyon gyengén beszélő familia a német leczke adást.

A reggelinél már Lizike is németül köszöntötte s Gergely diákban volt annyi élelmesség, hogy felhasználva az alkalmat, a szép nyelvmesterrel tüstént tövirol-hegyire elmagyaráztatta magának az összes német köszönési módot.

Napközben Melchior bácsival járt a városban s a falakon kivül is volt.

Tetszett neki a kassai rend és tisztaság.

Eközben azonban egy kis német tudomány is ragad rá a buzgóan germanizáló Meliórisz szenátorról.

Este azután már egész jó akczentussal mondta Hanna néninek:

— Kisztihand!

Lizikének azonban már magyarul sugta a fülébe:

— Szép álmokat Lizike!

A jó kivánság pedig sokáig nem teljesedett be, mert Lizike órák hosszant elgondolkozott éjjel az ágyban valami felett. Hogy mi felett, azt maga se tudta, csak azon kapta magát rajta, hogy gondolatai középontja ez a magyar kálvinista diák.

Gergely diáknál ugyanezek a szimptomák mutatkoztak, de napról-napra erősebb, fokozottabb kiadásban. Kigyelme meg Lizikét látta mindenütt. A harmadik hét végén már egész éjjeleket álmatlanul töltött.

Egy ilyen álmatlanul eltöltött éjszaka után Gergely korán kelve lesietett a kertbe. Azt hitte, hogy még senkit se talál ott, pedig csalódott. Már volt ott valaki; bájosan csengő hangja betöltötte a reggelnek kellemes ózonos levegőjét. Valami német dalt énekelgetett. A szerelemről volt ebben a dalban szó, a mindenható, epedő, sóvárgó, boldogtalan, de mégis annyira édes szerelemről.

Gergely ezt hallva, megállt a kertajtóban, hogy az éneklőt ne zavarja, hogy hallhassa azokat az édesbus melódiákat, melyek annyira megfelelnek az ő kedély hangulatának.

A dal epedő, ábrándos akkordjai egészen a szivéhez szóltak.

Nem látta ugyan azt, aki énekelt, mert egy orgonabokor eltakarta, de hangjáról tüstént ráismert. Lizi volt.

Mikor a leány észrevette, hogy kihallgatták, egészen zavarba jött. El akart futni, de Gergely utját állotta.

— Nem Lizike, nem eresztem — szólt karjaival elzárva az utat — nem eresztem addig, a mig meg nem mondja, hogy miről énekelt.

— Ereszszen Gergely, sietnem kell.

— Nem, nem eresztem, mig meg nem tanit erre a dalra.

— Hisz maga ezt ugy sem érti meg.

— De ha megtanit rá… látja már arra most is emlékszem, hogy az első három szó igy hangzik „ich liebe dich“, hát mit jelent ez?

— Azt hogy ereszszen — s majdnem kisiklott a kezei közül.

— Hopp, meg van, most már azért se megy el.

És, mint a kis madár, melyet fészkében fog el a vásott gyerek, pihegő kebellel s ijedtségtől és félelemtől dobogó szivvel adta meg magát üldözőjének. Engedte, hogy az a nagy erős legény, a kálvinista diák átkarolja és reszkető elfogult hangon faggassa tovább.

— Angyalom Lizikém, nos mondja, mit tesz az első szó: ich?

— Én, szólt remegve s alig hallható hangon a leányka.

— Hát a második?

— Szeretlek.

— És a harmadik?

— Téged.

— Lássa angyalom, kis Lizikém, köszönöm, hogy megtanitott erre a három szóra. Ezt akartam már magának mondani s ezt suttogtam el képzeletben álmatlan éjjeleimen a lábainál magyarul, de igy németül talán jobban szivéhez férközik. Lizikém, én szeretlek téged.

A leányka nem ijedt meg e szóra. Mintha már régebben a fülében csengtek volna e szavak. Csak arczát rejtette el a keblére s hallgatta hogy mint üti sebes kopogással bordája alatt a kipi kopit valami.

A reggelinél Gergely is, meg Lizi is nagyon zavartak és szórakozottak voltak.

Délelőttre sesszió volt kitüzve a szenátusban valami részeges czivis fölött való itélkezés miatt: erről s ennek a szerencsétlen ördögnek a családjáról beszélt Meliorisz uram s hivta Gergelyt is, hogy jöjjön meghallgatni a törvénykezést a tanácsházba.

Gergely diák el is ment de, utközben kirukkolt avval, a mi a szivét nyomta, hogy ő és Lizi szeretik egymást.

Meliórisz Melchior szenátus uramat nem igen lepte meg látszólag a kijelentés, de mégis valami szórakozottság vett ezután rajta erőt, ugy annyira, hogy a törvényes szesszióban, mikor az egyik protokollumot kellett porzóval [illegible] kalamárist [illegible].

Alig várta, hogy a szerencsétlen fráter sorsával végezzenek.

Mikor kinn volt [illegible] az utczán, vagy öt percznyi szünet után azt mondta Berzéthy Gergelynek:

— Hát lesz én nem bánom legyetek egymásé, de ez a dolog nagyon hamar megy; várjatok még két hónapig legalább.

A két hónap letelt és [illegible] Lizi [illegible] meg a kérést:

— Legalább még egy hónapig várjatok, felelt Meliórisz uram.

Ezután meg már kérve kérték az öreget, hogy ne álljon az ő boldogságuk utjába.

A szenátor ur pedig ugyancsak próbára akarta tenni a fiatalokat, mert még két heti terminust tűzött ki. Ezalatt a negyedfél hónap alatt Gergely meg Lizi csak nagyon ritkán láttak egymást s ez az elkülönités, örökös sóvárgás meg szerelmesebbé tette őket.

A terminus lejártával Gergely diák nagy örömök közt irta meg Rimaszombatba a levelet:

— Édes atyám Lizike az enyém lesz. A lakodalmunkat Szent Mihály napra remélem [illegible] Kassára? Ugy e édes atyám?

Berzéthy Mátyás uram erre csak annyit válaszolt:

— Fiam áldásomat küldöm e levélben. Lakodalmukra nem mehetek, mert beteges öreg ember vagyok s rám nézve nem biztonságos az ilyen nagy ut. Fiam Gergely! jobban szerettem volna, ha elébb Heidelbergába mégy és csak ugy házasodol.

[illegible] a levélhez volt csatolva Gergely születéséről szóló matrikulai kivonat is.

Ezt elvitték Meliórisz uramnál a kassai plébánoshoz Benediktusz páterhez, hogy annak rendje s módja szerint hirdesse ki a házasulandókat.

Benediktusz páter derék és okos ember volt, legalább annak tartotta Kassán mindenki, még a lutheránusok is. Hanem az okossága meg a hidegvére nagyon csak elhagyta, mikor meglátta a Berzéthy Gergely matrikulájának a kivonatát:

— Mit? én egy hivemet adjam össze az ur szine előtt egy eretnekkel? Soha! Ezt katholikus pap nem fogja tenni soha. Ezt a törvények sem engedik meg. kiabált a derék páter.

Gergely diák egész megkövülve hallgatta a szentencziát. Lizi hát soha se lehet az övé, mert nem akad nagy Magyarországon pap, aki őket összeadna.

Meliórisz uram látva a helyzetet, fogta a Gergely tógáját s huzta maga után:

— Gyerünk öcsém.

— Nem Melchior bátyám, még nem végeztünk.

S oda állt a pap elé és csak annyit szólt.

— Szent atyám íme a megtért bárány! Irjon be engem is a katholikusok matrikulájába.

Lehajtotta fejét, szemébe két könycsepp gördült. Eszébe jutott jó öreg atyja, sárospataki professzorai, de eszébe jutott a szép Lizike is, az az aranyos bájos angyal, ki nem sokára az övé lesz és ismét boldog volt, oly kimondhatatlanul boldog.

A páter még elmondatta vele tüstént a hitvallást s a katekizmus tanulására két heti terminust tűzött ki azzal az igérettel, hogy majd azután kifogja őt is, meg a Meliórisz uram hajadon leányát hirdetni.

Berzéthy Gergely kábultan, de a boldogság mámorában ballagott lakására a paróchiáról apósával Meliórisz Melchiorral. Otthon azután pennát fogott és megirta Rimaszombatba.

— Édes apám nem akarta, hogy valami rektóriára menjek ki, hanem inkább Kassára küldött, édes

apám az oka, ha fia nem megy Heidelbergába s nem lesz belőle kálvinista pap, hanem tovább tanulja itt a német szót.

Karácsony.

Szálljatok le, szálljatok,
Betlehemi angyalok!
Özvegy, árva annyi vár ma
Bú hegesztő balzsamot;
— Szálljatok hát, szálljatok le!
E napon az ég ide
Úgy se lehet messzire!

Szálljatok le, szálljatok,
Betlehemi angyalok!
— Anyja mellett annyi gyermek
Hall ma szépet rólatok...
Istenem, de hány van, a kit
Gondviselő hü kezek
Nem ölelnek ma se meg!

Szálljatok le, szálljatok
Betlehemi angyalok!
Hozzatok a boldogokra
Egy kis enyhe — bánatot.
Hadd, lássanak oda is, hol
Karácsonyfa sohse nyit,
Hol ma sincsen enni mit!

Szálljatok le, szálljatok,
Betlehemi angyalok!
Zörgessetek ma este meg
Minden piciny ablakot —
S házikókba, pajtákba,
Egy örömet vigyetek:
Boldog, édes ünnepet!

Szabolcska Mihály.

Magda.

— Elbeszélés. —

Báró Bogdán Szilárd kapitány kényelmes és izlésesen berendezett lakásán a hetedik század legderekabb tisztjei ültek együtt. A társalgás, mint rendesen, a nőkről folyt. Kivált a fiatal Haraszti Benő hadnagy szerette ezt a témát s mint ujoncz, e téren tapasztalatokat akart szerezni. Bizva magában, de még jobban aranysujtásos egyenruhájában, hóditásokat szeretett volna tenni, olyanokat, minőkkel tiszttársai pezsgős fővel elég könnyelmüen dicsekedtek.

A karcsu, tokajival telt üvegek tartalmát üritgetve, kacagott a társaság a házigazda vig izü élczein s szellemes megjegyzésein. Csak Baráthy Kázmér, a nemrég főhadnagygyá előléptetett vig czimbora volt lehangolt s czigarettjének füstjéből karikákat fujva, bámult maga elé. A tacskó, mint a fiatal hadnagyot tiszttársai nevezték, mindjárt gyanakodni kezdett. Kázmér szerelmes, gondolta magában, de kibe? S homlokán ránczok képződtek, mintha valami nagy stratégiai dolgon törné szöszke fejét. Ahá, meg van, a jégen láttam, de még sem, az nem lehet. Igaz, hogy Benkő Iza szép, elragadó teremtés, de szegény, mi czélja volna vele Kázmérnak? Kaland? Azt nem hiszem, mert ilyenek után nem vágyakozik. Nagyon is ideálista. Már mint én, az egészen más. De én mégis jobban szeretem az asszonyokat, kivált a fiatal szép özvegyeket. Ah, egy szép fiatal özvegy!

— Igaz, szólt a vig társaság egyik tagja, Sáry Alfréd, irodás főhadnagy, miután egy nagy gyakorlat alkalmával jobb lába megsérült s igy az irodába osztották be, — mit szóltok a tegnapi jelmezes jégünnepélyhez? No tacskó, ki tetszett neked legjobban a leányok közül, nemde Benkő Iza elragadó volt lengyel kosztümjében, igazán bájos jelenség, miért is nincs pénze, az ember örömest lemondana legényéletéről egy ily ragyogó szempár miatt. S folyton Kázmérra nézett.

Kázmér kissé zavart lett s idegesen csavargatta bajuszát.

— De azért mégis kellemes mulatság egy ily teremtésnek udvarolni, nemde főhadnagy ur?

— Nagyon természetes, szólt Kázmér közönyt színlelve, dz miért mondod ép ezt nekem?

— Csak ugy odavetőleg szóltam. Különben te is abba a rajba tartozol, mely Izát körülveszi. Csak téged tüntet ki különösen kegyével. S ez a kegy egészen a jégpálya gyéren felkeresett helyére vezet benneteket, hová a zene hangjai csak nagy ritkán tévednek s hol nem tudom miről csevegtek.

— Talán csak nem hiszed, hogy szerelmes vagyok Izába? Unalomüzés s egyéb semmi.

— Csak barátság, rokonszenv — a te részedről. De mégis Iza nem olyan leány, kivel, mint szoktátok mondani, heczczet lehet csinálni. Es ha Iza félre értene s egy napon kebledre borulna s te öt öledbe tartva, nem harapnál-e bele az érett gyümölcsbe, mely oly egészséges pozgás szinü, oly étvágygerjesztő. Ha nem untatlak benneteket, elbeszélek nektek egy igen érdekes történetet, azért igérem érdekesnek, mert nem novella, de való.

A hadnagy czigarettát sodort s rágyujtva, kényelmesen elhelyezkedett szölyéjében. Várta türelmetlenül az érdekes s eszerint biztosan szerelmes történet elkezdését.

* * *

Mintegy öt éve, én akkor még az ötösökhöz voltam beosztva mint hadnagy, velem szolgált alsó- és felső-kázsmárki Kázsmárki Arisztid. Nemesi nevéhez, mi mostanában már ritkaság, nagy vagyon füződött. Délczeg termetü főhadnagy volt, szabályos magas homlokkal, mély tüzü szemekkel, finom szabásu orral s gondosan ápolt szénfekete bajuszszal. Egyszóval csinos s vigkedélyü s ráillett a svadronban divatozó mondás, hogy: „jó fiu.“

Századunk egy kis vidéki városkában, Toóváron állomásozott. Atkozottul unatkoztunk, kivált a hosszu téli napokon, midőn az embermagasságu hóban egyedüli szórakozásunkról, a sétalovaglásokról is kénytelenek voltunk lemondani. Egyik nap azzal a gondolattal feküdtünk le, hogy mivel üssük agyon a holnapot. Délutánonkint összegyültünk Romer caukrászdájában — unatkozni. Ez az egy tisztességes hely volt a városban, hol ujságolvasással s füstöléssel töltöttük el az időt — szürkületig. Ugyanis ekkor jelent meg Magda, az öreg Romernek kedves leánya s mi hirtelen, mintha riadót fujtak volna, hozzárontottunk s élet-halálra udvaroltunk s mintegy versenyezve fogyasztottuk gyomorterhelésig az édességeket, melyeket ő oly kedvésen kinálgatott. Csak öreg kapitányunk nem tartott velünk, neki már volt otthon Xantippéje. Szegény kapitány, mint nézett minket irigy szemekkel, de mosolygott is, hogy mint tömjük magunkba a sok süteményt egy „fruska“ kedvéért, mint ő a lányokat nevezte.

Arisztid azonban ugy viselte magát, mintha ez untatná s gyakran ki is fakadt ránk: „Ugyan mit udvaroltok annak a leánynak, mit bolonditjátok!“ Persze mi csak kaczagtunk.

Egy napon azzal lepett meg bennünket Arisztid, hogy házasodik. Megbitt bennünket magához olyan legénybucsu-félére.

Vigan voltunk. A pezsgős palaczkok rohamosan ürültek egymásután. A szoba levegője fojtó lett a sok dohányfüsttől. Arisztid eltünt körünkből, de nekünk ez nem volt különös. Már pirkadni kezdett, mikor oszoltunk s Arisztid csak ekkor tért vissza. Mentegetőzött, hogy rosszul volt s irodájába vonult, nem akarva zavarni jókedvünket. Bajtársai mámoros fővel elfogadták a menteséget, csak én ráztam kétkedőleg fejemet.

Másnap, ugy tiz óra tájt, mikor én még ágyamban hevertem s az éjszakázástól vörös szemeimet dörzsöltem, berontott hozzám Jóska, Arisztid szolgája, kikelt ábrázattal.

Mi baj Jóska? kérdém.

De ő csak egyre dadogott, nem birtam egy szót sem megérteni. Csillapitani kezdtem s végre kinyögte, hogy Arisztidet átlőtt halántékkal találta ágyában.

Magamra kaptam ruhámat s barátom lakására siettem, Szegény Arisztid, ott feküdt ágyában, halántékán vérző sebbel. Az ágy mellett hevert a revolver. Az iró asztalon egy levelet találtam e felirattal: „Az én legjobb czimborámnak, Alfrédnak.“

Idegesen téptem fel a boritékot. A levél nálam van, mindig tárczámban tartom. Evvel elővette a levelet, melynek tartalma a következő volt:

Kedves barátom!

Tegnap reggel tudósitott anyám, hogy atyám szerencsétlen üzérkedések következtében vagyonilag teljesen tönkre ment. Télem várja a család vagyonának és becsületének megmentését. Már talált is számomra menyasszonyt, egy kedves teremtést, mint ő irja, nagy hozománynyal. De az én szivemben egy más lénynek képe foglal helyet. Sajnálom szüleimet, tudom, hogy többen lesznek igy boldogtalanok. De ezt a képet csak e gyilkos golyó tudta kitörülni szivemből. Isten veled pajtás. Arisztid.

Hogy ki volt e nő, kinek szerelmeért halt meg Arisztid, ezt csak négy év után tudtam meg.

A tavalyi nagygyakorlatok Toóvár környékén voltak. Ekkor történt az, hogy egy roham alatt leestem lovamról s lábam megsérült. A század elvonult s én kénytelen voltam tovább is e városkában maradni, mert ily állapotban nem követhettem társaimat. Már épülő félben voltam s sétám közben betértem a czukrászdába. Szegény Romer, négy év alatt nagyon megváltozott, nagyon megöregedett. Egy pohárka konyakot kértem s ujságot lapozgattam. Egy szőke kis baba, körülbelül három éves jött hozzám s attilám zsinóraival babrált s ugy mosolygott. Ugy látszik, tetszett néki egyenruhám. Majd oda szaladt az öreghez s rámutatva kis ujjacskájával, igy gagyogott: „Ugye, nagyapa, apának is olyan ruhája volt.“ Az öreg igenlőleg intett fejével s szemeiben könyek jelentek meg. Most már értettem az egészet.

És a leánya hol van? kérdém Romert.

Meghalt, életet adva e kis leánynak. Szegény kis Magda, gondolám magamban, mily kicsi vagy még és már is árva. S magamhoz vontam azt a kis fejet, mely annyira hasonlitott Arisztidhez, s egy egészséges csókot czuppantottam piros orczácskájára.

* * *

A kis Magda egészségére, hangzott a házigazda borizü hangja. A poharak összecsördültek. Csak Kázmér nem koczczintott, ugylátszik, meghatotta ez a történet.

A tacskó ránézett s magában ezt gondolta: „Tehát mégis szerelmes Izába?“

Grengoire.

Anya hol van?“

J. B. Sladek.

Anyácskát ma temetik el,
A kis gyermek örül, mert még
Sohse látott szeme oly fényt,
Mely a sok gyertyából áradt,
Sohsem hallott olyan szépet, mint
ahogyan muzsikáltak
„Anya hol van?“

Ugy pihent ott, halvány arcza
Virágokkal elboritva,
Mint egy szent, — a koronája
Szende csillagok sugára.

A zokogás elhallgatott
Szomoruan távoznak el.
Apácska legelül megyen
És a szent a koporsóban.
Koszorukkal megrakottan.
Vinni kellett, felemelni
Mert nem tudott járva menni.
Odamegyen hol nyugalom
S túlvilági béke vagyon.
„Anya hol van?“

Olyan csend borult a házra
Mintha minden álmot látna.
A nagy udvart és a kertet
Félve futja be a gyermek;
Galamb repked az udvaron —
Dalos madár'a, lombokon.
„Anya hol van?“

S a kicsikét a jó néne
Odaveszi az ölébe.
Szegény jószág még nem tudja
Hogy folyik a világ sora

„Isten elszólitá anyát
Fel nem ébred többé, nem lát.
Tavaszszal kizöldül sirja
Örök álmát ott aluszsza.
Edeseket álmodik már
Ha a lelke Istenhez száll“
„Hol az Isten?

„A fényes csillagok megett
Körülzsongja angyalsereg
Ott fog élni a jó mama
Nem tér többé vissza soha
A fájdalmak világára“
„Hol az Isten?“

„Csillagokon tul gyermekem“
„Ki fog most játszani velem,
Ki leszen a közelemben?“
„Mindenütt jelen az Isten“
„Anya hol van?“

A hétről.

— Szent karácsony hete. —

Kassa, decz. 23.

Itt van, megjött közénk a kis Jézus.

Észrevétlenül surrant ide, még szárny suhanásait se hallottuk. Megjött karácsony ünnepével egyetemben, hogy a családi boldogság mellegét áraszsza szét az emberek keblében.

Hulló hópelyhek helyett még ma derült napsugarak játszadoznak a páratelt levegőben, de a napsugár ragyogó fényessége, a gyermekarczokon sugárzó öröm s e nagyváros utczahosszant sietve járó népségén visszatükröződő ünnepies hangulat, mind, mind azt hirdetik nekünk, hogy megjött a kis Jézus, itt van a karácsony.

Holnap este, mikor e sorok már olvasóink kezében lesznek, felgyulnak a szobák asztalain a fényességben, szemkápráztató szinpompában uszó karácsonyfák kicsi gyertyái, mert megjött a kis Jézus, itt van a karácsony. Az asztalokat vidámságtól ragyogó arczok ülik körül s a családok szentelt tüzhelyei fölött a boldogság géniusza lebeg.

Szimboluma a családnak, jelképe a boldogságnak, a megváltó szeretetnek, üdvözitő szerelemnek, ártatlan gyermeki örömnek s a legemberiesebb érzelmek összeségének, szent karácsony ünnepe, ime áhitattal telten üdvözöllek téged!

*

Mit hozott a Jézuska?

Ez az ártatlanul naiv kérdés kering most a levegőben s cseng az apró gyermekek ajkán.

Ah! ti gazdag gyerekek, kiket az anyai szeretet az apaival ölelkezve az ezeregy éjszaka meséinek csodás, büvös ajándékaiban részesitett, kik a meleg szoba puha szőnyegén töritek szét most kapott játékszereiket, vajjon tudtok-e most egyebek lenni, mint boldogok?

Nem jut eszetekbe — ne is jusson, megrontani ártatlan gyermek örömeteket — hogy vannak más gyermekek is, kik nem a gazdagság puha szőnyegén, hanem a tövissel kirakott boldogtalanság fészkében töltik napjaikat.

A kis Jézuska azonban ezeket se hagyja el.

Gondol ezekre is szent karácsonynak magasztos ünnepén.

*

Mert itt járt a kis Jézuska csakugyan köztünk. Nem ártatlan, hasug gyermekmese ez, mit a ti kedvetekért talált ki a gondoskodó szeretet.

Való igaz, hogy itt jár a földön a kis Jézus. Szeretet alakjában lopózkodik be a jótékony női szivekbe, hogy megédesitse a ti elhagyatottságtok szomoru karácsonyát, ti árva és ti szegény gyerekek!

*) A Zempléni P. Gyula által szerkesztett „Regény Szalon“-nak 1894. január 1-én megjelenendő 2-ik számából.

a naptár dátumában kevesebbet kellett venniök, mint az előbbieknek, a midőn Japánban vagy a Mollukákon voltak.

Igy pl. Makao a kinai part mellett s Manilla a Filipinákon 7½°-nyira vagyis, majdnem ½ órányira esnek egymástól, de Makao a portugalloktól megszállva egy nappal többet számit, mint a spanyol Manilla.

A Sandwich-, Társaság-, Barátság- és Filippiszigeteknek, Mariannáknak, Karolináknak amerikai dátumjuk és napjuk (tehát pl. 1893. jan. 1.), mig egész Ausztráliának, Uj-Grineának, Uj-Zélandnak, a Malájiszigeteknek a dátumja és napja európai (tehát 1893. jan. 2.) mivel azok keletről, ezek nyugatról lettek felfedezve.

A feltett kérdésre, hogy a föld melyik pontján ünneplik legelsőbben az ujévet, könnyen meg lehet e szerint felelni: Uj-Zélandon. Pontosan meghatározva: Uj-Zélandhoz tartozó s ahhoz igen közel fekvő: Chatam-szigete az, a hol éppen 12 órával előbb kezdődik az ujév, mint Budapesten s általában Magyarországon (mivel úgyszólván mindenütt az egységes: zóna idő van már most behozva.

Béldi.

A hirlapirodalom Kassán.

Minden nagy városnak és vidékének mivelődési tükre, társadalmi intelligencziájának próbaköve az abban megjelenő hirlapok. Ezek képezik a társadalom egyes rétegei között az összefüggő szellemi kapcsot, azok köré csoportosulnak a társadalom vezéremberei, itt találkoznak és meritenek uj rugékonyságot a közhasznu intézmények vezetői, a szépnek, nemesnek s a közjónak harczosai.

A közmivelődés apostolainak ezen organumaiban ölt látható alakot s tisztul az eszme és kelt életre uj eszméket, azokat a közéletbe plántálva, a hol testté válnak.

A haza- és emberszeretet, a tiszta erkölcs terjesztői, de egyszersmind a társadalom soha sem szunnyadó, lankadatlan őrei ezek, melyek a mint az érdemes homlokára hervadhatatlan babért füznek s vele utánzásra buzditanak, ép ugy sütik a rosszra az elitélő bélyeget. Igen szép missiója van a hirlapnak.

Többnyelvü vidéken pedig kétszeres az, mert hozzájárul még a magyar nyelv terjesztése, a magyar elem gyarapitása s erre épen a vidéki lapok vannak legjobban hivatva.

Ámde, hogy megfelelhessen szent hivatásának, okvetlen szükséges, hogy azok minél szélesebb elterjedésben részesüljenek, hogy a legtöbb házban minél gyakrabban bekopogjanak.

A hol pedig ez megtörténik, világos jele annak, hogy ott a közönség fogékonysággal bir a közmivelődés iránt, tehát maga is mivelt.

Bátran lehet tehát állitani, hogy valamely vidék mivelődésének tükre a hirlap és hányszor jelenik az meg.

Látogassunk csak el Németország bármely falujába, ritkán fogunk ott házat találni, melyben legalább vidékének lapja — s ez első sorban — szivesen látott vendég, házi barát ne volna. Sőt a legnagyobb munkaidőben, mikor szellemi foglalkozásra oly kevés idő nyilik, a szántóvető kiviszi magával a mezőre s a pihenő órában, midőn egy fa hüs árnyában fáradt testét pihenteti, előveszi lapját s felüdül lelke a szellemi táplálékon.

Ha ezzel szemben hazánk hirlapi viszonyaira tekintünk, mily nagy különbséget észlelünk.

A legtöbb lap csak vajudik, a legkecsegtetőbb igéretek mellett is alig képes annyi előfizetőt szerezni, hygy megélhessen.

S ha a többi hasonrangu városokkal Kassát összehasonlitjuk, sajnálattal kell tapasztalnunk, hogy a felföld fővárosa, melyre az egész ország nagy reményekkel tekint, e tekintetben nagyon hátra áll.

Pedig Kassa ugy történelmi multjánál, mint földrajzi fekvésénél fogva hivatva volna e téren is elől járni. A mint a multban a magyar eszmének a szláv áramlat ellen védbástyája volt, ugy a jelenben is meg kellene mutatnia, hogy az elsők között foglal helyet. Sőt ha sehol a vidéken nem volna is, Kassa és vidéke közönségének meg kellene mutatnia, hogy egy napi lapnak is bir elég életerőt adni.

Aradnak van két nagy olvasó közönséggel biró napi lapja, Szeged, Nagy-Várad stb, mindegyiknek van napi lapja, csak Kassának nincs, pedig bir oly értelmes, intelligens közönséggel mint amazok. A leggyakrabban, háromszor hetenként megjelenő lap a „Kassai Szemle", mely már 9 év óta küzd a közmüvelődés terén, s ugy hiszem napi lappá leendő kibővitése a közönségnél visszhang és pártolásra találna, mert széles körü összeköttetései s munka társainak nagy száma bő garancziát nyujt a lap szellemi részét illetőleg. Gyors politikai sürgöny hirei a fővárosi lapokkal egy időben, sőt azokat is megelőzőleg jutnának a közönség tudomására. Már ma is az országban feltünést keltő politikai és társadalmi czikkei, ugy zamatos magyarsággal és humorral irt tárczái, ezekben megjelenő versei, és „hirei a nagy világból" még nagyobb ápolásban részesülhetnének s nyujtanának az olvasó közönségnek oly élvezetet mint, bármely fővárosi napi lap. Mutassuk meg az országnak, hogy előhaladunk e téren is.

Lövy Izidor.

A Kassai Szemle

(ujévtől Felsőmagyarország czimen napilap)

előfizetésre hivja föl Kassa és vidékének nagyérdemü közönségét az uj esztendő küszöbén.

Az öndicséret időszerü eszközét most is mellőzzük. A kritika a közönség joga. Itéljen vajjon megtettük-e hirlapirói kötelességünket a multban és vonja le a következtetést munkásságunkból, a melyet lapunk tartalma tükrözött vissza minden egyes számában, vajjon rászolgálunk-e a pártfogásra a jövőben?

Az elvnek azt a tisztaságát, a melyet eddig minden idegen befolyástól szabadon és függetlenül hirdettünk, vezérünk lesz a jövendőben is.

Lapunk ereje ebben fokázik és ezt méltányolta közönségünk, a midőn pártfogása által hozzájárult ahhoz, hogy a Kassai Szemle ma, a midőn egy évtizedes multat futott be, ennek a vidéknek a legelterjedtebb, legkeresettebb ujságja.

Ezt az erőt mi folyton fokozni akarjuk és gondunk van rá, hogy a hirszolgálat tekintetében elsők legyünk mindenütt, a hol az események fontossága a sajtót előtérbe állitja, hogy a közönség tudnivágya ki legyen elégitve. Szolgálatunkba fogadtuk a telegráfot, a mely részünkre gyorsan meghozza a nagyvilág és politikai életünk fontosabb eseményeit.

Politikai czikkeinket elsőrangu publiczisták irják, a hétről Ladányi Béla (Lorgnet) derék főmunkatársunk cseveg állandóan, és tollát dicsérettel emlitette föl nem egy olvasónk.

Tárcza és szépirodalmi egyéb rovatainkat ezen tul is megszokott gonddal és választékossággal fogjuk kezelni, hogy igy szeretetreméltó hölgyolvasóink szórakoztatásáról is gondoskodva legyen lapunkban.

Mindezek elmondása után, minden zaj és reklám nélkül jelezzük a mai számban, hogy a Kassai Szemle az ujév kezdetével **napilappá** alakul át és

Felsőmagyarország

czim alatt fogja tovább futni a megkezdett uton nehéz, de önérzetes pályáját.

Nem teszünk itt semmiféle fulmináns igéretet, csak annyit tartunk illőnek megjegyezni, hogy dolgozni fogunk segitségével azoknak a jeles tollu munkatársainknak, a kik hiven és kitartó buzgósággal voltak eddig is a mi oldalunkon.

Politikai hitvallása a **Felsőmagyarország**nak hajszálnyira sem fog megváltozni és mi is maradunk a régiek, a kik eddig is távol állottunk minden idegen befolyástól és függetlenül szolgáltuk azt az ügyet, a mely a magyar nemzet alkotmányos szellemével elválaszthatlanul van összeforrva; fokozottabb mértékben fogjuk igy szolgálhatni itt a magyarság nagy érdekeit a felvidéken, a hol a nemzetiségi eszméknek, ha talán látható talaja nincs is, de meg van rá a fogékonyság itt és ott.

Lapunk tartalmi változatosságának és érdekességének emelésére munkatársainknak oly nagy gárdája vesz körül bennünket, hogy a jövendőre nézve is bizvást igérhetjük azt, hogy a Kassai Szemle változtatott formájában **Felsőmagyarország** czimén a vidéki hirlapok legelőkelőbb nivóján fog ezentul is megmaradni.

Lapunk szellemi munkásainak névsorából elég legyen a következő neveket felemlitenünk: *Ries Lajos* felelős szerkesztő, *Ladányi Béla* főmunkatárs, *Kovács Zsigmond, Deil Jenő, Enyiczkei N. Béla, Béler Sándor* (Borozó,) *Csiszér Kálmán, Zagróczky Gyula, Mihalik József, Olsavszky Lajos, Varga Kálmán, Klimkovics Elemér, Tattarszky Gyula, Sudy K. János,* belső dolgozó társak, továbbá, *Jolán, Jakabfalvi Margit, Gottségen Ilona, Chriastélyi Béla, Csörer Lajos, Béldy Mihaly* (Ipszilon), *Liszkay Kálmán, Széchy* (Szamner) *Imre, Latkóczy Mihály, Hevessy Jenő, Zelei Imre, Révész Tivadar, Jurcsák Agoston, Löwy Izidor, Koos Béla, Tihanyi Domonkos,* ungmegyei tanfelügyelő, *K. Martonffy Imre, Pesty Kálmán* (Jurista), *Gringoire, Pribicsko Károly* (Vajda), *Köpeczi Böcz József* és számos mások, a kik mindannyian a legnagyobb áldozatkészséggel állanak mellettünk, hogy lapunk szellemi és erkölcsi nivóját emeljék.

Most pedig, hogy az uj esztendő küszöbe felé sietünk, felkérjük kedves közönségünket, hogy előfizetéseiket ujitsák meg és a kik velünk szemben a multból tartozásban vannak, sziveskedjenek megujitva előfizetéseiket, hátralékaikat is lerovásba hozni, mert minden szolgálat ellenszolgálatot követelhet, mi pedig anyagi áldozataink mellett, önérzettel mondhatjuk, hogy szellemileg is megszolgáltuk azt, a mit a közönség aránylag csekély összeggel nekünk adóz.

Ujonnan belépni akaró előfizetőknek szivesen szolgálunk mutatvány-számokkal.

Külön kedvezményül lapunk minden olvasója, ha egy félévre előre fizet a

Kassai családi naptárt

ingyen kapja tőlünk.

A Felsőmagyarország dija:

egy évre	10 frt	—	kr.
egy félévre	5 „	—	„
egy negyedévre	2 „	50	„
egy hónapra	1 „	—	„

Előfizetni lehet mindennap.

Vidéken lakó tisztelt előfizetőink a pénzt legegyszerübben posta-utalványon küldhetik be.

Az előfizetések megujitását minél előbb kérve, megjegyezzük, hogy helyben lakó t. előfizetőinket lapunk kihordója általunk kiállitott nyugtatókkal fogja felkeresni.

Kassán, 1893. decz. 23-án.

A Kassai Szemle
szerkesztősége és kiadóhivatala.

Ujdonságok.

Lapunk legközelebbi száma pénteken, deczember hó 29-én jelenik meg.

Olvasóinkhoz. Ilyenkor, mikor a kis Jézus mindenkinek hoz valami ajándékot, mikor a jó barátok s azok, a kik szeretik egymást, vetekedve igyekeznek egymást meglepni valami aprócseprő kedveskedéssel, szivesen veszik talán kedves olvasóink, ha mi is hódolva e jó szokásnak, szent karácsony ünnepének napjai alkalmából megnövekedve alakban és tartalomban gazdagon jelenünk meg olvasóink asztalán. A Kassai Szemle mai ünnepi száma a legaktuálisabb ujdonságokon kivül, melyek nem csak egy kis kört érdekelnek s megszokott rovatain kivül még egy szépirodalmi közleményekben és olvasmányokban gazdag mellékletet is nyujt olvasóinak. E szépirodalmi dolgozatokat rendes munkatársaink irták lapunk e száma részére. Ilynemü nevezetesebb közleményeink: A napkeleti bölcsek Kovács Zsigmond szép költeménye, továbbá alkalmi költemény Szabolcska Mihálytól, versek és elbeszélések Ladányi Bélától, Latkóczy Mihálytól, Zempléni P. Gyulától, Hevessy Jenőtől, Mártonffy Imrétől, Béldy Mihálytól, Jolántól, Csiszér Kálmántól (Gavar), Gringoiretől, Löwy Izidortól és másoktól. Midőn e karácsonyi számmal a nyilvánosság elé lépünk, egyszersmind boldog ünnepléseket kivánunk valamennyi olvasónknak.

Halálozás. Forgách Sándor gróf, vármegyei főuraink egyik kedvelt alakja f. hó 23-án Alsó-Kemenczén 43 éves korában meghalt. Temetése a felsőmagyarországi temetkezési intézet (Maurer-udvar) előkelő rendezésében ma lesz s a hült tetemeket a R-ruszkai régi családi sirboltba helyezik, honnan majd végleges elhelyezés végett a most épülő mándoki családi sirboltba fogják majd szállitani. Az oly fiatalos, férfi ereje teljében elhunyt főurnak különösen vármegyénk gazdasági életének fejlesztése körül vannak elévülhetlen érdemei, a melyek nevének a legszebb emléket biztositják. Béke hamvaira!

Személyi hir. Dr. Bubics Zsigmond egyházmegyénk püspöke pénteken este a gyorsvonattal Kassára érkezett, hogy a szent karácsony ünnepeit hivei között töltse el.

Városi közgyülés. Két nap tartó városi közgyülés volt e hét második felében, csütörtökön és pénteken, Péchy Zsigmond főispán elnöklete alatt. A gyülés első napján a napirend előtt felszólalt Konrády Károly bizottsági tag s aziránt intézett kérdést a polgármesterhez, vajjon szándékozik-e intézkedni a gazdasági tanintézet felé vezető utvonal rendbehozása tárgyában. Münster Tivadar polgármester az ut kikavicsoztatását tavaszra igérte, de az interpelláló és Halmos ujabb felszólalásai után kilátásba helyezte, hogy a mennyire lehetséges, még ez év folyamán tesz ez iránt intézkedéseket. A választ tudomásul vették.

Szintén tudomásul szolgált a polgármesteri havi jelentés is, melyből kiemeljük ama érdekes momentumot, hogy a fapiaczra szinházi terveket készitett Alpár és társa czég a várost tizezer frtnyi kártéritési összeg erejéig perbe fogta s a per foganatba lön téve.

A kereskedelmi miniszter leiratát tárgyalták azután a kövezeti és hidvám engedélyezése ügyében. E tárgyban nehogy esetleg káros következései legyenek, a város helyreigazitó feliratot intézett a miniszterhez amiatt, hogy a miniszter a kereskedelmi szerződést lejártnak mondja, holott az csak a dijtételekre vonatkozhatik, mert maga a jog a városnak eminens és el nem idegenithető joga.

A tábori kisdedóvó ügyében Timkó városi tanácsos azt az előterjesztést tette, hogy a tanács a kisdedóvási törvény követelményeinek megfelelőleg még három kisdedóvót javasol felállitani a városban, megfelelő időrendben. Ez alkalommal a Táborban javasolja felállitani az elsöt. Erre vonatkozólag felolvassa Kozora főjegyző az épitészeti bizottság és a tanács véleményes jelentéseit. Többek felszólalása után elhatározta a közgyülés, hogy a kisdedóvót a nyúl-épület megmaradt részén épiti föl s az eladott rész 12.500 frtnyi vételárát e czélra forditja.

A regále-bérlet községi megváltása illetve a beszedési jutalék tárgyában Münster Tivadar polgármester jelenti, hogy a pénzügyigazgató részéről nyilatkozatra lévén felszólitva, Loósz József tanácsossal az előterjesztett nyilatkozatot irta. Kéri, hogy e nyilatkozat felülbirálására Eder Odön és Halmos József bizottsági tagokból álló bizottság küldessék ki. Eder Odön és Timkó felszólalásai után a közgyülés elhatározta, hogy e tárgyban egy több tagu bizottságot küld ki s ezt teljhatalommal ruházza fel; a bizottság tagjai lettek: a tanács, Eder Odön, Halmos József Korányi Károly, Stekker Károly és Demeter Titusz.

Nagyobb vitát keltett a Hernád vizerejének kibérlésére vonatkozó előterjesztés.

Kozora Vincze főjegyző pontonkint olvasta fel a kibérlésre, illetve a pályatervekre vonatkozó feltételeket. Ezek szerint a bérlő az egyik Hernádparti s a Barkóczy-utczára néző üres teleknek csinos épülettel való beépitésére köteleztetnék. Eder Odön ezt nem tartja követelhetőnek, mert a vállalkozó legfeljebb gyártelepet épithethet oda. Halmos sem tartja czélszerünek ily feltételekkel visszariasztani a pályázókat. Benn van a feltételek közt az is, hogy ha a vállal-

kozónak a jelenlegi korcsolyatérre szüksége lenne, az uj tárgyalás alapját képezi. Élénk vita indult meg annál a kérdésnél, hogy mikor van igénye a vállalkozónak kártéritést igényelni a várostól? Halmos, Eder Ödön és Stekker Károly felszólalásai után elhatározatul elfogadja a közgyülés, hogy oly esetekben, ha a part eröditése miatt nincs viz a malomárokban, akkor a bérösszeg megfelelő hányadát; egyéb közérdekü munkálatoknál, mikor a malomárokból elvezetik a vizet, a bérösszeg hányadának kétszeresét igényelheti a bérlő kártérités fejében. A bérlet ideje kezdődik az 1895-ik évben s tart minimum 30, maximum 60 esztendeig.

A második napon több kevésbé jelentékeny személyi ügy letárgyalása után a forrói óvoda-segélyezésére egyszer s mindenkorra 200 frtot szavazott meg a közgyülés. A közigazgatási bizottságból törvény szerint kilépő öt tagot névszerinti titkos szavazással ujból megválasztották. A faültetvények megóvására nem látták szükségesnek szabályrendelet alkotását, a házszámozási szabályrendeletet Halmos, Eder, Stekker és mások hozzászólása után módositva fogadták el. Több malom eladási kérdés a január 25-iki közgyülésre lett kitüzve, hasonlóképen a favágó gőzgép kérdése is, melyet levettek a napirendről.

Karácsony-ünnep lesz ma délután 4 és fél órakor a sz. Orsolya-rendü kassai apáczák leánynevelő-intézetében, a melynek gazdag és előkelő müsorából is méltán lehet következtetniez intézet magas szinvonalára. Az ünnepélyre meghivók küldettek szét, a melyek belépőül szolgálnak.

Halálozás. Dulemba Anna kisasszony e hó 22-én életének 20. évében elhalálozott. Temetése ma lesz az e só kassai disztemetkező intézet rendezésében Plavniczán.

Ló-vizsgálat. A földmivelésügyi miniszter rendelete folytán a Kassán levő ló-állomány január 4. és 5. napjain mindenkor reggeli 8 órakor fog állatorvosilag felülvizsgáltatni, a mire a lótulajdonosck figyelmét felhivjuk.

A dalkör karácsony másodnapján kedden deczember 26-án tartja a Schalkházban szép müsorral dalos-estélyét, a melynek kiváló érdeket ad az is, hogy ezuttal a 85-ösök kitünő zenekara fog közremüködni.

A Jókai-óda pályadiját, melyet a kassai irodalmi társaság tüzött volt ki, Dömötör Pál ismert nevü zombori iró nyerte el tizenegy más pályázó elől, kik között két kassai poéta is küzdött a babérért — ámde sikertelenül.

Farsang. A kassai helyőrségi tisztikar a közeledő farsang idején két tiszti bált rendez. Az egyik január 11-én lesz, a második, a mely jelmezes, február elsején tartatik meg. A meghivók csak a karácsonyi ünnepek után küldetnek szét.

Karácsonyfa. A kassai szegények és árvák házában, valamint a jótékony nőegylet által fentartott külvárosi óvodában pénteken igen szép lefolyásu karácsonyfa-ünnepek tartattak, a melyeken az apróvilág gazdagon lett megajándékozva.

Nyilt levél dr. Nyulászi János urhoz, mint a „Kassai irodalmi társaság“ főtitkárához. A kassai irodalmi társaság választmánya egyik nem rég tartott ülésében elhatározta, hogy ezentul a választmány ülésén állandóul minden hó első szombatján fognak megtartatni. Minthogy azonban köztudomás szerint a társaság a Jókai-jubileumot jövő év január 6-ikán vagyis az országos ünnepséggel egyidejüleg szándékozik foganatba venni, ezen nap pedig épen összeesik azon nappal, a melyen a választmánynak össze kellene ülnie: Nem volna-e czélszerü, ha a főtitkár ur intézkedést tenne az iránt, hogy a választmány az elnökség által még a Jókai-jubileum napját megelőzőleg, vagyis január 5-én délutáni 5 órára hivatnék össze? — Ezen ülés tárgyát képezhetné többek között, annak megvitatása, illetve tudomásulvétele miképen járt el a Jókai-jubileum rendezésére kiküldött bizottság megbizásában? sőt a Kisfaludy-társaság, tudományos Akadémia s több ily irodalmi társaságoknál divó szokáshoz képest nem ártana talán a kitüzött Oda-pályázat eredményéről is a választmánynak előzetes jelentést tennie? — Megvitatás tárgyát képezhetné végül az is: vajjon a Jókai-ünnepélyen felolvasott müvek ne adassanak-e ki külön a társaság folyóiratában — örök emlékezetnek okáért! Egy választmányi tag.

A rendőrfőkapitány ur figyelmébe. Azon helyszükitésen, melyet a lóvasut kettősvágányainak a kis sétatér két oldalán lett elhelyezése idézett elő — már bajos segiteni, de az ideiglenes árusátraknak a Forgách és Lakatos uteza között elvonuló főutczai vonal mentén éppen a kettős vágányok területén a járda mellett szokott felállitásával előidézett közlekedési akadály már nem tartozik az elháríthatlan kényszer helyzethez, s miután különösen heti vásári napokon már szemtanui voltunk kocsik összeakadásának, de söt sátor felboritásának is, nagyon helyén valónak találjuk a t. főkapitány ur figyelmét erre felhivni, s egyszersmind arra felkérni, hogy ezen ideiglenes árusátrak felállitását az uteza azon szélesebb helyein engedné felállitani, hol ez ily, közlekedési akadálynak és egyébb hátrányoknak okozója nem lenne.

A kath. legényegylet helyiségében kedden 26-án „A bethlehemi csillag“ czimü énekes karácsonyi szinjáték kerül előadásra, a melyben a szerepeket az egyleti tagok fogják adni Konrády Lajos egyleti alelnök dirigálása mellett. Az előadás 5 órakor veszi kezdetét. — Ugyancsak ez az egylet épitendő háza javára január 27-én a Schalkház termében zártkörü tánczvigalmat rendez.

Barbi Alice a bübájos hangu énekmüvésznő budapesti szerepléséről szóló kritikák itt feküsznek előttünk. Ily hangon tartott birálatot keveset láttunk még, mint ezek. Nem a pedáns kritikus tulságosan józan szavai ezek, hanem a valódi elragadtatás önkéntelen kitörései, melyek csak hódolatot ismernek a művésznő iránt. Ismerjük mi is Barbi Alice müvészetét s csak természetesnek találjuk, ha ez egyszer a kritikus is az ének varázsának hatása alatt irta meg kritikáját. Örömünkre szolgál, hogy Barbi nem sokára Kassára is eljön. Előjegyezhetni e hangversenyre a Koczányi és Vitéz-féle könyvkereskedésben.

Az ipartestület rokkant és árva-alapja javára január 6-án a Schalkházban bált rendez, a melyre a jótékony czélra való tekintetből is felhivjuk a figyelmet.

Értesités. — Értesitjük tisztelt olvasóinkat, hogy a Kassán megjelenő „Szőlőszeti és Borászati Lap“ jövő év elsejével, a midőn a 15-ik évfolyamba lép, ugy alakban, valamint tartalmilag kibővitve fog megjelenni. Ajánljuk e fontos szaklapot t. olvasóink figyelmébe. Mutatványszámok mindenkinek megküldetnek, ki azért a „Szőlőszeti és Borászati Lap“ kiadóhivatalához Kassára fordul.

Ingyen-próbák. A Seywald L. és Fia Bécs III. Hauptsrasse 58. sz. alatt fenálló jóhirnevü czipőfényező-gyár elhatározta, hogy világhirü, a bőrt konzerváló és puhán tartó „Syntonin-fényezőjét“ még szélesebb körök számára is hozzáférhetővé teszi és ingyen-próbákat ad a közönség rendelkezésére. Ilyen ingyenes próbák a mig a készlet tart, minden jobb füszerüzletben kaphatók. A vitriolmentes syntoninfényező kiválósága oly szembetünő, hogy az, a ki egyszer használta, mindig a Seywald-féle syntonin-fényezőt fogja kivánni.

Nyilvános köszönet. A karácsonyest alkalmával a következő pénzösszegek és adományok folytak be, az árvaház és kisdedóvói intézeti szegény gyermekek javára alóinevezett gyermekbarátoktól, melyekért a jótékony nőegylet elnöksége legmélyebb hálaköszönetét nyilvánitja és pedig: Méltóságos és főtisztelendő Babics Zsigmond püspök ur, Beöthy Akos képviselő ur és „Auguszt“ név alatt 25—25 frtot, Say Viktor altábornagy ur 20 frtot, báró Schell Rezsőné és Ujházy Józsefné urnők 10—10 frt, Vandernáth Istvánné, Megay Adolfné, Berzeviczy Egyedné és Szentessy Ilona urnők 5—5 frtot, Delaval Auguszta 4 frt, Schiffbeck Mátyásné, Jakab Péterné, nagys. és főt. Répászky József kanonok, Szirmay Johanna urhölgy, Szirmay Sándor. dr. Vojnarovics, P. M. és Stefanovics Gyula urak, Droppa Lina urnő 2—2 frtot, Strásser Béláné és Kemény Lajosné urnők 1—1 frt, ruhákat, játékokat, gyümölcsöket stb. adományoztak: Hegedüs Soós Lajosné, Jermy A., Kuhlmanné Paulina, özv. Jermyné, özv. Hlavács Jenőné, Schubert Ferenczné, Selmeczy Berta urnők, nagys. és föt. Répászky József kanonok ur, Brody Fülöp, Breuer Vilmos, Vizy Domonkos, Pollák Róbert, Beller Károly, Pocsátko Viktor, Siposs Gyula, Kuhlmann Nandor, Putanko Mihály és A. M. urak és végre a kassai és csányi mümalom és a kassai kereskedelmi gőzmalom társulat tisztel.

— Legjobb és legolcsóbb **egyenruhákat** és egyenruházati felszereléseket tényleges és tartalékos tisztek, vasuti tisztviselők, altisztek, pénzügyőrség és tüzoltóság részére szállit **Spitzer és Donáth** hazai egyenruházati intézete **Budapest II.** főutcza 6. sz.

Egész selyem, mintázott Foulardokat (mintegy 450 különböző fajban), méterenként 85 krtól egész 3 frt 65 krig — valamint fekete, fehér és szines selyemszöveteket 45 krtól 11 frt 65 krig — sima, koczkás, csikos, virágos, damaszolt minőségben (mintegy 240 féle dispositió és 2000 különböző szín és árnyalatban) szállit: postabér és vámmentesen **Henneberg** (cs. kir. udvari szállitó) **selyemgyára Zürichben.** Minták postafordulóval küldetnek. Svájczba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.
16—16

Hirek a nagy vilagból.

Megölte a fiát. Szent-Tamásról irják, hogy Rapulin Uros, odavaló paraszt, már hosszabb idő óta viszálykodásban élt feleséges fiával. Gyakran igen elkeseredett jelenetek voltak köztük, de az asszonyoknak mindig sikerült őket kibékiteni. Tegnap ismét összevesztek s a fiu annyira dühbe jött, hogy egy késsel megszurta apját. Erre az öreg Rapulin magánkivül kirántotta a fia kezéből a kést és hasába szurta. A fiu rögtön halva rogyott össze. Mikor Rapulin látta fia holttestét, egyenesen a csendőrségnek tartott s ott e szavakkal állitott be: „Uraim, megöltem a fiamat!“ Rapulint rögtön letartóztatták.

Dinamitmerénylet egy ügyvéd ellen. Prágából jelentik, hogy a rakonitzi kerületi főnökség és városi tanács a Wolf ügyvéd háza ellen történt dinamitmerénylet alkalmából hirdetményt tesznek közzé, melyben felkérik a lakosságot, hogy minden tekintetben támagassa a hatóságot a tettesek kinyomozására czélzó nehéz feladatában. Szürkületkor az összes házak kapui bezárandók és a szolgaszemélyzetnek ne engedjék meg, hogy este ok nélkül elhagyják a házat. Egyébként is megtették a kellő óvintézkedéseket.

Hasznalt zsákok tilosak. Kopenhágából jelentik, hogy a belügyminiszter rendeletet bocsátott ki, mely eltiltja a korpának használt zsákokban való behozatalát Oroszországból, Németországból, Ausztria-Magyarországból, Belgiumból és Francziaországból. A rendelet január 1-én lép érvénybe. A tilalom alól kivétetnek azok a küldemények, melyek annak érvénybelépésekor már utban voltak.

Az anarkisták ellen való nemzetközi eljárás kutbaesett. Az az eszme, hogy nemzetközi intézkedések tétessenek az anarchizmussal szemben, elejtettnek tekinthető. Spanyolországnak ez ügyben tett kérdezősködéseire több oldalról tagadó válasz érkezett. Különösen Francziaország és Angolország tanusitott merev ellenállást a közös akczió ellen, Francziaország nyilván azért, mert jelenlegi, szigoritott törvényeit elégségeseknek tartja, de alkalmasint azért is ellenzi a közös eljárást, mivel az idő szerint kevésbbé van korlátozva az idegen elemek kiutasitásában, mint hogyha egy nemzetközi egyezmény ezt a kérdést is belevonná a közös rendszabályba. Angolország pedig oly nagyra tartja a politikai szökevények számára szolgáló menedékjogát, hogy arról nem akar lemondani, a mi, nyiltabban szólva, annyit tesz, hogy Anglia saját területét biztosabbnak hiszi a „tett embereinek“ merényletei ellen, hogyha menedéket ad nekik. Számit a vendégjogból eredő viszonyra. Angliának különben mindig specialitása volt s az is marad: az „egészséges“ önzés.

Ország, hol az ingek a fákon teremnek.

Közli: B. M.

Arról az országról, melyben tej s méz folydogál, biztosan hallottak már olvasóink s magunk is vágyakoztunk oda. A biblia szerint Kánaán volt az Palesztinában.

Söt Árpád bejövetelekor hazánk is oly ország volt, s a régi krónikások munkáiban tejjel-mézzel folyó Kánaánnak irják Magyarországot.

Van egy ország, hol a sült galambok az ember szájába repülnek s a közmondást megvalósitva látjuk; tudjuk, hogy ez ország neve Eldorádó s két mérföldnyi kásahegyen kell átmennünk, hogy oda jussunk. De mindez csak tréfa dolog.

Ellenben, oly ország, hol az ingek a fán teremnek, valóban létezik s ezt nem kell tán képletesen, átvitt értelemben venni, hanem szószerint.

Hogy szabásuk s kiállitásuk minden férfinak s még inkább minden nőnek inyére van-e, az már nem tartozik ide. Annyi bizonyos, hogy az a sok kivágás s czifraság, mely a mi modern ingeinknél van, az nincs azokon.

Hogy a mondottak valóságáról meggyőződjünk, csak egy kis utazásra van szükségünk Dél-Amerikába a Maranon mellékére. De mivel olvasóim jelenleg nem érnek rá, hogy oda rándul janak egy kis kéjutazást tenni (tán a csikágói világkiállitás alkalmával könnyebben); tehát elmondom én a látottakat, mint multkori dél-amerikai utazásom egyik emlékét.

Tehát a Maranon (ott nem Amazonnak hivják, s helyesen is, mivel eredeti neve az előbbi) folyam mellékén, azaz ottani erdőkben egy 15—20 méter magas 1—1½ méter átmérőjü fa nő, melyet az indiánok marimanak (ing fának) neveznek. E fát a benszülöttek levágják s körülbelül 1 méter hosszu darabokra szeldelik, melyekről ütés által a kéreg leválik; épp ugy mint ez nálunk a füzfasipoknál történik. A lefejtett kéreg üres hengert alkot, mely vékony, puha, vöröses rostokból áll s ugy néz ki (bocsánat e germanizmusért!) mint a durván szőtt boritékvászon. Ha e henger oldalába két lyukat vágnak a karok részére, tökéletes ing jön létre, melyet az indiánok, különösen esős időben, nagyon szivesen viselnek.

Kassai szinház.

A vasgyáros, Ohnet szinmüve mindig meg tudja tölteni a szinházat. A csötörtöki előadás alkalmával is telt ház előtt játszották el e nagyhirü drámát. Az osztály külömbségből fakadt előitéletek kicsinyes harczában a Clair magasztos jellemü egyéniségét Kissné-Breznay Anna próbálta eljátszani, de ereje sok helyütt megtörött a szerep nehézségein. Partnere Mészáros volt, mint Derblay hhilippe s mig a köznapiasság határai között elfogadható alalakitást mutatott, addig a szenvedélyek magasabb régióiban hol tulzást, hol pedig több erőt, mint érzést juttatott kifejezésre. Szentessy Ilona, Csiszér, Szilágyi, Boros és Miklóssy Ilona adták a többi jelentékenyebb szerepeket.

A lemondás pénteken több rendbeli szerepcserével jutott szinre. Irén szerepét a hirtelen megbetegedett Kissné helyett Miklóssy Ilona adja, mig Halmay helyett Korolán gróf Győző Lajos volt, ki szerződtetés czéljából, vendég szerepelt ez alkalommal. Miklóssy Ilonának jó tulajdonságai, erős drámai szinező képessége ma is a legközvetlenebb hatással voltak a közönségre s az elismerés tapsaiból minden hatásosabb jelenete után a nyilt szinen s a lámpák előtt is eleget kapott. Mészáros, mint Géza gróf állotta meg jól a helyet. A vendég szereplő Győző győzte ugyan hanggal, egy kis drámai mimikával azonban ilyen előkelő szerepkörre a kassai szinpadon nem akczeptálható.

Gukker.

Irodalom.

Széchy Imre derék kollegánk s lapunk dolgozótársa, kinek nevével oly örömest találkozik olvasóközönségünk a Kassai Szemle hasábjain, nemrégiben kötetbe gyüjtve adta ki ujabban megjelent tárczaczikkeit. Igaz történetek czime alatt láttak napvilágot e derült humoru s zamatos nyelvü elbeszélések, melyeket utlevéllel az „Urambátyám“ szerkesztője Baróti Lajos látott el, irván hozzá bevezetésül előszót. Az a rokonszenves en karrikirozó modor, mely Széchy (Számmer) Imre munkatársunknak humoros elbeszéléseiben szokott nyilvánulni e könyvecskének is az alaptónusa. Es ezért élvezetes olvasni akár a szinész életből vett kaczagtató helyzeteket dolgozza fel, akár Miss Yóránák, a czirkuszi tánczosnő bűvös szemeinek hatásához füz egy-egy történetet, mert nem bántó torzképeket nyujt, hanem olyan karrikaturákat, milyenben gyakran lehetnek egyes emberek a véletlen körülmények összejátszása folytán. Széchy dolgozótársunk könyvét ajánlani s bővebben ismertetni fölösleges. Ismerik őt olvasóink a lapunkban megjelent csinos dolgairól, prózájáról és verseiről egyaránt. Az „Igaz történetek“ megrendelhetők egy koronáért s postadij mellékelésével szerkesztőségünkben vagy a szerző Széchy (Számmer) Imrénél Székesfehérvárott.

A „Divat Szalon", mely méltó versenytárs nélkül áll irodalmunkban, úgy a divatot, mint a szépirodalmi közleményeket illetőleg egy-egy dusartalmu, külömálló egész számot, nem pedig ugyanazon mellékletet ad, mindjobban tért hódit a müvelt magyar hölgyek körében és kiszoritja az idegen nyelvü vállalatokat. Szépirodalmi közleményeit első rangu magyar irók adják, válogatott és gondosan forditott külföldi jelesebb termékekkel vegyesen, a szerkesztés élén pedig Szabóné Nogáll Janka áll, ki mint a Petőfi-társaság tagja s a tevékeny irodalom egyik legkedveltebb irója ismeretes. A divatrész hasonlóképen női kéz vezetése alatt áll, még pedig Fangháné Gyujtó Izabella nevéhez van füzve, kinek ismert és értékes irodalmi működése kezességet vállal azért, hogy a divattudósitások olyan izléssel, gonddal és leirásokkal kerülnek az olvasó elé, a milyen eddig még nem volt. A lap csinos, tetszetős formában, rendkivül elegáns kiállitásban jelenik meg, temérdek képpel tarkitva. Szépirodalmi részében pedig minden számban érdekes női arczképet hoz, a magyar szellemi és társadalmi élet egy-egy kiválóbb nőalakjáról. Szivesen használjuk fel az alkalmat, hogy ezt a valóban czéljának megfelelő lapot, mely minden előnye mellett még a legolcsóbb is, melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Előfizetési ára egy évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr. Előfizetések és megrendelések czimzendők a „Divat Szalon" kiadóhivatalához Budapesten, Gizella-tér, Haas-palota. Mutatványszámok ingyen küldetnek.

„Ifjusági Lapok." Bármily lendületet vett is ujabban a magyar ifjusági irodalom, mégis érezhető volt mindeddig egy olyan lapnak hiánya, mely a serdülő ifjuság szellemi szükségleteinek megfelel.

Ezen hiány pótolva lesz, midőn „Ifjusági lapok" czimmel egy oly hetenkint megjelenő közlöny indul meg karácsony első napján, mely mind a két nembelinek hasznos és szórakoztató olvasmányt nyujt. Az „Ifjusági Lapok" hetenkint másfél—két ivnyi terjedelemben és számos illusztráczióval jelenik meg. Munkatársai a legjelesebb magyar irók sorából valók. Mellékletünk hetenkint „Leányvilág" czimmel olyan lapot ad, mely leginkább a fiatal leányok számára szórakoztató és hasznos olvasmányt nyujt.

Mindkét lapnak előfizetési ára egész évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr.

Előfizetések és megrendelések küldendők az „Ifjusági Lapok" kiadóhivatalához Budapesten, Gizella-tér 1. sz. Haas-palota.

Mutatványszámok bárkinek ingyen küldetnek.

CSARNOK.

A varázs legyező.

Angolból forditotta: **Jolán.**

I.

Rekkenő meleg juniusi nap volt. Aldershot utczáin alig lehetett egy lelket is látni; mindenki otthon hüsölt szobájában. Daczára a türhetetlen hőségnek, mely mindenkit pihenésre hangolt, a lovassági kaszárnya tiszti épületének egyik szobájából jókedvü fütyürészés hallatszott.

— Az öreg Flamingó milyen vigan van, — mondá egy csinos fiatal tiszt a másiknak, — csakugyan irigylésre méltó kedélye van annak a vén ficzkónak, hogy még ez a pokoli hőség sem képes elvenni a kedvét.

— Igen ám, mert megengedték neki a kimenetelt, — válaszolt a másik.

— Istenemre, ha ez oly könnyen megy, akkor rohanok és eszközlök ki magamnak is egy kis szabadságot.

Anélkül, hogy a szót tovább is vesztegette volna, Chester vagy mint pajtásai nevezték, a Svihák, felugrott helyéről, s egyenesen a Flamingó, tisztességes nevén pedig Okedon Vilmos hadnagy szobájába sietett.

— Mond csak te Flamingó, — kezdé a Svihák, — mi hangolt téged ily zajos kedvre?

— Az, hogy két napi szabadságot kaptam, s most már mehetek Londonba, a Daverelék báljára.

— Van az ezredesnek kedve ma szabadságot osztogatni? — puhatolózott a Svihák.

— Nem mondhatnám, — válaszolt a Flamingó, — de azért menj és kisértsd meg; mellesleg legyen mondva, Jancsinak bizony meglehetős rosz kedve van.

— Köszvénye vagy hivatalos dolga miatt? — tudakozódott tovább a Svihák; nem azért ugyan, mintha feljebbvalójának egészségi állapota érdekelte volna őt különösen, csak szabadsága nyugtalanitotta.

— Egyik sem; ugy vettem észre, hogy Tamás boszantotta meg. Különben kedves öregem, egy kérésem volna hozzád. Kölcsönözd ma estére klakkodat, az enyémet a mult éjjel baj érte.

— Szivesen, de ha szabadságot kapok, ugy magamnak is lesz rá szükségem; kérd el inkább a Shmillerét, az övé egészen uj.

— Igen ám, de abban elvesz a fejem olyan nagy, azt nem használhatom.

— Megkaphatod a Shmillerét, — kiáltott vissza a Svihák az ajtóból, — ha nagy is neked, de legalább uj, s egész megjelenésednek méltóságot fog kölcsönözni. Most pedig rohanok az ezredeshez.

Hogy megkapta-e a kért szabadságot vagy nem, az nem tartozik történetünkhöz. Elég az hozzá, hogy a Flamingó szerzett magának klakkot, s boldogan indult a városba, hogy Daveteléknél jól kimulassa magát.

Daverelék nagyon gazdag emberek voltak, de mindamellett sem voltak oly büszkék mint az Okedonok, kiknek semmi vagyonuk sem volt, csak határtalan gőgjük ősi származásukra. Legkülönb volt köztük Vilmos, vagy a Flamingó, amint pajtásai őt hosszu lábai miatt nevezték.

Az öreg Daverel bankár volt, s az igazat megvallva majdnem zsidó. Nem mintha egy csepp semita vér is folyt volna ereiben, nem vér rokonság kötötte őtet össze a zsidókkal, hanem az üzlet. Ezelőtt „Daverel és Moss" volt a czég, Moss pedig testestül lelkestül zsidó volt.

Sokáig virágzott szépen igy az üzlet, de egyszer csak ugy látszott, mintha a „Daverel és Moss" czég kiveszö félben lenne, s ezért Daverel ugy tett, mint a kertész, aki megnyesi a fát, hogy jobban hajtson; különvált, s önálló üzletet alapitott, mely nagyon szépen jövedelmezett, s őt dusgazdaggá tette.

Volt neki egy egyetlen gyermeke, Violetta, ki majdan örököse lesz rengeteg vagyonának, most pedig szeme fénye és kedvencze.

A szép Violetta volt a mágnes, mely Okedont vonzotta, az ő kedveért kért ő szabadságot, és indult oly vigan utnak, mint egy madár.

És mégis, mikor a remek olasz stylusu palotát elérte, a felvirágozott és népes lépcsőn felhaladt, s a bájos házi kisasszony kis kezét kezében tartotta, akkor a csinos ügyes tiszt feszélyezve érezte magát, mert látva e fényt és pompát, mely ideálját körül veszi, eszébe jutott az ő szegénysége, s áthidalhatlan akadályt érzett kettőjük között.

— Nagyon is korán jöttem Daverel kisasszony, de féltem, hogy nem tesz el számomra tánczot, reménylem azonban, hogy tett el?

— Sajnálom hadnagy ur, nem — válaszolt Viola pajzán mosolylyal.

— Akkor jó éjt kisasszony, én megyek — mondá Okedon, s arczán látható volt a lehangoltság és boszuság.

— Ne, ne tegye. Habár a maga számára nem tettem el tánczot, mégis kaphat, mert tánczrendem még üres.

— Hogy lehet az? — csodálkozott Villy, s most már a szerencsének ezt a kedvezését is sokkal hidegebben fogadta, mint előbb a tagadó választ. Feleletet azonban nem kapott, mert egyszerre sok vendég érkezett, s azokat kellett Violának fogadni.

De mert sikerült neki a tánczrendet megszerezni, sietett a három legjobb keringő mellé nevének leendő betüit bejegyezni.

Mindannak daczára, hogy Viola szebb volt ez estén mint valaha, s a legbájolóbb mosolyával nézett a fiatal tisztre, még sem volt annak elég bátorsága, hogy a sok együttlétet felhasználja, s szive érzéseit elmondja. Pedig már hónapok óta készült a leánynyal beszélni.

A csinos Okedon Vilmos, családjának éke, s büszkesége — félt — nem Daverel Violától a szépségtől, sem Violától a leánytól, hanem Daverel kisasszonytól, a gazdag örökösnőtől.

— Csak ne volna oly átkozottul gazdag sohajtá, amint szabadsága leteltével a vonat haza felé repi tette. — Mikor már azon a ponton volnék, hogy nyilatkozzam, mindig közibünk tolakodik a pénze. Szeretném, ha semmije sem volna; nem, az még sem volna jó; csak azt szeretném, ha nekem is volna annyim mint neki. Pedig hát azt gondolom szeret! Nem gondolom, tudom. Most már csak az a kérdés, szeret-e eléggé?

Ha egyedül volt Villy, mindég e kérdést hányta vetette magában, s Violát ugy látta maga előtt mint a kedves, szeretett leányt, de ha vele szembe volt, mindég csak Daverel kisasszonyt, a jó parthiet látta.

Igy mult az idő, mikor egyszer egész váratlanul a 82 dik ezredet, Egyiptomba küldték. Okedon fájó szivvel ment Daverelékhoz bucsuzni; de akkor éppen nem találta helyén, hogy Viola előtt nyilatkozzék. Meg volt ugyan felőle győződve, hogy szerettetik, mégsem akarta lekötni a szegény leányt bizonytalan időre. Azután meg kitudja nem tér-e nyomorultan vissza, vagy hátha egyátalán vissza sem tér? Ha szegény Vilmos annyira tudott volna a lélekben és szivben olvasni, mint a mennyi becsület volt benne, megmondta volna Violának, hogy csak teste megy el, de lelke itt marad nála.

Ő azonban nem ismerte a női szivet és kedélyt, s rövid bucsuzás után eltávozott.

— Talán — suttogta Viola amint kezét Okedon kezében tartotta, — talán fog minket hogylétéről tudósitani; irhatna atyámnak pár sort.

— Kegyednek fogok irni, ha megengedi — hebegé Villy.

— Oh tegye — mondá a leány oly örvendő hangon, hogy száz közül kilenczvenkilencz felbátorodva, vallomást mert volna erre tenni, de Okedon maga volt a megtestesült becsület.

Egypár perczig ugyan megfordult eszében a gondolat, hogy előnyét felhasználja, de azután erőt vett magán; megcsókolta hirtelen a kis kezet, melynek birhatásáért egy világot adott volna. — Isten áldja meg — mondá — Isten áldja meg drágám — s ezzel eltávozott.

(Folytatjuk.)

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**
Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

A ki egyszer **Seywald-féle syntonin czipőfényezőt** használt, sohase vásárol többé másféle gyártmányt!

Ingyen-próbák minden jobb füszerkereskedésben kaphatók. 455 1—6

Seywald L. és fia
Bécs, III. Hauptstrasse 58.

3226. sz. / Tk. 1893. **Árverési hirdetmény.** 454—1

Az abauj-szántói kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közzé teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtatónak Orosz József és neje Paszkoncza Mária ellenében fenálló 135 frt 84 kr. s járulékai iránti követelés kielégitése végett a birói árverést:

a) a bodókőujfalusi 131. sz. tjkvben A. I. 117. hr. sz. a. foglalt ház, udvar és kert, továbbá az A. I. 1025. és 1026. hr. sz. a. foglalt legelő és erdőre vonatkozólag Orosz József és neje Paszkoncza Máriát megillető földtér haszonélvezetre és felülépitményi tulajdonjogra 198 frt;

b) a bodókőujfalusi 165. sz. tjkvben A. + 912. hr. sz. a. foglalt végrehajtást szenvedők nevén álló dézsmás szőlőre 118 frt;

c) a bodókőujfalusi 165. sz. tjkvben A. + 1014. hr. sz. a. foglalt a végrehajtást szenvedők nevén álló dézsmás szőlőre 104 frtban megállapitott kikiáltási ár mellett elrendelte, annak Bodókőujfalu község házánál leendő foganatositása végett határidőül **1894. évi február hó 23-ik napjának délelőtti 10 óráját** azon hozzáadással tüzte ki, hogy a jelzett ingatlan ezen határidőben a kikiáltási áron alól is el fog adatni, s hogy az árverelni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt a birói kiküldött kezéhez bánatpénz gyanánt 19 frt 80 krt, illetve 11 frt 80 krt, illetve 10 frt 40 krt készpénzben vagy ovadékképes értékpapirokban letenni, vagy annak birói letétbe helyezését igazolni.

Kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság
Abauj-Szántón, 1893. évi november hó 19 én.

Dr. Buzáthy,
kir. aljárásbiró.

Nagy szőnyeg-eladás.

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy **a téli idényre**

nagyszerü külön osztály szőnyeg-, függöny- és butorkelme-raktárunkat

tetemesen megnagyobbitottuk.

Kedvező és nagy zárlataink által, **elsőrendü gyárakkal,** azon kedvező helyzetben vagyunk, valamennyi czikket **szerfelett mérsékelt árakon** eladhatni. **Szobák bevonására különösen ajánlhatjuk:**

Valódi brüsseli szőnyegeket	Valódi axminiszter szőnyegeket	Valódi angol velour szőnyegeket	Valódi hollandi szőnyegeket

Ezenkivül dus raktár következőkből:

Valódi perzsa és smyrna szőnyegekből.

Szalonszőnyegek	Ebédlő-szőnyegek	Futószőnyegek	Cocos futók
Lábtörlők	Ágyszőnyegek	Angoraszőnyegek	Ágy- és asztalteritők
Flanellteritők	Divánteritők	Csipke- és szövetfüggönyök	Portières
Vitrage	Peluche teritők	Uti takarók	Lambrequins

867 10—20

Tisztelettel **Széman Testvérek.**

Kotányi János
Tojás-Cognacja

a legfinomabb cognac és egészen friss tojás-sárgából orvosi felügyelet mellett készittetik! — Tiszta méz hozzátétele által kellemes ize és kitünő táperejénél fogva minden más cognacot felülmul.

Ezen *kitünő tojás-cognac* használata után hozzám intézett számtalan elismerések és hálalevelek közül van szerencsém egynéhányat itten felsorolni.

Cs. és kir. gazdasági vegyvizsga-intézet nyilatkozata Bécsben.

A mint az alapos vegyvizsgálat igazolja, *Kotányi tojás-cognacja* kifogástalan minősége folytán gyenge emésztetü üdülő egyéneknek különösen ajánlható.

Cs. és kir. physiologiai vizsga-intézet Klosterneuburgban.

otányi tojás-cognacja különösen ajánlható mindazon komoly eseteknél, melyeknél a legkiválóbb tápanyagok könnyen emészthető alakban szükségeltetnek a szervezet erősitése és föntartására!

Cs. és kir. Erzsébet-kórház Bécsben.

otányi tojás-cognacja mind a belgyógyászat, mind pedig a sebészeti osztály betegeinél kitünő eredménynyel alkalmaztatott és mint legjobb folyékony és erősitő tápszernek bizonyult.

Cs. és kir. Rochus-kórház Bécsben.

otányi tojás-cognacja a legsulyosabb betegeknél felülmulhatlan sikert és bámulatos erősitő eredményt mutatott.

Cs. és kir. 1-ső számu katonai kórház Bécsben.

otányi tojás-cognacjával tett kisérletek, különösen vérszegénység, gyenge és sok vért vesztett üdülő betegeknél, megbecsülhetlen erősitő tápanyagnak bizonyult és a legmelegebben ajánlható. 379 5—5

Kir. St. Rochus-kórház Budapesten.

A betegek, leginkább nők és gyermekek czen **otányi tojás-cognacját** szivesebben fogadják, mint a más tojásnélküli cognacot és különösen kitünő tápereje által üdülő gyengélkedőknél nem eléggé ajánlható.

Bécsi orvostan lapja.

otányi tojás-cognacja az általános gyógyászatban legrövidebb idő alatt állandó használatnak fog örvendeni.

Bécsi gyógytani hetilap.

Kotányi tojás-cognacja hivatva van az acut tüdőgyulladás, purperiálláz, cholera, orbáncz, abdominál hagymáz, tüdővész, anaemiai és üdülő egyéneknél a legkitünőbb szolgálatot tenni.

Főraktár Bécs

I. Kärtnerstrasse 14. sz., (az átjáróban)

a „Paprika Eiffeltoronyhoz".

Raktár Kassán:

Vízy Domonkos úrnál.

Vezérképviselet

Budapesten Győri Trexler Ferencz urnál Egyetem-utcza 7. sz.

JASZUSCH ANTAL

bornagykereskedő

ajánlja az ünnepekre alább jegyzett borait.

Bor-árjegyzék:	1 lit. kr.	100 l. frt
Hejczi bor 1890. termés	52	45
Ujhelyi » 1890. »	54	47
Vizsolyi bor 1890. termés	40	32
» » 1892. »	36	30
Schiller bor gyöngyösi 1890. termés	36	30
Egri schiller 1890. termés	40	34
» vörös 1890. termés	52	45
Hejczi és ujhelyi asszu 1890. termés	3.—	300
Szamorodni bor 1890. termés	1·20	—

Takarékos háziasszonyok

már első kisérlet után találni fogják, hogy a bécsi Parfumerie Equitable által készitett családi szappan háztartásban a legolcsóbb és legjobb.

Egy 6 **nagy** darabot tartalmazó csomag 40 kr.-ért kapható Kassán:

Özvegy Selmeczi Berta főutcza 40. sz., Hauszer Antal és társa, Sipos A. Gyula. 428 2—2

„LE GRIFFON"

a legjobb valódi franczia szivarka-papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 50—150

Budapesti Hirlap.

Előfizetésre

hivjuk fel tisztelettel a nagyérd. közönséget a

BUDAPESTI HIRLAP

1894. évfolyamára (XIV. évfolyam.)

Az ujságcsinálás egyik főfeladata: a közönség helyes, gyors s pontos értesítése. Még mult éve óta annak, hogy a magyar sajtó csak a Bécsből kapott legmagasabb engedélyével vehetett tudomást a külföld eseményeiről, így is csak hetek multva. Ma huszonnégy óra sem multhat el, hogy a közönséget ne értesitsük nemcsak hazánk, hanem az egész világ nevezetesebb eseményeiről. Távirat, telefon, éber levelező a világ mind a négy tájékáról s az ország minden népesebb pontjáról hirt adnak mindarról, a mi igényt tarthat a müvelt ember érdeklődésére. Tudósitásaink a rengetegből kiválogatni és megrostálni, ügyesen és tetszetősen feldolgozni azt, ami a közönség érdekében szükséges, hasznos és érdekes: **ebben a Budapesti Hirlap fennállása óta eddig utól nem ért sikeresség járt elől,** mert szerkesztőségünket az a meggyőződés vezeti munkájában, hogy a közönség semmit sem várhat el annyira ujságától, mint az, hogy pontosan, megbizhatóan és lelkiismeretesen legyen tájékoztatva. Ez a közönség igazi anyagi és közmüvelődési érdeke, ez a mai szurnalisztika fejlődési iránya.

Ott pedig, nevezetesen azokban a rovatokban, a hol magának a Budapesti Hirlap-nak a véleménye, itélete, irányza, karaktere, egyenesen egyénisége nyilatkozik meg, tizennégy évi tüzpróba után már mindenki tudja, hogy mit várhat a Budapesti Hirlap-tól.

Az előfizetési föltételek a következők:

Egy hónapra frt 1.20 | Félévre . . . frt 7.—
Negyedévre frt 3.50 | Egész évre frt 14.—

A fő- és székváros területén házhoz hordva, vidéken a postával expediálva.

Vidékről legczélszerübb a postautalványon való előfizetés. Czim:

BUDAPESTI HIRLAP kiadóhivatala

BUDAPESTEN,

VIII. kerület Rökk Szilárd-utcza 4. sz. József-körut 5. sz. 451 1—2

Világhirü

a

„LES DERNIÈRES CARTOUCHES ÉS LOHENGRIN"

féle szivarkapapir

Braunstein frères gyárából, Párizsban

65 Boulevard Exelmans 65.

A **Braunstein frères** czég csakis **Gassicourtban** (S. és O.) **francziaországban** létező saját **papirgyárának** készitményét hozza forgalomba.

Ezen nagyszerü a legujabb elveken alapuló berendezett telep készitményei a papiripar diadalának tekinthetők.

A szivarkapapir és szivarkahüvely clárusitására szánt gyáriraktár helysége

Bécsben, I. Schottenring 25. sz. a.

Az általunk a **„Les dernières Cartouches"** féle papirból készitett valódi franczia szivarkapapir, valamint valódi franczia szivarkahüvely, melynél minden papirtok a **„Braunstein Frères"** czégot viseli,

Kassán Falk Károly és Emil uraknál kapható. 179 15—25

ja az **élelmiszerek egészségügyi szempontból** való **nemzetközi kiállításon a biráló bizottságtól különös megemlitéssel** a

nagy diszoklevelet

kapta; oly kitüntetés, melyet kivülle csak még egy **franczia ház** mutathat fel.

Kapható Kassán:

Holländer R. és Dobák Péternél.

342 3—4 999/C

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS

a „KÉPES CSALÁDI LAPOK"

Szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap 1894. év folyamára.

Megjelen minden vasárnap, — diszes kiállitásban, — tetszetős boritékkal.

A **„Képes Családi Lapok"** a legelterjedtebb, legdiszesebb s legolcsóbb **képes hetilap**, a mely szivet és lelket nemesitő, hasznos és ismeretterjesztő olvasmányokat nyujt a magyar müvelt olvasóközönségnek.

A **„Képes Családi Lapok"** a legmagasabb irodalmi nivón álló lap, mely körül nemzeti irodalmunknak első rangu irói és irónői tömörülnek; igy az 1894. évi első szám következő iróktól hoz közleményeket: JÓKAI MÓR: „Hogy is volt ez a dolog?" (Beszély), BENICZKY BAJZA LENKE: „A sors koczkája" (Regény), TÖLGYESI MIHÁLY: „A gyémánt gyürü" (Humoreszk), P. CSORBA ÁKOS: „A Bosporus partján" (Rajz), STILLER tanár: „A fűzőről" (Orvosi ozikk) stb. stb. Költeményeket irtak e számba: KOMÓCSY JÓZSEF, VARSÁNYI GYULA, FELEKI SÁNDOR dr. A regény mellékletet LAUKA GUSZTÁV irta, czime: „Pásztortűz és lidérczfény". — A képek az uj év alkalmából valók s igen találó rajzok. A mi különös érdeket kölcsönöz e számnak az, hogy az abban megjelent közlemények iróinak arczképeit s sajátkezü aláirásait is veszi az olvasó.

A **„Képes Családi Lapok"** évenkint, a szövegbe nyomott több regényt ad, elsőrangu irók tollából.

A **„Képes Családi Lapok"** két hetenként megjelenő melléklapja, a **„Hölgyek Lapja"** háztartási és divatrészszel ellátva, teljesen nélkülözhetővé tesz minden más divatlap tartását.

A **„Képes Családi Lapok"** a fentebb emlitett szöveg között megjelenő regényeken kivül évenkint, több önálló, eredeti, bekötheto regényt ad jutalmul előfizetőinek.

S mindezen előnyök daczára, a **„Képes Családi Lapok"**-nak a **„Hölgyek Lapja"** czimü divatlappal és Regénymelléklettel együtt, előfizetési ára csak egész évre **6 forint, félévre 3 forint, negyedévre 1 frt 50 kr.** Az előfizetési pénzek a lap kiadóhivatalához: **Budapest, Nagy-korona-utcza 20. szám** küldendők, amely kivánatra mutatványszámokat dijtalanul küld bárkinek, ha az iránt levelezőlapon megkéresteték.

Aki az egész évre szóló 6 forintnyi előfizetési összeget 80 kr. csomagolási és postaszállitási dijjal egész évre beküld, annak 4 regényt, — aki félévi 3 frt előfizetési összeget és 40 kr. csomagolási és postaszállitási dijat küld be, annak 2 regényt, s aki 1 frt 50 kr. negyedévi előfizetési dijat s 20 kr. csomagolási és postadijat egyszerre küld be, egy eredeti regényt küld ajánlva és dijmentesen jutalmul a kiadóhivatal.

A „Képes Családi Lapok" kiadóhivatala

448 2—5 **Budapest, V., Nagy-korona-utcza 20.**

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

Filléreket rak össze, filléreket gyüjt s meghozza nektek is szent karácsony ünnepének estéjén az ő ajándékait.

*

Hetek óta látom már az ujságokban a szeretet jótékony működésének a nyomát.

Mindenik kassai lapban olvasom a jótékony nőegyletnek adakozásra szólító felhivását. S ime egy diszes névsor fekszik előttem, mely ennek a felhivásnak, a szeretet munkájának áldásos eredménynyel tanuskodik.

Ti rongyos ruhában járó szegény gyermekek, ne féljetek a télnek bekövetkezendő dermesztő fagyától, mert kaptok jó meleg ruhát s ti se nélkülözztek árvák a szeretet gondoskodását, mert van már karácsonyfátok.

Áldjátok ezért az adakozókat s áldjátok Müller Tivadarnénak jóságos szivét s imádkozzatok szent karáczonynak ünnepén.

*

Ámde a kicsinyeken kivül a nagyoknak is meghozza ajándékát a kis Jézus.

Boldog családapák megkapják a magukét egy-egy szekundás diák képében, a vasutasok pedig egy-egy örömethozó előléptetés alakjában.

Szerelmes bakfiseknek küld szerelmes levelet, bálozó leányoknak udvarlót avagy az udvarlót előlépteti tiszteletbeli vőlegénynyé.

Szent karácsonynak ünnepies hete böségesen szórja áldását. Várom hát az áldást…

Egyebekben pedig kedves olvasóim: boldog ünnepeket kiván önöknek **Lorgnet.**

Pásztortűz helyénél.

Elfelejtett az a pásztor-ifjú,
Kinek egykor őrzéd álmait;
Csak a fenyves zúgó szele ismer
S rád, mint akkor, tarka port hajit.

Melletted tán hüségeskü hangzott,
S elfeledte ifjú két hohó;
A menyd ö r g é s eltünik a légben,
Hogy maradna meg az e s k ü s z ö ?!

Ismeretlen hely a vadon erdőn,
A mi sorsunk, hidd meg, oly rokon;
Lángolunk: tetőled azt a szélvész,
Tőlem a világ vevé zokon.

S midőn te véled senki sem törődött,
Elhamvadál, ép igy történt velem:
Rád nem gondolt az, a ki meggyulaszta
Rám elfelejtett szép szerelmesem.

Te ott hagyád emlékül hamvaidból
A friss gyepen e rejtélyes helyet,
Én itt hagyom a csalfa, szép világon
Sok dalomat testvérekül neked.

Szép lassan elfelejtik majdan őket
S tán az, kiért daloltam, legelébb;
Hiszen b e s z é l n i, hogy gyujtottak egykor,
Miként tüzed, tán n é k i k is elég.

Ki tudja jó-e, kit rokon tettekkel
A véletlen lidércze erre visz,
S lelkét gyógyirként táplálván dalommal
A veszteség után is újra hisz.

(Latkócz, 1876.) *Latkóczy Mihály.*

A jöttment.

— Történeti kép. —

— Irta: *Olsavszky Lajos.* —

Szép asszony volt és korlátozatlan hatalmu uralkodónő. Kissé elhizott ugyan az alakja, de azért hatvan millió ember tartotta igen szépnek.

Sok hövérü férfi szivesen halt volna meg egyet len szives mosolyáért; csakhogy nem volt rá szükség, ha ez a bájos asszonynak a tudomására jutott. Azt kivánta, hogy inkább éljenek érette, mint meghaljanak miatta. Nem volt kegyetlen.

Karácsony délutánja volt és a szép asszony szánkázni ment. A merre ő és kisérete elhaladt, katonák tartottak sorfalakat, hogy az ut szabad legyen és hogy bünös kéz ne juthasson közel a koronás főhöz.

A mint a sorban legelül haladó szánka és uralkodói palotához ér, a maga nemében páratlan esemény történik.

Egy Iván nevü katona eldobta a fegyverét, kiugrik a sorból és gondolatgyorsan az első szánkán teremve megcsókolja a bájos uralkodónőt. Mire a szép asszony a meglepetésből kissé magához tér és eszébe jut a védelmezés, akkor a csók már elcsattant és nem is az arczán, hanem a piros ajkain.

A kisértet le akarja kaszabolni a merénylőt, hanem a szép asszony nem engedi.

A legsötétebb, a legborzasztóbb börtönbe vetik a katonát és vallatóra fogják.

A bünös minden habozás nélkül elmondja, hogy azért követte el a merényletet, mert halálosan szereti az uralkodónőjét. Egyetlen vágya és félév óta az életének egyetlen czélja az, hogy kilesi a kedvező alkalmat, a mikor megcsókolhatja. Már többször meg volt az alkalom, de nem olyan kedvező, mint a mai, mindig jöhetett volna közbe valami, ami tervének megkezdett végrehajtását meghiusitja. Most, hogy a czélját elérte, nyugodtan hal meg, megölhetik.

Nem ölik meg.

Az uralkodónő értesül róla, hogy a katonát rajongó szerelme vitte rá a merényletre és megkegyelmez neki.

Ilyen példátlan nagy szerelmet, a szépségének ilyen életmegvetéssel bemutatott hódolatot nem büntetni, hanem jutalmazni kell.

Megjutalmazza.

Pár napra a merénylet után kinevezi Ivánt tisztnek a saját gárda-ezredéhez és egyuttal nemességet adományoz neki.

És azután az uralkodónő egy héten át mindennap megszemléli a saját gárda-ezredét; a nyolczadik napon pedig Ivánt kinevezi kapitánynak és megteszi grófnak. Mivel pedig a grófnak nincs vagyona, hogy a rangjához illő fényben élhessen, az uralkodónő ezen a bajon is segit. Nem ad neki uradalmakat, hanem odarendeli a részére több uradalmaknak a jövedelmét, megkimélve ezáltal a grófot vagyonkezelés gondjaitól is.

Ekkor már a bájos uralkodónő a lelkének minden gondolatával szereti az izmos erős és férfias szépségü, de kis termetü grófot.

Félév mulva Iván herczegi koronát és udvarképes állást kap.

Mikor a kis herczeg ott van az udvarnál, akkor a szép asszony megengedi neki, hogy gyönyörködjék az ő ragyogó szemeiben és megrészegüljön ezok tekintetöl.

De csakis azok tekintetétől.

A kis herczeg sokszor, igen sokszor él a kegyes engedélemmel.

Egy alkalommal a legbensőbb szobában a fölött vitatkozik a szép asszonynyal, hogyan szólithatják egymást gyöngédebben, szerelmesebben?

A nő azt mondja: „édesem", a kis herczeg pedig; „kedvesem".

A vita hevében a szép asszonynak lebomlék a hajfonadéka, miért is megszakitva a vitát, lebontja dus haját és felszólitja a herczeget, hogy fésülje meg, csak ugy puszta kézzel fésü nélkül.

Iván belémeriti ujjait a földig érő selyembe és azután összefogva és előrevonva beboritva vele az egész keblet, a végét pedig az egyik vállon át hátracsapja, mint valami palástot.

És azután ezt a palástot a válltól kezdve mindenütt elhalmozza szenvedélyes csókjaival. Erezheti a szerető szive heves dobogását az ajkaival és a forró leheletét az arczán.

Mikor a kis herczeg ajkai a szép asszony fejéhez jutnak, akkor megállapodik és odasugja neki: „kedvesem", — az pedig visszasugja; „édesem".

Iván ismét belémeriti ujjait a lágy hajerdőbe és fonadékot csinált. Ahányszor egy fonadékot készit, mindanyiszor kap érte egy ölelést, meg egy csókot; de csak ugy számlálás nélkül.

A fésülés alig ér véget, mikor a meghivott komorna jelenti, hogy urnője kihallgatást igért egy barátságos idegen hatalom nagykövetének és ez a kihallgatási teremben várakozik.

Az urnő hihetőleg még több jutalmazásban akarja részesiteni ifját, mert meghagyja néki, hogy várakozzék rá.

Az idegen hatalom nagykövete ritka szépségü, sima modoru, fiatal ember férfias vonásokkal, erőteljes kinézéssel és határozott fellépéssel.

A tárgy, amelyről az uralkodónővel beszél rendkivül fontos lehet; mert ez a kihallgatás folyamán megparancsolja, hogy amig meg nem engedi, senki se háborgassa öket.

Érdekes is lehet; mert az uralkodónő ott tartja a nagykövetet ebédre is, hogy az értekezést megszakitás nélkül folytassák.

Nagyon valószinü, hogy a dolog igen sürgös is; mert a vacsorát is együtt költik el.

Országos gondjaikban nem háborgatja öket senki; még a meghitt komorna sem.

A magárahagyott kis herczeg jóideig várakozik türelmesen; de azután megunja a várakozást. Miután arra nem mehet el, a merre a szép asszony távozott, nekiindul valamelyes rejtett kijárást keresni. Sok kutatás után szönyeg-ajtót talál, amelyet felnyitva, elsosont.

Másnap a szép asszony a nagykövet kiséretében indul sétalovaglásra és amint a nagy udvarra visszatér, a szomszédos kis udvaron szokatlan zaj hallatszik. Odalovagol és csoportulást lát.

Munkások képeznek csoportot, akik a palota alatt csatornába — napi szokás szerint, — vizet eresztettek, hogy kiviasztitsák. A viz azonban nem jött ki a csatorna tulsó oldalán olyan mennyiségben, mint ahogy megeresztették, sőt visszafelé is kezdett folyni. Ennek az okát kutatva, fáklyával leszálltak és nem messze attól a helytől, ahol az előző napon a csatornát kiigazitották és ahol emiatt az előző napon csak egy szál deszka volt keresztülvetve, férfi-hullára találtak. A férfi a deszkáról eshetett le és kijárást keresve, ott veszett. A kömüvesek mit sem tudva róla, gyanutlanul falazták be a kinyitott rést.

— Kinek a hullája ez? — Kérdi a szép asszony.

A munkások levett kalappal állanak; de egyikök sem mer szólani; noha meglátszik az arczukon, hogy megtudnák mondani a halott nevét.

— Forditsátok felém az arczát.

A munkások remegve teljesitik e parancsot.

A szép asszony ránéz az eltorzult arczra; azután a nagykövethez fordulva, megjegyzést tesz, amelyben semmi szánalom sem nyilvánul, semmi kegyelet, hanem végtelen megvetés.

— Le parvenu n'a pas mérité d'autre sort. (A jöttment nem érdemelt más sorsot.)

Csillag ragyog…

Csillag ragyog, fényes csillag
Tündököl az égen,
Hej! de búsul az én rózsám,
Ott a faluvégen.

Ragyogj csillag, fényes csillag,
Ragyogj fent az égen,
Mig az én egyetlen kincsem
Hajlékát elérem.

Hogyha aztán odaérek,
Hajlókába térek,
Nem bánom én, ha elvesz is
A ragyogó fényed.

… Hej! te felhő, vess árnyékot,
Árnyékot utamra,
Hogy ne lássa az a csalfa,
Ha vigad galambja.

Sötétülj el hajnalcsillag,
Süpadjon el fényed,
Meg ne lássa hulló könnyem,
Ne fujjon szegénynek…

Hevessy Jenő.

Fidelió.

Novelette.

Irta: **Mártonffy Imre.**

A hajnal hasadt.

A folyó partján egy ember és kutya haladtak egymás mellett.

A férfiu végzett jogász, a kutya pedig agár volt, neve Fidelió.

Mindketten nyomoruságban tengették életüket.

Az agár éhes volt, a jogász teljesen jóllakott az élettel.

A jó Isten, midőn a világot megteremtette, bizonyára nem gondolt a jogászokra.

A szerencsétlen ember ekkor megragadta az ártatlan Fideliót.

Oh! hisz se adót nem tudott érte fizetni, se élelmet nem birt neki adni.

— A szegény állatot nem nézhetem többé, mint szenved az éhségtől! mormolá, miközben könyet törölt szét szemében, aztán követ kötött Fidelió nyakára és a folyóba hajitotta.

A hullámok összecsaptak, az agár elmerült.

Szomoruan tért haza a jogász.

II.

Izgalmas állomlátásai voltak az éjjel, mig végre reggel felébredt.

De mily nehezen birt felkelni.

Meg a nap is oly döczögve haladt égi szekerén.

— Mily unalmas lesz ma megint az egész nap! kiáltá nagyot nyujtózva. Mily lassan hajtja Phaeton naplovait és oh fátum! még borravalót sem adhatok, hogy gyorsabban haladhasson.

Ezzel kétségbeesett pillantást vetett az üres szobára.

Különös becsü értéke volt egy még ki nem fizetett jegynek valamely nyári mulatságra, de a melyet ötven krajczáron alul megváltani nem lehetett.

Majd visszapillantást tett a multba. Innen-onnan tiz éve, hogy ösjogonczkodott az egyetemen, a mult évben is csak ugy csuszott át a szigorlaton, nagyon csekély szótöbbséggel, mivel már a tanárok is rösztelték, hogy ily régi Abszentius tapossa az épület ódon padlatát.

Két héttel ezelőtt egy kis örökséget kapott, de a mely alig ütötte meg a száz forintot. Mi ez, egy nagyreményü végzett jogásznak? Mikor a pénzt megkapta, fel akarta osztani hitelezői közt. Meg is kezdte az algebrai müveletet a következőképen:

— Szappanos néni, a hü mosóné 15 frt, a szabó 30 frt, suszter 12 frt, a szobaasszonynak három havi lakbér ára 36 frt, Jerik zsidó a jólelkü uzsorás 40 frt… de hisz nem marad nekem semmi? 93 frt, a zsidóé 40 összesen 133 frt… no hogy én ráfizessek, ezt nem tesszük, nem kap senki semmit!

Ugy, lön a mint mondá. A száz frtot elmulatta és két hét alatt hirmondó sem maradt belőle.

Most ugy állt, hogy nem tudta mittévő legyen.

Oh a szegény Fidelió, az most ott alussza örök álmát a folyó mélyén, de hát ő az oka, miért nem lehet agarat is becsapni a zálogházba? De elég! kiáltott fel elszántan.

Miután nincs semmim, abszolute semmim, az életem tehát semmi és ennek a semminek mielőbb véget kell hogy vessek!

E szavakkal irósztalához ugrott, kinyitotta fiókját és abból egy rozsdás pisztolyt kapott elő. Halálos aggodalom szállta meg, midőn a ravaszt megérinté ujjával, végre homlokához szoritotta a hideg csövet.

— Tanner 40 napig birt koplalni, én 24 óránál tovább nem birom. Szegény fejem, mennyi bajt okoztál te nekem, mily hallgatag voltál néha, a most mégis sajnállak!

Ezzel el akarta sütni a pisztolyt.

Ekkor a bezárt ajtó mögött halk zajt hallott.

Hirtelen elrejté a pisztolyt és kinyitotta az ajtót.

Fidelió állt előtte, szájában hatalmas véres hurkával, mintegy kinálva gazdájának.

Még meleg volt. Bizonyosan most töltötte a hentes, honnan a kutya elemelte. Elfogyasztották mindketten és uj életet meritettek maguknak belőle.

A hü Fidelió ismét visszatért.

III.

Még aznap kisétált a haláltól megmentett jogász a városligetbe hü Fideliójával.

Itt a czirkusz tulajdonosával találkozott, ki meglátva a csinos kutyát, igen megtetszett neki.

— Nem adná el kutyáját? kérdé a jogászt.

— Nincs az a vagyon, mit érte adnának! viszonzá, de ha ön idomitani akarja, bizonyos összegért átengedem.

A czirkusz-tulajdonos beleegyezett, s igérte, hogy egy hónap lefolyása alatt csudákat mivelhet Fidelióval.

A jogász szomoruan vett bucsut hü kutyájától és bezsebelte az előlegesen átadott egy darab ropogós ötvenest.

De csak egy napig nélkülözte a hü állatot, mert másnap reggel Fidelió ágya előtt állt, farkcsóválva. Hiába vitte el ujból a czirkusz-tulajdonos.

A hü Fidelió ismét visszatért.

IV.

A jogász szerelmes, de szerelme reménytelen, mert igen gazdag leányt imád. Kenőcsffy Tóbiás dusgazdag kulimász-gyáros egyetlen leányát, Paulinát.

A leány és atyja az Erzsébettéri kioszkban ülnek. Közelükben egy 3 kros Buchwald féle széken jogászunk helyezkedett el. A fiatalok sürü, epedő szempillantást váltanak egymással.

Ezt a váltót azonban az apa aligha fogadná el készpénz gyanánt.

A gyáros ugylátszik valamit észrevett, mert gyorsan távozik leányával, kinek bájos arczát gyöngéd pir boritja és keble hevesen hullámzik.

Nehány pillanat mulva kikelt arczkifejezéssel és halothalványan jön vissza Kenőcsffy.

— A pénztárczám! Hova lett a pénztárczám? kiáltá ijedten a jogászhoz fordulva.

Hősünk fejét csóválta, de mindazonáltal felajánlta szolgálatát, hogy együtt keressék. Hiába! A pénztárcza, melyben a ropogós bankókon kivül nehány kompromittáló szerelmes levél is volt, eltünt.

A jogász ekkor Fideliához fordult, mely a gyárost feltünően körülszaglászta.

— Fidelió! Keresd! mondá neki, s az okos állat megértette és mint a szél elrohant. Nehány percz mulva diadalmasan tért vissza, szájában a gyáros pénztárczájával, melyet Kenőcsffy egy meg nem nevezhető helyen elvesztett.

A gyáros tulboldog volt.

Nem győzött jogászunknak eléggé hálálkodni, s meghivta őt kutyájával együtt.

Alig telt el egy hét, a jogász a háznak, Fidelió pedig a konyhának legjobb barátja lön.

Két hónap mulva megtartotta eljegyzését Paulinával a gyáros egyetlen leányával.

Az após egyetlen leányáért cserébe kapta Fideliót.

A jogász nehéz szivvel bár, de odaadta.

Az esküvő is meg volt. Másnap reggel, midőn a jogász felébredt: ágya előtt állt a hü Fidelió, mintegy gratulált az uj párnak, miközben Paulina kezét nyaldosta.

A hü Fidelió ismét visszatért.

V.

A fiatal és boldog házaspár mézesheteit egy külföldi fürdőben töltötte.

Itt egy dusgazdag magyar mágnás, ki különczségeiről hires, meglátta Fideliót és minden áron birni ohajtotta.

Mesés összeget adott a kutyáért, s a jogász vérző szivvel bár, de elfogadta az ajánlatot. Egy hó mulva az uj pár visszatért Budapestre.

Fideliót kezdték feledni.

Jogászunkat Kenőcsffy protekcziója következtében törvényszéki biróvá nevezték ki. A kinevezés napján zörgetnek ajtaján. Kinyitja, hát mi volt az?

A hü Fidelió ismét visszatért.

VI.

Évek multak el.

Fidelió megöregedett. Jogászunk, azaz a törvényszéki biró is érezte az X-ek sulyát.

Egy szép napon meghalt és nagy részvét mellett temették el.

Midőn behantolták a sirt, Fidelió is eltünt, hiába keresték. Végre gazdája sirján megtalálták mint hullát, szegény állat ott adta ki páráját. A példátlan hüség mintaképe volt.

A hü Fidelió nem tért többé vissza.

Fenn az égen...

Fenn az égen a fellegek
Egyre szállnak és sietnek,
Néha-néha meg-megállnak,
Hol havaznak, hol szitálnak.

El-elnézem gyakran őket,
A nagy gyorsan sietőket,
Amint olykor eltakarják
Siettükben a nap utját.

Majd meg elvonulnak szépen
Sorban rendben a nagy égen
S kidorül a nap világa,
Minden fürdik sugarába.

Mint e felhők uszó raja,
Elboritja, eltakarja
Lelkemet is a bubánat,
Mely néha szivembe' támad.

Amde onnan nem vonul el
A bánat a fellegekkel,
Mintha rá vón parancsolva,
Hogy lelkemet egyre nyomja.

Csak egy kicsi sugár fénye
Világit e szürkeségbe,
S egy reméný tart, biztad, éltet
Hogy ugy szeretsz, mint én téged.

Ladányi Béla.

Az első csók.

Tavasszal, midőn a természet ujra ébredésnek indul, bennünk is sebesebben lüktet a vér s szivünk hevesebben dobog és Ámor urfi kénye-kedve szerint szórja apró nyilait.

Ilyenkor még a legridegebb tudós is egy perczre felmelegszik s szeretni vágy! — Hát még az ifju!

Egy szép májusi délután a városligeti egy félreeső ösvényén haladnak andalogva egy husz éves barna ifju s egy alig 16 éves bájos kékszemü szőke kisleány. Mindkettőjük szive telve szerelemmel. Suttognak, édes dolgokat.

Tudja mindkettő, hogy szeret s szerettetik, de ártatlan lelkük reszket kimondani a szót: „szeretlek" s megkérdeni: „szeretsz-e te is?"

Pedig érezték ennek szükségét, mindkettőjük szive csordultig meg van telve s már alig várják, hogy egymás karjaiba borulva, csóközön közt mondják el egymásnak mit édes álomban már annyiszor elmondtak.

Minden a szerelemre emlékezteti őket, a fák ágain csicsergő madárka, mely párját hivja bájos énekével, a tarka kis pillangó a mint a tavasz első virágairól szivja az édes mézet, a napsugár, mely kellemesen csókolgatja a fák zöldelni kezdő lombjait s még a szellő is azt susogja: „mily édes a szerelem."

Igy haladtak órák hosszat, mig alkonyat felé, egy ut kanyarulatánál, hol a sürü bokrok egészen elfedték a sétálóktól, az ifju hirtelen megállt, a lányka szive nagyot dobbant, s hosszas sokatmondó hallgatás után az ifju megragadta két szép fehér kezét, a leányka lesütött szemekkel engedte szótlanul, s égő szemekkel, lázas ajakkal suttogá: „szeretlek, imádlak kimondhatatlanul!

A lányka arczát biborpir fogta el s alig hallhatólag rebegé: „én is!" szemeit nem merte fölvetni az ifjura, csak hagyta szótlanul, majdnem aléltan a mint magához vonta s ajkaik önkénytelenül egymáshoz tapadva egy hosszu forró csókban olvadtak össze...

Az első csók mámorából feleszmélve a mint a nap utolsó sugarait küldé feléjük, mosolyogva aranyozva meg a fák galyait, a leányka hirtelen felsikolt, ártatlan szive a szégyen érzetétől majd meghasad, mert oh borzalom, a szerelmi mámorban nem vették észre, hogy a kanyarulat másik oldalán egy férfi áll a fa árnyékában, feléjük fordulva, ki igy mindent láthatott!

Az ifju vigasztalni igyekszik, de nem lehet, mert szégyene végtelen, visszaakarnak fordulni, hogy ne kelljen szerelmük e tanuja előtt elhaladniok, de az ut másik végén hangos nevetéssel közelg egy ismerős társaság.

A leányka reszketve takarja el arczát sürü fátyolával s indulnak az idegen felé, ki mozdulatlanul áll helyén, mikor már közel értek hozzá, szegény kis leány szive dobogása is elállt s lesütve szemét észrevétlenül ohajtott elsurrani mellette. Majdnem összerogyott, midőn az ismeretlen ur egész udvariasan levéve kalapját, megszólitja őket, de nagyot sóhajtott, midőn hallja:

„Könyörüljenek egy szegény világtalanon!"

Gavar.

Óh ne bánd...

Óh ne bánd, hogy éj idején
Álmad fölött virraszték én;
Rózsabokorban születtem:
Szerelmes a szivem, lelkem!

Arczaimon kétes jelek, —
Ne vess meg, ha tán féltelek;
Esti szellő volt a dajkám,
Mese patak folyt az ajkán!

Én galambom szépen kérlek,
Szavaimból ne itélj meg;
Violákból volt az ágyam;
Kábult vagyok, benne háltam!

Szécsy Imre.

Meglopva.

Alkonyodott. A nap utolsó sugarait küldte a tájra, piros fényben fürösztve a hegyek ormait, a fák leveleit s a piczinyke vad virágokat a selymesfüben. az érett vetések hullámoztak a langyos szellő érintése alatt s a kakukfü és vad rezeda édes illatot árasztott. A vetésektől kissé távolabb eső erdő rejtelmes zsongása, a fák leveleinek halk zizegése, a nyári alkonyban ugy halasztott, mintha a természet ünneplő hangversenyre készülne, dicsőiteni önmagát.

Az erdővel szomszédos gyümölcsösben egy kurtaszoknyás leányka tipegett, kosarába válogatva az érett gyümölcsöket.

Fehér ingválla megfeszült duzzadt kebelén s gömbölyü czipőire ezer ránczu szoknya borult, a mely karcsu bokáin jóval felül láttatta lábait.

Mezetlen tárt karjait gyakran nyujtogatta egy-egy ág felé, hogy megragadva azt, leszakitsa az érett, sárga-rózsaszin kajszin baracskot, melynek mézédes husába kéjjel harapott apró fogaival, mig a gyümölcs leve megnedvesitette duzzadt, piros szája szélét.

Nehány lépésnyire a leány háta mögött egy magas férfi állt, vadász-puskával kezében, kinek szeme égett a karcsu termet minden hajlására.

— Rózsika, miért nem veted le nyakadról a kendőd, hisz igy munkaközben meleged van.

— Oh gróf ur! de hisz akkor csak az ingváll marad rajtam, s édesanyám megtiltotta levennem a kendőt; azt mondja, pirosra égeti vállamat a nap.

— Bohó te, hisz most nem süt a nap. S a gróf maga segité leoldozni a kendőt.

A piros kendő lehullt s a gróf bámulva tekint az elébe tünő látványra, mig keze megakad s nem akar egy pontról elszakadni.

— Oh milyen pompás, dus a természet igy szabadon hagyva! Hány éves vagy te Rózsika?

— Tizenhat leszek őszszel, mikor férjhez megyek Ferkóhoz.

A gróf mindkét karjával átfogta a ruganyos termetet, puskája véletlenül Rózsika lába közé keveredik s ő megbotolva elesik, magával rántva a grófot is.

— Oh bocsánat gróf ur, nem akartam, igazán nem akartam, a puska az oka!

A fán lévő fészekből felreppen egypár kis madár, s az ágon Ámor urfi vigan hegedül, hogy jól kifeszitett tegzéből a nyil találjon...

* * *

Gróf ur!

Azt mondja a Ferkó, hogy hiányzik nászkosárkámból legszebb ékszerem és hogy azt a gróf ur lopta el. Ellopta?... de mit és mikor?... hisz mindenem megvan: a kis aranykeresztem, mit bérmáláskor kaptam és a fülbevalóm is, a melyet a gróf ur adott névnapomra. Aztán meg tudom én, hogy egy olyan nagy ur nem szorult egy szegény kisleány ékszerére; de hát a Ferkó azt mondja, hogy nem vehet el addig, mig vissza nem kapom a gróf urtól azt, a mit elvitt. Szépen kérem ne haragudjon, de adja vissza, ha már a Ferkó olyan nagyon kötődik érte, hisz olyan jó volt a gróf ur mindig hozzám, ha találkozott velem a réten, nem restelt szegény leány létemre megcsókolgatni, még utoljára is, mikor a puska miatt mindketten a földre estünk, mindent elkövetett, hogy ne fájjon az ütődés. Ma este elmegyek a gyümölcsösbe és várni fogom; hozza oda vissza a mit elvitt.

De a kis Rózsika hiába várta a grófot. Az elutazott. Őszszel se lett meg a lakodalom, s csak nehány év mulva lett Rózsikából menyecske. S valahányszor emlitették előtte a grófot, bosszusan mondta: „A tolvaj!"

Egyszer egy bizalmas szomszéd-asszonya megkérdezte tőle, hogy miért haragszik az uraságra? s ő igy felelt: „Kertünk legszebb baracskját lopta el, a nélkül, hogy akkor csak sejtelmem is lett volna róla. S most hiányzik az uram gyümölcsös kosárkájából a legzamatosabb falat!"

Gavar.

Hol van legelőször ujév?

A nappalt (napszakát) a Nap járása szabja meg. Nappal van addig, a mig a Nap a szemhatár fölött tartózkodik s valamely helyen dél van akkor, a midőn a Nap a legmagasabban, az illető hely délkörében áll.

A nappal többi részeit órák szerint és tényleg a délkörtől számitjuk.

A nappal hossza valamely helyen részben az északtól, részben pedig a hely földrajzi szélességétől függ.

Az egyenlitőn a nappal mindig 12 óráig tart, a sarkokon félévig. Budapesten csak márczius 21-én és szeptember 23-án 12 óra hosszú a napszaka. Deczember 22-én a legrövidebb: 8 óra, 20 percz, 8 mp. Junius 22 éu a leghosszabb: 15 óra, 58 percz, 16 mp. tartamu. Azokon a helyeken, a melyek Budapesttel ugyanazon földrajzi szélességben, tehát az egyenlitőtől északra feksznek, az év ugyanazon napjain a nappal is ugyanolyan hosszu. De azért mindezeken a helyeken nem egyszerre van dél, nem is egyszerre kél fel a nap, nem is egyszerre nyugszik le.

A Nap keletről nyugat felé halad s azért a keleti helyeken is előbb kél fel, előbb is nyugszik le. Azokon a helyeken előbb is van d. e. 8, déli 12, s d. u. 6 óra. A nyugati helyeken pedig később.

Mikor Budapesten déli 12 óra van, akkor (nyugat felé) Rómában még csak 11. ó. 34 p. Párisban 10 ó. 57 p. Rio de Janeiroban reggeli 7 ó. 51 p. New-Yorkban 5 ó. 47 p. San-Franciscoban 2 ó. 33 p.; (kelet felé) Konstantinápolyban már délu án 1 ó. 30 p. (Szt.-Pétervárott 1 ó. 45 p.) Tobolszkban 3 ó. 14 p. Pekingben esti 6 ó. 39 p. Adelaideben 7 ó. 58 p. Sidneyben 8 ó. 49 p. Antipód-szigeten éjjeli 11 ó. 45 p. Sandwich-szigeteken 12 ó. 13 p.

A mikor Budapesten 1893. január 1. (vasárnap) 12 ó. 1 mpkor kezdődik az ujév, akkor Philadelphiában még csak 1892. decz. 31. szombat este 6 óra felé, San-Franciscoban d. u. 5 óra felé jár az idő. Ha pedig kelet felé indulunk, akkor azt találjuk, hogy Kalkuttában már 1893. jan. 1. vasárnap reggel 5 óra, Sidneyben 9 óra s a Sandwich-sztgeteken már déli 1 óra mult.

A portugallok és hollandok fölfedező utazásuk alkalmával a Jóreménység-foka körül mentek és ugy értek a tőlük felfedezett és megszállott vidékekre nyugatról. A spanyolok ellenben a Magellán-szoroson át Amerika nyugati partja mentén hajóztak, tehát keletről jöttek s igy nekik egy nappal a hétben vagy

IX. évfolyam. Kassa, péntek 1893. évi deczember 29. 149. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdekli küldemények czímezendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban főutcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogler Bécs; Eckstein Bernát fürdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Janina Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Felsómagyarország.

Lapunk fenállásának tizedik esztendejét azzal jubiláljuk meg, hogy megteremtjük belőle Felsőmagyarország és Kassa legelső napilapját.

Nagy elhatározás és talán lelki bátorság kellett hozzá, de elvégre az utóbbi hónapok eseményei teljesen megérlelték mi bennünk a régóta szunnyadó eszmét, a mely folyton ébren tartotta azt a kitüzött czélt, a mely e szóban napilap nyer kifejezést.

Gondolatainkat e részben nem ismerte senki. Lelkünk mihelyt mások e kérdésre terelték az eszmecserét, elzárkozott, ajkunk elnémult. Nem akartuk a közkivánczisságnak odadobni tervünket és éppen azért okozott nagy, váratlan meglepetést a karácsonyi számunkban tett enunciáczió.

Be kell számolnunk azzal is, hogy miért jelezzük mi ezen elhatározásunkat nagynak. A ki ismeri, hogy mennyi nehézséggel kell megküzdenie azoknak, akik egy napilap megcsinálásának kötelmeit vállalják magukra, az tisztában van mindama fáradalmakkal, a melyekkel ez a testet ölő munka jár. Ezt azonban a nagy közönség soraiból vajmi kevesen tudják, mert az csak a kevesebb-több érdekes tartalmu kész lapot veszi kezeihez — és olvas, rámondva egyre ez pompás, másra, hogy biz' az elmaradhatott volna.

Itt van a nehézség és ez képezi sulypontját a lapcsinálásnak különösen a vidéken, a hol nagy események vajmi ritkán rázzák föl a közönséget egykedvü hangulatából, a hová a nagyvilági politikai, reformáló, társadalmi és mondjuk modern felforgató eszméiből minduntalan napirenden levő eseményei csak messze távolból hangzanak el a fővárosi központok nagy lapjainak hasábjairól, a melyek ott vannak a kohóban, benne a zajban és a villamosság közreműködésével gyorsan dolgozhatnak föl mindent és a gőz segélyével ismét csak gyorsan egy pár óra lefolyása alatt röpitik szét hirt adó lapjaikat.

Ebben láttuk mi itt a vidéken a legnagyobb akadályt, a melynek elháritása sok gonddal teli óránkba került, mert a midőn Kassa és a felvidék részére a legelső napilapot akarjuk megteremteni, számolnunk kellett azzal is, hogy a mi lapunk itt vidéken közvetlenül összhangzásba jusson a világlapokkal olykép, hogy az eseményekkel egy lépést tarthassunk azokkal, illetve hogy a mi vidékünkre nézve azokat mindenkor megelőzzük azzal az idővel, a mely szükséges arra, hogy a vasut idehozza a lapokat erre a vidékre.

Ma készek vagyunk és az ujévtől pályát kezdő **Felsőmagyarország**, nem kimélve semmiféle áldozatot szilárd elhatározással fogja igazolni, hogy a mit itt elmondottunk, a gyakorlatban igazság lesz.

De a Felsőmagyarország létesitésénél a mi eszmekörünk ennél is magasabban szárnyalt, mert a nagyvilág eseményeinek gyors közvetitése nem az egyetlen főczél, a mely bennünket tettre buzditott.

A főváros lapjai az egész ország számára készülnek és igy azonban egyes vidékek speciális érdekei, bajai, javitani valói nem nyerhetnek olymérvü istápolást, mint azt az illető vidék java igényelné.

A Felsőmagyarország ennek a mi kivándorlás, elemi csapásoktól egyrészt elnyomorodott, a nemzetietlen apostolok akna-munkájától pedig másrészt csábitásnak kitett vidékünket akarja minden erövel szolgálni.

Apostola kiván lenni itt a magyarosodás szent ügyének, mi őre a magyar állameszmének. Hogy ezt sikerrel megtehesse, olyan munkatársakat keresett, a kiknek hazafias szelleme a legnagyobb biztositék arra nézve, hogy törekvését siker fogja koronázni.

Ez lesz a mi legelső politikánk és csak azután jönnek a nagy politikai dolgok.

Azért tápláljuk mi a reményt, hogy a felvidék intelligens nagy közönsége a **Felsőmagyarország** létesitését örvendező szivvel fogadja és hogy az általunk lobogtatott zászlót dicsőségre fogja juttatni.

A tiz évet befutott Kassai Szemlének, átalakulva **Felsőmagyarország** czimen napilappá, nincs szüksége rá, hogy reklámot irjon maga mellett.

A közönség itéletére bizzuk elhatározásunkat és kérjük a **Felsőmagyarország** számára azt a pártfogást, a melyet lapunk régi czimén élvezett.

Most pedig, hogy az uj esztendő küszöbe felé sietünk, felkérjük kedves közönségünket, hogy előfizetéseiket ujitsák meg és a kik velünk szemben a multból tartozásban vannak, sziveskedjenek megujitva előfizetéseiket, hátralékaikat is lerovásba hozni, mert minden szolgálat ellenszolgálatot követelhet, mi pedig anyagi áldozataink mellett, önérzettel mondhatjuk, hogy szellemileg is megszolgáltuk azt, a mit a közönség aránylag csekély összeggel nekünk adóz.

Ujonnan belépni akaró előfizetőknek szivesen szolgálunk mutatvány-számokkal.

Különkedvezményül lapunk minden olvasója, ha egy félévre előre fizet a

Kassai családi naptárt

ingyen kapja tőlünk.

A Felsőmagyarország dija:

egy évre	10 frt — kr.
egy félévre	5 „ — „
egy negyedévre	2 „ 50 „
egy hónapra	1 „ — „

Vidékre postai szétküldéssel:

egy évre	12 frt — kr.
egy félévre	6 „ — „
egy negyedévre	3 „ — „
egy hónapra	1 „ 20 „

Előfizetni lehet mindennap.

Vidéken lakó tisztelt előfizetőink a pénzt legegyszerübben posta-utalványon küldhetik be.

Az előfizetések megujitását minél előbb kérve, megjegyezzük, hogy helyben lakó t. előfizetőinket lapunk kihordója általunk kiállitott nyugtatókkal fogja felkeresni.

Kassán, 1893. decz. 23-án.

A szerkesztőség.

Politikai hirek.

Kassa, deczember 28.

Az országgyülés második ülésszaka. A jelen országgyülés második ülésszakát, mint illetékes forrásból értesülünk, csak akkor fogják berekeszteni, midőn a képviselőház igazságügyi, közoktatási és közigazgatási bizottságai a hozzájok utasitott egyházpolitikai javaslatoknak, illetőleg a közigazgatási birásköri törvényjavaslatnak előkészitő tárgyalását befejezték, a mi körülbelül februárius közepére várható. A második ülésszaknak az elsőnél jóval hosszabbra való ilyetén kinyujtása ama körülményben találja magyarázatát, hogy az ülésszak berekesztése s az ujnak a megnyitása a Ház összes bizottságainak is ujraalakitását teszi szükségessé, a melylyel járó megszakitás nagyon hátráltatná az emlitett bizottságokat fontos munkájuknak a végzésében.

A képviselőház az alatt, mig bizottságai az egyházpolitikai törvényjavaslatok előkészitésével lesznek

TARCZA.

Karácsonyi level.*)

Irta: **Christályi Béla.**

Nagyságos asszonyom!

Megbocsátja nekem, hogy arra a kedves levelére csak most válaszolok, mert előbb argumentumokat kellett keresnem levele némely pontjának megczáfolására.

Néhány nap előtt — kegyed leveléről gondolkodva — néztem ki szobám ablakán. Házam előtt elterülő kis park egyik ailanthusán egy verébpár ült s a lehető legbizalmasabb téte à téte közben boldogan, a világgal szemben való teljes nembánomsággal, csicseregtek.

Azt hittem, magam előtt látom a boldog, életemelő szerelem jelképét, midőn nemsokára egy harmadik veréb, illetőleg a boldog vőlegény irigy vetélytársa szállt hozzájuk s az ököljog szabályai szerint elkergetvén a trónra vágyót, maga igyekezett a királynő szivét önönszámára meghóditani. És képzelje — nagyságos asszonyom — mit csinált a szende verébkisasszony? Uj kedveséhez simult, ki sokkal behizelgőbben tudott neki a boldogságról csacsogni és sokkal szebben tudott neki a szerelemről csicseregni. Rövid idő multva a polgári házasság szabályai szerint egybekeltek s másnap nagy gyorsasággal igyekeztek maguknak fészket alapitani.

Nagyságos asszonyom igy ir nekem: „Kedves Zoltán barátom, ön nagy tévedésben van. Hozzám irt levelében*) azt irja, hogy én valamikor, mint üde fiatal leányka sötét szemeimmel egy édes szikrát gyujtottam az ön szivében, mely szikra reményt adott életéhez és mely soká melegitette önt; egész addig, mig egyszer én magam ki nem oltottam. És ön, kedves Zoltán, itt nekem nem ád igazat."

*) Lásd Kassai Szemle f. é. 116-ik számát. A karácsonyi számból lekésett. Szerk.

„Képzelje csak el jól a helyzetet. Ön csak akkor élte kamasz éveit, az életbe még alighogy kilépett a nekem önre talán egy évtizedet is kellett volna várnom. Nem tagadom, akkor szivesen vártam volna, sőt tudja, hogy sokat is sirtam; de ma azt hiszem, hogy azon időben nem is szerettem s az élettorgataga ugyszólván magával ragadt egy más, véletlenül telbukkanó férfi karjaiba..."

Igenis, nagyságos a-szonyom, jól tudom: egy verébpár ült a tán, azután jött a versenytárs, ki a szerelemről szebben tudott csacsogni a szende, ártatlan kisasszonynak, stb. Igy volt az, kérem.

Emlékezzék csak arra a gondtalan, reményteljes, boldogságos ifjukorunkra. Mert bizony már megöregedtünk, azaz pardon, csak én lettem idősebb. Emlékezzék csak, mikor kegyed még rövid szoknyácskában, felbontott hajjal, mely ugy lebegett kegyed után, mintha valami aranyerdő kisérné, szaladgált velem az udvar puha szőnyeges gyepén.

...Bujósdit játszottunk; a többi gyerekek már mind eltünték, én is találtam alkalmas helyet, mikor magácska hozzám szaladt s bizalmasan mellém bujt.

— Maga oly ügyes fiu, Zoltán; mindig a legjobb helyet találja meg. Itt nem könnyen akadnak reánk.

Én pártfogóan szoritottam a kis hamis Etelkának helyet, még kabátom egyik szárnyával el is takartam. Mikor ott feküdt szép fejecskéje mellemen, ugy éreztem, mintha valami angyal borulna reám.

— Mily erősen dobog a szive, — szólt magácska.

Csakugyan, nagyon lüktetett. Azután én is meghallgattam a maga szivecskéjét. Az is erősen dobogott. Miért dobog? Azért dobog... isten tudja, mit háborog. Es mikor megtaláltak rejtekhelyünkön, mindketten elpirultunk. En ugy emlékszem, hogy haragudtunk is, hogy olyan hamar ránk találtak.

Emlékszik?

Eszében van még, mikor szigoru büntetés terhe alatt nem volt szabad szedret szedni a nagy fáról s mi mégis megszegtük a tilalmat? Etelka az agak közt helyezkedett el, én meg hordtam neki a galyakról szedett émelygősen édes gyümölcsöt. Mikor azután leszálltunk a vén fáról, ijedten tapasztaltuk, hogy mindkettőnk szája és keze ördöngösen feketés. A kéz, az még csak hagyján, azt zsebbe vagy kötény alá lehet dugni; de a száj, azt már nem lehet elrejteni. Mostuk soká, de büntényünk „corpus delicti"-je ott maradt szájainkon.

Ekkor nekem az az ostobául merész ideám támadt, hogy a bünjelt le kell csókolnunk egymásról. Magácska elpirult, kissé szabadkozott is, de azután diadalmasan vonultunk a kerti pavillonba, a nagy „mütét" hez. Es — tudja isten — azok az édes kéjjel szitt mézes csókok még annál az émelygős szedernél is édesebbek voltak. Nem is bántuk, mikor azután közösen mégis elnádbotozott anyám.

Emlékszik-e?

Gondol-e még arra a kis jelenetre, mely a mehesben játszódott le köztünk? Én egy hosszu paszulykaróval javában vertem le kertünkben a piros almákat a terebélyes fáról, mikor a szomszédból köhintést hallottam. Odanéztem s ime a kis Etel mosolygó arczczal kandikált reám a mehesükből. Ott hagytam almát, botot s egy ugrással a keritésen át, már ott álltam magácska előtt. Valami rejtélyes ruhadarabok varrásával volt elfoglalva; én melleje ültem s kezembe vettem a czérnagombolyagot.

Ekkor vettük észre, hogy könnyelmüségem megboszulta magát. Vadonatuj kabátom balfele felszakadt. Ijesztően hosszu szakadás volt az. Mit volt tenni? A jó Etelka kezébe vette a tüt és gondosan bevarrta a lyukat. A mint ott kutorászott kezével szivem felett, szép szőke fejecskéje oly közel volt hozzám, hogy csak nyakamat kellett kinyujtanom s ajkaimat odatapasztottam arra a piruló szájacskájára. Azután — isten tudja, hogy történt — mikor elszakitotta a czérnát, hát egymáshoz voltunk varrva, szorosan, elvá-

elfoglalva, három jelentékenyebb törvényjavaslatot fog tárgyalás alá venni. E javaslatok a telepitésre, a mezőgazdaságra és mezőrendőrségre és az örökösödési eljárásra vonatkoznak. Az elsőre vonatkozó jelentéseket már be is nyujtották a Ház közgazdasági és pénzügyi bizottságai, a másik két javaslatról szerkesztendő bizottsági jelentések január 15-én kerülnek a Ház elé. A mennyiben az időbeosztás megengedi, az 1892. évi állami záró számadásokat is még az egyházpolitikai előterjesztések előtt fogja a képviselőház napirendre tüzni.

Nyugtalanság Szerbiában. A Szrpska Zastava szerint a török határhoz közelfekvő Vranja város ostromállapotban van. A lakosság zöme a liberálisokhoz szit s a hatóságnak megtagadott minden engedelmességet. A polgármestert és a városi tanács két tagját, valamint két asszonyt letartóztattak. A lakosság személybiztossága veszedelemben forog. Törvényes állapotról és rendről az egész városban szó sincs. Minden fel van forgatva. Paracsinban Micsics képviselő atyját, Micsics Markót, ki most 75 éves, egyike a legtekintélyesebb polgároknak és buzgó hive a liberálisoknak, felségsértés vádja miatt letartóztatták.

A görög állam csődje. György király hir szerint mindenesetre szentesiteni fogja Trikupisz törvényét, mely kimondja az államcsődöt. A király, a mióta Trikupisz ismét kormányra került, szigoruan ragaszkodik az alkotmányos be nem avatkozás elvéhez. Trikupisz ugyan csak ideiglenes rendszabálynak nevezi a csődöt, a ki azonban tudja, hogy a mostani miniszterelnök milyen kevéssé ragaszkodik elveihez és igéreteihez, nem tulajdonithat sulyt e kijelentésnek.

Politikai gyilkosság Prágában. Egy Mrva Rudolf nevü keztyücsinálót tegnapelőtt lakásán halva találtak. Mrva nevét a legutóbbi prágai szocziálista pör alkalmával sürün emlegették és városszerte toskánai Rigoletto néven volt ismeretes. Mrva mostoha anyja, Kerauschné, nyomban jelentést tett a rendőrségnél, mely meginditotta a nyomozást s megállapitotta, hogy baloldalán törrel, vagy ahhoz hasonló eszközzel kapta a halálos szurást. Ongyilkosság föltétlenül ki van zárva s igen valószinü, hogy politikai gyilkosság forog fenn. Herold az osztrák képviselőházban legutóbb mondott beszédében hosszasan foglalkozott Mrvával s azt mondta, hogy ez az ember agent provocateur, a kinek még rosz vége lesz. Kerauschné elmondta a rendőr-égnek, hogy Herold beszéde óta ő is, meg fia is sok fenyegető levelet kapott. Általában azt hiszik, hogy a gyilkosságot az omladinista párt követte el, mely most ilyen eszközökkel akar ügyének propogandát csinálni. A rendőrség ma este letartóztatott egy Dvorzsák nevü lakatost, a kinek valószinüleg része volt a gyilkosságban.

Ujabban azt jelentik Prágából, hogy ott három egyént és pedig Dragount, valamint Dolezsal és Dvorak lakatos-segédeket, kiket Mrva meggyilkolásával gyanusitanak, elfogtak. A rendőrség a délután folyamán Dolezsal és Dragoun munkásokat, kik — ugy látszik — Mrva kezityüst megölték és Dvorakot, ki felügyelt arra, hogy meg ne lepjék őket, valamint Krizt, az elölnevezett két munkás szállásadójával, több órán tartó kihallgatásnak vetették alá. Dolezsal és Dragoun héttön este teljes vallomást tettek és körülményesen leirták a gyilkosság végrehajtását, melyet szombat este Mrva lakásán követtek el. Dragoun Mrvát, ki a karácsonyfa diszitésével volt elfoglalva, a nyakánál megragadta és fojtogatta, mialatt Dolezsal két döfött az áldozat szivébe. A gyilkosok fél 11 órakor éjjel Krizhez mentek, kivel együtt vasárnap reggel elfogták őket. Kriz tagadja a bünrészességet, azonban őt mondják a felbujtónak. Tegnap mind a hármat átadták a büntető törvényszéknek: Dvorak még fogva marad. A tett indokai felől megkérdeztetve, a gyilkosok azt felelték, hogy Herold képviselő beszéde megérlelte bennük elhatározásukat. — A „Dziennik Polski“-nak jelentik Bécsből Mrva meggyilkolására vonatkozólag és Herold képviselő beszédét illetőleg, hogy Mrvának viszonya volt egy fiatal leánynyal, a kinek fivérét az omladinisták magukhoz csalták és cséljaikba beavatták. A rendőrség utóbb letartóztatta; a leány, hogy bosszut álljon fivére letartóztatásáért, átadta Heroldnak Mrva feljegyzéseit és mint mondják, Herold kössé is fogja azokat tenni.

Ujabb táviratjelenti, hogy: Mrva gyilkosainak vallatása tegnap éjfélutáni egy óráig tartott. Ma folytatták a vallatásukat. Jóllehet az eredményt titokban tartják, annyi kiszivárgott, hogy meglepő dolgok kerültek napfényre. A „Prager Abendblatt“ jelentése szerint Lebositzban az „Obcanska Besedá“-t feloszlatták.

Ujdonságok.

Az ó- és ujév a templomokban. Az összes helybeli katholikus templomokban az ó év utolsó napján, a megfelelő rendes sorrendben lesznek az esti isteni tiszteletnek; ujév reggelén a szokott mise időben fognak tartatni az ünepi istentiszteletek. A reformátusoknál szintén mindkét alkalommal lesz isteni tisztelet.

Isteni tisztelet sorreadje az ev. templomban: Az óév utolsó vasárnapján d. e. 10 órakor magyar isteni tisztelet; egyházi szónoklatot tart ifj. Draskóczy Lajos segédlelkész. Szilvesteresti isteni tisztelet délután 5 órakor német nyelven, nagyt. Csiskó János lelkész ünepi szónoklatával és a „Női dalkör“ által előadandó karénekkel. (Vegyes kar, Schulze P-föl és Quartette solo.) Ujév napján délelőtt 10 órakor magyar isteni tisztelet, dr. Szlávik Mátyás, eperjesi theologiai tanár és lelkész szónoki beszédével.

Személyi hir. Dr. Bubics Zsigmond, egyházmegyénk fenkölt lelkü püspöke alig hogy a karácsonyi szent ünnepekre otthonába tért és a hétfői nagy misét celebrálta, sürgöny-hivásra ismét elutazott székhelyéről Bécsbe gróf Esterházy mellé, a ki sulyos és aggodalmas betegen fekszik.

Karácsony viliáján a templomokban tartott éjféli miséket ezuttal oly óriási számu publikum kereste föl, hogy a hivők százai csak nyitva levő templom ajtókon át hallgathatták az aszfaltról a misét.

Felsőmagyarország. Karácsonyi számunkban örömmel tudattuk olvasóinkkal ama elhatározásunkat, hogy a „Kassai Szemlét“ uj czim alatt napilappá alakitjuk ujévtől kezdve, hogy ez által is hivebben és gyorsabban szolgálhassuk a közérdeket. Olvasó közönségünknél kellemes viszhangra talált eme hirünk, legalább ezt bizonyitja a sok gratuláló levél, melyek az utóbbi napok postájával érkeztek szerkesztőségünkbe. A mily jól eső ránk nézve a közönségnek ily nagy s előkelő gárdáját magunk mellett látnunk, annyira buzditólag is hat további munkálkodásunkra eddigi müködésünknek kedvező kritikája, mely e levelek egyikéből-másikából csillámlik elő. Midőn kedves olvasóink szerencsekivánatait szavakkal megköszönni s pártolásukat továbbra is ki akarjuk kérni csak arról akarjuk biztositani közönségünket, hogy levelezői- és telegraf összeköttetéseinknél fogva abban a kellemes helyzetben leszünk, hogy valamennyi országos és világesemény hirét a fővárosi reggeli lapok megjelenési idejében reggel kimeritően közölhetjük mi is s e mellett a helyi és provinciális érdekü hireket elsőknek hozhatjuk. Erre fektettük eddig is a fősulyt s e törekvésünket a naponkénti megjelenés csak elő fogja mozditani.

Nymen. Szentmártoni Darnay Kálmán eljegyezte Kutrovich Ella kisasszonyt, gyalókai Kutrovich Sándor honvédkapitány leányát. Biringer Gyula dr. nyug. postaigazgató unokáját.

Nymen. Csabacsüdi Dókus László Zemplénvármegye aljegyzője, cs. és kir. tartalékos hadnagy, csabacsüdi Dókus József kir. tanácsos, Lipótrend lovagja, Zemplénvármegye nyugalmazott főispánjának és nejének örösi és kisrozvágyi Rátkay Borbálának fia, f. hó 24-én váltott jegyet Koráthon, borzovai Téglássy Rózsával, borzovai Téglássy József földbirtokos és neje fancsali Joób Anna leányával.

Karácsonyfa a zárdában. Karácsony estéjén sok szép ajándékkal szállt be a kis Jézus a kassai Orsolya-rendü apácák zárdájának falai közé is. A benlakó növendékek számára ugyanis a derék materek s különösen főnöknőjük mater Josefa vasárnap este fél öt órakor nagyon szép karácsonyfa ünnepséget rendeztek a második emeleti nagy teremben. A terem közepén állott a nagy s pazarul feldiszitett s ajándékokkal dusan megrakott karácsonyfa, mely alatt szélesen kiteritett szőnyegen diszkrét boritékokba s dobozokba rejtve feküdtek a kis Jézuskának mindama ajándékai, melyek már nem fértek rá a karácsonyfa gyenge ágaira. A szép számban megjelent diszes közönség a karácsonyfa körül foglalt helyet, mig a növendékek a terem egy más részét foglalták el. A csinos és kedves lefolyásu ünnepséget Répásszky József kanonok nyitotta meg a növendéksereghez intézett valláserkölcsi tendenciáju oktató beszéddel, melyet a szenge leányhangok precizen összetanult kórusa folytatott, dicséretreméltó összhanggal énekelvén el a szebbnél-szebb dalokat. Majd egy fehérruhás leányka lépett a püspököt képviselő kanonok elé s elébb remegő hangon, de mindinkább növekvő hévvel szavalta el Mindszenti Gedeonnak egy nagyon szép vallásos költeményét. A jelenvolt közönség a szép ünnepben közreműködők előhaladásának dicséretreméltó tanuságtételét mindannyiszor tapssal és éljennel jutalmazta meg. Ezután következett az ajándékoknak sorshuzás utján való szétosztása, mely egyaránt örömet okozott a kis Jézus karácsonyi ajándékaiban résesesült gyermekseregnek, valamint az ott jelenlevő vendégeknek és a derék materek.

A kassa-egyházmegyei növendékpapság magyar egyházirodalmi iskolája fenállásának XXV. évfordulóján decsember 30-án, a püspöki papnevelő intézet nagytermében ünnepies gyülést tart, melynek müsorán a következő számok adatnak elő:

1. Megnyitó beszéd. Tartja: Mihajla Endre IV. é. h. h. elnök.
2. „Hymnus Aranyszáju sz. Jánoshoz.“ Weiningertől. Eneklik: Violet Gyula, Vaszkó József IV. é. és Bednarik Ferencz III. é. h. h. Harmóniumon kiséri: Gruez Lipót IV. é. h. h.
3. „A koldus gyermek.“ Jókai Mórtól. Előadja: Topitzer Arthur II. é. h. h.
4. Románcz Ziehrer „Jerome király“ cz. operettejéből. Előadja: a zenekar.
5. „A negyedik rend és a liberalis capitalismus.“ Irta és felolvassa: Mihajla Endre IV. é. h. h.
6. „Erdei rózsa.“ Werner H.-tól. Előadja: az énekkar.
7. „Froschconcert.“ Schuld F.-től. Zongorakisérettel előadja: a zenekar.
8. „A vértanuság.“ Irta és felolvassa: Messerschmiedt Géza III. é. h. h.
9. „Gavotte.“ Schuster W.-től. Hegedü-duett. Zongora kisérettel előadják: Selcsik Gyula IV. é. és Topitzer Arthur II. é. h. h.
10. „Zengő szobor.“ Mindszenti Gedeontól. Szavalja: Violet Gyula IV. é. h. h.

---

laszthatlanul. En szabadkoztam, de magácska durczás kedvességgel felelt:

— Maga az oka, minek hadonászott folyton? Már most mit tegyünk?

Semmitsem teszünk, igy maradunk. Hisz az ugy együtt nagyon jól volt. De most erős a gyanum, hogy az összevarrás nem véletlen dolog volt.

Emlékszik még?

...Azután elváltunk és nagyon soká nem láttuk egymást. Mikor visszajöttem, a kis Etel már viruló, elragadóan kifejlett leány volt. Nem pajzánkodott többé, már nem szaladgált az udvaron; hanem gyengéden simult hozzám és egész menyországgal tekintett reám. Még engedte magát átkarolni, hanem a csók már tiltva volt. Hiszen ő már nem kisleány többé!

— Szeret?

— Szeretem.

E két szóból teljesen megértettük egymást. Etelka nem kivánt bővebb vallomást és Zoltán feleslegesnek tartotta a bővebb fejtegetést. Hisz tüzzel lángoló szemeink és hevesen dobogó sziveink mindent megmagyaráztak.

...Azután ismét elszakadtam üdvösséges szerelmemtől a mikor ismét visszajöttem, az én mennyországom, az én tündérkirályném már más férfi csalogató énekét hallgatta. Persze ez a másik szebben tudott dalolni a szerelemről, jobban tudta behálózni a naiv leányka puha szivét.

Nos, nagyságos asszonyom, emlékszik még ezekre? És most azt irja nekem, hogy „ma azt hiszem, hogy akkor nem is szerettem.“ Ugyan, ugyan, gondoljon csak vissza ezekre az aranynyal behintett, tündéri álmokra, vagy igazán csak álmok voltak azok? Almok, melyeket egykor együtt álmodtunk át. Igen, gen, asszonyom; a verébkisasszony a szebben éneklő verébfühez simult; csak ez a baj.

Ha kissé mélyebb bonczolás alá veszem a dolgot, ugy gondolom, jobb is volt, hogy odasimult ahhoz a szebben éneklő urfihoz. Már nem átkozom érte. Ki tudja, boldogok lettünk volna-e soká? En legalább kételkedni kezdek benne. Nagyságodnak fény, pompa, hiuság vágyainak kielégitésére volt szüksége, engem az élet megtört s nem lennék képes önnek ehhez módot nyujtani a talán nem is akartam volna.

Nagyságod nagyvilági nő akart lenni, ki nyitott szalont tart, kit általános tisztelet környez, — talán néhány udvarló üres léhaságain mulat — én pusztára vittem volna, hol a barómfi nevelésével leane elfoglalva, zöldséget termelne a városi piacz részére; most hangversenyekre jár, itt a libák gágogásán és a tyukok kotkodákolásán kivül más zenét nem hallana.

Ma érdekesen halvány arczával és sugár termetével férfitisztelői általános bámulatát birja, nálam, ha este hazajövök a mezőről fáradtan, kérges kezemmel pirtől kicsattanó arczát csipném meg és sáros csizmáimmal gondosan kiporolt szőnyegeit piszkitanám csak be.

Igen, jól van ez igy. Nagyságod az átálmodott nagyvilágba jutott, én a nem remélt unalmas pusztára kerültem. Nem átkozom érte, hisz a multkor is megirtam, hogy már beletörödtem sorsomba.

De kedves levelében még másra is tett megjegyzést. „Ne busuljon kedves Zoltán, hogy Irma, második ideálja is elhagyta. Lássa igy van az az életben. Mig mi szótlanul ábrándozunk, azalatt kedveseink szivét más nyeri meg. Vigasztalódjék; az a fa, mely már kétszer kihajtott, harmadszor bizonyára gyümölcsöt is fog hozni.“

Igen, igen; ismét a versenytárs hóditotta el szebb csiripelésével a verébkisasszony ártatlan, naiv szivét. Régi dal uj ismétlésben. Igaz, a fa még vén korában is gyümölcsöt terem, de az én szivem virág volt, illatos, igaz szerelemre sóvár ákácvirág, már pedig ez csak kétszer szokott virágzani. Ugy érzem, az én szerelmem fája már többé nem hajt virágot.

Végül „szakitson magának időt s a karácsonyi ünnepekre ránduljon fel hozzánk. Férjem és én örömmel látjuk, gyermekeim már nagyon kiváncsiak a sokszor emlegetett jó bácsira.“

Én? Én menjek fel nagyságodtokhoz? Hogy lássam egykori Etelkámat boldog családi körében? Hogy megbámuljam férjét, azt a férfit, ki tönkretette menyországomat s ki az én helyemet bitorolja? Hogy vibráljak a gyermekek szőkefürtü hajában, kiknek igazság szerint enyéneknek kellene lenniök?

Nem, nagyságos asszonyom, ezt az áldozatot már ne kivánja tőlem. Ne akarja ezembe juttatni, mily szépen lettem rászedve; ne akarja velem éreztetni boldogságában az én boldogtalanságomat; ne akarja éppen gyöngéd kiméletével felszakitani azokat a sebeket, a mik hegedő nagy sebeimet.

Csak ünnepeljenek önök magukban s ha boldogságuk nem fér meg családi szobájukban, küldjenek abból egy gondolatnyit nekem is, ki szinte ünnepelni fogok itt, szürke, szomoru pusztai magányomban.

Én-is állitok magamnak karácsonyfát. Azután ráakgatom éltem összes emlékeit. Legalul lesznek a boldog gyermekálmok, feljebb ifjukorom üdvözéleges valóját akasztom fel, közbe a küzdelem sanyaru napjaival tarkitom; majd a szív ébredező szerelmét és a szerelem boldogságos mennyországát illesztem bele. Azután jönnek a családás keserü emlékei és a megtört férfikor szomoru napjai, ezt bevonom a feledés áttetsző fátyolával, azután pedig a csendes keserü dondolatait és a megtört remények kétségbeejtő állapotát fogom elhelyezni.

A mi ezenfelül még üres hely lesz, azt a jövőnek hagyom s életem hátralevő idejének; az egészet pedig, mint fénylő csillagok, az édes visszaemlékezés tiszta lánggal égő gyertyái fogják megvilágitani.

Látja, nagyságos asszonyom, hogy szép lesz a karácsonyfám. Ha igy kicsinositom, akkor meggyujtom gyertyáit, elébe ülök és elgondolkodom életem ostoba viszontagságairól. Lehet, hogy néhány gondolatom önökhöz is elszáll, de a többi szivemben fog találni biztos menhelyet.

Különben nagyságod keszit csókolva, vagyok igaz barátja — Zoltán.

11. „Isten dicsősége.“ Beethowentől. Előadja: az énekkar.

12. Záró beszéd. Tartja: Vasskó József IV. é. h. h. főjegyző.

A jubiláris ünnepség délután 4 és fél órakor vezni kezdetét.

Halálozások. Özv. Legányi Istvánné szül. Hanz Julianna asszony élete 84 évében f. hó 27-én Kassán meghalt. Temetése a felsőmagyarországi temetkezési-intézet (Maurer-udvar) rendezésében ma d. u. 3 órakor lesz. — Ifj. Lánczky Sándor nyug. törvszéky biró élete 47 évében Szinyér-Váralján meghalt.

A dalkőri estély, melyet deczember 26-án tartottak meg a Schalkház-szálló nagytermében minden tekintetben kitünően sikerült. A müvészi sikert Stich Kálmán karnagyi pálczáján kivül a programm valamennyi pontja s a közreműködő tagok bizossá tevék már jó eleve. Nagy hatással volt Müller Antal posta- és táviró-tisztnek, a dalkör tagjának saját szerzeményü Dalárindulója, melyet frenetikus tapsok kiséretében ismételtett meg a hálás publikum. Azután Wilnrotter, Béliasz, Goldberg és Stroh urak négyesben adták elő a Balaton rózsája czimü szép dalt, mire a „rajnai bordal“ és a Faust operából egy részlet következett. Ez utóbbit, Goldberg és Stroh urak énekelték. A közreműködő 85-ös katonai zenekar derék karnagyának a dalkör tagjai ez alkalommal egy babérkoszorut is nyujtottak át hálájuk és elismerésük kifejezéséül. Az estélyt táncmulatság fejezte be, melyben az első négyest mintegy ötven pár táncolta.

A miskolczi zsidó hitszónoki állás. A miskolczi zsidóság ismeretes vitájában tegnap kellett volna, mint leveleznünk irja, a békitő biróságnak döntenie. A vitás kérdésben azonban olyan fordulat állott be, mely valószinüleg fölöslegessé teszi a biróság összeülését. Lipsitz Lipót abauj-szántói rabbi, a biróság elnöke ugyanis békés összellemü átiratot küldött a hitközség elnökéhez, hogy nyujtson módot az ügy békés elintézésére. Grünfeld elnök kész erre, de a megoldásra nézve a rabbi-elnöktől várja az utasitást. Az abauj-szántói rabbi az ortodox árnyalathoz tartozik ugyan, de már a fiatalabb gárdából való, magyarul érez, kifogástalanul is beszél magyarul és igy remélhető, hogy fellépése üdvös lesz és a viszálykodó hitközségben a nyugalmat helyreállitja.

Elgázolta a vonat. Az abosi alaguton inneni pályatest őrének a feleségét tegnapelőtt, midőn egy ünnepi látogatóból hazafelé jövet épen az alaguton haladt keresztül az arra robogó vonat elgázolta. Csak összeroncsolt testére akadtak rá masnap. A szerencsétlenül járt asszony hat gyermek anyja s ez idő szerint is áldott állapotban volt.

Fotográfia villamos lámpa segitségével. A fotográfia bámulatos kifejlettsége nap-nap után ujabb és érdekes jelenségeket hoz felszinre; a melyek persze csak a nagyobb központokban lesznek inkább hozzáférhetővé. Most azonban Podlessny derék fotografusunk azzal lepi meg a kassai közönséget, hogy egy szerkezetet szerzett be, a melylyel a családi asztal körül ülőket villamos lámpa segitségével a legszebben rá lehet vetni az üveglapra és arról a legjobb fényképeket sokszorositani. Egy pár ilyen képet láttunk a mester keze alól kikerülni és konstatáljuk, hogy a képek — ismerve az alakokat — kitünők. Podlessny malom-utczai mütermének produktumaiból szekrényeit most ujból staffirozta ki és azokban minden egyes kép azt adja hirül, hogy kidolgozója méltó ahhoz a hirnévhez, a mely nevéhez füződik. Különösen megragadja a figyelmet kegyes püspökünk nagyalaku szines képe, a mely szinbeli kidolgozásában is a legmagasabb igényeket elégiti ki, nem is emlitve, hogy maga a kép hü másolata a nemes szivü élő alaknak.

Népkonyha jelentése. Deczember 17—22-ig 492 ebédadag lett kiszolgáltatva, ebből 486 ingyen. Adakoztak: Melczer bárónők 10 frtot, Schell bárónő, Vandernát urnő és Bodorfi Mór ur a Kaschauer Zeitung utján 5—5 frtot, Brody Fülöp és Lévai Henrik urak 5—5 frtot, Eisltzer Ilka urnő 4 frtot, Widder Berta, Korach Jozefine, Goldberger Teréz urnők 3—3 frtot, ifj. Schwarcz Salamonné, Goldberger Matild, Molnár Janka és Siposs Gyuláné urnők 2—2 frtot, Gross Adolf ur 25 kgr. lisztet, Goldberger Teréz urnő ¼ mérő babot, Beller Károly ur 25 kgr. kölest s 25 kgr. babot, Lang Ferencz ur 10 kenyeret és Weinfeld Teréz urnő kelkáposztát.

A negyedik férj. Hogy az öreg urak fiatal házasitását válasszanak maguknak, az nem ritka dolog. De ez már ugyancsak furcsa eset, mikor egy 25 éves fiatal ember egy 80 éves asszonyt vesz el. Ily esetről értesit most levelezőnk S.-A.-Ujhelyről, hol Lyka Károly 25 éves legényember nőül vette özvegy Dankó Jánosnét abban a reményben, hogy a matrona napjai megvannak számlálva, s aztán egyedül, boldogan élvezheti majd az elhunyt vagyonát. De hát a sors másképen tervezte. A fiatal, egészséges Lyka néhány hónappal azelőtt betegeskedni kezdett s tegnap nagy kinok között meghalt. Lyka Dankó Jánosnénak negyedik férje volt.

— Legjobb és legolcsóbb **egyenruhákat** és egyenruházati felszereléseket tényleges és tartalékos tisztek, vasuti tisztviselők, altisztek, pénzügyőrség és tüzoltóság részére szállit Spitzer és Donath hasai egyenruházati intézete Budapest II. főutcza 6. sz.

Henneberg G. (cs. kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben, privátmegrendelőknek közvetlenül szállit:** fekete, fehér és szines selyenszöveteket, méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig postabér- és vámmentesen, sima, csikos, kockázott és mintásottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szin s árnyalatban.) Mintákat postafordulóval küldetnek. Svájcba czimzett levelekre 10 kros bélyeg magasztandó. 19—19

Hirek a nagy világból.

Rudolf trónörökös és Magyarország. A „Magyar Szalon“ karácsonyi számában több reminiszencziát közöl az elhunyt Rudolf trónörökről is. A többek között egy levelet is közöl, melyből a következő érdekes sorokat vettük ki:

„Hiszen Magyarország olyan közel áll a szivemhez — az a hitem, hogy egy, esetleges, magas fokon álló szabad Magyarország végre a siker záloga volna Ausztriának is.“

E fenkölt gondolkodást visszatükröző sorok is csak azt a szomoru tényt bizonyitják, hogy Magyarország szeretett trónörökösében egyszersmind a legjobb hazafit is vesztette.

Seefried báró áttérése. Bécsből jelentik, hogy Seefried báró, Erzsébet bajor herczegkisasszonynak, a magyar király unokájának férje, áttért a katholikus hitre, csakis ezzel a föltétellel vehette feleségül szerelmesét.

Vaillant védője. Mint Párisból jelentik, jogászkörökben azt beszélik, hogy Viviani szocziálista képviselő elvállalta Vaillant védelmét.

A megrémült hóhér. Deibler, a párisi hóhér több levelet kapott, melyben halállal fenyegetik, ha Vaillant-t kivégzi. Deibler megbökkent és azt az óhaját nyilvánitotta, hogy nyugdijazzák. Deibler már hetven éves.

A primadonna ékszerei. Egy nemrégiben nálunk is előfordult eset alkalmából nem lesz talán érdektelen felemlitenünk, hogy Bernhardt Sára, a világhirü müvésznő, kinek ékszereit nem egyszer lopták el eddig ismeretlen tettesek legközelebb kártérítési pört inditott a párisi „Evénement“ ellen, mely arra hirre, hogy a müvésznő 150.000 frank értékü ékszereit Rio-Janeiróban történt mult évi vendégszereplése alatt elrabolták, tréfásan azt a megjegyzést tette, hogy Bernhardt Sára kirablásáról évente szoktak hasonló hirek megjelenni valószinüleg csak azért, hogy ez által is növeljék a diva iránti érdeklődést. A rio-janeiroi lapok átvették az Evénement eme megjegyzését s csipős glosákkal halmozták el az isteni Sárát. Ennek aztán az lett a következménye, hogy a braziliai törvényszék szabadon bocsátotta az ékszerek eltolvajlásával vádolt egyént s beszüntetett minden további nyomozást ez ügyben ugy, hogy az ékszerek máig sem kerültek meg.

Irodalom.

Jókai olvasmányok a gyermekeknek. Az Eötvös-alap országos tanitó egyesületének kiadásában egy csinos kiállitásu képes füzet jelent meg a gyermekek és a nép számára a Jókai-jubileum alkalmából. A csinos könyvecskében előforduló sok szép kép és huszonöt olvasmány, melyeknek nagy részét maga az ünnepelt költő irta, valamennyi a Jókai életének s különösen gyermekkorának főbb mozzanatára vonatkozik. Már maga ez a körülmény teljes garanczián nyujt arra nézve, hogy az oktató czél, melyet a kiadás czéloz, ugy a gyermekeknél valamint a népnél el lesz e kis füzet által érve. Ep ezért ajánlotta a kultuszminiszter is a tanfelügyelőségeknek e könyvet a terjesztésre. A jövedelem jótékonyczélnak szolgál s bolti ára a füzetnek 30 kr.

„A közönség kedvenczei.“ Páratlan karácsonyi meglepetést szerzett a Budapesten (Gránátos-utcza 1. sz. a.) megjelenő „Magyar Ujság“ olvasóinak. Dus tartalmu fölapján kivül mellékelte a „Látogatók Lapja“ gyönyörü illusztrációkkal diszitett példányát. De valódi irodalmi esemény és szinte páratlan a maga nemében az ugyanezen számmal kiadott „A közönség kedvenczei“ czimü albuma, mely a fővárosi szinházak legjelesebb müvésznőinek arczképeit és általuk irt életrajzot vagy epizódot tartalmazza. A „Magyar Ujság“ minden uj előfizetője ezen albumot, melynek bolti ára 1 frt, ingyen kapta meg.

Kassai szinház.

Kiss Pista sokat halasztott jutalomjátéka szombaton, deczember 23-án lön megtartva telt ház előtt, mely alkalommal a „Gascognei nemes“ Souppénak, a hirneves mesternek erőteljes zenéjü nagy operettje került szinre. Sue regényes meséjének a szinpadon való előadása nálunk sok kifogásolni valót hagyott hátra, ugy a rendezés, mint a játék tekintetében. Magát a szép zenét is csak a jutalmazandó és partnerének Ruzsinszky Ilonának frappáns módon nyilvánuló és teljesen érvényre juttatott énekszámai mentették meg, melyek különösen a megkapóbb helyeken, milyen Krusztillák és Méri kettőse a második felvonásban, csillámlottak leginkább elő. Ezenkivül még S. Aldor Juliskának, ki Cascaritta szép szerepét énekelte, sikerült helylyel-közel legyőznie ama kiváló nehézségeket, miket a zeneiró szabott reá. Kozma Pistáról most is csak azt jegyezhetjük meg, hogy erőteljes tenórja merev, mint az üveg; törik, de nem hajlik. Ez alkalommal tünt ki különben leginkább ama sajnálatraméltó jelenség, hogy a férfi kar egyedül mennyire hasznavehetetlen s hogy a női kar néha ugyancsak kitud magáért tenni.

Gyermekelőadások voltak: karácsony viliájának délutánján, mikor a Hófehérkét adták zsufolt ház előtt; hétfőn délután, mikor a „Czimmadia mint kisértet“ volt szinen és ünnep második napjának délutánján a „Csókon szerzett völegény“-nyel. Mindhárom előadást temérdek gyermek nézte végig.

II. Rákóczy Ferencz fogsága került szinre hétfőn este. Szigligetinek e hazafias motivumokon nyugvó történeti szinmüvét teljesen telt ház előtt adták. A czimszerepben Mészáros mutatott be eléggé sikerült alakitást; játékában egyedüli disszonanczia az volt, hogy minduntalan szembeötlött az első felvonásban ama körülmény, hogy noviciusi ruháját nem reá szabták. Ez a kosztüm kérdés Kolonics bibornok személyesitőjénél is feltünő volt, kire hitvány öltözetében az „eminencziád“ czimezés ellenére is csak gyermekijesztő mikulást látott a közönség. Szentessy Ilonát ma láttuk az első szerepkörébe vágó nagyobb szerepben s alakitásában volt egy kis tragikai fönség is fiával való jelenetében. Kissné nagyon jó alakitásán kivül még csak Borosst emlitjük fel, ki mint páter Knittelins volt kitünő. Solári parancsnok szerepét nagyon tévesen osztották ki.

A gascognei nemes keddi előadása kevésbé sikerült, mint a szombati. A kimagaslóbb részletek most is reliefszerüen emelkedtek ki a keretből, de az előadás összhangjára többféle disszonanczia hatott zavarólag. A második felvonás végén ugyanis a háttérbeli függöny felemelésekor az a malőr esett meg, hogy az egész függöny leszakadt s a háttéri szép jelenetet csak a dolgok rendbehozása után lehetett megismételni. A fent kiemelteken kivül felemlitjük még ez előadás kapcsán Szilágyi Dezsőt, kinek jeles alakitását kitünő maszk egészitette még ki.

A pezsgőt, Murai Károlynak abszurd dolgokat s elriasztó karrikaturákat bemutató vigjátékát szerdán este adták. A sok eröltetett furcsaság ellenére se tudunk valami rendkivüli mulattató hatást feljegyezni az est alkalmából. Ez azonban ez alkalommal nem a szereplők hibájául róható fel, mert mindannyian elég törekvést mutattak be arra vonatkozólag, hogy az elfogadhatatlan dolgokat elfogadhatókká tegyék. Első helyén, kell emlitenünk Nikó Linát, ki rettenetes Lég Arankájában eléggé rokonszenves tudott lenni. Mészáros (Hóka Ottó), Miklóssy Ilona (Lotti), Kissné (Mari), Szentessy Ilona (özv. Hab Gáborné), Csiszér, Nagy, Boross és Pesti adták a többi szerepeket.

Gukker.

Az ördög pilulái. E czimen került csütörtökön este szinre egy látványos és tüneményes bohózat, melyet a programm szerint négy esetleg ötször fognak egymásután adni. A különféle csodás mutatványuk és látványos dolgok bemutatása tizenegy képben történik melyek a következők: 1. A büvös patika. 2. Az erkélyes kolostor. 3. A csalza utmutató. 4. A boszorkány barlang. 5. A kut tündérlakója. 6. A gyermekek birodalma. 7. Az 1100 éves hajadon. 8. A csodaborbély. 9. A légberepülő vasuti vonat. 10. Az életadó balzsam. 11. A bohóság tündérbirodalma. E tizenegy képben huszonhét tüneményfogja magát előadni, melyek mindannyia csodás látványosság. Ily fajta bohóságokat a világ valamennyi nagy szinpadán szoktak néha-néha szinre hozni s mindenkor szerfölött nagysikerrel. Ez inditotta Halmay direktort is arra, hogy e látványosságot felelevenitse a kassai szinpadon.

Szerkesztői üzenetek.

Ch. B. urnak Köszönettel vettem baráti kezeiből eredő küldeményét és várva a másikat is, bensö örömmel járulok jubileumához azzal, hogy a legközelebbi ötven megszületéséig az első révén szemmel láthatólag megizmosult és minden sorában tömörséget mutató ereje megérdemlett jutalmát vegye azon az areopágon, a me y nek elismerését éppen az igazi jóknak sokszor a legnehezebb kivivni. A mit viszont nekünk mond gratuláczióképen jól esett elolvasnunk. A naptár menni fog. Szivélyes üdvözlet.

Gr—e urnak Kassán. Az elismerést köszönjük. A felajánlott munkásságot pedig örömmel fogadjuk.

Szegedre. Küldeni fogjuk.

Felelős szerkesztő: **Ries Lajos.**
Főmunkatárs: **Ladányi Béla.**

A legjobb hirnevü franczia jelzék:

Cognac Matignon

(Alexander Matignon & Co. Cognac Franciaország.)

Vezérképviselők Ausztria-Magyarország részére

Pfau és Társa, Fiume.

Kapható: Minden füszer-, csemege- és gyógyanyag-kereskedésben, gyógyszertár, czukrászda- és kávéházban.

395 7—10

Minden anya

helytelenséget követ el, ha gyermekei mosására más szappant mint a bécsi **Parfumerie Equitable** által előállitott **Vaselin-arany-creame-szappant** használ. Ezen szappan élesztően hat a bőrre.

Egy 3 darabot tartalmazó **csomag** 35 krajczárért kapható Kassán:

Özvegy Selmeczi Berta főutcza 40. sz., Hauszer Antal és társa, Siposs A. Gyula. 428 2—2

„LE GRIFFON“

a legjobb valódi franczia szivarka-papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 51—150

JASZUSCH ANTAL

bornagykereskedő

ajánlja az ünnepekre alább jegyzett borait.

Bor-árjegyzék:	1 lit. kr.	100 l. frt
Hejczi bor 1890. termés	52	45
Ujhelyi » 1890. »	54	47
Vizsolyi bor 1890. termés	40	32
» » 1892. »	36	30
Schiller bor gyöngyösi 1890. termés	36	30
Egri schiller 1890. termés	40	34
» vörös 1890. termés	52	45
Hejczi és ujhelyi asszu 1890. termés	3.—	300
Szamorodni bor 1890. termés	1·20	—

A kassai takarékpénztár

elfogad: betéteket kamatozás végett,

leszámitol: váltókat, kisorsolt zálogleveleket és sorsjegyeket,

engedélyez: jelzálogkölcsönöket házakra és birtokokra, kézi-zálogokra és értékpapirokra, különösen kedvező feltételek mellett,

megőrzés végett elfogad: értékpapirokat, okmányokat, ékszereket és ezüstneműeket,

vesz és elád: értékpapirokat tőzsdei árfolyam szerint.

Postai megbizások azonnal elintéztetnek.

7 24—24

Pserhofer J.-féle gyógyszertár

Bécsben, I. ker., Singerstrasse 15. sz. a. zum „goldenen Reichsapfel“.

Vértisztitó labdacsok, ezelőtt általános labdacsok neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacsok csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyitották volna. Évtizedek óta ezen labdacsok általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitünő háziszerből készlet ne volna található.

Számtalan orvos által ezen labdacsok háziszerül ajánltatnak és ajánltattak minden oly bajoknál, melyek a rosz emésztésből és székrekedésből erednek: mint epe-zavarok, máj-bajok, kólika, vértolulások, aranyér, béltétlenség a hasonló betegségeknél. Vértisztitó tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is: igy sápkórnál, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztitó labdacsok oly könnyen hatnak, hogy a legcsekélyebb fájdalmakat sem okozzák, és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül bevehetők.

A számtalan hálairatból, melyet e labdacsok fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek, ezen helyen csakis nehányat említünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacsokat egyszer használta, meg vagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.

Köln, 1893. április hó 30-án. Tisztelt Pserhofer ur! Legyen oly szives és küldjön nekem ismét 15 tekercset az ön fölülmulhatatlan vértisztitó labdacsaiból utánvétellel. Fogadja ez uton is a legmélyebb köszönetemet labdacsai csodahatásáért. Maradok teljes tisztelettel Pawlistik Ferencz, Köln, Lindenthal.

Hrasche, Fökinik mellett 1887. szept. 12. Tekintetes Ur! Isten akarata volt, hogy az Ön labdacsai kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megirom: Én gyermekágyban meghültem olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az Ön csodálatraméltó labdacsai engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg Önt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacsok engem is tökéletesen ki fognak gyógyitani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segitségül szolgáltak. Knifícz Teréz.

Bécs-Ujhely, 1887. nov. 9. Mélyen tisztelt Ur! A legforróbb köszönetemet mondom ezennel Önnek 60 éves nagynéném nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vizkórságban, már életét is megunta, melyről egyébként le is mondott, midőn véletlenül egy doboz kapott az Ön kitünő vértisztitó labdacsaiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen kigyógyult. Legfőbb tisztelettel Weinzettel Josefa.

Eichengraberamt, Gföhl mellett, 1888. márcz. 27. Tekintetes Ur! Alulirott ismételten kér 4 csomagot az Ön valóban hasznos és kitünő labdacsaiból. El nem mulaszthatom legnagyobb elismerésemet kifejezni ezen labdacsok értéke felett és azokat, a hol csak alkalmam nyilik, a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálairatom tetszésszerinti használására Önt ezennel felhatalmazom. Teljes tisztelettel Hahn Ignácz.

Gotschdorf, Kolbach mellett, Szilézia, 1888. okt. 8. T. Ur! Felkérem, miszerint az Ön vértisztitó labdacsaiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az Ön csodálatos labdacsainak köszönhetem, hogy egy gyomorbajtól, mely engem öt éven át gyötört megszabadultam. Ezen labdacsok nálam sohasem fognak kifogyni, s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem. — vagyok tisztelettel Zwickl Anna.

Ezen vértisztitó labdacsok csakis a **PSERHOFER J.-féle** az **„arany birodalmi almához“** czimzett gyógyszertárban, **Bécsben I., Singerstrasse 15. sz. a.** készittetnek valódi minőségben, s **egy 15 szem labdacsot tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmaztatik, 1 frt 5 krba kerül; bérmentetlen utánvételi küldésnél 1 frt 10 kr.**

— Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el. —

Az összeg előbbeni beküldésénél (mi legjobban postautalványnyal eszközöltetik) bérmentes küldéssel együtt: 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül.

NB. Nagy elterjedtségük következtében ezen labdacsok a legkülönfélébb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében kéretik csakis PSERHOFER J.-féle vértisztitó labdacsokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyeknek használati utasitása a PSERHOFER J. névaláirással fekete szinben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláirással vörös szinben van ellátva.

Amerikai köszv.-kenőcs, gyors és biztos hatásu, legjobb szer minden köszvényes és csuzos bajok, u. m.: gerinczagy-bántalom, tagszaggatás, ischias, migraine, ideges fogfájás, főfájás, fülszaggatás stb. stb. ellen. 1 frt 20 kr.

Tannochinin - hajkenőcs. Pserhofer J.-től. Évek hosszú sora óta valamennyi hajnövesztő szer között orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegánsan kiállitott nagy szelencze 2 frt.

Általános tapasz, Steudel tanártól, ütés és szurás által okozott sebeknél, mérges daganatoknál, ujjkukacs, sebes- vagy gyuladt-mell vagy más ily bajoknál, mint kitünő szer lön kipróbálva. Egy tégely 50 kr., bérmentve 75 kr.

Fagy-balzsam, Pserhofer J-től, Sok év óta a fagyos tagokra és minden idült sebre, mint legbiztosabb szer elismerve. 1 köcsöggel 40 kr. Bérmentve 65 kr.

Útifű-nedv, egy általánosan ismert kitünő házi szer hurut, rekedtség, görcsköhögés stb. ellen. 1 üvegecske ára 50 kr. 1 üveg bérmentve 1 frt 50 kr.

Élet-eszenczia, (prágai cseppek) megrontott gyomor, rosz emésztés és mindennemű altesti bajok ellen kitünő háziszer. 1 üvegcsével 22 kr. 12 üveg 2 frt.

Általános tisztitó - só, Bullrich A. W.-tól Kitünő házi-szer a rosz emésztés minden következményei, u. m.: főfájás, szédülés, gyomorgörcs, gyomorhév, aranyér, dugulás stb. ellen. Egy csomag ára 1 frt.

Angol csoda - balzsam, 1 üveg 50 kr., egy kis üveg 12 kr.

Por a lábizzadás ellen. Ezen por megszünteti a lábizzadást s az azáltal képződő kellemetlen szagot épen tartja a lábbelit és mint ártalmatlan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Golyva-balzsam, kitünő szer golyva ellen. 1 üveg 40 kr. Bérmentes küldéssel 65 kr.

Helsó vagy egészség-só. kitünő gyógyszer, gyomorhurut és minden a rendetlen emésztésből származó bajoknál, 1 csomag 1 frt.

Ezen itt felsorolt készitményeken kivül, az osztrák lapokban hirdetett összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak, és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszereztetnek.

Postai megrendelések a leggyorsabban eszközöltetnek, ha a pénzösszeg előre beküldetik; nagyobb megrendelések utánvéttel küldetnek.

Bérmentve csakis oly esetben történik a küldés, ha az összeg előre beérkezik, mely esetben a postaköltségek sokkal mérsékeltebbek.

449—2—12

Kovács és Mezey Budapest és London!

Van szerencsénk ezennel a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesiteni, miszerint **Kassa és vidéke** részére dús választékú **raktárunkat**

chinai tea-, jamaicai és braziliai rum-,

valódi franczia és magyar cognac-ban

Pollák Róbert úr

fűszerüzletében helyeztük el.

Raktárunkat a legnagyobb gonddal rendeztük be,

eredeti és kiváló minőségeink, eredeti budapesti áruink mellett

a legkényesebb igényeket kielégitik.

Szolgáltatmányaink oly jutányosak, hogy a vevő közönség az első kisérlet után csak

Kovács és Mezey

czimkével ellátott rumot és teát fog használni.

Felkérjük még a nagyérdemű közönség figyelmét ujonnan megjelent **kis árjegyzékünkre,** melyben minden egyes faj az ár megjelölése mellett van feltüntetve.

Kérjük, miszerint ezen czikkeinkben beálló szükségleteit fentnevezett czégnél tessék beszerezni.

Kitünő tisztelettel

Kovács és Mezey.

387 8—10

Valódi franczia és magyar cognac!

Valódi chinai és orosz karaván-teák!

Czimünk minden dugaszba be van égetve!

Nagy szőnyeg-eladás.

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy **a téli idényre**

nagyszerü külön osztály szőnyeg-, függöny- és butorkelme-raktárunkat

tetemesen megnagyobbitottuk.

Kedvező és nagy zárlataink által, **elsőrendü gyárakkal,** azon kedvező helyzetben vagyunk, valamennyi czikket **szerfelett mérsékelt árakon** eladhatni. **Szobák bevonására különösen ajánlhatjuk:**

Valódi brüsseli szőnyegeket	Valódi axminiszter szőnyegeket	Valódi angol velóur szőnyegeket	Valódi hollandi szőnyegeket

Ezenkivül dus raktár következőkből:

Valódi perzsa és smyrna szőnyegekből.

Szalonszőnyegek	Ebédlő-szőnyegek	Futószőnyegek	Cocos futók
Lábtörlők	Ágyszőnyegek	Angoraszőnyegek	Ágy- és asztalteritők
Flanellteritők	Divánteritők	Csipke és szövetfüggönyök	Portiéres
Vitrage	Peluche teritők	Uti takarók	Lambrequins

397 11—30

Tisztelettel **Széman Testvérek.**

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.

IX. évfolyam. Kassa, vasárnap 1893. évi deczember 31. 150. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kassa főutcza 58. sz. a.
hova a lapot érdeklő küldemények czimezendők.
Előfizetési díj:
Kassán házhoz-hordással
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
Vidékre postai küldéssel:
Egy évre ... ... 6 frt — kr.
Félévre ... ... 3 „ — „
Negyedévre ... 1 „ 50 „
— Egyes szám 5 kr. —
Kéziratok vissza nem adatnak.

KASSAI SZEMLE.

Politikai, társadalmi, kereskedelmi s ipari érdekeket képviselő lap.

Megjelenik minden szerdán, pénteken és vasárnap.

Hirdetések:
egy petit sor ... ... 5 kr
nyilttérben ... ... 12 „
Többszöri közlésnél engedmény
Felvétel a kiadóhivatalban főutcza 58. sz.
Továbbá a következő ügynökségek: Oppelik A. Bécs Schalek Henrik Bécs, Haasenstein & Vogler Bécs: Eckstein Bernát üdő-utcza 4. Budapest, Goldberger A. V. Vacz utcza 11. sz., Janius Gyula Budapest; Hamburgban: Daube G. L. & Comp. Steiner Adolf.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.

Felsőmagyarország

Kassa és a felvidék első napilapja

A szerkesztésünkben és kiadásunkban Kassán 10 év óta megjelenő „Kassai Szemle“ uj évtől kezdve

Felsőmagyarország

czim alatt **napilap lesz**, a melyre ezennel előfizetést nyitunk.

Lapunknak ily módon előkészitett átváltoztatása nagy áldozatra serkent minket, a melynek teljes tudatában kijelenthetjük, hogy a Felsőmagyarország életképes, szilárd alapokon kezdi meg pályafutását.

A Felsőmagyarország tartalmasságát mindenről, a mi a közéletben fontossággal bir, nagy áldozatok árán biztositottuk, ugy, hogy a mi lapunk itt e vidéken, mely a legtöbb felvidéki megyét magába foglalja, mindenről **a legelső fog számot adni, megelőzve a fővárosi lapokat.**

Ezt a gyorsaságot a telegráf segélyével érjük el mindenkor.

A Felsőmagyarország daczára ennek **a legolcsóbb napilap lesz** és ára a Kassán és vidéken lakóknak egyaránt:

egy évre	10	frt	— kr.
egy félévre	5	„	— „
egy negyedévre	2	„	50 „
egy hónapra	1	„	— „

Előfizethetni lehet a kiadóhivatalban:

Kassa, főutcza 58. sz. Vidékről postautalványon.

Mutatványszámokat egy hétig ingyen készséggel küld a

FELSŐMAGYARORSZÁG
KASSAI SZEMLE
kiadóhivatala és szerkesztősége.

A mi búcsúnk az ó-évtől.

— Kassai Szemle — Felsőmagyarország. —

Kassa, decz. 30.

Nem azzal a reményt és kétséget tápláló köznapi érzéssel veszünk most bucsut az ó-évtől, melylyel az évek eddigi során át, hanem egészen más s felemelőbb érzés lett urrá felettünk.

Ravatalnál állunk tulajdonképen. E ravatal a „Kassai Szemlé“-é, vagyis tulajdonképen mi vagyunk kiteritve rajta. Mégse a halál dermesztő fagya járja át idegeinket, hanem az élet pezsdülő forrósága, mégse haltunk meg, hanem élünk.

A phönix-madárról beszéli a tündérajku rege azt a felemelő hatásu mesét, hogy koronkint önporaiból feléled, hogy csodás diszben pompázzék az ámuló világ előtt. Ezt a phönix-mesét látjuk e ravatalnál valósággá válni, midőn a halálra válás pillanatában az ujraéledés éltető nedve pezseg ereinkben s a Kassa Szemle, mely ime meghal, két nap multán diszes és előkelő formában jelenik meg, az olvasó közönség körében.

Épen az a motivum elvenedik meg itt is, midőn a háromszori megjelenés kisebb nivóján álló vidéki lap belelép abba a gárdába, hol a napilapok előkelő és büszke kasztja kezdődik. Es midőn tagjaivá leszünk e büszke kasztnak, az a tudat bennünket is büszkévé tesz, hogy **nem leszünk epigónjai a fővárosi napilapoknak.**

A szerkesztés minden ágazatát felölelő s a legpontosabb értesülések lehetőségét lehetővé tevő összeköttetéseink a magas politika köréből a világesemények s minden oly hirhozást illetőleg tett intézkedéseink, melyre minden napilap sulyt helyez, a páratlan anyagi áldozat, melylyel e fenomenális gépezetet berendeztük, bennünket biztositanak a felől, hogy módunkban lesz oly napilapot adni olvasóink kezébe, mely a felvidéken hiányt pótol.

A Kassai Szemle utolsó számát veszi itt az olvasó. Ezután már csak mint napilap találkozunk **január 2-án** a mi kedves közönségünkkel; folyton, napról-napra meg lesz köztünk a szellemi érintkezés.

E felemelő tudatban veszünk hucsut önöktől **s kivánunk olvasóinknak boldog ujévet.** A szerkesztőség.

Le roi est mort, vive le roi!

A „Kassai Szemle“ meghalt, éljen a „Felsőmagyarország“! Midőn a „Kassai Szemle“ évtizedes pályafutását önként bevégzi, hogy mint „Felsőmagyarország“ uj életre ébredjen, nem állhatom meg, hogy szivem mélyéből ne üdvözöljem az ujszülöttet. De tulajdonképen nem is tapasztalatlan ujszülött ez, ki most lép először az élet szinpadjára s a kiről nem tudják megfelel-e majd a hozzá kötött várakozásnak, hanem egy kipróbált harczos, kit nem életuntság, nem a küzdelem okozta elgyengülés késztetett levetni a régi mezt, hanem ki gazdag tapasztalat tárából csak azért öltött uj köntöst, hogy annál hatásosabban küzdhessen a közmivelődés terén. Nehéz a küzdelem, göröngyös a tér, de azon tudat, hogy jó ügyért, magasztos eszmékért száll sikra, edzeni fogja erejét s az igaz ügy melengető sugara ellenállhatatlan erővel mindig nagyobb tért fog hóditani. A régi gárda harczosai pedig, kik az eddigi zászló alatt állottak, az ugyanazon uton s irányban haladó uj lobogót bizonynyal annál buzgóbban fogják követni. A mivelt nagy közönség sem fog elpártolni e lobogótól, sőt méltányolva a törekvést és nehézségeket, mind bővebb támogatásban részesitendi azt. Hiszen saját előhaladottságáról, miveltségének magas nivójáról tesz fényes tanubizonyságot, midőn megmutatta az országnak, hogy egy napilap nyerhet keblében elegendő életerőt. Ujult erővel tehát előre! Lővy Izidor.

TARCZA.

Az ujév.

— Alkalmi rajz. —

— Irta: *Olcsovszky Lajos.* —

— Jöjj ide kedves gyermekem, hajtsd az ölembe okos fejedet, én majd szőke fürteidet meg megsimogatva, mesét mondok neked; ugy mint egykoron, amikor még kis lányka voltál. A férjedet orvosi kötelessége tartja távol, amig megjön, beszélgessünk az évforduló estéjén; az idő majd gyorsabban telik. A Mindenható okos, értelmes fővel áldott meg; vond le magadnak szavaimból a következtetést.

— Örömmel hallgatom a mesédet kedves atyám.

Az ezüst-haju aggastyán végigsimitja a reszkető kezével rengő, ősz szakálát és beszélni kezd.

Szép ifju lányka lelke angyalnak szállott fel a magasba. Az angyal tapasztalatlan levén még, engedelmet kért az egek Urától, hogy körutat tehessen a földön az emberek között, akiket majd segiteni kell nehéz óráikban.

Egy szép, nagy, pázsitos térségen különféle nemzetségü nők csoportjára talált, akik vig dalolás mellett tánczot jártak. Oldalt egy karcsu, barna hölgy állott, aki ugylátszik nemrégen érkezett és csak szemlélője volt a vidám mulatságnak.

Az angyal megismerni akarva a csoportot, felcsattanó hangon kivánta a mulatóktól, hogy őt is vegyék be magok közé. De azok nem vették be az angyalt, akit nem ismertek fel, hanem meg akarták verni és messzire elüldözték; az egyedül álló barna hölgy mentette meg attól, hogy meg nem verték.

Az angyal visszatért az örök világosság országába és az Ur számolya elé borulva, keserü könyek között panaszolta el a vele történteket. Az Ur pedig végtelenül szelid jósággal visszaküldötte őt a földre, utasitva, hogy a mulatókat kérő, szép szóval szólitsa meg és felhatalmasta, hogy azután cselekedjék a legjobb belátása szerint.

A szép szavakra a táncolók készségesen fogadták magok közé a leánynak öltözött angyalt és vele együtt mulattak tovább.

Eközben az Ur drága-gyöngyökké változtatta az angyalnak elhullatott könyeit és mikor a tánez véget ért, az angyal a ruhájában találta azokat. Örömmel osztotta szét a gyöngyöket mulató társai között és mikor már semmi sem maradt, akkor jutott eszébe az oldalt álló, szerényen megvonuló, karcsu, barna hölgy.

Odasietett hozzá és üres kezecskéit mutatva, ekképen szólott:

— Neked nem adhatok semmit; mert nem jöttél kérni és már kitogytak a gyöngyeim. Különben magyar nő létedre nincs is szükséged sem gyöngyökre, sem drágaságokra; hiszen az ajkaidat szamócza nagyságu meghasadt rubin képezi, a szemeidből a legszebb gyémántok tüze ragyog, a kebledet pedig minden drágagyöngynél becsesebb kincs: a hazaszeretet olthatatlan langja dobogtatja hön és magasan.

— Pedig én kérni akartalak, hogy sok-sok kincset adj nekem; mert nekem igen-igen sokra van szükségem.

— Mire kellene neked az szép barna hölgy? Hiszen nem vagy hiu, tetszelegni nem akarsz senki előtt, a férjed pedig igy is szeret arany nélkül, ezüst nélkül, csillogó drágakő nélkül. Micsoda titkos czélra kell tehát neked a sok kincs?

A karcsu, barna hölgy szemérmesen elpirul és nem tudja mit feleljen.

Az angyal pedig tudva a szégyelős elpirulás okát, nem kérdezősködik tovább, hanem kézen fogja a karcsu, barna hölgyet és utnak indul vele arra, merre az nap-nap mellett, más-más irányban járni szokott.

Igen magasan, fárasztó magasan, padlás-szobába jutnak, amelynek hasadékain fölhangzik az évforduló alkalmából odalenn vigadó nép zaja és keresztül fütyöl a hideg téli szél. A szobában aggok és gyermekek, akik éhesek és fáznak. Mindannyian örömmel üdvözlik a belépő barna hölgyet, akinek nevét sem tudják, de mégis jól ismerik régóta. A karcsu, barna hölgy pedig lehajtja a fejét és köny csordul ki a szeméből; mert ezuttal nem hozott sem meleg ruhát, sem tüzelő-fát, sem pedig eledelt. S a mig ő a földre szegezi bus tekintetét, csoda történik: az asztalon párolgó teli tál terem, jó izletes étellel; a kandallóban ropogó tüz gyulad ki és a szekrénybe meleg ruha vándorol. Az angyal rövid, de hő imájára történt ez a csoda.

Ezután még sok sok helyet jártak be, mélyen a pincze-lakásokban, majd apró kunyhókban és másfelé, ahol nyomor és szenvedés tanyáz és mindenütt enyhülést és vigaszt hagytak hátra.

Nagy épülethez értek, a melynek egyik szobájában — noha már éjre fordult az idő, — több nő dolgozott; olyanok, akik nappalukat kenyérkeresetre kénytelenek forditani és akiknek a könyörület munkájára csak az éj marad. Az asztalokon nagy csomagokban vannak felhalmozva a lágy mohóju tépések és a puha kötelékek. Idegen országban háboru folyik; oda készül ez mind. Az egyik nő elmondja a karcsu, barna hölgynek, hogy fogyatékán van a vászon és az angyal ad vásznat.

Végre kórházba jutnak el és az angyal tapasztalja, hogy a karcsu, barna hölgy nem tél a hagymázas beteg forró homlokáról letörölni a nehéz gyöngyöket és aggódás nélkül, biztatóan szoritani meg a halállal vivódónak a hidegülő kezét. Es érintésére a láz csillapul, a vivódás pedig enyhül.

Az angyal nem szól semmit; de magában elismeri, hogy a karcsu, barna hölgy kebelében a hazaszeretet felcsapó tüze mellett ott ég a felebaráti szeretet csendes tüze is és az angyal tapasztalja, hogy ez a két láng egymás mellett igen jól megfér.

A szerzett tapasztalatok után az angyal különös gondjába veszi a hölgyet és azóta volt alkalma kitudni, hogy annak a kebelében magasan lobog a szülei és a gyermeki szeretet is. Es ez a karcsu, barna hölgy...

— Ne folytasd a mesédet, kedves jó apám; — szól kérő hangon az aggnak szép, ifju leánya és odarejti égő arczát az ősz atya ölébe.

— Megértettél-e gyermekem?

— Meg atyám.

Az atyja gyöngéden akarja figyelmeztetni a leányát az ujév közeledtére és a leánya nagyon örül neki, hogy a figyelmeztetést megelőzhette és hogy az atyja sem tud az ő jótetteményeiről. O már bejárta a maga helyeit és vigasztalást vitt oda, a hol az kellett és segitséget oda, a hol arra volt szükség. Belső megelégedést, lelki nyugalmat érez e miatt.

— Az idő későre jár gyermekem; kivánj nekem az évfordulón boldog ujévet és térj aludni.

— Boldog ujévet, kedves atyám.

— Boldog ujévet, jó gyermekem.

Még egypár szót ez ó-esztendőben.

Nemzetek, mint az egyesek, folytonosan elégedetlenek az ő sorsukkal, kivált akik boldogabb nemzeteket, boldogabb embereket látnak maguk előtt. Ámde tekintsünk csak szét, hol van most vajjon az a nagy nemzeti boldogság, hol találunk most a magyar nemzetnél boldogabbat. Pénzkrizis mindenfelé, csődök, bukások, még a hadseregre nem költő dusgazdag Amerika is 28 millió dollár, az az 55 millió forint deficzittel dolgozik.

Ámde ne menjünk messze: itt van Olaszország. Ez már csak nagyobb állam mint a magyar: művészetének, tudományának, iparának stb. szálai az ó-korba huzódnak vissza, ujjáteremtenie, ujjáalakitania sem kellett, háborui, csatái, forradalmai csak megrázkódtatták, de nem tették tetszhalottá, mint husz éven keresztül minket, s ime a legnagyobb pénzzavarokkal küzködik. Avagy itt van Görögország a tönk szélén! Itt van mellettünk Szerbia! Igaz, hogy ezek nem nagy államok, de hiszen nem is tettek a r á n y l a g annyit, mint mi, de hol is állnak megettünk s mily fenséges magasságban állnak felettük a mi pénzügyeink!?

Ámde tessék széttekinteni a nagyvilágban. Nincs állam, mely annyira le lett volna sujtva és rövid idön annyit alkotott volna, mint Magyar ország! Nem akarom ismételni azokat a már unalmasakká váló felkiáltásokat: mi volt Budapest, az országnak e vagy ama része huszonöt évvel ezelőtt, de annyit mindenesetre fölhozhatok, hogy azok után az állapotok után, melyekben 1867 előtt husz évig s 1848 előtt évszázadokig sinylődtünk: életünk mai ragyogása csodálatos.

Hiszen Olaszországnak számtalanszor több eszköz állt rendelkezésére, mint nekünk és még csak el se volt maradva; avagy tekintsük az ő arányos nagyságában Görögországot, Szerbiát, — mivel álltunk mi előbbre, mint ők, s állami nagyságunkhoz képest mennyivel voltak nagyobbak a mi segédforrásaink? És mégis, mit miveltünk az alatt az idő alatt mi és mit miveltek ők? S a mig az ő pénzügyeik süllyedő hajók, a mi pénzügyünk a mutatkozó pénzügyi viharban éppen oly szilárdul áll, mint a legerősebb államoké.

Sem istenitésekbe, sem emberfeletti erők bámulatába nem akarok átmenni, de annyi tény, hogy most egy ujabb esztendőnek küszöbe előtt senkinek sincs nagyobb oka hálával borulni le a felette örködő isteni hatalom előtt, mint nekünk. Mert habár saját erőnk, kitartásunk és odaadásunk volt az eszköz, mely bennünket az áldáz küzdelmek közepett előre vitt, Isteni jóakarat és segély nélkül elsülyedhettünk volna nagyon könnyen.

Hogy az ellenzék az eredményeknek ezen csodás halmazával sincs megelégedve, az már az ellenzéki álláspontból származik, neki megelégednie nem szabad, neki megelégednie annyi, mint kapitulálni és letenni a fegyvert; de hogy a szélsőbal, a közjogi ellenzék, még mindig azon álláspontom áll, hogy Magyarországnak az 1867 iki kiegyezés alapján boldogulnia nem lehet? Ez már igazán a furcsaságok közé tartozik.

De hát hagyjuk meg őket is a maguk hitében, talán nem is éppen oly komolyan veszik, mint ahogy mutatják, de meg ha oly komolyan veszik, se látszanak vele ártani, hanem azok előtt az egyének előtt, vagy azoknak az emlékeik előtt, kik Magyarország haladásának csüggedhetlen tényezői valának, hálásan emeljük le a kalapot. Ily csodás eredmény előtt, amilyent szemeink előtt eltagadhatlanul látunk, kell, hogy nagy lett légyen köztük még a legkisebb is. Oly államférfiakkal, mint a milyenek a magyar állam ügyeinek élén állnak, ha a csekély erőt és nagy eredményeket tekintjük, alig dicsekedhetik bármely állama is a kontinensnek.

Ne panaszkodjunk mi Isten ellen, kinek mindig gondja volt arra, hogy amikor nagy veszedelmek fenyege tek, azok leküzdésére mindig adott nagy embert is. Most, a pénzveszedelmek viharos napjaiban adta nekünk Wekerlét, ami ismét egy tanujele szeretetének s hogy nem akar bennünket egy ujabb ezerév átélése előtt elveszteni. (K—)

A hétről.

Az esztendő utolsó hete.

Kassa, decz. 30.

Mint összel a tarlott mezők, ugy meredeznek kopasz ágaikkal a szoba sarkába helyezett karácsonyfák. Megfosztva ragyogó ékességeiktől s a kicsi viasz gyertyák se hintik már szét róla ragyogó fényüket felénk.

A kis Jézus ajándéka, mely a gyermekek ártatlan örömének oly kiválóan becses tárgya volt még kevéssel előbb is, ime ma már, mint használhatatlan lom s tüzre való anyag várja a rendeltetésének kérlelhetetlenül bekövetkező végső pillanatát.

Mit kicsi angyalkák libegő alakjai, rózsás szárnyakon hoztak meg a magas égi birodalom hatalmas Jézuskájától ajándékképen — tüzre kerül. Nem menti meg ettől a sorstól sem a gyermekies öröm hálás kegyelete, sem pedig az előkelő származás.

Az enyészetet hozó lángok égetik hamuvá azt a karácsonyfát, mit egy héttel előbb annyi vágy, szeretet és öröm környezett.

Sic transit gloria mundi.

*

Ennek a nagyon közönséges dolognak hüséges tanuságtétele nagyon is belevág a Szilveszternapi gondolatok körébe.

Ilyenkor az embert valami magába szállás-féle fogja elő, hogy az esztendő során tett munkálkodásának jó vagy rosz eredményeit mérlegelje. Egy kis szentimentalizmus is önkénytelenül bebetolakodik ilyenkor az emberek gondolatvilágába és szinte hajlandó meggörnyedt testtel mellére verni a bünbánat mea culpáját.

Mert hiszen ime ismét egy lépést tettünk.

Egy hatalmas lépést ama czél felé, hol az emberi rendeltetésnek határul megszabott jelzőköve áll.

*

Oreg emberek, kik még nem is olyan régen az élet valamennyi fiatalos diszének pompájában állottatok, kéznél fekvő képet lelitek a rendeltetését bevégzett karácsonyfának végső sorsában.

A letarolt ágak analógiáját a hajfürtök kopa z mezeje mutatja nektek.

A mi ezután következik, az is teljesen összevág az emberi sorssal.

Mi van hát ebben vigasztaló?

*

Ah! ezerszer jobb filozófus valamennyi tudósnál az, ki a jövendővel nem gondol, sem pedig a multak kellemetlen tanulságaival nem bibelődik, hanem csupán azt tartja meg a muitból, ami kellemes és mellőzi a jövendő esetöségeiből ugy a kellemest és kellemetlent.

Szeretnék én is nem emlékezni a multra s szeretnék nem gondolni a jövendőre.

*

De azért csak mosolyogjatok körültem ti pajzán amorette-alakok, csak csillogjatok fényesen ragyogó ábrándképek és kisérjetek engem az óból az uj esztendőbe.

Hadd legyetek társaim, legyetek kisérőim és vigasztalóim abban a pillanatban, mikor hozzátok fordulok.

Népesitsétek be légi alakok, poézissel a valóságnak sokszor dermesztő prózáját, hadd nyerjen koronkint nyugtalan lelkem nálatok egy kis enyhülést.

*

Talán a poézis is válhatik néha valósággá?

Van-e ebben lehetetlen?

Sokáig csak mint tetszetös szóbeszéd, amolyan poétikus tervezgetés fordult meg néha ajkainkon a redakczió homályos szobájában az a lehetőség, hogyha a Kassai Szemle napilappá lenne.....

És ime a tervezgetésnek, az ábrándos vágynak közvetlen megvalósulása előtt állunk ma, mikor e sorokat irom.

Utolsó száma lesz ez, hol karczolatom ma nyomtatásban megjelenik a Kassai Szemlének, a hetenkint háromszor megjelenő vidéki lapnak s ezentul már napilap lesz az, melyben a közönséggel beszélhetek.

Január másodikán már „Felsőmagyarország“ czimen napilapként jelenünk meg az önök olvasó asztalán.

*

Rég okozott Kassán esemény olyan szenzációt, mint a mi hirtelennek látszó, de azért hosszasan érlelt elhatározásunk.

Az esemény, melyet örömmel tudattunk a nagy közönséggel, csak örömet és lelkesedést keltett olvasóink, jóbarátaink és munkatársaink körében, de azért itt-ott felütötte fejér a „L i v o r e d a x.“

Még ma is látjuk, holnap is fogjuk látni, hogy vannak emberek, kiket sárgára futott egy nem valami fényes emberi érzelem.

*

Itt állunk a nagy ut legelején. Egyszerü aczéltoll fegyverrel a kezünkben és őszinte lelkesedéssel a közönség érdeke: a közérdek iránt.

Nagy és nehéz pálya kezdetén áll lapunk, de megifjult erőtől duzzadnak szemeink.

Biztos bennünk az öntudat, hogy az a katonásan szervezett gárda, mely itt a központban, valamint az ország és világ különböző helyein lapunk szolgálatába szegődött, meg fog felelni tudni elvállalt s z é p kötelességének.

Mert igazán szép és magasztos kötelesség és csábító hatalom ez a miénk.

Egy rövidke pillanat szállitja ide majd az elmult pillanat történetét, hogy mi azt pár óra mulva egy nagy és intelligens közönség tudvágyának kielégitésére használjuk fel. Egy szerteágazó hálózat gócpontja lesz a redakczionk, hol a világesemények tükörét hangya-szorgalmu irókezek fogják készíteni az önök számára: n a g y k ö z ö n s é g.

Önök persze alig tudják hirtelen megérteni e szó jelentőségét, mely önöket jelenti a maguk egészében megszemélyesitve.

Ezt csakis azok fogják megérteni, akik az uj ságirás mesterségének kezdetén már tulestek, akik megértik annak a felemelő tudatnak mámort keltő hatását, hogy mit tesz az a közönséggel beszélni az ujság hasábjain, akár fantasztikus történetekben, akár pedig politikai vezérczikkekben.

Legjobban érti meg pedig ezt a poéta, ki versét nyilvánosságra bocsátja, de csak azért, hogy az az e g y olvassa el, akinek szánta.

Mert nem közönséges élvezet, ujságirónak lenni.

Nem mesterség, hanem élvezet. E mellett az embernek más is lehet a mestersége, de passziója csak az ujságirás.

Tehát kedves közönség a legközelebbi viszontlátásra s addig is b o l d o g u j é v e t k i v á n önöknek

Lorgnet.

Politikai hirek.

Kassa, deczember 30.

Kövér kacsákat eregetnek utnak a főváros ellenzéki árnyalatu lapjai, a melyek hol Csáky grót, hol Fejérváry, hol pedig Tisza Lajos gróf miniszterekről külön-külön, hol ismét mindhármat egyszerre menesztik a jól megérdemelt helyre pihenni, majd meg, hogy a tárczákat fel fogják cserélni. E hirészlelések czáfolatául figyelembe hozuk, hogy a miniszterelnöknek a f. hó elején megtartott egyik pártértekezleten tett nyilatkozata után, azon viszonynál fogva, a melyben a párttal s ennek tagjaival áll — kizártnak látszik, hogy ily változások beállta esetén egyes ellenzéki lapokat választana szócsövéül s ezek utján hozná azokat köztudomásra; hanem minden esetre megtelelő formában fogná a párt és a közvéleménynek azokat bejelenteni. Ennek folytán fölöslegesnek véljük eme hirészlelések tolytonos czáfolásába bocsátkozni. Most azonban, a midőn az ünnepek alatt megjelenő egyes ellenzéki lapok a legpozitivebb formában s a részletekre is kiterjeszkedve lépnek ujabban e hirekkel elő, szükségesnek láttuk magunkat illetékes helyen informálni s ennek alapján kijelenthetjük, hogy mindeme hirek alaptalanok.

Ujévkor a szabadelvü párt nevében P e r c z e l Dezső fogja a párt küldöttsége élén W e k e r l e miniszterelnököt üdvözölni. Hireink szerint Wekerle ujévi beszédében fontos enunciácziókat fog tenni a jelenlegi helyzetről.

A házassági jog. A képviselőház igazságügyi bizottsága, értesülésünk szerint, már január 3-án megkezdi a házassági jogról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását. A javaslat szabatos szerkezete mellett a bizottsági tárgyalás alkalmasint nem fog sok időt igénybe venni

A zágrábi érseki szék betöltése iránt a horvát papság tudvalevőleg kérelmezett a római szentszéknél. XIII. Leo pápa most levelet intézet a horvát episkopátushoz, melyben ez ügyre nézve több-k közt a következőket irja: „A zágrábi érseki szék betöltése nekünk is szivünkön fekszik. Semmit sem fogunk elmulasztani sem most, sem a jövőben, hogy kivánságaitok teljesittessenek a bizunk Isten kegyelmében, hogy ez sikerülni is fog nekünk.“ A pápa végül apostoli áldását küldi az egész horvát papságnak és a lelkiekben reábizott horvát népnek.

Szenzációs irat. A „Fortnightly Review“ elökelő angol folyóiratban, Lanin B. E. ismert publicista „a hármas szövetség veszedelmében“ czimen politikai tanulmányt tesz közé, melyben többek közt azt fejtegeti, hogy az európai hegemónia a hármas szövetségtől határozottan a franczia orosz szövetségre ment át, mely nagy veszedelemmel fenyegeti a békeligát, ha kivülről nem kap segitséget. A szerző azt az állitást, hogy a hármas szövetség ügye rosszul áll, a szövetkezett hatalmak zilált belső viszonyaival igyekszik támogatni. Fejtegetéseiben arra az eredményre jut, hogy a hármas szövetség fenállása és ezzel az európai béke Angliának a hármas szövetséghez való csatlakozása által volna biztositható.

Betiltott gyülés. Turóczmegye pánszláv apostolai egészen csendesen, deczember 28-ára népgyülésre hivták egybe a független tót polgárokat Mosócz mezővárosába. A helyszinén termett stubnyai főszolgabiró a gyülésezést betiltotta, mert a bejelentés nem tétetett meg a törvényes formáknak megfelelően.

Az anarkisták. A Vaillant elleni per alkalmából, melyet január hó folyamán fognak tárgyalni, szigoru rendeletet adtak ki, hogy az esküdtek névjegyzékét ne hozzák idő előtt nyilvánosságra. — Spanyolországban 128 anarkistát fogtak el, a kik közül 30 a fegyenez-gyarmatokba lesz küldve.

Ujdonsagok.

A kassai dalkör jövő 1894. január 6-án, a casinó disztermében, hazánk leghivatottabb költőjének, Jókai Mórnak 50 éves irói jubileumát ünnepelvén, t ö r t é n e l m i h a n g v e r s e n y t rendez. Ez alkalommal Káldy Gyula urnak a budapesti zenede s az ottani zeneművészi kör elnökének, a kurucz-dalok fenköltszerzőjének s a kassai dalkör disztagjának azon darabjait mutatja be Kassa város zenekedvelő közönségének, a melyeket nevezett szerző férfi négyes hangra átirva, a kassai dalkörnek felajánlani kegyes volt. Figyelemmel Káldy Gyula urnak levélbeli ama kitüntető értesitésére: „Kassa város müvelt, zeneértő s magyar érzelmü közönsége valóban példaképen szolgálhat hazánk sok városának: mert ép a magyar zene legbecsesebb termékeit hangoztatja akkor, a mikor Magyarország legnagyobb és legmagyarabb költőjének, a mindnyájunk által szeretett Jókainak 50 éves irói jubileumát ünnepli, én is szivesen hozzájárulok szerény tehetségemmel az ünnepély minél fényesebb megtartásához, megteszek mindent, tessék velem rendelkezni“ teljes a reményünk, hogy ezen speciális ünnepélyen Káldy Gyula urat körünkben üdvözölhetjük. A müsor egyik kimagasló pontját képezendi Jókai mellszobrának ifju hölgyeink közremüködése melletti

megkoszorutása. A részletes műsor a legközelebbi lapokban s falragaszokon fog közzététetni. Helyárak: Támlászék 1 frt 50 kr., zártszék 1 frt, állóhely 60 kr., deákjegy 30 kr.

Uj ügyvédi iroda. Dr. Aczél (Stahlberger) Gyula, a fiatal jogászvilág egyik legkedveltebb tagja, a Forgách-utcza 18. sz. a. levő Kovalkovics-féle ház első emeletén január havában ügyvédi irodát nyit meg.

Halálozás. Gefterth Imre kassa-bélai róm. kath. plébános f. deczember hó 29-én életének 70 és áldozárságának 47-ik évében Kassa-Bélán meghalt. Temetése ma d. u. lesz a felsőmagyarhoni temetkezési-intézet (Maurer udvar) rendezésében.

Halálozás. Lácsossi Józsefné szül. Skalla Antónia asszony e hó 28-án 76 éves korában elhalálozott Krasznik-Vajdán. Temetése a temetkezési intézet (Maurer-udvar) rendezésében tegnap nagy részvét mellett ment végbe. Béke hamvaira!

A pályaház raktárában különféle és ezek között nagyobb értékeket képviselő áruczikkek vannak elhelyezve, a melyek kiszolgáltatása azért nem lehetséges, mert a czimzés helytelenül van jelezve. A kik tehát valamelyes áruküldeményt vártak és azt maig sem kapták meg, ezirányt az állomás-főnökségnél reklamálhatnak.

Mükedvelői előadás Szepsiben. Jókai Mór 50 éves irói működésének ünneplése alkalmából Szepsiben, 1894. évi január 6-án, szombaton, a városház nagytermében, Jókai müvei jubiláris diszkiadásának megszerzése költségér- és részben a helybeli szegény gyermekek segélyezésére a szepsii vidéki intelligenczia mükedvelői előadást rendez, mely alkalommal szinre kerül Murai Károly vigjátéka: A pezsgő. A mükedvelői előadásban a következő, hölgyek és urak müködnek közre: Gesell Sarolta, Bydeskuty Mariska, Olchváry Irén, Olchvary Ilka, Balogh Pál, Gável Ferencz, Dienes István, Rudácsy Juliska, Mazanek Berta, Duka Tivadar, Halmy Károly.

Állategészségünk a földmivelésügyi m. kir. miniszterium legutóbb kiadott jelentése szerint nem mondható éppen kedvezőnek. Eltekintve attól, hogy majdnem az összes állatbetegségek, habár csak szórványosan előfordultak, egyes vármegyék területén a járvány fellépése el nem tagadható. Igy különösen a sertésorbáncz Abauj, Bars, Heves, Hont és Nógrád megyékben, mig a ragadós tüdőlob inkább a déli erdélyi megyékben (Krassó-Szörény, Nagy-Küküllő) lépett fel járványszerüleg. A szaj- és körömfájás, gazdaságaink ezen állandó veszedelme, különösen az éjszaki Magyarországon szedte áldozatait, a mennyiben leginkább Szepes és Zemplén megyék területén állapitották meg hivatalosan.

Táncz-tanfolyam. Révész Imre ismert tánczmesterünk Kassán főutcza 92. sz. a. Benczurházban levő tánczisklájában uj táncz-tanfolyamot nyit meg azok számára, a kiknek a tánczta nulásra eddig alkalmuk nem volt. E táncz-tanfolyamban bárki is 8 óra lefolyása alatt egyes megtanulni ohajtott tánczot megtanulhat, melyre nézve Révész Imre gyakorlati ügyességét már számos esetben bizonyitotta be.

Bolti tüz. Csütörtökön este a szinházzal szemben levő Lakner-féle divat- és rövidáru-üzlet helyiségében, kilencz óra tájban, épen mikor a szinházban zsufolt ház előtt adták az őrdög pilulait, bolti tüz támadt. A tüzre figyelmessé a boltból kitódúló füst tette a járó kelőket, kik telefon utján értesitették a tüzőrséget. A tüzőrségen szolgálatot tevő három tüzoltó, a betegségből alig felépült Mihalik Béla főparancsnokkal tüstént megjelent a veszedelem szinhelyén s erős munka után sikerült nekik a bolt erősen elzárt vasajtaját feltesziteni s az időközben megérkezett többi tüzoltók és a nyomban kirendelt katonaság segélyével elfojtani a már veszedelmes dimenziókat öltött bolti tüzet. A boltban levő összes készlet megsemmisült. Az áruk azonban hét ezer forint erejéig biztositva vannak. A tüz keletkezését illetőleg gyanus körülmények látszanak fenforogni s az előnyomozatot megejtett rendőrség átadta az ügyet az ügyészségnek.

A kassai tüzoltók létszáma. Hogy mennyire nyomoruságos állapotok vannak Kassán a tüzoltók létszámat illetőleg, azt a közelebbről előforduit bolti tüz is megmutatta, mikor az őrség teljes létszáma nem rugott többre, mint a kivonult három emberre, kik derék főparancsnokukkal végezték eleinte az összes munkálatokat. Ily esetben, mikor a harangkongás nem hivja össze az önkéntes tüzoltókat is, szabad királyi Kassa városának 12 fizetett tüzoltója közül csak az őrségi szolgálatot teljesitő három emberre lehet számitani. A többi kilencz erő más nagyon fontos teendőkkel van ellátva és szétforgácsolva. Négy tüzoltó teljesiti ugyanis negyedóránkint felváltva a toronyőri szolgálatot, egy őrparancsnok, egy inspekcziós a tüzjelző készülékeknél, egy szabadságon van és este kettő teljesiti a szinházi őrséget. Az ennyire szétforgácsolt és fontos szolgálatot teljesitő erőknek hirtelen egyesitése nagyobb tüzesetek alkalmával is nehézségekbe ütközik. E szégyenletes állapotokon csak a rendes tüzoltó létszám felemelésével lehet és kell segiteni. Miskolcz rendezett tanácsu város s rendes tüzoltó állománya 24 egyénből áll, tehát még egyszer oly nagy, mint a miénk. Kassa sem maradhat hátra, különösen az annyira fontos tüzrendészetben.

Nyilt kérdés Enyiczkei N. Béla, Béler Sándor, Mihalik József, Klimkovics Elemér és Csiszér Kálmán urakhoz. A K. Ztg. tegnapi száma közli, hogy az Otthon-kör választmánya által tartott legutóbbi ülésében az urak enunciálták, hogy mi illetéktelenül neveztük meg önöket mint a Kassai Szemle, illetve a Felsőmagyarország munkatársait, és hogy az urak ez ellen tiltakoztak egymásközött. E közlést mi a magunk részéről mint az igazságnak meg nem felelőt roszakaratunak jelezzük mindaddig, a mig önök t. uraim és barátaim minket meg nem győznek arról, hogy mindaz a mit önök a Kassai Szemlébe eddig megirtak és a mely körülmény minket a „munkatársaink" jelzésére megkérdezés nélkül feljogositott, — hazugság vagy mi? Kérjük tehát a választ.

Ries Lajos.

Lapunk főmunkatársa a tegnapi nap folyamány következő sorokat intézte az „Otthon" alelnökéhez:

Kedves barátom!

A „Kaschauer Zeitung" mai számából értesülök, hogy a legközelebb tartott választmányi gyülés, melyen akadályoztatásom miatt sajnálatomra meg nem jelenhettem, olyan határozatot hozott a „Felsőmagyarország" eddigi munkatársai egy részének nevében, melyeket azok tudtommal helyben nem hagytak s másrészt pedig lehetetlenné teszi, hogy az „Otthon" az összes kassai hirlapirók nevében működő egyesület lehessen, minélfogva kérlek légy szives tudomásul venni, hogy az Otthon tagjainak sorából kilépek.

Kassa, 1893. decz. 30. őszinte hived

Ladányi Béla.

— Legjobb és legolcsóbb **egyenruhákat** és egyenruházati felszereléseket tényleges és tartalékos tisztek, vasuti tisztviselők, altisztek, pénzügyőrség és tüzoltóság részére szállit **Spitzer és Donath** hazai egyenruházati intézete **Budapest II.** főutcza 6. sz.

Hirek a nagy világból.

Haldokló herczeg. Bécsből érkező hirek szerint Eszterházy Miklós herczeg tüdőgyuladásból eredő betegsége aggodalmas fordulatot vett ugy, hogy Bubics Zsigmond kassaegyházmegyei püspökünk, a két napot itt tartozkodásaból leszámitva, állandóan ott őrködik a beteg ágya fölött, és már a haldoklók szentségével is ellátta.

Seefried báró nem tért át. A müncheni hivatalos lap kijelenti, hogy a br. Seefried Ottó áttéréséről szárnyra kelt hirek valótlanok. Erzsébet bajor herczegnő férje ma is — protestáns.

Stefánia özvegy trónörökösné ő fensége és Ferencz Ferdinánd leendő királyunk között létrejövő házasságról szóló hirt, a mely rövid idő előtt illetékesen lett megczáfolva, most annál erősebben hangoztatják a lapok, sőt a „Magyarország" hire szerint a „Wiener Allgemeine Zeitung" Kölnből arról értesül, hogy Stefánia özvegy trónörökösné eljegyzése Ferencz Ferdinánd királyi herczeggel bevégzett dolog.

Elfogott kereskedő. Robitsek Manó miskolczi lisztnagykereskedő az ottani üzleti körökben a legjobb hirnek örvendett. Rövid óta bizonyos pénzzavarokról suttogtak, a melyekben a vagyonos hirben álló nagykereskedő lahorált volna, de azt hitték, hogy széleskörü összeköttetéseinél fogva sikerülni fog neki ügyeit rendezni. Váratlanul jött tehát Robitsek elfogatása, a mely vasárnap történt meg. Néhány nappal előbb ugyanis megjelent a miskolczi hitelbanknál Adler Lajos, és ki akarta egyenliteni Robitseknek egy általa zsirált váltóját. A bank igazgatója erre azt kérdezte tőle, hogy mi történik Robitsek többi váltójával, a melyeket ő zsirált. A válasz az volt, hogy ő ezen az egyen kivül Robitseknek több váltót nem zsirált. A megejtett vizsgálat eredménye az a meglepő tény volt, hogy Robitsek körülbelől 2500 frt értékü váltót hamisitott és ennek következménye volt Robitsek letartóztatása.

Villamos világitás Sopronban. Sopron város engedélyt adott Habertha elektrotechnikusnak a villamos világitás és az áramfejlesztő telepek felállitására vonatkozó előmunkálatok teljesitésére.

Rablógyilkosság. Kalocsai hir szerint ott e hó 28-án éjjel rablógyilkosság történt. A város kellő közepén van Grósz Pál üzlete; ebbe törtek be éjfél után. Grósz azonban, ki a szomszéd szobában aludt, a zörejre felébredt s kisietett boltjába. Alig hogy az ajtót kinyitotta, lövés dördült el s Grósz jajgatva hátratámolyodott, összeesett és meghalt. A lövésre a szomszédok felriadtak; de mire az üzletbe rontottak, a tettesek már elmenekültek. — Ugyanezen este különben a városban még vagy nyolcz vagy tiz helyen törtek be; és sehol sem sikerült a tetteseket megcsipni.

Betörés egy ékszerüzletbe. Egerben karácsony másod napján rablók hatoltak be a Lengyel Sándorféle ékszeres és órás üzletébe s onnan hatezer forintot érő tárgyakat vittek el. A betörők oly nagy biztosságban érezték magukat, hogy felgyujtották a legmodernebb „nap-égő"-t és ennek pazar világitásánál valósággal megválogatták a boltban levő ékszereket és órákat s a kisebb értékü holmikat megvetve, csupán az értékesebbeket vitték el.

A forrongó Szicziliа. Alig mulik el nap, hogy ujabb hirek ne érkeznének a Szicziliában kitört zavargásokról, melyek egyre veszedelmesebb mérveket öltenek, és a kormánynak legalább is annyi gondot okoznak, mint az ország nyomasztó pénzügyi helyzete. A nyomorusságtól és lelkiismeretlen hivatalnokoktól sanyargatott nép végső elkeseredésében erőszakra vetemedik s összetüz a csendőrséggel, katonasággal. Crispi szigoru rendelete daczára, mely a katonaság nak meghagyta, hogy a zavargókkal szemben a lehető legnagyobb kiméletet tanusitsa, mégis vérnek kellett folynia Lercarában és legutóbb Valguarnerában is, hol a felbőszült tömeg megakarta ostromolni a kaszárnyát, hogy kiszabaditson egy elfogott népszónokot. Es valószinü, hogy a szicziliai nép heves vére, boszszuálló természete mellett még ujabb vérengzések is gazdagitják majd a sziget legujabb történetének borzalmas lapjait. Az olasz sajtó egyértelmüleg bevallja, hogy a véres események természetes következményei a nép rettenetes nyomorának és a hatóságok lelketlen gazdálkodásának. De hogy ezeken az állapotokon miképen lehet segiteni, arra nézve a közvélemény és — ugy látszik — a kormány is tanácstalanul áll.

A kedélyes olaszok. Furcsa kis tréfát engedtek meg magoknak Villers la Faye olasz község lakossi. A szenátor választásokhoz bizalmi férfiakat kellett választaniok és ők egyhangulag — Umberto királyt és Leo pápát választották meg. A különös választást természetesen érvénytelennek nyilvánitották.

Huszonnyolcz millió deficzit. Washingtonból értesitenek, hogy Carlisle pénzügyi államtitkár a kongresszus elé terjesztette az évi jelentést, a melyben kifejti, hogy a pénzügyi zavarok és az üzleti pangás okozta bajok mulófélben lévén, az év hátralévő részében ugy a bevételekben, mint a kiadásoknál fölösleg várható, minélfogva a deficzitet 28 millóra irányozza elő.

Kassai szinház.

A ördög pilulái czimen csütörtökön és a reákövetkező napokon egy franczia szerzőktől forditott casinos kiállitásu látványos bohóság került szinre a kassai szinpadon, valamennyiszer zsufolt ház előtt. Huszonhét darab boszorkányság és büvészi mutatvány ölt alakot ebben a darabban. Nem csak misztikus hatásu lángnyelvek lövellnek elő hébe-korba a gyakran igénybe vett sülyesztők sötét torkából s nem csak nyilt szinen történnek gyakori hirtelen képváltozások, melyek egyszerü technikájuk daczára is meglepőek a szemlélőre, hanem fej nélküli emberek, pulykává változott spanyol higdalgók, élő karrikaturák s a büvészet körébe vágó különféle mutatványok ejtik ámulatba a jámbor közönséget. E sok különféle csodás dolog azonban nem olyan rendszertelenségben történik, mintha az eszkamotör áll ki a pódiumra, hanem van a dolognak egy kis meséje is. Egy szerelmes pár bujdosása közben történnek a csodák. Albert a szegény festő megszökteti Izabellát s mig a leány atyja a gazdag patikárus üldözi őket, ők a boszorkánytól kapott pilulák segélyével csodás módon el-eltünnek előle. E közben az Izabellának szánt vőlegény szintén a boszorkány szolgálatába áll azzal az igérettel, hogy nőül veszi az ezerszáz éves leányzót. A menyasszonyától nyert talizmán szintén csodákat müvel. A tiszteletbeli vőlegény azonban megszökik a boszorkány nászéji csókja elől s maga helyett mást ugrat be, ki csókjával öntudatlanul is megváltja s megfiatalitja a boszorkányt. A mese végre egy érdekes csoportfelvonulással s azzal végződik, hogy Izabella Alberté lesz. A megfiatalodott s hatalmát vesztett boszorkány pedig azé, aki megváltotta. A szereplők közül nagy sikerrel müködtek közre: Miklóssy, Kozma, Pesty, Szilassy, Szilágyi, Medgyessy, Várkövy és Farkas Lina.

Gukker.

CSARNOK.

A varázs legyező.

Angolból forditotta: **Jolán.**

(Folytatás.)

II.

Szegény Viola csalatkozott reményében. Nem hitte volna, hogy Okedon, akit ő olyigazán szeretett, s aki által szeretve is gondolt lenni, ily hidegen, minden legcsekélyebb nyilatkozás nélkül el tudjon menni oly messzire, s ki tudja mily hosszu időre. Oh most már bizonyos, hogy nem törődik vele, s udvarlása csak időtöltés volt. Erre a feltevésre aztán fellázadt leányos büszkesége. Nos igen, ha Okedon nem szerette, ő sem fog soha többé reá gondolni s még emlékét is kiirtja szivéből.

Hogy törődne ő, a körülrajongott, kényesitetett leány, kinek kegyét egy csomó gavallér keresi, olyannal, aki ily könnyen itt tudta hagyni.

Barátnő és ismerősei részéről a legkellemetlenebb tudakozódásoknak volt kitéve. Nagyon el volt terjedve a hire, hogy Okedonnak menyasszonya; most mikor azt Egyptomba küldték, a kiváncsiak egész serege vette körül, s alkalmatlankodott részint kérdésekkel, részint sajnálatuk kifejezésével a felett, hogy vőlegényének oly messze kellett menni. Szegény Viola nem győzött eléggé mentegetőzni.

Éppen mikor már végképp bele fáradt és bele unt az egészbe, mutattak be neki egy fiatal embert, aki az első percztől fogva a legnagyobb figyelemmel volt iránta. Trevor Péter csinos ember volt, és éppen ugy mint Okedon előkelő s tönkre ment családból származott. O nem félt Daverel Violától a szépségtől, még kevésbé Violától a leánytól, s legkevésbbé Daverel kisasszonytól a gazdag örökösnőtől, sőt legtöbb igyekezete volt az utóbbit elnyerni, s pénzével magán segiteni.

Viola látszólag szivesen fogadta közeledését, mert ezáltal remélte a pletykát elhallgattatni. Valósággal ugyan nem igen tetszett neki Trevor, sőt szeme kifejezésében olyan kellemetlen vissza taszitót talált, hogy borzadt tőle, s iszonyodva gondolt arra, hogy hátha az komolyan találja venni az udvarlást.

De amint egyik hét mult a másik után, s Villytől semmi hirt sem kapott, Trevor pedig csupa udvariasság és figyelem volt iránta, még gondolatát is leste; ugy történt itt is, mint többnyire az életben, hogy a leány végre látva a nagy hüséget és ragaszkodást, meglágyul, s mind jobban, jobban kezdi türni és megszokni azt, aki őt gyöngédséggel veszi körül, bármennyire is ellenszenvezett vele eleinte. Trevornak a papa jó akaratát is sikerült megnyerni. S igy ő szivesen látott, gyakori vendége lett a háznak.

Ennek az udvarlásnak is hamar hire ment, s mint mindenütt és mindig vannak olyan jó barátok, akik sietnek az emberrel a kellemetlen rosz hireket

készíteni, Okedonnak is mentül előbb megirták, hogy milyen veszély fenyegeti boldogságát.

Szegény Okedonnal szemben igazságtalan volt Viola. Hiszen neki is sokkal jobb lett volna úgy elmenni, hogy az imádott leány igéretét magával vigye, de mikor ő olyan tulságosan becsületes ember volt! Hányszor töprenkedett magában, hogy megvallja szerelmét, de mindannyiszor arra az elhatározásra jutott, hogy az lehetetlen, mert az, aki harczolni megy, nem veheti egy leánynak szavát. Ki tudja, nem-e nyomorékan tér vissza, vagy talán el is pusztul ott?

Mióta Egyptomba érkezett, folyton azon gondolkozott, hogy mi módot találhatna ki arra, hogy magát a kedves leány emlékében felidézze. Talán irna neki, azt ugyis megigérte, de hát hogy és mit? Epen ezt hányta vetette, mikor egy érdekes véletlen esemény adta elő magát, mely a közelitést megkönnyitette.

Egy este nehány tiszt társával Alexandria egyik legfényesebb kávéházában, az Európa kávéházban mulatott. Mikor már megsokalta a hőséget és zajt, mely oda bent uralkodott, kiment a verandára, hogy ott csendességben, az üde éjjeli levegőt élvezve, egy czigarettát elszivjon. Amint egy oszlophoz támaszkodva szétnézett, egy öreg szerecsennőt vett észre, aki nehéz zsákot czipelve, ballagott keresztül az uton. Okedon jószivü ember volt, megsajnálta a szegény öreget, aki még éjszaka is kénytelen fáradni.

Elővette erszényét és egy ezüst pénzt hajitott oda neki. Az asszony köszönetet dörmögve, folytatta volna utját, de ekkor a sötétből egy alak előugrott, reá vetette magát a szegény tehetetlen teremtésre, s pénzét elakarta tőle venni.

Észrevéve ezt a fiatal tiszt, nem soká gondolkozott azon, hogy mit tegyen; hanem hosszu lábaival keresztül ugorva a korláton, a dulakodók közt termett.

— Nem takarodol te semmire kellő gazember, rivallt a támadóra s le agló ostorával, melyet rendesen magával hordott, jókat huzott nyaka köré. Erre a csavargó elbocsátotta áldozatát s jajveszékelve és káromkodva elszaladt.

Mikor az anyóka felismerte megmentőjében azt, aki neki alamizsnát is adott, térdre vetette magát a porban, s Villy hosszu lábait átkarolva hálálkodott; ami nem csekély zavarba hozta azt.

Szerencsétlenségére még pajtásai is elősiettek a zajra, s roppant mulattak és nevettek a Flamingó komikus helyzetén, aki hiába erőlködött szabadulni; s mentül inkább leakarta volna az öreget rázni a nyakáról az annál jobban kapaszkodott belé; s lábait még folyton átölelve tartva, előre és hátra hajlongva, recsegős hangon valami dicsőitő dalfélét énekelt. A hála nyilvánulásának ez uj nemét szegény Villy már alig birta kiállani; barátjai pedig majd megfultak nevettökben. S mert a nevetés ragadós, Villy is elkezdett kaczagni, s annyira, hogy egyensulyt vesztve, az anyóka fején keresztül bukott, s elterült a földön.

Mikor feltápászkodott, az öreg ismét a földre vetette magát előtte, s kezeit összetéve, anyanyelvén valamit motyogott.

— Mit beszél? — kérdé Okedon egyik pajtását, aki értette a bennszülöttek nyelvét.

— Azt mondja, — magyarázta is neki — hogy te vagy az ő ura és parancsolója.

— Isten mentsmeg! Remélem külömb teremtésnek leszek én az ura, ha majd itt lesz az ideje.

Erre aztán hangos kaczagás következett; s a tolmács folytatá.

— Kér, hogy ne üttesd le a fejét, amért keresztül estél rajta. (Folytatjuk.)

Felelős szerkesztő: Ries Lajos.
Főmunkatárs: Ladányi Béla.

Nyilt tér.

Nagyrabecsült vendégeinek boldog ujévet kiván:

Seemayer Gyula.

„LE GRIFFON“

a legjobb valódi franczia szivarka-papir

kapható minden jobb kereskedésben.

317 52—150

JASZUSCH ANTAL

bornagykereskedő

ajánlja az ünnepekre alább jegyzett borait.

Bor-árjegyzék:	1 lit. kr.	100 l. frt
Hejczi bor 1890. termés	52	45
Ujhelyi » 1890. »	54	47
Vizsolyi bor 1890. termés	40	32
» » 1892. »	36	30
Schiller bor gyöngyösi 1890. termés	36	30
Egri schiller 1890. termés	40	34
» vörös 1890. termés	52	45
Hejczi és ujhelyi aszu 1890. termés	3.—	300
Szamorodni bor 1890. termés	1·20	—

Állandó kiállitás! **JAKOBOVITS ÁRMIN** Állandó kiállitás!

első kassai butor-minta-termek és butor-gyári-raktár

Kassán, főutcza 39-ik szám, a székesegyházzal szemben.

MINTA-TERMEIM (intèrieurs)

oly **látványosságot** nyujtanak, a melyek bármely hasonnemü fővárosi teleppel **minden tekintethen versenyezhetnek.**

Mindig állandó nagy raktárt tartok a legszolidabban gyártott butorokból mindenféle fa-anyagból és stilben, ugyszintén **luxus-butorokat,** valamint **háló, ebédlő, férfi-szoba és szalon-berendezéseket.**

A kivitel szépségének jótállása mellett elvállalok **dekorativ- és kárpit-munkákat.**

Szives tudomására hozom a nagyérd. közönségnek, hogy nálam bu orok a **fiző papság, katonaság, magasabb tisztviselők és magánosok** részére **előnyös fizetési föltételek mellett** ugy itt helyben mint a vidékre kaphatók.

Mély tisztelettel,

408 3—25 **Jakobovits Ármin.**

Állandó kiállitás! Képes árjegyzékek kivánatra bérmentve küldetnek. Állandó kiállitás!

Budapesti Hirlap.

Előfizetésre

hivjuk fel tisztelettel a nagyérd. közönséget a

BUDAPESTI HIRLAP

1894. évfolyamára (XIV. évfolyam.)

Az uj-ságinasitás egyik főfeladata: a közönség helyes gyors s pontos értesitése. Meg száz éve sincs annak, hogy a magyar sajto csak a Becsből kapott legmegbizhatóbb engedelyivel vegetett tudomást a külföld eseményeiről; igy is csak hetek multva. Ma lehetetlen oly ember, ki nem tudná, hogy a közönséget ne értesitsük nemcsak hazánk, hanem az egész világ nevezetesebb eseményeiről. Táviratok, telefon, eber levelezés világ minden tájékáról s az ország minden nepesebb pontjáról hirt adnak mindarról, a mi igenyt tarthat a müvelt ember érdeklődésére. Tudositásaink e rengetegéből kiválogatni és megrostálni, ugyszen és tekintetesen feldolgozni azt, ami a közönségre nézve szükséges, hasznos és érdekes: **ebben a Budapesti Hirlap fennállása óta eddig utól nem ért példaadással járt el öl,** mert szerkesztőségünket az a meggyőződés vezeti munkájában, hogy a közönség semmit sem várhat el annyira ujságától, mint az, hogy pontosan, megbizhatóan és tekintetesen legyen tájékoztatva. Ez a közönség igazi anyagi és közmivelődési érdeke, ez a mai zsurnaliszt ika fejlődési iránya.

Ott jedig, nevezetesen azokban a rovatokban a hol magának a Budapesti Hirlap-nak a véleménye, itélete, iránya, karaktere, egy-szóval egyénisége nyilatkozik meg, tizennegy évi tizpróba után már mindenki tudja, hogy mit várhat a Budapesti Hirlap-tol.

Az előfizetési föltételek a következők:

Egy hónapra frt 1.20 Félévre . . . frt 7.—
Negyedévre frt 3.50 Egész évre frt 14.—

A fő- és székváros terü et-n házhoz hordva, vidéken a postával exp diálva

Vidékről legczélszerübb a postautalványon való előfizetés. Czim:

BUDAPESTI HIRLAP kiadóhivatala

BUDAPESTEN,

VIII. kerület Rökk Szilárd-utcza 4 sz. József-körut 5 sz. 451 2—2

A ki egyszer **Seywald-féle** synolin czipőfényezőt használt, sohase vásárol többé másféle gyártmányt!

Ingyen-próbák

minden jobb füszerkereskedésben kaphatók. 453 2—8

Seywald L. és fia

Bécs, III. Hauptstrasse 58.

Asszonyi szépséget

szappannal való mosás által kapni, lehetségtelen; a **bécsi Parfumerie Equitable „liliomtej-szappana“** azonban egy készitmény, mely kitünő tulajdonságai miatt egy divatszalon se hibazzék.

Darabonkénti ára 35 kr. Kapható Kassán:

Özvegy Selmeczi Berta főutcza 40. sz., Hauszer Antal és társa, Sipos A. Gyula. 428 2—2

Ház eladás.

11 lakásból álló, még 11 évig adómentes, 2 utczára átvezető, egészen uj bérház szabad kézből eladó. Továbbá a pesti-uton több különféle épitkezési telkek szabad kézből eladatnak.

Bővebb felvilágositást ad a tulajdonos

Stenczel Mihály

456 1—3 malom-utcza 6. sz.

Csúz és köszvény

csúzos fej- és fogszaggatások, hülési és ficzamodási, valamint fagydaganatok ellen meglepő gyorsan és biztosan hat a

REPARATOR

nevü gyógyszer, melynek üvege 50 kr., vagy 1 frtért, minden gyógyszertárban kapható. A Reparatorral a Rókus-kórházban 136 esetben tétetett kisérlet, melyeknél 7 esetben javulás, 129 esetben teljes gyógyulás éretett el.

Vérszegénység és sápkór

továbbá gyenge gyermekek erősitésére kitünő hatásu és pompás izü szer a **Tokaji China vasbor,** mely az orsz. egészségügyi tanács javaslatára belügym. engedélyivel láttatott el. Sok rosz utánzat létezik, miért is kérem vételnél névaláirásomat követelni. Kis üveg 1 frt 60 kr., nagy 3 frt.

ACATIA-SZAPPAN

kedves illata, kellemes habzása és rendkivüli tartósságánál fogva lett rövid időn kedveltté, 1 drb 50 kr., 3 drb egy dobozban 1 frt 40 kr.

Acatia aroz-crême

rövid pár heti alkalmazásánál pompás üde, gyermekded arczbőr nyerhető. Az arczbőr minden nemü ételenségét biztos eltávolitja. Egy üveg ára 1 frt.

A „crême de Marguerite“

az arczbőr táplálására, üdén tartására szolgál. Előkelő körökben igen kedvelt. Egy tégely ára 2 frt.

Ezek gyógyszertáram kiválóbb specialitásai, melyek főváros- és országszerte a legjobb hirnévnek örvendenek a postán is küldetnek.

Kriegner György

384 5—6 gyógyszertára a „Magyar koronához“ Budapest, Kálvintér.

Nyomatja Ries Lajos kiadó saját könyvnyomó-intézetében Kassán 1893.